„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Serbska centralna knihownja w Budyšinje

Maćica Serbska w Budyšinje.

Čisło 1. 7.4.96 **Sobotu 7. januara 1888.** **Lětnik 47.**

☞ Čežesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedża sa nje na **1. schtwórtlěto 1888** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćz dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschiłohu **Serbski Hospodar** płacża na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Nowe lěto je žo lětža derje sapoczało. Czorne pomróczene podnjebjo je žo s nim njenadźujzy wujaźniko Ludy saźo wotdychnu, kaž so by tłóczaza khodojta wot nich wsata była. Njepschestawazy wójnski ropot wscho podewsacże w wikowanju a industriji sadźerżowasche. Tutym njewěstym wobstejnosczam žu měrpschipowjedaze žłowa kónz cziniłe, kotrež je nowe lěto rót němskeho khěžora rěczał. Khěžor Wylem je generalam, kotsiž jemu sboże pschecź pschińdźechu, prajił, so ma twjerdu nadźiju, so žo měr sakhowa. Kedźbnosćz generalow njebudże žo lětža na wójnu, ale na khěžorske manevry složicź trjebacź, kotrež budźetaj tsecźi armeekorps a gardekorps wotdźerżecź. Tajke žłowa žu wschudże srudne myžle saźo posběhnuke a nowu nadźiju sbudźiłe. S dobom žu tež wschě powjesće wo ruskim brónjenju wocźichłe. Ruska pjecża žane dalsche regimenty k žwojim nawjeczornym mjesam njesćzele, ale tamnische jenotliwe wotdźělenja jenoź pscheżuwa. Awstriske nowiny, kotrež hischcże psched někotrymi dnjemi ruske brónjenje s najczornischimi barbami wumolowachu, prózuja žo nětko, saźo wscho k lěpschemu wobrocźicź, a runje kaž khěžor Wylem je wuheŕski ministerstwowy pschedžyda Tisza nowe lěto, hdyž běchu jemu sapóžłanzy wuheŕskeho žejma žwoje sbožepschecża wuprajili, tutym wobkrucźił, so žo wón tym pschisamknje, kotsiž wěrja, so wójna njewudyri. Praschamy žo, kajkeje pschicźiny dla je žo wójnski hołk tak njejabzy do lubosneho swonjenja měra pschemėnił? Wscho na to pokasuje, so je žo w Peterburgu praschenje rossžudźiło, hacź měr wostanje abo hacź žo k wulkej, powschitkownej europiskej wójnje dóńdże. Zara, kotryž bě žo psches falschowane listy sabłudnicź dał, so Němska napschecźo njemu falschnu hru hraje, je němski póžłanz, general Schweinitz, pscheżwědcził, so Němska ruskej politizy potajnje prěkusche na Balkanje njedźěła. Tak dha je žo generalej Schweinitzej poradźiło, žwój czežki nadawk mudrje pschewjesćz. Wón njeje trjebał dołho na sažłużene myto czakacź. Khěžor Wylem je jemu sa jeho wuspěschne skutkowanje, wot kotrehoż sakhowanje měra wotwižowasche, wyžoke wusnamjenjenje, rjad czorneho worła, spožcził. Mjenowane falschowane listy žu žo tele dny s zarowej dowolnosczu wot němskeho „Khěžorstwoweho Nawěschtnika“ wosjewiłe. S tym, so je je zar němskemu knježerstwu pschepodał, je wón žwoje pscheżwědczenje wuprajił, so do njepschecźelskeje němskeje politiki njewěri. K jenemu tutych listow, kotrež je pjecża Koburgski prynz Ferdinand Flandernskej hrabinzy pisał, je pižmo němskeho póžłanza w Winje pschipokožene. W nim žo Koburgskemu prynzej wobkrucża, so němske knježerstwo jeho sjawnje podpjeracź njemóże, tola so czaž pschińdże, so pschecźelniwe czucża, kotrež němske knježerstwo potajnje sa njeho saczuwa, do jažneho žwětła wustupja. W druhim liscże Koburgski prynz pische, so žo, hacź runje žo němske knježerstwo sjawnje njepschecźelnje pschecźiwo njemu sadźerżuje, žanych pjecź dnjow njeminje, so by jemu němski póžłanz w Winje njewobkrucźał, so žo sa krótki czaž sa Bołharsku wscho k lěpschemu wobrocźi a so je rosrižnjenje bjes Němskej a Ruskej jara bliske. W poźledním liscże žo skónczńje praji, so žu žo w skhadźowankomaj bjes wjerchom Bismarkom, awstriskim ministrom Kalnokyom a italskim ministrom Crispiom jara pschihodne rossžudźenja sa Bołharsku stake. Po tychle listach dyrbjesche zar, jeli so mějesche je sa woprawdźite, wěricź, so žu Němska, Awstrija a Italska na to smyžlene, Rusku s Balkana wucźischcźecź a jej, hdy by žo hodźiło, wójnu pschipowjedźicź, ju porasyc a roskuskowacź. Schtó žu te wožoby, kotrež žu listy falschowake a je zarej pschepodake? Dokelž žo wone njemjenuja, žmě drje žo na o hudacź, so žu to jara wyžoke wožoby, kotrež žu žo žnadź žame sjebacź dake, do tejele wězy saschmatane. Zarowa sprawnosćz a sjawnosćz je dokoniła, so žu žo kžě a pschižłodźenja, s kotrymiž bě žo zar s njedowěrjenjom pschecźiwo Němskej napjelnił, wotkryke. Njebudźische-li zar, hdyž němskeho khěžora w Barlinje wopyta, wjerchej Bismarkej sjawnje do woczow prajił, so k němskej politizy žaneho dowěrjenja nima, njeby žo žnadź Bismarkej składnosćz dała, nashonicź, na kajke njekniczomne waschnje je žo němske knježerstwo pola zara sczorniło, a wjele mjenje by móżno było, zarej dopokasacź, so žu jeho politiszy schkerjedźakojo saźlepicź spytali, kotsiž pschi wulkej europiskej wójnje žwój wužitk hladaju. Sso s Němskej wujednawschi, je žo zar prózował, tež s Awstriju žo rosrunacź. Wojeŕski pokmocznik pschi ruskim póžłanstwje w Winje, wyschschi lieutenant Zujew, je žo tele dny s Peterburga do Wina wrócźił. Wón je awstriskemu khěžorej po zarowej pschikasni pschipowjedźił, so žebi zar na žanu wójnu njemyžli. Tak drje nětko žadyn sadźěwk wjazy na pucźu njeleži, so by žo wo bołharskej naležnosczi bjes wulkomozami saźo jednacź sapoczało. Jeli so žo žadanje Ruskeje psches tole wujednanje spokoji, wobkhowamy měr, jeli so pak žo bjes wulkomozami pschesjenosćz w bołharskim praschenju njedozpi, njebudźemy žo prjedy abo posdźischo wójny sminucź móz.

— Jeho kralowska wyžokosćz prynz Bjedrich August je na woženizy skhorił.

Italska. Sandźenu njedźelu, dźeń žwojeho pokstałětneho měschnišskeho jubileja, je bamž Leo XIII. žwoju jubilejsku Božu mschu w Pětrowskej zyrkwi w Romje žwjecźił. Njeżměrna hromada ludu bě žo rano sahe, hdyž bě hischcże cźma, w zyrkwi sběžała. Czischczeńza pschi hłownych wrotach bě jara straschna. Hdyž bamża, na stole žedźazeho a wot kardinalow a dwórskeho stata žo pschewodźazeho, do zyrkwje pschinjeżechu, jemu shromadźeny lud se sahorjenjom vivat pschiwołasche. Bamž mějesche czerstwy a dostojny napohlad. S woprědka wón mitru, jemu wot němskeho khěžora požwjeczenu, posdźischo tiaru, wot města Parisa darjenu, na hłowje njeżesche. Hdyž bamž zyrkej wopuschczi, wón shromadźisnu žohnowasche. Wschě europiske

knjeżerſtwa ßu bamžej k jeho jubilejej pſches ßwojich wotpóßłanzow ſboże pſchecź dake, jenož Italſka, w kotrejž ma bamž ßwoje ßydło, je ßo wot teho wuſamkła. Runje nětkole pſchi ſkładnoſczi bamžoweho jubileja je ßo ſwada bjes bamžom a italſkim knjeżerſtwom ſaßo wótrje pſchiwotſika. Italſki kral je romſkeho měſchczanoſtu, wójwodu Torloniu, wotßadźił, dokelž je wón bamžowemu vikarej k jubilejej Leona XIII. ßamopaſchnje ſboże pſchał.

— Měſto Maßawa, prjedy k Egiptowſkej ßłuſchaze, kotrehož ßu ßo Italſzy pſched dwěmaj lětomaj mozowali, italſkemu knjeżerſtwu nětkole wulke ſtaroſcże czini. Abeßynſki kral Jan ſ wulkim wójſkom k Maßawje czehnje, ſo by Italſkich ſ tuteho měſta wuhnał a jo pod ßwoje knjejſtwo ſtajił. Sa Abeßynſku ma Maßawa wulku ważnoſcź, dokelž je wona jenicźki mórſki pſchiſtaw, ſ kotrymž ßo Abeßynſkim pucź k morju a k wobkhadej ſ druhimi ludami wotewri. Ssama na ßebi je Maßawa hubjena, njeſtrowa dźěra. Na ßerbſki rěka Maßawa „czertowe hnězdo". Europjenjo móża tam jenož w ſymſkich měßazach bjes ſchkodowanja ßwojeje ſtrowoſcże bydlicź, w czopłym czaßu dyrbja ßebi woni njeſnjeßneje horzoty dla pſchebytk w khłódniſchich horach pytacź. So by Italſka ßwojim wojakam khłódne lětnje kwartěry ſaradźiła, je wona pſched połdra lětom dźěl abeßynſkich horow wobßadźiła. Abeßynſki kral ßebi dobrowólnje kruch ßwojeho kraja wottorhnucź njeda. Wón pod komandom ßwojeho generala raſa Alule wójſko pſcheczíwo Italſkim póßła. Ssylne italſke wotdźělenje bu wot Abeßynſkich w jenym hłubokim puczu pſchekhwatane a roßßekane. Tole poraženje chże Italſka wjeczícź. Hdyž je jejna bróńſka czeſcź ſaßo poſtajena, chże Abeßynſku na pokoj woſtajicź. Schto ma wot Italſkich wotczakacź, abeßynſki Jan derje wě. Duž je ßo wón ſ czaßom na wójnu pſchihotował, ſo by Italſkich pſchemohł, prjedy hacž ßo czi w Maßawje doſcź poßylnja. W tu khwilu móże Italſka 100,000 derje wobrónjenym Abeßynſkim jenož 20,000 muži napſchecźiwo ſtajicź. Duž je ſtejniſchczo Italſkich w Maßawje jara ſtraſchne, a ſchtó móhł prajicź, na kajke waſchnje ßo wójna ſ Abeßynſkimi ſkónczi.

Schpaniſka. K 400lětnemu jubilejej wußlědźenja Ameriki chże Schpaniſka w Paloſu, njedaloko Huelvy, měſtna, wot kotrehož je Columbus k Ameriży wotjěł, pomnik ſtajicź. Wſchě europiſke a amerikanſke knjeżerſtwa, teho runja geografiſke a wucżene towarſtwa ßu pſcheproſchene, ſaſtupnikow k ßwjedźenjej póßłacź.

Sſerbija. Dokelž njeje móżno było, radikalnu ſtronu ſ narodnej wujednacź, je kral nowe miniſterſtwo poſtajił. Wone je cziſte radikalne. Jeho pſchedßyda Gruicź, kotryž ſ dobom wójnſke miniſterſtwo ſaſtawa, je jako pſchiwißowar Ruſkeje ſnaty. Duž budźa w Awſtriſkej ſ nowym miniſterſtwom trochu njeſpokojom.

Wjerch a żiwnoſczer.

Běſche kraßne lětnje ranje lěta 1781. We wßy Vechelde w braunſchweigſko-wolfenbüttelſkim wójwodſtwje żiwnoſczer Kſcheſczijan Gebers a jeho mandźelſka hoſpoſa Marſcha ſrudnaj w ſtuchłej iſtwicźży ßwojeje khěżki ßedźeſchtaj, ßo podarmo prózujo ſbytki hejduſche dojěſcź, kotruž běſche jimaj Marſcha k ßnědanju pſchihrěła. Wobydlenje mějeſche prawje khudobny napohlad. Stólz bjes wobłożenja a tokſty pjeńk, na kotrymajž mandźelſkaj ßedźeſchtaj, a brune wobarbjene, ſ czerwjemi pſchetoczene blido, — dale żaneje domjazeje nadoby wó iſtwje widźecź njeběſche. Ale tale wulka jednoroſcź ſkerje pſchecźelny, hacž pſchecźiwny ſacźiſchcź czinjeſche; pſches make ſ wokojom wobrubjene woknowe ſchkleńzy, pſched kotrymiž młódne winowe liſcże w rańſchim wětſiku wjeßele ſejhrawaſche, ßłónczne pruhi dó iſtwy padachu, w kotrejž běſche wſchitko jara cziſte, a kotraž jaßne ßwědczenje wo tym dawaſche, ſo hoſpoſa porjad a cziſtotu lubuje.

„Kſcheſczijano", żona k mužej dźeſche, kotryž běſche runje łżizu hněwny na ßwój drjewjany talerˇ położił a hłowu na ruzy ſeprěwſchi, jara cźmowe mjeswocze czinjeſche, „Kſcheſczijano, ty dyrbjak hiſchcże nětotre łżizy pojěſcź! S prózným żołdkom ßo hubjenje na wiki dźe."

„Njech je", wón wotmolwi, „njech je, Marſcha! Ja mam doſcź, ja wjazy njemóżu."

Mały żiwnoſczer Gebers běſche ſaßadźity, trochu njelepy muż. Na jeho ßylnje ſmorſchczenym wobliczu běſche jaßnje napißane, ſo żiwjenje pſchejara lubosne ſa njeho było njeje, ale ſo je ßo jemu nawopak czaſto na rubo pokaſowało. Zyły wuras jeho wobliczа běſche pſchi tym mjerſazy, nimale cźmowy, mjes tym ſo jeho żonje, kotraž móżeſche, po jeje ſwonkownym ßudźicź, hižo ßwoje dobre ſchěſczdźeßat lět na khribjecże měcź, dobrota a pobożna myßl ſe ßwěrneju módreju wocżow rěczeſche, kotrejž wſchak dźenßa rano trochu ſrudnje pohladowaſchtej.

Wona ßo prózowaſche ßo pſchecźelnje poßměwacź a ßylſu, kotraž běſche ji ſkradźu do wócżka ſtupiła, rucże wutrěwſchi ſtareho hiſchcże ras nuſowaſche: „Kſcheſczijano, wſmi ßebi hiſchcże łżizu! Czíń to mi k woli."

„Marſcha, to njeńdźe", bur nimale hrubje wotmolwi; „Marſcha, ja njemóżu! Mam doſcź na ßwojim hněwje a ßwojim mjerſanju." Potom wón ſ pjaſczu krucże wo blido dyrjwſchi hněwniſcho rjeknu: „Hdy bych teho pachoła jeno ras w ruzy pomět a ſ nim ſapoczecź móhł, ſchtož chzu! Żaneje koſcże wón ſtroweje a zyłeje wobkhowacź njedyrbjał."

„Niz tak krucże", ſtara ſ dobrym rěczeſche, ßwoju ruku do mužoweje ruki położiwſchi, „niz tak krucże! Budź ßmilniſchi, Kſcheſczijano."

„Ssmilniſchi", tutón ſawoła, „ßmilny pſchecźiwo temu, kiž mje ſaniczuje! Pſchetož to wón czini, hdyž chże mi poßlenje wſacź, ſchtož naju dotal hiſchcże dźerżi."

„To Bóh luby Knjes njedopuſchczi", żona ſměrom pſchiſpomni.

„Chżemoj ßo nadźecź!" bur dźeſche. „Ale prózne rěcże niczo njepomhaju. Chżu ßo radſcho ſebracź, ſo bych wokoło pſchipołdnja ſ měſta ſaßo domoj był. Ssy mi to brěmjeſchko ſwjaſała, Marſcha?"

„Haj, Kſcheſczijano", żona wotmolwi a dó iſtwizy dźěſche, ſ wotkelž ßo ſ brěmjeſchkom w ruzy bórſy wróczi.

„Jowle, Kſcheſczijano", wona potom żelnoſczíwje rjeknu. „To je poßlenje, ſchtož drohotnych wězow hiſchcże mamoj. Pjerſchczeń, kotryž ßym naju wěrowanſki dźeń wot tebje doſtała, ßlěborna łżiza, kotruž je wolfenbüttelſki wuj naju najſtarſchemu — Bóh daj jemu wěczny wotpoczink! — darił, koprowy kótlik, kotryž ßmój po njebo czecże namrjekoj, a też wobras naſcheho njebocźiczkeho wójwody Khorle ſ tym rjanym wobłukom, wſchitko maſch w brěmjeſchku. Daj Bóh ſboże, ſo by ßo czi derje pſchedało!"

„To daj Bóh!" ſtary wotmolwi. Po wobliczu jeho żony, kotrež bu dale ſrudniſche, hdyž wona na wězy ſpominaſche, kotrež běſche do brěmjeſchka wjaſała, ßo nětko ßylſy dele kulachu, kotrež ßo wona podarmo prózowaſche ſe ſchórzuchom dotrěcź. Stary pak rucże ſe ßwojeho pjeńka ſtaże, ßebi czapku na hłowu ſtaji, żonje brěmjeſchko ſ ruki wſa a ji ruku da, prajizy: „Wbożemje, Marſcha! Hacž do pſchipołdnja!"

„Wbożemje, Kſchiſczijano!" żona wotmolwi.

„Njeſabudź mi kruwu, Marſcha!"

„Njebudu, Kſcheſczijano."

„Nó derje." A mały żiwnoſczer Kſcheſczijan Gebers ßo na pucź naſtaji, kotryž ſe wßy Vechelde do wójwodſkeho hłowneho měſta Braunſchweiga wjedźeſche, hacž do kotrehož běſche něhdże tſi hodźiny. Ruku pſchecźiwo ßłónczným pruham pſched wocżomaj dźerżo żona w khěżnych durjach ſtejo dołho ſa mužom hladaſche. Hakle hdyž běſche ßo ji wón ſ wocżow ſhubił, wona hłuboko ſdychnuwſchi próh wopuſchczi, ſo by ſa ſwucżenym dźěłom hladała.

Bur krucże wuſtupowaſche. To běchu płódne hona, pſches kotrež wón ßahaſche. Bohate żitniſchcża, kotrež ßo hižo żołczachu, ßo ſ młódnymi ſelenymi łukami a hajkami wotměnjachu, w kotrychž ptaczina runje ßwój rańſchi ſpěw ſanoſchowaſche. Dyßa dyß drje też bur do wßy pſchińdże, kotruž pak wón rucże pſchekrocźi, na ſtrowjenja ludźi, kotſiž jemu pſchipadnje napſchecźo pſchińdżechu, mórczo wotmolwjejo. Sſo ani na prawizu ani na lěwizu njewohladujo wón pſchezo runu ßmuhu dźěſche, hórniſchczu napſchecźo, kotrež ßo Harz mjenuje a kotrež jaßnje pſched nim leżeſche, jako by ſ ruku na wyßoku mhłowojtu horu Brocken doßahnucź móhł. Wo rjane ranje ßo mały żiwnoſczer Kſcheſczijan Gebers ani kuſka njeſtaraſche. Schto jeho rjanoſcże pſchirody ſtarachu, woßebje dźenßa rano, hdyž mějeſche wón hižo doſcź ſe ßwojimi myßlemi cźinicź, — rědki to pſchipad, dokelž to hewak runje jeho wěz njebě, ßo ſ myßlemi ſanoſchowacź. Czim bliże wón k měſtu pſchińdże, kotrež ßo jemu ſe ßwojimi wěżemi po dwěhodźinſkim puczu pokaſowaſche, czim bóle wón, kaž ßo ſdaſche, ſamyßleny a khmurny bycź pocza. To drje też běſche ſ pſchiczinu, ſo wón, hdyž njedaloko wójwodſkeje reſidenzy mużſkeho doſcźeże, kotryž ßo wukhadźowaſche, nimo njeho khwataſche, jeho njepoſtrowiwſchi. Ale tutón ßo ſ tajkej njeſdwórliwoſczu ſamylicź njeda a k żiwnoſczerjej pſchecźelnje „dobre ranje, luby pſchecźelo" rjeknu, ſchtož ſaßo żiwnoſczerja pohnu, ſo zuſemu, hdyž też mórczo, teho runja dobre ranje pſchejeſche.

Zuſy běſche rjany nahladny muż, ſaßadźity a ramjenjojty. Dołhi módry kabat, běły klinojty laz, na kotrymž ßo cźeżki ſkoty czaßnikowy rjecźaſk bimbaſche, wuſke, krótke kholowy hacž pod kolenje, běłe wuſchiwane nohajzy a czorne czrije ſ wulkimi ßlěbornymi ſpinkami jemu jara derje ſtejachu. Hdyž běſche żiwnoſczer na jeho ſtrowjenje wot-

molwik, ßo zuſy ſ nim rosmolwjecź počza, ßo jeho dowěrnje praſchejo: „Hdźe dha hižo takle ſahe chžeczе, luby pſcheczelo?“

„To waß ßmorže ſtara“, bur ſamórcźa.

„Oho, to bu prawje ſ krótka!“ zuſy ßmějo dźeſche. „Ja ßebi myßlach, ſo dobre ßkowo pſchezo dobre měſto nadeńdźe. Ty ßo mi dźenßa jara wjeßeleje myßle bycź njeſdaſch.“

„To też njejßym“, bur cźmowy wotmolwi.

„Schto dha Cźe boli?“ ßo zuſy pſcheczelnje dale praſcheſche.

Bur hłuboko ſdychnu a ſaſtona.

„Nó, hdźe dha Cźe cźiſchcźi? Maſch ßnano ſtaroſcźe abo mjerſanje?“

Kſcheſcźijan Gebers mjelczo ſ hłowu kiwnu, a zuſy ßwoju ruku burej na ramjo położiwſchi pſcheczelnje k njemu dźeſche: „Powjes mi, ſchto Tebje boli. Ssnano mózu Cźi ſ dobrej radu ſpomožny bycź.“

„Waſcha dobra rada dudźe mi wjedrowje mało pomhacź móz“, žiwnoſcźeŕ na tele pſcheczelne ßkowa wotmolwi. „Ale to je wſcho jene; ſchto mje cźiſchcźi, mózu Wam njedźiwajzy na to wupowjedacź. Ssnano ßebi ſ tym wutrobu trochu wolózu.“

Zuſy ßwěru poßłuchaſche, mjes tym ſo bur powjedacź počza: „Moje ſtawiſny ßu krótke. Ja ßym mały žiwnoſcźeŕ Kſcheſcźijan Gebers ſ Vechelde. Hdyž běch dwaczecźi lět ſtary, mój nan ſemrje, mi rjany burſki ſtatok ſawoſtajiwſchi, kotryž ja ſ pomozu ßwojeje žony, ßwojeje Marſche, kotruž běch ßebi krótko do nanoweje ßmjercźe ſwěrowacź dał, hiſchcźe polěpſchich a pſchiſporich, ſo mózachu naß bórſy ſamožitych ludźi mjenowacź. S naju ßynomaj, kotrejuž běſche namaj Bóh tón Knjes wobradźił, běchmoj ſbožownje a ſpokojom žiwaj a měnjachmoj, ſo pſchezo tak woſtanje. Ale bórſy hinak pſchińdźe. Sapocźa ßo wulka wójna, kotraž ßydom dołhich — dołhich lět trajeſche, a ſ njej ßo też naſche njeſboże ſapocźa. Mój ſtarſchi hólz, ſchwarny pachoł, kotremuž běchu młodźi a ſtari dobri, dyrbjeſche do wojakow a bu w jenej ſ prěnich bitwow, w bitwje pod Haſtenbeckom, ſatſéleny. To běſche prěnje horjo, kotrež mje podeńdźe, a cźežke horjo, to mózecźe mi wěricź.“

„To Wam wěrju“, zuſy ßobuželniwje rjeknu, a žiwnoſcźeŕ dale dźeſche: „Bórſy na to dyrbjeſche potom, kaž drje wěſcźe, naſch njebocźiczki wójwoda Khorla cźěkacź, a cźi bjesbóžni Franzowſojo pod ßwojim nawjedowarjom Soubiſe do naſcheho rjaneho braunſchweigſkeho kraja pſchicźežechu a tudy hórje hacź Turkojo ſakhadźachu. Pola buchu ſapuſcźene, ſo wo wußywje a wo žnjach žaneje rěcźe bycź njemózeſche, a tola wojakam dodawacź njemózachmy. S bohatſtwom burow běſche bórſy kónz, a też ſ mojim hoſpodarſtwom ſ wopjecźizu hicź počza. Hdyž běchu potom Wlóſzy ſ kraja, a my ßebi myßlachmy, ſo ßo ſaßo ſhrabamy, nam knježeŕſtwo najcźežſche dawki a dawanja napołoži, a teho dla ſaßo žanych myßli na to njebě, ſo ßo nékak ſhrabamy. Wſchitke tele domapytanja mje cźmoweho a wobužneho ſcźinichu, ſo ßo mi zyke hoſpodarſtwo wjazy njelubjeſche; a hdyž ßebi runje na to myßlach, hoſpodarſtwo ßwojemu druhemu a poßlenjemu ßynej pſchepodacź a ßo ſe ßwojej Marſchu na wumjeńk ßynucź, namaj też tehole hólza, moju a mojeje ſtareje jeniczku radoſcź, wſachu.“

„Też tón je ſemrjeł?“ ßo zuſy žiwnoſcźerja ſtaroſcźiwje woprascha.

„Nè“, tutón cźmowy wotmolwi; „mojeho druheho hólza je naſch najhnadniſchi wójwoda Jendźelſkej pſchedał, na wójnu, kotruž tam něhdźe w Amerizy wjedu.“

Wobliczo zuſeho ßo pſchi tychle ßkowach zyke ſacźeŕwjeni, a wón rucźe ſnapſcheczíwi: „Ale wójwoda je wojakow pſchedawajo, ſchtoż běſche pſchi tehdomniſchich njeſbožownych pjenježnych wobſtejnoſcźach naſcheho kraja bohužel nuſne, tola krucźe pſchikaſał, ſo ßo młodźi hólzy, kotſiž ßu jeniczka podpjera ßwojeju ſtarſcheju, do wojakow bracź nimaju!“

„Naſch wójwoda je ßnadź tajku pſchikaſnju dał, ale naſch ßudniſki knjes je ßo wjedrowje mało wo to ſtaraŕ“, žiwnoſcźeŕ ſe ßměchom rjeknu. „Pſche cźo też! Jeno ſo je wón ßwoju poknu liczbu młodych pachołow ſehnał; na kajke waſchnje, to běſche ſkónczńje pódlanſka wěz.“

Na wyßokim cźole zuſeho ßo pſchi tajkej rěcźi cźmowa hrjebja pokaſa, a wón ßo dale praſcheſche: „Njejßy dha ſ Ameriki wot ßwojeho ßyna ženje žaneje powjeſcźe doſtał, kak je ßo jemu ſeſchło?“

„Nihdy wjazy wo ßwojim hólzu niczo ſhonił njejßym“, žiwnoſcźeŕ ſrudnje wotmolwi. „Tón drje je na nékajkim amerikanſkim bitwiſchcźu poßleni wotpoczink namakał.“ To prajizy ßebi žiwnoſcźeŕ ſe ßwojim rukawom pſches woczi pſchejédźe, a zuſy mjelczo k ſemi hladaſche.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Ssylny połodniſchi wětr, kotryž njedźelu popołdnju ducź ſapocźa a hacź do wutory wjeczora ſ pſchezo wjetſchej mozu ſakhadźeſche, je wyßoko leżazy ßněh na dróhi a pucźe ſmjetał a na nich wſchón wobkhad ſadźěwał. Też żeleſnizy buchu podobnje kaž loni na mnohich měſtnach tak wyßoko ſawěte, ſo ßo żeleſniſke cźahi pſches hobrſke ßepje pſchedobycź njemózachu. Na Dürröhrsdorfſkej-Nowo-Měſcźanſkej cźarje dyrbjachu hižo póndźelu dopołdnja jéſdźicź pſcheſtacź. Tón ßamy dźeń wjeczor bě też Draždźanſko-Shorjelſka cźara na wjele měſtnach pſches ßněhowe ßepje ſawrjena. Cźah, kotryž hewak ſe Shorjelza wjeczor w 8 hodźinach do Budyſchina pſchijédźe, pola Raboz tcźazy woſta. Pucźowarjo dyrbjachu ſ dźěła w woſach, ſ dźěła pola kublerja Hermanna w Rabozach pſchenozowacź. Też jedyn cźah, kotryž ßo ſ Budyſchina do Shorjelza puſchcźi, na tym ßamym měſtnje tcźazy woſta. Cźah, kotryž wutoru w nozy ſ dwěmaj ſapſchehnjenymaj lokomotiwomaj ſ Draždźan do Budyſchina wotjédźe, jenož hacź do Scźijież pſchijédźe. Tu ßo jena lokomotiwa ſwrócźi, pſches cźož ßo wobej koliji ſawrjeſchtej. Też na Budyſko-Wjeleczańſkej cźarje cźahaм wjazy mózno njebě, jéſdźicź. Tak bu wſchón pſchikhad do Budyſchina po żeleſnizy ſalehnjeny. Hakle ßrjedu popołdnju ßu ßeŕ pola Raboz tak daloko pſcheryli, ſo mózachu ſ najmjeńſcha po jenej koliji cźahi jéſdźicź.

— Sańdźenu wutoru dopołdnja pod bórklinom tudy hołb ſ tšěchi dele padźe a ſproſtnjeny w ßněſy na dróſy leżo woſta. Runjeż jeho hnydom do cźopłeje jſtwy wſachu, wón wjazy njewožiwi. Wbohi hołbik běſche ſmjerſnuł.

— Sańdźenu ßobotu ßu pſched wódnymi hrabjemi tak mjenowaneho ſchleifmkyna cźěłko 4- hacź 5 njedźelſkeho dźěſcźa namakali. Dźěſcźowu macź ßu pjecźa hižo wußlédźili.

— W Michałſkej woßadźe je ßo w lěcźe 1887 narodźiło 249 dźěcźi, 37 mjenje hacź lěto prjedy, a to 125 mużſkeho a 124 žónſkeho rodu, bjes nimi 40 njemandźelſkich, 6 morwonarodźenych, 5 dwójniſkich porow. Hacź na 4 ßu ßo wſchě ſchcźiłe. Pſched ſto lětami ßo 148 dźěcźi narodźi. Pſchipowjedako je ßo 60 porow, wěrowało 43, 24 mjenje hacź lěto prjedy. Pſched ſto lětami bě 35 wěrowanjow. Semrjeło je 185 woßobow, 1 wjazy hacź lěto prjedy, mjenujzy 28 woženjenych mużow, 19 woženjenych žonow, 8 wudowzow, 24 wudowow, 5 młodych hólzow, 4 nježenjene žónſke a 97 dźěcźi. 90. lěto bě jenož jena woßoba (Tacźinkowa w Tſélanach) pſchescźahnuła. Bohu żel ßo też 5 ßamomordarſtwow liczi. Pſched ſto lětami bě 131 woßadow ſemrjeło. Spowjednych ludźi bě 11257 (najwyſchſcha hacź dotal doßahnjena liczba), mjenujzy 8565 Sſerbow a 2692 Němzow. Pſched ſto lětami wucźini liczba ſpowjednych ludźi 8323. Darow luboſcźe je ßo 1819 mk. 58 np. nahromadźiło. — W katholſkej woßadźe je ßo 132 dźěcźi kſchcźiło a to 71 hólzow a 61 holzow; 7 je ßo morwych narodźiło. Spowjednych ludźi bě na 7000. Wěrowało je ßo tu a w Lubiju 27 porow, bjes nimi 7 po wěrje měſchanych. Semrjeło je 97 woßobow.

— Na pſcheproſchenje tudomnych katholſkich towarſtwow ßo nowe lěto wjeczor w ſalu doma tudomneho katholſkeho rjemjeßlniſkeho towarſtwa jara wjele ßobuſtawow tudomneje katholſkeje woßady ſeńdźe, ſo bychu 50lětny měſchniſki jubilej bamža Leona XIII. ßwjecźili. Sala běſche ſe ſelenymi pletwami, ſ khorhowjemi w kužiſtich, ſakſich, němſkich a bamžowych barbach, ſ woponami a napißmami na najrjeńſcho wudebjena. Prědku na powyſchenym měſcźe wubjernje dźěłana gypſowa podobiſna bamża ſtejeſche, woßrjedź młódneho lěßa ſelenych roſtlinow a ſchtomikow. Sſwjatoczńoſcź ßama wobſtejeſche ſ mnohich ſpěwow, kotrež ſ dźěła zyły lud ſhromadnje, ſ dźěła ſpěwny chor tudomneje Pětrowſkeje zyrkwje, a ſ dźěła ſchulſke dźěcźi ſpěwachu, ſ deklamazije a ſe ßwjedźeńſkeje rěcźe, w kotrejž k. can. cap. ſenior Kucźank pſchitomnym na lohzy ſroſumliwe waſchnje žiwjenjoběh a ſkutkowanje nětcźiſcheho bamża wopißowaſche.

S Budeſtez. W naſchej woßadźe je ßo w lěcźe 1887 narodźiło 173 dźěcźi (3 wjazy hacź lěto prjedy), mjenujzy 77 hólzow a 96 dźowcźiczkow, njemandźelſkich běſche 29 a morwonarodźenych 4. Pſched 25 lětami je ßo narodźiło 82 dźěcźi, po tajkim nětko 91 wjazy. Semrjeło je 134 woßobow (2 wjazy dyžli lěto prjedy). Pſche d25 lětami je ſemrjeło 78 woßobow, po tajkim nětko 56 wjazy. Wěrowało je ßo 40 mandźelſkich porow (5 mjenje dyžli lěto prjedy); pſched 25 lětami je ßo 17 porow wěrowało, po tajkim nětko 23 wjazy. Boże ßwjate wotkaſanje je wužiwało 6026 (4 mjenje dyžli lěto prjedy), a to 4239 Sſerbow a 1787 Němzow. Pſched 25 lětami běſche 4953 ſpowjednych, tak ſo je jich nětko 1073 wjazy było. — Sa ſkutki kſcheſcźijanſkeje luboſcźe je ßo w ſańdźenym lěcźe 971 hriwnow nahromadźiło.

S Hodźija. Wokťarniſchcźo naſcheho Bożeho doma ma ſchtyri wyßoke, ſchěroke wokna, tſi k ranju a jene k połdnju. Tamne tſi běchu w lěcźe 1885 doſpołne wuhotowanje ſ barbjenych ſchkleńzow

ſ Lutherowym a Melanchthonowym wobraſom woßebje pſches bohatu ſběrku woßadźineje młodźiny dostałe. A ſchtwórte wokno je nětk k Bożemu dźěćeju nadobna ßwójba, kiž chze njemjenowana wostacź, ſ podobnym a hiſchcże drójſchim wuhotowanjom, do kotrehoż ſtaj ſakſki a łužiſki wopon ſaßadźenaj, wobdariła. Bóh jej tu zyrkwinu luboſcź ſapłacź! — W naſchej woßadźe je ßo loni 172 dźěćźi narodźiło a 93 młodych kſcheſcźijanow ßwój kſchcźeńſki ßlub wobnowiło. Pſchipowjedanjow bě tu 65, wěrowanjow 48 a khowanjow 97. Spowjednych ludźi bě 6216 a to 4711 Sſerbow a 1505 Němzow. Woprawjenjow běſche 89 ßerbſkich a 19 němſkich. — Sběrki zyrkwineje luboſcże wuczinjachu 346 hr. 59 np. A naſch miſſionſki poſoł ßo tu w 207 ekſemplarach dźerźi.

S Wjeleczina. W ſańdźenym lěcże je ßo w naſchej woßadźe w zyrkwinſkim naſtupanju ßlědowaze ſtało: Zyrkwinſka woßada liczi po poßlednim ludliczenju 3365 duſchow. Narodźiło je ßo 142 dźěćźi, ſemrjeło je 110 woßobow, wěrowało je ßo w naſchim Bożim domje 16 porow, a ßwjaty ſakrament woltarja je wužiwało 4100 ſpowjednych, bjes nimi 66 paczeriſkich dźěćźi.

S Hornjeho Wjeleczina. S 1. januarom je Tuczańſka gmejna ſ Wjeleczańſkeho ſchulſkeho ſwjaſka wuſtupiła a natwari ßebi ßama ſchulu w Tuczizach, kotraż budźe na Michała hotowa. Hornjowjeleczańſke dźěćźi pak khodźa nětko do Delnjeho Wjeleczina do ſchule; Hornjowjeleczańſka dotalna ſchula ſańdźe zyle. Tak ſměje Wjeleczańſka zyrkwinſka woßada 3 ſchulſke domy: Delni Wjeleczin ſe 4 wuczerjemi, Korſyń ſ jenym a Tuczizy ſ jenym. — Pſched 50 lětami běſche jenoż jedyn ſchulſki dom a 1 wuczeŕ ſa zyłu woßadu.

S Njeßwaczidła. Njeßwaczilſki póſt je w ßwojim wokrjeßu na nowolětny a na ſczěhowazy dźeń pſches 700 liſtow ſwudawacź měł. Sſławа tym, kotſiž ßu dźěło a ßněh tak ſmużicze pſchewinuli.

S Bukez. Tudomne tſecze wuczerſke měſtno je wuprójſdnjene. Jeho dokhody wuczinja lětnje 1036 hriwnow.

S Khróſczíż. Sańdźenu ßrjedu ßebi kubleŕ Lukaſch ſ Koſarez ſ pſchewodźenja cźěła ßo wróczíwſchi w bróżni tudomneho kublerja Rjencza maſchinu, na pſchetſche ſtejazu, wobhladowaſche. Tam a ßem po pſchetſche khodźo Lukaſch mißnu a ſ pſchatra dele na huno panu a to tak njeſbożownje, ſo ſ hłowu na ſemju ſchtapnu a ßebi pſchi tym nop roſraſy. Lukaſch hnydom myßle ſhubi a hiſchcże tón ßamy dźeń wjeczor ducha ſpuſchczźi.

S Hrodźiſchcźa. W naſchej woßadźe, kotraż mějeſche pſchi poßlenim ludliczenju 2140 duſchow a bjes tutymi 2124 evangeliſko-lutherſkich, je ßo w ſańdźenym lěcże 90 dźěćźi narodźiło, 44 hólzow a 46 holzow; 2 hólzaj ßo morwaj narodźiſchtaj a 2 holzy dwójniſkej. Wot tutych 90 dźěćźi je 19 w běhu lěta ſaßo wumrjeło. 19 dźěćźi bě njemandźelſkich. Pſchipowjedanych bu 25 porow, wěrowanych 19. Wumrjeło je 53 woßobow, 21 mużſkeho a 32 żónſkeho rodu, 28 dźěćźi a 25 doroſczenych. Najwyſchſcha ſtaroba bě 81 lět 10 měßazow, ſtarobu pſches 70 lět je dozpiło 6 woßobow. Spowjednych běſche 3610, a to 1446 mużſkich a 2164 żónſkich, 3168 Sſerbow a 442 Němzow, doma woprajenych 87. Paczeriſkich dźěćźi běſche 38 a to 29 ßerbſkich a 9 němſkich. Wunoſchk zyrkwinych kollektow běſche 556 hriwnow; pódla teho je ßo ſa ßwjate miſſionſtwo nahromadźiło 490 hr., a to ſa miſſionſtwo bjes židami 34 hr., bjes póhanami 456 hriwnow.

S Lubija. Wutoru 3. januara ßu ßo tu twarjenja garbarja Heinricha wotpaliłe. Woheń bě w pſchitwarjenej bróżni wudyrił a ßo pſches ßylnje dujazy wětr rucze roſchěri. Domjazeje nadoby ßo ſkoro niczo njeje wukhowacź hodźiło. W Heinrichowym domje 14 ſ wjetſcha khudych ßwójbow bydleſche, kotrež ßu pſches woheń cźim cźeżſcho potrjechene, dokelž ßwoju nadobu ſawěſczenu njemějachu. Haſchenje wóhnja bě jara wobcźeżne, dokelž woda w trubinach ſamjerſnu.

S Wóßlinka. Naſch Boži dom, kiž je wěſcże w naſchich lubych Sſerbach bjes najrjeńſchimi, hižo na naſchim poßlednim żnjowym ßwjedźenju, dźeń 11. ſeptembra 1887, kraßnu pychu doſta. Sſwójba, „Knjeſa Jeſuſa lubowaza", kiž chze pak njemjenowana wostacź, běſche ſa Knjeſowy ßwjaty woltaŕ kraßnu wyßoku Bożu martru dariła. Ta ßama je żeleſna a jara derje poſkoczena a płaczi nimale 100 hriwnow. Pod Knjeſowymaj nohomaj je ſ wulkim ßerbſkim pißmom napißane: „Sa Waß." Hodowne dny pak ßo naſchej woßadźe hiſchcże wjetſche wjeßele doſta. Naſche dołhe żedźenje ſa zyrkwinym ßwěczńikom je ßo hacź nanajrjeńſcho dopjelniło. Naſymu běchu woßadni ſ wulkej woporniwoſczu a zyle dobrowólnje w krótkim cźaßu naſchemu k. fararjej 700 hriwnow pſchepodali a hižo w poßlednjej Bożej nozy ßo naſcha Knjeſowa ßwjatniza w rjanym ßwětle błyſchcżeſche. Moßaſny ßwěczńik ma 42 ßwěżow a k temu ßmy hiſchcże 10 pſchibocznych mjeńſchich ßwěczńikow, kójždy ſe 4 ßwěżami, doſtali. Tak mózachmy ßwjatu nóz, w kotrejż je nam ſ Ziona rjana jaßnoſcź Boża ſelkhadźała, też w roſjaßnjenym Bożim domje ßwjeczicź. Njedźiwajo na wulki ßněh ßo wjele nutrnych kemſcherjow k tutej rjanej ßerbſkej Bożej ßłużbje ſhromadźi, w kotrejż naſch knjes duchowny nowu pychu Bożeje ßwjatnizy temu Knjeſej poßwjeczi a ßwj. Jana 8, 12 wukładujo nam tak do wutrobow prědowaſche: Tón Knjes je twoje ßwětło, 1. kotrež tebi wſchitko roſjaßnja, 2. w kotrymż khodźicź dyrbiſch, 3. do kotrehoż chzeſch junu ſańcź. Nam wſchitkim tuta rjana hodźina ſtajnje w dopomnjeczu woſtanje. Też lěta wobſamknjenje ßmy ſ wjeczornej Bożej ßłużbu wobeſchli. Tón Knjes pak, kotremuż ßmy tutón dar naſcheje luboſcże woprowali, chzył naſchu woßadu, każ wſchitke lube ßerbſke woßady w nowym lěcże żohnowacź a wobſbożecź!

S Rakeczańſkeje woßady. Spowjednych je było 4660, a to 4121 Sſerbow a 539 Němzow, 90 wjazy hacź w ſańdźenym lěcże (70 Sſerbow a 20 Němzow). Bjes nimi doſtachu 79 prěni krócź Boże wotkaſanje (63 Sſerbow a 16 Němzow), 103, kotſiž ßłaboſcże abo khoroſcże dla doma ßwjate wotkaſanje wužiwachu (98 Sſerbow a 5 Němzow). Narodźiło je ßo 109, 14 mjenje, hacź w ſańdźenym lěcże, 62 ßynkow a 47 dźowczicźkow. Semrjeło je 75, 14 mjenje, hacź lěto prjedy. Pſchipowjedanych bu 28 porow; wot tych dachu ßo 14 w naſchim Bożim domje wěrowacź.

S Laſa. Knjes baron ſ Löbenſtein a jeho knjeni mandźelſka ſtaj w naſchej wuczeŕni ſchtwórtk do hód bohate wobradźenje wuhotowałoj a khude dźěćźi woßebje ſ cźopkej draſtu ſaſtarałoj. — Knjes komornik a krajny radźicźel hrabja Gersdorff nad Běłym Khołmzom je naſchej Laſowſkej zyrkwi rjanu wulku ßłębornu, ſ nutſka poſkocźenu winowu khanu ſa Boże wotkaſanje darił, kotraż bu druhi dźeń hodow wot Wujeſdźanſkeho knjeſa fararja Ryczerja ßwjatocznje poßwjeczena.

— Tudy budźa ßo 1888 tele ßudniſke dny dźerźecź: 11. januara, 22. februara, 6. haprleje, 16. meje, 4. julija, 19. ſeptembra, 17. oktobra, 14. novembra, 12. dezembra.

S Delnich Łużiz. Delnjołużiſki wotrjad towaŕſtwa Macźizy Sſerbſkeje je ſa ßwoje cźłony (ßobuſtawy) wudał „Wěnaſchk godownych ſpiwanjow ßerbſkim żiſcham k bogoju hobrażone. Hudany wot H. Jordana" w Popojzach. Knižka (16 ſtr.), pola Sſmolerja w Budyſchinje cźiſchczana, je ſ wobradźeńſkim wobraſom debjena. Spěwy ßu jara rjane. *P.*

Dźěćźi ſbóżnoſcź.

Hłóß: Nětk wotpocżuje hola.

Hdyż dźěćźi ßwětej wuńdu
A do njebjeß też dóńdu
Tam k ßwojom' Jeſußej,
Wón wjeßele je kiwa,
Jich duſcha wěcżnje żiwa
Je w tamnej wulkej kraßnoſcźi.
Knjes Jeſuß ßej je żada,
So njepſchińdu do pada
Na hrěſchnym ßwěcże tu;
Wón wuſwoli je ßebi,
Je wſchitke rjenje debi
S tej krónn wěcżnoh' żiwjenja.

Hdyż ſtarſchich ſawoſtaja
A w bożemje jim praja,
Dha tola wopomńcże,
So ßu nětk Jeſußowi
Po jeho ßwjatym ſłowi:
Pſchińcź dajcże ke mni dźěcźatkam!
Wón lubuje je jara
A ßam ßo ſa nje ſtara
We raju njebjeſkim;
Hacź runje wot naß wſate
Ssu Jeſußej ſaß' date,
Tak wſchak je njeßmy ſhubili.

Duż, lubi ſtarſchi, hlajcże,
Wſchej ſrudźbje měru ſtajcże
A płakacź pſcheſtańcże,
Wſchak pſchińdu ſaßo cźaßy,
Sso wohladamy ſaßy,
Hdżeż Bóh naß ſaßo ſjenocźi.

Po ßmjerczi lubeho ßynka ſeſtajał **E. Helaß.**

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Skótny wikowaŕ Müller ſ Kulowa bě 27. junija na Bartſkim hermanku wot ſkótneho wikowarja Wagnera jenu kruwu ſa 132 mk. kupił. Pſchedawaŕ pſchi tym Müllera na to kedźbneho ſczini, ſo kruwu teho dla ſa tak niſku płaczisnu doſtanje, dokelž wona na nabubnjowanje (rosdutoſcź brjucha) cźerpi. Hižo na druhi dźeń Müller kruwu dale pſchedacź ſpyta. W Sdźaru wón korczmarja Kſchiżana ſa kupza namaka. Wón wudawaſche, ſo je kruwa zyle ſtrowa, ſo ma ju runje ſ paſtwy ſ Pólſkeje a ſo je jenoż teho dla kuſk „pokna", dokelž je jej w Klukſchu khětro wjele dźecźela żracź dał. Kſchiżan ßo pſches to narěczecź da, ßwoju ſtrowu kruwu, kotruż ſe 135 mk. wobliczi, ſa khoru wuměnicź a Müllerej pódla

teho hiſchcże 60 mk. wupłaczicź. Bórſy po tym Kſchižan ſpósna, ſo je ßo ſ kruwu ſjebał. Wona njeżerjeſche, bu dźeń a ßuſchiſcha a ſkónczńje ßwiknu. Po tajkim bě Müller Kſchižana na jeho ſchkodu wo 50 mk. ſjebał. Lawniſki ßud Müllera jebanſtwa winowateho ſpósnawſchi jemu 30 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo jaſtwo na 10 dnjow pſchißudźi a jemu napokoži, khóſtu wußudźenja ſapłaczicź. — 18lětneho cżaßnikarſkeho wucżobnika Langermanna ſ Klukſcha k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźichu, dokelž bě pſchi poßlednim Budyſkim tſělnym ßwjedźenju pjekarſkemu wucżobnikej Meltzy 3 mk. wujebał. — Dźěłacźeŕ Chriſting ſ Kißliz ma pſchekhowanja dla 3 dny w jaſtwje ßedźecź. Wón bě ſpódny pjeſl k ßebi wſał, wo kotrymž dyrbjeſche wón wjedźecź, ſo je jón jeho żona kranuła.

Khoſtanſka komora. 34lětny a 9 krócź hižo khoſtany dźěłacźeŕ J. A. Marcźink ſ Dobroſchcez pola Delnjeje Hórki ßo w nozy 24. nov. do doma tamniſcheho korcźmarja Kunatha dobu. Najprjódzy wón do jeneho wjelba pſchińdże, ſ kotrehož kruch połcża ßobu wſa. Na to do korcźmarſkeje ſtwy ſtupiwſchi, tam ſawrjeny khamor, w kotrymž ßo palenz khowa, ſ mozu wocźini a ſ njeho nękotre zakty a ſa 50 np. palenza wſa. Pſches ropot jedyn hóſcź, na kanapeju ſpizy, wotuczi, na cźož pakoſtnika pſchimnuchu. Marcźinka k khoſtarni na 2 lěcże 6 měßazow ſaßudźichu, wotprajichu jemu cżeßne prawa na pjecź lět a jeho pod polizajſku nadkedźbu ſtajichu. *

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Dale darichu: Wjenka w Sſerbſtich Paſlizach 1 hr.; ſ Konjez na 1888: kubleŕ A. Mitaſch 2 hr., kubleŕ J. Mitaſch 1 hr., wumjenkaŕ H. Mitaſch 50 np., kubleŕ Langa 2 hr., kubleŕ Schneider 1 hr.; pſches gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Zyża w Stróżiſchczu 6 hr.; Bukeczańſke ßerbſke towaŕſtwo 5 hr.; Króna w Bukezach (na 1887) 1 hr.; ſ Zyżez: Bohuwěr Pětſchka 50 np., Guſta Nutniczańſki 1 hr., Ernſt Kluga 1 hr., Jan Bohuwěr Pjech 30 np., Jan Pjech 20 np., Jan Schkleńczeŕ 20 np. — Hromadże: 23 hr. 70 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* Hdyž wóndano cźah, kotryž wjeczor wokoło jědnacźi ſ Drażdźan do Chemnitz jěſdźi, ſ dwórniſchcza Niederbobritzſch wotjědże, ſ bliſkeje korcźmy muż pſchiběża, kotryž chżyſche ſ mozu hiſchcże ßobu jěcź. Wón na deſku jeneho woja ſkocźi, a dokelž běchu woſowe durje wſchitke ſeſacźinjane, ßo na jenu tych ſtorkacźow ßydże, kajkeż wós prědku a ſady ma. Tam jeho konduktor pytnu, kotryž wołaſche, ſo dyrbi ßo twjerdże dżeržecź, dokelž móżeſche wón hewak dele panucź. Bórſy na to cźah ſaſtajichu a khróbkeho paßażěra dwórniſchcźowemu pſchedſtejerjej pſchepodachu. Wón ßo khoſtanja njeſminje.

* Ssudniſki ſaſtojnik Stiebritz ſ Noweho Měſta nad Wódru, kotryž w jaſtwje krajneho ßudniſtwa w Halle hižo 4 abo 5 měßazow w pſchepytowanſkim jaſtwje ßedźeſche, je tam 12. dezembra wumrjeł, woprawdże hłodu wumrjeł. Wſchelakich jebanſtwow dla běſche wón pſched dwěmaj lětomaj do Ameriki cźeknuł, hdźeż ßebi wopacźne mjeno pſchipokoži. Tam pak jeho wußlědźichu, ſ leſcźu ſajachu a ſkónczńje do Němſkeje pſchiwjeſechu. Ale w jaſtwje wón hłodu tradacź pocża a je pſchi tym tak krucże wutraŕ, ſo runje tydźeń prjedy wumrje, hacź měješe pſchißażny ßud wo nim jednacź. W jaſtwje běſche Stiebritz na koſcźowz wuſkhnuł. Jemu ſ mozu żyrobu do rta dawachu. Hdyž běſche nękaŕ mózno, pak ju wón njepóżeraſche. Najlěpſche jědże jemu pſchinjeßechu, ale wón ßo jich njedótknu, runjeż jeho hłód żałoſtnje cźwilowaſche. Dwaj wuſtojnaj lěkarjej ßo na wſche móżne waſchnje prózowaſchtaj jemu żiwjenje ſdźeržecź, ale podarmo. Skónczńje wón wjazy khodźicź, ani ſtacź njemóżeſche. Każ morwy, ale hiſchcże dychajo, wón na ßwojim lěhwje leżeſche, wſchu żyrobu wotpokaſujo. Wón je wjele wuſtaŕ, doniż jeho ßmjercź njewumoži.

* W Tondernje 30. dezembra jeneho pſchekupſkeho a jeneho wucżobnika, kotryż hakle bě ßo dźeń prjedy do ſtarſchiſkeho domu wrócźił, hdźeż běſche ßwjate dny pſchebył, w jeju jſtwizy morweju namakachu. Sswojemu knjeſej niczo wo tym njeprajiwſchi běſchtaj ßebi do ßwojeje jſtwiczki khachliczki ſtajikoj a wjeczor w nich potepikoj. Wuhlowy dym, kotryż ſ khachlow ſtupaſche, w nozy jſtwizu napjelni, a njeſbożownaj ßo ſadußyſchtaj. Lěkaŕ rano prajeſche, ſo ſtaj hižo nękotre hodźiny morwaj.

* Lědma ßo wěri, ſo ßu w naſchim cźaßu hiſchcże ludźo, kotſiž do khodojtow a do kuſkanja wěrja. So pak tajzy ßu, wo tym podawk ßwědczi, kotryż je ßo nęhdże pſched tſjomi njedźelemi na nutnizy Zellgoſch w wokolnoſcźi Pruſkeho Stargarda ſtaŕ. K jenej dźěłacźeŕſkej ßwójbje na nutnizu ſtara żona ſ Lubichowa pſchińdże, ſe żonami khwilu popowjeda a ßo woßebje nad małym dźěſcźom, kotrež běſche nęhdże 18 njedźel ſtare, wjeßeleſche, jo majkaſche a koſcheſche. Bórſy na to dźěcźo ſkhori a bu dźeń a ßłabſche. Dokelž żadyn lěkaŕ bliſko njebydli, a dokelž też maju tam ludźo jara mało dowěry k lěkarjam, ßo wo lěkarja njepóßła; ludźo hnydom prajachu, — dźěſcźu je nacźinjene. Zyłe ßußodſtwo ßo ſběża a ßo roshori, ſo je dźěcźo, kotrež běſche prjedy cźiłe a ſtrowe było, bórſy na to, ſo běſche tam ſtara żona pobyła, takle ſkhoriło. Wona běſche dźěſcźu nacźiniła, a nichtó druhi! Żona a pſchichodna macź tak dołho rěcźeſchtej, doniż ßo dźěłacźeŕ njerosßudźi, ſo po ſtaru żonu póńdże. To ßo ſta, a wón też ju ſkónczńje narěcźa, ſo ſ nim ßobu dźěſche. Lědma běſche ſtara żona próh dźěłacźerjoweho wobydlenja pſcheſtupiła, iſtwine durje ſa njej ſamknuchu, ju ſ mozu k łożu na ßmjercź khoreho dźěſcźa dowleczechu a ji hrożo, ſo ju ſaraża, każ ßo ſtarej khodojcże ßłuſcha, ju nuſowachu, ſo by ſaßo wrócźo wſała, ſchtož je tehdy dźěſcźu nacźiniła. Dokelž wona żałoſcźeſche, ſo je zyle njewinowata a ſo dźěſcźu pomhacź njemóże, ju nuſowachu, ſo by ßo dźěſcźa ſ najmjeńſcha dótkła. Dźěcźatko pak běſche mjes tym wumrjeło a tu nětko ſprostnjene leżeſche. Nětko hakle ßo hara ſapocża. S wbohej ſtarej żonu żałoſtnje ſakhadźachu. Dźěłacźerjowy bratr ju ſhrabnu, ju k pjeńkej wleczeſche a ju ſ hłowu na pjeńk tłóczo hrożeſche, ſo ji hłowu ſe ßekeru wotrubnje, jeli ſo wona dźěſcźu na měſcże żiwjenje njewrócźi. Schtó wě, ſchto budźeſche ßo ſtało, njebudźechu-li na wołanje a na próſtwy ſtareje żony roſumni ludźo njepſchiběżeli, kotſiž ju wumóchu. S krwju woblatu ju do ſchoßarjoweho wobydlenja pſchinjeßechu, hdźeż wona wucźek namaka, doniż poſdźiſcho jeje muż po nju njepſchińdże. Na lěkarſke wobßwědczenja je ſtatne rěcźniſtwo wěz do rukow wſało, a dźěłacźeŕ a jeho bratr ſmějetaj ßwoju ßurowoſcź na ßudniſtwje ſapokucźicź.

* W Hornim Zukowje je ßo ſańdźeny tydźeń dźěłacźeŕſka ßwójba, muż a żona ſ dwěmaj dźěſcźomaj, w nozy wó iſtwje ſadußyła. So by cźopłota dlěje wutrała, běſche dźěłacźeŕ roku, kotraż ſ wóhniſchcza do wuhenja wjedże, ſ hadrjeſchcźom ſatykał. Wuhło pak hiſchcże ßo wużehliło njeběſche; duż w nozy jědojty dym dó iſtwy ſtupajo żyłu ßwójbu mori.

* W piwaŕni jeneje wßy pola Cźěſkeho Broda dwě dźěſcźi ſe wßy, 12lětna holcźka a 12lětny hłuchoněmy hólcźez, ſbytki wobjeda doſtawaſchtej. Hłuchoněmy běſche jara njepopſchaty a holcźzy kóżdy kuſk ſawidźeſche. Njedźelu tydźenja popołdnju běſchtej dźěſcźi ßamej w kuchinje. Hłuchoněmy na jene dobo dó iſtwy běżeſche, tam revolvr ſe ſcźěny ſhrabnu, jón pod ßwój kabat tyknu a ßo do kuchnje wrócźi; tam revolvr wucźeże a towaŕſchku do cźoła tſěli. Wboha holcźka je wumrjeła.

* W Italſkej ßu tydźenja ßněhowe mjecźele měli, kotrež ßu mnohich pucźowarjow, kotſiž chżychu na bamżowy jubilej do Roma, w měſcże Bologna ſadźerżaże. Na nękotrych italſkich żeleſnizach ßo tydźenja ſ zyła jěſdźicź njemóżeſche. — Też w Schpaniſkej, a to nimale po zyłym kraju, ßu poßlenje dny ſańdźeneho lěta ßurowe ßněhowe mjecźele ſakhadźaże, ſ kotrymiž mějachu ßo żeleſnizy cźeżzy bědźicź. W tajkim mjecźelu je ßo pola Avile wulke njeſboże ſtało. Parſchonſki cźah ſ twornym cźahom, kotryž jemu na tych ßamßnych kolijach napſcheczo pſchijědże, w hromadu praßnu. Nękotre wosy ßo do kruchow rosbichu. Pſchi tym huſty ßněh padaſche. Kaŕ wjele ludźi je wo żiwjenje pſchiſchło, dotal njewjedźa; ma ßo ſa to, ſo mnoſy w ßněſy pohrjebani leża. Cźeżzy ranjenych běſche jara wjele. S wobeju ſtronow cźahi na pomoz pſchijědźechu.

* Każ ßo ſ Londona piſche, pſched krótkim na jendźelſkej parnej łódźi, kotraż mjes Hongkongom a Kantonom w Chineſiſkej paßażerow woſy, duzy po pucźu woheń wuńdże. Łódź ßo do cźiſta ſpali. Schtyri ſta ludźi, mjes nimi wóßomdźeßat bohatych Chineſow, je ßo ſ dźěła ſpaliło, ſ dźěła tepiło. Woheń ßu pjecża chineſiſzy mórſzy rubjeżniży ſakożili.

* Druhi dźeń hodow chżyſchtaj ßo w Jendźelſkej w jenej ſkale dwaj hólzaj na lodże woſycź. Hdyž prěni ſ njeju na łód ſtupi a ſ nohu teptajo pruhowaſche, hacź łód dźerži, ßo wón pſchekama. Jeho towaŕſch na pomoz wołaſche, na cźož nękotſi mużojo pſchiběżachu. Prěni pak ßo, na łód ſtupiwſchi, hnydom pſchepadże a ßo podnuri; pſchetož łuża běſche hłuboka. Dwěmaj druhimaj, kotrajż jemu na pomoz pſchiběżeſchtaj, ßo runje tak ſeńdże; teho runja ſchtwórtemu a pjatemu. Hakle ſcheſtemu ßo radźi hólza ſ wody wucźahnucź. Cźi pjecźo pak ßo tepichu. Mjes nimi běſchtaj dwaj bratraj, 17 a 19 lět ſtaraj, jedyn 44 lět ſtary muż ſe ßwojim 19lětnym ßynom a ßwojim 43 lět ſtarym bratrom. Wſchitzy běchu fabricźni dźěłacźerjo.

* Rekruta, kiž prěni raz na appell ſtupi, měješe wulki ßwětły pjenjes na wutrobnje wißajo. Podwyſchk ßo jeho wopraſcha, ſ wotkał medaillu ma. Rekruta ßo ſacźerwjeni a poſcźicha rjeknu: „Tu je na wuſtajenzy naſcha krowa doſtała.“ (Br. Z.)

* Na dworje kasarmow w Tridencze bu ßrjedu tydzenja wojak, kotryž běsche towarscha skónzował a potom czeknuł, po wußudże wojerskeho ßuda satšěleny. K ßmjercži wotßudżeny je hacz do ßmjercże prět, so je towarscha skónzował.

* Do Běkostoka běsche psched něschto czaßom se żonu a małymi dźěczimi wußkużeny półzajski sastojnik pschiczahnuł, ßo nadżijo, so tam pschihodne město w knježerskej ßkużbje nadeńdże. Sskużby dotal żaneje nadeschoł njeje; ale wudowz nětko je: żona ßo psched jeho wocżomaj ßama spali a chżysche też dźěczi spalicz. Schto je njesbożownu k tajkemu hrósbnemu njeskutkej pohnuło, nichtó njewě. Wóndano wot muża pjenjesy dostawschi żona 10 puntow petroleja kupi. Saßwěczenu lampu w rukomaj dżerżo wona posdże w nozy muża sawoła a jeho s komory dó jstwy wabjesche, wudawajo, so ma jemu něschto ważne prajicz. Mużej pak ßo stawacz njechasche. Duż żona jstwine durje sapali, so by něchtó se jstwy won njemóhł. S poßleschczom pak muż płomjo saduży. Mjes tym ßo żona do komory wróczi a lampu wyßoko nad ßobu posběhnuwschi ji panucz da. Duschaty dym komoru a jstwu napjelni, a płomjo ßo spěschnje rosběża; żona ßo do wóhnja czißnu a ßo w płomjenjach w komorje walesche. Muż mějesche czinicz, so dźěczi s komory snoży. Hdyż běsche je wschě won snożył, pjenjeżny kaschczik wó jstwje shrabnu a s nusu ßam ßmjercżi wucżeknu. Dym a płomjo ßo tak spěschnje rospschesczérasche, so mózno njeběsche, żonje czaßa doscz pomoz poskiczicz. Pok morwu a żałostnje wopalenu ju skónczńje nadeńdżechu a do hojerńje donjeßechu, hdżež wona nasajtra ducha spuschczi. Posdźischo ßo pokasa, so běchu dźěczaze poßleschcża a ßłomniki s petrolejom namaczane byke. A budżesche-li ßo muż nawabicz dał a hnydom s woprědka s komory, hdżež s dźěczimi spasche, dó jstwy schoł, hdżež jeho żona wołasche, budżesche jena sapałka doßahała, a wbohe dźěczatka budżechu ßo żiwe spalike.

* Dobre 6 hodżin wot města Odeßy wjeß Hnilakow leży. Tamnischi bur Schach, kotrehoż khěżka zyle ßama a něhdże běrtlk hodżiny pschede wßu steji, sańdżeny měßaz do města dźěsche, hdżež mějesche to a druhe wobstaracz a hdżež psches nóz wosta. Jeho dźěłaczer běsche też něhdże schoł. W domje jenoż Schachowa żona, jeho dwě dżowzy, wot kotrejuż běsche jena woženjena, a jeho 13létny wnuk wostachu. Wokoło połnozy, hdyż w domje hižo spachu, wokno saschczercża a dó jstwy jedyn po druhim pjecżo zusi muższy pschilésechu, kotsiż běchu se żelesnymi żerdźemi a s nożemi wobrónjeni. S koża seskakawschi żónske njewjedżachu, schto se strachom sapoczecz. Mjes tym so rubjeżnizy ßwężu saßwěczicżichu, ßo burowa młódscha dżowka spody koża skhowa, wnuk pak do pjezy salése. Burowku a jeje starschu dżowku rubjeżnizy czwilowachu jim pokasacz, hdże ßu pjenjesy skhowane. Jeju wobkrucżenja, so żanych pjenjes w domje nimaju, niczo njepomhachu; rubjeżnizy wschitke kschinje a kaschczíki rosbichu a pó jstwje rosmjetachu, schtoż w nich leżesche. Ale pjenjes żanych njenadeńdżechu. Hdyż stara żona, kotruż ßo s nowa doprascheschu, pschi tym wosta, so żanych pjenjes w domje njeje, ju rubjeżnik se żerdźu porasy. Mějo sa to, so je stara morwa, ßo rubjeżnizy do jeje woženjeneje dżowki dachu: jedyn ju s nożom do boka kłó, druhi ji krk pscherésnu. Mjes tym pak běsche wnuk s pjezy do wuhnja a s wuhnjom won na tšěchu salésk, s wotkelż s zykej schiju na pomoz wołacz pocża. Prjedy hacz ßo 5 minutow minu, běsche zyła wjeß na nohomaj. Rubjeżnizy pak wostajiwschi narubjeneho kubła mjes tym s domu wubżachu a na wosu, s kotrymż běchu pschijéli, hischcże w prawym czaßu czeknuchu. Każ ma ßo sa to, běchu rubjeżnizy jeczi, kotsiż ßu s jastwa města Odeßy czeknuli. Schach je samożity bur. Jeho starscha dżowka běsche na měsczе morwa leżo wostała; jeho żona je saßo k ßebi pschischka, ale je też na ßmjercz.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach kaplan Handrik němsku spowjednu rěcz a ½9 hodźin farar dr. Kalich němske prědowanje.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Khorla Jaroměr Khrystian Wälke, tyscheŕ na Židowje, s Juliju Königez tam. — Jan August Běły, pohoncz w Bórku, s Ernestinu Pawlinu Nikelez tam.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Ella Gertrud, Jurja Roberta Hataßa, młynka na Židowje, dź.

Katholska zyrkej: Leopold, Pawoła Kubizy, blidarja tudy, ß. — Jan, Franza Pohla, knihiwjasarja tudy, ß. — Max Robert, Jakuba Hejny, krawskeho mischtra w Khwaczizach, ß. — Oswald Pawoł, Franza Antona Marschnera, hornczerja w Hodżiju, ß.

Zemrjeli:

Dżeń 29. dezembra: Hana Khrystiana Hummelez, Jana Augusta Alberta, kublerja w Zyżezach, mandżelska, 35 l. 3 m. 8 d. — Hana Augusta Bentherez s Khwaczizz, wobydlerka wokrjeßneje dźěłaczerńje na Židowje, 25 l. 4 m. 7 d. — 3. januara 1888: Handrij Kummer, żiwnoscżeŕ w Sskonej Borschczi, 38 l. 7 m. 3 d. — 3. Madlena rodż. Pindrichez, njebo Michała Jakuba Wjenki, wobydlerja tudy, mandżelska, 65 l.

Płaczisna żitow a produktow w Budyschinje

31. dezembra 1887.

Żitowy dowos: 2548 měchow.		Na wikach wot mk.	Na wikach wot np.	Na wikach hacż mk.	Na wikach hacż np.	Na bursy wot mk.	Na bursy wot np.	Na bursy hacż mk.	Na bursy hacż np.
Pschenża	běła	8	51	8	63	8	75	8	93
"	żołta	8	4	8	16	8	10	8	33
Rożka	50 kilogr.	6	1	6	14	6	1	6	20
Jeczmjeń		5	87	6	1	5	98	6	16
Wowß		5	25	5	40	5	—	5	30
Hroch		7	22	10	28	—	—	—	—
Woka		6	94	7	22	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka		15	—	15	50	—	—	—	—
Bérny		1	90	2	20	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	80	2	—	—	—	—	—
Pschenczna muka	50 "	7	—	16	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	6	—	9	75	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	60	3	—	—	—	—	—
Sslóma	600 "	17	—	17	50	—	—	—	—
Proßata 485 schtuk, schtuka		6	—	15	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		3	50	3	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—

Dražďańske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. drużiny 55—59 mk., 2. drużiny 50—54, 3. drużiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. drużiny 40—55 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 6. januara: Milische.

Jěsdny plan żelesnizow wot 1. oktobra 1887.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,21	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,55	4,44	7,15	—
Lubija	2,24	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,18	5,5	7,38	—
Budyschina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,18	2,48	3,55	5,40	8,17	—
Biskopiż	—	4,30	6,44	10,1	12,57	—	4,31	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,9	10,27	1,23	—	4,56	6,35	9,20	—
Radeberga	—	5,2	7,19	10,37	1,33	—	5,6	6,44	9,31	10,25
Do Draždżan	3,55	5,29	7,49	11,8	2,1	3,52	5,36	7,12	10,4	10,48

S Draždżan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždżan	—	6,0	8,50	10,20	12,15	3,0	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga	—	6,39	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,25	12,18	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,49	9,37	12,29	—
					1-3.					
Biskopiż	—	7,21	10,6	—	1,29	4,15	6,19	10,5	12,56	—
Budyschina	—	7,59	10,44	11,30	2,3	4,52	6,55	10,40	1,27	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,57	2,43	5,32	7,34	11,22	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,52	7,54	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,23	3,23	6,15	8,16	12,1	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,20
Budestez	5,28	8,4	11,3	2,22	5,8	8,37
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,51

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,42	3,5	5,45	9,15
Budestez	6,26	8,59	11,56	3,24	6,6	9,30
Do Budyschina	6,48	9,15	12,12	3,46	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,20
Połcżnizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połcżnizy	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,27

Wólba do krajneho ßejma.

Pschedßydstwo konservativneho towarstwa sa 3. khěžorstwoßejmski wólbny wokrjeß s tutym k nawjedženju dawa, so je

knjesa gmejnskeho pschedstejiczerja Heinricha Königa
w Porchowje

sa konservativneho kandidata sa 7. wjeßny wólbny wokrjeß, psches semrjecze knjesa Päßlera nad Bjelmanezami wuprósdnjeny, k wólbje do druheje komory postajiko.

Wólbny wokrjeß wobßaha Biskopski a Połczniczanski hamtski wokrjeß s wuwsaczom městow.

W Budyschinje, 23. dezembra 1887.

Pschedßydstwo konservativneho towarstwa sa 3. sakski khěžorstwoßejmski wólbny wokrjeß.

Krajny starschi **s Zezschwitz**, pschedßyda.

2000 hriwnow mam na dobre a wěste hypotheki wuwožczicz.
Rěčnik **Mütterlein.**

12= abo 15,000 hriwnow mam hacz do 1. haprleje na nowotwarjenu měschczansku khěžu požczicz.
Rěčnik **Mütterlein.**

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tez **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczisnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Nasymske kosaze, sajecze, karniklaze, kaž tez wschě druhe koze kupuje a płaczi najwyschsche płaczisny

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Jerje
wulke a derje ßłodžaze porucza po 4 np.
Hermann Lemke
na mjaßowym torhoschczu 8.

Syrop
punt po 12 np., jara ßłódki, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej
jara derje ßłodžazy wot najtuńschich hacz do najdróžschich druzinow porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje
wulke tuczne ryby po 3, 4 a 5 np. porucza
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Drjewowa awkzija.

Na **Delnjohórczanskim hajniskim revěrje** ma ßo **póndželu 9. januara 1888 dopoldnja wot 10 hodžin**
5 hromadow wužitkoweho drjewa,
28 wulkich twjerdych dołhich hromadow a
46 ßylnych khójnowych dołhich hromadow
pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadžowanje pschedawacz.

Tsczina kupneho pjenjesa ma ßo hnydom po pschiražanju sapłaczicz.

Shromadžisna w Nowakez korczmje w Wulkej Dubrawje. Sapoczatk pschi Czelchowsko-Wulkodubrawskim gmejnskim puczu.

W Małej Dubrawje, 4. januara 1888.

Preuß, hajnik.

Drjewowa awkzija
na Manjowskim-Lěsczanskim revěrje.

W lěßnym revěrje Lěsczanskeho knjeżeho dwora ma ßo
póndželu 9. januara 1888
dopoldnja wot 8 hodžin
pschi Budysko-Mužakowskim schoßeju
212 khójnowych dołhich hromadow,
dale w **Manjowskim** lěßnym revěrje
6 loßow stejazeho drjewa a
10 hromadow lěßneho ßłanja
pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadžowanje pschedawacz.

Shromadžisna rano w 8 hodžinach w Lěsczanskej korczmje.

W Manjowje, 31. dezembra 1887.

Nerke, revěrski hajnik.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.
(Assicurazioni Generali.)
Sałożena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:
35 millijonow 88 tyßaz 149 schěßnakow 04 krajz.

Wohenj=, krupobicze=, schkleńzu=, transport= a žiwjenje=sawěsczenje.

Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczataj ßo jako agentaj:

hlowny agent hamtski skotolěkar **E. Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Mäther** w Kukowje p. Panczicz.

Se ßwojeho składa hischcze **stareho dobreho**

khofeja

poruczam
sup. Campinas punt 115 np.,
ff. Guatemala „ 120 „
ff. Honduras „ 130 „
ff. Neilgherry „ 140—160 np.,
ff. žołty Java „ 130—160 „

paleny
punt po 140, 150, 160, 180 a 200 np.,
jenož w **derje** a **czisicze** ßłodžazych druzinach.

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Czerstwe njeßelene

jerje

k warjenju a k pjeczenju
punt po 12 np.
porucza płaczisny hódno
Gustav Küttner
na ßerbskich hrjebjach 4.

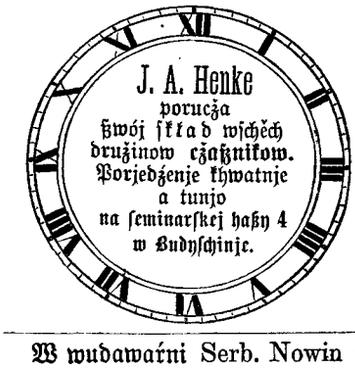

W wudawarni Serb. Nowin je sa 20 np. dostacz:

Kak je
Bohuslaw z Dubowina
Boha spóznał.

Jakubowy katechismuß

wot wyßokeho krajneho konsistorstwa ſa paczerſku a ſchulsku wuczbu poruczeny, je ßerbſki a nemſki ſa **60 np.** dostacz pola pſchekupza Rämſcha a w wudawarni Serb. Nowin.

Komody,

loża, khamory atd., derje a trajnje dżełane, poruczа po tunich płaczišnach

Hermann Hofmann
na taſchbarku 2.

Sa krawzow a ſchwalczе

zwjern a židu k ſchiczu,
knjeſke a bordu,
wobßadki a poſamenty
w dobrych kajkoſczach
poruczа po en gros-płaczišnach

C. O. Henoch
1 na bohatej haßy 1
na rózku pſchi torhoſchczu.

A. Mager

czaßnikaŕ
11 na ßerbſkej haßy 11.
Wulki ſkład
wſchěch druzinow
czaßnikow
ſ dwělětnym rukowanjom.

Porjedżenja ßo, kaž je ſnate, najlěpje a najtuńſcho wobſtaraju.

Koſaze koże

kaž tež wſchě druziny druhich kożow kupuje a płaczi najwyſchſche płaczišny **Guſtav Naucke**
na garbaŕſkej haßy 16.

S dobom poruczam pſchi potrjebje ßwój wulki ſkład pjelſchczowych kożow, do kotrychž mole njepſchinidu; teho runja wſchě koże derje a tunjo dżełam.

Direktna parokódżna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedżelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedżeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczornje Indiſkeje**
mježaczinje 3 krócz,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
mježaczinje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke parne łódże podawaju wubjernu jěd'z a pſchihódnu pucowanſku ſkadnoſcz ſa kajutowych a bjeſtubjowych puczowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyſchinje.

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kóżdu **póndżelu** wot 5. hodź. **Někotři Serbja.**

W wudawarni Serb. Nowin je dostacz ſa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaſchtaj **Wilhelm Bogußławſki** a **Michał Hórnik.**

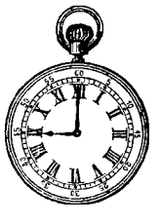

Franz Marſchner

czaßnikaŕ
w Budyſchinje na bohatej haßy 9
ßwój derje ſrjadowany ſkład dobrych **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczinwemu wobkedżbowanju poruczа.

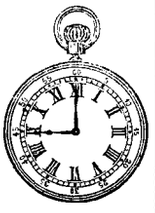

Sprawne poßłużenje — rukowanje na wjazore lěta — tunje płaczišny.
Porjedżenja ßo derje a tunjo wuwjedu.
S dobom na to kedżbne czinju, ſo ßerbſki rěczu.

Symſke nadwoblecze, mużaze ßuknje, paletoty, mantle ßo **njerospróte** rjenje a ſ njepuſchczatej barbu ſ nowa barbja a wubjernje ſhładkuja.

W. Kellingez parna barbjeŕnja w Budyſchinje
pſchi żitnych wikach.

Najnowſchi naporjad. Najwubjerniſche pſchiprawy.

Kolonialtworowe a deſtillaziſke khlamy
Adolfa Rämſcha
pſchi żitnych wikach

poruczeja ßwojim czeſczenym wotebjerarjam

khofej punt po 110, 120, 130 a 140 np.,
khofej paleny punt po 140, 150, 160—180 np.,
jerje, jara dobre, mandl po 50, 65, 70—100 np., 3 ſchtuki po 10 np. a ſchtuka po 4—8 np.,
ſyrop pſchipóſnateje ßłódkoſcze punt po 12, 16—20 np.,
petrolej, najlěpſchi amerikanſki, punt po 14 np.,
zokor w klobukach, lompowy zokor a **dróbny zokor** po ſnatych tunich płaczišnach,
rjepikojty tobak, krany, punt po 35 np.,
margarin punt po 65 a 80 np., **ßwinjazy ſchmalz** punt po 55 np.

Mydlaŕnja Herm. Puya
w Budyſchinje na ßerbſkej haßy

poruczа

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40	np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„ „	36	„
żołte wóſkowe mydło I	„ „	40	„
żołte wóſkowe mydło II	„ „	30	„
ſoda	„ „	5	„
ſchterku	„ „	22	„

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuńſchej płaczišnje.

Emma Vorwerkowa

poruczа ßwój ſkład **paletotow, żaketow** a **plüſchowych pjeſlow** w bohatym wubjerku po najtuńſchej płaczišnje.

16. januara t. l. expediruju wot woßmich hacz do tſjóch hodżin w **Kamjeńzu** w hoſczenzu „k ßłónzu".

Rěcznik **Mütterlein.**

Loßy

k 1. klaßy 113. ſakſkeje krajneje lotterije, kotraż ßo 9. a 10. januara 1888 czehnje, poruczа

lotterijowa kollekzija
W. Mattheiſa
w Budyſchinje
na hoſpitalſkej haßy 10.

Rjany **khlěb** k wuměnjenju ſa żito poruczа pjekaŕnja **H. Letzſcha** na hoſpitalſkej a ſahrodnej dróſy.

Dürrenbergſku warnu ßól
Dürrenbergſku ſkótnu ßól
(kotraż je, każ je ſnate, najlěpſcha) poruczа najtuńſcho

Emil Lebelt
na dwórniſchczu w Budeſtezach.

Wuſtojnu hródżnu dżowku, kotraż wyßoku mſdu dostanje, Holeſchowſki knježi dwór pyta.

Czeledź

pyta pſchiſtajaza żona **Bräuerowa** na ßerbſkej haßy 9.

Dżowki ſa dom a do hródże, rólnych pohonczow, ßrěnkow a wolazych pyta pſchiſtajaza żona **Heynoldowa.**

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje **kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy** k jutram wuczobnika pytam.

Ernſt Glien.

Hólczez,

kotryż chze **pjekaŕſtwo** nawuknucz, móże pod pſchihodnymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicz pola pjekaŕſkeho miſchtra **Woitza** na Zidowje.

Schewſkeho wuczobnika k jutram pyta **Emil Indinger** w Budyſchinje na kotolſkej haßy 11.

Hólczeza ſprawneju ſtarſcheju, kotryż chze **ſchewſtwo** nawuknucz, pyta k jutram **Auguſt Grafe** na bohatej haßy 20.

Hólz, kotryż chze **kowaŕſtwo** nawuknucz, ßo k jutram pyta wot **Sauera** w Běczizach.

Sa ßwojim lubym njeſapomnitym kantorom, organiſtom a wuczerjom, knjeſom **Hendrichom Auguſtom Radu,** kotryż je dżeń nowego lěta po 49½ lětnym ßwěrnym a żohnowanym ſkutkowanju ſ czicha wußnuł, ßwój najwutrobniſchi dżak do wěcznoſcze woka

W Rakezach, 4. januara 1888.

Rakeczanſke zyrkwine a ſchulſke pſchedſtejiczerſtwo.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 2. **Sobotu 14. januara 1888.** **Lětnik 47.**

☛ Čjeśćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na **1. schtwórtlěto 1888** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čji, kotśiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesć dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi ßo sa Serbske Nowiny na sakśkich a pruśkich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, ś pschinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny ś pschikohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 mk. 25 np.**, ś pschinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Wobej komorje sakśkeho ßejma śtej ßo pónd̀elu saßo k ßwojim wuradźenjam seschkoj. W prěnjej komorje na dnjowym rjedźe jako prěni pschedmjet petizija stejesche, kotruž běchu gmejnśki pschedstejicźeŕ Rychtaŕ w Wotrowje a towarschojo podali. W tejle petiziji ßo wo to proßy, so by ßo cźaß pokracźowanśkeje schule sa tajkich schulerjow wot 3 lět na 2 lěcźe pschikrótschik, kotśiž ßu ßo derje sadźerźeli a wottyknjeny kónz pokracźowanśkeje schule dozpili. Schtóž saßady sakśkeho knjeźeŕśtwa w nastupanju pokracźowanśkeje schule snaje, nad tym njedwělowasche, so petizija žaneho wuspěcha njesměje. Tak teź je ßo stako. Petiziju je prěnja komora knjeźeŕśtwu k naspomnjenju pschepodała. Knjeźeŕśtwo pak petiziju na bok połoži a ßebi na to pomyßli, cźaß pokracźowanśkeje schule pschikrótschicź. — Druha komora najprjódźy 94,500 hriwnow k naprawjenju żeleśniśkeho sastawnischcźa w Trebanzu pschiswoli, na cźoż ßo jej rosprawa wo cźrjódźe petizijow poda, kotreż ßo wschě sacźißnuchu. Bjes tymili petizijemi ßo teź jena měschcźańskeho kollegija w Biskopizach nadeńdźe. Biskopśka rada by Biskopizam rad k wjetschej nahladnosćzi a ważnosćzi dopomhała a teho dla proßy, so by ßo w Biskopizach saßo superintendentura srjadowała. Komora, kotraž njemóżesche spósnacź, kajkeje pschicźiny dla měła ßo Biskopizam superintendentura wrócźicź, kotraž je ßo jim pscheđ něktotrymi lětami wsała, petiziju wotpokasa. Žiwa debata ßo roswi pschi jednanju wo petiziji něktorych gmejnow, kotreż žadachu, so by kraj sa wußypanje ßněhowych ßepjow na fiskaliśkich dróhach wyschschu msdu płacźił. Tele gmejny wużitk zyle pschewidźa, kotryż jim fiskaliśke pucźe njeßu. Powinosćz, kotraž jich musuje, ś fiskaliśkich dróhow ßněh ßypacź, w żanej poměrje njesteji k cźeżam tych gmejnow, kotreż dyrbja ßebi wschě ßwoje pucźe ßame twaricź a w rjedźe dźerźecź. Duż petizija w komorje wjazy pschecźiwnikow hacź sakitarjow namaka a ßo na bok połoži. Ssejm na to pschiswoli 9559 hr. k powyschenju msdy hamtśkich dróhaŕnikow, 10,020 hr. jako pschikohi sa dróhowych wothladarjow, 2900 hr. jako msdu sa dróhowych techniśkich dźěłacźerjow, 9800 hr. k powyschenju msdy wyschschich hajnikow, 8000 hr. sa starschich hajniśkich dźěłacźerjow, kotśiž wyßokeje staroby dla do żaneje podpjeranśkeje kaßy sastupicź njemóża, a pódla teho wschě druhe wot knjeźeŕśtwa ßo żadaze porjadne wudawki sa krajne sarjadnistwo.

— Jeho kral. wyßokosćz prynz Bjedrich August je wot woßepizow saßo wotkhorił. Młódschej bratraj prynza Brjedricha Augusta, prynzaj Jan Jurij a Max, budźetaj pschichodne jutry ßwoje abiturientne pruhowanje cźinicź a na to na lěto k nawuknjenju praktiśkeje ßłużby do wójska sastupitaj, a to prynz Jan Jurij do regimenta tśělzow cźißko 108 a prynz Max do regimenta khěžorowych grenaděrow cźißko 101. Na to ßo prynzaj na jenu universitu swonka Sakśkeje — na kajku, hischcźe snate njeje — podataj.

— Khěžor Wylem je ßo ßobotu ś nowa nasymnił, schtoż je jeho nusowało, wot teho cźaßa hacź dotal w kożu leżecź. Poßlednje nozy je khěžor derje spał, a je ßo powschitkownje jeho derjemećźe polěpschiło. Po měnjenju lěkarjow pschezo hischcźe něschto dnjow sańdźe, prjedy hacź khěžor dospołnje wotkhori. — Wo němskim krónprynzu nowsche powjesćze dóschke njejßu. Po tajkim ßo ś jeho schijnym cźerpjenjom dale polěpschuje.

— Hdyž pschi wotewrjenju khěžorstwoßejmskich wuradźowanjow nowy sakoń sa krajnu woboru a krajnu hotowosćz (landsturm) pschipowjedźichu, ßo pschispomni, so budźa lětne wudawki sa to jara ßnadne. Wone ßo wscho hromadźe ś 225,000 hriwnami wobliczichu. Hakle posdźischo ßu ßo dohladali, so ma ßo poł milijona nowych wojakow tola teź drasćicź a wobrónicź. Sa to budźe ßo něhdźe 100 milijonow hriwnow trjebacź. Khěžorstwowy ßejm ßo njebudźe móz sminucź, nusne pjenjesy pschiswolicź. Wschě ßobustawy khěžorstwoweho ßejma ś wuwsacźom sozialdemokratow ßu k temu pschihłoßowake, so ma ßo brónitosćz němskeho khěžorstwa poßylnicź. Duž budźe ßejm, A prajiwschi nětk teź B rjez dyrbjecź. Pschi nowym wudawku sa wójsko móżemy ßo ś najmjeńscha ś tym troschtowacź, so ßo wón jenoż jenicźki ras stanje. Móżno je, so budźe khěžorstwo k wobstaranju trěbnych 100 milijonow pożcźonkow cźinicź a so budźe kraj po tajkim jenoż lětnu dań swjesćz trjebacź.

— Wuhlady na sdźerźenje měra ßu ßo poßlednje dny saßo něschto polěpschiłe. Nadpadny je żiwy wobkhad bjes Barlinśkim a Peterburgśkim dworom, kotryż na cźaßy stareho pschecźelstwa, kiž bjes Pruśkej a Ruśkej něhdy wobstejesche, dopomina. Lědma so je hrabja Pětr Schuwalow Barlin wopuschcźił, je ßo teź jeho bratr, póßłanz pschi dworje khěžora Wylema, na pucź do ruśkeho hłowneho města podał. Jeho pucźowanje w politiśkich kruhach wulki sacźiśchcź cźini a ßo na to waschnje wukożuje, so ßo bjes Barlinom a Peterburgom njewustawajzy prózuja, w nastupanju Bołharskeje bjes Ruśkej a Awstriju někajke rosrunanje dozpicź. Hacź dotal drje hischcźe snate njeje, so ßu psches rusko-němske jednanje wulkomozy k někajkej pschesjenosćzi w bołharskim praschenju doschke. Pschezo pak je je wschelakich snamjenjow widźecź, so ma Ruska nadźiju na měrniwe rosßudźenje bołharskeje należnosćze. Njebyło ßo ś tym tak měko, njeby Ruska hižo nětko muźstwa starschich lětnikow ś gardy, artillerije a infanterije je ßłużby puschcźiła. Druhe lěta ßu w Ruśkej starsche muźstwa hakle w naléczu ś wójska schke. Hdyž ruske knjeźeŕśtwo jim lětßa ßłużbu wo schtwórcź lěta pschikrótschi, chze drje ś tym dopokasacź, so ßebi na to njemyßli, w bliskim pschichodźe wójnu wjescź.

— Pola arzybiskopa Dindera w Pósnanju je tele dny pólska deputazija pobyła, so by ßo jeho praschała, na kajkej stronje budźe wón pschichodnje ś napschecźa pscheněmzowazych naprawow

pruskeho knježerstwa stejecź. Tón krócź deputazija njewobstejesche s pólskich rólnikow a rjemjeßlnikow, kotsiž biskopa proscha, so bychu ßo jich dźěcźi w schuli w nabožinje s pomozu pólskeje rěcźe roswucźiłe, ale s najwoßobnischich pólskich semjanow a sastupjerjow pólskeje intelligenzy, kotsiž budźa ßo s cźeźka s někajkimi směrowazymi ßkowami spokojicź dacź. Pólske nowiny po sdaczu k Dinderej pschewjele dowěrjenja nimaju. Tak „Goniec Wielkopolski" pische: „Pak arzybiskop s Polakami póńdźe, pak Polazy do Roma póńdu. Najskerje budźa ßo Polazy k poßledníschemu rosßudźicź dyrbjecź. Dinder po ßwojich dotalnych skutkach pschecźel pólskeje wězy njeje. Wulke roshorjenje je ßo bjes Polakami psches to sbudźiko, so je wón duchownemu dr. Antonej Kantezkemu w Hnězdnje sakasał, ßo pschichodnje pschi politiskich shromadźisnach wobdźělicź, a so je wón teho runja pólskim duchownym sakasał, sa pólske nowiny pißacź a pschi politiskich należnoscźach Polakow sastupowacź.

— W fortu „Manteuffel" w Metzu je 7. januara pólvrowy magazin rosbuchnuł, pschi cźimž buschtaj jedyn podwyschk a jedyn kanonér sakskeho pěscheho artilleriskeho regimenta cźißko 12 morjenaj. „Elsaski Journal" wo tym pische: Wokoło 10 hodźin dopołdnja ßylnje sakußnu, mrócźel fort sawali a hdyž bě wona rospłunuła, wuhladachu, so bě wulka kólnja, w kotrejž ßo patrony sa wschědnu potrjebnoscź khowaja, do powětra slecźiła a ßo do hromady rospadankow pscheměnika. Podwyschk Müller a artillerist Rasch, wobaj wot 3. kompagnije 12. sakskeho pěscheho artilleriskeho regimenta cźo. 12, běschtaj pschi tym žiwjenje shubiłoj. Müller pod rospadankami leżesche, Rasch pak bě ßo do powětra schwyrnuł a bě se žałoßnje rostorhanym cźěłom pok sta metrow dale dele panuł. Njesboże je ßo psches njewobhladniwoscź mjenowaneju wojakow stało, kotrajž staj pjecźa se saßwěcźenej latarńju do kólnje schłoj. Dokelž pólvrowy skład na sboże psche wulki njebě, ßu ßo ßußodne twarjenja jenoż s łohka wobschkodźiłe.

Italska. Bamž je njedźelu hrabju Brühla, sastupnika němskeho kněźora, w awdijenzy pschijał. Dźeń prjedy ßo wustajenza darow, s pschicźinu bamźoweho pokstałětneho měschniskeho jubileja bamźej darjenych, wot bamża w pschitomnoscźi woßobneje shromadźisny wotewri. Bamž ßwoje wjeßele nad tym wupraji, so je wobdźělenje zyłeho ßwěta pschi jeho jubileju tule wustajenzu móżnu scźiniło.

Franzowska. Presídent Carnot je hižo pola radikalnych a komunardow swrócźił. Wón njeje, cźehoż běchu ßo komunardojo wot njeho nadźeli, saßudźenych komunardow, kotsiž ßu w lěcźe 1871 w Parisu palili a morili, wobhnadźił. Radikalnym pak ßo Carnot njespodoba, dokelž je wón hojerńje wopytujo tam mikoscźiwe ßotny, kotrež ßu dołhe łěta khorych ßwěru wothladałe, pschipósnajo jich woporniwoscź, s kschižom cźeßnèje legije pyschił. Teho runja je wón kschiž cźeßneje legije jenej žónskej spožcźił, kotraž je 35 łět dołho khude dźěcźi žiwiła a kschescźijanszy wotcźahnuła. To wscho Carnot ßamopaschnje cźini, njepraschejo ßo sa tym, hacź je to ministram prawo abo njeprawo.

Jendźelska. Wukonjeŕ podtkócźeŕskeho sakonja w Irskej, Balfour, je s nowa jeneho njebojasneho wojowarja sa ßamosarjadnistwo Irskeje, Wilfrieda Blunta, do jastwa ßadźił. Tutón podawk budźe w Jendźelskej hłuboki sacźischcź cźinicź, na kajke waschnje, pschichod powucźi. Wilfried Blunt k najsprawnischim kharakteram w Jendźelskej ßłuscha a wo nim je snate, so wón pschezo jenoż tam ruku skoži, hdźež ma ßo wustawazej ale prawej wězy pomhacź. W Irskej ßamej dospołny měr knježi. Njedźiwajo Balfourowych pschescźěhanjow ßo kraj twjerdźe heßka, wot jendźelskich liberalnych wudateho, dźerži: wo ßamostatne sarjadnistwo Irskeje jenoż na sakładze sakonja wojowacź. — Na kupje Lewis tele dny něhdźe tyßaž małych ratarjow wucźeże, so bychu wowzy jeneho najeńka, kotryž bě ßo s nimi snjepschecźelił, rosehnali. Ratarjam polizistow napscheczo póßłachu, a bjes woběmaj stronomaj k bitwje dóńdźe, pschi kotrejž ßo krej pscheliwasche. Jědnacze ratarjow sajachu, njedźiwajo teho pak ßo tola ratarjam schlachcźi, wowcźernine wobhrodźenje podtorhacź a wjele stow wowzow roshonicź. Dokelž ßo roshorjeny lud směrowacź njeda, ßu poliziju a wójsko poßylnili.

Bołharska. Cźrjóda bołharskich cźeknjenzow a Cźornohórzow je ßo sańdźeny tydźeń pschimórskeho města Burgaßa mozowacź spytała. Nadpad pak je ßo pschekasył. Bołharske knježerstwo bě wot turkowskeho knježerstwa pokiw dostało, so ßo bołharszy cźeknjenzy, w Konstantinoplu pschebywazy, na to hotuja, ßo do Bołharskeje nawalicź, a bě teho dla mórski brjóh wótrje wobkedźbowacź dało. Hdyž ßo cźrjódźicźka sběžkarjow, hischcźe niz se sto muži wobstejaza, k brjohej pschibliži, ßo Burgaska garnisona do sběžkarjow da a jich rospjerschi. Pschi wojowanju bu 12 sběžkarjow a 8 bołharskich wojakow s dźěła sabitych a s dźěła sranjenych. — So maja w Bołharskej jenoż na sdacźe měr a so móże ßo tam kóżdy dźeń někajki pschewrót wotcźakacź, sa to powjesćź ßwědcźi, so ßu w Sofiji w pschedměscźe spschißahanstwo wußlědźili a wjele tyßaz proklamazijow nadeschli. W nich ßo lud namołwja, pschecźiwo Koburgskemu prynzej Ferdinandej postanucź a pscheradniske knježerstwo powrócźicź. Jako jenicźki pschecźel, dobrocźel a postajeŕ trajneho měra ßo ruski zar mjenuje.

Cźorna Hora. Na Cźornej Horje lětßa wulki hłód knježi. Na 30,000 cźłowjekow je tam pjecźa bjes jědźe. Ruski zar je, so by nusu khróbkeho, rjekowskeho cźornohórskeho luda něschto pomjeńschił, wulku łódź žita darił. Łódź je hischcźe na morju a ßo wot hłodutradazych Cźornohórzow se žadoscźiwoscźu wotcźakuje.

China. W Chinje ßu hižo saßo ras kschescźijanow žałoßnje pschescźehali. Telegram jendźelskich nowin „Standard" se Shangaja schipowjedźi, so ßu ßo w krajinje Fuk-Yen póhanszy Chinesojo sběželi a na dwazeŕi kschescźijanskich zyrkwjow spalili. Wulku cźrjódu Chinesow, kotsiž ßu k kschescźijanstwu pschestupili, ßu póhanjo sabili.

Wjerch a žiwnoscźeŕ.

(Pokracźowanje.)

„Takle běsche ßo", žiwnoscźeŕ dale dźesche, „w běhu někotrych lět wo moje sboże stako; dotal wjeßely a spokojny muž buch ja wobužny cźłowjek, kotryž na Boha a na ßwět morkotasche. Pschi tym hischcźe pschezo njesboże wschudźe na mnje łakasche. Wjazy lět pospochi mi krupy ßywy sbichu, a mój rjany skót mi na skótny mór spada. Jedyn kruch role po druhim dyrbjach rospschedacź, a wot mojich polow je mi někto jeno hischcźe něschto kórzow wostało. Tónle kruch role a jena krowa, poßlenje skocźo, kotrež ßym sdźeržał, hischcźe naju s mojej Marschu s nusu žiwi."

„Wbohi mužo", zusy cźicho dźesche.

„Jenoż ßwoju ßobuželnoscź lutujcźe, doniž budu hotowy", žiwnoscźeŕ s krótka napscheczíwi. „Hischcźe hotowy njeßym. Ja chzu Wam mjenujzy prajicź, so mam pódla tych mnohich dawkow a dawanjow, kotrež hakle ßu poßleni cźaß ponižene, wot ßwojeje žiwnostki kóżde łěto na Měrcźina tsi tolerje nutnizarskeje danje dawacź; a tónle dawk ßym hacź na poßlenje tsi łěta też porjadnje płacźił. Hakle wot tehole cźaßa ßym jón dołžny wostał, dokelž mi do zyła móżno było njeje te pjenjesy sehnacź. Wospjet ßym teho dla naschego ßudnischkeho knjesa proßył, so chzył tola wyßokej wójwodskej komorje pißacź, so ßo mi sastaty dawk spuschcźi, pschi cźimž ženje sakomdźił njeßym jemu ßwoje hubjenstwo nadrobnje psched woczi stajicź. To běsche podarmo. Wón je kóżdy krócź na mnje sakhadźał, mi hrožo, so ßo mi hrosnje seńdźe, je-li so dołh skónczńje njesapłacźu. Dokelž mi to móżno było njeje, je mje wcźera na ßudnistwo skasał a mi tam wosjewił, so budźe mi, je-li so hacź do jutsischeho dopołdnja w 9 hodźinach njepłacźu, moju krowu wotcźasacź dacź. Je-li so wón to scźini, do najwjetscheje nusy pschińdu; pschetoż tale krowa, poßlenja, kotraž je mi wostała, je to jenicźke, schtoż mje dotal hischcźe dźerži."

„Knjes Tebi krowu cźasacź njebudźe", zusy, kotryž dale hrosnischo hladasche, sawoła; „knjes to cźinicź njebudźe; spuschcźej ßo na mnje!"

„Haha", ßo žiwnoscźeŕ saßmja, „nasch knjes ßebi s Waß wjedrowje mało scźini. Je-li so jutsje rano njepłacźu, mi krowu wotcźasacź da; to je wěste. Moju krowu, najrjeńschu w zyłej wßy, mi knjes dawno hižo njepopscheje; a dokelž jemu ju s dobrym njepschedam, mi ju wón cźasacź da a ju potom pschi pscheßadźowanju ßam kupi, a to sa někotre tolerje; pschetoż hdyž wón na skocźo ßadźi, ßo hižo kóżdy druhi hlada wysche ßadźecź. S dobrym wscho dźe na ßwěcźe."

„To dźě ßu prawje schikowane wobstejnoscźe w Waschej wßy", zusy pschispomni.

„Nó, to móhł Wam ja wězki powjedacź", žiwnoscźeŕ rjeknu. „Hrubischi, njeßmilnischi cźłowjek, hacź nasch ßudnisti knjes, w zyłym wójwodstwje njeje. My burjo jemu dobri njeßmy, dokelž naß na najnjekniczomnische waschnje dreje. My jeho wschitzy hidźimy."

„Ale psche cźo dha ßo na teho muža pola wójwody njewobcźežujecźe, so by tutón junu sa prawdu pohladał?" ßo zusy praschesche.

„Pola wójwody?" ßo žiwnoscźeŕ ßmějesche. „Nó, tón by naß rjenje witał, hdy bychmy jemu s tajkimi wězami pschischli. Tón ma skónczńje druhe cźinicź, hacź ßo wo naß a wo naschego ßudnistkeho knjesa staracź. A prawo pola teho też namakali njebychmy. Knjes je pschezo knjes."

„Wójwoda pak je tola, schtož ßo praji, muž, ſ kotrymž ßo rěčzecź hodźi; duž by jenož wo ſpytanje byko", zuſy dźeſche a ßmějo na žiwnoſćerja pohlada.

„Nó wſchak nó", tutón ßo ſa wuſchomaj drapajo wotmolwi, „rěčzecź ßo ßnano ſ nim hodźi. Ale wěſcze, ſ wulkimi knježimi njeje derje ſa blidom ßydacź!"

Zuſemu chzyſche ßo ßmjecź, mjes tym ſo žiwnoſćeŕ dale dźeſche: „A tón krócź mje knjes teź bjes wójwody hiſchcze njelepi. Moju rjanu kruwu, na kotruž ma wócźko, wón njedoſtanje, a byrnje na hkowje ſtawak. Ja budu płacźicź, a to jutſje poſtajenu hodźinu. Cźežko wſchak mi budźe, ale ja tola ſapkacźu. Moja Marſcha je mi mjenujzy naju poßlenje wězy, kotrež hiſcheźe ßu něſchto hódne: pjerſchcźeń, kžizu, kotok a wobras naſcheho njebocźiczkeho wójwody Khorle, do brěmjeſchka ſwjaſaka, a tele wězy chzu dźenßa w měſcze pſchedacź, ſo móhk ſ wuwikowanymi pjenjeſami ßwój dołh ſapkacźicź."

„Wěſch dha hižo kupza ſa ßwoje wězy?" ßo zuſy žiwnoſćerja na to wopraſcha.

„Ně; ale tón ßo w měſcze hižo namaka. Tajkich, kiž ſe ſtarym cźaporom wikuja, dźě je tam doſcź."

„Schto dha chzeſch ſa ßwoje brěmjeſchko měcź?" zuſy dale dźeſche. „Je-li ſo pſchewjele njeżadaſch, ßym ſwólniwy, Cźi jo wotkupicź."

„Wy chzecze tón cźapor kupicź?" ßo žiwnoſćeŕ ſadźiwany wopraſcha, na woßebnu draſtu zuſeho ſ boka pohladujo. „Scźe dha Wy tajki, kiž ſtary cźapor pſchekupuje?"

„Schtó a ſchto ja ßym, móże Tebi wſcho jene bycź", ßo zuſy wußmja. „Praj mi jeno, ſchto ßebi żadaſch."

Žiwnoſćeŕ ßo ſaßo ſa wuſchomaj podrapa, potom rucze wobliczi, ſchto ßu te wězy hódne, ßo bórſy roſßudźi, ſo ßu ſ dźeßacź tolerjemi derje ſapkacźene a teho dla bojaſnje tule płacźiſnu mjenowaſche.

„Derje, ſa dźeßacź toleŕ Cźi brěmjeſchko wotkupju. Jowle maſch pjenjeſy." Gebers ßo njemako dźiwaſche, hdyž jemu zuſy muž ſloty, dwoji louisdor, poda, prajizy, ſo je toleŕ, kotryž je wyſche, ſa jeho žonu. Žiwnoſćeŕ njewjedźeſche, ſchto ma to na ßebi. Kupz, kotryž wjazy płacźi, hacź ßo wot njeho żada, jemu cźaß žiwjenja hiſchcze na woczi pſchiſchoł njebě. Njedźiwajzy na to wón ſloty do móſchnje tyknu, ßo darnicźiwemu zuſemu wutrobnje podźakowawſchi. „Ale", ßo wón potom kupza wopraſcha, kotryž żaneho dźaka nochzyſche, „njechacze dha ßebi kupjene wězy ani wobhladacź?"

„To trjeba njeje", tutón wotmolwi. „Ty maſch ſprawne mjeswocze, a ja ßym teho dla krucźe pſcheßwědczeny, ſo mje ſjebak njejßy. Donjeß mi brěmjeſchko jenož hacź na ſtražu do wrotow, do kotrychž bórſy dóńdźemoj a tam jo wotedaj prajizy, ſo je „ſtary" brěmjeſchko wot Tebje kupił a ſo wón poſdźiſcho tam po nje póſcźele. Na ſtraži potom hižo wjedźa, ſchto abo kak."

Sso takle rosrěčźujo běſchtaj mužej hacź do měſchcźanſkich wrotow dóſchkoj; hdyž chzyſchtaj runje ſ wrotami nuts, wojak, kotryž tam na ſtraži ſtejeſche, zuſeho wobhladawſchi stražu won wokacź poczа. Žiwnoſćerja pſchi tym něka̍ki ſpodźiwny ſtrach wobja, mjes tym ſo zuſy zyle směrom woſta; wón Geberſej ruku poda a jemu wbożemje prajiwſchi jemu hiſchcze ras poruczi, ſo by brěmjeſchko jenož tudy wotedak. Na to ßo zuſy rucze nimo ſtraże winu; wojazy na ſtraži pak präſentirowachu, a jich piſkaŕ ſapiſka. Sso nad tym wulzy ſpodźiwajo žiwnoſćeŕ khwilku pſchi wrotach ſtejo woſta; hakle hdyž běchu ßo wojazy ſaßo dó jſtwy na ſtraži podali, ßebi wón ſwaži ßo wojakej bliżicź, kotryž wonka ſtejo ſtražowaſche. K ßwojej wulkej radoſćźi wón w nim ßwojeho ßußodoweho ßyna ſpóſna.

„Dobre ranje, Jurjo", wón teho dla wjeßoły poczа, wojakej ßwoju moſlojtu ruku poſkicźejo, „dobre ranje, Jurjo! Schto dha dobreho cźiniſch? Kak dha khodźi?"

Wojak ſ woprědka jara hroſnje hladaſche; ale jeho wobliczo ßo bórſy roſjaßni, hdyž małeho žiwnoſćerja Geberſa, ßwojeho nanoweho pſchecźela, ſpóſna.

„Dobre ranje, nano Geberſej", wón pſchecźelnje wotmolwi. „Schto dha jow w měſcze hižo takle ſahe chzeſch?"

„Haj, hólcze, to je Cźi dołha kołbaßa", ſtary dźeſche. „Ja wſchak po prawym do měſta něſchto na pſchedań njeßech; nětko pak dale nuts njetrjebam, dokelž ßym ßwoju tworu hižo pſched měſtom pſchedak, temu mužej mjenujzy, pſched kotrymž ßy prjedy zyku ſtražu won wokak. Schto dha to po prawym do pachoła je? Ja jeho njeſnaju. Temu dźě ßo wjele cźeſcze ſta. To drje je něka̍ki kóprola? Niz?"

„Baj wſchak, baj, nano Geberſej!" wojak napſchecźiwi. „Temu knjeſej by Ty ſchto pſchedak byk? Ty drje w moſhach prawy njejßy! Schto dha móhk wójwoda Tebi wotkupicź?"

„Schtó dha wo wójwodze rěczi?" žiwnoſćeŕ mjerſazy dźeſche. „Ja dźě wo mužu rěczu, pſched kotrymž ſcźe prjedy präſentirowali."

„Nó, teho ja teź měnju. To dźě je wójwoda!"

„Scht—o—o, wój—wo—da?" ſtary wuſtróżany jakotaſche. „To ßo wě! Naſch wójwoda Khorla Wylem Ferdinand."

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. W někotrych němſkich nowinach je ßo w naſtupanju noweho tariſa ſa zyrobu, do Budyſchina ßo pſchiwożazu, njeluby ſmylk ſtak, kotryž je teź do Serb. Nowin pſcheſchoł. Je ßo wotcźiſchcźało, ſo ma ßo wot zentnarja żita 30 np. dawka dawacź. To je wopak. Wot njemlěteho żita (rożki, pſcheńzy, jecźmjenja a wowßa) ßo żadyn dawk njeżada, ale jenož wot žitowych wudźěłkow (muki, krupow, griſa, nudlow atd.). Nowy tariſ ma ßo takle:

№	Pomjenjenje pſchedmjetow.	Měra, po kotrejž ßo dawk bjerje.	Wyßokoſćź dawka. mk.	np.
1.	Jědźne wudźěłki ſ pſcheńzy, rożki, jecźmjenja, wowßa a druhich mucźnatych płodow, kaž muka, gries, nudle, krupy atd.	100 kilogr.	—	60
2.	Pjecźwo ſ muki a ſchróta	100 „	—	50
3.	Warjenja, kaž: hejduſchka, jahły, ßoki, buny, běleny a ſeleny hróch . . .	100 „	—	60
4.	Dwójne piwo a leżak, tak mjenowane a woprawdźite bajerſke a cźěſke piwo	1 hektoliter	—	50
5.	Jednore piwo	1 „	—	20
6.	Mjaßo, tuk, kój, kołbaßa	1 kilogram	—	2
7.	Wowzy	1 ſkocźo	—	20
8.	Cźelata hacź do 125 puntow . . .	1 „	—	25
9.	Jelenje	1 „	2	50
10.	Ssorny a dźiwje ßwinje	1 „	1	50
11.	Swěrina po kruchach	1 kilogram	—	10
12.	Bażanty a truty	1 ptak	—	40
13.	Sajazy, parlawy, purony (hłucharje), lěßne kury, dźiwje kaczki a hußy, bakuty a druhe wjetſche dźiwje ptaki .	1 „	—	10
14.	Kurwoty, jerjaby, ßněžnizy a druhe małe dźiwje ptaki	1 „	—	5
15.	Skludne hußy	1 „	—	10
16.	Skludne kaczki, kury a kapawny . .	1 „	—	5
17.	Cźerſtwe ryby morwe a żiwe, ßelene, ßuſchene a kadźene ryby ſ wuwſacźom jerjow	1 kilogram	—	2
18.	Cźěſke wuhlo	10,000 kg.	1	—
19.	Kamjeńtne wuhlo	10,000 „	1	50

Jeli ſo dawk jeneho pſchinjeßerja mjenje 3 np. wucźini, jón njebjeru.

— Dźenß tydźenja, dźeń 7. januara, mějeſche ßo w tudomnym krajnoſtawſkim ſeminaru ważna ßwjatocźnoſćź: Dotalny prěni ſeminarſki wyſchſchi wucźeŕ w Waldenburgu, k. dr. phil. Müller, bu jako direktor ſpomnjeneho wuſtawa ßwjedźeńſzy ſapokaſany. Po wuſpěwanju pſchihódneje motetty ſe ſtrony ſeminariſtow a w pſchitomnoſćźi k. krajneho ſtarſcheho ſ Zezſchwitza, wyſchſcheho knježeŕſkeho radźicźela ſ Tümplinga, k. hrabje ſ Lippy nad Bartom, k. hrabje ſ Lippy nad Cźichońzami a ſeminarſkeho wucźeŕſkeho kollegija ſta ßo ſapokaſanje pſches k. wokrjeßneho hejtmana ſe Salza a Lichtenau ſ rjanej rěczu. Po tej ßamej witaſche k. wyſchſchi wucźeŕ Schleinitz w mjenje wucźeŕſkeho kollegija noweho direktora ſ wutrobnymi a jadriwymi ßkowami, a primus ſeminariſtow ſkożowaſche w mjenje cötuża poſtrowjaze ßkowa na njeho, na cżoż k. direktor dr. Müller wubjernu a duchapołnu naſtupnu rěcź dźerżeſche, po kotrejž bu ßwjatocźnoſćź ſ wuſpěwanjom khěrluſchoweje ſchtucźki wobſamknjena. Bóh tón Knjes żohnuj noweho ſeminarſkeho direktora teź k ſbożu naſchich ſerbſkich ſchulow!

— Knježeŕſtwo je dotalnemu konſiſtorialnemu radźicźelej w Sondershauſenje, k. Emilej Theodorej Kellerej, kotryž je ßo jako duchowny radźicźel k Budyſkemu wokrjeßnemu hejtmanſtwu jako konſiſtorialnej wyſchnoſćźi powołał, titul wyſchſcheho zyrkwinſkeho radźicźela ſpożcźiło.

— Pjatk 6. januara je knjes ſarař em. Wjazka w Budyſchinje wumrjeł. Njebocźiczki je ßo w lěcze 1811 w Ketliczanſkej ſchuli narodźił, ſtudowaſche w Budyſchinje a w Lipſku a bě duchowne pruhowanje wobſtawſchi na to ſ wucźerjom w měſchcźanſkej ſchuli

w Budyschinje. 1841 bu wón kapłan pschi Michalskej zyrkwi w Budyschinje a 1854 farař pschi tej ßamej zyrkwi. W lěcze 1882 wón wyßokeje starosty dla duchowne sastojnstwo skoži.

— Na krajnostawskim seminarje maja ßo hacz do 4. februara nowi wucžomzy pschipowjedźicz. Starschi, kotsiž chzedźa ßyna na seminar dacz, ßo s tutym na to kedźbni czinja.

S Hnaschez. Sandźenu njedźelu tu kubleŕ Wrobl se ßwojej mandźelskej ßwój skoty kwaß ßwjecźesche. Dokelž bě njelube wjedro, njemóżeschtaj jubjelskaj mandźelskaj Bożi dom wopytacz a ßo teho dla domach wot nascheho knjesa duchowneho pożohnowaschtaj. Dostojnaj mandźelskaj ßo hischcże poměrnje dobreje strowosce sjeßelataj.

S Brěsy. Gmejnski pucz wot Hodźija do Brěsy wjedźazy je ßo sa czaß symskich měßazow sawrjek a ßo wobkhad psches Ssemichow abo Zicźeń pokasak.

S Luha. Tudomna wóhnjowa wobora, nětko hižo lěto ßo wuwucžowaza, budże jutsje, njedźelu 15. januara, wjeczor w 7 hodź. w Mitaschez salu ßwój sakoženski ßwjedźeń s dźiwadłom a s balom, na to ßlědowozym, ßwjecźicz. Pschedstajecz budźetej ßo dwě wjeßelohrě: „Prozeß" a „Wón dyrbi mjeczowacz". Czisty wunoschk je postajeny k wobstaranju noweho grata. Pschejemy, so bychu ßo mnosy pschecźelio tuteho wuzitneho korpsa mjenowany wjeczor seschli a se ßwojej scherjepatku dobru wěz podjerali.

S Njeßwaczidła. W sandźenym nětko s Boha dokonjanym 1887. lěcze je ßo w naschej wosadże narodźiło 128 dźěczi, mjenujzy 70 hólzow a 58 holzow, mjes nimi 1 morwonarodźene a 2 poraj dwójnikow. Pschipowjedanych 32 a w naschim Bożim domje wěrowanych 22 porow. Semrjetych 68, a to 31 mužskich a 37 žónskich. Spowjednych hromadże 4725, mjes nimi 564, kiž ßu pschi němskich kemschach k Bożemu blidu byli, a 64 woprajanych.

S Brěmjenja. Gmejnski pucz s Brěmjenja do Kupoje je ßo sa symski czaß sawrjek a ßo wobkhad psches Sdeŕ pokasak.

S Minakała. Srudoba je na naschu wosadu pschischła. Nasch lubowany duchowny, knjes Josef Prawoßław Kordina, je sandźenu njedźelu 8. januara wjeczor po dlějschej czejkej khorosczi czicho wumrjek, a ßmy jeho sandźeny schtwórtk se wschej czesczu khowali. Njebocźicźki bě rodźeny Czech. Wón bě ßo 19. měrza 1819 w Chwalkowizach w Czechach narodźił a bě na katholske duchownstwo w Prasy studowak. Sswjeczisnu dostawschi bě 10 lět s kapłanom w Pacy (w Czechach). Oktobra 1852 pschestupi wón k evangelskej zyrkwi a nawuknu naschu ßerbsku rěcz dospołnje w Khołmje pola njebo knjesa duchowneho Łahody. Potom bě duchowny-vikar pola k. superintendenty Schołty w Kschischowje a dosta 1854 powołanje jako archidiakonus do Wojerez. Wot tam pscheßydli ßo 1861 k nam do Minakała, hdźež je po tajkim 26 lět jako farař a to s wjele żohnowanjom skutkował. Wón sawostaji po ßebi srudźenu wudowu, jeneho ßyna a wjazy dźowkow. Wot jeho w ßerbskej rěczi dźerżanych prědowanjow a rěczow ßu někotre czischczane.

— Nasch nowy kantor, knjes E. Krawz, je 28. dezembra do Minakała pschicźahnuł a ßo wot schulskeho, zyrkwineho a gmejnskeho pschedstejiczerstwa, wojerskeho towarstwa a schulskich dźěczi ßwjedźeńszy powitał. Njedźelu, nowe lěto, jeho knjes kapłan Handrik s Budyschina ßwjatoczńje w zyrkwi do noweho sastojnstwa sapokasa a jemu zyrkwinske klucze pschepoda. Pónđelu 2. januara ßo knjes Krawz wot lokalneho schulskeho inspektora, knjesa fararja Běrnicha s Klukscha, jako wucžeŕ sapokasa a ßo do schulskeho pschedstejiczerstwa sawjedże.

Se Schěrachowa. Nascheho dotalneho hamtskeho ßudnika ßu jako tajkeho 1. januara do Biskopiz pscheßadźili. Na jeho mě... je nam wyßoke ministerstwo knjesa Josefa Leidlera pósłało, kiž bě hacz dotal s hamtskim ßudnikom w Brandże. Ssmy jara nad tym ßwjeßeleni, so ßmy saßo Sserba sa ßudnika dostali. Sserbskeje rěcze mózneho hamtskeho ßudnika tu wot czaßa knjesa Seyfferta wjazy měli njejßmy.

S Bukez. W naschej wosadże je ßo w sandźenym lěcze narodźiło 131 dźěczi, mjenujzy 60 ßynkow a 71 dźowczicźkow, 2 dwójniskaj poraj, 3 morwonarodźene a 29 njemandźelskich. Pschipowjedanych běsche 51 a tudy wěrowanych 42 porow. Semrjeło je 102 wożobow, a to 51 mužskeho a 51 žónskeho rodu, 43 wotroscźenych a 59 dźěczi, bjes nimi 2 schulskej a 3 morwonarodźene; 12 mandźelskich hospodarjow a 4 mandźelske hosposy, 6 wudowzow a 14 wudowow, 1 dźělena w., 6 njeżenjenych. Po starobje semrjechu w prěnim lěcze 49, wot 2.—10. lěta 9, wot 10.—20. lěta 1, wot 20.—30. lěta —, wot 30.—40. lěta 3, wot 40.—50. lěta 1, wot 50.—60. lěta 5, wot 60.—70. lěta 16, wot 70.—80. lěta 15, wot 80.—90. lěta 3. Hoscźow Bożeho blida běsche 6011, a to 5036 Sserbow (2103 mužskich a 2933 žónskich) a 975 Němzow (480 mužskich a 495 žónskich), bjes nimi 128 doma woprajanych a 57 pacźerskich dźěczi (44 ßerbskich a 13 němskich). — Kollekty wunoschachu 1143 hr. 28 np., a bu nawdate sa swonkowne mißionstwo 423 hr. 17 np., sa snutskowne mißionstwo 110 hr., sa Gustav-Adolfske towarstwo 288 hr., sa mißionstwo bjes židami, sa biblíske towarstwo, sa zyrkwiny fond a sa natwarjenje wjazorych zyrkwjow 323 hr. 11 np. Dale nawdachu pschi kschczenjach 47 hr. 57 np.; pschi wěrowanjach 62 hr. 44 np., a móschnicźka wunjeßy 592 hr. 82 np. (462 hr. 87 np. pschi ßerbskej a 129 hr. 95 np. pschi němskej Bożej ßłużbje). -k.

S Wujeżka pola Bukez. Gmejnski pucz, s Wujeżka do Mjeschiz wjedźazy, je ßo sa symski czaß sawrjek a ßo wobkhad psches Bukezy pokasak.

S Ketliz. W lěcze 1887 je ßo w tudomnej wożadże 167 dźěczi, a to 89 hólzow a 78 dźowczicźkow (16 morwonarodźenych), narodźiło. Pschipowjedało je ßo 47 porow, wěrowało 36. Wumrjeło je 123 wożobow, 52 mužskeho a 71 žónskeho rodu. Spowjednych běsche 4855, mjenujzy 1524 Sserbow a 3331 Němzow, bjes nimi 92 pacźerskich dźěczi. Woprawjenjow bě 153. Wunoschk zyrkwinych kollektow: 406 hr. 61 np. — Wożada mějesche pschi pożlednim ludliczenju 4455 duschow a bjes nimi 4424 evangelsko-lutherskich. — 26. junija sandź. lěta bě pola naß zyrkwina visitazija.

S Rakez. Runje nowe lěto ßo srudźaza powjesc po wßej rosnjeße, so je nasch wjele czesczeny a lubowany k. kantor a dirig. wucžeŕ Hendrich August Rada ßo minuł. Jaßne synki naschich swonow isi dny pospochi tutu powjesc do wożady won klinczachu. 4. wulkeho rózka pod synkami swonow a pschewodom hudźby dołhi czah, żarowazy khěrlusch spěwajo, psches Rakezy na Bożu rolu czehnjesche a pschi rowje, se schmrěkowymi hałosami a różemi rjenje wudebjenym, sasta. To běsche pożlednja sparna komorka nascheho lubowaneho a czesczeneho knjesa kantora a wucžerja. Dokelž běsche wón pola naß nimale 48 lět dołho skutkował a ßo w někotrych domach ßamo tsi stawy jeho wucžomzy mjenuja, běsche wobdźělenje pschi pschewodże k rowu jara ßylne. Mnosy knjeża wucžerjo, schulska młodosc, zyrkwinske a schulske pschedstejiczerstwo, wschě Rakeczanske towarstwa s jich khorhojemi a jara wulka ßyła wożadnych psches dary a pschewod ßwoju pschikhilnosc pokasachu. S wożebitym spodobanjom ßmy tež widźeli, so bě tež sastupnik nascheje wyßokeje schulskeje wyschnosce k. schulski radźicźel dr. Wild pschischoł, drohemu semrjetemu pożlednju czesc wopokasacz. Mjes druhimi tamne ßłowa nascheho knjesa fararja w wutrobje wschěch mózny wothłóß wubudźichu: „Wón (tón semrjety) je ßwoje sastojństwo s tajkej ßwěru a wobhladniwosczu dokonjak hacz do kónza, każ porědko jedyn młody!" — Bóh spożcz jeho czěku w rowje czichi wotpoczink; my pak sakhowajmy jeho w dźaknym wopomnjenju!

— Na město semrjeteho kantora Rady stej zyrkwinske a schulske pschedstejiczerstwo tudomneho druheho wucžerja, knjesa Jana Rjelku, jenohłóßnje sa kantora wuswolikej. Dokelž je ßo knjes Rjelka sa dołhe lěta, kotrež je tu wucžerstwo sastawał, jako ßwěrny a ßwědomity wucžeŕ a wustojny spěwaŕ a piskaŕ na pischczelach wupokasak, ßo tudomne kantorstwo hakle wupißako njeje, ale ßo hnydom knjes Rjelka bjes prjedawscheho pruhowanja sa kantora postajił.

W Kamjeńzu je knjes duchowny Lißner s Jonsdorfa sa archidiakona pschi hkownej zyrkwi wusvoleny.

W Stróżi pola Wulkich Sdźar je swudowjena knjeni baronowa s Löbenstein schulskim dźěczom a wjazorym khudym ßwójbam bohate hodowne dary spożczika.

S Wojerez. Shorjelski kommunalny ßejm pruskeje Hornjeje Łużizy je kónz sandźeneho lěta pjenjeżne myta 13 mužskim a 9 žónskim sa to dał, so ßu dołhe lěta pola jenych a tych ßamych ludźi w ßłużbach stali (bjes nimi je Łasowski sahrodnik Kleinert). Schtóż nětkole myta dostał njeje, móże ßwoju próstwu pschichodnje ponowicz; ßejmowy knjes pschedßyda je wosjewił, so budże na tajkich, każ daloko pjenjesy doßahaja, ßo najprjódzy hladacz.

W Běłym Khołmzu je knjes krajny radźicźel hrabja Gersdorff hody schulskim dźěczom a khudym wudowam bohate wobradżenje wuhotował, każ tež ßwojich sastojnikow a knjesa wucžerja s wożebnymi darami swjeßelił. Na ßlěbornu khanu sa wożadźinu zyrkej w Łasu ßmy hižo tydżenja spomnili.

W Jaßenu pola Hródka je knjes farař Busch na ßłabe mosyry (nervy) wumrjek. (Br. Z.)

W Bobolizach pola Lubnjowa maja jara wustojneho bura; tón je ßebi ßam zyły klawěr natwarił a hraje na nim po ßłyschenju hudźbne kuße, runjez to żenje wuknuł njeje.

W Gubinje bě wulki rěsnik trichinojte czrjewa a jerchenje sa kołbaßy nałożował, teho dla bu wot wyschnosce saßudżeny, 4 nje-

dźele w jastwje žedźecź, 1000 hriwnow khostanja sapkaczicź a wschitke prozeßowe wudawki njesćź.

Dary za natwarjenje žerbskeho domu.

Wučer Domaschka w Bolborzach (na 1887)	2 hr.	— np.
Farar Handrik w Maleschezach (na 1884—1886)	30 "	— "
Seminarski wyschichi wučer Fiedler w Budyschinje	12 "	— "
Pechánek w Tarnopolu	4 "	73 "
Hromadže:	48 hr.	73 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniski žud. Ratarja s Zobela w Bónjezach winowachu, so je loni 22. oktobra a 16. novembra polizista Stelznera a strażnika Gabriela na czesći sranił, hdyž jeho taj na to kedźbneho cźinjeschtaj, so njeßmě na drózy wós a konjow bjes wobkedźbowanja wostajicź. Wobskorženemu 15 mk. pjenježneho khostanja abo jastwo na 3 dny pschißudźichu. — 16 létneho wojnarskeho wučobnika Mitascha w Lemischowje naßwarichu, dokelž bě loni novembra s njesamknjeneje Henczelez kowarnje w Hnaschezach dwaj kluczej kranuł. — Młynski sarjadnik Schmeiß w Wutołczizach bě pjecza loni 11. septembra w wobydlenju knježeho strażnika Riczela domjazy měr kasył. Wón bě Riczela pominał, so by žwój dołh sapkacził a w wobydlenju sawostał, hacź runje bě jemu Riczel kasał, so by žo wotßalił. Dokelž Schmeißej winu na doßahaze waschnje dopokasacź njemóžachu, jeho wuwinowachu.

Přilopk.

* Dokelž ma liczba létuscheho léta tfi wóßomki (8), žu někotfi jemu prazlowe léto narjekli.

* W Ohornje pola Kamjeńza je žo 3. januara twarjenje khěžkarja Preschera wotpaliło. Sswoje pjenjesy, na 300 hriwnow, bě žebi wotpalenz w jenym khamorje na łubi skhował. Tónle khamor je žo žobu spalił. Hdyž bě žo woheń wuhaschał, w rospadankach dulu roseschkrjenych pjenjes namakachu.

* Wutoru popołdnju žo muž se žwojej mandźelskej na drózy niże Brühlskeje teraßy pschi Łóbju w Draždźanach wukhadźowasche. Tu žo s njej swadźi. Na dobo s boka žwojeje mandźelskeje cźeknuwschi cźerjesche na Łóbjowy brjóh a chżysche do wody skoczicź. Tola druhi muž jeho doßahnu a jemu tak jeho žamomordarske wotmyßlenje pschekasy.

* Srudno-žortny podawk w mandźelskim žiwjenju sta žo w tychle dnjach w Lipsku. W pósdnischej wjeczornej hodźinje běsche žebi młódschi pschekupz hischcze wumyßlił, do bliskeje korczmy dóńcź. Tola jeho młoda mandźelska, s kotrejž bě žo hakle psched pół létom swěrował, njechasche to na žadyn pad dowolicź. Wona proschesche, płakasche a žwarjesche, a napoßledk nasta žadława swada. Mandźelski žo pschi tym tak roshori, so wupraßnu, so chze wumrjecź. Hnydom spózera psched woczomaj žwojeje mandźelskeje něhdże 20 schwabliczkowych hłowiczkow. Se strachom to młoda mandźelska wuhladawschi hnydom wschón hněw sabu; jejna najwjetscha staroscź bě, so by žiwjenje drohego mandźelskeho sdźerżała. Duž póßła rucze po lékarja. Tutón bórzy pschińdże a mózesche strachocźiwej se žmějkotatym wobliczom prajicź, so žo bojecź njetrjeba, a so žo jejnemu mandźelskemu žiwjenje wukhowa.

* Njesbožowny pschipad je njedawno ratarjej Hanczakej w Naundorfje pola Ortranda jeho jeniczkeho 4 létneho žynka rubił. S blachowej kžizu hrajkajo dźeczo padże, a kžiza jemu tak njesbožownje do rta sjędże, so žo dźeczo žmjertnje srani. Njech je tónle srudny podawk wschěm starschim s wuczbu.

* 14 lět stary žyn samožiteho měschczana w Löwenbergu běsche 23. sańdź. měž. někak revolwr do rukow dostał. Spytujo s nim tšélecź žebi hólczez skónczinje revolwr na spanje staji a žortujo rjeknu: „Je-li so nětkle puschczu, žym hnydom morwy!" Bližschi wokomik revolwr wrjeßnu, a hólczez na měscze morwy lezo wosta.

* Ssurowa syma wokoło noweho léta je w Schlesynskej jara wjele cźlowjeskich woporow žadała. — Sswójbje, kotraž žo se Scharleja do Bobreka pschecźahowasche, duzy po puczu cźeschne dźeczo smjersnu, runjež mějesche jo macź cźopke sawalene. — Druhej dźekacźerskej žwójbje, kotraž žo pschecźahujo žwoju domjazu nadobu s Peiskretschama na knježi dwór Lubce na žanjach wožesche, dźeczo smjersnu, runjež mjes poßleschczemi tczesche. — W Koslu je w nozy na nowe léto nózny strażnik smjersnuł. Kaž je tam waschnje, běsche wón po korczmach khodźo hoscźom połnóznu hodźinu wosjewił; pschi tym běchu jemu wjazy porjedźeli, a běsche wón wjazy pił, hacź běsche jemu wužitne. Na to je wón na drózy wußnuł, ale wotzucźił wjazy njeje. — W Schwientochlowitzach bliško podkopkow dźekacźerja smjersnjeneho namakachu. — Dźekacźer Pätzold s Glogawa chżysche poßleni dźeń léta wjeczor žwoju macź w Bansawje wopytacź; wot Hermsdorfa wón po mjesach dźesche. Nowe léto popołdnju něhdże 300 krocźel pschede wßu Bansaw jeho cźeko namakachu a pódla jeho waczok. Dźekacźer je žo psches wulke žepje žněha pschedobywschi pjecza na hubjenym pucźu žmjercź wustał, jeho je Boża rucźka sajała, a pschi krutej symje je wón smjersnuł. — Se wschěch kónzow kraja žo pische wo smjersnjenych, kotrychž žu namakali.

* W Barlinje je wóhnjowa wobora hodowny tydźeń 29 krócź dźekacź měka; patorżizu žamu je žo tam 12 krócź paliko. Zana wulka schkoda žo pschi tym w Barlinje stacź njemóże, dokelž je zyke město telegrafiszy swjasane, tak so hascherjo, kiž w wěstym domje wodnjo a nozy hotowi cźakaju, w wokomiknjenju shonja, hdże dyrbja se žykawu na pomoz jěcź.

* Pruski grenaděr P., kotryž nětko jako invalid w Barlinje bydli, na němsko-franzowskej wójnje 6. augusta 1870 pod Wörthom kulku do schije dosta. Lěpsche dźěle kulka sranika njeběsche; ale wona žo tak žadźi, so žo lékarjam njeradźi ju wucźahnucź, runjež to wospjet spytowachu. Rana žijesche, ale žo pschezo saßo jědmjesche a léta 1880 s jětsjenjom něhdże 10 gramow cźežki kusk kulki wustorczi. Dalschi kusk lékař w lécze 1885 wotstroni, hdyž žo invalidej někajke jětsjenje w pózeradle pschedźe. Ale kruch kulki, kotryž běsche w cźele wostał, jemu telko bolosćze cźinjesche, so žo P. na nowu operaziju rossudźi. Duž žo 12. dezembra do kralowskeho klinika poda, hdyž chżysche jemu tajny radźicźel v. Bergmann po hodźoch kulku wucźahnucź spytacź. Sbožowny pschipad pak chżysche, so operazije trjeba njebě. Hdyž žo P. patorżizu rano myjesche, dyrbjesche wón porskacź; psches žylne satschaßowanje pschi porskanju žo jemu sacźeklisna pschedźe, kotruž mějesche hižo dlěschi cźaß, a wón krej a jětsjenje wuplunu. Na jene dobo wón na jasyku něschto twjerde saczu; mějo sa to, so je jemu sub wupanuł, chżysche jón wón se rta wsacź; w město suba pak rosplaznjeny, na jenym kónzu smjeczeny kruch wokoja se rta wucźeże. To běsche kulka s franzowskeje tšélby, kotraž běsche jeho pod Wörthom sranika a kotruž běsche dlěje hacź 17 lět w cźele noßył. To běsche sa njeho swjeßelaza hodowna wobrada.

* Tsecźi dźeń hodow žebi s Judenbacha w nawjeczornej Thüringskej dwaj hólzaj, jedyn 10, druhi 12 lět stary, k wujej do Rittmannshausena, schtož je hodźina pucźa, po Boże dźěczo dźěschtaj, ale žo domoj njewrócźischtaj. Nasajtra starschej sa nimaj dźěschtaj a jeju morweju w žněży nadeńdźeschtaj. Hólzaj běschtaj žo wjeczor sabłudźikoj, běschtaj bórzy wustakoj, žo žynukoj, wußnukoj a smjerskoj.

* W hórskich lěžach Lothringskeje, hdźež wulki žněh leži, žo wjelki saßo blisko wßow pokasuja. Runjež jim němszy hajnizy krucźe na kožu du, woni tola rubjeżne swěrjata wutupicź njemóża, dokelž žo s franzowskeje strony w tym nastupanju mało stawa; wjelki pschezo saßo psches mjesy k nam khodźa. Hischcze wjele hórje je tam s džiwimi žwinjemi.

* Woßebite hodowne wjeßele žo cźaßnikarjej w Kahli sta, kotremuž paduch, žo nakasawschi, cźaßnik wróczo pschinjeße, kotryž běsche jemu naléto kranuł. Wjeczor khlamy samkajo cźaßnik do papjery sawaleny pod khlamowym woknom namakachu.

* Se St. Goara žo pische: Psches njesbožowny smylk je tudy cźlowjek wo žiwjenje pschischoł. Sahrodnik wjeczor pschi cźmiczźy w žwojej sahrodźe s tšélbu na rubjeżny skót łakasche. Na jene dobo žo sa kerkami saschudrowa; mějo sa to, so je tam někajka dźiwina, sahrodnik tšéli. Sa kerkami pak běsche jedyn se sahrodnikowych dźekacźerjow, kotryž hischcze mějesche tam někajke dźěło, wo cźimž sahrodnik wjedźał njebě. Wbohi dźekacźer běsche do wutrobna tšélený a je na žwoju cźežku ranu hižo wumrjeł.

* W Schpanskej je wulka woda jara wjele schkody nacźiniła. Płódne hona wokoło města Malaga žu daloko a schěroko powodźene. S cźołmami se wßow ludźi woża, kotsiž žo psched wodu wukhowacź njemóża. Woda je hacź do žamych pschedměstow města Malaga dóschła; khudy lud, kotryž tam bydli, je psches to hospodu shubił. Wjele mil koło wokoło mjenowaneho města je zyła krajina žałostnje sapuscźena.

* W Makonje w Georgiji žo hody žadławy njeskutk poda. Cźlowjek s mjenom Reed běsche žo se žwojej žonu pschekorił a ju sakłół. Na to skónzowa žwoje schěscź njewotroscźene dźeczi w starobje 2—12 lět a potom hischcze dom sapali, so žo cźěła skónzowanych nimale zyle spalichu. Po tychle njeskutkach pscherěsnu žebi krk a skoczi do studnje, hdźež žo tepi. Ssußodźa měnja, so bě žo jeho rosum trochu smucźił.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Frida, Khorle Wylema Mersiovskeho, dźěłaćerja na Židowje, dź.

Katholska zyrkej: Alfred Alexander, Ernsta Schurika, schewza w Lejnje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 3. januara: Madlena, Jana Augusta Steglicha, fabrikarja na Židowje, dź., 2 l. 5 m. 17 d. — 5. Khorla Božidar Wjazka, emer. farař pschi Ssw. Michalskej zyrkwi w Budyschinje, 76 l. 7 m. 20 d. — Khorla Bohumił Jakub, sastaranz w wokrjeßnej dźěłaćerni na Židowje, 53 l. 1 m. 26 d. — Hana Augusta, Matyja Barta, dźěłaćerja w Čźichońzach, dź., 5 m. 9 d. — 8. Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje, 1 m. — 9. Marja swudowjena Ilchmannowa rodź. Oberbergerez tuby, 33 l. 10 m. — Morwonarodź. ß. Augusta Hendricha Klinki, dźěłaćerja w Čźichońzach. — 11. Frida Lejna, Pětra Bohuwěra Hensela, khěžerja a wósnika na Židowje, dź., 14 d.

Płaćźisna žitow a produktow w Budyschinje

7. januara 1888.

Žitowy dowos: 2431 měchow.		Na wikach wot mk.	Na wikach wot np.	Na wikach hacž mk.	Na wikach hacž np.	Na bursy wot mk.	Na bursy wot np.	Na bursy hacž mk.	Na bursy hacž np.
Pschenża	běła	8	51	8	63	8	75	8	93
=	žołta	8	4	8	33	8	10	8	33
Rožka	50 kilogr.	6	8	6	14	6	1	6	20
Jećźmjeń	50 kilogr.	5	87	6	1	5	98	6	8
Wowß	50 kilogr.	5	—	5	50	5	—	5	40
Hroch	50 kilogr.	6	94	10	28	—	—	—	—
Woka	50 kilogr.	6	39	6	67	—	—	—	—
Jahły	50 kilogr.	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	50 kilogr.	15	—	15	50	—	—	—	—
Běrny	50 kilogr.	1	90	2	10	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	70	1	90	—	—	—	—
Pschenična muka	50 =	7	—	16	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	6	—	9	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	60	2	80	—	—	—	—
Ssłóma	600 =	17	—	17	50	—	—	—	—
Proßata 485 schtuk, schtuka		5	—	15	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		3	50	3	75	—	—	—	—
Ržane wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—

Dražbźanske mjaßowe płaćźisny. Howjada 1. druźiny 55—59 mk., 2. druźiny 50—54, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 13. januara: Syma.

Pisches ßudnistwo ma ßo sa hotowe pjenjesy na pschedawanje pschedawacź: pónd́źelu 16. januara dopołdnja w 9 hodźinach na hrodźe w Budyschinje 1 kóń, 1 deskowany a 1 rěsniski wós. — Wutoru 17. jan. dopołdnja w 10 hodź. na Hoschiz haßy cźißko 40 dźělba deskow. — Ssrjedu 18. jan. dopołdnja wot 9 hodźin na hrodźe w Budyschinje wschelake möble, 1 drastny khamor, 1 schatowy khamor, 1 sekretar, sofy, stoły, schpihele, 1 żelesny pjenjeżny khamor, 7 poßleschćow, drasta, porzellan, cźaßniki a wjele druhich wěcow. — Schtwórtk 19. jan. dopołdnja w 9 hodźinach na Halmiz kuble w Hrubocźizach 4 krowy, 2 konjej, 2 ßwinjeczi, ßłoma, ßyno, žito, běrny, wschelake ratarske maschiny a druhe wěcy.

Na dobrowólne waschnje ma ßo na ßudnistwje w Budyschinje na pschedawanje pschedawacź: ßrjedu 18. januara dopołdnja w 10 hodźinach Halmiz hoscźenz na Ssokolźy, je wschěmi leżomnoscźemi na 37,700 mk. taksérowany. Żeli so ßo hoscźenz pscheda, budźe ßo pónd́źelu 23. januara też tam wscha domjaza nadoba na pschedawanje pschedawacź.

Na pschedań: Žiwnosć cźißko 24a w Njesdaschezach.

Drjewowa awkzija: 23. januara na Bartskim a Nowowjesćanskim revěrje.

2000 hriwnow mam na dobre a wěste hypotheki wupožcźicź.

Rěcźnik **Mütterlein.**

12= abo 15,000 hriwnow mam hacž do 1. haprleje na nowotwarjenu měschćańsku khěžu požcźicź.

Rěcźnik **Mütterlein.**

Khěža,

rjenje a derje leżaza w Budyschinje s jara wobschěrnymi pinzami a składami, wulkim dworom, sa kóžde dźěło ßo hodźaze, je pod pschihódnymi wuměnjenjemi hnydom płaćźisny hódno na pschedań. Dalsche je shonicź na bohatej haßy 26 po 1 skhodźe.

W **Lusy** je nowa maßiwna jenoschoßna **khěža** s dwěmaj wobydlenjomaj a s rjanej sahrodu na pschedań. Pokojza kupnych pjenjes móże na njej stejo wostacź. Dalsche je shonicź pola wjeßneho rychtarja **Henki** tam.

W Lichanju je **khěža** cźißko 11 na pschedań. Dalsche je pola **Augusta Graffa** w Komorowje pola Klukscha shonicź.

Dwaj rjanaj, nimale nowaj **kožuchaj,** jedyn sa knjeżeho pohonca ßo hodźazy, a 1 **poßleschćo** ßu na pschedań na bohatej haßy 26 po 1 skhodźe w Budyschinje.

Drjewowe awkzije.

Ssuche drjewa w lěßach **Rakeczańskeho knjejstwa,** bjes kotrymiž ßu też wužitkowe kruchi, maja ßo ßlědowaze dny rano wot **9 hodźin** na pscheßadźowanje pschedawacź:

Wutoru 17. januara na Jeńscheczańskim revěrje.

Sapoczatk pschi běłych ladach.

Ssrjedu 18. januara na ptaczej humjeńzy a Trupinjanskim revěrje.

Sapoczatk na ptaczej humjeńzy, potom w cźornych wólschach a pschi starej drósy.

Schtwórtk 19. januara na Koßlowskim a Jitkowskim revěrje.

Sapoczatk w Koßyhrjebi.

Pjatk 20. januara na Schcźeńczańskim revěrje.

Sapoczatk pschi Hermanczańskim pucźu pschi palnym hacźe.

W Rakezach, 10. januara 1888.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim revěrje, na Khróscźanskich honach.

Schtwórtk 19. januara t. l. ma ßo

150 ßuchich dołhich hromadow

sa hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pschi Lasowskim hacźe.

W Minakale, 9. januara 1888.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

H. R. Teutscher w Budyschinje

33 na kamjentnej haßy 33

porucza ßwój wulki skład prostych khachlow, khachlizu po 12, 15 a 18 np. w wschelakich barbach; wschě družiny khachlowych rołow, pěznych rołow, schamotow atd.

Ssuczelnu kruwu ma na pschedań **Jan Wirth** w Stróži pola Rakez.

---

6 porow **listynoschaznych holbjow** cźisteje ßylneje raßy je na pschedań w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy cźißko 5.

Wolij

budźe ßo hacž do kónza februara kóždu pónd́źelu, ßrjedu a pjatk w **Skaneczańskim mlynje** bicź.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž też **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaćźisnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Nasymske kosaze, sajecźe, **karniklaze,** kaž też wschě druhe **kože** kupuje a płaćźi najwyschsche płaćźisny

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbske kmótśjaze listy.

Komody,

koža, khamory atd., derje a trajnje dźěłane, porucza po tunich płaćźisnach

Hermann Hofmann

na taschbarku 2.

Jerje

wulke a derje ßłodźaze porucza po 4 np.

Hermann Lemke

na mjaßowym torhoschcźu 8.

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Khosej

jara derje ßłodźazy wot najtuńschich hacž do najdrózschich družinow porucza **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jerje

wulke tucźne ryby po 3, 4 a 5 np. porucza

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Na žadanje maja žo leżomnoscże, Khrystianje Amaliji Erdmucże swudowjenej **Halmowej** rodź. Halmiz a Hanje Amaliji, Marji Pawlinje Auguscźi, Janej Auguštej a Ernštej Auguštej, bratromaj a žotromaj **Halmiz** w Hrubocźizach žłuschaze, jako:

a) **sahrodniska žiwnoscź** cźišćko 7/8 wopalneho katastra a fol. 7 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Hrubocźizy, wobstejaza s parzellow cźišćko 7, 8, 11, 15, 53a, 63a, 90, 91, 92, 118, 119, 127, 128, 131, 141, 183, 195, 229, 230, 233, 234, 236, 244, 246, 248, 252, 254, 255, 257, 258, 268 a 269 Hrubocźanskich a cźišćko 298 a 298b Bónjecźanskich sahonskich knihow, 14 hekt. 4,9 arow wopschijaza a s 419,69 dawskimi jenoscźemi wobcźežena, kaž tež

b) **pólna a kuchna leżomnoscź** fol. 25 leżomnostnych a hypothekskich knihow a cźišćko 186, 187 a 192 sahonskich knihow sa Hrubocźizy, 1 hekt. 21,6 arow wopschijaza a s 48,10 dawskimi jenoscźemi wobcźežena, dale

c) **pólna leżomnoscź** fol. 34 leżomnostnych a hypothekskich knihow a cźišćko 240 sahonskich knihow sa Hrubocźizy, 87,4 arow wopschijaza a s 34,49 dawskimi jenoscźemi wobcźežena, skónchnje

d) **pólna leżomnoscź** fol. 3 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Tšélany dźěla krajneho žudnistwa a cźišćko 124a Tšélanskich sahonskich knihow, 83,0 arow wopschijaza a s 40,25 dawskimi jenoscźemi wobcźežena,

kotrež leżomnoscże žu žo wot wjeżnych grychtow na

40,730 mk.

taksérowake,

wutoru 17. januara 1888 dopoldnja w 11 hodźinach

na **městnje žamym** w **Hrubocźizach,** tola bjes inventara, na dobrowólne waschnje na pschežadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschk, na tudomnej žudniskej tafli a w korczmje w Hrubocźizach wupowžnjeny, wopisanje leżomnoscźow a pschežadźowanske wuměnjenja wopschijazy, žo na kupjenje smyšleni prošcha, žo mjenowany dźeń a hodźinu w Halmiz leżomnoscźi w Hrubocźizach seńcź, žo k žadźenju samolwicź, žwoju płacźenja-kmanoscź dopokasacź, žwoje žadźenja sjewicź a dalsche wotcźakacź.

W Budyschinje, 9. januara 1888.

Kralowske hamtske žudnistwo.

Meusel. Mstr.

Krajnoježejmska wólba

w 7. wjeżnym wólbnym wokrjeżu.

Podpisane pschedžydstwo s nowa wosjewja, so dale a naležnje

knjesa gmejnskeho pschedstejicźerja

Heinricha Königa w Porchowje

k wólbje, 17. januara žo mějazej, porucža.

W Budyschinje, 6. januara 1888.

Pschedžydstwo konserwatiwneho towarstwa sa 3. khěžorstwoježejmski wólbny wokrjeż.

Krajny starschi **s Zezschwitz,** pschedžyda.

Hornczežerńja a khachlowy skład

H. R. Teutschera

w Budyschinje na kamjeńtnej haży 33

porucża žwój **wulki skład wschěch družinow khachlow** we wschěch barbach a kajkosczach wot najprosczischich hacž k najwožobnischim.

Khachle a warne maschiny žo derje, kmanje, trajnje a tunjo stajeja.

Dürrenbergsku warnu žól
Dürrenbergsku skótnu žól
(kotraž je, kaž je snate, najlěpscha)
porucża najtuńscho
Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Kosaze koże
kaž tež wschě družiny druhich kožow kupuje a płacźi najwyschsche płacźišny **Gustav Naucke**
na garbarskej haży 16.
S dobom porucźam pschi potrjebje žwój wulki skład pjelschczowych kožow, do kotrychž mole njepschińdu; teho runja wschě koże derje a tunjo dźěkam.

Symske nadwoblecże, mužaze žuknje, paletoty, mantle žo **njerospróte** rjenje a s njepuschczatej barbu s nowa barbja a wubjernje shładkuja.

W. Kellingez parna barbjerńja w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Najnowischi naporjad. Najwubjernische pschiprawy.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź sa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisžaschtaj **Wilhelm Bogusławski** a **Michał Hórnik.**

---

16. januara t. l. expediruju wot woždmich hacž do tšjóch hodźin w **Kamjeńzu** w hoscźenzu „k žłónzu".

Rěcźnik **Mütterlein.**

Židžane tkaniny
k njewjeschczinskej drascże
czorneje a druheje barby
zyke wobleczenje hižo po 28 mk. hacž k najcźežschim kajkosczam.
Hermann Beermann
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haży 6.

Turkowske žłowki
najlěpscheje družiny porucża
Moritz Mjerwa
pschi mjažowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po tunich płacźišnach.

Dr. **E. Weberowy**
alpenski selowy tej
krej cźischczazy
woprawdźity jenož w snatych haptykach
w pakcźikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždźanach.
W Budyschinje w haptykomaj; hlowny skład w měschczańskej haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

Pólver psche žalsy,
wužitkowy pólver k pschisporjenju mloka a wobžernoscże po starych dobrych rezeptach,
hollandski mlókowy pólver, wobzerny pólver sa žwinje,
tolczene korjenje, sela a žymjenja,
reštituzionski fluid pschе hnucże žilki a druhe wobschkodźenje
porucża w snatej dobroscźi
hrodowska haptyka w Budyschinje.

„Lipa“

změje — da-li Bóh — njedźelu 15. wulkeho rózka popołdnju z dypkom ½4 hodźin w Eberweinec hosćencu swoje měsačne posedźenje. Přednošk je přilubjeny. Wječor změje so dowulosowanje hodowneho štomika.

Najpřećelnišo přeprošuje

předsydstwo.

Dźěłaćerska ßwójba

ſ dobrymi wopißmami, dale jedyn **wotroczk** dostanjetaj ßłużbu na **Lutobčanſkim knjezim dworje.**

Czeledź

pyta pſchiſtajaza žona **Bräuerowa** na ßerbſkej haßy 9.

Ssylna ródna 15—16 létna ßłużobna holza ßo hnydom abo k 1. haprleje w ludowej kuchinje w Budyſchinje na rózowej haßy cźißło 10 pyta.

Ssylny **hólczez k běhanju,** 15—17 lět ſtary, ßerbſki a katholſki, ßo hnydom pyta do zigarettoweje fabriki „Vulkana“.

Komendzinſki
w Draždźanach,
Schuhmannſtraße 7, I.

Wuczobnika

ſa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy pytataj

bratraj Měrſchej
pſchi žitnych wikach w Budyſchinje.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje **kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy k** jutram wuczobnika pytam.

Ernst Glien.

Hólczez, kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknucź, móže do wuczby ſtupicź pola **E. Schütze,** pjekarſkeho miſchtra na ſnutskownej lawſkej haßy 3.

Wuczobnik ßo pyta.

Hólczez, kotryž chze **korbarſtwo** nawuknucź, móže pod pſchihódnymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicź.

Max Goldberg,
korbarſki miſchtr
na ſwonkownej lawſkej haßy 4.

K jutram pytam **wuczobnika.**

Auguſt Schletze,
pjekarſki miſchtr
na rózku garbarſkeje haßy.

Hólczez,

kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknucź, móže pod pſchihodnymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicź pola pjekarſkeho miſchtra **Woitza** na Židowje.

Schewſkeho wuczobnika

hnydom abo k jutram pyta

A. Schückel,
ſchewſki miſchtr na jerjowej haßy.

S tutym woſjewjamy, ſo je na ſtronje 37 noweje protyki „Pſchedźenak“ ſtejazy „žort“ ſ napißmom „Schtó je wina?“ jenož ſ pſchekhwatanja **tak** redigowany a lokaliſowany ßo tam ſtajił, ſo ſpißacźel teho ßameho ani knjeſa haptykarja Katſcha w Rakezach ani jeho haptyku njeſnaje, a ſo ſ nim njeje k. haptykarja na cźeſćźi ranicź chżył. Wobžarujemy, ſo je ßo tutón „žort“ ſ wěſteje ſtrony na tajke waſchnje wukkadował.

W Budyſchinje, 28. dezembra 1887.

Maćica Serbska.

Cźeſćźenym Sserbam w Njeßwacźidle a wokolnoſćźi najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo ßym w ßwojim domje w Njeßwacźidle **reſtawrazinju** wotewrił. Dobre picźe, jědź a ſpěſchne poßłuženje lubjo proſchu moje pſchedewſacźe dobroćźiwje podpjeracź.

W Njeßwacźidle, w januaru 1888.

Ernſt Hübner.

Dźak,

wutrobny dźak wuprajamy wšitkim, kiž su k našemu troštej našeho mandźelskeho, nana, dźěda a swaka

knjeza kantora a dirig. wučerja

Hendricha Augusta Radu

k rowu přewodźili. Wosebje za wutrobu troštowace słowa k. fararja **Gólča,** kaž też za pozběhowace wobdźělenje zastupnika wysokeje šulskeje wyšnosće, k. šulskeho radźićela dr. **Wilda;** šulskemu a cyrkwinskemu předstejićerſtwu za wšitku woporniwosć, kk. zastojnskim bratram kaž też Rakečanskemu spěwanskemu towarſtwu za pozběhowace spěwy; też wšitkim druhim Rakečanskim towarſtwam: wojerſkemu, turnarſkemu, zwónskemu a serbskemu, kaž też šulskej młodosći so za přewod a pyšne dary hnuty dźak wupraja; do njeho wšitkich wosadnych zamknjemy, kiž su drohemu zemrjetemu z tak wulkim dźělbraćom poslednju česć wopokazali.

Bóh luby Knjez wšitkim jich nam wopokazanu lubosć ze swojim bohatym žohnowanjom mytuj!

W Rakecach, 5. wulkeho rózka 1888.

Zrudni zawostajeni.

Schtwórtk 5. januara wječor ½9 hodźin je ſtuleny pſches cźežkoſcź lět, tola w wjeßełej wěrje do ßwojeho ſbóžnika naſch luby nan

knjes farař emer. Khorla Theodor Wjazka,

ryćeř kralowſkeho ſaßłużbneho rjada I. rjadownje,

ſ cźicha wumrjeł.

To w mjenje wſchitkich druhich ſawoſtajenych k wjedźenju dawaja

W Budyſchinje, 6. januara 1888.

ſrudźene dźěćźi

Fanny Hoffmannowa rodź. **Wjazkez.**
Waltař Wjazka, stud. jur.
Pawoł Wjazka, pastor sec. pſchi Pětrowſkej zyrkwi.
Dr. phil. **Theodor Wjazka.**

Bohu lubemu knjezej nad žiwjenjom a smjerću je so spodobało zańdźenu njedźelu wječor w 8 hodź.

knjeza

Jozefa Prawosława Kordinu,

fararja w Minakale,

po dołhim ćerpjenju do swojeje wěčnosće zawołać.

Zrudźeni zawostajeni.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe a zigarowe khlamy k jutram wuczobnika, po móžnoſcźi ßerbſkeje rěcźe mózneho, pytam.

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Dźak.

Wyßokodoſtojnemu k. kapłanej **Handrikej** w Budyſchinje ſa wutrobu hnujaze přědowanje, wot njeho nowe lěto w Minakalſkim Božim domje dźerżane, najwutrobniſchi dźak praji

Minakalſke zyrkwinſke pſchedſtejicźerſtwo.

Palma měra

na row

Ernſta Gerſcha, cźeßneho młodźenza a ßobuſtawa Dubrawſkeho,

khorych podpjerazeho towarſtwa,

rodźeneho 10. požnjeńza 1851,

ſemrjeteho na dnju lětuſcheho noweho lěta dopołdnja ½10 hodź. w Minakale.

W Minakale na kerchowje
Pódla durjow ßwjatnizy
Sßmjertne ſpanje dřema w rowje
Towarſch njeſapomnity,
Kiž, kaž Boże ßłowo wucźi,
Cźeßnje je tu žiwy był,
Ale pſchesahe a rucźi
Pſches ßmjercź ßo tu pominył.
Kaž wot dobrych cźłowiſkich dźěćźi
My ßo njerad dźělimy,
Runje tak cźe njerad w ßwěćźi
Wot naß woteńcź widźachmy.
Dokelž wulzy lubowany
Bě we naſchim towarſtwi,
Cźi do rowa pſchiwołamy:
Boži měr budź na tebi!
Luby, ty ßy wotßal wuſchoł
K ßwojoh' Wótza domiſni,
K měſtu wěcźnoh' měra dóſchoł
Tam we cźichej wěcźnoſcźi,
A ßy hižo pſcheßwědcźeny
W woprawdźitym widźenju,
Po cźimž my tu ſhladujemy
W wěrje a pſches nadźiju.
My pak w njewěſtoſcźi dźemy
Pſches dół ßmjercźe na ſemi,
Kajki pſchichod nadeńdźemy,
Potajnſtwo je pſched nami.
Bjes tym ſo nam hroža pady
A też ſkónczńje ßmjertny ras,
Njeſadźerži ßo cźaß hnady,
Spěſchnje khwata nimo naß.
Cźłowjek kcźeje a ßo minje,
Wotßal wuńdźe ſe ßmjercźu;
Bjes tym ſo we rowje hinje,
Sapomni ßo po cźaßu.
Derje pak, ſchtóž napißany
Je we knihach žiwjenja
A b'dźe we nich namakany,
Hdyž Bóh k ßudu pſchikhadźa.
Spi nětk, luby bratſje, rjenje
Sßwoje ßmjertne ſpanje tu,
Wotpocźuj we Božim mjenje,
Hacź też ty na tamnym dnju
Junu ſtanjeſch, wobnowjeny
S podobnoſcźu prěniſchej,
Wot Boha b'dźeſch pſchekraßnjeny
Stacź pſchi ßyle jandźeliſkej.
Hdyž Jeruſalem ras nowe
Budźe w ßwjatym błyſchcźenju
A hdyž ſtadło Jeſußowe
Počźehnje nuts k žiwjenju,
Daj Bóh, ſo też namakali
My ßo bychmy bjes nimi
A ſo bychmy pſchebywali
Junu ſ tobu w wěcźnoſcźi.

Guſta Hataß.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 3. **Sobotu 21. januara 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Hacž runje je nětčišchi sakski žejm ſ jara wulkej pilnoſcžu džěłał, žo wón tola prjedy hacž kónz měrza njewobſamknje. Pódla nježměrnje wjele petizijow a sakońſkich pſchedkohow ma žejm lětža wo wurjadnje wjele pjenježnych naležnoſcžach, krajne hoſpodarſtwo naſtupazych, wuradźicź. W knježerſtwowej pſchedkoſy, naſtupazu poniženje danje pſchi krajnokulturnym rentſkim banku, žo žejm wujednacź njeje móhł. Duž je žo pſchedkoha wotpokasała. Knježerſtwu je nětko pſchewoſtajene, pak pſchedkohu naſad wſacź, pak ju prěnjej komorje k wujednanju pſchepodacź.

— Bamž je wotpóſłanzej ſakſkeho krala wulki kſchiž Jurjoweho rjada, wotpóſłanzej pruſkeho krala wulki kſchiž Piuſoweho rjada a wotpóſłanzej württembergſkeho krala komanderſki kſchiž Piuſoweho rjada ſpožčił.

— Sakſke želeſnizy hiſchcže ženje tak wyſoke dokhody měle njejžu, kaž ſańdźene lěto. Wſcho hromadže žu wone 73,358,293 hriwnow wunjeſłe. Wobkhad ſ woſobami je 22,244,818 hriwnow, wobkhad ſ tworami 47,371,001 hr. pſchinjeſł. Želeſnizy žu ſa Sakſku woprawdźite pjenježne žórło, kotrež lěto wot lěta wjazy dawa.

— Khěžor Wylem je ſaſo doſpołnje wotkhorił. Wón bě, kaž hižo woſpjet, na jěrchenje ſkhorił. Pſchi njedźelniſchim kraſnym wjedrje bě žo njeſměrna cžrjóda ludu pſched khěžorowym hrodom ſeſtupała, kotraž khěžorej, hdyž žo wón pſchi woknje pokaſa, ſe ſahorjenjom pſchijuſkaſche.

— Němſki khěžorſtwowy žejm je žo ſańdźenu wutoru ſaſo ſeſchoł a najprjódzy wo khěžorſtwowych wudawkach a dokhodach w druhim cžitanju dale wuradźował. W bliſchim cžaſu ſměje žo žejm wo nowym ſozialiſtiſkim ſakonju roſſžudźicź. Hłowne poſtajenja noweho ſakonja žu: Sakonjowa płacźiwoſcź žo na dalſche pjecź lět podležchi. Roſſchěrjenje ſakaſanych cžiſchcžanych pišmow žo ſ pjenježnym khoſtanjom hacž do 1000 hriwnow abo ſ jaſtwom hacž do jeneho lěta khoſta. Jeli ſo žo ſozialiſtojo agitěrowanja dla ſaſudźa, njeſmě jich khoſtanje mjenje wucžinicź hacž jaſtwo na dwě lěcže, pódla teho žmě žo jim bydlenje ſamjeſowacź. Hdyž je žo wupokaſako, ſo je žo ſaſudźeny pſchi nětajkim ſwjaſku wobdźělił, ſo by wukonjenje ſakonjow ſ njeſakońſkimi žrědkami ſadźěwał, abo jeli ſo je žo něchtó dla wobdźělenja pſchi ſakaſanych towarſtwach ſaſudźił, móže žo jemu tež ſtatna pſchiſłuſchnoſcź wotrjez. S tym wyſchnoſcź prawo doſtanje, ſaſudźeneho ſ němſkeho khěžorſtwa wupokaſacź. Schtóž žo bjes prawa do Němzow wrócźi, žo ſ jaſtwom na tſi lěta khoſta. Wupokaſanje ſ kraja je najkrucźiſche poſtajenje noweho ſakonja. Teho žo ſozialdemokratojo najbóle boja. Hdyž tež wupokaſaneho w znſym kraju cžerpja, budže jemu tola jara cžežko, tam ſtatok a žiwnoſcź namakacź a wón cžaſto w zuſbje hubjeny kónz woſmje. So žo ſozialiſtiſki ſakoń pſchiwótſi, na tym žu ſozialdemokratojo žami wina. Jich pſchesměrna agitazija knježerſtwo nuſuje, k wótriſchim žrědkam pſchimacź. Sozialiſtiſki ſakoń ſe žwojimi dotalnymi poſtajenjemi njeje ſamóhł ſadźěwacź, ſo žu žo ſozialiſtiſke ideje w němſkim ludu dale roſſchěriłe. Duž dyrbi knježerſtwo ſpytacź, na mjenje miłe waſchnje ſozialdemokratam napſchecźiwo ſtupicź.

— Pruſki žejm je žo 13. januara ſ rěcžu, kotruž miniſter Puttkamer cžitaſche, wotewrił. S njej žo žejmej wulke ſakońſke pſchedmjety a džěła pſchipowjedźa. Pſche wſcho wotcžakanje žu krajne dokhody móznje pſchiběrałe, tak ſo je 32 milijonow ſbytka. Hiſchcže lěpſche žnadź budže ſlicžbowanſke lěto 1887/88. Na to žo pſchedkoha pſchipowjedźi, pſches kotruž ma žo mſda duchownych wſchěch wěruwuſnacźow polěpſchicź a žo džěł mſdy ſa wucžerjow pſchi ludowych ſchulach wot krajneje kaſy płacźicź. Wſcho hromadže ma žo po knježerſtwowym namjecže na 20 milijonow k wołóženju ſchulſkich cžežkotow nałožicź, a to na tajke waſchnje, ſo ſtat wot mſdy kóždeho prěnjeho abo jeniczkeho wucžerja ludoweje ſchule 400 hr., wot mſdy kóždeho druheho wucžerja 200 hr. a wot mſdy kóždeho pomozneho wucžerja abo wucžerki 100 hr. na krajnu kaſu pſchewoſmje. Knježerſtwo dale ma wotmyſłenje, mnohe ważne želeſnizy twaricź a rěcžniſchcžo delnjeje Wiſły wuprawicź.

— W Straßburgu žu pomozneho pišarja Dietza, kotryž w ſarjadniſtwje khěžorſtwowych želeſnizow džěłaſche, jeho wobydlenje najprjedy pſchepytawſchi, krajneje pſcherady dla ſajeli.

Awſtrija. Liczba młodoczěſkich ſapóſłanzow na khěžorſtwowej radže (žejmje) je žo ſaſo poſylniła. Pſchi wudoſpołnjazej wólbje městow Cžaſławy, Kutneje Hory, Chrudima, Golczowa-Jenikowa a Hermanowa-Měſteza je žo kandidat młodoczěſkeje ſtrony, dr. Joſef Herold, wuſwolił. Mjenowane města hacž dotal ſa njedobytnu twjerdźiſnu ſtaroczěſkeje ſtrony płacźachu a žo ſtajnje wot ſtaroczěſkich ſapóſłanzow ſaſtupicź dawachu. Tola tež tu žu wukaſy miniſtra Gautſcha, pſches kotrež žu žo mnohe wyſchſche cžeſke ſchule ſběhnułe, pſcheměnjenje dokoniłe. Dokelž ſtaroczěſka ſtrona pſched Gautſchom zoſaſche, je žo lud wot njeje wotwobrocził a do młodoczěſkeho lěhwa pſcheſchoł. Wólbiny wupad ma žo po tajkim jako demonſtrazija pſchecźiwo knježerſtwu wobhładacź. Chrudimſko-Cžaſławſka wólba pak tež ſa to žwědczi, kak je wjetſchi džěł cžeſkeho luda ſmyſłeny. Powſchitkowne nowowólby bychu pokaſałe, ſo je ſtaroczěſka ſtrona ludowu dowěru ſhubiła.

Italſka. Po powjeſcźach ſ Maßawy žo w bliſchich dnjach bitwa bjes Italſkimi a Abeßynſkimi wotcžakuje. Stejniſchcžo Italſkich žo runje dobre mjenowacź njemóže. Abeßynſki kral Jan pjecźa wóßomdźeßacź tyßaz derje wobrónjenych wojakow žobu wjedže, kotrymž jenož dźeßacź tyßaz Italſkich napſchecźiwo ſteji. General Marſano je do Roma k wjedźenju dał, ſo žo wón na žane waſchnje džeržecź njemóže, jeli ſo žo rucže poßylnjenja njepóſcźelu.

Schwedſka. W Schwedſkej wſchě politiſke naležnoſcže do ſad ſtupja pſched pſchedſtejazym žlubom prynza Oskara ſ jenej njeſemjanſkej knježnu. Krónprynzowa njewjeſta rěka Ebba Munck. Wona je hižo wjazy lět dwórſka knježna pola krónprynzeßyny a nětkole jejnemu dobrocžinſtwu pſchedſteji, pſchi cžimž drje je wona cžaſto ſkładnoſcže měła, ſ prynzom Oskarom hromadže ſkutkowacź, kotryž ſ cžicha wjele dobreho cžini. Knježna Munck je jara rjana a žebi ſe žwojej wutrobnej luboſcžu kóždeho dobudže, kotryž ſ njej wobkhadźa. Wona je hižo 30 lět ſtara, po tajkim dwě lěcže ſtarſcha hacž prynz. Samoženja wona žaneho nima, tola runje temu ma žo

wona dźakowacź, so je ßo ſ prynzom ſesnaka. Wona bě mjenujzy pſched nětkotrymi lětami ſ jenym lieutenantom cźělneje gardy, baronom Waldemarom ſ Roſen, ßlubjena, kotryż bě tehdy ordonanzny offizěr pola krónprynza. Tutón ßo wot ßwojeho wuja, jeneho milijonara, kotremuż bě knjeżna Munck pſche khuda, narěczecź da, ßlub ſběhnucź. Pſchi dworje ßo pſches to tajke pohorſchenje pſchecźiwo lieutenantej ſ Roſen ſbudźi, ſo bě wón ſkónczńje nuſowany, ſ wójſka ſtupicź. Jeli ſo ßo prynz Oskar ſ knjeżnu Munck woženi, wón ſa ßebje a ßwojich potomnikow herbſke prawo na ſchwedſku krónu ſhubi a ßnadź tež apanażu, jeli ſo jemu ju krajny ßejm, kotryż je w pjenjeżnych należnoſcźach jara ſkupy, njewoſtaji. Prynz Oskar pjecźa po kwaßu mjeno prynz Bernadotte pſchiwoſmje a ßo w Karlskronje ſaßydli.

Rußowſka. Hižo woſpjet ßu ruſke knjeżerſtwowe nowiny wobkrucźake, ſo Ruſka nima żaneho wotmyßlenja, měr kaſycź. Nětko je zar ßam to ßame wobkrucźił. Wón je na ſbożopſchecźa města Moſkwy tamniſchemu gouvernérej Dolgorukowej wotmolwił, ſo ßo ſ wěſtoſcźu na to ſpuſchcźa, ſo ßo měr w nowym lěcźe a bliżſche lěta ſakhowa. Spodźiwne je, ſo njedźiwajo tychle měrſawěſcźazych ßłowow nětkotre awſtriſke a němſke nowiny, kotrež ſa knjeżerſtwowe płacźa, njepſcheſtanu prěcź, ſo je ßo nětkajki wobrót k měrej ſtał. Mjenowane nowiny ßo prózuja, ßnadnu nadźiju, kotruż je zarowe wotmolwjenje ſbudźiło, po możnoſcźi ſtużicź, na to pokaſujo, ſo Ruſka ſwólniwa njeje, ßwoje wójſko wot němſkich a awſtriſkich mjeſow naſad cźahnucź. Woprawdźe ßo tež ruſke knjeżerſtwo na to njehotuje, ßwoju nětcźiſchu wojerſku móz w Pólſkej poßłabicź. Na ruſkich nawjecźornych mjeſach ßo wjele bóle pſchiprawy ſtawaju, ſ kotrychż je jaßnje widźecź, ſo ma Ruſka wotmyßlenje, w Pólſkej na ſtajnoſcźi ßylne wójſko dźerżecź. Tak ruſke knjeżerſtwowe nowiny „Dnjewnik Warſchawſki“ pißaju, ſo budźa w Ssuwalkach, Kalwariji a Marianpolu w naléczu kaſarmy twaricź ſapocźecź a ſo ßo pódlu němſkich mjeſow na 80 kaſarmow poſtaji.

— W ruſkej Pólſkej ßu ßo w poßledniim cźaßu ſ hromadami proklamazije, ſ pólikim a awſtriſkim woponom pocźiſchcźane, roſſchěrike. W nich ßo Polazy napominaju, ßo w pſchipadźe wójny pſchecźiwo Ruſkej ſběhnucź. Skoro wſchě pólſke w Galizińſkej wukhadźaze nowiny pólſku mkodoſcź w Póſnanju warnuja, na tele proklamazije dźiwacź a ßo wot wukrajnych ſchcźuwarjow narěczecź dacź, dokelż Polazy njebychu pſches ſběżk pólſku wěz ſpěchowacź móhli, ale bychu jej ſ wěſtoſcźu ſchkodźili.

Wjerch a żiwnoſcźer.

(Pokracźowanje.)

Żiwnoſcźerjej na jene dobo běſche, jako by jeho něchtó do hłowy praßnuł był. Brěmjeſchko jemu ſ ruki padże; wón ruzy póßnu a tajke ſaſtróżene mjeswocże cźinjeſche, ſo ßo ßměſchnje na njeho hladaſche.

„Mój knjeże, ſchto dha je Tebi ſwadźiło?“ ßo wojak ſadźiwany wopraſcha.

„O, Jurjo, hdy by Ty to wjedźał!“ żiwnoſcźer ſaſtona.

„Schto dha je ßo ſtako, nano Geberſez?“

„O, Jurjo, hdy by to wjedźał!“

„Nó, dha wſchak tola rěcź! Schto dha je byko?“

„O, Jurjo, hdy by to wjedźał!“

„Ty dźě mje woprawdźe wcźipneho cźiniſch. Je dha ßo ſchto ſtako?“

„O, Jurjo, hdy by to wjedźał!“

„Nó, nětko mam tu wěz ßytu“, mkody wojak mjerſazy rjeknu. „Mi ßo ſda, ſo ßy trochu hłuboko do ſchkleńczki pohladał.“

„O, hdy by jenoż to byko, Jurjo! Wjele hórje, wjele hórje! Ale ja chzu Cźi wupowjedacź. Sſłyſch!“ Kedźbnje wojak poßłuchaſche, mjes tym ſo żiwnoſcźer na najdróbniſcho powjedaſche, kak je ßo ſ wójwodu ſetkał, a kak ſtaj ßo rosrěcźowałoj; pſchi tym mějeſche wón wulki ſtrach, kak ßo jemu tola nětko póńdźe.

„Nó“, wojak měnjeſche, hdyż běſche żiwnoſcźer hłuboko ſdychujo dopowjedał a ßebi cźoko, na kotrymż ſtyſkny pót ſtejeſche, ſ rukawom wutrěł, „nó, jeno ßo ſměruj, nano Geberſez, a żaneho ſtracha njeměj! Ssy-li też trochu hruby pſcheczíwo wójwodźe był, teho dla hiſchcźe ßo Cźi niczo njeſtanje. Ně, tajki »ſtary« njeje. A Ty dźě też jeho ſ zyła ſnał njeßy. Daj mi jeno nětko ßwoje brěmjeſchko, ſo móże je naſch wſchk do hrodu póßłacź; ſchto chze wójwoda ſ tym cźaporom ſapocźecź, to ja njewěm. Potom dźi ſměrom domoj a tam ßudniſkemu knjeſej ßwój dołh ſapłacź.“

„Po tajkim Ty měniſch, ſo mje do dźěry njetyknu, Jurjo?“ ßo żiwnoſcźer pſchezo hiſchcźe ſtrachocźiwje praſcheſche.

„Na żane waſchnje, nano Geberſez! Dźi jeno bjes ſtracha domoj! Ale prjedy hiſchcźe mi khětſje powjes, ſchto je noweho we wßy. Dołho niczo ſ domu ßłyſchał njeßym.“

„Nó, pola naß wjele noweho njeje. Młynkez Pětr je wjele njeſboża měł, jeli ſo to hiſchcźe njewěſch.“

„Ně, nano Geberſez! Schto dha ſ nim je?“

„Najprjedy je ßo jemu najlěpſchi wół tepił, potom je jeho rjana ranza ßłakka, a pſched dwěmaj njedźelomaj je wón ßam ſemrjeł.“

„O ně!“

„A Dudlez Marju ßu pſchi mkócźenju ſ zypami ßmokli, ſo ma hiſchcźe dźeńßniſchi dźeń tołſte lizo.“

„O ně!“

„A Porſtakez Guſta je pola popez kranuł a nětko ßedźi.“

„O ně!“

Żiwnoſcźer chzyſche hiſchcźe wjazy nowinkow powjedacź, ale cźaßniki na měſchcźańſkich wěżach dźewjatu hodźinu cźepjechu, a druhi wojak mějeſche na ſtrażu won ſtupicź. Duż Jurij k żiwnoſcźerjej rjeknu, ſo dyrbi cźinicź, ſo dale pſchińdźe, dokelż bórſy podwyſchk pſchińdźe, kotryż jeho ſkónczńje hiſchcźe naßwari, ſo je na ſtrażi ſtejo kleſkał.

Na tole napominanje mkodemu wojakej ſ khwatkom wbożemje prajiwſchi ßo żiwnoſcźer na dompucź naſtaji, a to ſ zyle hinaſchimi ſacźucźemi, hacź te běchu, ſ kotrymiż běſche dźeńßa rano ſ domu ſchoł. Nětko dźě mějeſche wón pjenjeſy, ßwój dołh ſapłacźicź, a potom hiſchcźe nětkotre tolerje wyſche. Nětko wſcho derje póńdźe. S Bożej pomozu a ſe ßwojimaj rukomaj, w kotrymajż wón na jene dobo nowe mozy ſacźu, chzyſche wón nětko hižo dale pſchińcź. Mjes tym ſo jemu dźeńßa rano pſchi ßnědanju ani kuſka ßkodźako njebě, wón nětko hłódny a lacźny bycź pocźa; duż do bliżſcheje korczmy ſaſtupi a ßebi tam ſchwarnu krjeńzu khléba pomaſacź a dobry palenz k temu porjedźicź da; woboje jemu jara ſeßkodźi. Takle poßylnjeny wón ſpěſchnje dale ßahaſche, ßo cźaſto k lěwizy a k prawizy roshladujo a ßo wjeßelo nad Bożimi darami, kotrež kraßne na polach ſtejachu a bohate żně lubjachu, a na kotrež wón duzy do měſta kedźbował njebě. Pſchipołdnju wón domoj dóńdźe. Srudna jemu jeho Marſcha na proſy napſchecźo pſchińdźe. Ale też ji ßo kamjeń ſ wutroby wali, hdyż wot muża ſhoni, kak je ßo jemu rano ſpodźiwnje ſeſchło. S woprědka wſchak ßo ji to zyle njemóżne ſdaſche, a wona ßo hakle pſcheßwědcźi, hdyż ji jeje ſtary tón rjany ſkoty pokaſa.

„Widźiſch, Kſcheſcźijano“, wona potom dźeſche, ßebi ſe ſchórzuchom ſaßo ßyłſu trějo, ale tón krócź radoſtnu ßyłſu, „widźiſch, tón Knjes ßwojich njewopuſchcźi. Mjes tym, ſo Ty doma njebě, ßym ja nutrnu modlitwu k Bohu póßłała, a wón je mje wußłyſchał. Nětko pak pój, chzemoj powobjedowacź, a potom k ßudniſkemu knjeſej doběż a dołh ſapłacź!“

Staraj mandźelſkaj ßo ſaßo na ſtólz a na pjeńk ßynuſchtaj, a wobjed, każ khudobny też běſche, jimaj, ſchtoż ßo ſdaſche, kraßnje ſeßkodźi. Sswój drjewjany taleŕ woſpjet napjelniwſchi a też ſaßo wuprózniwſchi muż hiſchcźe raz ßwoju cźapku wſa a ßo do ßudniſkeje jſtwy poda, do kotrejež dźeńßa ſ zyle hinaſchimi ſacźucźemi ſaſtupi, hacź hewak. Ale wón tam podarmo pobu. Pißař jemu mjenujzy praji, ſo ma knjes w druhej wßy termiju a ßo hakle poſdźe domoj wrócźi, a ſo by teho dla najmudriſcho byko, hdy by żiwnoſcźer naſajtra rano ſaßo pſchiſchoł.

Naſajtra rano ßo ßudniſki knjes wójwodſkeho ßudniſtwa Vechelde, knjes Jodokus ſ Remp, do ßwojeje ſaſtojnſkeje jſtwy poda, ſo by ſaſtojnſke liſty, kotrež běſche póſt runje pſchiwjeſł, wotewrił a ſ khwatkom pſchehladał. Tole dźěło wón porjadnje do ßnědanja dokonja, dokelż rady ſ dobrej khwilu ßnědaſche. Knjes běſche dołhi, ßuchi muż. Jeho ßuche mjeswocże ſ wuſtupowazymaj cźeleßnomaj, dołhi, kónczojty nóß, na kotrymż ßo tołſte rohowe nawocźa wokoło ßuwachu, kakatej, ſchěrej wócźzy, kotrejż, ſa tym hacź běſche trjeba, druhdy wyſche nawocźow, druhdy pſches ſchkleńzy hladaſchtej, a ſakußnjenej hubje, mjes kotrymajż mějeſche kónczk dołheje trubki ſtajny pſchebytk, wſchitko tole na dobrocźiwoſcź a miłoſcź do zyła njepokaſowaſche. Wo tymajle khwalobnymaj pocźinkomaj na tym mużu dotal nichtó niczo pytnuł njebě, też jeho ßamßna ßwójba niz. Nawopak, wón ßo ſtajnje jako wohidnje hordy a wurjadnje hruby a naſdaty cźłowjek pokaſowaſche; hižo jako ſemjan, hiſchcźe bóle pak jako ßudniſki knjes běſche wón, tak ßo jemu ſdaſche, lěpſchi, dyżli druſy ludźo. Duż żadyn dźiw njebě, ſo jemu nichtó dobry njebě, najmjenje pak jeho ßudniſzy poddani, ſ kotrymiż wón każ ſ robocźanami wobkhadźeſche abo, lěpje prajene, ſakhadźeſche. Knjes Jodokus ſ Remp dźeńßa dobry njebě, ſchtoż w ſaſtojnſkej jſtwě pſchitomny pißař hnydom pytnu; pſchetoż

knjesowej wocži spochi pšches schkleńzy nawoczow błyski sćželeschtej, so byschtej nĕhdże nĕschto wußlĕdźikej, schtož móhło ßo porokowacź. Ale knjes se wschej prózu w žanym kucże niczo njenadeńdże, na czimž budźesche ßwoje skoby wutschasćź móhł; teho dla ßo wón bórczo na wyßoki stólz k ßwojemu blidu ßydże, so by listy pschehladował.

„Nožizy!" wón sawrjeskota.

Pißař jemu rucże hobrske nožizy poda. Knjes chzyschе ſ nimi runje sygl prĕnjeho lista wotewricź, hdyž ßo wón dohlada, so sastojnske poßykki, kotrež bĕchu dźenßa pschischkle, saßo tak srjadowane njebĕchu, kaž bĕsche wón to porucził. W tym nastupanju bĕsche wón jara wumyßleny a teho dla na wboheho pißarja sakhadźecź pocža: „Schto to saßo je? Tajkale mĕschenża! Njejßym Tebi ja sto krócź kasał listy stajnje tak rjadowacź, so sastojnske listy woßebje leża, a druhe tež woßebje? Njejßym Tebi dale krucże porucził tele listy stajnje tak klasćź, so mi pschezo sygle pokasuja a niz adreßy? Ale Ty ßy kopoł a kopoł wostanjesch, byrnjež hischće dźeßacź lĕt ſ pißarjom był!"

„Wodajcże, knjeże", pißař dźesche, schwižny, blĕdy muž, kotremuž bĕchu staroscże a nusa ſ wocžow widźecź, „wodajcże, so ßym to sakomdźił. Ja mĕjach sa to, so je hejtman, kotryž dźĕ Waschu krutu pschikasnju tež snaje, listy, po kotrež je prjedy na póscże pobył, srjadował, kaž ßo ßłuscha, a so —"

„Njehuntoŕ ßo", knjes pißarjowe samolwjenje pschetorhnu, a ſ jeho wocžow pšches schkleńzy nawoczow saßo błyski hněwa ßapachu; „njehuntoŕ ßo! To je pola ludźi, kaž Ty ßy, waschnje, so ßwoje hrĕchi na druhich njewinowatych storkaju, kotsiž pschitomni njeßu a ßo samolwjecź njemóża! Ale mi ſ tym njepschińdźesch. Swojeho hejtmana ja snaju. Bych ßebi jara pschał, so by ßo Ty, schtož Twoje sastojnske pschißłuschnoscże nastupa, trochu po tymle schwarnym mužu słožował."

Pißař mjelczo sdychnu, ale niczo njewotmolwi, dokelž dyrbjesche ßo ßam wusnacź, so je jemu njemóżno ßo po hejtmanje słožowacź. Pschetož hejtman, tón „schwarny muž", bĕsche worakawy, njehańbicźiwy człowjek a pschecźiwo ludźom hischće bóle hruby a nasdaty, hacž ßudniski knjes ßam. Mjelczo ßo pißař saßo k ßwojemu dźĕku ßydże, mjes tym so tež knjes sygle dostatnych listow wotewrjecź a listy pschehladowacź pocža. Pschi tymle dźĕle wón dyß a dyß sabórcża abo samórcża, sa tym hacž ßo jemu to, schtož w tych pißmach stejesche, spodobasche abo njespodobasche. Mjes tym tež ßo wón druhdy pißarja nĕschto woprascha, schtož sastojnske abo druhe naležnoscże nastupasche, na czož dyrbjesche tutón kóżdy krócź jara khĕtże wotmolwicź, je-li so nĕkajkeje hruboscże ßłyschecź nochzyschе, na kotrež jeho knjes skupy njebĕ.

„Njeje ßo niczo woßebite stało wczera popołdnju, mjes tym so doma njebĕch?" ßo knjes woprascha, saßo wótry kok ſ wocžow pšches nawocża puschcźiwschi.

„Nĕ, knjeże", pißař sdwórliwje wotmolwi.

„Njeje tu nichtó pobył?"

„Nichtó, khiba mały žiwnoscźeŕ Gebers, kiž chzyschе dźenßa rano saßo pschińcź."

„Tón pachoł ßo mi nuts njepuschczji! ßłyschisch?" knjes hněwny dźesche. „Ja hižo wĕm, schto tón chze! Wón saßo se ßwojim starym proscherſtwom pschińdźe! Ale niczo njebudźe! Dóńdź potom ßobu k hejtmanej a pschikaž jemu w mojim mjenje, so temu pachołej dźenßa krumu czasa! Schto dha to?" knjes tudy ßwoju rĕcź pschetorhnu, nowy list shrabnuwschi a ßebi jón se wschĕch stron wobhladujo; schto dha to? List ſ wójwodowym syglom? Skónczńje wot wójwody ßameho? Kak ja k tajkej czesczi pschińdu? Schto drje móhła Jeho Wyßokosćź wote mnje chzycź? Ssnano mam wo nĕkajkej wĕzy rosprawu podacź. Ale potom na liscże wójwodowy sygl był njeby, ale sygl ministerstwa. Hm, hm, hm, ja woprawdźe wczipny bycź poczinam. Schto tež to w liscże je? Ssnano — hm — hm — powołanje do — ministerstwa?" — Pschi tejle myßli ßo kožane wobliczo ßudniskeho knjesa hacž do wuschow saczeŕwjeni, a ſ tschepjetazymaj rukomaj wón pißmo wotewri, so by czitał, schto w nim steji. Tole w nim stejesche:

„My Khorla Wylem Ferdinand ſ Božej miłosczu wójwoda braunschweigsko-wolfenbüttelski a t. d. Pschede wschĕm Waß postrowjamy, luby ßwĕrny! Dale budź Wam wĕdome, kak ßmy bohužel shonili, so scże Wy pschecźiwo jenemu saßydlenemu poddanej Naschеho wokrjeßa Vechelde, nad kotrymž ßmy Waß jako sarjadowarja postajili, pschе wschu mĕru krucże wustupował; temule poddanej, kotryž ßo Kschescźijan Gebers mjenuje a kotryž je pšches wójnsku a druhu nusu do wulkeho hubjenstwa pschischoł, scże ßo Wy sapowjedźił jemu schtožkuli wot jeho sastateje nutnizarskeje danje spuschczicź; tež scże jemu hrosyk, so chzecże jemu jeho poßlenju krumu czasacź, czehož dla je spomnjeny Nasch poddan do wulkeho stracha pschischoł; nad tym Wam ßwoje wulke njespodobanje wuprajamy, ſ dobom tež ſ wĕstoscżu wotczakujemy, so budźecże wot nětka ßmilnischo ſ Naschimi poddanami wobkhadźecź, woßebje ſ tajkimi, kotsiž ßu bjes ßwojeje winy do khudoby pschischli, schtož je ßo pschi poßlenich słych wójnskich czaßach sawĕscże czasto doscź stało. — Schtož dokh spomnjeneho Gebersa nastupa, Wam ſ tutym poruczamy, so jemu, tole pißmo dostawschi, na mĕscże wosjewicże: so je ßo Nam spodobało jemu niz jeno sastatu nutnizarsku dań, ale tež wschitke dawki sa czaß pschichodnych dźeßaczi lĕt ſ hnadu spuschczicź. Wo tym wot Naschеho ministerstwa hischće woßebity wukas dostanjecże.

Wysche teho ßo nadźijamy, so na njesprawnu ßurowoscź ſ Waschеje strony wot Naschich poddanow saßo skórżby k Nam njepschińdu, hewak byschće ßo najkrucźischeho pschepytowanja a khostanja hladacź mĕł.

My Wam ſ miłoscźu pschikhileny wostawamy.

W Braunschweigu, 20. julija 1781.

Khorla Wylem Ferdinand.
manu propria."

(Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Lubowarjow ßerbskeho narodneho spĕwa czinimy kedźbliwych na najnowschi (2.) seschiwk macźicźneho Časopisa 1887, kotryž je ßo w kónz sańdźeneho lĕta wudał. Tam knjes redaktor Hórnik na to pokasuje, so a na kajke waschnje ßu ßerbšy herzy ßebi hłoßy ßerbskich narodnych spĕwow napißowali. Wobschĕrnej dźĕle w nastupanju ßerbskeje hudźby je tam knjes Kuba samĕscźił, tón ßamy, kiž je nam loni w naschej wot knjesow Libscha a Muki wudawanej „Łužicy" po ßamßnym widźenju (woßebje w Mużakowskej stronje) ßerbske hudźbne instrumenty wopißał a nam tež wukładował, kak wjele woßebliweho a woßebneho nascha ßerbska hudźba ma, schtož ßo ani pola žaneho druheho luda wjazy njenamaka. W 2. seschiwku naschеho Časopisa pak wosjewja knjes Kuba po wulzy sajimawym sawodu wjetschu liczbu ßerbskich narodnych spĕwow (po potrjebje ſ variantami a variazijemi), kaž pschi kónzu tež „Nowu sbĕrku melodiji k hornjołużiskim pĕßnjam", ſ rjanymi jaßnymi notami. Naschi hudźbarjo budźa tón rjany, žadny dar knjesa Kuby ſ woßebnym dźakom pschijimacź, kaž ßmy wschitzy njedawno tamny Kubowy nastawk w „Łužicy" ſ wutrobnym spodobanjom czitali, hdyž tež w dobo se želnoscżu, so ßu na naß jenož powostanki teho dójschke, schtož je nĕhdy pola naschich spĕwawych wótzow tak kraßnje kcżĕło. — — Macźicźny Časopis je nětko 40 lĕt wukhadźał. Dokhe lĕta je knjes farar Hórnik redakziju naschеho wucżeneho pißma wjedł, ſ njewustawazej pilnoscżu a woßebnej wustojnoscżu. W poßlednim (2.) seschiwku je w „Doßkowje" ßobu wuprajił, so by ßwojich druhich dźĕłow dla redakziju Časopisa skożił. Pĕscżerjo a lubowarjo naschеho wucżeneho pißmowstwa ßo na tym wurjeknjenju wulzy srudźichu. Nětko pak móżemy pschidacź, so wjelestronske pschecża a žadanja ßu knjesa farara Hórnika samohłe wot tamneho wotmyßlenja sa nětko hischće wotstupicź. Tak dha macźicźny Časopis pod redakziju Michała Hórnika do ßwojeho pjateho lĕtdźeßatka póńdże. Nasch dźak a nasche najnutrnische pschecża tón skutk ßerbskeje luboscże pschewodźeju! *Pf.*

— W Budyschinje bu wyschschi zyrkwinski radźicźel Keller dźeń 11. t. m. jako duchowny ßobustaw konsistorialneje wyschnoscże do ßwojeho noweho sastojnstwa sapokasany.

— Wyschicheho zyrkwinskeho radźicźela Schmidta, kotryž je ßo kónz sańdźeneho lĕta ſ Budyschina do Draždźanskeho konsistorstwa powołał, ßu sa wyschscheho konsistorialneho radźicźela pomjenowali.

— Nowe schulske lĕto ßo na Budyskim gymnasiju 10. haprleje sapocżnje. Nowi wucżomzy maja ßo hacž do 22. mĕrza pak pißomnje, pak ertnje pola gymnasialneho rektora wschĕdnje dopołdnja wot 11 hacž 12 hodźin, ßobotu pak jenož wot 12 hacž 1 hodź. samołwicź.

— Kralowski proviantski hamt w Budyschinje k wjedźenju dawa, so je pschestał rożku kupowacź, so pak hischće wowß dale kupuje.

— Zyrkwinske pschedstejicźerſtwo Michalskeje zyrkwje k wjedźenju dawa: Sserbjo w Budyschinje, kotsiž maja w Michalskej zyrkwi ßydła pschipißane, ßo napominaju, ßwoje pschipißanje kóżde pjecź lĕt pola kantora Michalskeje zyrkwje k wobhladanju pschedpołożicź a to w tutym lĕcże wot 20. januara hacž do 20. mĕrza.

— Tsjo dźĕłacźerjo sjednocźenych papjernych fabrikow tu — Jan Kuba se Židowa, G. Hausdorf a Michał Holank ſ Dobrusche — ßu sa dołholĕtne ßwĕrne dźĕło na tym ßamßnym mĕscże wulku ßlĕbornu medaillu wot wyschnoscże dostali.

— W 7. wjeßnym wólbnym wokrjeßu je ßo pschi wólbje do sakskeho ßejma 17. januara kandidat liberalneje strony dr. Minckwitz w Großröhrsdorfje s 1263 hłoßami wuswolił. Gmejnski pschedstejićeŕ König w Porchowje je 1097 a ryćeŕkubleŕ Hähnel w Delnim Porchowje 336 hłoßow dostał. W Biskopskim hamtsko-ßudniskim wokrjeßu je ßo sa Königa 807, sa Hähnela 320 a sa Minckwitza 270 hłoßow, w Połćzniskim hamtsko-ßudniskim wokrjeßu pak sa Königa 290, sa Hähnela 16 a sa Minckwitza 993 hłoßow wotedało. Fabrikske wßy, woßebje Großröhrsdorf, ßu wschě liberalnje hłoßowałe. Hać runje Minckwitz wjetschinu wotedatych hłoßow na ßwoju woßobu sjenoćił njeje, wón tola jako wuswolený płaći, dokelž po sakskim sakonju hižo relatiwna wjetschina k wuswolenju doßaha. Jenož psches njepschesjenoscź konserwatiwnych bě liberalnym móżno, pschi wólbje dobyćź. Hdy budźichu konserwatiwni jenož sa jeneho kandidata hłoßowali, njebudźesche ßo jim wólbny wokrjeß wutorhnućź móhł. Tola ßama roskora konserwatiwnych njebudźesche liberalnym k dobyću dopomhała, budźichu-li ßo konserwatiwni pschi wólbje w wjetschej liczbje wobdźělili. Jenož pokoja k wolenju prawo mějazych je ßwój hłóß wotedała.

— W Kumwałdźe, Beyersdorfje, Laubje, Lěwałdźe, Wopakej, Halbawje a w Wujeżku pod Cžornobohom ßu mnohi ludźo, wscho hromadźe na 116 woßobow, na trichinosu skhorili. Dwě woßobje stej na tule żałoßnje bolostnu khorosću hižo wumrjekej. Rěsnik Angermann w Hornim Kumwałdźe, kotryž je trichinate ßwinjo rěsał a jeho mjaßo rospschedał, je teho runja na trichinosu skhorił. Najbóle je ßo khorosću psches kołbaski, s trichinateho mjaßa dźěłanych, rossćěrika. Tak je khorosću wjetschi dźěł ßobustawow Kumwałdźanskeje wóhnjoweje wobory potrjechika. Wóhnjowi wobornizy běchu pschi składnosći towaŕstwoweho rejwanskeho swjeßelenja bjes druhim też trichinate kołbaski jěduli. Wbohi nětko wschitzy na khorokożu leża. Khorosću je ßo woßebje też psches to do dalschich stron pschenjeßka, so je ßo trichinate ßwinjo krótko do ßwjatych dnjow sarěsako a so ßu snaći a pschećeljo, kotsiž ßu hody ßwojich w Kumwałdźe wopytali, tam trichinate mjaßo jěduli. — Schtóż ßo njemóże wostajić, ßwinjaze mjaßo jěsć, njech je na to kedźbny cžinjeny, so móże ßo jenoż potom trichinosu sminuć, hdyż tajke mjaßo wużiwa, kotreż je dołho warjene. Psches ßame ßuschenje, ßelenje abo kadźenje mjaßa ßo trichiny njeskónzuja. Najbóle maja ßwinje, wulke myschе żerjaze, trichiny w ßwojim mjaßu. Duż dyrbja plahowarjo ßwini na to hladać, so wulke myschе w khlěwach sanicža.

S Budeschez. Pućź s Budeschez, do Małeje Khójnizy wjedźazy, je ßo sa symski cžaß sawrjeł a ßo wobkhad na Budeschćanisko-Kóskowski pućź pschepokasał.

S Njeßwaczidła. Zyrkwinske powjesće nascheje woßady, tydźenja wotćišchćane, maja ßo na to waschnje wuporjedźić, so njeje było 65 ale 95 woprawjenych.

S Klukschanskich stron. Na jenym knjeżim dworje nascheje woßady je ßebi njedawno knježi inspektor w cžeżkich myßlach s revolwrom kulku do hłowy tšelił. Jeho ßu na to do Budyskeje hojerńje dowjesli, hdźeż ßu jemu kulku s hłowy wućahnuli. Nětko je ßo rana mjenowaneho inspektora tak daloko sahojiła, so je hojerńju wopuschćić móhł a ßwoje swućene dźěło saßo sastawa.

S Minakała. Tudomne farske městno je ßo wupißało. Cžì, kotsiž wo nje rodźa, maja ßo hać do 29. februara pola kollatora, Adolfa hrabje s Einsiedel, samołwicź.

S Wóßlinka. W naschej woßadźe je ßo w sańdźenym lěcże 74 dźěći narodźiło, wěrowanjow bě 15 a khowanjow 51. Spowjednych běsche 2741, 285 wjazy hać w sańdźenym lěcże. Nasch luby „Mißionski póßoł" ßo w naschej woßadźe nětko runje w 100 exemplarach dźerži.

S Wojerez. Swudowjena inspektorka Hańża Beinowa w Bjerwałdźe je sa 40lětnu ßwěrnu ßłużbu wot naschеje khěžorki słoty kschiżik dostała. — W Schlesynskej ßu zusy pschedawarjo knihow s nabożnym napißmom tu a tam burskich ludźi wo wjele pjenjes sjebali, jeneho wo pjatnacże markow. Pola naß schlesynskich Sserbow ßo tajke schkodowanje stacź njemóże: pschetoż my kupujemy ßwoje dobre knihi wot naschеho ßerbskeho kolporteura, kiž kóżde lěto k nam pschińdźe, a kotrehoż znajemy; tón njejeba, a wón pschedawa te dobre ßerbske knihi s dowolnosću naschеje wokrjeßneje wyschnosće.

S Hródka. W tudomnej Jeschkez ßukelnskej fabriży je 16. januara woheń wudyrił, tola ßo poradźi jón hischcże s cžaßom salecź. Jedyn dźěłaćeŕ s Rychwałda je ßebi pschi haschenju straschnje hłowu wopalił.

W Khocžebusu je polizija korcžmarjam sapiß tamnischich wopiłzow a słych dołžnikow pschepodała, kotrymž ßo jako tajkim żadyn palenz pschedawacź njeßmě, njecha-li korcžmaŕ ßwoje korcžmaŕske prawo shubicź. Tajkich ludźi mjenuje ßo 37; woni ßu s dźěła dźěłacžerjo, ale też nětkotsi wobßedźerjo khěžow, nětkotsi mischtrjo, jedyn agent a jedyn wikowaŕ. Też mjena 4 żónskich na sapißu steja: 1 mandźelska hospoza, 2 wudowje a 1 holza. — W Khocžebusu je ßo loni 7942 sarěsanych ßwini na trichiny wobhladało; jenoż 2 běschtej trichinatej, a 7 wuhratych. Khocžebus ma 8 trichinarjow (pschepytowarjow).

Pizańska ßerbska a tamnischa němska woßada stej nimale jenak wulkej. Sserbska měješche loni 3522 spowjednych, němska woßada jenoż 1764 spowjednych. — W Wětoschowskej wjeßnej woßadźe bě 3151 spowjednych, w tamnischej měschcżanskej jenoż 900 spowjednych; w pschimérje wobydleŕstwa dyrbjało poßledníschich psches 2300 bycź. (Br. 3)

Wußudźenja.

Sawniski ßud. Khěžkaŕka Rostokowa na Horje bě w jeuym pißmje, Budyskemu hamtskemu hejmanstwu napißonym, wudawała, so je ju wokrjeßny stótny lěkaŕ König teho dla wobskorżił, so je skót cžiwilowała, dokelž ßu jeho k temu s pjenjesami pschekłóli. Tajkeho cžeßneho sranjenja dla Rostokowu k 20 mk. pjenjeżneho khostanja saßudźichu. — Dźěłacźeŕ Tradler s Hrodźischcża bě ßo loni 15. sept. na jenej kuzy pola Brěsez se ßłużobnej dźowku Ssymankez swadźił. Pschi tym Tradler Ssymankez k semi cžißnu, pjerjesche do njeje s hrabjemi a ju na cžele wobschkodźi. Dźiwajo na polóżaze wobstejnosćze Tradlera cžélneho sranjenja dla s jastwom na dwě njedźeli khostachu. — Służobna dźowka Błażijez s Maleschez bě wobskorżena, so je, hdyż je pola kublerki Wicźasoweje w Konjezach ßłużiła, na pjecź ras wschelake schaty kranuła. Wobskorżena ma sa to schtyri njedźele w jastwje ßedźecź.

Přilopk.

* Murjeŕski wucžobnik Bauer w Mittelsayda, kotrehoż bě njedawno skażeny poß kußnuł, hdyż s Haselbacha domoj dźěsche, je nětko na skażenosću skhorił.

* W městaczku Gaßenju w Delnjej Łużizy je ßo 15. januara żadkawy njeskutk stał. Njewożenjena dźowka tamnischeho ßedkarja Z. bě rano dźěcžo porodźiła. Porod pak ßo samjelcża. Hdyż tam wjecžor baba pschińdźe, hischcże pschezo wo porodźe niczo wjedźecź nochzychu. Duż baba wo tym lěkarjej wosjewi, kotryż wěz polizaji pschepoda. Poliziśtojo, do ßedkarjoweho bydła sastupiwschi, teho żonu psched khachlemi stejo widźachu. Dokelž bě wo jstwje jara hrosna ßmjerdźenza, kasachu żonje, wot khachlow stupicź. Ta pak k temu swólniwa njebě, tak so dyrbjachu ju s mozu wotcźischcźecź. Khachle bliże pschepytajo namakachu w nětcźi dulu swuhlenych kosczow nowonarodźeneho dźěsća. Ssedkaŕku a jejnu holzu hnydom sajachu.

* Dwaj hewjerjej w Kattowitzach běschtaj ßo do holczki salubowakoj, kotraż w tamnischej mlokaŕni ßłuži. Duż ßo na ßmjercź hidźeschtaj. Njedźelu tydźenja wjecžor ßo jenemu s njeju radźi, so holzu ßamu pschi wrotach mlokaŕnje setka; duż ßo ji wusna, kak horzo ju lubuje. Ale jeho sboże běsche krótke. Pschetoż jeho towaŕsch k temu pschińdźe a jeho s nożom do schije kłó; ranjeny bórsy na to ducha spuschcźi. Mordarja ßu sajeli.

* Żadkawe njesboże je w Bocholcże jeneho powschitkownje cžesćeneho młodeho młynka podeschło. Hdyż wón w rěsaku cžerjaty rjemjeń na koleßu do rjada ßuwasche, wón s wěrowanskim pjerschcżenjom sa rjemjenjowej spinku wißajo wosta. Wobej ruzy buschtej jemu psches to pod walzu scżehnjenej a do zyła smjecżenej, tak so ßu jej jemu wotrěsnucź dyrbjeli.

* W Głogawje tele dny dźeßaczlětna holczka se ßwojim bratśikom psches móst dźěsche. Pschi tym wona pschi wobhrodźenju sastanuwschi s jasykom żelesnu żerdź lisnu. Hdyż chzysche holczka dale hicź, jasyk sa żerdźu wißajo wosta. Tak jara hać też dźěczo torhasche, ßo tola jasyk njepuschczi; wone ßebi psches to jenoż kożu trochu swottorha, tak so jasyk ßylnje krwawjesche. Na dźěsczowe płakanje nimo duzy ludźo do żerdże dychachu, tola dołhi cžaß trajesche, hać ßo żeleso scżopli a ßo dźěczo wußwobodźi. Njech tutón podawk starschich ponuczi, so bychu ßwoje dźěczi psched tajkej njewuschnosću warnowali.

* Sańdźeny měßaz w Pleschtinje wumjeńkaŕ, kotryż rady na hońtwu khodźi, a to druhdy też tam, hdźeż prawa na to nima, wó jstwje ßedźo patrony dźěłasche. Pschi tym jemu pólvr rosbuchnu, kotrehoż je schwarna hromadka wó jstwje bycź dyrbjała, pschetoż zyły wumjeńk ßo cżeżzy srani a wopali a pohłuschcheny wó jstwje leżo wosta; wón budźische ßo ßobu spalił, njebudźische-li bórsy pomoz k ruzy była.

* Žiwy je žo 5. januara wojak Baumgart w jenej fajmje pola Hünighausena spalił. Na jenym polu tamniſcheho knjeżeho dwora žo ſchtyri fajmy palachu. Hdyž běſche žo ſ jeneje ſwjerſchna žkoma ſpaliła, žo ſ njeje hkowa a ruka jeneho cłowjeka pokaſowaſche. Cźěko ſe žerdźemi ſ wóhnja wucźahnuwſchi w nim mjenowaneho Baumgarta ſpósnachu. Cźěko bě hižo zyle ſwuhlene, tola žo pſches njeſpalenu koſchlinu lapku mjeno wupokaſa. Měnja, ſo je Baumgart woheń žam ſałożił. Hacź je na tajke waſchnje žwojemu žiwjenju kónz cźinicź ſpytał, abo hacź płomjenjam wucźeknucź njeje móhł, žo drje ženje njewujażni. So Baumgart hižo do wóhnja morwy njeje był, je po lěkarjowym wuprajenju wěſte.

* Pſches ſpodźiwny pſchipad je žo tele dny jenemu pižarjej w Eiſenachu žiwjenje wukhowało. Wón bě pſchi pſchekhodźe pſches żeleſnizu ſawjeranſku žerdź žamopaſchnje ſběhnuł. Hdyž runje pſches żeleſnizu dźěſche, jeho pſchicźerjaza lokomotiwa ſpěſchneho cźaha, ſ Barlina pſchijěždźażeho, ſhrabnje a do njeho tak móżnje ſtorcźi, ſo młody cźłowjek hnydom myżle ſhubi. Pſchi tym wón runje žrjedź kolije panje a w bliżſchim wokomiku pſches njeho cźah hrimaſche, tola jeho ani njewobſchkodźi. Jenoż žnadna rana na hkowje, kotruż bě lokomotiwa wuſtorcźiła, bě widźecź. Sa něktore dny bě žo młodźenz, kotryż bě na tak dźiwne waſchnje žmjercźi wucźeknuł, ſaž tak daloko ſhrabał, ſo móżeſche ſaž žwoje dźěło dokonjecź.

* W jenej Nordhauſenſkej fabriży pſched něktorymi dnjemi jědnacžo dźěłacźerjo ſkhorichu. S wopŕědka lěkarjo njewjedźachu, na cžo ſkhorjeni cźerpja, hacź wokrjeżny fiſikus wużlědźi, ſo na trichinoſu khorja. Ludźo běchu žebi cźerſtwe kołbaży pola rěſnika kupili a je ſjědli. Pſchepytanje wupokaże, hacź je rěſnik w winje.

* Krejowu kołbażu, kotruż w naſchim cźażu na kóždej wulkej kołbaży nadeńdźeſch, žu w 10. lětſtotku dźěłacź počźeli. Khěžor Leo ju ſakaſa, wukaſujo: „My žmy ſhonili, ſo žo krej do cźrjewow kaž do měchow pjelni a žo potom jako zyle wſchědna pojědź do žołdka ſcźele. Naſcha khěžorſka majeſtoſcź dlěje cźerpjecź njemóże, ſo žo cźeſcź naſcheho kraja ſ tajkim worakawym wunamakanjom jeniczży ſe ſchibałſtwom wobžernych cźłowjekow wohańbi. Schtóž krej jako żyrobu wužiwa, ma žo krucźe ſchwikacź, žo ſa ſnamjo njeczežnoſcźe hacź na kožu wottruhacź a wottſihacź a žo na wěczne ſ kraja wupokaſacź."

* S Triera pižaju, ſo hižo žo ſa tamniſchi wokrjeż uniforma ſa krajnu hotowoſcź (landſturm) dźěła. Uniforminy pjeſł je ſ módreho bobra a ma naczerwjeny ſtejaty khornaŕ. Wokoło njeho je cźahawy rjemjeń, ſa kotryż žo patronowa toſcha powſcha. Na pjeſłowym khribjecźe je pſchiprawa k ſapowżnjenju brěmjenja.

* W Zürichu wóndano něchtó na pſcheżadźowanju pižne blido kupi a doma w potajnym kaſchcźiku blida 28,000 mk nadeńdźe. Kupz namakane pjenjeſy hnydom temu wrócźi, wot kotrehoż běſche blido kupił.

* Schcźěpan Vank, kóprola pola wuherſkich huſarow, běſche žo do dźowki jeneho ſaſtojnika ſalubował, kotryż běſche ſe żonu ſwólniwy jemu holzu ſa żonu dacź. Ale wot wojerſkeje wyſchnoſcźe dowolnoſcź k żeńtwje bórſy njepſchińdźe. Vank mjes tym picź počźa; duż ſaſtojnik ſe žwojej žwójbu niczo wjazy wo nim wjedźecź nochżyſche. Skónczżnje ſpomnjena dowolnoſcź wot wojerſkeje wyſchnoſcźe dońdźe. S njej žo Vank pſched wczerawſchim tydźenja w nozy k žwojej prjedawſchej njewjeſcźe poda. Dokelž jeho holza wotpokaſa, huſar ſ revolvrom do njeje a też do jeje macźerje tſěli; skónczżnje žo wón žam ſatſěli. Holza je cźeżży ranjena, mjes tym ſo je jeje macź njeſranjena woſtaka.

* Hobrſkeje ſchkody je w lěcźe 1886 w Franzowſkej woſch na winowych pjeńkach naczinika. 2000 hektarow winizow je do zyła, 9000 hektarow ſ dźěła ſaniczenych. Franzowſke winizy žu teho dla jeno 25,163,600 hektolitrow wina měłe; w prjedawſchich lětach, hdyž tam woſch hiſchcźe njemějachu, je tam 45 millionow hektolitrow wjazy było.

* Sbożowny wójnſki miniſter bjes wójny je ſchpaniſki general Caſſola. Wón je ſańdźene dny w wulkej ſchpaniſkej krajnej lotteriji, hdźež kóždy lóż 400 mk. płaczi, hkowny dobytk ſczinik, to rěka 2 millionaj mk. dobył; lóż pak běſche zyle pſchipadnje do jeho rukow pſchiſchoł. S něktorymi pſchecźelemi běſche general doma kharty hrał; ſa dobyte pjenjeſy žo lóż wulkeje krajneje lotterije kupi, kotryż žo ſaž ſ lhartami wuhra. General Caſſola mějeſche ſboże, ſo lóż doſta, a hiſchcźe wjetſche ſboże, ſo ſ nim dwaj millionaj markow dobu.

* Měſto Odeſſa w Ruſkej je pſches wulki žněh, wětr a na to ſcźěhowazu ſymu ſkoro zyły tydźeń wot wſcheho wobkhada wotrěſnjene była. W Rasdelnaji, Zmjerinzy a Birſuli běchu żeleſniſke cźahi w žněży tcźazy woſtake. Na ſaſtawniſchcźu Rasdelnaji bě žo 3000 pucźowarjow nahromadźiło, kotſiž ſa krótki cźaż wſchu żyrobu ſjěchu. S wokolnoſcźe njebě móżno, žaneje żiwnoſcźe doſtacź, dokelž žo pſches žněh pſchedobycź njemóżachu. W Birſuli, hdźež bě dźeżacź cźahow leżo woſtało, dyrbjeſche hoſpodaŕ dwórniſchcźoweje reſtawrazije žwoje ſchtyri najlěpſche dejne kruwy ſarěſacź, ſo bychu pucźowarjo hłodu njewumrjeli. Wo njeſbożach na morju, ſwottorhanju moſtow, ſmjerſnjenju ſtadłow atd. mnohe powjeſcźe pſchikhadźeja.

* Po poruczżnoſczi ruſkeho miniſterſtwa ſnutſkownych należnoſcźow žu poßleni cźaż wſchěch w južno-nawjeczżornej Ruſkej a Pólſkej pſchebyważych awſtriſko-wuherſkich poddanow wupokaſowacź počźeli a něktorych bórſy pſches mjeſy dowjedli. Poßlednjej dwě njedźeli ſańdźeneho lěta žu pſches jene namjeſne měſtaczko wjazy hacź 60, pſches druhe 26 žwójbow pſches mjeſy pſchiwjedli.

* Wo pólvrowym rosbuchnjenju w Amoi žu ſ poßlednjej chineſkej póſtu dróbniſche powjeſcźe pſchiſchła. Jendźelſki konſul w Amoi bjes druhim piſche: W magaziniže bě na 400 cźwizow pólvra, kotreż hromadźe rosbuchnuchu, pſches cźoż žo ſkoro wſchě twarjenja na naſchej kupje ſpowalachu. Schtoż žo pſches rosbuchnjenje njeſaniczi, žo pſches woheń, kotryż 9 hodźin dołho ſakhadźeſche, prjedy hacź jón wuhaſchachu, do prócha a popjeła pſchewobrocźi. Durje a wokna konſulatoweho twarjenja žu wuražene a ani jeneho wjerćha njeje njewobſchkodźeneho woſtało. Běch w pſchedkhěži, hdyž žo žylne rosbuchnjenje ſta, pſchi cźimž buch ſ wokołołetazej dróbnej ſchkleńzu poßypany. W tym žamym wokomiku wuhladach žo wulke mróczele kura ſběhnucź, kotreż žylny wětr dale njeżeſche. Twjerda ſkała na kotrejž naſch dom ſteji, žo kaž pſchi ſemjerżenju ſatſchaże, hacź runje magazin na druhej ſtronje pſchiſtawa leži. Wjele ſtow Chineſow je pſches rosbuchnjenje żiwjenje ſhubiło. Cźi, kotſiž w bliſkoſczi magazina pſchebywachu, buchu do kuſkow rostorhani. Wſchě wokna w měſcźe žo puknuchu. W magaziniže je wot wójny ſ Franzowſkej wurjadnje wulki ſkład pólvra ſawoſtał. Wſchě granaty a bomby běchu ſe żeleſnymi kuſkami napjelnjene, kotreż wokoło lětajo wjele njeſboża naczinichu. W ſpitalu wjele Chineſow leži, kotſiž žu žo pſches to ſranili. Mandarin, kotryż nad arſenalom roskaſowaſche, a 48 wojakow je do kruchow rostorhanych. — Druha powjeſcź powjeda: Magazin njedaloko měſta Amoi leżeſche. W nim žo pódła pólvra też dynamit, bomby a rakety khowachu. Najſkerje žu wojazy w bliſkoſczi pólvra kurili abo pſchi žuſchenju pólvra ſ nim njewobhladniwje wobkhadżeli. Měſtno njeſboża podawa żadkawy napohlad; wſchudźe widźiſch wottorhnjene cźěkowe ſtawy, wuwalene chtomy, rosmjetane rospadanki. Woheń, pſches rosbuchnjenje naſtaty, ſe pſches 200 twarjenjow ſanicził, pod kotrychż rospadankami hiſchcźe jmnohe cźěła leża.

* Sswójba cźornohórſkeho wjerćha naſymu w Rjezy pſchebywa, hdźež pſchi brjoſy rěczki bydli, kotraż žo pſchi żylnych deſchczach do torhateho hórſkeho ſliwa pſcheměnja. S kónz oktobra ſańdźeneho lěta žo wjerćhowa jónu ſ woknom won dohlada, kak žo tſi żónſke w hubjenym, wobſchkodźenym cźołmiku pſches rěku wjeſechu; na jene dobo žo cźołm ſwrócźi, a żołmy jón póżrjechu. Tſělbu ſe ſcźěny hrabnuwſchi wjerćhowa wutſěli, rucźe prěni lěpſchi cźołm wotwjaſa a njeſbożownym na pomoz khwataſche. Tſělenje ſaßkyſchawſchi dwórſzy ſtrażniży a żłużobniży pſchiběżachu a wjerćhowu na cźołmje na rěży wuhladawſchi ſa njej jědźechu. Wjerćhowa jim pokaſa, hdźe běchu žo żónſke podnurike, a żłużobniży też ſkónczżnje dwě holzy ſ wody wucźeżechu, kotrejž žo twjerdźe wobjatej dźerżeſchtej. Runjež lěkaŕ wobkrucźeſche, ſo ſtej holzy morwej, žo wjerćhowa wottraſchicź njeda; hdyž běchu jej do jeje domu pſchinjeßli, wjerćhowa wſchelake žrědki ſpyta, a holzy woprawdźe ſaßo woživiſchtej. Wocźi wotewriwſchi žo žotſje njemało dźiwaſchtej, hdyž w žwojej wumożerży wjerćhowu Milenu ſpósnaſchtej. Tſecźa żónſka, kotruż něſchto hodźin poſdźiſcho morwu ſ rěki wucźeżechu, běſche macź wumożeneju.

* W jenej wßy pola Muroma w Ruſkej wóndano macź žwoje make dźěcźo ſ butru namaſa, kotruż tam burſki lud jako wuſtojne lěkarſtwo wobhladuje, woßebje ſwonkownje nakożowane pſchecźiwo woßypizam, liſchawam a t. d. Dźěcźo namaſawſchi jo burowka ſawali, na pěż pokoži a na to ſ domu dźěſche. Dźěcźo žamolutke wó jſtwje woſta: jenoż kócźka pſchi nim na pjezy žedźeſche. Hdyž žo burowka ſa něſchto cźaża wrócźi, běſche dźěcźo morwe: kócźka běſche jemu nóż wotežraka a krk pſchekußnuka.

* Po powjeſcźach ſ nawjeczżorneho Kanſaſa w poknóżnych ſjenocźenych amerikanſkich ſtatach tam żurowa ſyma knježi a żylnje žněh pada. Mnoſy wobydlerjo žu, dokelž wuhlo njedoßaha, w wulkej nuſy, a pſchi tym thermometer 41 gradow ſymy pokaſuje. Wo wulkej ſymje też ſ Nebraſki pižaju. W Maſſachuſſetu žu lohke podſeńſke ſtorki ſacżuli.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budże jutsje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach kaplan Handrik němski prědowacź.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Ferdinand Eduard Taubert, korczmar w Leisnigu, s Marju Amaliju Theresu Wiczasez s Hrubocziz.

Katholska zyrkej: Robert Michał Folwarczny, tyscheŕ tudy, s Hańžu Vesterez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Khorla Willy, Khorle Bohuwěra Pětschki, khěžerja a pjekarskeho mischtra na Židowje, ß. — Emil Kurt, Handrija Buscha, dźełaczerja na Židowje, ß. — Ernst Hermann a August Pawoł, Jana Augusta Hapacza, fabrikarja pod hrodom, dwójnikaj. — Helena Frida, Pětra Bohuwěra Hänsela, khěžerja a wósnika na Židowje, dź. — Hana Minna, Khorle Augusta Langi, kowarja w Sřěschinje, dź. — Ernst Moritz, njemandź. ß. w Wownjowje.

Katholska zyrkej: Hańža, Josefa Wjeßeleho, krawskeho mischtra tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 11. januara: Frida Helena, Pětra Bohuwěra Hänsela, khěžerja a wósnika na Židowje, dź., 14 d. — 13. Hana Khrystiana Pětschkez, bywscha swud. Mehlowa, Khorle Wiczasa, khěžerja a fabrikarja na Židowje, mandźelska, 48 l. 3 m. 15 d. — Ernst Hermann, Jana Augusta Hapacza, fabrikarja pod hrodom, dwójnik, 3 d. — 14. Pětr Pětschka, fabrikaŕ na Židowje, 75 l. 4 m. 1 d. — 16. Max Alwin, Adolfa Wylema Hölzela, żelesowjerczerja w Tšélanach, ß., 4 l. 11 m. 18 d. — Michał Kejschka, wumjeńkaŕ w Czemjerzach, 67 l. 6 m.

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje

14. januara 1888.

Žitowy dowos: 2813 měchow.		Na wikach wot mk.	Na wikach wot np.	Na wikach hacž mk.	Na wikach hacž np.	Na bursy wot mk.	Na bursy wot np.	Na bursy hacž mk.	Na bursy hacž np.
Pšeńca	běła	8	51	8	63	8	75	8	93
=	žołta	7	92	8	10	8	10	8	33
Rožka	50 kilogr.	6	8	6	20	6	1	6	20
Jeczmjeń		5	87	6	1	5	98	6	8
Wowß		5	—	5	50	5	—	5	35
Hroch		6	94	10	28	—	—	—	—
Woka		6	39	6	67	—	—	—	—
Jahły		12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka		15	50	16	—	—	—	—	—
Běrny		1	90	2	10	—	—	—	—
Butra	1 kilogr.	1	70	1	90	—	—	—	—
Pšeńczna muka	50 =	7	—	16	—	—	—	—	—
Rža muka	50 =	6	—	9	75	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	60	2	80	—	—	—	—
Sslóma	600 =	17	—	17	50	—	—	—	—
Proßata 736 schtuk, schtuka		7	—	15	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby		3	50	3	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—

Draždźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druzyny 53—57 mk., 2. druzyny 48—52, 3. druzyny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. druzyny 40—55 np., 2. druzyny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 20. januara: Syma.

Drjewowa awkzija: 23. januara w Budyschinku.

Khěža,

rjenje a derje leżaza w Budyschinje s jara wobschěrnymi pinzami a składami, wulkim dworom, sa kóżde dźěło ßo hodźaze, je pod pschihódnymi wuměnjenjemi hnydom płaczišny hódno na pschedań. Dalsche je shonicz na bohatej haßy 26 po 1 skhodźe.

W Khelnje pschi drósy je **khěža** czišłko 23 na pschedań. Pokojza kupnych pjenjes móże stejo wostacź.

W Lusy je nowa maßiwna jenoschoßna **khěža** s dwěmaj wobydlenjomaj a s rjanej sahrodu na pschedań. Pokojza kupnych pjenjes móże na njej stejo wostacź. Dalsche je shonicz pola wjeßneho rychtarja Henki tam.

Schijata maschina w dobrym riedźe, sa schwalcże a krawzow ßo hodźaza, je tunjo na pschedań w Kschiwej Borschczi czišłko 6.

Komody,

koża, khamory atd., derje a trajnje dźěłane, porucża po tunich płaczišnach

Hermann Hofmann
na taschbarku 2.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczišnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Drjewowa awkzija

na Bartskim a Nowowjesczanskim revěrje.

Póndźelu 23. januara dopołdnja wot 9 hodźin

(shromadźišna w Dubrawskej korczmje) ma ßo
40 twjerdych dołhich hromadow,
160 mjehkich = =
dale

wutoru 24. januara dopołdnja wot 9 hodźin

50 twjerdych dołhich hromadow,
60 mjehkich = =

pod swuczenymi wuměnjenjemi na pschedawacź pschedawacź.
Shromadźišna w Biehlez hosczenzu w Makej Subrniczźy.

W Nowej Wjeszy, 10. januara 1888.

A. Koban.

Awkzija wužitkoweho a palneho drjewa.

Póndźelu 23. januara t. l. rano w 9 hodźinach ma ßo na knježim **Lutobczanskim** revěrje
50 łoßow stejateho khójnoweho drjewa, twarske sdomki atd. wopschijazych,
45 khójnowych dołhich hromadow a
8 łoftrow brěsowych schczěpow
pod wuměnjenjemi, psched awkziju wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź. Shromadźišna pschi knježej zyhelniczi.

W Lutobczu, 14. januara 1888.

H. Kretschmar.

Drjewowa awkzija.

Na **Njeßwaczilskim majoratskim hajniskim revěrje** ma ßo slědowaze wužitkowe a palne drjewo, a to:

wutoru 24. januara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin

10 stotnjow khójnowych žerdźow s wulěßowanja,
40 rm. ßuchich khójnowych kuleczkow,
175 ßuchich a wulěßowanych dołhich hromadow,
28 dołhich hromadow liscźoweho drjewa,
} w wotdźělenju 30 hacž 34 w Lomsku;

schtwórtk 26. januara dopołdnja wot 10 hodźin

80 khójnowych sdomkow 14/25 cm ßrjedź. tołstoscże, 9/13 m dołhich,
100 khójnowych žerdźow 9/15 cm delnjeje tołstoscże, 10/12 m dołhich,
3 rm. brěsowych
200 = khójnowych } palnych schczěpow,
80 = =
6 = brěsowych } kuleczkow,
6 = =
220 = khójnowych } pjeńkow,
120 = khójnoweje walczźiny,
1 stotnja brěsowych
30 stotnjow khójnowych } walczkow,
} w drjewnischczu 4. wotdźělenja,

pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna 24. januara pschi zyhelniczim hacże w 30. wotdźělenju a 26. januara w 4. wotdźělenju pschi tak mjenowanej starej korczmje.

Hrabinske s Rieschske hajniske sarjadnistwo.

Njepraschk.

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim revěrje.

Schtwórtk 26. januara t. l. ma ßo

36 brěsowych dołhich hromadow,
38 khójnowych = =

sa hnydom hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pschi Drobjansko-Pßowjanskej schczěžźy.

W Minakale, 19. januara 1888.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Hornježerńja a khachlowy skład
H. R. Teutschera
w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 33

porucza ßwój **wulki skład wschěch družinow khachlow** we wschěch barbach a kajkoscžach wot najproscžischich hacž k najwoßobnischim.

Khachle a warne maschiny ßo derje, kmanje, trajnje a tunjo stajeja.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 25. januara 1888 dopołdnja wot 9 hodžin ma ßo na **Wutołczanskim revěrje**

54 rm. khójnowych knyplow a pjeńkow,
80 khójnowych dołhich a hakosowych hromadow,
24 khójnowych žerdžowych hromadow,
34 schmrěkowych = =
bjes nimi płotowe ryhele, rěble, płotowe žerdki,

na pscheßadžowanje pschedawacž.

Mydlarńja Herm. Puya
w Budyschinje na ßerbskej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche . . . . . punt po 40 np.,
jadriwe mydło, cžerwjene a módre . . . . . „ „ 36 „
žołte wóskowe mydło I . . . . . „ „ 40 „
žołte wóskowe mydło II . . . . . „ „ 30 „
soda . . . . . „ „ 5 „
schterku . . . . . „ „ 22 „
maßne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtunischej płacžišnje.

Emma Vorwerkowa

porucza ßwój skład **paletotow, žaketow** a **plüschowych pjeslow** w bohatym wubjerku po najtunischej płacžišnje.

Za konfirmandki

poručam

cžorny a bruny kaschemĕr a
cžorny a bruny alpakka mohair

po jara tunich płacžišnach a w dobrych kajkoscžach.

H. Kayser na žitnej haßy 10.

8/4 bĕły płat

w lĕcže bĕleny, porucza tunjo

H. Kayser na žitnej haßy 10.

H. R. Teutscher w Budyschinje
33 na kamjeńtnej haßy 33

porucza ßwój wulki skład prostych khachlow, khachlizu po 12, 15 a 18 np. w wschelakich barbach; wschě družiny khachlowych rokow, pĕßnych rokow, schamotow atd.

Khosej

jara derje ßkodžazy wot najtuńschich hacž do najdróžßich družinow porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje

wulke tucžne ryby po 3, 4 a 5 np. porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Židžane tkaniny
k njewjesczinskej drascze

cžorneje a druheje barby zyke wobleczenje hižo po 28 mk. hacž k najcžežschim kajkoscžam.

Hermann Beermann
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haßy 6.

Turkowske ßłowki

najlĕpscheje družiny porucza **Moritz Mjerwa** pschi mjaßowym torhoschcžu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po tunich płacžišnach.

Pólver psche žałsy, wužitkowy pólver k pschisporjenju mloka a wobžernosce po starych dobrych rezeptach,
hollandski mlókowy pólver, wobžerny pólver sa ßwinje,
tołczene korjenje, sela a ßymjenja,
reßtituzionski fluid pschе hnucže žilki a druhe wobschkodženje porucza w snatej dobroscži

hrodowska haptyka w Budyschinje.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacž:

Sserbske kmótßjaze listy.

Syrop

punt po 12 np., jara ßłódki, porucza **Hermann Klemm** na bohatej haßy.

Jerje

wulke a derje ßkodžaze porucza po 4 np.

Hermann Lemke
na jerjowej haßy 3.

Kožu mjehcžaty mas

na wobucže a grat, lĕpschi a tuńschi hacž vaselinowy, porucza

A. Pietsch,
rjemjenjeŕ na ßukelnskej haßy 30.

Nasymske kosaze, sajecže, karniklaze, kaž tež wschě druhe kože kupuje a płacži najwyschsche płacžišny

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Koscže, łapy, żeleso, metall kupuje po najwyschschich płacžišnach **A. Kerbach** na garbarskej haßy cžißło 9.

Dr. E. Weberowy
alpenski selowy tej
krej cžisczazy
woprawdžity jenoż w snatych haptykach
w pakcžikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždžanach.
W Budyschinje w haptykomaj; hłowny skład w měschczańskej haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

Realna schula w Budyschinje.

(Schulski pjenjes lětnje 72 hriwnow.)

K pschipowjedženju hólzow, kotsiž chzedža wot jutrow t. l. tudomnu realnu schulu, kotraž ma prawo wopißma k wojeńskej **jenolětno-dobrowólnej ßłužbje** wustajecž, wopytacž, je podpißany wot **11. januara** hacž w **kónz februara** kóždu ßrjedu a ßobotu wot 10—12 hodžin wó jstwje No. 13 realnoschulskeho doma k rěcžam. **Parschonske prjódkstajenje** pschipowjedomneho njech ßo stanje, je-li někak móžno. Bjes wuměnjenja pak maju ßo ßobu pschinjesc: **narodžeńske abo kschcžeńske list,** wopißmo wo schcžěpjenju a saßoschcžěpjenju jětrow, wopißmo wo dotalnej dostatej schulskej wucžbje, pschi konfirmirowanych konfirmaziske wopißmo.

Cží, kotsiž chzedža ßo pschipowjedžicž, dyrbja jutry ſ najmjeńscha 9 lět stari bycž. Pschijimanje w **druhim cžaßu** móže ßo jenoż pschi **woßebitych** wobstejnoscžach stacž.

Sa schulerjow wot wonka ma ßo wuswolena pensija wot direktora dowolicž.

W Budyschinje, w januaru 1888.

Direktaŕ **Dr. Vollhering.**

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so sym

pschedawarnju kolonialnych a barbowych tworow, winow, spirituosow a zigarow,

9 lět dołho pschi mjaßowym torhoschczu wote mnje wjedźenu, nětko do swojeho domu

na jerjowej haßy 3

njedaloko hlowneho torhoschcza

pschepołożił.

Sa dowěrjenje, mi hacz dotal w tak bohatej měrje spożczene, swój najwutrobnischi dźak prajizy, proschu, mje s nim tež w mojich nowych khlamach poczesczicz, a lubju kaz hacz dotal dale sprawne a tunje poßłużenje.

S poczesczowanjom

Hermann Lemke.

Kosaze koże

kaz tež wschě druzziny druhich kożow kupuje a płaczi najwyschsche płaczisny **Gustav Naucke**

na garbarskej haßy 16.

S dobom poruczam pschi potrjebje swój wulki skład pjelschczowych kożow, do kotrychz mole njepschindu; teho runja wschě koże derje a tunjo dźełam.

Dürrenbergsku warnu ßól
Dürrenbergsku skótnu ßól

(kotraz je, kaz je znate, najlěpscha) poruczа najtuńscho

Emil Lebelt

na dwórnischczu w Budestezach.

Wolij

budże so hacz do kónza februara kóżdu póndżelu, srjedu a pjatk w **Skaneczanskim mlynje** bicz.

Natarske towarstwo w Bukezach.

Póndżelu 23. januara popołdnju w 6 hodźinach je poßedźenje. — Dnjowy porjad: Pschednoschk wo prozisionskim spěschnym klepaczu. Wólba po wustawkach. Podacze sliczbowanja.

Bukečanske serbske towarstwo

změje njedźelu 29. jan. popołdnju z dypkom 5 hodźin swoje hłowne posedźenje.

Dnjowy porjad: 1. Rozprawy předsydstwa. 2. Wólby předsydstwa a wubjerka. 3. Přednošk k. sejmskeho zapósłanca Kerka z Rodec. Wšě sobustawy so k tutemu posedźenju należnje přeprošuja. Hosco su witani.

Předsydstwo.

---

2 abo 3 schulerjo móża tunju pensiju dostacz. Dalsche je shonicz pola **A. Grafa** na serbskich hrjebjach w khlamach.

Dźełaczerska swójba

s dobrymi wopißmami, dale jedyn **wotroczk** dostanjetaj służbu na **Lutobczanskim knjezim dworje.**

Dweju wotroczkow, jeneho srěnka, dweju tsczakow a dwě srěnzy pschi wulkej msdźe hnydom do służby pyta **Freiberg** w Sskonej Borschczi.

Wotroczkow, dźowki, pohonczow, holzy sa kuchinju a dom, kaz tež mlokowu holzu pyta pschistajaza żona **Schmidtowa** na garbarskej haßy 9 delka.

Wotroczkow, srěnkow, rólnych pohonczow, wolazych, dźełaczerske swójby, hródźne dźowki a holzy do domu pyta pschistajaza żona **Heynoldowa.**

Holza, kotraz jutry schulu wopuschczi, so k dźěczom pyta wot **Säuberlicha** w Lasu.

Holzy, kotrez chzedźa schicz nawuknucz, móża sastupicz pola

H. Kaysera

10 na żitnej haßy 10.

Wuczobnika

sa swoje drogowe a kolonialtworowe khlamy pytataj

bratraj Měrschej

pschi żitnych wikach w Budyschinje.

Wuczobnik so pyta.

Sa swoje **kolonialtworowe a spirituosowe khlamy** k jutram wuczobnika pytam.

Ernst Glien.

Wuczobnik so pyta.

Sa swoje kolonialtworowe a zigarowe khlamy k jutram wuczobnika, po możnosczi serbskeje rěcze mózneho, pytam.

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Hólczez, kotryż chze **pjekarstwo** nawuknucz, móże do wuczby stupicz pola **E. Schütze,** pjekarskeho mischtra na snutskownej lawskej haßy 3.

Wuczobnik so pyta.

Hólczez, kotryż chze **korbarstwo** nawuknucz, móże pod pschihódnymi wuměnjenjemi do wuczby stupicz.

Max Goldberg,

korbarski mischtr

na swonkownej lawskej haßy 4.

Wuczobnika pyta

Fr. Hellmuth Bleyl,

filkarski mischtr.

Hólczez, kotryż chze **pjekarstwo** nawuknucz, móże do wuczby stupicz w pjekarni **Richarda Droschütza** na horniczerskej haßy a rózku noweje haßy.

Schewskeho wuczobnika k jutram pyta **Emil Indinger** w Budyschinje na kotolskej haßy czißko 11.

Ssyna sprawneju starscheju pyta jako wuczobnika

August Stöße, pjekarski mischtr

na garbarskej haßy 21.

Schewskeho wuczobnika

hnydom abo k jutram pyta

A. Schückel,

schewski mischtr na jerjowej haßy 8.

Hólczez,

kotryż chze **pjekarstwo** nawuknucz, móże pod pschihodnymi wuměnjenjemi do wuczby stupicz pola pjekarskeho mischtra **Boitza** na Zidowje.

Hólczez, kotryż chze **sedkarstwo a tapezerarstwo** nawuknucz, darmotnu wuczbu namaka pola **Augusta Kopty** w Klukschu.

Maly czorny **poß** se żołtymi nóżkami je so mi psched nětkotrymi dnjemi pschidał.

Ziegenbalg w Jělzy czißko 5.

S tutym wosjewjamy, so je na stronje 37 noweje protyki „Pschedźenak" stejazy „żort" s napißmom „Schtó je wina?" jenoż s pschekhwatanja **tak** redigowany a lokalisowany so tam stajił, so spißaczel teho samoho ani knjesa haptykarja Katscha w Rakezach ani jeho haptyku njesnaje, a so s nim njeje k. haptykarja na czesczi ranicz chzył. Wobżarujemy, so je so tutón „żort" s wěsteje strony na tajke waschnje wukładował.

W Budyschinje, 28. dezembra 1887.

Maćica Serbska.

Za wšě miłe a lubosciwe wopokazma dźělbraća po minjenju a při khowanju swojeho njebo mandźelskeho a nana

knjeza

Jozefa Prawosława Kordiny,

fararja w Minakale,

z tym swój najnutrniši dźak wuprajamy.

W Minakale, 15. wulkeho rózka 1888.

Zrudźeni zawostajeni.

W sapoczatku noweho lěta je Knjes zyrkwje wotwołał

Josefa Kordinu, fararja w Minakale.

Wón je 27 lět dołho kóżdu njedźelu czyste evangelion předował; naschich khorych wopytował; naschich żarowazych troschtował; so wo naschu mkodosez a wo wschě stawy naschich woßadow swěru starał.

Wón je móz a strowosez na to wazył, so by swojej woßadze druhi Boži dom, Lupjansku zyrkej, sałożił.

Sa tule jeho pastyrsku swěrnosez jemu horzy dźak a Boże myto do wěcznosczе pschiwołamy.

Zyrkwinske a schulske pschedstejiczerstwo w Minakale.

Zyrkwinske pschedstejiczerstwo w Lupoj.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 4. **Sobotu 28. januara 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sakskim krajnym wustawam sa wothladanje duchakhorych, běднych a sa wotcźehnjenje sanjerodźenych dźěćźi s dźěła njetrjebawschi wjele, s dźěła pschemało leżomnoscźow błuscha. So by so w tutym nastupanju wurunanje stało, je knjeżerstwo druhej komorje pschedkohu pschedpokoźiło, po kotrejž so němško knjeżerstwo njetrěbne leżomnoscźe pschedacź a sa wunoschk leżomnoscźe sa druhe wustawy pschikupicź, kotrychž wobsedźenstwo je njedoßahaze, a to woßebje sa wustawy, w kotrychž so duchakhori. Pschi wuradźenju wo tejle pschedkosy, kotraž so finanznej deputaziji k nadrobnischemu rospominanju pschepoda, sastupjer 8. wjeßneho wólbneho wokrjeßa, nasch serbski sapósłanz Michał Kokla pschispomni, so so nadźija, so so Rakeczanski kralowski wustaw a leżomnoscź, k njemu słuschaza, wot knjeżerstwa njepscheda. Knjes Kokla wobżarowasche, so w Rakeczanskim wustawje telko ruma prósne steji, bjes tym so so druhe tajke wustawy pschepjelnjene. W Rakeczanskim wustawje w tu khwilu jenoż 12 ßlepych pschebywa, a sa 40 abo 50 by tam rum doßahał. Tež so w Rakezach wscho nadeńdźe, schtoż je sa tajke wustawy trěbne, lěkar, haptyka a tunja zyroba. Knjes Kokla skónczńje knjeżerstwu namjetowasche, so bychu so s druhich pschepjelnjenych wustawow khori do Rakez pósłali. Rakeczanskej gmejnje by to jenoż lubo było. — W ßrjedowskim a schtwórtkowskim poßedźenju druha komora pjenjesy sa powjetschenje żelesniskich sastawnischczow w Plawenje w Voigtlandźe, w Klingenbergu a Bärensteinje, sa kupjenje dźěła Barlinsko-Draždźanskeje żelesnizy, na sakskim kraju leżazeho, sa twar Müglitzthalskeje, Berthelsdorf-Großhartmannsdorfskeje, Freiberg-Halsbrückskeje a Budesczańsko-Kumwałdskeje żelesnizy pschiswoli. — Prěnja komora je sakonjej, wot druheje komory pschijataj, powyschenje mszdy dróhowych wothladarjow a wuhaschenje wotpłaczenych rentow a pschikrótschenje czaßa sa płaczenje rentow nastupazaj, teho runja pschijała.

— Se strowoscźu němskeho krónprynza so dźeń a bóle polěpschuje. Dokelž je so wjedro poßlednje dny sczopliło, je krónprynz saßo wschědnje wujěsdźicź móhł. Sańdźeny schtwórtk wón swój 30lětny kwaßny dźeń swjeczesche. Němzy, w San Remo pschebywazy, so tutón dźeń k czesczi krónprynza a jeho wyßokeje mandźelskeje pschi swjedźeńskej hosczinje shromadźichu a wieczor na morju s napschecźa ville Zirio, w kotrejž krónprynz bydli, wulki wóhnjostroj wotpalichu.

— Khěžorstwowy sejm je w druhim czitanju sakońsku pschedkohu pschijał, po kotrejž so sastojnikam khěžorstwoweho ziwilneho sarjadnistwa a stawam khěžorstwoweho wójska a mariny pschinoschk sa podpjeru sa wudowy a syroty, wot nich sawostajene, spuschczi. Pschi wuradźenju požadankow sa wójsko je so 750,000 hriwnow sa nowotwar kadetskeho doma w Karlsruhe pschiswolilo. Bjes woßebitymi wudawkami sa wójsko, wot khěžorstwoweho sejma pschiswolenymi, so 240,430 hriwnow jako poßlednja rata sa nowotwar kasarmow a 140,000 hriwnow sa poßylnjenje sakitanskich naprawow na Königsteinje nadeńdźe.

— Wobkhowamy měr? tole praschenje w tu khwilu wschitkim w myßlach leži. Po měnjenju wjerćha Bismarka njetrjebamy so w bliżschim pschichodźe wójny bojecź. Jedyn Hamburgski pschekupc, kotryž bě psched krótkim s hosczom pola wjerćha Bismarka w Friedrichsruhe, so khěžorstwoweho kanzlerja wopraschа, kak ma so wukoźicź, so je njedźiwajo pschihódnych wuhladow sa sakhowanje měra bursa hischcze pschezo strachocźiwa. Wjerch Bismark praschерjej s tsjomi ßadami wotmolwi. W prěnjej ßadźe wón praji: „Nowsche podeńdźenja nam nadźiju wostaja, so mamy so s cźeźka w běhu dweju abo tsjoch lět wójny bojecź.“ Sswoje słowa pak wjerch w scźěhowazej ßadźe samjesowa: „W tymle lěcźe so s najmjeńscha s wěstoscźu teho nadźiju“, a k temu hischcze wón pschistaji: „W lěcźe 1870 ßym wschak też tak myßlik, a tola je tehdy hinak pschischło.“ S poßlednjej ßadu drje je wjerch Bismark ßwoje měrlubjaze słowa trochu poßłabił, jeho zyła rěcź pak tola sacźischcź sawostaji, so wón w bliżschim cźaßu żanu wójnu njewotcźakuje.

— Sa wobrónjenje krajneje hotowoscźe (landsturm) budźe tola hischcze khětro wjele wjazy milijonow hriwnow trjeba, hacź je so s woprědka wobliczіło. Prjedy rěkasche, so budźe k temu sto milijonow nusne, nětkole je hižo ßkyschecź, so budźe wuhotowanje a wobrónjenje s najmjeńscha 280 milijonow płacźicź. Pschedkoha wo krajnej hotowoscźi je pjecza hižo k swjaskowej radźe doschła, tola ma so wo jejnym wopschijeczu mjelczecź, doniž so wo njej rosßudźili njejßu. Schtoż offizerske praschenje nastupa, chzedźa, jeli by trjeba było, pjecza njeaktiwnych podwyschkow, kotsiž ßu dołho ßłużili, offizerow sczinicź.

— W pruskim krajnym ßejmje so pólszy sapósłanzy ministra kultußa praschachu, czeho dla je so s pólskich schulow pólska rěcź wusamkła. Dr. Jagdźewski, Stablewski a Windhorst na to pokasachu, so so nabożinska wuczba podtłóczi a so njewěrje polěkuje, jeli so so dźěczi w macźernej rěczi njeroswucza. Kultußowy minister s Goßler wotmolwi, so dyrbi w Pruskej kóždy němsku rěcź snacź.

— W Schleswig-Holsteinskej w naléczu po zyłej czarje, 38 kilometrow dołhej, połnózno-narańscho-mórski kanal twaricź sapocznu. Pódla kanaloweje dołhosce ßu ßydom barakowych lěhwow naprawili, w kotrychž je wscho hromadźe rum sa 4000 dźěłaczerjow. Hižo nětkole so telko ludźi bjes dźěła k ryczu semje czischczi, so budźa so s cźeźka wschitzy pschistajicź móz.

— Franzowsojo ßu so do wulkeho roshorjenja dla podawka dali, kotryž je so 21. januara pschi němsko-lothringskich mjesach měł. Němski namjesny żandarm Hahnemann je tam jeneho franzowskeho hońtwjerja sadżerżał a jemu tsělbu wotewsał, dokelž wón na němskej stronje honjesche. Politiskich jednanjow tutón podawk żanych sa so bobu njesměje. Dokelž je němski żandarm jenoż swoju pschißłuschnoscź czinił, so jemu żane pschestupjenje porokowacź njemóże, byrnjež franzowske nowiny hischcze bóle swariłe a ßantoriłe.

— Rumunski minister roswuczenja, Sturdza, hižo sa dołhe cźaßy parschonski pschecźel wjercha Bismarka, 22. januara w Friedrichsruhe pschebywasche, s wotkal je so do Barlina podał, so by tam nětkotre dny sawostał. W tymle wopycźe nowe dopokasmo sa dobre pschecźelstwo, bjes Rumunskej a Němskej wobstejaze, widźa.

Awstrija. Hižo wospjet ßu Czesha spytali, so s Němzami, w Czechach bydlazymi, wujednacź. Żenje pak so poradźiło njeje,

Němzow sdobricź. W poßlednim cżaßu bě cżěski wyschschi krajny marschal nadawk na ßo wsak, roskoru bjes Cżechami a Němzami stużicź. Schtóż smyßlenje cżěskich Němzow snaje, njemóżesche nad tym dwělowacź, so tajke prózowanje żaneho wuspěcha njesměje. Němzy ßu namjet k wujednanju s krótka wotpokasali. Jeli so Cżescha Němzam jich żadanja na dźělenje cżěskeho kralestwa do němskeho a cżěskeho dźěla njedopjelnja, tucźi wo żanym wujednanju niczo wjedźecź nochzedźa.

Rußowska. Jeli so ßu ßebi Ruszy wo prawdże wotmyßlili, s Awstriskej a Němskej wójnu wjesćź, budża ßo hischcże dołho pschihotowacź dyrbjecź, prjedy hacź budże jim móżno, ßwoje wotmyßlenje do skutka stajicź. Wójnska rada, kotraż je psched krótkim w Warschawje pod generalom Gurkom sestupika, je zara na to kedźbneho scźinika, so ßebi w Pólskej w tu khwilu na to pomyßlicź njemóża, nadpadowansku wójnu wjesćź. Twjerdźisny hischcże dołho dotwarjene njejßu, teho runja hischcże też druha kolija na żelesnizach położena, żelesniske mosty pschetwarjene a dróhi wutwarjene njejßu. Też bychu twjerdźisny nowe swonkowne wobtwjerdźenja s panzerowanymi wěżemi dostacź dyrbjake. Skónczńje je sastaranje wójska s zyrobu hischcże jara njedoßahaze. Sakitowansku wójnu pak móże Ruska ważicź a bychu ßo pschi tajkej żelesnizy rostorhacź a wschě pokłady spalicź dyrbjake. S zyła je wójnska rada pjecża wulku móz pjenjes żadała. S poßlednischeho je jaßnje widźecź, so Ruska, jeli so ßama na wójnu cżahnucź nochze, tola měrej njewěri a ßo teho dla na ßwojich nawjeczornych mjesach wobtwjerdźuje. Měr wschak prjedy sawěscźeny njebudże, doniż wucźinjenja Barlinskeho měra saßo ßwoju płacźitosćź dostake njejßu. Ruske knjeżerstwowe nowiny „Nord" Awstrisku winuja, so ßo jeje dla żaneho wujednanja w Balkanskim praschenju dozpicź njeda. Awstriska ßo myli, jeli so ßebi myßli, so Rusku s někajkim sarunanjom spokoji. Ruska ßama sa ßebje niczo njerodźi, duż też Awstriji niczo pschiswolicź njemóże, woßebje niz w nastupanju Boßnije a Herzegowiny. Tajle krajej je Awstrija po rusko-turkowskej wójnje wobßadźika, so by, każ bě ßo w Barlinskim měrje wucźiniko, tam měr a porjad postajika a jej potom saßo wopuschcźika. Porjad ßo nětko hižo dołhe lěta w Boßniji a Herzegowinje kasyk njeje; tola Awstrijkej njepschipanje, ßo s tamneju krajow won hibacź, wjele bóle ßo w nimaj dźeń a bóle domjaza cżini. W trajnym wobßadźenju Boßnije a Herzegowiny psches Awstriju pak runje hłowna pschicżina k pschichodnej wójnje leży. Ruske knjeżerstwo je to jaßnje dosćź w nowinach „Nord" wuprajiko.

— Psched krótkim je ßo wulki żelesniski móst psches rěku Amudarja w ßrjedźnej Asiskej dotwarik. Wón je ßo 6. januara poßwjeczik, a nětko psches njón hižo żelesniske cżahi jěsdźa. Psches natwarjenje ßrjedźno-asiskeje żelesnizy je ßo ruska wojerska móz w Asiji wjele poßylnika.

Sserbija. Sserbska skupschtina (ßejm) je ßo saßo rospuschcźika. Radikalna strona, kotraż je ßo ministerstwa mozowała, w njej tajku wjetschinu njemějesche, so móżesche w njej ßamopaschnje knjeżicź. Program, na kotryż je ßo radikalne ministerstwo stajiko, je wscho druhe hacź radikalne. Schtoż je ßebi kral Milan wot radikalnych żadał, do teho ßu też woni swolili, hdyż jim wón tucźne sastojnstwa w ministerstwje poskicźi. Nowowólby ßu ßo na 4. měrza wupißake. So wólby k lěpschemu radikalnych wupanu, je wěste; pschetoż w Sserbiji kóżdy krócź ta strona pschi wólbach dobudże, kotruż knjeżerstwo podpjera.

Bołharska. Skónczńje ßu wěste powjesćze wo pschekaženym posběhnjenju w Bołharskej doschłe. Każ ruske nowiny „Sswět" pißaju, ßu sběżkarjo w tsjoch wotdźělenjach do Bołharskeje stupili. Prěnje wotdźělenje, něhdże 35 muży ßylne, pod kapitanom Nobakowom, a druhe pod Drażewom s něhdże 25 mużemi bu psches turkowske mjesy nasad cźißnjene. Turkowszy wojazy sběżkarjam bróń wotewsachu a jich do Adrianopla dowjedźechu. Tsecźe wotdźělenje, 100 muży ßylne, bołharskich wojakow pschemó, s kotrychż 100 muży k njemu pschestupi. Kapitan Nobakow po tajkim njeje pschi wojowanju panuk, każ je to bołharske knjeżerstwo rosschěriło. Duż je też powjesćź njewěrna, so ßu pola njeho lisćziny namakali, sa to ßwědczaze, so je do sběżka ruske knjeżerstwo sapleczene. Psched Burgoßom ßo s zyła żana bitwiczka biła njeje. Tamnischi guvernėr Bułkowicź je ßebi bitwu wumyßlik, so by ßebi psches to pschikhilnosćź Koburgskeho prynza dobył.

Wjerch a żiwnosćźer.

(Skónczenje.)

Każ sprostnjeny tam ßudniski knjes ßedźesche. To wón wocżakował njebě. To pißmo ßo jemu s ruki wußunu. Jeho wobliczo, kotreż běsche ßo prjedy, hdyż wón list wuhlada, s radosczu sacżerwjeniko, nětko woblědnu. Ale wón jenoż khwilku sastróżeny ßedźesche. Strózele ßo bórsy do najhórscheho hněwa pscheměnichu, kotryż ßo pola ßudniskeho knjesa pschejara lohży pokasa. Wón s pjasczu tak móznje wo blido dyri, so tinta wyßoko s nopaschka won klußnu. Potom rucże se stólza staże a s wulkimi krocżelemi pó jstwě khodźicź pocża.

„Kralo!" wón na to sareji.

„Knjes porucża?" ßo blědy pißar strachocźiwje woprascha.

„Tón wjedrowy khadla, tón Gebers, ma ßo na měscże ke mni skasacź!"

„Każ knjes porucża", pißar sdwórliwje dźesche a ßwój kłobuk shrabnuwschi ßo se jstwy won ßunu. Hižo sa někotre minuty ßo wón wrócźi, prajizy, so je małeho żiwnosćźerja hižo psched domom nadeschoł, a so tutón psched jstwinymi durjemi stejo cżaka, schto knjes dale porucźi.

„Nuts pschińcź!" ßudniski knjes, knjes Jodokus s Remp, porucźi.

Stary Gebers s durjemi nuts pschińdże. Hdy by pohladnjenje moricź móhło, budźesche wón bliżschi wokomik najskerje morwy muż był, tajke wótre kloki knjesowej woczi saßo po swucżenym waschnju tšeleschtej. Na żiwnosćźerja pak to, każ ßo sdasche, woßebje hłubokeho sacźischcża njecżinjesche; pschetoż směrom wón knjesej do woczow hladasche a s ruki do móschnje maßajo, so by te dołżne dźewjecź toleŕ s njeje wsak, jemu sdźěli, so je pschischoł ßwoju sastatu dań sapłacźicź.

„Chżesch mje k lěpschemu měcź, wjedrowy hepjelo Ty?" knjes na njeho sareji. „Najprjedy k wójwodże khodźisch a tehole knjesa se ßwojimi njeknicżomnymi kżemi pohnujesch, so Tebi Twój dołh spuschcźi, a hdyż ßy to sbożownje dozpět, ke mni dźesch a chżesch te pjenjesy sapłacźicź?"

„Wójwoda mi mój dołh spuschcźił?" ßo żiwnosćźer sadźiwany woprascha.

„Ty hischcże chżesch ßo dołho dźiwacź?" ßudniski knjes hrimasche. „Ale psche cżo hischcże dlěje s Tobu rěcżu!" wón dale dźesche. „Teho dla Tebje k ßebi powołak njejßym. Ja mam Tebi jenoż něschto wosjewicź, mjenujzy to, so je Cźi Jeho Jaßnosćź wójwoda Twoju sastatu nutnizarsku dań s hnadu spuschcźił, Tebje s dobom też wote wschěch dawkow sa pschichodne dźeßacź lět wußwobodźił. To je wscho! Tebi wschak to niczo nowe njebudże! Je zyle wysche, so hakle dyrbju Cźi to ßwjatocżnje wosjewicź! Nó, schto saßo na mnje wocźi wudźěrasch, każ ßowa na bura? Ty tudy nětko niczo wjazy pytacź nimasch. Nětko dźi do pjezy abo hdżeżkuli hewak chżesch! Jeno so mi s wocżow pschińdżesch." Potom żiwnosćźerjej trochu bliże stupajo wón tak mjelczo, so móżesche jemu jenoż tutón srosumicź, k njemu dźesche: „Mój hižo saßo hromadże porěcżimoj. Ty drje mi hischcże junu do paßlow pschińdżesch. Potom pak dyrbisch mje sesnacź."

„Ja bojasny njejßym", żiwnosćźer snapschecźiwi. „Pucź do Braunschweiga k wójwodże nětko wěm."

„Ty chżesch hischcże hrosycź, Ty masucho!" ßudniski knjes hrimasche. „Na měscże cźiń, so won pschińdżesch, abo Cźe won cźißnucź dam."

„To trjeba njeje, knjeże", żiwnosćźer wotmolwi, ßwoje dźewjecź toleŕ, kotreż hischcże pschezo w ruzy dźerżesche, saßo do móschnje ßuwajo; „ja hižo du. Budźcże tu wbożemje!" To prajiwschi ßo mały żiwnosćźer Kschesćźijan Gebers wotßali. Knjes Jodokus s Remp pak ßo s hněwom pyrjesche, schtoż ßu jeho ßwójbni a jeho cżeladni, najbóle pak wbohi blědy pißar, hischcże wjele njedźel dołho cżucź dyrbjeli. — — —

Tak khětsje, każ móżeschtej jeho starej nosy njesćź, żiwnosćźer domoj cźerjesche, so by ßwojej Marschi skerje a lěpje wo dalschej wójwodowej hnadże powjesćź pschinjeßł. Jeho starej ßo pschi tymle dopowjedanju saßo někotre ßylsy radosćze po lizomaj dele kulichu. Potom wona mènjesche, so dyrbi muż na kóżdy pad hnydom do Braunschweiga doběżecź, so by ßo wójwodże ßam podźakował. „Hewak ma naß wójwoda napoßledku sa njedźakowny lud, Kschesćźijano, a to tola derje byko njeby!" wona k ßwojemu staremu dźesche. „A Ty też tam s prósnymaj rukomaj hicź njeßměsch. Něschto dyrbisch jemu ßobu wsacź; hdy jeno bych wjedźała, schto. Nětkle też je tajki hubjeny cżaß, so do zyła niczo nimam, s cźimż móhło ßo tajkemu knjesej kusk wjeßela sczinicź. Hdy bych jeno rjanu kołbaßu měka abo prawje ßłódne ßwinjaze plezo! Ale niczo tajke tu nimam!"

„Wěsch Marscha, schto chżemoj wójwodże daricź?" stary tudy żoninu rěcź pschetorże, ßo pschi tym s ruku na plezo plaznuwschi, so jenoż tak wrjeßnu. „Wěsch Ty to, Marscha?"

„Nė", żona wcźipna wotmolwi. „Schto dha to?"

„Naju kruwu, Marscha, naju kruwu, kotruž ßmój knjesej sbožownje pod noßom wuwjedłoj. Na tej by ßo wójwoda prawje swjeßelił. Schto měnisch?"

„To wón wěsće by, Kscheseźijano", stara rjeknu, wscha sbožowna na ßwojeho muża pohladujo. „A hdyž też budźemoj kruwu ßnano prawje parowacź, wschako mamoj nětko pjenjesy, duž bjes kruwy też póńdże. Zně, na kotrychž je telko dźěła, so móżemoj něschto saßkužicź, ßu też blisko, a mój dźě móżemoj ßebi schwarne cźelatko kupicź a ßebi je skubłowacź. Sa něktore lětka mamoj potom saßo kruwiczku, runje tak rjanu, kaž nascha Pißana je. Pschezo wsmi Pißanu a cźěř ju do města. Podźakuj pak też ßo prawje rjenje pola wójwody a praj jemu a jeho żonje wote mnje wjele dobreho a pscheprosch jeju, hdyž junu k nam do wßy pschińdźetaj, so byschtaj też k namaj ßobu pohladałoj. Sskyschisch!"

Poł hodźiny posdźischo stary Gebers po tym ßamym pucźu, kotryž běsche hižo wczera schoł, do wójwodskeje residenzy kroczjesche; ale dźenßa běsche wjazy cźaßa na to trjeba, dokelž wón kruwu cźěrjesche. Běsche hižo ßrjedź popołdnja, hdyž wón ſ wrotami nuts do města sastupi a ßo runy pucź na wójwodski hród měrjesche. Wot wojaka, kotryž pſched hrodom na straži stejesche, běsche wón bórsy shonił, w kotrych jſtwach wójwoda pschebywa; duž ßo w hrodowſkim dworje se ßwojej kruwu runje pſched wokna tychle jſtwow stupi, so dyrbjesche ßo kóždy, schtóž ſ wokom won pohlada, na njeho dohladacź. A hdyž ßo nětko něchtó w woknje pokasa, żiwnoscźeŕ ßwoju cźapku sejmowasche, pschi tym ſ ruku na kruwu pokasujo, kotraž pódła njeho stejesche. Wón mějesche sa to, so wójwoda na tole waschnje najskerscho wo nim shoni. A to też ßo mylił njeběsche; pschetož wójwoda, wot jeneho tych knjesow, kotrychž běsche stary Gebers postrowjał, na teho spodźiwneho mużika na dworje kedźbny sczinjeny, na jene dobo ßam ſ woknom won pohlada a w tym mużu hnydom żiwnoscźerja spósna, kotremuž běsche wczera brěmjeschko wotkupił. Wójwoda ßo wußmja a ßłużobnikej poruczi teho muża horje powołacź. Poruczność dostawschi stary Gebers ßwoju kruwu sa lipu na hrodowſkim dworje pschiwjasa, ßebi cźrije pěknje wurjedźi a ßo potom do hrodu poda. Bórsy pſched wójwodu stejesche.

„Nó, njeßesch mi saßo něschto na pschedań?" ßo jeho wójwoda pschecźelnje prascheſche.

„Ně, knjes wójwoda", żiwnoscźeŕ jara bojaslíwje wotmolwi, ßwoju cźapku w rukomaj wjerczo; „ně, knjes wójwoda, dźenßa chzych něschto druhe."

„A schto by to było? Rěcź bjes stracha!"

„Haj, knjes wójwoda", żiwnoscźeŕ, pſches pschecźelne ßkowa wójwody khróbłoscze nabywschi, bóle wutrobicze dźesche, „haj, knjes wójwoda, ſ prěnja chzych sa ßwoju wczerawschu hruboscź wo hnadu proßycź. Ale knjes wójwoda móże wěricź, so knjesa wójwodu snał njeßym, hewak knjesej wójwodźe tajke něschto sawěscze do woczow prajił njebudźech, kaž ßym to wczera rano cźinił."

„To Tebi na ßkowo wěrju. Jenoż dale!"

„Haj, a potom chzych ßo knjesej wójwodźe dźakowacź sa to, so je ßo mi mój dołh spuschcźił, a so hischcze ßu ßo mi dawki na dźeßacź lět spuschcźiłe. Nětko dźě ßym se wscheje nusy. Nětko hižo póńdże."

„To je mi lubo", wójwoda wotmolwi. „Żaneho dźaka sa to dale trjeba njeje."

„Nó ně, schto dha ßebi knjes wójwoda wo mni myßli", żiwnoscźeŕ dźesche, hłowu posběhujo; „ně, tajzy my njeßmy. Hrubeho cźłowjeka móże mje knjes wójwoda ßwaricź, ale njedźakowneho niz. Mój — mjenujzy ja a moja żona, kotraž bohużel so mnu ßobu hicź njemóżesche, dokelž je hižo jara wobstarna żónka — mój mamoj mjenujzy rjanu kruwiczku, tu ßamßnu, kotruž chzysche namaj ßudniski knjes cźasacź dacź, a tu ßym nětko ßobu pschihnał, a chzych knjesa wójwodu lubje proßycź, so by ju tola wot naju sa ßwoju wójwodsku kruwarnju pschijał. Knjes wójwoda móże mi wěricź, so je to najrjeńsche skoczo na dźeßacź mil w wokolnoscźi a so wójwodskej kruwarni sawěscze żaneje hańby cźiniła njeby."

„Też to Tebi rady wěrju", wójwoda praji, ßo saßo skradźu poßměwajo. „Njedźiwajzy na to pak dyrbju Twój dar wotpokasacź, dokelž żaneje kruwarnje nimam; duž wjedźał njebych, schto ſ Twojej kruwu sapoczecź."

Tole ßłyschscho żiwnoscźeŕ jara ſrudnje hladasche a połny staroscze ßo wopraschа: „Duž knjes wójwoda moju kruwu njerodźi?"

„Ja ßo Cźi sa Twoju dobru wolu dźakuju, luby pschecźelo", wójwoda miłoscźiwje dźesche, „a dar, runjež jón bracź njemóżu, jako pschijaty wobhladuju. Mi je lubo, so ßym w Tebi, hdyž też hrubeho, dha tola dźakowneho muża sesnał; a hdyž smějesch junu saßo něschto na wutrobje, dha jeno do Braunschweiga k wójwodźe pschińdź; a je-li Twoja wěz sprawna, ßměsch ßo wěscze na pomoz spuschcźecź."

„To ja budu", żiwnoscźeŕ hnuty wotmolwi, „na to niech ßo knjes wójwoda spuschcźa. A hdyž knjes wójwoda junu do Vechelde pschińdźe, dha naß wopytajcze. Knjes wójwoda ßo potom jenoż sa »małym Gebersom« praschecź trjeba — tak mjenujzy mi we wßy rěkaju, mjes tym so teho druheho Gebersa, kotrehoż hischcze w Vechelde mamy, »wulkeho Gebersa« mjenujemy. Rjany kruch kołbaßy abo pleza sa knjesa wójwodu pschezo pola naß budźe."

„Hdyž ras do Vechelde pschińdu, Tebje wopytam, »małeho Gebersa«, na to mójesch ßo wěscze spuschcźecź", wójwoda rjeknu. Na to se jſtwy pódła brěmjeschko pschinjeße, kotrež běsche wczera wot żiwnoscźerja kupił, a je staremu podawajo dale dźesche: „A nětko, luby mużo, saßo domoj dźi a praj mi ßwojej żonje wjele dobreho a wsmi ßwoje brěmjeschko ßobu jako dar wote mnje."

„Schto", ßo żiwnoscźeŕ nimale sastróżeny wopraschа, „to ja też saßo dostanu?"

„Ty niz, ale Twoja żona. Sa Tebje mam jowle něschto druhe." A wójwoda se scźěny, kotraž běsche ſ mnohimi wobrasami pyschena, wumělszy dźěłany wobras wsa, w kotrymż żiwnoscźeŕ hnydom wójwodu ßameho spósna, a jón staremu Gebersej poda. „Takle, to póńß pornjo wobrasej mojeho nana, wójwody Khorle, kotryž masch w brěmjeschku. A żonje domach powjes, so masch wobras wot wójwody, ſ kotrymż dźě, kaž Ty wczera prajesche, derje njeje sa blidom ßydacź, a kotryž je tajnej kenzliji hižo porucził do Ameriki pißacź a ßo pola tam wojowazeho braunschweigskeho wójſka sa Twojim ßynom wobhonjecź. Je-li ßyn hischcze żiwy, jeho saßo dostanjesch."

Żiwnoscźeŕ chzysche něschto prajicź. Ale ßylsy, kotreż ßo na jene dobo po jeho wußmalnjenymaj lizomaj dele kulecź poczachu, jemu rěczecź njedachu; duž wón jenoż wójwodowu ruku wsa, so by ßo jeje ſ hubomaj dótknuł.

„Njedrěj ßo, kaž stara żona!" wójwoda kaž porokujo wobarasche. „Pola mużskeho ßylsow widźecź njemóżu! Dźi jenoż nětko domoj a cźiń, kaž ßym Cźi kasał! Wbożemje!"

Wójwoda ßo se jſtwy wotßali, a też żiwnoscźeŕ, kotremuż ßylsy pschezo hischcze ſ woczow stupachu, ſ durjemi won khabłasche.

* * *

Mamy jeno hischcze mało pschistajicź. Wójwodowe pjenjesy staremu Gebersej żohnowanje pschinjeßechu, so wón wjazy trjeba měł njeje wo wójwodowu hnadu proßycź. Jeho a jeho żonine sboże budźesche dospołne było, hdy budźesche ßo jimaj ßyn domoj wrócźił. Hischcze něktory sakraßny dźeń staj na to cźakałoj, ale żenje wjazy niczo wo nim ßłyschałoj njejstaj. Też wójwodowa tajna kenzlija niczo wo nim shonicź móhła njeje. A stary Gebers drje je prawo měł, hdyž je wójwodźe tehdy powjedał, so je jeho ßyn wěscze na něłajkim amerikańskim bitwischczu poßleni wotpoczink namakał.

Gebersez mandźelskaj staj dawno shniłoj. Wójwodźe lěta 1806 w njesbożownej dwojej bitwje pola Jeny a Auerstädta franzowska kulka najprjódzy ßwětko woczow a potom ßwětko żiwjenja rubi. Wo tamnymaj jenoż rospadany pomnik na Vechelds kim pohrjebnischczu njewěstu powjescź podawa; wójwoda Khorla Wylem Ferdinand pak hischcze je dźenßnischi dźeń w wutrobje mnohich Braunschweigskich żiwy, kotsiž ßebi radźi a cźasto powjedaju wo dobrych starych cźaßach a wo „Starym ſ Braunschweiga".

Ze Serbow.

S Budyschina. Khudźi sakszy podanjo, kiž dyrbja po napißanej poruczności lěkarja do krajnych abo cźeskich strowotnych kupjelow hicź, móża wot danje stareho wotkasanja ſ lěta 1811 pjenjeżnu podpjeru dostacź, jeli so hacź do kónza měrza t. l. w Drażdźanach pola ministerstwa snutskownych należnoscźow tajku próstwu wosjewja a ßwoju potrjebliwoscź wobßwědcża. — Ministerstwo kulta a sjawneho wucźeństwa ma pschißłuschnym ßwojeje dźělby trójzy po 100 hriwnach sa „Marinu kupjel" wupodacź. Próstwy ßo hacź do 15. měrza pschijimaju.

— Tu a tam ßu ludźo rěsali a mjaßo pschedawali, kotsiž żaneho prawa na to nimaju. Tajke cźinjenje je sakasane a cźehnje khostanje sa ßobu.

— Tele dny ßu w Budyschinje jenu wudowu do jastwa ßadźili, kotraž je pjecza ßwoje nowonarodźene dźěczo na Tuchorju, a to w rowje ßwojeho pſched dwěmaj lětomaj semrjeteho muża sahrjebała.

— Sandźenu wutoru w nozy ßu w promenadach pschi tudomnym korrekzijonskim domje jeneho cźěßlu bjese wscheje pschicźiny nadpanuli

a jeho do schije, do ramjenja a do ruki kóli. Hacž runje policija pilnje ſa njedoczinkami pyta, jich hiſchcże tola wußlędźika njeje.

S Czichońz. Pětr Pětſchka, kiž je wot lěta 1859 hacž do ßwojeje ßmjercże wobſtajnje w Budyſkich papjernikach dźěłał, je wot ßwojich knjeſow ſa taiku ßwěru ſjawne pokhwalenje doſtał.

Se Ssokolzy. Na żeleſnizy njedaloko naſcheje wßy je ßo ſańdźenu njedźelu popołdnju ſpodźiwne njeſboże ſtało. Natſěleny ſajaz, ſa kotrymž poß honjeſche, chzyſche żeleſnizu pſchehnacź, na kotrejž runje cźah pſchijědźe. Sajaz w ßmjertnym ſtraſche pſched lokomotivu ſkoczi, kotrejež koło jeho ſhrabnu a jeho na poł pſchejědźe.

S Myſchez. Běrka rěſneho dawka, knjes Höhna tudy, je ſa dołholětne ßwěrne ſkutkowanje wot krala powſchitkowne cźeſtne ſnamjo doſtał.

S Kumwałda. Hiſchcże pſchezo ſkoro kóżdy dźeń ludźo, kotſiž ßu trichinate mjaßo jědli, w naſchej wßy na trichinoſu ſkhorja. W tu khwilu w Hornim Kumwałdźe na 150 a w Kumwałdźe na 22 khorych leżi. Khori dyrbja njewuprajne boloſcże cźerpicź. S boloſcźu woni ſuby kſchipja a żałoßnje wołaja a ßo na ßwojim lěhwje ſtorhuja. W wjele domach ſtarſchi a dźěcźi na khorołożu leża. Nuſa je jara wulka, woßebje w tych ßwójbach, kotrež ßu na wſchědnu ſaßłużbu pokaſane. Khori bychu dyrbjeli hłodu wumrjecź, njebudźiſche-li ßo hnydom komitej k podpjeranju ſkhorjenych ſakożik. Spodźiwnje je, ſo ßu jenož młodźi a ßylni ludźo ſkhorili, bjes tym ſo je khoroſcź wobſtarnych pſchelutowała. Rěſnik a hoſcźenzar Angermann w „módrej kuli", kaž też jeho ßwójbni a cźeladni teho runja na khorołożu leża. Wón je pjecża do hód pjecź ßwini na dobo ſarěſał, tola jenož ſa tſi rěſny dawk ſapłacźił. Duž je też jenož tſi ßwinje na trichiny pſchepytacź dał; ſbytnej dwě, kotrejž mějeſchtej w ßwojim mjaßu trichiny, wón też teho dla pſchepytarjej pokaſacź nochzeſche, dokelž bě hižo na prěnje pohladanje widźecź, ſo ſtej khorej. Hacž dotal je 8 młodych ludźi na trichinoſu wumrjeło. Dokelž je jara wjele cźeżkokhorych, ßo boja, ſo budże liczba ſemrjetych dale pſchiběracź.

S pola. Koliki, ſa kotrež maju ßo ſchtomiki pſchiwjaſowacź, takle pſchiprawjam: Najprjódzy koliki derje wußuſchu; potom tón kónz, kotryž do ſemje pſchińdże, někotre dny 30—40 zentimetrow hłuboko do kalkoweje wody tyknu; hdyž je ſ tejele wody wucźahnu, je ſaßo wußuſchu a ſ roßźidnjenej ſchwablowej kißalinu namaſam. Moje koliki ſkónczńje na kamjeń ſtwjerdnu a wjele dlěje traja, hacž ßmudźene abo hacž tajke, kotrež ßu ßo ſ theerom namaſake.

S Lubija. Tudomny ſeminar ßu, dokelž je wjetſchi dźěł wucźomzow na khripizu ſkhorił, na dwě njedźeli ſamknucź dyrbjeli.

W Rakezach je 2. wucźerſke město, kiž lětnje 1000 hriwnow wunjeße, ſ nowa wobßadźicź. Żadarjo njech ßo hnydom pola knjeſa dr. Wilda wopowjedźa.

S Radeberga. Wułka twarożkarnja w Heinrichsthalu pola Radeberga je po ßmjercźi prjedawſcheje wodźerki Zeißoweje pod wobkedźbowanje a rjadowanje ſhonjeneje pomożnizy Voigtoweje ſtajena: a dokelž też wſchitzy druſy dotalni wuwucźeni dźěłarjo na ßwojich městach woſtanu, je cźim wjazy nadźije, ſo budże ta wułka młokowa, butrowa a twarożkowa naprawa ßo dźerżecź a ſo budże wſchitkón na ßamßnej wotpocźowazy dołh ßo po cźaßu wotſtorkacź móz. Sa poßlednje 4 njedźele je ßo w njej na 60,000 litrow młoka ſa twarożki pſchetrjebało. W Budyſchinje ma wona někotre pſchenajate pſchedawarnje, kotrež ßu też burſkim ludźom wużitne, dokelž ßo w nich wułke dźělby młoka kupuja.

S pomjeſow. W pruſkej a ſakſkej Łużizy je zuſy muż, kiž mějeſche roscźahowazu rěcź, wopacźne awſtriſke ſchěßnaki wudawał. Klink tychle wopacźnych pjenjes, kiž niczo njepłacża, je njejaßny a dudławy.

S hole. W dleſchim liſcże, kotryž pſched wcźerawſchim doſtach, nam wuj, kotryž je pſched dołhimi lětami do Texaſa w Amerizy ſacźahnuł, ſe Sſerbina piſche: W naſchim kraju je ſańdźene dny njeſkutk na ßwětko pſchiſchoł, kotryž je naß wſchěch na najwyſche roshorił. Ale khoſtanje je winowatych bórſy dóſchło. Pſched něſchto cźaßom běſche ßo muż ſhubił, wo kotrymž ſkónczńje wußlędźichu, ſo je na poßledku w korczmje njedaloko Oak City pſchenozował. W tejle korczmje, w kotrejž wěſty Kelly korczmarjeſche, cźaſto ſkótni wikowarjo a druſy pucźowarjo pſchenozowachu, kotſiž mějachu pjenjeſy, a to druhdy wjele pjenjes, pſchi żebi. Hdyž ſa tamnym ſhubjenym mużom ßlędźo tule korczmu pſchepytowacź pſchińdźechu, jeho cźełko w pinzy nadeńdźechu, w kotrejž hiſchcże pjecź druhich cźełkow leżeſche; też w hródźi ſchtyri cźełа namakachu, mjes nimi cźełko żónſkeje. Ale korczmarjowa ßwójba běſche ßo hižo ſ procha měła: to běſche korczmaŕ Kelly, 55 lět ſtary, jeho żona Kate, jeju ßyn Bill, 20 lět ſtary, a jeju 18lětna dźowka Kit. Hdyž hróſbna powjeſcź do Beaver City dóńdże, ßo tamniſchi wobydlerjo dopomnichu, ſo je Kellyjez ßwójba pſched krótkim pſches tole město jěchała, a ſo je korczmaŕ wjele pjenjes pſchi ßebi měł. Dwazecźo měſchcźenjo hnydom konje ſeßedłachu a ßo ſa mordarſkim paßmom puſchcźichu. Hdyž ſkónczńje cźěkanzow ſ daloka wuhladachu, ßo měſchcźenjo na druhe konje ſeßydachu a dale cźěrjachu. Korczmarjez ßwójba pſchezo pſched nimi. Sa dwě hodźinje kóń padże, na kotrymž korczmarjowa żona jěchaſche. Dokelž běchu Kellyjez teho dla khwilku ſaſtacź dyrbjeli, jich měſchcźenjo ſa poł hodźiny tak daloko dóſcźeżechu, ſo mózachu hacž do nich dotſělicź. Hdyž woni ſa cźěkazymi wołachu, ſo dyrbja ſaſtacź, ßyn a dźowka ſaſtaſchtaj; ale ſtary Kelly, kotryž mějeſche lěpſcheho konja, dale cźěrjeſche. Hdyž měſchcźenjo k nimaj pſchijěchachu, holza wo hnadu proßycź pocża, prajizy, ſo żenje nikoho ſkónzowała njeje. Bratr pak k njej dźeſche: „Ty jeno hubu dźerż! to wſcho niczo njepomha, Kit, Twój dóńt budże tón ßamón, każ mój; Ty dźě wěſch, ſo ßy telko ſ tym cźinicź měła, każ ja." Měſchcźenjo mějachu poſtromki ßobu, ſ kotrymiż wobeju ſwjaſachu. Jedyn na ſchtom ſaléſe, ſa mózu hakuſu dwaj poſtromkaj pſchiwjaſa, na druhim kónzu poſtromkow ßeklu ſcźinichu, kóżdemu teju mordarjow jenu wokoło ſchije ſadźernuchu, a bliżſchi wokomik hižo ßo dwě cźěle w powětſje bimbaſchtej. Spěſchnje nětko měſchcźenjo ſa korczmarjom dale cźěrjachu, kotryż běſche ßo jim mjes tym ſ wocźow ſhubił. Ale ſa tſi hodźiny hižo běchu jemu tak bliſko, ſo mózachu hacž do njeho dotſělicź. Dokelž Kelly na jich wołanje njeſaſta, jedyn měichcźan ſa nim tſěli. Stary korczmaŕ dale cźěrjeſche. Druhi měſchcźan tſěli. Tón krócź jemu kułka tak bliſko nimo wucha ſafruncża, ſo Kelly na wokomik ſaſta. Ale prjedy hacž ßo wón dohlada, běchu jeho měſchcźenjo wobſtupili. Jich nawjedowaŕ jemu praji, ſo ma jenož hiſchcże někotre minuty hacž do ßmjercże; ma-li ſchto prajicź, dha ßmě rěcźecź. Kelly rěcźecź pocża, ale tak mjelczo, ſo jemu lědma ſroſumichu. Hnydom ßo pſchihoty ſtachu, jeho wobwěſchecź. Sa někotre minuty też ßo jeho cźěło na ſchtomje bimbaſche. Ale jeho ſaßo dele puſchcźichu a jeho napominachu, ſo by ßo ßwojich njeſkutkow wuſnał. To ßo ſta. Wón a wſchitke ßobuſtawy jeho ßwójby, wón rjeknu, ßu mordarjo; dźewjecź mużſkich a dwě żónſkej ßu woni ſkónzowali a wurubili. Wón też pſcheradźi, hdże ßu rubjene pjenjeſy ſkhowane, a měſchcźanam pſchepoda, ſchtoż mějeſche pjenjes pſchi ßebi. S wotkel ßu ludźo byli, kotrychż je korczmaŕ ſe ßwojimi ßwójbnymi ſkónzował, wón njewjedźeſche. Na to jeho měſchcźenjo ſaßo horje ſcźeżechu a jeho cźěło wißajo woſtajichu. Korczmarjowa żona běſche ſ konjom panuwſchi morwa leżo woſtała: duż ju měſchcźenjo wobwěſchecź njetrjebachu. — Takle je pola naß w Amerizy, luby wujo!

S Wulkich Sdźar je ſ tym měßazom jěſdny póſt do Rakez wotewrjeny.

S Rulanda ßo tole piſche. Něchtó bě něſchto w holi kradnuł. Wón bu ſaßudźeny, ſo dyrbjeſche ſa naczinjenu ſchkodu dźeßacź pjenjeżkow ſarunanja dacź, hewak pak hriwnu khoſtanja a prozeßowe khóſty ſapłacźicź. Tak móże ßo temu ſeńcź, kiž měni, ſo niczo njeſchkodźi, hdyž něſchto make ßobu woſmje.

W Błótach ludźo ſkorża a ßo dźiwaju, ſo żane mjeńki po rězy njepſchikhadźeju. Hewak maju wokoło hód połne cźołmy teje dobreje ryby, lětża do cźiſta niczo. Mjeńki w tymle cźaßu jercża, też hdyż je tołſty łód. (Br. Z.)

W Grabinje (Finſterwalde) je wóndano kotołny dom jeneje fabriki roſpraßnuł a tak wjele ſchkody naczinił. Dźiwnje pak ßo w roſpadankach hladaſche, ſo bě kotoł ßam njewobſchkodźeny na ßwojim měſcże ßedźo woſtał. Najſkerje běchu płomjenjowe roły wubuchnułe.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Dr. jur. Gintl w Horſchowizach	13 hr. 50 np.
Młynk Łukaſch w Rakezach	2 " — "
Farař Hórnik w Budyſchinje (na 1888)	50 " — "
Kantor H. Jordan w Popojzach (na 1888)	10 " — "
Hromadźe:	75 hr. 50 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Cźeladnik Graf w Schekezach bě 9. novembra 1887 cźeladnika Hanuſcha ſ widłowym toporom na ramjo praßnuł. Tajkeho cźělneho ranjenja dla ma wobſkorżeny 5 mk. khoſtanja płacźicź abo dźeń w jaſtwje ßedźecź. — Cźeladnika Schneidera ſ Hamora ſ jaſtwom na jedyn dźeń khoſtachu, dokelž bě wón 10. dezembra, hdyż na knjeżim dworje w Ssmochcźizach ßłużeſche,

1 mk. 50 np. pschekschiwik. — To ßame khostanje cželadnikej Wernerej w Hlinje pschißudźichu, kotryż bě dźěłacźerja Pobiga tam wo 40 np. sjebak. — 16lětny skakał Haufa ſ Koßarńnje, hižo wjazy krócź khostany, bě 2. novembra na puczu ſ Koßarńnje do Huski tehdy pjanemu drjewjanzarjej Zenkerej ſ Demjan ſ kholowoweho saka 3 mk. 43 np. kranuk. Haufu k jastwu na jedyn tydźeń saßudźichu. — Něhduschi reverski hajnik Presċher w Klukschu, kotryż bě reverskeho hajnika Zettwitza w Kupoj kschiwdy dla wobskorżik, skórżbu wróczo wsawschi ßo ſ wobskorżenym wuruna.

Khostanska komora. Baba Wórschla Hermannowa w Njebjelczizach bě 21. auguſta w tamnischej zyrkwi, hdyż tam dźěczo kschczijachu, měr kasyka. Wona ma ſa to tydźeń w jastwje ßedźecź.

Pschißażny ßud. W prěnim poßedźenju prěnjeje lětuscheje schtwórczłětneje periody pschißażni ßłużobnu dźowku Marju Luisu Schmidtez ſ Oberlindy dla skónzowanja dźěſcźa k khostarni na dźeßacź lět saßudźichu a jej cżeßne prawa na dźeßacź lět wotprajichu. Saßudźena bě loni 26. meje ßwoje cżěſchne dźěczo njedaloko Herwigsdorfa nahe pod kerki skhowała, ſo jo ludźo nimo duzy widźecź njemóżachu. Hakle 9. junija dźěłacźerjo, kotſiż na łuzy njedaloko kerkow trawu ßyczechu, cżółko namakachu. Po wuprajenju lěkarja bě dźěczo psches symu wumrjeło. — 24lětneho dźěłacźerja K. H. Hartmanna, kotryż je w jenej skórżbje dla alimentow wopak pschißahak, k khostarni na tſi lěta saßudźichu a jemu cżeßne prawa na dźeßacź lět a kmanoſcź wotprajichu, ßo hdy saßo jako ßwědk abo wězywustojny pschißażnje pscheßłyschecź dacź.

Přilopk.

* Bjes tym ſo w Kumwałdźe trichinoſa wschědnje wopory żada, je w druhim dźěle Sakſkeje, w Obersachſenfeldźe w rudnych horach (erzgebirge), tele dny wjele ludźi na trichinoſu skhoriło. Woni ßu, każ je dopokasane, trichinate mjaßo jědli. W napohladźe na njeſboże, kotrež je ßo w poßlednim cżaßu w Sakſkej psches trichinate ßwinje naczinilo, je drje najwyschschi cżaß, ſo knjeżerſtwo ßejmej sakoń pschedpołoži, po kotrymż ßo pschepytanje ßwini na trichiny sakońſzy poruczi a ßo ſanjechanje tajkeho pschepytanja ßurowje khosta.

* Zadkawy njeſkutk je dźenża pſched dwěmaj njedźelomaj we wßy Pollenzig w Crossenſkim wokrjeßu wrótny kódźnik a pokhěżkař R. dokonjak. Mějo w jenej ruzy ßekeru, w druhej nóż, ßo wón rano k na pok pjeczi ſ poßleńzu, kotruż běſche krumar wjeczor ſatykacź ſabył, do wobydlenja a do iſtwizy wjeßneho pſchedſtejicźerja Kaſchuba dobu. Tutón ſ koża ſkoczi a chżyſche ßwězu ſaßwěcźicź. Duż wrótny ſawoła: „Je-li ſo ſaßwěcźiſch, Tebje ſarażu.“ Kaſchuba ßo mjes tym ſe iſtwinymi durjemi won ßunu a je na khwilku wot wonka ſamknu; hdyż pak běſche khěżne durje, ſo by ſ nimi won cżeknucź móhł, wotamknuł a wotewrił, iſtwine durje ſaßo wotamknu, ſo by kódźnik ſa nim pschiběżał a jeho ßwójbu na pokoj wostajił. Wrótny tež ſa nim pschicźěri; dokelż pak jeho pó cźmje ſ wocźow ſhubi, ßo k pſchedſtejicźerjowemu domej wrócźi, kotryż pak běchu mjes tym nutskach ſatykali. Duż wón wokno wuraſy a ſ nim dó iſtwy ſaléſe. Mjes tam pak żona a dźěczi ſaßo do iſtwizy cżeknuchu a durje ſa ßobu ſatykachu. Na ßwoje njeſbożе mějeſche żona ſa to, ſo ßo ji ſ dobrym radźi njedocźinka ſmerowacź; duż wona ſaßo wotamknu. Najſtarſchu dźowku, kotraż macźeri wobaraſche wotamkacź, wrótny muż ſ wótrej ßekeru mjeswocźi rubnu a na to tež macź do hłowy praßnu. Tole ßo hižo w khěżi ſta. Żona ßo hiſchcże hacź dó iſtwy dowlecże, hdźeż ßo podklaknu; tudy ju wrótny hiſchcże ras do hłowy praßnu, ſo żona na měſcże worwa leżo wosta. Wſcho to lědma dléje trajeſche, hacź wokomik. Mjes tym ßo pſchedſtejicźeŕ do domu wrócźi, a ſ pomozu dweju ßylneju mużow, kotrajż na pomoż pſchiběżeſchtaj, ßo jemu poradźi wrótneho pſchimnucź a wuwjaſacź. Kódźnik pſchedſtejicźerja najſkerje teho dla ßmjertnje hidźeſche, dokelż ßebi myßleſche, ſo jeho pſchedſtejicźeŕ prjedy abo poſdźiſcho do hojeŕnje ſa wrótnych pſchepoda. Pſchedſtejicźerjowa ſtarſcha dźowka je cżeżzy ranjena; tola maju nadźiju, ſo ßo ji żiwjenje ſdżerżi.

* W kralowſkim kliniku w Barlinje w tu khwilu młodźenz pſchebywa, kotryż je hewak zyle ſtrowy, ale kotremuż je prawa ruka tak ſcźerpka, ſo je każ wotemrjeta. Najwuſtojniſchi lěkarjo tudy pſched hódanczkom ſteja. Wjeczor do noweho lěta běſche ßebi moleŕſki pomoznik R. ſa blidom ßedżo wußnuk, ßo ſ hłowu na prawu ruku ſlehnuwſchi. Hdyż wón něhdże ſa hodźinu wotzucźi, běſche jemu prawa ruka wot ramjenja hacź do kóhcża zyła ſcźerpka. Tež bliżſche dny ßo cżucźiwoſcź do ruki njewrócźi. Duż ßo R. ßrjedź wulkeho rózka do klinika poda, hdźeż jemu ſ pomozu elektrizity ruku wożiwicź ſpytowachu. Ale ſcźerpnjena ruka ſymna wostawa, ma napohlad, każ ruka ſemrjeteho, a koża ßo na njej morſchcźi. Dotal lěkarjo njewjedźa, ſchto ſ khorym ſtawom ſapoczecź; woni pak ßo na to ſpuſchcźeja, ſo ßo jim hiſchcże poradźi młodźenza, kotryż je hewak cźiły a ſtrowy, wuſtrowicź, ſo budże ſ ruku ſaßo dźěłacź móż.

* W awſtriſkim hłownym měſcże Winje je ßo ſańdźene dny telko rubjeżniſtwow, mordarſtwow a ßamomordarſtwow ſtako, ſo cźłowjeka hróżba pſcheběhuje. W Döblingu pola Wina je ßo ſamożity Němz, wěſty Curio ſ Pruſkeje, ſaßydlił, w kotrehoż domje ſnaty wumělż Kirchner bydli. Mużej běſchtaj dobraj pſchecźelej. Hromadźe powjeczerjawſchi, pſchi cźimż běſchtaj wobaj wjeßeleje myßle byłoj, chżyſchtaj wonaj dźenża tydźenja wjeczor hromadźe nękajki bal wopytacź. Duzy pſches ſahrodu, kotraż ßobu pomjenowanemu wobßedźerjej doma ßłuſcha, ßo Kirchner na jene dobo do ßwojeho pſcheczela da a jeho ſ nęczim cźeżkim dwójzy do praweho ſpanja praßnu, ſo Curio bjes myßli leżo wosta. Kirchner cźeknu; ale jeho bórſy ſajachu. Pſchicźinu nadpada ßebi nichtó wujaßnicź njemóże; ma ßo ſa to, ſo je Kirchner njeſkutk w pſchipadźe ſamucźenja ducha dokonjak. Curiowej ranje na cźole ſtej cźeżkej; lěkarjo pak wobkrucźeja, ſo wón na ßmjercź njeje. — Bórſy na to ßo w měſcże powjeſcź roſſchěri wo ſpytanym rubjeżnym mordarſtwje, a to tak khróblym, kajkeż je ßo rědko hdy ſtako. Ssrjedź ſnutskowneho měſta, ßrjedź běłeho dnja, w domje, w kotrymż wulki pſchekupz bydli, kiż ma zyku cźrjódu ſaſtojnikow a cźeledźe, ßo njeſnaty, woßebnje ſdraſcźeny mużſki do wobydlenja jeneho pjenjeżnika dobu, ßłużobnu holzu, ſ revolvrom do njeje tſélíwſchi, cźeżzy rani a khamor rosbi, w kotrymż ſa 5000 ſchěßnakow drohotnych kamjeni leżeſche, kotrež wón wſchitke ßobu ſebra. Nimo ßłużobneje holzy běſche jenoż hiſchcże pjenjeżnikowy tſílětny hólczk doma; a ſ tymle dźěſcźom, kotrež běſche jemu wot ſpocźatka hacź do kónza pſchihladowało, zuſy hiſchcże „wojaki“ hrajeſche, prjedy hacź ßo ſ narubjenym dobytkom wotßali. Ranjena holza je na ßmjercź. Rubjeżneho mordarja dotal hiſchcże wußlědźili njeißu. — Tu ßamßnu hodźinu pſched měſtom, na dróſy do Laxenburga, ßłużobnika, kotryż mějeſche jeno 28 krajzarjow pſchi ßebi, nadpadżechu a tehole ßnadneho pjenjeſa dla morichu. Nadpadnik ßłużobnika pjecź krócź ſ nożom kló a jemu te 28 krajzarjow rubi. Mordarja hiſchcże nimaju. — Hnydom na to w ſnutskownym měſcże jena żona ßamej ßebi a ßwojimaj dźěſcźomaj, 3lětnemu hólczkej a 6 lět ſtarej holczży, żiły rosrěſnu. S pſchicźinu njeſkutka běſchtej domjaza roskora a nuſa. Sadwělowazu macź a cźeżzy ranjenej dźěſcźi ßu do hojeŕnje dowjeſli: ale żiwjenje ßo jim ſ cźeżka ſdżerżi. Hnujaze je, ſo ßebi wbohej dźěſcźi, hdyż na khwilku ſaßo k ßebi pſchińdźetej, ſa macźerju żadatej, kotraż je jej ſkónzowacź chżyła. — Naſajtra w Guntramsdorfje pola Wina żona ßwojeho muża ſkónzowacź ſpyta, a w ſnutskownym měſcże ßo mordarſki nadpad ſta, kotryż pak ßo na ſboże njeradźi. — Tu ßamßnu hodźinu ßo tam kódźny kapitan ſatſéli, dokelż ßo bojeſche, ſo wowrótni. — Tón ßamy dźeń ßebi w měſcże nutskach 50 lět ſtara mandźelſka jara bohateho pſchekupza a jeneho korczmarjowa 19lětna dźowka ſ jědom ſawdaſchtej. Wobě ſtej morwej. — Młoda wuczerka ßo wobwěßnu. — Tehdy tež ßo ſaſtojnik jeneho banka ſhubi, kotryż je ßebi pjecża ſ dźěcźazeje luboſcże żiwjenje wſak. — Dale ßo tón dźeń hiſchcże wyſchichi woješki ſaſtojnik ſatſéli, dokelż na khoroſcź cźerpjeſche, pſche kotruż lěkarjo njemóża. Tole ßu jenoż tajke ſrudne podawki poßlenich dnjow, kotreż ſnatych a bóle ſamożitych ludźi naſtupaju, a wo kotrychż ßo duż wjazy rěcźi. Druhe rubjeżne nadpady, mordarſtwa a ßamomordarſtwa, kotreż njeſnatych ludźi naſtupaju, a kotrychż je ßo po półzajſkich ſapiſkach ſa ſchtyri dny zyły rynk ſtak, nichtó njeliczi; wo někotrych ani poliżija njeſhoni. To ßu wobſtejnoſcże wulkeho měſta! Kajke rjane měrne żiwjenje mamy to tola my w naſchej cźichej ßerbſkej wjeſzy!

* W Amerizy, a to w krajach Texas, Minneſota, Dakota, Montana, Nebraska a Kanſas, ßu pſched krótkim tajke ſatraſchne ßněhowe mjeczele ſakhadźake, kajkeż tam najſtarſchi ludźo njepomnja. Mjes tym ſo thermometer do mjeczela 15 gradow cźopkoty po Reaumuru pokaſowaſche, wón 24 hodźin poſdźiſcho 30 gradow ſymy po Reaumuru pokaſowaſche. Prjedy ßo jaßne njebjo ßmẽwaſche; hodźinu poſdźiſcho ßněh padaſche, drobnuſchki każ muka. Wichor tak ſatraſchnje howrjeſche, ſo cźłowſkeho hłoßa ani tſi kóhcże daloko ßłyſchecź njebě. Dźěcźi duzy ſe ſchule w ßněſy tcźazy woſtachu a ſmjerſnuchu; ratarjo, kotſiż běchu na polach byli, żiwi domoj njedóńdźechu. Żona, kotraż ſ durjemi won pohlada, hacź hiſchcże muż domoj njeńdże, na proſy ſtejo wumrje. S wjetſcha ludźo ſmjerſnuli njejßu, ale ßu ßo ſadußyli, dokelż w mjecźelu dodychacź njemóżachu. Kak wjele cźłowjekow je w mjecźelu wo żiwjenje pſchiſchło, hiſchcże ſnate njeje; wjazy hacź ſto jich bjes dwěła je. W mjecźelu tež na żeleſnizach cźahi khwilu jěſdźicź njemóżachu.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Moritz Pawoł Kalich, kubler w Wurizach, ſ Marju Amaliju Renczez tam.

Katholska zyrkej: Ota Lukasch, rěsniſki miſchtr tudy, ſ Madlenu rodz. Narczikez ſe Židowa. — Ernſt Fryczka, pohonczˇ w Kelnje, ſ Madlenu rodz. Müllerez tam.

Křćenl:

Michalska zyrkej: Bertha, Jana Ernſta Wiczasa, rěsnika w Jenkezach, dź. — Khorla Ernſt, Jana Jurja Wjazki, pohoncza w Malym Wjelkowje, ß. — Auguſta Thereſija, Handrija Wjely, khěžerja a ſkakarja na Ssokolzy, dź. — Paulina Martha, Auguſta Schneidera, ſtražnika w Židowſkim papjerniku, dź. — Khorla Bruno, Khorle Auguſta Balaka, murjerja na Židowje, ß. — Emma Martha, Jana Auguſta Běleho, pohoncza w Bórku, dź. — Jan Auguſt, Auguſta Sendy, ſahrodniſkeho žiwnoſćerja w Libuchowje, ß. — Jan Ernſt, njemandź. ß. w Jenkezach.

Katholska zyrkej: Helena Martha, Oty Lukaſcha, rěsniſkeho miſchtra tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 22. januara: Richard, njemandź. ß. na Židowje, 25 d. — 23. Amalija Hańža Berndtez, Jana Pětra Pětſchki, murjerja na Židowje, mandźelſka, 40 l. 4 m. — 24. Jan Ernſt, njemandź. ß. w Jenkezach, 10 d.

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje

21. januara 1888.

Žitowy dowos: 2734 měchow.	Na wikach wot mk.	np.	hacž mk.	np.	Na burſy wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pšeńza . . . . . běła	8	69	8	81	8	75	8	93
= . . . . . žołta	7	92	8	4	8	10	8	33
Rožka	5	70	6	14	6	1	6	20
Jeczmjeń	5	80	5	94	5	98	6	1
Wowß . . . . . 50 kilogr.	5	—	5	50	5	—	5	35
Hroch	6	94	10	28	—	—	—	—
Woka	6	39	6	67	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduſchka	15	50	16	—	—	—	—	—
Běrny	1	90	2	10	—	—	—	—
Butra . . . 1 kilogr.	1	70	1	90	—	—	—	—
Pšeničzna muka 50 =	7	—	16	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 =	6	—	9	75	—	—	—	—
Sszyno . . . 50 =	2	50	2	80	—	—	—	—
Sszóma . . 600 =	17	—	17	50	—	—	—	—
Proßata 664 ſchtuk, ſchtuka	7	—	15	—	—	—	—	—
Pšeničzne wotruby	3	50	3	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—

Dražďžanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 53—57 mk., 2. družiny 48—52, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—51 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 40—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 27. januara: Wětſikojte.

Drjewowa awkzija: Pónďželu 30. januara dopołdnja wot 9 hodźin na Hłupończańſkim a Wujeſďańſkim revěrje. — Pónďželu 30. januara dopołdnja w 10 hodźinach w Huſczańſkim hoſczenzu. — Pónďželu 30. januara dopołdnja ½10 hodźin w herbſtej grychcze w Běłych Noßlizach.

Wulke wupſchedawanje

porzelana, kamjeniny a **ſchkleńczaneje twory** po jara tunich płaczišnach. Saßopſchedawarjam ßo wyßoki rabatt dawa.

Ernst Ullrich na ſchuleŕſkej haßy.

Drjewowa awkzija

na Maleſchanſkim revěrje.

W **Strózańſkej** a **Klinjańſkej** holi ma ßo **pónďželu 30. januara**

něhdże 20 rm. khójnowych ßuchich ſchczěpow,
54 = = = klyplow,
6 = twjerdych = =

ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Awkzija ßo dopołdnja w 10 hodźinach pſchi Turjańſkej dróſy pola Lemiſchowa ſapočnje.

W Maleſchezach, 24. januara 1888.

Sachßa, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija

na wuſtawowym Pſchiwczańſkim hajniſkim revěrje.

Wutoru 31. januara t. l. maja ßo

dźělba palneho drjewa, walczina, dołhe hromady a někotre brěſowe wužitkowe kruchi

na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapočatk dopołdnja w 10 hodźinach w drjewniſchczu.

Wuſtawowy hajnik **Toepfer.**

Drjewowa awkzija

na Dubjanſkim revěrje.

Wutoru 31. januara t. l. dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo njedaloko tudomneho młyna na měſtnje ßamym

11 rm. brěſowych ſchczěpow,
2 = wólſchowych kuleczkow,
40 ſtotnjow brěſowych walczkow ſ lětuſcheho a
něhdże 100 rm. ßylnych, kuczlanych, ßuchich khójnowych ſchczěpow a
225 = khójnowych ßuchich pjeńkow ſ lońſcheho puſchczenja

ſa **hotowe pjenjeſy** na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Dubach, 24. januara 1888. **G. Schkoda.**

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 1. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na knježim **Kupjanſkim revěrje**

112 twjerdych dołhich hromadow

ſa **hotowe pjenjeſy** na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wuměnjenja ßo prjedy awkzije woſjewja.

Shromadźišna pola Kupoje.

Hajniſke ſarjadniſtwo Kupjanſkeho knjeſtwa.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 3. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Łuhowſkim** a **Kaßowſkim revěrje**

31 twjerdych dołhich hromadow,
92 ßuchich dołhich hromadow (ſchmrěkowe a ſchkowronczodrjewowe žerdźe wopſchijazych)

pod tu ſwuczenymi wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapočatk pola Kaßowa.

W Łuſy, 24. januara 1888.

Kubłowe ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Pónďželu 6. februara 1888 dopołdnja wot ½10 hodźin maja ßo na **Hrodźiſchczańſkim revěrje**

50 twjerdych dołhich hromadow a někotre wužitkowe kruchi

pod wuměnjenjemi, prjedy awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźišna w drjewniſchczu pola Łužiczkow.

J. Wiedemann.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyſchinje na ſerbſkej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40 np.,
jadriwe mydło, cžerwjene a módre	" "	36 "
žołte wóſkowe mydło I	" "	40 "
žołte wóſkowe mydło II	" "	30 "
ſoda	" "	5 "
ſchterku	" "	22 "

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuniſchej płaczišnje.

H. R. Teutscher w Budyſchinje

33 na kamjeńtnej haßy 33

porucza ßwój wulki ſklad proſtych khachlow, khachlizu po 12, 15 a 18 np. w wſchelakich barbach; wſchě družiny khachlowych rołow, pěznych rołow, ſchamotow atd.

Sa krawzow.

Schijata krawska maschina, hischcże zyle nowa, dobra a kmana, je na pschedań w Maleschezach czißko 15.

Jara rjany wulki kožuch je płaczišny hódno na pschedań w Budyschinje na bohatej haßy czißko 26, I.

80 metrow pjeńkow a **60 metrow halosow** je na pschedań pola

G. Schustera w Hamorje.

Ssadowe schtomiki

ßylne wyßoke, pschedawaja ßo dla njedoßahazeho ruma lětusche naléczo po jara poniženych płaczišnach. Jara ßo pschihodźaza składnosć sa gmejnskich pschedstejiczerjow a kublerjow atd., kotsiž chzedźa pschi pucźach atd. schtomiki ßadźecź.

Ssadowa schtomownja dr. Herrmanna a Wetzki.
Kontor na sadnej bohatej haßy 3.

Zigary, tobak k kurjenju a schnupowanju

w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucza

Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Khosej

paleny a njepaleny, hischcże stare, derje ßkodźaze druźiny po tunich płaczišnach porucza

Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Turkowske ßlowki
najlěpscheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po tunich płaczišnach.

Dr. E. Weberowy
alpenski selowy tej
krej czišczazy
woprawdźity jenoż w snatych haptykach
w pakczikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždźanach.
W Budyschinje w haptykomaj; hlowny skład w měschczanskej haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

Sa konfirmandki

porucźam

czorny a bruny kaschemĕr a
czorny a bruny alpakka mohair

po jara tunich płaczišnach a w dobrych kajkosczach.

H. Kayser na žitnej haßy 10.

8/4 bĕły płat

w lĕcze bĕleny, porucza tunjo

H. Kayser na žitnej haßy 10.

Symske nadwoblecze, mužaze ßuknje, paletoty, mantle ßo njerospróte rjenje a ſ njepuschczatej barbu ſ nowa barbja a wubjernje shładkuja.

W. Kellingez parna barbjerńja w Budyschinje
pschi žitnych wikach.

Najnowschi naporjad. Najwubjernische pschiprawy.

Spěwarske

ßerbske a němske, jednorje a jara woßebnje swjasane, porucza w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach

Gustav Rämsch na bohatej haßy 21.

Khosej

jara derje ßkodźazy wot najtuńschich hacž do najdróžschich druźinow porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Syrop

punt po 12 np., jara ßkódki, porucza **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Jerje

wulke tucźne ryby po 3, 4 a 5 np. porucza

Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Jerje

wulke a derje ßkodźaze porucza po 4 np.

Hermann Lemke
na jerjowej haßy 3.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczišnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Nasymske kosaze, sajecze, karniklaze, kaž tež wschĕ druhe kože kupuje a płaczi najwyschsche płaczišny

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach.

Kosaze kože

kaž tež wschĕ druźiny druhich kožow kupuje a płaczi najwyschsche płaczišny **Gustav Nauke**
na garbarskej haßy 16.

S dobom porucźam pschi potrjebje ßwój wulki skład pjelschczowych kožow, do kotrychž mole njepschińdu; teho runja wschĕ kože derje a tunjo dźĕkam.

Spěwarske, ßerbske a němske,

teho runja **protyki** wschĕch druźinow tunjo pola

E. A. Wetzki
na bohatej haßy.

W wudawarni Serb. Nowin je sa 20 np. dostacź:

Kak je
Bohuslaw z Dubowina
Boha spóznał.

Hornczežerńja a khachlowy skład

H. R. Teutschera

w Budyschinje na kamjentnej haßy 33

porucza ßwój **wulki skład wschĕch druźinow khachlow** we wschĕch barbach a kajkosczach wot najprosczischich hacž k najwoßobnischim.

Khachle a warne maschiny ßo derje, kmanje, trajnje a tunjo stajeja.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym

pschedawarńju kolonialnych a barbowych tworow, winow, spirituosow a zigarow,

9 lĕt dokho pschi mjaßowym torhoschczu wote mnje wjedźenu, nětko do ßwojeho domu

na jerjowej haßy 3

njedaloko hlowneho torhoschcza

pschepołożił.

Sa dowĕrjenje, mi hacž dotal w tak bohatej mĕrje spožczene, ßwój najwutrobnischi dźak prajizy, proschu, mje ſ nim tež w mojich nowych khlamach poczesczicź, a lubju kaž hacž dotal dale sprawne a tunje poßłużenje.

S poczesczowanjom

Hermann Lemke.

Wuprósdnjene farske město.

Psches semrjecze knjesa fararja Kordiny je so serbsko-němske fararstwo w **Minakale** pola Budyschina wuprósdniko. Czi, kotsiż wo tole fararstwo rodza, chzyli swoje samokwjenje s wopißmami, k temu sługschazymi, hacz do 29. februara t. l. pola podpißaneho kollatora wotedacz.

W Lipiczu, 25. januara 1888. **Adolf hrabja Einsiedel.**

Wossjewjenje.

Sswojim czesczenym serbskim wotebjerarjam k wjedzenju dawam, so swym swoju

pschedawarnju mużazeje drasty a sukna,

kotraż bě hacz dotal pschi mjaßowych jědkach 1, nětko

na seminarsku dróhu 2

do domu knjesa *pschekupza* **Gruhla** pschepołożił.

Też w pschichodze budu so swěru prózowacz, czesczenym Serbam, kotsiż mi swoje dowěrjenje spożcza, w kóżdym nastupanju derje a k spokojnosczi posłużecz.

Prosscho, mi dowěrjenje, hacz dotal w bohatej měrje spożczene, też dale sakhowacz, poruczam so s poczesczowanjom

G. H. Kubasch, krawski mischtr.

Sswojim czesczenym wotebjerarjam k wjedzenju dawam, so so wschě swinje, kotrež so wote mnje rěsaja, swěru na trichiny pschepytaju, a so je so tajke pschepytanje hižo lěta dołho pola mje stało.

Khorla Sswora I,
rěsniski mischtr w Budestezach.

Dürrenbergsku warnu sól
Dürrenbergsku skótnu sól
(kotraż je, każ je snate, najlěpscha)
poruczа najtuńscho
Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Hamburgsko-amerikanske paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parolódźna jězba
s **Hamburga** do **New-Yorka**
kóżdu srjedu a njedzelu,
s **Havra** do **New-Yorka**
kóżdu wutoru,
se **Stettina** do **New-Yorka**
kóżdej dwě njedzeli,
s **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiskeje**
měßaczńje 3 krócz,
s **Hamburga** do **Mexika**
měßaczńje 1 ras.

Towarstwowe póstske parne łódze podawaju wubjernu jědź a pschihódnu puczowansku składnosczj sa kajutowych a bjestubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

Wuměnjenje žita.

Sa žito dobry khlěb wuměnja **Josef Michalski,** pjekarski mischtr na sahrodnej haßy 1, na rózku hospitalskeje dróhi.

Njedzelu a póndzelu
29. a 30. januara

kósło-piwo

s Reisewitzskeje piwarnje.

K temu
dobre kołbaski. Njedkej darmo.
Pschecželnje pscheproschuje
Fr. Arnold
w Hrodźischczu.

Bukečanske serbske towarstwo

změje njedzelu 29. jan. popołdnju z dypkom 5 hodźin swoje hłowne posedźenje.

Dnjowy porjad: 1. Rozprawy předsydstwa. 2. Wólby předsydstwa a wubjerka. 3. Přednošk k. sejmskeho zapósłanca Kerka z Rodec. Wšě sobustawy so k tutemu posedźenju należnje přeprošuja. Hosćo su witani.

Předsydstwo.

Zaręčanske serbske towarstwo

změje tón króc — da-li Bóh — pjatu njedźelu w měsacu, to je 29. januara, swoju měsačnu zhromadźiznu. **Předsyda.**

W wudawarni Serbskich Nowin su dostacz:

Sserbske kmótsjaze listy.

Plotowacz so dokładnje wucži w Drażdźanskej plotowarni na serbskich hrjebjach czisło 28.

---

2 abo 3 schulerjo móża tunju pensiju dostacz. Dalsche je shonicz pola **A. Grafa** na serbskich hrjebjach w khlamach.

Na **Mikleczanskim knježim dworje** so dwě dźěłaczerskej swójbje s dobrymi wopißmami pytatej.

Młody człowjek, na ratarstwo so wustejazy a kotryż wě s konjemi wobkhadźecz, dostanje służbu pola **Wittiga** w Scżijezach.

K 1. měrzej abo 1. haprleji so ródna holza sa dźěczi a domjaze dźěło pyta wot **Rabesoweje** na bohatej haßy 16 po 1 skhodze.

Sprawna służobna holza so pyta na wulkej bratrowskej haßy 4.

Holza, kotraż jutry schulu wopuschczi, so k dźěczom pyta wot **Säuberlicha** w Łasu.

Wuczobnika

sa swoje drogowe a kolonialtworowe khlamy pytataj
bratraj Měrschej
pschi żitnych wikach w Budyschinje.

Wuczobnik so pyta.

Sa swoje **kolonialtworowe a spirituosowe khlamy** k jutram wuczobnika pytam.

Ernst Glien.

Hólczej, kotryż chze **pjekarstwo** nawuknucz, może do wuczby stupicz pola **E. Schütze,** pjekarskeho mischtra na snutskownej lawskej haßy 3.

Wuczobnik so pyta.

Hólczej, kotryż chze **korbarstwo** nawuknucz, może pod pschihódnymi wuměnjenjemi do wuczby stupicz.

Max Goldberg,
korbarski mischtr
na swonkownej lawskej haßy 4.

Hólczej, kotryż chze **pjekarstwo** nawuknucz, może jutry do wuczby stupicz w pjekarni **Richarda Droschütza** na horncżerskej haßy a rózku noweje haßy.

Wuczobnika pyta k jutram
W. Grenlich,
kowarski mischtr w Budyschinje
pschi garbarskich wrotach.

Hólczej,

kotryż chze **pjekarstwo** nawuknucz, może jutry do wuczby stupicz pola **J. A. Hajnzy,** pjekarskeho mischtra pschi mjaßowym torhoschczu.

Ssyna sprawneju starscheju pyta jako wuczobnika
August Stöbe, pjekarski mischtr
na garbarskej haßy 21.

Hólczej, kotryż chze **sedlarstwo** a **tapezerarstwo** nawuknucz, darmotnu wuczbu namaka pola **Augusta Kopty** w Klukschu.

Swólniweho hólza, kotryż chze krawstwo nawuknucz, pyta
Khorla Mühlbach,
krawski mischtr w Panjezach
pola Hornjeho Wujesda.

W sahrodze twarza **Wollmanna** w Njeßwaczidle su 19. januara 1888 **mězu** namakali a ju w sahrodze wupowßnuli, so by ju tón, kotremuż słuscha, wotewsał. Wokoło wjeczora je tule mězu nječhtó kranuł a tutón so namokwja, mězu saßo na městno donjesc, hdźež je wißała. Prawy wobsedźeř je so namakał.

Slub swojeje dźowki **Hilže** z knjezom fararjom **O. Mrózakom** w Hrodźišću sebi dowolataj wozjewić

W Barće, 22. januara 1888.

farař **Räda** a jeho mandźelska.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 5. **Sobotu 4. februara 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Bjes mnohimi petizijami, druhej komorje sakskeho sejma pschepodatymi, so dlěscha debatta wo petiziji wjeńnych sudnikow Zitawskeho hamtskeho wokrjesa roswi. Tuzi proschachu, so bychu so njedzelske a swjate dny pscheswadzowanja město hacz do 75 hriwnow hacz do 300 hriwnow taxoweje hódnoscze dowoliłe. Konservativna wjetschina druheje komory bě pschecziwo tutemu nowemu wobmjesowanju njedzelskeho měra a petiziju wotpokasa. Teho runja sejm petiziju Kamjenczanskeho ratarskeho towarstwa, wosjewjenje paragrafow 139 a 140 wohenzawěscazeho sakonja nastupaze, saczisnu.

— Pódla kralowskeje porzelanownje w Mischnje su so w běhu czasa někotre privatne porzelanownje sakozike. Posleńsche na swoje wudzelki snamjenja zyle podobne na snamjo kralowskeje porzelanownje pala. Na tajke waschnje so kupowarjo czasto wobschudza, měnjo, so su woprawdzity Mischnjanski porzelan kupili, a su tola mjenje hódnu tworu dostali. Hdyz so w sakskim sejmje rosprawa wo dokhodach a wudawkach kralowskeje Mischnjanskeje porzelanownje poda, so tale nalezhnosch rospominasche a so namjetowasche, so by so lud na rosdzěl fabrikskeho snamjenja Mischnjanskeje kralowskeje porzelanownje a druhich tamnischich porzelanownjow kedzbny sczinił.

— Sakońska pschedkoha k podlěschenju a pschiwótsjenju sozialistiskeho sakonja je so 28 stawskej komišiji k dalschemu wuradzenju pschipokasała. Po saczischczu rěczow, kotrez su so pschi debacze złyschecz dale, może so na to liczicz, so so sakoń bjes pschiwótsjenja na dalschej dwě lěcze pschiwosmje. Hdyz zebi na to pomyślimy, so sozialdemokratojo tejle dwě lěcze se wschěmi zredkami sa swoje wotpohlady wuwuzija, by drje tola lěpje byko, so by so niz na někotre léta ale sa wschě czasy sakoń psche sozialistiske prózowanja, na powróczenje nětczischeho statneho porjada so měrjaze, wudał. Sa dwě lěcze budze so sasso sakoń podlěschicz dyrbjecz, a potom směje khěžorstwowy sejm s nowa na dzimje a njemdre rěcze sozialdemokratiskich sapósłanzow poslukhacz. Sozialdemokratiski sapósłanz Bebel pschi debacze w wjele hodzin dołhej rěczi knjezerstwu porokowasche, so je wone w Schwajzarskej wupokasanych sozialdemokratow wot němskich polizajskich spionow wobkedzbowacz dało, kotsiz su tamnischich sozialdemokratow k njeskutkam wabili. Wěrno wschak je, so je Barlinska polizija tajnych agentow w Schwajzarskej dzerzała. To je pak tez jara nusne byko; pschetoz kak dha by hewak knjezerstwo skóstniske wotpohlady sozialdemokratow a anarchistow pschekasycz móhło? Schwajzarske knjezerstwo sozialdemokratam, anarchistam a nihilistam najstraschnische plany pschihotowacz dawa, tak dołho hacz woni Schwajzarsku samu na pokoj wostaja. Duz by Němska zyle njepschihotowana pschecziwo czornym spoczinanjam anarchistow wostała. So němszy spionojo pschezo njenazwarjeni byli njejsu, je minister s Puttkamer sam pschidał. Sprawny człowjek wo tajke dzěło łohko njerodzi. Duz je knjezerstwo, dokelz zaneho wubjerka njemějesche, ludzi sa to najało, kotsiz su k temu poskiczichu. Ssu to s wjetscha sozialdemokratojo, kotsiz su sa pjenjesy k wschemu hotowi. Tuzi běchu tez k wobhonjerstwu najkhmanischi. Jich towarschojo w Schwajzarskej jim swoju wutrobu wotewrichu a swoje wotmyślenja dowěrnje sdzělichu. So so w sozialdemokratiskej stronje tajzy zlěpzy a pscheradnizy khowaja, sozialdemokratam mało czesesze czini, tola teho dla sozialdemokratiszy sapósłanzy prawo nimaja, němskemu knjezerstwu zanych porokow czinicz.

— Wot konservativneje strony sakskeje druheje komory je so knjezerstwu slědowaze praschenje pschedpokoziło: „Myzli zebi knjezerstwo dziwajo na skhorjenje na trichiny, kotrez je so w Sakskej na wjazy městnach stako, k wotwobrocenju podobnych epidemijow naprawy poruczicz, a myzli zebi knjezerstwo, so je hladanje sa trichinami pschihódne a wuwjedzomne?“ W blizschim czasu budze sakski sejm wo tejle nalezhnoszi jednacz.

— W Drazdzanach je jich wjele, kotsiz nochzedza swoje czěło pohrjebacz, ale spalicz dacz. Tuzi su prěnjej komorje sakskeho sejma petiziju podali, so by so w Sakskej dowoliło, czěła palicz. Petizija zaneho wuspěcha měła njeje. Prěnja komora je ju s krótka wotpokasała. Duz budza so pschiwizowarjo palenja czěłow po swojej smjerczi tez w pschichodze w Gotha spalicz dacz dyrbjecz, jeli so so pohrjebanja boja.

— W poknóznej Italskej lětsa wurjadnje symne wjedro knjezi. W San Remo, hdzez němski krónprynz pschebywa, je poslednje dny w nozy mjerslo. Na bliskich horach wysoki snjeh leži. Njedziwajo sylneje symy su lěkarjo krónprynzej dowolili, so wukhadzecz, schtoz je najlepsche dopokasmo, so krónprynzowa khorosch tak straschna njeje, kaz su ju s wopredka měli. Skoro wschitzy lěkarjo su nětko psches jene, so krónprynz na raka njekhori. Saczeklisna a jětsjenje w jeho schiji je psches sahorjenje krymstojteje nadkrkoweje koze nastała. Kruch koze, pscheds krótkim wot krónprynza wukaschlowany, su profesorej Virchowej do Barlina póslali. Tutón pschi pschepytanju niczo nadeschoł njeje, schtoz by na to pokasało, so ma krónprynzowa khorosch někajku podobnosch s rakom.

Awstrija. Rumunski minister Sturdza je w Friedrichsruhe pola wjerscha Bismarka pobywschi Win wopytał. Wón je tam wjazy dnjow pschebywał a s tamnischimi politiskimi kruhami wobkhadzał. Wo czim je jednał a schto je wujednał, njeje snate. Sturdza je so pscheds swojim wotjesdom pjecza jara spokojnje wo swojim pobyczu w Friedrichsruhe a w Winje wuprajił.

Italska. Italske wójsko w Masawje je skónczinje Saati wobsadziło a do tam swoje hłowne lěhwo pschepokoziło. Saati je něhdze milu wot mórskeho brjoha sdalene. S wobsadzenjom Saati hischcze niczo dobyte njeje, pschetoz tole město pod horami leži, kotraz je wot Abesynskich wobsadzena a s wotkal tuzi zyku krajinu hacz k Masawje wobknjeza.

— Bamz je tele dny 300 irskich putnikow, wot Dublinskeho arzybiskopa wjedzenych, pschijał. Na arzybiskopowu rěcz bamz wotmolwi, so sebi Irszy njedzimajo wscheho podtłóczenja swoju wěru sakhowaju. Wscho dyrbi so Bozemu dopuschczenju dowěricz; wón, bamz, kózdy czasz sa derjemęcze Irskeje a Irskich wustupi. Bamz na to kopatku poswjeczi, kotraz budze so pschi pokoženju sakładneho kamjenja irskeje narodneje zyrkwje trjebacz. Pschecżelne sadzerzenje bamza napschecżo irskim putnikam na to pokasuje, so je so bamz

wšdak, katholske irske duchownstwo jendźelskemu knježerstwu podwólne sćinicź. Wón drje je spósnał, so by ßebi a katholskej wěży w Irskej wjele schkodźił, hdy by tamnischich katholskich duchownych nucźił, na stronu hłuboko-hidźeneho jendźelskeho knježerstwa pschestupicź.

Schwajzarska. Schwajzarska swjatkowa rada je němskich poddanow hejtmana Alfreda Ehrenberga, Schopena, Mezlera a Haupta se Schwajzarskeje wupokasała. Mjenowani ßu pjecza spiony němskeje polizije byli a ßu jako tajzy, so bychu ßebi dowěrjenje němskich sozialdemokratow a anarchistow dobyli, tutych na sdaćze w jich wotmyßlenjach podpjerali a jich k spjećowanju pschećiwo schwajzarskim wyschnoscźam naschćuwali.

Rußowska. Ruska je w poßlednich lětach pomału ßwoju wojersku móz w nawjećornych provinzach ßylnje powyschika. Żelesnizy ßu nanajpschihódnischo k shromadźowanju wójska pschi nawjećornych mjesach wutwarjene. Na żelesnischich linijach, hdźeż w měrje skoro żaneho wobkhada njeje, tola wo dnjo a w nozy jěsdźa, so bychu pschi mobilisaziji wuwućenych jěsdnych ludźi měli. Wscha ruska kavallerija s jěsdnej artilleriju je ßo w polnej wójnskej ßylnoscźi k nawjećornym mjesam pscheßydlika. Hdy by wójna wudyrika, bychu ßo ruszy lohko móhli do narańscheje Pruskeje nawalicź. Tsjom ruskim armeekorpsam, w ßylnoscźi 135,000 tšělbow, 105,000 konjow a 420 kanonow w garnisonach Wilnaskeho wojerskeho wokrjeßa stejazym, hischće zyły prěni pruski armeekorps napschećiwo njesteji. K temu hischće Ruska na stajnoscźi nowe twjerdźisny na ßwojich nawjećornych mjesach, mjenujzy w Kownje, Gomondźe a Lomźi, a nowe kasarmy w Ostrowje, Pultusku, Sambrowje, Ostrolenzy a Lomźi twari. Nowe kasarmy w Kalischu ßu hižo dotwarjene.

— Ruske universitу, kotrež běchu ßo dla studentskich njeměrow sawrjele, ßu ßo nětko wschě saßo wotewrike.

— W poßlednim cźaßu bě w njeruskich nowinach wospjet cźitacź, so ßu nihilistojo mordarske nadpady na ruskeho zara spytali, a so je polizija mnohich sajała a tajne knihicźischcźerńje a dynamitowe składy wußlědźiła. Wschě tele hrósbne powjesće ßu sełżane byle. W Pětrohródskej twjerdźisnje w tu khwilu jenoż schěsć woßobow dla pschepytanja ßedźi. Tak mało jatych tam sa wjele lět wjazy było njeje. S tychle schesćoch jatych pak żadyn dla nadpada na zarowe żiwjenje wobskorżeny njeje; też ßo woni hakle psched krótkim sajałe njeßu, ale ßo hižo dlěschi cźaß w jastwje dźerża.

Bołharska. Koburgski prynz je poßlednje njedźele se ßwojej macźerju Klementinu w Rumeliskej wokoło pucźował. W Filipoplu wón też moscheju wopyta a muhamedanskim ßlubi, so budże ßo sa to staracź, so ßo prawa muhamedanskeho wobydlerstwa sakitaja. Dźeń posdźischo na to woßobni muhamedanszy wobydlerjo prynzej dary pschepodachu. — W poßlednim cźaßu ßu s nowa sběžkarske cźrjódy bołharske mjesy pschekrocźicź spytałe. Wone buchu pak kóždy króć nasad cźißnjene, dokelž bě bołharske knježerstwo wot turkowskeho knježerstwa powjesće wo wotpohladach sběžkarjow dostało. S dźěła buchu sběžkarjo hižo w Turkowskej sajecźi. Turkowska nětcźischе ruskonjepschecźelne knježerstwo w Bołharskej po możnoscźi podpjera, dokelž jo jako twjerdźisnu pschećiwo Ruskej wobhladuje. Turkojo ßo pschezo boja, so ras Ruska turkowske knježerstwo w Europje kaž też w Asiskej powrócźi.

Ssejmski dopiß.

W naschim 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu je ßo cźasto s ludu ßłyschecź dało, so by ßo do sakskeho wohenśawěscźazeho sakonja postajenje pschijało, po kotrymž by ßo tym, kotsiž stare abo woheń hrożaze twarjenja wottorhaja, s wohenśawěscźazeje kaßy pschihódne pjenjeżne sarunanje k nowotwarej poskicźiło. Temu ma ßo snapschecźiwicź, so ßo w sakonju hižo dwaj, na to ßo poczahowazaj paragrafaj nadeńdźetaj, kotrajž staj ßo 25. augusta 1876 wudałoj. Paragraf 139 tam praji, so ma ßo takim, kotsiž ßwoje twarjenje, hacź dotal s mjehkim krywom kryte, s twjerdym pokryja abo palne ßwißle wumurjuja, s wopalneje kaßy pjenjeżny pschinoschk dacź. Teho runja maja tajzy pjenjeżne sarunanje s wopalneje kaßy dostacź, kotsiž woheń hrożaze twarjenja wottorhaja a město nich nowe natwarja. W woběmaj padomaj ma ßo to wobkedźbowacź, so ßo jenoż tam pjenjeżne sarunanje dawa, hdźeż ßo psches to wóhnjowy strach (risiko) sa wohenśawěscźazu kaßu pomjenschi. Tajkich sarunanjow je ßo po sakonju w poßlednjej finanznej periodźe wjazy ras wudźěliło, a to 1860 hriwnow sa naprawjenje twjerdych tšechow a ßwißłow a 21,437 hriwnow sa wottorhanje starych twarjenjow, město kotrychž ßu ßo nowe postajiłe. Wohenśawěscźaza kaßa by pschi nětcźischich wobstejnoscźach derje snjeßka, hdy by ßo lětnje něschto wjetscha suma na tajke waschnje nałożiła. Pschezo pak ma ßo na to dźiwacź, so krajna wohenśawěscźaza kaßa żana twarska kaßa njeje, ale so wona jenoż wóhnjowu schkodu saruna, a so horka naspomnjenaj paragrafaj jenoż tam płacźitaj, hdźeż ßo wóhnjowy strach psches twjerdy kryw atd. pomjenschi. Wěscźe by hižo něchtóżkuli ßwoje twarjenje porjedźił abo s nowa natwarił, hdy by mjenowanaj paragrafaj snał. So byschtaj wonaj bjes ludom bóle snataj bykoj, ßu ßejmej petiziju pschepodali, w kotrejž wo to proscha, so byschtaj ßo §§ 139 a 140 we wschitkich sakskich hamtskich nowinach wosjewiłoj. *M. Kokla.*

Pschipołdnischa saspana hodźinka.

(Ssměschk.)

Wobjed je nimo. Mudraczkez hosposa prósdni a setrěwa blido. Nětko stawa też Mudraczk wot blida, so by na khwilu do ßwojeje komorki schoł. Tola żona pohlada pokhmurjenje s jenym bokom na njeho, Mudraczk ßo trochu postróży njewjedźo, hacź by sastał abo dale schoł.

„Ty mi tola saßo lehnucź njekhodź!" rjeknu żona krucźe. „Wschako wěsch, schto je tebi lěkař prajił — ty se ßwojej krótkej schiju!"

„J, schto schija? — hłuposcź —" bórcźi Mudraczk. „Hdy bychu wschitzy ludźo, kiž maja krótku schiju, spacź njeßměli, to by rjenje było!"

„Spacź njeßměcź, wo tym ßo njerěcźi — ale po wobjedźe spacź njedyrbisch, to je jara njestrowe."

„Schtó to praji? Jedyn jenicźki lěkař. Druhi saßo rěcźi hinak. Wobkedźbuj dźe żiwe stworjenja w stwórbje. Nasch kanarik, nasch móraſk a też kóczka — wschitke spja po ßwojej jědźi."

„To ßu małe stworjeńczka, wulke cźěło trjeba wjazy k pscheżyrowanju; ty dyrbisch ßo pschekhodźowacź a ßo hibacź a niz leżecź!"

„Hibaja dha ßo wulke swěrjata? Dźi jeno do nětajkeho swěrjeńza: law, elefant, tigr — lědma ßu naßyczene a hižo spja, a to jim tyje."

„Nó, hdyż dha nasche njesboże chzesch, dha moje dla", wuraſy żona rosmjersana, „ja tebi wjazy njewobaram." Prajiwschi woteńdźe. Mudraczk pak ßo ßuny do ßwojeje komorki a wali ßo na kanapej, niz so by spał, ale so by ßebi tu wěz trochu rosmyßlił. Myßlesche a roskładowasche ßebi wo spanju, wo krótkej schiji, wo kanariku, lawje, elefancźe a druhich swěrjatach, napoßledku pocza ßo jemu wschitko do hromady měschecź, law kleßny kanarika, elefantej naroscźechu kschidła a tón lecźesche do mróczelow. — Mudraczk wußnu. Sa khwilu schcźerczachu hižo wokna; pschetoż Mudraczk rěsasche hórje dyźli pika na rěsaku.

Jeho mandźelska bě polna hněwa — wě ßo, jeno se staroscźu sa strowotu ßwojeho muża; a łamasche ßebi hłowu, kak by jemu tónle njepocźink wotwucźiła.

Druhi dźeń cźekny Mudraczk do ßwojeje komorki bjes sadźěwka. Hłuboko wodychujo kuli ßo po kanapeju a podnuri ßo do ßłódkich ßonow. Tola dołho njewjeßelesche ßo teje ßłódkoicźe: na dobo sadumpa ßo do duri a ßłużobna ßuny kulowate wobliczo dó jstwy. „Tu je wopyt, knjeże!"

„Schto?" saſkobi ßo Mudraczk; „nětkle wopyt? Ja njejßym doma!"

„Knjeni pak je hižo prajiła, so tu scźe!"

Mudraczk poskocźi polny jěda. „Khort bij do teho!" sabórcźa — „nó, teho cźłowjeka bórsy wotbudu!"

S wobliczom każ samróczene njebjo sastupi Mudraczk dó jstwy. Jeho cźeta Mała tu ßedźi a rosmołwja ßo s hosposu.

„A — ty tu ßy, Mola — wjeßeli mje, so tebje tak strowu widźu — ale proschu, samołw mje, mam jara nusne."

„Ja njecham mylicź, wěm, wěm, so je nusne, ale jeno trasch pjecź ßłowow."

„Hdyż wjazy njeje, telko cźaßa ßo nabudźe", wotmolwi Mudraczk a slehny ßo do stólczka, so by te pjecź ßłowow ßłyschał.

Pjecź ßłowow se rta schcźebotateje żónskeje! Cźeta proschesche wo radu nastupajo swady, kotruż pjecźa se ßwojim khěžnikom mějesche. „Mój mały schpizlk je ßo tak nawucźił, so ßo husto pola skhodu stupi a potom po skhodźe dele schcźowka — te wbohe wjeßele swěrjatko — a to, měni khěžnik, je kaženje měra."

„Haj, kaženje měra, moja luba", wodychny Mudraczk, „to je ska wěz — ja njechał nikomu měr kasycź — to njeje — rjenje!" Prajiwschi pocza sywacź a bě woprawdźe wußnuł, tola cźeta rěcźesche cźim wótrischo; a hdyż s nowa pytny, so Mudraczk wocźi sańdźela, pschißunu nětajke praschenje, so dyrbjesche wotmolwicź. Tak wopowjedowasche jemu zyku historiju, wopißowasche saßo a saßo ßwoje wobydlenje, kelko sa nje płacźi, wopißowasche pßyczka a khěžnika, kajku ma żonu, kelko dźěcźi, kajzy běchu jim khmótsjo a saplecźe pólzaja,

měschczańsku radu, bórgemejstra do teje stawišny, so njebě žaneho kónza. A tak husto hacž wodychowaše, praschesche žo: „Nimam prawje?“ A Mudraczk wotmolwi: „Haj, žo wě!“ a spytowaše dale drěmacz. Cžeta pak klepotaše kaž mkynske koleso, so njebě nihdy měra. Hdyž Mudraczk widžeše, so jene schtwórcz hodžiny po druhim cžeka, počza žo jemu žołcz waricz, so ani na spanje žane myšle njeběchu. Hdyž cžeta skónczinje trochu popscheta, sebra so Mudraczk s mozu a poruczi žo jara luboscziwje a pschecželnje; pschetož durje sa nim sawrjeßnuchu, so stoły a blido po jstwje rżachu.

Ta lescziwa Mudraczkowa pak rjeknu k cžeże: „To pak žy derje cžiniła. Ja žo woprawdże spodžiwam — zyku hodžinu rěczecz!“

„O“ — wotmolwi cžeta, „hdyž dale niczo njeje, ja bych hischcże wjele dlěje wutrała a poßłużu rady.“ A so by to dopokasała, wosta žedžo a powjedasche hacž do wjeczora.

Na druhi dżeń wucżeknu Mudraczk saßo mjelczo do komorki. Ale sa poł schtwórcz hodžiny hižo budżesche jeho dżowka, a sa njej nječhtó stejesche, kotryż chżysche s knjesom rěczecz. Mudraczk wschón njembry poskoczi, tola pózrje hischcże kóhcz dokhi žwar. Sskużobnik spěwarskeho towarstwa tu bě.

„To je twoje sboże, Schulako, so žy ty“, rěczesche Mudraczk; „pschetoż w tymle cżażu njejßym po prawym żenje doma. Schto dha je?“

Schulak proßy tyßaz krócz wo wodacże, so wschak njeby wobcżežował, ale ważna wěz je jeho žem wjedła, so žo skoro hinak njehodżesche. Jedna žo mjenujizy wo jenym žobustawje X., kotryż je wulzy njekhmany list wubjerkej pißał.

„To mje niczo njestara“, bórczesche Mudraczk žebi wocži trějo.

Schulak pak njeda žo samylicz. Na tutón list, tak rěczesche dale, je pschedßyda w mjenje zykeho wubjerka wotmolwił, ale tón žobustaw X. je žo hischcże tak daloko swaził, zyły wubjerk „wuropachow“ mjenowacz, a s tym je tola też knjes Mudraczk měnjeny, dokelż je žobu w wubjerku.

Nětko wucżeże Schulak te listy a pschedpokoji je, pódla jara mudrje wukożujo khwalobny samér a samyßł spěwarskeho towarstwa; žwarjesche na žobustawa X., pschistaji pódla, so wschak w towarstwje też wschitko tak njeje, kaž dyrbi bycz, a skónczinje žwarjesche na zyky wubjerk — wě žo, s wuwsacżom knjesa Mudraczka, kotryż žebi sażłuži, so bychu jeho sa pschedßydu wuswolili. A tak minu žo hodżina, se spanjom bě nimo.

Schtwórty dżeń pschińdże sawěscżazy agenta, runje w tym cżażu, hdyž žo Mudraczk počza w prěnich žměrkach kolebacz. Mudraczk bě tak lósy, so bě agentu s woknom won cżißnuł, ale tón cżłowjek bě jemu hłowu wjetschi. Sa poł hodżiny drje žo agenta wotßali, ale Mudraczk bě tak roshorjeny, so wjazy wußnucz njemóżesche.

Nětko wotrěcża žwojim domjazym krucże, so po wobjedże żenje k rěczam njeje; a so by tola wěsty był, natwari žebi sa durjemi žwojeje komorki zyku twjerdżisnu s blidom a se stólczkami. To pomhasche — jeno junu. Druhi dżeń, hdyž žo žwojeho dobreho žrědka wjeßelo wußnu, nasta na dobo pódla njeho sa murju żakostna hara. Klepanje, schkrabanje, schudrowanje — pak horjeka, pak deleka, kaž by tam sko-njedobre wokoło kasyło. — „Hi! tónle njekniczomny fajeripl!“ sakschipi Mudraczk se subami. „I nó, to budże drje skoro nimo.“ — Ipolajbo, ta wěz bu zyle hinak! Tón njekhmanik pschińdże hischcże do wobydlenja a mjeczesche khachle, a saßo lute klepanje a schkrabanje, a pódla cżepjesche tón njedoczink hischcże s mjetawu prawje do blachoweje truby, so Mudraczk njemóżesche dlěje wutracz — kaž rjeczasnik wulecża s komorki na mjeczerja, hacž žaneho lěpscheho cżażа njewě ludźi wobcżežowacz. Muż wotmolwi: „Hdyž knjes dowoli, pschińdu w nozy w dwanaczich, abo pomjenujcże mi cżaß, hdyž njespicże!“

Tseczi dżeń — nowa hara. Sskużobnik s napschecża wokna, sa kotrymż Mudraczk spasche, klepasche tepichi, stólczki a druhu nadobu žwojich knježich a mlócżesche tak, so Mudraczkej wuschi rżachu. Schtó móhł pódla hischcże spacz?

Tak a podobnje sta žo hischcże wjazy krócz, doniż žo Mudraczk na dobo njepschemění. Po wobjedże wsa kobuk a dżesche won. Skónczinje bě Mudraczkowa tola dobyła! Mudraczkowe wobliczo drje bě dlěżschi cżaß jara kißałe, tola po cżażu žo wujażni; a nětko khodżesche wjeßely s domu a cżim wjeßelschi pschińdże domoj. „Haj, tajkele hibanje po wobjedże, to je strowe, to njebych rjekł! Żenje pak njekasasche žwojej żonje žobu. A hdyž žo żona ras s mozu žobu hotowasche, rjeknu: „Budź radscho doma, žym žo nawucżił daloke pucże khodżicz“, a hižo bě s domu. —

Po nětkotrych njedżelach sastupi cżeta Mala saßo pola Mudraczkoweje. Mudraczkowa powjeda s radoscżu, kak je na mużu dobyła, kak je žo wón pschemění a nětko daloke pucże khodżi.

„Te pucże snaju“, wotmolwi cżeta Mala; „mój dobry snaty je mi powjedał; pój khětsje žobu, a mózemoj jeho hischcże trjechicz.“

Mudraczkowa bě žobu, a nětko khwataschtej hromadże po nětkotrych haßach; psched jenej khofejownju cżeta sasta. „Tule!“

„Tule, mój muż?“

„Haj, twój muż, knjes Mudraczk!“

„Wón tola njehraje?!“

Sastupischtej do khofejownje a žynuschtej žo bóle s boka. „Widżisch“, schukotasche cżeta Mudraczkowej do wucha, „tamle, w tym kucżiku!“

Mudraczkowej chżysche žo seznucz. W tym cżmowym kucżiku žedżi jeje muż a spi tak žłódzy a wótsje, so žo wschitzy hoscżo nad tym wjeżela. Sa khwilu pschińdże žłużobniza a powjedasche, schtó tón knjes je. „Jara pschecželny knjes!“ pschistaji; „a dawa pschezo nješchto do ruki. Wón khodżi tu hižo wjazy njedżeli-kóżdy dżeń, najskerje jeno, so by žo wuspał. Wbohi! sawěscże ma praweho smija sa żonu, so njemóże doma wutracz!“ —

Nětkotre dny posdżischo wotpocżowasche Mudraczk saßo doma w žwojej komorzy; a hdyž bě jeho narodny dżeń, dosta nowy sahlwk pod hłowu. **

Ze Serbow.

S Budyschina. Sskużobnik tudomneje swudowjeneje rentierki Grimmoweje, 24lětny Jurij Nowak, je žo w nozy wot žoboty do njedżele w žwojej komorzy spizy psches wuhlowy dym sadußył. Hdyž rano do jeho komory sa nim pohladachu, jeho morweho nadeńdżechu.

— Sańdżenu póndżelu bě w khlamach kóżkarja Flegla na żitnej haßy tu woheń wudyrił. Płomjenja žo s cżażom dohladawschi jo bórsy poddußychu.

— Po nowym tarifje žo wot cżelatow hacž do 125 puntow cżeżkoty, do Budyschina pschiwjesenych, 25 np. dawka bjerje. Měschczańska rada nětko k wjedżenju dawa, so ma žo pod mjenowanej wasy niz żiwa ale rěsna waha srosumicz.

— Dowolcże mi, so žo hižo nětko wopraschам, hacž scże Wy sa hußańzy abo pschecżiwo nim. Schtóż njecha wjele žadu měcz, tón wostaj naléto hußańcże hnězda na schtomach a płotach. Schtóż pak hinak myßli, tón swottorhuj nětko bórsy wschudże wschě hußańcże hnězda a smjetaj je do wóhnja. Ale wschitzy wobßedżerjo schtomow we wßy dyrbja hromadu dżeržecz pschi wojowanju pschecżiwo hußańzam; nětotsi žami sa žo pschecżiwo lehnjenju a pschisporjenju tych żerjakow niczo dokonjecz njemóża. Rosrěcżcże žebi, hdy by žo wschitkim najlěpje hodżiło na wustupjenje hußańczich hnězdow hicz. (Sahrodnik.)

— Ratarske wokrjeżne towarstwo je w sańdżenym lěcże sa 28 wobßedżerjow naczisli k drenażam darmo wudżěłacz dało. Tele naměry wupscheseżeraju 110 hektarow leżomnosce. Dalsche 90 hekt. je žo na rycżerkubłach naměriło. Też w tutym lěcże je ratarski komišar Dilger w Budyschinje poruczność dostał, namjety ratarjow pschijecz, kotsiż chżedża tole dowolenje ratarskeho wokrjeżneho towarstwa wużiwacz. Pódla drenaże žo też łuki darmo namérja.

— Sa protestantskich Sserbow w Draždżanach budże žo lětża w tamnischej kschižnej zyrkwi žerbska Boża žłużba se spowjedżu žlědowaze njedżelske dny kóżdy krócz dopołdnja w 11 hodżinach dżeržecz: njedżelu Laetare, 11. měrza; 3. njedżelu po žwjatej Trojizy, 17. junija; 16. njedżelu po žwjatej Trojizy, 16. sept.; a 2. adventsku njedżelu, 9. dezembra.

Se Scheschowa. Pjatk 27. januara je žo fajma, na tudomnych leżomnosczach stejaza a knježemu dworej žłuschaza, wotpaliła. Wona 80 kop rożki wopschijesche a bě sawěscżena. Na kajke waschnje je woheń wudyrił, žo hischcże wußlědżiło njeje.

S Kumwałda. Skoro żadyn dżeń žo njeminje, na kotrymż w Kumwałdże abo wokolnosczi nječhtó na trichinosu njewumrje. Pschi tym pschezo hischcże liczba khorych pschiběra. W tu khwilu leži khorych w Hornim Kumwałdże 145 woßobow, w Kumwałdże 20, w Laubje 7, w Lěwałdże 2, w Małym Dażinje 5, w Beiersdorfje 6, w Dürrhennersdorfje 2, w Wopałej 2, w Sprembergu 2 a w Lubiju 10 woßobow. Semrjeło je w Hornim Kumwałdże 13 woßobow, w Kumwałdże, Beiersdorfje a Neulaubje po 1 woßobje. Niz jenoż w Łużizy, też w dalschich stronach Sakskeje sa jara potrěbnych khorych pjenjesy hromadżuja. Swjeżelazy wunoschk je sběrkaw Lipsku měła, hdżež žu sa krótki cżaß 860 hriwnow nawdali.

S pólnych stron. Kaž s „Bramborskeho Zaßnika“ widżimy, je žerbski pißmostajeŕ k. Lapstich žo saßo do Wojerez wrócził, hdżež žo pódla nabożneho „Mißionskeho póßła“ nětko hižo nětotre léta też konserwatiwny „Bramborski Zaßnik“ cżischczi. Redaktor delnjo-

łužiſzy pißaneho „Bramborſkeho Zaßnika“ teho wuſtojneho pißmoſtajerja wješeły saßo do Łužiz wita; my hornjołužiſzy pſcheczełjo wobeju pomjenowaneju pißmow knjeſa Lapſticha runje tak naležnje poſtrowjamy.

S Rakez. Na tudomne druhe wucžeŕſke měſto ßu k. wucžerja Keŕka w Nowej Wßy powołali. Knjes Keŕk je poſkiczene měſto pſchijał. Budeſczańſke tſecże wucžeŕſke měſto, na kotrež běchu teho runja k. Keŕka powołali, po tajkim hiſchcże wobßadźene njeje. Dokelž lětßa jara mało ßerbſkich młodych wucžerjow ſ Budyſkeho ſeminara doſtanjemy, budże cżežko, wſchě wuprózdnjene ßerbſke wucžeŕſke měſta ſe Sſerbami wobßadźicź.

S Cźißoweje do Njedźichowa wjedźazu brunizowu żeleſnizu je něchtó wjazy krócź ſ kamjenjemi pokładk. Schtóż móże teho ſchkódnika ſ połnej wěſtotu mjenowacź, temu je prjodkſtejeŕſtwo podkopkow w Cźißowej 50 hriwnow myta ßlubiło. Po tej żeleſnizy khodźicź je tež ſakaſane.

W Sſlepom pola Mużakowa je knjeſej kantorej Rädże ßo wyßoke wuſnamjenjenje doſtało: worjoł mějicżelow kralowſkeho Hohenzollernſkeho domjazeho rjadu.

S Delnich Łužiz. Mało-Dobryńſka fara, kotraž Wulko-Dobryńſku a tež Woßenkowſku woßadu ßobu wobjima, ßłuſcha do najlěpſchich Khocżebuſſkeho wokrjeßa. Burſke pſchißłowo praji: „Dobryńſki farař ma kóżdy dźeń kórz żita, a njedźelu kórz pſcheńzy, a pſchikußowanje ma darmo.“ Sſerbſki farař Schadow chże nałeto ſe ßłużby ſtupicź. Něktoſi młodźi ßerbſzy duchowni ßu ßo ſamołwili; tajzy pak teho dobreho měſta hiſchcże doſtacź njemóża. Knjes kollator ſ Bärenſprung poſkicźi to ſaſtojnſtwo ſtarſchemu ßerbſkemu fararjej; tón pak ßo ſarjeknu, dokelž teho woßada hiſchcże nuſniſcho ßerbſkeho duchowneho trjeba. Na to je ßo ſtarſchi Němz powołał, tajki, kiž ßerbſki njemóże. Tak je, hdyž tež ßu ßerbſzy woßadni ßebi trójzy wob lěto Boże wotkaſanje ſe ßerbſkej rěczu wucżinili, ſaßo jene ßerbſke prědarſtwo mjenje, runjež woßada pſcheněmczena njeje, kaž je najjaßniſcho wobßwědczene pſches tu wobſtejnoſcź, ſo ßo ſa Bożu wjeczeŕ ſ najmjeńſcha něktore rasy ßerbſke Boże ßłowo żada. To je żałoſcź, ſo delnjołužiſkim Sſerbam duchowni njedoßahaju. Tak a teho dla je wokoło Khocżebuſa a Hródka ſozialdemokratija tež do pobożneho a ßwojej wyſchnoſcźi ßwěru poddaneho ßerbſkeho luda pſchimacź ſapocżała: pſchetož hdyž tež wjele wobydlerjow tam němſzy roſumi a derje doſcź němſzy rěczi, dha je tola tež wěſte a wěrno, ſo ßo kſcheſcźijanſtwo nima ſe ßamym pomjatkom wuknucź, ale ſo dyrbi ßo w dobo tež do wutroby ſaſchcźěpicź, a ſo móże ludźom do wutroby a do ßwědomnja jeno tón rěczecź, kiž ludowu macźeŕnu rěcź a żyłe jeho narodne waſchnje połnje ſnaje, tak ſo je bjes nimi doma a domjazy, tak ſo njeje bjes nimi zuſy ani jim zuſy. Kóżdy daloki póhanſki lud ma miſionarow ſe ßwojej ßamßnej rěczu, kiž tam ſ tajkej teho Knjeſa pſchipowjedaju; luby Bóh chżył miłoſcźiwje ſpożcźicź, ſo by ßo wěrjazym kſcheſcźijanſkim woßadnym w naſchim ßerbſkim kraju bórſy ſaßo wſchudźe ßerbſzy prědowało! Němſke ßobuſtawy woßady pſches to njeſchkoduja: pſchetož Němzy maju ßwoje němſke kemſchenje ßami ſa ßo, a ßerbſki farař je ſtajnje tež němſkeje rěcże połnje mózny.

Pſchipiß. To wſchitko płacźi niz jeno ſa Khocżebuſſku, ale tež ſa kóżdu druhu ſtronu, hdżeż ßerbſke woßady wobſteja, kotrymż je duchowny wodźeŕ ſe ßerbſkej rěczu trěbny a nuſny. So pak móhł tež młody duchowny dobre a wunoſchne fararſtwo pſchipokaſane doſtacź, trjeba ßo jeno ta naprawa naprawicź, kotraž je w něktorych krajach hižo pſchiwſata: mjenujzy ſo jemu hakle po wěſtych ſkutkowanſkich lětach połne dokhody teho měſta pſchipaduja.

Wußudźenja.

Powołanſka komora. Kaž hižo je ßo w ßwojim cżaßu w Serbskich Nowinach pißało, běchu cżeladni w Njebjelcżizach dla ſběhnjenja małych ßwjatych dnjow loni Jana (24. junija) wo wßy halekowali a ßo na to do Sſerbſkich Paſliz podali, ſo bychu pohladali, hacž ßnadź tam cżeledź mały ßwjaty dźeń dźěła. Dla kaženja měra běſche na to Kamjeńſke hamtſke hejtmanſtwo halekowarjow pokhoſtało. Wſchitzy hacž na cżeladnikow Mikławſcha Lipicża a Pětra Schäfera ßo khoſtanju podcźißnuchu. Mjenowanaj buſchtaj pak tež wot Kamjeńſkeho kawniſkeho ßuda ſaßudźenaj a nětko je ſkónczńje tež Budyſka powołanſka komora khoſtanje, wot Kamjeńſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa napokożene, wobkrucźiła.

Přilopk.

* W Schlegelu pola Woſtrowza ßu 29. januara na tamniſchu ßamotnje bydlazu wudowu Schäferowu rubjeżny nadpad ſcżinili. Rano ſahe muż ſe ßekeru pſched Schäferoweje kożo ſtupi a wot njeje, jej ſe ßmjercźu hrożo, żadaſche, ſo by jemu prajika, hdże ma ßwoje pjenjeſy ſkhowane. Hdyż je rubjeżnik w kſchini, pódla kóża ſtejazej, pytaſche, żona ſ kóża ſkocżiwſchi ſ komory wuběża a po pomoz wołaſche. Rubjeżnik ßo, ju na to dwójzy ſe ßekeru na ramjo praßnuwſchi, w cźmi ſhubi.

* Na hróſbne waſchnje je ßebi w Steinbornje pola Freiſtadta żyhelſki miſchtr żiwjenje wſał. Staru tſělbu ſ wodu natykawſchi wón kónz rołki do rta wſa a ßwojemu 4lětnemu ßynkej poruczi, ſo by ßwězu k pólvrowej pónojcźży dźerżał. Dźěcźo to ſcżini, a blizſchi wokomik ßo nan ſ roſtſělenej hłowu morwy dó jſtwy wali.

* Snaty „Juliusturm“, w kotrymż ßo khěżorſtwowy wójnſki pokład khowa, ſnutſka Spandauſkeje zitadele (twjerdźiſny) leži. Pſched tutej kaž tež pſched durjemi wěże ſtajnje wojeŕſka ſtraża ſteji. Měſtno, w kotrymż pjenjeſy leża, je runje tak ſeſamkane, kaž naſche żeleſne pjenjeżne khamory. Pokład ſe 120 millijonow markow wobſteji, kotrež ßo tudy khowaju, doniż je khěżorſtwo na nuſne wójnſke wudawki njetrjeba. Zyły pokład ßo w 10 wjetſchich wotdźělenjach namaka, wot kotrychż je kóżde ſaßo do 12 dźělow rosdźělene; duż pſchezo millijon markow hromadźe leži. Kóżdy millijon ſ dźeßacźi měſchkow wobſteji; w kóżdym je 100,000 mk., wot kotrychż ſtej dwě tſecźinje 20markowſkich, jena tſecźina pak 10markowſkich ſtotych. Zyły pokład je 95,580 puntow, po tajkim nimale 1000 zentnarjow cżežki.

* Nan cżeſtneje holcźki w Güſtrowje pſched krótkim mużſkeho wobſkorżi, kotryż běſche jeho dźowku pſchecźiwo jeje woli wokoſchał. Wuprajiwſchi, ſo je wobſkorżeny holcźku, ju pſchecźiwo jeje woli wokoſchejo, na cżeſcźi ranik, jemu tamniſche krajne ßudniſtwo 150 mk. pjenjeżneho khoſtanja napokoži.

* 37 lět ſtary njeżenjenz w Frankfurcże měješche myßle ßo żenicź a ßebi ſ nawěſchtkom we wjetſchich nowinach żonu pytaſche. Sſo pſchehladawſchi běſche ſtajeŕ w cźiſchcźeŕni w měſto 37 lět „87“ lět ſtajił. Ale to tam jaßnje ſtejeſche: „Samozity njeżenjenz.“ A hlej, na tónle naměſchtk 147 poſkicżenjow ſe wſchěch ſtron Němſkeje, ſ Awſtrikeje a Jendźelſkeje pſchińdźe. W kóżdym liſcże ſtejeſche, ſo chże ta, kotraž běſaje jón pißała, temu „ſtaremu knjeſej“ prawje ſbożowny wjeczor żiwjenja pſchihotowacź. Najmłódſcha tychle na żeńtwu ſwólniwych běſche 17½, najſtarſcha 65 lět ſtara. Ale jara mało tajkich běſche mjes nimi, kotrež pißachu, ſo maju tež něſchto ſamożenja.

* W Karzenje běſche ßo wóndano korczmaŕ ſapowjedźił dweju żidowſkeju pſchekupzow w ßwojim domje na nóż hoſpodowacź. A wón měješche ßwoju dobru winu k temu. So byſchtaj ßo na nim wjeczikoj, żidaj do hródże dźěſchtaj a korczmarjowemu konjej, jara rjanemu ſkocżeczu, wulki kruch mjaßa ſ pleża wurěſnuſchtaj.

* Runjež tam rubjeżnikow, kotrychż doßahnu, bjes dołheho ßudniſkeho pſchepytowanja ſ krótka ſatſěla, w nawjeczornych krajinach Wuheŕſkeje tola hiſchcże prawje ſrudne wobſtejnoſcże knjeża; żandarmojo tam rubjeżnikow a druhich njedoczinkow dokojicź njemóża. Poßlenje dny ßu tam někotrych ſtraſchnych rubjeżnikow ſajeli, kotrychż hižo lěta dołho pytachu, a pſched kotrymiż měješche zyła krajina wulku hroſu. Mjes jatymi je 21 lět ſtary pachoł, kotryż njedźiwajzy na tajke młode lěta hižo połne 4 lěta na rubjeżniſtwo khodźi a ma hižo jara wjele mordarſtwow na ßwědomju. Tež ſchtyrjoch burow ßu ſajeli, kotſiž ſe ßwojimi żonami w nozy na rubjeżniſtwo khodźachu. Njehańbicźiwje khróbli ßu rubjeżni hońtwjerjo, kotſiž po zuſych reverach khodża. Sa cźrjódu tajkich rubjeżnych hońtwjerjow, kotraž je 20 abo 30 muži ßylna, hižo dawno ßlědża; ale lepili dotal żaneho jenicźkeho ſ nich njeßu.

* Wóndano wuhnjemjecżeŕ ſ Devavanya w Wuheŕſkej wjeczor poſdże na wßy wuhnje mjeſcź dźěſche. Kaž ßo ludźo poſdźiſcho po ſtopach wokoło wulkeje Božeje martry, kotraž pſchi pucżu ſteji, dohladachu, ſtaj tam dwaj wjelkaj na wuhnjemjecżerja pſchiſchkoj, kotryż ßwój rěbl na Bożu martru ſtaji, na nju horje ſałeſe a ſ zykej ſchiju wo pomoz wołacź pocża. Sſłyſcheli jeho ßu, ale nichtó jemu na pomoz njepſchińdże, dokelž mějachu ludźo ſa to, ſo tam něchtó ſa żort tak woła. Naſajtra rano njeſbożowneho ſmjerſnjeneho na Božej martrje ßedźo nadeńdźechu.

* Po zykej Hornjej Italſkej mějachu ſańdźene dny wurjadnje krutu ſymu; thermometer hacž do 10 gradow ſymy po Reaumuru pokaſowaſche. Tež w jużnej Italſkej je mjerſnuło. Sſrjedź wulkeho rózka mějachu w Neaplu pſches 3 grady ſymy (po R.). Dźěłacźerja, kotryż běſche ßo pjany ſwjerſchnu draſtu ſeßlěkał, rano morweho na dróſy leżo nadeńdźechu; wón běſche w „ßłóncżnym Neaplu“ ſmjerſnuł. — Haj w měſcże Parma běchu nowiny ſamjerſke. Pſchetož w jenych tam wſchědnje wukhadźazych nowinach redakzija woſjewjeſche: „Sſuro-

weje symy dla nasche nowiny jutsje njewuńdu. Je=li so ważne powjesćże s Massauaha pschińdu, extra=kopjeno wudamy. Redakzija."

* Nowe lěto, to rěka: wot prěnjeje hodźiny noweho lěta hacź do pschichodneje nozy 12 hodźin, je žo w Romje 13 hólczatkow narodźiło, kotrež, dokelž bamž tónle dźeń žwój 50lětny měschniski jubilej žwjeczesche, w kschczeńzu wschitke mjeno Leo dostachu. Bamž je kóždemu tychle 13 Leonow po 80 mk. darił. Spodźiwna wěz, so je žo hólczatow tónle dźeń runje tsinacże narodźiło; pschetoz nehduschi bamž je na stole Pětrowym tež tsinaty, kotryž žo Leo mjenuje.

* W zyrkwi wjeski Levis w južnym Tirolu psched krótkim mišionar psched 3000 luda prědowasche. W czischczeńzy holczka, kotraž ma padawu khorosću, padże. Duž někotre žónske sa wodu wokacź poczachu. Ludźo, kotsiž w druhim kónzu stejachu, mějachu sa to, so žo w zyrkwi pali. Duž žałostna czischczeńza nasta, a mnosy buchu poteptani. Pjecź człowjekow morwych w zyrkwi leżo wosta; ranjenych je jara wjele.

* Psched někotrymi dnjemi dalmatiszy rybazy s Chioggia na dwěmaj łódźomaj abo wulkimaj czołmomaj mjes kupomaj Brazza a Solta napschecźo městu Spalato žwoje žycże s morja sběhachu; na jene dobo žylny stork wětra łódźi swróczi. Rybazy pak žo sa swróczenej łódźi sepschimachu a žo nadźejo, so jim na pomoz pschińdu, žo sa njej sdźerżachu. Jenoż 12lětny hólczez, kotryž běsche na jenej teju łódźow byk, wjazy widźecź njebě. Dołho njetrajesche, a schtyri druhe rybaske czołmy s Chioggia snjesbožonym na pomoz pschijědźechu a jich žobu wsachu. Sso pscheżwědcziwschi, so wo hólczezu, kotryž běsche žyn jeneho s tych wumóženych rybakow, nihdże niczo widźecź njeje, te schtyri czołmy wostajiwschi swróczeneju łódźow do pschistawa kupy Solta czeknuchu; pschetoz mjes tym běsche žo satraschny wichor sběhnuk. Ale druha łódź, kotraž běsche žo duzy se Spalata do Lissy na to njesboże dohladała, do Lissy pschijěwschi w pschistawje wosjewi, so je žo na morju njesboże stako. Kapitan, kotryž nad tamnischim pschistawom roskasuje, hnydom do Spalata telegrafiłku powjesćź póžła, a kapitan tamnischeho pschistawa na měsćze wschitko pschihotowa, so by žo rybakam pomoz póžłała. Nasajtra rano mała parna łódź „Colibri" se Spalata na kupu Solta dojědże, hdźež wbohich ludźi pschija; mjes nimi běsche tež rybak, kotryž běsche žwojeho hólczeza shubił a kotryž wo njeho jara žałoscźesche. Na to parna łódź hischcże ras na morjo won wujědże swróczenej łódźi pytacź, kotrejž tež nadeńdże. Swróczenej łódźi k parnej łódźi sady pschiwjasachu a sa tsi hodźiny do bliżscheho pschistawa pschiwjesechu. W pschistawje łódźnik Marinkowicz do jeneje teju swróczeneju łódźow saklepa, ale nutskach niczo žłyschecź njebě. Wón do druheje saklapa, a hlej, s nutska žo do łódźneje scźěny buchasche. Shubjeny hólczez po tajkim hischcże w łódźi nutska tczesche a běsche żiwy. Straschna wěz budźesche była, łódź wobroczicź. Duž do najdelnischeho dźěla łódźneje scźěny, kotraž s wody won tczesche, dźěru wudźěłachu a hólczeza żiweho s łódże wucźezechu. Poczinajo czerstwy powětr žrěbacź pak wón do womora padże, ale saźo k žebi pschińdże, hdyž běchu jeho shrěli; na to jeho s czopłym napojom poźylnichu. Połne 23 hodźin běsche hólczez w snutskownym łódże, hdźež běsche powětr husty w hromadu stłóczeny, mjes wodu a mjes łódźnym dnom pschebywak. Woda jemu s khwilemi hacź do wutrobna doźahasche; s nohomaj pak běsche zyły czaž we wodże byk, kotraž mějesche jenoż někotre grady czopłoty. Wokoło njeho běsche czmowa nóz. Wón też njewjedźesche, hacź łódź hischcże na morju płuwa, abo hacź je žo podnuriła. Sswoje dźěczo żiwe saźo dostawschi nan s radoscźu płakasche, mjes tym so běsche prjedy hodźiny dołho se sadwělowanjom žałoscźił a płakał. Wo tele spodźiwne wumóženje rybakoweho hólczka maju kapitan pschistawa w Spalacże, łódźnik Marinkowicz, kapitan małeje parneje łódże „Colibri" a jeho ludźo jenak wulku saźkužbu.

* Němski sastojnik běsche njedawno franzowsku knjeni na czescźi ranił; duž jeho jeje wuj, franzowski sastojnik, na žam a žam żadasche. Na belgiskich mjesach žo sastojnikaj wóndano tśěleschtaj. Druhu kulku s pscheczźiwnikom wumënjejo bu Němz satśělený, mjes tym so Franzowsa njesranjeny woteńdże.

* Musej jeneje Parižskeje hojeńnje je žo psched krótkim s dospołnje wuroscźenym žylnym rózkom wobohacził, kotryž žu žónskej s hłowy wurěsali. Žónskej běsche na hłowje s koże, w kotrejž maju włosy žwoje korjenje, rózk naroscźk, kotryž běsche 21 zentimetrow abo 9 zolow dołhi a swonkownje a też hewak w kóždym nastupanju na kosazy rózk podobny. Tajke rohi, kotrež žo pola człowjeka rědko namakaju, se żakłow nastawaju, kotrež žu khore. Niż jenoż rózk, ale zyła żakła dyrbi žo wurěsacź; hewak rózk s nowa roscźe.

* Tule symu drje žmy někotre dny měli, so krucże mjersnjesche, ale s zyła je pola naš syma dotal doscź miła była. Sa to maju w južnej Europje — w czoplischim kraju, kaž žmy prajicź swucźeni — straschne žněhowe mjecźele a žurowe mjersnjenje. W Sadrje (Zara) wukhadźaze južno=žerbske nowiny Narodni List wo tym pišaju: Poślenje dny buchu mnohe krajiny Dalmatiskeje wot satraschnych mjecźelow domapytane. W zykej wokolnoscźi Knina je žo telko žněha naschko, so mózesch do telegrafowych grotow s ruku doźahnucź. Ludźo wyšokich žepjow dla s domu njemózachu. We wšy Wjerpole pola Knina je khěża do hromady panuka, tajka hromada žněha na tśěsche leżesche; bur, kotryž w tymle domje bydlesche, jeho żona, dwě dźěsczi, wózom howjadow a wožoł buchu pod rospadankami pohrjebani. Ssuźodźa njesbožownych hnydom wuźypowacź poczachu; hdyž běchu 8 hodźin pospochi dźěkali, bura a jene dźěczo żiweju s rospadankow wucźezechu; żona a druhe dźěczo běschtej morwej. Skót běsche žo saduźył. Sa dwaj dnjej pak bur a też dźěczo semrjeschtej. Też w Golubicy je žo khěżka pod žněhowej czežu saźypka; wobsedźer je pschi tym wo żiwjenje pschischoł, teho runja něschto womzow. W Radoczicżu bu khěżka zyle sawěta; jeje wobydlerjo budźechu bjes dwěla shubjeni byli, njebudźische=li jim wotdźělenje żandarmow pschipadnje na pomoz pschischło. — Se Sale žo pische: W naschej krajinje je sańdźene dny tajki wichor sakhadźał, so ludźo žrjedź nozy s domow roscźěkachu, žo bojo, so satraschny wichor khěże spowala. Tónle wichor je tudy telko wolijowych schtomow spowalał, so je schkoda njeźmërna; dotal žo naczinjena schkoda s zyła wobliczicź njehodźi. Wulki dźěl wolijowych schtomow roslamanych na semi leži. Kak žylny je wichor był, žo trochu po tym žudźicź hodźi, so buchu sdomki, kotrež maju 80 zentimetrow (t. j. bjes małeho połdra łóhcża) w pscherěsku, kaž žkomjane stwjelza slamane a rosschcźěpjene. Mózemy prajicź, so je połoja wolijowych žnjow na dźeżacź lět won shubjena; někotsi wobžedźerjo wolijowych sahrodow tudy žu pśches tónle njesbožowny wichor wo wscho pschischli a hotowi proscherjo.

* Dźiwna wěz je žo psched dwěmaj njedźelomaj rumunskemu burej stała. Burej běchu žwinje kranuli. Sa nimi žlědźo wón žwoje žwinje w Obradźinje nadeńdże, ale sarěsane. Wjeżeły, so je žwinje wušlědźił, wón se žwojim 10lětnym žynkom, kotrehoż sady žo na žanje žadźi, saźo domoj jědźesche. Sso duzy po pucźu sa žynom wohladawschi žo wón dohlada, so je dźěczo na žanjach žedźo smjerśko. So by czěła dla w bliżschim městacźku, psches kotrež pschijědże, sadźerżany njebył, bur czěło do měcha tyknu, kotryž hischcże staroscźiwje do płachtow sawali. W městacźku wón psched korczmu sasta. Hdyž pak sa něschto czaźa saźo s korczmy stupi, so by dale jěł, žo wón dohlada, so měch s morwym dźěsczom wjazy na žanjach njeleži: sa to mějo, so je w měsche mjaźo, běchu paduschi, mjes tym so běsche burik w korczmje žedźał, měch kranuli. Hacź dotal hischcże žo wušlědźiło njeje, hdże je czěło wostako.

* W Wolhynskej w ruskej Pólskej je njeźmërnje wjele žněha panuko. Mnohe wšy žu sažněhowane a wschón wobkhad wotrěsnjeny. Wjele ludźi je w žněsy smjersnuko.

* S New=Yorka w Amerizy žo telegrafiruje: Schtwórtk 26. wulkeho rózka je nasche město satraschny žněhowy mjecźel domapytał, kajkiž tudy najstarschi ludźo njepomnja. Sa 31 lět je žo prěni krócź stako, so žo na New=Yorkskej zentralnej żelesnizy jědźicź njemózesche. Hdyž běsche žo zyły dźeń pospochi žněh schoł, wot schtyrjoch hodźin popołdnju żadyn czah wotjecź a żadyn k nam pschijecź njemózesche. Czahi w hobrskich žněhowych žepjach tczazy wostawachu; wscha próza, je se žněha wucźahnucź, běsche podarmo. Pschi tym běsche tak žurowje syma, so žu mnosy pucźowarjo w sawětych czahach žedźo smjersnuli. Też hewak je žo s mjecźelom wjele njesboża stako. — Też w narańschich krajinach žylne mjecźele sakhadźeja. Tu a tam na żelesnizach do zyła wjazy jězdźicź njemóża.

* Pola Bradforda w kraju Massachusset w Amerizy njedawno spěschny czah, hdyž runje s najwjetschej spěschnoscźu jědźesche, s kolijow wujědże; 10 wosow žo rosbi, 10 pucźowarjow bu sabitych a 54 druhich je ranjenych, mjes nimi mnosy czežzy. Někotre wosy do drjewjaneje khěżki praźnuchu, w kotrejž dźěkacźerjo pschebywachu; też tucźi buchu sabicźi.

* Hdyž žo w Kaliforniskej w Amerizy njedawno czah dwórnischczu Sumeru bliżesche, žo poźleni wós wot czaha wottorże. W tymle wosu 200 wucźahowarjow žedźesche, mjes kotrymiž běsche połoja Czechow. Wós s nahleje hórki spěschnje dele czěrjesche, na měsćze, hdźež žo kolije do koła winu, s kolijow skoczi a s wyšokeje naźypje dele padajo žo wjazy krócź pschekuli. Psches pěz, kotraž wós tepjesche, žo wós sapali, a s dweju stow pucźowarjow žadyn jenicźki njesranjeny njewosta. Mnosy buchu sabicźi, drusy žo spalichu, a sbytkni žu czežzy ranjeni.

Cyrkwinske powjesće.

Sa tydźeń je w Michalskej zyrkwi němska spowjedź s předowanjom.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan August Lischka, dźěłaćeŕ w Delnjej Hórzy, s Marju Karolinu Urbanez w Delnjej Kinje. — Jan August Ducźman, dźěłaćeŕ na Židowje, s Marju Scholcźiz w Pschiwćizach.

Katholska zyrkej: Jan Kětan, khěžnik a murjeŕ w Sslonej Borschcźi, s Marju Mětowskez tam. — Anton Tuma, khěžnik a žedlarski mischtr w Přěčezach, s Madlenu Rycźerjez s Bójšwez.

Křćenl:

Michalska zyrkej: Khorla August, Handrija Wobsta, maleho sahrodnika w Wulkim Wjelkowje, š. — Hana, Khorle Jaroměra Ernsta Bergera, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Bertha Theresija, Jurja Schmidta, khěžerja a krawza w Jeńkezach, dź. — Liddy Marja, Khorle Ernsta Schuhmanna, cźěšle pod hrodom, dź. — Ernst Bohuwěr, Handrija Ernsta Wróbla, kublerja w Rabozach, š.

Katholska zyrkej: Marja Herta, Franza Marschnera, khěžerja a cźašnikarja tudy, dź. — Marja, Jana Augusta Kindermanna, dźěłaćerja w Hněwšezach, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 26. januara: Ernst Hermann, Jana Hendricha Glauscha, žiwnoscźerja w Ratarjezach, š., 1 m. 18 d. — Hana swud. Mjerwina rodź. Nowakez se Sslonеje Borschcźe, 74 l. 5 m. — 29. Marja Theresija, Jana Ernsta Teicha, dźěłaćerja pod hrodom, dź., 9 m. 27 d. — Kschescźijan Jaroměr Herberg, dźěłaćeŕ s Niederoderwitz, 52 l. 7 m. 4 d., na Kelnjanskich leżomnoscźach smjersnjeny namakany. — 31. Lina Marja Rychtarjez, Ernsta Schattela, dźěłaćerja w Wulkim Wjelkowje, mandźelska, 35 l. 6 m.

Płaćišna žitow a produktow w Budyschinje

28. januara 1888.

Žitowy dowos: 2842 měchow.	Na wikach wot mk.	Na wikach wot np.	Na wikach hacź mk.	Na wikach hacź np.	Na bursy wot mk.	Na bursy wot np.	Na bursy hacź mk.	Na bursy hacź np.
Pschenica . . . . . běła	8	63	8	75	8	63	8	75
" . . . . . žołta	7	92	8	16	8	10	8	33
Rožka	5	80	6	8	6	1	6	14
Jećzmjeń	5	89	6	23	5	80	5	98
Wowš	5	—	5	50	5	—	5	35
Hroch . . . . . 50 kilogr.	6	94	10	28	—	—	—	—
Woka	6	39	6	67	—	—	—	—
Jahły	12	—	15	—	—	—	—	—
Hejduschka	15	50	16	—	—	—	—	—
Běrny	1	90	2	10	—	—	—	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	1	80	2	20	—	—	—	—
Pschenična muka 50 " . . .	7	—	16	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	6	—	9	75	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	—	2	—	—	—	—	—
Ssłóma . . 600 " . . .	17	—	17	50	—	—	—	—
Prošata 734 schtuk, schtuka . .	8	—	16	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	3	50	3	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—

Dražđźanske mjašowe płaćišny. Howjada 1. druźiny 53—57 mk., 2. druźiny 48—52, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne šwinje 47—50 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 3. februara: Mjersnjenje.

Psches šudnistwo ma šo na pschešadźowanje pschedawacź: wutoru 7. februara dopołdnja w 11 hodźinach w Běłych Noßlizach 3 jendźelske kućzowe graty, 1 teschin, 1 tšelba, 1 žonjazy kožuch, 1 słoty žonjazy cźašnik, 1 słoty cźašnikowy rjecźas, 1 pjerschcźeń a šleborne łžizy. — Pónjelu 6. februara dopołdnja w 10 hodźinach w Droždźiju pola Wirtha 1 kóń a dźělba twarožka.

Pschenajecźe ryczeŕkubła.

Ratarstwo ryczeŕkubła w **Dobroschizach** pola Njeßwacźidła, něhdźe 110 akrow wopschijaze, ma šo wot 1. julija t. l. šem na scźěhowaze 12 lět pschenajecź.

Na wotnajenje smyšleni chzyli šo k podpisanemu wobrocźicź.

W Budyschinje, 28. januara 1888.

Prawisnik **Seyfert.**

Hacź do 150,000 hriwnow měschcźanskich pjenjes je na wěste hypotheki wupožcźicź.

Rěcźnik **Mütterlein.**

Hacź do 30,000 hriwnow mam na wěste hypotheki wupožcźicź.

Rěcźnik Mütterlein.

3700 hriwnow na wěstu hypotheku mam hnydom abo k 1. haprleji wobstaracź.

Rěcźnik Mütterlein.

Jara rjany wulki kožuch je płaćišny hódno na pschedań w Budyschinje na bohatej hašy cźišło 26, I.

Drjewowa awkzija

na Hatkowskim revěrje.

Pónjelu 6. februara t. l. ma šo
60 dołhich hromadow a
12 twjerdych schcźěpow
sa hnydom **hotowe pjenjesy** na pschešadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin w popoku.

W Minakale, 1. februara 1888.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 6. februara 1888 dopołdnja wot 1/2 10 hodźin maja šo na **Hrodźischcźanskim revěrje**

50 twjerdych dołhich hromadow a něktore wužitkowe kruchi pod wuměnjenjemi, prjedy awkzije wosjewjomnymi, na pschešadźowanje pschedawacź. Shromadźišna w drjewnischcźu pola łužiczkow.

J. Wiedemann.

Drjewowa awkzija

na Łupjanskim revěrje.

Wutoru 7. februara t. l. ma šo
57 twjerdych dołhich hromadow,
11 1/2 rmtr. twjerdych schcźěpow,
16 woßyzowych wužitkowych kruchow a
126 šuchich dołhich hromadow
sa hnydom **hotowe pjenjesy** sjawnje na pschešadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin w hajkowni w Bukowzy.

W Minakale, 1. februara 1888.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 8. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma šo na **Czichonjanskim** a **Libochowskim** knježim revěrje
106 twjerdych dołhich hromadow,
10 rmtr. břešowych schcźěpow,
7 rmtr. dubowych "
30 khójnowych a schkowronczich wulěßowanych hromadow
na pschešadźowanje pschedawacź. Sapoczatk pschi Wjeßelzy niže Nowych Czichońz.

Hajnk.

Drjewowa awkzija.

W Hućzinjanskim hosćenzu

ma šo scźěhowaze drjewo **Połpiczanskeho statneho hajniskeho revěra**

schtwórtk 9. februara 1888

dopołdnja wot 1/2 10 hodźin,

25 mjehkich klozow 13 hacź 15 cm. hornjeje tołstoscźe, 4,5 mtr. dołhich,	w wotdźělenjach 56, 57, 71, 74, 75, 76, 99, 106 a 109,
20 mjehkich klozow 16 hacź 22 cm. hornjeje tołstoscźe, 4,5 mtr. dołhich,	
40 wotwjerschkowanych krutych žerdźow 8—12 cm. hornjeje tołstoscźe, 5,0 mtr. dołhich,	
25 rmtr. mjehkich palnych schcźěpow,	
6 " twjerdych " knyplow,	
95 " mjehkich " "	
130 " twjerdeje walcźiny,	
18 " mjehkeje "	
1500 walcźkow " "	
4 dołhe hromado twjerdeje walcźiny,	
147 dołhich hromadow mjehkeje "	
36 rmtr. mjehkich pjeńkow,	

sa **hotowe pjenjesy** pod wuměnjenjemi, psched awkziju wosjewjomnymi, na pschešadźowanje pschedawacź.

Podpisane revěrske sarjadnistwo drjewa, na wobhladanje leżaze, wukaže.

W Draždźanach a Połpizach, 26. januara 1888.

Kral. hajniski rentski hamt: **Garten.**

Kral. hajniske revěrske sarjadnistwo: **Grohmann.**

Khěža

w najlěpschim wobkhodnym położenju Budyschina, s wulkim dworom, žuchimi wobschěrnymi składami, sa kóžde dźěło žo hodźaza, je płaćizny hódno na pschedań. Bližšche je pola wobžedźerja na bohatej haßy 26 po 1 skhodźe shonicź.

Rjane žadowe schtomiki

pschedawa tunjo, so by s tym rumował, **Lichański knježi dwór.**

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow žylne, kupuje po najwyschschich płaćizny

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Nasymske kosaze, sajecze, karniklaze, kaž tež wschě druhe kože kupuje a płaći najwyschsche płaćizny **Gustav Naucke**
na garbarskej haßy 16.

S dobom poručam pschi potrjebje žwój wulki skład pjelschczowych kožow, do kotrychž mole njepschińdu; teho runja wschě kože derje a tunjo dźěłam.

Jerje

wulke a derje žłodźaze
porucza po 4 np.
Hermann Lemke
na jerjowej haßy 3.

Hollandske jerje

rjane tučne ryby po 4, 5, 6 np.
porucza
J. G. Klingst Nachf.

Syrop

punt po 12 np.
porucza
J. G. Klingst Nachf.

Khofej

w wulkim wubjerku
paleny a njepaleny
porucza po tunich płaćizny
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Syrop

punt po 12—40 np. porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Drjewowa awkzija.

Na Njeßwačzilskim revěrje w Koblizach

ma žo **pjatk 10. februara 1888 w 3. lěžnym wotdźělenju**

90 klozow 11—16 cm. hornjeje tokstosče, 4—5 mtr. dołhich,
100 žerdźow 7—11 „ delnjeje tokstosče, 5—6 „ „
62 rmtr. schćěpow,
60 „ kuleczkow,
184 „ pjeńkow,
600 „ walczinu

na pschešadźowanje pschedawacź.

Shromadźizna dopołdnja w 10 hodźinach w drjewnischczu.

W Koblizach, 2. februara 1888.

A. Schieber, hajnik.

Wupschedawanje!

Pónděelu 6. februara a tež hižo njedźelu popołdnju budźa žo **drastne tkaniny, mantle, wobwěschki, deschčne mantle** a **spódne žukuje** wupschedawacź.

August Grützner.

Sa konfirmandki

poručam
čzorny a bruny kaschemĕr a
čzorny a bruny alpakka mohair
po jara tunich płaćizny a w dobrych kajkosčach.
H. Kayser na žitnej haßy 10.

H. R. Teutscher w Budyschinje

33 na kamjeńtnej haßy 33

porucza žwój wulki skład prostych khachlow, khachlizu po 12, 15 a 18 np. w wschelakich barbach; wschě druźiny khachlowych rokow, pěznych rokow, schamotow atd.

Mydlarnja Herm. Puya

w Budyschinje na žerbskej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre žuche	punt po	40 np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„ „	36 „
žołte wóskowe mydło I	„ „	40 „
žołte wóskowe mydło II	„ „	30 „
soda	„ „	5 „
schterku	„ „	22 „

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtunischej płaćizny.

Čzistowolmjany,

čzorny a dwójzyschěroki kaschemĕr

stary kóhcź po 60 np., 80 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 50 np., 1 mk. 80 np., 2 mk., 2 mk. 30 np., jara rjaneje čzorneje barby a jara płaćizny hódno, teho runja dźělbu sbytkow k wobleczenjam pod płaćizny porucza

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Pschedeschczniki

jenož wulke, s najlěpschich tkaninow dźěłane, w wulkim wubjerku po tunich płaćizny porucza

pschedeschczńikarnja **Richarda Rinki**
8 na sadnej bohatej haßy 8.

Turkowske žłowki

najlěpscheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaćizny.

Zigary,

tobak k kurjenju a schnupowanju

w wulkim wubjerku po tunich płaćizny porucza
Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Dürrenbergsku warnu žół
Dürrenbergsku skótnu žół
(kotraž je, kaž je snate, najlěpscha)
porucza najtuńscho
Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Dr. E. Weberowy
alpenski selowy tej
krej czischczazy
woprawdźity jenož w snatych haptykach
w pakczikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždźanach.
W Budyschinje w haptykomaj; hlowny skład w měschczańskej haptyzy; w Schĕrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

Hamburgsko-amerikanske paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parolódźna jězba
Hamburga do **New-Yorka**
kóždu žrjedu a njedźelu,
Havra do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
Stettina do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
Hamburga do **Wjeczorneje Indiskeje**
měsačnje 3 krócz,
Hamburga do **Mexika**
měsačnje 1 ras.

Towarstwowe póstske parne kóždze podawaju wubjernu jěd a pschihódnu puczowanisku składnosć sa kajutowych a bjeskubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

Hornczerńja a khachlowy sklad

H. R. Teutschera

w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 33

porucza swój **wulki sklad wschěch druzinow khachlow** we wschěch barbach a kajkosczach wot najprosczischich hacz k najwoßobnischim.

Khachle a warne maschiny so derje, kmanje, trajnje a tunjo stajeja.

Ssadowe schtomiki

sylne wyßoke, pschedawaja so dla njedoßahazeho ruma letusche nalěczo po jara poniżenych płaczisnach. Jara so pschihodźaza składnosć sa gmejnskich pschedstejiczerjow a kublerjow atd., kotsiż chzedźa pschi puczach atd. schtomiki sadźecź.

Ssadowa schtomownja
dr. Herrmanna a Wetzki.
Kontor na sadnej bohatej haßy 3.

Khosej

paleny a njepaleny, hischcze stare, derje skłodźaze druziny po tunich płaczisnach porucza

Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

K konfirmaziji

poruczam swój wulki sklad

spěwarskich.

A. Schöncke, knihiwjasar
na hauensteinskej haßy 1
pschi prjedawschich butrowych wikach.

Czorny kascheměr

we wschěch kajkosczach
a jenoż najlěpscha twora,
wobleczenje
10 kohczi dwójzy schěroko
hižo po 6 mk. 50 np.

Hermann Beermann
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haßy 6
s napschecza radneje pinzy.

K selenemu schtwórtkej

porucza

spěwarske

w najwjetschim a najrjeńschim wubjerku **trajnje do dobreje koże** swjasane tunjo

Oscar Klahre,
knihiwjasar na jerjowej haßy 11.

Ssobotu pschi měschczanskej haptyzy w rjedźe knihiwjasarjow.

Wuměnjenje żita.

Sa żito dobry khlěb wumenja **Josef Michalski,** pjekarski mischtr na sahrodnej haßy 1, na rózku hospitalskeje dróhi.

Wosjewjenje.

Dokelž je so w Njeßwaczidle a wokolnosczi rosscheriło, najskerje so by so mi **schkodźiło,** so mjaßo drózscho pschedawam hacz druhdźe, dawam k wjedźenju, so pschedawam

1 punt praweje wahi howjaseho mjaßa po 45 np.
1 = = = swinjazeho mjaßa = 50 =
1 = = = czelazeho mjaßa = 45 =

G. Gäbel, rěsnik w Njeßwaczidle.

Spěwarske

serbske a němske, jednorje a jara woßebnje swjasane, porucza w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach

Gustav Rämsch na bohatej haßy 21.

Pscheměnjenje wobydlenja.

Wot dźenßnischeho dnja bydlu w swojim samßnym domje na

Budyskej drósy 44 delka.

Ja każ hacz dotal psched Budyskim krajnym sudnistwom a psched wschěmi hamtskimi sudnistwami praktizěruju.

W Biskopizach, 28. januara 1888.

Rěczník **Zieschang** na Budyskej drósy 44.

Wotewrjenje khlamow.

Czesczenym Serbam w Budyschinje a wokolnosczi k wjedźenju dawam, so swym dźenßnischi dźeń na **mjaßowym torhoschczu 8** w domje knjesa pschekupza **Christopha Holtscha Nachf.**

kolonialtworowe, winowe, spirituosowe, tobakowe, zigarowe a barbotworowe khlamy

pod firmu

Richard Hauffe

wotewrik.

Niz jenoż dołholětne skutkowanje w tajkim wobkhodźe, ale też njepoßrědne swjaski s najlěpschimi firmami mi mózno czinja, wschě żadanja, na mnje so stajaze, dospołnje spokojicz. Czesczenym Serbam lubju, so budu so stajnje prózowacz, swojim wotebjerarjam kóżdy czaß sprawnje a derje poßłużecz. Wo dobrocziwe podpjeranje mojeho pschedewsacza prosscho poruczam so s poczesczowanjom

Richard Hauffe.

Komotowe a wosowe latarńje

porucza po tunich płaczisnach

E. Dominik,
klampnarski mischtr
na bohatej haßy.

W Drożdżijskim hosczenzu

njedźelu 5. februara

kósłopiwowy swjedźeń

s **rejwanskim wjeßelom.**

Pschecżelnje pschepruschuje

Tschieter.

W wudawarni Serbskich Nowin su dostacz:

Sserbske kmótsjaze listy.

Na **Milkeczanskim knježim dworje** so dwě dźěłacźerskej swójbje s dobrymi wopißmami pytatej.

Młody człowjek, na ratarstwo so wustejazy a kotryż wě s konjemi wobkhadźecz, dostanje służbu pola **Wittiga** w Sczijezach.

K 1. měrzej abo 1. haprleji so ródna holza sa dźěczi a domjaze dźěło pyta wot **Rabesoweje** na bohatej haßy 16 po 1 skhodźe.

K 1. haprleji so starscha ródna holza do jeneho farskeho doma pyta. Shonicz na swonkownej lawskej haßy 26, I.

Wuczobnika

sa swoje drogowe a kolonialtworowe khlamy pytataj

bratraj Měrschej
pschi żitnych wikach w Budyschinje.

Wuczobnik so pyta.

Sa swoje kolonialtworowe a zigarowe khlamy k jutram wuczobnika, po mózności swerbskeje rěcze mózneho, pytam.

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Wuczobnika

sa swoje kolonialtworowe a spirituosowe khlamy k pschichodnym jutram pyta

Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Hólczez, kotryż chze **pjekarstwo** nawuknucz, może do wuczby stupicz pola **E. Schütze,** pjekarskeho mischtra na snutskownej lawskej haßy 3.

Rěsniskeho wuczobnika k jutram pyta **Heinrich Heiselbetz,** rěsniski mischtr na kotoskej haßy 18.

Ssyna sprawneju starscheju pyta jako wuczobnika

August Stöbe, pjekarski mischtr
na garbarskej haßy 21.

Wuczobnika pyta

Fr. Hellmuth Bleyl,
filkarski mischtr.

Hólczez, kotryż chze **pjekarstwo** nawuknucz, so pyta wot

Augusta Dernoschecka
na swonkownej lawskej haßy 6.

Ssylneho hólczeza sa warjenja plahowaze sahrodnistwo pyta

J. Mieth,
sahrodnik na taschbarku 4.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryż chze khlěb a běle pjeczwo pjez nawuknucz, może do wuczby stupicz pod hrodom czißko 9 pola

D. Zuschki.

Hólczez,

kotryż chze **pjekarstwo** nawuknucz, może pod pschihódnymi wuměnjenjemi do wuczby stupicz pola pjekarskeho mischtra **Woitza** na Zidowje.

Hólczez, kotryż chze **sedlarstwo** a **tapezěrarstwo** nawuknucz, darmotnu wuczbu namaka pola **Augusta Kopty** w Klukschu.

Richard Hauffe
Helene Hauffe
rodz. **Müllerez**
swěrowanaj.

W Budyschinje, 2. februara 1888.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjcm do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 6. **Sobotu 11. februara 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. S mnohich stron šu šo sakskemu šejmej petizije, sakońšzy poručene hladanje sa trichinami žadaze, pschepodate. Ssejm wo tejle należnoscźi, sa kotruž šo po srudnych podawkach w Reichenbachu a Kumwałdźe jara sajimaja, 6. februara wuradźowasche. Pschi debacźe šo wschitzy rěčnizy sa to wuprajichu, so by šo psches krajny sakoń poručiło, so maja šo wschě šwinje, kotrež šo rěsaja, sa trichinami pschepytacź. Statny minister Nostitz-Wallwitz pschipowjedźi, so knježerstwo dla sawjedźenja sakońšzy poručeneho hladanja sa trichinami sakońsku pschedkohu šejmej pschedpołoži, tak bórzy hač budźe šebi šejm to žadacź. Liczba hač dotal wuwučenych hladarjow sa trichinami by drje sa města dossahała, tola niz sa wšy, cźehoż dla móhło šo hladanje sa trichinami hakle sa někotre lěta sawjescź. — W wutornischim pošedźenju druha komora sakoń wo srjadowanju sawěscźenja psche khorosću a njesboże sa wošoby, ratarske a hajnische dźěło sastawaze, dowuradźi. — Pschi doprědnym wuradźenju sakońskeho nacźiska dla sapłacźenja khóstow pschi sjenocźenju leżomnoscźow nasch šerbski sapóšłanz knjes Kerk spomni, so budźe šo sakoń wot ratarjow s wješekoscźu witacź, a namjetowasche, so by šo sjenocźenje šušodnych małych leżomnoscźow psches poniženje płacźisny spěchowało. — Petiziju wo wotwjasanje rybarskeho prawa w zusych wodach šejm knježerstwu k rospominanju poruczi. Na to se Seydewitz wo petiziji Kamjenskeho ratarskeho towarstwa a Hornuffa a towarschow w Brunej, paragrafaj 139 a 140 wohenjsawěscźazeho sakonja wot 25. augusta 1876 nastupazej, rosprawu poda. W petiziji proscha, so byschtaj šo mjenowanaj paragrafaj s nowa w hamtskich nowinach wospjet wosjewikoj, po kotrymajž šmě šo sa pscheměnjenje mjehkeho krywa do twjerdeho, k naprawjenju palnych murjow a mašiwnych twarow a sa wotstronjenje woheń-hrožazych twarjenjow sarunanje s woheńsawěscźazeje pokładnizy wupłacźicź. Pschi rosrěčźowanju, na to šo pocźahowazym, šo tež sapóšłanzaj Kokla a Kerk wobdźělischtaj. Pošledníschi šo na to wobcźežowasche, so šo wjetschi dźěl prócstwow wo pjenježnu podpjeru wot komory wóhnjoweho sawěscźenja wotpokasa, haj so šo na wjele prócstwow šamo njewotmolwi. Pošledníschi statny minister s Nostitz-Wallwitz prějesche, kotryž dale na to pokasa, so šo podpjeranje niz wot ministerstwa, ale wot komory wóhnjoweho sawěscźenja pschiswoli. Skónczńje šo petizija sacźišnu.

— Se San Rema je nastróžaza powjescź pschischła, so je šo schijna khorosćź němskeho krónprynza njejabzy shórschika. Lěkarjo šu šo k operaziji rossšudźili a teho dla hnydom profešora Bergmanna w Barlinje telegrafischy do San Rema powołali.

— Kónz sańdźeneho tydźenja šu šo w němskich a s dobom też w awstriskich knježerstwowych nowinach wucźinjenja němsko-awstriskeho swjaska wosjewike. Po zykym šwěcźe je tutón podawk hłuboki, haj porażazy sacźischcź cźinik. Powschitkownje měnjachu, so je po wosjewjenju němsko-awstriskeho swjaska wójna s Ruskej bliska. Wscho šo wulkeje europiskeje wójny bojesche, kotrejež šo po sdacźu sminucź njemóžachmy. Strach, kotryž bě zyku Europu sajał, je wjerch Bismark sańdźenu póndźelu w němskim khěžorstwowym šejmje rucźe stužił. Hdyž tam sakońska pschedkoha wo pošylnjenju brónitoscźe němskeho wójska na dnjowym rjedźe stejesche, šo wjerch Bismark jako přeni rěčnik k šłowu samolwi. Wón praji: „Pšches šwoje šłowa wjetschinu sa pschedkohu njepowjetschu. Wo politiskim pokoženju rad njerěcźu, dokelž móže jene šłowcźko najcźežscho ważaze scźěhwki měcź. Tola pschi satraschenju powschitkowneho měnjenja šo rosjašnjenje wot ministra swonkownych należnoscźow žada. Móhł na to pokasacź, schtož šym loni na tutym měscźe prajił. Hdyž je šo bjes tym pokoženje pscheměniło, je šo to skerje k lěpschemu hač k hórschemu stało. Loni šo wójny se strony Franzowskeje bojachmy. Dobre snamjo je, so je šebi Franzowska měrneho Carnota sa presidenta wuswolika, bjes tym so na druhej stronje wójnszy smyšleni ministrojo wotstupichu. Franzowska je dźenša mjenje roshorjena hač loni, a wójnski strach też dźenša po sdacźu bóle s Ruskeje hač Franzowskeje hrozy. Tola też wo Ruskej hinak hač tehdy nješudźu, hdyž prajich, so šo s jeje strony žaneho nadpada bojecź njetrjebamy. Ssym pschešwědcźeny, so šebi ruski zar wotmyšlik njeje, naš nadpanucź. Sswědcźenje zara je mi w tutym nastupanju wjazy hódne, hač šwědcźenje ruskich nowin, kotrež njejšu žana móz, kaž franzowske nowiny. Sskowam ruskich nowin njewěrju, šłowam zara Alexandra pak połnje wěrju. Poměry po prawom hinasche njejšu, hač běchu w lěcźe 1879. Pschidam, so móže šo shromadźowanje ruskeho wójska pschi mjesach straschne sdacź, njewidźu pak žaneje pschicźiny k ruskej abo europiskej wójnje. Ruska nima interešow, so by šebi pruske abo awstriske kraje pschidobyła. W šwojim dowěrjenju šamo tak daloko du, so by ani wójna s Franzowskej žaneje wójny s Ruskej sa šobu njeměła, tola na wopak bychmy wójnu wot Franzowskeje wotcźakacź měli. Njemóžu wschak wot ruskeho ministerstwa swonkownych należnoscźow žaneho rosjašnjenja dla shromadźowanja wójska žadacź, tola snajo swonkownu politiku sa cźaš cźłowiskeho žiwjenja, móžu šebi to wukožicź. Mam sa to, so šo ruske knježerstwo na to hotuje, so by pschi bliščim europiskim mucźenju ruskemu hłošej doras dało a teho dla by šwoju brónisku móz po móžnoscźi daloko k wjecźorej pošunuło. Móžno, so Ruska bliski wobrót w bołharskim praschenju wotcźakuje, so móhła s wjetschim dorasom hnydom wustupicź; šnadź dyrbja diplomatiske požadanja psches to wjazy ważnoscźe dostacź, so sa nimi wójsko k wójnje hotowe steji. Myšlu šebi, so šo europiske mucźenje bliži. Ssmy w tutym stolěcźe schtyri mucźenja na Balkanje měli. Wone šo kóžde dwazecźi lět scźěhowachu. Cźeho dla dyrbjało blišče hižo nětko pschińcź? Tež pólske revoluzije šo w wěstych periodach wospjetowachu. Móžno, so Ruska wójsko w Pólskej shromadźuje, dokelž Polakam njewěri. Teho runja je knježerstwo w Franzowskej w stajnym pscheměnjenju. Nimamy žaneje pschicźiny, do pschichoda cźornischo hladacź, kaž hač dotal. Pschi balkanskim praschenju šo wo naš hakle w druhim rjedźe jedna. Jeli so šo na Balkanje mucźicź sapocźnje, budźemy najprjódzy wotcźakacź dyrbjecź, kak šo mozy, pschi tym najbliščse wobdźělene, sadźerža. Ssmy hižo w hórschim pokoženju byli, tak 1840, 1858 a 1863. Njenadpanjemy nikoho, so bychmy nadpad pschescźahnuli.

Hižo w lěcże 1863 ßo wězy tak mějachu, so mje zyły ßwět k wójnje nuczesche. Ja ßym ſ měrom czakał, hacz na naß bija. Mam ſa to, so ßym tak derje czinił. Niedźiwajo wschěch njewjedrowych ſnamjenjow tehdy wěſte ſměrowanje pſches dowěrne poczahi tſjoch khěžorow naſta. Tehdy wſchak, każ nětko, běchmy na to pokaſani, naſche mozy tak rosmnožicź a naprawicź, ſo bychmy w czaßu potrjeby tu jako ßylny lud ſtoli, kotryż móże ſe ßamßnej ßylnoſczu ßwoju móz wobßwědczicź a ßwoju ważnoſcź, doſtojnoſcź a wobßedźenſtwo ſakitacź; ſa to nam njemóże, njeßmě żadyn wopor pſcheczeżki byczź. Wójnſke pokhilnoſcże Franzowſkeje a Ruſkeje naß k woborje nucża, ſchczuki w Franzowſkej a Ruſkej naß nucża, ſo njebychmy karpy byli, ſo bychmy hromadźe dźerżeli. Nam je móżno, każ żanemu druhemu ludej, ßwojim pſchecziwnikam ſ wulkej mozu napſcheczo ſtupicź. Naſche pſcheczelſtwo ſ Ruſkej ßo pſches dobyczeŕſku wójnu lěta 1866 njepſchetorhnu. Pruſka je pſchezo Ruſkej ſwólniwa była a je jej někotru ßłużbu wopokaſała, ſa kotruż ßmědźiſche a je doſtała pſchipósnacże. Pruſka je ßo kóżdy czaß wo ruſke pſcheczelſtwo prózowała a je ſakhowała, hacz runje je naß Ruſka w Wołomuzach wopuſchczika. Ja ßam ßym jako pósłanz w Ruſkej dobre poměry hajił a ßym ſ tym wuſpěchi doßahnuł. Hacz runje je ßo tole ſtare pſcheczelſtwo wote mnje pſchezo ſ woßebitej luboſczu pěſtowało, je wone tola wuſtudło. Praju to, ſo bych wußwětlił, czeho dla ßmy ſwjaſk ſ Awſtriſkej ſczinili. Ssmy wotpokaſali, ſchtoż Ruſka wot naß pſched poßlednjej turkowſkej wójnu żadaſche. Ruſka ßo na to podarmo na Awſtriſku wobroczi; potom wójna wudyri, a my běchmy wjeßeli, ſo ßo njewjedra ſminuchmy. Na kongreßu, kotryż ßym ſ wulkimi wobczeżnoſczemi do ſkutka ſtajił, ßym ßo prózował, wſchěm ruſkim intereßam płacziwoſcź dobyczź a wſchě ruſke pſchecża pſchecźiſchczecź. Ssym ßebi wo prawdże myßlił, ſo ßym ßebi pſchipósnacże Ruſkeje dobył, tola njemóżach a njeßmědżach ßebi Awſtriſku wozuſobnicź. Hdy budźich to czinił, bychmy w Europje woßamoczeni byli, bychmy do bjeswuměniteje wotwißnoſcże wot Ruſkeje pſchiſchli. W woſſjewjenju wuczinjenjow němſko-awſtriſkeho ſwjaſka ßu hroženje widźeli. Wone to na żane waſchnje njeje. Swjaſk je wuraß ſa to, ſo mataj ſwjaſkarjej jenajke intereßy. To dyrbjeſche ßwět ſhonicź. Ale niz jenoż tele wuczinjenja, też wuczinjenja ſ Italſkej ßu wuraß ſhromadnych intereßow a prózowanjow, ſhromadne ſtrachi wotwobroczicź a ßo ſhromadnje ſaßadźowacź ſa ſakhowanje měra. Awſtriſka je ßo 1870 po tejle roſumnej politizy ſ tym ſłożowała, ſo je żebrjenje Franzowſkeje wotpokaſała a ßo k Němſkej dźerżała. Awſtriſka je naſch pſchirodźeny ſwjaſkaŕ w ſtrachach, kotreż nam wot Ruſkeje a Franzowſkeje hroża, ale hidy Ruſkeje ßo njetrjebamy bojecź. Hidy dla ßo żane wójny njewjedu, hewak by Franzowſka ſ Italſkej a ſ zyłym ßwětom wójnu wjeſcź dyrbjała. Móz, kotruż mamy, budże, da-li Bóh, ſjawne měnjenje a roshorjenoſcź burſy a nowinarſtwa ſměrowacź. Tutu móz poßylnicź, je naſch nadawk. So dyrbimy najlěpſchu bróń ſa ßwójbnych nanow měcź, kotrychž do bitwy póſczelemy, ßo ßamo roſumi. Po ſakonjach, nětko khěžorſtwowemu ßejmej pſchedpokożenych, budźemy na kóżdej naſchich mjeſow po milijonje dobrych wojakow poſtajicź móz, a ſa nimi naſche reſervy ſteja. Njeprajmy: To druſy też ſamóża: woni wſchak to njemóża. My mamy doſcź ludu, ſo bychmy njeßmerne wójſko niz jenoż tworili, ale jemu też offizěrow dali. Němſki offizěr żaneho wojaka w wóhnju njewopuſchczi, na wopak żadyn němſki wojak ßwojeho offizěra njewopuſchczi. Njejßmy ſ bojoſczu měrniwi, ßmy wjele bóle pſcheßwědczeni, ſo dobudźemy, hdyż budża naß pſchimacź. Wědomoſcź naſcheje mozy naß njewotdźerži, ſo bychmy w měrlubowazych prózowanjach pokraczowali. Prózujemy ßo, ſtare pſcheczelſtwo ſ Ruſkej ſdźerżecź, tola ſa nikim njeběhamy. Schtoż Bołharſku naſtupa, dyrbi Ruſka ſprawne ſadźerżenje Němſkeje pſchipósnacź. Namołwja-li naß Ruſka, budźemy jejne żadanja, tak daloko hacz pſchecźiwo Barlinſkemu měrej njejßu, pola ſultana podpjeracź. Hroženje niczo njepomha. My Němzy ßo nikoho njebojimy, khiba Boha. Stara woporniwoſcź němſkeho luda njeje wumrjeła. Jeli ſo ßo nam wójna pſchinuſuje, ßo dny ludoweho poſtajenja lěta 1813 wrócża. Kóżdy wojeŕ ſměje w ßebi ſaczucże: Bóh je ſ nami." — Saczíſchcź, kotryż Bismarkowa rěcź na khěžorſtwowy ßejm czinjeſche, bě mózny a pſchemózazy. Ssejm bróńſku pſchedkohu bjes debaty pſchija; teho runja ßo też pſchedkoha, pjenjeżnu pożczonku k wuhotowanju krajneje hotowoſcże naſtupaza, bjes debaty komißiji k wuradźenju pſchepoda. W wukraju ßu Bismarkowu rěcź na jara wſchelake waſchnje pſchijeli. Bjes tym ſo je wona w Awſtriſkej jara ſpokojika, a ßo wot ruſkich knjeżeŕſtwowych nowin ſ khwalbu roſpomina, je wona Franzowſow roſpyrika. Sda ßo, ſo ßu Franzowſojo ſa ſło wſali, ſo je Bismark prajił, ſo ßo Franzowſkeje njeboji.

— W wuczinjenjach němſko-awſtriſkeho ſwjaſka ßo praji, ſo ßo pſches ſwjaſk żadyn njepſchecźelſki nadpad na kohożkuli njewotmyßli, ale ſo je ßo ſwjaſk jenoż k ſakhowanju měra a k wſajomnemu ſakitowanju wobſamknuł. Wuczinjenja tſi ſtawy wopſchijeja; w prěnim ßebi ſwjaſkarjej lubitaj, ſo, jeli ſo Ruſka jeneho ſ njeju nadpanje, jedyn druhemu ſe ßwojim zyłym wójſkom pomha a ſo wobaj ſhromadnje w pſchesjenoſczi měr wobſamknjetaj. W druhim ſtawje ßo praji, ſo, jeli ſo jena druha móz jeneho ſe ſwjaſkarjow pſchima, tón tamny neutralny woſtanje, ſo pak, jeli ſo Ruſka nadpadnika podpjera, druhi ſwjaſkaŕ prěnjemu pomha. Tſeczi ſtaw poſtaji, ſo maja ßo tele wuczinjenja tajne dźerżecź, ſo pak mataj ſwjaſkarjej dźiwajo na wójnſke pſchihoty Ruſkeje ſa ßwoju pſchißkuſchnoſcź, zarej Alexandrej dowěrnje ſjewicź, ſo ſměje, jeli ſo budże jeneho ſ njeju pſchimacź, ſ woběmaj wójnu wjeſcź. Swjaſk je wot prynza Reußa a hrabje Andraſſya 7. oktobra 1879 podpißany.

— W pſchichodże njebudźemy wjazy kóżde tſi lěta ale jenoż kóżde 5 lět do khěžorſtwoweho ßejma wuſwolecź. W khěžorſtwowym ßejmje ßu mjenujzy namjet ſ wulkej wjetſchinu pſchijeli, ſo ma ßo ſakonjedawaza perioda khěžorſtwoweho ßejma wot 3 do 5 lět podlěſchicź. Měrniwy roſumny lud tole wobſamknjenje jako dobrotu wobhladuje. Żane wjeßele wo prawdże njebě, kóżde tſi lěta dźiwju wólbnu agitaziju pſchětracź. Wěz pak ſměje też ßwoje ſchpaki. Nětko budża ßo jara czeżko kmani kandidatojo ſa khěžorſtwowy ßejm namakacź. Tutemu njedoſtatkej móhło ßo jenoż ſ tym wotpomhacź, ſo bychu ßo ſapósłanzam diäty (pjenjeżne ſarunanje) płaczike. — Pjekarjam ßo ſawěſcże namjet ſapósłanza Lohrena njebudże lubicź, po kotrymž ma ßo khlěbowa taxa wſchědnje w pſchedawarni wupowßnucź a ßo k wjedźenju dacź, ſ czeho khlěb wobſteji. Wo Lohrenowym namjecże ma najprjódzy 14 ſtawiſka komißija wuradźecź.

— Po pſchikładże wobſamknjenja khěžorſtwoweho ßejma chzedża też ſakonjedawazu periodu pruſkeho ßejma wot 3 lět na 5 lět podlěſchicź. Pſchi prěnim wuradźenju je ßo hižo namjet, na to ßo poczahowazy, pſchijał. Duż je też wěſte, ſo ßo wón też pſchi druhim wuradźenju pſchecźiſchczi. Pſchecźiwo njemu němſzy ßwobodnoſmyßleni a zentrum hłoßowachu.

— W němſkim wójſku budże ſ kyraßom bórſy nimo. Wojeŕſka komißija w tu khwilu roſpomina, hacz maja jón kyraßerojo dale noßycź. Dokelż wón njepſchecźelſke kulki ſ nowiſchich tſělbow wotdźerżecź njemóże, drje ßo wón ſ najmjeńſcha do wójny wjazy ßobu bracź njebudże. Każ ßo praji, budża ßo kyraßerojo jenoż hiſchcże pſchi paradże w nim pokaſacź dyrbjecź.

— W lěcże 1887 je pruſki ſtat ßlěbowaze żeleſniży kupił: Barlinſko-Draždźanſku, Nordhauſenſko-Erfurtſku, Hornjołużiſku, Aachenſko-Jütlichſku a Angermündſko-Schwedtſku.

— Hrabja Schuwalow, kotryż ßo tele dny do Barlina wrócźi, wjerchej Bismarkej jako dar 20 puntow ikry (kaviara) ßobu pſchiniße, kotraż je ſ zarowej dowolnoſczu ſe ſkłada, ſa zara poſtajeneho, wotewſata.

— Starokatholſki farař w Heidelbergu, dr. Jan Ricks, kotrehož ßu, dokelż je ßo ſtarokatholſkemu biſkopej dr. Reinkenſej w Bonnje ſpjeczował, wotßadźili, je nětko k proteſtantſkej wěrje pſchеſtupił. Po pruhowanju pſched jenym generalnym ſuperintendentom ßu jeho do pruſkeje krajneje zyrkwje pſchijeli a 1. měrza jemu jene pruſke farſtwo pſchipokaſaja.

Franzowſka. W Pariſu maja ſa wulki politiſki podawk, ſo je ruſki póſłanz baron Mohrenheim pſcheproſchenje k hoſcźinje preſidenta deputěrtſkeje komory, Floqueta, pſchijał. Floquet, kotrehož ßu hižo wjazy krócź ſa kandidata ſa miniſterſtwo a preſidentſtwo poſtajili, dyrbjeſche ßo tychle ſaſtojnſtwow wſdacź, dokelż běſche wón ruſkemu knjeżeŕſtwu ſ poſtorkom. Wón bě mjenujzy ſemrjetemu zarej Alexandrej II., hdyż tutón w lěcże 1867 wuſtajeńzu w Pariſu wopyta, ſ tym kſchiwdu czinił, ſo bě jemu pſchiwołał: „Njech je żiwa Pólſka!" Ruſke knjeżeŕſtwo je po tajkim nětko Floquetej wodało. To je ſnamjo, ſo Ruſka pſcheczelſtwo Franzowſkeje pyta. Maja ſa to, ſo ßo nětko Floquet pſchi bliżſchim pſcheměnjenju w franzowſkim miniſterſtwje ſa miniſtra pomjenuje. Pucź do miniſterſtwa dźě jemu wjazy ſalehnjeny njeje.

Schwedſka. Schwedſki prynz Oskar je ßo ſ njeſemjanſkej knjeżnu Ebbu Munckez ßlubił a budże ßo ßrjedź měrza w Jendźelſkej ſ njej ſwěrowacź dacź. Prynz pſches żeńtwu ſ njeſemjanku prawo naßlědniſtwa na ſchwedſki trón ſhubi.

Wbohi Jakub.

Pšched nĕhdźe sto lĕtami po mórskim brjosy njedaloko mĕsta Toulona w Franzowskej muž žrĕnich lĕt njemdry khwatasche. Wón bĕ po sdaczu na to hnĕwny, so morjo niz ſ wina a palenza, ale se žameje želeneje wody wobstejesche. Hewak drje budźische jeho žel byko wboheho schtyrilĕtneho hólczka, kotryž mózesche žo jeho žuknje dźerżo jeho lĕdma sczĕhowacz. Bĕ to jara srudny a žałožny napohlad. Na muža pohladnuwschi, kózdy wjedżesche, so ma wopiłza pšched žobu. To bĕ na jeho czĕrwjenym wobliczu a jeho tupym błukim wóczku jažnje napižane. Sa to žwĕdczachu jeho rostorhana drasta, jeho dźiwi napohlad a jeho motawy khód. To pak bĕ tez na jenym mĕstnje napižane, hdźez człowjecze wóczko widźecz a czitacz njemóże, mjenujzy w jeho slym žwĕdomju. A wbohe dźĕczo ſ czĕrwjenymaj liczkomaj a kudźerjawymi włosami bĕ do ruki a mozy tuteho człowjeka date!

Bĕsche rjany, czopły lĕtni dźeń. Łastojczki rucze a se spĕchom nad hibicziwymi, wjercżatymi mórskimi żołmami slĕtowachu, so bychu sa žwoje młode kuntwory a muschki kojike. Njerosumne swĕrjata žu czasto žmilnische hacz człowjek, kotryž je žo wotroczk hrĕcha sczinił. Hólczik płaczo proschesche: „Ach, nano, ja wjazy njemóžu, mje nosy a żiwot tak bola, daj mi kusk khlĕba, luby nano!“ Wbohe dźĕczo zyliczki dźeń ani kuska sjĕdko njebĕ. Tola schto žo tajki wopiłz wo to stara, hacz jeho dźĕczo płacze a hacz je hłódne?

„Mjelcz, njedoczinko!“ nan wotmolwi a pschi tym żałožnje felesche; „tu dźĕ žu žame kamjenje, ſ wotkal dha dyrbju khlĕb bracz?“

Wbohe dźĕczo žo sastróżiwschi žo storhnu. Bohużel bĕ hižo czasto doscz naschoniko, kak sły a hrosny nan w pjanoscżi bĕ. Wone žebi žyły se žwojeju wóczkow wutrĕ a wschĕ mozy napinasche, so by w bliskoscżi nana wostako. Tola hłód wschak žo smĕrowacz a žebi kasacz njeda a kaž je snate, jara wótru rĕcz rĕczi. Po khwilzy hólczik hižo ſ nowa bojasnje sapocza: „Proschu, luby nano, jenoż mały kuscżik khlĕba, jenoż zyle mały!“

Muž saseliwschi mĕsto wotmolwjenja do dźĕscża ſ nohu kopnu a žo na to dale motasche. Wbohi hólczez sa nim khwatasche. Wón bĕ žo hischcże ras nanoweje žuknje pschimnuł a žo wot njeho tak dale czahnucz dasche. Napośled pak bĕ jemu njemóżno, dale hicz, a wón tscżi ras proschesche: „Ach, luby nano, daj mi nĕschto jĕscz!“

Tele žkowa tak żałožnje a skórżbnje klinczachu, so móhłe kamjenje smjehczicz a pohnucz. Na dźĕscżowej rĕczi bĕ žkyschecz, so bĕchu jeho mozy wutrjebane a so bĕ na žmjercz wustako. Tola schto wĕ a czuje wopiłz wo žobuželniwoscżi a žmilnoscżi žamo se žwojej žamžnej krwju a mjažom? Czert do rospuschczeneho dźiwjeho muża saje. Wón hrosnje seljo žwoje žamžne dźĕczo hrabnje, kotrez žo podarmo pšched tym wobara a sepjera, a jo ſ wotmachom daloko do morja czišnje, so żołmy kaž rosnjemdrjene saschumja a kastojczki kaž nastrózene czĕkajzy prjecz lecża, kaž so njemóhłe hrosny njeczłowski njeskutk wuwidźecz.

Wopiłz, wot skeho žwĕdomnja hnuty, žo dale mota, žo ani njewobhladnuwschi sa žwojim dźĕscżom. Dźĕczo pak ma hischcże druheho nana w njebježach. Wschehomózny Bóh w njebježach je żałoscż wboheho hólczka widźał a jeho skórżbu žkyschał, a dokelż je wón tez ſ knjesom nad morjom, je wón żołmam poruczik, so wbohe dźĕczo njepózrjeja. Hólczik žo ſ wody sbĕhnje a Boże žkónczko a jeho lube žwĕtko wuhladawschi, žo jemu sažo myžle wrócża. Kózde stworjenje, njech je wulke abo małe, žo pšched žmjercżu wobara. Hdyż mały Jakub kruch drjewa pschipkuwacz widźi, drje wón niczo wo tym njewĕ, so jemu jo Bóh luby Knjes jako czołm scżele. Tola wón žo w žmjertnym strasche sa njo powžnje a žo wot żołmow dale njescz a kolebacz da. A żołmy dźĕczo w žwojim klinje kolebaju a ſ nim pucz k skale wosmu, wo kotruż žo mórske żołmy žyczo a schumjo pieru.

W tutym wokomiku, kaž pschiwołana a skasana, jendżelska wójnska łódź pschijĕdże. Wótz w njebježach je derje wjedżał, so žo dźĕczo ſ makymaj žłabymaj ruczkomaj dołho sa drjewo dżerżecz njemóże. Duž je łódź runje w prawym czażu a wokomiku tu pschijĕła. Kaž je snate, maja morjazy wótre wóczko, a nĕkotsi ſ nich bórsy hólczka na mórskich żołmach wuhladaju. Jich człowiska žobuželniwoscz hnuje, a woni kapitanej pschipowjedża, schto žu widżeli. Tutón kukadło do ruki wsawschi, khwilku pches njo hlada a na to sawoła: „Rucże czołm do morja! Wbohe dźĕczo dyrbi žo wukhowacz!“ Jedyn ſ matrosow poniżnje snapschecżiwi: „Kapitano, prjedy hacz budźemy ſ tym hotowi, kużoł dźĕczo shrabnje a jo wo skaku wrjeżnje. Potom pak je ſ nim na pschezo nimo. Duž chzu k njemu płuwacz a jo wukhowacz spytacz. Puschcże jenoż czołm dele, so by nam w prawym czażu na pomoz pschischoł!“

Kapitan niczo dale njeprajiwschi pschihkożujo ſ hkowu kiwnu. Na to nadobny matros žwój pjesł wot žo czižnje a pšches hkowu do wody dele skoczi. Bórsy na to wón horje spkuwnje, se žylnymi a khwatnymi storkami wón k dźĕscżu płuwa, dožahnje jo sbożownje, hdyż je k skale a warjazemu kużołej zyle blisko. Hrimotaze a radostne hura je ſ łódże žkyschecz, hdyż matrosojo wuhladaja, so je žo khróbke waženje poradźiło. Bjes tym žu czołm dele puschczili a jón rucże do teje strony dowjesli, hdżez matros ſ wukhowanym dźĕscżom płuwa. Wobaj žo do czołma sbĕhnjetaj a k łódźi dowjesetaj. Hdyż bĕ nadobny matros po wjasanym rĕble na łódź salĕsł, jeho njeskóncżne juskanje jeho towarschow powita. Kapitan jemu pruskelatu mosłojtu ruku poskiczi a potom dale niczo njepraji hacz tele žkowa: „To bĕ prawje; Ty žy duschny człowjek!“ A ſ tym bĕ tez doscz.

Hólczik bórsy sažo žwojej wóczży wotewri a žo spodźiwajo a wczipnje roshladowasche. Pschetoż zyke łódźine mużstwo bĕ žo koło wokoło njeho sestupako. Lute brodate a sbrunjeue woblicża na njeho hladachu. A kapitan kaž tez matrosojo chżychu rad wjedżecz a nashonicz, kak rĕka a kak je na płuwazej hrjadże do morja pschischoł. „Jakub rĕkam“, hólczez na wschĕ praschenja wotmolwi, „a žym do morja panuł.“ W prĕnim wokomiku žo woprawdże tak prawje na to dopomnicz njemóżesche, schto bĕsche žo ſ nim stako. Jemu bĕsche kaž wo žnje, so je jeho sła hrosna ruka do mórskich żołmow czišła. Posdźischo pak, hdyż dopomnjenje na tamny żałožny podawk w nim jažnischo a wĕscżischo wotucżi, bĕ jemu, kaž so by jandżel jemu ſ czicha a pominajo pschiwołał: „Jakubje, njepscheradż žwojeho wboheho, njesbożowneho nana!“ A dźĕczo na tole pominanje pożkuchasche a mjelczesche.

Kapitan zyły podawk w nĕkotrych franzowskich nowinach wopisacz a starscheju małeho Jakuba napominacz da, so byschtaj žebi žwoje žmjercżi wumożene dźĕczo wotewsakoj. Jedyn tydźeń sa druhim žo minu, tola nichtó žo sa hólczkom njepraschesche. Kapitan bĕ ſ tym pschi žebi zyle spokojom, dokelż mĕjesche hólczka dźeń wote dnja lubscho a radscho a by jeho jara njerad nĕkomu wrócził. Haj zyke łódźine mużstwo dźĕczo sa žwoje prawe wobžedżenstwo wobhladowasche a mały Jakub bu se žwojimaj pschecżelniwymaj wóczkomaj a dowĕrnym a pĕknym waschnjom bórsy wschitkich lubuschk. Wjeżłak, kotryž mĕjesche tez małeho Jakuba doma, hólza koschesche a majkasche, hdżez jeho pschezo nadeńdże. Stary kapitan jeho na kolenomaj kolebasche, da jemu pschi žwojim blidże jĕscz a pódla žebje w žwojej kajucże spacz. A dobroczliwi matrosojo buchu pschi dźĕscżu žami sažo dźĕczi a mĕjachu woprawdżite wutrobne wjeżele pschi tym, hdyż mózachu w prósnym czażu ſ nim na łódźinej łubi hracz a žo ſ nim honicz. Jakub bórsy kaž wjewjercżka po wjasowych rĕblach horje każesche a ſ czeżoroweho korba, jón sbożownje dožahnuwschi, wjeżle dele juskasche. Potom wón sažo kaž w hłubokich myžlach pódla łódźinych offizĕrow stejesche, hdyż žebi tucżi njebjo, žkónzo a hwĕsdy wobhladowachu a ſ mudrym wóczkom jim pschihladowasche, kaž by to wscho rosumił, abo tola ſ najmjeńscha rosumicz a wuknucz chżył. Hólczez žo tez jara rosumny a wobdarjeny pokasowasche, a zyke łódźine mużstwo bĕ bórsy ſ jena, so by jara schkoda byko, hdy by žo jemu porjadna hódna schulska wucżba njedostała. Duž sa njeho w Jendżelskej dom pytachu a namakachu, w kotrymż dyrbjesche žo wón sa žwoje pschichodne żiwjenje pschihotowacz. Hdyż mały Jakub łódź wopuschczi, so by nowy statok dostał, bĕsche, kaž so by sa zyke łódźine mużstwo srudny dźeń był. Matrosam žo žylsy po sbrunjenymaj lizomaj ronjachu, hdyż jim jich lubuschk ruku poskiczi, so by žo ſ nimi roszohnował. Wjeżłak jeho lubosnje wobja, a žamo stary kapitan žebi wocżi trĕjesche a srudnje a żelnje žo jeho huba storhowasche, hdyż hólczeza hischcże ras k žebi horje sbĕhnu a jeho koschesche. „Nĕtko dźi w Bożim mjenje!“ wón ſ hnutym hłożom praji, „a dżerż žo derje, so žo jako pĕkny człowjek wrócźisch.“ Wjazy stary, jĕry morjak njepraji, kotryż žo žwojeje mjehkoscże a hnutoscże pšched žwojimi poddanymi hańbowasche. Tola hólczez dyrbjesche žwoju ruku twjerdże sapschimnucz; pschetoż dobry kapitan bĕ jemu pschi dźĕlenju hischcże wulki skoty pjenjes do njeje stłóczik.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Na tudomnym hłownym torhoschczu sandżenu póndżelu kóń póstskeho wosa, kotryż do Małeho Wjelkowa jĕsdźi, do wukładneho wokna pschedeschczĕnikarja Schmidta ſ wojom sajedże. Wulka schkleńza žo, kaž žo rosumi, rosrasy a pódla teho hischcże wulka schpihelowa schkleńza, ſ boka w wukładnym woknu stejaza. Kóń je žo pjecża pšched wosom spłóschik, kotryż jemu ſ jerjoweje haży napschecżo pschijĕdże.

— Budyska Bjeßada njedźelu 12. februara w Budyskej tšeleŕni bal ſ konzertom wotdźerži. Kuvert ſa hoſćinu płaćі 1 mk. 50 np. a wopſchija: poliwku, wuhorja, koteletty, ßornjazu pjećeń a kompot. Hoſćo, kotſiž chzedźa ßo pſchi balu wobdźelić, maja ßebi pola pjekarſkeho miſchtra Bieſolda ſaſtupnu khartku wuproßyć.

— Ssrjedu 15. februara popołdnju w 4 hodźinach budźe po pſcheproſchenju wjazorych ratarſkich towarſtwow krajny ſkótny lěkař, medizinalny radźićel profeßor dr. Ssiedomgrodſky ſ Draždźan, w Lauez hotelu w Budyſchinje w parlojtoſći howjadow pſchednoſchecź. Pſchiſtup je kóždemu ratarjej dowoleny.

— Starſchi, kotſiž chzedźa ßwoje dźěći do Budyskeje ſeminarſkeje ſchule ßkać, maja je pola ſeminarſkeho direktora nanajpoſdźiſcho hacž do 15. februara ſamołwicź.

— We wſchelakich měſtach a wßach ßu ſapoćeli ßwinjaze mjaßo na trichiny pſchepytować. To je prawje a derje. Tola po tym, ſchtož ßmy ſ Kumwalda ßkyſcheli a cźitali, chze ßo nam ſdać, ſo dyrbi trichinaŕ abo hižo rěſnik ßam najprjódzy ſa tym hladać, hacž ma mjaßo ſwuceenu ſtrowu barbu. Hdyž ma mjaßo někajki dźiwny abo hroſny napohlad, potom je njeſtrowe a ſchkódne, njech trichiny we nim ßu abo njejßu.

Se ßerbſkeje pcźólniźy. Schto maſch nětkle wo pcźołach pißać? tón a tamny njenaſhonity praji, „te pſchi ßněſy w dobrym měrje ſpja!“ A tola w dobrym měrje njeſpja, a to woßebje lětßa niz. Schto pak je lětßa na tym wina? S prěnja hubjena naſyma. Hižo wot kónz ſeptembra njemóžachu pcźoły wjazy wulětować. Potom drje mějachmy druhdy w novembrje doſć cźopłe dny; tola tych bě jich mało. Někotra pcźołka drje njeje wulećika, ſo by ßo wucźiſćika. S druha je wina njeſtajna ſyma. Pſchi tajkim wjedrje, kaž lětßa w ſymje mějachmy — woßebje w poßledniſchim cźaßu —, ſo je pak ſymniſcho, pak ſaßo cźopliſcho, ſo ßamo taje, pcźoły w ßwojim ſymſkim cźecźe ſměrom ßedźo njewostanu, ale roſlěſu a ßo huſto ſ dźěrki roshladuju, hacž njemóhłe wulećicź. Tajki njeměr w ſymje pcźole njehoji. W ſymje dyrbi pcźoła w ſtajnym měrje ßedźećź. S tſećza je wina dołha ſyma. Pcźoliny žiwot je ßo pſchi tak dołhej ſymje žałoßnje ſ njerjadom napjelnik. Pcźołki žadoſtliwje na rjany dźeń cźakaja, ſo móhłe wulećicź a ßwój žiwot wot njerjada wupróſdnicź, dokelž to ženje w kołcźu njecźinja. Traje pak ſyma pſchedołho, dha njemóža njerjad wjazy ſdźerżećź, ale puſchcźa jón w kołcźu. Potom kołcź ſkhori a huſto ſahinje. — Pcźołarjowa pſchiſłuſchnoſcź je, ſo pcźoły k wulětej pohnuje, tak rucźe hacž ßo wjedro někak k wulětej ſcźopli. K temu je trjeba wjazy hacž 8 gradow R. w khłódku. Kak pak pcźoły k wulětej pohnujeſch? Duj ſ dźěrku do kołcźa abo klepaj zunje do kołcźa abo wocźiń durćźka a puſchcź něſchto cźerſtweho powětra do kołcźa. — Schtož maſch potom cźinicź, hdyž ßu ßo pcźoły wucźiſćiłe, napißam cźi ſa tydźeń, dokelž je hiſchcźe k temu cźaßa doſć. (Sserbſki pcźołaŕ.)

S Bukez. W tudomnym ßerbſkim towarſtwje 29. wulkeho rózka knjes ßejmſki ſapóßłanz Kerk ſ Rodez wo ſakitnym zku a ßwobodnym wikowanju pſchednoſcheſche. Knjes pſchednoſcheŕ naß na cźaßy pokaſa, hdźež běchu mjeſy němſkeho kraja wukrajnym tworam wotewrjene, bjes tym ſo ßo wot němſkich tworow w wukraju wyßoke zko bjerjeſche. Pod tajkimi wobſtejnoſcźemi rjemjeßlniſtwo a ratarſtwo cźežko cźerpjeſche, tak ſo ßo wjerch Bismark ſkónczńje rosßudźi, ßo wot ßwobodneho wikowanja dźělicź a ßo k ſakitnemu zku pſchiwobrocźicź. Wot teho cźaßa je němſke rjemjeßlniſtwo ſ nowa ſakcźěło a też ſa ratarſtwo ßo nadźijomnje bórſy ßaßo lěpſche cźaßy wrócźa. K pſchednoſchkej, kotryž bě hodźinu dołho trał, ßo debata pſchiſamknu, pſchi kotrejž ßo kk. kantor Hatnik, Cźemjera ſ Kołwaſy a Wojnaŕ ſe Zornoßyk wobdźělichu, a pſchi cźimž knjes pſchednoſcheŕ to a tamne najdróbniſcho rozłożowaſche. *H—n.*

S Khróſcźiz. Sańdźenu njedźelu 5. februara je tudomne ſpěwanſke towarſtwo „Jednota“ ßwój pjatnaty ſakoženſki ßwjedźeń w Wjenkez hoſćenzu tu ßwjećiło. Sswjedźeń ſ konzerta, ſhromadneje wjećerje a ſ bala wobſtejeſche. Njedźiwajźy wójny, kotruž ßněh a wětr ſe ßobu wonka wjedźeſchtaj, běſche ßo tola nahladna cźrjóda pſcheproſchenych hoſćі ſeſchła, bjes nimi naſch knjes kapłan Rěſak a někotſi knjeża ſ Rakez. Konzert ßo pod nawjedowanjom Jednoćineho dirigenta, knjeſa kantora Hile, ſ rjanym ſpěwom „Kuźiża ßłowjanſka“ wotewri. Spěwy ßo wubjernje pſchednoſchachu a ßo teho dla też jara derje ſpodobachu, kaž to mózne plazanje, je pſchewodźaze, dopokaſowaſche. K konzertej ßo ſhromadna wjećerſ pſchiſamknu. Prěni pſchedßyda, knjes ßejmſki ſapóßłanz Kokla, prěnju ßławu Jeho majeſtoſći kralej Albertej poßwjeći, pod kotrehož mudrym knjeżerſtwom a ſchkitom móża ßo tajke rjane ßwjedźenje wotdźerżećź. Na to druhi pſchedßyda, k. Jan Kubańk, knjeſa dirigenta ſe ßławu wuſnamjeni. Poßledniſchi ßławu hoſćom wunjeßy, w kotrychž mjenje ßo k. kubleŕ Jawork podźakowa a Jednotu a woßebje jejneho prěnjeho a druheho dirigentu ßławjeſche. Hoſćinu bal ſćěhowaſche, na kotrymž ßo mkodoſcź hacž do póſdneje hodźiny wjeßeleſche. —*la.*

S Kumwalda. Sańdźeny tydźeń ßu ſ nowa někotre woßoby na trichinoſu wumrjeke. Też hiſchcźe pſchezo ludźo na trichinoſu ſkhorja, hacž runje je nětko hižo połdra měßaza ſaſchko, ſo ßu trichinate mjaßo, kotreż je rěſnik Angermann w Hornim Kumwaldźe pſchedawał, jědli. Poßledniſchi hiſchcźe pſchezo prěje, ſo trichinate ßwinje pſchepytacź dał njeje. Wón ßamo w Budyſkich němſkich nowinach tym ſe ſkórźbu hroſy, kotſiž jeho winuja, ſo je njepſchepytane mjaßo pſchedawał. Cźłowjek, kotrehož cźěło je wot trichinow pſcheßadźene, ma podobnoſcź ſ někim, kotryž je wot kholery nadpanjeny. Zyke cźěło nabubnje a khory ma njewuprajnje wulke boloſcźe wutracź. S wjetſcha ßu wulke myſche noſcherjo trichinow. Sswinje wulke myſche žeru, a na tajke waſchnje ßo trichiny na ßwinje pſchenjeßu. Najwjazy trichinatych ßwini ßo tam nadeńdźe, hdźež je wjele wulkich myſchow. W ßwinjazym cźěle ma trichina tón ßamy khód kaž w cźłowjeczim cźěle, tola je pſchi tym tón roſdźěł, ſo ßwinjo wjazy ſnjeße, hacž cźłowjek. Niz ſjědźene trichiny, ale te, kotreż ßo w cźrjewach wulahnu, ßu cźłowjekej ſtraſchne. Wone ßo pſches cźrjewa pſcheżeru a ßo do mjaßa dobywaju. Sa něhdźe 8 ujedźeł ßo trichiny ſakapſluja. Hakle ſa pok lěta ßo na trichiny ſkhorjeny ſaßo ſtrowy cźuje.

W Wujeſdźe (Breitendorf) pola Lubija budźe herbſtwa dla Mucźinkez kubło 12. měrza na pſcheßadźowanje pſchedawane.

S pola. Schkórzy tu ßu! Hdyž też jich wjele njeje, a hdyž też je jedyn a druhi pſchi tej ſymje ſmjerſnuł, tu a tam tola dwaj ſtulenaj pſchi kukawje ßedźitaj; a dokelž ßo wjedro někto cźoplíſche cźini, budźa drje ſkoro wokoło naß hwiſdacź a ſchworkacź a fifolicź. — Schtóž ma kukawy, tón drje też wě, ſo dyrbja ßo naléto wurjedźicź (wumjetacź), a ſo ſchkórcźe dźěry kukawow njedyrbja na wjecźor pokaſowacź, dokelž je deſchcźik huſto wot wjecźora. Schkórzy kónzuja hußańzy a bruki a ßu pſches to naſchim ßadowym ſchtomam jara wužitne, hdyž też dyrbimy tym lubym ſwěratkam ſa jich prózu něſchto wiſchni wotſtupicź.

S Wojerez. (Br. Z.) Naſche ßerbſke burſke towarſtwo pilnje ßwoje ſhromadźiſny dźerži. Druhu njedźelu po jutrach budźe ßo pſchi jeho ſokożeńſkim ßwjedźenju ſaßo ßerbſke dźiwadło hracź. To młode towarſtwo ma hižo połtſeća ſta hriwnow ſamoženja. Khwalobne je, ſo ßobuſtawy tak ßwěru k ßwojemu towarſtwu dźerża.

S Khocźebuſa. Hdyž też Błótowſkim ludźom dale a ſa wſchón cźaß dobru ſtrowotu pſchejemy, dyrbimy tola prajicź, ſo je wobydlerjam tamneje ſtrony ßo wulka dobrota doſtała ſ tym, ſo je ßo w Bórkowach pruhowany lěkař ſaßydlił; a dobrota je cźim wjetſcha, dokelž móże knjes doktor też ßerbſki. Jeho mjeno je dr. Poſpiſchil.

W Błótach je jedyn abo druhi hiſchcźe małkuſchki kußaczk pſchiwěrny, kaž to na druhich měſtnach też je. Druhdy pak ßo też dwaj hromadźe pěkńje nabojitaj; wo tym njech ßo tole naſpomni. Dwaj ſtupiſchtaj wjecźor do cźołma, ſo byſchtaj do rybow jěkoj — na zuſe. Hdyž běſchtaj w jenym kucźe hotowaj, jeju cźołm, kiž bě někak ſa korjenje wißajo woſtał, dale njechaſche; a w dobo wonaj małe ßwětleſchko ſkakotacź widźeſchtaj, kiž ßo ſpěſchnje jimaj bliżeſche. Naſtróżany jedyn wutle rjeknu: „Spěwaj wótcźenaſch; jow je ſlě“; a druhi runje tak tſchepjetaſche kaž prěni. Tola wěz tak ſka njebě. Pſched nimaj ſtejeſche muż ſ latarńju, nawoprawſki cźłowjek, kiž k nimaj prajeſche: „Bratraj, ja chzu tam a tam a ßym ßebi ſaſchoł; wukażtaj wój mi prawy pucź.“ Sprawnymaj rybakomaj bu lěpje a zuſemu mużej bě bórſy pomhane.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Farař Jenčz w Palowje (na 1887)	20 hr.	— np.
Sahrodnik Bjenada w Bolborzach (na 1888)	— „	50 „
N. N. w Bolborzach	1 „	— „
Sahrodnik Schrama w Bolborzach (na 1888)	1 „	— „
Sahrodnik Schimank w Bolborzach (na 1888)	— „	50 „
Pſches wucźerja Sommera w Budyſchinje ſa 1 exemplar „Dźiny“	— „	60 „
Khěžkař Jan Krawz (na 1885—87)	1 „	50 „
Michał Póła (na 1887 a 1888)	2 „	— „
Handrij Klimant (na 1887 a 1888)	2 „	— „
Jan Kruża (na 1888)	— „	50 „
Moritz Domaſch (na 1887 a 1888)	1 „	— „
Paleŕ Jan Krawz (na 1887 a 1888)	2 „	— „
Hromadźe:	32 hr.	60 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* W Antonowym měšće w Draždźanach je ßebi žona, kotraž ma bolazu nohu, ſ tym ßylnje krej ſawdaka, ſo w cźerwjenych wołmjanych nohajzach abo ſchtrympach khodźeſche, kotrež běchu ſ jědojtej barbu barbjene. Najprjódzy ßo jej na zykym cźěle jětſjeſchka wumjetachu, a nětko jej ſtrach hrosy, ſo budźa jej zyku nohu wotrěſacź dyrbjecź.

* W Delnim Hainsdorfje pola Reichenbacha je trichinoſa hiſchcźe jedyn wopor žadała, nadźijomnje poßleni. Zonu kublerja Alberta, kotraž je 15 njedźel dołho khora ležała, je ſkónczńje ßmjercź wot jeje boloſcźow wumožiła.

* W Freiſtadcźe je wóndano ßwěrny poß dźěcźo wot ßmjercźe wumóhł. Wot wulkeho rěſniſkeho pßa pſchewodźany běſche hólcźez, kotryž ßo pola rěſniſkeho miſchtra ſkubkuje, pſched měſchcźańſke wrota na lód ſchoł. Na měſcźe, hdźež je hat prawje hłuboki, ßo lód pſchekama, a hólcźez ßo ponuri. Hdyž hólz ſtyſknje wo pomoz wołaſche, poß zyle bliſko k njemu pſchiběža, ßo wot njeho pſchimnucź da a ßo tak krucźe na lód ſepjeraſche, ſo móžeſche hólcźez ßo pßa dźerżo ſ wody wuleſcź. Bliſko runje nichtó njebě, ale wobydlerjo najbliżſcheho domu ßo na njeſboże dohladachu; hdyž pak woni na pomoz pſchiběžachu, běſche hólcźez hižo na ßuchim.

* Lokomotiva parſchonſkeho cźaha, kotryž pſched wcźerawſchim tydźenja wjecźor ſ Halle do Erfurta pſchijědźe, běſche ſ krwju ſapanzana a cźwaki mjaßa na njej wißachu. Bliſko Merſeburga pucź, kotryž pſches kolije wjedźe, ſahrodźeny byk njeběſche; duž pohoncź ſ cźežkim woſom pſches kolije jědźeſche. Mjes tym pak cźah pſchicźěri, a lokomotiva wós do kruchow rosraſy, wobeju konjow mori, jenemu konjej hłowu wottorže a pohoncźej wobě nosy wotjědźe. Njeſbožownemu ßo ſ cźežka žiwjenje ſdźerži.

* W Kochlowizach w Hornjej Schleſynſkej je ſańdźeny měßaz 99 lět ſtara žónka wumrjeła, kotraž ſ wuſtawa „Nationaldank“ 12 mk. měßacźneje podpjery doſtawaſche. Jeje njebocźiczki muž mjenujzy, kotryž je pſched někotrymi lětami ſemrjeł, je wójny pſchecźiwo prěnjemu Napoleonej ßobu cźinił a pod Blücherom ßobu w Pariſu pobył. Jedyn podawk ſe ßwojeho žiwjenja by ſtary muzik ßylſy pſchi tym ronjo cźaſto powjedał. Twjerdźiſna Glogau, kotruž běchu Franzowſojo wobßadźili, bu wobleḥnjena. Franzowſojo ßebi cźaſto na pola bliſko naßypjow twjerdźiſny po kulki abo běrny a po rěpu khodźachu. Zydek běſche ſe ßwojej kompagniju na ſtraži. „Zydeko“, jeho wyſchk k njemu dźeſche, „wote mnje dwaj ßlěbornaj k palenzej doſtanjeſch, je-li ſo mi teho bjesbóžneho Franzowſu ſatſělisch, kotryž tamle na polu kulki kopa!“ Zydek ßo měrjeſche, tſěli, a Franzowſa ßo morwy wali. „Wjele lět poſdźiſcho“, by Zydek dale powjedał, „ßo mi ſatſělený Franzowſa kóždu nóz wo ßnje ſjewi. Ja žaneho měra njemějach. Jeno ſo budźeſchtaj taj »dwaj ßlěbornaj k palenzej« njebyłoj, kotrajž ßym doſtał, kaž mějach lubjene, dha tajki ſtrach a hróſbu njebudźech wuſtacź měł. Pod Lipſkom a pod Lignyom ßym někotremužkuli Franzowſy ſ tſělbu nop rosraſył, ale to mi žaneho njeměra njeczinjeſche. Jenicźzy tónle Franzowſa ſa dwaj ßlěbornaj mje drějeſche. Hdyž junu ſaßo ſa zyku nóz wócźka ſańdźelił njeběch, runy pucź k fararjej běžach, ſa khudu duſchu njeſnateho Franzowſy ſa dwaj tolerjej Bożu mſchu dźerżecź dach — a nětko mějach měr.“

* Dźěłacźerja, kotryž na Weimarſkim dwórniſchcźu woſy ſtorka, ßrjedu tydźenja wjecźor lokomotiva pſchejědźe a jemu jenu ruku a jenu nohu wotjědźe.

* Bur ſ jeneje wßy pola Kreuznacha, kotryž wjele ſubow wjazy njeměješe, hižo dłéžſchi cźaß ſkorżeſche, ſo jeho jedyn ſub jara boli. Derje wjedźo, ſo knjeżo lěkarjo tuni njeißu, wón k wjeßnemu kowarjej dźěſche, kotryž wo ſubytorhanju też něſchto roſumi. Wonaj běſchtaj bórſy pſchesjene, ſo jemu kowař ſa poł khany piwa ſub wutorhnje. Burik dyrbjeſche ßo cźapnucź; kowař ſub ſ tokſtej niczu wobwjaſa a ju na krótke k nakowej pſchiſchrubowa, ſo ßo na burika hladaſche, kaž na ſeſpinaneho wocholcźka. Pſched wóhniſchcźom pobywſchi kowař ſ kruchom żahłeho żeleſa pſchińdźe, ſ kotrymż burej njenadźizy pſched nóß ſjědźe, ſo ßo bur naſtróżany ſatorże. Sſrědk běſche pomhał: pſchetož hobrſke ſubiſko w ßekli na niczi wißaſche. A ſchto běſche ſ pſchicźinu boloſcźe byko? W ſubje ßlowkowa póczka tcźeſche. „Pßej ſkorżeno“, kowař dźeſche; „ßußodźe, hdy by to ßlowczina narośtka była, żadyn cźłowjek Cźi nihdy na ßwěcźe njeby pomhacź móhł.“

* W Stuttgarcźe ßu ſańdźeny tydźeń „cźerta“ ßudźili. Spodźiwna wěz to běſche, wo kotrejż poßlenje měßazy ſańdźeneho lěta żyłe městaczko Leonberg rěcźeſche. W domje ſtareho knjeſa, kotryż běſche ßam ſa ßo, mjenujzy ſcherjeſche. Jedyn wjecźor kaž druhi by cźert pſchiſchoł a helſku haru ſehnał: wón by blida a ſtólzy ſpowalał, durje a wokna ſwotewrjał, poßleſchcźa rosmjetał, ſamknjeny pjenježny kaſchcźik wotewriwſchi pjenjeſy pó jſtwje rosbrojił a t. d., a ſchtož je hiſchcźe hórje, ßamotneho wobydlerja domu by ſchwarnje pſchemłócźił. Stary muž ſcherjenje wjele njedźel dołho ſcźerpnje ſnjeße. Junu pak jeho jeho ßyn wopytacź pſchińdźe; wo ſcherjenju ſhoniwſchi ßo młodżenz hnydom rosßudźi, ſo chże ßebi njeßměreneho cźerta bliże wobhładacź. Wón ßo wjecźor w nanowym wobydlenju ſkhowa, cźerta wocźakujo, kotryż też w prawym cźaßu pſchińdźe a ſaßo ſakhadźecź pocźa. Ale ſo by ſtareho muża nabił, to ßo jemu tón krócź njeradźi; nawopak: dźenßa cźertej kožu wuklepachu. Pſchetož młodżenz ſe ßwojeje khowanki wuſtupi a cźerta ſmużicźe ſa khornar wſa. Ssebi wotpóſłanza hele bliże wobhładujo ßo nan a ßyn dohladaſchtaj, ſo to nichtó druhi njeje, hacź — ſtareho knjeſowa ßłużobna dżowka. Wot teho dnja też w domje wjazy njeſcherjeſche. Ale krajne ßudniſtwo w Stuttgarcźe wo tej wězy wóndano jednaſche. Pſchi ßudniſkim pſchepytowanju ßo też wukopa, ſo je cźert ſtaremu knjeſej někotry ſkoty kranuł. To, ſo běſche paduſchna żónſka ſtareho knjeſa ſcheriła a jeho też cźwilowała, jeje winu hiſchcźe cźeżiſchu cźinjeſche. Duż ju ßudniſtwo na jene lěto do khoſtarnje póßła. Tam jej nadźijomnje wjeßele ſańdźe, ßo hdy ſaßo ſa cźerta wudawacź.

* 16 lět ſtara wnucźka jeneho Settingenſkeho wobydlerja ßwojeho dźěda w někajkej naležnoſcźi do Diedingena póßła, ßo potom mużſku draſtu ſwobleka, ßebi cźorne mjeſwocze ſcźini a ſkónczńje ſa dźědom běżeſche. Starza doſcźahnuwſchi jemu wona ſe ßmjercźu hrożeſche, je-li ſo ji pjenjeſy njeda, kotrež ma pſchi ßebi. Stary muž ji tſchepjetajo dwaj markaj da, ale wona jemu brěmjeſchko wutorże, do kotrehoż běſche ßebi wón doma 70 mk. ſwjaſał. Zandarm hiſchcźe tón ßamy dźeń holzu jako rubježnika wußlědźi.

* Runjeż ßmy ßrjedź ſymy, ßo ſ Oldenburgſkeje wo ſkażenych pßach ßłyſchi. Na jenym kuble ſtej dwě howjadże panukej, dokelż běſche jej ſkażeny poß ſkußał, na druhim kuble kruwa. W Goldenſtedcźe je polizija 18 pßow ſatſěliła, dokelż ßo ſdaſche, ſo móhłe ſkażene bycź. W Calveslage poßleni dźeń wulkeho rózka jeneho muża poß kußnu, kotryż je, kaž wſchitko na to pokaſuje, teho runja ſkażeny.

* W lěcźe 1887 je ſ Němſkeje do ſamórſkich krajow 99,712 woßobow wucźahnuło.

* Bliſko mórſkeho brjoha, hdźež ßo rěka Rhone do morja wuliwa, je njedawno rybak noßatu akuku (Naſenhaifiſch) popanuł, kotraż je 12 zentnarjow cźeżka, a kotruż móżachu nětkoſi mużojo jeno ſ wulkej prózu na kraj ſcźahnucź. A hdyż mějachu ju na ßuchim, buchu jenoż na to waſchnje ſ knjeſom nad njej, ſo jej hłowu wotrubachu. Tale akuka je zyle na tamnu podobna, kotraż je pſched nęſchto cźaßom tam rybaka a jeho dźěcźo póżrjeła, a w kotrejež cźrjewach, hdyż běchu ju popanuli, hiſchcźe rybakowu draſtu namakachu.

* Bliſko Laxenburga pola Wina ßu někotſi mużſzy khudeho ſahrodniſkeho pomoznika nadpanuli a ſkónzowali. Dokelż jenoż 28 krajzarjow pſchi nim nadeńdźechu, jeho do wody cźißnuchu, hdźež jeho ludźo hiſchcźe żiweho nadeńdźechu. Prjedy hacź ducha ſpuſchcźi, móżeſche wón hiſchcźe mordarjow wopißacź.

* Hdyż běſche njedawno ſwěrjenz Kłudſkeho w Znojmje na Morawje, ßo ſ klětki, kotraż běſche ſchpatnje ſawrjena, law wudobu a do hór cźeknu. Dokelż je w lěßach hrabje Khevenhüllera hižo wjele dźiwiny roſtorhał, ßu hrabjowi hajniży hižo wjazy krócź wulke hońtwy ſrjadowali; ale lepili jeho dotal hiſchcźe njeißu. Do ſwěrjenza a do ßwojeje klětki drje ßo wußwobodźeny kral puſcźiny ſ cźežka wrócźi.

* W hłubokim pucźu mjes Narbonnom a Larignanom w Franzowſkej wóndano cźrjóda wobrónjenych rubježnikow ſa jenu nóz dwaj twornaj cźahaj ſaſtaji a ſ njeju wſchelake kubło narubi. Sswój dobytk rubježniży na woſy, kotrež tu hotowe ſtejachu, ſmjetachu a ſ nim wotjědźechu.

* W cźeſkej wjeſzy Brumowje je pſched krótkim tamniſchi khěžkař Mohl 127 lět ſtary ſemrjeł, ſawoſtajiwſchi 14 dźěcźi, 32 wnukow, 15 prawnukow a 3 praprawnukow. Jedyn ſ jeho ßynow je 102 lěcźe ſtary. Někotry ſemjan telko hiſtoriſkich prjedownikow nima, kelkož mějeſche jich Mohlowy praprawnuk, hdyż ßo narodźi, hiſchcźe żiwych.

* Patorżizu wjecźor je ßo we wßy Rjani pola Niſcha w Sſerbiſkej ſrudny podawk ſtał. Ratař Stojic, nan 12 lětneho hólcźeza a dweju młódſcheju holcźkow, poſdźe wjecźor pjany ſ korcźmy domoj pſchińdźe a ßwoje dźěcźi nabiwſchi je do kußateje ſymy won wuhna. W próſnym khlěwje ßo dźěcźi wukhowachu. Hdyż běſche nan wußnuł, hólcźez ßekeru wſa, kotraż tam pſchihotowana ſtejeſche, a dó jſtwy dźěſche, hdźež nan krucźe leżo ſpaſche. Dwójzy ſe ßekeru rubnuwſchi ßyn nanej hłowu wotcźa, na cźoż ßotſiczży ſa ruku wſa a ſ nimaj k wjeßnemu ſchokcźe dźěſche, kotremuż wupowjeda, ſchto je ßo ſtało;

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budże jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach farař dr. Kalich němsku spowjednu rěč dźeržecź a ½9 hodźin kaplan Handrik němski předowacź.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Richard Hugo Rjenčź, fórbarkaŕ tu, s Almu Theresiju Rychtarjez se Sćijez. — August Guda, pohončź w Wehrsdorfje, s Marju Amaliju Pjechez s Bórka.

Katholska zyrkej: Josef Chlustin, dźěłacźeŕ w Hajnizach, s Hanu Pirklez.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Ernst Bohuwěr, Handrija Ernsta Wróbla, kublerja w Rabozach, ß. — Khorla August, Jana Karluša, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Max Ota, Jaroměra Augusta Pawoła Hensela, cźěšle w Sajdowje, ß. — Marja Martha, Jana Ernsta Urbana, khěžerja a mlynskeho w Delnjej Kinje, dź. — Hermann Kurt, Jana Bohuwěra Wicźasa, kublerja w Pschischezach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 3. februara: Njeschcźeny semrjety njemandź. ß. w Dobruschi, 18 d. — Ernst Bohuwěr, Handrija Ernsta Wróbla, kublerja w Rabozach, ß., 6 d. — 4. August Pawoł, Jana Augusta Jeńka, cźěšle pod hrodom, ß., 3 m. 17 d. — Ida Marja, Handrija Ernsta Gudy, dźěłacźerja na Židowje, dź., 3 l. 1 d. — 7. Jan Ernst, Jana Mortaka, dźěłacźerja pod hrodom, pschirodny ß., 9 l. 10 m. 4 d.

Płaćizna žitow a produktow.

	W Budyschinje 4. februara 1888				W Lubiju 9. februara 1888			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża běła	8	63	8	81	8	35	8	53
= žołta	7	92	8	21	7	94	8	24
Rožka	5	82	5	89	5	63	5	88
Jećźmjeń	5	80	6	23	5	87	6	27
Wowß	5	—	5	40	4	90	5	—
Hroch	6	94	10	28	8	6	9	3
Woka	6	39	6	67	5	50	6	11
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka	15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny	1	90	2	10	1	70	2	10
Butra 1 kilogr.	2	—	2	20	1	90	2	20
Pschenčźna muka 50 =	7	—	16	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 =	6	—	9	75	—	—	—	—
Ssyno 50 =	2	50	2	80	2	10	2	60
Sslóma 600 =	15	50	16	50	15	—	17	—
Proßata 655 schtuk, schtuka	7	—	15	—	—	—	—	—
Pschenčźne wotruby	3	50	3	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 63 np. hacź 8 hr. 78 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 10 np. hacź 8 hr. 33 np.; rožka wot 5 hr. 89 np. hacź 6 hr. 1 np.; jećźmjeń wot 5 hr. 80 np. hacź 5 hr. 94 np.; wowß wot 5 hr. — np. hacź 5 hr. 35 np.

Dražbźanske mjaßowe płaćizny. Howjada 1. družiny 53—57 mk., 2. družiny 48—52, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 47—50 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 10. februara: Wotmjakło.

Kaž w Paradisu žo cźłowjek cźuje, hdyž je pschi žylnych rheumatiskich bolosćach wjazy nozow bjes spanja był a potom jara bórsy, **plestr psche wicź, drjenje a podkłócźe** haptykarja **Scholeniusa** w Flensburgu trjebawschi, zyku nóz njemyleny spak. Płaćizna sa blachowu tysu s rospokasanjom nałoženja 75 np. Hłowny skład sa Sakku w **jandźelskej haptyzy** w **Lipsku**. Dostacź w **Budyschinje** w **měšćańskej haptyzy Fiermann & Risse.**

Na pschedań: Halmiz kublo w Hrubocźizach se 70 kórzami ležomnosćze.

Drjewowe awkzije: Schtwórtk 16. februara dopołdnja w 9 hodźinach na dróšy bjes Nadźanezami a Nowymi Porschizami 121 bréšow, jaženjow, wjerjebinow, klonow a schkowronczich schtomow. — Pjatk 17. februara popołdnju wot 2 hodźin na dróšy sa Cźelchowom 73 bréšow.

Dwě młodej žylnej **krowje** do cźehnjenja žo kupicź pytatej na kamjentnej haßy 16.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow žylne, kupuje po najwyschschich płaćizjnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Ssadowe schtomiki

žylne wyšoke, pschedawaja žo dla njedoßahazeho ruma lětusche naléćźo po jara poniženych płaćizjnach. Jara žo pschihodźaza składnosćź sa gmejnskich pschedstejićerjow a kublerjow atd., kotsiž chcedźa pschi pucźach atd. schtomiki žadźecź.

Ssadowa schtomownja dr. Herrmanna a Wetzki.

Kontor na sadnej bohatej haßy 3.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 14. februara 1888 dopołdnja ½10 hodźin ma žo na **Ssmochcźanskim knježim revěrje** něhdźe 40—50 metrow dubowych a kruschenjowych schcźěpow,
= 50—60 dubowych, wólschowych a bréšowych dołhich hromadow
na pscheßadźowanje pschedawacź.

Drjewowa awkzija

na Lipicźanskim revěrje.

Ssrjedu 15. februara t. l. ma žo

80 twjerdych dołhich hromadow

sa hnydom **hotowe pjenjesy** na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w Wurodźy pola Lipicźa.

W Minakale, 4. februara 1888.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim hajniskim revěrje** ma žo

pjatk 17. februara t. l.

160 rm. khójnoweje walcźiny,
60 khójnowych dołhich hromadow a
110 rm. khójnowych pjeńkow

pod wuměnjenjemi, prjedy awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk awkzije dopołdnja ½10 hodźin w drjewnischcźu pola Cźelchowa.

Tachantske hajniske sarjadnistwo w Sderi, 8. februara 1888.

Kubasch.

Rjane žadowe schtomiki pschedawa tunjo, so by s tym rumował, **Lichański knježi dwór.**

Khojej

paleny a njepaleny, hischcźe stare, derje žłodźaze družiny po tunich płaćizjnach porucza

Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Zigary,

tobak k kurjenju a schnupowanju

w wulkim wubjerku po tunich płaćizjnach porucza

Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Hollandske jerje

rjane tucźne ryby po 4, 5, 6 np.
porucza

J. G. Klingst Nachf.

Syrop

punt po 12 np.
porucza

J. G. Klingst Nachf.

Khojej

žyry punt po 110—160 np.,
paleny " " 140—200 "
porucza **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Khojej

w wulkim wubjerku
paleny a njepaleny
porucza po tunich płaćizjnach

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Syrop

punt po 12—40 np. porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Turkowske žłowki

najlěpscheje družiny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaćizjnach.

Cźorny kascheměr

we wschěch kajkosćach
a jenož najlěpscha twora,
wobleczenje
10 kóhcźi dwójzy schěroko
hižo po 6 mk. 50 np.

Hermann Beermann
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haßy 6
s napschecźa radneje pinzy.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow kublerja Michała **Rjeczki** w Kósłach ma ßo tsiwoßminske kubło, jeho sawostajenstwu ßłuschaze, cžißło 32 wopalneho katastra a fol. 6 ležomnostnych a hypothekskich knihow sa Kósły krajneho ßudniskeho dźěla, wobstejaze se sahonow cžißło 43, 44, 49, 50, 51, 52a, 52b, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 67, 68, 69, 72, 73, 74 a 76 sahonskich knihow sa Kósły a s nowowotdźěleneho tseczeho dźěla cžißło 218 tych ßamych sahonskich knihow, 48 akrow 136⅓ □prutow = 26 hektarow 81,67 arow ležomnoscźe wopschijaze a s 518,71 dawskimi jenoscźemi napołožene, wot wjeßnych grychtow na 29,150 mk. — np. taksěrowane, po žadanju na kupjenje smyßlenych s inventarom abo bjes njeho, kotrehož wobstawk a płacźisna je se sjawnych pschibitkow pschi ßudniskej tafli a w Heldez korcžmje w Kósłach widźecź,

ßrjedu 7. měrza 1888 dopołdnja w 11 hodźinach

w **Kósłach na městnje ßamym** na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź,

S pokasanjom na wuwěschk, na tudomnej ßudniskej tafli a w Heldez korcžmje w Kósłach wupowßnjeny, sapiß inventara, wucźah s ležomnostnych a sahonskich knihow a pscheßadźowansku termiju wopschijazy, ßo na kupjenje smyßleni proscha, mjenowany dźeń w postajenej hodźinje ßo na **Rjeczkez kuble w Kósłach** seńcź, ßo k ßadźenju samolwicź, ßwoju płacźenja-khmanoscź dopokasacź a dalsche wotcžakacź.

W Budyschinje, 26. januara 1888.

Kralowske hamtske ßudnistwo.

Meusel. Zbl.

Sa konfirmandow

cžorne

cžistowołmjane kascheměry

derje ßo noschaze

stary łóhcź dwójzy schěroko hižo po 60 np.

porucža

Jan Jurij Pahn.

K konfirmaziji

poruczam ßwój wulki skład

spěwaŕskich.

A. Schöncke, knihiwjasaŕ na hauensteinskej haßy 1 pschi prjedawschich butrowych wikach.

Komotowe a wosowe latańnje

porucža po tunich płacźisnach

E. Dominik,
klampnaŕski mischtr na bohatej haßy.

W mojich khlamach ßo ßerbski rěcži.

Cžistowołmjany,

cžorny a dwójzyschěroki kascheměr

stary łóhcź po 60 np., 80 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 50 np., 1 mk. 80 np., 2 mk., 2 mk. 30 np., jara rjaneje cžorneje barby a jara płacźisny hódno, teho runja dźělbu sbytkow k wobleczenjam pod płacźisnu porucža

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Sa konfirmandki

poruczam

cžorny a bruny kascheměr a

cžorny a bruny alpakka mohair

po jara tunich płacźisnach a w dobrych kajkoscźach.

H. Kayser na žitnej haßy 10.

Jerje

wulke a derje ßłodźaze porucža po 4 np.

Hermann Lemke
na jerjowej haßy 3.

Rjane **howjase mjaßo**	punt	50 np.
„ **ßwinjaze mjaßo**	„	50 „
połcž	„	70 „
kołbaßu	„	60 „
łój	„	40 „

pódla teho hischcźe kóždy tydźeń něhdźe 25 puntow zyle tucžneho **howjaseho mjaßa** porucža

Max Karsch
na kotołskej haßy 28.

Pola njeho móže jutry ßylny hólcžez do wucžby stupicź.

Wotewrjenje khlamow.

Cżesćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosćži najpodwolnischo k nawjedżenju dawam, so ßym dżenßnischi dżeń tu na **ßerbskej haßy 7** (w domje knjesa pschekupza **Clemensa Nieckscha**)

pschedawańnju tepichow, tkaninow na meble, gardinow atd.

pod firmu

A. Dehne

wotewrił.

Niz jenoż dołholětne skutkowanje w tajkej pschedawańni, ale też swjasći s najßławnischimi firmami mi mózno cżinja, wschě żadanja dospołnje spokojicź. Duż móża ßo na to spuschczećź, so budu ßo stajnje prózowacź ßwojim wotebjerarjam s krucże dobrej tworu po tunich płacźisnach sprawnje a rucże poßłużećź.

Prosćho, moje pschedewsacże dobroczińwje podpjeracź, ßo s pocześćowanjom poručam.

W Budyschinje, 31. januara 1888.

A. Dehne.

Najtuńsche płacźisny w Budyschinje.

Sa schwalcże

taillowy köper łóhcź 18 np.,
dwójne ßukno schěre a cżorne 16 np.,
gasa k podschiczu 12 np.,
běły schirting 10 np.,
lustr k schwejcham 10 np.,
podschicże sa rukawy 15 np.,
ßomot cżorny a pißany wot 50 np.,
żidżany plüsch k wobßadżenju po 1 mk. 60 np.

Sa krawzow

wolmjany atlas $2^1/_2$ metra schěroki po 70 np.,
drell sa saki 31 np.,
köper sa lazy 28 np.,
bukskin sa mużazu a hólcżazu drastu stary łóhcź 2 mk.

Sa ßedłarjow a tapezěrarjow

kožojte ßukno po 50 np.,
damast na sofa po 70 np.,
drell na matrazy $2^1/_2$ łóhcża schěroki po 55 np.,
jutowy płat po 15 np.

Sa schewzow

cżrijowy plüsch mustrowany po 1 mk. 80 np.,
cżerwjeny flanell dwójzy schěroki po 75 np.

a druhe wězy hacź do najlěpschich kajkosćzow po snatych najtuńschich płacźisnach.

Hermann Beermann
na snutskownej lawskej haßy 6
s napschecża radneje pinzy.

Jerje

wulke a małe, rjane tucżne ryby, mandl po 40 np., tak dołho hacź doßahaju, porucża

Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Cżesćenym Sserbam w Njeßwacżidle a wokolnosćži s tutym k wjedżenju dawam, so **ſamkarſtwo** po ßmjercźi ßwojeho nana dale powjedu. Dobre a tunje dźěło lubjo poručam ßo

Gustav Mehnert w Njeßwacżidle.

Pscheměnjenje wobydlenja.

Wot dżenßnischeho dnja bydln w ßwojim ßamßnym domje na

Budyskej drósy 44 delka.

Ja kaž hacź dotal psched Budyskim krajnym ßudnistwom a psched wschěmi hamtskimi ßudnistwami praktizěruju.

W Biskopizach, 28. januara 1888.

Rěcźnik **Zieschang** na Budyskej drósy 44.

Pschepołożenje pschedawańnje.

S tutym najpodwolnischo k wjedżenju dawam, so ßym ßwoju pschedawańnju **wurěsnych tworow**, hacź dotal na hłownym torhoschcźu 2, nětko na **mjaßowe torhoschcźo 11** pódla knjesa konditora **Müllera** pschepokożił.

Sso wutrobnje dźakujo sa dowěrjenje, mi 30 lět dołho spożcżene, proschu, mi jo też dale sakhowacź, a lubju kaž hacź dotal, tak też w pschichodże sprawne poßłużenje a tunje płacźisny.

S pocześćowanjom **M. Gottwald.**

Stary Nordhausenski palenz
bleschu po 80 np.,
stary żitny palenz
bleschu po 70 np.
porucża jako něschto jara płacźisny hódne **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Hollandske jerje

wulke tucżne ryby
po 4 np. porucża

Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Spěwarske

ßerbske a němske we wschěch swjaskach, **modlerske knihi, albumy, kwětki do wopomnjenskich knihow, gumijowe schaty a gumijowe wězy, kmótſſaze listy a ſbożopschejaze khartki** porucża **M. Weiſer.**

Stwa s potrěbnymi rumami je pschenajecź w **Boranezach** cżo. 5 pola Radworja.

---

2 schulerjej namakataj dobru penſiju na ßukelnskej haßy 5 po 1 skhodźe. Tež je tam 1 **konfirmandske wobleczenje** na pschedań.

Pěkna ßerbska holza, kiž móże derje ßerbski rěcźecź, ßo hnydom do jeneho farskeho doma do ßłużby pyta. Dalsche je shonicź w wudawańni Serb. Nowin.

Pěkna ßerbska holza ßo do lohkeho domjazeho dźěła k 1. haprleji 1888 pyta wot **H. Kaysera** na żitnej haßy.

Dójki a ßerbske holzy do města do ßłużby pyta **Spannowa** na prědarskej haßy 3.

Kucharki, stwinske a kuchinske holzy a żony sa dźěcźi pyta pschistajaza żona **Heynoldowa.**

Ssylneho hólcżeza sa selinu plahowaze sahrodnistwo pyta

J. Mieth,
sahrodnik na taschbarku 4.

Hólcżez, kotryż chze wojnarſtwo nawuknucź, móże po jutrach do wucżby stupicź pola

G. A. Steglicha (prjedy E. Hobrak), wojnarskeho mischtra s napschecża wulkeje piwarnje.

Wucżobnika

sa ßwoje kolonialtworowe a spiritуosowe khlamy k pschichodnym jutram pyta

Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Wucżobnika

sa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy pytataj

bratraj Měrschej
pschi żitnych wikach w Budyschinje.

Wucżobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe a zigarowe khlamy k jutram wucżobnika, po mózności ßerbskeje rěcże mózneho, pytam.

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Hólcżez, kotryż chze **pjekarſtwo** nawuknucź, ßo pyta wot

Augusta Dernoschecka
na swonkownej lawskej haßy 6.

Schewskeho wucżobnika k jutram do wucżby pyta

Knüppelholz naßlědnik
na jerjowej haßy 6.

Schewskeho wucżobnika pyta

Emil Riethus
pschi mjaßowych jědkach 4.

Hólcżez,

kotryż chze **pjekarſtwo** nawuknucź, móże pod pschihódnymi wuměnjenjemi do wucżby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Boitza** na Zidowje.

Móschniczka s pjenjesami je ßo 27. januara w Budyschinje namakała. Saßo dostacź w wudawańni Serb. Nowin.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 7. **Sobotu 18. februara 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. W druhej komorje sakskeho sejma su 13. februara sakoński nacźisk wo sastaranju sastojnikow, kotsiž su pschi dźěle k njesbožu pschischli, sacźišnuli, hacź runje je jón prěnja komora hižo pschijała. Druha komora bě sa to, so ma so wschěm sastojnikam bjes wuwsacźa sastaranje dostacź, hdyž su pschi dźěle k njesbožu pschischli. W scźěhowazym posedźenju so kralowski dekret, po kotrymž so msda k pschistajenju druheho wotdźělenskeho direktora w ministerstwje justizy žada, finanznej deputaziji k rospominanju pschipokasa. W nastupanju kralowskich sběrkow sa wumělstwo a wědomosć sejm sa dobre spósna, so su so wone pschisporike, a so wusběhnje, so ma so pschichodnje k pschisporjenju sběrkow wjazy pjenjes pschiswolicź.

— Khěžor je sebi tele dny wojaka w nowej uniformje krajneje hotowosće (landsturm) pschedstajicź dał. Pjenjesy k wuhotowanju krajneje hotowosće je khěžorstwowy sejm bjes debatty pschiswolił.

— Operazija, kotruž su w schiji němskeho krónprynza wuwjedli, je so prjedy stacź dyrbjała, hacź běchu to wotcźakali. Hdyž bě sacźeklisna w dychanizy tak sylnje pschiběrała, so mózesche krónprynz hischće lědma dychacź, a so bě strach, so so wón saduhy, so lěkarjo rossudźichu, hnydom operaziju spytacź. Operazija so wot Barlinskeho doktora Bramanna wuwjedźe a so jara derje poradźi. Wona w tym wobstejesche, so krónprynzej dychnizu po dołhosći pscherěsnuchu a psches nastatu wotewrjenzu sležbornu rołku do dychnizy suzechu. Psches tule rołku nětko krónprynz dycha. Jeli so krónprynzowa khorosć rak njeje, je wěsta nadźija, so so jemu žiwjenje sdźerži. Mały krymstaty dźěl dychnizy je wotemrjek. Sahojenje móže so, dokelž krymstata kósć s nowa njerosće, jenož na to waschnje stacź, so so dychniza na tymle městnje smorschći a swuscźi. Tole swuscźenje je druhdy tajke, so khory po naturskim pucźu dychacź njemóže, a so je nusowany, stajnje rołku w schiji nosycź. Krónprynzowe derjeměcźe po operaziji Bohužel tajke njeje, kajkež sebi lěkarjo pscheja. Wón w nozy hubjenje spi a khětro wjele khrjacha. Dr. Mackenzie wo krónprynzowej khorosći takle sudźi: Mi pschezo měnjenje pschisuwaja, so sym prajił, so krónprynzowe cźerpjenje rak njeje, bjes tym so sym wot sapoczatka hacź do nětka stajnje wobtwjerdźał, so hischće so njeje dopokasało, so je cźerpjenje rakojte. Wot sapoczatka cźerpjenja je cźerpjenje pschezo tajke było, so mózachmy so nadźecź, so wone rakojte njeje, a mikroskopiske pschepytanje je tónle nahlad wobkrucźiło. Pschi najwjazy nadkrkowych khorosćach móže so hnydom pschi sapoczatku khorosć spósnacź. Jenož w najźadnischich padach so kharakter khorosće hakle w běhu cźerpjenja wupokasa. Krónprynzowe cźerpjenje k posledníschemu słuscha. W tu khwilu wscho sa to rěcźi, so je krónprynz na sahorjenje nadkrka khory, cźemuž je so sahorjenje dychnizyneho khrymsta pschidało.

— Sakoń, pscheměnjenje wojerskeje powinosće nastupazy, je so 11. februara w „Khěžorstwowym Nawěschtniku“ wosjewił, s kotrymž dnjom je s dobom płacźiwosć dostał. Po nowym sakonju pschisłuscha kóždy sa wojersku słužbu khmany němski poddan stejazemu wójsku sydom lět, po rjedze wot dokonjaneho dwazeteho hacź do sapoczatka wósomadwazeteho léta, — a to prěnje tsi léta pschi khorhoji a poslednje schtyri léta w reserwje —, scźěhowaze pjecź lět krajnej woborje prěnjeho wotdźělenja a potom hacź do 31. měrza teho protycźneho léta, w kotrymž dźewjecźatsizete léto žiwjenja dokoni, krajnej woborje druheho wotdźělenja. Krajna wobora (landwehr) so do dweju wotdźělenjow dźěli. Ssłužba w prěnim wotdźělenju traje pjecź lět. Do njeho cźi sastupja, kotsiž su sydom lět stejazemu wójsku pschisłuscheli. Jěsdni, kotsiž su dobrowólnje schtyri léta w kawalleriji słužili, krajnej woborje prěnjeho wotdźělenja jenož tsi léta pschisłuscheja. Do krajneje wobory druheho wotdźělenja so po dokonjanej słužbje w prěnim wotdźělenju pschestupi; dale do njeje tež wudospołnjazy reserwistojo (ersatzreservisten) sastupja, kotsiž su swoje słužbne léta wotbyli. Dla prěnjeho nastajenja liscźinow maja so wosoby, kotsiž su so w lěcźe 1850 abo posdźischo narodźili a so po dokonjanej słužbje w stejazym wójsku abo jako wuwucźeni wudospołnjazy reserwistojo k krajnej hotowosći (landsturm) pscheseadźili, w cźasu schtyrjoch njedźel po do mozy stupjenju tuteho sakonja pisomnje abo ertnje s pschipokoženjom wojerskich papjerow, jeli so je hischće maja, w stejnischcźu nastupazeje krajnowoborneje kompagnije samolwicź. K wudospołnjazej reserwje so kózdolětnje telko mužstwow pschipokasa, so prěnje sydom lětniki sa prěnju potrjebu pschi mobilisaziji doschahaju. Wudospołnjazy reserwistojo maja so w měrnych cźasach tsi krócź wuwucźowacź, a to prěni krócź dźesacź njedźel, druhi krócź schěsćź njedźel a tsecźi krócź schtyri njedźele. Pschisłuschnosć k wudospołnjazej reserwje dwanacźe lět traje a so wot 1. oktobra prěnjeho wojerskeho léta licźi. Po tutym cźasu wudospołnjazy reserwistojo, kotsiž su so wuwucźili, do krajneje wobory druheho wotdźělenja pschestupja, bjes tym so so druhy wudospołnjazy reserwistojo krajnej hotowosći pschidźěla. Dotalne dźělenje wudospołnjazeje reserwy do prěnjeje a druheje klasy so sběhnje. Wschě mužstwa, kotrež běchu hacź dotal druhej klasy pschipokasane, wot nětka prěnjemu wotdźělenju krajneje hotowosće pschisłuscheja. Krajna hotowosć ma pschisłuschnosć, so w pschipadze wójny pschi sakitanju wótzneho kraja wobdźělicź; wona smě so w padach wurjadneje potrjeby k wudospołnjenju wójska a mariny trjebacź. Krajna hotowosć se wschěch k słužbje khmanych mužstwow wot dokonjaneho sydomneteho hacź k dokonjanemu pjecźaschtyrzetemu létu wobsteji, kotrež ani wójsku ani marinje njepschisłuscheja. Wona so do dweju wotdźělenjow dźěli. W krajnej hotowosći prěnjeho wotdźělenja mužstwa hacź do 31. měrza teho protycźneho léta sawostanu, w kotrymž dźewjecźatsizete léto žiwjenja dokonja, a w druhim wotdźělenju hacź k dokonjenju pjecźaschtyrzeteho léta žiwjenja. Krajna hotowosć prěnjeho a druheho wotdźělenja so k sakitanju kraja po lětnikach powoła, pschi cźimž so s prěnimi lětnikami sapocźnje. Wot słužbneje powinosće w krajnej hotowosći su tajzy wusamknjeni, kotsiž k wojerstwu khmani njejsu.

— W posledníjej Bismarkowej rěcźi tež réka, so je Ruska po Barlinskim kongresu Němsku nucźila, so by Awstrisku wot Bosnije a Herzegowiny wotdźerżała. Tehdy je samo Ruska Němsku s wójnu hrosyła, hdyž jej Němska k woli bycź nochzysche. Tole spomnjenje so na list zara Alexandra II. pocźahuje, kotryž je tutón khěžorej Wylemej pisał a jemu s wójnu hrosył. Němska je tehdy pschecźiwo

wotpohladej ruskeho wójnskeho ministra Miljutina protestowaka, kotryž chzyšche pschi němskich mjesach zyku rusku kavalleriju postajicź. W Peterburgu běchu žebi tehdy wulicźili, so žo mobilisazija w Ruskej pornjo Němskej jara pomaku do skutka staji. Duž dyrbješche žo ruska kavallerija rucže do pruskeho kraja walicź a pucže a želesnizy saniczujo shromadźowanje němskeho wójska tak dołho sadźerźowacź, doniž žo ruske wójsko sestajako njebě. Protest, wot generala Schweinitza tehdy sapokoženy, ruskeho zara tak rosnjemdri, so wón pschecźiwo wschej swucženosći khěžorej Wylemej žam list napiža a wotpósła. W Barlinje zarowy list slě skutkowasche, tola žo poržednistwu jeneho pschecźela poradźi, wichor směrowacź a skónczńje žo zar s němskim khěžorom na skhadźowanzy w Alexandrowom wujedna.

— Němski khěžorstwowy žejm je žo knježerstwu sapowjedźił, sozialistiski sakoń pschiwótsicź a jón na dalsche 5 lět podlěschicź. Ssejm je lědma swólniwy byk, płacźiwosćź sakonja na pschichodnej dwě lěcže wupschestrjecź. Knježerstwo, widžo, so wot nětczischeho žejma niczo lěpsche wotczakacź njemóže, je žo s tym spokojiło. Tak směje žo khěžorstwowy žejm, prjedy hacź jeho czaž wuńdże, hischcże ras se sozialistiskim sakonjom nakkadowacź. Bjes tym budże knježerstwo na to myślicź dyrbjecź, so by žo trajny sakoń wudźěłał, s kotrymž móhło žo sozialdemokratiske poczinanje na powróczenje wobstejazeho porjada žo měrjaze, dorasnje porasyčź.

— Tak dha je pruski krajny žejm po pschikładze khěžorstwoweho žejma žwój sakonjedawazy czaž teho runja wot 3 lět na 5 lět podlěschił. Do wobsamknjenja wo tym bě wótra debata. — K twarej wojerskich želesnizow w narańschich pruskich krajinach knježerstwo wot pruskeho žejma 100 milijonow hriwnow žada. Bjes wojerskimi želesnizami maja žo tajke srosumicź, kotrež žo mjenje dla spěchowanja wobkhada w měrnych czažach twarja, hacź wjele bóle k spěschnemu shromadźenju wojakow w wójnskim czažu. Po nich maja žo tež wojazy a wojerska potrjeba rucže do bliskosće bitwischcza dowjescź. Czim wjazy želesnizow pornjo žebi do njepschecźelskeho kraja wjedże, czim lěpje móže žo wójsko w froncze sestajecź. Přěczne želesnizy mobilisaziju a pscheżuwanje fronty połóża. Pśches nje žo tež nasad woženje prósdnych wosow spěchuje, jeli so želesnizy dwoju koliju nimaju. Schtož dwojokolijate želesnizy nastupa, žu Němzy Ruskim daloko do prědka. Wjetschi dźěl ruskich želesnizow je jenokolijaty. Duž žo po nich wob dźeń wjazy hacź dwanacze wojerskich czahow pschewjescź njemóže. Tež w narańscho-pruskich krajinach žu někotre želesnizy jenokolijate. Wone maja skerje a lěpje druhu koliju dostacź. Nowe želesnizy maja žo twaricź s Hohensteina do Malborga, s Miswalda do Elblanga, s Mohylna do Strjelna, se Ssrblinizy do Herby. Pódla teho maja žo mnohe želesniske mosty rosschěricź.

— Hdyž wyžoke žko na wukrajne žito pokožichu, mějachu nadźiju, so žo pśches to nětczischa niska žitna płacźisna trochu powyschi. Tale nadźija je žo hacź dotal jako jebawa wupokasaka. Wina na tym je pjecza, so narańsche němske kraje, hdźež žo wjele žita plahuje, žwoje žita žwobodnje s kraja wuwosycź njemóža. Hischcże njepschihódnische žo tele wobstejnoscże pśches němskich mlynkow cźinja, kotriž wukrajne žito mlěja. Mlynk ma prawo, wukrajne žito mlecź, a hdyž wón tule muku do wukraja wuwjese, žo jemu žko, kotrež je žo wot njeho wsako, wróczo płacźi. Na žane waschnje pak žo dopokasacź njehodźi, hacź mlynk wukrajne žito s němskim njeměscha. Pśches to žo žitne płacźisny dele tłócza. To je, kaž sapóžłanz Lohren w khěžorstwowym žejmje wukładowasche, s pschicźinu, so narańsche němske ratarstwo cźežko schkoduje. Njedostatkej ma žo s tym wotpomhacź, so žo tym wuwoženjam, kotriž žito do wukraja woža, wotpuschcźi, dopokasacź, hacź je tole žito wukrajne, abo s němskim směschane, a so žo jim, runje kaž mlynkam, sa tole žito žko wróczo płacźi. W khěžorstwowym žejmje žu wo namjecże, na to žo poczahowazym, jara wschelakeho měnjenja. Něcźnizy s konservativneje a liberalneje strony pak sa njón, pak pschecźiwo njemu rěcźachu a jón skónczńje komišiji k dróbnischemu rospominanju pschipokasachu.

— W Elsažu žu na polizajskeho komišara Stempela s Molsheima mordarski nadpad sczinili. Hdyž mjenowany sastojnik wjeczor po cźmje po drósy do Urmatta dźěsche, s wotkal chzyšche žo s wosom domoj wrócźicź, do njeho dwójzy tšělichu. Přenja kulka w žukni tczazy wosta, druha Stemplowu nohu pschi kolenje srani. Nadpadnika hischcże njesnaja. Sda žo, so žo nadpad s pschicźinu njepschecźelnoscże pschecźiwo němskemu knježerstwu stał njeje, wjele bóle měnja, so je žo nad polizajskim komišarom něchtó wjecźił. Stempel je snaty žwérny sastojnik, kotryž hruboscźam a njewuschnoscźam rasnje napschecźiwo stupasche.

Franzowska. Bjes Italskej a Franzowskej žu politiske wobstejnoscże w tu khwilu tak napjate, kaž so měko žo bjes woběmaj bórsy wójna wotczakacź. Wot teho czaža, so je italski ministerstwowy pschedžyda Crispi wjerćha Bismarka w Friedrichsruhe wopytał a Italska k němsko-awstriskemu swjazkej pschistupiła, žu Franzowsojo žmjertni njepschecźeljo Italskeje. Hida pschecźiwo wschemu italskemu je w Franzowskej žylna a hłuboka. Franzowsojo žebi w žwojej rosnjemdrjenoscźi pschemyžluja, kak móhli italskich dźěłacźerjow, kotrychž žo jich na 400,000 w Franzowskej hubjenje doscź žiwi, najlěpje wupokasacź, abo jim žiwjenje w Franzowskej s wyšokimi dawkami poczežicź. Njepschecźelstwo je žo hischcże psches to powjetschiło, so njeje mózno było, franzowsko-italski wikowanski swjazk wujednacź. Italszy žo boja, so žo Franzowsojo pschi prěnjej lěpschej składnoscźi do Italskeje po morju a po kraju nawala. Duž Italska žwoje mórske pschistawy wobtwjerdźa a wójsko na marsch k franzowskim mjesam hotowe dźerži. Hdyž k wójnje dóńdże, žo Italszy nadźija, so žmědźa na pomoz Jendźelskeje na morju liczicź. Sda žo, so bjes Jendźelskej a Italskej tajny swjazk pschecźiwo Franzowskej wobsteji. Hdyž žo tele dny w jendźelskim parlamencze praschachu, hacź bjes Jendźelskej a Italskej žane tajne wucźinjenja w nastupanju wójny njewobsteja, žo se strony knježerstwa wotmolwi, so na tajke praschenje žaneho wotmolwjenja dacź njemóže. Sjawnischo je žo admiral Hewett, kotryž tele dny s jendźelskim łódźstwom do Genuy pschijědże, wuprajił. Wón žo dźiwasche, so žo wot Franzowskeje hischcże Italskej wójna pschipowjedźiła njeje a wobžarowasche, so Italskim se žwojimi łódźemi pomhacź njetrjeba. Kak njepschecźelnje smyžleni Italszy a Franzowszy bjes žobu žu, žo tež w rěcźi pokasuje, kotruž je franzowski minister swonkownych należnoscźow Flourens w Briançonje dźerżał. Flourens chze žo mjenujzy w wólbnym wokrježu w prědnich alpach, k italskim mjesam storkazych, jako sapóžłanz wuswolicź dacź. Po wokrježu wokoło pucźujo je wón tu a tam wólbne rěcże dźerżał. W Briançonje je Flourens žlubił, so chze žo sa to staracź, so žo franzowsko-italske mjesy bórsy žylnischo wobtwjerdźa a wobžadźa. Tajka rěcź je, wě žo, w Italskej jara hubjeny sacźischeź cźiniła; pschetoż Italskich hłuboko žerje, so Franzowsojo žwoje mjesy pschezo bóle s twjerdźisnami satwarja.

Wbohi Jakub.

(Skónczenje.)

Wot tamneho dnja bě žo wjele lět minuło, wo kotrychž tu jenož s krótka powjedamy. Jakub bě w tutym czažu nadobny młodźenz narostk. A schtož bě hischcże wjele lěpsche a rjensche, wón bě wo prawdże něschto hódne nawuknuł a we wschěch wězach pěkny a sprawny byk. Hdyž bě žwoje pruhowanje wobstał, běchu jeho po jeho a kapitanowej prósstwje na tej žamej łódźi sa łódźneho lěkarja pschistajili, kotrejež mužstwo bě jeho něhdy se žołmow wukhowało. A mózemy žebi žiwje pschedstajicź, kak žo jeho wutroba wježelesche, a s kajkej wutrobnoscźu jeho tež łódźnizy witachu, hdyž žo k nim wróczi, so by pschichodnje w jich žrjedźisnje žiwy byk a žwoje sastojnstwo bjes nimi sastawał.

Jendźelczenjo a Franzowsojo, kotsiž hischcże dźenža dobri pschecźeljo njejžu, runje tehdy wójnu bjes žobu wjedźechu. Jendźelska łódź ras franzowsku wójnsku łódź pschimasche a bjes woběmaj žo wótrje wojowasche. Kanony mózmje hrimachu, a cźežke želesne kule, kotrež žo s hromadami mjetachu, wrjeskajo do scźěnow njepschecźelskeje łódże praskachu, psches žerdże fruncźachu, płachty rostorhachu abo žyczo po morju rejwachu. Bitwa dołho trajesche a bě jara krwawna, dokelž žo na woběmaj stronomaj s jara wulkej khróbkoscźu bijachu. Skónczńje pak Jendźelczenjo dobudźichu, a franzowska łódź dyrbjesche žo sajecź dacź a khorhoj dele puschcźicź. Wona bě s wonka a s nutska žałostnje roszychnowana. Morwi s czrjódami na łódźinej łubi, s krwju polatej, leżachu. A we wschěch jeje komorach žo ranjeni w wulkich bolosćach wijachu, žałoscźo sa wokschewjazej wodu k picźu wołachu a wo pomoz stonachu. Nasch młody łódźny lěkar měješe ruzy poknej dźěła, so by žwojich krajanow sawjasał, a to dokoniwschi, wón na njepschecźelsku łódź khwatasche, so by sranjenym njepschecźelam w žmilnej luboscźi pomoz pschinjesł. Wón to se wschej žwérnoscźu cźinjesche a bě s tym mytom spokojom, so, hdyž bě tu a tam boloscź pomjenschił abo stajił, na njeho dźakownje pohladachu abo jemu dźakowne žłowczko schepnuchu.

Bjes sranjenymi Franzowsami jemu woželbje stary muž nadpadże. Jeho wobliczo bě wot žłónza seżmalene, a jeho włoży běchu žo hižo seschědźiwike. Mužowa noha bě wot kanonoweje kule do zyła rosražena. Młody łódźny lěkar da wbohemu ranjenemu mjehke lěhwo pósłacź a jemu tak s waha kaž jenož mózno rosmjeczenu

nohu wobali. Wón starza dźeń wote dnja ſ tajkej pſcheczelniwoſczu wothladowaſche, ſo ßo jemu tón czaſto ſ mnohimi ßylſami ſa jeho luboſcz dźakowaſche. Jakub ßebi njemóżeſche prajicz, ſchto woßebite jeho pſchezo ſaßo k tutemu mużej czehnjeſche. Czicha ſczerpnoſcz, ſ kotrejż ranjeny ßwoje żałoßne boloſcze njeßeſche, jeho hłuboko hnujeſche, a wón kóżdy ras, hdyż ſchędżiwz woczi ſańdżeliwſchi na khorokożu leżeſche a po ſdaczu ſpaſche, ſ wutrobnym dźelbraczom na njeho hladaſche. Jemu bě potom czaſto, każ by ßo ßwětkoſcz njebjeſkeho měra na ranjeneho wobliczu, wot ſtyſknoſcze ſmorſchczenym a ſ boloſczu ßo ſtorhowazym, ſyboliła, każ ſo by ßkónzo do ßwojeho ſakhadźenja czmowe wieczorne mróczele ſe ßwojimi ſkotymi pruhami wobrubiło a pſchekraßniło. Tola njedźiwajo wſcheje prózy a staroſcze, kotruż kódźny lěkaŕ nałożowaſche, ßo rana wboheho muża tak pohórſchi, ſo dyrbjachu jemu ſkónczńje nohu wotrěſacz. Tola też to niczo njepomhaſche, a bórſy bě widżecz, ſo ſ khorym k kónzej dźěſche.

„Knjes doktoro“, ras ſtary Franzowſa ſe ßłabym hłoßom ſawoła, „woſtańcze hiſchcze někotre wokomiki pola mje. Czuju, ſo Wam bórſy wjele prózy wjazy czinicz njebudu a chżył hiſchcze tak rad ſ Wami někotre ßłowczka porěczecz.“

Młody kódźny lěkaŕ ßo k kożu ſtareho wojaka ßyże a tutón potom dale rěczeſche: „Sſym Wam wulki dźak winojty ſa wſchu prózu, kotruż ſcze ſo mnu ſtarym mużom měli, a ſa luboſcz, kotruż ſcze mi wopokaſali. Chżył wam rad ſa to wopomnjecze jako ſnamjo ßwojeje dźakownoſcze ſawoſtajicz, tola niniam dale niczo, ſchtoż ßwoje mjenuju, khiba tule bibliju.“ Pſchi tychle ßłowach wón knihu, pódla ßwojeho koża leżazu, w kotrejż bě w ßwojej khoroſczi jara pilnje czitał, wſa a praji: „Tule knihu je mi ras pobożny człowiek darił, kotryż wſchu moju żałoſcz a hubjenoſcz ſnajeſche. Raś — o, czuju a wem hiſchcze jara derje, kak hubjeny tehdy běch — ßo pſchewinuch a poczach w njej czitacz. Tehdy mi běſche, każ ſo by ßo czma wot mojich woczow wſaka a ßwětko ſ njebjeß moju duſchu roſßwětliko. O mój luby knjes doktoro, lědma budźecze mi wěricz, ſo ßym jedyn ſ najhórſchich człowjekow był, kotrychż je hdy ſemja njeßła. Żadkawa żadliwoſcz wopiłſtwa bě mje zyle ßwojeho wotroczka ſcziniła. Sſym tejle żadliwoſczi něhdy ßwoje ſamożenje a ſboże ßwojeho żiwjenja woprował. Sſym ſ tym ßwoju wbohu pěknu żonu, kotraż je ßo moje dla do ßmjercze rudźiła, do czaßa do rowa pſchinjeßł a ßebje ßameho po czěle a duſchi kónzował. Tale kniha je była, kotraż je mje ſaßo człowjeka ſcziniła a mje ſe ſahubjenja wutorhła. Proſchu Waß, wopokażcze mi poßlednju luboſcz, wſmicze knihu wote mnje a ßlubcze mi, ſo budźecze w njej czitacz.“

Kódźny lěkaŕ knihu wſa, kotruż jemu ſtary wojak poda. Wón mějeſche muża, njewjedżo czeho dla, woßebje lubo. Duż bě jemu też kniha, kotruż ſ jeho ruki doſta, drohe wopomnjecze, kotrez dyrbjeſche, każ wón praji, jeho pſchezo na mrějazeho dopomnicz. Njewjedżeſche pak tola, ſchto dyrbi ſ njej ſapoczecz a ſchto woßebite by w njej namakał. Każ pěkny a ſprawny bě też hacz dotal był, wo Boże ßłowo ßo wón po prawym żenje ſtarał njebě. Wón lubowaſche a ſnajeſche wſchě ßwoje knihi, kotrez wo khoroſczach człowjeczeho cżěła a lěkaŕſtwach k jeho hojenju jednachu. Tola wón ani próſchka njewjedżeſche wo duſchinej khoroſczi a wo lěkaŕſtwje, kotrez wſchě rany ſahoji a ßo jenoż w tejle kniſy nadeńdże. Dokelż pak wjedżeſche, ſo ſ tym mrějazemu wulke wießele czini, jemu wón też ßlubi, ſo budże w jeho bibliji pilnje czitacz.

Wießeła ßwětkoſcz ßo na wobliczu ſtareho wojaka błyſchczeſche, hdyż bě jemu kódźny lěkaŕ to ßlubił. Potom hiſchcze wón ras wſchě ßwoje mozy ſhraba a pſchimnuwſchi ruku młodeho lěkarja, wón dżeſche: „Njewěſcze hiſchcze wſcho, luby knjes doktoro. Dyrbicze mi hiſchcze poßlednju, wulku luboſcz wopokaſacz. Na Waſchej, każ na naſchej kódźi żaneho duchowneho njeje. Duż chżu ßo Wam ſpowjedacz, dokelż mam k Wam tak wulke dowěrjenje. Tu w mojej wutrobje a ßwědomnju hiſchcze czerw toczi, kotryż mje pospochi czwiluje, mi wo dnjo a w nozy żaneho měra woſtajił njeje a kotryż je mje ſkónczńje do bitwy a pod kanony dowjedł. Mam drje wěſtu nadźiju a wěru, ſo je mi mój ßmilny ſbóżnik też najczeżſchi mojich hrěchow, kotryż mi żenje ſ myßlow pſchiſchoł njeje, w ßwojej hnadże wodał. Ale rana, kotruż ßym ßebi ßam bił, je tak czeżka a tak jara pali, ſo dyrbju pſchezo a pſchezo ſaßo ſa troſchtom a měrom ſdychowacz a żadacz. Sſkyſchcze a njeſtrózcze ßo, knjes doktoro! Njejßym jenoż njeknicżomny wopiłz, ßym też bjesbóżny mordaŕ był. S tejle ßwojej ruku ßym ßwoje ßamßne dźěczo, ßwoje lube, luboſne dźěczo, hdyż hłódne wote mnje khlěb proſcheſche, do morja czißnuł a njewěm, ſchto je ßo ſ nim dale ſtało. To je, na czoż żenje ſabycz a ſchtoż mi żenje wodacz njemóżu. O Jakubje, mój luby, ßłódki Jakubje, hdże ßy Ty?“

„Tu je Twój Jakub, mój wbohi, mój lubowany nano!“ kódźny lěkaŕ ſawoła a ßo płaczo k lěhwu ſtareho wojaka nakhili. Mrějazy ßo njedźiwajo ßwojeje ßłaboſcze poſběhnu. Wón na ßwojeho pſchecżela naſtrózany ßo dźiwajo hladaſche. Jemu bě, każ njemóhł zyku wěz wopſchijecz a ſroſumicz. Tola hdyż jeho młodżenz ſe ßwojimaj rukomaj wobja, hdyż jemu ßylſy wießeloſcze ronjo hiſchcze ras pſchiwoła: „Mój luby nano, budź ſtroſchtny a wießely! Sſym woprawdże Twój ßyn, pſche kotrehoż ßy tak dołho żarował! Jendżelſzy matroſojo ßu mje tehdy na morju namakali a mje wukhowali!“ — potom ſbożowny nan wjazy njedwělowaſche. Wón ßo njepraſchaſche, kak je ßo ſ tym měło; pſchetoż wón pſchejara czujeſche, ſo k temu żaneje khwile nima. Wón jenoż ſbożownje wukhowaneho a ſaßo namakaneho ßyna wobja, jeho horzo a nutrnje k wutrobje tłóczeſche ſcheptajo: „Wodaj mi, moje lubowane dźěczo! wodaj mi, każ je mi mój ſbóżnik wodał!“ Měſto wſcheho dalſcheho wotmolwjenja kódźny lěkaŕ ßwojeho nana lubje na hubu koſcheſche. Mrějazy na to hiſchcze ras ſ jaßnym a wótrym hłoßom ſawoła: „Khwaleny budź Bóh, kotryż je mje hiſchcze na poßled ſ tymle ſbożom ſwjeßelił a mi tutón troſcht wobradźił. Nětko móżu ßwojej woczi ſměrom ſańdżelicz. Bóh żohnuj Tebje, mój luby ßyno!“ Tak prajiwſchi, hiſchcze ras hłuboko ſadychnu a bě na to dokonjał.

Młodżenz hiſchcze dołho płaczo a ßo modło pſchi ßmjertnym lěhwje ßwojeho nana kleczeſche, kotrehoż bě tak ſahe ſhubił a tak poſdże ſaßo namakał. Tola jeho duſcha ßo ſměrowaſche, dokelż wjedżeſche, ſo bě ſtary muż ſ Bożim měrom wotßał ſchoł a wußnuł. Wón drohu knihu, bibliju, jako jeho najdrózſche ſawoſtajenſtwo, ßobu wſa a ju ſa wſchě bohatſtwa ßwěta prjecz dał njeby. Hdyż bě ßo měr wobſamknuł, proſcheſche wón, ſo bychu jeho ſe ßłużby puſchczili. Jeho próſtwa ßo dopjelni. Potom ßo wón do ßamotnoſcze poda a pilnje a kedżbnje w kniſy czitaſche, kotraż bě ßo ſa jeho nana jako ſbóżno czinjaza móz Boża wopokaſała a jeho na pucz měra a żiwjenja dowjedła. A Bóh ßwoje ßłowo bohacze w jeho wutrobje żohnowaſche. Też jeho woczi ßo woczińiſchtej a wón ſpósna, ſo na ſchkodu a na khoroſcz khorjeſche, kotruż hacz dotal ſnał njebě. Wón ſpósna, ſchtó je lěkaŕ, kotryż móże jemu wot jeho ſchkody pomhacz a jeho khoroſcz wulěkowacz. A ßam ſa ßebje ſbóżnoſcz a Bożi měr namakawſchi, wón żaneho měra wjazy njemějeſche. Wón ßo ßwojeho lěkaŕſkeho powołanja wſda a bu ſ póßłom evangelija, prědaŕ prawdoſcze, kotraż pſched Bohom płaczi.

W wulkim ßwětowym měſcze Pariſu pſched wjele lětami w wyßokim poßwěczenym ſalu pſched wjele ſtami nutrnych poßłucharjow puczowanſki prědaŕ ſtejeſche a tole naſche powjedanczko powjedaſche. Shromadźiſna na njo ſ wulkej hnutoſczu poßłuchaſche. Sſwoju rěcz ſkóncziwſchi, muż hiſchcze tele ßłowczka pſchiſtaji, kotrez wſchitkim, kotſiż je ſaßłyſchichu, pſches wutrobu dźěchu: „A wbohi mały Jakub, tón ßym ja!“

Ze Serbow.

S Budyſchina. Budyſka Bjeßada 12. februara w tſeleŕni ßwój ſakożeńſki ßwjedżeń ſ konzertom a balom ßwjeczeſche. Pſchi hoſczinje towaŕſtwowy pſchedßyda, knjes dr. Grolmuß, prěnju ßławu naſchemu lubowanemu kralej Albertej poßwjeczi. Na to ßławjachu redaktor Ssmoleŕ ßwěrnych Sserbow a ßerbſku Łużizu, k. czaßnikaŕ Krawz pſchitomnu wudowu něhduſcheho czeßneho ßobuſtawa njebo redaktora J. E. Ssmolerja, k. pjekaŕſki miſchtr Bieſold knjenje a knjeżny a k. wokrjeßny żandarm Buk hoſczi. S poßledniſchich ßo jedyn Němz ſa wutrobne powitanje dźakowaſche, prajizy, ſo, hacz runje je ſ wulkeho měſta do mjeńſcheho pſchiſchoł a prěni krócz bjes Sserbami pſchebywa, ßo jemu w Bjeßadże tola wubjernje derje lubi. Rěczńik Bjeßadże pſchejeſche, ſo by roſtka a pſchiběraka, a ßwoju rěcz ſkónczi ſ pſchecżom, ſo by němſki krónprynz ſ Bożej pomozu bórſy wotkhorił a krónprynzej ßławu wunjeßy, kotrejż ſhromadźiſna móznje pſchihłoßowaſche. Blidne ſpěwy, kotrez ßo pſchi hoſczinje ſpěwachu, bě Bjeßadźiny pěßnjeŕ, knjes wyſchſchi wucżeŕ Wjela, jara rjenje pěßnił. Po hoſczinje něktore knjeżny a knjeſojo elſaſku reju rejwachu. Knjeżny běchu ßebi k reji elſaſku wjeßnu draſtu ſwoblekałe a w njej jara luboſny napohlad poſkicżichu. Reja ßo tak derje ſpodobaſche, ſo dyrbjeſche ßo woſpjetowacz. Wobdźělenje pſchi balu bě wurjadnje ßylne.

— Wutoru 14. februara je ßo w pinzy Budyſkeje piwaŕnje 34lětny piwaŕſki pomoznik Koſch ſ Budyſchina wobßunuł a ßebi pſchi tym nohu ſkamał. Snjeſboženeho ßu do měſchczańſkeje hojeŕnje donjeßli.

— Dźěczi ſ nożizami, nożemi, widliczkami a podobnymi kónzatymi a wótrymi wězami hrajkacz njeßmědża, dokelż ßo ſ nimi lohko

wobschkodża. Tak je ßebi tele dny 3lětna dżowka krawza Biehly s nożizami wóczko wukałnuła.

— Pjatk 10. februara je ßebi dźěłaczer Günzel, na zyhelnišej haßy w Budyschinje bydlazy, s wobwěßnjenjom żiwjenje wsał. Günzel bě pjecza wopiły człowjek a w poßlednim czaßu żaneho dźěła měł njeje. Tola jeho pjecza nusa k ßamomordarstwu wabiła njeje, dokelž ma Günzel něschto samożenja. Ssamomordar njeskutk pschipołdnju wobeńdże, bjes tym so bě jeho żona po wodu schła.

— Dokelž ßu na wschelakich městnach dźěczi psches hrajkanje se schtrychowaniczkami samischkrike, dawa krajna wyschnosćz s nowa k nawjedżenju, so móża starschi a jich sastupnizy do khostanja sapadnucz, hdyž ßo sa to njestaraju, so dźěczi na schwabliczki njemóża.

— Dżeń 12. t. m. je sbożownje nimo schoł, hdyž tež bě wjedrowustojny profeßor Falb na ßamßnym něka̍jke pscheměnjenje w pschirodże wěschczik; tola je pschezo mózno, so ßu, kaž bě póndżela pola naß jara wětrojta, w dalokich krajach semjerżenje abo něschto podobne měli. Hewak doczakuje Falb pscheměnjenja sa tele dny: 27. makeho rózka, 12. a 27. měrza, 11. a 26. haprleje, 25. meje, 9. a 23. julija, 7. augusta, 6. a 20. septembra, 5. oktobra, 4. novembra a 3. dezembra.

— Ministerstwo snutskownych należnosczow w Draždżanach móże potrjebnym podpjery sa Elsterske kupjele spożczicz. Napraschowanski czaß traje hacz do kónza měrza.

— Měßaczníka „Łužica“ je 2. czißko (februar 1888) wuschło. Wobßah: Z češkeje poesije. IV. Njekhodź k nam. Pěsnił J. V. Sládek. V. Nazymska. Pěsnił Jan Neruda. Přełożił Adolf Černý. — Pusty wječor. Ballada. J. Cišinski. — Dundyr-holca. Wobraz ze Sarajewa wot Mity Živkowića. (Pokračowanje.) — Kupała, dźeń swjateho Jana, w Ruskej. (Podał A. Žemr-Budyšinski.) — Naše wróble. Šyman. — Wobrazy z přirody. Po Brehmje wobdźěłał J. Nowak-Horjanski. IV. Liška. (Skónčenje.) — Kotre barby nałożuja so w serbskich ludowych pěsnjach? Rozprawja dr. E. Muka. — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach — Słowjanske nowinki. — Serbske pismowstwo. — Dźewjećadwacety zapis přinoškow ze strony Serbow za serbski maćičny dom w Budyšinje. — Zapis přinoškow a darow. — Zejlerjowe spisy.

S Minakała. Nasch njebocziczki kollator, knjes hrabja s Einsiedel, kotryż w ßwojim żiwjenju nasche zyrkwine należnosćze nadobnje podpjerasche, je tež pschi ßwojej ßmjercźi ßwoju wyßoko kscheszćijansku myßl wopokasał a Minakałskej zyrkwi 1500 hr. wotkasał, teho runja Łupjanskej zyrkwi tež 1500 hr. — Bóh sapłacź jemu w wěcznosczi tajku jeho ßwěrnu luboscź!

W Małym Dażinje dyrbjesche ßo wucżerńja saczinicź, dokelž je tam wjetschina dźěczi na woßepizy skhorjeła.

S Biskopskich stron. Na konserwatiwnej stronje ßo tu jara wobżaruje, so je knjes kubleŕ Schrybaŕ se Stachowa wot kandidatury sa sakski ßejm wróczo stupił, a ßu tu pscheßwědczeni, so budźische wón s wěstoscźu wjetschinu dostał, a tak by naß nětko konserwatiwny muż sastupował a niż doprědkaŕ. Nětko traje mandat wuswoleneho doprědkarja dr. Minkwitza jenoż hischcze 2 lěcze. Potom ßu saßo nowowólby. Duż ßu tu hižo na tym, so budża potom na kandidaturje knjesa kublerja Schrybarja twjerdże dżerżecź. Jenoż s jeho kandidaturu ßo tutón wólbny wokrjeß saßo sa konserwatiwnych dobycź hodźi.

S pola. Naschim ßerbskim spěwarjam a spěwarkam, ßobustawam spěwanskich towarstwow a tajkim, kotsiž maju myßle spěwanskemu towarstwu pschistupicź, budże sajimawe shonicź, so spěw strowoscź wulzy spěchuje. Hrudź a wutrobno pola 222 spěwarjow w starobje wot 9 hacz do 53 lět wobhladawschi a pschepytawschi ßu lěkarjo nadeschli, so je wobßah wutrobna pola spěwarjow wjetschi, hacz pola tajkich, kotsiž njespěwaju; pola spěwarja wobßah wutrobna s lětami poměrnje pschibywa. Pola spěwarjow ßo wutrobno bóle roscźahuje a rosschěrja, a żiwjeńska móz płuzow je pola spěwarjow wjetscha hacz pola njespěwarjow. Spěw je wubjerny srědk pscheczżiwo ßuchoczżinje; spěwajo człowjek ßwoje wutrobno najlěpje roswiwa a poßylnja. W tymle nastupanju najwustojnischi lěkarjo spěwej wjetscheje ważnosćze pschipißuja, hacz gymnastiży abo turnowanju.

S Czeplina pola Mużakowa. Młody człowjek s nascheje wßy, kotryż mějesche na póscze w Boleßławje (Bunzlau) město jako praktikant, běsche ßo do 17 lět stareje dżowki tamnischeho měschczańskeho sastojnika salubował. Psched krótkim wón wot wyschscheje póstskeje direkżije powjesćz dosta, so jeho s něka̍jkeje pschiczżiny se ßłużby puschcźa. To ßebi wón tak k wutrobje wsa, so wobsamknu ßebi żiwjenje wsacź; tež ßwoju lubu wón narecża, so s nim wumrje. Psched wczerawschim tydźenja běschtaj ßo młodaj człowjekaj shubikoj. Hdyž běchu dołho doscź sa nimaj ßlědżili, jeju wczera tydźenja na kromje lěßa morweju nadeńdżechu. Pschi cźěłomaj schěscźrołkaty rewolwr leżesche. Młodżenz běsche najprjedy lubu a potom ßam ßebje satsělił.

S Khoczebuza. (Br. Z.) Něktosi tudyschi pschekupzy ßu ßebi hižo dawno semiłki wolij (petrolej) w Ruskej skasali, njemóża pak jeho dostacź, dokelž ßo na ßußodnych ruskich żelesnizach niczo njewosy, nežli ßami wojazy, kiž ßo tak naschim mjesam pschibliżuja. — — — Jedyn pjekaŕ tudy bě psched lětami do Ameriki czahnuł, je pak, dokelž ßo jemu tam njelubjesche, njedawno saßo do nascheje bliskoscze pschischoł. Duż wopyta jeho wóndano ßudniski czasaŕ, kiž jeho na to dopomni, so bě pschi wucżahowanju sapomnił wěstu wjetschu wěz sapłacźicź. Pjekaŕ spyta ßo wurěczecź, dyrbjesche pak tola amerikaniscu móschniczku czahnucź.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Dale darichu w Ralbizach: Jakub Manjok 3 hr., Pětr Żur 1 hr. 50 np., Mikławsch Błażik 5 hr., Hana Hiliż 50 np., Hańża Błaziż 50 np., Mikławsch Cżornak 3 hr., Katharina Cżornakowa 2 hr., Mikławsch Kucźank 1 hr. 50 np., Jakub Błażik 1 hr., Mikławsch Sarink 1 hr., wucżeŕ M. Hizka 1 hr. 50 np. — W Nowoßlizach: Mikławsch Lebsa-Janśa 3 hr., Madlena Zyżowa 3 hr., Michał Kucźank 2 hr., Michał Wjazßławk 2 hr.; Mikławsch Scholta w Rózencze 3 hr.; czisty wunoschk maczicznego domu na lěto 1886 100 hr. — Hromadże: 133 hr. 50 np.

S dżakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudżenja.

Sawniski ßud. 16lětny czeladnik Nowak w Dżěchorezach bě loni 8. novembra, hdyž na Brěsynskim knjezim dworje ßłużesche, tamnischeho schoßarja Mehnera, ßo s nim swadżiwschi, s widłami psches hłowu praßnuł a s tym s lohka sranił. Nowakej dla czělneho ranjenja jastwo na jedyn tydżeń pschißudźichu.

Přilopk.

* Pjekaŕski w Jauerje, kotryż ma dwaj rynkaj wopaczných subow w dżaßnach tczazy, běsche ßobotu tydżenja, prjedy hacz lehnucź dżěsche, sabył suby se rta wsacź. Psches něka̍jke hibanje běchu ßo w nozy suby s dżaßnow puschczike, a pjekaŕski je pózrje. Bórsy na to jeho wokacź pschińdżechu; ale wón ßo njewotwoła. Hdyž na to k njemu do komory stupichu, běsche ßo wón hižo nimale sadußył. Na sboże ßo poradźi, jemu pózrjete suby saßo se schije wucżahnucź.

* Hižo dlěschi czaß jedyn ratař w Feldhausenje ßwoju żonu w czěmnej, wlóżnej komorje sawrjenu dżerżesche. Ssußodża to wjedżachu, ale jeho njepscheradźichu. Żoniny bratr, kotryż daloko wot teje wßy bydli, skónczńje wo tym shoni a pschińdże, so by ßo ßam pscheßwědcził. Sswak jeho wotpokasa; wón pak durje rosbicź da a ßotru w łapach na shnitej ßkomje w njerjedże leżo nadeńdże, na koscze wuskhnutu. S pukami běsche ratař ßwoju żonu nusował, so jemu ßwoje samożenje, 4000 toleŕ, sapißacź da. Nětko běsche jemu żona pschedołho żiwa. Njeczłowjeskeho muża na měscze sajachu.

* 63 lět stary listynoschcer we Wüstenselbitzu je ßebi sańdżene dny njewjestu swěrowacź dał, s kotrejż je ßo psched 40 lětami ßlubił. Młoda żona je 74 lět stara.

* We Wittenbergu je psched krótkim kowaŕ sa 50 minutow 20 pódkowow nakował. Wo tym shoniwschi ßo kowaŕ w Holzweißigu roczesche, so to tež dokonja, a sa 58 minutow 24 pódkowow nadżeła. Kowaŕ w Oberlindże pak je na to wobeju pschěscźahnuł: w pschitomnosczi tsjoch ßwědkow wón sa 80 minutow 40 pódkowow shotowi. Strowe koscze wschak k temu ßłuscheja.

* Jenu nóz sańdżeneho tydżenja bu w podkopkach pola Siegena hewjeŕ wot delepadazych kamjenjow saßypnjeny. Dwanacże hodźin dołho je njesbożownu żiwy pod kamjenjemi tczał, wospjet snamjenja dawajo, so je hischcze żiwy. Hnydom jemu na pomoz dźěkacź poczachu; tole dźěło běsche jara straschne a skónczńje podarmo. Pschetoż hdyž hacz k njemu dóńdżechu a mějachu jeno hischcze jenu ruku wußwobodźicź, saßypnjeny ducha spuschczi. Wudowa s tsjomi dźěczimi jeho wopłakuje.

* Wo krwawnym podawku ßo se Stuttgarta pische. Dwaj młoduschkaj wucżomzaj jeneho wustawa wjeczor do hoscżenza pschińdżeschtaj, tam pschenozowaschtaj a ßo rano na dobo s revolwrom do spanja tsělischtaj. Jenemu kulka do moshow sajędże, druhemu s lěwym wóczkom saßo wuskoczi. Młodżenzow hischcze żiweju nadeńdżechu; ale żadyn njepscheradźi, schto je jeju k ßamomordarstwu pohnuło. Jedyn je na ßmjercź; schtoż druheho nastupa, maju lěkarjo hischcze ßłabu nadżiju, so ßo jemu żiwjenje sdżerżi. W wustawje, w kotrymż staj ßo skubkowałoj, je jara krute wotczehnjenje. Wobżarujomni starschi młodeju ßamomordarjow ßu wyßoko ważeni měschczenjo.

* Wobydlerjo města Wina, kotsiž, kaž je snate, radźi něschto dobre jědża, ßebi nětkle dżeń wote dnja dżiwinu pjeku. Pschetoż na

dwórskej hońtwje w Schtyrskej ßu 250 dźiwich ßwini, wjele tyßaz sajozow, 2000 bażantow a kurotwow a jara wjele wschelakeje druheje dźiwiny sesatšeleli. Rybu w powětsje tšelichu: to sekhane njeje. Hońtwjeŕ mjenujźy do mórskeho worjoka (Seeadler) tšeli, kotryž ßebi wulku schczuku w pasorach njeßesche. Worjok se stróżelemi woteńdże; ale schczuka, 9 puntow cżeżka, běsche satšelena a wyßoko s powětra na semju dele plaznu.

* W Prasy je ßo sańdżene dny, runjeż krucże mjersnjesche, Ruża Geraßinow s Karkowa w rěźy Woktawje kupak.

* W Voeßlawje běsche dżenża psched dwěmaj njedżelomaj wjeßely kwaß. Wobßedżerka tamnischeho knjeżeho dwora, 80 lět stara wudowa, ßo se ßwojim schoßarjom, kotryž je 40 lět stary, swěrowacź da.

* W Bělehradże na Morawje psched krótkim muża sprostnjeneho na drósy leżo namakachu; to běsche wopikz, kotryž bě, kaž ßo sdasche, smjersnuk. Dokelž ßo njeradźi jeho woźiwicź, jeho do cżěkoweje komorki położichu. Na tsecźi dżeń jeho khowachu. Hdyž pak s cżěkom k pohrjebnischczu pschijěżdżechu, ßo w kaschczu tak móznje buchasche, so pschewodżerjo wschitzy roscżěkachu, a pohoncź tam s wosom ßam stejesche. Sso s krótka rossßudźiwschi wón psched poliziju dojěżdże, hdżeż kaschcź wotewrichu. Tón muż běsche jenoż po sdaczu morwy byk: wony wjeczor běsche ßo wón ßmjertnje wopik, na drósy leżo wostak a w krutej symje leżo sprostnuk. Psches satschaßowanje kaschcża pak běsche saßo k ßebi pschischok.

* Khudy mużik s cżěskeje wßy pola Schumberka, kiż koleska dźěkasche, a kiż běsche dotal kóżdy krajzaŕ, kotryž móżesche někak wulutowacź, do cżěskeje loterije snoßyk, psched krótkim terno dobu. Shoniwschi, so je 600 schěßnakow dobyk, ßo wón pokny radoscże móndano w najhórschim mjecżelu sebra, so by ßebi do Schumberka po ßwój dobytk dóschok. Prjedy hacź ßo do hrosneho wjedra won poda, ßo schwarnje poßylni; ale duzy domoj ßo w mjecżelu sabkudźi, a nasajtra jeho s boka dróhi smjersnjeneho nadeńdżechu. Dobyte pjenjesy mějesche pschi ßebi.

* W jenym franzowskim městaczku psched krótkim staru żónku khowachu, kotraż běsche ßo, kaž ßo sdasche, s wulkej khudobu żiwika. W jeje hubjenym bydleńczku pod starymi lapami měch nadeńdżechu, w kotrymż běsche 37,600 mk. skota, sa 56,000 mk. dołżnych wopißmow na hypotheki a sa 48,000 mk. pjenjeżnych papierow.

* So starschej ßwoje dźěczo pschedataj, w Jendżelskej niczo rědke njeje; też to ßo tam stanje, so muż ßwoju żonu sa pjenjesy abo sa piwo druhemu wotstupi. Podawk, wo kotrymż ßo se Sheffielda pische, pak dopokasuje, so maju tam też żony sa to, so ßmědża ßwojich mużow pschedacź. Psched někotrymi měßazami ßo rjemjeßlnik, kotryž w Sheffieldże żaneho dźěła njenamaka, rossßudźi do Awstraliskeje wupucźowacź. Na kóżdi ßo wón s holczku sesna, kotraż ßo do njeho salubowa. Shoniwschi, so je wón hižo woženjeny, ßo wona jara srudźi a skónczńje rjeknu, so chże muża jeho żonje wotkupicź. Wón niczo pschecźiwo temu njemějesche. Do Awstraliskeje pschijěwschi holza żonje pißasche, kotraż sa ßwojeho lubowaneho mandżelskeho 2000 mk. żadasche. To běsche holzy wjele. Skónczńje na 400 mk pschesjene pschińdżeschtej, a holza pjenjesy se sakońskim wopißmom do Jendżelskeje póßka. Żona w Sheffieldże pißmo podpißa, a holza ßo w Awstraliskej s rjemjeßlnikom swěrowacź da.

* Wo hrósbnym mordarstwje ßo s Manchestera w Jendżelskej pische. W pschedměscże tehole města wczera psched dwěmaj njedżelomaj rano najwjetscha tamnischa haptyka samknjena wosta. Żyka cżrjóda ludźi psched wrotami stejo cżakasche; buchachu a klinkachu, ale nichtó jim njewotewri. Wo tym shoniwschi polizija s mozu haptyku wotewri, w kotrejż pak ßo niczo woßebite njepokasa. Pódla haptyki mějesche haptykaŕ ßwoje bydło; jstwine durje pak běchu satykane. Hdyž je s mozu wotewrichu, w jstwizy haptykarjowu zyku ßwójbu morwu w kożu leżo nadeńdżechu. Se sawostajeneho lista ßo spósna, so staj muż a żona psched wschěm ßwojim schescźim dźěcźom s zyankalijom sawdakoj a ßebi potom na to ßamßne waschnje żiwjenje wsakoj. Haptykarjowy pomoznik, kotryž na dworje w laboratoriju dźěkasche, niczo wo tym shonik njeje, schto je ßo pola knjesa nutska stako. Dźěcźi běchu w starobje wot dweju hacź do tsinacże lět. S pschiczinu srudneho njeskutka je pjenjeżna nusa byka.

* W Dublinje sańdżene dny mkoda holczka, kotraż ßo s dźiwimi swěrjatami pokasowasche, ßwoju hkowu lawej do klamy położi, so by ßo takle fotografowacź daka. Na jene dobo ßo swěrisko do njeje sakußnu a mórczo ßwój wopor do kuta wleczesche. Law holczży ßwoje mózne pasory do cżeka sarubnu a wot njeje torhacź pocża. Pomoznik rucże do klětki skocźi, na lawa dźěsche a jeho też sbożownje wot jeho wopora wotehna. Holczku do města donjeßechu, hdżeż ßo ji hnydom lěkarska pomoz dosta. Law je njesbożownu na schiji, ramjenjomaj, wutrobnje a rukomaj żałostnje roszychnowak.

* Hrosny żort ßu někotsi mkodżenzy w Warschawje se ßwojim pschecźelom schrali. Tutón ßebi bohatu mkodu holczku sa żonu wsa. Kwaßny wjeczor pschecźelojo nawoženju telko picź nusowachu, so ßo wón do zyka wopi, na cżoż s nim do Cżenstochowa jědżechu. Nasajtra rano s hłubokeho spanja wotzucźiwschi ßo mkody muż khwatajźy do Warschawy wrócźi; ale ßkużobnik jeho do domu njepuschcźi, ßo na to powołajo, so je jemu mkoda knjeni to krucże sakasaka. Kak je ßo tónle spodźiwny podawk skónczik, dotal shonili njejßmy.

* Na zyle spodźiwne waschnje je ßebi w Ruskej cżestny wudowz, njeßměrnje bohaty pschekupz w Peterburgu, njewjestu pytak. Wudowz je s dobom pschedstejeŕ jeneho tamnischeho ßyrotneho domu; duż ßebi junu samyßli, so ßebi jenu se ßyrotow, kotreż w tymle wustawje pschebywaju, sa żonu wosmje. Psched krótkim wón wschitke starsche holczki se ßyrotownje k wjeczeri pscheproßy, a do wjeczerje dyrbjesche kóżda se sawodżeteho kaschcźika papjerku wucźahnucź. Na jenej tych papjerkow jeho mjeno stejesche, a holczka, kotraż tule papjerku wucźehnje, mějesche jemu s njewjestu bycź. Sboże mějesche holczka, kotraż na żane waschnje schikowana njeje; wudowz pak ßo hnydom s njej ßlubi. Nětko ßo wulkotne pschihoty na kwaß cżinja.

* Do Tiraspola w Ruskej sańdżene dny s Kischeněwa tamnischi měschcźan Alekśej pschińdże, kotryž je pokne 150, praj: pokdra sta lět stary. Starz je strowy a hischcże daloke pucże pěschi khodźi. Sso lěta 1738 narodźiwschi je wón jeno 35 lět mkódschi, hacź město Peterburg.

* W Ssaratowje w Ruskej na Tsjoch Kralow, kaž je tam waschnje, ßwjatocżny cżah s zyrkwje k wulkej rěźy cżehnjesche, kotraż Wołga rěka. Hdyž běsche woda woßwjecżena, ßo w rěźy na měscże, hdżeż żaneho lodu njeběsche, mnosy kupachu, mjes nimi też żónske a dźěcźi. Jara wjele ludu pschihladowasche. Na jene dobo ßo wulka schkruta puschcźi, a pschihladowarjo, kotsiž na njej stejachu, na njej po rěźy dele płowachu. Někotsi do wody spadachu, ale jich hnydom saßo swucźahachu. Na sboże schkruta na druhim brjosy wißajo wosta; duż mózachu jeje paßażěrojo saßo na kraj stupicź.

* Spodźiwne waschnja pschi turkowskim dworje knjeża. K najspodźiwnischim drje to ßkuscha, so sultan w ßwojej drascże a schatach dlěje hacź dźeń njekhodźi. A wón by ßo wulzy pschecźiwo ßamemu ßebi pscheschok, chzyk-li ßo tu ßamßnu drastu jenoż dwaj dnjej pospochi woblekacź. Kóżde ranje wón nowu drastu a nowe schaty dostawa. Sbożowni ßu jeho komorni ßkużobniży, kotsiž dźeń wote dnja wotpołożenu, hischcże zyle nowu drastu dostawaju. Też wjele druhich ludźi psches tole spodźiwne waschnje ßwoje sboże sczini. Sultanowy krawz ma kóżde lěto 365 ßuknjow, telko lazow a kholowow naschicź; też njeliczomna cżrjóda wschelakich druhich pschekupzow a rjemjeßlnikow pschi tym saßkużbu namaka.

* Pschi mjecżelach, wo kotrychż tydżenja pißachmy, je na New-Yorkskej zentralnej żelesniży wjele howjaseho skotu a ßwini smjersko. Smjersnjeneho skotu mějachu 15 wosow połnych.

* Prawje mkoduschka wowka je wěsta Jacksonowa, cżorna wobydlerka města Delaware w Amerizy. Wona je hakle 25 lět stara. Psched 14 lětami ßo wona 11 lět stara woženi a w ßwojim dwanatym lěcże dżowczicżku porodźi. Sso po maczeri skożujo ßo holza psched 10 měßazami w ßwojim dwanatym lěcże woženi a psched krótkim dźěczo porodźi. Jeli so w ßwójbje tak dale póńdże, budże Jackson w prawym cżaßu prapradźěd.

* Wopiza je s pschicżinu, so je ßo město Wakefield w kraju Wisconsin w Amerizy wotpaliko. Swěrjo mějesche ßwój statok w tamnischim dźiwadle, w kotrymż wschudżom nuts a won khodżesche. Njedawno wjeczor běsche wopiza někak bleschu petroleja do rukow dostała a ßo s petrolejom zyła namasa. Posdźischo s lampu hrajo, kotraż wó jstwje stejesche, ßo wopiza na jene dobo sapali a ßo wokomik na woknje pokasa, hdżeż ßo ludźo na nju dohladachu. S wulkej bolosczu wona każ njembra po zykym domje wokoło hanjesche, kotryż bórsy w płomjenjach stejesche, dokelž běsche zyły drjewjany. Woheń ßo spěschnje rosbéża, a bórsy zyke město w płomjenjach stejesche. Pschi wóhnju paduschny lud khlamy wurubicź spytowasche, a wobßedżerjo dyrbjachu ßo a ßwoje twory s revolvrom sakitowacź. Wobßedżeŕ wotpaleneho dźiwadła, O'Brien, ßo s khlamarjom swadźi, kotremuż běchu ßo khlamy spalike, a kotryż jemu porokowasche, so je jeho wopiza na zykym njesbożu wina. O'Brien dwójzy do khlamarja tšeli a jeho na ßmjercź srani. Nacżinjena schkoda wjazy hacź 100,000 toleŕ wucźini; sawěsczene běsche jeno sa něhdże 8500 mk.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Gustav Richard Protze, dźěłaćeŕ na żeleśnizy tu, s Hanu Marju Halmiz na Židowje. — Khorla August Michał, cźěßla na Židowje, s Hanu Schönigez w Małym Wjelkowje. — Handrij August Rjencź, skałaŕ w Budyschinku, s Emiliju Berthu Rodigez w Nadźanezach.

Katholska zyrkej: Albert Kuz, pschekupnik tudy, s Franziśku Pochabiz.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jan Rudolf, Jana Bohumiła Rudolfa Schrödera, zigarnika na Židowje, ß. — Pawoł Hermann, Augusta Vogela, fabrikarja na Židowje, ß. — Marja Martha, Ernsta Eduarda Hejdy, fabrikarja na Židowje, dź. — Marja Martha, Khorle Hermanna Holcźa, moleŕskeho pomoznika pod hrodom, dź.

Katholska zyrkej: Marja Hańža, Augusta Michała Kamprata, ßedlarja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 10. februara: Hermann Kurt, Jana Bohuwěra Wicźasa, kublerja w Pschischezach, ß., 11 d. — Marja Augusta Lehdrichez, Jana Augusta Nowaka, khěźkarja a kopornikarja w Sajdowje, mandźelska, 42 l. 4 m. 18 d. — 11. Jan Janasch, sastaranz w wokrjeßnej dźěłaćeŕni na Židowje, 35 l. 4 m. 3 d. — 12. Adolf Ferdinand Lehmann, dźěłaćeŕ w Hrubjelcźizach, 68 l. — 14. Khorla Willy, Khorle Bohuwěra Pětschki, khěźerja a pjekaŕskeho mischtra na Židowje, ß., 1 m. 14 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2672 měchow.	W Budyschinje 11. februara 1888 wot mk.	np.	hacź mk.	np.	W Lubiju 16. februara 1888 wot mk.	np.	hacź mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	8	63	8	69	8	35	8	53
= . . . . . žołta	7	92	8	21	8	—	8	24
Rožka	5	89	5	95	5	63	5	78
Jeczmjeń	5	80	6	23	6	—	6	27
Wowß	5	—	5	40	4	80	5	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	6	94	10	28	8	33	8	89
Woka	6	39	6	67	5	50	6	—
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka	15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny	1	90	2	10	1	70	2	10
Butra . . . 1 kilogr. . .	1	90	2	20	1	80	2	10
Pšeńczna muka 50 = . . .	7	—	16	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 = . . .	6	—	9	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	2	50	2	70	2	—	2	50
Ssłóma . . .\600 = . . .	15	50	16	50	15	—	17	—
Proßata 774 schtuk, schtuka . .	7	—	17	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	3	50	3	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 8 hr. 63 np. hacź 8 hr. 78 np.; pšeńza (žołta) wot 8 hr. 10 np. hacź 8 hr. 33 np.; rožka wot 5 hr. 89 np. hacź 6 hr. 1 np.; jeczmjeń wot 5 hr. 80 np. hacź 5 hr. 94 np.; wowß wot 5 hr. — np. hacź 5 hr. 30 np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druźiny 52—56 mk., 2. druźiny 47—51, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 47—50 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 17. februara: Mokrosymne.

Pšes ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacź: pjatk 24. februara dopołdnja w 11 hodź. w Konjezach pola Ralbiz w domje Jakuba Sźucheho 6 woklepow ßkomy, 1 ranza s 2 proßatomaj, 1 ßwinjo a 1 žitoczišcźaza maschina. — 27. febr. dopołdnja w 11 hodź. leżomnosće ratarja J. Kurjeeźa w Wósborku, na 21,639 mk. takšer. — 27. febr. dopołdnja w 10 hodź. khěża ckalza Rudolfa w Wósborku.

Drjewowa awkzija: Wutoru 21. februara dopołdnja ½10 hodźin na Drožźišskim revěrje.

Dürrenbergsku warnu ßół
Dürrenbergsku skótnu ßół
(kotraž je, kaž je snate, najlěpscha)
porucza najtuńscho
Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Czerstwy paleny
= khofej =
derje ßkodźaze druźiny
porucza po najtunischich płaczišnach
Richard Hauffe
na mjaßowym torhoschczu 8.

Najlěpsche mydło k masanju
punt po 22 np.,
Ia Eschwegske mydło
punt po 25 np.,
Ia jadriwe žiwiczne mydło
punt po 28 np.,
Ia jadriwe łojowe mydło
punt po 35 np.
porucza
Richard Hauffe
na mjaßowym torhoschczu 8.

Drjewowa awkzija
na Maleschanskim revěrje.

Pónděłu 20. februara t. l. dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo pschi Hucźinjanskim Dubinskim haczе a pschi mostowej korczmje:
12 rm. dubowych schczěpow a kuleczkow,
40,9 stotnjow a 29 dołhich hromadow twjerdeje walczziny,
a potom popołdnju w Rudlach:
1 hromada ßłowczanych wotrěskow, 7—13½cm hornjeje tołstosczе a 1 a 1½ m dołhosczе,
11 rm. dubowych a brěsowych schczěpow,
23,7 stotnjow a 21 dołhich hromadow twjerdeje walczziny;
wutoru 21. februara t. l. dopołdnja wot 9 hodźin w tak mjenowanych Pschiwczanskich kerkach na Hlinjanskich honach:
36,6 stotnjow brěsowych walczkow
a popołdnju pschi Schatez haczе pola Małych Maleschez:
23 hromadow wólschoweje walczziny
pod tu swuczenymi wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź.

S dobom ßo k wjedźenju dawa, so dokźiniży s léta 1887 ßobu ßadźecź njeßměđźa a so maja tuczi po waschnju kasanja k płaczenju pominanje wotczakacź.

Hrabinske Schall-Riancourske revěrske sarjadnistwo w Maleschezach, 13. februara 1888. **Sachße.**

Drjewowa awkzija.

Wutoru 21. februara dopołdnja wot ½10 hodźin ma ßo na **Luscźanskim knjeźim dworje** (pola Panczіź) pschi Baczońskej mjesy
31 dołhich hromadow, s wjetscha brěsoweho drjewa,
12 schkowroncźich schtomow, 7½—10 m dołhich a 22—30 cm horka tołstych,
pschi gmejnskim puczu s Luscza do Wutołczіź
25 brěsowych klozow, 3—6 m dołhich a 18—36 cm horka tołstych,
8 hromadow brěsoweje walczziny a dźělba brěsowych pjeńkow,
sa dworom
10 topołowych klozow, 6—11½ m dołhich a 55 cm—1 m horka tołstych,
dale dźělba topołowych pjeńkow a krótschich sdomkow sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź. Wojnarjo a wosotwarzy ßo na tole drjewo woßebje kedźbni cźinja. **Andrä,** inspektor.

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim revěrje, Minakalskich honach.

Schtwórtk 23. februara t. l. ma ßo
150 ßuchich dołhich hromadow,
7,5 rm. kłójnowych pjeńkow a
76 stotnjow kłójnowych walczkow
sa hnydom **hotowe pjenjesy** na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pschi kschiżu pschi Lomscźanskim polu.

W Minakale, 15. februara 1888.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 23. februara dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na knjeźim **Kupjanskim revěrje**
108 twjerdych dołhich hromadow (też wużitkowe drjewo wopschijazych),
34 kłójnowych = =
20 łoßow stejazych kłójnow a
4 łoßy stejazych brěsow
sa **hotowe pjenjesy** na pscheßadźowanje pschedawacź.

Wuměnjenja ßo pjedy awkzije wosjewja. Shromadźišna na schoßeju pschi wulkim haczе.

Hajniske sarjadnistwo Kupjanskeho knjeżeho dwora.

Drjewowa awkzija.

Na **Hrodźischczanskim revěrje** ma ßo
ßrjedu 29. februara t. l. dopołdnja wot ½10 hodźin
něhdże 40—50 kłójnowych dołhich hromadow,
wużitkowe drjewo, mjeńsche kruchi a žerdźe wopschijazych, pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź. Shromadźišna w drjewnischczu w sadnich kerkach.

J. Wiedemann.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow wumjenkarja Handrija **Reda** w Pomorzach ma ßo khěžna a pólna leżomnosćź, k jeho ßawostajenstwu ßłuschaza, cźißko 18b wopalneho katastra a fol. 15 leżomnostnych a hypothekßkich knihow ßa Delnje Pomorzy, wobstejaza se ßahonow cźißko 73, 74, 75 a 96, po ßahonßkich knihach 1 hkt. 0,3 arow = 1 aker 259 □prutow wopschijaza, ſ 50,99 dawßkimi jenosćźemi wobcźeżena a wot wjeßnych grychtow na 9880 mk. — np. takßérowana

ßrjedu 29. februara 1888 pschipoldnju w 12 hodźinach

w **Pomorzach na měßtnje ßamym** dobrowólnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokaßanjom na wuwěßchk, na tudomnej ßudnißkej tafli kaž tež w Farakez hosćźenzu w Pomorzach wupowßnjeny, pscheßadźowanßke wuměnjenja a wucźah ſ leżomnostnych a ßahonßkich knihow wopschijazy, ßo na kupjenje ſmyßleni prosćha, ßo mjenowany dźeń a postajenu hodźinu w **Redźiz khěžnej leżomnosćźi** seńcź, ßo k ßadźenju samokwicź, ßwoju płacźenja-khmanosćź dopokaßacź a dalßche wotcźakacź.

W Budyßchinje, 14. februara 1888.

Kralowßke hamtßke ßudnißtwo.
Meußel. Abl.

Ssadowe ßchtomiki

ßylne wyßoke, pschedawaja ßo dla njedoßahazeho ruma lětußche naléćźo po jara poniżenych płacźißnach. Jara ßo pschihodźaza ßkładnosćź ßa gmejnßkich pschedstejićźerjow a kublerjow atd., kotßiž chzedźa pschi pucźach atd. ßchtomiki ßadźecź.

Ssadowa ßchtomownja
dr. **Herrmanna a Wetzki.**
Kontor na ßadnej bohatej haßy 3.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ßtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyßchßchich płacźißnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Filzy,

kotrež ßo tak rad trjebaja, ßu ßaßo doßchłe.

H. F. Büschel pschi torhoßchcźu.

Wßchě druźiny
ßuchich warjenjow,
krupy, jahły, ßoki, hróch, buny atd.
porucźa po najtunißchich płacźißnach
Richard Hauffe
na mjaßowym torhoßchcźu 8.

Khoſej

paleny a njepaleny, hißchcźe ßtare, derje ßłodźaze druźiny po tunich płacźißnach porucźa

Th. Grumbt
w kupnizy
a na ßwonkownej lawßkej haßy.

Spěwarßke,
ßerbßke a němßke,
teho runja **protyki** wßchěch druźinow tunjo pola
E. A. Wetzki
na bohatej haßy.

Turkowßke ßłowki

najlěpßcheje druźiny porucźa
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoßchcźu.
Deßtilazija ßnatych **dobrych likěrow** po ßtarych tunich płacźißnach.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucźa
Th. Grumbt
na ßwonkownej lawßkej haßy.

Khoſej

w wulkim wubjerku
paleny a njepaleny
porucźa po tunich płacźißnach
Richard Neumann
na ßnutßkownej lawßkej haßy.

Syrop

punt po 12—40 np. porucźa
Richard Neumann
na ßnutßkownej lawßkej haßy.

K konfirmaziji

porucźam ßwój wulki ßkład
ßpěwarßkich.
A. Schöncke, knihiwjaßar
na hauenßteinßkej haßy 1
pschi prjedawßchich butrowych wikach.

Czorny kaßchemĕr

we wßchěch kajkoßcźach
a jenoż najlěpßcha twora,
wobleczenje
10 kóhcźi dwójzy ßchěroko
hižo po 6 mk. 50 np.
Hermann Beermann
w Budyßchinje
na ßnutßkownej lawßkej haßy 6
ſ napßchecźa radneje pinzy.

Rjane **howjaße mjaßo** punt 50 np.
„ **ßwinjaze mjaßo** „ 50 „
połcź . . . . . „ 70 „
kołbaßu . . . . . „ 60 „
kój . . . . . „ 40 „
pódla teho hißchcźe kóždy tydźeń něhdźe 25 puntow zyle tucźneho **howjaßeho mjaßa** porucźa
Max Karßch
na kotołßkej haßy 28.
Pola njeho móże jutry ßylny hólcźez do wucźby ßtupicź.

Ludwig Fiedler

na Łubijßkej drósy 2 naßlědnik **Santa Paßa** w Budyßchinje **na Łubijßkej drósy 2**

porucźa ßwój ßkład **rowowych pomnikow** ſ marmora, ſyenita a pěßkowza. **Blidowe platy, konßolowe platy, naßtawki na myjne blida** ßo dźěłaju, **rowowe pomniki** a **rowowe platy** ßo rjenje a tunjo **ponowja.** Dołholětne rukowanje ßa **poßłoczenje.**

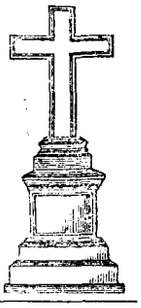

Realna ßchula w Budyßchinje.

(Schulßki pjenjes lětnje 72 hriwnow.)

K pschipowjedźenju hólzow, kotßiž chzedźa wot jutrow t. l. tudomnu realnu ßchulu, kotraž ma prawo wopißma k wojeńßkej **jenolětno-dobrowólnej ßłużbje** wußtajecź, wopytacź, je podpißany wot **11. januara** hacź w **kónz februara** kóždu ßrjedu a ßobotu wot 10—12 hodźin wó ſtwje No. 13 realnoßchulßkeho doma k rěcźam. **Parßchonßke prijódßtajenje** pschipowjedomneho njech ßo ßtanje, je-li něßak móżno. Bjes wuměnjenja pak maju ßo ßobu pschinjeßcź: **narodźeńßki abo kßchcźeńßki liſt,** wopißmo wo ßchcźěpjenju a ßaßoßchcźěpjenju jětrow, wopißmo wo dotalnej dośtatej ßchulßkej wucźbje, pschi konfirmirowanych konfirmazißke wopißmo.

Cźi, kotßiž chzedźa ßo pschipowjedźicź, dyrbja jutry ſ najmjeńßcha 9 lět ßtari bycź. Pschijimanje w **druhim cźaßu** móże ßo jenoż pschi **woßebitych** wobßtejnosćźach ßtacź.

Sa ßchulerjow wot wonka ma ßo wuſwolena penßija wot direktora dowolicź.

W Budyßchinje, w januaru 1888.

Direktaŕ **Dr. Vollhering.**

Pschi ratarßkej ßchuli w Budyßchinje

a w ßadarßkej a ßahrodnißkej ßchuli, ſ njej ßjenoćźenej, ßo **póndźelu 9. haprleje 1888** nowy wucźbny kurß ßapoćźnje.

Wßcho dalßche je pola direktora **Bruggera** naßhonicź.

Kaßchemĕr

cźißtowolmjany, njedoßahnjeny cźorny a dobry
(dwójzy ßchěroki),
meter po 100, 130, 150, 175, 200, 230, 250, 300 np.,
kóhcź po 60, 75, 85, 100, 120, 130, 150, 170 np.,
porucźa
Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

Guido Reiche

ſlótnik

w Budyſchinje na hlownym torhoſchczu czißło 2

porucza

dary ſa konfirmandow

ſa hólzow a holzy

w bohatym wubjerku

a

po najtuniſchich płaczißnach.

Bukečanske serbske towarſtwo

zmĕje jutře njedźelu 19. februara swójbny wječor.

Wšitke sobustawy so naležnje přeprošuja. **Předsydstwo.**

„Lipa“

zmĕje — da-li Bóh — njedźelu 19. małeho rózka popołdnju z dypkom 3 hodźin w Eberweinec hosćencu swoje měsačne posedźenje, na čož sobustawy přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

Bukečanske serbske towarſtwo

zmĕje njedźelu 26. februara popołdnju z dypkom 5 hodź. swoje posedźenje. Přednošk k. hospodarskeho zarjadnika Połdraka na knježim dworje w Koprcach wo Herrnhutskej bratrowskej gmejnje. — Hosćo su witani.

Předsydstwo.

Wojerowſke ßerbſke burſke towarſtwo.

Njedźelu ſa tydźeń, 26. februara, budże ßo

hłowna ſhromadźißna

w Nikolajez reſtawraziji wotbywacź, na kotruż ßo wſchitke ßobuſtawy pſcheproſchuja. Sapoczatk pſchipołdnju ſ dypkom ½2 hodź.

Wo ratarſkich naležnoſczach budża ßo pſchednoſchki dźerżecź.

Pſchedßydſtwo.

W Drożdźijſkim hoſczenzu

njedźelu 19. februara **reje.** Pſchecźelnje pſcheproſchuje

Tſchieter.

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kóždu **póndźelu** wot 5. hodź. **Někotři Serbja.**

Woſjewjenje.

Cźeſcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi k wjedźenju dawam, ſo ſawĕſcźenje ßwini pſche trichinatoſcź pſchijimam a ßwinje ßwĕdomicźe na trichiny po tunjej płaczißnje pſchepytam.

Heinrich Mickan,

w Kr. ſ. ſkotolĕkarſkej ſchuli pruhowany wobhladowar mjaßa, bydlazy w Budyſchinje na bohatej haßy 33 hnydom pſchi weji (turmje), ſ nutſkhodom wot butrowych wikow.

Knjeſam rĕſnikam!

Hdyž chze mi nĕchtó mjaßowe pruhi dla mikroſkopiſkeho pſchepytanja podacź, proſchu mjaßo ſe ſcźĕhowazych dźĕlow wureſacź a mi je póßłacź: po 1 kuſku ſ jĕrchenjoweho cźopika, po 1 kuſku ſ praweho a lĕweho boka ßytki (tež krónſke mjaßo mjenowane), po 1 kuſku ſ lĕweho a praweho boka bjes hrjebłami hnydom pſchi ßytzy, po 1 kuſku ſ lĕweho a praweho boka ſ bjedrow a ſkónczńje wocźaze mjaßo.

Pſchepołożenje pſchedawarńje.

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwoju pſchedawarńju **wurĕſnych tworow,** hacź dotal na hlownym torhoſchczu 2, nětko na **mjaßowe torhoſchczo 11** pódla knjeſa konditora **Müllera** pſchepołożił.

Sſo wutrobnje dźakujo ſa dowĕrjenje, mi 30 lĕt dołho ſpożczene, proſchu, mi jo tež dale ſakhowacź, a lubju kaž hacź dotal, tak tež w pſchichodźe ſprawne poßłużenje a tunje płaczißny.

S poczeſczowanjom **M. Gottwald.**

Dr. Rudloff, woczny a wuſchny lĕkar

hacź na dalſche w hoſczenzu k „winowej kicźi“ bydli.

Rĕczne hodźiny wot ½12 hacź do 2 hodźin.

Woſjewjenje.

Cźerwjena knižka, cź. 165, do kotrejež je ßobuſtawej jeho pſchiſtupny pſchinoſchk ſ dividendu ſapißany, je ßo ſhubiła. Hdyž ßo wona ſa tſi mĕßazy pola naß njewoteda, ſhubi wona ßwoju płaczißnu.

Pożczerńja a lutowarńja ſa Bart a wokolnoſcź,

ſapißane towarſtwo w likwidaziji.

W Bobolzach cźißło 1 je jutry **wobydlenje** pſchenajecź.

Hejtmana ſe žonu, hoſpoſu ſa ſkót, rólneho pohoncźa, dójki a holzy ſ dobrymi wopißmami pſchi wyßokej mſdźe pyta **Spannowa** na prĕdarſkej haßy.

Holza, kotraž je k kóždemu dźĕłu ſwólniwa, ßo pyta w ſozietecźe w Budyſchinje.

Wuczobnika

ſa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy pytataj

bratraj Mĕrſchej

pſchi žitnych wikach w Budyſchinje.

Wuczobnika

ſa ßwoje kolonialtworowe a ſpiritwoſowe khlamy k pſchichodnym jutram pyta

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe a zigarowe khlamy k jutram wuczobnika, po mózności ßerbſkeje rĕcźe mózneho, pytam.

Richard Neumann

na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Hólczez,

kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknucź, móże pod pſchihódnymi wumĕnjenjemi do wuczby ſtupicź pola pjekarſkeho miſchtra **Woitza** na Zidowje.

Sa rjanu wołtarnu rĕcź, kotruž je wyßokodoſtojny knjes duchowny **Lawrźek** pſchi naju wĕrowanju dźerżał, ßwój najwutrobniſchi dźak prajimoj.

Jan Auguſt Pilk a mandźelſka w Łupoj.

Dźak

ſa mnohe wopokaſma luboſcźe a dźĕlbracźa, kotrež ßu lubi ſ pſchecźelſtwa a ſnajomſtwa ſ daloka a bliſka nam pſchi ſemrjeczu naſcheje lubeje tak w mkodych lĕtach cźicho wußnuwſcheje dźowki a ßotry

Marje Liddyje Hübnarjez

wopokaſali. Wutrobny dźak dawamy knjeſej fararjej **Gólczej** ſa jeho troſchtowaze ßłowa, t[illegible]nemu ſpĕwanſkemu towarſtwu ſa poſbĕhowaze ſpĕwy na puſtym wjecźorje a pſchi rowje, mužſkej a žónſkej mkodoſcźi ſa jejnu woporniwoſcź, kaž tež wſchitkim ſa poczeſcźowazy pſchewod k poßlednjej ſparniży a jara bohatu pychu. Jim wſchitkim ßo ſ wutroby dźakujemy ſ nutrnej próſtwu: Bóh chzył jim jich luboſcź bohacze mytowacź!

W Rakezach, 12. febr. 1888.

Srudni ſawoſtajeni.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Pschiłoha k cžißłu 7 Serbskich Nowin.
Ssobotu 18. februara 1888.

Sa konfirmandow

cžorne

cžistowołmjane kascheměry

derje ßo noschaze

stary łóhcź dwójzy schěroko hižo po 60 np.

porucža

Jan Jurij Pahn.

Sa konfirmandki

poruczam

cžorny a bruny kascheměr a
cžorny a bruny alpakka mohair

po jara tunich płacźisnach a w dobrych kajkoscźach.

H. Kayser na žitnej haßy 10.

Emma Vorwerkowa

porucža ßwój skład **paletotow, žaketow** a **plüschowych pjeslow** w bohatym wubjerku po najtunischej płacźisnje.

Cžistowołmjany,

cžorny a dwójzyschěroki kascheměr

stary łóhcź po 60 np., 80 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 50 np., 1 mk. 80 np., 2 mk., 2 mk. 30 np., jara rjaneje cžorneje barby a jara płacźisny hódno, teho runja dźěłbu sbytkow k wobleczenjam pod płacźisnu porucža

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Spěwaŕske

ßerbske a němske, jednorje a jara woßebnje swjasane, porucža w wulkim wubjerku po tunich płacźisnach

Gustav Rämsch na bohatej haßy 21.

H. R. Teutscher w Budyschinje

33 na kamjeńtnej haßy 33

porucža ßwój wulki skład prostych khachlow, khachlizu po 12, 15 a 18 np. w wschelakich barbach; wschě družiny khachlowych rołow, pěznych rołow, schamotow atd.

Pschedeschcźniki

jenož wulke, s najlěpschich tkaninow dźěłane, w wulkim wubjerku po tunich płacźisnach porucža

pschedeschcźnikaŕnja **Richarda Rincki**
8 na sadnej bohatej haßy 8.

Mydłaŕnja Herm. Puya

w Budyschinje na ßerbskej haßy

porucža

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40 np.,
jadriwe mydło, cžeŕwjene a módre	„ „	36 „
żołte wóskowe mydło I	„ „	40 „
żołte wóskowe mydło II	„ „	30 „
soda	„ „	5 „
schterku	„ „	22 „

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtunischej płacźisnje.

Hornczerńja a khachlowy skład
H. R. Teutschera
w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 33

porucza ßwój **wulki skład wschěch družinow khachlow** we wschěch barbach a kajkoscžach wot najproscžischich hacž k najwoßobnischim.

Khachle a warne maschiny ßo derje, kmanje, trajnje a tunjo stajeja.

Najtuńsche płacžišny w Budyschinje.

Sa schwalcže

taillowy köper łóhcž 18 np.,
dwójne ßukno schěre a cžorne 16 np.,
gasa k podschiczu 12 np.,
běły schirting 10 np.,
lustr k schwejcham 10 np.,
podschicze sa rukawy 15 np.,
ßomot cžorny a pißany wot 50 np.,
židžany plüsch k wobßadzenju po 1 mk. 60 np.

Sa krawzow

wolmjany atlas
$2\frac{1}{2}$ metra schěroki po 70 np.,
drell sa saki 31 np.,
köper sa lazy 28 np.,
bukskin sa mužazu a hólcžazu drastu stary łóhcž 2 mk.

Sa ßedlarjow a tapežěrarjow

kožojte ßukno po 50 np.,
damast na sofa po 70 np.,
drell na matrazy $2\frac{1}{2}$ łóhcža schěroki po 55 np.,
jutowy płat po 15 np.

Sa schewzow

cžrijowy plüsch mustrowany po 1 mk. 80 np.,
cžerwjeny flanell dwójzy schěroki po 75 np.

a druhe wězy hacž do najlěpschich kajkoscžow po snatych najtuńischich płacžišnach.

Hermann Beermann
na snutskownej lawskej haßy 6 s napschecža radneje pinzy.

K selenemu schtwórtkej
porucža
spěwarske
w najwjetschim a najrjeńschim wubjerku **trajnje do dobreje kože** swjasane tunjo

Oscar Klahre,
knihiwjasar na jerjowej haßy 11.
Ssobotu pschi měschczańskej haptyzy w rjedže knihiwjasarjow.

Jerje
wulke a derje ßkodžaze porucža po 4 np.

Hermann Lemke
na jerjowej haßy 3.

Czorny kascheměr
w wschelakich kajkoscžach porucža
H. F. Büschel pschi torhoschczu.

Destillazija Ad. Rämscha
w Budyschinje pschi butrowych wikach

porucža ßwoje wubjernje **czischene palenzy**
czißko 1 w czwizach po 8 litrach a wjazy, liter po 30 np.,
= 2 = = 8 = = = = = 28 np.,
pschi jenotliwych litrach ßo płacžišna wo 2 np. po litrje powyschi,
dwójne likěry liter po 75 np. we wschěch družinach,
jednore ßłódke palenzy liter po 50 np.

Wschě palenzy ßu po najlěpschich rezeptach džěłane a w snatej **czistoscži a ßłódkoscži** wostałe.

K kwaßam, kschczišnam atd. ßu wone ßwojeje hódnoscže woßebje poruczicz; tež ßo ßudobja sa nje wupožczuja.

Płacžišny sa palenzy czißko 1 a czißko 2 ßu tak wobliczene, so ßo hnydom sapłacza.

Mydlarńja H. Lehmanna
w Budyschinje

na hornczerskej haßy czißło 3 a na žitnej haßy czißło 3

porucža ßłědowaze wudžełki po poniženych płacžišnach w snatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**40 np.,**	pschi wotewzaczu 5 puntow ßo płacžišny poniža.
žiwizojte jadromydło	„ „	36 „	
jadriwe mydło II. družina	„ „	30 „	
czischcaze mydło	„ „	30 „	
jendželske běłaze (blejchowaze) mydło	„ „	20 „	
masne mydło	**punt po**	20 a 25 „	
kryst. soda	**punt po**	5 „	

rajßowu a pschenczunu schterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtuńischich płacžišnach,
najlěpschi kolmas wot Schindlera a Mytßka w Schczeczinje punt po 25 np.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.
(Assicurazioni Generali.)
Saložena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:
35 millijonow 88 tyßaz 149 schißnakow 04 krajz.

Wohen-, krupobicže-, schkleńzu-, transport- a žiwjenje-sawěscženje.

Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěscženjow poruczataj ßo jako agentaj:

hlowny agent hamtski skotolěkar **E. Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Panczicz.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacz sa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaschtaj **Wilhelm Bogußławski** a **Michał Hórnik.**

Khojej
ßyry punt po 110—160 np.,
paleny „ „ 140—200 „
porucža **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Zigary,
tobak k kurjenju a schnupowanju
w wulkim wubjerku po tunich płacžišnach porucža
Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Dr. E. Weberowy
alpenski selowy tej
krej cžischcazy
woprawdzity jenoz w snatych haptykach
w pakcžikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždžanach.
W Budyschinje w haptykomaj; hlowny skład w měschczańskej haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja **P. Petzolda.**

Kosaze kože
kaž tež wschě družiny druhich kožow kupuje a płacži najwyschsche płacžišny **Gustav Nauke**
na garbarskej haßy 16.

S dobom poruczam pschi potrjebje ßwój wulki skład pjelschczowych kožow, do kotrychž mole njepschińdu; teho runja wschě kože derje a tunjo džěłam.

Nasymske kosaze, sajecze, karniklaze, kaž tež wschě druhe kože kupuje a płacži najwyschsche płacžišny
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Hamburgsko-Amerikanske paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parolódzna jězba
- **Hamburga** do **New-Yorka** kóždu ßrjedu a njedželu,
- **Havra** do **New-Yorka** kóždu wutoru,
- **Stettina** do **New-Yorka** kóždej dwě njedželi,
- **Hamburga** do **Wjeczornoje Indiskeje** měßacznje 3 krócz,
- **Hamburga** do **Mexika** měßacznje 1 ras.

Towarstwowe póstske parne łódże podawaju wubjernu jězdu a pschihódnu puczowanisku składnoscz sa kajutowych a bjestubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 8. **Sobotu 25. februara 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho majestoscź kral Albert je tele dny w Lipsku pschebywał. Pschi tym je wón mnohe sjawne wustawy a fabriki wopytał a w tamnischej universicźe někotrym pschednoschkam pschipoßłuchał.

— Prěnja komora je sakońśki nacźisk, nastupazy poniženje danje krajnokulturneho banka, kaž je ßo to hižo w druhej komorje stało, pschijała, tola s poßlednischim namjetom, wot hrabje s Könneritz cźinjenym, so maja ßo krajnokulturne listy s $3\frac{1}{2}$ % a renty, krajnokulturnemu bankej płacźomne, se $4\frac{2}{3}$ % sadanicź.

— S pschicźinu dołheho rosrěcźowanja bě w druhej komorje sakskeho ßejma petizija Wobramjecźanskeho schulskeho pschedstejicźerstwa a dźeßacź druhich schulskich pschedstejicźerstwow, nastupaza schulske knihi w ludowych schulach. W petiziji ßo proßy, so bychu schulske knihi po zyłej Sakskej po móżnoscźi jenajke byłe a ßo w krótkim cźaßu saßo njepscheměniłe. Deputazija, kotrejž bě ßo petizija k rospominanju pschepodała, namjetowasche, so by ßo wěz wostajiła, kajkaž je. Jenajkoscź schulskich knihow ßo hižo teho dla pschewjescź njeda, dokelž ßu schule w Sakskej jara wschelake, woßebje schtož stopjeń sdźěłanoscże schulskich dźěcźi nastupa, a dokelž ßo psches wschelakoroscź stajny pokrok schulskich knihow połóži. Nasch ßerbski sapóßłanz Kerk pschi debacźe ßejmej roskładowa, na kajke waschnje ßo w ßerbskich schulach knihi wuswola, a so ßo tam skórźbow, w petiziji wuprajenych, sminu. — 20. februara komora sakońskemu nacźiskej pschihłoßowasche, po kotrymž ßo kralej njewobara, wo samóżenju, kotrež je wot privatnych woßobow dostał, sa pschipad ßmjercże narjadowacź. — 22. februara ßo wo dokhodach a wudawkach statnych żelesnizow wuradźowasche. Psches stajne pschiběranje dokhodow żelesnizow je móżno, pensisku kaßu běbnych dźełacźerjow a jich sawostajenych sakożicź. Wo petizijach wo żelesnizy budże ßejm pschichodny tydźeń wuradźowacź.

— Tele dny w Barlinje 4 muži ßylne wotpóßłanstwo ruskeho Kalugaskeho regimenta pschebywasche. Pschedstejeŕ tuteho regimenta je hižo 70 lět dołho němski kněžor. S pschicźinu tuteho 70lětneho jubileja běchu regimentowi sastupjerjo kněžorej sboże pschecź pschischli. Pschi hoscźinje, k cześći ruskich hoscźi wuhotowanej, kněžor Wylem zarej ßławu wunjeße, spominawschi na Alexandra I., kotrehoż pschikhilnoscź bě jemu regiment spożcźiła. Na to kněžor hischcże woßebje khróbłoscź a wustojnoscź Kalugaskeho regimenta wukhwali. Ruski póßłanz, hrabja Schuwalow, ßo na to jako starschi ruski general pschi hoscźinje kněžorej s cźopłymi ßłowami dźakowasche.

— Powjescże wo derjemēcźu němskeho krónprynza ßu pak śmĕrowaze, pak saßo njespokojaze. W běhu sańdźeneho tydźenja bě krónprynz wospjet wot ßylneho kaschela cźwilowany, pschi cźimž je wjele wukhrjachał. Ske snamjo je, so ßu khrjachisny brune. Tajke khrjachisny ßo mjenujźy s wjetscha pola raka pokasuja, móża pak też psches druhu khoroscź nastacź. Wo kharakteru khoroscże lěkarjo hischcże pschesjene njejßu. Bjes tym so Bergmann s Barlina pschi měnjenju sawostanje, so je khoroscź rak, dwěluje Mackenzie hischcże pschezo na tym. Wotewrjenza, psches kotruž ßu khoremu ßlébornu rokku do krka saßadźili, je nětko sażiła. Poßlednje dny je ßo s krónprynzowym derjemēcźom saßo něschto polěpschiło. Wón je sa jedyn dźeń dźeßacź hodźin dołho swonka koża pschebywacź móhł. Tak borsy hacź je móżno było, ßu lěkarjo s nowa jeho krk pschepytali. Pschi tym ßo pscheßwědcźichu, so je ßo nadkrkowy sakhód rosschěrił, a to pisches to, so je rosjětsjena sacźeklisna na prawym boku rospanuła.

— Němski kněžorstwowy ßejm je pschi druhim cźitanju namjet pschijał, po kotrymž ma ßo njewinowacże saßudźenym poměrne pjenjeżne sarunanje sapłacźicź.

— Wojaka Kaufmanna, kotryž je pschi němsko-franzowskich mjesach jeneho honjerja satšélił, je wójnski ßud wuwinował. Wschě wuprajenja ßwědkow wupokasachu, so ßu Franzowsojo na honitwje němsku mjesu pschekrocźili a so je Kaufmann, kaž je poruczene, na nich tśi krócź wołał, prjedy hacź je tšélił.

Awstrija. Sskławny kroatiski wótcźinz, biskop Stroßmayer w Sachrjebje, je ßwój pokstałetny jubilej ßwjecźił. Kroatiski lud wschěch stawow bě k ßwjatoczność cźi jeho skoteje Bożeje mschě sastupjerjow pósłał. Cźim bóle je nadpadne, so ßo knjeżerstwo pschi ßwjedźenju sastupicź njeje dało. Awstriske knjeżerstwo wschak je dawno na ßwěrny kroatiski lud sabyło, kotryž je w cźeźkich cźaßach awstriske kněžorstwo pscheb rospadnjenjom wobarnowało. „Njedźak je msda ßwěta!“ Wěrnoscź tuteho pschisłowa kroatiski lud połnje sacźuwa. Bjes tym so něhduschi madźarszy revoluzionarojo w Awstriskej na prěnich hußłach piskaja a najwyschsche statne sastojnstwa sastawaja, ßu Kroatojo, najßwěrnischi pschiwißowarjo awstriskeho kněžorstwa, sastorcźeni a ßurowemu podtłóczenju Madźarow pschepodacźi. Duż żadyn dźiw njeje, so knjeżerstwo saßłużbow biskopa Stroßmayera kedźbu měcź nochze, kotremuż ma kroatiski lud sałożenje kroatiskeje universitу, akademije wědomoscźow, wobrasoweje galerije a mnohich druhich wustawow, interaßam kroatiskeho luda ßłużazych, dźakowacź. W napohładże na to, so je biskop Stroßmayer sa posběhnjenje južno-ßłowjanskeho kulturneho żiwjenja njesprózniwje a s wuspěchom skutkował, ßu ßo druhe ßłowjanske ludy awstriskeho knjeżerstwa pschi ßwjedźenju żiwje wobdźěliłe. Jubilarej je ßo wjele stow sbożopscheczow pósłało, s kotrychž pjecża woßebje telegram bamża Leona XIII. jara wutrobne ßłowa wopschija. Město Praha je Stroßmayera s pschicźinu jeho jubileja sa cźeßneho měschcźana pomjenowało.

Italska. Bjes Italskej a Franzowskej hischcże k wójnje njedóńdże. Wobej krajej matej po sdaczu wolu, ßo w dobrym rosrunacź. Italski minister Crispi je franzowskemu pósłanzej w Romje, hrabi Mouyej, kotryž ßo do Franzowskeje wrócźi, prajił, so Italska żanych njepscheczelnych wotpohladow pscheczźiwo Franzowskej nima a so wujednanju franzowsko-italskeho wikowanskeho wucźinjenja żanych sadźěwkow napschecźiwo njestaja. Hischcże ważnische je rosrěcźenje, kotrež je Crispi s radikalnym sapóßłanzom Cavalottiom měł, kotryž Crispiej njepscheczelstwo pscheczźiwo Franzowskej porokowasche. Crispi rasnje sekhańe srěcźenje prějesche, so chze wójnu s Franzowskej. W Friedrichsruh ßo niczo pscheczźiwo Franzowskej wobsamkło njeje, tak Crispi se ßwojim cźeßnym ßłowom wobkrucźesche. Też wón njeje se ßamßneho pohnucźa do Friedrichsruhe pucźował, ale na

pscheproschenje wjerćha Bismarka, ſ kotrymž je hižo wjele lět dołho spschećeleny.

Belgiska. Franzowsojo ßu wodychnuli pschi powjesćći, so Belgiska k němsko-awstrisko-italskemu swjazkej pschistupika njeje. Belgiski minister Chimay je w komorje na praschenje sjewił, so Belgiska k trójoswjazkej ani pschistupika, ani ßo ſ někajkimi wuczinnjenjemi swjazała njeje.

Franzowska. Po měnjenju wjetschiny deputertskeje komory je nětczišche franzowske ministerstwo dołho dosć wobstało. W bliščich dnjach wotczakuja, so ßo wone powali. W komorje ma ßo bórsy wo pjenjeżnych należnosćach ministerstwa snutskownych należnosćow jednacź. Pschi tym chzedża ministerstwo nusowacź, ßwoje brěmjeschko wjasacź. Komora jemu mjenujzy nochze dale dwě milijonje frankow k potajnym fondam pschiswolicź. Ministerstwowy pschedßyda Tirard je pschipowjedźił, so ministerstwo wotstupi, jeli so ßo jemu tale suma sarjeknje. To ßo ſ wěstosću stanje, a tak budże ſ nim bórsy nimo. Monarchistiska strona je pschećiwo tajnym fondam, dokelž ßo wone pschi wólbach pschećiwo nim trjebaju. Runje tak radikalni a sozialistojo sa nje hłosowacź njebudźa; pschetož też pschećiwo nim ßu ßo pschi wólbach ſ tajnych fondow pjenjesy nałożowałe. Sa naßlědnika Tirarda ßo Floquet mjenuje. Tutón je ßo ſ ruskim knjeżerstwom wujednał, cżehož dla ßo wón Franzowsam, kotsiž chzedża franzowsko-ruski swjazk wobtwjerdżeny měcź, sa woßebje kmany sa ministerstwo bycź sda.

— W franzowskich wojerskich nowinach „Avenir Militaire“ ßo dwójna wójna Franzowskeje pschećiwo Italskej a Němskej rospomina. Franzowsam ßo w tymle nastawku radźi, so njebychu jenož pschećiwo Italskim mjesy sakitali, ale so bychu ßo hnydom ſ 200,000 mużemi do Italskeje walili. Alpy, Franzowsku wot Italskeje dźełaze, sakitacź, ßo teho dla wotradźi, dokelž by ßo pschi tym franzowske wójsko na mnohe městna rospróschiło a ßo k tajkemu sakitanju teho runja na 200,000 muži trjebało. Jeli so pak by Němska napschećo wschemu wotczakanju prěnja pschimała, by ßo Němzam zyke wójsko napschećiwo stajicź dyrbjało. Dźiwajo na pomałkosćź italskeje mobilisazije, měli Franzowsojo hischcże pschezo dosć cżaßa, territorialne regimenty shromadźicź, tola też te njebychu w namjesnych twjerdźisnach, kotrež ßo lohko wobeńcź dadża, stejo wostacź ßměli, ale w wuskich dołhach pschimórskich alpow Italskim napschećiwo hicź, so bychu tak jich marsch sadżerżowali.

Rußowska. Jako snamjo slěpschenych poměrow bjes Ruskej a Němskej maja wopyt němskeho generala Werdera w Peterburgu. Pola ruskeho dwora je general Werder jara rad widźana woßoba; zar ma pjecża wjele dowěrjenja k njemu. Sa cżaß ßwojeho pschebytka w Peterburgu budże general Werder zarowy hósćź a budże w symskim hrodże bydlicź.

— Zar budże pjecża w nalěcźu do Pólskeje pucźowacź, so by wójsko, pschi mjesach stejaze, wobhladował.

— Ruske knjeżerstwo je europiskim wulkomozam ßwoje namjety w nastupanju bołharskeho praschenja pschipowjedźiło. Wone ßebi w tychle namjetach żada, so bychu wulkomozy Koburgskeho prynza Ferdinanda ſ bołharskeho tróna wotstroniłe. Ruska ßo nadźija, so ßo prynz Ferdinand njebudże dleje w Bołharskej dżeržecź móz, jeli so wulkomozy shromadnje pschećiwo njemu sakrocża. Jeli so pak by prynz Ferdinand njedźiwajo teho na bołharskim trónje sawostał, by jeho sultan ſ Bołharskeje wuhnacź dyrbjał. Se strony Franzowskeje je ßo tymle namjetam hižo pschihłoßowało, a wot Němskeje ßo wotczakuje, so budże je ta teho runja podpjeracź. Hacź pak budża ßo Jendżelska, Awstriska a Italska ſ ruskimi namjetami nakładowacź chzycź, je jara dwělne. Nětczišche wobstejnosće w Bołharskej ßu dźe zyle po jich pschećzu. Dobrowólnje tele mozy żenje do teho njeswola, so ßo shubjena samożnosćź w Bołharskej sażo postaji. Njedźiwajzy teho ma Ruska nadźiju, so ßo wjerchej Bismarkej poradźi, pschesjenosćź bjes wulkomozami w nastupanju sakrocżenja pschećiwo prynzej Ferdinandej dozpěcź.

— Rubel żenje tak nisko stał njeje, kaž w tu chwilu. Hacź runje je ruska statna pokładniza w poßlednim lěcże wjazy dokhodow hacź wudawkow měła, tak so ßu ßo krajne pjenjeżne należnosće polěpschike, je rublowy kurß tola stajnje spadował. Knjeżerstwo chze kurß nětko ſ tym posběhnucź, so pschichodnje wjazy ßlěbornych a złotych pjenjes město papjerjanych wuda.

— Jeli so wulka ßwětowa wójna wudyri, nochze jej China ſ měrom pschihladowacź. Chinejske knjeżerstwo politisku schmatanzu w Europje ſ wótrym wokom wobkedźbuje a ßo ſ wulkim khwatkom bróni. Zyły ſ Ruskej mjesowazy mandżurski kraj je wulke wojerske lěhwo, a wschitzy tam stejazy wojazy ßo wot ſ wjetscha němskich offizěrow wuwucżuja a ßu ſ najnowschimi tšelbami wobrónjeni. Poměry bjes Ruskej a Chinu ßu tón cżaß najlěpsche. Njedźiwajzy teho ruske knjeżerstwo na tym njedwěluje, so budże China pschedstejazu wulku europisku wójnu wuwużicź chzycź a Ruskej Kuldżaski a Amurski kraj saßo wotdobycź spytacź. Tak budża na Rusku w pschichodnej wójnje se wschěch stron bicź. Jejny jeniczki pschećel w Europje budże Franzowska a w Asiskej ßnadź Persiska. Poßlednischa ßo nadźija, so po dobycżerskej wójnje ßwój kraj na khósty Turkowskeje powjetschi, kotrejž chze zyku Arabsku wutorhnucź. Kak podwólna je Persiska Rußowskej, wo tym podawk ßwědczi, kotryž je ßo psched krótkim w Teheranje, w hłownym persiskim měsće, podał. Něhduschi awstriski offizěr a wuwucżer persiskich wojakow bě se ßwojimaj małolětnymaj dźěsćomaj k muhamedanstwu pschestupił a persiske poddanstwo pschijał. Tutón njewschědny podawk kscheschćijanske wobydlerstwo w Teheranje jara roshori. Awstriski póßłanz, general Thoemmel, administrator japoschtolskeho biskopstwa, monseigneur Cluzel a jendżelski diplomatiski agent Nicolson podarmo wot schaha a wyschnosće żadachu, so by ßo pschestupjenje wrócziło a ßo dźeschći kscheschćijanszy skubłałej. Skónczńje ruski póßłanz, wjerch Dolgoruki (prjedawschi wojerski poknomóznik w Barlinje), żadasche, so byschtej ßo dźeschći wudałej, a schaj hnydom tole żadanje dopjelni, schtož pola Persiskich a kscheschćijanow wulke dźiwanje sbudźi a ßo jako snamjo wulkeje ruskeje samożnosće w Persiskej wobhladuje.

Ssejmski dopiß.

Schtož dźenßa ſ krótkim wo ßejmskich dźełach pißam, drje ßo njebudże ßerbskim Łużiczanam bjes wuměnjenja spodobacź. Pschede wschěm je wobsamknjenje druheje komory w nastupanju pokraczowanskeje schule njespokojnosćź sbudźiło. Hacź runje ßu ßo ſ mnohich stron petizije, pschikrótczenje cżaßa pokraczowanskeje schule żadaze, ßejmej póßłałe, je wjetschina druheje komory tola wobsamkła, so ma pokraczowanska schula tšilětna wostacź. Prěnja komora drje bě wobsamkła, so bychu ßo schulerjo ſ dokonjanym 17. lětom ſ pokraczowanskeje schule puschczili, tola w druhej komorje, kaž hižo prajach, bě wjetschina pschećiwo wschemu pschikrótczenju wuczby. Tak nětko wěz wostanje, kajkaż je, khiba so ßo hischcże poradźi, psches jednanje bjes woběmaj komoromaj něschto dozricź. — Druhe wobsamknjenje druheje komory teho runja mnohim ratarjam spodobne njebudże. Měnju sakońſki nacźisk, wot druheje komory dowuradżeny a pschijaty, po kotrymž ma ßo kózdy ratarski a lěßny dźełacżer, cżeladnik, kaž też dźeczi, w hospodarstwje pomozne, pschе khorosćź a snjesboženje sawěscźicź. Tutón sakoń hižo 1. meje tuteho lěta do żiwjenja stupi. Pschinoschki k sawěscźenju ßo po dawkskich jenosćach woblicża. — S wjeßekosću a ſ dźakom budże ßo wot ratarjow sakoń witacź, kotryž hromadźekkładżenje a wurunanje ratarskich leżomnosćow wjele połóżi. Hacź dotal bě płacźisna sa tajke hromadźekkładżenje jara wyßoka a njewěsta, tak so ßo kózdy hromadźekkładżenja bojesche a sdalowasche. Nětko je njewěstosćź w nastupanju płacźisny wotpomhane. Kózdy móże ßebi ßam wobliczicź, schto hromadźekkładżenje płacźi, je-li so wě, kelko hektarow leżomnosćź wobßaha, kotraż ma ßo hromadże pokłasicź. Nowy sakoń postaji, so ma ßo poloměrjerjej a komißarej hromadże sa wuměrjenje a hromadźekkładżenje leżomnosćże, 100 hektarow abo mjenje wopschijazeje, po hektarje (hektar = něhdże 4 kórzy) 18 hriwnow, sa wumèrjenje a sjenocźenje wjazy hacź 100 hacź 200 hektarow 16 hr., 200 hacź 300 hektarow 14 hr., 300 hacź 500 hektarow 12 hr., 500 a wjazy hektarow 10 hr. po hektarje płacźicź. Dokelž ßo ſ tajkej płacźisnu měrjeŕ a komißaŕ połnje njesapłacźi, dyrbi sbytk krajna kaßa dopłacźicź. Knjeżerstwo tutón dodawk lětnje ſ 28,349 hriwnami wobliczi. *H. K.*

Wołmjanej niczi.

Je nasymu wjeczor. Symny jěry wětr w Jendżelskej wonka wokoło khěżki duje, poßlednje ßuche liscże se schtomow dreje a potom schibale sawrjene wokeńzy tschaße. W małej jstwiczży pak je ßwětko, czopko a duschnje. Wudowa Highbornowa je ßo do lěhanskeho stoła wußynuła a nohajzu schtrykuje. Wona pak na ßwoje dźěło hlada a wócźka liczi, pak ſ napjatej kedźbnosću na powjedanczko poßłucha, kotrež jej jejny 28lětny ßyn William, czerstwy, pěkny młodżenz, ſ jenych nowin czita. A cżajny ßamowar k temu synczi a spěwa ßwoje jenajke ale tola tak duschne hrónczko.

Powjedanczko, kotrež młodżenz ßwojej macżeri czitasche, běsche ßlědowaze. „W městaczku L. běchu murjerjo dwě sczi łohczi wyßoki wuheń jeneje fabriki wuporjedźili, kotryž bě ßo w poßlednim cżaßu trochu rospukał. Roschty, k temu natwarjene, dyrbjachu ßo po dokonjanym dźele wotkamacź a wotnjesćź. Jedyn ſ fabrikarjow, Jurij

Wellford, bě straſchne dźěło na ßo wſak, poßlednje a najwyſchſche roſchtne hrjady wotbicź a ßo potom po ßylnym powjaſu, kotryž bě ſa wuhnjowy wjerſchk powßnjeny, dele k ſemi puſchćicź. Runje bě ßwoje dźěło dokonjak, a roſchty běchu do zyka pod nim wotkamane. Nětko chzyſche ßo na straſchny pucź k ſemi dele podacź. Tola kak ßo wón naſtróji, hdyž powjaſa nihdźe njenadeńdźe. Běchu ſabyli, jón horje donjeſcź, a wón ßam ßo tuteho ſanjechanja pſchi ſpěſchnym dźěle dohladak njebě. Nětko wón na wuhnjowym wjerſchku w njeßměrnej wyßokoſcźi ßedźi a njewě, na kajke waſchnje móhł bjes ſchkody k ſemi dele pſchińcź. Hdy by do hłubokoſcźe ſkocził, by žiwjenje ſhubił, dokelž by ßebi delka wſchě ſtawy rosbił. Žana cźłowſka móz pak njeſamóže, wumóžazy powjas jemu horje podacź. Prjedy hacź bychu nowe roſchty natwarili, bychu ßo ſ najmjeńſcha nětkotre dny minułe, a bjes tym by wón w wyßokoſcźi hłodu wumrjeł. Wbohi muž w połnym ſadwělowanju horka na wuhnju ßedźi. Žałoßnje by było, hdy by dźeń a nóz wjazy krócź na wumóženje cźakacź a napoßled tola ſawutlicź dyrbjał. Khwatniwa ßmjercź je lěpſcha hacź tajka dołha a žałoßna cźwila. Jeho hižo ſpytuje, do bjesdna ſkoczicź a ſ tym ßwojemu žiwjenju a ßwojej nuſy kónz cźinicź. Tola wón w ßwojim ßwědomnju khutny hłóß Bożeje kaſnje ßłyſchi: „Njedyrbiſch kónzowacź!“ a dokelž je pobožny muž, ßo roſßudźi, radſcho najcźežſche a najhórſche wutracź, hacź tajki njeſkutk wobeńcź. Wón ßo Bohu poruczi a cźaka na jeho pomoz, hacź runje wſchak njewě, kak móže k njemu pſchińcź a kak móhł jeho něchtó ſ jeho woprawdźe ſadwělowanſkeho ßydka wumóz.

Murjerjo a druſy fabrikarjo, kotſiž ßu pſchi wotroſchtowanju pomhali, ßu ßo hižo dawno dźiwali, cźeho dla Wellford na wuhnju ßedźo woſtanje a dele njepſchińdźe. Skóncźnje pytnu, ſchto jeho wot teho wotdźerži, ſabyteho powjaſa ßo dohladawſchi. Nětko jedyn druhemu winu dawa a njewodacźne ſanjechanje porokuje, kotrež je ßo wobeſchło. Nětko rěcźa a radu ſkładuja, kak móhli njeſbožownemu na jeho njeßměrnej wyßokoſcźi pomhacź. Tola kaž tež myßla a ßebi hłowu łamaja, napoßled tola ſrudni a bjeſtroſchtni ſpósnaju, ſo tu cźłowſka pomoz a cźłowſka ruka niczo njeſamóže. Ludźo, kotſiž pomału wo njeſbožu ßłyſcha, ßo wcźipni a ßobuželniwi ſběža, ſo bychu wboheho muža tam horka widźeli. Wjele ſtow ßo na twarowym měſtnje ſhromadźi. Tola nichtó žaneho ßrědka njewě, ſ kotrymž móhła ßo njeſbožownemu pomoz podacź, a wſchitzy pſchihladowarjo njemóža dale niczo cźinicź, hacź wopuſchcźeneho njeſbožowneho muža wobžarowacź.

Ssynk wboheho Jurja Wellforda, pěkny wóßomlětny pachoł, kotryž je dźěłacźerjam hodźiny dołho pſchihladował, ſe ſkorženja ludźi ßłyſchi a ſhoni, w kajkim wulkim ſtraſche je jeho nan. Wón domoj cźěri a macźeri wupowjeda, ſchto je ßo nanej ſtało. Žona woſtajiwſchi wſcheho ßmjercź wuſtróżana k měſtu njeſboža khwata. Tu ju žony druhich dźěłacźerjow ſe žałoſcźenjom powitaju. Wona horje pohladnuwſchi hnydom wulki ſtrach ſpósnaje, kotryž žiwjenju jejneho lubowaneho muža hroſy. Jej chzedźa myßle ſkoro ſe žałoſcźu ſańcź a jej ßo pſched wocžomaj wjercźi. Tola wona je khróbła a pobožna žona a dowěrjenje k Bohu tež w tejle hodźinje njeſpuſchcźi. Wona ßo ſ cźicha k Bohu wo pomoz modli a pſchi tym jej kaž ßwětkowa pruha ſpomožaza myßl pſchipanje. Haj, tak móže, tak dyrbi ßo wón wumóz! Wona ſ hłoßom k jejnemu mužej horje woła: »Twoju nohajzu, Twoju nohajzu!« Tola tak jara hacź ßo tež napina, jejny hłóß ßo k njemu horje njedobudźe. Wón k njej dele hlada, wón wě, ſo chze jemu wona něſchto pſchiwołacź, tola wón ſ hłowu tſchaße, jako chzył prajicź, ſo ju ani njeßłyſchi ani jej njeroſumi. Duž ßo wona ßwoju nohajzu wuſuje a ſ njej machajo jemu pokaſuje, ſo ma ßo ßwoju nohajzu wuſucź a jejnu wokmu roscźahnucź.

Wellford je ſroſumił, ſchtož je jemu jeho pěkna a mudra žona radźiła, a ßo hnydom do dźěła da. Wón ßo jenu wokmjanu nohajzu wuſuje a ju pomału a ſ kaha roscźehnje. Sa kónz wokmjaneje niczе wón kamuſchk pſchiwjaſa, ſo by nicź w powětrje njelětała, ale ßo runje dele puſchcźiła. Cźim bóle wón nohajzu roſßnowa, cźim wjetſcha je niczina dołhoſcź, a cźim hłubſcho nicź doßaha. Pſchezo ruczišcho muž dźěła, w kotrehož wutrobje je wjeßeła nadźija kaž jaßna ßłóncźna pruha ſeſkhadźała. Lud delka ſ cźěßnej napjatoſcźu a wotcźakanjom dźěłacźerjej pſchihladuje. Nětkole je cźeńka nicź, ſa kotrejž jeho nadźija na wumóženje wißa, něhdźe ſchtwórty dźěl wyßokoſcźe doßahnuła. Pſchezo ruczišcho, pſchezo pilnišcho Wellford dźěła. Bórſy ßo kamuſchk, na delnim niczinym kónzu wißazy, hacź do poł wuhnja dele ßunje. Nohajzyna wokma je nětko wſcha roscźehnjena a nicź na kónzu. Dźěłacźeŕ ßo nětko druhu nohajzu wuſuje a teho runja jejnu wokmu roscźahnucź poczina a nicź prěnjeje nohajzy k druhej pſchiwjaſa. Potom wón pilnje dale roscźahuje. Kamuſchk ßo pomału hłubſcho a hłubſcho dele puſchcźa. Skóncźnje ßo wón pod wjeßełym juſkanjom ſhromadźeneho luda ſemje dótknu. Delka ſa wokmjanu nicź cźeńku bórnizu ſwjaſaja a potom Wellfordej kiwajo k wjedźenju dadźa, ſo by nicź horje cźahnuł. Hdyž je Wellford bórnizu hacź k ßebi docźahnuł, ſſa nju cźeńki powjas ſwjaſaju, a k tutemu ßo ſkóncźnje tołſty powjas pſchiwjaſa, kotryž ßo na tajke waſchnje k wuhnjowemu wjerſchkej ſcźehnje. Wellford powjas ſ wěſtej ruku wokoło wuhnja ſwije a pſchiwjaſa a ßo na to, ßo Bohu poruczіwſchi, po powjaſu ſ njeßměrneje wyßokoſcźe njebojaſnje dele puſchcźi. Wſchitkim wutroba pukotaſche, kotſiž widźachu, kak ßo wón po powjaſu dele ßuwaſche. Skóncźnje je hrimotaze juſkanje ſ wjazy hacź ſto ſchijow ßłyſchecź. Jurij Wellford je na ſemju ſtupił a leži, wot ßwojich pſchecźelow a towarſchow ſ radoſcźu powitany, ſkoro bjes dycha, tola ſtrowy a cźerſtwy w rukomaj ßwojeje radoſcźiweje mandźelſkeje. Wulki a cźežki ſkutk je ßo ſtał, a muž, kotrehož mějachu hiſchcźe pſched krótkim cźaßom ſa ſhubjeneho, bě ßo pſches Božu hnadu ſbožownje wukhował.“

To běſche wutrobu jimaze powjedancźko, kotrež młodźenz tamny wjecźor ßwojej macźeri cźitaſche. Highbornowa bě hižo dawno nohajzu, kotruž ſchtrykowaſche, na bok położiła a ſ hłubokej hnutoſcźu na podawiſnu poßłuchaſche. Ruzy ſtyknuwſchi bě wona hacź do ßylſow hnuta. Khwilku běſche cźicho, zyle cźicho w małej ſtwicźzy. Skóncźnje pak macź praji: „Tam je Boża wſchehomózna ruka ſaßo wulki, kraßny dźiw cźiniła. Schtóž ſe ſamyßłom ßwojej wocži njeſacźini, dyrbi to pſchipóſnacź.“

Młodźenz wotmolwi: „Nó, wěrno wſchak je, ſo je powjedancźko jara hnujaze, ale wo Božim dźiwje w nim tola niczo widźecź njeje. Sbožowny pſchipad mudreje žónſkeje je mužej žiwjenje wukhował, a dale niczo. Jeli ſo woprawdźe Bóh je, ma ßo wón wo wjele ważniſche wězy ſtaracź, hacź wo dźěłacźerja, kotryž je pſches ſanjechanje ßwojich towarſchow do ßmjertneho ſtracha pſchiſchoł. A tajku wokmjanu nicź dwě ſcźi łóhcźi hłuboko dele ßnowacź, tola tak cźežke dźěło njeje, ſo by ßo k temu Boża pomoz trjebała. Wjele cźežſcho je, nicź dwě ſcźi łóhcźi horje do wyßokoſcźe pſchinjeſcź. Bych jara wcźipny byk, hacź by luby Bóh to ſe ßwojej wjele khwalenej dźiwy cźinjazej mozu dokonik. Jeli ſo to ſe ßamßnymaj wocžomaj njewidźu, njemóžu a nochzu do Boha wěricź.“

Wudowa bě hanjaze, Boha ſazpiwaze ßłowa ſ wulkej ſrudźbu ßłyſchała. To bě cźežki kamjeń, kotryž jejnu macźerну wutrobu wobcźežowaſche, ſo ßwojeho ßyna po pucźu njewěry khodźicź widźeſche. Wſcho pſchedſtajenje a napominanje, wſchě próſtwy a ßylſy běchu podarmo byłe a niczo njepomhałe, ſkerje běchu jeho wutrobu hiſchcźe bóle ſaßakku ſcźiniłe.

Nětkotre dny poſdźiſcho William ſe ßwojim bratrom Samom Highbornom a jenym pſchecźelom, kotremuž Potts rěkachu, pſches hory pucźowaſche. Chzychu na njedaloku wyßoku horu hicź a rjany wuhlad tam horka wužiwacź. Cźi tſjo pucźowarjo ßo ſe ßobu duży po pucźu wuprawowacź njemóžachu, kotry pucź je najbliżſchi a najpſchihódniſchi na horu. Kóždy ſ nich bě pſcheßwědcźeny, ſo ma wón ßam prawo a chzyſche teho dla tež prawo wobkhowacź.

(Skóncźenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wuhlady na twar Budyſko-Kamjeńſkeje żeleſnizy ßu, kaž ſ dobreho žórka ſhonimy, doſcź hubjene. Knježeŕſtwo ßo pſchecźiwja, żeleſnizu pſches klóſchtrſku krajinu twaricź, dokelž ßu tamniſche leżomnoſcźe pſche drohe, a dokelž budźe wobkhad na żeleſnizy, kaž ßo do prědka ſpósnacź da, jara ßłaby. W Pěſkecźanſkej krajinje drje ßu leżomnoſcźe tuńſche, tola wobydleŕſtwo jara rědke. Żeleſniza, pſches tele holanſke ſtrony wjedźaza, by ßo hiſchcźe wjele mjenje ſadaniła, hacź ta na klóſchtrſkim kraju. Połnóżna ſakſka Łużiza pak tola żeleſnizu trjeba. Duž ßnadź knježeŕſtwo do teho ſwoli, ſo ßo żeleſniza ſ Budyſchina do Rakez natwari a ßo tam ſkóncźi. Poſdźiſcho ßo ßnadź wona do Wojerez dale powjedźe. Hubjeńſche wuhlady hacź Budyſko-Kamjeńſka żeleſniza ma hiſchcźe Małowjelkowſko-Wósborſka żeleſniza. Sa nju ßo knježeŕſtwo na żane waſchnje dobycź nochze dacź. Jeli ſo ßo wona twariła njeby, njeby nichtó wjeßelſchi był, hacź měſto Budyſchin. Budyſchin ßo boji, ſo ßo pſches tule żeleſnizu wobkhad wot Budyſchina do Wósborka wotwjedźe, a chze teho dla tež knježeŕſtwo proßycź, ſo by twar Małowjelkowſko-Wósborſkeje żeleſnizy wotpokaſało.

— Dla naſtajenja liſcźinow krajneje wobory 2. wotdźělenja maja ßo woßoby, kotrež ßu ßo w lěcźe 1850 abo poſdźiſcho narodźiłe a ßo po dokonjanej ßłužbje w ſtejazym wójſku a w marinje abo jako wuwucźeni wudoſpołnjazy reſerwiſtojo k krajnej hotowoſcźi

(landsturm) pscheßadźili, hacź do 13. měrza 1888 pißomnje abo ertnje ſ pschipokoženjom wojerſkich papjerow, jeli ſo je hiſchcźe maja, pola wokrjeßneho feldwebla ſamokwicź.

— Schtóź chze ßebi ßam wubracź, do kajkich wojakow by jako tſilětny dobrowólnik pola naß ſaſtupił, tón dyrbi ßebi w prawy cźaß wot hamtſkeho hejtmanſtwa pißmo na tu wěź wobſtaracź. Schtóź tajkeho pißma nima, móże drje jako tſilětny dobrowolnik ſaſtupicź, njemóże pak ßebi wuſwolicź, hdźe by ßłużił.

— Njedźelu popołdnju ßo 7lětny hólcźeź Bitterlich na ſprejinym lodźe pſchi ſtarej winizy pſchepadźe. Hólcźeź budźiſche ßo tepił, njebudźiſchtaj dźěłacźerjej Naſdalak a Kſchiżank jemu cźaßa doſcź na pomoź pſchiſchkoj a jeho ſe ſtrachom ſa ßwoje ßamßne żiwjenje ſ wody wucźahnułoj.

— Sańdźenu njedźelu w nozy w 10 hodźinach na bohatej haßy w Wilhelmez kněži na kubi woheń wudyri. Płomjenja buchu cźaßa doſcź podduſchene a ßo tak wjetſchej ſchkodźe wobró. Woheń je pſches lampu naſtał, kotruż bě ßłużobna holza palazu w komorje ſtejo woſtajiła.

— Sańdźenu ſchtwórtk ßo na ſwonkownej lawſkej haßy radźinaj konjej ſpłóſchiſchtaj. S deſkowanym woſom, do kotrehoż běſchtaj ſapſchehnjenaj, wonaj w dźiwim ſkoku po lawſkej haßy horje do ſchulſkeje haßy a wot tam nimo měſchcźanſkeho dźiwadła na ſeminariku haßu cźerjeſchtaj. Pſched ſeminarſkej haßu wós ſa kamjeńtne ſtołpy, ſ kotrymiż je dźiwadłowa haſka woſowemu wobkhadej ſaracźena, wißajo woſta. Jedyn kóń poſtromki roſtorhawſchi dale cźeknu, tola jeho bórſy doßahnuchu. Wós bě ßo pſches ſaſtorcźenje do kamjenjow ſkoro do zyła roſraſył. Konjej běſchtaj ßo jenoż ſ łohka wobſchkodźiłoj. Jedyn běſche ßebi nóß krwawy ſbił, a druhi něſchto mało wokhromił.

S Lichanja. 17. februara wjecźor w 7 hodźinach ßu ßo tu Kucźkez domſke, brózeń a hródź wotpaliłe.

S Ketliz. Na měſto knjeſa kantora Kozora, naſcheho ßławneho ßerbſkeho komponiſty, je derje ſnajomy knjes kantor Janaſch ſ Ober-Friedersdorfa, rodźeny Sſerb, ſa Ketlicźanſku woßadu wuſwoleny.

S Kumwałda. Hacź dotal je w naſchej woßadźe 23 woßobow na trichinatoſcź ſemrjeło. W tu khwilu je hiſchcźe 17 cźeźkokhorych, 29 ßrěnjokhorych a 65 łohkokhorych. 45 woßobow je tak daloko wotkhoriło, ſo móża ſ khwilemi ſtawacź.

W Wósborku budźa leżomnoſcźe tamniſcheho rólnika Jana Kurjecźa, kiż ßu na 21,639 hriwnow takſěrowane, ßo 27. februara w 11 hodźinach dopołdnja ßudniſzy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

S Wojerez. W Łucźu (Merzdorf) budźe leżomnoſcź Auguſta Schimana na ßudniſkim měſtnje dźeń 5. haprleje w 10 hodźinach dopołdnja pſchedawana. Teho runja w Sabrodźe leżomnoſcź Mateja Maluſchki dźeń 6. haprleje dopołdnja 9½ hodźin. — Knjes krajny radźicźel hrabja Gersdorff woſjewja, ſo budźa jutry w Liegnizy někotre ßwobodne měſtna ſa głuchoněme dźěcźi wot 8 hacź 13 lět wotewrjene. — S Hirſchberga ßo piſche, ſo chze jedyn knjeźk tamneje krajiny ſpytacź, hacź móhke tirolſke kamſyki (dźiwje koſy) ßo do hoberſkich hor jako dźiwina pſcheßydlicź, a ſo je teho dla někotre tajke ſwěrjata do wulkeje ſahrody ſ groczanym płotom tam ßadźicź dał.

S Delnich Łużiz. Se ßerbſkeje wßy, hdźeż maja němſkeho farara, wupraji ßo wudawarjej „Bramborſkeho Zaßnika“ wóndano tajkale próſtwa: „Budźcźe tak dobry a dajcźe to němſke prědowanje, kotreż njedźelu w ßwojej zyrkwi ßłyſchimy, kóżdy tydźeń w Zaßniku ßerbſzy wotcźiſchcźecź.“ Tale próſtwa nam, hdyż też ßo dopjelnicź njehodźi, ſ nowa pokaſuje, ſo němſke prědowanje, hdyż też je rjane, ßerbſkemu dźělej woßady njedoßaha, ſo ßerbſki cźłowjek ſa ßwoju wutrobu, ſa ßwoje natwarjenje ſ Bożeho ßłowa, ßwoju pſchinarodźenu macźernu rěcź nuſnje trjeba. A kak móhło ßerbſkemu cźłowjekej, kiż je na ßerbſku modlitwu a na ßerbſku ſpowjedź ſwucźeny, ßame němſke woprajenje doßahacź? Teho dla ßo dźakujcźe Bohu wy, kiż macźe ßerbſkeho duchowneho w woßadźe, każ też ßerbſkeho wucźerja w wucźerni; a ważcźe ßebi wyßoko tych, kiż ßo ſa waſche duſche ſtaraju. Pſchi tym proſchcźe teho Knjeſa, ſo by wjazy dźěłacźerjow do ßwojeje winizy pósłał: pſchetoż pſchezo wjazy bywa tych měſtnow, hdźeż tajkeho nimaju, kiż móże Sſerbam Boże ßłowo ßerbſzy pſchipowjedacź.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Kaplan Skała w Budyſchinje (na 1886 a 1887) . . . . . 20 hr. — np.
Miklawſch Schołta w Rożeńcźe . . . . . 3 „ — „

Hromadźe: 23 hr. — np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Póſtny cźaß.

O Jeſu, něſto ſtupamy
Do twojich ſtopow krwawych;
Kiż pſches hrěch ſatamani ßmy,
Naß dźeſch ty cźinicź prawych.
Nětk hrěſchnik wumożnika ma,
Sſo ſhibuja cźi kolena
Wſchěch twojich wumóżenych.
O cźeßny kralo ſ njebjeßow,
Kak bu ty poniżeny
Pod jandźelow a cźłowjekow
A wot wſchěch ſacźißnjeny!
Schto nětk ßo ßłuſcha hrěſchnikam?
Ach poniżowacź daj ßo nam
Pſched tobu do wěcźnoſcźe!
Kak ßy we ßwojej boloſcźi
Do njebjeß horje wołał!
Hdźe żana khowanka bě cźi,
Hdźeż by ßo w ſtyſku ſkhował?
Daj něſto nam też wołacź ßo
We twojim mjenje, Jeſußo,
Do njebjeß horje k Wótcźej!

So ſa hrěchi bu podaty
Po ßwjatej wótcznej woli,
Kiż Boži Sſyn ßam wěcźny ßy,
To naß tak jara boli.
To pak je runje twoja cźeſcź,
So dźeſch ty naſche hrěchi njeſcź
A woprujeſch ßo ſa naß.
Ach daj nam něſto woſtajicź
Pod ßwjatym kſchiżom twojim,
Na kotryż daſch ßo ſwólnje bicź
We poßłuchanju ßwojim,
Wſchě naſche hrěchi, kiż ßu cźe
We twojej polnej njewinje
Do ßuda pſchepodałe!
Schtó, ſchtóha je ßo ßmilił hdy
Nad nami hrěſchnikami?
Ty jenicźki wſchak ßrědnik ßy
Bjes Bohom a bjes nami.
Do tebje, Khryſchcźe, wěrimy,
Pſches tebje wumóżeni ßmy,
Sſo pokorjamy tebi.

ß.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Cźeladnik Panach w Wujerju bě, hdyż na knjeźim dworje w Łuſy ßłużeſche, měch wowßa, tamniſchemu najenkej ßłuſchazy, wotewſał a wowß konjomaj, jemu dowěrjenymaj, dał. Panachej teho dla jaſtwo na jedyn tydźeń pſchißudźichu. — Dźěłacźerku Rjecźzynu na Zidowje, paduchſtwa dla hižo ras khoſtanu, k jaſtwu na 4 dny a k arreſtej na dwaj dnjej ſaßudźichu, dokelž bě ſe Seilerez kubła w Bórku dwaj hachtlaj běrnow a jenu koſchlu a agentej Thiemje na Zidowje por ſchtrympow kranuła. — Rěſnik Mielſch w Budyſchinje ma 20 mk. khoſtanja płacźicź abo 6 dnjow w jaſtwje ßedźecź, dokelž je rěſniſkeho wucźobnika Recka ſ Jeńkez na cźěle ſranił. — Dźěłacźerku Mětowu w Měrkowje, wot żiwnoſcźerja Melchera w Wjeßlu kſchiwdy dla wobſkorżenu, wuwinowachu. — Dźěłacźerzy Czechowej w Płußnikezach jaſtwo na jedyn dźeń pſchißudźichu, dokelž bě ſ jeneho pola Płußnikecźanſkeho knjeźeho dwora dźělbu mjerwy a powrjeſtkow wotewſała. — Dźěłacźerja Kſchiżanka w Myſchezach, hižo ras paduchſtwa dla khoſtaneho, ſ jaſtwom na ſchěſcź njedźel khoſtachu, dokelž bě na dwaj raſaj dwě howjaſej kożi ſ kólnje rěſnika Bergera w Budyſchinje kranuł. — Dźěłacźerja Wiedemanna ſ Khołma winowachu, ſo je mkynkej Proſtej w Hrodźiſchcźu 2 mk. wujebał a jemu dwě ſchěſcźpuntowſkej pokrucźe kranuł. Wiedemannej jaſtwo na pjecź dnjow pſchißudźichu.

Khoſtanſka komora. Żiwnoſcźerja Felſu w Dubrawzy a jeho mandźelſku, kotrajź běſchtaj loni 4. novembra ſ jeneho Bartſkeho knjeźeho pola pſches zentnaŕ runkliżow kranułoj, k jaſtwu po dwěmaj njedźelomaj ſaßudźichu. Felſina ma pódła teho 100 mk. khoſtanja płacźicź, dokelž je żandarma, kotryż jeju pſchi kranjenju łapnu, ſ pjenjeſami a ſkónczńje ſ korbom kałowych hłowczkow pſchekłócź ſpytała.

Přilopk.

* W Chemniży je wjele ludźi na hłowjazu khoroſcź (tyfus) ſkhoriło. Hacź dotal ßo na 700 khorych liczi. Na ſboże khoroſcź ſ rědka k ßmjercźi wjedźe.

* Pſchißaźne ßudniſtwo w Oppelnje je 8. t. m. cźłowjeka njewinowateho ſpósnało, kotryż běſche mordarſtwa dla wobſkorżeny, a kotrehoż běchu pſchi prěnim jednanju k khoſtarni na 8 lět ſaßudźili. Podawk je woßebje ſajimawy pſchicźinow dla, ſ kotrychż běſche rěcźnik ſaßudźeneho pſchecźiwo prěnjemu wußudej reviſiju ſapołożił. Tehdy ßo mjenujży rěcźnikej dowoliło njeběſche w ßwojej ſakitowanſkej rěcźi k pſchißaźnym wo khoſtanju rěcźecź, kotreż ma wobſkorżeny wocźakowacź, je-li ſo jeho winowateho ſpósnaja. Duż běſche ßo rěcźnik pola khěżorſtwoweho ßudniſtwa wobcźeżował, ſo je ßo jemu ſakitowanſke prawo na njedowolene waſchnje pſchikrótſchało; a khěżorſtwowe ßudniſtwo je loni 29. novembra poſtajiło, ſo ma rěcźnik prawo, pſchißaźnym roſeſtajecź, kajke khoſtanje wobſkorżeneho dóńdźe, je-li ſo jeho winowateho ſpósnaja. Duż ßo wo tejle wěży ſ nowa jednaſche, a wobſkorżeneho, każ hižo ſpomnichmy, njewinowateho ſpósnachu.

* Też bacźon ßo cźaßa dźerżecź wě! Sswójbje w Stutzhauſu w Gothaſkim kraju je wón ſa 5 lět 5 dźěcźi pſchinjeßł, a kóżde je ßo 21. wulkeho rózka narodźiło.

* W Barlinje mějachu ßo wczera tydźenja někotři łódźnizy krucźe bědźicź se źónskej, kotraź mějesche źiwjenje ßyte. Wokoło pjecźi popołdnju, po tajkim hischcźe pschi běłym dnju, tam źónska do wody skoczi, kotraź běsche, schtoź běchu łódźnizy wobkedźbowali, hižo prjedy spodźiwnje cźiniła, pschi muri po brjosy njeměrnje tam a ßem khodźo. Łódźnizy se ßwojimi cźołmami bórsy pschijědźechu a chzychu źónsku s wody wucźahnucź. Ale wona ßo s zykej mozu wobarasche, ßo ßwojim wumoźnikam wospjet s rukow wutorje a nurjecź spytowasche; łódźnizy pak ju pschezo saßo doßaźechu a ju skónczńje, hdyž běsche, w łódsymnej wodźe móhł rjez sprostnuwschi, doscź wustaka, na brjóh dowjesechu. Tudy ßo pólzajszy sastojnizy sa to postarachu, so njesnatu, kotraź běsche mjes tym pomjatk shubiła, do hojerńje dowjesechu.

* W Barlinje běsche źónska, kotraź je wot muża dźělena, ßwojemu ßamßnemu dźěsczu ßurowa mazocha, sa cźoź ju ßudnistwo saúdźeny tydźeń k jastwu na 9 měßazow saßudźi. Wona ßwojeho 6 lět stareho hólczka spochi tak njeßmilnje pjerjesche, so dźěczo skhori a semrě. Lěkař, kotryž mějesche ßmjertne wopißmo napißacź, nastupajzy pschicźinu ßmjercźe praschеńske snamjeschko sczini; duž wyschnosczź wokrjeßnemu lěkorjej poruczi pschicźinu ßmjercźe wujaßnicź. Dźěczo wobhladujo tutón na cźěle wjele módrjeńzow, pruskelow a bombawow nadeńdźe, kotreź mózachu jenicźzy wot pukow bycź. Duž źónsku sajachu a psched ßudnika dowjedźechu. Njeprějo, so je dźěczo bita, chzysche ßo macź s tym wusprawnosczicź, so je hólczej njeßmérnje njeschwarny, saſkobjeny a saßakły byk, na cźoź je ßo hněwała. Duž teź ji ßudnizy polózaze wobstejnosczе pschipósnachu. Statny rěcźnik běsche dwě lěcźe khostarnje namjetował.

* Mandźelika źidowskeho wikowarja w jenym pschedměscźe města Cźěschina w awstriskej Schlesynskej je tamón tydźeń dźěczo s boranjazej hkowu porodźiła. Teź rózkaj na hkowje stejeschtaj, a sadny dźěl hkowy běsche s wokmu pokrytý. Dźěczo sa dwaj dnjej semrje.

* Cźěmny wobras ßwójbneho źiwjenja je sańdźene dny ßudniske jednanje w Barlinje wotkryło. Muž je „dźěłacźeŕ“, żona pilnje na płokanje khodźi a w někotrych ßwójbach poßłużuje. Ale wona dyrbi wschitko saßłużicź. Schto ßo wón wo te schtyri dźěcźi stara, kotreź masane na semi łaża a hłódne wo khlěb wołaju? Wón woła: Żona, pjenjesy! A hdyž jemu wona pjenjes dodawacź njemóże, wón selicź poczina a ju cźepje. Psched krótkim wón do Pankowa pschińdźe, hdźež běsche żona na dźěle, trójzy do njeje tšěli a ji ruku tak rostšěli, so ßo wboha żona podklaknu a bjes pomjatka leżo wosta. Wón cźeknu, ale jeho doßaźechu a sajachu. Muž ma ßo nětko psched ßudnikom samolwicź; żona w hojerni leži; a ahohe dźěcźatka?

* W Derenburgu sańdźene dny ratař k ßwojej żonje, kotraź chzysche towarstwo żónskich k ßebi pscheproßycź, praji, so ßo wobwěßnje, jeli so wona ßwojeje myßle njespuschcźi. Hdyž pak żona mużowych ßkowow dale kedźbu njemějo ßwoje towarschki tola k ßebi pscheproßy, muž ani ßkowcźka njeprajiwschi po skhodźe horje dźěsche a ßo sa skhodowe wobkożenje wobwěßnu. Hdyž ßo tam na njeho dohladachu, běsche ratař hižo morwy.

* 5. novembra 1887 ßo dwaj rubjeżnaj hońtwjerjej s pruskeje wßy Wulki Iser na hońtwu nastajischtaj a krajne mjesy pschekrocźiwschi na cźěskej stronje do lěßow hrabje Clam-Gallasa stupischtaj, so byschtaj ßornu tšělikoj. Wonaj pak żaneho sboża njemějeschtaj, duž ßo na wjecźor saßo domoj wrócźischtaj. Duzy po pucźu ßo jedyn dohlada, so ßo na łuzy zyle blisko něschto hiba. Wón sasta. Na łuzy něschto běłe wuhladawschi mějesche wón sa to, so tam ßornik khodźi; duž tšělbu s ramjenja wsa, ßo měrjesche a tšěli. Tón ßamßny wokomik wón też hižo dźěczo kschicźecź ßkyschesche a teho dla domoj khwatasche, schtoż mózesche. Wón běsche 9lětneho ßyna lěßneho dźěkacźerja tšělik; zyła dróß běsche dźěsczu do żiwota, do wutrobna a do rukow sleczała. Njedźiwajzy na ßwoje cźeźke rany hólczej do starschiskeho domu běżesche, ale nan jemu hižo na poł pucźu napschecźo pschińdźe. Łusk wußkyschawschi ßo wón niczeho dobreho njenadźijesche a doma żaneho měra wjazy njemějesche. Wot ßwojeho njesbożowneho dźěsczа wón shoni, schto je ßo stało, a so je rubjeżny hońtwjeŕ mały saßadźity muž byk. Nan dźěczo domoj donjeße. Runjeż ßo hnydom lěkarsta pomoz pytasche, hólczej 7. novembra żałostne bolosczе wustawschi wumrje. Dźěłacźeŕ Sch. s Wulkeho Iserа, na kotrehoż hnydom tukachu, so je hólczka satšělił, też ßo teho bórsy wusna. Poßleni dźeń wulkeho rózka běsche w Hirschbergu ßudniske jednanje; dźěsczoweho mordarja k tsjom lětam a tsjom měßazam cźeźkeho jastwa saßudźichu.

* We Wuheŕskej je jedyn s bojosczu psched pschichodnej macźerju smjersnuł. Sswojeje sprawnosczе a dobrocźiwosczе dla snaty rjemjeßlnik běsche 11. makeho rózka wjecźor běrtlk hodźiny dleje, hacź mějesche dowolene, w towarstwje někotrych pschecźelow pschi schkleńzy wina ßedźo wostał. Sso ßwarjow pschichodneje macźerje bojo wón do jstwinych durjow njekkapasche, ale ßo w brózni na ßyno lehnu, hdźež na wěczne wußnu; pschetoż nasajtra rano jeho w brózni smjersnjeneho nadeńdźechu.

* W ßwojim cźaßu wuheŕske nowiny pißachu, so je wuheŕski bur, sa kotrymż ßo cźrjóda wjelkow pschicźěri, wjelkam ßwoje ßamßne dźěczo woprował, so by s konjomaj ßmjercźi wucźeknuł. Njedawno je ßo podobny podawk w Wuheŕskej stał. Bur se żonu a se ßwojej 6 lět starej dźowczicźku do nutnizy jědźesche. Duzy po pucźu wón na drósy wikowarja dosczeże, kotryž proschesche, so ßmět ßo ßobu na wós ßynucź. To ßo jemu dowoli. Hdyž hischcźe mějachu daloko do nutnizy, ßo po drósy schtyri wjelki sa nimi pschicźěrichu. Bur każ njemdry s kschudom do konjow pjerjesche, kotrejż w dźiwim skoku s wosom cźěrjeschtaj. Ale wjelki dale bliże pschińdźechu. Hdyž běchu swěriska hižo zyle bliisko pschi wosu, zusy wikowař holczku shrabnu a ju wjelkam cźißnu, prjedy hacź mózeschtaj jemu starschej, kotrymajż se strachom krej w żiłach sprostnu, sadźewacź. Swěriska njesbożowne dźěczo na měscźe rostorhachu a sezrachu.

* W měscźe Treviso w Italskej ßo 11. makeho rózka psched pschißażnymi ßudniske jednanje wo cźeżkim paduchstwje a mordarstwje skónczi, kotreż běsche połne 42 dnjow trało. W nozy wot 27. na 28. haprleje 1886 běchu ßo do domu hrabje Rota, kotryż woßebity strażnik strażowasche, paduschi nutskłamali a sa 240,000 mk. pjenjeżnych papjerow, hotowych pjenjes a drohotnych kamjenjow rubili. Wyschnosczź bórsy někotrych pachołow saja, na kotrychż ßo tukasche, so ßu paduschi; s wopŕědka ßo jim niczo dopokasacź njehodźesche, khiba so mějachu pjenjesy, wo kotrychż ßo wupokasacź njemózachu, s wotkel je maju. Něschto měßazow posdźischo wěsteho Caberlotto skónzowaneho nadeńdźechu; to běsche wuj jeneho tych pachołow, kotrychż běchu ßadźili. Nětko hischcźe někotrych druhich sajachu, a skónczńje ßo jedyn s jatych, wěsty Badesco, wusna, so ßu ßo mjes ßobu sŕěczeli byli Caberlotta skónzowacź, dokelż je wo paduchstwje wjedźał. Wón běsche mjenujzy w nozy s woknom nuts pschihladował, kak paduschi narubjeny dobytk mjes ßobu dźěła; wot teho czaßa běsche ßebi wot paduchow stajnje pjenjes dawacź dał, jim hrożo, so jich hewak pscheradźi. Ssudnistwo pjecźoch, mjes kotrymiż je Badesco, k khostarni na cźaß żiwjenja, jeneho k 15lětnej, schesczoch k 10lětnej khostarni a tsjoch k jastwu saßudźi.

* Psched krótkim ßo pißasche, so je ßo w jenym italskim měscźe s tšělby wutšěliko, kotraż je 89 lět natykana była; pschi tym ßo dźěczo ßmjertnje rani. Każ nětko w Nowym Ssadźe w Wuheŕskej wukhadźaze južno-ßerbske nowiny „Sastawa“ pißaju, je ßo podobny podawk w Opatowazu stał. Młody cźłowjek na łubi starschiskeho domu staru, zyle sersawu tšělbu nadeńdźe, kotraż běsche ßo, każ młodźenzowy nan wobßwědcza, psched 20 lětami jeno s półvrom natykała. Drjewjane dźěle tšělby běchu s dźěła shniłe. Młody cźłowjek tšělbu wsa a ju, so by rokku wot sersawza wurjedźił, do wóhnja położi. Po khwili wón rokku saßo s wóhnja wsa, so by ju dowurjedźił, ale ju s nowa nuts położi, dokelż woheń sersawz hischcźe zyle sežrał njebě. Tón ßamßny wokomik tšělba wrjeßnu, a do hkowy tšěleny młodźenz na měscźe morwy leżo wosta.

* Krwawny podawk je ßo we wßy Sselzach w Ruskej stał. Tam běsche na ßwojim statoku bohaty bur se ßwojej żonu a dwěmaj dźěsczomaj: ßyn je 19 lět stary, dźowka 17 lět. Njedawno běschtaj ßyn a dźowka cźetu wopytacź schkoj. Sso wjecźor posdźe domoj wróczíwschi ßo wonaj dźiwaschtaj, hdyž psched starschiskim domom, kotryż trochu ßamotnje pschede wßu leži, zuse ßanje stejo widźeschtaj, w kotrychż żelesna żerdź, tšělba a dwaj kożuchaj leżeschtaj. Pśches schmarki saczinjenych wokeńzow ßo ßwęża syboleschе. Holza wcźipna se schmarku dó jstwy pohlada, ale wustrójana saßo nasad skoczi. K wokeńzy stupiwschi bratr cźěle ßwojeju starscheju w łuzi krwě wó jstwje leżo widźesche, mjes tym so tsjo zusi mużojo kschinje a kaschcźe wuprósnjachu. S krótka rossßudźeny młodźenz na ßotru sawoła, so dyrbi wulkeho rjeczasnika puschczicź; wón ßam żelesnu żerdź wsa a do domu khwatasche. Mordarjo běchu mjes tym někajki ropot saßkyscheli; duž jedyn na próh stupi pohladacź, schto ma to na ßebi. Młodźenz se żelesnej żerdźu praßnu, a mordař ßo morwy wali; runje tak ßo druhemu mordarjej seńdźe. Tsecźi wokno wurasy a chzysche cźeknucź. Żerdź wyßoko wusběhnuwschi młodźenz na njeho dźěsche. Ale mordař ßo żerdźe sminu, młodźenza powali a jeho dajicź pocza. Tutón budźesche shubjeny byk; ale wulki poß, kotrehoż běsche ßotra mjes tym puschczíła, ßo do mordarja da a jeho sa krk pschimnu. Mjes tym ßo młodźenz shraba, żelesnu żerdź wsa a mordarja, kotrehoż poß wjazy njepuschczi, sarasy. Mordarjo, każ ßo sda, s blizscheje wokolnosczе njeběchu; pschetoż nichtó we wßy jich njespósna.

* Žakostne njesboże je žo w Brooklynje w Ameriźy stako. Tam po hkownej měschćanskej drósy, ale wyšoko nad dróhu, želesnizu twarja. Hdyž tam wóndano s pomozu cźežkeje pschiprawy, kotraž s paru dźěła, želesne hrjady horje cźahachu, na jene dobo želesna hrjada a zyła parna pschiprawa wrjeskotajo dele praŝnuschtej. Omnibus, kotryž delekach runje nimo jědźesche, bu na kuski rosbity. Wot 25 cźlowjekow, kotsiž w nim žedźachu, běchu schtyrjo na měsćze morwi; pjatnacźo žu ranjeni, někotsi tak straschnje, so žo jim s cźežka žiwjenje sdźerži. Tež konjej buschtaj sarażenaj.

* Jra Tripp, bohaty muž a wobžedźeŕ wuhlowych podkopkow w Pensylvanskej w Ameriźy, kotryž je nětko 80 lět stary, hacź do žwojeho schěsćdźesateho lěta žmjercź rady zigary kurjesche. Zyły dźeń wón najcźežšsche a najdrózšsche havanske zigany kujesche, doniž běsche žebi s tym strowosću tak skasyk, sa lěkarjo prajachu, so dyrbi žo kurjenja do zyła wostajicź, abo žo na bliski žmjercź pschihotowacź. Tripp žo zigarow wostaji. So pak by bjes lubowaneje tobakoweje wónje njebył, žebi mkodeho móra pschistaji, kotryž ma stajnje pschi nim bycź a bjes pschestacźa kuricź. Cźorny žkužobnik, kotryž dyrbi woprawdźe želesnu strowosć měcź, sa dźeń někotre dźežatki zigarow wukuri, žwojemu knjesej stajnje kur mjeswoczi pachajo. So cźorny hubjeneho sela njekuri, je wěste.

* Profeßorej Kirchhoffej na universicźe w Halle běsche žo praschenje pschedpokožiko, kotru rěcź na žwěcźe najwjazy ludźi rěcźi. Po dołhich pschepytowanjach wucźeny wotmolwi, so je bjes dwěla chinesiska rěcź najbóle rossche̊rjena, kotruž s najmjeńscha 400 millionow ludźi rěcźi; potom pschińdu hinduska, kotruž psches 100 millionow Indow rěcźi, jendźelska, kotruž 100 mill. ludźi, ruska, kotruž psches 70 mill., němska, kotruž psches 57 mill., schpanska, kotruž 48 mill. ludźi rěcźi. Mjes europskimi rěcźemi je w tymle nastupanju franzowska pjata. A hdy by wucźeny, kaž je to s němskimi narěcźemi cźinił, wschitke žkowjanske rěcźe (narěcźe) w hromadu wsał, by žo dohladał, so mjese wschěmi europskimi rěcźemi najwjazy ludźi žkowjanski rěcźi.

* Amerika. S wjetscha žo pschijima, so je wokoło lěta 1500 Khrystof Kolumbus Ameriku wotkrył, a so je to skradźu njeho wěsty Amerigo Vespuzi dale wuwjedł. W tym wjele bajki leži. Hižo wjazy hacź sto lět do Kolumba snajachu Danojo a Jendźelcźenjo někajki žwěru wot nich potajany kraj, s kotrehoż na žwojich łódźach wschelake kražne płody do Europy pschiwożowachu, s cźimž žebi wulke pjenjesy dobywachu. Tola też hižo wjele prjedy žu wo Ameriźy wjedźeli, hižo wokoło lěta 1000 do Khrysta; wunamakarjo tehdy běchu skandinawiszy Normannojo, normanniszy vikingojo (wojerjo). Jeli so kupu Seleńsku (Grönland) k Ameriźy liczimy, dyrbimy prajicź, so je žamžnu viking Erik Rauda wotkrył, kotryž je s Islanda ranischi brjoh Seleńskeje namakał a jejny połodnischi wukónz (kap Farewell) wobjěł. Jeli so pak wot Seleńskeje wothladujemy, wušlědźi Ameriku Erikowy žyn Lief, kiž lěta 1000 na žwojej makej łódźi do tamnych wot nana pschepytanych stron jědźesche a wot nich Labrador a Neufundland dozpě, kaž drje też někotsischu krajinu Massachusets. Tudy je w měsćze Boston wóndano islandiski wucźenz a žlědźeŕ Lief Erikson wot skandinawiskeho towarstwa pomnik stajeny dostał. — Bjes tamnymi starymi Normannami je tehdy w wulkej liczbje někajki stary, po rěcźi na naž Sserbow podobny lud bydlił, a žkowo „viking" je žo hacź na dźenžnischi dźeń sakhowało: Luźiszy Sserbjo prjedawschich cźažow wurjekowachu „wikjangi-s" a posdźischo „witjangi" abo „witjanzi"; někto prajimy „(Witźas) Wicźas". Erik Rauda je jarik (žylnik) ruda (želeso, mjedź); Lief je ljev (law). [Snajomy „Rurik" ma žwoje mjeno wot staroŝerbskeho žkowa „rura" = rola (gr. arura).]

Pf.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budźe jutsje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach farař dr. Kalich němski prědowacź.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Marcźin Walther, Jurja Marcźina Hartmanna, kublerja a gmejnskeho pschedstejicźerja w Hněwžezach, ž. — Bruno Erich, Augusta Ernsta Teicha, kopornikarja w Dobruschi, ž. — Erdmann Adolf Moritz, Hermanna Pawoła Moritza Scholtyj, mlynskeho pod hrodom, ž. — Pawoł Arthur, Khorle Augusta Kahle, dźěłacźerja pod hrodom, ž. — Olga Martha, Michała Wuhlerja, domownika na Židowje, dź. — Ernst Gustav, Khorle Augusta Ryćerja, małeho sahrodnika w Hrubjelcźizach, ž. — Marja Martha, njemandź. dź. na Zidowje.

Katholska zyrkej: Khorla Emil, Oty Emila Bokuma, samkarja tudy, ž.

Zemrjeći:

Dźeń 18. februara: Willy Edmund, Ernsta Augusta Kokscha, fabrikarja na Židowje, ž., 20 d. — Jan Bohumił Böhme, sastaranz w wokrjeżnej dźěłacźerni na Židowje, 63 l. 4 m. 16 d. — Hana, Khorle Augusta Ryćerja, žiwnoscźerja w Hrubjelcźizach, dź., 5 l. 2 m. — 20. Hana Khrystiana Schołcźiz, Jana Khorle Hensela, małeho sahrodnika w Dobruschi, mandźelska, 59 l. 2 m. 8 d.

Płacźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3611 měchow.		W Budyschinje 18. februara 1888				W Lubiju 23. februara 1888			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	8	63	8	93	8	35	8	53
"	žołta	7	92	8	21	8	6	8	24
Rožka	50 kilogr.	5	82	5	95	5	69	5	82
Jeczmjeń		5	80	6	8	5	93	6	20
Wowß		5	—	5	40	4	80	5	—
Hroch		6	94	10	28	8	33	8	89
Woka		6	39	6	67	5	50	6	—
Jahły		12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka		15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny		1	90	2	10	1	70	2	10
Butra	1 kilogr.	1	90	2	10	1	80	2	—
Pschenicźna muka	50 "	7	—	16	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	6	—	9	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	50	2	80	2	—	2	50
Sslóma	600 "	15	50	16	50	15	—	17	—
Proßata 721 schtuk, schtuka		9	—	18	—	—	—	—	—
Pschenicźne wotruby		3	50	3	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 63 np. hacź 8 hr. 78 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 10 np. hacź 8 hr. 33 np.; rožka wot 5 hr. 85 np. hacź 5 hr. 95 np.; jecźmjeń wot 5 hr. 94 np. hacź 6 hr. 8 np.; wowß wot 5 hr. — np. hacź 5 hr. 30 np.

Dražđžanske mjažowe płacźisny. Howjada 1. druźiny 52—56 mk., 2. druźiny 47—51, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 47—50 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 25. februara: Mjersnjenje.

Jěsdny plan želesnizow wot 1. oktobra 1887.

4. wosowa klaża njedźelu a na sakskich žwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražđžan.

Wosowa klaża	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,21	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,55	4,44	7,15	—
Lubija	2,24	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,18	5,5	7,38	—
Budyschina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,18	2,48	3,55	5,40	8,17	—
Biskopiz	—	4,30	6,44	10,1	12,57	—	4,31	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,9	10,27	1,23	—	4,56	6,35	9,20	—
Radeberga	—	5,2	7,19	10,37	1,33	—	5,6	6,44	9,31	10,25
Do Dražđžan	3,55	5,29	7,49	11,8	2,1	3,52	5,36	7,12	10,4	10,48

S Dražđžan do Shorjelza.

Wosowa klaża	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražđžan	—	6,0	8,50	10,20	12,15	3,0	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga	—	6,39	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,25	12,18	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,49	9,37	12,29	—
					1-3.					
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,15	6,19	10,5	12,56	—
Budyschina	—	7,59	10,44	11,30	2,3	4,52	6,55	10,40	1,27	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,57	2,43	5,32	7,34	11,22	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,52	7,54	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,23	3,23	6,15	8,16	12,1	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaża	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,20
Budestez	5,28	8,4	11,3	2,22	5,8	8,37
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,51

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaża	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,42	3,5	5,45	9,15
Budestez	6,26	8,59	11,56	3,24	6,6	9,30
Do Budyschina	6,48	9,15	12,12	3,46	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaża	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,20
Połcźnizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaża	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połcźnizy	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,27

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow wumjenkarja Handrija **Reda** w Pomorzach ma ßo khěžna a pólna ležomnosć, k jeho sawostajenstwu ßłuschaza, cźišło 18b wopalneho katastra a fol. 15 ležomnostnych a hypothekskich knihow sa Delnje Pomorzy, wobstejaza se sahonow cźišło 73, 74, 75 a 96, po sahonskich knihach 1 hkt. 0,3 arow = 1 aker 259 □prutow wopschijaza, ſ 50,99 dawskimi jenosćemi wobcźeżena a wot wjeßnych grychtow na 6950 mk. — np. takšerowana

ßrjedu 29. februara 1888 pschipoldnju w 12 hodźinach

w **Pomorzach na městnje ßamym** dobrowólnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschk, na tudomnej ßudniskej tafli kaž tež w Farakez hosćenzu w Pomorzach wupowěßnjeny, pscheßadźowanske wuměnjenja a wucźah ſ ležomnostnych a sahonskich knihow wopschijazy, ßo na kupjenje smyßleni prošcha, ßo mjenowany dźeń a postajenu hodźinu w **Redźiz khěžnej ležomnosći** seńcź, ßo k ßadźenju samokwicź, ßwoju płacźenja-khmanosć dopokasacź a dalsche wotcźakacź.

W Budyschinje, 14. februara 1888.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Meusel. Bbl.

Mała khěža

se sahrodu, derje ležana sa małe khlamarstwo, je sa 6300 mk. se ßwobodneje ruki na pschedań. Na kupjenje smyßleni chžyli ßwoje adreßy pod „Khěža na pschedań“ w wudawarni Serbskich Nowin wotedacź.

Ssuprošcna ranza je na pschedań pola **Eduarda Forkera** w Rakezach.

Rjany **kundroß** je na pschedań w Njeßwaczidle cźišło 44.

Ssuprošcna ranza je na pschedań pola pjekarja **Ewalda Hermanna** w Rakezach.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 28. februara dopołdnja w 9 hodź. ma ßo w **Kamjenej** pola Měrkowa na 100 loßow stejatych khójnow na pscheßadźowanje pschedawacź. **Handrik.**

Tunju **tšěschnu papu** ſ wustajenzy, mało wobschkodźenu, ma na pschedań

August Thomaß, tšěchikryjeŕ
na ßukelnskej haßy 28
w Budyschinje.

60 zentnarjow derje skhadźazych **ßymjeńtnych lupinow** ma na pschedań

G. Birke w Klětnom.

Drjewowa awkzija.

Pónđźelu a wutoru 27. a 28. februara t. l. ma ßo na **Njeßwaczilskim majoratnym revěrje** scźěhowaze wužitkowe a palne drjewo, a to

pónđźelu 27. februara dopołdnja wot 9 hodźin

50 khójnowych schtomow, 14—20 cm ßrjedźa tołstych, 10—13 m dołhich,
60 khójnowych klozow, 13—15 cm horka tołstych, 3—5 m dołhich,
30 khójnowych žerdźow, 10—15 cm delka tołstych, 10—12 m dołhich,
133 rm. selenych, 8 rm. ßuchich khójnowych palnych schcźěpow,
72 rm. selenych, 23 rm. ßuchich khójnowych kuleczkow,
102 = khójnowych pjeńkow,
112 = khójnoweje walczźiny,
22,7 stotnjow khójnowych walczkow,
38 ßuchich khójnowych dołhich hromadow

} w drjewnischcźu 4. wotdźělenja;

wutoru 28. februara dopołdnja wot 9 hodźin

14 rm. ßuchich khójnowych palnych schcźěpow,
43 = = = kuleczkow,
163 = = = dołhich hromadow

} w 2. a 3. wotdźělenju

pod wuměnjenjemi, psched awkziju wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna wobaj dnjej w drjewnischcźu 4. wotdźělenja w tak mjenowanej „starej korczmje“.

Hrabinske ſ Rieschske hajniske sarjadnistwo.
Njepraschk.

Drjewowa awkzija
na Nowowjeschźanskim revěrje.

Pónđźelu 27. februara t. l. dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo

50 twjerdych dołhich hromadow

pod swucźenymi wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź. — Shromadźišna w Bukojnjanskej korczmje.

W Nowej Wjeszy, 20. februara 1888. **A. Koban.**

Drjewowa awkzija
na Kupjanskim revěrje pschi Mšetlcźan hacźe.

Wutoru 28. februara t. l. ma ßo

180 ßuchich dołhich hromadow

sa hnydom **hotowe pjenjesy** na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pschi Kupjansko-Kaßowskim pucźu.

W Minakale, 22. februara 1888.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Awkzija wužitkoweho a palneho drjewa.

Wutoru 28. februara t. l. ma ßo na podpißanym knježim dworje pschi pschadowni

dopołdnja wot 9 hodźin

200 schmrěkowych twarskich schtomow, rjenje srosćenych,
350 = žerdźow we wschěch tołstosćach, k scharowzam, hrjadam, rěblisnam atd. ßo hodźazych,
12 rm. twjerdych kuleczkow, sa wojnarjow a tyscherjow ßo hodźazych,
80 dubowych, brěsoaych a lipowych klozow we wschěch tołstosćach;

popołdnju wot 2 hodźin

80—100 ßylnych twjerdych dołhich hromadow (bita walczźina),
20—30 schmrěkowych sbytknych hromadow k walczźinje

na pscheßadźowanje pschedawacź. Wuměnjenja ßo psched awkziju wosjewja.

Ryczerkubło w Njesdaschezach pola Hodźija.

Drjewowa awkzija.

Na **Hrodźischczanskim revěrje** ma ßo

ßrjedu 29. februara t. l. dopołdnja wot ½10 hodźin

něhdźe 40—50 khójnowych dołhich hromadow,

wužitkowe drjewo, mjeńsche kruchi a žerdźe wopschijazych, pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź. Shromadźišna w drjewnischcźu w sadnich kerkach.

J. Wiedemann.

K nalětnemu wußywej

woprawdźity **probstajski wowß,**
schottiski jeczmjeń,
wubjerny **czerwjeny dźeczel,**
ras wußyty probstajski wowß

pschedawa płacźišny hódno

E. Schmeiß w Budestezach.

Dr. Retschowe sarybowanje psche brunu

hoji **difteritis, brunu, kaschel atd.**, schkleńza po 75 np. a 1 mk., jenož prawdźiwe, hdyž je pißmo k nałoženju **„Hanineje haptyki“** w **Draždźanach** pschipołożene.

Dr. **Retschowa pschetlajaza a žiwjeńska eßenza**

hoji wschě žołdkowe khorosćze, migrenu a nerwowe czerpjenje, schkleńza po 75 np. a 1 mk. **ſ pißmom k nałoženju dostacź we wschěch haptykach.**

Jakubowy katechismuß

wot wyßokeho krajneho konsistorstwa ſa paczerſku a ſchulſku wuczbu poruczeny, je ßerbſki a nemſki ſa **60 np.** dostacz pola pſchekupza Rämſcha a w wudawarni Serb. Nowin.

Tunje poſkiczenje.

Gumijowe ſchaty

(ſnaty najlepſchi wudzelk).

Stejate khornarje po 35 np.
wuhornjene khornarje = 50 =
manſchety ſa dzerzi por = 55 =
mužaze manſchety = = 80 =
małe pſchedkoſchliki = 70 =
wulke pſchedkoſchliki = 100 =
mydło, knjefle ſ mechaniku
poruczа

A. Tschentscher

w kupnizy.

Deſtillazija

Schiſchki a Njeczki

poruczа ßwoje ſnate dobre druzyny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuniſchich płaczišnach.

Na ßwój wulki ſkład tunjeho

khofeja

njepaleny punt hizo po 1 mk.,
paleny „ „ „ 1 mk. 10 np.
czeſczene hoſpoſy woßebje kedzbne czinju.

J. T. Glien
na drjewowym torhoſchczu.

Wolij

budze ßo **wutoru 28. februara** a ßlebowaze dny **w Skyczanſkim mkynje** bicz.

Bukečanske serbske towarſtwo

zmeje njedzelu 26. februara popołdnju z dypkom 5 hodz. swoje posedzenje. Přednošk k. hospodarskeho zarjadnika Połdraka na knjezim dworje w Koprcach wo Herrnhutskej bratrowskej gmejnje. — Hoſco su witani.

Předsydstwo.

Bukeczanſke ratarſke towarſtwo.

Wutoru 28. februara t. l. wjeczor w 6 hodzinach je poßedzenje. — Pſchednoſchk jeneho jara czeſczeneho hoſcza wo „Bollowym mlokarſtwje w Barlinje." — Woſjewjenja w naſtupanju wuſtawkow atd. — Ssobuſtawy a jich ßwójbni, kaz tez hoſczo ßo proſcha, ßo k poßedzenju ſeńcz.

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kózdu **póndzelu** wot 5. hodz. **Někotři Serbja.**

Czerſtwy paleny kalk k twarjenju a na rolu

najnalezniſcho poruczeja

kalkownje w Niſkej a Kundraczizach.

E. Plümecke.

Konfirmandam poruczа wulki wubjerk **ſchtaltow, bělych ßuknjow, rukajzow, rüſchow, khornarjow, manſchetow, pſchedkoſchlikow, ſchlipſow, dybſaczných rubiſchkow** atd. dobroczinwemu wobkedzbowanju

August Reiß na ßerbſkej haßy.

Spěwarſke

ßerbſke a nemſke, jednorje a jara woßebnje ſwjaſane, poruczа w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach

Gustav Rämſch na bohatej haßy 21.

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a w ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli, ſ njej ſjenoczenej, ßo **póndzelu 9. haprleje 1888** nowy wuczbny kurß ſapoczinje. Wſcho dalſche je pola direktora **Bruggera** naſhonicz.

Woſjewjenje.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi k wjedzenju dawam, ſo ſawěſczenje ßwini pſche trichinatoſcz pſchijimam a ßwinje ßwědomicze na trichiny po tunjej płaczišnje pſchepytam.

Heinrich Mickan,
w Kr. ſ. ſkotolékarſkej ſchuli pruhowany wobhladowar mjaßa,
bydlazy w Budyſchinje na bohatej haßy 33
hnydom pſchi wězi (tórmje), ſ nutskhodom wot butrowych wikow.

Knjeſam rěſnikam!

Hdyž chze mi něchtó mjaßowe pruhi dla mikroſkopiſkeho pſchepytanja podacz, proſchu mjaßo ſe ſczěhowazych dzělow wureſacz a mi je pósłacz: po 1 kuſku ſ jerchenjoweho czopika, po 1 kuſku ſ praweho a lěweho boka ßytki (tez krónſke mjaßo mjenowane), po 1 kuſku ſ lěweho a praweho boka bjes rjebłami hnydom pſchi ßytzy, po 1 kuſku ſ lěweho a praweho boka ſ bjedrow a ſkónczinje woczaze mjaßo.

S tutym ßebi dowolam woſjewicz, ſo budu **póndzelu 5. měrza** w **Kamjenzu** expedirowacz.

Rěczník Mütterlein.

Dwaj knjeſaj abo ſchulerjej mózetaj hnydom jědz a wobydlenje dostacz na **ßukelnſkej haßy 28** po 1 ſkhodze. Tez ßo tam ſchicze pſchijima.

Schulerjam ſe wßow ßo dobra penſija pſchipokaſa na prědarſkej haßy 3 delka.

2 hólczezaj abo holczžy doſtanjetaj tunje wobydlenje. Dalſche je ſhonicz na hoſpitalſkej drósy 31 delka.

Pilna **dzělaczerſka ßwójba** doſtanje hnydom abo k 1. haprleji trajne dźelo a pódla teho ßwobodne wobydlenje a běrniſchczo na knjezim dworje w **Njeſdaſchezach** pola Hodzija.

Wuſtojneho tyſcherſkeho pyta **J. E. Holan**, tyſcherſki miſchtr w Małym Wjelkowje.

2 pohonczow, 3 ßrěnkow, dzowki a ßrěnzy pyta **Spannowa** na prědarſkej haßy 3.

Dweju ßylneju wolazeju pyta hnydom abo k 1. haprleji **ryczerſkubko w Njeſdaſchezach.**

Sskužobnu holzu, 16—18 lět ſtaru, pyta k 1. haprleji

C. P. Domſchka
na ſchulerſkej haßy 10.

K 1. haprleji ßo pſchiſtojna holza ſa kuchen a domjaze dzelo w bratrowſkim rěſniſtwje w Małym Wjelkowje pyta.

Ernſt Löhnert.

Krawſki doſtanje trajne dzelo pola **A. Blanka** w Hodzinju.

Ródna, pilna ßłužobna holza ßo do ßłužby pyta na ßukelnſkej haßy 2.

Wuczobnika

ſa ßwoje kolonialtworowe a ſpirituoſowe khlamy k pſchichodnym jutram pyta

Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Hólczez, kotryž chze **lakěrarſtwo** nawuknucz, móze pod pſchihódnymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicz pola **Oskara Henniga**, lakěrarja na hrodowym měſtnje 1.

Wuczobnika

pyta

August Scholta, ſchewſki miſchtr pſchi zitnych wikach 22.

Hólczez, kotryž chze **rěſniſtwo** nawuknucz, móze k jutram ſaſtupicz pola **C. P. Domſchki** na ſchulerſkej haßy 10.

Hólczez,

kotryž chze **pjekarſtwo** nawuknucz, móze pod pſchihódnymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicz pola pjekarſkeho miſchtra **Boitza** na Zidowje.

Sa ſchewſtwo a krawſtwo ßo w Małym Wjelkowje k jutram po jenym wuczobniku pyta.

Freytag, pſchedſtejiczer.

Wróczenje czeſcze.

S tutym czeſczranjaze ßłowa, pſchecziwo **Marji Mrojowej** njedzelu 27. novembra 1887 ſrěczane, jako njewěrne wróczo bjeru.

W Drozdzinju, 21. februara 1888.

Hana Bartuſchez.

Dzak.

Sa mnohe dopokaſma luboſcze a dzělbracza a kwětkowu pychu pſchi ſemrjeczu naju lubeju dzěſczi **Klemenſa** a **Almy** prajimoj najwutrobniſchi dzak.

Hłubokoſrudzenaj ſtarſchej
August Barchmann a mandzelſka.

Po krótkej khoroſczi je ſchtwórtk rano w 7 hodzinach mój lubowany mandzelſki a gmejnſki pſchedſtejiczer kubler **Handrij Mlynk** w Komorowje pola Rakez ſ czicha a ſ měrom ſemrjek, ſchtoz wſchitkim ſnatym a pſchecželam ſ tutym k wjedzenju dawam.

Khowanje budze njedzelu 26. februara popołdnju w 2 hodz.

Hłubokoſrudzena wudowa
Hana Mlynkowa.

(K temu czißku pſchiloha.)

Pschiłoha k cžißłu 8 Serbskich Nowin.
Ssobotu 25. februara 1888.

Guido Reiche

słótnik

w Budyschinje na hłownym torhoschcžu cžißło 2

porucža

dary sa konfirmandow

sa hólzow a holzy

w bohatym wubjerku

a

po najtunischich płacžisnach.

Horncžeŕnja a khachlowy skład

H. R. Teutschera

w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 33

porucža ßwój **wulki skład wschěch družinow khachlow** we wschěch barbach a kajkoscžach wot najproscžischich hacž k najwoßobnischim.

Khachle a warne maschiny ßo derje, kmanje, trajnje a tunjo stajeja.

Ssadowe schtomiki

ßylne wyßoke, pschedawaja ßo dla njedoßahazeho ruma lětusche nalěcžo po jara poniženych płacžisnach. Jara ßo pschihodžaza składnoscž sa gmejnskich pschedstejicžerjow a kublerjow atd., kotsiž chzedža pschi pucžach atd. schtomiki ßadžecž.

Ssadowa schtomownja
dr. Herrmanna a Wetzki.
Kontor na sadnej bohatej haßy 3.

Zigary,

tobak k kurjenju a schnupowanju

w wulkim wubjerku po tunich płacžisnach porucža

Th. Grumbt

w kupnizy

a na swonkownej lawskej haßy.

Khofej

ßyry punt po 110—160 np.,
paleny „ „ 140—200 „
porucža **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Sa konfirmandow

cžorne

cžistowolmjane

kascheměry

derje ßo noschaze

stary łóhcž dwójzy schěroko hižo po 60 np.

porucža

Jan Jurij Pahn.

Najlěpsche mydło k masanju
punt po 22 np.,
Ia Eschwegske mydło
punt po 25 np.,
Ia jadriwe žiwicžne mydło
punt po 28 np.,
Ia jadriwe łojowe mydło
punt po 35 np.
porucža
Richard Hauffe
na mjaßowym torhoschcžu 8.

Jerje

wulke a derje ßłodžaze
porucža po 4 np.
Hermann Lemke
na jerjowej haßy 3.

Cžerstwy paleny

khofej

derje ßłodžaze družiny
porucža po najtunischich płacžisnach
Richard Hauffe
na mjaßowym torhoschcžu 8.

Stary Nordhausenski palenz
bleschu po 80 np.,
stary žitny palenz
bleschu po 70 np.
porucža jako něschto jara płacžisny hódne **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Wschě družiny

ßuchich warjenjow,

krupy, jahły, ßoki, hróch, buny atd.
porucža po najtunischich płacžisnach
Richard Hauffe
na mjaßowym torhoschcžu 8.

Jerje

wulke a małe, rjane tucžne ryby, mandl po 40 np., tak dołho hacž doßahaju, porucža
Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Wubjerny

Emmenthalski schwajzaŕski twarožk,

wubjerne

brabantske sardele

porucža
Richard Hauffe
na mjaßowym torhoschcžu 8.

Syrop

punt po 12—40 np. porucža
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny, hischcże ſtare, derje ßkodżaze drużiny po tunich płaczińnach porucża

Th. Grumbt
w kupnizy
a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Jerje

po 3, 4, 5 a 6 np.
porucża **Richard Hauſſe**
na mjaßowym torhoſchczu.

Khofej

w wulkim wubjerku
paleny a njepaleny
porucża po tunich płaczińnach
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje drużiny porucża
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych** likěrow po ſtarych tunich płaczińnach.

Khofej

paleny a njepaleny porucżataj tunjo
Schiſchka a Rjeczka.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucża
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Khofej

njepaleny punt po 1 mk. hacz 1 mk. 60 np.,
paleny punt po 1 mk. 20 np. hacz 2 mk.
porucża w derjeßkodżazych kajkoſczach
Hermann Gruhl
ſ napſchecża theatra.

Hollandſke jerje

wulke tuczne ryby
po 4 np. porucża
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Dürrenbergſku warnu ßól
Dürrenbergſku ſkótnu ßól

(kotraż je, każ je ſnate, najlěpſcha)
porucża najtuńſcho
Emil Lebelt
na dwórniſchczu w Budeſtezach.

K konfirmaziji

poruczam ßwój wulki ſkład
ſpěwarſkich.
A. Schöncke, knihiwjaſar
na hauenſteinſkej haßy 1
pſchi prjedawſchich buntrowych wikach.

Kaſcheměr

cziſtowolmjany, njedoßahnjeny czorny a dobry
(dwójzy ſchěroki),
meter po 100, 130, 150, 175, 200, 230, 250, 300 np.,
łóhcź po 60, 75, 85, 100, 120, 130, 150, 170 np.,
porucża

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

Sa konfirmandki

poruczam
czorny a bruny kaſcheměr a
czorny a bruny alpakka mohair
po jara tunich płaczińnach a w dobrych kajkoſczach.
H. Kayser na żitnej haßy 10.

Emma Vorwerkowa

porucża ßwój ſkład **paletotow, żaketow** a **plüſchowych pjeſlow** w bohatym wubjerku po najtuńſchej płaczińnje.

Ludwig Fiedler

na Łubijſkej drózy 2 naßlědnik **Santa Paßa** w Budyſchinje **na Łubijſkej drózy 2**

porucża ßwój ſkład **rowowych pomnikow** ſ marmora, ſyenita a pěſkowza. **Blidowe płaty, konſolowe płaty, naſtawki na myjne blida** ßo dźěłaju, **rowowe pomniki** a **rowowe płaty** ßo rjenje a tunjo **ponowja.** Dołholětne rukowanje ſa **poſłoczenje.**

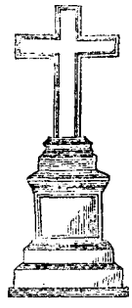

H. R. Teutscher w Budyſchinje

33 na kamjeńtnej haßy 33

porucża ßwój wulki ſkład proſtych khachlow, khachlizu po 12, 15 a 18 np. w wſchelakich barbach; wſchě drużiny khachlowych rokow, pěcznych rokow, ſchamotow atd.

Mydlaŕnja Herm. Puya

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy
porucża

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40	np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	„ „	36	„
żołte wóſkowe mydło I	„ „	40	„
żołte wóſkowe mydło II	„ „	30	„
ſoda	„ „	5	„
ſchterku	„ „	22	„

maſne mydło, ſelene mydło, petrolej, wſchě artikle dobre a po najtuńſchej płaczińnje.

Spěwarſke,
ßerbſke a němſke,

teho runja **protyki** wſchěch drużinow tunjo pola
E. A. Wetzki
na bohatej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niż mjenje 6 zolow, każ tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niż mjenje 12 zolow żylne, kupuje po najwyſchſchich płaczińnach
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Naſymſke **kośaze,** ſajeczże, karniklaze, każ tež wſchě druhe **kože** kupuje a płaczi najwyſchſche płaczińny
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi żitnych wikach.

Kośaze kože

każ tež wſchě drużiny druhich kożow kupuje a płaczi najwyſchſche płaczińny **Guſtav Naucke**
na garbaŕſkej haßy 16.

S dobom poruczam pſchi potrjebje ßwój wulki ſkład pjelſchczowych kożow, do kotrychż mole njepſchińdu; teho runja wſchě kože derje a tunjo dźěłam.

Dr. E. Weberowy
alpenſki ſelowy tej
krej cziſczazy
woprawdźity jenoż w ſnatych haptykach
w pakczikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždżanach.
W Budyſchinje w haptykomaj; hlowny ſkład w měſchczańſkej haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

Hamburgſko-Amerikanſke paketojědne akzijowe towaŕſtwo.

Direktna paroklódźna jěźba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka** kóżdu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka** kóżdu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka** kóżdej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiſkeje** měßacznje 3 krócz,
ſ **Hamburga** do **Mexika** měßacznje 1 raz.

Towaŕſtwowe póſtſke parne kłódje podawaju wubjernu jědź a pſchihódnu puczowanſku ſkładnoſcź ſa kajutowych a bjeſtubjowych puczowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Heiſel w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 9. **Sobotu 3. měrca 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Sakoń, hromadźekładźenje ratarskich leżomnoscźow nastupazy, je druha komora pschijała. Po nim so, kaž je hižo tydźenja knjes sapósłanz Kerk naschim cźitarjam roskładł, płacźisna sa hromadźekładźenje leżomnoscźow wjele poniži. Dokelž po nowym sakonju měrjeŕ a komišar sa hromadźekładźenje mjeńschich leżomnoscźow nižschu mšdu dostanjetaj, hacž je jimaj w sakonju sarucźene, ma statna pokładniza w tutym padźe sbytk dopłacźicź. Tutón dodawk, létnje 30,000 hriwnow wucźinjazy, je so knjeżerstwu wot sejma pschiswolił. — 28. a 29. februara druha komora wo petizijach, twarjenje żelesnizow, sakoženje sastawnischcźow atd. nastupazych, jednasche. Po namjetach finanzneje deputazije komora 3 petizije sacźišnu, 12 knjeżerstwu k wjedźenju a 7 k rospominanju da. Bjes żelesnizami, kotrež so jako rospominanja hódne spósnachu, bě tež Lubijsko-Wósborsko-Mako-Wjelkowska żelesniza. Knjes sapósłanz Kerk twar tejele żelesnizy najnaležnischo poruczesche, bjes tym so sapósłanz Weigang namjetowasche, so by so żelesniza wot Lubija do Wósborka a wot tam do Kubschiz wjedła. Tutón namjet, kotryž komora skoro jenohłósnje wotpokasa, bě Weigang jako sastupjeŕ intereżow města Budyschina stajił. Budyszy so mjenujzy boja, so so, jeli so so żelesniza s Makeho Wjelkowa do Wósborka twari, wobkhad s połnózneje Łužizy wot Budyschina wotwjedźe a so do Wósborka scźehnje. Tajka bojoscź je drje tola trochu pschehnata. Budyschin wostanje hłowne město Hornjeje Łužizy, a hdy by zyły duzent żelesnizow do Wósborka wjedł, a Wósbork so na druhej stronje s cźeżka psches żelesnizu wjele posběhnje. Duž njech knjeżerstwo s Makeho Wjelkowa do Wósborka pschezo żelesnizu twari, jeli so so wona sadani.

— Powjescźe wo strowju němskeho krónprynza, se San Remo pschikhadźaze, su jara mało spokojaze. Krónprynz je drje w poslednim cźasu lepsche nozy měł a jeho derjemĕcźe je powschitkownje dobre było, tola su njedźiwajzy teho profesora Kußmaula se Straßburga do San Remo powołali. Bojachu so, so je krónprynz na płuza skhorił, dokelž su jeho khrjachisny stajnje na bruń barbjene. Kußmaul krónprynza pschepytawschi niczo namakał njeje, schtož by na skhorjenje płuzow pokasało. Na to je wón krónprynzowy nadkrk a khrjachisny pschepytał. W poslednischich su so rakowe hnĕsda nadeschłe. Kußmaul teho dla runje kaž Barlinski profesor Bergmann wěri, so je krónprynzowa khorosćź rak. Wot teho cźasa, so je krónprynz bruny wumjet wukaschlował, je wjetschi dźěl lěkarjow, kotsiž jeho lěkuja, nadźiju spuschćźił, so so jenoż wo sahorjenje khrymstoweje koscźe jedna. Jeli so, schtož je nětko Bohu żel wěscźe dopokasane, krónprynz na raka khori, maja lěkarjo jenoż na to hladacź, so so rak dale njerosscheri. Tak móże so krónprynzowe żiwjenje pschezo hischcźe na dlěschi cźasa sdżerżecź, strach wschak pak je pschezo wulki. Mackenzie pjecźa hischcźe pschezo k měnjenju pschistupicź nochze, so je khorosćź rak, ale żada, so bychu so khrjachisny hischcźe ras pschepytałe. Duž je tež namjetował, so bychu profesorej Recklinghausenej se Straßburga a profesorej Waldeyrej s Barlina pschinćź dali; poslednischi je so tež woprawdźe powołał. Pschi poslednich wuradźenjach lěkarjow w San Remo su tež praschenje rospominali, hacž by trěbne było, krónprynza hischcźe ras operěrowacź. To pak je so jenohłósnje wotpokasało, dokelž so nětcźischi krónprynzowy staw k operaziji njehodźi.

— Badenski prynz Ludwig, wnuk khěžora Wylema, je 23. februara w Freiburgu wumrjeł. Khěžora je powjescź wo semrjecźu jeho lubeho wnuka hłuboko hnuła. Generalnemu lěkarjej dr. Lauerej, kotryž khěžorej prynzowe semrjecźe pschipowjedźi, wón płakajzy praji: „Bóh je cźežke pruhowanje na naš póstał.“ Po poruczności khěžora je so prynz Wylem do Karlsruhe k prynzowemu pohrjebej podał. Wot tam budźe prynz Wylem najskerje do San Remo k swojemu nanej pucźowacź.

— Němski khěžorstwowy sejm je sakoń, sawjedźenje dopokasanja wustojnoscźe sa rjemjeślnikow nastupazy, w druhim cźitanju se 115 pschecźiwo 114 hłosam pschijał. Teho runja je so wot njeho też ptacźki schkitowazy sakoń w tsecźim cźitanju pschimał.

— Něhduschi wojerszy hospodarszy rjemjeślnizy, kotrychž su tón cźasa po zyle njeswucźenym waschnju na 8 njedźel jako reserwistow do służby powołali, su jeneho khěžorstwosejmskeho sapósłanza prosyli, so by jim rosjasnił, cźeho dla je so to stało. Tutemu je wójnski minister Bronsart se Schellendorff w rosrěcźenju sjewił, so ma wojerske sarjadnistwo w tu khwilu njesmĕrnje wjele nusneho dźěła dokonicź. Duž je nusne było, 5000 něhduschich hospodarskich rjemjeślnikow jako reserwistow do służby powołacź. Wójnski minister je porucził, so cźile ludźo wosebje dobre sarunanje dostanu.

Italska. S Maßawy w Afriziy nad cźerwjenym morjom je do Roma powjescź pschischła, so su italske patrouille skóncźnje do Gindy pokrocźiłe. Ginda w pschedhórkach abesynskich horow leži a ma dobru semju s wjele rostlinami, na kotrejž móże so s najmjeńscha 100,000 muži sežiwicź. Prjedy běchu tam protestantszy mišionarojo, potom je abesynski kral tule krajinu Jendźelcźanej Kirkhamej darił, kotryž mějesche abesynskich wojakow wuwucźowacź. W poslednim cźasu je Gindaska krajina njewobydlena była. So ju Italszy hižo prjedy wobsadźili njesu, je jara spodźiwnje, wosebje hdyž so wopomni, so je Ginda jenoż 6 mil wot Maßawy sdalene. Hacž dotal Italszy ani jeneho abesynskeho wojaka wuhladali njesu. Italszy s zyła njewjedźa, hdźe abesynske wójska steja. Wschě powescźe, po kotrychž su so Sudanszy do Abesynskeje walili a abesynske wójsko sbili, wěrne njesu. Abesynski kral hakle nětkole swoje wójsko shromadźuje. Wón to prjedy cźinił njeje, dokelž chze wójnu w horzym cźasu wjescź. Pod njesmĕrnej afriskej horzotu Europjenjo njewuprajnje cźerpja a lohko skhorja, bjes tym so Abesynszy horzotu skerje snjesu, dokelž su na nju swucźeni.

Franzowska. Tirardowe ministerstwo je so hischcźe tak nĕkak w sedle sdżerżało. Twjerdźe wschak wone njesedźi — to by pschewjele prajene było — pschetoż w franzowskej republiziy niczo dokheje trajnoscźe nima. Pschi wuradźenju statnych pjenježnych naležnoscźow je komora pschecźiwo wschemu wotcźakanju ministerstwu dwě milijonje k tajnym fondam pschiswoliła. Kaž minister snutskownych naležnoscźow wudawasche, so tajne fondy niz k wólbam, ale sa poliziju pschi mjesach nałożuja.

— Pschi poßlednich wudospołnjazych wólbach do deputěrtskeje komory je ßo sa generala Boulangera 58,000 hłoßow wotedało. Dokelž ßo w Franzowskej žadyn wojak do deputěrtskeje komory po sakonju wuswolicź njemóže, ma ßo wothłoßowanje sa Boulangera jenož jako demonstrazija pschećiwo nětčišchemu knjeżerstwu wobhladowacź. Boulanger ßam je ſ najmjeńscha sjawnje pschećiwo temu protestował, so bychu jeho wuswolili, tola je wón, kaž jeho pschećiwnizy wudawaju, potajnje sa ßwoju wólbu skutkował. Na kóždy pad budże Boulanger ſ tejle wólbu spokojom; pschetoż pśches to je ßo ſ nowa kedźbnosćź franzowskeho luda na njeho sćahnuła, a to je sa Boulangera hłowna wěz.

Rußowska. Ruski, němski a franzowski póßłanz ßu sułtana na to kedźbneho cźinili, so je ßo Koburgiki prynz Ferdinand pschećiwo wucźinjenjam Barlinskeho měra knjeżerstwa w Bołharskej mozował. Po tajkim jenož Němska a Franzowska žadanje ruskeho knjeżerstwa, wotstronjenje Koburgskeho prynza ſ bołharskeho tróna žadoze, podpieratej, bjes tym so ßo Awstriska, Italska a Jendźelska k stronje bołharskeho knjeżerstwa dźerża. Njedźiwajzy teho chze sułtan Koburgskeho prynza namołwicź, so by bołharsku krónu złožił. To dźe je sułtan tež hižo ras cźinił, hdyž bě ßo Koburgski prynz sa bołharskeho wjerćha wuswolicź dał. Tola tehdy sułtanowe sakrocźenje žaneho wuspěcha měło njeje, a runje tak budże wone tež nětko podarmo. Tajke protesty na nětčišche bołharske knjeżerstwo žaneho sacźišchcźa njecźinja. Bołharjo wjedźa, so Turkowska jenož na sdacźe jich wjerćha namołwja, so by ßo ſ Bołharskeje wotßalił a so je wo prawdźe Turkowska ſ nětčišchimi wobstejnosćźemi w Bołharskej jara spokojom a je sdźerżecź pyta, dokelž ßo tak Rußowskej pucź do Konstantinopla salehnje.

— Ruske knjeżerstwo je poßlednje dny njeßměrne hromady žita w Podolskej a Wolynskej nakupiło. Połoja tehole žita je postajena sa wobtwjerdźene města Luzk, Rowno a Bubno, sbytk pschińdźe do druhich městow nawjecźornych gubernijow, w kotrychž ruszy wojazy steja. W Lublinskej guberniji je ßo pśches wojerśku komißiju liczba koni a złkadow napißowała, kotrež bychu ßo w wójnje trjebacź hodźiłe. Njedawno ßu w Podhorzach, hdźež ßo dobyte drohotnosćźe ſ turkowskich wójnow khowaja, wscho sawalili a k wotwjesenju pschihotowali. To ßo powschitkownje jako snamjo wobhladuje, so Rußowska blisku wójnu wotcźakuje.

Bołharska. Jeli jo bychu europiske wulkomozy ſ jena pschećiwo Koburgskemu prynzej Ferdinandej sakrocźili, bychu Bołharjo prynzej rad lubje cźahnucź dali. Koburgski prynz njeje wjedźał, bołharski lud ßebi dobycź. Wón ſ zyła dara nima, ßebi někoho pschećzela sezinicź. Kaž „Kölnische Zeitung“ pische, je wón pśches měru nadutny a ſ dobom strachocźiwy, schtož jemu sa ßłabosćź wukkaduja. Sastojnikam a offizěram je wón na ßměch. Jeho saßkužba njeje, so ßo hischcźe do Awstriskeje wrócźił njeje. Koburgski prynz je ſ wjerćhom se Stambulowej hnadu. Jenož tón je jeho wuswolenje pschećźišchcźał. Wójsku, to je nižšim offizěram a mużstwu, a ludej, woßebje buram, bě wscho jene, hacź jim Pětra abo Pawoła sa wjerćha dachu. Duchownstwo, woßebje wyschsche, bě pschećźiwo njemu, tola nižše duchownstwo měješe skóncźnje sa lěpsche, radscho ſ knjeżerstwom dźerżecź. Na ßwojim pucźowanju, na kotrež bě ßo wjerch w pokodnischej Bołharskej podał, wón do jeneho města pschińdźe, hdźež wo nim ſ zyła hischcźe niczo njewjedźachu a jeho powitachu: „Sskawa wjerćhej Alexandrej!“

Ssejmska wjecźorniza w Draždźanach.

W Draždźanach je ministerski pschedßyda hrabja Fabrice, kotremuż móże ßo jako tajkemu też pomjenowanje krajoweho hospodarja dacź, w rosjaßnjenych błyschcźatych salach nutskowneho ministerstwa pschi hracźu wubjerneje hudźby ßejmsku wjecźornizu wuhotował, to je woßebny wjecźorny ßwjedźeń, kotryż ßo sakskim ßejmskim sapóßłanzam k cześcźi ßwjecźesche. Bjes hosćźemi běsche jako ßobustaw prěnjeje komory też prynz Friedrich August, tón ryczerski młodźenz, kiž psched někotrymi létami ßwoje prěnje ßamostatne pucźowanje na konju do nascheje Łużizy cźinjesche a pschi tym ßwoju kedźbliwosćź też naschemu Sserbowstwu pschiwobroczowasche, na cźož my Sserbja hischcźe dźenża ſ dźaknym a wjeßełym hordom spominamy. Na ßwjedźeń běchu wschitzy knjeża sapóßłanzy prěnjeje a druheje komory pscheproscheni, też sozialdemokratiszy, hdyž też cźi pjecźo njepschińdźechu. Dalschi hosćźo na wjecźerniznzy běchu knjeża ministrjo, wschelazy ministerialni sastojnizy a druzy woßebni mużojo: bjes nimi minister Nostitz-Wallwitz (wobßedźeŕ łużiskich ryczerkubłow), Draždźanski policajski pschedßyda Schwaus (rodźeny Łużicźan), tajny schulski radźicźel Bornemann (ßyn nęhduscheho Budyskeho direktora Bornemanna). Też nękotsi wojerśzy wyschschi bęchu pschitomni: kaž knjes rytmischtr Oppen ſ Huldenberg (rodźeny ſ Wjasońzy), adjutant knjesa hrabje Fabrice. Hewak też pruski póßłanz, hrabja Dönhoff, a nękotsi druzy wotwonkowni knjeża ßwjedźeń se ßwojej pschitomnosćźu pyschachu. To bě ßławna shromadźizna, psches połdra sta woßobow, bjes nimi, wě ßo, naschej ßerbskaj sapóßłanzaj knjesaj Kerk a Kokla. Pschi sastupowanju do salow běschtaj knjes ministerski pschedßyda a jeho knjeni mandźelska kóždeho hosćźa ſ pschecźelnymi ßłowami powitałoj. Potom ßo shromadźeni najprjedy khodźo a stejo bjes ßobu sabawjachu, kaž ßo runje snajachu abo kaž nowe snajomstwa cźinjachu. Scźěhowaza hosćźina pak měješe ßo tak. W jědźnej sali běchu mjeńsche blida we wulkej liczbje pschihotowane; sa kóžde mózachu ßo nękotsi ßynucź; kasani ßo hosćźo tam seßydachu, hdźež a ſ kimż žadyn chzyśche. Jim napscheciwo stejachu nękotre dołhe blida, kiž bęchu se wschelakej cźopkej a symnej pjecźenju a ſ druhimi woßebnymi jědźemi nastajane. K temule złkadej dźěśche kóżdy hósćź wot ßwojeho blida a wsa ßebi na taleŕ, schtož ßo jemu spodobasche, so by ßo potom saßo na ßwoje městno wrócźił. To móześche kóżdy wospjetowacź, kaž ßo jemu chzyśche. Sskužobnizy porjedźachu a poskicźowachu wot wschelakeho wina a wot piwa. Hdyž bě hosćźina nimo, poda ßo prynzej kaschcźik ſ Havanaskimi kurjawkami, a po jeho pschikładze ßebi bórsy wschitzy saźehlichu. Sabawa potom, kiž bě zyły cźaß hižo najźiwischa była, hischcźe dołho trajesche; knjeża rěcźachu wo sakskich ßejmskich należnosćźach, wo srudnej khorosćźi krónprynza, wo khěžorstwowym ßejmje, wo położenju ßwěta atd. Tola też na naschu ßerbsku Łużizu ßo njeje sapomniko; němszy kollegojo knjesow Kerka a Koklu ßu Sserbam pschecźelnje smyßleni: a tak ßo tam też wo waschnjach a naprawach ßerbskeho luda powjedasche.

Wołmjanej nicźi.

(Skóncźenje.)

Tak ßo cźi tśjo młodźenzojo dźělichu, so bychu widźeli, schtó ſ nich najprěńschi horiny wjerśchk doscźehnje. William ßwojeje wězy wěsty spěschnje dale krocźesche. Pschezo bóle a bóle ßo wón k horje bliżesche, na kotruż chzyśche stupacź. Pschezo bóle jeho hordy wjerśchk wyßokeje hory k ßebi wabjesche. Pschezo ſ wjetschim jedźenjom ßo jeho wocźi sa lěßatu, nahle ßo posběhazu horu powscheschtej, kotraż pschezo jaßnischo psched njeho stupasche. Na jene dobo — wón bě w runej měrje na wjerśchk hladał — wón do bjesdna padźe a ßo dele wali. Jeho dołhi ßylny kij drje spěschnosćź a cźežkosćź pada trochu sadźerża, tola hłubscho a hłubscho wón padasche, hacź na dno. Wschě jeho stawy jeho bolachu. Wón móześche ßo lědma wobrocźicź a hibnucź. Tola wón měješe poknje ßwoje myßle a bórsy spósna, hdźe je. Wón bě do dwě scźi łóhcźi hłubokich wuhlowych podkopkowpanuł, kotrež bęchu ßo, dokelž bęchu wuhle ſ nich wudźěłane, wopuschcźiłe.

Spósnawschi, hdźe je, William widźeśche, na kak śke město je pschischoł. Dwě scźi łóhcźi hłuboko w semi, wot wscheje cźłowjeskeje pomozy daloko sdaleny. Schtó budźe tu jeho pytacź, schtó jeho se ßamotneho, cźěmneho jastwa wumóże? Wón bě shubjeny a żiwy pohrjebany! To běsche żadława myßl; jemu ſ hrósbu wkoßy na hłowje stawachu. Stonajo a sadwělujo wón w wuskej hłubokej jamje leżeśche! Wón ßebi podarmo hłowu łamasche, so by ßrědk wumyßlił, ſ kotrymż by ßo wukhowacź móhł. Jemu niczo pschipanucź nochzyśche, a pschezo hrósbnischa, pschezo żadławischa stejeśche psched nim wěstosćź, so dyrbi tu sawutlicź a żałoßnu ßmjercź wumrjecź.

Tak ßo cźaß pomału minu, kotryż bě sa njeho dołha, styśkna něcźnosćź. Na dobo ßo wón na powjedancźko wo dźěłacźerju tam horka w njeßměrnej wyßokosćźi dopomni, a kak bě ßo wón stóncźnje wumóhł. Tola wón dźe bě w wjele hórschim położenju, hłuboko w klinje semje. A hanjaze ßłowa, kotrež bě tehdy wjecźor rěcźał, jemu kaž cźežki, njesnjeßny kamjeń na wutrobu padźechu. Wón bě prajił: „Tajku wołmjanu nicź dwě scźi łóhcźi hłuboko dele puschcźicź, runje tak cźežke dźěło njeje, so by k temu Boża pomoz trěbna była. Wjele cźežscho je, ju dwě scźi łóhcźi wyßoko horje pschinjesćź. Ja bych jara wcźipny był, hacź by Bóh se ßwojej wjele wukhwalenej dźiwy cźinjazej mozu to dokonił.“ Nětko wón dwě scźi łóhcźi hłuboko w klinje semje leżeśche. Cźłowjekow wocźi njemóżeschtej jeho hubjenstwo spósnacź a jich wuschi njemóżeschtej jeho sdychowanje a stonanje złyschecź. Bóh pak ßo wěscźe njeby wo tajkeho hanjerja starał a ßo nad nim ßmilił. W ßwojej ßmjertnej nusy ßo młodźenz nakasacź da a Boha wo wumóżenje proßy. Wón ßlubi, so chze ßo wot ßwojeje njewěry wotwobrocźicź a nowe żiwjenje Bohu k cześcźi sapocźecź.

Njeßożowny je ßo wot ßwojeje modlitwy poßylnjeny posběhnuł. Hlej, na dobo nad jeho hłowu nęschto slětuje. Je to łastojcźka,

kotraž je žo w hłubokich podkopkach sabłudźiła a nětko wustawschi k semi dele panje. Pruha nadźije jeho stysknimu wutrobu wobžwětli. Ssnadź je tole małe swěrjatko wot Boha pózłane, so by jeho s cźěmneho rowa wumóhło. Wón rucže žwój kłobuk na łastojczku cźižnje a wona je tak sbožownje popadnjena. Nětko też wón wě, schto dyrbi cźinicź. Powjedanczko wo tamnym dźěłacźerju je jemu najlěpschu radu a pokiw dało. Wón žo rucže žwoje schkórnje a nohajzy wusuje. Potom wón, kaž Jurij Wellford, nohajzynu wokmu roscźahowacź pócźnje a nicź wón kedźbliwje koło wokoło žebje kładźe, so by žo njesaschmataka. Wón sprózniwje a pilnje dźěła, doniž wobej nohajzy dołha nicź njejstej. Tu wón s łaha sa nózku małeho ptaczka pschiwjasa a potom jeho sažo s kłobukom pokryje. Na to wón wokojnik wosmje a pschi žwětle někotrych sapałkow, kotrež je na sboże k žebi do saka tyknuł a sapalił, na papjerku tele žłowa napiža: „Ssym na dnje Bottfordskich podkopkow. Proschu, póscźelcźe mi pomoz! William Highborn."

Hdyž bě papjerku hromadu składł a ju sa druhi kónz wokmjaneje nicže pschiwjosał, wón ptaczka puschcźi. Łastojczka khwilu, kaž so by njewjedźała, hdże dyrbi žo wobroczicź, wokoło jeho kłowy létasche a potom pomału horje lecźi. Nětko žo s wježelej, hdyž też se žłabej nadźiju jeho wutroba napjelni, a tale nadźija roscźesche, cźim wysche žo mały ptaczk snoschowasche. Nicź bóle a bóle wotebjera a nadźija njesbožowneho bóle a bóle roscźe. Skóncźnje bě łastojczka horka pschi kromje a žo pschi jaminym wukhodźe shubi.

Nětko khwila dołheho a stysknego cźakanja pschińdźe. Cźim dlěje wona trajesche, cźim bóle žo wbohi młodźenz strachowasche a dwělowasche. Wschako bě móžno, so bě žo cźeńka nicź sa schkropawu skalinu scźěnu w podkopkach rosrybowała. Móžno też bě, so wona wonka něhdże sa jenu hałosu wižajo wosta a žo wot slětowateho ptaczka rostorže. Móžno bě dale, so žo łastojczka žo žwobodna cźujo wyšoko do powětra sběhnu, tak so papjerku nichtó widźecź a cźitacź njemózesche. To wscho njesbožowneho w jeho cźěmnym jastwje poczíschczowasche a cźwilowasche, a jeho nadźija s kóždej hodźinu bóle a bóle spadowasche.

Towarschej wboheho młodźenza běschtaj hižo dawno sa shubjenym bratrom a pschecźelom shladowałoj a sa nim pytałoj. Też nimo starych wuhlowych podkopkow běschtaj schłoj, tola žebi ani džecź njeběschtaj dałoj, so je do nich William dele panuł. Ras běschtaj wonaj se žamej wcźipnoscźu do nich dele pohladałoj, tola dla cźěmnoscźe w nich niczo widźałoj njeběschtaj. Runje rospominaschtaj, schto byschtaj najprjódzy cźinikoj, so byschtaj shubjeneho sažo namałkoj. Na dobo Sam Highborn sawoła: „Schto je to tam pschi Tebi, Pottso?"

„Hdże?" žo tutón praschesche.

„Tam hischcźe niz tsi krocźele dale Tebje, k prawizy, je někajka nicź abo tajke něschto podobne. Wone žo zyły kruch po semi cźehnje. Wsmi tola tu wěz ras do ruki a pohladaj, schto to je!"

Pott sa nicź pschimnuwschi ju sběhnu. Nětko widźeschtaj, so bě wona k ptaczkej pschiwjasana, kotryž něhdże tsizecźi krocźel dale nich bojasnje tu a tam slětowasche a tak žwoje puta wotbycź pytasche.

„Ach, wbohe swěrjatko je pschiwjasane!" Sam Highborn sawoła. „To je hrosny cźłowjek, kotryž je to cźinił."

„To je łastojczka", Potts praji.

„Pokasaj mi tola, hdże je pschiwjasana!"

„Ssnadź wona někomu žłuscha?"

„Njech je s tym, kaž je, ja wbohemu swěrjatku žwobodu dam." To prajiwschi a žo rucže rossžudźiwschi wón s nožom nicź pscherěsnu. Łastojczka hnydom saczu, so je žwobodna. Wona wjeźle widlujo wotlecźi a bě žo bórsy shubiła. Sam po nicźi dźěsche, so by wěz bliže pschepytał. Na dobo wón sawoła: „Pój tu, Pottso, na nicźinym kónzu papjerka wiža!" Wón papjerku roskładże a cźitasche: „Ssym na dnje Bottfordskich podkopkow. Proschu, póscźelcźe mi pomoz! William Highborn." Sam žo nastrózawschi žałoscźo sawoła: „Bożo pomhaj! Tam delka w starych wuhlowych podkopkach, dwě scźi kóhcźi hłuboko w semi nutska, žiwy pohrjebany! Wot podkopkow žmój lědma pół sta krocźelow sdaleňaj, a tola niczo ani widźałoj ani žłyschałoj njejžmoj. To skoro móžno njeje, tola tu steji pižane. Bohu dźakowano, wón je žiwy! Dyrbimoj wschě mozy napinacź, so bychmoj jeho tak rucže hacź móžno wumóhłoj!" A pschecźelej k starym wuhlowym podkopkam khwataschtaj.

Něhdże hodźina bě žo minuła, so bě wbohi William łastojczku puschcźił a ju do powětra lecźicź widźał. Wón bě s bolosczu na to cźakał, hacź žo někajka pomoz pokaže. Jeho wóczko bě w runej měrje s bojosczu a strachom horje shladowało, hacź dyrbjesche wschón wustawschi žo na semju lehnucź. Wón žo s hłowu samyžleny na ruku sapře. Na dobo někotre drjewowe tschěski jena po druhej na njeho dele padachu. Wón s dobom někotre dudkawe hłoby wot horka saskyscha. Nětko wón horje pohlada a mózesche dwě woždobje rosenacź, kotrejž psches kromu žo nakhiliwschi do hłubokosczе hladaschtej. O, kak jeho wutroba pschi tym s radosczu sajuska! Hischcźe někotre cźežniwe wokomiki, a wobcźežena papjerka dele k semi padże. Wón sažo sapałku sapaliwschi połny radosczе cźitasche: „Ssmój tu a pschinjeżemoj pomoz tak rucže hacź budże móžno. Sam Highborn a Potts!"

William s hłožom juskajo sawoła hura! Tola hłóž bu dudkawy, njesrosumliwy swuk, prjedy hacź horje do powětra pschińdże. Dołha, stysknima hodźina žo minu; s njeje buschtej žnano dwě, tsi hodźiny. Cźmowa nóz žo pschibliži. Skóncźnje něschto dele padże. Pruhi małeho žwětka wot horka do cźěmnych podkopkow panuchu. Cźežki powjas žo nětko jeho hłowy dótknu. O, kak žałostnje wón sa njón pschimnu! Wón twjerde woko seżuka a žo do njeho žynu. Potom wón žylnje sa powjas sacźahnuwschi sawoła, tak wótsje hacź mózesche: „Sacźehńtaj!" Nětko pomału horje dźěsche, pomału wysche a pschezo wysche. Nětko žo sasta, a wón žo žamo někotre krocźele sažo dele žuże. Jeho wutroba wótsje klapasche. Nětko žo wón sažo sběhasche, pomału a s łaha. Hižo mózesche wysche žebje hwězdy widźecź. Skóncźnje, skóncźnje je wón horka, wschón wustawschi, tola žiwy a sbožownje wukhowany!

Mjelcźimy wo tym, kak žwěrnaj towarschej žwojeho pschecźela a bratra juskajzy powitaschtaj, a kak stara, cźesczedostojna macź žwojeho žyna s horzymi žylsami a dźaknymi modlitwami k wutrobje tłócźesche. Tola my rad k wobsamknjenju pschispomnimy, so je William Highborn žwój žlub dopjelnił a so je wot teho cźaża wěriwy cźłowjek był.

Ze Serbow.

S Budyschina. Dla nastajenja liscźinow krajneje wobory 2. wotdźělenja maja žo woždoby, kotrež žu žo w lěcźe 1850 abo posdźischo narodźiłe a žo po dokonjanej žłužbje w stejazym wójsku a w marinje abo jako wuwucźeni wudospołnjazy reserwistojo k krajnej hotowosczi (landsturm) pscheżadźili, hacź do 13. měrza 1888 pižomnje abo ertnje s pschipokoženjom wojeńskich papjerow, jeli so je hischcźe maja, pola wokrjeżneho feldwebla samołwicź. Wschitzy na dispozisiju puschcźeni, reserwistojo, krajni wobornizy prěnjeho wotdźělenja a wudospołnjazy reserwistojo prěnjeje klažy, też tajzy, kotsiž žo wuwucźili njejžu, maja žwoje wojeńske papjery w cźaži wot 15. hacź do 31. měrza pola pschiżłuschneho feldwebla dla pschepižanja wotedacź.

— Pruhowanja sa scheżtu klažu evangelskeho seminara tudy směja žo póndźelu a wutoru 5. a 6. měrza t. l. — Pruhowanja prěnjeje rjadownje seminaristow budźa wot 7. hacź 10. a 12. a 13. měrza. Bjes nimi je něschto Sserbow. Tak je nadźija, so někotre městna, hdźež je sa schulu žerbska rěcź nusna, žo saža se Sserbami wobžadźa.

— 25. februara staj žo dwě dźěsczi, jene 4, druhe 6 lět stare, na lodże pschi Rjenczez fórbarku pschepanukoj. Na sboże žo jeju běleŕnik Porscha a gymnasiast Siebenhühner cźaża doscź dohladaschtaj a wobeju sbožownje s wody wucźehnjeschtaj. Młódsche dźěcźo, kotrež bě někotre mjeńschiny pod lodom pobyłe, bě myżle shubiło, tola sa krótki cźaž saža woživi.

— W Kamjeńskim hamtskim hejtmanstwje budże rekrutěrowanje 12. a 13. měrza w Połcźnizy, 14. měrza w Kinsbórku, a 15., 16. a 17. měrza kóždy krócź rano wot 1/2 8 hodźin w Kamjeńzu.

— Se žerbskeje pczólnizy. Hdyž Tebi, luby žerbski pczołarjo, psched tsjómi njedźelemi pižach, mějach nadźiju, so žo w pschichodnych dnjach scźopli. Duž Tebi žlubich, so chzu Tebi sa tydźeń napižacź, schto masch dale cźinicź. Tola moja nadźija je mje sjebała a teho dla žym mjelcźał; a dźenža schtwórtk, hdyž tole pižam, njejžu wuhlady też runje woždebne; pschipołdnju drje dostachmy wjecźorny wětsik, kotryž s wjetscha cźopliſche wjedro lubi, ale nětkle wokoło wjecźora mamy saža połnózny wětr a k temu powjesczе s dalokosczе też wjele wuhladow dla wjedra pczołarjam njepołkicźa. — Tu a tam, hdźež kołcźe na cźichim měscźe steja a pschipołdnische žłónzo dostawaju, žu drje pczoły do žrjedź małeho rózka wulětowałe a žo s najmjeńscha też s dźěła wucźisczіże; to bě wjele hódno, runjež bě schkoda pschi tym też wulka: mnohe pczoły, kotrež žo w khłódku abo na žněsy žynuchu, sprostnychu. Pola tych kołczow, kotrež pak pschipołdnju w khłódku stejachu, pokasowasche žo mało žiwjenja. Jenož tam pczoły wulecźichu, hdźež bě nusa, so móhłe žo wucźisczicź, wulka; tola s wjetscha do wěsteje žmjercźe

leczichu. Pschi tym ßym wobkedźbowak, so ßu ßo żiwoty pola tych pczołow, kotrež ßu nasymu na wrjóßu pobyke, bóle s njerjadom napjelnike: wrjóßowy mĕd je wótrischi a ma wjazy tajkeho we ßebi, schtoż pczolny żołdk njepschetkaje. A pola tych, kotrež na wrjóßu pobuchu, namakach, so walske (italske abo żołte) pczoły ßo pschi wrjóßowym mjedu khĕtsischo s njerjadom napjelnja, dyżli nasche domjaze czorne. W tych kołczach, kotrež ßu ßo wulĕtacź móhke a kotrež maja s zyła dobru młodu a płódnu matku, je matka wĕsczе w czoplischich dnjach derje lahnuka. Hłowna wĕz pschi poßlednjej ßurowej symje je była, so ßu pczoły tež wschón czerw a wschĕ jejka derje shrĕcź móhke, dokelż hewak, tak rucze hacź wustudnu, hnija a lohzy psches to hrosna pczólna khorosczź nastanje. Teho dla schkituj twoje kołcze derje psched symu, to je w zykym nalĕczu pschi symnischim wjedrje ważna wĕz. — Tak rucze hacź budźa pczoły stajnje wulĕtowacź móz, kedźbuj, hacź je trasch żadyn kołcź w symje matku shubik. To s wjetscha s wĕstosczu na tym spósnajesch, so pczoły njemĕrnje a styskniwje wokoło dźĕrki hischcze bĕhaju, hdyż ßu druhe hižo dokho k mĕrej. Tajki dyrbisch pschepytacź. Namakasch-li czerw w nim, dha ma matku a je w rjedźe; njenamakasch-li pak czerw, dha pytaj, hacź matku wuhladasch. Njenamakasch-li żanu, dha dyrbisch kołczej matku pschidacź, nimasch pak żanu, dyrbisch kołcź bjes matki s druhim, najßkabschim, kotryż masch, sjednoczicź; hewak ßo nĕtkle niczo s nim sapoczecź njehodźi. — Dale kedźbuj, hacź ma kóżdy kołcź hischcze doscź zyroby. Hdźeż je nusa, tam pschistaj hnydom — najlĕpje s kóżdeho boka pczólneho lĕhwa — płast saschpundowaneho mjedu. Zidku zyrobu, zokorowu wodu abo żidki mĕd njedawaj nĕtkle, khiba so ßebi hinak pomhacź njewĕsch. Se żidkej zyrobu seschkodźisch w tymle czaßu s wjetscha wjazy, dyżli pomhasch. So mam s tym prawje, rospowjedam czi sa tydźeń. Djenß chzu Tebi jenoż hischcze prajicź, so hnydom po tych dnjach, hdyż ßu ßo pczoły wucźiscźike, kołcze wot morwych pczołow a wscheho njerjada wucźiscźisch. Pczoła lubuje czistoscź a njetrjeba ßama rjedźicź, czinisch-li Ty to. Wopomń, so móże pczoła tutón czaß k druhemu dźĕku nakoźicź a so nĕkotra pczoła pschi wotnoschenju morwych pczołow żiwjenje shubi. Kóżda pczoła pak je w nalĕczu pjenjezk hódna! praji ßo. (Sserbski pczołař.)

S Bukez. Njedźelu tydźenja mĕjesche tu nasche ßerbske towarstwo ßwójbny wjeczor. Bĕsche ßo wjele ßobustawow, woßebje knjeznow a knjenjow seschło, kotrež knjes mĕstopschedßyda Wojnar — knjes pschedßyda bĕ sadźĕwany pschińcź — wutrobnje witasche. Wot nĕkotrych młodych knjezich ßo k sabawje wschelake żortne kußy pschednoschachu, kiž ßo jara spodobachu. Na to ßo pschitomni k wjeczeri seßydachu, pschi kotrejż ßo mnohe ßerbske spĕwy sanoschowachu. Tak ßo wjeczor rucze minu. Wschitzy ßo jara spokojeni domoj wrócźichu.

S Lubija. Rekrutĕrowanje w Lubijskim hamtskim hejtmanstwje budźe 12., 13., 14., 15. a 16. mĕrza w Nowym Salzu, 19., 20., 21., 22., 23., 24. a 26. mĕrza w Lubiju.

S Komorowa pola Rakez. Schtwórtk tydźenja 23. makeho rózka rano je nasch dobry ßußod tudomny kubleŕ a gmejnski pschedstejeŕ Handrij Mĕynk, po lĕdma dwĕnjedźelskej ale czeźkej khorosczi nimale 70 lĕt stary semrjeł. Njebocźiczki bĕsche dobry człowjek a wĕrny kschesczan. Mnohim ßobuczłowjekam, kotrychż nĕkajke horjo podeńdźe, bĕsche wón wótzowski pschecźeł, mnohim khudym a nusuczerpjazym tajny dobrocźeł. Nĕtko po jeho ßmjercźi kóżdy praji: „Tón budźesche tu hischcze dołho bycź móhł; wo njeho je jara schkoda.“ So jeho wschitzy jenak wyßoko czesczachu, wulzy a mali, khudźi a bohacźi, wo tym jeho pohrjeb sańdźenu njedźelu jaßne ßwĕdczenje dawasche. Hromady kwĕtkow a schwarna liczba palmowych hakusow jeho jako poßlenje znamjo luboscze na marach debjachu. Njedźelu pschipołdnju napoł jenjeje ßo pohrjebna ßwjatocznoscź sapocza. Hdyż bĕsche ßo kaschcź na wós stajił, schulske dźĕczi prĕnjeje rjadownje na dworje ßmjertny spĕw sanjeßechu. Hdyż bĕsche ßo hischcze khĕrlusch a na to wótczenasch wuspĕwał, ßo pohrjebny czah na pucź nastaji, k czemuż ßo swonjesche. Psched kaschczom schulske dźĕczi prĕnjeje rjadownje Bożu martru, palmowe hakuśy, wĕnzy a kwĕtki nießechu. Sa kaschczom hłubokosrudźena wudowa, pschecźelstwo a wulka liczba pschewodźerjow dźĕsche. Njedaloko mjesow Komorowskich wießnych honow, hdźeż hischcze ßo czichi wótczenasch wuspĕwa, bĕsche ßo Njeßwaczidlske wojerske towarstwo sestupało, kotrež ßo pohrjebnemu czahej pschisamknu. W Rakezach ßo tež hischcze pschecźeljo a czesczerjo njebocźiczkeho pschidachu, so bychu jeho czĕło k poßlenjemu wotpoczinkej pschewodźeli. Po wobrjadach na torhoschczu a na pohrjebnischczu ßo pschewodźerjo do domu Bożeho podachu. Zyrkej ßo s nutrnymi tak napjelni, każ ßo to hewak jeno pschi Bożich ßkużbach stanje. Tež tudy se rta k. duchowneho ßkyschachmy, so tón kotrehoż bĕchmy do khłódneje semje khowali, pschi ßkowje „Dźĕkaj!“ tež na ßkowo „Spĕwaj!“ sabył njeje, a so je ßebi jeho kóżdy wyßokowažił. My sa nim wokamy: „Wotpoczuj w mĕrje, drohi pschecźelo!“

J. H.

W Schczeńzy budźe K. Budarjowa leżomnoscź 11. haprleje dopołdnja w 10 hodź. ßudnischzy pschedawana.

W Hródku ßu na Budyschej drósy tsi brózńje psches woheń schkodowake. Woheń bĕ saßo sakoźeny.

S Barschcźa. Srudny podawk je ßo sańdźene dny tudy stak. W sadnim twarjenju jeneho domu pschi drósy, kotraż do Brodow wjedźe, hižo schtyri mĕßazy schewz Seidler se ßwojej żonu, schtyrjomi dźĕcźimi w starobje wot tsjoch do dźeßacźi lĕt a ßwojej pschichodnej macźerju bydlesche. Seidler, palenzowy picźk, ßo mało wo ßwoju ßwójbu stara; schtoż je k żiwjenju trjeba, wo to dyrbi ßo żona staracź. Prĕnje lĕta jeho mandźelstwa bĕsche ßo jemu derje schło. Dokelż rady prósny khodźesche, wón tak daloko pschińdźe, so dyrbjesche ßo k buram sa wotroczka pschistajicź; skónczńje jeho tež s tejele ßkużby wucźĕrichu. Jeho żona bĕsche wot pjenjes, kotrež bĕsche jemu do domu pschinjeßka, hischcze nĕschto mało skhowała; to ßwojim dźĕczom sdźerżecź hladasche. So by tele pjenjesy do rukow dostał, ßebi Seidler żałostny njeskutk wumyßli. Jeho ßwójba bĕsche hižo do koża, hdyż wón wóndano wjeczor posdźe domoj pschińdźe a nĕschto k wjeczeri żadasche. Jemu schklu kulkow na blido stajiwschi ßo żona saßo lehnn. Wokoło khachli nĕschto paßło schewz żehliwych wuhlow s khachlow nahraba a je psched khachlemi dó jstwy składźe. Na jene dobo żona wotzucźi; ju jara hłowa bolesche, a wona pytnu, so je jstwa pokna kura. Hdyż chzyshce pohladacź, schto ßo to njeczini, ji muż s nożom w ruzy napschecźo stupi, ji hrożo, so ju sakole, jeli so hischcze krocźeł dale stupi. Se strachom ßo żona saßo do koża lehnu; ale dym tak pschibĕrasche, so wona bórsy pomjatk shubi. Na sboże ßo ßußodźa s woknom won dohladachu, kak njedocźink ßwoju żonu shrabnu, s koża sczeże a na semju czißnu. Na to wón ßwojej młódschej dźĕsczi, kotrejż hižo w womorje leżeschtej, s macźerneho koża wsa, jej do ßwojeho koża położi, jej sa krk dajicź poczа a ßo ßam prĕki na njej wali. Mjes tym pak ßo ßußodźa dó jstwy dobuchu, schewza sepschimachu a po żandarma póßkachu, kotryż jeho saja. Jeho ßwójbni ßu wschitzy saßo k ßebi pschischli a strowi; jenoż żonina macź hischcze khora leżi.

— Rekrutĕrowanje w Rósborskim wokrjeßu smĕje ßo 5. a 6. mĕrza w Mużakowje, 8. a 9. mĕrza w Rósborku, 10. a 12. mĕrza w Niskej. — W Wojerowskim wokrjeßu ßo rekrutĕrowanje 14. mĕrza w Ruhlandźe sapocznje a ßo 19. mĕrza w Wojerezach skónczi.

Se ßejma.

— Prĕnja sakska komora je dwĕmaj petizijomaj gmejnskeho pschedstejerja Rychtarja w Wotrowje a schulskeho pschedstejicźerstwa w Niederzwönizach, pschikrótschenje pokraczowanskeje schule nastupazymaj, na to waschnje napschecźo pschischła, so je wobsamkła, tejle petiziji knjeżerstwu k rospominanju pschepodacź a knjeżerstwu poknomózdacź, so by wosjewiło, so ma schulske pschedstejicźerstwo prawo, hólzam, kotsiż ßu 17. lĕto dokonili, dalsche wopytanje pokraczowanskeje schule spuschcźicź. — Druha komora je petizije, kotrež żadaju, so by sakońszy pschikasane było, so ma ßo ßwinjaze mjaßo na trichiny pschepytacź, knjeżerstwu k wobkedźbowanju pschipokasała.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Schĕßnaczelĕtneho K. A. Warnacźa, w Dobroschezach pola Delnjeje Hórki narodźeneho, k jastwu na tsi lĕta saßudźichu. Wón bĕ loni 6. dezembra wjeczor na Hoschiz haßy w Budyschinje s Tonndorffez khlamow korbik s 40 mk. kranuł a ßo 21. januara dopołdnja do wobydlenja rĕsnika Bĕharja pod hrodom kamak a tam nĕhdźe 39 mk. a dybsaczny czaßnik kranuk.

Sawniski ßud. Loni 7. dezembra bĕschtaj ßo handwjerskaj Häusler a Scholz do korczmarja Hartsteina w Trjebjeńzy s pukami dakoj, dokelż jimaj tón dla njedoßahazych wopißmow żanych snamjenjow k hospodowanju dak njebĕ. Wobeju dla kaźenja mĕra, czĕlneho ranjenja a spjeczowanja k jastwu saßudźichu a to Häuslera na dwĕ njedźeli a Scholza na jedyn mĕßaz. — Dźĕlacźerjej Schrammej na Zidowje, hižo 5 krócź wot ßudnistwa khostanemu, jastwo na 5 dujow pschißudźichu, dokelż bĕ pschekupowarja Schneidera w Budyschinje wo 4 mk. sjebał. — W ßamej rospuschczenoszi a pjanoszi bĕ 17lĕtny czeladnik Opitz w Rachlowje loni 3. dezembra w nozy na pucźu s Rachlowa psches Delany do Splóska wjedźazym wot nĕkotrych schtomow koliki swottorhał. Opitzej 10 mk. pjenjeżneho khostanja napokożichu. Wĕsteho kamjenjeczeßarja Kadena s Fugawa, kotryż je

pječa Opitzej pomhał, koliki powalecź, njemóžachu khostacź, dokelž njewjedźa, hdže tón čžaß pschebywa. — 17lětny čželadnik Schołta w Scheschowje bě 9. januara ßwojemu hospodarjej Horstej tam pjenježnu móschniczku se 6 mk. 60 np. kranuł. Wón ma ja to nětko tydźeń w jastwje ßedźecź. — Čželadnik Probst w Jitku bě ßo loni w juliju pola kublerja Wenzela w Bronju na lěto 1888 pschistajił, hacž runje bě hižo na tón ßamy čžaß pola kublerja Bartuschka tam ßłužu pschijał. Na tajke waschnje bě wón Wenzela wo 3 mk. sawdawka sjebał. Jebanstwa dla Probstej jastwo na tři dny pschißudźichu.

Přilopk.

* Ruski khěžor je Draždźanskej kralowskej porzelanowej sběrzy někotre woßebne dary s khěžorskeje porzelanjerne w Peterburgu darił.

* Mjaßowobhladowarja w Cölsy pola Falkenberga ßu psched krótkim k jastwu na 9 měßazow saßudźili, dokelž wón zyłe lěto dołho mjaßa wot sarěsanych ßwini, kotrež běchu jemu tamnischi wobydlerjo ßkali, so by je na trichiny wobhladował, pschepytował njebě; njedźiwajcy na to pak běsche ludźom wobßwědčenja dawał, so je mjaßo strowe, a so žanych trichinow w nich njeje. Sswój mikroskop, kotryž k wobhladanju trjeba, běsche hižo psched lětom sastajił. Wulke sboże, so wot tych mnohich ßwini, kotrež ßu ßo w běhu lěta tam rěsałe, žane trichinojte było njeje!

* Psched korczmu małeho městaczka w Hornjej Schlesynskej sańdźene dny wječor wokoło jědnaczi hajnik sasta, kotryž s dalokeho pucźowanja domoj pschińdźe. Wón běsche ßebi krucźe pschedewsał, so w korczmje na najdlěje běrtlk hodźiny wostanje. Njemějo pohonczja wón ßwoje ßanje nóznemu strażnikej pschepoda, kotryž runje blisko korczmy satrubi. Hdyž hajnik sa hodźinu hischcźe s korczmy njepschińdźe, ßo nózny, dokelž ßanje ßame stejo wostajicź njechasche, do ßani ßynu a dwanatu hodźinu wopowjedujo a trubjo po měschczańskich dróhach jěsdźesche. Hdyž běsche ßo saßo hodźina minuła, a knjes hajnik pschezo hischcźe njepschińdźe, ßwěrny strażnik saßo tak sčźini. W tsjoch na ranje hajnik pschińdźe, ßo na ßanje ßydźe, a nózny strażnik schwarne myto dosta.

* W ßamym Barlinje ßebi trichinosa ßwoje wopory pyta! Sańdźene dny je 28 lět stara žona krawza Buscha na trichinosu semrjeła; jeje muž cźeżcy khory leži. S wulkimi pjenježnymi woporami a s njemakej prózu ßo w Barlinje mjaßo wobhladuje; měschczańska rada ßwěru a krucźe na to hlada, so ßo kóžde sarěsane ßwinjo na trichiny wobhlada: a tola ßo tam satraschneje khorosce dowobaracź njemóža. To žadyn dźiw njeje: pschetož doniž ßo wobhladowanje ßwinjazeho mjaßa na trichiny w zykym němskim khěžorstwje sakońšcy žadacź njebudźe, doniž je po tajkim móžno, so mjaßo, kotrež ßo na trichiny wobhladowało njeje, s druhich městow s póstom abo na druhim pucźu do Barlina pschińdźe, tak dołho też tam psched trichinosu wěsczi njebudźa. Na tole waschnje staj też Buschez mandźelskaj skhorikoj. Wěsty Zink s wokolnosce Kulmseeja běsche dwě ßwinjeczi sarěsał; mjaßo pak njebě wobhladacź dał. Jeho ßotra, kotraž wot mjaßa poje, wumrje; teho runja jeho ßyn, kotryž w Stargardźe pola husarow stejesche, a kotremuž běsche nan cźasch mjaßa pósłał. Woßmjo drusy husarojo, kotsiž ßu s towarschom ßobu mjaßo jědli, ßu cźeżcy skhorili; runje tak je ßo mnohim s Zinkoweho pschecźelstwa seschko. Zink běsche też ßwojemu bratrej do Barlina cźasch mjaßa pósłał. Tónle bratr pola Buschez mandźelskeju bydli; duž je ßo stało, so staj też wonaj wot trichinojteho mjaßa pojědłoj. Wěsta Marscha Jankez, kotraž běsche jeju wopytacź pschischła, je też skhorika, dokelž je kołbaßu jědła, kotruž běsche Zink bratrej pósłał. Wona je dołhi cźaß w hojeńi leżała; psched krótkim pak je strowa saßo domoj wotjěła. Krawz Busch chze nětko, schtož ßo ßłyschi, Zinka, kotryž je na wschěm tymle njesbožu wina, wobskorźicź, so jemu nastatu schkodu saruna.

* Ssyn khěžkarja w cźeskej wßy Letowizach hižo dawno džowku knjeżeho hejtmana lubowasche. Ale hejtman a jeho žona wo žeńtwje ßwojeje džowki s khěžkarjowym ßynom niczo ßłyschecź nochzyschtaj. Ssrjedź sańdźeneho měßaza młodźenz lubu s rejow domoj pschewodźesche, blisko knjeżeho dwora pak sasta a revolwr wucźahnuwschi ßo dwójcy do hłowy tšeli. Cźeżcy ranjeneho domoj donjeßechu, hdyž wón nasajtra wumrje. Wjacy krócź hižo běsche młodźenz pschipowjedźił, so ßo satšeli, jeli so lubu njedostanje.

* W Nowej Wßy na Morawje wóndano džěłacźer se ßwojim 6 lět starym ßlepym hólczkom k wjeßnemu pschedstejerjej pschińdźe, so by gmejna džěczo do wustawa ßlepych w Brnje dała. Do džěczoweho schczeńskeho wopißma hladajo ßo pschedstejer dohlada, so je hólczez njemandźelske džěczo a so do druheje gmejny ßłuscha; duž džěłacźerjej wosjewi, so ßo jeho žadanje dopjelnicź njemóže. Džěłacźer ßo na to sebra a se ßlepym ßynom k rěcy džěsche; tam jeho s hłowu pod lód storczi a jeho tak dołho džerżesche, doniž ßo džěczo wjacy njehibasche. Cźěło pak do wody cźißnu. Hdyž jeho sajachu, wón njeskutk njeprějesche.

* W pschadowni w Gradischczy ßo 10. małeho rózka roła puknu. Holza, kotraž blisko njeje ßedźo džěłasche, snamjo da, so je ßo njesboże stało, na cźož 200 džěłacźerkow jena pschemo druhu s pschadownje won khwatasche. Pschi tym ßo skhodowe wobkoženje słama, a 34 džěłacźerkow po skhodźe dele padźe; wjetschina s nich ßo ßmjertnje srani.

* Popjelnu ßrjedu wjecźor ßu w hłubokich podkopkach „Kreuzgraben" pola Camphausena w krajinje pschi rěcy Saar ske płuny (gasy) rosbuchke, psches cźož bu 40 hewjerjow morjenych. Schěsćatsizecźo drusy džěłacźerjo buchu wumoženi.

* Pólska wudowa, kotraž k wyschschemu towarstwu ßłuschesche a běsche psched dwěmaj lětomaj muża shubiła, njedawno se ßwojimaj džěsćomaj, wot kotrejuž běsche jene 4 lěta, druhe dwě lěcze stare, do Wilna pschijědźe a tam na bal džěsche. Tam ßo s bohatym kublerjom sesna. Kubler ji srosumicź da, so wschak ßo jemu wona lubi, so pak ßebi ju sa žonu njewosmje, dokelž zusymaj džěsćomaj s nanom bycź nochze. Wudowa ßebi wulku prózu bjerjesche, myßle kublerja pscheměnicź. Hdyž pak ßo ji to njeradźi, wona džěsći na wsche móżne waschnje cźwilowacź pocza a ßo skónczinje rosßudźi jej wotstronicź. Duzy domoj wona na żelesnizy s džěsćomaj ßama w wosu ßedźesche, składnosćź wuźiwajo wokno wotewri a 4lětnu holczku s woknom won cźißnu. Hdyž chzyschе młódsche džěczo sa njej schwyrnucź, runje konduktor do wosa stupi a džěczo hischcźe sdźerża. Cźah hnydom sasta. Holczku, kotruž běsche macź s woknom won cźißnuła, morwu nadeńdźechu.

* Psched krótkim turkowski bohot w Vanje nahle semrje. Nětko ßu, kaž ßo turkowskim nowinam pische, tamnischeho haptykarja, kotryž je ßo na kupje Malta narodźił, sajeli, dokelž ßo na njeho tuka, so je do lěkarstwa, kotrež mějesche bohot dostacź, jěda naczinił.

* Satraschny wichor je njedźelu tydźenja popołdnju město Vernon w kraju Illinois w Połnóznej Amerizy sapuscźił. Sa někotre minuty buschtej dwě tsecźinje městaczka, kotrež mějesche něhdże 4000 wobydlerjow, do zyła saniczenej. Khwilu ßo błyskasche a deschczik ßo džěsche. Na jene dobo ßo bubotazy hrimot saßłyscha, a husta czorna mróczel, kotraž ßo, kaž ßo sdasche, semje dótkasche, ßo nad městaczkom pokasa; běsche czma, kaž wjecźor. Hdyž běsche ßo mróczel roscźahnuła, ßo njebjo wujaßni, a měschczenjo, kotsiž běchu žiwi wostali, žałostne sapuscźenje widźachu, kotrež běsche wichor naczinił. Sta khěžow běchu spowalane, a mnosy wobydlerjo pod rospadankami pohrjebani leżachu. Městaczko ßo něhdże pół hodźiny wot ranja k wjecźoru cźehnje. Nawjecźorny džěl njesranjeny wosta. Hłowny džěl města, kotryž ßo Square mjenuje, a hdźež wsajitke wjetsche khlamy leża, bu do zyła sapuscźeny. W rospadankach woheń wunźe, a płomjenja njembrje sakhadźachu, schtož strach wobydlerjow hischcźe powjetschi. Se wschěch kónzow ßo stykne wołanje a žałoscźenje ßłyscheschе. Dwě zyrkwi ßo saßypnuschtej. Wo wucźerni a hoscźenzu niczo wjazy widźecź njebě; wot dołheho rynka pschekupskich domow, kotrež po jenym boku Squara stejachu, žadyn jenicźki stejo njewosta. Městaczko napohlad skicźesche, jako budźesche jo semjerżenje domapytało było. Schtóž běsche żiwy wostał, dyrbjesche wostajiwschi ranjenych a mrějazych płomjo haschecź pomhacź; hakle sa někotre hodźiny ßo radźi woheń podußycź. Schtož je snate, je 41 morwych, ranjenych pak wjele stow. Srudnje ßo po połnozy na měschczańske dróhi hladasche. Mužojo, žony a hólczata w hromadach rospadankow ryjachu, so bychu pod nimi saßypanych s nich swucźahali. Se wschěch kónzow ßo s rospadankow wo pomoz wołasche. Na někotrych dróhach, hdźež běsche wichor bjes sadźěwka se wschej mozu sakhadźał, morwi s krwju wopanzani w cźopłym deschczu leżachu. Pschi tym běsche njebjo wot płomjenjow krej cźerwjene, a wětr żehliwe schkrě w powětsje honjesche. Ssama najkrucźischa wutroba tajkeho napohlada snjesćź njemóżesche. Mnosy wot tych, kotsiž běchu ßmjercźi wucźekli, na niczo njemyßlachu, hacž na ßebje. Widźo płomjenja sa ßobu a koło wokoło woni s hrósbu psches cźěła morwych a ranjenych a psches hromady rospadankow cźěkachu. Wjele hodźin dołho ßo sdasche, so ßo njesbożowne wopory na měscźe leżo spała. Posdźischo w nozy pak ßo cźi, kotsiž běchu żiwi wostali, smužichu a ßo do rospadankow dobywacź pocźachu, hdźež jara wjele njesbożownych leżo stonasche a ßo modlesche. Sapalene schcźěpy, latarnje a lampy ßo po pustym měscźe hibachu, kaž daloko woko widźesche. Morwych a ranjenych njespósnachu, tak żałostnje běchu roszychnowani. Tu a tam wichor twarjenja podu, jako bychu papjerjane byłe. Zyłe ßwójby pod rospadankami ßwojich domow pohrjebane leża.

Cyrkwinske powjesće.

Sa tydźeń budźe w Michalskej zyrkwi němska spowjedź s prědowanjom.

Wěrowanaj:

Michalska zyrkej: Handrij Bjenada, žiwnosćeŕ w Bolborzach, s Amaliju Augustu Fischerez se Sskoneje Borschće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Khorla Pawoł, Khorle Moritza Wobsta, fabrikarja na Židowje, ß. — Pawoł Emil, Jana Schneidera, fabrikarja na Židowje, ß. — Hana Lejna, Jana Bohuwěra Scholty, khěžkarja a fabrikarja w Dźěžnikezach, dź — Jan Pawoł, Jana Augusta Böhmy, fabrikarja na Židowje, ß.

Katholska zyrkej: Jurij Pawoł, Jakuba Kucźanka, dźěłaćerja tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 20. februara: Pětr Bjarsch, khěžkaŕ w Cźemjerizach, 67 l. 4 m. — 23. Marja, njebo Michala Nowaka, dźěłaćerja w Wulkim Wjelkowje, wudowa, 71 l. 6 m. 22 d. — 24. Jan Bohuwěr Rjeczka, fabrikaŕ na Židowje, 37 l. mjenje 1 d. — Hana rodź. Měrczinkez, njebo Michala Handrika, wobydlerja tudy, sawostajena mandźelska, 69 l. 5 m. — 27. Handrij Werner, kowaŕ w Dobruschi, 78 l. 10 m. 21 d. — 28. Jan Hermann, Jana Bohuwěra Scholty, khěžkarja a fabrikarja w Dźěžnikezach, ß., 4 l. 28 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2335 měchow.	W Budyschinje 25. februara 1888 wot mk.	np.	hač mk.	np.	W Lubiju 1. měrza 1888 wot mk.	np.	hač mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	8	63	8	69	8	35	8	53
" . . . . . žołta	7	92	8	21	8	—	8	24
Rožka	5	89	6	1	5	69	5	82
Jećmjeń	5	80	6	8	5	87	6	20
Wowß . . . . . 50 kilogr.	5	10	5	30	4	90	5	10
Hroch	6	94	10	28	8	6	8	89
Woka	6	39	6	67	5	50	6	—
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka	15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny	1	90	2	10	1	70	2	10
Butra . . . 1 kilogr.	1	90	2	10	1	70	2	—
Pšeńcžna muka 50 "	7	—	16	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 "	6	—	9	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	2	50	2	80	2	—	2	50
Sskóma . . 600 "	15	50	16	—	15	—	17	—
Proßata 641 schtuk, schtuka	5	—	15	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	3	50	3	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 63 np. hač 8 hr. 78 np.; pšeńca (žołta) wot 8 hr. 10 np. hač 8 hr. 33 np.; rožka wot 5 hr. 85 np. hač 5 hr. 95 np.; jećmjeń wot 5 hr. 94 np. hač 6 hr. 8 np.; wowß wot 5 hr. — np. hač 5 hr. 35 np.

Drażdźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 51—54 mk., 2. družiny 45—50, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 47—50 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 2. měrza: Mjersnjenje.

Pšches wjeßne gruchty ma ßo pšchedawacź: Pónd̆zelu 12. měrza pšchipoldnju w 12 hodźinach w Wujesdźe pola Ketliz Mucźinkez polleńske kubło, na 32,441 mk. takšerowane.

Wutoru 20. měrza dopoldnja wot 10 hodźin budźa ßo na Něcźinskim knježim dworje konje, ßwinje, wosy, maschiny, hospodarski grat atd. na pšcheßadźowanje pšchedawacź.

Drjewowa awkzija: Pónd̆zelu 5. měrza dopoldnja w 10 hodźinach w Běłych Noßlizach. — 5. měrza dopoldnja w 10 hodź. w Tšělanach.

Derje ßo danjaza **kněža** s rjanej fahrodu w pšchedměšće je pšcheměnjenja dla hnydom na pšchedań. Dalsche je ßhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

60 zentnarjow derje skhadźazych

ßymjeńtnych lupinow

ma na pšchedań

G. Birke w Klětnom.

Kloßy,

někotre sta zentnarjow **pluwow a wowßneje ßłomy** ßu na pšchedań pola

Klahry w Tšělanach.

Ssuproschna ranza je na pšchedań pola **Eduarda Forkera** w Rakezach.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 8. měrza 1888 ma ßo na **Wutołczanskim** rewěrje

50 brěsowych, wólschowych a wjerbowych dołhich hromadow (bjes nimi drjewjanzowe drjewo),
10 rm. khójnowych knyplow,
120 khójnowych a schkowronczodrjewowych dołhich hromadow (bjes nimi schorowzy)

rano wot 9 hodźin na pšcheßadźowanje pšchedawacź.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž też **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczišnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Hnězdne jeja.

Tak wjele ßo pytaze **porzelanowe hnězdne jeja** ßu saßo doschke a ßo tunjo poruczeja wot

Rudolpha Wilhelma
na ßerbskej haßy 16.

Stary Nordhausenski palenz

bleschu po 80 np.,

stary žitny palenz

bleschu po 70 np.

porucza jako něschto jara płaczišny hódne **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Nasymske **kosaze, sajecze, karniklaze,** kaž też wschě druhe **koże** kupuje a płaczi najwyschsche płaczišny

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Twarske drjewo

w kóždej dołhosczi a tołstosczi, teho runja schorowzy po taxy pschedawa

hajniske sarjadnistwo w Kupoj
(póstska stazija Minakał).

Mydlaŕnja Herm. Puya

w Budyschinje na ßerbskej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40 np.,
jadriwe mydło, cźerwjene a módre	" "	36 "
žołte wóskowe mydło I	" "	40 "
žołte wóskowe mydło II	" "	30 "
soda	" "	5 "
schterku	" "	22 "

masne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtuńschej płaczišnje.

K dobroczinwemu wobkedźbowanju.

Cźesćenym Sserbam k wjedźenju dawam, so tšěchi se **schifrom** derje a tunjo kryju. Dokelž ßym schifer po wulkich dźělbach a teho dla po tunich płaczišnach nakupił, mózu schifrowu tšěchu poměrnje tak tunjo kaž druhe krycze wuwjesćź. So je schifrowa tšěcha najlěpscha a najpschihódnischa tšěcha sa ratarske twarjenja, je dawno znate. Proschu mje pschi potrjebje dobroczinwje wobkedźbowacź a poruczam ßo **August Schumann,**
schifrokryjerski mischtr na Tšělanskej drósy 2 w Budyschinje.

Rudolph Wilhelm

na ßerbskej haßy 16

s tutym ßwój wulki skład **schkleńežanych, porzelanowych** a **kamjeninskich tworow,** dale **schpihele** we wschěch wulkosczach, **gardinowe žerdźe** we wschěch dołhosczach, teho runja poskočane, žołmate a polérowane **lejsty** we wschěch schěrjach poruca a pschi dobrej tworje tunje płaczišny woblicza.

Konfirmandske klobuki,

czapki, teho runja nowe **nalětnje** a **lětnje czapki, dźěłaćerske czapki** po 1 mk. pola

Rinki na žitnej haßy 5.

Sa konfirmandow

a k wuhotowanju schulerjow a schulerkow, kotsiž ßo do pensije dadźa,

poruczam ßwój bohacze srjadowany skład wschěch družinow **hotowych schatow,** kaž też wschě **tkaniny** a **wobßadki.**

A. Tschentscher
schatowa fabrika a wuhotowanski magazin
w Budyschinje w kupnizy.

Hornczeŕnja a khachlowy skład
H. R. Teutschera
w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 33

porucza ßwój **wulki skład wschěch družinow khachlow** we wschěch barbach a kajkosczach wot najprosczischich hacz k najwoßobnischim.
Khachle a warne maschiny ßo derje, kmanje, trajnje a tunjo stajeja.

Guido Reiche
słótnik
w Budyschinje na hłownym torhoschczu czißło 2
porucza
dary sa konfirmandow
sa hólzow a holzy
w bohatym wubjerku
a
po najtunischich płaczisnach.

Ssadowe schtomiki
ßylne wyßoke, pschedawaja ßo dla njedoßahazeho ruma lětusche nalěczo po jara poniženych płaczisnach. Jara ßo pschihodzaza składnoscz sa gmejnskich pschedstejiczerjow a kublerjow atd., kotsiž chzedza pschi puczach atd. schtomiki ßadzecz.
Ssadowa schtomownja
dr. Herrmanna a Wetzki.
Kontor na sadnej bohatej haßy 3.

Najlěpsche mydło k masanju
punt po 22 np.,
Ia Eschwegske mydło
punt po 25 np.,
Ia jadriwe žiwiczne mydło
punt po 28 np.,
Ia jadriwe łojowe mydło
punt po 35 np.
porucza
Richard Hauffe
na mjaßowym torhoschczu 8.

Jerje
wulke a małe, rjane tuczne ryby, mandl po 40 np., tak dołho hacz doßahaju, porucza
Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Sa konfirmandow
czorne
czistowołmjane kascheměry
derje ßo noschaze
stary łóhcz dwójzy schěroko hižo po 60 np.
porucza
Jan Jurij Pahn.

Konfirmandske kłobuki
jara dobre po 2 mk. porucza
Hugo Lehmann na bohatej haßy 22.

Czerstwy paleny
khofej
derje ßłodzaze družiny
porucza po najtunischich płaczisnach
Richard Hauffe
na mjaßowym torhoschczu 8.

Zigary,
tobak k kurjenju a schnupowanju
w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach porucza
Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Wschě družiny
ßuchich warjenjow,
krupy, jahły, ßoki, hróch, buny atd.
porucza po najtunischich płaczisnach
Richard Hauffe
na mjaßowym torhoschczu 8.

Khofej
ßyry punt po 110—160 np.,
paleny „ „ 140—200 „
porucza **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Jerje
po 3, 4, 5 a 6 np.
porucza **Richard Hauffe**
na mjaßowym torhoschczu.

Wubjerny
Emmenthalski schwajzaŕski twarožk,
wubjerne
brabantske sardele
porucza
Richard Hauffe
na mjaßowym torhoschczu 8.

Hollandske jerje
wulke tuczne ryby
po 4 np. porucza
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Jerje
wulke a derje ßłodzaze
porucza po 4 np.
Hermann Lemke
na jerjowej haßy 3.

Dr. E. Weberowy
alpenski selowy tej
krej czisczazy
woprawdzity jenož w snatych haptykach
w pakczikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždzanach.
W Budyschinje w haptykomaj; hłowny skład w měschczanskej haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

Khofej

paleny a njepaleny, hischcże ſtare, derje ßkłodźaze druźiny po tunich płaćźiſnach porucza

Th. Grumbt
w kupnizy
a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Syrop

punt po 12—40 np. porucza

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Khofej

w wulkim wubjerku
paleny a njepaleny
porucza po tunich płaćźiſnach

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Deſtillazija
Schiſchki a Rjeczki

porucza ßwoje ſnate dobre druźiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuniſchich płaćźiſnach.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo

Schiſchka a Rjeczka.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Dürrenbergſku warnu ßól
Dürrenbergſku ſkótnu ßól
(kotraž je, kaž je ſnate, najlěpſcha)
porucza najtuńſcho

Emil Lebelt
na dwórniſchczu w Budeſtezach.

Hamburgſko-amerikanſke
paketojězdne akzijowe towarſtwo.

Direktna parokłódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiſkeje**
měßaczńje 3 krócz,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßaczńje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke parne kłódźe podawaju wubjernu jědź a pſchikładnoſcź ſa kajutowych a bjeſtkubjowych puczowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyſchinje.

Stipendium Maćicy Serbskeje

(90 hriwnow) wudźěli so ſulerjej wyſſich klaſſow na gymnaſiju w **Budyšinje,** kotryž je **poměrnje** najlěpši **postup** ſčinił w maćerńej **serbskej** rěči. Njeje-li wotedaty pisny serbski wudźěłk (listno) **wuznamjenjacy,** smě so ſtipendium mjez někotrych rozdźělić.

Thema njech je jene (abo dwě) z tutych: 1. Nastawk wo přiſłowach: Dobra rada błaznej nimo pada — Hněw je ſlepy radźićel — Kajawki ſu njewróćawki. 2. Zymſke wjeſela. 3. Swobodny přełožk z łaćanſkeho autora, w klaſſy čitaneho. 4. Přednoſk abo wobraz z łužiſkeje hiſtorije.

Wudźěłki žadaćerjow maju ſo hač do **jutrowniczki** pola podpiſaneho wotedać, na čož ſo w bliższim poſedźenju předſydſtwa M. S. ſtipendium přiſudźi a hnydom wupłaći.

W Budyšinje, 26. februara 1888.

M. Hórnik, farař,
t. č. předſyda Maćicy Serbskeje.

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a w **ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjenoczenej, ßo **póndźelu 9. haprleje 1888** nowy wuczbny kurß ſapoczńje. Wſcho dalſche je pola direktora **Bruggera** naſhonicz.

Wojjewjenje.

Czeſczenym Sſerbam w Budyſchinje a wokolnoſczi k wjedźenju dawam, ſo ſawěſczenje ßwini pſche trichinatoſcz pſchijimam a ßwinje ßwědomicze na trichiny po tunjej płaćźiſnje pſchepytam.

Heinrich Mickan,
w Kr. ſ. ſkotolékarſkej ſchuli pruhowany wobhladowar mjaßa,
bydlazy w Budyſchinje na bohatej haßy 33
hnydom pſchi wěži (tórmje), ſ nutskhodom wot butrowych wikow.

Knjeſam rěſnikam!

Hdyž chze mi něchtó mjaßowe pruhi dla mikroſkopiſkeho pſchepytanja podacz, proſchu mjaßo ſe ſczěhowazych dźělow wurěſacz a mi je póßłacz: po 1 kuſku ſ jěrchenjoweho czopika, po 1 kuſku ſ praweho a lěweho boka ßytki (też krónſke mjaßo mjenowane), po 1 kuſku ſ lěweho a praweho boka bjes rjebłami hnydom pſchi ßytzy, po 1 kuſku ſ lěweho a praweho boka ſ bjedrow a ſkónczńje woczaze mjaßo.

Knježi hoſczenz w Njeßwaczidle.

Njedźelu 4. měrza t. l.

ſpěwny konzert,

kotryž ßo wot Hodźijſkeho mužſkeho ſpěwanſkeho towarſtwa wuwjedźe.

Sapoczatk 1/2 7 hodźin. **Saſtup 40 np.**

Po konzercze ſa jeho wopytarjow bal.

Pſchecźelnje pſcheproſchuje
mužſke ſpěwanſke towarſtwo
a **G. Gäbel.**

Cziſty wunoſchk je ſa potrěbnych konfirmandow **Njeßwaczilſkeje** woßady poſtajeny.

Ssym niz 5. ale **wutoru 6. měrza** popołdnju w **Kamjeńzu** k rěczam.

Rěczník **Mütterlein.**

Wutrobny dźak.

Sa mnohe dopokaſma luboſcze a dźělbracza pſchi khoroſczi a ſemrjeczu mojeho lubowaneho mandźelſkeho, kaž też ſa mnohe dary pſchi jeho pohrjebje ſ tutym najwutrobniſchi dźak praju.

Sawoſtajena wudowa
Hana Mlynkowa.

K konfirmaziji

poruczam ßwój wulki ſkład

ſpěwarſkich.

A. Schöncke, knihiwjaſar
na hauenſteinſkej haßy 1
pſchi prjedawſchich butrowych wikach.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaćźiſnach.

Někotſi ſchulerjo doſtanu dobru penſiju w jenej ſerbſkej ßwójbje na hłownym torhoſchczu 2 po 2 ſkhodomaj.

Schulerjo doſtanu dobru penſiju a móża pianino wužiwacz w ſłotym hodlerju po 3 ſkhodach.

Pilna **dźěłaczerſka** ßwójba doſtanje hnydom abo k 1. haprleji trajne dźěło a pódła teho ßwobodne wobydlenje a běrniſchczo na knjeźim dworje w **Njeſdaſchezach** pola Hodźija.

Krawſzy doſtanu trajne dźěło pola **Guſtava Mudreho,** krawſkeho miſchtra w Budyſchinje.

Krawſkeho pomoznika pyta krawſki miſchtr **Biehla** na ſerbſkich hrjebjach 22.

Krawſki trajne dźěło doſtanje pola **Jana Ssuſchki** na Zidowje.

Wuſtojneho **tyſcherſkeho** pyta **J. E. Holan,** tyſcherſki miſchtr w Małym Wjelkowje.

Dweju ßylneju wolazeju pyta hnydom abo k 1. haprleji **ryczerſkubło** w **Njeſdaſchezach.**

Hólczez

móże pod pſchihódnymi wuměnjenjemi jutry do wuczby ſtupicz pola pjekarſkeho miſchtra

O. Lehmanna na žitnej haßy 3.

Hólczeza, kotryž chze **krawſtwo** nawuknucz, pyta **Guſtav Mudra,** krawſki miſchtr w Budyſchinje.

Hólczez,

kotryž chze ſahrodniſtwo nawuknucz, móże jutry do wuczby ſtupicz pola **H. Droſchütza,** wikowarſkeho ſahrodnika w Budyſchinje.

Hólczez, kotryž chze krawſtwo nawuknucz, móże k jutram do wuczby ſtupicz pola **Hendricha Mütterleina,** krawſkeho miſchtra na horncżerſkej haßy 24 w Budyſchinje.

Sa ſchewſtwo a krawſtwo ßo w Małym Wjelkowje k jutram po jenym wuczobniku pyta.

Freytag, pſchedſtejicjer.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 10. **Sobotu 10. měrca 1888.** **Lětnik 47.**

Se spěšchnoscžu błyska wczera srudźaza powjesć swět pscheleczi, so je **khěžor Wylem swoje žiwjenje dokonjał.** Khěžorowa smjercź, kotrejž su s bojoscžu napscheczo hladali, runje nětkole němski lud do cžim wjetscheje srudźby a strachoty staji, dokelž krónprynz, nadźija a hordoscź němskeho luda, psches słu khoroscź hinje, kotruž so najsławnischi lěkarjo podarmo prózuja wotstronicź. Njedźiwajo swojeho cžežkeho cžerpjenja je so krónprynz, nětcžischi khěžor, pschi powjesczi, so ma so semrjecże jeho nana bórsy wotcžakacź, na pucź do Barlina nastajił a je drje nětko hižo do hłowneho města němskeho khěžorstwa pschijěł. Po němskej khěžorstwowej wustawje je khěžorska móz njewotdźělnje na prusku krónu swjasana a na krónprynza hnydom po khěžorowej smjercži króna němskeho khěžorstwa pscheńdże. Duž je po khěžorowym semrjecżu wscha njewěstoscź wusamknjena, schtó je s nowym khěžorom. Jeli so je nowy khěžor Friedrich Wylem psches khoroscź sadźěwany, knjeżerstwo wjescź, budże jeho jeho syn, dotalny prynz Wylem, sastupowacź. Hižo w San Remo, hdźež prynz Wylem swojeho nana kónz sańdżeneho tydżenja wopyta, je jemu nětcžischi khěžor swój politisti testament pschepodał. Po tajkim je, schtož wjedżenje knjeżerstwowych dźěłow nastupa, wscho w najlěpschim rjedże. Njetrjebamy so bojecź, so so nětcžischi porjad w Němzach psches khěžorowu smjercź někak powróczi. Tak w snutskownej politizy žane dalokodosahaze pscheměnjenje njesastupi. Hinak wěz w swonkownej politizy leži. Budże so Friedrich Wylem wot teje sameje měrniwoscże napscheczo wukrajej wodźicź dacź, kaž jeho njebo nan? Stejimy na pschedwjeczorje wulkich podawkow. Na naschich narańschich mjesach je Ruska wulke wójsko nastajiła, a pschi wjeczornych mjesach sa wjeczenjom žadaza Franzowska składnoscże hlada, so by Němsku nadpanuła a jej Elsasku a Lothringsku wutorhnuła. Bóh daj, so by so němskemu khěžorstwu pod nowym khěžorom Friedrichom Wylemom měr sakhował, a so by, njepschelutuje-li naš pschichod s wójnu, Němska na wschěch strachach dobyła, a knjeżerstwo noweho khěžora sa němski lud žohnowane było.

Khěžor bě so sapoczatk tuteho tydżenja s lohka nasymnił. K nasymnjenju so jěrchenjaza khoroscź pschida, na kotruž je khěžor hižo wospjet khory był. S dobom khěžorowe cžělne mozy hladajzy wotběrachu. Jeho spanje bě w nozy cžasto pschetorhnjene. Wón stajnje na swojeho syna, w dalokej zusbje pschebywazeho, spominasche. Sskužobni, kotsiž khěžora wothladowachu, jeho w nozy cžasto sdychowacź słyschachu a pschistupichu-li k ložu, khěžora w nim sedźazeho nadeńdźechu. Wot srjedy bu khěžor pschezo słabschi a słabschi. Schtwórtk rano wón hischcże někotre akty podpisa. Na to jeho na womoru podobne spanje saja. Wokoło dźewjeczich dopołdnja khěžor sasso wotucźi, a lěkarjo so hižo nadźachu, so so khoroscź k lěpschemu wobrocźi. W dźeßaczich hodźinach dopołdnja wjerch Bismark do khěžoroweho hroda pschińdże, hdźež běchu hižo badenski wulkowójwoda, teho mandźelska a schwedska krónprynzessyna wó jstwje pódla khěžoroweje khorostwy shromadźeni. Popołdnju w dwěmaj hodźinomaj bě khěžorej mózno někotre mjeńschiny s wjerchom Bismarkom porěczecź. Wot teho cžasa khěžora s nowa spanje saja. Pjatk dopołdnja na poł dźewjeczich hodźin khěžor swoje cžasne žiwjenje dokonja.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Na Budysko-Kamjeńsku železnizu su so podarmo wjeselili — a njetrjebawschi mjersali. Wona so twaricź njebudże. Saksse knjeżerstwo so sa twar tejele železnizy njeje dobycź dało, dokelž by wona psche droha była a so njesadanika. Sa to pak je knjeżerstwo swólniwe, hnydom dwě železnizy twaricź, mjenujzy jenu wot Budyschina do Rakez a druhu s Kamjeńza do Halschtrowa. W pschedkhodnym wuradźenju je druha komora twarej mjenowanej železnizow hižo pschihłosowała. Knjesaj sapósłanzaj Kokla a Kerk najnaležnischo sa to rěczeschtaj, so by so wosebje Budysko-Kamjeńska železniza twarika. Knjes Kokla pschi tym wobžarowasche, so so Budysko-Kamjeńska železniza njewuwjedże, a knjeżerstwu wěschczesche, so budźa pschichodnje knjeżerstwo dale wo tule železnizu nadběhowacź, doniž so wone skónczinje njerosstudźi, Budyschin a Kamjeńz se železnizu sjenocźicź. W nastupanju Kamjeńsko-Halschtrowskeje železnizy sebi knjes Kokla pschejesche, so by so namjetnjene sastawnischczo Thonberg hnydom pschi Panczansko-Kamjeńskej drósy natwarikło. Na tajke waschnje by so wone też wot klóschtrskich stron derje wuzitacź hodźiło. — Dźeń prjedy knjes Kokla sejmej, hdyž tam wo krajnych wustawach jednachu, namjetowasche, so by so, dokelž maja so slepi w kralowskim wustawje w Draždźanach do bóle a mjenje wobdarjenych wuczomzow dźělicź, jedyn dźěl tutych slepych do Rakeczanskeho wustawa pschewjesł. To by też sa krajne finanzy dobytne było; pschetož tak bychu so wudawki sa natwarjenje noweho doma sa slepych salutowale. Prjedy je so druhdy na to pokasało, so woženje do Rakez wjele cžasa trjeba a so je drohe. Tutemu njedostatkej so w blišschim cžasu wotpomha, wschak budże so bórsy do Rakez železniza twaricź.

— Se San Remo su poslednje dny jara swjeselaze powjesce dóschke, kotrež nadźiju sbudźuja, so snadź hischcże tola němski krónprynz wotkhori. Wón je sasso telko mozow nabył, so je so wschědnje někotre hodźiny dołho w sahrodże ville, kotruž wobydli, wukhodźowacź móhł. Krónprynzowe wobliczo ma sasso strowschu barbu, hacž sańdżene njedźele, też bě jeho khód a snoschenje cžěła sylnische.

Pšches to, so bě ßo lěkarjam sakasako, nowinskim dopißarjam něschto wo krónprynzowej khorosczi sdželicź, běchu někotre nowiny jara snjeměrnjaze powjesczе rosscherike, po kotrychž mějesche ßo najhórsche wotczakacź. Bohu dźakowano ßo tele satraschaze powjesczе sa wěrne wupokasake njejßu. Wěrno na nich jenoż běsche, so je krónprynz jara wjele, pjecza 50 puntow, po czělnej wasy sbył. Hdyž ßebi pomyßlimy, so je wón wjele njedźel dołho jara mało zyroby k ßebi brał, ßo tajke czělne woßłabnjenje lohko wukoźicź da. Wěrno też je, so je krónprynz ßwoju poßledniu wolu napißał a sa prynza Wylema politiski testament nastajił. Woboje je ßo prynzej, hdyž sańdźeny pjatk do San Remo pschińdźe, wot krónprynza sasyglowane pschepodało, hewak pak ßo bjes nimaj niczo wo politizy abo wo něczim druhim, schtoż móhło khoreho roshoricź, rěczało njeje.

— Prjedy hacź je khěžorstwowy ßejm ßwoje poßedźenja wobsamknył, je wón pschedłohu wo wojerskich żelesnizach dowuradźił. Wójnske pschihoty Ruskeje pschi němskich mjesach Němsku nusuja, ßwoju wójnsku hotowosczе wudospołnicź. To ßo woßebje też psches twarjenje a wutwarjenje němskich żelesnizow w pschimjesnych krajach dozpije. S pomozu żelesnizow ßo mobilisazija wójska pospěschi, a czim wjazy żelesnizow do njepschecźelskeho kraja wjedźe, czim skerje móże ßo wójsko do njepschecźelskeho kraja walicź. Żelesnizy, kotrež maja ßo dła wudospołnjenja wójnskeje hotowosczе wutwaricź, nadeńdu ßo wschě w pruskich narańschich krajinach. Wone ßu jenokolijate a dyrbja nětko druhu koliju dostacź. Ssu to linije Pósnań-Toruń, Stargard-Rowno, Schneidemühl-Bydhoscht-Laskowizy, Laskowizy-Jablonowo a Marienburg-Illowo. Sa wutwarjenje druheje kolije chże knjeżerstwo 18,148,000 hriwnow wudacź.

Italska. Italszy ßu ßo w Afrizy wot pschekłepanych Abeßynskich rjenje lepicź dali. Psched dłeschim czaßom bě wuj abeßynskeho krała, Debeb, se ßwojimi wojerjemi k Italskim pschestupił. Italszy, ßebi myßło, so budźe jim pschestupnik w wójnje pschecźiwo Abeßynskim jara spomożny a wużitny, tehdy Debeba s wulkej czesczu pschijachu. Nětko, hdyž abeßynski krał s dwěmaj wulkimaj wójskomaj pschecźiwo Italskim czehnje, je ßo Debeb na dobo se ßwojimi ludźimi s italskeho łěhwa shubił. Sso we wschěm wobhoniwschi, schtoż chzysche wjedźecź, je ßo wón k ßwojemu wujej, abeßynskemu kralej, wrócził a jemu nětko radu dawa, kak móhł najlohscho Italskich sbicź. W bliższim czaßu ßo prěnje bitwy bjes Italskimi a Abeßynskimi wotczakuja. Wuhlady na dobycze sa Italskich najlěpsche njejßu; pschetoż w tamnej krajinje je ßo nětko horzy czaß sapoczał. Nad kamjenitymi niźinami wokoło Maßawy żahła horzota leži, kotraż je italskim wojakam, po europiskim waschnju swoblekanym, pschi marschach jara wobcźeżna. Skoro hischcze hórje maja Italszy w Maßawje czerpjecź. Pschebywanje w żelesnych wěżach, s kotrymiż je Maßawa wobtwjerdźena, je w horzocze sa wojakow njesnjeßna cźwila. Khorosczе, psches njeßměrnu horzotu nastawaze, liczbu italskich wojakow bóle pomjeńschuja, hacź bróń njepschecźelow. Pod tajkimi wobstejnosczemi je sa Italskich czeżko, s Abeßynskimi wójnu wjesczе. A k temu hischcze pschińdźe, so ßu Abeßynszy khróbli wojerjo, kotsiż ßu hacź dotal kóżdeho njepschecźela, kotryż je ßo do jich kraja dał, porasyli a saniczili.

Rußowska. Po ßamßnym poruczenju zara je ßwjaty synod postajił, so ma ßo 900lětny wopomnjenski ßwjedźeń pschestupjenja ruskeho luda k kschesczijanstwu 15. junija ßwjeczicź.

Rumunska. Dotalne rumunske ministerstwo, kotrehoż pschedßyda bě Bratiano, je sastojnstwo skożiło. Nowe ministerstwo je hižo sestajene.

Sserbija. Sserbske wólby do skupschtiny ßu ßo każ pschezo s dobyczom knjeżerstwoweje strony skónczike. Radikalna strona je ßo nimale wschěch ßydłow w skupschtinje mozowała. Liczba sastupjerjow narodneje strony je ßo jara pomjeńschiła.

Turkowska. Sultan je po żadanju ruskeho knjeżerstwa bołharskemu ministerstwowemu pschedßydźe Stambulowej wosjewił, so Koburgski prynz Ferdinand bjes prawa w Bołharskej knježi. Prjedy hacź je ßo sultan k temu rossudźił, je wón Ruskej pschipowjedźił, so s tym winowatosczе njepschewosmje, pschecźiwo Koburgskemu prynzej sakroczicź. Turkojo njejßu pschesjene s Bismarkowym wukładźenjom Barlinskeho měra, so maja powinnosczе, w Bołharskej porjad postajicź a njesakońskeho wjerćha wuhnacź. K temu maja drje, tak Turkojo měnja, prawo, tola żanu powinnosczе. Duż budźe ßo Koburgski prynz Ferdinand s czeżka psches sultanowe wosjewjenje satraschicź dacź. Hacź jeho sultan sa sakońskeho wjerćha pschipósnaje abo njepschipósnaje, je jemu wscho jene. Wschak ßo wón bojecź njetrjeba, so sultan pschecźiwo njemu s wojerskej mozu sakroczi. A potom ßo ruske żadanja w nastupanju Bołharskeje jenoż wot Franzowskeje a Němskeje podpjeraja. Awstriska, Italska a Jendźelska pak sjawnje sa nětczischi porjad w Bołharskej wustupuja a ßu hotowe, jón, je-li trjeba, sakitacź. Tele wulkomozy sa podpjeru mějo, Koburgski prynz na żane waschnje Bołharsku dobrowólnje njewopuschczi. Se wschelakich pschihotow je widźecź, so też Ruskej, hdy by ta Bołharsku wobßadźicź chzyła, napschecźiwo stupi. Dokelż Rumunszy Rußowskej njedowola, psches jich kraj do Bołharskeje marschěrowacź, Rußowskej niczo druhe njewubudźe, hacź po morju ßwoje wójsko do Bołharskeje pósłacź. Jeniczkaj pschistawaj, hdyż bychu ßo Ruszy na bołharski brjóh wußadźicź móhli, staj Warna a Burgas. Tajle pschistawaj chże nětko bołharske knjeżerstwo rucze wobtwjerdźicź. Po Barlinskim měrje drje Bołharska s zyła żanych wobtwjerdźenjow měcź njeßmě. Tola wo tole postajenje ßo Koburgski prynz njestara, wschak dźě wón druhich postajenjow Barlinskeho měra też kedźbu nima. Bołharske knjeżerstwo s zyła wuczinjenja Barlinskeho měra wjazy sa płaczate nima. Wone ßo ßamo s myßlu noßy, w bliższim czaßu Bołharsku sa njewotwißnu a Koburgskeho prynza sa bołharskeho krała abo zara wuwołacź.

Sudanska. Bjes Jendźelczanami a sběżkarskimi splahami je ßo psched krótkim saßo bitwa biła. Ssylne wotdźělenje sběżkarjow swonkowne wobtwjerdźenje města Suakima wobßadźi a ßo na to na město puschczi. Po jenohodźinskej bitwje buchu sběżkarjo nusowani zofacź, jawostajiwschi někotre sta morwych a ranjenych na bitwischczu.

Bohaczk a jehline wucho.

Khodźesche-li Pětr Humpak w ßwojim módrym swjerschniku s najlěpscheho ßukna, drohi kłobuk na hłowje a tołsty schpaniski kij se skotym knjeslom w ruzy po měschczańskich haßach, sa nim mnosy ludźo se sawistnym wóczkom hladachu a s hłowu kiwachu prajizy: „To je tola bohaty, sbożowny muż!“

Hdyż knjes Humpak schěroki czerwjeny ßomoczany żupan wobleczeny a se skotom wuschiwanu czapku na hłowje hižo rano s woknom ßwojeje rjaneje wulkeje khěże na haßu hladasche a k temu s dołheje ßlěbrowobbiteje trubki najdróżschi a najlěpschi tobak kurjesche, někotryżkuli s njepopschenjom k njemu horje pohladawschi rjeknu: „Derje temu, kotryż móże hižo rano stanuwschi prajicź: »Dobre ranje, ßwjatok!«“

Njeßesche-li Humpakowy ßłużobnik na ßlěbornym talerju ßłódke pjeczwa abo korb połny bleschow wina psches haßu k ßwojemu knjesej, ludźo, ßebi chzyjatu hubu trějo, prajichu: „Ach, schtó měł ßo tola tak derje, każ knjes Humpak!“ Tola na wobliczu knjesa Humpaka, kotrehoż mějachu wschudźe sa sbożowneho człowjeka, to widźecź njebě. Wone mějesche blědożołtu kożojtu barbu, bě smorschczene a mějesche napohlad khoreho mjersaka. S wjetscha wón hłowu stuliwschi cźmowje hladajo khodźesche, niczeho kedźbu njemějo, schtoż jeho wobdawasche. Pschi tym jeho dźěło w tym wobstejesche, so se ßwojim kijom małe kamuschki, drjewowe tschěski a papjerki abo schtoż hewak na pucźu leżesche, na bok pjerjesche.

Doma njebě lěpje. Tam ßo knjes Humpak nad rjanymi stwami, drohej nadobu, wyßokimi schpihelemi, błyskotatymi ßwěczńikami, drohotnymi wobrasami, żidźanymi sawěschkami, a schtoż hewak woßobne wobydlenje pyschi, njewjeßelesche. Wón njemało njeßwarjesche, hdyż khosej sa hubjenej bunu ßłódźesche, hdyż bě zakta pschemało pjeczena, wobjed pak pscheliwki, pak pschehorzy ßo na blido stajił, tobakowa trubka ßo pak pschetwjerdźe, pak pschelohko natykała. Najlěpsche wino jeho dołho tak njesawjeßeli, każ khudeho dźěłaczerja schkleńza jednoreho piwa.

„Hdy by jenoż nasch knjes kajkużkuli nusu pschětracź dyrbjał!“ Humpakowi czeladni często prajachu, „potom by skerje dźakowny byk sa wscho dobre, schtoż je jemu Bóh luby knjes bjes jeho saßkużby wobradźił.“

Ras rano knjes Humpak s woknom ßwojeje sparneje stwy na haßu dele hladasche, ßwoju trubku po swuczenym waschnju kurjo. Bě nasymu a teho dła hižo trochu syma. Po haßy mały, khudobnje drasczeny hólczeż pschińdźe, kotryż bě, każ tafliczka pod pažu a kniha a pomaska, na njej leżaza, pscheradźichu, duzy do schule. Czrjódka wróblow ßedźesche po rjedźe na murinym symsu, khěżu bohateho Humpaka wobßahazym. Ptaczki, symy dła pjerje nadawschi, do kotrychž pysk khowachu, runje każ knjes Humpak, tola s zyle druhimi saczuczemi dele shladowachu. Wone sa tym stejachu, so bychu něhdźe ßrjódku khlěba sa ßwój tradazy żołdk wußlědźike. Hdyż tsi wróble dele sleczichu, so bychu kruch konjazeho hnoja pscheryke a ßo pschi tym wótsje wo małkane wowßne sornjatka kußachu, hólczeż stejo wosta, wsa ßwoju pomasku a wotkama kusł. Wón ßo nutrnje wjeßelesche, hdyż ßo wróble s wulkej żadosczіwosczu wo khlěb wadźachu, s kotrymż dobycźeř skónczńje wulecźi. Na to hischcze druha a tsecza

drjebjenczka k semi padże, a nětko zyka czrjóda wróblow pschischwórczi, so by swój dźěl wot pomaski dostała.

„Hłupy hólcže!“ Humpak pschi swebi praji; „staj dha Tebi twojej starschej pomasku jenož teho dla dałoj, so by ju njewuschnym wróblam rosdawał? Pomaska je hižo tak mała doscź, a s czeńkej skórcziczku, kotraž Tebi sbytna wostanje, so s czejka naßyczísch. Ale tajki je khudy lud! Wón swebi ženje na pschichod njemyßli, ale lohkosmyßleny czini, schtož jemu runje pschipanje.“ Hólczeź, kotryž bě woprawdże swoju pomasku hacź na skórczicźku rosdawał, njedźiwajzy teho jara wjeßeły na wróble hladasche, kotreź, hdyž niczo wjazy psched pysk njedostachu, na swoje prjedawsche město nasad sleczichu a swojemu małemu dobroczelej dźakne hrónczko saschczebotachu.

Tutón njewažny podawk pak bě s pschiczinu, so swebi Humpak nasajtra rano kruch khlěba wotkracź da a jón psched swojim woknom rosdrjebi. Bórsy mějesche wón wjeßele, widźecź, so so czrjóda hłódnych wróblow k woknu puschczi a wótsje so kußajo a schczebotajo drjebjenczki schnuppachu. Posdźischo so někotre hołbje pschidachu a skónczinje hischcże jena kawka, kotraž swoju strachoczíwosczź psched czlowjekami pschewinuwschi, s blizscheho wyßokeho wuhnja pschileczi a so do jědźkow měschesche, kotsiž zusemu czornemu ripßej dobjerk popschejo bojasnje zosachu. Wot nětka knjes Humpak wschědnje pschezo so powjetschazej czrjódże wróblow, sknadźikow, hołbjow a kawkow drjebjenczki dawasche. Bohatemu prósnokhodźerjej so wostuda rucże minu, hdyž hoscźinje pjeritych jałmožnikow pschihladowasche, a wón so pschi tym duschnje sabawjesche. Duž Humpak na khudeho hólczka, kotryž bě nastork k tutemu małemu wjeßelu dał, pschecźelniwischo hladasche, hdyž w wěstym czaßu nimo jeho wobydlenja do schule dźěsche.

Něschto czaßa po tym Humpak po měscże khodźo schulskeho hólza saßo spósna, kotryž se swojim nanom drjewo rěsasche, bjes tym so macź rosrěsane drjewo roskałasche a w korbje do khěže noschesche. Něhdże dźewjecźměßaczna holczka pódla w schwindże sedźesche a se swojim prósnym mlokowym horncźkom a s blachowej kźiczku hrajkasche.

Snutskowne nucźenje, kotrehoż nastacże swebi Humpak sam wukožicź njemóżesche, jeho nawabi k dźěscźu w schwindże pschistupicź, so rucże k njemu skhilicź a sleborny toleŕ do horncźka puschczicź, na czoż so wón rucże wotßali. Drjewo rubaza swójba wo tym niczo pytka njebě. Sa deskowanym wosom, njedaloko stejazym, so Humpak skhowa, so by dalsche wotczakał. Drjewarka so bórsy s prósnym korbom wróczi. Najprjedy wona s macźerskej staroscźiwoscźu na dźěczo pohlada, kotreź swój horncźk tschaßesche, tak so toleŕ w nim wjeßle klinkotasche. Sso nad klinkotom spodźiwajo, žona do hornza kuknu a pschi tym wscha pscheßłapnjena sakschicźa.

„Mužo!“ wona sawoła, „sy Ty tak bohaty, so naschej Hanzy swětle tolerje k hrajkanju dawasch?“

„Ja, a tolerje dawacź?“ drjewaŕ mjersazy wotmolwi, „a hdy móhł tolerje s hachtlom měricź, njebych je swojim dźěczom k hrajkanju pschewostajił.“

„Pohladaj jenož!“ žona snapschecźiwi a dźěscźu, teho dla kschiczazemu, toleŕ prjecź wsa a jón wyßoko dźerżesche.

„Dundyr njechał!“ muž sawoła, piku puschczíwschi a sa tolerjom hrabajo. „Chzesch mje sabłasnicź, žona? Praj, s wotkel masch toleŕ?“

„W Hanzynym horncźku wón leżesche“, žona wotmolwi, „a kak je tam nuts pschischoł, chzych dźě wot Tebje wjedźecź.“

„Kak dha je so to zosało?“ drjewaŕ hłowu tschaßo praji. „Hdy bychu hischcże kubokcźiki a kuskarjo byli, bych swebi myßlił, so je jedyn s nich pjenjes skradźu do horncźka czißnuł. Ale, Bohu žel, te czaßy su nimo.“

„Bohaty knjes Humpak je to najskerje czinił“, stara žona pscheshaßu wokasche, kotraž tam sad pschedawasche. „Ssym widźała, kak wón khwilku pschi dźěscźu stejo wosta a so k njemu skhili.“

„Bohaty Humpak?“ drjewarka s wußměchom wotmolwi. „Tón je runje na to podobny! Skerje chzu wscho druhe wěricź. Tón a toleŕ daricź! Niz wěrno, Handrijo?“

„To by krótko do jeho smjercże bycź dyrbjało“, muž měnjesche, „hdy by Humpak darniwy był.“

Tele rěcże poßłuchazeho Humpaka njemało mjersachu. Kak, njebě wón swoje bohate pschinoschki hacź dotal porjadnje wyschnoscźi sa khudobu dawał? Bě snadź wón hdy ras dźěkacźerjam, kotsiž běchu sa njeho dźěkali, msdu winojty wostał abo ju pschikrótschił? A tola wo nim takle njelubje sudźachu!

„Czakajcże, wy hanjerjo!“ wón rosnjemdrjeny praji, „dyrbicże so pschede mnu hańbowacź a so swojich kschiwdućinjazych rěczow kacź!“

Na druhi dźeń pschi wschěch dróhowych rózkach czrjódy luda stejachu a s wulkim spodźiwanjom na papjerje, na murju pschilěpjenej, czitachu:

„Ssym so rossudźił, tyßaz toleŕ khudym daricź, a to na to waschnje, so swójbnym nanam abo rjemjeßlnikam, kotsiž su bjes samßneje winy do nusy pschischli, telko pjenjes dam, so móhli swoje dźěko saßo wuwjesc a so se swojimi sprawnje žiwicź. Takle wosoby chzyke so pschichodne tsi popołdnje, wot dweju hacź do schesczich hodźinow, w mojim wobydlenju s nusnym wupokasanjom seńcź a dalsche wotczakacź. Pětr Humpak.“

Bě w jenej hodźinje a knjes Humpak hischcże pschi wobjedźe sedźesche, hdyž so k jeho wuchu pschezo bóle a bóle pschiběrazy hołk dobywasche. S woknom na haßu pohladawschi Humpak delka psched khěžu wulku hromadu ludu widźesche. Ludźo so na haßy czischczachu, so ani wosy po njej wjazy jěsdźicź njemóżachu. Humpak so pschi tymle napohladże smjercź nastróża. Swjerschnje lud pscheliczíwschi dyrbjesche swebi wón prajicź, so by kóždy hischcże něschto njedostał, hdy by kóždemu s tutych proscherjow jenož toleŕ chzyk dacź. Też w Humpakowej khěži telko ruma njebě, so by sa wschitkich žadarjow doßahał. Duž Humpak swojim czeladnym porucźi, so bychu niz wjazy hacź pjeczadwazeczi s najpotrěbnischich a najdostojnischich k njemu puschczili, druhich pak wotpokasali. Hacź runje so Humpakowe słowa s wótrym hłosom wschudże pschipowjedźichu, so tola nichtó se swojeho městna njehibnu, wjele bóle bywasche czischczeńza s kóždej mjeńschinu wjetscha. Hdyž so skónczinje s dypkom dweju hodźin durje wotewrichu, chzysche kóždy prěni s nimi nuts. Jedyn do druheho storkasche a bijesche a bórsy bjes shromadźenym ludom satraschne puki padachu. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Po wotdźerżanym aspirantskim pruhowanju bu do 6. klaßy tudomneho krajnostawskeho seminara 24 mkodźenzow pschijatych. Mjes nimi su pjeczo Sserbjo: Lejnert s Zokowa, Jan Ponich s Hornjeho Hunjowa, Pětka s Budyschina, Polan s Wósborka a Wróbl s Lětonja.

— Bjes 16 wucźomzami tudomneho gymnasija, kotsiž su 6. měrza pruhowanje srakoscże wobstali, so schtyrjo Sserbjo nadeńdu. Ssu to kk. Mrósak s Budestez, Unger s Blunja, Błažik s Bukez a Nowak s Budyschina. Prěnjej dwaj budźetaj theologiju, poßlednischej medizinu studowacź.

— Rekrutěrowanje w Budyskim hamtskim hejtmanstwje směje so 20., 21. a 23. měrza w Biskopizach, 24. a 26. měrza w Schěrachowje, 27. a 28. měrza a 3., 4., 5. a 6. haprleje w Budyschinje.

— Nowy Sakoń. S dowolnoscźu duchownseje wyschnoscże je seßerbscźeny Nowy Sakoń sa katholskich Sserbow so loni wudawacź sapoczał; seschiwk I. podawa s. Mateja a s. Marka. Nětko witamy swjeßeleni seschiwk II., kiž evangelij s. Lukascha a s. Jana wobjima. Pschekožk dźerži so rjada Vulgaty, ale se stajnym dźiwanjom na grichiski text, tak so je serbski wuras w dobo po grichiskim tworjeny, schtož je sjawnje dobytk sa postawjenje serbskeho texta. Pschekožerjej staj knjesaj farar Jurij Łuscźanski a Michał Hórnik, kotrejuž poßledni ma też skónczinu redakziju. Mjeno kóždeho teju knjesow rukuje sa to, so je nakožowana serbscźina dobra a wubrana. Kóždy seschiwk po 5 abo 6 listnach płaczi w knihikupstwje 1 hr. 50 np. Po dokónczenju zykeho Noweho Sakonja wosjewi so też approbazija, poßwjecźenje atd. *Dr. Pful.*

— Knjeżerstwo je krajnemu sejmej w Draždźanach pschedkohu pschepodało, so byschtej sekundarnej żelesnizy normalneje kolije so twarikej wot Budyschina do Rakez a wot Kamjenza do Halschtrowa. Sa Budysko-Rakeczansku żelesnizu su so tón czaß sastawnischcża namjetnuke pola Khaßowa, Holeschowa, Njeßwaczidła a Scheschowa.

D. S pola. Wot teho czaßa, so so też starschim ludźom skkadnoscź poskicza, wschitko to nawuknucź, schtož je k plahowanju sada wjedźecź trjeba, wot teho czaßa smy, schtož wothladowanje sadowych schtomikow nastupa, wulku krocżel do prědka sczinili. Tu a tam pschi dróhach, wjeßnych pucźach a sahrodach sadowe schtomy steja, kotreź wězywustojna ruka wothladuje; woko ratarja a sahrodnika ma na nich swoje wjeßele. Zyle hinak je druhdże, hdźež nikoho nimaju, schtóž by wjedźał, kak ma so se sadowymi schtomami wobkhadźecź. Jednorym wobsedźerjam a gmejnam, kiž maja sadowe schtomiki naßadźane, so nětkle saßo witana skkadnoscź poskicźuje, swebi sa pschichod ludźi wobstaracź, kotsiž wjedźa, kak maju so sadowe schtomy wothladowacź. Też lětsa nałěto směje so mjenujzy wot 19. měrza na 6 njedźel pschi ratarskej schuli w Budyschinje kursus, w kotrymż so wothladowarjo sadowych schtomow wuwucźuja; nasymu

woni saßo 6 njedźel dołho dalschu wuczbu dostanu. Mnoſy dróharjo, gmejnſzy saſtojnizy, knotarjo, dróżni dohladowarjo, schoßarjo, hejtmani a ſahrodnizy tule wuczbu po poruczności ßwojeho knjejſtwa wopytuja, kotrež tež jich podpjera. Khěžkarjo a ſahrodnizy móża ßebi ſchwarny pjenjes pódla ßobu saßkužicź, hdyž ßadowe ſchtomy plahuja a, ſo bychu to nawukli, prjedy kurſus ſa wothladowarjow ßadowych ſchtomow wopytuja. Cźaſto ßo mjenujzy ſa dobru płatu kmany cźłowjek pyta, ſo by ſtarſche ſchtomy ſchcźěpił a rjedźił; w nětkotrej woßadźe by muž, kotryž ßo na tole dźěło derje wuſteji a na nje khodźi, jara dobru saßkužbu měł. W tymle kurſu ſa wothladowarjow ßadowych ſchtomow ßo pſchede wſchěm praktiſzy wucźi a pokaſuje, kak ßo ßadowe ſchtomiki ſchcźěpja, ßadźeja a plahuja, kak maju ßo khore ſchtomiki wothladowacź, a kak ßo ßad najlěpje wužiwa a na pjenjeſy ſtaja. W theoretiſkim dźěle ßo wſchitko wucźi, ſchtož ßem ßłuſcha, jako wuczba wo pódźe, wo roſtlinach, wo hnoju, wo ßadźe a dr. Lěto wot lěta tež ßo w naſchej krajinje dale bóle ſpóſnawa, kajka ważna a wužitna wěz je — ßad plahowacź; duž ſawěſcźe tež ſ naſcheje wokolnoſcźe mnoſy witanu ſkładnoſcź radźi wužija a kurſus ſa wothladowarjow ßadowych ſchtomow pſchi ratarſkej wuczeŕni w Budyſchinje wopytowacź póndu.

W Dołhaczizach pola Lubija wupali ßo maßiwne domſke kublerja a gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Hotaßa.

S hole. Pſchecźiwo kulzy (koliży) pola koni ßo w nětkotrych krajinach zyle proſty ßrědk ſ najlěpſchim wuſpěchom wužiwa; duž ßo porucźa, ſo ßo tež pola naß ſ nim ſpyta. Tónle ßrědk je — zyblaza juſchka. Wſmi něhdźe dwanacźe ßrěnich zyblow, woběl a roskraj je na pokojcźki a war je nětkotre hodźiny pospochi w literje mloka. Potom zyble wutkócź a mloko, hdyž je wuſtudło, do bleſchow pjelń. Hdyž bleſche krucźe ſatykaſch, ßo mloko w nich jara derje a dołhi cźaß dźerži. Pocźina-li konja kulka (kolika) pſchimacź, jemu něhdźe pół winoweje bleſche teho zyblazeho mloka daj; potom jeho, najlěpje ſe ßkomjanymi wěchcźemi, ſchudruj, doniż ßo koża njeſhrěje, ale ženje ſ mokrym; ſkónczńje ſkocźecźu żiwot do wokmjanych wodźewadkow ſawal. Cźi, kotſiż tónle ßrědk wužiwaju, wobkrucźeja, ſo ſ wjetſcha hižo na prěni krócź a ſa krótki cźaß pomha. Njepomha-li, daj konjej ſa 3 hodźiny ſaßo telko zybloweje juſchki a cźiń dale ſaßo tak, kaž prjedy prajach. Tónle ßrědk ma to dobre na ßebi, ſo móże ßebi jón kóždy ratař ßam pſchihotowacź a jón na wſchě pady pſchezo hotowy ſtejo měcź.

W Khocźebuſu běchu wóndano nimale wſchitzy tamniſchi lěkarjo pſched ßudniſtwo žadani, dokelž oktobra njeběchu woſjewili, hdźe bě žane dźěcźo na ſcharlach abo difteritis ſemrjeło. Tych běſche 30: a naſtupazy lěkař budźeſche wot kóždeho dźěſcźa 15 mk. ſapkacźicź dyrbjał; ale wokrjeßny fyſikus dopokaſa, ſo běchu lěkarjo njewinowacźi, a jenož jedyn wot nich mějeſche ſa nětajke pſchehladanje 3 hr. ſkoźicź.

(Br. Z.)

S Radeberga. Bjes wěricźelemi abo dołžnikami Zeißez mandźelſkeju w Radebergu móhł drje tež jedyn abo druhi Sserb bycź. Teho dla njech ßo tudy tole woſjewi. Semrjeteje Zeißoweje pſchedołżena wulka mlokarnja a twarožkarnja, kotraž 17 cźißkow wobjima, je ßudniſzy na 199,391 hriwnow takſirowana a budźe ßo 30. haprleje t. l. na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Saſtupnik konkurſa je prawiſnik Schreiter w Radebergu. Je-li něchtó Zeißezom něſchto winojty abo ma-li něchtó něſchto wot nich pola ßebje, tón wurunaj to hnydom pſches „Rechtsanwalt Schreiter in Radeberg" abo pſches „Königl. Amtsgericht" tam. Hewak móhło ßudniſke pominanje pſchińcź. — Mlokowe pſchedawarnje w Budyſchinje dale wobſteja.

Wuſtudźenja.

Lawniſki ßud. Schewzej Njenczej w Budyſchinje, hižo ras paduchſtwa dla khoſtanemu, jaſtwo na tſi dny pſchißudźichu, dokelž bě ryczeŕkublerjej Schwawßej w Hlinje 1/4 zentnarja běrnow ſ jeneje fajmy kranuł.

Přilopk.

* W Plauenje w Vogtlandźe ßo 30. dezembra ſańdź. lěta woženjeny dźěłacźeŕ, kotryž ma nětkotre hiſchcźe zyle maliczke dźěcźi, pjany ſatſělicź ſpyta. Wón ßebi ſ revolvrom 3 kulki do hrudźe tſěli. S hojernje, do kotrejež běchu jeho donjeßli, ßu jeho 25. ſańdź. měß. saßo puſchcźili. Lěwa ruka pak je jemu wokhromiła, a wón je na cźaß żiwjenja hubjeny; do dźěła drje ženje wjazy njebudźe. Schtož je ßkyſchecź, lěkarjam móżno njebě jemu kulki ſ cźěła ſwucźahacź.

* W Lipſku je ßo 1. měrza wjecźor tamniſcha kraßna a hakle pſched dwěmaj lětomaj dotwarjena Lutherowa zyrkej wotpaliła. Hižo wokoło 7 hodźin běſche, kaž tamniſche nowiny pißaju, tepjer, kotryž ma parne tepjenje wobſtaracź, pytnuł, ſo w zyrkwi ſa ßmudźenym ßmjerdźi; hdyž wón poſdźiſcho saßo do zyrkwje pſchińdźe, ßo hižo ſtoły palachu. Wón ßo podarmo prózowaſche ſ nětkotrymi bowami wody płomjo rucźe ſalecź. Woheń njewurjeknicźe ſpěſchnje wokoło ßo hrabaſche; bórſy zyła zyrkej w płomjenjach ſtejeſche. Sa krótki cźaß wóhnjowa wobora ſ parnymi ßykawami pſchicźěri; ale do zyrkwje nuts hižo wjazy njemóżachu, a to ryjane twarjenje ſdźerżecź, żanych myßli wjazy njeběſche. Runjež parne ßykawy hobrſke hromady wody do zyrkwje lijachu, ßo płomjo pſchezo dale roſpſcheſcźěraſche, a ſnutskowny twar tſěchi ſ małej wěżu ßo bórſy zyły paleſche. Krótko pó 9 hodź. ßo maka wěża saßypnu a na tſěchu padźe, pſchi cźimž ßo ſchkrě kaž ſ deſchcźom koło wokoło dele ßypachu. Mjes tym w zyrkwi nutskach woheń móżnje dale ſakhadźeſche, a tež wulka wěża ſe ſwóńżu ßo nutska paleſche. Płomjo ßwoje wóhnjowe pruhi tak daloko ſcźeleſche, ſo ßo ſ woprědka tež wo ßußodnu fabriku bojachu, w kotrejž ßo ßkomjane kłobuki dźěłaju. Ale fabrika ſtejo woſta. Zyrkej pak je zyle ſhubjena, a ſrudne roſpadanki na tym měſcźe ſteja, nad kotrymž ßo dotal kraßny twar k njebju poſběhowaſche. Schtož je ßkyſchecź, je woheń naſtał, dokelž běſche ßo gaſowa roła pukła. — Lipſcźanſka Lutherowa zyrkej, kotrejež ſakładny kamjeń ßo lěta 1883 na Lutherowym ßwjedźenju położi, a kotraž ßo lěta 1886 poßwjecźi, mjes Bismarkowej dróhu a Johanninym parkom (hajkom) leżeſche. — Druhim nowinam ßo dale piſche: Woheń, kotryž je, kaž ßo ſda, pſches parne tepjenje w zyrkwi naſtał, bliſko piſchcźelow wjecźor wokoło woßmi wuńdźe: ſ najmjeńſcha ßu jón tehdy prěni krócź pytnuli. Płomjo ßo ſ tajkej njemdrej ſpěſchnoſcźu roſſchěrjeſche, ſo běchu piſchcźele bórſy do zyła ſaniczene. Runjež wuſtojna měſchcźańſka wóhnjowa wobora wſchě mozy napinaſche, płomjo tola bórſy tež ßrjedźiſnu tſěchi ſ małej wěżu na njej wobja. Tale wěża mějeſche napohlad mózneho wóhnjoweho ſtołpa a ßo wokoło dźewjecźi wrjeſkotajo ſaßypnu. Tež wulka wěża ſe ſwóńżu je deleka ſ dźěła wobſchkodźena, ale, kaž ßo ſda, jeno ſ lohka. Rjanej poſtawje Luthera a Melanchthona pſchi wrotach wulkeje wěże njeſranjenej woſtaſchtej. Snutskowne zyrkwje pak je ſapuſcźene; woltař a klětku ßu płomjenja ſkasyłe; ſtoły ßu ßo ſ wjetſcha ſpaliłe; wokna ßu ßo ſ dźěła roſpukałe. W nozy wokoło jěnacźi bu wóhnjowa wobora ſ knjeſom nad wóhnjom. Swonkowne murje ßu njeſranjene. Wóhnjowa wobora mějeſche w krutej ſymje a pſchi rěſatym wětſje cźeżke dźěło. Dźiw, móhł rjeż, je, ſo wulka wěża ſe ſwóńżu bóle wobſchkodźena njeje; jeje delni dźěł wſchak je kamjeńtny. Woheń hróſbny, ale wulkotny napohlad poſkicźeſche; duž běſche ßo njeßměrna cźrjóda ludu k wóhnju pſchihnała. Tež pokutny pjatk rano huſta cźrjóda ludu wokoło zyrkwje ſtejeſche, a polizija mějeſche wulku prózu, ſo bliſko zyrkwje doſcź ßwobodneho měſta ſa wóhnjowu woboru woſta, kotraž hromady popjeła ſ rjaneho Bożeho domu noſcheſche.

* Mużſtwa němſkeje wójnſkeje łódźe „Louiſe", kotraž je ſ Kameruna do Kiela wrócźo pſchijěła, jara na Kamerun ſkorża. Wboſy ludźo ßu ſ wulkeho dźěła na ſymizu khori byli a ßo tak woßłabnjeni domoj wrócźili, ſo dyrbjachu jich na tſi měßazy ſe ßłużby domoj puſchcźicź, ſo bychu ßo mjes tym ſaßo trochu ſhrabali. Wulke hubjenſtwo w Kamerunje je, ſo nuſna żyroba njedoßaha; duž tam wboſy ludźo najlěpſcheho ſaſtaranja nimaju.

* Tótzy w jenej cźěſkej wßy, wot kotrejuż je jedyn 58 a druhi 64 lět ſtary, ſtaj dołhe cźaßy cźłowjecźe ßadko pſchedawałoj, kotrež ſ cźełow rěſaſchtaj, kotrež hakle běchu ßo pſched krótkim khowałe. Tajkeho ßadła je ßo wjele kupowało, pſchede wſchěm wot lohkowěriwych żónſkich, kotrež ſ nim płuza khorych hojachu. Ssudniſtwo w Nowym Jicźinje je jeneho tótku k jaſtwu na dwě njedźeli, druheho na 4 njedźele ſaßudźiło.

* W Jihławje je napſchecźo minoritſkej żyrkwi pjekarnja. 13. ſańdźeneho měßaza rano w ſcheſtej hodźinje pjekarjowa khlamy wotewri, dokelž ßebi w tym cźaßu dźěławy lud, kotryž tam nimo khodźi, ßnědanje kupuje. Po ſcheſcźi rěſniſki hólcźeż ſ mjaßom pſchińdźe a ßo dźiwaſche, ſo ßu khlamy wotewrjene, mjes tym ſo nikoho w nich widźecź njebě. Wón pjekarjowu do pjekarnje pytacź dźěſche, hdźež pak ju tež njenadeńdźe. Nětko ſa njej hladacź dźěchu. Wona bjes pomjatka w khlamach ſpody blida leżeſche, ſ wjazorych ran na cźole a na ruzy krwawjo. Pſchipokdnju hakle wona k ßebi pſchińdźe a powjedaſche, ſo je zuſy cźłowjek ſ cźornej brodu do khlamow pſchiſchoł, hnydom k blidu ſtupił, w kotrymž ßo pjenjeſy khowaju, ji horſchcź ßele do wocźow cźißnuł, ji ſ nęcźim cźeżkim nětkotre rany do hłowy wuraſył, ju ſ nożom do ruki ſkakał, ju ſ nowa do hłowy prał a dajił, doniż bjes myßli leżo woſtała njeje. Rubjeżnik je potom blidowy kaſchcźik, w kotrymž mějeſche pjekarjowa

pjenjesy, rosbik a ßo na to wotßalik. Sčytó je rubjeżnik byl, a hacż je wjele pjenjes ßobu wsak, dotal njewjedża. Ranjena je na ßmjercż.

* Wudawajo, so macż nusnje pjenjes trjeba, ßebi jeneho kublerjowy ßyn w Cżeßkej 20 schéßnakow pożczi a do Prahi dojédże, hdżeż pjenjesy w wjeßelym towarstwje żabi. Sso nana bojo ßebi wón sa pjenjesy, kotrez bèchu ßbytne wostake, revolwr kupi, s kotrymż chżysche ßo satßelicż. Starschej bèschtaj mjes tym shonikoj, so je ßebi ßyn pjenjesy pożczik a je w Prasy pschecżinik. Hdyż wón domoj pschińdże, jeho nan pokhosta. Duż njeporadżeny ßyn revolwr wucżeże, dwójzy do nana tßeli a jeho na hlowje a do praweje ruki srani. Na to ßo ßam satßeli a na mésce morwy lezo wosta. Cżeżzy ranjeneho kublerja, kotremuż ßo hnydom lékarska pomoz dosta, ßu do Prahi do hojernje dowjesli.

* Na rjecżasowym mosce w wuherskim hlownym mésce Peschcże psched krótkim stary muż psches wobłożenje lésesche a chżysche do wody skocżicż. Jedyn ßejmski sapósżkanz hischcże w prawym cżaßu pschistupi a starza sa drastu pschimnu a też sdżerża. Hdyż stareho muża na poliziju pschimjedżechu, wón powjedasche: Mi Jan Mergeśi rékaju; ßym 84 lét stary a ßo s prosscherstwom żiwju. Ale też ßwojeju starscheju mam ßabu seżiwicż; mój nan je 115 lét stary, moja macż 110 lét. Poßleni cżaß pak ßebi wjazy doscż naproßycż njemożach, so by nam wschém tsjom k żiwjenju doßahako. Duż chżych ßebi żiwjenje wsacż.

* Na jenym wuherskim pohrjebnischczu sańdżene buy mlodu żonu chowachu. Wona pak woprawdże morwa njebésche. Lékarske ßrébki, kotrez pohlusachża a na spar cżerja, w pschewulkej mérje wużiwawschi, bésche wona do hlubokeho spara sapanuka; duż bèchu ju sa morwu méli. Nasajtra mjenujzy tótka s jeje rowa nékajke stonanje saßłyscha; duż row rucże saßo wotewri. Ale mjes tym bésche njesbożowna woprawdże wumrjela. Jeje ßmjertny kabat bésche zyły rostorhany; duż je wéste, so ßu ju żiwu sahrjebali byli.

* Nade wßu Vallarsa pola Trienta ßo 21. sańdż. méß. rano knapok scheschczi wulka lawina, t. j. hobrska hromada ßnéha, s hory dele wali a twarjenje saßypnu, w kotrymż złonizy pschebywaju. Dżél twarjenja, w kotrymż dwaj wyschschej złonikaj a jedyn złonik spachu, bu do zyła sapuscżeny; cżéła spomnjenych tsjoch sastojnikow hakle pschipołdnju namakachu. — Nimale tu ßamu hodżinu druha lawina schtyri domy w Terraguolu saßypnu. Cżéła tsjoch żónskich s rospadankow wukopachu. Tsjo mużzy hischcże wjeczor pod ßnéhom pohrjebani leżachu; duż żaneje nadżije nimaju, so jich hischcże żiwych nadeńdu. S dweju wßow pola Terraguola ßu wobydlerjo roscżékali, dokelż ßo lawinow boja, kotrez ßo kóżdy wokomik s hory dele walicż hroża.

* Pschi jenych wrotach w Parisu dżeń wote dnja stary, rostorhany proscheŕ ßydasche. Jara mało ludżi drje nimo pschińdże, wbohemu staremu mużikej 5 abo 10 nowych njedawschi. Wutoru tydżenja ßu teho mużika sajeli. Jemu ßo wina dawa, so je żonje, kotraż s nim hromadże bydli, sa 4000 mk. wschelakich papjerow kranuk. Tele papjery bèchu wobßwédcżenja, sastajene wézy nastupaze. Jeho sajawschi polizija jeho bydło pschepyta a w starej drascże a w starych lapach wjazy hacż sa 48,000 mk. dobrych a wéstych pjenjeżnych papjerow nadeńdże. Wobskorżeny wobkrucża, so je ßebi tónle schwarny pjenjes w běhu dołhich lét — naproßył. Hacż na dalsche „khudy mużik" nétko w jastwje ßedżi.

* Wulke njesbożе je ßo w nozy wot 26. na 27. makeho rózka w Dublinje stako. W wulkim domje, w kotrymż s wjetscha khudżi podrużniży bydlachu, bórsy po poknozy woheń wuńdże. Płomjenja ßo tak spéschnje rosbéżachu, so ßo bórsy zyke twarjenje palesche. Se spanja wubudżeni ludżo hłowu shubichu; njewjedżo, kajki wulki strach jich żiwjenju hrosy, woni wschelaki drobny cżapor a, schtoż drohotnych wézow mějachu, sběrachu a pytachu, mjes tym so ßo hižo skhody praskotajo saßypowachu a husty dym jich bydła pjelnicż pocża. Potom bésche posdże, wucżek pytacż. S płomjenjow ßo stysknje wo pomoz wołasche; żony, kotrymż ßo wkoßy na hłowje palachu, dżéczi wyßoko w rukomaj dżerżo ßo w woknach pokasowachu a wbohe kurjatka na dróhu dele mjetachu, so bychu ßo ßobu żiwe njespaliłe. S hrósbu ßo na to hladasche. Hdyż ßo dom bubotajo saßypnu, 15 cżłowjekow w płomjenjach żakostnu ßmjercż namaka. Pjatnacżo drusy, kotsiż bèchu, so bychu ßmjercżi w płomjenjach wucżekli, na dróhu dele sestakali, s dżéła morwi, s dżéła cżeżzy ranjeni leżo wostachu. Wjetschi dżél s nich s rosbitymi stawami na drósy leżo wosta. Spaliłe ßu ßo s wjetscha żony a dżéczi; też khory ßo ßobu spali, kotryż ßam s koża njemożesche, a kotrehoż bèchu wschitzy wopuschczili. Wóhnjowa wobora s wulkej smużitosczu skutkowasche, ale doßahażych pschiprawow, doßahazeho gratu njemějesche, schtoż je zykemu městu s wulkim pohórschkom.

* Hróßbny podawk je ßo we wßy Beaufort w Irskej stak. Tam je jeneho najenkowa zyła ßwójba, żona a pjecż dżéczi, na jene dobo wowrótnika; też najenk ßam, każ ßo sda, pokneho rosuma wjazy nima. Schtoż je s jeho njeswjasnych réczi ßłyschecż, ßo jeho żonje w nozy wot ßoboty tydżenja na njedżelu na jene dobo sesda, so jeje dom cżeżke njesboże podeńdże, jeli so jeje 13 lét stary hłupikojty ßyn żiwy wostanje. Duż wona hólza, kotryż ßo do zyła wobaracż njemożesche, se ßekeru sarasy a cżéło na dwór cżißnu, hdżeż budżechu jo ßwinje sezrake, njebudżesche-li jo poß psched ßwinjemi wobrót. Nétko ßo żona se ßwojimi tsjomi dżowkami a 22 lét starym ßynom poklaknu, a wschitzy ßo modlicż a ske duchi sażohnowacż poczachu, kotrez, każ mějachu woni sa to, w domje sakhadżachu a wot kotrychż bèchu wschitzy wobßynjeni. Ssyn praji, so je psched njebjesskimi wrotami pobył, so pak jeho nuts puschcżili njejßu; wón a też jeho młódsche ßotry nana napominachu, so by ßo s nimi modlił a potom s nimi do njebjeß stpił. Skónczńje njesbożowni każ njemdri sakhadżecż poczachu, ßo do ßo dachu a budżechu ßo skónzowali, njebudżesche-li jich polizija pschemóhła a do hojernje sa wrótnych dowjescż daka, hdżeż hischcże ßu. Najenka ßu sajeli a ßudnistwu pschepodali. W jeho domje morwu kosu nadeńdżechu, kotraż bésche hižo pok shnika. Tole shnike mjaßo ßu cżi ludżo wjele dnjow pospochi jédli; a to je najskerje s pschicżinu było, so ßu njesbożowni wowrótnili.

* Druhi tydżeń wulkeho rózka żona jeneho wjeßneho wucżerja w Ruskej se ßwojimaj małymaj dżéscżomaj s Kopjenkow na jenopscheżnych ßanjach do Schatochina k wowzy, t. r. ßwojej macżeri, jédżesche. Pohoncża żaneho ßobu njemějesche. Hacż do Schatochina bésche 4 hodżiny pucża. Duży po pucżu jich satraschny mjecżel pschekhwata, kajkiż jenoż w Ruskej maju. Hdyż mějachu jenoż hischcże maku hodżinu do Schatochina, blisko léża do hłubokeho pucża pschijédżechu, kotryż bésche wschón sawéty. W hustym mjecżelu ßo wucżerjowa sabłudżi a ßebi do kerkow sajédże, so wjazy njewjedżesche, do kotreho kónza ma jécż. Mjecżel howrjesche, so ani dwé krocżeli daloko widżecż njebé. Kóń ßo dale bóle do ßepjow sapadowasche a skónczńje se ßanjemi w ßnésy tcżazy wosta. Duż bésche wucżerjowa nusowana w léßu pschenozowacż. Wona konja wupschahnucż spyta, ale to ßo ji njeradżi, tak bésche wosßłabnuka. Duż ßo s dżéscżomaj do ßyna lehnu, kotrez mějesche na ßanjach, a ßo swodżewa, s cżimż mózesche. Bórsy ßo nad nimi hobrska ßep ßnéha nakopi, s kotrejeż mózno njebé ßo wudobycż. Takle macż s dżéscżomaj 60 hodżin pod ßnéhom pohrjebana wosta. Tykanz a druhe pjecżwo, schtoż bèchu sa wowku ßobu wsali, mjes tym sjèchu, so tola zyle njewosßłabnuchu. Skónczńje ßußodny kubleŕ duzy s hońtwy nimo pschińdże. Jeho pßy pschi horbskej ßepi sastachu, winczecż a schczowkacż a w ßnésy hrjebacż poczachu. Kubleŕ, kotremuż ßo to po prawom njesda, ßep roßmjetowacż pocża a bórsy na konja dóńdże, kotryż bésche stejo smjersnuł, a kotrehoż bèchu wjelki hižo pok sezrake. Hnydom shudawschi, schto je ßo tu stako, kubleŕ burow w ßußodnej wßy na pomoz sawoka. Wucżerjowu a jeje dżéscżi żiwych pod ßnéhom nadeńdżechu. Jich sboże bésche było, so bèchu ßo wjelki do konja dake; hewak budżesche jich dóńt srudny byk.

* S Minußinska w Jenißejskej guberniji w Ruskej ßo nowinam „Ssibirski Wéstnik" pische: Nascha zyła krajina je każ powodżena s myschemi, kotrez s wjecżora pschikhadżeja. Hižo sahe nasymu pytnuchmy, so je pola naß wurjadnje wjele myschi. Hdyż mjersmucż pocża, mysche s hustymi cżrjódami k rézy Jenißej cżehnjechu, tak so kilometer daloko nichtó jécż njemózesche, bjes teho so bychu wosowe koleßa a konje s kopytami hromady myschi rosmjatke a sateptake. Lédma bèchu prénje hromady myschi rézy Tuba a Jenißej pschepłowake, nowe cżrjódy pschicżeżechu. Po ßwojim pucżu rymsaki wschitku trawu, kotraż bésche po wotawach na łukach wostaka, a żito, schtoż hischcże s polow domoj swożene njebé, seżrachu. Burjo ßu bróżnje a wonkach stejaze fajmy s hłubokimi hrjebjemi wobdali, a każ praja, je to pomhako. W cżaßu, hdyż mysche pucżowachu, bèchu réki polne morwych myschi. Prénje cżrjódy myschi ßu daloko nuts do ßibirskich tonidkojtych kucżnischczow sacżahnuke; poßlenje cżrjódy ßu w naschej krajinje na symu wostake. Nasche kucżnischcża ßu s lutymi myschazymi dżérkami dżérate każ kschida. Mysche ßu na schére żołkte, s cżornej ßmuhu po khribjecże, koßmate a maju wuschi każ pschitsihane.

* W Newporcże a wokolnosczi w Połnóznej Amerizy mějachu 30. wulkeho rózka semjerżenje.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach kaplan Handrik němsku spowjednu rěcź a 1/2 9 hodźin farar dr. Kalich němske předowanje. Pschi zyrkwinych durjach budże so kollekta sa khudych hromadźecź. Popołdnju w 2 hodźinomaj budźa so němske paczerske dźěcźi pruhowacź.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Bernhard Jurij, Ignaza Bernharda Krawza, zigarnika pod hrodom, ß. — Max Hermann, Jana Ernsta Lischki, żiwnoscźerja w Cźichońzach, ß. — Khorla Hermann, Khorle Ernsta Ungera, fabrikarja na Židowje, ß. — Marja Amalija, njemandź. dź. w Cźichońzach.

Zemrjeći:

Dźeń 28. februara: Jan Raffe, sastaranz w wokrjeßnej dźělacźerni na Židowje, 66 l. 2 m. 26 d. — 2. měrza: Ernst Eduard Hejda, fabrikar na Židowje, 31 l. 6 m. 24 d. — Meta Hilžbjeta, Khorle Augusta Jeremiaßa, ryczerkublerja w Ratarjezach, dź., 30 l. 1 m. 17 d. — 3. Pětr Pawoł Hanski, cźeladnik w Bórku, 24 l. 1 m. 11 d. — 5. Morwonarodź. njemandź. ß. pod hrodom.

Płaczisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2754 měchow.	W Budyschinje 3. měrza 1888 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.	W Lubiju 8. měrza 1888 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.
Pschenża . . . . běła	8	63	8	81	8	35	8	53
= . . . . žołta	7	92	8	21	8	—	8	24
Rožka	5	82	5	89	5	69	5	82
Jeczmjeń	5	80	6	8	5	83	6	17
Wowß	5	—	5	50	5	—	5	20
Hroch . . . . 50 kilogr.	6	94	10	28	8	6	8	89
Woka	6	39	6	67	5	50	6	—
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka	15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny	1	90	2	10	1	70	2	10
Butra . . . 1 kilogr. . .	1	80	2	10	1	70	2	—
Pschenična muka 50 = . . .	7	—	16	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 = . . .	6	—	9	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	2	50	2	80	2	—	2	50
Sklóma . . 600 = . . .	15	50	16	—	15	—	17	—
Prožata 715 schtuk, schtuka . .	8	50	17	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	3	50	3	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 63 np. hacź 8 hr. 78 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 10 np. hacź 8 hr. 33 np.; rožka wot 5 hr. 85 np. hacź 5 hr. 95 np.; jeczmjeń wot 5 hr. 94 np. hacź 6 hr. 16 np.; wowß wot 5 hr. — np. hacź 5 hr. 40 np.

Draždźanske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. druźiny 50—54 mk., 2. druźiny 45—49, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 47—50 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 9. měrza: Rjane.

Pjenjesy na wěste hypotheki mam bjes wudawkow sa wupožcźerja wupožcźicź. Rěcźnik **Mütterlein.**

Hypothekski bürow
Emila Frödy w Budyschinje
pschi rybowych wrótkach 10
ma pschezo wěste privatne pjenjesy po 3 1/2—4 1/2 % wupožcźicź. Na hypotheki, herbstwa atd. so tež pożcźi abo wone so kupja. Rada a wukasanje so darmo dawa.

Dla semrjecza ßwojeho dotalneho kowarja-najenka Jana Schołty chzu ßwoju kowarnju s wobydlenjom dale wot 15. měrza t. l. pschenajecź. Kmani kowarjo chzyli so mnu ßamej wo tym jednacź.
Hana swudowjena **Pilzowa**
w Lipiczu.

60 zentnarjow derje skhadźazych
ßymjentnych lupinow
ma na pschedań
G. Birke w Klětnom.

Ssedło s wusdu, k jutrownemu rajtowanju so hodźaze, je na pschedań na ßukelnskej haßy pola ßedlarja **Pětscha.**

Ssuproschna ranza je na pschedań pola **Eduarda Forkera** w Rakezach.

Wschě druźiny
pólnych, kucźnych, warjenskich a kwětkowych **ßymjenjow** kaž tež Rigaske, Pernawske a schlesynske **lane ßymjo** porucza saßo dobroczźiwemu wobkedźbowanju
Robert Binner,
ßymjenjownja w Rakezach.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczisnach
mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Drjewowa awkzija
na Lipiczanskim revěrje.

Schtwórtk 15. měrza t. l. ma so
40 ßuchich dołhich hromadow,
45 selenych wuležowanych hromadow
sa hnydom **hotowe pjenjesy** na pscheßadźowanje pschedawacź.
Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pschi Lipiczanskim puczu.
W Minakale, 6. měrza 1888.
Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Twarske drjewo
w kóždej dołhosczi a tołstosczi, teho runja schorowzy po taxy pschedawa
hajniske sarjadnistwo w Kupoj
(póstska stazija Minakał).

Ssadowe schtomiki
ßylne wyßoke, pschedawaja so dla njedoßahazeho ruma lětusche naleczo po jara poniżenych płaczisnach. Jara so pschihodźaza składnosć sa gmejnskich pschedstejicźerjow a kublerjow atd., kotziż chzedźa pschi pucźach atd. schtomiki ßadźecź.
Ssadowa schtomownja
dr. Herrmanna a Wetzki.
Kontor na sadnej bohatej haßy 3.

Hnójnu ßól
w wjazorych druźinach k hnojenju dźecźela a łukow porucza tunjo
R. Binner w Rakezach.

Eschwegske mydło punt po 25 np., **żołte wóskowe mydło** punt po 30 np., **mydło k masanju** punt po 22 np., **soda** punt po 5 np., **jerje** schtuku po 3 np., **syrop** punt po 15 np.
porucza **Handrij Pawlik**
w Hrodźischczu.

Hnězdne jeja.
Tak wjele so pytaze **porzelanowe hnězdne jeja** ßu saßo doschle a so tunjo poruczeja wot
Rudolpha Wilhelma
na ßerbskej haßy 16.

Turkowske ßłowki
najlěpscheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczisnach.

Zigary
derje wotležane druźiny, tyßaz hižo po 18 mk., tunje a woßebje dobre druźiny, czißko 867 100 po 2 mk. 80 np.,
= 480 100 = 3 = 60 =
= 193 100 = 4 = 50 =
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Dürrenbergsku warnu ßól
Dürrenbergsku skótnu ßól
(kotraż je, kaž je snate, najlěpscha) porucza najtuńscho
Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Stary Nordhausenski palenz
bleschu po 80 np.,
stary żitny palenz
bleschu po 70 np.
porucza jako něschto jara płaczisny hódne **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Tobak k kurjenju, schnupowanju a żwaczu,
rokaty tobak,
Khoczebnski tobak,
wasungski tobak,
němski a woprawdźity portoriko,
varinas,
kraty tobak po wasy a w pakczikach,
prażowany tobak
porucza
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Khofej
w wulkim wubjerku
paleny a njepaleny
porucza po tunich płaczisnach
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Khofej
paleny a njepaleny, hischcze stare, derje ßłodźaze druźiny po tunich płaczisnach porucza
Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Jerje
wulke a make, rjane tucźne ryby, mandl po 40 np., tak dołho hacź doßahaju, porucza
Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Zigary,
tobak k kurjenju a schnupowanju
w wulkim wubjerku po tunich płaćišnach porucza

Th. Grumbt
w kupnizy
a na swonkownej lawskej haßy.

Rajß
punt po 13—40 np.,
ßuche warjenje,
hróch hładkowany a běleny,
hróch seleny,
buny, ßoki,
jaßky, hejduschku,
nudle,
nicjojte, bantojte, hwězdojte a **jejowe nudle,**
lamane nudle po 24 np.,
makkaroni němski a italski,
krupiczki,
krupy punt po 18—36 np.
porucza

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Tunje poskiczenje.

Gumijowe schaty
(snaty najlěpschi wudzělk).

Stejate khornarje po 35 np.
wuhornjene khornarje = 50 =
manschety sa dźěczi por = 55 =
mužaze manschety = = 80 =
małe pschedkoschliki = 70 =
wulke pschedkoschliki = 100 =
mydło, knjefle s mechaniku
porucza

A. Tschentscher
w kupnizy.

Handrij Pawlik
w Hrodźischczu
porucza swój dwójzyczišczeny a jara derje złodźazy **palenz** we wschěch družinach, **khojej** w wulkim **wubjerku.**

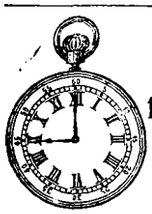

A. Mager
cžaßnikař
11 na ßerbskej haßy 11.
Wulki skład wschěch družinow **cžaßnikow**
s dwělětnym rukowanjom.
Porjedjenja ßo, kaž je snate, najlěpje a najtuńscho wobstaraju.

K konfirmaziji
poruczam swój wulki skład
spěwarskich.
A. Schöncke, knihiwjasar
na hauenſteinskej haßy 1
pschi prjedawschich butrowych wikach.

Rudolph Wilhelm
na ßerbskej haßy 16
s tutym swój wulki skład **schkleńczanych, porzelanowych** a **kamjeninskich tworow,** dale **schpihele** we wschěch wulkosczach, **gardinowe žerdźe** we wschěch dołhosczach, teho runja postoczane, žołmate a polérowane **lejsty** we wschěch schěrjach porucza a pschi dobrej tworje tunje płaćišny woblicza.

H. R. Teutscher w Budyschinje
33 na kamjeńtnej haßy 33
porucza swój wulki skład prostych khachlow, khachlizu po 12, 15 a 18 np. w wschelakich barbach; wschě družiny khachlowych rokow, pěznych rokow, schamotow atd.

Skład klobukow a mězow
sa mužskich a hólzow
po najtuńschich płaćišnach w najwjetschim wubjerku porucza

E. Flegel na žitnej haßy
w domje knjesa cžaßnikarja Köchlera.

Konfirmandam porucza wulki wubjerk **schtaltow, bělych ßuknjow, rukajzow, rüschow, khornarjow, manschetow, pschedkoschlikow, schlipsow, dybsaežnych rubischkow** atd. dobroczinemu wobkedźbowanju

August Reiß na ßerbskej haßy.

Konfirmandske klobuki,
cžapki, teho runja nowe **nalětnje** a **lětnje cžapki, dźěłaczerske cžapki** po 1 mk. pola

Rinki na žitnej haßy 5.

Konfirmandske klobuki
jara dobre po 2 mk. porucza

Hugo Lehmann na bohatej haßy 22.

Pschi potrjebje
wuhotowanja sa njewjesty a dźěczi
swój wulki skład **hotowych schatow,** teho runja wschě **tkaniny** a **wobßadki** k schiczu poruczam.

A. Tschentscher w Budyschinje w kupnizy.

Schkleńzu sa wokna a sažne hrjadki kaž tež **mußelinojtu a pißanu schkleńzu, woknowy lěp, woknowy wołoj,** kaž tež **diamanty** sa schkleńczerjow porucza tunjo

Rudolph Wilhelm
na ßerbskej haßy 16.

Destillazija
Schischki a Rjeczki
porucza swoje snate dobre družiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuńschich płaćišnach.

Khojej
paleny a njepaleny poruczataj tunjo

Schischka a Rjeczka.

Hollandske jerje
wulke tuczne ryby
po 4 np. porucza

Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Khojej
ßyry punt po 90—160 np.,
paleny „ „ 120—200 „
porucza **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Khojej
w cžišczeßkodźazych družinach hischcze se stareho składa, punt po 100 hacž 180 np.,
póndźelu a schtwórtk cžerstwy paleny
po 120 hacž 200 np.
porucza

J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Jerje
po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Syrop
punt po 12—40 np. porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Jerje
wulke a derje złodźaze
porucza po 4 np.

Hermann Lemke
na jerjowej haßy 3.

Deki sa konje a krowy
dobru tworu hižo po 3¾ mk.,
burkin sa mužazu a hólczazu drastu
derje ßo noschazy łóhcz po 2 mk.,
wołmjany atlaß
a wschu potrjebu sa krawzow
jara tunjo,
cžorne a pißane drastne tkaniny
wołmjane a židźane,
trajnu tworu,
tuńscho hacž wschudźe druhdźe,
schěry płat sa ßłomniki
po 15 np.,
hotowe ßłomniki
po 1 mk. 60 np.
porucza

Hermann Beermann
s napischecza radneje pinzy.

Spěwarske,
ßerbske a němske,
teho runja **protyki** wschěch družinow tunjo pola

E. A. Wetzki
na bohatej haßy.

Kosaze koże
kaž tež wschě družiny druhich kožow kupuje a płaczi najwyschsche płaćišny **Gustav Nauke**
na garbarskej haßy 16.
S dobom poruczam pschi potrjebje swój wulki skład pjelschczowych kožow, do kotrychž mole njepschińdu; teho runja wschě **koże** derje a tunjo dźěłam.

Nasymske kosaze, sajecze, **karniklaze,** kaž tež wschě druhe **koże** kupuje a płaczi najwyschsche płaćišny

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach.

Hornczerńja a khachlowy skład
H. R. Teutschera
w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 33

poruczа ßwój **wulki skład wschěch družinow khachlow** we wschěch barbach a kajkoscžach wot najproscžischich hacž k najwoßobnischim.

Khachle a warne maschiny ßo derje, kmanje, trajnje a tunjo stajeja.

K pschedstejazym jutram poruczam rjanu **pscheńczˇnu muku** snateje dobroscže po ßlědowazych płaczˇisnach:

1 stary hachtel 1. družiny po 95 np.,
1 = = 2. = = 75 =
1 = = 3. = = 60 =

Handrij Schuba w Delnjej Hórzy.

Stupnje a schkórnje sa konfirmandow,

teho runja wulki skład schkórnjow a schkórniczˇkow sa mužˇskich, cžrije sa žony wyßoke a niske, wuhornjene schkórnje sa džěczˇi, stupnje sa džěczˇi, rosety sa bal, sakładne póduschе, wikšu, mas atd. po jara tunich płaczˇisnach w dobrej a trajnej tworje poruczа

Handrij Barcž, schewski mischtr w mjaßowych jědkach 3.

Sa cžerpjaze nohi ßo cžrije po měrje derje džěkaja.

Spěwarske

ßerbske a němske, proscže a nanajwoßobnischo swjasane, **konfirmazijske a jutrowne khartki** w wulkim wubjerku po najtunischich płaczˇisnach poruczа **Gustav Rämsch** na bohatej haßy 21.

K dobroczˇiwemu wobkedžbowanju.

Cžesczˇenym Sserbam k wjedženju dawam, so tšěchi se **schifrom** derje a tunjo kryju. Dokelž ßym schifer po wulkich dželbach a teho dla po tunich płaczˇisnach nakupił, mózu schifrowu tšěchu pomérnje tak tunjo kaž druhe krycže wuwjescˇ. So je schifrowa tšěcha najlěpscha a najpschihódnischa tšěcha sa ratarske twarjenja, je dawno snate. Proschu mje pschi potrjebje dobroczˇiwje wobkedžbowacˇ a poruczam ßo **August Schumann,**

schifrokryjerski mischtr na Tšělanskej drósy 2 w Budyschinje.

C. Marschner
korczˇma pschi ßerbskej katholskej zyrkwi

ßo dobroczˇiwemu wobkedžbowanju poruczа.

Cžopke a symne **jědže,** kaž tež **khofej** w kóždym cžaßu.

Skład mojich

žonopowych wudželkow

w stajnje cžerstwej tworje ma knjes **Arno Möckel** w Budyschinje na ßerbskej haßy 13 a móže ßo tam kóžda dželba po cžwizach abo tysach dostacˇ.

Dokelž mój **žonop** dla jeho cžistoscže a dla jeho dobreho ßkoda rad wužiwaja, jón wschitkim najnaležnischo poruczam.

S dobom na ßwój skład dobrych sawarjenych **prußnizow,** Ia schwajzarskeho a limburgskeho twarožka, wubjerny jědžny wolij, ff. winowe kißako a kißakowy sprit, kaž tež wschě konserwowane warjenja a płody kedžbne cžinju.

Curt Crentz
prjedy **A. Ohge & Sohn**
w **Draždžanach** w starym měscže,
žonoparnja a fabrika sa kißako.

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

a w ßadarskej a sahrodniskej schuli, s njej sjenoczˇenej, ßo **póndželu 9. haprleje 1888** nowy wucžbny kurß sapoczˇnje.

Wscho dalsche je pola direktora **Bruggera** nashonicž.

Karl Vogel
rukajzar.

Cžesczˇenym Sserbam ßwój wulki skład **rukajzow,** tež sa **konfirmandow,** poruczam. Sa trajnu kožu a dobry rěs rukuju. Dale poruczam **schlipsy, ßlě, bauty pschе pschetorže** atd. Wscho jara tunjo.

Würzburgske
runklizowe ßymjo

poruczа **Carl Noack**
na žitnej haßy.

K selenemu schtwórtkej
spěwarske

do **kože** a **ßomota** derje swjasane w wulkim wubjerku po tunich płaczˇisnach poruczа

Oskar Klahre, knihiwjasar
na jerjowej haßy.

Ssobotu w budže pschi měschczˇanskej haptyzy.

Hermank na bohatej haßy s napschecža pósty.

Dwaj knjesaj abo schulerjej mózetaj hospodu a jědž dostacˇ na ßukelnskej haßy 28 po 1 skhodže. Tež ßo tam schicže pschijima.

Schulerjo dostanu dobru pensiju a móža pianino wužiwacˇ w skotym hodlerju po 3 skhodach.

Pilna **dželaczˇerska ßwójba** dostanje hnydom abo k 1. haprleji trajne dželo a pódla teho ßwobodne wobydlenje a běrnischczˇo na knježim dworje w **Njesdaschezach** pola Hodžija.

Krawskeho pomoznika pyta krawski mischtr **Ernst Wujta** na swonkownej lawskej haßy cžißko 48.

Dweju ßylneju wolazeju pyta hnydom abo k 1. haprleji **ryczˇerkubło** w **Njesdaschezach.**

Holza, kotraž je hižo ßkužika, ßo hnydom abo k 1. haprleji sa domjaze dželo pyta na bohatej haßy 14 po 2 skhodomaj.

Sskužobne holzy, džowki a pohonczˇow pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na garbarskej haßy 9.

Ródnu sprawnu ßkužobnu holzu k 1. haprleji pyta

Jan Gehring w Huschy.

Ródna ßylna holza, w domjazym dželе nawjedžita, ßo k 1. haprleji t. l. do Wostrowza (Ostritz) pyta. Dalsche je shonicž pola swudowjeneje póstskeje sekretarowеje **Jonaßowеje** na kamjeńtnej haßy 35 w Budyschinje.

Ssylna a pilna holza sa dom ßo k 1. haprleji pyta wot

Bernharda Hentschela
na dwórnischczˇu w Žiczˇenju.

Sserbski hólz.

kotryž je loni abo lětša schulu wopuschczˇił, móže sa ßnadny wudawk twarjenje byrglow nawuknucˇ. Hdže? je shonicž w wudawarni Serb. Nowin.

Wucžobnik ßo pyta.

Sa ßwoje delikateßowe, kolonialtworowe a winowe khlamy pod pschihódnymi wuměnjenjemi k jutram wucžobnika pytam.

Bernhard Geißler
prjedy Joh. Wannack
5 na schulerskej haßy 5.

Hólczˇez, kotryž chze krawstwo nawuknucˇ, móže k jutram do wucžby stupicˇ pola **Hendricha Mütterleina,** krawskeho mischtra na hornczerskej haßy 24 w Budyschinje.

Hólczˇez,

kotryž chze rěsnistwo nawuknucˇ, móže jutry do wucžby stupicˇ pola **C. Bläsche,** rěsniskeho mischtra na swonkownej lawskej haßy 15.

Wucžobnika pyta k jutram

W. Greulich,
kowarski mischtr w Budyschinje.

Hólczˇez, kotryž chze **tyscherstwo** nawuknucˇ, móže jutry do wucžby stupicˇ pola tyscherskeho mischtra **Jana Nycže** w Hodžiju.

Ssobotu — 25. februara — ßu ßo pjenjesy, kotrež je nječhtó shubił, w mojej expediziji namakałe. Saßo dostacˇ pola

rěcˇnika **Mütterleina.**

Hłuboko hnutaj psches luboscˇ a dželbracže, namaj pschi semrjecˇu naju jeniczˇkeho ßyna **Jurja** se wschěch stron wopokasane, ßo wschitkim, kotsiž ßu s tym naju ból polózˇili, najwutrobnischo džakujemoj.

Woßebje pak ßo džakujemoj sa psches měru bohatu a drohotnu kwětkowu pychu a sa jara wjeleliczˇbne pschewodženje k poßlednjemu wotpoczˇinkej. Dale ßo knjesej kantorej Jurkej sa rjane spěwanje pschi rowje džakujemoj.

W Łasu, 3. měrza 1888.

E. Falz, rentski mischtr
a mandželska.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 11. **Sobotu 17. měrca 1888.** **Lětnik 47.**

Jeho majestoſczi
kħěžorej Friedrichej
ſe ßwěrnych wutrobow
9. měrza 1888.

Kiž w bitwach wulkich pobył
Bě njepſchewinliwy,
Kiž ſ měrnym ſkutkom dobył
Bě wſchitke wutroby,

Tón dołho ßymjo rjane
Je ſa pſchichody ßył,
Tón dźěło žohnowane
Je ſprózny wobſamknył.

Nan Tebje na trón wótzny
Je nětko powołał
A nowy ſzeptar mózny
Czi w dobo pſchepodał.

Hdyž jeho rody bydła,
Dźak želni wopruja:
Hdyž jeho ßylni ßydła,
Sſo ßynej towarſcha.

A nana poddan ßwěrny
By Sſerb ßo njeſrudźił?
A ßyna czeſczeŕ wěrny
By Sſerb ßo njeßwjecził?

Ty ryczerſzy ßy kitał
Te mjeſy wótzowſke;
Ssy podpjerujo witał
Wſcho měrne dźěłanje.

Ty běſche hordo naſche,
Ty mužo žadnoty,
Ty ſtajeny ßo ſdaſche
Sa dołhe, dołhe dny.

Ach, czeźke pruhowanje
Cze nětko wobdawa.
Njech Boże žohnowanje
Pak wſchitko wuruna!

Swětne podawki.

Jeho Majestoſcz kħěžor Friedrich III. je ßo ſańdźenu njedźelu ſe ßłóncznjeje Italſkeje do wótzneho kraja wrócźił. Wjerch Bismark bě ſe wſchěmi miniſtrami jemu hač do Lipſka napſchecźo jěł a jeho tam najwutrobniſcho do Němzow witał. Kħěžor je Bohu dźakowano dołhu jěſbu derje pſchětrał. Powjeſcze, kotrež běchu poßlednje njedźele ſe San Remo pſchiſchłe, nam powjedachu, ſo je ßo kħěžor pſches dołhu khoroſcz wſchón pſcheměnił a ſo na ßo wjazy podobny njeje. Nowinſzy dopißarjo ßu tu ras ſaßo pſchecźorne widźeli. Kħěžor njekhodźi, kaž pißachu, ſtuleny, ale ßwoje cźěło ſ runa dźerži a ſ lohka a hibicźiwje ſtupa. Jeho wobliczo drje njeje tak cźerſtwe kaž w prjedawſchich cźaßach, tola ſo by wone pſches cźeźke cźerpjenje wohidźene było, je jara ßylnje pſchehnate a njewěrne. Brodu ma wón něſchto pſchitſihanu; wona je ßo jenoż mało ſeſchědźiwiła. Kħěžorowej wocźi hiſchcze runje tak pſchecźelniwje a jaßnje hladatej, kaž do jeho khoroſcze. Hdyž kħěžor w Charlottenburgu dwórniſchcźo wopuſchcźi, ſo by do woſa ſtupił, ßo po tyßazach ſhromadźeny lud njemóžeſche ſdźerżecź ßwojemu kħěžorej wótſje pſchiwyſkacź, hacź runje bě polizija pſchipowjedźika, ſo je ſakaſane, wótſje wokacź. Pod hrimotazym ßławawokanjom kħěžor Friedrich do teho ßameho Charlottenburgſkeho hroda jědźeſche, hdyž bě 31. meje 1740 jeho wulki prjedownik, wulki Friedrich, knježeŕſtwo naſtupił.

Prěni dźeń po ßwojim pſchikhadźe do Němzow je kħěžor Friedrich ßwoje prěnje knježeŕſke ßłowa jako pruſki kral rěcźał. Wón je ßwojemu ludej manifeſt wudał, kotryż je ſ liſtom kanzlerjej Bismarkej pſchewodźeny. Wobſchěrniſchi a waźniſchi hacź manifeſt, pokaſuje ßo liſt Bismarkej. W nim je kħěžor ßwojemu kanzlerjej prawidło dał, po kotrymż chze ſnutſkownu a ſwonkownu politiku wjedźenu měcź. Podawamy tu wobej prěnjej liſcźinje noweho kħěžora. W manifeſcze ßo praji:

Mojemu ludej!

Wot ßwojeho ßławneho žiwjenja je ßo kħěžor dźěłił. W wjelelubowanym wótzu, kotrehoż wopłakuju a kotrehoż ſo mnu mój kralowſki dom w najhłubſchej boloſczi želi, je ßwěrny pruſki lud ſhubił ßwojeho ſe ßławu krónowaneho krala, němſki lud ſałożerja ßwojeje jednoty, ſ nowa poſtałe kħěžorſtwo prěnjeho němſkeho kħěžora. Njerosdźělnje ſwjaſane woſtanje jeho nadobne mjeno ſe wſchej wulkoſczu němſkeje wótcźiny, w kotrejež nowoſałoženju je wutrajne dźěło pruſkeho luda a wjerćha ßwoju najrjeńſchu mſdu namakało.

Kral Wylem j: ſ tym, ſo je ſ njewuſtawajej wótzowſkej ſtaroſczíwoſczu pruſke wójſko na wyßokoſcz ßwojeho waźneho powołanja ſnjeßł, ſakład k dobyczam němſkich brónjow pod jeho wjedniſtwom położił, ſ kotrychż je ſjednoczenje luda wuſchło. Wón je ſ tym kħěžorſtwu móżne poſtajenje ſwěſcził, kajkeż bě do tehdy kóžda němſka wutroba žadała a ßo lědma nadźecź ſwažiła.

A ſchtoż je w horjej, woporniwej bitwje ßwojemu ludej dobył, to bě jemu ſpožczene ſ dołhim měrnym dźěłom w dołhich dźěłapołnych lětach wobtwjerdźicź a ſ hojnym žohnowanjom wjeſcź.

Njeſtrachowana na ßwoju ßamßnu móz ßo ſepjerajo Němſka waźena w radźe ludow ſteji a žada jenoż, ſo by ßo dobyteho w měrnym roswiwanju wjeßeliła.

So temu tak je, mamy ßo kħěžorej Wylemej dźakowacź, jeho ženje ßo njekabłazemu dopjelnjenju powinnoſcze, jeho njewuſtawazemu, jenoż derjeměczu wótczíny woprowanemu ſkutkowanju, pſchi czimż ßo na wopornim poddanoſcź, ſtajnje wot pruſkeho luda a wot wſchěch němſkich narodow wopokaſanu, ſepjeraſche.

Na mnje ßu nětko wſchě prawa a powinnoſcze pſcheſchłe, kotrež ßu ſ krónu mojeho doma ſjenoczene a kotrymż chzu ſa cźaß, kotryż ßo po Bożej woli mojemu knježeŕſtwu ſpożczi, ßwědomicze ßwěrny byćź.

Sapſchimnuwſchi wulkoſcź ßwojeho nadawka budu ßo prózowacź, w dźěle w tajkim ſmyßlu pokracźowacź, w kajkimż je ſałożene, Němſku twjerdźiſnu měra ſczinicź a ſ jena ſe ſjenoczenymi ſtatami a wuſtawnymi organami Němſkeje a Pruſkeje derjeměcze němſkeho kraja pěſtowacź.

Mojemu ßwěrnemu ludej, kotryż je po lětſtotetkach w ſbożownych a ſłych dnjach ßwěrnje k mojemu domej ſtał, njewobmjeſowanu dowěru napſchecźo pſchinjeßu. Ssym pſcheßwědczeny, ſo na ſakładze njerosdźělneho ſwjaſka bjes knježerjom a ludom — ſwjaſka, kotryż njewotwißny wot kajkehoźkuli pſcheměnjenja w ſtatnym žiwjenju, je njeſachodne herbſtwo Hohenzollernſkeho rodu — moja króna runje tak bjes ſtracha wotpocźuje, kaž ſpěchowanje kraja, k kotrehoż knježeŕſtwu ßym nětko powołany a kotremuż lubju w radoſczi a w žałoſczi ßwěrny kral byćź. Bóh daj mi žohnowanje a móz k tutemu dźěłu, kotremuż je pſchichodnje moje žiwjenje poßwjeczene.

W Barlinje, 12. měrza 1888.

Friedrich III.

* * *

Kħěžorowy liſt kħěžorſtwowemu kanzlerjej a pſchedßydźe ſtatneho miniſtra ma ßo tak:

Mój luby wjerćho!

Sswoje knježeŕſtwo naſtupujo, mam ſa potrjebne, ßo k Wam, dołholětnemu a wjele wuprawdźenemu prěnjemu ßłużobnikej ßwojeho, w Bohu wußnuteho nana wobroczicź. Scze ßwěrny a ſmużity radźicźel byli, kotryż je ſaměram jeho politiki twar dał a kotryż je

jich wuspěšchne pschewjedźenje sawěsćił. Wam ßym ja a wostanje mój ród nutrny dźak winojty. Duž macźe prawo, pschede wschěm wjedźecź, kajke je stejischczo, kotrež je sa skutkowanje mojeho knjeżerstwa rossßudźaże. Wustawny a prawny porjad khěžorstwa a Pruskeje ma ßo pschede wschěm w ważnosćźi a ludowych waschnjach wobtwjerdźicź. Duž je nusne po móżnosćźi ßo sminucź, so ßo wón satschaßnje, schtož ßo psches cźaste pscheměnjenje statnych srjadowanjow a sakonjow stanje.

Spěchowanje nadawkow khěžorstwoweho knjeżerstwa nima ßo twjerdych sakładow dótkacź, na kotrychž je hacź dotal pruski stat bjes stracha wotpocźował. W khěžorstwje maja ßo wustawne prawa sjenocźenych knjeżerstwow runje tak ßwědomicźe wobkedźbowacź, kaž wustawne prawa khěžorstwoweho ßejma, tola wot wobeju ma ßo żadacź, so ßebi khěžorowe prawa waża. Pschi tym ma ßo na to hladacź, so tele wsajomne prawa jenoż k posběhnjenju powschitkowneho derjeměcza ßłuża, schtož najwyschschi sakoń sawostanje, a so ma ßo nowje wustupowazym njedwělnje ludowym potrjebnosćźam stajnje w poknej měrje dosćź cźinicź. Nusne a wěste saruczenje sa pschewjedźenje tychle nadawkow widźu w njeseßłabjenym sakhowanju krajneje brónitosćze, mojeho wuspytowaneho wójska a sakcźěwateho łódźnistwa, kotremuż ßu s dobycźom samorskich wobßjedźenstwow ważne powinnosćze nastałe. Wobaj dyrbitaj ßo kóżdy cźaß na wyßokosćźi wuwucźenja a dokonjanosćze organisazije sdźerżecź, kotraż je se sakładom jich ßławy była a jeju dalschu hódnosćź sawěsćźuje.

Ssym rossßudźeny w khěžorstwje a w Pruskej knjeżerstwo wjesćź, dźiwajo na postajenja khěžorstwoweje a krajneje wustawy. Wone ßu ßo wot mojich prjedownikow na trónje, w mudrym spósnaczu njewotpokasajomnych potrjebnosćźow a rosrißomnych cźeżkich nadawkow towarschneho a statneho żiwjenja, sałożiłe a maja ßo wot wschěch stron wobkedźbowacź, so bychu ßwoju móz a wuspěšchne skutkowanje wobßwědcźicź móhłe. Chzu, so by saßada naboženskeje snjeßliwosćze, wot nascheje ßwójby lětstotetki schkitana, też ßo dale wschitkim mojim poddanam sakhowała, njech kajkemużkuli naboženskemu sjenocźenstwu abo wusnaczu pschißłuscheja. Kóżdy s nich mojej wutrobje jenak blisko steji — wschak ßu wschitzy w dnjach stracha ßwoju poknu poddanosćź wobßwědcźili.

S jena s nahladami mojeho khěžorskeho knjesa nana budu naležnje wschě prózowanja podpjeracź, k temu ßłużaze, so by ßo hospodarske spěchowanje wschelakich rjadownjow luda poßylniło, so bychu ßo jich napschecźne interesy wujednałe, tola nochzu wotcźakanje sbudźicź, kaž so by móżno było se sakrocźenjom stata wschěm njedostatkam wotpomhacź.

Mam sa to, so hajenje, na wotcźehnjenje dorosćazeje młodosćze słożene, se sozialnymi praschenjemi wusko swißuje. Ma-li ßo wyschsche sdźełanje pschezo dalschim kruham pschistupne cźinicź, dyrbi ßo tola sminucź, so bychu psches połojcźnate sdźełanje ważne straschnosćze nastałe, sa kotrež ludowe hospodarske mozy njedoßahaju, abo so bychu ßo psches jenostronske nadobycze rosscherjeneho wjedźenja nadawki wotcźehnjenja s boka wostajiłe.

Jenoż lud, na strowym sakładze bohabojosćze a w prostych waschnjach wotrosćazy, směje dosćź mozy, strachi pschewinucź, kotrež w cźaßu khwatneho hospodarskeho hibanja zykłej srostu. Moja wola je, so by ßo żana składnosćź njepschepaßka, w sjawnej ßłużbje na to skutkowacź, so by ßo spytowanju naschecziwo stupiło, njepoměrnje wulki nakład w żiwjenju wjesćź.

Kóżdy namjet sa finanzne reformy chzu bjes pschedßudkow rospominacź, jeli so se słutniwosćzu, w Pruskej dawno woßwědcźenej, njebudze móżno, nowe cźeżkoty wobeńcź a dotalne požadanja połóżicź.

Wjetschim a mjeńschim swjaskam spožcźene ßamosarjadnistwo sa wuspěšchne dźerżu. Napscheczo temu pak njech ßo pschepytuje, hacź prawo bjerneho nakładźenja, tutym swjaskam pschewostajene, kotrež ßo wot nich cźasto bjes doßahazeho dźiwanja na khěžorstwowe a statne dawki nałożuje, jenotliwzow njepoměrnje njepocźeżuje.

Runje tak směje ßo rospominacź, hacź njeje móżno, w rosdźělenju wyschnosćzow sjednorjaze pscheměnjenje dozpicź; pschi pomjeńschenju liczby sastojnikow móhła ßo jich msda powyschicź.

Jeli so ßo poradźi, sakłady statneho a towarschneho żiwjenja ßylne sdźerżecź, budze sa mnje woßebite dosćźcźinjenje, kwěcź, kotryż němske wumjelstwo a wědomosćź w tak bohatej měrje pokasujetej, k poknemu roswiczu pschiwjesćź.

Pschi wuskutkowanju tychle mojich wotmyßlenjow na Waschu tak cźasto wopokasanu poddanosćź a na podpjeru Wascheje wuprawdźeneje nawjedźitosćze liczu.

Njech ßo mi spožcźi, na tajke waschnje s jenomyßlnym ßobuskutkowanjom khěžorstwowych organow, s wopornjwej dźeławosćzu ludoweho sastupjerstwa a wschěch wyschnosćzow, a s dowěrnym ßobuprózowanjom wschěch rjadownjow wobydlerstwa Němsku a Prusku k nowym cźesćzam w měrnym roswiczu dowjesćź.

Njehladajo na błyschcź ßławu dobywazych skutkow, budu spokojom, hdyž budze ßo junu wo mojim knjeżerstwje prajicź móz, so je sa mój lud dobrocźelne, mojemu krajej wużitne a sa khěžorstwo se żohnowanjom było.

W Barlinje, 12. měrza 1888.

Wasch Wam dobropschikhilny

Friedrich III.

Khěžorowe wosjewjenje je w Němzach a w wukraju wulkotny sacźischcź cźiniło. Wone wobkrucźi, cźehoż ßu ßo wot cźaßa khěžora Friedricha nadźeli. Psches jeho nadobne ßłowa njedwělnje ßwobodniski duch wěje. Jeli so ßo khěžorowy program pschewjedźe, drje wulke pscheměnjenje w snutskownej politizy njewuwostanje. S knjeżerstwom khěžora Friedricha ßo nowy cźaß sa Němsku sapocźnje. Rosdźěl bjes saßadami noweho khěžora a saßadami, kotrež wot sałożenja němskeho khěžorstwa w němskej snutskownej politizy hacź dotal knjeżachu, je pschewulki, so by ßo snutskowna politika w starej koliji dale wjesćź mółła. Radostny wothłóß w Němzach a swonka nich je ßada khěžoroweho wosjewjenja namakała, w kotrejż wón lubi, so budźe, njehladajo na błyschcź ßławu dobywazych skutkow, spokojom, hdyž budźe ßo wo jeho knjeżerstwu junu prajicź móz, so je sa němski lud dobrocźelne, pruskemu krajej wużitne a sa khěžorstwo se żohnowanjom było.

Khěžorowe woteńdźenje.

Schto swony Boże swonja
A klincza do kraja?
Ach schto ßo ßylsy ronja,
Schto wschitzy żaruja?
Sso pokhilika hłowa,
Nasch luby khěžor, je,
Sso lehnyła do rowa
Na Boże wołanje.
A ruka ßylna, mózna
Je dźełacź pschestała
A noha saschła sprózna
Je nětk do pokoja.
Wón był je dołho żiwy
We Bożim pschikrycźu,
Je widźił Boże dźiwy
We ßwojim żiwjenju.
Wón mjecź je wótry noßył,
Bóh dał je dobycźa,
Wo kotrež jeho proßył
Je pokny modlenja.

Wón pak też w cźěmnym doli
Tu delkach khodźił je
Po Bożej dźiwnej woli,
A to hacź do ßmjercze.
Każ sběhaja ßo morja
Na wbohu łódźicźku,
Tak kopile ßo horja
Ssu jemu na hłowu.
W wschěch podeńdźenjach Boha
Sso ßwěru bojak je
A lubowała noha
Je Boże wodźenje.
Nětk běh je dokonjany,
Pucź doběżany je,
A Bożi żałbowany
Nětk k hnadże Bożej dże.
O pójcze, duschu njescze,
Wy Boži jandźelio,
S njej k njebjeßam ßo snjescze!
Měr tebi, khěžoro!

O twoje ßmjertne łožo
Naß wabi k modlenju:
Ssmil nad nami ßo, Bożo,
Sdźerż měr nam we kraju!

P.

Wo poßlenich hodźinach khěžora Wylema ßu knjeża, kotrymż běsche spožcźene, so mózachu pschi ßmjertnym łożu njebocźiczkeho pschitomni bycź, w khěžorstwowym ßejmje a w swjaskowej radźe nadróbnje powjedali. Po tychle powjesćźach je khěžor Wylem, runjeż běsche poßlenje dny jara ßłaby, hacź do schtwórtka, 8. měrza, wjecźora hischcze rady powjedał a cźasto požortował. Hdyž ßo jeho schtwórtk praschachu, hacź je jemu schkleńza schampanskeho wina, kotruż běsche runje wupił, seßkłodźała, wón wotmolwi: „To wschak; ale běchu cźaßy, so mi lěpje ßkłodźesche.“ Też wo politiskich wobstejnosćźach khěžor schtwórtk hischcze rěcźesche a mjes druhim k prynzej Wylemej, nětcźischemu naßlědnemu prynzej, dźesche: „Hdy by naß něchtó njeßwěrnje nadpanuł, bych s krótka rossßudźeny s khěžorom Franzom Josefom ßwój mjecź wucźahnuł hacź k najposlednischemu.“ Schtwórtk wokoło wjecźora w pjatej hodźinje pak mějachu lěkarjo sa to, so je khěžorowa poßlenja hodźina pschischła. Wschitzy, kotsiž dworej najbliże steja, w ßußodnej jstwě hižo na srudny wokomik cźakachu; jich do khěžoroweje jstwizy powołachu. To je zyle jednora jstwizka bjese wscheho debjenstwa, dołha a wuska, kotraż do dwora won leži pódła jstwy, w kotrejż by njebocźiczki khěžor dźełał. Ssrjedź scźěny pschecźiwo woknu wuske łožo steji s módrymi sawěschkami, s hłowami pschi scźenje. Khěžor směrom leżesche. Dźeń běsche ßo hižo nakhilił; schěre ßwětko khmurneho dnja na khěžorowe wobliczo padasche. Wokoło łoża běchu ßo wschitke ßobustawy khěžorskeho domu shromadźiłe. Dwórski předar Kögel natwarjaze ßłowa s psalmow rěcźesche. Na jene dobo żiwjenje, kotrež běsche hižo blisko wuhaßnucź, saßo wotzuczi. Khěžor s hubomaj hibasche a ßłowa ßwjateho pißma wospjetowasche;

ſ jeho ßamßnych pſchiſpomnjenjow ßo ßkyſcheſche, ſo je ſmyßk tychle ßkowow zyle ſroſumik. Sſo wohladnuwſchi a telko ludźi wó jſtwě widźo ßo khěžor jara dźiwaſche, ale hnydom ſhuda, ſchto je jich k njemu pſchiwjedło. So pak by pſchitomnych wot ſtracha wumóhł, jako by jeho poßlenja hodźina pſchiſchła była, wón žortnje dźeſche: „Wy drje maće tudy natwarjazu hodźinu?“ Poßleni ſrudny wokomik po tajkim hiſchće pſchiſchoł njebě, a cźi, kotrychž běchu k khěžorej powołali: wjerch Bismark, hrabja Moltke, generalojo a flügeladjutantojo, dwórſzy ſaſtojnizy a ßkužobnizy ßo mjelczo ſaßo wotßalichu. Wjeczor ßo ſ khorym trochu polěpſchi; ßrjedź nozy pak ßłaboſcź tak pſchiběraſche, ſo napoł ſchtyrjoch ſ nowa po khěžorſtwowjeho kanzlerja a pólneho marſchalla Moltku póßłachu. Potom ßłaboſcź ßaßo popuſchcźi; lěkarjo mějachu ſa to, ſo je ßnano mózno, drohe žiwjenje hiſchće na dołhe hodźiny ſdźerżeć. Wokoło ſcheſcźich rano kanzler, kotryž běſche ßam pſches cźělne a duchowne napinanja poßlenich dnjow wjele wuſtał, khěžorſki hród wopuſchcźi. W prěnich rańſchich hodźinach pjatk 9. měrza je khěžor něhdźe hodźinu dołho póſpał; potom pak ßo jemu ſ cźaßami myßle mucźicź poczachu. Wón wo wojerſkich wězach rěczeſche, wojakow pſchińcź widźeſche a nětotre wotdźělenja wójſka mjenowaſche, pſchede wſchěm hulanow; khěžor na wſchelake podawki ſ němſko-franzowſkeje wójny ſpominaſche a mjena nětotrych nawjedowarjow franzowſkeho wójſka naſpomni, kotrymž běſche němſke wójſko napſchecźo ſtało. Na wutrobne napominanje wulkowójwodoweje Badenſkeje, ſo by ßo tola ſměrował, wón wotmolwi: „Ja žaneje khwile wjazy nimam; mam hiſchće wjele prajicź.“ Na ranje khěžor ſchkleńzu cźerwjeneho wina wupi a ßebi potom ſ ruku pſches brodu pſchejědźe, kaž běſche to hewak cźinicź ſwucźeny. Krótko pſched ßmjercźu ßo wón wulkowójwodowu Badensku wopraſcha: „Hdźe khěžorowa je?“ Jeho dźowka wotmolwi: „Macźerka dźě pſchi Tebi ßedźi.“ S hłowu kiwnuwſchi, ſo je dźowzy ſroſumił, khěžor ſpokojeny hłowu ſkhili a dźeſche: „Do ła̋a hicź.“ Wſchitzy, kotſiž wokoło jeho ßmjertneho ła̋a ſtejachu, jenohłóßnje wobkrucźeja, ſo khěžorej wědomo było njeje, ſo ßo ßmjertna hodźina bliži. Wſchitkich tych, kotſiž mjelczo a ßebi jenoż druhdy nětotre ßłowcźka ſcheptajo w ßußodnej jſtwě pſchebywachu, krótko do napoł dźewjeczich ſaßo k khěžorowemu ßmjertnemu ła̋u ſawołachu. Khěžorowa pſchi ła̋u ßedźeſche, ruku ßwojeho mandźelſkeho dźerżo; pódla njeje wulkowójwodowa Badenſka ſtejeſche, a k hłowam mrějazeho prynz Wylem, kotryž běſche ßo nad ła̋om lubowaneho dźěda ſkhilił, ßlědźo ſa poßlenimi ſnamjenjami ſakhadźazeho žiwjenja. Druhe ſtawy khěžorſkeje ßwójby, kotrymž běſche ßo też prynz Jurij Braunſchweigſki pſchitowarſchił, wokoło ła̋a ſtejachu. Sswój mózny hłóß ponižujo, dwórſki prědar Kögel ſe ſroſumliwym hłoßom ßłowa wěry a troſchta rěczeſche. Mała jſtwiczka běſche polna ludu; drje ſchtyrzeczi woßobow běſche ßo w njej ſeſchko. Cźicho a ßo njehibajo tam khěžor leżeſche. Na jene dobo wón cźeżko, hłuboko ſdychnu. To běſche poßlenje wboženje žiwjenja. Prědar, kotryž dale rěczeſche, ßo praſchejo na lěkarja pohlada. Lěkař mjelczo ſ hłowu kiwnu. Prědar hnydom ßwoju rěcź tak ſkoži, ſo pſchitomni ſrudnu wěſtoſcź doſtachu: dokonjane běſche. Wſchitzy ßo poklaknuchu a kleczo poßlenje ßłowa prědarja wußłyſchachu. S kóždeho wócźka ßo ßłzy ronjachu. Wſchě ßobuſtawy khěžorſkeho domu a wſchitzy, kotrymž běſche ſpożcźene było, ſo ßmědźachu ßo temu wulkemu a dobremu knjeſej w žiwjenju bliżicź, płaczo jeho cźěłu wboženje prajachu.

Cźěło njebocźiczkeho khěžora Wylema pjatk 9. měrza wjeczor wulku generalnu draſtu ſwoblekachu a na paradne mary pokožichu. Na wutrobnje ſnata „ßkužbna ſpina“ leżeſche, po kotrejž ßo, ſchtož porjad wſchelakich rjadow naſtupa, w zyłym němſkim wójſku ſłożuja. Hłowa njebocźiczkeho khěžora běſche ſ lohka do prědka ſkhilena. Morwy běſche ſ kwětkami wobdaty, a też w nohach marow kwětki leżachu. Wulke ßléborne ßwěcźniki ßo koło wokoło ßwěcźachu. Wokoło 9 hodźin prynz Wylem ſ prynzom Heinrichom, kotryž běſche mjes tym do Barlina dojěł, mnohe ßobuſtawy dwórſkeho towarſtwa, generalojo a druſy offižerojo do hrodu pſchijědźechu a w ßwjatocźnym cźahu pſched marami morweho khěžora nimo krocźachu. — Lěkarjo, kotſiž ßu cźěło wobhladali, ßu w pucherju wurjadnje wulki kamjeń nadeſchli.

Pónděłu w nozy ßu khěžorowe cźěło, kotreż bě ßo prjedy teho balſaměrowało, do Bożeho doma pſchewjeſli. Cźornowobwěſcheny kaſchcź ßo wot podwyſchkow njeßeſche a ßo wot wotdźělenja wojakow pſchewodźeſche. Wojazy Barlinſkeje garniſony běchu pucź, wot hroda do zyrkwje wjedźazy, wobſtupili. Cźěło pſches ßrjedźne wrota, ſ kotrymiž je khěžor tak cźaſto do Bożeho doma ſaſtupił, k woltarjej donjeßechu a jo tam do zynkoweho kaſchcźa pokožichu. Po khěžorowej woli ßu jeho cźěło uniformu prěnjeho pěſcheho garderegimenta woblekli. Hłowu pólna cźapka kryje a wokoło ramjenjow je ſ lohka ſnaty ſchěry płaſchcź położeny. Se ßwojich wjele rjadow je wón jenoż ſ hwěſdu cźorneho worka, żeleſnym kſchižom, Jurjowym kſchižom, wójnſkimaj medaillomaj ſ lětow 1814, 1864, ſ kſchižom ſ lěta 1866, ſ hohenzollernſkej medaillu ſ lěta 1849 a ſ ruſkimi a badenſkimi medaillemi ſ lěta 1849 pyſcheny. Pjatk pſchipołdnju ßo ſachodne ſbytki prěnjeho němſkeho khěžora w Charlottenburgſkim mauſoleju khowaja, hdźež hižo ſtej cźěle jeho ſtarſcheju Friedricha Wylema III. a kraloweje Luiſy wotpocźink doſtałej. Wſchě europiſke kraje ßu ßwojich wotpóßłanzow do Barlina póßłałe, ſo bychu ſemrjetemu khěžorej poßlednju cześcź wopokaſali. Wot europiſkich wjerchow ßu na pſchewodźenje pſchijěli: ſakſki kral ſ prynzom Jurjom a prynzom Friedrichom Auguſtom, belgiſki kral ſ tſjomi adjutantami, ruſki zarjewicź (krónprynz), ruſki wulkowjerch Mikkawſch ſtarſchi, ruſki wulkowjerch Michał ſtarſchi, wójwoda Coimbra, Oldenburgſki wulkowójwoda, jendźelſki prynz ſ Wales, awſtriſki krónprynz Rudolf, griechiſki krónprynz, italſki krónprynz, bayerſkaj prynzaj Ludwig a Leopold, heßenſki wulkowójwoda, heßenſzy prynzojo Alexander, Hendrich a Friedrich Khorla, Württembergſki prynz Wylem, Württembergſki wójwoda Albrecht, Württembergſki prynz Mikkawſch, Mecklenburgſko-Strelitzſki wulkowójwoda, ſakſko-koburgſko-gothaſki wójwoda, ſakſko-weimarſki prynz Hermann, badenſkaj prynzaj Khorla a Wylem, anhaltſki wójwoda, ſakſko-altenburgſki wójwoda, ſakſko-meiningſki wójwoda, ſchleswigſko-holſteinſki prynz Kſcheſcźijan, wjerchojo Reuß ſtarſcheje a młódſcheje linije, ſchwarzburgſko-rudolſtadtſki a ſchwarzburgſko-ſonderhauſenſki prynz, rumunſki kral a ſchwedſki krónprynz. Pſchipołdnju w 12 hodźinach ßo po poßlednim khěžorowym poſtajenju wot wyſchſcheho dwórſkeho prědarju Kögela Boża ßłużba w zyrkwi wotdźerži. Bjes tym ſo duchowny nad khěžorowym cźěłom požohnowanje praji, infanterija tſi krócź wutſěli. Na to ßo kaſchcź wot dwanaccźoch wyſchkow ſ eſtrady ſběhnje. Khěžorſtwowe inſignije, króna, ſzeptar, khěžorſtwowe jabłuko a mjecź ßo wot miniſtrow, khěžorſtwowa khorhoj wot generala ſ Page njeße. Kaſchcź ßo hacź k cźěłowemu woſej njeße a ßo na njón ſběhnje. Woßmjo ſtabowi offižerojo, kotſiž maja konje cźěłoweho woſa wjeſcź, ſhrabnu wuſdy. Schtyrjo rycźerjo rjada cźorneho worka pſchimnu kónzy cźěłoweho ruba. Generalojo nad kaſchcźom baldachin njeßu. Piſchcźele dale piſkaja, bjes tym ſo ßo najwyſchſchi a wyſchſchi knjeża w cźahu rjaduja. Cźah ßo pod ſwonjenjom wſchitkich ſwonow pſches hrodowy móſt, po ßrjedźnej promenadźe „pod lipami“, pſches Braniborſke wrota hacź k dobycźerſkej alleji hiba. Tu najwyſchſchi a wyſchſchi knjeża do woſow ſtupja a kaſchcź dale njepſchewodźa, ale ßo po druhim pucźu k mauſolejej do Charlottenburga podadźa. Khěžorſtwowe inſignije ßo wot dobycźerſkeje alleje do trónſkeho ſkłada naſad donjeßu a baldachin ßo wotſběhnje. Wuſdy konjow ßo woßmjom lieutenantam pſchepodadźa, kónzy cźěłoweho ruba ſchtyrjom wyſchkam. Wot tam ßo cźah wot garderegimenta pſchewodźa. Najwyſchſchi knjeża w Charlottenburgu cźah pſched mauſolejom wotcźakuja. Tu je ßo też kompagnija 1. pěſcheho garderegimenta ſeſtupała. Tak bórſy hacź je ßo khěžorowe cźěło pożohnowało, artillerija khěžorej żelny poſtrow ſe 101 krócźnym wutſělenjom wopokaſa. Cźahowy porjad je tajki: 8 eſkadronow garderegimenta jón wotewri. Sa nimi pſchińdźe 7 bataillonow po 3 kompagnijach pěſchich garderegimentow, 12 kanonow a wotdźělenje offižerow. Potom pſchińdu ßkužobni, khěžerjowi lěkarjo, komornikojo, miniſtrojo a dwórſke ſcharże. Sa cźěłowym woſom ßo lubuſchki kóń ſemrjeteho wjedźe. Pſched khěžorom Friedrichom, kotrehož ſakſki, belgiſki a rumunſki kral wobdawaju, ßo khěžorſtwowa khorhoj njeße. Sa tutymi du krónprynz a druhe ßobuſtawy kralowſkeje ßwójby, wotpóßłanzy zuſnych wjerchow a prynzojo ſ knjeżazych rodow, wjerch Bismark, hrabja Molkke, elſaß-lothringſki naměſtnik, generalojo, ßobuſtawy ſwjaſkoweje rady, pſchedßydſtwo khěžorſtwoweho ßejma a pruſkeho krajneho ßejma, wyſchnoſcźe a deputazije. Cźah ßo wot dweju bataillonow gardy wobſamknje. Wſchě druſy wojazy gardekorpſa ßo po woběmaj bokomaj dróhi wot dobycźerſkeje alleje hacź do Charlottenburga po rjedźe ſeſtupaja. Wot doma hacź k dobycźerſkej alleji ſteja ſe ſchpalérom wojerſke, ſtudentſke a druhe towarſtwa.

So khěžor w pſchewodźenju pěſchi póńdźe, je lědma wěricź, hacź runje je ßo wón do cźahoweho rjada ßam ſapißał. Dźiwajo na knjeżazu ßurowu ſymu ßobuſtawy khěžorſkeje ßwójby a lěkarjo jenoż ßwoju winowatoſcź dopjelnja, hdyž wſcho ſpytaja, ſo bychu khěžora wotdźerżeli, ßwoje wotmyßlenje wuwjeſcź. Khěžor je ßo też ſ boloſcźu ſdźerżecź dyrbjał, cźěłu ßwojeho nana Bożemje prajicź. Poßlednje dny je khěžorowe ſtrowje ſpokojaze było. S jeho ſchijnu khoroſcźu pak ßo pjecźa niczo polěpſchiło njeje, ale Bohu žel ſkerje

pohórschiło. Khěžorowa khoroscź je tajko, so ßo druhdy, kaž nětkole, na dleschi cžaß na sdacźe polěpschenje pokasuje. W tu khwilu móże khěžor lohko dychacź, tola dyrbja snutskownu rokku cžasto wuwsacź a wurjedźicź. Zuły wobhladowaŕ rokku njewidźi, drasta, a hdyž je khěžor w uniformje, ju bant rjada pour le mérite do zyła pokryje. Ręczecź khěžor njemóże. Schtoż żada, wón na tafliczku napißuje abo s kiwanjom wosnamjeni. Wobdźiwanja hódna je khěžorowa sczerpnosćź a měrnosćź, s kotrejž wón ßwoje cźeźke cźerpjenje njeße. Zenje ßo wón njeroshněwa, a ženje ßo njespokojom njepokasuje, hdyž jemu po jeho żadanju njepoßkuźuja. Wón je, ani s wóczkom njemiknuwschi, na bitwischczu w njepschecźelskich kulkach stał a ßo pschezo jako rjek bjes bojosćze a poroka wupokasał, tola kaž wón nětkole slej khorosczi, psches kotruž hinje, s wědomosczu jejneje straschnosćze napscheczo hlada, ßo wopißacź njeda. Wón je martraŕ w poknym smyßle ßkowa.

* * *

Charlottenburgski hród je ßebi khěžor teho dla sa bydło wuswolił, dokelž ßo tutón se wschěch khěžorskich hrodow w Barlinje a wokolnosczi najlóhscho a najrucźischo wutepicź da. Kronprynzowski hród ßo njeby we wschěch jeho rumach jenak wuhrěcź dał, kaž maja to lěkarjo sa nusne. Tež dla ßamotnosćze, Charlottenburgski hród wobdawazeje, kaž tež jeho wulkeje sahrody dla ßo wón sa khěžorowy pschebytk woßebje derje hodźi.

* * *

Jenoż pruske wójsko je khěžorej jako ßwojemu nowemu kralej ßwěrnosćź pschißahało. Druhe němske wójska Friedrichej III. pschißahacź njetrjebaju, dokelž ßu wone hižo swjatkowemu wójskowemu wjednikej pschißahali. Mjeno a woßoba poßlednischeho pak ßo w pschißasy njemjenuje. Pschißaha khěžorej jako swjatkowemu wójskowemu wjednikej płaczi, a psches khěžorowu ßmjercź płaczíwosćź pschißahi bjes pscheměnjenja na jeho naßlědnika pschenźe. Jenoż pruśzy poddanjo, w njepruskich němskich wójskach służazy, dyrbja ßo khěžorej jako ßwojemu kralej sapschißahacź, kaž dźe ßu tež, hdyž ßu do wójska sastupili, tehdy pruskemu kralej Wylemej pschißahali.

* * *

Nowy němski khěžor ßo jako tajki a jako pruski kral Friedrich III. mjenuje. Wón ßo po tajkim po pruskimaj kralomaj Friedrichom I., prěnim pruskim kralom, a Friedrichom II., Bjedrichom Wulkim, liczi.

Khěžor Friedrich w nastupanju krajneho żelenja żanych postajenjow cźinił njeje. Wón je kóżdemu Němzej pschewostajił, kak chze prěnjeho němskeho khěžora żelicź a kak dołho chze ßo sjawnych swjeßelenjow sdźerżecź.

* * *

Wukraj dla semrjecza němskeho khěžora mnohe dopokasma najwutrobnischeje ßobuželnosćze pokasuje. Němske kolonije żarowanske Boże służby wotdźerżuja. Němskim póskanzam wukrajne knjeżerstwa ßwoju ßobuželnosćź wuprajichu. S Ameriki a Awstralije do Barlina ßobuželne telegramy póßłachu. W Ruskej wójsko khěžora schtyri njedźele dołho żeli. Kalugaski regiment, kotrehoż mějeczel je khěžor był, na pschezo mjeno „khěžor Wylem I." wobkhowa. S dnjowym wukasom je zar khěžora Friedricha III. sa mějeczela Peterburgskeho grenaděrskeho regimenta a Kalugaskeho regimenta pomjenował.

Bohaczk a jehline wucho.

(Pokracźowanje.)

Na Humpakowu pschikasnju njekedźbujo cźrjóda, s durjemi ßo nuts dobywaza, wrótnika na bok stłóczi a ludowy pschiwal pschezo huscźischo Humpakowy dom pjelnjesche. Na dobo wo khěži, na skhodach a w pschedstwje cźrjóda stonazych a ßo wadźazych muži stejesche, kotsiž ruzy posběhnuwschi wschelake wopißma pokasowachu, żadajo, so by knjes Humpak s nimi porěcźał. Kóżdy s nich ßo sa najpotrěbnischeho a najdostojnischeho wudawasche, kiž měł teho dla najwjazy prawa na wudźělomne pjenjesy. Tajkim żadanjam ßo s druhich stron wótrje napscheczo rěcźesche, s teho wulka wadźenza nasta a tu a tam ßo ßamo storkachu a bijachu.

Humpak, kotryž bě ßo do ßwojeje stwy samknuł, ßmjercź nastrózany na holk poßłuchasche. Kak ßo wón kajesche, so bě njesbożownu myßliczku do skutka stajił. Psches ßwojich ludźi wón halekowazej cźrjódźe k wjedźenju da, so ßo pod tajkimi wobstejnosćźemi pjenjesy rosdźělicź njemóża, a so ma teho dla kóżdy hnydom dom wopuschczicź. Tajke kasanje bě zyle podarmo. Ssamo pschiwołana polizija proscherjow wuhnacź njemóżesche. Duż dyrbjachu skónczńje s pomozu wojakow Humpakowy dom wuprósdnicź. Bjes tym so lud prjedy Humpaka khwalesche, nětko na njeho cźim bóle ßwarjesche a jeho hanjesche, a rosnjemdrjena cźrjóda, kotraż ßo w ßwojej nadźiji sjebana widźesche, prjedy njeroseńdźe, doniż najhórschich halekowarjow njesajachu.

Hischcźe tón ßamy dźeń Humpak tyßaz toleŕ wyschnosczi s poruczenjom pschepoda, so by je wona bjes khudych wudźěliła. Na papjerach, na murje pschilěpjenych, ßo ludej wosjewi, hdźe ßu pjenjesy, wot Humpaka khudym ßlubjene, dostacź. Njedźiwajcy teho ßo blizsche dny cźrjódy luda psched Humpakowym domom seńdźechu a dyrbjachu ßo wot polizije rosehnacź. Pódla teho ßo Humpakej zyke wały proscherskich listow pschinoschowachu, w kotrychž proscherjo na ßwoje żałoßne a njesawinowate hubjenstwo pokasujo wo podpjeru proschachu.

Skónczńje ßo bohaczkej, hdyž ßo wukhadźowasche, se wschěch stron proscherjo blizachu, kotsiž běchu hižo dawno na njeho kakali a jeho nětko se ßwojimi próstwami pschesczěhachu. Dokelž pak Humpak ani na ertne, ani na pißomne próstwy njekedźbowasche, jeho bórsy wschudźe hanjachu a wußměchowachu. S tym bě skónczńje tak sko, so ßo Humpak s zyła wjazy wukhadźecź njeßmědźesche, psches cźoż w nim wulka hórkosćź pschecźiwo khudym nasta.

„Woni hódni njejßu", wón ßwojemu jeniczkemu pschecźelej, kotrehoż mějesche, praji, „so ßo nad nimi ßmilu. Hdy budźich tola ßwoje tyßaz toleŕ k nęczemu lěpschemu nakoźił, hacź so s nimi lěnjosćź podpjerach!"

„Na njesbożownym wuspěchu ßwojeho dobrocźinstwa sy sam wina", pschecźel snapschecźiwi. „Schtó je Tebi kasał po waschnju farisejskich na haßu stupicź a ßwoje dobrocźiny sjawnje wutrubicź? Psches to masch ßwoju mšdu prjecź. Cźeho dla njecźinisch, kaž naß sbóźnik wucźi, kotryž lěwizy nochze wjedźecź dacź, schtoż prawiza cźini. W potajnym cźiń dobre, potom Tebi njebjeski Wótz sjawnje sapłacźi."

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Po wobstatym abiturientnym pruhowanju dosta na tudomnym krajnostawskim seminaru 18 młodźenzow kandidaturu wucźerstwa. Mjes nimi běchu tež tsjo Sserbjo: k. Hanczka s Huczíny, k. Hantusch s Rakez a k. Domaschka s Noßacźiz.

— Dźěłacźerjej Kschižank a Nasdalak, kiž běschtaj se strachom ßamßneho żiwjenja dźěsczu s wody pomhakoj, staj wot wyschnosćze pjenjeżne myto dostałoj.

— S wojakom, kotryž běsche wot nascheho 103. regimenta pěschkow cźeknuł, ale kotrehoż běchu doßahnuli, 8. t. m. jedyn podwyschk a jedyn wojak na żelesniży s Lipska do Budyschina jědźeschtaj. Duży po pucźu s Lipska do Draźdźan cźekanz na jene dobo s wosa skoczi, ale tak njesbożownje, so pod koleßa padże a pschejědźeny na měsćze morwy leżo wosta. Podwyschk hnydom sa nim skoczi, ale ßo tak cźeżzy srani, so dyrbjachu jeho hacź na dalsche do Dahlena do hojerńje donjesćź.

— Psches nahłe tacźe bě Sprewja sańdźenu ßobotu telko wody nabyła, so na mnohich městnach psches brjohi stupi. Ssobotu w nozy bě woda nimale tak wyßoka, każ po slimku, kotryž bě loni meje w połodnischej Łużizy panuł. W Budyschinje wotdźělenje wóhnjoweje wobory pschi rězy strażowasche, so by w pschipadże nusy wobydlerjam domow, pschi wodże natwarjenych, s pomozu było.

— Njedźelu dopołdnja ßu w tak mjenowanej Beßerez sahrodże cźěło 34lětneho dźěłacźerja Schlenkricha sa kerki wißaze nadeschli. Schlenkrich, kotryž w Budyskej ßukelniskej fabrizy dźěłasche, je najskerje, hdyž je ßobotu wjecźor pschi Sprewi popjeł wußypował, do wulkeje wody panuł a ßo w rosnjemdrjenych żołmach tepił. Schlenkrich je wożenjeny a dźěsczi, $2^3/_4$ a 1 lěto starej, sawostaji.

— Pruhowanja w jendźelskim konjekowanju smeja ßo w Minakale póndźelu 9. haprleje wot 8 hodźin rano. Tež kowarjo, kotsiž chzedźa ßo wo sakske krajnostawske myto sa konjekowanje prózowacź, njech ßo s pißmom abo ertnje najposdźischo hacź do 25. měrza wobrocźa na „landständische kanzlei" w Budyschinje abo na knjesa skotolěkarja Walthera tam, hdźež ma kóżdy żadaŕ pruhowanja hnydom 14 markow sapłacźicź.

— S Delnjeje Hórki rodźeny Jan Khorla Barsch, kiž je 1864 na wandrowstwo schoł, ßo wot Budyskeho hamtskeho ßudnistwa sjawnje namołwja, so by tam hacź do 20. haprleje t. l. powjesćź wo ßwojim pschebywanju póßłał, hewak budże potom sa morweho wuprajeny.

S Kopriz. Sańdźenu ßobotu je ßo tu twarjenje, po pokojzy Roharkowej a Khrystianje Freundez ßkuschaze, wotpaliło. W płomjenjach ßu schtyri Roharkez kosy kónz wsałe.

S Korsymja. Pschi wulkej wodże, kotruž pjatk 9. a ßobotu 10. měrza mějachmy, tež w ßußodnym Schěrachowje woda w rězy s brjohow a ludźom, kotsiž nisko bydla, do domu stupasche. Mjes

druhimi dyrbjeſche tež khěžkař, kotryž ma kosu w khlěwje, wobaj dnjej ſ khlěwa wodu cžerpacź. Pſchi kosy pak běſche kanikl, ßancžka, w khlěwje. So by ßo njetepiła, ju dó jſtwy wſachu. Na jene dobo khěžkarjowy poß wó jſtwje ſtaroſcźiwy wokoło khachli bèhacź pocža a ſpody khachli winczeſche a ſkiwleſche. A hdyž tam pohladachu, mkody kanikl ſpody khachli ßedžo dyrkotaſche. Mjes tym ßo poß ſhubi a bórſy druheho mkodeho kanikla ſ khlěwa pſchinjeße; ſ zyła pjecź tajkich ſkocźatkow dó jſtwy a ſpody khachli ſnoßy. Ssancžka mějeſche mkode, a khěžkarjez ludźo wo tym ani wjedźeli njeběchu. W khlěwje budźechu ßo wbohe ſkocźatka tepiłe, njebudźeſche=li je poß dó jſtwy ſnoßył a je tak wot ßmjercźe wumóhł. Schtó je pßej prajił, ſo w khlěwje małym ſkocźatkam ſahubjenje hroſy? Wulka to mudroſcź wot ſkocźeźa!

S Wjeleczina. Na żeleſniży bliſko Schěrachowa ßo 9. t. m. pjerſchcź naßypje, kotruž běſche wulka woda pſchemacżała, ßuwacź a ßadźecź pocża. Saſtojniży a dźěłacźerjo ſe żeleſniży hacź do nozy dźěłachu, ſo by ßo ſchkoda ſaßo wuporjedźiła, a ſo bychu cżahi porjadnje jěſdźicź móhłe.

S Kumwałda. Trichinoſa w naſchej wßy je ſ nowa cżłowiſke żiwjenje żadała. Sańdźenu njedźelu je na nju 26lětna dźěłacźerka Lehmannowa wumrjeła.

S Habrachcźiz. Pſchi trajazym deſchcźu ſańdźeny tydźeń woda w Sprewi móżnje pſchibywaſche a rěka poßlenje dny ſ brjohow ſtupi. W Friedersdorfje, Sprembergu, Taubenheimje a druhich wßach wjele khěžow w wodźe ſtejeſche, ſo nichtó ſ nich won ani do nich nuts njemóżeſche. Sańdźenu ßobotu woda ſpadowacź pocża. — Sa potrěbnych w Kumwałdźe je ßo w Hobrachcźizach dotal ſ zyła 1111 mk. nawdało. Na prěnim měſcźe dźěłacźerjo ſ Wünſchez fabrikow ſteja, kotſiž ßu ßami 432 mk. nawdali.

S Tradowa. Sańdźenn ßobotu rano je ßo tu Schmeißerez brózeń wotpaliła. Woheń je najſkerje wot ſłóſtniſkeje ruki ſakoženy.

S Běłeho Khołmza. Leżomnoſcź Jana Nowotnika budźe 20. haprleje t. l. ßudniſzy pſchedawana.

W Barſchcźu maju nèkotre ßuknarnje telko cżiniсź, ſo ßo tam wot 5 hacź do wjeczor 10 hodźin dźěła.

W Khocźebuſu płacźeſche punt butry 85 hacź 95 pjenjezkow, ßwinjaze mjaßo 40 p., howjaſe 30 hacź 37 p.; proßata płacźachu hacź do 8 toleŕ, hanjaki hiſchcźe mjenje; běrny 100 hacź 110 p. — W Barlinje płacźeſche rożka 10,50 hacź 11,70 mk., pſcheńza 15,50 hacź 17,50 mk., wowß 10,40 hacź 12,80 mk., jeczmjeń 10,00 hacź 17,50 mk.

Přilopk.

* Pod ſtarym moſtom, kotryž pola Niederfährе pſches Łóbjo wjedźe, pſched wczerawſchim tydźenja popołdnju w 3 hodźinach pſchi prawym brjoſy rěki tſi hólczata po lodźe wokoło ſtakachu a na ſchkrutach, kotrež pſchi brjoſy leżachu, wſchelake hłupoſcźe cżinjachu Na jene dobo ßo ſchkruta puſchcźi a ſ dwěmaj hólczezomaj do ßrjedź rěki płowaſche. S krótka rosßudźeny jedyn do rěki ſkocźi a, dokelž jemu woda jenoż hacź pod paźu doßahaſche, ſbożownje do brjoha dóńdźe. Druhi pak na ſchkrucze ſtejo a wo pomoz wokajo po rěžu płowaſche a budźeſche ßo wěſcźe tepił, njebudźeſche=li pólzaj ſ Niederfährе pſchiběžał a jeho wot ßmjercźe wumóhł. Pólzaj tak daloko, hacź móżeſche, do wody ſaléſe, ſchkrutu ſe żerdźu pſchimnu a ju ſ pomozu 12lětneho hólczeza ſ Cöllna na brjóh ſcźeże.

* Bur w wokolnoſcźi Běłoſtoka, kotryž je wudowz a mějeſche 5 lět ſtaru holczku a 3 lěta ſtareho hólczeza, chżyſche ßo ſ jeneho burowej dżonku we wßy ſaßo wożenicź. Holza chżyſche ßebi jeho wſacź ſ wuměnjenjom, ſo dźěſcźi ſ prěnjeho mandżelſtwa ſ domu pſchińdźetej. Bur do teho ſwoli a ßußodej pſchipowjedźi, ſo dźěſcźi k ßotſje prěnjeje żony powjedźe. Wo prawdźe też ßo na pucź naſtaji, runjeż krucźe mjerſnjeſche. Hdyž pak běſche ſ dźěſcźomaj do lěßa ſaſchoł, jimaj cżopku draſtu ſebra a jej wopuſchcźi. Dwaj dnjej poſdźiſcho pucźowarjo dźěſcźi w lěßu ſmjerſnjenej pod ſchtomom ßedżo nadeńdźechu. Wutrobu hnuje, kak je ßo 5lětna holczka nèżnje ſa mjeńſcheho bratra ſtaraka. Każ ſtopy po ßnèſy pokaſowachu, běſche wona dlèſchi cżaß khodżo hladała, hacź ßo ſ lěßa njenamaka. Hdyž pak ßo won njenamaka, wona ßwój ſchórzuch wotwjaſa a bratſkej ſ nim hłowu ſawali; też rubjeſchko wokoło ſchije ßebi wotwjaſa, bratrowej noſy do njeho ſawali a jeho na to ſ rukomaj wobja, ſo by jeho prawje hrèła. Tajkej pucźowarjo wbohej dźěſcźi namakachu.

* W Rückershauſenje je muż, nèkotre ſchèſcźdźeßat lèt ſtary, kotryž ma hižo nimale 40 lèt dołho rokku do krka ſaſtajenu. Wokoło ſchije ſwjaſana ſchnórka rokku dżerżi. Tón muż je krawz a ma pódla też rataŕſtwo. Hdyž běſche pola wojakow, wón cżeżży na nadkrk ſkhori, ſo dyrbjachu jeho operěrowacź; wot teho cżaßa je zyle ſtrowy. Hdyž chże rěcźecź, wón rokżynu dźěrku ſapſchimnje. Jeho hłóß ſpodźiwnje klinczi; ale jeho ßkowa ßo łohży doſcź ſroſumja. Pſchi hroſnym wjedrje ßebi wón ſ rubjeſchkom wokoło ſchije rokżynu dźěrku tak ſawjaſa, ſo ſymny powětr njepoßrědnje do ßo njeßrěba.

* W Krkonoſchach (Rieſengebirge) buchu pſched wczerawſchim tydźenja wjeczor tſjo mużſzy w ßnèſy pohrjebani. Woni drjewo do měry ſtajachu; na jene dobo ßo mózna ßnèhowa lawina hrimotajo na nich dele wali. Jedyn ſ nich khwilu pohłuſchený leżo woſtawſchi bórſy k ßebi pſchińdźe a mějeſche hiſchcźe telko mozy, ſo ßo ſe ßnèha wudoby. Wón chżyſche nètko też ßwojeju towaŕſchow wumożicź, ale wußlèdźicź njemóżeſche, hdże leżitaj. Duż ſe ßußodſtwa nèkotrych ludźi na pomoz ſawoła, kotſiž ſnjeſbożeneju wußypowacź pocżachu. S wulkej prózu jeneho, a to hiſchcźe żiweho nadeńdźechu. Dalſche dźěło pak ßo ßamo ſakaſa, dokelž běſche cźmowa nóz, a ßurowy mjecźel ſakhadźeſche. Hakle dźenßa tydźenja ßu tſecźeho ſaßypnjeneho, 18 lèt ſtareho dźěłacźerja, namakali. Każ ßo ſda, je jeho hromada ßnèha na měſcźe ſamjatka była. — Też jedyn wobydleŕ ſe wßy Schreiberhau je w ſatraſchnym mjecźelu żiwjenje ſhubił. — Wczera tydźenja ßo dźěłacźeŕ ſ Karlsthala na pucź naſtaji a ßwojej żonje do Kieſewalda napſchecźo dźěſche; duzy po pucźu pak ßo ſabłudźi a w lèßu ſmjerſnu.

* Hajnik w Kutelbergu wóndano wjeczor nèkotrym ßwojich lèßnych dźěłacźerjow w korczmje liter żitneho porjedźicź da. 38 lèt ſtary dźěłacźeŕ Poppe pak ſa nèkotre minuty zyły liter palenza ßam wupi, ßo bórſy na to bjes myßli ſe ſtóła dele ßuże a w korczmje ducha ſpuſchcźi. Lèkaŕ, wo kotrehoż ßo hnydom póßła, ſpóſna, ſo je ßebi wopiłż ſ alkoholom ſawdał. Poppe je wudowu ſe 6 małymi dźěcźimi we wulkej khudobje ſawoſtajił. Sáklaty palenz!

* Na jenym torhoſchcźu w Winje ſańdźeny tydźeń w druhim poſkhodźe ſtareho domu, w kotrymż je ſkład khumſchtnych kwětkow, woheń wuńdźe. Twar, kotryž ſkhody njeße, ßo puknu, a wſchitke ſkhody ſchtyrjoch poſkhodow do hromady padźechu. Wobydlerjow 12 bydłow dyrbjeſche wóhnjowa wobora ſ woknami dele ſpuſchcźecź. Jenoż druhi poſkhód je ßo wupalił.

* Wo ſpodźiwnym podawku ßo ſ pólſkeho měſtaczka Lubni piſche. Tam běſche pſched krótkim ſaſtojnik tamniſcheho ßudniſtwa ſemrjeł, kotryž běſche poßleni cżaß na moſhy khory był. Saſtojnik běſche pſchezo ßam ſa ßo był a jara lutował. Wo jeho ſawoſtajenſtwo daloke pſcheczelſtwo ſ Peterburga pſchijędźe. Wſchelake wèzy ßo na pſcheßadźowanje pſchedawachu. Sa hromadu ſtarych nowin ßo rubl żadaſche. Żid 20 kupejkow ßadźi, to je pjaty dźeł rubla. Hnèwny pſchedawaŕ nowiny do kuta ſchwyrnu, pſchi cżimż 100rublowſka papjera ſ nich wuleczi. Bórſy ßo pokaſa, ſo nimale w kóżdym cżißle nowin tajka pjenjeżna papjera tczi. Skupy żid ßo njemało hnèwaſche. Nètko mějeſche ßo ſtara ßuknja pſchedawacź. Druhi żid, kotryž ſe ſtarej draſtu wikuje, jenoż połwoßma rubla ßadźi, mjes tym ſo ßebi pſchedawaŕ 8 rublow dżerżeſche. Ssebi ßuknju ſe wſchèch bokow wobhladuja żid na jene dobo nèſchto ſ njeje wucźeże: to běſche zyły walczk papjerjanych pjenjes. Wón chżyſche je rucże ſa laz ßunucź, ale pſchedawaŕ jemu pjenjeſy a ßuknju ſ rukow wutorże. Sdychujo a ſtonajo żid ßwoju ſkupoſcź ſakliwaſche. Też żónſka, kotraż běſche wèzy nèkotre měßazy khowała, ßo żałoſtnje mjerſaſche, ſo ßebi je bliże wobhladała njeje. Ta hromada nowin ani w ßudniſkim ſapiſku ſawoſtajenych wèzow ßobu njeſtejeſche. W ſawoſtajenſtwje mjes druhim też zyłu hromadu kaſchczikow ſ pjerami namakachu. Każ ßo powjeda, je njebocźiczki jónu wſchitke pjera nakupił, kotrež běchu w zykym měſcźe na pſchedań. Hdyž wón tehdy na ßudniſtwo pſchińdźe, wón wulzy ſpokojeny woſjewi, ſo budźe nètko ßwjatok, dokelž nètko nichtó wjazy ſkórżby a druhe pißma pißacź njemóże.

* W wokolnoſcźi Kijewa w Ruſkej 6. ſańdźeneho měßaza jeneho bura pſchede wßu naheho w ßnèſy leżo nadeńdźechu; jeho draſta běſche pódla njeho roſpſchèſtrjeta. Poł ſmjerſnjeneho jeho na poliziju donjeßechu, hdźeż móżeſche wón jeno ſ wulkej prózu wupowjedacź, ſo je ßo wußlèkał, ſo by cźim lóżo ſmjerſnuł.

* S Chineſiſkeje ßo ſaßo wo wulkim njeſbożu ßkyſchi. Pſchi rèzy Hoang=ho ßo hacżenja twarja: hdźeż běſche rèka pſchi poßlenim wulkim powodżenju hacżenja pſchedrèka, ßo dźèry ſatykuja, brjohi ßo krucźiſche twarja, rècźniſchczo ßo ſchèrſche a hłubſche cżini a kſchiwiſny w rècźniſchczu ßo wurunuja. 2000 ſ kamjenjemi wobcźeżenych cżołmow, kotrež ßu ſ bambuſoweje ſcźiny dźèkane, po rèzy horje jèdżeſche, ſo bychu wodu ſaracźiłe. Dżiwje żołmy pak je ſwróczichu, a wſchitke cżołmy ßo podnurichu. Tſjo wyſchſchi ſaſtojnizy a 4000 dźěłacźerjow ßo tepi.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Jurij Bruno, Jana Jurja Hermanna Weitmüllera, molerja na Židowje, ß. — Ernst Hermann, Jana Augusta Poldraka, želesniskeho dźěłaćerja na Židowje, ß. — Ota Jaroměr, Khorle Antona Pipana, skakarskeho mischtra w Wurizach, ß. — Hana Martha, Gustava Juliuża Maximiliana Poldraka, khěžerja a pjekarja na Židowje, dź. — Amalija Augusta, Ernsta Bohuwěra Mitascha, kamjenjeczeżarja w Jeńkezach, dź. — Martha Bertha Marja, njemandź. dź. pod hrodom. — Jaroměr Max, Jana Augusta Żura, pólnika w Sslonej Borschći, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 7. měrza: Hana Frida, Ernsta Augusta Kokscha, fabrikarja pod hrodom, ß. — 9. Hermann Bruno, Jana Jurja Weitmüllera, molerja na Židowje, ß., 14 d. — Pawoł Hermann, Augusta Vogela, fabrikarja na Židowje, ß., 1 m. 4 d. — 10. Khrystian Bohumił Adler, sastaranz w wokrjeżnej dźěłaćerni na Židowje, 68 l. 10 m. 7 d. — 13. Marja Amalija Stelzigez, Khrystiana Jaroměra Weigela, dźěłaćerja na Židowje, mandźelska, 41 l. 6 m. 3 d.

Płaczisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2485 měchow.		W Budyschinje 10. měrza 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.	W Lubiju 15. měrza 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pschenża	běła	8	63	8	81	8	35	8	59
=	žołta	8	16	8	27	8	6	8	29
Rožka	50 kilogr.	5	82	5	89	5	63	5	75
Jeczmjeń		5	80	6	8	5	83	6	17
Wowß		5	25	5	40	5	—	5	20
Hroch		6	94	10	28	8	6	8	89
Woka		6	39	6	67	5	50	6	11
Jahły		12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka		15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny		1	90	2	10	1	70	2	10
Butra	1 kilogr.	1	80	2	10	1	70	2	—
Pschenična muka	50 =	7	—	16	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	6	—	9	50	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	50	2	80	2	—	2	50
Sslóma	600 =	15	50	16	—	15	—	17	—
Proßata 905 schtuk, schtuka		9	—	19	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		3	50	3	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 69 np. hacž 8 hr. 81 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 10 np. hacž 8 hr. 33 np.; rožka wot 5 hr. 85 np. hacž 5 hr. 95 np.; jeczmjeń wot 5 hr. 94 np. hacž 6 hr. 16 np.; wowß wot 5 hr. 10 np. hacž 5 hr. 45 np.

Dražďanske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. družiny 50—54 mk., 2. družiny 45—49, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 47—50 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 40—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 16. měrza: Njewobstajne.

Hypothekski bürow

Emila Frödy w Budyschinje

pschi rybowych wrótkach 10

ma pschezo wěste privatne pjenjesy po $3\frac{1}{2}$—$4\frac{1}{2}$ % wupožčicź. Na hypotheki, herbstwa atd. ßo tež požčži abo wone ßo kupja. Rada a wukasanje ßo darmo dawa.

Trjebany **kuczowy grat** sa dweju konjow ma na pschedań **P. Grabs** na kamjeńtnej haßy 7.

Tśi kołcże pczołow

ßylne a strowe, ßu na pschedań w Stróži pola Hucźiny czo. 26.

Ssuproschna ranza je na pschedań pola Eduarda Forkera w Rakezach.

Drjewowa awkzija.

Pónđelu 19. měrza dopołdnja w 9 hodźinach maja ßo w **Brěsowje** twjerde dołhe hromady na pschessadźowanje pschedawacź.

Handrij Kreczmar.

Ssadowe schtomiki

ßylne wyßoke, pschedawaja ßo dla njedoßahazeho ruma létusche naléczo po jara poniżenych płaczisnach. Jara ßo pschihodźaza składnosćz sa gmejnskich pschedstejiczerjow a kublerjow atd., kotśiż chzedźa pschi pucźach atd. schtomiki ßadźecź.

Ssadowa schtomownja dr. Herrmanna a Wetzki.

Kontor na sadnej bohatej haßy 3.

K pschedstejazemu nalětnemu ßadźenju **Bóschiczanska schtomownja** (pola Njeßwaczidła) strowe a ßylne **ßadowe schtomiki** porucża. Wulki wubjerk. Dobre družiny. Tunje płaczisny. Schtomy ßu wschudże derje rostke a ßo wuwike.

Kedźbu!

Kakowe, runklizowe a wschě druhe **ßymjenja** najlěpscheje družiny ma na pschedań w khlamach na hauensteinskej haßy

sahrodnik **Handrij Pětschka.**

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim revěrje.

Ssrjedu 21. měrza t. l. ma ßo

80 selenych wuležowanych hromadow

sa hnydom **hotowe pjenjesy** na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w Towaczu pschi nowym lěßnym puczu.

W Minakale, 13. měrza 1888.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim hajniskim revěrje** ma ßo **schtwórtk 22. měrza**

31 khójnowych } dołhich hromadow,
12 twjerdych }
25 hromadow khójnoweje sbytneje walczinu,
44 rm. pjeńkow

pod wuměnjenjemi, prjedy awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź. Sapoczatk awkzije ½10 hodźin w drjewnischczu pola Czelchowa.

Tachantske revěrske sarjadnistwo w Sderi, 12. měrza 1888.

Kubasch.

H. R. Teutscher w Budyschinje

33 na kamjeńtnej haßy 33

porucża ßwój wulki sklad prostych khachlow, khachlizu po 12, 15 a 18 np. w wschelakich barbach; wschě družiny khachlowych rokow, pěznych rokow, schamotow atd.

Hermann Beermann

w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy

☛ s napschecza radneje pinzy ☚

porucża ßwój wulki sklad po snatych **jara tunich płaczisnach: czorne a pißane drastne tkaniny,** wobleczenje po 4 mk. 80 np., hacž k najczežschim czežkożidźanym **njewjesczinskim wobleczenjam** po 25 mk., **ßukno** a **buxkin** po 1 mk. 90 np., **kruwjaze** a **konjaze deki** po $3\frac{3}{4}$ mk., $\frac{7}{4}$ **wolmjane tkaniny k ßuknjam** po 30 np., **lama** po 60 np., **möblowy damast,** dwójzyschěroki po 70 np., **kožojte ßukno** po 45 np., **barchent k koschlam** po 18 np., **tkaniny k poßleschczam** po 20 np., **wupjerki** po 28 np., **płat** a wschelake druhe wězy.

Sa schwalcze, krawzow a ßedkarjow ßu płaczisny poniżene.

Hermann Beermann

na snutskownej lawskej haßy.

Tkaniny k poßleschczam, wupjerki, möblowy köper, drastny katun, módroczischcź w nowych mustrach pschedawa tunjo **M. Gottwald** na mjaßowym torhoschczu 11.

Tutón hermank w budźe njepschedawam, ale w khlamach pschi **mjaßowym torhoschczu 11** pódla konditora Müllera.

Najwjetschi sklad w Budyschinje!

Zylindrowe a filzowe klobuki

we wschěch modnych formach a barbach po **spodźiwnje tunich płaczisnach.**

Konfirmandske klobuki

jenož w dobrych kajkoscżach hižo po 2 mk.

Hugo Lehmann na bohatej haßy 22.

Konfirmandske klobuki,

czapki, teho runja nowe **nalětnje** a **létnje czapki, dźěłaczerske czapki** po 1 mk. pola

Rinki na žitnej haßy 5.

Rjane jenolětne **khójnowe rostliny** ßu na pschedań na Sderjanskim revěrje.

Wschě družiny

pólnych, kučnych, warjenskich a kwětkowych **ßymjenjow** kaž tež Rigaske, Pernawske a schlesynske **lane ßymjo** porucža saßo dobroczíwemu wobkedźbowanju

Robert Binner,
ßymjenjownja w Rakezach.

Dürrenbergsku warnu ßól
Dürrenbergsku skótnu ßól
(kotraž je, kaž je snate, najlěpscha)
porucža najtuńscho

Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Khofej

w czíscżeßkodźazych družinach hischcże se stareho składa, punt po 100 hacž 180 np.,

póndźelu a schtwórtk czerstwy paleny
po 120 hacž 200 np.
porucža
J. G. Klingst Nachf.
na bohatej haßy 16.

Wulke rósynki

poručžataj tunjo

Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haßy.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje družiny porucža

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczísnach.

Khofej

w wulkim wubjerku
paleny a njepaleny
porucža po tunich płaczísnach
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Khofej

ßyry punt po 90—160 np.,
paleny „ „ 120—200 „
porucža **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucža
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Khofej

ßyry punt po 100 np.
paleny „ „ 120 np.
porucža w czíscżeßkodźazych družinach
A. Herrmann w Budestezach.

Pschedawarnja mužazeje a hólczazeje drasty a ßukna

na bohatej haßy 14 **Maxa Wolffa** na bohatej haßy 14

porucža k naléczu ßwój wulki skład hotowych

wobleczenjow, létnich swjerschnikow, pjeslow, ßuknjow, kholowow a lazow,

wobleczenja sa konfirmandow

s dobrych czístowołmjanych tkaninow schite.

Hólczaze wobleczenja jednore hacž na najwoßebnische.

Sswój wulki skład **ßukna** a **tkaninow** se wschěmi nowoscżemi dobroczíwemu wobkedźbowanju poručam. Wobleczenja po měrje ßo sa najkrótschi czaß po najtunischich płaczísnach derje seschija.

Max Wolff na bohatej haßy 14.

Stupnje a schkórnje sa konfirmandow,

teho runja wulki skład schkórnjow a schkórniczkow sa mužskich, czrije sa žony wyßoke a nische, wuhornjene schkórnje sa dźěczi, stupnje sa dźěczi, rosety sa bal, sakkadne póduschе, wiksu, mas atd. po jara tunich płaczísnach w dobrej a trajnej tworje porucža

Handrij Barcz, schewski mischtr w mjaßowych jědkach 3.

Sa czerpjaze nohi ßo czrije po měrje derje dźěkaja.

W. Udich

10 na bohatej haßy 10

ßwój wulki skład hotoweje **mužazeje, hólczazeje** a **dźěczazeje drasty** s najmodnischich tkaninow a po modnym rěsu porucža a khwatne poßkuženje po najtunischich płaczísnach lubi.

Po měrje ßo drasta rucže a derje schije. Wulki skład drasty do dźěka.

Dokelž ßu ßo khofejowe płaczísny saßo ponižike, poručam wot nětka saßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.
w snatych dobrych a derjeßkodźazych kajkoscżach.
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Jurij Balten w Wojerezach

na torhoschczu czíßko 23

kolonialne, winowe, barbowe, tobakowe a zigarowe khlamy

destilazija

porucža ßwojim cześcżenym ßerbskim wotebjerarjam:

khofej njepaleny wot 100—150 np.,
khofej paleny „ 110—220 np.,
zokor zyty a drobny po najtuńschich płaczísnach,
pczokazy zokor punt 34 np.,
rósynki wulke a małe, kaž tež wschitke druhe wězy k pjecżenju w czerstwej tworje,

najlěpsche ßuche drožđže,

jejkowu barbiczku saßo wubjernje rjanu,
likěry, dobre a jednore **paleny** po mózno tunich płaczísnach.

Winowy skład.

S dobom poručam ßwój hoscżenz **„Zum glodenen Anker“** w ßamym domje.

Syrop

punt po 12—40 np. porucža
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Hollandske jerje

wulke tučne ryby
po 4 np. porucža
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Jerje

po 3, 4, 5 a 6 np.
porucža
A. Herrmann w Budestezach.

Jerje

wulke a derje ßkodźaze
porucža po 4 np.
Hermann Lemke
na jerjowej haßy 3.

Zokor k pjecżenju

zyty a mlěty

poručataj po najtuńschich płaczísnach

Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haßy.

Jerje

wulke a małe, rjane tučne ryby, mandl po 40 np., tak dołho hacž doßahaju, porucža

Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Stary Nordhausenski palenz

bleschu po 80 np.,

stary žitny palenz

bleschu po 70 np.
porucža jako něschto jara płaczísny hódne **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Hnězdne jeja.

Tak wjele ßo pytaze **porzelanowe hnězdne jeja** ßu saßo doschke a ßo tunjo poručeja wot

Rudolpha Wilhelma
na ßerbskej haßy 16.

Würzburgske

runklizowe ßymjo

porucža **Carl Noack**
na žitnej haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczísnach

mechanisku pschadownju w Hajnizach.

Hamburgsko-amerikanske paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parokódźna jězba
s **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
s **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
je **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
s **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiskeje**
měßacżnje 3 krócz,
s **Hamburga** do **Mexika**
měßacżnje 1 ras.

Towarstwowe pósliske parne kódźe podawaju wubjernu jědź a pschihódnu pucżowansku składnosć sa kajutowych a bjeskubjowych pucżowarjow.

Dalsche wukasanje dawa **No. 797**
Carl Meisel w Budyschinje.

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

a w ßadarskej a sahrodniskej schuli, s njej sjenoczenej, ßo **póndżelu 9. haprleje 1888** nowy wuczbny kurß sapoczynje. Wscho dalsche je pola direktora **Bruggera** nashonicz.

C. Marschner

korczma pschi ßerbskej katholskej zyrkwi

ßo dobroczinwemu wobkedżbowanju porucza.

Czopke a symne **jędże**, każ tez **khofej** w kóżdym czaßu.

K pschedstejazym jutram poruczam rjanu **pscheńczny muku** snateje dobroscze po ßlędowazych płaczisnach:

1 stary hachtel 1. druzziny po 95 np.,
1 = = 2. = = 75 =
1 = = 3. = = 60 =

Handrij Schuba w Delnjej Hórzy.

Pschedeschczniki

k konfirmaziskim daram ßo hodżaze po tunich płaczisnach porucza

Eduard Schulze's ßyn

draschler a pschedeschnikar na bohatej haßy 26 pschi wrotach.

Spěwarske

ßerbske a němske, proscze a nanajwoßobnischo swjasane, **konfirmaziske a jutrowne khartki** w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach porucza **Gustav Rämsch** na bohatej haßy 21.

Skład mojich

żonopowych wudżělkow

w stajnje czerstwej tworje ma knjes **Arno Möckel** w Budyschinje na ßerbskej haßy 13 a móże ßo tam kóżda dżelba po czwizach abo tysach dostacz.

Dokelż mój **żonop** dla jeho czistosce a dla jeho dobreho ßkoda rad wuziwaja, jón wschitkim najnaleznischo poruczam.

S dobom na ßwój skład dobrych sawarjenych **prußnizow**, Ia schwajzarskeho a limburgskeho twarożka, wubjerny jędżny wolij, ff. winowe kißako a kißakowy sprit, każ tez wschě konserwowane warjenja a płody kedżbne czinju.

Curt Crentz

prjedy **A. Ohge & Sohn**

w **Draždżanach** w starym měsczе, żonoparnja a fabrika sa kißako.

Pschepoloženje bydła.

Wot dżeńßniscehо dnja w druhim poskhodże hoseżenza k slotemu ßlónzu na polnóznej dróhy (Nordstraße) s napschecża starych kasarmow bydlu.

W Budyschinje, 14. měrza 1888.

Wobkhodny agent Franz.

Pschepoloženje.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedżenju dawam, so je moja **fabrika sa zokorowe twory** wot 14. měrza na kotolskej haßy czißło 6. Sso rjenje dżakujo sa dowěrjenje, mi hacz dotal w wulkej měrje spożczene, proschu, mi jo tez dale sakhowacz, a poruczam ßo s poczesczowanjom **T. A. Trumpler.**

Ssuche drożdże.

Czerstwe ßuche drożdże, punt po 70 np., proschu pola mje hacz do njedżele Palmarum skasacz. Posdżischo skasane ßu njewěste a drózsche. S poczesczowanjom

Otto Säuberlich w Lasu.

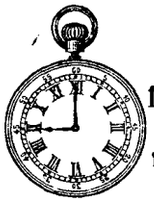

A. Mager

czaßnikar

11 na ßerbskej haßy 11.

Wulki skład wschěch druzzinow **czaßnikow** s dwělětnym rukowanjom.

Porjedżenja ßo, każ je snate, najlěpje a najtunischo wobstaraju.

Karl Vogel

rukajzar.

Czesczenym Sserbam ßwój wulki skład **rukajzow**, tez sa **konfirmandow**, poruczam. Sa trajnu kożu a dobry rěs rukuju. Dale poruczam **schlipsy, ßlě, banty pschе pschetorżk** atd. Wscho jara tunjo.

„Lipa“

změje — da-li Bóh — njedżelu 18. nalětnika popołdnju w 3 hodżinach w Eberweinec hosćencu swoje měsačne posedżenje. Přednošk je přilubjeny. Sobustawy najpřećelnišo přeprošuje

předsydstwo.

Dwaj knjesaj abo schulerjej mózetaj hospodu a jędź dostacz na ßukelnskej haßy 28 po 1 skhodże. Tez ßo tam schicże pschijima.

Jedyn knjes abo jedyn schuler dostanje hospodu na jägerstraße 1 w sadnim domje.

Krawskeho pomoznika pyta krawski mischtr **Ernst Wujta** na swonkownej lawskej haßy czißko 48.

Krawskeho pyta **Khorla Mühlbach**, krawski mischtr w Panjezach pola Porchowa.

Starscha ßerbska holza ßo do jeneho farskeho doma pyta. Dalsche je shonicz w wudawarni Serb. Nowin.

16—17létna ßłużobna holza ßo do jeneho wuczerskeho doma pyta. Dalsche je shonicz w wudawarni Serb. Nowin.

Wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, wolazych, dżěłaczerske ßobotby, straznikow, domske a hródżne dżonki pyta

pschistajaza żona **Heynoldowa.**

Wuczobnika

sa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy pytataj

bratraj Měrschej

pschi żitnych wikach w Budyschinje.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy k jutram wuczobnika s nusnej schulskej wědomoscżu pytam, kotryż ma pschekupsku schulu wopytacz.

Moritz Mjerwa

pschi mjaßnym torhoschczu.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje delikateßowe, kolonialtworowe a winowe khlamy pod pschihódnymi wuměnjenjemi k jutram wuczobnika pytam.

Bernhard Geißler

prjedy **Joh. Wannack**

5 na schulerskej haßy 5.

Hólczez, kotryż chze **tyscherstwo** nawuknucz, móże jutry do wuczby stupicz pola tyscherskeho mischtra **Jana Nyczе** w Hodżiju.

Hólczez, kotryż chze krawstwo nawuknucz, móże do wuczby stupicz pola **Wiczasa** w Njeßwaczidle.

Dżak.

Wschitkim tym, kotsiż ßu mojeho ßyna **Pawola Hanskeho** k poßlednjemu wotpoczinkej pschewodżeli a jeho kaschcz s kwětkowej pychu wupyschili, woßebje pak Rychtarjez, Zidżez a Hilbjenzez ßwójbje, kotrez ßu njebocziczkemu sa czaß jeho żiwjenja wjele dobroty wopokasake a jeho po jeho ßmjercži czesczik, ßwój najwutrobnischi dżak praju.

Handrij Hanski

w Bórku.

Ssobotu 10. měrza je, w wjeßelej wěrje do ßwojeho Knjesa a Sbóżnika, sprawna, ßwěrna ßłużobniza nascheho doma

Marja Hana Hrehorkez mjenowana Hajnkez

s Lěskeje pola Wóßlinka,

mějeczelka kral. sakskeje wulkeje medaille sa dołholětnu ßwěrnu ßłużbu, w 79. lěcze żiwjenja czicho wußka.

Wona je 44 lět naschej ßwójbje, najprjedy 4 lěta w Wóßliczanskim farskim domje a nětko 40 lět tu w Ketlizach w wěrnej pschiwißnosczi a s woprawdżitej ßwědomitej ßwěrnosczu najlěpje ßłużika. Budżemy na nju stajnje s wulkej czesczu spominacz.

W Ketliczanskim farskim domje, 14. měrza 1888.

Rjencz, farar.
Dr. Marczin Rjencz, farar w Wjeleczinje.
Jan Rjenez, diakonus w Ketlizach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 12. **Sobotu 24. měrca 1888.** **Lětnik 47.**

Čežesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedża sa nje na **2. schtwórtlěto 1888** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čji, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćź dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćeni žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płacża na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Wobej komorje sakskeho žejma, kotrejž běschtej dla semrjecża khěžora Wylema žwoje poženbdženja pschetorhnuchej, stej žo 17. měrza saža seschloj. Druha komora najprjódzy sakonjej, wot prěnjeje komory hižo pschijatemu, pschihłoženowasche, po kotrymž žo dań krajneho kulturneho banka poniži. Dokelž je žo prěnja komora sapowjedźiła schulske gmejny pschi nowotwarje abo pschetwarje schulow s pjenježnej pomozu podpjeracź, tež druha komora žwojemu wobsamknjenju, na to žo počzahowazemu, spanucź da. K žiwej debacże dla pschiswolenja pjenjes, sa ministerstwo snutskownych naležnoscżow žo žadaze, dóńdże. Sozialdemokratiski sapóžłanz Bebel žo na to wobcżežowasche, so žo sakoń sa towarstwa pschi sjawnych wólbach s wožebitej wótroscżu pschecżiwo sozialdemokratam, niž pak pschecżiwo druhim politiskim stronam nakožuje. S pschihłoženowanjom komory statny minister s Nostitz-Wallwitz pschida, so žo dla sozialdemokratiskeje agitazije sakoń sa towarstwa napschecżo sozialdemokratam s mikoscżu njeje nakožowacź móhł. Na tym pak žu sozialdemokratoju žami wina, niz knježerstwo. Hdyž žebi wojerske towarstwo nadawk staji, kralej a khěžorej žwěru sakhowacź, žo tajke towarstwo njemóże na tón žamy stopjeń stajicź kaž sozialdemokratoju, kotsiž sjawnje praja, so republiku sastupuja, do žaneho Boha njewěrja a so chzedża wschón nětczischi porjad powróćicź. W tu khwilu drje sozialdemokratoju zyrkej a wjerchow na pokoj wostaja, sa to pak čim bóle khudych a bohatych na žo schcźuwaja. Tak dołho hacź žo to stanje, njemóże knježerstwo napschecżo sozialdemokratam sakoń kahodnje nakožecź. — Kaž hižo w pschedkhadźazym poženbdženju, je druha komora namjet finanzneje deputazije, twar Budyško-Rakecżanskeje a Kamjeńsko-Halschtrowskeje želesniży poruczazy, twjerdże pschijała a sa prěnschu 1,070,250 hriwnow a sa poslednischu 1,855,250 hriwnow pschiswoliła. Nětko ma hischcże prěnja komora rosžudźaze žkowo wo twarje tejule želesnizow prajicź. Móže žo na to liczicź, so budże wona w tejle naležnoscźi s jena s wobsamknjenjom druheje komory. — Petiziju, poniženje abo sběhnjenje ležomnostneho dawka žadazu, druha komora sacźižnu. — Prěnja komora je runje kaž hižo druha sakońske namjety, prawa nastupaze, kotrež maja krajne wustawy sa duchakhorych, pschijała a teho runja nowemu sakonjej, na hromadźekkadźenje ležomnoscżow žo počzahowazemu, pschihłoženowała. Towarstwu sa snutskowne mišionstwo je žo 100,000 hriwnow podpjery k sakoženju wustawa sa cžerpjazych na padawu khoroscź pschiswoliła.

— Pjatk 16. měrza žu cžeko khěžora Wylema s Barlina do Charlottenburgskeho hroda pschewjesli. Hischcże ženje drje ludowa lubosćź a žalosćź pschi pohrjebje jeneho wjerćha tak pschemózazy swonkowny wuras pokasała njeje, kaž na dnju, hdźež prěnjeho němskeho khěžora k wěcznemu statokej pschepodachu. Domy, nimo kotrychž pohrjebny cžah cżehnjesche, běchu wot delka hacź k tšesche horje cżornje wudebjene, a s kóždeho doma žo cżorne khorhoje smahowachu. Pschihladowarjo, cżornu drastu wobleczeni, kotsiž balkony pjelnjachu abo po pjecź rjadach do wyšoka s woknami dele na cżah hladachu, khutny kharakter powyschichu. Schěroka dróha „pod lipami“ se žwojimi žarowanskimi podstołpami, wulkimi baldachinskimi dobycźerskimi wrotami, s pletwami, s cżornymi schlewjerjemi wobwitymi, a se stołpami, na kotrychž žo w pónwjach žmoła palesche, zusobny, cźěmny napohlad podawasche. Drósy, po kotrymajž žo jěsdźi, běschtej prósnej, jena běsche schěra, naha; druha, po kotrejž pohrjebny cżah dźěsche, bě se jelenymi schmrěkowymi a jědlowymi hakosami pomjetana ... běsche, kaž so byschtej tu wěra a njewěra pschedstajenej bykej, prěnscha, kotraž semrjetemu pucź do niczeho pokasuje, druha, kotraž w wěcznje mkódnej nadźiji pucź k wěcznemu žiwjenju widźi. Pucź sa pěschkow pschi khěžach bě s murjemi cżłowjekow sastajeny. Pod pschemózazym, sacźischcżazym knjejstwom cżorneje barby bě tež napohlad khěžow a hrodow płowy, schěry a srudny. Hdyž salwy pschipowjedźichu, so je Boża žkužba w Božim domje wobsamknjena, bjes zykej, nježměrnje wulkej roshorjenej ludowej hromadże s jenym dobom cźischina, žwjatocżne mjelczenje, nasta, a jenož sarżaze wotsynki swonow běchu žkyschecź. Napjatosćź, wotcżakanje a srudna khutnosćź bě na wschěch wobliczach. Najprjódzy pschińdźechu po eskadronach a bataillonach sastupjerjo žarowazeho wójska s khorhojemi a pólnymi znamjenjemi, gardydragunarjo, ulanojo, kěražyrojo, grenaděrojo, fysilěrojo, kralowi grenaděrojo, 12 kanonow a srótni hordźi jěsdni na kražnych konjach lohkeho twara a wulkeje grazije po stupje. So žo pycha žarowanskeho cżaha zyle njepokaże, bě hižo na dołhim prědnim cżahu psched kaschczom sesnacź. Helmy se skotymi workami drje žo błyskotachu, tola rjane uniformy běchu s mantlemi wodźete. Khěžorske wjedro bě wuwostało, pschi tym bě 11 gradow symy. Dokelž wojakam lodojtu symu mrěcź dacź njemózachu, pišana pycha uniformow, najbóle błyschcżaty napohlad, kotryž by cżah měk, skhowana wosta. Dźiwajo na symu, kotraž žo pschi žwobodnym hibanju skerje snježe, běchu wojakam wotpuschczili, niz po runych rjadach hicź; psches to pak žo cżahowa khutnosćź wjele pomjeńschi. Po stupje hicź tež wojakam s zyła mózno njebě, dokelž žo to se synkami žarowanskeho marscha sjenocźicź njeda. Hdyž žo kralowski cżělny wós bliżesche, psches pschihladowarjow bolostne storhnjenje a žylne tschaženje dźěsche. Kóždy žwojej woczi hnuty na kaschcź, s cźerwjeno-židźanym žomotom wodźetym, skoži, w kotrymž žo lubowany semrjety khěžor khowasche. Skoty kschiž, skoty rycźerski helm s cżorno-běłym khochołom na kaschczu leżeschtej. Schtyrjo generalojo, rycźerjo rjada cżorneho worka, kónzy cźěkoweho ruba njeżechu. Skotobrokatny baldachin na poskoczenych žerdźach dwanacżo general-majorojo džeržachu. Hnydom sa kaschczom dźěsche žam krónprynz Wylem, blěde wobliczo bolostnje

k kaschćejej pschiwobrocžo. Prawiza žo mjecža džerželesche. Powschitkownje srudne saczucža sbudželesche, so wschě te woßoby, kotrež běchu khěžorej Wylemej sa cžaß jeho žiwjenja najbliščho stake, w cžahu njeběchu: khěžorka Auguſta, wjerch Bismark, Moltka a khěžorowy lěkař Lauer. Běsche to na jenym boku dopokasmo, kak bě khěžorowa žmjercž tute woßoby sapschimnuła, jich njepschitomnoſcž na druhej stronje pak na to dopominasche, so žu žo ſ khěžorom też jeho radžiczeljo ſestarili a seschědžiwili, kotrychž mkodostna džěkanska móz je nam jich wyßoku starobu sabycž dała. Najbóle žo srudnuschke myßle psches to pohnuchu, so bě cžežka khorosca khěžora Friedricha nusowała, žo pohrjebneho cžaha sdalicž. K krónprynzej Wylemej žo prynz Heinrich, belgiſki, ſakſki a rumunſki kral pschisamknuchu. Sa tutymi džěsche wjazy hacž sto wjerchow a prynzow. Wotdželenje wojakow cžah wobsamknu. Hdyž cžah nimo khěžorſkeho hroda pschińdže, žo w woknje khěžorka, cžornu drastu swoblekana, pokasa a se žylſowatymaj wocžomaj wós nimo jěcž widželesche. W alleji dobycža wjerchojo do wosow stupichu a žo hnydom do Charlottenburga dowjesechu. Hacž do tehole městna Barliſke wojerſke a druhe towarſtwa se schpalerom stejachu, na dalſchim pucžu do Charlottenburga žo to psches aktiwne wójſko sta. Hdyž cžah k Charlottenburgſkemu hrodej dóńdže, pschi woknje khěžor Friedrich stejesche, kotryž žebi cžasto žylſy ſ wocžow trějesche, widžecž; ſ boka njeho bě khěžorka Viktoria. Cžělny cžah žo do cžicheho parka Charlottenburgſkeho hroda k mauſolejej winu, hdžej běchu hižo najbliščhi ſ khěžorſkeje žwójby pschitomni. Wyſchſchi dwórſki prědar dr. Kögel mějesche w mauſoleju hiſchcže krótke prědowanje a nad kaſchcžom, nakhwilnje do pschedſale ſtajenym, poßlednje žohnowanje praji. Na to wojazy ſe 101krócžnym wutſělenjom morwemu khěžorej poßlednju cžeſcž wopokasachu. W mauſoleju běchu krónprynz Wylem, prynz Heinrich a wjerchojo pschitomni, ſ kotrychž žo hiſchcže w póſdnej hodžinje džěl wot khěžora Friedricha k powitanju pschija.

— Derjeměcže khěžora Friedricha je poßledni tydžeń jara ſpokojaze byko. Kaſchel, na kotryž je dołho cžerpił, je zyle pscheſtał. Lěkař Mackenzie žo twjerdže nadžija, ſo budže mózno, khěžorej hiſchcže na wjele lět žiwjenje ſakhowacž.

— Khěžor Friedrich je pschedžydu generalneho ſtaba, hrabju Blumenthala, ſa generalneho pólneho marſchala pomjenował. Khěžor je jemu žwoje žamßne żeſko ſ próſtwu pschepodał, ſo by jo tak dołho trjebał, doniž ſa njeho nowe wudželane njeje. Hrabja ſ Blumenthal, kotryž nad ſchtwórtym armeekorpſom roskasuje, je najſtarſchi němſki komanděrowazy general.

— Khěžorſtwowemu a pruſkemu krajnemu žejmej je poßokſtwo dóſchko, ſo khěžor džiwajo na žwoju khorosc̆ nětkole na wuſtawu pschiſßahacž njemóže. Khěžor lubi, ſo budže po pucžach žwojeho žławneho nana khodžicž, a ſo budže wottyknjeny kónz jeho prózowanja ſboże a derjeměcže wótzneho kraja. Sswědomicže kedžbujo na poſtajenja wuſtawy a prawa krónу ſakhowajo žo wón nadžija, ſ dowěrniwym žobuſkutkowanjom ludowych ſaſtupjerjow tuto wotmyßlenje ſ Bożej pomozu k ſbožu wótzneho kraja dozwicž.

Awſtrija. Awſtriſki miniſter wójny, hrabja Bylandt, je pjecža khorowatoſcže dla žwoje ſaſtojnſtwo ſłożił. Na jeho měſto je žo pólny bróńſki miſchtr Bauer powołał.

Franzowſka. Franzowſke knježerſtwo ma něhduſcheho wójnſkeho miniſtra, generała Boulangera, ſa ſtraſchneho cžłowjeka. Boja žo, ſo móht knježerſtwo na žo ſtorhnucž a žo roskaſowarja nad Franzowſkej ſcžinicž. Tejele pschicžiny dla bě žo też Boulangerej ſakasało, do Pariſa pſchikhadžecž. Boulanger pak je njedžiwajo ſakaſnje wospjet pschedrascženy w Pariſu pobył, hdžej w nowſchim cžaßu ſa žwoje pjenjesy nowiny „La Cocarde“ wudawacž dawa. Duž je jeho knježerſtwo wot jeho komanda wotžadžiło a jeho do njeaktiwnoſcže ſtajiło. Tutón podawk je w Franzowſkej wulke džiwanje ſbudził. W deputěrtſkej komorje žebi bonapartiſtiſki ſapóßłanz Caſſagnak wot knježerſtwa wujaßnjenje žadasche, cžeho dla žu Boulangera wotžadžili. Pschi tym Caſſagnak knježerſtwo hanjesche a jemu porokowasche, ſo žu Boulangera ſe ſłużby puſchcžili, dokelž je žebi to němſke knježerſtwo žadało. So to wěrno njeje, Caſſagnak žam najlěpje wě. Tola wón knježerſtwo teho winuje, dokelž franzowſki lud bórzy kózde miniſterſtwo powróczi, kotrež je Němzam k woli abo ſ nimi pscheczelſtwo džerži. A na to džě pschiwißowarjo monarchiſtiſkich stronow džěłaju. Woni žo prózuja, kózde republikanſke miniſterſtwo ſkerje a lěpje powróczicž, ſo by lud republiku ſkónczinje žytu dostał a ſa khěžorom abo kralom žadał. Kajki kónz hiſchcže Boulangerowa naležnoſcž wosmje, schtó móht to pschi njewobſtajnej ſmyßlnoſczi Franzowſow do prědka prajicž. Prěcž žo njehodži, ſo ma Boulanger bjes franzowſkim ludom wjele pschiwißowarjow. Pschi bliščhich wólbach chzedža cži Boulangera jako ſapóßłanza do deputěrtſkeje komory wuſwolicž.

Bołharſka. Sultanowe ſakrocženje pschecžiwo Koburgſkemu prynzej zyle bjes wuſpěcha wostało njeje. W Bołharſkej žo mucžicž pocžina. Duchowni, kotſiž žu ſtajnje na ruſkej stronje ſtali, lud ſ klětkow ſjawnje napominaju, ſo by žo Koburgſkemu prynzej ſpjecžował. A duchowni hłuchim njepreduja. W Trnje, hdžež chzyſche polizija duchowneho ſajecž, wobydlerſtwo duchowneho ſakituſche. K temu pschińdže, ſo žu jeneho ſ najważniſchich pschiwißowarjow a podpjerarjow nětcžiſcheho knježerſtwa, brigadneho komandanta Popowa, a jeho žwaka Bonewa ſajeli. Jeju winuja, ſo ſtaj ſ pokładnizy 1. regimenta wjercha Alexandra 40—50,000 frankow pschekſchiwikoj. Psches tajke podawki knježerſtwowa ſtrona wschu nahladnoſcž bjes ludom ſhubjuje, schtož je, žo roſumi, ſa wotpohlady ruſkopscheczelneje strony jara wuſpěſchne,

---

Bohacžk a jehline wucho.

(Pokracžowanje.)

Bjes tym bě žo hodowny cžaß pschibližił a bożodžěſcžowy hermank bě žo ſapocžał. Humpak po ſwucženym waſchnju nimo budow khodžesche, ani na wuſtajene twory ani na pschedawarjow njekedžbujo. Hacž runje jeho, kotryž bě ſa jara bohaty ſnaty, najpscheczelniſcho a najnaležniſcho proſchachu, ſo by něſchto wotkupił, wón tola na to njepoßłuchasche. Humpak hakle ros wokoło žo pohlada, hdyž holczka pódla njeho wjeßle ſajuſka. Wón teho žameho hólza psched jenej budu ſtejazeho wuhlada, kotryž bě žwoju pomaſku ſ wróblemi džělił a kózde ranje nimo Humpakoweho doma do ſchule khodžesche. Něhdže džewjeczětny hólczez žwoju žotſicžku na ruzy njeßesche, to žame džěczo, kotremuž bě Humpak ras toleř darił. Kaž žo ſdasche, rukajzy, w kotrymajž holczžynej ruczžy tczeſchtej, hólczezej žłuſcheſchtej, kotrehož njeſawodženej ruzy bě ſyma módroczerwjenej ſbarbika. Džěſczowe czěło bě do ſtareho ſaßmahnjeneho rubiſchcža ſawalene, ſo by ſymu njemrěło. Hólczez pak bě ſa to czim lohſcho ſwoblekany, tola wón po ſdaczu krutu ſymu runje jara njeczujeſche. Pódla khudobnje drascženeho pachoła bě knjes Humpak w žwojim drohim kožuſche, bramatej cžapzy a pjelzowanymaj rukajzomaj kaž woprawdžita ſyma pódla lohkeho lěcža.

Hanka bě ſajuſkała, wuhladawſchi dołhu rjadu rjanych pópow, kotrež běchu na ſchnórku prěki psches budu ſcžehnjenu, ſpowſchane a khutnje do ſymneho powětra hladachu.

„Niz wěrno?“ hólczez praji, žotſicžku na rukomaj wyſche ſcžahujo, „to žu rjane pópki? Tola ſa Tebje žu wone pſchewulke, moja Hanka. Ty też njewěſch ſ nimi wobthadžecž. Ani jenu hodžinu tajka pópka bjes rosraženeho woblicža w Twojimaj rukomaj wostała njeby. Nó, wobhladuj žebi je jenož do žyteje wole. To maſch darmo, a moja ruka hiſchcže Tebje khwilku ſnjeße.“

Hdyž hólczez dale džěſche, Hanka ruczžy žodajo ſa pópkami wupſcheſcžerasche a ſ hłožom wołasche. „Směrom“, bratr pſchikasa, „dyrbiſch pěkna bycž. Hanka, a njeßměſch ſa wſchěm žadacž, ſchtož wocži widžitej. Hewak dyrbju Tebje domoj donjesc̆. Hlaj, druhe make džěczi też njeſchkrěcža, hdyž hnydom njedoſtanu, ſchtož bychu rad měle.“

Pschi tym žo hólz niz bjes prózy k ſemi ſkhili, ſo by kuſk khlěba ſběhnuł, ſ kotrehož pjerſchcž wutrě a jón potom na rózk jeneho hermanſkeho kaſchcža położi. „Tam móže žebi jón hłódny ptaczk wſacž“, wón k žwojej žotſicžzy praji, „a žo ſ nim žyty najesc̆. Hej, cžeta, cžeta!“ wón wótſje ſa jenej kupowarku wokaſche. „Wy džě žwoju ſchtrykowanu móſcheń ſhubicže.“ Zónka žo ſpłóſchiła wohlada a cžežku móſcheń, k ſemi panjenu, rucže ſběhnu, pschikiwnu ſprawnemu hólzej khwatniwy džak a žo bjes ludom ſhubi. S wjeßelym wobliczom hólz k bliščhej budže ſtupi, w kotrejž běchu rósynkate mužiki a žónki wuſtajene.

„Pachoł je ſprawny“, Humpak pſchi žebi praji, „to džeńßniſchi džeń ſ rědka namakaſch; duž mje to cžim bóle wjeßeli. So je jemu kuſk khlěba hódž, je teho runja dobre ſnamjo. Nó, džěſcži niczo psches to njemóżetej, ſo ſtaj mje jeju ſtarſchej ſa nahrabnika wuwołałoj.“

Po tutym rosrěczenju ſe žobu Humpak rjanu pópku a wulki póprjanz kupi. Prěńſchu wón Hanzy do ruki ſtókži a poßledniſchi wón jejnemu noſcherjej da, kotremuž ſ dobom žlěborny toleř do ſaka tuknu. Khwilu žo daricžel nad wjeßelej pschekhwapnoſcži hólza, wot njeho wobdarjeneho, radowaſche, kotremuž žwětłe žylſy w wocžomaj ſtejachu, a potom žo wón wotžali. Hdyž Humpak naſajtra rano trubku kurjo ſ woknom won hladaſche, drjewarjowy žyn do ſchule

nimo duzy poniżnje ßwoju cžapku pšcheđ bohacžkom sejmowasche, a tutón ßo sa postrow s hłowu pšeceželnje kiwajo podžakowa.

„Michale!" Humpak na ßwojeho ßłużobnika sawoła, „běž sa tamnym hólzom, kotryž ßwoje schulske wězy pod pažu njeße, a praschej ßo jeho sa mjenom a wobydlenjom jeho starscheju. Wonaj dyrbitaj drjewo rosrubacž, kotrež mi jutsje pschiwjesu. Njejstaj drje ßebi to wo mnje saßłużiłoj", Humpak pschi ßebi dale rěcžesche, „tola ßwojeho sprawneho ßynka dla dyrbitaj dźěło dostacž."

Bliščhi dźeń mějesche Humpak doscž składnoscže ßo wutrajnoscži hólzoweju starscheju nadźiwacž, kotrajž hodźiny dołho bjes pschestacža drjewo rěsaschtaj. Hacž do schulskeho cžaßa Gusta, drjewarjowy ßynk, ßwojej macžeri rěsacž pomhasche, bjes tym so nan rosrubane schcžěpy roskałasche. Hacž runje bě trochu syma, Hanka saßo w schwindže ßedźesche, tola město s hornczkom a łžiczku se ßwojej pópku hrajkasche.

W dźeßacžich hodźinach dopołdnja Humpakowy ßłużobnik drjewo-rubarjam wulku hornczanu khanu s dobrym cžopłym piwom a někotre zakty pschinjeße. S kajkej radoscžu ßo njenadźity dar pschija! Poßłuchazy bohacžk ludźom jich appetit sawidźesche, s kotrymž woni schalku po schalzy wupichu a kulku sa kulku sjědźichu. Najprjódzy macž ßwoju dźowku w schwindže se schalku cžopłeho piwa a s kulku zakty sastara, schtož ßebi dźěcžo woboje wótsje mlaskajo ßłodźicž dawasche.

„Dyrbimy dźě žehliwe wuhle na hłowu ßwojich njepschecželow hromadźecž", Humpak spokojom praji. „Chzył rad wjedźecž, hacž ma mje drjewarka hischcže pschezo sa skupeho cžłowjeka?"

So bychu ßo wuhle bóle žehliše, Humpak drjeworubazymaj mandźelskimaj hromadu skory a tschěskow dari, kotraž po dokonjanym dźěle sbytna wosta a ßo hewak do domu teho donjeße, kotremuž drjewo ßłuscha.

Hodownicžku Humpakowi cželadni ßwoju msdu a rjane dary k Božemu dźěscžu dostachu. Hewak w bohacžkowym žiwjenju žane pscheměnjenje njesastupi, khiba so město khlěba, zakty a tykanza rósynkaty kołacž na blidže stejesche a so Humpak něschto schkleńzow wina wjazy hacž hewak wupi.

Hinak běsche pola khudeho drjewarja. W jeho jenicžkej stwicžzy w dworje pschi semi ßo selena jědlenka ßwěcžesche, wokoło kotrejež mali a wulzy ludźo wjeßele juskachu. Rybakowa bě ßwojemu mužej pok punta najtuńscheho tobaka k kurjenju, maku hlinjanu trubku s grocžanym wěcžkom, pakcžik sapałkow, por wołmjaneju narukajzow a bleschu piwa wobradźika; muž pak ßwojej mandźelskej nowu njedźelsku khapu a póprjanzowu wutrobu. Gusta bě por nowych rukajzow, pjera a schěscž listnow papjery dostał; Hanzy bě Boże dźěcžo jako towarscha sa jejnu pópku muzika a kopu worjechow wobradźiło. Woßuschk sa schtyri nowe ßlěborne, kotryž ßo woßrjedź tejele kraßnoscže pokasowasche, bě sa zyku ßwójbu jako pschidawk k khofejej sa wjecžor prénjeho ßwjateho dnja postajeny.

Bohacžk Humpak bě potajny, ßłyschazy a widźazy ßwědk tehole wjeßeleho wobradźenja. Wón nětkole ßwoje stejnischcžo pschi woknje wopuschcži, so by dwě nowej žahlej wuhle, mjenujzy dwaj ßlěbornaj tolerjej na swonkownu schěroku klinku stwinych durjow położik. Wo nje saklepawschi wón do wjecžorneje cžmowoty cžeknu.

„To je saßo dobry knjes Humpak był!" Rybakowa sawoła, sběrajo tolerjej, kotrejž běschtej pschi wocžinjenju durjow s klinki panukej. „Bóh luby knjes njech jeho sa to tyßaz krócž na cžěle a na duschi žohnuje."

„Hamjeń!" drjewar wobsamknu a pjenjesaj do kapsy tyknu.

To běsche sa dołhi cžaß prénje hodowne wjeßele sa bohateho Humpaka, a kak tunje wone běsche!

„Hejda, hólcže!" Humpak po nowym lěcže Rybakez Gustu, do schule duzeho, wołasche, „praj twojemu nanej, so by jutsje saßo pola mje drjewo kałak."

„Jara derje, najlěpschi knjes Humpako!" poniżnje hólz wotmolwi.

Nasajtra rano Rybakowa s pschewodom ßwojeho ßyna a dźowki, kotraž poßlednischa w korbje na macžerném khribjecže ßedźesche, pschińdže. Muž pak, kotryž piu, ßekeru a kosoł njeßesche, njeběsche Rybak.

„Mój wbohi muž", Rybakowa Humpakowemu ßłużobnikej powjedasche, kotryž ßo po poruczenju ßwojeho knjesa prascheschе, cžeho dla je Rybak sastupnika póßłał, „je ßebi wczera se ßekeru do leweje hwisdźele rubnuł a nětko doma twjerdže leži."

(Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Sserbskeje rěcže móznym katholskim młodźenzam (woßebje s Mahrez pschecželstwa a s Njebjelczanskeje woßady), kiž chzedźa wyschsche rjemjeßka wuknucž abo kiž na wyschsche wucžerńje khodźa, stej s njeboh kanonika Jana Mahrowych wotkasanych pjenjes jutrow t. l. dwě stipendiji wupodacž, na lěto 90 markow jene, wot 150 markow druhe. Napraschowanja s pokasanjom wopißmow njech ßo cžinja w Budyschinje pola tachantskeho konsistorstwa.

— Měßacžnika „Łużica" je 3. cžißło (měrz 1888) wuschło. Wobßah: Z češkeje poesije. VI. Reminiscencija z Tacita. Z noweje knihi Jarosława Vrchlického „Dědictví Tantalovo". (Tantalowe herbstwo. 1888.) Přełożił Adolf Černý. — Słónco, měsac a hwězdy. Syman. — Dundyrholca. Wobraz ze Sarajewa wot Mity Žiwkowića. (Skónčenje.) Přełożił J. P. — Kupała, dźeń swjateho Jana, w Ruskej. Podał A. Žemr-Budyšinski. (Skónčenje.) — Hdźe Słowjana je domizna? E. Holan. — Skhadźowanka serbskich wótčincow. Jurij Libš. — Jan Gelanski, hucony serbski bur. L. — Anka mója roża! Mato Kósyk. — Kotre barby nałožuja so w serbskich ludowych pěsnjach? Rozprawja dr. E. Muka. (Pokračowanje.) — Drobnostka. — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Słowjanske nowinki. — Serbske pismowstwo. — Tricety zapis přinoškow ze strony Serbow za serbski maćičny dom w Budyšinje. — Zapis přinoškow a darow. — Nawěstki.

Se ßerbskeje pcžólnizy. Doscž dołho wotcžakane cžopliśche wjedro njeje pschischko. Ssrjedu 4. měrza běsche drje ßo pola naß hacž na 4° scžopliło, tola to njeje doscž, so móhłe pcžoły wulětowacž. Někotre kołcže ßo pak pschi tajkej ßnadnej cžopłocže s mozu wudobywachu — nusa njesnaje žanych mjesow! Te pcžołki, kotrež běchu ßo wunjerjedźili, hnydom wodu noschachu. Tola mnohe — widźach jich někotre sta — w symnym powětrje a na symnej semi sprostnuchu. Hdyž tajke sejběrasch a dó jstwy wosmjesch, dha bórsy saßo woziwja. Hdyž też kózda ßwój kołcž njenaleczi, dha tola mnohim pśches to žiwjenje sdźerżiśch, a to je runje nětkle w naléczu ważne; wschak ßo praji: w naléczu płacži kózda pcžołka pjenjezk. W miliśchich dnjach sapocžatk měrza je bjes dwěla kózda matka khětro ßylnje lahnuła, cžim hubjeńscho, hdyž po tym tajka syma nastanje, kaž w poßlednich dnjach. Jejka a cžerw trjebaja wjele cžopłoty, dyrbja-li s nich pcžołki nastacž. Teho dla maja pcžoły jejka a cžerw stajnje wohrěwacž. Pschi tak krutej symje pak ßu pcžoły nusowane bóle do cžecža śleścž, dokelž hewak ßame smjersnu. Pśches to wustudnu cžasto jejka a cžerw, kotrež ßu bóle na swonkownych płastach a sapocžnu hnicž. Pśches to nastawa cžasto hrosna pcžólna khorosc, kotrejž hnikž rěkaju. Wona je natykowaza a móje cži twoju zyku pcžólnizu saniczicž. — Hižo poßledni ras pißach, so njedyrbiśch se židkej zyrobu twojim pcžołam w nětcžiśchim cžaßu pomhacž chzycž, ale se sa sachpundowanym mjedom, a nimasch-li ßam žadyn, pojcž abo kup ßebi tajki pola ßwojeho ßußoda. Židka zyroba (zokor abo měd w wodże rosběžany) je wschak zyle dobra. Wona pohnuje matku, so wjele cžerwja nadźěła. Pśches to ßo kołcž bórsy poßylni, ale też wjele trjeba. Tola nětkle njemóżesch hischcže na stajne wjedro liczicž, a pschińdże posdźischo symne wjedro, kaß ßy lětßa nashonił, dyrbjak sastacž ßwoje pcžoły dale se židkej zyrobu napowjecž, a nusa by nětko pschi mnohim cžerwje cžim wjetscha była. Sachpundowany měd pak ßebi bóle k radźi bjeru; kołcž drje ßo s nim tak rucže njepoßylni, ale sa to dlěže wutraje. — Sa tydźeń wjazy wo naléwnich dźěłach w pcžólnizy a wo potrěbnoscžach pcžołow. (Sserbski pcžołař.)

Se Žiczenja. W tudomnej holi bu Fränzelez 13létny ßyn s Huski pśches padnjenje schtoma tak wobschkodźeny, so sa někotre hodźiny wumrje. Pódla teho ßo Hennersdorfez 12létna holza cžežko srani.

S Njeßwacžidła. Sańdźenu ßrjedu rano po 7 hodź. je ßo tudy w knjeżej sahrodże wjazy krócž s morsarja wutsélilo, dokelž bě dalopißna powjescž dójschła, so je wutoru druha komora w Draždźanach twarjenje żelesnizy wot Budyschina pśches Njeßwacžidło do Rakez wobsamkła. My widźimy a też s Draždźan ßłyschimy, so staj naschej ßejmskaj sapóßłanzaj njeskónczńje wjele prózy na to ważiłoj, so byschtej ßo żelesniży wot Budyschina do Rakez a wot Kamjeńza do Halschtrowa pschijakoj a postajiłoj, a so budże twarjenje teju żelesnizow ßo bórsy po jutrach sapocžecž móz. S tajkim ßwěrnym podpjeranjom a spěchowanjom powschitkoweho wużitka staj naschej politiskaj sastupnikaj s naschеje strony jara wulki dźak saßłużiłoj. Teho dla ßo knjesomaj Kerkej a Kokli tudy woßebny dźak praji. Dźak a ßława woběmaj!

S Ketliz. W Wopalenom 13. t. m. popołdnju ludźo, kotriž pschi Łubacže witki rěsachu, cžełko noworodźeneho dźěscża sa korjeń wißajo nadeńdźechu. Kaž ma ßo sa to, je dźěscżowe cžełko tehdy s wulkej wodu pschipkowało było a sa kerki pschi rěcžnym brjosy wißajo wostało. Nadźějomnje ßo bórsy radźi ßurowu mazochu wboheho kurjatka wußlědźicž.

W Wósborku je najstarscha wobydlerka wumrjeła, Justez macž, kiž bě nimale 92 lět stara a kotruž wschitzy ludźo tam cžeścžachu.

S pola. Mokre a tež symne lěta kónzuja mysche; ßuche lěta pak mysche pschisporjeja. Teho dla drje jich lětßa wjele dočakowacź nimamy. Najlěpsche kónzowarje myschi su kóhliźy (skóhliczki) a rubjeżne ptaki. Cźim wjazy ßo kóhlizow a rubjeżnych ptakow skónzuje, cźim wjazy pschisporjenja dostawa ßo myscham. Wjele mjenje paßli a fosfora by ßo trjebało, hdy by ßo mjenje kóhlizow a rubjeżnych ptakow kónzowało. Mózno, so jene abo druhe ratarske towarstwo na tu wěz pokedźbuje a ßo sa powuczenja a nětkajke wużitne naprawy postara. Njesabudźcże!

S Draždźan. Na naschim prěnim lětuschim ßerbskim kemschenju njedźelu Laetare dźerżesche knjes farar lic. theol. Imisch s Hodźija spowjednu wuczbu a k. farar Mrósak s Hrodźischcźa prědowanje. Boża ßkużba bě jara bohacże wopytana a spowjednych ludźi běchmy 224.

S hole. Dołha syma! wjele ßněha! krutu mrós! To je wulke horjo sa nětkotru khudu ßwójbu. Ale hórje hischcże je sa wbohu swěrinu. Nad cźłowjekom, hdyż jeho nusa cźischcźi, ßo skerje hischcże mikoscźiwa wutroba ßmili. Ale wbohe swěrjata w lěßu a na polu ßu khodu stradake, a żana pomoz sa nje njeje. Nětkak hischcże ßo hajnizy sa ßorny staraju, kotrymż na wěstych městnach pizu ßypaju. Ale pschi woschkrucże, kajkiż ßmy wospjet měli, ßorny do tajkeho městna ani njedóńdu, khiba=li so s husteho wyßokeho lěßa njepschińdu. Psches polo ßorna pschi woschkrucże daleko njepschińdże. Hdyż je ßo ßněh s lodźanej skoru pocźahnuk, ßebi ßorna nohi bórsy tak srani, so ji żiły krwawja; dokelż ju to boli, na knyski stupa, kotrež pak ma tež bórsy bolaze. Potom dale njemóże a leżo sawutli. A wbohe sajazy! Te ßu tak na kósću wuskhnjene, so jich pokny měch na khribjecże njeßesch. Nětkle niczo druhe żracź nimaju, khiba so skoru liscźowych schtomow rymsaju, potom maju tu a tam jehlicźki jaworza; a hdyż niczo druhe wjazy njeje, s hłodom skoru jehlinowych schtomow kußaju. Ale to je poßlenje; sajaz żiwizu njepschetkaze a leżo wostanje. — Hewak tak spkóschike sknadże ßu tak hłódne, so wóndano jedyn mi psched nohomaj sorno sběże. Tež wbohe schkórzy lědma lětaju. Jedyn bur je wóndano na drósy schkowroncźka s ruku popanuł a jeho ßobu do města wsak, hdyż jeho w jenej ßwójbje hischcże dźenßa maju; hdyż ßo scźopli, chzedźa jeho puschcźicź. — Pschińdź, naléczo!

S Wojerez. Pruske hornjołużiske krajne stawy w Shorjelzu ßu w ßwojim cźaßu pschi mandźelskim jubileju krala Wylema 1000 toler a potom pschi wěrowanju krónprynza (nětcźischeho khěżora) Friedricha saßo 1000 toler postajike, kotrychż dań dyrbi kóżde lěto 11. junija a 25. wulkeho rózka ßo wudowam a ßyrotam khudych wojerskich veteranow s pruskeje Hornjeje Łużizy wudźělicź (t. r. tajkich wojakow, kiż ßu 12 lět w wójsku ßkużili, abo kiż ßu po wójnskim pokhodże s cześcu s wójska wustupili, abo kiż ßu sa cźaß wojerskeje ßkużby wumrjeli). Próstwy wo pschipokasanje s tychle pjenjes maju ßo s nusnymi wopißmami do Shorjelza na „Landsteueramt I. Abtheilung“ hacź do 1. meje póßlacź.

— Prusy kowarjo, kiż chzedźa konje kowacź, smeja póndźelu 14. meje 1888 dopołdnja w 9 hodźinach pruhowanje w Shorjelzu. Schtóż chze ßo pruhowacź dacź, ton pósczel 4 njedźele do cźaßa ßwoje narodne wopißmo a móżne wobßwědczenja dostateje wustojnosće, każ 10 markow pruhowanskich pjenjes do Shorjelza knjesej „Major a. D. von Schmidt, Görlitz, Gartenstraße 17“, kotryż potom na pruhowanje powoła.

W Strowizach bě ßo njedawno brózeń wotpalika. Wobßedźer winowasche podrużneho, a podrużny winowasche wobßedźerja, so je woheń sakożik: a nimale budżeschtaj wobaj ßedźecź dyrbjakoj. Dha pschińdże w prawy cźaß polizaj, kiż pschepytowazemu ßudnikej wosjewi, so je woprawski sapaleŕ wußlédźeny a ßadźeny nětkajki zusy dundak. Tak běschtaj tamnaj ßwobodnaj. (Br. Z.)

Přilopk.

* Se Židowa. Wóndano běchu tu hischcże posdże w nozy w korczmje „k jelenjej“ hoscźo. Bjes nimi běsche tež jedyn kótkaŕ, w Dobruschi bydlazy, kotryż wschelake njewuschnosće cźinjesche. Bjes druhim wón se stołom nimo lampy nad billardom machasche, so ßo bojachu, so lampu rosrasy. Dokelż se ßwojim njedocźinstwom njepschesta, jeho skónczńje won cźißnuchu. Bórsy sa nim dźěkacźeŕ Hilbjenz, kotryż bě teho runja w korczmje byk, domoj dźěsche. Tuteho kótkaŕ, s njemdroscźu ßo pyrjo, so běchu jeho s jelenja won schmórnuli, na haßy nadpadże a jeho s nożom wot sady hłuboko pod łopatku kló. Rana ßo sda straschna bycź. Hilbjenz ma wulku bolosćz wutracź a jenu ruku s zyła wjazy hibacź njemóże. Posdźischo běchu tež dweju kótkarjoweju pschecźelow s jelenja won cźißli. Taj ßo na to pod hrodom do Schołcźiz korczmy podaschtaj a tam sa něhdże 2 mk. palenza a piwa wupischtaj. Skónczńje chzyschtaj ßo, worcźisnu njesapkacźiwschi, wotßalicź. Hdyż jeju korczmaŕ nochzysche bjes sapkacźenja won puschcźicź, jedyn s njeju, jedyn monter, korczmarjej hrożesche, so kóżdeho s pistolu satšéli, kiż ßo jemu naschecźo staji. Duż korczmaŕ rucże po żandarma a nózneho strażnika běżesche, kotrajż njemĕrnikow sajeschtaj. Hdyż jeju pschepytachu, pod jeju drastu woprawdże pistolu a noże namakachu. Tele brónje, ßo rosumi, jimaj hnydom wotewsachu. Wobaj njebolakaj, każ tež jeju pschecźel kótkaŕ nětko w jastwje ßedźitaj.

* W Oberherwigsdorfie pola Zitawy podkama wóndano ßurowy wětr wobschĕrnu, na 300 lět staru kruschwinu, kotraż tak mjenowane Gerberske kruschwy njeßesche, a kotraż bě tehdy něhdy wot nana Gerbera na tym kuble ßadźena, kiż hischcże dźenßa Gerberez ßwójbje ßłuscha.

* Psched wczerawschim tydźenja w Plauenje w Vogtlandże jedyn referendar ßwojeho towarscha, 28 lět stareho aßeßora krajneho ßudnistwa, s rapĕrom do kucźika praweho wócźka kló. Sranjenje ßo s dobrej wolu stako njebě a, każ ßo sdasche, tež niczo na ßebi njemějesche. Tež lěkaŕ běsche hnydom k ruzy. Pjatk a hischcże ßobotu dopołdnja běsche ranjenemu zyle derje; potom pak ßo s nim tak pohórschi, so wón póndźelu wjeczor wumrje. Jeho cźěło do Freiberga domoj dowjesechu.

* Na Wódrje (Oder) schkruty du; pschi tym je ßo w Küstrinje nawjecźorny stołp żelesnicźneho mosta ßadźik. Duż cźahi psches móst jĕdźicź njemóża, a paßażĕrojo dyrbja ßo s wobeju stronow do druhich cźahow ßydacź.

* Kruteje symy dla běsche dźěkacźeŕ w Greifenbergu w Pruskej ßwinjo s thlĕwa dó jstwy wsak, hdyż tež pok lěta stare dźěcźo w kolebzy leżesche. Starschej wostajiwschi dźěscźa se jstwy dźěschtaj; ßo sa khwilu dó jstwy wrócźiwschi dźěcźo w womorje leżo nadeńdźeschtaj: ßwinjo běsche dźěscźu ruku, kotraż s kolebki won wißasche, zyle roskußało a dwaj porstaj woteżrako. Hacź ßo lěkarjam radźi dźěscźu żiwjenje sdżerżecź, ßo prascha; roskußana ruka dyrbi ßo jemu wotrěsacź.

* S Königsberga w Narańschej Pruskej 12. t. m. pißachu: S powjescźow, kotrež wczera se wschelakich stron dostachmy, ßo spósnawa, so w naschej wokolnoscźi s wodu na poßlenje hicź pocźina. Pschicźina je wulki ßněh a stajne mjersnjenje. Studnje, kotrež ßu pod hołym njebjom, ßu pak hacź do dna wumjerske, pak maju jenoż telko wody, so ßo na měscże wuczerpacź hodźi. Jenoż studnje w twarjenjach wodu dawaju, każ hewak; ale tale woda s wjetscha ani njedoßaha skót napojicź. Duż ßo s wodu lutuje, schtoż mózno. Teho dla jako napoj sa skót ßněh ßobu wużiwaju; abo woda ßo s blisich rěkow a hatow pschiwożuje. Ratarstwu tež hischcże druhi strach hrosy. Na polach, kotrež wyßoko leża, je wětr wschón ßněh wuduł. Je=li so dale mjersnje, rozka wumjersnje. Tež hewak ßo wschelake srudne powjescże wo naschim ratarstwje ßłyscha.

* Wo żałostnej hruboscźi młodźiny w Hamburgu ßlědowazy podawk ßwědczi. Cźrjódka paczerikich dźěcźi, kotrež buchu dźenßa tydźenja se schule w Barmbecku puschcźene, ßwoju radoscź nad tym, so ßu schulske lěta wotbyłe, na to waschnje wopokasa, so schulske wokna s kamjenjemi rosbichu. Se strony polizije je ßo pschecźiwo nim pschepytowanje sapocźało wotmyßleneho wężywobschkodźenja dla.

* S Nawjecźorneje Pruskeje, pschede wschĕm s krajiny pschi rězy Wißli, ßo jara na bjeskónczńu symu skorźi. Daloko prjedy, hocź ßo Wißla (Weichsel) do Narańscheho Morja wuliwa, ßo tale rěka do dweju rukawow schcźĕpi: nawjecźorny ßo Wißla mjenuje, narańschi Nohata (Nogat). Klin kraja mjes nimaj „das Werder“ rěka. S tehole kraja ßo sańdźene dny pißasche, so tam nětkotre lětdźeßatki ßněh tak s hromadami měli njejßu, każ lětuschu symu; a pschezo hischcże ßo ßněh dże. Nimale żadyn cźah na żelesnizy wjazy w prawym cźaßu njedojędże. Wot Pomorskeje běchu zyły tydźeń wotrěsnjeni. Zyła krajina mjes Marienburgom a Graudenzom je se ßněhom tak sawěta, so 10 dnjom dołho s jeneho města do druheho njemózachu. Druhdy sa zyły dźeń se ßußodnych krajinow ani jedyn cźah njepschijędże. Najhórscheho pak hischcże ßo boja. Hdyż njeßmérne hromady ßněha nahle tacź pócźnu, ßo zyły „Werder“ do njepschewidomneho jĕsora pschemĕni, a nasymne żywy shnija. Runje tajki strach krajej hrosy, hdyż na Wißli schkruty hicź pócźnu, schtoż je ßo w Thornje hižo stako, mjes tym so niże Graudenza łód hischcże krucże ßedźi. Sa nětkotre dny w delnim kraju wulku wodu wocźakowachu. Schto potom? Boja ßo, so budże sapuscźenje hórsche, hacź lěta 1885.

* W zyrkwi w Ssadowje pola Kraloweho Hradza ßo wóndano po dopołdnischich Bożich ßkużbach dźěl wjercha saßypnu. Nětko

pokoja zyrkwje w rospadankach leži. Hdy budźesche žo njesboże pok hodźiny prjedy stało, budźesche wjele ludu wo žiwjenje pschischko.

* W Haliczu je wulka woda, kotraž dotal hischcże pschibywa, hižo žałostnu schkodu naczinika. Tež cłowjekow je žo wjele tepiło. Ssrjedź tehole tydźenja tam wjazy hacž 20 schtyrirózknych kilometrow kraja pod wodu stejesche.

* Po powjescźach ſ Bekescha w Wuherſkej běsche w krajinje Kereschem hacž do štrjedź tehole tydźenja 20,000 jutrow powodźenych. W Bekeschu je wulka woda polsta domow spowalała, w Szatmarje hischcże wjazy. Pola Doba 10,000 jutrow pod wodu steji. Zyła krajina mjes Csatu a Bekeschom je wulki jězor.

* Wo wulkim njebożu žo ſ Noweho Ssada w Wuherſkej pische. Sańdźeny tydźeń, hdyž na Dunaju schkruty hischcże njeńdźechu, chżysche cźah kwaßarjow, kotſiž se 16 wosami pschijěchu, psches rěku jěcź. Ale łód cźežu njesnjeße. Zyły cźah žo pschepadże, a 16 wosow ſ kwaßarjemi žo w rězy podnuri.

* Jedyn knježi hajnik w Cźechach pscheð krótkim lěßneho paducha w lěßu drjewo puschcźejo nadeńdże. Paduch se ßekeru na hajnika dźěsche, jemu tſělbu wutorže a žo ſ tſělbu do njeho měrjesche. Dokelž hajnik dobre ßłowa dawasche, paduch ſ tſělbu do powětra tſěli; hdyž běsche wschitke patrony wot njeho dostał, wón hajnikej tſělbu wrócźi a jeho puschcźi. Nasajtra lěßneho paducha sajachu.

* Jedyn profeßor němikeje wyschscheje realki w Brnje je schtyrjom dźěcźatkam po semrjetym wojeńskim krawzu se sarěcźnikom; ale wón žo bórsy też do kramzoweje sawostajeneje młodeje wudowy salubowa. Profeßor se schikowanej wudowu tak sjawnje wobkhadźesche, so knjeni profeßorowa kedźbliwischo sa ßwojim njeßwěrnym knjesom mandźelskim hladacź pocża. Sańdźeny tydźeń wona pschipadnje luboscźiwy liscźik do rukow dosta, kotryž běsche jeje mandźelski młodej wudowje pißał. S lista wona doscź wjedźesche. Hněwna mužowy revolvr ſhrabnuwschi wona ſ domu běžesche a wudowu w jeje wobydlenju pschepadże, dwójzy do njeje tſěli, ale ju jenož lohzy sroni. W nozy hižo knjenju profeßorowu sajachu.

* Na želesnizy mjes Bruckom a Perneggom w Schtyrskej je žo sańdźenu njedźelu kruch skały na kolije dele walił, hdyž runje Winski parschonski cźah nimo jědźesche. Najwjetschi kruch mjes koleßa lokomotiwy padże, so dyrbjesche cźah sastacź. S pucźowarjow žo nichtó ranił njeje; jenož póstowski sastojnik je žo lohzy wobodrěł. Mjes pucźowarjemi běsche też awstriski arzywójwoda Otto se ßwojej mandźelskej, sakskej prynzeßynu Marju Josefu.

* Jena ßwójba ſ Arrasa, muž a žona, jeju ßyn a jeju małej holczźy ſ kschcźišnow domoj dźěchu. Hdyž k želesnizy pschińdźechu, woni warnowaze ſnamjenja njepytnuchu, dokelž hrosny mjeczel sakhadźesche; duž psches kolije krocźachu, hdyž runje cźah nimo pschijědże. 36 metrow dale posdźischo ludźo rostorhanej cźěle nana a ßyna nadeńdźechu. Njebożownaj žo hischcże sa ruzy dźerżeschtaj. Kruchi žoninego cźěła daloko wot želesnizy namakachu. Małej holczźy, kotrejž sa starschimaj dźěschtej, na želesnizu dostupiłej njeběschtej. Holczźy ßamej lutkej wot zyłeje ßwójby wyschе wostaschtej. Wuj je jej k ßebi wsał. Pschepytowanje je dopokasało, so želesniczneho strażnikowa žona, kotraž muża sastupowasche, na njebożu wina njeje. Wona běsche warnowaze ſnamjenja wustajiła a ßwójbu wuhladawschi na nju wołała. Ale pschi mjeczelu a howrjazym wichorje njebożownі niczo widźeli ani ßłyscheli njeběchu.

* W Parisu je žo dźenża tydźenja rano sahe krwawny njeskutk stał. Pohoncź, kotryž tam hižo 10 lět bydli, w nozy ßwoju žonu wubudźi a chżysche ju sadajicź. Žona žo jemu ſ rukow wutorže a do druheje stwy k ßwojimaj dźěsćomaj doběža. Tudy běsche zyle cźma. Motyku ſhrabnuwschi muž sa žonu pschicźěri a ſ motyku do njeje pracź pocża. Duž dźěsćі wotzucźischtej. Starscha holczka, 6 lětne dźěczo, žo mjes nana a macź stupi. Ale njemdry cźłowjek dale pjerjesche, a bórsy žo też wot dźěsćza krej lijesche. Nan holczku ſhrabnu a ju dajesche, doniž wona bjes myßli dó jstwy njepadże. Nětko žo pohoncź saßo do žony da a ji nóż, kotryž běsche pó cźmje namaßał, do krka sakló. Njedźiwajzy na to mějesche žona hischcże telko mozow, so staże a k ßußodam běžesche. Ssußodża pak ßebi njeswažichu žo wrótnemu mordarjej bliżicź. Duž po poliziju póßłachu, kotraž pohoncźa bjes myßli w kožu leżo nadeńdże; wón běsche ßebi ſ nożom krk pscherěsnuł. Tſjoch ranjenych do hojernje donjeßechu. Žona je cźežzy ranjena, ale niz na ßmjercź. Muž mrěje. Holczka jenicźzy hischcże staroscźiweho wothladowanja trjeba. Mordał je njeskutk w wrótnoscźi dokonjał; wón běsche picźk.

* W schwediskim pschistawje Wisby je žo póndźelu tydźenja 9 łódźnikow tepiło. Po poruczноscźi kapitana parneje łódże „Hermes“ žo pschi ßylnym mjeczelu dopołdnja schtyrjo morjazy (matrosojo) na cźołmje do morja puschcźichu. Cźołm žo ſ wodu napjelni a morjazy do wody padźechu. Duž žo dwaj spomožniskaj cźołmaj do morja puschcźischtaj: jedyn ſ łódże „Poseidon“ ſ pjecźimi mužemi, druhi ſ „Hermesa“ se schescźimi mužemi. Prěnischi tych schtyrjoch snjeseboženych ſ wody swucźaha, ale žo skónczнje ßam swrócźi, a wschitzy dźewjecźo mužojo žo tepichu. Cźołm ſ „Hermesa“ smohi k brjohej pschicźěrichu; morjazy pak, kotſiž w cźołmje ßedźachu, do wody sескakachu a brjóh doscźežechu. Mjes tepjenymi, kotſiž w cźežkej a wulke woporу žadazej ßłużbje k lěpschemu ßwojich žobucźlowjekow na morju skutkowachu, a kotrychž łódże k němsko-ruskemu spomožniskemu towarſtwu „Neptun“ ßłuschachu, běchu 7 Schwedojo a 2 Esthaj, kotſiž běchu, schtož žo ßłyschi, wschitzy woženjeni.

* Kaž we wschelakich druhich krajach, maju też w ruskej Pólskej wulku wodu. Nimale wschitke rěki a rěcźki ßu ſ brjohow wustupiłe. Najhórsche sapuscźenje je wulka rěka Wißla wokoło Warschawy nacźinika. Hdyž to něchtó njewocźakowasche, a runjež hischcże krucze mjerinjesche, žo na jene dobo łód na rězy puschcźi a schkruty žo ſ dźiwjej spěschnoscźu po rězy dele honjachu. Na něktorych městnach žo réka satyka, a zyłe hory schkrutow žo tam na hromadu nakopichu. Duž woda ſ brjohow wustupi a wokolnoscź daloko a schěroko powodźi. To žo tak nahle sta, so wobydlerjo mnohich wßow a nutnizow wodże wucźeknucź njemózachu. Wjele stow twarjenjow je woda wotpławiła abo spowalała; wjele druhich ßu schkruty rosbiłe abo jara wobschkodźiłe. Też krute, wulke twarjenja, kaž fabriki, wojerske składy a druhe buchu rostorhane abo wobschkodźene. Wottorhanych mostow je wulka liczba. Žołmy ßu njeßměrnje wjele wschelakeje domjazeje nadoby, ratařskeho gratu a maschinow, Božich darow w brózњach a dr. saniczиłe. A kelko je žo howjaseho skotu, koni, ßwini, pjerinу a druheho domjazeho skotu tepiło! Też cźłowjekow je jara wjele wo žiwjenje pschischko. Někotsi ßu na tšechach sbožownje pośleni wucźek nadeschli. — Też do domu wěsteho Cźarnezkeho we wßy Młoziny žo woda nahle nawali. Cźarnezki se žonu, pschichodnej maczerju a tſjomi małymi dźěczimi hischcże cźaßa doscź ſ domu wuskocźi; ale na dworje dale njemózachu, dokelž jich woda hižo se wschěch stron wobdawasche. Duž dyrbjachu 3 hodźiny dołho hacž do pok žiwota we wodże stacź. Pschi tym běsche 15 gradow symy. Skónczнje jich ßußodża wumóchu. Pschichodna macź, stara žona, pak běsche mjes tym smjerſta. — W jenej ßußodnej wßy žo 14 cźłowjekow tepi. — W druhej wßy 60 lět stara žona, kotraž běsche ßama doma, a kotrejž woda tak nahle do domu stupi, so wona ani se jstwy won njemózesche, na komodu saléše, so by ßmjercźi wucźekła. Wona pak ſ komody dele padże a žo wó jstwje tepi. — Też do domskeho knjeżeho dwora Žeraň žo woda nahle nawali. Swoju dwaj měßazaj staru dźowczicźku ſhrabnuwschi schoßarjowa žona rucże do schkleńczaneho wosa sapschahnucź da a žo ſ dźěsćom do wosa ßyny. Pohoncź ſ dwora cźerjesche, schtož mózeschtaj konjej běžecź. Ale pschede wßu jich woda doscźeże, so dale njemózachu. Woda nahle pschiběrasche. Ale schoßar a jedyn bur se wßy hischcże w prawym cźaßu na pomoz pschiběžeschtaj, wosowe wokno wurasyschtaj, žonu a dźěczo ſ wosa wucźahnuschtaj a jej na wós horje ßadźischtaj. Też schoßar, bur a pohoncź žobu na wós horje saléšechu, hdźež dyrbjachu wschitzy 12 hodźin dołho wutracź. Hakle nasajtra rano běsche woda trochu spanuka, so mózachu žo ſ wulkej nusu do wßy wrócźicź. Dźěczo pak běsche w nozy wokoło tſjoch w macźernymaj rukomaj wumrjeło. Konjej staj žo tepiłoj.

* Ssurowy ßněhowy mjeczel 13. měrza w Sjenocźenych Statach Połnózneje Ameriki sakhadźesche; tu a tam běsche žo hižo dźeń abo dwaj dnjej prjedy sapocźał. Telegrafowe grotу ßu ſ wjetscha rostorhane. Na želesnizach wulkeho ßněha dla cźahi jěsdźicź njemózachu. Po dróhach města New-Yorka žo ſ wosami jěsdźicź njemózesche. Też pěschemu cźłowjekej mózno njebě, žo psches ßněh pschedobycź; haj ßame ßnéżne płuhi mozy doscź njemějachu, cźěř psches ßněh nadźěłacź. Tu a tam ßněh 4 łóhcże wyßoko leži. Po zyłym New-Yorku a Brooklynje žanych pucźow njeběsche. Hoscźenzy a korczmy doscź wuhla k tepjenju a dožahazeje zyroby sa hoscźi dostacź njemózachu; duž dyrbjachu někotsi korczmarjo ßwoju korczmu sawrjecź. Też doscź mloka žo dowoſycź njemózesche. Hoscźenzarjo mnohich hoscźi wotpokasachu, dokelž ßu hoscźenzy pschepjelnjene ſ ludźimi, kotſiž hacž domoj dóńcź njemózachu. Na wschěch želesnizach w wokolnoscźi New-Yorka wjele cźahow w ßněży tcźazy wosta; ale pucźowarjo buchu wschitzy ſ nich wumóženi. Mjes New-Yorkom a pokodnischimi krajemi hischcże pschezo cźahi na želesnizach njejěsdźa, ani telegraf tam njeskutkuje. W mjecźelu na pennsylwanskej želesnizy pola Huntingdona dwaj parschonskaj cźahaj w hromadu praßnuschtaj, pschi cźimž buchu tſjo pucźowarjo morjeni a tſjo ranjeni. Něschto ludźi też je smjerſko.

Póstny cžaß.

Hłóß: Ja wißam twjerdże na Khryschczi ꝛc.

Tak póstny cžaß, kaž wěmy to,
Je ßaßo pschischoł nětko,
A pschiwoła nam ſ noweho,
So wopomnili wschitko.
Schtož junu ßa naß cžinił je
Nasch ßbóžnik, hdyž wón cžerpjesche
Tu hórku ßmjercz tam ßa naß.
Tón pucz nětk jeho wjedże tam
K Jerusalemej hori,
Hdżeż hicz ma, kaž to praji ßam,
Po ßwojoh' wótza woli.
Na tutym puczu je hižo
Tu wustrowił tak někotroh'
Po cžěle, kaž po duschi.
Hdyž k temu hatej pschischoł bě,
Kiž tam Bethesda rěka,
Tam jedyn khory leżesche
Ach hižo dołhe lěta,
Tón Jesußej ßo dowěri,
Kiž jeho hnydom wustrowi,
K njom' praji: Njehrěsch wjazy.
A tak też hischcże pschezo je,
Hdyž' jedyn hrěschnik khudy
Wschě ßwoje winy pósnaje,
Tón wschak je jemu luby.
Tom' jeho hnada wěsta je,
Hdyž po tych ßłowach cžinicz chze,
Kiž tamnym khorym praji.
Ta luboscz k wschitkim cžłowjekam
Je nawabiła jeho,
So ſa naß kschiž je noßył tam,
Naß wumohł tak wot steho,
Nam pschinjeßł hrěchow wodacże
A też tu sbóžnoscz, kotruž je
Wschěm ßwojim ßwěrnym ßlubił.

Tón cžaß też nětko khwatajzy
Sso ſ nowa pschibliżuje,
Hdżeż póßłow prjedy póscżele
A jim to poruczuje,
So namakali hospodu,
Hdżeż jutrowne to jehnjo tu
Wón ſ nimi by móhł pojeścz.
Po tym pak wschědnje pschibjera
Te cžerpjenje tam jeho,
Gethsemane, ta sahroda,
Je ßwědk też tola teho,
Hdżeż tehdom stysknje proßył je:
Ach wóteże, njech khelch wot mje dże;
Staň pak ßo wola twoja.
A sady teho nasdala,
Schtóż chze, we duchu widzi
Tu stysknu horu Golgatha,
Hdżeż je ßmjercżu ßo bědzi;
Wón dobywar pak wostał je,
Hdyž ßmjercz a cžerta pschewinje,
O cżesez budź wěcżna jemu.
Sso derje kóżdy kschesczʼjan ma,
Hdyž k temu mérej pschindże,
Kiž pod kschižom na Golgatha
Je dostacz, hewak nihdże.
Hdżeż tamny schachar saßłyschi:
Dżenß budżesch so mnu sawěscżi
Też ty we paradisu.
Duż wschak, o luby sbóżniko,
Daj wopomnicz nam wschitko
A daj też kóżdom' tola to,
So wěricz móhł by nětko,
So jeno tola nasche dła
Ssy na ßo wsał te cżerpjenja,
Kiž běchu hórke jara.

H. Falka, g. p.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi śmeje seleny schtwórtk farar dr. Kalich dopołdnja w 10 hodźinach němsku spowjednu rěcz, na cżoż budże kapłan Handrik němske paczerske dźěcżi konfirměrowacz.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Ernst Hermann, Handrija Gocża, khěżerja a murjerja na Židowje, ß. — Alma Margaretha Frida, Jaroměra Augusta Grosche, młynskeho na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dżeń 18. měrza: Hana Khrystiana Münnichez, ſwudowjena Harnischowa ſ Wehrsdorfa, sastarana khuda a bědna w wokrjeżnej dźěłacżerni na Židowje, 61 l. 6 m. 4 d. — Hana Lejna Emilija Müllerez, njebo Josefa Pecka, maschinskeho samkarja na Židowje, wudowa, 34 l.

Płacżisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2819 měchow.		W Budyschinje 17. měrza 1888				W Lubiju 22. měrza 1888			
		wot		hacz		wot		hacz	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	8	81	8	93	8	38	8	65
=	żołta	8	33	8	45	8	9	8	35
Rożka	50 kilogr.	5	70	5	95	5	63	5	75
Jeczmjeń		5	80	6	8	5	87	6	17
Wowß		5	—	5	30	5	—	5	20
Hroch		7	22	10	—	8	33	8	89
Woka		6	39	6	67	5	50	6	11
Jahły		12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka		15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny		1	90	2	10	1	70	2	10
Butra	1 kilogr.	1	80	2	10	1	80	2	—
Pschenczna muka	50 =	7	—	16	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	6	—	9	50	—	—	—	—
Sseno	50 =	2	50	2	70	2	—	2	50
Sstóma	600 =	15	50	16	—	15	—	17	—
Prożata 816 schtuk, schtuka		9	—	18	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		3	50	3	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—

Na burhy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 69 np. hacz 8 hr. 87 np.; pschenża (żołta) wot 8 hr. 18 np. hacz 8 hr. 45 np.; rożka wot 5 hr. 85 np. hacz 5 hr. 95 np.; jeczmjeń wot 5 hr. 94 np. hacz 6 hr. 16 np.; wowß wot 5 hr. 10 np. hacz 5 hr. 40 np.

Draždżanske mjaßowe płacżisny. Howjada 1. drużiny 48—52 mk., 2. drużiny 43—47, 3. drużiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 45—48 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cżelata 1. drużiny 40—55 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 23. měrza: Deschcż.

W Nowej Wßy pola Njeßwacżidła ßo **póndżelu 28. měrza 1888** dopołdnja w 10 hodźinach żiwnoscz cżišło 3 ſ 119,37 dawskimi jenoscżemi, 10 kórzami pola, 2 kórzomaj łuki a 1 kórzom lěża a ſ 4920 mk. wopalneje kaßy se ßwobodneje ruki pscheda. Wuměnjenja ßo prjedy wosjewja.

W Dobroschezach pola Njeßwacżidła je **żiwnoscz** cżišło 17 ſ 12 kórzami pola a łuki, ſ zyle nowymi twarjenjemi, też ſa khlamarnju a pjekarnju ßo hodżazymi, ſ inventarom se ßwobodneje ruki na pschedań.

Młoda dójna **kosa** ſ druhimi kósłatami je na pschedań w Hněwßezach cżišło 13.

Ssuproschna ranza je na pschedań pola **Eduarda Forkera** w Rakezach.

Trjebany **kucżowy grat** ſa dweju konjow ma na pschedań **P. Grabs** na kamjeńtnej haßy 7.

Poßleschczo je na pschedań na bohatej haßy 26 po 1 skhodże.

Tucżne howjase mjaßo punt 45 np.,
= ßwinjaze = = 50 =
łój . . . . . = 45 =
schmalz . . . . . = 60 =
połcż . . . . . = 70 =
kołbaßu . . . . . = 60 =
porucża **Wylem Fuchs**
na sadnej bohatej haßy 11.

Kedżbu!

K selenemu schtwórtkej

póprjanzy

snateje dobroscże, ſ mjeda dźěłane, dale **załty** kóżdeje wulkoscże porucża pjekarnja

G. Alwina Kliemanda
w Rakezach.

Na kóżdy mark ßo 20 np. wot płacżisny spuschczi.

Zigary

dobre drużiny, sto hižo po 1 mk. 80 np. porucża

Theodor Mrós w Hodżiju.

Woku a probstajski wowß

k wußywej pschedawa

Graser w Bukojnje.

Drjewowa awkzija.

Póndżelu 26. měrza 1888

ma ßo na **Njeßwacżilskim majoratowym hajniskim reweŕje** ßłědowaze wużitkowe a palne drjewo pod wuměnjenjemi na pscheßadżowanje pschedawacz:

120 khójnowych schtomow, 15/20 cm ßrjedża tołstych hacz 12 m dołhich,
50 khójnowych cżeßankow, 14/17 cm ßrjedża tołstych hacz 6,5 m dołhich,
60 khójnowych żerdżow, 10/15 cm delka tołstych hacz 11 m dołhich,
280 rm. khójnowych palnych schcżěpow,
160 = = kuleczkow,
370 = = pjeńkow,
220 = khójnoweje walcżiny,
35 stotnjow khójnowych walczkow
} w drjewnischczu 19. wotdżělenja,

15 rm. ßuchich khójnowych kuleczkow,
70 ßuchich a wuleßowanych dołhich hromadow
} 10. a 11. wotdżělenja.

Shromadżisna dopołdnja w 9 hodżinach w drjewnischczu 19. wotdżělenja pschi Rakeczańsko-Łupjanskim puczu.

Hrabinske ſ Rieschske hajniske sarjadnistwo.
Njepraschk.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 28. měrza dopołdnja ½10 hodżin ma ßo na knjeżim **Kupjanskim rewěrje**

13 twjerdych a
140 mjehkich wuleßowanych dołhich hromadow

ſa hnydom **hotowe pjenjesy** na pscheßadżowanje pschedawacz.

Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

Shromadżisna pschi Kupjanskich pěskowych jamach.

Hajniske sarjadnistwo Kupjanskeho knjeżeho dwora.

Twarske drjewo

w kóżdej dołhoscżi a tołstoscżi, teho runja schorowzy po taxy pschedawa

hajniske sarjadnistwo w Kupoj
(póstska stazija Minakał).

Max Mütze

w Budyschinje na bohatej haßy cźißko 11

k **kwaßnym daram** ßwój skład schpihelow, porzellana a schkleńczanych tworow, **khofejowe ßerwißy** w wulkim wubjerku po tunich płaczíßnach porucza.

Hermann Beermann

w Budyschinje na ßnutskownej lawskej haßy

ſ napschecza radneje pinzy

porucza ßwój wulki skład po ßnatych **jara tunich płaczíßnach: cźorne a pißane draſtne tkaniny,** wobleczenje po 4 mk 80 np., hacź k najcźeźßchim cźeźkoźidźanym **njewjeſcźinſkim wobleczenjam** po 25 mk., **ßukno** a **buxkin** po 1 mk. 90 np., **kruwjaze** a **konjaze deki** po 3¾ mk., ⁷/₄ **wolmjane tkaniny k ßuknjam** po 30 np., **lama** po 60 np., **möblowy damaſt,** dwójzyſchěroki po 70 np., **kožoſte ßukno** po 45 np., **barchent k koſchlam** po 18 np., **tkaniny k poßleſchcźam** po 20 np., **wupjerki** po 28 np., **płat** a wschelake druhe wězy. Sa ſchwalcze, krawzow a ßedłarjow ßu płaczíßny ponižene.

Hermann Beermann
na ſnutskownej lawskej Haßy.

Albert Liſzak

tapezěrař na ſnutskownej lawskej haßy 10

w domje pschekupza Engerta w 2. ſchodźe

ßwój skład nowych **ſofow,** derje a trajnje dźěłanych, hižo po 27 mk., **pjerate matrazy** ſ drella hižo po 19 mk., hacź k najwoßebnischim porucza. Skaſane dźěło teź ſwonka ßo derje a tunjo wuwjedźe.

Najwjetſchi skład w Budyschinje!

Zylindrowe a ſilzowe klobuki

we wschěch modnych formach a barbach po

ſpodźiwnje tunich płaczíßnach.

Konfirmandſke klobuki

jenoź w dobrych kajkoſcźach hižo po 2 mk.

Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22.

H. R. Teutscher w Budyschinje

33 na kamjeńtnej haßy 33

porucza ßwój wulki skład proſtych khachlow, khachlizu po 12, 15 a 18 np. w wschelakich barbach; wschě druźiny khachlowych rokow, pěznych rokow, schamotow atd.

Konfirmandam porucza wulki wubjerk **ſchtaltow, bělych ßuknjow, rukajzow, rüſchow, khornarjow, manſchetow, pſchedkoſchlikow, ſchlipſow, dybſacźnych rubiſchkow** atd. dobroczíwemu wobkedźbowanju

August Reiß na ßerbſkej haßy.

K hermankej w Budyschinje.

Draždźanſki 50 np. baſar.

Woßebitoſcź: wschelaka domjaza a kuchinſka nadoba, kaž ßwětka, lakěrowana a emaillěrowana blachowa tworo, blida a ſtoły ſa dźěcźi, wosy ſa pópy atd.

Stejniſchcźo na žitnych wikach w tobakowym rynku.

August Walther.

Proſchu na firmu kedźbowacź.

K nalětnemu wuſßywej

woprawdźity **probſtajſki wowß,**
ſchottiſki jeczmjeń,
wubjerny **cźerwjeny dźeczel,**
ras wuſßyty probſtajſki wowß
pſchedawa płaczíßny hódno

E. Schmeiß w Budeſtezach.

Kaſchcźe we wschěch wulkoſcźach ßu saßo na skladźe. Pſchi ſemrjeczu je ſa ſroſcźenych hižo po 9 mk., ſa dźěcźi hižo po 2 mk. porucźam.

Heinrich, blidarſki miſchtr w Borſchcźi
pola Delnjeje Wólſchiny.

K jutram porucźam
zokor mlěty punt po 28 np.,
rósynki „ „ 26 „
khofej „ „ 90 „
Durkhoffſke ßuche droždźe, wschu druhu tworu, wurěſne a porzelanowe twory po tunich płaczíßnach.

Fr. Arnold w Hrodźiſchcźu.

= Jerje =

po 3, 4, 5 a 6 np. porucza

A. Herrmann w Budeſtezach.

Khofej

ßyry punt po 90, 100, 120 a 140 np.,
paleny punt po 120, 140, 160 a 180 np.
w derjeßkodźazych druźinach porucza

Theodor Mrós w Hodźiju.

K pſchedſtejazym jutram wschu **tworu k pjeczenju,** teź **ßuche droždźe** po tunich płaczíßnach porucźam.

Theodor Mrós w Hodźiju.

K ßwjatym dnjam,

teź kóždy tydźeń porucza jara rjane **howjaſe mjaßo** punt po 40 np. a rjane **ßwinjaze mjaßo** po 50 np.

Guſtav Petaſch,
hoſcźenzař a rěſniſki miſchtr
w Měrkowje.

Kóſlaze kóžki

kupuje a płaczi najwyſchſche płaczíßny **L. Fleiſcher,** kóžkař
w Budyschinje
na ſwonkownej lawskej haßy.

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym k ßwojej **wuhotowanſkej pſchedawarni** wulki skład

cźeſkich poßleſchcźowych pjerjow a móſchka

pſchidał. Rukuju ſa to, ſo ßu pjerje **dobre** a lubju **tunje płaczíßny.**

5 na ſnutskownej lawskej haßy 5. **Eduard Hartmann,** 5 na ſnutskownej lawskej haßy 5.

Hermank ßo pjerje w khěži pſchedawaju.

Lětuša nalětna skhadźowanka
serbskeje studowaceje młodosće

budźe **srjedu po jutrach** dopołdnja w 10 hodź. na **Budyšskej třeleŕni.** Prošu wo nadobny wopyt.

Jakub Nowak Kašečanski, hł. starši.

Generalna zhromadźizna
Maćicy Serbskeje

změje so **srjedu po jutrach** 4. hapryla t. l. **popołdnju wot 2 hodźin** w salu tudomneje **třeleŕnje.**

Porjad: 1. **Rozprawy.** 2. **Wólby.** 3. **Namjety.**

Sobustawy a přećeljo towaŕstwa su z tutym najpodwolnišo přeprošeni.

W Budyšinje, 20. měrca 1888.

Předsydstwo M. S.

Kóždu dźělbu dobreho a cźežkeho wowša kralowski proviantski hamt na hrodźe w Budyschinje kupuje.

C. Marschner
korczma pschi ßerbskej katholskej zyrkwi

ßo dobroczińwemu wobkedźbowanju porucza.

Czopke a symne **jědźe,** kaž tež **khofej** w kóždym czaßu.

Wosjewjenje.

Cześcźenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscźi najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so je **pschedawaŕnja pěskowzoweho kamjenja** firmy: **Hörnig a Hentschel** roswjasana a so ju ja pod ßwojim ßamßnym mjenom na tym ßamym městnje dale powjedu. Duž ßebi dowolam, ßo wschitkim knjesam twarzam a kóždemu druhemu najnaležnischo porucźecź. Sa dowěrjenje, mi hacź dotal spožczene, ßo rjenje dźakujo, proschu, mi jo tež dale sakhowacź. Lubju, sfasane kamjenje rucze a po tunich płaczisnach podacź.

S pocześcźowanjom

Adolf Hörnig na Wjeleczanskej drósy 14.

Pschepołożenje.

Cześcźenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so je moja **fabrika sa zokorowe twory** wot 14. měrza na kotołskej haßy czißło 6. Sso rjenje dźakujo sa dowěrjenje, mi hacź dotal w wulkej měrje spožczene, proschu, mi jo tež dale sakhowacź, a poruczam ßo s pocześcźowanjom **T. A. Trumpler.**

Pschepołożenje krawstwa.

Sswojim cześcźenym wotebjerarjam a cześcźenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscźi k wjedźenju dawam, so ßym ßwoju

pschedawaŕnju mužazeje drasty a ßukna

s khěže knjesa pschekupza Mickana do khěže knjesa pschekupza **Rämscha pschi butrowych wikach** pschepołożił.

Sa dowěrjenje, w wulkej měrje mi spožczene, ßo wutrobnje dźakujo, proschu, mi jo tež dale sakhowacź. Budu ßo stajnje prózowacź, so bych ßebi se sprawnym poßkuženjom a tunjej płaczisnu pschikhilnoscź tych, kotsiž mje pocześcźa, sdźerżał.

S pocześcźowanjom a najpodwolnischo

Eduard Fritzsche, krawski mischtr.

Pschepołożenje bydła.

Wot dźenßniscsheho dnja w druhim poskhodźe hosczenza k slotemu ßlónzu na polnóznej drósy (Nordstraße) s napschecźa starych kasarmow bydlu.

W Budyschinje, 14. měrza 1888.

Wobkhodny agent Franz.

W wudawaŕni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbske kmótsjaze listy.

K seleuemu schtwórtkej
špěwaŕske

do **kože** a **ßomota** derje swjasane w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach porucza

Oskar Klahre, knihiwjasaŕ na jerjowej haßy.

Ssobotu w budźe pschi měschczańskej haptyzy.

Hermank na bohatej haßy s napschecźa pósty.

Młode piwo

budźe ßo 26. měrza popołdnju wot 4 hodźin w **Rakeczanskej piwaŕni** pschedawacź.

W Huczinjanskej piwaŕni

budźe ßo póndźelu 26. měrza popołdnju w 5 hodźinach **młode piwo** pjelnicź.

Młode piwo

budźe ßo pschichodnu wutoru rano wot 5 hacź do 7 hodźin w Trjebjeńzach pjelnicź.

Wobydlenje.

Dwajschoßna khěża se sahrodu a něschto pola a łuki ßo strowymaj ródnymaj mandźelskimaj darmo a pschi trajnym dźěle woteda na

kujezim dworje w **Dobroschezach** pola Njeßwaczidła.

Holzy se wßow móża schicź a pschiręsacź dokładnje nawuknucź na sadnej bohatej haßy 14 po 2 skhodomaj.

Starscha ßerbska holza ßo do jeneho farskeho doma pyta. Dalsche je shonicź w wudawaŕni Serb. Nowin.

Dójki, dźowki, ßrěnzy, ßłużobne holzy pyta **Spannowa** na předarskej haßy.

Czeledź

hnydom do ßłużby pytam.

Pschistajeŕ **A. Petrik**
w Bukojnje pola Huczíny.

Kruwaŕ móże hnydom ßłużbu dostacź w Czemjerzach czißło 4.

Wuczobnika

sa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy pytataj

bratraj Měrschej

pschi žitnych wikach w Budyschinje.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy k jutram wuczobnika s nusnej schulskej wědomoscźu pytam, kotryż ma pschekupsku schulu wopytacź.

Moritz Mjerwa
pschi mjaßnym torhoschczu.

Wuczobnik a kowaŕski ßo do Mjeschiczańskeje kowaŕnje pyta. Tež je tam dwajpschežny hospodaŕski wós tunjo na pschedań.

Ssyn sprawneju starscheju, kotryż chze młynstwo nawuknucź, namaka wuczbu w

F. s Rabenawez walzowym młynje
w Delnim Wujesdźe.

Wopomnjenje
njebo **Jana Scholtyj,**
kowaŕskeho mischtra w Lipiczu,
wumrje pokutny dźeń, 2. měrza 1888.

Na nowym kerchowje we Minakale
Je posběhnuła mała hórka ßo
A pod njej wotpoczuje nětko
Mój luby bratr jenicźki.
Bóh jeho sahe tu se ßwěta wotwola,
Po dołhej cźežkej khorosczi joh' k ßebi wsa.
Tych lětow je wschak jara mało było,
Kiž běsche ßamostatnje dźěłał tu,
A hischcże krótschi cźaß wón běsche
Tu sbožowny we mandźelstwje;
Na schestym małym rózku jene léto bě,
Dha hischcże strowi jeho kwaß tu ßwjecźachmy.
Pschi rowje nětko hórke ßylsy płaka
Ta wopuschczena frudna wudowa
A prošy Boha njebjeskeho Wótza,
So by nětk byt s tej ßrotu,
Kiž ßwojoh' nana rucze sjubicź dyrbjesche,
Prjed' hacź s nim ßłowczko rěcźeć mózesche.
Macź stara ßwojoh' ßyna wobžaruje
A ßotry ßwojoh' bratra lubeho,
Wón wschak w najrjeńschich létach běsche
A tola srały k ßmjertnym žnjam,
Wón prěni sa njebohim nanom dźěsche,
Hdźež w ßwojej dołhej khorosczi ßej žadasche.
Ty wuschoł ßy, mój bratsje, s teho ßwěta,
Kiž połny falscha je a sawiscze,
Ty nětko pschewinuł ßy wschitko,
Schtož tudy tebje cźischczesche.
Hacź runje ja psche tebje jara frudny ßym,
Dha tola popscheju we njebjeßach cźi dom.
Dha spi nětk derje, ty mój luby bratsje,
We twojej khłódnej ßmjertnej komorzy,
Hacź saßwita to ranje jaßne,
Na kotrymž Jesuß sbudźi cźe,
Hdźež budźesch pschekraßnjeny psched tym Kujesom stacź
A s tymi ßwjatymi tam Bohu khwalbu dacź.

W Minakale, na pohrjebnym dnju.

August Schotta.

Dźak.

Sa luboscźiwe a wutrobne dźělbracze, namaj pschi pohrjebje naju wjelelubowaneho ßyna

Otty

s daloka a blisko wopokasane, kaž tež sa jadriwe ßkowa knjesa duchowneho **Lenika** pschi kaschczu a rowje njebocźiczkeho, spěwnemu towaŕstwu a schulskim dźěczom sa snoschawe spěwy a tež sa darjene palmy, wěnzy, pletwa atd., schtož je naju tyschnej wutrobje tak derje cźiniło, s tutym najwutrobnischi dźak prajimoj.

W Klětnom, 22. měrza 1888.

Hłubokosrudźenaj starschej
G. Birke a mandźelska.

(K temu cźißlu pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 12 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. měrza 1888.

Ssadowe schtomiki

šylne wyšoke, pschedawaja šo dla njedošahazeho ruma létuschе naléczo po jara poniženych płaczišnach. Jara šo pschihodźaza składnosćź sa gmejnskich pschedstejiczerjow a kublerjow atd., kotsiž chzedźa pschi puczach atd. schtomiki šadźecź.

Ssadowa schtomownja
dr. Herrmanna a Wetzki.
Kontor na sadnej bohatej hašy 3.

K pschedstejazemu nalětnemu šadženju **Bóschiczańska schtomownja** (pola Nješwaczidła) strowe a šylne **šadowe schtomiki** poruczа. Wulki wubjerk. Dobre druzíny. Tunje płaczišny. Schtomy šu wschudźe derje rostke a šo wuwiše.

Rjane jenolétne **khójnowe rostliny** šu na pschedań na Sderjanskim revérje.

Dürrenbergsku warnu šól
Dürrenbergsku skótnu šól
(kotraž je, kaž je snate, najlépscha)
porucza najtuńscho
Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Destillazija
Schischki a Rjeczki

porucza šwoje snate dobre druzíny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuńschich płaczišnach.

Stary Nordhausenski palenz

bleschu po 80 np.,

stary žitny palenz

bleschu po 70 np.
porucza jako nješchto jara płaczišny
jódne **Gustav Poser**
na bohatej hašy 22.

Hnésdne jeja.

Tak wjele šo pytaze **porzelanowe hnésdne jeja** šu šašo woschke a šo tunjo poruczeja wot
Rudolpha Wilhelma
na šerbskej hašy 16.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
ara rjane a wulke, porucza
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej hašy.

Khofej

šwyry punt po 100 np.
paleny = = 120 np.
porucza w czišczešłodźazych družinach
A. Herrmann w Budestezach.

Skład mojich

žonopowych wudžélkow

w stajnje czerstwej tworje ma knjes **Arno Möckel** w Budyschinje na šerbskej hašy 13 a móže šo tam kóžda dźélba po czwizach abo tysach dostacź.

Dokelž mój **žonop** dla jeho czistosćze a dla jeho dobreho šłoda rad wužiwaja, jón wschitkim najnaležnischo poruczam.

S dobom na šwój skład dobrych sawarjenych **prußnizow,** Ia schwajzarskeho a limburgskeho twarožka, wubjerny jédźny wolij, ff. winowe kišako a kišakowy sprit, kaž tež wschě konserwowane warjenja a płody kedźbne czinju.

Curt Crentz

prjedy **A. Ohge & Sohn**
w **Draždźanach** w starym měsćze,
žonoparnja a fabrika sa kišako.

K pschedstejazym jutram poruczam rjanu **pschenična muku** snateje dobrosćze po šlédowazych płaczišnach:

1 stary hachtel 1. druzíny po 95 np.,
1 = = 2. = = 75 =
1 = = 3. = = 60 =

Handrij Schuba w Delnjej Hórzy.

Dokelž šu šo khofejowe płaczišny šašo ponižiše, poruczam wot nětka šašo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.
w snatych dobrych a derješčodźazych kajkosćach.
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej hašy.

Rudolph Wilhelm

na šerbskej hašy 16

s tutym šwój wulki skład **schkleńczanych, porzelanowych** a **kamjeninskich tworow,** dale **schpihele** we wschěch wulkosćach, **gardinowe žerdźe** we wschěch dołhosćach, teho runja poskoczane, žołmate a polérowane **lejsty** we wschěch schérjach poruczа a pschi dobrej tworje tunje płaczišny woblicza.

Schkleńzu sa wokna a sažne hrjadki kaž tež **mušelinojtu a pišanu schkleńzu, woknowy lép, woknowy wołoj,** kaž tež **diamanty** sa schkleńczerjow poruczа tunjo
Rudolph Wilhelm
na šerbskej hašy 16.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyschinje na šerbskej hašy

porucza

jadriwe mydło, dobre šuche	punt po	40 np.,
jadriwe mydło, czerwjene a módre	" "	36 "
žołte wóskowe mydło I	" "	40 "
žołte wóskowe mydło II	" "	30 "
soda	" "	5 "
schterku	" "	22 "

mašne mydło, selene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtuńschej płaczišnje.

W. Udich

10 na bohatej hašy 10

šwój wulki skład hotoweje **mužazeje, hóležazeje** a **dźěcźazeje drasty** s najmodnischich tkaninow a po modnym rěsu poruczа a khwatne poškuženje po najtuńschich płaczišnach lubi.
Po měrje šo drasta rucze a derje schije. Wulki skład drasty do dźěła.

Wulke rósynki

poruczataj tunjo
Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej hašy.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo
Schischka a Rjeczka.

Turkowske šlowki

najlépscheje družiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjašowym torhoschczu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczišnach.

Syrop

punt po 12—40 np. porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej hašy.

Würzburgske runklizowe šymjo

porucza **Carl Noack**
na žitnej hašy.

Tunje poskiczenje.

Gumijowe schaty
(snaty najlépschi wudžélk).

Stejate khornarje po 35 np.
wuhornjene khornarje = 50 =
manschety sa dźěczi por = 55 =
mužaze manschety = = 80 =
małe pschedkoschliki = 70 =
wulke pschedkoschliki = 100 =
mydło, knjefle s mechaniku
porucza
A. Tschentscher
w kupnizy.

Karl Vogel

rukajzař.

Czesczenym Sserbam šwój wulki skład **rukajzow,** tež sa **konfirmandow,** poruczam. Sa trajnu kožu a dobry rés rukuju. Dale poruczam **schlipsy, šlé, banty pschе pschetoržk** atd. Wschо jara tunjo.

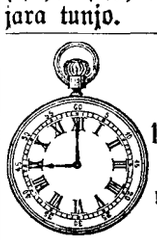

A. Mager

czašnikař
11 na šerbskej hašy 11.
Wulki skład
wschěch družinow
czašnikow
s dwělétnym rukowanjom.
Porjedjenja šo, kaž je snate, najlépje a najtuńscho wobstaraju.

Hornczerńja a khachlowy skład
H. R. Teutschera
w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 33

porucza ßwój **wulki skład wschěch družinow khachlow** we wschěch barbach a kajkosczach wot najprosczischich hacž k najwoßobnischim.
Khachle a warne maschiny ßo derje, kmanje, trajnje a tunjo stajeja.

Khofej
paleny a njepaleny
porucza po tunich płaczisnach
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.
Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow pomërnje tuńscho.

Khofej
ßyry punt po 90—160 np.,
paleny „ „ 120—200 „
porucza **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Hollandske jerje
wulke tucżne ryby
po 4 np. porucza
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Jerje
po 3, 4, 5 a 6 np.
porucza **Richard Hauffe**
na mjaßowym torhoschczu.

Jerje
wulke a derje ßkodżaze
porucza po 4 np.
Hermann Lemke
na jerjowej haßy 3.

Jerje
wulke a make, rjane tucżne ryby, mandl po 40 np., tak dołho hacž doßahaju, porucza
Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Bokor k pjeczenju
zyky a mlěty
poruczataj po najtuńschich płaczisnach
Schischka a Rjeczka
na ßwonkownej lawskej haßy.

Wubjerny
Emmenthalski schwajzarski twarożk,
wubjerne brabantske ßardele
porucza
Richard Hauffe
na mjaßowym torhoschczu 8.

Jerje
po 4, 5, 6 a 7 np. porucza
Theodor Mrós w Hodźiju.

Mydlarńja H. Lehmanna
w Budyschinje
na hornczerńskej haßy czißło 3 a na žitnej haßy czißło 3
porucza ßlědowaze wudźěłki po poniżenych płaczisnach w snatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kakijowe mydło) punt po 40 np.,
žiwizojte jadromydło . . . . . „ „ 36 „
jadriwe mydło II. družina . . . „ „ 30 „
czisczaze mydło . . . . . „ „ 30 „
jendżelske běłaze (błejchowaze) mydło „ „ 20 „
masne mydło . . . . . punt po 20 a 25 „
kryst. soda . . . . . punt po 5 „

pschi wotewsaczu 5 puntow ßo płaczisny poniża.

rajßowu a pscheńczną schterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtuńischich płaczisnach,
najlěpschi kokmas wot Schindlera a Myßlia w Schczeczinje punt po 25 np.

Tkaniny k poßleschczam, wupjerki, möblowy köper, drastny katun, módroczischcz w nowych mustrach pschedawa tunjo **M. Gottwald** na mjaßowym torhoschczu 11.

Tutón hermank w budże njepschedawam, ale w khlamach pschi **mjaßowym torhoschczu 11** pódla konditora Müllera.

Emma Vorwerkowa
porucza ßwój skład **paletotow, żaketow** a **plüschowych pjeslow** w bohatym wubjerku po najtuńischej płaczisnje.

Ludwig Fiedler
na Łubijskej drózy 2 naßlědnik **Santa Paßa** w Budyschinje **na Łubijskej drózy 2**

porucza ßwój skład **rowowych pomnikow** ſ marmora, ſyenita a pěſkowza. **Blidowe platy, konſolowe platy, naſtawki na myjne blida** ßo dźěłaju, **rowowe pomniki** a **rowowe platy** ßo rjenje a tunjo **ponowja.** Dołholětne rukowanje ſa **poſłoczenje.**

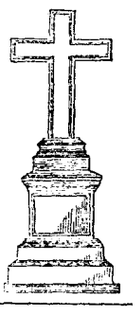

K dobroczinwemu wobkedźbowanju.
Czeſczenym Sserbam k wjedźenju dawam, ſo tſěchi ſe **ſchifrom** derje a tunjo kryju. Dokelž ßym ſchifer po wulkich dźělbach a teho dla po tunich płaczisnach nakupik, mózu ſchifrowu tſěchu pomërnje tak tunjo kaž druhe krycze wuwjeſcz. So je ſchifrowa tſěcha najlěpſcha a najpſchihódniſcha tſěcha ſa ratarſke twarjenja, je dawno ſnate. Proſchu mje pſchi potrjebje dobroczinwje wobkedźbowacz a poruczam ßo **Auguſt Schumann,**
ſchifrokryjerſki miſchtr na Tſělanſkej drózy 2 w Budyſchinje.

Spěwarſke,
ßerbſke a němſke,
teho runja **protyki** wſchěch družinow tunjo pola
E. A. Wetzki
na bohatej haßy.

Dr. E. Weberowy
alpenſki ſelowy tej
krej cziſczazy
woprawdźity jenoż w ſnatych haptykach
w pakczikach po 50 np.
Dress & Lawall w Drazdżanach.
W Budyſchinje w haptykomaj; hłowny ſkład w měſchczańſkej haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow žylne, kupuje po najwyſchſchich płaczisnach
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Kóſlaze kóżki
kaž tež wſchě družiny druhich kożow kupuje a płaczi najwyſchſche płaczisny **Guſtav Naucke**
na garbarſkej haßy 16.

S dobom poruczam pſchi potrjebje ßwój wulki ſkład pjelſchczowych kożow, do kotrychž mole njepſchińdu; teho runja wſchě kože derje a tunjo dźěłam.

Naſymſke koſaze, ſajerze, karniklaze, kaž tež wſchě druhe kože kupuje a płaczi najwyſchſche płaczisny
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Hamburgſko-amerikaniſke
paketojězdne akzijowe towarſtwo.

Direktna parokótzna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
je **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczornje Indiſkeje**
mjezačnje 3 krócz,
ſ **Hamburga** do **Mexike**
mjezačnje 1 ras.

Towarſtwowe póſtſke parne kótze podawaju wubjernu jězdu a pſchihódnu puczowanſku ſkładnoſcz ſa kajutowych a jeſtkubjowych puczowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 13. **Sobotu 31. měrca 1888.** **Lětnik 47.**

Jutrowny khěrluſch 1888.

(Hłóš: Božo, Knježe teho ſwěta.)

Njebjeſa ſo poſmĕwajcże,
Semja ſwjeczi wjeſele!
Kſchefczijenjo, feſtawajcże,
Dokelž Jeſuſ Khryſtuſ dże
S rowa polny kraſnoſcże,
Kotruž nětk ſo woblekł je!

Hory Boże pokhilejcże
Wjerch ſwój pſched nim pokornje!
Do prócha ſo ponižejcże,
Dokelž jeho kraſnoſcź je
Na ſwětło nětk ſtupiła,
Nad nami tež woſtacź ma!

Doły wſchĕ ſo wotewrjejcże
Jutrownemu wjeſelu,
Jeſom Khryſta powyſchejcże
W jeho wulkim dobyczu!
Najſſwjeczijſche klinczenje
Dżenſ njech pſches waſ rži a dże!

Wody Boże pluſkotajcże
Wſchitke rjenje hromadże!
Jena druhej powjedajcże,
Schto ſo dżenża ſtało je:
Jeſuſ Khryſtuſ ſtanył je
Jara kraſny ſe ſmjercże!

Pomhajcże wy rjane róże
Sdobnje nam ſo wjeſelicź!
Kóżde ſtworjenje, kiž móże,
Dyrbi ſobu ſ nami hicź
Cżeſczicź Jeſom Khryſtuſa
Duzy ſ jeho bitwiſchcża!

Wjeſelcże ſo wſchitke ſłónza
Wyſche naſ na njebjeſach!
Kral naſch žiwy je bjes konza,
Žiwy w naſchich wutrobach;
Jeho wulku wĕczny cżeſcź
Pomhajcże mi pſches ſwĕt njeſcź!

Jeſu ponjeſ dobre ranje
Ssyle twojej cżakajez!
Wſchak maſch na njej ſpodobanje,
Wſchak ſo rad tež ſnajeſch k njej;
Wulij na nju wjeſelokoſcź,
Mĕr a troſcht a ſpokojnoſcź!

D.

☛ Cżeſcżeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotſiž chzedża ſa nje na **2. ſchtwórtlĕto 1888** do prĕdka płacźicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Cżi, kotſiž ſebi Serbske Nowiny pſches póſt pſchinjeſcź dawaja, njech tola njeſapomnja, ſebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlĕto ſapłacźi ſo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž tež w druhich krajach němſkeho khĕžorſtwa **1 mk.**, ſ pſchinjeſenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny ſ pſchiłohu **Serbski Hospodar** płacża **na póſtach 1 mk. 25 np.**, ſ pſchinjeſenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němſke khĕžorſtwo. Sakſki ſejm je ſańdżenu wutoru ſwoju dżĕławoſcź wobſamknył. Wón móże ſ pokojnoſcźu na ſwoje ſkutkowanje naſad ſhladowacź; wone je ſa kraj jara ſpomožne było. Sakſke finanzy ſu ſo ſaſo dobre a derje ſrjadowane wupokaſake. Tež tón krócź je móżno było, pokojzu ſapłacźenych leżomnoſtnych dawkow, nĕhdże 1½ milijona hriwnow, ſchulſkim gmejnam k položenju ſchulſkich cżeżkotow wrócźicź a mſdu mnohich ſaſtojnikow powyſchicź. To dyrbi ſo cźim bóle pſchipóſnacź, dokelž je Sakſka ſa khĕžorſtwo ſaſo 3 milijony wjazy dawkow wotwjeſcź dyrbjała. Statne hoſpodarſtwo Sakſkeje ma lětnje nĕhdże 100 milijonow dokhodow a nĕhdże 100 milijonow wudawkow — wurjadnje wyſoku ſumu ſa naſch mały kraj. Dokelž bĕ liczba ſakońſkich nacźiſkow a dżĕłow, kotrež ſo ſejmej pſchedpokožichu, jara wulka, je ſejmowe ſydowanje wurjadnje dołho trało. Nawdate dżĕło je ſejm ſkoro do zyła dokonjał. Mnohe ſakonje ſu ſo wot njeho dowuradźiłe. Najwažniſchi ſ nich je ſawĕſcźenje ratarſkich a hajniſkich dżĕłacźerjow pſche khoroſcź a ſnjeſboženje, dale ſakoń dla ſaſtaranja ſaſtojnikow, kotſiž ſu w ſaſtojnſkim dżĕle k njeſbožu pſchiſchli. S tym, ſo je ſejm płacźiſnu ſa hromadżekładżenje leżomnoſcźow pſches nowy ſakoń poniżił, je wón ratarſtwu wulku dobrotu wopokaſał. Naſad je ſo ſtajiło wuradżenje ſakonja dla pſcheſadżenja evangelſkich duchownych na cżakanſki pjenjes. Tutón ſakoń je loni duchowna ſynoda po dołhim jednanju pſchijała. Tehdy je wulke ſpodźiwanje ſbudźiło, ſo ſu ſaſtupjerjo duchownſtwa k temu pomhali, ſo by ſo nuſna ſamoſtatnoſcź evangelſkich duchownych pſchikrótcźiła. Budźiſche-li ſakoń pſched ſejm pſchiſchoł, by jón tón wĕſcże ſacźišnuł. To tež njeby žana ſchkoda była. Wobžarowacź ma ſo, ſo ſo bjes druhej a prĕnjej komoru wo ſakonju dla poniżenja ſudniſkich khóſtow pſchesjenoſcź dozpĕła njeje. S napohladom na dobre krajne finanzy je ſejm ſaſo twar nĕkotrych żeleſnizow pſchiſwolił. Bjes nimi ſtej dwĕ, kotrejž pſches ſerbſke krajiny dżetej, Budyſko-Rakecżanſka a Kamjeńſko-Halſchtrowſka. Prózowanje naſcheju ſerbſkeju ſapóſłanzow, knjeſow Kerka a Kokle, je ſo ſ dobrym wuſpĕchom krónowało. Njech je jimaj na tutym mĕſcże ſjawny dżak ſa to wuprajeny, ſo ſtaj twar tejule żeleſnizow pospĕſchiłoj. Schtóž je ſejmſke rosprawy kedżbnje cźitał, dyrbi tež pſchipóſnacź, ſo ſtaj wonaj runje tak pſchi wſchĕch druhich ſkładnoſcźach intereſſy ſwojich wuſwolerjow wuſtojnje ſaſtupowałoj. Duž cżeſcź a ſława jimaj!

— Khĕžor Friedrich je poſtajił, ſo ma krónprynz Wylem dżĕł knjeżerſtwowych dżĕłow wobſtaracź. Wjerch Bismark je pjecża khĕžora k temu ponucźił. Krónprynz ſmĕje nětko wulku roſſſudźazu ſamožnoſcź na mnohe najwažniſche ſtatne wobſamknjenja. Dokelž je wón pjecża ſahorjeny cżeſcżeŕ wjercha Bismarka a jeho politiki, ſo ſwobodnoſmyſlenym runje ſ tym żane wjeſele pſchihotowało njeje, ſo ſu ſo krónprynzej knjeżerſtwowe dżĕła dowĕriłe. Tež wo tym ſwobodnoſmyſleni wjazy njerĕcża, ſo budże khĕžor Friedrich w ſwobodniſkim duchu knježicź a ſo wobſamknjenja khĕžorſtwoweho ſejma, kotrež ſu ſwobodnoſmyſlenym ſ pohórſchenjom, njewobkrucźi. Runje na wopak je ſo ſtało. Khĕžor je podlĕſchenje ſozialiſtiſkeho ſakonja a ſakoń wo podlĕſchenju ſakonjedawazeho cżaſa khĕžorſtwoweho ſejma wot 3 na 5 lĕt podpiſał, a wobaj ſakonjej ſtaj ſo hižo w khĕžorſtwowym nawĕſchtniku woſjewiłoj.

Italſka. S wulkim wójſkom k abeſſynſkim mjeſam pſchicźahnuwſchi a ſo tam ſylnje wobtwjerdźiwſchi, ſu Italſzy nětko hižo mĕżaz dołho żadoſcźiwje na to cżakali, ſo bychu Abeſſynſzy ſe ſwojich horow pſchiſchli a ſo wot italſkich kanonow potſĕlecź dali. Abeſſynſzy pak njejſu tak hłupi, kaž ſebi Italſzy myſlachu. Woni ſu ſa lĕpſche mĕli, Italſkim ſo w horzym afriſkim ſłónzu ſprażicź dacź, a ſa to ſ cźim wjetſchim wotmachom nawal Sudanſkich wotraſycź. Tutych ſu Italſzy mjenujzy nawabili, do Abeſſynſkeje na wójnu cżahnucź, ſo by ſo móż Abeſſynſkich pſches to dżĕliła.

Poßlednje dny ßu ſ nowa powjeſćże do Roma pſchiſchke, po kotrychž ma abeßynſki kral nětko woprawdźe wotmyßlenje, ſe ßwojim wójſkom pſchećźiwo italſkim wobtwjerdźenjam marſchěrowacź. Pſched krótkim hižo twjerdźe wěrjachu, ſo maja Abeßynſzy wotpohlad, Italſkich w nozy nadpanucź. W wobtwjerdźenju pola Saati hižo wſcho w najhłubſchim měrje leżeſche. Na dobo italſke ſtraże warnowanſke ſnamjo dachu, dokelž měnjachu, ſo w měßazowym ßwětle abeßynſkich wojakow wuhladaju. Italſki komanděr hnydom kanony wuwjeſćź a wóßom krócź do njepſchećźela tſělicź da, kotryž ßo rucźe do dalokoſćże ſhubi. Pſches kanonſki hrimot bě ßo zyke italſke wójſko do njeměra ſtajiko, a hižo ßebi myßlachu, ſo abeßynſki kral ſe ßwojimi cžrjódami pſchicźehnje. Tola to ßo njeſta. Hdyž na druhi dźeń měſto wobhladachu, hdźež běchu w nozy njepſchećźela widźeli, ßo žałoßnje ßměſchna wěrnoſć wupokaſa: měnliwi Abeßynſzy běchu — — — woły byke, kotrež ßo w tamnej ſtronje paßechu a ſ kotrychž běſche ſchěßnacźe ßwoju njeſbožownu podobnoſcź ſ abeßynſkimi wojakami ſe ßmjercźu ſapkacźicź dyrbjako.

Franzowſka. Franzowſke knježerſtwo njeje generala Boulangera ſ tym njeſchkódneho ſcźiniko, ſo je jeho do njeaktivnoſćże ſtajiko. Wón je pſches to bjes ludom ſkerje wjazy nahladnoſćże nabył. W Laonje ßu pſchi wólbach do deputěrtſkeje komory ſa Boulangera 45,089 hłoßow wotedali. Boulanger drje ſ tym hiſchćże wuſwolenу njeje, tola wón do wukałanſkeje wólby pſchińdźe a w njej wón, na to ßo twjerdźe licźi, wěſćże hiſchćże někotre tyßazy hłoßow, kotrež ßu k jeho wuſwolenju nuſne, pſchidoſtanje. Prjedy hacź Boulanger do komory jako ſapóßłanz ſaſtupi, dyrbi wón zyle ſ wójſka wuſtupicź. Na to ßo njebudźe dołho cžakacź trjebacź. Wojerſka pſchepytanſka rada, kotraž ma wo Boulangeru dla jeho njepoßłuſchnoſćże ßudźicź, jeho najſkerje na wotpocźink ßadźi. Pſchiwoſmje-li Boulanger wólbu, ſa franzowſku republiku ważny cžaß pſchińdźe, kotryž ßnadź wo jejnym dalſchim wobſtacźu roſßudźi. Franzowſojo maja njeſaſtaważe pſcheměnjenje w knježerſtwje dawno ßyte. Schtó chże ßo jim dźiwacź, jeli ſo ſa wumóžnikom wuhladuja a ßo ſa Boulangera powßnu. W Boulangeru muża widźa, kotryž w pſchichodnej wójnje franzowſke wójſka pſchećźiwo Němzam powjedźe. Druſy franzowſzy generalojo drje runje kaž Boulanger žadoſcźiwje na ſkładnoſcź kakaju, ſo bychu Němſkej poraženje léta 1870 naſad płacźili, tola to ſjawnje njepraju. Tajke tajenje pak maja Franzowſojo ſa bojaſnoſcź. Boulanger ſda ßo pak jim khróbły rjek bycź, dokelž je ſtajnje ſjawnje k wójnje pſchećźiwo Němzam trubił a w tym cžaßu, hdyž je ſ wójnſkim miniſtrom byk, wójſko na wójnu pſchećźiwo Němſkej ſe ſpěchom pſchihotowak. So Boulanger woprawdźe wójnu chże, je wón wopokaſak, hdyž běchu Němzy franzowſkeho wobhonjerja Schnebela ſajeli. Tehdy budźiſche ßnadź k wójnje bjes Franzowſkej a Němſkej doſchło, hdy budźiſche po Boulangerowej woli ſchło, a njebudźeſche-li měrniwy preſident Grevy ſa ſdźerżenje měra ßwoju zyku ſamożnoſcź ſapokožił. Hdy by ßo po tajkim Boulanger knježerſtwa mozował, by europiſkemu měrej wulki ſtrach hroſył. Franzowſojo bychu Boulangera k wójnje nucźili, a wón by ju też ſpytał, dokelž bychu jemu Franzowſojo hewak bórſy panucź dali.

— Wilſon, pſchichodny ßyn prjedawſcheho franzowſkeho preſidenta Grevya, ßo tola hiſchćże khoſtanja ſminje. Kaž je ſnate, je Wilſon mnohim woßobam wyßoke rjady ſa pjenjeſy wobſtarał, a ßud bě jeho teho dla k wjazlětnemu khoſtanju ſaßudźił. Wyſchſchi ßud je nětko tole khoſtanje ſběhnuł, dokelž po franzowſkim ſakonju na pſchedawanje rjadow żane khoſtanje poſtajene njeje.

Rumunſka. W hłownym rumunſkim měſćże Bukareſćże ßu ßo tele dny pſched kralowſkim hrodom njeměry měłe. Wulka cžrjóda luda, kotruž ſapóßłanzy konſervatiwneje ſtrony nawjedowachu, pſched kralowſki hród pſchicźeże a na liberalne miniſterſtwo ßwarjeſche. Někotſi ſapóßłanzy ßo do hroda podachu a żadachu ſ kralom rěcźecź. Dokelž jich pſched krala njepuſchcźichu, ßo woni halekujo wotßalichu. Ludowe cžrjódy buchu wot żandarmow roſehnate.

Bołharſka. Powjeſćże, ſ Bołharſkeje pſchikhadźaze, pſchipowjedaju, ſo ßo knjeſſtwo Koburgſkeho prynza w bliżſchim cžaßu powróćźi. Koburgſki prynz ßebi dowěru a luboſcź Bołharow njeje wjedźał dobycź. Bołharjo bychu jeho, hdy by Bołharſkej Bożemje prajił, ſ lohkej wutrobu cžahnucź widźeli. So je ßo wón hacź dotal na trónje ſdźerżał, nima ßo wón ßamownoſcźam ßwojeje woßoby ale ßwojim pjenjeſam dźakowacź. Wón je wjele ſtow tyßaz frankow Bołharam, knježerſtwo dźerżazym, roſdawał. Nětko pjecża jeho pjenjeżne żórko ſaprahnje. Wón a jeho macź, wójwodka Klementina, ſtaj ſa bołharſku krónu tajke njeßměrne ſumy roſbrojiłoj, ſo ßebi wójwodzyne pſcheczelſtwo żada, ſo by jej ßudniſtwo prawo wſako, w pſchichodźe dale ßwoje ſamożenje roſmjetacź. Bjes tym ruſke knježerſtwo pſchezo ſ nowa ſultana nucźi, ſo by Koburgſkeho prynza ſ Bołharſkeje wuhnał. Dokelž Koburgſki ßo pſches ßame napominanje ſatraſchicź njeda, namjetuje ruſke knježerſtwo, ſo by ſultan ſ wójſkowej mozu pſchećźiwo njemu ſakrocźił. Potom bychu ßo ruſzy a turkowſzy ſaſtojnizy do Bołharſkeje póßłali, kotſiž měli wólbu noweho wjerćha pſchihotowacź. Narańſcha Rumjelſka, kaž ßo pokodniſcha Bołharſka mjenuje, njeßměła ßo pſchi wólbje wobdźělicź a by ßo na khwilu wot Turkowſkeje wobßadźika. Sultan pak ßo ſ zykej mozu ſepjera, ruſke namjety wuwjeſćź. Tak ßo ſchmatanza w Bołharſkej pſchezo bóle ſaßukuje, a chże-li Rußowſka ßwoju prjedawſchu ſamożnoſcź w Bołharſkej ſaßo dobycź, jej niczo druhe njewubudźe, hacź Bołharſku ſ ruſkim wójſkom wobßadźicź. W Barlinje to ſa nadpad na Němſku wobhładowali njebychu, tola powſchitkownje ßebi myßla, ſo by to nadpad na Awſtriſku, ſwjaſkarja, na kotrehoż ßmě ßo Němſka we wſchěch padach ſpuſchcźecź, byk. Duż by, jeli ſo by bjes Ruſkej a Awſtriſkej k wójnje pſchiſchko, też Němſka Ruſku pſchimacź dyrbjała. Němſka ßo teho njeboji; pſchetoż ſ pohladanjom na ſnutſkowne wobſtejnoſćże w Franzowſkej a jejnu wójſkowu njehotowoſcź njetrjebaju ßo Němzy, ßamo hdy bychu ßo Ruſzy a Franzowſojo ſjenocźili, wójnu ſtrachowacź. Najprjedy pak Němſka wſchě ßrědki ſpyta, ſo by ruſke a awſtriſke intereßy wurunała, woßebje budźe ßo wona wo to prózowacź, ſo by Awſtriju wotdźerżała, w tym pſchicźinu k wójnje widźecź, hdyž Ruſka Bołharſku wobßadźi.

Bohaczk a jehline wucho.

(Pokracźowanje.)

Pſchi tejle njeſbožownej powjeſći chżyſche ſwoprědka ſchkodu-popſchaza myßl do Humpakoweje wutroby ſajěcź, kotraž ſawoła: „To je pokuta, ſo je mje nahrabnika mjenował!“ Tola wón ßo rucźe teho hańbowaſche a mjehſche ſacźucźe tamne njekſcheſcźijanſke wotcźiſchcźi. Sa khwilku bě hižo Humpak po pucźu k wobydlenju drjewarja, kotryž ſe ſawjaſanej nohu w ſtarym lěhanſkim ſtole ßedźeſche.

„Kak ßo Wam žiwjenje wjedźe, luby Rybako?“ ßo Humpak muża, tajkemu njewotcźakanemu wopytej ßo dźiwazemu, praſcheſche, „macźe hiſchćże boloſcźe?“

„Haj, w noſy wſchak hiſchćże jara kaka a tocźi“, drjewar wotmolwi; „ale najhórſche je, ſo dyrbju tu ſměrom ßedźecź a lěnjeho paſcź. Wot ßwojich dźěcźazych lět tajke něſchto ſwucźeny njejßym; duż je mi nětko kóżda hodźina tak dołha każ wěcźnoſcź.“

Pſchi tychle ßłowach ßo bohaczk ſacźerwjeni; pſchetoż wón bě runje na wopak cžaß ßwojeho žiwjenja próſdny khodźił.

„Je rana ſtraſchna?“ ßo Humpak dale praſcheſche, „a ſchto lěkaŕ wo tym měni?“

„Lěkaŕ?“ ßo Rybak ßmějkotaſche. „Niczo wón wo tym njeměni; pſchetoż — pſches mój próh żadyn njepſchińdźe. Ssym ßebi pleſtr pokožił a dalſche ja Bohu lubemu knjeſej pſchewoſtaju.“

„Kajki njeroſum! Kajka lohka myßl!“ Humpak ßwarjeſche. „Kak, hdyž ßo woheń k ranje pſchida, abo koſcźożer naſtanje? Na kóżde waſchnje ßwoju żonu wudowu a dźěcźi ßyroty ſcźiniczе.“

„Kaž Bóh luby knjes ſechze!“ Rybak ſ podwólnoſcźu praji. „Lěkarja a jeho drohe rezepty płacźicź, to moja piła a ßekera njeſaßłužitej. Ssmy wjeßeli, hdyž momy khuduſchke bydło, draſtu a Boži khlěb. Njedźiwajzy teho hiſchćże najhubjeńſchi njejßmy; duż ßmy ſpokojom. W naſchej khěži horka pod tſěchu ßydomdźeßacź lětna żónſka bydli, kotraž k njebjeßam wjazy hladacź njemóże, tak ſtej ßo jejna ſchija a khribjet ſekſchiwiłej. A tola hiſchćże wona ſa ludźi pilnje ſkobanu żidu pſchedże a ßo w ßwojej ſymnej ſtwje bědźi, ſo by ßebi někotre kroſchki ſaßłužiła. S tajkim woßudom njech mje a mojich Bóh luby knjes pſchelutuje. Radſcho wumrjecź, hacź w tajkej nuſy žiwy bycź.“

„Póſcźelu Wam wuſtojneho lěkarja“, Humpak praji, „kotryž dyrbi Waß ſa moje pjenjeſy lěkowacź. Ale ſa to wot Waß wotcźakuju, ſo to cźiniczе, ſchtož Wam wukaſa, a do cžaßa ßwoju khoru nohu njenapinacźe.“

„Scźe jara dobri, knjes Humpako!“ Rybak ſnapſchecźiwi. „Bóh žohnuj Waß ſa Waſchu dobrotu. Jeli ſo mi lěkaŕ ßlubi, ſo mje bórſy ſaßo na noſy ſtaji, chzu rad lubje na njeho poßłuchacź.“

Humpak woteńdźe. Wo khěži ßo pak na khudu pſchelcźu dopomni, wo kotrejž bě jemu drjewaŕ powjedał. Bohaczk po wjele, wjele ſkhodach horje ſtupaſche, doniż jich kónz njedóńdźe. Tu wón někotre durje, do wſchelakich kubinych komorow wjedźaze, wuhlada. Na jenych ſ nich ſ běłej krydu napißane ſtejeſche: „Dobruſchina“, a wo tele ßo Humpak kłapaſche.

„Stupajcze dale!“ ſ nutska dybawy hłóß ſawoła. Do kſchiwoſczěnateje komorki ſaſtupiwſchi Humpak najprjedy dla cźmowoty wokoło ßebje niczo roſeſnacź njemóżeſche; pſchetoż tołſto ſchědźiwe woknjeſchka mało ßwětła do ſtwiczki puſchczachu. Po někotrych wokomikach wón něſchto wuhlada, ſchtoż ſe wſchelakich ßebi ßo njepſchihodźazych dźělow wobſtejo khachle pſchedſtajeſche. Sady nich nětkole poſtawa, woprawdźite ſcherjenje, dryppotaſche, kotrež běſche żónſkemu ſtworjenju bjes hłowy podobne, tak hłuboko bě hłowa na wutrobno ſtulena. Duż żónſkej też móżno njebě wot ſemje horje pohladacź a wona jenoż na delnim dźele Humpakoweho cźěła ſpósna, ſo ma muża pſched ßobu. „Schto ßebi żadacze?“ ßo ſtara praſcheſche.

Humpak hnydom wotmolwicź njemóżeſche, tak jara bě jeho napohlad tuteje bědnoſcze ſapſchimnuł. Cźłowjek w tajkim hubjenſtwje ßo jemu hiſchcze w jeho żiwjenju pokaſał njebě. Żaneho ßłowa mózny wón wocźi na ſekſchiwjenej ramjeni ſtareje żónſkeje wudźěraſche, ſ kotrejuż hiſchcze hłubſcho ſtulena ſchija dźěſche a ßo ſ hłowu ſkónczi, kotruż móhł ſa zuſotny wuroſt dźerżecź. A tole wbohe, běbne ſtworjenje njedźiwajo ßwojeje braſchnoſcze pſchezo hiſchcze dźěłaſche! Pſchetoż ſo mějeſche Humpak pſchelczu pſched ßobu, wón na pſchaſnym koleſku pódla khachlow, każ też na klubuchu ſapſchedźeneje ſkobaneje żidy widźeſche. So tale pſchelcźa po pſchißłowje żaneje żidy njepſchedźeſche, bě ſe wſcheho widźecź. Tam wokna, ſ tołſtej ſchědźiwinu poczehnjene a ſ dźěła ſ papjeru ſalěpjene, tu hiſchcze niż liwke khachle; tam ſtare, wot cźerwjow pſchetoczene blido, tu jeniczki kabłaty ſtoł pódla pſchaſneho koleſka a pódla na ſemi wokmjana lapa wupſcheſtrjena, ſo byſchtej ßo woſabatej noſy horje ſtajałej; tam hubjene borko, a tu na jenym jeniczkim hoſdźiku wſcha draſta ſtareje żony.

„Njedoſtanjecze żaneje podpjery wot wyſchnoſcze?“ ßo Humpak ßobużelnje praſcheſche.

„O haj, luby knjeże!“ ſtara wotmolwi: „Kóżdy tydźeń jenu hriwnu. Dwójzy ſa tydźeń doſtawam pſches żónſke towarſtwo cźopku jědź. Se ſaßkużbu też druhdy pſcheſtanje. Stare koſcze ßo wjazy do dźěła měcź nochzedźa, a potom cźaſto żaneho dźěła nimam. Ale Bóh luby knjes żaneho kſcheſcźijana zyle njewopuſchcźi. Hdyż je nuſa najwjetſcha, nam wón wupomharjow a troſchtarjow ſcźele. Tajkej ſtaj drjewał a jeho mandźelſka. Hakle wóndano mje ſ poknym korbom rjanych tſchěſkow ſwjeżeliſchtaj a hody mi ßwětły toleř dariſchtaj, kotryż běſchtaj ßamaj hakle wot jeneho dobreho knjeſa doſtałoj. Tajka luboſcź wokſchewja a ſdźerżi dowěrjenje k Bohu. Scże ßnadź Wy pſchedſtejicźeř towarſtwa pomozy ſa khudych?“

Bjes tym ſo ſtara khuda żona rěcźeſche, ßo żahle wuhle na Humpakowej hłowje palachu. Wobſtarna khamorna a ſymu mrějaza ſtara w ſymnej ſtwje dźěłaſche, a wón, ßylny, ſtrowy a njeſaßkużeneho bohatſtwa ßo ſwjeżelazy muż lěnjeho paßeſche! Humpak ßo w ßwojej wutrobje ßameho ßebje hańbowaſche a pſchelcźine bydło ſ twjerdym roſsßudźenjom wopuſchcźi, ſo chże w pſchichodźe lěpſchi cźłowjek bycź.

Woßebitu luboſcź a ſtaroſcźiwoſcź wón Rybakezom pſchiwobroczeſche, kotrymż mějeſche ßo ſa to dźakowacź, ſo bě prawy pucź żiwjenja naſtupił. Hdyż bě Rybakowa noha ſe ßwědomitej lěkarjowej pomozu ſażiła, drjewał ſaßo cźiły a wjeżeły na ßwoje wſchědne dźěło khodźeſche, a hdyż bohaty Humpak potom ras nimo njeho pſchińdźe, jenoż ßłowa dźakownoſcze ſ jeho huby dźěchu. Guſta, ſa kotrehoż Humpak ſchulſki pjenjes płacźeſche, a Hanka buſchtaj jeho lubuſchkaj, kotrajż dyrbjeſchtaj jeho cźaſto wopytacź. Sa měßaz ras Guſta do Humpakoweho wobydlenja pſchińdźe, ſo by ßwojemu dobroczelej doſtate ſchulſke zenſury pokaſał a ßo po jich dobroſcźi abo hubjenoſcźi wot Humpaka pokhwalił abo poßwarił.

Dobruſchina bě pſches Humpakowe dobroczinſtwo pſchedżenje ſkożicź móhła, tola nětko ſterje żidu pſchedźeſche hacź prjedy, pſchetoż wona bě duſchne a ſtrowe wobydlenje doſtała a ßo wo wſchědny khlěb wjazy ſtaracź njetrjebaſche.

Tſi lěta ßo minuchu, po kotrychż Dobruſchina ßwojeho dobroczela hiſchcze mrějo żohnujo ßwoje braſchne ſachodne cźěło wopuſchcźi a do njebieß ſańdźe. Humpak a Rybakez ßwójba ju k wěcźnemu wotpocźinkej pſchewodźachu, ſemrjetej tak poßlednju luboſcź wopokaſujo. Rybakez Guſta bě nětko 12 lět ſtary a ßylnje roſcźazy hólz, kotryż w próſnym cźaßu ſ dźěła ßwojimaj ſtarſchimaj dźěłacź pomhaſche, ſ dźěła ßwojemu dobroczelej poßłużowaſche. Hólczeż bě derje pißacź nawuknuł. Duż jemu knjes Humpak cźaſto mjeńſche pißanje nawda, kotrehoż mějeſche bohacźk nětkole jara wjele wobſtaracź, dokelż ßo wobſchěrnje wo podpjeranje khudych ſtaraſche.

Ras popołdnju Guſta ſaßo w Humpakowej pißanſkej ſtwje ßedżeſche a wſchitkich tych mjena ſapißowaſche, kotſiż ßo wot tamneho ſ radu a ſkutkom podpjerachu. Humpak ßam bě zyke dopołdnje w khudźinſkich należnoſcźach na nohomaj pobył a nětkole mucźny na ſofje wotpocźowaſche. Na dobo połſpizeho ſakwicźenje durjow wubudźi. Humpak ſ khribjetom k durjam pſchiwobroczeny leżeſche a běſche na każenje ſpanja hněwny. Wón ſa ßwojim ßłużobnikom ſwonił njebě, a tón bě ßo njedźiwajzy teho ſkhroblił, njeſaklepawſchi dó iſtwy ßwojeho knjeſa ſaſtupicź. Leżo woſtawſchi Humpak pumpotaſche: „Schto je, Michale, ſo ßebi pſchipanucź daſch, mje ſe ſpanja budźicź?“

Kak pak ßo praſcheř wuſtróża, hdyż ßo jemu njewotmolwi, ale njerodnje draſcźeny, dźiwje hladazy mużſki bliſko k njemu ſtupi a ßwoju cźeżku pjaſcź na jeho ramjo położy.

„Směrom, knjes wujo!“ muż ſuby ſchcźerjo a ßo ßmějizy praji, „njedajcze ßo mylicź. Wjeßelu ßo, ſo móżu nětkotre ßłowcźka ſ Wami w njepſchitomnoſcźi druhich porěcźecź. Snajecze mje tola hiſchcze?“

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Tudomni měſchcźanſzy ſaſtupjerjo ßu tamón tydźeń w ßwojim poßedźenju namjet pſchijeli, po kotrymż ßo měſchcźanſka rada napomina, ſo chżyła wo tym wuradźecź, ſo by ßo w Budyſchinje ſjawne twarjenje k rěſanju ſkotu natwariło, ſo bychu rěſniży nuſowani byli, w tymle twarjenju ßwój ſkót rěſacź, a ſo by kóżdy nuſowany był, mjaßo ſarěſaneho ſkotu wot mjaßowobhladowarja wobhladacź dacź. W tymle poßedźenju ßo dale pſchijeſchtaj namjet měſchcźanſkeje rady, ſo by w měſcze kóżdy wobßedźeř nuſowany był, po pneumatiſkim ſyſtemje ſ hnójniżow hnój a juchu wotwożowacź dacź, a dalſchi namjet ſe ßrjedźiſny měſchcźanſkeho ſaſtupjerſtwa, ſo by měſto ßamo wotwożowanje hnoja, juchi a ſmjecźow ſa ßwoje pjenjeſy wobſtarało.

— Tele dny je tudomny wobhladowař ßwinjazeho mjaßa Klammt w mjaßu jeneho ßwinjecźa, jemu k pſchepytanju pſchepodatym, trichiny nadeſchoł. Sswinjo je jedyn tudomny rěſnik wot jeneho bura w Błożanach kupił. Kajke wulke njeſboże je ßo pſches ßwědomite pſchepytanja mjaßa wotwobroczíło! Tu ſaßo widźimy, kak nuſne je wobhladanje ßwinjazeho mjaßa, prjedy hacź ßo wot cźłowjekow wużiwa. Polizija je, ßo ruſumi, trichinate mjaßo hnydom ſaniczicź dała.

— Pola Budyſkeje rady ſtaj ßo dwaj woſowaj rjecźaſaj wotedakoj, kiż ſtaj ßo pjecźa něhdźe namakakoj.

— W pſchitomnoſcźi Jeho majeſtoſcźe naſcheho krala a Jeho kralowſkeje wyßokoſcźe prynza Jurja ſtaj, każ ſ Draždźan błyſchimy, prynzaj Jan Jurij a Max pſched knjeſom miniſtrom dr. Gerberom a tajnym radźicźelom dr. Vogelom dżeńß tydźeń wot dopołdnja 1/2 9 hacź do 1 hodź. ßwoje poßlednje abo maturitne pruhowanje w kacźanſkej a grichiſkej rěcźi, w mathematizy a w ſtawiſnach wobſtałoj, po cźimż knjes miniſter wurjeknu, ſo je błyſchcźazy wuſpěch pruhowanja wopokaſał, ſo ſtaj prynzaj ſa univerſitu ſrałaj. Tón, kiż prynzow w kacźanſkej a grichiſkej rěcźi pruhowaſche, bě naſch ßerbſki krajan, knjes dwórſki radźicźel dr. Jan Jakub, młódſchi ßyn njeboh fararja Jakuba pſchi Michałſkej zyrkwi w Budyſchinje. Każ nětko tejule prynzow, tak je knjes dr. Jakub prjedy też prynza Friedricha Auguſta w klaſſiſkim piſmowſtwje ſa univerſitu pſchihotował. Jeho majeſtoſcź naſch kral je dwórſkemu radźicźelej Jakubej po wóndaniſchim pruhowanju Albrechtſki rjad prěnjeje rjadowmje ſpożcźił.

W Hucźinje je ßo njedawno Mateczkez domſke w nozy wotpaliło.

S Rakez. Hdyż tu powjeſcź dóńdźe, ſo je ſakſki ßejm twar Budyſko-Rakecźanſkeje żeleſniży pſchiſwolił, ßo hnydom mnohe domy naſcheje wßy ſ khorhojemi wupyſchichu, a tudomne towarſtwa w ßwjedźeńſkim cźahu po wßy cźahachu. My Rakecźenjo ßmy jara wjeßeli, ſo ßo ſkónczmje naſche horze pożadanje ſa żeleſnizu dopjelni. Jenoż to trochu naſchu radoſcź pomjeńſchi, ſo chżedźa dwórniſchczo na měſtno twaricź, kotrež ßo ſkoro kóżde lěto powodźi. W tu khwilu tam ſaßo woda wyßoko ſteji. Ma-li ßo woprawdźe tam dwórniſchczo ſtajicź, bychu jo na koliki twaricź dyrbjeli. Duż drje ſa njo hiſchcze druhe měſtno wuſwola.

Se ßerbſkeje pczólniży. Rjane wjedro je pſchiſchło; pczołki wjeżeke ſlětuja. Nětk dyrbiſch na měſcze wſchón njerjad, kotryż je ßo w ſymje nakopił, wumjetacź; a tajkeho je tam lětßa doſcź. Wſchelazy wuſtojni pczołarjo radźa, ſo maju ßo kolcze ſ nutska ſ karbolowej wodu wumycź, woßebje na dnje, ſo by ßo pſches to wſchelakim pczólnym khoroſcźam wobarało. — Pczoły w minjenej ſymje pſchewjele trjebałe njeißu: njebě pſcheßylna ſyma a dla ſymy

w poßlednim cžaßu njejßu móhke jara na cžerw dźěkacź. Duž ßu też hischcże ſ wjetſcha ßkabe. Najßylniſche kołcże maju też najwjazy cžerwja, dokelž mózachu jón ſkerje ſhrěcź. K ſeźiwjenju cžerwja trjeba pczołka wodu, měd a mucźku. Prěnju drje wſchudźe nadeńdźe; tola mudry ßy, hdyž bliſko pczólnizy něſkajki naſtroj pſchihotujeſch, ſo móhke ßo pczoły napowicź; pſchi tym mózeſch wobaracź, ſo ßo cźi njetepja. So bychu ßo tam bórſy ſwucźili, pſchidaj něſkotre kapki mjedu. Snaju jeneho ßerbſkeho pczołarja, kotrehoż pczoły ſa dźeń wulki kótlik a druhdy hiſchcże wjazy wupija. S teho widźiſch, kelko wody trjebaju. Měd a mucźku noſcha ſ róźicźkow. Tola nětkle hiſchcże niczo njekcźeje. Pilna pczołka chze dźěło měcź a teho dla dźe nětkle lóhzy k druhim rubicź. Na to kedźbuj! So by ßo ſ zyła njerubiło, pomjeniſch dźerki k wulětowanju a njepanzaj pſchi klukanju. Mjedowa wóń zuſe wabi. — Hłowna wěz je, ſo maju kołcże doſcź zyroby. Duž njeklukaj pſcheßylnje. So wjerby atd. bórſy kcźeja, drje wěſch, ale hacź budźa pczoły ſ nich panku wotnoßycź, njewěſch; to wjedro poſtaji. Teho dla praju hiſchcże ras: njeklukaj pſcheßylnje, kóźda kapſa ßo lóhſcho próſdni dyźli pjelni; a ſchtoż w kołcźu woſtajiſch, cźi nihdy njeczeknje. Woßebna wěz ſa pczólne źiwjenje je mucźka. Tu też hiſchcże ſ róźicźkow noßycź njemóża. Dobra pſcheńcźna muka pak je nimale runje tak dobra kaž kwětkowa. Duž pſchitkócź na deſku něſchto pſcheńcźneje muki twjerdźe, pokładź ju hiſchcże ſe ſchpenkami a daj na ſchpenki něſkotre kapki mjedu. Tu położ do ſahrody bliſko pczólnizy. Woßebje tajke kołcże, kotrež mucźki tradaju, budźa twoju pſcheńcźnu muku bórſy wotnoſchowacź.

(Sserbſki pczołař.)

S Hornjeho Wujeſda. Tudy ßu ßo wóndano wjetſchi kublerjo, kotſiž maju wjele ſkotu, ſeſchli, ſo bychu ßo wo ſakoźenju mlokarnje a twarożkarnje ſrěcźeli. Pſchi tym ßu ßo rosßudźili towarſchnu mlokarnju ſakoźicź, kajkaž w ßußodnych Lutyjezach wobſteji. Towarſtwo, kotremuž tale mlokarnja ßkuſcha, je ſe ßwojim dotalnym wuſpěchom zyle ſpokojom.

S Wojerez. Hdyž tydźenja w tychle Nowinach cźitachmy, ſo budźe wot Budyſchina do Rakez żeleſniza twarjena, a to hižo naléto, ßmy ßo wulzy jara ſwjeßelili: pſchetoż kaž bě w prjedawſchich cźaßach dróha wot Wojerez do Budyſchina ſtajnje połna ſnakładowanych woſow, podobnje ma pola naß hiſchcże dźenßa wjele ludźi ßwoje wikowanje do hornjeho kraja; a doſcź je też tych delanſkich mkodźenzow, kiž w Budyſchinje na wyſchſche wucźerne khodźa, dokelž ßu te nam najbliże. Sa wſchitkich tajkich budźe wulka połóżnoſcź, hdyž budźa po żeleſnizy ſa tuni pjenjes wot Rakez do Budyſchina a ſaßo wróćźno jědź móz — ſchtoż budźe ßnadź hižo naſymu móżno. Pſchi tym bychmy jeno to nutrne żadanje měli, ſo by naſch Wojerowſko-Rakecźanſki jěſdny póſt ßo też do żeleſnizy pſchewobrocźił, t. r. ſo by Budyſko-Rakecźanſka żeleſniza ßo (pſches Kulow) hacź do Wojerez podléſchiła, kaž też dale, ſo bychu ßo Wojerezy pſches żeleſnizu ſ Hródkom ſwjaſake. Hdyž budźetej tejle dwě żeleſnizy hotowej, potom ſměje naſche měſto ßwobodne hibanje a daloki wobkhód, kajkiž trjebamy. Njech nahladni mużojo na to dźěkaju, ſo ßo tej wězy bórſy kedźbliwoſcź naſcheho knježerſtwa doſtanje.

W Hródku wupali ßo Martinowa ßkodarnja na Khoczebuſkej dróſy, pſchi cźimž je wjele ßkodu a jeczmjenja ßo ſaniczilo, ßnadź ſa 10,000 hriwnow. Khěżne murje běchu ſawěſcźene.

W Błótach bě pſchi wóndaniſchej wulkej ſymje jena żona ßebi zyhel ſhrěta a pod poßleſchczo połoźiła. Zyhel kożo ſapali. Żona ßo w prawy cźaß dohlada, poßleſchczo dele ſtorże a na pomoz wołaſche. Ludźo pſchiběżawſchi woheń podußychu. Schtóż chze ſhrěty zyhel trjebacź, tón njeſabudź, ſo tajki zyhel ßmudźi a lóhko też ſapali. (Br. Z.)

Přilopk.

* S połnym titulom ßo khěżor Friedrich mjenuje: Bjedrich Wylem I. Ludwig, němſki khěżor a kral Pruſki, markhrabja Bramborſki, hrodowy hrabja Nürnbergſki, hrabja Hohenzollernſki, knježazy a najwyſchſchi wójwoda Schleſyniſki, kaž też hrabinſtwa Glatzſkeho, wulkowójwoda Delnjorheinſki a Póſnańſki, wójwoda Sakſki, Weſtfalſki a Engernſki, Pomorſki, Lüneburgſki, Holſchtyniſki a Schleswigſki, Magdeburgſki, Bremenſki, Gelderniſki, Cleveſki, Jülichſki a Bergſki, kaž też Sſerbow a Kaſchubow, Kroſſeniſki, Lauenburgſki, Mecklenburgſki, krajny hrabja Heſſenſki a Thüringſki, markhrabja Hornjeje a Delnjeje Łużizy, prynz Oraniſki, wjerch Rügenſki, Narańſcho-Frieslandſki, Paderbornſki a Pyrmontſki, Halberſtadtſki, Münſterſki, Mindenſki, Osnabrückſki, Hildesheimſki, Verdenſki, Kamminſki, Fuldaſki, Naſſauſki a Mörsſki, wjerchowany hrabja Hennebergſki, hrabja Markſki a Ravensburgſki, Hohenſteinſki, Tecklenburgſki a Lingenſki, Manſfeldſki, Sigmaringenſki a Beringenſki a knjes Frankfurtſki.

* Poßlednje dny ßu hiſchcże hórſche powjeſcże wo wulkim powodźenju Łóbja doſchke. Pola Wittenberge ßu 16 cźołkow ſe żołmow wucźahnuli. Kelko cźłowjekow je źiwjenje ſhubiło, ßo nětkole hiſchcże prajicź njehodźi. Skotu je njeßměrnje wjele kónz wſako. Kubleŕ Borchard w Breetzu je 200 howjadow a 1000 wowzow ſhubił. W Seedorfje ßo k wodowemu hiſchcże wóhnjowy ſtrach pſchida. Tam ßu ßo někotre khěże wotpalike. Pioněrojo ßu mnohim cźłowjekam źiwjenje wukhowali; Bohu żel je jedyn pioněr pſchi tym do wody panuł a ßo tepił. So bychu wobydlerjo poczrjenych wßow, kotſiž běchu pſched wodu na tſěchi wucźekli, hłodu njewumrjeli, ßu jich ſ wulkimi cźołmami ſ jich wucźekow wotwjeſli. 27. měrza bě w Wittenberge 800 cźłowjekow, kotrychž ßu po cźołmach ſ powodźenych wßow pſchiwjeſli. Wjetſchi dźěl ſ nich je wſcho ßwoje ſhubił.

* Też Łobjo je na mnohich měſtnach ſ brjohow wuſtupiło a hacźenja pſchedrěło, a mutne żołmy ßu daloke ßmuhi płódneho kraja ſalake. Rada měſta Wittenberga a tamniſchi měſchcźanſzy ſaſtupjerjo 23. měrza woſjewjachu: „Pſched wulkej wodu cźěkajo je ſańdźenu nóz wjazy ſtow ludźi do naſcheho měſta pſchiběżało; wbohim ludźom, kotſiž żanych ßrědkow k źiwjenju nimaju, je měſto hacź na dalſche ſtatok pſchipokaſało. Sswojich ßobuměichcźanow należnje proßymy, ſo chżyli tychle njeſbożownych jako hoſcźi do ßwojich domow pſchijecź, abo jich tola ſ jědźu a napojom, pſchede wſchěm ſ cźopłym wobjedom a cźopłej wieczerju ſaſtaracź. Schtoż ßo dotal ßudźicź hodźi, budźe hiſchcże wjele ſtow tajkich njeſbożownych bliżſche 24 hodźin w naſchim měſcże wucźek a ſaſtaranje pytacź."

* S Wittenberge ßo wo njeßměrnej ſchkodźe, kotruž je wulka woda ſ Łobja naczińika, piſche: 22. měrza Łobjo hacźenja bliſko wßy Gartz pola Dömitza pſchedrě, a howrjaze żołmy zyku niżinu a wſchitke wßy powodźichu, kotrež mjes Dömitzom a Lenzenom leża, najbóle Mödlich a Seedorf. Woda też móſt pola Lenzena wottorhnu a Lüneburgſku żeleſnizu powodźi. Łobjo ſ tajkej mozu hacźenja pſchedrě, ſo cźołmaŕ pola Dömitza pſched wodu wjazy cźeknucź njemóżeſche; ſe ßwojej żonu a 6 dźěcźimi dyrbjeſche wón na łubi ßwojeho doma wucźek pytacź; pſchetoż woda bórſy hacź do tſěchi ſtejeſche. Sapuſcźenje, kotrež je wulka woda w Lenzenje a w płódnych honach pſchi prawym brjoſy Łobja naczińika, je njeßměrne. Dwě kóßnej mili kraja ſtej powodźenej. Měſtacźko Lenzen, kotrež ma 3000 wobydlerjow, je ſ połozy powodźene; druha połoza, kotraž na hórkach leži, ßo pſchelutowa. Wokolne wßy zyle pod wodu ſteja a ßu żałoſtnu ſchkodu cźerpike, woßebje Wootz, hdźež ßo prěnje hacźenje pſchedrě, dale Roſendorf a Kietz. Mjes Kietzom a Unbeſandenom ßo druhe hacźenje pſchedrě. Niże leżaze wßy Beſanden, Baartz a Gaartz ßu ſ hromadami lodu a ßněha zyle wobdate; ſ cźeźka móże ſchtó do nich dóńcź. Khudſchi ludźo ßu wſchitko ſhubili. Jara wjele ſkotu je ßo tepiło. — Schtoż je ßkyſchecź, ſ zyka wjazy hacź połſta wßow po woběmaj ſtronomaj Łobja pod wodu ſteji. Wjele ludźi je ßo pjecża tepiło. Schkoda je njeßměrna. Tu a tam je hižo hłód. — Po telegrafiſkich powjeſcźach ſ Elbinga je rěka Nohata (Nogat) ſańdźenu njedźelu popołdnju hacźenja pſchedrěła a ßo do hłuboko leżaneje niżiny nawaliła, kotraž je něktore mile daloko powodźena. Wobydlerjo niżiny ſe ßwojim wobßedźenſtwom do Elbinga cźěkaju, kotrehoż pſchedměſta też hižo pod wodu ſteja. — Żeleſniza ſ Marienburga do Elbinga je powodźena; cźahi tam jěſdźicź njemóża.

* Runje kaž Łóbjo, ſtej też Wódra a Wißła krajiny w połnóznej Němſkej powodźikej. S Marienburga pißaju, ſo je na hacźenju pola Sommerau 400 cźłowjekow a wjele ſkotu bjes wſcheje zyroby. Snjeſbożenym ßu ßo parne łódźe na pomoz póßłake. Też w Póſnańſkej je Wißła wjele mil kraja pod wodu ſtajiła. W měſcże Póſnanju ßu mnohe haßy powodźene. Dokelž też gaſowa fabrika w wodźe ſteji, w měſcże żaneho gaſa wjazy nimaju.

* Pſched jenym pruſkim ławniſkim ßudom mějeſche ßo wóndano muż ſamolwjecź, dokelž běſche w ſakſkej lotteriji hrał. Hamtſki ßudnik ßo ſ pſchißydomaj k wuradźowanju do druheje jſtwy poda. Sso ſa wuſchomaj drapajo prěni pſchißyda dźeſche: „Ja teho cźłowjeka tola ſaßudźicź njemóżu, ja — dźě ßam w ſakſkej hraju!" Druhi pſchißyda: „Ja — dźě też!" Horliwy młody hamtſki ßudnik: „Mojej knjeſaj, to je wſcho jene; ja też hraju. Ale tón muźik je ßo lepicź dał, a po ſakonju dyrbimy jeho pokhoſtacź, wě ßo, ſ najniżſchim pjenjeżnym khoſtanjom." Duž mějeſche wobſkorżeny jenoż toleŕ khoſtanja ſapkacźicź, dokelž běchu jeho ßudnizy wſchitzy hromadże też hrěſchnizy.

* Pſched khoſtanſkej komoru krajneho ßudniſtwa w Darmſtadcże mějeſchtaj ßo wóndano Grimmez mandźelſkaj ſ Mainflingena teho

dla samolwjecź, so staj se ßwojim ßamßnym 8 lět starym hólczežom žałostnje ßurowje sakhadźakoj. Njeczłowjeskaj starschej dźěczo se wschelakimi pschiprawami spochi tak pjerjeschtaj, so mějesche wbohi hólczej stajnje zyke cźěło bolaze. W lětomaj 1886 a 1887 nan dźěczo cźasto tak sespina, so jemu rjeczas wokoło kulkow sa nohu sadźernu, sa rjeczas samk pówßnu a druhi kónz rjeczasa sa komorne durje pschiczini. Takle dyrbjesche wbohi hólczej cźasto pjecź dnjow a pjecź nozow pospochi na rjeczasu leżecź a pschi tym hischcże hłodu tradacź. Sa tajke njeßmilne sakhadźenje s njesbožownym dźěsćom ßo njeczłowjeskaj starschej pschi ßudniskim jednanju s niczim samolwjecź njemóżeschtaj. Ssudnistwo jeju winowateju spósna a nana k poldětnemu jastwu, macź k jastwu na połpjata měßaza saßudźi.

* Ssyn jeneho korczmarja w Schcźeczinje, hischcże jara młody człowjek, je zyle njeporadźeny pachoł. Nan běsche jeho do Barlina do wuczby dał; ale hólzej wschitke dźěło ßmjerdźeschе; wón bórsy s wuczby cźeknu a zyle njerodne žiwjenje wjedźesche. Wo tym shoniwschi nan psched krótkim do Barlina pschijědźe a hólza ßobu domoj wsa. Ale njerodnemu pachołej ßo dołho doma njelubjesche. Nanej něschto pjenjes a revolvr kranuwschi ßo wón schtwórtk tydźenja se starschiłkeho domu shubi a ßo do Barlina wróćźi. Nan sa nim jědźesche a jeho sańdźenu ßobotu wjeczor w Barlinje setka. Roshněwany wón njeporadźeneho ßyna napominasche; ale hólczej revolvr wucźeże a do ßwojeho nana tšěli; na sboże pak mißnu. Na to rucże sa ßobu dwójzy ßam do ßo tšěli; jena kulka jemu do ßrjedź hrudźe slecźa. Zaneho synka wot ßo njedawschi ßo wón na semju wali. W hojerni, do kotrejež jeho donjeßechu, maju mało nadźije, so ßo jemu žiwjenje sdźerži.

* W skale pola Brna sańdźenu ßobotu dopołdnja 14 skakarjo pod 25 metrow wyßokej skalnej scźěnu dźěłachu. Dźěłacźerjo scźěnu, kotraž mějesche ßo roskłamacź, runje podeprěwachu a nakłamane kamjenje w stronu wožachu. Na jene dobo ßo hobrski, něhdźe 20 zentnarjow cźežki kruch skały na dźěłacźerjow dele wali. Dwaj skakarjej buschtaj na měscże rosmjecźenaj; tšjo ßu tak cźeżzy ranjeni, so ßo jim s cźeżka žiwjenje sdźerži. Cźěle saraženeju ßo hischcże dotal radźiło njeje s rospadankow wucźahnucź. Njesboże je ßo stało, dokelž běsche ßo s khostanja hódnej lohkomyßlnoscźu sakomdźiło w skale wschitko tak naprawicź, kaž ßebi sakoń to žada.

* Psched wczerawschim tydźenja je ßo w haptyzy w Wuherskim Hradischczu njesboże stało. Haptykarskaj pomoznikaj mějeschtaj něschto w pinzy cźinicź. Sso někak pschehładawschi ßudobjo s benzinom rosbischtaj. Jedyn dźěru rucże s hadrjeschczom satyka. Pschi tym jimaj ßweża haßnu. So by ju saßo saßwěžcik, jedyn se sapałku schmórnu. Tón ßamßny wokomik pak benzinowe płuny hrimotajo rosbuchnuchu. Druhi pomoznik rucże do druheje pinzy cźeknu, hdźež s pěskom drastu haschesche, kotraž běsche ßo jemu na cźěle sapaliła. Na jene dobo ßo pinza saßypnu a jeho poł saßypa. Na jeho wokanje ludźo na pomoz pschiběžachu a jeho žiweho, ale trochu wopaleneho s rospadankow wucźežechu. W druhej pinzy, hdźež běsche ßo rosbuchnjenje stało, ßo palasche. S popjełom a s hlinu wóhnjowa wobora płomjo sadußy. Dołho sa nim pytawschi skónczńje cźěło druheho pomozníka w rospadankach pinzy nadeńdźechu.

* Franziskanski klóschtr pola Maceraty w Italskej je ßo s 5 domami, kotrež běchu k njemu pschitwarjene, do semje sapanuł. Mnicham ßo radźi s klóschtra roscźěkacź, prjedy hacź ßo njesboże sta. S wobydlerjow ßußodnych domow ßu ßo woßmjo ßobu pschepanuli. Někotrych s nich se schkałbow w semi swucźahachu, ale hižo morwych.

* W Franzowskej wschelake prěki dźe; ale to je swjeßelaze, so ma franzowske knježerstwo cźopłeje wutroby sa wbohe holzy, kotrymž strach hrosy, so — ßedźo wostanu. Franzowske knježerstwo ßo mjenujzy horliwje wo to stara, w ßwojich kolonijach wobydlerjow saßydlicź, a teho dla psched krótkim we wschelakich nowinach nawěschtk wosjewjesche, s kotrymž ßo na jenu kupu, na kotrejž ßu ßo franzowszy wucźahowarjo saßydlili, sto njewjestow pytasche. Knježerstwo wosjewjesche, so ßo wschitke tele žónske sa pjenjesy knježerstwa, po tajkim darmo, na daloku kupu dowjesu; wysche teho kójda njewjesta wot knježerstwa 80 mk. dostanje, so móże ßebi nakupicź, schtoż je nusnje do domu trjeba. Sa krótki cźaß ßo sto knježnow namaka, kotrež bórsy hromadźe do ßwojeje noweje domisny pojědu. Njewjesty, kotrež ßu wschitke pschistojne holzy, je knježerstwo wuswołało, dźiwajo na wschelake potrěbnoscże koloniştow; mjes nimi ßu schwalcże, wucźerki a t. d.

* Dźěłacźerka Kocmannowa s Ostrova běsche wóndano hižo rano s cźaßom na palenzu, mějo ßwoje poł łěta stare dźěcźatko pschi ßebi. Dokelž dźěczo, kotrež běsche na woßypizy khore, płakasche, jemu sapita žónska palenza do rta linu. Sa khwilku dźěczo ducha spuschczi. Dźěłacźerku ßu sajeli.

* Też w hórnischczu Sudetach ßu sańdźeny tydźeń lawiny padałe. W Wulkim Vrbnje lawina khěžku powali a saßypnu. Khěžkarja, kotryž běsche ßam doma był, s wulkej prózu se ßněha a s rospadankow wucźežechu; wón je cźeżzy ranjeny. W druhej hórskej wjesży, w Hynczizach, lawina jenu khěžku kruch dale ßuże; 5 metrow wot stareho města khěžka stejo wosta.

* Ssudnik w Liverpoolu w Jendźelskej psched krótkim někotrych pscheßtupnikow, kotsiž běchu hižo wjazy krócź s dleschim jastwom khostani, rubjeżnistwa a druhich cźeżkich pscheßtupjenjow dla k jastwu jenož na krótki cźaß saßudźi; sa to jim wěstu liczbu pukow pschißudźi. Wo tejle wězy ßo w jendźelskim ßejmje rěcźesche, hdźež ßo mjes druhim na to pokasa, so je sakoń, po kotrymž ßo pschestupnizy s pukami khostaju, sestarjeny. Nětko je spomnjeny ßudnik generalnemu statnemu rěcźnikej pißmo późłał, s kotrehož błědowaze podawamy: „Ja ßym poßleni cźaß nashonił, so cźaste puki a krótke jastwo zyle spodźiwnje skutkuja; s naschich dróhow, a duž też s jastwow ßu ßo rubjeżnizy shubili; tole waschnje khostanja je wjazy pscheßtupnikow pohnuło, so ßu ßo starych njeskutkow wostajili, hacź kajkeżkuli khostanje hdy prjedy. Teho, kiž je junu puki sacźuł, s cźeżka hdy saßo w jastwje wohladamy; ženje pak teho ßamßneho pscheßtupjenja dla saßo."

* W Konstantinoplu, a to w pschedměscże teho dźěła města, kotryž ßo Pera mjenuje, ßrjedu tydźenja wjeczor woheń wuńdźe. Dokelž ßylny wětr dujesche, ßo něhdźe 200 drjewjanych khěžow wotpali; w někotrych hacź do scheścźi ßwójbow bydlesche. Cźłowjekojo žani wo žiwjenje pschischli njejßu; hubjenstwo pak je wulke.

* W chinesiskich nowinach „Shih Pao" běsche 23. wulkeho rózka błědowazy wukas wotcźischczany: Dokelž hižo dołhi cźaß ani deschcźa ani ßněha było njeje, ma wjeßny lud nascheje krajiny wulku staroscź a chze wo ßněh proßycź. Zyła zivilna a wojerska wyschnoscź města, wot najwyschschich hacź do najniżschich sastojnikow, njech teho dla kóżdy dźeń rano sahe do templa Kuan-ti w Tientsinje dźe a ßo tam hacź popołdnju do tšjóch hodźin modli. To ma ßo, s dźenßnischim dnjom sapocźate, 3 dny pospochi stacź; wschitzy maju ßo krucże poscźicź; też ßo dowolicź njeßmě, so ßo skót sjawnje rěsa. Wěste je, so tajka sprawnoscź a pokornoscź se strony tych, kotsiž knježerstwo wjedu, wutrobu njebja pohnuje a nadźiju ludu dopjelni.

* Chinesiski bohot w Uliassutai je chinesiskemu khěžorej powjescź późłał, so dyrbi w krajinje Khalkha w Mongoliskej póst daloku ßmuhu nowy pucź khodźicź, dokelž ßu ßo tam wulke mysche pschewschu měru rosmnożiłe. Sa dwě lěcże ßu wulke mysche tajke sapuscźenje nacźinike, so je kóżde stwjelcźko trawy wotežrane. Zyły kraj pschesches to cźerpi. Konje a wjelbłudy (kamjele) niczo žracź nimaju; a dokelž ßebi teho dla skót dźerżecź njemóża, też tam póst jěsdźicź njemóże.

* Amerikanski mißionar je s Yunnana w Chinesiskej list domoj późłał, s kotrehož ßo ßkyschi, so je w krajinje Yunnan psched krótkim semjerżenje było, kotrež je někotre města sapuscźiło, a pschi cźimž je 15,000 cźłowjekow žiwjenje shubiło. Najwjetsche sapuscźenje je ßo w wokrjeßu Ching-Chan stało, hdźež semjerżenje schtyri dny trajesche. Měscże Lamon a Yamen stej spadałej, a pod rospadankami twarjenjow bu wjazy hacź 4000 cźłowjekow saßypanych. W wokrjeßu Chuen je ßo kraj do zyła pscheměnił. Żołmy zyłu krajinu pózrjechu, kotraž je někto wulki jězor. Wjazy hacź 10,000 ludźi ßo pschi tym tepi. Chinesiski khěžor je khěžorskeho sastojnika późłał, so by jemu tutón rosprawu wo tym podał, kelko cźłowjekow je psches powodźenje žołteje rěki wo žiwjenje pschischło. Po rosprawje, kotruž je khěžor někto wot ßwojeho późłanza dostał, je ßo s zyła wjazy hacź 100,000 cźłowjekow tepiło; něhdźe 1,800,000 ludźi je psches tole njesboże do wulkeje nusy pschischło.

* Žałostne njesboże je ßo sańdźene dny w jenym kaliforniskim pschistawje w Amerizy stało. Parna łódź „Julia" chzyschе runje wotjěcź; tu ßo satraschne rosbuchnjenje na łódźi sta. Sa wokomik ßo zyła łódź palesche; też petrolejowe ßudy, kotrež w pschistawje pschi brjosy leżachu, ßo sapalichu. Na njesboże běsche runje wotliw morja (Ebbe); duž na brjosy ani wody njemějachu, woheń salecź. Płomjo spěschnje wokoło ßo hrabasche, a na 300 łóhcźi koło wokoło ßo wschitko spali, też tworne dwórnischczo a twarjenje, w kotrymž běsche telegraf. Na łódźi běsche 66 pucźowarjow, kotsiž ßo, hladajo ßmjercźi wucźeknucź, s wjetscheho dźěła tepichu abo ßo žiwi spalichu. Jenož schtyrnacźo žiwi wostachu, ale wschitzy ßu ßo bóle mjenje wopalili.

* Kaž jendźelske lěkarske nowiny pißaju, ßu ßo w Amerizy sajimawe wobkedźbowanja stałe nastupajzy pschicźiny ßmjercźe tamnych

njeſbožownych, kotſiž ßu pſched krótkim w ßněhowym mjeczelu w kraju Indiana w Połnóznej Amerizy wo žiwjenje pſchiſchli. Czile ludžo mjenujzy ſmjerſnuli njeißu, ale ßu ßo ſadußyli. Mjes tym ſo běſche prjedy czopko byko, na jene dobo ſyma tak nahle pſchiběraſche, ſo ßo ßněh do lodowych kryſtallow abo jehliczkow pſcheměnjeſche. Zakoſtny wětr pak lodowe jehliczki do drobneho procha rosmlěwaſche, ſo nichtó w powětſje wjazy dychacz njemóżeſche. Mjeczel je po tajkim runje tak ſkutkował, kaž hdyž ſtraſchny wichor w puſczinje Sahara pěſki wěje.

* W domje, w kotrymž je redakzija nowin „Dayly Union", najwjetſcheho czaßopißa w kraju Maſſachuſet w Sjenoczenych Statach Połnóznje Ameriki, 8. t. m. woheń wuńdże, kotryž ßo tak ſpěſchnje rosſchěri, ſo ßo 12 człowjekow ßobu ſpali, kotſiž w hornich poſkhodach dźěłachu. Wyſche teho ßo 16 człowjekow ſaraſy, kotſiž ſ woknami won ſeſkakachu; mjes nimi ßu 3 redaktorki.

* Wěſty Harms w kraju Minneſota w Połnóznej Amerizy je pſched krótkim ſ nimale 12lětneho ſpanja wotzucził. Lěta 1869 Harms ſe ßwojej ßwójbu ſ Hannoverſkeje do Ameriki pſchicżeże, hdżež ßo jako ratař ſaßydli. W lěczu 1875 jeho jónu ſpar pſchemóh; wón ßo do koża lehnu, ale wjazy njewotzucżi. Druhdy na dwě na tſi minuty wotzucżi, něſchto zyroby wuži, ale hnydom ſaßo wußnu. W dezembrje 1882 Harms wo prawdże wotzucżi; kaž ßo ſdaſche, běſche jeho ſpar puſchcził. Wón móżeſche ſaßo ßwoje dźěło wobſtaracz, kaž prjedy, a wjazy njeſpaſche, dyžli kóždy druhi człowjek. To hacz do auguſta 1883 trajeſche. Tehdy běſche jemu żona ſkhoriła. Wón chzyſche jej nopaſchk czaja podacz; pſchi tym pak jeho ſpar ſ nowa pſchemóżi. Wón dó iſtwy padże, a jeho do koża pokożichu, ſ kotrehož hakle je ſańdżeny tydżeń prěnje dny ſaßo ſtanuł. Każ pſchi ßwojim prěnim dołhim ſpanju je wón też pſchi poßlenim wſchědnje na někotre minuty wotzucżił a potom něſchto zyroby wużił. Prjedy hacz ßo k prěnjemu dołhemu ſpanju lehnu, běſche wón 180 puntow czeżki; nětko je na koſczowż wuſkhnuł a na najwyſche 60 puntow waži.

Cyrkwinske powjesće.

Druhi ßwjaty dżeń jutrow budże dopołdnja w 10 hodżinach w Michalſkej žyrkwi kaplan Handrik němſki prědowacz.

Křćenj:

Michalſka žyrkej: Handrij Emil, Handrija Wollmanna, kněžerja a murjerja na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 21. měrza: Lejna Schramiz, njebo Handrija Schmidta, wumjenkarja w Bołankezach, wudowa, 71 l. 10 m. 9 d. — 22. Hańża Barthez, njebo Handrija Maczija, kněžkarja a dźěłaczerja w Lichanju, wudowa w Małym Wjelkowje, 73 l. 11 m. 24 d. — Jenny Hana Pawlina, njemandź. dź. pod hrodom, 11 d. — 23. Jan Auguſt Jenko, czěßla pod hrodom, 26 l. 5 m.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2376 měchow.		W Budyſchinje 24. měrza 1888				W Lubiju 28. měrza 1888			
		wot		hacz		wot		hacz	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenża	běła	8	75	8	93	8	35	8	68
=	žołta	8	33	8	45	8	9	8	38
Rožka	50 kilogr.	5	82	5	95	5	63	5	75
Jeczmjeń		5	80	6	8	5	87	6	17
Wowß		5	10	5	30	5	—	5	25
Hroch		7	22	10	—	8	33	8	89
Woka		6	39	6	67	5	56	6	11
Jahły		12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduſchka		15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny		1	90	2	10	1	70	2	10
Butra	1 kilogr.	1	80	2	—	1	70	2	—
Pſchenična muka	50 =	7	—	16	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 =	6	—	9	50	—	—	—	—
Sſyno	50 =	2	50	2	70	2	—	2	50
Sſlóma	600 =	16	—	17	—	15	—	17	—
Proßata 894 ſchtuk, ſchtuka		8	—	18	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby		3	50	3	75	—	—	—	—
Rjane wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 8 hr. 78 np. hacz 8 hr. 93 np.; pſchenża (žołta) wot 8 hr. 33 np. hacz 8 hr. 63 np.; rožka wot 5 hr. 82 np. hacz 5 hr. 95 np.; jeczmjeń wot 5 hr. 94 np. hacz 6 hr. 8 np.; wowß wot 5 hr. 10 np. hacz 5 hr. 35 np.

Drażdżanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. drużiny 48—52 mk., 2. drużiny 43—47, 3. drużiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwiniy 45—48 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Czelata 1. drużiny 40—55 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncże rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 30. měrza: Njewobſtajne.

Jěſdny plan żeleſnizow wot 1. oktobra 1887.

4. woſowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Drażdżan.

Woſowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,21	6,50	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,55	4,44	7,15	—
Lubija	2,24	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,18	5,5	7,38	—
Budyſchina	2,50	4,0	6,6	9,23	12,18	2,48	3,55	5,40	8,17	—
Biſkopiz	—	4,30	6,44	10,1	12,57	—	4,31	6,14	8,53	9,58
Arnsdorfa	—	4,51	1-4. 7,9	10,27	1-4. 1,23	—	4,56	6,35	1-4. 9,20	—
Radeberga	—	5,2	7,19	10,37	1,33	—	5,6	6,44	9,31	10,25
Do Drażdżan	3,55	5,29	7,49	11,8	2,1	3,52	5,36	7,12	10,4	10,48

S Drażdżan do Shorjelza.

Woſowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Drażdżan	—	6,0	8,50	10,20	12,15	3,0	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga	—	6,39	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,25	12,18	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,49	9,37	12,29	—
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1-3. 1,29	4,15	6,19	10,5	12,56	—
Budyſchina	—	7,59	10,44	11,30	2,3	4,52	6,55	10,40	1,27	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,57	2,43	5,32	7,34	11,22	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,52	7,54	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,26	12,6	12,23	3,23	6,15	8,16	12,1	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Woſowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,20
Budeſtez	5,28	8,4	11,3	2,22	5,8	8,37
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,51

S Wjeleczina do Budyſchina.

Woſowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,42	3,5	5,45	9,15
Budeſtez	6,26	8,59	11,56	3,24	6,6	9,30
Do Budyſchina	6,48	9,15	12,12	3,46	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,20
Połczniży	6,23	9,8	12,26	4,22	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Woſowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połczniży	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,27

W Łuſy je maßiwna, rjenje wutwarjena **khěża** ſ dwěmaj ſtwomaj a rjanej ſahrodu na pſchedań. Położa pjenjes móże na njej ſtejo woſtacz. Dalſche je pola gmejnſkeho rychtarja **Henki** tam ſhonicz.

W Wjeßlu je **khěża** czißko 16b ſ polom a łuku na pſchedań abo pſchenajecz. Dalſche je ſhonicz pola **Auguſta Nowaka** w Minakale czißko 15.

Drjewowa awkzija
na Maleſchanſkim rewěrje.

Wutoru 3. haprleje, tſeczi dżeń jutrow, dopołdnja wot 9 hodżin ma ßo w Stróżanſkej holi pola Lemiſchowa

94 dubowych wużitkowych kruchow wſchelakeje tołſtoſcże a dołhoſcże, woßebje ſa wojnarjow ßo hodżazych,
20 hromadow khójnowych wuleßowanych żerdżow,
80 = = ßłabſchich żerdkow

na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

W Maleſchezach, 27. měrza 1888.

Wyſchſchi hajnik **Sachße.**

Pſcheßadżowanje walczkow.

Wutoru 3. haprleje t. l. (tſeczi dżeń jutrow) ma ßo na knježim **Kopriczanſkim** dworje něhdże 7000 twjerdych walczkow (15lětne drjewo) pod wuměnjenjemi, tu ſwuczenymi, na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodżinach w Skopczkach (pſchi ſchoßeju bjes Bukezami a Trjebjenżami leżazych).

W Kopriczanſkej hajnkowni, měrza 1888.

Hoffmann, rewěrſki hajnik.

W Jeńkezach cźišło 11 je cźorny schtyrilětny **wallach** bjes bracha na pschedań.

Dwoje make bróny, tśi rózkate bróny, pluh a dwoje płużne koleska ßu na pschedań pola korczmarja w Drobach pola Minakała.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 3. haprleje 1888 popołdnju w 3 hodźinach ma ßo na knjezim Hornjohórczańskim revěrje palne drjewo na pscheßadźowanje pschedawacź. **A. Lehmann.**

Awkzija.

100 hromadow twjerdeho drjewa budźe ßo tśeźi dźeń jutrow dopołdnja w 9 hodźinach pola podpißaneho na pscheßadźowanje pschedawacź.

Janasch w Mjeschizach.

Kralowska saksa krajna loterija.

Cźehnjenje 4. klaßy 3. a 4. haprleje.

Loßy k temu po $^1/_1$, $^1/_2$, $^1/_5$, $^1/_{10}$ porucza

Fr. Th. Jäger,
konz. loter. kolektěr w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 3.

Hdźe sće tónle rjany cźaßnik kupili?
Pola cźaßnikarja **Magera**
na ßerbskej haßy 11.

Ssuproschna ranza je na pschedań pola **Eduarda Forkera** w Rakezach.

W Sdźarje cźišło 5 pola Hucźiny je ßuproschna **ranza** a 20 zentnarjow **lupinow** na pschedań.

Fotografiski ateliej Oskara Meistera

w Budyschinje na seminarskej drózy 6.

Fotografije wot wulkosće medaillona hacź do woprawdźiteje wulkosće ßo na najlěpje dźěłaju, teho runja **krajiny, pomjeńschenja** a **powjetschenja.** Fotografowanje ratarskich a industrialnych maschinow kaź teź gruppow, teź swonka doma.

J. A. Henke

w Budyschinje na seminarskej haßy 4 porucza ßwój skład wschěch družinow

cźaßnikow.

Porjedźenje khwatnje a tunjo.

Wosjewjenje.

Cźesćenym wobydlerjam w Budyschinje a wokolnosćźi, woßebje pak ßwojim cźesćenym wotebjerarjam, dowolam ßebi najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so ßym ßwoju pschedwatemu, ßwoju pschikhilnosćź fakhowali.

Pśches mój swjask s najwjetschimi fabrikantami je mi mózno, pschi potrjebje wicźnych wězow najlěpschu tworu po najtunischich płacźisnach podawacź. Teź samózu, skasaja-li ßo juwele a dźěła se słoteho a ßlěbora, kotreź ßo po wukasanju skasowarjow wote mnje ßameho dźěłaju, najtuńsche płacźisny wobliczicź.

Sso nadźějo, so ßo mi poradźi, ßo podpěrajo na wědomosćze, w Němzach a w wukraju nabyte, dowěrjenje wschitkich, kotsiž mje wopytaja, dobycź, ßo, sprawne a spěschne poßłuženje lubjo, najpodwolnischo poruczam.

W Budyschinje, 31. měrza 1888.

E. Boëtius.

Sso poczahujo na hornje wosjewjenje mojeho nana, wschitkich wobydlerjow Budyschina a wokolnosćze podwólnje proschu, so bychu słótnistwu, wote mnje dźenßa pschedewsatemu, ßwoju pschikhilnosćź fakhowali.

Pśches mój swjask s najwjetschimi fabrikantami je mi mózno, pschi potrjebje wicźnych wězow najlěpschu tworu po najtunischich płacźisnach podawacź. Teź samózu, skasaja-li ßo juwele a dźěła se słoteho a ßlěbora, kotreź ßo po wukasanju skasowarjow wote mnje ßameho dźěłaju, najtuńsche płacźisny wobliczicź.

Sso nadźějo, so ßo mi poradźi, ßo podpěrajo na wědomosćze, w Němzach a w wukraju nabyte, dowěrjenje wschitkich, kotsiž mje wopytaja, dobycź, ßo, sprawne a spěschne poßłuženje lubjo, najpodwolnischo poruczam.

W Budyschinje, 31. měrza 1888.

Adolf Boëtius, juwelěr a słótnik.

Cźesćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosćźi s tutym k nawjedźenju dawam, so 2. haprleje ßwoje

kolonialne, spiritußowe a zigarowe khlamy

knjesej **Pawolej Giebnerej** wotstupju.

Debitorojo a kreditorojo moji sawostanu.

Sso sa spožczene dowěrjenje dźakujo, proschu, jo na mojeho naßlědnika pschenjesćź.

W Budyschinje, 31. měrza 1888.

S poczesćźowanjom
Richard Pötschke.

Na hornje pschipowjedźenje pokasujo, 2. haprleje (2. dźeń jutrow) **kolonialne, spiritußowe a zigarowe khlamy** knjesa **Richarda Pötschki** kupju a je pod ßwojej firmu

Pawoł Giebner

dale powjedu.

Moja hłowna saßada, pschi sprawnym poßłuženju jenoż najlěpschu tworu po poměrnych płacźisnach podawacź, dawa mi nadźiju, so wotebjerarjow, kotsiž mje poczesćźa, w kóždym nastupanju spokoju. Duż proschu, moje pschedewsacźe dobroczinje podpjeracź.

W Budyschinje, 31. měrza 1888.

S poczesćźowanjom
Pawoł Giebner
na hłownym torhoschczu pschi měschczańskej haptyzy.

Lětuša nalětna skhadźowanka
serbskeje studowaceje młodosće

budźe **srjedu po jutrach** dopołdnja w 10 hodź. na **Budyšskej třeleŕni.** Prošu wo nadobny wopyt.

Jakub Nowak Kašečanski, hł. starši.

Generalna zhromadźizna
Maćicy Serbskeje

zmĕje so **srjedu po jutrach** 4. hapryla t. l. **popołdnju wot 2 hodźin** w salu tudomneje **třeleŕnje.**

Porjad: 1. **Rozprawy.** 2. **Wólby.** 3. **Namjety.**

Sobustawy a přećeljo towaŕstwa su z tutym najpodwolnišo přeprošeni.

W Budyšinje, 20. měrca 1888.

Předsydstwo M. S.

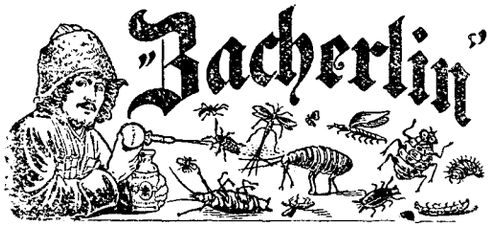

najwubjerniſche
pſche wſchĕ inſekty

(tkhi, ſchczóny, muchi atd.), a wſchón njerjad tak ſ wĕſta wutupi, ſo **žaneho ßkĕda** wot njeho njewoſtanje.

Njech ßo ßwĕru na to kedźbuje:

„Schtož ßo w papjerje wuwaži,
njeje ženje
Zacherkowa ſpezialita."

Jenož w **originalnych bleſchach** je „Zacherlin" **woprawdźity tuni** dostacź

w **Budyſchinje** pola kk. **bratrow Měrſchow** pſchi žitnych wikach,
= **Biſkopizach** = k. **Alfreda Böhmera,**
= **Kamjenźu** = k. **Hermanna Naechſtera,**
= **Lubiju** = k. **Heinricha Burkhardta** pſchi torhoſchću.

Koncert

na dnju hłowneje zhromadźizny

Maćicy Serbskeje w Budyšinje

srjedu 4. haprleje 1888

na třeleŕni.

Knježna **Adela Dersky,** koloraturny sopran.
Knježna **Agna Dersky,** dramatiski sopran.
Knjez **Max Stransky,** tenor.
(Wučomcy knjenje M. Dierks.)
Knjez **Herm. Heinze,** cello.
(Wučomc Fr. Grützmachera.)
Knjez **B. Krawc** a někotři serbscy wučerjo.

Cisty wunošk za dom Maćicy Serbskeje.

Započatk 7 hodź. — Kónc 9 hodź.

Budyska Bjesada.

Srjedu po jutrach, 4. haprleje t. l., zmĕje so za sobustawy Budyskeje Bjesady w **Budyskej třeleŕni** koncert a po tutym bal. Započatk wječor w 6 hodźinach. K lĕpšemu serbskeho doma so dobrowólne přinoški bjeru. **Předsydstwo.**

Druhi dźeń jutrow

ſpĕwanſki konzert w Maleſchezach.

Sapočatk wječor 1/2 8 hodźin.

Wo wopyt proßy **ſpĕwanſke towaŕſtwo.**

Po konzercze bal.

Pſchepoloženje bydla.

Wot dźeńßniſcheho dnja w druhim poſkhodźe hoſćenza k ſłotemu ßłónzu na polnóznej dróſy (Nordſtraße) ſ napſchećza ſtarych kaſarmow bydlu.

W Budyſchinje, 14. měrza 1888.

Wobkhodny agent Franz.

Pſchipósnawanje a dźak.

Naſchej ßejmſkaj ſapóßłanzaj, knjeſaj kublerjej **Kerk** a **Kokla,** ſtaj ſa cżaß Draždźanſkich wuradźowanjow ſ njewuſtawazej ſprózniwoſcżu a horliwoſcżu na to dźĕłakoj, ſo buſchtej dwĕ ſa naſchu Łužizu jara nuſnej żeleſnizy — wot Kamjeńza do Halſchtrowa a wot Budyſchina do Rakez — hižo lětßa pſchiſwolenej, a ſo ßu wſchitke pſchihotowanja na tu wĕz tak wobſtarane, ſo budźe twarjenje teju waŕneju żeleſnizow ßo bórſy po jutrach ſapočzecź móz. Tajke ßwĕrne a ſamóżne ſkutkowanje ſa ſhromadny wužitk naß wabi, ſo tymaj wyßoko ſaßłużbnymaj mužomaj wutrobne pſchipósnawanje a najluboſniſchi dźak tudy ſjawnje wurjekujemy.

Wſchelazy wjetſchi a mjeńſchi wobßedźerjo a wſchelazy wikowarjo.

Papa ſ ratarſkeje wuſtajenzy, mało wobſchkodźena, je hiſchcże tunjo dostacź pola **Augusta Thomaßa** na ßukelnſkej haßy 28 w Budyſchinje.

Bukečanske serbske towaŕstwo

zmĕje wutoru třeći dźeń jutrow, 3. haprleje, z dypkom 5 hodźin swoje posedźenje. Přednošk k. městopředsydy Wojnarja ze Žornosyk wo stawiznach pruskeho krala Bjedricha. — Hoſćo su witani. **Předsydstwo.**

Hoſćenz w Droždźiju.

Druhi ßwjaty dźeń jutrow **reje** ſ herzami.

Pſchecźelnje pſcheproſchuje
Tſchieter.

Cżeſcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi k wjedźenju dawam, ſo ßym ſ hrodowſkeje haßy wotcźahnuł a ſo nětko na **kamjeńtnej haßy 19** bydlu.

A. Mütterlein,
krawſki miſchtr.

Pſchiſpomnjenje. Draſta ſa ſchulerjow ßo wote mnje wuporjedźuje.

Jeneho **krawſkeho** pyta **Ernſt Biermann** w Hodźiju.

Ssłużobna holza ßo pyta.

K 1. junijej t. l. ßylnu, ſprawnu holzu, dobre wopißma mějazu, ſa domjaze a kuchinſke dźĕło pytam.

H. Radza
w Přěcźanſkej piwaŕni.

Wuczobnika

ſa ßwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy pytataj

bratraj Měrſchej
pſchi žitnych wikach w Budyſchinje.

Wuczobnika pyta **Schramm,** wojnaŕſki miſchtr w Klukſchu.

Młody cżłowjek, kotryž chce **rĕſniſtwo** nawuknucź, móże do wuczby ſtupicź pola rĕſniſkeho miſchtra **Rud. Wenzela** w Laſu.

Dźak.

Pſchecźelam, ſnatym a ßußodam, kotſiž ßu naju lubu macź **Lejnu Schramiz** ſwudowjenu **Schmidtowu** k wĕcźnemu wotpocźinkej pſchewodźeli a jejny kaſchcź ſ kwĕtkowej pychu bohacże wupyſchili, najwutrobniſchi dźak prajimoj.

W Bosankezach, 25. měrza 1888.

Srudźenaj ſawoſtajenaj
Handrij Ponich a mandźelſka.

(K temu cżißłu pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 13 Serbskich Nowin.

Ssobotu 31. měrza 1888.

Kedźbu!

Kalowe, runklizowe a wschě druhe **ßymjenja** najlěpscheje druźiny ma na pschedań w khlamach na **hauensteinskej haßy** sahrodnik **Handrij Pětschka.**

K pschedstejazemu nalětnemu ßadźenju **Bóschiczanska schtomownja** (pola Njeßwaczidła) strowe a ßylne **ßadowe schtomiki** poruczа. Wulki wubjerk. Dobre druźiny. Tunje płaczisny. Schtomy ßu wschudźe derje rostke a ßo wuwike.

K nalětnjemu wußywej.

Ssymjenja.

Lětnju pscheńzu, lětnju rožku, czerwjeny dźeczel, galizyski a schlesynski (bjes židy), běły dźeczel, schwedski dźeczel, raysku trawu, jendźelsku a italsku, thymotheysku trawu, hróch, woku, lupin, Oberndorfske skotožolte runklizowe ßymjo, seradellu, kolij, majß k wußywej a najlěpsche ruske lane ßymjo k wußywej;

jeczmjeń k wußywej

woprawdźity probstajski, schottiskeho wotkhada, chevalierski, Pomorczanski jeczmjeń, jara wulkosornaty, Oberlandski ßywny jeczmjeń;

wowß k wußywej

triumfski, Danebrogski, Oberlandski, probstajski poplahowany, Stormarschski a żołtoskoty wußywny wowß; poßlednja druźina wjele dawa;

hnojaze ßrědki

peruski guano, koscźinu, amoniakowy superfosfat $^4/_{12}$, $^6/_{10}$, $^8/_9$, kalijowy amoniakowy superfosfat, kaïnitowu kalijowu ßól, chiliski salpeter, kotryż w haprleji dóńdże, wscho w najlěpschej kajkoscźi po najtunischich płaczisnach poruczа

H. M. Trepte
w **Kamjeńzu**
na torhoschczowej drósy a
w **Warnolczizach**
pschi dwórnischczu.

Jurij Valten
w Wojerezach

poruczа k nalětnemu ßywej:

Rigaske lane ßymjo,
seradelu,
schlesynski dźeczel,
Oberndorfske runklizowe ßymjo,
amerikanski majß,
hróch a woku.

Ssymjo derje skhadźa; najtuńsche płaczisny.

Twarske drjewo

w kóždej dołhoscźi a tołstoscźi, teho runja schorowzy po taxy pschedawa

hajniske sarjadnistwo w Kupoj
(póstska stazija Minakał).

Dokelž ßu ßo khofejowe płaczisny saßo ponizike, poruczam wot nětka saßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.
w snatych dobrych a derjeßkodźazych kajkoscźach.

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Mydlarńja Herm. Puya
w Budyschinje na ßerbskej haßy

poruczа

jadriwe mydko, dobre ßuche	punt po	40	np.,
jadriwe mydko, czerwjene a módre	„ „	36	„
żołte wóskowe mydko I	„ „	40	„
żołte wóskowe mydko II	„ „	30	„
soda	„ „	5	„
schterku	„ „	22	„

masne mydko, selene mydko, petrolej, wschě artikle dobre a po najtuńischej płaczisnje.

Albert Lißak

tapezěrar na snutskownej lawskej haßy 10

w domje pschekupza Engerta w 2. skhodźe ßwój skład nowych **sofow,** derje a trajnje dźěłanych, hižo po 27 mk., **pjerate matrazy** s drella hižo po 19 mk., hacz k najwoßebnischim poruczа. Skasane dźěło tež swonka ßo derje a tunjo wuwjedźe.

Max Mütze
w Budyschinje na bohatej haßy czißko 11

k **kwaßnym daram** ßwój skład schpihelow, porzellana a schkleńczanych tworow, **khofejowe serwißy** w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach poruczа.

Ludwig Fiedler

na Lubijskej drósy 2 naßlědnik **Santa Paßa** w Budyschinje **na Lubijskej drósy 2**

poruczа ßwój skład **rowowych pomnikow** s marmora, syenita a pěskowza. **Blidowe platy, konsolowe platy, nastawki na myjne blida** ßo dźěłaju, **rowowe pomniki** a **rowowe platy** ßo rjenje a tunjo **ponowja.** Dołholětne rukowanje sa **postoczenje.**

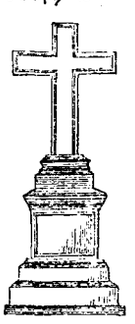

Kaschcze we wschěch wulkoscźach ßu saßo na składze. Pschi semrjeczu je sa sroscźenych hižo po 9 mk., sa dźěczi hižo po 2 mk. poruczam.

Heinrich, blidarski mischtr w Borschczi pola Delnjeje Wólschiny.

Ssadowe schtomiki

ßylne wyßoke, pschedawaja ßo dla njedoßahazeho ruma lětusche naleczo po jara poniżenych płaczisnach. Jara ßo pschihodźaza składnoscź sa gmejnskich pschedstejiczerjow a kublerjow atd., kotsiż chzedźa pschi pucźach atd. schtomiki ßadźecź.

Ssadowa schtomownja
dr. Herrmanna a Wetzki.
Kontor na sadnej bohatej haßy 3.

Rjane jenolětne **khójnowe rostliny** ßu na pschedań na Sderjanskim revěrje.

Woku a probstajski wowß
k wußywej pschedawa
Graser w Bukojnje.

Stary Nordhausenski palenz

bleschu po 80 np.,

stary žitny palenz

bleschu po 70 np.
poruczа jako něschto jara płaczisny
hódne **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Dürrenbergsku warmu ßól
Dürrenbergsku skótnu ßól
(kotraż je, każ je snate, najlěpscha)
poruczа najtuńscho
Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Syrop

punt po 12—40 np. poruczа
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Destillazija
Schischki a Njeczki

poruczа ßwoje snate dobre druźiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płaczisnach.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo
Schischka a Njeczka.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druźiny poruczа
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczisnach.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, poruczа
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

H. R. Teutscher w Budyschinje

33 na kamjeńtnej haßy 33

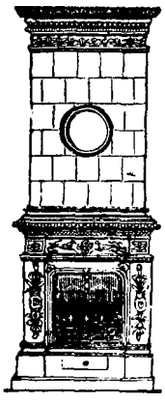

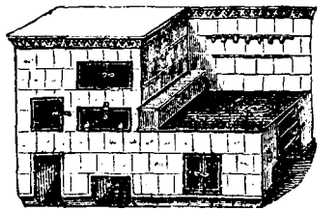

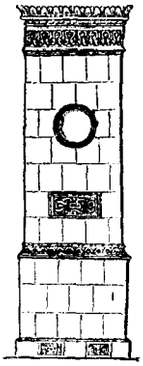

porucza ßwój wulki sklad **khachlow** a **warnych maschinow** we wschěch barbach a po kóždym twarje wot **najjednorischeho** hacz do **najwoßobnischeho** po tunich solidnych płaczisnach.

Khofej

ßyry punt po 90—160 np.,
paleny „ „ 120—200 „
porucza **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Khofej

paleny a njepaleny
porucza po tunich płaczisnach
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.
Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow pomërnje tuńscho.

Hollandske jerje

wulke tuczne ryby
po 4 np. porucza
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Jerje

wulke a make, rjane tuczne ryby, mandl po 40 np., tak dołho hacz doßahaju, porucza
Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Jerje

wulke a derje ßkodźaze
porucza po 4 np.
Hermann Lemke
na jerjowej haßy 3.

Jerje

po 3, 4, 5 a 6 np.
porucza **Richard Hauffe**
na mjaßowym torhoschczu.

Tuczne howjase mjaßo punt 45 np.,
„ ßwinjaze „ „ 50 „
łój . . . . . „ 45 „
schmalz . . . . . „ 60 „
polcz . . . . . „ 70 „
kołbaßu . . . . . „ 60 „
porucza **Wylem Fuchs**
na sadnej bohatej haßy 11.

Kóslaze kóžki

kupuje a płaczi najwyschsche płaczisny **L. Fleischer,** kóžkar w Budyschinje
na swonkownej lawskej haßy.

Najwjetschi sklad w Budyschinje!

Zylindrowe a filzowe kłobuki

we wschěch modnych formach a barbach
po spodźiwnje tunich płaczisnach.
Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22.

Želesniske schěny

k twarskej potrjebje we wschěch dołhoscżach porucza
A. W. Altmann
na privatnym tworowym dwórnischczu (privatgüterbahnhof).

Wosjewjenje.

Czescżenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscżi ßebi ſ tutym najpodwolnischo wosjewicź dowolam, so ßym jara dobre **schifrowe platy** po tunich płaczisnach kupił a so mózu teho dla **schifrowe kryczе** też po jara tunjej płaczisnje wuwjescź.

S poczescżowanjom
Bernhard Hertwich w Schěrachowje.

Poruczam ſ tutym ßwoju

rjanobarbjerńnju a płokarńnju

dobroczźiwemu wobkedźbowanju.

Wscha mużaza a żonjaza drasta ßo **njerospróta** we wschěch barbach barbi. Teho runja ßo wscho płokanje rucze a tunjo wobstara.

Knjes **Emil Schäfer** w Budyschinje na mjaßowym torhoschczu czißko 1 drastu k barbjenju a płokanju sa mnje pschijima.

Heinrich Hoppstock w Wósborku.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)
Sałożena w lěcze 1831.
Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:
35 millijonow 88 tyßaz 149 schěßnakow 04 krajz.
Woheń-, krupobicze-, schkleńzu-, transport- a żiwjenje-sawěscżenje.
Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěscżenjow poruczataj ßo jako agentaj:
hlowny agent hamtski skotolěkar **E. Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Mäther** w Kukowje p. Panczиz.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:
Sserbske kmótſjaze listy.

Spěwarske, ßerbske a němske,

teho runja **protyki** wschěch druzinow tunjo pola
E. A. Wetzki
na bohatej haßy.

Dr. **E. Weberowy**
alpenski ſelowy tej
krej czisczazy
woprawdźity jenoż w ſnatych haptykach
w pakczikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždźanach.
W Budyschinje w haptykomaj; hlowny sklad w měschczanskej haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

Kóslaze kóžki

każ też wschě druhe koże kupuje a płaczi najwyschsche płaczisny
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi żitnych wikach.

Kóslaze kóžki

każ też wschě druzinу druhich kożow kupuje a płaczi najwyschsche płaczisny **Gustav Nauke**
na garbarskej haßy 16.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, każ też **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczisnach
mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Hamburgsko-amerikanske

paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parokódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiskeje**
měßacznje 3 krócź,
ſ **Hamburga** do **Mexike**
měßacznje 1 raz.

Towarstwowe pósłske parne kódźe podawaju wubjernu jědź a pschihódnu puczowansku skladnoscź ſa kajutowych a bjeskubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 14. **Sobotu 7. haprleje 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestosćz kral Albert šo njedźelu wot šwojeho pućowanja w poknóznej Italskej domoj wróćźi. Kralowa najskerje hakle tydźeń posdźisćho sa nim pschijědźe.

— Najdrózšche a najrjeńšche prawo knježerja je, tam wobhnadźićź, hdźež je šo po njepscheměnliwym sakonju sašudźiło. Kněžor Friedrich je trón nastupiwschi tole knježerske prawo w wobschěrnej měrje wužiwał. K jutram je wón wukas wudał, s kotrymž je šo wulkej liczbje sašudźenych wulke jutrowne wješele pschihotowało. Pšches kněžorowy wukas šo wschitkim tym khostanje spuschćźi, kotrychž šu dla hanjenja pruskeho krala abo jeneho stawa kralowskeje šwójby abo jeneho němskeho wjerćha sašudźili. Kněžorska hnada šo dale wschitkim tym dostanje, kotsiž šu šo dla pschestupjenjow pschi wólbach, dla pschećiwjenja pschećiwo wyschnoschći, hanjenja knježerstwowych sastojnikow a duchownych sašudźili. Skónčnje šo wschitkich tych khostanje sběhnje, kotrymž šu hač do 31. měrza jastwa abo arrest na niz wjazy hač do schěšcź njedźel abo pjenježne khostanje hač do 150 hriwnow dla pschestupjenjow pschišudźili. Pschi wotmyšlenym cźělnym ranjenju a cźeschćeranjenju je pschiswolenje franjeneho nusne. Wusamknjeni wot wobhnadźenja šu proscherstwa a dundanja dla khostani, kotrychž šu k krajnej poliziji abo dźěłacźernjam pschipokasali, a dale cźi, kotsiž maja dla lěšneho paduchstwa do pokkadnizy gmejnow abo privatnych wošobow pjenježne khostanje płacźicź. Kněžorowy wobhnadźenski wukas šo jenož na tych pschestupnikow pocźahuje, kotsiž šu šo wot pruskich šudow sašudźili.

— Hoscźinu, kotruž bě wjerch Bismark s pschicźinu šwojeho 73lětneho narodneho dnja jutrowniczku wuhotował, je krónprynz Wylem se šwojej pschitomnoscźu wusnamjenił. S cźeschćazymi šłowami na njebo kněžora Wylema spominawschi, wjerch Bismark hoscźi napominasche, w tej šamej pschesjenoscźi, šwěrnoscźi a luboscźi šławje na kněžora Friedricha pschihłošowacź. Hdyž bě sahorjena šława wuklinczała, krónprynz Wylem postanu a wo dowolnoscź proschesche, pschi tak ważnej składnoscźi wobras pschedwjescź, kak šebi wón kněžorstwo w politiskim a sozialnym žiwjenju, w jeho swonkownych a snutskownych poměrach w tu khwilu pschedstaja. Wón kněžorstwo s wójskom pschiruna, kotrež je w bitwje šwojeho najwyschscheho roskasowarja shubiło a kotrehož prěni offizěr je cźežko ranjeny. „W tutym ważnym wokomiku 46 milijonow woprawdźitych němskich wutrobow se strachom a s nadźiju na khorhoj a jejneho noscherja hlada. Tale khorhoj pak je nasch wjerch Bismark, nasch wulki kanzleŕ! Wón njech psched nami dźe! My sa nim dźimy! Sskawa jemu!“ Hdyž je šo hdy něchtó nadźał, so kněžor Friedrich němsku politiku s rukow wjerćha Bismarka wosmje, šo drje wot šwojeje nadźije po krónprynzowej rěcźi połnje sjebany widźi. Tale rěcź je wosjewjenje dowěrjenja kněžora a jeho doma wjerchej Bismarkej, kaž šo wone jašnischo wuprajicź njemóžesche. Duž je cźim mjenje wěrje podobne, so chze wjerch Bismark šwoje sastojnstwo složicź, dokelž s kněžorom we wschelakich praschenjach pschesjene njeje. Tajkim powjesćźam nihdźe njewěrja. Wone šu šo hižo wjele krócź rosschěriłe a šo kóždy krócź jako wumyšlene wupokasałe.

Franzowska. Zyle njenadźijacy a napschecźo wschemu wotcźakanju šu w Franzowskej šobotu do jutrow ministerstwo powróćźili. Se spěschnoscźu, kotruž pschi ministerstwowych pschewróćźenjach w Franzowskej swucźeni njejšmy, je šo nowe ministerstwo sestajiło. Dotalneho pschedšydu deputertskeje komory, Floqueta, mějachu hižo dawno sa pschedšydu noweho ministerstwa. Wón je też, hdyž jeho president Carnot namołwi, nowe ministerstwo sestajicź, hnydom k temu hotowy był a šwój nadawk jara rucźe dokonik. Hižo sa dwaj dnjej bě nowe ministerstwo hromadźe. Wone se šamych radikalnych demokratow wobsteji. Floquet ma w nim pschedšydstwo a snutskowne naležnoscźe, Goblet swonkowne a Freycinet wójnske naležnoscźe. Lódźstwo je šo admiralej Krantzej, justiza Ricardej, finanzy Peytralej a roswucźenje Lockroyej pschepodało. Najspodźiwnische je, so wójnski minister žadyn wojak njeje. Freycinet je inženěr. Tola w Franzowskej je wscho mózno. Wschak dźě je Freycinet wójnske ministerstwo hižo ras sastawał. W němsko-franzowskej wójnje bě wón pod Gambettu ras s wójnskim ministrom a je pjecźa tehdy šwoju wěz derje dokonjał. Ssnadź šu jeho radikalni s nowa na tole městno stajili, so by jo posdźisćho generalej Boulangerej pschewostajił; mózno pak też je, so chzedźa radikalni teho dla wójnske ministerstwo w njewojerskimaj rukomaj měcź, dokelž šo boja, so móhł jedyn wojak knježerstwowu móz na šo storhnucź. Swój program je nowe ministerstwo hižo deputertskej komorje pschipowjedźiło. W nim šo, kaž šo šamo rosumi, sakhowanje měra lubi. Tajkim šlubam maja jenož mało dowěrjenja. Mužojo, kotsiž w ministerstwje šedźa, šu snacźi jako pschiwišarjo strony, kotraž sa wójnu s Němskej žada. Mnohe radikalne reformy, kotrež ministerstwo lubi, njebudźe mózno, wuwjescź; pschetož monarchistiska a poměrna republikanska strona budźetej šo pschecźiwo temu pschecźiwjecź. Tejle stronje matej, hdyž šo sjenocźitej, wjetschinu w parlamencźe, a nětcźische ministerstwo tak wot jeju dobreje wole wotwišuje. Duž šo też radikalnemu ministerstwu dołhe žiwjenje njewěschcźi. Wone šnadź tak rucźe pódźe, kaž je pschischko. Franzowski lud je jenož s małeho dźěła s nim spokojom, a wjele mjenje hischcźe wukraj. Najbóle šo wobžaruje, so poměrneho Flourensa se stareho ministerstwa do noweho pschedewsali njejšu. Město njeho šu Gobleta ministra swonkownych naležnoscźow scźinili. Wo tutym mužu dwojake wjedźa: s prěnja je wón najšurowischi njepscheczel zyrkwje a móhł rjez duchownych žerje, a s druha wjedźa, so je wón tehdy, hdyž běchu Němzy franzowskeho wobhonjerja Schnebela sajeli, generala Boulangera podpjerał, kotryž jako wójnski minister namjetowasche, hnydom tsi armeekorpsy mobilisěrowacź. Tale mobilisazija budźische bjes dwěla k němskej napschecźnej mobilisaziji a posdźisćho k wójnje wjedła. Něhduschi president Grevy a Flourens pschecźiwo Boulangerej rěcźeschtaj, a mobilisazija šo njewuwjedźe. Město wójny tehdy Franzowska derjesašłužene měrne dobycźe scźini. Tola Goblet bě šo na hubjeńschu stronu stajił. K temu hischcźe pschińdźe, so je Goblet dobry pschecźel generala Boulangera a wjednika radikalneje strony Klemenceaua.

— General Boulanger, ſa kotrehoż běchu w departemencźe Aisne pſchi wólbje do deputërtſkeje komory bjes tſjomi kandidatami najwjetſchu, ale niż doßahazu liczbu hłoßow wotedali, je woſſjewił, ſo wólbn njepſchiwoſmje, jeli ſo bychu jeho pſchi wukakanſkej wólbje wuſwolili. Na to pak je ßo wón ſa wólbu w Nordſkim departemencźe jako kandidat poſtajicź dał. Wuſwolerjam w tymle wólbnym wokrjeßu je wón ßwoje politiſke ſmyßlenje woſjewił a pſchi tym knjeżerſtwo nanajwótriſcho pſchimał. Bjes tym je wojerſki ßud Boulangera na wotpoczink ſtajił. Duż jeho nëtko niczo njewotdżerżi, ßo ſ politiku do ßyteje wole naßadżowacź.

Rußowſka. Ruſke knjeżerſtwo njepſcheſtawa, ßwoju kedżbliwoſcź na Bołharſku ſłożowacź. Bjes tym ſo wone wot wulkich mozow żada, ſo bychu Koburgſkeho prynza ſ Bołharſkeje wuhnałe, wone pſchi cźornym morju wójſko ſhromadżuje. K rumunſkim mjeſam ßu ßo wulke cźrjódy koſakow pſcheßydnuli, a w Odeßu ßu ßo wulkotne magaziny ſa żyrobu ſakożiłe. W bliżſchich dnjach ſmëje ßo wobhładanje cźornomórſkeho łódźſtwa. To ßu wſcho ſnamjenja, na to pokaſowaze, ſo ma Ruſka wotmyßlenje, Bołharſku w bliżſchim cźaßu ſ wójſkom wobßadżicź. Też pſchi nëmſkich a awſtriſkich mjeſach Ruſzy dale brónja. Tele wójnſke pſchihoty jaßniſchu rëcź rëcźa hacź ſmërowaze naſtawki, w kotrychż ruſke knjeżerſtwo wudawa, ſo ßo prózuje, mër ſakhowacź.

Rumunſka. Wo njemërach, kotreż ßu ßo tydżeń do jutrow w Bukareſcźe mëke, ßu nëtko dróbniſche powjeſcźe doſchłe. Po nich je knjeżerſtwo lud, kotryż pſched kralowſki hród cźehnjeſche, ſo by tam żadał, ſo bychu ßo miniſterjo wotßadżili, wot wojakow roſehnacź dało. Pſchi tym ßu wojazy jara hrubje ſakhadżeli a nëkotrych ſ luda ſabili a mnohich ſranili. Ludowa demonſtrazija njeje ßo, każ je nëtko ſnate, pſchecźiwo kralej mërika, ale jenoż pſchecźiwo miniſterſtwu. So lud ſ liberalnym miniſterſtwom ſpokojom njeje, żadyn dżiw njeje. Pod nim je ßo kraj w poßlednich lëtach wo wulke ſumy ſjebał. Najwyſchſchi ſaſtojniży ßu najhórſche pſchekſchiwjenja wobeſchli, a pſchecźiwo wſchemu temule wobſchudżenſtwu miniſterſtwo ſakroczżiło njeje, hacź runje je wo tym wjedżało. Krwawny nadpad na lud je po zykłym kraju wulke roſhorjenje ſbudżił. Miniſterſtwo je ßamo ſpóſnało, ſo ßo po tutym podeńdżenju dlëje wjazy dżerżecź njemóże a je krala proßyło, ſo by jo puſchcźił. Tón je hnydom do teho ſwolił a nowe miniſterſtwo pomjenował. Wone ſ konſervatiwnje ſmyßlenych mużow wobſteji. Dokelż wjetſchina deputërtſkeje komory liberalnym ßkuſcha, ßo drje komora w bliżſchim cźaßu roſpuſchcźi a ßo nowowólby wupißaju. Swonkowna rumunſka politika ßo pſches pſchemënjenje knjeżerſtwa na druhe pucźe njepowjedże. Rumunſka woſtanje wo pſchecźelnych pomërach k ſwjaſkej ſ Nëmſkej, Awſtriſkej a Italſkej.

Bohaczk a jehline wucho.

(Pokracźowanje.)

Humpak bë ßo ßmjercź naſtróżawſchi ſe ſoſy ſkocźił, tola jeho wopytać bë jeho ſ mozu ſaßo na lëhwo ſtłócźił. Hacź runje bë zuſeho maſane wobliczo ſ cźornej ſcheſcherjatej brodu ſaroſcźene, Humpak w nim tola cźłowjeka ſaßo ſeſna, kotryż jeho drje wuja mjenowaſche, tola ſ kotrymż bë jenoż jara ſ daloka ſpſchecźeleny. Tutón rjany wuj bë pſchezo njerodny, lëni a njeduſchny njedocźink byk. Pſched tſjomi lëtami bë ßo wón ſa Humpakowe pjenjeſy do Ameriki pſchecźahnuł a dokelż tam pilniſchi njebë byk, bë tam runje tak mało ſboża namakał każ w Europje. So tutón wuj ſe żanym dobrym wotmyßlenjom pſchiſchoł njebë, bë hiżo ſ teho ſpóſnacź, ſo ßo wón njehańbicźiwje ſadżerżeſche a ſo ſ Humpakom gwaltnje wobkhadżeſche.

„Njehibńcźe ßo wot ßwojeho lëhwa", wón bohaczkej kaſaſche, „a poſkhajcźe na mnje ſmërom. Każ ßu mi prajili, nëtkole ßwoje pjenjeſy jara darniwje khudym rosdawacźe. To je jara khwalobnje a napſchecźo Waſchej prjedawſchej ſwucźenoſcźi. Pſchetoż napſchecźo mi ßo runje wujowſzy pokaſali njejſcźe, dokelż ſcźe mi tak mało pjenjes k pſchecźehnjenju dali, ſo ſ próſnymi ſakami do New-Yorka pſchińdżech a ſo dyrbjach ßebi tam wſchëdny khlëb kamjenje na dróhach klepajo warbowacź. Nëtko tu ſaßo ßym, ſchtoż ßnadź Wam zyle lubo njebudźe. Chżu pak Wam nëſchto namjetnucź, a jeli ſo Wy mój namjet pſchiwoſmjecźe, mje na pſchezo wotbudżecźe. Jeli ſo mi ßnadne dżeßacź tyßaz toleř, papjerjanych abo ßlëbornych, je mi wſcho jene, daricźe, lubju Wam, ſo żenje wjazy Wam pſched wocźi njepſchińdu. Schto je dżeßacź tyßaz toleř ſa bohaczka, kajkiż Wy ſcźe? Duż ßo rucźe roſßudźcźe; pſchetoż nimam wjele khwile. Prajcźe mi, w kajkim khamorje abo kſchini ßwój mamon khowacźe, a dajcźe mi klucźe k temu. Sa nëkotre wokomiki ßym wëż wobſtarał a Waß wot ßwojeje pſchitomnoſcźe wumóhł."

„Njedżakowny, njehańbicźiwy cźłowjeko!" Humpak roſmokały ſnapſchecźiwi, „ſbëhń ßo rucźe wote mnje, nochżeſch-li, ſo Tebje pſches ßwojich ludźi wyſchnoſcźi pſchepodam, kotraż Tebi ſaßłużene mëſtno w jaſtwje pſchipokaſa."

„Scźe zyle ſabyli, luby knjes wujo", jeho njedocźink wußmëchowaſche, „ſo ſcźe do zyła w mojej mozy. Waſch ßłużobnik je wuſchok a druſy ludźo ßu w deleńzy, każ ßym ßo prjedy pſcheßwëdcźił. Nichtó ßebi njeſwaži, Waß ſ Waſcheho pſchipołdniſcheho ſpanja budźicź, a dokelż ßym pódla teho doſcź wobhładniwy byk a Waſchu ſwónczkowu ſchnórku pſcherëſnuk a durje ſnutſka ſaßunuk, żanu duſchu na pomoz wołacź njemóżecźe. Skónczżnje ßym tutón cźeżki hamor k ßebi tyknuk, kotryż by, jeli trjeba, Waſchu hubu na pſchezo nëmu ſcźinik. Widżicźe ſ teho, ſo ßym na wſchë pady pſchihotowany. A nëtko ßo dale wjazy njeſepjerajcźe. Heiſo je Wam Waſche żiwjenje hiſchcźe nëſchto hódź, dajcźe mi hnydom bjes komdżenja te dżeßacź tyßaz toleř!"

Humpak ſe ſłóſtnikoweho roſßudżeneho waſchnja, k wſchemu ſkemu hotoweho, a ſ jeho hróſbnje błyſkotateju wocżow widżeſche, ſo je wſcho ſepjeranje podarmo, a ſo wo żiwjenje dże, je-li ſo njekraßnikej k woli njeje, wo tym jemu hamor w ſłóſtnikowej ruzy wëſtoſcź da. Duż wón njekniczomnikej praji, hdże klucźe k khamoram leżachu, w kotrychż ßo pjenjeſy khowachu. S tym ßo hiſchcźe tamny njeſpokoji, ale ſnapſchecźiwi: „Nadżiju ßo, ſo mje mój luby wuj wobelhał njeje. Dyrbju pak też wëſty byćź, ſo, tak dołho hacź ſa pjenjeſami hladam, wo pomoz njewołacźe a njecźeknjecźe. Duż ßebi dowolam, Wam ruzy a noſy ſ tutym k powjaſam, ſa Waß woßebje ßobupſchinjeßenym, ſputacź a Wam tokſte rubiſchcźo pſches hubu ſwjaſacź. Druhi proſcheř njeby tak ſ waha ſ Wami wobkhadżał, każ ja, ale by Wam khëtry klumpacź do huby tyknył. Tola to njeby prawje były, hdy bych to jako wuj cźinił."

Bohaczka wuwjaſawſchi, rubjeżnik rucźe ſa pjenjeſami ßlëdżeſche. S kajkej żadliwoſcźu a njedocźakliwoſcźu wón kaſchcźiki wucźahowaſche a próſnjeſche! Kak wón jenoż ſa ſawjednym ſłotom a papjerjanymi pjenjeſami hrabajo, cźeżke ßlëborne rołki na bok ßuwa abo jim na ſemju panucź da! Hiżo bëchu jeho ſaki połne rubjenſtwa a pſchezo hiſchcźe wón, na prjedy żadanu ſumu njedżiwajo, ſa dalſchimi pokładami pytaſche.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sańdżenu ßrjedu 4. haprleje popołdnju ßo na tudomnej mëſchcźanſkej tſëlërni lëtuſcha hłowna ſhromadżiſna Macźizy Sſerbſkeje wotdżerża, na kotruż bëſche ßo, runjeż wjedro njehojeſche, wjazy hacź 60 ßobuſtawow a hoſcźi ſeſchło. Ssam daloki Lipſk bëſche ßwojeho ſaſtupjerja póßłał, k. direktora Pohoncźa. — Ssobuſtawy a hoſcźi lubje powitawſchi towarſtwowy pſchedßyda, k. farař Hórnik, pſchede wſchëm hłownu roſprawu poda wo ſkutkowanju towarſtwa w 41. lëcźe jeho wobſtacźa. S roſprawy ſhonichmy, ſo ſtaj pſchedßydſtwo a wubjerk w minjenym lëcźe 4 ſhromadne poßedżenja mëkoj, w kotrychż ſtej ßo ßwëru prózowałoj ſamëry towarſtwa ſpëchowacź. Jako rjadne a wurjadne ßobuſtawy ßu Macźizy w běhu ſańdżeneho lëta pſchiſtupili kk. stud. theol. Jawork ſ Mikocźiz, duchowny Laucźek w Minakale, hajniſki adjunkt Czerwinka ſ Pſcherowa, rëcźnik Ryba ſ Kraloweje Hradża, pſchekupz Tallowitz ſ Prahi, bjeßada „Vénové" w Prahy, pſchekupz Cźihák a khëżnik Lukavec ſ Poděbrad. Semrëli ßu ßobuſtawy: farař Wanak w Budyſchinje, farař Kordina w Minakale a prof. dr. Hanuſch w Winje. Shromadżeni jich wopomnjecźe ſ poſtanjenjom poczeſcźichu. Pſchedßyda ſkorżeſche, ſo ßo wſchelake ßobuſtawy kombża kóżdołetnje a porjadnje ßwoje pſchinoſchki płacźicź. Wuſtupuje jich ſ towarſtwa mjenje ſ wotewrjenym liſtom, dyżli ſ njepłacźenjom pſchinoſchkow; jich mjena ſhubjuja ßo ßame ſ tym, ſo mjes pſchinoſchowazymi ſtawami njeſteja. Wulzy ſwjeßelazy je wobraſ, kotryż roſprawnik wo literariſkim ſkutkowanju towarſtwa pſched naſchimaj wocźomaj roſwi. Wudała je Macźiza loni pomërnje pſchewjele, nimale ßwoje zyłe pjenjeżne ſamożenje do knihow ſtykawſchi. Pſchede wſchëm ſtej ßo wudałej dawno żadoſcźiwje wocźakowanej ſchulſkej knižży: „Prënja cźitanka ſa ßerbſke ſchule abo fibla wot J. Bartka po pißańſko-cźitazej methodże", 80 ſtron ſ wobraſkami, a „Prënja cźitanka, dżël druhi. Sſerbſko-nëmſke cźitanſke kruchi", ſtron 87, ſa 2., 3. a 4. ſchulſke lëto. Wobë knižży ſtej wot k. kantora Bartka wuſtojnje ſeſtajanej a ſ pſchihłoßowanjom k. ſchulſkeho radźicźela dr. Wilda cźiſchcźanej a ßo nëtko w ßerbſkich a ßerbſkonëmſkich ſchulach pilnje wużiwatej. Caſopis Maćicy Serbskeje je ßo w dwëmaj ſeſchiwkomaj wudał; druhi

wobßahuje woßebje waźny nastawk wo hudźbnym wumělstwje Sserbow a nowu sběrku (223) hłoßow wot Ludwika Kuby, ßobustawa Macźizy. Tónle płódny cźěski hudźbnik je Macźizy loni 50 a njedawno saßo 25 eksemplarow ßwojeje kraßneje sběrki ßerbskich ludowych spěwow abo pěßniczkow darił, kotrež ßu pola macźicźneho knihisklądnika k. wucźerja Kaplerja a pola pokładnika k. pschekupza Mjerwy po 2 mk. k wužitku macźicźneho domu na pschedań. Sa wulke dźěło a sa luboscźiwy dar towarstwo k. Kubje dźak wupraji. Dale je Macźiza w minjenym lěcźe dwaj spißaj sa lud, a to po dawno sjewjenym żadanju, s nowa wudała, mjenujzy „Kak je Bohußław s Dubowina Boha spósnał", powjedanczko wot Jakuba Buka s lěta 1849, a „Nadpad pola Bukez", historiske powjedanczko wot Radyßerba s lěta 1852. Wobě knižzy budźetej ßo ßerbskemu ludej derje lubicź, poßlednischa cźim bóle, dokelž je ßo jej wobras krala Bjedricha II. pschidał; njedźiwajzy na to knižka jenoż 30 np. płacźi. Jako schesty spiß je towarstwo wudało protyku „Pschedźenał" na lěto 1888. Dokelž je dotalny saßkużbny spißowar protyki, k. farar Räda w Barcźe; wosjewił, so ju ßam wjazy wobstaracź njemóże, je k. kapłan Kschižan w Hodźiju redakziju protyki na ßo wsał. S hłownneje rosprawy chzemy dale wusběhnucź, so je ßo regulatiw sa macźicźnu knihownju a jeje wužiwanje po namjecźe kk. Jencźa a Fiedlerja wuradźił; regulatiw ßo w Cźaßopißu wosjewi. K wustawam, kotrež s Macźizu ßwoje spißy wumënjeja, je pschistupiło archäologiske towarstwo w Sahrjebje. Do jutrow je ßo stipendium pschi Macźizy Sserbskej saßo wupißało; rosßudźenje wo wudźělenju ßo w bliżschim poßedźenju stanje. Sa ßerbske literarne prózowanja je lěkař Tyburowski w Tiflißu něschto pjenjes wotkasał, s kotrymiž je ßo pschi Macźizy nowy „fond dr. med. Tyburowskeho" sakoźił. Każ je pschedßyda s k. redaktorom Wiślizkim w Warschawje, kotryž mějesche sawostajenstwo dr. Tyburowskeho sarjadowacź, wucźinił, kapital, 909 mk., Macźizy ßkuscha; sa dań śměje ßo w prěnich 12 létach kóźde lěto mała historiska abo ethnografiska knižka wudacź, posdźischo też druhe trěbne knižki sa lud. Postanuwschi pschitomni njebo dr. Tyburowskemu sa wulkomyßlny dar a redaktorej Wiślizkemu sa dobrocźiwe wobstaranje ßwój dźak wuprajichu. So je Macźiza loni derje hospodarika, ßo s teho widźi, so je ßo jedyn hypothekarski dołh wupłacźił, a so je ßo na druhi 500 mk. wotpłacźiło. Sa rosschěrjenje ßwojich knihow a spißow je ßo towarstwo ßwěru starało: Nowak s Dobroschiz je saßo knihi rosnoschował, a Bobikej w Pancźizach je ßo jich něschto do kommißije dało. Ale Macźiza by rad wjazy tajkich kommißionarow měła! Sa to, schtoż je sa nasche ßerbske żiwjenje najważnische, sa macźicźny dom w Budyschinje, je ßo loni dale hromadźiło; dary ßu s bliska a s daloka pschikhadźake. Ale pomërnje je ßo sańdźene lěto mało nahromadźiło. „Sserbja ßu jara symni", rosprawnik skorżesche; „někotre sta ßerbskich wßow dotal niczo njedachu!" Nadźiju wuprajiwschi, so budźa ßo dary sa macźicźny dom saßo horliwischo składowacź, pschedßyda postrowjenja wot k. dr. Sauerweina s dalokeje Norwegiskeje a druhich ßobustawow wosjewi a pschejo, so chzył Bóh sboże dacź naschej lubej Macźizy, ßwoju rosprawu skónczi. — Po nim k. rěcźnik Mütterlein jako sarjadnik macźicźneho domu ßwoju rosprawu poda, po kotrejž mějesche dom w sańdźenym lěcźe, se sbytkom 24 mk. 55 np. s lěta 1886, s zyła 2181 mk. 5 np. dokhodow a 1589 mk. 58 np. wudawkow, po tajkim 591 mk. 47 np. cźisteho wunoschka, to je pśches 100 mk. wjazy hacź lěto prjedy. — Sa ßwërne sarjadowanje macźicźneho domu a sa druhu wulku saßkużbu, kotruż je ßebi k. Mütterlein jako rěcźnik wo Macźizu dobył, ßo jemu po namjecźe k. prof. dr. Pfula ßława wunjeße. — Spominajo na hłownu rosprawu pschedßydy k. farar ryczeŕ lic. theol. Imisch Macźizy sa wudacźe a k. kantorej Bartkej sa sestajenje jeho „Prěnjeje cźitanki" wulki dźak wupraji. Sso powołajo na ßwoje dołholětne nashonjenja jako lokalny schulski inspektor schescźich schulow a wobkrucźejo, so je ßo w schulach w jeho woßadźe, hdźeż je ßo nowa cźitanka bórsy sawjedła, lětża wjele lěpje cźitało, dyźli hdy prjedy, rěcźnik Bartkowu prěnju cźitanku wschitkim ßerbskim schulam jako najwubjernischu cźitanku na najnaležnischo poruczesche. — S rosprawy pokładnika, k. pschekupza Mjerwy, chzemy wusběhnucź, so mějesche pokładniza, se sbytkom 23 mk. 97 np. s lěta 1886, loni s zyła 4735 mk. 92 np. dokhodow a 4705 mk. 36 np. wudawkow; duź pola pokładnika 30 mk. 56 np. wosta. Samożenja ma towarstwo 2113 mk. 56 np. Fond k twarjenju macźicźneho doma mějesche s 59 mk. 62 np., kotrež běchu s prjedawscheho lěta w pokładniży wostałe, loni 1430 mk. 93 np. dokhodow a 1300 mk. 15 np. wudawkaw, so pola pokładnika 130 mk. 78 np. wosta. Fond k twarjenju macźicźneho doma ma 6979 mk. 68 np. samożenja. Sa ßwërne sarjadowanje towarstwoweje pokładniży ßo pokładnikej ßława dosta. — S rosprawy knihownika, k. sem. wyschsch. wucźerja Fiedlerja, shonichmy, so je ßo knihownja Macźizy w minjenym lěcźe s dźěła psches nakupjene knihi, s dźěła psches wschelake dary pschisporika. Darow dóńdźe wot 20 jenotliwych daricźelow 30 cźißkow, wot 18 wschelakich towarstwow a wustawow 47 cźißkow. Knihownik ßławu sa dźak dosta. — Rosprawu wo knižnym składźe podawajo k. wucźeŕ Kapleŕ wosjewi, so je sańdźene lěto s zyła 7253 wschelakich knižkow s knižneho składa wudał, mjes nimi 4 ßkowniki, 200 Cźaßopißow, 700 cźitankow a 5087 protykow na lěto 1888. — Wo delnjołużiskim wotrjedźe Macźizy ßo, każ pschedßyda sdźěli, rosprawa podacź njemóżesche, dokelž tu sastupnik Delnich Sserbow njeběsche. — Jako sastupjeŕ pädagogiskeho wotrjada k. farar ryczeŕ lic. theol. Imisch wosjewi, so je wubjerk, kotryž mějesche ßo po lońschim namjecźe k. fararja Mrósaka s Budestez wo to staracź, so ßo „Spěwnej radoscźi" sběrka ßerbskich narodnych spěwow pschida, ßwoju poruczność dopjelnił, so staj kk. Fiedleŕ a Ssmoła tajku sběrku sestajiłoj, so je ßo dopołdnja wubjerk seschoł a s pschedpołożeneje sběrki 23 rjanych hłoßow a spěwow wuswolił. Knjesaj fararjej Imisch a Mrósak s k. schulskim radźicźelom dr. Wildom wujednataj, so ßo sběrka, kotrejž redakziju k. Fiedleŕ na ßo wosmje, „Spěwnej radoscźi" pschida. Knjesam Fiedlerjej, Hatnikej a Ssmole ßo sa jich prózu s postanjenjom dźak wupraji. — S tym ßo rynk rosprawow skónczi. Na dźeńskim porjedźe nětko nowowólby a wudospołnjaze wólby stejachu. Po wustawkach mějachu kk. Hórnik jako pschedßyda, dr. Kalich jako městopschedßyda a Fiedleŕ jako knihownik s pschedßydstwa, Mütterlein a dr. Grólmus s wubjerka wustupicź. Knjes farar ryczeŕ lic. theol. Imisch namjetowasche, so bychu ßo njenowani knjeża, kotsiž ßu towarstwu 6 lět s dźaka hódnej horliwoscźu ßkużili, wschitży s nowa saßo wuswolili, cźemuż shromadźeni ßławu wokało pschihłoßowachu. — W mjenje s nowa wuswolenych wuprajiwschi, so ßu wschitży swólniwi sastojnstwo s nowa na ßo wsacź, pschedßyda namjetowasche, so byschtaj ßo do wubjerka hischcźe dwaj ßobustawaj s bliskoscźe wuswolikoj, jako sastupjerjej wubjerkownikow, kotsiž druhdy na poßedźenje wubjerka pschińcź njemóża, dokelž maju daloko do města. Jako tajkaj ßo knjesaj farar Mrósak s Budestez a wucźeŕ Sommer s Budyschina wuswolischtaj. — Jako tsecźi dźěl „namjety" na dźeńskim porjedźe stejachu. Hdyż běsche ßo wo roseßkanju macźicźnych spißow wjele wužitneho prajiło, ßo pschede wschěm jako nowe ßobustawy pschijachu kk. wucźerjo Hanczka s Noweje Wßy, Hascha s Kukowa a Ssymank s Cźornez a studentaj bohoßłowstwa Nowak s Hory a Ryncź s Khróscźiz. — Nětko ßlědowaze namjety mózemy jenoż s krótka naspomnicź. Hdyż běsche k. dr. Muka rěcź skożił na nowu Bartkowu cźitanku, ßo s mnohich stron jeje wustojnosć jenohłóßnje wusběhowasche. Mjes druhim też knjes farar dr. Kalich, wopowjedowasche, kajke rjane płody nowa cźitanka njeße. — Wobsamknu ßo też, so ma ßo, njedźiwajzy na to, so ßo sapiski darjenych knihi w „Serbskich Nowinach" wosjewjeja, katalog macźicźneje knihownje w Cźaßopißu wotcźischcźecź. — Hdyż běsche pschedßyda hischcźe wosjewił, so ßu pschitomni wjecźor na swjeßelenje „Bjeßady" pscheproscheni, ßo protokoll cźitasche, na cźoż pschitomni sahorjaze „Hischcźe Sserbstwo njeshubjene" stejo wuspěwachu. A s wótcźinskimi ßwërnymi cźucźemi tuteje nahladneje shromadźisny ßwërneho ßerbskeho luda stejesche w najnutrnischim swjasku myßlow a sacźuwanjow, so ßo sjawnje wopokasa ßwërnosć k naschemu kralej a k naschemu kħěžorej s tym horzym pscheczom k Bohu lubemu Knjesej, so by naschemu kralej strowosć sdźerżał a naschemu kħěžorej bórsy poknu strowosć wobradźił. Wjecźor ßo sa ßobustawy Macźizy Sserbskeje a Budyskeje Bjeßady na tśeleńi konzert a posdźischo reje wotbywachu. Pschi konzercźe ßo wot knjeżnow Adele a Agny Derskyez, k. Maxa Stranskeho, k. Heinzy, k. wucźerja Krawza s Draźdźan a k. wucźerja Kalicha ßerbske, cźeske, ruske a pólske kompozizije pschednoschachu. Spěw Adele a Agny Derstyez ßo poßkucharjam jara spodobasche, sa cźoż mózne plazanje ßwědcźesche. Też pschednoschkam na cello ßo saßkużene pschipósnacźe dosta. Nadrobnischu rosprawu wo konzercźe posdźischo podamy.

— Se ßerbskich kandidatow wucźerstwa, kotsiž ßu sańdźene jutry Budyski seminar wopuschcźili, ßu k. Domaschku do Klukscha, k. Hantuscha do Minakała a k. Hanczku do Noweje Wßy powołali. Knjes Kalich, hacź dotal s druhim wucźerjom w Minakale, ßo do Pßowjow pscheßadźi.

— Wjele żadana kniha „Nadpad pola Bukez" je ßo wot Macźizy Sserbskeje s nowa wudała. Nowemu wudawkej je rjany wobras „Bjedrich II. po nadpadźe pola Bukez" pschidaty. Kniha podawa rjane powjedanczko, do kotrehoż je krwawna bitwa, kotraż

je ßo wot Pruskich a Awstriskich w Bukezach a wokolo nich bika, saplecźena a s najźiwischimi barbami wot knjesa wyschscheho wucźerja Wjele wopißana.

— Schtwórtk rano ßu njedaloko hoscźenza „k tsjom lipam" cźeko 15lětneje ßkužobneje holzy Marje Nowakez s Budyschina se Sprewje wucźahnuli. Holza je ßo hižo psched wóßom njedźelemi shubika. Tehdy je wona ßwojim towarschkam prajika, so do wody skocźi, dokelž ßu ju sa to cźežko khostali, so je bjes dowolnoscźe na rejach pobyka.

— 3. haprleje je s tworoweho cźaha, s Lubija do Budyschina jědźazeho, konduktěr Jäger krótko psched Budyschinom dele panuk a ßebi nohu slamak.

— Sandźenu wutoru tsjo mkodźi ludźo pornjo ßebi na velozipedźe po Draždźanskej drósy jědźichu. Njedaloko Ssmoliz ßo woni s wosom wěsteho Elle s Panczig setkachu. Dokelž mkodźi ludźo na stronu njejědźichu, ßo konjej, do Elloweho wosa sapschehnjenaj, spkóschischtaj. Pschi tym ßo Ellowa žona s wosa cźißnu a tak njesbožownje k semi padźe, so ßebi jenu ruku wustorczi, druhu žałoßnje wobodrje a nohu ßebi dwójizy slama.

S Debischkowa. Na tudomnym knježim dworje je ßo žitna kubja, nad konjemzami ßo namakaza, na kotrejž 800 kórzow žita leżesche, wóndano pschekamaka.

S Delnjeje Hórki. Jutrowniczku w nozy, hdyž bě dwanacźe wotbiło, ßo naschi spěwarjo k Lutherowemu pomnikej seńdźechu, kotryž njedaloko pschede wßu na tak mjenowanej hórzy „kschiczu" steji. Pschi nim prěni jutrowny khěrlusch „Ssyky Boże, sawyskajcźe" wuspěwachu. Na to pschicźežechu do wßy a naß psches lubosne spěwanje jutrownych khěrluschow s cźicheho spanja sbudźichu, nam tak lětuschu prěnju wješeku powjescź wo horjestanjenym sbóžniku podawajo, kiž tak wjele póhanam hischcźe njeje sdźělena.

My pak tym, kiž nam spěwachu,
Sso dźakujemy s wutrobu.

S Hliny. Druhi dźeń jutrow ßo tudy w naschej wßy žadny ßwjedźeń wotbywasche. Nasch dostojny gmejnski prjódkstejeŕ Pětr Kral ßwój 25lětny sastojnski jubilej ßwjecźesche. K porjeńschenju ßwjedźenja ßo jemu spomnjeny dźeń popołdnju psches stawy gmejnskeje rady a nimale wschě stawy nascheje gmejny rjany, s wěnzami wupyscheny dźědowy stoł a cźaßnik (regulator) a wjele mjeńschich darow pschepoda. Wschitko běsche ßo s dobrowólnych darow nimale wschěch ßobustawow nascheje gmejny a nascheho hrabinskeho knjejstwa nakupiło. Pódla wjazorych sbožopscheczow ßo jubilarej wot jeneho pschecźela k temu sestajany spěw pschednjeße.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 4. haprleje běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 360 howjadow, 140 ßwini a 200 proßatow.

Se Sdźerje. Ssrjedu tydźenja je wěsty Bergt s Pßowjow, kotrehož ßu hakle njedawno se Shorjelskeje khostarnje puschcźili, w tudomnej korczmje khléb, butru, tuk, schwjercźe, schkórnje a někotre noże kranuk a na to duzy po wßy 9lětnu holczku žiwnoscźerja Wiczasa w Brěmjenju narěczak, so by jemu pucź k Sdźerjanskemu hajnikej pokasała. Holzu, kotraž bě k temu swólniwa, je njedoczink hacź do pjatka wjeczora pschi ßebi dźerżak. Hižo schtwórtk rano ßo sa nim Sdźerjanszy a Brěmjenjanszy dźěłacźerjo puschcźichu, tola wón jim, wostajiwschi butru, s kotrejž ßnadź bě ßebi runje pomaski masak, cźeknu. Pjatk popołdnju jeho jedyn muž w lěßu pola Stróże nadeńdźe, hdźež bě ßebi woheń sdźěłak, pschi kotrymž ßebi połcź schkrějesche. Tón ßamy dźeń wjeczor njekraßnika, hdyž nimo Lemischowskeje korczmy pschińdźe, skónczinje sajachu. Pschi nim někotre wulke noże namakachu, hdyž jeho drastu pschepytachu. Holzu bě wón w kerkach wostajik. Też ju bórsy s pomozu pßa wußlědźichu. Njekmanik ju njebě, kaž běchu ßo bojeli, njewuschnje trjebak. Holczka powjedasche, so je jej Bergt prajik, so ju hischcźe tón ßamy dźeń do Sdźerje domoj powjedźe a so budźe pschi tejle składnoscźi korczmarjej konja s hródźe kranucź.

S Minakała. Leżomnoscźe Augusta Hantuscha dyrbja ßo 17. meje psches ßudnistwo pschedawacź, wo czimž je na ßudniskej pißarni w Budyschinje wjazy shonicź. Je-li něchtó něschto na tu wěz winojty, tón wurunaj to hacź do 30. haprleje.

S Jělzy. Pjatk tydźenja w nozy ßu s Nowoměscźanskeho knježeho dwora paduschi s konjemza konja kranuli. So by konjazy stup kłyschecź njebyk, běchu na kamjenje, po kotrychž dyrbjachu konja wotwjescź, ßkomu naßłali. Kóń je ßo wot Nowoměscźanskeho knjesa hakle loni sa 2000 hriwnow kupik. Hacź dotal paduchow a konja hischcźe wußlědźili njeßu.

S Kamjeńza. 16lětneho wolazeho Jana Brěsynka s Němskich Pasliz, kotryž pola ratarja Wendta ßkužesche, ßu jutrowniczku wobwěßnjeneho w hródźi nadeschli. Pachoł bě hižo wospjet prajik, so by chzył wjedźecź, kajke je wobwěschenje. Najskerje je ßebi wón s młodostnej lohkomyßlnoscźu powjas sadźernuk a ßo sadußyk, dokelž ßo s njeho wjazy wußwobodźicź njeje móhł.

W Kamjeńzu je hólz, kiž ma padawu khoroscź, ßo wóndano s petrolejowej lampu na semju cźißnuk a tam bjes wjedźenja leżo ßo jara wopalik.

S Delan. Jutrowne jejka „pißacź" je pola naß hischcźe jara waschnje; woßebje młodźi hólzy a holzy to s wulkej wustojnoscźu cźinja. „Pißane jejka", rjane cźerwjene swarjene, dawaja ßo seleneho schtwórtka a na jutry. („Wupißane" snamjo na jejku a nałożowana cźerwjena barba pokasujetej bjes dwěla na staroßastarski ßkónzowy ßwjedźeń pola naschich wótzow.)

S Brěschkow. Kokertowa leżomnoscź budźe 25. meje ßudniszy pschedawana.

S Rósborskich stron. Tydźenja tudy cźitachmy, so budźe to pěkna wěz, hdyž Budysko-Nakecźanska żelesniza, kiž dyrbi ßo lětßa twaricź, posdźischo hacź do Wojerez a potom też hacź do Hróbka pónźe. Pschi tym pak hiba ßo to žadanje, so by też nascha krajina żelesnizu do Wojerez dostała, na kotruž je wjele wjetschich a mjeńschich wobßedźerjow a wjele wikowarjow hižo dawno myßliło a cźakało. Kaž ßkyschimy, chzedźa někotsi knježa nascheje wokolnoscźe sa tu wěz skutkowacź.

W Delnich Łužizach chzedźa spytacź, hacź by móżno było, tam saßo jelenje w lěßach mecź. Teho dla je wulki wobßedźeŕ hrabja s Witzleben w Starej Darbnej někotre jelenje do ßwojeje hole ßadźicź dał, so bychu ßo tam pschisporjake. Teho runja chze někotre dźiwjaki (ßwinje) do hole puschcźicź. (Br. Z.) Na dźiwjakach drje budźa ßo drusy ludźo mjenje wjeßelicź, njeźli na jelenjach.

Do knihownje Maćicy Serbskeje dari:

1) Knjes seminarski wucźeŕ Černý w Kraloweje Hradezu: Paedagogium, 3 seschiwki s lěta 1885 s nastawkom wo łužisko-ßerbskim schulstwje. — 2) K. farař Ducźman w Lipsku: Wěnašk ze zymskich różičkow. — 3) K. farař Hórnik w Budyschinje: a) Nowy zakoń. Zešiwk II.; b) rukopiß: 75 delnjołužisko-ßerbskich pěßnicźkow, sesběranych wot Markußa. — 4) K. farař lic. theol. Imisch w Hodźiju: Beiträge zu der Geschichte des Zeitzer Kreises von Trübenbach. — 5) K. farař Jakub w Njeßwaczidle: Dopomnjeńki na nasch Gustav-Adolfski ßwjedźeń 29. sept. 1887. — 6) K. farař Jencź w Palowje: Jahresbericht der Fürstlichen Jablonowskischen Gesellschaft. April 1883. — 7) K. kantor Jordan w Popojzach: 2 programmaj khocźebužskeho gymnasija s lětow 1886 a 1887. — 8) K. hudźbnik Ludwik Kuba w Poděbradach: Slovanstwo ve svých zpěvech. Zeš. 20—32. — 9) K. kapłan Kubasch w Njebjelcźizach: Kěrluše, 1886 s jeho nakładom wudate. — 10) K. Marks w Petersburgu: Cźaßopiß „Niwa" na lěcźe 1886 a 1887. — 11) K. Dr. Müller, kustoß kral. bibliotheki w Barlinje: Die wissenschaftlichen Vereine und Gesellschaften Deutschlands im 19. Jahrhundert. Lieferung 10 u. 11. — 12) K. Alex. Petrów w Kraßnoufimsku: Spißy Akßakowa, tom 6. a 7. — 13) K. knihikupz Rösger w Budyschinje: Rukopiß „Teutsch und Wendisches Register." — 14) K. farař em. Rychtař w Budyschinje: Musikalische Symbolik. — 15) K. kapłan Skala w Budyschinje: Nowy wudawk žiwoho rózarija z lěta 1887. — 16) K. redaktor M. Ssmoleŕ w Budyschinje: a) Serbske Nowiny sa lěto 1887; b) Serbskeho Hospodarja sa lěto 1887; c) Wuknjenja, 2. wudawk s lěta 1881; d) Wuknjenja, 3. wudawk s lěta 1886; e) Łužicu na lěto 1887. — 17) K. farař Teschnař w Nidźe: Rukopiß „Delnjołužisko-ßerbske spěwarske, wot wucźerja Jurja Krügarja psched lětom 1650 spißane." — 18) K. redaktor Vlček w Prasy: Osvěta s lěta 1887, cźißka 1, 2, 4—7, 9—12. — 19) Podpißany knihownik M. S.: 3 programmy budyskich schulow (gymnasija, realneje a ratarskeje schule). — 20) Towarstwo SS. Cyrilla a Methodija w Budyschinje: a) Krajan na lěto 1888; b) Katholski Posoł sa lěto 1887. — 21) Delnjołužiski wotrěd M. S.: a) Štyrigłosne spiwańa; b) Genovefa. — 22) Łužiske prědarske towarstwo w Lipsku: Jahresbericht der Lausitzer Predigergesellschaft zu Leipzig, 13. Mitteilung. — 23) Towarstwo wědomoscźow w Shorjelzu: Neues Lausitzisches Magazin, Band 63, 1. u. 2. Heft. — 24) Starożitnostne towarstwo w Freibergu: Mitteilungen vom Freiberger Altertumsverein, 21., 22. u. 23. Heft. — 25) Towarstwo sa pomorske stawisny a starożitnoscźe w Schczecźinje: a) Baltische Studien, 37. Jahrgang, Heft 1—5; b) Monatsblätter, 1887, czo. 1—12; c) Die Baudenkmäler des Regierungsbezirks Stralsund, Heft 1. — 26) Kral. Württembergski

statistiski „Landesamt" w Stuttgarcze: Württembergische Vierteljahrshefte für Landesgeschichte, Jahrgang 9 u. 10. — 27) Sakład hrabjow Ossolińskich w Lwowje: Sprawozdanie na rok 1887. — 28) Galizko-ruska Matiza w Lwowje: Lětopis. Čast I. — 29) Statistiska kommissia kral. hłowneho města Prahi: Statistická knižka král. hlavn. města Prahy za lěta 1883 a 1884. — 30) Matiza šerbska w Nowym Ssadu: Letopis, kniga 150—152. — 31) Matiza słowenska w Lublanje: a) Letopis za leto 1884 a 1887; b) Zabavna knjižnica, II. zvezek; c) Vvod v modroslovje. — 32) Towarstwo wědomosczow w Pósnanju: Roczniki Towarzystwa przyjaciół nauk Poznańskiego. Tom XV. — 33) Archäologiske towarstwo w Sahrjebje: Viestnik. Godina IX, br. 4; G. X, br. 1. — 34) Južnoštowjanska akademia w Sahrjebje: a) Rad, knjiga 82—86; b) Ljetopis jugoslavenske akademije. Druga svezka. — 35) Uczeno druschtwo w Belgradze: Glasnik, kniga 65—67. — 36) Khěžorske ruske geografiske towarstwo w Petersburgu: a) Izwěstija, tom 22., zeš. 6., tom 23., zeš. 1—5; b) Otčet za 1886 god. — 37) Khěžorska ruska akademia w Petersburgu: a) Bulletin, Tom 29., čo. 3., Tom 31, č. 4., Tom 32., č. 1.; b) Mémoires, tom 34., č. 5—13, tom 35., č. 1—10; c) Sbornik, zwjazk 40. a 41.

S wutrobnym dźakom sa naspomnjene dary

K. A. Fiedler, knihownik M. S.

Dary sa natwarjenje šerbskeho domu.

	hr.	np.
Pschekupz Mjerwa w Budyschinje (na 1888)	20	—
Dań 1. haprleje 1888 w nalutowarnskej knižzy čo. 49828 . .	32	38
Sa pschedacze 14 knižkow po 2 hr. wot Kuby sa macžicžny dom darjenych	28	—
Sbytk čzisteho wunoschka macžicžneho domu na lěto 1886 psches k. rěčznika Mütterleina	100	—
Psches zyrkwineho prjódkstejerja Jana Koklu Makoborschczanskeho nahromadżene: ſ Makeje Borschcze Jan Kokla 2 hr., Muka 1 hr., Nowak, Hatarjowa a Teich po 80 np., ſ Dźiwoczźiz Schuba 2 hr., wucžeŕ Helm 1 hr., Frenzel, Wiczas, Mlónk, Wjenk a Bundeman po 80 np., ſ Hornjeje Borschcze Wjenk a Nowotnik po 2 hr., Manjok a Kh. Urban po 80 np., E. Urban 60 np., ſ Dźěchorez Zur 2 hr., Rjeczka 1 hr. 20 np., Leschawa a Kopacz po 80 np.	23	40

Hromadźe: 203 hr. 78 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* Na połnózne němske krajiny je wulka woda, psches tacze wyšokeho šněha nastata, njewopišomne njesboże pschinješka. S Lübecka wo tym pišaju: W połobstich stronach je ſ najmjenscha 40 cžlowjekow, kotrychž je woda pschekhwataka, w žołmach šmjercz namakako. — S Orzechowa pschi Warcze je powjesc pschischka, so je tale 500 wobydlerjow liczaza wješ zyle póczrjena. Něhdże 300 žonow a dźěczi je šo wukhowako a do Miloškawa dowjesło. Wobydlerjo šu wscho šwoje wobšedženstwo žołmam pschewostajicz dyrbjeli. Wo wšy je šo hižo wjele twarjenjow sašypnuko. — S Danziga pišaju: Rěka Sorge je psches brjohi stupiwschi wjetschi dźěl Christburga powodźika; wjazy hacz 20 khěžow je šo sašypło, 300 cžlowjekow je bjes hospody. — Do Schneidemühle šo woda tak njenadźujzy nawali, so dyrbjachu wobydlerjo wscho wostajiwschi rucze cžeknucz. Woda tak wyšoko stupasche, so konje, do wosow sapschehnjene, pod šobu semju wjazy njeczjujachu. Na mnohich městnach je wulka woda želesnizy pschetorhnuła. Pola Heiligenbeila šo wyšoka našypanza, wot wody rosmokana, sašypnu, hdyž cžah psches nju jědźesche. Lokomotiviny wjednik a tepjeŕ pschi tym žiwjenje shubischtaj, konduktěrojo šo cžežko wobschkodźichu. W Prauscze dwórnischczo hłuboko pod wodu steji. Semja je wot želesnizy wscha wotpławjena, so schěny na tramach ſ dźěła na wodze płuwaja. — W Pósnańskej je na 11 kwadratnych mil ſ něhdże 100 wšami wot wulkeje wody domapytane. Po zyłych Němzach hižo dary sa powodźenych sběraju. Tež w wukraju šo šmilnosczą sa Němzow hiba. Italski kral je powodźenym 40,000 frankow póšłał. Minister Puttkamer je powodźene strony wobhladujo pschilubił, so šo ſ krajneje kašy wjetscha suma sa powodźenych pschiswoli.

* Krwawny njeskutk je šo w nozy na 20. měrza we wšy Lekarth w lubijskim wokrjeżu w Pruskej stak. K tamnischemu wobydlerjej Habannej běsche něschto dnjow prjedy jeho wuj Guretzki na wopyt pschischoł. Wuja pscheczelnje pschijachu, a posdźischo jemu Habannowa žona sdźěli, so šu šebi 800 markow nalutowali, pschi czimž tež jemu pjenjesy pokasa. Hnydom šo Guretzki, cžehož je šo posdźischo wusmał, rossudźi šwójbu skónzowacz, pjenjesy rubicz a dom sapalicz, so bychu šo cžeła šobu spalike, a so bychu šebi ludźo myšlili, so je šo wón šam šobu spalił. Spomnjenu nóz pó schtyrjoch hodźinach rano chzyschе šo wón pjenjes mozowacz. Ropot wušłyschawschi Habannowy šyn ſ koža skoczi a rubježnikej sadźěwacz pytasche. Guretzki jeho ſ nožom do žiwota kłó. Ssebi ſ rukomaj ranu sapschimnuwschi ranjeny 200 krocžel daloko k šušodej běžesche, so by jeho na pomoz sawołał, ale psched šušodowym domom ležo wosta. Mjes tym šo mordaŕ do šwojich druhich woporow da. Starej žonje, šwojej cžecze, wón žiwot rosrěsnu; teho runja staremu Habannej. Na to kopacz wsa, stareho muża ſ njej do hłowy pjerjesche a jemu ſ kopaczu ruku słama. Mjes tym běsche Habannowy šyn sašo k šebi pschischoł a šušodow na pomoz sawołał. Hdyž šušodźa pschiběžachu, běsche šo mordaŕ spody koža skhował. Jeho sepschimachu a do jastwa dowjedźechu. Nan a šyn, kotrymajž běsche wón žiwot rosrěsnuł, bórsy na to na šwoje rany wumrjeschtaj. Starej žonje šo pjecza žiwjenje sdźerži.

* Hdyž běsche wóndano, kaž nadrobnischo wo tym pišachmy, rěka Wišła ſ brjohow wustupiła, po dróšy, kotraž šo pschi brjosy cžehnje, žid ſ Warschawy na šanjach jědźesche, do kotrychž mějesche dweju konjow sapschehnjeneju a na kotrychž mějesche wschelake twory ležo. Wulka woda pak jemu tak nahle na schiju pschińdże, so šo jemu lědma radźi jeneho konja wupschahnucz, na kotrehož šo wón šynu a wotjěcha. Ssanje ſ tworami a druheho konja woda šobu wsa.

* Khěžkaŕ Kleiber w Kabernzy wóndano šrjedź nozy někajki hróšbny praskot w krywje šwojeje noweje khěžki wušłyschа a rucze ſ koža skocziwschi šo dohlada, so je šo wó jstwě sczěna pukka, a so šo schmara w sczěnje hladajzy rosschěrja. Wón khětsje žonu sawoła; lědma pak běsche ſ njej a ſ dźěczimi ſ domu skocził, šo khěžka sa nimi do hromady šypnu. Dom hakle je loni twarjeny. Twarz směje šo psched šudnistwom samolwjecz.

* W Wulkej Kikindze w Wuherskej běsche wóndano wulki woheń. Sa hodźinu šo 180 domow, 300 pódlanskich twarjeni a dwaj młynaj wotpalichu. 400 šwójbow je statok shubiło; 1500 ludźi pod hołym njebjom pschebywa. Stara žona šo se šwojimi 5 wnukami spali. Bur, kotryž chzyschе rucze šwój skót spuschczecz, šebi pschi tym wobej wocži wupali. Hubjenstwo w Wulkej Kikindze šo wopišacz njehodźi.

* W jastwje w Besigheimje maju hižo něschto czaša zyle pscheklepaneho człowjeka šedźo. Wot teho czaša, so šu jeho do jastwa pschiwjedli, wón se saczinjenymaj wocžomaj na šwojej kawje leži. Sastojnizy šu šo hižo wschelako prózowali jeho pohnucz, so by rěczał; ale dotal wón ani synka wot šo dał njeje. Tež to jeho do zyła njemyli, hdyž jeho ſ łód symnej wodu krjepja. Zyrobу wón žaneje wužiwacz nochzyschе; duž šu jemu tajku ſ rołku do žołdka leli. Ale to šo jemu dołho njelubjesche; nětko šebi wón wot žony šudnischeho šłužobnika jědź, kaž małe dźěczo, se łžizu dawacz da. Runjež mějesche wón wjele papjerow pschi šebi, dotal tola njewjedźa, schtó wón je. Najschkerje je to jara straschny człowjek.

* Rusku wješ Kaschkasanzy na pobrjosy Běłeho Morja je w nozy wot 17. na 18. wulkeho rózka dotal njeshłyschane njesboże domapytako. Kraj, na kotrymž tale wješ leži, kaž jazyk do morja won tczi a šo něhdże 5 metrow wyschе morja posběhuje. Wobydlerjo běchu w šwojej wšy dotal zyle měrnje žiwi. Spomnjenu nóz jich někajki bubot ſ daloka wubudźi; bórsy na to hrimot wušłyschachu, jako by šo ſ kanonami tšełako. Rybazy se šwojimi šwójbami nastróženi ſ khěžkow roscžękachu a hacz do ranja pod hołym njebjom wostachu. Nětko šo jim hróšbny napohlad poskiczesche: Łód na morju běsche šo na hromady nakopił a 20 metrow do kraja nuts došahajo pomału ale stajnje pschi brjosy dale cžehnjesche. Duzy po pucžu tale lodowa lawina khěžki wšy kaž pluwy wot semje smjecze. Khěžki šo w hobrskej klamje loboweje lawiny shubichu.

* Farař jeneje katholskeje wošady w guberniji Grodno w Ruskej njedawno wjeczor khoreho woprawjawschi na šanjach domoj jědźesche. Tehdy krucze mjersnjesche. Duzy po pucžu šo farař dohlada, so w hrjebi pschi dróšy žandarm leži. Farař na njeho sawoła, ale žandarm šo njehibnu. Dokelž běsche wěste, so žandarm w hrjebi ležo smjersnje, jeho farař do šwojich šani położi a domoj dojědźe. Žiwy žandarm hischcze běsche. Dokelž pak jeho też na farje dobudźicz njemózachu, jeho do cžopkeje stwiczki położichu. Sskyschо wo pomoz wołacz žandarm šrjedź nozy ſ hłubokeho spanja wotzucźi, šwoju tšélbu shrabnuwschi na dwór won běžesche a ſ woknom nuts widźesche, kak w fararjowej stwě tšjo rubježnizy fararjowe wobšedženstwo w hromadu hrabachu, mjes tym so tam farař wobwěšnjeny wišasche. S krótka rossudźeny žandarm jeneho rubježnika satšéli a, mjes tym so druhaj cžeknuschtaj, fararja wotrěsnu. Na šboże běsche hischcze czaša doscz pschischoł; pschetož jemu šo radźi fararja sašo k žiwjenju sbudźicz. Nasajtra žandarm też towarschow satšéleneho rubježnika wušlědźi.

Cyrkwinske powjesće.

Jutśje njedźelu śmeje w Michalśkej zyrkwi rano w 7 hodźinach prof. Kanig němśku spowjednu rěč a 1/2 9 hodźin budźe farař dr. Kalich němśki předowacź. Popołdnju 1/2 2 hodź. budźe rosrěčenje wo katechismje ś konfirměrowanej němśkej młodośću.

Wěrowani:

Michalśka zyrkej: Khorla Julius Rychtař, fabrikśki běłnař w Sslónkezach, ś Marju Wyleminu Petraschez. — Jan August Kilian, dźěłaćeŕ w Dobruschi, ś Emiliju Berthu Lischkez tam. — Jan Krawz, dźěłaćeŕ w Dobruschi, ś Lejnu Pelchez tam.

Křćeni:

Michalśka zyrkej: Hilža Ella, Jaroměra Ernsta Schülera, khěžerja a fabrikarja na Židowje, dź. — Pawoł Richard, Khorle Augusta Zawnika, schewza na Židowje, ß. — Marja Theresija, Jana Augusta Donatha, khěžerja a cźěßle na Židowje, dź. — Hana Emma, Jana Handrija Haaßy, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Hana Ernestina, Jana Karluża, dźěłaćerja w Wownjowje, dź. — Franz Edmund, Adolfa Juliuża Bjara, formarja na Židowje, ß. — Jan Jurij, Khorle Gustava Wicźasa, zigarnika na Židowje, ß. — Emma Marja, Handrija Steglicha, dźěłaćerja w Cźichońzach, dź. — Alma Martha, Jana Pawoła Nowaka, dźěłaćerja, na żelesnizy w Rabozach, dź. — Khorla Hermann, Handrija Bohuwěra Mužika, żiwnosćerja w Cźichońzach, ß. — Ernst Hermann, Antona Pietschmanna, żiwnosćerja w Kelnje, ß. — Erich Arthur Louis, njemandź. ß. w Hrubjelćźizach.

Katholśka zyrkej: Max Richard, Franza Ssoboty, krawśkeho mischtra w Hökendorfje, ß. — Albert, Reinholda Klaua, wojnarja w Delnjej Kinje, ß. — Marja Martha, Jakuba Wenzela, kublerja w Dźěžnikezach, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 28. měrza: Khorla August, Jana Karluża, dźěłaćerja na Židowje, ß., 2 m. 6 d. — 29. Hana Hilžbjeta, Jaroměra Augusta Hajny, zigarnika na Židowje, dź., 10 m. — Njekhćźena semrjeta njemandź. dź. na Židowje, 2 d. — 30. Jan Michał Rychtař, młynk w Jeńkezach, 70 l. 1 m. 24 d. — 31. Alwin Marisch, schćźětkaŕśki mischtr w Biskopizach, 68 l. 8 m. — 1. haprleje: Erich Louis, njemandź. ß. w Hrubjelćźizach, 10 d. — 2. Jan Khorla August Hübner, seminarista, 19 l. 9 m. 22 d. — Hana Khrystiana Henselez, swud. Merkerowa ś Kumwalda, 62 l. 7 m. 14 d. — 3. Marja Martha, Jakuba Wenzela, kublerja w Dźěžnikezach, dź., 5 d.

Płaćźišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2258 měchow.		W Budyschinje 31. měrza 1888				W Lubiju 5. haprleje 1888			
		wot		hač		wot		hač	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	8	75	8	93	8	35	8	65
"	žołta	8	21	8	33	8	9	8	38
Rožka	50 kilogr.	5	70	5	89	5	63	5	75
Jećźmjeń		5	80	6	8	5	87	6	13
Wowß		5	20	5	50	5	10	5	30
Hroch		7	22	10	—	8	33	8	89
Woka		6	39	6	67	5	50	6	—
Jahły		12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka		15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny		1	90	2	10	1	70	2	10
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	1	80	2	10
Pschenćźna muka	50 "	7	—	16	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	6	—	9	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	50	2	70	2	—	2	50
Sslóma	600 "	16	—	17	—	15	—	17	—
Proßata 525 schtuk, schtuka		3	—	17	—	—	—	—	—
Pschenićźne wotruby		3	50	3	75	—	—	—	—
Ržane wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 78 np. hač 8 hr. 93 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 33 np. hač 8 hr. 63 np.; rožka wot 5 hr. 82 np. hač 5 hr. 95 np.; jećźmjeń wot 5 hr. 94 np. hač 6 hr. 8 np.; wowß wot 5 hr. 10 np. hač 5 hr. 40 np.

Dražbźanske mjaßowe płaćźišny. Howjada 1. družiny 48—52 mk., 2. družiny 43—47, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne żwinje 45—48 mk. po 100 puntach ś 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 6. haprleje: Symne.

Kublo na pschenajećźe.

Sbytne kubło cźišło 10 w Hrubjelćźizach ma ßo dale pschenajećź a móże ßo hnydom wotnajećź. Wone 18 kórzow pola, łuki a sahrody se ßadowymi schtomami wopschija, a twarjenja, k njemu ßłuschaze, ßu w dobrym rjedźe. Romantiske położenje kubła jo k létnjemu pschebytkej porucźa, k cźemuž móże ßo doscź rumnosćźow wotedacź. Dalsche wukasa inspektor **H. Meisel** w Budyschinje na hornczerśkej haßy 31.

Khěža ś poł kórzom pola a ßolotowej sahrodu je na pschedań. Dalsche je pola gmejnskeho pschedstejićźerja w Hlinje pola Hućźiny shonićź.

1 Połcźniczański wós, 1 połschesa a 1 amerikanski wós je na pschedań.

August König naßl.
Schiller & Neuling
na bohatej haßy 12.

Ssuproschna ranza je na pschedań pola **Eduarda Forkera** w Rakezach.

Papa ś ratarśkeje wustajenzy, mało wobschkodźena, je hischcźe tunjo dostacź pola **Augusta Thomaßa** na ßukelnskej haßy 28 w Budyschinje.

Ssadowe schtomiki

ßylne wyßoke, pschedawaja ßo dla njedoßahazeho ruma létusche naléćźo po jara poniżenych płaćźišnach. Jara ßo pschihodźaza składnosćź sa gmejnskich pschedstejićźerjow a kublerjow atd., kotśiż chzedźa pschi pucźach atd. schtomiki ßadźecź.

Ssadowa schtomownja
dr. Herrmanna a Wetzki.
Kontor na sadnej bohatej haßy 3.

Ssadowe schtomiki

najlěpsche družiny ßu dostacź w **Worzyńskim** sahrodnistwje.

Diedel.

Rjane jenolétne **khójnowe rostliny** ßu na pschedań na Sderjanskim revérje.

Woku a probstajski wowß
k wußywej pschedawa
Graser w Bukojnje.

Destillazija
Schischki a Rjeczki

porucźa ßwoje snate dobre družiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płaćźišnach.

Khofej

paleny a njepaleny porucźataj tunjo
Schischka a Rjeczka.

K nalétnjemu wußywej.
Ssymjenja.

Létnju pschenżu, létnju rožku, cźerwjeny dźećźel, galizyski a schlesynski (bjes židy), běły dźećźel, schwedski dźećźel, raysku trawu, jendźelsku a italsku, thymothejsku trawu, hróch, woku, lupin, Oberndorfske skotożokte runklizowe ßymjo, seradellu, kolij, majß k wußywej a najlěpsche ruske lane ßymjo k wußywej;

jećźmjeń k wußywej

woprawdźity probstajski, schottiskeho wotkhada, chevalierski, Pomorcźanski jećźmjeń, jara wulkosornaty, Oberlandski ßywny jećźmjeń;

wowß k wußywej

triumfski, Danebrogski, Oberlandski, probstajski poplahowany, Stormarschski a żołtoskoty wußywny wowß; poßlednja družina wjele dawa;

hnojaze ßrědki

peruski guano, kosćźinu, amoniakowy superfosfat 4/12, 6/10, 8/9, kalijowy amoniakowy superfosfat, kaïnitowu kalijowu ßół, chilisći salpeter, kotryż w haprleji dóńdźe, wscho w najlěpschej kajkosćźi po najtunischich płaćźišnach porucźa

H. M. Trepte
w **Kamjeńcu**
na torhoschcźowej dróży a
w **Warnolćźizach**
pschi dwórnischcźu.

Dürrenbergsku warnu ßół
Dürrenbergsku skótnu ßół
(kotraż je, każ je snate, najlěpscha)
porucźa najtuńscho
Emil Lebelt
na dwórnischcźu w Budestezach.

Syrop

punt po 12—40 np. porucźa
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Jerje

wulke a derje ßłodźaze
porucźa po 4 np.
Hermann Lemke
na jerjowej haßy 3.

Żelesniske schěny

k twarskej potrjebje we wschěch dołhoscźach porucźa
A. W. Altmann
na privatnym tworowym dwórnischcźu (privatgüterbahnhof).

Porucźam ś tutym ßwoju

rjanobarbjerńju a płokarńju

dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Wscha mužaza a żonjaza drasta ßo **njerospróta** we wschěch barbach barbi. Teho runja ßo wscho płokanje rucźe a tunjo wobstara.

Knjes **Emil Schäfer** w Budyschinje na mjaßowym torhoschcźu cźišło 1 drastu k barbjenju a płokanju sa mnje pschijima.

Heinrich Hoppstock w Wósborku.

H. R. Teutscher w Budyschinje

33 na kamjeńtnej haßy 33

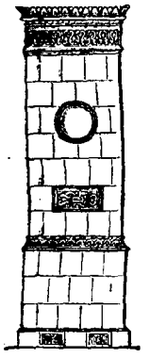

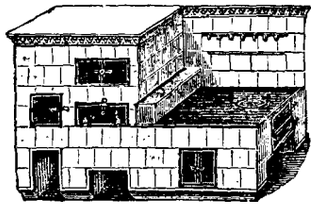

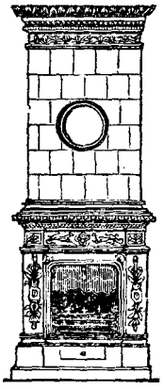

porucza ßwój wulki skład **khachlow** a **warnych maschinow** we wschěch barbach a po kóždym twarje wot **najjednorischeho** hacž do **najwoßobnischeho** po tunich solidnych płaczišnach.

Barby

wscheje druziny
ja molerjow, murjerjow a tyscherjow,
firniß,
lak,
terpentinowy wolij,
sikkatif,
barbicze,
pěškatu papjeru,
gyps
porucza tunjo
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Khojej

ſ wuběranych, jenož derje ßkodźazych kajkoscźow
njepaleny punt hižo po 90 np.,
paleny = = = 120 =
porucza **Hermann Lemke**
na jerjowej haßy.

Khojej

paleny a njepaleny
porucza po tunich płaczišnach
Richard Neumann
na ſnutskownej lawskej haßy.
Pschi wotewsacźu wjetschich dźělbow poměrnje tuńscho.

Khojej

ßyry punt po 90—160 np.,
paleny „ „ 120—200 „
porucza **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Hollandske jerje

wulke tucžne ryby
po 4 np. porucza
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Stary Nordhausenski palenz

bleschu po 80 np.,

stary žitny palenz

bleschu po 70 np.
porucza jako něschto jara płaczišny hódne **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Dokelž ßu ßo khojejowe płaczišny saßo ponižiše, poruczam wot nětka saßo

paleny khojej

punt po 120 a 130 np.
w ſnatych dobrych a derjeßkodźazych kajkoscźach.
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawskej haßy.

Kruchaty twarski kalk

wubjerneje kajkoscźe ma saßo wschědnje cžerstwy na skladže a porucza tunjo

C. Thiermann.

Ssucha bruniza (braunkohle)

je wot nětko dostacź
w Friedrich-Oswaldskich podkopkach Lusatia pola Wukranczig.
F. Schanz.

Fotografiski ateliej Oskara Meistera

w Budyschinje na seminarskej drósy 6.

Fotografije wot wulkoscźe medaillona hacž do woprawdźiteje wulkoscźe ßo na najlěpje dźěłaju, teho runja **krajiny, pomjeńschenja** a **powjetschenja.** Fotografowanje ratarskich a industrialnych maschinow kaž tež gruppow, tež ſwonka doma.

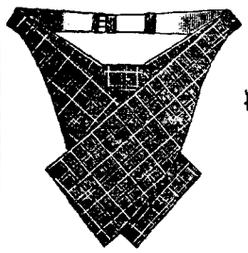

Lazojte krawaty

kaž wobras pódla, ßedźa jara wubjernje, po 1 mk. 25 np., 1 mk. 50 np. a 2 mk.
Dale poruczam wschě
nowoscźe w krawatach
w wulkim wubjerku.
A. Tschentscher w kupnizy.

Mydlarńja Herm. Puya

w Budyschinje na ßerbskej haßy

porucza

jadriwe mydło, dobre ßuche	punt po	40	np.
jadriwe mydło, cžerwjene a módre	„ „	36	„
žołte wóskowe mydło I	„ „	40	„
žołte wóskowe mydło II	„ „	30	„
ſoda	„ „	5	„
ſchterku	„ „	22	„

masne mydło, ſelene mydło, petrolej, wschě artikle dobre a po najtunischej płaczišnje.

Turkowske ßłowki

najlěpscheje druziny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija ſnatych dobrych likěrow po starych tunich płaczišnach.

Dr. E. Weberowy
alpenski ſelowy tej

krej cžiſcźazy
woprawdźity jenož w ſnatych haptykach
w pakcźikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždźanach.
W Budyschinje w haptykomaj; hlowny skład w měschczańskej haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

Hdže scže tónle rjany cžaßnik kupili?
Pola cžaßnikarja **Magera**
na ßerbskej haßy 11.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczišnach
mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Kóslaze kóžki

kaž tež wschě druhe koże kupuje a płaczi najwyschsche płaczišny
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Hamburgsko-amerikanske paketjasdne akzijowe towarſtwo.

Direktna parolódźna jěsba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiskeje**
měßacžnje 3 krócź,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßacžnje 1 raz.

Towarſtwowe pósitke parne łódje podawaju wubjernu jědź a pschihódnu puczowanisku skladnoscź ſa kajutowych a bjeskubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa **No. 707**
Carl Meisel w Budyschinje.

Wosjewjenje.

Cžesćenym wobydlerjam w Budyschinje a wokolnosći, wošebje pak šwojim cžesćenym wotebjerarjam, dowolam šebi najpodwolnischo k wjedženju dacź, so šym šwoju pschedawarnju **juwelowych, slotych a šlěbornych tworow,** kotraž šo na pošledk pod firmu **E. Boëtius a šyn** wjedžesche, šwojemu šynej **Adolfej** zyle pschepodak.

Sso wschitkim šwojim cžesćenym wotebjerarjam sa spožežene dowěrjenje wutrobnje džakujo, proschu jo nětko teš na mojeho šyna pschenjesć a poručam šo s poželesćowanjom

W Budyschinje, 31. měrza 1888.

E. Boëtius.

Sso počahujo na hornje wosjewjenje mojeho nana, wschitkich wobydlerjow Budyschina a wokolnosće podwólnje proschu, so bychu slótnistwu, wote mnje džensa pschedewsatemu, šwoju pschikhilnosć sakhowali.

Psches mój swjask s najwjetschimi fabrikantami je mi mózno, pschi potrjebje wicžnych wězow najlěpschu tworu po najtunischich płacžisnach podawacź. Teš samózu, skasaja-li šo juwele a džěła se sloteho a šlěbora, kotrež šo po wukasanju skasowarjow wote mnje šameho džělaju, najtunšsche płacžisny wobliczicź.

Sso nadžějo, so šo mi poradźi, šo podpěrajo na wědomosće, w Němzach a w wukraju nabyte, dowěrjenje wschitkich, kotsiž mje wopytaja, dobycź, šo, sprawne a spěschne pošłuženje lubjo, najpodwolnischo poručam.

W Budyschinje, 31. měrza 1888.

Adolf Boëtius, juwelěr a slótnik.

Kóslaze kóžki

kaž teš wschě druzˇiny druhich kožow kupuje a płacźi najwyschsche płacźisny **Gustav Naucke** na garbarskej haši 16.

Kóslaze kóžki

kupuje a płacźi najwyschsche płacźisny **L. Fleischer,** kóžkar w Budyschinje na swonkownej lawskej haši.

J. A. Henke

w Budyschinje na seminarskej haši 4 porucza šwój sklad wschěch druzˇinow

cžašnikow.

Porjedženje khwatnje a tunjo.

Poručenje krawstwa.

S tutym najpodwolnischo k wjedženju dawam, so šym šwoje krawstwo na to waschnje trochu powjetschik, so šym wulki sklad **šukna** a **bukskina** w wschelakich nowosćach sa lětni cžaš sakožik. Drasta po měrje šo sa krótki cžaš derje a tunjo sešchije. S dobom teš šwoju wote mnje schitu hotowu drastu poručam.

S poželesćowanjom

August Pilak, krawski mischtr w Bukezach.

Wotewrjenje rěsnistwa.

Cžesćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći k wjedženju dawam, so šym **rěsnistwo w starym seminarje na mnischej haši ežišlo 7** pschedewsak a so budu šo šwěru prózowacź, s dobrej tworu pošłužecź.

Podwolnje prosch o, moje pschedewsaće dobrocźiwje podpjeracź, poručam šo s poželesćowanjom

Jan Scholta.

Schtóž ma sawostajenstwu kublerja knjesa Handrija Mlynka, w Komorowje pola Rakez semrjeteho, pjenjesy płacźiež, šo napomina, je w běhu dweju njedźel podpisanemu polnomóznikej herbow wotwjesež.

W Budyschinje, 2. haprleje 1888.

Wobkhodny agent Franz,
bydlazy w hoseženzu k šlónzu s napscheeža starych kasarmow.

Wschě druzˇiny

schulskich knihow

sa město a wješ

pola **M. Weisera.**

Schtyri konje ty do kucže
Hnydom dostanjesch šnadź rucže,
Jeli sa toleŕ šej šy
Kupił lóš tu konjazy

pola **M. Weisera.**

Kralowska sakska krajna loterija.

Cžehnjenje 5. klaši 4.—26. meje.

Loši k temu po 1/1, 1/2, 1/5, 1/10 porucza

Fr. Th. Jäger,
konz. loter. kolektěr w Budyschinje na swonkownej lawskej haši 3.

Wosjewjenje.

Dźiwocžanske šerbske ev.-luth. mišionske towarstwo smeje, da-li Bóh, pschichodnu njedźelu sa tydźeń, jako na njedźelu Miser. Domini, popołdnju w tsjoch w Lehnertez domje w Zokowje mišionsku hodźinu. Wo bohaty wopyt proši

pschedšydstwo.

1 abo 2 holzy se wšow, kotrejž chzetej schicź nawuknucź, tunje bydło a jěźdź dostanjetej pola swudowjeneje **Jonašoweje** na kamjeńtnej haši 35 po 2 skhodomaj.

Murjerjo

trajne džěło dostanu pola

Hellmutha Drosche
w Budyschinje.

Murjerjo

dostanu na **Lipicžanskim dworje** džěło a maja šo pola poléra tam samolwicź.

Do jeneho wucžerskeho doma w Budyschinje šo hnydom šerbska šlužobna holza pyta. Hdže? je shonicź w wudawarni Serb. Now.

Pěkna šylna holza se wšy, kotraž je jutry schulu wopuschcźika a chze měschcźanske hospodarstwo nawuknucź, šo do šlužby pyta wot **Roberta Adama** na swonkownej lawskej haši 5 w Budyschinje.

Sslužobna holza šo pyta.

K 1. junijej t. l. šylnu, sprawnu holzu, dobre wopišma mějazu, sa domjaze a kuchinske džěło pytam.

H. Radza
w Přěčzanskej piwarni.

Wucžobnika

sa šwoje drogowe a kolonialtworowe khlamy pytataj

bratraj Měrschej
pschi žitnych wikach w Budyschinje.

Wucžobnika

pyta hnydom **W. Greulich,** kowarski mischtr pschi garbarskich wrotach 9 w Budyschinje.

Ssylneho hólcžeza, kotryž chze **mlynstwo** nawuknucź, bórsy pytam.

August Schwiebs,
mlynski mischtr w Hermanezach pola Lasa.

Nanajwutrobnischi džak

prajimoj wschitkim tym wješnjanam Klukschanskeje, Minakalskeje a Huczinjanskeje wožady, kotsiž šu naju 9lětnu jenicžku džowku Hanku, 28. měrza t. l. na puczu se schule rubjenu a cžichi pjatk wjecžor s rubježnikom sašo namakanu, na dwaj dnjej a dwě nozy se wschej šwědomliwej šwěrnosću pomhali pytacź. Wošebity džak pak prajimoj Pokpicžanskemu knjesej hajnikej **Grohmanej** sa to, so je prěnju swješelazu powjesć w naju srudobje namaj dał, so je naju džowka hischcže žiwa. Bóh luby Knjes chzył wschitkim tajku luboscź bohacże se šwojim njebjeskim žohnowanjom mytowacź.

W Brěmjenju, jutry 1888.

Jan Lehmann a mandželska **Khrysta** rodź. **Hanskez.**

Džak.

Naschemu wyšokocželesćenemu knjejstwu a cželesćenym šobustawam naschej gmejny sa drohotne wopomnjenske dary, mi pschi składnosći mojeho 25lětneho jubileja jako gmejnskemu prjódkstejerjej s cželesćazymi šłowami pschepodate, najwutrobnischi džak praju.

Pětr Kral w Hlinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 15. **Sobotu 14. haprleje 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Schtož so ſ wopŕědka wěrje podobne bycź njeſdaſche, je tola wěrno. Wjerch Bismark je woprawdźe khěžora prožył, ſo by jeho ſe ſaſtojnſtwa puſchcził. S pſchiczinu teho je pjecza wotmyßleny ßlub prynza Alexandra Battenbergſkeho ſ druhej khěžorowej dźowku, prynzeßynu Viktoriu, byk. Bismark je khěžorej na dróbne roſkładk, czeho dla wón jako wodźeŕ němſkeje ſwonkowneje politiki do tehole wotmyßlenja ſwolicź njemóże. Na to je khěžor wjerchej ſdźělił, ſo ßebi khěžorka tule żeńtwu horzo pſcheje. Tež khěžorzy je Bismark na dróbne pſchedſtajał, czeho dla je pſcheczíwnik żeńtwy. Khěžorka pak ſ jeho dopokaſowanja pſcheßwědczenje dobycź njemóżeſche, ſo je żeńtwa njemóżna, a jemu ßwoje nahlady ſjewi. Bórſy po tym khěžorſtwowemu kanzlerjej k wjedźenju dachu, ſo Alexander Battenbergſki do Barlina pſchijěźe a ſo jeho do ßluba generala nad jenym pruſkim armeekorpſom ſczinja a jemu rjad pour le merite ſpożcza. Wjerch Bismark hnydom khěžorej ſjewi, ſo na ßwojim ſtejniſchczu ſawoſtanje, ſo pſchijěźd prynza Battenbergſkeho jako prěnju krocżel k żeńtwje wobhladuje a ſo teho dla ßwoje ſaſtojnſtwo ſkoži, jeli ſo je pſchijěźd prynza Battenbergſkeho wěſty. Bismarkowe roſßudźene ſadźerżenje dozpi, ſo ßo pucźowanje prynza Battenbergſkeho wotſtorczi, a ſo ßo khěžor Bismarkowemu nahladej poknje pſchiſamknu. Tola hiſchcże ßo prajicź njehodźi, ſo je naležnoſcź hižo dowujednana. Khěžorka je ßo tak do myßliczki ſalubika, ßwoju dźowku ſ Battenbergſkim prynzom woženicź, a jeje wutrajnoſcź, pojmje=li něſajke wotmyßlenje, je tak wulka, ſo ßo wot njeje pſchi tejle wěży podwólnoſcź wotczakacź njemóże, najwyſche ßnadź ßwój wotpohlad na poſdźiſchi czaß wotſtorczi. Na to, ſo ßo Bismark podwoli, ßo teho runja myßlicź njemóże. Wot politiki, wot njeho ſa prawu ſpósnateje, wón ani krocżele naſad njeſtupi a pſcheczíwniſtwo pſcheczíwo Battenbergſkemu prynzej do tejele politiki ßkuſcha. Sa khěžora Wylema je ßo woſpjet wo żeńtwje prynzeßyny Viktorije ſ Battenbergſkim prynzom jednako, tola kóżdy krócź je ßo wona pſches pſcheczíwjenje khěžorſtwoweho kanzlerja pſchekaſyła. Hdy budźiſche tón krócź jeho pſcheczíwjenje njedobyko, by Bismark ſa to měł, ſo ßo pſchichodnje na jeho politiſke ſaßady wjazy dźiwacź njemóże, a teho dla nochzył dale němſku ſwonkownu politiku wodźicź. Bismark nochze Ruſku pſcheczíwo Němſkej roſhoricź. To je wón khěžorej Wylemej na jeho ßmjertnym kożu ßlubił. So pak bychu ßo pſcheczelne poměry bjes Ruſkej a Němſkej pſchetorhnuke, hdy by jena němſka khěžorſka prynzeßyna ßo ſ Battenbergſkim prynzom woženika, nad tym ßo njedwěluje. Zar Battenbergſkeho prynza na najhłubſcho hidźi, dokelž je ßo, hdyż bě ſ bołharſkim wjerchom, wot Jendźelczanow jako grat pſcheczíwo Ruſkej trjebacź dał. Zarowy hněw by ßo tež na němſku khěžorſku ßwójbu pſchenjeßł, hdy by ßo ſ njej Battenbergſki prynz pſches żeńtwu ſjenocził. Na to hižo Jendźelczenjo dawno żadoſtnje czakaju, a teho dla tež je jendźelſka kralowa Battenbergſkemu prynzej ſahorjena braſchczerka. Jendźelczenjo żanych wulkich wójſkow nimaju a ſ móznej Ruſkej żanu wójnu na kraju wjeſcź njemóża. Duż ſ leſczu druhe ludy narěczecź pytaju, ſa Jendźelſku pſcheczíwo Ruſkej wojowacź. Jendźelſka pak ßo ßama jeba, hdyż ßo ſ nadźiju noßy, ſo ßo Němſka k jejnemu běrzej poniži a ſo ſa nju kaſtanije ſ wóhnja ſwucźaha. Kajki dźak dha by Němſka ſ teho měła? Wěſcże żadyn lěpſchi hacź tón, kotryż je Battenbergſki prynz doſtał. Hdyż běchu tuteho ſ Bołharſkeje wuhnali, drje Jendźelſka jeho njeſboże wobżarowaſche, tola ſa njeho niczo njeczinjeſche; na Němſku pak tehdy Jendźelczenjo wołachu, ſo dyrbi ßo hańbowacź, ſo ſa Battenbergſkeho prynza ſ infanteriju, kavalleriju a artilleriju na wójnu njeczehnje. Battenbergſkemu prynzej je po ſdaczu ſadźerżenje Jendźelſkeje prawe a jaßne było, tola ſ woßebitej hórkoſczu je wón měrniwoſcź, haj ruſkopſchecźelnoſcź Němſkeje ſaczuł, hacź runje jemu němſke knjeżerſtwo ſ niczim na to myßlicź dako njeje, ſo móhł něſajku podpjeru wot njeje wotczakacź. Wot tamneho czaßa je Battenbergſki prynz wſchě wabjenja na bołharſki trón wotpokaſował, tola wón njeſamjelczi, ſo ßo njeby dale ſejerał, ßo do Sofije wróczicź, hdy by ßo ſtejniſchczo Němſkeje pſcheměniko. W tu khwilu pak njeby ſa Němſku ſ dobytkom było, wuſpytanu němſku politiku na nowy, to je na ruſkonjepſchecźelny podkoźk ſtajicź. Němſke poměry k Ruſkej ßu tajke: nadpanje=li Ruſka Němſku, je Němſkej tež franzowſki nadpad wěſty; nadpanje=li pak Franzowſka Němſku, njeje na kóżdy pad wotczakacź, ſo ßo tež Ruſzy do Němzow dadźa. Każ je ſadźerżenje Ruſkeje w tajkim padźe njewěſte, tak tež ßo wo Němſkej prajicź njeda, na kajkim ſtejniſchczu by wona ſtała, hdy by Ruſka ßwoje wotmyßlenja na Balkanje do ſkutka ſtajicź chżyła, kotrymż matej Awſtriſka a Jendźelſka napſchecźo ſtupicź. Wjerch Bismark ßo hlada, němſke nježne poměry k Ruſkej ſ naprawami pohubjeńſchicź, na kotrychż dyrbi ßo Ruſka pohórſchicź, a kotreż ſaßo ſlěpſchicź, njeby w mozy němſkeho khěžorſtwoweho kanzlerja ſtało.

— Khěžorka Viktoria je ſańdźenu póndźelu pokodźenu Pósnańſku krajinu wobhladowała. Khěžorzy je ßo pſchi tejle ſkładnoſczi jara wutrobne powitanje w Pósnanju wot tamniſcheho wobydleŕſtwa pſchihotowało. Hacź runje běchu hakle poßledni wokomik powjeſcź wo khěžorzynym wopycże doſtali, bě ßo tola hižo měſto pſchi jejnym pſchijěźdże ßwjedźeńſzy wupyſchiło. Se wſchěch woknow ßo khorhoje ſmahowachu, w wukładnych woknach běchu wobwěnzowane wobraſy a büſty khěžora a khěžorki wuſtajene a ßamo ſ pletwami běchu ſ dźěła domy wudebjene. Pſchi dróſy, k powodźenemu dźělej měſta Pósnanja wjedźazej, běchu ßo ſchulſke dźěczi a wojeŕſke a rjemjeßlniſke towaŕſtwa ſe ſchpalěrom ſeſtupake. Na dwórniſchczu ßo khěžorzy wot deputazije pólſkich ſemjanſkich knjenjow kraßny fijakkowy buket pſchepoda, kotryż wona pſchi wokokjěźdże w ruzy dźeržeſche. Hdyż khěžorka ßo w wotewrjenym woſu pſches měſto wjeſeſche, jej njeßměrna ludowa hromada wótſje pſchiwyſkaſche. Khěžorzyny pucź nimo haßow wjedźeſche, kotrychż khěże ßu wot wulkeje wody podmlěte. S woknami bjes ſchkleńzy tam wóczko na wudrjene tko hlada; ſaßypnuke khachle, pſchipkawjene njecziſtwo a pěſk ſemju pokrywaju. Wſchelake domy ßu hiſchcże dźenßa poczŕjete, a nahe hakoſy ſrudnje do powětra ſteja. Wot tam khěžorka pſched měſto jědźeſche, hdźeż bě hiſchcże pſchezo daloko krajina wot wodow rěki Warty powodźena. Njedaloko tamneje ſtrony ßo barakowe lěhwo wupſcheſczera. Khěžorka tu ſ woſa ſtupi a pod pſchewodom pryn-

zeßyny Viktorije a ßwojich dwórskich knjenjow po haßach lěhwa khodźo tu a tam najkhudźischim khudych pschistupowasche, kotrymž bě wulka woda wscho wobßedźeństwo wotnjeßka. Wschitzy wobydlerjo barakow běchu na nohomaj, so bychu też ßwoje radostne wyskanje s tym ßwojich sbožownischich ßobuczłowjekow sjenoczili. Wutrobu hnujaze podawki ßo tu stachu. Sslepa žona, kotraž bě ßo ruki ßwojeje džowki džeržo pschiczumpaka, khěžorzynu ruku se ßylsami radoscze pomacža, wscha sbožowna psches to, so bě ruku krajneje maczerje w ßwojej džerżaka. Běsche to hnujazy, snoschawy napohlad, khěžorsku knjenju s jejnym pyschnym pschewodom na tymle městnje hubjenstwa jako troschtowazeho jandźela widźecz. Po ßwjedźeńskim džělenju ßo khěžorka w 5 hodźinach do Barlina wróczi. W měsczе Pósnanju pak ßo hischcze ßwjedźeńska radosczˊ wyßoko horjesche. Wschudźe lubosnoscz a pschecźelniwoscz wyßokeje knjenje, jejne proste waschnje a wyßokomyßlne ßobuczucze s njesbožownymi a khudymi khwalachu a wusběhowachu.

— Khěžor Friedrich je ßo se ßwojej mandźelskej ßrjedu w wotewrjenym wosu $^3/_4$ hodźiny dołho wonka wokoło wosył. Popołdnju mějesche khěžor dlěsche rosrěczenje s wjerchom Bismarkom, pschi kotrymž je ßo pschiczina, kotrejež dla chzysche khěžorstwowy kanzleŕ ßwoje sastojnstwo złożicz, pjecza wotstroniła. Khěžorowe strowje je poßlednje dny mjenje spokojaze było. Jeho spanje je ßo w nozy wospjet wot kaschela pschetorhnuło, a nadkrkowa saczeklisna je ßo trochu powjetschiła. W bliżschim czaßu ßo khěžor se ßwojej ßwójbu do Potsdama pscheßydli.

— Khěžor je, kaž hižo w Pruskej, też sa Elsaß a Lothringsku wobhnadźeński wotpusk pschiswolił. Te ßame khostanja, kotrež ßo w Pruskej sběhnu, ßo też w Elsaßu a Lothringskej spuschcza. Wotpusk pódla teho tajke khostanja wopschija, kotrež ßu ßo dla sběžkarskich rěczow a dla noschenja sběžkarskich snamjenjow pschißudźiłe.

— Jendźelske nowiny „Times“ pißaju, so je Battenbergskeho prynza tehdy, hdyž běchu jeho s Bołharskeje wuhnali a ßo wón po poražењu sběžkarjow saßo wrócził, niz zarowy telegram, ale jedyn telegram s Barlina pohnuł, ßo bołharskej krónje wotrjez. Wjerch Bismark je pjecza psches prynzeßynu Viktoriu prynza k krocželi nusował, kotraž ßo jemu mało spodobasche. Hdyž ßo prynz knjeżerstwo słoźiwschi se Stambulowom w ekwipaži do Lom-Palanki wjesesche, a minister ßwojemu wjerchej porokowasche, so Bołharsku wopuschczi, poßledníschi wotmolwi: „Po tym, schtoż ßym s Barlina shonił, njemóżu hinak cżinicz.“ Ssebi myßło, so ßo ßłowa prynza Alexandra na offizialnu depeschu wjercha Bismarka dla sběžkarskich offizěrow poczahuja, kotrychž satsělicz, jemu Bismark wobarasche, Stambulow snapschecźiwi, so ßo niczeho bojecz njetrjeba, hdyž ßo sběžkarjo po prawje pokhostaja. Bołharski wjerch pak s hłowu wijo praji: „To niz. Ale tu wostacz njemóżu. Ssnadź móżu ßo posdźischo wróczicz; tola něschto dyrbi ßo w Němskej stacz, prjedy hacž ßo wróczu.“

— Brónjerni w Ambergu w Bajerskej ßu poruczili, so ma wot 1. novembra s wjetschej liczbu dźěłaczerjow nowu tsělbu s 8milimetriskim kalibrom dźěłacz sapoczecz. S nowej tsělbu maja ßo pomału wschě prěnje bajerske bataillony wuhotowacz; nětczischе tsělby ßo sa narunanske bataillony sakhowaju.

Italska. Wjetschi dźěl italskeho wójska ßo s Afriki w bliżschim czaßu do domowiny wróczi. Sa expedizije do Afriki je Italska wjele milijonow woprowała. Schtoż je pak s tym dobyła, je tak wjele, kaž niczo. Italszy žaneje wójnskeje ßławy žnjeli njejßu, njepschecźel jim ani na woczi pschischoł njeje. A tola wjele Italskich w afriskich pěskach pohrjebanych leži. Woni njepanuchu psches njepschecźelsku bróń, ale mordarski klima je jich sahubił. So je abeßynski kral wo měr proßył, njeje wěrno. Tak dołho hacž ßylne italske wójsko derje wobtwjerdźene psched abeßynskimi horami stejesche, je ßo wón s měrom sadźerżał. So ßo wón dale njepschecźelnoscżow sdźerżi, hdyž ßłabe italske wójsko w Maßawje sawostanje, je czężko wericz. Abeßynska dyrbi město Maßawu, kotrež jemu pschikhód k morju sawjera, wobßedźicz a budże ßo jeho mozowacz, tak bórzy hacž ßo k temu pschileżnoscz poskiczi.

Franzowska. Wjetschi dźěl franzowskeho luda w tu khwilu ßwoju zyku nadźiju na Boulangera staja. Wot njeho wotczakuja, so měschenzy w knjeżerstwje kónz czini a shubjenu nahladnoscz Franzowskeje bjes europiskimi statami saßo postaji. Pschi poßlednich wudospołnjazych wólbach do deputěrtskeje komory je saßo sa njeho wjele tyßaz wuswolerjow khłoßowało, hacž runje ßo wón sa kandidata s zyła postajicz dał njeje. Druhdźe ßu jenoż tajkich mužow wuswolili, kotsiž ßu najprjedy ßlubili, so chzedźa sa to skutkowacz, so Boulanger ßwoje wojerske sastojnstwo saßo dostanje. Wuswolerjam w Dordogne, hdźež sa Boulangera 60,000 khłoßow wotedachu, je wón k wjedźenju dał, so dyrbi tule wólbu wotpokasacz, dokelž je kandidaturu w Nordskim departemencze pschijał. Jeli so Boulangera w tymle bohatym wokrjeßu wuswola, budże wón w komorje namjetowacz, so by ßo komora rospuschczika. To je w jeho wólbnym programje khowny dypk. Boulanger ßo nadźija, so budża Franzowsojo pschi nowowólbach sa jeho pschiwißarjow khłoßowacz, a so ßo potom na czoko knjeżerstwa staji. Franzowska ßnadź wulkim powróczenjam napschecżo dże. Republika je ßo njekmana wupokasała; duž lud sa druhim knjeżerstwom żada. Dotalni pschiwißarjo republiki s czrjódami k Boulangerej pschestupuja, też bonapartistojo jeho podpjeraja. Poßledníschi k jeho stronje džerża, dokelž ßo nadźeja, so s jeho pomozu republiku powala a Franzowsku saßo khěžorstwo sczinja.

Rußowska. Wojerski komando je wschitkim zivilnym lěkarjam, kotrychž bě sa pschipad wójny najako, k wjedźenju dało, so je kontrakt s nimi sběhnjeny. Tale naprawa ßo powschitkownje jako snamjo měra wobhładuje.

— Ruske knjeżerstwo hižo dlěschi czaß s bamżom dla polěpschenja poměrow k ßwojim katholskim poddanam jedna. Bjes woběmaj stronomaj je ßo pjecza wuprawowało, so maja ßo diözesy w pólskej Ruskej s nowa pomjesowacz a pomjenicz a ßo 18 nowych biskopow sa pomoznych biskopow pomjenowacz. Pólszy biskopojo prawo dostanu, do Roma pschikhadźecz, so bychu s bamżowskim knjeżerstwom wo naležnoscżach ßwojeje diözesy jednali. W stronach k wjeczorej rěkow Buga a Němena ßo pólska rěcz w zyrkwi pschipuschczi, w druhich stronach pak ma ßo ruscżina jako zyrkwinska rěcz nałożowacz. W měschanych mandźelstwach pschichodnje ßynojo wěru ßwojeho nana, džowki wěru ßwojeje maczerje pschiwosmu.

Bołharska. Wobstejnoscze w Bołharskej do pschezo hórscheho mucżenja pschińdu. Wo tym politiske prozeßy, politiski rospad Bołharskeje jaßnje pokasowaze, ßwědcza. Jedyn s najnowischich tychle prozeßow majora Popowa, khownego sastupjerja ruskonjepschecźelneje strony w wójsku, potrjechi. Popowa winuja, so je wulke sumy statnych pjenjes pschekschiwił, akty kranuł a ßo pschi wusběhanju wojakow pscheklócz dał. Tsjo bratsja, pjenježnizy w Sofiji, ßu pschepokasani, so ßu Popowej 900 turkowskich puntow s tym wuměnjenjom płaczili, so w wójsku ßłużicz njetrjebaju. Stambulowej, kotryž je hischcze pschezo s woprawdźitym knjesom w Bołharskej, je Popowowe wobschudźenstwo hižo dawno snate było, tola wón je hakle nětko pschecźiwo Popowej sakrocził, dokelž jeho tón wot knjeżerstwa wotczischczecz pytasche. Bjes tym so najwyschschi bołharszy sastojnizy statnu pokkadnizu klukaju, rubježnistwo w kraju džeń a bóle pschiběra. Kaž ßo sda, ßu ßebi rubježnizy nětkole póstu sa ßwoje džěłanischczo wuswolili. Njedawno ßu póscżi po puczu s Ruschczuka do Sofije 80,000 frankow wotewsali a tele dny ßu saßo póstu pola Plewny nadpanuli. Bjes konduktěrami a rubježnikami pschi tym k wótrej bitwje dóńdże; skónczнje dyrbjachu poßledníschi zofacz.

Amerika. Sjenoczene poknózno-amerikanske staty ßu s Chinu wuczinjenje wujednałe, po kotrymž ßo w běhu pschichodnych 20 lět žani chinesży dźěłaczerjo do Ameriki pschecżahnucz njeßmědźa. Chinesży dźěłaczerjo sa jara tunju mzdu dźěłaju a tak běłym dźěłaczerjam dźěło prjecz bjeru. Poßledníschi dyrbja ßebi wyschschu mzdu žadacz, dokelž ßo s tajkej schpatnej zyrobu žiwicz njemóża, kaž Chinesojo. Běli dźěłaczerjo ßu hižo wjazy krócz njelubych żołtych konkurrentow wotehnacz spytali, pschi czimž je k krwawnym srażkam doschło. Knjeżerstwo je skónczнje ßamo spósnało, so běli psched Chinesami, schtoż tunje dźěło nastupa, wobstacz njemóża, a so bychu ßo napoßled běli se wscheho dźěła wot Chinesow wuczischczeli. Temu móżesche ßo jenoż na to waschnje sadźewacz, so Chinesam sakasachu, ßo w pschichodze do Ameriki pschecżahacz.

Bohaczk a jehline wucho.

(Skónczenje.)

Na dobo ßo pódlanske durje wocżinichu a hólczaza hłowa ßo w nich pokasa. Hólczez ßo spodźiwajo prasch: „Scże hižo wuspa—“

Pschi żadławym napohladże kotryž ßo hólzej poskiczi, hrosa jeho wutrobu saja, so na prěni wokomik ani ßłowczko rjez njemóżesche a ßo wustróżany nasad storhnu. Ssebi ani wokomik njepschemyßliwschi wón rucże k woknu skoczi, wotewri jo a se schkrěczazym khłoßom s nim wón rejesche: „Nano! nano! na pomoz! na pomoz! mordarjo! mordarjo!“

Tola Gusta njebě jeniczki, kotryž bě ßo ßmjercz wustróżak. Tón ßamy njekraßnik, kotryž ßo pschitomnoscze ßwjateho a wschehomózneho Boha njebojesche a ßo psches nju wot ßwojeho njeskutka wotdźerżecz njeda, bě psches napohlad a khłóß ßłabeho hólza, kotrehož

wotczakał njebě, kaž wot Božeje ruczki sajaty. Gustowe wo pomoz wołaze kschiki rubježnika, pscheš strach poražene-ho, dopomnichu, so dyrbi žebi na to myślicź, kak by žo wukhował. Rucze wotpokoženy hamor shrabnuwschi, wón do pódlanskeje stwy skoczi a s dźiwej njemdroscźu w runej měrje do hólczezowe-je hłowy wrješnu. Tola tón žo na bok žo stuliwschi hamora sminu a žo khroble do rubježnika da, pschecźiwo kotremuž wón kaž David pschecźiwo Goliathej wojowacź sapocza. Tutón měješche žo se žylnym a nanajwyschе roshorjenym hólczezom czežko bědźicź. Hólczez běsche žo s nohomaj a rukomaj tak twjerdże wokoło njeho powžnuł a swik, so žo s městna hibacź njemóžesche. Runjež kaž tiger, kotryž hada, jeho stawy wobwiwateho, wottschascź žo prózuje, tak chzyschе tež rubježnik hólza wottschascź. Tola runje tak podarmo kaž tiger. Gustowe wótre suby a porstowe nohcze žo do kózdeho naheho stawa žwojeho pschecźiwnika sarubowachu, kotryž saž-o Gustu, jeho sa włoży torhajo a sa stoły a blida storkajo a pschicźischcźujo, wotbycź pytasche. Podarmo Humpak s bórbotazym hłožom pod hubu sakrywazym rubischczom Gustu napominasche, so by žwojeho žiwjenja hladał a psched pschemozu zofał. Tola runje kaž wojak w wótrej bitwje na dostate rany njedźiwa a jich bolosce njeczuje, ale dale wojuje, tak dołho hacž hischcze sbytk mozy w nim sawostanje: runje tak Gusta rubježnika njepuschczi, hacž runje jeho włoży, w hustych cźwakach wutorhane, wokoło lětachu, hacž runje bě jeho hłowa a wobliczo wot pjasczow rosbite, saczekke a s krwju wobpanzane a hacž runje jeho kosce wrjeskachu, hdyž žo do blidowych a khamorowych rózkow storkachu, a jeho drasta po kruchach wotpadowasche. Kajka bolosczź běsche to sa Humpaka, kotryž dyrbjesche s měrom tutemu njerunemu wojowanju pschihladowacź.

W wokomiku, w kotrymž wutrajna mužowa móz nad rucze woteběrazej młodostnej rospalitosczu dobu, a Gusta skoro bjes myślow k rubježnikowymaj nohomaj padże, žo saž-unjene stwinske durje, wot mózneje ruki se žekeru rosbite, wrjeskotajo saž-ypnuchu a drjewać, se žekeru machajo, žo w nich pokasa. W tym žamym wokomiku žo rubježnik s rosražen-ym nopom na semju wali, a Jurjowy kschik jeho pad pschewodźi: „To bě derje wot Waž, nano!" Na to hólza womora saja.

Rybak bě na sboże bliško Humpakoweho doma drjewo kakacź měł a bě tak kschiki žwojeho žyna žłyschał. Najskerje by žo stało, so by rubježnik, Humpakowe pjenjesy kranuwschi, Humpaka žwojeje wěstosce dla skónzował, so by njemóhła wyschnosczź sa nim pytacź dacź. So žo tutón njeskutk schlachczźił njebě, sa to měješche žo Humpak hólczezowej khróbłej wopornіwosczi dźakowacź. Njebudźische hólczez tak mužniwje s rubježnikom wojował, budźische tón hólza a Humpaka prjedy sarasył, hacž by Rybak jimaj na pomoz pschińcź móhł. Hdyž Gusta se žwojeje womory wozucźi, leżesche wón w Humpakowym wobydlenju w rjanym mjehkim kožu, wokoło kotrehož jeho starschej, knjes Humpak a jeho cźeladni stejachu. Hanka na ruzy žwojeje macźerje žedźesche a chzyschе na poželeschczo k žwojemu bratrej.

„Wbohi hólcze!" Humpak hnuty praji, „kak Tebi je? Czerpisch wulke bolosce? Ach, moje dla žy žo tak slě krjudowacź dał. Kak móžu Tebi to sarunacź?"

Nětko hakle žo Gusta dohlada, so běchu jeho ruzy a hłowa wobalene a so jeho zyke cźěło bolesche, kaž so by rosbite było. Njedźiwajzy teho wón spyta, žo žmějkotacź a na Humpakowe praschenje wotmolwi: „Mi žo zyle derje wjedże; jenož tu a tam mje kusk boli a kała. Ale nano", wón dale rěczesche, „to bě derje, so scze rubježnika cźaža doscź praž-nuli. Hewak budźische wón mje a knjesa Humpaka sabik."

„Haj", Rybak wotmolwi, „nad tym tež žo wješelu a chzył wschitkim mordarjam, rubježnikam a njedźakownym wujam na to žame waschnje nop rosrasycź, so by žo semja tajkeho njerjada wuprósdnika. Wyschnosczź wschak to nochze pschidacź a je mi hižo s khostanjom hrosyła, dokelž mordarja kahodnje pschimał njejžym, kotryž chzyschе moje dźěczo a knjesa Humpaka skónzowacź. Tola hdy bych tež woprawdże něschto cźaža w jastwje poželedźecź dyrbjał, žo tola teho njekaju, schtož žym cźinił."

Na sboże Gustowe rany a wobschkodźenja tajke njeběchu, so bychu trajnu schkodu sawostajiłe. Hólczezowa strowa a žylna natura lěkarjowym prózowanjam na poł pucźu napschecźo pschińdże, a sa něktore njedźele móžesche Gusta kožo wopuschczicź, w kotrymž bě jeho jara wostuda cźwilowała.

Hdy by tole powjedanczko wumyžlene było, by knjes Humpak žwojeho młodostneho wumožnika se žmjertneho stracha sa žwojeho jeniczkeho herbu pomjenował a jeho nanej tamne dźežacź tyžaz toleř darił, kotrež bě jemu drjewać sdźerżał. Tola knjes Humpak bě pschero-sumny muž, so by tajku khuposcź wobeschoł, s kotrejež by najskerje wjazy schkódneho a sleho hacž wužitneho wuschko. Humpak drje žo wo Gustu nanowszy starasche a jeho we wschěch wědomoscźach wu-wucźicź da, k kotrymž měješche wón pschikhilnoscź a dary a pscheš cźož móješche ras w žwěcze dale pschińcź hacž jeho nan. Tež wón wulkomyžlnje wobstejnoscze Rybakez žwójby tak polěpschi, so drje Rybakez s tym bohatych njescźini, tola so žo cźi tola wjazy s nusu bědźicź njetrjebachu.

Humpak hischcze wulke wješele doczaka, so Gusta jako młodźenz wotroscze a na universicze dostudowa a žo w žwojim domowinskim měscze jako lěkař saž-ydli. Jako tajki wón Humpaka w jeho dobro-czelskich skutkach po móžnoscźi podpjerasche. Hdyž skónczńje Humpak po dołhim, žohnowanja poknym skutkowanju žmjertneho jandźela pschi žwojim kožu wuhlada, móžesche jemu wješeły do miłeho wobliczа hladacź, pschetož Knjesowe žłowo: „Lohscho je, so wjelbłud pscheš jehline wucho pscheńdże, dyžli so bohaty do Božeho kralestwa pschińdże", žo jenož na tajkich bohatych poczahuje, kotsiž žwoje samoženje k lěpschemu žwojich potrěbnych žobucźlowjekow njenałożuja a kotsiž žu na tamneho bohaczka w evangeliju podobni, kotryž wboheho Lazaruža bjes pomozy psched žwojimi durjemi leżazeho wostaji. A hdyž Humpaka skónczńje k jeho poželednjemu wotpoczinkej donješechu, bjeskónczny czah khudych, wot njeho s nusy wumóženych a pod-pjeranych, jeho kaschcź pschewodźesche, kotsiž wótsje jeho dobre skutki khwalachu.

Ze Serbow.

S Budyschina. Kapłana pschi tudomnej Michalskej zyrkwi, knjesa Handrika, žu sańdźenu njedźelu w Minakale, hdyž bě tam na pruhu prědował, jenohłóžnje sa fararja wuswolili. Knjes kapłan Handrik žnadź hižo sapocźatk augusta žwoje nowe sastojnstwo nastupi.

— Wschelazy něhduschi schulerjo nascheho wucźerskeho seminara, wožebje s lětow 1840 hacž 1850, žo 3. dźeń jutrow tudy sendźechu, so bychu dopomnjecze na žwój wuknjeński czaž žwjeczili a rowy žwojich tehdyschich wucźerjow wopytali. Dom něhduscheho stareho seminara pod bórklinom je nětko wot ludźi wschelakeho powołanja wobydleny.

— S tšělbu njedyrbisch njewobhladnje wobkhadźecź! Hižo wjele njesboża je žo psches to stało. Psched krótkim žebi žyn tudomneho krawza Jencźa, na wopyt domoj pschischedschi, revolwr wobhlado-wasche. Na dobo žo sawrješnu, a kulka młodźenzowu dłoń pscheraſy.

Se žerbskeje pczólnizy. To je hubjene nalěcze, saž-o tajkale syma, kotraž pczołki w kołczu do husteje kulki shoni, so bychu žame žo a žwój czerw shrěli. Ważna wěz je, so czerw njewustudnje, dokelž hewak na měscze wumrje. Duž žy derje cźinik, hdyž žy žwoje kołcze po nalětnim pschehladowanju saž-o czopke sesawodźewał. — Pschi tajkim wjedrje wjele w pczólnizy sapoczecź njemóješch. Židku zyrobu drje móhł dawacź, tola ta dyrbjała trochu czopka bycź; na symnu pczołka pschi tajkim wjedrje s czežka dże. Tola s tajkim na-powanjom žebi jenož seschkodźisch: wone pohnuje pczołki k wulěto-wanju; ale pschi tajkej symje s wjetscha wonka sprostnu. Tak rucze pak, hacž žo sczopli, dawaj na měscze něschto židkeje zyroby, tež tajkim kołczam, kiž žu žylne a s zyrobu derje sastarane, so by wschě po-žylnik. — Dźenža chzu hischcze něktore wopaczności naspomnicź, kotrež žym pschi wulětowazych dźěrkach nadeschoł. 1. Dźěrku na dnje měcź, je wopak. Sa tole praju tebi dwě pschiczinje. Snata wěz je, so wschón czopky powětr žo k wjerchej posběhuje. Tole móješch widźecź a saczucź w kózdej stwi, w kózdym wuhnju, pschi kózdej lampje. Tak je tež w kołczu. Czopky powětr, kotryž žu pczołki shrěle, posběhuje žo w kołczu k wjerchej a by rad twóchnuł. Tola tu je wscho sawrjene. Pscheš dźěrku pak, kotraž je na dnje, njemóže twóchnucź; tam steji žylnischi dyžli wón: symny swonkny powětr, kotryž czopky powětr k wjerchej tłóczi. To by žamo sa žo zyle dobre było, dokelž by žo pscheš dźěrki na dnje czopkota w kołczu sdźerżała. Pscheš czo pak žo powětr w kołczu shreje? S wjetscha pscheš to, so pczołki w nim dychaju. Pscheš dychanje pak shubi po-wětr hłowny dźěl, kotryž je k žiwjenju nusny: kišlik (sauerstoff = oxygenium). W powětrje, kotryž žaneho kišlika nima, njemóže žane stworjeńczko žiwe wostacź. Duž je nusne, so tutón skaženy powětr s kołcza wucźehnje. To pak žo s czežka stanje, hdyž je dźěrka na dnje. Je-li w symje kołcź polny tajkeho skaženeho powětra, pschińdże njeměr do pczołkow, wone se žwojeho symskeho lěhwa rostěsu a s wjetscha k dźěrzy běža, hdźež je strowy powětr. Tajki njeměr pak w symje nihdy dobry njeje. Teho dla sczińi, hdyž žebi nowe kołcze twarisch, wulětowazu dźěrku wožrjedź sczěny: pscheš tule dźěrku skaženy powětr derje wucźehnje a strowy, k žiwjenju nusny, saczehnje.

So je temu woprawdźe tak, mózesch też w lěcźe widźecź. Masch=li dwaj kołczaj, jedyn ſ dźěrku woßrjedźa, druhi ſ dźěrku na dnje, dha budźesch widźecź, so pschi tym ſ dźěrku na dnje, woßebje wokoło wjeczora, mnohe pczoły w dźěrzy a pſched dźěrku ßedźa, kotrez ſ kschidłami tſchepotaja abo fibriruja. Pſches to wone skaženy powětr ſ kołcza wuplumpaju, podobnje kaž ßo woda se ſtudnje wuplumpa. Pschi kołczach ſ dźěrku woßrjedźa budźesch to jara porědko widźecź. — Dźěrka na dnje ma pak hischcźe druhi njedostatk. W ſymje padaja wotkußany wósk, morwe pczoły atd. na dno. Ssedźa pczoły blisko dźěrki, móże ßo ſtacź, ſo ßo dźěrka ſ njerjadom zyle saraczi; a hdyż ſtajnje njehladasch a dźěrku prósdnu njedźerżisch, móże ßo cźi zyły kołcź ſadußycź. Lětßa pschi nalětnim pſchehladowanju nadeńdźech kołcź, kotryż mějesche tak saraczenu dźěrku, ſo mózachu pczołki jenoż hischcźe ſ nuſu wuléſcź, a tola běch wot wonka ſtajnje dźěrku rjedźik. Tole ßo ſtacź njemóże, masch=li dźěrku woßrjedźa. — 2. Wusku a dołhu dźěrku w kołczu měcź, je też wopak. Tole ßym létßa derje ſpósnał. Po tajkej ſymje, kaž bě poßlednja, puſchczi někotra pczoła ßwój njerjad hijo w dźěrzy, dokelž jón dléje ſdźerżecź njemóżeſche: někotra na dno, druha na wjerch. Po njej pſchińdźe druha pſches dźěrku. Léſe na dnje, womaſa ßebi kſchidła ſ njerjadom, kotryż je na wjerchu, léſe na wjerchu ſ dźěrki won, womaſa ßebi kſchidła ſ njerjadom, kotryż je na dnje, a lecźicź wjazy njemóże. W kołczach, kotrez maju wulku kulojtu dźěrku, ßo tole ženje njeſtanje. Duż ſczíń, hdyż ßebi nowe kołcźe twariſch, kulojte dźěrki. (Sserbſki pczołař.)

S Tſélan. 15. meje dopołdnja w 9 hodźinach budźa ßo tu kobły wobhladowacź.

S Hucźiny. Póndźelu rano je ßo brójeń tudomneho kublerja Hatnika wotpaliła. Na kajke waſchnje je woheń wuſchoł, njeje ſnate.

S Bukez. W poßedźenju tudomneho ßerbſkeho towarſtwa, kotrez ßo 3. haprleje wotbywaſche, knjes pſchedßyda, krajny ſapółßlanz Kerk, najprjódzy wo njebo khéżoru Wylemu I. a jeho wulkich ſkutkach pſchednoſcheſche. Hdyż bě knjes Kerk ſkóncził, pſchitomni wopomnjenje wulkeho khéżora ſ tym czeſczachu, ſo ſe ßwojich ßydłow poſtanuchu. Na to knjes Wojnar ſe Zornoßyk wo Bjedrichu Wulkim a jeho wójnach, kiż bě Schleſynſkeje dla wjedł, pſchednoſcheſche. Pſchednoſchkej ßo żiwa debata pſchiſamknu.

S Jělzy. Konja, kotrehoż běchu wóndano ſ Nowoměſczańſkeho knjeżeho dwora kranuli, ßu ſaßo k jeho wobßedźerjej pſchiwjedli. Paduch bě ſ konjom do Cźech cźeknuł. Tam jeho w Kaiſerswaldźe pola Sſkanknowa wußlědźichu, tola ßo jemu poradźi, konja woſtajiwſchi twóchnucź. Na jeneho pjekarſkeho ſ Cźech, kotryż je do hód w Nowym Měſcźe dźěłał, tukaju, ſo je konja kranuł.

S Tranjow. So by jutrowniczku ſ tſélenjom powitał, 15létny ßyn tudomneho khéżkarja Pilopa nanowu tſélbu natyka. Na jene dobo ßo ſ tſélby wó jſtwě wutſěli, a kulka jeho młódſcheho bratra, ſchulſkeho hólczeza, na ruzy a mjeswoczi cźeżży ſrani.

S Wojerez. Hubjene a njeprawe kowanje móże konjej kopyta ſkónzowacź abo też zykeho konja ſkaſycź. Wuſtojne a prawe konjekowanje po Einſiedelſkim waſchnju wucźi ßo ſa Pruſku w Shorjelzu w kowarſkej wucźerni; wucźba traje měßaz hacź do 6 njedźel a płacźi 45 markow. Ma=li pak kowař ſ pruſkeje Hornjeje Łużizy wopißmo, ſo je khudy, móże darmo w Shorjelzu wuknucź a pſchi tym też hiſchcźe 30 markow pjenjeżneje podpjery dostacź, kotruż ratarſke zentralne ſaſtejerſtwo pruſkeje Hornjeje Łużizy dawa. Naprašchowanja móże tajki kowař pola ßwojeho knjeſa „landratha“ cźinicź. Nam ßo móżno ſda, ſo bychu też ratarſke towarſtwa hiſchcźe pſches dawanje pjenjeżnych podpjerow ſa nawuknjenje wuſtojneho konjekowanja ßobu ſkutkowałe. (Sa Sakſku wucźi ßo tajke konjekowanje w Minakale; pjenjeżne myta pſchi tym ßu wot krajnych ſtawow w Budyſchinje wuſtajene.)

— Wojerowſka ßerbſka woßada mějeſche létßa 68 pacźerſkich dźěcźi, mjenujzy 26 hólzow a 42 holzow. (H. Krbl.)

— W Wojerezach běchu ſa woßebnje pißane jutrowne jejka pjenjeżne myta wuſtajene. Wot tych pjenjes doſta Matej Pilop w Zidźinom 15 hriwnow, Kowal tam 7 hriwnow, Kokorowa tam 5 hriwnow, Koßak tam 5 hriwnow; Marja Wochowa w Kinajchcźe 7 hriwnow 50 np.; Matej Kowař w Spaloch 5 hriwnow, Wicźaſez Marja tam 3 hriwny; Bohuwěr Jurk w Wojerezach a Julius Jordan tam po 5 hriwnach.

W delnjołużiſkim Zemrje (Sommerfeld) wumrje wóndano wucźeř Bojt, 70 lět ſtary. Wot jeho 12 dźěcźi je 11 żiwych; pjecźo ßynojo ßu duchowni, jedyn je ßudnik, jedyn gymnaſialny wucźeř; dźowki ßu ßo hacź na jenu ſwudawali. Knjes Bojt mějeſche we wſchěch wězach jara dobru khwalbu. (Br. Z.)

S Cźorneho Khołmza. Póndźelu wjecźor wokoło ½9 hodź. je ßo brójeń tudomneho poklenkarja Matyja Hopki pſches woheń ſaniczika. Wjele ßyna a ßkomy a někotre maſchiny ßu ßo ßobu ſpaliłe. Woheń je ſakoženy.

Nekotre ßkowa wo wumjeńku.

Schtóż ßwoje wobßedźeńſtwo ßynej abo dźowzy pſchepoda, tón je ßebi też ſ wjetſcha też wěſty wumjeńk wucźinił, kotryż dyrbi ßo jemu w cźaß żiwjenja dostawacź. Sprawny ßyn a dźowka ſtarymaj ſwólnje a w bohatej měrje wumjeńk dawataj a ßo wjeßelitaj, ſo nana abo macź abo wobeju hiſchcźe wokoło ßebje widźitaj. Sawiſtni a ßebicźiwi młodźi ſtarym na hubu hladaju, wot wumjeńka wotkamuja a, kaž dyrbjeli ßami ſahłódnycź, ſkorża, kak żałoſtnje cźeżka wěz to tola je, wumjeńk dawacź. Ale wot koho dha tu zyku wěz maja, na kotruż dyrbja wumjeńk dawacź? Nimaja ju wot nana a macźerje? Bychu to hoſpodarſtwo měli, hdy běſchtaj nan a macź pſchecźinjataj a njerodnaj bykoj? Dodźakowacź ßo nichtó njemóże tymaj, kiż ſtaj jemu hoſpodarſtwo ſdźerżałoj a pſchepodałoj.

Někotſi ménja, ſo wumjeńk ßebi krucźe wucźinicź trjeba njeje, dokelž ßo ßamo roſumi, ſo ßyn a dźowka ſtarymaj wumjeńk dawataj. Wſcho derje; ßamo wſchak ßo to po prawom roſumi: ale ta wězka ßo też druhdy ſkepßa. Dajcźe ßebi něſchto powjedacź. Tamny burſki muż dźěſche na ßudniſtwo, ſo by ßwoje wobßedźeńſtwo dał ßynej ſapißacź. To bě w prjedawſchich cźaßach, hdyż běchu hiſchcźe aktuarojo na ßudniſtwach, t. r. cźi knjeża, kiż ßo tam ſa napißowanje ſtarachu. Nětko tajkim, mi ßo ſda, hinak praja. Tamny ſtary bur dha pſchińdźe k aktuarej na ßudniſtwo a rjekny: „Ja chzu moju wěz ßynej ſapißacź dacź“, a ſroſkładowa jemu wſchitko. Aktuar dźeſche: „Derje, tak ßo to hodźi; ale wy niczo wo wumjeńku prajił njeiſcźe.“ Burſki muż rjekny: „To trjeba njeje.“ Aktuar dźeſche: „Lěpje je lěpje; dajcźe ßebi radſcho wumjeńk ſapißacź; wſchako njetrjebacźe bracź, ſchtoż chzecźe ſ dobreje wole potom ßynej ſpuſchcźecź.“ Bur wotmolwi: „Wſcho derje; ale ja ßebi njedam niczeho ſapißacź; mój Jan je ſprawny a ja bych mojemu lubemu ßynej kſchiwdu cźinił, hdy bych jemu njewěrił.“ Aktuar dźeſche: „Kaž chzecźe; ja wom niczo prajicź nimam.“ Tak ßo ßynej wobßedźeńſtwo ſapißa, a wo wumjeńku ßo niczo njepſchipißa. Prěnje léto ßo minu, a wſchitko bě duſchne, dokelž Jan a jeho młoda żona ſe ſtarymaj ßwěru měnjeſchtaj. Ale potom Jan na hłowjazu khoroſcź ſkhori, na kotruż też wumrje. To bě jara ſrudnje. Tola ſtaraj najprjedy żaneje nuſy njemějeſchtaj. Ale młoda wudowa, kiż mějeſche jenicźke dźěcźo, ßo napoßledku ſaßo woženi, a potom wona njemóżeſche ſadźěwacź, ſo ſtarymaj kaſachu ſ kubła hicź. Nětko ßo ſtary dźěd ſaßo na aktuara dopomni a dźěſche na ßudniſtwo, ſo by tam wo ſapißanje wumjeńka proßył. Ale Aktuar dźeſche: „Tehdy budźech wam pomhacź móhł, a ßym wam też pomhacź chzył; nětko to wjazy njemóżu; ſchtoż njeje tehdy ſapißane, to ßo njehodźi wjazy pſchidacź.“ Stara wowka je ßo potom w ßmjercź rudźika, a ſtareho dźěda, kiż bě něhdy jara nahladny muż, je gmejna dożiwika.

To powjedam, ſo bych pokaſał, kak móże ßo temu ſeńcź, kiż ßebi njeda wumjeńk ſapißacź. Wot twojeho prawa něſchto ſpuſchcźicź móżeſch w kóżdy cźaß; ale hdźeż żaneho ſapißaneho prawa nimaſch, tam ßebi żadacź a kaſacź njemóżeſch.

Schtóż pak ma tajku wěz, na kotruż ßo njehodźi wumjeńk położicź, tón njech ßebi tu wěz po wſchej móżnoſcźi twjerdźe dźerżi: pſchetoż jedyn nan ſkerje dźeßacź dźěcźi ſeźiwi, hacź ſo by dźeßacź dźěcźi jeneho nana ſaſtarako. Dźěcźi wſchak ßu najprjedy huſto doſcź pěkne a ſwólne; druſy ludźo pak je lóhko naſchcźuwaju a ſawjercźa.

Wußudźenja.

Kawniſki ßud. Dźěkacźeř Kſchižank ſe Židowa bě 4. februara w Wicźaſez korczmje w pjanoſcźi tajku haru hnał, ſo běchu jeho ſ korczmařſkeje ſtwy wuwjeſcź dyrbjeli. Pſches to roſſkłobjeny, bě Kſchižank korczmarja ſe ßwojim kijom na ruku praßnuł, ſo na njej pódrjeżny naſtachu. Dla cźělneho ranjenja Kſchižankej 10 mk. khoſtanja abo jaſtwo na 3 dny pſchißudźichu. — 21. januara bě w reſtawraziji „k ſkotej łuzy“ w Budyſchinje kóſkopiwowe ſwjeßelenje, pſchi kotrymż ßo někotſi pjeni hoſcźo ſwadźichu a ßo do pukow dachu. Formarjo Bjar ſe Židowa a Huſak a Meiſel ſ Budyſchina tſěchikryjerja Donatha ſ Budyſchina ſa ſchiju dajachu a Thomaßowu mandźelſku k ſemi cźißnuchu a do njeje ſ nohomaj ſtorkachu. Krjudowanja dla Meiſela a Bjara k jaſtwu po tſjoch njedźelach ſaßudźichu. Huſaka khoſtacź njemóżachu, dokelž njewjedźa, hdźe w tu khwilu pſchebywa. — Rěſniſki miſchtr Kloß w Barcźe, kotryż bě

6. februara w Dubrawſkim hoſcźenzu rěſniſkeho miſchtra Wiederwacha ſ Barta na cźeſcźi ranik, ma 50 mk. pjenjeżneho khoſtanja a ßudniſke khóſty płaćicź.

Přilopk.

* Khěžor Friedrich a khěžorka Viktoria ſtaj mandźelſkej wjerćha Bismarka k jejnemu narodnemu dnjej jako cźeßny dar narucźnizu, medaillon ſ wobraſom a mjeńkom khěžorſkeju mandźelſkeju wopſchijazu, darikoj.

* Hróſbne ßu powjeſcźe wo ſapuſcźenju, kajkeż ßu wulke wody Łobja nacźinike. Ale ſpodźiwnje też je, kak ßu někotſi, kotrymż wěſte ſahubjenje hrożeſche, ßmjercźi wucźekli. Jedyn tajki w nowinach „Mecklenb. Nachr." piſche: Dokelż naſchim hacźenjam wulki ſtrach hrożeſche, my měchi ſ pěſkom na nje kładźechmy; pjecź worſchtow tajkich měchow běchmy hižo na hacźenja nakkadli. Widźo pak, ſo ßo nam njeradźi wodu ſahacźicź, my ſ hacźenja ſeſkakachmy a k najbliżſchemu kublerjej běžachmy. Tole kubło, kotreż je ſ dobom korcźma, běſche najwyſchſche twarjenje w zykej wokolnoſcźi a nam najwěſcźiſchi wucźek lubjeſche, dokelż běſche ſ krutymi murjemi wobdate. Lědma běchmy do domu doběželi, ßo hacźenje, kotreż běchmy runje wopuſchcźili, pſchedrě, a zyła hora wody ßo na dom waleſche, w kotrymż běchmy wucźek pytali. Mózna ſchkruta do murje praßnu, ſo zyły dom ſarża; druha ſchkruta rózk twarjenja wottorhnu. „Tu woſtacź njemóżemy", něchtó djeſche; „woda khěžu powali." Druhi ſnapſchecźiwi: „Ja tu woſtanu, hewak ßo tepju." Wón mějeſche prawo. Sſo ſa ruzy dźerżo dwaj druhaj a ja ſpytachmy k jenemu ſchtomej dóńcź. Żołmy pak pſchejara ßylnje napjerachu; tak dyrbjachmy ßo puſchcźicź a woda naß ßobu ſtorhnu. Mje na grocźane wobhrodźenja cźißnu; mějach hiſchcźe mozy doſcź, ſo ßo grotu pſchimnuch. Po nim ßo k domej dobrach, kotryż bliſko ſtejeſche, a wokno wuraſtywſchi do domu nuts ſalěſech. Scheſcźo wobydlerjo doma běchu hižo pſcheð wodu na hornju kubju cźeknucź dyrbjeli, hdźeż też mje horje ſcźeżechu. Ale dołho njetrajeſche, ſo też tónle dom khabłacź pocźa. Widźachmy, ſo ßmy ſhubjeni. Twarjenje ßo na bok ſkhili. Każ ſ jeneho rta wſchitzy ſdychnuchmy: Wótcźe naſch, kiż ßy w njeješach! — A hlej, pod tſěchu woda drjewno wuſběhnu, kotreż ßo prěki do ſtareje wjerby ßunu. To běſche móſt, kotryż běſche Bóh luby Knjes nam k ſpomożenju natwarił. Po drjewnje wſchitzy do wjerby dóńdźechmy, a khěžu żołmy pózrjechu. Pſched nami, nam k lěwizy a prawizy buchu ſchtomy wot ſchkrutow ſwottorhane. Stare duby ßo ſhibowachu, każ cźeńka ſcźina; jich mózne, ſaßukane korjenje ßo wuwalichu, a ßo pſchekułejo ßo ſchtomy w żołmach ſhubichu. Jenoż wjerba, na kotrejż běchmy ßo wukhowali, ſtejo woſta. Sſo ßmjercźe njebojo ßo někotſi khróbli mużojo prózowachu ſ cźołmom k nam dojěcź; ale jim ßo njeradźi torhaze żołmy pſchemóżicź. Bliſko naß ßo muż jabłonje dźerżeſche; ſchkruta do jabłonje ſakoži, a muż a ſchtom ßo ſhubiſchtaj; hiſchcźe junu njeſbożowneho w żołmach wuhladachmy, potom běſche ßo wo njeho ſtako. Skónczńje, ſa 12 hodźin, naß tſjo mużojo wumóchu; woni běchu żiwjenje ſa naß ważili. Najhórſche ſapuſcźenje je woda we wßy Popelau nacźiniła; jeho hona měſtnu, hdźeż ßu ßo hacźenja pſchedrěke, najbliże leża. Woda je tam njepłódny pěſk na rolu meter wyßoko napławiła.

* W Biebersdorfje běſche w nozy wot ſańdźeneje njedźele na póndźelu wulki woheń. Wóßom burſkich dworow ßo wotpali. Hdyż chzyſche kubleŕ Nowak, kotrehoż hródźe ßo hižo palachu, konje ſpuſchcźecź, ßo ßkomjana tſěcha konjemza nad nim ſaßypnu a jeho w płomjenjach pohrjeba. Hakle naſajtra jeho na wuhło ſpalene cźěło w rospadankach namakachu. Hdyż ßo twarjenje ſaßypnu, też ßo Nowakowy wotroczźk tak ſtraſchnje wopali, ſo naſajtra wumrje. Dokelż běchu twarjenja ſ dźěła jara padawe a ſe ßkomu kryte, płomjo jara ſpěſchnje wokoło ßo hrabaſche. Duż żadyn dźiw njeje, ſo je ßo wjele ſkotu ßobu ſpaliło.

* W Kölnje ßo 9. ſańdź. měßaza jaſtwowy ſaſtojnik ſe ßwojim 25 lět ſtarym ßynom wo tym ſwadźi, kak budźe ßo nowy khěžor mjenowacź. Hněwny wón teßak ſhrabnu a jón ßynej do żiwota ſtorcźi. Mjes tym ſo ßmjertnje ranjeneho młodźenza do hojerńje njeßechu, ßo nan w komorje wobwěßnu.

* W Dortmundźe ßo pſched tſjomi njedźelemi miſchtr ſ wotroczźkom ſwadźi; ſkónczńje ßo pſchimnuſchtaj. Pſchi tym wotroczźk miſchtra tak do palza kußnu, ſo ſtraſchna rana naſta. Hižo naſajtra běſche ruka tak ſacźekła, ſo dyrbjeſche ßo ſ wjetſcheho dźěła wotrěſacź, dokelż ßo lěkaŕ bojeſche, ſo je ßo miſchtrej krej ſawdała. Njedźiwajcy na to ßo wbohemu mużej, kotryż je w najrjeńſchich lětach, żiwjenje njeſdźerża; wón je na to kußnjenje wumrjeł.

* Też krónprynzojo móża na pěſk ſjěcź. Tak je yachta „Greif", na kotrejż ßo awſtriſki krónprynz ſ mandźelſkej a arzywójwodźe Franz Ferdinand a Otto wjeſechu, wutoru bliſko kupy Pago pſchi dalmaziſkim brjoſy na mjel ſjěła a dyrbjeſche ßo wot tam ſ parnej łódźu wotwjeſcź. Knjeżom ßo niczo ſtako njeje.

* S wuherſkeho hkowneho měſta ßo piſche: Pſched krótkim ßo wyſchk jěſdnych w reſervje, Herdliczka, na ßwoje kubła poda, ſo by ßam hoſpodarił. Njedźelu rano wón na hońtwu na bakuty dźěſche. Bórſy na to jeho hajnik k młodej knjeni ſ powjeſcźu pſchińdźe, ſo je ßo knjes ſe ßwojej tſělbu ſatſělił. Hdyż ßebi cźěło bliże wobhladachu, ßo pokaſa, ſo je Herdliczka ſe ßekeru ſaraženy, na cźoż běchu jeho ſ drobjom mjeswoczi tſělili. Hajnika a dweju wotroczźkow ßu ſajeli, dokelż na nich tukaju, ſo ßu knjeſa ſaraſyli a wurubili. Mjes tym ſo běſche wón wjazy hacź 200 ſchěßnakow pſchi ßebi měł, pſchi cźěle jenoż někotre krajzarje namakachu.

* W wuherſkim měſcźe Temesvar a wokolnoſcźi ßo ſ kónz ſańdźeneho tydźenja powjeſcź rosſchěri, ſo je we wßy Szerb-Klari ſchěſcź cźłowjekow ſkónzowanych. Jedyn tamniſchi wobydleŕ, kotryż běſche ßwoju macź ſkónzował, běſche ſa to k khoſtarni na 20 lět ſaßudźeny. Dźěł ßwojeho khoſtanja běſche wón wotßedźił; a dokelż ßo ſdaſche, ſo je ßo nakaſał a polěpſchił, jeho ſańdźeny tydźeń pod wěſtymi wuměnjenjemi hacź na dalſche ſ khoſtarnje puſchcźichu. Khoſtanz ßo hnydom do ßwojeje domjazeje wßy poda a runy pucź k wjeßnemu ſchokcźe dźěſche, do kotrehoż ſ revolwrom tſěli; kulka pak ſcholtu njetrjechi, ale jeho żonu, kotraż runje ſ durjemi nuts pſchińdźe. Na ßmjercź ranjena wboha żona ſa někotre minuty ducha ſpuſchcźi. Wot ſchokły mordaŕ k wjeßnemu notarej cźěrjeſche. Na jeho praſchenje, hdźe notar je, jemu wotmolwichu, ſo je ſapucźował. Duż njedocźink do notaroweho ſaſtupjerja tſěli. Njeſbożowny je do żiwota tſělený a na ßmjercź. Cźěkajo mordaŕ notaroweho ſahrodnika ſetka, kotrehoż też ßmjertnje ſrani. Dale zuſeho cźłowjeka ſatſěli, kotrehoż na drósy ſetka. Hdyż bórſy na to wokrjeßny ßudnik ſe żandarmami do mordarjoweho wobydlenja ſtupi, tam mordarjowa żona a jeho dźěcźo ſ roſſchcźěpjenej hkowu morwej leżeſchtej. Mordarja dotal hiſchcźe nimaju.

* W měſcźe Skole w Haliczu wóndano w nozy woheń wuńdźe. Dokelż ßylny wětr dujeſche, ßo wjazy hacź 200 domow wotpali. Też někotſi cźłowjekojo ßu ßo ßobu ſpalili. Wjazy hacź 500 ßwójbow ani khlěba, ani draſty, ani hoſpody nima.

* Praſchenje, hacź ma ßo wójſko ſ tſělbami małeho kalibra wobrónicź abo niż, hižo lěta dołho wojerſkich technikow wſchěch krajow ſajima. Je-li ſo ßo tſělby małeho kalibra wſchudźe ſawjedu, ßo ſ tym w zyłym wojerſtwje wjele pſcheměni. Tole praſchenje ßo dotal hiſchcźe zyle rosßudźiło njeje; pſchicźina drje w tym leži, ſo ßo pſchezo hiſchcźe ſa pſchihódnym rosbuchowazym ßrědkom pyta. S Ameriki je njedawno powjeſcź pſchiſchła, ſo ßu tam nowy rosbuchowazy ßrědk wunamakali, kotryż je w kóżdym naſtupanju lěpſchi, hacź wſchitke dotal ſnate. Pſchede wſchěm ßo wo nim wuſběhuje, ſo ßo wón, ſa cźimż je ßo dawno żadało, bjes ſchkódnych płunow (gaſow) a parow ſpali a też kulki ſ tſělbow małeho kalibra mile daloko njeße. Tónle ßrědk, kotremuż ßu „emmenſite" narjekli, ßo ſa tuni pjenjes nadźěłacź hodźi. Wón ßylniſcho ſkutkuje, hacź nitroglycerin a wſchelake druhe rosbuchowaze ßrědki, nimale dwójzy ßylniſcho, hacź dynamit, a 12 krócź ßylniſcho, hacź pólvr; żidki wón do zyła ſtraſchny njeje a ßo pomaku, ſ jaßnym płomjenjom a bjes kura ſpali. Je-li ſo „emmenſite" tele woßebitoſcźe też praktiſzy wopokaże, drje je ßo cźaß pólvra minuł a na jeho měſto „emmenſite" ſtupi. Leutnant Salinſki, wunamakaŕ dynamitoweje kanony, wobſchěrne poſpyty ſ nowym ßrědkom cźini. Hdyż „emmenſite" na jenej ſtronje w wójnje wulke ſapuſcźenje nacźini, ßo na druhej ſtronje ſ njeho też najrjeńſchi wóhnjoſtroj pſchihotowacź hodźi.

* Żakoſtne njeſboże je ßo njedźelu tydźenja w mexikanſkim měſcźe Celaya w Amerizy ſtako. W drjewjanym twarjenju, kotreż běſche ſ pſchihladowarjemi pſchepjelnjene, běſche wojowanje ſ cźělzami; to je krwawna hra, kajkuż tamniſchi lud pſche wſcho lubuje. Też khoſtanzy měſchcźańſkeho jaſtwa běchu dowolnoſcź doſtali, wot ſtrażnikow pſchewodźani na wojowanje pſchihladowacź. Sapałku ſaßwěcźiwſchi jedyn khoſtanz twarjenje ſapali. Mjes pſchihladowarjemi żakoſtny ſtrach naſta; każ wrótni ßo wſchitzy k durjam cźiſchcźachu. Wjele żonow a dźěcźi ſe ſtrachom ſ wyßokich galerijow dele ſeſkaka a ßo cźeżży ſrani. Mjes tym ßo jedyn cźěłz ſpłóſchi, ßwój rjecźas roſtorhnuwſchi do ßrjedź twarjenja pſchicźěri, ßo do njeſbożownych da, kotſiż na ſemi leżachu, a mnohich ſe ßwojimaj rohomaj roſzychnowa. S zyła 18 cźłowjekow morwych leżo woſta; 68 ßo ſtraſchnje wopalichu, a mnoſy ſ nich hiſchcźe wumru; wjazy hacź 100 pſchihladowarjow, kotſiż běchu ſ galerijow ſeſkakali, a 50 ßo jich w cźiſchcźeńzy ſrani. W měſcheńzy wſchitzy khoſtanzy roſcźěkachu.

Cyrkwinske powjesće.

Křćenl:

Michalska zyrkej: Khorla Max, Jana Augusta Pjetascha, pólnika w Sslonej Borschczi, ß. — Marja Gertruda, Hendricha Moritza Maya, knjeżeho fahrodnika w Czichońzach, dź.

Zemrjeći:

Dżeń 5. haprleje: Morwonarodżena dźowczičźka Ernsta Jana Mětracha, dźełaczerja w Hněwßezach. — 7. August, njemandź. ß. w Kelnje, 1 d. — Martha Bertha Marja, njemandź. dź. pod hrodom, 1 m. 10 d. — 8. Bertha Theresija, Jurja Schmidta, khěžerja a kowarja w Jeńkezach, dź., 2 m. 24 d. — 9. Jan Sebastian, khudy sastaranz w wokrjeßnej dźełaczerni na Židowje, 48 l. 20 d. — 10. Augusta Lejna Rostokez, ßłužobna dźowka w Kelnje, 24 l. 11 m. 2 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2091 měchow.		W Budyschinje 7. haprleje 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.	W Lubiju 12. haprleje 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pšeńza	běła	8	81	9	23	8	82	8	97
"	žołta	8	33	8	57	8	47	8	68
Rožka	50 kilogr.	5	82	5	95	5	63	5	75
Jećmjeń		5	80	6	8	5	80	6	13
Wowß		5	30	5	70	5	20	5	40
Hroch		7	22	10	—	8	33	8	89
Woka		6	67	6	94	5	50	6	—
Jahły		12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka		15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny		1	90	2	10	1	70	2	10
Butra	1 kilogr.	2	10	2	30	1	80	2	10
Pšeničźna muka	50 "	7	—	16	—	—	—	—	—
Rźana muka	50 "	6	—	9	50	—	—	—	—
Sźyno	50 "	2	50	2	70	2	—	2	50
Sslóma	600 "	16	—	17	—	15	—	17	—
Wrošata	871 schtuk, schtuka	6	—	18	—	—	—	—	—
Pšeničźne wotruby		3	50	3	75	—	—	—	—
Rźane wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 8 hr. 81 np. hacž 9 hr. 8 np.; pšeńza (žołta) wot 8 hr. 33 np. hacž 8 hr. 63 np.; rožka wot 5 hr. 82 np. hacž 5 hr. 95 np.; jećmjeń wot 5 hr. 94 np. hacž 6 hr. 8 np.; wowß wot 5 hr. 10 np. hacž 5 hr. 45 np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druźiny 48—52 mk., 2. druźiny 43—47, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 45—48 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 13. haprleje: Pomróczene.

Na pschesßadźowanje ma ßo pschedawacź: 15. haprleje w 3 hodźinach w hosćenzu w Błohaschezach wschelake sawostajene wěży, poßleschcźa atd. — 19. haprleje dopołdnja w 11 hodźinach mała fahrodnišća žiwnosćź cźišło 22 w Cźornych Noßlizach, na 7300 mk. takſ. — 30. haprleje w 11 hodź. Bukowske ryczerkublo, na 77,591 mk. takſ.

Na pschedań: Hosćenz w Worzynje ſ 21 kórzami pola. — Khěžkarska žiwnosćź cźišło 1 w Holzy. — W Budesteżach khěża cźišło 57 ſ kórzom pola. — W Wjelecźinje kublo cźišło 137.

Drjewowa awkzija: 16. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach na Splóscźanskim rewěrje. — 17. haprleje dopołdnja ½10 hodźin w Hucźinjanskim hosćenzu.

W Radźanezach je **žiwnosćź** cźišło 3 ſ 10½ kórzom pola a łuki se žiwym a morwym inwentarom hnydom na pschedań. Twarjenja ßu maßiwne.

Kummerez fahrodniska **žiwnosćź** w Sslonej Borschczi je na pschedań. Dalsche je pola **Augusta Nowaka** tam shonicź.

W Dobroschezach pola Njeßwacźidła je **žiwnosćź** cźišło 17 ſ zyle nowymi twarjenjemi, 12 kórzami pola a łuki a khlamarskej pschiprawu bjes wumjenka na pschedań. Wona by ßo też sa pjekarja derje hodźiła.

W Łusy je maßiwna, rjenje wutwarjena **khěża** ſ dwěmaj stwomaj a rjanej fahrodu na pschedań. Pokoja pjenjes móże na njej stejo wostacź. Dalsche je pola gmejnskeho rychtarja **Henki** tam shonicź.

Pola Schěrachowa je maßiwna **khěża** ſ hollandskim wětrnikom, pjekarnju a ½ kórzom pola tunjo na pschedań. Dalsche darmo wukasa **E. Fröde** w Budyschinje pschi rybowych wrótkach.

Tsi dójne kruwy, pod kotrymiž cźelata steja, ßu na pschedań pola **Pětra Wackera** na ßukelnskej haßy cźišło 16 w Budyschinje.

Rjana ßuproschna **ranza** je na pschedań w Scheschowje cźišło 22 pola Njeßwacźidła.

Ssuproschna ranza je na pschedań pola **Eduarda Forkera** w Rakezach.

Drjewowa awkzija
na Łupjanskim rewěrje.

Schtwórtk 19. haprleje t. l. ma ßo

70 ſelenych wuležowanych hromadow

ſa hnydom **hotowe pjenjesy** ſjawnje na pschesßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pschi pucźniku na Łupjansko-Pßowjanskej drósy.

W Minakale, 12. haprleje 1888.

Hrabinska Einſiedelska inſpekzija.

Twarske drjewo

w kóždej dołhosćźi a tołstosćźi, teho runja schorowzy po taxy pschedawa

hajniske ſarjadniſtwo w Kupoj

(póſtſka ſtazija Minakał).

Awkzija.

Wutoru 17. haprleje dopołdnja w 9 hodź. chzu dla pscheměnjenja w hospodarſtwje ßwój hospodarſki inventar, mjenujzy 2 hospodarſkaj wosaj, 1 tak mjenowany Połcźniczanski wós, bróny, płuhi, 1 extirpator, 1 jěž atd. a wjetschu dźělbu hródźneho hnoja ſa hotowe pjenjesy na pschesßadźowanje pschedawacź.

Jan Halma
w Tſělanach cźišło 3.

Běrny ſa ſkót,

teho runja **jěd̄zne běrny** ßu hischcźe na pschedań na **Wutokczanskim** knježim dworje pola Makeho Wjelkowa.

Někotre ſta zentnarjow

ßymjeńtnych, jěd̄zných a futrowanſkich běrnow

(zyblowych)

ßu na pschedań pola

Ernsta Hauſſy
w Njeßwacźidle.

Ssadowe ſchtomiki

ßylne wyßoke, pschedawaja ßo dla njedoßahazeho ruma lětusche naléczo po jara poniżenych płaczišnach. Jara ßo pschihodźaza ſkładnosćź ſa gmejnſkich pschedſtejiczerjow a kublerjow atd., kotsiž chzedźa pschi pucźach atd. schtomiki ßadźecź.

Ssadowa ſchtomownja
dr. Herrmanna a Wetzki.
Kontor na ſadnej bohatej haßy 3.

Rjane jenolětne **khójnowe roſtliny** ßu na pschedań na Sderjanſkim rewěrje.

Rjane **khójnowe roſtliny** ma na pschedań

Wylem Thomas
w Kißlizy pola Hucźiny.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo

Schiſchka a Rjeczka.

Dürrenbergſku warnu ßól
Dürrenbergſku ſkótnu ßól
(kotraž je, kaž je ſnate, najlěpſcha) poruczа najtuńſcho

Emil Lebelt
na dwórniſchczu w Budeſtezach.

Khofej

ſeleny punt po 100 np.,
paleny " " 120 "
hódnu, cźiſcźe ßkłodźazu tworu,

zokrowy ſyrop

punt po 15 a 18 np.,
jara ßłódki, porucza

Carl Noack
na žitnej haßy.

Turkowske ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczišnach.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Deſtillazija
Schiſchki a Rjeczki

porucza ßwoje ſnate dobre druźiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuniſchich płaczišnach.

Syrop

punt po 12—40 np. porucza

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Jerje

wulke a make, rjane tucźne ryby, mandl po 40 np., tak dołho hacž doßahaju, porucza

Gotthard Behrends
na Hoſchiz haßy 42.

H. R. Teutscher w Budyschinje

33 na kamjeńtnej haßy 33

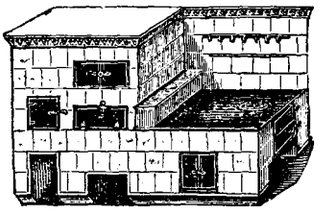

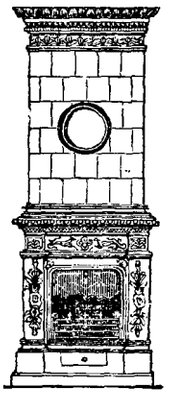

porucza ßwój wulki skład **khachlow** a **warnych maschinow** we wschěch barbach a po kóždym twarje wot **najjednorischeho** hacž do **najwoßobnischeho** po tunich solidnych płaćišnach.

Dokelž ßu ßo khofejowe płaćišny saßo ponižiłe, poruczam wot nětka saßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.

w snatych dobrych a derjeßkodźazych kajkosćach.

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Tyki na blyskowody

wschěch systemow, tolsto w wóhnju poskoćane, s platinu a bjes njeje ma pschezo po tunich płaćišnach na składze

C. Röpke prjedy **G. Zeitzmann**

na swonkownej lawskej haßy 20 w Budyschinje.

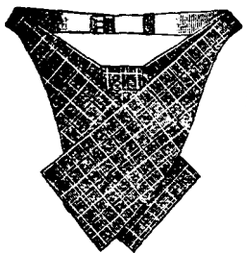

Lazojte krawaty

kaž wobras pódla, ßedźa jara wubjernje, po 1 mk. 25 np., 1 mk. 50 np. a 2 mk.

Dale poruczam wschě

nowoscże w krawatach

w wulkim wubjerku.

A. Tschentscher w kupnizy.

Albert Lißak

tapezěrař na snutskownej lawskej haßy 10

w domje pschekupza Engerta w 2. skhodźe

ßwój skład nowych **sofow,** derje a trajnje dźěłanych, hižo po 27 mk., **pjerate matrazy** s drella hižo po 19 mk., hacž k najwoßebnischim porucza. Skasane dźěło też swonka ßo derje a tunjo wuwjedže.

Max Mütze

w Budyschinje na bohatej haßy čišło 11

k **kwaßnym daram** ßwój skład schpihelow, porzellana a schkleńčanych tworow, **khofejowe serwißy** w wulkim wubjerku po tunich płaćišnach porucza.

Kruchaty twarski kalk

wubjerneje kajkosćze ma saßo wschědnje ezerstwy na skladze a porucza tunjo

C. Thiermann.

Želesniske schěny

k twarskej potrjebje we wschěch dołhosćach porucza

A. W. Altmann

na privatnym tworowym dwórnischću (privatgüterbahnhof).

Barby

wscheje druźiny

sa molerjow, murjerjow a tyscherjow,

firniß,
lak,
terpentinowy wolij,
sikkatif,
barbicže,
pěskatu papjeru,
gyps

porucza tunjo

Hermann Lemke

na jerjowej haßy.

Kóslaze kóžki

kaž też wschě druźiny druhich kožow kupuje a płaći najwyschsche płaćišny **Gustav Naucke**

na garbařskej haßy 16.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostać:

Sserbske kmótrjaze listy.

Kóslaze kóžki

kupuje a płaći najwyschsche płaćišny **L. Fleischer,** kóžkař w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy.

Najtuńsche płaćišny w Budyschinje ßu jenicžzy pola

Hermanna Beermanna

na snutskownej lawskej haßy 6 a je tam najmjeńsche spytanje s dobytkom.

Wołmjane a židźane drastne tkaniny, cžorne a pišane, **cžorny kascheměr,** wobleczenje hižo po 6 mk., 7/4 **tkaniny k ßukњam** po 30 np., **tkaniny k wobleczenjam sa mužskich** a **hólzow** po 160 np., **gardiny** po 16 np., **płat, tkaniny k poßleschczam** a wschelake jenož najlěpsche twory wurjadnje tunjo.

Schwalczam, wikowarjam, krawzam a **ßedlarjam** ßo **najnižsche** en gros-płaćišny woblicža.

Hermann Beermann

w Budyschinje

na snutskownej lawskej haßy.

Ludwig Fiedler

na Łubijskej dróšy 2 naßlědnik **Santa Paßa** w Budyschinje **na Łubijskej dróšy 2**

porucza ßwój skład **rowowych pomnikow** s marmora, syenita a pěskowza. **Blidowe platy, konsolowe platy, nastawki na myjne blida** ßo dźěłaju, **rowowe pomniki** a **rowowe platy** ßo rjenje a tunjo **ponowja.** Dołholětne rukowanje sa **poskoczenje.**

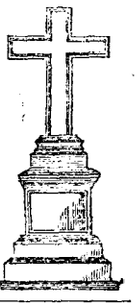

Njech ßo w haptykach sa nowymi polěpschenymi woprawdźitymi schwajzařskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostaež w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Poruczam s tutym ßwoju

rjanobarbjeŕnju a płokaŕnju

dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Wscha mužaza a žonjaza drasta ßo **njerospróta** we wschěch barbach barbi. Teho runja ßo wscho płokanje rucže a tunjo wobstara.

Knjes **Emil Schäfer** w Budyschinje na mjaßowym torhoschczu cžišło 1 drastu k barbjenju a płokanju sa mnje pschijima.

Heinrich Hoppstock w Wósborku.

Wosjewjenje.

Cžesćenym wobydlerjam w Budyschinje a wokolnosćži, wosebje pak swojim cžesćenym wotebjerarjam, dowolam sebi najpodwolnischo k wjedženju dacź, so swym swoju psched 38 lětami salożenu pschedawarnju **juwelowych, slotych a sślěbornych worow,** kotraž so na posledk pod firmu **E. Boëtius a syn** wjedżesche, swojemu synej **Adolfej** zyle pschepodał.

Sso wschitkim swojim cžesćenym wotebjerarjam sa spožčene dowěrjenje wutrobnje dźakujo, proschu jo nětko tež na mojeho syna pschenjesćź a poručam so s počžesćowanjom

W Budyschinje, 31. měrza 1888.

E. Boëtius.

Sso počžahujo na hornje wosjewjenje mojeho nana, wschitkich wobydlerjow Budyschina a wokolnosćze podwólnje proschu, so bychu slótnistwu, wote mnje dženża pschedewsatemu, swoju pschikhilnosćź sakhowali.

Psches mój swjask s najwjetschimi fabrikantami je mi móžno, pschi potrjebje wiczných wězow najlěpschu tworu po najtunischich płaczisnach podawacź. Tež samóžu, skasaja-li so juwele a dźěła se skoteho a sślěbora, kotrež so po wukasanju skasowarjow wote mnje sameho dźěłaju, najtuńsche płaczisny wobliczicź.

Sso nadźějo, so so mi poradźi, so podpěrajo na wědomosćze, w Němzach a w wukraju nabyte, dowěrjenje wschitkich, kotsiž mje wopytaja, dobycź, so, sprawne a spěschne posłużenje lubjo, najpodwolnischo poručam.

W Budyschinje, 31. měrza 1888.

Adolf Boëtius, juwelěr a slótnik.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow sylne, kupuje po najwyschschich płaczisnach

mechanisko pschadownja w Hajnizach.

Kóslaze kóžki

kaž tež wschě druhe koże kupuje a płaczi najwyschsche płaczisny

Heinrich Lange

pschi serbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Hamburgsko-amerikanske paketojesdne akzijowe towarstwo.

Direktna parokódźna jězba

s **Hamburga** do **New-Yorka** kóždu srjedu a njedźelu,

s **Havra** do **New-Yorka** kóždu wutoru,

se **Stettina** do **New-Yorka** kóždej dwě njedźeli,

s **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiskeje** mězaczinje 3 krócź,

s **Hamburga** do **Mexike** mězaczinje 1 ras.

Towarstwowe póstske parne kódźe podawaju wubjernu jědź a pschihódnu pucźowanisku skladnosćź sa kajutowych a sjeskubjowych pucźowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797

Carl Meisel w Budyschinje.

Porucženje krawstwa.

S tutym najpodwolnischo k wjedženju dawam, so swym swoje krawstwo na to waschnje bóle powjetschik, so swym wulki skład **sukna** a **bukskina** w wschelakich nowosćach sa lětni cžaš sakožik. Drasta po měrje so sa krótki cžaš derje a tunjo seschije. S dobom tež swoju wote mnje schitu hotowu drastu poručam.

S počžesćowanjom

August Pilak, krawski mischtr w Bukezach.

Dokelž se swojim rěsbarstwom **pschestanu,** wschě na składze so namakaze

pomniki,

sa kotrež **rukuju,** so su derje dźěłane, **po jara poniženych płaczisnach** pschedawam.

Swój skład kóždy cžaš rad wobhladowacź dam.

S počžesćowanjom

Wylem Born, rěsbar

w Budyschinje na Lubijskej drózy 8.

Kaschcze we wschěch wulkosćach su saso na składze. Pschi semrjeczu je sa srosćenych hižo po 9 mk., sa dźěcźi hižo po 2 mk. poručam.

Heinrich, blidarski mischtr w Borschczi pola Delnjeje Wólschiny.

Schtóž ma sawostajenstwu kublerja knjesa Handrija Mlynka, w Komorowje pola Rakez semrjeteho, pjenjesy płaczicź, so napomina, je w běhu dweju njedźel podpisanemu poknomóznikej herbow wotwjesecź.

W Budyschinje, 2. haprleje 1888.

Wobkhodny agent Franz,

bydlazy w hosećenzu k sślónzu s napschecźa starych kasarmow.

Wósk

kupuje po kóždej dźělbje po najwyschschich płaczisnach

H. Puy,

mydlař na serbskej hasy.

Woku a probstajski wowš k wušywej pschedawa

Graser w Bukojnje.

„Lipa“

zmeje — da-li Bóh — njedźelu 15. jutrownika popołdnju w 3 hodźinach w Eberweinec hosćencu swoje měsačne posedźenje, na čož sobustawy nanajpřećelnišo přeprošuje **předsydstwo.**

Bukečanske serbske towarstwo

zmeje njedźelu 22. haprleje popołdnju z dypkom 5 hodźin swoje posedźenje. Přednošk k. městopředsydy Wojnarja ze Žornosyk wo nadpadze pola Bukec.

Wšě sobustawy so należnje přeprošuja. Hosćo su witani.

Předsydstwo.

W Hoschiz hasy cžisko 5 je make bydło pschenajecź a móže so hnydom do njeho sacžahnucź.

---

1 abo 2 holzy se wšow, kotrejž chcetej schicź nawuknucź, tunje bydło a jědź dostanjetej polo swudowjeneje **Jonaszoweje** na kamjentnej hasy 35 po 2 skhodomaj.

Cžěsslow

na dwór w Luscžu pola Panczig a na schulski twar w Bacźonju pyta

Ernst Eißler w Přečzezach.

Wucžobnika pyta

A. Scholka, schewski mischtr na žitnych wikach 22.

Ssylneho hólczeza, kotryž chce **mlynstwo** nawuknucź, bórsy pytam.

August Schwiebs,
mlynski mischtr w Hermanezach pola Kasa.

Jutrowniczku je nasch lubowany mandźelski a nan, žiwnosćer

Pětr Muezer
w Błohaschezach

w wěrje do swojeho sbóžnika cžicho wušnuł.

Wschitkim tym, kotsiž su njebocźiczkemu sa cžaš jeho khorosćze s radu a pomozu k bokej stali, a wschitkim, kotsiž su jeho kaschcź s kwětkowej pychu wudebili a jeho k posledn jemu wotpočzinkej pschewodźili, s tutym najwutrobnischi dźak prajimy.

Khrystiana swud. Mucźerjowa a dźěcźi.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 16. **Sobotu 21. haprleje 1888.** **Lětnik 47.**

Jeho Majestosći

Kralej Albertej

k šěsćdźesatemu narodnemu swjedźenjej

dźeń 23. haprleje 1888.

Što zynki swjedźeńske dźens zwony zwonja?
Što zmahuja so z domow khorhowje?
Što w hrodach, kněžkach radosć kraluje
A za koho so ludźo modlo kłonja?

Dźeń swjatočny so w rjeńšim swětle jasni,
O znošuj hymny dźens, Saxonia!
Hlej, narodniny krala **Alberta**
Šěsćdźesatk hižom Boża miłosć krasni!

Bóh běše z Nim we zbožu, smjertnym straše,
Wón zdebi Jeho krónu z ławrjeńcom,
Też Jeho miły sćeptaŕ žohnowaše.

Duž lud, pod sakskej krónu wobzboženy,
Dźens dźaka palmy sćele z modlenjom:
Spožč, Božo, kralej přichod njezmróčeny!

Też swěrni Serbja dźensa wěncy wija,
Je kralej před trón kładu pokornje;
So horja přeća w kóždej wutrobje,
A we lubosći wšitke hrona bija.

Haj, rjeńše pletwa wótčinstwa dźens pleće
Ći serbski lud, o kralo ryćeŕski!
Duž přijimaj po Twojej miłosći
Nětk Swojich swěrnych Serbow horce přeće:

Njech Boža ruka Tebje dale kita,
Kćěj zbože, radosć Ći, měr njebjeski,
Će tónle dźeń njech hišće dołho wita!

Budź Boža miłosć, Bože žohnowanje
Tu stajnje diadem Twój najrjeńši!
To prosyć serbski narod njepřestanje.

Fiedleŕ.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžorowa khorosćź je ßo sańdźeny tydźeń nahle straschnje pohórschiła. Powjesćźe, se Charlottenburgskeho hroda pschikhadźaze, ßu jara mało spokojaze a wutrobu kóždeho wótcźinszy smyßleneho se srudobu a tyschnosćźu napjelnjuja. Khorosćź je ßo nětko na bronchije wupscheſtrjeła, schtoż je teho dla jara straschne, dokelž móże s teho lohko sahorjenje płuzow nastacź. Bronchije ßu pjecźa psches to skhoriłe, so je rołka w khěžorowej schiji cźasto wopak leżała a ßo teho dla satykała. Jědmo je psches to město s rołki won po njej dele do bronchijow běžało a je sahoriło. Na sboże je ßo lěkarjam poradźiło, sahorjenje sadźerźecź. Khěžorej ßu nětko wurjadnje dołhu rołku do schije saßadźili, runje tajku, kajkuž je doktor Bramann, hdyž khěžorej w San Remo dychnizu rosrěsnu, prěni krócź trjebał. Hacź runje ßo s khěžorowym derjeměcźom poßlednje dny lěpje wjedźeſche, ßebi lěkarjo njesamjelcźa, so je strach wo khěžorowe žiwjenje jara wulki. Dr. Mackenzie ßo boji, so ßo ßnadź krej sajědojcźi. S tym je dr. Mackenzie prěni krócź psches jene s profeßorom Bergmannom. Tutón je hižo dołhi cźaß tuteho měnjenja był. Wón je to tele dny w nastawku nowin „National-Zeitung“ wuprajił, kotrež pißaju: Jědmjenje w khorym nadkrku dale traje a je po skhorjenju bronchijow jara s krwju směschane. Sda ßo, so ßo cźerpjenje na nadkrk jenož wobmjeſowało njeje, ale so je ßo po dychnizy dale dele rosschěriło. Niz jenož w dychnizynej dźěrzy, k saßadźenju rołki postajenej, ale też pod tejle dźěrku ßo mjaßowe wurostki pokasuja, kotrež dychnizu cźěßnja a rołku wucźischcźuja. Kak daloko wurostki do płuzow doßahaju, je cźežko prajicź, dokelž ßo tón cźaß psches ert do dychnizy hladacź njeda. So ßu też płuza nakažene, sa to hižo wutrajny fiber a krótki dych ßwědcźi. Khěžorej je cźežkosćź jeho khorosćźe połnje jaßna! wón je ßo s wobdźiwanja hódnej scźerpnosćźu ßwojemu dóńtej poddał. Woprawdźe poražaze ßu ßłowa, kotrež je, kaž ßo powjeda, khěžor njedźelu jenemu ßwojich dwórskich prědarjow pjecźa na papjerku napißał: „Njeproschcźe Boha, so by mje wustrowił, ale so by mje bórsy wumohł.“

— Jeho kněžorska kralowska wyšokosćo krónprynz Wylem pjecża 23. haprleje do Draždżan pschijědźe, so by pschi paradze, na dnju narodninow Jeho majestosćze krala Alberta šo mějazej, druhi grenaděrski regiment „Kněžor Wylem", jemu hakle pšched něktotrymi dnjemi spožčeny, kralej pschedwjedł.

— Jendželska kralowa Viktoria 25. haprleje do Charlottenburga pschijědźe. Wona tam pjecża něhdźe dwaj dnjej wostanje. Wot tam šo kralowa do Darmstadta poda, hdźež šo s Battenbergskim prynzom Hendrichom a prynzešynu Beatricu setka, kotrajž ju do Jendželskeje pschewodźitaj.

— Na kajke waschnje je šo dozpiło, so wjerch Bismark s kněžorstwowym kanzlerjom wostanje, wo tym nowiny wschelako pišaju. Wěste je, so kněžorka a Bismark pschi šwojim nahladze wostanjetaj, so pak je kněžorka rošsud do šlowa šwojeho mandželskeho położiła a šlubiła, so ma hacž na dalsche tole rošsudźenje płaćicź. Kněžor je na to rošsudźił, so šo wo Battenbergowej należnosći ani šlowczka wjazy rěčeć nješmě. Na to je kněžorstwowy kanzler do teho swolił, dale šlužicź, tak dołho hacž jeho mozy došahaju a Battenbergowa należnosćz směrom leži. Saručiło šo je, so šo wona tak bórsy šašo njepostaji, pschetož kóždy, kotryž chzył to spytacź, wě, kajke sćěhwki by tajki pospyt sa šobu měł. Tak pschiczina k pscheměnjenju w kanzlerstwje wotstronjena njeje, tola wona směrom leži.

Awstrija. Awstriska kněžorstwowa rada je šašo šwoje wuradžowanja sapoczała. Pschi hłownej debacże wo budgetu je waschnje, so napscheczna strona knježerstwu jeho hrěchi pšched wocži pschiwjedźe. Tón krócź šu liberalni Němzy a Młodoczeschi knježerstwo khětro wótrje pschimali. Sajimawu rěcź, wótru kaž toczene mjecże, měješe srěcznimy wjednik Młodoczechow, dr. Gregr. Wón praji, so šu skutki nětczischeho awstriskeho knježerstwa napscheczo czěskemu ludej tajke, so šu powschitkownu hłuboku njespokojnosćz a pohórschenje we wschěch worschtach czěskeho luda sbudźiłe. Czěski lud nima žaneje dowěry wjazy k temule knježerstwu; wón ma šyte knježerstwo dale podpjeracź, kotreż sa hoborske wopory, kiž je czěski lud tutemu knježerstwu hižo pschinješł, jeho najprawische požadanje njeje dopjelnicź chzyło. Czjescha chzedźa czěske kraleštwo pschipósnate měcź a žadaju, so by šo kněžor jako czěski kral krónowacź dał. Taafowe ministerstwo njeje dźerżało, schtož je šo czěskemu ludej w lěcże 1879 šlubiło. Wone njeje šamosarjadnistwo czěskeho kraleštwa rosschěriło, ale jo runje na wopak kroczeł sa kroczelu wobmjesowało. Taafowe ministerstwo drje njeje, kaž prjedawsche ministerstwa, sjawnje czěski lud poněmczicź spytało, ale šebi njestraschnischi pucź, pucź tajneho poněmczenja wuswoliło. Snutskowna rěcź wschěch šudnistwow, też tajkich, kotreż maja jenož s czěskim wobydlerstwom dźěłacź, je němska. Němske pruhowanje na czěskej universicze njeje hischcże wotstronjene, na statnych dróhach šo němskej rěczi prjednosćz dawa. W wójsku maja sa hrěch a khostaja, hdyž czěski wyschk šwoju maczernu rěcź wuživa. Gregr na to knježerstwu porokowasche, so na šwobodu wobydlerstwa, w sakonju saručenu, njedźiwa. Czjischcź w Awstriji podlěha šamopaschnosći statneho sastupjerja a polizije. Konfiskazija kajkehožkuli czašopiša wot czašto wobmjesowanych nahladow a skomyšlnosćze nětkajkeho sastojnika wotwišuje. Sjawne ludowe shromadźisny šo sakasaja, hdyž šo poliziji njespodobaja. Na statne hospodarstwo rěcźnik šwarjesche, so šu jeho wudawki s kóždym létom rostke. Runje kaž Gregr też rěcźnizy němskeje liberalneje strony awstrisku finanznu politiku sašudźachu.

Italska. Bamž Leo XIII. je sańdźenu šobotu kroatiskich putnikow, kotrychž biskop Stroßmayer wjedźesche, w awdijenzy pschijał. Awstriske knježerstwo bě prjedy teho pšches šwojeho pósłanza w Romje bamža namołwjało, so by šo biskop Stroßmayer k njemu njepschipuschcził. Stroßmayerowa samožnosćz pak šo pola bamža móznischa wupokasa, hacž tamna awstriskeho pósłanza. Woßoby, kotsiž Stroßmayera sastupowachu, bamža na Stroßmayerowe wulke sašłužby wo katholsku zyrkej, wo konkordat s Czornej Horu a wo wschěch Sskowjanow dopomnichu. Hdy by šo bamž chzył sarjez, jeho šwjatoczinje pschijecź, by wón wschitkim Sskowjanam kschiwdu czinił, kotsiž jeho wyšoko waża. Rěcź, kotruž je Stroßmayer pšched bamžom měł, hacž dotal hischcże bamžiske nowiny wosjewike njejšu.

Franzowska. Wokoło Boulangera šo tón czaš wscha politika w Franzowskej wjercźi. Knježerstwo nětko šamo widźi, so je wulki smylk wobeschło, so je pschecźiwo Boulangerej sakroczilo a jeho do njeaktivnosćze stajiło. Czim bóle jeho njeschkódneho czinicź pytachu, czim bóle je jeho nahladnosćz bjes ludom rostła. Knježerstwo je šo podarmo se wschěmi šredkami prózowało, jemu pschi wólbje do deputertskeje komory w Nordskim wokrjeżu pschepanucź dacź. Sańdźenu njedźelu šu Boulangera tam se 172,000 hłošami wuswolili. Boulanger do tehole wokrjeża ani nohi stajił njeje, a tola je wón tajkule njeżměrnje wulku liczbu hłošow na šwoju woßobu sjenocził. W poßlednich njedźelach šu jeho hižo też w druhich wokrjeżach do deputertskeje komory wuswolili, tola hacž dotal wón žaneje wólby njepschija. Wón šo w bohatym, wjeleludnym Nordskim wokrjeżu k wólbje poručicź da a do prědka wosjewi, so nihdźe žanu wólbu njepschiwosmje, khiba wot tehole wokrjeża, a šo posdźischo nihdźe wjazy jako kandidata postajicź njeda, jeli so jeho tam njewuswola. Sa tole šlowo knježerstwo Boulangera pschimnu a wschě truny napinasche, so by wón pschepanuł. S Parisa šo wjele sakražnjenych tyšaz nowinow Nordskim wuswolerjam póšła, w kotrychž šo rosestajesche, so budźe Boulanger s njeszbožom sa Franzowsku, so wón s Němskej wójnu sapocznje a so šo Němzy potom sašo do Franzowskeje wala a so ju na czaski roskuskuja. Knježerstwowa strona bě šamo w wjetschich městach wschě sale swotnajała, so njemóhli Boulangerowi pschecźeljo žanych wólbnych shromadźisnow wotdźerżecź. Wscha próza bě podarmo. Franzowsojo maja republiku hacž doschije šytu, woni woprawdźe jachła sa mužom, wot kotrehož wotczakuja, so šlabuschkemu njewobstajnemu, stajnje šo měnjazemu republikanskemu knježerstwu spěschny kónz sczini. Nordski wokrjeż je rosšudne šlowo wo republizy rjeknuł. S republiku je šnadź wuswolenje Boulangera sapoczatk bliskeho kónza. Najprjódzy budźe Boulanger na to dźełacź, so šo deputertska komora rospuschczi a so šo nowowólby wupišaju. Jeli so šo jemu to schlachczi, liczi wón na to, so Franzowsojo jeho pschiwišowarjow wuswola a so šo wón potom president republiki sczini. Prjedy pak hacž Boulanger na najwyschschi stopień stupi, ma hischcże dołhi pucź pšched šobu. Knježerstwo niczo njesakomdźi, s czimž by hrožazy strach wotwobrocźiło. W Parisu stajnje wójsko hotowe steji, so by móżny sběh porasyło. Wokoło deputertskeje komory je na 10,000 muži shromadźenych; knježerstwo šo boji, so Boulangerowi pschiwišowarjo najprjódzy nadpad na deputertsku komoru spytaja.

Rušowska. Bjes tym so šu Rušzy pschi němskich mjesach pjecża sastali, twjerdźisny twaricź, maja šo woni pschi awstriskich mjesach czim bóle s twarjenjom nowych wobtwjerdźenjow do spěcha. W poßlednim czašu je šo też 19. pěscha diwisija bliže k awstriskim mjesam poßunuła. S dobom šo wjetsche wójsko w pokodnischej Ruskej shromadźuje. Tam ma šo lětša pjecża wulki manever wotbywacź, pschi kotrymž budźa dwaj armeekorpsaj a tsi brigady pschecźiwo dwěmaj armeekorpsomaj a dwěmaj brigadomaj wojowacź.

Rumunska. Bjes rumunskim ratarskim wobydlerstwom wokoło města Ursiceni je maka revoluzija wudyrika. Ratarjo šu wobšedźerjow a najeńkow semjanskich kubłow wuhnali a jich hrody wurubili. Sběžkarjo leżomnosćze a dźeżaty dźěl žnjow semjanskich kubłow žadaju. W tu khwilu je sběžk hižo s wojerskej mozu podtłóczeny. Boja pak šo, so w druhich stronach nowe njeměry bórsy wudyrja. S pschiczinu njeporjadkow šu žałoßnje srudne wobstejnosćze bjes rumunskimi ratarjemi. W Rumunskej je šo hakle w lěcże 1864 robota sběhnuła. Robocźanam šo tehdy leżomnosćze pschipokasachu. Ratarjo pak dostatu šwobodu wuwužiwacź njewjedźachu. Woni šwoje leżomnosćze njewobdźěłachu, sanjechachu hospodarstwo a šo do picźa dachu. Na druhej stronje běchu s czeżkimi dawkami wobczeżeni, a tak bě rumunske ratarstwo bórsy pschedołżene. K temu hischcże pschińdźe, so šu w Rumunskej wschě wješne korczmy w rukach židow. Czi na wscho móżne waschnje wopikstwu ratarjow polěkuja. Židźa šu nětkole woprawdźita czwila sa rumunske ratarstwo. Woni šu, po tym so je ratar pšches jich palenz wokhudźił, jeho wobšedźenstwo na šo sczahnuli. Ratar je wotroczk židow, wón dyrbi sa nich rolu dźěłacź a njedostawa wot nich jako msdu žanych pjenjes, ale jenož palenz a majš. Na tajke waschnje je wscha móżnosćz wusamknjena, so šo rumunski ratar hdy sašo brjoha pschimnje. Pódla teho też hischcże jebawi a pokupni sastojnizy semjanam a židam ratarjow podczischczecź a wuzyzacź pomhaju. Žadyn dźiw njeje, so ratarjo tajke wobstejnosćze dale snjesćz nochzedźa a šo s gwaltom shubjenych leżomnosćzow mozowacź pytaju.

Bołharska. Turkowska šylne wójsko pschi bołharskich mjesach nastaja. Wona šo boji, so šo w bliżschim czašu nětkajke powrócźenje w Bołharskej stanje. Po zyłej Bołharskej šo wulka njespokojnosćz s nětczischim knježerstwom pokasuje. Pódla ruskopschecźelneje strony šo też nětko pschiwišowarjo radikalneho Radošławowa pschecźiwo Koburgskemu prynzej pschecźiwja. Na mjesach pak bołharšzy czeknjenzy na pschileżny czaš czakaju, so bychu šo, hdyž revoluzija wudyri, do wótzneho kraja wrócźili. Tele dny běchu w Turtukai, bołharskim městaczku nad Dunawu, revoluzionarne proklamazije rosschěrili. W nich šo praji, so je šo Koburgski prynz na bołharski trón

nadźěrał, a so ßu prynzowi pschiwißowarjo pscheradnizy, kotrychž knjesstwo k ßwojemu kónzej khwata. Proklamazija skónczi s pschipowjedźenjom, so ßo ważne podawki pschihotuja, kotrychž dla je nusne, so kóždy bołharski wótczinz ßwoju tšélbu do rjada staji a ßwoje patrony napjelni.

China. S Chiny je hižo saßo powjesćz dóschka, so póhanjo tam kschesćźijanow pschesćźéhaju a jich kónzuja. Kschesćźijanske mißionstwo je w najwjetschim strasche. Nastork k pschesćźéhanjam je twar noweje kschesćźijanskeje zyrkwje w Mouk-Youngu w Fokienskej provinzy dak. Póhanjo ßo bojachu, so ßo sboże s jich pagodow shubi, je-li so ßebi kschesćźijenjo zyrkej natwarja. Woni ßo bjes ßobu srěczachu a staru kschesćźijansku zyrkej w Mouk-Youngu a twarsku potrjebu k nowej zyrkwi spalichu. Na to tež druhe kschesćźijanske zyrkwje w wokolnosći s wóhnjom saniczichu. Wulku cźrjódu kschesćźijanow pschi tym na żadławe waschnje skónzowachu.

Cźmowa podawisna w Texasu.

W lětach, w kotrychž s Europy ludźo s cźrjódami do Ameriki wucźahachu, ßo tež dwaj młodaj mužej se Sakskeje, Khorla Mlynk a Pětr Roczk, do tuteho khwaleneho kraja podaschtaj. Chzyschtaj ßo na městnje saßydlicź, s kotrehoż měko sa něschto lět, kaž je ßo to cźasto w Amerizy stako, wulke město nastacź, a hdźež chzyschtaj ßo wonaj milionaraj sczinicź. Wschak bě ßo to wjele stam poradźiło, kotsiž běchu ßwoje sboże s tamneje strony morja spytali. S erta prěnjscheho ßym ßlědowazu hrósbnu podawisnu ßkyschał:

S wjetscha, mi Khorla Mlynk powjedasche, hromadźe pucźowachmoj; druhdy pak ßo na jedyn a dwaj dnjej dźělichmoj, najprjedy městno postajiwschi, hdźež ßo saßo setkamoj a hdźež dyrbjesche tón, kotryž tam prěni pschińdźe, na druheho cźakacź. Na tajke waschnje kraj bóle wobhonichmoj, njetrjebajo wjazy cźaßa na to nakożicź. Kaž drusy pucźowarjo w tehdy hischcźe mało wobydlenych krajach, ßo tež mój sa městnami praschachmoj, hdźe bychmoj hospodu a żiwnosćz nadeńcź móhkoj. Hdyž běchmoj Texaske mjesy pschekrocźikoj, namaj, hdźeżkuli ßo wobhonjachmoj, Duckwallowy hosćenz poruczachu.

„Sskysch", mi Pětr na konja ßo ßadźiwschi praji, „jěchaj w runej měrje k Duckwallowemu hosćenzej a pschi tym ßebi krajinu bliże wobhladaj; ja chzu pokoko wokoko jěchacź a sa někotrymi s pschichodnych městow, tam a ßem pjecza leżazych, wuhladowacź. Pomyßl ßebi też na to", wón sa mnu wokasche, hdyž ßo naju pucźej dźělischtaj, „so korczmarja na to kedźbneho sczinisch, so je Twój pschecźel, kotryž sa Tobu pschińdźe, lubowar dobrych kuskow!"

Sskónczko bě hižo w Boži domczk schko, hdyž wusdu ßwojeho konja sa durje Duckwalloweho hosćenza wjasach. Hosćenzar s durjemi won stupiwschi, mje pschecźelniwje witasche a mje proschesche, sastupicź, bjes tym so ßo wo mojeho konja starasche.

Cźlowjecze hłoßy s nutska, kotrež běchu w żiwym powjedanju, womjelknuchu, hdyž próh pschekrocźich.

Jenicźkaj pschitomnaj wó jstwje běschtaj młodźenz a młoda holza, ßnadź nětotre lěta młódscha, hacź prěńschi.

„Budźesch ßo kacź!" běchu poßlednje ßkowa młodeho cźlowjeka, hdyž sastupich.

Wobaj se saczerwjenjenym wobliczom napschecźo ßebi stejeschtaj, a khwilka sandźe, prjedy hacź ßo mje dohladaschtaj. Skónczńje mi młodźenz, kotrehoż wohidne wobliczo ßo psches wuras hnéwa a njemdrosćze, kotryž na nim leżesche, njeporjeńschi, khětro njesdwórliwje stoł pschipokasa.

Mjelczachmoj, doniż hosćenzar njepschińdźe. Tutón muž njebě, kotryž lód dołho njekamany wostaji. Sa pjecz mjeńschinow běchmy w żiwym rosrěczowanju.

Hdyž jemu prajich, so mój pschecźel w nozy pschińdźe, ßo wón na dobo do njeměra da.

„A kak sahe jeho wotczakujecze?" ßo wón praschesche.

„Bjes poknozu a ranjom!" wotmolwich, „wotjěchachmoj hromadźe; tola jeho pucź je wjele dléschi hacź mój."

„A ma wón wjele drohotnych wězow pschi ßebi?"

„Skoty cźaßnik a khětru sumu pjenjes", bě moje wotmolwjenje. Hosćenzar bu po sdaczu hischcźe bóle njesměrny.

„Je dha tu strach pscheđ rubjeźnikami?" ßo praschach.

„Myßlu a nadźiju ßo, nětkole s najmjeńscha niz", Duckwall praji. „Běsche tu cźrjóda njekraßnikow; tola wot teho cźaßa, so ßu jim regulatorojo (żandarmojo) na pjatach, je ßo wona rospjerschika, a cźi, kotsiž ßu tłóchnuli, ßu ßo wot teho cźaßa s měrom sadźerżeli."

Młodźenz, kotryž bě bjes tym, so ßo rosrěczowachmoj, hnéwny a samyßleny ßedźo poßłuchał, bě, kaž shonich, Duckwallowy ßyn. Holza, kotraż bě ßo pschi mojim pschikhadźe shubika, ßo pak posdźischo k wjeczeri wrócźika, bě, każ mi powjedachu, jenicźki sbytny żiwy staw wucźahareskeje ßwójby, kotrejež wschě druhe stawy běchu dźiwi sabili. Dźěczo bě ßo wot nich ßame w pusćźinje wostajiło a wone budźische tam kónz wsako, njebudźische-li jo dobrocźiwy hajnik nadeschoł a jo do ßwojeho doma dowjedł, hdźež je wón maku ßyrotku se wschej luboscźiwosczu wotczahnuł.

To bě, kaž w běhu wjeczora shonich, podawisna Alißy Herbertez, kotraż bě po ßmjercźi ßwojeho dobrocźela w Duckwallez domje nowy statok namakała.

Dokelž běch psches dołhi wobcźeżny pucź wustał, ßo hižo s cźaßom k ßwojemu lěhwu podach a hacź do saźneho ranja twjerdźe spach.

Wotzucźiwschi pod ßwojim woknom rěczecź ßkyschach. Na hłoßu spósnach, so ßo młody Duckwall s Alißu Herbertez rosrěczuje.

„Ně, Khorla, ja żenje Twoja żona bycź njemóżu!" holza s cźicha ale s wěsta praji.

„A cżeho dla niz?" bě rospalita wotmołwa. „Hlej, tu ßu pjenjesy, so móhła ßo jako najwoßobnischa knjeni woblekacź; wsmi je, wone Tebi ßkuscheja! Nó, ßy ßebi pschemyßlika?"

„Bychu-li to milijony byle, na cżeßne waschnje dobyte abo niz kaž Twoje pjenjesy, kotrež ßu nadobykł s njeskutka, kaž ßo boju, kak móhle mje pjenjesy k temu nawabicź, ßo s cźlowjekom wożenicź, kotrehoż njelubuju!"

„Hladaj ßo a njeroshnéwaj mje!" druhi hłóß s lědma sadźerżanej njemdrosczu snapschecźiwi.

„Twojeho hrożenja ßo njestrachuju, a też niz bojosćz, so budżesch ßo nade mnu wjecźicź, saczucźa mojeje wutroby njepschéměni."

Se żadławym poklecźom młodźenz tele ßkowa pschewodźi. Potom wobaj mjelczeschtaj.

Stanuwschi bě moje prěnje praschenje sa mojim pschecźelom a s wulkim strachom a pschekwapnjenjom shonich, so hischcźe pschischoł njeje. Bjes tym so mje staroscźiwosćz cźwilowasche, na dobo psches wokno cźrjódu jěsdnych wobrónjenych saßydlerjow (koloništow) ßo bliżicź widźach.

„Schto dha je, kapitano?" ßo stary Duckwall wjednika cźrjódy praschesche, hdyž běchu ßo wschitzy se ßedkow puschcźili.

„Ssmy jeneho morjeneho namakali!" tamny wotmolwi. „Wón rěka Pětr Roczk, kaž je s papjerow widźecź, kotrež pschi nim namakachmy. Tu je kulka, kotraż je jeho morika, lěkar je ju wurěsał."

Młody Duckwall k kapitanej stupiwschi tutemu něschto do wucha schepnu, na cżoż ßo tón rucze sa mnu wohlada. Ja běch psches żadławu powjesćz woblědnuł a ani ßkowa rjez njemóżach.

„Ssnadź móżecze nam prajicź, hdźe scze sandźenu nóz pschebywali, zusobniko?" ßo mje wótrje wopraschа.

„Ssym sahe lehnucź schoł a hakle psched krótkim ßwoju stwiczku wopuschcźił."

„Kak?" mje stary Duckwall ßo spodźiwajo pschetorhnu. „Ssym dźě Waß hakle krótko do ßwitanja do khěże stupicź widźał. Wasche wobliczo drje widźał njejßym, to je wěrno; pschetoż běschcze ßwój klobuk psches njo scźahnuli; tola měßaczk jaßnje doscź ßwěcźesche, a wasch schěry płachcź ßo njedasche pschepósnacź."

„Pokażcze mi tola ras tón płachcź", kapitan kasasche.

Khorla Duckwall mějesche ßo do spěcha, so by jón pschinjeßł. Kapitan s ruku do jeneho saka pschimnu; tu je pistolija!" wón sawokawschi revolver wucźahnu. „Sskuscha wona Wam?"

„Haj."

„Hdy scze poßledni krócź s njeje tšélili?"

„Hischcze żenje wot teho cźaßa, so ßym ßebi ju do ßwojeho pucźowanja kupił."

„Běchu wschě rokki natykane?"

„Haj."

„Schto dha k temu prajicze", ßo kapitan dale praschesche, na rokku pokasujo, s kotrejež bě kulka wutšélena a kotraż bě hischcze pokna pólvroweho njerjada. „A k temule?" wón dale rěczeschе, prjedy hacź mójach wotmolwicź, na krwawy blak na jenym boku płachcza pokasujo.

„A potom! tale kula ßo runje do wutšéleneje rokki hodźi. Schto Wy prajicze, towarschojo, je zusobnik winowaty abo niz?"

„Winowaty!" wschitzy wotmolwichu.

„A kajke khostanje ma dostacź?"

„Wón dyrbi wumrjecź!"

Mje shrabnuchu a k bliżschemu schtomej pschiwjasachu. Schěscź tšélbow ßo na moju wutrobu měrjesche a wjednik regulatorow chzysche

runje rosßudne ßkowo rjez. Na dobo ſchwižna holza, Alißa Herbertez, bjes mje a mojich katow ſkoczi.

„Wotczakńcze!“ wona ſawoka; „wón njeje winowaty! Tu mordaŕ ſteji! Wón je tón, kotryž je dźenßa rano do khěže w zuſobnikowym ßkachczu a klobuku ſtupił, kotrajž je ſkradźu wſak, hdyž tamny ſpaſche. Hacž runje bě ßo ſababił, ßym jeho ſpósnaka. Bjes jeho wězami bjes dwěla dopokaſma ſa to namakacze, ſo je wón winowaty!“

„Dźi k czertu!“ Khorla Duckwall rosnjemdrjeny ſareji, a prjedy hacž mózachu jeho ruku pſchimnucź, Alißa krwawa k mordarjowymaj nohomaj padźe. Kulka ſ jeho revolwra bě jejnu wutrobu pſcheraſyka.

W bližſchim wokomiku ßo njekraßnik podarmo ſe żelesnych rukow regulatorow wuwicź prózowaſche. Jeho draſtu ſpěſchnje pſchepytawſchi namakachu w njej walczk papjerjanych pjenjes a czaßnik, do kotrehož bě mjeno mojeho pſcheczela wuryte.

Wokomik poſdźiſcho běchu moje puta wotwjaſali. Na to dwójneho mordarja do lěßa wotwjedźechu, hiſchcze wokomik — a wótry wutſěł pſches czíſchinu łußnu.

Nan ſrudny ßwoje wobliczo ſ rukomaj ſawodźe. Jeho ſłóſtniſki ßyn bě ſaßkužene khoſtanje doſtał.

Ze Serbow.

Se Sſłónkez. Sańdźenu póndźelu ßu na tudomnym wojeŕſkim tſělniku cźěło 70lětneho kublerja Pohliſcha ſ Alteibawy namakali. Pohliſch bě ßo po ſdaczu tydźeń prjedy teho ſabludźił. Najſkerje je jeho Boża ruczka ſajaka, a je wón potom pſches ſymu wumrjeł.

S Czeŕwjenych Noßliz. Schtwórtk 12. t. m. běſche ſa naſchu wjeß wjeßeły ßwjedźeń. Tónle dźeń ßo naſch wote wſchěch wyßoko czeſczeny knjes, k. Pawoł Stein, ſe ßwojej młodej knjenju, ſ kotrejž běſche ßo 4. t. m. w Sebnitzu ſwěrowacź dał, na ßwoje ryczeŕkubło do Czeŕwjenych Noßliz pſchiwjeſe. Spominajo na pſchesjenoſcź a dowěru, kotraž je mjes naſchim knjejſtwom a gmejnu dotal pſchezo wobſtała, a na wſchelake wopokaſma luboſcze, kotrež ßu ßo mnohim ſ naß ſe ſtrony naſcheho knjeſa doſtake, běſche ßo zyła wjeß na ßwjedźeńſki pſchikhad młodeju mandźelſkeju hódnje pſchihotowała. Czeŕwjene Noßliży běchu ßo rjenje wudebiłe; pſchede wſchěm běſche pucź, po kotrymż mějeſchtaj młodaj mandźelſkaj do hrodu jěcź, na najrjeńſcho wupyſcheny ſe ſchtworymi czeſtnymi wrotami, ſelenymi ſchmrěkami, wěnzami a pletwami, khorhojemi w łużiſkich, ſakſkich a němſkich barbach; napißma w wſchelakich wěnzach młodeju wutrobnje witachu; na lipach pißane papjerjane lampy wißachu, kotrež ßo, kaž tež transparanty ſ poſtrowjazymi napißmami, wjeczor ßwěczachu. Schtwórtk pſchipołdnju ßo pſched korczmu ßwjedźeńſki czah ſrjadowa: najprjedy herzy, potom wjeßny pſchedſtejeŕ ſ gmejnſkej radu, wojeŕſke towaŕſtwo ſ khorhoju, dwě ßerbſkej młodej holczży w ßerbſkej njewjeſczinſkej draſcze, czrjóda ßerbſkich żonow w ßwojej narodnej draſcze a zyła ßyła ludu. Hdyž ßo wós ſ młodymaj mandźelſkimaj, wjedźeny wot czrjódy jěſdnych, kotſiž běchu jimaj napſchecżo jěchali, pokaſa, herzy ſadźělachu a ßwjedźeńſki czah woſej napſchecżo cźehnjeſche. Pſchi prěnich czeſtnych wrotach ßo czah ſ woſom ſetka, a naſch wjeßny pſchedſtejeŕ młodeju mandźelſkeju w mjenje zyłeje gmejny, pſchedſtejeŕ wojeŕſkeho towaŕſtwa pak w mjenje ßwojeho towaŕſtwa ſ rjanej rěczu wutrobnje witaſche. Pſched knjezim hrodom jeju hiſchcze knježi ſahrodnik ſ rěczu powita, dwě ſchulſkej holczży w běłej draſcze pak ſ rjanymaj pěßnjomaj. Kóždemu knjes woßebje wotmolwi. Pſched hrodowymi durjemi, hacž do kotrychž běſchtaj holczży młodymaj mandźelſkimaj kwětki ßłakej, ßo tutaj hiſchcze junu wſchitkim ſa wutrobne powitanje dźakowaſchtaj. Na to ßo ſhromadźeny lud do korczmy poda, hdyž młode knjejſtwo wſchitkich ſ tykanzami, mjaßom a piwom wokſchewicź da. Wjeczor ßo na knjezim dworje bengalſke płomjenja ſaßwěczachu a ßo wjeßele tſěleſche. S rejemi a wjeßełej bjeßadu ßo ßwjedźeń ſkónczi. ..... r.

S Lahowa. Kaž ßłyſchimy a ſe wſchelakich pſchihotow ſhonimy, chze Sarěczańſke ſpěwańſke towaŕſtwo w bližſchim czaßu w tudomnym hoſczenzu ßerbſki ſpěwańſki konzert wotdźerżecź. So budźe ßwjedźeń rjany, ſa to rukuja nam ſpěwy, kiž maja ßo pſchednoſchecź, kaž tež rjana liczba ſpěwarjow a ſpěwarkow, kiž budźa ßobu ſkutkowacź. Duż dowolamy ßebi, lubych czitarjow Serb. Nowin hižo do prědka na to kedźbliwych czinicź. Wſcho dalſche Serb. Nowiny woſjewja.

S Biſkopiz. W Biſkopizach ßu tele dny ſtraſchneho rubjeżnika, kłalza Hofmanna ſ Gerlachheima, ſajeli. Wón je ßo hacž dotal wuſnał, ſo je na dróhach ludźi nadpadował, ßo do khěžow łamał a na wſchelakich měſtnach kranuł. Napoßled je ßo wón do pißarńje tudomneje ſchkleńczeŕnje nutſłamał.

S hole. Konja, kotryž cźahnucź nochze, lohży ſ tym cźahnucź nawuczíſch, ſo jemu kulku pjerſchcze do klamy tyknjeſch. Hdyž je ßebi kóń ſamyßlik, ſo dale njecha, cźaſto tež ſchud njepomha. Duż dyrbi ßo jeho kedźbnoſcź na něſchto druhe ſkožicź; a to ßo ſ pjerſchczu ſtanje. Sſo prózujo pjerſchcź ſaßo ſ łamy wotbycź kóń ſabudze ßo ſapjeracź a wěſcze poczehnje. Je-li ſo tónle ßrědk njepomha, njech ßo ſ tymle ſpyta: Saßakkeho konja ſapſchahnuwſchi ſady do woſa druheho konja ſapſchehń, kotryž derje cźehnje, a jeho pohonjej. So by wróczo ſtupacź njetrjebał, ſaßakky wſchě mozy napina, ſo by ſtejo woſtał; ſkónczńje ßam poczehnje. Nětko jeho pohonjej; a njecha-li hiſchcze pſchezo cźahnucź, tónle ßrědk tak dołho ſpytuj, doniż kóń njeczehnje.

S Kulowa. Se wſchěch kónzow ßo piſche, ſo chzedźa żeleſnizu měcź. Teho dla njech ßo tudy wobßwědczi, ſo tež my żeleſnizu trjebamy. Schtóż ma něſchto prajicź, tón pomhaj ßobu ſa to ſkutkowacź, ſo naſche měſto bjes żeleſnizy njewoſtanje.

S Wojerez. Na naſchej poßlenjej wokrjeßnej ſhromadźiſnje je ßo wobſamkło, ſo ma ßo khěžorej Wylemej tudy pomnik ſtajicź. Sběrka w wokrjeßnej ſhromadźiſnje ßamej 1000 mk. pſchinjeße. Shromadźiſna hnydom wubjerk wuſwoli, kotryž ma należnoſcź dale ſpěchowacź. Pomnik ma ßo na tudomnym torhoſchczu ſtajicź.

Se Sslepeho. Wutoru 17. haprleje popołdnju w 5 hodźinach ßu ßo twarjenja tudomneho khěžkarja Jentha, domſke, hródź a brózeń, na cziſte ſpalike. Najſkerje je woheń wot dźěcźi ſamiſchkrjeny.

Hródkowſke nowiny powjedachu wóndano wo pſchichodnej Budyſko-Wojerowſkej żeleſnizy a radźachu na pſchewjedźenje dalſcheje żeleſnizy wot Wojerez do Hródka.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Kantor Scholta w Radworju (na 1888)	1	hr. —	np.
Kubleŕ Kokla w Khróſczizach (na 1887 a 1888)	10	„ —	„
Kubleŕ Ssmoła w Kaſchezach (na 1887)	3	„ —	„
Kantor Bartko w Noßaczizach (na 1888)	2	„ —	„
Dr. Karlowicz w Warſchawje	5	„ 60	„
Hromadźe:	21	hr. 60	np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. 16lětneho cźeladnika Großa w Lětonju ſ jaſtwom na jedyn měßaz khoſtachu, dokelž bě 7. januara ſ draſtneho khamora ßwojeho hoſpodarja, kublerja Měta tam, ſymſki ſwjerſchnik kranuł. — Hoſczenzarjej-najenkej Polakej w Radworju, kotryž bě tamniſcheho kublerja Skapana na cźele ſranił, 10 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo jaſtwo na 3 dny pſchißudźichu. — Gratarjej Zyżej w Hodźiju bě hamtſke hejtmanſtwo arreſt na 4 dny napołożiło, dokelž bě 4. februara wjeczor w ßwojim wobydlenju haru hnał a pſches to powſchitkowny měr kaſył. Zyż ßo tutemu khoſtanju njepodcźißnu a ßebi ßudniſke wußudźenje żadaſche. Lawniſki ßud arreſtowe khoſtanje do 4 mk. pjenjeżneho khoſtanja pſchemėni. Jeli ſo pak Zyż njepłacźi, ma 4 dny w arreſcze poßedźecź. — Reſtawratėr a buſchkwjeŕ Schmidt w Budyſchinje bě njedawno żiweho ßornika do měſta pſchiwjedł. Dokelž wón 1 mk. 50 np. dokhodneho dawka, kotryž ma ßo po regulatiwje ſapłacźicź, wotwjedł njebě, jemu měſchczańſka rada 6 mk. pjenjeżneho khoſtanja napołoži. Schmidt ßo pſchecźiwo płacźenju pſchecźiwjeſche a tak mějeſche lawniſki ßud wo tej wězy jednacź. Tutón rosßudźi, ſo ßo ſa żiweho ßornika żaneho dawka dawacź njetrjeba. Po tajkim ßo Schmidt khoſtanja ſminu.

Přilopk.

* S měſta Liegnitz ßo ßrjedź ſańdźeneho tydźenja pißaſche: Młody pſchekupſki běſche pſched dwěmaj njedźelomaj ſ dowolnoſcźu ßwojeho dotalneho knjeſa do Wrótßławja jěł, ſo by ßo tam wo nowe měſto ſtarał. Wóndano ßo ßaßo do Liegnitza wrócźi, ßebi w hoſczenzu jſtwu ſkaſa a powjecźerjawſchi do łoża dźěſche. Na to pak dwaj dnjej a dwě nozy pospochi ſpaſche, ſo jeho dowołacź njemózachu; wuzik mjes tym niczo njeje. Hdyž prěni dźeń popołdnju hiſchcze ſtanuł njebě a ßo na wołanje domownika njewotwoła, ſ pobocźnym woknom dó jſtwy nuts ſaléſechu; pſchetoż jſtwine durje běchu nutſkach ſawrjene. Podarmo ßo prózowachu pſchekupſkeho ſe ſpanja wubudźicź. Lěkaŕ, po kotrehož ßo hnydom póßła, niczo wěſte prajicź njemózeſche; pſchetoż khory mějeſche ſtrowu barbu, a wutroba bijeſche, kaž ßo ßłuſcha. Pſchi tym tež druhu nóz a ßlědowazy dźeń woſta. Popołdnju potom młodżenzowy nan, ſamożity pſchekupz ſ Parchwitz, pſchijědźe, kotrehož běchu telegrafiſzy powołali. Ale tež nan ßyna dowołacź njemózeſche. Wón powjedaſche, ſo je ßo něhdże pſched lětom

ßynej hižo junu tak seschło. Wot teho cžaßa je strowy był a ßwojemu tudomnemu knjesej jako strósby a ßwěrny pomoznik ßłużił; psches napinanje poßlenjeho pucžowanja je nětko saßo skhorił. Druhi dźeń wjeczor nan khoreho ßyna ßobu domoj wsa.

* Krwawny podawk je ßo sańdźeny tydźeń w khostarni w měsce Vechta w Oldenburgskej stał. Khostarnju pschekhodźujo inspektor w jenej komorzy žałostnu haru wußłyscha. Tam běsche jaty, kotryž cžasto njemdrjesche, kotryž pak měješe, kaž drusy khostanzy, ßwoje dźěło: wón barbjesche. Hdyž inspektor wobhladniwje jastwowe durje wotewri, njemdry cžłowjek wulki hornz s barbu do njeho schwyrnu, kotryž pak na sboże do wudwjernow slecža. Inspektor někotrych sastojnikow na pomoz sawoła. Hdyž pak woni k jastwu pschińdźechu, běsche khostanz durje sastajał a do kóždeho, schtóž chzysche k njemu sastupicž, s barbowymi hornzami a druhimi wězami mjetasche; duž bjes stracha sa ßwoje žiwjenje nichtó do jastwa njemóżesche. Hdyž ßebi druheje rady njewjedźachu, ßykawu pschiwjesechu. Mjes tym běsche khostanz wokno w ßwojim jastwje nimale wutorhnuł. Hdyž ßykawu puschcžichu, pruha khostanza najprjódzy do tyła trjechi, a hdyž ßo wón wustrójany wobroczi, ju mjeswoczi dosta. Na to waschnje jeho pschemóchu. Duž wón rucže spody blida salěše a ßebi s nožom, kotryž k ßwojemu dźěłu trjebasche, krk a žiłu na woběmaj rukomaj pscherešnu. Hdyž nětko sastojnizy do jastwa sastupichu, ßo jim hrósbny napohlad poskicži: na semi hromada cžrjopow a druhich rosbitych wěžow leżesche, směšana s barbu, kotraž s rosbitych hornzow běżesche, a s krwju, kotraž s khostanzowych ranow cžeczesche. Hdyž ranjeneho sběhnuchu, běsche wón hižo pomjatk shubił; jeho rany běchu ßmjertne. Nasajtra wjeczor wón wumrje.

* 22 lět stara dźowka widźaneje měschczańskeje ßwójby w Nordhausenje ßebi ßrjedu tydźenja popołdnju petroleja na drastu nala a ju potom sapali. Hdyž na jeje wołanje jeje ßwójbni pschiběžachu, žaneje pomozy wjazy sa nju njebě; hižo w nozy wona žałostne bolosće pschětrawschi wumrje. S pschicžinu hrósbneho ßamomordarstwa je pjecža njesbožowna luboscž była.

* W Starym Wiesbachu w Badenskej běsche prastara, něhdźe 26 metrow wyßoka wěża, kotraž běsche ßo psched krótkim na pschestawanju pschedała, so by ßo swottorhała. Tale wěża ßo wóndano saßypnu a padajo dwě pódla stejazej khěži ßobu po..ali a do zyła rosbi. 12 cžłowjekow, kotsiž runje ßedźo wjeczerjachu, buchu pod rospadankami pohrjebani a ßu bóle mjenje cžežzy ranjeni.

* Mordarja, kotryž je, kaž tydźenja pißachmy, w jenej wuheńskej wßy 6 cžłowjekow morił, burjo wóndano wußlědźichu a ßo sa nim puschcžichu, hdyž ßo wón do cžékanja da. Mordař chzysche ßo s revolvrom wobaracž, ale kamjeń, kotryž jemu něchtó do khowy cžißnu, jeho porasy. Nětko roshněwany lud mordarja wobstupi a do njeho pjerjesche, doniž wón ducha njespuschcži.

* W Wuheńskej mějachu psched wczerawschim tydźenja semjerženje, kotrež běsche w Oedenburgu tak ßylne, so ßo koža cžumpachu a wokna pukachu. W Siegendorfje semja tak ßylnje rżesche, so w jenej fabrizy dźěkacžerjo padachu; haj w Eisenstadcže je něschto khěžow spadało.

* Pschißažny ßud w Parisu tamón tydźeń wo rubježno-mordarskim nadpadże jednasche, pschi kotrymž je poß nadpanjenej žiwjenje sdźerżał. Wojak 4. regimenta franzowskich kěraßěrow psched krótkim, w wobydlenju ßwojeje cžety pschebywajo, rubježno-mordarski nadpad na młodu holzu scžini. Hdyž holza pschi wóhnischcžu stejesche, ju wón shrabnu a dajicž pocža. Pschi tym pak ßo na wulkeho neufundlandskeho pßa dohladał njebě, kotryž na starych lapach w kucže w kuchni leżo spasche. W ßmjertnym strasche holza pßa na pomoz wołasche. Poß poskoczi, nadpadnika sa krk pschimnu a jeho tak dajesche, so wojak s zyłej schiju wo pomoz wołacž pocža. Ssußodźa bórsy pschiběžachu a njekraßnika sepschimachu. Poß jeho hnydom puschcži a ßo směrom saßo do ßwojeho kucžika lehnu, jako by ßo niczo njestało. Pschißažny ßud wojaka na cžaß žiwjenja do khostarnje pósła.

* W algeriskej krajinje Constantine ßławnje snaty Ahmed ben Amar je psched krótkim dozpił, sa cžimž je 26 lět dołho žedźił: wón je franzowski rjad cžestneje legije dostał. Ahmed ben Amar je tole wusnamjenjenje bjes dwěla bóle saßłużił, hacž sto druhich; pschetož wón je cžaß ßwojeho žiwjenja wjazy hacž 200 lawow morił. Poßleni cžaß je jemu arabiska wyschnoscž w město 80 markow, kotrež ßo hewak płacžachu, sa kóždu lawjazu kožu jenož 40 mk. płacžiła, so by ßo pokładniza pschejara njewuprósnika. Dokelž pak law wob lěto sa něhdźe 8000 mk. skotu rostorha, je Ahmed ben Amar, dwě scžě lawow moriwschi, ßwojemu domjazemu krajej wulki pjenjes sdźerżał.

* Wo sajimawym kusku pschełepaneho jebaka ßo s Odeßy pische: Na wschěch stawach tschepjetajo a ßo podklakujo młody cžłowjek do jeneje haptyki sastupi a mjelcžizy pak na schiju, pak saßo na wutrobu pokasowasche. Na jene dobo ßo na semju wali, wołajo: „Boże dła, rucže napscheczny jěd!“ Na semi leżo ßo wijesche a satorhowasche a spochi wo napscheczny jěd proschesche, prajizy, so je ßebi s fosforom sawdał. Zyle hłowu shubiwschi nastróżany haptykarski pomoznik na dróhu won běżesche, prěnjeho lěpscheho wósku sawoła a ßo k lěkarjej dowjescž da, kotryž najbliže bydlesche. Hdyž pak ßo s lěkarjom do haptyki wróczi, khoreho cžłowjeka wjazy w njej njenadeńdże. Zusy běsche pokładnizu rosbił a s njeje pjenjesy sebrał, kotrež běsche haptykar tón dźeń wuwikował; też někotre kuski mydła a wschelake druhe twory běsche ßobu wsał.

* W ruskim měscže Kasani je sbožowna žónska, s mjenom Stołbowa, na kotruž je ßo w Jendźelskej herbstwo w 10 millijonow puntow sterlingow, to je 200 millijonow markow, dóschło. S kónz sańdźeneho létstotka běsche w Wjatskej guberniji wulki pschekupz Płatunow, kotryž psches Archangelsk žito, koże a druhe ßyre twory do Jendźelskeje scželesche. Jónu w Archangelsku dwě abo tři kódże s tworami sa Jendźelsku napjelniwschi Płatunow s nimi ßwojich tsjoch ßynow ßobu pósła; dwaj běschtaj hižo dorosczenaj, tsecži hischcže hólczez. Ale nan wo ßwojich ßynach nihdy niczo wjazy ßłyschał njeje; runjez ßo wón na wschelake waschnje sa nimi wobhonjesche, nichtó njewjedźesche, hdże ßu wostali. Duž mějesche pschekupz sa to, so ßu ßo wschitzy tsjo w morju tepili. S jeho wikowanjom dale hubjeńscho dźěsche, a stary Płatunow jako prosceř wumrje. Jeho ßynojo pak běchu žiwi, běchu w Jendźelskej wostali, do jendźelskeho poddanstwa stupili a ßebi tam wulkotne samoženje nahromadźili. Poßleni bratr je psched něhdże 30 létami semrjeł, wotkasanje sawostajiwschi, po kotrymž to zyłe samoženje, kotrež ßo w jenym jendźelskim banku khowa, jeho najbliščsche pschecželstwo w Ruskej dostanje. Psched krótkim hakle je ßo wukopako, so ma hobrske samoženje mjenowana Stołbowa dostacž, jako dźowka ßotry tamnych tsjoch bratrow.

* Pschecželam hry, kotraž ßo „schach“ mjenuje, budże sajimawe shonicž, so w Peterburgu sańdźene dny wustojny hraczk, ßwětosnaty Cžigorin, s 10 pschecžiwnikami na dobo hrajesche, pschi cžimž wón ßam ani deski psched ßobu njemějesche, ale s hłowy hrajesche. Po dołhoscži wulkeho sala dźeßacž blidkow po rjadu stejesche; sa nimi dźeßacžo hraczży ßedźachu. Cžigorin w ßußodnej jstwě sa scženu ßedźesche; jstwine durje běchu wotewrjene. Cžigorinowy nadawk běsche cžim cžežschi, dokelž wón na pjecži deskach s běłymi a na pjecži s cžornymi figurami hrajesche. Dwaj njestroniskaj wótsje wołaschtaj a do knižkow sapißowaschtaj, kajku figuru a na kajke město běsche ju žadyn s tych dźeßacži hraczkow scžahnuł. Cžigorin sa scženu wótsje wotmolwjesche, kajka figura a kak mějesche ßo sa njeho scžahnucž. S wjetscha wón hnydom wotmolwi; druhdy pak ßebi dołho ßedźo myßlesche, schtoż ßo tehdy sta, hdyž běsche jedyn pschecžiwnik se samyßkom wopacžnje figuru scžahnuł, so by jeho samylił. Jónu ßo jedyn s teju, kotraž sapißowaschtaj, samyli a druhu figuru mjenowasche, hacž tu, kotraž běsche ßo scžahnuła. Cžigorin jeho hnydom porjedźi a prawje shuda, kotru figuru je pschecžiwnik ßunuł był. Kaž ßo sda, wón wotpohlad ßwojeho pschecžiwnika s wjetscha do prědka shuda. Pschetož druhdy wón ßwoju poručznoscž da, lědma doßkyschawschi, kak běsche pschecžiwnik cžahnuł. Hra, na kotruž běsche ßo wjele pschihladowarjow seschło, ßo krótko do knapoł jeneje pschipołdnju sapocža a hacž do knapoł woßmi wjeczor trajesche. Wot 10 partijow Cžigorin 9 dobu; jena njewuczinjena wosta. Wjeczor běsche shromadna hoscžina, pschi kotrejž Cžigorin s nowa dopokasa, kajki wubjerny pomjatk ma. Wot jeneje tych 10 deskow, kotruž něchtó wuswoli, wón po rjadu kóždy cžah mjenowasche, kotryž běsche ßo w běhu hry na deszy stał.

* Semrjety irski kanzleř běsche wo krajnym wustawje sa duchakhorych rosprawu dostał, s kotrejž shoni, so w wustawje najlěpschi porjadk njeje. So by ßo wo wězy ßam pscheßwědczik, wón, ßwój wopyt prjedy njepschipowjedźiwschi, w krytym wosu psched srudny wustaw pschijědże. Dokelž jeho wrótnik nuts puschcžicž nochzysche, kanzleř, so by ßwoje prawo, wustaw wobhladowacž, dopokasał, skónczńje dźesche: „Njesadźerżujcže mje, luby pschecželo; ja ßym irski kanzleř.“ — „Jo, jo, knjes kanzleř“, wrótnik ßmějo wotmolwi a nětko durje wotewri; „pschezo nuts, tak je prawje. Nětko je jich runje ßydom Waschcheje družiny nutska; jedyn mějesche ßo sańdźeny tydźeń s chinesiskim khěžorom s procha, ale s Wami je liczba saßo polna.“ Někotsi wothladowarjo, kotrychž wrótnik sawoła, kanzlerja sepschimachu, so wón njewjedźesche, schto ßo jemu sta. S wulkej prózu hakle wón dozpě, so ßo po jeho sekretara pósła. Nětko hakle spósnachu, so wrótneho psched ßobu nimaju, ale woprawdże ßameho kanzlerja, kotryž ßebi nětko, wot sastojnikow pschewodźany, wustaw nadrobnje wobhlada.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budże jutsje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach kaplan Handrik němski prědowacź.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Gustav Ernst Scholta, skałaŕ na Židowje, s Hanu Gudźiz tam.

Katholska zyrkej: Khorla Bartholď, pišaŕ na krajnym ſudźe tudy, s Hanu rodź. Jurkez se Židowa.

Křćenl:

Michalska zyrkej: Marja Elsa, Jana Barcźa, młynskeho dźełacźerja pod hrodom, dź. — Margaretha Hana, Khorle Adolsa Rjele, kopornikarja w Małym Wjelkowje, dź. — Pawoł August, Jaroměra Roberta Michałka, khěžerja a kamjenjecźeſarja w Nadźanezach, ſ. — Ernst August, Augusta Kießlicha, khěžkarja a kamjenjecźeſarja w Rabozach, ſ. — Hana Hańža, Handrija Augusta Ackermanna, ziwnoscźerja w Kelnje, dź. — Jan Ernst, njemandź. ſ. w Bobolzach.

Katholska zyrkej: Jurij, Jakuba Rjelki, dźełacźerja na Židowje, ſ. — Max, Adolsa Rafelta tudy ſ. — Hendrich, Josefa Janoucha w Lejnje ſ.

Zemrjeći:

Dźeń 16. haprleje: Amalija Martha, Jurja Małcharja, khěžerja a dźełacźerja na Židowje, dź., 7 l. 1 m. — 17. Pawlina Martha, Augusta Schneidera, fabrikskeho ſtražnika pod hrodom, dź., 3 m. 7 d. — 18. Marja Lejna Hórkez, Michała Kowarka, dźełacźerja w Bobolzach, mandźelska, 36 l. 16 d.

Płacźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2667 měchow.	W Budyschinje 14. haprleje 1888				W Lubiju 19. haprleje 1888			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńza . . . . běła	8	93	9	23	8	82	9	12
= . . . . žołta	8	57	8	75	8	59	8	82
Rožka	5	95	6	8	5	82	5	94
Jećźmjeń	6	8	6	16	5	93	6	17
Wowš	5	40	5	80	5	40	5	60
Hroch . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka	6	67	6	94	5	50	6	—
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka	15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny	1	90	2	10	1	70	2	10
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	—	2	30	1	90	2	10
Pšeńcźna muka 50 = . . .	7	—	17	—	—	—	—	—
Rźana muka . 50 = . . .	6	—	9	75	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	2	40	2	60	2	—	2	50
Sslóma . . 600 = . . .	16	—	17	—	15	—	17	—
Prošata 1025 schtuk, schtuka . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	3	50	3	75	—	—	—	—
Rźane wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—

Na burſy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 8 np. hacź 9 hr. 38 np.; pšeńza (žołta) wot 8 hr. 63 np. hacź 8 hr. 93 np.; rožka wot 5 hr. 95 np. hacź 6 hr. 8 np.; jećźmjeń wot 5 hr. 80 np. hacź 6 hr. 8 np.; wowš wot 5 hr. 50 np. hacź 5 hr. 75 np.

Drażdźanske mjaſowe płacźisny. Howjada 1. druźiny 48—52 mk., 2. druźiny 43—47, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ſwinje 45—48 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 20. haprleje: Njewobstajne.

Na pschedań: W Žicźeńku khěža cźišło 11. — W Hodźiju khěža cźišło 57 s 3 akrami a 186 □prutami, khlamarnju a piwowym schenkom. — W Sserujanach ma ſo 1. meje ſahrodniſka ziwnoscź cźišło 16 s 19 kórzami na pschešadźowanje pschedawacź.

Drjewowá awkzija: 30. haprleje dopołdnja w 9 hodź. na Zymplanskim rewěrje brěſowe wužitkowe drjewo.

15,000 hriwnow po 4 % ma na dobre hypotheki najradscho po wjetschich dźělbach wupožcźicź

rěcźnik **Mütterlein**
w Budyschinje.

Khěža na pschedań.

Khěža, w kotrejž ſo wuhło pschedawa, je na pschedań w Budyschinje na rěsniskej haſy cźišło 6.

Pschi Nowych Kubschizach je **maſiwna khěža** s polom na pschedań. Dalsche je shonicź pola **Ernsta Hänsela** w Budyschinje pod bórklinom cźišło 4 po 2 skhodomaj.

W Lusy je maſiwna, rjenje wutwarjena **khěža** s dwěmaj stwomaj a rjanej ſahrodu na pschedań. Pokojza pjenjes móže na njej stejo wostacź. Dalsche je pola gmejnskeho rychtarja **Henki** tam shonicź.

W Nowych Bóschizach pola Njeſtwacźidła je **khěža** cźišło 10 s 5 kórzami pola bjes wumjenka hnydom na pschedań.

W Sdźarach pola Klukscha je **khěža** cźišło 23 s maſiwnej hródźu a bróžnju a 6 kórzami pola a łuki na pschedań. Dalsche je pola wobſedźerja shonicź.

W Kelnje cźišło 39 je rjany dwělětny **srěbz**, bruna kobła, na pschedań.

Dwě mkodej wyſokoſuproschnej **ranzy** stej na pschedań w Lipicźu cźišło 3 pola Minakała.

Rjana ſuproschna **ranza** je na pschedań w Scheschowje cźišło 22 pola Njeſtwacźidła.

Ssuproschna ranza je na pschedań pola **Eduarda Forkera** w Rakezach.

W Hornjej Hórzy cźišło 4 stej dwě mkodej **kosy** na pschedań.

Ssadowe schtomiki

ſtylne wyſoke, pschedawaja ſo dla njedoſtahazeho ruma lětusche nalěcźo po jara poniženych płacźisnach. Jara ſo pschihodźaza **ſkładnoscź** sa gmejnskich pschedstejicźerjow a kublerjow atd., kotsiž chzedźa pschi pucźach atd. schtomiki ſadźecź.

Ssadowa schtomownja
dr. Herrmanna a Wetzki.
Kontor na sadnej bohatej haſy 3.

Schtomowy wósk

běžity a twjerdy w rołkach porucźa tunjo **Otto Engert.**

Kolmas

najlěpscheje druźiny w picźołkach po 1/4 a 1/2 zentnarju; kaž w kaschcźikach po 2 puntomaj porucźa po tunich płacźisnach

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.

Barby

wscheje druźiny
sa molerjow, murjerjow a tyscherjow,

firniš,
lak,
terpentinowy wolij,
sikkatif,
barbicźe,
pěskatu papjeru,
gyps

porucźa tunjo

Hermann Lemke
na jerjowej haſy.

Wolijowe barby

we wschěch nuanſach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdźe skhnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

molerske a murjerske barby

w cźerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,

schpundowanski ſwěcźaty lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje skhnyjazy,

terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
dwójzy warjeny
hódny lanowolijowy firniš,
jara derje a twjerdźe skhnyjazy,
bernsteinske laki,
kopallaki,
damarlaki,
żelesowe laki,
Ia Kölnski klij kaž tež
murjerski klij
a hischcźe wschelake druhe druźiny,
myjerſku krydu,
gyps,
Ia portlandski zement,
klepatokamjenjowu
a **schmirglowu papjeru,**
luh,
schpundowanski wósk,
wósk sa parketowe
schpundowanje,
barbicźe wscheje druźiny
atd.

porucźeja a maja pschezo na składźe po najtuniſchich płacźisnach

drogowe a barbowe
en gros **khlamy** en détail

Otto Engert
10 na ſnutskownej lawskej haſy 10.

Khofej

paleny a njepaleny porucźataj tunjo

Schischka a Rjeczka.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Saložena w lěcźe 1831.

Rukowanski fonds towaŕſtwa 35 millijonow awſtriſkich ſchěžnakow.

K wobstaranjam

krupobicźe-ſawěſcźenjow

w němskokhěžorſkich pjenjesach

pschi **twjerdych prämijach bjes dopłacźowanja**

porucźataj ſo jako agentaj:

hamtſki ſkotolěkaŕ **Ernſt Walther** w Budyschinje,
schewſki miſchtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancźiz.

Wulke wupschedawanje

lětnich žaketow, wobwěschenjow a deschčznych mantlow po tunich płaczišnach.

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

K ſaniczenju
molow
poruczam
kamfer, patchouli, popjeŕ, naftalin,
woprawdźity dalmaziſki pólver pſche inſekty,
pólver a tinkturu pſche mole,
naftalinowe łopjena,
ſelo a papjeru pſche mole.
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Tinkturu pſche ſchczónoy
w bleſchach po 50 np.,
pólver pſche ſchczónoy
w tyſkach po 40 a 60 np.,
pólver pſche ſchwoby
w tyſkach po 40 a 60 np.
poruczа
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Deſtillazija
Schiſchki a Rjeczki
poruczа ßwoje ſnate dobre druźiny
jednorych a **dwójnych palenzow**
po najtuniſchich płaczišnach.

Turkowſke ßłowki
najlěpſcheje druźiny poruczа
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow
po ſtarych tunich płaczišnach.

Jerje
wulke a małe, rjane tuczne ryby,
mandl po 40 np., tak dołho hacz
doßahaju, poruczа
Gotthard Behrends
na Hoſchiz haßy 42.

Dürrenbergſku warnu ßól
Dürrenbergſku ſkótnu ßól
(kotraz je, kaz je ſnate, najlěpſcha)
poruczа najtuńſcho
Emil Lebelt
na dwórniſchczu w Budeſtezach.

Khofej
paleny a njepaleny
poruczа po tunich płaczišnach
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.
Pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow
poměrnje tuńſcho.

Khofej
ßyry punt po 90—160 np.,
paleny „ „ 120—200 „
poruczа **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Hollandſke jerje
wulke tuczne ryby
po 4 np. poruczа
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Syrop
punt po 12—40 np. poruczа
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Khofej
ſ wuběranych, jenoz derje ßłodźazych kajkoſczow
njepaleny punt hiżo po 90 np.,
paleny „ „ „ 120 „
poruczа **Hermann Lemke**
na jerjowej haßy.

Jerje
po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, poruczа
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Stary
Nordhauſenſki palenz
bleſchu po 80 np.,
ſtary žitny palenz
bleſchu po 70 np.
poruczа jako něſchto jara płaczišny
hódne **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Dokelž ßu ßo khofejowe płaczišny ſaßo poniżiłe, poruczam wot nětka ſaßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.
w ſnatych dobrych a derjeßłodźazych kajkoſczach.
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Woßebne nowoſcze
w modnych
draſtnych tkaninach
poruczam po najtuniſchich płaczišnach.
Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

Njech ßo w haptykach ſa nowymi polěpſchenymi woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu doſtacz w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Khofej
ſeleny punt po 100 np.,
paleny „ „ 120 „
hódnu, cziſcze ßłodźazu tworu,
zokrowy ſyrop
punt po 15 a 18 np.,
jara ßłódki, poruczа
Carl Noack
na žitnej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaz tez **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaczišnach
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Kóſlaze kóżki
kaz tez wſchě druhe koże kupuje a płaczi najwyſchſche płaczišny
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Kóſlaze kóżki
kupuje a płaczi najwyſchſche płaczišny **L. Fleiſcher,** kóżkaŕ
w Budyſchinje
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Kóſlaze kóżki
kaz tez wſchě druźiny druhich kożow kupuje a płaczi najwyſchſche płaczišny **Guſtav Nauke**
na garbaŕſkej haßy 16.

Wóſk
kupuje po kóżdej dźělbje po najwyſchſchich płaczišnach
H. Puy,
mydłaŕ na ßerbſkej haßy.

Hamburgſko-amerikanſke
paketojězdne akzijowe towaŕſtwo.

Direktna parokłódzna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóżdu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóżdu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóżdej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiſkeje**
měßacznje 3 krócz,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßacznje 1 raz.

Towaŕſtwowe póſtſke parne kłódze podawaju wubjernu jědź a pſchihódnu pucowanſku ſkładnoſcz ſa kajutowych a bjeſkłubjowych pucowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyſchinje.

Nowosćz.

Wodu njepschepuschćate, wotmyjne

žonjaze schórzuchi

(niz gumijowe schórzuchi)

teho runja

dźěćžaze pjeslkojte schórzuchi

poruczam

jako jara pschihódne a płaćizisny hódne.

A. Tschentscher

w Budyschinje w kupnizy.

„Zacherlin"

najwubjernische

pschе wschě insekty

(tkhi, schćóny, muchi atd.), a wschón njerjad tak ſ wěsta wutupi, so **žaneho ßkěda** wot njeho njewostanje.

Njech ßo ßwěru na to kedźbuje:

„Schtož ßo w papjerje wuwaži,
njeje ženje
Zacherlowa ſpeziakita."

Jenož w **originalnych bleschach** je „Zacherlin" **woprawdźity tuni** dostaćz w Budyschinje pola kk. **bratrow Měrschow** pschi žitnych wikach,

- = Biskopizach = k. **Alfreda Böhmera**,
- = Kamjenźu = k. **Hermanna Naechstera**,
- = Lubiju = k. **Heinricha Burkhardta**

pschi torhoschću.

Wotewrjenje klampnarſtwa.

Cześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym ßo dźenża tudy

na ßerbſkej haßy cźißło 12

jako **klampnar** saßydlił. Proscho, moje pschedewsaćze dobrocźiwje podpjeracź, ßo k wschěm dźěłam, do mojeho rjemjeßła ßłuschazym, poruczam, dowolam ßebi na ßwój ſkład **domjazeje** a **kuchinſkeje nadoby** kedźbne cźinicź a lubju, so budu ßo ſtajnje prózowacź, po tunich płaćizisnach jenož dobru a hódnu tworu podawacź.

W Budyschinje, 21. haprleje 1888.

S poczeſcźowanjom najpodwolnischo

Wylem Ziller.

Dawam k wjedźenju, so ßym, dokelž mam cźaſto popołdnju na ſwonkownych ßudniſtwach dźěłacź, wot nětka wschědny dźeń hižo **rano wot 6 hodźin** k rěcźam. Njedźelu je moja expedizija 1. a 3. njedźelu wotewrjena.

Rěcźnik **Mütterlein** w Budyschinje.

Hdźe ſcże tónle rjany cźaßnik kupili?

Pola cźaßnikarja **Magera**

na ßerbſkej haßy 11.

Karbolineum

hodźi ßo město wolijoweje barby najlěpje k barbjenju a impragněrowanju a ſdźerži drjewjane wězy pſched hniczom. Najlěpſchi ßrědk pſche drjewowy a murjowy ſchwamp. Tunjo dostaćz pola

Otty Engerta

en gros drogowe khlamy en détail.

Würzburgſke runklizowe ßymjo

porucza **Carl Noack**

na žitnej haßy.

Woſſjewjenje.

Dawam k wjedźenju, so ßym w **Bolborzach ſahrodniſtwo** ſakožił a ſo ßu pola mje wſchelake kwětki na pſchedań, a ſo tež wěnzy wiju a kmótſjaze bukety atd. dźěłam.

Ernſt Pětſchka w Bolborzach.

Zaréčanske serbske towarſtwo

změje tón króć pjatu njedźelu w měsacu, to je 29. haprleje t. l., swoju měsačnu zhromadźiznu. Započatk z dypkom 4 hodź., na čož so sobustawy wosebje kedźbliwe činja. **Předsyda.**

Jeneho **krawſkeho** hnydom do trajneho dźěła pyta

Jan Ssuſchka na Židowje.

Kedźbu!

Pólſke cźeladnizy a dźowki móža ßo hacź do 22. haprleje ſkasacź pola **Pětra Wackera** na ßukelnſkej haßy 16 a reſtawratěra **Koltſcha** (prjedy Kern) na ßerbſkich hrjebjach.

Dójki, kuchinſke holzy, rólnych pohonczow, ßrěnkow, dźowki ſa dom a hródź pyta **Spannowa** na prědarſkej haßy 3.

Ssylna, ródna ßkužobna holza, niz pod 18 lětami, ßo pſchi dobrej mſdźe k 1. julikej pyta w Budyschinje na walſkej drózy (walſtraße) 14 pſchi ſemi.

Holzy, kotrejž chzetej ſchicź nawuknucź, mózetej hnydom ſaſtupicź na rěſniſkej haßy cźißło 17. Pjenjes ſa wucźenje ßo njeżada.

Ssylneho hólcźeza, kotryž chze **mlynſtwo** nawuknucź, bórſy pytam.

August Schwiebs,
mlynſki miſchtr w Hermanezach pola Łaſa.

S tutym k wjedźenju dawam, ſo ßo moja žona bjes mojeje wolenikomu pſchiſtajicź nima, ale ſo dyrbi ßo hnydom ke mni podacź.

Jakub Ramſch,
tón cźaß w Kamjeńzu.

S tutym kóždeho warnuju, pſchiſłodźerſke rěcźe, wo mni a mojej žonje ßo powjedaże, dale roſſchěricź, dokelž nětko pſches ßudniſtwo pſchiſłodźerjam napſchecźo ſtupju.

Ernſt Frenzel w Budyschinku.

Kſchiwdu cźinjaze ßłowa, na **Huſchmanowu** w Holeſchowje ſrěcźane, roskata wrócźo bjeru a wuſnawam ßo, ſo ßu moje rěcźe njewěrne a warnuju kóždeho, je dale roſſchěrjecź.

Marſchzyna w Luſy.

Wutrobna próſtwa

ſa **Handrija Hroharka** a **Jana Běrku**

w Koporzach.

Dom, khěžku maku, wobydleſchtaj
Dwaj khudaj ßerbſkaj ßußodaj,
Jón po połožy wobßedźeſchtaj,
W nim cźujeſchtaj ßo ſbožownaj.
K pilnemu dźěłu pſchiwuczenaj
Sso wobaj cźeßnje žiwjeſchtaj,
Pſches Božu woheń potrjechenaj
Wſcho wobßedźeniſtwo ſhubiſchtaj.
Bě cźěmna nóz. Wſcho ſměrom ſpaſche;
Bě ſyma runje najwjetſcha,
Dha Božu woheń pózeraſche
Jich dom, jich ſbudźi ſe ſpanja.
We koſchlach woni wuběžachu,
Do ſymnej nozy cźěkajo:
Tom' jenom' malo wumjetachu,
Tom' druhom' wſchitko ſpali ßo.
We płomjenju kónz ſrudny doſta
Jich wbohi ſtót, wſcha nadoba;
Tak wbohim jeno ſbytkne woſta
To mólcźke městno twarjenja.
Schto nětko jěſcź, hdyž dyrbja twaricź,
Hdźe dostaćz draſtu, nadobu?
O Božo, ty chzył jimaj daricź
Móz ßwoju, troſchtnu wutrobu.
O bratſja! tudy poſkicźuje
Sso ſkładnoſcź — cźinicź dobrotu.
Schtóž ſbitych rany wobaluje
Se ſamaritſkej luboſcźu,
Tón ſhromadźuje ßebi ſchazy,
Kiž mole, ſerſawz njeſtaża
A kotrež płacża wjele wjazy,
Hacž zyłoh' ßwěta bohaſtwa.
Chzył tam a jow ßo jedyn ßmilicź
Na jeju nuſy, khudobi,
Jim ſcherjepatku ßobudźélicź:
„Bóh kóždemu jo ſapłacźi".
Redakzija ſe ſwólniwoſcźu
Dar pſchiwoſmje też najmjeńſchi,
Też podpißany ſ wjeßełoſcźu
Sa wobej' dary hromadźi.

H. Paul ſ Mjeſchiz.

Dźak.

Wutrobny dźak wſchitkim tym prajimoj, kotſiž ßu ßo pſchi pohrjebje naju lubowaneje mandźelſkeje a macźerje **Khryſtiany Janaſchoweje** rodź. **Kobanez** pſches mnohe dopokaſy luboſcże a dźělbracźa jako pſchecźeljo njeboczicźkeje wopokaſali. Woßebje ßo knjeſej fararjej **Wicźaſej** ſa troſchtowaze ßłowa pſchi rowje, wſchitkim daricźelam kwětkoweje pychi a noſcherjam dźakujemoj.

W Hbjelſku, 20. haprleje 1888.

Pětr Janaſch a dźowka.

Dźenßniſchemu cźißku je pſchiłoha, ſchatowu fabriku knjeſa A. Tſchentſchera w Budyschinje naſtupaza, pſchidata.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 17. **Sobotu 28. haprleje 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Narodny dźeń Jeho majestosće krala Alberta je so po zyłym kraju ſ wótczinskim sahorjenjom wot wschitkich worschtow swěrneho sakskeho luda swjećił. W Draždźanach su kralowe narodniny po swucźenym waschnju wobeschli. Pšched villu w Strehlenje, hdźež je kral tón czas ſ bydłom, rano k postrowjenju wjazore hudźbne chory rańschu hudźbu piskachu. Posdźischo kral w hrodźe sbožopschejerjow pschija; bjes nimi bě tež adjutant němskeho krónprynza, major ſ Bissing, kotryž kralej samoručny list němskeho krónprynza pschepoda. Tež saksko-altenburgski wójwoda bě pschischoł, so by kralej sboże pschał. Sswójbna hosćina měješe so w hrodźe prynza Jurja, kotryž tón samy dźeń swoje mjeniny swjećeješe. Pschipołdnju so pšched kralom nad alawnskim torhoschću parada Draždźanskeje garnisony wotbywasche, kotraž so wot generalneho lieutenanta ſ Hollebena komandowasche. Kral na konju jěchasche, w wosu sa nim Jeje majestosć kralowa ſ prynzeßynu Mathildu jědźeše. Lud, po tyßazach pschitomny, kralowskich knježi se sahorjenjom powita. Prynz Jurij regiment tšelzow a wójnski minister general ſ Fabrice garderegiment nimo krala wjedźeše. Prynz Friedrich August jako hejtman 7. kompagniju grenaděrskeho regimenta nawjedowasche; sa nim pschińdźechu prynz Jan Jurij jako wobsamkazy lieutenant 1. kompagnije regimenta tšelzow, prynz Max jako lieutenant 4. kompagnije 2. grenaděrskeho regimenta a prynz Albert jako lieutenant 4. kompagnije druheho bataillona honjerjow. Prěni krócź běchu schtyrjo kralowszy prynzojo do fronty stupili, so bychu pod wyschschim roskasowarstwom swojeho nana prynza Jurja, komanděrowazeho generala sakskeho armeekorpsa, w rjedźe ſ mužom ſ luda w swěrnym dopjelnjenju swojeje winowatosće swojemu kralowskemu wujej skužili a jemu na jeho cześnym dnju hołdowali.

— Derjeměcźe kněžora Friedricha je so w běhu poßlednjeho tydźenja na swjeßelaze waschnje polěpschiło. Fiber je so schtwórtk zyle shubił, teho runja kaschel, kotryž kněžorej w nozy spacź njedasche. Pšches wokschewjaze nózne spanje su so kněžorowe cźělne mozy poßylnike. Po dołhim czaßu je wyßokemu khoremu saßo mózno było, kožo wopuschćićź a dleschu khwilu w lěhanskim stole sedźecź. Město židkich jědźow je kněžor prěni krócź saßo suche pjeczwo a pjeczene mjaßo wužiwał a k temu schklenzu mnichowskeho piwa wupił. Lěkarjo so nadźeja, so budźe polěpschenje w kněžorowym derjeměcźu wutrajne.

— Jendźelska kralowa je ſ pschewodom prynza Hendricha Battenbergskeho a jeho mandźelskeje Beatrizy wutoru do Barlina pschijěła, so by cźežko pruhowanu němsku kněžorsku swójbu wopytała. Po pucźu ſ Italskeje do Němzow bě kralowu, hdyž wona pšches Awstrisku pucźowasche, awstriski kněžor Franz Josef na dwórnischczu w Innsbrucku powitał. Setkanje ſ awstriskim kněžorom bě krótke a po sdaczu žaneje politiskeje waschnosće nima, runjež kaž maja sa to, so tež kraloweje wopyt w Barlinje ſ politiku na žane waschnje njeswißuje. Jendźelska kralowa je jenoż jako macź pschischła, kotraž chzyschе swojej dźešcźi w jeju wulkej tyschnosći saßo widźecź a troschtowacź. Wona bě sebi to hižo w czaßu, hdyž bě hischcźe kněžor Wylem žiwy, a tehdomnischi krónprynz hischcźe w San Remo pschebywasche, wotmyßlika; tole wotpohladanje pak so pšches njewotczakane khwatnime wotpucźowanje kněžora Friedricha njemózne sczini. Waschnje powitanja, kotrež so jendźelskej kralowej dosta, jaßnje sa to swědczeješe, so so tu jenoż wo wopyt macźerje pola jejnych dźěcźi jedna. Na Charlottenburgskim dwórnischczu ju jenoż kněžorka se swojimi dźowkami, krónprynz Wylem a jeho mandźelska, prynz Hendrich a Meiningski herbski prynz postrowichu. Ministrow abo druhich sastupjerjow knježerstwa tam žanych njebě. Hdyž bě želesniski czah do dwórnischcza saješ, kněžorska swójba do kraloweje salonskeho wosa stupi. Kněžorka swoju macź hnuta wobjima a koschesche — saßowidźenje bě jara wutrobne. Potom krónprynz swojej wowzy ruku a lizo koschesche. Druhe sobustawy kněžorskeje swójby jendźelsku kralowu na to same waschnje powitachu. Khwilu w salonskim wosu pobywschi, so wyßozy knjeza k wosam, pšched dwórnischczom na nich czakazym, podachu. Jendźelska kralowa je ſ létami hischcźe wjazy cźělneje poknosće nabyła. Jejne wloßy, kotrež pschecźelnjwe a se strowosczu so błyschczate wobliczo wobdawaju, su so sněhběłe wobělike. K kraloweje prawizy jejna kněžorska dźowka dźěše, na kotruž so macź ſ lóhka sepjerasche. Kněžorka Viktoria bě po sdaczu wjeßeła hnuta. Pšches polěpschenje w derjeměczu jejneho mandźelskeho a pschikhad lubowaneje macźerje bě so ſ jejneho wobliczа wuras srudoby a tyschnosće shubił. Krónprynz Wylem k lěwizy kraloweje dźěše; wón se swojej wowku žiwje rěcźeješe, pschi czimž so k njej pokhileješe. Hdyž wyßozy knjeza wot dwórnischcza k Charlottenburgskemu hrodej wotjědźechu, jim lud, kotryž bě so rucźe sběžał, sławu pschiwołasche. Ssrjedu wjecźor měješe so w Charlottenburgskim hrodźe swójbna hosćina, na kotruž běchu so wjerch Bismark, generalny pólny marschall Moltka a minister Puttkamer, hrabja Bismark a někotsi druzy wyßozy statni sastojnizy pscheproßyli. Nadpanuko pschi tym je, so je jendźelska kralowa dołhi czaß ſ wjerchom Bismarkom rěcźała. Na druhi dźeń dopołdnja jendźelska kralowa mausoleum w Charlottenburgskim hrodźe wopyta a tam na kaschcź njebo kněžora Wylema wěnz położi. Popołdnju so wona ſ pschewodom kněžorki a prynzeßynow Viktorije a Margarethy na swuwucźowarnju pola Charlottenburga poda, so by sebi tam regiment gardekorpsa a 4. pěschi garderegiment wobhladała. Schtwórtk wjecźor je so jendźelska kralowa ſ Battenbergskim prynzom Hendrichom a jeho mandźelskej na dompucź do Jendźelskeje nastajiła.

— Pruski sejm je pjenjesy sa powodźenych pschiswolił a sakoński namjet, wołożenje schulskich cźežkotow nastupazy, pschijał.

— Hrabju Herberta Bismarka, syna kněžorstwoweho kanzlerja, je kněžor sa statneho ministra pomjenował.

Awstrija. W wuherskim sejmje chzedźa sa želesniznу, kotrež budźa strategiskich pschiczinow dla druhu koliju k mjesam pschecźiwo Ruskej twaricź, statnu saruku wo 20 milijonow schßnakow powyschicź. Pšches rěku Dunaj ma so pola Preßburga abo Komarna nowy želesniski most twaricź.

Franzowska. Boulanger je so schtwórtk prěni krócź w deputěrtskej komorje w Parisu pokasał. Knježerstwo, kotrež bě so bojało,

so pschi pschikhadźe Boulangera njeměr wudyri, bě wjele dróhow s wójskom wobšadźicź dako. Tele wobhladniwe naprawy šu njetrěbne byle, pschetoš boulangistiske nowiny běchu jeho pschiwišowarjow namołwile, so bychu šo wschěch demonstrazijow sdźerželi. Boulanger w wotewrjenym wosu pschijědźe, wschudźe wot „vive Boulanger!“ powitany. Pjatk wjeczor studentojo w Parisu Boulangerej njepschecźelsku demonstraziju wuwjesćź spytachu. Na 1500 studentow k hotelu de Louvre pschicźeže, wołajo: „Prjecź s Boulangerom! Prjecź s diktatorom!“ Pola hotela šo s pschiwišowarjemi Boulangera setkachu, kotsiž šo do nich s pukami dachu. Wjele studentow bu wot šwojich towarschow dźělenych a k semi sraženych. Na 30 studentow bu sranjenych, 20 s nich pjecza cźežko. To je jeniczki njeporjad byk, kotremuž je Boulangerowa pschitomnosćź w Parisu s pschicźinu byka. Wot teho cźaša je w Parisu směrom wostało. Republikanska strona šo teho dla hižo nadźija, so sahorjenje sa Boulangera bjes ludom wotebjera a so wón pomaku do sabycza pschińdźe. Prascha šo, hacź republikanska strona derje na tym cźini, hdyž Boulangera na lóhke wosmje. Boulanger drje šo bórsy sa to postara, so budźe republika saso psched nim tschepotacź. Wón šo lěpje hacź schtó druhi w Franzowskej na to wusteji, ludowu kedźbnosćź šebi pschiwobrocźicź. Bjes tym so Boulanger a bonapartistojo ruku sa franzowskej krónu wupscheseźeraja, teź hrabja s Parisa, sastupjeŕ kralowskeje strony, Franzowsow na šwoje prawa na franzowski trón dopomina. Wón je manifest wudak, w kotrymž praji, so móže šo jenoš psches monarchiju porjad w Franzowskej postajicź a šo jej měr sdźerželecź. Komu šo Franzowsojo dowěrja, šo šnadź hižo bórsy pokaže. Tón cźaš šo sda, so maja Boulanger abo bonapartistojo, kotsiž Boulangera sa šwoje wotmyšlenje wuživaju, lěpsche wuhlady na knjejstwo w Franzowskej, hacź skupy hrabja s Parisa.

Ruśowska. Njedawno ruske nowiny powjesćź rosschěrjachu, so ruske knježerstwo pschestawa, nowe twjerdźisny na šwojich nawjecźornych mjesach twaricź. To šo powschitkownje jako šnamjo měra wobhladowasche. Hdy by jenoš šo tamna powjesćź nětko teš wěrna wupokasała. Runje nawopak šo s tym ma. Twjerdźisny w ruskej Pólskej šo rucže dale wutwarja, wošebje šo Warschawa wjele šylnischo wobtwjerdźi, hacź bě šo s wopředka postajiło. Našypanzy, baraki, magaziny atd., w Lublinskej guberniji loni sapocźane, šu šo w symje, tak wjele hacź je šo hodźiło, dale wjedke a šu s dźěła nětko hižo hotowe. W Piotrkowskej guberniji ma šo wjetscha liczba nowych wobtwjerdźenjow natwaricź.

— Apellazisti šud w Wilnje je wušud ruskeho šudnistwa prěnjeje instanzy sacźišnuł, psches kotryž šo testamentej wjerscha Pětra Wittgensteina płacźiwosćź wotrjeknu. Testament je po tajkim płacźiwosć dostał, a wjerchowka s Hohenlohe, mandźelska khěžorskeho naměstnika w Elsaš-Lothringskej, nješměrnje wulke wobšedźenstwo šwojeho semrjeteho nana dostanje. Tole wobšedźenstwo je dwójzy tak wulke, kaž sakske kralestwo.

Bołharska. Sa Bołharsku powjesćze, wot tam pschikhadźaze, niczo dobre njewěschcza. W bliżschim cźašu tam pjecza sběžk wudyri. Njeporjad a njewěstosćź w Bołharskej dźeń a bóle pschiběra. Najhórsche šu wobstejnosćze w połodnischej Bołharskej. Ssamo pod turkowskim knjejstwom lud njeje tak cźežko cźerpicź trjebał, kaž pod nětczischimi sastojnikami, žandarmami a wojakami. Hubjenstwo je tajke, so ludźo wjazy dawki płacźicź njemóža, byrnjež bychu chzyli. Běrz Handźew w cźirpanskim wokrješu je praktiske waschnje k sběranju dawkow wumyšlił. Wón do wšy na wosu, s wojakami wobšadźenym, pschijědźe, na kotrymž šo khorhoj smahuje. Bubon da šnamjo, so maja šo wobydlerjo wokoło wosa shromadźicź. Hdyž je šo to stało, knjes běrz porucźi, so ma kóždy psched dom wscho wunjesćź, schtoš je něschto hódne, na pschikład kótły, koprowe šudobja, a so budźe tón bity, kotryž niczo njewunješe. So by šwojim škowam doras dał a dopokasał, so nježortuje, da gmejnskeho staroštu k semi porasyćź a jeho druhim k warnowanju pok morweho bicź. Wojazy wězy sebjeru a je wotnješu. Njedošaha to, běrz wojakow na pola sczele, so bychu něschto skotu pschihnali. Ssamopaschnosćź bołharskich statnych sarjadnikow šo we wschěm šamopaschnosćzi jich turkowskich towarschow w šušodnej Mazedoniji runa. Teź tam šo powschitkowny sběžk pschihotuje. Turkowske knježerstwo to derje wě a teho dla šylne wójsko w Mazedoniji shromadźuje.

Wuwuczeny kóń.

S nasbonjenjow jeneho amerikanskeho polizajskeho sastojnika.

Nalěcźo 1842 jedyn wobydleŕ městaczko Clayville w połnóznych sjenocźenych amerikanskich statach wopuschcźi, so by šo do schtyri mile sdaleneho městaczka Boonetona podał. W Clayvilleskej korczmje bě šo wón Richard Rizebee s New-Yorka mjenował a měješe, kaž šo sdasche, wulku móscheń pjenjes pschi šebi. Wón na dobrym konju jěchasche a bě po sdacźu cźiły a cźerstwy, tola Booneton wón ženje njedosćeže, a wo nim ženje niczo wjazy njesaškyschachu. Něhdže měšaz posdźischo šo muž se St. Louisa teho runja bjese wscheho šlěda se šwojim konjom na tym šamym pucźu shubi, a runje tak šo dwěmaj pucźowarjomaj krótki cźaš posdźischo seńdźe.

Kak šo to zosasche. Dróha bjes mjenowanymaj městaczkomaj w runej měrje psches pusczinu wjedźesche a šo na jenym kruchu kerkow dótkasche, kotreš k połnozy w hustym wyšokim lěšu wuběžachu. Tola žadyn pódlanski pucź wot dróhi njewjedźesche, tak so bě skoro njemózno, so móhli šo pucźowarjo sabkudźicź.

Hdyž běchu šo hischcze tsjo jěsdni po pucźu bjes Clayvillom a Boonetonom na to šame potajne waschnje shubili, šo wobydlerjo tamneje krajiny do njeměra dachu. Woni šo sjenocźichu a wokolny kraj, wošebje lěš, wjele mil daloko pschepytachu, njemózachu pak niczo podhladne wušlědźicź.

14. augusta šo saso jedyn muž, s mjenom Michał Dupont s New-Yorka, runje kaž cźi prjedawschi pucźowarjo shubi. W Clayvillu běchu jeho warnowali, tola wón bě šo warnowanju šmjak, na šwojeho dobreho konja a na šwoju bróń šo spuschcźejo.

19. augusta do Clayvilla pschischedschi do tamnischeje korczmy sastupich. Sslědźach sa nětkotrymi paduchami, kotsiž běchu bank w Jacksonje wurubili. Mi teho runja powjedachu, so šu šo nětkotsi pucźowarjo na spodźiwne waschnje na tamnym pucźu shubili, po kotrymž mějach dale pucźowacź. Njedźiwajzy teho šo nasajtra rano na pucź nastajich. Nětkotre hodźiny pojěchawschi, pytnuch, so šo mój kóń motacź pocza, pschezo pomalscho khelpasche a so bě po sdacźu skhorił. Sso se šedka puschcźiwschi tschepotaze skocźo s boka na trawnik dowjedźech, šebi pschemyšlujo, schto měł dale cźinicź. Na dobo wuhladach muža, kotryž wot Boonetona jěchasche. Wón na šylnym cźornym konju bjes šedka a wusdy šedźesche, a skocźo jenoš s powjasom, wokoło noša a huby swjasanym, wodźesche. Wón bě proscźe drascźeny a měješe, kaž šo sdasche, nětkotre prózdne měchi sady šebje leżo. Hdyž do mojeje bliskoscźe pschińdźe, měješe napohlad, kaž so by powjas tak pschimał, so by kóń koiš běžał.

„Hejda!“ na njeho sawołach, „počakaj khwilku.“

Muž šo najprjedy komdźesche, sawróczi na to konja a šo pódla mje s njeho puschczi.

„Ssym wschelake wo strachach tejele dróhi šyschał. Duž šym trochu bojasny“, wón praji. „Scźe šnadź panuli?“

„To runje niz, ale mój kóń šo mi sda khory byc“, jemu wotmolwich.

Cźłowjek wokoło mojeho tschepotazeho konja dźěsche a sašo do předka pschischedschi, jeho šylnje do schije storczi. Sastonawschi kóń zofnu, saporska a pěna jemu s huby stupi.

„Njejscźe s tychle stronow? zusobniko?“ šo muž prascheschе, na mnje wótrje hladajo.

„Nè“, jemu wotmolwich.

„Ssym šebi to hnydom myšlił“, wón dale rěczeješe, „Wasch kóń je jědojte selo žrał.“

Praschach šo jeho, kajke je to selo.

„To je spodźiwne selo“, wón wukožowasche, „kotreš tu wokoło roscźe. Jutsje, abo sajutsischim pak budźe Wasch kóń saso strowy.“

„Jeli so je temu tak, wikajmoj wo Wascheho konja“, jemu namjetowach.

„Njewobšedźu niczo, schtoš njebych pschedał, jeli so to druhi nusnischo trjeba, hacź ja.“

„Derje“, wotmolwich, „a šměł šo praschecź, sa kak wyšoki pjenjes byschcźe mi šwojeho konja wostajili?“

„Sa 70 dollarow.“

Běch s najmjeńscha na 100 dollarow licził. Duž jemu hnydom žadany pjenjes pschepodach, pokožich šwoje šedło a wusdu na zuseho konja a šo na njeho šyžech.

„Ssnadź šo“, druhi měnjesche, khoreho konja do krka storkajo, „w Boonetonje saso setkamoj a šwojeju konjow wuměnimoj.“

„Móže byc“, jemu pschiwołach, pschejach jemu dobre ranje a wotjěchach. Běch bjes dwěla krašneho konja kupił. S lóhka kaž jeleń won sejhrawasche, a hdyž jeho łahodnje klešnuch, wón wyšoko s prědkom stawasche. Klepach na jeho hładku schiju a jemu prajich, so mam jeho lubo.

Běch šo nětko k městnu pschiblížił, hdyž šo dróha lěša dótka a tu kóń, kotryž bě hacź dotal stup schoł, bje wscheje widomneje pschicźiny khelpacź pocza. Rěcźach s nim a spytach jeho sadźerželecź, tola cźim rucźischo won cźerjesche. Na dobo šo won do lěša winu

a nětko wón woprawdźe leczeſche, kaž ſo by wo žiwjenje ſchko. Wołach ſ kłoßom, torhach ſa wusdu, hacž mje ruka boleſche, tola ja jeho ani ſawróćicź, ani jeho dźiwi běh ſadźerżecź njeſamóžach. Kóń leczeſche kaž wětr, pak na prawizu, pak na lěwizu, kaž jeho ſchtomy pſchepuſchćichu.

Sſo pſcheßwědčiwſchi, ſo ßo kóń wobknjeźicź njeda, mi myßliczka powjedaſche, ſo je ßnadź konjej tajki njepſcheſtawazy běh pſchiwucźeny. Běch wo konjach w Arabiſkej ßłyſchał, kotreź, kaž tónle, k bydłu ßwojeho knjeſa běża, hdźeźkuli też ßu. Muž, wot kotrehoż běch konja kupił, k rubjeźniſkemu paßmu ßłuſcheſche a jedyn ſ jeho towaŕſchow bě mojemu konjej w Clayvilſkej korczmje nješchto žracź dał, pſches cźoż bě tón ſkhorił. Tak rucze kaž błyſk mi tale myßliczka pſches hłowu dźeſche. Wjedźach nětko, ſo běch do paßlow ſchoł a ſo mje ſkocźo do rubjeźniſkeje khowanki njeßeſche. S wopŕědka ßo mi ſkoro ſechze, ßo ſ njedocźinkami měricź. Tola to by wrótnoſcź była; dyrbjach na kóźde waſchnje ſpytacź, ſe ßedła ſkocźicź. Tola kak? Ha! Widźach móżnoſcź pſched ßobu! Rěka pŕěki pſches naju pucź dźeſche. Rucze noſy ſ tſchmjenja ſcźahnuwſchi ßwoju ruku na ßedłowy knjefel położich. Hdyž běchu ßo konjowe nohi lědma brjoha dótkle, ßo w ßedle poſběhnuch, a hdyž ßo kóń pode mnu ſhubi, kleßnuch do wody a na to njewobſchkodźeny na brjóh wuléſech. Kóń na tamnym brjoſy ſaſta a ßo ſa ßwojim jěſdnym wohladowaſche. Chžych jemu kulku do rjebkow tſélicź, tola lutowach radſcho ßwój pólver a bórſy kóń dale cźerjeſche, ßo pomaku mojemu wócźku ſhubijujo.

Schto dyrbjach nětko ſapocźecź. Mějach, ßo roſumi, ſpytacź, ßo ſ lěßa na dróhu wrócźicź. Sſkónzo bě mi ſ prawidłom. Sa ßwoje piſtole pſchimnuwſchi ßylnje wußahach. Na dobo konjazy ſtup ſaßłyſchiwſchi ßo ſa hobrſkim ſchmrěkom ſkhowach. Jěſdny bliže pſchińdźe a njedaloko mje nimo jěchaſche. Wón njebě nichtó druhi, hacž mój dobry ſnaty, kotryž bě mje ſa rubjeźnika měł a kotrehoż kóń hiſchcźe pſched krótkim mi ßłuſcheſche. Kóń hiſchcźe mało pěnjeſche, tola bjes widomneho njeſpodobanja dale khelpaſche. Tak jěd tola na ßmjercź był njebě, a ſtorkanje do konjoweho krka bě ſ wuſpěchom było. Plan bě ßo wot rubjeźnikow ſchibale ſkožił a hra ßo derje pſchemyßlika, jenož ſo běch ja, prjedy hacž hru dohrachu, dobył ſcźinił.

Hdyž bě jěſdny nimo, dale khwatajo bórſy na dróhu pſchińdźech, hdźeź mějach ſboźe, ſo mje muž ſ woſom pſcheſcźeże, kotryž mje ßobu do Boonetona wſa. Tu ßo ſ dwěmaj pſcheklepanymaj polizajſkimaj faſtojnikomaj ſetkach. Jimaj ßwoju podawiſnu ſdźělich a ßo ſ nimaj wo planje k wußlědźenju rubjeźnikow ſrěcźach. Na druhi dźeń ßo pſchedraſcźichmy a ßo k tamnemu měſtu dróhi podachmy, hdźeź bě ßo nawucźeny kóń do lěßa winuł, a tu mějachmy też ſboźe, konjazeho wikowarja ſprawneho napohlada nadeńcź, kotryž na cźornym konju, mi derje ſnatym, jěchaſche. Wón mje njeſpóſna. Duž mózachmy jeho bjes wulkeje prózy ſadźerżecź a wuwjaſacź. Khadła ßo John Sakett mjenowaſche, prějeſche, ſo wo rubjeźnikach nješchto wě, a hdyž ßo jeho praſchachmy, ſchto ma wcźerawſcha naležnoſcź ſ konjom rěkacź, wón praji, ſo je jemu ta wěz njeſnata.

Jateho do Boonetona dowjedſchi ßo ſ dwazecźimi derje wobrónjenymi mužemi na konjach na pucź naſtajichmy, ja pſched wſchitkimi na khribjecźe cźorneho konja. Temu ßo po ſdacźu towaŕſtwo druhich konjow lubjeſche a wón hordźe ßo ſnoſchujo cźrjódu jěſdnych nawjedowaſche. K lěßej pſchiſchedſchi, popuſchcźich wuſdu a na tym ßamym měſtnje kaž prěni krócź wón do lěßa ſajěcha, a kaž tehdy na tym ßamym pucźu woſta. Rěcźku pſchekrocźiwſchi, pſchińdźechmy do hłubokeho cźémneho lěßa. Skóncźnje mje kóń k druhej rěźy pſchinjeßy. Na tamnej ſtronje rěki nahła ſkała ſtejeſche, pſches kotruž po ſdacźu žadyn pucź njewjedźeſche. Kóń pak do wody ſkocźi a brjóh na tamnej ſtronje doßahnuwſchi wón kruch w nikkej wodźe brodźeſche a ßo potom do wuſkeje ſchkakoby winu, kotrejeż ßo prjedy dohladali njeběchmy.

Hdyž běchmy po wuſkim dole khwilu jěchali, do kótkojteho doła, koło wokoło wot wyßokeje ſkały wobſamknjeneho, pſchińdźechmy. Tu pod ſchtomami ſcheſcźoch mužow leżazych nadeńdźechmy. Naß wuhladawſchi woni ſtažechu, tola dokelž jim hnydom ßwoje piſtole napſcheczo dźerżachmy, ßebi njeſwažichu, ani ßo wobaracź, ani cźeknucź. Jenož jedyn ſ nich ſpyta, k ſkale ſkocźicź, tola moji pſchewodźerjo jeho pſchimnuchu a na měſtnje, k kotremuž bě ßo wón wobrocźił, dźěru wußlědźichmy, kotraž ßo jako ſakhod do ſchěrokeje jamy wupokaſa. Poſdźiſcho w njej hromadu brónje, muniziju a wſchelake drohotne wězy namakachmy, kotreź běchu ßo ſabitym pucźowarjam wotewſake.

Wſcho běſche ßo nam jara derje ſchlachcźiło. Budźichu-li rubjeźniży pſchi naſchim pſchikhadźe w jamje pſchebywali, abo ßwoju bróń k ruzy měli, budźichmy drje ſ nimi ſtraſchnu bitwu wobſtacź dyrbjeli. Tola tak jich pſchi pſchipołdniſchim ſpanju pſchekwapichmy.

Wrócźichmy ßo ſe ßwojimi jatymi do Boonetona, hdźeź jich do jaſtwa ſawrjechu. Jedyn ſ nich, ſ kotrymž běch ßwojeho konja měnił, a kotrehoż běchmy na dróſy ſajeli, ßo pſched ßudom wſcheho wuſna. Wón wudawaſche, ſo je tale rubjeźniſka banda hižo lěta dołho na wſchelakich měſtnach rubiła. Konja bě jedyn rubjeźnik, něhduſchi kekler ſ zyrkuſa, dreßěrował; konjej běchu pſchiwucźili, ſo, rano bjes ßnědanja wotjěchawſchi, ſ popanjenym woporom njepſcheſtawajcy k rubjeźnej khowanzy cźěrjeſche. To ßo ſta, ſo bychu bliſko dróhow ludźi wurubicź a kónzowacź njetrjebali. Tola wſchitkich pucźowarjow kóń hacž do jamy njeſcź njetrjebaſche. Cźaſto jedyn ſ rubjeźnikow bjes ſpomnjenymaj rěkomaj konja ſadźerża a pucźowarja ſkónzowa. Naſhoniwſchi, ſo je někajki pucźowaŕ do Boonetona abo Clayvilla pſchiſchoł, rubjeźnizy jeneho towaŕſcha wotpóßłachu, kotryž dyrbjeſche pucźowarjowemu konjej ſ jědom ſawdacź, pſches cźoż ſkocźo na khwilu ſkhori.

Njekraßnikow pſcheßłyſchachu, ſaßudźichu a ſwobwěſchachu. Nawucźeneho konja mi darichu, tola dołho ßo nad nim wjeßelił njejßym. Nas rano běſche ßo ſ konjemza ſhubił, a wſcho pytanje ſa nim žaneho wuſpěcha njemějeſche.

Sſnadź je mudre ſkocźo ßame hłowojzyny rjemjeń roswjaſacź wjedźało a potom cźekko, tola ßebi ja bóle myßlu, ſo je ßo wěz hinak měła. Wěrju, ſo je mój ſnaty ſ dróhi, kotremuž běchu khoſtanje dła jeho ſjawneho wuſnacźa ſpuſchcźili, mudreho konja k dalſchemu wužiwanju kranuł.

Někotre ßkowa wo wumjeńku.

(Dokóncźenje.)

Naſchi wótzojo ſaſtarſku wumjeńka ſnali njejßu. Tehdy bě ſemja njedźělena, tak ſo kubkow a žiwnoſcźi njeběſche, a ſo lěßy žanych knjeſow njemějachu. Ludźo teho ßamßneho rodu dźerżachu ſhromadnje wěſtu krajinu, kotruž bě něhdy jich wótz jako wodźeŕ ßwójby wobßadźił. Tule krajinu wſchitzy hromadźe dźěłachu, wot teje ſemje ßo wſchitzy hromadźe žiwjachu, ſtari kaž mkodźi. Tehdy wumjeńkow a namjeranja (herbowanja) njebě; wobßadźena krajina bě ſhromadny wobßyd.

W běhu cźaßow poczachu kraj a lěß dźělicź, tak ſo kóždy ſtaw prjedawſcheje zyliny nješchto wěſte ſa ßwoju woßobu a ſa ßwojich ludźi doſta. Na to waſchnje naſtawachu ßamoſtatne kubła a žiwnoſcźe abo mjeńſche wobßeđźeńſtwa. Potom nanojo ßwój wobßyd ſeſtarjeni ßynam pſchepodawachu, a ßynojo ßwojim lětnym ſtarſchim, kiž wjazy poknje dźěłacź njemóžachu, wot tehole ſtarſchiſkeho wobßyda ſeźiwjenje abo wumjeńk poſkicźowachu. S nanowej ßmjercźu pſchipadźe jeho dźělba ßynej jako pokny namjerk (herbſtwo), ßyn bu namjernik (herba) a ſcźěhowaŕ.

Popſchirodna a najprěnja naprawa bě ta, ſo ſeſtarjenaj ſtarſchej ſe ßynom a teho žonu hromadźe bydleſchtaj. A tak je na wſchelakich wobßeđźeńſtwach hacž do đźenßniſcheho dnja woſtało. Ale hdźeź wjazy ludźi hromadźe bydli, tam pſchida ßo lóhko njepopſchecźe a njejednota a pſchekora. Teho dła je ßo ta naprawa wutworiła, ſo na wſchelakich měſtnach ſtari ßami ſa ßo na wumjeńku bydła, njech je to wotdźělena ſtwa abo też druhe twarjenje.

Ja bych najbóle khwalił, hdy bychu ſtari a mkodźi a wſchitke ſtawy zykeje ßwójby wſchudźe a pſchezo w luboſcźi a pſchesjenoſcźi hromadźe bydlili, tak ſo nihdźe žanych dźělazych ſcźěnow a murjow bycź njetrjebało. Tola dokelž ta luba njejednota ßobu bjes cźłowjekami bydli, dyrbi měra a pokoja dła ßo też wſchelake dźělenje cźinicź. Hdyž twój ßyn abo twoja dźowka ßo ženi, wěſch ty tehdy, kajke ſa lěto abo ſa pjecź lět w twojim domje budźe? Ja cźi ſ wutrobu pſcheju, ſo budźe tam też potom luboſcź a pſchesjenoſcź, na kajkuž ßy ſwucźeny był. Ale dokelž to mój wobaj do prědka njewěmoj, bych cźi ja radźił, ſo by ty w prawy cźaß na móżnotu pſchichodneje njejednoty myßlił a ßebi ßwój wumjeńk tak naprawił, ſo ſmějeſch, budźe-li ſko, jako ßam ßwój knjes na ſtary dźeń ßwój měrny ſtatok.

Hdyž ſtaraj ßobu pola mkodych bydlitaj, dha nichtó hinak njewě, hacž ſo dźěd pſchezo ßobu pſchima, a ſo wowka pěſtoni; pſchi tym ßo rjekne: „Wonaj dyrbitaj tola nješchto ſa dźěło měcź.“ Hdyž pak jeno druhdy pſchińdźetaj, ale w nuſnych abo cźeźkich cźaßach tam ſe wſchej ßwojej mozu ſaſtupujetaj, potom mkodźi widźa a ſacźuwaju, ſo je to dobrowólna pomoz, ſo je to dobrota, ſa kotruž ßu dźak winojcźi, hdyž też ſtaraj njejſtaj wo dźak pomhałoj.

Pſched pok ſta lětami bě něhdźe na wumjeńku dźěd khětro hubjeny. Jeho dźowka a pſchikhodna dźowka a ženjena cźeta wo

wßy bydlachu. Te pak ßo žana wo njeho njeſtarachu. Ras pak tamna cžeta pola njeho pſchiby, tola niz ſo by ſa nim pohladała, ale ſo by ßebi nĕſchto wot njeho pożczika. Dżĕd mĕjeſche runje nĕkajki kaſchczik pſched ßobu, kotryż wón khwatniwje ſaczini. Cžeta pak bĕ ßo tola dohladała, ſo bĕ kaſchczik polny ßwĕtkych toleri; a duż ſpodżiwana ſawoła: „Dżĕdo, macże dha wy pjenjeſy?“ Dżĕd rjekny: „Każ widżiſch, haj; a te budża poſdżiſcho tej, kotraż budże pſchecżiwo mi pĕkna.“ Cžeta doſta pożczene, ſchtoż chzyſche mĕcź, a woteńdże; bórſy pak tam ſaßo bĕ, mĕjeſche nĕſchto ſawalene w ruzy a prajeſche: „Dżĕdo, my ßmy rĕſali; ja wam dobru kołbaßu njeßu; wy dyrbicże też woptacź.“ Bórſy ptaczki tu wĕz wſchitkim ludżom powjedachu; a dołho njetrajeſche, dha pſchinjeße jemu dżowka połcź, pſchikhodna dżowka pak jejka a ßmjetanu. A tak te tſi żony potom pſchezo jena druhu pſchetrjechicź pytachu. Tehdy nĕchtó wo wßy rjekny: „To nichtó wĕrił njeby, kak tajki pjenjeſowy kaſchczik nĕkotrym ludżom nohi a ruki cżini.“ My pak ßebi pſchi tym prajimy, ſo je dobre, hdyż ma ſtary cżłowjek lutowarſke knižki w kſchini abo pjenjeżne papjery w khamorczku. Tajki móże ßebi wĕſty bycź, ſo njebudże żenje wopuſchczeny a ſazpĕty.

Ale ßu dha ſtari pſchezo prawi a bjes poroka? To ja njepraju, a to ja prajicź njemóhł. Nĕkotry ſtary je dżiwny a wobużny, a niczo jemu prawe njeje. Wón ßebi njepomyßli, ſo ma kóżdy cżaß ßwoje prawo, a ſo młódſchi ludżo hinaſche naprawy trjebaju hacż ſtaroba. Hdżeż ßo tajka wobużnoſcź pokaſuje, tam je cżeżko mĕr a jednotu wobkhowacź. Tudy je ſaßo derje a wużitne, hdyż maju młodżi ßami ßwój dom a ſtary ßam ſa ßo ßwój ſtatok. Pſchi tym pak dyrbja ludżo jako ſprawni kſchecżijenjo ßo bjes ßobu cżeſcżicź a ſnapſchecźnje ſe ßobu derje mĕnicź.

Ze Serbow.

S Budyſchina. 60. narodny dżeń Jeho majeſtoſcże krala Alberta je ßo w Budyſchinje na ßwjedżeńſke waſchnje ßwjecźił. Rano hodżinu dołho ſwony ſwonjachu a wojerſki hudżbny chor pſches mĕſto cżahajo wulku reveillu piſkaſche. Dopołdnja w 11 hodżinach mĕjeſche ßo na żitnych wikach pyſchna wojerſka parada. S mĕſchczańſkich wĕżow a domow ßo khorhoje w wulkej liczbje ſmahowachu. W ſchulach ßo na kralowe narodniny ſe ßwjedżeńſkimi aktami ſpominaſche.

— S rjadow, kotreż ßu ßo pſchi ſkładnoſcźi kraloweho narodneho dnja wudżĕlike, ßu ßo też nĕkotre Sserbam ſpożczike. Ryczerſki kſchiż I. rjadowuje albrechtoweho rjada doſtaſchtaj knjes farař Reda w Barcże a knjes kanonikus Pĕtr Schołta w Budyſchinje. Knjeſa fararja Redu ßu, każ ßłyſchimy, woßebje teho dla wuſnamjenili, dokelż je ßebi pſches ßwoje ſkutkowanje ſa powſchitkowne dobre ſaßłużby dobył. Tole jeho ſkutkowanje je pſchede wſchĕm Sserbam k wużitkej było. Spomnimy jenoż na to, ſo je knjes farař Reda pſches 30 lĕt dołho „Pſchedżenak“ pißał. Dołhe lĕta je wón jako pſchedßyda pczołarſkeho towarſtwa w delnim ſchprejinym dole pczołarſtwo ſpĕchował a napoßled nalutowarnju w Barcże ſaſtawał. Powſchitkowne cżeßne ſnamjo je ßo żeleſniſkemu wothladowarjej J. Hantuſchej na Zidowje a bĕrzy rĕſniſkeho dawka J. A. Hetaſchej w Hodżiju ſpożcziło. Poßledniſchi je pſches 40 lĕt ſ bĕrzom był.

— W Sakſkej wobſteji 200 ſtejadłow abo ſtazijow ſa to, ſo by ßo krucże wobkedżbowało a ßwĕru wußlĕdżiło, kajke wſcho ptaczki pola naß ßu (lĕcże, ſymje, abo zyke lĕto), hdy k nam pſchińdu, hdy a kak wot naß cżahnu, kak a kajke ßebi hnĕſda twarja, hacż po dwĕmaj abo ſ cżrjódami lĕtaju, hacż wĕſty ptaczk kóżde lĕto ſaßo na to ßamßne mĕſtno pſchińdże, hacż a cżeho dla do wĕſtych mĕſtnow wĕſte ptaczki (każ kaſtojczki abo wroble) żenje njepſchińdu, a wjele druheho, ſchtoż ßo hodżi wo tych ſwĕrjatkach powjedacź. Sa Budyſke ſtejadło ſtaj knjeſaj wyſchſchej wucżerjej Hermann Naumann a dr. Grólmus wuſwolenaj. Schtóż nĕſchto nowe a njewſchĕdne wo ptaczkach wĕ abo hiſchcże ſ wĕſtoſcźu naſhoni, je namołwjany, ſo chzył to jenemu teju knjeſow dobrocźiwje k wjedżenju dacź (też hdy bychu to nĕkajke żadne a mjenje ſnajome abo też dżiwne pomjenowanja ptaczkow a ptaczich wĕzow byłe), njech je to lĕtża abo w pſchichodnych lĕtach. Po wſchitkich tajkich naſhonjenjach dyrbja ßo ſa nĕſchto lĕt ptaczkarſtwowe knihi wudacź, ſchtoż budże ſa wĕdu jara wużitna wĕz.

— So by ßo ſerſawz wot żeleſa wotſtronił, nĕkotſi ſerſawe żeleſo tocża. To pak cżaſto wjele hary cżini, a druhdy ßo tónle ſrĕdk do zyła nałożicź njehodżi. Jara ſerſawe żeleſo wot ſerſawza wurjedżicź pak je zyle proſty ſrĕdk: zinnchlorid ßo w wodże roſpuſchczi, a do tejele żidkoſcże ßo ſerſawy kruch tyknje. Kak dołho ma w njej tczecź, wot teho wotwißuje, hacż ſerſawz mjenje abo bóle tołſty na żeleſu ſedżi; 12—24 hodżin budże ſ wjetſcha dołho doſcź. Spomnjena żidkoſcź pak pſchewjele kißaliny mĕcź njeßmĕ; pſchetoż tuta hewak żeleſo ßamo pſchima. Hdyż je żeleſo ſ kupjele wſate, ma ßo pſchede wſchĕm ſ wodu a potom ſ ammoniakom wopłókacź a na to ſpĕſchnje wußuſchicź. Na tole waſchnje wot ſerſawza wurjedżene żeleſne wĕzy ßo pornjo błukemu ſłĕbru błyſchcża.

— Se ßerbſkeje pczółniży. Wjedro poßlednich dnjow je pczołam derje hojiło, khiba niz ſyma w nozy wot ſchtwórtka do pjatka. Pczoły pilnje lĕtachu a wjele mucźki a też hižo mjedu noſchachu ſ wjerbow, ſijakkow, kornjelſkich wiſchnjow (hdżeż ßu tajke ßadżane) a druhich nalĕtnich kwĕtkow. Mĕd, kotryż nĕtko noſcha, k wſchĕdnej potrjebje hiſchcże njedoßaha. Wjerby nadeńdu ßo drje wſchudże w doſpołnej mĕrje w naſchej Łużiży. Duż prĕnja nalĕtna paſtwa w ßerbſkej ſemi hubjena njeje. Hdżeż jich doſcź njeroſcże, móże pczołař paſtwu pſches to połĕpſchicź, ſo tajke wjerby ßadża, hdżeż ma ßmużku ruma k temu. Hłowna paſtwa po wjerbje ßu koßmate jahodki. S tutych noßy pczoła woßebje mĕd, mjenje mucźki. Dyrbi ju pczołka derje wuwużiwacź, budże ßo bórſy ſaßo ſcźoplicź dyrbjecź. Sswoju woßebitu nadżiju ſałoża pczołař w naléczu na ßadowe kcźenje a na rĕpik. Rĕpik a kißała wiſcheń woßebje wjele mjedu dawatej. Nimaſch-li w ßwojej bliſkoſcźi tajku paſtwu, dha pucźuj ſ twojimi pczołami do tajkeje paſtwy. Tak woża pczołarjo ſ Wojerowſkich ſtron ßwoje kołcże do hornich ſtron (do Łahowa, Mikkeż atd.). Trjebaſch-li twoje kołcże traſch jenoż $^1/_2$ abo $^3/_4$ hodżiny daloko dowjeſcź, dha njecziń pſche poſdże. Tak rucże hacż rĕpik ſapoczina ſakcźĕwacź, tam twoje pczoły też ſapoczinu ſlĕtowacź, a hdyż je potom do bliſkoſcże dowjeſeſch, ßo mnohe na ſtare mĕſta wrócża a ßo cźi ſhubja. Dale njeſabudź, twojim pczołam doſcź żyroby w kołcźu ßobu dacź. Wjedro je druhdy dżiwne a tak móhło ßo cźi radżicź, ſo twoje pczoły, runjeż je na dobru paſtwu dowjeſeſch, ſawutła. Tak je ßo loni nĕkotrym ſtało; ja ßam ßym też dawacź dyrbjał, dokelż bĕ rĕpikowa paſtwa loni w ſpoczatku dla ſtajneho deſchcża hubjena. Pſches to pak ßo njedaj wottraſchicź: tak hubjena każ loni bĕ, tak dobra móże lĕtßa bycź, a ſchtóż ſpytuje, tón jenoż dobudże. (Sserbſki pczołař.)

S pola. So by pſchĕßadu a młodu ſeleninu pſched ptaczkami dowobrók, ſajeczu kożu abo kruch ſtareho kożucha na hrjadku położ. Wróble ßo jeje potom ſdaluja, mĕjo kożu ſa kócźku. — Hdyż młody hróch cźĕricź poczina, derje cźini, ſo wjazy krócź ſa ßobu ſ wobeju bokow pjerſchcź trochu nokopiſch, ſo je ſelene wodżete.

S Hliny. Pſchi njewjedrje, kotreż naß ſańdżenu ßobotu popołdnju traſcheſche, błyſk do domſkeho tudomneho korczmarja Mĕſnarja dyri a ſapali. S pomozu ßykawow, kotreż bĕchu pſchikhwatałe, bĕ móżno, woheń na dom ſamjeſowacź, kotryż ßo do cźiſta ſpali. Dżĕławym ßykawowym mużſtwam ßo też poradżi, wjetſchi dżĕł domjazeje nadoby płomjenjam wutorhnucź. Mĕſnař nima ſawĕſcźene. Duż jeho wóhnjowe njeſboże cźim cźeżſcho potrjechi. Jeho żona mĕjeſche pſchi wóhnju njeſboże, ſo ßebi ſtraſchnje hłowu ſrani. — To ßame popołdnje błyſk do krumarnje żyhelnika Ernſta Seiferta w Małej Subrniczży dyri, njeſapali drje, ſaraſy pak jenu krumu a druhu pohłuſchi, kotruż budża najſſerje teho dla ſarĕſacź dyrbjecź. Pſchi njewjedrje ßylny deſchcź padaſche, kotryż je na polach wulku ſchkodu naczinił.

S Ketliż. Pjatk tydżenja bu naſcha woßada do wulkeje ſrudoby ſtajena pſches powjeſcź, ſo je naſch lubowany farař Jan Khorla Rjencź rano w 6 hodżinach ßwoje cżaßne żiwjenje dokonjał. Wón ßo 5. novembra 1821 w Skanezach pola Barta jako ßyn ßerbſkeho kublerja narodżi. Po tajkim bĕ 67 lĕt dożpił a bĕ 41 lĕt dołho jako duchowny tu ſ wulkim żohnowanjom ſkutkował. Hdyż bĕſche ßwoju prĕnju wucżbu w wjeßnej ſchuli doſtał a potom Budyſki gymnaſij wopytował, w Lipſku duchownſtwo ſtudowaſche. Po wobſtatym theologiſkim pruhowanju bĕſche najprjódzy nĕſchto cżaßa w Kſchiſchowje ſ pomoznym prĕdarjom pola njebocźiczkeho ſuperintendenta Schołty. Wot tam po woteńdżenju Ketliczańſkeho kapłana Nowaka w lĕcże 1847 ſa kapłana do Ketliż powołany je tuto mĕſto hacż do lĕta 1871 ſaſtawał, hdżeż bu po emeritĕrowanju fararja Klina ſa Ketliczańſkeho fararja poſtajeny. Njebocźiczki bĕſche pola naß po tajkim 24 lĕt ſ kapłanom a 17 lĕt ſ fararjom. W cżeżkich a ſbożownych dnjach je ßwojim woßadnym ſ njewuſtawazej prózu Boże ßłowo pſchipowjedał, ßwjatej ſakramentaj wudżĕlował a ſtajnje ſ wulkej ſwólniwoſcźu a ſ kſchecźijanſkej cźichoſcźu k radże a k ßłużbje ſtał. Duż też woßada na nim ſ wulkej luboſcźu wißaſche. To ſtupi pſchede wſchĕm na dnju jeho khowanja, ſańdżenu wutoru, na ſjawne. Każ njedżelu rano, hdyż ſwony do Bożeho domu pſcheproſchuja, kemſcherjo w ßyłach nimo farſkeho domu do żyrkwje dżeja, tak ſhromadżichu ßo wutoru woßadni pſched farſkim domom, ſo bychu hiſchcże ras wobliczo ßwojeho duſchowpaſtyrja wohladali, kiż w delnjej jſtwe, wobdaty wot

palmowych hałosow a kwětkow, leżeše pod Božej martru, pod znamjenjom kśižowaneho, kotremuž běše tu hač do ßmjercże ßłužił. Też wjele, pśede wšěm ßerbśkich duchownych, běše ßo ſ daloka a ſ blíska seſchło, ſemrjetemu bratrej poßlednju cześć wopokasać. Hdyž běše kaſchcź pśed durje na dwór stajeny, spěwaſche ßo kherluſch cźišło 500: „W Khryſtußu bycź“ atd., a na to dźerżeſche knjes farař Domaſchka ſ Noßacźiz na podłožku ßłowa: „Naſch pśecźel śpi“, jako dołholětny pśecźel njebocźiczkeho a jeho doma, ſ hnutej wutrobu ßerbśke wotproſchenje a rěcześe wo tym, ſ kajkej luboscźu je ſemrjety k njemu, k ßwojemu domej a k zyłej woßadże stał. Pod spěwanjom kherluſcha: „Jeſuß, moja nadźija“ dźěſche wulzy dołhi pśewodźerſki cźah pśes pohrjebniſchcźo do zyrkwje. Kaſchcź bu na rjenje ſ kwětkami wudebjene woltarniſchcźo ſtajeny. Wulka zyrkej běſche hač na poßlednje měſto wobßadźena. Na woltař ſtupi jako pśeni knjes farař Scheuffler ſ Lěwałda a dźerżeſche němſke cźělne pśedowanje na podłožku 2 Kor. 4, 7: „My mamy tón ſchaz w hlinjanych ßudobjach.“ Wón wuſběhowaſche pśchi tym pśede wšěm, ſo je njebocźiczki w ßerbśkej woßadże dźěłał, hdyž ßo wot duchowneho, dokelž ma w dwěmaj rěcźomaj evangelijon pśchipowjedacź, wjazy prózy a dźěła żada, hač w druhich, hdyž pak ßo też dobre, pobożne waſchnje ßwěru haji. Wón wuſběhowaſche, kak je njebocźiczki ßo k wutrobam woßadnych pśchedobycź wjedźał pśches to, ſo je Němzam w jich macźernej rěcźi a Serbam w jich ßerbśkej rěcźi ßłużił. S jeho rta ſhonichmy też, ſo je njebo Rjencź tudomny 41. kapłan a 26. farař był. Po tym poſtanu kollator Ketliczańſkeje zyrkwje, k. ryczeŕkubleŕ Fickler nad Ketlizami, a praji njebocźiczkemu do kaſchcźa dźak ſa jeho ßwěrnoscź a dźěławoscź w Knjeſowej winizy. Po wuſpěwanej kherluſchowej ſchtuczźy ſtupi młódſchi ßyn ſemrjeteho a tukhwilny woßadźiny kapłan knjes J. Rjencź na woltař a pśchirunajo ßwojeho nana a ßobußłużobnika w Knjeſowej zyrkwi ſ wobſtarnym Simeonom, kiž směrom k temu Knjeſej domoj cźehniſche, pokoži wón ſe ßwojimi ßłowami wěnz dźěſcźoweho dźaka na kaſchcź ſblědnjeneho nana. Skónczńje pokaſa teho runja ſ woltarja w ßerbśkej rěcźi jako ſaſtupjeŕ ßerbśkeje duchownſkeje konferenzy k. farař lic. theol. Imiſch ſ Hodźija po ßłowje: Sjew. Jan. 2, 2 „Ja wěm twoje ſkutki a twoju prózu a twoju ſcźerpliwoſcź“ na njebocźiczkeho dźěławoscź jako ßerbśkeho duchowneho a ſtawa ßerbśkeje konferenzy, dźěławoscź, kiž je hižo na gymnaſiju a univerſicźe na ßwoje wudokonjenje w ßerbśkej rěcźi ßo ßwěru prózowawſchi, ßo tak płódniwa ſa wulku a dźěła połnu Ketliczańſku woßadu wopokaſała, kiž też je Božemu kraleſtwu dweju pożohnowaneju dźěłacźerjow w ßwojimaj ßynomaj wuhotował, ſo byſchtaj w naſchich ßerbſkich woßadach Boże ſtadło paßłoj. Hdyž běſche na to k. archidiakon Guda ſ Lubija pożohnowanje spěwał, bu kaſchcź ſ zyrkwje k rowej njeżeny, hdźež ſtarſchi ßyn k. dr. M. Rjencź, farař w Wjeleczińje, nanej poßlenje bożemje do rowa da, na cźož knjes farař emer. Klin ſ Ketliz, kiž běſche do lěta 1871 tudomny farař był, cźěło ßwojeho něhduſcheho młódſcheho ſaſtojnſkeho bratra pożohnowa. S tym bě ßwjatocźnoſcź ſkónczena. Bóh ſapłacź ßwěrnemu wotroczłej po ßwojej bohatej hnadźe w ßwojim njebjeſkim raju. Pola naß pak mjeno tuteho dokonjaneho duſchowpaſtyrja w cześći a luboſcźi ſawoſtanje.

S Koſarz. So by ßo herbſtwo rosdźěliło, budźa Jakuba Serbinowe kubła póndźelu 7. meje pśchedawane. Wuměnjenja ſhonja ßo w Kamjeńzu a w Khróſcźizach.

S Wojerez. Krajny radźicźel knjes hrabja ſ Gersdorff je 12. haprleje pśches wulku wodu Sprewje naczinjenu ſchkodu ßam wobhladował. Woßebje wokoło Drětwje ßu hacźenja a pólne ßywy wot wody wjele ſchkody měłe. — Knjes krajny radźicźel je wosjewił, ſo móże małym hoſpodarjam teho wokrjeßa, kiž ßu ßo 1887 ſa polěpſchenje ßwojeho lěßa ſtarali, ßo pjenjeżne myto dostacź, jeli ſo na tu wěz wopißmo wot lěßneho techníka abo wot hamtſkeho ſaſtejerja hač w kónz junija k njemu pśchinjeßu. Pjenjesy pokhadźeja wot kommunalneho ßejma pruſkich Hornich Łużiz.

S Hory pola Mużakowa. Sańdźenu njedźelu rano je ßo tu Rychtarjez khěžka wotpaliła. Jena kruwa, jene cźelo, dwě ßwinjecźi a wſchě hußy ßu w płomjenjach kónz wſałe. Rychtarjowa holza je ßo tak ſtraſchnje wot wóhnja wopaliła, ſo maja mało nadźije, jej żiwjenje ſdźerżeć.

W Słym Komorowje je ßerbśka woßada, kiž bě hač dotal bjes běrgli, ßebi nětko běrgle ſa 2000 hriwnow ſaradźiła, kotreż ßu w Wulkim Hajnje dźěłane.

W Khocźebuſu ßo pśchi wóndaniſchej kontroli reſerviſtojo ſwadźichu; hdyž polizajſki inſpektor měr kaſaſche, dachu ßo na njeho a ſkałachu jeho. S teho śmeja cźeżke khoſtanje njeſcź: pśchetož pśchi kontroli wojerſke ſakonje płacźa. — Njedźelu Rogate, 6. meje, budźe knjes wyſchſchi farař Broniſch w Barlinje w wojerſkej zyrkwi ſaßo ßerbśke kemſchenje dźerżecź. Kemſchenje budźe po dotalnym waſchnju wjecźor w 6 hodź.; potom ßo Boża wjecźeŕ ßwjecźi. (Br. Z.)

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Rólneho pohoncźa Ducźmana ſ Pſchiwcźiz k płacźenju 10 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 3 dny ſaßudźichu, dokelž bě 14. februara konjej kublerja Alberta ſ Rachlowa dłóń wulki blak koßmow wureſał a pśches to konja wohidźił. — Khlamaŕ Neumann ſ Makeje Subrnicźki bě 2. januara ßwojemu spróznemu konjej pſchi 8 gradach ſymy pśched Bórkecźanſkej korczmu ſtacź dał a dróhoweho wothladarja Frenzela, ſ kotrymž ßo do ſwady da, na cześći ſranił. Neumann ma dla cześcźeranjenja a dla cźwilowanja ſkotu 70 mk. pjenjeżneho khoſtanja płacźicź abo 14 dnjow jaſtwa a 4 dny arreſta wotbędźecź. — Kublerja Wuſtmanna w Dreczińje winowachu, ſo je 13. februara popołdnju ſ woſom rěſnika Hickmanna w Wjaſońzy, pśched Forkerez kubłom w Dreczińje ſtejazym, bjes dowolnoſcźe wobßędźerja wotjěł a ßo hakle wjecźor ſaßo ſ woſom wrócźił. Hamtſke hetmanſtwo bě teho dla Wuſtmannej 30 mk. pjenjeżneho khoſtanja napokożiło. Dokelž ßo Wuſtmann temule khoſtanju njepodcźißnu, pſchińdźe wěz pśched ławniſki ßud, kotryž wobſkorżenemu to ßame khoſtanje pſchipóſna. — Dźěłacźerja Wolku w Porſchizach dla wobſchudźenja w wjazorych padach ſ jaſtwom na jedyn tydźeń pokhoſtachu. Żiwnoſcźerja Bjenadu w Bolborzach k 5 mk. pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźichu, dokelž bě wumjenkarja Marka tam na cźěle ſranił.

Přilopk.

* Wokoło Woſtrowza mějachu wcźera tydźenja cźeźke njewjedro. W Schönfeldźe njewjedro jeneho kublerjowu dźowku a jeho dźěłacźerja ſaraſy, kublerjowu żonu pak pohkuſchi. W Trottlawje ßo ſ njewjedrom tſi khěże wotpalichu.

* Każ ßo ſe Schweidnitzſkich zyrkwinſkich knihow widźi, je na pohrjebniſchcźu jeneje tamniſcheje zyrkwje khěżorſtwoweho kanzlerjowy pradźěd pohrjebany. Auguſt Friedrich von Bismark, kanzlerjowy pradźěd, běſche pokkownik dragunſkeho regimenta Bayreuth a ſ Bjedrichom II. lěta 1742 do Cźech na wójnu cźehnjeſche. W bitwje pod Cźaßlawom cźeżży ranjeny bu wón ſatśěleny, hdyž jeho ſ bitwiſchcźa njeßechu. Jeho cźěło ßo do Schweidnitz dowjeſe.

* W pſchedměſcźe Lipſka pśched něſchto njedźelemi dwaj hólcźezaj a doroſcźeny cźłowjek, kotſiž běchu ßyre ßwinjaze mjaßo jědli, na trichinoſu ſkhorichu. Pola rěſnika, pola kotrehoż běſche ßo mjaßo kupowało, hiſchcźe naßelene plezo a kruch naßeleneho mjaßa nadeńdźechu; dokelž běſchtaj wobaj kruchaj jara trichinojtaj, jej polizija ſaniczi. Ssudniſtwo wěz pſchepytuje.

* Każ je ßo dotal khwatniwje wobliczíło, je ßo w powodźenej niżinje wokoło Elbinga 2000 ſkotu tepiło. Wjeß Stuba ßama je 1000 ſkotu ſhubiła. W Campenawje pola Thiergarta woda tu a tam hiſchcźe wjazy metrow wyßoko na łukach a polach ſteji.

* Kubleŕ Müller w Reinswałdźe pola Zahanja je w nozy wot ſchtwórtka na pjatk tydźenja ßwojeho wowcźerja ſadajił a cźěło do wodoweje jamy cźißnuł. Na Müllerowym ſtatoku je ßo w lětomaj 1885 a 1886 woſpjet paliło. Woheń běſche wowcźeŕ ſ wědomom a po woli ßwojeho knjeſa ſakożował. Wón pak to pſchecźelej pſcheradźi; nětko dyrbjeſche kubleŕ woběmaj woſpjet pjenjesy dawacź, ſo byſchtaj mjelczałoj. So by jeju wotbył, ßo Müller rosßudźi wowcźerja ſkónzowacź. Na to wón bratrow W. naja, wot kotrejuż jedyn pola Müllera ſa wotroczka ßłużeſche; druhi je khěžkaŕ. Spomnjeny dźeń wjecźor cźi tſjo mużojo wowcźerja narěcźachu, ſo by ſ nimi ßobu ſchoł. Woni na Müllerowu łuku dźěchu, hdźež je hłuboka wodowa jama. Tudy jedyn teju bratrow wowcźerjej rubjeſchcźo pśches hłowu cźißnu. Wowcźeŕ ßo do cźěkanja da; kubleŕ pak jeho doſcźeże, jeho ſadaji a do wodoweje jamy cźißnu. Tydźeń mordarſtwo potajne woſta. Khěžkarja pak ßwědomnje hrjebaſche. Wón wo podawku rěcźecź pocźa, ſo też żandarm wo nim ſhoni; a tutón kublerja, kotryż ßo hižo na to hotowaſche, ſo cźeknje, hnydom ſaja. Mordaŕ je ßo njeſkutka wuſnał.

* W Berge pola Barſchcźa je ßebi khěžkaŕ Wjelk ſ piku ſchiju pſcherěſacź a ßebi na to waſchnje żiwjenje wſacź ſpytał. Ssebi ſe ßrěnjo wulkej cźěßlikej piku ſchiju roſrěſawſchi a roſtorhawſchi ßo wón hiſchcźe ſ bózkowom ſrani. Hróſbny ſkutk je khěžkaŕ pjecźa w wrótnoſcźi dokonjał.

* W Allendorfje pola Arnsberga je wrótny cźłowjek cźěło ßwojeje ßotry mjelczo ſaßo wuhrjebał a jo něſchto dnjow na łubi pod ßynom a ßłomu ſkhowane měł.

* Njedawno ſ Budapeſchta wotwołany němſki generalny konſul pſched krótkim khěžorej Friedrichej rosprawu poda wo wußkuženym wuczerju, kotryž w wuheŕſkim khownym měſcże ßwój wumjeńk wuživa, a kotremuž je ßo podobnje ſchło, kaž naſchemu wbohemu khěžorej. Temule wuczerjej dyrbjachu pſched 7 lětami też dychnizu rosrěſnucź. Wot teho cžaßa ma wón trubku do ſchije ſaßadženu; pſchi tym pak je jemu zyle derje. Khěžorej běſche rosprawa wulzy ſajimawa. Wußkuženy wuczeŕ dyrbjeſche do Barlina pſchijěcź a ßo khěžorej pſchedſtajicź. Ssrjedu tydženja pak wón liſt doſta, ſo do Barlina pſchijěcź njetrjeba, dokelž je ßo ſ khěžorowej khoroſcžu pohórſchiło.

* Do Trieſta njedawno parna łódź ſa jeneho tamniſcheho wulkeho pſchekupza wulku hromadu bawmy ſ Indiſkeje pſchiwjeſe. Hdyž 4 dny poſdźiſcho bawmu ſ łódże wotwožowacź počzachu, w jenym wale cžěko młodeje cžorneje nadeńdźechu. Cžěko běſche tak derje do bawmy ſawalene, ſo ani tłacź počzało njebě, runjež je łódź někotre měßazy na morju była. Na cžěle też žaneje rany widźecź njebě; duž dotal njewjedźa, ſ wotkel je ßo cžěko wſako.

* Wěſty Bertine w Turinje wóndano w ßwojej dźěłarni bomby pjelnjeſche. Jena bomba jemu w rukomaj rosbuchnu a jeho na kuſki rostorha. Dokelž běſche tam wjele pólvra nakopjeneho, zyła dźěłarnja do powětra ſlecża a 12 dźěłacźerjow pod rospadankami pohrjeba; ſchitzy ßu cžežzy ſranjeni.

* Wulki poſcźeŕ Succi je ſańdźene dny w Milanje w Italſkej ſpodźiwny jubilej ßwjecźił: pjecźadwazety krócź je ßo jemu radźiło, ſo je ßo 30 dnjow poſpochi poſcźił. Sso najprjódzy ßwojeho dźiwycźinjazeho palenza napiwſchi wón 30 dnjow a nozow dołho niczo wuživał njeje, khiba někotre ſchkleńzy wuhlokißałeje wody wſchědnje. Ssedmjo lěkarjo ßu jeho ſaßo zyły cžaß ßwědomicźe wobkedźbowali. Tele 30 dnjow běſche Succi wjeßeły, kaž hewak; póſtny cžaß ſbožownje pſchětrawſchi je wón poßleni dźeń wjecźor ſe ßwojimi pſcheczelemi derje powjecźerjał; na žane waſchnje ßwój žołdk prjedy ſ nowa na zyrobu ſwucźował njeje. Nětko chze Succi potajnoſcź ßwojeho dźiwy cźinjazeho palenza woſjewicź, ale ßebi prjedy patent wobſtaracź, ſo druſy palenz po nim dźěłali njebychu.

* 8 lět ſtary wucźomz jeneje ludoweje wucźerńje w Londonje dyrbjeſche wóndano, dokelž běſche lěni był, pſches połdnje po ſchuli woſtacź. Potom jemu wucźeŕ wobßwědcźenje napißa, cžeho dla ßu jeho po ſchuli ſdźerżeli. Tole wobßwědcźenje mějeſche hólcźej ßwojemu nanej pokaſacź, a nan mějeſche jo podpißacź. Naſajtra hólcźej wobßwědcźenje ſ nanowym podpißmom ßobu do ſchule pſchinjeße a jo wucźerjej podawajo jemu dołhi kuchinſki nóż do žołdka ſtorcźi. Wucźeŕ ßo bórſy wukrwawi.

* Na połkupje Krymje je muž tatarſkeho ſplaha, kotryž je ßo léta 1775 narodźił, po tajkim 113 lět ſtary. Se ßwojich dźěcźażych lět ßo wón hiſchcźe derje na cžaß dopomnicź wě, ſo běſche połkupa poł njewotwißne khanſtwo, w kotrymž tukrajny wjerch Sabin Gherai knjeżeſche. Połkupa bu léta 1783 ſ Ruſkej ſjenocźena.

* W domje najeńka Bernmana na kuble Rempeter bliſko dwórniſchcża Iskül Riga-Dinaburgſkeje żeleſnicy njedawno w nozy w 11 hodź. woheń wunńdże. Hdyž ßußodźa na pomoz pſchiběžachu, běſche hižo zyły dom wot płomjenjow wobjaty. Někotſi ßo do domu dobywachu, ale podarmo; duſchaty dym jim ſadźewaſche. Hdyž běſche woheń poduſcheny, w khěži najenkowu žonu, kotraž běſche poßledni měßaz ßamadruha, morwu nadeńdźechu; wó iſtwě pſchi woknje cźěko jeje muża leżeſche. Wón běſche ſ woknom won ſkocźicź chzył, ale mozy běchu jeho prjedy wopuſchcźiłe. Też Bernmanez tři dźěcźi, 13lětny hólcźej, jeho 11lětny hłucho-němy bratr a maka holcźka ßo ßobu ſpalichu.

* Satraſchny wichor je njedźelu tydženja měſto Dacca w Narańſchej Indiſkej ſapuſcźił. Najprjódzy ßo ſ daloka někajki bubot ſaßkyſcha. Potom wichor pſchilecźa, kotryž jeno 3 minuty trajeſche. Sapuſcźenje pak, kotrež je naczinił, je žałoſtne. Najkrucźiſche kamjeńtne twarjenja buchu ſpowalane, mjes nimi hród Nawaba. Najtołſche żeleſne płoty ßo kaž papjera ſeſhibowachu; ſchtomy wichor ſ korjenjemi ſwuwała a daloko ßobu njeßeſche. Ludźo pak, kotſiž ßami woßrjedź wichora njeběchu, jenož pſches howrjenje w powětſje pytnuchu, ſchto ßo ſta. Morwych je 69, cžeżzy ranjenych 100. Naczinjena ſchkoda je wulka. Knjeżerſtwo wobſchkodźenych podpjera.

* Na kupje Coney pola New-Yorka ßu wóndano hoſcźenz, kotryž mórſte żołmy ſahubicź hrożachu, 50 łóhcźi daloko do kraja nuts ßunuli. Zyły hoſcźenz běchu na 120 żeleſniczńych woſow ſtajili a někotre lokomotivy do nich ſapſchahnuli, kotrež na kolijach pornjo ßebi běžachu. Leżomnoſcź, na kotrejž hoſcźenz ſteji, je 92,000 ſchtyrirózknych ſtopow wulka. Hoſcźenz je 200 łóhcźi dołhi. Hdyž jón wjeſechu, hoſcźenz na drjewnach wotpočzowaſche, kotrež na woſach leżachu. Na pſchewjeſenje hoſcźenza běchu ßo wulke cźrjódy ludu ſ New-Yorka ſeſchke.

* W měſtaczku Gerare w kraju Illinois w Połnóznej Ameriży wóndano wěſty Wineland ſe ßwojej dźowku po drózy dźěſche. Dźeßaczletny hólcźej James Deitz ſtradźu ſa nimaj pſchińdże a Winelanda ſ revolvrom ſatſěli. Młody mordaŕ ßo wuſna, ſo je ßo ſa ßwojeho nana wjecźicź chzył, kotrehoż je Wineland loni pjany ſatſělił. Ssudniſtwo běſche Winelanda ſa wěſte rukowanje hacź na dalſche puſchcźiło.

Cyrkwinske powjeſće.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Jurij Ota, Jana Bohuwěra Wjele, kublerja w Scźijezach, ß. — Emma Lejna, Jana Ernſta Scholtу, fabrikarja w Dobruſchi, dź. — Hana Auguſta, Ernſta Auguſta Schuſtera, zyhelnika na Židowje, dź.

Katholſka zyrkej: Marja Charlotta, Jurja Bilki, privatnika tudy, dź. — Hermann, Miklawſcha Rychtarja tudy ß.

Zemrjeli:

Dźeń 19. haprleje: Bruno Kurt, njemandź. ß. w Sſtonej Borſchczi, 1 l. 1 m. 8 d. — 20. Marja Ernestina, Jana Auguſta Nowaka, korczmarja w Sajdowje, dź., 12 l. 7 m. 5 d. — 21. Jaroměr Edmund Eduard Hering, agent pod hrodom, 57 l. 7 m. 14 d. — Marja Margaretha, Wilhelma Adolfa Vogela, dźěłacźerja na dwórniſchcźu w Draždźanach, dź. († na Židowje), 8 m. 17 d. — 24. Pawoł Hermann Redo, bywſchi ſeminariſt w Jeńkezach, 22 l. 6 m. 25 d. — Auguſta Thereſija, Jana Wehle, khěžnika a ſkakarja ſe Ssokolnizy, dź., 3 m. 12 d.

Płacźiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2389 měchow.		W Budyſchinje 21. haprleje 1888				W Lubiju 26. haprleje 1888			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenża	běła	9	29	9	52	9	23	9	41
"	žołta	8	81	8	93	8	82	9	12
Rožka	50 kilogr.	6	1	6	17	5	82	6	—
Jećźmjeń		6	16	6	52	6	—	6	20
Wowß		5	75	6	20	5	60	5	80
Hroch		7	22	10	—	8	33	8	89
Woka		6	67	6	94	5	56	6	11
Jahły		12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduſchka		15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny		1	90	2	10	1	70	2	10
Butra	1 kilogr.	1	90	2	20	1	90	2	10
Pſchenična muka	50 "	7	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	6	—	9	75	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	40	2	80	2	—	2	50
Sslóma	600 "	16	—	17	—	15	—	17	—
Proßata	1256 ſchtuk, ſchtuka	7	—	20	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby		3	50	3	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 9 hr. 23 np. hacź 9 hr. 58 np.; pſchenża (žołta) wot 8 hr. 93 np. hacź 9 hr. 23 np.; rožka wot 6 hr. 1 np. hacź 6 hr. 17 np.; jećźmjeń wot 5 hr. 94 np. hacź 6 hr. 8 np.; wowß wot 5 hr. 50 np. hacź 6 hr. — np.

Draždźanſke mjaßowe płacźiſny. Howjada 1. druźiny 48—52 mk., 2. druźiny 43—47, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 43—45 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncże rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 27. haprleje: Symne.

30. haprleje dopołdnja w 10 hodźinach śmeje ßo na Budyſkim ßudniſtwje termija k wjazy ßadźenju na Kummerez žiwnoſcź w Sſtonej Borſchczi, na kotruž ßu 5700 mk. ßadźili.

Na pſchećźadźowanje matej ßo pſchedawacź: 7. meje dopołd. w 11 hodź. burſkej kuble cźiſło 9 a 10 w Koſarezach.

Schtóž je njebo žiwnoſcźerjej a blidarjej Handrijej Gudźe w Boſchezach něſchto winojty, cźini ßo kedźbliwy, ſo dyrbi to hacź do 5. meje na ßudniſtwje w Budyſchinje ſapłacźicź.

Pſchedawaŕnja produktow

ſ wjele pſchiſtupom je hnydom abo poſdźiſcho na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na nowej haßy 13 pſchi ſemi na rózku kamjeńtneje haßy.

Pod hrodom je jeno-ſchoßna khěža cźiſło 16 ſe ſahrodu na pſchedań.

W Maleſchezach cźiſło 5 ßu 3 ßuproſchne ranzy na pſchedań.

Jerje.

Rjane wulke jerje pſchedawa tunjo

3 ſcht. po 10 np., 15 ſcht. po 45 np.

Paul Giebner

na khownym torhoſchcźu pódla měſchczańſkeje haptyki.

Žiwnoscź

cźiško 45 w Hucźinje se 14 kórzami pola a łuki a 150 dawskimi jenoscźemi je bjes hospody a wumjenka na pschedań. Dalsche je shonicź pola Jana Hatnika w Hucźinje.

Kacźe jeja

ßu na pschedań na Cźelchowskim knjeźim dworje.

Wóskowy twar, wósk

kupuje po najwyschschich płacźišnach mydłarnja **Roberta Adama.**

Najtuńsche płacźišny w Budyschinje ßu jeniczźy
pola
Hermanna Beermanna
na snutskownej lawskej haßy 6
a je tam najmjeńsche spytanje s dobytkom.

Wołmjane a židźane drastne tkaniny, cźorne a pißane, **cźorny kaschemėr,** wobleczenje hižo po 6 mk., 7/4 **tkaniny k ßukńjam** po 30 np., **tkaniny k wobleczenjam sa mużskich** a **hólzow** po 160 np., **gardiny** po 16 np., **płat, tkaniny k poßleschcźam** a wschelake jenoż najlěpsche twory wurjadnje tunjo.

Schwalcźam, wikowarjam, krawzam a **ßedlarjam** ßo **najnišsche** en gros-płacźišny woblicźa.

Hermann Beermann
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haßy.

Khosej

wot najtuńischich hacź do najdrózšich družinow w wulkim wubjerku porucźa

Hermann Klemm

na bohatej a hórnczerskej haßy.

Schtomowy wósk

bežity a twjerdy w rołkach porucźa tunjo **Otto Engert.**

Dr. E. Weberowy
alpenski selowy tej
krej cźišcźazy
woprawdźity jenoż w snatych haptykach
w pakcźikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždźanach.
W Budyschinje w haptykomaj; hłowny skład w měschczańskej haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbske kmótrjaze listy.

Ernst Ullrich

na schulerskej haßy 12

porucźa ßwój skład **porzellana** a **kamjeniny, duteje, taflojteje** a **schpiheloweje schkleńzy, schpihelow, słotych lejstow, gardinowych żerdźow, rosetow** a **ovalnych wobłukow** po tunich płacźišnach. Sa hosćenzarjow **amerikanske karanczki,** duzent po 3 mk. 50 np., wobbite po 12 mk. 50 np. Saßopschedawarjo dostanu rabatt.

Sredk
k spěschnemu blejchowanju płatu

ma na pschedań a kak ma ßo nałożecź, wukaże
Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Podkopki hrabja Lippe w Malej Subrniczźy

porucźeja pódla druhich družinow woßebje
dobru wulkokruchatu ßrěnju brunizu
hektoliter po 40 np.

Hěblowane schpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo
Dr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischczu.

Swój wulki skład

brodutruharskich nožow a tóczných rjemjenjow

jenoż w dobrych kajkosćach pschi potrjebje należnje porucźa
Hermann Karsch prjedy A. Rocksch
3 pschi mjaßowych jědkach 3.

Pschispomnjenje: Wscho tocźenje a porjedźenje po najtuńischej płacźišnje wobstaram.

Ludwig Fiedler

na Łubijskej drósy 2 naßlědnik **Santa Paßa** w Budyschinje **na Łubijskej drósy 2**

porucźa ßwój skład **rowowych pomnikow** s marmora, syenita a pěskowza. **Blidowe platy, konsolowe platy, nastawki na myjne blida** ßo dźěłaju, **rowowe pomniki** a **rowowe platy** ßo rjenje a tunjo **ponowja.** Dołholětne rukowanje sa **poskoczenje.**

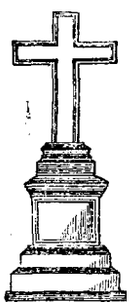

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Sałożena w lěcźe 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:
35 millijonow 88 tyßaz 149 schěßnakow 04 krajz.

Woheń-, krupobicźe-, schkleńzu-, transport- a żiwjenje-sawěscźenje.

Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěscźenjow porucźataj ßo jako agentaj:

hłowny agent hamtski skotolěkar **E. Walther** w Budyschinje, schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Panczig.

Wolijowe barby

we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże schnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,

molerske a murjerske barby

w cźerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,

schpundowanski ßwěcźaty lak

s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje schnyjazy,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),
dwójzy warjeny
hódny lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże schnyjazy,
bernsteinske laki,
kopallaki,
damarlaki,
żelesowe laki,
Ia Kölnski klij kaž tež
murjerski klij
a hischcźe wschelake druhe družiny,
myjersku krydu,
gyps,
Ia portlandski zement,
klepatokamjenjow
a **schmirglowu papjeru,**
łuh,
schpundowanski wósk,
wósk sa parketowe schpundowanje,
barbicźe wscheje družiny
atd.
porucźeja a maja pschezo na składze po najtuńischich płacźišnach

drogowe a barbowe
en gros **khlamy** en détail
Otto Engert
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Kołmas

najlěpscheje družiny w picźołkach po 1/4 a 1/2 zentnarju, kaž w kaschcźikach po 2 puntomaj porucźa po tunich płacźišnach

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail.

J. A. Henke

w Budyschinje
na seminarskej haßy 4
porucźa ßwój
skład wschěch družinow

cźaßnikow.

Porjedźenje khwatnje a tunjo.

Poruczam ſ tutym ßwoju

rjanobarbjeŕnju a płokaŕnju

dobroczińwemu wobkedźbowanju.

Wſcha mużaza a żonjaza drasta ßo **njerospróta** we wſchěch barbach barbi. Teho runja ßo wſcho płokanje rucze a tunjo wobſtara.

Knjes **Emil Schäfer** w Budyſchinje na mjaßowym torhoſchczu cźišło 1 drastu k barbjenju a płokanju ſa mnje pſchijima.

Heinrich Hoppſtock w Wósborku.

Woſjewjenje.

Cześczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi, woßebje knjeſam

pjekaŕſkim miſchtyrjam a młynkam

najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßo jako

murjeŕ a **twarz khachlow** a **pjezow**

w Budyſchinje ſaßydlił.

Twarſke materialije, woßebje

potrjebu k pjezam

ſtarſcheje a **nowſcheje konſtrukzije** mam pſchezo na ſkładźe.

Proſpekty, illuſtrazije a **wopißma** wo dotalnych dołholětnych wuſpěchach darmo a franko.

Ryßowanki k twaram a **wobliczenje khóſtow** ßo wudźełaju.

Pſchi płaczińnach, cźaßej pſchimĕrjenych, a ſpěſchnym wuwjedźenju budu ßo prózowacź, dowĕrjenje, mi ſpożczene, ſakhowacź, a wo dobroczińwe wobkedźbowanje proſchu.

W Budyſchinje, 8. haprleje 1888.

S poczeſczowanjom najpodwolniſcho

E. Meier na hornczeŕſkej haßy 22,
murjeŕ a twarz khachlow a pjezow.

Budyska Bjesada

zmĕje **wutoru 1. meje t. l. hłownu zhromadźiznu.** Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Wulosowanje. 3. Namjety. 4. Wólby. Započatk wječor w 8 hodźinach. **Předsydstwo.**

Serbski spěwanski koncert

w Nowakec hoſćencu w Łahowje

njedźelu 6. meje 1888

wuwjedźeny wot měšaneho khora

Zaręčanskeho serbskeho spěwanskeho towaŕſtwa.

Započatk wječor z dypkom 8 hodź.

Po koncerće **reje** z wojeŕskej hudźbu za wopytowarjow koncerta.

Přećeljo serbskeho měšaneho spěwa so z tutym najpodwolnišo přeprošuja. **Spěwanske towaŕſtwo.**

Wóſk, wóſkowy twar a panki

kupuje po najwyſchſchich płaczińnach

Hermann Lehmann, mydłaŕ
na hornczeŕſkej a żitnej haßy.

Woſjewjenje.

Dawam k wjedźenju, ſo ßym w **Bolborzach ſahrodniſtwo** ſałożił a ſo ßu pola mje wſchelake kwětki na pſchedań, a ſo też wĕnzy wiju a kmótſjaze bukety atd. dźełam.

Ernſt Pětſchka w Bolborzach.

Nĕhdźe 7—8 puntow njedrĕtych **pjerjow** ßo kupicź pyta. Dalſche je ſhonicź na garbaŕſkej haßy 22 pſchi ſemi. Też móże tam ſtarſcha ßłużobna holza k 1. julijej ßłużbu doſtacź.

Łaſowſke ßerbſke burſke towaŕſtwo

ſmĕje **njedźelu 6. meje** popołdnju w 5 hodźinach ſhromadźiſnu w **Wenzelez** hoſczeńzu, pſchi czimż budźe ßo połlětny dawk ſbĕracź a ßo nowe ßobuſtawy pſchiwoſmu. Wo bohaty wopyt proßy

pſchedßydſtwo.

Dweju tyſcheŕſkeju

pyta **E. A. Mitaſch** w Bukezach.

Młody człowjek trajne městno jako dźĕłaczeŕ w woſowej fabrizy **N. Galla** doſtanje.

Róbny 14—15lětny hólczez ßo hnydom do ßłużby pyta pſches pſchiſtajazu żonu **Klauſowu** na Hoſchiz haßy 5.

Sſylna, ródna ßłużobna holza, niż pod 18 lětami, ßo pſchi dobrej mſdźĕ k 1. julijej pyta w Budyſchinje na walſkej dróſy (wallſtraße) 14 pſchi ſemi.

S tutym k wjedźenju dawam, ſo ßo moja żona bjes mojeje wolenikomu pſchiſtajicź nima, ale ſo dyrbi ßo hnydom ke mni podacź.

Jakub Ramſch,
tón cźaß w Kamjeńzu.

S tutym kóżdeho warnuju, pſchiſłodźerſke rĕcze, wo mni a mojej żonje ßo powjedaze, dale roſſchĕricź, dokelż nĕtko pſches ßudniſtwo pſchiſłodźerjam napſcheczo ſtupju.

Ernſt Frenzel w Budyſchinku.

Wróczenje cześcze.

Kſchiwduczinjaze ßłowa, kotrež ßym mylnje na formera k. **Jana Auguſta Bährа** w Hrubjelczizach rĕczała, jako njewĕrne wróczo bjeru.

Magdalena Schmidtowa.

Kſchiwdu czinjaze ßłowa, na **Huſchmanowu** w Holeſchowje ſrĕczane, roſkata wróczo bjeru a wuſnawam ßo, ſo ßu moje rĕcze njewĕrne a warnuju kóżdeho, je dale roſſchĕrjecź.

Marſchzyna w Łuſy.

Knjeſej wucźerjej **K. Schołcźe** w Lipinach k jeho 46. narodnemu dnjej 999 króczną hrimotazu ßławu pſchiwołamoj, kotraż wot K— — — — pſches Kołpin hacź do kucźeŕhata łuſka, ſo tam haty na brjóh ſlecźa a w Mětez huſczinach jelenje ſ radoſczu ſejhrawaja po hłoßu: Hiſchcźe Sserbſtwo njeſhubjene.

Dwaj ſnataj.

Woſjewjenje.

Wulka liczba pjenjes je ßo blisko Budyſchina namakała. Pola podpißaneho ßu wone ſaßo doſtacź.

Khorla Wanak w Banezach
pola Małeho Wjelkowa.

Mużſtwam Bukojnjanſkeje, Maleſchanſkeje, Bartſkeje a Hucźinjanſkeje ßykawy, kotrež ßu nam pſchi wóhnjowym ſtraſche na pomoz pſchiſchłe, najwutrobniſchi **dźak** praji

Hlinjanſka gmejnſka rada.

Najwutrobniſchi dźak

prajimoj wyßokodoſtojnemu knjeſej fararjej **Bĕrnichej** w Klukschu ſa rjane troſchtowaze cźełne prědowanje, pſchi pohrjebje naju lubeje njebocźiczkeje 13lětneje dźowki

Marki

dźerżane, każ też knjeſej kantorej **Schuſterej** a knjeſej wucźerjej **Domaſchzy** ſa napſchecźopſchiwdźenje ſe ſchulu a ſa rjanu ßmjertnu ariju, ſpěwanje pſchi rowje, dale wſchitkim **ſchulſkim towaŕſcham a towaŕſchkam,** każ też **pſchecźelam** ſa tak wulkotnje bohatu kwětkowu pychu, ſ kotrejż ßu naju lubu njebocźiczku, w tak młodych lětach ſemrjetu, k poßlednjej ſparniży wĕcźneho wotpocźinka rjenje wupyſchili a wjeleliczbnje pſchewodźeli. Bóh luby Knjes chżył wſchitkim tajku luboſcź, kiż je namaj w naju ſrudobje derje cźiniła, bohacze mytowacź.

W Sderi, na pohrjebnym dnju 22. haprleje 1888.

Handrij Biſold, wĕtrnikaŕ
a mandźelſka
Marja rodź. Biſoldez ſ Minakała.

Dźak!

Pjatk 20. haprleje rano w 6 hodź. je naſch **wulzy** lubowany, ßwĕrny nan, pſchichodny nan a dźĕd

knjes farař **Jan Khorla Rjencź** w Ketlizach

po 40½ lětnej ßłużbje w Knjeſowej winizy, mjenujzy 24 lĕt jako diakonus a 16½ lĕta jako farař w Ketlizach, a 66 lĕt 5 mĕßazow a 14 dnjow dozpiwſchi po ſkóncźnje krótkim, ale cźeżkim cźerpjenju w ßylnej wĕrje do ßwojeho ſbóżnika cźiſche wußnuł. — Po jeho ſbóżnym woteńdźenju a najbóle pſchi jeho khowanju je ßo jemu telko wjele cześcze a pſchecźelſtwa, nam pak bohata luboſcź a dźĕlbracze pißnje a ertnje wopokaſako, ſo ßo ſ wutroby hnucźi cźujemy, tu ßwój ſjawny, najwutrobniſchi dźak wuprajicź. Wutrobny dźak lubej Ketliczańſkej woßadźe; tym wjele, kiż bĕchu ſe ßußodnych ßerbſkich woßadow każ też ſ daloka na pſchewodźenje pſchiſchli, najprjódzy pak wyßokodoſtojnej ßerbſkej hłownej prědarſkej konferenzy, kotrejż bohate dźĕlbracze pſchi khowanju je naß wo prawdźe pſchemohło; dźak też lubym ſaſtojnſkim bratram, kotſiż ßu naſche ſrudzene duſche ſ Bożim ßkowom wokſchewili a móznje poſbĕhnuli.

Tón Knjes ſapłacź Wam wſchitkim bohacze Waſchu luboſcź!

Farſki dom w Ketlizach, 24. haprleje 1888.

W mjenje ſawoſtajenych taj ßynaj:
Dr. Marczin Rjencź, farař w Wjelecźinje.
Diakonus **Jan Rjencź** w Ketlizach.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

H. R. Teutscher w Budyschinje

33 na kamjentnej haßy 33

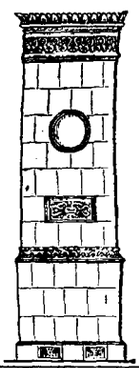

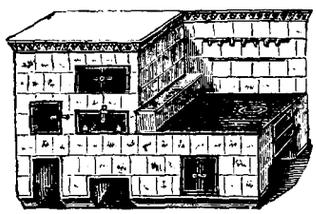

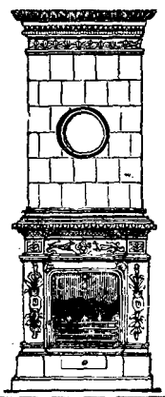

porucza ßwój wulki sklad **khachlow** a **warnych maschinow** we wschěch barbach a po kóždym twarje wot **najjednorischeho** hacz do **najwoßobnischeho** po tunich solidnych płaczisnach.

Tyki na blyskowody

wschěch systemow, tolsto w wóhnju poskoczane, s platinu a bjes njeje ma pschezo po tunich płaczisnach na skladze

C. Röpke prjedy G. Zeitzmann
na swonkownej lawskej haßy 20 w Budyschinje.

Mydlarnja H. Lehmanna

w Budyschinje

na hornczetskej haßy czißło 3 a na žitnej haßy czißło 3

porucza ßlědowaze wudžělki po poniženych płaczisnach w snatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**40 np.,**	pschi wotewsaczu 5 puntow ßo płaczisny poniža,
žiwizojte jadromydło	" "	36 "	
jadriwe mydło II. družina	" "	30 "	
czischczaze mydło	" "	30 "	
jendželske běłaze (błejchowaze) mydło	" "	20 "	
masne mydło	**punt po**	20 a 25 "	
kryst. soda	**punt po**	5 "	

rajßowu a pscheńčnu schterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtunischich płaczisnach,
najlěpschi kolmas wot Schindlera a Myßkla w Schczeczinje
punt po 25 np.

Fotografiski ateliej
Oskara Meistera

w Budyschinje na seminarskej drósy 6.

Fotografije wot wulkosce medaillona hacz do woprawdžiteje wulkosce ßo na najlěpje dźěłaju, teho runja **krajiny, pomjenschenja** a **powjetschenja.** Fotografowanje ratarskich a industrialnych maschinow kaž tež gruppow, tež swonka doma.

Kruchaty twarski kalk

wubjerueje kajkosczе ma saßo wschědnje czerstwy na skladze a porucza tunjo

C. Thiermann.

Poruczenje krawstwa.

S tutym najpodwolnischo k wjedženju dawam, so ßym ßwoje krawstwo na to waschnje bóle powjetschik, so ßym wulki sklad **ßukna** a **bukskina** w wschelakich nowosczach sa létni czaß sakožik. Drasta po měrje ßo sa krótki czaß derje a tunjo seschije. S dobom tež ßwoju wote mnje schitu hotowu drastu poruczam.

S poczesczowanjom

August Pilak, krawski mischtr w Bukezach.

Würzburgske runklizowe ßymjo

porucza **Carl Noack**
na žitnej haßy.

Barby

wscheje družiny
sa molerjow, murjerjow a tyscherjow,

firniß,
lak,
terpentinowy wolij,
sikkatif,
barbicze,
pěskatu papjeru,
gyps

porucza tunjo

Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

Karbolineum

hodži ßo město wolijoweje barby najlěpje k barbjenju a impragnérowanju a sdžerži drjewjane wězy pscheď hniczom. Najlěpschi ßrědk pscheď drjewowy a murjowy schwamp. Tunjo dostacz pola

Otty Engerta
en gros drogowe khlamy en détail.

Khofej

paleny a njepaleny poručataj tunjo

Schischka a Rjeczka.

Albert Lißak

tapezěrař na snutskownej lawskej haßy 10

w domje pschekupza Engerta w 2. skhodže

ßwój sklad nowych **sofow,** derje a trajnje dźěłanych, hižo po 27 mk., **pjerate matrazy** s drella hižo po 19 mk., hacz k najwoßebnischim porucza. Skasane dźěło tež swonka ßo derje a tunjo wuwjedže.

Nowosez.

Wodu njepschepuschczate, wotmyjne

žonjaze schórzuchi

(niz gumijowe schórzuchi)

teho runja

dźěczaze pjeslkojte schórzuchi

poručam
jako jara pschihódne a płaczisny hódne.

A. Tschentscher
w Budyschinje w kupnizy.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Saložena w lěcze 1831.

Rukowanski fonds towarstwa 35 millijonow awstriskich schěßnakow.

K wobstaranjam

krupobicze-sawěszenjow

w němskokhěžorskich pjenjesach
pschi **twjerdych prämijach bjes dopłaczowanja**

poručataj ßo jako agentaj:

hamtski skotolěkař **Ernst Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Panczig.

Wulke wupschedawanje

lětnich žaketow, wobwěschenjow a deschčznych mantlow po tunich płaczišnach.

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

K saniczenju

molow

poruczam
kamfer, patchouli, popjeŕ, naftalin,
woprawdźity dalmaziski pólver psche insekty,
pólver a tinkturu psche mole,
naftalinowe łopjena,
selo a papjeru psche mole.

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na šnutskownej lawskej haßy 10.

Tinkturu psche schczóny
w bleschach po 50 np.,
pólver psche schczóny
w tyskach po 40 a 60 np.,
pólver psche schwoby
w tyskach po 40 a 60 np.
poruczа

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
10 na šnutskownej lawskej haßy 10.

Destillazija
Schischki a Njeczki
poruczа swoje šnate dobre druźiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płaczišnach.

Turkowske ßlowki
najlěpscheje druźiny poruczа
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija šnatych dobrych likěrow
po starych tunich płaczišnach.

Jerje

wulke a małe, rjane tuczne ryby,
mandl po 40 np., tak dołho hacz
doßahaju, poruczа
Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Dürrenbergsku warmu ßól
Dürrenbergsku skótmu ßól
(kotraž je, kaž je šnate, najlěpscha)
poruczа najtunscho
Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Khofej

paleny a njepaleny
poruczа po tunich płaczišnach
Richard Neumann
na šnutskownej lawskej haßy.
Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow
poměrnje tunscho.

Khofej

ßyry punt po 90—160 np.,
paleny „ „ 120—200 „
poruczа **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Hollandske jerje
wulke tuczne ryby
po 4 np. poruczа
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Syrop

punt po 12—40 np. poruczа
Richard Neumann
na šnutskownej lawskej haßy.

Khofej

ſ wuběranych, jenoż derje ßłodźazych kajkoscżow
njepaleny punt hižo po 90 np.,
paleny „ „ „ 120 „
poruczа **Hermann Lemke**
na jerjowej haßy.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, poruczа
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Stary
Nordhausenski palenz
bleschu po 80 np.,
stary žitny palenz
bleschu po 70 np.
poruczа jako něschto jara płaczišny
hódne **Gustav Poser**
na bohatej haßy 22.

Woßebne nowoscże
w modnych
drastnych tkaninach

poruczam po najtunischich płaczišnach.

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

Dokelž ßo ßo khofejowe płaczišny saßo ponižiše, poruczam wot nětka saßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.
w šnatych dobrych a derjeßłodźazych kajkoscżach.
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Njech ßo w haptykach ſa nowymi polěpscheňymi woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacz w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Khofej

seleny punt po 100 np.,
paleny „ „ 120 „
hódnu, czišcże ßłodźazu tworu,

zokrowy syrop

punt po 15 a 18 np.,
jara ßłódki, poruczа
Carl Noack
na žitnej haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczišnach
mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Kóslaze kóžki

kaž tež wschě druhe koże kupuje a płaczi najwyschschе płaczišny
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach.

Kóslaze kóžki

kupuje a płaczi najwyschschе płaczišny **L. Fleischer,** kóžkaŕ
w Budyschinje
na swonkownej lawskej haßy.

Kóslaze kóžki

kaž tež wschě druźiny druhich kožow kupuje a płaczi najwyschschе płaczišny **Gustav Naucke**
na garbaŕskej haßy 16.

Wósk

kupuje po kóždej dźělbje po najwyschschich płaczišnach
H. Puy,
mydlaŕ na ßerbskej haßy.

Hamburgsko-amerikanske
paketojězne akzijowe towaŕstwo.

Direktna parokótdźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczornje Indiskeje**
měßacznje 3 króć,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßacznje 1 raz.

Towaŕstwowe póstske parne kódźe podawaju wubjernu jědź a pschihódnu pucźowanisku składnosć ſa kajutowych a dźeskubjowych pucźowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěšatki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 18. **Sobotu 5. meje 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho majestosć kral Albert je so 1. meje, na hońtwje na Johnsdorfskim revěrje pola Žitawy pobywschi, na swoje schlesynske wobsedženstwo, Sebyllenortski hród, podał.

— Kněžor Friedrich je pjecza wjerchej Bismarkej pišomnje poskiciłk, jemu wójwodski titul spožčicz. Wjerch Bismark pak tole wusnamjenjenje pschijak njeje, dokelž by wone sa njeho s pschiczinu pschewulkich pjenježnych wudawkow było, sa kotrež jeho samoženje dosahało njeby.

— Dokelž je kněžorowe derjemčce sańdženy tydzeń wobstajnje spokojaze było, je so kněžorka Viktoria do powodženych połóbskich krajinow podała, schtož bě sebi hižo psched dwěmaj njedželomaj wotmysliła, tola dla kněžoroweje khorosce wotstorczicz dyrbjała. Schtwórtk dopołdnja kněžorka do Wittenberge pschijedże. Hacz runje bě sebi wona pschała, so bychu so wscheje pychi, kotraž so s nusu powodženych njesnjesze, pschi jeje powitanju wostajili, běsche so Wittenberge tola krasnje wupyschił. Kněžorka sebi, na parniku „Hermesu“ po Łobju jěsdżo, wsy, hischcze tón czas póczrjene, wobhladowasche.

— Po wotpuczowanju jendželskeje kraloweje nowiny rospominachu, hacz směje jeje wopyt w Charlottenburgu politiske scżěhwki sa sobu. Jeni měnja, so snadź Jendželska k němsko-awstrisko-italskemu swjazkej pschistupi. Druzy sasso prěja, so rosrěczowanje, kotrež je so bjes jendželskej kralowej a wjerchom Bismarkom w Charlottenburgskim hrodze měło, pomery Jendželskeje k Němskej někak pschemèni. Wo prawdze so dla sastupa Jendželskeje do tsimóznarskeho swjazka hischcze jednako njeje, a w Barlinje su czim mjenje tajke jednanja sa trěbne měli, dokelž derje wjedża, so s tym pschi njewobstajnosczi a kabłatosczi jendželskeje politiki žaneho wužitka dozpili njebychu. K temu hischcze pschinidże, so němske knježerstwo tón czas, hdyž je so jemu poradźiło, pschecželstwo s Ruskej sasso postajicz, na žane waschnje sa tym njeżada, so by so tsimóznarski swjazk psches pschistup Jendželskeje powjetschił a psches to njedowěrjenje Ruskeje k Němskej s nowa wubudźiło.

— Prěnje słote pjenjesy s wobrasom kněžora Friedricha su hižo bite a so kněžorej pschedpokožike. Wuraženje je so jara derje poradźiło; kněžorowa hłowa s wulkej wótrosczu a s derje trjechenej podobnosczu wustupuje. Pišmo koło wokoło rěka: Friedrich němski kněžor a pruski kral. Woponowy bok pokasuje kněžorstwoweho worka a wokoło njeho pišmo: Němske kněžorstwo 1888. 20 hriwnow.

— Sapósžkanz Berling a towarschojo su w pruskim krajnym sejmje sakoński namjet, sakitanje ratarstwa psched swěrinu nastupazy, pschedpokožili. Hłowne postajenje w nim rěka: Dźiwje swinje, jelenje a sorny smědża so jenoż w sawrjenych swěrinskich sahrodach abo w tajkich revěrach dżerżecz, kotrež su tak wobhrodżene, so so swěrina s nich ani wudobycz, ani na zusych ležomnosczach schkody naczinicz njemóże.

Awstrija. W awstriskej kněžorstwowej radże su ministerstwu žadane pjenjesy pschiswolili. Czesca, kotsiž běchu s wopředka hrosyli, pschecźiwo temu hłosowacz, dachu so w posledním wokomiku wot ministerstwa smjehczicz, hdyž běchu jim slubili, so so na Prazskej universicze czěska theologiska fakulta a w Pilsenje czěska realniza sakoži a so so pschi juristiskim pruhowanju wědomosczu němskeje rěcze pschichodnje spuschczi.

Italska. Italski krónprynz je so tele dny wulkeho stracha sminuł. W forcze Tiburtinje so nowe rosbuchadko pruhowasche, a tež krónprynz bě pschi wuspytowanju pschitomny. So bychu jemu dopokasali, so rosbuchadko, kotrež so hižo wot italskich wojakow w Afriży trjeba, njerosbuchnje, tež hdyž so sylnje rostschaże, do tysy, s rosbuchadkom pjelnjeneje, kulku s tsělby tsělichu. Psches to tysa rosbuchnu a želesne kruchi desku, sa kotrejż krónprynz a offizěrojo stejachu, pscherasychu. Krónprynza so někotre schpaki jenoż lohko schtrychnuchu, bjes tym so buchu druzy offizěrojo czežscho sranjeni.

— S woheń pluwazeje hory Aetna pola Neapela so wot 1. meje tolste kurowe trubjele wustorkuja. Bubotazy hołk je słyschecz. To snadź je sapoczatk bliskeho wupraznjenja. Njebjo je samróczene. Žahła macźisna, lava so mjenowaza, kotruż hora wumjetuje, je pschi prjedawschich wupraznjenjach skoro pschezo wjele schkody naczinika.

— W italskej deputertskej komorje pschi składnosczi debaty wo italskej politiży w Afriży wójnski minister pschipowjedźi, so Italska nochze Abesynsku wobsadźicz, so pak wona město Massawu a wokolnu krajinu, kotruż je wobsadźika, njewopuschczi. Po tajkim chze Italska sa hubjene pěski w Afriży, sa kotrež je hižo jara wulke pjenježne a człowjecze wopory pschinjesła, dalsche milijony wudawacz, hacz runje jej Massawa żenje żaneho wužitka njewunjesze, khiba so so Abesynskeje smozuje. Jeli so Italszy pschezo sylne wójsko wokoło Massawy stejo nimaju, dyrbja w stajnym strasche bycz, so Abesynszy pschi składnym czasu se swojich horow pschiczahnu a slabych Italskich sabija. Tejle mózność w Italskej s wulkej staroscu napscheczo hladaju. Knježerstwo drje so nadźija, so budże so wujednanje s abesynskim kralom dozpicz dacz. Tola to je jebawa nadźija; abesynski kral budże so pasc, dobrowólnje do teho swolicz, so jemu Italszy pucz k morju salehnu.

Franzowska. Presídent Carnot je so wot swojeho puczowanja do Bordowa, kotrež bě nastupił, so by jako puczowanski předar Franzowsow k swěrnosczi k republiży napominał, sasso do Parisa wrócził. Po puczu su jeho wschudże wyschnosczе s pschisłuschnej dostojnosczu a narěczemi powitali, tola runje tak czasto je wón s luda mnohe hłosy „vive Boulanger!“ słyschecz dyrbjał. Presídent Carnot je so sam pscheswědczicz móhł, so je so wulki dżel franzowskeho luda republikanskeho knježerstwa do syteje wole naměł a so sa pscheměnjenjom żada. Bjes tym su Boulangerowi pschiwisowarjo agitaziju sa Boulangera dale wjedli. Ssobotu w Toulousu k wulkemu ropotej dóńdże. Czrjóda boulangistiszy smysłlenych młodych ludzi psched towarstwowym domom tamnischich studentow sa Boulangera demonstrěrowasche. Republikanszy smysłleni studencza do halekowarjow s woknom won tsělachu, tola nikoho njesranichu. Na to so lud do studentow s pukami da a njeporjad tajkich rosměrow nabu, so dyrbjachu wojazy a żandarmojo njeměrnikow rosehnacz. Jedyn student, jedyn żandarm a jedyn policist buchu pschi tym sranjeni. W Nancy njedaloko němskich mjesow wjele lěpje njebě.

Tam běchu hižo schtwórtk njeměry byle a ßo njedźelu wospjetowachu. Na tyßaz woßobow na Stanislaske torhoschczo pschiczeże, hdźež „vive Boulanger!“ wokachu a knjeżerstwo hanjachu. Zandarmojo a jězdni skónczńje halekowarjow rosehnachu a dźeßaczoch, kotsiž ßo spjeczowachu, sajachu. Runje tak ßu tež w Parisu polizistojo a żandarmojo porjad, kotryż Boulangerowi pschiwißowarjo kasychu, postajili. Tež tam mnohich harowarjow, bjes nimi někotrych sapóßłanzow, sajachu. Tuczi chzychu ßo s wopréběka w deputértskej komorje teho dla wobczeżowacź, ßu pak ßo teho wostajili, wudawajo, so ßo wot tejele shnileje komory tola niczo dozpicź njeda, a so ßu to wěży, kotrež ßo jenoż na haßy wuczinja. Boulangerowi pschiwißowarjo chzedźa po tajkim dale s halekowanjom na haßy ludowu kedźbnosćź na Boulangera wobroczicź. Woni ßo boja, so ßo njewobstajnym, pschezo sa wotměnjenjom żadazym Franzowsam Boulanger wostudźi. Pschi nowschich wólbach do deputértskeje komory ßo hižo wulka liwkosćź sa Boulangera pokasowasche. Ani sa njeho, ani sa jeho pschiwißowarjow ßo wjetscha liczba hłoßow wotedaka njeje.

— Wójnski minister Freycinet bě ßrjedu w Chalonsu pschi pruhowanju noweho rosbuchadła pschitomny. Nowe bomby żelesne khapy rosrasychu, betonowe (zementowe) murje pak bomby wudżerżachu. Duż je ßo Freycinet rosßudźił, wot deputértskeje komory pjenjesy k temu żadacź, so bychu ßo twjerdźisny pschi němskich mjesach s betonom pokryke.

Jendźelska. Něhdusche ßławne jendźelske wójnske łódźstwo je ßo s czaßom na ßměch wscheho ßwěta na k wěrje njepodobne waschnje sanjechało. W kajkim njerodnym stawje jendźelske wójnske łódże ßu, je ßo wospjet poßledni czaß wupokasało. Zyle nowa wójnska łódź „Buzzard“ njedawno wot Sheerneßa wotjědże, so by ßwoje maschiny pruhowała. Na morju chzysche wona psched wulkim rybarskim czołmom na stronu jěcź, tola wjeßło w rjedźe njebě a rybarski czołm ßo tak wot łódże wo ßrjedź pscherěsnu. Dale dyrbjesche wójnska łódź „Orlando“ do Awstralije wotjěcź; w poßlednim wokomiku pak ßo wupokasa, so dyrbi ßo czaß wotpłuwanja wotstorczicź, dokelž na łódźi runje żanych kanonow njebě. Druha njeluboscź wobrónjenu łódź „Inflexible“ podeńdże. Ta dyrbjesche w ßrjedźnoseńskim morju stejnischczo dostacź; to ßo stacź njemóżesche, dokelž ßo łódźine wěże, na kotrychž kanony leża, wjercźecź njedachu. Na to admiralstwo wobsamknu, zyle nowu łódź „Benbow“ wotpóßłacź; maschiny běchu dobre, tež kanony ßo na njej namakachu, tola hdyž dyrbjesche łódź wotjěcź, ßo dohladachu, so sa kanony żanych kulow njemějachu!

— Bamž je ßo wot jendźelskeho knjeżerstwa naproßycź dał, irskim katholikam poruczicź, so bychu ßo pschecźiwjenja pschecźiwo jendźelskemu knjeżerstwu a pschesczěhanja Jendźelczanam podwólnych katholikow w pschichodże wostajili. Prascha ßo jara, hacź budźa Irscy bamžej poßłuschni. Hižo psched scheseźimi lětami, hdyž sa wjednika irskeho luda, Parnella, pjenjesy hromadźachu, ßo bamž pschecźiwo revoluzionarnemu hibanju w Irskej wupraji a duchownym sakasa, ßo pschi tym wobdźelicź. Irscy ßo psches to mylicź njedachu; woni pjenjezne tysy město do zyrkwjow psched zyrkwje stajichu, a liga, kaž ßo irske revoluzionarne sjenoczenstwo mjenuje, ßo bóle poßylni, hacź hdy prjedy. Skoro wschitcy biskopojo a duchowni ßu ßo ludowemu hibanju pschisamkli. Dr. Welsha ßamo sa Dublinskeho arzybiskopa pomjenowachu, dokelž ßebi to ßobustawy ligi żadachu.

Rußowska. Chze Rußowska wójnu abo měr? Na tole praschenje je Warschawski generalny gubernator general Gurko dopißowarjej franzowskich nowin „Matin“ wotmolwjenje dał. General Gurko wobkruczesche, so ßebi Ruska na wójnu njemyßli, schtož s tym dopokasuje, so, hdyž tež twjerdźisny w dobrym rjedźe dżerži, ruske wójsko sa tfi lěta powjetschika njeje. Njemóże drje ßo na to pschißahacź, tola ßu dobre wuhlady, so móżemy ßo na to spuschczecź, so wójna bliska njeje. „Ssym wojak“, general Gurko pschistaji, „wójny ßo po tajkim njeboju, tola czaßy ßu nimo, hdźež mózachu wójnu s lóhkej wutrobu pschipowjedźicź, a kotry kraj by ßo, hdy by wójna wudyrika, pschi njej njewobdźelił? Njejßmy żanych nowych wojakow do Pólskeje póßłali, dokelž na żane waschnje ßußoda nadpanucź nochzemy a dokelž żaneje bliskeje wójny psched ßobu njewidźimy. Schtož nowiny pißaju, naß symnych wostaji. Njejßmy niczo czinili, so bychmy tajki holk sbudźili, a hdy bychu ßo napscheczo wschemu wotczakanju do Ruskeje njenadźujzy dali, by Ruska dosćź bohata była, so móhła prěnje porażenje pschewinucź, a so jejne mozy a duch wojakow pod tym czerpike njebychu.“

— Ruske knjeżerstwo je njedawno generala Bogdanowicza sa tajneho radźicźela w ministerstwje snutskownych należnosczow pomjenowało. Tole pomjenowanje ßo jako znamjo seßylnjenja němsko-njepschecźelneje strony w Ruskej wukożuje. Bogdanowicza běchu mjenujzy loni se statneje ßłużby puschczili, dokelž bě knihu spißał, w kotrejž ßo nusnosćź rusko-franzowskeho swjaska napschecźiwo němsko-awstrisko-italskemu swjaskej dopokasuje. Runje tak sda ßo, so tež ßłowjanska strona w Ruskej saßo wjerćha nabywa. Peterburgske dobroczelske towarstwo, kotrež je sjenoczenstwo ßłowjanszy smyßlenych Ruskich, je sa noweho pschedßydu generala Ignatěva wuswoliło. Tutón je, kaž je znate, pschezo na to dźěłał, so by ßo Ruska balkanskich ßłowjanskich krajow smozowała abo je tola pod ßwój schkit wsała. Po jeho radże woßebje je tež Rußowska s Turkowskej poßledniu wójnu wjedła.

— Ruske knjeżerstwo je ßo pjecza rosßudźiło, wójsko s repetěrowanskej tselbu wobrónicź.

Bołharska. Wojerski ßud w Sofiji je majora Popowa pschekschiwjenja dla k twjerdźisniskemu jastwu na schtyri lěta saßudźił. Tež Popowowych ßobuwobskorżenych ßu k jastwu na krótschi a dlěschi czaß saßudźili a jich runje kaž Popowa degraděrowali. Saczischcź, kotryż wußudźenje na pschipoßłucharjow czinjesche, runje dobry njebě. Wón Bohużel wobkruczi sanjerodźenja dobrych pozcźinkow bjes bołharskimi offizěrami, wot lieutenante hacź k najprěńschemu wyschkej a njeda żaneho czeßneho saczucźa bjes offizěrami spósnacź. Lieutenant ßwojeho regimentskeho komanděra winuje, tutón ßwojeho adjutanta, druhi saßo brigadneho chefa dla sawjedźenja k pschekschiwjenju, a wěż woprawdże hischcze srudnischi napohlad psches to nabudże, so wobskorżeni ßebi porokuja, so ßu wobschudźenje po próstwje druhich wobeschli. A na tole offizerstwo ßo nětczische knjeżerstwo sepjera!

Sserbija. Kral Milan je radikalne ministerstwo njejabzy se ßłużby puschcził. Wón je wot sapoczatka radikalnych njerad na czole knjeżerstwa widźał, dokelž ßu tuczi pschecźiwnizy kraloweje awstrisko-pschecźelneje politiki. Radikalni ßu sa czaß ßwojeho knjejstwa sakonje wudźěkali a w skupschtinje pschijeli, s kotrymiž dyrbjesche ßo najprjódzy samóżnosćź Awstriskeje w Sserbiji samjesowacź a ßo kralowe prawa, kotrež wschak ßu w Sserbiji pornjo druhim krajam trochu psches měru wulke, pschirěsacź. Kral je ßo woßebje na nucźenje awstriskeho póßłanza w Běłohradże sarjeknuł, tele sakonje podpißacź. Ministerjo ßu na to ßwoje sastojnstwo słożili, a kral je nowe ministerstwo, wobstejaze s mużow, Awstriskej pschecźelnje smyßlenych, pomjenował. Pschedßyda noweho ministerstwa je Nikola Khristicź. Wón je hižo wjazy ras w ministerstwje ßydał, poßledni krócź bě wón w lěcze 1884 s ministrom. Tehdy wón sběżk radikalnych se ßurowosczu porasy a mnohich sběżkarjow satsělicź da. Wot teho czaßa jeho radikalni hłuboko hidźa. Najprjódzy je Khristicź poßedźenja skupschtiny sawrjek a ju posdźischo ßnadź rospuschczi. Prěnju krocźel k temu je hižo s tym cźinił, so je mnohich politiskich sastojnikow, k radikalnej stronje ßkuschazych, wotßadźił a wuprósdnjene mésta se sastojnikami wobßadźił, na kotrychž móże ßo spuschczecź a kotsiž ßu hotowi, ßo sa pjenjesy k wschemu trjebacź dacź. S jich pomozu budże ßo Khristicź prózowacź, tajku skupschtinu pschi nowowólbach swjescź, kotraż budże kralej we wschěm swólniwa.

Turkowska. K południu Grichiskeje leži w ßrjedźnoseńskim morju kupa Kreta. Wobydlerjo tuteje kupy ßu po tsjoch schtwórczinach Grichojo a kschesczijenjo, sbytna schtwórczina s muhamedanow wobsteji. Wobstejnosćze bjes kschesczijanami a muhamedanami ßu ßo pomału tak pschiwótsike, so nichtó njewěri, so móże to tak dale tracź. Politiske mordarstwa, kotrež ßo wot muhamedanow a kschesczijanow wobeńdu, we wschěch stronach pschibéraju: w městach a na wßach, na dróhach a torhoschczach, w moschejach a zyrkwjach. Najwjazy mordarstwow ßebi żandarmojo dopuschcza, kotsiž měli je tola samjesowacź. Grichiske wobydlerstwo drje ßamosarjadnistwa wuziwa, tola Kretiszy Grichojo s tym spokojom njejßu, ale sa tym steja, so bychu ßo njewotwißni sczinili. Historija rospadu Turkowskeje wucźi, so jeje provinzy najprjedy ßamosarjadnistwo dostachu a so potom wot Turkowskeje wotpanuchu a ßo ßamostatne sczinichu.

Se ſlamanymaj nohomaj.

„Po tajkim, knjes fararjo, sważicźe ßebi, mi prajicź, so je s hrěchom, hdyž njedźelu hońtwy wotdżerżecź dawam, a ßo posdźischo na rejach sawjeßelimy?“

„Haj, knjeni baronka. Schtož ßwjeczenje njedźele nastupa, nihdże w ßwjatym pißmje namakał njejßym, so dyrbimy ßwjaty dźeń s rejemi a hońtwami ßwjeczicź. Wjele bóle naß Boże ßkowo wucźi, so je, hdyž chzychu israelszy dźěczi s rejemi a hrajemi ßwojich pschibohow cześcźicź, jich ßwjaty a prawy Bóh jich njepschecźelam pschepodał.“

„Kak? tehole pschibójstwa dla? Po tajkim prajicźe, so je pschibójstwo, hdyž ßebi njedźelu wješele sćinimy?“

„Wěsćze, knjeni baronka, hdyž ßu to tajke swješelenja, psches kotrež ßo njedźelski měr kasy a ßo jeho ßwjatemu samérej sadźéwa. Scźe moje spowjedne dźéczo, a Waschu duschu budźa junu s mojeje ruki žadacź. Proschu a napominam Waß, podajcźe ßo sbóžnikej s zykej duschu, kotryž je też sa Waß cźerpił a wumrjeł, a khodźcźe sa nim s prawej khutnosću. Potom hońtwy a druhe swješelenja lubu njedźelu ßame wot ßo wuwostanu.“

Knjeni baronka ßo pschi tychle ßkowach wußmja a potom praji: „Wěscźe, so s tajkim napominanjom pola mje mało abo niczo njedozpicźe. Lutujcźe je sa tajkich ludźi, kotsiž ßu lépje hacź ja na to skoženi. Bohu dźakowano, ja Waschego sbóžnika njetrjebam. Steju twjerdźe na ßwojimaj ßamßnymaj nohomaj. Sßym hacź dotal tak psches žiwjenje schła a pschi tym dyrbi też w pschichodźe wostacź. A kak ßo s Bohom w njebjeßach wurunam, to je moja ßamßna naležnosć.“

„Temu wschak sadźéwacź njemóžu“, farař wotmolwi. „Ale, knjeni baronka, hladajcźe ßo, so ßo pschi tym ßami njesjebacźe. Straschne je, hdyž chze nječtó na ßamßnymaj nohomaj stejecź a khodźicź; pschi tym móže lóhko mißnucź a skónczńje do wěczneho sahubjenja pschińcź!“

Knjeni baronka ßo rosnjemdri, so ßebi farař swaži, jej tajke ßkowa prajicź. Wona wótsje sawoła: „Sakasam ßebi tajku njehańbiczíwosću w ßwojim domje. Wopuschcźe hnydom hród, abo dam ßwojemu ßkužobnikej Waß wuwjesć. A njepschińdźcźe prjedy saßo psches mój próh, doniž Waß wo Wasch wopyt proßycź a k ßebi sawokacź njedam.“

Farař stanuwschi, sa ßwój klobuk pschimnu a ßo pokloniwschi praji: „Du, hdyž też s cźežkej wutrobu. Nasch luby sbóžnik pak ßo nad Wami ßmil a wotewř Wam wocźi sa jeho hnadu a wěrnosć!“

Farař Schcźěpan s jara srudźenej wutrobu hród wopuschcźi. Ssydom lět dołho bě pschezo a pschezo saßo spytował, ßwojich knježich s prědowanjom, napominanjom a prósstwami sa evangelijon dobycź. Tola wscho bě podarmo było. Baron a jeho mandźelska drje s cźaßami do zyrkwje pschikhadźeschtaj, tola njemějeschtaj hewak sa njeprawo, njedźelu s harowazymi swješelenjemi wotßwjecźicź. Sswojim ßkužobnym a cźeladnym běschtaj s tym s wulkim pohorschenjom a jim cźasto wobaraschtaj, ßwjaty dźeń ßwjecźicź. Wschě pschedstajenja jeju fararja a duschowpastyrja njeběchu pola njeju niczo wucźinike. A dźenßa bě ßwěrneho ßwědka Božeho ßkowa, kaž ßmy widźeli, knjeni baronka ßamo s hroda wupokasała. Wón jara srudźeny domoj pschińdźe. Tola na prosy fararjej jeho pěkna mandźelska napschecźo pschińdźe. Wona hnydom na jeho wobliczu cźitasche, schto bě ßo stało, a jemu teho dla napschecźo wołasche: „Derje, so pschińdźesch. Chzych runje k Bartromjowej dóńcź, kotraž je dźenßa saßo jara khora; nadźiju ßo, so móżesch mje pschewodźicź.“

Farař ßwěrnej mandźelskej do jejneju dźélbjerjazeju a pschecźelneju wocźow pohladnuwschi s nusowanym žortom praji: „Rad, moje dźéczo, jara rad; pschetož po hubjenym wobjedźe dyrbisch derje wjecźerjecź.“

Najeńk Bartroń bě prosty, ale sprawny pobožny muž. A runje tak kaž wón, bě też jeho mandźelska smyßlena. Wobaj mandźelskaj ßebi wschu prózu dawaschtaj po rjanym heßle: „Ja a mój dom chcemy Bohu Knjesej ßkužicź!“ ßwoje mandźelstwo a hospodarstwo wjesć. Duž bě sa nascheho fararja pschezo wutrobne wokschewjenje, w tutym domje pschebywacź, a wón nihdźe druhdźe tak rad njekhodźesche, kaž k Bartromjezom, hdźež ßo wschědnje sa njeho a jeho sastojnstwo horze modlitwy k njebjeßam posběhachu. Bartroń jeho kóždy krócź troschtowasche, hdyž ßo wón saßo ras hłubokosrudźeny s hrodu wrócźi. A hdyž bě farař wo ßwojim dźenßnischim wopycźe a jeho srudnym wuspěchu powjedał, dobry muž jemu ruku na ramjo położi a jeho dobrjo troschtowasche: „Jenož niz nadźiju spuschcźicź, luby knjes fararjo! Nascha wěra je dobycźe, kotrež je ßwět pschewinuło a pschezo a pschezo pschewinje. Njepschestańmy, ßwědczicź a ßo modlicź, a Bóh luby Knjes skónczńje tola dobudźe.“

S tutymi a druhimi ßkowami ßo ßkužobnik evangelija troschtowa a poßylni, so ßo wjecźor s lóhschej wutrobu do fary wrócźi. Cźehoż bě ßo pschecźel nadźak a schtoż bě lubił, wschak ßo tak bórsy njedopjelni. Sdasche ßo wjele bóle, so je ßo na ßwoju ßamßnu schkodu cźežko mylił. Někotre dny knjeni baronka do domu najenka Bartromja pschińdźe a wot njeho žadasche, so by k fararjej, kotryž bě ju tak cźežko na cźeścźi sranił, wjazy ke mschi njekhodźił, a so by wschu ßwoju samožnosć na to nałożił, so by ßo też cźeledź Božeje ßkužby sdalowała. Bartroń zyle sjawnje a sprawnje wotmolwi, so ßo s tym naßadźowacź nochze a njemóże, dokelž ßwojeho duschepastyrja s zykej wutrobu lubuje a cźeścźi a so ma ßwojeho ßwědomnja dla sa ßwjatu winowatosć, ßwoju cźeledź napominacź, Božu ßkužbu pilnje wopytacź. Knjeni baronka ßo jara rosmjersana domoj wrócźi, a srudne scźěhwki tehole rosrěczenja dołho na ßo cźakacź njedachu. Knjeża běchu ßwojemu najeńkej, hdyž bě psches wjazore lěta psches njeporadźenje a hubjene khuduschke žně schkodował, trochu wulku liczbu pjenjes, něhdźe dwaj tyßaz toleř, pożczili. Tutón dołh nětko hnydom wupowjedźichu. Bartroń ßebi wschu prózu dawasche, ßebi wot ßwojich pschecźelow a snatych pjenjesy pożczicź, tola wscho bě podarmo. Hdyž na to postajeny dźeń płacźicź njemóżesche, jeho s njeßmilnej ßurowosću s doma a dwora wuhnachu a jemu ßamo wschu jeho nadobu sebrachu. Běsche jara cźežka a srudna hodźina, hdyž ßwoju wbohu khoru žonu poßledni krócź psches rumy wjedźesche, w kotrychž běschtaj dwazecźi lět dołho s měrom se ßobu žiwaj bykoj a ßwěru dźěłakoj. Zona ßo klaknuwschi horze ßylsy płakasche. Tu ßo ruka na jejne ramjo położi a ßwěrny hłóß praji: „Tym, kotsiž Boha lubuja, wschě wězy k lépschemu ßkuža. Pójcźe ßobu, luba pschecźelniza! Wonka mój wós steji a moja žona na Waß cźaka! Nascha fara je wulka doscź, a mój budźemoj ßo wutrobnje wješelicź, ßwojeju najlépscheju a najßwěrnischeju pschecźelow hospodowacź. Budźcźe jenož stroschtni a njespuschcźe nadźiju. Pódla najhłubschich a najcźémnischich dołow leża pschezo najwyschsche a najskónczńische hory.“

„Kaž Bóh sechze! kaž Bóh sechze!“ najeńk pschistupiwschi praji a ruku ßwěrneho duschowpastyrja pschimnu. „Jeli so jenož pobožnaj wostanjemoj a ßo ßwěru prózujemoj, ßo namaj wěscźe napoßled saßo derje pójdźe.“ Tak ßo wot ßwojeho statoka dźělischtaj a hromadźe na faru pschecźeżeschtaj, hdźež jeju s wutrobnej luboscźu witachu a dźerżachu.

Wot tamneho podawka běchu ßo někotre lěta minułe. Hischcźe pschezo ßo njesdasche, kaž so bychu ßo nadźija a modlitwy fararja a jeho pschecźelow dopjelnicź chzyke. Bartromjowa bě po dołhej a bolostnej khorosczi wumrjeła. Jejny wbohi muž, kotryž žaneje druheje ßkužby namakał njebě, dyrbjesche pola burow jako dźěławy muž dźěłacź a ßebi na tajke waschnje ßwój wschědny khléb spróżniwje a cźežko saßkužicź. Na hrodźe pak běchu hischcźe pschezo tak rospuschcźeni a wjeßeli žiwi kaž psched lětami. Běsche ras rjanu ßkónczńu njedźelu oktobra. Baron a jeho hoscźo běchu popołdnju hromadźe na hońtwje pobyli, běchu pak jara mało popadnuli. Nětko hromadźe ßedźo khartu plizachu. Knjeni baronka, kotraž ßo pschi tym njewobdźěli, chzyschе ßebi ßama swješelenje sćinicź. Wona praji, so ßo zyle cźita njecźuje a so dyrbi teho dla kusk wujěchacź, so by ßo w cźerstwym léßowym powětrje wucźerstwika a wokschewika. Dokelž bě wona jara wustojna jěsdna, běsche jejny muž s tym spokojom a wješeły a bjes staroscźe pschihładowasche, kak ßo na konja sběhnu a pschistojnje strowiwschi dwór wopuschcźi, so by do ßußodneho lěßa jěchała.

Hodźina sa druhej ßo minu, tola baronka ßo hischcźe pschezo wrócźiła njebě. Hdyž pak bu posdźischo a posdźischo a ßo cźmicź pocźa, ßo hoscźo do njeměra a staroscźow dachu, so knjeni psches měru dołho wuwosta. Běchu skónczńje psches jene w bojoscźi, so je ju někajke njesboże podeschło. Sawołachu ßkužobnikow hromadźe. Latarńje a fakle ßo pschinjeßechu a sapalichu. Nikomu ßo nochzesche ßo sa blido ßynucź a jěscź. Pschitomni knjesojo wschitzy na tym wobstachu, pod wjedźenjom pucźow a schcźežkow nawjedźitych ßkužobnikow lěß pschecźahacź a baronku pytacź. Tworichu ßo někotre cźahi, kotrež ßo na to dźělichu, so bychu do wschěch stron wokolnosću pschepytali. Wokoło połnozy ßo wschitzy hoscźo spróżni a mucźni w nadźiji wrócźichu, so je baronka, wot kotrejež nihdźe žaneho ßlěda namakali njeběchu, po druhim pucźu hižo domoj pschischła. Se strachom saßłyschachu, so tam wona hischcźe pschezo njeje, so pak je jejny kóń, s pěnu a błótom wobmjetany, wschón dźiwi do dwora pschihnał a do prósdneho konjemza saběžał, hdźež wón se wschěmi stawami tschepotajo jachło steji. (Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Na Hornjołużiskim wałporskim provinzialnym ßejmje ßu krajneho postajenza hrabju s Lippe-Biesterfeld-Weißenfeld nad Bartom s nowa po wustawje na dwě lěcze wuswolili. Na lěto 1888 je ßo wot krajnych stawow pschiswoliło 4500 mk. k stipendijam sa studowazych, 6250 mk. jako pschinoschk k sadanjenju a wotpłaczenju pożczonki, kotraž je ßo wot gmejnow, 1888 psches wulku wodu potrjechenych, sćiniła, 31,000 mk. k sastaranju sanjerodźenych a wo-

ßyrocźenych dźěćźi a k twarej gmejnskich dróhow a mostow, 6500 mk. ßa ratarsku schulu w Budyschinje, 43,000 mk. ßa saßtaranje khorych w hojerńjach, 29,000 mk. ßa duchakhorych, ßlepych, hłuchoněmych a hłupikojtych, w sjawnych wustawach saměsćenych, 25,500 mk. k podpjeranju schulskich gmejnow a 6450 mk. k podpjerje sakskeho wustajenja ßa ßlepych, ſ wustawow puschćenych, ßa wuwućenje hłuchoněmych w Budyschinje a Zitawje, ßa pruhowanje kowanja konjow atd.

— Kralowski proviantski hamt na hrodźe w Budyschinje wosjewja, so saßo wowß kupuje.

— Muźstwa na wotpusku (beurlaubtenstand), kotsiž hischće nowe abo pscheměnjene wopißma ſ nowymi postajenjemi njewobßedźa, ßo napominaju, ßwoje stare wopißma hnydom wokrjeßnemu feldweblej wotedacź.

— Tele dny ßu sliczbowanskeho sarjadnika w tudomnym lazarece sajeli, dokelž je pjecźa na 30,000 hriwnow pschekschiwił. Wobschudźenje je wón lěta dołho wobeschoł. Jeho jebanstwo je ßo psches to wotkryło, so młody lěkař w lazarece pschipadnje shoni, so wón khorym wojakam pschedpißanu lěpschu jědź dał njebě. Wot teho cźaßa jebakej wótrje na porsty hladachu. Po krótkim cźaßu ßo tež poradźi, jeho dołholětne wobschudźenstwo wußlědźicź.

— Sa żelesnizu, kotraž psches Budyske, Ratarowske, Zidowske, Cźemjerowske, Sajdowske, Wjelkowske, Khelnjanske, Khaßowske, Łuhowske, Holeschowske, Njeßwaczske, Scheschowske a Nizcźanske leżomnosćze do Rakez póúdźe, je ßo w tychle dnjach poßlednje wuměrjenje cźiniło, a nětko knjeżerstwo wobßedźerjam te dźělby semje swotkupuje, kaž tež dyrbja ßo wschě te nowe naprawy ßwěru sesapißowacź. Hdyž budźe to hotowe, potom dźěłacźerjo twaricź sapocznu. — Tajku semju sa żelesnizy knjeżerstwo derje płaczi. Hdy by pak ßo něchtó njesdobnje sapjeral, temu by knjeżerstwowy taxowar prajił: Wujo, ty dyrbisch! A potom wuj dyrbjał, njech chzył abo njechał.

— Se ßerbskeje pczólnizy. Hłowne dźěło w pczólnizy je nětko tele: Wurunaj ßłabe a ßylne kołcze po mózność, so by psches to rojenje na krótki cźaß wobmjesował. Kak poßylnisch ßłabuschki? Masch-li ramiki w kołcźach, wosmjesch płast se saschpundowanym cźerjom se ßylneho a dasch jón do ßłabeho. Njeje-li cźeŕ saschpundowany, dyrbi ßłaby kołcź cźer hischće sastaracź a potom saschpundowacź. K temu pak by ſ prěnja trasch psche ßłaby był, ſ druha pak by ßo tež wjele posdźisscho poßylnik. Ssylny kołcź psches to pschejara njeseßłabisch. Masch-li pak korby, dha cźinisch poßylnjenje takle: Pschipołdnju, hdyž pczoły ßylnje nosscha, wosmjesch ßłaby korb a stajisch jón na město ßylneho, a ßylny stajisch na město ßłabeho. So by psches to kußanje nastało, njetrjebasch ßo bojecź, dokelž ßo wschitke pschilětowaze pczołki, kotrež ſ mjedom abo muczku ſ pastwy pschilecźa, tež do zuseho kołcźa puschcźa. Tak wobkhowa ßylny kołcź mnohe młode pczoły, kotrež hischće njewulětuja, a mało starych wulětowazych pczołow wot ßłabuschka a na wopak. Tak stanje ßo wurunanje bjes ßylnym a ßłabym.

(Sserbski pczołaŕ.)

— Generalne wusběhanje śměje ßo w Kamjeńskim wokrjeßu 14., 15., 16. a 17. meje a to kóždy krócź rano 1/28 hodźin.

S pola. Wałporu wjecźor, prjedy hacź ßo ßłóncźko khowa, tu a tam dźěćźi mejki (brěsowe hałožki) do hnoja tykaju, sa kóždeho ßwójbneho a sa skót; cźejaż hałožka prěnja wuskhnje, tón po jich myßli najprjedy wumrje. — Wałporu dyrbja ludźo, każ rěka, se wschěm hotowi bycź a tež krumom dyrbi ßo sdawacź, prjedy hacź ßo ßłóncźko skhowa; hewak pjecźa khodojta pschińdźe.

W Ssmjecźkezach budźa strowotne kupjele 15. meje saßo wotewrjene. Kupjelny lěkař je knjes dr. Grohmann w Kamjeńzu.

S Radeberga. Knjes Zeis w Heinrichsthalu je wot ßudnistwa sa njewinojteho wuprajeny. Pschedokżena mlokarnja a twarożkarnja jeho żony, kiž je morwa, bu sańdźenu póndźelu ßudnischy po dźělbach pschedawana.

S Wojerez. Nowinam „Elster-Chronik" ßo pische: S cźaßami tu a tam rosnoschowarjo (hauśerarjo) wokoło cźahaju, na kotrychž dyrbi ßo kedźbnosć luda wobrocźicź. Wudawajo, so nusnje pjenjesy trjeba a so dyrbi sa kóždy pjenjes pschedacź, cźi tajki rosnoschowar ſ wjetscha 3 „kruchi ßukna" na tsoje wobleczenje pschedpokoži. Ssukno je na sdacźe jara rjane. Rosnoschowar rěcźi a ßwoju tworu wukhwaluje a cźe wo 50 hacź do 80 mk. wobschudźi. Tak mjenowane „ßukno" pak je jendźelska twora, kotraž ßo „shoddy" mjenuje a je ſ wołmy starych ßuknjanych lapow a pschedźena napschedźena. Krawz cźi tajki njerjad ani njeschije, dokelž wołmjany próch bolaze wocźi cźini. A seschije-li cźi něchtó drastu, bórsy pytnjesch, so ßy wobschudźeny; hdyž ßo tajki njerjad drěcź pócźnje, hnydom zyły rospada. Pola sprawneho khlamarja meter tajkeje twory sa 2 mk. dostanjesch.

— Remontowe wiki w Liegnizy budźa 30. julija. (H. Krbl.)

Se Sleho Komorowa. Rěsnik Schneider se Sdźarow ßo 26. haprleje domoj wrócźiwschi wschě ßwoje kury morwe namaka. Jenu kokosch rosrěsawschi, wußlědźichu w jeje cźrjewach arsenik. Na snateho cźłowjeka tukaja, so je wón tón, kiž je kurom ſ jědom sawdał.

S Mużakowa. Wutoru 24. haprleje wokoło wjecźora w ßedmej hodźinje ßylne njewjedro psches naschu krajinu cźehnjesche. Tudy njewjedro do hosćenza „zur Stadt Berlin" dyri, tšechu trochu wobschkodźi, ale njesapali. W ßußodnym Sahorju pak je Boże njewjedro młodu żonu saraſyko, kotraż na polu dźěłasche.

Delnja Łużiza dyrbi strowy kraj bycź! Mako-Dobryńſki wucźeŕ knjes Zinner śměje, da-li Bóh, nasymu ßwoj pokstałětny sastojnſki jubilej, njemyßli pak hischće na wumjenk a wotpocźink. (Br. Z.) Tež njeboh knjes wucźeŕ Póst, na kotrehoż ßo radźi dopomnimy, je hacź do ßydomdźeßatnych lět strowy w schulskej ßłużbje dźěłał.

S Gubina. Tudy je ßo wóndano popołdnju wobżarujomne njesboże stało. Młodźenz a dwě młodej holcźzy ßo na rězy na cźołmje wożachu. Dokelž żołmy ßylnje bijachu, ßo cźołm ſwróczi. Hdyž cźi tsjo njesbożowni wo pomoz wołachu, někotsi młynſzy pschiběżachu, kotrymž ßo poradźi jenu holcźku ſ rěki wucźahnucź. Jeje towarſchka pak a młodźenz, wobaj 17—18 lět staraj, ßo tepischtaj.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Murjerja Wenzela ſ Nowych Bóschiz k jaſtwu na schtyri njedźele saßudźichu, dokelž bě 1. februara wjecźor schwalcźi Antoniji Kraliz w Wětrowje na pucźu ſ Nowych Bóschiz do Wětrowa hrosyk, so ju sakole. — Cźeladnika Koplanſkeho w Kosarezach, kotryž bě pjecźa pschedeschcźnik w Jaßeńcźanskej korcźmje kranuł, njedoßahazych dopokaſmow dla wuwinowachu, tola jemu dla njepschistojneho sadźerżenja pschi wußudźenju arrest na dwaj dnjej pschißudźichu.

Wußudźenja pschißaźneho ßuda śmeja ßo: 7. meje rano 1/210 hodźin pschecźiwo kowarjej Rückerej ſ Lauterwaſſera dla njekasanſtwa, popołdnju w 4 hodź. pschecźiwo cźłużobnej holzy Dobiſez ſ Pilsna dla kschiweje pschißahi. — 8. meje dopołdnja 1/210 hodź. pschecźiwo schewſkemu Matucźkej ſ Ziegenhalſa dla rubjeżniſtwa, dopołdnja w 11 hodź. pschecźiwo monterej Ferierej ſ Haarena dla spytaneho saraźenja. — 9. meje dopołdnja 1/210 hodź. pschecźiwo dźěłacźerjej Bergtej ſ Pßowjow dla njekasanſtwa a rubjeżniſtwa. — 11. meje dopołdnja 1/210 hodź. pschecźiwo cźeladnikej Mütterleinej w Bosankezach dla njekasanſtwa, dopołdnja w 11 hodź. pschecźiwo krawzej Ritterej se Spitzkunnersdorfa dla kschiweje pschißahi.

Přilopk.

* „Katholſki Posoł" pische: W Słym Komorowje (Senftenberg) w Delnjej Łużizy ßu wot nasymy, każ je Posoł hižo pißał, kóždy měßaz jedyn krócź miśionſke katholſke Boże ßłużby, kotrež farat ſ Hródka (Spremberg) wobstara. W měſcze ßamym njeje drje wjele katholikow, ale poměrnje wjele bydli jich w wokolnosćzi; pschetoż w tamnischich brunizowych podkopkach, briketowych fabrikach, schkleńcźernjach a lijerńjach dźěłaju woßebje Polazy a Cźechojo. Tak je na pschikład w podkopje Ilſe pola Rowneje (Rauno) na 350 wotroſcźenych Polakow ſ Pósnańſkeje, Schleſynſkeje a ſ pólſkeho kraleſtwa. Kotsiž ßu móhli a chzyli, ßu prjedy do Kamjeńza a tež do ßdaleneho Kulowa k Bożim ßłużbam jěsdźili, nětko pak je duchownſka pschißłuschnosć Hródkowſkeho fararja, tutych katholikow sastaracź. Dokelž pak wón pólſzy a cźěſzy njemóże, je ßo wón lětßa do ßußodneje diözesy wobrocźił se żadanjom wo pomoz. Duż poda ßo k. farař Hórnik ſ Budyschina do Sleho Komorowa, so by tón krócź na 25. haprleje (ßrjedu po tsecźej njedźeli po jutrach), hdyž bě pruſki pokutny dźeń, na kotrymž katholikojo tam ßwjedźeń sakitarſtwa ßwjateho Josefa ßwjecźa, Boże ßłużby dżerżał. Měſto sa Boże ßłużby je tu khwilu w sali hoſcźenza Baranius, hdyž ßo psches 300 ludźi śměſcźicź hodźi. Na Bożej mſchi bě sal pschepjelnjeny, tak so bě doſcź horzo; khěrluſch ßo njeſpěwasche, dokelž dźě běchu pobożni pschitomni ſ jara wſchelakich krajow. Po poßlednim ſcźenju cźitasche měſchnik najprjedy němſke evangelium a praji, cźeho dla je wón tón krócź wot wokrjeßneho fararja powołany a so je se ßußodneje diözesy pschiſchoł, w kotrejż je teho runja sa katholikow w mnohich měſtach pschibywaze miśionſtwo; tež pschejesche wón měſchcźanſkej hischće małej woßadże wſchitko dobre a ſkónczi ſ katholſkim postrowjenjom. Na to cźitasche wón evangelium w pólſkej rěcźi a dżerżesche pólſzy tež prědowanje wo ßwjatym Josefje jako pschikładże a patronje dźěłacźerjow. Po kemſchach bě potom ſchcźenje; pschinjeßechu dźěcźo se Ssowjoho (Sao). Poßlednje wotdźělenje spowjednych dosta najßwjecźiſchi ſakrament hakle popołdnju w pjecźich hodźinach. Tak dołho naſchi ßerbſzy a němſzy spowjedni ludźo njecźakaju! Ale cźi dyrbjachu, dokelž bě jich ſ prjedy woprawja-

nymi pśches 120 a dokelž hewak duchowneho žwojeje rěcže nimaju, schtož je tola jich potrjebnosćź a žadosćź. Tež maju prawo k temu po Khrystušowych žłowach: Wučcźe wschitke ludy! Po 6. hodźinje wotjědźe duchowny saßo domoj. Hischcźe njech žo pschispomni, so katholski wučeŕ s Khocźebusa schulskim dźěcźom kóždu njedźelu kscheścźijansku wučbu dawa; w tu khwilu je jich na 50. Tak je pola katholikow sa najtrěbnische tež w Slym Komorowje tola trochu postarane, tak so žo někotsi hižo wo sałoženje zyrkwiczki prózuja, mjes tym so tam a we wjele druhich pruskich woßadach sa lutherskich Sserbow woprawdźe duchowna nusa wobsteji. W Sakskej a Pruskej žu bohate lutherske towaŕstwa sa mißionstwo, snutskowne a swonkowne, a tola wostajeja wone w dospołnje abo pschewažnje žerbskich woßadach fararjow, kotsiž w zyrkwi, w schuli a w žiwjenju swojim dowěrjenym niczo žerbšzy prajicź njemóža! My pak chzemy w Sakskej radźi tež katholikow s zusych krajow duchownšzy wobstaracź, kaž daloko je to mózno.

* Kubleŕ Augustin w Oybinje žwojemu žlepemu nanej, burej Augustinej w Lückendorfje, žobu rolu dźěłasche. Wutoru tydźenja wón nanej worasche a mějesche cźělza žobu sapschehnjeneho. S dźěłom hotowy wón cźělza wupschahnu a žebi hotežku wokoło žiwota wobwi. Cźělzej žo njelubjesche, so běsche tak na krótke swjasany; wón žo snjembri, žo do žwojeho knjesa da a jeho do hłowy storcźi, so žo Augustinej róh blisko wucha do hłowy saschtapi. Nětko cźělz njesbožowneho na rohaj wsa, jeho wjazy krócź do powětra cźišnu a jeho s nohami rostepta, doniž Augustin ducha njespuschcźi. Jedyn žußod a jedyn namjesny sastojnik chzyschtaj njembremu skoczeczu jeho wopor wutorhnucź, dyrbjeschtaj pak cźěkacź a žo w bliskim wětrniku skhowaschtaj. Njembre skoczo hischcźe dleschi cźaž wokoło wětrnika hanjesche, potom žo žamo domoj wrócźi. Augustin běsche sprawny cźłowjek a cźichi, wobhladniwy muž. Jeho nanej je loni krowa wócźko wubodła, na cźož je stary muž zyle woślepił.

* W běhu poślenich njedźel žu zyke cźrjódy dźěłacźerjow s Cźech do Sakskeje pschischke. Jara mjele je jich w Pirnje wostako, hdźež je na wschelakich twarach a dr. 500 cźěskich dźěłacźerjow dźěło dostako. Někotremužkuli twarzej je s tym s nusy pomhane; pschetož dźěłacźerjo nětkle njedoßahaju. Duž běsche cźaž, so s wukraja pomoz pschińdźe.

* Loni wo srudnym podawku pißachmy, kotryž běsche žo w Meuselwitzu stał. Tam studźeń ryjachu, pschi cźimž buschtaj dwaj dźěłacźerjej saßypanaj a žiwaj pohrjebanaj. Wo tymle podawku je nětko žudnistwo jednako. Studnjetwarzej Dienerej se Schmöllna žo wina dawasche, so je wón wina, so je žo studźeń saßypka. Ssudnistwo jeho winowateho spósna a jeho k jastwu na 8 měßazow saßudźi; tej nastate khósty ma Diener sapłacźicź.

* Wobžarujomne njesboże je widźanu měschcźansku žwójbu w Landeshucźe domapytako. Wutoru tydźenja mějesche najstarscha dźowka kwaß. Hižo pschi wěrowanju njewjesta skhori a dyrbjesche žo doma bórsy lehnucź. Lěkaŕ praji, so je to žylna cźorlachowa symiza. Schtwórtk tydźenja w nozy khora semrje. Wot wěrowanskeho woltarja k žmjertnemu kožu! Tónle srudny dóńt je w zykym měscźe najwjetschu žobuželnosćź wubudźił.

* Duchowny w Beutnitzu pola Grünberga, muž w najrjeńschich lětach, je sańdźeny tydźeń srudnu žmjercź namakał. Wón chzyschce njewinowate lěkaŕstwo wužicź, dwójzy wuhlokißały natron, ale žudobja pschemeni, w kotrymž běsche arsenik. Wón bórsy žam pytnu, kak njesbožownje běsche žo pschehladał, ale hischcźe tón žamy dźeń žurowe bolosćźe pschětrawschi wumrje. Njebocźicźki hakle běsche krótki cźaž s fararjom w Beutnitzu; ale wschitzy jeho wyšoko cźesćźachu a lubowachu.

* Pschekupz w Glogawje běsche psched krótkim wot korcźmarja, kotryž hižo dołho twory wot njeho bjerjesche, sa stary dołh „wechsel" na 1000 mk. dostał. Njedźelu tydźenja rano korcźmarjowa žona a macź k pschekupzej pschińdźeschtej, jeho proscho, so chzył jimaj tola wechsel pokasacź, dokelž wěricź njemóżetej, so je korcźmaŕ tajki woprawdźe podpißał. Sso niczeho sleho njenadźějo pschekupz žónskimaj papjeru pokasa. Starscha pak jemu ju s rukow wutorže, ju rucźe s rukomaj na kulku smjecźe a ju młódschej poda, kotraž kulku do rta tyknu a hnydom pózrje. Pschekupz chzyschce hischcźe poßleni wokomik korcźmarjowej žonje wechsel se rta wucźahnucź, ale s tym niczo njedozpě, khiba so jeho žónska do porsta kußnu.

* Hdyž wutoru tydźenja popołdnju rjemjeślnik B. se žwojej njewjestu k wrotam Zionskeje zyrkwje w Barlinje pschijědźe, so by mandźelstwo, kotrež běsche žo psched stawnikom wobsamkko, tež zyrkwinsku žwjecźišnu dostało, žo na jene dobo młoda žónska s dźěsćźom na rukomaj psches cźrjódu pschihladowarjow pschedobu a chzyschce nawoženju s nožom do wutrobna kłócź. To pak žo ji njeradźi. Njewjesta do womora padźe, so dyrbjachu ju domoj dowjesćź. Žónska, kotraž nawoženju nadpadźe, běsche jemu něhdy blisko stała. Wona je něschto cźaßa w hojeŕni sa błudnych była, s wotkelž běchu ju jako wustrowjenu saßo puschcźili.

* Pruska kralowska króna, kotraž žo pschi pohrjebje khěžora Wylema psched cźěkowym wosom njeßesche, je s cźaßa krala Bjedricha I. Pschecźiwo wschěm heraldiskim prawidłam je se žomotom podschita; kralowske króny pak po heraldiskej symbolizy podschiwane bycź njemědźa. Tule krónu s lěta 1701 žebi dźenßnischi dźeń nichtó stajicź njemóże, dokelž je pschewulka. Khěžor Wylem je žebi teho dla k žwojemu krónowanju nowu krónu wudźěłacź dał. Hdyž ju dwórski słótnik pschinjeße a krala proschesche, so by žebi ju stajicź spytał, kral wotmolwi, so žebi krónu, kotruž chze žebi žwjatocźnje na hłowu stajicź, na pruhu stajicź njemóże.

* Sswědomity muž, kotryž ma w Steigerthalu pola Nordhausena mjaßo na trichiny wobhladowacź, je wjele ludźi psched khorosćźu a žmjercźu wobrół. Wón doma njeběsche, hdyž młynk dwě tucznej žwinjeczi sarěsa. Sso wokoło wjeczora domoj wrócźiwschi žo wón dohlada, so stej wobě žwinjeczi połnej trichinow, a to hnydom młynkej wosjewi. Młynkowi pschecźeljo, kotsiž wjeßeli pschi wulkej kołbaßy žedźachu, tajku struchku powjesćź saßłyschawschi hnydom nóž a widliczki położichu. Trichinojte mjaßo hnydom sahrjebachu.

* Nastarschi němski wojeŕski veteran je wěsty Kuß w Mindenje, kotryž je w lěcźe 1812 žobu na wójnje w Ruskej a w lětomaj 1813 a 1815 jako dobywcźeŕ w Parisu pobył.

* Wczera tydźenja popołdnju je žo městaczko Sabno pola Tarnowa zyle wotpaliło. Nimale 1500 wobydlerjow je bjes statoka.

* W Winje je žo sańdźene dny rěcźnik satřělił; nichtó pak prajicź njemóże, schto je jeho k temu pohnuło. Sswojim dźěcźom wón žłědowazy krótki, ale cźim bóle hnujazy testament sawostaji: 1. Njebjerćźe ženje kharty do rukow! 2. Hladajcźe žo dołha! Radscho hłodu tradajcźe a symu mrějcźe, hacź so žebi krajzarja pożcźicźe. Tež žebi ženje krajzarja njepożcźujcźe, spuschcźejo žo na dokhód, kotryž jutsje smějecźe. 3. Hdyž žo woženicźe, žebi holzu wot stroweju starscheju hladajcźe!

* Wobžarujomne njesboże je žo sańdźene dny w Velvarach w Cźechach stało. W žwětoßławnym swěrjenzu Kludskeho žo na jene dobo w klětzy, w kotrejž běchu tři lawy sawrjene, durcźka wotewrichu. Pschihladowarjo połni stracha se swěrjenza khwatachu. Skludźeŕ dźiwich swěrjatow, Jan Schanda, lawam napscheczo stupi a chzyschce swěriska saßo do klětki sahnacź. Jedyn law pak na njeho skoczi a jeho potorže. S wulkej prózu žo druhim straźnikam radźi lawa wot žwojeho wopora woteczěricź a jeho s druhimaj do klětki sahnacź. Schanda běsche na woběmaj rukomaj cźeżzy sranjeny. Hdyž běchu jeho sawjasali, njesbožowneho do Prahi do hojeŕnje dowjesechu, hdźež jemu lěkarjo jenu ruku wotrěsachu. Schanda je na žwoje rany wumrjeł.

* W jenej wšy pola Kolina w Cźechach je zyła žwójba na skaženosćź skhorika: samožity bur, jeho žona, žyn, dźowka a žłužobna dźowka. Pola bura žo skaženosćź njedźelu pschipołdnju pschi wobjedźe pokasa. Wón tak sakhadźecź pocźa, so dyrbjachu jeho dó jstwy samknucź. Hnydom po lěkarja póßłachu, kotryž tež sa hodźinu s Kolina pschińdźe. Mjes tym so mějesche lěkaŕ hischcźe s burom cźinicź, kotrehož běchu na rukomaj a nohomaj sespinali, žo na jene dobo burowa dźowka, něhdźe 18 lět stara, do lěkarja da a chzyschce jeho do ruki kußnucź. Běsche wěste, so je holza na tu žamžnu khorosćź skhorika, kaž jeje nan. Mjes tym so mějesche lěkaŕ s woběmaj cźinicź, na dworje macź a žyna, dorosćźeneho młodeho cźłowjeka, widlischcźa pschimnuchu, a wobaj na dworje leżo wostaschtaj. Žałostnje žo na to pschihladowasche, schtož žo dale sta. Lěkaŕ rucźe hischcźe do Kolina po tśjóch lěkarjow póßła a s Prahi telegrafiszy profeßora powoła, kotryž wokoło wjeczora do wšy pschijědźe. Prjedy pak, hacź cźile lěkarjo dóńdźechu, běsche tež burowa žłužobna dźowka skhorika. Hdyž profeßor s Prahi pschijědźe, běsche bur hižo wumrjeł. Sskužobnu dźowku khorosćź tak krucźe njepschimasche, kaž bura a jeho žwójbnych. Wona powjedasche, so je zyła žwójba psched 9 dnjemi hußyzu sjědła, kotruž běsche skaženy poß sakußał. A dokelž žu mjaßo tejele hußyzy sjědli, žu wschitzy pjecźo na skaženosćź skhorili.

* W Londonje je psched krótkim žławny runaŕ Hutton wumrjeł. Runjež Hutton ani pißacź ani cźitacź njemóżesche, je wón žwoje runaŕstwo nimale połsta lět dołho s tajkim wuspěchom wukonjał, sa je millijon samoženja sawostajił. Pschede wschěm žo wón na khorosćźe koscźow a shibadłow wustejesche. Schtóž běsche žebi schkodu scźinił, žiłku hnuł, staw wuwinuł abo słamał, k Huttonej pschińdźe. A wón tak wustojnje runasche, so khori s zyłeje Jendźelskeje k njemu khodźachu. Jeho pohrjeb tež žo s wulkej pychu sta; najwoßebnischi mužojo Londona jemu na pschewodźenje dźěchu.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi je sa tydźeń němska spowjedź a prědowanje.

Wěrowanaj:

Michalska zyrkej: Oskar Hendrich Günther, pschekupz w Plauenje, s Fanny Bieringez w Malym Wjelkowje.

Kŕóen:

Michalska zyrkej: Emil Rudolf, Korle Augusta Urbana, gratarja w Dobruschi, ß. — Elsa, Jana Ernsta Voigta, fabrikskeho samkarja na Židowje, dź. — Pawol Hermann, Jurja Sommera, dźĕlaćerja w Delnjej Kinje, ß. — Hermann Gustav, njemandź. ß. w Delnjej Kinje.

Katholska zyrkej: Marja Hana, Alexandra Kawki, schkleńćerja se Semiz, dź. — Bertha Johanna, Wilhelma Schwarza, najenka s Hrubjelćiz, dź. — Max Kurt, Ernsta Bĕle, krawza tudy, ß. — Jan Benno, Jana Augusta Mlynka, kublerja s Ćemjerz, ß.

Zemrjeć l:

Dźeń 26. haprleje: Emma Marja, njeboh Jana Augusta Scholtty, schewza se Ssokolnizy, dź., 7 m. — 28. Hadam Schlammer, dźĕlaćeŕ na Židowje, 49 l. 10 m. 11 d. — 29. Korla Jaroměr Max Barcz, zigarnik pod hrodom, 15 l. 1 m. 18 d. — Margaretha Probstez, fabrikarka w Dźĕžnikezach, 64 l. 3 m. 22 d. — 30. Hana Karolina, njebo Jana Krawza, žiwnoscerja w Delnjej Kinje, wudowa, 86 l. 10 m. 14 d.

Płaćizna žitow a produktow.

Zitowy dowos w Budyschinje: 2008 měchow.		W Budyschinje 28. haprleje 1888 wot mk.	np.	hacz mk.	np.	W Lubiju 3. meje 1888 wot mk.	np.	hacz mk.	np.
Pscheńza	bĕla	9	29	9	64	9	23	9	56
"	žołta	8	33	9	23	8	68	9	12
Rožka	50 kilogr.	6	1	6	20	5	88	6	—
Jeczmjeń		5	94	6	16	6	—	6	17
Wowß		5	50	6	—	5	70	5	80
Hroch		7	22	10	—	8	33	8	89
Woka		6	67	6	94	5	56	6	11
Jahły		12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka		15	50	16	—	15	—	15	50
Bĕrny		1	80	2	10	1	70	2	10
Butra	1 kilogr.	1	90	2	20	2	—	2	30
Pschenicżna muka	50 "	7	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	6	—	9	75	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	50	2	80	2	—	2	50
Sslóma	600 "	16	—	17	—	15	—	17	—
Proßata 1626 schtuk, schtuka		6	—	17	—	—	—	—	—
Pschenicżne wotruby		3	50	3	75	—	—	—	—
Rjane wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pscheńza (bĕla) wot 9 hr. 40 np. hacz 9 hr. 67 np.; pscheńza (žołta) wot 8 hr. 99 np. hacz 9 hr. 29 np.; rožka wot 6 hr. 1 np. hacz 6 hr. 17 np.; jeczmjeń wot 5 hr. 94 np. hacz 6 hr. 8 np.; wowß wot 5 hr. 65 np. hacz 6 hr. — np.

Drażdźanske mjaßowe płaćizny. Howjada 1. druziny 48—52 mk., 2. druziny 43—47, 3. druziny 25 po 100 puntach rĕsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 42—44 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druziny 43—53 np., 2. druziny 28—38 np. po puncże rĕsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 4. meje: Rjane.

Psches ßudnistwo ma ßo na pscheßadźowanje pschedawacz: 11. meje dopołdnja w 11 hodź. burske kublo cźißło 9 w Malej Subrniczźy, na 14,665 mk. taks. — 7. junija dopołdnja w 10 hodź. kheża cźißło 22 w Borku, na 2000 mk. taksérowana.

Na pschedań: Hosćenz w zyrkwinskej wßy, se 60 kórzami psches R. Kastnera w Wósborku. — Hosćenz „zum Schwan" na Židowje.

Drjewowa awkzija: 9. meje dopołdnja wot 9 hodź. w Mjedźojskej korcźmje.

Pscheßadźowanje žiwnoscże.

Žiwnoscź fol. 26 w Schpitalu se 7 kórzami 51 □prutami pola a łuki, 83,11 dawskimi jenoscźemi, bjes hospody a wumjenka, ma ßo **22. meje** na pscheßadźowanje pschedawacź. Wumĕnjenja ßo w termiji wosjewja. Wscho dalsche je pola kublerja **Bartka** w Schpitalu shonicź.

Žiwnoscź

cźißło 45 w Hucźinje se 14 kórzami pola a łuki a 150 dawskimi jenoscźemi je bjes hospody a wumjenka na pschedań. Dalsche je shonicź pola **Jana Hatnika** w Hucźinje.

W Maleschezach cźißło 5 ßu 3 ßuproschne **ranzy** na pschedań.

Dwĕ nowodejnej dobrej kosy ma na pschedań

Otto Säuberlich w Łasu.

Kucże.

Jena polschesa a lohki njekryty wós, wobaj w dobrym rjedźe, staj płaćizny hódno na pschedań na knjeżim dworje w **Jaßonzy** pola Pancźiz.

Kacże jeja

ßu na pschedań na **Cźelchowskim** knjeżim dworje.

Schtomowy wósk

běźity a twjerdy w rołkach porucza tunjo **Otto Engert.**

Khosej

s wubĕranych, jenoż derje ßłodźazych kajkosćzow

njepaleny punt hiżo po 90 np.,
paleny " " " 120 "

porucza **Hermann Lemke**
na jerjowej haßy.

Turkowske ßłowki

najlĕpscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschcźu.

Destilazija snatych **dobrych likĕrow** po starych tunich płaćizsnach.

Khosej

paleny a njepaleny

porucza po tunich płaćizsnach

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Pschi wotewsaćzu wjetschich dźĕlbow pomĕrnje tuńscho.

Jerje

wulke a małe, rjane tucżne ryby, mandl po 40 np., tak dołho hacz doßahaju, porucza

Gotthard Behrends

na Hoschiz haßy 42.

Dürrenbergsku warnu ßół
Dürrenbergsku skótnu ßół

(kotraż je, każ je snate, najlĕpscha) porucza najtuńscho

Emil Lebelt

na dwórnischcźu w Budestezach.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likĕry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Destillazija
Schischki a Rjeczki

porucza ßwoje snate dobre druziny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuńischich płaćizsnach.

Karbolineum

hodźi ßo město wolijoweje barby najlĕpje k barbjenju a imprägnĕrowanju a sdźerži drjewjane wĕzy psched hniczom. Najlĕpschi srĕdk pschedrjewowy a murjowy schwamp. Tunjo dostacź pola

Otty Engerta

en gros drogowe khlamy en détail.

Wóskowy twar, wósk

kupuje po najwyschschich płaćizsnach mydłarnja **Roberta Adama.**

Gardiny

bĕłe łóhcź hiżo po 15 np.,
pißane " " " 18 "

blidowe krywy

hiżo po 2 mk. a 1 mk. 50 np.,

rulowy

hiżo po 80 np.,

krywy na sofa

hiżo po 1 mk. 20 np. a 2 mk.

porucza w wulkim wubjerku

A. Dehne

na ßerbskej haßy 7.

Khosej

wot najtuńischich hacz do najdróżschich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a hornczeŕskej haßy.

Khosej

paleny a njepaleny

jenoż w dobrych druzinach poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Syrop

punt po 12—40 np. porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza

Th. Grumbt

na swonkownej lawskej haßy.

K saniczenju

molow

poruczam

kamfer, patchouli, popjeŕ, naftalin, woprawdźity dalmaziski pólver psche insekty, pólver a tinkturu psche mole, naftalinowe łopjena, selo a papjeru psche mole.

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail 10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Tinkturu psche schczóny

w bleschach po 50 np.,

pólver psche schczóny

w tyskach po 40 a 60 np.,

pólver psche schwoby

w tyskach po 40 a 60 np.

porucza

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail 10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Kolmas

najlěpšcheje druźiny w piczołkach po 1/4 a 1/2 zentnarju, kaž w kaschczikach po 2 puntomaj porucza po tunich płaczišnach

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail.

Wósk

kupuje po kóždej dźělbje po najwyschschich płaczišnach

H. Puy,

mydłař na šerbškej haßy.

Dr. E. Weberowy
alpenski selowy tej
krej čišćazy
woprawdźity jenoż w šnatych haptykach
w pakčikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždźanach.
W Budyschinje w haptykomaj; hłowny skład w měschćańskej haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

Hdže šće tónle rjany cžaßnik kupili?
Pola cžaßnikarja **Magera**
na šerbškej haßy 11.

Kóslaze kóžki

kaž tež wschě druhe koże kupuje a płaczi najwyschsche płaczišny

Heinrich Lange

pschi šerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow šyłne, kupuje po najwyschschich płaczišnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Šrědk
k špěschnemu blejchowanju płatu

ma na pschedań a kak ma šo nałožecź, wukaże

Otto Engert na šnutskownej lawskej haßy.

Sa dźěczi hacž do 4 lět poručam:

běle heklowane wobleczenja,
běle heklowane pjesliki,
běle heklowane šukniczki,
pikejowe pjesliki,
flanelowe pjesliki,
pikejowe mantle,
pišane katunowe wobleczenja,
běle batistowe wobleczenja.

A. Tschentscher w kupnizy.

Wosjewjenje.

Cžesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi, woßebje knjesam

pjekařskim mischtyrjam a mlynkam

najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so šym šo jako

murjeŕ a twarz khachlow a pjezow

w Budyschinje saßydlił.

Twarske materialije, woßebje

potrjebu k pjezam

starscheje a **nowscheje konstrukzije** mam pschezo na składze.

Prospekty, illustrazije a wopišma wo dotalnych dołholětnych wuspěchach darmo a franko.

Ryßowanki k twaram a wobliczenje khóstow šo wudźěłaju.

Pschi płaczišnach, cžaßej pschimĕrjenych, a špěschnym wuwjedźenju budu šo prózowacź, dowĕrjenje, mi spožczene, sakhowacź, a wo dobroczišwe wobkedźbowanje proschu.

W Budyschinje, 8. haprleje 1888.

S počesczowanjom najpodwolnischo

E. Meier na hornczerskej haßy 22,
murjeŕ a twarz khachlow a pjezow.

Podkopki hrabja Lippe w Malej Subniczzy

poručeja pódla druhich druźinow woßebje

dobru wulkokruchatu šrĕnju brunizu

hektoliter po 40 np.

Dokelž šu šo khošejowe płaczišny saßo ponižiše, poručam wot nětka saßo

paleny khošej

punt po 120 a 130 np.

w šnatych dobrych a derjeßkodźazych kajkosczach.

Th. Grumbt

w kupnizy a na šwonkownej lawskej haßy.

Jerje.

Rjane wulke jerje pschedawa tunjo

3 schț. po 10 np., 15 schț. po 45 np.

Paul Giebner

na hłownym torhoschczu pódla měschćańskeje haptyki.

Sšłomjane klobuki, filzowe klobuki, cžapki

w najwjetschim wubjerku po **woprawdźe jara tunich płaczišnach** porucza

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22.

Njech šo w haptykach ša nowymi polěpschenymi woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež šu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Barlinske krupowu schkodu sawěsczaze towarstwo s lěta 1832

sawěsczja pólne płody psche krupowu schkodu **po twjerdych premijach; sawěsczeni njetrjebaju niczo dopłacźicź,** jeli so dóschłe premije k sarunanju schkodowanjow a khóstow nastupazeho lěta njedoßahaju. W tajkich padach towarstwo schkodu se šwojeho reservneho fonda **abo** se šwojeho sakładneho kapitala, 3,000,000 mk. wuczinjazeho, njeße.

Premije šu **tunje** a pódla teho šo wone hischcze **poniža,** hdyž šo sawěsczenje na wjazy lět pschilubi, abo šo sawěsczenje sańdźeneho lěta ponowi.

Sarunanja šo sa krótki cžaß, najposdźischo sa měßaz po wobliczenju wupłacža.

Sawěsczenja pschijimaju:

C. A. Manitz w Budyschinje, **W. H. Conrad** w Budyschinje,
Max Hauffe w Njeßwaczidle, **A. H. Große** w Wósborku,
L. W. Lipicz w Schĕrachowje, **C. G. Richter** w Delnjej Wjasońzy,
Jan Hauptmann w Bóschizach.

Magdeburgske wohenšawěsczaze towarstwo.

Po sakońskim postajenju šo složujo, s tutym k wjedźenju dawamy, so šmy pódla **wyschscheje agentury,** hižo lěta dołho wot knjesa **H. Meisela** šo sastawazeje, **druhu agenturu** sa Budyschin a wokolnosczi k podpjeranju prěnščheje sakožili a ju

knjesej **Khorli Meiselej** w Budyschinje

pschepodali.

W Lipsku, 2. meje 1888.

Generalna agentura:
Max Schwemer.

Ssuche droždże.

Sswojich cześćenych wotebjerarjow najpodwolniſcho napominam, ſo bychu ſebi pola mje **ſuche droždże** wěſcze hacź do njedźele 13. meje ſkasali, ſo móhł pſchi możnej cźopłocźe dobru a cźerſtwu tworu podawacź.

S dobom na **wſchu tworu k pjeczenju** atd. ſtajnje cźerſtwu, teho runja na wſchě druźiny **palenza** po tunich płacźiſnach kedźbne cźinju a poruczam.

S poczeſcźowanjom
Otto Säuberlich w Łaſu.

Wósk, wóſkowy twar a panki

kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach
Hermann Lehmann, mydłař
na horncźerſkej a žitnej haſy.

Kóſlaze kóžki

kupuje a płacźi najwyſchſche płacźiſny **L. Fleiſcher,** kóžkař
w Budyſchinje
na ſwonkownej lawſkej haſy.

Kóſlaze kóžki

kaž też wſchě druźiny druhich kožow kupuje a płacźi najwyſchſche płacźiſny **Guſtav Naucke**
na garbarſkej haſy 16.

Durſthoffſke ſuche droždże

ma na pſchedań
A. Bieſold,
pjekarſki miſchtr w Budyſchinje.

Nětždże 7—8 puntow njedrětych **pjerjow** ſo kupicź pyta. Dalſche je ſhonicź na garbarſkej haſy 22 pſchi ſemi. Też móže tam ſtarſcha ſłużobna holza k 1. julijej ſłużbu doſtacź.

Hamburgſko-amerikanſke paketojězdne akzijowe towarſtwo.

Direktna parokłódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ſrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczjorneje Indiſkeje**
měſacźnje 3 krócź,
ſ **Hamburga** do **Mexike**
měſacźnje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke parne kóždje podawaju wubjernu jězdź a pſchihódnu pucźowanisku ſkładnoſcź ja kajutowych a bjeſkubjowych pucźowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Meinel w Budyſchinje.

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kóždu **póndźelu** wot 5. hodź. **Někotři Serbja.**

Kralowſki proviantſki hamt w Budyſchinje na hrodże kupuje kóždu dźělbu dobreho a cźežkeho wowſa.

Cześćenym Sserbam, woſebje knjeſam rěſnikam
w **Hodźiju** a **wokolnoſczi**
poruczam ſo k **pſchepytanju ſwinjazeho mjaſa** na trichiny a wuhry.

W Hodźiju, 27. haprleje 1888.

S poczeſcźowanjom
Franziſka Pilzez,
pruhowana hladarka ſa trichinami.

Pſchiſpomnjenje: S dobom ſebi dowolam, k wjedźenju dacź, ſo je mi ſakſki ſawěſcźenſki wuſtaw pſche trichinſki ſtrach ſa Hodźij a wokolnoſcź **agenturu** pſchepodał.

Serbski spěwanski koncert

w Nowakec hoſćencu w Łahowje

njedźelu 6. meje 1888

wuwjedźeny wot měšaneho khora

Zaréčanskeho serbskeho spěwanskeho towarſtwa.

Započatk wječor z dypkom 8 hodź.

Po koncerće **reje** z wojeſkej hudźbu za wopytowarjow koncerta.

Přeceljo serbskeho měšaneho spěwa so z tutym najpodwolniſo přeprošuja. **Spěwanske towarſtwo.**

Mißionſka hodźina w Hnaſchezach.

Dźiwocźanſke ſerbſke ev.-lutherſke mißionſke towarſtwo ſměje, da-li Bóh, pſchichodny ſchtwórtk 10. meje, jako na ſwjedźenju Khryſtuſoweho k njebju ſtpicźa popołdnju w 3 hodźinach w domje knjeſa kublerja Rądy mißionſku hodźinu, na kotruž ſo pſcheceźeljo mißionſtwa, kaž też ſobuſtawy towarſtwa pſcheproſchuja. **Pſchedſtydſtwo.**

Cześćenym Sserbam w Budeſtezach a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ſym ſo jako **knihiwjaſař** w **Budeſtezach** cźiſko 51 ſaſtydlił. Proſchu wo dobroczźiwy pſchiſtup a ſo ſ poczeſcźowanjom poruczam
F. Petersen, knihiwjaſař.

Na jene ryczerſkubko bliſko Budyſchina ſo wuſtojna hoſpoſa ſa ſkót pſchi wyſokej mſdźě pyta wot pſchiſtajazeje žony **Heynoldoweje.**

Wuczobnik ſo pyta.

Sa kolonialtworowe **kłamy** ſo jako wucźobnik wobdarjeny hólz, ſerbſkeje rěcźe mózny, pyta. Hólz ma liſt ſ krótkim žiwjenjoběhom ſ adreſu ſwojeju ſtarſcheju pod napiſmom **„G. & M. No. 548"** w wudawarni Serb. Now. wotedacź.

Wróczenje ſłuba.

Mojim lubym ſnatym ſ tutym woſjewjam, ſo ſym ſwój ſłub ſ Hanu Jurkez w Lemiſchowje ſaſo ſběhnuł, dokelž ſo dla jejneho njeduſcheho ſadźerženja napſcheczo mi ſ njej woženicź njemóžu.

Jan Hajnik,
tyſcheř w Kißlizy.

Wutrobny džak

wyſokodoſtojnemu ſararjej **Urbanej** w Wokrancźizach ſa jeho wutrobu hłuboko hnujaze prědowanje, krajny pokutny dźeń, 25. haprleje dźerżane.

Mnohi kemſcherjo.

Sa mnohe dopokaſma nutrneho dźělbracźa pſchi ſemrjecźu naſcheje horzolubowaneje mandźelſkeje, macźerje, dźowki a ſotry **Marje Madleny Kowařkoweje** rodź. **Hórkez,** kaž też ſa bohatu kwětkowu pychu, ſ kotrejž je ſo njeboczíczkeje kaſchcź wupyſchił, a woſebje knjeſej kapłanej **Handrikej** ſa troſchtowaze ſłowa pſchi rowje najwutrobniſchi džak prajimy.

W Bobolzach, 22. hapr. 1888.

Hłubokoſrudźeni ſawoſtajeni.

Bohu Knjeſej nad žiwjenjom a ſmjercźu je ſo ſpodobało, dźenża rano 1/2 2 hodź. kublerja
Jana Khorlu Bara
w Cźemjerzach
w 56. lěcźe žiwjenja njenadźijacy ſ cźaſnoſcźe do wěcźnoſcźe wotwołacź. Wo cźiche ſobuželenje proſcho, dawaja tule ſrudnu powjeſcź k wjedźenju

hłubokoſrudźeni ſawoſtajeni.

W Cźemjerzach, Bobolzach a Hornjej Kinje, 4. meje 1888.

Pohrjeb budźe póndźelu.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 19. **Sobotu 12. meje 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Khorosćz kněžora Friedricha bě ßo kónz sańdżeneho tydżenja saßo něschto shórschika. Psches ßylne wotběženje jědmjenja ßo kněžorowe spanje cząsto pschetorże. S tym drje ßo runje strach sa jeho żiwjenje njepowjetschi, tola kněžorowa cźělna ßłabosćz s tym pschiběrasche a jeho wutrajnosćz pschecźiwo khorosćzi woteběrasche. K temu ßo w dychnizy nowe jědmjenja tworjachu. Też fiber bě ßo saßo ßylnischi wrócźik. Poßlednje dny je ßo s kněžorowej strowosczu saßo něschto k lěpschemu wobrocźiło. Lěkarjo ßo nadżija, so bórsy saßo wołóżenje sastupi, njesamjelcza pak ßebi, so dyrbi ßebi kněžor dleschi cząß měr popschecź, so bychu ßo woßłabnjene mozy saßo poßylniłe. Kněžorowa dźěławosćz je jara wulka, tola wón dyrbi ßo jeje sdżerżecź a jenoż te akty ßo jemu pschedpokoża, pod kotrymiż je kněžorowe ßamorucźne podpißmo trěbne.

— Druhi kněžorowy ßyn, prynz Hendrich, budże ßo, jeli so w kněžorowym strowju żane pohórschenje njesastupi, w bliżschim cząßu s Heßenskej prynzeßynu Irenu woženicź. Dokelż budże ßo kwaß jenoż w ßwójbnym kruhu w Charlottenburgskim hrodże ßwjeczicź, njebudża ßo hosczo na njón pscheproßyć. Młodaj mandżelskaj ßo na to do Seeheima pola Darmstadta podataj, hdżež budżetaj dleschi cząß pschebywacź. Město Darmstadt jimaj kraßny bronßowy cząßnik dari.

— Pruski semjanski ßejm je sakoń, wot pruskeho krajneho ßejma pschijaty, po kotrymż mějesche ßo msda a pensija wucźerjow pschi sjawnych njestatnych schulach powyschicź, sacźißnuł. — Pruski krajny ßejm je sakoński pschedmjet pschijał, s kotrymż ßo towarstwowe prawa pschi saßybdlenjach duchownym rjadam katholskeje zyrkwje spożcza.

— Kněžorstwowemu bankej je ßo wot pjenjesobijerńje hacż dotal sa 2½ milijony hriwnow 20hriwnowskich skotych s wobrasom kněžora Friedricha wotedało. Sa minutu ßo w pscherěsku 40 kruchow wubije. Wscho hromadże ma ßo najprjódzy 10 milijonow hriwnow w 20hriwnowskich skotych s nowym wuraženjom bicź.

Awstrija. Ssobustaw awstriskeje kněžorstwoweje rady, sapóßłanz se Schönerer, bě ßo 8. měrza w nozy s někotrymi pschecźelemi s gwaltom do redakzije jenych židowskich Winskich nowin dobył, so by židowskich redaktorow sa to khostał, so ßu ßmjercź němskeho kněžora do cząßa wosjewili. Se Schönerera teho dla psched ßud żadachu a jeho nětko dla sjawneje gwaltnosćze k jastwu na schtyri měßazy saßudźichu a jemu semjanstwo wotrjeknuchu. Schönererowy sarěcźnik je pschipowjedźił, so płacźiwosćz wußuda njepschipósnaje. W Winje a w zykej Awstriskej je prozeß pschecźiwo Schönererej wulke roshorjenje sbudźił. Schönerer ma jako wjednik żidam njepschecźelneje strony wjele pschiwißowarjow. Hdyż ßo wußudżenje k kónzej bliżesche, ßo wulke ludowe cźrjódy na haßy psched ßudnistwom shromadźichu, kotreż wospjet wołachu: „Ssławа Schönererej!“ Dokelż ßo bojachu, so njeměry wudyrja, ßo ßudnistwowa wokolnosćz s wojakami wobßadźi. Hdyż Schönerer po wosjewjenju wußuda se ßudnistwowych wrotow stupi, jeho s hrimotazym wyskanjom powitachu. Saßudżeny ßo wopokasmow sympathije ßwojich pschecźelow hinak wobrócź njemóżesche, hacż so rucże do jeneje dróżki cźeknu. Někotsi młodźi ludźo pak konja wupschahnuchu a wós w triumfje na universitetsku dróhu wjesechu; sa nimi wulka cźrjóda wyskazeho luda cźehnjesche. Na universitetskej drósy, hdżež Schönerer s wosa stupi, jeho studentojo na ramjo sběhnuchu a jeho do jeho bydła donjeßechu.

Hollandska. Hollandski kral Wylem, kotryż je 72 lět stary a na pucherjowy kamjeń cźerpi, je tak ßłaby, so wotczakuja, so bórsy wumrje. Po jeho ßmjercźi hollandska króna na jeho dźowku, kotraż je hakle 8 lět stara, pschenđże.

Franzowska. Boulangistiske hibanje w Franzowskej nowe dobycze sapißuje. Pschi njedżelnych wólbach do gmejnskich radow ßu w wjazorych gmejnach Boulangera wuswolili. Tele dny je Boulanger do Nordskeho wokrjeża wotpucźował, kotryż je jeho do deputertskeje komory wuswolił. Tam budże Boulanger najskerje rěcze pschecźiwo knjeżerstwu dżerżecź. So bychu ßo mózne njeměry rucze podtłóczike, je knjeżerstwo hižo nusne naprawy poruczilo. Jeli so chze Boulanger dozpicź, schtoż je ßebi wotmyßlił, ma ßo pschede wschěm sa to staracź, so jeho Franzowsojo s myßlow njepuschcża. Dyrbi ßo prajicź, so ßo Boulanger wurjadnje na to wusteji, ludowu kedżbnosćz na ßwoju woßobu cźahnucź. Najnowschi ßrědk k temu je kniha wot Boulangera wo nawalu Němzow do Franzowskeje spißana. Prěni seschiwk tejele knihi, kotraż ßo w 2½ milijony eksemplarach darmo rosdawa, autografowany list Boulangera wopschija, w kotrymż wón praji, so jeho njepschecźeljo jeho jako japoschtoła wójny wuwołaja, so pak njestronjske cźitanje tejele wótczinskeje knihi dopokaże, so je wón jenoż s najwyschschimi sacźucźemi sa lud sahorjeny. Wón ßebi żiwje pscheje, so by ßo kraj s wójnskimi strachami na dołhi cząß pschelutował, tola nusne je, sakitanje wótzneho kraja pschihotowacź; pschetoż dóńt wulkeho kraja je druhdy njewotwißny wot pschecźow a żadanjow jeho dźěcźi. Wón ßebi myßli, so ßo wótczinskemu wotcźehnjenju lěpje ßłuži, hdyż ludej podawki s wójny psched wocźi staji, a teho dla je knihi napißał a do sjawnosćze dał, w kotrychż ßu podeńdżenja a mużojo lěta 1870 s njestronitosczu wopißane. Jeho krajenjo chzyli ßebi s teho dobru wucźbu wsacź. Boulangerowi pschiwißowarjo tele knihi po zykym kraju rosschěrjuja. Nadżija knjeżerstwa, so ludowe sahorjenje sa Boulangera hascha, je ßo saßo jebawa wupokasała. Jeho samóżnosćz w Franzowskej je ßo wjele bóle saßo móznje poßylnika. Wótczinska liga je jeho sa ßwojeho pschedßydu wuswolika. To ma wulku ważnosćz, pschetoż tole towarstwo je psches zyku Franzowsku wupschestrjene a wjele tyßaz ßobustawow liczi.

— Wójnski ßud w Marseillu je adjutanta Chatelaina k jastwu na cząß żiwjenja w jenej franzowskej samórskej twjerdżisnje a k degradaziji wotßudżiło, dokelż je italskemu a němskemu knjeżerstwu ßo poskicźał, franzowsku repetěrowansku tselbu sa pjenjesy pschedacź.

— W krajinje wokoło Parisa ßu w schkleńczerńjach dźěłacź pschestali, dokelż ßebi dźěl dźěłacźerjow wyschschu msdu żadasche. Wjele stow dźěłacźerjow je tak bjes winy dźěło a saßłużbu shubiło. K podpjerje ßwójbow tychle dźěłacźerjow je Pariska měschczańska rada 10,000 frankow pschiswoliła.

— W Chalonskim lěhwje ßu w pschitomnosczi wójnskeho ministra Freycineta melinitowe bomby wuspytowali. Pschi tym je ßo wupo-

kasako, so ßo zementowe murje wot bombow njepscheraża, bjes tym so buchu żelesne platy wot bombow po dołhim tšélenju rosbite, tola ßu żelesne platy naraženje kulow, se 180 puntami melinita natykanymi, pschezo hischcże dléje wudżerżake, hacż je ßo wotczakako. Po rosßudżenju franzowskeho wójnskeho ministra dostanu narańsche franzowske twjerdżišny wěże, kotrež ßu s panzerowymi platami wobrónjene. Němske twjerdżišny ßu hižo dawno s tajkimi wěžemi wuhotowane.

Rußowska. Ruszy wyschschi wójskowi wjedniży ßu ßo pjecża psched krótkim w Peterburgu seschli. Woni ßu w tym jeneho měnjenja byli, so Ruskej tón czaß mózno njeje, ßo do někajkeje europiskeje wulkomozy dacż. Ssamo Rußowskeje sakitanska móz je njedoßahazych żelesnizow dla pscheßkaba. Teho dla ßu wobsamkli, hnydom tši nowe wojeńske żelesnizy k awstriskim mjesam twaricż.

Rumunska. W hkownym rumunskim měscże Bukarescże je 7. meje w nozy jedyn něhduschi polizajski sastojnik, kotryż je wjazy lět w khostarni ßedżak a ßo wot krala wobhnadżik, do poßwěczenych woknow kralowskeho hroda dwójzy tšélik. Kulki wokna rosraschu, tola dalscheje schkody njenaczinichu. Tšélza ßu hnydom sajeli. Wón mějesche hońtwjeńsku tšélbu pschi ßebi a pod drastu natykany revolver a wótry nóż. S woprědka mènjachu, so je ßo wot strony, rumunskemu kralej njepschecżelnje smyßleneje, s pjenjesami k mordarskemu nadpadej na kralowe żiwjenje najecż dał. Po nowschich powjescżach pak nadpad se żanym politiskim spschißahanstwom njeswißuje; nadpadnika, kotryż ßo Fontamin mjenuje, ßu lěkarjo sa duchakhoreho spósnali.

Sserbija. Sserbski kral Milan ma mało pschecżelow bjes ßwojim ludom. Ras ßu hižo spytali jeho skónzowacż. Psched někotrymi njedżelemi ßu pjecża saßo spschißahanstwo pschecżiwo jeho żiwjenju wußlědżili. Ssylne cżrjódy Arnawtow a Cżornohórzow, kotsiż ßo pschi ßerbskich mjesach shromadżowachu, dyrbjachu ßo pjecża do Sserbije walicż a ßo woßoby krala Milana mozowacż. Awstriske wyschnoscże w Boßniji ßlěd spschißahanstwa namakawschi krala Milana na strach, jemu hrożazy, kedżbneho sczinichu. Tutón bě cżim bóle njelubje psches tule powjescż pscheßkapnjeny, dokelż ju wot awstriskeje strony a niz wot ßwojich sastojnikow dosta. Kralej ßo sdasche, so ßo jeho ministrojo pschemało wo bjesstraschnoscż sa jeho woßobu staraju abo so ßnadż ßu ßami do spschißahanstwa sapleczeni. Duż wón pschi prěnjej lěpschej składnoscżi radikalne ministerstwo rospuschczi a Khristicża do ministerstwa powoła. Prěni Khristiczowy skutk bě, so mjesy wótrje wobkedżbowacż da. Cżrjódy Arnawtow a Cżornohórzow, kotrychż běsche ßo pola Prokubli na 5000 muży sběżało, ßo na to rospjerschichu.

Se ßlamanymaj nohomaj.

(Skónczenje.)

Tu wona zyle pomaku pod starymi schtomami po dobrej pucżi jěchasche. Na dobo lischka psched njej wuskoczi a skoku do husteho lěßa cżěrjesche. Baronzyna żadoscż sa hońtwu ßo psches to sbudżi, a wona konja k spěschnischemu běżenju pohonjesche, so by lischku doscżahnuła a popadnuła. Dżiwja hońtwa psches pschezo huscżischi lěß, psches kerki, pschěrowy a tonidkate lěßowe łuki dżěsche. Wboheho konja wona pschezo k wjetschemu khwatkej nusowasche. Jěsdna napoßled ßama wjazy njewjedżesche, hdże bě. Wona jenoż widżesche, so lischka rucżischo běżesche a so běsche daloko prjedy njeje. Tola wona njeßmědżische, wona njedyrbjesche twóchnucż; duż wona sa njej pschezo dżiwischo hanjesche. Na dobo ßo kóń spkóschi. Wón psched dalokim hłubokim bahnischczom sasta, pschi kotrehoż kromje stara wjerba ßwoje scheścherate hakosy k njebju wupscheścżerasche. Wjeczorne ßměrki hižo padachu a mhła nad bahnischczom lěhasche. Stara wjerba, wot dyma wobdata, ßo skerje scherjenischczu hacż schtomej runasche. Baronka konja pohonjesche, so by dale běżał. Tola tón ßo spjeczowasche, a hdyż jeho s kschudom spraska, so by jeho skludżika, ßo wón rosnjemdri, stawasche s prědkom a ßo s njej pscheczißnu, so ßo wona pod njeho na semju wali. Ssylna, żałoßna ból ju pschetorże, hłuboka njemóz ju wobja a wona dołhi czaß pohkuschena a bjes myßlow na semi leżesche. Kóń pak ßo bórsy saßo sběhnu a psches lěß dżiwje k knjeżemu dworej cżěrjesche.

Po dołhim czaßu saßo s pohkuschenja wozucżiwschi a myßle saßo nabywschi, chżysche wona stanucż. Tola jejnej nosy běschtej skamanej, wona ßo na njej stajicż njemóżesche. Żałoscżo ßo wona saßo k semi puschczi a dyrbjesche bjes pomozy na wlóżnej pjerschczi leżo wostacż. Nóz bě symna, a rano ßo khětro ßylny deschcż dżěsche. Jejnej nosy ju żałoßnje boleschtej; tola wjele bóle cżiwlowazy bě strach, kotryż ju tyschesche a cżeßnjesche. Strona, hdżeż wona leżesche, bě jara ßamotna a daloko wot jejneho hroda sdalena. Lóhko bě mózno, so ju tu s zyka njepytachu. Potom dyrbjesche ßnadż dżeń wote dnja a nóz wob nóz bjes pomozy leżo wostacż a napoßled po wulkich bolosczach hkodu wumrjecż. Wumrjecż! to bě hrósbna myßl, kotraż ju do njewuprajneho stracha staji. Wumrjecż! a schto bě potom? Nětko ßo wona na wschě napominanja a warnowanja dopomni, kotrež bě s erta ßwěrneho duschepastyrja tak cżasto ßkyschaka a runje tak cżasto sazpika. Nětko wona na wschě hrěchi spominasche, s kotrymiż bě se ßwojim mandżelskim hromadże njedżelu wotßwjecżika. Nětko jej też horde ßkowa, kotrež bě něhdy fararjej prajika: „Ja Wascheho sbóżnika njetrjebam. Steju twjerdże na ßwojimaj ßamßnymaj nohomaj", każ cżeżki kamjeń na wutrobu panuchu. Běsche Boži ßud, kotryż bě jejnej nosy skamak. Běsche ßud, kotryż ßo hižo nětko sa nju sapoczinasche. A schto by s njeje byko, hdy by woprawdże wumrjeka a psched Boži ßudniski stok stupicż dyrbjaka?

S tajkimi a druhimi porokami a stysknimymi myßlemi ßo wboha żona martrowasche. A każ wona w ßwojej ßamotnoscżi a wopuschczenoscżi po cżělnej pomozy żedżesche, runje tak bě jejna duscha laczna sa troschtom a hnadu. Tak bě ßo hodżina sa hodżinu minuła, nóz bě saschka a běły dżeń bě saßwitał. Baronka sprostnjena sadwělowawschi na semi leżesche. Na dobo wona cżłowjeka stupacż saßkyschi a woczi wotewri. Běsche to dżěkacżeŕ, kotryż ßo bliżesche, tola bě hischcże trochu nasdala. Wona chżysche wokacż a wo pomoz kschicżecż, tola psches strach a roshorjenje ßo jej rěcż wsa, ani swuka wona wot ßo dacż njemóżesche. Dżěkacżeŕ pak ßo bóle a bóle bliżesche. Jej myßle psches pschemózazu nadżiju sańdżechu, so móhła ßo hischcże wumóz. Na dobo wona ßkowa saßkyscha: „Knjeni baronka, Boże dla, dyrbju ja Waß tu namakacż?"

Muż ßo k njej skhili a chżysche ju wot semje sběhnucż. Tola wona s bolosczu a bojosczu wótsje sawoka: „Ach, Bartromje, wostajcże mje leżo! Ssym ßebi wobej nosy skamaka a njemóżu ani stejecż ani khodżicż."

Bartroń — pschetoż wón to bě — wbohu żonu saßo na semju s waha puschczi. Potom wón s woběmaj rukomaj wrjóß, rohodż a ßuchu trawu wutorhasche a na powyschenym městnje ßuche a mjehke lěhwo pschihotowa. Hdyż bě wone hotowe, wón baronku s waha sběhnu a ju na khuduschke, tola derjecżinjaze póßko położi. Na to ßo ßuknju wußlecże a ju s njej sawodże. „Wona tola něschto wodżewa a wohrjewa", wón k njej praji; „a nětko tak skoku hacż budże mi mózno na hród poběhnu, so bych Wam pomoz pschinjeßł."

Baronka pak jeho sa ruku pschimnuwschi praji: „Jenoż hischcże ßkowczko, luby Bartromje! Njewěm dżě, hacż budu hischcże żiwa, hdyż ßo wrócżicże. Mózecże mi wodacż? W sańdżenej hrósbnej nozy ßym jaßnje spósnaka, kak cżeżko ßym ßo psched Bohom a cżłowjekami, woßebje psched Wami a Waschej lubej mandżelskej pschehrěschika. Ssym na wěczne shubjena, jeli so ßo Bóh nade mnu njeßmili a ßwoju hnadnu ruku nade mnu njewupschestrje. Jesom Khrysta dla Waß nutrnje proschu: Bartromje, luby, dobry Bartromje, wodajcże mi!"

Bartroń ßo klaknuwschi sdychujo jejnu ruku pschimnu a ju k ßwojej hubje sběhnu: „Knjeni baronka", wón sawoka, „nimam niczo wodacż. Ssym dżě ßam khudy hrěschnik, kotryż je na Božu hnadu pokasany a je jenicżży wot tejele hnady żiwy. Tola nasch Bóh je ßmilny, hnadny, scżerpny a dobrocżiwy. Nětko pak dyrbju po pomoz khwatacż." S tymile ßkowami wón wbohu żonu wopuschczi a tak rucże, hacż móżesche, psches lěß k hrodej běżesche, so by baronej powjescż a jeho mandżelskej ßlubjenu pomoz pschinjeßł.

Po někotrych hodżinach, kotrež ßo baronży pomaku doscż minuchu, baron a s nim mużojo pschińdżechu, kotrychż bě tón ßobu pschiwjedł. Woni noßydko, s mjehkimi krywami a poßleschczemi wodżete, ßobu njeßechu, so bychu na nim cżeżko wobschkodżenu żonu tak s waha, każ bě jenoż mózno, domoj pschinjeßli. Saßowidżenje bjes mandżelskimaj bě jara bolostne. Baron ßo na semju pódla ßwojeje mandżelskeje cżißnu a ju żałoscżo wobja. Wobaj horzo a dołho płakaschtaj. Potom wbohu żonu na noßydko położichu a ju, bjes tym so baron pschezo s boka njeje ju sa ruku dżerżo dżěsche, s waha domoj njeßechu.

Tón ßamy dżeń wjeczor ßkużobnik na faru s powjescżu a prósstwu pschińdże, so by farař knjenju baronku dobrocżiwje wopytacż chżył, dokelż dyrbi s nim nusnje rěcżecż. Sswěrny duschowpastyr hnydom na hród khwatasche a bu hnydom k khorej dowjedżeny. Tu wón dołho s njej ßam wosta, a nichtó njeje ßkyschał, schtoż staj wonaj se ßobu rěcżałoj. Po hodżinje barona k khorej sawołachu. A ßkużobniży ßo njemało dżiwachu, hdyż baron ßam na poßled fararja po skhodach dele pschewodżesche a jeho pschi

wrotach wutrobnje proschesche, so chzył prawje bórsy saßo pschińcź a khoru se ßwojim wopytom swjeßelicź.

Njetrjeba drje ßo hakle prajicź, so farař wot teho cżaßa skoro wschędnje do hroda khodżesche a ßo wot tam s pschezo wjeßelschim wobliczom domoj wróczesche.

Hdyż bęsche baronzy po dwěmaj měßazomaj mózno, wot khoroża stanucź, wona najprjedy k dworej jędżesche, hdżeż bęsche prjedy najeńk Bartrom bydlik. Stary, ßwěrny muż jej s wjeßelom napschecźo pschińdże, wotewri wosowe durczka a ju do khěże dowjedże. Baron bě dotalnemu najeńkej wulki pjenjes wupkaczik, so by wot ßwojeho pachta wotstupił a jón Bartromej pschewostajik. Hdyż bě ßo to stako, bě baron ßwěrnemu mużej na hród pschińcź dał, ßo jemu w pschitomnoscźi ßwojeje mandżelskeje hischcże ras sa wukhowanje a pomoz dżakował a jeho na to proßył, so by na kuble saßo hospodarił, kotrež bě prjedy wotnajene měł, a jemu prajił, so hacź do ßwojeje ßmjercże pachta płaczicź njetrjeba. Bartrom bě poskiczenje a próstwu, s nim sjenocźenu, najprjedy s wulkim pschekwapnjenjom a wjeßelom saßłyschał, tola potom należnje proßył, so *jemu na jeho stare dny tajku cżeżu napokożili njebychu.* Na to bęsche baronka prajika: „Dyrbicże mi to k luboscźi cźinicź. Schtoż je ßo stako, njemóżu saßo wróczicź, tak rad hacź bych tez chzyła. Waschu drohu njebocźiczku mandżelsku, kotraż je psches srudżbu wumrjeła, se wschěmi ßwojimi ßylsami wróczo wokacź a wożiwicź njemóżu. Nětko mi s najmjeńscha wjeßele popschejicże, so ßměm Wam ßwoju dżakownu luboscź wopokasacź. Njemóhła żenje saßo s měrnej wutrobu nimo kubła jęcź, hdy njebyschcże tam każ prjedy dżękali a ßo prózowali, a hdy bych njeprawo, kotrež ßym Wam cźiniła, s najmjeńscha psches nęschto njewurunała."

Na to bě ßo skónczńje stary, ßwěrny muż dale njesapjerał a poskiczenu dobrotu swólnje pschijał. Nětko wón baronku psches stwy doma wodżesche, do kotrehoż bě saßo saczahnuł. Wona jemu, ruku na jeho ramjo pokożiwschi, praji: „Běchu to jara ske lěta, kotrež ßu ßo nětko Bohu dżakowano minuke. Hischcże pschezo njemóżu wopschijecź, kak mózachmoj tak twjerdu wutrobu měcź a směrom pschihladowacź, so dyrbjeschcże ßebi wschędny khlěb jako dżękaczer se staroscźemi a tradanjom saßłużecź. Ale nětko wschak je mi jaßne, so psches hidu napschecźo Bożemu ßkowu wocźi woßlepitej a wutroba stwjerdnje. Ssmój dżě tez ßwěrneho duschowpastyrja cżeżko pschepósnakoj a jemu wulku kschiwdu cźinikoj! Tola s Bożej pomozu dyrbi ßo pschichodnje wscho pscheměnicź a polěpschicź. Moje żiwjenje ßłuscha wot nětka mojemu Bohu a sbóżnikej. Wón je mi hischcże s hnadu khwilku k żiwjenju dał, a ja chzu ju ßwěrnje wużiwacź k temu, so jemu ßwěrnje ßłużu."

Baronka je ßwoje ßkowo ßwěru dżerżała. Wona je s pobożnym żiwjenjom a s dobrymi skutkami ßwój cżaß hacź do ßwojeje ßmjercże wupjelnika.

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschedßydstwo „Towarstwa Pomozy sa studowazych Sserbow" wosjewja, so maja ßo lětusche podpjery sa potrjebnych ßerbskich studowazych po ßwjatkach wudżělecź. Pißne próstwy wo pomoz maja ßo hacź do **10. junija** knjesej rěcźnikej Mütterleinej w Budyschinje póßłacź. — Każ je s nawěschtkow tuteho cźißła widżecź, směje tuto „Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow" ßrjedu po ßwjatkach ßwoju lětuschu hłownu shromadżisnu. Kak spomożnje Towarstwo skutkuje, ßo s kóżdym lětom dale a bóle spósnawa a pschipósnawa. Nękotryżkuli khudy studowazy, kotryż je w běhu tutych lět podpjeru dostawał, nękotryżkuli nan, kotremuż ßo staroscź wo nusne ßrědki sa studowazeho ßyna wjele wolożesche, budże wo tym powjedacź wjedżecź. A tola je nadawk wjele wjetschi dyżli to, schtoż je Towarstwo hacź dotal dokonjecź móhło. Towarstwo njeje hischcże tak podpjeracź móhło, każ bęsche ßebi pschało a każ bęsche tez trębne było. Wono trjeba hischcże wjazy ßrědkow. S cźim tajkich dozpěje? S tym, so ßo liczba jeho ßobustawow powjetschi. Hischcże je Towarstwo Pomozy mjes ludom mało rosschěrjene. Kóżdy Sserb, kiż je ßamostatny, dyrbjał ßobustaw Towarstwa Pomozy bycź. Pschetoż jenu hriwnu na zyke lěto móże tola kóżdy wusbytkowacź. Duż proßymy saßo s nowa lubych Sserbow, so chzyli do Towarstwa Pomozy sastupicź. Póstna kartka, kotraż ßo k. rěcźnikej Mütterleinej abo k. pschekupzej Měrschej abo k. kapłanej Skali póscźele, a na kotrejż ßo pschistup wosjewi, abo ertne wosjewjenje ßobotu w Budyschinje: to je wscho, schtoż je trębne — a potom kóżde lěto 1 hriwnu pschinoschka. Njedyrbjało to kóżdemu mózno bycź? — Cźiń po tajkim to, abo lěpje hischcże: Pschińdź na hłownu shromadżisnu — je-li mózno — ßrjedu po ßwjatkach w Müllerez restawraziji w Budyschinje!

— Każ kóżde lěto, tak bě ßo tez lětßa na Boże stpicże nahladny rój pczołarjow k shromadżisnje w Budyschinje saßydlik. Dokelż bęsche pschedßyda, k. farař Räda w Barcże, do Drażdżan skasany, wotewri městopschedßyda, knjes radźiny nahladowař Brüchner s Budyschina, wschitkich lubje postrowiwschi, popołdnju w 3 hodźinach shromadżisnu. Na dnjowym rjedże stejesche s prěnja sliczbowanje minjeneho lěta. Pschi tym ßo pokasa, so je towarstwo loni dla Budyskeje wustajenzy wschelake wjetsche wudawki měko, tola bě towarstwo kónz minjeneho lěta hischcże 36 hr. 9 np. w pokkadnizy wobkhowako. Na to ßlědowasche pschednoschk knjesa wucźerja Sommera w Budyschinje: Wo snutskownych organach sadnjeho wotdźělenja pczólneho cźěła s woßebitym naspomnjenjom płodżazych organow a wo tym, schtoż pczołarjow dla plahowanja pczołow wucźi. Nadrobnische wo tym ßerbski pczołař sa tydżeń poda. Knjes Wróbl s Hodźija pokasowasche pschitomnym nowy apparat k wuschkrjenju wóska, kotryż je ßebi se Schtěrskeje póßłacź dał a rospowjeda, kak ma ßo trjebacź. Tutón apparat ßo wschitkim derje spodobasche, a dokelż jón tez knjes Wróbl jako jara wużitny khwalesche, wobsamknu towarstwo, jedyn tajki apparat s towarstwowoweje kaßy skasacź, s dobom ßebi tez k. kantor Ssuschka s Budyschinka jedyn skasa. Mjes tym bě k. farař Räda, ßo s Drażdżan wróczíwschi, sastupik. Jemu wupraji ßo sbożopschecże towarstwa k jeho wyßokemu wusnamjenjenju. Na to poda k. Räda rosprawu wo lońschej Budyskej wustajenzy a rospomni, schto je naß wucźika. Skónczńje pschiswoli shromadżisna cźestne myto, kotrež bě loni towarstwo sa najlěpschu wustajenzu ßwojich ßobustawow postajiło, jenohłóßnje naschemu krajanej k. wucźerjej Sommerej w Budyschinje. Do towarstwa běschtaj pschi shromadżisnje dwaj nowaj ßobustawaj sastupikoj: kk. ratarjej Kóchta s Kschiweje Borschcże a Mitscherling młódschi s Hunjowa.

— Kralowske finanzne ministerstwo je porucźiło, so maja ßo hnydom pschedkhadne dźěła sa Budysko-Rakeczańsku żelesnizu sapoczecź. Wobßedżerjo leżomnoscźow, psches kotrež żelesniza póńdże, ßo namołwjeja, so bychu technikam, kotrymż ßu ßo tele pschedkhadne dźěła porucźiłe, dowolili, do leżomnoscźow khodźicź. Tez ßo na to kedżbne cźini, so ßo wosnamjeńske żerdże, wuměrjeńske koliki atd. wobschkodżicź abo pschetykacź njeßmędża.

— Generalne rekrutěrowanje směje ßo 18. a 19. meje rano wot 7 hodźin w Biskopizach a 22., 23., 24. a 25. meje rano wot 7 hodźin w Budyschinje.

— Ida Hartmanez, dżowcźiczka tudomneho żelesniskeho dźěłacźerja Hartmana, bydlazeho njedaloko tworoweho dwórnischcźa, bęsche ßo njedżelu rano stanuwschi s koża blisko khachlowych durczkow na kawku ßynuła. Na dobo praßnu płomjo s khachlow a holczżynu drastu sapali. Nastrózena běżesche holczka se jstwy a po skhodże dele, psches cżoż ßo drasta hischcże bóle palicź pocża. Tu woheń sadußychu. Ida Hartmanez bě pak woßebje na khribjecże straschnje wopalena. Lěkař měni, so jej żiwjenje sdżerżi.

— Powjesćź, so ßo epauletty w němskim wójsku zyle wotstronja, je wopacźna; ale wobmjesowacź ßo noschenje epaulettow budże: w ßłużbje na straži w garnisonje ßo epauletty wjazy noßycź njebudża, ale jenoż w gala-drascże pschi dworje, na wulkich paradach atd. Wjele pjenjes pak ßebi wulutowacź myßła se ßlědowazymi pscheměnjenjemi w drascże a bróni wójska: 1. cźecże na helmach a druhich nahłownizach ßo wotstronja, tez pola regimentow gardy; 2. pißane lazy a epauletty pola hulanow ßo wotstronja, dokelż ßu njetrębne a drohe; 3. teßakowe taschki pola husarow ßo wotstronja, dokelż pschi wojowanju pěschi jara sadżěwaju; 4. wschitke pißane regimenty husarow ßo do cźěmno-módrych abo cźornych pschemeńja; 5. dołhe karabiny (tšelby) pola cźeżkich jěsdnych ßo saßo wotstronja. Wysche teho ßebi ßlědowaze pscheměnicź myßła: 1. zyke wójsko linije na helmach atd. leczażeho worjoka dostanje, ale bjes gardy-hwěsdy; 2. pruszy offizěrojo dołhi teßak, tak mjenowany „schleppsäbel" dostanu.

— Sańdżenu ßrjedu ßo 12lětny schulski hólczeż Schützelt s jenym towarschom srěcża, pola pschekupowarja Popa na garbarskej haßy kranucź. Wonaj psches wotewrjenu sahrodu do Popoweho składa dźěschtaj a bjes tym so Schützelt do ßwojeje fale moßasne puncźiki składżesche, jeho towarsch strażowasche. Runje hdyż chzyschtaj hólzaj woteńcź, Popowa żona pschipadnje do składa pschińdże. Młodostnaj paduchaj kranjene węży wot ßo cźißnuschtaj a cźeknuschtaj. Hólzaj pak běschtaj Popowej snataj a buschtaj na poliziji wobskorżenaj. Polizija jeju pschesßłyscha, a pschi tym Schützeltej hrosychu, so jeho, dokelż je tez hižo druhe njeduschnoscże wobeschoł, najskerje do Bräunsdorsskeho wustawa póscźelu. Doma Schützeltowa paduschneho

hólza pschebi, na cžož žo wón na kubi w komorje skhowa. Hdyž wjeczor jeho žotra, kotraž bě jemu krótko do teho pomaski pschinješka, sa nim hladacź pschińdźe, jeho sa hrjadu wißazeho wuhlada. Wón bě, na stólz stupiwschi, žebi žwój turnarski paß wokoło schije swik a jón na to sa hrjadu pschiwjasak. Na to bě s nohu stólz powalik, tak so w powětrje bimbasche. Młodostneho žamomordarja hnydom wotrěsachu. Pschiwołany lěkař žo bjes wuspěcha prózowasche, jeho saßo woživicź.

— Se žerbskeje pczólniży. Nětkle dyrbisch też matki nusowacź, so cžer na wjazore płasty rosschěri. To takle cžinisch. S lěhwa wosmjesch płast, kotryž je s cžerjom derje napjelnjeny, a powješnjesch jón na kónz lěhwa; na wuprósdnjene město powješnjesch prósdny płast s dobrym pczołazym twarom. Po cžaßu budźe we wschěch płastach dospołnje doscź cžerja; potom móżesch lěhwo hischcże ras na žamßne waschnje rosschěricź. Prósdne ramiki pak njeßměsch do lěhwa pówschecź. Do nich natwarja cži pczoły žamón trutjazy twar. Tajki pak njeßměsch w lěhwje cžerpicź. Nimasch-li pak žanych wutwarjenych płastow s pczołazym twarom, daj twojim pczołam do lěhwa wumělske płasty. W lěhwje móżesch tajke derje trjebacź, dokelž žo tajke płasty bórsy sczornja a potom jako měd k jědži ženje njepschedawaju. Nimasch-li pak woboje, dyrbisch prósdne ramiki pówschecź; potom pak dyrbisch trutjazy twar pschezo a pschezo saßo wurěsowacź, doniž pczoły saßo pczólny twar njetwarja. Hewak naßadźesch žebi do kołczow wulku žyku njewužitnych žraczkow a lěnikow. (Sserbski pczołař.)

— S Asiskeje žu lětža w naléczu puscźinske kury (Steppenhuhn) s wulkimi cžrjódami do Europy schicźahnuke. Też psches Budyski kraj je tutón ptak cźahnuk. Něhdźe psched tydźenjom je kubleŕ Klawß w Hornjej Kinje něhdźe dwaczi puscźinskich kur na pěskach pschede wßu wuhladak. Puscźinska kokosch ma pěskbrunu barbu a je na kurwotu podobna. Hižo w lěcźe 1863 žo ras stadła puscźinskich kur w Europje pokasachu.

S Hněwßez. Pohoncź Sahrodnik s Margarecźineje hěty, kotryž sandźenu póndźelu wuhlo nimo nascheje wßy wjesesche, mějesche pschi tym njesboże, so s wosa dele panu. Wosowe koło jemu psches scźehno dźěsche a jo rosmjecźe. Sahrodnika žu hnydom do Budyskeje hojeŕnje dowjesli.

Se Sarěcźa. „Njedźelu 6. meje wuhotuje Sarěcźanske žerbske spěwanske towarstwo w Nowakez hoscźenzu w Lahowje spěwanski žwjedźeń.“ To shonich se „Serb. Nowin“ a dokelž rady žerbski spěwacź žkyschu, žo s pscheczelom na pucź do Lahowa puschczich. Móżu wusnacź, so žo dalokeho pucźa kak njejßym a sawěsce też nichtó s bohateje žyły poßkucharjow. Rjenje s pletwami wupyschena sala, psched kotrejž žo transparent se žerbskimi napißmami błyschczesche, žo wokoło 8 hodźin hladajzy pjelnjesche, tak so mnoży w njej žaneho města wjazy njenamakachu. Jaßnje tu spósnachmy, kak žebi žerbski lud žerbski spěw waži — a jenoż Sserbjo tu běchu. A hdyž nětk jaßne žerbske synki s młodych schijow žerbskich knjeznow a młodźenzow žo žórlachu, kak to wutrobu wohrjewasche a wokschewjesche! Spěwachu tola wjeßele kaž schkowronczki, kotrež žo nad naschimi žerbskimi honami snoschujo rjane naléczo witaja. Njemóżemy a nochzemy tu wo jednotliwych cžißkach bohateho programma rěczecź a je khwalicź, pschetoż žiwy pschikleſk wo powschitkownym spodobanju žwědczesche. Jenoż spěw „Sswjateje Marijna reja“ dyrbju woßebje wusběhnucź, dokelž žo tak lubjesche, so žo s nowa žadasche. Sarěcźanskemu žerbskemu spěwanskemu towarstwu a pschede wschěm jeho sprózniwemu nawjednikej, knjesej wucźerjej Grüllingej, kotryž je žebi njewschědnu prózu wo sarjadowanje konzerta dawak, pschiwołamy žkawu a pschejemy jemu dalschi kcźěw a wobstajnu luboscź a sahorjenoscź k žerbskemu spěwu. Sskawa! *Wj.*

S Klukscha. Njeßkyschane paduchstwo je 15lětny žyn jeneho tudomneho tyscherja wobeschoł. Njedocźink je něhdźe psched dwěmaj njedźelomaj w naschej zyrkwi pjenjeżnaj kaschczikaj, sa woktarjom žo namakazaj, s mozu wotewrił a s njeju na 60 hriwnow rubik. Psches młódscheho bratra, kotremuž bě kranjene pjenjesy pokasował, je žo młodostny paduch pscheradźił.

S Barta. Nasch lubowany k. farař Räda, kotryž je žo njedawno wot Jeho Majestoscze naschego krala Alberta sa ryczerja Albrechtoweho rjada pomjenował, běsche žo na Boże stpicźe do Drażdżan k awdijenzy k Jeho Majestoscźi kralej Albertej pscheproßył, so móhł sa wyßoke poczescźowanje žwój woßebity dźak wuprajicź.

Se Ssmilneje. Dźenża na Bożim stpiczu bě sa naschu woßadu sesłhadźał ważny žwjedźeń 25lětneho sastojnskeho jubileja naschego wulzy saßłużbneho, lubowaneho knjesa fararja Ssykory, kiž bu jara rjenje a žwjedźeńszy wobeńdźeny. Wo tym, da-li Bóh, sa tydźeń dróbnischu rosprawu podamy.

S Lubija. W naschej wokolnoscźi trichinosa hischcże pschezo žwoje wopory żada. W Starym Lubiju tamón tydźeń na tule khoroscź listynoscheŕ Wałda wumrje, kotryž je połschtwórta měßaza khory leżał. Khori, kotsiž w Lubiju hischcże žu, žu žakostnu khoroscź sbožownje nimale pschětrali.

S Hory. Sandźenu njedźelu je žo nasch nowy wucźeŕ, knjes Schäfer, psches knjesa archidiakona Dobruzkeho s Wojerez do sastojnstwa žwjedźeńszy sapokasał.

S Kamjeńza. Tudomny wobhladowaŕ na trichiny, Bruno Schneider, je sandźenu wutoru tudy w jenym žwinjecźu trichiny nadeschoł.

W Wojerezach žwjecźeschе žerbske burske towarstwo wóndano žwój 3. pyschny sakoženiski žwjedźeń s hracźom dźiwadła a s balom. Hrali žu derje (žkawa!), a wschitkim je žo tam derje spodobało.

W Łubnowje je jedyn wojeriski wyschschi městu sa wucźeŕnje 5000 mk. wotkasał, postajiwschi, so dyrbi pokoja danje žo kapitalu pschikładowacź, hacź žo 10 milijonow nahromadźi, na cžož budźe žo lětnje zyła daň nakožowacź. (Br. Z.) Pschi tej składnoscźi chzemy žo wopraschecź: Njeje w pruskich abo sakskich Sserbach žadyn samożity, kiž by towarstwu Macźiży Sserbskej 5000 mk. wotkasał abo radscho hnydom pschi žiwjenju darił? Macźicźne towarstwo hižo psches 40 lět wobsteji a je hižo zyły wulki rynk jara wužitnych žerbskich pißmow wudało. To towarstwo je tak derje wot sakskeje kaž wot pruskeje wyschnoscźe dowolene a sa dobre spósnate, w Sakskej pod 26. małeho rózka 1847, wot pruskeho knjeżerstwa w Liegnizy pod 30. haprleje 1847. To je hornjołużiska Macźiza, se žydłom w Budyschinje. Delnjołużiska Macźiza Sserbska pak wobsteji w Khocźebusu; a ta też njeby sa sto wsaka, hdy byschtaj samożity muż abo samożita žona na nju spomnikoj a jej prawje wulki pjenjes darikoj. By-li schtó měnił, so ja na žort rěczu, tón jeno spytaj dacź a budźe widźecź!

Se Skeho Komorowa. 29. haprleje žu žo w tudomnej žerbskej zyrkwi nowe pischczele žwjatocźnje poßwjecźiłe. Hacź runje zyrkej žerbska rěka, žo pschi poßwjecźenju Bohużel ani žłowcźka žerbski rěczako njeje. Wot teho cžaßa, so je njebocźiczki knjes Kósling wyßokeje staroby dla swoje sastojnstwo złożił, žerbszy woßadni w žerbskej zyrkwi wjazy žerbski prědowacź žłyscheli njejßu. Liczba tudomnych žerbskich woßadnych je tak wulka, so dyrbjeli žerbskeho duchownego saßo dostacź.

S Lubina. Hischcże ženje žo sa kulki (běrny) njejßu tajke pjenjesy dawake kaž nětko. Runjež jich burjo doscź nawoża, dha tola měch niże 5 mk. njepschedadża; sa žymjenczki pak żada a płacźi žo najbóle psches 4 mk. — W Barlinje płacźachu běrny 4 mk. 50 np. hacź 5 mk.; pschenża 16 mk. 50 np. hacź 18 mk.; rożka 11 mk. hacź 12 mk. 30 np.; jecźmjeń 11 mk. hacź 17 mk. 50 np.; wowß 11 mk. 20 np. hacź 13 mk. 40 np.; hroch 19 mk.; žłoma 4 mk. 20 np. hacź 5 mk.; žyno 5 mk. 20 np. hacź 5 mk. 50 np. (Br. Z.)

S Wulkich Sdźarow. Loni 27. junija tu w twarjenjach něhduscheho kublerja Khorle Nowaka, nětko w Stróži pola Hucźiny bydlazeho, woheń wuńdźe, kotryž žo niż jenoż na Nowakez, ale też na twarjenja žußoda žiwnoscźerja Hajnka wupschestrje a je do próchа a popjeła pschewobrocźi. Jenoż Nowakowa maßiwna brózeń, hakle w lěcźe 1886 po wóhnju s nowa twarjena, a pěz njeběschtej žo žobu spalikej. Rěcźe, kotrež bě Nowak do wóhnja tu a tam žłyschecź dał, na to tukacź dachu, so je wón žam woheń sakożik. Jeho samożenske wobstejnoscźe běchu do wóhnja jara hubjene. Hdyž žo w lěcźe 1870 do kubła žwojeje žony ženjesche, na kuble dołha njebě. Nowak pak tak hospodarjesche, so bě kubło do wóhnja se 17,600 mk. hypothekskeho dołha wobcźežene a so mějesche pódla teho hischcże 3000 mk. dołha na wechsle. Ssudniske eksekuzije běchu pola Nowaka skoro kóżdy tydźeń, druhdy jeho zyle małkich sumow dla cžasachu. Dokelž mějesche žwoje twarjenja a nadobu jara wyßoko sawěscźene, móżesche žo jemu psches wotpalenje kubła s pjenjeżneho cžéßna wupomhacź. Duż wón sa niczim bóle njeżadasche, hacź so bychu pola njeho woheń sakożili. Sswojemu pschecźelej, tyscheŕskemu mischtrej Schieberej, bě wón prajił: „Hdy by žo tola něchtó namakał, kotryž by sapalił; bych jemu rad 50 toleŕ dał. Jedyn je mi to hižo žlubił, ale satan njepschińdźe. Dźenża je tajki rjany, cžichi dźeń, to móhłe moje twarjenja do powětra hicź.“ Też druhe mjenje podhladne rěcźe běchu wot njeho žłyscheli. Tak bě wón, hdyž jemu na jeho wólsche něchtó pscheniski pjenjes žadźi, prajił: „Dha njech žo radscho žobu spraża.“ Hdyž ras w korcźmje wo hubjenym stawje gmejnskeje žykawy rěcźachu, Nowak praji: „Ach, cžemu dyrbimy

hakle nowu ßykawu kupicź, njech ßo te ſtare budy wotpala!“ Wobſkorżeny prějeſche, ſo je woheń ſakožił. Jeho ſarěčnik drje pſchida, ſo je mózno, ſo je Nowak ßwoje twarjenja ſapalił, ſo pak to ſ niczim dopokaſane njeje. Wużitk, kotryż budźiſche wobſkorżeny ſ wotpalenja měł, budźiſche, ſchtož dyrbjeſche ßebi ßam rjez, jara ßnadny byk. Pſchißażni Nowaka ſa pſchepokaſaneho njemějachu; duż jeho wuwinowachu.

W Starej Darbnje pſchi jenym wóndaniſchich hrimanjow w jenej iſtwě macź ſ makymaj dźowkomaj ßedźeſche, kiż hoczkowaſchtej. Njewjedro ſdaſche ßo nimo bycź, jako błyſk tola pſches wokno do teje ſtwy dyri a jenej teju holczkow ſady na ſchiju a po rjapje dele ſjědźe, hdźež jej lěwy tofel rostorże. Holczka ßama bě jenoż jara ßnadnje wot błyſka ſchtrychnjena. Wobej holczży běſchtej maku khwilu pohłuſchenej. Paliko ßo niczo njeje.

Wußudźenja.

Ławniſki ßud. Rybaka Mejna ſ Komorowa pola Rakez, kotryż bě wobſkorżeny, ſo je nowembra 1886 w Kulowje na wikach něhdźe 14 puntow howjaſeho mjaßa kupił a jo, dawk ſa njo njeſapłaczíwſchi, pſches mjeſu do Sakſkeje donjeßł, njedoßahazych dopokaſmow dla wuwinowachu. — Runje tak tež kowarja Hotaßa w Nowym Sdźaru njedoßahazych dopokaſmow dla wuwinowachu, kotryż bě pjecża 16. měrza ſ woſa kublerja Nowaka w Wochoſach něktore ſchczěpy drjewa kranuł. — 18lětneho, hižo ras jebanſtwa dla khoſtaneho cżaßnikarſkeho wuczobnika Langermanna w Klukſchu k jaſtwu na tydźeń wotßudźichu. Jeho winowateho ſpósnachu, ſo je cżaßnik, kotryż bě jemu ſamkař Preſcher w Nowych Sdźarach k porjedźenju pſchepodał, ſa 4 mk. pſchedał a wuſbytk na ßwój wużitk pſchetrjebał. — Dźěkacźeŕ Bartuſch a jeho mandźelſka w Rakezach běſchtaj pjecża 22. a 23. měrza ſ kerkow tamniſcheho pjekarja Dobriza drjewo kranukoj. Dokelż wobſkorżenaj prějeſchtaj a ßo jimaj wina doßażnje dopokaſacź njehodźeſche, dyrbjachu jeju wuwinowacź.

Khoſtanſka komora. 17lětneho wolazeho Auguſta Schuſtera ſ Turjeho njekaſanſtwa dla ſ jaſtwom na ſchěſcź měßazow pokhoſtachu.

Pſchißażny ßud. Kowarja F. A. Rückera w Warnokcźizach pola Wjelecźina, dla njekaſanſtwa wobſkorżeneho, wuwinowachu. — Montěra M. J. Feriera ſ Haarena pola Aachena, kotryż bě wobſkorżeny, ſo je w nozy 19. měrza w hoſcźenzu „k jelenjej“ na Židowje domjazy měr kaſyk a potom na haßy fabrikarja Hilbjenza ſ nożom pod paża kłół, wuwinowachu. Ferierowy ſarěčnik wjedźeſche pſchißażnych pſcheßwědczicź, ſo Feriere Hilbjenza njeje nadpanuł, ale ſo je jeho, pſched nim ßo wobarajo, kłół, a ſo ßo pſches wobſkorżeneho ſadźerżenje w hoſcźenzu „k jelenjej“ měr kaſyk njeje.

Dokelż běſche poßedźenje pſchißażneho ßuda 9. t. m., w kotrymż ßo pſchecźiwo dźěkacźerjej Khorli Auguſtej Bergej ſ Pßowjow dla njekaſanſtwa a rubjeżniſtwa jednaſche, potajne, nadrobniſchu rosprawu wo nim podacź njemóżemy. Pſchißażny ßud Berga dla ſpytaneho njekaſanſtwa, dla njekaſanſtwa ſ holcźizu, mkódſchej hacź 14 lět, dla rubjenja dźěſcźa a dla cźeżkeho paduchſtwa k khoſtarni na 15 lět a ſhubjenju cżeſtnych prawow na 10 lět ſaßudźi; tež ßmě ßo wón pod polizajſki dohlad ſtajicź. Berg je 40 lět ſtary a dla njekaſanſtwa a paduchſtwa hižo pokhoſtany.

Přilopk.

* W jenej wßy pola Žitawy běchu pſched krótkim ßłużobnej dźowzy něſchto pjenjes kranuli. Podarmo ßo wona druhu cźeledź praſcheſche. Pjenjeſy nichtó kranuł njebě. Wona budźeſche pola druhich cźeladnych wupytowacź dacź móhła, ale derje wjedźeſche, kak cźeżko je, na to waſchnje paducha wußlědźicź. So pak by ſaßo k ßwojim pjenjeſam pſchiſchła, ßebi holza ßlědowazu leſcź wumyßli. Hdyż naſajtra pſchipołdnju cźeledź ſa blidom ßedźeſche, dźowka dźeſche: „Chżu tola widźecź, hacź ßwoje pjenjeſy ſaßo njedoſtanu. Dźenża popołdnju do Warnsdorfa póńdu; tam je żona, kotraż wěſchcźi. Tón, kotrehoż wona jako paducha mjenuje, cżorny nóß krynje; ta hižo je něktoremu wupłacźiła.“ S woprědka dźowzy nichtó njewěrjeſche. Ale popołdnju ßo wona kemſchazu draſtu ſwobleka a ßo na pucź naſtaji k mudrej żonje. Ale prjedy hacź běſche holza ſe wßy won, ßo ſa njej ſawoła: „Dźowka, jeno hakle tam njekhodź; ja wſchak pjenjeſy mam. Tu je maſch.“ Takle dźowka ßwoje pjenjeſy wróczo doſta. Paduch wſchak cżorneho noßa nima; ale k lěpſchemu jeho cźeledź ma, a khoſtanja ßo tež ſ cźeżka ſminje.

* W Zinkez fabrizy w Cöllnje pola Miſchna, hdźež ßo jendźelſke ſażehlaki (engliſche Sicherheitszünder) dźěłaju, 4. meje popołdnju bórſy pó ſchtyrjoch woheń wunđże. Woheń w dźěłarńjach naſta, hdźež ßo ſ maſchinami ſażehlaki wobmotuja. Nad kóżdej motażej maſchinu ßudźik ſ pólverom ſteji; ſe ßudźikoweho dna trubjel do teho dźěła maſchiny wjedźe, hdźež ſażehlaki ßwoju poßlenju wobalku doſtawaju. S njeſbożownym pſchipadom je ßo pjecża pólver jeneje ſażehlażeje nicże ſażehlik. Pólverowy ßudźik ßo ſapali, a ſ nim tež wſchón druhi pólver, kotryż běſche na „liku“. Rosbuchnjenje, kotreż ßo na dwaj raſaj ſta, ßo daloko ßłyſchеſche a klinczeſche, jako bychu wojazy ſ hromadami tſěleli. Prěnje rosbuchnjenje, kotreż běſche mózniſche, hacź druhe, dźěłarńju zyle ſapuſcźi, dwě dźěłacźerzy na měſcże mori a tſecźu tak ſtraſchnje ſrani, ſo běſche na ßmjercź. Dźěłacźeri w ßußodnej dźěłarni je pjecża hakle druhe, trochu ßłabſche rosbuchnjenje potrjechiło. Tam bu jenoż jena woßoba cżeżży ranjena; dwě żónſkej ßo trochu wopaliſchtej. Cżěle, kotrejż w prěniſchej dźěłarni w płomjenjach leżeſchtej, mózachu hakle ſa něktore hodźiny ſ roſpadankow wucźahnucź. Jena běſche mkoda holczka ſ Miſchna, kotraż chżyſche ßo něhdźe ſa tydźeń woženicź. Pſchi ßylnym wětſje budźeſche ßo zyła fabrika wotpaliła, njebudźeſche-li wóhnjowa wobora rucże k ruży była; tež deſchczik, kotryż ſ njewjedrom pſchińdże, płomjenja ſaliwacź pomhaſche. Duż ßu ßo jenoż dźěłarńje, hdźež ßo ſażehlaki wobmotuja, ſ 12 maſchinami ſaniczíłe.

* W pſchedměſtach měſta Zwickau, mjenujży w Schedewitzu, Delnim Planitzu a Neudörfelu je 80 ludźi na „trichinjazu khoroſcź“ ſkhoriło. W něktorej ßwójbje ſchtyri a wjazy dźěcźi khorych leżi. Na wulke ſboże żadyn ſtrach njeje, ſo budże khoroſcź cżeżka.

* Pſchißażny ßud w Lipſku je ſańdżeny tydźeń murjerja Maulhardta ſ Erfurta, kotryż je loni 24. ſeptembra ßwoje 3 lěta ſtare pſchirodne dźěcźo ſadußył, k ßmjercźi wotßudźił. Maulhardt běſche tehdy żehliweho wuhla do wuhloweho kaſchcźika nakładł, na wuhło něſchto ſtarych łapow położił a dźěcźo dó iſtwy ſamknuł. Hdyż ßo wón ſa něktore hodźiny domoj wrócźi, widliſchcźa dźěcźo pſchimachu; w nozy dźěcźo wumrje.

* Na Lützowſkej dróſy w Barlinje w tu khwilu dróhu ſ drjewjanymi klozkami wußadźuja; drjewo je ſ lěßa wjerċha Bismarka w Friedrichsruh. Sańdżenu póndźelu wjerċh Bismark ßam na tule dróhu pſchińdże, ßebi wot technikow a inżeněrow dźěło na najnadrobniſcho wukożowacź daſche a dołho na dźěło pſchihladowaſche. Prjedy hacź woteńdże, wón dźěłacźerjam dwaj nowaj dwazecźimarkowſkaj ſkotaj ſ podobiſnu khěżora Bjedricha dari.

* W jenym ſwěrjenzu w Praſy je ßo wóndano, hdyż dźiwje ſwěriſka runje żratwu doſtawachu, wulke njeſboże ſtako. Swěrjenz běſche pokny pſchihladowarjow. Na jene dobo někajki njeduſchny cźłowjek ſawoła, ſo ßo pali. Strach pſchihladowarjow wobja, a wſchitko ßo k durjam cźiſchcźeſche. Něktoſi wołachu każ njembri, żónſke a dźěcźi kſchicżachu a ſchkrěcżachu, a dźiwje ſwěrjata na pſchemo rejachu. Mnoſy pſchihladowarjo ſpadachu a buchu w hróſbnej cźiſchcźeńży poteptani. Schěſcź cźeżży ranjenych na měſcże leżo woſta; lohży ranjenych je jara wjele.

* W cźěſkej wßy Oleſchnje je ßo ſańdżene dny 88lětny ſtarż ſ 73 lět ſtarej wudowu ſwěrowacź dał.

* Hiſchcże 27. ſańdżeneho měßaza je na Morawje cźłowjek ſmjerſnuł. Lěßny dźěłacźeŕ běſche wjecżor na kuzy leżo wußnuł; dokelż pak w nozy krucże mjerſnjeſche, wón leżo ſmjerſnu.

* Njedźelu pſched dwěmaj njedźelomaj je wulke njeſboże wjeß Noß pola Derpta domapytało. S połnozy ßylny wětr dujeſche, a lód na jěſorje Peipus ßo pukacź pocża. Mjes dopołdniſchimi Bożimi ßłużbami ßo njedaloko wßy hobrſka ſchkruta puſchczi, kotraż zyłe kruchi ſkały wot brjoha ßobu wottorże. Huſta hromada lodu ſ hobrſkimi kamjenjemi na wjeß pſchipkowa a na ßwojim pucźu domy, hródże a kólnje ſwottorha. Torhoſchczo pſched zyrkwju a faru a poł pohrjebniſchcźa je ſ lodom pokryte; runjeż woboje na hórzy leżi, ßu ßo tam wyßoke lodowe hory nakopiłe. Wóßom domiſkich a dźeßacź hródźow a kólnjow je ſpowalanych a do zyła ſapuſcźenych. Ludźo wo żiwjenje pſchiſchli njejßu; tež ſkót mózachu hiſchcże ſ hródźow ſpuſchczecź; ale domjaza nadoba je ſ wjetſcha ſhubjena. Popołdnju ßo wětr wobrocźi, a lód ſaſta. Ale po zyłym pobrjoſy jěſora hory lodu pſched woknami domow ſteja; a póczńje-li wětr ſaßo ſ jěſora ducź, żadyn dom ſtejo njewoſtanje. We wßy je wulka ſrudoba. Mnoſy wobydlerjo ßu ßwój ſtatok ſhubili a ani draſty ani khlěba nimaju. Tež je ßo wjele cżołmow rosbiło, kotreż khudym rybakam ßłuſchachu. Pſchi ßylnym wětſje budźetej tež zyrkwicźka na pohrjebniſchcźu a fara ſhubjenej. Wobydlerjo wjeſki běchu dotal khudźi, nětko ßu proſcherjo.

* S prědneje Indiſkeje pißaju: Pſchi żałoßnym krupowym wětrje, kotryż w Delhi a Muradabadże ſakhadźeſche, je ßo połdra ſta ludźi ſaraſyło. Jednotliwe krupy dwaj puntaj ważachu.

* W Pennsylvanskej w Ameriży ßo na żeleśniży wot tworneho cżaha, kotryż mějesche 75 wosow, pokojza wottorże a po nahłej hórzy dele cżerjesche, ale pod hórku sasta. Dokelż sbytkny dżěł cżaha dodżerżecź njemóżachu, tutón do tamneje pokojży praßnu. Pschi tym ſ tśeleśskim prochom napjelnjeny wós rosbuchnu a 17 domow w ßußodstwje sapuścźi, w kotrychż żeleśniczni sastojniży bydlachu. Wuhlowe składy a rospadanki domow ßo sapalichu, a 8 cżłowjekow, ſ wjetscha dżěcźi, ßo spali. Mnoży ßu ſ dżěła cżeżży, ſ dżěła lohży ranjeni. 12 wosow ßo rosbi.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi śmeje jutśje njedżelu rano w 7 hodźinach kapłan Handrik němsku spowjednu rěcź a ½9 hodź. farař dr. Kalich němske prědowanje.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: August Mrósť, fabrikař na Židowje, ſ Hanu Augustu Židez tam. — Ernśt Bohuwěr Wawrik, dżełacźeŕ na Židowje, ſ Hanu Khrystianu Homoliz tam.

Katholska zyrkej: Michał Domsch, kubleŕ w Bosankezach, ſ Hanu Kralez ſ Cźemjerz.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Gustav Max, Khorle Hermanna Juliußa Kary, fabrikarja na Židowje, ß. — Marja Alma, Gustava Pawola Moritza Scholty, klampnarja na Židowje, dź. — Jaroměr Kurt, Franza Josefa Augusta Stillera, schewza na Židowje, ß. — Marja Augusta, Jana Schönfelda, żiwnoscźerja w Wulkim Wjelkowje, dź. — Emma, Ernsta Augusta Matthienza, dżełacźerja na Židowje, dź. — Wylem Emil, Khorle Juliußa Seiferta, zyhelnika w Hruboczizach, ß.

Katholska zyrkej: Ernst Alwin, Jana Ernsta Pjetascha, skałarja w Mnischonzu, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 4. meje: Jan Khorla Bar, kubleŕ w Cźemjerzach, 55 l. 11 m. 27 d. — 7. Elsa Gertrud, Roberta Hotaßa, młynka na Židowje, dź., 4 m. 19 d. — Max Hermann, Jana Augusta Riedela, dżełacźerja tudy, ß., 6 m. 19 d.

Płacźisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2321 měchow.		W Budyschinje 5. meje 1888				W Lubiju 9. meje 1888			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	9	70	9	82	9	41	9	56
"	żołta	8	93	9	23	8	82	9	18
Rožka	50 kilogr.	6	14	6	20	5	94	6	—
Jećzmjeń		5	98	6	16	5	87	6	17
Wowß		5	50	6	30	5	75	5	90
Hroch		7	22	10	—	8	33	8	89
Woka		6	67	6	94	5	56	6	11
Jahły		12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka		15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny		1	80	2	10	1	70	2	10
Butra	1 kilogr.	2	—	2	40	2	10	2	40
Pschenicźna muka	50 "	7	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	6	25	9	75	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	50	2	80	2	—	2	50
Ssłóma	600 "	16	—	17	—	15	—	17	—
Prożata 1446 schtuk, schtuka		5	—	15	—	—	—	—	—
Pschenicźne wotruby		3	50	3	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 52 np. hacź 9 hr. 82 np.; pschenża (żołta) wot 9 hr. 5 np. hacź 9 hr. 38 np.; rožka wot 6 hr. 8 np. hacź 6 hr. 20 np.; jećzmjeń wot 5 hr. 94 np. hacź 6 hr. 8 np.; wowß wot 5 hr. 70 np. hacź 6 hr. — np.

Drażdżanske mjaßowe płacźisny. Howjada 1. druźiny 48—52 mk., 2. druźiny 43—47, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 42—44 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 11. meje: Rjane.

Na pschedań: Żiwnoscź ſ 8 kórzami cźißko 20 w Běcźizach.

Nowa twarjena **khěża** ſ khlamańju, rjanej pinzu, wjelbom, wjelbowanej hródżu, bróżnju a někotrymi kórzami pola je we wßy ſ wulkim wobkhadom tunjo ſ niskim napłacźenjom na pschedań. Dalsche wukasuje **A. Berger** w hoscźenzu k kołpjej (schwan) na Židowje.

W Ssołschezach je **żiwnoscź** cźißko 3 ſ 13½ kórzom pola a łuki a 169 dawskimi jenoscźemi bjes hospody a wumjeńka na pschedań.

W Scheschowje je **khěża** cźißko 35 se sahrodu na pschenajecźe. Dalsche je pola wobßedżerja tam shonicź.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 15. meje 1888

ma ßo na **Njeßwacźilskim majoratnym hajnistkim rewěrje** ßlědowaze **wużitkowe** a **palne drjewo** pod wuměnjenjemi na pschedawacź pschedawacź:

90 khójnowych schtomow, 15—23 cm ßrjedźneje tołstoscźe, 8—13 m dołhich,
30 khójnowych drjewow k kóskam hacź 6,5 m dołhich,
40 rm. khójnowych palnych schcźěpow,
50 " " kuleczkow,
100 " " pjeńkow,
90 " khójnoweje walczźiny,
16 stotnjow khójnowych walczkow

} w drjewnischczach 15. a 16. wotdźělenja.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w Spitalskim lěßu pola Holeschowskeje Dubrawy a wokoło 11 hodźin w drjewnischczu 19. wotdźělenja pschi Rakeczańsko-Łupjanskim puczu.

Hrabinske ſ Rieschske hajnistke sarjadnistwo.
Njepraschk.

Dobrowólne pscheßadżowanje.

Khěża cźißko 9 na rybowej haßy, w dobrym twarskim rjedźe, kotraż 5 bydłow se wschěm, schtoż k nim ßkuscha, maßivnu płokarnju a 2 kólni wopschija, ma ßo **22. meje t. l.** popołdnju w 2 hodź. w **Zwahrez** restaurantu, hdźeż ßu tež kupne wuměnjenja wupowßnjene, dla dźělenja herbstwa na pscheßadżowanje pschedawacź. **Herbio.**

Pscheßadżowanje żiwnoscźe.

Żiwnoscź fol. 26 w Schpitalu se 7 kórzami 51 □prutami pola a łuki, 83,11 dawskimi jenoscźemi, bjes hospody a wumjenka, ma ßo **22. meje** na pscheßadżowanje pschedawacź. Wuměnjenja ßo w termiji wosjewja. Wscho dalsche je pola kublerja **Bartka** w Schpitalu shonicź.

Kłoßy, walczki a pluwy wot 18 kop rożki ßu tunjo na pschedań w Hrubjelcźizach cźißko 6.

Kucźe.

Jena połschesa a łohki njekryty wós, wobaj w dobrym rjedźe, staj płacźisny hódno na pschedań na knjeźim dworje w **Jaßońzy** pola Pancźiz.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zołow, każ tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zołow ßylne, kupuje po najwyschschich płacźisnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Dürrenbergsku warnu ßół
Dürrenbergsku skótnu ßół
(kotraż je, każ je snate, najlěpscha) porucźa najtuńscho

Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Destillazija Schischki a Rjeczki

porucźa ßwoje snate dobre druźiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płacźisnach.

Khofej

paleny a njepaleny porucźataj tunjo

Schischka a Rjeczka.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucźa

Th. Grumbt
na ßwonkownej lawskej haßy.

Turkowske ßłowki

najlěpscheje druźiny porucźa

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płacźisnach.

Jerje

wulke a małe, rjane tucźne ryby, mandl po 40 np., tak dołho hacź doßahaju, porucźa

Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Syrop

punt po 12—40 np. porucźa

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbske kmótsjaze listy.

H. R. Teutscher w Budyschinje

33 na kamjeńtnej haßy 33

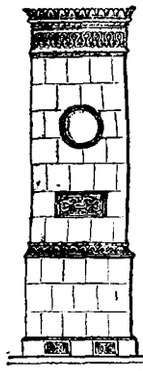

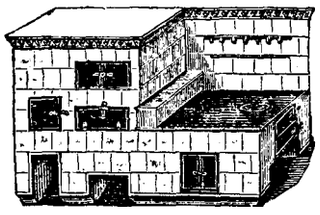

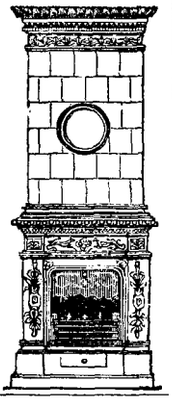

porucza ßwój wulki skład **khachlow** a **warnych maschinow** we wschěch barbach a po kóždym twarje wot **najjednorischeho** hacz do **najwoßobnischeho** po tunich solidnych płaczisnach.

Wósk
kupuje po kóždej dźělbje po najwyschschich płaczisnach
H. Puy,
mydkař na ßerbskej haßy.

Gumijowe khornarje
a
gumijowe schaty
najnowschi a najhódnischi wudźěłk porucza
C. O. Henoch
na rózku bohateje haßy a hłowneho torhoschcza.

Najtuńsche kupowanske źórło w Budyschinje jenoż
pola
Hermanna Beermanna
na snutskownej lawskej haßy 6.
Drastne tkaniny s **wołmy** wobleczenje po 4 mk., se **židy** po 24 mk., **möblowe tkaniny** po 70 np., **czorny** a **pißany ßomot** po 50 np., **gardiny** po 16 np., **trikotowe taille, tkaniny k mužazej** a **hólczazej drascze** po 60 np. hacz do 3 mk., **płat, poßleschczowe tkaniny** po 20 np., **tkaniny k podschiczu** a wjele druhich wězow.
☛ **Krawzam, schwalczam** a **ßedlarjam** ßo płaczisny **poniža.**
Hermann Beermann.

Gardiny
běłe łóhcź hižo po 15 np.,
pißane = = = 18 =
blidowe krywy
hižo po 2 mk. a 1 mk. 50 np.,
rulowy
hižo po 80 np.,
krywy na sofa
hižo po 1 mk. 20 np. a 2 mk.
porucza w wulkim wubjerku
A. Dehne
na ßerbskej haßy 7.

Khosej
paleny a njepaleny
jenoż w dobrych družinach poruczataj jara tunjo
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khosej
paleny a njepaleny
porucza po tunich płaczisnach
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.
Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow pomérnje tuńscho.

Khosej
s wubéranych, jenoż derje ßłodźazych kajkoscźow
njepaleny punt hižo po 90 np.,
paleny = = = 120 =
porucza **Hermann Lemke**
na jerjowej haßy.

Khosej
wot najtunischich hacz do najdrózschich družinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a hornczerskej haßy.

Sslomjane kłobuki, filzowe kłobuki, czapki
w najwjetschim wubjerku po **woprawdźe jara tunich płaczisnach** porucza
Hugo Lehmann
22 na bohatej haßy 22.

Podkopki hrabja Lippe w Malej Subrniczy
poruczeja pódla druhich družinow woßebje
dobru wulkokruchatu ßrěnju brunizu
hektoliter po 40 np.

Jenoż ßwětoßławny mortein
A. Hodureka w Ratiborje je najkhmanschi ßrědk k saniczenju wschěch wobczežnych pschekaßanzow, jako muchow, molow, schczónwow, tkhow, schwobow, rußow, stonohaczkow, waczkow. Mortein je dostacź w pakczikach po 10, 20, 50 np. w Lasu pola O. Säuberlicha. Jenoż prawdźiwy s firmu A. Hodureka.

Sswój wulki skład
brodutruharskich nožow a tóczných rjemjenjow
jenoż w dobrych kajkoscźach pschi potrjebje należnje porucza
Hermann Karsch prjedy A. Rockſch
3 pschi mjaßowych jědkach 3.
Pschispomnjenje: Wscho toczenje a porjedźenje po najtunischej płaczisnje wobstaram.

Wolijowe barby
we wschěch nuanßach, hnydom k barbjenju, derje a twjerdże schnyjaze, k barbjenju khěžow, schpundowanjow atd.,
molerske a murjerske barby
w czerstwej tworje a w najwjetschim wubjerku,
schpundowanski ßwěczaty lak
s barbu a bjes njeje, njewonjaty a spěschnje schnyjazy,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
dwójzy warjeny
hódny lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże schnyjazy,
bernsteinske laki, kopallaki, damarlaki, želesowe laki,
Ia **Kölnski klij** kaž tež **murjerski klij**
a hischcze wschelake druhe družiny,
myjersku krydu, gyps,
Ia **portlandski zement, klepatokamjenjowu**
a **schmirglown papjeru, luh, schpundowanski wósk, wósk sa parketowe schpundowanje, barbicze wscheje družiny**
atd.
poruczeja a maja pschezo na składze po najtunischich płaczisnach
drogowe a barbowe
en gros **khlamy** en détail
Otto Engert
10 na snutskownej lawskej haßy 10.

Koßy,
kaž jěd rěsaze, porucza
Paul Walther
na žitnych wikach.

Durſthoffske ßuche droždże
ma na pschedań
A. Biesold,
pjekarski mischtr w Budyschinje.

Dr. E. Weberowy
alpenski selowy tej
krej czischczazy
woprawdźity jenoż w snatych haptykach
w pakczikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždźanach.
W Budyschinje w haptykomaj; hłowny skład w měschczanskej haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

J. A. Henke

w Budyschinje
na seminarskej haßy 4
porucza swój
skład wschěch družinow
czaßnikow.
Porjedźenje
khwatnje a tunjo.

Wóskowa tlóczerńja

Roberta Adama w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy czo. 5 kupuje kóždu dźělbu **wóskoweho twara.**

Wósk, wóskowy twar a panki

kupuje po najwyschschich płaczísnach
Hermann Lehmann, mydłař
na hornczerskej a žitnej haßy.

Kóslaze kóžki

kaž tež wschě druhe kože kupuje a płaczi najwyschschе płaczísny
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Kóslaze kóžki

kupuje a płaczi najwyschschе płaczísny **L. Fleischer,** kóžkař
w Budyschinje
na swonkownej lawskej haßy.

Kóslaze kóžki

kaž tež wschě druzíny druhich kožow kupuje a płaczi najwyschschе płaczísny **Gustav Naucke**
na garbarskej haßy 16.

Hamburgsko-amerikanske
paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parolódźna jězba
ſ Hamburga do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ Havra do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe Stettina do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ Hamburga do **Wjeczornejc Indiskeje**
mježaczinje 3 króc,
ſ Hamburga do **Mexike**
mježaczinje 1 raz.

Towarstwowe póstske parne łódźe podawaju wubjernu jědź a pschihódnu puczowanjsku składnosć ja kajutowych a bjeskubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

Kralowski proviantski hamt w Budyschinje na hrodźe kupuje kóždu dźělbu dobreho a czeżkeho wowßa.

Dokelž ßu ßo khosejowe płaczísny saßo poniżike, poruczam wot nětka saßo

paleny khosej

punt po 120 a 130 np.
w snatych dobrych a derjeßłodźazych kajkosczach.
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Albert Lißak

tapezěrař na snutskownej lawskej haßy 10
w domje pschekupza Engerta w 2. skhodźe
ßwój skład nowych **sofow,** derje a trajnje dźěłanych, hižo po 27 mk., **pjerate matrazy** ſ drella hižo po 19 mk., hacž k najwoßebnischim poruczja. Skasane dźěło tež swonka ßo derje a tunjo wuwjedźe.

Ssrědk
k spěschnemu blejchowanju płatu

ma na pschedań a kak ma ßo nałožecź, wukaże
Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Sa dźěczi hacž do 4 lět poručam:

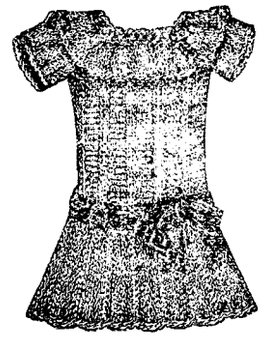

běle heklowane wobleczenja,
běle heklowane pjesliki,
běle heklowane ßukniczki,
pikejowe pjesliki,
flanelowe pjesliki,
pikejowe mantle,
pißane katunowe wobleczenja,
běle batistowe wobleczenja.
A. Tschentscher w kupnizy.

Lětuša hłowna zhromadźizna

Towarstwa Pomocy za studowacych Serbow

w Budyšinje

zmeje so **srjedu po swjatkach, 23. meje 1888,** popołdnju w **2 hodź.** w **Thiermannec-Müllerec kolonadach.**

Dźenski porjad: 1. Rozprawy. 2. Wobzamknjenja. 3. Wuradźowanja.

Předsyda.

Lubowarjam serbskeho pismowstwa

z nutřka a z wonka Łužicow.

Druha skhadźowanka lubowarjow serbskeho pismowstwa zmeje so **njedźelu 27. meje t. l.** w **Draždźanach** při składnosći 10. założeńskeho swjedźenja Draždźanskeho serbskeho towarstwa „Jednoty“ w salu rjemjesłniskeho towarstwa (Käufferstrasse) wot popołdnja 4—7 hodź. Prěnje zetkanje je připołdnju 12 hodź. na českim dwórnišću, potom w 2 hodź. w „Kaffee König“. Wječor w 7 hodź. započina so swjedźeń „Jednoty“ ze serbskim koncertom, wuwjedźenym wot knjeza B. Krawca z pomocu knježnow Derskec a kk. Stranskeho a Heinze po programmje Budyšskeho koncerta 4. haprleje t. l.

Duž prosymy wšěch přećelow a lubowarjow serbskeho pismowstwa wo bohaty wopyt tuteje 2. skhadźowanki.

Hórnik. Muka. Libš. Krawc.

Dr. Rudloff, woczny a wuschny lěkař

bydli na hłownej drósy 17 po 2 skhodomaj.
Rěczna hodźina ½12—½3 hodźin.

Koscze, kapy a stare żeleso ßo po najwyschschich płaczísnach kupuja na garbarskej haßy czißko 9.

Kedźbu.

Dawam k wjedźenju, so ßym pola pschekupza k. Lukascha w Barcze skład **dźěczažnych wosow** sałožił, a proschu, ßo na tuteho pschi potrjebje wobroczicź. Wosy ßu derje dźěłane a ßo po fabrikskich płaczísnach tunjo pschedawaju.

August Steinbach,
fabrika dźěczažnych wosow
w Ketlizach.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym **Malkez korczmu a pjekarńju** w Měrkowje wotnajał. Lubjo, so budu wschitkim, kotziž ke mni pschistupja, na najlěpje a tunjo poßłużecź, proschu moje pschedewsacze dobroczinje podpjeracź.

Hermann Langa w Měrkowje,
korczmař a pjekař.

Czesczenym Serbam w Budestezach a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym ßo jako **knihiwjasař** w **Budestezach** czißko 51 saßydlił. Proschu wo dobroczinwy pschistup a ßo ſ poczesczowanjom poruczam

F. Petersen, knihiwjasař.

Młode piwo

budźe ßo **póndźelu 14. meje** wjeczor wokoło 6 hodźin w **Hucźinjanskej piwarni** pjelnicź.

Młode piwo

budźe ßo póndźelu 14. a ßrjedu 16. meje popołdnju w 5 hodźinach w **Rakeczanskej piwarni** pschedawacź.

Na jene ryczerkubło blisko Budyschina ßo wustojna hosposa sa stót pschi wyßokej msdźe pyta wot pschistajazeje żony **Heynoldoweje.**

Ssłużobna holza ßo pyta.

Młodu, pilnu holzu se wßy bórsy pschi dobrej msdźe do ßłużby pytam.

Minna Glienowa
pschi drjewowym torhoschczu 4.

15—18lětna holza hnydom ßłużbu dostanje na hospitalskej haßy czißko 7 w khlamach.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa kolonialtworowe khlamy ßo jako wuczobnik wobdarjeny hólz, ßerbskeje rěcze mózny, pyta. Hólz ma list ſ krótkim żiwjenjoběhom ſ adreßu ßwojeju starscheju pod napißmom **„G. & M. No. 548“** w wudawarni Serb. Now. wotedacź.

Jan Kefk, cyrkwinski wučeř,
Livia Kefkec rodź. **Binnerec**
mandźelskaj.
W Malešecach, w meji 1888.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 20. **Sobotu 19. meje 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho Majestosć kral Albert je so s kralowej a wulkim pschewodom do Sibyllenorta podał, hdźež hač do kónza meje wostanje.

— Trichinosy, tejele žadławeje khorosće, na kotruž su w Sakskej w poslednich lětach mnosy skhorili a wumrjeli, mózemy so, jeli so so swinjazeho mjasa wostajicź nochzemy, jenoz psches to sminucź, so so wschě sarěsane swinje pschepytaju. Hdyž so pschepytanje swinjazeho mjasa jenotliwym gmejnam pschewostaji, samo w tychle gmejnach straschnosćź trichinow wotstronjena njeje. Wosebje so w wjetschich městach wužitk pschepytanja swinjazeho mjasa do praschenja staja, dokelž so do nich wjele mjasa wot wonka pschiwozuje, kotrež so pschepytało njeje. Trěbne je, so so po wschěch Němzach sakońšzy poruczi, swinjaze mjaso na trichiny pschehladacź; hakle potom so dale trichinow bojecź njetrjebamy. W blišschim czasu chzedźa němskemu kněžorstwowemu sejmej petiziju s wjele tysaz podpismami pschepodacź, w kotrejž so žada, so by so sakoń, hladanje sa trichinami pschikazazy, skerje a lěpje wudał. Tutón sakoń by so niz jenoz wot jědźkow swinjazeho mjasa, ale wjele bóle hischcze wot plahowarjow swini witał. Mnosy su so, dokelž su ludźo poslednje léta wospjet na trichinosu skhorili, tak trichinow wobojeli, so s zyła wo swinjaze mjaso wjazy njerodźa. Hdyž pak so swinjaze mjaso njeje, tež ratarjo swoje kormne swinje njewotbudźa. Psches to sazo płaczisna swini spaduje a ratarjo dyrbja je rěsnikam sa tuni pjenjes wostajicź. W nětczischim czasu, hdźež je ratarstwo psches niske płaczisny žita hižo dosch bite, móscheń ratarjow czim bóle tutón wupad czuje.

— Se Charlottenburga dźeń a bóle swjeselaze powjesće wo khěžorowym strowju pschikhadźeja. Khěžor je so posledni tydźeń, tak bórsy hač je wjedro so sczopliło, wschědnje do hrodoweho parka nosyczź dał a so tam bjes wscheje podpjery wukhadźował. Wosoboy, kotrež su składnosćź měli, khěžora wuhladacź, praja, so ma wón czerstwy napohlad. Na žadanje khěžorki je profesor Virchow wumjety s khěžoroweje schije s nowa pschepytał, njeje pak niczo nadeńcź móhł, schtoż móhło na rakowu khorosćź pokasacź. Lěkarjo so nadźija, so budźe polěpschenje khěžoroweho strowja wutrajne. Duž tež žaneje pschiczyny njeje, so by so wěrowanje khěžoroweho druheho syna prynza Hendricha s heßenskej prynzesynu Irenu wotstorczyło. Kwaz budźe so srjedu po swjatkach swjeczicź. Jako sastupjeŕ ruskeho zara budźe wulkowjerch Ssergej pschi wěrowanju pschitomny.

— Pódla powschitkowneho wobhnadźenja chze khěžor Friedrich hischcze tež tym wojerskim wosobam swoju hnadu spožczicź, kotrež su czaz žiwjenja abo na dołhe léta k khostarni sazudźeni. Prěnschim khostanzam so khostanje spuschczi, hdyž su dźesacź lět, druhim, hdyž su 3 léta khostarnje wotpokuczili a so sa swój khostanski czaz derje sadźerželi. Wobhnadźenje so jenoz stanje, hdyž so namjetuje.

— W pruskim sejmje běchu namjet, žadazy sarunanje schkody, psches swěrinu naczinjeneje, komišiji k wuradźenju pschepodali. Komišija je nětko swoje dźelo skónczyła a jeho wunoschk drje ratarjow spokoji. So ma so ratarjam schkoda, wot swěriny naczinjena, sarunacź, je so pschipósnało. Po namjecze někotrych konserwatiwnych sobustawow je so wobsamkło, bjes tymi, kotsiž hońtwu wobsedźa, swjask sakoźicź. Tutón měr pokoju schkody njesch, bjes tym so byschtaj najeńk a wobsedźeŕ léża druhu pokoju njesch dyrbjałoj. Psches to so schkoda rosdźěli, jenotliwemu njebudźe sarunanje pschecźežke a wón so njebudźe pschecźiwo temu wjazy spjecźowacź. Pschede wschěm pak so ratarstwo schkituje a swoje prawo dostanje a tak dyrbi bycź. Njemózemy so ratarjam dźiwacź, hdyž so psches niczo tak jara njerosnjemdrja, hacź hdyž jim swěrina, kotraž je w léżach bohatych ludźi žiwa, kotrymž hońtwa jenoz k wjeselu słuži, pschilěżne pola sapuscźi, mkode žito wotžerje a stwjelza potepta. Sarunanja ratař hacź dotal njedosta, tola swěrinje njeszmědźesche wobaracź, schkodu czinicź; pschetoz, hdyž sornika abo jelenja satsěli abo na druhe waschnje morjesche, jemu czežke khostanje napokožichu. Nadźijomnje so sakoń, kaž je jón komišija wudźěłała, wot krajneho sejma pschiwosmje. Móže so wotczakacź, so konserwatiwni, kotrychž sastupjerjo su w komišiji sa sakoń hłosowali, hinascheho měnjenja w sejmje njebudźa.

— W pruskich jastwach běchu hacź dotal jatym, so bychu sarunanje sa kurjenje měli, dowolili, zebi schnupowanski tobak kupowacź a schnupowacź. Mnosy jeczi so tež, prjedy hacź zebi na spokojenje druhich potrjebnosczow pomysslichu, najprjódzy s tobakom sastarachu. Pschichodnje budźe w pruskich jastwach se schnupowanjom kónz. Minister snutskownych naležnosczow je porucził, so by so jatym tobak dale njedawał. W sakskich jastwach jeczi ženje ani kuricź, ani schnupowacź njejsu směli, jenoz, hdyž jim to lěkař wukasa, so jim to — runje kaž palenz picź — wotpuschczi.

— W Altena-Iserlohnskim wólbnym wokrjesu su pschi wudospołnjazej wólbje do khěžorstwoweho sejma kandidata swobodnosmysleneje strony dr. Langerhansa wuswolili.

Awstrija. Njepschecźelstwo pschecźiwo židam w Winskim wobydlerstwje je tak pschiběrało, so dyrbi so w niz pschedokhim czasu najhórsche wotczakacź. Pschiczina k tutej njepschecźelnosczi ma so w tym pytacź, so so židźa w Awstriji a wosebje w Winje njesmérnje rosmnoża. Nětkole so tam na 7 wobydlerjow jedyn žid liczi. Wikowarstwo a bursu su židźa pomału do swojich rukow dostali, runje tak nowinarstwo, kotrež so hacź na 2 abo 3 nowiny wot židow pisa a wudawa. Židźa so do wschěch wyschschich sastojnstwow czischcza; bjes sudnikami je wulki dźěl židow, kotsiž kschescźijanow sudźa. W pschichodźe budźe to hischcze wjele hórje, pschetoz na awstriskich universitach nimale połojza studentow se židow wobsteji. Lud widźo, so junu židźa, hdyž tak dale pójdźe, kschescźijanow wotroczkow sczinja, so pschecźiwo temu wobaracź poczina. Demonstrazije sa sapósłanza Schönerera, kotrehoż su k wjazomésacznemu jastwu wotsudźili, dokelž je so wóndy w nozy do redakzije židowskich nowin „Neues Wiener Tageblatt“ s mozu dobył a pschitomnym redaktoram s pukami hrosył, su prěnje snamjo njepschecźelskeho hibanja pschecźiwo židam w Winje. Sańdźeny tydźeń su so tele demonstrazije wospjetowale. Psched Schönererowym bydłom so na schtyri tysaz ludźi sběża, kotsiž „Sskawa Schönererej“ wołachu.

Polizija lud roshoni, na czoż dźěl k khěžorskemu hrodej czehnjesche a tam sastanuwschi němski spěw a „Wacht am Rhein" wuspěwa. Němske wótczinske spěwy spěwajo ßo ludowe czrjódy dale k dwórskej operje hibachu. Dwě dwórskej ekwipaži, ſ kotrejuż w jenej krónprynz Rudolf ßedźesche, buschtej nusowanej sastacź, doniż spěw „Wacht am Rhein" wuklinczał njebě. Wotmyßlenje czrjódy, ßo k redakziji nowin „Neues Wiener Tageblatt" podacź, ßo psches poliziju pschekasy.

— Njedźelu ßu w Winje pomnik khěžorki Marje Theresije w pschitomnosczi khěžora, khěžorki, krónprynzskeju mandźelskeju a mnohich wjerchow a wyßokich sastojnikow ßwjatocznje poßwjeczili.

— Sserbski kral Milan je sandźeny tydźeń w Winje awstriskeho khěžora wopytał. Wón je ßo tam tež se ßwojej mandźelskej Nataliu, kotraż je wot njeho dźělena żiwa, setkał. Wujednanje bjes kralom a kralowej ßo pak dozpěło njeje, hacż runje je ßo pjecza awstriski minister swonkownych należnosczow Kalnoky jara prózował.

Franzowska. Pucżowanje generala Boulangera do Nordskeho wokrjeßa je po zykej Franzowskej wulki ropot sbudźiło. Wone ßo w mnohich městach triumfalnemu czahej runasche. W Dünkirchenje Boulangerej wulkotne powitanje pschihotowachu, a hdyż někotsi na njeho ßyczachu, puki nastachu, w kotrychż Boulangerowi pschiwßowarjo dobuchu. Skónczńje Boulanger deputaziju pschedawarkow rybow pschija a nawjedowarku petizije wokoscha. Wulki wuspěch měješe Boulanger w Lillu. Tam běchu ßo jeho pschecźiwnizy srěczeli, jeho psched ludom wußměschicź. Hdyż ßo Boulanger w wosu ſ dwórnischcza wjesesche, do njeho shnile jeja, twarożki, konjazy hnój a druhe derje njewonjaze wězy mjetachu a jeho wuhwisdachu. Boulangerej a jeho pschewodnikam budźische drje ßo sle seschło, njebudźische-li ßo lud na jeho stronu stajił a jeho pschecźiwnikow rosehnał. Pschi tym jeneho muża skoro sarasychu, mnosy drusy buchu ſ lóhka sranjeni. Psched hoscźenzom, w kotrymż Boulanger bydlesche, ßo wjele tyßaz ludźi sběża, kotsiż prjedy njepschestachu juskacź, doniż ßo na balkonje njepokasa. Mnosy pschiwißowarjo bonapartistiskeje strony Boulangerej pschiwokachu: „Sslawa khěžorej!" Drusy wokachu: „Sslawa Boulangerej!" Nichtó pak njewokasche: „Sslawa republizy!" Běku drastu swobleczene holczki generalej rózowy buket pschepodachu. Na to Boulanger shromadźenemu ludej psched ßobu nimo czahnucź da. Wjeczor ßo njeměr wospjetowasche. Czrjóda ludźi psched redakziju Boulangerej njepscheczelnych nowin „Petit Nord" pschicźeże a tam halekowasche a kschicżesche. Wot wjele rěczow, kotreż je Boulanger rěczał, je wón wschón dybawy a wot rukutkóczenja ma saczekku ruku, kotruż je woßebje czasto saharjenym żonam skicźał, kotreż jemu ßwoje dźěczi pschiwjedźechu, so by je majkał. Do njemakeho hněwa je Boulanger ßwojich pschecźiwnikow ſ rěczu stajił, kotruż pschi hoscźinje w Lillu měješe. Wón na njemóz a njekhmanosczź deputěrtskeje komory pokasowasche a jeje ßobustawy lěnikow mjenowasche. Jeho wólba w Nordskim wokrjeßu je Franzowsku ſ womory wutschaßła. Sskowa „rospuschczenje a revisija wustawy" ßu parlament nusowake, se ßwojeje lěnjosczе wustupicź. Měr a wobstajnosczź njemóżetej ſ nětczischej wustawu wobstacź, kotraż ministerstwo wot njesprawnych sjenoczenstwow wotwißne czini, kotreż ßu ßame sa ministerstwom lakomne. Lud sapółkanzow woli, so bychu ßo ſ nim nakkadowali, czi pak ßo se ßobu ßamymi nakkaduja. Tajke jebanstwo njeßmě dale tracź. Hdyż tež Boulanger w ßwojich rěczach wjele barbi a kži, w jenej wězy ma wón prawo: w ßwojich porokach pschecźiwo deputěrtskej komorje. Wona je runje jeho wußud wo njej wobkrucźiła. Deputěrtska komora powyschenje zła na majß najprjedy pschi jenotliwym wuradźenju pschija a jo potom pschi skónczńym wothłoßowanju saczißnu. Wona wschak khmana njeje, so by na żadanja kraja dźiwała a ßo po nich słożowała. Duż ßo dźiwacź njemóżemy, so ßo lud Boulangerej pschiwobrocża, wot kotrehoż wotczakuje, so shniłu republiku porasy.

Schpanisska. Sswjatki ßo w Barcelonje, w najwjetschim schpanistim fabrikstim a wiczńym měsczе, ßwětowa wustajeńza wotewri. Wona je prěnja, kotraż ßo ſ zyła w Schpaniskej wotbywa. Pschi wotewrjenskej ßwjatocznosczi budże kódźstwo awstriskich, jendźelskich, němskich, italskich a franzowskich wójnskich kódźow w Barcelonskim pschistawje pschitomne. Franzowske knjeżerstwo chże 18 wulkich wójnskich kódźow k wotewrjenju wustajeńzy póßłacź.

Rußowska. Wyschsche ruske towarstwa ßu ßo do njeměra dake dla wobżaromneje njehody, kotraż je někotrych woßobnych ruskich pucżowarjow w Makej Asiskej podeschła. Njedaloko Aleppa je jedyn turkowski schejch abo pascha ruskeho hrabju Stroganowa, jeho mandźelsku a ßotru, wjerćha Schczerbatowa a wulku liczbu ßłużobnikow sajał. Na ßoże je ßo jatym pucżowarjam hischcże poradźiło, póßła do Konstantinopla póßłacź, a wot tam powjesćź do Peterburga pschińdże. Ruske a tež turkowske knjeżerstwo ßo prózujetej, so bychu ßo rußy jeczi bórsy wußwobodźili. Hacż dotal pak sultanowe naprawy żaneho wuspěcha měte njeßu, a skoro ßo sda, so schejch ßwojich jatych njevuschczi, jeli so ßo czi ſ wulkim pjenjesom njewukupja.

Brasilska. W Brasilskej ßo w bliżschim czaßu schklovinstwo sběhnje. S pschiczinu teho je bamż brasilskej prynzeßynje-knjeżerzy słotu rózu poßwjecził.

Pscheklepany.

Běsche kraßny czaß. Pschikhadźaza meja bě se ßwojim czopkym ßłónczkom zyku pschirodu sbudźiła, kwětkam a wschelakim rózicżkam mjehke łóżko póßłaka, żitej wróst daka, ptaczki, naschich lětnich hoscźi, skasaka, so bychu nam zyke lube lěto spěwake a naß swjeżelike. A runje dźenßa bě najrjeńschi dźeń zykeje meje, runje dźenßa bě semja w najmłódnischej pysche, ßo meja na wßy najbóle hordoscźesche, ale tež runje dźenßa młynski ſ młyna makeje wßy zyle samyßleny tupy po młynje khodźesche. Husto jeho swónczk wokasche, so ma naßypowacź, schtoż ßo prjedy żenje stako njebě. Schto temu hewak wjeßokemu młodźenzej tola bě? Tež młynk ßo temu dźiwasche a chzysche pschicżinu tajkeho czinjenja shonicź.

Hdyż swónczk saßo swonicź pocża, dźěsche młynk każ pschipadnje do młynzy a widźesche tu, kak młynski zyle samyßleny ſ woknom won hlada. By drje tu dlěje tak ßedźał, njeby-li swónczk ſ nowa wokał. Młynski khětsje stanu a młynka njepytnuwschi, młyny naßypa, so by potom w měrje saßo dale ßonicź móhł. Tola młynk to nochzysche a duż, k njemu pschistupiwschi, ßo woprascha:

„Na Jurjo, kajke njeboże dha ßy měł, so tak srudnje do ßwěta hladasch. Bě tola hewak zyle hinajschi, wjeßoky; ßy ßnadź ßo w luboscźi sjebał?"

„Ně, mischtrje, to niz; wěscże, so nikoho njelubuju, so żaneho holcża ani njesnaju."

„Ty ßy mi prawy młynski! Jow czi żito woża a potom prajisch, so ani holcża njesnajesch."

„Je woprawdże tak. Wěm, so tu jěsdża, ale żanej hischcże do wocźi pohladnuł njeßym a pohladnucź nochzu."

„Baj wschak baj! Ale nětk mi powjes, czomu ßy tak jara srudny?"

„Njewěscże, mischtrje, kak rady hußłowach."

„Nó schto to, njemóżesch to nětkle tež?"

„Ně, dokelż je mi pschekupz Lewi w měscże hußle wsak a doniż ßwoje dołżne schtyri tolerje njesapłaczu, je njedostanu, a schtó wě, hacż je prjedy njepscheda."

„Khort tola, hußle saßo dostanjesch. To by rjenje njebyło!"

„Ale Lewi je khrobły muż!"

„Njeboj ßo, Jurjo, wschitko wobstaram", ſ tutymi ßłowami młynk młynskeho ſ nadźiju napjelniwschi woteńdże. Sswoju dołhu dymku ßebi natyka a ßo trochu pschewoblekawschi dźěsche do města. Tež k Lewijowym khlamam pschińdże. Nad durjemi bě firma, běłe pißmo na czornej tafli: Kaufmann Lewi u. Sohn. Lewi ßam runje pscheđ khlamami stejesche, ßmjerdźazu trubku ßmalo. Młynka pytnuwschi hnydom sa wopschimany klobuk hrabnu a ßo poniżnje klonjo jeho postrowi:

„Dobry wjeczor, knjes mischtrje, żane geschäfte, żane geschäfte?"

„Ně, runje niz; listowu papjeru tola nimacże?"

„Doscź na doscź a to tu najwoßobnischu. Ssami hrabja a semjenjo ßebi lěpscheje kupicź njemóża, dokelż lěpscheje njeje. Je ſ teje najlěpscheje fabriki. A tola móżu wam ju jara tunjo pschedacź, dokelż wjele na dobo bjeru."

„Derje, so ju macże", dźesche młynk, „dyrbju runje ßynej pißacź"; ſ tutymi ßłowami młynk do khlamow, kotreż bě Lewi poniżnje wotewrił, sastupił.

„Schto dha ßyn dobreho czini? kak ßo jemu wjedźe?" ßo Lewi prascheshe.

„Jemu wschak ßo derje dźe, pjenjesy pschetrjeba a njewě, kak ßo saßkuża. To mi saßo pißasche, so dyrbi pjenjesy na hußle měcź a duż chzu jemu wotmolwicź a radu dacź, kajke ma ßebi kupicź."

„Schto, hußle?" ßo Lewi khětsje woprascha a poczinasche ßo sa wuschomaj drapacź, każ by wschi měł; widźesche ſ teho, so móhł rjany geschäft sczinicź. „Ja mam tu jene jara rjane hußle, ßnadź bychu runje sa waschehо ßyna byke. Ssměm je wam junu pokasacź? wy tola tež něschto do hußli rosumicże."

„Haj, bych je rad widźał", rjeknu młynk.

Lewi hnydom do sady běżesche a hußle wucźeże a je młynkej pokasujo takle dźesche:

„Hlejcźe, te hußle dyrbja jara ſtare bycź; je to ſe wſcheho widźecź. A ſpytajcźe junu na nich piſkacź, potom hakle ſaßkyſchicźe zunje ſynki, kaž móža to jenož dobre hußle měcź!"

Mkynk ßebi hußle wobhladawſchi pocža na nich hußlowacź, a dołho hußlowaſche. Hdyž bě pſcheſtał, Lewi ſaßo pocža:

„Njeßkyſchicźe, kak rjenje, kak zunjo klincža, tak zunjo, ſo móhł jedyn płakacź."

„Hm, hm, rjane hußle ßu a mi ßo ſda, też jara drohe. Tajke mój ßyn njetrjeba. Mi ßo ſda, ſo ßu najlěpſche hußle, tak mjenowane — khort tola, ßo na ßkowo dopomnicź njemóžu — tak, haj hižo wěm, tak mjenowane Kremonki."

Tajke ßkowa wußkyſchawſchi Lewi ſ jaſykom mjaſkaſche, ruzy jemu tſchepotaſchtej. To móhł geſchäft bycź! Potom ſaßo pocža:

„Tak wy měnicźe, ſo ßu Kremonki?"

„Myßlu ßebi, ale móhł ßo tola mylicź; bych wo tym junu ſ knjeſom wucźerjom porěcźecź dyrbjał, ſchto by tón k temu prajił. Wſchak ßo na tajke wězy wuſteji."

„A knjes wucźeŕ", dźeſche Lewi, „móhł ßnadź ke mni pſchińcź a na hußle pohladacź."

„To wón najſkerje njeſechze. Ale wěſcźe ſchto, ja nětkle tak nimo wucźeŕnje póńdu a k njemu poſkoczu a to wucźinju, a wy móżecźe naſajtra ßam k njemu dóńcź, ßo roſumi ſ hußlemi."

„Haj, haj, ſcźińcźe to", khwataſche Lewi wotmolwicź.

„Póńdu tam hnydom a nětk bożemje", dźeſche mkynk, papjeru ſapkacźiwſchi.

„Bożemje, bożemje", rjeknu Lewi, „ſtrowy ſaßo."

Mkynk ßo wußměwkujo ſ khlamow dźěſche a do wßy w runej měrje na ſchulu krocźeſche. Schto ſtaj ſ wucźerjom powědakoj, nichtó ſhonił njeje, jenož to je ſnate, ſo mkynk po khwilzy jara ſpokojeny a wjeßoły ſ wucźeŕnje dźěſche.

Lewi ßam bě hnydom po mkynkowym wotkhadźe do jſtwy khwatał, ſo by tola też ßwojej mandźelſkej Sarje powěł, kak drohe kubło pod ßwojej tſěchu khowa.

„Haj, te hußle ßu Kremonki", k njej dźeſche, „a wěſch, kelko wużitka ſ teho ſměju, ſ najmjeńſcha na dwě ſcźi toleŕ, a Lewijowe mjeno budźe ßo ßkawicź po zykym ßwěcźe, dokelž Kremonki pſchedawa. Sarahleben, kajke ſbože ſa naju!" a njemóżeſche jej wukhwalicź, kak te hußle tola rjenje ſyncza, je ßamo wjeßele, na nje poßkuchacź. A runje tajki ſbożowny pſchipad bě jemu te hußle do rukow dowjedł.

Ani wjecźeŕ Lewijej njeßkodźeſche, tak ßo radowaſche a ßamo w ſpanju ßonjeſche, kak k njemu ſ zykeho wulkeho ßwěta ludźo pſchikhadźeja a ßebi hußle ſkaſuja. Njeměrny bě ſpar a huſto wozucźi, haj na ßame ranje ani wóczka wjazy njeſańdźeli. Kóżda minuta bě jemu poł dnja a njemóżeſche wokomika docźakacź, ſo by wucźerjowy roßßud ßkyſchał. Lědma bě ßkónczko ſemju ſ prěnim poßměwkom ſwjeßeliko, lědma bě Lewi ſtanuł a mało doſcź poßnědał, ßebi też hußle wſawſchi a je derje ſawaliwſchi ßo na pucź k wucźerjej poda.

A kajke běchu to ſbożowne wokomiki pola wucźerja. Wucźeŕ hnydom na Lewijowe žadanje a próſtwu hußle wſawſchi tak zunjo a lubośnje na nich piſkaſche, tak cźucźopołnje hrajeſche a hußlowaſche, ſo ßebi Lewi myßleſche, ſo je w ßamych njebjeßach. A pſchezo jedyn kuſk ſa druhim chzyſche ßkyſchecź a ßo dopoßkuchacź njemóżeſche.

Hdyž bě wucźeŕ wjele, wjele kuſkow wuhrał, ßo Lewi woprašchecź ſwaži:

„Schto dha měnicźe, kajke hußle ßu?"

„Nó, jara dobre, njeßkyſchicźe tón zuni mjehki ſynk, kajkiž maja", a ſaßo pocźinaſche ſ połnymi akkordami hußlowacź. Lewi ani kónza wucźakacź njemóżeſche; dyrbjeſche nětko wěſtotu měcź, a duž ßo hnydom pſchestawazeho wucźerja wopraſcha:

„Ja měnju, hacź njewěſcźe, knjes wucźerjo, kajkeje druźiny hußle ßu?"

„Dobre ßu, haj jara dobre ßo bycź ſdadźa, nó, móża ßnadź to Kremonki bycź, ale ſ wěſtoſcźu wam to prajicź njemóżu. Najſkerje pak Kremonki budźa. Poßkuchajcźe junu na te kraßne ſynki", a wucźeŕ ſaßo dale hrajeſche.

Lewi wjazy cźucźa ſa hudźba njemějeſche, tak běchu jeho wucźerjowe ßkowa ſwjeßelike. Jenož na wużitk, kotryž ſ teho ſměje, myßleſche. Hdyž bě wucźeŕ wupiſkał, ßo Lewi jara pſchecźelnje podźakowawſchi woteńdźe. Po pucźu ßebi rosmyßleſche, kak by je pſchedał. Haj, do wſchěch nowin chzyſche ſtajicź dacź, ſo ma jara ſtare Kremonki na pſchedań. Dom pſchiſchedſchi žonje tola na dźeßacź ras pſchepowjeda, ſo ſměje ſ teho wulkeho wużitka. —

Na mkynje ßo w tym cźaßu niczo pſcheměniko njebě. Mkynſki bě hiſchcźe tak ſamyßleny, kaž dźeń prjedy, a runje tak ſamyßleny naßypowaſche a wjele nadźije njemějeſche, ßwoje hußle ſaßo dostacź, dokelž Lewija derje ſnajeſche a mſdu tola też trjebaſche, ſo niczo ſbytne njemějeſche. Ale jeho ſrudoba dyrbjeſche ßo na dobo do radoſcźe pſcheměnicź. Pſchi ßwacźinje jemu mjenujzy mkynk praji:

„Tu maſch ſchtyri tolerje, cźi je darju a móżeſch ßebi po hußle dóńcź a to hnydom po ßwacźinje; chzu tak dołho ßam naßypowacź. Smějeſch ſ teho ßnadź wużitka, pſchetož Lewi ßebi myßli, ſo ma drohe hußle."

Schtó móże ßebi ſbożowniſcheho cźłowjeka myßlicź, hacź tehdom mkynſki běſche. Wutrobnje ßo mkynkej podźakowawſchi a poßwacźiwſchi hnydom k źidej ſpěchaſche. Běchu tola hußle jeho jeniczka radoſcź a wjeßele, hußlowanje jeho jeniczka ſabawa we wokomikach wotpocźinka. Ssmějo teho dla k Lewijej pſchińdźe a dołżne ſchtyri tolerje na blido połoźiwſchi ßebi wſate hußle kaſaſche.

Schtó pak móhł ſaſtróżeniſcheho widźecź hacź Lewija! Schto dyrbjeſche ſapocźinacź? Hußle tola wjazy jeho njeběchu, ale mkynſkeho, a tola je rad dacź nochzeſche. Duž rjeknu:

„Wam hiſchcźe dwazeczi toleŕ pſchidam a ßebi hußle ſdźerźu. Njejſcźe ſ tym ſpokojom?"

„Ně, hußle mam tak rad, ſo je njedam."

„Wam ſchtyrzeczi toleŕ pſchidam a potom mi je tola woſtajicźe. Hladajcźe, kajki macźe ſ teho wużitk. Schtyri a ſchtyrzeczi toleŕ ſa tajke hußle. S tym móżecźe ßo tola ſpokojicź a wjeßeły bycź, ſo telko doſtanjecźe."

„Kaž ßym wam prajił, je njedam."

„Pſchidam wam pjecź a ſchtyrzeczi toleŕ."

„Ně, je rad njedam."

„Ale hdyž wam poł ſta pſchidam, potom mi je tola woſtajicźe; hlejcźe, kajku ſaßkužbu a wużitk ſ teho macźe."

„Rad je njedam."

„Ale dajcźe ßebi tola rěcźecź. Pola koho byſchcźe telko doſtał a njemóżecźe ßebi ſa te pjenjeſy druhe, rjeńſche hußle kupicź?"

„Móżu wſchak, ale pomyßlcźe ßebi, ſo ßym runje na tele hußle ſwucźeny."

„Nó, nó, też na druhe ſwuknjecźe. Tu macźe poſtа toleŕ a te ſchtyri a woſtajcźe mi te hußle."

„Runjeż ßebi njeſaßkužicźe, chzu wam tola po woli bycź." A pjenjeſy wſawſchi a je do kapßy tyknuwſchi rjeknu hiſchcźe woteńdźo:

„Wěſcźe, te hußle ßym ſa pjecź toleŕ w Wósborku na hermanku kupił. Bożemje!"

Nichtó drje hroſniſche wocźi njecźinjeſche, hacź naſch Lewi.

W.

Sswjatkowny khěrluſch.

Płomjenja ßo ßwjate puſchcźcźe
Na naß dele na ſemju,
Myßle ſeńſke we naß ſduſchcźe,
Roßßwěcźcźe naß ſ jaßnoſczu,
Tak ſo we naß rjenje ſkhadźa
To, ſchtož Knjes je wußywał,
So ßo ßywy jeho radźa
Jara kraßnje! — Bóh to dał!

Dycho Bożi, twoje ducźe
Daj nam ßłyſchecź po ſemi!
Twoje dźiwne mózne hnucźe
Sswět njech ſaßo wobnowi!
Schtož je morwe, to chzył ſbudźicź
K nowemu ßej źiwjenju!
Duj a daj ßej njewoſtudźicź,
Twaricź Bożu zyrkwiczku!

Ducho mudroſcźe a měra,
Ducho mozy, luboſcźe,
Kak ßo naſcha ßwjata wěra
Rjenje ßwěcźi pſches tebje,
Hdyž je prawje roſpalena
W twojim ſbóżnym wohenju,
Tak kaž ßwěża ſaßwěcźena
Sswěcźi ßo na ßwěcźniku!

Sswjatki Bože, dźiw nad nami
Wulki dokonjake ſcźe,
Duž też chzemy ſ jaſykami
Khwalicź Boże cźinjenje!
Jedyn paſtyŕ, ſtadło jene —
Tak je Boże ßlubjenje —
Se wſchěch ludow ſhromadźene!
Ducho ßwjaty, ſhromadź je!

P.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wulět ſakſkich ratarjow do badiſkich ſkótplahowazych ſtronow je na cźaß wot 5. hacź do 14. julija poſtajeny. Niz jenož ratarjo, też ſakſke miniſterſtwo ſnutskownych naležnoſczow ßo wo njón ſajima. Poßledniſche budźe tole pſchedewſacźe ſ tym wuſnamjenicź, ſo knjeſej knjeżerſtwowemu radźicźelej Dittrichej porucźi, ßo pſchi wulěcźe wobdźělicź. Też nětkſi wokrjeßni ſkótni lěkarjo ßo jemu pſchiſamknu.

S Kelna. Sańdźenu njedźelu dopołdnja do 9 hodźin tu w bróżni Měrcźinez kubła woheń wudyri. Dokelž běchu wſchě kubłowe twarjenja ſe ßłomu kryte, ßo płomjenja rucźe na nje roſſchěrichu, a bórſy ßo też pſches lětazy woheń twarjenja ßußodneje Franzkez źiwnoſcźe ſapalichu. Na rumowanje domjazeje nadoby

njemóžachu ßebi myßlicź, a tak ßu płomjenja wscho do procha a popjeła pschewobroczíke. Pódla möblow ßo Mërczínezom 200 kop žita, 30 kórzow muki a 50 kop ßłomy spali. Skót ßo hacź na 6 ßwini, kotreź w płomjenjach kónz wsachu, wukhowa. Ani Mërczín, ani Franzk sawëscźene nima.

S Hodźija. Boże stpicźe wjeczor bëscheße ßo Hodźijske ratarske towarstwo w Eignarjez hoscźenzu shromadźiło, so by dweju jara ßwërneju ßłużobnikow psches cźeßne myto wusnamjeniło. Bëschtaj to Zimmermann s Khaßowa, kiź je 10 lët dołho na Kschižanez kuble w Małej Prasy sa wotroczka ßłużił a poßlenje 6 lët tuto hospodarstwo wjedł, a Kulka s Wukrancźiz, kiź je psches 20 lët w Hodźiju na Kschižanez kuble sa pohoncza był. Prëńschi dosta rjenje wuhotowany diplom, poßleńschi pak ßlëborno-skotu medaillu a kóždy wot nieju nalutowarske knižki se sapokoženymi 30 hriwnami. Hdyž bëscheße towarstwowy pschedßyda k. Ssmoła se Spytez hoscźi powitał, ßo dary psches kk. rycźerkublerja Pfannenstiela a direktarja Bruggera s Budyschina s dlëschej rëcźu, kiź saßkużby wobeju wusnamjenjeneju wusbëhowasche, pschepodachu, po cźimž k. kaplan Kschižan wo cźescźi, w kotrejž bjes kscheścźijanami wscho dźëło steji, rëcźeßeche. Hoscźina, kiź ßo pschi tej składnoscźi mëjeßeche, ßo psches wschelake ßławy porjenschi.

S Bónjez. Boże stpicźe sahe rano tsjo Budyschenjo, kotsiž ßu naschu hońtwu wotnajeli, sa hłucharjemi (auerhahn) honjachu. Pschi tym w kerkach na Lubjeńzu buchot saßkyschachu. Sa buchotom duzy pschińdźechu k kamjeńtnej khëžzy, kajkuž ßebi skakarjo twarja. Psched khëžku muž ßrënjeje wulkoscźe stejeßche, kotryž drjewo na pjeńku rubasche. Hońtwjerjo ßo k njemu wot sady pschiblizichu a jeho, prjedy hacź ßo jich wón dohlada, pschimnuchu a jemu ßekeru wuwinuchu. Na praschenje, schto tu cźini, cźłowjek wotmolwi, so w khëžzy bydli a so ßebi drjewo kaka, so móhł ßebi khosej swaricź. Hońtwjerjam bë hnydom jaßne, so maja tu paducha psched ßobu; duž zuseho do Bónjez k gmejnskemu pschedstejicźerjej dowjedźechu. Sso saßo do lëßa wrócźiwschi, jedyn s hońtwjerjow tsélbinu roku w kerkach ßo ßwëcźicź wuhlada a sawoła: „Schtó tu je?“ Na to tsjo żandarmojo s kerkow wustupichu a prajichu, so sa paduchom ßlëdźa, kotryž ßo po sdaczu tu w kerkach khowa. Wupowjedawschi, so ßu hižo pakostnika popanuli, ßo hońtwjerjo hromadźe se żandarmami saßo do Bónjez podachu. Tu ßo pschi pscheßkyschenju jaty paduch jako wëšty Hoffmann s Khołma pola Niskeje wupokasa. Jeho bëchu hakle 31. mërza s Waldheimskeje khostarnje puschcźili. Wón bë tam tsi lëta wotßedźecź dyrbjał, dokelž bë na wschelakich mëstnach, bjes druhim też mëd pola kublerja Barta w Tsélanach, kranuł. S Waldheima bëchu Hoffmanna do Lëskeje, hdźež ma nëtkole domisniske prawo, pokasali. Dokelž pak ßo Hoffmannej dźëkacź nochzesche, ßo wón hižo sa tsi dny s Lëskeje shubi. Najprjedy ßo wón k tamnej skakarskej khëžzy na Lubjeńzu poda. Wona bë jemu derje snata; pschetoż wón bë w njej hižo psched tsjomi lëtami bydlił a ßebi tam tehdy ßekeru sahrjebał. Sa ßekeru pytajo, ju bórsy namaka. Dokelž bëschę sa dołhi cźaß ßekerine toporo shniło, ßebi wón pola wojnarja w Zornoßykach nowe toporo wudźëkacź da. Pschi tejle składnoscźi ßo wón w Zornoßykach kołczow żiwnoscźerjow Husaka a Wojnarja dohlada, s kotrychž w ßlëdowazej nozy 21 puntow mjedu wukluka. Hoffmann ßo dale wusna, so je pola kublerja Mëta w Lëtonju kholowy, laz a schórzuch, w Krakezach ßuknju, pola kublerja Kubascha w Wyßokej schklu butry a pola Janascha w Kumschizach pikku, kožuch a ßmjetank schmakza kranuł. Nakranjene wëzy ßo wschë w paduchowej khowanzy nadeńdźechu; pódla teho tam hischcźe też khosej, runklizu a rajß namakachu, kotreź bëscheße ßebi dźeń prjedy w Budyschinje kupił, hdźež bë prjedy teho na garbarskej haßy wschelaku nakranjenu drastu pschedał a ßebi na tajke waschnje pjenjesy wobstarał. Dźël kranjeneho mjedu bë ßebi Hoffmann wuschkrël a jón w hornzu w pëskowej jamje wysche Jaßońzy skował. Tola jëdł jón wón njeje, to ßu drusy wobstarali. Wołazy s Jaßończanskeho dwora bëchu mjenujzy paducha wobkedźbowali, hdyž hornz w pësku sahrjebasche. Tak bórsy hacź bë ßo wón wotßalił, woni sa sahrjebanym ßlëdźachu a hornz namakawschi mëd s njeho sjëchu. Hoffmann je temu w kerkach nasdała pschihadował, tola ßebi njeje swërił, jëdźkam wobaracź. Żandarmam wón praji, so jeho to hischcźe dźenßa mjersa. Hoffmannowe rubjeństwo wscho do Bónjez snoßychu, s wotkal dyrbjeßche jo Hoffmann w wosyczku do Budyschina dowjescź.

S Kumschiz. Sańdźenu póndźelu jëdźeschtaj bratraj Schramaj s Budyschina po drósy domoj. Hdźež ßo Krakecźansko-Boschicźanski pucź s dróhu kschižuje, pschijëdźe jimaj na bicyklu molerˇ Smith s Budyschina napschecźo. Bratraj Schramaj, derje wjedźo, so ßo jeju konjej lóhzy spłóschitaj, skoczischtaj s wosa a sawołaschtaj na Smitha, so dyrbi s koła skoczicź, dokelž ßo hewak jeju konjej spłóschitaj. Tón pak, prajo, so tak slë njebudźe a so hižo też tak póńdźe, nimo jëdźeßche. Lëdma bë kónz wosa dojël, ßo konjej spłóschischtaj. Bratraj Schramaj prózowaschtaj ßo, jeju sdźerżecź; tola jimaj to mózno njebë. Konjej potorhnuschtaj wobeju k semi. Starschi Schrama tak njesbożownje panu, so ßebi tsi hrjebła skama a ßebi je do płuzow sakło. Smith, runje ßo wohladujo widźeßche, so wobaj Schramaj na semi leżitaj, jëdźeßche dale a njepomhasche jimaj. Konjej doßahnuchu njedaleko Nowych Porschiz; straschnje sranjeneju bratrow Schramow dowjesechu Boschcźenjo domoj. Kaž ßłyschachmy, ma lëkar mało nadźije, so starschemu żiwjenje sdźerżi.

Se Ssmilnjanskeje woßady. Hižo tydźenja bu s krótka na to spomnjene, so je nasch knjes farar Ssykora Boże stpicźe ßwój 25lëtny sastojnski jubilej ßwjecźił a so bu tón ßamy kaž wot naschej woßady, tak też wot jeho sastojnskich bratrow ßwjedźeńszy wobeńdźeny. Hižo wjeczor do Božeho stpicza cźehnische, jako bë ßo khwilu sacźmiło, Ssmilnjanska wóhnjowa wobora, kotraž s nëhdźe 40 muži wobsteji, s pócharnjemi (faklemi) a s hudźbu psched faru, wokoło kotrejež bë wjele stow cźłowjekow shromadźenych, a pschinjeße k. fararjej ßwoje postrowjenje s rjanej rëcźu. Boże stpicźe rano po pjecźich pak k. jubilara spëwanske towarstwo s khërluschom: „Kak rjenje ßwëcźi serniczka“ postrowi, kaž też s rëcźu, kotruž k. kantor dźerżeßche. — Ale jako bë rano wóßom wotbiło, počza ßo wo wßu wscho hibacź. Młodźina, towarstwa (wojerske, spëwanske a woheń-woborne), dale wschitzy prjódkstejerjo se wschëch woßadnych wßow, zyrkwinszy, schulszy a gmejnszy prjódkstejerjo, knjes kollator rycźerkubler Schmatz nad Ssmilnej atd., k. tajny radźicźel s Criegern nad Tumizami, wschitzy naschi schtyrjo knjeżo wucźerjo a drusy knjeża cźehnichu w wulkotnym cźahu s rjanymi smahowazymi khorhowjemi na faru po knjesa fararja, so bychu jeho do Božeho doma dowjedli. Psched faru ßamej postrowi jubilara najprjódzy k. kollator s rjanej rëcźu a potom bu jemu wot woßady rjany dar pschepodaty, na to knjes tajny radźicźel jubilara s wutrobnymi ßłowami postrowiwschi jemu sbożopschecźa a jubilarowu sastojnsku dźëwakoscź pschipósnawaze postrowjenje wyßokeje konsistorialneje wyschnoscźe s pißmom pschepoda, na cźoż hischcźe k. wucźer Mucźink se Semiz k. jubilara jako najstarschi wucźer w woßadźe a sastupjer nascheje makeje ßerbskeje woßadki w wulkej, hewak nëmskej Ssmilnjanskej woßadźe postrowi. Na to cźehnische cźah do rjenje wupyscheneho Božeho doma, kiź bu na jene dobo tak khopaty połny ke...scherjow, so żadyn wjazy do njeho nuts njemóżesche a dyrbjachu w pschitwarkomaj stejo wostacź. Na prëdowanju mëjeßche k. farar tole thema:

K Khrystußej njech wscha ßo hori
S płomjenjom nam wutroba!

1. hłowa je wón, — my pak stawy; 2. ßwëtko wón, — s njoh' jaßnoscź my; 3. mischtr wón, — a my s nim bratsja; 4. wón je nasch, — my jeho lud. Na kemschach spëwasche spëwanske towarstwo s khërluscha „Ach porucź Bohu ßwëru“ nëschto schtucźkow schtyrihłóßnje ßamo. Na prëdowanju nasch k. farar Ssykora też pódla na to spomni, so je wón 18. evangelski farar w Ssmilnej, a so je wot lëta 1585 hacź do dźenßnischeho dnja (po tajkim sa 300 lët) w Ssmilnej 15 fararjow było, wot kotrychž ßu dżewjecźo wscho do hromady jow jeno 40 lët w sastojnstwje stali, cźi drusy scheścźo fararjo pak ßu w tutej woßadźe wscho do hromady 260 lët dusche sastarali. Bëlach (1590) 46 lët, Wjeßnik (1641) 46 lët, Kitel (1710) 36 lët, Symor (1752) 61 lët, Palman (1817) 45 lët a Ssykora hacź dotal 25 lët. Dale k. farar Ssykora na to spomni, so je wón sa te 25 lët ßwojeho sastojnstwa 1914 dźëcźi kschcźił, 909 dźëcźom pacźersku wucźbu dawał a je konfirmërował, 705 porow pschipowjedał a najwjetschi dźël tych ßamych wërował, 39,200 woßobam w Božim domje a na khorym kożu ßwjate wotkasanje wudźëlił a 1145 cźëłam na pschewodźenju był a je do rowa požohnował. Khoroscźe dla je dyrbjał k. farar Ssykora jeno jenu jeniczku njedźelu sa wschë 25 lët doma wostacź. Po kemschach dowjedźe ßwjedźeńsku cźah k. fararja saßo domoj, a wjele prjódkstejerjow a druhich knjeżich wosta potom hischcźe dobru khwilu na farje. Popołdnju pschińdźe najprjódzy deputazija ßerbskeje khownеje prëdarskeje konferenzy, knjeża fararjo lic. theol. Jmisch s Hodźija, Jencź s Palowa a dr. Kalich s Budyschina. Knjes farar Jmisch dźerżeßche jubilarej, kotrehoż bë psched 25 lëtami ordinërował a do farskeho sastojnstwa sapokasał, ßwjedźeńsku rëcź, kotraž wschëm poßkucharjam k wutrobje dźëßche, a požohnowa potom ßwojeho sastojnskeho bratra-jubilara s nowa s Božim požohnowanjom. Na to pschepoda jemu kraßnje do źidy swjasany spëw wot naschcho ßławneho duchowneho spëwarja, knjesa fararja Domaschki s Noßacźiz, w mjenje wschëch evangelskich sakskich ßerbskich

duchownych, a dale pschepodaschtaj jubilarej knjesaj farař Jencź, kiž bě tež psched 25 lětami jubilara žobu žwjeczili, a k. farař dr. Kalich tež w mjenje wschěch evangelskich žerbskich duchownych dwě kražnej, wulkej, jara drohej, na najpyschnischo swjasanej wulkej knihy „Palestina wot Eberža a Guthy" jako czežny dar žerbskeje hłowneje předarskeje konferenzy. Bórzy po žerbskej pschińdże deputazija němskeje Biskopczanskeje konferenzy, knjeza fararjo dr. Wetzel, Langa a Hiecka, kotsiž tež jubilarej s rjanej rěczu, kotruž k. farar dr. Wetzel dźerżesche, wulkotny wobras s rjanym wobłukom pschepodachu — Khrystuš na ežołmje stejo na brjosy stejazy lud wuczo. — Woběmaj deputazijomaj žo jubilar s hnutej wutrobu podźakowa. Se wschěch stron běchu tón dźeń jubilarej sbožopschejaze listy a telegramy pschischłe. Dokelž bě wožada wo to proženka, so chzył k. jubilar se žwojimi hosćemi — duchownymi a druhimi knježimi — khwilku na salu do hosćenza pschińcź, hdźež bě žo teho dla wjele muži a žonow s wožady shromadźiko, podachu žo cźile knježo a wjele knjenjow, kiž běchu tón dźeń na farje, po wieczeri khwilu do hosćenza, hdźež w salu spěwanske towarstwo rjane duchowne khěrlusche spěwasche; potom pak kóždy wot tych duchownskich hosći, tež wožadny farař a jeho knjes kollator rěcze dźerżachu, na kotrež žo wožadni dosćź napožkuchacź njemóżachu, duž tež tam wschitzy tak nutrni a kedźbliwi požkuchachu, kaž byli na kemschach. Potom žo tale shromadźisna s wuspěwanjom khěrluscha: „Budź khwalba Bohu žamemu" skónczi a wscho žo w prawym cżažu domoj poda. Takle je w Ssmilnej wožada se žwojim fararjom, a takle žu s nim žobu jeho sastojnszy bratsja jeho 25 létny sastojnski jubilej žwjeczili. Bóh luby Knjes pak, kiž je žo sa tute 25 lět k wschemu wožadźinemu skutkowanju nascheho lubowaneho k. jubilara s widomnym bohatym žohnowanjom pósnawał a psches njeho tež naschemu zyłemu žerbskemu ludej wulzy wožebne knihi, kiž k najrjeńischim parlam nascheho žerbskeho pišmowstwa žłuscheja, wobradźił, jako „Sswjaty advent", „Mrócźel žwědkow wěrnosće", „Kschiž a mjecź", „Dźeń Knjesoweho pschichoda", „Boże dźeczo", „Tsi dny w Kapernaumje" a t. d., chzył jemu pschi dobrej strowosći a žwójbnej sbožownosći dale se swježelazym žohnowanjom dźełacź dacź sa Boże kraleństwo kaž w wožadże, tak na poli nascheho žerbskeho pišmowstwa.

S Minakała. Wutoru 15. meje popołdnju wokoło 2 hodźin w kólni tudomneho žiwnosćerja Hencża woheń wudyri. Płomjenja twarjenja hacź na domske, kotrež je s zyhelom kryte, do prócha a popjeła pschewobrocźichu. Hencź sawěsćene nima.

S klóschtra Marijneje Hwězdy. Ssrjedu 16. meje, na dnju žwjateho Jana Nepomuzskeho, je žo tu pjecź nowych knježnow sadrasćiło. Běchu to: Marja Rosalia Schneiderez s Dźěžnikez, Sserbowka, M. Agatha Budarjez a M. Aloisija Ruprechtez s Georgswalde, M. Angela Höchtez s Wiesau w Bajerskej a M. Kordula Jackschez s Gabela.

S Kamjeńza. Na knježim dworje w Bischheimje wutoru 8. meje wieczor bórzy pó dźeżacźi Bożi woheń wuńdże, kotryž je wjele schkody naczinił. Woheń w hródźach nasta, kotrež swonka dwora steja. Dokelž njeboże bórzy njepytnuchu, a płomjo spěschnje wokoło žo hrabasche, žo knježemu najeńkej knjesej Herrmannej, kotryž ma jara rjany skót, 7 drohich wołow žobu spali. Tež ratarske maschiny žo spalichu, a schtoż wschelakeho gratu w hródźach běsche. Woheń je žo pjecza sakožił.

S Łasa. Na naschim pohrjebnischczu žu psched krótkim hrósbnu namakanku sczinili. Na městnje, na kotrymž bě semja roshrjebana, zigarowy kaschcź, s bórnizu wobwity, wurychu, w kotrymž žónske dźećaze cźółko leżesche. Cźółko je žo 2 měžazaj do cżaža porodźiło a je žo hakle psched krótkim sahrjebało. Woždoba, kotraž je to cźiniła, hischće wužłódźena njeje.

W Hródku wóndano wuradźowachu, so by žo żelesniza do Wojerez twarika, kotraž měła žo potom tež dale na Rakezy wjesćź. W Delnich Łužizach dyrbja tola dźakowni ludźo bycź. W Žemrju žu njeboh wuczerjej Bojtej, na kotrehoż žmjercź njedawno tudy spomnichmy, pomnik stajili. (Br. Z.) To žo wěsće njeje hischće wjele wuczerjam dostało.

Wužudźenja.

Kawniski žud. Dźełacźerja Runarja na Židowje winowachu, so je 13. měrza, hdyž na knježim dworje w Bolborzach dźełasche, s tamnischim schožarjom Seiffarthom a hejtmanom Vogtom žo swadźiwschi, tutymaj hrosyk, so jeju sakole, hdyž jeho pschimnjetaj, a so je dale pschi tym s wokanjom měr kasyk. Dla pohroženja Runarjej jastwo na jedyn tydźeń a dla halekowanja arrest na tsi dny pschiżudźichu. — Hana Koselowa a Hana Schneiderowa na Židowje matej po jenym dnju w jastwje žedźecź, dokelž stej 29. měrza se Židowskeho papjernika nęschto lapow kranukej. — Nęhduscheho wuczerja Babika s Budyschinka, jebanstwa dla hižo ras khostaneho, k jastwu na jedyn tydźeń sażudźichu. Wón bě žebi w korczmach a hosćenzach jědź a picże skasował a tam pschenozował a potom worczisnu njesapłacźiwschi cźeknuł. Pódla teho Babika tež hischcże s arrestom na jedyn tydźeń khostachu, dokelž bě po kraju dundał.

K debjenju rowowych hórkow lubych femrjetych.

Spi-li hdże lube wócźko,
Cźi psches žmjercź sblědnjene,
Tam žadź na rowne łóżko
Nětk róże nalětne.
Schto chże žo luboscź rudźicź
Psche wócźko stamane,
Jo njesamóże sbudźicź
Psches žylsy stysknjwe.

Na rowje posběhuje
Sso w młódnej rostlinje
Porst stwórby, pokasuje
Naž k wěcznej žwětlinje.
S wjerschk horow wuhlad mamy
Tam krótschi, žnadnischi,
Hacź tu, hdźež pohladamy
Pschi rowje k wěcznoscźi.

Gusta Hataž.

Přilopk.

* W Rychbachu pola Žahanja je žo wutoru tydźenja 17 statokow wotpaliło. Tež 80 kruchow skotu a wjele pjeriny je žo žobu spaliło. Zyrkej a wuczernja, kotrejž wožrjedź wóhnja stejeschtej, sa dźiw njesranjenej stejo wostaschtej. Khuda khěża a wjetschi dźěl schołtownje žo žobu wotpalischtej. Wotpaleni maju jara nisko sawěsćene. Na wulkim njesbožu žu saso dźěcźi wina, kotrež běchu se sapałkami hrałe, hdyž starschej doma njeběschtaj.

* Wobžarujomne njesboże je žo póndźelu tydźenja pschipołdnju w Striegauskej měschcźanskej skale stało. Skału ma hrabja Pückler nad Schadławom wotnajatu. Skalny sarjadowar, Elsner, s hrabju a se žwojim nanom, kotrajž chzyschtaj žebi ju wobhładacź, do skały pschińdże. Woni žo dohladachu, kak žo dwaj skałarjej prózowaschtaj wulki kruch skały wot skalneje scźeny wotwalicź a do hłubiny dele walicź. Młody Elsner chzysche dźełacźerjomaj nęschto rosprajicź. Duž wón na rębl salěse, kotryž běsche na tamnu skalnu scźenu složeny. Lědma běsche wón hacź do poł rębła dołest, žo nad nim kruch skały, nęhdże 8 zentnarjow cźeżki, puschcźi a jeho padajo žobu potorže. Młody cźłowjek wsnak s rębła dele padże; kruch skały žo na njeho wali a jeho rosmjecże. Njesbožowny běsche na měscże morwy. Tež jenemu teju skałarjow žo noha cżeżzy frani. Na njesbožu nichtó wina njeje.

* Krwawny njeskutk je žo sańdźeny tydźeń we wžy Rotleberode pola Nordhausena stał. 28 lět stary jeniczki žyn wieżneho schołty běsche žo do khudeje burskeje holczki salubował, kotraž jemu dźěczo narodźi. Jeho starschej pak wo žeńtwje s khudej holzu niczo žłyschecź nochzyschtaj. Hdyž młodźenz sańdźeny tydźeń se žwojej lubej na polu dźełasche, jeho macź jeho dźěczo k njemu pósła prajizy: „Dźi k žwojemu nanej; njech cźi nęschto žłěbornych da!" Dźěczo cźinjesche, kaž měješe kasane. Hdyž pak dźěczo na polo pschińdże, žo młody bur tak roshněwa, so po žekeru doběża a dźěczo sarasy. A hdyž macź na pomoz pschiběża, wón tež ju sarasy. Potom do žužodneho hata běżesche a žo tepi.

* Wjele wukhwalene żelesne pjenjeżne khamory wschak w wóhnju wobsteja, ale pschecźiwo paduchaṁ pschezo hischcże wěste doscź njejžu. W Gutmannez pjenjeżnym banku w Nürnbergu žu wóndano w nozy paduschi wulki pjenjeżny khamor zyle wustojnje wotewrili. Swonkowna scźena khamorowych durjow běsche na nimale 100 dźełow rosebrana; duž mózachu paduschi tsi khumschtne samki derje wotamknucź. W khamorje paduschi 5000 mk. w hotowych pjenjesach nadeńdźechu. Paduschi žu wěscże samkarjo byli, kotsiž žo na dźełanje żelesnych pjenjeżnych khamorow žami wusteja.

* Nowu kukawu sa schkórzy je žebi pjekař w Schmalkaldenje spažlik. Wón stary filzowy klobuk k scźenje pschirasy, do klobukoweho wjercha dźěru wurěsa a pódla żerdź tyknu.

* Sańdźenu wutoru rano w 6 hodź. bu w dworje Wołmuzskeho jastwa mordař Neubauer wotprawjeny. Jako paduch hižo 6 krócź pokhostany, bu Neubauer psched dlěschim cżažom noweho paduschstwa dla k jastwu na 18 měžazow sażudźeny. W Mirowje, hdźež mějesche wón žwój cżaž wotžedźecź, běsche s nim w jenym jastwje wěsty Felgenhauer, s kotrymž žo Neubauer snjescź njemóżesche. Dokelž běsche wospjet na žwojeho towarscha ruku skožił, bu Neubauer cżasto khostany. Cźim bóle pak žo wón na towarscha skobjesche. Junu wón w jastwowej dźełarni dołhi nóż do rukow dosta, s kotrymž Felgenhauera do khribjeta kló. Ranjeny sa nękotre dny na to semrje. Sa tole mordarstwo Neubauera k žmjercźi wotžudźichu. Wotprawjenje žo sańdźenu wutoru psches Winskeho kata Seyfrieda sta. Neubauer běsche 31 lět stary.

* W Pjeczi Zyrkwjach w Wuherſkej je ßo wóndano 16lětna holczka, dźowka ſamożiteho kublerja, ſ wodu ſatſěliła. Dokelž běſche ju nan njeſprawnje khoſtał, holza tſělbu ſ wodu napjelni a ßo do rta tſěli. Tež jeje guvernanta ßebi žiwjenje wſacź ſpyta. Wona ßo wó jſtwě wobwěßnu, ale ju hiſchcźe w prawym cźaßu wotrěſnuchu.

* W Sswjatym Jurju w Wuherſkej młody wjeßny pachoł ſchikowanu, ale khudu młodu holczku lubowaſche. Jeje wobſtejnoſcźe běchu tajke, ſo ßo żeńtwa dołho wjazy wotſtorkowacź njehodźeſche. Kwaßny dźeń ßo bliżeſche. Ale nawoženja telko pjenjes w móſchni njemějeſche, ſo móhł wěrowanje ſapkacźicź. Duž na dróhu dźěſche, ßrjedź běkeho dnja wobſtarneju mandźelſkeju nadpadźe, muża ſaraſy a żonu pohkuſchi, na cźož jeju wurubi. S rubjenymi pjenjeſami wěrowanje ſapkacźi. Bórſy po wěrowanju pak jeho ſajachu a ßobotu pſched dwěmaj njedźelomaj jeho k ßmjercźi na ſchibjeńcy wotßudźichu.

* Poßlenje lěta ßmy woſpjet cźitali, ſo je tu a tam żónſka pſcheczíwo mużſkemu, kotryž běſche ji mandźelſtwo lubił, ale ßkowo njedźerżeſche, ßwoju cześcź ſ revolvrom w rukomaj ſchkitowała. Podobny podawk je ßo ſańdźene dny w Aſpremoncźe ſtał. Młoda holczka ßebi njeßwěrneho nawoženju něhdźe ſkaſa. Hdyž wón pſchińdźe, wona dwójcy ſ revolvrom do njeho tſěli, ale jeho jenož lohcy rani. Ale holczku naſajtra na ßmjercź ranjenu nadeńdźechu. Wona je ßebi ßama żiwjenje wſała.

* W ßławnej zyrkwi Monte Nero pola Liworna w Italſkej pſched wczerawſchim tydźenja woßebnje ſdraſcźena knjeni, kotraž něka potajnje cźinjeſche, na woltař macźerje Bożeje dwě wulkej wóſkowej ßwěcy ſtaji a ſaßwěcźi. Sſo khwilu pomodliwſchi wona rucźe ſ zyrkwje khwataſche. Swónk, kotremuž běſche ßo hižo prjedy to a druhe ſpodźiwne ſeſdało, ßwěcy haßnu a ßobu do kapale wſa; a hdyž ßebi jej bliże wobhlada, ßo pokaſa, ſo běſchtaj ßwěcy ſ dynamitom pjelnjenej. Kajke njeſboże budźeſche ßo to ſtacź móhło! Polizija ſa żónſkej ßlědźi, kotraž běſche ßo bórſy na to ſ Liworna ſhubiła.

* Jendźelſka wójnſka łódź „Garnet" je bliſko narańſcheho pobrjoha Afriki bitwicźku poměła ſ wobrónjenej łódźu, kotraž njewólnikow (ſchklovow) wjeſeſche. Hdyž běſche łódź poßledniſchu doſcźahnuła, mużſtwo njewólniſkeje łódźe do morja ſeſkaka; ale Jendźelcźenjo nimale wſchitkich ſajachu. Na njewólniſkej łódźi běſche něhdźe 40 njewólnikow, wot kotrychž buchu někotſi pſchi bitwje ranjeni. Hdyž cźornych njewólnikow na wójnſku łódź pſcheßadźichu, tucźi pſchede wſchěm płacźo wo wodu proſchachu, ſo móhli ßo napicź. Druha njewólniſka łódź, kotruž „Garnet" doſcźahnucź hladaſche, ßo ſe ßylnym ſtorkom wětſika ſwrócźi. Wot 108 njewólnikow, kotſiž na tejle łódźi běchu, ßo jich 100 tepi. Tych druhich cźołmy wójnſkeje łódźe ſ wody ſwucźahachu.

* Njedawno wjeczor w dźeßatej hodźinje w Warſchawſkej ſwěrinſkej ſahrodźe ßłużobnik, kotryž hakle běſche ßo tam pſched krótkim pſchiſtajił, ſo by ſa mjedwědźemi (barami) hladał, klětku rjedźeſche, w kotrejž běchu tſi mjedwědźe. Klětzyne duŕcźka ſa ßobu pſchiſacźiniwſchi wón po wodu dźěſche. Mjes tym dwaj młodaj mjedwědźej ſ klětki ſkocźiſchtaj; tſeczi pak, kotryž běſche něſchto ſtarſchi, w klětzy woſta. Mjedwědźej pſches ſahrodnu murju do pola won ſkocźiſchtaj; ale tudy jeju zyła cźŕjóda wothladowarjow wobſtupi. Jimaj dołhe poſtromki ſe ßeklu pſches hłowu cźißnuchu a jeju k klětzy wleczechu. Jedyn ſ dobrym do klětki dźěſche; druhi pak ßo ſapjeraſche a ßo do wothladowarjow da, kotrymž niczo wyſche njewoſta, hacź ſo jemu ßeklu krucźe wokoło ſchije ſacźežechu a jeho ſadajichu.

* W Peterburgu wußłużeny ſaſtojnik Wjerigin bydli, kotryž je 115 lět ſtary. Jeho wnuk je 50 lět. Pſchi ßwojich wyßokich létach je Wjerigin cźělnje hiſchcźe wurjadnje cźerſtwy, ma dobrej wocźi a dobry pomjatk. Starz wobkrucźa, ſo cźaß żiwjenja palenza abo druhich ßylnych napojow pił a tež tobaka kurił njeje; wot ßwojeho tſizeteho léta je ßo tež cźaja a khoſeja woſtajił a ſa to wodu pił; w kožuſche żenje khodźił njeje, a njedźiwajcy na to cźaß żiwjenja cźežcy khory był njeje.

* Dotal njewujaßnjeny njeſkutk je ſańdźeny tydźeń w Schuwałowje w Ruſkej na ßwětko pſchiſchoł. Domownik jeneho doma mějeſche ßwojeho bratroweho ßyna, 4lětneho hólcźeza, pſchi ßebi. Sańdźeny tydźeń ßo někotſi ßußodźa doręcźachu, ſo hólza hižo dleſchi cźaß widźeli njejßu. Hdyž ßo ſa nim praſchecź poczachu, jim domownik praji, ſo njewě, hdźe je hólcźez woſtał. To polizija ſhoni. Hdyž nětko dom pſchepytowachu, w ſamknjenej jſtwě wbohe dźěcźo mrějo nadeńdźechu. Lěkarſka pomoz poſdźe pſchińdźe; hólcźez wumrje. Cźěło wobhladawſchi lěkarjo wobkrucźachu, ſo je dźěcźo hłodu wumrjeło. Dale ßo wukopa, ſo je domownik hólcźeza cźaſto bił a ſtajnje ßurowje ſ nim wobkhadźał. Dokelž ma ßo ſa to, ſo je ßo tudy pſchеſtupjenje ſtako, ßu domownika ſajeli, a wyſchnoſcź wěz pſchepytuje.

* W měſcźe Jackſon w kraju Miſſiſſippi w Sjenocźenych Statach Połnózneje Ameriki ßo njedawno krwawna bitwa ſta, kotraž ßo ſe ßmjercźu wobeju pſchecźiwnikow ſkónczi. General Wirt Adams, jedyn ſ najßławniſchich mużow zyłeho kraja, bu pſched krótkim wot preſidenta Clevelanda ſa póſtſkeho direktora pomjenowany, cźehož dla jeho wěſty Martin, wudawař nowin, w ßwojich nowinach hanjeſche. Pſchipadnje ßo pſcheczíwnikaj na hłownej měſchcźańſkej dróſy ſetkaſchtaj. Na dobo wobaj revolvr wucźeżeſchtaj, tſěliſchtaj a bórſy na to padżeſchtaj. Do wutroby tſělený Adams na měſcźe morwy leżo woſta. Martin pak někotre kulki do żiwota doſtawſchi po cźežkim ßmjertnym bědźenju wumrje. General Adams běſche léta 1839 wójnſki ſekretař republiki Texas a je ßo poſdźiſcho w połnózno-amerikańſkej wójnje w južnym wójſku wuſnamjenił. Adams běſche 70 lět ſtary, mjes tym ſo bě jeho pſcheczíwnik Martin hiſchcźe młody cźłowjek.

* W kraju Chili w Amerizy kholera żałoſtnje ſakhadźa. Poßlenje powjeſcźe ſ tehole kraja tamniſche nowiny wot 17. měrza pſchinjeßechu, w kotrychž ßo piſche: „Sańdźeny tydźeń je w měſcźe Valparaiſo na kholeru 96 ludźi ſkhoriło a 39 wumrjeło. Tydźeń prjedy jich 105 ſkhori a 38 ſemrje. Po powjeſcźach knjeżerſtwa, kotrež ßu jara njedoſpołne, je ſa poßlenje 12 njedźel 3338 cźłowjekow na kholeru ſkhoriło a 1357 wumrjeło. Po wobliczenju, kotrež dr. Gacituas woſjewja, pak je wot 25. dezembra ſańdźeneho léta, hdyž ßo khoroſcź ſapocźa, hacź do 3. małeho rózka w Valparaiſo 4500 hacź do 5000 ludźi na kholeru ſkhoriło. Dokelž hiſchcźe niczo na to njepokaſuje, ſo ßo khoroſcź bórſy minje, ju najſkerje, kaž loni, do ſymy njewotbudźemy."

Cyrkwinske powjesće.

W Michalſkej zyrkwi budźe 2. dźeń ßwjatkow dopołdnja w 10 hodźinach kapłan Handrik němſki předowacź.

Křćeni:

Michalſka zyrkej: Olga Hana Linda, Jaroměra Wylema Lochnera, wyſchſcheho pjekarſkeho pod hrodom, dź. — Emil Willy, Wylema Jaroměra Auguſta Rychtarja, blidarja pod hrodom, ß. — Selma Bertha, Jana Bohuwěra Pjecha, żiwnoſcźerja w Zyżezach, dź. — Hańża Thereſija, Handrija Michała Wollmanna, małeho ſahrodnika w Wulkim Wjelkowje, dź. — Emma Hedwiga, Jana Auguſta Stangi, żiwnoſcźerja w Małßezach, dź.

Katholſka zyrkej: Pětr Hrjehor, Jana Macźatka, dźěłacźerja w Hajnizach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 9. meje: Morwonarodź. njemandź. ß. w Hněwßezach. — 14. Morwonarodź. ß. Jana Auguſta Förſtera, khěžkarja w Brěſowje. — 16. Marja, njebo Pětra Kozora, khěżerja a dźěłacźerja na Židowje, wudowa, 80 l. 4 m. 16 d. — Max Hermann, Jana Ernſta Liſchki, żiwnoſcźerja w Cźichońzach, ß., 2 m. 24 d. — Ernſt Hermann, njemandź. ß. na Židowje, 3 m. 2 d. — Marja Madlena ſwudowjena Eignerowa, wobydlerka w Hornjej Kinje, 62 l. 6 m.

Płacźiſna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 2389 měchow.		W Budyſchinje 12. meje 1888				W Lubiju 17. meje 1888			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſcheńza	běła	9	52	9	97	9	47	9	71
"	żołta	9	23	9	35	9	12	9	41
Rożka	50 kilogr.	6	14	6	27	5	94	6	19
Jeczmjeń		5	94	6	16	6	—	6	20
Wowß		5	90	6	30	5	70	6	—
Hroch		7	22	10	—	8	33	8	89
Woka		6	67	6	94	5	50	6	—
Jahły		12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduſchka		15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny		1	60	2	10	1	70	2	10
Butra	1 kilogr.	2	20	2	50	2	—	2	30
Pſcheńcźna muka	50 "	7	50	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	6	25	9	75	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	60	3	—	2	10	2	60
Szkóma	600 "	16	—	17	—	15	—	17	—
Proßata 1392 ſchtuk, ſchtuka		6	—	14	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby		3	50	3	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſcheńza (běła) wot 9 hr. 82 np. hacź 10 hr. 12 np.; pſcheńza (żołta) wot 9 hr. 38 np. hacź 9 hr. 52 np.; rożka wot 6 hr. 14 np. hacź 6 hr. 27 np.; jeczmjeń wot 5 hr. 94 np. hacź 6 hr. 16 np.; wowß wot 5 hr. 70 np. hacź 6 hr. 10 np.

Draždźanſke mjaßowe płacźiſny. Howjada 1. drużiny 48—52 mk., 2. drużiny 43—47, 3. drużiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 42—44 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. drużiny 45—55 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 18. meje: Deſchcź.

Jěsdny plan želesnizow wot 1. oktobra 1887.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza . . .	1,55	—	4,43	7,56	10,50	1,56	2,30	4,21	6,50	—
Rychbacha . . .	—	—	5,7	8,21	11,14	—	2,55	4,44	7,15	—
Lubija	2,24	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,18	5,5	7,38	—
Budyschina . . .	2,50	4,0	6,6	9,23	12,18	2,48	3,55	5,40	8,17	—
Biskopiz	—	4,30	6,44	10,1	12,57	—	4,31	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa . . .	—	4,51	7,9	10,27	1,23	—	4,56	6,35	9,20	—
Radeberga . . .	—	5,2	7,19	10,37	1,33	—	5,6	6,44	9,31	10,25
Do Draždźan . . .	3,55	5,29	7,49	11,8	2,1	3,52	5,36	7,12	10,4	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan . . .	—	6,0	8,50	10,20	12,15	3,0	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga . . .	—	6,39	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,25	12,18	—
Arnsdorfa . . .	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,49	9,37	12,29	—
					1-3.					
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,15	6,19	10,5	12,56	—
Budyschina . . .	—	7,59	10,44	11,30	2,3	4,52	6,55	10,40	1,27	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,57	2,43	5,32	7,34	11,22	—	2,27
Rychbacha . . .	7,7	9,3	11,43	—	3,3	5,52	7,54	11,40	—	—
Do Shorjelza . . .	7,48	9,26	12,6	12,23	3,23	6,15	8,16	12,1	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,20
Budestez	5,28	8,4	11,3	2,22	5,8	8,37
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,51

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,42	3,5	5,45	9,15
Budestez	6,26	8,59	11,56	3,24	6,6	9,30
Do Budyschina	6,48	9,15	12,12	3,46	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,50	8,20
Połcznizy	6,23	9,8	12,26	4,22	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,36	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,51	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połcznizy	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,27

Khěžna ležomnosć s wjelbowanej hródźu, 2 pinzomaj, bróžnju, sahrodu a polom je pschemĕnjenja dla na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja na Židowje čo. 120 shonicź.

W Sskonej Borschczi je **žiwnosć** čßiłko 19 se 17 kórzami **leżomnosćże** dla khorosćże wobßedźerja na pschedań.

W Mnischonzu je **žiwnosć** čßiłko 11 s 8½ kórzom pola a łuki se ßwobodneje ruki na pschedań.

Khěža na pschedań.

Prjedawscha schoßejna **khěža** w Nowych Porschizach, wobstejaza s 3 stwow, kuchinje, pinzy a wulkeje ßadoweje a seleninskeje sahrody, sa kóždeho wußkuženeho sastojnika, wumjenkarja a rjemjeßlnika ßo hodźaza, je na pschedań abo na 6 lět pschenajecź. Dalsche je shonicź pola wobßedźerja.

W Scheschowje je **khěža** čßiłko 35 se sahrodu na pschenajecże. Dalsche je pola wobßedźerja tam shonicź.

Na pschedań:

1 **hosćenz** sa 11,000 toleŕ, 1 tehorunja sa 4500 toleŕ;

1 **korczma** sa 5000 toleŕ, 1 tehor. sa 2500 toleŕ;

1 **kowarnja** sa 8000 toleŕ, 1 tehor. sa 2500 toleŕ;

1 **kubło** se 124 kórzami sa 30,000 toleŕ, 1 tehor. se 84 kórzami sa 20,000 toleŕ, 1 tehor. se 94 kórz. sa 7000 toleŕ, 1 tehor. se 70 kórz. sa 6000 toleŕ.

Wjele žiwnosćow a **khěžow** s polom a bjes njeho po wschelakich płaćišnach.

O. John w Rakezach.

Ssuprosćna **ranza** je na pschedań pola schkleńczerja **Klawßa** w Rakezach.

Awkzija.

Tśeći dźeń ßwjatkow dopołdnja ½10 hodź. maja ßo w **Bobolzach** pola podpißaneho wschelake möble a hospodarski grat sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Michał Kowarŕ.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Khorosćże a wyßokeje staroby dla chzu wutoru, 3. dźeń ßwjatkow, popołdnju w 3 hodźinach ßwoju młynowu leżomnosćź w **Bjózanach** pola Bukez, ½ hodźiny wot Pomorczańskeho dwórnischcża daloko, s doßahajej wodowej mozu (9 kóhczi spada), blischkoležazym hatom, 14 kórzami leżomnosćże w jenym kruchu w najlĕpschim położenju, s małymi dawkami wobcźeżenu, psches wjeßne grychty na pscheßadźowanje pschedawacź dacź. Położa kupnych pjenjes móże na leżomnosći stejo wostacź. Leżomnosćź by ßo dla ßwojeho pschihódneho położenja też sa kóžde druhe rjemjeßko hodźiła. **Wobßedźer.**

Awkzija.

Schtwórtk 24. **meje** 1888 dopołdnja w 10 hodźinach budźa ßo na **knjeżim dworje** w **Jaßońzy** pola Pancźiz płĕdowaze wĕzy na pscheßadźowanje pschedawacź: 2 kucźi, kucźowy grat, wschelaki jěsdny grat, möble, poßleschcża, hospodarska, domjaza a kuchinska nadoba. **A. Goepel** na Jaßończańskim knjeżim dworje.

Sslomjane klobuki, filzowe klobuki, czapki

w najwjetschim wubjerku po **woprawdźe jara tunich płaćišnach** porucża

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22.

Bawmjane a polplatowe płokajomne tkaniny

k mużazej a hólczazej drasćże porucża tunjo

Bruno Grohmann, pschedawarnja ßuknja w Budyschinje na hłownym torhoschczu čo. 9.

Albert Liśak

☛ tapezĕrar na snutskownej lawskej haßy 10 ☚

w domje pschekupza Engerta w 2. shodźe

ßwój shład nowych **sofow,** derje a trajnje dźĕłanych, hižo po 27 mk., **pjerate matrazy** s drella hižo po 19 mk., hacź k najwoßebnischim porucża. Skasane dźĕło też swonka ßo derje a tunjo wuwjedźe.

Njech ßo w haptykach sa polĕpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

W Teuplitzach pola Žarowa, 22. haprleje 1888.

Pjezytwarz **E. Meier** w Budyschinje je moju nowu pěz s wuhlowym pyrjenjom se ßwojimi armaturami twarił. Ssym s tejle pjezu, kaž też s nowymi armaturami jara spokojom a knjesa Meiera najnaležnischo porucźam. **Franz Fechner,** pjekarski mischtr.

W expediziji **Serbskich Nowin** a w macźiczńym shładze pola k. pschekupza **M. Mörby** je sa 1 mark na pschedań:

njeboh Jana Ernsta Ssmolerja

ßwĕtłoczischczowy jara podobny **wobras** (wulkosć 30 × 20 zentimetrow), ryßowany wot k. wučerja Knjesa.

Tutón wobras porucża ßo kk. czesćenym serbskim wótczinzam a pschecźelam njebocźiczkeho, jako też wschitkim serbskim towarstwam.

Přeprošenje.

Do **serbskeje hłownеje prědařskeje konferency**

srjedu po swjatkach 23. meje

dopołdnja w dźesaćich w **krónje** w Budyšinje należnje přeprošuje **Předsydstwo.**

Lětuša hłowna zhromadźizna

Towařstwa Pomocy za studowacych Serbow

w Budyšinje

změje so **srjedu po swjatkach, 23. meje 1888,** popołdnju **w 2 hodź. w Thiermannec-Müllerec kolonadach.**

Dźenski porjad: 1. Rozprawy. 2. Wobzamknjenja. 3. Wuradźowanja. **Předsyda.**

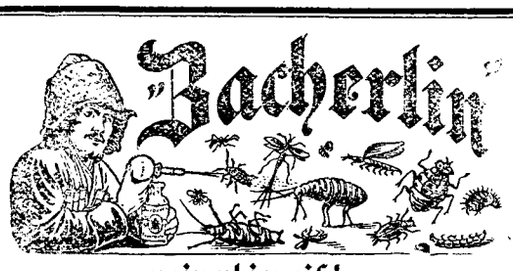

najwubjerniſche

pſche wſchě inſekty

(tkhi, ſchczóny, muchi atd.), a wſchón njerjad tak ſ wěſta wutupi, ſo **žaneho žkěda** wot njeho njewoſtanje.

Njech žo žwěru na to kedźbuje:

„Schtož žo w papjerje wuwaži, njeje ženje **Zacherkowa ſpezialita."**

Jenož w **originalnych bleſchach** je „Zacherlin" **woprawdźity tuni** dostacź

w **Budyſchinje** pola kk. **bratrow Měrſchow** pſchi žitnych wikach,

= **Biſkopizach** = k. **Alfreda Böhmera,**

= **Kamjenźu** = k. **Hermanna Nachſtera,**

= **Lubiju** = k. **Heinricha Burkhardta**

pſchi torhoſchczu.

Chirurgiſka wobalerńja w Budyſchinje

na ſchulerſkej haży 3 po 2 ſkhodomaj, nutskhód na rěſniſkej haży.

Wuwinjene a wuſtorczene ſtawy runa, ſtawy wuſtrychuje, pleſtry kładźe, piwalzy a kunki ſtaja, ſuby torha, wſchě rany, kaž ſtſělene, bite, kłóte, rěſnjene, torhnjene, kuśnjene, ſtłóczene, ſahorjene a ſmjeczene hoji a wſchu druhu do žwojeho powołanja žłuſchazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojeŕſki pomoznik.

Serbske blido pola **Müllera** (Thiermanna) kóždu **póndźelu** wot 5. hodź. **Někotři Serbja.**

„Jednota", towařstwo katholskich Serbow w **Drježdźanach,** změje **njedźelu 27. meje** w salu rjemjesłniskeje khěže Käufferstrasse č. 4 swój **dźesaty** założeński swjedźeń ze **serbskim spěwanskim koncertom.** Koncert wuwjedźe naš krajan, khwalbnje znaty hudźbnik k. Krawc. Započatk w 8 hodźinach wječor. Popołdnju skhadźowanka serbskich wótčincow tež Käufferstrasse 4, parterre.

Lubowarjam serbskeho pismowstwa

z nutŕka a z wonka Łužicow.

Druha skhadźowanka lubowarjow serbskeho pismowstwa změje so **njedźelu 27. meje t. l. w Draždźanach** při składnosći 10. założeńskeho swjedźenja Draždźanskeho serbskeho towařstwa „Jednoty" w salu rjemjesłniskeho towařstwa (Käufferstrasse) wot popołdnja 4—7 hodź. Prěnje zetkanje je připołdnju 12 hodź. na češkim dwórnišću, potom w 2 hodź. w „Kaffee König". Wječor w 7 hodź. započina so swjedźeń „Jednoty" ze serbskim koncertom, wuwjedźenym wot knjeza B. Krawca z pomocu knježnow Derskec a kk. Stranskeho a Heinze po programmje Budyšskeho koncerta 4. haprleje t. l.

Duž prosymy wšěch přećelow a lubowarjow serbskeho pismowstwa wo bohaty wopyt tuteje 2. skhadźowanki.

Hórnik. Muka. Libš. Krawc.

W Worklezach je **khěža** cźišło 1 tunjo na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **Kokle** w kupjeli pola Ssmjeczkez.

Pjenjeſy

w kóždej wyšokoſcźi žo po 4—5 % wupožcźuja. Adreſy ſ naſpomnjenjom wěſtoty žo pod **H. 91** na póſcźe w Budyſchinje leżo wuproſcha.

Hamorſki młyn pola Rakez ſaso mléje.

Pſcheczehnjenje.

Cźeſcźenym wobydlerjam bliźſcheje a dalſcheje Porſchiſkeje wokolnoſcźe ſ tutym k wjedźenju dawam, ſo pola khlamarja Lehmanna wjazy njebydlu, ale ſo žym nětko ſ bydłom w žwojim domje cźišło 33 w Porſchizach. Sa dowěrjenje, mi hacź dotal pſchiwobroćene, žo dźakujo, proſchu, mje tež dale pſcheczelniwje podpjerać.

S poczeſcźowanjom

Otto Hämsch, cźažnikaŕ.

Bukečanske serbske towařſtwo

změje njedźelu 27. meje popołdnju z dypkom 5 hodźin swoje posedźenje. Přednošk jeneho česćeneho knjeza je přilubjeny.

Hosćo su witani.

Předsydstwo.

„Lipa"

změje — da-li Bóh — tón króć 4. njedźelu, a to 27. różownika popołdnju w 4 hodźinach swoje posedźenje. Přednošk je nowy k. předsyda Keŕk přilubił. Dale budźe so wo lětušim zhromadnym wuléće rěčeć.

Sobustawy so luboznje přeprošuja. Hosćo su witani.

Předsydstwo.

W Delnjej Kinje cźišło 27 je hnydom ſtwa ſ komoru a drjewjenzom na pſchenajecźe.

16—18lětny mały pohoncź žo do hoſcźenzarſkeho kubła w Přěcźezach pyta.

Rólnych pohonczow, žrěnkow, wolazych, dźěłaczeŕſke žwójby, ſkótne hoſpoſy, dźowki ſa dom, hródź a kuchinju pyta pſchiſtajaza žona **Heynoldowa.**

K 1. julijej ſtwinſku holzu ſ dobrymi wopiſmami pyta

Delnjokinjanſke ryczeŕkubło.

Sſkužobna holza žo pyta. Dalſche je ſhonicź w ſozietecźe.

Ssylna, ródna žkužobna holza žo hnydom pyta na wulkej bratrowſkej haży cźišło 4 po 1 ſkhodźe.

Dla ſkhorjenja žkužobneje holzy žo k 1. junijej druha pyta pſches **Rockowu** na mjaſowym torhoſchczu cźišło 18.

Ssylny ſtrowy hólczez, 14 hacź 15 lět ſtary, žo hnydom ſa domjazeho žkužobnika pyta na **Sarěczanſkim** knježim dworje.

Wuczobnik žo pyta.

Sa kolonialtworowe khlamy žo jako wuczobnik wobdarjeny hólz, žerbſkeje rěcźe mózny, pyta. Hólz ma liſt ſ krótkim žiwjenjoběhom ſ adreſu žwojeju ſtarſcheju pod napiſmom **„G. & M. No. 548"** w wudawarni Serb. Now. wotedacź.

Wuczobnika

pyta hnydom abo na Jana kowarſki miſchtr **W. Greulich** pſched garbarſkimi wrotami cźišło 9 w Budyſchinje.

Sa pomnik Pětra Mjonka žu darili cźitarjo „Miżionſkeho Pósła" w Lejnje: H. J. 25 np., C. J. 10 np., M. J. 10 np., K. 50 np., W. 50 np., M. H. 20 np.; w Schkodowje: M. W. 25 np., C. J. 25 np., H. R. 25 np.; J. B. w Wojerezach 50 np.

Sa potrěbneju **Handrija Hroharka** a **Jana Běrku** w Koporzach, kotrymajž je žo wobydlenje wotpaliło, žu darili: Ryczeŕ w Hrubjelcźizach 1 mk., P. W. ſ T. 1 mk., Wróbl w Hnaſchezach 1 mk., Scholta w Lahowje 50 np., Michał Brěſowſki w Małych Debžezach 1 mk., Auguſt Rachlowz w Wulkich Debžezach 1 mk., Michałk w Nadźanezach 30 np. Dalſche dary pſchijima redakzija Serb. Nowin.

(K temu cźišłu pſchiloha.)

Pschiloha k czišku 20 Serbskich Nowin.

Ssobotu 19. meje 1888.

Dobrowólne pscheßadžowanje.

Khěža čišćko 9 na rybowej haßy, w dobrym twarskim rjedže, kotraž 5 bydłow se wschěm, schtož k nim ßłuscha, maßiwnu płokarnju a 2 kólni wopschija, ma ßo **22. meje t. l.** popołdnju w 2 hodź. w **Zwahrez** restaurantu, hdźež ßu też kupne wumĕnjenja wupowßnjene, dla dźĕlenja herbstwa na pscheßadžowanje pschedawacź. **Herbjo.**

Pscheßadžowanje žiwnoscže.

Žiwnoscź fol. 26 w Schpitalu se 7 kórzami 51 □prutami pola a łuki, 83,11 dawskimi jenoscźemi, bjes hospody a wumjenka, ma ßo **22. meje** na pscheßadžowanje pschedawacź. Wumĕnjenja ßo w termiji wosjewja. Wscho dalschе je pola kublerja **Bartka** w Schpitalu shonicź.

Pscheßadžowanje.

Tseczi dźeń ßwjatkow popołdnju w 2 hodźinomaj maja ßo w **Pschiwczizach** čišćko 25 wschelake möble, bjes nimi jedyn drastowy a schkleńczany khamor, a wschelaki wojnarski grat na pscheßadžowanje pschedawacź. **Grützner.**

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž też **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczišnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Wóskowa tłóczerńja

Roberta Adama w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy čžo. 5 kupuje kóždu dźĕlbu **wóskoweho twara.**

Wósk, wóskowy twar a panki

kupuje po najwyschschich płaczišnach **Hermann Lehmann,** mydłar na hornczerskej a žitnej haßy.

Kóslaze kóžki

kupuje a płaczi najwyschschе płaczišny **L. Fleischer,** kóžkar w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy.

Kóslaze kóžki

kaž też wschĕ druzˇiny druhich kožow kupuje a płaczi najwyschschе płaczišny **Gustav Nauke** na garbarskej haßy 16.

„Borussia“,

krupowu schkodu sawĕscźaze towarstwo a. G. w Barlinje,

druhe najwjetschе němske towarstwo na wsajomnoscź,

se sawĕscźenskej sumu 1887: ℳ 113 milijonow, je pornjo 1886: ℳ 11½ milijonow pschibyło, porucza ßo, pokasujo na ßnadnu sběrajomnu pschedkhadnu premiju a rabat pschi 5lětnym sawĕscźenju a pokasujo na ßwoje druhe pschihódne srjadowanje a wumĕnjenja, knjesam ratarjam k sawĕscźenju. — **Zyła premija s dopłaczˇenjom w sańdźenym lĕcze sa stwjelzowe a kuschczˇinowe płody w sakskim kraleſtwje 95⅘ np. wuczˇinjesche.**

Dalschе wukasaju a sawĕscźenja pschijimaju: **Poddirekzˇija w Draždžanach-A. na Marinej drósy 28, A. Melcher.** — W **Budyschinje:** C. A. Siems. Herm. Lemke. — W **Rakezach:** Jan Miczka. — W **Hrodźischczu:** kulturny technik Herm. Petzold.

O. John,

agenturstwo a komißionstwo w Rakezach

(wot 1869),

porucza ßo jako ßrĕdnik pschi **kupowanju** a **pschedawanju** leżomnoscźow, pschi **wupožczˇowanju** a **wobstaranju kapitalijow** na **dobre hypotheki,** pschi **rosdźĕlenju leżomnoscźow** po sakońskich a po hospodarskich pomĕrach ßo složowazym waschnju, pschi **pscheßadžowanju leżomnoscźow, wotdźerzˇenju awkzˇijow,** pschi **nastajenju pißomnych dźĕłow** a **sliczˇbowanjow** kóždeje druzˇiny, dale pschi **sběranju wupožczˇenych pjenjes.**

Ssrĕdk k spĕschnemu blejchowanju płatu

ma na pschedań a kak ma ßo nałožecź, wukaże

Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Dokelž ßu ßo khoſejowe płaczišny saßo ponizˇiłe, poruczam wot nětka saßo

paleny khoſej

punt po 120 a 130 np.

w snatych dobrych a derjeßkodźazych kajkoscźach.

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Pschedeschczˇniki

jenož wulke, s najlĕpschich tkaninow dźĕłane, w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucza

pschedeschczˇnikarnja **Richarda Rincki** 8 na sadnej bohatej haßy 8.

Fotografiski ateliej Oskara Meistera

w Budyschinje na seminarskej drósy 6.

Fotografije wot wulkoscźe medaillona hacž do woprawdźiteje wulkoscźe ßo na najlĕpje dźĕłaju, teho runja **krajiny, pomjeńschenja** a **powjetschenja.** Fotografowanje ratarskich a industrialnych maschinow kaž też gruppow, też swonka doma.

W. Udich

10 na bohatej haßy 10

ßwój wulki skład hotowеje **mužazeje, hólczˇazeje** a **dźĕczˇazeje drasty** s najmodnischich tkaninow a po modnym rĕsu porucza a khwatne poßkuzˇenje po najtunischich płaczišnach lubi.

Po mĕrje ßo drasta rucže a derje schije. Wulki skład drasty do dźĕła.

Gardiny

běłe łóhcź hižo po 15 np.,
pißane = = = 18 =

blidowe krywy

hižo po 2 mk. a 1 mk. 50 np.,

rulowy

hižo po 80 np.,

krywy na sofa

hižo po 1 mk. 20 np. a 2 mk. porucza w wulkim wubjerku

A. Dehne

na ßerbskej haßy 7.

Najtuńſche kupowanske žórko w Budyschinje jenož pola

Hermanna Beermanna

na snutskownej lawskej haßy 6.

Drastne tkaniny s **wołmy** wobleczˇenje po 4 mk., se **židy** po 24 mk., **möblowe tkaniny** po 70 np., **czˇorny** a **pißany ßomot** po 50 np., **gardiny** po 16 np., **trikotowe taille, tkaniny** k **mužazej** a **hólczˇazej drasczˇe** po 60 np. hacž do 3 mk., **płat, poßleschczˇowe tkaniny** po 20 np., **tkaniny** k **podschiczˇu** a wjele druhich wĕzow.

Krawzam, schwalczˇam a **ßedlarjam** ßo płaczišny **poniža.**

Hermann Beermann.

Koßy,

kaž jĕd rĕsaze, porucza

Paul Walther

na žitnych wikach.

Dürrenbergsku warnu ßół
Dürrenbergsku skótnu ßół

(kotraž je, kaž je snate, najlĕpschа) poruezˇa najtunscho

Emil Lebelt

na dwórischczˇu w Budestezach.

Destillazija Schischki a Rjeczˇki

porucza ßwoje snate dobre druzˇiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płaczišnach.

Khoſej

paleny a njepaleny

porucza po tunich płaczišnach

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Pschi wotewsaczˇu wjetschich dźĕlbow pomĕrnje tunscho.

H. R. Teutscher w Budyschinje

33 na kamjeńtnej haßy 33

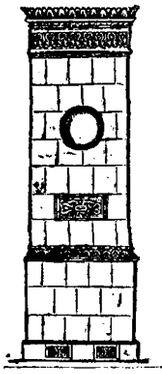

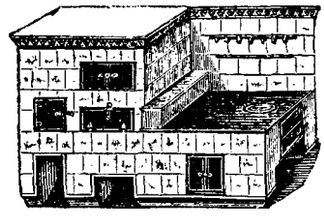

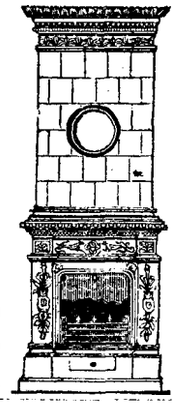

porucza ßwój wulki sklad **khachlow** a **warnych maschinow** we wschěch barbach a po kóždym twarje wot **najjednorischeho** hacz do **najwoßobnischeho** po tunich solidnych płaczisnach.

Khofej

ſ wuběranych, jenoż derje ßłodźazych kajkoſczow
njepaleny punt hižo po 90 np.,
paleny = = = 120 =
porucza **Hermann Lemke**
na jerjowej haßy.

Khofej

wot najtunischich hacz do najdróżschich druzinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a hornczeŕskej haßy.

Syrop

punt po 12—40 np. porucza
Richard Neumann
na ſnutskownej lawskej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo
Schischka a Rjeczka.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawskej haßy.

Turkowske ßłowki

najlěpscheje druzinу porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po starych tunich płaczisnach.

Khofej

paleny a njepaleny
jenoż w dobrych druzinach poruczataj jara tunjo
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jerje

wulke a make, rjane tuczne rybу, mandl po 40 np., tak dołho hacz doßahaju, porucza
Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Mydlarńja H. Lehmanna

w Budyschinje

na hornczeŕskej haßy czißło 3 a na zitnej haßy czißło 3

porucza ßlědowaze wudźełki po poniżenych płaczisnach w ſnatych dobrych druzinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po 40 np.,**	pschi wotewſaczu 5 puntow po płaczisny poniża,
żiwizojte jadromydło	" " 36 "	
jadriwe mydło II. druzina . . .	" " 30 "	
czisczaze mydło	" " 30 "	
jendźelske běłaze (błejchowaze) mydło	" " 20 "	
maſne mydło	**punt po 20 a 25** "	
kryſt. ſoda	**punt po 5** "	

raißowu a pscheńczną schterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtunischich płaczisnach,
najlěpschi kołmas wot Schindlera a Myßkia w Schczeczinje punt po 25 np.

Sswój wulki sklad

brodutruharſkich nożow a tóczných rjemjenjow

jenoż w dobrych kajkoſczach pschi potrjebje należnje porucza
Hermann Karſch prjedy A. Rockſch
3 pschi mjaßowych jědkach 3.

Pschiſpomnjenje: Wscho toczenje a porjedźenje po najtunischej płaczisnje wobſtaram.

Ludwig Fiedler

na Lubijskej drósy 2 naßlědnik **Santa Paßa** w Budyschinje **na Lubijskej drósy 2**

porucza ßwój ſklad **rowowych pomnikow** ſ marmora, ſyenita a pěſkowza. **Blidowe platy, konſolowe platy, naſtawki na myjne blida** ßo dźěłaju, **rowowe pomniki** a **rowowe platy** ßo rjenje a tunjo **ponowja.** Dołholětne rukowanje ſa **poſłoczenje.**

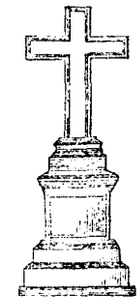

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7

porucza 6/4 ſchěroke **poßleſchczowe tkaniny,** stary łóhcź po 20 np., **módroczischcź,** dróbny muſter, stary łóhcź po 20 np., **katun, kretonne, běły, módry** a **ſchěry płat** we wschěch ſchěrjach a kajkoſczach, prawje rjany dwaſ łóhczej ſchěroki **běły, ſ ruku tkany płat,** stary łóhcź po 50 np., **módry** teho runja po 60 np., **dwójny luſtr** we wschěch barbach, stary łóhcź po 20 np., **katunowe ſbytki** k pjeſlam po 50 np., **módroczischczowe ſbytki** k pjeſlam po 70, 80 np., **kholowowe tkaniny, dreſl** po 35, 40, 50 np., **turnarſke ßukno** po 30 np., **wołmjane** po 60—70 np., **jendźelſke, Hamburgſke ßukno** atd.

Wóſk

kupuje po kóždej dźělbje po najwyſchſchich płaczisnach
H. Puy,
mydlař na ſerbſkej haßy.

Kóſlaze kóżki

każ też wſchě druhe koże kupuje a płaczi najwyſchſche płaczisny
Heinrich Lange
pschi ſerbſkej katholſkej zyrkwi a pschi zitnych wikach.

Koſcze, łapy a **ſtare żeleſo** ßo po najwyſchſchich płaczisnach kupuja na garbarſkej haßy czißko 9.

Na ſwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Hdźe ſcze tónle rjany czaßnik kupili?
Pola czaßnikarja **Magera**
na ſerbſkej haßy 11.

Dr. E. Weberowy
alpenſki ſelowy tej krej cziſczazy
woprawdźity jenoż w ſnatych haptykach
w pakczikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždźanach.
W Budyschinje w haptykomaj; hłowny ſklad w **měſchczańskej** haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja **P. Petzolda.**

Hamburgſko-amerikanſke

paketojězdne akzijowe towarſtwo.

Direktna parołódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka** kóždu ſrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka** kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka** kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczjorneje Indiſkeje** měßaczuje 3 króć,
ſ **Hamburga** do **Mexika** měßaczuje 1 raz.

Towarſtwowe pósłſke parne łódże podawaju wubjernu jědź a pschihódnu puczowanſku ſkładnoſcź ſa kajutowych a bjeſlubjowych puczowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 21. **Sobotu 26. meje 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho majestoscź kral Albert a jeho mandźelska so rano 31. meje se Sibyllenorta do Draždźan wrócźitaj a so dopołdnja pschi swjedźenju Bożeho cźeła w katholskej dwórskej zyrkwi wobdźělitaj. Wobej majestoscźi so najlěpscheho derjeměcźa swjeselujetej.

— Kněžor so s kóždym dnjom cźerstwischi a sylnischi cźuje. Jeho derjeměcźe je so na tak swjeselaze waschnje polěpschiło, so je wón poslednje dny wschědnje w wosu wujěždźił. Ssrjedu je wón prěni krócź saso do Barlina pschijěł. Radostne juskanje, s kotrymž jeho lud witasche, so wopisacź njeda a nanajwyschsche stupi, hdyž so kněžor s wosa stupiwschi pod wrotami swojeho hroda wobrocźi a s wutrobu dobywajej pschecźelniwoscźu so dźakowasche a s ruku kiwasche. Kněžor schtwórcź hodźiny dołho w swojim hrodźe pschebywasche a so na to do Charlottenburga wrócźi. W bližschich dnjach so wón pjecźa do Potsdama pscheswydli, hdźež budźe w hrodźe Friedrichskron s bydłom.

— Kněžor Friedrich je tajnemu medizinalnemu radźicźelej, profesorej Virchowej, rjad cźerwjeneho worka druheje rjadownje s hwězdu a žołdźowym liscźom spožcźił. Virchow je snaty pschiwišowar a wjednik němsko-swobodnosmyšleneje strony; duž so trochu dźiwaju, so je jeho kněžor s tak wyšokim rjadom wusnamjenił.

— Kněžor je heßenskeho wójwodu sa wójskoweho inspektora 7., 8. a 11. armeekorpsa pomjenował.

— W Charlottenburgskej hrodowej kapalni je so schtwórtk prynz Hendrich s heßenskej prynzeßynu Irenu swěrował. Młodeju mandźelskeju je wěrne wutrobne pschikhilenje hromadu wjedło, najsbožownische snamjo, pod kotrymž móže so mandźelstwo swjasacź. Prynz Hendrich je hižo dołho lubuschk němskeho luda; wón nětko w 26. lěcźe steji a je srótsna sympathiska woßoba. Sa powołanje je sebi wón słužbu w wójnskim kódźnistwje wuswolił; w tu khwilu je wón s korvettskim kapitanom, a wot njeho wotcźakuja, so junu jako khróbły wjednik němskemu kódźnistwu sławu dobudźe. Jeho mandźelska, prynzeßyna Irena, je 22 lět stara, młódna, lubosna knjeni, se wschěmi žónskimi dobrymi počźinkami a darami wutroby a ducha wudebjena. Prynz Hendrich je so s njej w lěcźe 1884 sesnał, hdyž wot swojeho druheho wulkeho mórskeho pucźowanja so wrócźiwschi dlěschi cźaß jako hóscź pschi Darmstadtskim dworje pschebywasche. Sjawny slub wjerchowskeju lubowazeju měješe so na 90. narodnym dnju kněžora Wylema, a tutón tehdy wjeßeły podawk sam wjerchowskim hoscźam, kotsiž běchu so s pschicźinu jeho narodneho dnja w Barlinje seschli, pschipowjedźi. Wobstarnemu kněžorej njebě dopuschcźene, też pschi wěrowanju pschitomny bycź, a jeho woteńdźenje kaž wotscźěn na kwaßnej wjeßelosczi leżeše, na druhej stronje pak saso polěpschenje kněžoroweho strowja kwaßny dźeń wyšokeju mandźelskeju kaž pschecźelniwa pruha porjeńschi a s nowa sbudźena nadźija, so so kněžor hischcźe dołho swojim lubym a swojemu ludej sdźerži, swjedźeń s jaßnej swětkoscźu wobdawasche. Kněžorej bě mózno, pschi wěrowanju pschitomny bycź. Też kněžorka-wudowa Augusta bě k wěrowanskej swjatocznoscźi pschischła. Hdyž bě wona do kapalnje sastupiła, jej kněžor, kněžorka Viktoria a wschitzy pschitomni wjerchoju ruku koschachu. S dypkom 12 hodźin swonjenje swonow sapocźatk swjatocznoscźe pschipowjedźi. Na pok jeneje hodźiny 36 krócź s kanonow wutsělichu jako snamjo, so staj so pjerschcźenjej měnikoj. Hdyž bě so cźaß k měnjenju pjerschcźenjow pschibližił, kněžor s ruku kiwajo nawoženju na to kedźbneho cźinjesche, so je nětko wokomik pschischoł, so poklaknucź. Hdyž bě duchowny nawoženju a njewjestu požohnował, so wonaj k kněžorskej wowzy wobrocźischtaj, kotraž jeju wobja a koschesche. Potom kněžor prynza Hendricha a kněžorka jeho młodu mandźelsku wobja. Popołdnju w 3 hodźinach młodaj mandźelskaj s woßebitym cźahom do Erdmannsdorfa wotjědźeschtaj. Po pucźu k dwórnischcźu jeju lud wyskajo witasche.

— Poßlednje dny je něhdźe schtyri sta želesnischich wosow s ruskim žitom do Barlina pschijěło. W bližschim cźaßu pjecźa hischcźe wjetsche hromady žita s Ruskeje do Němzow dóńdu. Psches nalětnje powodźenja je wobkhad na želesnizach w rańschej Pruskej s blakami dlěschi cźaß pschetorhnjeny byk; nětko po wuporjedźenju schkody s Ruskeje žito, kotrež je so tam w symje nakopiło, do wukraja słacź počźinaju. Žitne płacźisny, kotrež su so w Němzach poßlednje njedźele lědma wo něschto powyschiłe, psches pschiwoženje zuseho žita wěscźe bórsy saso spanu. Tuto ratarstwu hrožaze schkodowanje chze němske knjeżerstwo pjecźa s tym wotstronicź, so zło na ruske žito wo pokojzu powyschi. Dokelž je k powyschenju zła sakoń, wot kněžorstwoweho sejma pschijaty, nusny, kněžorstwowy sejm pak tu khwilu njewuradźuje, měło so powyschenje najprjódźy psches kněžorski wukas porucźicź a so nasymu, hdyž so kněžorstwowy sejm saso sešdźe, wot njeho posdźischce pschiswolenje k temu žadacź. Po zkownym sakonju s lěta 1879 sme so na twory zusych krajow, kotrež němske kódźe abo němske twory na njepschihódnische waschnje pschipuschcźeja, hacź twory druhich krajow, pokojza tarifneho zła pschirasycź, jeli so wicźne wucźinjenja temu napscheczźiwo njesteja. Bjes Němskej a Ruskej pak s zyła žane wicźne wucźinjenje njewobsteji, wobej krajej samostatnje zła postajataj, a Ruska so ženje komdźika njeje, němskim tworam psches powyschenje złow pucź do Ruskeje salehnucź. So temu tak je, so lóhko dopokasacź da, kaž też, so su so jendźelske, s morja pschikhadźaze twory stajnje w Ruskej nižschich złow swjeselake. Druhe praschenje je, hacź budźe sebi Ruska směrom lubicź dacź, so so wot jejneho žita w Němskej wyschsche zło žada, hacź wot žita druhich krajow. Ruske nowiny hižo hroża, so Ruska potom s najwótrischimi naprawami wotmolwi.

Awstrija. Pschi poßlednich demonstrazijach sa sapóßłanza Schönererа běchu Schönererowi pschiwišowarjo dwórsku ekwipažu, w kotrejž krónprynz Rudolf sedźesche, na dróhy tak dołho cźakacź nusowali, doniž spěw „Wacht am Rhein“ wuspěwali njeběchu. Tole njepschistojne a hrube sadźerżenje je hłuboke pohorschenje sbudźiło a knjeżerstwo je nětko sakasało „Wacht am Rhein“ sjawnje spěwacź. Pschestupjenje tuteje sakasnje so s pjenježnym khostanjom hacź do 100 schěßnakow abo s arrestom hacź do 14 dnjow khosta. Sda so, so je so knjeżerstwo rossudźiło, pschichodnje wschěm spocźinanjam s krutoscźu napscheczźiwo stupicź, kotrež so na to

měrja, so bychu žo awstriſko-němſke provinzy k němſkemu kněžorſtwu pſchiſamkle. Studentſke towarſtwo „Franconia“ w Grazu, w kotrymž žo njeawstriſke smyślenje hajeſche, a kotrež bě žwoju towarſtwowu ſtwu ſ čzorno-běło-čzerwjenymi khorhojemi wupyſchiło, je žo wot knježerſtwa roswjaſało.

— Kral Milan je žo wjazore dny w Winje pobywſchi do Belgrada wróčził. Měnja, ſo je wón ſ awſtriſkim khěžorom wo važnych daloko žahazych politiſkich naležnoſczach jednak. Kaž chzedža ruſke nowiny wjedžecz, je žebi kral Milan wotmyślił, k němſko-awſtriſko-italſkemu ſwjaſkej pſchiſtupicz a ſ Bołharſkej ſwjaſk ſczinicz.

Franzowſka. Bonapartiſtiſka ſtrona žo na to hotuje, ſo by, hdy by Boulanger republiku powróčił, w Franzowſkej khěžorſtwo ſažo poſtajiła. Džeń ſemrjeczа žyna Napoleona III. chzedža žo wſchě žobuſtawy roda Bonaparte w Chiſlehurſtu w Jendželſkej, hdžež bywſcha khěžorka Eugenia pſchebywa, ſeńcz a bjes žobu wujednacz, ſchtó ma ſ nich prawo na khěžorſki trón. Nětko, hdyž je Boulangerowa ſtrona ſtraſchnu móz nabyła, žo ſkónczńje republikanſzy k poraženju Boulangera ſjenoczicz počinaju. W Pariſu žu radikalni a ſozialiſtiſzy ſenatorojo, ſapóžkanzy a gmejnſzy radžiczeljo towarſtwo k ſakitanju republiki ſałožili. Jich próza drje budže podarmo.

Rußowſka. Pſchi afghanſkich mjeſach je žo bjes wotdželenjom ruſkeho wójſka a Afghanami maka bitwiczka biła. Afghanojo běchu ſalonſki ſplah nadpanuli, kotryž pod ruſkim ſchkitom ſteji. Ruſke wotdželenje pod generalom alichanowom Salonam na pomoz pſchińdže a Afghanow porasy. Ma žo ſa to, ſo tutón podawk dalſchich ſczěhwkow njeſměje.

Serbija. Nowa želeſniza, ſ Belgrada do Salonichi wjedžaza, je žo žobotu wotewrika. S tym je žo ſkónczńje pucz po želeſnizy ſ Europy do Turkowſkeje ſhotowił. Woželebity czah ſe žerbſkimi miniſtrami, póžkanzami europiſkich knježerſtwow w Belgradže a druhimi woželobami prěni krócz po nowej želeſnizy jědžeſche. W Riſtowazu dyrbjachu czah wopuſchczicz a hacž k mjeſy pěſchi hicz. Do tam bě ſe Salonichi turkowſki czah ſ turkowſkimi ſaſtojnikami pſchijěł. Jedyn ſultanowy adjutant pſchikaſa, poſledńju pobrachowazu koliju na mjeſy ſapokožicz a ſ hamorom na nju dyri, na czož jedyn ulemaḥ modlitwy ſpěwajo tſi jehnjata na koliji ſarěſa. Wón wo Boże žohnowanje ſa nowu želeſnizu proſcheſche, pſchejo, ſo by krej woprowaneho ſkotu kóžde ſawinowanje wotmyka. Tak dokho hacž wobrjad trajeſche, běchu žo europiſzy a turkowſzy hoſczo wokoło turkowſkeho měſchnika ſeſtupali. Na to žwjedženſzy hoſczo do Salonichi wotjědžechu. Wobydlerſtwo žo wſchudže žiwje pſchi žwjedženju wobdželi. W Niſchu a Salonichi žo wulke hoſczіny wotbywachu. Dla ſchkitowanja želeſnizy žu žo woželebite naprawy poručziłe, dokelž žu turkowſzy Arnawtojo ſpytali, kolije wuſběhnucz.

Abeżynſka. Sudanſkich derwiſchow, kotſiž žu žo, wot Italſkich naſchczuwani, do Abeżynſkeje walili, je žyn abeżynſkeho krala pola Maglana pobił a jich ſ kraja wuhnał. W bitwje je pjeczа wjazy 2000 derwiſchow panuko, tola tež wjele Abeżynſkich bitwiſchczo pokrywaſche. Dobyczerjam lěhwo derwiſchow do ruki padže, w kotrymž wjele drohotnoſczow, wot derwiſchow w abeżynſkich zyrkwjach a klóſchtrach rubjenych, nadeńdžechu. W zyrkwi něhduſcheho hkownego měſta Gondara, kotremuž běchu derwiſchojo ſ nadpadom hroſyli, mějachu ſ pſchiczinu dobyczа dżaknu Bożu žłužbu.

Spodźiwna wjeta.

Pſched lětami na wulkim Londonſkim moſcze w jenym kucze mkody wikowar ſtejeſche. Wón bě, hdyž tež proſcze, tola pſchiſtojnje ſwoblekany. Jeho rjane wobliczo pokaſowaſche nadobne a nježne czahi, a jeho czornej woczi wjeżle a ſchibale do žwěta hladaſchtej. Muž mějeſche pſched žiwotom mały korb, ſa paž ſwjaſany, kotryž bě wokoło ramjenjow położeny. Wón do mjerwjeńzy tam a žem žołmjazeho luda ſ hłožom wołaſche: „Pójcze ke mni, moji knježa, pójcze ke mni! Tu możecze dobru kup ſczinicz. Sto ſovereignow, kotrež žu runje zyle nowe a woprawdžite ſ kralowſkeje pjenjeſobijerńje wuſchke, žu tu po jenym pennyu (telko kaž 10 nowych pjenježkow) doſtacz!“ Wſchitzy ludžo, kotſiž to žłyſchachu, žo ſpodžiwnemu wikowarjej wótſje žmějachu. A k temu mějachu dobru pſchiczinu. Pſchetož ſovereign je ſkoty po naſchich pjenjeſach dwazeczi hriwnow hódny, a tón dyrbjeſche žo tu ſa dżeżacz nowych pjenježkow pſchedacz. Duž tež žo ludžo žmějachu, mužowe žkowa ſažłyſchawſchi a žwój pucz dżěchu, na njeho dale njekedžbujo. Muž pak žo pſches to ſamylicz njeda, ale pſchezo wótſiſcho a wótſiſcho wołaſche: „Pójcze bliže, pójcze bliže, moji knježa! Tu możecze dobru kup ſczinicz! Sto ſovereignow, kotrež žu runje zyle nowe a woprawdžite ſ kralowſkeje pjenjeſobijerńje wuſchke, žu tu po jenym pennyu doſtacz!“

Woželobny knjes, pſchi ſpodžiwnym wikowarju ſtejo woſtawſchi, žo jeho praſcheſche: „Maſch dha naž woprawdže ſa tajkich hłupakow, ſo Twoje ſkote ſa woprawdžite wobhladamy, hdyž je nam po pennyu pſchedawaſch?“ Tola wikowar žo pſches tajke praſchenje ſamylicz njeda, ale žwoju tworu dale ſ wótrym hłožom wuwołaſche a wukhwaleſche.

Muž ſ rosmjerſanym wobliczom teho runja ſaſta a warnowajo pſchedawarjej praji: „Bjer žo na kedžbu, dobry pſcheczelo! Po ſdaczu mi pjenjeſy podražujeſch, a dołho njebudže tracz, ſo Tebje polizija ſa khornar woſmje a Tebje dowjedže, hdžež žłuſcheſch.“ Tola kſchiwdu czinjaze warnowanje wikowarja njewotdžerži, pſchezo ſažo žwoje rjane žwětke ſkote ludžom podtykowacz.

Po puczu pſchekupz pſchińdže, ſ kotrehož wobliczа ſtyſk a ſtaroſcz hladaſche. Wón teho runja poſaſta a na wikowarja khwilu požłuchaſche. Potom wón do korba pſchimnuwſchi, žebi ſkote zyle ſ drobna wobhladowaſche a praji: „Wone žu woprawdže jara derje a wuſchiknje dżěłane. Dwazeczi ſ nich móhke mojej nuſy kónz czinicz a mje jaſtwu dołžnikow wukhowacz, hdy bychu jenoż woprawdžite byłe; — —“ a dżěſche ſdychnuwſchi dale. Sa nim bě wikowarjowy hłóž žłyſchecz, tola wón na njón dale wjazy njekedžbowaſche a žo ani ſa nim njewohladnu.

Khudy dżěkacżeŕ, kotryž pěkneho hólczka ſa ruku wjedżeſche, teho runja nimo pſchińdže. Dżěczo ſažłyſchawſchi, ſchtož wikowar wuwołaſche, praji: „Luby nano, mam hiſchcze te ſchtyri pennye, kotrež je mi wowka k narodnemu dnjej darika. Sa to chzu žebi ſchtyri tychle ſkotych kupicz a je žobu domoj wſacz. Macz je hižo czaſto prajiła, ſo bychmy, hdy bychmy jenoż ſchtyri taike ſkote měli, ſe wſcheje nuſy byli. Duž budže žo wěſcze jara wjeżelicz, hdyž jej něktore žobu pſchinjeżu.“ Nan pak wotmolwi: „Hłupe blady! Tele ſkote tam nam ſ zyła niczo pomhacz njemóża a njebychu tež Twojej maczeri žaneho wjeżela pſchihotowałe. Kup žebi radſcho něſchto druhe ſa žwoje pjenjeſy: Kuż tykanza abo něktore jabłuka, kotrež pſchezo tak rad jěſch. Wot teho ſ najmjeńſcha něſchto maſch, bjes tym ſo by prjecz czižnjene było, hdy chzył dar narodneho dnja ſa tele wězy dacz, kotrež niczo hódne njejżu.“ Hólzej wſchak žo tale rěcz tak prawje lubicz njechaſche. Wón žo komdžo ſtejo woſta a hiſchcze wjazy krócz žadajo ſa błyſkotatymi ſkotymi pjenjeſami hładaſche. Tola nan jeho žobu czehnjeſche a wobaj žo bórſy w ludowej mjerwjeńzy ſhubiſchtaj.

Njedaloko ſpodžiwneho wikowarja woželobnje draſczeny knjes ſtejeſche, kotryž ſ czażami ſ lazoweho ſaka czażnik wucżeże a na njón kedžbnje pohlada. Wikowar žo k njemu wobroczi a žo jeho praſcheſche: „Je czaž nimo?“ Tamny wotmolwi: „Jenoż hiſchcze ſchtwórcz hodžiny, potom budżeſch žwobodny.“ A něłko prěniſchi, kaž prjedy, ſažo wołaſche: „Pójcze bliže, moji knježa, pſchezo bliže! Tu możecze dobru kup ſczinicz! Sto ſovereignow, kotrež žu runje nowe a woprawdžite ſ kralowſkeje pjenjeſobijerńje pſchiſchke, žu tu po jenym pennyu doſtacz!“

Skónczńje pſchińdže proſty měſchczan, ſtaji žo pſched wikowarja, wobhladuje žebi ſkote zyle wótrje a praji: „Wone žu žo woprawdže jara derje poradžike. Wot mojeho žnědanſkeho pjenjeſa žym žebi runje penny wuſbytkował a chzu žebi ſa njón jedyn kupicz. To budże ſ najmjeńſcha rjana hrajka ſa mojeho hólczeza.“ Prajiwſchi tež tak czini. Wón wikowarjej žwój penny da, doſtanje ſa to žwětky ſkoty, tyknje žebi jón do ſaka a žo wotžali. W wuſkej haży ſtareho měſta, pſches kotruż pucz jeho wjedżeſche, žo wón pſches wulku czrjódu ludži ſadżerži, kotraż bě žo tam něſtajkeje pſchiczinу dla ſběżała. Hdyž tam tak ſteji a žo wohladuje, widži, ſo žu pódla njeho khlamy jeneho ſłótnika. Pſchi tym jemu myślicżka pſchipanje: Chzeſch žo tola ras woprascheczi, kak žo wěz ſ twojim ſkotym ma.“ Do khlamow ſaſtupiwſchi, pjenjes na blido położi a žo miſchtra praſcha: „Schto je to do pjenjeſa?“

„Nó, to je ſovereign“, ſłótnik wotmolwi.

„Woprawdže?“ žo měſchczan wſchón pſchekwapnjeny praſcha, dokelž žwojimaj wuſchomaj njewěri.

„Sawěrnje, zyle woprawdżity a nowy ſ kralowſkeje pjenjeſobijerńje“, miſchtr wotmolwi.

„Njemylicze pak žo tola?“ žo naſch měſchczan ſ nowa praſcha.

Słótnik khětro hněwny wotmolwi: „Myślicze žnadž žebi, ſo naſche ſkote njeſnaju? Tu žo žami pſcheżwědczcze, ſo ma pjenjeż połnu wahu.“ Wón pjenjes na ſkoto-wahu położi, a hlej, wón ma prawu, połnu wahu. Potom wón dale rěcži: „Jeli ſo chzecze, Wam jón wuměnju a Wam hnydom dwazeczi ſchilingow (ſchilling je telko, kaž naſcha hriwna) ſa njón dam.“

Měšchczan ani ßłowczka njewotmolwiwschi ßwój skoty ſ blida hrabnje, tyknje jón do lazoweho saka a ßo ſ khlamow puschczi. A nětko wón cźěri, schtoż jenoż móże, so by na Londonski móst, hdźež je skoty kupił, skerje a lěpje doběžał a ßebi hischcźe někotre skote sa tuni pjenjes kupił. Wón ßo ſ mozu pśches ludowe cźrjódy cźišchczi, kotreż jemu tu a tam pucź saracźa, tu a tam skoro pěschich, kotšiž jemu napschecźo pschińdu, powali, sa cźoż na njeho ßantorja a ßwarja. Wospjet wón do stracha pschińdże, so pod wosowe koła abo pod konje jěsdnych pschińdże. Tola wón na wscho to njekedźbuje, ale khwata, schtoż jenoż w jeho mozach śteji, so by tak rucźe hacź móżno na Londonski móst pschischoł. S dycha wuraźeny wón skónczńje k wottyknjenemu kónzej pschińdże, tola wikowar je ßo shubił. Wón běha a pyta po zykym moscźe, tola nichtó niczo wo mužu njewě, kotryž skote pschedawa. Wbohemu, prostemu měschczańej ßo ßměja a jemu runje do woczow praja, so je pak pjany, pak wrótny, wostaja jeho śtejo a ßo wotßała. Wikowar pak bě ßo shubił a ßo nihdźe wjazy njenadeńdźe.

Moji lubi cźitarjo směja tole powjedanczko najsserje sa wjeßeku bajku, ſ kotrejž ßu ßo khwilku roswjeßelili a skónczńje tola sjebali. Tola podawisna je ßo woprawdźe runje tak staka, kaž je ßo tu powjedała; duž je też wot sapoczatka hacź do kónza kóżde ßłowczko wěrne. Wěz pak takle swiżowasche. Powschitkownje je snate, so Jendźelczenjo pśche wschu měru rad wjetuja a pschi kóżdej składnoscźi ßwoje sboże ſ nim spytuja. Tak běchu też někotsi mkodźi, bohacźi Jendźelczenjo ras wjeczor wjeßle hromadźe ßedźeli a wo wschěch móżnych wězach bjes ßobu rěcźeli. Pschi tym běchu ßo też (njewěm, kak bě to pschischko) na spodźiwne praschenje dali, schto drje by ßo stało, hdy by něchtó na Londonskim moscźe, pśches kotryž w kóżdej hodźinje wjele tyßaz ludźi khodźi, woprawdźite sovereigny po jenym pennyu pschedawał. Towarstwo bě ßo w nastupanju tehole praschenja do dweju stronow dźěliło. Jeni prajichu, so bychu ßo skote sa dźeßacź mjeńschinow wschě rospschedałe, druſy saßo prajichu, so bychu ani jeneho njewotbyli. Skónczńje ßo teho dla wjetowachu a sa dobycźerja ßo wulka suma postaji. Dwaj mkodaj knjesaj běschtaj swólniwaj, jedyn jako wikowar, druhi jako strażnik, wěz spytacź. Nusne sto sovereignow ßo woprawdźe nawdachu a wjetowarjo wujednachu, so wikowanje dléje hodźiny tracź njeßmě. To je ßo też stało, a moji lubi cźitarjo wjedźa, kak je wěz wupanuła. Skoro wschitzy, kotrymž ßo skote k kupjenju podtykowachu, ßu je sa njewoprawdźite a podrażowane měli. Jenoż jedyn jeniczki skoty ßo sa tamnu hodźinu pscheda, a muž, kotryž jón kupi, jón ſ wopředka też sa prawy a dobry dźerżał njeje.

Ze Serbow.

S Budyschina. Towarstwo Pomozy sa studowazych Sserbow měješche ßrjedu po ßwjatkach w Müllerez kolonadach w Budyschinje ßwoju 8. hłownu shromadźisnu, na kotruž bě ßo 20 ßobustawow seschko. Hdyž bě towarstwowy pschedßyda, knjes rěcźnik Mütterlein, shromadźisnu wotewrik, pißmawjedźer, knjes kapłan Skala, rosprawu wo sańdźenym lěcźe poda. S njeje shonichmy, so ßu ßo loni schtyrnacźo studowazy wo pomoz samołwili, so pak je móżno było, jenoż jědnacźom pomoz poskicźicź. Bjes nimi běchu pjecźo studentojo universitty, pjecźo gymnasiastojo a jedyn wucźomz wucźerskeho seminara. K wudźělenju běsche jenoż 300 hriwnow hotowych pjenjes. Pschi wulkej potrjebje prósstwarjow a jich wulkej liczbje ßu pak mjenowane 300 mk. pschekrocźicź a wscho hromadźe 550 mk. wudźělicź dyrbjeli. Pschi tym ßo pschedßydstwo a wubjerk wot nadźije wodźicź dasche, so nowe lěto ſ porjadnymi pschinoschkami a wurjadnymi darami saßo doruna, schtoż ßu nusne wobstejnoscźe wjazy żadałe. Tola ſ wobżarowanjom dyrbi ßo prajicź, so ßo tale nadźija njeje dopjelnika. Wjetschich darow je towarstwo jenoż jedyn po 100 hriwnach dostało, jako ßobustaw na cźaß żiwjenja njeje nichtó pschistupił a też jako porjadny ßobustaw ßo nichtó njeje pschijecź móhł. S rosprawy towarstwoweho pokładnika, knjesa pschekupza E. Měrscha, bě widźecź, so towarstwo 15,423 hriwnow wobßedźi. Po wobsamknjenju jeneje prjedawscheje hłowneje shromadźisny towarstwowe samoženje mjenje 15,000 hr. wucźinicź njeßmě; duž ßměło ßo w nowym lěcźe jenoż 423 hr. wudźělicź. Knjes farař lic. theol. Imisch napschecźiwo temu namjetowasche, so by shromadźisna pschedßydstwu a wubjerkej dowolnoscź dała, 15,000 hr. lětßa natorhnucź. Wón rosestajesche, so ßu mnoſy ßerbſzy studowazy pjenjeżneje pomozy jara potrjebni a bjes nimi woßebje jedyn, kiž je w wulkej nusy, cźasto hłód cźerpi a nětko psched pruhowanjom śteji. Shromadźisna wobsamknu, so ma ßo tutemu mkodźenzej wurjadna pomoz poskicźicź. Pschi sćěhowazym rosmołwjenju ßo rospominasche, kak móhło ßo towarstwo bjes ludom bóle rosschěricź. Bjes Sserbami ßu mnoſy, kotrymž by pschi jich samoženju cźeżko njebyło, ßo jako ßobustawy Towarstwa pomozy na cźaß żiwjenja se sapłacźenjom sakładnych 100 mk. sapißacź dacź. Tola Bohużel ßo ſ rědka hdy něchtó k temu pohnucź da, tole sa Sserbowstwo tak ważne a wużitne towarstwo ſ wjetschim darom podpjeracź; ßamo ßnadny 1 mk. wucźinjazy pschinoschk mnohich wottraschuje, a cźi, kotšiž ßu do towarstwa sastupili, cźasto doscź na to sabudźa, ßwój pschinoschk wotedacź. W Sserbach ßo kóżde lěto sa tón abo tamón saměr wjetschi pjenjes nasběra, kotryž do zusby dźe a Sserbam żaneho wużitka njepschinjeße. Hdy bychu tola wschitzy, kotšiž maja ßrědki a darniwu ruku, wopomnili, so je pschede wschěm nusne, so dyrbja ßo potrjebni ßerbſzy studowazy podpjeracź. Schtóż khudym ßerbſkim studowazym pomha, cźini dobry khwalobny skutk, ſ kotrymž ßo Sserbowstwo haji a poßylni a kotryž k lěpschemu zyłeho ßerbſkeho luda ßłuži.

— Prěni dźeń ßwjatkow běsche sa nasche město doscź ważny wopomnjeńſki dźeń, na kotryž pak ßo někotryżkuli dopomnik njeje. Psched 75 lětami mjenujzy je ßo krwawna bitwa pod Budyschinom bika. Jedyn mojich pschecźelow bu na zyle spodźiwne waschnje na tónle dźeń dopomnjeny. Wón běsche psched krótkim pola knihikupza w Straßburgu knihi skasał. Runje 20. meje poßykka se Straßburga do města dóńdże. Na knihach śwjerćha pak schlebjerdka papjery leżeſche, na kotruž běsche franzowske mjeno napißane a na kotrejž dale śtejeſche: „W lěcźe 1813 w Budyschinje jako". Sady ßłowa „jako" běsche zyle wustojnje franzowski wojak narißowany, tajki, kajzyž ßu franzowſzy wojazy tehdy khodźili. Najſkerje w domje knihikupza w Straßburgu starz pschebywa, kotryž je lěta 1813 jako mkodźenz ſ Napoleonom ßobu w Budyschinje był; poßykka do Budyschina runje w tym cźaßu je jeho na krwawnu bitwu dopomnika, a wón je tule dopomnjeńku ſ krótka napißacź dał.

S Bělcźez. 17. meje pschipołdnju bě ßebi lěßny dźěkacźeŕ Kóczka, kotryž na Lubinje pjeńki wurodowasche, w lěßu woheńczk scźinik, so by ßebi pschi nim khojej shrěk. Wot dźěka sprózny bě Kóczka pschi wóhnju leżo wußnuk, woheń bě ßo bjes tym rosschěrik a wulka hromada walcźiny ßo pśches to spalika. Też Kóczka ßebi wobej ruzy wopali. Ludźo, kotšiž běchu ſ wokolnych wßow pschihnali, woheń poddußychu. Pschi haschenju Kóczka praji, so ßo wobwěßnucź pónđże, dokelž budźa jeho najſkerje cźeźko khostacź. Wón też ßo woprawdźe bórsy po tym w lěßu shubi, a hdyž sa nim posdźischo pytachu, jeho sa schtom wißazeho nadeńdźechu. K wobwěßnjenju bě ßwoje ßlě trjebał.

S Njeſdaschez. Pjatk 18. meje wjeczor w 6 hodźinach w khěži khěžkarja Wicźasa tu na kubi woheń wuńdże. Dokelž bě twarjenje se ßkomu kryte, ßo płomjenja tak rucźe rosschěrichu, so móżno njebě, domjazu nadobu wóhnjej wutorhnucź. Mandźelska ßußoda sahrodnika Ziegenbalga, kotraż hižo dołhi cźaß na wutrobinu khoroscź cźerpjesche, ßo pśches woheń tak roshori, so ßo jej w wutrobje żilka puknu a wona pśches to nahle wumrje.

S Minakała. Pschi wóndanischim wóhnju pola naß je khěžkaŕ Matej Juriſchka Henczkowy howjasy skót se ßapazych płomjenjow palazeje hródże se strachom ßamßneho żiwjenja sbożownje wußwobodźik. S tajkim ßwěrnym pomhanjom je Juriſchka ßebi wulku khwalbu saßkużik.

S Ketliz. (Saposdźene.) Sa noweho fararja nascheje woßady je ßo wot zyrkwinſkeho patrona a zyrkwinſkeho pschedstejicźerja mkódschi ßyn nascheho semrjeteho duchowneho, knjes diakonuß Jan Rjencź, jenohłóßnje wuswolik.

S Wojerez. W Schprejzy je dotalny duchownski sastupowaŕ knjes Krygaŕ sa fararja postajeny. Bóh daj sboże!

S Hródka. Namjetowana nowa żelesniza dyrbi ßo na Wojerezy a Kulow hacź do Rakez twaricź. Wóndanischi wuradźowarjo, kotrychž bě ßo pěkna liczba seschka, ßu petiziju spißali a na knjesa ministra Maybacha w Barlinje wotpósłali. Podpjeracź budźa tu należnoscź wschelazy nahladni mužojo Hródkowskeje a Wojerowsko-Kulowskeje strony, kaž ßu też někotsi Budyszy pschi wuradźowanju byli, dokelž dyrbi tale pruska żelesniza ßo blisko Rakez se sakskej sjednocźicź. Pschekupzy a druſy wikowarjo ßebi tu żelesnizu hižo jara wjele lět wulzy jara żadaja!

Se Skjarboscźa ßo cźita, so je njemjenowany pschecźel ßerbskeho pißmowstwa delnjołużiſkej Macźizy sto hriwnow darik. Sskawa! Nima dha nichtó niczo sa hornjołużiſku Macźizu? Wjazy dasch, wjazy hnady masch!

S Běkeje Wody. Sańdźenu ßobotu popołdnju je njedaloko nascheje wßy w lěßu hrabje Arnima lěßny woheń nastał, kotryž je někotre sta jutrow lěßa saniczik.

W Khoczebuſu budże ßobotu 2. junija wuſtajeńza koni, kobłow a ſrĕbjatow. — Pola Bojdy (nĕtko Wobuſa) ſmĕje delnjokużiſki wotrjad towarſtwa Maczizy Sſerbſkeje ſchtwórtk 31. meje po wobjedże ßwoju ſhromadźiſnu. (Br. Z.)

Přilopk.

* Statny rĕczńik krajneho ßudniſtwa w Hirſchbergu w Schleſynſkej ßlĕdowaze woſjewja: Pĕſk kopajo ßu lĕtßa 29. mĕrza ludźo w pĕſkowej jamje pola Boberröhrsdorfa hornz ſe ſkotymi pjenjeſami nadeſchli, w kotrymż bĕſche 228 dwazeczimarkowſkich a 282 dźeßaczmarkowſkich ſkotych. Dotal je ßo podarmo ſa tym ßlĕdźiło, ſchtó je ſkote do pĕſkoweje jamy pſchinjeßł, a hacz ßu ßnano nĕhdże kranjene. Schtóż wĕ, komu pjenjeſy ßłuſcheja, abo ſchtó je je do pĕſkoweje jamy ſarył, njech to ſtatnemu rĕczniſtwu woſjewi. Pſchi ſkotych kruch nowin leżeſche, po kotrymż ßo ßudźicz hodźi, ſo ßu ßo pjenjeſy hakle ſ kónz ſeptembra 1887 abo poſdźiſcho do pĕſkoweje jamy pſchinjeßke. 20 markowſke ſkote ßu w lĕtach wot 1871 hacz do 1887 bite, 10 markowſke w lĕtach wot 1872 hacz do 1881.

* W Ochelhermsdorfje w Schleſynſkej je ſańdżene dny hußyza 6 ljibjatow wulahnuka. Dwĕ matej pó tſjoch nohach. Pola jeneho je tſecza nóżka doſpołnje wutworjena, na brjuſche ßedźi, a libjo woprawdże pó tſjoch bĕha. Pola druheho je tſecza nóżka krótſcha a na khribjecze ßedźi.

* 26. ſańdżeneho mĕßaza w Póſnanju do wobydlenja wojerſkeho lĕkarja, kotryż bĕſche ſapuczował, pomoznik ſ wojerſkeje hojernje pſchińdże, kotryż tam w ßłużbnych należnoſczach cząſto khodźeſche. Sſo pſcheßwĕdcziwſchi, ſo ani lĕkarjowy ßłużobnik, ani ßłużobna holza doma njejſtaj, wón lĕkarjowu żonu, kotraż bĕſche ßama doma, nadpadże, ju ſ tupym kruchom żeleſa do hłowy pjerjeſche a ju dajeſche. Dokelż pak móżeſche żona hiſchcze wo pomoz wołacz, a ßłużobna holza runje domoj pſchińdże, ßo njedoczink do cżĕkanja da. Offizĕr, kotryż lĕkarjowej żonje na pomoz pſchibĕża, ſa nim bĕżeſche. Hojernſki pomoznik runy pucz do kaſarmow cżĕrjeſche, hdżeż ßo ſ revolvrom ſatſĕli. Lĕkarjowa żona ſtraſchnje ranjena njeje.

* W Uesdorfje pola Kölna bĕchu pſched nĕhdże dwĕmaj njedżelomaj kóczży jeje mkode ſebrali. Na jene dobo ßebi wona ſe ßußodneho pola dweju mkodeju ſajeczkow pſchinjeße, kotrejuż nĕtko cżĕſchi. Każ ßo ſda, je kóczka ßwoje kocze waſchnje zyle wotpokożiła; ale tež ſajeczkaj dotal myßle nimataj, ßwojej ſpodźiwnej dójzy cżeknucz.

* Wobjed warjo ßo wóndano w Hattingenje w Weſtfalſkej żona jeneho mĕſchczana njeſbożownje pſchemaßnu a w mĕſto pſcheńczneje muki jĕd pſche wulke myſche ſhrabnu, kotryż mĕjachu ßobu w kuchinſkim khamorje ſtejo. Tak ßo ſcheſczom cżłowjekam, żonje ßamej, jeje ſchtyrjom dżĕczom a ſtarej wowzy, ſe ſtrychninom ſawda. Wowka je hiżo wumrjeła; cżi druſy cżeżko khori leża. A je-li ſo ſe żiwjenjom woteńdu, budża ßo ſke ſcżĕhwki cżaß żiwjenja na jich ſtrowocże pokaſowacz.

* Blidarjowa żona w Hammje w Weſtfalſkej, kotruż bĕchu pſched dwĕmaj mĕßazomaj ſ hojernje ſa błudnych jako wuſtrowjenu puſchczili, ſańdżeny tydżeń ſ nowa ſkhori. Wona ßwoje ſchtyri dżĕczi do hata ſady doma ſmjeta, ſo ßo tepichu, na cżoż ßo ßama tež w hacze tepi.

* Żałoſtne njeſboże je ßo ſańdżene dny we wßy Katzhütte w Thüringſkim lĕßu, 10 hodżin wot Erfurta, ſtało. Tam ßo pjekarnja wotpali, pſchi cżimż ßo dwaj pohonczej a pjekarſki wotroczk ßobu ſpalichu. Na ſtyſkne wołanje njeſbożownych ßo hróſbnje poßłuchaſche. Jich cżĕła poſdźiſcho na wuhło ſpalene ſ roſpadankow wuczeżechu. Dwaj bĕſchtaj njeżenjenaj; tſeczi 3 njedoroſczene dżĕczi ſawoſtaji.

* W Sonnebergu w Thüringſkej ſańdżeny tydżeń twarjenje ſbĕhachu, na cżoż bĕſche wjeßeła hoſczina, kotraż pak ßo ſrudnje ſkónczi. Dżĕłacżerjo ßo mjenujzy mjes ßobu ſwadźichu, a pſchińdże k pukam. Nĕkotſi noże wuczeżechu, pſchi cżimż 21 lĕt ſtareho cżĕßlu ſ Bajerſkeje, kotryż ßo pſchi pukach ſ zyła wobdżĕlił njebe, do wutroby kłóchu, ſo njeſbożowny na mĕſcze morwy leżo woſta. Hiſchcze dwaj druhaj buſchtaj ſkałanaj; jedyn je cżeżzy, druhi lohzy ranjeny. Hłowneho biczka, kotryż bĕſche ſ nożom dżĕłał, polizija ſaja.

* Bur w Lernsfeldenje w Würtembergſkej ßo pola „mudreho muża" napraſchowaſche, kak pkhi a ſchcżóny najlĕpje ſ domu ſacżĕri. Mudry muż jemu radżeſche, ſo dyrbi tſĕlbu ſe ſchkleńczanymi cżrjopami natykacz a w nozy w 12 hodź. wó jſtwĕ ſ tſĕlby wutſĕlicz. Bur to ſcżini, ale ßebi pſchi tym prawu ruku tak roſtorha, ſo je na cżaß żiwjenja hubjeny. Schcżóny a pkhi pak wotbył njeje.

* Wohidny njeſkutk je ßo pſched krótkim pola Oberndorfa w Würtembergſkej ſtał. W ſkale pſched Oberndorfom hólczeza mrĕjo nadeńdżechu. Jeho ſbĕhnuchu a do ſtarſchiſkeho domu donjeßechu; ale duzy po puczu hólczez na cżeżke rany, kotrez na hłowje mĕjeſche, ſemrje. Hnydom na 9lĕtneho ſchulſkeho hólczeza tukachu, ſo je ßwojeho towarſcha ſaraſył, ſchtoż tež ßudniſke pſchepytowanje wobkruczi. Mkoduſchki mordaŕ je ßo wſcheho wuſnał. Sswój wopor pſched wjeß won ſawabiwſchi je wón wboheho hólczka ſ kruchom żeleſa a ſ cżeżkim kamjenjom tak dołho do hłowy praŕ, doniż mĕjeſche ſa to, ſo je dżĕcżo morwe. K njeſkutkej je jeho pohnuło żadanje ſa nowymi ſchkórnjemi ßwojeho towarſcha. Woprawdże tež je ſaraŕeneho ſchkórnje wuſuŕ a ßo je ßam wobuŕ.

* W Wermsdorfje ßo dżenßa tydżenja rano hróſbna powjeſcz roſnjeße, ſo je ßo tſoje mordarſtwo ſtako. Zigarnik Heſſel, kotryż hiżo dlĕſchi cżaß w hkowje prawy njebe, mĕjeſche ſa to, ſo dyrbi ßebi żiwjenje wſacz a tež ßwojej dżĕſcżi, wot kotrejuż bĕſche jene 7 lĕt a druhe 3 lĕta ſtare, moricz, ſo by jej pſched wĕſtymi pſcheſcżĕhanjemi wukhował. Dżenßa tydżenja rano, hdyż mĕjeſche jeho żona hiżo domjaze dżĕło wobſtaracz, wón dżĕſcżi, kotrejż hiſchcze w kożu ßedżeſchtej, ſ kuluchom ſaraſy, na cżoż ßo ßam do hłowy tſĕli. Lĕkaŕ, wo kotrehoż ßo hnydom póßka, wſchĕch tſjoch morwych nadeńdże. W ſawoſtajenym liſcze, ſ kotrehoż ßo jeho khoroſcz ſpóſnawa, muż żonu proßy, ſo chzyła jemu njeſkutk wodacz, roſeſtajiwſchi jej, pſche cżo je jón dokonjał.

* We wßy Nemerow pola Stargarda w Mecklenburgſko-Strelitzſkim kraju wóndano rano ſahe kowaŕ ſe ßwojim ßynom do kowaŕnje dżĕſche. Pſched durjemi kowaŕnje maka ſawrjena tyſka ſe żeleſoweho blacha leżeſche. Hdyż ju kowaŕ, ſo by ju ſ bózkowom wotewrił, pſchiſpinu, tyſka roſbuchnu. Roſbuchnjenje nana a ßyna powali. Ssyn bĕſche jeno lohzy ranjeny a ßo bórſy ſaßo na noſy ſebra. Stary kowaŕ pak bĕ mjeſwoczi a na wutrobnje cżeżzy ranjeny; tež dwaj porſtaj bĕſche pſchißadźił. Wokna a durje kowaŕnje bĕchu roſtorhane. Tyſka je pjecza ſ dynamitom pjelnjena była, a je ßo ſ tymle njeſkutkom na kowarju nĕchtó wjeczicz chzył.

* Staru khĕżu pſchetwarjejo w Aſholderbachu pola Siegena ſańdżeny tydżeń ſtary hornz namakachu, w kotrymż bĕſche 43 kruchow ſtarych pjenjeſ; mjes nimi je 34 wulkich kruchow, każ naſche ßlĕborne 5 markowſke, a 9 mjeńſchich, każ naſche pódwumarkowſke. Pjenjeſy ßu ſe ſpoczatka a ſe ßrjedź 17. lĕtſtotka; na nĕkotrych je hłowa Ludwiga XIII., na nĕkotrych Filipa II. Schpaniſkeho; ale tež nĕſchto wulży ſajimawych nĕmſkich pjenjeſow je mjes nimi. Namakane ſtare pjenjeſy, ſa kotrez wobßedżeŕ ſarunanje doſtanje, ßo do Barlina póſcżelu.

* Runjez bĕchu jim ludźo wotradżeli, ßebi ſańdżenu njedżelu pſchipołdnju tſjo mkodżenzy, Richard Gentſch, jeho 17 lĕt ſtary bratr Mĕrczin a jeju pſcheczel Schindler, ſ cżołmom na Müggelſki jĕſor ſważichu. Jĕſor mózne ſmohi waleſche. Blifko Rahnsdorfa, na ſtraſchnym mĕſcze, żołma do cżołmika praßnu a jón ſwróczi. Richard Gentſch, kotryż płowacz njemóżeſche, hnydom hłowu ſhubi. W mĕſto teho, ſo by ßo ſa powróczeny cżołm dżerżał, ßo wón bratra pſchimnu, ſo ßo tež tutón ßwobodnje hibacz njemóżeſche. Njeſboże bĕchu mjes tym na parnej kódźi „Nixe" pytli, na kotrejż tež ſtarſchej mjenowaneju bratrow pſchebywaſchtaj. S parneje kódże, kotraż ſnjeſbożenym hnydom na pomoz pſchijĕdże, jim ſpomożeriſke pſchiprawy do wody mjetachu. Mĕrczin Gentſch jenu doßaże. Tón ßamßny wokomik pak jeho bratra mozy wopuſchczichu, a 22lĕtny mkodżenz ßo pſched wocżomaj ſtarſcheju a bratra w żołmach ſhubi. Mĕrczina Gentſcha a Schindlera bjeſe wſcheje prózy ſ wody wucżeżechu, a parna kódź jeju na brjóh dowjeſe.

* Sańdżene dny je w Straßburgu ßwĕrny muż wumrjeł, kotryż w dżĕłarni tamniſcheje podróżneje żeleſnizy dżĕłaſche. Pſched nĕhdże 4 njedżelemi, njedżelu, wón ſ podróżnej żeleſnizu ſe Schiltigheima do Straßburga jĕdżeſche a ßo pſchipadnje dohlada, ſo je lokomotiwiny wjednik pjany a ſo ſtejo ſpi. Cżah nimo ſaſtaniſchcża cżĕrjeſche a njeſaſta. Se Straßburga pak druhi cżah napſchecżo jĕdżeſche, a cżahaj dyrbjeſchtaj w hromadu praßnucz, je-li ſo ßo lokomotiwa njeſaſtaji. Duż dżĕłacżeŕ ſ woſa ſkocżi, porno cżahej bĕżeſche, doniż lokomotiwu njedoſcżeże, a potom na lokomotiwu ſkocżi; pſchi tym pak ſ nohu do żeleſneje żerdże praßnu, ſo ßebi nohu ſłama. Njedżiwajo na ßurowu boloſcz w noſy wón pjaneho ſaſpanza w ſtronu ßuże a ſ wulkej prózu cżah hiſchcze w prawym cżaßu ſaſtaji. Na to mĕjeſche hiſchcze telko mozy, ſo ßo domoj dowlecże, hdżeż ßo do koża lehnu, ſ kotrehoż wjazy ſtanuł njeje. Lĕkarjo mĕjachu ſ woprĕdka ſa to, ſo móża jemu nohu ſdżerżecz; ſkónczńje pak dyrbjachu jemu ju tola wotrĕſacz. Pſchi tym ßo jemu krej ſawda, a wbohi muż dyrbjeſche wumrjecz. Ale wón bĕſche mnohich wot wĕſteho njeſboża wumóhł.

* S małeho mĕſtaczka Awſtriſkeje Schleſynſkeje nĕchtó cżĕſkim nowinam piſche: Sańdżene dny cżłowjek ke mni pſchińdże, kotryż

mějeſche dweju ßokowikow na pſchedań. Ja ptaczkow ſ klětki wſach a jeju ſ woknom won puſchczićh. Muž žadaſche, ſo bych jemu ßokowikow ſapkaczik. Jemu klětku wróczo dawſchi pak k njemu rjeknuch: „Jowle macże ßwoju klětku. Po pjenjeſy pak ßebi na radnu khěžu doběžcże; dam Wam wobßwědczenje.“ Napißach jemu wobßwědczenje, ſo ßym jemu dweju ßokowikow na ßwobodu puſchczik, ſ dobom proſcho, ſo bychu jeho dla pſcheſcźěhanja ptaczkow pokhoſtali. Muž wobßwědczenje wſa a ani wbožemje njeprajiwſchi ſe ßwojej klětku dźěſche. Ale po pjenjeſy na radnu khěžu ßebi dotal pſchiſchoł njeje.

* W Winje je wońdano mkody offizěr wowrótnik. Khoroſcź ßo pola njeho na jene dobo popołdnju w hoſcźenzu pokaſa. Wón hiſchcże dołho pſchiſchoł njebě; wo druhich hoſczi ßo po ſdaczu zyle njeſtaraſche; na jene dobo pak wótſje ſpěwacź pocza. Pſchi tym tak ſpodźiwnje cźinjeſche, ſo ßo pſchitomni hoſcźo wſchitzy ſa nim wohladowachu. Na jene dobo ßo wón ßlękacź pocza; a hdyž tam cźělnahi ſtejeſche, k billardej běžeſche a jón dale ßuwacź pocza. Hdyž jemu ſadźěwacź pytachu, wón njemdricź pocza; ſ wulkej prózu jeho ſepſchimachu a do wojeŕſkeje hojeŕnje dowjeſechu.

* 27. ſańdź. měßaza k jenemu pjenjeżnikej w Winje ſtary mužik něktore ſtatne loßy ſ lěta 1854 na pſchedań pſchinjeße. Pjenjeżnik loßy kupi. Hdyž pak cźißka pſchehladowacź a ſapißowacź pocza, ßo dohlada, ſo ßu 3 ſ tych loßow hižo cźehnjene: na dwaj běſche mały dobytk panuł, na tſeczi pak wulki dobytk w 100,000 ſchěßnakow. Dotalny wobßedźeŕ loßow běſche hiſchcże w pjenjeżnikowym domje a ßo njemało ſwjeßeli, hdyž tajku wjeßeku powjeſcź ſhoni. Cźim wjetſcha pak běſche jeho radoſcź, hdyž wulki dobytk hnydom wupkaczeny doſta. Stary mužik, kotremuž ßo tajke njenadźate ſboże ſta, je dotal w ſemjanſkim domje ſe ßłużobnikom był.

* W wokolnoſczi Herrnskretſchena, hdźež běſche hižo něſchto dnjow poſpochi ßmjercź horzo było, mějachu prěni dźeń ßwjatkow wjeczor ßylny ſliwk. Najhórje běſche w Hohenleipje, hdźež je ſliwk wulke ſapuſcźenje naczinił. Po rjanej dróſy ſ Herrnskretſchena do cźěſkeho Dittersbacha, hdźež runje ßwjate dny wjele pucźowarjow khodźi, nichtó wjazy khodźicź njemóże. Hobrſke ſchtomy ßu ſ korjenjemi ſwuwalane. Mózne ſdomki, kotrež na horje ſpuſchcźane leżachu, je woda do doła dele ſpławika, hdźež ßu dróhu ſaraczike. Tež kruchi ſkały a wjele pěſka je woda ßobu pſchinjeßła. Dróhu, kotraž hłuboko leži, je woda zyle ſapuſcźika. Kamjenje a drjewjane ławy ßu ſwottorhane, dróha je roſtorhana, ſo ßo ſkała pokaſuje; to ßo ſkerje rěcźniſchcźo bycź ſda, hacź dróha. Khěžka, w kotrejž ßo woſy khowaju, je powalena; wóz, kotryž je w njej ſtał, kruch dale na kuſki rosbity leži; pucźowarjam, kotſiž běchu w khěżzy khowanku pytali, je najwjetſchi ſtrach hroſył. Na ſboże jim ludźo, kotſiž běchu jich wokanje wußłyſcheli, na pomoz pſchiběžachu. Duž ſe ſtróżelemi woteńdźechu; něktoſi ßo lohzy ſranichu. Tež w Herrnskretſchenje njewjedro hroſnje ſakhadźeſche; dokelž ſ hór wjele wody pſchińdźe, je rěka Kamnitz ſ brjohow wuſtupiła a dróhu powodźika.

* Młynkej w cźěſkej wßy Branzy ſańdźeny měßaz 7 kruwow padźe, ſ cźimž mějeſche wón wjazy hacź na 800 ſchěßnakow ſchkody. Skótny lěkaŕ ſpósna, ſo je ßo kruwom ſ wokojom krej ſawdała. Młynkez ludźo mějachu ſa to, ſo je něſkajki njepſchecźel ſkotej ſawdał, jemu wokoja do polecźa naßypawſchi. Stare źónki we wßy pak wobkrucźachu, ſo je kruwom naczinjene. Nětko je ßo wukopało, kak je wokoj ſkotej do żołdka pſchiſchoł. W młynje běſche ßo młynſke koło porjedźało. Pſchi tym běchu ßo drobne kuſki wokoja ſ wokojowym prochom po młynźy roſtrußyłe. Muku pak, kotraž ßo w młynźy ſmjecźe, ſkót doſtawaſche. S tejle muku po tajkim běchu kruwy wokoj do żołdka doſtałe.

* Sańdźenu njedźelu popołdnju ßu w Cźechach krupy wulku ſchkodu nacziniłe. Wokoło Melnika wone w wulkoſcźi hołbjazych jejow padachu. Wſcho, ſchtož je na polach a ſahrodach naroſtko, je ſaniczene. Na wjele měſtnach je błyſk do twarjenjow dyrił a ſapalił. W Pilſenſkich ſtronach ßu ßylne ſliwki tón ßamy dźeń panułe.

* Na hórzy Stefanshöhe pola Hornjeho Polauna w ßußodnej Cźěſkej je ßo tſeczi dźeń ßwjatkow żałoſtne njeſboże ſtało. Tule hórku, ſ kotrejež je rjany wuhlad, wjele zuſych wopytuje. Na hórzy je wěża. Schtyrjo pucźowarjo na wěżu pſchińdźechu a chzychu ſa żort, ſo bychu druſy pucźowarjo hacź na wěżu horje doleſcź njemóhli, deſki poßlenich ſkhodźenkow na ſkhodże wotpaczicź. Pſchi tym ßebi jedyn nękak pſchehlada, ſ wěże do hłubiny dele padże a delekach ſ rosbitej hłowu morwy leżo woſta. Jemu na pomoz khwatajo jedyn towarſch po ſkhodże dele padże a ßebi ruku ſłama.

* Dźěłaczeŕ Cźech w Kohnowej fabrizy mějeſche kóždej dwě njedźeli ſ Kelcże do Byſtriz pjenjeſy njeſcź, ſ kotrymiž ßo dźěłaczerjo płaczachu. S kónz ſańdźeneho lěta ßo 22 lět ſtary dźěłaczeŕ Pětr Navratil, 20lětny Khorla Navratil a 19lětny Joſef Greſch ſrěczachu, ſo pſchi prěnjej lěpſchej ſkładnoſczi Cźecha duzy po puczu nadpanu a jemu pjenjeſy ſebjeru. To ßo lětża 4. wulkeho rózka ſta. Navratilej ßo pod moſtom pſchi dróſy ſkhowaſchtaj, mjes tym ſo Greſch mějo natykanu tſělbu pod kabatom ſkhowanu popołdnju w ſchtwórtej hodźinje Cźechej napſchecźo dźěſche. Cźecha ſetkawſchi Greſch hnydom tſělbu wucźeże, ßo Cźechej ſe ſady do hłowy měrjeſche a tſěli. Cźech ßo morwy wali. Navratilej hnydom pſchiběžeſchtaj, ſatſělenemu 310 ſchěßnakow ſ kabata wucźeżeſchtaj a potom ſ Greſchom do bliſkeho lěża běżeſchtaj. Tudy rubjeżne paßmo 60 ſchěßnakow mjes ßobu rosdźěli; ſbytne 250 ſchěßnakow mějachu ßo poſdźiſcho dźělicź. Bórſy na to hólczez Cźechowe cźěło nadeńdże. Po ſtopach w mjehkim ßněży żandarmojo bórſy mordarſku trójku wußłědźichu. Wot 310 ſchěßnakow a 44 krajzarjow mějachu woni hiſchcże 308 ſchěßnakow pſchi ßebi, kotrež Kohn wróczo doſta. Rubjeżneho mordarſtwa dla khoſtanſki ßud w Nowym Jiczinje Pětra a Khorlu Navratila k ßmjercźi na ſchibjeńzy wotßudźi, Greſcha pak do cźeżkeho ſtajwa na 18 lět.

* So zygani kranu, je ſnata wěz. Ale rědko drje je ßo ſtało, ſo zyganam něſchto pokranu. W cźěſkej wßy Nowoßadach běſche ſańdźene dny zyganſki kwaß, na kotrymž njewjeſcże wſchelake wězy kranuchu, mjes druhim kabat, w kotrymž běſche wona 24 ßłěbornych toleri měła. Paducha wußłědźili njejßu.

* W cźěſkej wßy Bělzy pola Boſkowiz je ſańdźeny tydźeń ratař Karel Petr 142 lět ſtary ſemrjeł, ſawoſtajiwſchi 115 lět ſtareho ßyna, 85lětneho wnuka, 39 lět ſtareho prawnuka a zyku cźrjódu dźowkow, wnuczkow a prawnuczkow.

* Jedyn muž ſ Klauſenburga w Wuheŕſkej hižo dołho ſa tym hladaſche, lóß cźo. 42 někajkeje lotterije doſtacź. Skónczńje ßo jemu to radźi. Jeho lóß wulki dobytk w 25,000 ſchěßnakow doſta. Jemu ſboże pſchejo ßo jeho někotſi pſchecźeljo praſchachu, kak je ßebi runje cźißko 42 ſamyßlik. „Haj,“ wón wotmolwi, „junu ßo mi wo lutych ſcheſtkach dźijeſche; duž ßebi wuliczich: ſchěſcź krócź ſchěſcź je dwajaſchtyrzecźi!“

* Wczera tydźenja popołdnja rěſnik ſe wßow ſ mjaßnych wikow w Brnje domoj jědźeſche. Na moſcże pſches Svitawu chzyſche ſ woſa ſkoczicź. Ale w měſto teho, ſo by na móſt ſkoczik, wón na moſtowe wobkoženje ſkoczi, ſ kotrehoż wyſche hacź 15 metrow do rěki dele klußnu. W rězy pak běſche na ſboże jara mało wody. Njeſranjeny rěſnik ſ wody pſchilěſe, ßo na wós ßynu, do konjow ſchwiknu a wjeßele domoj jědźeſche.

* Pola naß je lětża mało mejſkich brukow; cźim wjazy maju jich w druhich ſtronach. Na Morawje n. pſch. ßu ſ tajkimi hromadami, ſo na ſchtomach ani liſcźiczka wjazy njeje. Se ßadowych ſchtomow je zyłe kcźenje ſežrane; w měſto liſcźa a kcźenja ſta tyßazy mejſkich brukow na nahich ſchtomach ßedźa. S milijonami bruki wjeczor wokoło fruncźa. A tola je tam lud pilnje ſaniczuje. W jenej jeniczkej wßy ßu lětża hižo 91 hektolitrow mejſkich brukow morili a naſběrali. S někotrych ſtron ßo wjele ſkorži na tule egiptowſku cźwilu.

* 75lětny ſtarz ſ Podola pola Boſkowiz na Morawje ßo pſched krótkim na pucź naſtaji k ßwojemu ßynej, kotryž je w Korneuburku wojak, ſo by ßo ſ nim ſa tutón ßwět roszohnował. Starz zyły daloki pucź pěſchi dźěſche. W Korneuburku ſhoniwſchi, ſo ßyn ſ wotrjadom wojakow w tu khwilu w Schtokerawje ſteji, ſtarz do Schtokerawa dóńdże, hdźež ßyna nadeńdże, jeho pożohnowa, wotpocźnuwſchi jemu wbożemje praji a ßo ſaßo pěſchi domoj naſtaji. Sa wóßom dnjow domoj dóńdże, ßo lehnu a ſa někotre hodźiny w tym Knjeſu wußnu.

* W kralowſkim lěßu w Wuheŕſkej wóndano hajnikowy pomoznik, mkody ſchwižny muž, bakuty honjeſche. Na jene dobo ſ huſcźiny mkody mjedwědź (bar) pſchicźampa a ßo hajniſkemu pod nohi lehnu, jako by pola njeho wucźek pytał. Hajniſki jeho ſhrabnu a jeho wo ſchtom rěſnu, ſo mały njeplech ſarewi. Ale hnydom ßo tež w lěßu móznje ſarewi; ſtara bariza běſche bliſko a ſ huſcźiny na hajniſkeho pſchicźěri. Jemu cźim wjetſchi ſtrach hrożeſche, dokelž běſche jeho tſělba jene ſ ptaczej drobju natykana. Hdyž chzyſche ßo hobrſke ſwěriſko runje na njeho walicź, hajniſki tſěli, a zyła drob bariza do wóczka ſlecźa. Nětko běſche wona kaž ßlepa a ßo teho dla do cźěkanja da. Hajniſki rucże tſělbu ſ kulku natykacź ſpyta; ale prjedy hacź wón to dokonja, běſche ßo ſtare ſwěrjo ſhubiło. Duž dyrbjeſche ßo wón ſ małym mjedwědźom ſpokojicź, kotrehoż ßwojemu knjeſej ßobu wſa. Hajnik jeho wulzy khwaleſche. Do wóczka tſělenu barizu hiſchcże tón ßamy dźeń wußłědźichu a ſatſělichu.

* 14. t. m. je ßo zyłe měſto Sidaczow w Pólſkej wotpaliło.

* 13. t. m. wjeczor ßo na jenym ruskim dwórnischczu wot měschaneho czaha, kotryž ſ parschonskich a twornych wosow wobstejesche, 29 wosow wottorhnu. Dwaj kilometraj dale wosy do czaha praßnuchu, kotryž jim napscheczo pschijědże; 11 czlowjekow bu morjenych, mjes nimi dźěczo a 3 žónske; ranjenych běsche 42, mjes nimi 18 czežzy.

* Chinesiski kraj ma w tu khwilu 380 milijonow wobydlerjow. Jich by wjele wjazy bylo, njebudźische-li poßleni czaß ſ hlodom a wulkej wodu jara wjele ludu wo žiwjenje pschischlo.

* Haczenja pschedrěwschi je wulka rěka Missisippi w Amerizy ſ brjohow stupika a wokolnosczˊ města Quiney w kraju Illinois powodźika. Schkoda je jara wulka. 400,000 kórzow role je powodźeneje; žně ßu shubjene. Woda hischcze pschibywa. Lud se wßow do města czěka. Mnosy ßu ßwoje zyke samoženje shubili.

* W kraju Mexiko w Amerizy ßu sababjeni rubjeżnizy na żelesnizy czah wurubili. Wjednika lokomotiwy a tepjerja skónzowachu. Dobytk rubjeżnikow pak wjetschi njeběsche hacz 590 mk. Wyschnosczˊ sa nimi ßlědźi. Dotal ßu někotrych sajeli, na kotrychž tukaju, mjes nimi dweju mexikanskeju zkonikow.

* W měscze Decatur w kraju Illinois w Połnóznej Amerizy mordaŕ Westbrook, kotrehoż ßu k ßmjerczi wotßudźili, jaty ßedźi. Westbrook je mkody czlowjek, a tamnische mkode holzy, kaž ßo sda, w nim martrarja widża. Zyka czrjóda mkodych holczkow w starobje wot 17 do 18 lět, wschě dźowki widźanych ßwójbow, pjenjesy skkaduje, so ma Westbrook dźeń wote dnja dobry wobjed. Na jeho 23. narodnym dnju deputazija holczkow k njemu do jastwa pschińdże a jemu korbik rědkeho ßadu pschinjeße. Westbrook je loni wěsteho Groża skónzowaŕ a bu 20. měrza k ßmjerczi na schibjeńzy wotßudźeny; ale wyschsche ßudnistwo je poruczˊiko, so ma ßo nowe ßudniske jednanje stacz.

* Sswoje ßamßne czělne prědowanje je ßebi pola Athensa w Połnóznej Amerizy 84 lět stary farař dr. Pridges psched něhdże 2000 poßlucharjemi dźerżaŕ. Stary knjes běsche ßebi ßam row wuryl a ßebi kaschczˊ wudźělacz daŕ, kotryž pschi tejle składnosczˊi wužiwasche. Pohrjebnu ßwjatoczˊnosczˊ dokonjawschi ßo-wón se ßwojej woßadu roszˊohnowa.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budże jutsje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach kaplan Handrik němski prědowaczˊ.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Ernst Hermann Zosel, běleŕnik w Ringenhainje, ſ Marju Marthu Wiczˊežkez w Pschischezach. — Jan Ernst Voigt, žiwnosczˊeŕ w Wownjowje, ſ Hanu Augustu Wobstez w Libuchowje. — Jan Hermann Hänsel, fabrikaŕ w Dobruschi, ſ Hanu Wyleminu Deutscherez tam. — Bruno Alfred Keller, pjekaŕ w Wulkej Sswónzy, ſ Hanu Kobanez w Jeńkezach. — Jaroměr Gustav Hoche, murjeŕ na Židowje, ſ Khrystianu Wyleminu swudow. Kalawchowej rodź. Tawschez tam. — Gustav Louis Große, fabrikaŕ w Hrubjelczˊizach, ſ Marju Augustu Trägerez tam. — Khorla August Bjar, skałaŕ pod hrodom, ſ Hanu Khrystianu Henczˊkez tam.

Katholska zyrkej: Jan Ernst Lukasch, dźěłaczˊeŕ pod hrodom, ſ Hańżu Schewzez. — Jan Pawoł Měrczˊink w Dźěżnikezach ſ Marthu Wünschez ſ Lubija.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Hana Lejna, Jana Bohuwěra Oswalda, fabrikarja na Židowje, dź. — Jaroměr Wylem, Jana Franza Emila Mrósa, fabrikarja pod hrodom, ß. — Marja Martha, Jana Miczˊki, fabrikarja na Židowje, dź. — Hana Martha, Khorle Ernsta Eduarda Augustina, skałarja pod hrodom, dź. — Pawoł Jan, Khorle Schliwanskeho, dźěłaczˊerja pod hrodom, ß. — Jan Ernst, Jana Augusta Bergera, dźěłaczˊerja w Wulkim Wjelkowje, ß. — Ernst Emil, njemandź. ß. w Delnjej Kinje. — Martha Jenny, njemandź. dź. na Židowje.

Katholska zyrkej: Robert Jan, Franza Filipa, dźěłaczˊerja w Wulkich Debßezach, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 17. meje: Morwonarodź. njemandź. ß. w Dobruschi. — Jan Hermann, Ernsta Kubizy, murjerja w Hněwßezach, ß., 9 l. 6 m. — 18. Khorla Pomhajbóh Rößler, tschichtryjeŕ a skałaŕ ſ Delnjeje Wjasońzy, 48 l. 20 d. — 19. Khorla Handrij Guda, dźěłaczˊeŕ na Židowje, 60 l. 8 m. 12 d. — Martha Olga, Michala Wuhlerja, domownika na Židowje, dź., 3 m. 26 d. — Martha Lejna, Pětra Schustera, žiwnosczˊerja w Wulkim Wjelkowje, dź., 1 l. 4 m. 25 d. — 20. Marja Emma, Jana Hantuscha, dźěłaczˊerja na Židowje, dź., 7 m. 25 d. — Hana Hańża Schramiz, njebo Augusta Gewohna, fabrikarja na Židowje, wudowa, 49 l. 3 m. 2 d. — Bernhard Jurij, Ignaza Bernharda Krawza, zigarnika pod hrodom, ß., 2 m. 28 d. — Jaroměr Max, Jana Augusta Zura, žiwnosczˊerja w Sklonej Borschczˊi, ß., 2 m. 9 d. — Hana Holankez, njebo Pětra Keiliga, dźěłaczˊerja w Dobruschi, wudowa w Dźěżnikezach, 67 l. 10 m. 28 d. — 22. Ernst August, Augusta Kießlicha, khěżkarja a skałarja w Rabozach, ß., 1 m. 13 d.

Płaczˊisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2698 měchow.	W Budyschinje 19. meje 1888 wot mk.	np.	hacz mk.	np.	W Lubiju 24. meje 1888 wot mk.	np.	hacz mk.	np.
Pschenża . . . . . běła	9	52	9	97	9	53	9	71
= . . . . . žołta	9	23	9	40	9	23	9	41
Rožka	6	20	6	33	6	6	6	25
Jeczˊmjeń	5	94	6	16	6	—	6	20
Wowß	6	20	6	70	5	80	6	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka	6	67	6	94	5	50	6	—
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka	15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny	1	60	2	10	1	70	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	—	2	30	1	80	2	10
Pschenczˊna muka 50 = . . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 = . . .	6	50	10	25	—	—	—	—
Sskyno . . . 50 = . . .	2	50	3	—	2	10	2	60
Sskóma . . 600 = . . .	16	—	17	—	15	—	17	—
Proßata 1518 schtuk, schtuka . .	4	—	14	—	—	—	—	—
Pschenczˊne wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	25	4	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 82 np. hacz 10 hr. 12 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 38 np. hacz 9 hr. 52 np.; rožka wot 6 hr. 33 np. hacz 6 hr. 49 np.; jeczˊmjeń wot 5 hr. 94 np. hacz 6 hr. 16 np.; wowß wot 6 hr. — np. hacz 6 hr. 35 np.

Drażdżanske mjaßowe płaczˊisny. Howjada 1. drużiny 48—52 mk., 2. drużiny 43—47, 3. drużiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 42—44 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Czelata 1. drużiny 45—55 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 25. meje: Khłódne.

Psches ßudnistwo ma ßo na pschesßadźowanje pschedawaczˊ: 30. meje dopołdnja w 9 hodź. na hrodże wschelake möble a 2 zentnarjej mydła. — 4. junija dopołdnja w 9 hodź. khěżkaŕska žiwnosczˊ czo. 33 w Wyßokej pola Kamjeńza. — 21. junija dopołdnja w 11 hodź. mkyn w Nowej Wßy pola Huski, na 4200 mk. takšerowany.

Na pschedań: Mucˊerjez žiwnosczˊ w Błohaschezach ſ 23 akrami. — Khěża czißko 22 w Ziczˊenju se 4 kórzami.

Drjewowa awkzija: Wutoru 29. meje dopołdnja wot 9 hodź. w Huscˊanskim hoscˊenzu.

Drjewowa awkzija
na Maleschanskim revěrje.

Pónjelu 28. meje ma ßo w **Brěsynskej holi dopołdnja wot 10 hodźin**

42 rm. ßylnych khójnowych schczˊěpow,
něhdże 70 = khójnowych pjeńkow,
16,2 stotnjow khójnoweje walczˊiny;

wutoru 29. meje dopołdnja wot 9 hodźin

4 rm. duboweho stwizoweho drjewa,
47 = dubowych palnych schczˊěpow,
20 = khójnowych pjeńkow,
někotre łoßy dubowych pjeńkow k wurodowanju,
7,2 stotnjow dubowych ßylnych walczˊkow,
4,6 = khójnowych = =

a dale w Klinjanskej holi

8 rm. dubowych palnych schczˊěpow,
27 = khójnowych = =
9 = dubowych pjeńkow,
35 = khójnowych =
2 stotn. dubowych walczˊkow,
7,4 = khójnowych walczˊkow

pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschesßadźowanje pschedawaczˊ.

Hrabinske Schall-Riaucourske revěrske sarjadnistwo w Maleschezach, 22. meje 1888. Wyschschi hajnik **Sachße.**

Sswój skład **porzelana, kamjeniny, duteje, tasłojteje** a **schpihełoweje schkleńzy, słote lejsty, gardinowe żerdźe, wobłuki sa wobrasy** w wulkim wubjerku po tunich płaczˊisnach, **korczˊmarjam piwowe schkleńzy** duzent po 2 mk. 50 np. hacz 3 mk. 50 np., ſ nowoßlěbrowym wěkom po 12 mk. poruczˊam.

Ernst Ullrich na schuleŕskej haßy 12.

Trawowa awkzija.

Lětuscha trawa na powodźliwych łukach pschi tak mjenowanym hospitalskim hacze a pola Wuriz ma žo

póndźelu 28. meje 1888 popołdnju w 3 hodźinach

na městnje žamym s wuměnjenjom wuswolenja bjes žadźerjemi a pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, pschenajecź.

Na wotnajenje smyßleni žo pscheproschuja, žo w mjenowanym cžaßu pschi hospitalskim hacze seńcź.

W Budyschinje, 18. meje 1888.

Měschczańska rada.
Löhr, měschczanosta.

Drjewowe awkzije.

Drjewo, kotrež je lětža w lěßowych revěrach, **Rakeczańskemu** knjejstwu žłuschazych, puschczane, ma žo žlědowaze dny a na žlědowazych lěßnych městnach na pscheßadźowanje pschedawacź:

Póndźelu 4. junija t. l. rano wot 8 hodźin
na Jitkowskim revěrje pschi humjeńzy (ptaczischczu)
138 rmtr. kłójnowych schczěpow,
291 = = pjeńkow,
43,3 stotnjow = walczkow;

dopołdnja wot 11 hodźin
na Trupinjanskim revěrje w cžornych wólschach
200 kłójnowych klozow, 25—40 cm tołstych, 3,5—4,5 m dołhich,
132 rmtr. kłójnowych schczěpow,
180 = = pjeńkow,
53,75 stotn. = walczkow.

Wutoru 5. junija t. l. rano wot 8 hodźin
na Rakeczańskim revěrje pschi Běłaczach
128,50 stotnjow brěsowych a wólschowych walczkow.
Sapoczatk pschi kacžej korczmje.

Schtwórtk 7. junija t. l. rano wot 8 hodźin
na Jenscheczańskim revěrje pschi Ruczizy
120 rmtr. kłójnowych schczěpow,
246 = = pjeńkow,
24,57 = = walczkow;

dopołdnja wot 11 hodźin
na Schczeńczańskim revěrje pschi palnym hacze
57 rmtr. kłójnowych schczěpow,
96 = = pjeńkow,
55 kłójnowych dołhich hromadow;

popołdnju wot 1 hodźiny
pschi Ruczizynym puczu
108 rmtr. kłójnowych schczěpow,
45 = = kuleczkow,
189 = = pjeńkow,
152 kłójnowych dołhich hromadow.

Wuměnjenja žo do sapoczatka awkzijow wosjewja.

W Rakezach, 23. meje 1888.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

Khěžna leżomnosćz s wjelbowanej hródźu, 2 pinzomaj, bróžnju, sahrodu a polom je pscheměnjenja dla na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja na Židowje cžo. 120 shonicź.

W Worzynje pola Pomorz je **žiwnosćz** s 8½ kórzom pola a łuki se žwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je w Worzynskim hosćenzu shonicź.

Klawěr je tunjo na pschedań na Bergstraße cžißko 3 delka w Budyschinje.

W Sdźarach pola Klukscha je **khěža** cžißko 23 s maßiwnej hródźu a bróžnju a se 6 kórzami pola a łuki na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Kóń

bjes dwěmaj na wubjerk, dale **wós** s juchowym žudom je na pschedań na Židowje cžißko 259 pódla hosćenza „k kołpjej" (Schwan).

Khofej

paleny a njepaleny poručataj tunjo
Schischka a Rjeczka.

Sofa, schkleńczany khamor a blido k wucźahanju žu tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź pola domownika w hosćenzu „krónje" w Budyschinje.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zołow, kaž też **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zołow žylne, kupuje po najwyschschich płaczišnach
mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Dürrenbergsku warnu žół
Dürrenbergsku skótnu žół
(kotraž je, kaž je snate, najlěpscha) poručza najtuńscho
Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Destillazija
Schischki a Rjeczki

poručza žwoje snate dobre druźiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płaczišnach.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, poručza
Paul Walther
na žitnych wikach.

Khofej

wot najtunischich hacž do najdrózschich druźinow w wulkim wubjerku poručza
Hermann Klemm
na bohatej a hornczeŕskej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny
jenoż w dobrych druźinach poručataj jara tunjo
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jerje

wulke a małe, rjane tucžne ryby, mandl po 40 np., tak dołho hacž doßahaju, poručza
Gotthard Behrends
na Hoschiz haßy 42.

Dokelž žu žo khofejowe płaczišny saßo poniżiłe, poručzam wot nětka saßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.
w snatych dobrych a derjeßkodźazych kajkosćzach.
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Bawmjane a połpłatowe płokajomne tkaniny

k mužazej a hólczazej drasće poručza tunjo
Bruno Grohmann, pschedawarnja žuknja w Budyschinje na hłownym torhoschczu cžo. 9.

Ssrědk
k spěschnemu blejchowanju płatu

ma na pschedań a kak ma žo nałožecź, wukaże
Otto Engert na snutskownej lawskej haßy.

Njech žo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež žu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Swój wulki skład
brodutruharskich nožow a tócžnych rjemjenjow

jenoż w dobrych kajkosćzach pschi potrjebje naležnje poručza
Hermann Karsch prjedy A. Rockscha
3 pschi mjaßowych jědkach 3.

Pschispomnjenje: Wscho tocženje a porjedženje po najtunischej płaczišnje wobstaram.

Khojej

ſ wubĕranych, jenož derje ſłodźazych kajkoſćow
njepalenu punt hižo po 90 np.,
palenu = = = 120 =
porucza **Hermann Lemke**
na jerjowej haßy.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likĕry** kedźbne čžinimoj a je porucžamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Turkowſke ßłowki

najlĕpſcheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcžu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likĕrow po ſtarych tunich płacžiſnach.

Dr. **E. Weberowy**
alpenſki ſelowy tej
krej čžiſčzazy
woprawdźity jenož w ſnatych haptykach
w pakčzikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždźanach.
W Budyſchinje w haptykomaj; hłowny ſkład w mĕſchčzanſkej haptyzy; w Schĕrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

Wóſk

kupuje po kóždej dźĕlbje po najwyſchſchich płacžiſnach
H. Puy,
mydłař na ßerbſkej haßy.

Hamburgſko-amerikanſke paketojězdne akzijowe towarſtwo.

Direktna parolódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwĕ njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiſkeje**
mĕßačznje 3 króč,
ſ **Hamburga** do **Mexiko**
mĕßačznje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke parne łódźe podawaju wubjernu jĕdź a pſchihódny pučzowanſku ſkładnoſcž ſa kajutowych a bjeſtubjowych pučzowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyſchinje.

Trawne a žitne koßy, ßerpy a rĕſaki,

ſnate najlĕpſche wudźĕłki, kotrež ßo tón čžaß dźĕłaju, najlĕpje wuwjedźene a ſ najlĕpſcheho worzla, kotrež ßu ßo, hdyž je ßo ſ nimi prawje wobkhadźało, ſa dobre wupokaſake a ſa kotrychž rĕs rukuju, tak daloko hač je to pſchi mojim ſprawnym pſchedawanju móžno. Duž njeje trjeba, ſo je po waſchnju hermanſkich ludźi wukhwaluju. Tež mam **brußy** w nĕkotrych pſchihódnych druźinach na pſchedań, pſchi čžimž chzu k wužitku ßwojich wotebjerarjow po ßwojim dołholĕtnym naſhonjenju pſchiſpomnicź, ſo ßu brußy, hdyž ßo prawje nałoža, najlĕpſche točzadło ſa klepanu koßu, bjes tym ſo kóžde druhe točzadło koßu ruczišcho ſkónzuje.

So bych ßo njelubośnoſcžow ſminuł, dawam k wjedźenju, ſo je mi njedźelſki dźeń rano wot 7—½11 hodźin a pſchipołdnju wot 12—2 hodźin pſches polizajſki ſakoń ſakaſane, pſchedawacź.

Robert Jacob, gratokowař
w Budyſchinje ſ napſchecža realneje ſchule.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7

porucza 6/4 ſchĕroke **poßleſchczowe tkaniny,** ſtary łóhcź po 20 np., **módroczišchcź,** dróbny muſter, ſtary łóhcź po 20 np., **katun, kretonne, bĕły, módry** a **ſchĕry płat** we wſchĕch ſchĕrjach a kajkoſcžach, prawje rjany dwaj łóhczej ſchĕroki **bĕły, ſ ruku tkany płat,** ſtary łóhcź po 50 np., **módry** teho runja po 60 np., **dwójny luſtr** we wſchĕch barbach, ſtary łóhcź po 20 np., **katunowe ſbytki** k pjeſlam po 50 np., **módroczišchczowe ſbytki** k pjeſlam po 70, 80 np., **kholowowe tkaniny, drell** po 35, 40, 50 np., **turnarſke ßukno** po 30 np., **wołmjane** po 60—70 np., **jendźelſke, Hamburgſke ßukno** atd.

Chirurgiſka wobalerńja w Budyſchinje

na ſchulerſkej haßy 3 po 2 ſkhodomaj, nutskhód na rĕſniſkej haßy.

Wuwinjene a wuſtorczene ſtawy runa, ſtawy wuſtrychuje, pleſtry kładźe, piwalzy a kunki ſtaja, ſuby torha, wſchĕ rany, kaž ſtĕlene, bite, kłóte, rĕſnjene, torhnjene, kußnjene, ſtłóczene, ſahorjene a ſmjeczene hoji a wſchu druhu do ßwojeho powołanja ßłuſchazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojerſki pomoznik.

Wotewrjenje ſamkařſtwa.

Czeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcži najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßo w **Budyſchinje na wyßokej haßy 8** jako **ſamkař** ſaßydlił. Porucžam ßo k wuwjedźenju wſchĕch twarſkich dźĕłow, żeleſnych wrotow, płotow, rowowych lĕßyzow, blidow ſa kwĕtki, warnych maſchinow, pjezakowych wĕnzow a błyſkowodow a wſchĕch druhich do mojeho rjemjeßła ßłuſchazych dźĕłow a dobre ſpĕſchne poßłużenje po tunich płacžiſnach lubju.

S poczeſczowanjom
Julius Breitkopf, ſamkařſki miſchtr.

Lubowarjam serbskeho pismowstwa

z nutřka a z wonka Łužicow.

Druha skhadźowanka lubowarjow serbskeho pismowstwa zmĕje so **njedźelu 27. meje t. l.** w **Draždźanach** při składnosći 10. założeńskeho swjedźenja Draždźanskeho serbskeho towarſtwa „Jednoty“ w salu rjemjeſlniskeho towarſtwa (Käufferstrasse) wot popołdnja 4—7 hodź. Prĕnje zetkanje je připołdnju 12 hodź. na čěskim dwórniſču, potom w 2 hodź. w „Kaffee König“. Wječor w 7 hodź. započina so swjedźeń „Jednoty“ ze serbskim koncertom, wuwjedźenym wot knjeza B. Krawca z pomocu knježnow Derskec a kk. Stranskeho a Heinze po programmje Budyšskeho koncerta 4. haprleje t. l.

Duž prosymy wšĕch přećelow a lubowarjow serbskeho pismowstwa wo bohaty wopyt tuteje 2. skhadźowanki.

Hórnik. Muka. Libš. Krawc.

„Jednota“, towarſtwo katholskich Serbow w **Drježdźanach,** zmĕje **njedźelu 27. meje** w salu rjemjeſlniskeje khĕže Käufferstrasse č. 4 swój **dźesaty** założeńſki swjedźeń ze **serbskim spĕwanskim koncertom.** Koncert wuwjedźe naš krajan, khwalbnje znaty hudźbnik k. Krawc. Započatk w 8 hodźinach wječor. Popołdnju skhadźowanka serbskich wótčincow tež Käufferstrasse 4, parterre.

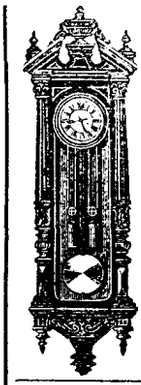

J. A. Henke

w Budyſchinje
na ſeminarſkej haßy 4
porucza ßwój
ſkład wſchĕch druźinow
czaßnikow.
Porjedźenje
khwatnje a tunjo.

Wóſk, wóſkowy twar a panki

kupuje po najwyſchſchich płacžiſnach
Hermann Lehmann, mydłař
na hornczerſkej a žitnej haßy.

Porucžam ßo k wuporjedźenju **rólneho** a **kuczoweho konjazeho gratu** a **półſtrowanych möblow.** Tež mam hotowe **ſofy** hižo po 24 mk., **matrazy** po 18 mk. na pſchedań. Dźĕłam tež ſwonka mĕſta.
L. Glatzel,
ßedłař a tapezĕrař
na hrodowym mĕſtnje czišło 1.

Woſſjewjenje.

Dźiwoczańſke ßerbſke ev.-luth. **miſionſke towarſtwo** ſmĕje, da-li Bóh, jutſje njedźelu, jako na ßwjedźenju ßwj. Trojizy, ßwoju hłownu lĕtnu ſhromadźiſnu w Lehnertez domje w Zokowje. Wſchitzy lubowarjo naſcheho towarſtwa a woßebje jeho ßobuſtawy ßo ſ tutym wo bohaty wopyt proſcha.
Pſchedßydſtwo.

Kedźbu!

Jutſje njedźelu **wukulenje kołbaßy** w Kubſchizach.

W Delnjej Kinje czišło 27 je ſtwa ſa ſprawnych ludźi, kotſiž dźĕczi nimaju, 1. julija pſchenajecź.

Pſchiſtojna, niz pſchemkoda ßłużobna holza, kotraž je hižo ßłużiła, ßo do małeho hoſpodarſtwa k 1. jul. pyta na walſkej dróſy 13 pſchi ſemi.

Bruny **lĕtni ſwjerſchnik** (nadwoblek) je ßo 1. dźeń ßwjatkow popołdnju na puczu ſ Budyſchina do Huſki ſhubił. Sprawny namakař ßo proßy, jón ſa dobre myto w hoſczenzu „k winowej kiczi“ wotedacź.

Dźak.

Knjeſej **Pětrej Kobani** w Krakezach ſa to najwutrobniſchi dźak praju, ſo je mojemu njebočzičzkemu ßynej pſchi jeho pohrjebje khĕrluſch ſpĕwak.
Ernſt Kubiza w Hněwßezach.

Cyrkwinſki wučeř **H. Šmola,** **Ottilija Šmolina** rodź. Simoneo
mandźelſkaj.
W Budeſtecach, 23. meje 1888.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 22. **Sobotu 2. junija 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeju majestoscźi kral Albert a kralowa stej so sańdźenu srjedu se Sibyllenorta do Draždźan wrócźiłej. K powitanju majestoscźow, kotrejž měješchtej jara cźiły a cźerstwy napohlad, běchu so mnosy wyšozy sastojnizy na schlesynskim dwórnischcźu seschli.

— Derjeměcźe khěžora Friedricha je sańdźeny tydźeń stajne spokojaze było. Hdyž je wjedro pschihódne było, je so wón w wosu wujěždźił. W blišschich dnjach so do Potsdama pscheěybdli a budźe w hrodźe Friedrichskron s bydłom.

— Khěžor je postajił, so so pschi regimencźe gardy du corps a pschi wschěch kěraßěrskich regimentach kěraß pschi pólnym wuhotowanju dale noßycź nima, a so maja tele regimenty město revolwra karabiner dostacź.

— Semrjety khěžor Wylem je mnohim regimentam wjetschi pjenjes se swojeho samóženja wotkasał. Po wójskowych wukasnych nowinach dostanu 10 regimentow gardepěschkow a cźělnych regimentow po 9000 hriwnach, 3 garde-artilleriske regimenty po 6000 hriwnach, garde-honjerjo, garde-tšélzy, garda du corps, 10 cźělnych a garde-jěsdnych regimentow, Bonnszy husarojo a garde-pioněrojo po 3000, želesniski regiment 12,000 a garde-train 1500 hriwnow.

— Minister Puttkamer je pjecźa wot khěžora pißmo dostał, w kotrymž so napomina, so ma so pschi wólbach wótrje na swobodnoscź wólbneho prawa dźiwacź. Puttkamer je na khěžorowe pißmo rosprawu wo swojim skutkowanju pschi wólbach podał, w kotrejž so psched porokom, kotryž móhł w khěžorowym pißmje leżecź, sakita.

— Něhduschi minister kódźnistwa, se Stosch, kotryž w swojim cźaßu swoje sastojnstwo složi, dokelž běsche so s wjerchom Bismarkom roskorił, pjecźa saßo do statneje służby stupi. Knjes se Stosch je psched krótkim jara dołho awdijenzu pola khěžora měł.

— Swucźowanja generalneho staba smeja so lětßa pola 1., 2., 4., 5., 6., 8., 9., 11., 14. a 15. armeekorpsa.

— Zło na ruske žito so njepowyschi. Knjeżerstwowe nowiny, kotrež hischcźe psched tydźenjom na to pokasowachu, nětkole pschecźiwo wschemu wotczakanju w napschecźnym smyßle pißaju. Najskerje su powyschenje zła pschipowjedźike, so bychu s tym Rusku, kotraž snadź je chzyła němske twory s nowa s wyschschim złom poczeźicź, wot teho wottraschike. Hroženje s powyschenjom zła je sa němske ratarstwo bóle se schkodu hacź s wužitkom było. Žitna płacźisna njeje so, kaž so nadźachu, psches to powyschika, ale spanuła, dokelž so žitni wikowarjo bojachu, so s Ruskeje k nam wulke hromady žita pschiwjesu, prjedy hacź wyschsche zło do płacźiwoscźe stupi.

— Pruski krajny sejm je sobotu swoje poßedźenja wobsamknuł. Jemu dyrbi so khwalba pschipósnacź, so je nawdate dźeła pilnje wuradźował a wjazore bóle a mjenje ważne sakonje wobsamknuł. Pódla pjenjes, kotrež je wón k podpjerje powodźenych pschiswolił, je wón do teho swolił, so so mnohe milijony k wutwarjenju želesnizow a k regulěrowanju Wißły, Nogaty, Wodry a Sprewje nałoża. Po dołhim rospominanju su skóncźnje nowy sakoń wo schulskich cźeźkotach pschijeli. Psches njón so gmejnam 20 milijonow hriwnow k wołóženju schulskich dawkow dari. So je móżne było, gmejnam tajku podpjeru poskicźicź, maja so dawkej na spirituß dźakowacź. S jeho wunoschka Pruskej mjenujzy mjenowane 20 milijonow pschipanje. Pomoz, kotraž so na tajke waschnje pruskim schulskim gmejnam dostanje, budźe tutym jara witana.

— Wjednik zentrumskeje strony, Windhorst, je se swojej mandźelskej wutoru w Hannoverje skoty kwaß swjecźił. Windhorst w 77., jeho mandźelska w 83. lěcźe žiwjenja steji. Jako dar zentrumskeje strony je so jubilarej drohotna kraßna monstranza pschepodała. Monstranza so Marinej zyrkwi w Hannoverje poßwjecźi, kotraž je so s pjenjesami, Windhorstej jako cźeßny dar poskicźenymi, natwariła. Bamž je Windhorstej swoje žohnowanje a woktaŕ pósłał, kotryž so teho runja w Marinej zyrkwi postaji.

— Njepschecźelske smyßlenje franzowskeho wobydleŕstwa w Elsaß-Lothringskej napschecźo němskemu knjeżerstwu so sa dołhi cźaß, kotryž tónle kraj k Němzam swucźa, pomjenschił njeje. Skerje móhło so rjez, so je tamnische franzowske wobydleŕstwo dźenża bóle njepschecźelnje smyßlene, hacź psched swydomnacźe lětami po němsko-franzowskej wójnje. Wina na tychle njelubosnych wobstejnoscźach su Franzowsojo, kotsiž njepschestawaju, swojich něhduschich sobukrajanow pschecźiwo Němzam schcźuwacź a w nich nadźiju wubudźowacź, so so junu saßo s Franzowskej sjenocźa. So by so tutemu stajnemu schkaranju trochu wobarało, je němske knjeżerstwo wobsamkło, swobodny wobkhad bjes Němskej a Franzowskej pocźeźicź. Wot 31. meje dyrbja wschitzy pucźowarjo s Franzowskeje, wscho jene, hacź chzedźa jenož psches Němsku jěcź abo tam pschebywacź, kotsiž psches mjesu do Němskeje pschińdu, paß, wot němskeho póßłanza w Parisu wobkrucźeny, měcź. Wobkrucźenje njeßmě starsche hacź lěto bycź. Wukrajenjo, kotsiž tajki paß njewobßedźa, so pschi mjesy sadźerża a wrócźo pokasaja. Němzy, kotsiž psches mjesu pucźuja, paß njetrjebaju. W Parisu je tutón wukas wulki hołk sbudźił. To je lóhko srosumicź, pschetož nětko je franzowskim agitatorjam pucź do Elsaß-Lothringskeje salehnjeny. Wukas je Franzowsam też teho dla njeluby, dokelž so psches njón pucźowarjam, kotsiž dyrbja s Franzowskeje do wukraja pucźujo, psches Němsku jěcź, wobcźeżnoscźe pschihotuja. Franzowske knjeżerstwo chze wótroscź němskeho wukasa s tym trochu wosłabicź, so pschichodnje někotrym kurěrskim cźahaam do Schwajzarskeje jěcź da, kotrež hacź dotal psches Němsku jěsdźachu.

Awstrija. Awstriske knjeżerstwo je wot amerikana Maxima nowe moridło, mitrailleusu, kupiło. Najprjódy je so 30 mitrailleusow skasało, s kotrymiž so galiziske twjerdźisny wobrónja. Dźěl krajiny, psches kotruž wot tajkeje mitrailleusy, 600 kulkow sa minutu wutsělazeje, kulki lětaju, je dospołnje sakitany, a jón też najkhróblischi wojazy pschekrocźicź njemóża; pschetož njeje pschehnate, ale woprawdźe wěrno, hdyž so praji, so móża tsjo jenej mitrailleusy posłużowazy mužojo runje telko bataillonow, hdyž do jejneje tsělneje linije pschińdu, sadźerżecź a sa někotre minuty potsělecź. W tu khwilu spytuja, hacź so njeby hodźiło, też lóhku kavalleriju s mitrailleusami wuhotowacź.

Franzowska. Franzowsojo mějachu hač dotal ša njepowalnu woprawdźitosć, so ßu Madźarojo jich najßwěrnischi pschećeljo. Tuto měnjenje, kotrež Madźarojo ßwojeho wužitka dla pschi kóždej składnosći wobtwjerdźachu, je ßo nětko jako jebawe a jako tolsta kža wupokasako. Minister Tisza je w madźarskim ßejmje Franzowsam skónčnje čzište wino porjedźik. Na praschenje, hač chze knjeżerstwo madźarskich industrialnych, kotsiž budźa na Parižskej ßwětowej wustajeńzy wustajecź, s pjenježnej pomozu podpjeracź, je Tisza wotmolwik, so wustajerjo žaneje podpjery wotczakacź njemóža, dokelž awstriske knjeżerstwo na wustajeńzy sastupjene njebudźe. Tisza madźarskim industrialnym wotradźowasche, w Parisu wustajecź; wón na to pokasowasche, so móhło ßo stacź, so Franzowsojo madźarskim wustajerjam pschećelnje napschećžo njepschińdu, dokelž je Awstrisko-Madźarska s Němskej psches politiski swjask sjenocźena. W Franzowskej je Tiszowa rěcź, ßo rosumi, wulzy pschekwapika a ßylne rosshorjenje wuwokała. Franzowsojo ßo w ßwojej czeszći hluboko ranjeni czuja, dokelž je Tisza na to kedźbne czinik, so dyrbja ßo Madźarojo na wustajeńzy njepschećelskich nadpadow se strony Franzowsow bojecź. Mnosy franzowszy pschekupzy ßu hnydom swjasi s madźarskimi industrialnymi wottorhnuli a nochzedźa wjazy wot Madźarow kupowacź. Franzowski póßłanz w Winje je pjecza poruczność dostał, wot awstriskeho ministra swonkownych należnosczow, Kalnokya, rosjaßnjenje žadacź. Sadźerženje Madźarow Franzowsow czim bóle pali, dokelž ßu ßo wschě europiske monarchiske staty sapowjedźike, ßo pschi wustajeńzy wobdźělicź. Temu ßo Franzowsojo tola dźiwacź njedyrbjeli, so monarchiska Europa wěz podpjeracź nochze, s kotrejž dyrbi ßo krwawna franzowska revoluzija pschekraßnicź, a woßebje dyrbjachu wot Awstriskeje wotczakacź, so budźe ßo wot wustajeńzy wotwlakowacź; pschetož w tamnej revoluziji, k dopomnjenju kotrejež ma ßo wustajeńza wotbywacź, ßu Franzowsojo krej ßwojeje kraloweje Marje Antoinetty, dźowki awstriskeje kněžorki Marje Theresije, pscheleli.

Rußowska. Na dnju krónowanja zara Alexandra III. ßu Ruszy w Samarkandze, w wutrobje ßrjedźneje Asiskeje, želesnizu, kotrejež ßu ßo Jendźelczenjo hižo dołho bojeli, skónczili a wotewrili. Myßliczka wulkeje ßrjedźno-asiskeje želesnizy je ßo psched dźewjecź létami w hlowje semrjeteho generala Skobelewa narodźika, kotryž je tež jeje prěni kruch wot Kaspiskeho morja do Turkmenskeho kraja twarik. Tónle psched wóßom létami twarjeny kruch mějesche wschak jenož wojeriski samer; pschetož general Skobelew bě spósnał, so bjes spěšcheho pschiwoženja zyroby a munizije ruskemu wójsku móžno njebudźe, ßebi dźiwich Turkmenskich Tekinzow podczißnucź, kotsiž czasto pschimjesne ruske krajiny sapuscźachu. General Annenkow pak s postupom s ruskich wojeriskich dobyczow želesniski program ßwojeho pschedkhadnika rosscheri a sa někotre léta wulkotny twar pschewjedźe. Wón psches rězy Tedźen a Murghab do Merwa a psches wulke puscźiny hač do Samarkanda želesnizu natwari, kotraž je 1343 wjerstow abo 200 němskich mil dołha a wjazy njepłacźi hač 43—45 milijonow rublow. Ważnosć ßrjedźno-asiskeje želesnizy leži runje tak w wobtwjerdźenju ruskeje wojeriskeje mozy w Asiskej, kaž tež w rosscheršenju ruskeho wikowanja w tamnych krajach. Kaž pak ßo Ruska psches želesnizu poßylni, tak ßo nawopak psches nju politiska samóžnosć a wikowanje Jendźelskeje poßkabi. Ruska njebudźe pschichodnje wjazy létnje sa 100 milijonow rublow bawmy, kotraž ßo wot ruskich pschadownjow pschetrjeba, Jendźelczanam wotkupicź trjebacź, ale budźe ßebi bawmu se ßwojich asiskich provinzow pschiwosycź dacź. Po ßrjedźno-asiskej želesnizy Ruska dale wołmu, czaj, konje a wschě kolonialne twory s Indiskeje dostanje. Psches nju ßo pucź s Europy do Indiskeje wo dwě tsecźinje pschikrótczi. Bjes tym so bě hač dotal 30—32 dnjow trjeba k pucźowanju s Parisa do Kalkutty, móža nětko sa 11 hač 12 dnjow s Parisa do Indiskeje dojěcź, hdyž pucź psches Rusku wosmu. W tym wulka straschnosć sa Jendźelsku wobsteji. Nětko móže ßo sa krótki czaß wulke ruske wójsko k Indiskim mjesam póßłacź a ßo do Indiskeje walicź. Jeli so pak Jendźelska ßwoje indiske wobßeržењstwo shubi, tež žórko jejneho bohatstwa a mozy saprahnje. Duž budźa ßo Jendźelczenjo pschichodnje hladacź dyrbjecź, ßo s Ruskej snjepschećeželicź, a budźa ßwoju ßwětowu politiku, kotrejež hłowna saßada bě, rosscheršenju ruskeje mozy wschudźe napschećiwo stupacź, w ruskopschećeželnym smyßle pscheměnicź dyrbjecź. — S dotwarjenjom ßrjedźno-asiskeje želesnizy je jenož dźěl ruskeje asiskeje želesniskeje politiki skónczeny; hižo ßo sapoczatki noweho dźěła pokasuja. Sswoje narańscho-ßibirske mórske brjohi, runje kaž ßwoje mjesy pschi Chinje njemóže Ruska na doßahaze waschnje schkitowacź, jeli so želesnizu, wot uralskich horow prěki psches Asisku k narańscho-ßibirskemu pschistawskemu městu Wladiwostokej nima. Ruske knjeżerstwo je ßo też rosßudźiło, tule želesnizu, kotraž budźe 600 němskich mil dołha, twaricź a je ša nju hižo 40 milijonow rublow pschiswoliko. Jeli so Ruska tole hobrske pschedewsacze wuwjedźe, ßo jeje stejnischczo w Asiskej w politiskim, wojeriskim a wikowanskim nastupanju do tajkeje wyßokosće posběhnje, so budźe ßo Ruska potom prěnja móz w Asiskej mjenowacź móz, w kotrejež ruzy budźe rosrißowanje wo asiskich należnosczach ležecź.

Bołharska. Koburgski prynz je sańdźene njedźele po Bołharskej pucźował, so by kraj a lud lěpje sesnał. Nowiny „Narodna Prawa", wot něhduscheho ministra Radoßławowa ßo wudawaze, wo prynzowym pucźowanju pißaja, so ßnadź je prynz kraj sesnał, ale niz lud. Ludźo, kotsiž ßo wjerchej se skórźbami na podtłóczenje atd. blizachu, buchu wotpokasani, a jeli so ßo temu abo druhemu poradźi, ßebi pschistup dobycź, ßo Stambulow, kotryž skórźby ludźi wjerchej pschekožowasche, sa to starasche, so prynz wěrnosć njeshoni. Te ßame nowiny s Leskowaza, městaczka pola Trnowa, dopiß pschinjeßu, w kotrymž ßo praji, so ßu, hdyž prynz psches tole městaczko jědźesche, ludźo do njeho běrny mjetali. Mnohe woßoby ßu ßo teho dla sajake.

Egiptowska. Lěhwo sudanskich sběžkarjow je ßo, kaž jendźelske nowiny pißaju, spaliło, a je pschi tym psches 2000 sběžkarjow kónz wsako. Schtó je woheń sakožik, ßo njepraji, tola ßo sda, so ßu Jendźelczenjo Sudanskich na tajke waschnje nucźicź chzyli, zosacź. Osman Digma, wjednik sudanskich sběžkarjow, je pjecza po rodze Franzowsa. Wón je jako hólczej do Egiptowskeje pschischoł, hdyž je ßo jeho macź s bohatym Egipczanom woženika, kotryž hólza, hdyž bě k ißlamej pschestupił, w wojeriskej schuli wotczahnucź da.

Hraczk Jurij.

Psched wjele létami ras po łužiskich horach pucźowach. Duzy po pucźu ßo, hdyž runje do czmoweho lěßa stupach, s pucźowarjom setkach, kotryž ßo poskicźi, mje pschewodźicź. Wón mějesche pschećelniwe waschnje, kotrež ßo mi spodobasche, a bórsy ßo do rosrěczowanja dachmoj. Bjes druhim ßo mje mój pschewodnik praschesche, hač do scherjenjow wěrju?

„Kak pschińdźecze na to?" ßo jeho praschach.

„Nó", wón dale rěczesche, „chzu Wam podawisnu powjedacź, kotraž je drje ßo hižo dawno podała, kotraž pak mi pschezo saßo do myßlow pschińdźe, woßebje hdyž ßamlutki psches czmowy lěß khodźu.

W jenej wßy kowar bydlesche, kotryž na dźěkanje wjele njedźerżesche, duž tež wón na žanu selenu hakosu njepschińdźe. Rěkachmy jemu tež jenož léni Jurij; pschetož wón s kschczenym mjenom Jurij rěkasche. Czim bóle porědko pak wón pschi nakowje stejesche, czim czasczischo wón w korczmje sa blidom žydasche a pijesche a hrajesche husto hač do běkeho dnja. Jeho towarschojo hraczży, ßo rosumi, lěpschi njeběchu; pschetož tajki prak ßo bórsy snamaka a tak dołho hromadźe dźerži, hač je hischcze kroschik w móschni. To tak dołho dźěsche, doniž korczmar wjazy pożczowacź a tež njemerne bjesbóżne žiwjenje, pschi czimž ßo Boha hanjaze rěcze wjedźechu, dlěje czerpicź nochzesche. Tola s tym niczo dobyte njebě, pschetož nětko léni Jurij — drusy jemu hraczk Jurij rěkachu — se ßwojim paßmom do druheje wßy czehnjesche a tam saßo tak dołho wosta, hač jeho tež tam s korczmy wupokasachu, a na tajke waschnje wón pschese wschě wokolne wßy pscheńdźe. W kowarni léni pomoznik ßnadne dźěło wobstarasche, kotrež móżesche lědma ßół k khlěbej pschinjesecź. A tola na kowarjowej ßwójbje žana nusa widźecź njebě. Žona a dźěczi drje najlěpje swoblekane njekhodźachu, też kowarnina tsecha dźeń a bóle sapadowasche; tola pod njej běchu wschědnje derje a bjes staroscźow žiwi. Sso rosumi, so to po prawym rjedźe hicź njemóżesche. Běsche runje w czežkim wójnskim czaßu, hdyž pospochi wojazy kwartěry žadachu, a hdyž pschecežel a njepschecežel wbohi lud hač na koschlu wußlěkasche. Bjes tym so ßo tehdy wschitzy drusy s nusu běhdźachu, njewjedźo, schto sapoczecź, a sa hubjeny pjenjes w nozy a wodnjo dźěkachu, ženje widźecź njebě, so byschtaj hraczk Jurij a jeho ßwójba hłód tradakoj, a tola ßo Jurij dźěła njepschimasche. Haj, po wójnje bě hischcze wjele hórje; léni Jurij pocza w měschczańskej woßobnej drascze khodźicź, jeho ßwójbni teho runja; kowarnju wón sa ßměschnje tuni pjenjes pscheda a ßebi nowu khěžu natwari. To njemóżesche, kaž prajich, po prawym rjedźe hicź. Hdyž ßo jeho něchtó praschesche, na kajke waschnje je ßo tak rucze wobohacził, wón wotmolwi, so je po bohatym wuju w Amerizy herbował, pak so je w wukrajnej loteriji dobył, pak saßo hinak. Kóždy pak wjedźesche, so hraczk Jurij ani w starym ani w nowym ßwěcze žaneho pscheceželstwa njemějesche, khiba ßotru, kotraž ßo w ßwojej wßy s proscher-

ſtwom žiwješche; runje tak bě ſekžane ſ wulkim loßom. Hdy budźiſche ßo ſ najmjeńſcha w wokolnoſczi wjetſche paduchſtwo wobeſchko, bychu ßebi ſ najmjeńſcha wěz nękak wuložicź móhli, tola też to ßo ſtako njebě. Duž ßebi ſkónczńje kóždy myßleſche, ſo je hraczk Jurij nęhdźe pjenjeſy namakał, a wjele ludźi, woßebje ſtare žony, prajachu, ſo je lěni Jurij czertej ßwoju duſchu pſchedał, haj, nękotſi chžychu ßamo wjedźecź, ſo je też ßwoju žonu a dźęczi luczźibarej ſapißał, a běchu, kaž wudawachu, widźeli, ſo je Jurij woſpjet wo poknozy pſchi ßylnym njewjedrje na polo khodźił a ßo tam ſ wóhnjowym mužom rosrěczował. Bjes tym, ſo ßebi ludźo hkowu łamachu, wěz na dobo hinak na ßwětko pſchińdźe, hacź běchu ßebi myßlili, tola wjele lěpje wſchak niz. Ras ßudniſki knjes wot daloka liſt doſta, mi ßo ſda, ſ Franzowſkeje abo Rußowſkeje, liſt pak nichtó czitacź njemóżeſche, hacź jedyn froſeßor w měſczе. Tón dyrbjeſche jón wyſchnoſczi pſchekožicź. Tola ſchto w nim ſtejeſche? Ska wěz. Woßebny wyſchk mjenujzy pißaſche, ſo je w tym a w tym lęczе w naſchej wßy w kwartęrje leżał a to pola jeneho kowarja. Dokelž je jemu tehdy njepſchecźel njejabzy na ſchiju pſchiſchoł, je rucze cźeknucź dyrbjał a njeje khwile měł, ßwój kofer ßobu wſacź. W nim je pódla wjele drohotnych ſkotych a ßlębornych wězow też dźeßacź tyßaz dukatow a luidorow leżało. Offizěr je ßwojemu hoſpodarjej, mjenujzy kowarjej, kofer pſchepodał, ſo by jón khował, tola jemu prajił njeje, ſchto je w nim nutſka. S woprědka je ßebi wyſchk wotmyßlił, na druhi dźeń po kofer póßłacź, tola w bitwje ßu jeho ſranili a ſajeli, tak ſo móże hakle nětko ßwoje ßwójſtwo ſaßo žadacź. — Schto Wy k tejle wězy prajicze?"

„Nó", ßmějo wotmolwich, „pſchede wſchěm ßym wczipny, ſhonicź, ſchto je hraczk Jurij k temu prajił."

(Skónczenje pſchichodnje.)

Nalětni ſpěw.

Tu naleczo je,
Tón poßoł, kiž w kóždźiczkim lęczе
Pod ßłónzom na ßwęczе
Naß wopytuje.
Wón pſchiwjedł je k nam
Do hajkow tych ſpěwarjow czrjódy
Pſches morja a wody,
So ſpěwaju nam.
A ſczele też ſaß'
Nam róże na žiwjenja dróhu
Sa wocźi a nohu,
S tym ſwjeßela naß.
Sswój balſamſki dych
Pſches kzějaze ſahony duje
A k radoſczi hnuje
Kaž dobrych, też ſlych.
Wón ſ darami ßwět
Kaž blido je poſtajał nětko
Sa ſtworjenje wſchitko,
Kaž tyßazy lět.
A wobras, kiž ma
We barbach na kzějazych honach,
Wo Edenſkich ſtronach
Nam widźecź nětk da.

Też ſ kwětkami je
Wſchě roſpucze poßadźał rjenje,
Pſches ſchtomowe kczenje
Naß wobmahuje.
Ssam dróhał lóſcht ma,
Domczk pſchebytka ßebi tu ſtajicź,
So witaj, by prajicź
Móhł, domowina.
Wón widźi pak ßaß',
Kak bórſy ta kraßnoſcź ßo minje,
Naß wopuſcheźi, ſhinje
Pſches naſymſki czaß.
Haj ſachodne, hlaj,
Je wſchitko, to wopomń, o dúſcha,
Ssy wěczna, duž ßłuſcha
Też wěczny czi raj.
Knjes Jeſuß je ßam
Tym, kotſiž jo lubuja, ſnaju,
Žno měſta w tym kraju
Schoł ſhotowacź tam.
Tam žadanje ſtaj
We duchu po rjeniſchich ſtronach,
Po njebjeſkich honach
Na wěczноſcze kraj.

Rjekń naleczu tak:
My ſa wſcho, ſchtož pſches tebje mamy,
Czeſcź Bohu nětk damy,
Też khwalbu a dźak.

Guſta Hataß.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Diakonatſtwo pſchi Michałſkej zyrkwi w Budyſchinje, kotrehož dokhody, pódla bydła, lětnje 2366 mk. 6 np. wuczinja, je ßo, dokelž ßo w bliżſchim czaßu wuprósdni, wot měſchczańſkeje rady wupißało.

— Niže Lużiſkeje żeleſolijerńje pſchi ſtarej winizy ßu 29. meje morweho konja ſe Sprewje wucźahnuli. Kóń, kotryž konjazemu rěſnikej Starkej ßłuſcheſche a je pjecża 2000 mk. hódny byk, je w wodźe, do kotrejež je najſkerje ſaparity ſkocził, pſches nahkenzu kónz wſak.

Se ßerbſkeje pczólniży. Hkowna ſtaroſcź pczołarja je w tutym měßazu, ſo ßo pczoły roja. Tola wjedro minjeneho měßaza njebě woßebje kmane: czaſto bě trochu ſyma, woßebje w nozach, druhdy też wo dnjo, ſo pczoły ani lětacź njemóżachu. W tajkim czaßu ſaſtanu pczoły twaricź a dokelž dyrbja wot nanoſcheneho ßo żiwicź, na rojenje njemyßla. Hinak pak je tam, hdźež je ßo w ſymnym a deſchczojtym czaßu pódla zyroba dawała. Tole czińiſch najlěpje w nozy; wo dnjo pczoły ſ futrowanjom do ſymy a deſchcźa honiſch. Czaß rojenja budźe w tej pczólniży najkrótſchi, hdźež ßu ßo kołcze w prawym czaßu po ßylnoſczi wurunałe. Kołcze, kotrež ßo w prawym czaßu roja, njech ßo roja; pſches to doſtanjeſch pódla noweho kołcza ſe ſtarej matku — kotraž ßo ßobu wuroji — we ſtarym kołczu nowu matku. Kołcze, kotrež ßo w prawym czaßu rojicź njechadźa, dyrbiſch wotkložicź, jeli chzeſch w twojej pczólniży wjazy kołczow měcź. Njerodźiſch jich wjazy, dha je ſchwarna wěz, hdyž ßo pczoły njeroja. Tute kołcze maju ſtajnje wjazy mjedu. Kak maſch wotkložki czińicź, praju czi ſa tydźeń. (Sserbſki pczołar.)

Se Sſkoneje Borſchcźe. Pſchi njewjedrje, kotrež ſańdźenu wutoru wjeczor nad naſchej wßu czehnjeſche, błyſk do domu dźękaczerja Auguſta Pjetaſcha dyri a ſapali. Mjenowane twarjenje ßo ſ pſchitwarjenej bróżnju do procha a popjeła pſchewobrocźi. Dźeßacź mjeńſchinow po prěnim dyrjenju błyſk do bróżnje kubleŕki ſwudowjeneje Dorżanki praßnu. Wón też tu ſapali, a bróżeń, w kotrejž ßo 200 zentnarjow běrnow a 200 kop ßłomy khowaſche, ßo do cziſta ſpali.

S Hatka. Sańdźenu ßobotu dopołdnja je ßo tu żałoßny podawk ſtał. Duchakhora mandźelſka tudomneho blidarja Polana bě, hdyž běchu ju na wokomik ßamu wó iſtwje woſtajili, ſtwu a kožo ſ petrolejom polawſchi, ßo ſe ßwojim dźeſczom do koża lehnuła a potom poßleſchcźa ſapaliła. Jeje mandźelſki pſchipadnje hnydom na to dó iſtwy ſtupi a kožo w płomjenjach wuhladawſchi hnydom žonu a dźęczo ſ płomjenjow wutorhnu. Polanowa bě ßebi horni żiwot żałoßnje wopaliła a je bórſy po tym na ßwoje rany wumrjeła. Wbohe dźęczo je ßo mjenje ſtraſchnje w wobliczu wopaliło a ßo jemu żiwjenje ſdźerži.

S Minakała ßo ſaſtojnſzy woſjewja, ſo je ſakaſane, pſches knježu ſahrodu a hrodowy dwór wěſtych njepſchihódnoſczow dla wjeczor wot 10 hacź rano do 4 hodźin khodźicź.

S Konjez. Njedźelu 27. meje w nozy w 10 hodźinach je ßo tu kubło Mikławſcha Lebſy hacź na bróżeń do cziſta wotpaliło. Woheń je w wumjeńku wuſchoł. Skót je ßo płomjenjam wutorhnuł, jenož dwě ranzy a poß w wóhnju kónz wſachu. Wſcha domjaza nadoba, draſta a khětro wjele żita je ßo wot płomjenjow ſaniczіło.

S Brěſy pola Zicźenja. Po dołhej ßuchocźe mějachmy wutoru 29. meje wjeczor ßylny wokſchewjazy deſchcź ſ hrimanjom. Pſchi tym błyſk w Nowych Spytezach do twarjenja wudowy Lawzyneje dyri, tola jenož tſěchu mało wobodrje. Paliło ßo njeje a ßo też dalſcheje ſchkody naczińiło njeje.

S Draždźan. Na 27. meje wjeczor ßwjecźeſche tudomne ßerbſke towaŕſtwo „Jednota" ßwój dźeßaty ſakożeńſki ßwjedźeń w wulkim ſalu towaŕſchnje rjemjeßlniſkich na Käufferſtraße. Hacź runje nětko w lětnim czaßu Draždźańſke towaŕſtwa žanych ſkhadźowankow abo ſhromadźiſnow nimaju, pſchińdźe tola na tutón ßwjedźeń pódla ßobuſtawow wjele hoſczi ſ Draždźan a też nękotſi ſ Lipſka, Freiberga, Budyſchina, Scherachowa atd. Najprjedy poſtrowi knjes regiſtrator Saring jako pſchedßyda Jednoty ßwjedźeńſku ſhromadźiſnu, poda roſprawu wo nastaczu a ſkutkowanju Jednoty a ſkónczi ſe ßławu na ſakſkeho krala. Na to rěczeſche k. dwórſki prědaŕ prałat Wahl jako knjes abo hoſpodaŕ towaŕſchneho domu ſ pſchipósnaczom wo Jednocźe a wunjeße ſkónczńje ßławu na też pſchitomneho hnadneho knjeſa biſkopa. Nětko ßławjeſche k. biſkop Jednotu jako towaŕſtwo, w kotrymž ßo luboſcź k domiſnje, k ßobubratram, k dobrym poczinkam, k zyrkwinej a ßwětnej wyſchnoſczi plahuje. Po 9. hodźinje ſapocza ßo ßwjedźeńſki konzert, kotryž bě k. wucźeŕ Krawz ſ Draždźan jara wuſtojnje ſrjadował a miſchtrowſzy wuwjedł, po bohatym ßerbſkoněmſkim programje. Najwjetſchu khwalbu ſaßłużiſchtej ßebi młodej ſopraniſtzy knježnje Adela a Agna Derſky ſ Draždźan; wobě matej kraßny a mózny hłóß a ſtej wumjekſzy wudokonjanej. Pſchi ſpěwanju ßerbſkich kompoſizijow Kozora a Krawza bu też ßerbſki text derje wuprajany. Tenoriſt k. Max Stranſky doſta teho runja ſaßłużene pſchipósnacze a też k. Bětka (Sserb), kotryž nękotre ßerbſke ſpěwy pſchednoſcheſche. Wulke ſpodobanje wubudźiſchtaj młodaj wumjekzaj kk. celliſta Hermann Heinze ſ Draždźan a hußleŕ Sinzheimer ſ Ameriki. W druhim dźęle dźakowaſche ßo k. pſchedßyda Saring wſchěm ßobuſkutkowarjam na konzercze a ſkónczńje praji hiſchcze Waſch roſprawnik wo Jednocze pſchipósnawaze ßłowa a k. Duczmann pſchinjeße ßerbſke poſtrowjenje ſ Lipſka. Dodawamy, ſo ma Jednota nětko 55 ßobuſtawow. Ssobuſtawy, jich ßwójbni, pſchecźeljo towaŕſtwa a hoſczo roſeńdźechu ßo jara ſpokojeni ſ dobrym pſchecźom: Njech Jednota dale wobſteji a njech dale kzěje k wužitku ßobuſtawow a k czeſczi Sserbowſtwa w pſchecźelnych Draždźanach.

M. H.

S Plußnikez. Ssrjedu 23. meje ßu w kerkach wysche naschejeh wßy mkodeho, nëhdźe 20lëtneho cźlowjeka wobwëßnjeneho namakali. W jeho dybsaku papjerka tcźesche, na kotrejź bë napißane: „Ssym paduch, kiź je w Nowym Mëscze konja kranuk. Njestarajcźe ßo wo mnje; mi je derje." Wobwëschenz sa schtom njewißasche, ale na semi ßedźesche, tak so ßo skoro mózne bycź njesdasche, so je ßo w tymle położenju wobwëßnucź móhk. Bórsy ßo tez wukopa, so wobwëschenz konjazy paduch njeje; pschetoź tuteho, wësteho Müllera s Lobendawa, ßu mjenujzy bjes tym w Czechach sajeli. Sda ßo skoro, so je nëchtó njesnateho cźlowjeka sadajik a jeho, jemu pjenjesy a legitimazisfke papjery rubiwschi, sa kerk powßnuk. Psches lëkarske pschepytanje ßo njeje dopokasacź dako, hacź je zusy sadajeny abo hacź je ßo wobwëßnuk.

W Skym Komorowje bë wot 27. hacź do 30. meje wulka wustajeńza skotu a rólniskeje nadoby.

Hródk bu wëstych njemërnych podawkow dla pod 20. meje 1886 na lëto do makeho woblehnjenstwa daty, a to bu potom pod 20. meje 1887 na lëto podlëschene hacź do 23. meje 1888. Lëtßa ßo wurjadne postajenje ponowiko njeje; woblehnjenstwo je po tajkim pschestako.

S Czisk. Leżomnoscź Jana Wuschka budźe 6. julija ßudniszy pschedawana. Teho runja 10. julija Mateja Heschiz w Makym Czisku.

S Khocźebusa. W Nowej Bëtej Horje (Neu-Byhlegure) pola Lubina je ßo sańdźeny tydźeń wobżarujomne njesboże stako. Wojak tudomneho 52. regimenta, kotryź bëschе na wopyt domoj pschischoł, na kóczku kakasche, kotraź czasto do hołbi khodźesche. Hołbjazeho rubjeżnika woczakujo bëschе wojak wobë ruzy na tselbinu rołku skożik, njemëjo makeho dźëscźa kedźbu, kotrez wokoło njeho khodźesche. Dźëczo sa tselbu sakoži, s njeje ßo wutseli, a wojak ma wobë ruzy tak rostorhanej, so dyrbitej ßo pjecźa wobë wotrësacź.

W Khocźebusu bëchu wóndano wóskowe wiki. Na połßedma zentnarja wóska ßo tam snoßy. Punt płacźesche 1 hr. 10 np., każ loni tez. (Br. Z.)

Rakeczansko-Hródkowska żelesniza. We wschelakich nëmskich, każ tez w ßerbskich nowinach czitachmy, so ßu ßo shromadźisny mëke, so by ßo wo dalewjedźenje Budysko-Rakeczanskeje żelesnizy hacź do Hródka pola knjesa ministra Maybacha w Barlinje proßyło. My njedwëlujemy, so ßo tuta myßl w nëkotrych lëtach wuwjedźe, a mamy to tez sa jara nusne. Tola s tym njejßmy spokojom, so ma tuta żelesniza psches Kulow a Wojerez hicź. Czeho dla niz runu ßmuhu s Rakez do Hródka? Wobhladujemy-li ßebi krajnu khartu, widźimy, so ma ßo żelesniza psches Wojerezy do Hródka khëtro jara wuwinucź; na druhej stronje pak saßo by wobydlerjam ranscheho dźëla Wojerowskeho każ zyłeho Rósborskeho wokrjeßa wulzy jara witane było, hdy by ßo nowa żelesniza bóle k ranju skożika, so bychu bliże do Budyschina mëli. Teho dla je jich wjele s Rósborskeho wokrjeßa teho mënjenja, so ma ßo na liniju s Rakez **psches Las** do Hródka dźiwacź, abo schtoż bychmy tez sa dobre a pschihodne spósnali, so by ßo s Rakez psches **Bëły Khołmz** do Hródka wjedka. Poßleńschi projekt ßo nam teho dla spodoba, dokelź 1. by to zyle runa ßmuha s Rakez do Hródka byka; 2. pak njebychu Wojerezy psches to niczo shubiłe, dokelź maja tez tehdy, hdyź żelesniza psches Kulow ßo wjedźe, khëtro w kschiwej ßmusy jecź, mjes tym so maja psches Bëły Khołmz w prawym kucźe jecź; 3. móhka ßo żelesniza psches to, dokelź krótscha, tez tuńscha wuwjescź; a 4. by wona, dokelź bliże k ranju leżaza, sa wobydlerjow ranscheho dźëla Wojerowskeho wokrjeßa każ zyłeho Rósborskeho wokrjeßa pschisprawnischo a bliże leżała, woßebje sa tych, kiź ßu nëtko nimale zyle wot mësta Budyschina wotrësnjeni. Schtóź wë, kak czeźko je, s Wujesdźanskeje, Klëtnjanskeje, Krjebjanskeje a t. d. wokolnoscze do Budyschina pschińcź, budźe wobydlerjam tutych stron wëscze popschecź, hdyź nëschto lëpschu składnoscź dostanu, hacź nëtko. My bychmy teho dla jenoź sa prawe spósnacź móhli, hdy by ßo nowa żelesniza s Rakez do Hródka pak psches Las, pak psches Bëły Khołmz skożika; psches to njebychu Wojerezy se ßwojimi 3000 wobydlerjemi niczo schkodowałe, a na 15,000 wobydlerjow w Wojerowskim każ najbóle w Rósborskim wokrjeßu bychu bliże do Budyschina a do Hródka mëli.

Jedyn s Rósborskeho wokrjeßa.

Wußudźenja.

Sawniski ßud. Czeladnikaj Nacka a Miczka s Hodźija mataj po 10 mk. pjenjeżneho khostanja płacźicź, dokelź staj w nozy 1. hapreleje schtyri kamjentne kule s płotowych stołpow sahrody gmejnskeho pschedstejicźerja Zschidricha w Darinje wottorhnułoj a do sahrody czißłoj. — Sahrodnik Steglich w Jatssobju bë loni 11. dezembra tehdomnischeho tamnischeho gmejnskeho pschedstejicźerja Polana w Czabranez korczmje na czeszći sranik. Steglicha teho dla k 30 mk. pjenjeżneho khostanja saßudźichu. — Sskużobnej dźowzy Marxez a Pehsez s Bónjez bëschtej w lëcze 1886 ßwojemu tehdomnischemu hospodarjej, kublerjej Rjenczej w Bónjezach, schtyri kury kranułej a jej w Budyschinje pschedałej. Wobej k jastwu saßudźichu, a to Marxez na 10 dnjow, a Pehsez, kotraź je paduchstwa dla hiżo khostana, na dwë njedźeli.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

Farar Wjelan w Sslepom	30	hr.	— np.
Wucźeŕ Kapleŕ w Budyschinje	6	=	— =
Kubleŕ Libsch w Hornim Hunjowje	3	=	— =
Marja Dudez w Dobruschi (na 1887 a 1888)	2	=	— =
Wanda Karlinska w Warschawje	10	=	— =
Pschi składnoscźi dźeßaczlëtneho sałożeńskeho ßwjedźenja ßerbskeho towarstwa „Jednoty" w Draždźanach nasbërane	38	=	— =
Hromadźe:	89	hr.	— np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* W Bjarnacźizach je 29. meje na sliwk podobny deschcź panuk. Pschi tym worjech wulke krupy padachu, a to s tajkimi hromadami, so ßo pod jich cźeżkoscźu tëcha jeneho doma skama.

* W Draždźanskim kliniku 14lëtny hólczez na jatra cźeżzy khory leżi; dotal ßo lëkarjam radźiko njeje, jatrowu khoroscź wotstronicź, kotraź je ßo wot pßa na hólczeza pschenjeßka. Tez w Lipsku bëschе psched dlëschim cźaßom woženjena mkoda żónska jara cźeżzy na jatra skhorika: w jatrach bëchu ßo ji pucherkojte waki s jejkow pßyczeho schlebjerdźaka nalahnuke. Żónska, kotraź je 28 lët stara, hiżo wot 14. lëta na tule khoroscź cźerpjesche. Jedyn Lipscźanski lëkaŕ pak je ju w ßwojim żónskim kliniku s najlëpschim wuspëchom operirowak. Tajka operazija ßo rëdko stawa a ßo jara rëdko tak dospołnje poradźi. S wulkeje prósnjeńzy, kotruź khora w jatrach mëjesche, je lëkaŕ wjazy hacź 500 pucherkow swucźahak; najmjeńsche bëchu każ hróschatko, najwjetsche każ włóski worjech. Po spróznjiwym hojenju, kotrez mëßazy dołho trajesche, je ßo nëtko prósnjeńza w jatrach nimale zyle sacźiniła. Żona je wotkhorika a saßo dźëła. Tez pola njeje hinak bycź njemóże, hacź so je skhorika, dokelź je se pßom hraka byka, kotryź mëjesche schlebjerdźaka.

* Każ ßo tamnischim nowinam pische, je w nozy wot póndźele na wutoru tydźenja w Shorjelzu na sakskej żelesnizy dźëlacźerja Bernhardta, kotryź wosy pschipówschowasche, lokomotiva powalika a woprawdźe do kruchow rostorhała, so dyrbjachu stawy w hromadu sbëracź. S druheje strony ßo powjeda, so je Bernhardt wjeczor w 9 hodź. s cźahom s Kohlfurta pschijëk, na wosu ßedźo wußnuk byk a wokoło połnozy, hdyź wosy w hromadu storkachu, s wosa dele panuk; wós psches njeho pschejëdźe, a koleßa jeho rosmjecźechu. Snjesboženy je żonu se 6 dźëcźimi sawostajik.

* W jenej wßy pola Gräfenthala wóndano nawoženja k stawnikej pschińdźe a chżysche swërowany bycź, ale njewjestu ßobu njemëjesche. Hdyź ßo jeho stawnik woprascha, hdźe dha njewjestu ma, nawoženja smërnje wotmolwi, so je njewjestu doma wostajik, dokelź je sa to mëk, so jeje pschitomnoscź na stawnistwje trjeba njeje. Stawnik jeho rucźe po njewjestu pósła a jeju potom swërowa.

* Prëni dźeń ßwjatkow nimo Teutschenthala pola Halle n. S. wódna trubjel (Wasserhose) pschicźeże. Woda khëżku jeneho straźnika na żelesnizy wotpkawi, schtomy a kerki swuwała, role samasa a dwë bróżni podpkawi, kotrejź pschi pucźu stejeschtej; jena ßo saßypnu, druhu dyrbjachu podeprecź. Kury a rjecźasniki ßo na dworje tepichu, teho runja dźiwina na polach. W jstwach a hródźach woda psches dwaj łóhcźej wyßoko stejesche. Dwë żónskej woda s woknom won wusbëhnu a ßobu wsa. Pschi tym tak krupy bijachu, so ßu zyke żnë saniczene.

* Kelko ßnëha je poßlenju symu w Barlinje panuko, a kelko pjenjeżnych wudawkow je mësto teho dla mëko, ßo se ßlëdowazeho spósnawa. So bychu ßo wulke hromady ßnëha wulkeho rózka a mërza s mësta wuwosyke, na to bësche 69 dnjow trjeba. Sa wosy, kotrez bëchu ßo na to najake, je ßo wjazy hacź 450,000 mk. wudako, a dźëławym ludźom sa msdu nëhdźe 165,000 mk., s zyła po tajkim wjazy hacź 615,000 mk.

* Srudny dóńt je sańdźenu póndźelu paducha w Barlinje dóschoł. Na poln psched mëstom bëschtaj ßo dwaj mkodźenzaj lehnukoj, kotrymajź ßo bórsy tsecźi pschitowarschi. Tamnaj dwaj wußnuschtaj. Składnoscź wużiwajo nowy towarsch jenemu s njeju mósceń se saka wucźeże.

To pak běchu nětkotśi ludźo pytli, kotśiž nimo dźěchu. Paduch cźeknu, a woni žo sa nim puschcźichu. To běsche dźiwja honćwa. Paduch do jeneho domu saběža a žo pjecź skhodow wyšoko na kubi skhowa. Ale ludźo też tam sa nim pschiběžachu. W najwjetschim strasche paduch ſ wuhladom won na tśěchu saléše, ale žo wobžunu, žo dele kuli a desku ſ kwětkami, kotrež pscheď woknom w tśecźim poskhodźe stejachu, žobu storhnuwschi na dróhu dele plaznu, hdźež jako krwawy kruch mjaža leżo wosta, so jeho nichtó wjazy njespósna. Pschi žebi měješe nětkotre papjery, ſ kotrychž jeho mjeno shonichu, a nětkotre pjenježki.

* W Barlinskim kralowskim dźiwadle žu žo njedźelu dopołdnja roschty, kotrež běchu žo dla pschetwarjenja dźiwadłoweje kubje postajiłe, powrócźiłe. 13 dźěłacźerjo buchu pschi tym cźežko franjeni a jedyn dźěłacźeŕ saraženy.

* Po wulkej tužnocźe, kotraž běsche wjazy dnjow pospochi traka, mějachu w Sendenje w Westfalskej pscheď wczerawschim tydźenja cźežke njewjedro. Bože njewjedro do nowych twarjeni jeneho ratarja dyri a sapali. Mjes tym so wobžedźeŕ a žušodźa woheń hischcźe saliwachu, žo wuheń a zyła pokojza twarjenja sažypnu a schtyrjoch muži pod rospadankami pohrjeba.

* W badiskej wšy Bonndorfje žo sańdźenu njedźelu kněža wotpali. Hdyž hižo zyły dom w płomjenjach steješe, žo macź dohlada, so je w strasche na žwoje pok lěta stare dźěczo sabyła. Wutrobity muž, žobustaw wóhnjoweje wobory, žo hnydom do domu poda a dźěczo sbožownje žmjercźi wutorhnu. Ale ſ druheho poskhoda dyrbjesche ſ dźěsczom dele skocźicź; druhi pucź ſ płomjenjow njeběsche. Njesranjene wón dźěczo płakazej macźeri poda. Shromadźeny lud a jeho towaŕschojo jemu radosczíwje žławu wyskachu.

* W Louzy pola Wuheŕskeho Ostroha je žo wóndano žrjedź nozy 17 burskich statokow wotpaliko. Jara wjele domjazeje nadoby, hospodaŕskeho gratu, dróbneho skotu a 6 howjadow je žo žobu spaliko. Też 6 cźłowjekow je pschi wóhnju wo žiwjenje pschischko: tsjo žo spalichu, tsjo žo sadužychu. Hischcźe jedyn, kotrehož ſ płomjenjow wunješechu, je mjes tym semrjeł. Scheseźo drusy žu žo tak straschnje wopalili, so hischcźe khori leża.

* Na wuheŕskim dwórnischczu Piski je žo sańdźeny tydźeń žałostne njesboże stako. Hrajkajo běschtej dwě dźěsczi na kolije saléłkej, hdyž runje lokomotiwa ſ zyłym rynkom wosow pschijédźe. Dźěsczi w tajkim strasche widźo želesniczny straźnik Ruška pschiběža, so by jej wěstej žmjercźi wutorhnuł. Wón pak jej rucźe doscź shrabnucź njemóžesche a nětko žam pod koleża pschiňdźe. 13 wosow psches wboheho muża pschejédźe, so běsche jeho cźélko zyle rosrěsane. Njesbožowny běsche na měsćze morwy. Dźěsczi, kotrymajź běsche najwjetschi strach hrosyk, žiwej wostaschtej; ale woběmaj bu lěwa ruka rosmjecźena. Njesbožowny muž, kotryž hakle běsche 29 lět stary, je wudowu a cźrjódku njesastaranych dźěczi sawostajił.

* W Budapeschcźe wóndano nětkotśi mkodźi wuheŕšzy offizěrojo wješeli pschi schkleńzy wina žedźachu. Sa žort dwaj teżak wucźežeschtaj a sa žort mjes žobu wojowacź poczeschtaj. Pschi tym jedyn lohku ranu dosta, kotrejž pak wón žaneje waźnosćze njepschizpiwasche. Bórsy na to wón skhori; lěkaŕ spósna, so je žo jemu krej sawdała; a mkody cźłowjek dyrbjesche wumrjecź.

* W Kostelezu pola Holeschowa na Morawje žu khěžkarku Kovaldźinu sajeli, dokelž žo ji wina dawa, so je žwojeho muża, žyna a pschirodnu dźowku skónzowała. Jeje muž je žo hižo pscheď tśjomi lětami shubił. Kovaldźinej pak to blisko njeńdźěsche; wona wudawasche, so je muž do žwěta schoł, so by žebi dźěło hladał. Hdyž pak wona mužowy grat pschedawacź pocźa, žo to ludźom po prawom njesda. Bórsy na to jeje 14létneho žyna na sahrodźe wobwěžnjeneho nadeńdźechu; ma žo sa to, so je macź hólcźeza moriła. Loni wulkeho rózka žo na jene dobo też jeje pschirodna dźowka shubi. Kovaldźina žušodam powjedasche, so je žo jeje dźowka w Winje pschistajiła. Hdyž pak wona bórsy na to holzynu drastu rospscheda, žebi ludźo powjedacź poczachu, so je Kovaldźina pschirodnu dźowku skónzowała. Hdyž žudnistwo 11. meje do wšy pschiňdźe, měješe Kovaldźina hižo wschitko pschihotowane, so chzyšche cźeknucź. Jeje dom hnydom pschepytowacź poczachu. Mjes tym so žandarm pschi žonje wó jstwě wosta, druhi ſ wjeżnym schoktu w pinzy na sdacźe kopacź pocźa. Sskyschо, so žo w pinzy ſ motyku pjerje, měješe Kovaldźina sa to, so tam sa cźékom hrjebaju. Woblédnuwschi žo wona wusna, so je žwoju pschirodnu dźowku ſ kolikom saraśyła a cźélko w pinzy sahrjebała. Wschо druhe pak prějesche.

* Žałostne njesboże je žo póndźelu tydźenja w Italskej na želesniznу stało, kotraž ſ Florenza do Faenzy wjedźe. Tśizecźo pjeni dźěłacźerjo do dźěłacźerskeho wosa saléšechu a na nim hórku dele jédźechu. Wós straschnje spěschnje ſ hory dele cźérjesche a žo duzy po pucźu swrócźi; pjeni dźěłacźerjo ſ dźěła na kolije kleżnuchu, ſ dźěła žo do hłubiny walichu. Ssedmjo 30 metrow hłuboko do bjesdna dele padźechu a ſ dźěła morwi, ſ dźěła cźežzy ranjeni leżo wostachu; cźi drusy žo jeno lohzy sranichu.

* Franzowske nowiny „Gaulois“ wóndano žwojim cźitarjam wo franzowskich wojakach powjedachu, kotśiž buchu w poźlenjej wójnje wot Němzow sajecźi, dotal w jastwje dźerżani a hakle pscheď krótkim wot khěžora Bjedricha wobhnadźeni, so mózachu žo domoj wrócźicź. Wschitko w tymle powjedancźku wschak drje wěrno njeje. W Jssondunje w Franzowskej mjenujzy wóndano telegrafisku powjesć dostachu, so žo schtyrjo franzowszy wojazy ſ Jssonduna a wokolnosćze, kotśiž buchu wschitzy w lěcźe 1870 jecźi, bliźšche dny ſ němskeho sajecźa domoj wrócźa. Sa 18 lět jich žwójbni a pscheceljo žaneje powjesćze wot nich dostali njeběchu; duž mějachu sa to, so žu wschitzy schtyrjo morwi. Mjes tym běchu jecźi. Dokelž pak běchu w sajecźu na pruskich wojakow ruku skožili, jich k dokholětnemu jastwu na twjerdźisnje saždźichu; duž žo pschi wobsamknjenju měra domoj wrócźicź njemózachu. Sa 18 lět jich sajecźa pak žo jim njedowoli nětkomu list napisacź; duž budźa žwojim domjazym kaž ſ morwych stanjeni. Jedyn žwoju žonu, kotraž je dołho wo njeho žarowała, jako mandźelsku druheho nadeńdźe, ſ kotrymž ma zyłu cźrjódu dźěcźi. Druheho, kotryž na wójnu cźehnjesche, hdyž běsche jeho žona žamadruha, nětko 18 lět stary žyn domoj wita, kotryž je jemu tak zusy, kaž wón žynej, a kotryž je žo žam pscheď krótkim woženił.

* W Parisu žu žo zyłe hromady wopacźnych 500frankowskich (= 400 mk.) pjenježnych papjerow wudawałe. Franzowski bank žo wotwlakuje je wuměnjecź. Wobžedźeŕ jeneje khofejownje je bank wobskorżił, dokelž jemu tam tajku papjeru wuměnicź nochzychu. Ludźo nětko ſ zyła žanych 500frankowskich papjerow wjazy njebjeru. Knjeżerstwo žo boji, so skónczńje też druhich papjerjanych pjenjes nichtó wjazy rodźicź njebudźe. Tych, kotśiž žu wopacźne papjery dźěłali, hischcźe wušlědźili njejžu. Dotal je hižo sa nimale 3 milliony frankow (poltsecźa mill. markow) wopacźnych papjerow do luda pschischko. Ministr finanzow tejele należnosćze dla ſ franzowskim bankom jedna. Belgisko-hollandska polizija pilnje sa jebakami žlědźi, kotśiž žu wopacźne pjenježne papjery po 500 fr. dźěłali. Parižska tajna polizija je wušlědźiła, so ma žo jebanske paźmo w Hollandskej pytacź. Wopacźne pjenježne papjery pak žu žo ſ wjetscha w Brüsselu wudawałe, hdźež žu mnosy pjenježniзy tajke dostali. Wopacźne papjery žu žo pjecźa w Utrechcźe dźěłałe.

* Najwjetschi pschedeschcźnik na žwěcźe je žo pscheď krótkim w Glasgowje w Jendźelskej sa jeneho krala w nawjecźornej Afriзy dźěłał. Hobrski pschedeschcźnik žo wocźinja a sacźinja, kaž kóždy druhi, ma poljédnata kóhcźa w pscheréšku a je na kij ſ mahagonijoweho drjewa pschicźinjeny, kotryž je teho runja 10½ kóhcźa dołhi. Tšécha je ſ italskeje žłomy; kónczk wjerschka je poškocźany. Hdyž ma žo pschedeschcźnik wužiwacź, žo kij do semje tyknje a tšécha wupschěstrje. Pod hobrskim pschedeschcźnikom móże cźorny kral ſ 30 hoscźemi wobjedowacź.

* W Alżeriskej maju wulku nusu se skócźkami, kotrež žo tam ſ wulkimi hromadami pokasuja. Na jenym měsćze zyły cźah na želesniзy sastajichu. Wscho niczo njepomhasche. Kaž pola naž w symje žněh, dyrbjachu skócźki ſ kolijow seżypacź, prjedy hacź móżesche cźah dale jécź.

* W mórskej wuscźinje pola Formiosy w chinesiskim morju běsche žo 24. haprleje kódź „San Pablo“ rosbika. W nozy žo wulka cźrjóda chinesiskich mórskich rubježnikow na kódź nawali. Na kódźi wulki strach a žałostna měscheńza nasta. Skónczńje žo nadpanjeni trochu smužichu. Kódźniзy a paźažerojo žo ſ teżakami a tšélbami pschecźiwo rubježnikam wobarachu. To běsche krwawne wojowanje; starzy, žónske a dźěcźi, kotrež běchu do jich komorkow sawrjeli, stysknje žałoscźachu a płakachu. Hižo žo sdasche, so rubježniзy dobudu, kotśiž běchu kódź ſ někotrych kónzow sapalili, so žo kódź hižo podnurjecź pocźa. Tu kódźnemu maschinistej spomożna myšlicźka pschiňdźe. Wón ſ jeneje roły krop na rubježnikow puschcźi. To rubježniзy njewutrachu; duž žo khwatajzy do cźékanja dachu. Nětko běsche wulki cźaž, so też kódźniзy a paźažérojo ſ kódźe pschiňdźechu, kotraž žo palesche a pomału podnurjesche. S najwjetschej prózu na cźołmach hacź k brjohej dojédźechu. Ssmjercźi jenož se žiwjenjom wucźeknuchu; žwoje zyłe wobžedźeństwo běchu na kódźi wostajicź dyrbjeli a po tajkim shubili. Jenož póstowske pjenježne měschki žobi na kraj pschiwjesechu. Hdyž běsche žo kódź wupaliła, žo mórszy rubježniзy na nju wrócźichu a ju do cźista wurubichu.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budże sa tydzeń němska spowjedź.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Ernst Kurt, Jaroměra Augusta Teicha, zigarnika na Židowje, ß. — Hana Emma, Brunoa Pawola Behrischa, tyscherja na Židowje, dź.

Katholska zyrkej: Marja, Franza Semika, schewza w Lejnje, dź. — Laura, Jakuba Kajscha, kryjerja tudy, dź. — Klara, Gustava Tilgnera, schewza tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 28. meje: Otto Hendrich, Augusta Bernharda Klingsta, schewza tudy, ß., 4 m. 5 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2416 měchow.	W Budyschinje 26. meje 1888 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.	W Lubiju 31. meje 1888 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.
Pšeńca . . . . . běła	9	52	10	12	9	59	9	77
= . . . . . žołta	9	23	9	76	9	26	9	41
Rožka	6	33	6	52	6	13	6	38
Ječmjeń	5	94	6	16	6	—	6	20
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	20	6	40	5	70	6	—
Hroch	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka	6	67	6	94	5	56	6	11
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka	15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny	1	60	2	10	1	70	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	—	2	20	1	60	1	90
Pšeničzna muka 50 = . . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 = . . .	6	50	10	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	2	30	3	—	2	10	2	50
Sslóma . . 600 = . . .	16	—	17	—	15	—	17	—
Proßata 798 schtuk, schtuka . .	6	—	16	—	—	—	—	—
Pšeničzne wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	25	4	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 9 hr. 82 np. hacž 10 hr. 12 np.; pšeńca (žołta) wot 9 hr. 40 np. hacž 9 hr. 70 np.; rožka wot 6 hr. 33 np. hacž 6 hr. 58 np.; ječmjeń wot 5 hr. 94 np. hacž 6 hr. 16 np.; wowß wot 6 hr. — np. hacž 6 hr. 35 np.

Drażdźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druzinu 50—54 mk., 2. druzinu 45—48, 3. druzinu 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 42—44 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cželata 1. druzinu 45—55 np., 2. druzinu 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 1. junija: Rjane.

Na pschedawanje ma ßo pschedawacź: 4. junija na něhduschim Rjeczkez kuble w Kóšlach 2 krowje s czelenczom, 2 czělzaj a ßwinje. — Wutoru 5. junija dopołdnja 1/2 8 hodźin 2 krowje pola kublerja Möhna w Hrubocźizach.

Na pschedań: Žiwnosćź czišło 12 w Warnolczizach pola Wjeleczina. — Kubło czo. 6 w Prěczezach se 123 kórzami psches agenta Dittricha w Budyschinje. — Khěża czišło 29 B w Czornjowje pola Pomorez.

Drjewowa awkzija: pónđelu 4. junija na Wujezkowskim revěrje, sapoczatk 1/2 8 hodźin. — 4. junija rano w 9 hodźinach pschi Schönbergskim puczu. — Sstrjedu 6. junija dopołdnja w 9 hodźinach w herbskej grychcze w Hornim Wujesdże.

600—15,000 mk. ßu hnydom abo posdźišcho po wschelakich dźělbach na hypothekarisku wěstosćź wupożczicź na swonkownej lawskej haßy 12.

Derje ßo danjaza **khěża** w pschedměsće Budyschina s rjanej sahrodu je na pschedań. Dalsche je w wudawarni Serb. Now. shonicź.

Khěžna leżomnosćź s wjelbowanej hródźu, 2 pinzomaj, bróžnju, sahrodu a polom je pscheměnjenja dla na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja na Židowje czo. 120 shonicź.

Na Židowje je **khěża** czo. 261 na pschedań.

W Worzynje pola Pomorz je **žiwnosćź** s 8 1/2 kórzom pola a łuki se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je w Worzynskim hosćenzu shonicź.

W Nowych Bóschizach je **khěża** czo. 8 s 2 1/2 kórzom pola a łuki hnydom na pschenajecze. Dalsche je shonicź pola **Kubizy** tam.

W Sdźarach pola Klukscha je **khěża** czišło 23 s maßiwnej hródźu a bróžnju a se 6 kórzami pola a łuki na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Klawěr je tunjo na pschedań na Bergstraße czišło 3 delka w Budyschinje.

Kóń,

czerwjeny schumjel, 8 létny walach, steji na pschedań na Židowje czo. 259. **Rjenčź.**

Rjane ßuschene ßwinjaze mjaßo punt po 55 a 60 np., **wuschkrjeny kój** punt po 40 np., **kołbaßowy tuk** = = 40 = pschedawa **O. Pötschke** na serbskej haßy.

Drjewowe awkzije.

Drjewo, kotrež je létßa w léßowych revěrach, **Rakeczanskemu** knjejstwu ßkuschazych, puschczane, ma ßo ßlědowaze dny a na ßlědowazych léßnych městnach na pscheßadźowanje pschedawacź:

Pónđelu 4. junija t. l. rano wot 8 hodźin
na Jitkowskim revěrje pschi humjeńzy (ptaczišczu)
138 rmtr. khójnowych schczěpow,
291 = = pjeńkow,
43,3 stotnjow = walczkow;

dopołdnja wot 11 hodźin
na Trupinjanskim revěrje w czornych wólschach
200 khójnowych klozow, 25—40 cm tołstych, 3,5—4,5 m dołhich,
132 rmtr. khójnowych schczěpow,
180 = = pjeńkow,
53,75 stotn. = walczkow.

Wutoru 5. junija t. l. rano wot 8 hodźin
na Rakeczanskim revěrje pschi Běłaczach
128,50 stotnjow brěsowych a wólschowych walczkow.
Sapoczatk pschi kaczej korczmje.

Schtwórtk 7. junija t. l. rano wot 8 hodźin
na Jenscheczanskim revěrje pschi Ruczizy
120 rmtr. khójnowych schczěpow,
246 = = pjeńkow,
24,57 = = walczkow;

dopołdnja wot 11 hodźin
na Schczeńczanskim revěrje pschi palnym hacze
57 rmtr. khójnowych schczěpow,
96 = = pjeńkow,
55 khójnowych dołhich hromadow;

popołdnju wot 1 hodźiny
pschi Ruczizynym puczu
108 rmtr. khójnowych schczěpow,
45 = = kuleczkow,
189 = = pjeńkow,
152 khójnowych dołhich hromadow.

Wuměnjenja ßo do sapoczatka awkzijow wosjewja.

W Rakezach, 23. meje 1888.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

Koßy.

Woprawdźite **schtyrske a rhajnske worzlowe koßy** a **ßerpy** najlěpscheje kajkosćze, ßa kotrychž hódnosćź rukuju, a dale wschě druzinu **brußow** po tunich płaczišnach poruczam.

W. A. Hultsch w póstskej kowarni.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7

poruczа 6/4 schěroke **poßleschczowe tkaniny,** stary łóhcź po 20 np., **módroczischczowe,** dróbny muster, stary łóhcź po 20 np., **katun, kretonne, běły, módry** a **schěry płat** we wschěch schěrjach a kajkosćzach, prawje rjany dwaj łóhczej schěroki **běły, s ruku tkany płat,** stary łóhcź po 50 np., **módry** teho runja po 60 np., **dwójny łustr** we wschěch barbach, stary łóhcź po 20 np., **katunowe sbytki** k pjeslam po 50 np., **módroczischczowe sbytki** k pjeslam po 70, 80 np., **kholowowe tkaniny, drell** po 35, 40, 50 np., **turnarske ßukno** po 30 np., **wolmjane** po 60—70 np., **jendźelske, Hamburgske ßukno** atd.

Swój wulki skład

brodutruharskich nožow a tóčznych rjemjenjow

jenož w dobrych kajkosćzach pschi potrjebje należnje poruczа

Hermann Karsch prjedy **A. Rockisch**
3 pschi mjaßowych jědkach 3.

Pschispomnjenje: Wscho tocźenje a porjedźenje po najtunischej płaczišnje wobstaram.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza
Paul Walther
na žitnych wikach.

Wubjerne
žitne a **trawne koßy**
ſ dobrym rěsom,
najlěpſche
ſchtyrſke ßerpy,
brußy
w wulkim wubjerku,
worzlowe
ßynowe a **ßnopowe widla**
po tunich płaćišnach porucza
C. A. Mickan.

Twarſke hoſdźe,
ſamki k ſtwinym a
khěžnym durjam,
woknowe a **durjowe**
wobbitki,
tſěſchne wokna,
žloby,
rjeczaſy,
kopacže a **lopacže**
porucza tunjo
C. A. Mickan.

Dürrenbergſku warnu ßól
Dürrenbergſku ſkótnu ßól
(kotraž je, kaž je ſnate, najlěpſcha)
porucza najtuńſcho
Emil Lebelt
na dwórniſchczu w Budeſtezach.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne činimoj a je poruczamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Deſtillazija
Schiſchki a Rjeczki

porucza ßwoje ſnate dobre družiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuniſchich płaćišnach.

Khoſej

wot najtuniſchich hač do najdróžſchich družinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a horncžeŕſkej haßy.

Khoſej

paleny a njepaleny
jenož w dobrych družinach poruczataj jara tunjo
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khoſej

ſ wuběranych, jenož derje ßłodźazych kajkoſczow
njepaleny punt hižo po 90 np.,
paleny = = = 120 =
porucza **Hermann Lemke**
na jerjowej haßy.

Bawmjane a połpłatowe płokajomne tkaniny

k mužazej a hólczazej draſcze porucza tunjo
Bruno Grohmann, pſchedawaŕnja ßuknja
w Budyſchinje na hłownym torhoſchczu čo. 9.

Dokelž ßu ßo khoſejowe płaćišny ſaßo ponižiše, poruczam wot nětka ſaßo

paleny khoſej

punt po 120 a 130 np.
w ſnatych dobrych a derjeßłodźazych kajkoſczach.
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Błyſkowody (blitzableiter)

po wukaſanju kralowſkeje ſakſkeje deputazije dźěła a je ſ najnowiſchim aparatom (teleſonowej měrowahu) pruhuje
H. Paulinus, ſamkaŕſki miſchtr w Budyſchinje
na połnóznej dróſy (Nordſtraße) njedaloko ſtarych kaſarmow.

W. Udich

10 na bohatej haßy 10

ßwój wulki ſkład hotoweje **mužazeje, hólczazeje** a **dźěczazeje draſty** ſ najmodniſchich tkaninow a po modnym rěsu porucza a khwatne poßłużenje po najtuniſchich płaćišnach lubi.
Po měrje ßo draſta rucže a derje ſchije. Wulki ſkład draſty do dźěła.

Albert Liſzak

tapezěraŕ na ſnutſkownej lawſkej haßy 10
w domje pſchekupza Engerta w 2. ſkhodźe
ßwój ſkład nowych **ſofow,** derje a trajnje dźěłanych, hižo po 27 mk., **pjerate matrazy** ſ drella hižo po 19 mk., hač k najwoßebniſchim porucza. Skaſane dźěło też ſwonka ßo derje a tunjo wuwjedže.

Ludwig Fiedler

na Łubijſkej dróſy 2 naßlědnik **Santa Paßa** w Budyſchinje **na Łubijſkej dróſy 2**

porucza ßwój ſkład **rowowych pomnikow** ſ marmora, ſyenita a pěſkowza. **Blidowe płaty, konſolowe płaty, naſtawki na myjne blida** ßo dźěłaju, **rowowe pomniki** a **rowowe płaty** ßo rjenje a tunjo **ponowja.** Dołholětne rukowanje ſa **poſłoczenje.**

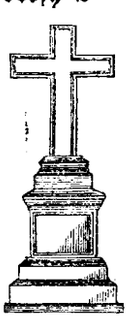

Njech ßo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzaŕſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dóſtacz w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Fotografiſki ateliej
Oskara Meiſtera

w Budyſchinje na ſeminarſkej dróſy 6.

Fotografije wot wulkoſcze medaillona hač do woprawdźiteje wulkoſcze ßo na najlěpje dźěłaju, teho runja **krajiny, pomjeńſchenja** a **powjetſchenja.** Fotografowanje rataŕſkich a induſtrialnych maſchinow kaž też gruppow, też ſwonka doma.

Hdže ſcze tónle rjany cžaßnik kupili?
Pola cžaßnikarja **Magera**
na ßerbſkej haßy 11.

Naſchu wukhwalenu ſnatu
4 np. zigaru cžiſžło 3
wſchitkim kurjerjam k prúſy naležnje poruczamoj.
Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſkótemu workej.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje družiny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaćišnach.

Wóſk

kupuje po kóždej dźělbje po najwyſchſchich płaćišnach
H. Puy,
mydkaŕ na ßerbſkej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž też **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaćišnach
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Hamburgſko-amerikanſke paketowjeſdne akzijowe towarſtwo.

Direktna parokłódźna jěſba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiſkeje**
měßacžnje 3 krócz,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßacžnje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke parne łódže podawaju wubjernu jědź a pſchihódnu pucžowanſku ſkładnoſcz ſa kajutowych a djeſtubjowych pucžowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyſchinje.

Mißionski ßwjedźeń w Budyschinje.

Ssrjedu 13. junija t. l. śmĕje, da-li Bóh, ßerbske wokrjeßne mißionske towarstwo w **Michalskej zyrkwi** w Budyschinje ßwój lĕtuschi ßwjedźeń. Na ßerbskim kemschenju, kotrež ßo popołdnju w 2 hodź. sapoczńje, budźe knjes farar lic. theol. **Imisch** s Hodźija, na němskim pak wot 4 hodź. ßem knjes superintendent dr. theol. **Pank** s Lipska dobrocźiwje prědowacź. Knjesow sastojnskich bratrow a wucźerjow, kaž tež wschĕch pschecźelow mißionstwa s bliska a s daloka na tutón luby ßwjedźeń najwutrobnischo pscheproschujetaj

Skhadźowanje na kapłanstwje. farar **dr. Kalich** a kapłan **Handrik.**

Chirurgiska wobalerńja w Budyschinje

na schulerskej haßy 3 po 2 skhodomaj, nutskhód na rĕsniskej haßy.

Wuwinjene a wustorczene stawy runa, stawy wustrychuje, plestry kładźe, piwalzy a kunki staja, suby torha, wschĕ rany wot tšĕlenja, bicza, kłócza, rĕsnjenja, torhnjenja, kußnjenja, stłóczenja, sahorjenja a smjecźenja hoji a wschu druhu do ßwojeho powołanja ßłuschazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojerski pomoznik.

najwubjernische

psche wschĕ insekty

(tkhi, schczóny, muchi atd.), a wschón njerjad tak s wĕsta wutupi, so **żaneho ßłĕda** wot njeho njewostanje.

Njech ßo ßwĕru na to kedźbuje:

„Schtoż ßo w papjerje wuważi,
njeje żenje
Zacherlowa spezialita."

Jenoż w **originalnych bleschach** je „Zacherlin" **woprawdźity tuni** dostacź w **Budyschinje** pola kk. **bratrow Mĕrschow** pschi żitnych wikach,

- **Biskopizach** = k. **Alfreda Böhmera,**
- **Kamjeńcu** = k. **Hermanna Naechstera,**
- **Lubiju** = k. **Heinricha Burkhardta**

pschi torhoschczu.

Trawne a żitne koßy, ßerpy a rĕsaki,

ßnate najlĕpsche wudźĕłki, kotrež ßo tón czaß dźĕłaju, najlĕpje wuwjedźene a s najlĕpscheho worzla, kotrež ßu ßo, hdyż je ßo s nimi prawje wobkhadźało, sa dobre wupokasałe a sa kotrychż rĕs rukuju, tak daloko hacż je to pschi mojim sprawnym pschedawanju mózno. Duż njeje trjeba, so je po waschnju hermanskich ludźi wukhwaluju. Tež mam **brußy** w nĕkotrych pschihódnych druźinach na pschedań, pschi czimż chzu k wuźitku ßwojich wotebjerarjow po ßwojim dołholĕtnym nashonjenju pschispomnicź, so ßu brußy, hdyż ßo prawje nałoża, najlĕpsche toczadło sa klepanu koßu, bjes tym so kóżde druhe toczadło koßu ruczischo skónzuje.

So bych ßo njelubosnosczow sminuł, dawam k wjedźenju, so je mi njedźelski dźeń rano wot 7—½11 hodźin a pschipołdnju wot 12—2 hodźin pschesch polizajski sakoń sakasane, pschedawacź.

Robert Jacob, gratokowar
w Budyschinje s napschecźa realneje schule.

Budyska Bjesada.

Lĕtuschi wulĕt śmĕje ßo **njedźelu 10. junija** pschesch Żmórz a Lubin do Budestez, hdźeż budźe ßo rejwanske wjeßele wotbywacź. Wotkhad popołdnju w 2 hodźinomaj wot Gudźiz hotela pola dwórnischcza w Budyschinje. Pschedßydstwo.

Ssym ßo w Wojerezach jako lĕkar saßydlił a bydlu pschi hrodźe (burglehn) 10 pola knjesa schewskeho mischtra Temmerta. Rĕczne hodźiny wot 8—10 hodźin dopołdnja.

Dr. med. Niekell,
praktiski lĕkar.

Wotewrjenje samkarstwa.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym ßo w **Budyschinje na wyßokej haßy 8** jako **samkar** saßydlił. Poruczam ßo k wuwjedźenju wschĕch twarskich dźĕłow, żelesnych wrotow, płotow, rowowych lĕßyzow, blidow sa kwĕtki, warnych maschinow, pjezakowych wĕnzow a błyskowodow a wschĕch druhich do mojeho rjemjeßka ßłuschazych dźĕłow a dobre spĕschne poßłużenje po tunich płaczisnach lubju.

S poczesczowanjom

Julius Breitkopf, samkarski mischtr.

Jabłukowe wino,

jara dobru druźinu, liter abo bleschu po 25 a 30 np., **holansko-jahodowe** abo **strowotne wino,** wubjerny ßrĕdk psche żołdkowu ßłabosc, bĕżenje atd., teho runja wschelake **jahodkowe wina, ßadowe schampanske wino, schumjaze ßadowe limonady, sodowu** a **selterstku wodu,** dale

ßadowe kißało,

najlĕpsche k ßolotwi, k sakładźenju atd. porucza

Hornjołużiska ßadłódźerńja
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki.**

Skoru pßowjeho drjewa

derje ßuschenu kupujetaj po kóżdej dźĕłbje

Strauch & Kolde
w Budyschinje
3 na kamjeńtnej haßy 3.

Wósk, wóskowy twar a panki

kupuje po najwyschschich płaczisnach **Hermann Lehmann,** mydłar na horncżerskej a żitnej haßy.

Louis Raymand

w Budyschinje
20 na żitnych wikach 20
po 1 skhodźe
porucza ßo jako porjedźer **czaßnikow** wscheje druźiny a bjerje sa wuczisczenje 1 mk., nowe pjero 1 mk., wuczisczenje a pjero 1 mk. 50 np.

Wjetsche porjedźenja tunjo.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo
Schischka a Rjeczka.

Hosczenz w Drożdżiju.

Njedźelu 3. junija popołdnju **wukulenje kołbaßy,** na to **reje.** Pschecźelnje pscheproschuje
Tschieter.

Kedźbu!

Jutsje njedźelu **wukulenje kołbaßy** w **Trjebjenzy.**

Dźĕczo k wotczehnjenju dostanje dobre wothładanje na Mużakowskej drósy czo. 27 w Budyschinje.

200 drenĕrowanskich dźĕłaczerjow

ßo hnydom pschi wyßokej msdźĕ a trajnym dźĕle pytaju wot drenĕrowanskeho mischtra

A. Fitzy
w Bukojnje pola Hucźiny.

Stwinske, domske a kuchinske holzy, żony k dźĕczom, skótne hospoßy, domske a hródźne dźowki, dźĕłaczerske ßwójby, rólnych pohonczow a wolazych pyta pschistajerńicza **Heynoldowa.**

Dwĕ mkodej holzy se wßow pyta pschistajerńicza **Semigowa.**

Krawskeho

hnydom pyta **C. Mühlbach,** krawski mischtr w Panjezach pola Hornjeho Wujesda.

S tutym kóżdeho warnuju, psched kwaßnymi wosami pucź saschlahowacź. Schtóż pschichodnje tule njewuschnosc wobeńdże, teho wĕscze wobskorżu.

Braschka **Berghold.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 23. **Sobotu 9. junija 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžor Friedrich je so kónz tamneho tydźenja se Charlottenburga do Potsdama pscheßydlił a tam nětko w swojim hrodźe Friedrichskronje bydli. Khěžorowe strowje je pomérnje spokojaze. Dźiwje mjaßo, kotrež bě srjedź meje ſ nowa w jeho schiji narostko, ſ kóždym dnjom bóle wotebjera a so najskerje tele dny do zyła shubi. Khěžor wschědnje w wosu do wokolnosćze jěsdźi; jeho strowjo jemu też dowola, wschědnje nusne knjeżerſtwowe dźěła dokonjecź, na čjož wón druhdy někotre hodźiny nakoži.

— Sa hrodoweho hejtmana w Friedrichskronje je khěžor komornika hrabju Maximiliana ſ Lüttichau nad Niskej pomjenował.

— Hischcże sa khěžora Wylema je pruski sejm sakoń pschijał, po kotrymž so sakonjedawazy czaß pruskeho sejma wot 3 lět na 5 lět podlěschi. Khěžor Friedrich je so dołho dlił, tutón sakoń se swojim podpißmom podtwjerdźicź. Kaž je snate, je khěžor, knjeżerſtwo nastupiwschi, wjerchej Bismarkej saßady sjewił, po kotrychž chze knjeżerſtwo wjedźene měcź. Jena tychle saßadow réka, so so bjes nusnych pschiczinow postajenja wustawy pscheměnicź njeßmědźa. Psches sakoń, ſ kotrymž so czaß pruskeho sejma podlěschi, pak so sakładny dypk wustawy powróćźi. Tejele pschiczíny dla khěžor Friedrich nowy sakoń pschipósnacź nochzesche. Skónczńje je so khěžor pjecza tola ponucźicź dał, sakoń podtwjerdźicź, tola jenoż ſ tym wumělenjenjom, so so wólbny manifest wuda, w kotrymž so wschitkim wolerjam, też statnym sastojnikam, połna swoboda pschi wólbach sarucźi a so statnym sastojnikam wscho pschikrótczenje wólbnych prawow krucze sakasa. Minister Puttkamer, kotrehož hakle su w poßlednim pruskim sejmje winowali, so je wólbnu swobodu na njedowolene waschnje samjesował, měješe sa to, so so manifest pschecźiwo jeho wólbnemu skutkowanju měri a so sapowjedźi, pod manifest swoje podpißmo stajicź. Tak nasta krisis w Bismarkowym ministerſtwje, kotraž je nětko hižo druha sa khěžora Friedricha. Powschitkownje wotczakowachu, so pak zyłe ministerſtwo wotstupi, pak so so ministraj Puttkamer a Goßler ſ ministerſtwa wusamknjetaj. Tola ani prěnje, ani druhe so stako njeje. Wjerchej Bismarkej je so poradźiło, hischcże wupucź namakacź. W awdijenzy, kotruž měješe wutoru pola khěžora, wón wurunanje wschelakosćze měnjenjow dozpi. Khěžor je do teho swolił, so so sakoń wo podlěschenju sakonjedawazeho czaßa pruskeho sejma ſ jeho podpißmom wosjewi. To je so hnydom psches „Khěžorſtwowy nawěschtnik“ stało. Manifest wo wólbnej swobodźe pak so hacž dotal w „Khěžorſtwowym nawěschtniku“ wotczischczał njeje. Duž so sda, so je so khěžor wsdał, jón do sjawnosćze dacź. Hacž Puttkamer sobustaw ministerſtwa wostanje, hischcże wujaßnjene njeje. Jeli so so wón pscheßwědczi, so khěžor k njemu w nastupanju sakhowanja wólbneje swobody žaneho dowěrjenja nima, wón ſ czežka hischcże dołho na swojim městnje sawostanje. Psches to pak druſy ministerjo njebychu nusowani byli, teho runja sastojnſtwo skožicź. Tale mózność by hakle sastupiła, hdy bychu khěžorowe połne dowěrjenje wjazy njeměli, abo hdy by Puttkamer naßlědnika dostał, kotryž by pschecźiwnik politiki, po kotrejž je so ministerſtwo hacž dotal słožowało, był. W tu khwilu pak hischcże žana pschicźina njepschedleži, kotraž by ministerſtwo nucźiła, wotstupicź.

Awstrija. W běhu poßlednich schtyrzecźi lět su we wschěch europiſkich krajach židźa pschiběrali, nihdże pak jich liczba taku wyßokosćź doßahnuła njeje, kaž w Awstriſkej a woßebje w khownym měsćze Winje. Kóždy schesty wobydleŕ je nětko w Winje žid. A kaž je tam židowſtwo po liczbje swlne, runje tak je wone mózne. Pjenježniſtwo leži móhł rjez zyle w židowſkej ruzy, a bjes sdźěkanymi powokanjemi Bohužel lěpje njeje. Bjes studentami Winſkeje univerſity běchu hižo w lěcze 1880 schtwórty dźěl židźa. Podobne a ſ dźěła hischcże hórsche su wobstejnosćze w druhich awstriſkich wjetschich městach. Na univerſicze w Czernowizach na sto studentow 27 židow, w gymnaſiju 34 židow, na realzy 47 a na wucźerſkim seminarje 42 židow na sto wucźomzow pschińdźe. W Budapeſchcze běschtaj bjes 467 wucźomzami jeneho gymnaſija 302 židaj, bjes sto lěkarjemi je tam 72 židow. W Iglawje běchu 13 měschczańszy wucźerjo židźa, pschi tym tole město 888 židow a 14,464 katholikow liczi. Kak židźa w Awstriſkej swój dobytk a wužitk hladaju, wobßwědczi sczěhowazy podawk. W awstriſkej Schlesynſkej židowski korczmar katholſkeho fararja wobſkorži, dokelž bě tutón jeneho druheho duchowneho ponucźił, ſ jeho klětki pschecźiwo wopiłſtwu prědowacź; žid sudniſki wußud dozpi, psches kotryž fararja sudniſzy poßwarichu a jeho saßudźichu, židowſkemu korczmarjej 50 schěßnakow sarunanja płacźicź, dokelž bě jemu psches tamne prědowanje schkodźił. Pschi tajkich wobstejnosćzach hinak bycź njemóže, so njepschecźelſtwo pschecźiwo židam bjes ludom dźeń a bóle rosće.

— Cżeſzy industrialni, kotsiž chzychu na Parižſkej swětowej wustajeńzy wustajecź, su wobsamkli, so teho wostajicź. Cżeſcha běchu sebi samyßlili, so w woßebitym wotdźělenju pokasacź, tola awstriſko-wuherſke khowne wustajeŕſke towarſtwo Cżechom woßebite wotdźělenje sapowjedźi. S Němzami a Madźarami hromadźe pak Cżeſcha wustajecź nochzedźa a so tak ſ zyła pschi wustajeńzy njewobdźěła.

— W Wuherſkej so wschě njemadźarſke ludy, njech su Němzy abo Krowatojo, Sskowakojo abo Rumunſzy, jenak jara wot madźarſkeho knjeżerſtwa podtłóczuja a podczischczuja. Wschě tele ludy pak też Madźarow ſ zyłej wutrobu hidźa a sa tym żadaju, so bychu so skerje a lěpje wot madźarſkeho knjeſſtwa wußwobodźiłe. Tele dny so saßo ras njepschecźelſke smyßlenje Rumunſkich pschecźiwo Madźaram sjawnje pokasa, hdyž bě biskop Schlauch do Belenyes pschijěł, so by tam firmował. K czeſczi biskopa běchu domy ſ khorhojemi w madźarſkich barbach wupyschili. To běſche rumunſkim studentam ſ pohorschenjom; woni madźarſke khorhoje dele storhachu a je rostorhachu. Tajke wohanjenje madźarſkich khorhojow je Madźarow hłuboko roshoriło. Madźarſke nowiny knjeżerſtwo napominaju, so by wěz krucze pschepytało a winowatych khostało.

Franzowska. General Boulanger (praj Bulanżej) je wutoru swoju prěnju rěcź w deputértſkej komorje měł, w kotrejž wón

revisiju wustawy a rospuschčenje komory žadasche. Tak dołho hač Boulanger rěčeše, běše wulki ropot w komorje. Bjes jenotliwymi čŕjódkami sapóßłanzow ßo wótre rěčze dźeržachu a Boulanger bu wospjet pschetorhnjeny; druhdy ßo sdasche, kaž so bychu ßo sapóßłanzy bjes ßobu do pukow dacź chzyli. Woßebje wulki hołk nasta, hdyž Boulanger praji, so republika presidenta a senata njetrjeba. Boulanger skónčnje namjet staji, so bychu ſ revisiju wustawy hnydom sapočeli. Kaž bě do prědka widźecź, wjetschina komory Boulangerowy namjet sačißnu. Sa njón jenoż 186 sapóßłanzow, a to 164 monarchistow a 22 Boulangerowych pschiwißowarjow hłoßowasche; republikanskich, kotsiž hewak w niczim pschesjene njejßu, bě tón krócź strach, kotryž wschitkim hrosy, sjenočźik a woni se žadnej pschesjenosczu Boulangerowy namjet wotpokasachu. Franzowske nowiny wo Boulangerowej rěczi jara wschelako ßudźa. Republikanske nowiny praja, so je Boulanger cźeźke poraženje poczerpił, Boulangerowe nowiny saßo pißaju, so je poßedźenje, w kotrymž je Boulanger prěnju rěcź dźeržał, stawisniske a so Boulangerowy wuspěch ßwojeho runjecza nima, monarchistiszy saßo republikanskich wußměchuja, kotsiž ßu se ßwojim dźiwim hawtowanjom pscheradźili, so ßo Boulangera boja, pșches cźož je ßo Boulangerej wulke dobycźe pschihotowało. Boulanger ßam je pjecza ſ tym jara spokojom, so je komora na njeho ßo njemdrika a hawtowaka, dokelž ßo pșches to cźim bóle ludowa kedźbnosczu na njeho wobrocźa.

Rußowska. Warschawski guvernĕr general Gurko je wschĕm notaram w pólskim kraleſtwje porucził, so bychu pschichodnje žanych sapißow njesapißowali, ſ kotrymiž Polazy ßwoje leżomnosczе Němzam sastajeja. S pschiczinu tuteje naprawy je, so ßo Němzy cźim dale, cźim bóle pólskich leżomnosczow, woßebje w plozkej a petrkowskej guberniji, smozuja. Ruske knjeżerstwo ßo boji, so by ßo, hdy by to tak dale schło, skónčnje zyła ruska Pólska pschenĕmczika. Duž Ruszy też němskich poddanow w ßwojich wjeczornych provinzach cźerpicź nochzedźa a ßu ſ nowa mnohim Němzam poruczili, so maja sa krótki czaß Rusku wopuschczicź. W ſnutskownej Ruskej pak Němzam sakasane njeje, bydlicź a leżomnosczе wobßedźecź.

Rumunska. W nĕkotrych rumunskich wßach ßu ſ nowa bjes rataŕskim wobydleŕstwom njemĕry wudyrike. Pschecźiwo njemĕrnikam ßu wojakow póßłacź dyrbjeli, kotsiž spjecźiwych ratarjow ſ wótrej brónju pschimachu a mnohich sranichu. Tón czaß je mĕr a porjad saßo postajeny.

Bołharska. Wjednik bołharskeje rusko-pschecźelneje strony, Karawelow, je ſ dopißowarjom jenych Winskich nowin rosrĕčenje wo nĕtczischich bołharskich wobstejnosczach mĕł. Karawelow bě pscheßwědczeny, so budźe ßo nĕtczische knjeżerstwo jenoż hischcźe krótki czaß dżerżecź móz. Nĕtczische knjeżerstwo je skutk Jendźelczanow a Awstriſtich, kotsiž ßu w ßwojim czaßu też jeho sawjesczź chzyli, Bołharsku do dżenßnischeho biesstroschtneho stawa storczicź. Pschekłepani Jendźelczenjo a Awstriszy pak ßu ßo mylili a ßu nĕtko na njeho (Karawelowa) njemdri. Wĕrnosczź pak ßo njeda potajicź, a na sboże hischcźe wón wschĕ pißma wobßedźi, kotrež ßu ßo hischcźe ſ czaßa ßerbsko-bołharskeje wójny wukhowake. Hdy bychu ßo dżenßa nowowólby wupißake, by lud ßebi sastupjerjow wuswolił, kotsiž ßu Ruskim pschecźelnje smyßleni. Nowowuswoleni sapóßłanzy bychu wólbu Koburgskeho prynza sa njesakońsku spósnali a Koburgskeho prynza hnydom wuhnali a ßo ſ Ruskej wujednali. Karawelow skónčnje praji, so je pscheßwědczeny, so knjeżerstwo żenje nowowólby njedopuschczi; pschetoż nowowólby wupißacź by sa nju rĕkało, ßwój ßamßny ßmjertny wußud podpißacź. Hacź ßo Karawelowowe wĕschczenje bórsy dopjelni, na tym ßo hischcźe dwĕlowacź da. Njeßmĕmy sabycź, so ßu skoro wschitzy offizĕrojo w bołharskim wójsku pschecźiwnizy Ruskeje. Hdy by Ruska ßwoju prjedawschu samóżnosczź w Bołharskej saßo dostała, by wona pschede wschĕm bołharskich offizĕrow se wschĕch wyschschich wojeŕskich mĕstnow wotßadźika a tele mĕstna ſ ruskimi offizĕrami wobßadźika. Duž Bołharszy offizĕrojo hižo ßwojeho wużitka dla nĕtczische knjeżerstwo dżerżecź pytaju. Tak dołho pak, hacź móże ßo Koburgski prynz na wójsko sepjeracź, budźa ßo njespokojni Bołharjo podarmo prózowacź, jeho ſ tróna wotczischczecź.

— Zar ßo 15. junija do Kijewa k jubilejej ßłowjanskeju japoschtołow Cyrilla a Methodija poda. Wot tam budźe wón do Krimſteje polkupy a do Kawkasa puczowacź a ßo w auguscźe k wulkim manevram wrócźi.

Turkowska. Turkowske statne kaßy ßu stajnje prósdne. Duž turkowskemu knjeżerstwu też mózno njeje, dołh, kotryž je hischcźe ſ poßlednjeje wójny Ruskej winojte, wotpłaczicź. Dokelž w poßlednim czaßu Turkowska sa tutón dołh ani danje płaczika njeje, je ruski póßłanz Nelidow w Konstantinoplu turkowske knjeżerstwo saßo ras pominał. Mĕnja, so Ruskej mjenje na tym leži, so by wot Turkowskeje pjenjesy dostała, hacź so by ſ tajkim pominanjom Turkowsku k ßwojim wotmyßlenjam swólniwu scźinika a woßebje bołharsku należnosczź saßo do hibanja stajika. Mózno pak też je, so ma Ruska wotmyßlenje, kruch kraja w Małej Asiſkej jako czasu Turkam wotewsacź, jeli so cźi pschihoty njecźinja, wójnski dołh wotpłaczicź. Rußowska ßnadź Armenisku wobßadźi, wudawajo, so ju saßo wopuschczi, tak bórsy hacź je wot Turkowskeje ßwoje pjenjesy dostała. Dokelž pak Turkojo, ßo rosumi, żenje ßwój dołh sapłaczicź njemóża, ßo Rußojo ſ wobßadźeneho kraja żenje wjazy won hibali njebychu.

Cźorna Hora. Kónz meje ßu ßo bjes Cźornohórzami a Arnawtami pschi Skutariskim jeżorje krwawne srażki mĕłe, pschi kotrychž ßu na stronje Arnawtow nĕkotsi mużojo panuli.

Afrika. Wójnszy Zuluojo ßu ßo saßo ras do jendźelskeho wobßedźenstwa w pokodnischej Afriży nawalili a wjele skotu rubili. Wojakow, kotsiž ßo sa Zuluami puschczichu, tucźi pobichu. Jendźelske knjeżerstwo chze nĕtko ßylnische wotdźĕlenje wójska na Zuluow póßłacź.

Hraczk Jurij.

(Skónczenje.)

„Haj, tak ßo nam też dźĕsche", mój pschewodnik dale rĕczeše. „W naspomnjenym czaßu bĕchu w naschej wßy wojazy leżeli, a dokelž mĕjachmy jenoż jeneho kowarja, njemóżesche nichtó druhi hacź lĕni Jurij mĕnjeny bycź. Też ßo hnydom cźrjóda ludźi namaka, kotsiž wobßwĕdczachu, so je w tamnym czaßu kowaŕ offizĕra w kwartĕrje mĕł. Jurja pșched ßud żadachu, so by ßo tam pscheßłyschecź dał. S wopredka ßo pschecźiwjesche pschińcź a praji: »Hdy bychu na kóżdy list poßłuchacź chzyli, móhł na schkodu smyßleny cźłowjek kóżdemu cźeßnemu mużej jeho dobre mjeno womasacź.« Hdyž pak ßo ßudniski knjes hotowasche, sprawneho Jurja ſ poliziju pșched ßud pschiwjesczź dacź, wón ßam pschińdźe a praji: »W wójnje ßym wschelakich wojakow w kwartĕrje mĕł, tola mi njeje wjazy mózno prajicź, so je tón abo tamny pola mje był; wo jenym kofrje pak ſ zyła niczo njewĕm.« Hdyž pak na to jedyn ſ jeho ßußodow wobßwĕdczi, so je ras widźał, so je lĕni Jurij na ßwojim dworje nĕkajki kaschcź rosbił, a jedyn druhi ßwĕdk praji, so je jeho poß ras ſ kowarjoweho dwora se starych cźrjopow staru cźulenjazu kožu wuryk a domoj pschinjeßł, ſ kotrejž je bjes dwĕła kofer wobbity był, Jurij po dołhim tam a ßem rĕczenju skónčnje pschida, so je nĕhdy stary kofer, kotryž bĕ wot ßwojeje wowki herbował, roskakał a spalił, dokelž je drjewo wot czerwja pschetoczene było. Tola ta wĕz żaneje ważnosczе nima a je hižo tak stara, so ßo na nju wjazy dopomnicź a ßo dodźiwacź njemóże, so ßu jeho lubi ßußodźa, kotsiž maja tola doscź se ßobu cźinicź, hischcźe ju w pomjatku sakhowacź móhli. S krótka, hraczka Jurja pschepokasacź njemóżachu, hacź runje bě kóżdy pscheßwědczeny, so je wón paduch. A kak ßo wĕz skónczi? Jurij dyrbjesche pschisßahacź, so spomnjeny kofer kranuł njeje! A schto ßebi myßlicze, so cźinjesche?"

„Wón ßo ſ pschisßahu wucźisczi", wotmolwich, „a jeho puschczichu."

„Haj", mój pschewodnik pschistaji, „ale ſ wotkal to wĕscźe?"

„To ßo tola wotczakacź dasche", wotmolwich. „Tak, kaž bĕschcźe mi hraczka Jurja wopisali, bě hižo wón tehdy wopak pschisßahał w ßwojej wutrobje, hdyž bě tak njeßwĕrny, so kofer wotewri, a saßo prěni sakożk k tejle njeßwĕrnosczi ßo w tamnej hodźinje sakoži, hdźež město hamora pschi nakowje kharty do ruki wsa; a to saßo ſ jeho lóhkosmyßleneje, sa ßwĕtnym stejazeje wutroby pschińdźe, a to mózesche napośled jenoż teho dła w nim dobycź, dokelž bě ßo wot Boha wozusobnik. Tajki je khód hrĕcha a słych poczinkow. Tola powjedajcźe mi dale, luby pschecźelo; pschetoż ſ kschiwej pschisßahu hraczk Jurij tola ßwoje żiwjenje skóncził njeje."

„Nĕ", muż dale rĕczeše, „to niz. Tola widźu, so ßo tamle naju pucź dźĕli; duż dyrbju ſ krótka powjedacź. Dlĕschi czaß wón wjeßeke żiwjenje każ prjedy wjedźesche. Na dźĕło ßebi, ßo rosumi, njepomyßli. Wón bě se żonu a dźĕcźimi żiwy każ bohaczk w evangeliju, pschistaji ßebi cźeledź a ßo w woßebnych wosach wożesche. Wĕste je, so wón w lĕcźe do jenych kupjelow nad Rhajnom jĕdźesche, hdźež wón wo wyßoki pjenjes hrajesche; ſ najmjeńscha ßo wón skoro pschezo ſ wjele pjenjesami domoj wrócźi. Tola, kaž ma wscho ßwój kónz, tak też tu. Hraczk Jurij skhori na drĕjazu wicź, so jemu ruzy a nosy wusthnuschtej, a so bě hrosnje, na njeho hladacź. K temu wón seleschе a hawtowasche a Boha hanjesche, so bórsy nichtó ſ jeho ßłużobnych pola njeho wostacź nochzysche, tak so

dyrbjesche dwójnu a trójnu mšdu płaćicź. Hdyž žo khorošcź tak pohórschi, so jemu też cźěko hromadźe sčeže, a wón ani žedźecź ani leżecź njemóżesche (pschetoż stacź hižo wón dawno njemóżesche), žo wón ſ krótka rossžudźi a žebi ſ jědom sawda a Boha žadławje hanjo žwoju bjesbóžnu duschu wudychnu."

„Zyle prawje", prajich, „wjele hinak też pschińcź njemóżesche."

„Ale poßłuchajcźe jenoż", mój pschewodźeŕ moju rěcź pschetorhnu, „schto je žo hischcźe podako. Pschetoż nětko pschińdźe, schtoż žym ſ wopŕědka naspomnik. Cźěko hischcźe njebě pohrjebane, hdyž wschitzy cźeladni ſ dobom dom wopuschcźichu, prajizy, so tam njemóża wostacź, dokelž hracžk Jurij w nim jako scherjenje khodźi a so tam seli, kaž hdyž je žiwy byk. Hdyž běchu jeho khowali, drje žo wrócźichu, tola na druhi dźeń hižo saßo cźeknuchu, a dwě dźowzy stej pjecźa na stróżele wumrjekej. Na to žu hischcźe mnosy druſy ludźo spytali, w tym domje bydlicź, tola nichtó njeje móhł w nim wutracź. Hdyž dyrbjesche žo posdźischo dom pschedacź, žaneho kupza k temu njenamakachu; a tak dom hischcźe dźenža wopuschcźeny steji a ſ cźaßom rospaduje. A nětko chzych žo Waß praschecź, hacž do scherjenjow wěricźe?"

„To žo wě", wotmolwich.

„Po tajkim tola", mój pschewodnik pscheßwapnjeny do mojich žkowow sapadźe. „Haj, haj, žym to też pschezo wěrik."

„Dajcźe pak mi najprjedy wurěcźecź", dale rěcźach. „Móhło tola bycź, so zyle tu žamu wěru wo tym nimam, kaž Wy, luby pschecźelo. Schto dha sa scherjenje macźe? drje tola dusche semrjetych, powětrowne scźěny, kotrež w twarnoscźi žwojeho něhduscheho cźěła wokoło khodźa, po prawom dusche bjes cźěła. W tym wschak njemóżnoscź bycźa scherjenjow leži, dokelž móże cźěło drje bjes dusche, ale niz na wopak dusha bjes cźěła widomna bycź. Ale tola do scherjenjow wěrju, mjenujzy tak, so je cźlowíski duch w žwojim skutkowanju na wokolnoscź dale žiwy. Scherjenje je kóždy cźaß něschto hrósbne; wo dobrych cźlowjekach ženje njerjeknu, so jako scherjenja po žwojej žmjercźi wokoło błudźa, ale jenoż wo słych, wo kotrychž měnja, so žu cźertej pschipanuli. W tajkim smyßle bě hracžk Jurij hižo sa cźaß žiwjenja woprawdźite scherjenje, pschetoż hdźež je žo wón pokasał, je kóždemu hrósbno było. Niz wěrno?"

„Tak je", mój pschewodnik pschihkoßowasche. „Dźěcźi psched nim cźěkachu, hdyž jeho jenoż nasdala pschińcź wuhladachu, a schtóž móżesche ſ wotroscźenych jemu ſ pucźa hicź, to kóždy ras cźinjesche, jeli bě móżno. Haj, w jeho zykym wobliczu, w hibanju jeho rukow a nohow bě něschto hrósbne, tak so dyrbjesche žebi kóždy rjez: S tutym cźlowjekom njeje wscho prawe."

„Nó, hlejcźe", dale rěcźach, „kaž w wobydlenju semrjeteho dobreho cźlowjeka rad pschebywacźe a we wschej domjazej nadobje pscheczelne dopomnjenje semrjeteho widźicźe, tak je Wam w wobydlenju semrjeteho sleho cźlowjeka hrósbno a cźěžno, kaž tu pola hracźka Jurja. Stupicźe-li do jeho stwy, žebi bjeswólnje prajicźe: Tam je wón žedźak a na sle myßlik, tam ſ woknom je wón won hladał, hacž jeho pscheczelniza, nóz, bórsy njepschińdźe, tam pschi blidźe je žydał a pik, njeprajiwschi: Luby Božo, dźakuju žo Tebi. A wschudźe w domje žu scźěny žwědzy byli jeho pschißahow, jeho poklecźow, tam na žwojim lěhwje je drje žo podarmo sparja nadźał a žo seljo wot jeneho boka na druhi walał, a jeho kschiwa pschißaha je žnadź žo cźasto kaž scherjenje k jeho kožu žynuła a jemu pschiwołała: »Schto wotmolwisch, hdyž žo Tebje Bóh junu woprascha?« Kóždy, kotryž je hracźka Jurja snał, budźe do jeho něhduscheho doma sastupiwschi wot tychle myßlow pschekhwatany, dokelž žebi dobry cźlowjek, kotremuž je wscha słósćź ſ pohórschkom, wožobu słóstnika psched žobu myßli. Pschińdźe-li k temu žamotnoscź a nóz, žo pohórschk do bojasnoscźe pschemeni a cźělne wócźko měni, so widźi, schtoż žo cźěžnej wutrobje sesdanje. To je też zyle prawje; pschetoż kaž w pózcźiwym wotcźehnjenju cźlowjestwa po Božej žwjatej woli niczo pscheßnadne njeje, so móhło žo k naschemu polěpschenju a k naschemu měrej nałožicź, tak też wutrobine pschedstajenja a myßle, kotrež dopomnjenje na sleho cźlowjeka sbudźa, wěscźe k temu žkuża, so by žo pohórschenje na hrěchu a wotpadźe wot Boha poßylniko. A kaž je wěste, so duch semrjeteho dobreho cźlowjeka žohnujo nad žwojim domom pschebywa, runje tak žo prěcź njeda, so duch semrjeteho skóstnika njepokoj a strach na wschěch pschinjeße, kotsiž žo na njeho w jeho něhduschim domje dopomnja. A w tajkim smyßle wschak do scherjenjow wěrju; a hdyž też njemóżu pschidacź, so bych se strachom w tajkim domje wumrjeł, wusnaju žo tola, so njebych chzył w tajkim domje žiwy bycź."

Mój pschewodnik bě žo do myßlow ponurił bě wulki kruch psches rospucź schoł, pschi kotrymž chzysche žo wote mnje dźělicź. Hdyž běch dorěcźał, wón na dobo sastanuwschi praji: „Macźe drje prawo, też ja nochzu w tajkim domje bydlicź. Pschetoż chzu Wam prawdu snacź; žym žo dołho ſ myßliczku nożył, dom hracźka Jurja kupicź, dokelž mójach jón sa žměschnje tuni pjenjes dostacź. Tola chzu radscho w žwojej khěžzy dale bydlicź, w kotrejž staj mojej njebocźicźkaj starschej semrjekoj, a hdyž na njeju pomyßlu, mje hrosa njejima, ale ja žo wjeßelu, so mózu w tym žamym kožu spacź, w kotrymž je moja njebocźicźka macź wumrjeła. Měr wutroby tola pschese wscho dźe."

Ze Serbow.

S Budyschina. Ssrjedu 30. meje wotbywasche žo tudy w sali evangelskeho seminara lětna hłowna konferenza evangelsko-lutherskich duchownych hornjołužiskeho kraja, na kotrejž po wuspěwanju někotrych khérluschowych schtuczkow a po modlitwje w pschitomnoscźi zyrkwineje wyschnoscźe nowy zyrkwiny radźicźel knjes Keller mózny a jadriwu postrowjeńsku rěcź na shromadźene duchownstwo dźerżesche. Na to wotmolwi knjes wyschschi konsistorialny radźicźel dr. Schmidt ſ Draždźan, kotryž je hacž do lonischeho lěta ſ wulkim žohnowanjom jako wyschschi duchowny pastyŕ nascheje Łužizy skutkował. Potom knjes farař Resch ſ Reibersdorfa wukładowasche, kak je nasch sbóžnik dusche pytał. — Wulku samóżnoscź na nětcźiske cźlowjestwo maju nowiny a cźaßopiße, kotrychž liczba je žo w poßledníschich lětach jara powjetschika, tak so móżesche a dyrbjesche žo też ras na duchownskej konferenzy wo tej należnoscźi poręcźecź. Na to dźiwajo dźerżesche knjes farař Jakub ſ Njeßwacźidka dołhi rjany žwobodny pschednoschk wo nowinarstwje naschich dnjow, wo móżnym wużitku a móżnej schkódnoscźi cźischcźanych powjescźow, kotrež žo ludźom psches nowiny a cźaßopiße do rukow dostawaju. Wón pokasowasche na to, kajke žnadne počzatki je nowinarstwo měło, kak je žo sa nasch cźaß pschisporjało a rosschěriło, a kaju njewurjeknjenu samóżnoscź je nětko napoßledku pola naß dobyło, tak so dyrbja shromadneho lěpscheho dla też duchowni na tu wěz kedźbowacź, po potrjebje tu a tam žobu žwój hłóß posběhnucź a na wěstej stronje žwoju wobschěrnu pomoz poskicźecź. Swonkowneho wujaßnjenja dla pomjenowa a wopiße knjes farař Jakub wschelake němske, jendźelske a druhe cźaßopiße, a pokasa pschi tym też žobu na to, so žo jendźelske nowiny „Times" wschědnje tak wulke wudadźa, so žadyn cźitar jich zykych njepscheczita, ale so žebi po napißmach kóždy dźeń tu dźělbu wubjerje, kotraž jeho należnoscźe nastupa, abo kotraž jeho hewak sajima. Pschi tymle bohatstwje najrosdźělníschich pschedmjetow pak wyšokocźesceny knjes farař Jakub njeje sapomnił, žobu na nasche žerbske nowinarstwo a cźaßopißowstwo spomnicź, a němszy knježa duchowni žwěru poßłuchachu, hdyž wón wukładowasche, kajki nasch žerbski „Mißionski Poßoł" je, t. r. po kajkich saßadach žo to nabožne pißmo wot wudawarjow pißa; my posdźischo saßłyschachmy, so němszy duchowni tu žerbsku naprawu khwalachu, a teho dla žebi myßlimy, so budźa někotre němske nabožne cźaßopißy žo pschichodnje po tym žerbskim pschikładźe skožowacź. Knjes farař Jakub běsche pak žwój pschedmjet tak naprawił, so žo njeje jeno žłyschało, ale so bě też něschto nowe widźecź, hdyž też běchu to jara stare wězki. Wón mjenujzy pokasa shromadźenym knjesam wschelake stare prěnjopočzatne nowiny, kotrychž hewak nihdźe lóhko njewohladasch, kotrež pak cźe jako stariny abo žwědki sańdźenych cźaßow tola sajimaju; bjes nimi běsche też njeboh Budyskeho cźěßliskeho mischtra Dejki „Sserbski Kurir" ſ lěta 1813, schtoż běchu prěnje a jara małke žerbske nowiny, ſ kotrymiž sa nasch cźaß nichtó spokojom był njeby, kiž je na to swucźeny, so ma kóždu žobotu wjeczor abo kóžde njedźelske popołdnje doma wobschěrne Ssmolerjowe „Serbske Nowiny", abo pak druhdy też „Hospodarja" a jene abo druhe naschich hewaschich žerbskich nowinow, schtoż wschitko dyrbjesche tehdy tón jedyn jenicźki „Kurir" sastupowacź, kotryž ani pak dołheho žiwjenja měł njeje. Hewak pokasa knjes rosprawnik na swjasane němske „Budyske Nowiny" lěta 1813 a lěta 1887, kaž też na swjasane Ssmolerjowe „Serbske Nowiny" lětow 1850 a 1887, hdźež bě tak prawje jaßnje widźecź, wo kak wjele žu cźaßopißy sa poßlednísche lěta pschibyłe. Wudawarjo žerbskich cźaßopißow a nowin maju pschi žwojej wulkej prózy a sa žwoju žerbsku luboscź w město džaka a myta lóhko a husto mjersanja doscź; teho dla sda žo nam sdobne bycź, so wschitkim tajkim redaktoram a pißacźerjam a druhim pomoznikam sa jich žwěrne prózowanja žo tudy ras sjawne pschipósnawanje a należny džak wupraji. Tola wrócźmy žo do Budyskeje konferenzy. Hdyž bě knjes farař Jakub žwój dołhi sajimawy žwobodny pschednoschk dokónczik, wobstupi jeho wulka liczba duchownych, kotsiž žwoje wjeßele na tym, schtoż

běchu žłyšcheli, a žwój najluboſniſchi dźak wurjekowachu, pſchi czimž knjes Jakub na próſtwu do teho ſwoli, ſo jeho pſchednoſchk žo w bliſchim czažu pſches němſke Budyſke Nowiny ſjawnemu nawjedźenju pſchepoda. Bóh luby Knjes chžył pak mikoſczźiwje ſpožczicź, ſo móže knjes farař Jakub pſchi krutej ſtrowoſczi hiſchcże dołhe léta ſkutkowacź ſa krajnu žyrkej a ſa žyrkwinſzy ſmyślene Sserbowſtwo! *Pf.*

— Budyſke hamtſke hetmanſtwo czini gmejnſkich ſaſtejerjow kedźbliwych, ſo dyrbja wólbne ſapižy ſa krajny žejm žo junija pſchehladacź a dorunacź.

— Sańdźenu wutoru wjeczor w 7 hodźinach je žo w tudomnym hoſczenzu „k ſkotemu worķej" ſadnja ſtwa wupaliła. Woheń je pſches to naſtał, ſo je žo petrolejowa lampa ſ blida žunuła a žo rosraſyła. Płomjo je najprjódźy gardiny pſchimnuło a žo na to na meble rosſchěriło, ſ kotrychž žu žo něķotre kruchi zyle ſpaliķe. Pſchi naſtaczu wóhnja pſchipadnje nichtó wo jſtwje pſchitomny njebě; tak bě móžno, ſo žo woheń pſches zyku ſtwu wupſchestrje.

— Sańdźenu žrjedu je žandarm w Budeſczańſkej ſtronje jeneho wojaka, wěſteho Kubſcha, wot 9. kompagnije tudomneho regimenta, ſajał. Mjenowany wojak je žo njedźelu ſ kaſarmow wotžalił a wot teho czaža po kraju dundał. Wón je pjecza ſa žwoje wojerſtwo hižo wjele pſcheſtupjenjow wobeſchoł a hižo wjele krócź teho dla khoſtany.

— Dwanaczźelětny žyn dźěłaczerja Melchera na Židowje ſańdźenu wutoru dopołdnja doma woheń w khachlach ſdźěła, ſo by ſtarſchimaj wobjed ſwarił. Dokelž žo mokre drjewo palicź nochzeſche, hólczez ſ petrolejoweje bleſche něſchto petroleja do něſcze kinu. W tym žamym wokomiku, hdyž petrolej na woheń kłužnu, žo petrolej w bleſchi ſapali. Bleſcha rosbuchnu a palazy petrolej žo na hólza kinu. Wbohi hólczez žo hnydom na zykym cźěle paleſche a žo palazemu ſtołpej runaſche. Se ſtrachom njewjedźo, kak móhł hinak płomjenja poddużycź, wón wot žałožneje boloſcze cźwilowany k Sprewi dele cźerjeſche. Prjedy hacź wón do wody ſkoczi, žo jeho tam žona dohlada, kotraž bě runje w rězy žwojej wódnej khanje naczrěła. Wona hólza k ſemi cźišnuwſchi na njeho hnydom wſchu wodu ſ khanow wula a tak płomjo podduży. Hólczez je žo jara ſtraſchnje wopalił. Wožebje je hłowa wopalena, na kotrejž žu žo jemu wſchě włoży ſpaliķe. Njech je tutón podawk wſchitkim ſ powuczenjom, ſo ma žo ſ petrolejom wobhladniwje wobkhadźecź a ſo žo wožebje ſ wotewrjenej petrolejowej bleſchu k wóhnjej abo k žwěży bliſko pſchińcź nježmě.

— Pſchecźiwo ſubybolenju a hłowubolenju ſnaty profeſor dr. Guſtav Jaeger w žwojej knihy „Mein Syſtem" žłědowazy žrědk porucza: Hdyž žo myjeſch, žebi najprjedy wobliczo womaczej a je na poźledku wutrěj, t. r. hdyž žy žebi druhe ſtawy wumył a wutrěł. Hdyž žebi ruzy trějeſch, žebi wjazy krócź wot kóhcza k ruzy won ſchmórń. Schtóž to czini, ženje ſuby- a hłowubolenja njeſměje, abo tola jara rědko.

Se žerbſkeje pczólniży. Wjedro minjeneho tydźenja njebě runje wubjerne ſa pczołarja, khiba deſchczik poźlednich dnjow. Tón je pczołarjej runje tak pſchihódny kaž rólnikej; dyrbi kwětka měd dawacź, dyrbi měcź włóżnu ſemju a czopłotu. Kaž žo mi ſda, budźa žo létža te kołcze, kotrež pczołař pſches napowanje ſ mjedom k rojenju honił njeje, jara poſdźe wurojicź. Póſdny rój pak je ſ wjetſcha droha wěz; dokelž žebi žam doſcź ſa ſymu njenanožy, ma jemu pczołař hiſchcze wjele ſa ſymſku zyrobu dawacź. Pczołarjej, kotryž ma połne hornzy a połne płaſty, je dawanje lohka wěz; ſapoczeŕ pak ma kupowacź a to dże ſ wjetſcha wo móſcheń. Duž budźeſch dyrbjecź — chzeſch-li ſ zyła žwoju pczólniżu wo něķotre kołcze powjetſchicź — wotłożki abo wumělſke (khumſchtne) roje dźěłacź. Kak dźěłaja žo roje? Najprjedy wosmjeſch płaſt ſ cźerjom a ſ jejkami a powžnjeſch jón do próſdneho kołcza. (Je płaſt ſ teho kołcza, wot kotrehož chzeſch wotłożicź, móżeſch też pczoły na płaſcze woſtajicź; je pak ſ zuſeho, dyrbiſch pczoły wotmjeſcź.) Na to ſtajiſch, hdyž pczoły najžylniſcho létaja, próſdny kołcź ſ pſchidatym płaſtom na měſto teho, wot kotrehož chzeſch wotłożicź. Tutón kołcź ſtajiſch na druhe měſto, tola niz runje hnydom pódla ſtareho měſta. Wſchitke ſtare pczoły, kotrež na paſtwu wulětuja, lecza na ſtare měſto do kołcza, kotryž žy tam ſtajił. Běchu na płaſcze pczoły ſe žamžneho kołcza a ma nowy kołcź ſ prědka tón žamy napohlad, dha czim lóhſcho do njeho ſacźahnu. Tute dźěłaju žebi nětko nowu matku. Stary kołcź, kotryž žy na nowe měſtno ſtajił, wobkhowa pak wſchě pczoły, kotrež hiſchcze njelětachu. Dokelž tónle kołcź ſ prědka njelěta — dźeń abo dwaj — dha dyrbiſch jemu něſchto wody dacź. Njechaſch-li ſtaremu kołczej wſchě létaze pczoły wſacź, dyrbiſch jón pſchi pſcheſtajenju ſacźinicź a ſ najmjeńſcha ½ hodźiny dale donjeſcź. Pſchi tym pak kedźbuj, ſo njejžu runje tam na paſtwu lětali, hewak žo wulětowaze pczoły też hiſchcze wrócza. (Sserbſki pczołař.)

S Dobruſche. Sańdźenu póndźelu je w tudomnym papjerniku 19létny dźěłaczeŕ Max Schilder ſ Holzy pſchi maſchinje ſ lěwej ruku bjes walzy pſchiſchoł. Ruka je žo pjecza bjes walzami žałožnje hacź do ramjenja rosmjatka, a je pjecź mjeńſchinow trako, prjedy hacź žu ju ſ nich wucźahnucź móhli. Cźežko ſranjeneho žu hnydom do Budyſkeje hojerńje dowjeſli.

S Kelna. Naſchemu burej Měrczinej, kotremuž žo, kaž Wam tehdy pišach, njedźelu 13. meje kubło wotpali, běſche žo też něhdźe ſto toleŕ pjenjes w žlěbru a ſkocze žobu ſpaliło. W popjele žu poſdźiſcho dulu roſeſchkrjeneho žlěbra, nimale pjaſcź wulku, namakali, kotraž běſche ſe ſkotymi žiłami pſchecźehnjena. Dula žlěbra je žo do kralowſkeje pjenjeſobierńje do Draždźan póžłaka, hdźež žu, ſchtož žłyſchimy, 149 mk. ſa nju dali.

Se Ssemichowa. Sańdźenu póndźelu popołdnju tudomny ryczeŕkubleŕ ſe žwojej młodej mandźelſkej k nam pſchicźeže. Zimaj k czeſczi a powitanju běchu naſchi wjeżnjenjo něķotre czežne wrota natwarili a je ſ pletwami rjenje wupyſchili. Hdyž běſchtaj žo młodaj mandźelſkaj k Ssemichowſkim mjeſam pſchibliżiłoj, jeju knjes gmejnſki pſchedſtejicźeŕ ſ rjanej rěczu powita, na czoż jimaj pyſchnje wuhotowana holczka, ſbožopſchejaze ſchtuczki prajiwſchi, rjany buket pſchepoda. Knjes a knjeni ſ woſa ſtupiwſchi žo ſa powitanje wutrobnje podźakowaſchtaj a do žwjedźeńſkeho czaha, kotryž bě žo tam ſrjadował, ſtupiſchtaj a ſ nim do Ssemichowa czehnjeſchtaj. Na to žo ſa tych, kotſiž běchu žo pſchi czahu wobdźělili, reje a druhe ſwjeżelenja hacź do wjeczora wotbywachu.

S Njeżwacźidła. Ssrjedu 6. junija běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań: 450 howjadow, 140 žwini a 246 prożatow.

Se Skeho Komorowa. Hłowny dobytk ſ tudyſcheje ſkotoweje wuſtajeńzy padże do Dŕewka: jedyn ſchewſki wucźomz doby konja ſe žedłom ſa 500 hriwnow. Tón nětko njetrjeba wjazy na ſchewzowym koniku jěchacź!

W Hródku je ſ tymle měżazom knjes aßeßor Falkenthal ſe Stettina jako krajny radźicźel ſaſtupił.

W Lubnowje, hdźež wjele ludźi wikowanja dla kórki plahuje, žu po mejſkich „ſymnych mužach", dokelž bě wſcho ſmjerſko, ſ nowa kórki žadźecź dyrbjeli, ſ czehoż ma někotryžkuli khětro ſchkodu. Punt kórkoweho žymjenja płaczi 6 hriwnow.

S Delnich Łużiz. Zaßnikaŕ je, kaž piſche, wóndano Strobizy pſchekhodźił a žo dźiwał, kak pyſchne te nowonatwarjene dwory žu; kóždy ma tam woßebnu ſtwu, kaž by měſchczańſka była. Ale ludźo žu tam žerbſzy, zyle Sserbjo, a też młodźi ludźo radźi žwoju lubołnu žerbſku rěcź rěcza. Tak je prawje. My móżemy dobri patriotojo bycź a derje němſki nawukknucź a tola žwoje žerbſke waſchnja a žwoju žerbſku rěcź lubowacź a wobkhowacź. Jedyn, kiž runje pſchecźel Sserbow njeje, wurjekny wóndano to rjane žłowo: „Sawěrnje, w žerbſkim ludu je hiſchcze kſcheſcźijanſka wutroba; cźeſcź tajkemu ludu!"

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźěłaczeŕ Grützner ſ Wjaſonzy 6. januara pſched druhimi dźěłaczerjemi w korczmje w Nowej Wßy pola Huſki na najnjehorniſche waſchnje bibliju hanjeſche a wußměchowaſche. Jeho towarſchojo jemu po ſdaczu pſchihłoßowachu a žo teho runja njepſchiſtojnje ſadźerżachu. So by pohorſchazym rěczam kónz cźinił, pſchitomny Huſczańſki žandarm korczmarzy ſakaſa, mjenowanym dźěłaczerjam dale palenz dawacź. Wěſty Weber na to ſawoła: „Scźe wſchitzy žłěpzy, kelko jich tu ſcźe!" ſ cźimž chzyſche žandarma na czeſczi franicź. Dla hanjenja evangelſko-kſcheſcźijanſkeje zyrkwje Grützнera, kotryž je paduchſtwa a njekaſanſtwa dla hižo woſpjet khoſtany, k jaſtwu na tſi měżazy, a Webera dla czeſcźeranjenja k jaſtwu na dwě njedźeli ſaßudźichu.

Lawniſki žud. Formarja Huſaka ſ Budyſchina winowachu, ſo je žo 21. januara wjeczor hromadźe ſ formarjom Meiſelom, kotrehož žu hižo 6. haprleje teho dla wotßudźili, duzy po pucźu ſ reſtawrazije do měſta, do zyhelekryjerja Donatha dał, jeho k ſemi cźišnuł a do njeho ſ pjaſcźu bił. Huſaka, dźiwajo na połožaze wobſtejnoſcźe, ſ jaſtwom na dwě njedźeli khoſtachu. — Dźěłaczeŕ Langa ſ Wujeżka pola Wósborka bě loni kónz junija w kerkach bjes Běłej Horu a Njechornjom woka na ſwěrinu powlakował. Langu, kotrehož žu hižo ras khoſtali, dokelž je bjes prawa honił, k jaſtwu na dwě njedźeli wotßudźichu. — 14létny cźeladnik

Rumlich ſ Plußnikez a 12lětny ſchulſki hólczez Gruhl běſchtaj na dróſy dwě jabłoni pſcheréſakoj a ſchtomikaj ßobu wſakoj, ſo byſchtaj ßebi ſ njeju kije wudźěłakoj. Dla wězywobſchkodźenja a paduchſtwa Rumlicha ſ jaſtwom na 5 dnjow a Gruhla na 3 dny khoſtachu. — Dźěłaczeŕ na żeleſnizy Riedel w Žiczeńku ma 15 mk. khoſtanja a wußudźeńſke khóſty płaczicź, dokelž je žiwnoſczerja Bieſolda tam na czeſczi ſranik.

Přilopk.

* W Draždźanach ßu 22. meje ſahrodnika Libſcha w jeho wobydlenju ſtónzowaneho namakali. Dokelž ßo hacž dotal njeje poradźiło, mordarja wußlědźicź, je miniſterſtwo juſtizy 500 hriwnow wuſtajiło, kotrež tón jako myto doſtanje, kotryž mordarja wußlědźicź wě.

* W Starym Chemnitzu je ßo pſched wczerawſchim tydźenja dźěławy muž ſtraſchnje ſranik. Wón běſche ryby kojicź ſchoł. So by jich khětſje prawje wjele nakojił, chzyſche je wón najſkerje ſ dynamitowymi patronami abo něczim druhim tſělecź. Patrona pak jemu w rukomaj rosbuchnu, ſo běſche bubot daloko ßłyſchecź. Njeſbožowny ma wobě ruzy roſtorhanej a je ßo też mjeſwoczi czeżzy ſranił; duż jeho do hojernje donjeßechu.

* Do Barlinſkeho kliniſka běchu pſched krótkim 64 lět ſtareho knjeſa pſchijeli, kotryž mějeſche raka w żiwocze. Hakle hdyž běſche jemu tajny radźiczeł v. Bergmann ßlubił, ſo jeho wuſtrowi, khory do operazije ſwoli. Operazija běſche ßo pſched tſjomi dnjemi ſtaka, a ſ khorym, kotryž też wulkich boloſczow njemějeſche, derje dźěſche. Pſchi ßwojej khoroſczi pak běſche ßebi wón hižo prjedy na ßamomordarſtwo myßlił, a tajke myßle wóndano w nozy ſaßo na njeho pſchińdźechu. Mjelczo wón rano wokoło ſchtyrjoch ſ loża ſtaże a ſ durjemi won dźěſche, pſches murju ſaléſe, ſahrodu pſchekroczi a na wyßoku murju ſaléſe, kotraż ſahrodu wot Sprewje dźěli, ſ wotkelž do rěki dele ſkoczi. Wothladowaŕ, kotryž běſche runje k temu pſchiſchoł, hdyž khory na wyßoku murju horje léſeſche, hnydom ſa nim do rěki ſkoczi. Tudy mjes khorym a jeho wothladowarjom wojowanje naſta; ſkónczńje ßo poßleniſchemu radźi khoreho pſchimnucź, na czoż wón wo pomoz wokacź pocza. Dołhu khwilu trajeſche, hacž něktoſi ludźo ſ kliniſka a něktoſi łódźnizy na pomoz pſchińdźechu. Runjež jemu ßamemu wulki ſtrach hrożeſche, ſo ßo tepi, ſmużity wothladowaŕ czeżkeho muża nad wodu ſdźerża, doniž pomoz njepſchińdźe. Hdyž ſkónczńje wobeju ſ wody wucżeżechu, běſche khory hižo morwy; wothladowaŕ pak we womorje leżeſche, hdyž jeho do kliniſka pſchinjeßechu.

* W Barlinje ßu póndźelu tydźenja dopołdnja cźeła żony jeneho rjemjeßlnika, kotraż běſche ßo hižo pſched něktorymi dnjemi ſhubiła, a jeju dźěſczi ſ wody wucżahnuli. Jene dźěczo běſche dwě lěcze, druhe 3 lěta ſtare. Wſchitke tſi cźeła běchu ſ poſtromkom w hromadu ſwjaſane.

* W Neukirchenje pola Oſterburga wóndano 9lětny hólczez mjes wokſchidłami wětrnika pſcheběżecź ſpyta, hdyž wětrnik dźěſche. Jene wokſchidło pak jeho poraſy. Lohkomyßlny hólczez je ßo ſnutskownje czeżzy ſranił.

* S Münſtera w Hornim Elſaßu ßo piſche: Pola Metzerala běchu w běhu ſymy wſchitko pſchihotowali, ſkalnu hórku roſtſělicź. Roſtſělenje mějeſche ßo druhi dźeń ßwjatkow ſ pomozu elektriſkeje batterije ſtacź. Tydźeń do ßwjatkow běchu do ſkały 45 zentnarjow pólvra natykali. Sſwjatkownu ßobotu mějeſche ßo dźěra do ſkały ſamurjowacź. Pſchipołdnju wokoło jeneje cźeźke njewjedro pſchicźeże. Dźěłacźerjo w khěżzy, kotruż mějachu blíſko ſtejo, khowanku nadeńdźechu. Dokelž pak do makeje khěżki wſchitzy nuts njemóżachu, ßo dwaj do ſkalineje dźěry, kotraż mějeſche ßo ſamurjowacź, ſtupiſchtaj; pſchetoż deſchcź ßo lijeſche. Na jene dobo ßo ſabłyſknu: mózne płomjo ſe ſkały praßnu, na czoż ßo ſahrima, ſo zyła hora ſarża. Njewjedro běſche do grotu elektriſkeje batterije dyrko; duż ſkała rosbuchnu, prjedy hacž dyrbjeſche. Wot teju dźěłacźerjow, kotrajž běſchtaj w ſkalinej dźěrje ſtakoj, ani ßléda nadeſchli njeißu; jedyn běſche ſ Türkheima pola Kolmara, druhi ſ Italſkeje. Wonaj pod rospadankami ſkały leżitaj. Jeju pytacź běſche njemóżne a też podarmo: bjes dwěła ſtaj na kuſki roſtorhanaj. Druſy dźěłacźerjo ßu ſe ſtróżelemi woteſchli. Rosbuchnjenje ſkały je ßo na najlěpje radźiło.

* Sły ßón mějeſche ſańdźeny tydźeń mandźelſka cźeſkeho bura Navratila w Brumowje. Ji ßo dźijeſche, ſo je ßo jeje mużej, kotryž chzyſche naſajtra do lěßa po drjewo, njeſbože ſtako. Hdyž Navratil naſajtra do lěßa pſchahaſche, jeho żona proſcheſche, ſo by tola doma woſtał. Muž ßo ji wußmja a wotjědże. Ale hižo ſa dwě hodźinje jeho cźeło domoj pſchiwjeſechu. Schtom běſche jeho padajo ſaraſył.

* 29. meje, hdyž mějachu, kaž tydźenja pißachmy, w Bjarnacźizach na ſliwk podobny deſchcź, ßu też w Czechach wulke ſliwki byłe. Wulku ſchkodu w twarjenjach a na polach je na pſch. ſliwk naczinił, kotryž w krajinje k wjeczoru wot měſta Plſna padże. Też cźlowjeſke wopory je woda żadała: dwě żónſkej ßo tepiſchtej, a ßydom dźěcźi. Po rěkach, kotrež w tejle krajinje běża a kotrež běchu ſ brjohow ſtupiłe, wſchelaka domjaza nadoba, hoſpodaŕſki grat, ſpadane kólnje, ßwinjaze khlěwy, morwe proßata a dr. płowachu. Dróhi ßu rósdrjene, a moſty ſwottorhane. Na dwórniſchcźu w Nyrżanach dyrbjeſche cźah, kotryž chzyſche runje wotjěcź, dwaj dnjej ſtejo cźakacź a hakle na tſeczi dźeń wotjědże.

* Wěſty Paſchkow w Wjeſzy pola Jikoweho w Czechach běſche ßebi hakle pſched něktorymi njedźelemi młodu żonu wſak. Ale mjes młodymaj mandźelſkimaj běſche dźeń wote dnja ſwada a pſchekora. Huſto też puki padachu; junu dyrbjachu ßußodźa młodu żonu mużej ſ rukow wutorhnucź, ſo ju njeſaraſy. Njedźelu tydźenja rano ſahe Paſchkow żonu na dwór won ſawabi. Hdyž żona pſchińdże, ju wón ſhrabnu a do ſtudnje cźißnu, w kotrejž běſche 3 metry wody. Dokelž pak ßo jeje ßuknje ſ powětrom naduchu, ßo żona nad wodu ſdźerża a wſchitke mozy napinajo ſkónczńje ſbożownje ſe ſtudnje won wuléſe. Muża ßu ſajeli.

* W Jelowje pola Opolna je farař wumrjeł, dokelž je jědojte hriby jědł. Też jeho domjazy, kotſiž ßu ßobu jědli, ßu ſkhorili.

* Do Jendźelſkeje ßo wjele koſczi ſ Egiptowſkeje pſchiwożuje. Hdyž wóndano awſtriſka łódź „Dub“ ſ Alexandrije do Aberdeena ſ koſczemi pſchijědże, ſ kotrymiž chzedźa Jendźelczenjo ßwoje pola hnojicź, mjes koſczemi wot giraffow, antilopow a druhich ſwěrjatow też zyłe cźlowjecze koſczowzy nadeńdźechu. W Sudanje je ßo mjenujzy wjele bitwow biło, a jendźelſzy wojazy, kotſiž na bitwiſchczu morwi leżo woſtachu, buchu tam do jamow ſahrjebani. Tukrajni wobydlerjo Sudana pak koſcze ſ tychle jamow wuhrjebuja a je do pſchimórſkich měſtow pſchedawaju, hdźež tajke koſcze rady kupuja. Wot tam europſke łódże koſcze do Europy woża, hdźež ßo pola ſ nimi hnoja.

* Wulke njeſboże je 21. meje ruſke měſto Auguſtowo domapytało. Popołdnju wokoło dweju w jenym domje na torhoſchczu woheń wuńdże. Dokelž ſ wjeczora ßylny wětr dujeſche, ßo płomjenja ſpěſchnje roſſchěrjachu a ſa něhdże 4 hodźiny ßo 200 twarjeni wotpali. Dokelž woheń tak rucze wokoło ßo hrabaſche, ßu wotpaleni płomjenjam jara mało wutorhnucź móhli. Wojazy pak ßu pſchi wóhnju jara wjele pomhali a ßebi ſ tym wulku khwalbu ſaßłużili; woni ßu ſa něktore milijony rubli tworow, domjazeje nadoby a ſkotu wěſtemu ſahubjenju wutorhnuli. Schtoż je ſnate, je ßo ſchěſcź cźlowjekow ßobu ſpaliło; dźeßaczo ßu ßo pſchi wóhnju pomhajo bóle abo mjenje wopalili abo hewak ſranili. Ale też paduſchi próſni pſchihladowali njeißu. Hiſchcze 23. meje wjeczor ßu wojazy na mjeſach něktorych ſdźerżeli, kotſiž chzychu cźaßniki, draſtu a dr. pſches mjeſy do Pruſkeje donjeſcź. Wot ſłotych a ßlébornych wężow wotpaleni, móhł rjez, niczo ſaßo doſtali njeißu. Khlamy jeneho cźaßnikarja ßu do zyła wurubili.

* W Ssmolenſku w Ruſkej mějeſche ßo ſańdźeny tydźeń ſ lotteriju njewjeſta wuloßowacź, kotraż „wjazy młoda njeje, ale dobrych poczinkow a ſ widźaneje ßwójby“. Tak w woſjewjenju ſtejeſche, kotrež běſche ßo wobydlerjam měſta roſeßłało. Hłowne wuměnjenja lotterije běchu tele: 1. njewjeſcźine mjeno potajne woſtanje, doniž ßo lotterija njeſkónczi; 2. wuhraje ßo 5000 rubli, kotrež ßo ſ njewjeſtu wudadźa; 3. roſpſcheda ßo 1000 loßow po 5 rublach; 4. ſchtóż njewjeſtu dobudże, ma ßo ſ njej ſwěrowacź. Sa to dobyczeŕ te 5000 rubli doſtanje. Je-li ſo pak to nochze, ßmě ßwoje prawo druhemu wotſtupicź. Hdy by ßo njewjeſcze dobyty nawożenja njelubił, móże ßo jeho wotrjez, ale dyrbi jemu 2500 rubli wupłacźicź. Běſche doſcź młodych ludźi, kotſiž chzychu loßy kupicź. Ale polizija wo tym ſhoniwſchi lotteriju ſakaſa.

* W měſcze Chicago w Amerizy wěſty Davis w jaſtwje ßedźi, kotrehoż ßu k ßmjercźi wotßudźili, dokelž je maku holczku ſkónzował. Tónle jaty je ßebi pſched krótkim ſe ßwojim wothladowarjom ſpodźiwny żort ſczinił. Wón ßo wußléka, ßwoju draſtu ſe ßłomu ſ loża wutyka a ju na roku póßnu. Straża, kotraż w nozy nimo pſchińdże, ßo dohlada, ſo w jaſtwje cźlowjek wißy. Hnydom wothladowarja ſawołachu. Hdyž pak tutón ſe ſtrażu do jaſtwa ſtupi, Davis cźělnahi na ßwojim lěhwje leżeſche a ßo leżo woſchcźerjeſche. Sa něſchto dnjow też budże ßo tam wón bimbacź.

* Tak ſa ßobu drje hiſchcze żenje ſe żeńtwu ſchło njeje, kaž je ßo to pſched krótkim w Philadelphiji w Amerizy ſtako. Młody cźlowjek ſ New-Yorka, kotryž běſche hakle runje do Philadelphije pſchijeł, bu wot woßobneje ßwójby ßobu do dźiwadła pſcheproſcheny. 16lětna holczka ſ tejele ßwójby ßobu do dźiwadła dźěſche, a pſchi-

padnje žo sta, so mkodaj cžłowjeczkaj, kotrajž žo hischcże ženje widżakoj njeběschtaj, pornjo žebi žedżeschtaj. W prěnim dżěle krucha, kotryž žo hrajesche, mkodżenz holczu žwoju luboscź wusnaje, a w poślenim dżěle „žo krynjetaj". Lědma běsche žo prěni dżěl dohrał, tež mkodżenz ſ New-Yorka žwojej rjanej žußodżinej žwoju luboscź wusna; ſ tónz druheho dżěla wona haj praji; w tseczim dżěle hižo žebi telko schepotaschtaj, so žo žußodża na to hórschachu, na cžoż žo jedyn po druhim mjelczo wotžaliſchtaj. W dźiwadle běschtaj žo na snateho duchowneho dohladakoj, kotrehoż hnydom won sawołaschtaj, a kotryž jeju na měscże swěrowa. Papjeru a pjero wrótnik wobstara, so mózesche duchowny wěrowanske wopißmo napißacź. Wrótnik a jena žkužobna žona běschtaj pschi wěrowanju jako žwědkaj. Hdyž běsche žo kruch skónczik, a holczżynaj starschej žo w drastowni hižo woblekaschtaj a žo staroscźiwje sa dżowczicżku wohladowaschtaj, tuta ſ New-Yorkskim mkodżenzom pschińdże a jeho starschimaj jako žwojeho mandżelskeho pschedestaji. Wonaj běschtaj sa tón krótki cżaž dale pschiſchkoj, hacž taj dwaj, kotrajž běschtaj žebi w hrě luboscź wusnakoj.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje jutsje njedżelu rano w 7 hodżinach farař dr. Kalich němsku spowjednu rěcź a ½9 hodżin budże kaplan Handrik němski prědowacź. — Popołdnju ½2 hodżin rosrěczowanje wo katechismje ſ němskej mkodoscźu.

Ssrjedu budże žo mißionski žwjedżeń wotbywacź, pschi kotrymż budże farař lic. theol. Imisch ſ Hodżija žerbski a w 4 hodżinach sup. dr. theol. Pank ſ Lipska němski prědowacź.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Pawoł Willy, Jaroměra Augusta Wobsta, dżełaczerja pod hrodom, ž. — Ota Richard, Jana Schustera, fabrikarja pod hrodom, ž. — Khorla Hermann, Khorle Augusta Pätziga, fabrikarja na Židowje, ž. — Hana Marja, Augusta Schustera, murjerja w Brěsowje, dź. — Jan Max, Jana Augusta Dejki, wulkeho sahrodnika w Sajdowje, ž. — Hana Amalija, Pětra Schustera, makeho sahrodnika w Wulkim Wjelkowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Marja Madlena, Michała Schmidła, domownika tudy, dź.

Zemrjeći:

Dżeń 30. meje: Martha Jenny, njemandź. dź. w Sajdowje, 18 d. — 31. Miklawsch Bjedrich, żiwnoscźeŕ w Wownjowje, 70 l. — 1. junija: Khorla Hermann, Khorle Ernsta Ungera, fabrikarja na Židowje, ž., 3 m. 8 d. — 2. Pawoł August, Jaroměra Roberta Michałka, khěžkarja a kamjenjeczežarja w Nadżanezach, ž., 2 m. — 5. Jan Jeńk, mały sahrodnik w Jeńkezach, 66 l. 8 m. 22 d.

Płaczišna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2491 měchow.	W Budyschinje 2. junija 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.	W Lubiju 7. junija 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pschenża . . . . . běła	9	52	9	97	9	53	9	71
" . . . . . žołta	9	40	9	58	9	26	9	41
Rožka	6	34	6	58	6	19	6	38
Jeczmjeń	5	94	6	16	6	—	6	20
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	20	6	50	5	80	6	—
Hroch	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka	6	67	6	94	5	69	6	11
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejbuschka	15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny	1	60	2	10	1	70	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	1	90	2	20	1	60	1	80
Pschenczna muka 50 " . . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	6	50	10	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	50	2	80	2	10	2	50
Sskóma . . 600 " . . .	18	—	19	—	16	—	18	—
Proßata 1085 schtuk, schtuka . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	25	4	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 52 np. hacž 10 hr. 12 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 40 np. hacž 9 hr. 76 np.; rožka wot 6 hr. 49 np. hacž 6 hr. 64 np.; jeczmjeń wot 5 hr. 94 np. hacž 6 hr. 16 np.; wowß wot 6 hr. — np. hacž 6 hr. 35 np.

Dražđżanske mjažowe płaczišny. Howjada 1. družiny 50—54 mk., 2. družiny 45—48, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 42—44 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cżelata 1. družiny 45—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 8. junija: Rjane.

Psches žudnistwo ma žo na pschežadżowanje pschedawacź: 14. junija popołdnja w 11 hodżinach Halmiz hoscźenz na Ssokolzy ſ ležomnoscźemi na 39,000 mk. takšerowany.

Na pschedań: Hoscźenz w Stachowje.

Drjewowa awkzija
na Łupjanskim rewěrje.

Wutoru 12. junija t. l. ma žo w drjewniſchczu w Horbez jěſorje:

1 dźělba twarſkich ſchtomow,
104 rm. khójnowych ſchczěpow,
2310 khójnowych walczkow

ſa hnydom hotowe pjenjesy na pschežadżowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodżin.

W Minakale, 6. junija 1888.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Pschežadżowanje ſkotu.

Ssrjedu 13. junija t. l. dopołdnja wot 10 hodżin ma žo na knježim dworje w **Dźěwinje** pola Sslepeho a Běleje Wody **25 połtsecża a tſilětnych howjadow, tam plahowanych,** jałojzow a mkodych wołow ſa hnydom hotowe pjenjesy sjawnje na pschežadżowanje pschedawacź.

Po prjedawſchim ſkasanju žo wosy do Sslepeho k cżahej, wot Shorjelza w 9 hodżinach 35 minutow wotjědżazeho, dla wotwjesenja pożcża.

W Mużakowje, 1. junija 1888.

Hospodarſke ſarjadniſtwo hrabje Arnima.
Kuhnke.

Błyſkowody (blitzableiter)

po wukasanju kralowſkeje ſakſkeje deputazije dźěła a je ſ najnowiſchim aparatom (telefonowej měrowahu) pruhuje

H. Paulinus, ſamkarſki miſchtr w Budyſchinje
na połnóznej dróſy (Nordſtraße) njedaloko ſtarych kaſarmow.

Dokelž žu žo khoſejowe płaczišny ſažo ponižike, poruczam wot nětka ſažo

paleny khoſej

punt po 120 a 130 np.

w ſnatych dobrych a derjeßłodżazych kajkoſczach.

Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haży.

3000 mk., 1500 mk., 1000 mk., 600 mk. žu po 4 % wupożczicź. Tež ja pjenjesy na hypotheki a druhe wěſte žadanja po 4½ % wupożczuju.

Emil Fröde
pschi rybowych wrótkach 10.

Na Židowje je **khěža** cżo. 261 na pschedań.

Kowarńja na pschedań.

Kowarſka leżomnoscź njebo **Handrija Wernera** cżišło 19 w Dobruſchi pola Budyſchina ſ 191 □prutami ſahrody ma žo **póndżeku 18. junija t. l. dopołdnja w 11 hodżinach** w Fuhrmannez korczmje tam na pschežadżowanje pschedawacź. **Herbjo.**

W Nowych Bóſchizach je **khěža** cżo. 8 ſ 2½ kórzom pola a łuki hnydom na pschenajecże. Dalſche je ſhonicź pola **Kubizy** tam.

Runklizowe roſtliny

ſ pola žu na pschedań na ſcharfenſtegu cżišło 6.

80 zentnarjow dobrych **zyblowych běrnow** je na pschedań pola **Hilbjenza** w Hucźinje.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow žylne, kupuje po najwyſchſchich płaczišnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Khoſej

wot najtuniſchich hacž do najdróſchſich družinow w wulkim wubjerku poruczа

Hermann Klemm
na bohatej a hornczeŕſkej haży.

Khoſej

paleny a njepaleny

jenož w dobrych družinach poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haży 6.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Dla dźělenja herbstwa maja ßo po žadanju herbow kubleŕki Amalije Marje Striegleroweje bywscheje swud. Kralineje rodź. Ludwigez w Prěčźezach leżomnoscźe, k jejnemu sawostajenstwu ßłuschaze, jako:

a) kubło cźißło 6 wopalneho kataſtra a fol. 8 leżomnoſtnych a hypothekſkich knihow ſa Prěčźezy, wobſtejaze ſe ſahonow cźißło 14g, 27, 30, 36a, 37, 48a, 48b, 56, 63, 64, 69, 81, 90, 95, 97, 99, 101, 103, 104, 105, 106, 107, 111, 112, 113, 126, 126a, 127, 146, 147, 153, 160, 161, 165, 168, 175, 179, 180, 214e, 215, 216, 218, 222, 223, 224a, 225a, 226a, 230d a 261, po ſahonſkich knihach 30 hektarow 56,8 arow = 55 akrow 69 □prutow leżomnoſcźe wopſchijazych a ſ 1185,87 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżenych,

b) pólna a paſtwowa leżomnoſcź ſ trawowej kromu fol. 24 leżomnoſtnych a hypothekſkich knihow ſa Prěčźezy, wobſtejaza ſe ſahonow cźißło 258a, 246b, 259b, po ſahonſkich knihach 93,2 arow = 1 aker 205 □prutow leżomnoſcźe wopſchijazych a ſ 43,66 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżenych,

c) pólna leżomnoſcź fol. 7 leżomnoſtnych a hypothekſkich knihow ſa Debiſchkow, wobſtejaza ſ Prěčźeczańſkeju ſahonow cźißło 220 a 221, po ſahonſkich knihach 2 hekt. 21,4 ar. = 4 akry — □prutow leżomnoſcźe wopſchijazeju a ſe 100,53 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżeneju,

kotrež leżomnoſcźe ßu ßo wot wjeßnych grychtow hromadźe na

68,539 mk. 85 np.

takſěrowałe,

20. junija 1888 dopołdnja wot 11 hodźin

na tudomnym ßudniſkim měſtnje dobrowólnje na pscheßadźowanje pſchedawacź.

S pokaſanjom na wuwěſchk, na tudomnej ßudniſkej tafli kaž tež w korczmje w Prěčźezach wupowßnjeny, pscheßadźowanſke wumĕnjenja a wucźah ſ leżomnoſtnych a ſahonſkich knihow wopſchijazy, ßo na kupjenje ſmyßleni proſcha, ßo mjenowany dźeń a poſtajenu hodźinu na tudomnym ßudniſkim měſtnje ſeńcź, ßo k ßadźenju ſamokwicź, ßwoju płacźenja-khmanoſcź dopokaſacź a dalſche wotcźakacź.

W Budyſchinje, 7. junija 1888.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Meuſel. Ass.

Rjane ßuſchene ßwinjaze mjaßo punt po 55 a 60 np.,
wuſchkrjeny kój punt po 40 np.,
kołbaßowy tuk = = 40 =
pſchedawa **O. Pötſchke**
na ßerbſkej haßy.

Khofej

ſ wubĕranych, jenož derje ßłodźazych kajkoſcźow
njepaleny punt hižo po 90 np.,
paleny = = = 120 =
porucźa **Hermann Lemke**
na jerjowej haßy.

Turkowſke ßłowki

najlĕpſcheje družiny porucźa
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likĕrow po ſtarych tunich płacźiſnach.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucźa
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Deſtillazija Schiſchki a Rjeczki

porucźa ßwoje ſnate dobre družiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuniſchich płacźiſnach.

J. A. Henke

w Budyſchinje
na ſeminarſkej haßy 4
porucźa ßwój
ſkład wſchĕch družinow
cźaßnikow.
Porjedźenje
khwatnje a tunjo.

Koßy.

Woprawdźite ſchtyrſke a rhajnſke worzlowe koßy a ßerpy najlĕpſcheje kajkoſcźe, ſa kotrychž hódnoſcź rukuju, a dale wſchĕ družiny **brußow** po tunich płacźiſnach poručam.

W. A. Hultſch w póſtſkej kowarni.

Hĕblowane ſchpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pſchedawa tunjo
Tr. Holbjan w Budyſchinje pſchi dwórniſchcźu.

Bawmjane a polplatowe płokajomne tkaniny

k mužazej a hólcźazej draſcźe porucźa tunjo
Bruno Grohmann, pſchedawarnja ßuknja
w Budyſchinje na hłownym torhoſchcźu cźo. 9.

Njech ßo w haptykach ſa polĕpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Winſke jejowe nudle,

jejowe hwĕſdojte nudle, woprawdźite **jejowe krupicźki, jejowy makaroni** atd. ſ khĕžorſko-kralowſkeho krajn. khumſchtneho młyna a parneje fabriki cźĕſtowych tworow, dźĕłane ſ najlĕpſcheje wuherſkeje muki ſ pſchidawkom jejow bjes pſchimĕſchenja barbiſnow, ſa cźož ßo rukuje. 55 np. ſa punt nudlow a 60 np. ſa punt makaroni njeje droha płacźiſna, hdyž ßo na to dźiwa, ſo 3/4 punta Winſkich nudlow pſchi prawym pſchihotowanju telko dawa, kaž 1 punt nudlow, ſ tudomneje muki dźĕłanych. Kóždy woprawdźity puntowſki pakcźik wopſchija 1 abo 2 lutaj wjazy punta.

Winſki gries

ſ teje ßameje fabriki wurjadneje doboſcźe, punt po 26 np. Wot poł punta ßo telko nawari, kaž wot 3/4 punta tuńſcheho grieſa.

Jeniczka pſchedawarnja je pola
Paula Giebnera
na hłownym torhoſchcźu pódla měſchcźańſkeje haptyki.

Khofej

paleny a njepaleny porucźataj tunjo
Schiſchka a Rjeczka.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likĕry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Bartelowy kakao-khofej

je ßo dla jeho poměrneho wopſchijecza cźiſteho bjeswolijoweho kakaa wot mediźinalneho radźicźela profeßora dr. Otta jako woprawdźe najlĕpſche poručił; wón ßo bjes pſchidawkow wužiwa a dawa ſtrowym a na żołdk khorym wjele ſtrowſche picźe hač cźiſty khofej. Pakcźiki po 10 np. ßu dostacź w najwjazy kolonialtworowych khlamach.

Fabrikſki ſkład po originalnych płacźiſnach ſa Łužizu a Sakſku na prawizy Łóbja pola F. A. Scheumann w Biſkopizach.

Dr. E. Weberowy
alpenſki ſelowy tej
krej cźiſcźazy
woprawdźity jenož w ſnatych haptykach
w pakcźikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždźanach.
W Budyſchinje w haptykomaj; hłowny ſkład w měſchcźańſkej haptyzy; w Schĕrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

Wóſk

kupuje po kóždej dźĕłbje po najwyſchſchich płacźiſnach
H. Puy,
mydkar na ßerbſkej haßy.

Naschu wukhwalenu snatu

4 np. zigaru czišło 3

wschitkim kurjerjam k prusy naležnje poruczamoj.

Strauch & Kolde

3 na kamjentnej haßy 3,

drogowe khlamy k skotemu workej.

Jablukowe wino,

jara dobru družinu, liter abo bleschu po 25 a 30 np., **holansko-jahodowe** abo **strowotne wino,** wubjerny žrědk psche žołdkowu žłaboscź, běženje atd., teho runja wschelake **jahodkowe wina, žadowe schampanske wino, schumjaze žadowe limonady, sodowu** a **seltersku wodu,** dale

žadowe kißało,

najlěpsche k žołotwi, k sakładženju atd. porucza

Hornjołužiska žadtlóčerńja

dr. Herrmanna a dr. Wetzki.

Najtuńsche kupne žórło w Budyschinje

wołmjanych a židžanych drastnych tkaninow, gardinow, möblowych tkaninow, trikotowych taillow, hładkich a poschitych, po 2¼ mk., **drastnych tkaninow k pokrańcu** w kraßnych nowych mustrach łóhcź po 20, 25 a 30 np., **módrocźischcža** najlěpscheje twory po 25 np., **drella k matrazam** 2½ łóhcża schěrokeho; najtuńsche kupne žórło ☛ sa **krawzow, schwalcže, žedkarjow, tapezěrarjow** atd.

Hermann Beermann

w Budyschinje

na snutskownej lawskej haßy.

Hamburgsko-amerikanske

paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parołódźna jězba

z Hamburga do **New-Yorka**

łóždu žrjedu a njedźelu,

z Havra do **New-Yorka**

łóždu wutoru,

ze Stettina do **New-Yorka**

łóždej dwě njedźeli,

z Hamburga do **Wjeczorneje Indiskeje**

měßaczńje 3 króć,

z Hamburga do **Mexika**

měßaczńje 1 raz.

Towarstwowe póstske parne łódźe podawaju wubjernu jěd a pschihódnu pucźowansku składnoscź za kajutowych a dźestubjowych pucźowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797

Carl Meisel w Budyschinie.

Mißionski žwjedźeń w Budyschinje.

Sstrjedu 13. junija t. l. směje, da-li Bóh, žerbske wokrjeßne mißionske towarstwo **w Michalskej zyrkwi** w Budyschinje žwój lětuschi žwjedźeń. Na žerbskim kemschenju, kotrež žo popołdnju w 2 hodź. sapoczńje, budźe knjes farar lic. theol. **Imisch** s Hodźija, na němskim pak wot 4 hodź. žem knjes superintendent dr. theol. **Pank** s Lipska dobroczińwje prědowacź. Knjesow sastojnskich bratrow a wucžerjow, kaž tež wschěch pschecźelow mißionstwa s bliska a s daloka na tutón luby žwjedźeń najwutrobnischo pscheproschujetaj

Skhadźowanje na kapłanstwje.

farar **dr. Kalich** a kapłan **Handrik.**

Krajnostawski bank.

Dańske kupony naschich **fastawnych listow** žo

wot 15. tuteho měßaza

na žlědowazych płaczérnjach **bjes wscheho woteżehnjenja** sa hotowe pjenjesy kupuja:

w **Budyschinje** w **krajnostawskim banku,**
w **Draždźanach** w **jeho filiali,** Güntzplatz 2,
w **Lubiju** pola knjesa **G. E. Heydemann,**
w **Herrnhuežu** pola knjesa **C. F. Görlitz,**
w **Žitawje** pola knjesow **Bormann & Co.,**
w **Lipsku** pola knjesow **Becker & Co.,**
w " " " **Schirmer & Schlick,**
w **Chemnitzu** pschi **Chemnitzskim měschczańskim banku,**
w **Freibergu** pola knjesow **Ludwig & Co.,**
w **Plawnju w B.** pola knjesa **G. Steinhäuser.**

W Budyschinje, 7. junija 1888.

Krajnostawski bank Kralowskeho Saksskeho Hornjołužiskeho markhrabinstwa.

Chirurgiska wobalerńja w Budyschinje

na schulerskej haßy 3 po 2 skhodomaj, nutskhód na rěsniskej haßy.

Wuwinjene a wustorczene stawy runa, stawy wustrychuje, plestry kładže, piwalzy a kunki staja, suby torha, wschě rany wot tšělenja, bicža, kłócża, rěsnjenja, torhnjenja, kußnjenja, stłóczenja, sahorjenja a smjeczenja hoji a wschu druhu do žwojeho powołanja žłuschazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojerski pomoznik.

Swój wulki skład

brodutruharskich nožow a tóčznych rjemjenjow

jenož w dobrych kajkoscźach pschi potrjebje naležnje porucza

Hermann Karsch prjedy **A. Rockisch**

3 pschi mjaßowych jědkach 3.

Pschispomnjenje: Wscho tocženje a porjedźenje po najtunischej płaczišnje wobstaram.

Wotewrjenje samkarstwa.

Cžesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoscźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so žym žo **w Budyschinje na wyßokej haßy 8** jako **samkar** sapydlik. Poruczam žo k wuwjedźenju wschěch twarskich dźěłow, želesnych wrotow, płotow, rowowych lěßyzow, blidow sa kwětki, warnych maschinow, pjezakowych wěnzow a błyskowodow a wschěch druhich do mojeho rjemjeßka žłuschazych dźěłow a dobre spěschne poßkuženje po tunich płaczišnach lubju.

S poczesczowanjom

Julius Breitkopf, samkarski mischtr.

Budyska Bjesada.

Lětuschi wulět směje žo **njedźelu 10. junija** psches Žmórz a Lubin do Budestez, hdźež budźe žo rejwanske wjeßele wotbywacź. Wotkhad popołdnju w 2 hodźinomaj wot Gudźiz hotela pola dwórnischcža w Budyschinje.

Pschedžhydstwo.

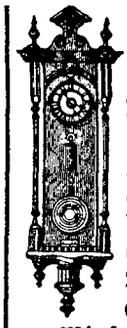

Louis Raymond

w Budyschinje

20 na žitnych wikach 20

po 1 skhodže

porucza žo jako porjedźer **czažnikow** wscheje družiny a bjerje sa wuczišczenje 1 mk., nowe pjero 1 mk., wuczišczenje a pjero 1 mk. 50 np.

Wjetsche porjedźenja tunjo.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther

na žitnych wikach.

Dürrenbergsku warnu žół

Dürrenbergsku skótnu žół

(kotraž je, kaž je snate, najlěpscha) porucza najtuńscho

Emil Lebelt

na dwórnischczu w Budestezach.

Wósk, wóskowy twar a panki

kupuje po najwyschschich płaczišnach

Hermann Lehmann, mydlar

na horncžerskej a žitnej haßy.

Skoru pßowjeho drjewa

derje žuschenu kupujetaj po kóždej dźělbje

Strauch & Kolde

w Budyschinje

3 na kamjeńtnej haßy 3.

Kedźbu!

Cžesczenym knjesam ratarjam a kublerjam k wjedźenju dawam, so wot džeńßnischeho dnja **czeledź pschistajam.** Budu žo stajnje prózowacź, so bych žadanja knježoch ratarjow po możnoscźi dopjelnił.

S tutym poruczam czeledź a druhich ratarskich dźěłacźerjow.

Wackerowa na žukelnskej haßy.

W Budyschinje, 8. junija 1888.

Schtóž

chze nóž abo nožizy tocžene abo wuporjedźene měcź, pósczel je do parneje tocžerńje a porjedźerńje

Oskara Buttera w Budyschinje pola theatra.

Dobrych czěßlow

do trajneho dźěła pyta

Wünscha w Łusy.

---

15 murjerjo

dostanu trajne dźěło pola twarza **Jana Wollmanna** w Njeßwacźidle.

Holza se wßy, kotraž chze schicź nawuknucź, žo hnydom pschiwosmje na nowej haßy cžo. 4 po 2 skhodomaj.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so stwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 24. **Sobotu 16. junija 1888.** **Lětnik 47.**

Khěžor Friedrich †.

Hižo druhi króć lětša němski lud swojeho khěžora pschi jeho marach płaczo żeli. Khěžor Friedrich je w wojowanju se smjertnej khoroscu dobědźił. W běhu sańdźeneho tydźenja je żałośna khoroscź, kotraž hižo dlěše hacź lěto khěžorowu strowoscź podrywasche, poślednje skażeŕske dźěło dokonjała. Khoroscź bě so na jědźnizu a płuza rosscheriła. Khěžor je wscho cźeŕpjenje pschětrał, kotreż nadkrkowy rak sa sobu cźehnje. S małeje sacźeklisny bě pomału njewuhojna khoroscź nastała, kiž najprjódzy nadkrk, dychnizu a jědźnizu sanicźi a so na pośled do płuzow żerjesche. Khěžorej skónczńje wjazy móżno njebě, jědź póżeracź. Lěkarjo běchu tak nusowani, jemu židku jědź, mjaśowu juschku, jeja, mloko a wino po gumijowej rołzy do żołdka puschcźecź. Podata jědź pak pschibjeraze wośłabnjenje khoreho sadźerżecź njemóżesche, jeho mozy hladajzy wotebjerachu. Pjatk dopołdnja 1/4 12 hodźin bě khěžor swoje žiwjenje dokonjał. Po němskej khěžorstwowej wustawje je khěžorska móz njewotdźělnje na prusku krónu swjasana a po khěžorowej smjercźi króna němskeho khěžorstwa hnydom ua krónprynza pscheńdźe. Nowy khěžor, Wylem II., knjeżeŕstwo njepschihotowany njenastupi. Hižo sa swojeho njeboczicźkeho nana je wón knjeżeŕstwo s wulkeho dźěła sastawał a rossudźazu móz na mnohe najwažnische statne wobsamknjenja měł. Khěžor Wylem II. so psches wjele knjeżeŕske nadobne poczinki wusnamjenja. Hdyž bě khěžor Friedrich hischcże krónprynz, wón cźasto s hordoscźu na swojeho syna Wylema pokasowasche, a cźeżke cźeŕpjenje je so jemu s troschtom wolóżiło, so so knjeżeŕstwo po jeho smjercźi do sylneje ruki położi. Bóh daj, so by so wulka nadźija, kotruż němski lud na swojeho noweho khěžora staja, dopjelniła! Njech je knjeżeŕstwo Wylema II. wot Božeho žohnowanja pschewodźene!

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Schwedski kral, kotryž sańdźeny tydźeń w Barlinje pschebywasche, je srjedu khěžora Friedricha w Friedrichskronje wopytał a so dźeń posdźischo do schwedskeho hłowneho města Stockholma wrócźił.

— Pschecźiwo wschemu wotczakanju je sańdźeny pjatk minister Puttkamer khěžora prošył, so by jeho se skużby puschcźił. Khěžor je tón samy dźeń hischcże Puttkamerowu próstwu dopjelnił. Tole podeńdźenje je wschudże pschekwapiło, samo wjerch Bismark bě psches njo pschekwatany. Po awdijenzy, kotruż bě Bismark někotre dny prjedy teho pola khěžora měł, a po wosjewjenju sakonja wo podlěschenju sakonjedawazeho cźasa pruskeho sejma mějachu sa to, so Puttkamer hischcże dlěschi cźasz w sastojnstwje wostanje. S pschicźinu spěschneho Puttkameroweho wotkhada je pjecźa jeho wotmolwjenje na khěžorowy list było, w kotrymž khěžor żadanje wupraji, so by so pschichodnje swobodnoscź pschi wólbach njepodtłóczika. Puttkamer je so s khětro wótrymi słowami pscheđ porokom sakitał, so je pschi wólbach prawa wuswolerjow pschikrótcźił. Tole pismo khěžor jara njehnadnje pschija a srjedu wjecźor abo schtwórtk rano Puttkamerej s roshorjenymi słowami wotmolwi. Puttkamerej na to niczo druhe njewubu, hacź próstwu wo puschcźenje se sastojnstwa podacź. So też hischcże drusy ministrojo tón samy pucź każ Puttkamer póńdu, drje liberalne nowiny wschědnje pschipowjedaju, tola tajke powjesce maja so jenoż jako pschecźa liberalnych wobhladowacź. Liberalni psches Puttkamerowy pad niczo njedobudźa; pschetoż wuprósdnjene ministerske městno so se żanym liberalnje smyślenym mužom njewobsadźi, ale so jenemu pschiwiśowarjej konservativneje strony dowěri. Wuhlady sa liberalnych na ministerske stoły wschak hischcże dźensa lěpsche njejsu, kaž do smjercże khěžora Wylema. Zyle wopaczne je měnjenje, so je so Puttkamer psches nadběhi wjednika swobodnosmyślnych Eugena Richtera w pruskim sejmje s ministerstwa wucźischcźak. Khěžor Friedrich je sebi hižo dawno pschak, so by Puttkamer sastojnstwo složił, dokelž w swojich politiskich nahladach s Puttkamerom pschesjene njebě.

Italska. Universita w Bolognje lětša jubilej swojeho wósomstowlětneho wobstacża swjecźi. K swjedźenjej su skoro wschě europiske universitу sastupjerjow póslake. Pschi swjedźenju bě so na wscho njepschecźelstwo, kotreż ludy dźěli, sabyło. Němszy studentojo su, schtož je wulke spodźiwanje sbudźiło, so s franzowskimi studentami sbratsili. Lipscźanszy a Barlinszy studentojo franzowskich studentow na dwórnischcźu wotczakachu a s nimi sawdawschi sebi ruzy pod wyskanjom wobydleŕstwa do Bologny cźehnjechu.

Belgiska. Pschi wólbach do sejma je liberalna strona wjele wólbnych wokrjesow pschěhrała. Katholska strona je wschě swoje sydła wobkhowała a pódla teho mnohe liberalnym wotdobyła.

Jendźelska. Pomérnje swojeje wulkoscże ma Jendźelska najmjeńsche a najhubjeńsche wójsko bjese wschěmi europiskimi wulkomozami. Jendźelske wójsko wobsteji s 200,000 regularnych wojakow, 120,000 milizow, 232,000 dobrowólnikow a 58,000 reserwistow, s kotrychž pak żadyn hódneje tsélby nima. Jendźelska s zyła hischcże milijonu kmanych tsélbow njewobsedźi. Artillerija ma po swědczenju lorda Wolseleya najhubjeńsche kanony swěta. Wona 2000 nowych worzlowych dwanaczepuntowskich kanonow trjeba, ma pak jenoż 200. Se 100 regularnych baterijow je hakle 15 nowe kanony dostało,

to rěka, ſ zyka je ßo hakle 90 wudako. K ſakitanju jendźelſkich pſchiſtawow je 1000 cźežkich worzlowych kanonow trjeba, tola ſtej tu jenoż dwě. W ſamórſkich pſchiſtawach trjebaju teho runja 1000 kanonow; podake pak ßu ßo jim hakle 20. Najrjeńſche pak je, ſo jendźelſka kavallerija 18,500 offizěrow a muźſtwow, tola jenoż 11,800 konjow liczi. Najſkerje dyrbitaj w pſchipadźe wójny dwa jěſdnaj na jenym konju ßedźecź. S europiſkimi wójſkami ßo jendźelſke wójſko na žane waſchnje měricź njemóže a by wěſcźe podležako. Jenoż ſ dźiwimi abo połdźiwimi ludami ßmědźa ßebi Jendźelcźenjo ſwažicź, wójnu wjeſcź, tola też pſchi tym ßu cźaſto hanibne poraženje poczerpili, kaž na pſchikład pſched nětkotrymi lětami w Sudanje. Nětkole ßo jendźelſke knježerſtwo hotuje, ßebi Tibet podcźißnucź. Tibet je kraj w połodniſchej ßrjedźnej Aſiſkej a ſ Birmu mjeſuje, kotruż ßu Jendźelcźenjo pſched dwěmaj lětomaj pſchewinuli. S Tibetom wójnu wjeſcź, wſchak ſa Jendźelcźanow ſtraſchne njeje. Tibetſzy wojazy ßu hubjenje wobrónjeni; woni maja ſ wjetſcha cźežke ſapalzate tſělby, kotrež dyrbja ßo, hdyž ßo ſ nich tſěla, na widła, k toporu pſchibite, połožicź. Wocźinjene ßo tele widła jako bajonet trjebaju. Na 500 krocźelow ßo ſ tymi tſělbami hiſchcźe derje tſěla, dale pak kulka wěſcźe njetrjechi. Wojazy ßu dale ſ hlebijemi, teßakami a kałaczemi wobrónjeni; a k powyſchenju khróbkoſcźe woni „wójnſke kuſko“, małe ßuſchene nopawy a druhe ſwěriſka pſchi ßebi noſcha. Tibetſzy ßu Sikimſkich nuſowali, ßobu pſchecźiwo Jendźelcźanam wojowacź. Schtóż je ßo ſepjerał, teho ßu na žadkawe waſchnje morili. Jeneho ſpjecźiweho Sikimſkeho ßu pomału w woliju do ßmjercźe warili.

Rußowſka. Ruſke nowiny na to pokaſuja, ſo Němzy bjes ratarjemi w połodniſchej Ruſkej ßylnje pſchiběraju. Nětkole němſke kolonije Cherſonſku, Jekaterinoßławſku a Tawriſku guberniju wopſchimaju a k połnozy pſches Charkowſku guberniju doßahaju. W połnóznym dźěle Krymſkeje kupy ßu wſchě lěpſche leżomnoſcźe w němſkej ruzy, w Perekopſkim wokrjeßu Němzy wjetſchi dźěl wobydlerſtwa wucźinja. Pſches kupowanje kraja a wotnajenje wulkich kubłow ßo kraj němſkich kolonijow ſpěſchnje wupſcheſcźera. S naſtacźom němſkich ſaßydlenjow Glückſthal, Freudenthal, Grünthal a Roſenthal je ßo też liczba němſkich koloniſtow a pſchicźahowarjow ſ wukraja móznje pſchiſporika. Ruſkim, ßo roſumi, rosmnoženje Němzowſtwa w wjecźornych a połodniſchich provinzach lubo njeje, a woni na ßrědki myßla, kak bychu dalſchemu rosſchěrjenju Němzow wobarali.

— Generalny guvernér Gurko je ßo ſ Warſchawy do Lomźinſkeho wokrjeßa podał, hdźež ßu bjes wobydlerjemi wßow Kſchiwych Rowow a Salěßow krwawne puki byke. Wßy hižo dołho wo paſtwiſchcźo, lědma jutro wulke, ſkorjeſchtej, pſchi cźimž cźaſto k pukam pſchińdźe. Hdyž bě ßo 30. meje prozeß wot wobydlerjow Kſchiwych Rowow dobył a pſchecźiwnizy runje ßwój ſtót na ſawadnej łuzy paßechu, ßo Kſchiwo-Rowjenjo ſ kjemi wobrónichu a ßo do ßwojich pſchecźiwnikow dachu. Wſchě próſtwy wjeßnych ſtarſchich, żałoſcźenje żonow a dźěcźi njeſamóżachu, bitwu wotdźerżecź; 5 woßobow bu ſaražene, 17 na ßmjercź a mnoſy lóhzy ranjeni.

Bołharſka. Bjes Koburgſkim prynzom Ferdinandom a miniſtrom Stambulowom je wótra ſwada wudyrika. Prynz Ferdinand ßo komdźi, wußud wobtwjerdźicź, pſches kotryż je ßo major Popow dla pſchekſchiwjenja ſtatnych pjenjes k khoſtarni ſaßudźił. Stambulow je Popowowy pſchecźiwnik a teho dla hroſy, ſo wón a nětkotſi miniſtrojo ſaſtojnſtwo ſłoża, jeli ſo tamny wußud njewobtwjerdźeny woſtanje. Po Stambulowym wotkhadźe bychu też 25 offizěrojo ſe ßłużby ſtupili. Bjes ludom Koburgſki prynz ſ zyka żaneho pſchiwißa nima; hdyž jeho też nětko hiſchcźe Stambulow a jeho pſchecźeljo wopuſchcźa, drje wón dołho wjazy na bołharſkim trónje ßedźecź njebudźe, khiba ſo ßebi hiſchcźe pſchemyßli a Stambulowej pod kij lěſy. S tejele wězy ſaßo widźimy, kak ßłabe je Koburgſkeho ſtejniſchcźo, a ſo je woprawdźe Stambulow ſ knjeſom w Bołharſkej.

Sſerbija. Pſchiwißowarjam radikalneje ſtrony, kotſiż běchu hiſchcźe pſched nětkotrymi měßazami ſ knjeſom w Sſerbiji, ßo nětko hubjenje wjedźe; woni ßo wot knježerſtwa ßurowje pſcheſcźěhaju. W Běkogradźe ßu redaktora radikalnych nowin „Odjeka“ ſajeli, dokelž na njeho tukaju, ſo chze ßo ſ cźeknjenjom khoſtanja ſminucź, k kotremuż jeho knježerſtwo bórſy dla wſchelakich naſtawkow pſchecźiwo knježerſtwu a kralej ſaßudźi. Dale ßu Ludwika Ryßa ſajeli, kotryż je pjecźa mjenowanemu redaktorej pſchi cźekanju pomozny bycź chzył. Hacź runje Ryßej pſches polizajſke pſchepytanje żaneje winy njejßu dopokaſacź móhli, jeho tola hiſchcźe w jaſtwje dźerża.

— Na wjazy měſtnach Běkogradſko-Nižſkeje żeleſnizy ßu kolije wutorhali.

Rěpniſchcźo.

Bur Koßak mějeſche bliſko Barlina rěpniſchcźo, kotrež bě jeho wjeßekoſcź a nadźija. Tajkich rěpow daloko a ſchěroko wjazy njebě, a wón ßo nadźeſche, ſo jemu lětßa ſ najmjeńſcha pok ſta toleř dobytka wunjeße. Te pjenjeſy pak wón ſa kwaß ßwojeje lubeje dźowki Hanki poſtaji, kotraż bě ßo hižo pſched lětom ſ młodym Matějom ßlubiła. Koßak ßwoje dźěcźo a ßwojeho pſchichodneho ßyna lubowaſche, kotryż bě ßo, hacź runje bě dołhi ßylny ſróſtny pachoł, wojerſtwa ſminuł. Tehdy w Pruſkej Bjedrich Wylem Prěni knježeſche, lubowař wojakow, kotryż po wſchěch krajach ßylnych wulkich ludźi ſa ßwoje wójſko pytaſche. Žane powołanje, žane ſaſtojnſtwo teho muża krutemu a wobcźežnemu wojerſtwu njewobró, kotryż bě ſe ßwojej wulkoſcźu kralowu kedźbnoſcź na ßo ſcźahnuł. Duż bě woprawdźe dźiw, ſo běchu hacź dotal Matěja na pokoj woſtajili. Jeli ſo pak bě ßo woženił, potom żaneho ſtracha wjazy njebě; pſchetoż ßwójbnych nanow kral pſchepuſchcźi, hacź runje ßo też tu druhdy wuwſacźe ſcźini.

Tuteje pſchicźiny dla bě ſtary Koßak poſtajił, ſo dyrbjeſche ßo kwaß hnydom po žnjach měcź. S rěpniſchcźa chzyſche pjenjeſy ſa wuhotowanje njewjeſty wſacź. Duż wón a też Hanka niczo radſcho njecźinjeſchtaj, hacź ſo ſ cźaßami na rěpniſchcźo khodźeſchtaj, ſo byſchtaj ßo nad ßwojim bohatſtwom wjeßelikoj. Rěpy běchu tak dobre, kaž hotowe pjenjeſy a jimaj tak drohe, kaž ſerniczka wócźka. Tola kak ßo wonaj naſtróźiſchtaj a ßo ſrudźiſchtaj, hdyž ras rano ryczerkubleŕjowe ßwinje na polu wuhladaſchtaj, kotrež běchu zyke rěpniſchcźo pſcheryke a jeju nadźiju ſaniczike. Rjane rěpy tam leżachu wutorhane, nažrane a rosteptane. Hanka njeſboże wuhladawſchi ſ khłoßom ſakſchicźa a ßwětke ßylſy ßo jej po cźerwjenymaj lizomaj ronjachu. Nan pak niczo njepraji, ale drapaſche ßo ſa wuſchomaj a bramatu cźapku, kotruż w lěcźe a w ſymje noſcheſche, tu a tam ßuwaſche, ſchtoż pſchezo něſchto ważne wosnamjenjeſche. Bórſy bě ßo wón też rosßudźił a kaſaſche płakazej Hanzy domoj hicź.

„Njepiſchcź, Hanka!“ wón jej troſchtujo praji. „Kwaß dyrbi tola po žnjach bycź, to by tola khort njebył.“

Na to wón k Matějej dźěſche, kotryż na ßwojim polu dźěłaſche, a wobaj ßo do hroda podaſchtaj, hdźež knjes bydleſche. Tutemu Koßak roſpowjeda, kajku ſchkodu ßu knjeże ßwinje naczinike, a poniżnje poměrne ſarunanje żadaſche. Matěj drje też ßkowczko ßobu praji, dokelž po prawom wěz jeho najbóle naſtupaſche. Knjes pak na žane waſchnje ſwólniwy njebě, naczinjenu ſchkodu ſarunacź, a burika a jeho pſchichodneho ßyna jako wobcźežneju ſadźerakow ſ krutymi ßkowami wotpokaſa. Koßak njedźiwajo njepraweho wotpokaſanja pſchezo hiſchcźe ſměrom woſta, tola Matějej, kotryż běſche młody nahły pachoł, krej do hłowy ſtupi a w ßwojej njemdroſcźi wón ßamo knjeſej hrożeſche.

Dokelž bě ryczerkubleŕ też ſe ßudniſkim knjeſom w ßwojej wßy, wón krótki prozeß cźinjeſche, da ſchumjaka do khłódy ſawrjecź a Koßaka ſ dwora wuhnacź. To běſche w tamnym cźaßu zyle po rjedźe. Hiſchcźe tón ßamy dźeń Matěja pod doßahazym pſchewodom do Barlina k jenemu offizěrej, knjeſowemu pſchecźelej, dowjedźechu. Tutón praji, ſo by młody ſróſtny cźłowjek pěkny rekrut był. Wón też jeho hnydom bjes komdźenja burſki pjeſł wußlez a wojerſku uniformu woblez da. Matěj bórſy wjedźeſche, kak komißkhlěb ßkodźi a kak jara tſělba tkóczi.

Wo ſrudnym dóńcźe ßwojeho nawożenje ſhoniwſchi, Hanka hiſchcźe wjele bóle płakaſche a żałoſcźeſche, hacź wo rěpu, ſchtoż běſche teho runja zyle w rjedźe. Staremu Koßakej pak rěpy runje tak kaž ſhubjeny pſchichodny ßyn k wutrobje dźěchu a wón hodźiny dołho ſamyßleny ßydaſche a ßebi na to myßleſche, kak móhło ßo woběmaj hiſchcźe pomhacź. Na dobo wón na noſy ſkoczi a koßmatu cźapku poczaha, kaž ſo by ſ tym ßwojemu pomakkemu myßlenju na pomoz pſchińcź chzył. Haj, runje bě jemu prawa myßliczka pſchipanuła. Wón w runej měrje k ßwojemu wujej, kotryż bě kantor wo wßy, doběża a proſcheſche tuteho, najpodwolniſchu próſtwu kralej napißacź.

„To njeńdźe, luby wujo“, tutón ſnapſchecźiwi. „Wěſcźe, ſo ßym Waſch pſchecźel a ſo bych Wam rady pomhał. Żadajcźe, ſchtoż w mojej mozy ſteji, jenoż niż njemóżne. Wy tola wotczakacź njemóżecźe, ſo ßwoje ßamßne żiwjenje na hracźki ſtaju!“

„Cźeho dla to?“

„Njewěſcźe dha, ſo je kral wótry wukas wudał dla pſchewjele próſtwownych pißmow, ſ kotrymiż jeho nadběhuja? W tutym wukaſu je kóždemu ſakaſane, tajku próſtwu napißacź, kotryż njeje ſ pſchiſßahanym advokatom abo notarom. Schtóż tutón wukas pſchеſtupi, teho ſe pßom hromadźe na ſchibjeńzu powßnu. Hacź runje ßmój wujej, tola tajku ßłużbu pſchecźelſtwa wote mnje żadacź njemóżecźe, dokelž ßo mi ſchibjeńzy njecha a ßo ja pódla teho njeßměm jako

ßwójbny nan k boku pßa na nju powěßnucź dacź; pschetoż to by moje wbohe dźěćźi wohaniko."

Tajkim ßłowam stary Koßak napscheczo rěczećź njemóżesche a wón dyrbjesche wujej kantorej trochu prawo wostajicź. Srudnuschki wón domoj cźampasche a ßwojej ßwěrnej mandźelskej powjedasche, schto je pola wuja chzył a so tutón pißacź nochze, dokelž by ja to żiwjenje dacź dyrbjał. Dobra macź jemu wěz ſ myßlow wurěczećź spyta, dokelž běsche trochu bojasna, tola rěpy burej żaneho měra njewostajichu, wone w jeho hłowje twjerdźe tcźaze wostachu a żana ruka, njech była też ßylnischa, je tam wotstronicź njemóżesche. Po khwilzy wón na dobo takle rěczećź sapocźa:

„Nó, hdyż nichtó pißacź nochze a njeßmě, dyrbju ja ßam pißacź."

Hacź runje běschtej macź a Hanka ßmjercź srudnej, dyrbjeschtej ßo tola wótsje ßmjecź, dokelž wjedźeschtej, so bur cźaß żiwjenja njebě pißacź móhł a żenje żaneho pjera w ruzy pomět njebě.

Koßak pak ßo psches jeju ßměch samylicź njeda a ßebi pola wucźerja pjero, tintu a wulke listno papjery wuproßy. Na to ßo do lěhanskeho stoła ßyże, pschißunu ßebi blido a ßo khwilku do hłubokich myßlow ponuri, kaž drje to cźłowjek cźini, kotryż ma wotpohlad, ważny list nastajecź. Skónczńje wón na papjeru, tak derje hacź to dźěsche, wulke koło namolowa a do njeho lute małe dypki a bjes nje někotre wulke cźorne tintowe blaki. Hdyż bě ſ tym hotowy, khwilku wodychnu, kaž so by prawe cźežke dźěło dokonjał był.

Sdasche ßo, so je ßam se ßobu spokojom; pschetoż wón na ßwoje spodźiwne dźěło ſ wulkim spodobanjom hladasché. Żony njewjedźachu, schto dyrbi to wscho rěkacź, a ßo też sa tym njepraschachu, dokelž Koßak też hewak bamboraty njebě a ßwoje dźěła wjele njerěczo cźinjesche.

Nasajtra rano sahe stanuwschi ßo wón najlěpschu njedźelsku ßuknju woblecże a ßo na pucź nastaji, prjedy hacź běschtej macź a Hanka wotucźikej. Wón pschezo w runej ßmuſy do Barlina stupasche a k kralowskemu hrodej, hdźež ßo pola ludźi wobhoni, kak móhł krala wohladacź. Tuczi jemu pschihódne městaczko pschipokasachu. Tam ßo wón kaž stołp staji a namolowane listno twjerdźe w ruzy dźerżeſche.

Běsche drje dlěje hodźiny tak cźakał, hdyż kral na dobo w wosu nimo pschijědże, so by ßebi ßwojich wulkich wojakow wobhladał. Stary Koßak rucże sa wosom skoczi a spěschnje sa kralowskej ekwipażu cźerjesche, tak rucże hacź mózesche, pschi cźimź ſ listnom machasche, hdyż ßo jeho kral dohlada.

„Schto chzesch?" ßo knjeżeŕ praschesche, kotremuż bě bur a jeho zyke waschnje nadpanuło.

„Wascha Majestoſcź, chzych Wam jenoż próſtwowne pißmo pschepodacź, a Wy chzyli mi k mojemu prawu pomhacź."

Kral listno ſ Koßakoweje ruki wsa, roswali jo a ßebi spodźiwne próſtwowne pißmo wobhladowasche, kotremuż, ßo wě, rosumicź njemóżesche.

„Kajke dha ßu to hłupe wězy?" ßo ſ krótka a krucże praschesche.

„Haj!" Koßak snapschecźiwi, kotryż ßo satraschicź njeda a njebojasnje do podnożki kraloweho wosa stupi, „dowolcże wschak ras, widźu dźě, so temu njebudźecże rosumicź, tak mudri hacź też scże, a dyrbju Wam to roskłasćź."

„Nó, dha mi roskładuj", kral sawoła, kotremuż ßo ta wěz ßměschna bycź sapocża.

„Hlejcże ras", stary Koßak zyle pomału po burskim sapocża, „dyrbju Wam woßebje rjez, so je tole jowle moje rěpnischcźo." Pschi tym na wulke koło pokasowasche a potom w dobrym měrje dale rěczeſche: „To ßu moje rěpy. Ach, te rěpy, knjes kralo, dyrbjeli ras woptacź, to je něschto delikatne —"

„Nó, dale", kral bura ſ wjeßełym ßmjecźom namołwjeſche.

Koßak nětko na wulke blaki bjes małymi dypkami pokasowasche.

„To", bur saßo sapocża, „ßu knjesowe ßwinje, te ßu moje rjane rěpy sežrałe a rosteptałe, a ja ßym nětko bity muż. Luby knjes kralo, nětko mi wón niczo sarunacź nochze, nó, hlejcże tola, to je tola njeprawje. Duż chzych Waß nětko najrjeńscho proßycź, so byschcże knjesej poruczicź dali, so moje rěpy sapłacźi. Nochzu na rěpowy wobjed hladacź, a tón chzu Wam pschinjesćź, hdyż mi prawje pomhacże." (Pokračźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Sańdźenu ßrjedu 13. junija t. l. ßwjecźeſche ßerbske wokrjeßne mißionske towarſtwo w tudomnej Michalskej zyrkwi ßwój lětuschi ßwjedźeń se ßerbskim a němskim kemschenjom, k cźemuż běsche ßo ſ bliska a ſ dala wjele luda seschko. Popołdnju w 2 hodźinomaj, hdźež mějeſche ßo ßerbski kemsch sapocźecź, poda ßo dołhi cźah duchownych a druhich ßwjedźeńskich hoscźi ſ kapłanſtwa do zyrkwje, kotraż bě hižo ſ nutrnymi poßłucharjemi napjelnjena a w kotrejż byrglow mózne synki klinczachu. Jako běchu ßo kł. duchowni wokoło wupyscheneho woltarja seßydali, sapocża ßo Boża ßłużba w ßerbskej rěczi. W njej wulży saßłużbny pschedßyda ßerbskeho mißionskeho towarſtwa, k. farař lic. theol. Jmiſch ſ Hodźija, na sałożku Sswj. Marka 10, 46—52 wubjernje rjane, mózne, pscheßwědczaze a sahorjaze prědowanje dźerżeſche, kotrehoż rospołożenje bě: „Ssłepy Bartimej — hnujaze snamjo zyłeho póhanſtwa", a to 1. jeho wulke hubjenſtwo, w kotrymż ßo k temu Knjesej wołasche, a 2. jeho połne wustrowjenje, kotrež ßo jemu wot teho Knjesa dosta. Porjeńscheny bu tón rjany ßwjedźeń też psches ßwjedźeńſki spěw, wot k. seminarſkeho wyschscheho wucźerja E. Elßnera komponowany a wot seminaristow krajnoſtawskeho seminara pschednoschany. Sserbskej Bożej ßłużbje ßłědowasche po 4 hodź. němſka, na kotrejż też rodźeny Sserb ſ Delnich Łużiz, něhduschi spowjedny wótz wjerćha Bismarka a nětcźiſchi superintendent města Lipska, knjes dr. theol. Pank, wulży jara woßebne, bohate a hłubokich saćiſchcźow połne prědowanje dźerżeſche po tymle sałożku: „Póhanow skorżaze na pomoz wołanje: Wajchtarjo, njeje ßo nóz hiſchcże minuła?, kiż nam pokaże 1. póhanow cźmowu jaſtwowu nóz, 2. to ßwětło, kiż wscho rosßwěcźi a 3. teho wajchtarja na wyßokej straži. Liturgiju dźerżachu w ßerbſkim kemschenju k. farař Kubiza ſ Bukez a k. farař Jakub ſ Njeßwaczidła, w němſkim pak k. farař Mróſak ſ Hrodźiſchcża a k. farař dr. Kalich ſ Budyschina. Kollekta po woběmaj Bożimaj ßłużbomaj wucźinjesche 538 hr. 80 np.

— Sańdźenu ßobotu rano wokoło 2 hodźin je ßebi jałmożnik Kleinſtück ſ Budyschina njedaloko Scźijez na żelesniży wot kurěrſkeho cźaha hłowu wotjěcź dał. Ssamomordař bě ßo do żkoba, po kotrymż woda se żelesniży wotběži, położił, so bychu ßo jeho njedohladali. Hdyż jeho cźełko namakachu, leżesche hłowa bes kolijomaj, mězu bě lokomotiva něhdże 40 krocźel dale donjeßła. Kleinſtück je po sdacźu ßmjercź pytał, dokelž bě ßo jemu żiwjenje wostudźiło. Jeho je psched wjele lětami Boża ruczka sajała, a wot teho cźaßa bě na wschě stawy khromy, so wjazy dźěłacź njemóżesche. Ssamomordarjowe cźełko je ßo do Lipscźańskeje kliniki póßłało.

Se ßerbskeje pczólniży. Schtoż Tebi, luby ßerbski pczołarjo, wo dźěłanju wotkożkow pißach, je stara snata wěz, kotraż ßo w naschej Łużiży wschudźom nałożuje. Dźenßa chzu Tebi něschto bóle njesnate wopißacź: Kak dźěłasch na hinasche waschnje wotkożk wot kołcźow ſ ramikami? To cźinisch takle: Staj ßebi pódła kołcźa, wot kotrehoż chzesch wotkożk dźěłacź, prósdny kołcź. Do praweje ruki wosmjesch kschidło, do lěweje jedyn płast (ramik) po druhim a smjecźesch ſ njeho wschě pczoły do prósdneho kołcźa, też matku ßobu; tola kedźbuj, so matku njetłócźiſch abo njewobschkodźiſch. Wotmjecźene płasty powjeßnjesch saßo do stareho kołcźa, kotryż na starym měscże stejo wostanje. Wot wotmjecźenych pczołow, — kotrež by do noweho kołcźa smjetł, wotlecźa wschitke stare, kotrež ßu hižo lětałe, a wschě młode wostanu pola matki w nowym a sapocźinaju hnydom twaricź. Mózesch-li nowemu kołcźej něschto mjedu a prósdneho twaru ſ pczołazymi pankami ßobu dacź, je to cźim lěpje. Dokelž ma tutón nowy kołcź jenoż młode pczoły, hischcże njelěta a njenoßy, zyrobu pak trjeba; prósdny twar pak, dokelž ma staru matku. Tuta może hnydom do prósdnych pankow łahnucź. Też daj tutemu wotkożkej něschto wody. Tu pczoły trjebaja a tutón wotkożk cźim nusnischo, dokelž hischcże njelěta. Schto cźinisch se starym kołcźom? Stary kołcź je wschě wulětowaze pczoły a wschón cźeŕ wobkhował a je słubił matku a młode pczoły. Młode pczoły pschibudźe 3 njedźele dołho kóżdy dźeń, a matku może ßebi dźěłacź, dokelž ma cźerja doscź. Tola njewostaj jemu, kaž też wotkożkej, wo kotrymż tydźenja pißach, wschě matżyne panki, ale jenoż najrjeńschu; druhe wurěsaj. Najposdźischo 19. dźeń ßo matka wukuba, ſ wjetscha pak hižo prjedy; potom wulětuje na wopkodźenje a 3 dny po wupkodźenju sapocźnje łahnucź. Tak mózesch 24 dnjow po tym, so ßy wotkożk dźěłał, jejka namakacź. Lěpje pak je, hdyż masch hnydom wopkodźenu matku, kotruż mózesch wotkożkej pschidacź. Tule sawrjesch ſ někotrymi wot ßwojich pczołow na płascź pod kschidźiczku a wurěsasch tydźeń dołho wschě matżyne panki, kotrež pczoły natwarja. Potom njemóża żane wjazy twaricź, dokelž njeje cźeŕ wjazy k temu kmany. Hdyż potom widźisch, so pczoły ſ měrom, niz sle na kschidźicżky ßedźa, puschcźisch sawrjenu matku do kołcźa a hladasch, hacź ju njekußaju; cźinja to, dyrbisch ju khětsje saßo sawrjecź, doniż ßo ſ njej njestowarscha. (Sserbski pczołař.)

S Njeſdaschez. Husto pschecźeljo a lubowarjo pschirody a Bożeje stwórby k nam pschikhadźeja, so bychu ßo wjeßelili a sradowali na naschich dolinach a ßrěbali dymanja hobrſkich schmrěkow a druhich schtomow a tak wużiwali w bliskoscźi, schtoż husto druſy w dalokoscźi pytaja. Tak běchu ßo tu też njedźelu popołdnju

10. junija tśi towarśtwa seschke, kotrychž běsche pak pódla runje naspomnjeneho druhi samyšk a druhe wotpohladanje rhomadže wjedko, mjenujzy, so bychu šo po woššobje jedyn druheho bliže sesnali, woššebje pak šo k nowej luboscźi a šwěrnoscźi sa šwoju šerbsku narodnoscź s nowa sahorili. Běchu to Rakeczanske a Sarěczanske šerbske towarśtwo a Khróscźanske spěwanske towarśtwo „Jednota". Rakeczanszy a Khróscźanszy běchu s wosami hacž do Prěczez pschijěli, tam s wosow wustupili a šo hnydom do naschich dokow a potom do mkyna, hdźež je tež s dobom korczmarjenje, podali. Bjes tym běchu tež šobustawy Sarěczanskeho šerbskeho towarśtwa doschke. Pschi schkleńzy piwa sapocza šo tu nětko wješele žiwjenje; wótczinske a druhe šerbske spěwy buchu spěwane a wot pschedšydow mjenowanych towarśtwow šo tež rěcze džerżachu. Po khwili sběhnu šo zyka shromadźisna na Kobliczanske hrodźischko, pschi kotrejž skladnoscźi šo tež na starodawne czašy a na naschich šerbskich wótzow spominasche. Do Njesdaschez šo wróczíwschi, buchu hischcze nětkotre towarschne a druhe spěwy wuspěwane. Hodźina k domojhiczu běsche šo pschibliżika, horkach naspomnjene towarśtwa dźěchu wróczo do Prěczez, hdźež šo rossžohnowachu, a kóždy dźěsche spokojeny a s nowymi saczuczemi wubudźeny do šwojeho domu s nadźiju: Da=li Bóh, k lětu na saššowidźenje!

S Brěmjenja. Sańdźeny tydźeń dźěkaczerjo w pěskowej jamje njedaloko nascheje wšy na Sderjanskim revěrje człowjeczi row, trasch 4 metry schěroki, nadeńdźechu. Kaž šo sda, je to shromadny row, pschetož w nim šo derje sdźerżane kosczе a hkowy wot 5 czěkow namakachu. Woššebje derje sdźerżane šu sczehna. Koscźowzy maja wobliczo k ranju složene. Pódla nich spodźiwne tworjenja w wschelakich formach, kulojtych, podokhojtych, s czorneje semje palene, leżachu.

S Hornjeho Wujesda. Tudy šo w nozy wot sańdźeneje póndźele na wutoru bórsy pó jenej Hibnarjez žiwnoscź wotpali, pschi czimž šo dwě šwinjeczi a kosa šobu spalichu. Wotpaleny, schtož šlyschimy, sawěschczene njemějesche. Woheń je šo pjecza sakožił. Ssykawy s druhich wšow k wóhnju pschijěke njeběchu; ale hischcze rano w schestej hodźinje Porchowska pschijědže.

S Barschcza. Njekniczomny njeskutk, kotryž šo lědy wěri, je šo njedźelu 3. t. m. wjeczor tudy stał. Na moscze, kotryž pśches Nyšu wjedze, šebi 8lětny hólczk šedžo hrajesche. Nimo njeho muž pschińdże, kotryž běsche, kaž šo sdasche, pjany. Njekniczomny człowjek wbohe dźěczo sa hkowu a sa nosy shrabnu a jo pśches mostowe wobkoženje něhdže 10 kóhczi hluboko do rěki dele czišnu. Sa dźiw hólczez žiwy s rěki saššo wulěse. Njekrašnika šu wušlědźili: to běsche dźěkaczer s Wikowy.

S Czorneho Khołmza. Na luzy solisnu kakajo je tudomny sahrodnik Jurjanz nětkotre starožitnostne wězy namakał, mjenujzy 13 sawitych kulojtych mjedźowych pschimadkow, wot 11 do 13 zentimetrow w pschemérje, a 27 zentimetrow dołhu mjedźowu žerdku.

S Mužakowa. Sso w rězy kupajo je šo tudy 4. t. m. popołdnju sa kupjelemi pola papjernika 18 lět stary brodutruhaŕski pomoznik Pawoł Mürr tepił, dokelž běsche pśches wottykane mjesy won płował.

S egiptowskich pyramidow.

1. Pyramidy je mjeno starych wyšokich wězojtych twarbow w Egiptowskej, kotrež šu s dźěła s wulkich kamjenitych płastow (plattow) snakładowane (šworschtowane), s dźěła s zyhelow natwarjene, a kotrež po šwojich prěnich počzatkach hacž na 3000 lět do Khrysta wróczno doššahaju. Se šwjatych stawisnow wěmy, so dyrbjachu israelske dźěczi sa egiptowskeho faraona abo krala zyhele dźěkacz; te šo sa twarjenje pyramidow trjebachu. Wokoło léta 1700 do Khrysta wodźesche Egiptowsku kral Seti, kotrehož nan bě Ramses rěkał, a kotrehož šyn šo šašo tak mjenowasche; wobaj, Seti a Ramses II., běschtaj šławnaj wojerjej, pschi tym pak šwědomikaj pěsczerjej měra a wědow a ludoweho derjehicza. Seti šo sa to starasche, so bu s jeho šynom a druhimi mkodymi Egipczanami tež mkody Israelita Mójsaš we wschej egiptowskej mudroscźi a wuczenoscźi rospokasany; a tak je drje tež s druhimi mkodźenzami czinił, so by israelske dźěczi s egiptowskimi naprawami spschecželik.

2. Pyramida bě pomnik a pohrjebny dom sa semrjeteho egiptowskeho krala. Swonka na šamšnej běchu jeho skutki po egiptowskej rěczi napišane. Snutskowne dźělby w njej błyschczachu šo wot krašnych barbow, kiž šu hischcze dźenša tak czerstwe, kaž bychu hakle wczera na sczěnu složowane byle. W jenej rumnoscźi leżesche czěło njebocziczkeho w sarkofagu s droheho kamjenja. Psched tejle rumnoscźu bě hluboka hrjebja wuryta, so njeby nichtó pschistupa namakał, kiž móhł měr wotpoczowazeho kasycź. Po dokonjenju šwjatocznehо khowanja šo wrota pyramidy samurjowachu.

3. Hdyž bě kral semrjeł, mějachu lěkarjo jeho czěło wónicź (balsamowacź), t. r. se šelu a wonjatymi masami tak pschihotowacź, so njetkajesche, ale stwjerdny a šo w běhu czaša skamjeni. Pschewónjene kralowe czěło bu do rubow sawalene a se šmuhami płatu wobwite, s kaschczom do sarkofaga stajene a jako mumija wotpoczinkej pschepodate.

4. W naschim czašu šu europejszy wuczeńzy šo sa to starali, so buchu wědy dla nětkotre pyramidy wotewrjene a pschepytane. Nětkotre mumije šu pola naš w Draždźanach a Barlinje w starinskich sběrkach widźecź.

5. Hkowne šydko kralow bě hornjo=egiptowske město Theby, kotrež mějesche sto wrotow. Jedyn pósdnischich kralow je rospróschene jenotliwe czěła šwojich prjedownikow na jene městno shromadźicź dał, do skałoweje khowanki blisko Thebow. Tale khowanka je na kónzu šydomdźešatnych lět šo s pomozu egiptowskeho knježerstwa wot Europejskich wotewrika. Tam bě sjawnje widźecź, so běchu njepschecźelojo to městno pschepytali. (Pschir. deleka cź. 8.)

6. Tamne w skałowej prósninje, psched kotrejž běchu sa czaš egiptowskeje mozy drje kralowi wojazy strażu dźerżeli, nadeńdźene mumije buchu do Luxora swožene a tam 14. julija 1881 parokłódźi pschepodate, so by je po šwjatej rězy Nil dele dowjesła do jich noweho wotpoczinka w wulkim museu města Kairo, w mumijowej sali, kotrejež wokna šu se selenymi sawěschkami pschikryte, so njeby šlónzowe šwětko na czěła skutkowało. Hdyž šo šmjertny czaš po Nilu wjesesche, na woběmaj brjohomaj rěki egiptowske burowki s rospleczenymi wkošami žarowazy spěw žałoscźachu a mužojo po krajnym waschnju s buschkwjow wutšělowachu.

7. Wot tychle mumijow (něhdže 30), kiž maju šwoje mjeno s egiptowskim pišmom pschipišane, šu nětkotre (10) nětko wot europejskich wuczeńzow „wotewrjene". Nimale wschitke šu jara derje sdźerżane: mkode wobliczа maju mkody a stare wobliczа maju staryj napohlad; a tež wkošy njejšu šo shubiłe; zyka hkowa je tajka, so móhł šo nimale praschecź, hacž tam žiwy człowjek njewotpoczuje. Ruzy maju wschitke mumije na kschiž horjeka na prědku leżo. Bjes nimi šu Seti a Ramses II., kaž jena kralowa, kiž je na porodże wumrjeła, a jeje dźěczo dźowczicžka. Pschi dźěšczu šteji napišane: „Knjeni prynzeša." (S napišma widźimy, so Egipczenjo hižo najmjeńschej prynzešy „knjeni" rěkachu.)

8. Kralowske mumije běchu kralowszy pyschene. Teho dla je šo druhdy stako, so słóstniży na pohrjebnych městnach rubjachu. Hdyž Ramses IX. (wokoło 1250 do Khrysta) kralowasche, bu zyke paššmo tajkich njekrašnikow, kiž ani morwych sańcz njemějachu, wušlědźene a sajate. Protokoll wo tej wězy je šo šbožownje hacž na nasche dny sakhował. Po šamšnym je jedyn tych woššmjoch słodźijow psched šudom tole wusnał: „My wotczinichmy sarkofagaj jeneho stareho krala a jeho mandźelskeje a wotewrichmy tež jeju kaschczej. Tak namakachmy mumiju nadobneho krala, jemu po boku jeho mjecź, kaž tež wjele amulettow (kitadkow) a wjele słoteje pychi na jeho schiji. Hkowa bě se słotom poczehnjena a mumija po zykej šwojej dokhoscźi teho runja poskoczena. Tež kaschczej běschtaj šnutska a wonka se słotom a šlěborom a se wschelakimi drohimi kamjenjemi bohacze wudebjenaj. My sebrachmy słoto wot kaschcza a wot mumije a schijnu pychu, kaž amuletty. Runje tak czinjachmy pola kraloweje mandźelskeje. Potom spalichmy drjewjanaj kaschczej, hdźež běschtej mumiji bykoj, wšachmy jimaj pschi khowanju šobu date słote a šlěborne šudobja a rosdźělichmy šebi rubjenstwo."

9. Nimo słoteje pychi, šudobjow a pišmow je pola mumijow šo tež wjele rostlinow, kopjenow a kwětkow nadeschko, kotrež šo morwym šobu do kaschcza kładźechu. Hewak bu w jenym kaschczu skamjenjena woša namakana, kiž bě sa šłódkej wónju schka a tam kónz wsała.

Pschipiš. W starej Egiptowskej nałożowasche šo egiptowska, grichiska a nětkajka na naschu šerbschczinu podobna rěcz. Po tejle rěkachu faraonej „paruan" abo „perwan" (t. j. prěni), a pyramida mjenowasche šo „pohrab=miti" (t. j. pohrjeb=měcze, pohrjeb=dom) — „porammiti — poramiti". Grichojo wudźěkachu šebi twórbu „(pyramidis) pyramis". Egiptowske to šłowo njeje. [By šnadź nětchto šerbsku knižku wo Egiptowskej wosjewił?] *Pf.*

Wušudźenja.

Khostanska komora. Blidarski wuczobnik Khorla Gusta Milka s Klukscha, 14 lět stary, je 31. měrza t. l. w pschitomnoscźi druhich dźěczi a šašo 25. haprleje w pschitomnoscźi šwojeho makeho bratra w Klukschanskej zyrkwi se želesnej žerdźu, kotruž šebi se starschi-

skeho domu ßobu pschinjeße, pjenjeßnaj kaschczikaj rospaczik a ſ zyka nëhdże 60 mk. ſ njeju kranuk. 31. mërza bëchu mkodżi paduschi kherlusche ſa Boże ßkużby jutrownicżku wutykowali, na czoż paduschstwo dokonjawschi na swónżu Boži wjeczor ſwonicż dżëchu, pschi czimż kranjene pjenjesy mjes ßobu rosdżëlichu. 25. haprleje Milkez bratraj wëżine durje wotewrjene namakaschtaj a pjenjesy kranuwschi je mjes ßobu dżëlischtaj. Druhich wobdżëlenych jich mkodoscże dla khostacż njemóżachu. Khorlu Gustu Milku pak, kotryż bëſche też nëschto trawy kranuk, khostanska komora 8. junija czeżkeho a jednoreho paduchstwa dla k jastwu na lëto a dwaj mëßazaj saßudżi.

Přilopk.

* W jenej wßy pola Riesy ßu ßo sańdżeny tydżeń wulke mysche do tſi dny stareho dżëscża dake, wbohemu kurjatku mjeswocże roskußake a jemu nëkotre dżëry do hkowy wużrake, so jemu mosby wustupowachu.

* Blisko Eibenstocka je ßo wutoru tydżenja na mkodej żónskej rubjeżne mordarstwo stako. Njesbożowna je ßo pschecżiwo nadpadnikej, schtoż ßo sda, krucże wobaraka. Na kuzy psched mëstom ju ſ rosbitym nopom morwu nadeńdżechu. Saki bëchu ji swobrocżane; mósceń bëſche prósna; druhe wëży w trawje rospjerschene leżachu. Dotal ßkyscheli njejßmy, so bychu mordarja wußlëdżili byli.

* Podobne ßamomordarstwo, każ wóndano blisko Budyschina, je ßo wutoru tydżenja popołdnju na dwórnischczu w Barlinje stako. Hdyż pó jenej czah se Charlottenburga pschijëdże, woßobnje sdrascżeny knjes khwatajży hacż do najswonkowniſcheho kónża dwórnischcża bëżeſche, kłobuk a ßwoju visitnu kharitku na bok schwyrnu a ßo psched lokomotivu na kolije lehnu, prjedy hacż móżeſche jemu schtó sadżëwacż. Njesbożowny, psches kotrehoż lokomotiwa a dwaj wosaj pschejëdżechu, bëſche straschnje rosjëdżeny.

* Hakle tydżenja wo njesbożu pißachmy, kotreż je ßo na Żidowje ſ hólczezom stako, dokelż bëſche satepjejo petrolej do nëscże kluskak. A hižo saßo ßo wo podobnym żałostnym njesbożu ßkyschi, kotreż je ßo w Glogawje stako. 17½ lëta stara dżowka tamnischeho dżëłaczerja wjeczor satepjeſche; dokelż ßo ji prawje tepicż njechasche, holza petrolejowu bleschu wsa a nëschto petroleja do wóhnja klußnu. Pschi tym pak blescha rosbuchnu, a zyła pruha płomjenja ßo na njesbożownu holzu wulinu, kotraż ßo mjeswoczi, na wutrobnje a na rukomaj żałostnje wopali; najhórschej stej ruzy, na kotrymajż je mjaßo nimale zyle spalene.

* W Rottenburgu nad Neckarom wóndano dżëłaczeŕ do zementoweje pjezy padże. Pomozy ſa njesbożowneho njebë. Horza żaha ßwój wopor tak rucże pózrje, so bórsy ani ßlëda wjazy wot njeho widżecż njebë.

* Mjes Hundekehle a Paulsbornom psched wczerawschim tydżenja kruwaŕ kruwy paßeſche. Na jenym mëscże kruwa ſ nohu hrjebacż pocża. Na tym mëscże moch wusbëhnuwschi kruwaŕ, pod liscżom a mochom skhowane, cżëło noworodżeneho dżëscża nadeńdże, kotremuż bëſche hkowa wotrubnjena. Hkowu tam namakali njejßu.

* Też w Trutnowje je ßo poßlenjeje meje 23 lët stara ßkużobna holza straschnje wopaliła, dokelż satepjejo ſ blachoweje khany petrolej do wóhnja kluskasche. Sa wokomik ßo njesbożowna zyła palesche a ßo tak straschnje wopali, so ßurowe bolosczе pschëtrawschi nasajtra wumrje.

* W mëscże Cattaro je 5. t. m. Winski kat wëſteho Pietro de Biscucchio wotprawił. K ßmjerczi wotßudżeny płaczo na schibjeńzu stupi a wschëch pschitomnych wo wodacże proscheſche. Jeho bëchu k ßmjerczi wotßudżili, dokelż je ßwojej mkodej żonje jëda (arsenika) do polinki naßypak, so by pjenjes dostak, na kotryż bëſche jeje żiwjenje sawëscżik.

* Stary wuměnkaŕ Kaschpar Mikula w Tupesu pschecżiwo ßynej wo wuměnk skorżeſche. Prozeß pschëhrawschi ßo stary muż ſ horjom wobwëßnu.

* 48 lët stareho rjemjeßlniskeho pomoznika Franza, kotryż je se skobami, so bëchu jeho ſ dżëła puschczili, ßwojeho mischtra se ßekeru sarasył, ßu w Winje k ßmjerczi wotßudżili.

* Wßomaj Starlin a Alvera w italskim dżëlu Tirolskeje wulke njesboże hrosy: hora ßo na njej dele ßuwa. Se wschëmi mozami njesboże wotwobrocżicż pytaju; ale, każ ßo sda, stej wßy shubjenej; pschecżiwo wulkotnej mozy pschirody ßu cżlowjecże mozy pscheßkabe. Duż ſ wobydlenych twarjenjow hižo won noscha, schtoż ßo hodżi.

* W Awstriskej a Wuherskej je ßo płacżisna ſa zigary powyschika. Najtuńſche po połdra krajzarju ſ zyła wjazy njebudża. Po nich najtuńſche ßu wo pół krajzarja a druhe wo krajzaŕ drózſche; płacżisna lëpschich drużinow ßo wo 2 a wo 3 krajzarje powyschi. Runje tak je ſ zigaretami a ſ tobakom.

* Na ſrudne waschnje je wóndano w mëstaczku njedaloko Wina 9lëtny ßyn jeneje wudowy wo żiwjenje pschischok. Macż bëſche pschipołdnju do mësta nëschto na pschedań njeßka. Sso domoj wrócżiwschi wona ßyna njenadeńdże. Dokelż pak wjedżeſche, so ßo ji hólczez rady nëkak skhowa, hdyż wona domoj pschińdże, macż hnydom we wschëch kutach pytacż pocża, ale podarmo: hólczez nihdże njebëſche. Skónczńje ßo wudowa na wulku kschinju dohlada; wona chżysche wëko wusbëhnucż, ale kschinja bëſche samknjena. Hnydom ju hrósbna myßl wobja: ßnano dżëczo w kschini tczi? Wboha żona wo pomoz wołacż pocża. Bórsy ßußod pschibëża, blidaŕ, kotryż kschinju wotamknu a wëko sbëże. Nëtko ßo njesbożownej maczeri żałostny napohlad skiczeſche: dżëczo morwe w kschini leżeſche; ſ rta a se noßa jemu krej czeczeſche. Wbohi hólczez bëſche ßo sadußył. Hdyż bëſche do kschinje lëſt, ßebi na to myßlik njebë, so ju wjazy wotewricż njemóże, hdyż ßo wëko spuschczi.

* W sańdżenym mërzu jedyn franzowski bur ſ wosa dele padże a ßebi pschi tym nëkak schkodu sczini, so dyrbjeſche ßo lehnucż a wo lëkarja póßkacż. Jeho wobhladawschi lëkaŕ spósna, so burej wjele swadżiło njeje, a jemu nëkajke lëkarstwo a pijelzy sapißa. Dokelż pak we wßy pijelzow njemëjachu, burowa żona lëkarja proscheſche, so by ji pijelzy wobstarak. Hižo nasajtra lëkaŕ schkleńczku póßka, w kotrejż 6 wulkich pijelzow tczeſche. Burowu wottschaßowasche, hdyż wona hrosne swërjatka wuhlada. Najhórsche pak bë, so wona njewjedżeſche, schto ſ nimi sapocżecż. Duż nusu ßwojej mudrej ßußodżinej wuskorżi a ßo ju wo radu praſcheſche, hacż maju ßo tajke swërjata w butsje abo w schmalżu pjeż. Ssebi nawocżi (bryle) na nóß tyknuwschi ßebi ßußodżina swërjatka bliże wobhlada a dżeſche: „To je wëste, so tajke swërjata, w butsje abo schmalżu pjecżene, ßkodżecż njemóża; ja bych je w muzy wuwalaka a w pónowi wopiekka.“ Burowa ßo po tym skoży, pijelzy w muzy wuwala a je do pónowje pokoży. A hdyż bëchu ßo prawje schikowane brune spjekke, je na taleŕ pokoży a khoremu poskicżi. Tutón ßo hnydom do nich da; ale hdyż bëſche prënju ſ wulkej prózu roseżwak a pózrjeł, wo druhe wjazy njerodżeſche, prajiży, so pschecżiwnje hórzy ßkodża. To pak żonje rjenje trjechi. „To hischcże by mi byko!“ żona wrjeskotasche; „ßwoje rjane pjenjesy ßmy ſa drohe lëkarstwo sapkacżili, a nëtko jo wużiwacż nochżesch? Wużiwaj wschak rosum! njebudż cżelo!“ To pomhasche. Wbohi cżlowjek ßo ſ nowa smuży. Pschewinucż dyrbjeſche ßo wulzy; ale, jako rjek, wschitke pjecż pijelzow spózera. Bohużel pak lëkarstwo pola bura, kotryż je 70 lët stary, njeskutkowasche, każ dyrbjeſche. Nawopak, wón na żołdk skhori. Dołhi cżaß bëſche wbohi cżlowjek na ßmjercż, doniż skónczńje jeho kruta natura khoroscż njepschewinu. Duż wón, njedżiwajży na spodżiwne lëkarstwo, saßo wotkhori. Jeho żona pak ſa wustaty ſtrach sarunanje żadasche a lëkarja wobskorżi, dokelż bëſche jeho lëkarstwo jeje mużej tak seschkodżiło. Ssudnistwo pak lëkarja njewinowateho spósna. Nëtko też burowa wë, so ßo pijelzy ſnutskownje njewużiwaju, ale ſwonkownje.

* W Parisu nëtkle telko milijonarow bydli, jako w Amerizy; ßu to ſ dżëła franzowſzy semjenjo, ſ dżëła żidzi. Parizſki dom Rothschildow nëhdże tſi miliardy (3000 milijonow) wobßedżi; baron Moritz Hirsch ma 1200 milijonow; Kohn, Reinach, Bischofsheim, Tateles a dr. maju po miliardże, t. r. kóżdy 1000 milijonow wobßedżi. Daloko ſa nimi cżi khudobni milijonarojo pschińdu, kotſiż maju wot jeneho do dżeßaczi milijonow. Wschitzy Rothschildojo hromadże wjazy hacż 12,000 milijonow wobßedża. A to ßu pjenjesy, ſ kotrymiż ßo njepschestawajży dżëła, kotreż ſtajnje wyßoku dań njeßu a ßo wëcżnje koło wokoło zyleje semje kuleja.

* Wo krwawnym podawku ßo ſ mësta Reggio w Italskej pische. W tamnischej khostarni nëhdże tſizeczi khostanzow schewzuje. Wóndano cżile tſizeczo, runje ßwoju prósnu hodżinu na dworje pobywschi, wot jastwowych wothladowarjow pschewodżeni do ßwojeje dżëkarnje w hornim poskhodże horje dżëchu. Jako prëni wëſty Bonacci ſ Kalabriskeje kroczeſche, kotryż je mordarstwa dla k 15lëtnej khostarni saßudżeny. Lëdma próh do dżëkarnje pschestupiwschi wón wótry schewski nóż shrabnu, kotryż tam leżeſche, a ßo ſ nim do ßwojich towarschow da, kotſiż po skhodże horje pschińdżechu. Każ ßo sda, bëſche wón na jene dobo wowrótnik. Prëni, kotrehoż wón kló, ßo na mëscże morwy wali, ani synka wot ßo njedawschi. Nëtko ßo njemdry cżlowjek do dweju wothladowarjow da a jeneho cżeżży rani; druhi, kotrehoż wón wjazy krócż do wutroby kló, bëſche na mëscże morwy. Tole wschoßo ſa jenicżki wokomik sta. Tsjo dalschi jastwowi wothladowarjo, kotſiż po wuskim skhodże horje pschińdżechu, straschny podawk zyły pschewidżecż njemóżachu; wrótny wschëch tsjoch skała, so leżo wostachu. Skónczńje ßo dwëmaj druhimaj wothladowarjomaj radżi njemdreho cżlowjeka sepschimacż; ale wobaj buschtaj pschi tym ßmjertnje ranjenaj. Hdyż bëschtaj khostanza wuwjasakoj a do jastwoweje komorki samknukoj,

wobaj do womora padźeschtaj, dokelž běschtaj žo pschejara wukrwawikoj; wonaj staj na žmjercz. Hdyž jeho pscheßkyschowachu, mordař, kotryž běsche žo žam jeno lohžy sranił, njeskutk prějesche, wudawajo, so ani najmjeńsche wo nim njewě. Wón hakle je 25 lět stary a je žo w jastwje dotal na najlěpje sadźerżał. Ssejmszy sapóßłanzy žu žo spodźiwneho podawka dla na ministra wobroczili, żadajo, so bychu žo pschichodnje wrótni wjazy do jastwow njepschijimali.

* W jastwje w Neaplu je žo wóndano wjerch pschekamak a pod žwojimi rospadankami 12 jatych pohrjebał. Ssedmjo žo cźežzy ranichu; cźi drusy se stróżelemi woteńdźechu. Njesboże budźesche wjele wjetsche było, hdy budźesche žo nětotre minuty posdźischo stało; pschetož potom budźesche tam 150 jatych było, kotsiž w tamnym dźěle twarjenja hewak pschebywachu.

* W najwjetschim měsczе na semi, w Londonje, je loni 32 cźłowjekow w woprawdźitym smyßle žkowa hłodu wumrjeło.

* Wo hrósbnym podawku žo njedawno na žudnistwje w Jenisejsku w Ssibirskej jednasche. Dwaj bratraj se plaha Ostjakow, Prokop a Nikita Kalin, běschtaj wobskorżenaj, so staj žwoju 11lětnu žotru skónzowałoj a sjědkoj. Njeskutk je žo s kónz lěta 1884 stał. Ostjakojo žu nomadojo, to je lud, kotryž wobstajneho statoka nima, ale po kraju wokoło cźahajo žo pak tu pak tam na khwilu saßydli, sa tym hacz žiwnosćze dosćz namaka. Prokop Kalin, nětko 25 lět stary, běsche žo se žwojimaj bratromaj Davidom a Nikitu a se žotru Marju w měßazomaj oktobrje a novembrje 1884 pschi rěczży saßydlił, kotraž žo do wulkeje rěki Jenißeja wuliwa. Jich druhe pschecźelstwo běsche tsi dny pucza dale. W rěczży běsche s woprědka sa nich rybow dosćz, kotrychž Ostjakojo njeßmérnje wjele jědża. W spoczatku novembra rybow mało bycz poczа. Tehdy Ostjak Amoßow k nim pschińdże, so by žebi žycz wot nich požcził, a jim rěczżesche, so bychu s nim žobu schli, dokelž je tam, hdyž je žo wón saßydlił, rybow do žyteje wole. David Kalin rady žobu dźěsche; Prokop pak žo wschelako wurěczżujo s Nikitu a Marju wosta, hdyž běchu. Na to žu, kaž Prokop wudawa, ryby tak rědke bycz poczале, so je wón s bratrom a žotru sa 10 dnjow jeniczży dwě schcźuzy k jědži měł. Hłodu stradany a žo wo bratra Nikitu bojo, kotryž mějesche tajke drjenje, so mózesche lědma kasycz, žo Prokop skónczнje rossžudźi žwoju žotru Marju woprowacz. Mi a tebi niczo ju wón mori a potom s bratrom Nikitu mjaßo skónzowaneje žotry sjě, s dźěła swarjene, s dźěła wopjecżene. Lěkarjo mějachu sa to, so Prokop po pschiczinje wschelakeho hubjenstwa w hłowje zyle prawy był njeje, hdyž je wohidny njeskutk dokonjał. Sswědzy pak wobžwědczachu, so bratromaj se žotru s zyła tajka žmjertna nusa była njeje, a so je Prokop tež bratra Nikitu sarěsacz chzył, kaž žotru, so by hischcze wjazy cźłowjecżeho mjaža měł, sa kotrymž žo wjele Ostjakow młodźi. Nikita na žudnistwje praji, so žotru kónzowacz pomhał njeje, so pak je žotsine mjaßo žobu jědł, ale jeniczży teho dla, dokelž je jemu jara žkodźało, a dokelž je jara hłódny był. Nikitu žudnistwo puschczi; Prokopa pak k khostarni na 13½ lěta saßudźichu, jeho s dobom miłoscźi senata poruczejo. Spodźiwne wězy jedyn žwědk wo Ostjakach powjedasche. Hłódny Ostjak 20 hacz do 50 puntow ryby na dobo sjě. Czerstwy a hibiczіwy je Ostjak jenož, doniž ma do žyteje wole rybow abo dźiwiny; hdyž pak to wjazy nima, jemu niczo wjazy lubo njeje; s dobom wulzy krejlaczny bycz poczina.

* Katholske žónske w Brasiliskej žu bamžowy jubilej woßobnje rjenje žwjecźiłe. Wone Leonej Tsinatemu telegram póßłachu, jemu wosjewjejo, so žu dźeń jeho jubileja 250 njewólnikam žwobodu dariłe.

Cyrkwinske powjesće.

Křćenі:

W Michalskej zyrkwi: Hermann Jan, Handrija Hermanna Rjencza, fórbarkarja na Židowje, ž. — Khorla Willy, Khorle Jaroměra Mlynka, kowarja na Židowje, ž. — Pawoł, Ernsta Augusta Hobora, kamjenjecżeßarja na Židowje, ž. — Martha Jda, Khorle Gustava Wicźasa, zigarnika na Židowje, dź. — Emma Lejna, Jurja Wicźasa, pjekarja w Jenkezach, dź. — Ernst, Handrija Hanska, pohoncża w Małym Wjelkowje, ž.

W katholskej zyrkwi: Marja Paula, Jana Handrija Maja, cźěßle tudy, dź. — Kurt, Khorle Gustava Irmlera, kenzlijneho žłużobnika tudy, ž.

Zemrjeći:

Dźeń 8. junija: Elsa, Jana Ernsta Voigta, samkarja na Židowje, dź., 1 m. 21 d. — Morwonarodźena dź. Jana Jurja Pětschki, khežerja na Židowje. — 9. Emil Jurij, njemandź. ž. pod hrodom, 3½ hodź. — Marja Lejna, njebo Pětra Mlynka, fabrikarja w Dobruschi, dź., 22 l. 1 m. 4 d. — Bohuměr August Mehnert, wobydleŕ w Hornjej Kinje, 72 l. 5 m. 26 d. — 11. Jurij Henka, jakmožnik na Židowje, 76 l. 2 m. 13 d. — 13. Jan Halma, žiwnosćeŕ w Tšelanach, 67 l. 2 m. 7 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2427 měchow.	W Budyschinje 9. junija 1888				W Lubiju 14. junija 1888			
	wot		hacz		wot		hacz	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża běła	9	23	9	64	9	41	9	56
" žołta	9	23	9	35	9	12	9	26
Rožka (50 kilogr.)	6	33	6	52	6	13	6	38
Jecźmjeń (50 kilogr.)	5	94	6	16	6	—	6	20
Wowß (50 kilogr.)	6	20	6	60	5	90	6	10
Hroch (50 kilogr.)	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka (50 kilogr.)	6	67	6	94	5	56	6	11
Jahły (50 kilogr.)	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka (50 kilogr.)	15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny (50 kilogr.)	1	60	2	10	1	70	2	20
Butra 1 kilogr.	1	60	1	90	1	50	1	70
Pschenczna muka 50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	6	50	10	25	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	50	2	80	2	10	2	50
Sslóma 600 "	19	—	20	—	16	—	18	—
Proßata 824 schtuk, schtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	25	4	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 52 np. hacz 10 hr. 12 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 40 np. hacz 9 hr. 76 np.; rožka wot 6 hr. 49 np. hacz 6 hr. 64 np.; jecźmjeń wot 5 hr. 94 np. hacz 6 hr. 16 np.; wowß wot 6 hr. — np. hacz 6 hr. 35 np.

Dražđźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 50—54 mk., 2. družiny 45—48, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 42—44 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 45—55 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 15. junija: Rjane.

Jěsdny plan želesnizow wot 1. junija 1888.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich žwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražđźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,58	10,50	1,56	2,30	4,21	6,55	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,55	4,44	7,19	—
Lubija	2,24	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,17	5,5	7,41	—
Budyschina	2,49	4,0	6,6	9,21	12,18	2,47	3,52	5,40	8,17	—
Biskopiz	—	4,30	6,44	9,58	12,56	—	4,27	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,7	10,22	1,21	—	4,51	6,35	9,20	—
Radeberga	—	5,2	7,17	10,32	1,31	—	5,1	6,44	9,31	10,25
Do Dražđźan	3,52	5,29	7,46	11,3	2,0	3,49	5,31	7,12	10,4	10,48

S Dražđźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražđźan	—	6,0	8,50	10,20	12,15	3,0	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga	—	6,39	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,26	12,17	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,15	6,19	10,5	12,55	—
Budyschina	—	7,59	10,44	11,29	2,3	4,51	6,53	10,40	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,43	5,31	7,32	11,22	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,1	11,43	—	3,1	5,49	7,50	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,22	12,4	12,21	3,20	6,10	8,11	12,1	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,20
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,55	2,14	5,0	8,29
Budestez	5,28	8,4	11,3	2,22	5,8	8,37
Roswodez	5,34	8,11	11,9	2,28	5,14	8,48
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,51

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,42	3,5	5,45	9,15
Roswodez	6,16	5,53	11,50	3,16	5,56	9,24
Budestez	6,26	8,59	11,56	3,24	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,37	9,7	12,4	3,35	6,17	9,38
Do Budyschina	6,48	9,15	12,12	3,46	6,28	9,46

Njech žo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež žu dostacz w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Ssrěnja **žiwnosćz**, hodźinu wot Budyschina daloko, je hnydom se wschěm, kaž steji a leži, na pschedań. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

W Lusy je dwajschoßna **khěža** s rjanej sahrodu a luku se zwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je shonicź pola wjeßneho rychtarja **Henki** tam. Połojza kupnych pjenjes móže stejo wostacź.

Žiwnosćz na pschedań.

W Scheschowje je sahrodniska žiwnosćz cźišło 30 s 50 kórzami leżomnoscźe bjes renty, wumjeńka a hospody pod pschihódnymi wuměnjenjemi na pschedań.

Kosćze, **żeleso** a **lapy** zo po najwyschschich płaczisnach kupuja na garbarskej haßy 9. Pschekupowarjo maja woßebite płaczisny.

Trawowa awkzija.

Njedźelu 24. junija 1888 popołdnju ½4 hodźin ma zo trawa Hněwßecźanskeje gmejny po loßach po wuměnjenjach, prjedy wosjewjomnych, sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź. — Shromadźisna pschi gmejnskej kuzy.

G. Hartmann,
gmejnski pschedstejicźeŕ.

Khosej

njepaleny po 90 np.,
paleny = 110 =

pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow poměrnje tuńscho porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Pschenajecźe trawy.

Lětuscha trawa na pastwischcźowych łukach (viehweide), na łukach něhduscheje radźineje zyhelnicźe a pschi draczeŕni ma zo po jenotliwych parzelach

zrjedu 20. junija t. l. popołdnju wot 3 hodźin

na městnje zamym s wuměnjenjom wuběranja bjes zadźerjemi kaž tež s zyka pschiraženja, a pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, pschenajecź.

Na wotnajecźe smyßleni zo napominaju, zo w spomnjenym czaßu pschi pastwischcźowych łukach seńcź.

W Budyschinje, 11. junija 1888.

Měschczańska rada.
Löhr, měschczanosta. Schstr.

Moje lětusche

wupschedawanje

wschelakich nasad stajenych tworow budźe

wutoru 19. a zrjedu 20. junija t. l.

H. Kayser na zitnej haßy 10.

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim rewěrje.

Wutoru 19. junija ma zo

16 rm. twjerdych schczěpow,
215 = khójnowych =
10,5 = twjerdych pjeńkow,
144 = khójnowych pjeńkow a
1645 khójnowych walczkow

sa hnydom hotowe pjenjesy zjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w drjewnischczu pola Drobow.

W Minakale, 13. junija 1888.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Pscheßadźowanje dźeczela a trawy.

Dźeczel a trawa na leżomnoscźach něhduscheju Ducźmanez a nětko mi złuschazeju kubkow w Bosankezach pola Budyschina ma zo

zrjedu 20. junija t. l. dopołdnja ½9 hodźin

na městnje zamym pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna na kuble cźišło 6 w Bosankezach.

W Budyschinje, 14. junija 1888. **R. Hauptmann.**

Trawowa awkzija.

Schtwórtk 21. junija dopołdnja wot 8 hodźin

ma zo trawa na **knježich łukach** w **Kupoj**, **Jatsjobju** a **Kobjelnju** s dźěła po loßach sa **hnydom hotowe pjenjesy** na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pscheßadźowanske wuměnjenja zo do awkzije wosjewja.

Shromadźisna rano wot 8 hodźin w Jatsjobju a pschipołdnju w 1 hodźinje w Kobjelnju.

Kupjanske knježe hajniske sarjadnistwo.

Trawowe awkzije.

Lětuscha trawa na pschisprejnych łukach **Kolbiczańskeho**, **Wyßokowskeho** a **Schczeńczańskeho** knježeho dwora, **Rakeczańskemu** knjejstwu złuschaza, ma zo zlědowazej dnjej na pscheßadźowanje pschedawacź:

Schtwórtk 21. junija t. l. rano wot 8 hodźin w Kolbizu,
sapoczatk na hrodowej kuzy;

popołdnju wot 2 hodźin w Wyßokej,
sapoczatk pschi schprejnym moscźe.

Pjatk 22. junija t. l. rano wot 8 hodźin w Schczeńzy,
sapoczatk na młynskej kuzy pola Kolbiza.

W Rakezach, 12. junija 1888.

R. Pelz, wyschschi hajnik.

Awkzija.

Dla wotedacźa pachty maja zo na ryczerkuble w **Žiczenju**

wutoru 26. junija popołdnju wot 3 hodźin

wschelake meble, kuczowe wosy, bjes druhim 1 wulki żelesny pjenjezny khamor, pißanske blido, scźeństi czaßnik a regulatory, khamory, **koza**, dobre sahrodne meble, woßebny konjazy grat a swonidła, 1 połschesa, 1 kryty a 1 njekryty wós, wschelaka domjaza a kuchinska nadoba sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Th. A. Wällnitz, awkzionator.

Rucze na pschedań je zo mi pschepodała dźělba **mużazych a hólczazych symskich nadwobleczow** a dźělba **zukunjanych tosłow.**

J. Bächmann, awkzionator
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Bawmjane a połpłatowe płokajomne tkaniny

k mużazej a hólczazej drascźe porucza tunjo

Bruno Grohmann, pschedawarnja zuknja w Budyschinje na hłownym torhoschczu cźo. 9.

Swój wulki skład

brodutruharskich nožow a tóczných rjemjenjow

jenož w dobrych kajkosczach pschi potrjebje należnje porucza

Hermann Karsch prjedy **A. Rockisch**
3 pschi mjaßowych jědkach 3.

Pschispomnjenje: Wscho tocźenje a porjedźenje po najtunischej płaczisnje wobstaram.

Jenož zwětoßławny mortein

A. Hodureka w **Ratiborje** je najkhmanschi zrědk k saniczenju wschěch wobczeżnych pschekaßanzow, jako muchow, molow, schczónwow, tkhow, schwobow, rußow, stonohaczkow, waczkow. Mortein je dostacź w pakczikach po 10, 20, 50 np. a zykawy, k temu złuschaze, w Łasu pola **O. Säuberlicha**, w **Wojerezach** pola **A. Gawendy**. Jenož prawdźiwy s firmu A. Hodureka.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź sa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisaschtaj **Wilhelm Bogußławski** a **Michał Hórnik**.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Dla dźělenja herbstwa maja so po žadanju herbow kublerki Amalije Marje **Striegleroweje** bywscheje swud. Kralineje rodź. Ludwigez w **Prěčežezach** ležomnoscźe, k jejnemu sawostajenstwu skluschaze, jako:

a) kubło cźišło 6 wopalneho katastra a fol. 8 ležomnostnych a hypothekskich knihow sa Prěčežezy, wobstejaze se sahonow cźišło 14g, 27, 30, 36a, 37, 48a, 48b, 56, 63, 64, 69, 81, 90, 95, 97, 99, 101, 103, 104, 105, 106, 107, 111, 112, 113, 126, 126a, 127, 146, 147, 153, 160, 161, 165, 168, 175, 179, 180, 214e, 215, 216, 218, 222, 223, 224a, 225a, 226a, 230d a 261, po sahonskich knihach 30 hektarow 56,8 arow = 55 akrow 69 □prutow ležomnoscźe wopschijazych a s 1185,87 dawskimi jenoscźemi wobcźeženych,

b) pólna a pastwowa ležomnoscź s trawowej kromu fol. 24 ležomnostnych a hypothekskich knihow sa Prěčežezy, wobstejaza se sahonow cźišło 258a, 246b, 259b, po sahonskich knihach 93,2 arow = 1 aker 205 □prutow ležomnoscźe wopschijazych a s 43,66 dawskimi jenoscźemi wobcźeženych,

c) pólna ležomnoscź fol. 7 ležomnostnych a hypothekskich knihow sa Debischkow, wobstejaza s Prěčežečanskeju sahonow cźišło 220 a 221, po sahonskich knihach 2 hekt. 21,4 ar. = 4 akry — □prutow ležomnoscźe wopschijazeju a se 100,53 dawskimi jenoscźemi wobcźeženeju,

kotrež ležomnoscźe su so wot wjeßnych grychtow hromadźe na

68,539 mk. 85 np.

taksěrowake,

20. junija 1888 dopołdnja wot 11 hodźin

na tudomnym sudniskim městnje dobrowólnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschk, na tudomnej sudniskej tafli kaž tež w korcźmje w Prěčežezach wupowßnjeny, pscheßadźowanske wumělenja a wucźah s ležomnostnych a sahonskich knihow wopschijazy, so na kupjenje smyßleni prosch, so mjenowany dźeń a postajenu hodźinu na tudomnym sudniskim městnje sejcź, so k sadźenju samolwicź, swoju płacźenja-khmanoscź dopokasacź a dalsche wotcźakacź.

W Budyschinje, 7. junija 1888.

Kralowske hamtske sudnistwo.
Meusel.
3bl.

najwubjernische
psche wschě insekty
(tkhi, schcźóny, muchi atd.), a wschón njerjad tak s wěsta wutupi, so **žaneho sklěda** wot njeho njewostanje.

Njech so swěru na to kedźbuje:
„Schtož so w papjerje wuwaži, njeje ženje
Zacherlowa spezialita."
Jenož w **originalnych bleschach** je „Zacherlin" **woprawdźity tuni** dostacź w **Budyschinje** pola kk. **bratrow Měrschow** pschi žitnych wikach,
= **Biskopizach** = k. **Alfreda Böhmera,**
= **Kamjenzu** = k. **Hermanna Raechstera,**
= **Lubiju** = k. **Heinricha Burkhardta** pschi torhoschcźu.

Chirurgiska wobalerńja w Budyschinje

na schulerskej haßy 3 po 2 skhodomaj, nutskhód na rěsniskej haßy.

Wuwinjene a wustorcźene stawy runa, stawy wustrychuje, plestry kładźe, piwalzy a kunki staja, suby torha, wschě rany wot tšělenja, bicźa, kłócźa, rěsnjenja, torhnjenja, kußnjenja, stłóczenja, sahorjenja a smjecźenja hoji a wschu druhu do swojeho powołanja skluschazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

S tutym k wjedźenju dawam, so swym so w Klukschu jako **baba** sasydliła.

Karolina Arnoldowa.

W bližšim času wuńdźe kniha:

FORMY.

Basnje
Jakuba Ćišinskeho.

E. Meier na hornczeŕskej haßy 22, I murjeŕ, khachletwarz a pjezytwarz.

„Lipa"

změje — da-li Bóh — njedźelu 17. smažnika popołdnju w 5 hodź. w Eberweinec hosćencu swoje měsačne posedźenje, na kotrež najpřećelnišo přeprošuje

předsydstwo.

Tyscheŕskeho

pyta **Jan Mitasch** w Bukezach.

Dobrych cźeßlow

do trajneho dźěła pyta

Wünscha w Łusy.

15 murjerjo

dostanu trajne dźěło pola twarza **Jana Wollmanna** w Njeßwaczidle.

Cźeledź sa nětko a nowe lěto pschi wyßokej msdźě pyta pschistajeŕncza **Schmidtowa** na garbaŕskej haßy 9 pschi semi.

Wustojnu skłužobnu holzu pyta **Lisbetha Neumannowa** na snutskownej lawskej haßy cźišło 6.

Holza so k jenemu dźěsczu a k lohkemu dźěku bórsy do dobreje skłužby pyta na seminaŕskej drósy 6 pschi semi.

Holza, kotraž je schulu wopuschcźiła, so do skłužby pyta w **mlokarni** na jerjowej haßy 3 w Budyschinje.

Ródna holza, kotraž je sańdźene jutry schulu wopuschcźiła, móže hnydom do skłužby stupicź pola inspektorki **Brüchneroweje** w radźinym hospodaŕskim dworje w Budyschinje.

Wyßokodostojneho knjesa fararja lic. theol. **Imischa** należnje proßymy, so by swoje kraßne, wutrobu jimaze prědowanje, kotrež je na mißionskim swjedźenju 13. junija w Michalskej zyrkwi džeržał, wotcźischcźecź dał.

Mnosy poßkucharjo.

K šlěbornemu kwaßej

knjesa žiwnoscźerja **Handrija Bjara** w Brěsy a jeho wyßokocźesczeneje mandźelskeje **Lejny** rodź. Frenzelez na najwutrobnischo sboże pscheje

P.

Wutrobny dźak

prajimy wschitkim tym, kotsiž su nam pschi khoroscźi, smjercźi a pohrjebje naschego horzolubowaneho mandźelskeho, nana, syna a bratra luboscź a sobuželniwoscź wopokasali a jeho kaschcź s drohej kwětkowej pychu wudebili a jeho k rowu pschewodźili. Woßebity dźak pak prajimy wyßokodostojnemu knjesej fararjej **Golcźej** sa troschtowaze słowa, kaž tež knjesej kantorej **Njekzy** a knjesej wucźerjej **Kerŕkej** sa spěwanje khěrluscha, serbskemu towaŕstwu a jeho spěwanskemu wotrjadej sa do prědka swonjenje, kwětkowu pychu a pschewodźenje. Wschě tele wopokasma luboscźe a dźělbracźa su nam w naschej srudźbje jara derje cźiniłe.

Micźkez hłubokosrudźena swójba.

(K temu cźišłu pschiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 24 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. junija 1888.

Derje ßo danjaza nowa **khěža** w pschedměšćze je hnydom na pschedań. Połoja kupnych pjenjes móže stejo wostacź. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Pscheßadźowanje žiwnoscże.

Pschichodnu ßobotu 23. junija rano w 10 hodźinach ma ßo na kral. hamtskim ßudnistwje w Budyschinje maßiwna **Ssmoliz** khěžkarska žiwnosćź w Lichanju na pscheßadźowanje pschedawacź. Wopalna kaßa 1720 mk. a $1\frac{1}{2}$ kórza, na 2005 mk. takšerowana. Pschedewsacź ma ßo 1163 mk. hypothekow a khósty, napłaćicź 600 mk. Sbytk móže po 4% twjerdże wostacź. Dalsche darmo wukasa

Emil Fröde w Budyschinje.

Khěža cźišło 19 pod hrodom je hnydom na pschedań.

Dwajschoßna **khěža** s wulkej ßadowej sahrodu je hnydom na pschenajecże. Dalsche je shonicź pola wjeßneho rychtarja **Henki** w Łusy.

Pschecźehnjenia dla je 8 kołcźow, bjes nimi 5 nowych Dźerźonowych, sa 10—18 mk. hnydom na pschedań. Wone pschi schoßejnej khěži w Lěškej pola Delnjeho Wujesda steja.

Desćiczki na tšechu a **papa** s wustajenzy je na pschedań pola

Augusta Thomasa,
tšechikryjerja w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 28.

Koßy, ßerpy, kunki, brußy,

wscho w najlěpschej tworje a s rukowanjom wuměnjenja porucza

Chr. Holtsch Nachf.
na mjaßowym torhoschcźu.

Destillazija
Schischki a Njeczki

porucza ßwoje snate dobre druźiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płaczišnach.

Rjane ßuschene ßwinjaze mjaßo
punt po 55 a 60 np.,
wuschkrjeny kój punt po 40 np.,
kołbaßowy tuk = = 40 =
pschedawa **O. Pötschke**
na ßerbskej haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczišnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Barbowa pschedawarnja
Gustava Posera
(prjedy R. Hauptmann)
na bohatej haßy 22
porucza ßwój bohaty skład
murjerskich a molerskich barbow
w wulkim wubjerku, stajnje czerstwych;
wolijowe barby
ßuche abo k barbjenju hotowe, derje a twjerdże shnyjaze, k wobarbjenju schpundowanjow, khěžow atd.;
ßwěczaty lak sa schpundowanje
(wot **R. Stollbergera** w Karlsruhe)
s barbu a bjes njeje, bjes wonjenja a lohko shnyjazy;
bernstajnowy lak, kopallak, damarlak, lak na želeso, spiritußowy lak;
Ia Kölnski klij,
kaž tež wschě druźiny w najlěpschich dobroscźach;
terpentinowy wolij,
němski a franzowski;
derje warjeny lanywolijowy firniß,
sa dobry a twjerdże shnyjazy wuspytowany;
Ia portlandski zement;
myjnu krydu, gyps;
schmyrglowu a wóhnjokamjenjowu papjeru,
schmyrglowy płat;
barbjaze drjewa;
barbicže wschěch druźinow atd.
Najwjetschi wubjerk. Tunje płaczišny.
Sprawne poßłuženje.

Ludwig Fiedler

na Łubijskej drósy 2 naßlědnik **Santa Paßa** w Budyschinje **na Łubijskej drósy 2**

porucza ßwój skład **rowowych pomnikow** s marmora, syenita a pěskowza. **Blidowe płaty, konsolowe płaty, nastawki na myjne blida** ßo dźěłaju, **rowowe pomniki** a **rowowe płaty** ßo rjenje a tunjo **ponowja.** Dołholětne rukowanje sa **poskoczenje.**

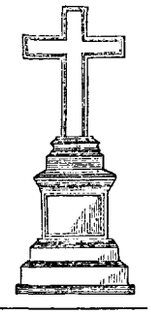

Błyskowody (blitzableiter)

po wukasanju kralowskeje sakskeje deputazije dźěła a je s najnowischim aparatom (telefonowej měrowahu) pruhuje

H. Paulinus, samkarski mischtr w Budyschinje
na połnóznej drósy (Nordstraße) njedaloko starych kasarmow.

Czisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczišnach.

Khosej

paleny a njepaleny
jenoż w dobrych druźinach poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo

Schischka a Rjeczka.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Khofej

wot najtunischich hacź do najdróżschich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a hornjeŕskej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Jabłukowe wino,

jara dobru druźinu, liter abo bleschu po 25 a 30 np., **holansko-jahodowe** abo **strowotne wino,** wubjerny ßrědk psche žołdkowu ßłabosćź, běženje atd., teho runja wschelake **jahodkowe wina, ßadowe schampanske wino, schumjaze ßadowe limonady, sodowu** a **selterskn wodu,** dale

ßadowe kißało,

najlěpsche k ßołotwi, k sakładźenju atd. porucza

Hornjołužiska ßadłóczerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki.

Dürrenbergsku warnu ßól
Dürrenbergsku skótnu ßól
(kotraž je, kaž je snate, najlěpscha)
porucža najtuńscho
Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Rajß

wulkosornaty punt po 14—30 np.
porucža tunjo
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Khofej

paleny punt po 120—200 np.,
njepaleny = = 90—160 =
w jenož wuběranych druźinach
porucža jako něschto wubjerne
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Jerje

wurjadnje wulke po 5 np. pschedawa
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Khofej

s wuběranych, jenož derje ßkodźazych kajkoscżach
njepaleny punt hižo po 90 np.,
paleny = = = 120 =
porucża **Hermann Lemke**
na jerjowej haßy.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucża
Paul Walther
na žitnych wikach.

Wósk, wóskowy twar a panki

kupuje po najwyschschich płaczisnach
Hermann Lehmann, mydlař
na hornczerskej a žitnej haßy.

Skorn pßowjeho drjewa

derje ßuschenu kupujetaj po kóždej dźělbje
Strauch & Kolde
w Budyschinje
3 na kamjeńtnej haßy 3.

Wósk

kupuje po kóždej dźělbje po najwyschschich płaczisnach
H. Puy,
mydlař na ßerbskej haßy.

Schtóž

chze nóž abo nožizy toczene abo wuporjedźene měcź, pósczel je do parneje toczerńje a porjedźerńje
Oskara Buttera w Budyschinje
pola theatra.

Winske jejowe nudle,

jejowe hwězdojte nudle, woprawdźite **jejowe krupiczki, jejowy makaroni** atd. s khěžorsko-kralowskeho krajn. khumschtneho młyna a parneje fabriki czěstowych tworow, dźěłane s najlěpscheje wuherskeje muki s pschidawkom jejow bjes pschiměschenja barbisnow, sa czoż ßo rukuje. 55 np. sa punt nudlow a 60 np. sa punt makaroni njeje droha płaczisna, hdyž ßo na to dźiwa, so $^3/_4$ punta Winskich nudlow pschi prawym pschihotowanju telko dawa, kaž 1 punt nudlow, s tudomneje muki dźěłanych. Kóždy woprawdźity puntowski pakczik wopschija 1 abo 2 lutaj wjazy punta.

Winski gries

s teje ßameje fabriki wurjadneje dobroscże, punt po 26 np. Wot pok punta ßo telko nawari, kaž wot $^3/_4$ punta tuńscheho griesa.
Jeniczka pschedawarnja je pola
Paula Giebnera
na hłownym torhoschczu pódla měschczańskeje haptyki.

Dokelž ßu ßo khofejowe płaczisny saßo ponižike, poruczam wot nětka saßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.
w snatych dobrych a derjeßkodźazych kajkoscżach.
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Mydlarńja H. Lehmanna

w Budyschinje

na hornczerskej haßy czißlo 3 a na žitnej haßy czißlo 3

porucża ßlědowaze wudźělki po poniženych płaczisnach w snatych dobrych druźinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**40 np.,**	pschi wotewsaczu 5 puntow ßo płaczisny poniża.
žiwizojte jadromydło	„ „	36 „	
jadriwe mydło II. druźina . . .	„ „	30 „	
czisczaze mydło	„ „	30 „	
jendźelske běłaze (blejchowaze) mydło	„ „	20 „	
masne mydło	**punt po**	20 a 25 „	
kryst. soda	**punt po**	5 „	

rajßowu a pschenicznu schterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtunischich płaczisnach,
najlěpschi kokmas wot Schindlera a Myßkia w Schczeczinje punt po 25 np.

Fotografiski ateliej
Oskara Meistera

w Budyschinje na seminarskej dróży 6.

Fotografije wot wulkoscże medaillona hacž do woprawdźiteje wulkoscże ßo na najlěpje dźěłaju, teho runja **krajiny, pomjeńschenja** a **powjetschenja.** Fotografowanje ratarskich a industrialnych maschinow kaž tež gruppow, tež swonka doma.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Załožena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:
35 millijonow 88 tyßaz 149 schěßnakow 04 krajz.

Woheń-, krupobicze-, schkleńzu-, transport- a žiwjenje-sawěscżenje.

Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěscżenjow poruczataj ßo jako agentaj:

hłowny agent hamtski skotolěkař **E. Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Panczig.

Naschu wukhwalenu snatu
4 np. zigaru czißło 3
wschitkim kurjerjam k prusy naležnje poruczamoj.
Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k skotemu workej.

Hdże scże tónle rjany czaßnik kupili?
Pola czaßnikarja **Magera**
na ßerbskej haßy 11.

Dr. E. Weberowy
alpenski selowy tej
krej czisczazy
woprawdźity jenož w snatych haptykach
w pakczikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždźanach.
W Budyschinje w haptykomaj; hłowny skład w měschczańskej haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

Bartelowy kakao-khofej

je ßo dla jeho poměrneho wopschijeczа czisteho bjeswolijoweho kakaa wot medizinalneho radźiczela profeßora dr. Otta jako woprawdźe najlěpsche poruczik; wón ßo bjes pschidawkow wužiwa a dawa strowym a na žołdk khorym wjele strowsche picze hacž czisty khofej. Pakeziki po 10 np. ßu dostacź w najwjazy kolonialtworowych khlamach.
Fabrikski skład po originalnych płaczisnach sa Łužizu a Saksku na prawizy Łóbja pola **F. A. Scheumanna** w Biskopizach.

Hamburgsko-amerikanske paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parolódźna jězba
s **Hamburga** do **New-Yorka** kóždu ßrjedu a njedźelu,
s **Havra** do **New-Yorka** kóždu wutoru,
se **Stettina** do **New-Yorka** kóždej dwě njedźeli,
s **Hamburga** do **Wjecżorneje Indiskeje** měßacznje 3 krócz,
s **Hamburga** do **Mexike** měßacznje 1 raz.

Towarstwowe pósitske parne łódże podawaju wubjernu jězdu a pschihódnu pucżowansku skladnosć sa kajutowych a bjestkubjowych pucżowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 25. **Sobotu 23. junija 1888.** **Lětnik 47.**

Našemu khěžorej Friedrichej.

† 15. junija 1888.

Zwony zaso skórźbu zwonja,
Rěčo nowu zrudobu:
Sylzy bohaće so ronja,
Žel zas ćišći wutrobu.

Tamny ryćeŕ powyšany,
Kotryž skutki činješe,
Tamny wjednik wěncowany,
Kiž so z bitwow błyšćeše,

Tón bě nowy posoł měra,
Wzawši sceptar nanowy;
Teho dobywaca swěra
Wobja wšón kraj zwjazkowy.

Božo, kajke dalše tyće
Hladaše so za njeho!
Božo, kajke zrudne byće
Wupřěstrje so na njeho!

Złoboćiwa, twjerda wójna
Bě mu ćežke tyšenje,
Hač ta khorosć njezahojna
Złama krute žiwjenje.

Zwony zaso skórźbu zwonja,
Rěča nowu zrudobu:
Sylzy wo kraj też so ronja,
Starosć pjelni wutrobu.

Hač so hišće bróni hlada
Na khěžorske Němcowstwo?
Pokoj pilny ratar žada,
Wo měr prosy Serbowstwo.

Božo, daj, zo strowe časy
Ze styskow so wuwija.
Ty sy mócny, pomhaj zasy:
Ty sy naša nadźija!

Khěžor Friedrich †.

S rědka je so jenemu knjeżerjej tak krótki knjeżeŕski cžas spožčił, kaž jemrjetemu khěžorej Friedrichej. A tola je sebi wón wutroby wschěch Němcow a pschikhilnosćz wschitkich ludow dobył. S rědka su tež jeneho knjeżerja tak powschitkownje a wěrnje želili, kaž jeho. To njebě krajne želenje, to bě swětowe želenje. Do Božeje wole so podawschi je wón bjes skorženja a žałosćenja, kaž je wón žiwy był, też wumrjeł. Jasnosć myslenja je so jemu hacž do poslednjeje hodźiny sdźeržała; a krótko do smjercze kaž mile pschekrasnjenje na wobliczu mrějazeho khěžora leżeschе. Hižo schtwórtk wón wjedźeschе, so budże bórzy wot swojeho cźerpjenja wumóženy. Jendźelski lěkaŕ Mackenzie bě jeho na to pschihotował. Khěžor lěkarjowe skowa s tej samej měrnosću a poddanosću słyschesche, kotruž bě w dołhej, cźežkej khorosći pokasował. Popołdnju hischcze wón s widomnej wjeselosću wschelake kwětkowe dary pschija, a hdyž fiber khwilu popuschći, papjerki popisowasche, kotrež wosobam, wokoło njeho pschebywazym, dawasche, na tajke waschnje bożemje prajo. Hdyž so s khěžorstwowym kanzlerjom roszjohnowa, wón ruku khěžorki, s dobom pschi jeho łožu stejazeje, pschimnu a ju do prawizy wjerćha Bismarka połoži. Na to wón swojim skužobnikam pschińcź da, kóždemu s nich ruku poda a jich też na cžoło koschesche. Jeho pschecże, sakskeho krala hischcze raz wohladacź, so Bohužel dopjelnicź njemóżesche. Hischcze w nozy wón wschě wosoby, kotrež k jeho łožu stupichu, spósna, na nich pschecżelnje shladujo a jim ruku tłoczo. Wón profesora Leydena, kotryž runje psched khěžorom stejesche, hdyž s womory wozucźi, spósna a jemu pschecżelnje kiwasche; posdźischo so hischcze s papjerku praschesche, kak rucze krej bije. Potom so jemu sasso dych hacżesche, skhorjene płuza móznje dźěłachu, krej pschezo rucźischo a skabschо bijesche. W jasnych pschetorźkach wschě swójbne stawy po sobu k mrějazemu stupichu. Khěžor kóždeho jenotliwje spósna. Rano w 8 hodźinach bě khěžorska swójba posledni krócź w poknej liczbje wokoło wulkeho cźerpjerja shromadźena. Hischcze ras wón sprózdnymaj wocźomaj wot jeneho k druhemu hicź da, potom so jeho drěmanza smozowa, s kotrejež khěžor wjazy njewozucźi. Krótko prjedy, hacž khěžor wudycha, prědaŕ Persius pschi smjertnym łožu modlitwy spěwasche. Dwanacze mjeńschinow po 11 hodźinach bě khěžorski cźerpjeŕ smjertne bědźenje dobědźił. Khěžor Friedrich je w tym samym hrodze wumrjeł, w kotrymž je so 18. oktobra 1831 narodźił; tón samy dźeń a tu samu hodźinu kaž wón, je też psched tsjomi lětami prynz Friedrich Khorla swoje žiwjenje dokonił. Teho runja běsche pjatk, hdyž bě khěžor Wylem swój běh na swěcze dopjelnił.

Po khěžorowym semrjecźu wschě swójbne stawy hischcze ras po sobu k khěžorowemu cźěłu pschińdźechu, na tajke waschnje morwemu khěžorej posledni krócź hołdujo. Potom dwórsźy sastojnizy k smjertnemu łožu stupichu, posdźischo też wschitkich skužobnikow a wucźbny bataillon, kotryž bě khěžorowy hród strażował, pschipuschcźichu. Khěžorowe cźěło na prostnym żelesnym łožu leżeschе. Psches njo bě běła płachta wupschestrjena, na kotruž bě khěžorka kawrjenzowy wěnz położiła. K khěžorowej lěwizy bě mjecź stajeny, kotryž bě wón w wójnje pschecźiwo Franzowskej noshył.

Hižo pjatk popołdnju je ßo kněžorowe cźěło wot Wickersheima balsaměrowało. To ßo na ßlědowaze waschnje sta. Po pscherěsnjenju wulkeje schijineje žily, kotraž ßo jako dospołnje njewobschkodźena wupokasa, ßo něhdźe dwaj litraj židkosćze, pschetkaćze cźěła wotdźerżazeje, do cźěła puschczi. Sa něhdźe pok hodźiny bě balsaměrowanje dokonjane. Hacž do póndźele Wickersheimer wschědnje cźěło wobhladowasche, so by ßo pscheßwědcził, kak balsaměrowanje na njo skutkuje.

Kněžor Wylem II. bě ſ woprědka poručził, so ßo cźěło jeho nana wotewricź njeßmě. Posdźischo pak je wón na namołwjenje ministrow, kotsiž jemu sjewichu, so dyrbi ßo wotewrjenje cźěła po sakonju stacź, do teho swolił. To ßo ßobotu popołdnju sta. Profeßor Virchow jenož skhorjene dźěle, schiju, nadkrk a płuza wotewri, druhe organy zyle njesranjene wostachu. Po wotewrjenju ßo wupokasa, so bě ßo nadkrk psches rak do zyła snicził a so běchu ßo nježne dychnizyne hałožki sahorike, dokelž bě ßo do nich hnijaza židkosćz dobyła. Nadkrk bě wschón sajědmjeny a ßo jako mjehka ſwjadła maczísna pokasowasche; wołebje bě ßo nadkrkowy krymst skoro zyle shubił. Město nadkrka bě skoro dwě pjasczi wulka prósdnjenza nastała. Jědźniza pak ßo wot raka pscheźraka njebě. Poßlednje dny ßwojeho žiwjenja bě ßo kněžor wospjet pscheßrěbnuł, a lěkarjo tehdy měnjachu, so je rak jědźnizu pscheźrał a so je psches nastate dźěrki jědź do dychnizy pschischła. Temu njeje tak było, pscheßrěbnjenje je ßo psches to stało, so je ßo nadkrk po sajědmjenju krymsta smorschcził, a so je židka jědź na tajke waschnje do nadkrka stupiła a ßo do płuzow dała. Kněžor bě, kaž běchu lěkarjo hnydom po jeho ßmjerczi spósnali, na skhorjenje płuzow wumrjeł. Srudne dźěło lěkarjow ßo na pok 5 hodźin popołdnju sapocźa a něschto psches hodźinu trajesche. Na kónzu ßo wo wotewrjenju protokol nastaji, kotryž ßo wot wschitkich lěkarjow podpiša. Domowy minister hrabja Stollberg pißmo hnydom k ßebi wsa, so by jo k statnym aktam połožił.

Lěkař Mackenzie je po woßebitej poručnosczi kněžora Wylema nadróbnu rosprawu wo khorosczi podał. W tymle pißmje Mackenzie něhdźe scźěhowaze praji: „Wo tym ßo dwělowacź njemóže, so je kněžor Friedrich na nadkrkowy rak khorił. Khorosćz pak je ßo psches měru psches to cźežko spósnacź dała, so bě wot sapocźatka nadkrkowy krymst nakaženy a so mějesche ßo khorosczíny prozeß pschede wschěm w krymstowej hłubokosczi, psches cźoż ßo khorosczíny wobras njejaßny sczini."

Kněžorowe cźěło ßu w kaschczu w jaspißowej galeriji w Friedrichskronje wustajili. Na běłym atlaßowym hłowaku hłowa kněžora Friedricha wotpocźowasche. Cźěło běsche prosty wojerski mantel wobleczene, wokoło schije jemu rjad „Pour le mérite" leżesche, na wutrobnje wulkokschiž żelesneho kschiża a żelesny kschiž prěnjeje rjadownje, naha ruka bě na mjecź sapręta, kotryž bě ſ wulkej ßławu w bitwach wjedł. Na wutrobnje też sahinjeny dobyczerski wěnz leżesche, kotryž bě kněžorka jemu wika, hdyž ßo 1871 ſ Franzowskeje jako dobyczer domoj wróczi.

Póndźelu dopołdnja ßu cźěło kněžora Friedricha w zyrkwi měra w Potsdamje ßwjatocznje khowali. Wjedro bě cźopłe a ßłónczne. Duž mějesche wulki cźah żelazych jara pyschny a błyschczaty napohlad. Hacž runje dyrbjesche ßo po poßlednjej woli semrjeteho kněžora khowanje jenož w wuskim ßwójbnym kruchu a bjese wscheje pychi stacź, běchu tola wschelake dwory, ſ kněžorskej ßwójbu w žanym pschiwusnym swjasku njestejaze, sastupjene, a waschnje khowanja ßo skoro psches niczo wot tamneho njerosesnawasche, kiž je ßo 15. měrza pschi khowanju kněžora Wylema měło. Pódła zyłeje Potsdamskeje garnisony ßo pschi pschewodźe garde-ulanojo, garde du korps, garde-dragunarjo a garde-artillerija wobdźělichu.

Ministrojo saßo kněžorstwowe drohotnosczе njeßechu, pólny marschall hrabja Blumenthal kněžorstwowu khorhoj, schtyrjo ryczerjo cźorneho worjołeho rjada kónzy cźělneho ruba a 18 generalojo baldachin, bjes tym so 12 regimentszy komanděrojo kaschcź na cźěłowy wós sběhnuchu. Sa pyschnym cźěłowym wosom ſ paradnym kaschczom, ſ kwětkami a wěnzami pokrytym, se stysknjwym wobliczom kněžor Wylem a jeho bratr prynz Hendrich, tamny w generalowej, tutón w kódźniskej uniformje, dźěschtaj. Jimaj ßo pschisamknuchu sakski kral, schwedski krónprynz, pruskaj prynzaj Bjedrich Albert a Leopold, ruski wulkowjerch Wladiměr, Waleski prynz a jeho ßyn Viktor, badenski, heßenski, meklenburgsko-schwerinski a saksko-wajmarski wulkowójwoda, schleswig-holsteinski prynz Khrystian, koburgski a anhaltski wójwoda, kněžorzyny bratr, schleswig-holsteinski wójwoda Günther atd.

Hdyž ßo wulkotny cźěłowy cźah se ſwonjenjom wschitkich zyrkwinskich ſwonow a hrimotom kanonow do hibanja staji, cźaßnik ½11 hodźin pokasowasche, a dlěje hacž hodźinu trajesche, prjedy hacž ßo żarowanska shromadźisna w zyrkwi měra shromadźi. Pucź do zyrkwje po schěrokej khłódnej aleji kraßneho parka hroda Sans-Souci wjedźesche. Park běchu ſ wojakami a 200 poliziſtami, ſ Barlina skasanymi, sawrjeli, tak so lud hakle cźah wuhlada, hdyž ſ narańscheje strony parka wustupi. Wot tam hacž k zyrkwi měra po bokomaj pucźa rjemjeßlniske a wojerske towarſtwa se spalěrom stejachu, sa kotrymiž běchu ßo wulke cźrjódy luda sestupałe, bjes tym so ßo pschi woknach domow, se żarowanskimi ſnamjenjemi wupyschenymi, hłowa sa hłowu cźischczesche. Jara nadpadna w cźahu bě pschitomnosćz mnohich evangelskich a katholskich duchownych. W zyrkwi wyschschi dwórski prědar D. Kögel něktore hrónczka ſ biblije cźitasche a skónczi se ßadu: „Sbóżni ßu morwi, kotsiž ßu w Bohu tym Knjesu wumrjeli wot nětka." Cźělnu rěcź ßebi kněžor Friedrich pschał njebě, a tak też wyschschi dwórski prědar D. Kögel jenož modlitwu spěwasche, kotrejž „Wótcze nasch" pschisamknu. Na to duchowny ſ woktarja k kaschczej stupi a nad nim požohnowanje wudźěli. W tym ßamym wokomiku kanony psched zyrkwju semrjetemu kněžorej poßlednje božemje pschihrimachu. Hdyž bě ßo zyrkej wot wschitkich wopuschczika, kněžorka Viktoria pschińdże a ßo pschi kaschczu ßwojeho njesapomniteho mandźelskeho modlesche. — Prjedy hacž ßo kaschcź do semje puschczi, ßo pohrjebnischczo ſ pschitwarom powjetschi; kněžor chze pola ßwojeju ßynow, prynzow Siegismunda a Waldemara, wotpocźowacź, kotrajž staj sa młode lěta wumrjełoj a ßo teho runja w zyrkwi měra khowałoj.

Kněžor Wylem II.

Prěnje ßłowo kněžora Wylema je wójsku a wójnskemu kódźstwu ßłuschało. Kněžor ßebi wot wójska pschiſahu ßwěrnosczе a poßłuschnosczе żada, a też jej ßwěrnosćz lubi. „Mój ßłuschamoj hromadźe — ja a wójsko —, ßmój ßo jedyn sa druheho narodźikoj. Chzemoj njerosdźělnje hromadźe dźerżecź, njech je po Bożej woli měr abo wětr." Tele muźske jadriwe ßłowa, tónle wojerski postrow, kotryž ßwěrnosćz sa ßwěrnosćz żada, ßu wschě wutroby, wójska a też luda, kotryž ßo jedyn cźuje ſ wójskom, móznje sahorike. Po kajkich saßaaach chze Wylem II. knjeżerstwo wjescź, je wón ſ proklamaziju ludej sjewił. Wona ma ßo tak:

„Mojemu ludej! Boża rada je na naß ſ nowa cźežke żarowanje położiła. Lědma so je ßo row nad cźěłom Mojeho njesapomniteho knjesa dźěda samknuł, je ßo Mojeho horzolubowaneho knjesa nana majestosćz ſ tuteje cźaßnosczе k wěcznemu měrej wotwołała. Njekowſka, ſ kschesczijanskeje poddanosczе rosscźaza móz, ſ kotrejž Wón Sswoje kralowske pschißłuschnosczе njedźiwajo Sswojeho cźerpjenja dopjelnicź wjedźesche, nadźiju sbudźowasche, so hischcźe ßo dołho wótznemu krajej sakhowa. Bóh je hinak wobsamknuł. Kralowskemu cźerpjerjej, kotrehož wutroba sa wscho wulke a rjane bijesche, je ßo jenoż mało měßazow spożczíło, so by też na trónje nadobne woßebitosczе ducha a wutroby pokasał, kotreż ßu Jemu lubosćz Jeho luda dobyłe. Na dobre poczinki, kotreż Jeho debjachu, na dobycza, kotreż je něhdy na bitwischczach sczinił, budźe ßo dźakownje spominacź, tak dołho hacž němske wutroby bija, a njesachodna ßława Jeho ryczerſku podobu w stawisnach wótzneho kraja pschekraßni.

Na trón ßwojich wótzow powołany, ßym knjeżerſtwo pohladnuwschi k Bohu wschitkich Bohow pschedewsał a Bohu ßlubił, po pschikładze Sswojich wótzow Sswojemu ludej ſ prawdosczіwym a miłym wjerchom bycź, pobożnosćz a bohabojosćz hajicź, měr schkitowacź, derjemęcze kraja spěchowacź, khudym a ßo podtłóczazym ſ wupomharjom a prawu se ßwěrnym straźnikom bycź.

Hdyž Boha wo ßylnosćz proschu, tele kralowske powinnosczе dopjelnicź, kotreż mi Jeho wola napołoži, ßo pschi tym na dowěrjenje k pruskemu ludej sepjeram, kotreż widźu, pohladawschi nasad na nasche stawisny. W dobrych a słych dnjach je pruski lud pschezo ßwěrnje k ßwojemu kralej stał; na tule ßwěrnosćz, kotrejež ſwjask je ßo napscheczo Mojim wótzam w kóždym cźežkim cźaßu jako njerostorhniwy wupokasał, liczu też Ja wjedźo, so ju ſ połnej wutrobu wróczu, jako ßwěrny wjerch luda, wobaj jenak móznaj w poddanosczi sa shromadny wótzny kraj. Stejle wědomosczе wsajomnosczе lubosczе, kotraž Mje ſ Mojim ludom wjasa, dowěrjenje bjeru, so Mi Bóh móz a mudrosćz spożczi, so bych Sswoje kralowske sastojnſtwo na sboże wótzneho kraja sastał.

W Potsdamje, 18. junija 1888. Wylem."

Swětne podawki.

Němske kněžorſtwo. Kněžor Wylem pjatk popołdnju hłuboko hnuty kněžorſtwoweho kanzlerja postrowi, hdyž bě tutón poßedźenje

ſtatneho miniſterſtwa wotdźerżak. Wjerch Bismark chżyſche mkodemu kněžorej ruku koſchicź, tutón pak wutrobnje hnuty ßwěrneho a wuſpytowaneho radźiczela ßwojeho nana a dźěda wobja. Też ſaßowidźenje wjercha Bismarka a kněžoroweje maczerje Viktorije bě hłuboko hnute.

— Kněžorowa wowka Auguſta, kotraż bě 17. junija ſ Baden-Badena do Potsdama pſchijěła, ſo by lubowaneho ßyna, kněžora Friedricha, hiſchcże ras wohladała, je ßo ſaßo do Baden-Badena wróczika.

— Pruſki krajny ßejm ßo 27. junija ſeńdźe.

— Miniſterſtwo ſnutskownych należnoſczow, pſches wotkhad Puttkamera wuprósdnjene, hiſchcże pſchezo wobßadźene nje je. Hrabja Zedlitz, kotremuż jo poſkiczichu, jo pſchijał nje je.

— Generalny kwartěrmiſchtr hrabja Walderſee dla roskory ſ wjerchom Bismarkom ſe ßłużby ſtupi. Sa jeho naßlědnika budźa pjecża generalneho majora ſ Witticha pomjenowacź.

— Katholſzy duchowni, kotrymż je ßo w Poſnańſkej provinzy nabożeńſka wuczba w ludowych ſchulach pſchepodała, chzedźa, każ „Kreuz-Ztg." piſche, arzybiſkopa Dindera proßycź, jim tule wuczbu ſběhnucź, ſo njebychu pſcheněmczenje Polakow ſpěchowacź trjebali.

Franzowſka. Franzowſkemu ludej je ßo po ſdaczu general Boulanger woſtudźił. Franzowſojo ßo wot njeho wotwobroczuja a bonapartiſkej ſtronje pſchipaduja. Pſchi wólbach w Charentſkim wokrjeßu je Boulangerowy pſchecźel Déroulede, kotrehoż je Boulanger należnje wuſwolerjam porucził, pſchepanuł. Wjetſchinu hłoßow kandidat bonapartiſkeje ſtrony, Gellibert, doſta. Boulanger bě dobycża wěſty ßłubił, ſo ßam do Charentſkeho wokrjeßa pſchińdźe, ſo by ßo ſa wuſwolenje ßwojeho kandidata podźakował. Ta próza je ßo jemu nětko ſalutowała.

Turkowſka. Krwawne wojerſke puki, kotreż ßu ßo w bliſkoſczi kněžorſkeho hroda w Konſtantinoplu měke, ßu njemałe roshorjenje ſbudźiłe. Bjes Arabſkimi a Albanſkimi kněžorſkeje gardy, kotſiż ßo hižo dawno bjes ßobu hłuboko hidźa, pſchi rejach někajkeje maliczkoſcże dla woprawdźita bitwa naſta. Albanſzy hladachu, ſo bychu ßo wobrónili a do ßwojich kaſarmow po tſělby khwatachu, bjes tym ſo Arabſzy ſ nahim mjeczom ſa nimi honjachu. Jedyn Albanſki na jeneho Arabſkeho tſěli, na czoż też Arabſzy do ßwojich kaſarmow po bróń cźerjachu a ßo k kaſarmam Albanſkich wróczíwſchi, je wobſtupichu a na jejne wokna tſělachu. Krótko po tym Albanſzy njemdry wupad ſczinichu a ßo do Arabſkich dachu. Sa nětkotre mjeńſchiny 6 morwi na bitwiſchczu leżachu, bjes nimi wyſchk Arabſkich a 26 ranjeni. Sultan, wo tychle podawkach ſhoniwſchi, ßo do wulkeho njeměra da a komandantej gardy, Osmanej paſchi, pſchikaſa, wojowazych roſehnacź. Tutón da nětkotrym bataillonam ſe wſchěch ſtron albanſke kaſarmy wobſtupicź a hrożeſche njeměrnikam, ſo do nich tſělicź da, jeli ſo ßo bicź njepſcheſtanu. Tutón ßrědk pomhaſche; wojowarjo wot ßo puſchczichu. Wobej ſtronje ßwojich morwych a ranjenych ſběhnuſchtej a ßo do ßwojich kaſarmow ſczeżeſchtej.

Rěpniſchczo.

(Skónczenje.)

„Dobre, dobre", kral praji, kotryż mějeſche po ſdaczu burowe roskładowanje ſa duſchny żort. Wón ßebi hiſchcże mjeno knjeſa a wßy a druhe bliżſche Koßakowe wobſtejnoſcże rucże wupowjedacź da a potom pohonczej poruczi, rucże dale jěcź, dokelż wobhladowanje wojakow ſkomdźicź njechaſche a dokelż bě w tajkich wězach jara porjadny knjes.

Tak ßo ſta, ſo ſtary Koßak wo hłownej wěży, mjenujzy ſo běchu Matěja do wojakow wſali, a ſo chze jeho rad wußwobodźicź, ani ßłowczka njepiknu.

S wobliczom, kotreż ſ dźěła ſpokojnoſcź, ſ dźěła mjerſatoſcź pokaſowaſche, wón na dróſy ſa wuſchomaj ßo drapajo ſtejeſche. Wón ßo ßylſow a porokow ßwojeje dźowki bojeſche, hdy by ßo bjes Matěja wrócził. Tutón krócź pak jemu drapanje ſa wuſchomaj niczo njepomhaſche, pſchetoż ſchtóż je ras pſchihódnu pſchileżnoſcź pſchekomdźił, temu wona tak bórſy ſaßo do pucża njepſchińdźe. Tale myßl drje pſcheßłapnjenemu Koßakej trochu njejaßnje pſches hłowu dźeſche; pſchetoż na dobo ßo wón na czoko dyri, ſo ßo jemu wſchitzy wokoło njeho ſtejazy dźiwachu, dokelż jemu ſawidźachu, ſo bě kral ſ nim rěczał.

„Sſym hłupy kopoł", wón pſchi tym mjerſaty ſawoła a ßo na dompucź drje ſ lóhſchej wutrobu, tola niz ſ poknej ſpokojnoſczu naſtaji.

Hiſchcże tón ßamy dźeń ryczerkubler krute kralowſke pißmo doſta, w kotrymż jemu kaſachu, niz jenoż ſchkodu, wot jeho ßwini naczinjenu, ſarunacź, ale też hiſchcże ſto toler jako khoſtanje burej ſapkaczicź.

Nětko drje mějeſche Koßak pjenjeſy, a wjele wjazy, hacź bě ßo nadźał, ſe ßwojeho rěpniſchcża wudobycź, tola żaneho pſchichodneho ßyna. Hanka zyliczki dźeń hłowu powſchejo khodźeſche a hdyż ßebi na Matěja pomyßli, ſchtoż ßo cżaſto ſtawaſche, holza płakaſche, ſo móhło kamjenje a wjele bóle hiſchcże nanowſku wutrobu ſmjehczicź. Duż jemu dźowzyna ſrudźba żaneho měra njewoſtaji, a wón ßo roſßudźi, hiſchcże ras krala w Barlinje wopytacź a Matěja wot wojerſtwa proßycź. Sswojej żonje wón wotmyßlenje ſamjelcża, kotreż bě ßebi ſamyßlił, a jej jenoż telko praji, każ bě jej wjedźecź nuſne, ſo by ßo ſtrachowacź njetrjebała.

„To je tola hnadny, luby knjes, naſch kral", wón ſe ſahorjenjom praji. „Ně, żona, to njemóżemoj tak mi a tebi niczo pſchijecź. Sſym jemu ßlubił, ſo dyrbi naſche rěpy woptacź, a ja dyrbju nětko ßwoje ßkowo dopjelnicź. Stykaj mi tola nětkotre hachtle najlěpſchich rěpow do měcha, chzu je jemu do Barlina donjeſcź."

Luba macź cźinjeſche, każ bě ßo jej kaſako, a ſe ßwojich rěpow najrjeńſche a najßkódſche ſwuběra a je do měcha ſwjaſa. Burik ßo ſe ßwojim darom do Barlina puſchczi, duzy po pucźu na pſchißkowo myßlo: „Schtóż derje maże, tón derje jědże."

Khróbliſchi hacź prěni krócź, wón w runej měrje do kraloweje ſtwy dźěſche. Tutón ßo runje ſ kralowej, mkodymi prynzami a prynzeßynami ſabawjeſche. Wón běſche po wobjedźe derje ſpał; duż bě wjeßekeje myßliczki, ſchtoż kóżdy cżaß njebě. Lakajojo a ßkużobnizy w pſchedſtwje ßo njemało burowej khróbkoſczi dźiwachu, kotryż bě ßo nikoho njepraſchawſchi ſaſtupił, a chzychu jeho niz runje na najſdwórliwiſche waſchnje won dowjeſcź. Tola tu k njeprawemu pſchińdźechu; Koßak jim njedźiwajo ßwojeje ſtarosby krutoſcź ßwojich pjaſczow cżucź da, ſo jim wuſchi jenoż tak frunczeſchtej. Pſches to wulki ropot naſta, kotryż hacź do kralowſkich ſtwow ßkyſchachu. Kral chżyſche wjedźecź, kajka je to hara, a jedyn ßkużobnik pſchikhwatawſchi jemu wojſiewi, ſo chze někajki bur ſ nim rěczecź a ſo ßo na żane waſchnje wotpokaſacź njeda.

„Dajcże jemu ke mni pſchińcź", kral praji, „ßnadź je wón tón ßamy zybnjeny rawß, kotryż je mi ſe ßwojimi ßwinjemi a rěpami telko żorta cźinił."

Koßak też hnydom hiſchcże ſ trochu ſapyrjenym wobliczom ſaſtupi, tola ßo hnydom ſhraba a ßo woſpjet pokloni. To drje ßo jemu khětro njelepje poradźi, tola runje teho dla ßo kralej jeho poklony cźim lěpje lubjachu. Na to ßo Koßak ßmorkaſche a móhł rjez rěcź rěczeſche, kotruż běſche ßebi duzy po pucźu wumyßlił a ſ hłowy nawuknuł.

„Luby knjes kralo, chzu ßo Wam ſa to rjenje podźakowacź, ſo ſcże mi k mojemu prawu dopomhali. Sſym nětko ſpokojom. So byſchcże pak wjedźeli, ſo niczo darmo njeżadam, ßym Wam nětkotre hachtle mojich rěpow jako dar pſchinjeſł. Wone ßu tola pſcherjane, a ja proſchu Waß, ſo byſchcże je njeſazpili."

To prajiwſchi k bliżſchemu blidu ſtupi a ßwój měch ſ derje wucziſczenymi rěpami wußypa. Kral ßo na dźakowneho bura wutrobnje ßmějeſche, ßo pſchecźelnje podźakowa a praji, ſo budźe ßebi rěpy derje ßkodźicź dacź.

Wopokaſana hnada Koßaka tak ſkhrobli, ſo ſkónczńje ſe ßwojej należnoſczu wupraßnu a ßebi Matěja jako wurunanſki dar wuproßy. Tola ſ tym hubjenje pobu, kral w tajkich wězach njeżortowaſche. Jeho wojazy jemu pſche wſcho dźěchu a ſkerje by dźeßacźoch komornikow hacź jeneho dołheho khlopza ſe ßwojeje Potsdamſkeje gardy puſchczik. Jeho pſchecźelne wobliczo ßo hladajzy mrócźeſche, hdyż bur jeho proſcheſche, ſo by ßo Matěj ſ wojakow puſchcził.

„To njeńdźe", kral wotmolwi. „Matěj je wojak a dyrbi wojak woſtacź."

„Wón je jeniczki ßyn a jeho macź wudowa", Koßak bojaſnje ſnapſchecźiwi.

„A bych-li jenoż jeneho ßyna měł, wón dyrbjał wojak bycź", kral krucże Koßakej napſchecżo ſtupi. Wbohi burik ßo ſa wuſchomaj drapaſche a njewjedźeſche, ſchto dyrbi rjez. Wón ßo ſtrachocźiwje wó iſtwje wohladowaſche, każ ſo by bjes pſchitomnymi woßobami někoho pytacź chżył.

„Schto chzecże hiſchcże?" ßo kral praſchesche, kotremuż bě burowe ſadźerżenje nadpanuło.

„O! Njewſmicże mi ſa ſło, njewěm, ſchtó je kralowa."

„Tale tam, je moja żona", kral wotmolwi, na ſtatnu knjenju pokaſujo.

K njej na to Koßak drypotajo dźěſche a praji, nětkotre małe rěpy ſe ſaka wuczahnuwſchi a je kralowej do klina na ſchumjazu

židźanu ßuknju położiwschi: „To, luba knjeni kralowa, Wam moja luba žona scźele. Wona Wam wjele dobreho prajicź a Wam k wjedźenju cźinicź da, so, hdyž pschedźecźe a tajku rěpu do huby wosmjecźe, to dobre ßlěny cźini, a psches to ßo pschedźeno hładcźi.“

To bur wscho s khutnoscźu, trochu se schibałoscźu směschanej, praji, tak so ßo nichtó s pschitomnych ßmjecźa sdźerżecź njemóżesche. Schtóż pak ßo najbóle ßměješe, to běsche kral.

„Ty ßy dundrski khadla“, wón wospjet praji, a ßebi pschi tym s wjeßekoscźu kolena rybowasche. Pscheklepany Koßak hnydom kralowu lěpschu myßliczku wuźiwajo ßwoju próstwu wospjetowasche.

„Wróczu Tebi Matěja“, kral, wot Koßakoweho żałoscźenja hnuty, skónczńje praji, „tola jenož s tym wuměnjenjom, so mi runje tak wulkeho a rjaneho sastupnika stajisch, kajkiž je Twój pschichodny ßyn.“

„Je to wěrno?“ ßo Koßak schibale prascheshe.

„Na to móżesch ßo spuschcźecź“, kral wobtwjerdźi.

„To chzu cźinicź, dostanjecźe schescźoch sa jeneho.“

„Schescźoch sa jeneho, kak mam temu rosumicź?“

„Moja Hanka směje wěscźe duzent dźěcźi a schescźo hólzy dyrbja bjes nimi bycź. Tych dyrbicźe měcź a hdyž jich Wy njedostanjecźe, dostanje jich Wasch ßyn.“

„Tak njeißmy wjetowali“, kral snapschecźiwi. „Mi je wróbel w ruzy lubschi, hacź hołb na tšesche. Stajcźe naměstnika a dostanjecźe Matěja nasad. Pschi tym wostanje a nětko směrom wo tej wězy.“

Stary Koßak pak ßo tak lóhko satraschicź njeda, wón ßo na date ßłowo powołasche.

„Dateho ßłowa dyrbi ßo kóżdy dźerżecź“, wón krala namołwjesche.

Zyła kralowska ßwójba a wośebje kralowa ßama ßwoje próstwy s jeho próstwu sjenocźi, tola Bjedrich Wylem Prěni ßo wot ßwojich wulkich wojakow dźělicź njemóżesche. Wón dołho se ßobu wojowasche, prjedy hacź jich próstwu dopjelni; běsche widźecź, kak ßo wón stónczńje jara njerad rossßudźi, jeneho s gardy dobrowólnje puschcźicź.

„Hdy budźich tak na poł njeßlubił, ßo to nihdy na nihdy stało njeby, ale khadla, to Cźi radźu, so mi Hana schescźoch kmanych pachołow staji.“

„Wo tym, luby kralo, ßebi żanych staroscźow cźinicź njetrjebacźe. Ta holza hižo ßwoju winowatoscź snaje.“

Kral sbożownemu Koßakej hnadnje ruku poskicźi, so by ju koschił, a pschikasa, Matěja hnydom s regimenta puschcźicź. Sso rosumi, so bě kwaß se sbożownej Hanku hižo sa někotre dny. Pschi hoscźinje, kotraż tši dny sa ßobu trajesche, Koßakez nan ßwoju schkleńzu posběhnu, ßmorkasche ßo, kaž to pschi ßwjatoczńnych składnoscźach cźinjesche, a s móznym khłosom sawoła:

„Sskawa naschemu lubemu kralej a mojim rěpam!“

Tejle spodźiwnej ßkawje, ßo rosumi, wschitzy hoscźo pschikłoßowachu a wjeßni herzy k temu wjeßle sapiskachu. Sbożowna Hanka je ßwěru dźerżała, schtož bě jejny nan ßlubił. Schescźo s jejnych ßynow drje niz Bjedrichej Wylemej, tola jeho ßynej, Bjedrichej Wulkemu ßkużachu. Woni khróble w jeho bitwach ßobu wojowachu. Tšjo s nich se ßwojej krwju a se ßmjercźu sa wótzny kraj ßlub stareho Koßaka wobkrucźichu. Shoniwschi srudźazu powjescź, wóßomdźeßacźlětny schědźiwz ruzy styknuwschi k njebju pohlada a praji, kaž so by jeho semrjety kral ßłyschał:

„Nó, luby kralo, nětko je moje ßłowo dopjelnjene!“

Ze Serbow.

S Budyschina. Jeho majestoscź kral je wyschscheho dawkskeho inspektora Haupta w Budyschinje sa finanzneho radźicźela a ßobustaw direkzije złow a dawkow pomjenował.

— W tudomnej hojerni je sańdźenu ßrjedu domownik Lohr s hoscźenza „k słotej hwězdźe“, kotryż w hojerni na płuza khory leži, w njewobkedźbowanym wokomiku se jstwy na salu wuběżał a s woknom psches schkleńzu won dwaj skhodaj hłuboko dele skoczik. Wón budźische ßo na kamjenjach sarasycź móhł, njebudźische na powróczenu dóńzu panuł, kotraż ßo psches wotmach jeho pada roskłama. Lohr ßo po sdaczu cźežko wobschkodźik njeje.

Se Zidowa. Sprewja je lětża na dobo dwaj woporaj żadała. Sańdźenu ßrjedu 20. junija popołdnju w schtyrjoch hodźinach s napschecźa papjernika, pschi tak mjenowanej Kulpje, hdźež je woda jara hłuboka, mandźelska tudomneho barbjerja Rychtarja rodź. Förstererz, hischcźe młoda żónska, barbjenu drastu tunkasche. Pschi maczeri bě jeje 8 lětna dźowka. Holczka kamjeń do rěki cźißnu a pschi tym wahu shubiwschi do wody padże. Macź hnydom sa dźěscźom skoczi a jo też popadże. Wona po pomoz sawoła, w ßamym wokomiku pak ßo też do hłubokoscźe ponuri. Dźěłaczeŕ Petrik w papjerniku kschik wußłyschiwschi do wody skoczi a k żonje dopkuwa. Żona bě hischcźe żiwa, hdyž ju Petrik w wodże shrabnu, hdyž pak ju na brjóh wunjeße, wona żiwjenje wjazy njepokasowasche. Sda ßo, so je ju Boża ruczka sajała. Wscha próza, jej żiwjenje wrócźicź, bě podarmo. Dźěscźowe cźěło hakle pokdra hodźiny posdźischo w wodże namakachu. Holczka je ßo w Budyschinje pola wowki wotcźahnuła a bě mjenowany dźeń k maczeri na wopyt pschischła.

S pola. Kaž wóndano słyschach, je w Reichenawje pczołaŕ, kotremuż ßo pczoły rojachu, wumrjeł, dokelż jeho pczoła kló. Snata wěz je, so pczoły, hdyž ßo roja, ßwojeho najlěpscheho pschecźela njesnaja. Teho runja je snate, so je hižo někotryżkuli na to wumrjeł, so běsche ßo wot pczołow skałacź dał. Duż ßo lohkomyßlnoscźi spomnjeneho pczołarja dodźiwacź njemóżu, kotryż ßo rojej bliżesche, ßebi ani ßaka na hłowu njetyknuwschi. Pschezo saßo dyrbi ßo na to pokasowacź, so ßo pczołam, kotrež ßo roja a po tajkim rady kałaju, żenje bjes ßaka bliżicź njeßměsch. Tehdy ma pczoła wjele wjazy mrowjazeje kißaliny w żahadle, cźehoż dla je tehdy wjele hórje, hdyž ßo skałacź dasch, hacź hewak. Hewak wschak to s zyła tak słě njeje; a ßměschne ßo mi sda, hdyž ßo někhtó tak jara pczołow boji. Je-li cźe pczołka kłóka, je najlěpje, so żahadło hnydom wotdrapnjesch, so by s jědoweho pucherka, kotryż na żahadle wißa, wschón jěd do rany njewuběżał. Na to włóżnu pjerschcź abo schkrabane ßyre kulki na ranu kładź, so by ji horzotu wsał; lěpscha hischcźe je symna woda, kotraż je s wjetscha pschezo k ruzy a najwěscźischo pomha.

S Maleschez. Sańdźenu ßrjedu dopołdnja ½11 hodź. wotpali ßo tudy prósdna stejaza, se ßłomu kryta, żiwnoscźerjej Ssykorje ßłuschaza żiwnoscź. Dokelż běsche domske njewobydlene, schkoda tak wulka njeje. Kak je woheń wuschoł, hischcźe snate njeje.

S Minakała. W naschej wßy a wokolnoscźi je wjele dźěcźi na difteritis skhoriko, tak so je ßo schula na někotre njedźele samknucź dyrbjała.

S Draždźan. Sańdźenu tsecźu njedźelu po ßwjatej Trojizy dźerżeshe tu na ßerbskim kemschenju w kschižnej zyrkwi k. farař lic. theol. Imisch s Hodźija spowjednu wuczbu a k. farař Matek s Budyschinka prědowanje. Kemschenje bě jara bohacze wopytane a spowjednych ludźi bě 181. Popołdnju měješe prěnschi hischcźe na ßmjercź khoremu Sserbej w Radebeuli psched nutrnje shromadźenej cźrjódku tamnischich Sserbow Boże wotkasanje wudźělicź.

S Lipska. Tudy ßo 1. julija homöopathiska hojerńja wotewri. So by ßo tajka hojerńja, sa kotrejż je ßo dawno żadało, sałożicź móhła, ßu pschiwißowarjo homöopathije po zyłych Němzach a s dźěła też w wukraju dobrowólne dary składowali. Jenicźki baron A. von Hoffmann w Londonje, kotryż je ßo w Lipsku narodźił, je na tónle dobry skutk 174,000 mk. darił. — Hdy by ßo tola nihdźe, a byrnje w wukraju było, rodźeny Sserb nadeschoł, kotryż by sa macźicźny dom w Budyschinje wjetschi pjenjes woprował!

S Trupina. Jedyn tudomny żiwnoscźeŕ, kotryż ßwoje twarjenja s nowa twaricź da, je ßebi njedawno s bojoscźu, so jemu pjenjesy k temu njedoßahnu, s khlěbowym nożom krk pscherěsnucź spytał. Na sbożo jeho jeho żona pschi tym pschekhwata a jemu nóż wutorże. Pschiwołany lěkaŕ je ranu hromadźe seschił, na cźož ßu muża do měschcźańskeje hojerńje dowjesli.

S Delnich Łużiz. Zaßnikaŕ pische, so běchu prjedy na někotrych pohrjebnischcźach rowy s wjetscha sanjekedźbowane a kschiże spadane, so pak nětko na wschelakich městnach ludźo wo sdźerżenje rowow a jich nalětne wupyschenje ßo lěpje a ßwěru staraju, a so na wjele rowach też ßerbske napißma steja. Zaßnikaŕ to khwali, a ja dopißowaŕ to też khwalu. Delnjołużiski ßerbski bur ras na pohrjebnischcźu rjeknu: „Němska rěcź je sa hłowu, ßerbska sa wutrobu.“ Bur ma prawje; schtóż je ßerbski rodźeny, cźejaż wutroba je pschezo ßerbska była, a schtóż je se ßerbskej modlitwu abo se ßerbskim sdychnjenjom do wěcźnoscźe schoł, temu też na pohrjebnischcźu ßerbska rěcź słuscha, tón dyrbi na ßwojim rowje ßerbske napißmo měcź. Wjele mało pschihódnych napißmow ßo na pohrjebnischcźu cźita. Hdźež wěrjazy kschescźijan ßerbskeje narodnoscźe wotpocźuje, tam dyrbi hrónczko se ßwjateho pißma a schtucźka s khěrluschowych knihow ßo na jeho row stajicź. Schtóż ßebi njemóże ßam tajke pobożne ßłowa wubracź, tón praschej ßo wustojnischich wo radu, wośebje knjesa fararja abo knjesa wucźerja, kiž budźetaj jemu wěscźe rad pomhacź. Zaßnikaŕ też praji, so na rowowych kschižach a kamjenjach żana wulka pycha bycź njedyrbi, a też s tym ma Zaßnikaŕ zyle prawje: pschetož hdźež ma sachodnoscź ßwoje bydlenje, tam pycha na ßwojim měscźe

njeje. Pschi tym Zaßnikaŕ powjeda, kak jednory pomnik je w jeho wßy jich nahladnemu njeboh ryczerkublerjej a jeho knjeni mandźelskej stajeny. Wobaj mataj marmorowy kschiž bjes pychi, s jeju mjenomaj. Na jeho kschižu ßo czita: „Jesuß A—O“ (t. j. Jesuß je sapoczatk a kónz); na knjeninym kschižu steji: „J. H. S.“ (t. j. Jesuß czlowjekow wumóžnik).

S Khoczebusa. Schtwórtk 31. meje bě tudy shromadźisna delnjokuzískeho wotrjada Maczizy Sserbskeje. Knjes wyschschi faraŕ Broniſch dźerżesche wotewrjeńsku rěcz a prajesche pschi tym s poczahowanjom na ßwjatkowne ßkowo: „My ßkyschimy jich s naschimi rěczemi Boże wulke skutki pschipowjedacz; ale to wschelake woßady nascheje wokolnosczе rjez njemóża. Teho dla dyrbimy jim knihi w jich rěczi do rukow dawacz. Nětko nalěto pschi pschihódnym wjedrje ßo pilnje ßadźa; tak ßu tez nasche knihi ßadźeńki do wutroby. Ale liczba maczicznych ßobustawow dyrbjaka pschibywacz; sa to dyrbjeli duchowni a wuczerjo ßo staracz.“ (Br. Z.) Haj wěrno je, so ßu pola naß ßerbske woßady, kiž nimaju tajkeho duchowneho pastyrja, kiž móhł jim Boże kralestwo w jich pschinarodźenej rěczi wutroby pschipowjedacz! — Jaßeńska fara (s dobrymi dokhodami) je hischczе njewobßadźena; a Gokkojski knjes faraŕ chze na Michała se ßkużby stupicz.

Přilopk.

* Pschipadnje ßu psched krótkim w Draźdźanach mordarja wußlědźili. Lětßa 21. meje běchu tam stareho sahrodnika wurubili a skónzowali. Ssobotu tydźenja 18 lět stary sahrodniski pomoznik, wěsty Nitschke se Schlesynskeje, do wulkeje sahrody pschińdże a pschi schkleńzy piwa ßedźo pinczника prosche sche, so by jemu jeho skoty czaßnik naczahnuł. Na czaßnik hladajo ßo pinczник dohlada, so ma czaßnik to ßamßne czißko, kotrež je, kaž bě sche polizija wosjewjaka, czaßnik skónzowaneho sahrodnika měł. Wón rucze żandarma sawoła a młodźenza sajecz da, kotryż tez ßo pschi pscheßkyschowanju njeskutka wusna. Pinczник wustajene 500 mk. myta dostanje.

* Żona khěżkarja Grusy w Rosenje pola Kreuzburga bě sche ßwojej pschirodnej dźowzy, 4lětnemu dźěsczu, stajnje ßurowa mazocha. Wutoru tydźenja żónska, hdyż jeje muż doma njebě, kokosch pscheda, so by pjenjesy na palenz měła. Hdyż nan wjeczor domoj pschińdże, jemu dźěczo wupowjeda, schto je ßo s kokoschu stako, na czoż muż sapitu żónsku s kijom nabi. Schtwórtk bě sche ßo dźěczo na jene dobo shubiło; skónczнje je w studni morwe leżo nadeńdźechu. So bě sche holczka do studnje panuła, mózno njebě; pschetoż studźeń ma wyßoke wobkoženje. Ssußodźa pschirodnej maczeri winu dawachu, so je dźěczo do studnje czißnuła, so by ßo na nim wjeczіła; hrosyła holczzy hižo czasto bě sche. Duż ßu ßurowu mazochu sajeli.

* W Treptowje sańdźenu njedźelu popołdnju woßobnje sdrasczena młoda żona se ßwojim dźěsczom do Schprewje skoczi. Dokelž rěka na tom měsczе jara hłuboka njeje, ßo żónska po dołhosczi do wody czißnu a ßo s dźěsczom bórsy pod wodu shubi. Runjež bě sche wjele ludźi pschitomnych, kotriž běchu s blіska pschihladowali, a runjež hnydom někotri do rěki skoczichu, macz a dźěczo tola morwej s wody wucżežechu. Dźěczo bě sche macz k ßebi pschiwjasała. Mjeno njesbożowneje żónskeje hischczе wußlědźicz njemózachu. Kaž ßo powjeda, je to mandźelska wulkeho rěsnika; se żarliwosczu, kotraż bě sche poßleni czaß na wrótnosczi podobna, ßo wona rosßudźi, so ßebi s dźěsczom żiwjenje wosmje.

* Dwaj staraj mandźelskaj w Kreuznachu, kotrajż bě schtaj wot ßwojich pjenjes żiwaj, ßo psched krótkim rosßudźischtaj hłodu wumrjecz. Khěżne durje samknuwschi wonaj pjecz dnjow w ßwojim wobydlenju wostaschtaj, niczo njewużiwajo. Ssußodam ßo spodźiwne sesda, so stareju wjazy njewidźachu; na jich żadanje polizija khěżu wotamknu. Sso wjazy njehibajo a hižo ßmjerczi blisko manbźelskaj na stólzu ßedźeschtaj. Hnydom ßo mikosczіwa ßotra k nimaj pósska, kotraż mějesche jeju wothladacz. Ale wscha próza, jimaj něschto żyroby do żołdka pschinjesez, bě sche podarmo. Popołdnju wokoło pjeczi muż semrje, żona hodźinu posdźischo. Sawostajischtaj ßwoju khěżku a 45,000 mk. w hotowych pjenjesach.

* W Parchimje, hdźez wóndano tamnischi dragunarjo narodny dźeń ßwojeho rytmischtra ßwjeczachu, w nozy Boże njewjedro do połnózneho twarjenja kasarmow dyri. Błysk po wuhnju dele sjeźe a sapali. Dokelž dragunarjo hnydom na pomoz běżachu, ßo sdasche, so ßo radźi hłowne twarjenje sdżerżecz, kotrež kruta murja wot poboczneho twarjenja dźělesche. Ale s wulkej horzotu je ßo pjecza żeleso sekschiwiko; duż ßo płomjo tez na hłowne twarjenje rosschěri. Hłowne twarjenje ßo hacz do tseczeho, poboczne hacz do schtwórteho poskhoda pschepali. Stwy sa wjazy hacz sto muži a někotre wobydlenja sa ßwójby podwyschkow ßo wupalichu; sa nich ßo pola měschczanow wobydlenja pytaju. Spaliko je ßo jara wjele drasty, tselbow, ßedkow, ßukna a dr. Schkodu, kotraż ßo na 300,000 mk. wobliczi, ma kraj njesez. Hacz do lońscheho lěta běchu spomnjene wězy, kotrež ßo ßobu spalichu, pschecziwo wóhnjej sawěsczene; loni pak fiskus sawěsczenje wobnowicz nochzysche.

* Lětßa w meji je ßebi w Winje 35 czlowjekow żiwjenje wsako, w haprleji 27. Loni w meji je ßo tam 37 ßamomordarstwow stako. S zyła měßaz meja w statistikach najwjetschu liczbu ßamomordarjow pokasuje.

* W Nagypesci w Wuherskej je wěsty Bóna w pjanosczi ßwojeho stareho nana sarasył, ßo s nim dweju hußyzow dla swadźiwschi, kotrejż bě sche nan pschedał. Mordarja ßu na 15 lět do jastwa saßudźili.

* W někotrych stronach krajiny Cornwallis w Jendźelskej mějachu 13. t. m. njewjedro, po kotrymż ßněh a krupy někotre zole wyßoko leżachu; nichtó njepomni, so by ßo tam to hdy ßrjedź junija stako było. Hischczе rano bě sche rjenje a czopko; pschipołdnju pak ßo samróczi, na czoż njewjedro pschiczeże. S wopredka ßo deschczik dźě sche. Mjes tym pak tak syma bycz pocza, każ ßrjedź symy; a hodźinu po deschczu ßněh a krupy pschińdźechu. Blisko Calligtona tak wulke krupy padachu, so hakuły wot schtomow wotbichu.

* Pólske město Nowy Dwór, kotrež hakle je njedawno psches wulku wodu wjele czerpjeko, bu tamón tydźeń s nowa wot wulkeho njesboża domapytane; zyke pok města je ßo wotpaliko. Wjeczor w 6. hodźinje woheń wuńdże, kotryż bě sche wucżobny hólz se ßwězu njewobhladniwje wobkhadźejo samischkrik. Dokelž ßylny wětr dujesche, ßo płomjenja spěschnje rosschěrjachu. Pschecziwo wulkemu wóhnjej bě sche tamnischa měschczańska wóhnjowa wobora se ßwojimi 4 ßykawami pschesßkaba. Tez maju tam jara mako wody; pschetoż w zykym měsczе ßu jeno 3 studnje. Najhórje pak bě, so ludźi dosez njebě, kotriż budźechu wodu pschinoschowali. W Nowym Dworje mjenujzy jara wjele żidow bydli. Zidowszy wobydlerjo pak běchu wschitzy hłowu shubili, każ wrótni herjekajo wokoło hanjachu a jenoż nusowani wodu pschinoschowacz pomhachu. Sswoju domjazu nadobu, kotruż běchu s domow snoßyli, hnydom psched twarjenja sestajachu, kotrež ßo hižo palachu; duż ßo jim tola wschitko spali. Mjes tym so ßo pok města palesche, w druhej pokojzy, kotraż pod wětrom njeleżesche, żid w ßwojim domje woheń sakożicz spyta, so by posdźischo wyßoki sawěsczenski pjenjes dostał; njekraßnika pak pschi tym lepichu a płomjo hischczе w prawym czaßu salachu. S wuspěchom hakle mózachu wóhnju napscheczo stupicz, hdyż wjeczor wokoło 10 hodźin s twjerdźisny Nowo-Georgijewsk wojazy na pomoz pschińdźechu. Widżo, so zykemu městu sahubjenje hrosy, měschczańosta do Warschawy wo pomoz telegrafowasche, s wotkelž w nozy wokoło jeneje s extraczahom wóhnjowa wobora pschijeźe. Nětko ßo radźi s najmjeńscha druhu pokojzu města sdżerżecz. Rano knapok woßmi bě sche woheń poduscheny. Wotpaliko je ßo 134 domow s pódlanskimi twarjenjemi. Wjazy hacz 2000 wobydlerjow je statok a zyke wobßedźeństwo shubiło.

* W Algirskej hižo dołhi czaß na skóczki skorża. Po krajinje Constantine nětkle skóczki s hustej mróczelu czahnu, kotraż je 20 kilometrow hłuboka a 10 kilometrow schěroka. Schkoda, kotruż naczinja, je satraschna.

* Psches Mesopotamisku wóndano tajke satraschne njewjedro pschiczeże, kajkez w tamnym kraju ßnano hischczе żenje měli njejßu. Krupy żakostnje bijachu; mjes nimi běchu mnohe tak wulke, każ granatowe jabłuka. Pjecz czołmow, na kotrychż wjazy stow pucżowarjow psches rěku Eufrat k mohamedanskemu ßwjatemu městu Kerbela na druhim brjosy jědźesche, njewjedro ßrjedź rěki pschekhwata. Czołmy buchu wot krupow woprawdźe rosbite, so ßo podnurichu, a pucżowarjo ßobu. Tez mnohich pucżowarjow, kotsiž hischczе na brjosy stejo czakachu, krupy sabichu. Żaneje pomozy ani wucżeka sa nich njebě sche, dokelž je koko wokoło puszina. S zyła je na 1300 czlowjekow w tymle njewjedrje wo żiwjenje pschischko.

* Sańdźene dny bu w Amerizy k ßmjerczi wotßudźeny mordaŕ Deacous wotprawjeny. Sa dołhi czaß, kotryż wón w jastwje ßedźesche, bě sche ßebi wulku mysch skludźik, kotraż s nim w jastwowej komorzy bydlesche. Hdyż ju wón sawoła, wulka mysch se ßwojeje khowanki pschiběża, jemu s ruki żerjesche a wschelake khumschtne kuski czinjesche, kotrež bě ju wón nawucził. Něschto dnjow do jeho wotprawjenja ßo sta, so jastwownik s wulkim pßom k njemu do jastwa pschińdże. Wulku mysch wuhladawschi poß na nju skoczi, ju wottschaßnu, a mysch tam morwa leżesche. Sswoju mysch morwu leżo widżo Deacous, kotryż bě sche pschi ßudniskim jednanju zyle saßakły był a ßmjertny wußud ßmějo wußkyschał, s wopredka czinjesche, jako by rosum shubił był; potom ßo na ßwoje lěhwo lehnu a s hłoßom płakasche, ßnano preni krócz czaß ßwojeho żiwjenja.

* Arabiſka macź ßwojej dźowzy, hdyž ju wuda, ßlĕdowaze napominanja ßobu na pucź da: Nětkle tych wopuſchćiſch, wot kotrychž wukhadźeſch; wotßaliſch ßo ſ hnĕſda, kotrež je Tebje tak dołho ſchkitowało, ſ kotrehož ßy ßo poſbĕhnuła, ſo by khodźicź nawukła; chzeſch k mužej hicź, kotrehož njeſnajeſch, na kotrehož towaŕſtwo ſwuczena njejßy. Budź jemu ſ njewólnizu, chzeſch=li, ſo by Cźi wón ſe ßłużobnikom był. Budź ſ maliczkim ſpokojom. Kedźbuj ſtajnje na to, ſchtoż móhłej jeho woczi widźecź, a hladaj ßo, ſo byſchtej jeho woczi ženje njeduſchnoſcźow njewidźałej. Staraj ßo wo jeho zyrobu a wo jeho ſpanje; hłód cźłowjeka roshori, a ſchtóž ſpanja nima, wobužny bywa. Staraj ßo wo jeho wobßedźeńſtwo, budź dobrocźiwa pſchecźiwo jeho domjazym. Mjelcź wo jeho potajnoſcźach. Hdyž je wón wjeßeły, njebudź wobužna; hdyž je wobužny, njebudź wjeßeła. Potom budźe Cźe Bóh žohnowacź.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałſkej zyrkwi jutſje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach kand. theol. Räda němſki pŕeduje.

Wĕrowani:

W Michałſkej zyrkwi: Ernſt Emil Held, kubleŕ w Bĕłych Noßlizach, ſ Marju Auguſtu Bjarez ſ Bobolz.

W katholſkej zyrkwi: Michał Mrós, dźĕłaczeŕ tudy, ſ Madlenu Kralez ſ Nowych Małßez.

Křćenl:

W Michałſkej zyrkwi: Hana Martha, Khorle Bohumila Melzera, wobydlerja a ſkałarja na Židowje, dź. — Ernſt Max, Khorle Kowarka, wobydlerja a murjerja w Jeńkezach, ß. — Lejna Hilžbjeta, njemandź. dź. na Židowje. — Ota Moritz, njemandź. ß. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 15. junija: Marja Martha, Khorle Hermanna Holcźa, molerja na Židowje, dź., 4 m. 13 d. — 17. Ernſt Hermann, Jana Reka, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ß., 6 m. 26 d. — Ernſt, Handrija Hanſkeho, pohoncźa w Małym Wjelkowje, ß., 9 d. — Hana Marja, Khorle Auguſta Mikanje, reſtawratĕra na Židowje, dź., 3 l. 13 d. — Hermann, Mikławſcha Rychtarja, dźĕłaczerja tudy, ß., 2 m. 11 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2444 měchow.	W Budyſchinje 16. junija 1888 wot mk.	np.	hacź mk.	np.	W Lubiju 21. junija 1888 wot mk.	np.	hacź mk.	np.
Pſchenża, bĕła, 50 kilogr.	9	23	9	52	9	23	9	41
" žołta, 50 kilogr.	9	8	9	23	8	82	9	12
Rožka, 50 kilogr.	6	33	6	52	6	10	6	25
Jeczmjeń, 50 kilogr.	5	94	6	16	6	—	6	20
Wowß, 50 kilogr.	6	—	6	50	5	80	6	10
Hroch, 50 kilogr.	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka, 50 kilogr.	6	67	6	94	5	56	6	11
Jahły, 50 kilogr.	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduſchka, 50 kilogr.	15	50	16	—	15	—	15	50
Bĕrny, 50 kilogr.	1	60	2	10	1	70	2	20
Butra, 1 kilogr.	1	70	1	90	1	60	1	90
Pſchenicźna muka 50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	6	50	10	25	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	50	2	70	2	10	2	50
Sslóma 600 "	19	—	20	—	16	—	18	—
Proßata 1374 ſchtuk, ſchtuka	7	—	16	—	—	—	—	—
Pſchenicźne wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	25	4	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (bĕła) wot 9 hr. 23 np. hacź 9 hr. 58 np.; pſchenża (žołta) wot 8 hr. 93 np. hacź 9 hr. 23 np.; rožka wot 6 hr. 33 np. hacź 6 hr. 58 np.; jeczmjeń wot 5 hr. 94 np. hacź 6 hr. 16 np.; wowß wot 6 hr. 20 np. hacź 6 hr. 45 np.

Draždźanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druźiny 50—54 mk., 2. druźiny 45—48, 3. druźiny 25 po 100 puntach rĕſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 42—44 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 45—55 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rĕſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 22. junija: Horzo.

☛ Cźeſcźeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotſiž chzedźa ſa nje na **3. ſchtwórtlĕto 1888** do prĕdka płaczicź, njech nĕtko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Cźi, kotſiž ßebi Serbske Nowiny pſches póſt pſchinjeſecź dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlĕto ſapkaczi ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž też w druhich krajach němſkeho khĕžorſtwa **1 mk.**, ſ pſchinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny ſ pſchikłohu **Serbski Hospodaŕ** płacźa **na póſtach 1 mk. 25 np.**, ſ pſchinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Njech ßo w haptykach ſa polĕpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzaŕſkimi pilemi A. Brandta żada, kotrež ßu doſtacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Na pſchenajecźe: Korcźma w ſelenym haju pola Radworja. — Knježi hoſcźenz w Delnjej Hórzy.

Na pſchedań: Seekgerez khlamaŕnja w Hodźiju.

Jena **pjekaŕnja** w Budyſchinje je hnydom na pſchenajecźe abo na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w wudawaŕni Serb. Nowin.

Na Židowje je **khĕža** cźo. 120 ſ brózńju, wjelbowanej hródźu a dwĕmaj pinzomaj pak ſ polom, pak bjes pola pſchemĕnjenja dla na pſchedań.

W Sarĕcźu je **khĕža** cźo. 10 ſe ßadowej a ßolotowej ſahrodu na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicź.

Žiwnoſcź na pſchedań.

W Scheſchowje je ſahrodniſka žiwnoſcź cźiſko 30 ſ 50 kórzami leżomnoſcźe bjes renty, wumjeńka a hoſpody pod pſchihódnymi wumĕnjenjemi na pſchedań.

W Łuſy je dwajſchoßna **khĕža** ſ rjanej ſahrodu a łuku ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola wjeßneho rychtarja **Henki** tam. Połoźa kupnych pjenjes móże ſtejo woſtacź.

Młynſka wala

rjany, runy dub, 50 cmtr. ßrjedźa tołſta a 10 mtr. dołha je na pſchedań pola

N. Benſcha
w Nowoßlizach pola Njeßwaczidła.

Trawowa awkzija.

Njedźelu 24. junija 1888 popołdnju 1/4 hodźin ma ßo trawa Hněwßecźanſkeje gmejny po łoßach po wumĕnjenjach, prjedy woſjewjomnych, ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. — Shromadźiſna pſchi gmejnſkej łuzy.

G. Hartmann,
gmejnſki pſchedſtejicźeŕ.

Trawowa awkzija.

Póndźelu 25. junija ma ßo trawa ſa ßyno na Kißelanſkich łukach pola Turjeho na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźiſna rano w 9 hodźinach na łukach.

Hendrich ſ Pohlenz.

Koßy, ßerpy, kunki, brußy,

wſcho w najlĕpſchej tworje a ſ rukowanjom wumĕnjenja porucza

Chr. Holtsch Nachf.
na mjaßowym torhoſchcźu.

Dürrenbergſku warmu ßół
Dürrenbergſku ſkótnu ßół
(kotraž je, kaž je ſnate, najlĕpſcha) porucza najtuńſcho

Emil Lebelt
na dwórniſchcźu w Budeſtezach.

Jerje

wurjadnje wulke po 5 np. pſchedawa

Guſtav Poſer
na bohatej haßy 22.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Rjane ßuſchene ßwinjaze mjaßo punt po 55 a 60 np.,
wuſchkrjeny kój punt po 40 np.,
kołbaßowy tuk " " 40 "
pſchedawa **O. Pötſchke**
na ßerbſkej haßy.

Awkzija.

Dla wotedacźa pachty maja ßo na ryczeŕkuble w **Žicźenju**
wutoru 26. junija popołdnju wot 3 hodźin
wſchelake meble, kuczowe woſy, bjes druhim 1 wulki żelezny pjenjeżny khamor, pißanſke blido, ſcźĕnſki cźaßnik a regulatory, khamory, koża, dobre ſahrodne meble, woßebny konjazy grat a ſwonidła, 1 połſchesa, 1 kryty a 1 njekryty wós, wſchelaka domjaza a kuchinſka nadoba ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Th. A. Wällnitz, awkzionator.

Rucźe na pſchedań je ßo mi pſchepodała dźĕlba **mužazych** a **hólcźazych ſymſkich nadwobleczow** a dźĕlba **ßuknjanych toſſow.**

J. Bächmann, awkzionator
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khofej

wot najtuńischich hacź do najdrózschich družinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a hornczerskej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny

jenoź w dobrych družinach poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo

Schischka a Rjeczka.

Khofej

paleny punt po 120—200 np.,
njepaleny = = 90—160 =

w jenoź wubĕranych družinach porucza jako nĕschto wubjerne

Gustav Poser

na bohatej haßy 22.

Turkowske ßlowki

najlĕpscheje družiny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likĕrow po starych tunich płaczisnach.

Khofej

ſ wubĕranych, jenoź derje ßkodźazych kajkoſczow

njepaleny punt hižo po 90 np.,
paleny = = = 120 =

porucza **Hermann Lemke**

na jerjowej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likĕry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Najtuńsche kupne žórło w Budyschinje

wołmjanych a zidźanych drastnych tkaninow, gardinow, möblowych tkaninow, trikotowych taillow, hładkich a poschitych, po 2¼ mk., **drastnych tkaninow k płokanju** w kraßnych nowych mustrach łóhcź po 20, 25 a 30 np., **módroczischcza** najlĕpscheje twory po 25 np., **drella k matrazam** 2½ łóhcza schĕrokeho; najtuńsche kupne žórło ☛ ſa **krawzow, schwalcze, ßedlarjow, tapezĕrarjow** atd.

Hermann Beermann

w Budyschinje

na ſnutskownej lawskej haßy.

Barbowa pschedawarnja

Gustava Posera

(prjedy R. Hauptmann)

na bohatej haßy 22

porucza ßwój bohaty ſklad

murjerskich a molerskich barbow

w wulkim wubjerku, ſtajnje czerſtwych;

wolijowe barby

ßuche abo k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze, k wobarbjenju ſchpundowanjow, khĕžow atd.;

ßwĕczaty lak ſa ſchpundowanje

(wot **R. Stollbergera** w Karlsruhe)

ſ barbu a bjes njeje, bjes wonjenja a lohko ſkhnyjazy;

bernſtajnowy lak, kopallak, damarlak, lak na želeſo, ſpiritußowy lak;

Ia Kölnſki klij,

kaž tež wſchĕ druhe družiny w najlĕpſchich dobroſczach;

terpentinowy wolij,

němſki a franzowſki;

derje warjeny lanowolijowy firniß,

ſa dobry a twjerdźe ſkhnyjazy wuſpytowany;

Ia portlandſki zement;

myjnu krydu, gyps;

ſchmyrglowu a wóhnjokamjenjowu papjeru,

ſchmyrglowy płat;

barbjaze drjewa;

barbicze wſchĕch družinow atd.

Najwjetſchi wubjerk. Tunje płaczisny.

Sprawne poßluženje.

Zeche Graf zur Lippe

w Subniczy

porucza dobru brunizu po ſcźĕhowazych tunich płaczisnach:

kruchatu brunizu w lĕcze ßuſchenu hektoliter po	55	np.,	
ßrĕnju brunizu = = =	45	=	
ßrĕnju brunizu ſ podkopkow ßuchu = =	40	=	
krymſtatu brunizu w lĕcze ßuſchenu = =	35	=	
krymſtatu brunizu ſ podkopkow ßuchu = =	30	=	
ßypnu brunizu = =	25	=	

Dokelž ßu ßo khofejowe płaczisny saßo poniźike, poruczam wot nĕtka saßo

☛ **paleny khofej** ☚

punt po 120 a 130 np.

w ſnatych dobrych a derjeßkodźazych kajkoſczach.

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawskej haßy.

Raiß

wulkoſornaty punt po 14—30 np.

porucza tunjo

Gustav Poser

na bohatej haßy 22.

Deſtillazija Schischki a Rjeczki

porucza ßwoje ſnate dobre družiny **jednorych a dwójnych palenzow** po najtuniſchich płaczisnach.

Karbolineum

hodźi ßo město wolijoweje barby najlĕpje k barbjenju a imprägnĕrowanju a ſdźerži drjewjane wĕzy pſched hniczom. Najlĕpſchi ßrĕdk pſche drjewowy a murjowy ſchwamp. Tunjo dostacź pola

Otty Engerta

er gros drogowe khlamy en détail.

Czisty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž tež wſchĕ dobre družiny kaž

jednore a dwójne likĕry

porucza jara tunjo

deſtillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Jablukowe wino,

jara dobru družinu, liter abo bleſchu po 25 a 30 np., **holanſko-jahodowe** abo **ſtrowotne wino,** wubjerny ßrĕdk pſche žołdkowu ßłaboſcź, bĕženje atd., teho runja wſchelake **jahodkowe wina, ßadowe ſchampanſke wino, ſchumjaze ßadowe limonady, ſodowu** a **ſelterſku wodu,** dale

ßadowe kißało,

najlĕpſche k ßolotwi, k ſakładźenju atd. porucza

Hornjołužiſka ßadłóczernja

dr. Herrmanna a dr. Wetzki.

Khofej

njepaleny po 90 np.,
paleny = 110 =

pſchi wotewſaczu wjetſchich dźĕlbow pomĕrnje tuńſcho porucza

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy.

Dr. E. Weberowy

alpenſki ſelowy tej

krej cziſczazy

woprawdźity jenoź w ſnatych haptykach

w pakźikach po 50 np.

Dress & Lawall w Draždźanach.

W Budyſchinje w haptykomaj; hłowny ſklad w měſchczanſkej haptyzy; w Schĕrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

Wóſk

kupuje po kóždej dźĕlbje po najwyſchſchich płaczisnach

H. Puy,

mydkař na ßerbſkej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaczisnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

W bliżšim času wuńdźe kniha:

FORMY.

Basnje

Jakuba Ćišinskeho.

J. A. Henke

w Budyschinje

na seminarskej haßy 4

porucza ßwój

skład wschěch družinow

czaßnikow.

Porjedźenje

khwatnje a tunjo.

Khosej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacž 1 mk. 40 np.,

njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,

najlěpsche czisćze a ßylnje ßkodźaze družiny porucza

Jan Wjenk

na ßwonkownej lawskej haßy 38

pódla Schraderez konditarnje.

Naschu wukhwalenu ßnatu

4 np. zigaru czißło 3

wschitkim kurjerjam k prusy naležnje poruczamoj.

Strauch & Kolde

3 na kamjeńtnej haßy 3,

drogowe khlamy k ßotemu workej.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther

na žitnych wikach.

Hamburgsko-amerikanske paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parolódźna jězba

ßHamburga do New-Yorka

kóždu ßrjedu a njedźelu,

ßHavra do New-Yorka

kóždu wutoru,

ße Stettina do New-Yorka

kóždej dwě njedźeli,

ßHamburga do Wjeezornjeje Indiskeje

měßacznje 3 krócź,

ßHamburga do Mexika

měßacznje 1 raz.

Towarstwowe póstske parne kódze pobawaju wubjernu jědź a pschihódnu puczowansku składnosćź ßa kajutowych a bjeskubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797

Carl Meisel w Budyschinje.

Sßwój wulki skład

brodutruharskich nožow a tóčznych rjemjenjow

jenož w dobrych kajkosćźach pschi potrjebje naležnje porucza

Hermann Karsch prjedy **A. Rockisch**

3 pschi mjaßowych jědkach 3.

Pschispomnjenje: Wscho točenje a porjedźenje po najtunischej płaćźisnje wobstaram.

Fotografiski atelier

Alex. Matthaeya, dwórskeho fotografa

naßlědnika

w Budyschinje sady měschczańskeje schule

ßo k najßwěrnischemu a najlěpschemu shotowjenju fotografijow kóždeje družiny porucza.

☛ Płaćźisny ßu niske.

„Zacherlin"

najwubjernische

psche wschě insekty

(tkhi, schczóny, muchi atd.), a wschón njerjad tak ſ wěsta wutupi, so **žaneho ßkěda** wot njeho njewostanje.

Njech ßo ßwěru na to kedźbuje:

„Schtož ßo w papjerje wuwaži,

njeje ženje

Zacherlowa spezialita."

Jenož w **originalnych bleschach** je „Zacherlin" **woprawdźity tuni** dostacź

w Budyschinje pola kk. bratrow Měrschow pschi žitnych wikach,

= Biskopizach = k. Alfreda Böhmera,

= Kamjenzu = k. Hermanna Naechstera,

= Lubiju = k. Heinricha Burkhardta

pschi torhoschczu.

Wosjewjenje.

Dla njewuschnosćźow, kotrež ßu ßo wobeschkle, je sakasane, pschez Minakalski knježi park a dwór wjeczor wot 10 hodźin hacž do ranja 4 hodźin khodźicź.

W Minakale, 30. meje 1888.

Kublowy pschedstejeŕ.

Dokelž prěnju połojzu ßudniskich prósdninow — wot 15. julija hacž do 14. augusta — sapucźuju, proschu mje w naležnosćźach, kotrež ßo dołho wotstorczicź njehodźa, bórsy wopytacź.

Mój sastupnik sa czaß prósdninow budźe

knjez rěcźnik ſ **Rechenberg.**

W Budyschinje w juniju 1888.

Rěcźnik **Mütterlein**

na bohatej haßy 12 po dwěmaj skhodomaj.

Wósk, wóskowy twar a panki

kupuje po najwyschschich płaćźisnach

Hermann Lehmann, mydlař

na hórnczeŕskej a žitnej haßy.

Schtóž

chze nóž abo nožizy točene abo wuporjedźene měcź, póscźel je do parneje točeŕnje a porjedźeŕnje

Oskara Buttera w Budyschinje pola theatra.

Zaréčanske serbske towarstwo

zmeje — da-li Bóh — njedźelu 24. junija swoju měsačnu zhromadźiznu, na kotruž najpřećelnišo přeprošuje **předsyda.**

Kedźbu!

Jutsje njedźelu **wukulenje kołbaßow** w Ssowrjezach.

Rólny pohoncź ßo pschi wyßokej msdźe hnydom pyta psches **Ernsta Freiberga** w Sskonej Borschczi.

Dwaj **kowarskaj** mózetaj hnydom dźěło dostacź w Khwaczizach pola **Wylema Rüdigera.**

Jeneho **kowarskeho** a jeneho **wuczobnika** pyta kowarski mischtr **Pawoł Rychtař** w Delnjej Hórzy.

Rěsniskeho wuczobnika

do wuczby pyta

Pawoł Küntzel

na małej bratrowskej haßy.

Wyßokodostojneho knjesa fararja lic. theol. **Imischa** naležnje proßymy, so by ßwoje kraßne, wutrobu jimaze předowanje, kotrež je na mißionskim ßwjedźenju 13. junija w Michałskej zyrkwi dźerżał, wotczischczecź dał.

Mnosy poßłucharjo.

Dawam k wjedźenju, so ßym ßlub ſ knježnu **Berthu Bjenadźiz** ſ Trjebjeńzy sběhnuł.

W Lipsku, 17. junija 1888.

Hermann Woltersdorf,

pokładniski assistent

pschi kral. hamtskim ßudnistwje.

Na puczu ſ Posthorna hacž do Njeßwaczidła je ßo wołmjana jaka ßhubika. Sprawny namakař chzył ju w Scheschowje czo. 18 wotedacź.

Wutrobny dźak.

Knjesej murjeŕskemu mischtrej **Handrijej Hermannej** w Kamjenej pola Rakez, kaž tež k. cźeßliskemu mischtrej **Khorli Hobrakej** w Komorowje pola Rakez ßwój najwutrobnischi dźak ßa to praju, so ßtaj mi mój twar ßa krótki czaß wuwjedłoj. Mózu jeju kóždemu na najlěpje poruczicź.

Jan Mjecź, sahrodnik

w Nižej Wßy pola Rakez.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 26. **Sobotu 30. junija 1888.** **Lětnik 47.**

Jeho Majestosći
kněžorej Wilhelmej II.
při nastupjenju knježenja.

Wnuko wjerćha nadobneho,
Kiž bě wótčec wótčiny,
Syno muža ryćerskeho,
Kiž bě wobraz dobriny,
Ty sy strowił dołhe ranje
Kćějaceho wojerja,
Želił ćežke pruhowanje
Mrějaceho ćerpjerja.

Zahe Tebi Boža rada
Zawda mjeno kralowe
A też za kněžorstwo žada
Zahe skutki mužowe.
Nadźije so założeja
Na knježerja młodeho,
Naše prósstwy k njebju dźeja
Za kněžora noweho.

Słyšeli smy słowo sławne,
Dostali smy slubjenje,
Zo ty nochceš bitwy krwawne,
Ale měrne knježenje.
Za to budź Ty žohnowany
Z kóždym stawom rodźiny;
Za to budźeš lubowany
Wot cyłeje wótčiny.

Knježe, w Twojim wótcnym kraju,
Hdźež Ty budźiš modlenje,
Serbjo serbsku kemš też maju,
Česća starske žiwjenje
Njech naš kněžor sobu hlada
Na łužiske złoženja:
Jeli wosada hdźe trada,
Ty daj serbske kemšenja!

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem II. je póndźelu kněžorstwowemu ßejmej w běłej sali w Barlinskim kralowskim hrodźe na ßwjatocźne waschnje pschipowjedźił, so je na kněžorski trón stupił. Sswjatocźnosćź ßo nimale po tym ßamym waschnju wotbywasche, po kotrymž je kněžor Wylem I. psched ßydomnacźe lětami prěni němski kněžorstwowy ßejm wotewrił. Kněžor ſ pschewodom najwyschschich dwórskich sastojnikow do běłeje sale stupi. Pódla kněžora dźěschtaj bajerski prynz-knježeŕ a sakski kral, sa nim badenski, heßenski a würtembergski a wajmarski wulkowójwoda, meiningski herbski prynz a druhi prynzojo. Tak bórzy hacź ßo kněžor pokasa, pschedßyda kněžorstwoweho ßejma ſ Wedell-Piesdorf kněžorej a wjerćham, jeho pschewodźazym, „ßławu“ pschiwoła, kotruž shromadźeni sapósłanzy tři krócź wospjetowachu. Hdyž běchu hłoßy doklinczałe, kněžorka, žarowansku drastu wobleczena, na tribunu, pódla tróna postajenu, stupi. S boka njeje mały schěsćlětny krónprynz Wylem stejesche, kotryž shromadźisnu ſ pschikoženjom ruki k hłowje postrowi. Kněžor pomału na trón stupasche. Jeho wobliczo bě jara khutne, hdyž ßo psched shromadźisnu pokloni. Na to wjerch Bismark ſ hłubokim pokłonom k trónej stupi a kněžorej trónsku rěcź pschepoda, kotruž tutón ſ jaßnym hłoßom cźitasche. Trónska rěcź je jara ważne pißmo, a ßo woßebje na ſwonkownu politiku pocźahuje. Kněžor w njej ſ nowa se želniwosćźu na semrjecźe ßwojeho nana spomina a pschipowjedźi, so budźe jemu politika jeho dźěda ſ pschikładom, po kotrejež pucźach je też kněžor Friedrich khodźił. Jeho dźědej je woßebje wudawanje sozialno-politiskich sakonjow k lěpschemu dźěłacźerjow na wutrobje leżało. Kněžor chże tole dźěło dale wjesćź, dokelž ßo nadźija, so ßo ſ tym kněžorstwowe derjeměcźe pospěschi. Pódla teho pak trónska rěcź na tym dwělowacź njeda, so mkody kněžor wschěm powrócźerskim prózowanjam ſ najßylnischej rosßudźenosćźu napschecźo stupi. Do zyka móże ßo po tajkim rjeź, so ßo kněžor w ſnutskownej politizy na to ßame stejnischcźo staji, na kotrymž je kněžor Wylem I. stał. Skoro pokojza wopschijecźa trónskeje rěcźe ßo na ſwonkownu politiku pocźahuje. Kněžor jara wobschěrnje a sjawnje saßady, wot kotrychž budźe ßo w nastupanju ſwonkowneje politiki wodźicź dacź, wukožujo praji: „W ſwonkownej politizy chzu měr dźerżecź, ſ kóždym, tak wjele hacź wote mnje wotwißuje. Moja luboscź k němskemu wójsku a Moje stejnischcźo k njemu Mje ženje do spytowanja njepowjedźetej, krajej dobroty měra skrótcźicź, jeli so ßo nam wójna psches nadpad na kněžorstwo abo na jeho ſwjaskarjow njepschinuſuje. Nasche wójsko dyrbi nam měr sakhowacź, a hdyž ßo nam wón tola skama, dyrbi wone samóź, jón ßebi ſ cźeśću wuwojowacź. To wone ſ Božej pomozu samoże psches ßylnosćź, kotruž je psches sakoń, njedawno jenohłóßnje pschijaty, nabyło. Tule ßylnosćź k nadpadowarskim wójnam wužiwacź, je daloko wot mojeje wutroby. Němskej njeje trjeba ani noweje wójnskeje ßławy, ani kajkichžkuli dobycźow, dokelž je ßebi prawo, jako jenicźki a njewotwißny lud wobstacź, skóncźnje wubědźika. Nasch ſwjask ſ Awstriskej je sjawnje snaty, dźerżu ßo jeho ſ němskej ßwěrnosćźu, niż jenož, dokelž je wobsamknjeny, ale dokelž w tutym měr

ſakitowazym ſwjaſku podłožk europiſkeje runowahi widźu, kaž tež wotkaſanje nĕmſkich ſtawiſnow, kotrehož wopſchijecże žo wot ſjawneho mĕnjenja zyłeho žerbſkeho luda nježe a žo po ſwucženym prawje ludow ſkožuje, kaž je hacž do 1866 w njeſawadnej płaćiwoſći było. Te žame ſtawiſniſke podawki a te žame narodne potrjebnoſcże naš ſ Italſkej ſjenocża. Wobaj krajej chzetaj žohnowanje mĕra ſakhowacź, ſo byſchtaj w mĕrje žwoju ſ nowa dobytu jenoſcź wobtwjerdźikoj a žwoje narodne inſtituzije wuwikoj a žwoje derjemĕcże ſpĕchowakoj. Naſche wucźinjenja, ſ Awſtriſko-Wuherſkej a Italſkej wobſtejaze, Mi k Mojej ſpokojnoſći dowoleja, Moje parſchonſke pſcheczelſtwo ſa ruſkeho khĕžora a pſcheczelne ſwjaſki k ruſkemu žušodnemu krajej hajicź, kotrež žu runje tak po Mojich žamžnych czucźach, kaž w intereſach Nĕmſkeje. Sswĕdomicże mĕr hajo žo runje tak ſwólniwje do žłużby wótzneho kraju ſtaju, kaž budże mi tež naſche wójſko na ſtaroſći, a wježelu žo nad tradizionalnymi ſwjaſkami k wukrajnym mozam, pſches kotrež žo moje prózowanja pospĕſcha. Sso dowĕrjejo Bohu a brónitoſći naſcheho luda mam nadźiju, ſo budże nam ſa dowidomne czaży ſpożczene, w mĕrnym dźele ſakhowacź a wobtwjerdźicź, ſchtož je žo pod wjedźenjom Mojeju w Bohu wotpoczowazeju prjedownikow na trónje wojowajo dobyło." Trónſka rĕcź je w Nĕmzach a po zyłym žwĕcże najlĕpſchi facźiſchcź czinika. Pſches nju je žo bojoſcź pſched wójnu, kotraž hižo lĕta dołho ludy traſchi, kaž pſches czerſtwy wĕtr wotduła, a žylny powĕtr mĕra naš a žušodne ludy ſ woziwjazym a požylnjazym dychom wobwĕwa. Sa to khĕžorej njewobmjeſowany dźak wſchitkich pſcheczelow luda a wſchitkich žwĕrnych pſchiwižowarjow mĕrneho roswicża ludoweho derjemĕcża žłuſcha. Ssrjedu je khĕžor Wylem jako pruſki kral pſched pruſkim krajnym žejmom ſ pſchižahu wobkrucźił, ſo chże wuſtawu kraleſtwa twjerdże dźerżecź a ſ jena ſ njej a ſe ſakonjemi knjeżerſtwo wjeſcź. W trónſkej rĕczi, kotruž khĕžor k pſchižaſy pſchiſamknu, wón pſchipowjedźi, ſo chże po tych žamych politiſkich ſaždach, kaž jeho nan a dźĕd, knjeżicź.

— Jendźelſki lĕkaŕ Mackenzie je žo pſches Hollandſku do Jendźelſkeje wrócził. Po pucźu je wón ſ dopiżowarjom hollandſkich nowin „Dagblad" rosrĕczenje mĕł. Mackenzie dopiżowarjej ſdźĕli, ſo je wón ſe wſchĕmi nĕmſkimi lĕkarjemi, kotſiž žu khĕžora Friedricha hojili, pſcheczelny wobkhad mĕł, khiba ſ profeżorom Bergmannom niz. Strona, kotruž nowiny „Kreuz-Zeitung" ſaſtupuja, bĕ pſchezo pſcheczíwo temu, ſo by khĕžor Friedrich na trón ſtupił. Hdyž pak bu krónprynz tola khĕžor, žo tale ſtrona prózowaſche, khĕžorowu ſamóžnoſcź pſches ſaſtupjerſke knjeżerſtwo wožłabicź. „Budźich-li pſchidał — Mackenzie praji —, ſo je ſemrjety khĕžor na raka khorił, njeby poſtajenje ſaſtupjerſkeho knjeżerſtwa njemóžne było." Na praſchenje, hacž je khoroſcź woprawdże rak była, dr. Mackenzie wotmolwi, ſo je w ſebruarje wo tym pſcheżwĕdczeny był. Pſcheczíwo operaziji pak je žo wón pſcheczíwił, dokelž operazija ſkoro pſchezo žmjercź ſa žobu czehnje. Wotkrycże nadkrka je dopokaſało, ſo je rak ſ pſchiczinu žmjercże był. Khĕžor Wylem II. a khĕžorka Viktoria ſtaj žo po ſemrjecźu pſcheczíwo lĕkarſkemu pſchepytanju ſepjerakoj, tola ſkónczńje do teho juriſtiſkich a ſtawiſniſkich pſchiczinow dla ſwolikoj. „Njewĕrno je", Mackenzie praji, „ſo žu bjes tſjomi lĕkarjemi ſa lĕkowanje khĕžora wolicź mĕli, a ſo je khĕžorka Viktoria wſcho móżne ſpytała, ſo bych žo ja k temu pomjenował; khĕžor žam je mje ſe žamžneho rosžudźenja k temu wubrał. Tola khĕžorka je poſdźiſcho wobžarowanje wuprajiła, ſo mje hižo prjedy powołała njeje."

Awſtrija. Awſtriſke delegazije — tak žo wubjerk awſtriſkich a wuherſkich žejmſkich ſapóžłanzow mjenuje — žu w poželedźenju 27. junija knjeżerſtwu żadane 47 milijonow ſchĕžnakow k wojerſkim potrjebnoſcżam pſchiſwoliłe.

— Awſtriſki krónprynz Rudolf ſe žwojej mandźelſkej w tu khwilu po Božniji pucźuje. Kaž awſtriſke nowiny pižaju, tamniſche wobydleŕſtwo krónprynzowſkimaj mandźelſkimaj wſchudże jara žwjedźeńſke poczeſczowaze powitanje pſchihotuje.

Franzowſka. W Pariſu žu pſched krótkim wuſpytowali, kajke rany žo pſches kulki noweje Lebeloweje tſĕlby w cźlowjeczim cźĕle ſczinja. Lĕkarjo, kotſiž chzychu žo do dróbna wo tym pſcheżwĕdczicź, 20 cźĕłow w wſchelakich dałokoſcźach poſtajicź dachu. Powſchitkownje žo wupokaſa, ſo rany drje wulke njeżu, tola jara ſtraſchne a ſo žo cźeżko ſahojicź dadża. Kóſcź žo wot kulkow na wſchelake waſchnje wobſchkodźi, ſ rĕdka pak žo ſtawa, ſo žo rosſchcżĕpi; kulki tak ſpĕſchnje lecża, ſo wone ſ wjetſcha kóſcź pſcheraża. Patronowy pólver mako kura cźini a žłabje buboże. W pſchichodnych wójnach budże na bitwiſchcźach mjenje kada a bubota; budże wjele cźiſchiſcho, tola ſa to ſtraſchniſcho.

— Knjeżerſtwo chże kódźſtwo w žrjedźoſemſkim morju na pruhu mobiliſĕrowacź. — W Tonkingu je kholera w kolonialnym wójſku wudyriła.

Rušowſka. Wójnſki ſtrach, kotryž kaž khodojta na europiſke ludy tłóczeſche, je žo pſches trónſku rĕcź nĕmſkeho khĕžora do zyła ſhubił. Wſchón žwĕt nĕtko ſ wĕſtoſcżu na to twari, ſo cźažej dołheho mĕra napſcheczo dźemy. Tale powſchitkowna dowĕra k mĕrnym cźažam je ſ pſchiczinu, ſo žo rublowy kurž rucże powyſchuje. Hiſchcże pſched dwĕmaj njedźelomaj rubl 1 hriwnu 70 np. płacźeſche, a dźenža hižo jeho kurž na 1 hr. 87 np. ſteji. Hacž runje po tajkim nĕmſka trónſka rĕcź ruſkim finanzam howi, Ruſzy ſ njej tola do zyła ſpokojom njejżu. Ruſke nowiny mĕnja, ſo je žo w njej pſchewjele na Awſtriſku a pſchemało na Ruſku dźiwało.

— Ruſki wulkowjerch Wladimir, kotryž je jako ruſki ſaſtupjeŕ pſchi pohrjebje khĕžora Friedricha pſchitomny był, je do Pĕtrohroda žo wróczíwſchi zarej pſchipowjedźił, ſo ma khĕžor Wylem II. wotmyżlenje, zara Alexandra III. w mĕżazu juliju wopytacź. Jeli ſo žo tale powjeſcź wobkrucźi, by žo tamna žada w nĕmſkej trónſkej rĕczi, naſtupaza pſcheczelne ſwjaſki nĕmſkeho khĕžora k zarej, na najſpodobniſche waſchnje wuloźiła.

— Nowe wobtwjerdźenja twjerdźiſny Iwangoroda, kotrež budża najważniſcha wobora pſchi nĕmſkich mjeſach w pſchichodnej wójnje, žu žo pſched krótkim wot wójſka wobżadźiłe. S zarſkim wukaſom je žo poruczíło, ſo ma najdale požunjene wobtwjerdźenje k cźeſczi twarza, generala Wanowſkeho, ſa wſchĕ cźažy rĕkacź „wobtwjerdźenje Wanowſkeho".

Wot morwych ſtanuł.

Dźenżniſchi dźeń žo njemóhło tajke nĕſchto podacź, w małym mĕſtaczku pak bĕ to po žydomlĕtnej wójnje wſchak ſkerje mózno. Tola njech je temu, kaž je, podawiſna je žo nam powjedała, a my ju ſażo powjedamy; hacž je wona zyle wĕrna, ſa to rukowacź njemózemy.

Hdyž bĕ žo žydomlĕtna wójna dowojowała, potrjechene kraje hiſchcże dołho ſ ranow krwawjachu, kotrež bĕ biła, a mnohe žwójby bĕchu žo ſ bohatſtwa do proſcherſtwa ſtorcżiłe. K tutym tež ſchewz Mudraczk žłuſcheſche. Bohaty wſchak wón żenje był njebĕ; tola wón mĕjeſche doſcź, ſo mózeſche žebje a žwoju żonu a dźowku cźežnje ſeżiwicź; pjenjes ſa njedoczakane njeſboże teho runja pſchezo hotowy leżeſche, a Mudraczk bĕ žo žamo ſ pſchewulkej wobhladniwoſcżu ſ 200 tolerjemi do pokkadniży dła podpjeranja ſa pſchipad wumrjecża ſakupił, hacž runje bĕ cżerſtwy, žylny muż w najlĕpſchich lĕtach, kotryž žebi na to njepomyżli, wumrjecź. A wumrjeł tež miſchtr Mudraczk njeje, tola pſches dołhu wójnu wón wokhudźi, a hdyž ſkónczńje mĕr ſcżinichu, bĕ pożledni kroſchik wudał. Dźĕła a ſażłużby njebĕ, a tak bĕ miſchtr Mudraczk w najwjetſchej nuſy. A nĕtko chzyſche žebi jeho ſchewſki pomoznik tež hiſchcże runje jeho dźowku Molku ſa żonu wſacź. Nó, to dyrbjeſche hiſchcże pſchińcź, kaž ſo by hižo tak doſcź jĕdźkow njebyło. Najradſcho budźiſche Mudraczk Jana puſchcźił, dokelž dźĕła ſa njeho njemĕjeſche. Tola potom njemĕło żałoſcżenje żaneho kónza, a hižo tak bĕ doſcź ſrudnje hladacź, kak žo mkodaj cźłowjekaj w luboſcżinej cźwili rudźiſchtaj a żaneje nadźije njemĕjeſchtaj, ſo žo pſchi woltarju ſjenocźitaj.

Domjaza nadoba a ſchewſki grat bĕ hacž na najnuſniſche pſchedaty, a hdyž žo ſdaſche, kaž ſo bychu žo cżažy kuſk polĕpſchicź chzyke, ſažo żanych pjenjes njemĕjachu, ſo bychu žebi koże nakupili. Sto toleŕ móhło ſe wſcheje nuſy wupomhacź, tola hdże móżeſche žo w tamnych cżažach ſto toleŕ pożcżicź? Kóždy ſkhowa, ſchtož mĕjeſche, a nichtó žebi na nuſu bliżſcheho njepomyżli.

Ras wjecżor Mudraczkżezy ſažo ſa prósdnym blidom žedźachu a ſrudnje hłowu powſchachu. Na dobo miſchtr Mudraczk ſ ruku na blido prażnu, ſo žo wſchitży žo ſtróżiwſchi ſatorżechu. „Dźĕcźi, wĕm, ſchtož móże nam ſe wſcheje nuſy pomhacź", wón praji, „dyrbju wumrjecź, potom doſtanjecże 200 toleŕ, ſ kotrymiż žym žo do pokkadniży dła podpjeranja pſchi pſchipadże ſemrjecża ſakupił."

„Nano", žo żona wuſtróżi, „nano, kak móżeſch žo tak pſchehrĕſchicź, njebudźeſch žebi tola žam żiwjenje wſacź chzycź?"

„Ji Bóh ſwarnuj", miſchtr Mudraczk hłowu tſchażeſche; „chzu jenoż tak cźinicź, kaž ſo bych morwy był; blĕdy a hubjeny žym doſcź, ſo móhł ludźi lepicź, a hdyž hakle mamy 200 toleŕ . . ."

„To dźĕ je wobſchudżenſtwo, nano", żona ſnapſcheczíwi, „a potom tež ſe žmjercźu żortowacź njeżmĕſch; to je ſ hrĕchom a njemóże nam howicź."

„Tak", miſchtr praji, „hdyž mi knjes mĕſchczańſki chirurg žmjertne wopiżmo wuſtaji, potom to wobſchudżenſtwo njeje; runje

tak, kaž žo wón myli, móžu žo też ja mylicź, a schtoż hrěch nastupa, wěrju, so mi nasch luby Bóh Knjes mjeńschi žort se žmjercźu woda, hacź so zykej žwójbje hłodu wumrjecź dam, abo žo ſ njej hromadźe stónzuju, prjedy hacź tak daloko dóńdźe."

Khwilu žo rosrěčźowawschi mischtr Mudracźk žwojich sa žwoju myšliczku dobu, jim bóle a bóle jich pschedžudki wurěčźujo, a potom też hnydom radu składowachu.

„Tule nóz mje po tajkim Boža ruczka sajmje, dźěćźi", nan praji, „jutsje rano wschitzy žałoscźo a płaczo po khěži běhacźe, a hdyž žwoju rólu derje hrajecźe, smějemy jutsje pschipołdnju kruch mjaža na blidźe a karan piwa, so bychmy jo do žołdka spławili."

Kaž běchu žo srěčźeli, tak też cźinjachu. Hdyž dźeń pocźa bywacź, srudźeni sawostajeni želnu powjescź rosschěrjachu, a lědma bě žo mějecźelka khěže žuknju woblekła, hižo se žwojimaj symnymaj wocźomaj a se žwojim wótrym kónczojtym nožom do schewzoweho khudobneho bydła pschińdźe, we wschěch kutach cźuchasche a też do komory pohladnu, hdźež morwy w kožu leżeše, kaž so by spał.

„Po tajkim woprawdźe wumrjeł?" žo žona praschesche, žuchej, nahrabnej ruzy w schórzuchu rybujo.

Macź a dźowka ſ khožom płakajo wotmolwischtej.

„To je mi rjane cźinjenje", hospoſa dale rěcźeše, „hischcźe schtwórcźlěta danje dołžny a wumrje."

„Schto móže wbohi muž psches to!" žo nětko też schewski drěješe.

„Koho žo nětko dźeržu?" žo hospoſa njembra praschesche. „Sa zyky cźapor pschekupowaŕ wjazy tolerja njeda. Wón je nětko prjecź a ja mózu sa nim hladacź. Nó, schtoż tu je, chzu sa tsi tolerje wobkhowacź, wo druhich tsjoch tolerjach mi wopiżmo dacźe, so chzecźe mi sa tsi njedźele sapłacźicź. A potom won ſ Wami; tajki prak pod žwojej tšěchu dlěje njecźerpju. Hdy jeho pohrjebacźe?"

„Tak bórsy hacź budźe kaschcź hotowy", žona praji, „blidarja žmy hižo skasali, so by měru wsak."

Tutón też dołho na žo cźakacź njeda, žadasche pak, so bychu něschto napłacźili, prjedy hacź kaschcź pschiwjese.

„Dźi na pokładnizu sa podpjeranje pschi pschipadźe semrjecźa, Jano", wudowa kasasche, pokasaj tele papjery, žnadź pjenjesy dostanjesch."

Hospoſa a blidaŕ hnydom ſ wcźipnymaj wocźomaj do wopiżmow hladaschtaj.

„Mój Khryschmanje", prěńscha ſ rukomaj kležnu, „na to dźě dwě scźi toleŕ dostanjecźe, scźe se wscheje nusy a mózecźe muža se wschej cźesću khowacź."

Blidaŕ žo hakle nětko dopomni, so kłobuk sejmowaŕ njebě.

„Rucźe, rucźe k doktorej, so žmjertne wopiżmo skerje a lěpje wustaji", wón naležnje radźesche, „a potom k pschedstejicźerjej, kotryž pschipódła bydli, a pjenjesy tu žu!" Potom blidaŕskeho žobu wsa a žlubi, kaschcź hnydom shotowicź. Hospoſa, kotraž bě kaž pscheměnjena a žo jara lischcźesche, žo też bórsy wotžali.

Sa něhdźe poł hodźiny knjes měschcźanski chirurg, kotrehoż Jan pschewodźesche, naduty a ſ hordoscźu žo proscźo dó jstwy sastupi; wudowa a dźowka hnydom saža płakacź a žałoscźicź sapocźeschtej, so móhło kamjeń smjehcźicź.

„Nó! Po tajkim morwy?" mudry lěkaŕ žmorcźesche, „cźim lěpje. Khudobna pokładniza žebi tak wudawki sa lěkaŕstwo salutuje. Na cźo dha je wumrjeł?"

„Pšched tsjomi dnjemi je žo wón lehnuł", žona płaczo powjedasche, „potom žo wulka horzota do njeho da, wón lute hłupe wězy žujesche, a tsecźi dźeń bě ſ nim hižo nimo."

„To je hłowniza", knjes měschcźanski chirurg mórcźesche. „Móže žebi sboże pschecź, so je tak rucźe woteschoł. Druhy dyrbja žo dźewjecź dnjow drěcź."

„Bych rad žmjertne wopiżmo wsaka", wudowa płakasche.

Doktor žo žynuwschi pižasche. „Tak", wón stanuwschi praji. „A nětko hischcźe sliczbowanje sa lěkowanje napischu. To njeje wjazy hacź prawo. Kóždemu khoremu pomhacź njemóžu."

Hdyž bě lěkaŕ khěžu wopuschcźił, žona schewskemu wopiżmo da, a tutón na to k pschedstejicźerjej pokładnizy sa podpjeru pschi pschipadźe semrjecźa cźerjesche.

Mischtr chzyschce žo runje trochu w kožu wupschestrěcź, hdyž hospoſu wonka teptacź saždyscha. Bližschi wokomik wona žo pschecźelnje žmějo sastupi a žo wschelakim žłužbam podtykowasche. Chzyschce noscherjow sa cźěło wobstaracź, a cźi ludźo dyrbjachu tola też tykanz a piwo dostacź, kaž běsche to waschnje pola pschistojnych měschcźanow ... to chzyschce wona wscho rad lubje wobstaracź, pjekaŕka bě dźě jejna luba žotra, a bleschu žołdk požylnjazeho wina mějesche wona hischcźe žama w pinzy, ſ kotrejž chzyschce žwólnje sa pjenjesy a dobre žłowa wupomhacź. Bydlicź žměli w jejnej khěži tak dołho, kaž chzyli, jenož so bychu daŕ do prědka sapłacźili ... tajkich měrnych, cźežnych ludźi by tola rad w žwojim domje měła.

Hdyž hischcźe runje bachtasche, hižo ludźo wot tyscherja ſ kaschcźom pschińdźechu, a bórsy na to też schewski ſ 200 tolerjemi pschihna. Schtoż mějesche žo sapłacźicź, žo hnydom saruna. Potom hospoſa běžesche, so by tykanzy a piwo wobstaraka, a macź a dźowka mischtra rucźe do kaschcźa położischtej, so by nichtó druhi njepytnuł, so je hischcźe žiwy.

Blidaŕ žo se žwojimi ludźimi wotžali Bórsy žo hospoſa ſ cźežkimi brěmjenjemi wrócźi. Wona běše rubischcźo na blidźe wupschestrje a na njo bleschu wina ſ trěbnymi schkleńzami a dwě babje staji, da žebi sapłacźicź a žo pscheceźelnje žmějkotajo wotžali.

Hdyž bě žo wona lědma wotžaliła, Jan sakaschlowa. Schewz temu srosumi. Wón žo w kaschcźu hibacź pocźa, nacźahowasche schiju na blido a rucźe ſ kaschcźa wulěse.

(Skónczenje pschichodnje.)

Najlubschi khěrlusch khěžora Friedricha.

Hdyž Bóh kschiž nam póscźele,
Chzemy scźerpliwje jón nožycź
A žo modlicź wutrobnje.
Podarmo Bóh njeda prožycź.
Duž pschińdź wschitko, kaž Bóh chze,
We nim dusha cźicha je!
Husto wschak je wutroba
Sskaba a žo tyschnje rudźi,
Hdyž ju bolosćź, srudoba
Kóždе ranje ſ nowa sbudźi.
Praj jej: pschińdź wscho, kaž Bóh chze,
We nim dusha cźicha je!
K tebi, Knježe, sdychuju:
Njedaj nadźiju mi shubicź;
Potom nusy njesnaju,
Niczo trosćht mi njem'že rubicź.
Njech wscho pschińdźe, kaž Bóh chze,
We nim dusha cźicha je! Mila J.

Ze Serbow.

S Budyschina. 1. julija w zykym němskim khěžorstwje sakoń, schkitowanje ptakow nastupazy, płacziwosćź dostanje. Duž chzemy jene a druhe ſ tehole sakonja naspomnicź. S pjenjeżnym khostanjom hacź do 150 mk. abo ſ jastwom žo khosta, schtóž ptacźe hnězda kónzuje, schtóž jeja a młode ptacźki wubjera, schtóž hnězda, jeja abo młode ptacźki na pschedań poskicźuje a pschedawa, schtóž ptacźki w nozy ſ klijom, wócźkami, žycźemi abo brónjemi kóji abo mori, schtóž ptacźki kóji, doniž žněh leži, schtóž ptacźki kóji ſ pizu, do kotrejež je něschto jědojte naměschane, abo se žlepjenymi ptacźkami k wabjenju, schtóž ptacźki kóji se sapadowazymi klětkami abo puklotami a se žycźemi, schtóž w cźažu wot 1. měrza hacź do 15. oktobra ſ zyła ptacźki kóji abo mori. Wuwsata je domjaza pjerina, teho runja ptaki, kotrež žmědža žo honicź, rubjeżne ptaki, schubuty, wróble, rapaki, dźiwje hołbje, łyžaki, cźaple a hischcźe nětkotre druhe ptaki.

— Tudomneho wyschscheho gymnasialneho wucźerja F. W. Canitza je sańdźenu žobotu nahła žmjercź pschekhwataka. Mjenowany bě žo hižo nětkotre dny khorowaty cźuł a bě žobotu popołdnju teho dla do měschcźanskich parnych kupjelow schoł. Cźiły a cźerstwy wón kupjele wopuschcźi. Duzy po pucźu pak žo do njeho njejabzy žłaboscź da. Wot Božeje rucźki sajaty wón njedaloko žwojeho bydła k semi padźe a tam žwoje žiwjenje dokonja. Semrjety bě sprawny nadobny kschescźijanszy smyślleny cźłowjek a žo w wucźeŕskim powołanju psches žwoju krutu žwědomitosćź a njestronitosćź wusnamjenjesche. Duž žo wón też wot žwojich sastojnskich bratrow wyšoko ważesche a žo wot žwojich wucźomzow ſ prawdu lubowasche a cźesćźesche. Hłuchoněmi w Hornjej Łužizy w nim wulkeho dobrocźela shubja, kotryž je žo stajnje ſ wulkej lubosćźu a sprózniwosćźu wo jich derjeměcźe starak.

— Sańdźenu žobotu je jena woženbna knjeni w měsćźe pjenjeżny list, w kotrymž je pjecza 5400 hriwnow papjerjanych pjenjes leżało, shubiła. Sprawny namakaŕ na tudomnym polizajstwje 200 hriwnow namakanskeho myta wupłacźene dostanje.

— Ssrjedu 27. junija dopołdnja ¼11 hodźin je žo murjeŕ Ernst Meißner, w dornschnablu bydlazy, ſ revolvrom satšélił. Wón je žamomordaŕstwo wobeschoł, bjes tym so bě jeho žona na khwilu

k ßußodźinje ſchła. Kulka bě ßo hłuboko k wutrobje pſchedrěła. Njedźiwajo teho bě ßamomordaŕ hiſchće żiwy, hdyž jeho żona, ſakußnjenje ſaßłyſchawſchi, do bydła pſchihna; hakle ſa dźeßacź mjeńſchinow wón ducha ſpuſchći. Schto je Meißnera k ßamomordaŕſtwu pohnuło, njeje hiſchće ſnate. Praja, ſo je wón tele dny jeneho murjerja bił, a ſo je ßebi żiwjenje wſak, ßo ßudniſkeho khoſtanja bojo, kotreż mějeſche teho dla wotczakacź. Revolver, ſ kotrymż je ßo ſatſělił, bě ßebi wón hakle tón ßamy dźeń kupił.

— 27. junija bě dźeń ßedmjoch ſpanzow. Ludowa pſchiwěra ma ſa to, ſo ßydom njedźel ſa ßobu po nim kóżdy dźeń deſchćźik panje, jeli ſo na nim deſchćźuje. Hacź ma tale pſchiwěra prawu pſchicźinu, wo tym nam wědomoſcź rosjaßnjenje da. Pſches dwajadwazecźilětne wobkedźbowanje wjedra w Lipſku je ßo ſcźěhowaze nawjedźiło. S 22 dnjow ßedmjoch ſpanzow wot lěta 1860—81 mějeſche 14 deſchcź, ſbytne dny bě jara rjane wjedro. Po tychle 8 jaßnych dnjach ßedmjoch ſpanzow ſcźěhowaſche, hacź do 31. julija liczene, n ſcho hromadźe 147 deſchcźnych dnjow, po tajkim w pſcherěſku w kóżdym lěcze 18. Po 14 deſchcźikojtych dnjach 27. junija w naſtupazych lětach deſchcźik 242 krócź dźěſche, po tajkim w pſcherěſku 17 krócź w kóżdym lěcze. S tym je jaßnje dopokaſane, ſo ßo Bóh luby knjes w njebjeßach wo pſchiwěru cźlowjekow njeſtara, ale wjedro po ßwojej wſchehomudroſcźi dźěła.

— Lětuſche manevry ſakkeho wójſka budźa ßo wot 10. hacź 18. ſeptembra k ranju wot Chemnitzy wotbywacź. Naſch Budyſki regiment budźe prjedy teho ſe Zitawſkim regimentom wot 13. hacź 15. auguſta wokoło Budyſchina manevrěrowacź. Na to budźetaj wobaj regimentaj, kotrajž 2. brigadu cźišćo 46 tworitaj, do Cźopawy wotmarſchěrowacź a ßo w tamniſchej krajinje wot 1. hacź 3. ſept. ſ jenej pólnej batteriju w pólnej ßłużbje wuwucźowacź. Wot 4. hacź 8. ſeptembra ßo manevry pola Cźopawy dale wjedu, a ßo pſchi tym artillerija a kavallerija wobdźěli. K wobſamknjenju manevrow ſměje ßo wobhladanje wójſka a pſchedſtajenje pſched kralom.

— Prawe ſboże je ßo kulturnemu prózowanju cźěſkeho luda ſtako: cźěſki wótcźinz, kotryż mjenowany bycź nochze, je na ſakoženje cźěſkeje akademije wědomoſcźow a piſmowſtwa (literatury) 200,000 ſchěßnakow darił. Mjeno nadobneho daricźela pak je tola ſnate: je to cźěſki wótcźinz Hlávka, ſapóßłanz na khěžorſtwowej radźe. — Tajkichle wótcźinſzy ſmyßlenych a woporniwych muži je nam Sſerbam trjeba! Hdy bychu ßo nětkotſi nadeſchli, kotſiž bychu jeno ßnadny dźěł mjenowaneje wulkeje ſumy woprowali, by bórſy ßerbſki macźicźny dom w ßwojej kraßnoſcźi w Budyſchinje ſtał.

S pola. Němotſi ludźo maju ſa to, ſo je ſa rózowy pjeńk wużitne, hdyž kóżdej róži wukczěcź dadźa. To je wopak. Pſchekczěwajo kwětka wot pjeńka najwjazy zyroby żada. Rózu wotrěſaj, hdyž je najrjeńſcha, a ßebi iſtwu ſ rózjemi wudeb. Je-li ſo ßebi ju derje hladaſch, ßo wotrěſnjena róża dlěje dźerži, nězli hdy by na pjeńku woſtała.

S Minakała. Naſch nowy farař, knjes diakonuß Handrik, 9. auguſta do naſcheje fary ſacźehnje a ßo 12. auguſta ßwjatocźnje ſapokaſa.

Se Schěrachowa. Knjeſa kapłana Jakuba Barta ßu do Drażdźan pſcheßadźili.

S Wojerez. Pruhowanje tych kowarjow, kiž chzedźa w konjekowanju dźěłacź, ſměje ßo póndźelu 13. auguſta dopołdnja wot 9 hodź. w Shorjelzu.

S hole. Nětkle w horzym cźaßu ßo cźaſto ſtanje, ſo někoho kuntwora kole; rana ſacźeka a jara ßwjerbi. Wuſtojny ßrědk pſchecźiwo temu je, ſo kożu, hdźež je cźe kuntwora kłoła, ſ mydłom namaſaſch, ſ kajkimż ßo myjeſch. Mydło ßo womacza a ßo tak huſcźe namaſa, ſo je mydło na koži widźecź. Potom rana njeſacźeknje a bórſy ßwjerbicź pſcheſtanje. Je-li cźe woßebje jědojta kuntwora kłoła, ßebi kożu hiſchće junu ſ mydłom namaſaj, hdźež je ßo prěnje namaſane ſhubiło.

S Lubnjowa. Praſtaru namakanku je njedawno korczmaŕ Rychtaŕ w Lědach w Błótach ſcźinił. Pſched jeho ſtatokom ſemju kopajo, ſo by ßo lěpſche ſaſtaniſchcźo ſa cźołmy natwariło, dźěłacźerjo něhdźe tſi łóhcźe hłuboko w ſemi żeleſnu koſchlu nadeńdźechu. Koſchla jeniczży ſ małych żeleſnych koleſkow wobſteji, kotreż ßu w hromadu ſpleczene. To je jara ſpróżniwe a wumělſke dźěło; pſchetoż kóżde koleſko je woßebje kowane. Zyła koſchla ſ wjele tyßazow tajkich koleſkow wobſteji. Na ramjenjomaj běchu ſkote koleſka. Tale żeleſna koſchla, kotraż je ßnano tyßaz lět w ſemi leżała, je, każ ßo ſda, ßerbſkemu kralej abo wjerćhej ßłuſchała; pſchetoż wſchědnemu mużej drje by tola kuſk droha była. Najſkerje je ßo koſchla něhdy do Sprewje cźißnuła. Sprewja pak je ßebi w běhu lětſtotkow nowe rěczniſchcźo wutworiła, na jużnej ſtronje brjóh wotpławjejo, na połnóznej jón naßadźujo. Na tole waſchnje je ßo koſchla ſe ſemju pokryła; rěczniſchcźo pak nětko połtſecźa abo tſi łóhcźe dale k połdnju leži, hacź tehdy.

S Lubina. Hdyž ßo póndźelu 18. t. m. dopołdnja na wěži tudomneje evangelſkeje zyrkwje k ßwjatocźnym Bożim ßłużbam ſwonjeſche, kotreż ßo k wopomnjeczu njebocźiczkeho khěžora Friedricha wotdźerżachu, na jene dobo něhdźe dwaj zentnarjej cźežka heja ſ wulkeho ſwona dele padźe, na ſboże nikoho njewobſchkodźiwſchi a tež druheje ſchkody njenacźiniwſchi. Wo pſchicźinje njeſboża błyſchach, ſo je ßo kożana ßekła, w kotrejž heja wißa, puſchcźika była; ßekła, kotraż ma ſpinn, pjecża ſ wopŕědka krucźe doſcź pſchicźinjena była njeje.

S Delnich Łużiz. Zaßnikaŕ, kiž pſchezo dobru ßerbſku rěcź piſche, je w Zaßniku cź. 25 pěkne nowe ßkowo ſaměſcźik, kotreż njech ßo tež tudy pokaże. W Wſchelcźiſnach tam wón powjeda, ſo ßo w Barlinje Renzowy zyrkus pſchetwarja, dokelž bě nutźka wſcho jara drjewjane, a ſo wunoſchene drjewo ßo khudym ludźom ſa palwo tunjo ſpſchedawa. Tola drjewo, hdyž bě rosrěſane a roskałane, ßo njepaleſche a njepaleſche, ani hdyž petroleja na njo lijachu. Duž ßo dohladachu a ßo wujaßni, ſo bě wſchitko to drjewo loni ſ njepalinu napowjene ſbyło. Tak běſche njepalina wuſkutkowała, ſo bě Renzowy zyrkus, kiž ßo wóhnjoſtraſchny mjenowaſche, woprawdźe zyle njeſtraſchny. Temule woßebnemu ßrědkej pſche palenje dha je Zaßnikaŕ njepalina narjeknuł.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Cźěßla Pawlik w Radworju ma 30 mk. pjenjeżneho khoſtanja płaczicź, dokelž je tamniſchu gmejnſku radu, a woßebje gmejnſkeho pſchedſtejiczerja Hantuſcha a gmejnſkeho ſtarſcheho Czecha na czeſczi franił. — Skałarja Handrika na Zidowje, kotryż bě dróhoweho wothladarja Beckera do pſchěrowa pſchi dróſy, do Plußnikez wjedźazeje, ſtorcził a jemu czeſczranjaze wudma nawdawał, ſ jaſtwom na tydźeń khoſtachu. — Czeladnikow Schimanka w Wětrowje a Wrónaczka w Wutokczizach winowachu, ſo ſtaj w nalěczu 1887 kurwoty, ſajazy a bażanty na Wětrowſkim reviérje, wot ryczerkublerja Voigta wotnajatym, kojikoj. Lawniſki ßud móżeſche jenoż Schimankej w tſjoch padach pſcheſtupjenje hońtwinſkeho prawa dopokaſacź a jeho k 30 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźi, Wrónaczka pak dyrbjachu njedoßahazych dopokaſmow dla bjes khoſtanja puſchczicź. — Mandźelſka dźěłacźerja Barta w Nowych Bóſchizach ma dźeń w jaſtwje poßedźecź, dokelž je 4. meje ſ pola żiwnoſcźerja Krawza w Komſku maliczkoſcź dźeczela wotewſaka.

Khoſtanſka komora. Skórżba dla kſchiwdy zyhelnizarja K. A. Scholty w Wětrowje pſchecźiwo cźeladnikej Kſcheſcźijanej Wrónaczkej w Wutokczizach, wo kotrejž běchu hižo ławniſki ßud, khoſtanſka komora a wyſchſchi krajny ßud jednake, ßo ſkónczńje na to waſchnje wußudźi, ſo Wrónaczkej 5 mk. pjenjeżneho khoſtanja a połojzu khóſtow, ſkórżbnikej pak druhu połojzu khóſtow prěnich inſtanzow napokożichu. — 48lětneho dźěłacźerja J. Hofmanna ſ Khołma, ras dla ſapalenja a dźewjecź ras paduchſtwa dla khoſtaneho, k khoſtańi na wóßom lět ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na dźeßacź lět wotrjeknuchu; pódla teho móże ßo Hofmann pod polizajſku nadkedźbu ſtajicź. Hofmann je, każ hižo ras w Serb. Nowinach nadróbnje piſßachmy, na 13 wſchelakich měſtnach draſtu a zyrobu kranuł a na Lubjenzu w lěßu w kamjeńtnej khěżzy bydlił. — Wósnik F. W. Gnauck w Radworju bě ſa tamniſcheho pjekarja Heßu do Budyſchina poßelſku ßłużbu cźinił a na pola jěſdźił, bjes tym ſo bě Heßa Gnaucka ſ khlěbom ſaſtarał. Pſchi ſliczenju wobоſtronſkich żadanjow ßo wupokaſa, ſo mějeſche Heßa 152 mk. 32 np. doſtacź, wo kotrež dyrbjeſche, dokelž Gnauck njeſapłaczi, ſkorżicź. W tymle prozeßu Gnauck prějeſche, ſo ma Heßa tak wulku ſumu żadacź, a ßo na ßwoje ſliczbowanſke knihi powołaſche. Heßa do knihow pohladnuwſchi hnydom ſpóſna, ſo je Gnauck ſapiſki falſchował, a to tak, ſo bě ſ 20 np. 1 mk. 20 np. falſchował atd. Wſcho hromadźe bě Gnauck Heßu na tajke waſchnje wo 46 mk. 65 np. wobſchudźicź ſpytał. Gnaucka dla podrażowanja liſcźinow a ſpytaneho jebanſtwa k jaſtwu na měßaz ſaßudźichu.

Přilopk.

* Na żeleſnizy ſ Lipſka do Chemnitz ſańdźeny tydźeń cźah żeleſniczneho ſtrażnika pſchejeźdźe a mjes koleßami cźěło hiſchćze hacź na bliżſche dwórniſchcźo dowlecze.

* Wulki hołk ßo njedźelu tydźenja dopołdnja na dwórniſchcźu w Reichenbachu ſebra, hdyž cźah do Hofa wotjěźdźe. Cźah hakle

runje jěcź pocża; na jene dobo ſ woknom jeneho wosa najprjedy klobuk, potom ßuknja a druhe kruchi mużſkeje drasty won pſchileczichu. Dokelž sady ſpomnjeneho wosa póſtowſki wós jědźesche, mějachu ludźo ſ wopŕědka sa to, so ßo to sa saſtojnikom, kotryž je w Reichenbachu wostał, jeho zivilna drasta ſ wosa won mjeta, na kotruž je wón ſ khwatkom sabył był. Hdyž pak skónczńje też schkórnjej ſ woknom won pſchileczíſchtaj, a sa nimaj skoty pjerſchczeń, dwórniſchczowy inſpektor czahej saſtacź da. Mjes tym běchu ßo w woknach ſpomnjeneho wosa sawěſchki dele puſchczíke. Hdyž pak saſtojniży wosowe durje wotewrichu, czělnaheho czlowjeka wuhladachu, kotryž nihdy nikoho nuts puſchczicź nochzyſche. S wulkej prózu jeho seſpinachu a do pólzajſkeje iſtwiczki na dwórniſchczu dowjedźechu. Wbohi czlowjek běſche njenadźizy wowrótnik. S dwórniſchcza jeho do měſchczańskeje hojerńje dowjesechu. Kaž ßo pokasa, běſche khory ſ Barlina pſchijeł a chzyſche domoj do Oelsnitz. Jeho ßwójbnym ßo telegrafiſka powjesć pósła. Wón je hižo jónu podobnje nahle ſthorił.

* Wokoło Hirſchberga w Schleſynſkej je 27. junija wulki ſliwk panuł. Pola a łuki ßu żałoßnje sapuſczene, mnohe mosty ßu ßo wottorhałe a pucźe ßo rósdrěte.

* Khróbły rubjeżny nadpad je ßo w nozy wot póndźele na wutoru tydźenja w Glogawje stał. Wokoło połnozy żona po drósy sady evangelſkeho dwórniſchcza dźěſche. Na jene dobo zuſy czlowjek pſched nju ſkoczi, hładajo ji waczok wutorhnucź, kotryž wona njeßesche, a w kotrymž mějeſche ſchwarnu ſumu pjenjes. Żona ßo wobaraſche, kaž mózeſche, wótſje wo pomoz wołaſche a ſkónczńje leſcź wuži, so ßwojeho ßyna wołaſche, kotryž tam ſ zyła njebě, so by ßebi rubjeżnik myßlił, so je ßyn bliſko. Tale leſcź pomhaſche. Sso bojo, so móhł tſeczi k temu pſchińcź, zuſy żonu puſchczi a mějeſche ßo ſ procha. Kaž ßo ſda, w tu khwilu w wokolnoſczi Glogawa zyłe paßmo paduchow a rubjeżnikow pſchebywa.

* Dweju wojakow 117. regimenta w Mainzu ßu jeneho na 14, druheho na 11 lět do khoſtarńje saßudźili, dokelž ſtaj ßo pſched někotrymi njedźelemi w ßußodnym Kaſtelu ſ teßakom do wojaka dakoj, kotryž tam na ſtraži ſtejeſche.

* Jedyn ſ hłownych sozialdemokratiſkich agitatorow w Mainzu, kotryž běſche też wobſkorżeny, ſo je sozialdemokratiſke ſpißy rosſchěrjał, je 1200 mk. kranuwſchi czeknuł. Polizija pilnje sa czěkanzom ßlědźi, kotryž je ßwoju ßwójbu w najwjetſchej nuſy sawoſtajił.

* Dźěłaczer w jenej fabrizy ſańdźeny tydźeń do kótka padźe, w kotrymž ßo klij warjeſche, a ßo ſtraſchnje wopali.

* Sbożowna je gmejna Klingenberg nad Mainom, hdźež ßo ßławne czerwjene wino plahuje. Dawkow tam nimaju. Dobra horncźerſka hlina, kotraž ßo tam ryje, telko njeße, ſo ßo ſ wunoſchkom wſchitke gmejnſke wudawki ſapłacźa, a ſchulſki pjenjes ßobu. Wyſche teho kóźda ßwójba palneho drjewa doſtanje, ſchtož trjeba, a hiſchcźe 140 mk. pjenjes lětnje.

* W Cronenbergu w pſchirheinſkej krajinje wutoru tydźenja popołdnju Boże njewjedro do wěże reformĕrowaneje zyrkwje dyri a ſapali. Runjež běſche bórſy wjele wóhnjoweje wobory k ruży, nad wóhnjom tola ſ knjeſom njebuchu. Wjeczor ßo ſwóniza w hromadu ßypnu, a ſwony hrimotajo do hłubiny dele padźechu.

* W krajinje pſchi rĕkomaj Rhein a Nahe ßu ſańdźenu ßobotu ßylne ſliwki byłe. Sapuſczenje, kajkež je ſliwk w woßadach Münſter, Sarmsheim a Laubenheim naczinił, ßo wopißacź njehodźi. Schkoda, kotraž je w winizach a na rolach naczinjena, ßo hiſchcźe njepſchewidźi. Někotre winizy ßu pſches rĕki wody, kotrež ßo po nich dele lijachu, żałoſtnje sapuſczene. Rĕka Nahe je ßo do torhazeho ſliwa pſchemĕnika. Na maſanej hlinojtej wodźe ſdomki, twarſke drjewo a druhe wĕzy płowachu. Najhórje je w Münſterje. Tam je woda domſke, brózeń a hródź ſpowalała; w khěžach błóto někotre ſtopy wyßoko ſteji. Hólczez a holczka ſtaj ßo ſhubiłoj; ale hacź ſtaj ßo tepiłoj, hiſchcźe wĕſte njeje. Też nĕſchto ſkotu je pjecza kónz wſako. Pola a winizy ſrudny napohlad poſkiczeja. Też żeleſnizy ßu ſchkodu mĕke; na nĕkotrych ßo ſ zyła jĕſdźicź njemózeſche, na druhich ßo czahi ſaposdźowachu. Mnoſy paßażĕrojo dyrbjachu w nozy w woſach na żeleſnizy nozowacź. Na żeleſnizy pola Heidesheima woda pſchi naßypi nimale 3 łóhcźe wyßoko ſtejeſche.

* W Nowej Wßy w Czechach ßo 11. t. m. ſtatok bura Weiße wotpali. Ssußodej pſchi wóhnju pomhajo ßo dwaj buraj ßobu ſpaliſchtaj. Też Weißowu żonu morwu ſ płomjenjow wunjeßechu.

* Prozeß, wo kotrymż běſche wjele rĕczi, je ßo ſańdźene dny w Winje ſtóncził. Jedyn ſ najßławniſchich w Winje pſchebywazych wumĕłzow, moler Kirchner, hoſpodliwoſcź ßwojeho pſcheczela Curio wużiwajo dołhi czaß w jeho domje bydleſche. Skónczńje ſ jeho żonu do njedowoleneho wobkhada ſtupi a ßebi wjele pjenjes wot njeje dawacź daſche. So by hiſchcźe wjetſchich pjenjeżnych darow wot żony doſtawacź móhł, ßo wón rosßudźi pſcheczela ſkónzowacź. Lětßa 14. wulkeho rózka ßo Curio wot Kirchnera narĕczecź da, ſo ſ nim na maſkaradu dźěſche. Duzy po pucźu Kirchner ſabijak wucźeże a ſ nim pſcheczela wjazy krócź do hłowy praßnu. Jenicźzy klak-klobuk, kotryž mějeſche Curio na hłowje, jeho pſched wĕſtej ßmjercźu wobró. Kirchner běſche na ßudniſtwje njehańbicźiwje khróbły a chzyſche ßudnikow narĕczecź, ſo je nĕkajki zuſy czlowjek jeho pſcheczela mordarſzy nadpanuł. Kirchnera na 6 lět do cźeżkeho jaſtwa ſaßudźichu.

* 6. t. m. ſe ſpĕſchnym czahom ſ Genuy tſjo zuſi ſ Braſiliſkeje do Monaca pſchijĕdźechu a ßo hnydom do hoſcźenza dowjeſcź dachu, hdźež běchu ßebi hižo do prĕdka jſtwy w prĕnim poſkhodźe ſkaſali. Wjeczor w 6 hodź. do wulkeho ſala hoſcźenza k wjeczeri pſchińdźechu. To běſchtaj dwaj mużſkaj a jena żónſka, wſchitzy jara woßobnje ſwoblekani. Na mużſkimaj kóżdy widźeſche, ſo ſtaj bratraj. Pſchi wjeczeri jedyn teju bratrow ſpĕſchnje ſchkleńzu ſchampanſkeho do ßo linu, ſe ſtólza ſkoczi, dwaj revolvraj ſe ſaka wucźeże a, prjedy hacź ßo hoſcźo dohładachu, ſchtyri krócź poſpochi do ßwojeho bratra a teje żónſkeje tſĕli. Potom ßebi mkodźenz wobaj revolvraj k wuchomaj ſaſtaji, jedyn k prawemu, druhi k lĕwemu wuchu, a tſĕli. Żaneho ſynka wot ßo njedawſchi wón na blido padźe a, ſ wocźomaj na blido, ſ hornim cźĕkom na nim leżo woſta. S cźeżka ßo wopißacź hodźi, kak běchu ßo druſy pſchitomni wuſtróżeli. Żyły krwawny podawk běſche ßo ſa lĕdma tſi minuty stał. Dlĕſchi czaß trajeſche, prjedy hacź pſchitomni wot ßwojich ſtróżelow ſaßo k ßebi pſchińdźechu. Potom hakle ßo dopomnichu, ſo maju ßo wo pomoz ſtaracź. Ale lĕkarjo, kotſiž běchu bórſy k ruży, tſi cźĕła nadeńdźechu. Wobydlenje zuſych pſchehładawſchi wyſchnoſcź wußlĕdźi, ſo ßo bratraj najſkerje Heriques mjenujetaj a ſo ſtaj wobßedźerjej jara wulkich leżomnoſczow w Braſiliſkej, na kotrychž ßo khoſej plahuje. Żónſka, kotraż ſ nimaj pucźowaſche, běſche jeju ßwakowa. Kaž ßo ſda, mějeſchtaj bratraj nĕkajku pjenjeżnu należnoſcź rjadowacź; pſchetož pola njeju prozeßowe akty nadeńdźechu. Sswakowu běſche ßebi ſtarſchi bratr jako ßwĕdka ßobu pſchiwjedł; wona na jeho ſtronu ßwĕdcźeſche. To mkódſcheho bratra mjerſaſche, a wón ßebi ſamyßli ßo ſtraſchnje wjecźicź; każ ßo pokaſa, też je dokonjał, ſchtož běſche ßebi ſamyßlił. Polizija ßo hnydom telegrafiſzy pola braſiliſkeju póßłanzow w Pariſu a Romje napraſchowaſche a ſ Roma wotmolwjenje doſta, ſo bratraj Heriques k najbohatſchim wobßedźerjam khoſejowych polow w zyłej krajinje Rio w Braſiliſkej ßłuſchataj. Jeju nan je loni w Canneſu w Franzowſkej ſemrjeł, wotkaſanja njeſawoſtajiwſchi; wo nanowe ſawoſtajenſtwo ſtaj ßo bratraj pjecża ſwadźikoj. S Canneſa běſchtaj ßo ſe ßwakowej do Pariſa podakoj, potom do Genuy jědźechu, ſ wotkelž do Monaca pſchińdźechu. Młódſchi bratr mějeſche hiſchcźe tſeczi revolvr a dwaj dołhej wótrej nożej pſchi ßebi. W waczoku ßwakoweje jara drohotnu pychu a wjele pjenjes w ſkocźe nadeńdźechu. Też bratraj mějeſchtaj wjele pjenjes pſchi ßebi, wyſche teho papjery braſiliſkeho banka, na kotrež mějachu ßo pola najwjetſchich pjenjeżnikow w Pariſu a w druhich měſtach pjenjeſy wupłacźicź.

* W alpiſkej wjeſzy Teuchela w Korutanſkej, kotruž cźaſto lawiny ſahubjeja, ßu wſchitzy wobydlerjo, wobſamknuwſchi ſhromadnje wjeß wopuſchcźicź a ßo nĕhdźe druhdźe ſaßydlicź, ſarjadowaŕſtwu ſtatnych lĕßow ßwoje ſtatoki a leżomnoſcźe ſhromadnje ſa 100,000 ſchĕßnakow na pſchedań poſkiczili.

* Na hórniſchczu Cascad w Jendźelſkej Kolumbiſkej ſtaj jedyn Jendźelczan a jedyn Schpanjan dulu ſkota wukopałoj, kotraż 42 puntow waži. To je najcźeżſchi kruch ryſy ſkota, kajkiž je ßo dotal namakał.

* Na kupje Kreta ßo ſaßo mucźicź poczina. W nĕkotrych woßadach ßu hižo ſkhadźowanki byłe, na kotrež ßo lud wobrónjeny ſkhadźowaſche, a na kotrychž ßo wobſamknu, ſo ßo krajny ßejm wjazy pſchipósnacź nima, jeli ſo mohamedanſka wjetſchina kſcheſcźanow krjudowacź njepſchestanje.

* W Bonje w Algirſkej ßo pſched krótkim wotprawjenje tukrajneho wobydlerja ſta, kotryž je loni wokoło Jana ßwojeho bratra ſkónzował. Wón běſche ßebi jako poßlenju hnadu wuproßył, ſo ßmĕł na měſcze wotprawjenja ſkhadźenje ßłónza wocźakacź. Poßleni wjeczor pſched wotprawjenjom ßo jemu pſchipowjedźi, ſo ßo jeho żadanje dopjelni. To ſhoniwſchi pak wón dale żadaſche, ſo bychu jemu, prjedy hacź ßo jemu hłowa ruba, ruzy a noſy wotcźeli, ſchtož mějeſche woßebita pokuta ſa jeho njeſkutk bycź. Tajke żadanje wſchak ßo jemu njedopjelni. Na to ßo wón ſmĕrowa a chzyſche ſpacź. Hdyž naſajtra rano po njeho pſchińdźechu, wón, do ßwojeho wulkeho płaſchcza ſawaleny, hižo hotowy ſtejeſche. Duzy k měſtu wotprawjenja, hacź do kotrehoż běſche bĕrtlk hodźiny pucża, ßo jeho pſchewodźerjam

spodźiwne sesda, so je k ßmjercźi wotßudźeny, kotryż běsche hewak ßylny muž, tak jara ßkaby; haj druhdy ßo wón podklakowasche. Hdyž pak chzychu jeho na karu ßadźicź, wón proschesche, so ßměł pěschi dóńcź. Hdyž hacź na postajene město dóńdźechu, hižo prenje rauńsche serja skhadźachu. Sso s wobliczom k ranju wobroczźiwschi ßo k ßmjercźi wotßudźeny poklaknu, ruzy nad wutrobnom na kschiż położi a skhiliwschi hłowu ßkónza skhadźenje wocźakowasche. Hdyž ßkónzo s tyßazami pruhow njebjo poskoczźi, wón ßwój płaschcź wot ßo cźißnu a chzysche po skhodźenkach horje pod ßekeru. Ale mozy jeho wopuschcźichu, so stanucź njemóżesche. Hdyž pak chzychu jeho kat a jeho wotroczźy sběhnucź, woni sastróżeni kroczel wróczo stupichu, nětko hakle widźo, schtoż běsche płaschcź dotal sakrywał. W jastwje běsche ßebi k ßmjercźi wotßudźeny se ßwojeho kóża, blida a stólza dołhe tschěski drjewa wukamał a ßebi jako woßebitu pokutu schpaki po zykłym cźele hłuboko do mjaßa natykał; rany jemu tajke bolosćże cźinjachu, kajkeż jenoż dźiwi snjesćź samóże. Směrny a, każ ßo sdasche, s cźwilemi a cźerpjenjemi, kotreż běsche ßebi dobrowólnje napokoźił, spokojom, k ßmjercźi wotßudźeny saßkużene khostanje nad ßobu wukonjecź dasche.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi je sa tydźeń němska spowjedź a prědowanje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Hana Lejna, Jana Augusta Wicźasa, wulkeho sahrodnika w Brěsowje, dź. — Marja Augusta, Handrija Kraski, dźěłacźerja w Delnjej Kinje, dź. — Emma Minna, Ernsta Brody, kowarja w Nowych Bobolzach, dź. — Frida Elsa, Khorle Ernsta Ducźmana, krawza na Židowje, dź. — Max Leopold, Josefa Leopolda Zimocha, krawza na Židowje, ß. — Friedrich Ernst, Khorle Augusta Bartuscha, murjerja pod hrodom, ß. — Khorla August, njemandź. ß. w Sslonej Borschcźi. — Jan Ernst, njemandź. ß. w Libochowje.

W katholskej zyrkwi: Marja Hildegarda, Miklawscha Hantuscha, ßudniskeho ßłużobnika tudy, dź. — Alfred, Franza Portiga, dźěłacźerja w Debßezach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 20. junija: Hana Marja, Khorle Augusta Mikanje, restawratěra pod hrodom, dź., 2 l. 13 d. — 23. Khorla Hermann, Khorle Augusta Peßiga, fabrikarja na Židowje, ß., 1 m. — 25. Khorla, Wjazßława Illnera, dźěłacźerja tudy, ß., 2 m. 11 d.

Płacźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2324 měchow.		W Budyschinje 23. junija 1888				W Lubiju 28. junija 1888			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	9	11	9	64	9	18	9	41
"	žołta	9	8	9	23	8	82	9	12
Rožka	50 kilogr.	6	20	6	52	6	—	6	19
Jeczmjeń		5	94	6	16	6	—	6	20
Wowß		6	30	6	60	5	90	6	10
Hroch		7	22	10	—	8	33	8	89
Woka		6	67	6	94	5	69	6	11
Jahły		12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka		15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny		1	60	2	10	1	70	2	20
Butra	1 kilogr.	1	70	1	90	1	70	2	—
Pschenična muka	50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	6	50	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	20	2	50	2	—	2	50
Sslóma	600 "	20	—	21	—	17	50	20	—
Prożata 1098 schtuk, schtuka		5	—	16	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	25	4	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 23 np. hacź 9 hr. 64 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 93 np. hacź 9 hr. 23 np.; rožka wot 6 hr. 33 np. hacź 6 hr. 52 np.; jeczmjeń wot 5 hr. 94 np. hacź 6 hr. 16 np.; wowß wot 6 hr. 25 np. hacź 6 hr. 50 np.

Draždźanske mjaßowe płacźisny. Howjada 1. druźiny 50—53 mk., 2. druźiny 45—48, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 38—41 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 43—53 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 29. junija: Cźopło.

Njech ßo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta žada, kotreż ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Drjewowa awkzija
na Łupjanskim revěrje.

Póndźelu 2. julija t. l. ma ßo
62 rm. dubowych kuleczkow a
46½ rm. dubowych repuchow
sa hnydomne hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.
Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin pschi Bukowzy.
W Minakale, 27. junija 1888.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

2400 hriwnow
na prenju hypotheku — s pupilariskej wěstosczu — dyrbju k 1. julijej t. l. wobstaracź.
Rěcźnik Mütterlein
na bohatej haßy 11 po 2 skhodomaj.

Na Židowje je **khěża** cźo. 120 s bróżnju, wjelbowanej hródźu a dwěmaj pinzomaj pak s polom, pak bjes pola pscheměnjenja dla na pschedań.

Derje sdźerżana tramata **waha** s potrjebu sa nětkdźe 20 ztr. je **tunjo na pschedań w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 5.**

Khofej
s wuběranych, jenoż derje ßkodźazych kajkosczow
njepaleny punt hižo po 90 np.,
paleny " " " 120 "
porucza **Hermann Lemke**
na jerjowej haßy.

Khofej
paleny a njepaleny porucźataj tunjo
Schischka a Rieczka.

Jerje
po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Koßy, ßerpy, kunki, brußy,
wscho w najlěpschej tworje a s rukowanjom wuměnjenja porucza
Chr. Holtsch Nachf.
na mjaßowym torhoschcźu.

Dürrenbergsku warnu ßól
Dürrenbergsku skótnu ßól
(kotraž je, każ je snate, najlěpscha) porucza najtuńscho
Emil Lebelt
na dwórnischcźu w Budestezach.

W. Udich
10 na bohatej haßy 10
ßwój wulki skład hotoweje **mužazeje, hólczazeje** a **dźěczazeje drasty** s najmodnischich tkaninow a po modnym rěsu porucza a khwatne poßkuženje po najtunischich płacźisnach lubi.
Po měrje ßo drasta rucze a derje schije. Wulki skład drasty do dźěła.

Sswój wulki skład
brodutruharskich nožow a tóczných rjemjenjow
jenoż w dobrych kajkosczach pschi potrjebje należnje porucza
Hermann Karsch prjedy A. Rockisch
3 pschi mjaßowych jědkach 3.
Pschispomnjenje: Wscho tocźenje a porjedźenje po najtunischej płacźisnje wobstaram.

Fotografiski atelier
Alex. Matthaeya, dwórskeho fotografa
naßlědnika
w Budyschinje sady měschczanskeje schule
ßo k najßwěrnischemu a najlěpschemu shotowjenju fotografijow kóždeje druźiny porucza.
Płacźisny ßu niske.

Kurjerjo. **Zigary.** Kurjerjo.
So bych ßwoje zigary rucze wotbył, wjetschu dźělbu 4 a 5 np.-zigarow sa 28 a 35 mk. po 1000 scht. pschedawam a pschipósczelu 100 scht. na pruhu po 2 mk. 80 np. a 3 mk. 50 np., hdyž ßo pjenjesy do prědka sapłacźa, abo hdyž ßměm je psches póst žadacź.
J. Forch w Lichtensteinje — C.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druzˇiny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczˇisnach.

Khofej

wulkobunaty a czˇiscze ßłodzˇazy ßyry punt po 90—160 np.,
paleny = = 120—200 =
porucza **J. G. Klingst Nachf.**

Indiski lompenski zokor,

woprawdzˇite **winowe kißało**

k sawarjenju porucza

J. G. Klingst Nachf.

Rjepikojty tobak

punt po 30 a 35 np.

porucza **J. G. Klingst Nachf.**

Jerje

wurjadnje wulke po 5 np. pschedawa

Gustav Poser

na bohatej haßy 22.

Khofej

paleny punt po 120—200 np.,
njepaleny = = 90—160 =
w jenoz wuběranych druzˇinach porucza jako něschto wubjerne

Gustav Poser

na bohatej haßy 22.

Khofej

paleny a njepaleny

jenoz w dobrych druzˇinach porucˇataj jara tunjo

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedzˇbne czˇinimoj a je porucˇamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Destillazija

Schischki a Njeczˇki

porucza ßwoje snate dobre druzˇiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płaczˇisnach.

Czˇisty palenz

jenotliwje a w picˇelach, kaz tez wschě dobre druzˇiny kaz

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Koscˇe, lapy, zˇeleso

kupuje **Fr. Poppe**

na garbarskej haßy 9.

Pschekupowarjo dostanu woßebite płaczˇisny.

Zˇelesniske schěny

k twarskej potrjebje we wschěch dołhoscˇach po jara tunich płaczˇisnach porucza

A. W. Altmann

na privatnym tworowym dwórnischczˇu (privatgüterbahnhof).

Rucˇze na pschedań je ßo mi pschepodała dzˇělba **mužazych a hólczˇazych symskich nadwobleczˇow** a dzˇělba **ßuknjanych tosslow.**

J. Bächmann, awkzionator

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Dokelz˘ ßu ßo khofejowe płaczˇisny saßo ponizˇike, porucˇam wot nětka saßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.

w snatych dobrych a derjeßłodzˇazych kajkoscˇach.

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Barbowa pschedawarnja

Gustava Posera

(prjedy R. Hauptmann)

na bohatej haßy 22

porucza ßwój bohaty skład

murjerskich a molerskich barbow

w wulkim wubjerku, stajnje czˇerstwych;

wolijowe barby

ßuche abo k barbjenju hotowe, derje a twjerdzˇe skhnyjaze, k wobarbjenju schpundowanjow, khěžow atd.;

ßwěczˇaty lak sa schpundowanje

(wot **R. Stollbergera** w Karlsruhe)

s barbu a bjes njeje, bjes wonjenja a lohko skhnyjazy;

bernstajnowy lak, kopallak, damarlak, lak na zˇeleso, spiritußowy lak;

Ia Kölnski klij,

kaz tez wschě druhe druzˇiny w najlěpschich dobroscˇach;

terpentinowy wolij,

němski a franzowski;

derje warjeny lanowolijowy firniß,

sa dobry a twjerdzˇe skhnyjazy wuspytowany;

Ia portlandski zement;

myjnu krydu, gyps;

schmyrglowu a wóhnjokamjenjowu papjeru, schmyrglowy płat;

barbjaze drjewa;

barbicˇe wschěch druzˇinow atd.

Najwjetschi wubjerk. Tunje płaczˇisny.

Sprawne poßluzˇenje.

Jenoz˘ ßwětoßławny mortein

A. Hodureka w Ratiborje je najkhmanschi ßrědk k saniczˇenju wschěch wobczˇeznych pschekaßanzow, jako muchow, molow, schczˇónwow, tkhow, schwobow, rußow, stonohaczˇkow, waczˇkow. Mortein je dostacˇ w pakczˇikach po 10, 20, 50 np. a ßykawy, k temu ßłuschaze, w Łasu pola **O. Säuberlicha**, w Wojerezach pola **A. Gawendy.** Jenoz˘ prawdzˇiwy s firmu A. Hodureka.

Khofej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacˇ 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpsche czˇiscze a ßylnje ßłodzˇaze druzˇiny porucza

Jan Wjenk

na swonkownej lawskej haßy 38 pódla Schraderez konditarnje.

Khofej

wot najtunischich hacˇ do najdrózˇschich druzˇinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a hornczˇerskej haßy.

Rajß

wulkosornaty punt po 14—30 np.

porucza tunjo

Gustav Poser

na bohatej haßy 22.

Dr. E. Weberowy

alpenski selowy tej

krej czˇiscˇazy

woprawdzˇity jenoz˘ w snatych haptykach

w pakczˇikach po 50 np.

Dress & Lawall w Drazˇdzˇanach.

W Budyschinje w **haptykomaj**; hłowny skład w **měschczˇanskej haptyzy**; w Schěrachowje pola haptykarja **P. Petzolda.**

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaz tez **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczˇisnach

mechanifka pschadownja w Hajnizach.

Hamburgsko-amerikanske

paketojězne akzijowe towarstwo.

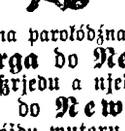

Direktna parokłodzˇna jězba

s **Hamburga** do **New-Yorka**
kózˇdu ßrjedu a njedzˇelu,
s **Havra** do **New-Yorka**
kózˇdu wutoru,
se **Stettina** do **New-Yorka**
kózˇdej dwě njedzˇeli,
s **Hamburga** do **Wjeczˇornje Indiskeje**
měßacznje 3 krócˇ,
s **Hamburga** do **Mexika**
měßacznje 1 ras.

Towarstwowe póstske parne kódze podawaju wubjernu jězˇ a pschihódnu pucˇowansku skladnosczˇ sa kajutowych a bjestubjowych pucˇowarjow.

Dalsche wukasanje dawa **No. 797**

Carl Meisel w Budyschinje.

Kolonialtworowe khlamy
Ad. Rämscha
pschi butrowych wikach

poruczeja swojim cześcenym wotebjerarjam:

khofej, jara sylny a czisćze skodźazy, punt po 90, 100, 110, 120 hacz 150 np.,
khofej paleny punt po 120, 130, 140, 150 hacz 200 np.,
zokor dróbny punt po 30 a 32 np.,
zokor w klobukach punt po 32, 33, 34 hacz 38 np.,
lompenski zokor punt po 32 np., pschi 5 puntach po 30 np.,
rajs punt po 12, 13, 14, 15, 16, 18 hacz 30 np.,
syrop jara skódki punt po 12, 16, 18, 20 hacz 36 np.,
rjepikosty tobak krany punt po 35 np., jara dobry amerikanski,
kisałowy sprit po 15 a 18 np., w picelach wjele tuńschi,
łamane nudle punt po 24 np., pschi 5 puntach po 22 np.,
mydło jara tunjo w ryhelach nehdże 1 punt po 25, 30 a 40 np.,
mydło k masanju I. punt po 25 np., II. punt po 22 np.,
jerje, rjane tucne ryby, mandel po 40—75 np.

Skład wosebnych
cisto wołmjanych
Geraskich a Greizskich
drastnych tkaninow
jako:
kascheměr,
fulej, reye, soleil,
serž atd. po fabrikskich płaczisnach.
Richard Gautzsch
na bohatej hasy.

Zeche Graf zur Lippe
w Subrnicžzy

porucza dobru brunizu po scžehowazych tunich płaczisnach:

kruchatu brunizu w lěcze suschenu hektoliter			po	55 np.,
srěnju brunizu	=	=	=	45 =
srěnju brunizu s podkopkow suchu	=	=	=	40 =
krymstatu brunizu w lěcze suschenu	=	=	=	35 =
krymstatu brunizu s podkopkow suchu	=	=	=	30 =
sypnu brunizu	=	=	=	25 =

Chirurgiska wobalerńja w Budyschinje
na schulerskej hasy 3 po 2 skhodomaj, nutskhód na rěsniskej hasy.

Wuwinjene a wustorczene stawy runa, stawy wustrychuje, plestry kładze, piwalzy sadźa a kunki staja, suby torha, wschě rany wot tšelenja, bicza, klócza, rěsnjenja, torhnjenja, kusnjenja, stłóczenja, sahorjenja a smjeczenja hoji a wschu druhu do swojeho powołanja słuschazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

Ssym so jako **lěkaŕ** w **Minakale** sasydlił.

Ziegelroth,
approb. lěkaŕ, hojeŕ a kasenk.

Dokelž prěnju pokojzu sudniskich prósdninow — wot 15. julija hacz do 14. augusta — sapuczuju, proschu mje w naležnosczach, kotrež so dołho wotstorczicz njehodźa, bórzy wopytacz.

Mój sastupnik sa czas prósdninow budże
knjes rěcžnik **s Rechenberg.**

W Budyschinje w juniju 1888.

Rěcžnik **Mütterlein**
na bohatej hasy 12 po dwěmaj skhodomaj.

Karbolineum
hodźi so město wolijoweje barby najlepje k barbjenju a imprägnérowanju a sdżerži drjewjane wězy psched hniczom. Najlepschi srědk psche drjewowy a murjowy schwamp. Tunjo dostacz pola

Otty Engerta
en gros drogowe khlamy en détail.

Kosy,
kaz jěd rěsaze, porucza
Paul Walther
na zitnych wikach.

Na 2 lěcze pokne rukowanje.

Czasniki
so **pschedawaju** a **porjedźeja derje** a **tunjo.**

A. Mager,
czasnikaŕ
na serbskej hasy 11.

Khofej
njepaleny po 90 np.,
paleny = 110 =
pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow pomérnje tuńscho porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej hasy.

Jablukowe wino,
jara dobru druzinu, liter abo bleschu po 25 a 30 np., **holansko-jahodowe** abo **strowotne wino,** wubjerny srědk psche zołdkowu skłabosc, běženje atd., teho runja wschelake **jahodkowe wina, sadowe schampanske wino, schumjaze sadowe limonady, sodowu** a **selterssku wodu,** dale

sadowe kisało,
najlepsche k sołotwi, k sakładzenju atd. porucza

Hornjołużiska sadtlóczerńja
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki.**

Schtóž
chze nóž abo nożizy toczene abo wuporjedźene měcz, pósczel je do parneje toczerńje a porjedźerńje
Oskara Buttera w Budyschinje pola theatra.

Pschistojnu holzu
abo tez wudowu bjes dźěczi hnydom do lohkeje służby pyta
wudowa **Helmowa** w Tšelanach.

Wotroczkow, rólnych pohonczow, srěnkow, wolazych, dźowki sa dom, hródź a k wothladanju swini pyta pschistajerńcza **Heynoldowa.**

Wotroczkam, dźowkam, pohonczam atd. **dobru** służbu pschi wyssokej msdźe hnydom abo k nowemu lětu wobstara pschistajerńcza **Schmidtowa** na garbarskej hasy 9.

Hólczez darmotnu wuczbu dostanje pola tyscherskeho mischtra **Ernsta Schiebera** w Scheschowje.

Hólczez,
kotryž chze pjekarstwo nawuknucz, móże hnydom do wuczby stupicz pola
pjekarskeho mischtra **G. Wirtha**
na rózowej hasy.

W nastupanju nawěschtka knjesa Hermanna Woltersdorfa wot 17. junija 1888 mam swoju dźowku sastupujo snapscherziwicz, so je nasz k. Woltersdorf se swojim nawěschtkom jeno pschescżahnył a so je so tamny slub s najmjeńscha s wobostronskej pschesjenosczu sběhnył.

W Trjebjeńzy, 25. junija 1888.

Jan August Bjenada.

S tutym w poruczności kn. murjerja **Kubizy** w Lětonju wosjewjam, so je **Hana Schmidtowa** rodzena Grosiz tam na sudnistwje pschi hłownym jednanju to, schtoż je na mjenowaneho rěczaka, sa njepschemysslene rěczane pschipósnaka.

W Budyschinje, 22. junija 1888.

Rěcžnik **Mütterlein.**

Dźak.
Wschitkim tym, kotsiž su mi po wóhnjowym njesbożu, kotrež je mje loni potrjechiło, a pschi nowotwarje mojeho doma s pjenjesami, wschelakimi darami, fórami, ruczným dźěłom a dobrej radu podpjerali a k pomozy byli, najwutrobnischi dźak praju. Bóh luby Knjes chzyk wschitkim skutki sswilnosce a lubosce, kotrež su mi wopokasali, s czasznymi a wěcznymi kubłami w bohatej měrje sarunacz.

Jan Měto w Kósłach.

Cżesczeni wotebjerarjo Serbskich Nowin, kotsiž chzedźa sa nje na **3. schtwórtlěto 1888** do prědka płaczicz, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Czi, kotsiž sebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesez dawaja, njech tola njesapomnja, sebi je tam bórzy skasacz. Na schtwórtlěto sapłaczi so sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaz tez w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodaŕ** płacza **na póstach 1 mk. 25 np.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 27. **Sobotu 7. julija 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeju majestoscźi kral Albert a kralowa Karola stej so 5. julija dopołdnja na pucźowanje na skandinawisku połkupu podałej. Po pucźu stej wonej w Barlinje tón samy dźeń kněžora Wylema a jeho mandźelsku wopytałej a dźeń posdźišcho so na dalsche pucźowanje nastajiłej. Jeju majestoscźi so 10. augusta do Draždźan wrócźitej.

— Sakscy kněžorstwoseźemscy sapósłanzy su kralej Albertej adresu pschepodali, w kotrejž jemu sa to dźak praja, so je w kněžorstwowym sejmje pschi swjatocznoscźi pschitomny był, s kotrejž je kněžor Wylem II. pschipowjedźił, so je na kněžorski trón stupił.

— Kněžor Wylem 13. julija s Kiela do Pětrohroda wotjědże. Lódże, kotrež kněžora a jeho pschewod do Ruskeje ponjesu, budźa pod roskasowarstwom kněžoroweho bratra, prynza Hendricha, stejecź. W Ruskej na wopyt němskeho kněžora jara wulku wažnosć kładu. Nadźija so, so psches njón Ruska na Balkanje sasu tamne stejnischcźo dobudże, kotrež je tam do bołharskeje revoluzije měła. W Awstriji pucźowanju kněžora Wylema do Ruskeje teho dla s napjatym wotcźakanjom napscheczo hladaja. Poczinaju na tym dwělowacź, so budże so Awstrija na Němsku twjerdże sepjeracź móz, hdy by so dla balkanskich krajow s Ruskej swadźiła. Nastawki němskich nowin, kotrež pschidadźa, so su žadanja Ruskeje w nastupanju Bołharskeje prawe, a so Němska ruskim interesam na Balkanje napschecziwo stupicź njecha, su w Awstriji jara pschekwapnuke. So so Němska k Ruskej bliżuje, je kóždemu jasne. Kajke scźěhwki pak nowe rusko-němske pschecźelstwo smeje, to, so rozumi, nichtó do prědka prajicź njemóże. Wobej wulkomozy stej hižo wospjet spytałej, so k sebi sbliżicź, tola kóždy krócź podarmo, tón krócź pak so sda, so je so wěz khutnischo sapschimnuła a so matej wobej stronje dobru wolu, trajny pschecźelski swjask scźinicź. W Peterburgu pobywschi němski kněžor tež awstriskeho kněžora a italskeho krala wopyta. Njedźiwajo teho so njedowěrjenje Awstriskich zyle njesměruje. Ssu wotcźakali, so so cźesć wopyta němskeho kněžora najprjódzy awstriskemu kněžorej dostanje, dokelž je Němska s Awstriskej psches politiski swjask sjenocźena.

— Pruske ministerstwo snutskownych naležnoscźow je so skónczńje wobsadźiło. Wólba je na muža panuła, na kotrehož so w nowinach ani spomniko njeje. Nowy minister rěka Herrfurth. Wón je wot lěta 1882 s nižšim statnym sekretarom w ministerstwje snutskownych naležnoscźow był a bě jako tajki prawa ruka bywscheho ministra s Puttkamera. Herrfurth sa wubjerneho sarjadniskeho sastojnika płacźi a nima, hacź runje je dołhe lěta Puttkamerowy pomoznik był, žanych parschonskich pschecźiwnikow. W wobkhadźe se sapósłanzami w pruskim a kněžorskim sejmje bě wón měrny a bjes wótroscźow, s kotrymiž je sebi Puttkamer telko njepschecźelow scźinił. Nowy 58lětny minister je jenicźki njesemjan w ministerstwje. Politiskeje sandźenoscźe Herrfurth nima; wón je měrny konserwatiwny, kotryž bjese wschěch pschedsudkow swoje sastojnstwo sastawa. Konserwatiwni su pokuje s jeho wuswolenjom spokojom, a tež němskim swobodnosmysłenym wón po sdacźu njeluby njeje. Jenož narodnoliberalni Herrfurtha njerodźa. Woni běchu twjerdźe wotcźakali, so so pschiwisowar narodnoliberalneje strony sa ministra snutskownych naležnoscźow pomjenuje. W tejle nadźiji sjebani, su narodnoliberalni wobsamkli, so pschecźelneho swjaska s konserwatiwnymi wotrjez. Konserwatiwni žaneje pschicźiny nimaju, wobžarowacź, hdyž so liberalni wot nich dźela. Sjenocźenstwo s liberalnymi je konserwatiwnej wězy jenož schkodźiło. Reformske wotpohlady konserwatiwnych w sozialnych a hospodarskich praschenjach su so wot liberalnych cźasto doscź pschekasyke. Sprawnje narodnoliberalni s konserwatiwnymi ženje měnili njejsu a su so k nim jenož s tym wotpohladom pschisamknuli, so bychu so psches nich ministerskich stokow smozowali. To so jim schlachcźiło njeje; duž su nětko s mjersanjom konserwatiwnym pschecźelstwo wupowjedźili.

— Najwyschschi wjedźicźeŕ němskeho kódźstwa, s Capriwi, je sastojnstwo složił. Jeho nasłědnik hischcźe pomjenowany njeje. Měnja, so budże to pak wizeadmiral Knorr, pak wizeadmiral s Montz.

— Wjerch Bismark je so tele dny do Schönhausena podał a so posdźischo do Friedrichsruh pscheseydli.

— Runje su so w Barlinje prěnje dwěhriwnowske pjenjesy s wobrasom kněžora Friedricha bike. Pjenjes je so wubjernje poradźił. Hacź runje khětro wjele tychle pjenjes wuraża, wone tola, runje kaž słote s wobrasom kněžora Friedricha, do wobkhada njepschińdu. Schtóž tajki pjenjes dostanje, jón wěscze jako žadne wopomnjenje na njebocźicźkeho kněžora wobkhowa.

— Jendźelske nowiny „Standard“ s Peterburga powjescź pschinjesu, so maja tam wotmysłenje, ruskeho nasłědnika trona (krónprynza) s jenej sotru němskeho kněžora woženicź. Zar pjecza tutemu wotpohladej pschihłosuje. Wjerch Bismark je pjecza hižo dawno na to dźekał a to je tež hłowna wina była, cźehož dla je pschecźiwo ženitwje prynzesyny Viktorije s Battenbergskim prynzom skutkował.

— Psched někotrymi njedźelemi je němske knježerstwo Franzowsam pschistup do Elsaza a Lothringskeje s tym poczeźiło, so je postajiło, so ma kóždy franzowski pucźowar pschi mjesach pas, wot němskeho pósłanza w Parisu wobkrucźeny, pokasacź. Sa bliżsche cźasy so wotcźakacź njemóże, so so tutón wukas sasu sběhnje. Knježerstwo ma žiwy wobkhad bjes Franzowsami a wobydlerjemi Elsas-Lothringskeje sa schkódny. Sacźischcź nowych mjesow dyrbi so pohłubschicź a jich skutkowanje pschiwótsicź. Elsas-Lothringscy dyrbja dopósnacź, so mjesa wjazy pschi Rheinje njeje, ale na Vogeskich horach. W tej samej měrje, w kotrejž wobkhad s Franzowskej woteběra, w tej samej měrje wón s Němskej pschiběra. So by so bjes wobydlerjemi Elsas-Lothringskeje wscha nadźija wukorjeniła, so móhli so hdy sasu s Franzowskej sjenocźicź, hischcźe posdźischo wótrische naprawy pschińdu. Sa 18 lět, kotrež Elsas-Lothringscy k Němskej słuscheju, woni k nam bliże stupili njejsu, woni niczo cźinili njejsu, so bychu sebi pschikhilnosć Němzow dobyli a su napscheczo prózowanju Němzow wo jich luboscź symni wostali. Elsas-Lothringscy su hacź do jeneho jenicźkeho sapósłanza jenož psches němskonjepschecźelnych sapósłanzow w kněžorstwowym sejmje sastupjeni. Tajke sadźerżenje

je skónczńje wliw na samëry a pucźe nëmskeho knjeżerstwa mëło. Nëmska njecha sa Elsaß-Lothringskimi dale bježecź a ßo wo jich pschikhilnoscź prózowacź, wona ma nëtko na to dźiwacź, so by naprawy, k schkitowanju nëmskich mjesow psched franzowskimi nawalami trëbne, poruczika. Czim bóle ßo psches to wobkhad w namjesnych stronach wobczeži a woßkabi, czim skerje ßo wotpohlady nëmskeho knjeżerstwa dozpja.

Italska. W Meßinje, w hłownym mëscźe Sizilskeje kupy, je kholera wudyrika. Woßebje w mórskim pschistawje je wjele ludźi na kholeru skhoriło. Khoroscź je ßo pjecza s Indiskeje s łódźemi, kotrež ßu wot tam żito pschiwjeske, sanjeßka. Njepschihódnym strowotnym wobstejnoscźam wodowa nusa jara polëkuje. Hižo psches tydźeń w mëscźe żaneje wody k picźu nimaju, dokelž ßu ßo wodowe roły na mnohich mëstnach pukke. Lud je ßo psches to do wulkeho roshorjenja dał. Psched domom mëschczanosty, kotremuż winu dawaju, so ßu ßo sa wodowod hubjene roły nałożike, ßu ßo hrożaze ludowe demonstrazije mëke. Italske knjeżerstwo hischcze tón czaß pschidacź njecha, so je khoroscź kholera, wudawajo, so ludźo w Meßinje jenoż na sahorjenje żołdka a czrjewow khorja, a so je tole czerpjenje na kholeru jara podobne.

Schwedska. W Schwedskej ßo pola Hudiksballa a wokolnoscźi wot póndźele wulke lëßy pala. Ssydom rësakow je ßo hacź dotal wotpaliło, pschi czimż ßu człowjekojo żiwjenje shubili. Schkoda, kotruż wohenśawëscźaze towarstwa poczerpja, ßo na 20 milijonow krónow wobliczi. Psches lëßowy woheń je ßo wikowanske mëstaczko Lilla Edet do zyła. sanicźiło.

Rußowska. Tu maja hižo sa zyle njedwëlne, so nëmski khëżor zara wopyta. W Peterhofskim hrodźe ßu ßo hižo pjecza stwy do rjada stajike, w kotrychż budźe khëżor Wylem bydlicź. So ßu tón czaß w Ruskej napschecźo Nëmskej jara pschecźelnje smyßleni, je hižo też s teho widźecź, so ßu wurjadneho nëmskeho wotpóßłanza, generala s Pape, pschi zarskim dworje s wulkej czesczu witali, a so je jemu zar wyßokaj rjadaj ßwjateho Handrija a Alexandra Njewskeho spożczik. — Pschi jenej hoscźinje w Warschawje, pschi kotrejż ßo też generalny gubernator Gurko a druhi generalojo wobdźelichu, je zarowy bratr, wulkowjerch Wladimir, rëcź mël, w kotrejż praji, so je trónska rëcź nëmskeho khëżora na zara najlëpschi sacźischcź cźiniła, jeho sympathije sa prusku kralowsku ßwójbu wulzy powyschika a dowërjenje na sdżerżenje mëra wobtwjerdźika, kotryż Ruska żenje se samyßkom kasycź nochze.

Bołharska. Knjeżerstwo je majorej Popowej, kotrehoż ßu k khostarni na wjazy lët saßudźili, dokelž je pjenjesy pokkadnizy ßwojeho regimenta pschekschiwił, khostanje spuschczika. Knjeżerstwo njeje to dobrowólnje cźiniło, ale je ßo k temu psches wojerske pschißahanstwo bjes offizërami Alexandroweho regimenta, w Sofiji stejazeho, nusowało. Pschißahanzy bëchu ßo srëczeli, Sofiju wobstupicź a wjercha a ministrow sajecź, jeli so bychu Popowa w jastwje sdżerżeli. Tutón podawk je nowe ßwëdczenje sa to, so je stejnischczo Koburgskeho prynza jara kabłaze a njewëste. W Bołharskej dyrbja woprawdże jara shniże wobstejnoscźe bycź, hdyż dyrbi knjeżerstwo jebakow a paduchow njekhostanych wostajicź, kotsiż ßu po prawje wot ßuda saßudźeni. W jara hubjenym ßwëtle ßo też pschi tejle należnoscźi bołharszy offizërojo pokasuja. Sprawnoscź je pola nich po sdaczu njesnata wëz, hewak ßo njebychu na stronu jebaka Popowa a pschecźiwo knjeżerstwu stajili.

Sserbija. Duchowna synoda je skónczńje do teho swolika, so ßo mandżelstwo krala Milana a kraloweje Natalije dżëli. Na dnju dżëlenja je kral w ßwojim hrodźe ministerstwu a wyschschim duchownym, kotsiż ßu jemu k woli byli, wulku hoscźinu wuhotował. Wójnski minister, general Proticź, ßo do Wiesbadena poda, so by kralowej rosßud duchowneje synody wosjewił a krónprynza, kotryż tam pola ßwojeje maczerje pschebywa, ßobu do Bëłograda wsał. Kralowa njebudźe dżëlenje wobżarowacź. Kral Milan je jej jara njeßwërny mandżelski byk, kotryż je k jejnej wulkej srudźbje stajnje s druhimi żónskimi lubkował. Dżëlenje wot njeho je drje po jejnym żadanju, jenoż s tym wona spokojom njebudźe, so jej jejneho ßyna wosmu. W Bëłogradże a po zyłej Sserbiji je dżëlenje mandżelstwa wulke roshorjenje sbudźiło, dokelž ßo kralowa wot luda jara lubuje.

Wot morwych stanuł.

(Skónczenje.)

„To budźe nam lëpje ßłodźicź, hacź mojim noscherjam", wón praji; „nó dżëczi, nëtko ßo ßyńcźe a bjercźe ßebi. Widżicźe, so mi Bóh luby knjes moju myßliczku sa sło wsał njeje."

Macź a dżowka jeho wobjeschtej, potom ßo wschitzy ßynuchu a jëscź a picź poczachu. Tola hacź runje sa dołhi czaß tajke nëschto dobre psches jich hubu pschischło njebë, tola wschitzy schtyrjo bórsy saßo pschestachu.

„Njemóżu ani dórtka wjazy póżrjecź, nano", żona praji. Mołka a Wylem to ßame wobkruczischtaj.

„To mje wjeßeli", schewz wotmolwi, hischcze khwilku dale khmutajo; „dha je Wascha luboscź dobra a ma jadro a moshowz. Hdyż bë mi moja żona żeńtwu pschilubika, też sa tsi dny ani kuska pojëdł njejßym. Niczo bóle njeßycźi, hacź prënja luboscź. Nó, Jano, budźesch ßo jako schewski pomoznik s Mołku wërowacź dacź, sa lëto, nadźiju ßo, mózesch s mischtrom bycź. Sto tolerź, maczi, ßu twoje, ßy je mi jako njewjescźinske kubło pschinjeßka. Pok sta tolerź ßwojej dżowzy ßobu dam a sa druhe ßo grat a koża kupi, so móhli saßo dżëkacź sapoczecź.

„Ale, nano, hdyż Tebje nëtko wotnjeßu?" żona saßo płakacź sapocza.

„Nano, to ja njepschidam, a hdy bych ßo s Janom czaß żiwjenja wożenicź njemóhła", dżowka pschistaji.

„Dżëczi, dżëczi!" jich mischtr smërowasche. „Njesapoczinam niczo, schtoż njedokonju. Dajcźe jenoż mi cźinicź! Tola, hižo po skhodźe horje du. Prjecź s pjenjesami; wino skhowacź; tykanzowe drjebjenczki s blida dele!"

S tymile ßłowami stanuwschi Mudraczk hižo w bliżschim wokomiku w kaschczu saßo każ morwy leżesche.

Lëdma so bëchu żony dorumowali, ßo wo durje kłapasche a s nimi nuts cźëkowy wotproscheŕ a schescźo noscherjo sastupichu. Prëńschi ßo khutnje a ważnje pokkoni a potom swuczene ßobużelnostne ßłowa babotasche: „Praju po swuczenym waschnju ßwoje wutrobne ßobużelenje, proschu, ßo stysknoscźe wostajicź a ßylsy stajicź, dokelž ßmy wschitzy próch a dokelž wschak je hubjena wëz s człowjeczim żiwjenjom."

Dorëczawschi, ßo wó jstwje wohladowasche, tola njewohladawschi tykanz a piwo na krytym blidźe ßo jeho błuke wobliczo smorschczi, a wón mjersazy borkotasche: „Budźischcźe jeho też móhli po skhodźe dele donjescź. Wëko horje a potom dele s nim!" wón noscherjam kasasche.

Dwaj noscherjej wsaschtaj wëko, kotrež hischcźe pschi scźënje stejesche, a ßo do komory podaschtaj.

Lëdma pak bëschtaj do njeje stupikoj, ßmjercź blëdaj dó jstwy pschihnaschtaj.

„Schto dha Wamaj je?" ßo wotprosche praschesche. „Pjanaj tola njemóżetaj bycź; pschetoż njebych wjedżał, s czim byschtaj ßo móhkoj wopicź; czeho dla pak tajke dźiwne wobliczo czehnjetaj? . . ."

„Czëko . . . ." prëni noscheŕ tschepotajzy sapocza. —

„Nó, schto dha je s czëkom?"

„Wone je . . . . ruku . . . hibako!"

„Hłupe blady!" czëkowy wotprosche ßantorjesche. „Staj njelepaj bykoj a do njeho storczikoj. A to hnydom czeknjetaj, wój bojasnikaj. Wrótnoscź! Njemużska ßłaboscź! Sa mnu!" A s tym wón do komory stupasche a taj druhaj sa nim — tola hižo po nëkotrych wokomikach ßo wschitzy tsjo do ßmjercźe ßo wustróżiwschi, s komory dó jstwy walichu a s durjemi won khwatachu, każ so by jich djabol hnał.

„Na pomoz! na pomoz! W naschim nanje je hischcźe żiwjenje!" żónskej schkrëczeschtej.

„Mischtr je s ruku hibał; na pomoz! na pomoz!" nëtko też Jan wołasche, kotryż bë se wschitkich najhkupischi.

Bórsy po tym hospoża pschihna: „Schto prajicźe, ludźiczki; schto prajicźe? Ach mój luby Bożo!"

„To je wërno, ßym se ßamßnymaj wocżomaj widżał!" schewski wołasche.

„Hdy by nan saßo woziwił; ach, hdy by nan saßo woziwił!" Mołka stonasche, a s hospożu a Janom do komory dżësche.

„Kak je jenoż to mózno! Kak je jenoż to mózno!" macź do rukow kleßnu.

Po khwilzy ßo mëschczanski chirurg wrócźi, kotrehoż bë cźëkowy wotprosche pschiwołał. Wón s wulkej ważnoscźu a nadutoscźu k druhim pschi kaschczu stupi.

„Schto je ßo tu stało?" wón praji, „na sdacźe morwy je wón byk? Błudnoscź! To dyrbju ja lëpje rosumicź. So pak byschcźe ßo pschestëdczili, so mam prawo, budu jemu żiku rubacź, a krwë s njeje njepobëhnje. Scźe kopoły wschitzy hromadże."

Lëdma pak bë mischtr Mudraczk saßłyschał, so chzedża jemu żiku rubacź, jemu tola wëz łoskoczima pocza bycź, a wón njejabzy s tajkim saskakom s kaschcźa na nohi sleczi, so lëkaŕ se strachom nożik puschczi a hubu rosdżërasche, njewjedżo, schto ßo po prawom stawa. Czi drusy ßo teho runja na sdacźe dżiwachu.

„Ssym drje pschedołho spał", schewz sywasche. „Schto dha pak ßo tu cźini .... schto dyrbi měschczańſki chirurg a kaschcź?"

„Luby nano, luby nano! ßy dha ty woprawdźe żiwy?" żónſkej wjeßele kschiczeſchtej.

„Bożo, pomhaj!" nětko mischtr ſawoła, ßo na ſdacźe naſtróżawſchi. „Scźe drje mje ſa morweho měli? Powjedajcźe tola, kak je to pschiſchło?"

Macź chzyſche jemu runje wěz rospowjedacź, hdyż ßo wó jſtwje nuźlaty hłóß ſaßłyſchecź da: „Je wěrno, ſo je muż, kotrehoż herbam ßym 200 toleŕ wupłaczik, ſaßo woźiwik? To je tola njemóżno! To je tołſta łża!"

Cźi druſy nětko ſ komory won pſchińdźechu.

„Dźeń a noz je na ßkomje leżak a ani ſtawcźka hibnuł njeje", żona wobkrucźeſche.

„Dźicźe mi ſ tym, njebajcźe mi", pſchedſtejicźeŕ pokładniży dla podpjeranja ſa pſchipad ſemrjecźa, cźoło njehnadnje morſchczo, praji, „hdźe je cźěło?"

„Ja ßym cźěło a ßo najpodwolniſcho pſchedſtajam", ſchewz ſ komory ſtupiwſchi rjeknu, ßo poniżnje pokkonjejo.

„Tak bě to po tajkim jenoż cźeźka womora, a Waß ßu do cźaßa morweho prajili!" pſchedſtejicźeŕ měnjeſche.

To pak měſchczańſki chirurg ſa ſko wſa, a wobaj ßo nětko wadźicź poczeſchtaj.

„Myßlicźe ßnadź ßebi, ſo pſchi womorje ßmjertne wopißmo wuſtaju? Myßlicźe ßebi, ſo ßwoju ſaſtojnſku winowatoſcź njeſnaju? Wobſkorżu Waß, dokelż mje na cźeſcźi pſchimacźe."

„Ale morwy njeje tola wumrjecź móhł, hdyż je hiſchcźe żiwy!"

„Morwy je woprawdźe wumrjeł. Krej wjazy njebijeſche, dych wjazy njeńdźeſche, ſhibadła běchu ſproſtnuke, to ßu wſcho zyle wěſte dopokaſy ſa ſemrjecźe."

„Błudnoſcź! Wy ſcźe ßo tola mylili!"

„Nè, Wy ßo mylicźe. Morwy bě tak doſpołnje morwy, ſo hiſchcźe nětkle na tym wobſteju, ſo też hiſchcźe nětkle żiwy njeje. Je to wurjadny, ſpodźiwny pad."

„Moje dła. Hłowna wěz ſa mnje je, ſo mi tej dwě ſcźi toleŕ ſaßo wrócźa."

„Sskyſchcźe, knjes pſchedſtejicźerjo", jeho tu ſchewz pſchetorhnu; radſcho ſchpatne wujednanje, hacź tucźny prozeß. Wot pokładniży ßym na ßmjertne wopißmo dwě ſcźi toleŕ dostak; duż ßym w ßwojim prawje. Wy jenoż prajicźe, ſo njeßym morwy był; ſ teho je ſpósnacź, ſo mam hiſchcźe wumrjecź, potom pak byſchcźe mi hiſchcźe junkrócź dwě ſcźi toleŕ wupłaczicź dyrbjeli. To je ſaßo moje prawo. Haj, dokelż runje na wumrjecźe khorju, njeby żana njemóżnoſcź była, ſo dyrbjała pokładniza hiſchcźe tſi abo ſchtyri krócź płaczicź. Duż chzemy ßo radſcho na tajke waſchnje rosrunacź: Ja ſa pſchichod niczo wjazy njeżadam, a Wy mi ſa tón krócź tej dwě ſcźi toleŕ woſtajicźe."

Pſchedſtejicźeŕ ßo w włoßach drapaſche. „Hm!" wón ſkónczńje měnjeſche, „wěz móhła ßo do dołhoſcźe cźahnucź, njech tón krócź tak je. Tak bórſy pak hacź ſaßo něchtó wumrje, na tym wobſteju, ſo ßo herbam ſemrjeteho hakle po pohrjebje pjenjeżna podpjera wudźěli."

„Jeli ſo tak cźinicźe, ſcźe jara mudry", ſchewz ſa pſchedſtejerjom, ſ khěże khwatazym, wołaſche; „pſchetoż hewak móhło ßo ſtacź, ſo bórſy ſaßo něchtó ſ morwych ſtanje."

Potom chzyſche měſchczańſkemu chirurgej ſliczbowanje ſapłaczicź, tón pak na ßwoju ſaſtojnſku winowatoſcź dźerżeſche a ruku wobarajzy wupſcheſtrje.

„Prjecź", wón ſnapſchecźiwi, „wot morwych żanych pjenjes njebjeru!" Potom pak ßebi je tola wot ſchewzoweje żony do ruki tłóczicź da.

„Nó, dźěcźi!" miſchtr Mudraczk praji, hdyż běchu ßo ludźo wotßalili, „ſchto nětko prajicźe? Proſcheŕſki kij tu běſche, moja myßliczka je jón roſłamała. S 200 tolerjemi ßo bórſy ſaßo brjoha pſchimnjemy. A najlèpſche pſchi tym je, njeßmy nikoho ſjebali; pſchetoż wot pokładniży jenoż dostach, ſchtoż běch do njeje ſapłaczik. Daj Bóh kóżdemu, kotrehoż cźeźki cźaß cźiſchcźi, ſprawny dobry pſchipad, ſ kotrymż móże ßebje a ßwojich ſahubjenju wukhowacź."

Ze Serbow.

S Budyſchina. Macźicźny Cźaßopiß 1888 I a němſke Budyſke Nowiny cź. 151 w njedźelſkej pſchiłoſy (27) powjedaju, ſo bu w thüringiſkej zyrkwinej wßy Kayna pola měſta Zeitz lětża naléto pſchipadnje ſtary moßaſny pjeczat namakany ſ napißmom, kotrež ma ßo takle cźitacź: „Jeſuß jano Jeſuß waſchijon, jan ton jo bawijono." To by po delnjołużiſku takle rěkało: „Jeſuß jano Jeſuß wuſchony (po-huſchony), jaden ten jo ſbożnoſcź"; a po hornjołużiſku: „Jeſuß jeno Jeſuß wyſcheny (po-wyſcheny), jedyn tón je ſbóżnoſcź." Pjeczat pokaſuje też kſchiż, a na nim ſnajemy pißmiki INRI (Jeſuß Nazarenſki Żidow kral.) Se wſcheho je widźecź, ſo je to zyrkwinſki pjeczat był, kajkeż ßo w Thüringiſkej nałożowachu, hdyż běchu tamniſchi Sserbjo kſcheſcźijanſtwo pſchijeli wokoło lèta 1050. Nětko ßo tam nihdźe wjazy ßerbſzy njerěcźi. *K.*

— Pſchi tudomnym kralowſkim tſělenju ßu na běkej tarczi k. pſchekupz Stelzer kralowſku a k. ſchkleńcźeŕ Mützа marſchalſku, na cźornej tarczi k. buſchkwjeŕ Kſchižank kralowſku a k. ſchewſki miſchtr Rückert marſchalſku doſtojnoſcź dobyli.

— Wokrjeßny wyſchſchi żandarm knjes Buk tu 1. julija ßwój 25lětny ſaſtojnſki jubilej ßwjecźeſche. Knjes Buk je ßebi pſches ßwój lubosny wobkhad a krutu ßwědomitoſcź w ßłużbje pola ßwojeje pſchedſtajeneje wyſchnoſcźe, pola ßwojich podſtajenych a bjes ludom wſchudźe pſchipósnacźe a pſchikhilnoſcź dobył. Duż też ßo mjenowany dźeń knjeſej jubilarej ſ mnohich ſtron ſbożopſchecźa a drohotne dary doſtachu. Bjes ſbożopſchejerjemi bě też deputazija Budyſkeje Bjeßady ſaſtupjena, w kotrejż knjes Buk hižo dołhe lèta měſto druheho pſchedßydy ſaſtawa. Njech je knjeſej jubilarej ſpożcźene, hiſchcźe dołhe cźaßy ſe żohnowanjom w ßwojim ſaſtojnſtwje ſkutkowacź.

— Na butrowych wikach ſańdźenu ßobotu pſchipadnje wußlědźichu, ſo bě jena pſchedawarka do butry twaroh ſpanzaka. Poliżija jebarku na radnu khěżu dowjedźe, hdyż jej wjazore hriwny khoſtanſkeho pjenjeſa wotewſachu.

— W nozy wot ſańdźeneje ßoboty do njedźele ßu ßo paduſchi do ſodoweje budy, pſchi gymnaſiju ſtejazeje, dobyli. Pakoſtniży ßu ſawrjeny pjenjeżny kaſchcźik rosbili a ſ njeho 25 hriwnow kranuli. Hacź dotal paduchow wußlědźili njejßu.

— Sańdźenu wutoru wjeczor ſtaj ßo na nowoſalzſkej dróſy pſchi żeleſniſkim moſcźe konjej měchitkajeŕnika Michela po ſdacźu pſches ſahwiſdanje lokomotiwy ſpłóſchikoj. Pſchi tym ßo pohoncź Jermis, kotryż konjow wjedźeſche, k ſemi podtorże a ſ hłowu wo kamjeń wrjeßnu. Jermis je ßo po ſdacźu cźeźko wobſchkodźił. — Poßlednje dny ßu na ſpomnjenym moſcźe ſapoczeli njepſchewidźny płót twaricź, ſo by ßo pſches to ſtrach ſpłóſchenja konjow wotſtronił. Tutón wotpohlad pak ßo, każ poßlednje ſnjeſboženje wucźi, pſches nowu naprawu jenoż ſ dźěła dozpi.

— Jedyn tudomny krawz bě ſańdźenu ßrjedu na tſělniku ßo ßylnje wopiwſchi w pjanoſcźi na karuſel ſaléſt. Dokelż tutak ani pjenjeźka w kapſy njemějeſche a płaczicź njemóżeſche, jeho ſ karuſela dele ſtorczichu. Cźumpaty, każ bě, wón pſchi tym mißnu a ßo pſchi karuſelu ſnak na ſemju wali, hdyż ſa morwy leżo woſta. Duż niczo druhe njewubu, hacź wopiłza wotnjeſcź. Cźělneje ſchkody wón pſches nahły pad poczerpił njeje.

Se ßerbſkeje pczólniży. Chzu tebi dźenßa, luby ßerbſki pczołarjo, piſacź, ſchto maſch ſ woprědka ſ rojom cźinicź. Kóżdy rój twari ſ woprědka pczolazy twar a to tak dołho, doniż ßo prěnje młode pczoły njewukußaju. Tole je ważna wěz. Pſchetoż: Cźim wjazy pczolazeho twara w hnězdźe, cźim mjenje trutow ßo cźi do kołcźa naßadźa. Pſchińdu bórſy po tym, hdyż ßy rój ſaßydlił, tajke hubjene ſymne a mokre dny, każ kónz tamneho a ſapoczatk tuteho tydźenja, pczoły wjele njenoſcha, haj nětotre dny ſ zyła niczo, dha też wjele abo niczo njetwarja. Młody rój pak dyrbi ſtajnje twaricź, ſo by khětſje wjele twara bjes wſcheho ſmylka doſtał. Teho dla dyrbiſch rojej, pſchińdźe hubjeny cźaß, na kóżdy pad zyrobu dawacź. Ja cźinju to pola rojow ſtajnje, njech je cźaß rjany abo hubjeny. Na rjanych dnjach doſtanje rój jenoż wjeczor żidſchu zyrobu; wo dnjo ma druhe dźěło. Żidku zyrobu doſtanje teho dła, ſo njeby trjebał wo dnjo woßebje wo wodu lětacź. Na hubjenych dnjach dawam wjazy a lèpſcheje zyroby. — Hdy wukußaju ßo prěnje pczoły w roju? Prěnjotny rój, kotryż ßo ſ kołcźa wuroji, woſmje ſtaru wopkodźenu matku ßobu. Tuta ſapoczina hnydom lahnucź a ſa 3 njedźele (21 dnjow) wukußaju ßo prěnje pczoły. Pola druhotnych rojow je wěz hinaſcha. Tute maju młodu njewopkodźenu matku. Tale wulètuje 5. dźeń po tym, ſo je ßo ſ matzyneje panki wukußała, na wopkodźenje a 3. dźeń po tym ſapoczina lahnucź. Duż njenadeńdźeſch w tajkim roju prjedy jejka, hacź ſ wjetſcha tydźeń po ſaßydlenju, a tajki rój twari ſ wjetſcha na 4 njedźele pczolazy twar. Prěnjotnym rojam wuhotuju nowy kołcź ſ pczolazym twarom, tola tak, ſo mjes kóżdym płaſtom próſdny ramik wißy, do kotrehoż hnydom twarja. Hotowy twar hnydom ſa cźeŕ trjebaja. Druhotne roje cźißnu do próſdnych kołcźow, dokelż maja njewopkodźenu matku a hacź do jeje wopkodźenja doſcź natwarja. Pola druhotnych rojow dyrbiſch ßwěru hladacź, hacź je ßo matka wopkodźiła abo traſch ſhubiła. (Sserbſki pczołaŕ.)

S Hodźija. Zyrkwine pischćele nascheho lubeho Bożeho doma ßu w běhu lětstotytkow tak dodźerżake, so je nowych nusnje trjeba. Duž ßo po radźe zyrkwineho prjódkstejerstwa s 11. dezembra 1886 počachu dobrowólne dary bjes wošadnymi sa nowe zyrkwine pischćele sběracź. Sa krótki czaß ßo tak 2553 hr. 15 np. nahromadźi. To bě rjany sakoż. K temu ßu, dokelž dyrbi po powschitkownym żadanju nasch rjany wulki Boži dom wulke hódne pischćele dostacź, wošadźini sastupjerjo zyrkwinemu próbkstejerstwu hischće požčonku po potrjebje hacź do 10,000 hr. jenohkóßnje pschiswolili. Zyrkwina inspekzija je s tym wschém ßwoju pschesjenosć wuprajika. Bóh daj, so ßo wscho derje poradźi.

— Sańdźenu póndźelu 2. julija bu tu sa druheho wučerja k. Hanka, prjedy pomozny wučeŕ w Worzynje, sapokasany. Luboscziwa dowěra bě jemu jeho nowu wučernju jara rjenje a pschistojnje nutskach wupyschika. Tež swonkach psched durjemi jeho wulzy rjany wěnz bjes kćejazymi pletwami s tymi ßerbskimi ßkowami witasche:

„Budź stroschtny. My cże lubje
Sa ßwojoh' witamy.
A kóżdy tebi ßlubi:
Cże rudźicź nochcemy.
Ty pak, o hnadny Bożo,
Daj temu wučerjej
K tej ßwjatej ßłużbje sbożo,
Tak wschitko derje stej'!"

S Njeßwaczidła. Ssrjedu 4. julija běsche na tudomnych wikach tónle skót na pschedań: 447 howjadow, 140 ßwini, 320 proßatow a czrjóda wowzow.

S Minakała. Tudomny druhi wučeŕ k. Hantusch je ßo do Worzyna pscheßadźik. Wuprósdnjene město je ßo s němskim wučerjom k. Grabsom, kotryż bě hacź dotal w Hornjej Hórzy s wučerjom, wobßadźiło.

S Wojerez wulki Barlinski czaßopiß „Reichsbote" s pokhwalenjom na to pokasuje, so po ßmjerczi khěžora Friedricha wschitke Sserbowki wulkeje Wojerowskeje wošady njedźelu 17. junija po wotrěczenju żarowaze kemschi pschińdźechu, njech běchu s wulkim běłym rubjeschkom na hłowje abo s czornym czěpzom abo s czornej ßuknju a czornym schantom. — My chzemy tudy pschistajicź, so je tehdy tu njedźelu abo tydźeń posdźisscho we wschitkich ßerbskich wošadach sakskeho a pruskeho kraja ßo na rune pschihodne waschnje wo nascheho semrjeteho khěžora żarowało.

W Hródku budźe ßo 29. a 30. julija wot delnjołużiskich spěwarjow wulki spěwanski ßwjedźeń dźerżecź. (Br. Z.)

Se Zemra. Zakostne njesboże, psches kotreż je młoda holza w najrjeńschich lětach wo żiwjenje pschischła, je ßo psched krótkim w ßußodnej wßy Baudach stało. 18 lět stara kćejaza młoda holza lehnucź dźésche a chzyschе petrolejowu lampu haßnucź, kotraż ßo na blidźe ßwěczeschе. Każ to bohużel mnosy hischće czinja, wona do zylindra horjeka nuts dunu. Duž petrolej w lampje rosbuchnu, a sa wokomik ßo zyła holza palesche. Na jeje wołanje podružnik pschiběża, kotremuż ßo radźi płomjenja na njej sadußycź. Njesbożowna pak běsche ßo tak straschnje wopalika, so dyrbjesche wumrjecź.

List, kajkiż je njedawno ßerbski bur ßwojemu wujej do města pißał.

Najlubschi wujo!

Dźenß je nam Bóh luby Knjes tola prawy hnadny deschćik póßłał a je mi s nim wschu wutrobu tak ßwjeßelił, so dyrbju czi to hnydom s listom wosjewicź.

Khětro dołho bě Boži luby deschćik dał na ßo czakacź, — ale, dźak budź Bohu! nětkle jón mamy. Hižo zyku khwilu ßo s njebjeß dele lije każ s khanami, a pschezo hischće ßo tola tak lije, so je ßo do koła wokoło počała wscha semja pyricź.

Ja njewěm, hacź ßym hižo dwójzy abo hacź ßym hižo wjazy krócź skoczik do sahrodki pohladacź, hacź je tam wscho sestawało a ßo saßo womkodźiło a woczerstwiło, a najradscho budźich tam pschezo saßo skoczik pohladacź, a budźich ßo każ w hólczich lětach dał wot Božeho deschćika tak prawje pschemaczecź, — hdy by to mi, starej schërej hłowje, nětak pschistejało.

Schto nětk wó jstwje sapoczinu? Rjany 103. psalm ßym ßebi hižo ras pscheczitał, — a luby Boži deschćik hischće pschezo dźe. Dokelž njewjedźich, schto lěpsche czinicź, ßym ßo sa blidko ßynuł, ßebi papjerku s kaschczika wuczahnuł, a nětk chzu czi, wujo, liscźik napißacź a czi prajicź, kajke mi tola tónle luby Boži deschćik żakostne wjeßele czini. Mi je skoro, każ był mi něchtó wutrobu wschu roscżahnuł.

Wujo, wy ludźo w waschich městach, wy wschitzy do hromady wěsce wěrno niz próschka njewěsce, schto ma po prawym tajkile luby Boži deschćik na ßebi. Wottamknje Bóh luby Knjes wam měschczanam wysche hłowy ßwoje lube njebjeske żórleschka a póczinje waß kusk s deschćikom krjepicź, tehdy ßebi wěsce pola waß kóżdy hnydom do khamora po paraplij dźe, potom ßebi jón wysche hłowy wupinje a po haßy s khwatom pod nim spody deschćika běži, schtoż móże, so by jeho tola niz krjepjelka njewomaczała a so by niz kuska njepschemoknuł. Je pak Boži deschćik nimo, po tym wam na waschim plestrje niz kapka stejo njewostanje, ale wotběhnje wam s khwatom prjecź, każ je s khwatom pschischła, a sa maku khwilku nichtó wjazy próschka wo tym njewidźi, so je Bóh luby Knjes pola waß s deschćikom pobył.

Seleneho wy w waschich městach hewak niczo nimacze hacź takle něhdże poł mandla różowych pjenczkow — te pak macze wschě pscheď woknom wonkach na deszy stejo, — a póczinje wam ras kusk deschćika hicź, jestajecze je ßebi hnydom wschě do hromady nuts dó jstwy a wosmjecze ßebi khanku a pschiměricze kóżdemu pjenczkej s měrku jeho kusk wody. To je pola waß wscho. — Ale pola naß je to hinak! — — Ja dyrbjach pschezo saßo skoczicź do sahrodki pohladnucź; tam ßym nětkle w pjerschczi na kórkowych rjadkach s motyczku kusk poschkrabał, dokelž chzych wjedźicź, kak hłuboko je dotal Boži deschćik schoł. Wujo, wón hižo je do semje tak hłuboko, każ móhł něhdże dłóń wuczinicź — — ale pschezo hischće dale krjepi. Dźakowano Bohu!

Pola naß burow to wěczinje reka: Jeniczki jedyn Boži deschćik je wjele, wjele wjazy hódny a lěpschi, hacź hdy był semju dźeßacź krócź s reki abo s pschěrowa krjepił. To je czi tak: Hdyż póczinje Bóh luby Knjes krjepicź, tehdy czi kóżde najmjeńsche stwjelczko a kóżdziczka trawiczka do koła wokoło ßwój dźelk a ßwoju měrku dostanje — a niz jeno te levkoje a ßomotki, abo ßolotej a kórki, a schtoż masch hewak w sahrodze. Du ßebi potom po tajkimle rjanym Božim deschćiku na poli buny a běrny wobhladowacź, je mi pschezo, każ njemóhł se żanej nohu wjazy wot nich prjecź. Hlej, s prěnja ßym tehdy wschón swjeßeleny, hdyż widźu, kak tam saßo wscho strowe a czerstwe steji, schtoż tam psched małej khwilku wscho srudne a struchłe hłojczku powschesche, a so je nětko wscho s Boha każ na czorn' selene, — a potom dyrbju pschezo saßo pschihladowacź, kak tón luby Boži deschćik na te połniczke liscźiczka dele kapje.

Hej! — nětkle pak tola saßo pocza prawje s njebjeß dele krjepicź! Jutsje chzu rano s czaßom won na moje pola. Chzył jeno rad wjedźicź, schto budźe mój kał a moja runkliza k lubemu Božemu deschćikej prajicź, a hacź njeje naschej pschenzy wonkach na wulkim sahonje Božeho deschćika trochu wjele było. Wona tam s Boha khětro tucźna stejesche. — — —

Nětkle je Boži deschćik na jene dobo pscheschtał. Budź Bohu khwalba a dźak sa jeho wulku dobrotu. Był jenoż Bóh se ßwojim lubym deschćikom wschudźom prawje rjenje pschischoł był! Hižo chzychu ludźo tu a tam powjedacź, so je měła tu a tam wot ßuchoty Boża roż tójschto cźerpicź a so je počała każ spadowacź. To dyrbjało mi żel czinicź, hdy było temu tak; ale najskerscho drje tak slě njebudźe, każ ludźo czinja. Pola naß hischće, dźakowano Bohu, wscho rjane młódne steji, duž ßebi nadźiju czinimy, so smějemy s Boha rjane żně. Daj to Bóh! — Nětkle chzu ßebi hischće junkrócź rjany 103. psalm wuczitacź — potom dyrbju saßo hicź do sahrodki kuknucź.

Wujko, bożmje! Bych dyrbjał saßłyschecź, so ßy mi był na mój list prajił, so tón njeje nihdy te dźeßacź nowych hódny był, kotreż ßym dyrbjał sa njón na póscze sapłaczicź, chzu czi jeno hnydom do prědka prajicź: Wujko, hejso budźesch mi tajkele blady czinicź, njejßy hischće wěsce ßwoje żiwe dny nihdy na Božim deschćiku żaneho praweho wjeßela w wutrobje poměł! Niczo sa sko!

Twój ßwěrny stary wuj
Handrij.

Wußudźenja.

Sawniski ßud. Dźěłaczerja Wolfermanna w Małej Subniczźy k jastwu na 10 dnjow a k arrestej na 4 dny saßudźichu, dokelž bě 10. februara w Kintzelez korczmje domjazy měr kasył, halekował a njehorne rěcze měł. — 17lětneho czeladnika Teicherta s Maleschez winowachu, so je 6 mk. pschekschiwił. Dźiwajo na połóżaze wobstejnosce jemu 15 mk. pjenjeżneho khostanja abo jastwo na 5 dnjow pschißudźichu. — Murjeŕ Narczik w Khróscźizach bě 22. měrza khěžerja Nowaka w Dobroschezach wo 3 mk. wobschudźił a khěžerjej Schäferej w tej ßamej wßy dwě kołbaßy kranuł. Jebanstwa a paduchstwa dla ma Narczik tydźeń w jastwje ßedźecź. — Dźěłaczerja Jeremiaßa na Běłej Horje s jastwom na jedyn dźeń pokhostachu, dokelž bě s jeneho Worzynskeho knjeżeho pola maliczkoscź pschenzy wotewsał. — Dźěłaczerka Donatowa w Pschiwczizach, pa-

duchstwa dla hižo khostana, bě kublerjej Gudže w Porschizach 3 mk. a mlynkej Lockej w Wujesdže 2 mk. wujebaka. Donathowej teho dla jastwo na dwě njedželi napołožichu. — Skórżba dla kschiwdy wuczerja Kerka w Rakezach pschecźiwo gratmischtrej Adlerej w Nowej Wžy žo na to waschnje skónczi, so skórżbnik skórżbu wróczo wsa, a wobskorżeny žlubi, wschě nastate khósty sapłacźicź a w Budyskich nowinach knjesej Kerkej czesćź wróczicź.

Přilopk.

* Na jenym kuble w Schneppendorfje pola Zwikawa, hdžež poscźenu torhachu, sandženy tydžeń tsi žonjaze nohajzy namakachu, polne slotych a žlebornych pjenjes. Pjenjesy žu wschitke s 18. letstotka; s zyła je jich nehdže na 10,000 mk. Kaž ma žo sa to, je wobžedźeŕ pjenjesy lěta 1813 w poscźenje skhował, potom pak nahle semrjeł. W lěcźe 1813 je, kaž žo powjeda, w Schneppendorfje jara wjele wójska pobyło, a wschelake druhe horjo je tehdy wješ domapytało. To je hižo druhi krócź, so žu tam stare pjenjesy namakali.

* Korczmaŕ w hoscźenzu „k tsjom lipam" w Nordhausenje běsche ratarjam, kotsiž pola njeho žwoje shromadžisny wotbywachu a žwoje swježelenja wotdžerżowachu, se žwojim njesbožom snaty, so žo stajnje deschcźik dźésche, hdyž chzysche wón něschto sapoczećź. Lětža w naleczu wot prěnjeho dnja žwjatkow žaneho deschcźa bylo njebě; duž bésche jara žucho. Tu žo někotsi ratarjo w žužodstwje na korczmarja „k tsjom lipam" dopomnichu a jeho sa žort namokwjachu, so by w žwojej sahrodže konzert postajił. Běchu wcźipni, hacž je korczmarja stare njesboże wopuschcźiło abo niz. Herzy žo skasachu, konzert žo w nowinach wosjewi, a hlej — w nozy do konzerta po dołhim cźažu sažo prěni deschcźik pschinđže. Popołdnje žo pschibliži, hoscźo žo w sahrodže seždydachu, herzy prěni kusk sadźěłachu, — a sažo žo njebježa wotewrichu, a žo tajki rjany deschcźik dźésche, so žo shromadźeni ratarjo wulzy sradowachu. Wo konzert běsche žo stało; ale korczmaŕ je tola na žwoje pjenjesy pschischoł. By-li sažo žuchi cźaž pschischoł, chzedźa žo tamnischi ratarjo sažo na korczmarja wobrocźicź.

* W Frankfurcźe nad Mainom muž pschecźiwo žonje na roswjasanje mandželstwa skorżesche, žo na to powołajo, so žona waricź njemóže. Ssudnistwo sandženy tydžeń žonu woprawdže winowatu spósna a mandželstwo roswjasa. To žo žměschnje pošłucha, ale na žane waschnje žměschne njeje. Tu žamžnu skórżbu w naschim cźažu cźasto žłyschisch, a hižo někotrezkuli mandželstwo je žo s tejele pschicźiny roswjasało. A hdźež žo to stało njeje, tam staj žo mandželskaj tola dźélikoj; a to je s wjetscha sa wobeju hischcźe hórje. W tymle nastupanju tak mjenowane hospodaŕske schule sa khude holzy, kotrež žu se schule, s wulkim žohnowanjom skutkuja. W tychle wucźerńjach holczki domjaze hospodaŕstwo dokkadnje nawuknu. Tajke wucźerńje žo w nowischim cźažu wot sjawnych wustawow, kaž też wot privatnych ludźi wschelako podpjeraju. A to je jara derje.

* W krajinje k połnozy wot Erfurta mějachu schtwórtk 21. junija straschne njewjedro. Pola Cölledy błysk pjecźoch dźěłacźerjow na polu porasy; schtyrjo sa něschto cźaža sažo k žebi pschinđžechu, pjaty pak morwy leżo wosta. Na dwórnischcźu Großrudestedt dyrbjesche cźah khwilu wocźakacź; pschetoż woda wyšoko psches kolije stejesche. W Zimmernje Boże njewjedro schtyri krumy saraty.

* W Kissingenje wóndano žona jeneho měschcźana žwojemu mandželskemu po 19lětnym mandželstwje schěžnate dźěcźo porodźi; wot wschitkich 16 hischcźe je 13 žiwych.

* W Julneku žo wóndano žukelna fabrika wotpali. Schkoda je jara wulka, dokelž je žo zyły tworowy skład žobu spalił. Ale też dwaj cźłowiska woporaj je woheń žadał. Wobžedźeŕ fabriki mjenujzy schtyrjom žobustawam wóhnjoweje wobory 100 schěžnakow žlubi, je-li so jemu wěstu drohotnu wěz pschinježu, kotraž bésche w fabriziy wostała. Runjež žo twarjenje we wschěch kónzach palesche, žo wschitzy schtyrjo wóhnjowi wobornizy do fabriki podachu, ale buchu sažypnjeni. Dweju s nich morweju a dweju na žmjercź sranjeneju s rospadankow wucźeżechu.

* Wutoru tydženja w nozy žo w cźěskej wžy Rjesnowizach paduschi do sary dobuchu a zyku hromadu wschelakeho drobjasa, zyroby a 25 bleschow wina nakranuchu. Jedyn s nich pak 3 blesche dobreho wina wupiwschi pjany pschede wžu leżo wosta, hdźež jeho nasajtra nadeńdźechu. Niz zyle nežnje jeho wjeżny kowaŕ se žłódkeho spanja wubudźi a jeho žudnistwu pschepoda.

* Psched krajnym žudnistwom w Brnje měješche žo póndźelu tydženja žudniske jednanje pschecźiwo 28lětnemu Janej Pschikasskemu, bywschemu listynoscherjej w Brjezlawje, a 15lětnej dźowzy tamnischeho korczmarja. Dokelž korczmaŕ wo dźowzynej ženitwje niczo žłyschecź nochzysche, wonaj prěnje dny meje do Wina czeknuschtaj; tsi dny posdźischo jeju w Medlinku pola Wina sajachu. Pschikasski běsche wobskorżeny, so je holzu s mozu se starschiskeho domu wuwjedł; holzy žo wina dawasche, so je jemu pschi tym spomožna była. Korczmarjowa dźowka, jara schikowana młoda holza, wschu winu na žo wsa, wobkrucźejo, so je lubeho nusowała s njej czeknucź, dokelž je hewak do wody skocźicź chzyła. A dokelž běschtaj holczzynaj starschej mjes tym do ženitwy swolikoj, žudnistwo wobskorżeneju njewinowateju spósna a puschczi.

* Wo krwawnym njeskutku žo s Debreczina we Wuherskej pische. W žwójbje jeneho tamnischeho samožiteho měschcźana a radneho knjesa hižo dawno pschekora knježesche. Skónczńje tak daloko pschinđže, so žona s dźećźimi žwojeho nehdže 65 lět stareho muža wopuschczi a žebi žama wobydlenje wotnaja. 25lětny žyn, kotryž jako podwyschk pola wuherskich honwedow žłużesche, wóndano wjeczor k nanej pschinđže a jeho proschesche, so by žo tola s maczerju sažo wujednał, s najmjenscha pak, so bychu žo maczerne wězy na pscheždžowanje njepschedawake, schtož bésche nan na žudnistwje wucźinił. Nan pak žyna s domu wuhna. W nozy wokoło tsjoch žyn sažo k nanej pschinđže, so by pscheždžowanja dla hischcźe jónu s nim porěcźał. Tón krócź bésche młodźenz žwoju tselbu žobu pschinježł, kotruž psched jstwinymi durjemi stejo wostaji. Widžo, so podarmo proży, wón hrożesche, so smeje wež sły kónz, na cźož starz žyna mjeswocźi kleżnu. Wot hanjenja a kleżnjenja pschitomnoscź ducha shubiwschi młodźenz durje wotewri, tselbu natyka a do nana, kotryž bésche žo s khribjetom k njemu wobrocźił, tseli. Kulka starzej do khribjeta sleczi. Sso rucże wobrocźiwschi wón ruzy posběhnu a žo morwy dó jstwy wali. Wschón rosnjemdrjeny žyn hischcźe jónu tseli a tón krócź nana do hłowy trjechi, na cźož žo sawrócźi a do kasarmow běżesche, hdźež žwojim wyschschim žam wosjewi, schto je žo stało.

* Krajina wokoło Roma a kupa Sizilisk stej cźežko domapytanej. Hižo dleje hacž dwě njedželi tam skóczki s hobrskimi hromadami po kraju cźahaju; hdźež žo na semju puschcźa, wschitko selene sežeru. Sapóžłanzy w italskim žejmje na žwoje napraschowanje žlědowaze drobnoscźe shonichu: Prěnje roje skóczkow žo něhdže psched tsjomi njedźelemi w wokolnoscźi Tivoli pokasachu, mjenesche roje też psched wrotami Roma. Na sboże žo skóczki hischcźe dospołnje wotschidlike nježu; haj někotsi wězywustojni wobkrucźeja, so to s zyła straschne afrikanske skóczki nježu. Jako najwuspěschnischi žrědk pschecźiwo nim žo porucźa wulke běłe płachty wupschestrěwacź. Běła barba je na žo wabi; duž skóczki na płachty lecźa, na cźož móža žo lohzy sběracź a kónzowacź. Hórje je se skóczkami na kupje Sizilisk. Zakostne powjescźe pak, kaž hižo njedawno naspomnichmy, s Algirskeje pschikhadźeja. S Guelmy žo pische, so tam skóczki s hustymi mróczelemi po kraju cźahaju, kotrež žu 20 kilometrow dołhe a 10 kilometrow schěroke. Sa tsi dny žu skóczki 34 kilometrow daloko pschischkle a krajinu wokoło Aigregady do zyła sapuscźike.

* Wjeżna holczka, Južna Sserbowka, běsche žo wot wucźomza realneje wucźerńje w Užizy sawjescź dała. Widžo, so chze ju wón wopuschcźicź, holza młodźenzej 6 dnjow cźaža da, so žo rosžudźi a ji potom wosjewi, hacž žebi ju sa žonu wosmje abo niz. Schesty dźeń, hdyž wón na dwojokole nimo pschijédže, holza na njeho sawoła; dokelž pak wón njesasta, wona trójzy s revolvrom do njeho tseli, so młodźenz na měscźe morwy leżo wosta. Na to žo holza žama satseli.

* W Shangaju a w žužodnymaj krajinomaj Honan a Shangtung w Chinesiskej je wulki sběžk wudyrił. Wobydlerjo tychle krajinow, kotsiž žu psches wulke powodźenja Žołteje Reki psched krótkim wschitko shubili, schtož wobžedźachu, žu žo wobrónili a wschěch sastojnikow stónzowali, kotsiž běchu dawki sběracź pschischli. Wojazy, kotrychž běchu pschecźiwo sběžkarjam pósłali, žo s nimi sjenocźichu. Hdyž offizěrojo wojakow na jich pschižłuschnoscź dopominachu, jich wojazy sabichu. Ssmalo a palo sběžkarjo po kraju cźahaju. Chinesiske knježerstwo sběžk rucże podtłóczicź hlada.

* Pošleni cźaž w Narańschej Indiskej kholera žylnje wustupowacź poczina. W Kaschmiru je w meji na kholeru 941 ludźi skhoriło, s kotrychž je 412 semrjeło. Prěnje tsi dny junija jich tam 385 na kholeru skhori, a 176 s nich semrje. W Assamje kholera mjes chinesiskimi dźěłacźerjemi straschnje sakhadźa; duž je jim knježerstwo sakasało žo pscheždydlicź. W měscźe Amedabad wot 245 khorych sa tsi dny 109 wumrje. Też w městach Bombay, Kalkuta a Madras satraschna khoroscź hrosnje sakhadźa.

* Pschezo hischcźe najsrudnische powjescźe pschikhadźeja wo wulkej wodże, kotraž je po žylnych deschcźach w kraju Mexiko w Amerizy

kčějazej měsćze Leon a Silao sahubika. Jara wjele domow je spadako; wjazy hač 800 cłowjekow bu pod rospadankami pohrjebanych. S zyła je pjatnacze stow ludźi wo žiwjenje pschischko. Schtóž płowajo žmjercźi wucźeknucź njemóžesche, teho howrjaze žołmy póžrjechu. Zyła krajina žo jěsorej runasche, na kotrymž mnohe cźěła płowaju. To je srudny napohlad. A schtož hubjenstwo hischcze wjetsche cźini, to je pschecźiwne žmjerdźenje, kotrež s rospadanych twarjenjow stupa, pod kotrymiž žu cłowjekojo a wschelaki skót pohrjebani. Boja žo, so tam mór nastanje.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi směje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach kaplan Handrik němsku spowjednu rěcź a ½9 hodźin farar dr. Kalich němske předowanje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Margareta Alma, Jana Bohuwěra Ssymanka, murjerja na Židowje, dź. — Pawoł Alfred, Khorle Wirtha, khěžerja a pjekarja w Ssłonej Borschczi, ž. — Pawoł Hermann, Jana Büttnera, dźěłacźerja na Židowje, ž.

W katholskej zyrkwi: Ferdinand, Kasimira Koszielskeho, schewza w Roswodezach, ž. — Jan, Josefa Jana Mažkowskeho, barběra na Židowje, ž.

Zemrjeći:

Dźeń 30. junija: Khorla August, Khorle Augusta Nowaka, žiwnoscźerja a kopornikarja w Ssłonej Borschczi, ž., 3 l. 4 m. 17 d. — Khorla August Pjech, něhduschi pjekarski mischtr a ratař na Židowje, 70 l. 5 m. 10 d. — 1. julija: Marja Langez, Jana Jurja Hermanna Weitmüllera, molerja na Židowje, mandźelska, 24 l. 8 m. 16 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2349 měchow.	W Budyschinje 30. junija 1888				W Lubiju 5. julija 1888			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńža . . . . . běła	8	93	9	52	9	6	9	26
" . . . . . žołta	8	93	9	8	8	82	9	—
Rožka	6	17	6	33	5	88	6	13
Jeczmjeń	5	94	6	16	6	—	6	20
Wowž	6	40	6	80	6	—	6	10
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka	6	67	6	94	6	11	6	50
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka	15	50	16	—	15	—	15	50
Bérny	1	60	2	10	1	70	2	20
Butra . . . 1 kilogr. . .	1	70	2	—	1	80	2	10
Pšeńczna muka 50 " . . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	6	50	10	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	20	2	50	2	—	2	50
Sklóma . . 600 " . . .	20	—	21	—	18	—	20	—
Proßata 1146 schtuk, schtuka . .	5	—	15	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	4	25	4	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńża (běła) wot 9 hr. 23 np. hač 9 hr. 52 np.; pšeńża (žołta) wot 8 hr. 93 np. hač 9 hr. 23 np.; rožka wot 6 hr. 33 np. hač 6 hr. 46 np.; jeczmjeń wot 5 hr. 94 np. hač 6 hr. 16 np.; wowž wot 6 hr. 30 np. hač 6 hr. 60 np.

Dražbjanske mjažowe płaczišny. Howjada 1. družiny 52—55 mk., 2. družiny 47—50, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 42—44 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 43—53 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 6. julija: Deschcź.

Njech žo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež žu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Psches žudnistwo ma žo na pschežadźowanje pschedawacź: 9. julija dopołd. w 9 hodź. w hoscźenzu w Porschizach 1 kucza. — 10. julija dopołdnja w 12 hodź. pola sahrodnika Zwara w Zornoščykach 3 kruwy, 1 cźelo, 2 žwinjeczi, 2 kosy, 1 žńkanjowa maschina, 1 dezimalna waha. — 12. julija dopołd. w 9 hodź. pola kublerja Jurja Pjecha w Wjeleczinje 1 rěsak, deski, žyno atd.

Na pschedań: Kubło 32 w Cźornych Nožlizach s 80 kórzami. — Žiwnoscź s 22 kórzami. Shonicź w „Tjoch lipach" w Budyschinje. — Žiwnoscź cźišło 3 w Kubschizach s 15 kórzami. — Korczma a kowarnja w Huczinje se 14½ kórzom. — Žiwnoscź cźišło 5 w Hownjowje. — Žiwnoscź cźišło 9 w Barcze. — Žiwnoscź cźišło 6 w Błohaschezach.

Awkzija: 10. julija popołdnju w 4 hodź. w Ssmolizach pola Mišgangez wosy, grat hospodarska nadoba atd.

Kubło na pschedań.

Kubło cźišło 1 w Wyšokej pola Budyschina s 72 kórzami pola a łuki, rjanymi stejazymi žnjemi, nowymi twarjenjemi, 2 konjomaj, 8 kruwami, 1 cźělzom, 5 jałojazami, s dobrym inventarom, bjes renty a wumjenka, ma žo pod pschihódnymi wuměnjenjemi s niskim napłaczenjom hnydom pschedacź. Też žo s kóždej leżomnoscźu měni. — Dalsche je na kuble tam shonicź.

Kubło na pschedań.

Wobstejnoscźow dla chzu žwoje kubło pola Lommatscha, w najlěpschej krajinje leżaze, se skoro zyle nowymi twarjenjemi, se wschěm inventarom, wubjernym skotom, wjelbowanymi hródźemi a rjanymi stejazymi žnjemi hnydom pschedacź. Leżomnoscź wopschija 220 kórzow a je s 3000 dawskimi jenoscźemi napołożena.

Wscho dalsche jenož žamokupzam pschipowjedźi (też listnje)

Gustav Gebauer, kubler
w Prositz pola Lommatscha.

Derje žo danjaza **khěža** w Budyschinje w pschedměscze s rjanej sahrodu a pinzami je na pschedań. Jenož połojza trjeba žo napłaczicź. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Wosjewjenje.

Kóždy tydźeń
zyle tucźne howjase mjažo punt po 40 np.,
zyle tucźne žwinjaze mjažo punt po 40 np.,
zyle tucźne cźelaze mjažo punt po 40 np.
pola rěsnika **Beyera** w Rakezach.

Koža,

kaž jěd rěsaze, porucza
Paul Walther
na žitnych wikach.

Koža, žerpy, kunki, bruža,

wscho w najlěpschej tworje a s rukowanjom wuměnjenja porucza
Chr. Holtsch Nachf.
na mjažowym torhoschczu.

Dürrenbergsku warnu žół Dürrenbergsku skótnu žół

(kotraž je, kaž je snate, najlěpscha) porucza najtuńscho
Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Turkowske žłowki

najlěpscheje družiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjažowym torhoschczu.
Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płaczišnach.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo
Schischka a Njeczka.

Rajž

wulkosornaty punt po 14—30 np. porucza tunjo
Gustav Poser
na bohatej haži 22.

Jerje

wurjadnje wulke po 5 np. pschedawa
Gustav Poser
na bohatej haži 22.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 12. julija t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma žo na knježim **Kupjanskim rewěrje**

50 rm. khójnowych kuleczkow,
6,76 stotnjow khójnowych walczkow,
54 khójnowych hromadow

sa hnydom hotowe pjenjesy na pschežadźowanje pschedawacź. Pschežadźowanske wuměnjenja žo do awkzije wosjewja.

Shromadźišna w Łódniz drjewnischczu w wólschach.

Knježe Kupjanske hajniske sarjadnistwo.

Dokelž žu žo khofejowe płaczišny saža ponižike, poruczam wot nětka saža

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.

w snatych dobrych a derježdźodźazych kajkosczach.

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haži.

Mužaze žuknje, swjerschniki, kholowy a **lazy** žo **njerospróte** rjenje a trajnje barbja

w Kellingez parnej barbjerni
w Budyschinje.

Spěschne dźěło. Tunje płaczišny.

J. A. Henke

w Budyschinje

na seminarskej haßy 4

porucza ßwój

skład wschěch druzinow

czaßnikow.

Porjedzenje

khwatnje a tunjo.

Khosej

ſ wuběranych, jenoz derje ßkodzazych kajkosczow

njepaleny punt hizo po 90 np.,
paleny = = = 120 =

porucza **Hermann Lemke**

na jerjowej haßy.

Khosej

paleny punt po 120—200 np.,
njepaleny = = 90—160 =

w jenoz wuběranych druzinach porucza jako něschto wubjerne

Gustav Poser

na bohatej haßy 22.

Khosej

wulkobunaty a czisćze ßkodzazy ßyry punt po 90—160 np.,
paleny = = 120—200 =

porucza **J. G. Klingst Nachf.**

Rjepikojty tobak

punt po 30 a 35 np.

porucza **J. G. Klingst Nachf.**

Khosej

paleny a njepaleny

jenoz w dobrych druzinach poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedzbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Destillazija

Schischki a Rjeczki

porucza ßwoje snate dobre druziny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płaczisnach.

Czisty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaz tez wschě dobre druzinky kaz

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Zelesniske schěny

k twarskej potrjebje we wschěch dołhosczach po jara tunich płaczisnach porucza

A. W. Altmann

na privatnym tworowym dwórnischczu (privatgüterbahnhof).

Barbowa pschedawarnja

Gustava Posera

(prjedy R. Hauptmann)

na bohatej haßy 22

porucza ßwój bohaty skład

murjerskich a molerskich barbow

w wulkim wubjerku, stajnje czerstwych;

wolijowe barby

ßuche abo k barbjenju hotowe, derje a twjerdze skhnyjaze, k wobarbjenju schpundowanjow, khěžow atd.;

ßwěczaty lak sa schpundowanje

(wot **R. Stollbergera** w Karlsruhe)

ſ barbu a bjes njeje, bjes wonjenja a lohko skhnyjazy;

bernstajnowy lak, kopallak, damarlak, lak na zeleso, spiritußowy lak;

Ia Kölnski klij,

kaz tez wschě druhe druziny w najlěpschich dobrosczach;

terpentinowy wolij,

němski a franzowski;

derje warjeny lanowolijowy firniß,

sa dobry a twjerdze skhnyjazy wuspytowany;

Ia portlandski zement;

myjnu krydu, gyps;

schmyrglowu a wóhnjokamjenjowu papjeru,

schmyrglowy plat;

barbjaze drjewa;

barbicze wschěch druzinow atd.

Najwjetschi wubjerk. Tunje płaczisny.

Sprawne poßluzenje.

Destilazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje na butrowych wikach.

Dokelz ßu moje ßkódke dwójne likěry wubjernje dobre, ßo wone tak ßylnje kupuja, so je psches to mózno, někotre druziny trochu tunischo hacz dotal pschedawacz. Proschu na to pschi potrjebje, kaz pschi kwaßach, kschczisnach atd., dziwacz. Płaczisny ßu na hotowe pjenjesy wobliczene, pschi posdzischim sapłaczenju ßo wone wo 5 np. po litrje powysha.

Zeche Graf zur Lippe

w Subniczy

porucza dobru brunizu po sczěhowazych tunich płaczisnach:

kruchatu brunizu w lěcze ßuschenu hektoliter	po	55	np.,
ßrěnju brunizu	= =	= 45	=
ßrěnju brunizu ſ podkopkow ßuchu	=	= 40	=
krymstatu brunizu w lěcze ßuschenu	=	= 35	=
krymstatu brunizu ſ podkopkow ßuchu	=	= 30	=
ßypnu brunizu	=	= 25	=

Karbolineum

hodzi ßo město wolijoweje barby najlěpje k barbjenju a impragněrowanju a sdzerzi drjewjane wězy psched hniczom. Najlěpschi ßrědk pschedrjewowy a murjowy schwamp. Tunjo dostacz pola

Otty Engerta

en gros drogowe khlamy en détail.

Khosej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacz 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,

najlěpsche czisćze a ßylnje ßkodzaze druziny porucza

Jan Wjenk

na swonkownej lawskej haßy 38 pódla Schraderez konditarnje.

Khosej

wot najtunischich hacz do najdrózschich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a hornczerskej haßy.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza

Th. Grumbt

na swonkownej lawskej haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaz tez **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczisnach

mechanisko pschadownja w Hajnizach.

Hamburgsko-amerikanske

paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parokłódźna jězba

ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kózdu ßrjedu a njedzelu,

ſ **Havra** do **New-Yorka**
kózdu wutoru,

ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kózdej dwě njedzeli,

ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiskeje**
mězacznje 3 krócz,

ſ **Hamburga** do **Mexika**
mězacznje 1 ras.

Towarstwowe póstske parne łódze podawaju wubjernu jězdz a pschihódnu puczowanisku skladnosćz sa kajutowych a djestubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797

Carl Meisel w Budyschinje.

„Zacherlin"

je jenož
w bleschkach dostacz,
duž

kedžbowacz pschi kupjenju!

pschetož wscho druhe je bjes dwěla: podražowanje a sabłudnjenje!

Woprawdźity „zacherlin" je dostacz:
w Budyschinje pola kk. bratrow Měrschow,

w Budyschinje pola k. Otty Engerta,	w Biskopizach pola k. Alfreda Böhmera,
= = = k. Fiermanna a Rissy,	= Kamjenzu = k. Hermanna Nächstera,
= = = k. Ernsta Mittascha,	= Lubiju = k. Heinr. Burkhardta.

Fotografiski atelier
Alex. Matthaeya, dwórskeho fotografa
nazłědnika
w Budyschinje sady měschczańskeje schule
žo k najžwěrnischemu a najlěpschemu shotowjenju fotografijow kóždeje družiny porucža.
☛ Płaczišny žu niske.

Sklad wožebnych
czistowołmjanych
Geraskich a Greizskich
drastnych tkaninow
jako:
kaschemėr, fulej, reye, soleil,
serž atd. po fabrikskich płaczišnach.
Richard Gautzsch
na bohatej haży.

Swój wulki sklad
britwjow a tóčznych rjemjenjow
jenož w dobrych kajkosczach pschi potrjebje należnje porucza
Hermann Karsch prjedy **A. Rockisch**
3 pschi mjažowych jědkach 3.
Pschispomnjenje: Wscho točenje a porjedźenje po najtunischej płaczišnje wobstaram.

Chirurgiska wobalerńja w Budyschinje
na schulerskej haży 3 po 2 skhodomaj, nutskhód na rěsniskej haży.

Wuwinjene a wustorczene stawy runa, stawy wustrychuje, plestry kładže, piwalzy žadža a kunki staja, suby torha, wschě rany wot tšelenja, bicza, kłócza, rěsnjenja, torhnjenja, kužnjenja, stłóczenja, sahorjenja a smjeczenja hoji a wschu druhu do žwojeho powołanja žłuschazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

Jablukowe wino,
jara dobru družinu, liter abo bleschu po 25 a 30 np., **holansko-jahodowe** abo **strowotne wino,** wubjerny žrědk psche žołdkowu žłabosc, běženje atd., teho runja wschelake **jahodkowe wina, žadowe schampanske wino, schumjaze žadowe limonady, sodowu** a **selterisku wodu,** dale
žadowe kišałło,
najlěpsche k žołotwi, k sakkadźenju atd. porucza
Hornjołužiska žadtłóczerńja
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki.**

Khosej
njepaleny po 90 np.,
paleny = 110 =
pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow poměrnje tuńscho porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haży.

Schtóž
chze nóž abo nožizy toczene abo wuporjedźene měcz, póscźel je do parneje toczerńje a porjedźerńje
Oskara Buttera w Budyschinje
pola theatra.

Mužsku a žónsku cželedź pschi wyšokej msdźě, holzy hacz do 120 mk., pyta pschistajaza žona **Brodźina** w Budestezach.

Hólczez,
kotryž chze pjekarstwo nawuknucz, może hnydom do wuczby stupicz pola
pjekarskeho mischtra **G. Wirtha**
na rózowej haży.

Hólczeż, kotryž chze pjekarstwo nawuknucz, hnydom dobre město dostanje pola **Alwina Scholty,** pjekarskeho mischtra na Zidowje.

Zapośdźena
njesapomniczka.
Naschemu něhduschemu sprózniwemu a njewustawazemu knjesej kantorej **Schmoli** w Budestezach, kotryž je naš cźasto s rjanymi spěwami swježelik, pschejemy kaž tež jeho knjeni mandźelskej k zastupjenju do žwjateho mandźelstwa
wjele sboža.
Mnoży s Maleschanskeje woždy.

Palma měra

na row
Khorle Auguśta Schletzy,
sahrodnika w Rakojdach,
wumrje 21. junija.

Wot tšjoch jeho towarschow poždwjeczena.

Hlóž: Ty snajesch, Knjeże, moje lěta. -

Dha spi nětk derje w khlódnym rowje
Tam, ty nasch luby towarscho,
Hacz junu nam po Božim žłowje,
Kaž wone wěste praji to,
Te sbóžne ranje zaswita,
Tón dźeń toh' zaždowidźenja.
Kak dźiwne wschak žu Boże pucźe,
Schtó dopósnacź je samóže?
Też tudy jedyn wumrje rucźe,
Tych lětow mało licześche,
Jich jenož pjeczadwazeczi
Je žiwy był tu na semi.
Kak njeradч žmy tebje dali,
To prajimy tu sawěsczi.
Sa sprawneho wschak žmy cźe snali,
Ty bě nasch towarsch najlubschi,
Wo kotrehož tu žaruje
Wschak pola naš tak nětkotry.
Ta khorosc njeje dołha była,
Na kotruž wumrjecź dyrbjesche,
Haj lědom drje wschak wona s zyła
Tu jenož dwaj dnjej trajesche.
Hdyž wutoru h'ischcźe strowy bě,
Bu njedź'lu na to khowany.
Tón mandźelsti swjask krótki běsche,
Tsi lěta jenož trajesche,
Nětk mandźelska sa kaschczom dźěsche,
A tež dwě małej dźowczickzy
Wo luboh' nana žaruja,
O, to je wulka frudoba!
So Boże myžle njejžu nasche,
To wschak tu husto shonimy,
Wón radźicźela njetrjebasche,
Hdyž tudy nješchto wumjedże,
A tola pschi tym wostanje:
Wón cźini wschitko najlěpje.
Wscha próstwa pola žmjertnoh' loża
Tu njeje niczo samóhła,
So by ta wulka hnada Boża
Toh' khoroh' žiwoh' sdźerżała.
Bóh wschitko hinak cźinjesche:
Schtoż cźini Bóh, wschak dobre je.
Nasch towarsch wěsce wobhladuje
Sa sboże žwoju žmjercz nětk tam,
Hdźež wschak nasch sbóžnik wudźěluje
Tu sbóžnosc jemu s hnadu žam.
Nětk jeho duscha wužiwa,
Schtoż wěrił je hacz do kónza.
Tón Knjes pak chzył žwój trosćht wschěm sdźělicz,
Kiž stysknje wo njoh' płakaja,
Wón chzył jim wschak žo s hnadu skhilicz,
So jemu wschitko porucza;
Wschak, schtóž žo Bohu dowěri,
Tón nihdy njeb'dże k hanibi.
Tón podawk pak nam s nowa praji,
Kak też nasch cźaž je njewěsty,
So bychmy bóle strażowali,
Wschak wschědnje k žmjerczi srali žmy,
Tak byli mudri na žwěczi
A junu sbóżni po žmjerczi.

H. F., g. p.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 28. **Sobotu 14. julija 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Prynz Jurij, komanděrowazy general sakskeho armeekorpsa, je so wot kněžora Wylema sa generalneho pólneho marschala a sa inspektora 2. wójskoweje inspekzije, pjaty, schesty a dwanaty armeekorps wopschijazeje, pomjenował. Prynz Jurij, kotryž wot lěta 1873 nad sakskim wójskom roskasuje, jo hižo też w franzowskej wójnje wot teho czasa nawjedowasche, hdyž krala Alberta na czoło wójska pschi rězy Maas postajichu. Prynz Jurij 12. armeekorps bjes druhim w krwawnymaj bitwomaj pola Sedana a Brie-Villiersa nawjedowasche. Hdyž bě so do domowiny wrócźił, jeho sa generala infanterije powyschichu. Prynz Jurij so też na cźeskej wójnje lěta 1866 jako roskasowar prěnjeje jěsdneje brigady wobdźěli, kotruž po bitwje pola Kraloweje Hradza psches Karpatske hory wjedźesche. Lětsa 8. augusta prynz Jurij swoje 56. lěto dokoni a je w tejle starobje najmłódschi němski generalny pólny marschal. S jeho schtyrjoch synow tón czas tsjo w sakskim wójsku służa, prynz Friedrich August jako hejtman pola cźělnych grenaděrow, prynz Jan Jurij jako premierlieutenant pola tsělzow a prynz Max jako sekondelieutenant pola kněžorowych grenaděrow. Dokelž hacž dotal njeje waschnje było, so by inspektor wójska s dobom roskasowar nad jenym armeekorpsom był, prynz Jurij komando nad 12. armeekorpsom złoži. Najskerje so tutón komando wójnskemu ministrej hrabi s Fabrice pschepoda, wójnske ministerstwo pak snadź na generalneho majora s Planitz pscheńdźe.

— Wczera wjeczor je kněžor Wylem s Barlina do Kiela wotpucźował a wot tam dźenża rano na łódźi „Hohenzollern“ do Ruskeje wotjěł. Kněžorska łódź so wot zyłeho maneverskeho łódźstwa pschewodźa. Prěnje powitanje bjes němskim a ruskim kněžorom so na wyšokim morju pschi czudskim brjosy stanje. Ruske łódże wot czudskeho brjoha wotjěwschi němskim napschecźo płuwaju, a zar kněžorskeho hosća na swoju łódź pschewjedźe. W tym samym czasu so ruski zarjewicz (krónprynz) s Peterhofa pschijěwschi jako sastupjeŕ swojeho nana pschibliži a na łódź „Hohenzollern“ stupi. Powitanje so pod hrimotazym postrowom kanonow stanje. Kněžor Wylem wostanje na ruskej a zarjewicz na němskej kněžorskej łódźi. W zarowym pschewodźe budźe też zarowa. Wulke nadźije, kotrež pschi prěnjej powjesći na pschikhad němskeho kněžora w Ruskej stajachu, su trochu spanuke a so wotsłabiłe. Ruszy wopschijeja, so němsko-awstrisko-italski swjask Němskej winowatosće napokoji, kotrymž so wona sarjeż njemóże. Na druhej stronje je so Ruska rossudźiła, so twjerdźe swojich žadanjow w nastupanju balkanskeje pokkupy dźerżecź. S druhimi słowami: Němska chze sebi swojich swjaskarjow sdźerżecź, a Ruska wot swojich prawow, jej w wucźinjenjach Barlinskeho měra saruczenych, niczo spuschczicź nochze. Wothladawschi wot tychle praschenjow, kotrež budźa so posdźischo wot europiskich knježeŕstwow rospominacź, móżemy pschezo wot wopyta němskeho kněžora w Ruskej wotcźakacź, so so psches njón měr wobtwjerdźi a so powschitkowne směrowanje wupscheśtrje, kotrež móżne sczini, wo balkanskim praschenju s mjenje straschnosću jednacź.

— Kněžor je s wołebje hnadnym samoruczným pismom wójnskemu ministrej generalej Bronsartej se Schellendorff a dotalnemu roskasowarjej nad němskim łódźstwom generalej s Caprivi, pschipósnawajo jeju wuspěschne skutkowanje sa wójsko a łódźstwo, wulki kschiż cźeŕwjeneho workoweho rjada spožcził. W wojeŕskich kruhach maja sa to, so kněžor knjesej s Caprivi, kotryž je na khwilu se służby stupił, w posdźischim czasu wyschsche městno w wójsku dowěri.

— Kněžorowa macź Viktoria so do Schwajzarskeje poda. Wona hižo měsazy dołho na drjenje cźeŕpi a jejne nerwy su psches tysazore staroscźe a njepschestawaze strachowanje w sańdźenym lěcźe do zyła rostschasene. Nasymu swudowjena kněžorka se swojimi dźowkami swoju macź, jendźelsku kralowu, w Schottiskej wopyta a budźe potom w symje w Italskej pschebywacź.

— Někotsi němszy lěkarjo, kotsiž su semrjeteho kněžora Friedricha lěkowali, su knihu wo kněžorowej khorosczi wudali. W njej jendźelskemu lěkarjej Mackenziej porokuja, so je na tym wina, so je kněžor Friedrich do czasa na raka wumrjeł. Němszy lěkarjo su psches wědcźeni, so by so rak wotstronił, hdy budźische so po jich radźe wurost w kněžorowej schiji s czasom wurěsał. Mackenzie snadź je mnohe smyłki wobeschoł, tola, hdyž němszy lěkarjo měnja, so budźische kněžor wotkhorił, hdy budźische so operazija czasa doscź staka, so drje jim wot mnohich wězywustojnych lěkarjow pschihłosowacź njebudźe. Do doscźe je snate, so so rak psches žanu operaziju s khoreho cźěła wotstronicź njeda. Lěkarjowy nóż drje khory mjasowy wurost wotrěsa, tola khoroscź s tym njepodtłóczi. Tak dołho hacź so njehodźi, krej wot rakoweje mokrisny wucźisćicź, so khori na rak wustrowicź njedadźa. Móżno wschak je, so by kněžor, hdy by so s czasom operěrowacź dał, dlěje pschi žiwjenju sdźerżał. S wěstosću móże so wotcźakacź, so Mackenzie, kotrehoż němske konservatiwne a narodnoliberalne nowiny nětko jako njeswědomiteho lěkarja hanja a jebaka mjenuja, tajke poroki směrom lubicź njeda. Wón je hižo jendźelskim nowinam pschipowjedźił, so su powjesće, kotrež němske nowiny pschecźiwo njemu do sjawnosće dawaju, łžě a pschisłodźenja. Wažne pschicźiny, wołebje dźiwanje na kněžorku Viktoriju, su jeho wotdźerżeli, na poroki wotmolwicź, tola chze so někto w bliźschich dnjach wusprawnicź.

— Hižo sasso je kněžorstwowy sud w Lipsku krajnych pscheradnikow wotsudźicź měł. Wón je żelesniskeho pisarja Dietza, jeho żonu a barbjerja Appela k khostańi na wjazy lět sasudźił. Dietz je jara wažne akty wo mobilisaziji němskeho wójska franzowskemu knježeŕstwu pscheradźił. Schkoda, kotruž je s tym brónitosći Němskeje nacźinił, so s dźěła wurunacź njeda.

Hollandska. Na indiskich kupach pschezo s nowa ludy, kotrež je sebi Hollandska podcźisnuła, pschecźiwo swojim podtłóczerjam postawaju. S kupy Jawy je hollandske knježeŕstwo powjesć dostało, so je so w Bantamskej prowinzy malajski lud sběhnuł a wschitkich Europjanow a swojich malajskich khownikow skónzował. Poslednischi lud hischcźe bóle wuzyzuja, hacź hollandszy sastojnizy, s kotrymiž so do wudrětych dawkow a bjeŕnow dźěła. Duž malajojo swojich wjeŕchow runje tak jara hidźa, kaž hollandske knježeŕstwo.

Franzowska. General Boulanger (praj Bulanžej) w połnóznej Franzowskej, w krajinje, kotraž Bretagne rěka, wokoło pucžuje. Po swuczenym waschnju wón tu a tam rěcže džerži, w kotrychž knježerstwo wótrje pschima. Wón Franzowsow namołwja, nětczišche knježerstwo skerje a lěpje powróčicz. So by čim bóle kedźbliwosć na žo čahnuł, też saž s mjeczom schčerczi. W St. Servanje wón pschi hosčinje praji, so žo nadžija, so jeho saž do wójska powołaja, prjedy hacž žo lěto minje. Boulanger chze s tym Franzowsam strach činicz, so w pschichodnym naléczu k wójnje bjes Němskej a Franzowskej dóńdže. Runje nětkole, hdyž je wschón žwět pschežwědčeny, so europiske kraje dléschemu měrnemu čažej napschečžo du, drje Boulangerowe hroženja mało wěry bjes Franzowsami nadeńdu.

Bołharska. Bołharska króna je Koburgskemu prynzej woprawdźita czérnjowa króna. Dokelž je wón majora Popowa, kotrehož běchu pschekschiwjenja dla k khostarni saždźili, wobhnadźił, je žebi Stambulowa snjepschečelił. Stambulow wot čaža wuhnacza wjerha Alexandra w Bołharskej knježerstwo w ruzy džerži a jo dobrowólnje njepuschczi. Jeli so žo Koburgski prynz jeho woli njepodczinje, budže drje Stambulow na to myžlicz, kak móhł jeho wotžadźicz a s Bołharskeje wuhnacz. So žo Stambulow s tajkimi myžlemi noży, jeho nowiny „Bolgarsko" sjawnje pišaju. „Bolgarsko" na dobo ruskopschečelnu stronu, kotruž bě dotal hacž do hele tamało, khwalicz počina. Wo njej praji, so je jenicžka strona, wot kotrejež žo wótczinske skutki a mudrosć wotczakacz dadža, a so móhła wona w sjenoczenstwje se Stambulowymi pschiwižowarjemi žylnu narodnu stronu tworicz. Stambulow je po tajkim hotowy, do ruskopschečelneho lěhwa pscheńcz, hdyž žo Koburgski prynz wjazy wot njeho wodźicz njeda.

— Po zyłej Bołharskej pod nětczišchimi njeporjadnymi wobstejnosczemi rubježnistwo nanajrjeńscho kčěže. 7. julija žu rubježnizy, něhdže 50 muži žylni, želesniske sastawnischczo Belowu nadpanuli a wot tam dweju želesniskeju sastojnikow, kotrajž staj awstriskaj poddanaj, wotwjedkoj. Rubježnizy běchu derje wobrónjeni a Belowskich wobydlerjow tak satraschichu, so žebi czi njeswěrichu, žo wobaracz. Dwě kompagniji wojakow, kotrejž žo sa rubježnikami hnydom puschczischtej, njejstej samóhkej, jich dožahnucz. Awstriski sastupnik w Bołharskej je knježerstwu pschedstajił, so ma žo wužwobodźenje jateju s wobhladniwosczu stacz, so byschtaj žo wot rubježnikow njeskónzowałoj.

Sserbija. Roswěrowanje mandželstwa bjes žerbskim kralom a kralowej žo tak lohko njeczini, kaž je žebi to kral Milan pschedstajił. Kralowa Natalija do roswěrowanja njeswoli. Wona to njeczini, dokelž by ju k kralej luboscz czahnuła, ale dokelž žo wot žwojeho žyna džělicz nocha. Sserbski minister Proticz, kotryž je do Wiesbadena pschijeł, so by kralowej jejneho žyna wotewsał a do Běłograda žobu wsał, ani pschistupa k kralowej dostał njeje. Sserbske knježerstwo je žo na to na pruske knježerstwo s prósstwu wobroczíło, so by jemu pomozne było, žerbskeho krónprynza kralowej wuwjescz. Pruske knježerstwo je też kralowu namołwiło, krónprynza ministrej Proticzej pschepodacz. Kralowa je pak žo temu sapowjedźiła a hrosyła, žwojeho žyna se wschěmi žrědkami sakitacz, jeli so chzyli jeho jej wutorhnucz. Wona je pjecza wschitkich žwojich žłužobnikow s brónjemi wuhotowała, so móhła žo psched naždylnym nadpadom wobaracz. Pod tajkimi wobstejnosczemi je pruske knježerstwo sa pschihódnische měko, žo do swady bjes žerbskimaj kralowskimaj mandželskomaj dale njeměschecz a kralowej radu dacz, so by Prusku wopuschczíła. Najkerje budže kralowa w Ruskej wucžek pytacz. Ruske knježerstwo, kotrež je kralowa w žwojej nusy wo pomoz prožyła, je jej hnydom pomoznu ruku posliczíło. Tele dny je pschedžyda ruskeje žwjateje synody Pobědonosczew do Wiesbadena w poručnosczi ruskeho knježerstwa pschijeł, so by kralowu pod ruski schkit wsał a jej s radu a pomozu k boku stał. Sserbske knježerstwo wudawa, so je kralowa, kotraž je po rodže Ruska, w Sserbiji rusku politiku podpjerała a so je krala, dokelž je pschecželel Awstrije, s tróna wuhnacz spytała. Psched tymile wobwinjenjemi žo kralowa se wschej rosžudźenosczu wobara. W lisce, žwojej pschecželnizy, prynzežynej Uružowej napisanym, wona praji, so chze žo kral jenož teho dla wot njeje džělicz dacz, so móhł wot nikoho njemyleny s druhimi lubkowacz. List žo se žłowami skónczi: „Stajam žwoje dowěrjenje na žerbski lud a na Božu prawdosć, kotraž budže wěsce Milanowu nježwěrnosć khostacz." Sserbskemu ministerskemu presidentej Khrysticzej, kiž bě kralowej pschipowjedźił, so Nischski biskop k njej dla roswěrowanja pschińdže, je kralowa sczěhowazy list póžłała: „Dawam Wam k wjedźenju, so Nischskeho biskopa njepschijmu, prjedy hacž njeshonju, kajkemu zyrkwinskemu žudej je žo skórža dla roswěrowanja pschepodała. Dokelž žebi do zyła niczo porokowacz nimam, žo žwětła njeboju a nocha niczo potajne pschijecz. Wopomńcze, so w Waschej starobje hodźina daloko bycz njemóže, hdyž budźecze psched žwojeho najwyschscheho žudnika stupicz dyrbjecz, a njewobczežcze žwoju duschu s tak niskim hrěchom."

Pschi nanowym ložu.

W Heženskej leži wjeż Witteborn. Tam bě w czažu žydomlětneje wójny a po njej prědar Seybert žiwy, kotryž běsche žebi niz jenož psches prědowanje czisteho Božeho žłowa, ale też wožebje psches žwoju wutrobnu pobožnosć a psches sprawne, pózczíwe žiwjenje luboscz žwojeje wožady a wschitkich, kotsiž jeho snajachu, dobył. Też jeho žona bě pobožna, žwěrna duscha, k wježelu žwojeho muža a k žohnowanju sa dom. Fara bě, schtož pjenježne dokhody nastupasche, jenož žrěnja. Njedźiwajcy teho měješchtaj wobaj mandželskaj telko, kaž w žwojej spokojnej myžli trjebaschtaj, a hischcze pschezo něschto wobkhowaschtaj, so móješchtaj khudym, kotsiž žo wo jeju durje klapachu, se schczedriwej ruku dar luboscze poskiczicz.

Duchowny a jeho mandželska byschtaj tak sbožowne a spokojne žiwjenje wjesez móhkoj. Tola měješchtaj žyna, jenicžke džěczo, kotryž bě tak prawje srudźba a tyschnosć jeju wutroby. Nan njebě krute khostanje, macz wutrobne próstwy a žylsy na nim lutowała. Starschej czinjeschtaj, schtož bě jimaj jenož mózno, so byschtaj žwoje džěczo w bohabojosczi wotczahnułoj. Napominaschtaj a khostaschtaj, hdyž bě nusne. Tola sdasche žo, kaž so by wscho podarmo było. W hólczezu lohka myžl tczesche, kotraž žanych mjesow njemějesche. Hacž runje bě dobre duchowne dary wot Boha dostał, bě tola pschi wuczbje lěni a njekedźbny, a mózesche žo jenož s najwótrischej krutosczu k wuknjenju nusowacz. Hdyž pak mějachu žo džiwje tryski wuwjesez, tam bě wón wěsce prěni, tak so žo fararjoweho Wylema bórzy w zyłej wšy bojachu a jemu s pucza khodźachu.

Nan hólczeza na gymnasij do Fuldy da. Tu žo wón njepolěpschi, skerje bu hórschi, dokelž bě nětko daloko wot nanoweje krutosczе a maczerneho napominanja. W schuli bě lěni, a swonka schule lohkomyžlny a rospuschczeny. Jenož žobuželnosczi, kotruž mějachu wuczerjo se sprawnymaj a dostojnymaj starschimaj, bě s pschiczinu, so njewuschneho a njeporadźeneho wuczomza bórzy njewotehnachu. Hdyž žo Wylem do prósdninow domoj wróczi, žo ludak tak pěknje sadźerżecz wjedźesche, so mózachu lědma jeho žwaricz, a wjele mjenje khostacz. Hdyž pak žo saž do schule wróczi, žo młodemu srěbzej runasche, kotryž, wuskej hródźi wuczeknuwschi, w rospuschczenej wježelosczi a s džiwimi saskakami po pastwischczu hanja.

Hinak bycz njemóžesche, so hólczež pod tajkimi wobstejnosczemi w schuli jara pomału pokraczowasche. Wón jenož jara pomału s jeneje klažy do druheje pscheńdže, hdyž bě hižo dołho psches czaž w njej žedźał a hdyž běchu žo jeho nabyli. Skónczjne na universitu pschińdže a nan žo nadžesche, so budže nětko rosumnischi a lěpschi. Tola wón žo w žwojej nadžiji bolostnje sjeba. Kharty a reje, wopikstwo a rospuschczenosć bě stajny dnjowy porjad saležejeneho młodženza. Schtož jemu žwěrnaj starschej wot nalutowanych pjenjes póžłaschtaj, wón rucže w towarstwje njerodnych pschecželow pschecžini. A schtož jemu s czežkej wutrobu sapowjedźischtaj, to žebi wón s lohkomyžlnym požczowanjom, s jebanjom a wobschudženstwom dobycz wjedźesche.

Ras rano bě žo njeporadźeny žyn, jenemu druhemu studentej, w tym žamym domje bydlazemu, wschě pjenjesy kranuwschi, na dobo shubił. Skónczjne shonichu, so bě do wojakow schoł, schtož bě tehdy pucz skoro wschitkich njepožłuschnych a skaženych žynow. Wón bě jako khežorski awstriski rekrut sastupił a žo do Prahi wotwjedł, hdyž měješche regiment, w kotrymž měješche žłužicz, žwoje stejnischczo. Wbohaj starschej žwoje požlednje pjenjesy woprowaschtaj, so byschtaj s najmjenscha dołh, kotryž bě jeju džěczo naczinilo, saplaczikoj, a žebi tak czežne mjeno sakhowałoj. Tola czežka tyschnosć a srudźba w jeju wutrobje hrjebasche. Jeju dom bu czichi a pusty, městno staroscow a srudoby. Wbohi nan potuleny a kaž rosbity khodźesche. W nozy a wo dnjo pak macz horze žylsy wo džěczo plakasche, kotrež bě pod wutrobu noženła a kotrež bě jejnu luboscz s nohomaj teptało.

Wojerstwo bě tehdy sazpite a straschne powołanje. S wjetscha žo jenož tajzy ludźo do wojakow pschijecz dachu, kotsiž njekhmanosczе abo hubjeneho žiwjenja dla k niczemu druhemu niczo wuschni njeběchu. Psches to bu wojerstwo prawa schula njekniczom-

nosćow a njepěknosćow. Schtož jedyn hischće njewjedźesche, to wěšće wot teho abo tamneho žwojich towaršchow nawuknu. Duž dyrbjesche žo se želesnej krutosću a žurowosću na žlepu poßkuschnosć hladacź, so bychu žo dźiwje cźrjódy ſ najmjeńscha trochu w wusdźe sdźeržałe. Tola pśches to žo też saßo sta, so najecźi wojazy bjes žwědomnja khorhojnu pschißahu pscheſtupichu a cźeknuchu, so bychu žo wot druheho knjeżerja a w druhim kraju ſ nowa najecź dali. Na derje srjadowanu poliziju žo w tamnych cźaßach myßlicź njemóżesche. Němski kraj bě do wjele krajow a krajikow roskuskowany. Te běchu rubjeżnikam a paducham, kotrychž je jich pschezo dosć a na dosć bylo, dobre khowanki. Woni ſ wjetscha ſ wojerſkich cźeknjeńzow wobstejachu, kotsiž dyrbjachu žo pśched wyschnosćemi khowacź, so bychu žo, hdy bychu jich pschimnuli, žałoßnemu khostanju běhanja pśches pruty abo žamo k žmjercźi na schibjeńzy njesaßudźili. Niczo w tamnych cźaßach lóhscho njebě, hacź žo žlědźenja polizije sminucź. Pschestupnizy trjebachu jenož na tajkich městnach pschebywacź, hdźež žo mjesy dweju a wjazorych krajow dótkachu. S někotrymi krocźelemi běchu potom, hdyž bě nusa, pśches mjesu a w druhim kraju, hdźež pschescźěharjo jim niczo wadźicź njemóżachu.

Wylem Seybert, žo rosumi, k krutemu porjadej, kajkiž tehdy w wojerſtwje knjeżesche, do zyła swuknucź njemóżesche. Duž jene khostanje sa druhim na njeho pschińdźe. Skónczńje cźeźke pschestupjenje skucźi, na kotrež bě żadkawe khostanje, běhanje pśches pruty, postajene. Prjedy pak, hacź móżesche jeho wójnſki žud wotžudźicź, žo wón ſ jastwa dobu a cźeknu. Dołho žo pschi cźěsko-sakſkich mjesach w schkałobach rudnych horow khowasche, hdźež někotrych runje tak smyßlenych towaršchow, kotsiž běchu też ſ wojerſtwa twóchnuli, nadeńdźe. Wbosy ludźo, žo rosumi, pjenjes njemějachu. K dźěłu pak běchu pschelěni. Duž sapocźachu kranucź, měnjo, so nusa, w kotrejž běchu, paduchſtwo samolwi, haj žamo pschikaże. Njesbožowny fararjowy žyn bě dźě hižo na univerſicźe kranuł a jebał. Prěnja bojoscź a strachocźiwosć pśched tymile hrěchami bě hižo dawno w jeho wutrobje pschewinjena. K temu pschińdźe, so pśches žwoje dary a wědomosć žwojich towaršchow daloko pschežahasche. Tak žo sta, so žo woni jemu swólniwje podcźišnuchu, a so bu wón wjednik wulkeje a khróbleje rubjeżneje bandy, kotraž kraj daloko a schěroko njewěsty cźinjesche, a města a wšy tamnych stronow do stracha a do hrosy stajesche. Wschě prózowanja wyschnosće, rubjeżnikow popanucź abo ſ najmjeńscha sahnacź, běchu podarmo. Wylem wjedźesche khowanki tak mudrje wuswolicź a je tak cźasto měnicź, a měješe na wschěch městach tak dobrych wobhonjerjow, so ani wón, ani jeho towaršchojo do ruki wyschnosće njepadźechu. Banda w stronach wot Dražďan hacź do Prahi na rubjeżnistwo cźahasche. Tak woni někotre lěta a pschezo ſ wjetschej njehańbicźiwosću sakhadźachu. Pschezo wótsiſcho po kraju na rubjeżnistwa skorżachu, pśches kotrež žo měr a pokoj wobhydlerjow do zyła saniczi.

Skónczńje měješe wjednik sa lěpsche, tele strony wopuschcźicź, hdźež na njeho a na jeho towaršchow wschudźe łakachu, a žebi druhi kraj sa žwoje njekražne njeskutki pytacź. Banda žo rospuschcźi, so bychu rubjeżnizy po jenym tola cźim wěscźiſcho srěcźane městno doschli a žo tam setkali. Tón krócź běchu žebi krajinu nad Mainom a Rheinom wuswolili a žo tam na žwoje swucźene njekmaniſtwa ſ nowej mozu dachu. Na žwojeju wboheju starscheju, w kotrejuž bliskoscźi Wylem nětko pschebywasche, wón ženje njepomyßli. A hdyž jeho ske žwědomje žnadź na njeju dopomni, wón wjedźesche, kóždu dobru myßliczku pśches dźiwje wozłokanstwo a nowe pscheſtupjenja bórsy sahnacź. Tak wbohi cźłowjek pschezo hłubscho do bjesdna skaženosće a sahubjenja padasche. Bórsy žo też w krajinach nad Rheinom a Mainom a nad Fuldźe powjescź wo njeskutkach rubjeżnikow rosnjeży, pśched kotrychž leścu a gwaktom ani twjerde sanki, ani žylne saßuwadła njeschkitowachu. Ludźo žebi hrósbne podawisny wo jich sakhadźenju powjedachu. Wožebje běsche rubjeżnikow nawjednik, kotrehož se wschěmi barbami stracha wopißowachu. Jeho mjeno a powjesće wo jeho njekražnistwach w nozy a wodnjo wschitkich traschachu, kotsiž mějachu hischće něschto shubicź. S nim žo žamo dźěcźom hrożesche, hdyž běchu njepožłuschne.

W Wittebornſkej farje se žanej myßliczku na to njepomyßlichu, schtó móhł tutón straschny, bjesbóżny cźłowjek bycź. Wboha macź bě skónczńje pod cźeźkej tyschnosću podležała, ſ kotrejž žo njeporadźeneho žyna dla rudźesche. Wona hižo někotre lěta pod měrnej rowowej hórku na małym pohrjebnischcźu wotpocźowasche. Cźeſcźedostojny schěbźiwz cźeźke brěmjo žwojeje srudźby se scźerpnosću njeżesche, kotruž jenož dowěrjenje k Bohu dawa. Wón žwoju žwěrnu a drohu mandźelſku želesche. Tola wón w žwojim žwjatym powołanju ſ mozu a žwěrnosću skutkowasche, tak wjele hacź w jeho mozach stejesche. Wón drje też dyß a dyß wo straschnej rubjeżniſkej bandże w bliskoscźi saßłyscha. Tola jemu myßliczka njepschipanu, so jeho njeporadźeny žyn na cźole rubjeżnikow steji. Tola tak cźasto hacź wón wo tym saßłyscha, žo jeho wutroba nastróži, hacź runje njewjedźesche, kajkeje pschicźiny dla, a wón potom cźim nutrnischo proschesche, so by jemu žmilny Bóh ſ najmjeńscha tak žałoßne wot jeho žyna docźakacź njedał. (Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Na wschelake nam wuprajene, też w naschich Serbskich Nowinach dwójzy sjewjene próstwy je knjes farař lic. theol. Jmiſch w Hodźiju žwoje na lětuschim mißionſkim žwjedźenju w tudomnej Michalſkej zyrkwi dźeržane prědowanje do cźiſchcźa podał. Red.

— Sańdźeny tydźeń žu žo w nozy k žrjedźe se sahrody jeneho bliſko swonkownych lawſkich wrotow stejazeho doma schaty kranuke. Polizija je někotre kruchi namakała, kotrež běchu žo wot paducha je skóſcźu rostorhałe. Najſkerscho je žo paduch nad tym, kotremuž schaty žłuscheja, wjecźicź chzył.

— Jedyn wyschschi saſtojnik ſ tudomneho žudniſtwa, kotryž bě na duch skhorił a žo ſ Budyſchina wotžalił, je wóndano njedaloko Dražďan do Łóbja skocźił. Na sboże žu žo jeho ſ cźaßom dohladali a hiſchće žiweho wucźahnuli. Na to žu jeho w jenym wustawje sa duchakhorych saměſtnili.

— Sańdźenu njedźelu w nozy w 12 hodźinach ſ měschcźańſkich wěžow woheń schtórmowachu. Swony schtyri krócź sabiwachu, schtož je snamjo, so je woheń w snutskownym měscźe. Měschcźenjo žo pśches to do njemałeho stracha stajichu, a to woßebje cźi, kotsiž runje měschcźańſke tšělenje dokałajo w spěwnych stanach na tšělniku pschebywachu. W stanach pschi saschtórmowanju wulka cźiſchcźenza a mjerwjenza nasta. Na sboże pak žo pschi tym nichtó njewobschkodźi, hacź runje bě cźiſchcźenza pschi stanowych durjach woprawdźe straſchna. Do města pschiſchedschi nastróżany lud shoni, so žo ſ zyła w Budyſchinje njepali. Saſpani strażnizy na wěžach běchu žo mylili: woheń bě w Wownjowje. Tam žo sahrodniſka žiwnosć, swudowjenej Bjedrichowej žłuschaza, paleſche. Twarjenja, se žłomu kryte, žo zyle do prócha a popjeła pschewobrocźichu. Woheń je žo po sdacźu sakožił. Młodeho cźłowjeka, na kotrehož tukaju, žu do pschepytanja wsali.

— Na haßy, kotraž pschi wulkej piwarni ſ dwórniſchcźoweje dróhi k bróżnjam pschi seminarje wjedźe, je žo sańdźenu pónd̄źelu popołdnju w 2. hodźinje žałoßny podawk stał. Mandźelſka fabrikſkeho tyscherja Langi rodź. Schwiebßez se Židowa ſ dźěcźazym wosom, w kotrymž małe dźěcźo žedźesche, bjes tym so wjetſche dźěcźo pódla wosa dźěſche, na mjenowanej dróſy k bróżnjam horje jědźeſche, hdyž jej na dobo wós, ſ kamjenjemi nakkadźeny, napschecźo pschijědźe. Wós njebě spinany a teho dla jara rucźe pschihna, tak so Langowej móżno njebě, na bok dojěcź. Duž žo njesbože sta, so Langowa pod koła pschińdźe, kotrež jej hłowu a schiju pschejědźechu. Njesbožowna žónſka hnydom žiwjenje spuschcźi. Wjetſche dźěcźo, kotrež bě na bok skocźiło, je njesranjene wostako. Mjeńſche, w wosu žedźaze, pak je ſ tuteho wupanuło a žo wot konja ſ pódkowom do liza storcźiło. Pohoncź, kotryž wós wodźeſche, chzyſche, njesboże, wot njeho sawinowane, wuhladawſchi, rucźe wotjěcź, tola ludźo, pw dróſy duzy, jeho sadźerżachu. Wón žo jako 19lětny Jedan, pola wósnika Hermanna w Kummwałdźe žkužazy, wupokasa. Jeho žu hnydom sajeli a do pschepytanja wsali. Jeli so žo jemu wina dopokasa, budźa jeho dla njewobhładniweho morjenja cźeźko khostacź.

— Poßledńje dny mějachmy tak symne wjedro, kaž jo sa wjele lět w juliju měli njejßmy. Na wyßokich horach je žamo mjerſko a žněh padał. Se „Ssnežki“ (Schneekoppe) w Kerkonoſschach piśaju: so žu tam 11. julijua w rozy 2 gradaj symy měli, a je wyßoki žněh panuł. Schědźiwisna na woknach bě 1 milimeter tołsta. Runje tak bě pschi Łóbjowym padźe a w žněhowych jamach. Zyła wokolnosć je se žněhom pokryta. W Dołach běschtaj 2 gradaj symy.

— Měßacźnika „Łužica“ je 7. cźißko (julij 1888) wuschło.

Wobžah: Našemu kejžorej Friedrichej. † 15. junija 1888. — Z češkeje poesije. X. Legenda wo swjatej Zyće. Pěsnił Jarosław Vrchlický. (Że zběrki „Nowe basnje episke“. 1881.) Přełožił Adolf Černý. — Kij Pětra Kaspara Swěteckeho. Powědańčko Swjatopołka Čecha. Z jeho noweje knihi „Několik povídek a různých črt“ přełožił Adolf Černý. (Pokračowanje.) — Starše powěsće. Wozjewił dr. Pful. — Rědki dostatk. J. Čišinski. — Dopomnjenki na dundanki po Delnich Łužicach. (Pokračowanje.) — Boża hnada. Syman. — Zwjadnjena róża. Bajka z młodych lět. (J. A. P—č.) — Kralowka na chylu. (Delnjoserbski.) Mato Kósyk. — Należnosće towaršstwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki. — Zapis přinoškow a darow. — Porjedźenki. — Nawěstki.

Se Serbskeje pczólnizy. Tole je pczolaze wjedro pschi lipowym kczenju! Schtwórtk namakach mnohe truty, kotrez běchu w symje smjerske; pschetoz 10° czopkoty je sa tajkich smjerskow psche mało. Pczoły su tón tydzeń jenoz s rědka noszycz móhle, dokelz běsche s wjetscha tak niska czopkota, so njelětachu. Njedziwajzy teho su sa krótki czasz, hdzez létachu, mnohe panki s rjanym lipowym mjedom napjelnike. Kak by to hakle byko, bychmy-li rjane czopke, tola niz horze wjedro měli. Najhubjenscho pak je sa matki, kotrez hischcze wopkodzene njeszu. Te njemóza na wopkodzenje wulětowacz. Duz so najskerje stanje, so někotra njewopkodzena wostanje, někotra so tez shubi, dokelz je, jeli so je so won swazika, w symje smjerska (sprostnuka). Duz dyrbisch swěru sa tajkimi kolczemi (rojemi a wotrojenymi kolczemi), kotrez su mkodu matku dostake, hladacz, hacz matka porjadnje lehnje, abo hacz je so trasch shubika abo njewopkodzena wostaka, so by njedostatkej hnydom wotpomhak. — Te roje, pola kotrychz so nětko prenje pczoły wukuszaju, sapoczinu trucazy twar twaricz. S wjetscha pak njeje hnězdo hischcze tak rosscherjene, kaz je to trebne. Duz rosscherju hnězdo psches to, so jim prósdny pczolazy twar, abo wumělske płasty wo srjedz hnězda powszinu. Poslednje su sa nóz wutwarjene a matka móze hnydom lahnucz. (Sserbski pczolar.)

Se Sarečza. Njedzelu 15. julija budze so tu schulski swjedzeń na wětrnikowej horje swjeczicz.

S Wichowow. Sandzenu wutoru rano w 3 hodzinach je so tu kubko, Handrijej Měrschej skuschaze, do czista wotpaliko. Woheń je po sdaczu sakozeny.

S Ralbiz. Sandzenu sobotu je so tu srudzaze njesboze stako, so je 2¾lětna dzowczickza tudomneho kublerja a gmejnskeho pschedstejicerja Manjoka do wodoweho pschěrowa panuka a so tam tepika.

S Ketliz. Wulzy wazhnemu dnjej s nutrnymi dobroproschenjemi radoscziwje napschecziwo hladamy. Jutsje sa tydzeń, 22. julija, směje so nasch lubowany nowy knjes farar J. Rencz do swojeho noweho sastojnstwa swjedzeńszy sapokasacz. W nim s poknym dowěrjenjom syna a nasledníka jeho nam njesapomniteho derjesasłuzbneho njebo nana wutrobnje czesczimy. Wscho je so w najrjenischej pschesjenosczi na jeho dostacze sjenoczisko, luboscziwe poruczenje nascheho wysozy czesczomneho zyrkwineho knjejstwa, knjesa ryczerkublerja Fiklerja nad Ketlizami, powschitkowne wothłosowanje nascheje wulkeje wosady a jenohłósne wuswolenje zyrkwineho prjódkstejerstwa. Na němskim kemschenju budze knjes wyschschi zyrkwiny radziczel Keller s Budyschina a nam Sserbam knjes archidiakonuz Guda s Lubija swjedzeńsku rěcz dzerzecz. Boza milosczz so bohacze a rjenje pschekrasnjuj na naschim nowym lubym knjesu fararju.

— Pschi skozenju swojeho zyrkwinsko-schulskeho sastojnstwa bu nasch skawny serbski komponista k. Kozor wot wysokeho ministerstwa kulta a sjawneho wuczenstwa sa kantora pomjenowany.

S Lubija. Nasche poboczne Gustav-Adolfske towarstwo směje jutsje, 15. julija, popołdnju w tsjóch swój letuschi swjedzeń w Hornich Kundraczizach.

S Biskopiz. Ssrjedu ½12 hodzin je spěschny zelesniski czah krótko psched Biskopizami 76lětnu swudowjenu Mildnerowu s Weickersdorfa pschejek. Czěko zyke rosmjeczene na koliji leżaze namakachu. Mildnerowa pola swojeho pschichodneho syna, zelesniskeho wothladarja Kloßa, pschebywasche a bě w pschěrowje pschi zelesnizy syno wobroczaka. Psches zelesnizu duzy so wobstarna zónska najskerje spěschneho czaha dohladaka njeje a je so tak wot njeho shrabnuka a rosmjatka.

S hole. W jenej wsy daloko w Delanach so sandzeny tydzeń pczolar dohlada, so chze so na suzodowej sahrodze sylny rój pczołow na wysoki schtom puschczicz. So by jim sadzěwak a pczoły do kolcza dostak, pczolar na spomnjeny schtom salese. Pczolarjowy schěroki skomjany klobuk so matzy salubi, a wona so na njón puschczi. Tyszazy pczołow hnydom sa njej. Klobuk bu na jene dobo zalostnje czezki, a borsy niczo wjazy widzecz njebě, hacz hobrski czecz pczołow. Tez na hłowje a mjeswoczi so pczolarjej s pczołkami mjerwjesche. Na sboze wón zigaru kurjesche; duz s najmjenscha woczi, ert a nós swobodne wostachu. Njedziwajzy na to je jeho jenoz jena jeniczka pczoła kóka. Zyły rój běsche 8 puntow czezki; to je něhdze 32,000 pczołkow.

Se Shorjelza. Hrósbne rubjezne mordarstwo je so w nozy na 29. junija w Ssrjedznym Gerlachsheimje stako. Tam westu Lachmannowu pol morwu w jeje wobydlenju namakachu. Lachmannowa běsche hizo dleschi czasz wot swojeho muza dzelena. Njesbozowna mějesche, hdyz ju namakachu, mjeswocze s nozom roskakane; s nekajkej tupej pschiprawu běsche ji nop rosbity, so mosny wustupowachu. Njedziwajzy na tajke zalostne rany je wboha zónska hischcze polne schescz dnjow ziwa była. Sa mordarja mějachu s wopredka Lachmannoweje muza, kotryz je psched nekotrymi letami do Ameriki wucznuk. Jeho běchu pjecza do mordarstwa w bliskosczi Gerlachsheima nekotsi ludzo widzeli. Lachmann pak njeje mohł mordar bycz, dokelz je so wyschnosczz pscheswědczika, so wón hischcze nětkole w Amerizy pschebywa a so so do Europy wroczik njeje. Sa to pak je polizija pschedawarja lesneho symjenja Rüdericha a jeho zonu w Gerlachsheimje sajaka. Na njeju sylnje tukaju, so staj mordarstwo wobeschloj. Pschi pscheslyschowanju staj sebi wobaj w swojich reczach napscheczo reczakoj.

S Mužakowa. Zalostne njesboze je so wóndano w schkleńczerni w Jemjelizy stako. Sso nekak pschehladawschi so dzekacer (formydzekar) Hielsky do koleßow maschiny saschmata. Wala jeho shrabnu a jeho wjazy krócz sobu wokoło schwyrnu, pschi czimz so njesbozowny tak srani, so sa 10 minutow ducha spuschczi. Hielsky, kotryz běsche hewak wobhladniwy muz a wustojny dzekacer, wudowu s 8 dzeczimi sawostaji, kotrez su s wjetscheho dzela hischcze njedorosczene.

S Běłeho Khołmza. Póndzelu 2. t. m. wjeczor wokoło sedmich je so něhdze 23 lět stara dzowka tudomneho sahrodnika Wiczasa w starschiskim domje na łubi wobwěsła.

S Lubhoscza. Tudy je Boze njewjedro srjedu 4. julija popołdnju w 4 hodz. dzekacerja Jurja Nowaka s Wojerez sarasyło, kotryz na polu s wołom worasche.

Se Zahanja. Zalostne njesboze je so sandzene dny w Metznerez barbjerni tudy stako. Sso wobsunuwschi dzekacer na hłowu do kótka padze, w kotrymz so łuh warjesche. Njesbozowny je sebi zyke hornje czełko zalostne woparik. Ziwjenje so jemu s czezka sdzerzi.

Se Zemra. Pschi czezkich njewjedrach, kotrez posleni czasz tudy mějachmy, je Boze njewjedro w Kanigu 16lětneho pachoła sarasyło, kotryz se swojim knjesom stejo njewjedro wobkedzbowasche. Knjes bu lohzy wot Bozeje ruczki sajaty.

Dary sa natwarjenje serbskeho domu.

Pschekupz J. Wiczas w Budyschinje	3 hr.	— np.
M. H. w Sskonej Borschczi	1 "	— "
H. R. w Sskonej Borschczi	1 "	— "
Rěczník dr. Otto Gintl w Hořovizach	10 "	— "
Sem. wucer Adolf Czerný w Kr. H.	4 "	80 "
Wojerski kaplan Jan Hromádka w Kraloweje Hradzu	9 "	60 "
Knihikupz Wadisław Pospischil w Kraloweje Hradzu	8 "	— "
Direktor pädagogija Wojtěch Leschetizky w Kraloweje Hradzu	3 "	20 "
Profesor Bjedrich Konwalinka w Kr. H.	1 "	60 "
Wucer Alois Krczmár w Kraloweje Hradzu	1 "	60 "
Rěczník Jan Ryba w Kraloweje Hradzu	8 "	— "

Hromadze: 51 hr. 80 np.

S dzakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Khapon spěwa.

(Hrónczko sa dzeczi.)

„Kikerari" khapon spěwa:
„Ludzo mějcze so do dzela:
Hólzy kosu na ramjo,
W rosy samo syncze so;
Holzy skoku do hródze,
Skót sej zada snědanje:
Sslónzo njeszmě nikoho
Widzicz w kozu walecz so!"

„Kikerari" khapon spěwa:
Pilni maja so do dzela. —
Na nakowu kowar bije,
Spěschnje s jehliczku krawz schije,
Schewz sej nowu gratej smoli,
S pluhom wora bur na roli,
Tyscher czeschli s hěbelom,
Czěsliz nan se sekerzom,
Murjer sam sej woheń pinka —
Jenoz lěnik hische spinka.
Wbohi slepz, wón njeslyschi
Khaponowe kikraki.

J. Bartko.

Přilopk.

* Wobzarujomne njesboze je so pola Braunawa stako. Tamnischi wyschschi hajnik ma sobu korczmarstwo w korczmje, kotraz

wyšoko na skale horjeka leži. Někotrym pucžowarjam wokolnu krajinu pokasujo šo korczmař na wjetkhe wobkoženje slěhowasche. Na jene dobo šo wobkoženje slama, a njesbožowny něhdže pokšta kóhczi hluboko do hlubiny dele padže. Zyle rosbiteho jeho tam namakachu.

* Pschi cžežkim njewjedrje, kotrež pšched wczerawschim tydženja psches město Glogau pschicžeže, šo w płowarni pionerow wobžarujomne njesboże sta. Hdyž njewjedro pschicžeže, offizěr, kotryž pschi płowanju roskasowasche, wojakam hnydom porucži, so płowacž pschestanu a šo rucže swoblekaju. Mjes tym so šo wojazy woblekachu, Boże njewjedro do tšěchi twarjenja dyri, w kotrymž wojazy běchu. Zyły rynk wojakow pohłuschenych leža wosta; dweju běsche Boże njewjedro sarasyło. Bórsy lěkarjo pschińdžechu, kotsiž šo prózowachu pohłuschenych sašo wožiwicž. Saraženeju wojakow a hischcže tšecžeho, kotremuž šo s cžežka žiwjenje sdžerži, do wojerskeje hojernje donješechu. Morjenaj pola 58. regimenta pěschkow stejeschtaj a staj s Glogauskeho wokrješa.

* W sawostajenstwje khěžora Friedricha běsche tež schwarna sběrka drohotnych winow, kotrež běchu šo pošleni cžaš sa wyšoki pjenjes nakupike, so by šo khory khěžor s nimi pošylnjał. Někotra blescha hacž do 60 markow płacžesche. Nětko je khěžorowa wudowa Viktoria poručžika, so ma šo wschitko tole wino Barlinskim hojernjam pschepodacž, so bychu šo cžežzy khori s nim wokschewjeli. Khěžorowa wudowa rjeknu, so myšl snjesc njemóže, so móhło tole wino hdy pschi wješelej hoscžinje na blido pschińcž, hdyž tola šwój najrjeńschi samer, khěžora Friedricha wokschewicž, dopjelnicž njemóžesche. Wino je šo hižo w hojernjach wotedało.

* Se Schleswigsko-Holschtynskeje šo wo žadławym njeskutku pische, kotryž je šo s masanym nahrabnistwom stał. W Christianskoogu sańdženy tydžeń wuhnjemjecžer s jeneje kólnje někajke žałoscženje wnšłyscha. Durje pódlanskeho twarjenja wustorcziwschi wón w starym kaschczíku něhdže 10 lět stare džěczo mrějo nadeńdže. Lěkarjo prajachu, so džěczo hižo někotre dny žaneje zyroby dostako njeje. Duž ma šo sa to, so staj pschirodnaj starschej chzyłoj, so wbohe džěczo hłodu wumrje, so byschtaj jeho herbstwo do rukow dostałoj. Ssudnistwo wěz pschepytuje.

* Srudny dóńt je młodu žonu jeneho ratarja w Cumbachu pola Rudolstadta dóschoł. Hdyž šyno domoj wožachu, młodej žonje, kotraž je pošlednje njedžele šamadruha, slě bycž pocža. Runjež wotroczk wotradžowasche, šo wona na wosowe wojo šynu, mjes tym so wotroczk a dźowka na wós a wyšoko horje na šyno saléseschtaj. Sso sa khwilku pschipadnje wohladawschi šo dźowka dohlada, so jeje hosposa w kuži krwě na drósy leži. Wboha žónska je pjecža do womory panuła a šo s woja dele šunuła, a cžežki wós je psches nju pschejeł. Koło je psches hłowu schło, a zyke cžěło je žałostnje rosmjecžene.

* Kaž hižo tydženja pišachmy, je w krajinje wokoło Erfurta pschi lětuschich cžežkich njewjedrach wurjadnje wjele ludži wo žiwjenje pschischło. Sańdženy tydžeń Boże njewjedro sašo pola Hašlebena žonu, pola Aschersłebena pak 60 lět stareho džěłacžerja sarasy. Pola Wernigerode Boże njewjedro na polo dyri, hdyž muž se žonu džěłaschtaj, a žonu sarasy, mjes tym so muž njesranjeny wosta.

* W Bocholcže w Westfalskej wóndano žonu jeneho džěłacžerja morwu w kožu leža nadeńdžechu. Hłuboka rana běsche ji do wutrobna wukłóta. Jeje mordař je jeje muž, wo kotrymž dotal nichtó niczo njeprawo prajicž njemóžesche. Pschi cžěle mjenujzy schlebjerdka papjery leżesche, na kotruž běsche muž napišał: „Dokelž je mi žona s jědom sawdacž chzyła, šym ju moricž dyrbjał.“ Dalsche drobnoscže srudneho podawka dotal snate njejšu; teho runja nichtó niczo wěste wo tym njewě, schto je muža k krwawnemu njeskutkej pohnuło. Mordarja, kotryž je cžeknuł, dotal hischcže wušlědžili njejšu.

* Košy w stronu, hdyž njewjedro na njebju steji! Na polu pola Wallendorfa pšched wczerawschim tydženja muž šyczesche. Dokelž njewjedro pschicžeže, wón košu w stronu położi. Hižo někotre sekundy posdźischo błysk do košy prašnu a ju rosrasy.

* W lěcži léta 1882 šo zyle njenadžizy młynk Drescher s Waldecka shubi; nichtó njewjedžesche, hdže je wostał. Jeho šyn šo jara rudžesche a powjedasche, so je nan wjeczor posdže na honitwu schoł a šo wot teho cžaša wjazy wrócžił njeje. Někotsi jemu wěrjachu, druzy niz. Bórsy šebi ludžo powjedacž poczachu, šo je šyn wina, so je šebi młynk žiwjenje wsał. Haj w wjetschim prozeju pšched krajnym šudnistwom w Kasselu, w kotrymž měješe młody Drescher jako šwědk wustupicž, jeho ta strona, pschecžiwo kotrejž měješe wón šwědcžicž, jako spuschcžomneho šwědka njepschipósna; jemu do woczow prajachu, so šo na njeho tuka, so je wina na nanowej šmjerczi. Nětko pak je šo burski šyn Prior, kotrehož šu w Erlinghausenje sajeli, dokelž je dwě holczzy skónzował, wusnał, so staj s nanom tež młynka Dreschera skónzowałoj. Prior a jeho nan běschtaj do Waldeckskeho lěša šłanje kranucž schłoj. Pschi tym je jeju muž trjechik, kotryž měješe tšělbu w rukomaj. Dokelž měješchtaj jeho sa hajnika, staj jeho wot sady nadpanułoj a sarasyłoj a cžěło w lěšu sahrjebałoj. Njeskutk dokonjawschi hakle staj šo dohladałoj, so staj stareho Dreschera sarasyłoj. Prior, kotryž ma po tajkim tsoje mordarstwo na šwědomnju, je město w lěšu, hdžež staj s nanom młynka skónzowałoj, nadrobnje wopišał.

* W lěšu pola Kralupa w Czechach wóndano cžěło něhdže 28 lět stareho mužskeho nadeńdžechu. Pschi cžěle kniha leżesche, spišu ruskeho spišacžela, a w knisy liscžik, s kotrehož šo spósna, so je to ruski student Sigalinski, kotryž je šebi šam žiwjenje wsał. Wón běsche šo s revolvrom do spanja tšělił. W liscže, kotryž běsche w ruskej rěczi pišany, Sigalinski pišasche, so je pschikasane měł šebi žiwjenje wsacž; s dobom wón proschesche, so by šo sa pschicžinami dale njeslědžiło. Kaž ma šo sa to, je šamomordař nihilist był.

* 11. t. m. wumjeńkař s makeje wjeski na Morawje domoj dźěsche. Duzy po pucžu chzyłsche šebi s cžerńjoweho pjeńka, kotryž pschi drósy roscžesche, rózu wuschcžipnucž. Sso sa rózu nacžahnuwschi wón w porscže bolosc saczu, jako by šebi jón swožahał był. Mějo sa to, so je šo sa cžerń drapnuł, wón krej s rany wuzyga. Bórsy pak ranjeny porst saczekacž pocža, so dyrbjesche wumjeńkař hnydom k lěkarjej hicž. Lěkař spósna, so je wumjeńkarja smijiza rubnuła. Runjež šo ranjenemu hnydom šylne lěkařstwo da, wón hischcže tón šamy dźeń wumrje.

* Tež law druhdy žort wopaki srosumi. W Aalborgu w Jütlandskej njedawno skludžerka džiwich swěrjatow lawej hłowu do klamy położi. Law pak šo ji do hłowy sakušnu a njesbožownej hłowu žakostnje roskuša, prjedy hacž ji na pomoz pschińdžechu a ju wumóchu.

* 1. meje je šo w Czichim Morju pschi satraschnym wichorje łódź „Isabel“ rosbika a podnurika. Wot 19 muži, kotsiž na łódźi běchu, šo tsinacžo tepichu. Kapitan s pjecžimi šwojich ludži w małym czołmiku 8 dnjow na morju płowasche; skónczinje na kupu doježdžechu, kotraž wobydlena njeběsche. Lědma běchu na kraj stupili, kapitan, kotryž běsche šmjercz wošłabnuł, ducha spuschczi. Czi drusy pjecžo 13 dnjow na kupje wostachu; hdyž běchu hižo šmjercži blisko, jich łódź „Otter“ wuhlada, kotraž jich 21. junija do San Francisco pschiwjese.

* Wěsty Marchand, kotryž je mordarstwa dla na cžaš žiwjenja do franzowskeje kolonije sa khostanzow w Czichim Morju pósłany, pšched krótkim wot guvernéra dowolnosc dosta, so šmě šo s towarschku woženicž, kotraž teho runja cžežkeho pschestupjenja dla w koloniji khostanzow pschebywa. Duchowny, kotryž měješe jeju swěrowacž, wot nawoženje někajke pišne wobšwědcženje žadasche, so je jeho prěnja žona w Franzowskej woprawdže semrjeła. „Moja prěnja žona je woprawdže morwa“, khostanz wotwolwi; „ja dže šym ju se šamšnymaj rukomaj sadajił, a teho dla šym tudy.“ Tajke šwědcženje njewjesce a tež duchownemu doššahasche, a wěrowanje šo sta.

* Schtó by wěrił, so šo w naschim cžaši hischcže człowjeske wopory wopruja? Njedaloko Nagpure w Narańschej Indiskej je šo pšched krótkim tajki hrósbny podawk stał. S pschiwěrkom, so człowjeske wopory dobre žně wuskutkuja, šu tam 16 lět stareho hólczeza pschiboham woprowali. Njesbožownemu hłowu wotczachu a ju někajkej bohowzy woprowachu, mjes tym so šo cžěło někajkemu pschibohej woprowasche. Jendželska polizija naležnosc pschepytuje. Boja šo, so tole šurowe waschnje we wschěch krajinach šrjedžneje Indiskeje knježi.

* Hdyž nasch njebocžiczki khěžor Friedrich jako krónprynz prěni krócz do Moskwy, ruskeho hłowneho města, pschińdže, wón tež wo škawnym klóschtrje pšched městom šhoni, hdžež wjele pobožnych k hnadownemu městu pucžuje. Krónprynz šo do klóschtra dowjesc da, hdžež dyrbjesche jemu archimandrit wschitko pokasowacž. „Kajke džiwy“, šo wón wopraschа, „dha Wascha šwjata patronka po prawom skutkuje?“ Archimandrit wotmolwi: „Wošobne džiwy wona skutkuje pola młodych ludži, kotsiž šebi na žentwu myšla, a wo sbožowne mandželstwo prosscha; njech wona tež Waschu kralowsku Wyšokosc s dobrej žonu wosboži.“ Sso podžakowawschi krónprynz wbožemje praji. To šame léto hischcže šo wón w Jendželskej s prynzešynu Viktoriju šlubi. Hdyž wón po dołhich létach na krónowanje zarja Aleksandra sašo do Moskwy pschińdže, wón hnadowne město sašo wopyta. A hdyž šo nowy archimandrit sa wyšoki wopyt džakowasche, wón šmějo wotmolwi: „Ja mam šo Waschej šwjatej patronzy džakowacž; pschetož bórsy po šwojim prěnim wopycže tu holczku wuhladach, kotraž bu moja žona; a sa džiw žona to woprawdže je.“

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

W Michalskej zyrkwi: Handrij Urban, pohonč na Židowje, s Hanu Wirthez tam.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Franz Pawol, Franza Michała Hoheisela, fabrikarja na Židowje, ß.

W katholskej zyrkwi: Martha, Wjazßława Köglera, pschekupza tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 6. julija: Hana Khrystiana Kirschnerez, Jana Žura, žiwnosćerja-wumjeńkarja w Sslonej Worschći, mandźelska, 57 l. 6 m. 6 d. — 10. Ota Moriz, njemandź. ß. na Židowje, 1 m. — 12. Jan Pawol, Jana Kućanka, dźěłaćerja tudy, ß., 5 m.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2061 měchow.		W Budyschinje 7. julija 1888 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.	W Lubiju 12. julija 1888 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.
Pschenica	běła	8	93	9	40	8	94	9	18
"	žołta	8	93	9	8	8	71	8	97
Rožka	50 kilogr.	6	14	6	27	5	88	6	6
Jećmjeń		5	94	6	16	6	—	6	20
Wowß		6	40	6	70	6	—	6	10
Hroch		7	22	10	—	8	33	8	89
Woka		6	67	6	94	6	11	6	50
Jahły		12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka		15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny		1	60	2	10	1	70	2	10
Butra	1 kilogr.	1	80	2	—	2	—	2	20
Pšeńčna muka	50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	6	50	10	25	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	20	2	40	2	—	2	50
Sslóma	600 "	20	—	21	—	18	—	20	—
Proßata 966 schtuk, schtuka		5	—	15	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		4	25	4	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 9 hr. 23 np. hacž 9 hr. 40 np.; pšeńca (žołta) wot 8 hr. 93 np. hacž 9 hr. 8 np.; rožka wot 6 hr. 26 np. hacž 6 hr. 33 np.; jećmjeń wot 5 hr. 94 np. hacž 6 hr. 16 np.; wowß wot 6 hr. 25 np. hacž 6 hr. 55 np.

Draždźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 52—55 mk., 2. družiny 47—50, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 42—44 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Čelata 1. družiny 43—53 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 13. julija: Syma.

Njech ßo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Na pschedań: W Wulkim Dažinje žiwnosćź s 20 kórzami. — W Koblizach kuble 5 a 6 s hosćenzom se 138 kórzami. — W Čzornych Noßlizach kublo 32 s 80 kórzami. — W Kubschizach žiwnosćź 3 s 15 kórzami. — W Pschiwećizach žiwnosćź 18. — W Scheschowje žiwnosćź 27 s 15 kórzami. — Korčma a kowarnja w Stróži pola Hućiny. — W Bělčezach khěža 34 s 4½ kórzom. — W Dubrinku pola Kulowa kublo 5 se 70 jutrami.

Psches ßudnistwo ma ßo na pschešadźowanje pschedawacź: 14. julija pschipold. w 12 hodź. trawa a žito na ležomnosćach mlynka Jakuba w Nowych Pßowjach. — 21. julija dopold. w 10 hodź. žito žiwnosćerja Brody w Bóschizach.

Wujaßnjenje: W nastupanju kućze, kotraž je ßo 9. julija w hosćenzu w Porschizach na pschešadźowanje pschedawała, ma ßo naspomnicź, so wona ani hosćenzarjej, ani najenkej ßluschała njeje, ale ßu ju jenemu Porschiskemu kublerjej cźasali.

Pokładniske pjenjesy po wjetschich a mjeńschich dźělbach ßu na pupilarisku hypothekarisku wěstosćź po niskej dani wot Budyskeje pohrjebneje pokładnizy, wot lěta 1795 wobstejazeje, wupožčicź.

Dalsche je shonicź na nowosalzskej drósy cźišło 11 pschi semi.

Hosćenz na pschedań.

Hosćenz „zum Schwan" na Židowje je staroby wobßědźerja dla na pschedań. Pschedewsacź móže ßo hnydom abo posdźišcho. Po žadanju ßo też polo k temu pscheda abo pschenaja. Dalsche je pola wobßědźerja shonicź.

Blisko Budyschina je maßiwna khěža s dwěmaj stwomaj a s polom na pschedań. Dalsche je shonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Khěža s khlamarnju je na pschenajecźe abo na pschedań w Radworju cźišło 49b.

Khěžkarska žiwnosćź cźišło 36 w Lichanju s 1½ kórzom pola a kuki, sa wojnarja ßo derje hodźaza, je na pschedań. Dalsche je shonicź pola gmejnskeho pschedstejicźerja **Zawnika** w Lichanju.

Dźěcźazy wós, wós k jěsdźenju a dźěcźazy stólcźk, wscho w dobrym rjedźe, tunjo na pschedań pola mydlarja **Lehmanna** na horncźerskej haßy.

Wosjewjenje.

22. julija popołdnju wot 2 hodźin ma ßo w Hrubocźizach cźišło 9 sawostajenstwo njebocźicźkeje Marje Kowarkoweje, w Bobolzach semrjeteje, sa hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacź.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž też **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaćišnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Nowe polne jerje,

nowe ßuschene polne jerje,
„ mariněrowane jerje

porucźa

J. T. Glien
na drjewowym torhoschcźu.

Turkowske ßlowki

najlěpschcheje družiny porucźa

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaćišnach.

Kamfor,
patchouli,
moschus,
papjeru pschemole
po jenotliwych listnach a kartonach po 10 listnach,
spirituß pschemole
bleschu po 25 np. a 40 np.,
pólver pschemole,
ßwěžy pschemole,
wolij pschekuntwory
w bleschach a drjewjanych etwijach,
woprawdźity persiski pólver pschemole
po dźělbach a w tyskach po 20, 30 a 40 np.,
woprawdźity dalmazifski pólver pschemole insekty
w blachowych tyskach po 25 a 40 np.
porucźeja
drogowe khlamy k słotemu worku,
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3.

Khofej

paleny a njepaleny porucźataj tunjo

Schifschka a Rjeczka.

Khofej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacž 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpsche cźisćże a ßylnje ßłodźaze družiny porucźa

Jan Wjenk
na swonkownej lawskej haßy 38 pódla Schraderez konditarnje.

Khofej

wot najtunischich hacž do najdrózschich družinow w wulkim wubjerku porucźa

Hermann Klemm
na bohatej a horncźerskej haßy.

Khofej

njepaleny po 90 np.,
paleny " 110 "
pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow poměrnje tuńscho porucźa

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Rajß

wulkofornaty punt po 14—30 np.
porucźa tunjo

Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Khofej

s wuběranych, jenoż derje ßłodźazych kajkosćźow
njepaleny punt hižo po 90 np.,
paleny " " " 120 "
porucźa **Hermann Lemke**
na jerjowej haßy.

Khofej

wulkobunaty a cźisćże ßłodźazy ßyry punt po 90—160 np.,
paleny " " 120—200 "
porucźa **J. G. Klingst Nachf.**

Khofej

paleny punt po 120—200 np.,
njepaleny " " 90—160 "
w jenoż wuběranych družinach porucźa jako něschto wubjerne

Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucźa

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Jerje

wurjadnje wulke po 5 np. pschedawa

Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Želesniske schěny

k twarskej potrjebje we wschěch dołhoscźach po jara tunich płacźisnach porucza

A. W. Altmann

na privatnym tworowym dwórnischczu (privatgüterbahnhof).

K hnojenju polow porucza:

ff. parjenu koscźinu (koscźowu muku),
ff. żyru koscźinu,
woprawdźity peru-guano,
ammoniak-superfosfat,
spodium-superfosfat,
norwegski rybjazy guano,
hnojazy gyps,
worjolski kainit,
wubjerny kolmas

Paul Mattheis w Budyschinje.

Zeche Graf zur Lippe

w Subrniczźy

porucza dobru brunizu po scźěhowazych tunich płacźisnach:

kruchatu brunizu	w lěcze	żuschenu	hektoliter	po 55 np.,	
żrěnju brunizu	=	=	=	= 45 =	
żrěnju brunizu	ſ podkopkow	żuchu	=	= 40 =	
krymſtatu brunizu	w lěcze	żuschenu	=	= 35 =	
krymſtatu brunizu	ſ podkopkow	żuchu	=	= 30 =	
żypnu brunizu			=	= 25 =	

W. Kellingez parna barbjerńja

w Budyschinje.

Żonjaze żuknje, schórzuchi a pjesle żo **njerospróte** w najnowschich barbach rjenje a trajnje ſ nowa barbja.

Spěschne wuwjedźenje.

Jenoż żwětoſławny mortein

A. Hodureka w **Ratiborje** je najkhmanschi żrědk k ſaniczenju wschěch wobczeżnych pschekaßanzow, jako muchow, molow, schczónwow, tkhow, schwobow, rußow, ſtonohaczkow, waczkow. Mortein je dostacź w pakczikach po 10, 20, 50 np. a żykawy, k temu żłuschaze, w **Kasu** pola **O. Säuberlicha**, w **Wojerezach** pola **A. Gawendy**. Jenoż prawdźiwy ſ firmu A. Hodureka.

Kurjerjo. Zigary. Kurjerjo.

So bych żwoje zigary rucze wotbył, wjetschu dźělbu 4 a 5 np.-zigarow ſa 28 a 35 mk. po 1000 scht. pschedawam a pschipóscźelu 100 scht. na pruhu po 2 mk. 80 np. a 3 mk. 50 np., hdyż żo pjenjesy do prědka ſapkacźa, abo hdyż żměm je pśches póſt żadacź.

J. Forch w **Lichtenſteinje** — C.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucza

Paul Walther

na żitnych wikach.

Czisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

deſtillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Rjepikojty tobak

punt po 30 a 35 np.

porucza **J. G. Klingſt Nachf.**

Na 2 lěcze polne rukowanje.

Czaßniki

żo **pschedawaju** a **porjedźeja derje** a **tunjo.**

A. Mager,

czaßnikaŕ

na żerbſkej haßy 11.

Dokelž żu żo khoſejowe płacźisny ſaßo ponižiłe, porucźam wot nětka ſaßo

paleny khoſej

punt po 120 a 130 np.

w ſnatych dobrych a derjeßłodźazych kajkoscźach.

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Kolonialtworowe khlamy

Ad. Rämſcha

pschi butrowych wikach

poruczeja żwojim cźeſcźenym wotebjerarjam:

khoſej, jara żylny a czisćze żłodźazy, punt po 90, 100, 110, 120 hacź 150 np.,
khoſej paleny punt po 120, 130, 140, 150 hacź 200 np.,
zokor dróbny punt po 30 a 32 np.,
zokor w kłobukach punt po 32, 33, 34 hacź 38 np.,
lompenſki zokor punt po 32 np., pschi 5 puntach po 30 np.,
raiß punt po 12, 13, 14, 15, 16, 18 hacź 30 np.,
ſyrop jara żłódki punt po 12, 16, 18, 20 hacź 36 np.,
rjepikojty tobak krany punt po 35 np., jara dobry amerikanſki,
kißałowy ſprit po 15 a 18 np., w picźelach wjele tuńschi,
łamane nudle punt po 24 np., pschi 5 puntach po 22 np.,
mydło jara tunjo w ryhelach něhdźe 1 punt po 25, 30 a 40 np.,
mydło k maſanju I. punt po 25 np., II. punt po 22 np.,
jerje, rjane tucźne ryby, mandel po 40—75 np.

Skład woßebnych

czistowołmjanych

Geraſkich a Greizſkich

drastnych tkaninow

jako:

kaſchemĕr,
fulej, reye, ſoleil,
ferž atd. po fabrikſkich płacźisnach.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

Swój wulki ſkład

britwjow a tóczných rjemjenjow

jenoż w dobrych kajkoscźach pschi potrjebje należnje porucza

Hermann Karſch prjedy **A. Rockſch**

3 pschi mjaßowych jědkach 3.

Pschiſpomnjenje: Wscho tocźenje a porjedźenje po najtuniſchej płacźisnje wobſtaram.

Rudolph Wilhelm na żerbſkej haßy 16

porucza żwój wulkotny ſkład **ſchpihelow** a **ſchpihelowych ſchkleńzow, gardinowych żerdźow, roſetow, ſkoczanych** a **polerowanych lejſtow** k ſchpihelam a k wobkukam ſa wobraſy, teho runja **ovalne wobkuki** k **fotograſijam** a **domowym żohnowanjam** po jara tunich płacźisnach. Wokoło wobraſow żo ſa krótki czaż a tunju płacźisnu wobkuki ſhotuja.

Chirurgiſka wobaleŕnja w Budyschinje

na ſchulerſkej haßy 3 po 2 ſkhodomaj, nutskhód na rěſniſkej haßy.

Wuwinjene a wuſtorczene ſtawy runa, ſtawy wuſtrychuje, pleſtry kładże, piwalzy żadża a kunki ſtaja, ſuby torha, wschě rany wot tſělenja, bicźa, kłócźa, rěſnjenja, torhnjenja, kußnjenja, ſtkóczenja, ſahorjenja a ſmjeczenja hoji a wschu druhu do żwojeho powołanja żłuſchazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

Hosćenz „k słotej hwězdźe“

Pschi žitnych wikach. **w Budyschinje.** Pschi žitnych wikach.

S tutym žebi dowolam cžesćenym Serbam w Budyschinje a wokolnosći, kaž tež pucžowarjam najpodwolnischo k wjedźenju dacž, so žym dźenža ponowjene rumnosćze

hosćenza „k słotej hwězdźe“

pschedewsak.

Wschě stwy sa hosći žu nanajrjeńscho s nowymi poželeschćemi a meblami wuhotowane. Budu žo stajnje prózowacž, kóždemu, kotryž mje poćesći, po tunich płaćišnach najpschećelnischo poškužecž.

Sa dobre jědźe a kmane picža budu žo stajnje staracž a proschu najpodwolnischo, moje nowe pschedewsacże dobroćiwje podpjeracž.

W Budyschinje, 8. julija 1888. S poćesćowanjom

Moritz Vötig,
prjedy najenk „Germanije“.

Khosej

paleny a njepaleny
jenož w dobrych družinach poručataj jara tunjo
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haži 6.

Jablukowe wino,

jara dobru družinu, liter abo bleschu po 25 a 30 np., **holansko-jahodowe** abo **strowotne wino,** wubjerny žrědk psche žołdkowu žłabosć, běženje atd., teho runja wschelake **jahodkowe wina, žadowe schampanske wino, schumjaze žadowe limonady, sodowu** a **selterśku wodu,** dale

žadowe kišałko,

najlěpsche k žolotwi, k sakładženju atd. poruca

Hornjołužiska žadłóćerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki.

Hamburgsko-amerikanske
paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parolódźna jězba
s **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu žrjedu a njedźelu,
s **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
se **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
s **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiskeje**
měžacžnje 3 króć,
s **Hamburga** do **Mexika**
měžacžnje 1 raz.

Towarstwowe póstske parne łódže podawaju wubjernu jědź a pschihódnu pucžowansku składnosć sa kajutowych a bjeskubjowych pucžowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

W Marka Ssmolerjowej knihicžiskcžerni w Budyschinje je sa 10 np. dostacž:

Prědowanje, na žerbskim mišionskim žwjedženju 13. dźeń junija 1888 w Božim domje Michalskeje wožady w Budyschinje džeržak lic. theol. H. **Imisch,** farar w Hodźiju.

Fotografiski atelier

Alex. Matthaeya, dwórskeho fotografa
nasłědnika
w Budyschinje sady měschczanskeje schule

žo k najžwěrnischemu a najlěpschemu shotowjenju fotografijow kóždeje družiny porucža.

☛ Płaćišny žu niske.

Hłowna shromadźišna

nětčišich žobustawow podpisaneho towarstwa
njedźelu 22. julija popołdnju w 5 hodźinach
w hosćenzu k błónzu tudy.

Dnjowy porjad: 1. Pschedawanje inventara na pscheždadźowanje (želesny pjenježny khamor atd.). 2. Pschedpołoženje bilanzy wot 30. junija 1888 a skónčneho sličbowanja. 3. Wobsamknjenje dla wupłaćenja sbytkneho wunoschka.

W Barcże, 10. julija 1888.

Požčerńja a lutowarńja sa Bart a wokolnosć,
sapisane towarstwo w likwidaziji.
Räda. Dietrich I. **Dietrich** II. **Wiedemann.**

W hrabinskim parku w Njeżwaczidle

njedźelu 22. julija 1888 popołdnju w 4 hodźinach

wulki wojerski konzert,

kotryž žo wot kapelle regimenta Nr. 103 pod wjedźenjom knjesa direktora **Gietzelta** wuwjedže.

Towarschojo a bratrowske towarstwa žu wutrobnje witane. Sastup po wožobje 50 np., sa žwójby 3 billety po 1 mk.

Wojerske towarstwo w Njeżwaczidle.
A. Winkler, pschedžyda.

Hacž runje wot 14. julija hacž do 10. augusta sapucžuju, je tola moja expedizija na bohatej haži 11 po dwěmaj skhodomaj **wotewrjena** a móža žo, dokelž žu moji ludžo žerbskeje rěcže mózni, pschede wschěm khwataze wězy pschijecž.

Mój sastupnik je knjes rěcžnik **Rechenberg.**

Ssobotu 11. augusta saže expediruju.

Rěcžnik **Mütterlein.**

Dürrenbergsku warnu žół
Dürrenbergsku skótnu žół
(kotraž je, kaž je snate, najlěpscha) porucža najtuńscho
Emil Lebelt
na dwórnischcžu w Budestezach.

„Lipa“

změje — da-li Bóh — njedźelu 15. pražnika popołdnju w 5 hodź. w Eberweinec hosćencu swoje měsačne posedźenje, w kotrymž ma so předsydstwo z nowa wuzwolić.

Započatk z dypkom 5 hodźin.
Předsydstwo.

Wischnjowy žwjedžeń
njedźelu 15. julija w Bóschizach.
Pschećelnje pscheproschuje
swudowjena Schillerka.

Wischnjowy žwjedžeń
njedźelu 15. julija
w Jažońzy pola Pauczig.
Pschećelnje pscheproschuje
Jank.

W hosćenzu w Droždźišu
njedźelu 15. julija **wukulenje kołbažow** a **reje.**
Pschećelnje pscheproschuje
Tschieter.

W Tšelanach cžišło 9 je rjane wobydlenje na pschenajecże.

Schtóž

chze nóž abo nožizy toczene abo wuporjedžene měcž, pósćel je do parneje toczerńje a porjedžerńje
Oskara Buttera w Budyschinje
pola theatra.

Tyscherski trajne džěło namaka pola J. A. **Schkody** w Wulkej Dubrawje.

Wotroczkow, džowki, pohonczow hnydom a k nowemu lětu pyta pschistajerncza **Schmidtowa** na garbarskej haži 9.

Sa wožobnische hospodarstwo bjes džěczi na wžach žo k nowemu lětu abo prjedy róbna žłužobna holza, na ratarstwo žo trochu wustejaza, pyta. Dalsche je shonicž na horncžerskej haži 18.

Wuczobnika pyta pod pschihódnymi wuměnjenjemi
J. A. Libsch, pjekarski mischtr
na sahrodnej dróży 1.

Hólczez, kotryž chze pjekarstwo nawuknucž, móže hnydom do wucžby stupicž pola pjekarskeho mischtra **Pjetascha.**

Hólczez, kotryž chze pjekarstwo nawuknucž, hnydom dobre město dostanje pola **Alwina Schołty,** pjekarskeho mischtra na Zidowje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 29. **Sobotu 21. julija 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeju Majestoscźi kral Albert a jeho wyšoka mandźelska šo wot šwojeho pucźowanja na skandinawiskej polkupje 9. augusta do Pillnitz wróćitej.

— Prynz Jurij komando nad 12. armeekorpsom, njedźiwajcy na to, so šu jeho generalneho pólneho marschala a generalneho wójskoweho inspektora sčinili, dale wobkhowa. Wscho hódanje wo nowowobšadźenju tuteho komanda po tajkim do ničjeho rospanje.

— W čudskim mórskim saliwje staj šo schtwórtk ruski a němski kněžor pod rujazym hrimotom kanonow powitałoj. Zar bě pychu, s kotrejž jeho kněžorski wuj w ruskim morju wustupi, hischcźe pscheššahnuł: ruske łódźstwo, kotrež němskemu napschecźo pschijěde, 40 wulkich wójnskich łódźow liczesche. Jako sprawnaj pschecźelej staj šo kněžoraj Wylem a Alexander postrowiłoj a wokoschikoj, jako sprawnaj pschecźelej šo tež wonaj saššo džělitaj, tola niz jako swjaskarjej. Wo někajkim swjasku móhło šo jenož potom rěcźeć, hdy móhłoj šebi kněžoraj někajki dobytk, jedyn druhemu sa jeho kraj, šlubicź. To pak by jenož mózno było, hdy by zar wužitk šwojeho luda a kraja s wocźow puschcźił, a na wopak dyrbjała Němska šwojeho awstriskeho swjaskarja Ruskej woprowacź. Woboje šo wotcźakacź njeda. Pšches wopyt němskeho kněžora w Ruskej šo žane dalokošahaze pscheměnjenje w europiskej politizy dozpicź nima. Kněžor chze jenož prjedawsche wutrobne pschecźelstwo bjes Barlinskim a Peterburgskim kněžorskim dworom wobnowicź a wobtwjerdźicź a zara pscheproššycź, šo jemu w prózowanju, měr sdźerżecź, pschisamknucź. Kněžor Wylem je se šwojim pucźowanjom k ruskemu kněžorej poslednju wolu šwojeho dźěda, kněžora Wylema I., dopjelnił, kotryž jeho na šmjertnym łožu napominasche, so by s ruskim kněžorom s waha a pschecźelnje wobkhadźał, dokelž móhło wot tuteho wotwišacź, hacž blizscha wójna s Franzowskej na šboże abo na nješboże Němskeje wupanje. — Póndźelu němski kněžor Rusku šašo wopuschcźi. Na dompucźu budźe wón schwedske hłowne město Stockholm a danske hłowne město Kopenhagen wopytacź. Schwedska kralowska šwójba je s pruskim dworom pšches pschiwusnistwo spschecźelena a s nim w wuskim pschecźelnym swjasku steji. To šame šo wo danskim dworje rjez njeda. Poměry bjes Pruskej a Danskej šu wot poslednjeje danskeje wójny hacž do nětcźischeho cźaša pschezo kněžro napjate byle. Hdyž němski kněžor tež Kopenhagen s wopytom pocześcźi, wón to s jeneje strony dla Ruskeje cźini — ruska kněžorka je jena danska prynzešyna —, s druheje strony pak chze tež s tym pokasacź, so ma sprawnu wolu, tež s małymi krajemi, kaž je Danska, měr a pschecźelstwo džerżecź.

— S kněžorowej dowolnoscźu budźe šo swudowjena kněžorka Viktorija wot nětka „kněžorka-kralowa Friedrich“ mjenowacź.

— Powjescźe wo žnjach w Pruskej šu lětša jara njespokojaze. Žito budźe jara mało sorna a hischcźe mjenje škomy dawacź. Ssywy šu na mnohich městnach pšches wyšoki šněh cźerpike a šu šo w naléczu rosworacź dyrbjake. W druhich stronach je šašo wulka woda wjele schkody naczinika. A nětko hischcźe k temu hubjene žnjowe wjedro pschińdźe, kotrež khube žně hischcźe bóle pohubi.

— Wot wójnskeho ministerstwa w Barlinje je šo tele dny kanona, s kotrejež šo dynamitowe kule, hacž do 200 puntow cźežke, tšeleja, spytowaka. Wunamakař, jedyn Amerikan, měni, so šo pšches dynamitowe kule najšylnische wobtwjerdźenja sa krótki cźaš saniczicź dadźa.

— Redaktora nowin „Kölnische Zeitung“ šu k twjerdźišnje na jedyn měšaz sašudźili, dokelž je wón wjerchej Reušej kschiwdu cźinił, jeho winujo, so je pschecźiwnik němskeho kněžorstwa.

Franzowska. General Boulanger je po sdacźu šwoju politisku rólu w Franzowskej dohrał. Wón bě psched tydźenjom s nowa w deputertskej komorje namjet stajił, so by šo komora rospuschcźiła, a knježerstwu najšylnische hanjaze wudma nawdawał. Ministerstwoweho pschedšydu Floqueta, kotryž jeho wušměchowasche, wón w rosnjemdrjenoscźi šamo jebaka a kharja mjenowasche. Poślednischemu po franzowskim waschnju na to niczo druhe njewubu, hacž Boulangera na duel žadacź. W tutym bu Boulanger do schije kłóty a nětko na šmjercź khory leži. Bjes ludom je Boulanger pšches to, so je w duelu podležał, wjele šwojeje nahladnoscźe šhubił. Wón jako wojak bu wot Floqueta, jeneho 60 lět stareho rěcźnika, pobity! Kajka hańba je to sa njeho! Lud praji: „Schto, tutón Boulanger dyrbjesche Prusku porasycź, a nětko šo wón wot stareho Floqueta kaž skop sakaknucź da?“ Hacž budźe Boulangerej jeho duel se schkodu abo s wužitkom, dyrbi šo blizšche dny pschi wólbje w Charentskim wokrješu pokasacź. Franzowski lud je tak njewobstajny w politizy, so šo wo nim niczo do prědka prajicź njeda a so je pschezo najlěpsche, jenož pschihladowacź a powjedacź, kak šo wězy maja.

Rušowska. Tón cźaš šu wuhlady na měr nanajlěpsche. Nichtó njewěri, so k wójnje bórsy dóńdźe, a tola šebi Ruska na to njepomyšli, šwojemu šylnemu wójsku, pschi nawjecźornych mjesach stejazemu, do snutskowneho kraja šo wrócźicź dacź. Ruszy wjele bóle šwoje wójsko pošylnicź pytaju. Tón šamy dźeń, na kotrymž je němski kněžor w Kielu mórske pucźowanje do Peterhofa nastupił, je šo w ruskim kněžorskim nawěschtniku wukas wosjewił, po kotrymž šo liczba rekrutow, kotsiž maja lětnje do wójska sastupicź, wot 235,000 na 250,000 muži powyschi. Cźaš wojerskeje šlužby 18 lět, s nich 5 lět aktivnje, traje. Wucźomzy wyschschich schulow a dobrowólniszy maja privilegije. Runje kaž w Němskej je krajna wobbra do dweju wotdźělenjow džělena. W druhim wotdźělenju ma šo hacž do 43. lěta šlužicź.

— W Kijewje budźe šo lětša 27. julija džewjecźstowlětny jubilej wobrocźenja ruskeho luda k kschescźijanskej wěrje s wulkej šwjatocźnoscźu a pychu šwjecźicź. Sslowjanske dobrocźelske towarstwa w Peterburgu, Kijewje a Odešy šu wobsamkle, k wopomnjenju tuteho dnja w Kijewje powschitkownu šlowjansku akademiju wědomoscźow sałožicź a se šamšnymi šrědkami sdźerżecź. Tale akademija ma saměr, powschitkownu šlowjansku myšl a powschitkowne šlowjanske sjenocźenje spěchowacź. Prascha šo jara, hacž knježerstwo dowolnoscź k sałoženju šlowjanskeje akademije da.

Bolharska. Koburgskemu prynzej Ferdinandej po sdacźu na bolharskim trónje wjazy derje njeje. Njeby jara pschekwapiło, hdy by krajej, hdźež šu jeho móscheń žałošnje wuklukali, na pschezo khribjet

wobroczik. Tele dny chze Koburgski prynz ßwoju macz, kotraz ßo do Awstriskeje wróczi, psches awstriske mjesy hacz do Orsowy pschewodzicz. Stambulow ßo boji, so móhł prynz pschi tej składnosczi s Bołharskeje twóchnucz a ßo ženje wjazy do njeje njewróczicz. Duz je wón prynza namołwił, so by, prjedy hacz mjesy pschekroczi, sastupne knjeżerstwo postajił. Tón je na to wotmołwił, so je tajke postajenje njenusne, dokelz wón łódz njewopuschczi. Stambulow prynzej snapschecziwi, so je na kóżdy pad sastupne knjeżerstwo nusne, a so wón, hdyż ßo wone njepostaji, sa to rukowacz njemóże, so revoluzija njewudyri. Prynz je na to pschipowjedźił, so ßo w Widinje wo tej wězy rossßudźi.

— Rubježnikow, kotsiż ßu dweju żelesniskeju sastojnikow w Bellowje sajeli a wotwjedli, hischcże wußlędźili njejßu. Sslędźenje ßo psches hórsku krajinu bjes Bellowu a mazedonskimi mjesami jara poczeżuje. Jako wukupny pjenjes sa jateju khróbli rubježnizy 100,000 srankow żadaju.

Sserbija. Njesbożowna ßerbska kralowa Natalija je ßo podarmo pschecziwo temu wobaraka, so bychu jej jejneho ßyna njewsali. Pruske knjeżerstwo wschak ßo żadanju krala Milana politiskich pschicznow dla njeje sapowjedźicz móhło. So by s awstriskim knjeżerstwom, kotrehoż lubuschk je tón czaß kral Milan, w pschecżelstwje wostało a Awstriskej s tym dobom ßłużbu wopokasało, je wone psches Wiesbadenskeho polizajskeho presidenta kralowej Nataliji ßerbskeho krónprynza wotewsacz dało. Ruska je temu s měrom pschihladowała. Powjesczе nowin, so je Ruska ßerbsku kralowu pod ßwój schkit wsała, ßu wumyßlene. S tajkimi powjesczemi chzychu na kralowu winu walicz, so wona pschecziwo ßwojemu mandżelskemu Rusku schczuwa. Teho runja je njewěrnosczż, so je kralowa ßwojich ßłużobnikow wobróniła, so bychu poliziji wobarali, hdy by ßo ta krónprynza mozowacz chzyła. Dale ßu ßo też tamne powjesczе jako njewěrne wupokasake, po kotrychż je pjecża kralowa ßwojeho mandżelskeho s tróna wotstronicz pytała, hdyż běchu Bołharjo psched dwěmaj lětomaj Sserbow sbili. Kral je tehdy se ßamßneho rossßudżenja kralowej knjeżerstwo poskiczik, dokelz ßo bojesche, so ßo lud pschecziwo njemu sběhnje. Kralowa hischcże telegram wobßedźi, kotryż je jej tehdy Milan pósłał. Wón ßo se ßłowami sapoczina: „Hacz runje ßy mi wospjet wotradżała, so bych ßo tróna wsdał atd. atd." S teho je widżecz, so kralowa ženje krala na to wabiła njeje, so by knjeżerstwo złożik. Hacz runje je kralowa po rodże Ruska a w połnodnischej Ruskej wulke kubła wobßedźi, wona tola do Ruskeje njepónże. Jeli by wona to czinika, móhło ßo sdacz, so ßu pschißłodżenja jejnych pschecziwnikow wěrne, kotsiż wudawaju, so chze wona Milana s pomozu Ruskeje s tróna storczicz. Tejele pschiczinу dla je ßo kralowa rossßudźika, bliżschi czaß w Awstriskej pschebywacz. Wona s tym awstriskemu knjeżerstwu k woli njeczini. Wona je w Awstriskej jara njewitany hósczż, kotrehoż knjeżerstwo njerad w kraju czerpi. Hdyż kralowa tele dny do Wina pschijędże, bě knjeżerstwo dwórnischczo, na kotrymż wona żelesniski czah wopuschczi, s polizijn wobßadźicz dało. Pschikhad k dwórnischczu ßo krucze sawrje. Nichtó s luda ßo njepschipuschczi, ßamo ßotsje ßerbskeje kraloweje, wjerchowzy Ghika, kotraż chzysche kralowu na dwórnischczu powitacz, ßo pschistup sapowjedźi. Psched hoscżenzom, w kotrymż bě ßebi kralowa bydło skasała, bě ßo wjele tyßaz ludźi shromadźiło. Hdyż pak kralowa pschijędże, polizistojo lud rosehnachu, tak so nichtó kralowu njewuhlada. Wot Wina ßo kralowa do Semuna abo Noweho Ssada, kotrejż męscże blisko ßerbskich mjesow leżitej, poda. Wona chze tam trajny statok wsacz, so by ßwojemu ßynej po mózności blisko była. Hacz duchowna synoda, kotraż ma wo rosßerowanju ßerbskeju kralowskeju mandżelskeju rossßudźicz, do rosßerowanja swoli, ßo pschedwidżecz njeda. Mózno pak je, so biskopjo kralowe żadanja s bojoscżu dopjelnja. Lud je w Sserbiji psches zyło na stronje kraloweje, a Milanowa mandżelska njeßwěrnosczż je w kraju s wulkim pohorschkom. Wukrajne nowiny, kotrez wo rosßerowanju pißaju, ßu ßo teho dla wot knjeżerstwa sadżerżake. Tola do kraja ßu tola pschischke. Wone buchu psches mjesy paschowane, każ sakasane kubło, rucże s ruki do ruki dżěchu a sa někotre dny zyły kraj pschepucżowachu. Wschudże krala saßudźuja a na njeho ßwarja. Ludowa sczerpnosczż ßo skónczńje shubjuje. Na mjesach ßo pjecża sbężkarske czrjódy shromadźuja, a lud na wßach ßo jim pjecża pschidawa.

Grichiska. Bjes tym so w zyłej ßrjedźnej a połnóznej Europje na symu skorża, knjeżi w Grichiskej wurjadna horzota. Psches horze wjedro wschelake khorosczе nastawaju a mrěcże je jara ßylne. 13. julija psches zyłu Grichisku semjerżenje dżěsche, kotrez pak żanych schkódnych sczěhwkow sa ßobu njemějesche.

Afrika. W połodnischej Afriży ßu ßo pola Kimberleya podkopki, w kotrychż diamanty ryja, sapalike. Psches woheń buchu wukhody s podkopkow saraczene, a tak ßo sta, so ßo 200 dżełaczerjow w kurje sadußy. Schkoda, psches woheń naczinjena, něhdże 400,000 hriwnow wuczini.

Amerika. Měsło Chicago je ßo saßo do hłubokeho rosshorjenja stajiło psches dynamitowy komplot, wot anarchistow wotmyßleny, s kotrymż chzychu tuczi ßwojich towarschow, loni 11. novembra swobwjeschanych, wjeczicz. Pschißahanstwo tón krócz s wulkeje czrjódy wjedżazych njewobstejesche, ale s jenotliwych, s tsjoch mużow wobstejazych wotdżělenjow, kotrychż ßobustawy ßo bjes ßobu njesnajachu. Jene tajke wotdżělenje ßu sajeli. Pola jeho tsjoch ßobustawow doscz dynamita namakachu, so bychu s nim wulke twarjenja rostsělicz móhli. Sańdżenu ßobotu chzychu tsi twarjenja s jich wobydlerjemi, kněże statneho rěczника Grinella, ßudnika Garya a polizajskeho inspektora Bonfielda, kotsiż loni wschitzy tsjo ßobu w prozeßu pschecziwo anarchistam skutkowachu, rostsělicz. Wotmyßleny njeskutk psches to do czaßa na sjawne pschińdże, so ßo jedyn ßobustaw, kotrehoż ßwědomje hrjebasche, jeneho pschecżela wo radu praschesche. Tutón hnydom na polizajstwo běżesche a zyłu wěz pscheradźi. Maja sa to, so je jedyn jaty anarchist ważny potajny wjednik. Rosshorjenje bjes ludom je jara wulke; wschón ßwět bě wěrił, so je anarchismuß w sjenocżenych statach nětko wutupjeny.

Pschi nanowym łożu.

(Skónczenje.)

Dokelz běchu cżělne mozy wobstarneho duchowneho poßledni czaß jara wotebjerake, běchu jemu po jeho prósstwje vikara abo pomozneho prědarja dali, kotryż dyrbjesche jeho w jeho sastojnstwje podpjeracz. Knjeżerstwo bě schędżiwzej dżiwajo na jeho dołholětnu ßwěrnu ßłużbu połnu msdu wostajiło a vikara płaczesche, kotryż se starzom na farje hromadże bydlesche. Psches to bu staremu Seybertej mózno, wutrobne pschecze spokojicz, schtoż hacz dotal njebě samóhł, dokelz ani pjenjeżnych ßrědkow, ani czaßa k temu měł njebě. Wón bě ßo mjenujzy w połnóznej Heßenskej narodźił. Tam bě jeho nan w jenym městaczku teho runja s fararjom był. Tón bě ßwojeho a ßyna tamnischeho hamtmana s dobom wucził a wotczahnuł. Hólzaj, jenakaj po starobje a darach, běschtaj ßo pschi tym jara spschecżelikoj a běschtaj psches wutrobnu pschikhilnosczż a lubosczż na ßo swjasanaj. Wot jeju starscheju ßo wonaj też hromadże na Idsteinski gymnasij daschtaj. Też tu ßo wonaj shromadnje pschi wuknjenju prózowaschtaj, a jeju pschecżelstwo lěto wot léta roscżesche. Każ běschtaj hromadże na gymnasij pschischkoj, tak też hromadże na tu ßamu universitu dżěschtaj. Seybert ßo duchownstwu poßwjeczi, bjes tym so ßebi jeho pschecżel prawisnistwo wuswoli. Tola też wschelakosczż powokanja młodżenzow njedżěli. Wostaschtaj, schtoż běschtaj, ßwěrnaj a wěrnaj pschecżelaj.

Sastojnstwo, do kotrehoż universitu wopuschczіwschi sastupischtaj, wobeju pschecżelow daloko wot ßo dżěli, tola wonaj ßo psches to njewozusobnischtaj. Dopißowaschtaj ßebi pilnje, kak ßo jimaj w żiwjenju wjedżesche. Skoro w kóżdym liscże pschecże a żadanje wuprajischtaj, so byschtaj ßo saßo ras wot wócżka k wócżku wohladałoj a ßłowa luboscże a ßwěrnoscże se ßobu měnikoj. Tola lěto wob lěto, lětdżeßatk po lětdżeßatku bě ßo minuł, jeju wutrobne żadanje pak ßo njebě dopjelniko. Seybertowy pschecżel bě, każ jeho nan, sastojnstwo hamtmana dozpił, wón bě ßo wobohacził a njemějesche żanych dżěczi. Jeho mnohe sastojnske dżěła jemu njeběchu wotpuschczike, ßebi na daloke pucżowanje myßlicz, kotrez budźische pschi ßwojim samożenju derje ważicz móhł. Khudeho fararja pak jeho hubjena msda wot teho wotdżerżowasche. Hamtman by rad ßwojemu pschecżelej pjenjesy na pucz dał; tola wón derje wjedżesche, so by psches to jeho saczucża wjele bóle sranił, hacz swjeßelił, duż ßebi njeswaži, jemu to poskiczicz.

Nětko, hdyż stary farař ani żony, ani dżěczi wjazy njemějesche, mózesche ßebi, dokelz běchu jeho ßamßne potrjebnosczе jara niske, na tajke pucżowanje myßlicz. K temu pschińdże, so jeho woßada w jeho njepschitomnosczi bjes duchowneho njewosta, schtoż jemu połnu wjeßelosczż k wuwjedżenju jeho wotmyßlenja da. Tak ßo wón rossßudźi, dawno wotmyßlene pucżowanje nastupicz a ßo ras w meji na pucz k ßwojemu pschecżelej nastaji. Hdyż do jeho domu stupi, bě radosczż a wjeßelosczż njewopißomnje wulka. S wutrobnej radosczu hamtman stareho pschecżela wobja, kotryż bě jemu psches hórke a srudne nashonjenja, kotrez bě w ßwojim żiwjenju spytał, cżim drózschi. Běsche to radostne, a s dobom srudne saßowidżenje, nad kotrymż ßo starzaj wjeßelischtaj. Kelko lět bě ßo wot czaßa, so

běschtaj ßo dźělikoj, minuko! Kajke podawki wjeßekoscźe, ale też srudźby běschtaj naschonikoj! A nětko běsche to ßnadź poßlednje saßowidźenje, kotreż jeju tu po cźłowschich myßlach psched ßmjercźu hromadźe wjedźesche.

W hodźinach prěnjeho wjecźora hromadźe ßedźeschtaj a wschěm wjeßekym a srudnym dopomnjenjam ßwojeho źiwjenja w wutrobnym rosrěcźowanju nimo ßwojeje dusche cźahnucź. Cźescźedostojny hóscź zyle sabu, so je psches dołhi a wobcźeźny pucź wustał. Hakle, hdyž bě ßo połnóz hižo dawno minuła, ßebi pschecźelej na to myßleschtaj, ßo k měru podacź. Ssebi wutrobnje dobru nóz pschawschi ßo wonaj dźělischtaj. Jeju bórsy po spróznoscźi a wjeßekoscźi dnja cźichi a wokschewjazy spał wobja.

Banda, na kotrejež cźole Wylem stejesche, bě w połodnischich a nawjecźornych stronach heßenskeho kraja mnohe njeskutki wobeschła a wschudźe strach a bojoscź rosschěriła. Banda to bórsy pytnu na stajnym ßlědźenju, s kotrymž ßo sa njej mějachu. Duž rubjeźniźy wobsamknuchu, ßo bóle do narańscheje a połnózneje Heßenskeje cźahnucź a ßo tak saßo na khwilu psched kedźbliwym wócźkom wyschnoscźe skhowacź. To bě ßo stało. Psched něktorymi dnjemi bě banda do krajiny pschischła, hdźež hamtman bydlesche. Wo tutym běchu rubjeźniźy bórsy shonili, so je bohaczk, pola kotrehož by rubjeźnistwo bohaty dobytk wunjeßło.

Běsche cźmowa, wětrata nóz. Deschcź ßo njepschestawajźy s njebja lijesche, a wětr w wjerschkach schtomow, hamtski dom wobdawazych, schumjesche, kaž so chzyk je s mozu k semi skhilicź a roskamacź. W tymle dźiwim wjedrje, k jich wotpohladej ßo derje hodźazym, ßo Wylem s dwěmaj towarschomaj, najkhróblischimaj zyłeje bandy, psches sahrodu k hamtskemu domej kranu. Rubjeźniźy jene kuchinske wokno wotewriwschi do domu salěsechu. Jedyn wonka jako straża wosta. Wylem pak a druhi s jeho pomoznikow běschtaj ßo nutsdobykoj, so byschtaj rubikoj. Wususchtaj ßo cźrije a ßebi s latarńju, kotruž Wylem njeßesche, ßwěcźo, do hamtmanoweje komory pschiléseschtaj. Hamtman a jeho mandźelska w hłubokim spanju leżeschtaj. Tu rubjeźnikaj pjenjesy, cźaßnik a schtož bě hewak něschto hódne, wsaschtaj, woßebje pak kluczże k pjenjeźnemu khamorej, kotreż w saku hamtmanowych kholowow namakaschtaj. Potom po skhodźe horje stupaschtaj, so byschtaj do komory pschischkoj, hdźež hamtman pjenjesy khowasche. Durje běchu samknjene. Njemějeschtaj kluczża k nim a bojeschtaj ßo, je s mozu wotewricź, dokelž by ropot, psches to nastazy, wobydlerjow doma wěscźe se spanja wubudźił. Dokelž běschtaj ßo rubjeźnikaj wo snutskownych rumnoscźach derje wobhonikoj, wjedźeschtaj, so móżeschtaj psches stwu sa hoscźi s lóhkoscźu do pjenjeźneje komory pschińcź.

„Wostań tu stejo", Wylem ßwojemu towarschej schepnu. „Chzu psches stwu sa hoscźi hicź; ßnadź ßu pódlanske durje wocźinjene, abo ßnadź je jedyn tutych kluczżow wotewri. Tak bórsy hacź ßym nutska, Tebi tele durje wocźinju."

Stwa sa hoscźi samknjena njebě. Rubjeźnik do njeje sastupi. Wón na drascźe, na stołach wißazej a leżazej, widźesche, so hóscź w njej bydlesche. Wón rucże saki wuprósdni a ßlěborny cźaßnik, na blidźe leżazy, k ßebi wsa. Tola tónle nadobytk hischcźe jeho chzyccźiwoscź spokojił njebě. Zusy mějesche pschi ßebi mało pjenjes, a też cźaßnik bě staromodny a mało winojty. To drje je khudy muž, kotryž je tu s hoscźom, ßebi rubjeźnik myßlesche. Wón chzyschce ßebi s najmjeńscha spanzowe wobliczo hischcźe ras wobhladacź. Latarńne ßwětko na zusbnikowe wobliczo padźe. —

Tola cźeho dla Wylem tak rucże latarńju dele puschcźi? Cźeho dla ßo wón tschaße kaž schtomy wonka, w kotrychž hakosach dźiwi wětr howri a sakhadźa? Cźeho dla wón tak hłuboko a cźeźko stona? Cźeho dla wón tak woblědnje, kaž so by ßo wscha krej s jeho žikow shubiła? Cźeho dla jemu na dobo ßylsy do wocźow stupja, ßylsy, kaž je wot ßwojich dźěcźazych lět wjazy płakał njebě? Ach, muž se schědźiwymi włoßami, kotryž psched nim w kožu leżeschce a spał prawych spasche, bě jeho nan. Běsche jeho nan, kotrehož bě tak jara rudźił a tyschił, a kotryž ßnadź tola pschestał njebě, sa ßwojeho njesbožowneho ßyna Boha proßycź! Běsche jeho nan, na kotrehož schědźiwu hłowu bě telko srudoby a hańby kopił! Tu wón leżeschce a spasche w měrje. Měr dobreho ßwědomnja a pokoj dobreje wutroby na wobliczu, wot tyschnoscźe smorschcźenym, wón tu leżeschce. Tu wón spasche, a pschi jeho kožu njesbožowne dźěcźo, jeho s hrěchom a skóscźemi wobcźeżeny, njeporadźeny ßyn stejesche!

Wylem kaž kamjeńtna postawa mjelcźo a s měrom stejesche. Jeho stawy jemu hrajachu a jeho włoßy jemu se strachom a hrosu na hłowje stawachu. Sswojeho ßamßneho pobożneho nana bě wón wurubił. Wón njemóżeschce wocźi wotwobrocźicź wot jeho mikeho, ßwěrneho wobliczа, wot jeho ßněhběłych włoßow. Boża ruka bě pschestupnika podeschła. Rubjeźnik wscho wotpokoži, schtož bě w hamtmanowym domje nakranuł. Wón s měrom won stupi, hdźež jeho towarsch na njeho cźakasche. „Daj mi wscho, schtož masch!" wón s hłoßom na njeho sawoła, kotrehož ßo rubjeźnik skoro nastróża. Wón hnydom poßłuchasche, a Wylem wscho wotpokoži a kluczże k temu. Wonaj s khěże khwataschtaj. Też tscźeho, kotryž bě bjes tym psched domom cźakał, ßobu storhnuschtaj. Woni pschesahrodu honichu a ßo bórsy w cźmowocźe wětrateje nozy shubichu.

Nasajtra rano ßo w hamtmanowym domje njemało nastróżichu a ßo dodźiwacź njemóżachu, ßo ßlěda rubjeźnikow dohladawschi. Cźeho dla njeběchu niczo kranuli? Cźeho dla běchu, schtož běchu wsali, saßo wotpokożili? To běchu hudanczka, kotreż nichtó shudacź njemóżesche. Jenoż pschesfararjowu duschu kaž cźěmna myßliczka dźěsche. Jemu bě wo ßnje było, kaž so by ßwojeho shubjeneho ßyna widźał był. Tola wón wo tym mjelcźesche, cźehoż ßo bojesche, a schtož jeho cźeźko wobcźeżowasche. Hischcźe tydźeń wón pola ßwojeho pschecźela wosta. Potom ßo wón saßo do ßwojeje makeje wjelki a do ßwojeje ßamotneje, prósdneje fary wrócźi.

Hdyž bě farař hamtmanowy dom wopuschcźił, ras cźłowjek dźiwjeho napohlada do hamtmanoweho bydła pschińdźe a żadasche ßebi, s nim ßamym porěcźecź. Na zusbnika bě woprawdźe hrosnje hladacź. Jeho wobliczo bě blěde a błuke, kaž cźěłowe, jeho włoßy ßněhběłe, a jeho zyłe cźěło w wulkim njeměrje. Hamtman zusobnika, wot kotrehož móhł rjez hrosa dźěsche, horje do ßwojeje jstwy dowjedźe. Durje jstwy sa hoscźi běchu wotewrjene. Lědma do njeje pohladnuwschi, zusy do njeje khwatasche, ßo pschi kožu k semi cźišnu a s hłoßom płakacź sapocza. Skónczńje wón staże a pschecźelej ßwojeho nana, jemu prajiwschi, schtó je, wschě ßwoje hrěchi spowjeda. Wón na żanu stósćź njesabu, kotruž mějesche na ßwědomnju. Tola wón jemu też njesamjelcża, kak bě jeho roskacże sapschimnuło, hdyž bě tehdy ßwojeho nana wuhladał. Wón chzyschce druhi cźłowjek bycź a pschińdźe, so by ßo ßudnistwu pschepodał a dostał, schtož bě ßebi ßwojich njeskutkow dla saßłużił. Wón hamtmana horzo a naležnje proschesche, so by jeho sajał a ßudnikowej ruzy pschepodał, so móhł skónczńje ßwoje hrěchi a skóscź wotpokucźicź.

Stary hamtman ßo najprjódzy wustróża psches to, schtož widźesche a ßłyschesche. Potom ßylsy bolosce a lubosce dla njesboża ßwojeho pschecźela a jeho shubjeneho ßyna płakasche. Skónczńje ßwoju winowatosćź cźinjesche. Wón pschestupnika saja a jeho wyschnoscźi pschepoda. Też ßwojich towarschow Wylem mjenowasche a wschitzy buchu pschimnjeni. Khostanje, kotreż pschestupnikow potrjechi, bě krute, ale derje saßłużene. Wschitzy buchu k cźeźkemu jastwu na cźaß źiwjenja saßudźeni. Wylem wußud s podwólnej poddanoscźu a skoro wutrobnej wjeßekoscźu saßłyscha. Wón móżesche na tajke waschnje wotpokucźicź, schtož bě shrěschił. S jastwa ßwojemu staremu nanej list napißa, s kotrehož tutón spósna, so ßo jeho ßyn ßwojich hrěchow hłuboko kaje a so je jemu jich żel.

Farař Seybert je bórsy po tym w měrje saschoł k wjeßekoscźi ßwojeho Knjesa. Wón s troschtom wumrje, so ßwojeho shubjeneho ßyna tam w wěcźnoscźi saßo wohlada. Něktore lěta po tym je też Wylem sa ßwojim nanom s tuteho źiwjenja do tamneho ßwěta schoł w wěrje, so je jemu Bóh jeho cźeźke hrěchi wodał.

Ze Serbow.

S Budyschina. Wojerski pomnik sa panjenych w poßlednjej němsko-franzowskej wójnje ßo njedźelu 19. auguśta ßwjatocźnje poßwjecźi. Sa jeho stejnischcźo ßu městno w promenadach blisko Lauez hotela wuswolili.

— 12. auguśta budźe ßo w Budyschinje shromadźisna wóhnjowych woborow tudomneho wokrjeża wotbywacź. Wokrjeß licźi 35 sjenocźenstwow, kotreż budźa wschě sastupjene. Mjenowany dźeń popołdnju po tsjoch hodźinach wóhnjowa wobora w ßwjedźeńskim cźahu psches město pocźehnje. Posdźischo śmeja ßo na żitnych wikach sjawne swucźowanja.

— Zyrkwinske pschedstejicźerstwo tudomneje Michalskeje zyrkwje je sa noweho kapłana kandidata theologije, knjesa Pawoła Rädu, jenohłóßnje wuswoliko a s dobom wobsamkko, so ma ßo nowy knjes kapłan najprjódzy psched ßerbskej a potom psched němskej wożadu do sastojnstwa sapokasacź.

— Tak wurjadnje symne wjedro, pod kotrymž ßmy lětża w juliju cźerpicź měli, sa dołhe lěta w Němzach było njeje. Dyrbimy wjazy hacź 30 lět wrócźo hicź, prjedy hacź dźeń w juliju namakamy, kotrehož cźopłota jenoż 10 gradow wucźini. W lěcźe 1856 w juliju podobne wjedro kaž lětża knjeżesche, thermometer tehdy w sapocźatku

mĕšaza ſ wjetſcha jenož 10—12 gradow cźopkoty pokaſowaſche. Tež auguſt a ſeptember wjele cźopliſchej njebĕſchtaj. S zyka je žo wobkedźbowako, ſo žo wjedro, hdyž je w juliju ſymne było, tež w auguſcźe a ſeptembrje njeſcźopli. Nadźijmy žo, ſo lětža temu tak njebudźe.

Se žerbſkeje pcźólniży. Wjedro poſlednjeho tydźenja bĕſche hiſchcźe tajke nĕkajke. Pcźoły žu žo tu a tam hiſchcźe rojike a to je dopokaſ, ſo žu žebi nĕſchto nanoſcź móhłe. Noſcźyłe žu woſebje pžoweje jahodźiny, kotraž druhi ras kcźĕjeſche, ſ lipy a ſ koſcźanza. Tajke póſdne roje cźi pjenjeżnu móſcheń abo mjedowe hornzy wuklukaju. Teho dla dyrbiſch, kaž žym hižo w nalĕcźu pišak, wſcho nakožowacź, ſo žo twoje kolcźe prjedy wuroja. Pola naš žo nĕtko pcźolaza paſtwa ſ wukcźĕwanjom koſcźanza, lipy a pžoweje jahodźiny ſkónczi. Wſchelake póſdne roje pak njejžu žebi doſcź ſa ſymu nanoſcźyłe. Duž dyrbiſch žo na pucźowanje do hole bórſy naſtajicź. Tam cźi pſchi rjanym wjedrje hiſchcźe dobre žně kiwaju.

Se Sarĕcźa. Kaž hižo Serb. Now. nam tydźenja woſjewichu, mĕjeſche žo tu njedźelu 15. julija ſchulſki žwjedźeń wotdźerżecź. Schulſke dźĕcźi žo teho dla na pomjenowanym dnju w žwojej najlĕpſchej draſcźicźży, holzy we wĕncźkach na hkowje a ſ wĕnzom na kijeſchku, hólzy pak ſ khorhojcźkami, w 2. hodźinje w žwojej wucźeŕni ſkhadźowachu, ſ wotkal potom ſe ſmahowazymi khorhojemi pod nawjedowanjom žwojeho knjeſa wucźerja ſ hudźbu poſawniſtow na wĕtrnikowu horu cźehnichu. Kajki luboſny, ſa kóždeho cźucźiweho cźlowjeka hnujazy napohlad! Pſchiſchedſchi na ſpomnjenu horu jich cźeżne wrota k wjeżekemu žwjedźenjej witachu. Hnydom po pſchikhadźe žo wſchelake hry ſapocźinachu, hry, nad kotrymiž mĕjachu žamo ſtari ludźo žwoje wjeżele a ſpodobanje. Bóh luby knjes bĕſche rjane wjedro wobradźił, duž bĕſche žo tež, žamo ſ dalſchich wšow, wjele ludźi ſeſchko. Schulſki inſpektaŕ, wyšoko cźeſcźeny knjes faraŕ Jakub, kaž tež ſaſchulowani rycźerkublerjo ſe žwojimi žwójbnymi žwjedźeńſke měſtno ſe žwojej pſchitomnoſcźu pocźeſcźichu. So by nichtó hłódny abo lacźny bycź njetrjebał, ſa to bĕchu žo pjekarjo a korcźmarjo po móżnoſcźi ſtarali. Tež kóžde ſchulſke dźĕcźo doſta zakty a piwo, kaž tež wſchelake dary, dźiwajo žobu na to, ſchtož kóžde najnuſniſcho trjebaſche. Pjenjeſy, k tutemu žwjedźenjej trĕbne, žu knjes wucźeŕ Grülling, kaž tež ſchulſzy prjódkſtejerjo w žwojich gmejnach pſches dobrowólne dary naſbĕrali. Hdyž bĕchu žo nĕtko dźĕcźi doſcź nawjeżeliķe, a hdyž Bože žłónczko Božu domcźk dźĕſche, dha tež wone ſažo w derje ſrjadowanym cźahu domoj cźehnichu k žwojej wucźeŕni, pſched kotrejž žo do koła ſeſtupachu a kĕrluſch „Njech Bohu dźakuje“ ſ pſchewodom poſawnow wuſpĕwachu a ſ tym Bohu temu knjeſej dźak pſchinjeżechu ſa rjany, derje radźeny žwjedźeń.

S Khróſcźiz. W naſchej woždaže hižo dołhe lĕta ſa tym žadachu, ſo by žo naſch Božu dom ſ nowa ſažo wuplešrował, dokelž bĕ ſtary pleſtr dodźeržał. Tole pſchecźe je nĕtko dopjelnjene. Zyrkwine khody prĕnjeje pſcheszyknieje połožy žu žo ſ rjanym granitowym kamjenjom wuždaźike a dno pod žónſkimi kawkami je žo wuporjedźiło. Božu dom je na tajke waſchnje wjele rjeńſchi napohlad dostał.

S Wojerez. Drjewo Wojerowſkeho kralowſkeho wyſchſcheho hajniſtwa budźe žo w tſecźim ſchtwórtlĕcźe 8. auguſta, 23. auguſta a 13. ſeptembra w Schieblichez hoſcźenzu w Wojerezach kóždy krócź dopołdnja wot 10 hodźin na pſcheždaźowanje pſchedawacź.

S Cžorneho Khołmza. Sswoje ſtare domſke torhajo tudomny ſahrodnik Hanž Hejna wóndano hlinjany horncźk namaka, w kotrymž žléborne pjenjeſy ſ cźaža 30lĕtneje wójny (1618—1648) tcźachu. Pjenjeſy maju na kožu wot dweju hacź do połpjata zentimetra, žu ſ wjetſcha w Sakſkej bite a maju pišmiki mjena Jana Jurja, wjetſche mjes nimi tež jeho podobiſnu. Nĕkotre pjenjeſy žu w Schpaniſkej bite.

Se Sslepeho. Na naſchich polach žo hižo wot ſapocźatk meje hobrſki žornik pokaſowaſche, kotrehož je nĕtko tudomny wuſtojny hońtwjeŕ, hoſcźenzaŕ Horn, na njeho cźaſto podarmo łakawſchi, ſkónczinje ſatſĕlik. Ssornik 46½ punta ważeſche a mĕjeſche tak wulke plezo, ſo mózachu jo lĕdma dźeżacźo mužojo na dobo ſjeſcź. Ssornikowe rohi bĕchu poł łóhcźa dołhe.

— Nam Sslepjanſkim buram je žo pſches to wulka wobcźežnoſcź a robota pſchihotowała, ſo nam Mužakowſke knjejſtwo žane žłanje wjazy njepſchedawa. Duž dyrbimy nĕtko poštſecźa hodźiny daloko na Schildowſki revĕr po žłanje jĕſdźicź. Tam móżemy jeho wot Schildowſkich burow, kotſiž maja ſ nami žmilnoſcź, ſa pjenjeſy doſcź nakupicź. -r-

Se Sſerbina w Texaſu. Prĕni ſloty kwaž w Sserbinje je žo lĕtža dźeń Ssw. Jana, 24. junija, wot Jana Handrika a jeho mandźelſkeje žwjecźił, kotrajž ſtaj ſ Wichowow pola Wósborka do Ameriki pſchecźahnułoj. W jeju domje žo mjenowany dźeń wjele pſchecźelow a žužodow ſeńdźe, kotſiž jubjelſkimaj mandźelſkimaj k žadnemu žwjedźenjej na najwutrobniſcho ſboże pſchejachu. Wobaj mandźelſkaj žo hiſchcźe kruteje dobreje ſtrowoſcźe ſwjeżelataj; njech jeju Bóh luby Knjes tež pſches ſbytkny cźaž, jimaj poſtajeny, ſ khoroſcźu pſchepuſchcźi. Jan Urban.

Wužudźenja.

Lawniſki žud. Cźeladnika K. Polaka ſ Bĕłeho Khołmza k arreſtej na dwaj dnjej ſažudźichu, dokelž bĕ woſpjet ſe žłužby na knježim dworje w Luſcźu cźeknuł. — Cźeladnikow Wjazku, Libſcha a Adama w Kubſchizach jebanſtwa, paduchſtwa a pſchekhowanja winowatych ſpósnachu a Adama k jaſtwu na tydźeń, Wjazku na tſi dny a Libſcha, kotryž bĕ pódla teho domjazy měr w Pawlikez korcźmje w Kubſchizach kášył, k jaſtwu na tydźeń wotžudźichu.

Pſchižažny žud. Dróhoweho wothladowarja Auguſta Schütza w Nowej. Wžy pola Njeżwacźidła dla njekaſanſtwa k jaſtwu na dwĕ lĕcźe a k ſhubjenju cźežnych prawow na pjecź lĕt ſažudźichu.

Přilopk.

* W Schönlanke w Póſnańſkej je wutoru tydźenja wjecźor ſchewz žwoju žonu ſ cźežkim ſchkórnjom ſaraſył. Schtož žo žłyſchi, žu jeho ſrudne žwójbne wobſtejnoſcźe k njeſkutkej pohnuke. Mordaŕ je cźeknuł.

* Wo nĕtuſchich ſrudnych wobſtejnoſcźach rataŕſtwa tež žlĕdowazy podawk žwĕdcźi. Sańdźene dny mĕjeſche žo kral. pruſki knježi dwór Klöden pola Wittenberga ſ nowa pſchenajecź. K njemu wjazy hacź 3000 jutrow dobrych leżomnoſcźow žłuſcha. Dotalny najeńk bĕſche na lĕto 54,000 mk. najeńſkeho pjenjeſa płacźił. Konkurs jeho ſ Klödena wucźĕri. Duž mĕjeſche žo rjane wobžedźenſtwo ſ nowa pſchenajecź, ale — na termiju nichtó njepſchińdźe. Wupiža žo druha termija, na kotrejž jedyn jeniczki cźlowjek žadźeſche; wón jenož 18,000 mk. lĕtnje žadźi. Pſchicźina niſkeje žadźeńki ma žo žobu w tym pytacź, ſo je poželeni najeńk pola jara ſkónzował. S woprĕdka tajki niſki pjenjeſ pſchijecź nochzychu; ſkónczinje pak žo to tola ſta, a najeńſki kontrakt žo na 18 lĕt wobſamknu. Nowy najeńk po tajkim runje telko markow najeńſkeho pjenjeſa na lĕto płacźi, kaž jeho prjedownik tolerjow.

* Na tſĕlniſchcźu pola Kölna wóndano wojak, kotryž mĕjeſche pſchi tarczi žłužbu, ſe žwojeje khowanki won ſtupi, ſchtož je krucźe ſakaſane. Bliżſchi wokomik hižo jeho kulka na žmjercź rani, a njeſbožowny ſa nĕkotry minuty ſemrje.

* Pſchekupz, kotryž zyrobne žrĕdki pſchedawajo jebaſche, kotryž do wina wodu panzaſche, kotryž wopacźnje ważeſche atd., mĕjeſche w ſtarym cźažu w nĕmſkim kraju žurowe khoſtanje wocźakowacź. Mjes ſtarymi pišmami na radnej khĕži w Nürnbergu žu tež ſtawiſny měſta Nürnberga, ſpiſane wot radźineho pišarja Balzarja Müllnera. W tychle ſtawiſnach žo wjele wulzy ſajimawych podawkow namaka, ſ kotrychž žo ſpósnawa, kak žurowje žu w žrjedźnym wĕku falſchowarjow zyrobnych žrĕdkow khoſtali. Lĕta 1456 tam ſteji: Hans Köbell, Nürnbergſki měſchcźan, a Lienhardt, žwobodny knjes Thalmeſſingiki, buſchtaj, dokelž ſtaj tykanzowu barbu a druhe korjenje falſchowałoj, ſ zyłej falſchowanej tworu pjatk po njedźeli Miſericordias žiwaj ſpalenaj; žónſka, kotraž je jimaj pomhała, bu žiwa ſahrjebana. — Lĕta 1459: Ulrich Heydenheimer, Nürnbergſki měſchcźan, je do wina, kotrež mĕjeſche na pſchedań, wodu panzał; ſ woſebitej hnadu jemu wuſchi wotrĕſachu. — Lĕta 1464: Marhata Weżnerowa, wikowarka w Nürnbergu, kotraž je wopacźnu wahu mĕła, bu pódla ſchibjeńzy žiwa ſahrjebana.

* Pucźowanje khežora Wylema II. na wopyt k ruſkemu zarej do Peterhofa na to dopomina, ſo je tež prawótz nĕtko knježazeho zarja, Pĕtr Wulki, nĕhdy w Barlinje na wopycźe pobył. Hižo dołhe cźažy Bramborſka a Ruſka dobre pſchecźelſtwo hajeſchtej; wobaj krajej dźĕ mĕjeſchtaj teju žamžneju njepſchecźelow, mjenujzy Schwejdow a Polakow. W njepſchecźelſtwje pſchecźiwo Schwejdam žebi potom tež kral Bjedrich Wylem I. a zar Pĕtr ruzy ſawdaſchtaj. Zar bĕſche žo lĕta 1716 do Peterburga podał, ſo by ſ danſkim kralom na Schwejdow cźahnuł. S wójny pak niczo njebu. Duž zar hladaſche, ſo by žo ſ Bjedrichom Wylemom I. ſrĕcźał, a žo ſ nim w Havelbergu ſeńdźe. So ſtaj ważne wĕzy wucźinjecź mĕkoj, žo hižo ſ teho ſpósnawa, ſo zar wot 25. hacź do 28. novembra w Havelbergu woſta. Scźĕhwki wuradźowanja wobeju knježerjow žo bórſy pokaſowachu. W Barlinje žo ruſka wikowaŕſka kompagnija ſakoži, na cźož žo pruſkim tworam ruſke mjeſy wotewrichu, a pruſzy fabrikantojo žwoje twory ſ rjanym dobytkom na ruſkich wikach pſchedawachu. To krala wulzy ſwjeżeli, a wón wſchelake drohotne dary do Peterburga póžła,

mjes druhim kraßnje wuhotowanu ĺódź, kotruž běšche něhdy jeho nan w Hollandskej sa 100,000 toleŕ kupił. Zar tele dary ſ tym ſaruna, ſo kralej kóžde lěto ſto „dołhich hólzow“ ſa Potsdamsku gardu ſczełeſche. Sa dźak jemu ſaßo kral dyß a dyß ruſkich poddanow wróczo póßła, kotſiž běchu nješchto lět w pruſkim wójſku poßkużili a potajnſtwa wojeŕſkeje ßkużby ſeſnali; tuczi mějachu nětko zarjej ruſke wójſko wuwuczowacź. W Havelbergu pola pruſkeho krala pobywſchi ßo zar Pětr runy pucź domoj njewróczi, ale ßo na pucźowanje do Franzowſkeje naſtaji, hdźež wot nalěcźa hacź do naſymy 1717 jako cześczeny hóſcź franzowſkeho knjeżerja, wójwody Orleanſſkeho, pſchebywaſche. Kral Bjedrich Wylem I. ßo wulzy ſwjeßeli, hdyž w ſeptembrje do Barlina poßoł pſchińdże ſ powjeſczu, ſo chze zar hiſchcże junu kralowſki dwór wopytacź, ſo pak żaneho ßwjatocźneho witanja njerodźi. Na tymle pucźowanju zarja jeho mandźelſka Khata pſchewodźeſche. Duž Barlin w ſeptembrje 1717 prěni krócź ruſkeju khěżorſkeju mandźelſkeju w ßwojich murjach wohlada. Schtož witanje naſtupa, to wſchak ßo po Pětrowym żadanju njeſta. Pſchetoż 19. ſeptembra, hdyž wón ſe ßwojej mandźelſkej do Barlina pſchijěđże, jeju ſ wulkej cześczu witachu. Jeju witajo kanony, koło wokoło po naßypi ſeſtajane, trójzy ſahrimachu. — Wot teho cźaßa je mjes ruſkim khěżorſkim a pruſkim kralowſkim domom ſtajnje najlěpſche pſcheczełſtwo wobſtało. Też w politiſkim naſtupanju ßo Pruſka a Ruſka żenje roskorikej njeſtej, ale ſtej hacź do dźenßniſcheho dnja, hdźež je na měſto Pruſkeje němſke khěżorſtwo ſtupiło, pſchezo w najrjeńſchej pſchesjenoſczi woſtałej. Pucźowanje naſcheho khěżora do Ruſkeje je wěſty ſawdawk, ſo budże dotalne dobre pſcheczełſtwo mjes pruſkim kralowſkim a ruſkim khěżorſkim domom też dale tracź. A niczo na to njepokaſuje, ſo móhło ßo też politiſke pſcheczełſtwo mjes Ruſkej a němſkim khěżorſtwom w bliżſchim cźaßu ſkaſycź.

* Lědma běſche lětża awſtriſki khěżor Franz Joſef do Gaſteina pſchijěł, jemu tamniſcha burowka, wudowa, próſtne pißmo pſchepoda, w kotrymż něhdże tole ſtejeſche: „Pſched nękotrymi lětami ßym pſchi cźeżkim njewjedrje, kotreż nahle pſchicźeże, njebocźiczkeho khěżora Wylema I. do ßwojeje khěżki puſchcźika, na cźoż mi khěżor ſa dźak pokſta ſchěßnakow póßła. Na to ßym kóžde lěto, hdyž khěżor Wylem tudy pſchebywaſche, pokſta ſchěßnakow doſtaka; k ſeźiwjenju tele pjenjeſy nuſnje trjebam. Duž kleczo proſchu, ſo chzyła Waſcha Majeſtoſcź herbſtwo njebocźiczkeho khěżora naſtupicź a mi ſa njeho lětża te pjenjeſy póßłacź.“ Khěżor Franz Joſef ßo naproßyczź da a poruczi, ſo ma ßo burowzy kóžde lěto ſ hnadu pokſta ſchěßnakow wupłacźicź.

* Bliſko Nowych Trchow w Galiziſkej je ßo 10. t. m. żakoſtne njeſboże ſtało. Wóßom hólczatow na artilleriſkim tſělniſchczu pjelnjenu granatu namaka. Sapałku wotſtroniwſchi ßo hólczata prózowachu granatu wuprózniczź. Pſchi tym pak granata rosbuchnu, a to runje woßrjedź cźrjódki dźeczi. Schtyri hólczata na měſcze morwe leżo woſtachu; jich cźěła běchu żakoſtnje roſtorhane. Dwěmaj granata żiwot róſdrě; wobaj běſchtaj hiſchcże 24 hodźin żiwaj. Ssedmemu granata ruku wottorże. Woßmy, 12 lět ſtary hólczeż, kotryż běſche wobhładniwje 30 krocźeł daloko naſdala ſtejo pſchihładował, ßebi wobliczo a włoßy ſpali.

* Nihdże wobſchudźenſtwo a jebarſtwo tak njekcźěje, każ w Wuheŕſkej. W tu khwilu ßu wuheŕſke jaſtwa polne ludźi, kotſiž ßu jebanſtwa a pſchekſchiwjenja dla w pſchepytowanju. Mjes nimi je wjele woßobnych ludźi a wyßokich ſaſtojnikow. Wěſty Markus, bywſchi finanzny radźicźeł w honwedſkim (wójnſkim) miniſterſtwje, kotrehoż běchu pſchekſchiwjenja dla wóndano ßadźili, ßo nękotre dny poſdźiſcho w pſchepytowanſkim jaſtwje wobwěßnu. Też jeho towarſch, honwedſki offizěr, je ßo w jaſtwje wobwěßnuł. Tak ſtaj ßo ruki ſprawnoſcze ſminułoj; a, każ ßo ſda, wuheŕſka ſprawnoſcź to rada widźi.

* Skażenoſcź ßo w Peſchcze, wuheŕſkim hłownym měſcze, mjes pßami a kócźkami dale bóle roſſchěrja. Najwjazy ſkażenych kócźkow je w Hilżbjecźinym měſcze; tamniſchi wobydlerjo maju tajki ſtrach pſched nimi, ſo ßebi wo dnjo a w nozy njewěrja wokno wotewrjene woſtajicź. Dźeczi do zyła ſ domu njeßmědża. S mnohich khěżow ßu kócźki na dróhu won wuhnali; zyłe ſtadła kocźidłow ßo po dróhach honja. W zyłym Joſefowym měſcze wyſchnoſcź kócźki łojicź a ſabiwacź dawa.

* Schulſka młodoſcź ſ Moraviſkich Libin mějeſche ſańdźeny tydźeń wulět k tak mjenowanemu reſchowſkemu wodopadej. Wokoło wjeczora ßo na dompucź naſtajichu. Dźeczi na tſjoch woſach ßedźachu. Hdyž runje ſ nahkeje hórki dele jědźechu, pohoncź na prěnim woſu, kotryż běſche ßo wopił, ſ woſa a mjes konjow padże. Konjej ßo ſpłóſchiſchtaj, a wós do hłubiny pſchi drósy padże. Pohoncź na měſcze morwy leżo woſta. Wóßom dźeczi ßo tak cźeżzy ſrani, ſo dyrbjachu w bliżſchej wßy pola łaſeńka leżo woſtacź; ſ wjetſcheho dźěła maju ruzy a noſy ſłamanej; nękotre też widźenje ſhubja.

* Na wyßokich hórniſchczach w Schottiſkej je ßo 11. julija w nozy ßněh ſchoł; hory mějachu rano běłe khapy. Najſtarſchi ludźo tam njepomnja, ſo bychu w tymle cźaßu lěta hdy ßněh měli. Pſched 10 lětami mějachu wokoło nětuſcheho cźaßa w ſchottiſkich horach wulke krupy, na cźoż ßmudźata horzota pſchińdże.

* Wohidny njeſkutk je ßo, każ ßo ſ Inowrazlawa piſche, ſańdźeny tydźeń w pólſkej wßy Dobjeſchewko ſtał. W domje jeneho wjeßneho wobydlerja běchu njedźelu popołdnju kſchcźiſna. Hdyž kmótſja pſchi wjeßelej hoſcźinje ßedźachu, ßo na jene dobo 24 lět ſtary wotroczk Blech a nózny ſtražnik Pawlak, kotrajž ßo hižo dołho hidźeſchtaj, ßnadneje wězy dla ſwadźiſchtaj. Pawlaka ſe ſtwy wuhnachu; ſaſkobjeny a ßwojemu pſcheczíwnikej wjecźenje lubjo wón ßwoje pucźe dźěſche. Hacź do wjeczora doma woſta, na cźoż ßwoju nóznu ßkużbu naſtupi. Wón wjedźeſche, ſo ma Blech myßle, naſajtra rano ſ cźaßom wotjěcź, a ſo dyrbi teho dla ſahe ſtawacź a konjom dawacź. Pſchi tejle ſkładnoſcźi chzyſche ßo nózny ſtražnik na ßwojim pſcheczíwniku ßurowje wjecźicź. Sso ſady bróżnje ſkhowawſchi, hdźež dyrbjeſche Blech duzy do konjemza nimo pſchińcź, Pawlak na wotroczka ſtejo łakaſche. Ssebi na niczo ſke njemyßło Blech do dwora ſtupi; hdyž pak nimo bróżnje pſchińdże, Pawlak ſe ßwojeje khowanki na njeho ſkoczi a jeho ſ zyłym wotmachom wot ſady ſ hnójnymi widłami praßnu, ſo ßo njeſbożowny na měſcze wali. Dokelž pak wotroczk morwy njebě, Pawlak wſchón njembry ſ widłami do pſcheczíwnika pjerjeſche, doniż tutón ducha njeſpuſchczi. Njeſkutk dokonjawſchi mordaŕ domoj doběża po ßwojeho 12 lět ſtareho ßyna, ſ kotrymż żałoſtnje rosbite cźěło na polo won donjeßeſchtaj, hdźež je bliſko doma pokoźiſchtaj, w kotrymż żnjeńzarjo bydła. So bychu na njeho njetukali, Pawlak łopacź wſa a łużiczki krwě pſchi bróżni ſ pjerſchcźu ſamjeta. Ale jeho próza běſche podarmo; pſchetoż hnydom na njeho tukachu a bórſy jeho a jeho ßyna ſajachu. Pawlak je ßo też njeſkutka wuſnał; ale żelnoſcźe dotal żaneje pokaſał njeje.

* Na jenej dróſy w měſcze Baku wóndano wſchelake ſtawy cźěła jeneho hólczeza roſpjerſchene leżachu. Wyſchnoſcź je wußlědźika, ſo je hólczeza muż ſkónzował, kotryż běſche w ſtajnym njepſcheczełſtwje ſ knjeſom, pola kotrehoż hólczeż ßkużeſche. So by ßo na ßwojim njepſcheczełu wjecźik, mordaŕ jeho ßkużobneho hólczeza ſkónzowa, cźěło do kruchow rosruba a tele kruchi po dróſy roſmjeta, a to tak, ſo krwawe ßlědy do domu jeho njepſcheczela pokaſowachu. Ludźo dyrbjachu ßebi myßlicź, ſo je knjes ßam ßwojeho ßkużobneho ſkónzował. Ale ßama mordarjowa żona, kotruž tajka ßurowoſcź a njewinowacźe pſchelata krej boleſche, ßwojeho muża pſcheradźi.

* Paleſtina, něhdy ßlubjeny kraj, żeleſnizu doſtanje. Belgiſke towarſtwo je wot turkowſkeho knjeżerſtwa dowolnoſcź doſtało, ſ Jeruſalema do Jaffy żeleſnizu natwaricź.

* W New-Yorku w Amerizy je ßo ſańdźene dny bohata młoda holczka ſ młodźenzom ſwěrowacź daka, kotryż běſche prjedy konduktěr (ſchaffner) na konjazej żeleſnizy w Barlinje. Něhdże pſched dwěmaj lětomaj wón ſe ßwojim woſom ßmuhu mjes jenym barliſkim pſchedměſtom a měſtom jěżdżeſche. Pſchecźelne, ſdwórliwe waſchnje ſchikowaneho młodeho cźłowjeka ßo wſchitkim lubjeſche, kotſiž w jeho woſu cźaſto do měſta nuts abo ſ měſta won jěżdżachu. Mjes jeho wſchědnymi hoſcźemi běſche też nješchto młodych holczkow, kotreż ßo w jenym penſionje ſpomnjeneho pſchedměſta ſkubłowachu. Hdyž mějachu holczki nješchto w měſcze wobſtaracź, ßebi ſtajnje hodźinu hładachu, hdyž młody konduktěr ſe ßwojim woſom do měſta jědźeſche. Wón jim pſchezo najlěpſche měſta pſchipokaſa. Po prawom běſche jeniczży Mary S., brunowóczkata 16lětna holczka ſ Ameriki, kotrejž luboſnoſcze młodźenza płacźachu. A wona ßebi je rada lubicź daſche. Hdyž wonaj junu pſchi deſchcźojtym wjedru ßamajlutkaj do Barlina jědźeſchtaj, ßo młodźenz ſmuži a holczży ßwoju luboſcź wuſna. Schěſcź njedźel poſdźiſcho holzyny nan, ßmjercź bohaty nutnizaŕ w kraju Minneſota w Połnóznej Amerizy, kotremuż běſche dźowka pißała, do Barlina pſchijěđże. Każ je ſnate, ßo khudoby w Amerizy nichtó njehańbuje. Młody konduktěr běſche ßyn widźaneju ſtarſcheju; ale ßwójba běſche wokhudźiła. Spóſnawſchi pak, ſo je młodźenz pěkny cźłowjek, ßo bohaty Amerikanjan ſ krótka roſſßudźi. Młodźenz dyrbjeſche ßkużbu na konjazej żeleſnizy hnydom wopuſchcźicź a ſe ſtarym knjeſom ßobu do Ameriki jěcź na wulke kubła, kotreż po pſchichodnym nanje něhdy doſtanje. Tam dyrbjeſche rataŕſtwo wuknucź, mjes tym ſo jeho njewjeſta hacź lětża do jutrow w jenej wucźeŕni w Draždźanach woſta. Nětko, po kwaßu, ſtaj ßo młodaj mandźelſkaj na pucźowanje do Europy naſtajikoj a drje pſchi tejle ſkładnoſcźi też Barlin wopytataj, hdźež je ßo jeju ſboże ſakożiło.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi jutsje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach kapłan Handrik němski prědźe.

Wěrowanaj:

W katholskej zyrkwi: August Sikšch, pohonc̆ w Wjelećinje, ſ Hanu rodź. Almertez ſe Sdźerje.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Ernſt, Jana Měta, fabrikarja w Dźěžnikezach, ß. — Hermann, Jana Mulanſkeho, fabrikarja w Dobruſchi, ß. — Marja Ida, Guſtava Pawoła Tſchirnera, kowarja na Židowje, dź. — Martha Auguſta, njemandź. dź. w Małym Wjelkowje.

W katholskej zyrkwi: Rudolf, Emila Eberta, dźěłaćerja na żeleſnizy, ß. — Elſa, Michała Fuhrmanna, ſchewza tudy, dź. — Marja Martha, Jakuba Delenka, pohonc̆a w Dźěchorezach, dź. — Hana Hańža, Antona Drimela, dźěłaćerja tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 15. julija: Joſef Marſchner, tkalz ſe Schěrachowa, † na Židowje, 67 l. 9 m. — 16. Khryſtiana Wobſtowa rodź. Schlenkrichez ſ Delnjeje Wjaſońzy, wobydlerka wokrjeżneje dźěłaćerńje na Židowje, 82 l. 9 d. — Marja Martha, njeho Ernſta Eduarda Hejdy, fabrikarja na Židowje, dź., 5 m. 22 d.

Płaćiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 1973 měchow.	W Budyſchinje 14. julija 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.	W Lubiju 19. julija 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pſchenża . . . . . běła	9	17	9	23	8	82	9	12
" . . . . . žołta	8	93	9	8	8	65	8	82
Rožka	6	8	6	27	5	94	6	13
Jećzmjeń	5	94	6	16	5	93	6	17
Wowß	6	60	6	80	6	—	6	25
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	8	33	8	89
Woła	6	67	6	94	6	11	6	50
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduſchka	15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny	1	60	2	10	1	70	2	10
Butra . . . 1 kilogr.	1	90	2	10	1	80	2	—
Pſchenična muka 50 " . . .	7	25	17	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	6	50	9	75	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	20	2	40	2	—	2	50
Sklóma . . 600 " . . .	20	—	21	—	18	—	20	—
Proßata 1051 ſchtuk, ſchtuka . .	5	—	15	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—
Ržane wotruby	4	25	4	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 9 hr. 23 np. hacž 9 hr. 40 np.; pſchenża (žołta) wot 8 hr. 93 np. hacž 9 hr. 8 np.; rožka wot 6 hr. 17 np. hacž 6 hr. 27 np.; jećzmjeń wot 5 hr. 94 np. hacž 6 hr. 16 np.; wowß wot 6 hr. 25 np. hacž 6 hr. 50 np.

Dražbjanſke mjaßowe płaćiſny. Howjada 1. družiny 52—55 mk., 2. družiny 47—50, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 42—44 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 43—53 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 20. julija: Pomróczene.

Njech ßo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Na pſchedań: Žiwnoſcź 33 w Wujeſdźe ſ 10 kórzami. — Žiwnoſcź 3 w Kubſchizach ſ 15 kórzami. — Kubło 8 w Kamjenej ſe 74 kórzami. — Kubło 36 w Maleſchezach. — Žiwnoſcź 23 w Khaßowje ſ 11 kórzami. — Khěža 34 w Bělčezach ſ 4½ kórzom pola.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſchešadźowanje pſchedawacź: 26. julija dopołd. w 11 hodź. pſches wjeßne grychty: měch khofeja, wino, palenz, mydło, tobak, 1 dezimalna waha atd. — 26. julija dopołdnja w 12 hodź. pola korčmarja Mitaſcha w Lemiſchowje 1 kruwa, 2 wołaj, 1 klavěr. — 27. julija dopołd. w 10 hodźinach młynſka ležomnoſcź w Nowych Pßowjach, na 8200 mk. taksěr. — 30. julija w 12 hodź. pola žiwnoſcźerja Handrija Heintzki w Barcźe 2 kruwje.

Drjewowa awkzija: Pónd̆źelu 23. julija dopołd. ½8 hodźiu na Wujeźkowſkim reverje.

W Holeſchowſkej Dubrawje je połdraſchoßna ſ zyhelemi kryta **khěža** cźißko 18 ſ polom abo bjes njeho bjes wnmjenka a hoſpody hnydom na pſchedań.

Jan Kokla.

Khěžkarſka žiwnoſcź cźißko 36 w Lichanju ſ 1½ kórzom pola a łuki, ſa wojnarja ßo derje hodźaza, je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Zawnika w Lichanju.

Blisko Budyſchina je maßiwna **khěža** ſ dwěmaj ſtwomaj a ſ polom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w wudawarni Serb. Nowin.

Kubło

ſe 60 kórzami dobreho pola blisko Budyſchina ſ morwym a žiwym inventarom a wubjernymi žnjemi ſa 7500 toleŕ na pſchedań;

ſahrodniſka žiwnoſcź

ſe 17 kórzami pola, ¾ hodź. wot Budyſchina, je khoroſcźe dla ſa 3400 toleŕ na pſchedań;

khěža

ſe 6 kórzami pola a łuki pola Budeſtez je ſe ſkotom, inventarom a dobrymi žnjemi ſa 800 toleŕ pſches wobkhodneho agenta Merſiowſkeho w Budeſtezach na pſchedań.

Sswoju **žiwnoſcź** w Lipinach pola Laſa, blisko Kohlfurtſko-Falkenbergſkeje żeleſnizy leżażu, ſ něhdźe 145 jutrami pola, łuki a lěża, (twarjenja 1884 ſ nowa natwarjene) ſ něhdźe 4 jutry wulkej ſahrodu, wſcho w dobrym rjedźe, chzu ſe žiwym a morwym inventarom a ſ lětuſchimi žnjemi pak pſchenajecź, pak pod pſchihódnymi wumĕnjenjemi pſchi niſkim napłacźenju pſchedacź. Wſcho druhe móže po 3½ % (ſ wuwſacźom amortiſazije, pſches kotruž ßo ¾ % pſchiraſy) ſtejo woſtacź a ßo njewupowjedźi.

Otto Günthel w Hródku w D. Ł.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaćiſnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

40 hacž 50 dobrych próſdnych jerjowych tunow ſe wſchĕmi wobrucźemi mataj na pſchedań

Ginzel & Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucźa

Paul Walther

na žitnych wikach.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucźa

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchcźu.

Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaćiſnach.

Khofej

wot najtuniſchich hacž do najdróžſchich druźinow w wulkim wubjerku porucźa

Hermann Klemm

na bohatej a horuczeŕſkej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny

jenoż w dobrych druźinach porucźataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Rajß

wulkoſornaty punt po 14—30 np. porucźa tunjo

Guſtav Poſer

na bohatej haßy 22.

Nowe polne jerje,

nowe ßuſchene polne jerje,

„ marinĕrowane jerje

porucźa

J. T. Glien

na drjewowym torhoſchcźu.

Dokelž ßu ßo khofejowe płaćiſny ſaßo poniźiłe, porucźam wot nětka ſaßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.

w ſnatych dobrych a derjeßłodźazych kajkoſcźach.

Th. Grumbt

w kupniźy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

K hnojenju polow porucźa:

ff. parjenu koſcźinu (koſcźowu muku),
ff. ßyru koſcźinu,
woprawdźity peru-guano,
ammoniak-ſuperfoſfat,
ſpodium-ſuperfoſfat,
norwegſki rybjazy guano,
hnojazy gyps,
worjolſki kainit,
wubjerny kolmas

Paul Mattheis w Budyſchinje.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo

Schischka a Rjeczka.

Khofej

paleny punt po 120—200 np.,
njepaleny " " 90—160 "

w jenoż wuběranych druzinach porucza jako něschto wubjerne

Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Jerje

wurjadnje wulke po 5 np. pschedawa

Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Dürrenbergsku warnu ßól
Dürrenbergsku skótnu ßól
(kotraž je, kaž je snate, najlěpscha)
porucza najtunscho

Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Destillazija
Schischki a Rjeczki

porucza ßwoje snate dobre druzinу **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płaczisnach.

Kamfor,
patchouli,
moschus,
papieru pschе mole
po jenotliwych listnach a kartonach po 10 listnach,
spirituß pschе mole
bleschu po 25 np. a 40 np.,
pólver pschе mole,
ßwězy pschе mole,
wolij pschе kuntwory
w bleschach a drjewjanych etwijach,
woprawdźity persiski pólver pschе mole
po dźělbach a w tyskach po 20, 30 a 40 np.,
woprawdźity dalmaziski pólver pschе insekty
w blachowych tyskach po 25 a 40 np.
poruczeja
drogowe khlamy k skotemu worlej,

Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3.

Zeche Graf zur Lippe
w Subrniczzy

porucza dobru brunizu po scźěhowazych tunich płaczisnach:

kruchatu brunizu	w lěcze ßuschenu	hektoliter	po	55	np.,
ßrěnju brunizu	"	"	"	45	"
ßrěnju brunizu	ſ podkopkow ßuchu	"	"	40	"
krymſtatu brunizu	w lěcze ßuschenu	"	"	35	"
krymſtatu brunizu	ſ podkopkow ßuchu	"	"	30	"
ßypnu brunizu		"	"	25	"

Sswój wulki skład

britwjow a tóczných rjemjenjow

jenoż w dobrych kajkoscźach pschi potrjebje należnje porucza

Hermann Karsch prjedy **A. Rockisch**
3 pschi mjaßowych jědkach 3.

Pschispomnjenje: Wscho toczenje a porjedźenje po najtunischej płaczisnje wobstaram.

Destilazija Adolfa Rämscha
w Budyschinje na butrowych wikach.

Dokelž ßu moje ßłódke dwójne likěry wubjernje dobre, ßo wone tak ßylnje kupuja, so je psches to mózno, někotre druziny trochu tunischo hacź dotal pschedawacź. Proschu na to pschi potrjebje, kaž pschi kwaßach, kschczisnach atd., dźiwacź. Płaczisny ßu na hotowe pjenjesy wobliczene, pschi posdźischim sapłaczenju ßo wone wo 5 np. po litrje powyscha.

Fotografiski atelier
Alex. Matthaeya, dwórskeho fotografa
naßlědnika
w Budyschinje sady měschczanskeje schule

ßo k najßwěrnischemu a najlěpschemu shotowjenju fotografijow kóždeje druziny porucza.

☛ Płaczisny ßu niske.

Pschedeschczniki

khmanje dźěłane w najwjetschim wubjerku a po tunich płaczisnach porucza

Eduard Schulze's Sohn,
pschedeschczníkař
na bohatej haßy 26 pschi wrotach.

☛ Poczehnjenje a porjedźeńki tunjo.

Tobakowe trubki a kije k wukhodźowanju

pschezo najlěpsche w wulkim wubjerku a po tunich płaczisnach porucza

Eduard Schulze's Sohn,
na bohatej haßy 26 pschi wrotach.

☛ Porjedźenje rucze a tunjo.

Chirurgiska wobalerńja w Budyschinje

na schulerskej haßy 3 po 2 skhodomaj, nutskhód na rěsniskej haßy.

Wuwinjene a wustorczene stawy runa, stawy wustrychuje, plestry kładźe, piwalzy ßadźa a kunki staja, suby torha, wschě rany wot tšělenja, bicza, kłócza, rěsnjenja, torhnjenja, kußnjenja, stłóczenja, sahorjenja a smjeczenja hoji a wschu druhu do ßwojeho powołanja ßłuschazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

Khofej

njepaleny po 90 np.,
paleny " 110 "

pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow pomérnje tuńscho porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Tunje poskiczenje.

Gumijowe schaty
(snaty najlěpschi wudźělk).

Stejaze khornarje po 30 np.
shibnjene khornarje " 40 "
manschety sa dźěczi por " 50 "
mużaze manschety " " 70 "
małe pschedkoschliki " 60 "
wulke pschedkoschliki " 75 "
mydło, knjefle ſ mechaniku
porucza

A. Tschentscher
w kupnizy
pschi hłownym torhoschczu.

Jablukowe wino,

jara dobru druzinu, liter abo bleschu po 25 a 30 np., **holansko-jahodowe** abo **strowotne wino,** wubjerny ßrědk psche żołdkowu ßłaboscź, běženje atd., teho runja wschelake **jahodkowe wina, ßadowe schampanske wino, schumjaze ßadowe limonady, sodowu** a **felterstu wodu,** dale

ßadowe kißało,

najlěpsche k ßołotwi, k sakładźenju atd. porucza

Hornjołużiska ßadłóczerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki.

Hamburgsko-amerikanske
paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parołódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiskeje**
měßaczńje 3 krócź,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßaczńje 1 raz.

Towarstwowe póstske parne łódże pobawaju wubjernu jědź a pschihódnu puczowansku składnoscź sa kajutowych a bjestubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

„Zacherlin"

je jenoż
w bleschkach dostacź,
duż

kedźbowacź pschi kupjenju!

pschetoż wscho druhe je bjes dwěla: podražowanje a sabludnjenje!

Woprawdźity „zacherlin" je dostacź:
w Budyschinje pola kk. bratrow Měrschow,
w Budyschinje pola k. Otty Engerta,
= = = k. Fiermanna a Rissy,
= = = k. Ernsta Mittascha,
w Biskopizach pola k. Alfreda Böhmera,
= Kamjenzu = k. Hermanna Nächstera,
= Lubiju = k. Heinr. Burkhardta.

W Marka Ssmolerjowej knihiczischczerni w Budyschinje je sa 10 np. dostacź:

Předowanje, na serbskim mißionskim swjedźenju 13. dźeń junija 1888 w Bożim domje Michalskeje woßady w Budyschinje dźerżak lic. theol. **H. Imisch,** farar w Hodźiju.

Hlowna shromadźisna

nětczischich ßobustawow podpißaneho towarstwa

njedźelu 22. julija popołdnju w 5 hodźinach

w hosczenzu k ßłónzu tudy.

Dnjowy porjad: 1. Pschedawanje inventara na pscheßadźowanje (żelesny pjenjezny khamor atd.). 2. Pschedpołoženje bilanzy wot 30. junija 1888 a skónczneho sliczbowanja. 3. Wobsamknjenje dla wupłaczenja sbytkneho wunoschka.

W Barcze, 10. julija 1888.

Pożczerńja a lutowarńja sa Bart a wokolnosć,
sapißane towarstwo w likwidaziji.
Räda. Dietrich I. Dietrich II. Wiedemann.

W hrabinskim parku w Njeßwaczidle

njedźelu 22. julija 1888 popołdnju w 4 hodźinach

wulki wojerski konzert,

kotryż ßo wot kapelle regimenta Nr. 103 pod wjedźenjom knjesa direktora **Gietzelta** wuwjedźe.

Towarschojo a bratrowske towarstwa ßu wutrobnje witane. Sastup po woßobje 50 np., sa ßwójby 3 billety po 1 mk.

Wojerske towarstwo w Njeßwaczidle.
A. Winkler, pschedßyda.

Spěwanski konzert

w hosczenzu w Hucźinje

njedźelu 29. julija 1888

wuwjedźe ßo wot měschaneho khora Sarěczanskeho serbskeho spěwanskeho towarstwa.

Po konzercze **reje** s wojerskej hudźbu.

Wo bohaty wopyt proßy

spěwanske towarstwo
a Wolf, hosczenzar.

FORMY,

wulka kniha basni **Jakuba Ćišinskeho,** je wušła a je w Smolerjec knihićišćerni dostać. Płaćizna brošurowaneho exemplara 2 hr. 50 np.

Khosej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacz 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlepsche czischcze a ßylnje ßkodźaze druźiny porucza

Jan Wjenk
na swonkownej lawskej haßy 38
pódla Schraderez konditarnje.

Czisty palenz

jenotliwje a w picżelach, każ tez wschě dobre druźiny każ

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Zaręčanske serbske towarstwo

změje — da-li Bóh — njedźelu 22. julija swoju měsačnu zhromadźiznu, na kotruż najpřećelnišo přeprošuje **předsyda.**

W Tšelanach czißko 9 je rjane wobydlenje na pschenajecze.

Schtóż

chze nóż abo nożizy toczene abo wuporjedźene měcź, pósczel je do parneje toczernje a porjedźernje

Oskara Buttera w Budyschinje
pola theatra.

Žnjowym dźełaczerjam

dźěło wokoło Draždźan wobstara pschistajeŕ **Handrij Petrik** w Bukojnje pola Hucźiny.

---

2 rólneju pohonczow a wolazych k nowemu lětu pyta **Jan Dietrich.** K rěczam njedźelu 29. julija wot 9 hacz do 3 hodźin w Budyschinje na dwórnischczowej drósy (bahnhofstraße) czißko 2 delka w Budyschinje.

Holza do khlamarńje,

ßerbskeje a němskeje rěcze mózna, ßo sa kolonialnotworowe khlamy w wjetschej zyrkwinskej wßy pyta. Offerty njech ßo pod **A. D. 60** w wudawarni S. Now. wotedadźa.

Hólczez, kotryż chze pjekarstwo nawuknucź, móże hnydom do wuczby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Pjetascha.**

Hólczez, kotryż chze pjekarstwo nawuknucź, hnydom dobre město dostanje pola **Alwina Schołty,** pjekarskeho mischtra na Židowje.

Ženitwa.

Rjemjeßlnikej abo ratarjej, kotryż s najmjenscha 3000 mk. wobßedźi, ßo składnosć poskicźi, ßo s młodej holzu woženicź, kotrejez nan je wobßedźer khěże s khlamarnju a pjekarnju a wjazorymi kórzami pola. Tez kóżde druhe rjemjeßlnistwo móże ßo tam sapoczecź. Cźi, kotsiż wo to rodźa, chzyli ßwoju adreßu w liscze pod napißmom **F. 303** w wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Wutrobny dźak.

Hdyż loni k Bożom' blidu mój
Do Rakez běchmoj wotejschłoj,
Dha doma woheń seidźe,
Kiż w brózni nutskach wuschoł bě
A snicźi lońsche rjane żně,
So k popjelej wscho pschendźe.
Tym prajimoj dźak wutrobny,
Kiż khwatachu nam k pomozy
We wohenjowej nusy
A kitachu naj' nadobu
Novembra schtwórtu njedźelu
We cżaßu Bożej' ßłużby,
A kiż pschi nowotwarjenju
Nam sóry darmo cżinjachu
A běchu namaj k radźe,
Nam k khlěbej żito dawachu,
Wschu pizu sa skót póßłachu,
Tez drjewo k nowo-twarbje.
Bóh sapłacź tajke dobroty,
Kiż namaj w cżaßu srudoby
Ssu cżinile tak derje.
Wam wschitkim we tej wěcznosczi
A hižo tudy na semi
Waß woheń njetrasch żenje.
Ty, Bożo, pak, kiż na njebju
Nam pschipósczeleschi srudobu,
Tez sbożu dawasch skhadźecź,
Wsmi jako twoje dźeczi naß
Do twojoh' schkita horje saß',
Sso teho chzemy nadźecź.

Jurij Klimant a mandźelska
w Nižej Wßy pola Rakez
psches Gustu Hataßa.

Bóh luby Knjez je namaj čerstweho synka wobradźił.

W Budyšinje, 10. jul. 1888.

E. Měrš a mandźelska.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 30. **Sobotu 28. julija 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem je wutoru hóstliwu Ruku wopuschćił a ßo na dompucź nastajił. Sso domoj wróćźo wón schwedsku a dansku kralowsku ßwójbu wopyta. S wopŕědka bě ßo postajiło, so dyrbjesche wón pola zara jenoż hacź do njedźele ſ hoscźom bycź. Hdyž je kněžor Wylem ßwój pschebytk w Ruskej wo dźeń podleschił, je drje to najlěpsche dopokasmo, so je ßo jemu tam spodobało. Niz jenoż zar a jeho ßwójbni ßu němskeho kněžora ſ najwjetschej cźeścźu a pschecźelnoscźu witali, tež wobydlerstwo wyßokemu hoscźej najpschecźelnische powitanje pschihotowasche. Wschudźe a pschi kóždej składnoscźi je ßo němskim hoscźam w Ruskej wulke pocześcźowanje dostawało, tak běsche, hdyž kněžor do Kronstadta pschijědźe, hdyž w Peterhofskim parku wokoło jěsdźesche a hdyž Pětro-Pawołsku zyrkej w Peterburgu wopyta, w kotrejž kněžor a prynz Hendrich wěnzy na row starscheju nětcźischeho kněžora położischtaj. W Peterburgu běchu dróhi ſ pletwami a khorhojemi nanajkraßnischo wudebjene, a wschudźe lud kněžorej a jeho pschewodej napschecźo juskasche. S woßebitym pocześcźenjom kněžora Wylema pschi wojerskim ßwjedźenju wusnamjenichu, kotryž bě jemu zar pjatk wječor wuhotował. W Kraßnym Sselu běsche ßo 30,000 muži w lěhwje shromadźiło, kotrychž stany ßo hodźinu daloko rosschěrjachu. Wo ßrjedź kněžorski stan stejesche. Wokoło 7 hodźin kněžoraj pschijědźeschtaj, wobaj w ruskej uniformje, runje tak prynz Hendrich. Potom pschińdźe zarowa ſ zarjewicźom (krónprynzom) a jeho młódschimi bratrami. Kněžoraj, wot ßkawa-wołanja powitanaj, najprjódźy po froncźe cźeßneje kompagnije dźeschtaj, kotrejež hudźba pruſku ludowu hymnu piskasche. Kněžor Wylem na to zarowu k wosej, k temu hotowemu, pschewodźi, bjes tym so ßo knjeża na konje seßydachu. Pod schumjazym hura-wołanjom wojakow błyschcźaty cźah jěsdnych a wosow psches lěhwo cźehnjesche a ßo do kněžoroweho stana poda, psched kotrymž bě ßo 2000 hudźbnikow sestupało. Cźaj wupiwschi, knjeża saßo se stana stupichu, so bychu na konzert poßłuchali. Sskónzo ßo sady w morju se słotym błyschcźom khowasche; na dobo tři rakety k njebju wupraßnuchu, a w tym ßamym wokomiku salwa wot 200 kanonow sahrima. To bě snamjo sa wjecźorne bubnowanje (zapfenstreich). Bubnowanje bubonow ßwjatocźnje psches wjecźornu cźischinu bubotasche a ßo na to ßamo waschnje kaž w Němzach ſ wjecźornej modlitwu skónczi. Kaž na komando wschitzy hudźbnizy a wojazy cźapku sejmowachu a bubnař, psched kapalinym mischtrom stejazy, ßo cźasto pokschižujo wótsje Wótcźenasch spěwasche. Hdyž kněžoraj wotjědźeschtaj, jeju ſ nowa hura-wołanje pschewodźesche. Nasajtra, ßobotu dopołdnja, ßo w wulkej runinje k połodnju wot Kraßno-Sselskeho lěhwa wulka parada psched kněžoromaj wotbywasche. Něhdźe 40,000 muži (60 bataillonow, 51 eskadronow a 168 kanonow) bě ßo w hoborskim kruhu sestajało. Kněžoraj w 11 hodźinach w wotewrjenym wosu na polo pschijědźeschtaj, ßynuschtaj ßo na konja a po froncźe wojakow jěchaschtaj, kotsiž jeju ſ hudźbu a hura-wołanjom witachu. Potom wójsko nimo marschěrowasche. Zar ßwój pschewod ßam nawjedowasche, a hdyž němski kněžor do jeho linije sastupi, na njeho zar ßo jemu dźakujo kiwasche. Potom ßo kněžor Wylem na cźoło ßwojeho Wiborgskeho regimenta staji, a jón psched zara pschiwjedschi, wón kóždy bataillon tuteho regimenta dla wubjerneho dźerźenja pokhwali. Po skónczenej paradźe ßo w stanach ßnědasche. W kněžorowym stanje němski kněžor w ruskej rěczi wójsku a offiźeram ßławu wunjeße, kotraž ßo wot poßledníschich ſ bjeskónczným wyskanjom pschija. Po paradźe kněžor Wylem grichisku kralowu w blisskim Pawlowsku ſ wopytom pocześcźi. Wjecźor ßo wón a prynz Hendrich w němskim póßkanstwje w Peterburgu seńdźeschtaj, so byschtaj pschi hoscźinje, jimaj wot generala Schweinitza wuhotowanej, pschitomnaj bykoj. Dróhi, po kotrychž kněžor jědźesche, běchu wschě ſ pychu wulkotnje wudebjene a lud kněžora ſ wutrobnej pschecźelnoscźu witasche. Njedźelu dopołdnja kněžor Wylem a prynz Hendrich evangelsku Pětro-Pawołsku zyrkej w Starym Peterhofje wopytaschtaj. Duchowny kněžora pschi zyrkwinych durjach powita. W 10 hodźinach zarjewicz kněžora Wylema wopyta. Hodźinu posdźischo bě hischcźe Boża ßłużba w kapali wulkeho kněžorskeho hrodu, pschi kotrejž bě zyły dwór pschitomny. Wjecźor bě wulka hoscźina w Peterhofje. Kněžorowa tafla, na kotrejž bě jenoż słota blidowa nadoba widźecź, bě se 4000 najkraßnischich rózow a druhimi njeliczomnymi kwětkami wudebjena. K hoscźinje běchu też 17 offiźerow němskeho kódźstwa pscheproßyli. Hrabja Herbert Bismark, starschi ßyn wjerćha Bismarka, bě k woßebitemu wusnamjenjenju město pschi kněžorowej tafli dostał. Kněžor Wylem ßedźesche k prawizy zaroweje, k kotrejež lěwizy bě ßo zar ßynuł. Kněžoraj ßebi bjes ßobu na strowoscź pschipiwaschtaj. Po hoscźinje najwyschschi knjeża w parku, nanajkraßnischo wobßwětlenym, wokoło jěsdźachu, pschi cźimž jich lud radostnje witasche. W 10 hodźinach ßo pschi morju kraßny wóhnjostroj wotpali; pschi tym ßo mjeno němskeho kněžora wospjet w brillantnym wóhnju pokasa. Pónděelu dopołdnja ßo w Kraßnym Sselu wulke manevry jěsdnych wotbywachu. Dyrbi ßo pschidacź, so drje ruszy jěsdni kavaleriju druhich krajow pscheßahaju. Kněžor Wylem to ßam pschipósna a ßo zarej wospjet sa kraßny napohlad dźakowasche. Běsche 12,000 jěsdnych wot wschelakich regimentow w pißanej, pyschnej uniformje pschischło. Kněžor Wylem, kotryž je ßam sahorjeny jěsdny a wubjernje jěcha, ſ napjatej kedźbnoscźu sa cźrjódami jěsdnych hladasche. Woßebita khwalba ßo nahłym attakam jěsdnych pschipósna. Po ßnědanju najwyschschi knjeża grichisku kralowu, kotraž narodny dźeń ßwjecźesche, wopytachu. Wschudźe, hdźež ßo němski kněžor pokasa, jemu lud napscheczo juskasche. Peterburgske nowiny njepŕeja, so hischcźe ženje žadyn wukrajny knjeżeŕ w Peterburgu tajke wutrobne powitanje namakał njeje, kaž młody němski kněžor, kotryž pak bě ßebi też psches ßwoju lubosnoscź a pschecźelniwoscź wschěch wutroby dobył. Zyła ruska kněžorska ßwójba wutoru kněžora Wylema na łódź „Hohenzollern“ pschewodźi, hdźež hoscźina na dźělenje wschitkich hischcźe ras sjenoczi. Potom horde němske kódźstwo pod hrimotom kanonow wot ruskeho brjoha wotjědźe. Pschezo bóle ßo měnjenje pschedobywa, so pucźowanje němskeho kněžora do Ruskeje njeje jenoż wopyt sdwórliwoscźe, ale so ma też politisku ważnoscź. Živy wobkhad ruskeho kanzlerja Giersa

se statnym sekretarom hrabju Herbertom Bismarkom, kaž tež awdijenza Herberta Bismarka pola zara, a awdijenza Giersa pola kněžora Wylema jaßnje na to pokasuje.

— W Drażdżanach prěnje dny septembra wopyt kněžora Wylema wotczakuja. Posdźischo ßo kněžor do Zitawy poda, hdźež budże jena diwisija manevrěrowacz.

Italska. Italski kral je hižo dleschi czaß khorowaty. Sandżeny tydżeń dyrbjesche ßo wón s Monzy, hdźež dwór pschebywa, rucże do Roma podacz, dokelž bě jeho ßylna njemóz sajała. Po nowschich powjesczach ßo kralej saßo lěpje wjedże.

Franzowska. General Boulanger je politiszy morwy muž. To je w tu khwilu powschitkowne měnjenje w Franzowskej. Boulanger je tele dny na dobo w dwěmaj wólbnymaj wokrjeßomaj, w ardecheskim a dordogneskim, hdźež bě ßo k wólbje do deputértskeje komory postajicz dał, pschepanuł. W ardecheskim wokrjeßu republikanski, w dordogneskim bonapartistiski kandidat wjetschinu khoßow dosta. Wospjet je ßo nětko wupokasało, so bonapartistojo jenoż tam sa Boulangera khoßuja, hdźež se wschěm napinanjom mozow jim mózno njeje, ßwojeho ßamßneho kandidata pschecźischczecź. Hdyž tež je po zyłej Franzowskej njespokojnosczź s republiku dosczź wulka, tola njedżiwajo teho Boulangerowy pschiwiß wotebjera, s najmjeńscha na khwilu. Wscha politiska ważnosczź sa pschichod wschak ßo Boulangerej hischcże wotrjez njeda. W ardecheskim wokrjeßu je wón hischcże pschezo wulku liczbu khoßow na ßwoju woßobu sjenocził; wón 25,000 khoßow dosta, bjes tym so jeho pschecźiwnikej jich 42,000 pschipanu. A pschi tym dyrbi ßo wopomnicź, so je knjeżerstwo se ßwojimi sastojnikami wuswolerjow se wschěmi mózhymi ßrědkami satraschowało. W Lyonje, hdźež ßo podobnje wólbna ßwobodnosczź podczischczowasche, ßo s 182,000 wuswolerjow jenoż 32,000 pschi wólbje wobdżěli. Ssamo pod Napoleonom III. ßo żenje knjeżerstwowi kandidatojo s tajkim pschestupjenjom sakonja pschi wólbach podpjerali njejßu, kaž pod ßamopaschnym radikalnym knjeżerstwom. Hdyž ßu njedżiwajzy teho bonapartistojo w dordogneskim wokrjeßu dobyli, je to czim bóle widomne snamjo, so republizy pschecźiwny duch bjes ludom pschibèra.

Rußowska. Wczera je ßo 900 lět minuło, so je zar Wladimir a s nim ruski lud w Kijewje kschesczijansku wěru pschijał. Wopomnjecże tehole sa ruski lud a sa zyłe kschesczijanstwo wulzy ważneho podawka ßo w Kijewje s wulkej ßwjatocznosczu ßwjeczi. Na ßwjedżenju ßu wschě ßłowjanske ludy, k prawoßławnej (grichiskokatholskej) wèrje ßo wusnawaze, sastupjene. Tola tež Njeßłowjenjo ßo pschi Kijewskim ßwjedżenju wobdżěła. Grichojo a Rumunszy jón ßobu ßwjeczą, a ßamo abeßynski kral w Afriży je poßokstwo do Kijewa póßłał.

Bołharska. Wobstejnosczże w Bołharskej ßu dżeń a srudnische. Pschekschiwjenja, paduchstwo a druhe pschestupjenja sastojnikow ßu tam móhł rjez na dnjowym rjedże. W njepschitomnosczi wjedżiczerja 13. rylskeho pěscheho regimenta, majora Enczíwa, ßu wóndano regimentowy pißař, majorowy ordonanz a feldwebel sa 4500 frankow ßlěbornych, sa 300 frankow koprowych a sa 1500 frankow skotych pjenjes s regimentoweje kaßy kranuli, ßo s tšělbami, revolvrami a teßakami, regimentej ßłuschazymi, wobrónili a do hór wupjerchnuli, so bychu ßo rubjeżnikam pschidali. Rubjeżniży bołharskemu knjeżerstwu nětkole s zyła wjele staroscże czinja. Żelesniskaj sastojnikaj, kotrejuż ßu rubjeżniży wóndano w Bellowje sajeli a do hór wotwjedli, hischcże pschezo wußwobodżenaj njejstaj. Rubjeżniży sa njeju wyßoku sumu wukupnych pjenjes żadaju a pódla teho 200 tšělbow, 100 patronow sa kóżdu tšělbu a 25 mulow. — Awstriski diplomatiski agent w Sofiji je pod polizajskim dohladanjom, kotrež je jemu Stambulow, kotryż je saßo s knjesom w Bołharskej, teho dla dał, dokelž je w Popowowej naležnosczi pschecźiwo njemu był a dokelž je Koburgskeho prynza namołwjał, so by jeho wotstronił. Na protesty awstriskeho agenta tutemu wotmolwichu, so polizija psched jeho domom jako czeßna straża steji, kotrež wusnamjenjenje ßo kóżdemu njedostanje.

Na morju.

Pschełożk s Franzowskeho.

Wóndano w nowinach scżéhowaze rynczki czitach:

Boulogne-sur-Mer, 22. januara. — Nam ßo pische: Srudżaze njesboże je nasche cżežko pruhowane wobydlerstwo pschi mórskim brjosy do hłubokeje srudżby stajiło. Rybarski czołm, wěstemu Javelej ßłuschazy, je ßo pschi pschistawowym wujéżdże wot ßylneho wjeczornego wětra shrabnuł a ßo sa wustejaze skaliska wrjeßnuł, na kotrychż ßo roskłama. Hacz runje ßo se spomożerskej łódżu se wschěmi mozami prózowachu, czołmej pomoz pschinjesczź, ßo to tola njedozpi, a tak ßo schtyrjo mużojo a jedyn hólczez tepichu.

Hubjene wjedro ßo njepscheměni. Boja ßo nowych snjesboženjow!

Schtó je tutón Javel? Je to jenorukaczowy bratr. Jeli so je wbohi muż, kotrehoż ßu czołmy pózrjeke a kotryż je ßnadż pod rospadankami ßwojeho rosbiteho czołma wumrjeł, tón ßamy, na kotrehoż ßebi myßlu, dha je wón psched runje wóßomnacże létami ßwědk druheho podawka był, hrósbneho a prosteho, kaž ßu to żadławe mórske podawki pschezo.

Starschi Javel bě tehdy wobßedżeŕ wubjerneho rybarskeho czołma. Twjerdże twarjeny, so by kóżde wjedro wudżerżał, s kulojtym dnom, so kaž troska po żołmach rejwa, pschezo horka, schwihany wot jěrych a ßelojtych wětrow kanala La Manche, wón njepschestawajo morjo s nadutej płachtu pscherěsuje, po boku wulku ßycź ßobu wjedżo, kotraż morjowe dno mjecże, wschě swěrjata, na skałach wißaze, wottorhuje a ryby, na pěsku leżaze, njelepe skorpawaki s kschiwymi nohami, wulke raki s dołhimi konczkojtymi tykadłami sběra.

Hdyž ßo wětsik sběha a żołmy wyßoko njeńdu, czołm kojicź sapoczina. Jeho ßycź je sa dołhu se żelesom wobbitu żerdź pschiczinjena a ßo po dwěmaj powjasomaj dele puschcża, kotrajż po kuluchomaj pschi woběmaj czołmowymaj kónzomaj bèżitaj.

Javel mějesche młódscheho bratra, schtyrjoch muži a hólza na czołmje. Wón bě pschi rjanym, jaßnym wjedrje s Boulogna wujèł, so by ßwoju ßycź wupschestrèł. Tola bórsy ßo wětsik sběże a njenadżujży do wětra pschenđże, tak so dyrbjesche czołm czékacź. Wón jendżelski brjóh dobu, tola rosskobjene morjo wo nahły brjóh biwasche, so bě njemózne, do pschistawa sajéczź. Duż ßo czołm saßo na wyßoke morjo puschczi a ßo k franzowskemu brjohej wrócźi.

A saßo czołm na morjo wujè, na khribjecże żołmow schuskajo, kaž naduty pucheŕ ßo tam a ßem mjetajo a storkajo, wot wody ßo pschewalajo.

Skónczńje pak wětr popuschczi, runje hdyž bě czołm na wyßokim morju. Hacz runje ßo hischcże żołmy wyßoko mjetachu, poruczi Javel, ßycź wupschestrjecź.

Duż wulku rybarsku ßycź psches czołm sběhnuchu, a dwaj mużej prědku, dwaj mużej sady, poczinachu wijadko, ßycź dżerżaze, psches kuluchaj puschczecź. Na dobo ßo wona dna dótknu; tola wulka żołma czołm nakhili, tak so młódschi Javel, kotryż prědku stejo powjas psches kuluch wjedżesche, runowahu shubi. Psches to jeho ruka bjes powjas, kotryż psches stork na khwilu klunkasche, a bjes kuluch sjédże, na kotrymż powjas bèżesche. Javel wschě mozy napinajo s druhej ruku wijadko sběhnucź spyta, tola ßycź hižo czehnjesche a naczehnjeny powjas njepopuschczi.

Młodżenz, wot bolosczże pschemóżeny, s khoßom sareji. Wschitzy pschibèhnuchu. Jeho bratr prawidko wopuschczi. Czižnuchu ßo na powjas a prózowachu ßo, staw pod nim wucżahnucź, kotryż ßo wot njeho rosmjatowasche. Tola podarmo. „Dyrbimy powjas rosrěsnucź", jedyn morjak prajiwschi se saka dołhi nóż wucżeże. Hdy by dwójzy do powjasa rěsnuł, by ruka młodeho Javela wukhowana była. Tola — rosrěsnucź, by rěkało, ßycź shubicź, a ßycź pjenjesy płaczesche, wjele pjenjes, pjatnacże stow frankow; a wona starschemu Javelej ßłuschesche, kotryż ßo wot ßwojeho wobßedżenstwa njerad dżěli.

Tutón ßo wo ßycź bojo sawoła: „Nè, njerěsń, chzu czołm sastajicź", a k prawidku czérjesche.

Czołm pak lèdma poßłuchasche, dokelž ßo jeho hibanje s dżéła psches ßycź sadżerżowasche, s dżéła ßo psches móż żołmow a wětra dale storkasche.

Młody Javel ßo klaknuwschi se subami kschipjesche, jeho woczi běschtej zyle tupej. Wón niczo njerěczesche. Jeho bratr ßo wróczíwschi sawoła, ßo hischcże pschezo morjakoweho noża bojo:

„Czakaj, czakaj, njerěsaj, puschczu kótwizu s czołma."

Kótwiza ßo dele puschczi, zyły rjeczas wotběża, — potom wijadko wobroczichu, so by ßyczíny powjas popuschczik. To ßo sta a bjesmózna ruka ßo wußwobodżi. Młódschi Javel bě po sdaczu myßle shubił. Wuhornuchu koschliny rukaw, s krwju pschemaczany, a żadławy napohlad ßo poskicźi: Měscheńza mjaßa, s kotrejež krej s tołstej pruhu zyrczesche, kaž so by ßo s plumpu wustorkało.

Na to tež Javel s womory wotucźi a ßwoju ruku wobhładujo bórbotasche: „bèdnik?"

Na czołmowej łubi bě bórsy łuża krwě nabèżała, a jedyn s morjakow sawoła: „Dyrbimy żiły podwjasacź, hewak ßo wukrwawi."

Wšachu bórnizu (nicź), tołstu brunu kołmasojtu bórnizu, wobwichu ſ njej ſtaw pſched ranu a ju ſe wſchej mozu ſaczeżechu. Krej po tym mjenje běżeſche a ſkónczńje zyle pſchesta.

Javel młódſchi ſtaże, — ruka ßo jemu po boku bimbaſche. Wón ju ſ druhej ruku pſchimnu, ſběhnu ju, wobroczeſche a tſchaßeſche ju. Wſcho běſche rosmjeczene, kóſcź roskłamana, ßuche żiły hiſchcże jenicźzy tutón kruch jeho cźéła dźerżachu. Wón jón ßebi ſe ſrudnym wóczkom wobhladowaſche a ßebi pſchemyßłowaſche. Potom ßo na ſkładżenu płachtu ßynu, a towarſchojo jemu radżachu, ranu njepſchestawajo maczecź, ſo by ßo jej ſymny woheń njepſchidał.

Stajichu bow pódła njeho a wón kóżdu mjeńſchinu ſ njeho ſe ſchkleńzu cźerpaſche a żadławu ranu kupaſche, na nju cźeńku pruhu wody lijo.

Bě ßo wjele nakojiło. Wulke ryby pódła njeho w ßmjertnych ſtorkach leżachu. Wón ßebi je wobhladowaſche, pſchi tym njepſchestawajzy na rosmjeczenu ruku lijo.

Hdyż ßo k Boulognej bliżachu, wětr ſ nowa howricź ſapocża a mały cźołm ßo ſaßo dźiwje ſběhaſche a kuleſche, a wbohi ranjeny ßo żałoßnje tam a ßem ſtorkaſche.

Nóż pſchińdże a ſke wjedro wudźerża, doniż ßkónzo njeſkhadżeſche. Nětko ſaßo jendżelſki brjóh pſched ßobu widżachu; dokelż pak bě na morju mjenje wětrate, ßo ſaßo k Franzowſkej wrócźichu.

Wokoło wjecźora młódſchi Javel na ßwojich towarſchow ſawoła, jim cźorne blaki pokaſujo, njemylaze ſnamjenja ſa to, ſo ruka hnicź pocża.

„To móhł drje ſymny woheń bycź", jedyn měnjeſche.

Druhi praji: „Dyrbimy ßkonu wodu horje lecź."

Pſchinjeßechu ßkonu wodu a ju na ranu linuchu.

Ranjeny wobłědnu, kſchipjeſche ſuby a ßo troſchku wijeſche, tola njewołaſche.

Potom, hdyż bě wopſcheſtało palicź, ßwojemu bratrej praji: „Daj mi Twój nóż!" Tón jemu nóż da.

„Dźerż mi ruku horje, runje horje, cźehń horje!"

Cźinjachu, ſchtoż kaſaſche.

Nětko pocża ßam rěſacź. Wón pomaku, ſ pſchemyßlenjom operěrowaſche, poßlednje ßuche żiły ſ wótrym brinkom pſcherěſujo, a bórſy mějeſche jenoż hiſchcże kuſchk. Wón hłuboko ſaſtona a praji:

„To dyrbjeſche ßo ſtacź."

Nětko ßo ſdaſche, ſo bě jemu łóhſcho; a wón ßylniſcho dychaſche, też ſaßo wodu na ruzyny kuſchk lijeſche, kotryż bě jemu hiſchcże woſtał.

Nóż bě hiſchcże wětrata a njemóżachu k brjohej dojěcź.

Hdyż pocża dźeń bywacź, młódſchi Javel ßwoju wotrěſnjenu ruku wſa a ju dołho pruhowaſche. Jeho bratr měnjeſche: „Tajke něſchto dyrbiſch hnydom do morja cźißnucź." Tola młódſchi Javel ßo rosnjembri: „Dźi mi! Njecźinju to. To mi ßkuſcha, ßebi myßlu, ruka je tola moja."

„Njedżiwajzy teho ſhnije!" ſtarſchi ſnapſchecźiwi.

„Njemóhli ju do ßkoneje wody położicź?" ßo młódſchi praſcheſche.

Wuprósdnichu nětko cźwizu, kotraż bě hižo ſ nakojenymi rybami napjelnjena, a zyle na dno ruku położichu. Potom ßół na nju ßypnychu.

Wětr bě hiſchcże pſchezo ßylny; duż dyrbjachu pſched Boulognom hiſchcże hacź do pſchichodneho ranja cźakacź.

Skónczńje do pſchiſtawa ſajědżechu.

Lěkař ranu pruhowaſche a měnjeſche, ſo ma dobry napohlad. Wón ju po lěkařſkim wukaſanju ſawjaſa a měr pſchikaſa. Tola Javel ßo lehnucź nochżeſche, prjedy hacź ßwoju ruku pſchi ßebi njemějeſche. Wón ßo rucże k pſchiſtawej wrócźi, ſo by ſa cźwizu hladał, kotruż bě ſ kſchiżom wuſnamjenił. Wón ßwoju ruku k ßebi wſa, kotraż bě drje ßo ſmorſchcźiła, tola ßo w ßkonej wodże derje ſdżerżała a cźerſtwa woſtała. Wón ju do rubiſchka, k temu ßobu pſchinjeßeneho, ſawali a ßo domoj wrócźi. Potom blidarja ſawoła, kotryż mały kaſchcź wotměri.

Na druhi dźeń bě zyke cźołmowe mużſtwo pſchi ruzynym pohrjebje pſchitomne. Bratraj cźěkowy cźah nawjedowaſchtaj.

Młódſchi Javel pſchesta ryby kojicź. Wón małe ſaſtojnſtwo w pſchiſtawje doſta, a hdyż poſdźiſcho wo tutym podawku rěcźeſche, zyle ſ cźicha dowěrliwje praji:

„Hdy budźiſche mój bratr ßycź pſcherěſnuł, budźich hiſchcże dźenßa ßwoju ruku měł. Ale jemu bě ßycże żel."

Ze Serbow.

S Budyſchina. Dokelż w Chemnizy hiſchcże pſchezo hkowjaza khoroſcź (tyfuß) knjeżi, ßo ſhromadny manever ſakſkeho wójſka lětża wotbywacź njebudże. Tſi diviſije, ſ kotrychżż 12. armeekorps wobſteji, budża kóżda ßama ſa ßo a to pola Plawena w Voigtlandże, pola Wurzena a pola Zitawy manevrěrowacź. Na manevrje w Zitawſkich ſtronach budże khěżor Wylem pſchitomny.

— W naſtupanju dnja, na kotrymż ßo tudomny wojeſki pomnik poßwjecźi, a na kotrymż budże ßo ſhromadźiſna wóhnjowych woborow tu wotbywacź, je ßo tydżenja w někotrych eksemplarach wopacźny dżeń mjenował. So by ßo nichtó njemylił, njech je tu hiſchcże raz naſpomnjene, ſo ſměje ßo wokrjeßna ſhromadźiſna wóhnjowych woborow njedżelu 12. auguſta, a ſo ßo pomnik njedżelu 19. auguſta poßwjecźi.

— Sańdżenu póndżelu dopołdnja je ßo lodowy ſkład na polu ſ napſchecża żeleſniſkeje maſchinownje, tudomnej akzijowej piwarni ßkuſchazy, wotpalił. W nim na 8000 zentnarjow lodu leżeſche. Sſkóma, ſ kotrejż bě lód wodżety, tajku horzotu dawaſche, ſo ßo tſěcha żeleſniſkeje maſchinownje ßmudźicź pocża, a ſo dyrbjachu rucże wodu na tſěchu lecź. Woheń je ßo wot 8lětneho ſchulſkeho hólcżeza ſamiſchkrik, kotryż je ſe ſapałkami hrajkał. Je to nowe napominanje, ſo dyrbja ßo ſchwabliczki pſched dźěcźimi ßwěru khowacź.

— Sańdżenu wutoru popołdnju ßu w kerczkach pſchi roſpucźu Wjaſońſkeje a Drażdżańſkeje dróhi jeneho wojaka ſatſěleneho namakali. Morweho jako tſilětneho dobrowólnika Redlicha wot 3. kompagnije tudomneho regimenta ſpósnachu, kotryż bě poßledni cźaß ſe ßłużobnikom pola ßwojeho lieutenanta. Redlich je ßebi ſ revolwra ßwojeho knjeſa dwě kulzy do ſparja tſělił. Każ je ßo naſhoniło, je wón ßamomordarſtwo hižo póndżelu wjecźor ½11 hodżin wuwjedł. Jeho cźěło je po tajkim ſkoro zyły dżeń w mjenowanych kerczkach leżało, prjedy hacź ßu jo nadeſchli. Kajkeje pſchicżiny dla je ßebi Redlich żiwjenje wſał, ſnate njeje.

— Pſchi wulkim njewjedrje, kotreż ſańdżeny ſchtwórtk nad měſtom cźehnjeſche, je błyſk do błyſkowoda pětrowſkeje wěże dyrił, tola żaneje ſchkody njenacżinił.

Se ßerbſkeje pczółniży. Wjedro poßlednjeho tydżenja bě ſa pczoły dobre, jenoż ßylne ſliwki ßu tu a tam něſchto lětazych pczołow ſkónzowałe. Někotry pczołař je też hiſchcże w minjenym tydżenju roje doſtał. Tajke pak wjazy wjele hódne njeißu, dokelż mjedowe ßudy a móſcheń łóhży wuklukaju. Schtóż ma nětkaſ kładnoſcź, dyrbi ßo nětko ſe ßwojej pczółniżu na pucź hotowacź do ſtronow, hdżeż ßo nowa pczółna paſtwa ſapocżina: na wrjóß, hejduſchku a ſeradellu. Wjetſche ſahony ſeradelle wuhladach w prjedawſchich lětach n. pſch. wokoło Sdżerje, Hucźiny a druhdże. S kajkimi kołczemi pucźujeſch? Se ßylnymi, żenje ſe ßłabuſchkami. Jenoż ßylne móża cźi něſchto nanoßycź; ßłabe pak ſkhowaſch doma a ſtaraſch ßo wo nje, ſo ßo k ſymje hiſchcże nětkaſ poßylnja. Też njebjerjeſch wſchón měd w kołczach ßobu na nowu paſtwu. Schtoż je wyſche, to wumjetaſch ſ wumjetawku (ſchleudermaſchine), maſch-li kołcże ſ ramikami, a próſdny twar powjeßnjeſch ſaßo do kołcża. Hdyż pucźujeſch, dyrbiſch też hladacź, ſo maju pczoły doſcź powětra. Ja dawam ßwojim kołczam prědku, ſady a hdżeż ßo hodźi, też w khołpje kſchidy, ſo bychu powětra měłe. Na wós ſeſtajej kołcże tak, ſo płaſty tak ſteja, każ wóſka. (Sserbſki pczołař.)

S Budeſtez. Trichinoſa, kotraż běſche w ſpocżatk tehole lěta w Kumwałdże a wokolnoſcźi wudyriła, je ßo nětko tak derje każ minuła. Wot hód 1887 hacź dotal je w Kumwałdże a 12 wokolnych wßach wjazy hacź 250 cźłowjekow ſkhoriło, wot kotrychżż 36 ſemrjechu. Dotal ßu hiſchcże pjecźo prawje khori. Někotſi cźeżży khori ßu 15 haj 25 njedżel leżeli.

S Khaßowa. Wutoru 17. julija ſtaj tudomny ſahrodnik Jan Schuſter a jeho mandżelſka, Hana rodź. Bukez, ßwój ſłoty mandżelſki jubilej ßwjecźiłoj. Schtyrjo ßynojo, wſchitzy nahladneho poſtawa, ſe żonami a dźěcźimi jeju pſchi tym wobdawachu a tak ßwjedżeńſkemu dnjej najrjeniſchu pychu poſkicżachu. Dopołdnja pocżeſcźi Luhowſka hnadna knjeni jubilejſki dom ſe ßwojim wopytom, ſo by tam ſboże pſchała a pſchecźelny dar ßama pſchepodała. Popołdnju w druhej hodźinje ßo ßwjedżeńſży ſhromadżeni na pyſchenych wosach do Njeßwacźidła podachu, ſo by ßo jubilejſki por w tamniſchim Bożim domje ſ nowa pożohnował. Poſtrowjeni wot ſynkow ßwjatocźneho ſwonjenja ſaſtupichu do Bożeje ßwjatniży, hdżeż po ßłowach ßwjateho Lukaſcha 19, 9: „Dżenßa je ßo tutemu domu ſboże doſtało", knjes farař Jakub ßwjedżeńſku rěcź dźerżeſche a pożohnowanje wudźěli. Każ bě pſched pokſta lětami ßerbſka, tak njewjeſta też dżenßa w ßerbſkej draſcże pſched Boži woltař ſtupi. S małej hoſcźinu ßo wjeßeły dżeń rjenje wobſamknu.

S Ketliz. Sańdźena wośma njedźela po ßwjatej Trojizy bě sjawne swjeßelaze ßwědczenje cźerstweho zyrkwinskeho smyßlenja a żiwjenja nascheje wulkeje wośady. Na wschitkich wobliczach a se wschěch skutkow bě widźecź, kak ßo wyßoka ważnosćź duchownskeho sastojnstwa po wschěch stronach żiwje saczuwa a pósnawa. To bě ta njedźela, na kotrejź bu nasch lubowany nowy farař k. Jan Renczź do ßwojeho noweho farskeho sastojnstwa ßwjedźeńszy sapokasany, dźeń najwjetscheje ważnosćze sa njeho, kaž też sa zyłu wośadu. W nim też cźesćimy dźakne dopomnjecźe na jeho njebo nana, kiž je na wschě schtyrzycźi lět naschej wośadźe s wulkej ßwěrnosćźu a s bohatym żohnowanjom Boże ßłowo pschipowjedał, a w nim też lubujemy teho wobdarjeneho luboscźiweho duchowneho, kiž je nam hižo dźewjecź lět pschi boku ßwojeho njebo k. nana żohnowanja Bożeho ßłowa a Bożeju sakramentow ßwěru wudźělował. Hižo rano ßedmich bohate ßyły kemscherjow se wschěch naschich wśow ßo do naschich Ketliz żołmjachu, a wokoło wośmich dołhi ßwjedźeńśki cźah dorosćźeneje mużskeje a żónskeje młodźiny, wucźerjow, zyrkwineho prjódkstejerstwa, gmejnskich prjódkstejerjow a rychtarjow, wot tsjoch hudźbnych khorow pschewodźeny, do farskeho dwora pschicźeże, so by wot tam s k. wyschschim zyrkwinym radźicźelom rycźerjom Kellerom s Budyschina a s k. archidiakonom Gudu s Lubija, s zyrkwinym knjejstwom k. Fiklerjom nad Ketlizami, s pschitomnymi wośadźinymi rycźerkublerjemi nascheho wuswoleneho noweho k. fararja s jeho bratrom k. fararjom dr. Renczom Wjeleczanskim do Bożeho doma ßwjedźeńszy dowjedł. Na naschim wulkim wołtarnischczu bě ßo tsi sta stólzow sestajako. Na nje ßo wokoło nascheho noweho k. fararja seßydachu naspomnjeni cźeßni hosczo, wośadni a gmejnszy prjódkstejerjo a, kaž daloko městna doßahachu, cźeßna żónska młodźina, bjes kotrejź ßo ßerbske knjeźny se ßwojimi khapiczkami w běłej narodnej drascźe luboßnje wusnamjenichu. Zyrkej a pschede wschěm Boži wołtař bě kraßnje wupyscheny a wobßwětleny. Pschi wschej wulkosćźi nascheho Bożeho doma njemóżachu ßo wschitzy kemscherjo měsćicź, hacź runjeż buchu też wschitke haski a ßame skhody pokńje wobßadźene. Na němskim kemschenju dźerżesche k. archidiakonuß Guda wołtarnu Bożu ßłużbu a k. wyschschi zyrkwiny radźicźel Keller sapokasansku rěcź po Sjew. Jan. 2, 10, w kotrejź naschemu nowemu k. fararjej prawu ßwěrnosćź pschecźiwo Bohu, pschecźiwo wośadźe a pschecźiwo ßebi ßamemu cźople na wutrobu kładźesche, jara rjenje wusběhujo, kak na nim bohate żohnowanje ßwěrneje dźěławosćze jeho njebo nana tak widomnje wotpocźuje. Na to ßo sta do pschißłuschnosćze wsacźe, modlitwa a pożohnowanje, po cźimż saswonjenje wschitkich swonow do bliska a sdala wosjewi, so je nasche farstwo saßo wobßadźene. Sswoje woßebnje rjane nastupne prědowanje nasch nowy k. farař po 1. Kor. 9, 16 a 17 na tym sakoźku dźerżesche: „Mi je s nowa poruczene **wam to evangelijon prědowacź** — jako mojeho ßwjateho sastojnstwa wopschijecźe, pschißłuschnosćź a żohnowanje.“ A to wón na trojake waschnje kraßnje wukoži: 1. Ta powjesćź pschińdźe s njebja k nam; 2. Ja mam ju pschipowjedacź wam; 3. Bóh dawa żohnowanje ßam. Po wuspěwanju khěrluscha: „Ach wostań pschi naß s hnadu“ nasch nowy k. farař prěni krócź jako farař wośadu pożohnowa. Kaž pschi sapoczatku Bożeje ßłużby, tak też bjes tymi wschelakimi skutkami a rěcźemi zyrkwina shromadźisna pschihodne khěrlusche spěwasche. — Sserbske kemschenje bě runje tak bohacźe srjadowane kaž němske, też bu do njeho ßwjedźeńśki cźah dźerżany. Wołtarnu Bożu ßłużbu mějesche tu k. farař dr. Renczź Wjeleczański a sapokasansku rěcź k. archidiakonuß Guda Lubijski a to po Ps. 81, 11, kotraż je nam teho runja k wulkemu natwarjenju a wokschewjenju ßłużiła. Kaž na němskim, tak buchu też na ßerbskim kemschenju do prědowanja a po nim wot zyrkwineho khora rjane ßwjate spěwy pod wodźenjom k. zyrkwineho wucźerja Janascha wustojnje spěwane; woßebje ßo na ßerbskim kemschenju 23. psalm „Tón Knjes je mój pastyr“, wot k. kantora Kozora komponowany a wot knjeźny Ssuschkez s Wujesda wubjernje spěwany, wulzy jara spodobasche. Kemschenje trajesche hacź do napołdweju. — Knjes kollator Fikleŕ bě wschitkich duchownskich knjesow a druhich cźeßnych hosczi k ßebi na wobjed pscheproßył. Bjes wobjedom ßo rjana, dostojna hudźba w knjeźej sahrodźe ßłyschecź dawasche. — Se wschěch stron tu ßłyschimy: „To bě rjany, pożohnowany dźeń.“ A Bóh luby Knjes bě sa njón najrjeńsche wjedro wobradźił. Posběhowaze a hnujaze je to powschitkowne luboscźiwe dowěrjenje, kotrejź zyłu wośadu pschecźiwo jejnemu młodemu nowemu duchownemu napjelnjuje. Bóh jo sdźerż; Bóh jo wobtwjerdź! Haj Boża mikosćź rukuj nad naschej zyłej wośadu a nad naschim lubowanym nowym duchownym wótzom! Tón Knjes pożohnuj stadło a pastyrja stajnje a pschezo!

S Manjowa. Pschi hrimanju, kotrejź schtwórtk 19. julija popołdnju wokoło tsjoch psches naschu krajinu pschicźeże, Boże njewjedro do domskeho wojnarja Němza tudy dyri a sapali; domske a hródź ßo wotpalischtej. Domjaza nadoba je ßo nimale wscha spalika, dokelź pola Němzez runje nichtó doma njebě. Płomjo pak tak spěschnje wokoło ßo hrabasche, so mějachu ßußodźa, kotsiż na pomoz pschiběżachu, nusy doscź, so skót płomjenjam wutorhnuchu. Twarjenje je sawěscźene, runjeż niśko. Dokelź běsche wjedro cźiche a spěschna pomoz k ruzy, ßo woheń na ßußodne twarjenje njewupschěstrě.

S Delnjeho Wujesda. Póndźelu 16. t. m. je ßo Hamor s naschej wśu s telefonom sjenocźił.

S Wulkeje Dubrawy, Psched krótkim je ßo tu żona jeneho tudomneho żiwnosćerja se saßakosćźu wobwěßnuka. W ßwojim cźaßu bě jej jejny muż 1000 toleŕ na żiwnosćź sapißacź dał. Tele pjenjesy chzyschе żona nětko wupłacźene měcź, a dokelź jej je muż njeda abo dacź njemóżesche, ßebi wona mużej klubu żiwjenje wsa.

S Cźorneho Khołmza. Schtwórtk 19. julija popołdnju k nam hrimanje pschicźeże. pschi cźimż błysk wjele krócź blisko nascheje wśy do symje dyri. Wokoło schtyrjoch Boże njewjedro też do jeneje tych starych kraßnych lipow dyri, kotrejź psched naschej hajnkownju steja. Hajniski wucźobnik, kotryż w jenej jstwě w hornim poskhodźe blisko wokna ßedźo pißasche, bésche wot błyskoweho wótreho ßwětła krótki cźaß zyle woßlepjeny, mjes tym so ßo ludźo, kotsiż w wulkej jstwě běchu, wokomik dołho w wóhnjowym morju widźachu. Hdyż błysk do lipy dyri, wó jstwě widźachu, kak pjascź wulka wóhnjowa kula s wóhnjowymi pruhami po lipje dele sjedźe. We jstwach, kotrejź na druhej stronje do sahrody won leża, wo tymle błysku móhł rjez niczo widźeli njejßu; ale hrimot saßłyschachu, jako by w domje něchtó s wulkeje tsélby wutsélił. Runjeż ßo deschcź s njebja lijesche, ßußodźa hnydom na pomoz pschiběżachu, kotrejź pak na sboże trjeba njebě. Kaž ßo sda, też ßo lipje żaneje schkody stako njeje. Boži deschcź pak je nasche lacźne hona rjenje wokschewił.

Se Sslepeho. W naschej wokolnosćźi je bjes ßwinjemi mór wudyrił. W naschej wśy ßamej je w běhu schtyrjoch njedźel na 30 ßwini panuko. W krajinje wot Hródka hacź do Khocźebusa skoro s zyła żanych ßwini wjazy njeje. Wscha lěkarska pomoz niczo psche khorosćź njepomha, psches kotruż nasche ratarstwo jara schkoduje.

S Khocźebusa. W Piznju dyri sańdźeny tydźeń Boże njewjedro do jeneje telegrafoweje żerdźe na żelesniźy, kotraż s nascheho města do Frankfurta nad Wódru wjedźe; żerdź rosschcźěpiwschi błysk po telegrafowym grocźe do signalowych swónczkow w khěżży cźiśko 68 sjedźe, tudy wotskocźi a żelesniczneho strażnika srani, kotryż w wotewrjenych durjach ßwojeje khěżki stejesche, ruzy na khribjet skożiwschi; błysk jemu wot jeneho porsta nóhcź wottorże a jemu kholowy rósdrě. Hewak muż njesranjeny wosta.

— W Khocźebusu je na gymnasiju ßerbske roswucźowanje po pschikasni ministra sběhnjene, dokelź ßerbske wośady pjecźa wjazy po ßerbskim kemschenju nježadaju. Wulki Barlinski cźaßopiß Reichsbote pak pod 21. julija na to pokasuje, so ßu wjazore pruske ßerbske wośady, dokelź noweho ßerbskeho fararja dostacź njemóżachu, ßo pola konsistorstwa w Barlinje wobcźeżowake, a so je niż jeno Brandenburgska provinzialna synoda, ale też Khocźebuska wokrjeßna synoda ßo sa dalewobstacźe ßerbskeje zyrkwinskeje rěcźe wuprajiła. W tej naležnosćźi na wschě pady hischcźe poßlednje ßłowo rěcźane njeje, a my ßmy teje wěsteje nadźije, so też pruskim ßerbskim wośadam, kiž wo to rodźa a s wutrobu sa ßerbskim prědowanjom żadaju, jich dotalne ßerbske kemschenja sa wschón cźaß sdźerżane wostanu.

Wußudźenja.

Sawniski ßud. Tudomny moleŕ Smidt 14. meje po Wós borkskej dróży na velozipedźe jědźesche. Kubleŕ Schramm, kotryż ßo s wosom s nim setka, jemu nasdala napscheczo wołasche, so by s velozipeda stupił, dokelź ßo hewak konjej spłóschitaj. Smidt pak na velozipedźe dale jědźesche a, hdyż ßo k konjomaj pschibliżi, ßo taj woprawdźe spłóschischtaj. Hamtske hejtmanstwo bě na to Smidtej 20 mk. khostanja napokożiło. Tón pak ßudniske wußudźenje żadasche a s tym dozpi, so jemu khostanje wo 10 mk. ponizichu. — Marju Rycźerjowu s Bobolz s jastwom na tydźeń khostachu, dokelź bě dwójzy na knjeźim dworje w Plußnikezach nozowała, hacź runje bě jej to tamnischi najenk sakasał. — Hižo dwójzy paduchstwa dla khostaneho pohoncźa Klingsta, napoßled w Wulkim Woßyku ßłużazeho, k jastwu na tsi měßazy wotßudźichu, dokelź bě kublerjej Rjenczej w Bónjezach por schkórnjow kranuł.

Přilopk.

* Scherjaza powjesćź žo ſ Wehlena nad Łobjom piſche. Njedaloko Schandawa wczera tydźenja pſchipołdnju dwaj pućowarjej na tak mjenowanej „ſadnej rubježneho hrodowej ſkale“ wokoło łažeſchtaj. Mjes ſpadanymi murjemi a do dźěrow nuts łažo wonaj hłuboko w jenej dźěrje durje wohladaſchtaj, kotrež běchu ſ kerčźinu saroſćźene; durje wuſtorčźiwſchi pak žónſki cźłowjeczi koſćźowz nadeńdźeſchtaj, kotryž běſche ſ cźežkimi rjecźaſami ſa wobě ruzy k ſcźenje pſchikowany. Tež někotre ſchlebjerdki draſty hiſchcźe na koſćźowzu wißachu. Kaž žo po koſćźowzu žudźi, je to hiſchcźe młoda žónſka była. Se Schandawy je ſańdźene dny wjele ludźi na tamnej ſkale pobyło ſrudnu powoſtanku ſe ſtarych cźažow wohladacź. — Wſchemu wſchak žo wěricź nježmě, ſchtož žo piſche; ale njemóžne njeje, ſo je podawk wěrny.

* W hojerni w Eibenſtocku je ſańdźene dny ſtara žónka ſemrjeła, dokelž doža hażeje zyroby wužiwała njebě. Na poł hłodu ſtradanu běchu ju w jeje wobydlenju namakali a do hojerne dowjeſli. Někto žu w jeje do zyła ſanjerodźenym a ſanjeſchwarnjenym domje 56,000 markow pjenjes namakali, a to 21,000 mk. w hotowych pjenjeſach, 14,000 mk. w ſtatnych papjerach a nałutowarńſke knižki na 21,000 mk.

* S Rudnych Hór žo wo ſpodźiwnym podawku piſche, kotryž je žo na Steinbachſkich honach njedaloko Annaberga ſtał. Někotſi herzy duzy w lěžu hajnikoweho pomoznika cźežzy ranjeneho w huſcźinje nadeńdźechu. Ranjeny, kotryž běſche ſ drobju do ſchije a do wutrobna tſělený, mějeſche runje hiſchcźe mozy doſcź wupowjedacź, ſo je žo ſ paduſchnym hońtwjerjom ſetkał. Hdyž po krwawej cźěri dźěchu, herzy bórſy tež paduſchneho hońtwjerja nadeńdźechu; wón morwy leżeſche pódła tucžneho žornika, kotrehož běſche hižo wukutlik. Ale kułka hajnikoweho pomoznika jeho morika njebě: Boži ſprawny žud běſche jeho dóſchoł. Saſtojnika potſělíwſchi žo paduſchny hońtwjeŕ khwatajzy do cźěkanja da a žornika ſa žobu wleczeſche. Cźěkajo pak žo wón ſakopnu a padže a ſ prawym ſpanjom ſ tajkim wotmachom do wotlemjeneho korjenja pražnu, kotryž ſe ſemje runje horje tczeſche, ſo na měſcźe morwy leżo woſta. Kijowa tſělba, kotraž běſche wutſělena, pódła njeho leżeſche.

* W Jaworje wóndano hajnik kóczku ſatſěli, kotraž běſche hižo něſchto cźaža khora. Ju wobhladujo w jeje mjažu nježmérne hromady trichinow nadeńdźechu; w jenym jeniczkim kuſcźiczku běſche jich wjazy hacź ſto.

* Wuſpěſchny žrědk, žebi proſcherjow dundakow ſe ſchije dźerżecź, ma korczmaŕ w Hornjej Schleſynſkej. Ssobotu a dny pſched žwjatymi dnjemi, hdyž cźile njewitani hoſcźo wožebje cźaſto pſchikhadźeja, korczmaŕ helm, kajkiž żandarmojo noſcha, a běłej rukajzy na blido pokoži. Tak wupyſchene blido wohladawſchi pak kóždy dundak khětſje rucže durje ſaža ſacźini a wotžal cźěri, ſchtož móže. Korczmaŕ pak žo wó jſtwě žedźo žměje.

* W Wrótžkawju je žo w nozy wot žoboty na njedźelu tydźenja na jenym torhoſchcźu ſtudent ſatſělik, tſělbu ſ wodu natykawſchi. Praſk wužłyſchawſchi nózni ſtražnizy pſchiběžachu a nop njeſbožowneho zyły roſtorhany nadeńdźechu, moſhy běchu po kamjenjach roſkluſkane. Ssamomordarjowe cźěło do anatomije doniežechu. Wo pſchicžinje ſtudentoweje ſrudneje žmjercże žo wſchelako powjeda.

* W Rawiczu w Pósnańſkej žu wóndano na póſcźe 41,000 hriwnow ſe żeleſneho khamora kranuli. Paduchow hiſchcźe wužłědźili njejžu.

* Stara ſnata ſrudna wěž je, ſo ſtarſchej ſkerje 10 dźěcźi ſeżiwitaj, nežli 10 dźěcźi ſtarſcheju. Saža žo ſ Barlina wo podawku powjeda, kotryž mějeſche najſrudniſchi kónz. Staraj mandźelſkaj běſchtaj žo ſańdźeny tydźeń ſebrakoj, ſo byſchtaj žebi hromadźe w tak mjenowanym Grunewaldże żiwjenje wſakoj. W lěžu žebi na woběmaj rukomaj wułku żiku roſrěſaſchtaj; muž ſa 5 minutow ſemrje, żona pak żiwa woſta, runjež běſche wjele krwě ſhubiła. Dwaj zyłaj dnjej wona pſchi mužowym cźěle žedźo woſta; wot hłodu cźwilowana a widźo, ſo tak tola njewumrje, pak žo ſkónczńje ſhraba a po dalokim pucźu k hajnikej do Pichelsberga dóńdźe, ſ wotkelž ju k wyſchſchemu hajnikej dowjedźechu. Tutón žo hnydom ſa to poſtara, ſo njeſbožownu żónſku do Barlina k jeje žynej wobſtarachu. Praſchana, ſchto je ju ſ mužom do žmjercże hnało, wona powjedaſche, ſo hižo dlěſchi cźaž podružnu dań ſa žwoje wobydlenje njejſtaj wjazy płacźicź móhłoj, ſo běſchtaj nětko wobžedźerjej doma ſ zyła 400 markow winojtaj, kotrež ſapłacźicź njemóżeſchtaj; duž chżyſche jeju wobžedźeŕ won wuſtajecź. Njeſbožowna dale powjedaſche, ſo ſtaj prjedy kubło měkoj, a ſo mataj 8 dźěcźi żiwych, kotrymž žo wſchěm derje dźe!

* Krajne žudniſtwo w Kemptenje wóndano pſcheczíwo „mudremu mużej“ jednaſche, kotryž ſkót hoji a tež pomhacź wě, hdyž je „naczinjene“. Pſched krótkim běſche wón pola bura w Haslachu, kotrehož ſkotej běſche tež naczinjene. So by ſłych duchow ſ kruwarńnje wuhnał, wón w kruwarni žamej woheń ſadźeła, dwě żeleſnej żerdźi wſa, jej żahłej ſcźini a paczerje k temu ſpěwajo mloko na njej lijeſche. Na mlokowu kóżku pokaſujo, kotraž běſche na żeleſu woſtała, wón ſkónczńje k burej dźeſche, ſo je to khodojcźina koża, a ſo je žo khodojta žama hacź na tónle ſbytk nětko ſbożownje ſpaliła. Sa zyły żort mějeſche bur 17 markow ſapłacźicź. „Mudreho muża“ pak ſa to tſi njedźele do dźěry tyknuchu.

* W ruſkim měſcźe Baku je 140 lět ſtara żónka, kotraž je hiſchcźe żyle cźiła a ſtrowa. Wona žo ſ mlokom a kułkami (běrnami) żiwi a žylnych napojow, jako palenza, żenje piła njeje. Wocźi hiſchcźe ma dobrej doſcź; pſchetož wona bjes nawocźow (bjes bryle) cźita.

* Wo nowym ruſkim woborným ſakonju, na kotryž hižo tydźenja ſpomnichmy, žo piſche: Někotryżkuli je žo dźiwał, ſo žo někotre dny do wopyta khěžora Wylema II. w Peterburgu nowy woborny ſakoń woſjewja, po kotrymž žo ruſke wójſko ſ jenym wotmachom žylnje pſchiſpori. Po dotalnym wobornym ſakonju žłużba w aktivnym wójſku 6 lět a w reſervje 9 lět trajeſche; nowy ſakoń pak ſa aktivne wójſko 5 lět a ſa reſervu 13 lět poſtaja. Zyłe wójſko žo po tajkim, w měſto dotalnych 15, ſ 18 lětnikow ſeſtaja, njedźiwajzy na krajnu woboru, ſa kotruž dotalna 5lětna žłużba woſtanje. Tež liczbu rekrutow, kotſiž maju lětnje do wójſka ſaſtupicź, nowy ſakoń, kaž hižo tydźenja pišachmy, wot 235,000 na 250,000 powyſchi. Pſchirażk tſijoch lětnikow po tajkim wójſko — na papjerje — wo 750,000 muži pſchiſpori; woprawdże pak pſchibytk lědma 400,000 muži wuczini. Pſchiſporjenje wójſka w měrje wo 25,000 muži na lěto wjele na žebi měło njeby, hdyž žo na to dźiwa, ſo žo aktivna žłużba wot 6 na 5 lět poniži. Tole wołożenje pak žo jenoż po ſdaczu ſtanje; pſchetož woprawdże wojak drje żenje dlěje ſchtyrjoch lět žłużił njeje. Hdyž žo nětko 5lětna žłużba krucźiſcho pſchewjedźe, hacź dotal 6lětna, žo hižo ſ tym liczba wojakow ſa cźaž měra powyſchi. W Ruſkej žo někomużkuli nowy ſakoń mało lubi. Wołożenje, kotrež po ſdaczu w tym leži, ſo žo wojakam cźaž aktivneje žłużby wo lěto pſchikrótſchi, žo doſpołnje ſběhnje, hdyž wukas wopomnimy, kotryž je žo łońſche lěto wudał, a po kotrymž maju žo reſerviſtojo pſchichodnje kóżde lěto na wuwucźowanja ſhromadźowacź. W wožebitych prawach ſkónczńje, kotrež žo ſdźěłanym worſchtam wobydleŕſtwa poſkicźuja, tež ſa tute woprawdźiteho połèpſchenja njeleži. Mjes tym ſo tajzy ludźo dotal rědko dlěje hacź 6—12 měžazow w aktivnej žłużbje ſtejachu, woni wot nětka w pſcheréżku dwě lécze žłuża. Na praſchenje, pſche cžo je žo nowy wojeŕſki ſakoń, po kotrymž žo ruſke wójſko telko poželni, wudał, žo ſ ruſkeje ſtrony wobkrucźa, ſo je Ruſka k temu nuſowana była, dokelž ſtej Němſka a Awſtro-Wuheŕſka ſa poželnje dwanacze měžazow žwoju wojeŕſku móz tak wulzy pſchiſporiłej.

* Kaž žo w južno-žerbſkich nowinach cźita, je žerbſke knježeŕſtwo pſched krótkim poruczíło, ſo ma žo ſa pokładami žłědźicź, kotrež je pjecża biſkop Viktor pſched žmjercźu w pinzy ſahrjebacź dał. Woprawdże je polizija w pinzy 2000 dukatow wukopała.

* Kak žebi perſiſki ſchah ſuby torhacź da, wo tym młody Saſka, kotryž hižo dlěſchi cźaž perſiſkemu knježeŕſtwu žłuži, pſched krótkim žlěbowaze domoj piżaſche: Se žwojimi lěkarjemi a miniſtrami dołho doſcź radu wo tym ſkładowawſchi žo perſiſki knježeŕ ſkónczńje roſžudźi, ſo ma žo ſub, kotryž jeho hižo dlěſchi cźaž cźwiluje, wutorhnucź. To je dźěło dwórſkeho ſubjazeho lěkarja, Europjana, kotryž je pſchi dworje jara nahładny muž, dokelž jeho wobydleŕki ſchahoweho harema a prynzojo cźaſto trjebaju. Wón tak wjele płacźi, kaž połkownik. Wot wyžokich ſaſtojnikow kraja a žwojeho cźělneho lěkarja, teho runja Europjana, wobdaty, knježeŕ w wyžokim ſtole žedźo ſubjazeho lěkarja woczakuje. Tutón ſe žwojimi inſtrumentami poniżnje naſdala ſtejo woſtanje, doniž jemu ſchah njekaſa bliże ſtupicź. Knježeŕ wocźi ſańdźeli. Tule ſkładnoſcź wužiwajo prěni miniſtr ſtuleny k njemu pſchilěſe a jemu, ſo by jeho boloſcź ſtużił, móſcheń połnu ſkotych k nohomaj pokoži. Tež druſy wyžozy ſaſtojniży jemu podobne dary k nohomaj kładu. Nětko ſubjazy lěkaŕ ſ kleſchczemi pſchińdźe, a bliżſchi wokomik je khory ſub ſbożownje wutorhnjeny. Wſchitzy wjeżeli žławu wokaju a knježerjej a jeho ſubjazemu lěkarjej ſbožo pſcheja. Subjazy lěkaŕ wot ſchaha jenu tych móſchnjow ſe ſkotymi a jara drohotne żidźane rubjeſchczo doſtanje. Ssebi wutorhnjeny ſub wobhladawſchi jón knježeŕ jenemu žwojich lubuſchkow dari a žebi potom radoſcźiwy bohate dary wobhladuje, kotrež žu žo jemu k nohomaj ſkładowake.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

W Michalskej zyrkwi: Jaroměr August Neumann, murjeŕ pod hrodom, s Luisu Henriettu Bierbaumez tam.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Jan Jurij, Augusta Brühla, khěžerja a schewza w Dobruschi, ß. — Ernst August, Jana Bohuwěra Rostoka, kopornikarja w Wulkim Wjelkowje, ß. — Olga Lisbetha, Jaroměra Augusta Heiny, zigarnika na Židowje, dź. — Marja Emma, Khorle Augusta Hermanna Zimmermanna, fabrikarja na Židowje, dź. — August Emil, Gustava Adolfa Hänsela, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Marja Bertha, Jana Knježka, dźěłaćerja na Židowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Augusta, Wjazßawa Möhwalda, dźěłaćerja w Budesteząch, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 21. julija: Morworodźena dź. Michała Hejduschki, dźěłaćerja na Židowje. — 22. Alwina Martha, Jana Augusta Poldraka, žiwnoscerja w Brěsowje, dź., 13 d. — Jan Měrsch, wumjenkaŕ w Cźemjerzach, 85 l. 10 m. 1 d. — 23. Marja Hana, Ernsta Heinricha, dźěłaćerja w Kelnje, dź., 4 l. 5 m. 16 d. — Madlena Ducźmanez, wobydlerka tudy, 75 l. 7 m. — 24. Hana Karolina Ricźelowa rodź. Steglichez, wobydlerka wokrjeßneje dźěłaćerńje na Židowje, 77 l. 11 m. 25 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2339 měchow.		W Budyschinje 21. julija 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.	W Lubiju 26. julija 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pschenża	běła	9	11	9	23	8	94	9	12
"	žołta	8	93	9	8	8	53	8	82
Rožka	50 kilogr.	6	20	6	33	6	—	6	13
Jeczmjeń		5	94	6	16	6	—	6	17
Wowß		6	40	6	70	6	30	6	50
Hroch		7	22	10	—	8	33	8	89
Woka		6	67	6	94	6	25	6	95
Jahły		12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka		15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny		1	60	2	10	1	70	2	10
Butra	1 kilogr.	1	80	2	10	1	70	2	—
Pschenična muka	50 "	7	25	17	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	6	50	9	75	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	20	2	40	2	—	2	40
Ssłóma	600 "	20	—	21	—	18	—	20	—
Proßata 882 schtuk, schtuka		6	—	15	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	—	4	25	—	—	—	—
Rżane wotruby		4	25	4	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 17 np. hacž 9 hr. 29 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 87 np. hacž 8 hr. 99 np.; rožka wot 6 hr. 20 np. hacž 6 hr. 39 np.; jeczmjeń wot 5 hr. 94 np. hacž 6 hr. 16 np.; wowß wot 6 hr. 25 np. hacž 6 hr. 45 np.

Drażdźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. druźiny 51—54 mk., 2. druźiny 45—48, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 42—44 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—48 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 27. julija: Njewobstajne.

Njech ßo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Na pschedań: W Brěsynzy kubło 19. — W Koblizach kubło 5 a 6. — W Kamjenej kubło 8. — W Cźemjerzach khěža 11 se 4 kórzami pola.

Na pschešadźowanje ma ßo pschedawacź: 31. julija popołd. w 2 hodź. Scholeźiz korczma w Splósku.

Proßo, pscheb krótkim w Budyschinje popanjene, je na poliziji saßo dostacź.

Zeche Graf zur Lippe
w Subrniczźy

porucza dobru brunizu po scźěhowazych tunich płaćišnach:

kruchatu brunizu w lěcze ßuschenu hektoliter po 55 np.,
ßrěnju brunizu " " " 45 "
ßrěnju brunizu s podkopkow ßuchu " " 40 "
krymstatu brunizu w lěcze ßuschenu " " 35 "
krymstatu brunizu s podkopkow ßuchu " " 30 "
ßypnu brunizu " " 25 "

Pschešadźowanje leżomnoscże.

Pschichodnu **wutoru 31. julija** popołdnju wot 2 hodźin ma ßo w Kschiwej Borschczi liczba pólnych a kukowych parzelow jenotliwje na městnje ßamym na pschešadźowanje pschedawacź. Tež ßo wschě stejaze žně, a hdyž ßo hodźi, wobßedźenstwo po zykym pschedadźa. Wuměnjenja ßo do pschešadźowanja wosjewja. Na kupjenje smyßleni chzyli ßo s dypkom 2 hodź. w Kschiwej Borschczi czo. 8 sencź.

Wobßedźer.

W Klukschu je **sahrodniska žiwnosć** czo. 52 po zykym abo po dźělbach na pschedań.

40 hacź 50 dobrych prósdnych **jerjowych tunow** se wschěmi wobruczemi mataj na pschedań

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

200,000 měchow,

jenoż ras trjebanych, wulkich, zykych a ßylnych sa běrny, wuhlo, žito atd., scht. po 25 np. Poßykki na pruhu po 25 scht. ßo wotedadźa sa hotowe pjenjesy s naspomnjenjom želesniskeje stazije.

Max Mendershausen,
Cöthen i. Anhalt.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaćišnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Jara **dobry kolij** pschedawa **Delnjołużiski knježi dwór.**

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther
na žitnych wikach.

Khojej

wot najtunischich hacź do najdróžschich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a hornczeŕskej haßy.

Khojej

paleny a njepaleny
jenoż w dobrych druźinach porucźataj jara tunjo

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Rudolph Wilhelm na ßerbskej haßy 16

porucza ßwój wulkotny skład **schpihelow** a **schpihelowych schkleńzow, gardinowych žerdźow, rosetow, skoczanych** a **polěrowanych leistow** k schpihelam a k wobkukam sa wobrasy, teho runja **ovalne wobkuki** k **fotografijam** a **domowym johnowanjam** po jara tunich płaćišnach. Wokoło wobrasow ßo sa krótki cźaß a tunju płaćišnu wobkuki schotuja.

Sswój wulki skład

britwjow a tóczných rjemjenjow

jenoż w dobrych kajkosczach pschi potrjebje należnje porucza

Hermann Karsch prjedy **A. Rockisch**
3 pschi mjaßowych jědkach 3.

Pschispomnjenje: Wscho toczenje a porjedźenje po najtunischej płaćišnje wobstaram.

Pschedeschczniki

khmanje dźěłane w najwjetschim wubjerku a po tunich płaćišnach porucza

Eduard Schulze's Sohn,
pschedeschczńikaŕ
na bohatej haßy 26 pschi wrotach.

Pocźehnjenje a porjedźeńki tunjo.

Tobakowe trubki a kije k wukhodźowanju

pschezo najlěpsche w wulkim wubjerku a po tunich płaćišnach porucza

Eduard Schulze's Sohn,
na bohatej haßy 26 pschi wrotach.

Porjedźenje rucze a tunjo.

Kamfor,
patchouli,
moschus,
papjeru pschе mole
po jenotliwych listnach a kartonach po 10 listnach,
spirituß pschе mole
bleschu po 25 np. a 40 np.,
pólver pschе mole,
ßwěžy pschе mole,
wolij pschе kuntwory
w bleschach a drjewjanych etwijach,
woprawdźity persiski pólver pschе mole
po dźělbach g w tyskach po 20, 30 a 40 np.,
woprawdźity dalmaziski pólver pschе insekty
w blachowych tyskach po 25 a 40 np.
porucźeja
drogowe khlamy k słotemu worłej,
Strauch & Kolde,
3 na kamjeńtnej haßy 3.

Destillazija
Schischki a Rjeczki
porucza ßwoje snate dobre druźiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płaczisnach.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Dürrenbergsku warnu ßól
Dürrenbergsku skótnu ßól
(kotraž je, kaž je snate, najlěpscha) porucza najtuńscho
Emil Lebelt
na dwórnischcźu w Budestezach.

Khofej
paleny a njepaleny porucźataj tunjo
Schischka a Rjeczka.

Khofej
paleny punt po 120—200 np.,
njepaleny = = 90—160 =
w jenoż wuběranych druźinach porucza jako něschto wubjerne
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Jerje
po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Jerje
wurjadnje wulke po 5 np. pschedawa
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Kolonialtworowe khlamy
Ad. Rämscha
pschi butrowych wikach
porucźeja ßwojim cześcźenym wotebjerarjam:
khofej, jara ßylny a cźisćże ßłodźazy, punt po 90, 100, 110, 120 hacź 150 np.,
khofej paleny punt po 120, 130, 140, 150 hacź 200 np.,
zokor dróbny punt po 30 a 32 np.,
zokor w kłobukach punt po 32, 33, 34 hacź 38 np.,
lompenski zokor punt po 32 np., pschi 5 puntach po 30 np.,
rajß punt po 12, 13, 14, 15, 16, 18 hacź 30 np.,
syrop jara ßłódki punt po 12, 16, 18, 20 hacź 36 np.,
rjepikojty tobak krany punt po 35 np., jara dobry amerikanski,
kißałowy sprit po 15 a 18 np., w picźelach wjele tuńschi,
łamane nudle punt po 24 np., pschi 5 puntach po 22 np.,
mydło jara tunjo w ryhelach něhdźe 1 punt po 25, 30 a 40 np.,
mydło k masanju I. punt po 25 np., II. punt po 22 np.,
jerje, rjane tucźne rybы, mandel po 40—75 np.

Dokelž ßu ßo khofejowe płaczisny saßo poniźiłe, porucźam wot nětka saßo
paleny khofej
punt po 120 a 130 np.
w snatych dobrych a derjeßłodźazych kajkosćach.
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Snate najtuńsche płaczisny w Budyschinje,
jenoż **najlěpsche** twory, saßopschedawarjo, schwalcże, krawzy, ßedlarjo atd. dostanu ßamo pschi najmjeńschej kupi poniżene płaczisny.
K žnjowym daram: 7/4 schěroke **tkaniny k ßuknjam** po 30 np., sbytki **módrocźischcża** po 26 np., **drastne tkaniny** dwójzyschěroke po 48 np., **ßukno k kholowam** po 30 np., **módry płat, módre schórzuchi, tkaniny k poßleschcźam** po 18 hacź 25 np., sa **wupjerki** po 30 np., **tkaniny k podschiczu, židźane banty, zanki** atd.
Hermann Beermann
w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy.

Tunje sosy.
K hermankej a sa posdźischi cźaß wulki wubjerk derje a trajnje dźěłanych **sosow** porucźam a to:
sosa łakěrowany po 25—30 mk.,
= **polěrowany** po 30—35 mk.,
= **wudebjeny** a **polěrowany** po 35—40 mk.
S dobom ßo k wschěm dźěłam, do mojeho rjemjeßła ßłuschazym, porucźam.
E. Pietsch,
tapezěrař na ßerbskich hrjebjach 28.

Fotografiski atelier
Alex. Matthaeya, dwórskeho fotografa
naßlědnika
w Budyschinje sady měschczanskeje schule
ßo k najßwěrnischemu a najlěpschemu shotowjenju fotografijow kóždeje druźiny porucźa.
Płaczisny ßu niske.

Mužaze ßuknje, swjerschniki, kholowy a **lazy** ßo **njerospróte** rjenje a trajnje barbja
w Kellingez parnej barbjerni
w Budyschinje.
Spěschne dźěło. Tunje płaczisny.

Khofej
paleny punt po 1 mk. 20 np. hacź 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpsche cźisćże a ßylnje ßłodźaze druźiny porucźa
Jan Wjenk
na swonkownej lawskej haßy 38
pódla Schraderez konditarnje.

Rajß
wulkosornaty punt po 14—30 np.
porucźa tunjo
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Nowe polne jerje,
nowe ßuschene polne jerje,
„ marinérowane jerje
porucźa
J. T. Glien
na drjewowym torhoschcźu.

Jenobarbne drastne tkaniny
w rjanych barbach
stary łóhcź po 25 np.,
8/4 schěroki
kascheměr
stary łóhcź po 45 a 50 np.
porucźa
Alphons Schauseil.

Cźisty palenz
jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre druźiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucźa jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

J. A. Henke
w Budyschinje
na seminarskej haßy 4
porucźa ßwój
skład wschěch druźinow
cźaßnikow.
Porjedźenje
khwatnje a tunjo.

FORMY,

wulka kniha basni **Jakuba Cišinskeho,** je wušła a je w Smolerjec knihićišćerni dostać. Płaćizna brošurowaneho exemplara 2 hr. 50 np.

Na 2 kěcje polne rukowanje.

Cžaßniki

ßo **pschedawaju a porjedźeja derje a tunjo.**

A. Mager,
cžaßnikaŕ
na ßerbskej haßy 11.

Tunje poskićzenje.

Gumijowe schaty
(snaty najlěpschi wudźělk).

Stejaze khornarje	po 30 np.
shibnjene khornarje	= 40 =
manschety sa dźěćži por	= 50 =
mnjaze manschety	= = 70 =
małe pschedkoschliki	= 60 =
wulke pschedkoschliki	= 75 =

mydło, knjefle ſ mechaniku porucza

A. Tschentscher
w kupnizy
pschi hłownym torhoschcžu.

Khojej

njepaleny po 90 np.,
paleny = 110 =
pschi wotewsacžu wjetschich dźělbow poměrnje tuńscho porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Hamburgsko-amerikanske paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parolódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wschcžodneje Indiskeje**
měßacžnje 3 krócž,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßacžnje 1 raz.

Towarstwowe póstske parne łódże powabawaju wubjernu jědź a pschihódnu pucžowanisku składnosćz ſa kajutowych a bjeskubjowych pucžowarjow.

Dalsche wukasanje dawa **No. 797**
Carl Meisel w Budyschinje.

W Marka Ssmolerjowej knihićžiſchcžerni w Budyschinje je ſa 10 np. dostacź:

Předowanje, na ßerbskim mißionskim ßwjedźenju 13. dźeń junija 1888 w Bożim domje Michałskeje woßady w Budyschinje dźerżał lic. theol. **H. Imisch,** farać w Hodźiju.

XIV. hłowna skhadźowanka
serbskeje studowaceje młodosće

budże **druhu njedźelu augusta (12.)** w **Hornim Wujězdźe** (w **Frieblec** hosćencu).

Sobotu 11. augusta popołdnju 3½ hodźin budże posedźenje wubjerka.

Njedźelu popołdnju w 3 hodźinach hłowna zhromadźizna. Wječor w 7 hodźinach koncert Khróścanskeho spěwarskeho towarstwa **„Jednoty“.** Po koncerće piwna zabawa.

Pónd̄źelu zhromadny wulět.

Wo bohaty wopyt ze strony studentow a serbskeho ludu (też popołdnju na hłownu zhromadźiznu) prosy najnaležnišo

J. Nowak Kašečanski, stud. theol., hł. starši.

K **hermankej** ßwój wulki wubjerk nowomodnych lětnich **żaketow, plüschowych pjeslow, paletotow** po najtuniſchich płaćizſnach porucza

Emma ſwud. Vorwerckowa
na hłownym torhoschcžu cžißło 5.

Fotografiſki ateliej
Oskara Meistera
w Budyschinje na ſeminarſkej dróſy 6.

Fotografije wot wulkoſcže medaillona hacž do woprawdźiteje wulkoſcže ßo na najlěpje dźěłaju, teho runja **krajiny, pomjeńſchenja** a **powjetſchenja.** Fotografowanje ratarſkich a industrialnych maſchinow kaž też gruppow, też ſwonka doma.

Maleny

kupuje po kóždej dźělbje

Joh. Schiller,
ſpiritußowa fabrika na albertſkej dróſy 1.

Chirurgiſka wobalerńja w Budyschinje

na ſchulerſkej haßy 3 po 2 ſkhodomaj, nutskhód na rěsniſkej haßy.

Wuwinjene a wuſtorcžene ſtawy runa, ſtawy wuſtrychuje, plesſtry kładźe, piwalzy ßadźa a kunki staja, ſuby torha, wſchě rany wot tſělenja, bicža, kłócža, rěsnjenja, torhnjenja, kußnjenja, ſtkłóčenja, ſahorjenja a ſmjecźenja hoji a wſchu druhu do ßwojeho powołanja słuſchazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

Spěwanſki konzert
w hoſcženzu w Hucžinje
njedźelu 29. julija 1888

wuwjedźe ßo wot měſchaneho khora Sarěcžanſkeho ßerbſkeho ſpěwanſkeho towarſtwa. Sapocžatk wjeczor w 8 hodźinach.

Po konzercže **reje** ſ wojerſkej hudźbu.

Wo bohaty wopyt proßy

ſpěwanſke towarſtwo
a **Wolf,** hoſcženzaŕ.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcžu.

Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaćiſnach.

Jabłukowe wino,

jara dobru druźinu, liter abo bleſchu po 25 a 30 np., **holanſko-jahodowe** abo **ſtrowotne wino,** wubjerny ßrědk pſche żołdkowu ßłaboſcž, běženje atd., teho runja wſchelake **jahodkowe wina, ßadowe ſchampanſke wino, ſchumjaze ßadowe limonady, ſodowk** a **ſelterſku wodu,** dale

ßadowe kißało,

najlěpſche k ßolotwi, k ſakkadźenju atd. porucza

Hornjołużiſka ßadłóčžerńja
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki.**

Schtóž

chze nóž abo nożizy tocžene abo wuporjedźene měcź, póſcžel je do parneje tocžerńje a porjedźerńje

Oskara Buttera w Budyſchinje pola theatra.

Krawſki móže hnydom do dźěła ſtupicź pola **Ernſta Wojty** na lawſkej haßy.

---

3 wuſtojnych pohonczow, 3 hródźne dźowki, 1 hejtmana na jene ryczeŕkubło pola Budyſchina pytam. Też cželedźi ßłužbu na lěto 1889 wobſtaram.

Wackerowa, pſchiſtajeŕſka żona na ßukelnſkej haßy 16.

Wucžobnik ßo pyta!

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy, ſjenocžene ſ deſtillaziju, hnydom abo na Michała młodeho Sserba pod pſchihódnymi wumĕnjenjemi ſa wucžobnika pytam.

J. T. Glien
na drjewowym torhoſchcžu
w Budyschinje.

Wosjewjenje.

Knjeſa **Guſtava Adolfa Eberweina** ßmy jako kontroléra nalutowarńje ſe ßłużby puſchcźili a na jeho měſto knjeſa **Alfrieda Thomaſchku** jako tajkeho wuſwolili a do powinnoſcže wſali.

W Rakezach, 20. julija 1888.

Nalutowarńine ſarjadniſtwo.

Wosjewjenje.

Napominam kóždeho, ſo njeby wot mojeje żony niczo kupował, ſchtož je mi ſebraka. Schtóž jej pſchichodnje nĕſchto wotkupi abo pożcži, teho wobſkorżu.

Jurij Leinert w Rakezach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 31. **Sobotu 4. augusta 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem je so zrjedu wot swojeje mórskeje jěsby do domowiny wrócił. Wschudźe su jemu wulku czesć wopokasali. Hacž je wón někajke politiske wuczinjenje wujednał, wo tym hischcże žaneje wěstosće nimamy. Wjetschina němskich knježerstwowych nowin pische, so je puczowanje jenož wopyt swórliwosće młodeho kněžora pola suzodnych dworow było. Njech ma so s tym tak abo hinak, to je tola wěste, so je kněžorowe puczowanje wulzy ważny podawk, a so bjes saczischcza na swonkownu politiku njewostanje. Kněžor Wylem je s tym pschede wschěm swětom swoju měralubosć dopokasał, wón je dopokasał, so chze, kaž je w trónskej rěczi prajił, s kóždym měr dzerżeć, tak wjele hacž wot njeho wotwisa. A runje w tym wulka ważnosć leži, so je němski kněžor ruski dwór najprjódzy se swojim wopytom poczescził. Wón je na napominanje swojeho kněžorskeho dźěda, s ruskim kněžorom pschecźelny wobkhad hajicź, swěru posłuchał a so pospěschił, pschecźelstwo bjes Barlinskim a Peterburgskim dworom, kotrež bě w běhu poslednich lět trochu wustudło, saso ponowicź. A to je so jemu do zyła poradźiło. Hischcże ženje njejsu w Ruskej žaneho zuseho knježerja s tajkej pschecźelniwosću a wutrobnosću witali, kaž kněžora Wylema. S jeho pschikhadom je so njepschecźelny duch, kotryż w Ruskej w poslednim czasu pschecźiwo Němskej knježesche, na dobo shubił. Jeho pschecźelne waschnje je jemu rucże pschikhilnosć ruskeho luda dobyło, a zar je s nim sprawne pschecźelstwo sczinił. Tón samy dobry saczischcź, kaž w Peterburgu, je kněžor Wylem też w Stockholmje a w Kopenhagenje sawostajił. W Danskej je lud s wulkej njepschecźelnosću pschecźiwo Němzam a wosebje pschecźiwo Pruskej hacž do poslednich dnjow napjelnjeny był. Wopyt kněžora Wylema w Kopenhagenje je tule njepschecźelnosć do pschecźelnosće pscheměnił. Danski lud kněžorej wjesle napschecźo juskasche, hdyž so wón k danskemu brjohej pschibliži, a jemu wutrobne powitanje pschihotowa, w kotrymž so demonstrazija někotrych njesjednanliwych Danskich do zyła shubi. Němska swojeho kněžora, kotryż je ju w wukraju na tak wosebne waschnje sastupował, s dźakownej hordosću domoj wita. Doma je kněžorej Boża mikosć wosebje rjane powitanje psches narod pjateho synka pschihotowała, kotrehoż kněžor runje kaž macź w najlěpschim strowju nadeńdże. Najlěpsche, schtoż cłowjek a też kněžor wobsedźi, je jeho dom a swójba, a němskemu kněžorej je so wosebje rjane swójbne sboże dostało. Njech Boża mikosć tole swójbne sboże a domjazy měr stajnje schkituje a zohnuje. Hischcże prjedy hacž je kněžor Wylem swoju swójbu wohladał a nowonarodźeneho synka k nanowskej wutrobje tłócził, je sebi wón czas wsał, wjerch Bismarka wopytacź. Wón je so k swojemu kanzlerjej do Friedrichsruhe podał. W luboscźiwym liscże je wón wschě powitanske swjatoczłnosće sapowjedźił. Zyle bjes nich pak tola wostało njeje. Wjerch Bismark sam wupyschenje dwórnischcza w Friedrichsruhe wodźesche. Kněžor je bjes dwěla s kanzlerjom politiski wuspěch swojeho puczowanja k narańschim a polnóznym suzodam rospominał a puczowanski program sa bliżschi czas wuradźował. Schtoż je hacž dotal snate, kněžor sapoczatk septembra někotrych němskich wjerchow, bjes nimi też sakskeho krala, wopyta a so na to zrjedź měsaza na dlěschi wopyt do Elsaß-Lothringskeje poda. 30. septembra, na kotrymž dnju jeho mowka, kněžorka Augusta, swój narodny dźeń swjeczi, wón do Baden-Badena pschijědże a so tam pschi tejle składnosći s jendželskej kralowej Viktoriju setka. S Baden-Badena so kněžor hnydom na puć do Wina nastaji. K wopytej pola awstriskeho kněžora so hnydom puczowanje do Roma pschisamknje. Wón tam italskeho krala, kaž też bamża wopyta. W Romje budźa němskeho kněžora s wulkej czesću witacź. Knježerstwo a měsczanska wyschnosć hižo tón czas wo pschihotach k powitanju wuradźujetej. Pola Roma budże so wulka wojerska parada se 40,000 muzemi wotbywacź.

— Tele dny maja so wokoło Spandawy manevry, pschi kotrychž je kněžor pschitomny. W tychle manevrach so 12-zentimetriske kanony trjebaju. Chzedźa wuspytowacź, hacž so tele kanony w bitwje a na marschu jako kmane wupokasaja.

— Kěrazěrojo so po sdaczu w němskim wójsku s czasom do ulanow pscheměnja. Kěraz su woni, kaž je snate, hižo wotpokožili. Nětko so woni pjecza 1. oktobra s lebijemi, kaž ulanojo, wobrónja. Pschińdu pschezo bóle k pósnaczu, so so kěrazěrojo sa wójnu wjazy njehodźa.

— Wopomnjenje stołětneho narodneho dnja semrjeteho bajerskeho krala Ludwiga I., kotryż je s wulkim zohnowanjom w Bajerskej knježił, je so w Mnichowje na wulkotne, pyschne waschnje swjeczilo. Sswjedźeń, kotryż bě so njedźelu sapoczał, je so wutoru Bohu žel na srudne waschnje skóncził. Mjenowany dźeń dyrbjesche swjedźeński czah psches město czahnucź. Do njeho bě so s Hagenbeckoweho zyrkusa k powyschenju pychi wóssom elefantow stajiło. Tele so, nimo prynzaknježerja czahnuwschi, w Ludwigowej drósy psches hwisdanje jeneje parneje dróhoweje lokomotiwy spłóschichu. Jich pschewodźerjo drje so do nich se swojimi wótrymi kłakami sabichu, tola dźiwje elefanty so do poboczneje haski walichu, so psches ludowu czrjódu pschedobuchu a žadławy strach wokoło sebje shubźichu. Wscho schkrěczo w dźiwim skoku czěkasche; konje so spłóschiwschi po dróhach czerjachu, a samo wojazy na městnje njewostachu. Někotre elefanty pod stołpy kralowskeho dźiwadła saběžachu, hdźež někotre žony k semi porasychu. Skónczinje buchu schtyri elefanty s pomozu kavalerije popanjene. Druhe schtyri elefanty psches město k rězy dele czerjachu. Psched małej kněžu sastanuwschi wone durje wutorhnuchu a s nutska doma wschu nadobu a pjezak rosrasychu a roskłamachu. So bychu swěriska s doma móhli wuwjesć, dyrbjachu posdźischo murje pódła durjow pschekłamacź. Mnosy ludźo su so wot elefantow czežko sranili. Jenemu mužej buschtej wobej nosy wot elefantow wotteptanej; wjele ludźi so pschi padze pola dźiwadła dele czišnu a sebi pschi tym nosy a ruzy skama. Na Ludwigowej drósy dźěczo w czischczeńzy sateptachu. Na tym samym měsce buchu dwaj mužskaj a jena žónska se strachom wot Bożeje rucźki sajeczi. Jena jěchaŕka bu, s elefanta skocziwschi, wot dźiwjeho swerjeca kopnjena a sebi jene rjebko skama. Do hojerńje sameje 23 ranjenych pschinjesechu. Elefanty su ras straschny woheń w zyrkusu widźałe a so wot teho czasa smudźeniny a kura bojachu.

Hacz runje běchu elefantowi wothladowarjo proßyli, so by dróhowa lokomotiwa směrom była, doniz elefanty nimo njejßu, lokomotiwa tola do cžaßa hwisdacz a bubotacz pocža. Elefanty ßo teho stróžiwschi ßo do dźiwjeho cžékanja dachu. Mjena wobžaromnych woporow hischcže snate njejßu; boja ßo, so je jich liczba wjetscha, hacz je dotal snate.

Italska. Italske knjeżerstwo je dla sadźéranja Franzowskeje wschém knjeżerstwam wosjewiło, so je Maßawu a wokolny kraj pschi czerwjenym morju pod ßwoje knjejstwo wsało. Franzowski konsul w Maßawje bě mjenujzy ßo pschecźiwo temu pschecźiwił, so bychu Franzowsojo a Grichojo, kotsiż poßlednischi w Maßawje pod franzowskim schkitom steja, italskemu knjeżerstwu dawk płacźili, ßo na to powokajo, so hischcže Maßawa pod turkowskim knjejstwom steji. Nětko franzowski konsul samyßka wjazy nima, ßo pschecźiwo wukasam italskeho knjeżerstwa w Maßawje pschecźiwiecz.

Franzowska. W Parisu je wjele tyßaz dźěłacźerjow, kotsiż ßebi wyschschu msdu żadaju, dźěłacz pschestało. Hacz runje ßu hižo dźeßacžo dźěłodawarjo wuměnjenja dźěłacźerjow pschijeli, ßo hischcže dźěłacźerjam dowoliło njeje, saßo pola nich dźěłacz. Sańdżenu njedźelu polizija strajkowazych dźěłacźerjow, s cžrjódami po haßach cžahazych, roshoni. Pschi tym k pukam pschińdże. Polizistojo ßo s nahim mjeczom do njeměrnikow dachu a 20 s dźěła cžežko sranichu. Jeneho polizista dźěłacźerjo do kanala cžißnuchu, a wón budźische ßo tam tepił, njebudźichuli jeho měschcźanszy zkonikojo wucźahnuli. W tu khwilu liczba njedźěłazych dźěłacźerjow wschědnje roscže. Też w druhich stronach Franzowskeje dźěłacźerjo s dźěłom pschestawaju. Tych, kotsiż ßo jim pschisamknucz nochzedźa, woni s gwaltom k temu nusuja. Na něktorych městnach je knjeżerstwo dźěłazym dźěłacźerjam wojakow na pomoz póßłało, kotsiż maja jich psched strajkowazymi dźěłacźerjemi schkitowacz.

— Franzowski wójnski minister Freycinet chze lětża saßo mobilisaziju na pruhu wotdźerżecz, hdyż też niz tak wulku a drohu, każ sańdżene léto. Wona ma ßo pjecża wot 11. divisije w Nancyu wuwjesc. Cžaß mobilisazije ßo hakle w poßlednim wokomiku wosjewi.

Jendźelska. Srudne wobstejnosce bjes ratarskimi najeńkami w Irskej ßo hischcže pschezo polépschike njejßu. Jendźelszy knjesojo njejßu swólniwi, najeńkam pacht ponižicz a tych, kotsiż płacźicz njemóża, njeßmilnje s doma a dwora wucźerja. Najeńkojo cžasto dobrowólnje njeńdu a dyrbja ßo potom s gwaltom wuhnacz. Na Vandeleurowych kubłach najeńkojo se ßwojimi ludźimi pschikhody k dworej saracžichu a ßudniskich eksekutarjow, do nich kamjenje mjetajo a horzu wodu ßykajo, cžeknucz nusowachu. Skónczinje polizistojo s natyknjenym bajonetom dwory nadběhachu. Dwory buchu dobyte a najeńkojo sajecži. Psches ßurowosc jendźelskich knjesow ßo bohużel irszy najeńkojo cžasto k pschestupjenjam sawjesc dadża. Woni jendźelskim knjesam a uajeńkam, kotsiż s knjesami pschecźelstwo dźerża, sa żiwjenjom steja a ßo ßamomordarstwa njestrachuja. Hakle psched krótkim ßu woni jeneho najeńka w Mount Cole a jeneho wotroczka w Glonamuckle skónzowali. Prěnschi bě kubło wotnajał, s kotrehoż bě knjes prjedy najeńka wuhnacz dał, a druhi bě pola jeneho knjesa ßłużił, kotryż bě hidu Irskich na ßo wobrocźił.

— Cžaßy, hdźež běchu Jendźelcženjo na morju s knjesom, ßu nětko nimo. Kódźstwo Němzow a Franzowsow je drje dźenża runje tak ßylne, khiba hischcže ßylnische a móznische, hacz jendźelske. Poßlednje manevry jendźelskeho kódźstwa ßu wulke njedostatki wupokasałe. Hacz runje wjedro jara wětrojte njebě, torpedoske cžołmy pruhu na mórsku hódnosc wobstałe njejßu. Cžołm „Sandfly" ßo tak ßylnje kulesche, so kódźiny lékař se stoła panuwschi ßebi rjebła słama a so zyłe mużstwo na mórsku khorosc skhori. Żołmy psches wyßoki móst biwachu a na nim stejazym widźenje wsachu. Psched mostom ßo s zyła nichtó sdźerżecz njemóżesche. Schtyrizólowska kanona na prědnim dźěle by po tajkim, hdy by trjeba było, njepschecźelej mało schkodźicz móhła. Dla ßylneho kulenja by też cžołmej njemóżne było, ßo do njepschecźela dacz, a dyrbjał wjeßeły bycz, hdy bychu jeho na pokoj wostajili. „Sandfly" je 200 kóhczi dołhi, 23 kóhczi schěroki a 8 kóhczi hłuboki. Wulka liczba jendźelskich torpedoskich cžołmow je po tymle modelu twarjena. „Sandfly" a wschě druhe jendźelske torpedoske cžołmy ßo po tejle pruhy s cžežka sa wójnu na morju hodża.

Sserbija. Należnosc roswěrowanja ßerbskeju kralowskeju mandźelskeju je hacz na dalsche rosßudźena. Każ bě wotczakacz, je konsistorstwo kralowy namjet, roswěrowanje żadazy, wotpokasało. Duż je kral nětko nusowany, ßo s kralowej po dobrym na nékajke waschnje rosrunacz. W bliżschim cžaßu budże kral Milan do wukraja puczowacz. Wón, każ kóżdy krócz, hdyż Sserbiju wopuschczi, najprjódzy do Wina pojédże a tam nékotre dny wostanje. Na to ßo wón pjecża s krónprynzom na nékotre njedźele do bajerskich horow poda.

Asiska. W persiskej provinzy Astrabadże ßu Turkmenojo postanuli a městu Astrabadej hroża. Wßy wokolo města ßu woni wurubili a wjele cžlowjekow skónzowali. Wobydlerjo woblehnjeneho Astrabada ßu ßo na schaha (krala) wo pomoz wobrocźili, dokelż je wójsko w měscže psche ßkabe pschecźiwo sbéżkarjam. W ßußodnym Afghanistanje ßu teho runja njeměry saßo wudyrike. Nékotre splahi, kotrychż je ßebi hakle psched létom tamnischi wjerch podcźißnuł, ßu ßo s nowa pschecźiwo njemu sbéhnuke. Wjerchowi wojazy, kotsiż běchu pschecźiwo sbéżkarjam wucźahnuli, ßu ßo wot tutych sbili.

Snamjo.

(Pschekożk s ruskeho.)

Ssyman Iwanow bě żelesniski strażnik. Jeho khéżka bě wot jeneje stazije dwanacże a wot druheje dźeßacz wjerstow daloko. Schtyri wjersty dale jeho khéżki běchu psched létom pschadownju natwarili, kotrejež wuheń dalolo s léża doßahasche. Hewak w jeho bliskoscži żiweje dusche njebě.

Ssyman Iwanow bě khorowaty kipry cžłowjek. Wón bě se ßłużobnikom pola jeneho offizéra był a bě jako tajki ßobu na wójnje pobył. Bě symu mréł a hłodu tradał, bě wschědnje schtyrzeczi hacz pok sta wjerstow w symje a w horzoce marschérował, bě też wospjet w wóhnju pobył, tola na sboże bě ßo pschezo kulkow sminuł. Ras bě jeho regiment w prěnim bitwinym rjedże był, zyły tydżeń kulki tam a ßem létachu: s jeneho boka hory naschi stejachu, s druheje Turkojo, a wot wobeju stronow wot ranja hacz do nozy tšélachu. Ssymanowy offizér bě teho runja w prěnim rjedże, a Ssyman bě jemu wschědnje s regimentoweje kuchinje, w dole leżażeje, ßamowar (ßudobje, w kotrymż ßo woda k tejej wari) s warjażej wodu a jédź pschinoschował. Pschi tym ßo też druhdy sta, so ßamowar psches njekryte městno njeßesche, a potom kule tak wokoło jeho hłowy fruncżachu a ßo wo kamjeńtnu semju rosbiwachu. Ssymana hrosa pschimnu, wón ßo bojesche a tola dale stupasche. Knjeża offizérojo běchu s nim jara spokojom, pschetoż dostawachu pschezo horzy tej.

Ssyman bě ßo njesranjeny s wójny wrócził, jenoż do rukow a do nohow bě ßo jemu drjenje dało. Wot teho cžaßa bě wjele srudoby nashonił. Hdyż bě domoj pschischoł, bě jemu nan wumrjeł; wón bě ßynka měł, tón jemu schtyri léta stary psches schijinu khorosc wumrje.

Ssyman nětko ßam se ßwojej żonu wosta. Też doma ßo jemu derje njewjedźesche; kak też móhł se ßwojimaj woßłabnjenymaj rukomaj a nohomaj rolu dźěłacz. Mandźelskaj zyle wokhudnuschtaj, a jimaj niczo druhe njewubu, hacz do ßwéta cžahnucz, so byschtaj tam ßwoje sboże spytałoj. Wón se ßwojej żonu do Linizy, do Chersona, do kraja donskich kosakow dźésche, tola sboża, kotrehoż bě ßo nadżał, nihdże njenadeńdże. Jeho żona ßłużbu namaka, wón pak njepschestawajzy wokoło błudżesche. Ras po żelesnizy jédżesche, a tam ßo jemu na jenej staziji pschedstejicżeŕ stazije snaty bycz sdasche. Wón na njeho krucże pohlada, tamón teho runja na njeho; sesnaschtaj ßo wobaj: pschedstejicżeŕ stazije bésche ras s offizérom w tym ßamym regimencże był, w kotrymż bě Ssyman ßłużił. Tón ßo jeho praschesche:

„Ssy Ty to, Iwanowje?"

„Haj, knjeże, ßym ßam."

„Kak jow pschińdżesch?"

Ssyman jemu wscho rospowjeda.

„A hdże chzesch nětko?"

„To ßam njewém, knjeże."

„Kak to njedyrbjał wjedźecz?"

„Njewém to, knjeże. Njemóżu żaneho dźěła namakacz. Pytam jo, tola żaneho njedostanu."

Pschedstejicżeŕ stazije hischcže ras na njeho pohladnuwschi, wokomik rospomina, potom praji:

„Wésch, pschecźelo, wostań tón cžaß tu na staziji, ßy, każ ßo mi sda, ßo woženił? Hdże je Twoja żona?"

„Ssym ßo woženił, knjeże; moja żona je w měscže Kursku, hdżež pola jeneho pschekupza ßłuży."

„Nó, dha ßwojej żonje napißaj, so dyrbi jow pschińcz; dam Tebi sa nju wopißmo, s kotrymż ßmě darmo po żelesnizy pschijécz. W bliżschim cžaßu budźemy tu strażnika trjebacz, a ja budu mojeho pschedstajeneho proßycz, so by Tebi tole městno dowěrił."

„Dżakuju ßo Wam wutrobnje, knjeże", Ssyman wotmolwi.

Na tajke waschnje wón na staziji wosta. Wón pola pschedstejiczerja w kuchni pomhasche, dwór a perron rjedżesche a drjewo kakasche. Sa dwě njedżeli też jeho żona pschijědże. Strażnikowy domik bě nowy, czopky a drjewa bě tam doscz a na doscz. Pódla doma bě mała sahrodka a po bokomaj żelesniży někotre kórzy pola. Ssyman bě wschón sbożowny a wón żebi na to myßlesche, kak by żebi tu nowy statok sakożił a żebi po czażu kruwiczku a konika kupił.

Wón wscho dosta, schtoż bě jemu jako strażnikej trěbne; czerwjenu a selenu khorhoj, latarnje, pischczałki, hamor, schrubowak a powjasy; dachn jemu dwě kniżzy, w kotrymajż bě wotczischczane, kak ma żwoje dżěło sastacz a po kajkim rjedże czahi jěsdża. Prěni czaß Ssyman zyke nozy njespasche, ale reglement a rjad czahow s hłowy wuknjesche. Dwě hodżinje prjedy, hacz czah pschijědże, Ssyman porjadnje żwoju czaru pschekhodża, żynje żo potom na ławku psched żwojej khěżku a hlada a poßłucha, hacz kolija njesatschepoze, hacz schumjenje żelesniskeho czaha żłyschecz njeje. Na tajke waschnje wón też reglement s hłowy nawuknu — hacz runje bě jemu to wjele prózy cziniło; pschetoż wón czeżko s hłowy wuknusche.

Běsche w lěczi; dżěło njebě czeżke; pschetoż njetrjebasche hischcże żněh żypacz, a k temu po tejle czarje mało czahow jěsdżesche. Ssyman dwójży wob dżeń żwoju czaru pschekhodzi, tam a żem wón schrub twjerdscho swjertnje, wobhladuje żebi żłoby a żo potom domoj wrócźi, so by domjaze dżěło wobstarał. Jedyn sadżěwk żo jemu jenoż pschi wschěm tym napschecźiwo stajesche. Kóżdżiczku wez, kotruż chżysche czinicz, dyrbjesche najprjedy dohladowarjej pschipowjedżicz a żo jeho praschecz, a tón ju dale pschedstejiczerjej pschipowjedżi. Prjedy hacz żo wez wrócźi, żo czaß miny, a Ssyman a jeho mandżelska chżyschtaj hižo sadwělowacz.

Minuschtaj żo dwaj měżazaj; Ssyman żo se żußodnymi strażnikami sesnawacz pocza. Jedyn s nich bě hižo stary; hižo dawno powjedachu, so jeho se żłużby puschcża; pschetoż wón móżesche żo hischcże lědma se żwojeje khěżki wuwicz; jeho żona dyrbjesche město njeho czaru pschekhodżecz. Druhi strażnik, tón, kotryż bě staziji bliże, bě mkody żylny człowjek. S tutym żo Ssyman prěni krócz na czarje setka, runje woßrjedz żwojeju khěżkow. Ssyman prěni czapku sejmowasche a żußoda postrowi.

„Kak żo Tebi wjedże, żußodże, ży strowy?"

Ssußod żo na njeho wußmja a wotmolwi: „Derje, a kak masch żo Ty?" a s tym żo wón sawrócźi a woteńdże.

Posdżischo ras żo jeju żonje setkaschtej. Ssymanowa Arina żwoju żußodku postrowi, ta pak żo s njej do powjedanja dacz nochżysche, ale żo też rucże wotżali. Ras ju Ssyman setka a żo ju wopraschа:

„Schto je s Twojim mużom, so je tajki mjelczliwy?"

Wokomik mjelczliwschi wona wotmolwi:

„Schto by też s Tobu rěczecz dyrbjał? Kóżdy ma żwoje żamżne staroscże .... Njestaraj żo wo druhe."

A tola, hdyż bě żo saßo mežaz minuł, żo spschecżelischtaj. Hdyż żo Ssyman a Waßilij na żelesniży setkaschtaj, żo nehdże żynuschtaj, trubku żebi sażehlischtaj a żebi potom jedyn druhemu żwoju nusu skorżeschtaj. Waßilij bóle mjelczesche, bjes tym so Ssyman czasto wo żwojej domowinje a wo wójnje powjedasche.

„W żwojim żiwjenju żym dosez hubjenstwa wucżerpił", wón praji, „nimam żaneho sboża. Tola kóżdemu wschak żo tak wjedże, każ je jemu wot Boha wotżudżene. Tak je, mój luby Waßiljo Stepanowiczo."

Waßilij pak żwoju trubku wuklepawschi staże a dżesche:

„To njeje, schtoż nam żiwjenje hórke a jědojte czini, żu to ludżo, kotsiż to czinja. Njeje na żwěcże nahrabnischeho a jědojczischeho swěrjecza hacz człowjek. Wjelk druheho njeżerje, bjes tym so człowjek druheho żiweho pózera."

„Njerěcz tak, pschecżelo, wjelk drje tola też wjelka żeżerje."

„Ssym to tak ras prajił, a pschi tym wostanje. Njeje na semi hórscheho stworjenja hacz człowjek. Njebyło człowjeczeje nahrabnoscże a skóscże, móhło żo żiwjenje lóhscho snjesez. Kóżdy pak żebi na to myßli, so by Tebje na kiprym měscże pschimnuł, Tebi kruch wutorhnuł a jón pózrjeł."

Ssyman bě żo do myßlow ponurił; potom wón snapschecziwi:

„Njewěm, hacz temu tak je. Tola jeli so temu tak je, każ Ty prajisch, to pschezo Boże dopuschczenje wostanje."

„Hdyż je temu tak", Waßilij wotmolwi, „potom s jena njejßmój. Hdyż kóżdu skósez Bohu pschipißasch, pschi tym pak żam nusu czerpisch — potom, pschecżelo, człowjek wjazy człowjek njeje, ale skoczo. To je moje měnjenje."

To prajiwschi, żo sawrócźi a żo wotżali.

Też Ssyman staże a sawoła:

„Czeho dla mje hanisch, żußodże?"

Waßilij żo ani njewohladnu, ale żwój pucz dale dżesche. Ssyman dołho sa nim hladasche, doniż żo jemu s wocżow njeschubi. Sso domoj wrócźiwschi żwojej żonje rjeknu:

„Arina, tutón Waßilij je had, ale niż człowjek."

„Njedżiwajzy teho żo strażnikaj njeswadżischtaj. Skhadżowaschtaj żo saßo, rosrěczowaschtaj żo bjes żobu a pschezo wo tej żamej wězy. (Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Po wukasu sakskeho kralowskeho ministerstwa snutskownych naležnoscżow maja żo wot 1. septembra t. l. wschě żwinje, kotrež żo k żyrobje sa człowjekow rěsaju, wot wězywustojneho, wot wyschnoscże k temu do pschißłuschnoscże wsateho, mikroskopiszy na trichiny pschepytacz, a mjaßo żo prjedy wużiwacz njeßmě, doniż żo wobżwědczilo njeje, so wone trichinate njeje. Też żo pschiwjesene żyre abo pschedżěłane żwinjaze mjaßo (pleza, kołbaßy atd.) ani pschedawacz, ani k żyrobje sa człowjekow dawacz abo pschewostajicz njeßmě, prjedy hacz dopokasane njeje, so trichinate njeje. Gmejnske wyschnoscże maja żo sa to staracz, so maja gmejny doßahazu liczbu hladarjow sa trichinami. Někotre mjeńsche gmejny żmědża jeneho hladarja sa trichinami měcz. Czi, kotsiż chżedża hladanje sa trichinami nawuknucz, maja żo pißomnje pola direkzije Drażdżańskeje skotolěkarskeje schule samołwicz a jej legitimaziju wo żwojej woßobje pschepodacz. Na wuczbje żmě żo kóżdy wobdżělicz, kotryż je wjeßnu schulu wopytał a kiż ma strowej wocżi. Wuczba sa hladarjow sa trichinami żo w auguscże, w septembrje a w druhej połowicy dezembra wotdżerżuje. Schtóż żo pschi wuczbje wobdżěli, ma żebi mikroskop po wukasanju wuczerja pschi Drażdżańskej skotolěkarskej schuli kupicz. Po wobsamknjenju kurża żo pruhowanje wotbywa. Tym, kotsiż pruhowanje wobsteja, żo wopißmo wustaji, po kotrymż maju prawo, żwinjaze mjaßo sa trichinami pschepytowacz. Sa wuczbu ma kóżdy wuczomz 15 mk. a sa pruhowanje 5 mk. sapłaczicz. Hladanje sa trichinami pak móże też kóżdy druhdże nawuknucz, jenoż pruhowanje ma żo w Drażdżańskej skotolěkarskej schuli stacz.

— Sserbske wokrjeżne mißionske towarstwo je na lěto 1887/88 4274 mk. 41 np. Drażdżańskemu hłownemu towarstwu póßłacz móhło. Najwjazy pschinoschkow żu składowake: Budyska Michalska woßada (1107 mk. 36 np.), Hrodżischczańska (584 mk.), Budeschczańska (478 mk. 85 np.), Bukeczańska (440 mk. 43 np.), Njeżwaczilska (378 mk. 6 np.) a Hodżiska (310 mk. 17 np.) Spomnjenja hódne je, so żo sa mißionstwo bjes żidami bóle a bóle sajimuja.

— Sańdżenu wutoru popołdnju w tsjóch hodżinach na jerjowej haßy na tsěsche khěże schczětkarja Mahnki woheń wudyri. Měschczańskej wóhnjowej woborje żo poradzi, sa krótki czaß woheń poddußycz.

— Tudomny hladar sa trichinami, Bennewitz, je 1. augusta w żwinjazym mjaßu, jemu k pschepytanju pschepodatym, wulku liczbu trichinow nadeschoł.

— Po nowym póstskim rjedże je żo wot 1. augusta na wßach płaczisna sa wunoschenje póstskich paketow w czeżkoscżi hacz do 10 puntow wot 30 na 20 np. ponizika.

— W skałach czasto pschi żwjedżenju narodneho dnja dżěłaczerjow k powyschenju wjeßełoscże tsěleja. Sa pschichod je tajke tsělenje, pschi kotrymż je żo hižo wospjet njesbože stało, sakasane. Pschestupniży żo s pjenjesami hacz do 100 mk. abo s arrestom khostaja.

— W lěcże 1887 żu scżěhowazy kowarjo w Sserbach pruhowanje na kowanje koni wobstali: J. E. Pjekař w Maleschezach, E. A. Graf w Hłuschinje, A. Khěżnik w Kupoj, J. A. Palmer w Budestezach, J. Pawlik w Kortnizy, K. A. Petzold w Hornjej Schczeńzy, A. Pischczan w Kupoj, J. A. Pětschka w Pschiwczizach, J. E. Schramm w Dubrawzy a G. B. Urban w Dobroschezach.

S Jeńkez. Pschi njewjedrje, kotrež sańdżenu żobotu popołdnju nad naschej krajinu stejesche, khětro żylnje krupy padachu. Woßebje na sahrodach żu wone pjecża khětro wulku schkodu naczinike. Na polach je błysk do někotrych pópow dyrił a na pole kublerja Albinuża jenu pópu sapalił.

S pola. Schtoż żłyschu, żu někotsi ratarjo spytali poßyczenu trawu, kotruż trajazeho deschcża dla wußuschicz a jako żyno domoj sebracz njemózachu, s jědżnej żelu naměschecz, so by ju skót hischcże wużicz móhł. Někotre skoczata pak żu na to spadake. Duż żo s tajkej trawu hladajcże.

— So bych ßebi mjaßo w lěcźe dobre ſdźerżała, cźinju, każ Japanojo. Mjaßo ßo do wulkeje ſchklě położi; potom ßo horza woda na nje linje, ſo je mjaßo doſpołnje ſ wodu pokryte, na cźoż ßo wolija na wodu linje. Dokelž na tole waſchnje powětr do zyła k njemu njemóże, mjaßo dobre woſtanje. To drje też ßobu pomha, ſo ßo pſches horzu wodu bělik na mjaßu ſwjerćha ßydnje.

S Bolborz. Schtwórtk tydźenja je tu pſchi njewjedrje błyſk do lipy, pſchi ßamych woknach Hapacźez żiwnoſcźe ſtejazeje, dyrik a ſe ſchtoma ſkoru wotdrěł.

S Wutołcźiz. Wo ßrjedź nozy ſańdźeneje wutory k ßrjedźi wotpaliſchtej ßo tudy dwě hromadźe ßłomy (fajmje), tudomnemu ryćerſkublerjej dr. Hermannej ßłuſchazej, jena wot rapßoweje, druha wot rżaneje ßłómy, kiž běſchtej ſady knjeżeje ſahrody k Nowemu Luſcźej natwarjenej. Kak je woheń naſtał, ßo hacž dotal dopokaſacź njemóže.

S Njeßwacźidła. Ssrjedu 1. auguſta běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań: 402 howjadow, 98 ßwini a 190 proßatow.

S Lemiſchowa. Infant.-reg. cźißło 103 budże 18., 20., 21. a 22. auguſta wſchědnje dopołdnja wot 8 hodźin k połnozy wot naſcheje wßy bitwiſke tſělenje wotdźerżecź. Na leżomnoſcźe khodźicź, na kotrychž wojazy tſěleja, je krucźe ſakaſane, a ßo pſchekſtupnizy tuteje ſakaſnje ſ pjenjeſami hacž do 10 mk. abo ſ arreſtom na tſi dny khoſtaja.

S Rakez. Ssrjedu tydźenja je tu 8lětny ſchulſki hólcźeż Wuhleŕ, ßo w Starej Cźorniźy kupajo, do hłubokeje wody pſchiſchoł a ßo tepił. Jeho cźěło ßu hakle po dołhim pytanju ſe żerdźemi ſ hłubiny wucźahnuli.

S Hamtſkich Khěżow pola Wojerez. Tudy je ßo pjatk 27. julija popołdnju wudowa Hana Wóßlikowa wobwěßła.

S Wojerez. W naſchej kralowſkej holi pſchi drózy do Hródka ßo ſchtwórtk 26. julija popołdnju hola paleſche. Na ſboże ßo wóhnja bórzy dohladachu; hajnik Lawka a drózny dźěłacźeŕ Semiſch jón podußyſchtaj. Płomjo je 10 jutrow 20lětneje hole ſaniczìło. Każ ma ßo ſa to, ßu ludźo, kotſiž hriby ſběrachu, woheń ſ njewobhladniwoſcźu ſamiſchkrili.

S hole. Nowe běrny ßu nětko po Jakubje kóżdemu najlěpſcha żyroba. Wſchelako pak mamy ßo běrnow hladacź. Pſchetoż ſtrowoſcźi ſchkódne ßu běrny, kotreż ßo njeroswarja, też wodźane, panzate, lěpjate a tajke, kotreż w wodźe a w poliwzy płowaju; njeſrake a do cźaßa ſrake ßo ſ wjetſcha ani mjehke njeſwarja, mucźnate njejßu a ßo cźeżko pſchetkaja. Wużitne je, ſo běrny, prjedy hacž ßo k wóhnju pſchiſtaja, połdra abo dwě hodźinje w ſymnej wodźe mokaju. Potom ßo jim woſmje, woßebje pola tajkich, kotreż wuroſcźeja, a kotrychž bělińa ruczìſcho mjehke ſwarja, a wótroſcź, kotruż maju trjebaj pſchi ßebi, ßo je jědojta. Horzota pſchi pjecźenju a warjenju mucźku w nich rosbubni, a běrny ßo roswarja; njeroswarjene ſ wjetſcha njepſchětkajomne woſtanu. Derje ſwarjene abo ſpjecźene běrny maju ßo pak roſtołz, pak dyrbimy je ſe ſubami zyle roſmlěcź. Kruchi a kuſki njepſchětkate woſtanu. W tuku pražene běrny ßo cźeżſcho pſchětkaja, hacž ſwarjene; najcźeżſcho pſchětkajomne ßu kißake běrny, ſ kißakom a wolijom pſchihotowane; jara dobre ßu w popjele pražene, w kotrychž je ßo najwjazy muki do zokora pſcheměniło. Muka wot běrnow je wjele lóżo pſchětkajomna, hacž běrny ßame; ſ dobrym prawom ßo tajka muka cźaſto, też w podobje běrnowych krupow, jako wopacźny ſago a nudle a t. d., do poliwki a k mucźnym pojědźam bjerje. Dokelž maju mało bělika, ßu běrny też mało ßytne. Doroſcźeny dźěłacźeŕ by jich ſa 24 hodźin 20 puntow trjebał, hdy by ſ nich telko dußyka wużicź chcył, kelkoż je jemu k żyrobje trjeba; a to hiſchcźe pod tym wuměnjenjom, ſo żołdk a cźrjewa ſ nich wſchón bělik wucźahnu, kotryż w tajkej hromadźe běrnow tcźi. Ale też bjesdußykojteje żyroby w podobje mucźki je w běrnach tak mało, a wona je ſ telko wodu a dr. ſměſchana, ſo by 6 puntow běrnow trjeba było, ſo by pſchi ßrěnim dźěle ſa cźłowjeka na 24 hodźin mucźki doſcź było. Po tajkim też w tymle naſtupanju by 6 puntow běrnow hakle telko wucźiniło, jako dwaj puntaj khlěba. Njepraj nichtó, ſo ßo jara wjele ludźi woprawdźe ſ wjetſcha ſ běrnami żiwi; pſchetoż ſcźěhwki tajkeje njedoßahazeje żiwnoſcźe, w kotrejž ani dußyka, ani foſforoweje kißaliny, ani kalka a żeleſa doſcź njeje, ßo jaßnje pokaſuja. Hiżo na prěnje pohladnjenje ßo dohladaſch, ſo je w tak mjenowanej běrnjazej krajinje mało cźerwjenych, kcźejatych wobliczow, ludźo ßu njelepi w hibanju a lěni w myßlenju. Widźiſch tam tołſte brjuchi, kotreż ßo podarmo prózuja doßahazeje żyroby wucźahnucź ſ hromady, kotraż ßo do brjucha natyka; ſtawy jenoż wißaju; wobliczа ßu roſdute a ßo ſahe ſeſtarja; dźěcźi khorja, a doroſcźeni ßu khorowacźi; ſ jenym ßłowom, cźělne a duchowne hubjenſtwo ßu ſcźěhwki tajkeje njeroſumneje a njedoßahazeje żiwnoſcźe. Cźłowjek, pola kotrehoż dyrbja běrny Boži khlěb ſaſtupicź, a kotryż w mjaßu, twarożku a dr. ſa to wjazy dußykojteje żyroby njewużiwa, tajki cźłowjek na dźěławej mozy, na cźělnej a duchownej kmanoſcźi wjazy ſhubi, hacž je na wudawkach ſa żyrobu wulutował. Běrny móża jenoż jako dodawk k dußykojtej żyrobje ßłużicź. Běrny ßu jara wużitny pſchidawk k ßelenemu mjaßu, dokelž maju wjele kalija w ßebi; kali je jara nuſny żyrobny ßrědk, kotrehoż pak mjaßo wjele ſhubi, hdyž je naßeliſch.

— Stare běrny, kotrychž ßo nětkle wjele ſkotej dawa, nětkle jara ßylnje roſtu; w kikrnacźach pak je wjele jěda, tak mjenowaneho ſolanina. Duż maju ßo kikrnacźe, prjedy hacž ßo běrny ſkotej dawaju, pilnje ſwotſchcźipowacź, dokelž móże ßo hewak ſkotej ſe ſolanjnom ſawdacź, ſchtoż je ßo hiżo cźaſto ſtało.

S Khocźebuſa. Prěni wucźeŕ ßerbſkeje rěcźe na tudomnym gymnaſiju bě knjes kandidat Dalej, ßerbſki tołmacźeŕ na ßudniſtwje; po tym knjes archidiakon Broniſch ßerbſke roswucźowanje na ßo wſa. Swubywanje żykeje należnoſcźe pak je ßo takle měko. Prjedawſchi Khocźebuſki rektor, ſ mjenom Tzſchirner, ſajimaſche ßo ſe wſchelakich pſchicźinow jara ſa ßerbſku rěcź, a da teho dla też Chojnowu ßerbſku rěcźnizu, kotraż ßo jako rukopis w knihowni tam khowaſche, w jutrownym progamje ßobu wotcźiſchcźecź. Tzſchirner, kiž bu poſdźiſcho ſa wucźeŕniſkeho radźicźela do Barlina pſcheßadźeny, ſtaji w Barlinje namjet, ſo by ſa tych, kiž budźa wo to rodźicź, ßo na Khocźebuſkim gymnaſiju ßerbſke roswucźowanje ſakoźiło, a knjes miniſtr lubjerad do teje wużitneje wěży ſwoli. Tak ſapocźa ßo tam ßerbſka wucźba jutry 1855; wucźomzow bě 129; bjes nimi bě wjele Němzow, kiž chżychu poſdźiſcho jako ßerbſzy fararjo ſaſtupicź; a bjes nimi běchu też młodźi pſchekupzy, kiž ßebi prajachu, ſo je ſa pſchekupza jara wużitna wěz, hdyž móże pſchekupz ßerbſki. Tzſchirner bě tu należnoſcź niż jeno Sserbam, ale też Němzam lubu a ważnu ſcźinik: a Khocźebuſzy ſwólnje a radźi poßłuchachu, hdyž w ſjawnych jutrownych pruhowanjach gymnaſiaſtojo ſchtucźki a bibliſke pſalmy też w ßerbſkej rěcźi pſchednoſchachu. Tola ta wěz pocźa ſpadowacź, woßebje hdyž bě Tzſchirner bożemje prajił. Każ „Schleſiſche Zeitung“ powjeda, bě bórzy jeno 90 hacž 100 tajkich wucźomzow; w ſymje lěta 1864 hacž 1865 jeno 47; w ſymje lěta 1870 hacž 1871 jeno 21; w wucźeŕniſkim lěcźe 1883 hacž 1884 tola ſaßo 25; potom bě jich 9 a napoßledku jeno hiſchcźe 5; cźile pjecźo běchu Němzy; rodźeni Sserbjo ßo hiżo wjazy lět roswucźowanja ſdałowachu, każ bě rjekł, ſo móże wucźeny cźłowjek doſcź ßerbſki, hdyž też wot ßerbſkeje grammatiki niczeho njeroſumi. Tak bu ßerbſka wucźba na gymnaſiju ſ kónzom měrza 1888 roswjaſana. „Schleſiſche Zeitung“ praji, ſo je wotmyßlenje tamneho roswucźowanja dozpěte, dokelž nětko liczba tajkich kandidatow, kiž ßu ßerbſkeje rěcźe mózni, doßaha. To je Boża dobrota: pſchetoż wjazy hacž jena brandenburgſka a łużiſka ßerbſka woßada ſ wulkim wutrobnym żadanjom na tón cźaß cźaka, hdyž budźe jej móżno ſaßo ßerbſkeho duchowneho wótza pola ßebje dom witacź. A tak ßo nětko ßnadź też Skemu Komorowej ſaßo ſ najmjeńſcha jedyn ßerbſki prědaŕ doſtanje, hdyž mějachu pſched mało lětami hiſchcźe tſjóch tajkich, dweju hornjołużiſkeju a jeneho delnjołużiſkeho. Hewak je ßo na lětuſchej wokrjeßnej ſynodźe w Khocźebuſu wobſankko, ſo dyrbi ßo ßerbſkim ludźom wjazy roswucźowanja w kſcheſcźijanſkej wěrje poſkicźowacź: a ſa to budźe ßo, wě ßo, wjazy, hacž dotal, ßerbſkich duchownych trjebacź. Pſches macźerńu rěcź niczo njeńdźe! Schtóż chze duſche pytacź, tón dyrbi macźerne ſynki, wutrobu wotankaze macźerne ſynki tych ludźi ſnacź, kotrychž chze ſa Boże kraleſtwo pſchihotowacź a dobycź. To njeje jeno pola dalokich mórow tak, ale też tudy pola naß: w kóżdym kraju dyrbi Boże ßłowo ßo w macźerńej rěcźi prědowacź.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Dźěłacźerku Hanu Khryſtianu Zawnikowu w Měrkowje, hiżo woſpjet jebanſtwa dla khoſtanu, k jaſtwu na tydźeń wotßudźichu, dokelž je kublerjej Hartigej w Polenzu ſe ſehkarnymi rěcźemi pjenjeſy wuklukała. — Palerja Pětra Zimmermanna w Njeſdaſchezach, kotryż bě ßo pſchi palenju ſpirituża pſchecźiwo poſtajenjam ſakonja pſcheſchoł, k 300 mk. pjenjeżneho khoſtanja, k 62 mk. 40 np. khoſtanja dla jebanja a k ſapłacźenju 15 mk. 60 np. dawka wotßudźichu. — 15lětny cźeladnik A. Błażij w Lipicźu k temu ſtejeſche, ſo je liſtynoſcherjej Stargurje w Minakale ras 50 np. a druhi krócź 1 mk. 80. np. kraduł. Wón ma ſa to 2 dnjej w jaſtwje ßedźecź. — Korczmaŕku Zieglerowu w Hrubjelcźizach, wot khěżerki Großeroweje tam cźeſcźeranjenja dla wobſkorżenu, njedoßahazych dopokaſmow dla wuwinowachu.

Khoſtanſka komora. Knjeżeho ßłużobnika Jana Huſchmana w Budyſchinje njekaſanſtwa a paduchſtwa dla k khoſtaŕni na dwě

lěczi schěsćz měßazow saßudźichu a jemu cźeßne prawo na pjecź lět wotrjeknuchu.

Přilopk.

* W jastwje w Pirnje hižo tydźeń cźlowjek ßedźesche, kotryž běsche jenemu tamnischemu kózkarjej pschedeschczniki kranuł. Paduch je rěsbař s Draždźan a hižo cźasto khostany. Hdyž běchu jemu wóndano w jastwowym dworje nękajke dźěło pschipokasali, wón dwaj bowaj wsa, jedyn na druhi staji, na njej a dale na murju horje salěse a cźeknu. Runjež sastojnizy s wotdźělenjom wojakow do wschěch kónzow sa nim pytacź dźěchu, jeho tola wußlědźicź njemózachu.

* W Delnjej Kužizy a w stronach wokoło Shorjelza hromady skopczkow kraj sapuscźeja. Ssu to wulke skopczki, kajkež ßo hižo w bibliji jako straschne pschekaßanzy wopißuja. Tele skopczki ßu tajke nazranzy, so ßo bjes ßobu seżeru, hdyž żaneje druheje zyroby njenadeńdu.

* Wo spodźiwnym podawku ßo s Potsdama pische: Hižo něschto cźaßa dołho Potsdamszy hulanojo se ßwojimi konjemi pola Pichelsdorfa płowacź wuknu, pschi cźimž ßu wojazy jenoż w kupjelnych kholowczkach. Wóndano běchu ßo schtyri konje najskerje spłóschiłe; pschetoż lědma běchu do druheho brjoha dopkowałe, konje w dźiwim skoku dale cźerjachu, psches Pichelsdorf, Boxfeld a Gatow na Kladow. Hulan, kotryž na konju sa nimi płowasche, pschitomnoscź ducha njeshubi; runjež mějesche jenoż kupjelne kholowczki na cźele, ßo wón s krótka rosßudźeny sa cźěkanzami puschczi; po dlěschim cźaßu ßo smużitemu a nimale zyle nahemu jěsdnemu radźi konje w Kladowje doßahnucź. Tudy jemu bur kabat a kholowy pożczi, na cźoż ßo hulan s popanjenymi konjemi domoj sawróczi. Hdyž ßo wón do Potsdama wróczi, ßo tak ßměschnje na njeho hladasche, so offizěram a wojakam jeho regimenta ßylsy bżachu, tak ßo woschcźerjachu. Schtoż ßo ßłyschi, hulan woßebite myto wot ßwojich wyschschich dostanje.

* W Harburgu je ßo pónd̄żelu tydźenja wjeczor żałostne njeßboże stało. Tamnische pohrjebne towarstwo běsche w Winsenje cźěło khowało; duzy domoj psches żelesnizu jědźechu, dokelž pucź psches nju saraczeny njebě. Lědma pak běsche cźěłowy wós na kolije dojěł, cźah pschihna a wós pschejědźe. Jedyn sastojnik pohrjebneho towarstwa ma wobě nosy wotjědźenej; pohoncź cźěłoweho wosa ma wutrobno rosmjecźene. Jedyn kóń běsche na kruchi rostorhany, druhi straschnje franjeny. Lěkar, po kotrehož hnydom póßłachu, njeßbożownju cźlowjekow sawjasa, na cźoż jeju do hojerńje dowjesćz da. Nasajtra rano běschtaj ranjenaj hischcźe żiwaj; ale nadźije běsche mało, so ßo jimaj żiwjenje sdźerżi. Żelesniczny straznik, kotryž mějesche na měscźe njeßboża ßkużbu, je ßo, każ ßo praji, bórsy shubił, hdyż běsche ßo njeßboże stało.

* W měscźe Solingen běsche sańd̄żeny tydźeń měschcźanske tšélenje. Na tšélnischczu běsche też swěrjenz, w kotrymž ßo wschelake dźiwje swěrjata pokasowachu. Na jene dobo ßo na tšélnischczu a po měscźe powjescź rosběża, so stej ßo dwě rubjeżnej swěrjecźi se swěrjenza wudobyłoj. Tak słě na jboże njebě. Ale dwaj leopardaj, wulkej kocźidle, běschtaj se ßwojeje klětki skocźikoj a straschnje rujo w swěrjenzu wokoło hanjeschtaj, hladajo, hdźe byschtaj ßo se swěrjenza won dobyłoj. Na sboże pak běsche doßahaza pomoz hnydom k ruzy. Wschě durje a wukhody ßo rucźe satykachu; ale dołho trajesche, prjedy hacź ßo wothladowarjom radźi njembrej swěrišzy saßo doßahnucź. Mjes tym pak běsche mjes swěrjatami w swěrjenzu żałostna měschcźańza nastała. Wscha swěrina s zykej schiju rejesche a rujesche a każ njembra w klětkach sakhadźesche. To běsche satraschna hara, kotraż bu cźim wjetscha, hdyż ßo swěrjata w klětkach dohladachu, so jedyn teju leopardow wopizu doßaże, kotraż pschiwjasana njebě, ale w swěrjenzu wokoło běhasche, ju rostorha a sežra. Skónczńje hischcźe mjes leopardomaj straschna bitwa nasta wo wopiczu pjeczeń. Na tym, so móżeschtaj ßo leopardaj s klětki wudobycź, běsche ßkużobnik wina, kotremuż běsche wobßedźeŕ swěrjenza ßkużbu wupowjedźił. Wjecźiwy cźlowjek běsche schibale wot klětki samk wotwjertnuł; duż móżeschtaj swěrišzy s klětki won skocźicź.

* W Ratschendorfje pola Liberza w Cźeskej ßu wóndano njesnaczi njedocźinzy do jeneho dynamitoweho składa saléšli a s njeho 75 kilogramow (pokdra zentnarja) dynamita kranuli.

* Njedaloko Myslowiz ßu ßo hewjerjo na korczmarju s dynamitom wjecźicź spytali. Psched krótkim běchu ßo hewjerjo na rejach swadźili; duż korczmaŕ ßwjatok poruczi a herjekarjow s korczmy wuhna. So bychu ßo na korczmarju wjecźili, hewjerjo do hospodarskeho twarjenja, kotryž k korczmje ßłuscha, pjecź dynamitowych patronow tyknuchu a je sażehlichu. Schtyri saprajichu, pjata pak rosbuchnu. Hrimotajo wulka ßylna murja roslecźa, a twarjenja spadachu. Wo żiwjenje nichtó pschischoł njeje. Sskużobna holza, kotraż w korczmje na najstwě spasche, s koża slecźa; dalscheje schkody pak ßebi njesczini. Njedocźinka ßu pjecźa wußlědźili.

* Zadkawy njeskutk je ßo pónd̄żelu tydźenja wjeczor w jědnatej hodźinje we wßy Lentzke pola Fehrbellina na drosy stak. Dwaj ßkużobnaj wotroczkaj ßo swadźischtaj a ßo skónczńje pschimnuschtaj. Na jene dobo jedyn ßwój nóż wucźeże a ßwojemu pschecźiwnikej zyky brjuch rospró. Na ßmjercź ranjeny na měscźe leżo semrje. Njeskutk dokonjawschi mordaŕ nóż prjecź cźißnu a ßo do cźěkanja da. Ludźo pak ßo hnydom sa nim puschczichu, jeho doßażechu, swjasachu a hischcźe wjeczor posdźe do Fehrbellina do jastwa dowjedźechu.

* W Winje ßo wczera tydźenja popołdnju wěsty Silberer s dwěmaj offizěromaj s wulkim powětrowym ballonom do powětra puschczi; pucźowanje do powětra pak ßo srudnje skónczi, dokelž njenadźizy hrimanje pschicźeże. Ballon běsche ßo napoł schtyrjoch se Silbererom a offizěromaj Schindlerom a Wächterom posběhnuł. Dokelž njewjedro pschicźeże, chżychu ßo na semju puschczicź; ballon khětsje padasche a ßo na pola pola Schwechata dele puschczi. Wulki wětr pak jón tak ßylnje do boka torhasche, so ßo korb, ßo prěni krócź semje dótknuwschi, swróczi, a offizěraj s njeho won sleczischtaj. Hižo bliżschi wokomik nowy stork wětra ballon, w kotrymž nětko Silberer ßam ßedźesche, saßo do powětra posběże. Ballon s njembrej spěschnoscźu nad polami dale cźerjesche a korb s mużom sa ßobu wleczesche. Nětko běsche najwyschschi cźaß, so Silberer s ballona pschińdźe. Wón s korba skoczi a ßo dwójzy psches hłowu cźißnuwschi nęschto cźaßa pohłuscheny leżo wosta. Bórsy pak ßo wschitzy tsjo pucźowarjo seńdźechu. Jenoż Wächter ßebi rěcźe hódneje schkody sczinik njebě; Schindler běsche ßebi s korba panuwschi nohu wuwinuł; Silberer běsche ßebi wjele żikkow shnuł a ßo wschelako wobodrěł. Ballon ßu posdźischo dźěłacźerjo na polu jara wobschkodźeny doßahnuli.

* Wjele sboża je pschestupnik měł, kotrehož żandarm s khostarnje w Schaffhausenje w Schwajzarskej na żelesnizy do Züricha wjesesche. W jenym wosu běsche komorka, woßebje sa jatych pschiprawjena; do tejele komorki jateho sespinaneho sawrjechu, mjes tym so ßo żandarm do wosa nuts ßynu. Jaty pak ßo bórsy s putow wußwobodźi, wosowe wokno a lěßyzu psched nim wotewri, s wuhladom won a na wosowu tšěchu horje salése, mjes tym so cźah dale cźerjesche s tšěchi skoczi a ßo s rukomaj telegrafoweho grotu pschimnu, kotryž porno kolijam běži. Sa grót wißajo wón cźahej se żandarmom nimo dojěcź da, na cźoż dele skoczi a mějesche ßo s procha.

* W Londonje je ßrjedu a schtwórtk ßylny deschczik panuk. 300 khěżow pokdra kóhcźa pod wodu steji. Podseńske wotběżne roky ßu ßo s dźěła pukke.

* W měscźe Krojanke je wóndano młody, ßylny cźlowjek se ßamßnym njerosumom a s lohkomyßlnoscźu żiwjenje pschißadźik. Dźěłacźer se żelesnizy wjeczor do korczmy pschińdźe a ßebi palenz porjedźicź da. Sso s někotrymi hoscźemi rosrěczujo wón skónczńje salubi, so hischcźe tónßamßny wjeczor liter spiritußa wupije. To też ßo jemu woprawdźe radźi: nęschto palateho spiritußa ßrěbnuwschi ßo wón pschezo saßo wody napi. Ale wokoło dwanacźi w nozy jeho morweho namakachu: psches měru wużiwany palenz běsche jeho morił.

* W atlantiskim morju blisko neufundlandskeho pobrjoha je 14. julija němska parna łódź „Fulda“ mjeńschu franzowsku łódź pschejěła, kotraż ßo na měscźe podnuri. Zyke s 20 cźlowjekow wobstejaze mużstwo franzowskeje łódźe ßo tepi. „Fulda“, kotraż běsche duzy po pucźu s Bremena do New-Yorka, pomału jědźesche, dokelž běsche na morju husta mhła. Na jene dobo ßo na łódźi dohladachu, so ßo jim mała rybarska łódź bliżi. Prjedy pak, hacź mózesche parna łódź ßwojim maschinam wróczo dźěłacź dacź, běsche wona rybarskej łódźi zyle blisko pschijěła. Na rybakow wołachu, kajki strach jim hrosy. Ale prjedy hacź tucźi wschitzy na jich łódź horje pschińdźechu, „Fulda“ do rybarskeje łódźe praßnu a ju rosraßy. Jedyn rybak na parnu łódź horje salésćz spyta, ale saßo na ßwoju łódź dele padźe. Maschiny parneje łódźe wróczo dźěłachu; ale wyßoka smoha ßo na rybarsku łódź kinu, kotraż ßo podnuricź pocźa. Wo pomoz wołanje njeßbożownych rybakow bórsy womjelknu, a mhła rosbitu łódź sawodźe. S parneje łódźe ßo cźołmy do wody puschczichu; ale ani wo rybarskej łódźi, ani wo jeje mużstwje niczo wjazy widźecź njebě. Duż „Fulda“ dale jědźesche.

* W Bandasanskej krajinje w Asiskej je woheńpluwaza hora s nowa wupraßka. Na tyßaz ludźi je żiwjenje shubiło a wjazore wßy ßu sapuscźene. Hora hischcźe pschezo kamjenje a popjeł s wulkimi hromadami wumjetuje.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budże jutsje njedźelu kaplan Handrik dopołdnja 1/2 9 hodźin ßerbske a w 10 hodźinach němske wotßalne prědowanje dźerżećz.

Sa tydźeń je němska spowjedź a 1/2 9 hodźin němske prědowanje.

Wěrowanaj:

W katholskej zyrkwi: Jan August Maaz, moßasnik w Wulkim Wjelkowje, s Marju rodź. Gräbnerez tudy.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Bertha Amalija, Augusta Prochneho, sabrikarja na Židowje, dź. — Pawoł Willy, Handrija Urbana, khěžerja a fabrikarja na Židowje, ß. — Pawoł Handrij, Jana Wojnarja, khěžkarja a dźěłaćerja w Wulkim Wjelkowje, ß. — Max Emil, Ernsta Jaroměra Augusta Hulcża, kowarja w Hornjej Kinje, ß. — Jan Jurij, Khorle Jana Neumanna, zyhelnika na Židowje, ß.

W katholskej zyrkwi: Jan Miklawsch, Miklawscha Bjedricha, skakarja tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 23. julija: Friedrich Hermann, Khorle Augusta Dórnika, skakarja w Brěsowje, ß., 2 l. 8 m. 24 d. — 28. Jan August, njemandź. ß. w Kelnje, 7 l. 11 m. 19 d. — 30. Ernst Hermann, Antona Pietschmanna, khěžkarja a dźěłaćerja w Kelnje, ß., 4 m. 7 d.

Płaćizna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2118 měchow.	W Budyschinje 28. julija 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.	W Lubiju 2. augusta 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	9	11	9	23	8	97	9	12
= . . . . . žołta	8	63	8	93	8	53	8	82
Rožka	6	33	6	46	6	13	6	25
Jećmjeń	5	94	6	16	6	—	6	20
Wowß	6	30	6	60	6	30	6	60
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka	6	67	6	94	6	39	7	—
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka	15	50	16	—	15	—	15	50
Wěrny	1	60	2	10	1	70	2	10
Butra . . . 1 kilogr. . .	1	80	2	10	1	70	2	—
Pšeńcžna muka 50 = . . .	7	25	17	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 = . . .	6	50	9	75	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	2	20	2	50	2	—	2	40
Sklóma . . 600 = . . .	20	—	21	—	18	—	20	—
Proßata 990 schtuk, schtuka . .	5	—	15	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	25	4	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńża (běła) wot 9 hr. 8 np. hacž 9 hr. 23 np.; pšeńża (žołta) wot 8 hr. 87 np. hacž 8 hr. 99 np.; rožka wot 6 hr. 27 np. hacž 6 hr. 46 np.; jećmjeń wot 5 hr. 94 np. hacž 6 hr. 16 np.; wowß wot 6 hr. 25 np. hacž 6 hr. 45 np.

Draždżanske mjaßowe płaćizny. Howjada 1. druźiny 51—54 mk., 2. druźiny 45—48, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 44—46 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—48 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 3. augusta: Ssylny deschcź.

Njech ßo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta żada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Pśches ßudnistwo ma ßo na pscheładźowanje pschedawacź: 9. augusta pschipołdnju w 12 hodź. pola korcžmarja Mettascha w Lemischowje 2 hospodarskaj wosaj a 1 klawěr. — 21. septembra dopołdnja w 11 hodź. khěžkarska żiwnosćz cźišło 9 w Dobroschezach pola Njeßwaczidła, na 925 mk. takšerowana.

Na pschedań: Młyn s pjekarnju a 11 kórzami pola psches Gröschela w Lemischowje. — W Cźemjerzach khěża cźišło 11 se 4 kórzami leżomnosćze. — Żiwnosćz s 8 kórzami. Shonicź w Hownjowje cźišło 5. — W Maleschezach njeje kubło cźišło 36, ale cźišło 63 na pschedań.

Privatne pjenjesy po kóždej wyßokosćzi wot 600 mk. mam pschezo po 4% wupożcźicź. Pódla teho też pjenjesy na hypotheki wupożcźuju, kotrež ßo njewupowjedźa, też pjenjesy na pożcźonku dawam.

Emil Fröde w Budyschinje pschi rybowych wrótkach 10.

Khěża s khlamarnju je na pschedań w Radworju cźo. 49 b.

Jara **dobry kolij** pschedawa **Delnjołużiński knježi dwór.**

Trjebany **dźěćzazy wós** je tunjo na pschedań na snutskownej lawskej haßy 10 po 1 skhodźe.

W Worklezach je **khěża** cźo. 1 hnydom tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź pola Michała Kokle w Kupjeli pola Ssmjeczkez.

Derje sdźerżane **khachlizowe khachle** s warnej maschinu ßu tunjo na pschedań na snutskownej lawskej haßy 10 po 1 skhodźe.

Nowe **drjene pjerje** ßo kupuje na kamjeńtnej haßy 16.

Jabłukowe wino,

jara dobru druźinu, liter abo bleschu po 25 a 30 np., **holansko-jahodowe** abo **strowotne wino,** wubjerny ßrědk pschę żołdkowu ßłabosćz, běženje atd., teho runja wschelake **jahodkowe wina, ßadowe schampanske wino, schumjaze ßadowe limonady, sodowu** a **selterśku wodu,** dale

ßadowe kišałło,

najlěpsche k ßolotwi, k sakładźenju atd. porucża

Hornjołużiska ßadłódźerńja
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki.**

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:
Sserbske kmótśjaze listy.

Jenobarbne drastne tkaniny
w rjanych barbach
stary khóhcź po 25 np.,
8/4 schěroki
kascheměr
stary khóhcź po 45 a 50 np.
porucża
Alphons Schauseil.

Zeche Graf zur Lippe
w Subrniczźy
porucża dobru brunizu po scźěhowazych tunich płaćizńach:

kruchatu brunizu w lěcźe ßuschenu hektoliter po 55 np.,
ßrěnju brunizu = = = = 45 =
ßrěnju brunizu s podkopkow ßuchu = = 40 =
krymstatu brunizu w lěcźe ßuschenu = = 35 =
krymstatu brunizu s podkopkow ßuchu = = 30 =
ßypnu brunizu = = 25 =

Najwjetschi skład w měscźe.
Filzowe klobuki
sa mużskich hižo po **2** mk., sa hólzow po **1** mk. we wschěch **nowoscźach** jenoż **hódnu tworu** porucża
Hugo Lehmann
22 na bohatej haßy 22.

Dla pschestacźa mojeje fabriki filzowych stupnjow budu na hermanku w Budyschinje wulke hromady stupnjow wupschedawacź. Kóżdy ßwój wużitk hlada, hdyż ßo hižo nětko na symu sastara, dokelž drje s cźeźka saßo tajka składnosćz pschińdźe.

Na składźe ßu scźěhowaze twory:

kordowe tosle sa żónske por po 40 np.,
tykane tosle sa żónske = = 50 =
woßebne **plüschowe** a **kordowe tosle** por po 75—100 np.,
filzowe cźrije sa dźećzi por po 50—125 np.,
filzowe cźrije sa żony = = 75 np. hacž k najdrózschim cźrijam s pjenkami, kaž też s dwěmaj póduschomaj wjele pod fabrikskej płaćizńu,
ßuknjane cźrije we wschěch wulkosćzach po poniżenych płaćizńach.

Woßebje cźinju saßopschedawarjow na tule składnosćz kedźbnych.

Płaćizny ßu **nisko** ale **twjerdźe** postajene.

Wupschedawanje jenoż sa cźaß hermanka w rynku sa filzowe stupnje na mjaßowym torhoschcźu traje.

Hischcźe ras wo wjeleliczbny pschistup proscho porucźam ßo

M. Jaffé
fabrika filzowych stupnjow.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther

na žitnych wikach.

Khofej

wot najtuniſchich hacž do najdróžſchich družinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a hornčerſkej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny

jenož w dobrych družinach poručataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Deſtillazija

Schiſchki a Njeczki

porucza ßwoje ſnate dobre družiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuniſchich płaczíſnach.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedžbne činimoj a je poručamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Czíſty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž tež wſchě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

deſtillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Khofej

njepaleny po 90 np.,

paleny = 110 =

pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow poměrnje tuńſcho porucza

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy.

Nowe polne jerje,

nowe ßuſchene polne jerje,

„ marinérowane jerje

porucza

J. T. Glien

na drjewowym torhoſchczu.

Rajß

wulkoſornaty punt po 14—30 np. porucza tunjo

Gustav Poser

na bohatej haßy 22.

Khofej

paleny punt po 120—200 np.,

njepaleny = = 90—160 =

w jenož wuběranych družinach porucza jako něſchto wubjerne

Gustav Poser

na bohatej haßy 22.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7

porucza ßwój ſklad **módroczíſchcza** ſtary łóhcź hižo 18 np., **kretonne** (tołſtoniczaty katun) łóhcź po 23 np., **katun** łóhcź po 16 np., **kalmuk** w rjanych muſtrach a cźémnobrunej barbje, **zychi** 6/4 ſchěroke ſtary łóhcź po 20 np., ſchěry, módry a běły **płat** we wſchěch ſchěrjach po jara tunich płaczíſnach, dwójzy ſchěroke **draſtne tkaniny** ſtary łóhcź po 45 np., **rubiſchka** na hłowu w rózkach ſ tykanymi kwětkami po 1 mk., hotowe **ßkómjane kłobuki** po 1 mk. 50 np., katunowe, kretonnowe, módroczíſchczowe **ſbytki** k pjeſlam a dźělbu **tkaninow** k **khołowam.**

Deſtilazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje na butrowych wikach.

Dokelž ßu moje ßkódke dwójne likěry wubjernje dobre, ßo wone tak ßylnje kupuja, ſo je pſches to mózno, někotre družiny trochu tuńſcho hacž dotal pſchedawacź. Proſchu na to pſchi potrjebje, kaž pſchi kwaßach, kſchczíſnach atd., dźiwacź. Płaczíſny ßu na hotowe pjenjeſy wobliczene, pſchi poſdźíſchim ſapłaczenju ßo wone wo 5 np. po litrje powyſcha.

Dokelž ßu ßo khofejowe płaczíſny ſaßo poniżiłe, poruczam wot nětka ſaßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.

w ſnatych dobrych a derjeßkodźazych kajkoſczach.

Th. Grumbt

w kupniży a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Khumſchtne cźłowjecze woczi, bryle, tłóczniki, dźiwadłowe dalokowidy, dalokowidy, barometry, thermometry atd.

porucza

G. Klöppel

něhdy Ad. Wagner,

optikus a mechanikus

w Budyſchinje na hauenſteinſkej haßy.

Porjedźenje dobre. Solidne płaczíſny.

Rudolph Wilhelm na ßerbſkej haßy 16

porucza ßwój wulkotny ſklad **ſchpihelow** a **ſchpihelowych ſchkleńzow, gardinowych žerdźow, roſetow, kloczanych** a **polérowanych lejſtow** k ſchpihelam a k wobłukam ſa wobraſy, teho runja **ovalne wobłuki** k **fotografijam** a **domowym žohnowanjam** po jara tunich płaczíſnach. Wokoło wobraſow ßo ſa krótki czaß a tunju płaczíſnu wobłuki ſhotuja.

W. Kellingez parna barbjerńja

w Budyſchinje.

Žonjaze ßuknje, ſchórzuchi a pjeſle ßo **njerospróte** w najnowſchich barbach rjenje a trajnje ſ nowa barbja.

Spěſchne wuwjedźenje.

XIV. hłowna skhadźowanka

serbskeje studowaceje młodosće

budźe **druhu njedźelu augusta (12.)** w **Hornim Wujězdźe** (w **Frieblec** hoſćencu).

Sobotu 11. augusta popołdnju 3½ hodźin budźe poſedźenje wubjerka.

Njedźelu popołdnju w 3 hodźinach hłowna zhromadźizna. Wječor w 7 hodźinach koncert Khróſcźanskeho spěwarſkeho towarſtwa **„Jednoty“**. Po koncerće piwna zabawa.

Póndźelu zhromadny wulět.

Wo bohaty wopyt ze ſtrony ſtudentow a ſerbskeho ludu (tež popołdnju na hłownu zhromadźiznu) proſy najnaležnišo

J. Nowak Kašečanski, stud. theol., hł. starši.

Khofej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacž 1 mk. 40 np.,

njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,

najlěpſche cźiſcze a ßylnje ßkodźaze družiny porucza

Jan Wjenk

na ſwonkownej lawſkej haßy 38 pódla Schraderez konditarnje.

Turkowſke ßlowki

najlěpſcheje družiny porucza

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczíſnach.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,

kopu po 2 mk. 25 np.,

jara rjane a wulke, porucza

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Tunje poſkiczenje.

Gumijowe ſchaty

(ſnaty najlěpſchi wudźěłk).

Stejaze khornarje po 30 np.
ſhibnjene khornarje = 40 =
manſchety ſa dźěczi por = 50 =
mnjaze manſchety = = 70 =
małe pſchedkoſchliki = 60 =
wulke pſchedkoſchliki = 75 =
mydło, kujeſle ſ mechaniku

porucza

A. Tschentscher

w kupniży

pſchi hłownym torhoſchczu.

Hamburgſko-amerikanſke

paketowjejſdne akzijowe towarſtwo.

H. A. P. A. G.

Direktna parołódźna jězba

ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,

ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,

ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,

ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiſkeje**
měßacźnje 3 krócź,

ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßacźnje 1 raz.

Towarſtwowe póſtiſte parne łódże podawaju wubjernu jědź a pſchihódnu puczowanſku ſkładnoſcź ſa kajutowych a bjeſtubjowych puczowarjow.

Dalſche wukazanje dawa **No. 797**

Carl Meisel w Budyſchinje.

„Zacherlin"

je jenoż
w bleschkach dostacź,
duż

kedźbowacź pschi kupjenju!

pschetoż wscho druhe je bjes dwěla: podražowanje a sabludnjenje!

Woprawdźity „zacherlin" je dostacź:
w Budyschinje pola kk. bratrow Mërschow,

w Budyschinje pola k. Otty Engerta,	w Biskopizach pola k. Alfreda Böhmera,
= = = k. Fiermanna a Rissy,	= Kamjenzu = k. Hermanna Nächstera,
= = = k. Ernsta Mittascha,	= Lubiju = k. Heinr. Burkhardta.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo
Schischka a Rjeczka.

Schtóž

chze nóž abo nożizy toczene abo wuporjedźene mëcź, pósczel je do parneje toczerńje a porjedźerńje
Oskara Buttera w Budyschinje pola theatra.

Sprawna, czista a pilna žkužobna holza žo k 15. augustej abo posdźischo pyta. Dalsche je shonicź na bohatej haßy 17 w khlamach.

Wotroczkow, žrënkow, rólnych pohonczow, wolazych, dźowki sa dom a hródź a dźëłaczerńke žwójby pyta pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Džak.

Knjesej fararjej **Berganej** w Wulkich Sdźarach sa jeho tak rjane a wutrobu hnujaze prëdowanje, wot njeho sańdźenu njedźelu 29. julija w Lasowskim Božim domje dźerżane, najwutrobnischi džak prajimy.

Wjele žerbskich kemscherjow w Lasowskej woßadźe.

Na tšelnischczu (schießbleiche) w **Budyschinje**

wot žoboty 4. hacź do schtwórtka 9. augusta.

Dżenża žobotu wulke wotewrjenske pschedstajenje

Montenegrez wulkeho swërjenza

se Schpaniskeje, najwjetscheho swërjenza w Europje,

wobstejazeho se **100 dźiwich swërjatow** se wschëch dźëlow žwëta, kotrež žo w 24 wosach woża a wscho hromadże **300,000 mk.** płacza. Wone žu w kraßnje wobßwëtlenym a psched kóždym wjedrom krytym stanje, k temu woßebje natwarjenym, wustajene, w kotrymž je rum sa 2000 woßobow.

Wschëdnje 3 wulke pschedstajenja dreßërowanych swërjatow, pschi czimž žo wschë rubjezne swërjata futruja, a to w 4 hodźinach popoldnju, w 6 a 8 hodź. wjeczor.

Pschedstajenja dreßërowanych swërjatow žo wuwjedu wot

5 najßławnischich skludźerjow dźiwich swërjatow nëtežischeho czaßa.

Prënja skludźerka, knjezna

Mary Montenegro se Schpaniskeje

pschi kóždym pschedstajenju se žwojimi **4 afriskimi lawami a 1 hyänu,** wot njeje žameje dreßërowanymi, wustupi. Potom pschińdże hischcze njewidźana dreßura:

swuczowanja 5 kralowskich tigrow,

pschedstajene wot khróßkeho skludźerja knjesa **Emanuela Palomina;** wscho hacź dotal widźane tale dreßura pscheßaha.

Manevrërowanje s 3 dźiwimi lódnymi barami s połnózneho lodoweho morja

wuwjedże žo wot njebojasneho skludźerja k. **Kornelija,** dreßura, kajkaž žo hischcze ženje pokasowała njeje.

Pschedstajenje a dreßura hoborskeho elefanta „Baby"

psches žkawneho skludźerja elefantow k. **Khorle Mouhsa.** — Pokasowanje **krokodilow** a **alligatorow** psches knjeżnu **Lolu Montenegrez** s nadrobnym wukożowanjom.

Swërjenz je rano wot 10 hodźin hacź do 8 hodźin wjeczor wotewrjeny. Sastup: 1. mëstno 1 mk., 2. mëstno 60 np., 3. mëstno 40 np.; proszy wojazy a dźëczi 1. mëstno 40 np., 2. mëstno 30 np., 3. mëstno 20 np.; dźëczi pod pschewodom knjesow wucżerjow na 1. mëstnje dźëczo po 15 np. — Sastawki žo wot derje wobßadźeneje hudźby wupjelnja.

S pocześcowanjom

Eduardo Montenegro,
wobßedźer swërjenza se Schpaniskeje.

Jerje

wurjadnje wulke po 5 np. pschedawa
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

K czeßnemu dopomnjenju lëtneho žmjertneho dnja

Hany, njebo **Pëtra Wjenady** w Wulkich Debßezach

sawostajeneje wudowy,

kiž je na 8. dnju augusta 1887 psches 80 lët stara w Hornim Wbohowje w tym Knjesu czische wußnuła.

Hłóž: Po krótkim bëdźenju na žwëcźi.

Wo Figowzu to pschirunanje,
Kiž steji w žwjatej bibliji,
Nam wobßwëdczi, so tamne ranje
B'dże skoro žwitacź k wëcżnoscźi,
Hdźež dźeń toh' Knjesa blisko je
A morwych horjestawanje.
Tež Boże dźëczi powjedaju,
So poßledni czaß tudy je,
A s wolijom lampy naliwaju,
Kaž mudre knjeżny strażaze,
So, hdyž ma nawożenja pschińcź,
S nim žobu móhle na kwaß hicź.
Tej dźowzy zionskej žo stychcze
We dworach hrëschnoh' Babela
A czaka na twój pschichod, Khrystschcze,
So by ju wjedł do Salema,
Hdźež móhła wostacź pschi tebi,
Czi žkužo w žwjatej pyschnoscźi.
Hlaj, wërni s płaczom w žylsow doli
Tu drohe žymjo žyjeja
Pschi sdychowanjach k njebju horje,
Hacź žnopy noßycź budźeja
Do bróżnjow Božoh' kralestwa,
Do czichich murjow Salema.
Nasch duch po wumożenju hlada
Se swjaskow czëła hrëschneho,
So skoro pschińcź móhł, žebi żada,
Do teho czëła kraßneho,
Kiž shotowacź b'dże Boża móz,
Hdyž minje žo nam rowna nóz.
Na tamne sbóżne wohladanje
Na žudnym dnju se žwojimi,
Hdyž žo to wonowenje stanje,
Sso wjeselimy wutrobni,
To budu wokomiknjenja,
Kiž nimaju tu runjecza.
Tam nadźija naš pytacź kiwa
Waß, we tym Knjesu wußnjena,
Kiž psched lëtom scże wotßalika
Sso wot naš tu s toh' zusbnistwa,
Kiž dobroczelka žyrotow
A potrjebliwych bëschcze jow.

Tam junu s wami sjenoczeni
Budź na wëcżne, žej żadamy,
Hdyž tež wot žmjercze poßyczeni,
Kaž trawna kwëtka, budźemy,
Hdyž nasche mëstno na semi
Wjaz njebudże bjes żiwymi.
Kak budże nam, hdyž my psches hnadu
Toh' prawoh' wyschschoh' mëschnika
A teho Wótza sbóżnu radu
Nuts póndźemy do Ziona,
Hdźež płacz a skórżba womjelknje
A Bóh te žylsy setrëje.
Tam czakamy to nowe njebjo —
Kaž žwjaty Jan nam wopiża —
Kiž na semju žo puschczi sdebjo,
Kaž wupyschena njewjesta,
Hdyž Bóh tych jatych zionskich
Saß' pschiwjescź budże kraßnischich.
Tam blyschcza žo te slote haßy
A smutsłne mësta Božeho,
Hdźež wërjazych žo žyła paßy,
Tón wyschi thërlusch spëwajo,
Hdźež k czeszczi teho jehnjecza
Tam žwoje krony położa.
Tam hdźež pschi rëzy żiwej' wody
Tež steji drjewo żiwjenja,
Kiž kóždy mëßaz dawa płody,
O płódnoscź paradisiska!
Tež jeho liscze pschihodża
Sso k wustrowjenju póhanstwa.
Na horach zionskich tam steja
Tych sbóżnych žyły jandźelske,
Po žwojich harfach sanoscheja
To haleluja njebjeske.
Tam khwilka we tej wëcżnoscźi
Je kaž lët tyßaz na žwëcźi.
Nëtk spicze derje w klódnym rowje
Wy nam tak luba tschesczanka
We Budestezach na thërchowje
Hacź do dnja s morwychstanjenja,
Dźež Bóh chzył dacź, so shromadni
Nuts móhli sańcź k tej kraßnoscźi.

Podaty k troschtej stysknjweje wutroby psches **Gustu Hataßa.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 32. **Sobotu 11. augusta 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeju majestoscži kral Albert a kralowa Karola ßo 15. auguśta se ßwojeho pucźowanja do Draždźan wrócźitej a ßo wot tam hnydom do Pillnitz podatej.

— Kněžorowy nowonarodźeny ßynk budże ßo 26. auguśta w Potsdamje kschcźicź. Schwedski kral Oskar, kotrehoż ßu sa kmótra proßyli, mjenowany dźeń do Potsdama pschijěbże.

— Wurjadny wotpósłanz turkowskeho sułtana, wyschschi mischtr zeremonijow Munir pascha, je ßo pjatk tydźenja wot kněžora Wylema w Potsdamskim měschczańskim hrodże pschijał. Munir pascha pschepoda wot sułtana list a dar, kaßetu, w kotrejž ßo dospołna potrjeba k kurjenju, s czistego słota a s brillantami wobßadźena, khowa. Hdyž ßo po hosćinje, k czesći wotpósłanza wuhotowanej, khosej porjedźi, kněžor s kaßety kraßny czibuk sestajecź da a s njeho kurjesche.

— Pod napißmom „Wopomnjenja wo kněžoru Friedrichu a jeho domje“ je proseßor Delbrück w „Pruskich lětnikach“ mnohe sapiski se ßwojeho wobkhada w domje krónprynza Friedricha Wylema, posdźischeho kněžora Friedricha, wosjewił. W tychle wopomnjenjach ßo tež na podawki wójny lěta 1866 spomni. Kaž je snate, chzyschce kral Wylem po dobyczéŕskej wójnje Sakssku na kóždy pad annektěrowacź. Wón ßo teho dla s Bismarkom roskori, kotryž, dźiwajo na powschitkowne politiske wobstejnosće, wotradźowasche, na tymle żadanju wobstacź. Nětko shonimy, so je krónprynz tehdy s poßrědnikom był, a so je skónczńje Bismarkowemu měnjenju k dobyczu dopomhał. „Wěsće“, wón Delbrückej powjedasche, „so bě mi Bismarkowe sadźerżenje do wójny napschecźne; nětko pak, hdyž běsche wótzny kraj w strasche, dźěch k Bismarkej a jemu prajich, so budu jeho podpjeracź. Hdyž w Nikolsburgu na nahłu hrodowu horu horje stupach, mje wo ßrjedź pucźa general Moltke setka, kotryž mi praji: »Nadeńdźeće horka wscho w najwjetschej swadże, kral a Bismark ßo njewidźitaj. Awstriski kněžor je psches poßrědnistwo kněžora Napoleona měr poskicźił, tola jenoż pod tym wuměnjenjom, so Sakska ßamostatna wostanje. To kral pschidacź nochże.« Horje pschischedschi namakach, kaž bě ßo mi prajiło; kral a Bismark běschtaj ßo kóždy do druheje stwy samkłoj a żadyn nochżyschce k druhemu. Spytach jeju wujednacź. Wójnska rada ßo powoła a wo wězy ßo rada składowasche. Pschi tym ßo kral — jenicźki ras, so je to cźinił — na mnje wobroczi prajiży: »Ręcź Ty w mjenje pschichoda.«“ — W posdźischich lětach je kněžor Wylem spósnał, so budźische politiski smykł był, 1866 Sakssku annektěrowacź; wón je tež, ßo Bismarkowym a krónprynzowym nahladam wobroczíwschi, potom stajnje ßwěrny schkitał Sakskeje był. Po wobsamknjenju měra je wón sprawne a wutrobne pschecźelstwo s kralomaj Janom a Albertom dźerżał a je w połnym pschesßwědczenju, so je ßamostatnosćź Sakskeje sa Němsku wużitna a nusna, nadpady, kotrež ßo na Sakssku cźinjachu, kóždy krócź rosßudnje wotpokasał.

— Pruski minister finanzow Scholz bě nowe lěto wusbytk pruskeho statneho hospodarstwa sa minjene lěto na 70 milijonow hriwnow woblicził. Po wobsamknjenju kaßow, psched krótkim skónczenym, pak je ßo wupokasało, so je ßo na 100 milijonow wusbytkowało. K tejle hoberskej sumje hischcże 64 milijonow pschińdże, kotrež Pruska s kněžorstwowych dawkow dostanje. Kaž w Sakskej, ßu też w Pruskej statne żelesniży najwjazy wużitka pschinjeßke. Schto Pruska s wusbytkowanymi pjenjesami sapocznje? Schulske cźežkoty wolóżicź, kotrež stajnje rostu, na to drje ßebi knjeżerstwo pschede wschěm pomyßli.

— W franzowskich nowinach „Nouvelle Revue“ je ßo sańdźeny tydźeń pißmo wosjewiło, kotrež je pjecża wjerch Bismark pschecźiwo żeńtwje prynza Alexandra Battenberga s kněžorowej dźowku Viktoriju podał. Kněžorstwowy kanzleŕ w tymle pißmje na nusnosćź pokasuje, so by ßo kněžor na kedźbu brał, zara na Němsku roshněwacź. Kaž Bismarkowe nowiny „Nordd. Allg. Ztg.“ pißaja, je wscho, schtoż franzowske nowiny wo tejle wězy powjedaju, wot sapocżatka hacź do kónza sekżane a wumyßlene. Runje tak ßu wschě powjescże bajki, po kotrychż ßu ßo ważne papjery se sawostajenstwa kněžora Friedricha shubiłe, a so je swudowjena kněžorka Friedrich se ßwojim ßynom, kněžorom Wylemom, w njejednocże. Wobkhad kněžorki s jejnym ßynom je wjele bóle tak wutrobny a pschecźelny, kaž je to pschezo był. Kněžor je jara cźasto ßwojej macźeri na ßwojim pucźowanju telegraferował.

Italska. K połnozy wot kupy Sizilije leża Lipariske kupy. Jena s nich Vulkano rěka. Tole mjeno ma po horje, kotraż druhdy woheń pluwa. Tón cźaß saßo ras woheń s hory ßapa. S njeje ßo s dobom wulke żahłe kamjenje a małe kamuschki wumjetuja. W měscże Porto woheń pola a winiży sapuscźi a mnohe twarjenja, bjes nimi też jastwo, ßo psches wulke kamjenje rosbichu. Żahłe kamjenje ßo w nozy kaž płomjenity balony ßwěcża, a hdyž na semju panu, do njeje wulku dźěru wuryja, kotraż ßo s wodu napjelni. Popjeł, kotryž s hory wulětuje, ßo wot wětra hacź do Sizilije njeße.

— Ssylne a drohe zigary kuricź, strowoscźi schkodźi. To je też italski kral spósnacź dyrbjał. Wón je straschnje na schiju skhorił, dokelž je pschewjele ßylnych italskich zigarow kurił. Hižo wot lonscheje nasymy kral khori. Pschi jubileju Bolognaskeje universitty jeho, kaž je snate, njemóż wobja. Lěkarjo ßu nětko kralej krucże pschikasali, ßo w pschichodże kurjenja wostajicź.

Franzowska. Franzowsam niczo tak wohidne njeje, kaž wobstajny, měrny cźaß. Woni pschezo něschto namakaju, s cźimż wostudu wot ßebje dźerża. Lědma so je keklija s Boulangerom skónczena, ßo dźěłacźerjo w Parisu sa to staraju, so Parižanow wostuda njecźwiluje. Pódla murjerjow ßu nětko też pinczńizy a friserojo dźěłacź pschestali. Ssrjedu njedźěłazy dźěłacźerjo pschi składnoscźi pohrjeba anarchista Eudesa demonstraziju spytachu. Woni, schtoż je po sakonju sakasane, czerwjene khorhoje roswichu. Polizija ßebi żadasche, so bychu ßo khorhoje wotstroniłe, tola pschewodźerjo ßo pschecźiwo temu pschecźiwjachu. Na dobo ßo wutscheli. Wojazy ßo s natyknjenym bajonetom do czrjódy dachu, s kotrejež do nich kamjenje mjetachu a s revolvrow tselachu. Czerwjene khorhoje ßo jich nosscherjam s gwaltom wutorhnuchu, pschi cźimż horza bitwa nasta. Na połsta woßobow je ßo sraniło, bjes nimi też mnosy polizistojo a strażniży.

Ruſkowska. Ruſke nowiny ſo hiſchcźe pſchezo měnjenja dźerža, ſo je ſo pſchi wopyće němſkeho kněžora w Peterburgu wo Bołharſkej někajke wucźinjenje dozpiło. Zar je pjecźa do teho ſwolił, ſo ſo bołharſki trón ſ danſkim prynzom Waldemarom wobſadźi, a kněžor Wylem je pjecźa teho dla do Kopenhagena pucźował, ſo by danſkeho krala ſa tule kandidaturu dobył. Ruſzy ſo nadźija, ſo ſo bołharſke knježerſtwo, tak bórſy hacź ſo wot Wina a Barlina wjazy potajnje njepodpjera, bórſy k Ruſkej pſchiwobrocźi, a ſo potom Bołharjo prynza Waldemara ſa wjerćha wuſwola, ſchtoż dźě ſu hižo ras cźinili. Schtoż lud naſtupa, ſebi tutón niczo druhe njeżada hacź měr a porjad, kotryż móhł ſo pſches prynza Waldemara lóhko poſtajicź, dokelž by ſo na Ruſku ſepjerał, kotraż dźě też na to dźěła, ſo by nětcźiſche tyranſtwo w Bołharſkej kónz wſało. Prynz Waldemar jako bołharſki wjerch wěſcźe k prawoſławnej (grichiſko-katholſkej) wěrje pſcheſtupi, dokelž chze tola kóždy knjeżeŕ ſe ſwojim ludom w duchownej pſchesjenoſcźi bycź. S tym by poſłednja napſchecźnoſcź Ruſkeje pſchecźiwo prynzej Waldemarej panuła. — Ruſzy drje bołharſku naležnoſcź dźenſa w pſchejara rjanych barbach widźa. Prjedy hacź ſo prynz Waldemar ſa wjerćha wot Bołharow wuſwoli, dyrbi ſo tola Koburgſki prynz wotſadźicź. To tak lóhko njepóńdźe, kaž ſebi Ruſzy pſchedſtajeja. Też ſo Awſtriſka wohlada, móz Ruſkeje na Balkanje wobtwjerdźicź. Wona by pſchecźiwo ſwojim ſamſnym intereſam była, hdy by Koburgſkeho prynza nuſowała, Bołharſku wopuſchcźicź. Danſki kral też pjecźa pſchichod Bołharſkeje w mjenje rózowym ſwětle wobhladuje hacź Ruſzy a je pjecźa jara mało pſches kandidaturu prynza Waldemara ſwjeſeleny. Duž drje ſ kandidaturu prynza Waldemara niczo njebudźe, a bołharſke praſchenje budźe ſo ſkónczńje pſches wójnu roſſudźicź dyrbjecź.

— K 900 létnemu wopomnjeńſkemu ſwjedźenjej wobrocźenja ruſkeho luda k kſchesćijanſkej wěrje, kotryż je ſo 27. julija w Kijewje ſ wulkej ſwjatoczńoſcźu ſwjecźił, je ſe ſłowjanſkich krajow wjele ſbožopſchecźow dóſchło. Najſajimawſche je ſbožopſchecźo katholſkeho krowatiſkeho biſkopa Stroßmayera, kotrež ma ſo tak: Mam cźeſcź, ſo ſe ſprawnej wjeſelóſcźu pſchi Waſchim dźenſniſchim ſwjedźenju wobdźělicź. Herbſtwo ſwjateho Wladimira, ſwjata wěra, je ſtawanje ſ morwych a žiwjenje, ſwětło a ſławа ſa wulki ruſki lud. Njech Bóh Ruſku žohnuje a jej pomha, w wěrnej wěrje, ſ Božej pomozu a kſchesćijanſkej khrobłoſcźu pódla ſwojich druhich nadawkow też tamnu ſwětowu miſiju, kotraż je ſo jemu wot Boha poſtajiła, dopjelnicź. To je ſprawne pſchecźe mojeje wutroby. Proſchu, ſdźělcźe tele pſchecźa druhim bratram, kotrychž pſchecźelnje powitam a nanowſzy žohnuju. Biſkop Stroßmayer. — Awſtriſke knježerſtwo je biſkopej Stroßmayerej tole ſbožopſchecźe jara ſa ſło wſało. Stroßmayerej ſu poruczili, w bliſchim cźaſu do Wina pſchińcź, ſo by ſo pſched kněžorom wuſprawnił.

Bołharſka. Rubježnizy, kotſiž ſu pſched někotrymi njedźelemi dweju żeleſnikeju ſaſtojnikow w Bellowje ſajeli a wotwjedli, ſu ſo bjes ſłěda ſhubili, a wo woſudźe jateju tón cźaſ nichtó niczo njewě. Mandźelſka ſajateho Ländlera ſo horliwje wo wuſwobodźenje ſwojeho muża prózuje. Měſto pak, ſo by ju bołharſke knježerſtwo pſchi tym podpjerało, jej wone ſkerje ſadźěwa. Prefekt w Tarbaſardźiku jeje liſty, telegramy a poſłyłki ſadźerżuje a je ſo ſamo 900 ſchěžnakow, kotrež je Ländlerowa rubježnikam jako dźěl wukupneho pjenjeſa póſłała, ſmozował a ſo do nich ſ bołharſkimi wojakami dźělił. W tejle naležnoſcźi ſo ſaſo ras nětcźiſche bołharſke wobſtejnoſcźe w najſrudniſchim ſwětle pokaſuja.

Turkowſka. W Turkowſkej je pjenježna nuſa tak wulka, ſo ſebi knježerſtwo žiweje rady njewě. Njeſpokojnoſcź bjes wojakami, kotſiž hižo měſazy dołho žaneje mſdy doſtali njeſu, dźeń a bóle pſchiběra a wulku ſtaroſcźiwoſcź w Konſtantinoplu ſbudźuje. Wotpóſłanz wojakow wot wójnſkeho miniſterſtwa hnydom dźěl mſdy žadaſche, kotraż ſo też ſ tym wobſtara, ſo ſebi knježerſtwo połdra miliony frankow poſcźi. Wójſkowi lifrantojo hroża, ſo pſcheſtanu, ſa wójſko zyrobu podawacź, jeli ſo ſo jim bórſy njepłaczi.

Egiptowſka. Pſchi Cźerwjenym Morju létża tajka žałoſna horzota knježi, kajkuž tam ſa wjele lět njepomnja. Hižo dwě njedźeli ſkoro ſtajnje ſylny połodniſchi wětſik duje, kotryż po ſłowje kožu ſeſmali. Ludźom je, kaž ſo bychu pſched wulkim wóhnjom ſtali. Pěſk, wot wětra rosduty, ſłónzo ſacźmiwa. Thermometer je na 108 gradow ſtupił. Wjelbłuby kónz wſachu, a ſajazy a druhe ſwěrjata ſawutlene na polu namakachu. Na jendźelſkimaj kanonſkimaj łódźomaj „Delphin“ a „Albacore“ buchu někotſi mužojo wot ſłónza ſežahani, 15. julija 20 morjakow ſkhori, ſ kotrychž dwaj hnydom wumrjeſchtaj. Jedyn egiptowſki offizěr pſchi brjoſy morwy k ſemi padźe. W nozy je horzota ſkerje hórſcha, hacź wo dnjo. Spacź je njemóžne.

Snamjo.

(Pſchełožk ſ ruſkeho.)

(Pokračowanje.)

„Haj, pſchecźelo, njebychu cźłowjekojo ... byli, njebychmoj tu ſtražowacź trjebałoj“, Waßilij ſaßo ras praji.

„Cźeho dla?! — W ſtražniſkim domiku ſu hubjenje njebydli.“

„Niz hubjenje, niz hubjenje! Ty hłupako! Ssy hižo dołho žiwy, tola mało nawuknuł; ſy wjele widźał, tola najmjenje ſroſumił. Kajke je to žiwjenje khudeho muźika w ſtražniſkej khěžzy abo hdźe druhdźe! Kelko dha maſch mſdy?“

„Mało, Waßiljo Stepanowiczo, dwanacźe rublow.“

„A ja mam połſchtyrnata. A praſcheſch ſu mje, cźeho dla? Po prawom je ſa naju direkzija jenajku mſdu poſtajiła — pjatnacźe rublow, tepjenje a ſwězu. Schtó pak je Tebi dwanacźe a mi połſchtyrnata pſchiměrił? Praj mi to! .... a potom hiſchcźe prajiſch, ſo je tu derje žiwy bycź! Poßłuchaj na mnje, bratſje, tu ſu wo połdra, też niz wo tſi njejedna — ſamo, hdy bychu połne pjatnacźe rublow dali. Sańdźeny měßaz běch na ſtaziju ſchoł. Direktor nimo pſchijědźe, a ja běch pſchiſchoł, ſo bych jeho wohladał. Tutón muž w woßebitym woßebnym woſu jěſdźi, a pſchijěwſchi wón na perron ſtupi a tam khwilu poſta .... Wo prawdźe ja tu dołho wjazy njewoſtanu, póńdu, hdźež mje noſy ponjeßetej.“

„Haj, hdźe móhł hicź, Waßiljo. Schtóž mało ſańcź nima, njeje wulkeho hódny. Tu maſch dom, drjewo a něſchto pola. Twoja žona je dobra dźěłacźerka ...“

„Schto do pola! Dyrbjał jo ras widźecź — ani kerćźka na nim njeroſcźe! W naléćźu běch něſchto kała naßadźał; dohladowar pſchińdźe a ſawoła: »Schto to je? Kak ſebi to ſwažiſch — njeißy niczo pſchipowjedźił. Bjes dowolnoſcźe? Won ſ zyłym njerjadom, ani kopjeſchka njeßmě woſtacź.« Wón bě pjany. Njebudźeſche-li wón to był, njebudźich jemu ani ſłowa wotmolwił. Tak pak mi krej k hłowje ſtupi a .... dyrbjach tſi ruble khoſtanja ſapłacźicź!“

Waßilij ſaſtawſchi ſ trubki ſacźahnu a ſ měrom pſchiſtaji:

„Pſchi ſamym budźich jeho ſaraſył.“

„Ji, pſchecźelo, ſy nahłeho waſchniczka.“

„Njejßym nahły; rěczu a myßlu wjele bóle zyle prawje. Tola wotpłacźu jemu hižo ras, temu wopikżej! Budu ſo pola pſchedſtejerja wobcźežowacź, potom jeho też pokhoſtaja!“

Kaž bě prajił, tak też cźinjeſche. Wón bě ſo wo prawdźe wobcźežował, ras hdyž pſchedſtejicźer liniju wobhladowaſche.

Tſi dny poſdźiſcho dyrbjachu ważne woßoby ſ Peterburga po żeleſnizy pſchijěcź, cźehož dla ſo też żeleſniza wobhladowaſche. Nětko ſo pſchikaſa, wſcho do rjada ſtajicź. Pſchekhody ſo ſ nowym pěſkom poßypachu, tramy ſo pſchepytachu, ſchruby ſo twjerdſcho ſwjercźachu a koliki ſo ſwobarbjachu. Ssyman bě zyły tydźeń dźěłał; wſcho do rjada ſtajiwſchi wón ſwoju ſuknju wupłata, wucźiſcźi ju a ſkónczńje blach na ſwojej cźapzy, do kotrehož bě jeho cźiſło wurěſane, ſ kamjenjom wußwětli. Też Waßilij bě ſwoje dźěło dokonjał.

Pſchedſtejicźer ſ draiſinu pſchijědźe, ſchtyrjo dźěłacźerjo ju wjedźechu. Tajki woſyczk ſa hodźinu 20 wjerſtow pſchejědźe, jenož koleßa ſyczа. Draiſina ſ pſchedſtejicźerjom pſched Ssymanowej khěžku ſaſta. Ssyman wuſtupi a po wojerſku poſtrowi.

„Ssy tu hižo dołho?“ ſo pſchedſtejicźer praſcha.

„Wot 2. meje, knjeże.“

„Derje, dźakuju ſo Tebi. Schtó je na 64. cźißle?“

Dohladowar, kotryż bě ſ nim ſobu na draiſinje, wotmolwi:

„Waßilij Spiridow.“

„Spiridow ... Spiridow ... njeje to tón, kotryż je ſo loni pſchecźiwo Wam pſcheſchoł?“

„Haj, wón to je.“

„Nó derje. Dźimy na Waßilja Spiridowa pohladacź. Dale!“

Draiſina dale jědźeſche.

Ssyman ſa njej hladajo pſchi ſebi myßleſche: nětko ſo pola ßußoda keklija ſapocźnje.

Dwaj dnjej poſdźiſcho Ssyman ſwoju cźaru wobhladowaſche. Na dobo něchtó ſ pſchěrowa wuléſy a jemu napſcheczo pſchińdźe. Běſche to muž, kotryż mějeſche hłowu ſ běłym rubiſchcźom ſawalenu. Ssyman wótriſcho pohladawſchi Waßilja ſpóſna. Wón mějeſche kij w ruzy a na khribjecźe maku toſchu.

„Hdźe hdźež, ßußodźe?“ jemu Ssyman pſchiwoła.

Bjes tym bě Waßilij bliże pſchiſchoł; wón bě blědy kaž kryda — ani kapki krwě w jeho wobliczu; wón wocźi wudźěraſche, kaž dźiwje ſwěrjo. Chzyſche rěcźecź, tola wón ſłowow njenamaka.

„Du do Moſkwy ... k direkziji“, wón ſkónczńje praji.

„K direkziji ... tak! Chzeſch ßo po tajkim wobcźežowacź. Woſtaj to, Waßiljo Stepanowiczo, ſabudź! ..."

„Njecham ſabycź, nětko je pſcheposdźe. Hlej, kak je mje do woblicza kleßnuł, ſo krwawich. Tak dołho hacź budu żiwy, to njeſabudu."

Ssyman jeho ſa ruku wſawſchi praji:

„Njeńdź, Waßiljo, rěczu k Tebi jako pſcheczel, to Tebi niczo pomhacź njemóże a też niczo lěpje njebudźe."

„Schto — niczo lěpje njebudźe! Wěm, ſo mi niczo pomhacź njebudźe, tola ſa prawu wěz, pſcheczelo, dyrbi ßo wojowacź."

„Haj, praj wſchak tola, kak je ßo wěz ſtała, kak je ßo měła?"

„Schto je ßo ſtało? ... Wſcho wobhladawſchi dohladowaŕ ſ draiſiny ſtupi a do khěżki pohlada. Dokelż běch do prědka wjedźał, ſo budźe kruty, běch wſcho do rjada ſtajił, każ ßo ßłuſcha. Wón chzyſche ßo hižo wotßalicź, hdyż jemu ſaſkorżach. Na to wón ßwaricź a ßantorjecź pocza: »Nětkole ßo viſitazija dźerży, a Ty ſe ßwojimi ſkórżbami pſchińdźeſch dla ßwojeje ſahrody! Tam, hdźež ßu tajni radźiczeljo w ßłużbje, dla ßwojeho kaka wincźiſch!« Njemóżach to ſnjeſcź, wotmolwjach jemu, wadźachmoj ßo a bumß! — bě mi jenu wotkożił. Wokomik wſchón ſproſtnjeny ſtejach, każ ſo budźich ßebi to ſaßłużił ... Hdyż bě ßo wón wotßalił, ßo ſaßo ſhrabach; wumych ßebi krej ſ woblicza a nětko du."

„Schto pak ßo ſe ſtrażniſkim domikom ſtanje, njemóżeſch jón tola ßam woſtajicź?"

„Moja żona je tam woſtała. Wona hižo budźe kedźbowacź; ſ zyła je mi wſcho jene; czert njech zyku żeleſnizu woſmje!"

Waßilij chzyſche woteńcź.

„Bożemje, Ssymano. Njewěm, hacź prawo namakam."

„Schto, Ty tola pěſchi njepóńdźeſch?"

„Budu pſchedſtejicźerja proßycź, ſo mi na tworowym cźahu ßo wjeſcź da, a jutſje ßym hižo w Moſkwje."

Ssußodaj ßo roszohnowaſchtaj. Waßilij ßo wotßali a dołho wuwoſta. Jeho żona jeho dźěło ſaſtawaſche. Wona ani wo dnjo ani w nozy njeſpaſche. Na njeho cźakajcy bě wſcha wuſtała. Tſeczi dźeń ßo wobhladowanſka komißija wrócźi: cźah ſ tworowego woſa, dweju woſow prěnjeje klaßy a lokomotiwy wobſtejeſche. Waßilij ßo hiſchcźe pſchezo njepokaſa. Schtwórty dźeń Ssyman jeho żonu ſetka; jejne wobliczo bě pſches płakanje ſacźekło; wocźi běſchtej cźerwjenej ſahorjenej.

„Że ßo Twój muż wrócźił?" ßo wón wopraſcha.

Wona jeno ſ ruku kiwnu, njewotmolwi niczo a ßwoju ſtronu dale dźěſche.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Schtóż chze nawuknucź, ßwinjaze mjaßo na trichiny wobhladacź, njetrjeba teho dla Draždźanſku ſkotołekaŕſku ſchulu wopytacź. Też w Budyſchinje ßo to wucźi. Tudomny wokrjeßny ſkótny lěkaŕ König je ſwólniwy, tajkich roswucźowacź, kotſiż chzedźa ßo jako hladarjo ſa trichinami wuwucźicź dacź.

— Poßwjeczenje tudomneho wojeŕſkeho pomnika, kotreż bě ßo na 19. auguſta poſtajiło, je ßo njeſnatych pſchicźinow dla wotſtorcziło.

— Někajki njedocźink je w nozy 8. auguſta na Wjeleczańſkej dróſy njedaloko korczmy „pola jaßneho wuhlada" na 20 ßadowych ſchtomikow, kotreż hižo płody njeßechu, roskłamał.

— Powſchitkowny pſchehlad wo żnjach w Saſkej wjele ſkórżbow na wobſtajny deſchcź wopſchija. Někotre wokrjeßy ßu 24—25 deſchczowych dnjow ſa jedyn měßaz měli, pſchi cźimż je druhdy jara khłódno było; a tola ſaßo ſ druheje ſtrony powjeſcźe pſchińdu, ſo je ſemja njedźiwajcy wſchědnych deſchczikow ßucha woſtała. Ssynowe żně, kotreż ßo hižo w juniju ſapocźachu, ßu ßo pſches to ſakomdźiłe a ſ dźěła w hórſkich krajinach hiſchcźe dźenßa ſkónczene njeißu. Dźeczela a wotawy njeje tak wjele naroſtko, każ je ßo pſchi wulkej włóżnoſczi wotcźakało, dokelż wjedro cźopke njebě. Ripikowe żně ßu ſkónczene a jich wunoſchk je jara ßnadny. Rožkowe żně ßu ßo pſches deſchcźiki khětro ſadźerżake, tola nětko ßu ſ wjetſcheho dźěła domkhowane. Hódnoſcź rožki ßo powſchitkownje khwali, tola je liczba kopow jara maka a pod ßrěnimi żnjemi ſteji. Też ſ pſcheńzu, wowßom a jeczmjenjom ßu powſchitkownje ſpokojom. Na hróch je pſches ßkónczne deſchcźiki wjazy krócź pomjedź panuła. Běrny a kak dobry wunoſchk lubja, jeli ſo ßo wjedro ſkónczńje ſczopli a ſtaji.

— Dołho njebudźe wjazy tracź, a w Němzach budźa wſchě woßyrocźene zyrkwinſke klětki wobßadźene. Sa poßlednje 11 lět je ßo na 17 němſkich univerſitach liczba ſtudentow theologije ſtrojiła. Wona je ßo wot 1595 theologow w lěcźe 1876 na 4837 w lětnim lěcźe 1887 powyſchiła a hakle lětßa ſaßo něſchto ſpanuła. Bjes tym ſo ſměja po tajkim w Němzach wjele duchownych, kotſiż budźa dołho cźakacź dyrbjecź, prjedy hacź ſaſtojnſtwo doſtanu, w Sſerbach pſchezo hiſchcźe duchowni njedoßahaju. Najhórje je w tymle naſtupanju w pruſkej hornjej a delnjej Łużizy. Tam ßu mnohe woßady hižo lěta dołho bjes duchowneho paſtyrja; mnohe ßu ßo ſkónczńje ſ němſkimi fararjemi wobßadźkei, ſ kotrychż pak ßu jenoż nětkotſi ßerbſku rěcź nawukli. W nětcźiſchim cźaßu, hdźež ſtarſchi njewjedźa, ſchto dyrbja ßwojim dźěcźom wuknucź dacź, dokelż je rjemjeßlniſtwo a pſchekupſtwo pſchepjelnjene a rataŕſtwo mało wunjeße, dyrbjeli ßo tola ſamożecźi ßerbſcy nanojo, kotſiż maju duchownje derje wobdarjenych ßynow, ſ cźaßom na to dopomnicź, jich na wyſchſchu ſchulu dacź, ſo bychu poſdźiſcho na duchownſtwo ſtudowali. Runje tak je ſ wucźerjemi. Też woni w Sſerbach njedoßahaju. Schtóż chze ras ßwojeho ßyna na ſeminar póßłacź, dyrbi pak jemu hižo wot 12. lěta měſchcźańſku ſchulu wopytacź dacź, dokelż ßo pſchi pſchijimanſkim pruhowanju w ſeminarje nětko wjele wjazy wědomoſcźow żada hacź w prjedawſchich cźaßach. Wina na tychle powyſchenych żadanjach je, ſo liczba němſkich młodźenzow, kotſiż ßebi wucźerſtwo jako powołanje wuſwola, ſ kóżdym lětom roſcźe, a ſo ßo jeje hinak wobrócź njemóża, hacź ſo pſchijimanſke pruhowanje pocźeża.

— Měßacźnika „Łużica" je 8. cźißko (auguſt 1888) wuſchło. Wobßah: Jeho Majeſtoſći kejżorej Wilhelmej II. při nastupjenju knježenja swěrni Serbjo sakskeje a pruskeje Łužicy. — Bože sedleško II. (Swojemu „Łužanej" dźakowny Mrowjan.) — Kij Pětra Kaspara Swěteckeho. Powědańčko Swjatopołka Čecha. Z jeho noweje knihi „Několik povídek a různých črt" přełożił Adolf Černý. (Pokračowanje.) — Dwě sotře. Syman. — Dopomnjeńki na dundanki po Delnich Łužicach. (Pokračowanje.) — Wašnja hornjołużiskich Serbow wokoło l. 1800. Po Merkel-Engelhardtowej topografiji Sakskeje (9. zwjazk) wobdźěłał J. Gólč, kand. theol. (Pokračowanje.) — Z češkeje poesije. XI—XII. Sonettaj Jarosława Vrchlického. Ze „Sonettow samotnika" (Sonety samotáře 1885). Přełożił Adolf Černý. — Wobrazy z přirody. Po Brehmje wobdźěłał J. Nowak-Horjanski. V. Tkhóŕ. — Należnosće towarſtwow. — Serbski rozhlad. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki. — Pismowske nowinki. — Nawěſtk.

S Přěczeż. Jedyn tſěchikryjeŕ ſ Wjaſońzy, kotryż twarjenje tudomneho piwarza Radźy kryjeſche, mějeſche ſańdźenu wutoru njeſbože, ſo ßo na tſěſche wobßunu. Wón ßo ſ tſěchi dele kuli a tak njeſbożownje k ſemi padźe, ſo na měſcźe ducha ſpuſchcźi.

W Słym Komorowje, hdźež běchu hewak tſjo ßerbſcy prědarjo, je na Michała jene duchownſke měſto ſ nowa wobßadźicź. Hacź Sſerba wuſwola?

S Wojerowſkich ſtron. Nětkotſi ßo praſcheju, ſchto ſ teho budźe, ſo je wucźenje ßerbſkeje rěcźe na Khocźebuſſkim gymnaſiju pſcheſtało. Ja dopißowaŕ chzu ßwoje myßle wuprajicź. Hacź ßo tam ßerbſki wucźi abo njewucźi, to ßerbſkej rěcźi a ßerbſkim kemſchenjam żaneje ſchkody cźinicź njebudźe. Tamna ſakaſnja budźe jenoż Němzam ſchkodźicź; to chzu hnydom wujaßnicź. Na Khocźebuſſkim gymnaſiju ßu kóżde lěto nětkotſi němſzy młodźenzy ßerbſku rěcź wukli; to běchu tajzy, kiż chzychu poſdźiſcho jako duchowni do ßerbſkeho farſkeho měſta ſaſtupicź. Pſchichodnje ßo to wjazy hodźicź njebudźe, hdyż němſki młodźenz njeje ßerbſkeje rěcźe nawuknuł a ßebi ſ tym pucź do rjaneho ſaſtojnſtwa wotewrił. Sa to wulzy jara wobżaruju: pſchetoż tak dołho hacź wo delnjołużiſkich prědarjach wěmy, je tam ſtajnje tak było, ſo pódla ßławnych prědarjow delnjołużiſkeje narodnoſcźe też nětkotſi ßerbſkeje rěcźe ßwědomi Němzy ßerbſke klětki pyſchachu, a ſo cźile ßwěrni dźěłacźerjo w Knjeſowej winizy ßwojim wot naroda ßerbſkim towarſcham pſchi pißanju dobrych ßerbſkich knihow ſa ßerbſki lud pomhachu. Każ praju, ja jara wobżaruju, ſo je němſkim młodźenzam pucź do ßerbſkiwuknjenja ſaracźeny. Nětkotſi ßerbſcy młodźenzy pſchezo budźa, kiż móża po dokonjanych ſtudijach do ßerbſkich farſkich měſtow ſaſtupicź. Wěrno je, ſo nětkotre ßerbſke woßady po ßmjercźi dotalneho ßerbſkeho fararja njeißu noweho tajkeho doſtałe, tola ja nochzu pſchepytacź, cźeho dla je ta wěz takle bżeła. Wěrno też je, ſo ma ßerbſka rěcź něſchto pſchecźiwnikow abo njepſchecźelow; to ßu najbóle tajzy, kiż ßo němſkoßwobodnoſmyßleni (deutſchfreiſinnig) abo ßnadź też ſozialdemokratojo (ſozialdemokratiſch) mjenuja; cźile ludźo pak ſ wjetſcheho dźěła niczo wo zyrkwi a wo kſcheſcźijanſtwje wjedźecź njechadźa; pſchi tym pytaju ßerbſku rěcź poßłabicź a wutupicź, dokelż ßebi praja, ſo je ßerbſka rěcź mózna podpjera kſcheſcźijanſkeje zyrkwje a kſcheſcźijanſkeho żiwjenja. Hacź dotal Sſerbjo ani němſkoßwobodnoſmyßleni ani ſozialdemokratiſzy byli njeißu; ale hdyż nětkotſi ludźo pſchezo na nich wołaju, ſo dyrbja ßo ßerbſkeje rěcźe woſtajicź, ſchtó móże ſa to rukowacź, hacź Sſerbjo też ſa pſchichod ßwěrni kſcheſcźijenjo woſtanu? Tola ſchtoż budźe, naß njeſtaraj. Hacź dotal maju ßerbſke woßady żadanje po Bożim ßłowje, wutrobne żadanje po ßerbſkim prědowanju a po dobrych ßerbſkich knihach; a hdyż żana tajka woßada ßwojeho duchowneho

wótza shubi, je jej jara naležne, so by noweho serbskeje rěcze swědomneho pastyrja dostała. Wjazy krócź hižo je było, so je kralowske konsistorstwo tajku wosadu, kiž sa nowym serbskim duchownym žada, móznje podpjerało, hdyž też je so potom druhdy stało, so su wosadni — ja njewěm, czeho dla — wot swojeje prjedawscheje próstwy wotstupili. Hdźež serbska wosada na to dźerži a pschi tym wostanje, so dyrbi so pola nich Sserbam też pschichodnje serbszy prědowacź, a so Sserbja runje tak derje serbskeho spowjedneho wótza trjebaju, kaž jich němszy susodźa němskeho, — tam budźe (by-li namjetowane wuswolenje serbskeho prědarja snadź tola pschecźiwnikow měło) tam budźe kralowske konsistorstwo stajnje a rade na sdobne žadanja serbskeho dźěla wosady dźiwacź. Tola su też hischcze wyschsche instanzy, na kotrež móže serbska wosada so wobrocźicź, by-li to hdy trjeba było. Bóh luby Knjes pak chzył wschitkim tym, kiž maju hdźe schto prajicź, wutroby wodźicź swojeho mjena czesćze dla!

S Wulkeho Dźewina pola Sslepeho. Tamón tydźeń je pola bura Bastiana byk a něktore dny prjedy wół panuk. Dokelž sebi wukožicź njemóžachu, schto je skoczeczomaj swadźiło, pósłachu po wokrjesneho skótneho lěkarja. Tón praji, so staj byk a wół na sku khorosću, kotraž so skosynineho sznjecź (Milzbrand) mjenuje, kónz wsakoj. Wutroba a pluza skoczeczow běchu do zyła pschepalene. Muž a holza, kotrajž staj wokej kožu wodrěkoj, staj so pschi tym s jědom skosynineho sznjecza sajědojcźikoj. Jeju ruzy stej poknej czornych hnijazych blakow, kotrež so pschezo bóle powjetschuja. Po wukasu wyschnosćze je so hródź, w kotrejž stej khorej skoczeczi stałoj, wucźiszcźiła, a wscho, schtož je w njej było, je so spaliło. So by so straschna khorosću njerosschěriła, je Wulki Dźewin sa wschón wobkhad se skotom sawrjeny. — Sswinjazy mór w naschej krajinje hischcze pschezo žaneho kónza nima.

Dary sa natwarjenje serbskeho domu.

Sbytk macźicznego doma na 1887 psches k. Mütterleina . . .	200 hr.	— np.
Jurij Dreßler w Brěsynje	1 „	— „
Gymnasialny rektor dr. Jan Marek	8 „	20 „
Farař Hurban w Wukrancźizach	10 „	— „
Pjekař Khorla Ssymank w Subrnizy	— „	50 „
Augusta Jurkowa w Nowej Wšy	— „	50 „
Ernst Strózanski w Subrnizy	1 „	— „
Farski sastupnik Henczka w Wochowsach	1 „	— „
Frantiseck Hruska, Josef Krejzi, Luděk Vomaka w Mlada Boleslawje	5 „	— „

Hromadźe: 222 hr. 20 np.

S džakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wušudźenja.

Lawniski sud. Cźeladnikow Mißnarja s Lasa, Rjencźa s Kamjeneje, Karluša s Wyšokeje w Pruskej, Zawnika se Sarěcza a Wowšnika s Kamjeneje winowachu, so su 11. junija na dróšy s Kelna do Luha ratarskeho scholara Wurma, kotryž bě so jim jako dohladowar pschidał, s kschudami pschebili a sranili a so pschi tym swój skót stajnje wodźili a wobkedźbowali njesu. Mißnarja, Karluša, Zawnika a Wowšnika dla straschneho krjudowanja k jastwu na jedyn měsaz a wschitkich wobskorženych dla pschestupjenja wukasa, nastupazeho wobkhad na sjawnych pucźach, k 3 mk. pjenježneho khostanja abo k arrestej na 1 dźeń sasudźichu. Rjencźa dla straschneho krjudowanja wuwinowachu. — 14létnu skužobnu dźowku Petrikez s Lomska, kotraž bě 7. junija swojemu hospodarjej s njesamknjeneho kaschcźika, na polzy stejazeho, 1 mk. kranuka, dźiwajo na jejnu młodosću s poswarjenjom pokhostachu.

Přilopk.

* Na sliwk podobny deschcź, kotryž schtwórtk tydźenja popołdnju mějachmy, je w južnym a naranschim dźele Hornjeje Łužizy wulkotne sapuscźenje naczinił. Jenak slě je w sakskim a w pruskim dźele Łužizy, teho runja w susodnych Czechach. Bohu žel je so też wjele człowjekow tepiło. Hižo w Habrachcźizach běchu Schprewja a mjenjsche rěczki po trajazym sylnym deschczu s brjohow stupiłe. Najhórje běschtaj Reichenau a Markersdorf domapytanej. Hdyž běsche so deschcź 10 hodźin pospochi lał, w Reichenawje pjatk rano wokoło 8 hodźin wjesna rěczka nahle roscź počza a w nižej wšy bórsy s brjohow stupi. Dokelž se susodnych Czech s telefonom powjescź dostachu, so so wot tam wulka woda bliži, so hnydom wóhnjowa wobora dweju Reichenauskeju fabrikow na pomoz powoła. Wokoło 9 hodź. też wulka woda pschinźe a zyku wjeś powodźi; woda wysche stejesche, hacź pschi wulkej wodze léta 1880. Woda je dróhi a wjele mostow rostorhała, ławy wotpławiła, murje a sahrody sylnje wobschkodźiła. W Markersdorfje su tsi mosty a wschitke ławy swottorhane. Też rěka Niža a rěczka Wittich stej wokolnu krajinu powodźiłej. S Reichenaua móżesche so po żelesnizy jenož hacź do Makeho Schönawa jěsdźicź; wot tam do Zitawy dyrbjachu paßażěrojo pěschi hicź. Kamjentny móst psches Nižu pola Zitawy dyrbjesche so saraczicź. Zyła Nißyna nizina wot Trottawa a Hartawa nimo Zitawy hacź do Hirschfelde a Türchawa běsche jenicźki jěsor, hodźiny dałoki. W kupjelach Oppelsdorf běchu pucze powodźene. Dróha se Zitawy do Grottawa pod wodu stejesche; móst pola Poritscha je rostorhany. — Hischcze hórsche su powjesćze s Liberza w Czechach. Tamnischa wokolnosćz tajku wulku wodu sa 30 lét widźała njeje. Dróhi Liberza běchu powodźene; w někotrych khěžach woda wjazy metrow wyšoko stejesche; mosty, ławy a. dr. buchu swottorhane; fabriki dyrbjachu swjecźicź, dokelž s wjetscha wosrjedź jěsora stejachu. W Catharinenbergu je woda knježi rěsak wotpławika, nimale wschitke mosty swottorhała, hrjebje rostorhała a t. d. Jedyn muž wóhnjoweje wobory so tam tepi. Też w Habendorfje, hdźež su s wjetscha wschitke fabriki powodźene, so muž tepi; jeneho młodźenza s wulkej prózu žołmam wutorhnuchu. W Kratzawje woda dwě twarjeni wotpławi, w Grünwaldze a Reinowitzu pak pjezy gasoweje fabriki sala. Zakostne su powjesćze s mnohich druhich wšow a městaczkow, hdźež buchu mosty a dróhi rostorhane, domy a bróžnje spowalane. W Wurzelsdorfje so dwaj człowjekaj tepischtaj. — Runje tak slě běsche w Schlesynskej. Někotsi człowjekojo su so tepili w Langenölsu, Halbendorfje, Swarowje, Plavje a Tiefenbachu; w Kuzdorfje so tsi dźěcźi tepichu, w Lubanju młody młynski. W Lubanju běsche dwórnischczo powodźene; kolije na żelesnizy hłuboko pod wodu leżachu; mnohe lokomotivy a wosy buchu spowalane; tyšazy zentnarjow kamjentneho wuhla je woda wotnjesła. Naczinjena schkoda je njesmërna; kaž so praji, wjele millionow markow wucźini, dokelž běsche zyła smuha kraja pschi horach powodźena. Rěka Queis je zyły narańschi dźěl Lubanja se susodnym Berthelsdorfom powodźiła; pinzy a hłuboko leżane wobydlenja běchu polne wody; jara wjele ludźi je jenož pschi samym smjercźi wucźekko. Żelesniza s Lubanja do Shorjelza s zyła jěsdźicź njemóżesche, dokelž běsche pola Lubanja żelesniczny nasyp rostorhany. Też na mnohich druhich żelesnizach w Schlesynskej, Pósnańskej, Pomorskej, Nawjeczornej Pruskej a dr. khwilu jěsdźicź njemóżachu. W Hermsdorfje w Schlesynskej wulka woda zyły dom wotnjese. Wokoło Hirschberga, hdźež Boże dary na polach najrjeńsche stejachu, su zyłe žně sniczene. W nizinach woda tak wyšoko stejesche, so też najdlésche stwjelza s wody widźecź njeběchu; semja běsche psches dołho trajazy deschcź tak s wodu nasyczena, so też na wyšoko leżazych polach woda pok kóhcza a wysche stejesche. Dokelž wulka woda jara nahle pschińdże, rěczka Queis tak nahle roscźesche, so w Markliši woda na dróhach nimale muž wyšoko stejesche; po torhoschczu a po dróhach so mutne žołmy walachu, wschitko powalejo, schtož běsche jim na pucźu; nowy móst w Markliši, kotryž hakle su loni s wulkimi woporami natwarili, a wo kotrymž měnjachu, so budźe wěcźnje tracź, so pschipołdnju w hromadu sypnu, kaž khěžka s khartow; mosty, sudy, koža, hrjadły, sdomki, kolebku s dźěsczom, wscho tole žołmy psches město cźerjachu. Wschitke dróhi w wokolnosćzi su rósdrěte; wot bohatych žnjow žane stwjelzo njesranjene njewosta; pola su samasane; hdźež běchu prjedy skote kłosy a kcźejate hona, tam je někto błóto, s kamjenjemi směschane. Też rěka Bober je wulke sapuscźenje nacziniła, młyny a fabriki spowalała, mosty swottorhała, pola a łuki s błótom pokryła a žně saniczika; schtož běsche posyczene, woda sobu sebra. — Wschitko sapuscźenje wopisacź njemóżemy. Wot pokodźenja běsche nimale zyły sreni a s dźěla poknózny dźěl Europy domapytany. Też w Würtembergskej, Bajerskej a w Schwajzarskej mějachu wulku wodu. Teho runja w Jendźelskej. — W Londonje n. psch. woda pinzu rostorha, w kotrejž 30,000 sudow piwa leżesche, a sudy rosnjese; wulzy smëschnje běsche pschihladowacź, kak ludźo sudy s piwom spróźniwje kojachu. — Też w Ruskej su sańdźeny tydźeń sliwki měli; też tam běchu mnohe żelesnizy tak wobschkodźene, so so khwilu na nich jěsdźicź njemóżesche. Někto pak je schkoda sasso wuporjedźana.

* Jenu studźeń wobhladujo je wóndano w Glogawje pomoznik měschczańskeho studnjetwarjerja srudnu smjercź namakał. Wón běsche do studnje salězł, je so najskerje na rěblu wobsunuł a snak do studnje dele panuk. Morweho jeho se studnje wucźeżechu; wón měješche někotre rany do hłowy. Njesbožowny, schwarny a pilny dźěłacźer, budźesche nasymu swój 50létny skužbny jubilej swjecźił.

* Wobsedźerka wicźeżneho kubka w Gollmützu w Pósnańskej, swudowjena Spillerowa, ma hłupikojtu dźowku. Wudowu a jeje syna su wóndano sajeli, dokelž so jimaj wina dawa, so staj wbohu holzu dleschi czaß w pinzy samknjenu měłoj. Ssudniski sastojnik,

kotryž žo na kubko poda, njesbožownu nimale zyle nahu, bjes koža a wschu w njerjedźe w pinzy nadeńdźe. Holza, kotraž je nĕhdźe 20 lĕt stara, ma druhdy žwĕtky wokomik a potom powjeda, kak njeczłowjeszy žu s njej wobkhadźeli. Schtož žo žkyschi, je žwójba w žwojim cżažu myžle mĕka, holzu do nĕkajkeho wustawa dacz; ale, kaž žo sda, je jim potom pjenjes schkoda bylo. Ssudnistwo jateju s jastwa njepuschczi, runjež chzyschе wudowa 5000 markow rukowanja žadźicz.

* W hoscżenzu „Sächsischer Hof" w Meiningenje žu sandźene dny dwĕ 1000markowske pjenježnej papjerje namakali. Pjenjesy žu žo pola tamnischeje mĕschczanskeje rady wotedałe, dokelž žo radźiło njeje, knjesa tychle pjenjes wužlĕdźicz. Tón dyrbi wjele tajkich papjerkow mĕcz.

* S Jevera do Karolinensiela w Oldenburgskej žo żelesniza twari; duž lokomotiva s nĕkotrymi wosami pĕsk pschiwožuje. Lokomotiviny tepjeŕ mĕjesche žobotu tydźenja njesboże, so s lokomotivy dele padźe, žebi nop skama a žebi w rjapje schkodu sczini. Lĕkarjo pak žo nadźeja cżežzy ranjeneho sažo wuhojicz.

* Pohoncz s Delmenhorsta w Oldenburgskej wóndano na Weyhausenski wĕtrnik pschinźe; žebi na niczo ske njemyžlo wón po wĕtrnikowym 20 kóhczi wyžokim wobkoženju wokoło khodżesche. Wĕtrnikowe kschidła žo spĕschnje wjercżachu. Na jene dobo pohoncz jenemu kschidłu pscheblisko pschinźe; kschidło jeho shrabnu, wusbĕže a wyžoko do powĕtra schwyrnu. Wustrózany pohoncz psches nĕkotre schtomy slecża a w žužodnej sahrodźe na kalnischczo padźe. Hłuboka dżĕra hischcże pokasuje, hdźe je dele plaznuł. Runjež žo s kaha do kału žynuł njeje, žebi wón tola sa dźiw žaneje schkody sczinił njeje.

* S kónz sandźeneho mĕžaza je Boże njewjedro dżowku jeneho ratarja w Jevenstedcże w Schleswig-Holschtynskej sarasyło. Pschi cżežkim njewjedrje ratař se žwojej dżowku a s wotroczkom žyno dżĕkasche. Jedyn błysk sa druhim s mróczelow žapasche. Na jene dobo žo ratař dohlada, so žo jeho dżĕczo s płomjenjom pali; prjedy hacz wón k njej dobĕża, žo njesbožowna holza na kuku wali. Boże njewjedro bĕsche ju sarasyło; jeje drasta bĕsche žo spaliła. Tež kruwarja Boże njewjedro porasy a pohłuschi, so dyrbjachu jeho do Rendsburga do hojeŕnje dowjescz.

* W Schleswigu maja lĕtža jara hubjene žnĕ. Wot tam pišaju: Psches wulke deschcże žu wuhlady na žnĕ jara hubjene. Bĕrny we wschĕch stronach hnija, rozka wurostuje a do pscheńzy je žo žnjecz dał. Wulke hromady žyna je wulka woda wotpławiła abo skasyła.

* Wojak, kotryž pscheđ krótkim w nozy pschi tšélnischczu w Mühlhausenje w Elsažu na straži stejesche, bu njejabzy wot sady wot cżlowjeka nadpanjeny, kotryž chzyschе jeho sadajicz. Na sboże mózesche wojak hischcże wutšélicz, so by žwojich towarschow, kotsiž blisko na straži stejachu, na žo kedźbnych sczinił; pschi tym pak žebi wbohi wojak dwaj porstaj wottšéli. Nadpadnikej žo radźi pó cżmje cżeknucz; runjež žo pilnje sa nim žlĕdźi, jeho dotal tola hischcże wužlĕdźili njejžu.

* Ssudniske jednanje, kotrež dwaj dnjej trajesche, bĕsche wóndano w Wuherśtim Hradischczu pscheczíwo khĕžkarży Kowaldźinej s Kostelza, kotraž je žwojeho prĕnjeho a žwojeho druheho muża a žwoju žamžnu 19 lĕt staru dżowku s prĕnjeho mandźelstwa skónzowała a tež žwojeho jeniczkeho 14 lĕt stareho žyna wobwĕžnuła. Tole schtwore mordarstwo bĕsche wona dołhi cżaž potajne sdżerżecz wjedźała. Pschiža žny žud ju jenohłóžnje k žmjercżi na schibjenży wotžudźi. Njeknicżomne žonischczo žmjertny wužud smĕrnje a žo žmĕjo wužkyscha.

* W Tschebiczu na Morawje je wulka woda na tamnischim židowskim pohrjebnischczu rowy rosryła, tak so žu kaschcże a cżĕła wotpławałe. Napohlad bĕ žadławy. Mnohe połpschetłate cżĕła buchu daloko wot jich rowow namakane. Stara žónka, kotraž pschi wupławjenym kaschczu žwojeho mandźelskeho žakoschczo stejesche, žo do rosmokaneje semje swjese a žo s wulkej prózu wužwobodźi.

* Hischcże jara mkodeho rubježneho mordarja žu sandźene dny w Aubervilliersu pola Parisa sajeli. Tam dwaj staraj cżlowjekaj bydleschtaj, 69 lĕt stary herz Cavallo a 78 lĕt stara wudowa spižacżela Berthiera, kotrajž chzyschtaj žwoje poslenje lĕta w mĕrje dokonjecz. Wonaj wjele s pobožnym swónkom Bacquetom a jeho žynom Albertom wobkhadźeschtaj. Mkody Bacquet bĕsche mudry hólz, ale njedocżink. Dokelž bĕchu jemu duchowni dobri, žo wón w seminarje wotcżahnu a potom pola sawĕscżeńskeho towarstwa žkužbu dosta sa 48 mk. msdy na mĕžaz. S tejele žkužby jeho sandźeny mĕžaz wuhnachu; wón pak žo doma s tym njepokhwali, ale khodżesche a domoj pschikhadżesche, kaž hewak. So pak by 1. augusta 48 mk. mĕžacżneje msdy domoj pschinjescz móhł, njedocżink w nozy wot 31. julija na 1. augusta do wobydlenja stareju cżlowjekow salĕse a stareho herza, kotrehož bĕsche ropot se spanja wubudźił, porasy, na cżož žo do wudowy da, kotraž bĕsche mjes tym na pomoz pschibĕżała. Wón chzyschе starej žonje jasyk wutorhnucz, so by wo pomoz wokacz njemóhła, na cżož se sacżepakom do njeje pjerjesche, doniž wona žaneho synka wjazy wot žo njeda. Potom mordaŕ dwĕ pjenježnej móschni s komory kranu, s kotrymajž cżeknu. Stary herz bórsy k žebi pschinźe a wo pomoz wołasche. Albert Bacquet w kožu leżesche, hdyž polizija po njeho pschinźe, a se symnej krwju powjedasche, so je wudowje Berthierowej jenož 48 mk. kranucz chzył; wón pschistaji, so je spodźiwnje, kak lóhka wĕz je, cżlowjeka moricz, hdyž žy jeho prĕni krócz žmoknuł. Schtož žo žkyschi, je stara žona tak rosbita, so žo ji s cżežka žiwjenje sdżerżi.

* Nimale po zyłej Jendźelskej maju psches trajazy žylny deschcz wulku wodu, kotraž je wulke sapuscżenje nacżiniła a tu a tam žnĕ do zyła skasyła. W Londonje žamym žu narańsche dźĕle mĕsta, w kotrychž s wjetscha khudschi lud bydli, powodżene; duž je tam hubjenstwo wulke.

* Hrósbny podawk žo njedawno w swĕrjenzu w Nowym Brightonje sta. Skludźerka hadow žo se žwojimi hadami pokasowasche. Na jene dobo žo wulki had spjecżi, kotryž bĕsche žo ji wokoło žiwota wił. Nastróżany psches rucże lawow w swĕrjenzu had mkodu holzu do ruki skuža; druhi had ju do cżoła kužnu, so krej s rany cżecżesche. Runjež bĕsche zyła krwawa, skludźerka tola njewoteńdźe, doniž pschihladowarjam wschitke kuski pokasała njebĕ, kotrež s hadami cżinjesche.

* Nowy hoborski spław, kotryž žu w podobje łódże sandźeny bĕrtl lĕta w Joggingsu w Nowej Schottiskej natwarili, je žo do morja puschcził. Spław, kotryž je 350 łóhczi dołhi a s 30,000 sdomkow twarskeho drjewa wobsteji, do New-Yorka płowa, hdźež ma na nowy tydźeń dojecz. Tam 212,500 mk. sa njón dostanu, mjes tym so žu w Jagginsu sa njón s zyła 55,250 mk. wudawkow mĕli.

* W Warschawje žu žo wóndano tjjo mužojo w studni sadužyli. Studnjetwarz bĕsche poruczнosc dostał, blisko noweho domu studżeń wurycz. Wutoru tydźenja dopołdnja dwaj jeho dżĕkacżerjej w studni dżĕkaschtaj: jedyn na dnje, nimale 12 łóhczi hłuboko, druhi na kóskach 6 łóhczi wysche. Na jene dobo žo s boka, nĕhdźe dwaj łóhczej wysche dna, kula semje wotwali, a hnydom žo masana woda s dżĕry žórlicz pocża, s kotrejež duschate płuny (gasy) stupachu. Dżĕkacżer na dnje jeniczki krócz sawoła, na cżož druhi hnydom s kóskow na dno padźe. Bórsy drusy dżĕkacżerjo k studni pschibĕżachu, a tež žam studnjetwarz. S krótka rosžudżeny, a runjež jemu drusy wotradżowachu, žo wón s postromkom do studnje dele puschcżi; ale w hłubinje nĕhdźe schescżi łóhczi wón myžle shubi a teho runja na dno studnje padźe. Nĕtko žebi nichtó wjazy do studnje njeswaži. Póžkachu wo poliziju a po wotdźĕlenje wóhnjowеje wobory. Hdyž wóhnjowa wobora dóńdźe, žo jedyn žobustaw poschicżi, so chze do studnje salĕscz. Wón žebi postromk wokoło žiwota wobwi, na cżož jeho dele puschcżecz poczachu; ale bórsy tež wón pomjatk shubi. Jeho hnydom se studnje wucżežechu; lĕkaŕ, kotryž bórsy pschinźe, jeho saža woživi. Nĕtko po wulke klĕschcże bĕżachu, s kajkimiž kamjenje s hłubiny cżahaju, hdyž studżeń ryja; a s pomozu tychle klĕschcżow sa pok hodźiny studnjetwarza a jeho dżĕkacżerjow se studnje wucżežechu. Wschitzy tjjo bĕchu morwi.

* W starej, padawej khĕži w mĕscże Filadelfia w Amerizy stary muž bydlesche, wĕsty Perry, kotryž bĕsche nĕhdy psched wjele lĕtami widżany muž byl, ale posdźischo dele pschischoł, dokelž psches mĕru pijesche. Pschecżel s mkodych lĕt, wĕsty Price, žmjercz khudy rapž, pschi nim bydlesche. Dokelž starzaj stajnje jenak rostorhanaj khodżeschtaj a žo s tunim cżistym palenzom a s kuskom jĕdźe żiwjeschtaj, schtož jimaj žmilni ludźo darichu, mĕjesche kóždy cżlowjek sa to, so je też Perry zyle khudy rapž. Lĕtža wulkeho rózka žo žužodam spodźiwne sesda, so stary dom stajnje samknjeny wosta, a so žo mużej s zyła wjazy njepokasaschtaj. Wo tym shoniwschi polizija durje wustorczi a wó jstwje, kotraž žo s njerjadom lĕpjesche, starzow morweju nadeńdźe. Kaž je žo nĕtko wukopało, dom Perryej žłuschesche. Wschĕ jstwy a komory pschehladawschi polizija 340,000 markow pjenjes namaka. Dokelž Perry ani žony ani dżĕcżi sawostajił njeje, žo jeho bratrowe 4 dżĕcżi sa sawostajenstwom praschachu. Psched krótkim je žo jim sawostajenstwo wupłacżiło, kotrež s zyła 352,750 markow wucżinjesche.

* Wĕsteho Rischa, Němza, kotryž je psched 6 lĕtami w Crossenje w Pruskej mordarstwo wobeschoł, žu psched krótkim w kraju Texas w Połnózнej Amerizy, hdźež mĕjesche wón nutnizu, sajeli a němskemu knjeżerstwu pschepodali. Na żelesniży duzy do New-Yorka Risch cżeknucz spyta, s wosa do rĕki Delaware skocżiwschi; ale jeho hnydom saža dožažechu.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach farař dr. Kalich němsku spowjednu rěcź a ½9 hodźin němske prědowanje.

Wěrowanaj:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Emil Heyer, ratař-najeńk w Hrubjelčźizach, s Lejnu Viezez tam.

Kŕćeni:

W Michalskej zyrkwi: Marja Alma, Augusta Mißnarja, skalarja na Židowje, dź. — Marja Martha, Jaroměra Ernsta Langi, fabrikarja na Židowje, dź. — Rudolf Jurij, Bohumila Ernsta Grunewalda, dohladowarja wukhowańje sa dźěćźi na Židowje, ß. — Khorla Kurt, Jana Ernsta Kobanje, rěsniskeho mischtra na Židowje, ß. — Bruno Arthur, Gustava Adolsa Pjecha, khěžerja a pjekarja na Židowje, ß. — Jaroměr Rudolf, Jana Khorle Schmidta, pólverniskeho dźěłaćerja na Židowje, ß. — Khorla August, Jana Augusta Mitracha, khěžerja a zyhelnika na Židowje, ß. — Jan August, Khorle Augusta Radzy, khěžkarja a dźěłaćerja w Brěsowje, ß. — Margaretha Jenny, Gustava Maxa Kaplerja, wučerja na Židowje, ß. — Bertha Augusta, Michała Panascha, khěžerja a fabrikarja na Židowje, dź. — Hana Marja, njemandź. dź. na Ssokolzy. — Hana Augusta, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 2. augusta: Khorla Hermann, Handrija Mužika, žiwnosćerja w Čźichońzach, ß., 4 m. 7 d. — Martha Karolina, Ernsta Khorle Heinricha, dźěłaćerja w Kelnje, dź., 9 m. 16 d. — 4. Augusta, Ernsta Khorle Heinricha, dźěłaćerja w Kelnje, dź., 1 l. 11 m. 3 d. — 5. Hańża rodź. Frenzelez, njebo Michała Měrćźinka, dźěłaćerja w Wulkim Wjelkowje, sawostajena wudowa, 75 l. 6 m. — 6. Bertha Emilija, Jaroměra Wylema Kittnera, maschinskeho wjednika na Židowje, dź., 9 m. 21 d. — Marja Kralez, wumjeńkarka w Hněwßezach, 77 l. 2 m. — 7. Marja Madlena rodź. Langez, njebo Jakuba Riedela, dźěłaćerja tudy, sawostajena wudowa, 65 l. 3 m.

Płaćźisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2105 měchow.	W Budyschinje 4. augusta 1888				W Lubiju 2. augusta 1888			
	wot		hač		wot		hač	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża . . . . . běła	9	11	9	52	8	97	9	26
= . . . . . žołta	8	63	8	93	8	59	8	97
Rožka	6	33	6	64	6	31	6	56
Jeczmjeń	5	94	6	16	6	—	6	20
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	60	6	70	6	70	6	80
Hroch	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka	6	67	6	94	6	39	7	—
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka	15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny	1	80	2	—	1	70	2	10
Butra . . . 1 kilogr. . .	1	80	2	—	1	80	2	10
Pschenična muka 50 = . . .	7	25	17	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 = . . .	6	50	9	75	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	2	20	2	50	—	—	—	—
Sslóma . . 600 = . . .	20	—	21	—	18	—	20	—
Prožata 1086 schtuk, schtuka . .	5	—	15	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	4	25	4	75	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 17 np. hač 9 hr. 38 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 87 np. hač 8 hr. 99 np.; rožka wot 6 hr. 33 np. hač 6 hr. 49 np.; jeczmjeń wot 5 hr. 94 np. hač 6 hr. 8 np.; wowß wot 6 hr. 30 np. hač 6 hr. 50 np.

Dražďańske mjažowe płaćźisny. Howjada 1. družiny 54—58 mk., 2. družiny 48—52, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 44—46 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—48 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 10. augusta: Kražne.

Njech žo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež žu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Mlócźaza maschina w dobrym rjedze je s zykej pschiprawu hnydom na pschedań w Kobjelnju cźišło 14 pola Hucźiny.

Khofej
paleny a njepaleny porucźataj tunjo
Schischka a Rjeczka.

Privatne pjenjesy po kóždej wyšokosći wot 600 mk. mam pschezo po 4% wupožcźicź. Pódla teho tež pjenjesy na hypotheki wupožcźuju, kotrež žo njewupowjedźa, tež pjenjesy na požcźonku dawam.
Emil Fröde w Budyschinje
pschi rybowych wrótkach 10.

Koscźe, lapy, żeleso žo po najwyschschich płaćźisnach kupuja na **garbarskej haßy 9.**

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow žylne, kupuje po najwyschschich płaćźisnach
mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Tunje poskicźenje.
Gumijowe schaty
(snaty najlěpschi wudźěłk).
Stejaze khornarje po 30 np.
shibnjene khornarje = 40 =
manschety sa dźěćźi por = 50 =
mužaze manschety = = 70 =
małe pschedkoschliki = 60 =
wulke pschedkoschliki = 75 =
mydło, knjefle s mechaniku
porucźa
A. Tschentscher
w kupnizy
pschi hłownym torhoschcźu.

Khofej
wot najtunischich hač do najdróžschich družinow w wulkim wubjerku porucźa
Hermann Klemm
na bohatej a horncźerskej haßy.

Jerje
wurjadnje wulke po 5 np. pschedawa
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Sa wikowarjow!
7/4 schěroke tkaniny k žuknjam tokšta twora, rjane mustry mtr. po 26 np.
Hermann Beermann
w Budyschinje
na snutskownej lawskej haßy.

Dürrenbergsku warnu žół
Dürrenbergsku skótnu žół
(kotraž je, kaž je snate, najlěpscha)
porucźa najtuńscho
Emil Lebelt
na dwórnischcźu w Budestezach.

Khofej
njepaleny po 90 np.,
paleny = 110 =
pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow poměrnje tuńscho porucźa
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Cźisty palenz
jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucźa jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Na žwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej
paleny a njepaleny
jenoż w dobrych družinach porucźataj jara tunjo
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej
paleny punt po 120—200 np.,
njepaleny = = 90—160 =
w jenoż wuběranych družinach porucźa jako něschto wubjerne
Gustav Poser.

Zeche Graf zur Lippe
w Subrnicźžy
porucźa dobru brunizu po sćěhowazych tunich płaćźisnach:
kruchatu brunizu w lěcźe žuschenu hektoliter po 55 np.,
žrěnju brunizu = = = 45 =
žrěnju brunizu s podkopkow žuchu = = 40 =
krymstatu brunizu w lěcźe žuschenu = = 35 =
krymstatu brunizu s podkopkow žuchu = = 30 =
žypnu brunizu = = 25 =

Dokelž žu žo khofejowe płaćźisny saßo poniźiše, porucźam wot nětka saßo
paleny khofej
punt po 120 a 130 np.
w snatych dobrych a derjeßkodźazych kajkosćźach.
Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Wožebne **ſerbſke a němſke ſpěwarſke knihi,** do ſomota a cželazeje kože po nowym waſchnju ſwjaſane, po 6 mk. poruča

Gustav Rämsch
na bohatej haßy 21.

Kolonialtworowe khlamy
Ad. Rämſcha
pſchi butrowych wikach
poruczeja ſwojim cześcženym wotebjerarjam:

khoſej, jara ſylny a cžiſcże ſkodžazy, punt po 90, 100, 110, 120 hacž 150 np.,
khoſej paleny punt po 120, 130, 140, 150 hacž 200 np.,
zokor dróbny punt po 30 a 32 np.,
zokor w kłobukach punt po 32, 33, 34 hacž 38 np.,
lompenſki zokor punt po 32 np., pſchi 5 puntach po 30 np.,
rajß punt po 12, 13, 14, 15, 16, 18 hacž 30 np.,
ſyrop jara ſkódki punt po 12, 16, 18, 20 hacž 36 np.,
rjepikojty tobak krany punt po 35 np., jara dobry amerikanſki,
kißałowy ſprit po 15 a 18 np., w picželach wjele tuńſchi,
łamane nudle punt po 24 np., pſchi 5 puntach po 22 np.,
mydło jara tunjo w ryhelach něhdže 1 punt po 25, 30 a 40 np.,
mydło k maſanju I. punt po 25 np., II. punt po 22 np.,
jerje, rjane tucžne ryby, mandel po 40—75 np.

Barbowa pſchedawarńja
Gustava Posera
(prjedy R. Hauptmann)
na bohatej haßy 22
poruča ßwój bohaty ſkład
murjerſkich a molerſkich barbow
w wulkim wubjerku, ſtajnje cžerſtwych;
wolijowe barby
ßuche abo k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnyjaze, k wobarbjenju ſchpundowanjow, khěžow atd.;
ßwěcžaty lak ſa ſchpundowanje
(wot R. Stollbergera w Karlsruhe)
ſ barbu a bjes njeje, bjes wonjenja a lohko ſkhnyjazy;
bernſtajnowy lak, kopallak, damarlak, lak na żeleſo, ſpiritußowy lak;
Ia Kölnſki klij,
kaž tež wſchě druhe družiny w najlěpſchich dobroſcžach;
terpentinowy wolij,
němſki a franzowſki;
derje warjeny lanowolijowy firniß,
ſa dobry a twjerdże ſkhnyjazy wuſpytowany;
Ia portlandſki zement;
myjnu krydu, gyps;
ſchmyrglowu a wóhnjokamjenjowu papjeru,
ſchmyrglowy płat;
barbjaze drjewa;
barbieże wſchěch družinow atd.
Najwjetſchi wubjerk. Tunje płacžiſny.
Sprawne poßłużenje.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7
poruča ßwój ſkład **módroczíſchcża** ſtary łóhcž hižo 18 np., **kretonne** (tołſtoniczaty katun) łóhcž po 23 np., **katun** łóhcž po 16 np., **kalmuk** w rjanych muſtrach a cžěmnobrunej barbje, **zychi** 6/4 ſchěroke ſtary łóhcž po 20 np., ſchěry, módry a běły **płat** we wſchěch ſchěrjach po jara tunich płacžiſnach, dwójzy ſchěroke **draſtne tkaniny** ſtary łóhcž po 45 np., **rubiſchka** na hłowu w rózkach ſ tykanymi kwětkami po 1 mk., hotowe **ßkómniki** po 1 mk. 50 np., katunowe, kretonnowe, módroczíſchcżowe **ſbytki** k pjeſlam a dźělbu **tkaninow k kholowam.**

Mydlarńja H. Lehmanna
w Budyſchinje
na hornczerſkej haßy cžißło 3 a na żitnej haßy cžißło 3
poruča ßlědowaze wudźělki po poniżenych płacžiſnach w ſnatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po 40 np.,**	pſchi wotewſaczu 5 puntow po płacžiſny poniża,
żiwizojte jadromydło	„ „ 36 „	
jadriwe mydło II. družina . . .	„ „ 30 „	
cžiſcżaze mydło	„ „ 30 „	
jendżelſke běłaze (błejchowaze) mydło	„ „ 20 „	
maſne mydło	**punt po 20 a 25** „	
kryſt. ſoda	**punt po 5** „	

rajßowu a pſcheńcżnu ſchterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtuńſchich płacžiſnach,
najlěpſchi kołmas wot Schindlera a Myßlia w Schczeczinje punt po 25 np.

K hnojenju polow poruča:
ff. parjenu koſcżinu (koſcżowu muku),
ff. ßyru koſcżinu,
woprawdźity peru-guano,
ammoniak-ſuperfoſſat,
ſpodium-ſuperfoſfat,
norwegſki rybjazy guano,
hnojazy gyps,
worjolſki kainit,
wubjerny kołmas
Paul Mattheis w Budyſchinje.

Fotografiſki atelier
Alex. Matthaeya, dwórſkeho fotografa
naßlědnika
w Budyſchinje ſady měſchczańſkeje ſchule
ßo k najßwěrniſchemu a najlěpſchemu ſhotowjenju fotografijow kóždeje družiny poruča.
Płacžiſny ßu niſke.

Fotografiſki ateliej
Oskara Meistera
w Budyſchinje na ſeminarſkej dróſy 6.
Fotografije wot wulkoſcże medaillona hacž do woprawdźiteje wulkoſcże ßo na najlěpje dźěkaju, teho runja **krajiny, pomjeńſchenja a powjetſchenja.** Fotografowanje ratarſkich a induſtrialnych maſchinow kaž tež gruppow, tež ſwonka doma.

Mużaze ßukuje, ſwjerſchniki, kholowy a **lazy** ßo **njerospróte** rjenje a trajnje barbja
w Kellingez parnej barbjerni
w Budyſchinje.
Spěſchne dźěło. Tunje płacžiſny.

W bliżšich dnjach wuńdu

Wječorne pěsnje

wot **W. Hálka**

jako prěni zwjazk

Serbskeje knihownje.

„Wječorne pěsnje“ njebudu wjacy płaćić hač 50 np.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza

Paul Walther

na žitnych wikach.

Destillazija

Schischki a Rjeczki

porucza swoje snate dobre družiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płaczišnach.

Khosej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacz 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpsche czišcze a sylnje skłodżaze družiny porucza

Jan Wjenk

na swonkownej lawskej haßy 38
pódla Schraderez konditarnje.

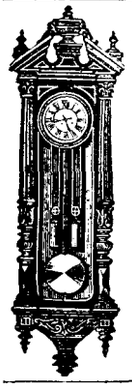

J. A. Henke

w **Budyschinje**

na seminarskej haßy 4

porucza swój

skład wschěch družinow

czaßnikow.

Porjedženje

khwatnje a tunjo.

Hamburgsko-amerikanske

paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parokłódźna jězba

z Hamburga do New-Yorka
kóždu srjedu a njedźelu,

z Havra do New-Yorka
kóždu wutoru,

ze Stettina do New-Yorka
kóždej dwě njedźeli,

z Hamburga do Wjeczorneje Indiskeje
měßacznje 3 krócz,

z Hamburga do Mexike
měßacznje 1 raz.

Towarstwowe pósłske parne kłódże pobawaju wubjernu jězdu a pschihódnu puczowanisku składnosez sa kajutowych a bjeskłubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa **No. 797**

Carl Meisel w Budyschinje.

Swój wulki skład

britwjow a tóczných rjemjenjow

jenož w dobrych kajkosczach pschi potrjebje należnje porucza

Hermann Karsch prjedy **A. Rockisch**

3 pschi mjaßowych jědkach 3.

Pschispomnjenje: Wscho toczenje a porjedženje po najtunischej dłaczišnje wobstaram.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Założena w lěcze 1831.

Wobsanknjenje sliczbowanja na lěto 1887 dopokasuje, so towarstwo sledujze rukowaze fondsy wobßedźi:

Pschitomne wobstatki:

Towarstwowy kapital:	schßežnakow	5,250,000. —.
Reservy sa běžaze rizki a schkodowanja:	„	25,686,774. 64.
Dobytkne reservy:	„	4,741,496. 68.
Reservy sa dobytkne dźěle, žiwjenjesawěsczenym wudźělomne:	„	441,905. 21.
	schßežnakow	36,120,176. 53.

W lěcze 1887 bu **37,505** schkodowanjow se snamjenitej summu

10 milijonow 099 tyßaz 647 schßežnakow

sapłaczenych. Wot kóždeho agenta towarstwa móże so czischczany sapiß wschěch schkodowanjow dostacz.

Wot wobstacza towarstwa bu s zyła wulzyschna summa

207 milijonow 397 tyßaz 802 schßežnakow a 20 krajzarjow

sa sapłaczenje schkodowanjow wudata.

Powschitkowna assekuranza sawěsczuje:

a) **twory, mobilije, žnjenske sarady** atd., kaž tež, je-li to krajne sakonje dowoleja, kajkežkuli **twarjenja** psche **wohenjowu** a **błyskowu schkodu, parokótkowe** a **gasowe rosbuchnjenje;**
b) pschez **krupobicze;**
c) **schkodowanja pschi dowoženju** po wodze a po kraju;
d) **rosraženje schpihelowych schklenzow** a
e) **žiwjenje człowjekow** na jara wschelake waschnje

sa **najtunische twjerde prämije** a polizy w **němskich pjenjesach** wustaja.

K kóždemu wukasanju a k wobstaranju sawěsczenjow poruczataj so agentaj:

hłowny agent hamtski skotolěkar **E. Walther** w Budyschinje,
schewski mischtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancziz.

Chirurgiska wobalerńja w Budyschinje

na schulerskej haßy 3 po 2 skhodomaj, nutskhód na rěsniskej haßy.

Wuwinjene a wustorczene stawy runa, stawy wustrychuje, plestry kładże, piwalzy sadża a kunki staja, suby torha, wschě rany wot tšelenja, bicza, kłócza, rěsnjenja, torhnjenja, kußnjenja, stłóczenja, sahorjenja a smjeczenja hoji a wschu druhu do swojeho powołanja skuschazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojer.

Rěczník **E. Mütterlein** je so wot swojeho puczowanja wrócził.

Expedizija: **na bohatej haßy 11** po 2 skhodomaj.

Rajß

wulkosornaty punt po 14—30 np. porucza tunjo

Gustav Poser

na bohatej haßy 22.

Turkowske słowki

najlěpscheje družiny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczišnach.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza

Th. Grumbt

na swonkownej lawskej haßy.

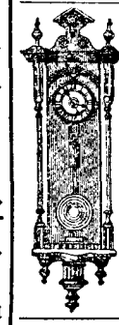

Na 2 lěcze pokne rukowanje.

Czaßniki

so **pschedawaju** a **porjedźeja derje** a **tunjo.**

A. Mager,

czaßnikař

na serbskej haßy 11.

Schtóž

chce nóž abo nožizy toczene abo wuporjedźene měcz, pósczel je do parneje toczerńje a porjedźerńje

Oskara Buttera w Budyschinje pola theatra.

2 wobydleni, stwa a komora, do kotrejuž móże so Michała saczahnucz, stej sa jenotliwych ludźi na pschenajecze w Hodźiju cz. 15 pola blidarja **Nycze.**

Sprawna, czista a pilna skužobna holza so k 15. augustej abo posdźischo pyta. Dalsche je shonicz na bohatej haßy 17 w khlamach.

K nowemu lětu 1889 pyta wotroczkow, pohonczow, wolazych, dźowki sa dom a hródź

E. Lebelt pschi žitnych wikach 7.

Hejtmanow, wotroczkow, srěnkow, rólnych pohonczow, wolazych, dźowki sa dom a hródź a dźěłaczerske swójby pyta

pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Wotroczkow, dźowki, pohonczow, wolazych, hosposy, holzy sa dom a kuchinju pyta pschistajerńicza **Schmidtowa** na garbarskej haßy 9.

Wuczobnik so pyta!

Sa swoje kolonialtworowe khlamy, sjenoczene s destillaziju, hnydom abo na Michała młodeho Serba pod pschihódnymi wumělenjemi sa wuczobnika pytam.

J. T. Glien

na drjewowym torhoschczu

w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 33. **Sobotu 18. augusta 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeju majestoscži sakski kral a kralowa staj wo 15. augusta wot swojeho pucowanja, kotrež běschtaj 5. julija do Danskeje a Schwedskeje nastupiłoj, cžiłaj a cžerstwaj do Draždžan wrócžiłoj a wo wot tam hnydom do Pillnitz podałoj.

— Kněžor Wylem je sahorjeny wojak a, hdyž jeho knjeżerstwowe dźěła njewotdźeržuja, wón tón cžas wschěndze swucžowanju wójska pschihladuje. Sandźenu wobotu bě kněžor pschi manevrach, kotrež wo bjes Potsdamom a Spandawom wotbywachu. Po skóncženju manevra wón wo tym swudźesche, kak běchu jenotliwe wotdźělenja swój nadawk dopjelniłe. Bjes tym so wón artilleriju pokhwali, bě jeho wušud na druhim městnje mjenje pschipósnawazy; kněžor s milym a pschecželnym hłosom praji: „Nó, moji knježa, porěcžmy raz zyle jako towarschojo, jeli so budźische bitwa była, budźichu tele mužstwa wschě w kołbašowym kótle byłe!“ — Pschichodny tydźeń kněžor do Gdanska (Danziga) pschijědże, hdźež budźa wo wulke kódźstwowe manevry wotbywacź. Po nich wo wón na pucžowanje k sakskemu, württembergskemu, bajerskemu, awstriskemu a italskemu dworej nastaji.

— Portugalski kral Don Luiz, kotryž psches europiske kraje pucžuje, je sandźeny tydźeń wjazore dny s hosczom w kněžorskim hrodźe w Barlinje był. Kněžor Wylem je jeho sa wjednika 3. brandenburgskeho pěscheho regimenta cžišćo 20 pomjenował a jemu s dobom dospołnu drastu wjednika mjenowaneho regimenta darił.

— Powjesc, so je pólny marschal hrabja Moltke wjednistwo generalneho staba němskeho wójska složił, po zykych Němzach hłuboki sacžischcž cžini. Wón drje je wo cželnje s naschim lětstotetkom sestarił, tola duchownu cžiłosc a cžerstwosc je wšebi psches dołhi cžas hacž dotal sakhował, a młodosc k njemu s tym samym poczeszczowanjom a wyšokowaženjom shladuje, kaž starschi narod. Jeho wošoba je tak wusko s němskim wójskom saplecżena, so wšebi jo bjes jeho w wójnje a měrje wuspytowanej radu, bjes jeho dalokowidźazeho wócžka myšlicź njemóžemy. 30 lět dołho je wón s wjednikom generalneho staba był, kotryž je wo wot njeho na wyšokosc sdźěłanoscże posběhnuł, kajkuž pola žaneho druheho wójska njenamakamy. Se žadnej wótroscžu rosuma wón teho runja žadnu skutkowansku móz a skutkowansku hotowosc sjenocži, kotraž runje tak w pschihotowanskich naprawach a nacžiskach, kaž w dnjach rosšudźenja, w nusnocże bitwy pruhu wobsta. Hacž runje je Moltka hižo dawno starobu došahnuł, w kotrejž su wo bruse nadźěkali, wšebi wón hischcże pschezo měr swjatoka njepopscheje. Wón je po postajenju kněžora pschedsydstwo komišije sa sakitanje kraja pschijał — kotrež sastojnstwo je prjedy njeho kněžor Friedrich sastawał. Pódla teho je kněžor wošebje postajił, so dyrbi generalny pólny marschal tež dale w swjasku s generalnym stabom wostacź a tež swoje dotalne bydło w domje generalneho staba wobkhowacź, a jako wošebite wusnamjenjenje ma wo wobhladowacź, so je Moltke wošoboweho adjutanta dostał. — Hrabja s Moltke lětša oktobra swoje 88. lěto žiwjenja wobsamknje; herbske hrabinstwo je wo jemu 28. oktobra 1870 spožcžiło, sa generalneho pólneho marschala jeho w lěcże 1871 pomjenowachu. Wón je wudowz bjes dźěcži; jeho mandźelska je jemu psched dwazecžimi lětami wumrjeła. Najblischi cžakanz swójbneho fideikomiša, wot Moltki sałoženeho, s rycžerbubkow Creisau, Nieder-Grädiz a Wierischa wobstejazeho, je jeho wnuk Wylem s Moltke, offizěr w regimencże garde du korps, kotryž drje je woženjeny, tola tež žanych dźěcži nima. Sa naślědnika Moltki w generalnym stabje je wo generalny kwartěrski mischtr hrabja s Waldersee pomjenował, kotryž je dołhe lěta s prawej ruku a se sastupnikom Moltki był. Waldersee je wo w lěcże 1832 narodźił a je po tajkim 32 lět młódschi hacž Moltke. W wójnje lěta 1866 a 1870 je wo wón w generalnym stabje jara wusnamjenił. S pscheměnjenjom w generalnym stabje su wo tež s dobom wošoby mnohich druhich wyšokich wojerskich sastojnstwow měniłe, so by wo womkodźenje wójska, hižo dawno sa nusne spósnate, pschewjedło. 88lětnemu pólnemu marschalej Moltzy wo hischcże tak wjeżele spožcži, docžakacź, kak wo pod jeho wocžomaj němske wójsko, kotrež je wo psches jeho sašłužby na tak wyšoke stejnischcžo posběhnuło, s młodymi mozami pod młodym kněžorom poštylnja.

— Niz jenoż kěrašěrojo, tež ulanojo a dragonarjo wo s lebiju wobrónja. Tola bjes tym so je drěwz ulanskich lebijow drjewjany, wo k temu sa husarow a dragonarjow želesna rołka nałoži, kotraž je łóhscha a pódla teho lěpje džerži.

— Konserwatiwne strony němskeho kněžorstwoweho a pruskeho krajneho šejma su wobsamkle, bywschemu ministrej snutskownych należnoscžow Puttkamerej jako snamjo pschipósnacža a džaka cžešny dar, šlěborne snamjo semrjeteho kněžora Wylema, pschepodacź. Snamjo je łóhcź wyšoke a wo Puttkamerej, tak bórsy hacž budże hotowe, wot deputazije pschinješe.

Awstrija. Awstriske nowiny, s wjetscha wot židow wo pišaze a wo wudawaze, su kžake, hdyž tydźenja powjescź rosschěrjachu, so je wo biskop Stroßmayer k kněžorej skasał, so by wo dla sbožopschecža samolwił, kotrež je s pschicžinu džewjecźstowlětneho jubileja wobrocženja ruskeho ludu k kschescźijanstwu do Kijewa pósłał. W tamnym sbožopschecžu ani njepraweho šłowcžka njeje, a woprawdże šměschnje wo posłha, hdyž židža wo cžistosc katholskeje wěry žałoscža. S zyła wschak tež w tejle wěży žaneje pschicžiny k temu nimaju. Snate je, so biskop Stroßmayer s wulkej sahorjenoscžu sa to skutkuje, so by wo prawošławna (grichisko-katholska) zyrkej s romsko-katholskej sjenocžiła, wón s tym samym sahorjenjom cžini, kotryž su hižo najwjetschi bamžojo a biskopojo tej samej wěży wopokasali.

Italska. Italszy su w Abešynskej nowe poražene poczerpili, poražene, kotrež drje tak cžežke njeje, kaž nadpad pola Dogali, tola se swojimi pódlanskimi wobstejnoscžemi jara na njón dopomina. Tež tón krócź su Afriszy, kotsiž běchu k Italskim pscheschli, Italskich pscheradźili. Abešynszy italske wójsko do doliny pola Saganeite swabichu a jo tam nodpanuchu. Pošlednje poražene Italszy pak pschezo skerje sniešu, hacž krwawnu bitwu pola Dogali, dokelž tón krócź jich wójsko s afriskich baschibošukow wobstejesche, kotsiž wo wot pjecź italskich offizěrow nawjedowachu. Cžile offizěrojo su wschitzy panuli a pódla nich na 300 baschibošukow. Italszy wo nětko njebudźa

ſminucź móz, ßo ſ nowa na Abeßynſku dacź. Pſchimórſke měſto Maßawa a puſta krajina wokoło njeho, ſa kotreż je Italſka hižo jara wjele pjenjes a cźłowjekow woprowaka, po tajkim nowe wopory požada. Na ßerbſki pſchekoženе rěka Maßawa cźertowe hněſdo. Italſzy pſchezo bóle ſpóſnawaju, ſo tole měſto woprawdźe lěpſche mjeno njeſaßkuži.

Franzowſka. Bywſchi general Boulanger bě tele dny w ßmjertnym ſtraſche. Wón bě do měſta St. Jean d'Angely pſchijěł, ſo by tam ſa ßwoju wólbu ſkutkował. Pſchi tym puki naſtachu, a jedyn wucźeŕ Perin wjazy krócź do Boulangera tſěli. Boulanger njewobſchkodźeny woſta, tola měſto njeho ßo dwaj ratarjej pſches kulki ſraniſchtaj. Perin, kotrehoż hnydom pſchimnuchu a k ſemi cźißnuchu, dale tſělesche, ſo by ßo wobarał. Po krótkim pſcheßkyſchenju jeho hnydom ſaßo puſchcźichu! Poliziji ßo ſkóncźnje poradźi, měr ſaßo poſtajicź. Mnohe woßoby buchu ſajate. Też w Amienje pſchi pſchikhadźe Boulangera ropot naſta. Jeho pſchecźeljo a pſchecźiwnizy ßo bjes ßobu do pukow dachu, pſchi cźimž ßo mnohe woßoby ſranichu. Skóncźnje dyrbjachu wojazy ſakrocźicź a biczkow roſehnacź. W Doullenſu Boulangera ſ wulkim holkom powitachu. Só by k njeměram njedóſchło, měſchcźanoſta haßy ſ wojakami wobßadźicź da. Wojakam bě ßo pſchikaſało, nikoho k Boulangerej pſchipuſchcźicź. Tale pſchikaſnja ßo krucźe pſchewjedźe, ßamo Boulangerowi pſchecźeljo k njemu pſchiſtup njedoſtachu.

Bołharſka. Jěſdźenje po żelesnizy wot Wina do Konſtantinopla je ſkóncźnje wotewrjene. Poßwjecźili běchu żelesnizu hižo pſched měßazom, tola dla ſadźeranja bołharſkeho knjeżerſtwa je hakle ßo wona nětko wobkhodej pſchepodacź móhła. Hdyż prěni cźah prěnje dny ſańdźeneho tydźenja do hłowneho bołharſkeho měſta Sofije pſchijědźe, ßo tam dla tehole podawka ßwjedźeńſka hoſcźina wotbywaſche. Pſchi njej Koburgſki prynz krótku rěcź dźerżeſche, prajizy, ſo móże runje lěto po tym, ſo ßu jeho na bołharſki trón powołali, żelesnizu poßwjecźicź, kotraż ma nawdawk wjecźorne kraje ſ naranſchimi ſjenocźicź. Wón ßebi pſchejeſche, ſo by ßo ſkóncźnje Bołharſka wot wukraja bóle ważiła a ßo lěpje wo njej ßudźiło. Tomule pſcheczu budźa drje ßo w wukraju wſchudźe ßmjecź. Runje poßledni cźaß je wukraj powucźił, ſo w Bołharſkej najhórſchi njeporjad knježi. Lědma ſo ßu bołharſkim rubjeżnikam tſjóch żelesniſkich ſaſtojnikow, kotſiž běchu ßo wot nich rubili, ſa wyßoki pjenjes wukupili, ßu rubjeżnizy hižo ſaßo fotografa Karſtojanowa a jeho pomoznika w bliſkoſcźi Rilſkeho klóſchtra wotwjedkoj, hdźeż běſchtaj tehdy Koburgſki prynz a Stambulow na lětnim pſchebytku. Móżnoſcź njeje wuſamknjena, ſo ßu rubjeżnizy wotpohlady na Koburgſkeho prynza měli. Po prawom je jara ſe ſchkodu, ſo jeho wotwjedli njeißu; wo praſchenju, po kajkim waſchnju měł ßo Koburgſki prynz nuſowacź, ſo by bołharſki trón wopuſchcźił, ßebi wulkomozy potom wjazy njebychu trjebałe hłowu łamacź. Rubjeżnizy bychu tak wyßoki wukupny pjenjes żadali, ſo Bołharjo wěſcźe ßwojeho wjerćha njebychu wukupili. Tutón podawk ſaßo pokaſuje, kak mało wěry ßu lubjenja bołharſkeho knjeżerſtwa hódne, kotreż wudawa, ſo pilnje ſa rubjeżnikami ßlědźi. Rilſki klóſchtr njedaloko Bellowy leži, hdźeż běchu rubjeżnizy njedawno żelesniſkich ſaſtojnikow wotwjedli, kotſiž ßu nětko ſaßo ßwobodu doſtali. Budźiſche-li po woli bołharſkeho knjeżerſtwa ſchło, bychu woni hiſchcźe dźenßa w ruzy rubjeżnikow byli. So ßu ßo wußwobodźili, maja ßo jenicźzy prózowanjam italſkeho wojeŕſkeho attaſcheja Cugije dźakowacź, kotryż pſchihódnych muži nadeńdźe, kotſiž ſ rubjeżnikami wo jatych jednachu. Rubjeżnizy ßu jenoż 18 muži ßylni byli. Hdyż běchu żelesniſkich ſaſtojnikow ſajeli a ßo tucźi ſpjecźowachu, do nich ſ tſělbami ſtorkachu, poſdźiſcho jich krucźe ſtražowachu, tola derje ſ nimi wobkhadźowachu. Na poßled bě wobkhad tak pſcheczelniwy, ſo rubjeżnizy, wukupny pjenjes doſtawſchi, jatych wobjimachu a koſchachu. Wjednik rubjeżnikow ßamo jatym pſchi roßßohnowanju dary na wopomnjenje da. Prěni dźeń po ſajecźu rubjeżnizy a jeczi hłodu tradachu a dyrbjachu ßo ſ trawu, dźecźelom a bukowymi pupkami żiwicź. Skóncźnje rubjeżnizy bołharſke mjeſy pſchekrocźiwſchi do Mazedoniſkeje pſchińdźechu, hdźeż w hłubokej lěßowej dolinje jatych khowachu. Jedyn ſ nich, Binder, ßo jara wo ßwoje żiwjenje bojeſche. Jeho běchu mjenujzy hižo pſched dwěmaj lětomaj rubjeżnikam wukupili a tehdy dwěmaj rubjeżnikomaj hłowu wotcźeli. Dźěl rubjeżnikow też woprawdźe Binderowu ßmjercź żadaſche, tola wjednik jim k woli njebě. Krótko prjedy hacź Cugia ſ rubjeżnikami jednacź pocźa, běchu woni ſkoro na wſchěch ſtronach wot wojakow wobſtupjeni. Rubjeżnizy mějachu dobrych wobhonjerjow, nowiny doſtawachu a ßo poßledni cźaß żiwje wo wotewrjenju żelesnizy rosrěcźowachu. Jatym bě ßo ßmjercź woſtudźiło. Poßlednje dny k ſabawje ſnatu hru: „młyn cźahacź“ ſpytachu. Hdyż Binder młyn naryßowa, rubjeżnizy ſ woprědka na njeho tukachu, ſo chże jich ſ tym pſcheradźicź, tola ßo poſdźiſcho ſměrowachu a jim dowolichu, ßebi „ſ cźahanjom młyna“ woſtudu krótcźicź.

Snamjo.

(Pſchełožk ſ ruſkeho.)

(Skóncźenje.)

Hiſchcźe jako hólz bě Ssyman nawuknuł, ſ witkow piſchcźałki dźełacź. W próſdnym cźaßu bě hromadu piſchcźałkow wudźełał a bě je ſ jenym konduktěrom do měſta póßłał. Sa piſchcźałku dwě kopejzy doſta.

Tſecźi dźeń po wobhładanju żelesnizy ßwojej żonje porucźi, cźah wotcźakacź, kotryż w ſcheſcźich hodźinach nimo pſchijědźe, bjes tym ſo ßo wón do lěßa poda, ſo by ßebi witki ſa piſchcźele narěſał. Bě hacź na kónz ßwojeje cźary pſchiſchoł. Tu ßo pucź na bok winje. Wón ßo po naßypanzy dele puſchcźi a ßo pſches lěß k hórkam wobrocźi. Tu ßo tonidko poł wjerſty daloko cźehnjeſche, a wokoło njeho najrjeńſche witki roſcźechu. Kónczko witkow ßebi narěſawſchi ßo na dompucź naſtaji. Wón pſches lěß dźěſche. Sſkónczko hižo niſko ſtejeſche; koło wokoło hłuboka cźiſchina knjeżeſche, jenoż cźikot ptaczkow a kſchipjenje kamuſchkow pod nohomaj bě ßłyſchecź.

Wón hiſchcźe njebě daloko ſchoł, żelesniza też wjazy daloko njebě, hdyż něſchto ſaßłyſcha, ſchtoż klinczeſche, każ ſo by ßo żeleſo na żeleſo biło. Wón ßo do ſpěcha da: na żelesnizy niczo wuporjedźicź njebě. „Schto móhło to bycź?“ wón pſchi ßebi myßleſche. Nětko bě hižo kónz lěßa; żelesnizyna naßypanza pſched nim ſtejeſche. Horka, na żelesnizy, wón muża wuhlada, kiż na ſemi khilejo něſchto cźinjeſche.

Ssyman ſkradźu pſchi naßypanzy ſtupaſche, měnjo, ſo chże něchtó płót kranucź. Nětko widźeſche, ſo bě njeſnaty ſtanuł: Wón w ruzy żelesnu żerdź dźerżeſche, kotrejež kónz bě pod koliju tyknuł. Na żerdź ßo ſeprěwſchi, wón koliju na bok ſtorże. Ssymanej ßo pſched wocźomaj ſacźmi. Wón chżyſche ſawołacź, tola hłóß jemu w krku tcźazy woſta. Wón bě Waßilja ſpóſnał a ſa nim cźěrjeſche, bjes tym ſo ßo Waßilij ſe żerdźu a ſchrubowakom po naßypanzy dele kuleſche.

„Waßilijo Stepanowiczo! wrócź ßo! Daj mi żerdź, pſchiprawimoj a pſchiſchrubujemoj ſaßo koliju, a nichtó njebudźe niczo widźecź, a nichtó niczo njepſcheradźi. Wrócź ßo! Wotwal hrěch wot ßwojeje duſche!“

Tola Waßilij ßo ani njewohlada, ale w runej měrje do lěßa khwataſche.

Ssyman każ bjes żiwjenja pſched wuſběhnjenej ſchěnu ſtejeſche; ſe ſtrachom bě ßwoje ſchwupizy puſchcźił. W bliżſchim wokomiku dyrbi woßobowy cźah nimo pſchijěcź — wón jón njemóże ſadźerżecź; pſchetoż ßwoju khorhoj pſchi ßebi nima. Kolija njemóże ßo ſaßo pſchiprawicź, ſe ßamymaj rukomaj ju pſchibicź njemóże. — Dyrbiſch běżecź, ſkoku běżecź k ßwojej khěżży po něſkajki grat, — wón pſchi ßebi myßleſche. Bożo, pomhaj mi!

Ssyman k ßwojej khěżży cźěri. Wón cźěri a měni, ſo dyrbi kóżdy wokomik panucź. Skóncźnje běſche ſ lěßa won. K ßwojej khěżży ma hiſchcźe jenoż pjecź ſtow krocźelow běżecź. Tola w tym ßamym wokomiku ßo w fabriży ſahwiſda. Běſche w ſcheſcźich hodźinach. Dwě mjeńſchinje po ſcheſcźich cźah pſchijědźe! Mój Bożo! — Ssyman pſchi ßebi pomyßli — wumóż tych cźłowjekow! Ssyman hižo w duchu widźi, kak lokomotiva ſ lěwym koleßom na pěſk ſjědźe, wißajo woſtanje a tramy wottorhnje, k temu tu żelesniza koło cźini, a naßypanza je dwazecźi kóhcźi wyßoka! A w tſecźej klaßy je wjele ludźi, małe dźěcźi! Woni ßebi wo niczim ſłym dźecź njedadźa a na żane njeſboże njemyßla! Mój Bożo! Daj mi mudru myßliczku! .... Ně, hacź k khěżży běżecź a ßo wot tam k měſtu njeſboża wrócźicź, k temu je pſchepoſdźe ....

Ssyman ßo ſawrócźi a hiſchcźe khětſiſcho běži hacź prjedy. Wón wo prawdźe lecźi, njemóże ßebi pſchedſtajicź, kak ßo to ſkóncźi. Nětko je pſchi wuſběhnjenej koliji. Tu jeho witki na hromadźe leżachu. Wón ßo ſkhiliwſchi każ bjes dźak ſchwupizu wucźehnje a potom dale běži. Wón lokomotiviny bubot ßłyſchi, ßłyſchi, kak kolija pomaku ſatſchepoze. Dale wón běżecź njemóże. Tſi ſta krocźelow pſched tamnym żadławym měſtnom wón ſaſtanje, a tu jemu myßliczka rucźe każ błyſk pſchipanje. Wón ſ hłowy cźapku hrabnje, woſmje ſ cźapki běłe dybſacźne rubiſchko, potom ſe ſaka nóż wucźehnje a ßo pokſchižuju ſchepta: „Bożo, pomhaj mi!“ Na to nóż do leweje hornjeje ruki ſaſchtapnje. Krej ßo hnydom lecź pocźa. Wón rubiſchko ſ krwju namacza, roſpokoži jo, ſwjaſa jo ſa ſchwupizu a — ßwoju cźerwjenu khorhoj do wyßoka dźerżeſche.

Wón stejo ſ rubiſchkom machaſche. Cžah hižo bě naſdala widžecź. Lokomotiviny wjednik jeho widžecź njebudže, lokomotiva žo pſchibliži a potom tuteho hobra nichtó njeſadžerži.

Krej žo bjes tym njepſcheſtawajo ſrany lijeſche. Wón ju k žebi tłóczeſche, ſo njeby dale krwawika. Tola to niczo njepomha, krej žo njeſtaji — wón je žo žylnje ſranik. Hłowa žo jemu wjerczi, pſched woczomaj žo jemu czorni, ſkónczńje žo wſcho pſched nim ſaczmi; w wuſchomaj jemu ſchumi. Wón czah wjazy njewidži, njeżkyſchi ani bubotaze kulenje, bjes tym ſo móža jeho moſhy jenoż myżliczku dżerżecź: ſo žo ſtejo njeſdżerži, ſo k ſemi kleżnje, ſchwupizu ſe ſnamjenjom puſchczi a czah jeho pſchejeżdże .... Bożo, pomhaj mi! Póſczel mi ſaſtupnika.

Pſched jeho woczomaj žo ſaczmi, myżle jeho wopuſchczichu a khorhoj jemu wupadże. Krwawa khorhoj pak k ſemi njedopanje, wona žo wot druheje ruki popanje a žo do wyżoka žo bliżazemu czahej jako warnowaze ſnamjo ſběhnje. Lokomotiviny wjednik žo hiſchcze czaża doſcź jeje dohlada, regulator ſamknu a napſchecznu paru puſchczi. Czah ſaſta.

* * *

Naſtróżeni pucźowarjo ſ woſow wuſkakawſchi muża na ſemi wuhladachu, kotryż w krwi płuwajo w njemozy leżeſche. Pódla njeho pak druhi ſ krawym rubiſchczom ſtejeſche. Bě to Ważilij Stepanowicz. Wón hłowu ſkoniwſchi ſawoła:

„Wjaſajcze mje! Ssym tón, kotryż je koliju wuſběhnuł.“

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wokrjeżnej ſhromadźiſnje Łużiſkich wóhnjowych woborow ſańdżenu njedżelu najrjeńſche wjedro howjeſche. Měſto běſche žo k czeſczi wóhnjowych woborow, kotrež žo w jeho murjach ſkhadżowachu, jara pyſchnje wudebiło. Rano w 5 hodźinach wjeżele ſynki reveille měſchczanam pſchipowjedźichu, ſo je žo żwjedżeński dżeń ſapoczał. Na to žo pſchikhadżaze wóhnjowe wobory ſ dwórniſchcza do měſta wodżachu a žo dopołdnja w 10 hodźinach na tżelniſchczo podachu, hdżež žo ſchulſke ſwucźowanje Budyſkeje dobrowólneje wóhnjoweje wobory wotbywaſche. Pſchi tym ſwucźowanje ſ gratom, kaž też bjes njeho, wo hódnoſczi wjednikow a mużſtwow żwědczachu a we wſchěm naſtupanju ſpokojichu. Pożedźenje wotpóżłanzow jenotliwych wóhnjowych woborow, kotrež žo na to w tżelerni mějeſche, měſchczańſzy radźiczelјo a wukaſanzy ſe żwojej pſchitomnoſczu poczeſczichu. Knjes měſchczanoſta Löhr ſhromadźenych w mjenje Budyſchina ſ dlěſchej rěczu wutrobnje poſtrowi a powita. Po wobjedźe žo żwjedżeński cžah wóhnjowych woborow na walſkej dróży žo ſrjadowawſchi po měſchczańſkich dróhach hibaſche a žo ſkónczńje na żitnych wikach ſtaji, ſo by tu żwědk był nadběha dobrowólneje Budyſkeje a Żidowſkeje wóhnjoweje wobory na twarjenje prjedawſcheje ratarſkeje ſchule. Pſchedſtajichu żebi, ſo žo na łubi mjenowaneho twarjenja pali a ſo běchu žo płomjenja, wot wětra ſ krótkeho ranja rosdute, daloko roſchěriłe. Też tónle manever žo na najlépje wuwjedże, hacź runje běſche pſches to jara poczeżene, ſo žo wóhnjowa wobora pſches prjedawſche ſwuwucźowanje na to njebě pſchihotowacź móhła a ſo žo roſkaſy hakle po pſchipowjedżenju wóhnja dachu. Po ſkónczenju pruhi, kotruż Budyſka a Żidowſka wóhnjowa wobara ſ połnej khwalbu wobſtaſchtej, wóhnjowych woborníkow konzert w piwarninej ſahrodże ſjenoczi, pſchi kotrymż žo hacź do rańſchich hodźin ſabawjachu.

— Manevry 1. diwiſije cžiżło 23 śmeja žo w krajinje bjes Żitawu a Łubijom wot 8. hacź do 10. ſeptembra. Wot 11. hacź do 14. ſeptembra budże žo w krajinje bjes Oderwitzami a Woſtrowzom manevrěrowacź.

— Khěżkař Kowalik ſe Schczeńzy ſańdżenu njedżelu popołdnju ſ Budyſchina domoj jědżeſche. Njedaloko Holeſchowa wón dundaka, maſanu, wotnoſchenu draſtu ſwoblekaneho, pſcheſczahnu, kotryż jeho proſcheſche, ſo by jemu dowolił, žo khwilu žobu wjeſcź. Dokelż Kowalik zuſeho njewotpokaſa, žo tón na wós żyże. Pſched Holeſchowom, hdżež mějeſche w młynje nješchto wobſtaracź, Kowalik ſaſta. Zuſemu poruczíwſchi, ſo by wós ſtražował, žo wón do wży wotżali. Kak pak žo wón naſtróża, hdyż žo wróczíwſchi ani wós, ani konja, ani zuſeho njewuhlada. Dundak bě, tak bórſy hacź bě Kowalik woteſchoł, wós ſawrócził a wujěł, a kaž żlěd pokaſowaſche, na ſtronu k Budyſchinej. Wón bě też woprawdże do Budyſchina wotjěł, a to bě runje ſa njeho ſ njeſbożom. Tu wón mjenujzy pſches żwoju roſtorhanu draſtu nadpadowaſche a lud̄ź měnjachu, ſo tajkemu proſcherſzy ſwoblekanemu cžłowjekej ſ cżeżka nječhtó wós a konja dowěri. Praſchachu žo jeho, ſ wotkal je a kak rěka, a dokelż žo wupokaſacź njemóżeſche, wojakow ſawołachu, ſo bychu jeho ſajeli. Tych pak dundak njewotczaka, ale ſ cżażom wupjerchnu. Poſdże wjeczor Kowalik, ſa woſom a konjom żlědżo, do měſta pſchińdże. Tu wón na polizajſtwje k wulkemu wjeżelu ſhoni, ſo żu dundakej wós a konja wotewſali. Jenoż kſchud Kowalik ſażo njedoſta. Tón bě dundak po pucźu pſchedał a pjenjeſy, ſa njón doſtate, hnydom pſchepił. Hacź dotal hiſchcze njehańbicźiweho paducha pſchimnuli njeżżu.

S Kamjenjeje pola Radworja. Sańdżenu żrjedu je žo tu wobydlenje ſkakarja Böhmera wupaliło. Böhmerowe make dżěczo bě, bjes tym ſo bě macź na khwilu na polo wuſchka, ſ khachlow żahle wuhlo ſwucźahało a do koża ſnożżyło. Bórſy kožo w płomjenjach ſtejeſche, a woheń žo pſches zyku ſtwu wupſcheſtrje. Na ſboże žo wóhnja hiſchcze ſ cżażom dohladachu a jón poddużychu.

S Khróſta. Sańdżenu żobotu hólz Hammermüller kruwy pażeſche. Pſchi tym kruwa hólzej na nohu ſ tajkej mozu ſtupi, ſo žo hólzej noha ſłama. Hólczeza żu na to do Budyſkeje hojerńje dowjeſli.

S Komorowa pola Hucźiny. Póndżelu 13. auguſta rano wokoło dweju hodźin ſtej žo tu domſke a brózeń tudomneho khěżkarja Handrija Petrika wotpaliłej. Płomjenjam, rucze žo roſſchěrjazym, mózachu jenoż ſkót wukhowacź, domkhowane żně a wjetſchi dżěł domjazeje a hoſpodarſkeje nadoby žo wot wóhnja ſaniczi. Wóhnjowe njeſbože Petrika cźim czeżſcho potrjechi, dokelż wón ſawěſczene nima.

S Minakała. Dwaj krażnaj żwjedżeńſkej dnjej je naſcha wożada pſched krótkim měła. Schtwórtk 9. auguſta naſch nowy k. farař Handrik, hacź dotal ſ diakonom pſchi Michalſkej zyrkwi w Budyſchinje, do żwojeje noweje domiſny pſchicźeże, a njedżelu po tym jeho żwjatocźnje do jeho farſkeho ſaſtojnſtwa ſapokaſachu. Prěniſchi dżeń běchu žo wożadni ſ daloka a ſ bliſka ſe żyłami tu ſeſchli. Dołhi cżah, wobſtejazy ſe ſchulſkich dżěczi, ſ młodoſcże zykeje wożady, zyrkwinſkich, ſchulſkich a gmejnſkich pſchedſtejicźerjow a ſe żobuſtawow wojerſkeho towarſtwa, žo wo wży ſrjadowa a nowemu knjeſej fararjej hacź do Lomſka napſchecźo dżěſche. Hdyż bě tu knjes farař ſ woſa ſtupił, ſhromadżeni ſ pſchewodom hudźby khěrluſch wuſpěwachu: „Budź cześcź a khwalba Wjerſchnemu.“ Na to k. zyrkwinſki pſchedſtejicźeř Barko ſ Lomſka knjeſa fararja w mjenje zyrkwinſkeho pſchedſtejicźerſtwa ſ wutrobnymi żkowami powita, bjes tym ſo knjes kantor Krawz jeho w mjenje wożady a wożebje jako lokalneho ſchulſkeho inſpektora poſtrowi. Němſka wożada k. fararja pſches żwojeho ſaſtupjerja k. Zyża powitacź da. W mjenje wojerſkeho towarſtwa jemu k. Schokta pſchecża żwojich towarſchow pſchinjeże. Dwě knjeżnje w mjenje młodoſcże knjeſej fararjej rjanu knihu a knjeni farařzy krażne wonjeſchko pſchepodaſchtej. Knjes farař Handrik żo ſa wſcho jemu wopokaſane poczeſczenje a luboſcź ſ wutrobnymi żkowami dżakowaſche. Na to žo cżah ſawróczi a knjeſa fararja pſches 9 cżeżne wrota do żwjedżeńſzy wupyſcheneho Minakała hacź k farje dowjedże. Tu jeho k. hrabja ſ Einſiedel jako zyrkwiny patron powita. Po wuſpěwanju khěrluſchoweje ſchtużki žo k. farař Jakub ſ krażnymi, wutrobu jimazymi żkowami na knjeſa fararja Handrika wobroczi, na to pokaſujo, kak dyrbi tale fara ſe żwojim knjeſom fararjom ſtudżeń bycź, ſ kotrejež žo do wożady żohnowanje wuliwa, a jeho nutskhód pożohnowa. K wobſamknjenju żwjatocźnoſcze khěrluſch „Njech Bohu dżakuje“ wuſpěwachu. Na to žo ſchulſka młodoſcź na knjeżi dwór poda, hdżež žo pſchi darmotnej jědži a picźu ſ hrajemi ſabawjeſche, bjes tym ſo žo wjeczor mnoży wożadni pſchi ſhromadnej wjeczeri w Henſlez hoſcźenzu ſhromadźichu. — Sańdżenu njedżelu knjeſa fararja Handrika żwjatocźnje do jeho noweho ſaſtojnſtwa ſapokaſachu. Pod pſchewodom zyrkwinſkich pſchedſtejicźerjow won do pſchepylnjeneje zyrkwje pſched woltař ſtupi. Jemu k bokomaj kk. wyſchſchi zyrkwinſki radźicźel Keller ſ Budyſchina, farař Jakub ſ Njeżwaczidła a farař Handrick ſ Maleſchez, bratr naſcheho noweho duſchowpaſtyrja, żedźichu. Knjes farař Jakub mějeſche żerbſku a němſku woltarnu żkużbu. Sapokaſanſku rěcź wón żerbſki dżerżeſche, hdyż bě k. farař Handrik Boże wotkaſnjenje wuziwał. Knjes farař Handrik ſ Maleſchez na to żiwjenběh żwojeho bratra cźitaſche. Po modlitwje, k temu pſchiſamknjeny, k. farař Handrik żwoje naſtupne prědowanje na podłożku 1. Pětra 2, 5—10 dżerżeſche, pokaſujo: na krażny twar kſcheſcźijanſtwa ſ pohladom na 1) rózkny kamjeń, na kotrymż je ſakożene; 2) na kamjenje, ſ kotrychż wobſteji a 3) na krażnoſcź, kotruż we żebi khowa. W němſkej Bożej żkużbje mějeſche k. wyſchſchi zyrkwinſki radźicźel Keller rěcź. Pſched żerbſkej każ też pſched němſkej żkużbu měſchany chor khěrluſch ſpěwaſche. — Njech Bóh luby Knjes dżěku naſcheho noweho knjeſa fararja żohnowanje w bohatej měrje ſpożcźi.

— Knjes farař Lawcźek, kotryż je w naſchej wożadże, tak dołho hacź bě wożyrocźena, ſ wulkej próżu duchowne ſaſtojnſtwo ſaſtawał, je žo na nětotre njedżele do żwojeje domowiny podał. Hdyż

ßo do Sserbow ſaßo wróćí, budźe po poſtajenju zyrkwinſkeje wyſchnoſćże ſ duchownym pomoznikom pola knjeſa fararja Jakuba w Njeßwaćidle.

S Khróſćźicź. W ßußodnej wßy Kopſchinje jedyn wotroczk pola kublerja M. Jeſchka ßłużazy, ſańdźenu ßobotu pſcheńzu ßyczo ßwoju woteběrarku tak ſtraſchnje do boka rubnu, ſo dyrbjachu hnydom lěkarſku pomoz pytacź hicź. Prjedy pak hacź lěkař pſchińdźe, khětro khwila ſańdźe, a holza ſa tón cźaß telko krwě ſhubi, ſo ſ woprědka dwělowachu, hacź ßo jej žiwjenje ſdźerži.

S Rakez. Tudomne ßerbſke towarſtwo „Lipa" ßwjeczeſche ſańdźenu njedźelu ßwój 8. ſakoženſki ßwjedźeń. Lipa je ßo ſa cźaß ßwojeho wobſtacźa móznje rosroſtła a mjes Sserbami Rakecźanſkeje woßady wjele pſcheczelow a ßobuſtawow namakała. A kotry dobry Sserb nochzył ßo k tajkemu towarſtwu pſchiſamknucź, kiž ma jenoż najlěpſche ſaměry: hajenje ßerbſkeje rěcźe a ſawjeßelenje po dobrym ßerbſkim waſchnju? Naſch lětuſchi ßwjedźeń běſche drje pornjo prjedawſchim trochu wobmjeſowany. Kralowſke hamtſke hejtmanſtwo běſche dowolnoſcź k balej ſapowjedźiło, a tola běſche ßo k ßwjedźeńſkej hoſcźinje wulka ßyła dobrych Sserbow ſhromadźiła, kiž ßo hacź do raníſchich hodźin hacź nanajrjeńſcho ſabawjachu. Pſchi hoſcźinje wunjeßy ßo wjazy ßławow. Knjes pſchedßyda Kerk ßławjeſche Jeho Majeſtoſcź — naſcheho lubowaneho krala a pſchitomnych hoſcźi, knjes kantor Rjelka pſchitomne knjenje a knjeźny, měſtopſchedßyda k. Wirth ſe Scheſchowa tych, kiž běchu ſalu tak rjenje wudebili a dr. Ssobuſtawy „Lipy" ßu też ſ tuteho ßwjedźenja ſacźucźe ßobu dom wſake: Kraßna wěz je, Sserb bycź a ßo ßerbſzy ſawjeßelicź.

S Puzkowow. 9. auguſta wjecźor ¼7 hodźin ßo njedaloko naſcheje wßy wulki powětrowy ballon k ſemi puſchcźi. Bě to ballon wětrokódźniſkeho bataillona, w kotrymž běchu dwaj offizěraj a jedyn wojak popołdnju w 1 hodźinje ſ Barlina wotjěli. Tucźi ballon na żeleſnizu do Wjaſońzy dowjeſcź dachu a ßo potom ſe żeleſniſkim cźahom pſches Biſkopizy a Draždźan do Barlina wrócźichu.

S Wojerowſkeho wokrjeßa. Wojerowſke konſervatiwne towarſtwo je 11. auguſta w powſchitkownej wólbnej ſhromadźiſnje wobſamkło, ſa pſchichodnu wólbu do pruſkeho krajneho ßejma krajneho radźicźela hrabju ſ Gersdorfa ſa kandidata konſervatiwneje ſtrony poſtajicź.

S delnych ſtron. W pruſkich Sserbach ßo pſchezo hiſchcźe dźiwaju, ſo je ßerbſke roswucźowanje na Khocźebuſſkim gymnaſiju pſcheſtało. Sserbſke woßady dźě pſchezo ſaßo ßerbſkeho fararja trjebaju; a hdyž běchu na gymnaſiju loni ſ najmjeńſcha pjecźo, kiž chzychu ßerbſki wuknucź, to wſchak bě prózy hódne, a to budźiſche ßerbſkim woßadam ſa pſchichod pěkna pomoz była. Ma dha ßerbſka rěcź pola naß pſchecźiwnikow? To ßo nam wěricź njecha. Sserbſka rěcź dźě je naſchim ßerbſkim woßadam ſtajnje zyrkwinſka rěcź była, a wutroba ßerbſkeho cźłowjeka tule pſchinarodźenu rěcź ſa domjazu modlitwu a ſa ſjawnu Božu ßłużbu też pſchezo runje tak nuſnje trjeba, kaž němſki cźłowjek pſchi ßwojich modlitwach a pſchi ßwojich Božich ßłużbach němſku rěcź. Teho dla je pola naß też pſchezo ta naprawa wobſtała, ſo mějeſche ßerbſka woßada pódla ßerbſkeje biblije a ßerbſkich ſpěwaríſkich a druhich dobrych knihow njedźelſki dźeń ßerbſku Božu ßłużbu a ßerbſke roswucźenje pſchi Bożej wjecźeri. A ta ßama ßerbſka naprawa je ſa ßerbſkeho cźłowjeka też ſa pſchichod nuſna. Sa to je ßo pſched někotrymi lětami Brandenburgſka provinzialna ſynoda w Barlinje wuprajiła, a ſa to ßwědcza też hornjołużiſke krajne ſtawy w Shorjelzu, kiž ßu hižo pſched wjazy lětami ſe ſnajomnej dobrocźiwoſcźu a darniwoſcźu pomozne pjenjeſy ſa tajkich gymnaſiaſtow a ſtudentow poſtajiłe a wuſtajiłe, kiž chzedźa poſdźiſcho jako ßerbſzy duchowni do ßerbſkich woßadow ſaſtupicź. Ale też wyſchſchi ludźo, wjele woßebniſchi knjeża, ßu naſchu ßerbſku rěcź cźeſcźili a na jene abo druhe waſchnje też podpjerali. Hdyž pola delnjołużiſkich Sserbow na wudacźe ßwjateho piſma myßlachu, podpjeraſche pruſki kral Friedrich I cźiſchcźenje Noweho Sakonja ſ pjenjeżnym darom (w lěcźe 1709). Friedrich II., kotremuž też ſtary Fryza rěkaju a kotryž pſched ſto lětami wumrje, mějeſche ßerbſkich wojakow rad, dokelž widźeſche a wjedźeſche, ſo derje a khróble wojowachu. Wulku dobrotu wopokaſa pruſki kral Friedrich Wilhelm III. wudowje jeneho ßerbſkeho fararja, kotrejž wón lěta 1819 ſto toler lětneje penſije wuſtaji, ſchtož bě ſa tehdyſchi cźaß wulki pjenjes. Teje mandźelſki, farař Fritzo w Gołkojzach, rodźeny 1747, běſche zyke ßwjate piſmo ſ wulkej prózu a woßebnej wuſtojnoſcźu do delnjołużiſkeje ßerbſchcźiny pſchełożił. Kral tón wulki ſtutk luboſcźe a ßwěrnoſcźe pſches to cźeſcźeſche, ſo ßo Fritzowej wudowje ſpomnjena penſija wuſtaji. Wulku, jara wulku ſaßłużbu wo naſchu łużiſku ßerbſchcźinu a wo rěcźeſpytne prózowanja naſcheho cźaßa ma pruſki kral Friedrich Wilhelm IV., kotryž naſchemu Janej Ernſtej Ssmolerjej, kiž bě wot naroda pruſki Sserb, jako ſtudentej pſches wjazy lět pomozne pjenjeſy dawaſche, ſo móhł Ssmoler na Wrótßławſkej univerſicźe ſ pomozu tamniſcheho ßłowjanſkeho profeßora ßwoju macźerńu ßerbſku rěcź wědnje pſcheſtudowacź a potom ßerbſkemu ludej ſ dalſchim wědnym wudokonjenjom ßerbſkeje rěcźe ßłużicź (kaž dźě kóžda rěcź pſches wucźenych mužow poſtupuje, tak ſo je n. pſch. němſka rěcź dźenßa wjele bóle wudokonjana, hacź pſched ſto lětami běſche). A hdyž ßo naſch wulk ßerbſki ßłownik cźiſchcźeſche, pſchidachu hornjołużiſke krajne ſtawy w Shorjelzu pſchiſtojny pjenjes na ſapkacźenje ßłownikoweho cźiſchcźa, kotryž bu w Sakſkej wot kralowſkeho miniſterſtwa a wot hornjołużiſkich krajnych ſtawow w Budyſchinje darniwje podpjerany. Tak bě naſcha ßerbſchcźina w Pruſkej a w Sakſkej pſchezo cźeſcźena a ważena: cźeſcźena jako zyrkwinſka rěcź pobožnych ßerbſkich woßadow, a ważena jako pſchedmjet wědnych prózowanjow wucźeneje dźěłby ßerbſkeho luda. ... Tak běſche: a tak, da-li Bóh, też pſchichodnje budźe. By-li pak ßo pſchecźiwo wſchemu docźakowanju tola zoſako, ſo chzył něchtó ßerbſke kemſchenja abo ßerbſku wěru pſchikrótſchecź, tón ßo njemóhł dźiwacź, hdy by ßo potom pola tajkich pomoz pytała, kiž wyſche njeho ſteja. My jara derje wěmy, ſo maju pſchipadowaze wězy ßo na poſtajenym ſwucźenym pucźu wurunacź; ale pſchi woßebje ważnych a dalokoßahazych należnoſcźach je też kralowa majeſtoſcź poddanam doſtupna. — (Pſchiſpomnjenje redaktora. W Sakſkej ma kóžda ßerbſka woßada też ßerbſkeho prědarja. Roswucźowanje w ßerbſkej rěcźi dawa ßo w Budyſchinje na gymnaſiju, kaž też na wucźerſkim ſeminaru. Hewak wobſteji pola naß ta konſiſtorialna naprawa, ſo Lipſcźanſzy knjeża ſtudowazy bohawucźenoſcźe ßo kóžde lěto na někotre njedźele w Hodźiju ſhromadźa, ſo bychu tam pola knjeſa lic. theol. fararja Jmiſcha theoretiſkemu a praktiſkemu kurſej nałożowanja ßerbſkeje zyrkwinſkeje rěcźe pſchibywali.)

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Sbytk macźicźneho doma na 1887II pſches k. Mütterleina . . 150 hr. — np.
Na kwaßu knjeſa Bernharda Henczela a knjeżny Marki Hankez w Hodźiju hromadźene . . . . . 28 " — "

Hromadźe: 178 hr. — np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Cźeladnik J. A. Krenitz ſ Debiſchkowa bě ßo pola ryczerkublerja Běbracha w Lejnje ſa wotrocźka pſchiſtajił a ßebi 3 mk. ſawdawka dacź dał. Do ßłużby pak njeſaſtupi, ale ßo 3. januara na ßudniſtwje w Budyſchinje pſchipowjedźi, ſo by dwě njedźeli jaſtwoweho khoſtanja, jemu dla cźělneho ranjenja pſchiſłudźeneho, wotpokucźił, a ßo po tym dale pſchiſtaji. Duž Krenitza winowachu, ſo je ßo pola ryczerkublerja Běbracha ſ jebałym wotmyßlenjom pſchiſtajił, a jeho pſched ßud żadachu. Wobſkorżeny wudawaſche, ſo prěnju ßłużbu teho dla naſtupił njeje, dokelž je ßo hoſpodarja bojał a měnił, ſo jeho tón wucźěri. Krenitza ſkónczńje bjes khoſtanja puſchcźichu.

Lawniſki ßud. Hoſpodarſka pomozniza A. Raduſchez w Manjowje ma dla maliczkoſcźe trawy, kotruž je 12. junija na leżomnoſcźach Komorowſkeho ryczerkubła wotżnjała, dźeń w jaſtwje ßedźecź. — Sskużobnej holzy, 16lětnu A. Cźicholzez w Tranjach a 17lětnu A. Rakez w Delnjej Hórzy, teho runja winowachu, ſo ſtej trawu, a to w hacźe, Lutobcźanſkemu knjejſtwu ßłuſchazym, wotżnjałe. Dźiwajo na jeju mkodoſcź a dotalnu njenaßwarjenoſcź jeju jenoż ſ poßwarjenjom khoſtachu. — Tudomne hamtſke hejtmanſtwo bě cźeladnikej Liſchzy w Njeßwaćidle 6 mk. pjenjeżneho khoſtanja napokożiło, dokelž bě 3. junija, po tajkim w hajenſkim cźaßu, bjes prawa w kanalu ſa Njeßwaćilſkim hrodowym parkom karpy kojił. Liſchka ßebi ßudniſke wußudźenje żadaſche a ßo, dokelž jeho pſchepokaſacź njemózachu, wuwinowa. — Mandźelſka klampnarſkeho miſchtra Hartmanna w Łupoj 29. meje poſdźe wjecźor k tamniſchemu gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej Klenkej żałoſcźo pſchiběża a jeho proſcheſche, ſo by ju pſched pukami jejneho muża ſchkitował. Klenk ßo też k Hartmannej poda a jemu měr pſchikaſa. Tón pak ßebi wot gmejnſkeho pſchedſtejicźerja niczo roskaſowacź dacź nochzeſche a jemu cźeſcźranjaze wudma nadawa. Dla cźeſcźeranjenja Hartmanna k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźichu.

Přilopk.

* W Wurzenje je ſańdźenu ßobotu polizija jenej butrowej wikowarzy wſchu butru ſebraka. Jebanſka żónſka běſche khumſchtnu

butru ſa dobru, ſ krumjazeho mloka dźěłanu butru pſchedawaka. Jeje butra pak napißmo „Margarine" njemějeſche, kaž ßebi to ſakoń żada. Też dwě druhej wikowarzy hiſchćże khumſchtnu butru pſchedawaſchtej, kotrož napißmo „Margarine" njemějeſche. Wěz ma nětko ßudniſtwo w rukomaj. Njech ßo też druhdźe hoſpoſy hladaja, ſo ßo ſjebacź njedadźa.

* Srudny podawk je ßo ſ kónz ſańdźeneho tydźenja na Plattenſkim revěrje bliſko ſakſko-cźěſkich mjeſow ſtał. Hajnik mużſkeho wuhlada, kotryż wobhladniwje pſches lěßnu huſcźinu krocźeſche. Mějo ſa to, ſo je to rubjeźny hońtwjeŕ, jeho hajnik ſ drobju tſěli; do hkowy tſěleny ßo mużſki na měſcźe wali. Nětko hakle ßo pokaſa, ſo běſche cźeźky ranjeny awſtriſki żandarm, kotryż běſche na ſaſtojnſkich pucźach pſches lěß pſchiſchoł.

* Bliſko Annaberga bu ſańdźeny tydźeń hajnikowy pomoznik wot rubjeźneho hońtwjerja ſ Cźech tak cźeźky ranjeny, ſo je na to wumrjeł.

* Hdyż wóndano w Meuſelwitzu jeneho kublerjowy wotrocźk prěni wós rožki domoj wjeſeſche, ßo jemu konjej ſpłóſchiſchtaj; wotrocźk padźe, a cźeźki wós jemu pſches khribjet a pſches hkowu pſchejědźe. 20 létny młodźenz na měſcźe morwy leżo woſta.

* W Kohlfurcźe ßo wczera tydźenja na żeleſniźy młodźenz pod koleßa cźaha cźißnu, kotryż też jeho pſchejědźe. Njeſbożowny młody cźłowjek mějeſche liſt pſchi ßebi, ſ kotrehoż běſche widźecź, ſo wón ſa fabriku w Wrótßławi pucźuje, w kotrejż ßo khumſchtna butra dźěła. W liſcźe wón dale pißaſche, ſo je wot ßwojeho knjeſa jeno 50 mk. mſdy na měßaz doſtawał a ſo ſ tymile pjenjeſami njeje wobſtacź móhł. Duż je woſpjet pjenjeſy, kotrejż je ſa ßwojeho knjeſa doſtał, ßam ſa ßo wużił a nětko dyrbi ßebi żiwjenje wſacź, ſo by ßo hańby ſminuł.

* Njeroſumne waſchnje, jehły do huby bracź, je hižo nětkotrejżkuli młode żiwjenje ſahubiło. Hejkojtu jehłu w hubje dźerżo wóndano w Potsdamje młoda ſchwalcźa ßedźo ſchijeſche; na jene dobo kaſchel na nju pſchińdźe, a jehła ßo ji do póżeradka ßuże. Wot żałoſtnych boloſcźi cźwilowana njeſbożowna rucźe po lěkarja póßła, kotryż też hnydom pſchińdźe a wſchě móżne ſpomożne ßrědki wuży. Njedźiwajcy na to ßo najhórſcheho boja.

* W Barlinje je ßo ſańdźene dny 42 lět ſtary pſchekupz wobwěßnuł, kotryż je něhdy ſłote dny měł. Ssyn bohateho pſchekupza w Hamburgu běſche wón po nanje rjane wulke pſchekupſtwo a wjazy hacź 2 milijonaj markow pjenjes namrěł. Na burſy ſpekulirujo wón w cźaßu, kotryż je hiſchćże nětkotremużkuli pod mjenom „Gründerzeit" ſnaty, ßwoje zyłe pjenjeſy pſchißadźi, dyrbjeſche ßwoje pſchekupſtwo, kotreż kćźějeſche, ſpuſchćźicź a ßo ſe ſbytkom ßwojeho ſamoženja, něhdźe 80,000 mk., do Barlina poda, hdźež ſe ßuknom wikowacź pocźa. S kónz léta 1882 dyrbjeſche też tole wikowarſtwo ſpuſchćźicź a mějeſche wot hobrſkeho ſamoženja jenoż hiſchćże 5000 mk. wyſche. S tymile pjenjeſami ßo żiwicź njemóżeſche; duż ßo ſe 60 mk. mſdy jako pſchekupſki pſchiſtaji. Ale dléſcha khoroſcź jeho nuſowaſche, też tule ßłużbu wopuſchćźicź. Dokelż wjazy lět niczo ſaßłużił njebě, běſche něhdy bohaty muż prěnje dny tehole měßaza wot ßwojeho zyłeho ſamoženja hiſchćże — 20 pjenjeźkow wobkhował. Tónle pjenjes runje na poſtromk doßahaſche. Pola ßamomordarja woprawdźe zyle próſau móſcheń namakachu.

* Sso ſ mużom ſwadźiwſchi je ſańdźenu njedźelu wjecźor żona ſahrodniſkeho pomoznika Webera w Barlinje ßwojeho muża ſe ßekeru ſaraſyła. Wonaj běſchtaj něhdźe dwě lěcźe woženjenaj a, kaž druſy podružniźy powjedaju, ſbożownaj hromadźe njeběſchtaj. Sańdźenu njedźelu wjecźor ßo ſaßo ſwadźiſchtaj; Weber ßo ſ pukami do żony da a ju ſkónczńje na łożo cźißnu. Żona ßo jemu wutorže, ſ łoża ſkocźi a ßekeru ſhrabnuwſchi, kotraż ſady khachli leżeſche, ſ njej na muża dźěſche. Hdyż ßo żona ſe ßekeru ſahanjeſche, ju Weber ſdźerżecź ſpyta, ale podarmo; żona jeho ſ zykym wotmachom ſe ßekeru do nopa praßnu, ſo ßo muż ßo ſ krwju wobliwajo hnydom podklaknu a ſa nětotre ſekundy ducha ſpuſchćźi. Mordarka ßo ſ wobydlenja wotßali a k ßwojemu bratrej dźěſche, kotryż też w Barlinje bydli. Bratr, kotremuż ßo wona njeſkutka wuſna, ju naſajtra rano ſajecź da.

* Pola Thüringſkeho pólneho artilleriſkeho regimenta cźo. 19, kotreż na Jüterbogſkim tſělniſchcźu tſěleſche, ßo ßobotu tydźenja pſchipołdnju njeſboże ſta, ſo w prěnjej kanonje prěnjeje batterije granata rosbuchnu, kotruż runje do kanony tykachu. Leutnant ßo do lěweje ruki rani a ßebi zyłe mjeſwocźe ſpali; ſerżant, kotryż kanonu naprawjeſche, ßebi prawe lizo a ſchiju ſeßmudźi; jedyn kanoněr je lohzy do łóhcźa ranjeny; druhemu bu prawa ruka roſtorhana, ſo dyrbjachu jemu hnydom ruku niże łóhcźa wotrěſacź; tſecźi je widźenje ſhubił a cźeźky khory léżi. Najhórje je ßo kanoněrej Kowalſkemu ſeſchło, kotremuż, hdyż granata rosbuchnu, też w torniſtrje 5 kartuſchow rosbuchnu; wyſche teho jemu natykowaŕ (Lader) żiwot pſchekłó. Bórſy lékarjo pſchiběżachu, kotſiż ranjenym prěnju pomoz poſkicźichu. Ranjenych na noßydłach a na woſach do wojeŕſkeje hojeŕnje wobſtarachu, hdźež Kowalſki bórſy wumrje.

* W awſtriſkich nowinach ßo wo ßměſchnym podawku piſche, kotryż je ßo pſched krótkim w Innsbrucku w Tirolſkej ſtał. Do ſalona jeneho brodutruharja pucźowaŕ ſaſtupi, w trochu próſchnej draſcźe, kajaż pucźowarjo ßu. Hdyż ßo wón na ſtólz ßyże, ſo by ßebi brodu wottruhacź dał, truhaŕ k njemu dźeſche: „My buram njepoßłużujemy; tudy je ſalon!" Hnydom pucźowaŕ ſtaże a ßo ßmějo truharjej ſdwórliwje praji: „Nó, dha ſ najmjeńſcha mojemu adjutantej, kotryż budźe ßo ſa mnu praſchecź, rjekńcźe, ſo ßym tamle k druhemu truharjej ſchoł; ßym arzywójwoda Jan." Sso pokkoniwſchi ßebi arzywójwoda kłobuk ſtaji a woteńdźe.

* W Milanje wukhadźaze nowiny „Lombardia" wo prozeßu pißaju, kotryż je 42 lět trał. W ſpocźatku léta 1846 ßo nowa żeleſniza wotewri, kotraż ſ Milana do Traviglio wjedźe. To běſche prěnja italſka żeleſniza. Bórſy na to cźi, kotſiż běchu żeleſnizu twarili, jeje direktorow wobſkorżichu, dokelż jim tucźi, kaž ſkórżbniży wudawachu, 160,000 mk. dopłacźili njeběchu. Prozeß hacź létża do auguſta trajeſche a ßo ſ tym ſkónczi, ſo ßudniſtwo ſkórżbnikow wotpokaſa. W běhu prozeßa ßu prěni ßudniży a ſkórżbniży, wobſkorżeni a ßwěżdży ſemrěli; jich naßlědniży a herbjo jich město ſaſtupowachu.

* W Havrje je ßo pſchi twarje noweje khěże wulke njeſboże ſtako. Khěża, kotraż běſche nimale hotowa, ßo wczera tydźenja njenadźiży ſaßypnu a pjatnacźoch murjerjow a cźěßlow pod ßwojimi roſpadankami pohrjeba. Hnydom ludźo na pomoz pſchiběżachu. Hdyż běchu hižo cźěßlu, kotryż mějeſche wobě noſy ſłamanej, ſ roſpadankow wucźahnuli, ßo ſatraſchnje bubotajo murja ſaßypnu, kotraż běſche dotal njeſranjena woſtała, a też tychle ludźi pohrjeba. Hakle hdyż běchu wjazy hodźin pospochi dźěkali, ßo radźi njeſbożownych ſ roſpadankow ſwucźahacź; ſ wjetſcha běchu na ßmjercź ſranjeni. Jedyn wot tych, kotſiż běchu prěnim ſaßypnjenym na pomoz pſchiběżeli, běſche morwy. S pſchicźinu njeſboża je hubjeny twarſki material; też běchu hrjady wopacźnje ſłożene byke.

* Njeßměrnje wulki pokkad je jedyn bur w Cźernigowſkej guberniji w Ruſkej namakał. W hrodowych roſpadankach wßy Staroğorodka bur Lewocźko ſa 17 milijonow rublow ſtarych ſłotych pjenjes wury, kotreż ßu w cźaßu wulkowjerćha Wladiměra bite. Bur doſtanje tſecźinu tychle pjenjes jako namakanſke myto.

* Hdyż ßo wóndano w Krakowje wojazy w tſělenju wuwucźowachu, jena kulka ſ wojeŕſkeje tſělby wyſchka Wendta na měſcźe mori. Wojeŕſka wyſchnoſcź należnoſcź hnydom krucźe pſchepytowaſche; kaž je ßo pokaſało, ßu ßo cźi mylili, kotſiż mějachu ſa to, ſo je ßo ſrudny podawk ſ pſchehladanjom abo ſ njewobhladniwoſcźu ſtał. Njeſkutk je ßo ſe ſamyßłom ſtał; ale kulka wyſchkej Wendtej njepłacźeſche. Pſchi ſpomnjenym wuwucźowanju mjenujaż Wendt ßłużbu njemějeſche. Tſělenje wyſchſchi leutnant wodźeſche, kotryż běſche nawoženja Wendtoweje dźowki. W kompagniji běſche degradirowany podwyſchk, kotryż bě leutnantej wjecźenje lubił. Wuwucźowanje w tſělenju běſche jemu witana ſkładnoſcź, pſchi kotrejż móżeſche njewidźany a njepytnjeny ſ wótrej patronu hidźeneho leutnanta ſatſělicź. Wón ßo derje měrjeſche. Tón ßamßny wokomik pak ßo Wendt, kotryż pódla leutnanta ſtejo kedźbliwje ſa wuwucźowanjom ßledźeſche, někak wobrocźi, ſo ſe ßwojim cźékom leutnanta ſakry. Duż jemu kulka do wutroby ſlecźa. Wyſchk ſawoła a morwy k ſemi padźe. Zyłu kompagniju a jeje tſělby hnydom wobhladachu; mordarja pak njewußłědźichu. Hakle poſdźiſcho wón ßam pſchińdźe prajiży, ſo je wyſchka ſatſělił, ſo pak kulka Wendtej płacźiła njeje, ale leutnantej, na kotrymż je ßo wjecźicź chzył; wón pſchiſtaji, ſo je ßo ßam pſcheradźił, dokelż je jeho ßwědomje hrjebało.

* Kak ßo něſchto, ſchtoż je cźi do wócźka ſlecźało, lohzy wotſtroni, wo tym amerikanſki lékaŕ ßłědowaze piſche: Stejach na lokomotiwje; duż mi kuſk popjeła do wócźka ſlecźa, ſchtoż mje hnydom żałoſtnje boleſche. Wócźko ſ ruku trějo chzych popjeł ſ wócźka wutłócźicź; lokomotiviny wjednik pak mi radźeſche, ſo njebych bolaze wócźko, ale druhe trěł. Hdyż běch po jeho radźe cźinjo ſtrowe wócźko někotre minuty dołho trěł, ßo ſornjatko popjeła w druhim wócźku hibacź pocźa a ßo ſkónczńje do wócźkoweho kucźika ßuże, ſ wotkelż móżeſche ßo lóhzy wotſtronicź. Tónle proſty ßrědk ßym, hdyż běſche někomu něſchto do wócźka pſchiſchło, poſdźiſcho cźaſto nałożował, a kóżdy krócź je ßo mi ſ nim radźiło. Khiba ſo běſche to, ſchtoż běſche do wócźka ſlecźało, tak wótre, ſo běſche jabłuczko ſchkrabnjene, potom běſche operazija nuſna.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

W Michalskej zyrkwi: Josef Pawol Biehler, zigarnik pod hrodom, ſ Hanu Pawlinu Marju Nikolajez tam.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Ernſt Gustav, Ernſta Moritza Seiferta, khěžerja a cžěžle na Židowje, ß. — Marja Klara, Ernſta Gustava Pawola, kowarja w Wulkim Wjelkowje, dź. — Max Richard, njemandź. ß. na Židowje.

Katholſka zyrkej: Franz Josef, Jana Dilgera, rataŕſkeho kommißara tudy, ß. — Martha Sidonija, Adolfa Hermanna Fabiana, ſchewſkeho miſchtra tudy, dź.

Zemrjeół:

Dźeń 10. auguſta: Hana Martha, njemandź. dź. w Sſkonej Borſchczi, 3 l. 7 m. 1 d. — 11. Lejna, Ernſta Khorle Heinricha, dźěłacźerja w Kelnje, dź., 3 l. 3 m. 4 d. — Jan Auguſt Heida, murjeŕ w Wulkim Wjelkowje, 41 l. 4 m. 17 d. — Pawol, Jana Khorle Schliwanſkeho, dźěłacźerja pod hrodom, ß., 3 m. 3 d. — 13. Marja Martha, Jaroměra Ernſta Langi, fabrikarja na Židowje, dź., 11 d. — 14. Khorla Kurt, njemandź. ß. pod hrodom, 5 m. — 15. Khorla Auguſt Mužik, krawſki miſchtr tudy, 66 l. 20 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2236 měchow.	W Budyſchinje 11. auguſta 1888 wot mk.	np.	hač mk.	np.	W Lubiju 16. auguſta 1888 wot mk.	np.	hač mk.	np.
Pſcheńza . . . . . běła	9	11	9	52	9	6	9	26
" . . . . . žołta	8	63	8	93	8	68	8	94
Rožka	6	52	6	71	6	25	6	56
Jećmjeń	5	94	6	16	6	—	6	20
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	30	6	70	6	25	6	80
Hroch	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka	6	67	6	94	6	44	7	8
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduſchka	15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny	1	80	2	—	1	70	2	10
Butra . . . 1 kilogr.	2	—	2	20	1	90	2	10
Pſcheńcžna muka 50 "	7	25	17	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 "	6	50	9	25	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	2	20	2	50	2	—	2	40
Sſkóma . . 600 "	20	—	21	—	18	—	20	—
Proßata 665 ſchtuk, ſchtuka	5	—	15	—	—	—	—	—
Pſcheńcžne wotruby	4	—	4	25	—	—	—	—
Ržane wotruby	4	25	4	75	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſcheńza (běła) wot 9 hr. 17 np. hač 9 hr. 52 np.; pſcheńza (žołta) wot 8 hr. 87 np. hač 8 hr. 99 np.; rožka wot 6 hr. 49 np. hač 6 hr. 71 np.; jećmjeń wot 5 hr. 94 np. hač 6 hr. 8 np.; wowß wot 6 hr. 40 np. hač 6 hr. 65 np.

Drażdźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 54—58 mk., 2. družiny 48—52, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 44—46 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 40—48 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěſneje wahi.

Wjedro w Londonje 17. auguſta: Rjane.

Telegrafiſki bureau w prědkownym twarjenju póſta (na bohatej haßy) po jenym ſkhodże, je kóždy dźeń wotewrjeny wot rano 7 hač wječor 9 hodźin.

Jěſdny plan želeſnizow wot 1. junija 1888.

4. wosowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Drażdźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza . . .	1,55	—	4,43	7,58	10,50	1,56	2,30	4,21	6,55	—
Rychbacha . . .	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,55	4,44	7,19	—
Lubija	2,24	—	5,29	8,45	11,39	2,24	3,17	5,5	7,41	—
Budyſchina . . .	2,49	4,0	6,6	9,21	12,18	2,47	3,52	5,40	8,17	—
Biſkopiz	—	4,30	6,44	9,58	12,56	—	4,27	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa . . .	—	4,51	7,7	10,22	1,21	—	4,51	6,35	9,20	—
Radeberga . . .	—	5,2	7,17	10,32	1,31	—	5,1	6,44	9,31	10,25
Do Drażdźan . . .	3,52	5,29	7,46	11,3	2,0	3,49	5,31	7,12	10,4	10,48

S Drażdźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Drażdźan . . .	—	6,0	8,50	10,20	12,15	3,0	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga . . .	—	6,39	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,26	12,17	—
Arnsdorfa . . .	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biſkopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,15	6,19	10,5	12,55	—
Budyſchina . . .	—	7,59	10,44	11,29	2,3	4,51	6,53	10,40	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,43	5,31	7,32	11,22	—	2,27
Rychbacha . . .	7,7	9,1	11,43	—	3,1	5,49	7,50	11,40	—	—
Do Shorjelza . . .	7,48	9,22	12,4	12,21	3,20	6,10	8,11	12,1	—	2,54

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyſchina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,20
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,55	2,14	5,0	8,29
Budeſtez	5,28	8,4	11,3	2,22	5,8	8,37
Roswodez	5,34	8,11	11,9	2,28	5,14	8,48
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,51

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,5	8,45	11,42	3,5	5,45	9,15
Roswodez	6,16	5,53	11,50	3,16	5,56	9,24
Budeſtez	6,26	8,59	11,56	3,24	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,37	9,7	12,4	3,35	6,17	9,38
Do Budyſchina	6,48	9,15	12,12	3,46	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,45	8,20
Połcžnizy	6,23	9,8	12,26	4,17	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,31	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,46	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połcžnizy	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,27

Njech ßo w haptykach ſa połěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzaŕſkimi pilemi A. Brandta żada, kotrež ßu doſtacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Pſches ßudniſtwo ma ßo na pſcheßadźowanje pſchedawacź: 20. auguſta dopołdnja w 12 hodź. pola ſamkarja Falcka w Barcze někotre kopy rožki, wowß, ßyno a wſchelake meble atd. — 23. auguſta dopołd. w 10 hodź. w Rakezach pſches wjeßne grychty wjetſcha dźěłba materialnych tworow.

Na pſchedań: W Koßańi pola Žiczenja kublo 28 ſ 117 kórzami. — W Delnjej Hórzy ſahrodniſka žiwnoſcź 43. — Herbſka grychta w Hornjej Hórzy pſches pſchekupza Nieckſcha w Budyſchinje.

Želeſny bronſerowany ßwěcźnik ſe 4 petrolejowymi lampami je tunjo na pſchedań pola **J. Vogela**, rukajzarja ſ napſchecźa Ssmolerjez knihicźiſchcźerńje.

Dwě młodej ßuczelnej krowje ßo kupitej na kamjeńtnej haßy 16.

Rajß

wulkoſornaty punt po 14—30 np. porucza tunjo

Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Khoſej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hač 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpſche cžiſcże a ßylnje ßłodźaze druźiny porucza

Jan Wjenk
na ſwonkownej lawſkej haßy 38 pódla Schraderez konditarńje.

Cziſty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wſchě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khoſej

paleny punt po 120—200 np., njepaleny " " 90—160 "
w jenoż wuběranych druźinach porucza jako něſchto wubjerne

Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Jerje

wurjadnje wulke po 5 np. pſchedawa

Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cžinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khoſej

paleny a njepaleny

jenoż w dobrych druźinach porucźataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khoſej

wot najtuniſchich hač do najdróżſchich druźinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a hornjerſkej haßy.

Khosej

njepaleny po 90 np.,
paleny = 110 =
pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow pomĕrnje tuńscho porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Turkowske ßlowki

najlĕpscheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likĕrow po starych tunich płaczísnach.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Destillazija Schischki a Rjeczki

porucza ßwoje snate dobre druźiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płaczísnach.

Jablukowe wino,

jara dobru druźinu, liter abo bleschu po 25 a 30 np., **holansko-jahodowe** abo **strowotne wino,** wubjerny ßrĕdk psche żołdkowu ßłaboscz, bĕżenje atd., teho runja wschelake **jahodkowe wina, ßadowe schampanske wino, schumjaze ßadowe limonady, sodowu** a **selterśku wodu,** dale

ßadowe kißało,

najlĕpsche k ßolotwi, k sakładżenju atd. porucza

Hornjołużiska ßadłótczerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki.

Zeche Graf zur Lippe
w Subniczzy

porucza dobru brunizu po scżĕhowazych tunich płaczísnach:

kruchatu brunizu w lĕcze ßuschenu hektoliter po				55 np.,
ßrĕnju brunizu	=	=	=	45 =
ßrĕnju brunizu ſ podkopkow ßuchu	=	=	=	40 =
krymśatu brunizu w lĕcze ßuschenu	=	=	=	35 =
krymśatu brunizu ſ podkopkow ßuchu	=	=	=	30 =
ßypnu brunizu	=	=	=	25 =

K hnojenju polow porucza:

ff. parjenu koscżinu (koscżowu muku),
ff. ßyru koscżinu,
woprawdźity peru-guano,
ammoniak-superfosfat,
ßpodium-superfosfat,
norwegski rybjazy guano,
hnojazy gyps,
worjolski kainit,
wubjerny kolmas

Paul Mattheis w Budyschinje.

Destilazija Adolfa Rämscha
w Budyschinje na butrowych wikach.

Dokelž ßu moje ßłódke dwójne likĕry wubjernje dobre, ßo wone tak ßylnje kupuja, so je pschez to mózno, nĕkotre druźiny trochu tunischo hacz dotal pschedawacz. Proschu na to pschi potrjebje, kaz pschi kwaßach, kschczísnach atd., dźiwacz. Płaczísny ßu na hotowe pjenjesy wobliczene, pschi posdźischim sapłaczenju ßo wone wo 5 np. po litrje powyscha.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7

porucza ßwój skład **módroczischcza** stary łóhcz hižo 18 np., **kretonne** (tokstoniczaty katun) łóhcz po 23 np., **katun** łóhcz po 16 np., **kalmuk** w rjanych mustrach a cżĕmnobrunej barbje, **zychi** 6/4 schĕroke stary łóhcz po 20 np., schĕry, módry a bĕły **płat** we wschĕch schĕrjach po jara tunich płaczísnach, dwójzy schĕroke **drastne tkaniny** stary łóhcz po 45 np., **rubischka** na hłowu w rózkach ſ tykanymi kwĕtkami po 1 mk., hotowe **ßłómniki** po 1 mk. 50 np., katunowe, kretonnowe, módroczischczowe **ßbytki** k pjeslam a dźĕlbu **tkaninow k kholowam.**

Woprawdźitu Seelandsku ßymjentnu rožku, woprawdźitu Probstajsku ßymjentnu rožku
(na runym puczu ße Seelanda a ſ Probstaje pschiwjesenu),
dale **Polensku ßymjentnu rožku,**
Pirnasku ßymjentnu rožku,
Frankenstajnsku ßymjentnu rožku
poruczam a skasanja pschijimam.

H. M. Trepte,

żitna wikowarnja w **Warnoczizach** (Arnsdorf bei Kamenz).

Woßebne **ßerbske** a **němske spĕwarske knihi,** do ßomota a czelazeje kože po nowym waschnju ßwjasane, po 6 mk. porucza

Gustav Rämsch
na bohatej haßy 21.

Dokelž ßu ßo khosejowe płaczísny saßo ponižike, poruczam wot nětka saßo

paleny khosej

punt po 120 a 130 np.
w snatych dobrych a derjeßkodźazych kajkosczach.

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Swój wulki skład

britwjow a tóczných rjemjenjow

jenož w dobrych kajkosczach pschi potrjebje naležnje porucza

Hermann Karsch prjedy **A. Rockisch**
3 pschi mjaßowych jĕdkach 3.

Pschispomnjenje: Wscho toczenje a porjedźenje po najtunischej płaczísnje wobstaram.

W. Kellingez parna barbjerńja
w Budyschinje.

Żonjaze ßuknje, schórzuchi a pjesle ßo **njerosbróte** w najnowschich barbach rjenje a trajnje ſ nowa barbja.
Spĕschne wuwjedźenje.

Fotografiski atelier
Alex. Matthaeya, dwórskeho fotografa naßlĕdnika
w Budyschinje sady mĕschczanskeje schule

ßo k najßwĕrnischemu a najlĕpschemu shotowjenju fotografijow kóždeje druźiny porucza.

Płaczísny ßu niske.

Chirurgiska wobalerńja w Budyschinje

na schulerskej haßy 3 po 2 skhodomaj, nutskhód na rĕsniskej haßy.

Wuwinjene a wustorczene stawy runa, stawy wustrychuje, plestry kładże, piwalzy ßadża a kunki staja, suby torha, wschĕ rany wot tschelenja, bicza, kłócza, rĕsnjenja, torhnjenja, kußnjenja, stłóczenja, sahorjenja a smjeczenja hoji a wschu druhu do ßwojeho powołanja słuschazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

S tutym k wjedźenju dawam, so kóždu ßobotu ßwoju **mjaßowu a kolbaßowu tworu** w khĕži knjesa pschekupza **Nowaka** na **sadnej bohatej haßy** pschedawam. Dobru tworu a tunje płaczísny lubjo poruczam ßo

Jan Scholta, rĕsniski mischtr.

Pschedewsacze khlamow.

S tutym najpodwolnischo k wjedženju dawam, so ßym

kolonialtworowe, tobakowe a zigarowe khlamy,

na hornczerskej haßy czißło 36 tu wobstejaze, dženßa pschedewßał a so je sa ßwoje sliczbowanje a pod

ßwojej ßamßnej firmu

dale powjedu.

Sso po saßadze složujo, pschi spěschnym, krucze sprawnym poßłużenju poměrnje niske płaczisny stajecz, proschu, moje pschedewsacze dobrocziwje podpjerać.

W Budyschinje, 13. augusta 1888. S poczeszczowanjom

Heinrich Richter.

W wudawarni „Serb. Now.“ ßu po 50 np. dostacz:

Wječorne pěsnje

wot **W. Hálka**

jako prěni zwjazk

Serbskeje knihownje.

Kamfor, patchouli, moschus, papjeru psche mole

po jenotliwych listnach a kartonach po 10 listnach,

spirituß psche mole

bleschu po 25 np. a 40 np.,

pólver psche mole, ßwězy pschе mole, wolij pschе kuntwory

w bleschach a drjewjanych etwijach,

woprawdźity persiski pólver pschе mole

po džělbach a w tyskach po 20, 30 a 40 np.,

woprawdźity dalmazifski pólver pschе inſekty

w blachowych tyskach po 25 a 40 np.

poručeja

drogowe khlamy k słotemu worjej,

Strauch & Kolde,

3 na kamjentnej haßy 3.

Koprowy vitriol

(mjedźany ſerſawz)

zyły a tolczeny k naczinjenju pschenży poručza tunjo

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail.

Schtóż

chce nóż abo nożizy toczene abo wuporjedźene měcz, póſczel je do parneje toczerńje a porjedźerńje

Oskara Buttera w Budyschinje pola theatra.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo

Schischka a Rjeczka.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, poruczа

Paul Walther

na žitnych wikach.

„Lipa“

změje — da-li Bóh — přichodnu njedźelu 19. žnjeńca swoje měsačne posedźenje, na kotrež luboznje přeprošuje

předsydstwo.

Přednošk je k. předsyda dobroćiwje přilubił.

Hamburgsko-amerikanske

paſerojejske akcijowe towarſtwo.

Direktna parokodźna jězba

Hamburga do **New-Yorka**

kóždu ßrjedu a njedźelu,

Havra do **New-Yorka**

kóždu wutoru,

Stettina do **New-Yorka**

kóždej dwě njedźeli,

Hamburga do **Wjeczorneje Indiskeje**

mježačnje 3 krocj,

Hamburga do **Mexike**

mježačnje 1 raz.

Towarſtwowe poſtiſke parne łódje poſawaju wubjernu jědź a pschihódny wuczowanſku ſkładnoſcz ſa kajutowych a bjeſtlubjowych puczowarjow.

Dalſche wukazanje dawa No. 797

Carl Meisel w Budyſchinie

Małe wobydlenje je na pschenajecze na žitnej haßy czißło 6 po 3 ſtwodach.

Dźěłaczerska ßwójba ßo k 1. oktobrej na **Debischkowski knježi dwór** pyta.

Tyſcherſki dostanje dźěło pola tyſcherſkeho miſchtra **Poldraka** w Radworju.

---

3 dźowki

ßo hnydom pytaju na Porſchiſki knježi dwór.

Inſpektor **Bosdorf.**

K 1. oktobrej ßo ródna ßkužobna holza, kotraž ma dobre wopißma, pyta na Walſkej drósy 13 delka.

K 1. januarej ßo wuſtojny hejtman na knježi dwór w **Małej Worſchcži** pyta.

Wuczobnik ßo pyta!

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy, ſjenoczene ſ deſtillaziju, hnydom abo na Michała młodeho Sserba pod pschihódnymi wumĕnjenjemi ſa wuczobnika pytam.

J. T. Glien

na drjewowym torhoſchczu w Budyſchinje.

Dybßaczny czaßnik je ßo namakał. Saßo dostacz na drjewowym torhoſchczu 12, II.

Na drósy pola Jeńkez je ßo **rubjana wołowa płachta** namakała, kotraž je saßo dostacz pola **Handrija Pawła** w Mjeſchizach pola Bukez.

Wyßokodoſtojneho knjeſa farara **Handrika** w Minakale należnje proßymy, ſo by ßwoje kraßne, wutrobu hnujaze wotßalne předowanje, kotrež je 5. auguſta w Michałſkej zyrkwi džerżał, wotcziſchczecz dał. **Wjele poßłucharjow.**

Ssmilne dary: Swud. Wujanzowa w Kumſchizach je darika w redakziji ſa byrgleteptarja Hajnu w Wósporku 5 mk., ſa Hroharka a Bĕrku w Koprizach 10 mk.

Wumoženje

13lětneje **Hany Schramiz**

ſ Kubſchiz

ſe ßmjertneje nuſy.

Pjecz holczatow ßo kupacz džěſche
Do ſkały, prózno ſtejazej.
Tu jena trjechika wſchak běſche
Do wody, jara hłubokej,
A dokelż pkuwacz njemóżeſche,
Pſched towarſchkami ſhubi ßo;
Strach najwjetſchi ji pohrożeſche,
Ssmjercz wot njej' njebe daloko.
Hdyż towarſchki to wuhladachu,
Wſchĕ naſtrózane czeknuchu:
Jich wołanje pak wußłyſchachu,
Kiż we bliſkoſczi bydlachu.
Pſches ropot luda ſaßłyſchachu
Wo podawku też ſkakarjo,
Kiż w bliſkej ſkale ſkutkowachu,
Duż pomhacz džěchu khwatajo.
Jej' ßmjertnu nuſu wuhladojo,
Trjebjenſki ſkakar Bjenada
Strach — też jom' bliſki — derje ſnajo,
Hacz k njeſbożownej dopkuwa,
Kiż njemĕjeſche hijo mozy,
So jeho móhła pſchimnucz ßo;
Pſches Bożu pomoz, ſ wjele prózy
Ju wutorhnucz, jom' radźi ßo.
Móz jeje bě tak wotewſała,
So hijo bě wſcha ſproſtnuła;
Hdyż pak ßo ji bě pomoz ſtała,
Je žiwjenje ſaß dobyła.
O kajka radoſcz, hdyż ſaß žiwa
Tu pſched nami wſchak ſtejeſche;
Drje naſtrózana, tola žiwa
Dom k lubym ſtarſchim khwataſche.
K czomu je podawk wopißany?
„Tu Bożi porſt je k widżenju.“
Bjenada k džěku wotpóßłany
Czaß dleſchi bě żno w Lubiju.
Pſches ßnadnu wĕku nawabjeny
Dopołdnja Lubij wopuſchczi,
Tak pſchipadnje — niż namołwjeny —
Tón džeń do ſkały ſaſtupi.
Tak wot daloka wołak běſche
Bóh jeho k ſkutkej luboſcze,
Wón bjes nami pak lutki běſche,
Kiż derje pkuwacz mózeſche.
Do Bożej' ruki podawajo
Ssam ßebje, żonu, džĕczatka,
Wo Bożu pomoz ſdychowajo
Skutk wumoženja dokonja.
Wĕż ſe ßwĕrnoſczu pſchepytajo
Bjenadże hamtſke hejtmanſtwo,
Joh' khwałobny ſkutk pſchipóſnajo,
Je czeßne myto podało.
Skutk, kiż drje njeb'dże ſapomnjeny,
We lubych ſtarſchich wutrobach,
B'dże najrjeniſcho ſapkaczeny
Jom' wot Boha we njebjeßach.

H. P.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 34. **Sobotu 25. augusta 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeho majestosć khěžor Wylem II. pschichodnu póndźelu naschu kralowsku ßwójbu wopyta. Pschi tym khěžor do Pillnitz jědźo psches někotre Drazdźanske dróhi, woßebje psches krala Janowu dróhu pojědźe. Hižo nětko ßo na mjenowanych dróhach na wudebjenje domow hotuja. Khěžorowy pschikhad ßo dopołdnja na cźěstim dwórnischcźu wotcźakuje. Hischcźe tón ßamy dźeń wjecźor ßo khěžor na ßwoje dalsche pucźowanje do Wina a Roma nastaji.

— W Lipsku ßu ßobotu tydźenja wulki dobycźerski pomnik ßwjatocźnje poßwjecźili. Kral Albert, kralowa Karola, prynzaj Jurij a Friedrich August, generalny pólny marschal Moltke, wschitzy saksy ministrojo a Lipscźanska wyschnosć běchu pschi ßwjatocźnosći pschitomni. Wyßokich knježi na ßwjedźenszy wupyschenych dróhach se sahorjenjom witachu. Tež Moltzy jara wutrobne powitanje pschihotowachu. Generalny pólny marschal bu psches pocześcźowanje, kotrež ßo jemu wot Lipscźanskeho wobydleŕstwa dosta, wyßoko swjeßeleny a je Lipscźanskemu wyschschemu měschcźanosće 1000 hr. sa měschcźanskich khudych pschepodak.

— Danski kral je pjatk do Barlina pschijeł. S wurjadnej spěschnosću wón wopyt němskeho khěžora w Kopenhagenje wotruna. Je to swjeßelaze dopokasmo, so je tutón wopyt najlěpsche scźěhwki sa dobre poměry bjes Němskej a Danskej měł.

— Hdyž bě semrjety khěžor Friedrich III. na trón stupił, ßo bjes Franzowsami bludne měnjenje sbudźi, so wón Franzowskej dobrowólnje Elsaß-Lothringsku wróći. Kak ßu Franzowsojo na tule ßměschnu myßl pschińć móhli, ßo wuhudacź njeda. Franzowski lud pak hischcźe dźenßa do tuteje bajki wěri, hacź runje je na wopak znate, so ßu ßo pod khěžorom Friedrichom naprawy poruczike, s kotrymiž dyrbjesche ßo pscheněmczenje Elsaß-Lothringskeje spěchowacź. Khěžor Wylem II. je nětko Franzowsam wocźi wotewrił a kolwrótnosću jich nahladow wo jeho nanje wobßwětlił. W Frankfurcźe nad Wódru je wón pschi składnosći poßwjecźenja pomnika prynza Friedricha Khorle rěcź dźerżał, na kotrejež kónzu wón praji: „Ssu ludźo, kotsiž ßebi sważa prajicź, so je mój nan to, schtoż je hromadźe s njeboczicźkim prynzom Friedrichom Khorlu s mjeczom dobył, saßo wróćicź chzył. My wschitzy ßmy jeho pschederje znali, so móhli tajkemu wohanjenju jeho wopomnjecźa jenoż wokomik směrom pschihladowacź. Wón mějesche tu ßamu myßl kaž my, so ßo niczo s tamnych dobycźow puschcźicź njeßmě. Wěrju, so my, kaž w tsecźim armeekorpsu, tak w zykym wójsku wěmy, so móże wo tym jenoż jedyn hłóß bycź, so radscho wschě nasche wóßomnacźe armeekorpsow a dwajaschtyrzecźi milijonow wobydlerjow na bitwischcźu wostajimy, prjedy hacź jeniczki kamjeń wot teho, schtoż staj mój nan a prynz Friedrich Khorla wudobykoj, wotstupimy.“ Khěžor je Franzowsam na doscź srosumliwe waschnje pschiwołał: „spuschcźcźe wschu nadźiju na saßodostacźe Elsaß-Lothringskeje!“ Khěžorowa rěcź ßo jenoż pschecźiwo Franzowsam měri, na žane waschnje pak pschecźiwo Ruskej, kaž wukrajne nowiny pißaju. Němsko-ruske pschecźelstwo je ßo psches pucźowanje khěžora Wylema do Ruskeje s nowa wobtwjerdźiło a seßylniło, a Němska ßo hlada, so by ßo wone saßo njeroswjasało. Khěžorej Wylemej wjele na tym leži, so by njedowěru ruskeho khěžora do sprawnosće Němskeje wotstronił, tejele pschicźiny dla je wón tež pjecza porucził, so bychu ßo němszy offizěrojo w turkowskim wójsku nasad powołali. Khěžor Wylem chze s tym Rusku pscheßwědczicź, so samóžnosć Ruskeje na Balkanje a w Asiskej psches to ßkabicź nochze, so němszy offizěrojo turkowske wójsko sa wójnu wustojnische cźinja.

— Sa němske wójsko ßu ßo na pruhu nowe mantle skasake. Tele mantle, s kotrychž jedyn jenoż 9 hriwnow płaczi, ßu jara praktiske a tež sa pucźowarjow pschihódne, dokelž dwaj s nich, psches woßebitu pschiprawu sjenocźenaj, stan (zelt) tworitaj, kotryž pschewschě hrosnosće wjedra dospołnje schkita. Tajki stan ßu wóndano pschi najhubjeńschim wjedrje zyły tydźeń pod hołym njebjom stejo měli, so bychu jón pruhowali, hacź wodu njepschepuschcźa, a hlej, po tymle cźaßu bě rub, na semju pod stan położeny, hischcźe wschón ßuchi. Mantle ßu bruneje barby a s pschiprawu k twarjenju stana runje schtyri punty waża a ßu tak pschiprawjene, so ßo na torniśtor pschipaßacź hodźa.

Italska. Italske knjeżerstwo ßebi po sdacźu na to njemyßli, poraženje, kotrež je italske wójsko pola Saganeiti poczerpiło, s wjecźerskim cźahom do Abeßynskeje wurunacź. Knjeżerstwowe nowiny pytaju Italskich troschtowacź, na to pokasujo, so ßu ßo kolonialne prózowanja druhich krajow, kaž Franzowskeje a Jendźelskeje, wot podobnych njesbožownych pschipadow pschewodźake. Dopominaju, schtoż Franzowsku nastupa, na Tonking a Algier, a schtoż Jendźelsku nastupa, na to, so ßu ßebi Jendźelcźenjo tež poraženje w Khartumje lubicź dali. Spodźiwnje je, so knjeżerstwowe nowiny hischcźe pschezo pschidacź nochzedźa, so je ßo knjeżerstwo w ßwojich wotcźakanjach sjebako, kotrež je na wobßedźenje Maßawy stajako. Italska drje ßo po tajkim hischcźe rosßudźicź njemóże, Maßawu wopuschcźicź, byrnjež s Maßawskeje kolonije žaneho wužitka njeměła, ale wjele bóle dale cźłowjekow a pjenjesy sa nju woprowacź dyrbjała.

— W kwirinale, kaž ßo kralowski hród w Romje mjenuje, hižo wobydlenje sa khěžora Wylema, kotrehož w bliżschim cźaßu wotcźakuja, pschihotuja. Knjeżerstwo, kaž tež měschcźanska wyschnosć mataj ßo do spěcha, so byschtej khěžorskemu hoscźej najwjetsche pocześcźowanje wopokasakej. Romski měschcźanosta wulki faklowy cźah namjetuje, pschi kotrymž měke ßo wschě měschcźanske towarstwa a 10,000 wojakow wobdźělicź. Tón ßamy wjecźor, na kotrymž směje ßo faklowy cźah, ßo wschě pomniki, kapitol, Forum Romanum a Kolosseum s bengalskim ßwětłom wobßwětła, a na kónzu ßo na palatinskej hórzy wóhnjostroj, italsko-němski swjask pschedstajazy, wotpali.

— Italski ministerstwowy pschedßyda Crispi, kotryž mějesche hižo loni skhadźowanku s wjerchom Bismarkom, je lětßa saßo s hoscźom pola khěžorstwoweho kanzlerja w Friedrichsruhe. Loni je ßo psches Crispiowe pucźowanje do Němzow swjask Němskeje a Awstriskeje s Italskej s nowa wobtwjerdźił a wobkrucźił. Crispi je tehdy, kaž je wjerch Bismark wospjet prajił, měrej wulku ßłużbu

wopokasał. Bjes tym žu žo pomĕry bjes Nĕmskej a Ruskej polĕpschiše. Italski minister chze žo nĕtko pola wjerćha Bismarka ertnje wobhonicź, kajki wliw ma tole pschemĕnjenje w politizy na pomĕry Nĕmskeje k Franzowskej. Njeje dwĕlne, so žu žo tele pomĕry w poslednim czažu shórschiše, runje kaž je tež snate, so njepschecźelstwo bjes Italskej a Franzowskej dźeń a bóle pschibjera. Sadźĕranje Franzowskeje dla Maßawy je w Italskej s wulkim pohorschkom byko. Sso sepjerajo na Nĕmsku a Awstrisku je Crispi prawu Italskeje w Maßawje k polnej płaćiwosći dopomhał. Hdyž Franzowska tón czaž psched žłabschej Italskej zosa, wona to jenož s bojosću psched Nĕmskej a Awstriskej czini a wuwjedźenje žwojich wjecźerskich wotmyślenjow pschecźiwo Italskej na składnischi czaž wotstorcži.

Franzowska. Najnjewobstajnischi lud po politiskim smyślenju žu Franzowsojo. Hischcźe psched nĕkotrymi njedźelemi žu Boulangera, w njesbožownym duelu wot ministra Floqueta do krka kóteho, hanili a wušmĕchowali a jeho politiszy morweho prajili a — sańdźenu njedźelu žu jeho na dobo w tsjóch wólbnych wokrjeßach do deputĕrtskeje komory wuswolili. Hdyž žo Boulanger saßo do politiskeje sjawnosćze swaži, žo republikanszy nadźachu, jeho pschi wólbach na pschezo sabicź a njemóžneho scźinicź, a hlej, Boulanger jako dobycźer s wólbow do deputĕrtskeje komory pschicźehnje, kotraž je jeho runje wušyczała. Wokrjeßy Nord, Charente-Inferieure a Somne, kotrež žu Boulangera wuswolike, k najbohatschim krajinam Franzowskeje žłuscheja, a hubjeny trosćht je sa republikanskich, hdyž woni Boulangerowe dobycźe wošłabicź pytaju, na to pokasujźy, so žu mjenowane wokrjeßy po wjetschinje monarchistiszy smyßlene, a so ma žo Boulanger jenož monarchistam dźakowacź, so njeje pschepanuł. Zortnje je pschihladowacź, kak poražene republikanske strony jena na druhu winu žuwa; radikalni praja, so je Boulanger jenož teho dla dobył, dokelž postajeni republikanszy kandidatojo k radikalnej stronje žłuscheli njejžu, bjes tym so žo radikalnym porokuje, so žu Boulangera wušlĕdźili a jeho wulkeho wotcźahnuli. Boulanger je, žo rosumi, nad žwojim dobycźom wulzy swjeßeleny. Wón budźe w deputĕrtskej komorje s nowa knjeżerstwo hanicź a je psches błóto cźahacź. Hdyž Boulanger praji, so sa tym njesteji, so by republiku powrócźił, je to hoke ludarstwo. Wón se žwojim žantorjenjom na knjeżerstwo republiku podrywa a rolu sa bonapartistow dźĕła. Tucźi bychu žo hewak wohladali, sa njeho wólbne khósty płacźicź. Pschi poßlednich wólbach žu bonapartistojo, kaž je žo wobliczilo, s najmjenscha tst milijony frankow k lĕpschemu Boulangera woprowali. Duž tež žu nĕtko bonapartistojo polni radosćze, so je Boulanger republikanskich sbił. Starschi bonapartskeje žwójby po Boulangerowym dobycźu juskajźy sawoła: „To njeje wjazy warnowanje, to je pohrjeb republiki!“ Dla stracha, kotryż psches Boulangera republizy hrosy, žo republikanske strony saßo bjes žobu napominaju, so bychu žo sjenocźile a se shromadnymi mozami tótku republiki sniczile. Tajke prózowanje je podarmo! Republikanszy žo tola bórsy saßo bjes žobu roskorja.

— W Toulonje žu žo zyrobne magasiny sa wójsko a łódźstwo wotpalike. W tym žamym czažu je žo pschi franzowsko-italskich mjesach psches sto kórzow lĕža psches woheń saniczilo. Franzowsojo praja, so maja dopokasmo w rukomaj, so žu Italszy woheń s wotmyßlenjom sakožili, so byschtaj žo psches njón fortaj Peyras a Silfours, w kotrymajź žo na 130,000 kilogramow pólvra khowa, rosbuchkoj.

Jendźelska. W Irskej dźeń wote dnja najeńkow, kotsiž jendźelskim knjesam pacht sapłacźicź njemóża abo nochzedźa, s jich statokow wupokasuja. W Coolroe, hdyž tele dny žedmjoch najenkow s dworow kublerja Byrna wuhnachu, pschi tym k roshorjazym podawkam dónźe. Woßebje cźeźke dźĕło mĕjachu žudniszy eksekutorjo s domom najeńka Sommera. Dom bĕ na wschĕch stronach saracźeny a do makeje twjerdźisny pschetworjany. Wón bĕ s hłubokimi pschirowami wobdaty a hacź do tschi horje bĕ naßyp naßypany, pschecźiwo kotremuž scźĕnyłamar niczo wucźinicź njemóżesche. Ssykawu k žykanju horzeje wody tam teho runja mĕjachu. Eksekutorjo bĕchu wot 150 poliziston pschewodźeni. Tak bórsy hacź woni scźĕnyłamarja pschiwjesechu, do nich shnike jeja a kołmas mjetachu a na nich horzu wodu lijachu. Wjednik eksekutorow wobydlerjow namołwjesche, so bychu s dobrym dom wopuschcźili, tola cźi wotmolwichu, so jón njepschepodadźa. Na to rĕbl k žwißlam stajichu, tola tón hnydom powrócźichu a słamachu. S druhim rĕblom žo nĕkotrym poliziston poradźi, na tschu salescź; na nich pak s druheje strony warjazu žmoku mjetachu a jich nusowachu, žo wrócźicź. Eksekutorjo žo po tym na sadnu stronu khěže dachu, bjes tym so žo poliziston prĕdku do khěže dobywachu, tola kamjenje tak husto na nich padachu, so dyrbjachu poliziston a eksekutorjo zosacź. Hdyž bĕ žo skónczinje khěžina murja na wjazy stronach pschekamała, duchowny wobydlerjow namołwjesche, so bychu žo poddali. Na to jĕdnaczo mužojo s khěže stupichu. Poliziston jim ruzy swjasachu a jich do Wexforda do jastwa wotwjedźechu.

Schpaniska. Bjes wójskom w Madridźe žu wojerske spschižahanstwo wušlĕdźili. Scheszoch serżantow a mnohich druhich podwyschkow žu sajeli. Wyschschi offizĕrojo w Madridskich kasarmach spja, so bychu žo sbĕżkarskeho hibanja hnydom pschi sapoczatku dohladali a jo porasyli. W provinzy offizĕrow a podwyschkow wótrje wobkedźbuja. Sda žo, so je žo pschižahanstwo na mnohe garnisony po zykym kraju rosschĕriło.

Bołharska. Rubjeżnizy, kotsiž žu wóndano w Bĕlowje tsjóch awstriskich żelesniskich sastojnikow a psched krótkim blisko Rilskeho klóschtra jeneho fotografa a jeho pomozника sajeli, žu pjecza 400 muži žylni, derje wobrónjeni a na dołhi czaž s zyrobu a tšĕlbnej potrjebu sastarani. Jadro rubjeżnikow twarja Bołharjo, kotsiž žu politiskich pschestupjenjow dla cźeknucź dyrbjeli. Jim žu žo pschidali njespokojni se wschelakich bołharskich městow, woßebje s Kystendyla a Ssamokowa. Dokelž liczba rubjeżnikow wschĕdnje roscźe, a nowi pschikhadnizy żaneje brónje nimaju, žu rubjeżnizy sa Bĕlowskich jatych pódla wukupnych pjenjes tež brónje a tšĕlbnu potrjebu żadali. W žwojim lĕhwje maja woni nĕkotre sta howjaseho a skopjazeho skotu. Jenož khlĕb jim pschezo njedoßaha. Maja tež lĕkarja a lĕkarnju. Hory, hdyž žo sadżerżuja, žu tak wyßoke a njepschistupne, so ani Rußojo w lĕcźe 1878 njespytachu, žo psches nje dobycź. Tam žu woni derje skhowani, a njestanje-li žo w Bołharskej żadyn pschewrót a powschitkowne hibanje, móża žo tam dołho hacź do symy dżerżecź a žo potom roseńcź, so bychu žo w nalĕcźu saßo seschli a žwoje rubjeżne dźĕło saßo sapoczeli.

Sserbija. W Bĕłohrodźe žu mnohe woßoby, bjes nimi wjazorych studentow sajeli. Woni žu na khěže papjery, se žłowami poczischcźane: „Kral Milan je morwy, žława kralej Alexandrej!“ nalĕpili. Polizija je wschĕ tajke papjery rucże dele storhała.

— Rubjeżnizy s Turkowskeje žu žerbske mjesy pschekrocźili a w mnohich wßach rubili a morili. Pola Kralewa žu rubjeżnizy póst nadpanuli a 12,000 frankow žlĕbornych pjenjes rubili; 30,000 frankow papjerjanych pjenjes bĕchu woni lezo wostajili, dokelž žo jich dohladali njebĕchu.

Scholczíz Pětr pola Franzowsow.

Rólnikezy žu wulka wjeß; na twarjenjach a dworach je widźecź, so ludźo tam hkodu njetradaju. Wokoło wßy žu najpłódnische pola a najtucźnische łuki, a pschi rĕczkach wschelaka kerczina, horde duby, wyßoke lipy a buki rostu a krajinje lubosny napohlad dadźa. Prjedy hacź schoßeje a żelesniży kraj pschekschižowachu, bĕsche tu, kaž we wschĕch wot wulkich městow sdalenych stronach, cźicho a mako wobkhada. Ludźo pschi žwojej starej drascźe a pschi žwojich starych waschnjach wostachu a buchu w tak mjenowanym rosžwĕtlenju wulki kruch nasad a mĕjachu žo pschi tym derje. Na hermankach bĕchu cźasto widźecź a hnydom spósnacź. Mužojo w dołhich žuknjanych žuknjach s wulkimi knjeslami, w żołtych kożanych kholowach a kožmatych cźapkach, żony w pjeslach, rubischcźach a khapach s rjanymi żidźanymi bantami. To bĕ woßobny napohlad, a tucźi ludźo bĕchu wschudźe rad widźeni hoscźo; pschetož żenje bjes polneje pjenjeżneje móschnje njepschinźechu, a byrnjež kroschik, prjedy hacź jón wudachu, dźeßacź krócź wobrocźili, a byrnjež žebi wĕz dołho pschemyßlili, toleŕ dyrbjesche tola skónczinje skocźicź, so bychu žo nusne wĕzy nakupike; kopacź, kožu, mlocźenk, cźrije, njedźelsku žuknju, abo schtož žo hewak trjebasche. Potom domoj dźĕchu a po wjeßekym pucźu żiwjenje saßo do stareje kolije pschinźe. Wschĕdny dźeń rĕkasche: Dźĕkaj a spĕwaj, a njedźela žo žwjecźesche a žwjata dżerżesche; to k starym dobrym waschnjam žłuschesche, a hischcźe wschelake wjazy. Rano hospodar sa dobrymi modlerskimi knihami pschimnu; wón dźĕcźi a cźeledź wokoło žebje shromadźi a s nimi rańschu modlitwu wuspĕwa. Pschipołdnju žo psched polnej schklu, kaž žo žłuscha, teho runja modlachu a wjecźor runje tak a po žwjatoku žo tu a tam pobożny khĕrluscha spĕwasche, schtož žo Bohu lubemu Knjesej lĕpje spodobasche, hacź pĕßniczki, na kotrež dyrbi dźenża wjele poßkuchacź. Hdy budźische tola pschi starych dobrych waschnjach wostako! Tola žwĕt chzyische pschе mudry bycź; wón chzyische, kaž tehdy prajichu, rosžwĕtleny bycź. Wón bu kaž Jĕva wot hada sawjedźeny a chzyische mudry bycź kaž Bóh luby Knjes. Na wyßokich schulach bĕchu ludźo, cźi žo se žwojej mudrosću wupjerachu a sawjedne jabłuko mudrosćze jara dowĕrnje wutykowachu.

Duž jich wjele pschińdže, cźi do njeho kußnuchu, to rěka, woni ßwoju wěru sa to dachu a njeběchu wjazy Boże dźěcźi. Bohabojasnosćź bórsy pschesta, a mnosy bjes ßwojeho Boha khodźachu.

W Rólnikezach běsche hinak, tam běchu ßebi hischće stare dobre waschnje wukhowali. Tak wězy leżachu, hdyž ßo w lěcźe 1806 wójna ſ Franzowſami ſapocźa. Pschi wuhladach na wójnu ßo burjo sa wuschomaj drapachu, woni wjedźachu, schto wójna sa burstwo rěka. Młody kantor pak, kotryž bě hakle psched krótkim do wßy pschischoł a kotrehoż mějachu sa jara mudreho muża, jim powjedasche, so wěz tak sła njebudźe. Nasche wójsko ßo jenoż pokasacź trjeba, a Franzowsojo ßo sawrócźa a naschi ßo sa nimi hacź do Parisa puschcźa. Jeli so pak bychu Franzowsojo, schtoż by sa njemóżne měł, kruch němskeho kraja na khwilu wobßadźili, njeby to se strachom byko; Franzowsojo ßu najduschnischi a najrosßwětlenischi ludźo, ßamo jako njepschecźelow jich w kraju měcź, je wužitne; pschetoż ſ nimi ßo mudrosćź a rosßwětlenosćź bjes ludom rosschěri.

Schtoż bě kantor sa njemóżne dźeržał, pak ßo tola sta. Franzowsojo do Němzow pschicźeżechu a ßu ßo w nich dołho doscź waleli. 14. oktobra ßo njesbożowna bitwa pola Jeny bijesche, a ſ dobom bě zyle njenadźizy njepschecźel w kraju. Franzowsojo ßo na marschach spěchowachu a bórsy tež do Rólnikez powjescź pschińdže: „Franzowsojo pschińdu!“ To běsche wulka roshorjenosćź, běhańza a wuradźowanje, a knjes kantor wulke ßkowo wjedźesche. Njebojcźe ßo, móżu parlěrowacź, to rěka, powjedam franzowſki kaž ßerbſki; budu ßo ſ tymi knjesami rosrěcźowacź a wscho wobstaracź. Praju Wam, je to najsdwórliwischi lud na ßwěcźe, a wot nich ßo niczeho ſkeho bojecź njetrjebamy. Ludźo to rad ßkyschachu, a wjele ſ nich, se ßwojim kantorom prědku, psched wjeß cźehnjesche, so bychu Franzowsow wohladali. Kantor ſ dostojnosćźu wotcźakowasche, so hoscźo bliże pschińdu, něktosi pacholjo pak hischće něschto dale dźěchu. Běsche wotdźělenje lóhkich jěsdnych; psched pachołami sastanuwschi ßo jich woni praschachu. Cźi pak franzowski njerosumichu a na knjesa kantora pokasachu. Tón też hižo hłuboko ßo klonejo bliże pschińdźe a woprawdźe franzowski parlěrowacź pocźa. Jedyn ſ Franzowsow ßo woprascha, kelko je na cźaßu, a w hordym sacźuczu, so je wón jeniczki se wßy, kotryž franzowski rosumi, kantor rucźe ßwój cźaßnik se saka wucźeże. „Trois heures passées, monsieur!“ wón pschißkuschnje wotmolwi, to mjenujzy rěka: Tsi je wotbiło. „Merci, monsieur!“ Franzowsa wotmolwi, pschi tym kantorej cźaßnik ſ ruki wutorże a ßo ßmějo se ßwojimi towarschemi do wßy jěchasche, so bychu ßebi tam nabrali, cźehoż trjebachu. Kantor a jeho burjo běchu wschitzy kaž na hłowu dyrjeni psches tule franzowsku sdwórliwosćź a ſ hłowu tschaßo ßo pomaku do wßy wrócźichu.

Prěni bur pschi drósy rěkasche wulki Schołta, niz jenoż teho dla, dokelž bě po cźěle najwjetschi muž wo wßy, ale dokelž mějesche też najwjetsche kubło. Schołta bě mudry muž; wón njebě wcźipny byk a ßebi njeżadał, Franzowsow wohladacź. Wón wjele bóle wrota a durje ßwojeho dwora saracźi, so bychu jeho njewitani hoscźo na pokoj wostajili. Wón też do sahrody dźěsche, so by tam durcźka saczinił. Sahroda pschi kuzy leżesche a bě ſ wyßokej murju wobdata. „Měnjach, so je tu Pětrk“, Schołta pschi ßebi praji. Pětrk bě mjenujzy jeho ßynk, ßydomlětny duschny pachołk. „Najskerje něhdźe w hródźach tczi“, Schołta dale bórbotasche, „Pětrk pak je tola w sahrodźe był“. Běsche rjany nasymski dźeń, a Pětrkej wjeßele cźinjesche, poßlednje kruschwy a jabłuka se schtomow bicź. Wotroczk Handrij bě jemu pschi tym pomozny. Na dobo młody pachoł wotroczkej, runje na schtomje ßedźazemu, pschiwoła: „Handrijo, pój ßobu, Franzowsojo ßu pschede wßu!“ Handrij bě rucźe se schtoma dele, a Pětrka sa ruku shrabnuwschi wón na tu stronu běżesche, ſ wotkal dyrbjachu Franzowsojo pschińcź. Haj woprawdźe, tam woni běchu. Wós sa bagażu pschi pucźu stejesche a jěsdni ßo runje se wßy ſ nakranjenymi wězami wrócźachu. Pachołaj ſ hólczkom sa lipu stejachu a ßebi do prědka njesważichu; wojazy pak běchu jich wohladali a k nim pschijěchachu. W tym ßamym wokomiku ßo Handrij a jeho pschecźel do cźěkanja daschtaj, winuschtaj ßo do haſki, skocźischtaj psches płót a běschtaj wukhowanaj. Wbohi Pětrk tam nětko ßamlutki stejesche, wojazy ßo k njemu wobroczichu: chzychu pucź do bliżscheje wßy wjedźecź, rěcźachu też něktore němske ßkowa, tola Pětrk němski niczo njerosumjesche. Bě żołte kożane kholowy swoblekany a krótki kabat ſ wulkimi knjeflami, na hłowje mějesche kulojtu koßmatu cźapku a nětko ſ wulkimaj wocźomaj hubu rosdajo na zusych ludźi hladasche. Jedyn ſ wojakow pak, kotryž bě khětro napity, ßmějo sa młodym barom, kaž Pětrka mjenowasche, hrabnu a jeho do wosa cźißnu, a cźah spěschnje dale dźěsche. Sa tutym prěnim cźahom hischcźe něktore druhe pschińdźechu a njeměr wo wßy bě wulki. Kantor se strachom spósna, so běchu franzowszy wojazy wschitzy jenak njesdwórliwi, woni ßo ſ franzowskimi pukami, kotrymž też burjo rosumjachu, sa karolinami, to je sa ſkotymi, praschachu a njepraſcheni hußy a kacźki bjerjechu, a schtoż jim hewak do pucźa pschińdźe. Schołta zyle ſ měrom sa ßwojimi wrotami stejesche. Franzowsojo drje cźasto do nich storkachu, tola je wustorcźicź, bě jim pschе wobcźeżne, też mějachu w ßußodnych dworach wjele lepsche dźěło. Njesbożowny kantor dyrbjesche ſ jeneho dwora do druheho cźahacź, dyrbjesche wojakam ſ tołmacźerjom bycź, dyrbjesche roskładowacź, schto karoliny ßu, a so duschni Franzowsojo radscho skote hacź ßléborne pjenjesy bjeru. Cźornakej, bliżschemu ßußodej wulkeho Schołty, kotrehoż běchu woßebje jara wuklukali, chzyschе ßo jedyn Franzowsa dźakowny wopokasacź, a kantor dyrbjesche jemu pschetołmacźicź, so dyrbi pschichodnje tajki pscheklepanz bycź kaž ßußod, twjerdźe sawrjecź durje a wokna, zyle ſ měrom ßedźecź, niz wocźinicź.

Wjecźor bě ßo pschibliżił, a Franzowsojo, kotsiž běchu na prawizu a na lěwizu furażěrowacź schli, ßo saßo na wulku dróhu wrócźichu. Wo wßy bě saßo wocźichło, a ßußodźa ßo sběżachu a ßebi ßwoju nusu skorżachu. Też Schołtowy dwór ßo wotewri a Schołta a jeho żona wustupiwschi ßo strachocźiwje praſcheschtaj, hacź nichtó jeju Pětrka widźał njeje. Pschi njeměrje a strachu ßebi starschej na hólza dale myßlikoj njeběschtaj, abo ſ zyła njeběschtaj dwělowakoj, so něhdźe w khěži abo w dworje ßedźi, wón dźě hewak ßwoje żiwe dny ſ dwora ßam wuschoł njebě. Handrij, kotryž wjedźesche, hdźe je hólza wostajił, niczo njepraji, a też jeho towarsch bě ßlubił, niczo njepscheradźicź; nadźeschtaj dźě ßo, so ßo hólczez bórsy namaka; ßamo hdy budźichu Franzowsojo jeho ßobu wsali, budźichu jeho w bliżschej wßy saßo puschcźili. Tola hólczez saßo njepschińdźe. Hdyž běschtaj starschej hischcźe w nozy ſ cźeledźu zyku wjeß pschepytakoj, pótky na konjach do wschěch stron jěchachu; nan bě ßam ßobu, tola wscho ßlědźenje bě podarmo. W kóždej wßy, do kotrejež pschińdźechu, bě doscź stracha a njeměra, a mało jich bě, kotrymž bě wboheho nana żel. Franzowsojo běchu wschudźe pschecźahali a hischcźe pschezo pschecźahowachu, tola nichtó makeho hólcźka wohladał njebě. Schołta sa ßwojim hólzom wjele mil daloko ßlědźesche a ßo skónczńje ſrudny domoj wrócźi. Schtó wě, schto běchu sli njepscheczeljo ſ makym Pětrkom sapocźeli! Starschej dyrbjeschtaj ßwoje jeniczke dźěcźo sa morwe měcź. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. W tudomnej Pětrowskej zyrkwi buchu sańdźenu njedźelu na dobo tsi dźěcźi jeneje tudomneje ßwójby psches ßwjatu kschcźeńzu do klina evangelsko-lutherskeje zyrkwje pschijate. Najstarsche běsche 4 lěta, druhe poltsecźa lěta, najmłódsche 7 měßazow stare.

— Hdy ßo wojerski pomnik, kotryž dyrbjesche ßo blisko Lauez hotela pschi walskej dróhy stajicź, poßwjecźi, hischcźe pschezo snate njeje. Sda ßo, so je ßo poßwjecźenje ua daloki cźaß wotstorcźiło. Wina na tym je, so stej ßo měschcźańska rada a wojerske sjenocźenstwo, kotrež poßlednische je nastork k postajenju pomnika dało a pjenjesy sa njón sběrało, pomnikoweho napißma dla swadźiłoj. Dokelž ßo wojerske sjenocźenstwo żadanjam měschcźanskeje rady na żane waschnje podcźißnucź nochze, je měschcźańska rada 3000 hriwnow, kotrež je sa pomnik dariła, nasad żadała, a wojerske towarstwo je na to tule sumu hnydom radże wrócźiło. Też městno, wot rady sa pomnik postajene, nětko wojerske sjenocźenstwo pschijecź nochze, a ßo pjecźa ſ myßlu noßy, pomnik, na leżomnosćźi městu njeßłuschazej, postajicź.

— W naschim měsćze ßu w poßlednim cźaßu ſ dobom wjazore woßoby na tyfus skhoriłe a něktore ſ nich ßu wumrjełe. W běhu sańdźeneho tydźenja ßo żane dalsche skhorjenja stałe njeßu, a sda ßo po tajkim, so tyfus saßo wotbjera a bórsy zyle haßnje.

— W bliżschim měßazu saßo ßyn města Budyschina, k. farař Jurij Stosch, ßyn njeboczicźkeho pschekupza Stoscha w Budyschinje, jako mißionar w ßłużbje Lipscźanskeho mißionskeho towarstwa do Narańscheje Indiskeje pódźe. Nowy mißionar je napoßled ſ wulkim żohnowanjom w St. Marienbergu pola Helmstedta skutkował.

— W naschim měsćze ßo w tu khwilu podsemski telegraf kładźe. Na ſwonkownej lawskej haßy, kotraż je ßo hakle psched dwěmaj lětomaj ſ nowa pleſtrowała, ßu teho dla pleſtr na jenej stronje wutorhali. Podsemski telegraf budźe meter hłuboko pod pleſtrom leżecź.

— Schtóż chze hladanje sa trichinami nawuknucź, ßo na knihu, wot profeßora dr. Johne spißanu, kedźbny cźini, kotrejež němske

napißmo rěka: „Der Trichinenschauer, Leitfaden für den Unterricht in der Trichinenschau.“ Kniha płaći 3 mk. 50 np. a je pola kóždeho knihikupza dostać.

Se Serbskeje pčólnizy. Nasyma so bliži; wobhladniwy pčołar myßli pak hižo na symu. Sa symu trjeba kołcź pódla cźopłeho ßydła dwojake: zyrobu a młode pčoły. Sa woboje masch so nětkole staracź. Mnosy pčołarjo ßu ßwoje kołcze na wrjóß dowjesli, so bychu ßebi kłude tam hischcźe dosćź sa symu nanoßyli. Masch-li pak domach kłude kołcze, dha njemyßl ßebi: „W nalěcźu budu s cźaßom zyrobu dawacź.“ Tole je zyle wopak. Hdyž twoje kołcze do symy póscźelesch, dyrbja tak wjele mjedu měcź, so smeja hacź do haprleje dosćź. Hacź móżesch w nalěcźu prjedy futrowacź, to njewěsch, to je wěz wjedra. A je-li wjedro w nalěcźe njehowi, tu ßedźisch se ßwojimi pčołami, kaž karp na pěsku. Teho dla dawaj nětkle. Khudym kołcźam dawa so husta zyroba, tak husta, so so s hornza se kżizu cźaha, ale njekapa, a to tak wjele, so maju hacź do haprleje dosćź. Masch-li saschpundowany měd s druhich kołcźow, móżesch teź hnydom tón dacź. S khudymi, kotrež s wrjóßa pschiwjesesch, cźiń teź tak. — Kak dostanjesch młode pčoły do symy? Tam, hdźež je pastwa nimo, sastanje teź matka lahnucź, a sapocźnje hakle saßo januara. Potom ßu najmłódsche pčoły w kołcźu, kotrež maja młode wotcźahnucź, s najmjeńscha něhdźe 4 měßazy stare. Tajke pak k temu tak khmane njejßu, kaž młode. Teho dla dawam sapocźatk septembra ßwojim pčołam hischcźe dležschi cźaß něschto zyle żidkeje zyroby. Psches to pohnuwam matku, so saßo lehnje, a dostanu tak młode pčoły do kołcźow. Pola tych, kotrež ßu na wrjóßu, nimam teho trjeba. (Sserbski pčołaŕ.)

S Nadźanez. Schtwórtk 23. augusta je so tudomny parny młyn, gmejnskemu pschedstejicźerjej E. H. Pfuhlej w Nadźanezach ßłuschazy, do zyła wotpalił. Na kajke waschnje je woheń wuschoł, hischcźe snate njeje. Praja, so je woheń psches rybowanje grata nastał, tola so to s wěstoscźu dopokasacź njehodźi. Hižo do schtyrjoch hodźin rano, prjedy hacź ßwětke płomjo wudyri, w młynje ßmud cźujachu, tola njemóżachu wußlědźicź, hdźe so ßmudźi. Skóncźnje so jedyn młynski dohlada, so kur na łubi s komory stupa, w kotrejž so wotruby khowachu. Hdyž komornine durje wotewrichu, so mózna mrócźel kura s njeje wuwali, w kotrejž so pschi ßamym sadußychu. W bliżschim wokomiku hižo płomjo ßapasche a so rucze psches lětazy palazy mukowy próch na zyłe twarjenje rosschěri. Jenoż něschto drasty a młynske knihi mózachu wóhnjej wutorhnucź, wscho druhe dyrbjachu saniczazym płomjenjam pschewostajicź. Młyn je so hacź do dna dele spalił, ßamo wjelbowane rumy palazu żahłoscź njewudźerżachu a so saßypnuchu.

Se Spytez. Sandźenu póndźelu popołdnju 74 lět stary żiwnoscźeŕ Lawschka s Cźerwjenych Noßliz na Ssmoliz kuble wino pschiwjasowasche, kotrež dźěło wón hižo dołhe lěta w naschej wokolnoscźi wobstarasche. Lawschka so pschi tym nětak wobßuże abo mißnu a psches to tak njesbożownje s rěbła dele padźe, so ßebi nop pscherasy a na měscźe bjes myßlow ležo wosta. Hacź runje so jemu hnydom lěkaŕska pomoz dosta, wón tola hižo schtyri hodźiny posdźischo wumrje. Móżno teź je, so je so njesboże psches to stało, so je jeho nahle njemóż sajała a so je tak s rěbła panuł. Tajka njemóż bě jeho poßlednje léto hižo wospjet sajała. Lawschka běsche sprawny, wschudźe rad widźany, pilny muż. Wón bě so 27. novembra 1814 w Běłej narodźił a posdźischo do nascheje krajiny pschischoł a so tu s Madlenu Ssykoriz s Cźerwjenych Noßliz woženił. Wón sawostaji wudowu, schtyrjoch ßynow a dwě dźowzy. Cźłowjek strowy wuńdźe a njewě, hacź so żiwy saßo domoj wrócźi.

S Njeßwacźidła. Zyrkwina wyschnoscź njeje tu knjesa duchownego Lawcźeka póßłała, so by w naschej woßadźe s duchownym pomoznikom był, ale so by so hischcźe troschku w němcźinje wudospołnił a potom, dali Bóh, ßamostatne duchowne sastojnstwo dostał. Sserbsku rěcź je k. Lawcźek nětko tak derje nawuknuł, so ju połnje wobknježi.

S Minakała. Pruhowanje w jendźelskim kowanju koni smeje so w tudomnej krajnostawskej wucźbnej kowarni póndźelu 22. oktobra rano w 8 hodźinach.

S Lubija. S wopředka běsche na tym, so smeje lětża zyłe sakske wójsko shromadny manever w krajinje wokoło města Chemnitz. Hdyž pak bu wěste, so so dźiwajo na strowotne wobstejnoscźe tamnischeje krajiny tajki manever lětża tam wotdźerżecź njehodźi, so postaji, so smeje kóżda divisija ßwój manever woßebje, a to prěnja divisija pola Zitawy. S dobom běsche nadźija, so khěžor Wylem, kotrehoż wopyt k wulkim manevram sakskeho wójska wocźakowachu, nasymu do Łużizy pschińdźe, so by ßebi ßwój 101. regiment wobhladał. Wot teho cźaßa je khěžor něktore ważnische pucźowanja nastupicź dyrbjał; duż nadźija spadźe, so młodeho knjeżerja na stronje jeho kralowskeho pschecźela w naschej Łużizy wohladamy. Nětko saßo ludźo, kotsiż móża to wjedźecź, powjedaju, so khěžor prěnje dny septembra do Łużizy pohladacź pschińdźe; khěžor hacź do Hornjeho Oderwitza pojědźe, hdźež smeje divisija psched nim paradu, na cźož so wón hnydom do Draždźan wrócźi. Nadźějmy so, so khěžora pola naß wohladamy.

S Rakez. Wo żelesniży, kotraž ma so s Budyschina k nam twaricź, so powjeda, so chzedźa k njej hischcźe poboczu żelesnizu do Schprejineho doła pschitwaricź; poboczna żelesniza by do „kopornika“ wjedła, kotryż pschi Schpreji blisko pólvrnika leži, a něhdźe dwaj kilometraj dołha była. K temu pak by so połdra kilometra dołhoscźe Budyschsko-Rakecźanskeje żelesniży wużicź hodźało; poboczna żelesniza by potom psches Zidowske hona wjedła. Twarski pjenjes sa nju potajkim psches měru wulki był njeby.

S Kschischowa. Na żałoßne waschnje je 30 lět stara mandźelska tudomneho żiwnoscźerja Neumanna sańdźenu wutoru wumrjeła. Mjenowana dźeń prjedy w brózni s paženje so dele puschcźo so s delnim żiwotom do drjewjanych widłow saschtapi. Wboha żona je na żałoßne snutskowne rany nasajtra wumrjeła.

Přilopk.

* W Žitawje je wczera tydźenja mjaßowobhladowaŕ w mjaßu sarěsaneho ßwinjecźa trichiny namakał. To je lětża hižo schtwórte ßwinjo, pola kotrehoż je tutón mjaßowobhladowaŕ trichiny namakał.

* Ssrjedź sańdźeneho tydźenja expedient wulkeho pschekupza w Chemnitzy poruczność dosta, w tamnischim khěžorstwowym banku něhdźe 16,000 mk. sapłacźicź. Bórsy na to wón knižki, kotrež běsche s pjenjesami dostał, ßwojemu knjesej wrócźo pschinjeße; do knižkow běsche pokładnik khěžorstwoweho banka sapisał, so je pjenjesy dostał. Wot teho dnja pak je so expedient shubił. Nětko je so wukopało, so wón s zyła pjenjesy w banku płacźił njeje, so je podpißmo pokładnika khěžorstwoweho banka w knižkach falschował a s pjenjesami cźeknuł. Statne rěcźnistwo njeßwěrneho sastojnika pyta.

* Podawk, kotryż je sa lěkarjow zyle sajimawy, mějesche sańdźene dny w Wurzenje srudny kónz. Zónska běsche psched někotrymi lětami jehku pózrjeła, kajkeż so do włoßow tykaju. Dołhi cźaß wona żaneje wobcźeżnoscźe njesacźu. Psched lětom pak ju w boku kałacź pocźa; poßleni cźaß bolosćże tak pschiběrachu, so dyrbjesche so khora do łoża lehnucź. Dźewjecź njedźel lěkaŕ na sahorjenje żiwota lěkowasche. Potom dyrbjachu khoru w měschcźańskej hojeŕni operěrowacź. Pschi tejle składnoscźi pucherjowy kamjeń namakachu, tak wulki kaž kurjaze jejo. Kamjeń běsche so wokoło spomnjeneje jehły naßadźał. Khoroscź pak běsche so hižo tak daloko rosschěriła, so żónska dwaj dnjej po operaziji wumrje.

* Hdyž so sańdźeny tydźeń w Nimptschu sawostajeństwo njebo hrabinki Beustoweje na pschеßadźowanje pschedawasche, teź stare cźajowe ßudobje na pschedań pschińdźe, kotrež so niczo hódne bycź njesdasche. Nichtó na „stare cźrjopy“ ßadźecź nochzyshe; skóncźnje je něchtó sa połtsecźa marka kupi. Nětko je so pokasało, so je to stary sewrski pórzlin; ßudobje je s najmjeńscha 500 mk. hódne.

* S kralowskeho pruskeho wyschscheho hajnistwa Ottmachau w Hornjej Schlesynskej je powjesćź pschischła, so ßu na Schammelwitzkich honach někotre hnězdka ruskich stepnych kur a teź schikowanu cźrjódku młodych kurjatkow nadeschli. Teź na druhich hornjoschlesynskich rewěrach stepne kury hnězdźa.

* Wudowa w Prudniku w pruskej Schlesynskej je tamón tydźeń ßwojeho ßedmeho muża khowała. Wudowa je 66 lět stara. Woßmy krócź pak myßle nima so wudacź.

* Pschi wulkej wodźe 9. t. m. chzychu inżeněrojo s Pruskeho Bohumina spěschnoscź a wódnu móz rěki Wódry wuměricź. S wobeju brjohow rjecźas psches rěku scźeżechu, na cźož na cźołmje hacź do ßredź rěki dojědźechu, hdźež cźołm sa napjaty rjecźas pschipinuchu. Na jene dobo jedyn s pomoznikow, kotryż na brjosy rjecźas dźerżesche, rjecźas pschejara napja; duż so cźołm swrócźi, a schtyri woßoby, kotrež na cźołmje běchu, dwaj inżeněraj a dwaj cźołmarjej, do wody padźechu. Starscheho inżeněra, kotryż junkrócź sawoła, hnydom żołmy pózrjechu; druhi so żaneho synka wot so njedawschi w torhazej rězy podnuri. Jedyn cźołmaŕ wschitke mozy napinejo 500 metrow hacź do brjoha dopkuwa a so pschi brjosy kerka pschimnu, s wotkelž so na ßmjercź woßłabnjeny na ßuchu semju wudrapa. Druhi cźołmaŕ, hdyž so cźołm swrócźi, pod cźołm pschińdźe a daloku ßmuhu pod nim płowasche, doniż jeho mózna żołma na sboże spody cźołma wupławi; nětko so wón cźołma pschimnu a so kilometer daloko s nim

płowajo ſa njón ſdźerża, doniż jemu dwaj ſmužitaj płowarjej na cžołmje na pomoz njepſchijeđźeſchtaj.

* W Barlinje je wóndano poſž jeneho rěſniſkeho ſtraſchnje ſkušał. Rěſniſki, kotryž hakle běſche pſched krótkim pola rěſnika do ſłužby ſtupił, w rěſnikowym dworje mjaſžo na wós kładźeſche. Pſchi tym wón pžyczej khěžzy pſcheblisko pſchińdźe, w kotrejž wulki rěſniſki poſž leżeſche. Poſž na rěſniſkeho ſkoczi a jemu mjeswoczi zyłe cžaſcze mjaſža ſwutorha. Jenoż ſ wulkej prózu ſžo wobydlerjam doma radźi ſwěriſko wot rěſniſkeho wotehnacź. Njeſbožowneho žałoſtnje ſkušaneho do hojerńje dowjeſechu.

* Cźi, kotſiž ſžo po ſymnym juniju a juliju cžopłeho wjedra w auguſcze nadźachu, ſžu ſžo prawje ſjebali. Auguſt je wjele ſymniſchi hacž měžazaj pſched nim. Sańdźeny tydźeń bě khłódno kaž w novembrje. Wokoło Barlina ſžu běrny, gurki a buny na polach, kotryž na hórkach leża, ſmjerſnuke.

* W Hamburgſkim pſchiſtawje ſžu ſańdźeny tydźeń žiweho krokodila ſ Lóbja wucźahnuli. Swěriſko je, kaž ſžo ſda, ſ jeneje afrikańſkeje łódże cźeknuło; pſchetož tajkich łódźow w Hamburgu wjele w pſchiſtawje leži. Krokodila ſžu hacž na dalſche do kólnje ſawrjeli. Poſdźiſcho ſžu naſhonili, ſo je tole ſwěriſko ſ dwanacze druhimi krokodilami ſ jeneje łódże w Hamburgſkim pſchiſtawje do Lóbja cźekło. Dokelž móhłe krokodile cžłowjekow, w Lóbju ſžo kupazych, nadpanucź, Hamburgſka wyſchnoſcź na to kedźbne cžini, ſo je tón cžaſž ſ wulkim ſtrachom, ſžo w Lóbju kupacź. Kajka by hakle to hroſa była, hdy bychu krokodile ſymu pſchětrake a wulke naroſtke! Potom ſžebi nichtó wjazy njeby ſwažił, do Lóbja khodźicź.

* W Sigmuntowje je zyła ſžójba jeneho dźěłacžerja ſemrjeła, dokelž běſche ſžebi ſawdała. S hribami, kotrež běchu ſžebi w lěſžu naſběrali, běchu też jědojte ſžobu domoj pſchinjeſžli; k wjecžeri ſžebi hriby ſwarichu a je ſjěchu. Hižo naſajtra tſi dźěcźi wumrjechu; na druhi dźeń też ſtarſchej a ſchtwórte dźěcźo.

* W Hördźe w Weſtfalſkej ſžo wóndano cžrjóda dźěcźi ſa pjanym dźěłacžerjom cźěrjeſche. Na jene dobo pjany muž hólczeza ſ cžrjódy ſhrabnu a jeho ſ tajkej mozu wo murju rěſnu, ſo ſžebi dźěcźo rjap ſłama a bórſy na to wumrje. Njedocžinka ſžu ſajeli. S wulkej prózu jeho polizija hněwnemu ludej wobró, kotryž chzyſche mordarja ſaraſycź. * Wo ſpodźiwnym pſchipadźe ſžo wucžeŕſkim nowinam ſ Kommerna w Pſchirheinſkej krajinje piſche. Tam ſžu lětža 18. junija wucžerja Bjedricha Wylema Axela khowali, tón ſžamy dźeń a nimale tu ſžamu hodźinu, kaž njebocźicźkeho khěžora Bjedricha. Runja khěžorej pak běſche ſžo wucžeŕ też 18. oktobra narodźił, běſche 15. junija wumrjeł, a ſ pſchicžinu ſžmjercźe běſche też rak. Khěžor Wylem I. běſche Axelowy kmótr był, dokelž běſche Axel ſžedmy ſžyn ſžojeju ſtarſcheju. Wón je ſžo potajkim tón ſžamſžny dźeń, kaž khěžor Friedrich, narodźił, na tu ſžamſžnu khoroſcź ſemrěł, tón ſžamſžny dźeń wumrjeł a bu tón ſžamſžny dźeń khowany; też jeho ſ mjenom Friedrich wołachu, kaž njebocźicźkeho khěžora.

* W Straſžburgu w Elſaſžu ſžu dźenſža tydźenja młodeho, nadźije połneho offizéra 10. artilleriſkeho regimenta khowali, kotryž je jara ſrudny kónz měł. Jeho ſatraſchna ſžmjercź njech je ſ nowa kóždemu ſ najkhutniſchim napominanjom, ſo ma ſžo ſ petrolejom ſtajnje nanajwobhladniwiſcho wobkhadźecź. Młody offizér běſche wjecžor pſchi cźmicžzy domoj pſchiſchoł a ſžojemu ſžłużobnikej porucził, ſo by jemu něſchto jeji na petrolejowym warjerju ſwarił. So móhł ſžłużobnik petrolej pſchi cźmicžzy lěpje do ſžudobja nalecź, offizér ſapałku ſaželi. Hacž je petrolej hubjeny był, ſo ſžu płuny (gaſy) ſ njeho ſtupałe, abo hacž je jemu offizér ſe ſaželenej ſapałku pſcheblisko pſchiſchoł, nichtó njewě; ſ jenym ſžłowom: petrolejowe ſžudobje bubotajo rosbuchnu, a palazy petrolej ſžo na offizérowu draſtu wulinu, kotraž ſžo hnydom ſapali. Prjedy hacž ſžo radźi jemu draſtu ſ cźěła ſedrěcź, běſche ſžo njeſbožowny ſtraſchnje wopalił. Lěkarſka pomoz wſchak běſche hnydom k ruzy; ale wbohi cžłowjek běſche ſžo na zyłym cźěle tak wopalił, ſo běſche cźěło jena rana; žałoſtne boloſcze pſchětrawſchi wón ſa dwaj dnjej ducha ſpuſchcźi. Starſchej, kotrejuž běchu jeho towaŕſchojo hnydom powołali, ſžojeho ſžyna na marach nadeńdźeſchtaj.

* Dźiwne dźěcźo, jara ſchikowana a derje ſroſcźena holczka, je w Sſerbſkim Buchholzu. Holczka je ſžo 27. haprleje 1881 narodźiła a je dźowka tamniſcheho blidarja. Starſchej ſtaj derje ſroſcźenaj cžłowjekaj. Holczka pak je pſches ſžoje łéta roswita. Wona je 156 puntow cźeżka a 138 zentimetrow wulka; wokoło wutrobna 105 zentimerow měri, wokoło ſchije 41, wokoło ruki wyſche łóhcża 35 a wokoło porſta pokaſowarja 8 zentimetrow. Dźěcźo ma huſte ſžwětke włoſžy a ſžo kóždemu lubi. Kaž cźělnje ſžo holczka też duchownje pomérnje roswiwa.

* W cźěſkej wſžy Leſkowzu ſžebi ſańdźene dny cžrjódka hólczatow hrajeſche. Pſchi ſžojich hrach na to njekedźbowachu, ſo běſche 14létny hólczej prajił, ſo ſžo wobwěſžnje. Sa khwilku pak ſžo dohladachu, ſo ſžo hólczej na ſchtomje bimba, a ſo jemu ſ rta krej cźecźe. Nětko wo pomoz wołacź počzachu. Ale hdyž ludźo na pomoz pſchiběžachu, běſche poſdźe; hólczej běſche morwy. We wſžy wſchak ſžo też powjeda, ſo ſžu druſy hólzy njeſbožowneho wobwěſžli.

* Póndźelu tydźenja pola Noweho Měſta pod Winom artillerija ſ granatami tſělješe. Tſělenje ſžo pſchipołdnju ſapocža. Hdyž prěnju granatu puſchcźichu, runje ratař Harlák ſ dwojopſcheżnym woſom pſches tſělniſchcźo pſchijeđźe. Granata rosbuchnu a ratarja a wobeju konjow ſaraſy. Wojazy, kotſiž wokoło tſělniſchcźa ſtražowachu, běchu ratarja ſadźerželi a jemu prajili, ſo pſches tſělniſchcźo jěcź njeſmě, ale po pucźu wokoło tſělniſchcźa. Na ſžoju ſchkodu pak ratař na jich radu jenoż poſžłuchaſche, hacž běſche wojakam na wocžomaj; poſdźiſcho na tſělniſchcźo ſawrócźi.

* Satraſchny ſlimk je ſańdźenu póndźelu w Kronenburgſkim wokrjeſžu w Delnjej Awſtriſkej wulku ſchkodu nacžinił a mnohe ſžójby njeſbožowne ſcžinił. Něhdźe 15 cžłowjekow, mjes nimi zyła ſžójba ſ Wina, je ſžo tepiło; 50 domow je ſpadało; bróžnje ſ domkhowanymi žnjemi je wulka woda wotpławiła; wjele koni a jara wjele domjazeho ſkotu je ſžo w žołmach tepiło. Ludźo na ſchtomach a na tſěchach wucźek pytachu, kotrež pak ſžo pod nimi ſłamachu; duž ſžu ſžo mnoſy cźeżzy ſranili.

* Na horach w kantonje Uri w Schwajzarſkej 2. auguſta ſžněh wyſche hacž meter leżeſche. Njedźiwajzy na to dyrbjachu ludźo na hory horje, ſo bychu ſa ſžojimi koſami a wowzami hladali, kotrymž wulki ſtrach hrożeſche, a je ſžobu dele pſchihnali. Mjes druhimi też tſjo mužojo po ſžoje wowzy dźěchu. Hdyž běchu hižo 45 wowzow nadeſchli, ſžo nad nimi lawina puſchcźi. Wucźeka pſched njej njemějachu. Duž ſžo wſchitzy tſjo na ſemju cźiſžnuchu; lawina pak ſžo nimo nich dele wali, ſo ſe ſtróżelemi woteńdźechu. Wot tych 45 wowzow jich 30 do lawiny pſchińdźe, kotrež dyrbjachu woni ſa tón wjecžor jich dóntej pſchewoſtajicź; woni pak mějachu je ſa ſhubjene, dokelž běſche ſžo lawina ſ wowzami pſches wyſžoku ſkału dele waliła. Njedźiwajzy na to 4. auguſta jědnacźe muži ſa nimi hladacź dźěſche. Tucźi 8 wowzow nadeńdźechu, kotrež běchu ſžo ſžame ſe ſžněha wuhrjebałe; dalſche 8 woni žiwe wuhrjebachu; 14 wowzow běchu morwe. Też druhe lawiny padachu, kaž w ſymje. We wſžy Iſenthal ſžu 1. a 2. auguſta jara wjele wowzow ſhubili.

* Sſławny Londoniſki rěcžnik Ruſſel je ſa ſakitowanſku rěcź, kotruž je pſched krótkim na ſžudniſtwje w Ledſu dźerżał, a kotraž 3 hodźiny trajeſche, tak wulku płatu doſtał, ſo na jenu minutu rěcže 72 mk. pſchińdźe. Sa kóžde ſžłowo je něhdźe mark doſtał. — To ſžu ſłote ſžłowa byłe.

* Parna łódź „Wieland“ ſańdźene dny do New-Yorka powjeſcź pſchinjeſže, ſo ſtej 14. t. m. popołdnju bliſko tak mjenowaneje pěſkoweje kupy parnej łódźi „Thingvalla“ a „Geiſer“ w hromadu praſžłoj. Sa 5 minutow ſžo „Geiſer“ podnuri. 14 pucźowarjow a 17 muži ſ łódże, mjes nimi kapitana, ludźo ſ „Wielanda“ ſ wody ſwucźahachu; 72 pucźowarjow a 33 morjakow ſžo tepi. Tych, kotrychž běchu ſ wody wucźahali, a też wſchitkich paſažérow ſ łódże „Thingvalla“, kotrychž běſche 445, „Wieland“ ſžobu do New-Yorka wſa. Runjež běſche ſžylnje wobſchkodźena, „Thingvalla“ do Halifaxa dale jěcź ſpyta.

* Na erieſkej želeſniży njedaloko Shohole w Połnóznej Amerizy njedawno twórny cžah ſ kolijow ſkocži a ſžo rosbi. Někotre minuty poſdźiſcho ſpěſchny cžah pſchijeđźe, kotryž ſ tajkim wotmachom do roſpadankow twórneho cžaha praſžnu, ſo wjetſchi dźěł woſow ſpěſchneho cžaha ſ kolijow ſkocži a 40 łóhcži wyſžoko ſ naſžypa dele ſlécźa. Rosbite woſy ſžo ſapalichu. Wjazy hacž 40 parſchonow ſžo ſrani, někotſi na ſžmjercź. Lokomotiviny tepjeŕ ſžo pod roſpadankami leżo ſatſěli, hdyž ſžo jemu płomjenja bliżachu. W prěnim woſu běſche 14 drohich koni a 6 konjazych wotrocžkow. Dwanacze koni ſžo ſpali; konjazy wotrocžzy ſžu wſchitzy cźeżzy ranjeni.

* Pſched wcžeraſchim tydźenja wjecžor ſžu w połnoznej Amerizy žałoſtnje njewjedro měli. Njewjedro, wot ſatraſchneho wichora pſchewodźane, je pſchede wſchěm narańſche ſtrony krajinow Ontario a Quebeck domapytało. Jara wjele khěžow bu ſpowalanych; wjele ſtow koni a howjadow je wo žiwjenje pſchiſchło. Boże njewjedro je 20 cžłowjekow ſaraſyło. W Quebecku ſžamom nacžinjena ſchkoda połſžedma milliona markow wucžini. — W Boriginalu Boże njewjedro do farſkeje zyrkwje dyri, hdźeż běchu runje Boże ſžłużby. Shromadźeny lud ſtrach wobja, a w zyrkwje žałoſtna měſcheńza a cžiſchcźeńza naſta. Wjazy ludźi bu ſatołcženych; mnoſy ſžu cźeżzy ranjeni.

* Póhanjo też ßwojich pschibohow khostaju. W templu w chinesiskim měsćze Fuschu drjewjane postawy pschibohow stejachu, k kotrymž ßo tajzy ludźo modlachu, kotsiž chzychu ßo na ßwojich njepschećelach wjećźić. Psched krótkim wyßoki tatarski offizěr chinesiskeho wójska semrje. Bórsy ßo powjedacź pocza, so ßu jeho pschibohojo morili, wußkyschawschi modlitwu někoho, schtóž je ßo na offizéru wjećźić chzył. Bohot krajiny hnydom poruczi, so maju ßo pschibohojo sa to pokhostacź; wón pólzajskemu prefektej pschikasa pschibohow sajecź, schtož też ßo zyle po sakońskim waschnju sta. Prjedy hacź drjewjanych, poldra kóhcża wyßokich njeßmjertnych psched ßudnika stajichu, jim jich schkleńczane woczi wukakachu, „so wjedźeli njebychu, schtó jich saßudźi, a so ßo njebychu trjebaj w tutym abo w pschichodnym žiwjenju na nim wjećźić móhli." Rosprawu wo ßudniskim jednanju rostawschi bohot poruczi, so ma ßo pschiboham ſ piku hkowa wotděsacź. Też jich templ ßo na wěczne czaßy sasyglowa.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budźe jutsje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach farař dr. Kalich němski předowacź.

Wěrowanaj:

W Michalskej zyrkwi: Handrij Khěžor, dźěłaćeŕ w Bobolzach, ſ Marju Höcknerez tam.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Max, Jana Ernsta Gudy, dźěłaćerja na Ssokolzy, ß. — Gustav Hermann, Jana Ernsta Gustava Urbana, dźěłaćerja w Delnjej Kinje, ß. — Jaroměr Wylem, Khorle Augusta Čzecha, murjerja w Kelnje, ß. — Marja Martha, Ernsta Luija Linki, wuhnjerja na Židowje, dź. — Khorla Max, njemandź. ß. w Jeńkezach.

Zemrjeći:

Dźeń 16. augusta: Lejna Halkez, ujebo Eliaßa Bohumila Schönfelda, khěžerja a fabrikarja na Židowje, wudowa, 73 l. 3 m. 16 d. — 17. Marja, njebo Jana Jähriga, makeho sahrodnika w Wownjowje, dź., 68 l. 5 m. 13 d. — Hana, Gustava Scholty, pjekańskeho mischtra w Draždźanach, dź., 5 m. 16 d., wumrjeła na Židowje. — 22. Kurt Bruno, njemandź. ß. w Wulkim Wjelkowje, 8 l. 11 m. 8 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2419 měchow.		W Budyschinje 18. augusta 1888				W Lubiju 23. augusta 1888			
		wot		hacź		wot		hacź	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	9	8	9	52	9	18	9	41
"	žołta	8	63	9	11	8	53	8	97
Rožka	50 kilogr.	6	64	6	84	6	50	6	75
Jećmjeń		6	34	6	52	6	17	6	33
Wowß		6	40	6	80	6	50	6	80
Hroch		7	22	10	—	8	33	8	89
Woka		6	67	6	94	6	25	6	81
Jahły		12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka		15	50	16	—	15	—	15	50
Běrny		1	80	2	—	1	70	2	20
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	1	90	2	20
Pschenična muka	50 "	7	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	6	75	10	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	20	2	50	2	10	2	50
Ssłóma	600 "	20	—	21	—	19	—	21	—
Proßata 786 schtuk, schtuka		6	—	15	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	25	4	50	—	—	—	—
Ržane wotruby		5	—	6	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 17 np. hacź 9 hr. 52 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 87 np. hacź 8 hr. 99 np.; rožka wot 6 hr. 64 np. hacź 6 hr. 87 np.; jećmjeń wot 6 hr. 8 np. hacź 6 hr. 34 np.; wowß wot 6 hr. 60 np. hacź 6 hr. 70 np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 50—54, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 46—48 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 40—48 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 24. augusta: Deschcź.

Njech ßo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Drjewowa awkzija
w Huczinjanskej holi.

Póndźelu 27. augusta t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo w **Huczinjanskej holi** pola Lěskeje blisko Mužakowskeho schoßeja

12 rm. khójnowych kuleczkow,
105 rm. khójnowych pjeńkow,
26 stotnjow khójnowych walczkow

pod swuczenymi wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Maleschezach, 20. augusta 1888.

Wyschschi hajnik **Sachße.**

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim revěrje.

Schtwórtk 30. augusta t. l. ma ßo

150 rm. khójnowych schcźěpow,
96 rm. khójnowych pjeńkow a
580 stotnjow khójnowych walczkow

ſa hnydom hotowe pjenjesy sjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w drjewnischczu pschi Dubschanskej horje pola Drobow.

W Minakale, 21. augusta 1888.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

21,000 a 3000 mk. je na hypothekarsku wěstosć wupožčicź na swonkownej lawskej haßy 12.

W Lusy je **sahrodniska žiwnosć** čzißko 41 se 17 kórzami pola a 216 dawskimi jenosčemi wobčežena hnydom na pschedań. Domske a hródże ßu nowe twarjene. Wscho dalsche je tam shonicź.

Dobre **kschidko** (Flügel), rjane w synku, je tunjo na pschedań na Nordstraße čo. 4 po 2 ſkhodomaj.

Jablukowe wino,

jara dobru družinu, liter abo bleschu po 25 a 30 np., **holansko-jahodowe** abo **strowotne wino,** wubjerny žrědk psche žołdkowu ßłabosć, běženje atd., teho runja wschelake **jahodkowe wina, ßadowe schampanske wino, schumjaze ßadowe limonady, sodowu** a **selterśku wodu,** dale

ßadowe kißało,

najlěpsche k ßolotwi, k sakładźenju atd. porucza

Hornjołužiska ßadłódźerńja
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki.**

Rajß

wulkosornaty punt po 14—30 np. porucza tunjo

Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Khofej

paleny punt po 120—200 np., njepaleny = = 90—160 = w jenož wuběranych družinach porucza jako něschto wubjerne

Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo

Schischka a Rjeczka.

Jerje

wurjadnje wulke po 5 np. pschedawa

Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne činimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej

paleny a njepaleny

jenož w dobrych družinach poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Czisty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž też wschě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacź 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpsche czisćze a ßylnje ßkodźaze družiny porucza

Jan Wjenk
na swonkownej lawskej haßy 38
pódla Schraderez konditarnje.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza
Paul Walther
na žitnych wikach.

Koprowy vitriol

(mjedźany ſerſawz)
zyky a tokčeny k naczinjenju pſcheńzy porucza tunjo
Otto Engert
en gros **drogowe khłamy** en détail.

Deſtillazija
Schiſchki a Njeczki

porucza žwoje ſnate dobre družiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuniſchich płaczíſnach.

J. A. Henke

w **Budyſchinje**
na ſeminarſkej haßy 4
porucza žwój
ſkład wſchěch družinow
czaßnikow.

Porjedźenje
khwatnje a tunjo.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow žylne, kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Khofej

njepaleny po 90 np.,
paleny = 110 =
pſchi wotewſaczu wjetſchich džělbow poměrnje tuńſcho porucza
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Turkowſke žłowki

najlěpſcheje družiny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaczíſnach.

Jerje

po 4, 5, 6 a 7 np.,
kopu po 2 mk. 25 np.,
jara rjane a wulke, porucza
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Dokelž žu žo khofejowe płaczíſny ſaßo poniżiłe, poruczam wot nětka ſaßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.
w ſnatych dobrych a derjeßkodźazych kajkoſczach.
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Woprawdźitu Seelandſku žymjentnu rožku,
woprawdźitu Probſtajſku žymjentnu rožku
(na runym puczu ſe Seelanda a ſ Probſtaje pſchiwjeſenu),
dale **Polenſku žymjentnu rožku,**
Pirnaſku žymjentnu rožku,
Frankenſtajnſku žymjentnu rožku
poruczam a ſkaſanja pſchijimam.

H. M. Trepte,

žitna wikowarnja w **Warnoczizach** (Arnsdorf bei Kamenz).

Swój wulki ſkład
britwjow a tóčznych rjemjenjow

jenož w dobrych kajkoſczach pſchi potrjebje naležnje porucza
Hermann Karſch prjedy **A. Rockſch**
3 pſchi mjaßowych jědkach 3.
Pſchiſpomnjenje: Wſcho točenje a porjedźenje po najtuniſchej dłaczíſnje wobſtaram.

Kolonialtworowe khlamy
Ad. Rämſcha

pſchi butrowych wikach
poruczeja žwojim cześczenym wotebjerarjam:
khofej, jara žylny a czíſcze žłodźazy, punt po 90, 100, 110, 120 hacž 150 np.,
khofej paleny punt po 120, 130, 140, 150 hacž 200 np.,
zokor dróbny punt po 30 a 32 np.,
zokor w kłobukach punt po 32, 33, 34 hacž 38 np.,
lompenſki zokor punt po 34 np., pſchi 5 puntach po 32 np.,
rajß punt po 12, 13, 14, 15, 16, 18 hacž 30 np.,
ſyrop jara žłódki punt po 12, 16, 18, 20 hacž 36 np.,
rjepikojty tobak krany punt po 35 np., jara dobry amerikanſki,
kißałowy ſprit po 15 a 18 np., w piczelach wjele tuńſchi,
łamane nudle punt po 24 np., pſchi 5 puntach po 22 np.,
mydło jara tunjo w ryhelach něhdźe 1 punt po 25, 30 a 40 np.,
mydło k maſanju I. punt po 25 np., II. punt po 22 np.,
jerje, rjane tucżne ryby, mandel po 40—75 np.

Mužaze žuknje, ſwjerſchniki, kholowy a **lazy** žo **njerospróte** rjenje a trajnje barbja
w Kellingez parnej barbjerni
w **Budyſchinje.**
Spěſchne dźěło. Tunje płaczíſny.

Fotograſiſki ateliej
Oskara Meiſtera

w Budyſchinje na ſeminarſkej drózy 6.

Fotograſije wot wulkoſcze medaillona hacž do woprawdźiteje wulkoſcze žo na najlěpje dźěłaju, teho runja **krajiny, pomjenſchenja** a **powjetſchenja.** Fotografowanje ratarſkich a induſtrialnych maſchinow kaž tež gruppow, tež ſwonka doma.

Chirurgiſka wobalerńja w Budyſchinje

na ſchulerſkej haßy 3 po 2 ſkhodomaj, nutſkhód na rěſniſkej haßy.

Wuwinjene a wuſtorczene ſtawy runa, ſtawy wuſtrychuje, plęſtry kładže, piwalzy žadža a kunki ſtaja, ſuby torha, wſchě rany wot tſělenja, bicza, kłócza, rěſnjenja, torhnjenja, kußnjenja, ſtkóczenja, ſahorjenja a ſmjeczenja hoji a wſchu druhu do žwojeho powołanja žłuſchazu pomoz derje a tunjo podawa
Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

Fotograſiſki atelier
Alex. Matthaeya, dwórſkeho fotografa
naßlědnika
w Budyſchinje ſady měſchczańſkeje ſchule

žo k najžwěrniſchemu a najlěpſchemu ſhotowjenju fotografijow kóždeje družiny porucza.
Płaczíſny žu niſke.

S tutym k wjedźenju dawam, ſo kóždu žobotu žwoju **mjaßowu** a **kolbaßowu tworu** w khěži knjeſa pſchekupza **Nowaka** na **ſadnej bohatej haßy** pſchedawam. Dobru tworu a tunje płaczíſny lubjo poruczam žo
Jan Scholta, rěſniſki miſchtr.

W wudawarni „Serb. Now.“ ßu po 50 np. dostacź:

Wječorne pěsnje

wot **W. Hálka**

jako prěni zwjazk

Serbskeje knihownje.

Khofej

wot najtuńischich hacź do najdrózischich druźinow w wulkim wubjerku porucźa

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Dürrenbergsku warnu ßól

Dürrenbergsku skótnu ßól

(kotraź je, kaź je snate, najlěpscha) porucźa najtuńscho

Emil Lebelt

na dwórnischcźu w Budestezach.

Na 2 kěcźe polne rukowanje.

Cźaßniki

ßo **pschedawaju** a **porjedźeja derje** a **tunjo.**

A. Mager,

cźaßnikaŕ

na ßerbskej haßy 11.

Sa klampnarjow.

Fabrikski skład

ßuźohow

wschě druźiny najlěpscheje kajkosćze, **jendźelski** punt po 1 mk. 10 np. porucźa

C. O. Henoch

na rózku bohateje haßy a torhoschcźa.

Khofej

paleny a njepaleny po wschěch płacźisnach porucźa

Heinrich Richter

na hornczeŕskej haßy 36.

Nowe poknojerje

jara ßłódne a mjaßojte porucźa tunjo

Heinrich Richter

na hornczeŕskej haßy 36.

Schtóź

chze nóź abo nożizy toczene abo wuporjedźene měcź, póscźel je do parneje toczeŕnje a porjedźeŕnje

Oskara **Buttera** w Budyschinje pola theatra.

Zaměčanske serbske towaŕstwo

změje — da-li Bóh — njedźelu 26. augusta swoju měsačnu zhromadźiznu. **Předsyda.**

Hamburgsko-amerikanske

paketojězdne akziowe towaŕstwo.

Direktna parolódźna jězba

ſ **Hamburga** do **New-Yorka** kóždu ßrjedu a njedźelu,

ſ **Havra** do **New-Yorka** kóždu wutoru,

ſe **Stettina** do **New-Yorka** kóždej dwě njedźeli,

ſ **Hamburga** do **Wjeczornej Indiskeje** měßacźnje 3 krócź,

ſ **Hamburga** do **Mexike** měßacźnje 1 raz.

Towaŕstwowe póstiske parne łódźe podawaju wubjernu jědź a pschihódnu pucźowansku składnosćź ja kajutowych a **bjestkubjowych** pucźowarjow.

Dalsche wukasanje dawa Ro. 75 **Carl Meisel** w Budyschinje

---

3 dźowki

ßo hnydom pytaju na Porschiski knjeźi dwór.

Inspektor **Bosdorf.**

Na Debischkowski knjeźi dwór pola Hodźija ßo k nowemu létu wustojny **wotroczk** pyta. Wón móże woženjeny bycź, jeli so ßo jeho žona ſa hospoſu ſa skót hodźi. Michała ßo **dźěkacźeŕska ßwójba** pschiwosmje.

Na knjeźi dwór w **Běłym Khołmzu** ßo **hospoſa** ſa skót **hnydom** pyta.

Njesapomniczka

k létnemu ßmjertnemu dnjej

cźeßneho młodźenza

Khorle Moritza Mužika,

narodźi ßo 19. hodownika 1865,

semrje 23. augusta 1887

w Cźichońzach.

Hłóß: Ja ßo na ßabat hotuju.

Kak schoł po cźistym pucźu je,
Po Božim ßłowje ſdźerźliwje
Tón młodźenz, doniž bjes nami
Je pschebywał tu na semi,
Na to my spominamy dźenßa tu
We luboscźi na létnim ßmjertnym dnju.
Wot dźěcźazych lět njewiny
Wón spósna ßwěta ßłodźisny,
Zno wot tam je ßo prózował,
So Bohu by ßo spodobał,
Tón nusny dźěl ßej běsche wuſwolił
A wot ßwěta ßo sahe wotdźělił.
Daj mi, mój ßyno, wutrobu,
Budź dobry a khodź pschede mnu,
So pucź, po kotrymž khodźisch ty,
Sso mojim woczam lubił by.
To běsche jemu ważna pschikasnja,
Kaž njebrěmazoh' wóczka serniczka.
Wón wopomni, kak braschne je
Tu semske sboże, wjeßele,
Kak sady njeju khowa ßo
Styik, srudoba a njesbožo,
A kajki straschny dónt ſa duschu je,
Schtóź po schěrokim pucźu tudy dźe.
O kak pak je tón sbožowny,
Kiž žiwy je tu we Bosy,
Sswět na nim sacźischcź njesczini
Se sachodnymi kubłami,
Wón khodźi w wjele rjeńschej nadźiji,
Kiž ſ wěry płodźena je w wutrobi.
Prjed' hacź slóscź rosum pschewosmje,
Tak steji w knihach mudrosćze,
Dha ſ teho ßwěta hrěschneho
S tym cźłowjekom prjecź khwata Bóh,
Wón sahe hijo dokonjany je
Pschi mało létach ßwojej cźaßnosćze.
Tak je teź tón Knjes psched létom
Do ßwojoh' raja wokał dom
S njewobstajneho zusbnistwa
Toh' młodnoh' cźeßnoh' młodźenza,
Joh' pschimjedł k woprawdźitom' widźenju,
Schtoź wěrił je pschi cźełnym žiwjenju.
Tam k městu Bójskej' njewjesty
My ſa tobu nětk' hladamy,
Hdźež wěcźne domy błyschcźa ßo
Wot pschewidneho skoteho.
Hacź runje dźeń, nóź, błónzo njejßu tam,
Tón Knjes je jeho wěcźne ßwětło ßam.
Sdźerź naß, o kralo žiwjenja,
Na ßłědże tajkoh' młodźenza,
So móhli junu na kónzu
Wot Tebje dostacź hnadnu msdu,
Bjes tymi, kiž ßu schli tón wuski pucź,
Cźěr cźernjojtu, psches cźěßne wrota nuts.
Tam pózcźiweho bědźenja
Sso króny junu wudźěla
Tym, kotsiž ßu tu na semi
Sa Božu cźescź ßo bědźili
A hacź do kónza ßwěrni wostachu
Jow na běd̄zerskej' zyrkwje bitwischcźu.
Tak, młodźenzo, nětk derje spi
Na Cźichonjanskim kerchowi,
Hacź saklinczi błóß Knjesowy
Teź tam do twojej sparnizy,
Hdźež stanjesch wonowjeny kraßnischi
Po Knjesa ßłowje k wěcźnej sbožnosćzi.

Srudni sawostajeni

psches: Gustu Hataßa.

Hejtmanow, ßrěnkow, wolazych, rólnych pohonczow, stwowe a hródźne dźowki pschi wyßokej msdźe pyta

pschistajaza žona **Heynoldowa.**

Kowaŕskeho abo ßylneho wucźobnika pyta hnydom

A. Hennig w Budyschinku.

Wucźobnik ßo pyta!

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy, sjenocźene ſ destillaziju, hnydom abo na Michała młodeho Serba pod pschihódnymi wumělenjemi sa wucźobnika pytam.

J. T. Glien

na drjewowym torhoschcźu w Budyschinje.

K dopomnjenju

na

njebo **Handrija Měrcźina,**

w ßwojim cźaßu żelesniskeho dohladowarja pola Trjebjeńz,

wumrje w Bukezach 31. augusta 1887,

75 lět stary.

(Psches H. P.)

Dźenß' w duchu ſ nowa pschewodźamy
Cźe k rowu, nano, mandźelski!
Dźenß' želnje ſ nowa womacźamy
Twój luby row se ßylsami.
Dźenß' psched létom, hlaj, wuwjedźeny
Se semskeho ßy zusnistwa
A nadźijomnje pscheßadźeny
Do njebjeskeho měschcźanstwa.
Zno léto wotpocźujesch měrnje
Wot wschitkej' prózy we rowi;
Tam strażuje cźe Jesuß ßwěrnje;
My stejimy we nadźiji:
So twoja duscha wukupjena
Psches Khrysta krej a saßłužbu
Wschak psches hnadu je wobleczena
Tu cźistu drastu njebjesku.
Twój semski běh, wón sjawnje běsche
Sswědk Božeje wschak luboscźe;
Wot naroda hacź k ßmjercźi běsche
Bóh wobradźił cźi strowoscźe;
Psches tutón dar ßo prózowasche
Sa ßwój dom, a teź pscheczelow;
Se ßwěrnoscźu teź stutkowasche
Sa sboże ßobucźlowjekow.
Kaž ßwojim dźěcźom Bóh Knjes scźele
Wschak tschiž, je khosta ſ luboscźu,
Tak ßy teź ty měł wustacź wjele,
Schtoź cźinjesche cźi srudobu.
Hdyž ßmjertny jandźel rosdźělesche
Swjask ßwěrneho wschak mandźelstwa;
Hdyž ty pjecź dźěcźi pschewodźesche
W najrjeńschim kcźenju — do rowa.
Psches tsiżeczi lět stutkowasche
We żelesniczným sastojnstwi,
Hacź sprózność tebje nusowasche,
Wobezahnycź dom ßwój Buk'cźanski.
Tu dźewjecź lět ty wuźiwasche
Wschak měrny wjecźor žiwjenja,
Lět wóßom so mnu pschebywasche
We měrnym swjasku mandźelstwa.
Hacź teź ty strowoscź wužiwasche
Pschi wyßokej schcźe starobi,
Sso tola wschědnje hotowasche
Tu k ßmjercźi. — Kak mje wurudźi,
So bu ty runje prjecź mi wsaty,
Hdyž na khwilku běch woteschła;
Wot Božej' rucźki sapschijaty
Běh semski nahle dokonja.
Tak srudna ja nětk' wopytuju
Tu hórku, kiž cźe kryje tu;
Tu najlěpje tu wěrnoscź cźuju,
So bórhy pschińdu sa tobu.
Njech twoje cźełko w rowje spanje,
Ja wěrju, so na tamnym dnju,
Hdyž wschito cźełko ſ rowow stanje,
Cźe na wěcźnje saß' dostanu.

Srudźena sawostajena wudowa.

---

13. augusta t. l. w nozy ½2 hodźin w domje khěžkarja **Petrika** w Komorowje pola Klukscha woheń wudyri, kotryž wschě twarjenja, wschu domjazu nadobu a žně do prócha a popjeła pschewobroczi. Dokelž ßo dla wulkeje ßuchoty płomjenja rucźe rosscheŕjachu, njemóżachu niczo wot hospodaŕskeje a domjazeje nadoby wukhowacź. Petrikowej dźowzy, kotraź tón ßamy dźeń kwaß ßwjecźesche, ßo zyłe njewjesćźinske wuhotowanje spali. Pódla teho je leżomnosćź pschedołżena, tak so nichtó na nju niczo njepożczi. K temu ma Petrik wulku ßwójbu. Hubjenstwo je wulke. Bjes zuseje pomozy wón ßwój dom ſ nowa natwaricź njemóże. Ssmilni cźłowjekojo budźa wěscźe rad dar luboscźe sa Petrika woprowacź.

Redakzija Serb. Nowin dary sběra.

Knobloch, wucźeŕ. **Birnich**, farař. **Schuster**, gmejnski pschedstejicźeŕ.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 35. **Sobotu 1. septembra 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžorej Wylemej II. je ßo póndźelu pschi jeho wopycźe w Draždźanach wot wobydleŕstwa wscho wotczakanje pschetrjechjaze wulkotne powitanje dostako. Hacź runje bě ßo hakle w poßlednich hodźinach twjerdźe postajiło, so khěžor wot Friedrichstadtskeho dwórnischcźa psches Draždźany do Pillnitz pojědźe, běchu ßo tola dróhi, psches kotreź pucź khěžora wjedźesche, nanajpyschnischo wudebike. Pod swonjenom wschěch swonow a wutrobnje powitany wot krala a kralowskich prynzow a pod njepschestawazym juskanjom sahorjeneho luda khěžor psches sakske hłowne město cźehnjesche. Khěžor niz ſ woßebitym, ale ſ porjadnym żeleśnischim woßobowym cźahom, kotremuź bě ßo sa njeho prosty salonski wós pschipowßnuł, do Draždźan pschijědźe. We wschěm khěžor prostoscź a ßwobodnoscź w wobkhadźe lubuje. To ßo wschudźe a w zykym waschnju jeho pschikhada pokasowasche. Se ßwojim sadźerżenjom je ßebi wón wutrobu wschitkich, kotsiž mějachu sboże, ſ nim wobkhadźecź, rucźe dobył. Bjes wyßokimi offizěrami ßo wón kaž bjes derje snatymi towarschemi hibasche, tu jenemu staremu ſ prjedawschich cźaßow snatemu generalej ruku tłóczesche, tam staboweho offizěra, kotryž ßo jemu pschedstaji, pschecźelnje postrowi. Ludej, kotryž jemu pospochi se sahorjenjom pschijuskasche, ßo wón ſ najwjetschej pschecźelnoscźu kiwajzy dźakowasche. Bjes pschewodom, wobstejazym ſ offizěrow a sastojnikow, pyschnu ſ rjadami wudebjenu uniformu wobleczenych, ßo khěžor psches ßwoju prostu, jednoru drastu wusnamjenjesche. Jeho helm ani ſ włoßankowym khochołom debjeny njebě, a pódla seleneho banta rucźaneje krony bě ßebi jenoż mako rjadow pschityknuł. Khěžor chzyshe wschak jenoż jako pschecźel, niz jako khěžor kralowskej ßwójbje nastupny wopyt wopokasacź. Tejele pschicźiny dla jemu też żanu cźeßnu strażu, ani generala, ani komornika njepschipokasachu. Na dwórnischcźowym wukhadźe khěžora w mjenje města wyschschi měschcźanosta Stübel ſ wutrobnymi ßłowami powitawschi jemu tsi krócź ßławu wunjeße, k kotrejž lud se sahorjenjom pschihłoßowasche. K temu ßo wojeŕske powitanje khěžora pschisamknu. Kompagnija grenaděrskeho regimenta cźißło 100 běsche ßo ſ khorhoju a regimentowej hudźbu sestupała. Měschcźanski komandant, generalny lieutenant ó Byrn, khěžorej rapport pschepoda. Khěžor na to ſ kralom Albertom po froncźe cźeßneje kompagnije krocźesche, na kotrejež prawym kschidle prynz Jurij stejesche. Khěžor w runej měrje k prynzej, kotrehoż je psched krótkim sa generalneho pólneho marschala pomjenował, dźěsche, a jemu drohotny żesko pólneho marschala pschepoda. „Dobre ranje, grenaděrojo!“ sawoławschi, na kotryž postrow tucźi: „Dobre ranje, khěžorska majestoscź!“ wotmolwichu, khěžor ßebi wojakow wobhladowasche, kotsiž na to pschi synkach hudźby w paradnym marschu nimo marschěrowachu. Na to khěžor se ßwojim kralowskim pschecźelom do schtyripschežneho wosa stupi. Deschcź, kotryž hižo wot rańschich hodźin padasche, pschesta a w 11 hodźinach ßo ßłónzo psches mrócźele pschedobu, a pschi najrjeńschim wjedrje khěžor Wylem prěni krócź jako khěžor do Draždźan cźehnjesche. Na dróhach, psches kotreź wón pschińdźe, wojeŕske a spěwanske towarstwa, schulerjo wyschschich schulow, wschě rjemjeßlniske sjenocźenstwa, tsělzy, pschekupzy atd., wscho hromadźe na 12,000 woßobow, a pódla teho njeliczomny lud se schpalěrom stejachu. Pucź, po kotrymž ßo khěžor wjesesche, jeho psches Draždźany po zykej dołhoscźi, psches stare a nowe dróhi, nimo njenahladnych domow kaž nimo woßebnych twarjenjow wjedźesche. Tola wschudźe běchu ßo na pschemo prózowali, domy ßwjedźeństi schat wobleż. Drje żana khěża bjes pychi njebě, ſ kóždeje ßo khorhoje smahowachu, a murje běchu ſ pletwami, wěnzami, woponami, napißmami atd. wudebjene. Po pucźu do Pillnitz khěžorskemu hoscźej teho runja lud wschudźe radoscźiwje napschecźo wyskasche. W Pillnitzach kralowa Karola khěžora powita. W schtyrjoch hodźinach běsche tam ßwjedźeńska hoscźina, k kotrejž běchu ministerjo, ßobustawy pruskeho póßkanstwa a drusy wyßozy knjeża pscheproscheni. Wjecźor ßo khěžor saßo do Barlina wrócźi.

— Khěžorowy nowonarodźeny ßynk je ßo wcźera w Potsdamje kschcźił. Sakski kral a kralowa a schwedski kral jemu kmótsjachu.

— Danskemu kralej je ßo wot khěžora Wylema thüringski ulanski regiment spożcźił.

— Offizěrojo regimenta cźělnych garde-husarow ßu khěžorej cźeßny mjecź pschepodali. Na mjecźowej brjeńdźe ßu mjena wschitkich offizěrow, tón cźaß k regimentej pschißłuschazych, saryte. Mjecźowa khwótka je bohacźe poskocźena, nóżnje ßu se ßlěbora.

— Dotalny hannoverski krajny direktor ſ Bennigsen je ßo wot khěžora sa hannoverskeho wyschscheho presidenta pomjenował. Bennigsen je wjednik narodnoßwobodneje (nationalliberalneje) strony, k kotrejž ſ wjetscheho dźěła fabrikantojo a bohacźi pschekupzy pschißłuscheja. Dokelž je ßo Bennigsenej tak wyßoke statne sastojnstwo dowěriło a ßo wón, kaž ßo powjeda, bórsy na hischcźe wyschsche městno staji, maja narodnoßwobodni wulku nadźiju, so bórsy jich pscheńża sakcźěje, a so ßo sa njedołhi cźaß někotre městna w pruskim ministerstwje ſ mużemi narodnoßwobodneho smyßlenja wobßadźa.

— Němszy generalojo Hobe, Ristow a Kamphövener, kotsiž ßu psched někotrymi lětami do turkowskeho wójska sastupili, ßu ßo pjecźa wot sultana dobycź dali, hischcźe dalsche tsi lěta turkowskich wojakow wuwucźowacź. Powjescź, so mjenowani generalojo po żadanju němskeho khěžora turkowsku ßłużbu wopuschcźa, je ßo po tajkim jako njewěrna wupokasała.

Awstrija. Hdyž ßmě ßo po wólbach do khěžorskeje rady, kotrež ßu ßo loni a lětßa w Cźechach měle, ßudźicź, politiske wjednistwo cźěskeho luda wot staroczěskeje strony bórsy na młodoczěsku stronu pscheńdźe. Młodoczesha ßu sa jene lěto Staroczechami 6 wólbnych wokrjeßow wotewsali, a wscho na to pokasuje, so Staroczesha pschi bliżschich powschitkownych nowowólbach wulke poraźenje poczerpja. Sańdźeny tydźeń ßu Młodoczesha ſ nowa wólbne doe bycźe scźinili. W wokrjeßu, města Młodu Boleßław, Nymburk, Turnow, Mnichowe Hrodźischcźo, Ssobotku a Libany wobßahazym, je młodoczěski kandidat Janda staroczěskeho Honsa porasył. Staroczěsku stronu tale porażka cźim bóle boli, dokelž je mjenowany wokrjeß hacź dotal pschezo staroczěskeho sastupjerja na khěžorstwowej radźe měł.

Franzowska. W tu khwilu je sa kóždstwa krajow, se ßrjedźnoseńskim morjom mjesowazych, cźaß manevrěrowanja. Nadpadnj-

wjele wójnskich łódźow je lětša Franzowska na manevry pósłała. Wona je na dobo wóßom panzerowych łódźow na pruhu mobiliśerowacź dała, kotrež maja ßo nětko na ßwoju hódnosćź wuspytowacź. Nowinarjo, kotsiź žaneje dowěry do wobstajneho měra nimaja, chzedźa wjedźecź, so je mobilisazija franzowskeho łódźstwa sapoczatk k wójnje bjes Franzowskej a Italskej. Wěrno wschak je, so ßu poměry bjes Italskej a Franzowskej tón czaß jara napjate, tola teho dla ßo hischcźe wójny bjes nimaj, do kotrejež by ßo zyła Europa skónczńje saschmataka, bojecź njetrjebamy. Franzowske łódźstwowe ministerstwo je hižo dawno wobsamkło, łódźstwo ras na pruhu mobiliśerowacź, so móhło ßo pscheßwědczicź, hacź by sa pschipad wójny wscho w rjedźe było. Pruha je ßo pjecźa lepje doscź schlachczika, jenož s pschiwoženjom munizije ßo někotre łódźe skomdźichu. 8. septembra ßo wjetschi dźěł franzowskeho łódźstwa do Toulona wrócźi a ßo saßo wotbróni.

— Na němskim pósłanstwje w Parisu je ßo 28. augusta mordarski nadpad spytał. Poßledni tydźeń wschědnje wobstarny muž do pósłanstwa pschikhadźesche a ßo, hdyž jeho sadźerżichu, na wschelake waschnje wurěczowasche. Sastojnikej Tournouerej jeho sadźerżenje nadpadźe, duž jeho wupokasa. W tym ßamym wokomiku zuły se ßwojeje pistole do Tournouera wutseli, kulka pak poßlednischeho jenož s lohka pschi wuchu schtrychnu a do murje sjědźe. Pschi pscheßkyschenju nadpadnika ßo wupokasa, so Garnier réka. Wón je pjecźa duchakhory a je psches franzowsko-němsku wójnu ßwoje zyke samoženje shubił. W nusy a hubjenstwje je ßebi samyßlił, jeneho Němza a potom ßebje ßameho skónzowacź. Tak ßo też jeho ßkowa wukożicź dadźa, kotrež pschi nadpadźe sawoła: „Skónczńje ßym jeneho morił!" Najspodźiwnische je, so Tournouer s zyła Němz njeje, ale franzowski prefekturski sastojnik, krtryž jenož nakhwilnje w pišarni němskeho pósłanstwa dźěła. Politiskich scźěhwkow tónle podawk njesměje.

— Franzowsojo maja ßo do spěcha, so by jich zyke wójsko w bliżschim czaßu s nowymi repetěrowanskimi tsělbami wobrónjene było. Wójnski minister je poruczik, so ma ßo 300 nowych maschinow k dźěłanju nowych tsělbow nastajicź. Wot 1. novembra ßo wschědnje 1600 tsělbow nadźěła; hacź dotal je 580,000 tsělbow a sa kóždu tsělbu 5000 patronow hotowych.

— W Nizzy ßu pjecźa něhduscheho němskeho offizéra Fritza s Hohenburg jako wobhonjerja sajeli. Polizija hižo na njeho dléschi czaß kedźbowasche. Jeho sajachu, hdyž na póscźe kascźik woteda, w kotrymž ßo patrona noweje franzowskeje repetěrowanskeje tsélby khowasche. Patronu je Hohenburg jenemu wojakej wotkupił. — Hacź dotal ßu Franzowsojo pschezo njewinowatych ludźi sa wobhonjerjow wobhladali; duž drje też tón krócź hinak njebudźe.

Rußowska. W połodnischej Ruskej budźa ßo bliżsche dny wulke manevry wotbywacź, pschi kotrychž ßo 60,000 muži wobdźěli. Tele manevry psches to wulku ważnosćź dostanu, so ßo s nimi hromadźe w tamnischej krajinje mobilisazija na pruhu sjenoczi. Dwaj lětnikaj reserwistow Pultawskeje, Charkowskeje, Chersonskeje, Jekaterinoßławskeje, Czernigowskeje, Kurskeje a Orelskeje gubernije staj ßo k wudospoknjenju reserwneje diwisije pěschkow powołakoj. Manewrěrowazy wojazy pólnu póstu dostanu, a też żelesniży směja ßo sa czaß manewrow wuspytowacź, kelko wojakow móże ßo po nich sa wěsty, postajeny czaß swosycź. K manevram zar a wschitzy ważnischi rusy generalojo pschińdu.

— Poßledni maneverski dźeń Peterburgskeje garnisony je ßo pospyt poradźił, w tsjóch wojerskich powětrowych ballonach s Peterburga w powětrje 20 wjerstow daloko k manewrěrnischczu dojecź a s wyßokosćze wojowazych wojakow fotografowacź. Pospyt, dléschi czaß nad manewrěrnischczom stejo wostacź, ßo dla ßylneho wětsika njeporadźi.

— Zarowa je ßo na pucźowanje do Gmundena w Awstriskej k ßwojej ßotsje, kotraž je s Cumberlandskim wójwodu, ßynom něhduscheho hannoverskeho krala, woženjena, podała. W Pětrohrodźe ßebi wo samerje tehole pucźowanja wschelako powjedaja. Zarowa je ßo pjecźa khežora Wylema II. pschi jeho wopyczе w Pětrohrodźe wopraschała, hacź móhło ßo pod wěstymi wuměnjenjemi saßo hannoverske kralestwo postajicź. Khežor Wylem je na to wotmolwił, so ßo to żenje njestanje a so ßo Cumberlandski wójwoda na żane waschnje nadźecź njemóże, so ßebi hdy hannoversku krónu na hłowu staji. Chzedźa nětko dale wjedźecź, so ma zarowa w zarowym mjenje Cumberlandskemu wójwodźe radźicź, so by ßo sjawnje ßwojich prawow na hannoverski trón wsdał a, schtož jemu Němska sa to poskicźuje, Braunschweigsku a samoženje, kotrež je Pruska jeho nanej wotewsała, pschijał. Dla dalscheho wuradźenja wo tejle wězy pjecźa danski kral teho runja do Gmundena pschińdźe.

Bołharska. Koburgskemu prynzej ßu wschě ßrědki prawe, jenož so móhł ßo psches nje na bołharskim trónje sdźerżecź. Tak je ßebi wón pjecźa samyßlił, k prawoßławnej (grichisko-katholskej) wěrje pschestupicź, so by ßebi psches to pschecźelstwo ruskeho zara dobył; potom chze wón pjecźa wo ruku dźowki grichiskeho krala proßycź. Kaž ßo powjeda, je zar, hdyž jemu wotpohladanje Koburgskeho prynza sdźělichu, ramjenja scźahował, tola ßo praji, so zarowa wotmyßlenje Koburgskeho prynza podpjera.

— Polizija je pjecźa jeneho najstraschnischeho rubježnika, kotryž je ßo w Bělowje pschi wotwjedźenju tsjóch żelesniskich sastojnikow wobdźělił, wěsteho Khrysta Ssawowa, sajała. Ssawow bě jenemu pschecźelej, kotryž je w Sofiji s podwyschkom, pišał, so do Sofije pschińdźe, so by tam ras derje żiwy był. Podwyschk, kotryž Ssawowa drje niz jako rubježnika, tola pschezo jako podhladneho cźłowjeka znajesche, jeho poliziji pscheradźi. Hdyž Ssawow woprawdźe do Sofije pschińdźe, jeho sajachu a jeho jenemu s wotwjedźenych a posdźischo saßo wukupjenych żelesniskich sastojnikow pokasachu. Ssawow ßo na to jako rubježnik wusna. Pschi nim 180 frankow namakachu.

Sserbija. Psched Běłohródskim konsistorstwom ma ßo 7. sept. wo stórżbje dla roswěrowanja krala Milana pschecźiwo kralowej Natalliji jednacź. Kralowa je pschipowjedźiła, so ßama psched duchowny ßud pschińdźe. Kral je wo tym shoniwschi porucził, kralowu pschi mjesach, jeli nusno, s mozu sadźerżecź. Na to ßu schtyrjo ministrojo kralej snapscheczíwili, so ßo jeho wukas wuwjesćź njeda, dokelž ßo po sakonju w Sserbiji nikomu sakasacź njeßme, psched ßudnika pschińcź. S dobom ßu ministrojo żadali, so by jich kral se ßkużby puschcził. Hacź dotal ßo kral hischcźe rossßudźił njeje.

Amerika. Bjes sjenoczenymi połnózno-amerikanskimi statami a ßußodnej Kanadu, pod jendźelskim knjejstwom stejazej, hižo léta dołho roskora dla rybarstwa na mjelach pschi Nowofundlandskej kupje wobsteji. Wucźinjenje, s nusu wujednane, kotrež swadu na cźeßne waschnje skónczi, je ßo wot senata sjenoczenych statow sacźiłko. Republikanszy, kotsiź maja w senacźe wjetschinu, wucźinjenje, dźiwajo na pschichodne wólby, wotpokasachu! Woni chzychu s tym sadźewacź, so ßo nětczischi president Cleveland s nowa sa presidenta wuswoli, prajizy, so je wón se ßłabosczu ważne prawa sjenoczenych statow Jendźelczanam woprował. To je psched wólbami straschna wobskórżba. Cleveland pak je stork, pschecźiwo njemu wotmérjeny, s lescźu wotrasył, senatej pschipowjedźo, so dyrbi nětko president, dokelž je senat tamne wucźinjenje wotpokasał, pschecźiwo Kanadźe s naßylnymi naprawami sakroczicź. S tym drje ßo president ßwojim krajanam jako muž pokasuje, kotryž wużitk sjenoczenych statow ßylnje a móznje sastupuje, tola wón pak też na tajke waschnje pohórschenju swady s Jendźelskej polětkuje.

Scholczíz Pětr pola Franzowsow.

(Pokracźowanje.)

Scholta dyrbjesche ßo skónczńje srudny domoj wrócźicź. Schtó wě, schto běchu njepscheczeljo s jeho Pětrkom sapoczeli! Starschej dyrbjeschtaj ßwoje jenicźke dźěcźo sa morwe měcź. Ból pak bě pschewulka, macź płacźo a ruzy łamajo khodźesche, a Scholta, kotryž ßo ßam ßmjercź rudźesche, dyrbjesche wbohu żonu hischcźe troschtowacź. Dyrbjesche-li wona wjecźor lehnucź hicź, najprjedy k Pětrkowemu makemu łóżku stupi. Wón bě s njej wjecźor wótzenasch a potom hischcźe schtucźku spěwał:

Wjecźor, hdyž ja lehnucź du,
Jandźeljo tu pschi mni ßu,
Dwejo na prawizy,
Dwejo na lěwizy,
Dwejo k hłowam,
Dwejo k noham,
Dwejo mje wodźetaj,
Dwejo mje budźitaj,
Do njebjeskoh' raja mi dwaj
Pucź pokasataj.

A mojemu nankej a lubej macźeri też! dźěcźo pschezo pschistaji. Nětko běsche łóżko prósdne a symne. Wona njemóżesche dźěscźu cźoło a licźko majkacź a njemóżesche jo s macźernej staroscźiwosczu wodźewacź, haj, schtož běsche najhórsche, wona njewjedźische, hdże mějesche dźěcźo s myßlemi pytacź; bě hischcźe Pětrk żiwy? ale hdże a kak? wbohi luby hólz! Njedźele a měßazy ßo minuchu, wostudka syma sańdźe, rolu saßo dźěłachu, żyjachu a saßo domkhowachu a na wěz makeho Pětrka ßo pomału sabu. Scholta pschezo cźichi a srudny wosta, a jeho żona bě wobłědnuła a wotewsała, tola wonaj

njehramjeschtaj, běschtaj žo poddałoj do žwojeho woßuda, modleschtaj žo a spěwaschtaj jenoż pilnischo a nutrnischo a žwojemu Bohu žwěrnaj wostaschtaj.

Najwjazy pak mějesche Handrij cźerpicź; wón žebi njeswaži prajicź, so je hólza Franzowsam pschewostajił, žerjesche horjo do žebje a sańdże każ scźěn. „Kak je tola Handrij nasche dźěczo lubował!“ Schołcźina cźasto k žwojemu mužej praji, „wón je wschón srudny, a hdyż jo troschtowacź nochzu, wón s hłoßom płakacź sapocźnje.“ Schołta to też se spodobanjom widźesche, a Handrija mějeschtej Schołcźiz mandźelskaj niz każ wotroczka, ale każ dobreho pscheczela.

Wójna bě bjes tym Němzam dale na njesboże schła, jena twjerdźisna po druhej njepschecźelej do ruki padasche. Krwawnej bitwje pola Friedlanda a Eilawy běschtej žo bikej, a na to drje žo měr scźini, tola psches to žo kraj jenoż pod knjejstwo Franzowsow staji. Dyrbjesche žo wjele dawkow pod wschelakimi mjenami dawacź, najhórsche pak bě, so dyrbjachu młodźi ludźo pod franzowskej khorhowju wojowacź a žwoju krej a žiwjenje sa cźeścźelakomne wotpohlady Napoleona woprowacź.

Běsche měrza 1809; žněh běsche rostał, žłóncźko cźopłe žwěcźesche a nalětni powětr a nalětnje nadźije wutrobu cźłowjekow woživjachu. Schołcźina wo dworje stejesche a bě wjeßeła w rjanych sacźucźach pschikhadźazeho nalěcźa. Syma se žwojej cźichotu bě nimo, wscho bě saßo žiwe. Hołbje na tšěchach kurcźachu, kury dakachu, młode jehnjata sa macźerju bjecźachu, płuh žo na polo wjesesche a brony a walza žo sa nim wlecźechu. Schołta se žywnizu cźakasche, so by sa žwojimi ludźimi schoł, hdyż stary młózk k hospoży pschihyna a jej praji: „Wěsćze hižo, Prawdźiz Gusta je žo se Schpanišfeje wrócźił.“

„Nó, Bohu dźakowano, to budże žo jeho macź wjeßelicź“, Schołcźina se žobusacźucźom praji.

„Haj, tón wbohi pachoł!“ młózk pschistaji, „jeho prawa ruka je khroma, wón budże bědny sa cźaß žiwjenja.“

Lědma běsche schědźiwz to prajił, Prawdźiz Gusta do dwora stupi. Schołta žywnizu saßo wotpokoźiwschi, pschikhadnika k žwojej žonje dowjedże, a mandźelskaj jeho wutrobnje postrowiwschi s nim do jstwy dźěschtaj. Prawda wo žwojich nashonjenjach swjerschnje powjedasche. „Ale“, wón praji, „spodźiwnu wěz žym nashonił, kotruż dyrbju Wam tola powjedacź“. Schołcźina bě pschezo w roshorjenju, hdyż ludźo s zusby a wot Franzowsow pschińdźechu. Wona žo pschezo nadźesche, so powjesćź wo žwojim dźěsću dostanje, a dźenža, hdyż powjedar tak dźiwnje sapocźa a žo tak potajnje roshladowasche, jej wutroba jara rucźe klapasche.

„Haj, potajkim“, Prawda sapocźa, „běchmy hižo do dalokich krajow pschischli, Němsku a Franzowsku běchmy pscheczahnuli a w Pyrenejskich horach stejachmy, hdyż rěkasche: Nětko hischcźe dale do Madrida. Nas běchu naß jenemu franzowskemu wotdźělenju pschidali, zyły dźeń po wuskim dole w satraschnej horzocźe marschěrowachmy. Běchmy bórsy wustali a žo pscheßwědczichmy, so postajeny kwartěr njedosćehnjemy. Duż w hórskej wjeszy wostachmy. Tajkeho nozowanja žo rad sminuchmy, dokelž běsche jara straschne; pschetoż Schpanišzy žu hordy, horzokrejny lud, kotsiž Franzowsow hacź do žmjercźe hidźa, a hdyż też dyrbjachu jich wojazy s nami dźerżecź, burski lud tola žam saßo s nami wójnu wjedźesche, nadpadowasche naß s łakańzow a sabiwasche, schtoż jemu do pucźa pschińdże. Naschi offizěrojo, žo niczeho dobreho njenadźujzy, nam pschikasachu, so bychmy žo wjecźor njewußlękali a na wojowanje hotowi byli. Ja kwartěr w młynje, zyle s kónz wßy, dostach. Běch tak mucźny, so jenoż sa khłódnym městacźkom žadach, hdyż móhł s měrom spacź. W jenicźkej małej hródźicźzy dwaj Franzowsaj leżeschtaj; duż do domu dźěch. Hnydom prědku pschi wulkim pjezaku franzowsku marketendarku nadeńdźech. Mózachmoj žebi trochu srosumicź. Wona mi praji, so wo wßy duschnje njeje, a so je psched khwilu widźała, kak je młynk pachoła wotpósłał, kotryż je tam psches hory běžał. Sréczachmoj žo, tu pschi pjezaku wostacź a jedyn po druhim strażowacź. Zyle blisko pjezaka bě cźmowa stwicźka, w kotrejž młynkowe dźěczi spachu. Měnjachmoj, so žmój tam najlěpje sakhowanaj. Marketendarzyne dźěczo, něhdźe dźewjecźlětny hólczez, blisko stwicźzynych durjow na žynje twjerdźe spasche. Hólczez mějesche spodźiwny napohlad w jeho cźerwjenych kholowach a wojerskim pjelku; tola wón běsche też duschny hólczez a wutroba mje bolesche, hdyż na to pomyßlich, so jeho tu skónzuja. Młynk a jeho žona k žwojim dźěczom dźěschtaj a skóncźnje žo zyle sacźmi a wscho womjelknu. Ja prěni wußnuch: běch pschejara sprózny; marketendarka chzyshe strażowacź. Běch drje hižo dołhu khwilu spał, tu mějach na dobo cźežki žón a wozucźich. Wocźi jenoż małe kusk wocźiniwschi widźach, so měßacźk jaßnje žwěcźesche, a pschi jeho žwětle wuhladach, so žo stwicźzyne durcźka zyle s cźicha wocźinichu a so młynk a młynkowa s nimi wustupischtaj. Marketendarka bě wußnuła a wótsje žmorcźesche. Se strachom žo mi krej w žiłach staji; pschetoż młynk w ruzy žwětku žekeru dźerżesche a žona dołhi schpaniški nóż. Muż s ruku pokasa, każ so by žo najprjedy do mnje dacź chzył; žona kiwnu, — tu na dobo hólczez s lěhwa stanu a ruzy styknuwschi žwoje wobliczo k jaßnemu měßazej pschiwobrocźi. Žona na to muża sa pjesł pschimnu a se spodźiwanjom na dźěczo pokasowasche. A nětko žebi pomyßlcźe, hólczez wótcźenasch žerbski tak rjenje a jaßnje spěwa, każ by jón tu nawuknuł a potom hischcźe pschistaji:

„Wjecźor, hdyż ja lehnucź du,
Jandźeljo tu pschi mni žu,
Dwejo na prawizy,
Dwejo na lěwizy,
Dwejo k hłowam,
Dwejo k nohaм,
Dwejo mje wodźetaj,
Dwejo mje budźitaj,
Do njebjeskoh' raja mi dwaj
Pucź pokasataj.
A mojemu nankej a lubej macźeri też!“

„Mój Božo, to dźě je wjecźorna modlitwa nascheho dźěscźa!“ Schołcźina tschepotajzy sawoła. Schołta też s hłowu kiwnu a powjedarja s cźěžnej wutrobu namołwjesche, dale powjedacź.

„Haj“, młodźenz praji, „hdy bych jenoż wjazy wjedźał. W tym žamym wokomiku s lěhwa skocźich a s wulkim wotewrjenym woknom won, ludźo tam mjenujzy žaneje schkleńzy w woknach nimaju, a do wßy cźěrich, so bych žwojich towarschow wołał. Tola tam bě hižo wschudże hara w khěžach, kotraż s kóždym wokomikom roscźesche. Běchu naß woprawdże nadpanuli, a mějachmy nusu, so žo pschepjerjechmy. Marketendarku běchmy shubili, a dokelž dyrbjachmy žo sa nětotre dny wot franzowskeho wotdźělenja dźělicź, ju ženje saßo wohladał njejßym; tola žkyschał žym, so je hischcźe s dźěscźom hromadże žiwa. Wona je do Portugalskeje marschěrowała, to žym wot jeneho ranjeneho Heßenskeho shonił.“

Tale powjesćź zyłu wjeß do hibanja staji, najbóle pak wutrobu nana a macźerje. Nowa hwězda nadźije bě sesłhadźała.

„Hólczez je hischcźe žiwy, drje w Portugalskej, a to je daloko, tola wón je hischcźe žiwy! Schto cźłowjek wscho njedocźaka!“ Schołtowy žužod praji, „Pětr w Portugalskej! Nó, wujo, hólza dyrbimy saßo dostacź!“

„Dostanjemy jeho saßo“, Schołta wotmolwi, „sechze-li Bóh. Haj, macźe“, žo wón k žwojej płakajzej žonje wobrocźi, „dostanjemy jeho saßo, mam twjerdu wěru, so Bóh w njebjeßach nasche próstwy wußłyschi.“ Žona jemu ruku sawdawschi s hłowu kiwnu a mějesche njedźiwajzy žylsow wjele nadźije a troschta w wutrobje.

Na pschiręczowanje žwojeje žony Schołta na wschelake waschnje spyta, powjesćź wo žwojim dźěsću dostacź. Wón listy wyschschim offizěram, w Schpanišfej stejazym, pißacź da, tola hakle sa wjele měßazow powjesćź pschińdże, so wo žanej marketendarzy s zusym hólzom niczo njewjedźa.

A tola bě hólczez tam w schpanišfim młynje, małe Pětrk, byk, a marketendarka bě jeho wocźenjerska macź. Wona bě jeho w Wrótßławskej krajinje w wulkim njeměrje a bjes wojerskimi cźrjódami namakała a jeho žwěru kubłała. Ju tajka wulka luboscź k małemu cźerstwemu hólzej pschewsa, so žo hnydom rossžudźi, jeho jako dobry dobytk wobkhowacź. Wona jemu narěcźa, so jeho k starschimaj wrócźo dowjedże, tola pschi tym wona s wójskom pschezo hłubscho do Pruskeje nuts dźěsche. Wona běsche też žobu w bitwje pola Jilowa. Hdyż wona po bitwje s hólczezom pschi wosu psches krwawe bitwischcźo dźěsche, a žo wón mnohich morwych a krwawnych łužow, w žněsy stejazych, nastróża, jemu wona rosłładowa, so je wójna, a so dyrbi wjele ludźi wumrjecź, a so je też w Rólnikezach wscho morwe; so pak chze jemu s macźerju bycź a jeho hischcźe lubscho měcź hacź jeho macź. Pětrk na to płakajo poßłuchasche, tola jeho mama, każ dyrbjesche jej nětko rěkacź, bě tak lubosna a staroscźiwa, so jej wón wscho wěrjesche a žo skóncźnje pschezo bóle sa nju powschesche. Hólza na to žobu wjedźechu s jeneho kraja do druheho; wón žo bórsy na tajke žiwjenje swucźi a žaneho druheho njesnajesche. S Pruskeje dźěsche saßo wrócźo psches zyłe Němzy, psches Franzowsku do Schpanišfeje. Jeho burska drasta, małe žołte kožane kholowcźki, žuknjany pjelk a kulojta

koßmata cžapka na kruchi dźěchu a ßo ſ cžerwjenymi kholowami a treßatym pjeſlom wuměnichu. Tež ßwoju macžernu rěcž wón dźeń a bóle ſabu a ſa to franzowſki nawuknu; jenož jeho modlitwy, kotrež ßwěru wſchědnje ſpěwaſche, jemu twjerdźe w pomjatku woſtachu.

(Pokračžowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. 4. infant.-regiment cžißło 103 je ſańdźeny ſchtwórtk rano naſche měſto wopuſchcžił, ſo by w Lubijſkej a Zitawſkej krajinje manevrěrował. 200 wojakow ſ dwěmaj offizěromaj je tu k ſtražowanju kaſarmow a magaſinow ſawoſtało. 18. ſeptembra ßo regiment ſaßo do ßwojeje garniſony wrócži.

— Budyſke hamtſke hetmanſtwo na to kedźbne cžini, ſo je ſakaſane, koliki a druhe ſnamjenja, ſa twar Budyſko-Rakecžanſkeje želeſnizy do ſemje ſbite, wobſchkodźicž abo wotſtronicž. Schtóž ßo po tym njeſkłožuje, ma ßo pjenježneho khoſtanja hacž do 150 mk. abo arreſta hladacž.

— Nowy kapłan pſchi Michałſkej zyrkwi, knjes Räda, hakle, ſchtož je ßkyſchecž, wokoło Michała ßwoje duchowne ſaſtojnſtwo naſtupi.

— Tele dny ßu měſtno ſa nowu evangelſku zyrkej na Albertſkim torhoſchcžu wottykali. Murjerſke dźěła ßu ßo wot zyrkwinſkeho pſchedſtejicžerſtwa twarſkemu miſchtrej Kubje pſchepodałe.

— Po kniſy „Statiſtiſches Jahrbuch ſür das deutſche Reich" je w němſkim khěžorſtwje ßrěni kóń w pſcherěſku 477 mk. hódny; ſrěbz, młódſchi hacž lěto, 165 mk.; 2—3 lětny kóń 413 mk.; ſtarſchi kóń 513 mk. Po najnižſchej płacžiſnje ßo konje w Elſaßo-Lothringſkej pſchedawachu, mjenujzy ſa 391 mk., w Waldecku ſa 400 mk., w Würtembergſkej ſa 407 mk., w Bajerſkej ſa 447 mk., w Sakſko-Coburgſko-Gothaſkim ſa 461 mk. a w Pruſkej ſa 465 mk.; najwyſchſcha płacžiſna ßo w Hamburgu płacžeſche, mjenujzy 738 mk., a w Braunſchweigſkej 777 mk.

S Hornjeho Wujeſda. Schtyrnata hłowna ſhromadźiſna ßerbſkeje ſtudowazeje młodoſcže ßo wodźerža njedźelu 12. žnjeńza w Frieblez hoſcženzu w Hornim Wujeſdże. Hižo ßobotu běſche ßo wubjerk ſeſchoł, ſo by wuradźował wo wſchěm, ſchtož mějeſche ßo roſßudźenju hłowneje ſhromadźiſny pſchedpołożicž. Skhadźowanka ſapocža ßo njedźelu w 4 hodźinje. Wjazy hoſcži, duchowni a wucžerjo počžeſcžichu tu ßamu ſe ßwojej pſchitomnoſcžu. Hłowny ſtarſchi, k. stud. theol. Nowak, wotewri ſhromadźiſnu ſe ſaſpěwanjom: „Hiſchcže Sſerbſtwo njeſhubjene". Jako bě ſ wopředka hoſcži powitał, rěcžeſche wutrobuhnujaze ßkowa k młodym Sſerbam. Pokaſujo na to, ſo naſche ſkhadźowanki njejßu wjazy tak derje wopytowane kaž něhdy, napominaſche ßobuſtudowazych k ßwěrnej luboſcži a k njeſprózniwej dźěławoſcži w naſchej rěcži a ſa naſch ßerbſki narod. Po porjedźe wuſtawkow poſtajiſchtaj ßo na to ſtarſchej ſa pſchichodne lěto. Sa podſtarſcheho wuſwoli ßo k. stud. theol. Sarjenk, ſa hłowneho ſtarſcheho k. stud. theol. M. Domaſchka. Rosprawy towarſtwow dachu dopokaſmo, ſo ßu ßo ſtudowazy Sſerbja też ſańdźene lěto w ßwojej rěcži wudoſpołnicž a wudokonjecž pytali. Na to ßo ſ mózhnymi ßłomami k. lic. theol. farař Jmiſch, k. farař Jencž a k. farař Wjazka, kaž też k. ßejmſki ſapółßłanz Kokla na ſtudowazu młodoſcž wobroczichu. Skónczńje da k. dr. Muka rosprawu wo wudaczu Sejlerjowych ſpißow. Pſches nadobnu pſchecželniwoſcž k. rěcžnika Moßaka Kłoßopólſkeho, kiž je ſ wulkotnej pomozu ſ pjeczimi ſtami hriwnami mózhnotu poſkicžił, tſeczi ſwjaſk Sejlerjowych ſpißow do cžiſchcža dacž. Studowaza młodoſcž radoſcžiwje wupraji, kajki wulki, wutrobny džak je ſa wſchu na tole wudacže wopokaſanu prózu a pomoz winojta. Wulzy ſwjeßelena bu ſhromadźiſna też pſches telegrafiſki poſtrow k. fararja Ducžmana ſ Lipſka. Po ſtarym waſchnju ſkónczi hłowny ſtarſchi ſkhadźowanku ſe ſpěwom: „Naſche Sſerbſtwo ſ prócha ſtawa". Wjecžor wodźerža ßo w rjenje wudebjenej ſali ßerbſki konzert a po tym dalſcha pſchiſtojna ſabawa. Konzert bě derje wopytany; wunoſchk běſche ſa wudacže Sejlerjowych ſpißow poſtajeny. Džakoſcž a pſchipóſnacže hoſcži dachu dopokaſmo, ſo móża naſche ßerbſke ſpěwy mózhnje wutrobu hnucž. Swoju rosprawu njemóżemy ſkónczicž bjes teho, ſo dotalnemu hłownemu ſtarſchemu, k. stud. theol. Nowakej, wutrobny džak wuprajimy ſa jeho ßwěrne prózowanje na pſchihotowanſke ſrjadowanje, kaž też ſa jeho roshładniwoſcž, ſ kotrejž je ſkhadźowanku nawjedował. Wjeßeli ßo nadźijamy, ſo też tuta ſhromadźiſna ßerbſkeje ſtudowazeje młodoſcže bjes płodow njewoſtanje, ale ſo je w tej abo tamnej wutrobje tola ſaßo hłubſche macžerſchcžine cžucža k žohnowanju wubudźika.

S Noweho Měſta. Njedźelu 26. auguſta wjecžor w 11 hodź. je ßo tu kubło bura Khójczki hacž na brózeń wotpaliło. W płomjenjach 2 wokaj, 1 kruwa, 3 jakojzy, 2 ßwini, 1 koſa a 13 huß kónz wſachu. Domjaza a hoſpodarſka nadoba je ßo wſcha wot wóhnja ſaniczika. Dźeń poſdźiſcho, a to ſaßo w nozy w 11 hodźinach, ßo hižo ſ nowa w naſchej wßy paleſche. Woheń, kotryž ſ domſkeho khěžkarja Bohota ßapaſche, ßo na domſke a hródże ßußoda Wažnika wupſcheſtrje a mjenowane twarjenja do prócha a popjeła pſchewobrocži.

S Kobjelina pola Mužakowa. Póndźelu 27. aupuſta rano wokoło napoł ſcheſcžich tudomny dźěkacžer Nowak duzy na dźěło do Mužakowa bliſko Rychtarjez ßukelneje ſabriki w Mužakowje ßwoju ßamßnu dźowku, něhdże 20 lět ſtaru nježenjenu dźěkacžerku, ſ pſcherěſnjenym krkom morwu namaka. Dokelž běſche dźěkacžer Paulo ſ naſcheje wßy njedźelu wjecžor w naſchej korczmje Nowakowej dźowzy hroſyk, hnydom na njeho jako mordarja tukachu. Hdyž bórſy na to jeho dom pſchehładachu, w jeho wobydlenju jeho ſchkórnje nadeńdźechu, kotrež běchu zyke ſ krwju ſamaſane. Runjež Paulo prějeſche, jeho hnydom ſajachu.

S Delnich Łužiz. Bramborſki Zaßnik podawa pſchikłady, kak ßu pruſzy kralojo naſchu ßerbſku rěcž a ßerbſkich ludźi cžeſcžili, a pokaſuje też na to, ſo je khěžor Friedrich hižo lěta 1866 jako krónprynz a wójſkowodźer ßerbſkich wojakow ſjawnje pokhwalił.

S Pizenja. Tudy je ßebi zyka cžrjóda ludźi ſ tykanzom ſ jědom ſawdała. 23 parſchonow cžežzy khorych leži; tola je nadźija, ſo ßo wſchěm žiwjenje ſdźerži. Kajki jěd je w tykanzu był, hakle chemiſke pſchepytowanje pokaže.

S Cžißowa. Tudomny dźěkacžer Lohſe bě dźěcžo, jemu wot jeho pſchikožnizy porodźene, pola ſtawnika jako ßwoje ßamßne pſchipowjedźił. Dokelž poſdźiſcho na ſjawne pſchińdże, ſo je ſtawnika wobehkał, Lohſu pſched Shorjelſki ßud žadachu, kotryž jeho k jaſtwu na ſchěſcž njedźel ſaßudźi.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Cželadnik Budař w Luſcžu bě 30. junija w nozy na Horje do tamniſcheho knježeho dwora ſaléſł, ſo by jenu tamniſchu dźowku wopytał. Budarja, kotryž bě ſ tym domjazy měr kaſył, ſ jaſtwom na tſi dny khoſtachu. — „Hoſcženzarja Michela w Brěſynzy pſchepokaſachu, ſo je 7. junija na Zicženkſkim revěrje bjes prawa ryby łojił a jeho teho dla k 10 mk. pjenježneho khoſtanja ſaßudźichu. — Zimnoſcžer Lawkuß w Luſchcžu ma 10 mk. pjenježneho khoſtanja płacžicž, dokelž je hoſcženzarja Smija w Jaßeńzy na cžeſcži ſranił.

Khoſtanſka komora. Cželadnika J. A. Schletzu ſ Barta, kotryž na poßled w Bójßwezach ßłużeſche, njekaſanſtwa dla k khoſtarni na 1 lěto ſaßudźichu a jemu cžeßne prawa na 2 lěcže wotrjeknuchu.

Přilopk.

* W wuſtawje diakonißow w Draždźanach je ſańdźene dny 14lětny hólczež ſe Stołpnja na pßyczu waku wumrjeł. Hólczež běſche wjele ſ pßom hrał. S zyka je wón 18 njedźel cžeżzy khory leżał; też operirowali jeho ßu. Po wuprajenju jeho lěkarjow drje ßo dotal hiſchcže ženje wobkedźbowako njeje, ſo by telko pßyczich wakow w jatrach było, kaž pola ſpomnjeneho hólczeza.

* S Draždźan ßo wo ſpytanym rubježnym mordarſtwje piſche, kotrež je ßo tam na Bartromja popołdnju w ſcheſtej hodźinje ſtało. K žonje rěcžnika Aſtena pſchiſtojnje ſdraſcženy a někotre dwazecži lět ſtary cžłowjek pſchińdże, wudawajo, ſo chże wobydlenje wotnajecž. Na jene dobo mordař žonu ſe ßekeru, kotraž w kuchni ſtejeſche, do hłowy ßmoknu, na cžož ju ſ dołhim nožom do hłowy, do ſchije a do wutrobna ſkała. Hdyž běſchtaj ju dwaj lěkarjej ſawjaſakoj, cžežzy ranjenu 57 lět ſtaru žónſku do hojernje dowjeſechu. Wrótnik a jedyn podružnik běſchtaj mordarja pſchimnułoj. To je wěſty Kunze, kotrehož hakle běchu 6. auguſta w Shorjelzu ſ jaſtwa puſchcžili. Runjež je rěcžnikowa žona ſtraſchnje ſranjena, ßo lěkarjo nadźeja ji žiwjenje ſdźerżecž.

* Hdyž dźenßa tydźenja rano wokoło pjecžich w kaſarmach garde-küraſſirow w Barlinje wojazy, kotſiž mějachu na to poručžnoſcž, hródże rjedźachu, ßo küraſſiraj Kabelitz a Dilli, wobaj wot tſeczeho ſchwadrona, ßnadneje wězy dla ſwadźiſchtaj. Dilli běſche ßebi mjenujzy khoſchcžo wſak, kotrež Kabelitzowemu wotdźělenju ßłużeſche. Kabelitz wot Dillija khoſchcžo žadaſche a jemu je, dokelž je tutón ſ dobrym njeda, ſ mozu wuwinycž pytaſche. Dilli pak ßwojeho pſchecžiwnika ſ tajkej mozu ſtorczi, ſo tutón k ſcženje ſlecža. Njembdry Kabelitz druhe wulke khoſchcžo ſhrabnu, kotrež pódła njeho w kucžiku ſtejeſche, a ſ khoſchcžowym cžežkim toporom ßwojeho pſchecžiwnika zykym wotmachom do hłowy praßnu. Dilli ßo wali, žaneho ſynka

wot ßo njedawschi. Lěkarjo ßo ſ nim prózowachu, ale podarmo; něhdźe ſa hodźinu wón wumrje. Hdyž mordarja do wojeŕskeho jaſtwa wjedźechu, tutón płaczo dźeſche, ſo by ßebi pſchał, ſo by ßam w měſto towarſcha morwy leżo woſtał był; wón wo ßwojeju wobſtar ſtarſcheju ſkorżeſche, kotrajž ßo na to ſpuſchczeſchtaj, ſo ßyn ſa něſchto njedźel wot wojakow domoj pſchińdźe. Kabelitz běſche ſchwarny wojak był; wſchitzy towarſchojo mějachu jeho radźi; ſa cžaß jeho wojeŕſkeje ßłużby jeho ani junu poßwarili njeběchu; cžim ſpodźiwniſcho ßo ſda, ſo je ßo tónkrócź ſ hněwom tak daloko ſabył. Küraſſir Dilli, kotryž mějeſche teho runja w bliżſchim cžaßu do reſerwy pſcheſtupicź, ſtarſcheju wjazy njemějeſche. Jeho cžěło pſchipołdnju do cžělneje komorki wojeŕſkeje hojeŕnje w Tempelhofje donjeßechu.

* Burjo w Schönebergu pola Barlina trjeba nimaju ßo ſa płuhom poczicź. Sa jich leżomnoſcże jim ſłote ßadźeja; hižo lětdźeßatki dołho ßo kóždy ſ nich jako ſamożity rentier narodźi. Nětko ßu jim ſaßo twarzy ſa rjany pjenjes kruch leżomnoſcże wotkupili. Dołhu ßmuhu jich rolow je twarſke towarſtwo kupiło, kotrež je kóždemu ſe ßedmjoch wobßedźerjow ſańdźeny tydźeń 300,000 markow ſbytknych kupnych pjenjes dopłacźiło. Nětko tamniſchi wobßedźerjo ßwojim żadanjam żaneje měry wjazy njeſnaja; wobßedźeŕ małeje leżomnoſcże wóndano 500 markow ſa kwadratny meter żadaſche. A wón ßam tajki njeje.

* Na hrodowſkim hacże w Königsbergu ßo ßobotu tydźenja wjecźor pjecźo młodźenzy na cžołmje wożachu. Dokelž jedyn ſ nich nahle ſtaże, ßo cžołm ſwrócźi. Runjež běchu ludźo bliſko, njeſbożownym nichtó na pomoz pſchińcź njemóżeſche, dokelž běſche cźmowa nóz; duž ßo ſchtyrjo tepichu.

* Wokoło Danziga mějachu póndźelu tydźenja popołdnju wokoło pjecźich cźeźke njewjedro. Jedyn błyſk ſa druhim ſ njebjeß ßapaſche; hrimot poſpochi wrjeſkotaſche a bubotaſche; deſchcź ßo tak lijeſche, ſo ßo po dróhach a po pucźach woprawdźite rěki wody walachu. Na kuble pſchede wßu Stüblau błyſk do ſcheſcźoch mużow dyri: dwaj na měſcże morwaj leżo woſtaſchtaj, tſecźi naſajtra rano wumrje; cźi druſy tſjo cźeżży khori leża. Cźile mużojo běchu deſchcźej wucźeknucź chżyli, mějachu pak ßwoje koßy na khribjecże; koßy ßu, kaž ßo ſda, błyſk na ßo ſcżahnuke.

* W cžéſkej wßy Pawlowje ſańdźene dny 6létny hólczeż ſ 3létnym towarſchom w ſahrodźe pichi ſtudni ßedźo hrajeſche. Na jene dobo młódſchi runowahu ſhubi a do ſtudnje padże. Starſchi wo pomoz wołacź pocża, ale njecźeknu, kaž to dźěcźi rade cźinja; wón ßo pſchi ſtudni na brjuch lehnu a dźěcźo, kotrež ßo hižo podnurjeſche, w ſtudni ſa noſy popadźe. Widźo, ſo to niczo njepomha, wón dźěcźo w wodźe wobrocźi; dokelž pak je ſe ſtudnje wucźahnucź njemóżeſche, je ſa hłowu nad wodu dźerżeſche, ſpochi wo pomoz wołajo, kotraž też ſa dołhu khwilu pſchińdźe. Mjes tym pak budźeſche ßo 3létny hólczeż tepił był, njebudźeſche=li ſtarſchi towarſch był.

* Ssobotu tydźenja w nozy w kaſarmach jěſdnych w Vazowje w Wuherſkej woheń wuńdźe, kotryž ßo tak ſpěſchnje roſcżěri, ſo ßo 45 koni w konjemzach ſpali. Něſchto koni roſcźěka a na żeleſnizu cźerjeſche. Tam runje cźah pſchijeżdże, kotryž nětkotre konje pſchejeżdże a mori. Duž nětkotre woſy ſ kolijow ſkoczichu; żanemu cźlowjekej pak ßo pſchi tym ſchkody ſtało njeje.

* Italſke nowiny wo krwawnym mordarſkim nadpadźe piżaju, kotryž je ßo na żeleſnizy bliſko měſta Genua ſtał. Hdyž běſche njedawno cźah ſ Genuy wotjěł, w woſu druheje klaßy ßydom młodych cźlowjekow, kotſiž běchu wſchitzy ſ nożemi wobrónjeni, pucźowarja nadpadźechu; chżychu jeho wurubicź. Nadpanjenemu, kotryž ßo ſmużicże wobaraſche, ßo poradźi, ſ woknom won ſkoczicź. Żałoſtnje roſbity a roſkałany wón pornjo kolijam leżo woſta. Wot rubjeżnikow ßu dweju ſajeli.

* W pſchiſtawje italſkeho měſta Genua pſched něſchto cžaßom dweju cźlowjekow ſkónzowaneju namakachu. Wjele njedźeli dołho podarmo ſa mordarjemi ßlědźachu; nětko je jich polizija wußlědźiła; ſa nětkotre njedźele woni pſched ßudnika ſtupja. Jedyn ſkónzowaneju je wěſty Alber, nawjedowaŕ zykeje cźrjódy paduchow, mordarjow a rubjeżnikow, kotſiž daloko koło wokoło a hacź do franzowſkeho měſta Marſeille ſkutkowachu; druhi, ſ mjenom Henry Joſeph, je jeho ſekretaŕ. Wobaj běſchtaj ßo w jaſtwje ſ mordarjomaj Poggi a Boaſi ſeſnałoj. Hdyž běſchtaj ßwój cžaß wotßedźałoj, ſpomnjene towarſtwo paduchow a mordarjow ſałożiſchtaj, kotrež mějeſche ßwoje ßydko w měſtomaj Genua a Marſeille a běſche bórſy połſta muži ßylne. Pſched nětkotrymi měßazami ßo jim wulki dobytk radźi; pod nawjedowanjom Albera ßo woni w měſcże Nizza ſ pinzy, kotruž běchu ßebi wotnajeli, do ſkłada juwelěra Dalmaſa dobuchu, hdźež ſa 160,000 mk. drohotnych kamjeni kranuchu. Paduſchi, kotſiž běchu Nizzu na morju wopuſchczili, mějachu rubjeny dobytk měßazy dołho w ßudźe ſkhowany, kotryž w Genuaſkim pſchiſtawje w wodźe płowaſche. Junu wulki wětr ßud wottorże a do morja ſahna; ſa nětkotre hodźiny pak paduſchi ßwój ßud měrnje na morju płowajo ſaßo nadeńdźechu. Pſched něſchto njedźelemi chżychu ßo do kranjeneho kubła dźělicź; ale dwaj paduchaj běſchtaj ßo roſßudźikoj ßwojeju towarſchow, Albera a Joſepha, wotſtronicź, ſo byſchtaj zyły dobytk ſa ßo měkoj; duž jeju ßrjedź pſchiſtawa ſakłóſchtaj a cžěle do morja cźißnuſchtaj.

* S naſchej młodźinu je dźeń a pěkniſcho. W měſcże Cannes w južnej Franzowſkej ſtej ßo wóndano dwě młodej holzy na ßam a ßam tſělakej. Holczży, wobě ſ najwidźaniſchich ßwójbow zykeho měſta, běſchtej ßo ßmjertnje do młodźenza ſalubowałej. Kóżda chżyſche jeho ſa muża měcź; duž ßo na ßmjercź hidźicź poczeſchtej. So by ßo wěży kónz ſcżinił, ßo roſßudźiſchtej, ſo na ßam a ßam na ßo póndźetej a prjedy njewotſtupitej, doniž jena morwa leżo njewoſtanje. Wóndano rano wokoło pjecźi ßo ſeńdźeſchtej; jako bróń běſchtej piſtole wuſwolikej. Młódſchej, kotraž je 18 lět, kulka lěwu ruku do zyła roſraſy; ſtarſcha, 22 lět ſtara, ßmjertnu kulku do wutrobna doſta.

* Eiffelowa wěża, kotraž ßo k ßwětowej wuſtajeńzy w Pariſu twari, budże zyła żeleſna a 300 metrow wyßoka. To budże najwyſchſche twarjenje na ſemi: 131 metrow wyſchſche, hacź Waſhingtonowy pomnik w Filadelfiji, kotryž je 169 metrow wyßoki a běſche dotal najwyſchſche twarjenje. Eiffelowa wěża budże 6 millijonow frankow (4,800,000 mk.) płacźicź, k cžemuž je kraj połdra millijona dał. Twarz ma prawo, wěżu 20 lět dołho wużiwacź, na cžoż hobrſki twar Pariſej pſchipadnje.

* Ssyn pſchekupza Mathewa w Londonje ßo pſched něſchto njedźelemi ſ někotrymi pſchecźelemi na rězy Themſe na cžołmje wożeſche. Duży po pucźu jedyn ſ nich fotografiju wucźeże; druſy ßo wcźipni wokoła njeho cźiſchcźachu, ſo bychu fotografiju wohladali. Duž ßo cžołm ſwrócźi, a Mathew do wody padże. Jeho pſchecźelojo mějachu ßami ſe ßobu nuſy doſcź; duž budźeſche ßo młodźenz bjes dwěła tepił, njebudźeſche=li jemu młody wojak na pomoz ſkocżił a jeho ſe ſtrachom ſa ßwoje ßamßne żiwjenje ſ rěki wucźahnuł. Jeho wumożnik, poſkicźene myto hordże wotpokaſujo, k Mathewej dźeſche: „Wy prajicże, ſo ſcże bohaty a njeżenjeny; ſcże=li mi woprawdźe dźakowny, dha ßo ſ mojej ßotru wożeńcże; to je rjana a duſchna holza, kotraž ſa pěſtończu ßłuži, ale njepěkne dźěcźi ju ßmjertnje dřeja.“ Mathew ßebi holczku wobhlada a, należnoſcź ſe ßwojimaj ſtarſchimaj wuradźiwſchi, ßebi ſbożownu Hanku ſwěrowacź da.

* Dokelž běſche w pinzy benzin roſbuchnuł, 2. auguſta wjecźor w New=Yorku w domje, w kotrymž ſ wjetſcha żidowſzy krawzy bydlachu, woheń wuńdźe, pſchi cžimž něhdźe 20 cźlowjekow żiwjenje ſhubi. Njewurjeknicże ſpěſchnje ßo woheń ſ pinzy po hornich poſkhodach roſſcheŕi. Skhody ßo bórſy ſ płomjenjom palachu; też po żeleſnych ſkhodach, kajkeż kóżda khěża ſ někotrymi poſkhodami ma, nichtó dele njemóżeſche, dokelž płomjo ſ woknami won ßapaſche. Wóhnjowa wobora móżeſche jeno ſ tſěchow ßußodnych twarjenjow wodu do wóhnja ßykacź. Někotſi podrużnizy wulkeho domu na to waſchnje ßmjercźi wucźeknuchu, ſo jim ſe ßußodneho dźiwadła dołhi rěbl cźißnuchu; po tymle rěblu woni kaž po moſcże do dźiwadła dóńdźechu. Mnoſy podrużnizy ſadwělujo ſ woknami won ſeſkakachu; ſ wjetſcha pak ßo ſaraſychu. Wjetſchi dźěl ſ nich budźeſche ßnano ßmjercźi wucźeknucź móhł, njebudźichu=li wo ßwoje hubjene ſamożenje pſchewulku ſtaroſcź měli. Najſrudniſchi dóńt żonu dóńdźe, kotraž pſchi wóhnju dźěcźo porodźi; wona ßo ſ noworodźenym a dwěmaj druhimaj dźěſcźomaj ſpali. Jeje muża a jene dźěcźo ſ płomjenjow wumóchu. Hdyž běſche woheń ſalaty, 11 na wuhlo ſpalenych cźěłow ſ roſpadankow ſwucźahachu. Twarjenje běſche 6 poſkhodow wyßoke; w nim tſi ſta krawzow a ſchwalcźow ſchijeſche, kotſiž pak ſ wjetſcheho dźěła w tejle khěži njebydlachu. Schkoda na domjazej nadobje a druhim wobßedźeńſtwje je pſchemérnje ßnadna.

* Wo ſmużitym nutnizarju ßo ſ jeneje ſ Philippinſkich kupow piſche. We wßy Antique na jenej ſ tychle kupow, w kotrejž jenoż duchowny a ſchpaniſki nutnizaŕ bydlitaj, tukrajni wobydlerjo kupy duchownemu ſa żiwjenjom dźěchu a ßo na jeho dom ſaběhowachu. To pytnuwſchi ßo nutnizaŕ ſe ßwojej tſělbu wobróni a 50 patronow ßobu wſa. Wón ani junkrócź njemißnu: 50 cźěłow bórſy na ſemi leżeſche. Hróſba dźiwich wobja; duž ßo do cźěkanja dachu. Duchowneho běchu jeno lohzy ſranili.

* Pſched měſtom Maſſauah pſchi Cźerwjenym Morju w Afriży je pſched krótkim italſka wojeŕſka ſtraża w nozy pó cźmje ßwojeho roſkaſowarja ſatſělika. Wóßom kulkow offizéra mori. Wojazy běchu jeho ſa hyänu měli.

Cyrkwinske powjesće.

Sa tydźeń je w Michalskej zyrkwi němska spowjedź a předowanje (žnjowy ſwjedźeń).

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Jan August, Khrystosa Zyža, khěžkarja a dźěłaćerja w Nowych Čichońzach, ſ. — Elsa Gertrud, Maxa Arthura Zwickera, byrgletwarskeho pomoznika na Židowje, dź. — Martha Meta, njem. dź. na Židowje.

W katholskej zyrkwi: Michał, Jana Ernsta Ducžmana, kublerja w Hněwšezach, ſ.

Zemrjeół:

Dźeń 22. augusta: Kurt Bruno, njemandź. ſ. w Wulkim Wjelkowje, 8 l. 10 m. 6 d. — 23. Marja, njebo Augusta Wanje, khěžnika a samkarja w Sslanknowje, sawostajena wudowa, 73 l. 6 m. 21 d. — 26. Emma Lejna, Jana Ernsta Scholty, fabrikarja w Dobruschi, dź., 4 m. 14 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2677 měchow.	W Budyschinje 25. augusta 1888 wot mk.	wot np.	hač mk.	hač np.	W Lubiju 30. augusta 1888 wot mk.	wot np.	hač mk.	hač np.
Pšeńza . . . . . běła	9	52	9	82	9	26	9	71
= . . . . . žołta	8	51	9	23	8	53	9	12
Rožka	6	84	7	15	6	75	6	94
Jeczmjeń	6	16	6	52	6	17	6	33
Wowß	6	20	6	90	6	20	6	80
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka	6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka	16	—	16	50	15	—	15	50
Wěrny	1	80	2	—	1	80	2	20
Wutra . . . . 1 kilogr.	2	20	2	40	2	—	2	20
Pšeńčna muka 50 = . . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 = . . .	7	—	10	75	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	2	20	2	50	2	10	2	50
Sstóma . . 600 = . . .	20	—	21	—	19	—	21	—
Prožata 775 schtuk, schtuka . .	5	—	15	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby	4	25	4	50	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	—	6	—	—	—	—	—

Na burſy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 52 np. hač 9 hr. 67 np.; pšeńza (žołta) wot 8 hr. 93 np. hač 9 hr. 23 np.; rožka wot 6 hr. 96 np. hač 7 hr. 22 np.; jeczmjeń wot 6 hr. 30 np. hač 6 hr. 52 np.; wowß wot 6 hr. 60 np. hač 6 hr. 70 np.

Dražđźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. druźiny 56—60 mk., 2. druźiny 50—54, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ſwinje 46—48 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—48 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 31. augusta: Rjane.

Někotrażkuli hospoſa móhła lěpſchi a ſłódniſchi tykanz napjez, hdy by **korjenjowy wolij Heinricha Müllera** k pjeczenju trjebała. Tónle wolij, ſ najlěpſchich korjenjow ſo dźěłazy, pjeczwu jara dobry ſłód dawa. Dokelž ſo tajki wolij wjele podražuje, njech ſo, hdyž ſo kupi, ſwěru na firmu „**Heinrich Müller w Lipſku**“ kedźbuje.

Njech ſo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ſu dostacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Na pſchenajeczе: Kowarnja w Hornim Wujeſdźe.

W Scheſchowje je **khěža** ſe ſahrodu na pſchedań. Dalſche je cźiſło 45 tam ſhonicź.

Wotawa na pſchedań.

Wotawu, na 8 kórzach łuki ſtejazu, chzu **pſchichodnu njedźelu** popołdnju w 3 hodźinach po zykym abo jenotliwym pſchedacź.

Shromadźišna: Reſtawrazija pſchi „k ſłotej łuzy“.

Ernſt Starke.

W wudawarni Serbskich Nowin ſu dostacź:

Sserbſke kmótſjaze liſty.

Turkowſke ſłowki

najlěpſcheje druźiny porucza

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchczu.

Deſtilazija ſnatych **dobrych** likěrow po ſtarych tunich płaćišnach.

Cźiſty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wſchě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

deſtillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Drjewowa awkzija

na Łupjanſkim revěrje.

Sſrjedu 3. ſeptembra t. l. ma ſo

158 rm. khójnowych pjeńkow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w drjewniſchczu w Horbez jěſorje.

W Minakale, 28. auguſta 1888.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

Trawowa awkzija.

Wotawa na pſchiſprejnych łukach Kołbiczańſkeho, Wyßokowſkeho a Schczeńczańſkeho knjeżeho dwora, k Rakeczańſkemu knjejſtwu ſłuſchazeho, ma ſo ſcźěhowazej dnjej na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

Pónđźelu 10. ſeptembra rano wot 8 hodź. w Kołbizach.

Sapoczatk na hrodowej łuzy.

Popołdnju wot 2 hodźin w Wyßokej.

Sapoczatk pſchi ſprejinym moſcze.

Wutoru 11. ſeptembra rano wot 8 hodź. w Schczeńzy.

Sapoczatk na młynowej łuzy poła Kołbiz.

W Rakezach, 2. ſeptembra 1888.

R. Pelz, wyſchſchi hajnik.

Zeche Graf zur Lippe

w Subniczźy

porucza dobru brunizu po ſcźěhowazych tunich płaćišnach:

kruchatu brunizu w lěcze ſuſchenu hektoliter po 55 np.,
ſrěnju brunizu = = = 45 =
ſrěnju brunizu ſ podkopkow ſuchu = = 40 =
krymſtatu brunizu w lěcze ſuſchenu = = 35 =
krymſtatu brunizu ſ podkopkow ſuchu = = 30 =
ſypnu brunizu = = 25 =

Dokelž ſu ſo khoſejowe płaćišny ſaßo ponižiłe, poruczam wot nětka ſaßo

paleny khoſej

punt po 120 a 130 np.

w ſnatych dobrych a derjeßkodźazych kajkoſczach.

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Deſtilazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje na butrowych wikach.

Dokelž ſu moje ſłódke dwójne likěry wubjernje dobre, ſo wone tak ſylnje kupuja, ſo je pſches to mózno, někotre druźiny trochu tuniſcho hač dotal pſchedawacź. Proſchu na to pſchi potrjebje, kaž pſchi kwaßach, kſchcźišnach atd., dźiwacź. Płaćišny ſu na hotowe pjenjeſy wobliczene, pſchi poſdźiſchim ſapłaczenju ſo wone wo 5 np. po litrje powyſcha.

Strowe knſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ſylne, kupuje po najwyſchſchich płaćišnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Na ſwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khoſej

paleny a njepaleny

jenoż w dobrych druźinach poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khoſej

paleny punt po 120—200 np.,
njepaleny = = 90—160 =

w jenoż wuběranych druźinach porucza jako něſchto wubjerne

Guſtav Poſer

na bohatej haßy 22.

K kermuſcham

poruczam ſwój pſched 1852 wunamakany a ſ kóždym létom ſo bóle žadazy, **wote mnje ſameho jenož prawdźiwy ſo dźěłazy**

korjeńſki wolij (Gewürzöl)

k tykanzy- a ſchtryzlepjeczenju.

Daj tutomu wolijej na pjeczny zokor, kotryž chzeſch pjeczwu pſchiwdacź, nakapacź. Tónle korjeńſki wolij njedawa jenož tykanzam a ſchtryzlam najkraſniſche dobroſkłodźenje, ale pſchiſporja też hibanje a hicźe cźěſta. Jena ſchkleńza ſa 20 np. je na $1\frac{1}{2}$ měrzy abo hachtla = $4\frac{1}{2}$ kilo, ſchkleńza ſa 30 np. k 9 kilo (prjedy 3 měrzam), ſchkleńza po 50 np. k 18 kilo (prjedy 6 měrzam) muki doſahajza a maja tutón wolij na pſchedań w **Budyſchinje** knjeża:

Auguſt Bartko,
Gotthard Behrends,
Wilh. Berger,
Otto Engert,
Bernh. Geißler,
Paul Giebner,
E. Glien,
J. T. Glien,
Hermann Gruhl,
Th. Grumbt,
Wilhelm Jacob,
J. G. Klingſt Nachf.,
W. Kögler,
Hermann Kunack,
Hermann Lemka,
H. Lindner,
C. A. Mickan,
Moritz Mörba,
Arno Möckel,
Ernſt Mittaſch,
Richard Neumann,
A. Niemſchka,
Carl Noack,
Carl Pötſchka,
Guſt. Poſer,
Ad. Rämſch,
Wilh. Schamlott,
Schieſchke & Rötſchke,
Strauch & Kolde,
Johannes Wenk,
J. Rämſchez herbja w Wósborku,

w Kamjeńcu:
Guſtav Birus
Rud. Lehmann
Oskar Methka
Arthur Großmann Nachf.

a poruczam ja jich ſkład cźeſcźenym Sserbam a Sserbowkam k dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Heinrich Müller, fabrikant w Lipſku.

NB. Dokelž ſo w nowſchim cźaſu wjele korjeńſkeho wolija pſchedawa, kotryž pjeczwo zyle ſkaſy, dokelž ſo huſto ſchkódne wutki nałožuja, dha proſchu, ſo bychu ſo cźeſcźeni wotebjerarjo pſched ſchkodu wobarnowali a ſwěru na etiquettu hladali, hacž bleſchka a etiquetta mjeno a firmu noſy. **H. M.**

K domkhowankam a kermuſcham

poruczam:
drobny zokor,
zyły zokor,
wulke rózynki,
małe rózynki,
mandle ſłódke a hórke,
zymt, muſkatowe kwěty,
ſafran a **korjenjowy wolij,**
khofej paleny a **njepaleny,**
wſcho **jara rjane, dobre** a **tunje.**

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haſy, na rózku Hoſchiz haſy.

Wſchě
dobre palenzy a **likěry, cźiſty palenz**
poruczа tunjo

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haſy.

Jerje

wurjadnje wulke po 5 np. pſchedawa

Guſtav Poſer
na bohatej haſy 22.

Khofej

njepaleny po 90 np.,
paleny = 110 =

pſchi wotewſacźu wjetſchich dźělbow pomërnje tuńſcho poruczа

Richard Neumann
na ſnutſkownej lawſkej haſy.

Bryle, tłóčniki

po najtuńiſchich płacźiſnach poruczа

Joh. Gäth,
cźaſnikaŕ a optikus
1 na hoſpitalſkej haſy 1.

Hotowe **łoža** ſ **matrazami** a **kanapeje,** derje a trajnje dźěłane, w wulkim wubjerku po zyle tunich płacźiſnach, a teho runja k wuwjedźenju wſchěch **polſtrowanſkich dźěłow** w domje a ſwonka njeho poruczа ſo

T. Albert, ſedłaŕſki miſchtr na hornczeŕſkej haſy.

Pſcheſmahnjena ſymſka draſta

kaž ſwjeŕſchniki, mużaze ſuknje, kholowy, lazy, mantle, deſchcźne mantle, żonjaze paletoty, rubiſchcźa na hłowu atd. ſo rjenje a trajnje **pſchebarbja**

w **W. Kellingez** parnej barbjeŕni.

W. Kellingez parna barbjeŕnja

w Budyſchinje.

Żonjaze ſuknje, ſchórzuchi a pjeſle ſo **njerospróte** w najnowſchich barbach rjenje a trajnje ſ nowa barbja.

Spěſchne wuwjedźenje.

Fotografiſki atelier

Alex. Matthaeya, dwórſkeho fotografa

naſłědnika

w Budyſchinje ſady měſchczańſkeje ſchule

ſo k najſwěrniſchemu a najlěpſchemu ſhotowjenju fotografijow kóždeje družiny poruczа.

Płacźiſny ſu niſke.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo

Schiſchka a Rjeczka.

Deſtillazija
Schiſchki a Rjeczki

poruczа ſwoje ſnate dobre družiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuńiſchich płacźiſnach.

Khofej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacž 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpſche cźiſcźe a ſylnje ſkodźaze družiny poruczа

Jan Wjenk
na ſwonkownej lawſkej haſy 38 pódla Schraderez konditarnje.

Dürrenbergſku warnu ſół
Dürrenbergſku ſkótnu ſół
(kotraž je, kaž je ſnate, najlěpſcha)
poruczа najtuńſcho

Emil Lebelt
na dwórniſchcźu w Budeſtezach.

Khofej

wot najtuńiſchich hacž do najdróżſchich družinow w wulkim wubjerku poruczа

Hermann Klemm
na bohatej haſy.

Koprowy vitriol

(mjedźany ſerſawz)
zyły a tołczeny k naczinjenju pſcheńzy poruczа tunjo

Otto Engert
en gros **drogowe khłamy** en détail.

Direktna parolódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ſtrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiſkeje**
měſacźnje 3 krócź,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měſacźnje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke parne łódźe podawaju wubjernu jědź a pſchihódnu puczowanſku ſkładnoſcź ſa kajutowych a **bjeſtubjowych** puczowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyſchinje.

„Zacherlin"

je jenoż
w bleschkach dostacź,
duż

kedźbowacź pschi kupjenju!

pschetoż wscho druhe je bjes dwěla: podražowanje a sabłudnjenje!

Woprawdźity „zacherlin" je dostacź:
w Budyschinje pola kk. bratrow Mĕrschow,

w Budyschinje pola k. Otty Engerta,	w Bukezach pola k. Herm. Kschižana,
= = = k. Fiermanna a Rissy,	w Biskopizach = k. Alfreda Böhmera,
= = = k. Ernsta Mittascha,	= Kamjenzu = k. Hermanna Nächstera,

w Lubiju pola k. Heinr. Burkhardta.

Adolf Boëtius, juwelĕr, slótnik a sźlĕbornik

w Budyschinje na bohatej haźy 28

pódla hosćenza k winowej kiczi

porucza swój wulki skład nowosćow **slotych, sźlĕbornych, granatowych a koralowych tworow**, wulki wubjerk **pjerschćenjow, narucznizow, cźaźnikowych rjecźasow, medaillonow, kschižow, broschow, nawuschnikow a rjecźasow wokoło schije.** Wĕrowanske pjerschćenje źo po mĕrje, kaž tež sźerbska njewjesćinska pycha (tolerjowe rjecźasy) atd. źo derje a tunjo dźĕłaju. Porjedźenje źo rucze a pĕknje wobstara. Stare slote a sźlĕborne pjenjesy źo po najwyschschich płaczišnach kupuja.

K dobroczĭwemu wobkedźbowanju.

S tutym sźebi dowolam k wjedźenju dacź, so

pschedawanju płata a rukodźĕłnych tworow,

wot mojeho njebocźiczkeho muża pod firmu **C. G. Fiebiger** wobsźedźenu a w lĕcze 1824 sałożenu, po njepschemĕnjenym waschnju dale powjedu a so budu źo sźwĕru prózowacź, wotebjerarjam, kotryż mje poczešcźa, po tych sźamych krucze sprawnych sażadach kaž hacź dotal poźłužowacź.

Sa dowĕrjenje, hacź dotal firmje w tak bohatej mĕrje spožczene, źo rjenje dźakuju, lubju, so budu źo prózowacź, mi jo dale sdźerżecź a poruczam źo s poczešcźowanjom

Martha swud. **Fiebigerowa**
s firmu: **C. G. Fiebiger** na sźerbskej haźy 5.

Łasowske sźerbske burske towarstwo

smĕje **njedźelu 9. septembra t. l.** popołdnju w 4 hodźinach poźedźenje w **Wenzlez** hosćenzu.

Dnjowy porjad: Rosrĕczenje wo ratarstwje.

Wo bohaty wopyt proźy **pschedźydstwo.**

W wudawarni „Serb. Now." źu po 50 np. dostacź:

Wječorne pěsnje

wot **W. Hálka**

jako prĕni zwjazk

Serbskeje knihownje.

Koźy,

kaž jĕd rĕfaze, porucza

Paul Walther
na žitnych wikach.

E. Meier, pjezytwarz w Budyschinje na swonkownej lawskej haźy 21.

Schtóź

chze nóż abo nożizy toczene abo wuporjedźene mĕcź, póschel je do parneje toczerńje a porjedźerńje

Oskara Buttera w Budyschinje pola theatra.

Rakeczanske

wojerske towarstwo.

Njedźelu 2. septembra t. l. k Sedanskemu sźwjedźenjej **konzert** a **bal** w hosćenzu „k sakskemu domej".

Pschecźelnje pscheproschuje

pschedźyda.

Njedźelu 2. septembra

žnjowy sźwjedźeń

w hosćenzu w **Koprizach.**

Drožđżijski hosćenz.

Njedźelu 2. sept. **wukulenje kołbaźow** a posdźisco **reje.**

Pschecźelnje pscheproschuje

Tschieter.

Róbna sźłużobna holza źo hnydom abo k 1. oktobrej pyta na wulkej bratrowskej haźy 4.

K 1. oktobrej źo róbna, pilna, na płókanje źo wustejaza holza, po mózhnosćzi se wźy, sa domjaze dźĕło pyta na swonkownej lawskej haźy 6 po 1 schodźe.

Na knjezi dwór w Běłym Khołmzu źo **hosposa** sa schót **hnydom** pyta.

Rólnych pohonczow a wolazych na 1889 sa tudomne a Draždźanske strony pschi wyźokej msdźe pyta

August Kern
w Porschizach pola Budyschina.

Wotroczkow, dźowki, pohonczow, wolazych pyta pschistajerska žona **Schmidtowa** na garbarskej haźy 9.

Wojnarski dostanje trajne dźĕło pola **Schramma** w Klukschu.

Młody, sźylny człowjek, kotryż chze **twarožkarstwo** nawuknucź, może s pschihódnymi wuměnjenjemi do wuczby stupicź w twarožkarni w Minakale pola Budyschina.

Poź. schĕry pinczar je źo njedźelu 26. aug. na Mako-Wjelkowskej dróży sgubił a źo źnadź na Židowje abo w Budyschinje sabĕżał. Komuž je snate, hdźe poź je, abo hacź je nĕkak kónz wsał, chzył to w Budyschinje pod bórklinom cźišśo 5 k wjedźenju dacź. Sa wĕstu powjesćź źo dobre myto lubi.

Sa thĕžkarja Petrika w Komorowje staj darikoj: kk. wuczeŕ Domaschka w Bolborzach 2 mk. Pschekupz A. Gruban w Riesy 1 mk. 50 np.

Wutrobny dźak

wschitkim tym praju, kotryż su mi s wĕrnej luboscźu k blizschemu pschi wóhnjowym njesbožu, kotrež je mje potrjechiło, se skutkom k pomozy byli.

Wosebje źo dźakuju k. gmejnskemu starschemu **A. Hanskemu** sa jeho wulku prózu pschi wóhnju a k. hosćenzarjej **J. Roselej** sa pschecźelne khowanje mojeho mobiliara a samĕstnjenje mojeho skotu w jeho rumnosćach, dale tež k. kublerjej **Hermanej** w Rabozach a wschĕm mužstwam Jenkeczanskeje, Budyskeje a Raboczanskeje wóhnjoweje wobory.

Bóh luby Knjes njech jich wschitkich psched podobnym njesbožom wobarnuje.

W Nadźanezach, 26. aug. 1888.

Ernst Pful.

Wutrobny dźak

dawa so sławnemu serbskemu spĕwarskemu towarstwu **„Jednoće"** z Khrósćic, kotrež je pod wustojnym nawjedowanjom k. kantora Hile štyrnatu hłownu skhadźowanku serbskeje stud. młodosće přez wječorny koncert překrasniło, teho runja našim česćenym znatym knježnam a knjezam solistam, kotryż su sebi tež tón raz radosćiwe připóznaće wšitkich přitomnych połnje dobyli. Hrimotaca sława skónčnje tež wobydlerjam Hornjeho Wujezda, kotryż su serbsku stud. młodosć lubosćiwje witali, hospodowali a za nju dobroćiwje wopory njesli!

W mjenje serbskeje stud. młodosće

M. Domaška, hł. starši.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 36. **Sobotu 8. septembra 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Jeho kral. wyšokosć generalny półny marschal prynz Jurij bě wutoru pschi manevrach w Herrnhutskej wokolnosći a šrjedu pschi manevrach w Voigtlandže pschitomny.

— Kněžor Wylem šo najprjódzy do Mainawy poda, so by šo 30. septembra pschi šwjedženju narodneho dnja kněžorki Augusty wobdźělił, na to württembergskeho krala w Friedrichshafenje a bajerskeho prynza, knježerja w Mnichowje wopta. K temu šo pucowanje do Wina pschisamknje, s wotkel s awstriskim kněžorom na hojntwu do Schtyrskeje pojědže, pschi kotrejž šo najskerje tež sakski kral wobdźěli. Wot Wina šo kněžor Wylem na pucź do Italskeje nastaji.

— Pjatk popołdnju w 2 hodźinomaj je w Potsdamskim hrodže młódschi šynk kněžora Wylema šwjatu kschcźenizu dostał. Prynzej narjeknuchu mjena: Oskar Korla Gustav Adolf. Kmótsja a kmótry běchu: pruski prynz Hendrich, prynzeßyna Sofija, prynz Friedrich Leopold, prynz Alexander, hohenzollernski wjerch a wjerchowka, awstriska kněžorka, italska a saksa kralowa, schwedski a saksi kral, Walesa prynzeßyna, weimarska wulkowójwodka, schwerinski wulkowójwoda se šwojej mandźelskej, ruski wulkowjerch Wladimir se šwojej mandźelskej a awstriski arzywójwoda Korla Ludwig se šwojej mandźelskej.

— Pruska prynzeßyna Sofija, džowka njebo kněžora Friedricha III., je šo wutoru s grichiskim krónprynzom Konstantinom šlubiła. Wyšoka prynzeßyna je šo 14. junija 1870 narodźiła a je po tajkim 18 lět stara; jejny nawoženja tón cžaš w 21. lěcže žiwjenja steji, wón je 2. augusta 1868 na šwět pschischoł. Psched lětom je krónprynz Konstantin do Němskeje pschischoł, so by na Lipscžanskej universicže studował. Wyšokaj šlubjenaj staj šo hižo psched dlěschim cžašom sesnałoj a šebi luboscź wusnałoj. Kněžor Friedrich III. je šebi pjecža wutrobnje pschał, so by šo jeho džowka Sofija grichiskemu krónprynzej wudała. W Němzach powjescź wo šlubje wschudže s radoscžu witaju a šo nadźija, so šo, dokelž je grichiska kralowska šwójba w wuskim pschecźelstwje s danskej kralowskej šwójbu, pschestónle podawk pschecźelne poměry němskeho dwora k ruskemu a danskemu dworej wobtwjerdža a posylnja.

— Schwedskeho krala Oskara je kněžor Wylem sa admirala à la suite němskeho łódźstwa pomjenował. To je wyšoke wusnamjenjenje sa wobej stronje, runje tak sa krala, pschecźela němskeho kněžora, kaž sa němske łódźstwo.

— Wojerska komišija, kotraž je wóndano wschelake šedła na jich kmanoscź pruhowała, je spósnała, so je nowe worzlowe šedło najkmansche. Wone je wjele lóšsche hacž drjewjane a s nim šedkanje lědma połojzu cžaša trjeba, kaž s druhimi šedłami.

— Němski kněžorstwowy šejm šo najskerje oktobra a pruski krajny šejm hakle januara swoła. Bjes prěnimi pschedkłohami, kotrež maja šo kněžorstwowemu šejmej pschedpołožicź, je sakoń wo sawěscženju džěłacžerjow w starobje a běndoscži.

— W Barlinje šu w wólbnym wokrjeßu, pschesšmjercź sozialdemokrata Hasenclevera wuprósdnjenym, saßo jeneho sozialdemokrata, a to Liebknechta, do kněžorstwoweho šejma wuswolili. Dokelž je šo Liebknecht sjawnje sa to wuprajił, so by šo Elsaß-Lothringska saßo Franzowskej wrócźiła, šu franzowszy sozialdemokratoju jeho sahorjeni pschecźeljo. Pschi powjescźi wo wuswolenju Liebknechta tucźi s Parisa Liebknechtej šbožopschejazy telegram pósłachu.

— W Freibergu w Badenskej šo tón cžaš 35. hłowna šhromadźisna katholikow wotbyła. Na tychle šhromadźisnach šo heßko sa pschichodne zyrkwinske wojowanje w krajnych šejmach a kněžorstwowym šejmje wudawa. Hłowne žadanje, kotrež budźa katholikojo w pschichodnym kněžorstwowym šejmje dozpicź pytacź, je šwobodna naboženska wucźba w schulach. Shromadźisniny hłowny wubjerk je resoluziju pschijał, w kotrejž šo saßopostajenje bamžoweho knježerstwa žada a šo na nowsche naprawy italskeho knježerstwa pschecźiwo bamžej skorži. Bamž je Freiburgskej shromadźisnje japoschtolske žohnowanje wudźělił.

Awstrija. Staroczechow je pšches wólbne dobycza Młodoczechow hrosa a bojoscź sajała. Se strachom woni do prědka widža, so pschi pschichodnych powschitkownych wólbach do kněžorstwoweho šejma Młodoczescha politiske wjedniswo cžeskeho luda na šo storhnu. Bjes sepjeranja pak šebi Staroczescha nochzedža wjedniswo wuwinucź dacź. Woni šu wulku shromadźisnu do Prahi wupißali a na nju gmejnskich sastupjerjow wschěch cžeskich městow a wšow pscheproßyli. Staroczeßzy sapółłanzy dyrbja tam roskładowacź, so šu interesšy cžeskeho luda lěpje sastupowali hacž Młodoczescha, a s dobom ma šo rada składowacź, s kajkimi šrědkami móhł šo dobycžerski běh Młodoczechow sadžerzecź. Młodoczescha šu bjes tym hižo wulku ludowu shromadźisnu w Pyschelach měli. Hacž runje bě njelubosne deschcźikojte wjedro, bě šo na 5000 wošobow sešchko. Wošmjo młodoczeßzy sapółłanzy běchu wschitzy pschitomni a šo wot shromadźeneho luda se sahorjenjom powitachu. W resoluziji, wot shromadźisny jenohłósnje pschijatej, šo wupraji, so šu nětcžiske politiske poměry cžeskeho luda njeswjeßelaze, a so šo politiske prawa cžeskeho luda wot knježerstwa pschikrótcžuja. Cžeska rěcź njepoživa prawa a wažnoscże, kajkež jej pschisteja jako wjetschinje wobydlerstwa. Derjeměcže cžeskeho luda pschezo hłubscho a hłubscho spaduje, lud hudnje pschezo bóle a bóle, a wošebje ratarski lud cźežko skorži pod brěmjenjom dawkow. Cžescha šebi žadaju, so bychu šo prawam cžeskeje krony płacźiwoscź dostała, to rěka, so by šo awstriski kněžor jako cžeski kral krónowacź dał, a dale, so by šo cžeskemu kralestwu po możnoscži wobschěrne šamosarjadnistwo a njewotwisnoscź dała.

Franzowska. Franzowsojo maja mało pschecźelow bjes šwojimi šußodami. Duž šebi franzowske knježerstwo maku liczbu krajow, kotrež hischcże s Franzowskej pschecźelstwo dźerža, cźim bóle waži a šo hlada, jich pschikhilnoscź shubicź. K tutym krajam Schpanska a Portugalska šluschatej. Hdyž tele dny wotdźělenje schpaniskeho łódźstwa a jena portugalska wójnska łódź do Toulona pschijědže, knježerstwo schpaniskim a portugalskim łódźstwowym offizěram wulkotnu hoscźinu wuhotowacź da. Kak šo franzowske knježerstwo wošebje Schpaniskej lischcži, je tež s teho widźecź, so je šo k manevram 16. armeekorpsa jako jeniczki wukrajny offizěr schpanski general

Roman Blanko pscheproßył, a so ßu tuteho ſ wulkimi cześćemi do Franzowskeje witali. Jemu k cześći śmeje ßo ßamo woßebite wobhladowanje zyłeho armeekorpsa. Runje tak ßo Franzowsojo też wo pschećelſtwo Ruskeje prózuja a żaneje ſkładnoſće njepschepuſchćża, hdyż móhli ßebi pola Ruſkich dobre mjeno ſćinić. Hdyż ßrjedu ruſka wójnſka łódź „Admiral Kornilow" do Saint-Nazaireſkeho pschiſtawa pschijeđże, wobydleŕſtwo ruſkich offizěrow ſe ſahorjenjom witaſche. Měſto ſ franzowſkimi a ruſkimi khorhojemi wupyſchichu a jo wječor wobßwětlichu. Pſchi hoſćinje, k cześći ruſkich offizěrow wuhotowanej, měſchćanoſta ſympathije Franzowſkeje ſa Ruſku wobkrućeſche a na zarowu ſtrowoſć a wulkoſć Ruſkeje pijeſche.

— Bětnar Garnier, kotryż je na pißarja Tournouera w němſkim póßłanſtwje w Pariſu mordarſki nadpad ſpytał, je po ſpósnaću franzowſkich lěkarjow duchakhory. Garniera do někajkeho wuſtawa ſa błudnych tyknu, a ſ tym ßo, tak ßo knjeżeŕſtwo nadźije, Franzowſka wſchěch njelubośnoſćow, kotreż móhł tutón podawk ſa ßobu měć, ſminje. Hać dotal knjeżeŕſtwo pjećza hiſchće ſa nuſne měko njeje, němſkemu knjeżeŕſtwu roſjaßnjenje wo nadpadże dać, abo wo ſamolwjenje proßyć.

— Bywſchi general Boulanger je ßo zyle njejabzy ſ Franzowſkeje ſhubił. Jeho pſchećeljo a wjele bóle hiſchće jeho njepſchećeljo ßebi hłowu łamaju, hdże móhł Boulanger tu khwilu być. Jeni praja, ſo je ßo Boulanger do Němſkeje podał, ſo by wjerćha Bismarka wopytał, druſy měnja, ſo je duzy po puću do Ruſkeje, nětkoſi chzeđża ſaßo wjedźeć, ſo je Boulanger pola Napoleona Bonaparty w Brüſſelu. So je wón k Bismarkej pućował, je ſ tychle powjeſćow najmjenje wěry hódne; ſchto by też tam chzył. To drje też jenoż jeho njepſchećeljo pißaja, kotſiż chzeđża ſ tym ludowe dowěrjenje k njemu ßłabić. S zyła njeje trjeba, ſo Franzowſojo ſa Boulangerom po wſchěm ßwěće ßlěđża; hdyż budże ſa jeho wotmyßlenje trěbne a wużitne, hižo wón ſaßo do ſjawnoſće ſtupi.

Jendźelſka. Jendźelſke nowiny wſchědnje powjeſće wo wupokaſowanju najeńkow w Irſkej pſchinoſchuja; ſkoro żane tajke wupokaſanje bjes krejpſchelecża njewoſtanje. Ssobotu na Clanricardeſkich kubłach najeńka Tullya ſ domu a dwora wuhnachu. Wokoło twarjenjow běchu hłuboki pſchěrow wuryli a murju hać k tſěſche doßahazu natwarili; durje běchu ſe ſchtomami ſaraćene. Mużſtwa, kotreż mějachu wupokaſanje pſchewjeſć, ſe 150 wojakow a 200 poliziſtow wobſtejachu. Dźěło ßo jim cżeżko doſć cżinjeſche. Hdyż ßo k dworej pſchibliżichu, do nich kamjenje, móhł rjez tak huſto każ krupy padachu. Duż běchu nuſowani dworowe a domowe murje ſ murjekamarjom pſcheſtorcżić. Ssußodne twarjenje, wot najeńka Tuoha wobydlene, ßo wot 18 młodych ludźi, kotſiż ſ teßakami do poliziſtow rubachu, ſ tej ßamej ſaßakloſću ſakitowaſche.

Rußowſka. Zar je wutoru do połodniſcheje Ruſkeje k manevram, kotreż śmeja ßo pola Jelißawjetgrada, wotjěł; poſdźiſcho ßo wón na Krimſku kupu poda. Ssrjedź ſeptembra zar Kawkaſus wopyta, hdyż ßo ſ perſiſkim ſchahom (kralom) ſetka. Schah zarej pſchi tej ſkładnoſći mnohe drohotne dary, bjes druhim 16 kraßnych koni cżiſteje arabſkeje raßy, pſchepoda. — W ruſkich nowinach ßo baje, ſo tón cżaß bywſchi general Boulanger w Ruſkej pſchebywa a ſo budże ſ zarom pſchi manevrach w połodniſchej Ruſkej pſchitomny. Ssu to, ßo roſumi, jenoż bajki. Tajka ważna politiſka woßoba hiſchće Boulanger njeje, ſo by zar ſ nim wobkhadźał.

Bołharſka. Rubjeżniſtwo w Bołharſkej ßo tak ßylnje roſſcherja, ſo ßamo w bołharſkim hłownym měſcże pſched rubjeżnikami weſći njeißu. Tydźenja chzychu tam nětkoſi rubjeżniży ßerbſkeho knjeżeŕſtwoweho ſaſtupjerja Danicża w jeho wobydlenju wurubić. Danicż pak ßo ſ cżaßom rubjeżnikow dohlada a ßo, ßwojich ßłużobnikow a ßebje wobróniwſchi, do nich da. Pſched ßwětłymi tſělbowymi rokami ßo khróbli rubjeżniży naſtróżichu a wo ſchiju a wo hłowu zofachu. Fotografa Stojanowa, kotrehoż běchu rubjeżniży pola Riłſkeho klóſchtra ſajeli, ßu bjes wukupneho pjenjeſa puſchćili. Běchu ßebi myßlili, ſo je wón miniſter Stambulow a běchu ßebi ſa tuteho 100,000 frankow żadać chzyli. Se Stojanowom rubjeżniży zyle pſchećelnje wobkhadźachu. Powjedachu jemu, ſo ßu wotpohladanje měli, Koburgſkeho prynza Ferdinanda ſajeć, a ſo budźiſche ßo jim to też bliſko Riłſkeho klóſchtra ſchlachćiło, hdy budźiſche ßo wotdźělenje bandy w prawym cżaßu w khowanzy, prjedy teho poſtajenej, ſeſchło. S kajkej ßwědomitoſću bołharſke wyſchnoſće rubjeżniſtwu napſchećo ſtupaju, wo tym ſćěhowazy podawk ßwědcżi. Rubjeżnika Khryſtowa Ssawowa, wóndano w Sofiji ſajateho, běchu hižo loni teho runja rubjeżniſtwa dla k ßmjerći ſaßudźili. Wyſchnoſć pak ſ tym ſmyli, ſo měſto Khryſtowa Ssawowa teho bratra wobwěßnu. Sa rubjeżnikami ßlědźo, knjeżeŕſtwo ſ dobom pſchiwißowarjow ruſkopſchećelneje ſtrony pſcheſćěha. Wudawajo, ſo ßu w ſwjaſku ſ rubjeżnikami, jich wona jima a do pſchepytanja bjerje. W Sofiji ßu wſchějaſtwa ſ tajkimi jatymi pſchepjelnjene. Duż ßo tón cżaß w Sofiji runje tak pſcheſćěhanja ſe ſtrony knjeżeŕſtwa każ rubjeżniſkich nadpadow boja.

Awſtralſka. Na Neuſeelandſkej kupje je 1. ſeptembra ßylne ſemjerżenje było. W Chriſtchurchu ßo zyrkwina wěża powali, mnohe twarjenje ßo wobſchkodźichu. Na ßoże pak żadyn cżłowjek pſchi tym żiwjenje ſhubił njeje.

Schołćiż Pětr pola Franzowſow.

(Pokraćowanje.)

Hać runje bě ßebi Pětrk mało ſe ßwojich młodych lět w pomjatku ſakhował, běchu ßo jemu tola nětotre wobraſy zyle twjerdźe ſakorjenike, każ měſtno, hdżeż jeho kóżko ſtejeſche, a hdyż w nim leżeſche, a jeho macź pſched kożom kleczo ßo ſ nim modleſche, — potom hiſchće jene: rano wozućiwſchi bě na wulki ſcźénſki cżaßnik hladał; na běłym zyferniku běchu w dwěmaj rózkomaj wulke róże a nad nimi kapon. Tutón wobras bě ßebi wón kóźdźiczke ranje a pſchezo ſ wulkim ſpodobanjom wobhladował. Pódla teho wón hiſchće jenoż wjedźeſche, kak běchu jeho pjeni wojazy na wóſtorhnuli a kak bě ßo na Jilowſkim bitwiſchću morwych wojakow bojał. Kak bě tu a tam po krajach cżahał, bě ßo pomałku ſ jeho pomjatka ſhubiło. Na wjecżor w ſchpaniſkim młynje też żenje ſabył njebě. W nozy bě wón wozućił a ßo dopomnił, ſo hiſchće wjecżornu modlitwu ſpěwał njebě. Duż ſtaże, ſo by ſakomdźene nakhwatał. Hnydom po modlitwje ropot naſta, młynkowa jeho a jeho kubłańku-macź do komory k dźećźom ſtorhnu a jeju naſajtra rano na puć dowjedźe, po kotrymż rućiſcho hać po druhim na wulku dróhu a k wójſku pſchińdźeſchtaj. Se Schpaniſkeje běſchtaj wo prawdźe do Portugalſkeje ſchkoj; hdyż pak běchu tam marketendańku na hłowje ſranili, ßo wona roßßudźi, ßo wot wójnſkeho żiwjenja dźělicź, a ßo w ßwojej domowinje, w małej wjeſzy w połodniſchej Franzowſkej, ſaßydli. Pětrk ßo nětko cżerwjene kholowy wuſu a bu franzowſki burſki hólz, a jeho mama bě njemało na ßwojeho Leona horda, kotreż mjeno bě jemu hnydom wot ſpocżatka narjekła. Po wutrobitoſći wſchak hólz tehdy law njebě, ale ſkerje jehnjo; tola jeho cżěło, pſches żiwjenje w cżeŕſtwym powětrje ſtwjerdnjene, ßo móznje wuwiwaſche. Jeho prjedawſcha ßłaboſcź bě ſaſchła a ßylnoſcź jeho nana ßo pſcheraſyła. Pětrk bě hižo Pětr, kotryż ßo hotowaſche, runje tajkeje ßylnoſće a wulkoſće nabycź, każ jeho nan. Jeho kubłańka-macź měnjeſche, ſo je ßwoju domowinu ſabył, dokelż wo njej wjazy njepowjedaſche, tola w jeho wutrobje ßo wobraſy ſ jeho dźećźazych lět njewuhaßnuchu. Też wón twjerdźe w pomjatku dżerżeſche, ſo Pětr Schokta rěka a ſo je ſ Rólnikez. Tam w cżichej wjeſzy ßo hakle wón tak prawje na ßwoju domowinu dopomni a ßebi pſchedewſa a twjerdźe wotmyßli, ras ßo do ßwojeje domowiny podać a hladać, ſchtó je ſ jeho pſcheċelow hiſchće żiwy. Jeho kubłańka-macź wo tym niczo wjedźeć njeßmědźeſche; wona ſ nim derje měnjeſche, a wón bě hižo dawno pytnuł, ſo chze ſańdźenoſcź ſ jeho wutroby wuhaßnuć. Wón ju też ſrudźicź njechaſche; pſchetoż Pětr bě ſprawny ßerbſki pachoł; też poſdźiſcho, hdyż ju wopuſchći, dyrbjeſche wona jeho macź woſtać.

Tak bě ßo lěto 1812 pſchibliżiło. Khěżor Napoleon ßo pſcheċźiwo Ruſkej hotowaſche; ſ wulkim hołkom ßo jeho wójſko na marſch do Ruſkeje naſtaji. Pětr bě hižo dawno pytnuł, ſo bě ßo jeho macź pſchi wójnſkich powjeſćach do njeměra dała, a hać runje wón wójnſke żiwjenje njelubowaſche, wón tola ßwojej macżeri pſchirěczowaſche, do ßwěta cżahnuć. Pětr ſaßo cżerwjene kholowy a wojerſki pjeſl doſta, a jeho macź wo wulkim ſbożu powjedaſche, kotreż ßnadź na njeho pſchi wojakach cżaka: wón dyrbjeſche ſ bubnarjom być a potom dyrbjeſche pſchezo wyſchſche a wyſchſche ſtupać. Tak ſe ßwojim regimentom pſches Rhein a ſ wjeßlom a radoſću do Draźđan marſchěrowaſche. Pětr pak njebě tak wjeßeły; wón bě cżichi a ſamyßleny. „Hólcże, budź wjeßeły!" macź jeho namołwjeſche, „ßy Franzowſa, ßłuſcheſch k wulkemu franzowſkemu ludej, duż njeßměſch hłowu powſchećeć." Potom drje dyrbjeſche ſ njej franzowſku pěßniczku ſanjeſć, tola, hdyż bě wuſpěwał, ßo ſaßo do myßlow ponuri. Hdyż běchu kraßne dny w Draźđanach nimo a ßebi Napoleon, nowy wobknjeżeŕ ßwěta, do ßyteje wole wot němſkich wjerćhow hołdowacź dał, cżah dale dźěſche. Pětrowy regiment pſches Łużizu pſchińdże, hdżeż ßo tydżeń ſadżerża. Po dołhim cżaßu tu Pětr ſaßo ßerbſke ſynki ſaßłyſcha; wón jim hiſchće roſumjeſche a ßo prózowaſche, ßerbſki rěcżeć, a hdyż ſtónczńje marſch dale dźěſche, móżeſche ßo ſe Sserbami ſaßo ßerbſki ſrěcżeć.

Kaž lawina žo nětko Napoleonowe wójska do prědka walachu, se wschěch stron žo jim wójskowe cyrjódy pschisamkachu, hacž w juniju k ruskim mjesam pschicžeżechu. 18. junija woni rěku Němen pschekrocžichu. Zenje, tak dołho hacž žwět steji, tehdy prajachu, njeje rjeńscheho wójska było, a ſ cžeżka budże hdy rjeńsche wójsko widżecź. Khěžor Napoleon wschitkim žwojim wojakam w paradże nimo žebje marschěrowacź da a ſ wulkej pychu woni psches mostaj, sa pschekhód natwarjenaj, cžehnjechu. Wójsko nimo khěžora marschěrowasche, a tu bě žo najwyschschi skhodźeńk hordoscże a nadutoscże franzowskeho luda dostupił. Wójsko nětko do khudscheho kraja pschińdże. W ruskej Pólskej žo tež w lěcże na jědź a picże wumyślenym Franzowsam njespodobasche. Psches hłuboki pěsk a daloke njewobydlene strony bě marsch jara wobcżeżny. Sa wjele dnjow druhdy žaneho žórka njenadeńdżechu; dyrbjachu poł shniku wodu, kotraž žo ſ małymi hrosnymi swěrjatkami mjerwjesche, picź, a rjane tucżne wšy, kotrež běchu wot Franzowskeje hacž k pólskim mjesam měli, nihdże widżecź njeběchu. Wjele stow wojakow hižo nětko psches tradanje a wobcżeżnoscże pucża skhori a wumrje. Marketendańka bě hischcże pschezo cžika a cžerstwa; wona žo sa žwój skót a sa dobru jědź starasche a tež žwojemu Pětrej hłodu tradacź njedasche. Pětr pak bu pschezo bóle cžichi a srudnischi. Kužiza nětko sažo sa nim leżesche, a potom bě žo jeho kubłarka-macź ſ jenym bubnarskim majorom sesnała, ſ kotrymž chzyschе žo woženicź. Wot teho cžaža wona ſ nim tak lubosnje wjazy njewobkhadżesche, haj wona pschida, so bubnarski major, kotryž jeho bubnowacź wucżesche, cžasto doscź na njeho slě hawtowasche a žwarjesche.

Běsche kónz julija, hdyž regiment po wobcżeżnym marschu město Płozk doscżeże. Psched městom žo lěhwo sczini, a Pětr se žwojej kubłarku-macżerju pschi wjeżełym wóhnju žedżesche. Pschi nimaj běsche pódla druhich wojakow tež bubnarski major. Pětr skóncżnje w srudnych myślach wjeżełe towarstwo wopuschcźi a po lěhwje khodżesche. Na dobo stejo wosta; to dźě běchu dźiwne swuki, kotrež jemu k wuschomaj klinczachu. Tu žo žerbski rěczesche! Wón wcźipny bliže stupi. Pschi mischkrjatym wóhnju dwaj wojakaj žebi dowěrniwje powjedajo žedżeschtaj, tsjo spizy pódla nich leżachu. Jedyn ſ nich žo wohladnuwschi praji: „Schto dha chze tón Franzowsa tu?"

Pětr struchły bliže stupi. „Njejžym Franzowsa, žym Sserb", wón snapschecźiwi.

„Na to tola Twoja drasta njepokasuje", wojak ſ njedowěrjenjom praji.

„Rěkam Pětr Schołta a žym ſ Rólnikez", Pětr mjenje bojasnje wobkrucżesche.

„S Rólnikez?" žo druhi wojak praschesche, kotryž běsche wjele bóle pschecźelniwy, hacž prěnischi. „Hólcże, dha dźě žmy ſ jeneje wožady. Pój wschak k namaj a powjedaj namaj, kak žy do franzowskeje žuknje pschischoł?"

Pětr dyrbjesche žo k nimaj žynucź, tola město so by powjedał, sapocża płakacź.

„Ji, cżeho dla tak płaczeſch?" wojakaj dobrocźiwje prajischtaj a žo dale prascheschtaj. Płaczo a stonajo dyrbjesche wón powjedacź; wuradżowachu na to a žebi wěz pschemyślachu, a skóncżnje bě wscho jažne. Hdyž běchu Franzowsojo prěni krócź do Němzow pschischli, běchu hólza žobu wsali. Marketendarka bě jemu nješto narěczała, so by skerje žwojeju starscheju a žwoju domowinu sabył. Cżeho dla njedyrbjeschtaj jeho starschej wjazy žiwaj bycź? tak slě Franzowsojo nihdże sakhadżeli njeběchu. Hdyž hischcże tak rěczachu, na dobo njeměr w lěhwje nasta a „město žo pali!" wołachu. Woprawdże, płómjenja ſ města wyžoko k njebju žapachu. Pětr k žwojej kubłarzy-macżeri bežesche, tola ju wjazy njenadeńdże: kaž mnoſy druſy bě tež wona do města běžała. Swony psches cżmowu nóz skorżo synczachu, wóhnjowy bubot, kschicżenje cżekazych wobydlerjow a rucże skotu hrósbnje do lěhwa klinczesche. Pětrej, kotryž tajke nješchto prěni krócź w žwojim żiwjenju nasłoni, bu w wutrobje cżeżko a cżežno. Skóncżnje spyta, hischcże ras sa žwojimi pschecżelemi žłědżicź. Lědma běsche sto krocżelow schoł, nimo bubnarskeho majora pschińdże, kotryž selo sa žwojim biwakom pytasche. Wón bě žo ſ nakranjenymi wězami napowschał, kotrež chzyschе žebi něhdże skhowacź. Pětr pak jemu njepomhasche; wón žo nimo njeho žlisnu a sbožownje k tymaj Sserbomaj dóńdże, kotrajž kaž prjedy pschi žwojim woheńczku žedżeschtaj.

„Daj jenož tym pakostnikam kranucź!" jedyn ſ njeju, kotryž žo Lipak mjenowasche, praji, „cżinimy, schtož je nascha pschiwżkuschnoscź, a na žwojim městnje wostanjemoj. Najradscho bych do paduschneho luda prał!"

Njedżiwajcy žylneho symneho deschcża žo woheń psches zyku nóz palesche. Pětr rad po radże žwojeju pschecżelow cżinjesche a do hěty, se schmrěkowych hakosow natwarjeneje, salésy a bórsy wuſnu. Hdyž nasajtra rano dale marschěrowachu, Lipak, kotryž k sakskemu wotdżělenju žłuschesche, Pětrej pschirěczowasche, so by žo k Sakskim pschisamknuł. Tola Pětr žo k temu rossudżicź njemóżesche: jeho kubłarka-macź bě jemu wjele dobrotow wopokasała, a hdyž bě tež na nju pośledni měžaz ſ hinaschimaj wocżomaj hladał, jej wón tola srudobu cżinicź nochzysche, ju wopuschcźicź. S wulkim strachom pak žo bórsy po tym pschežwěcżi, so bě franzowske wotdżělenje hižo wotmarschěrowało; duž jemu niczo druhe njewubu, hacž žo Sakskim pschidacź.

„Tak dyrbjesche žo stacź", Lipak praji, „Bóh luby Knjes wě, schto chze, a hdże Ty žłuschesch".

Na to psches zyle sapuscżene město hromadże cżehnjeschtaj, žamo dźěł, kotryž bě žo wot wóhnja pschelutował, bě wopuschcżeny a wurubjeny. Pětr dyrbjesche bórsy nashonicź, kak Franzowsojo w wójnje sakhadżeja, kak w njepschecżelskim kraju wobžedżenstwo wobydlerjow jako žwoje wobhladuja, kak města a wšy sapaleja, so bychu cżim lózscho kranucź a rubicź móhli. Wulke ludźisko pak sa zyrobu żadasche, tu a tam hižo hłodu tradachu, duž žo do wschěch stron wotdżělenja scżelechu, so bychu nusnu zyrobu pschinjeżli. Lipaka a někotrych jeho towarschow ſ tutym samérom ras jenemu franzowskemu hejtmanej pschidachu. Sadżerżenje tuteho rubjeżnika a jeho cżrjódy bě Lipakej ſ wulkim pohorschenjom. Żadyn dom njewurubjeny, żane wobžedżenstwo njesapuscżene njewosta. Kražne hrody a nahladne domy, kotrež běchu wbosy wobydlerjo hakle krótko do njepschecżeloweho pschikhada wopuschcźili, sapuscżachu, sahrody rossteptachu, njesraky žad se schtomow sbichu, domjazu nadobu rossrasychu, wschě knihi spalichu abo do wody smjetachu.

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. W Sakskej žu po wjetschim dźěle žně dom khowane. Powschitkownje žu rożki rědke byłe, duž je mało kop. Tutón wupad pak žo w někotrych stronach ſ tym trochu saruna, so je žłóma lětża dobra a rożka wjele dawa. Wowž, pscheńza a ſ dźěla też jecżmjeń žu žo lětża poradźiże a móża žo dobre žrenje mjenowacź. Hacź runje wjedro howiło njeje, žu žo żita powschitkownje žuche domkhowałe. Jenož w hórskich stronach, bjes druhim też w Hornjej Łužizy, staj tu a tam pscheńza a wowž pod mokrym wjedrom cżerpikoj a wurostkoj. Běrnow je wschudże wjele. S městnami pak skorża, so jara cżornja, a druhdże žo boja, so hischcże khoroscź na nje pschińdże. Sskowcżiny a kruschenje žu połne płodow, mjenje pak jabłonje. Duž ma lětża stolětna protyka prawo, kotraž, kaž w „Pschedżenaku" steji, praji: Kruschwow budże wjazy hacž jabłukow. Wobkopne płody, kaž rěpa, kał atd. bohaty wunoschk lubja. Wscho do hromady: Lěto je lěpsche było, hacž žmy wotczakali.

— Sandżenu póndżelu mějesche samkař Freigang, kotryž hižo dołhe lěta w tudomnym papjerniku dźěła, horka na jenym $2\frac{1}{2}$ metra wyžokim macżisnowym kaschczu někajke dźěło wobstaracź. Freigang žo pschi tym někak wobžunuwschi tak njesbożownje dele na kamjentne platy padże, so žebi nop rosrasy a mosły stschažy. Mało nadżije je, so žo jemu żiwjenje sdżerži.

— Poślen dżeń augusta wustupi ſ naschеho evangelsko-lutherskeho krajneho konsistorstwa žwěrny, wulzy wobdarjeny žobudźěłacżeŕ, wyšokodostojny k. wyschschi konsistorialny radźicżel dr. theol. Jentsch, žwoje 70. lěto dokoniwschi. Lěta 1875 do krajneho konsistorstwa sastupiwschi běsche wón nimale wot jeho sałożenja žobustaw krajneho konsistorstwa. Knjes wyschschi konsistorialny radźicżel dr. Jentsch je žo w Zitawje narodźił. Wot lěta 1845 hacź do l. 1868 wón duchowne sastojnstwo w Kohrenje sastawasche, hdżež běsche ſ wopředka ſ farskim sastupjerjom a potom ſ fararjom. S Kohrena wón jako zyrkwinski a schulski radźicżel k prjedawschej wokrjeżnej direkziji do Budyschina pschińdże a tudy wosta, doniž jeho do krajneho konsistorstwa njepowołachu. Jako komišar sa duchowne a wucżerske sastojnstwo pola mnohich krajnych wustawow budże wyšokodostojny knjes se žwojim bohatym nashonjenjom a žwojej wulkej wědomoscżu hischcże dlěje zykemu krajej žłużicź.

— Měžacznika „Łužica" je 9. cżišło (september 1888) wuschło. Wobžah: Próstwa. J. Čišinski. — Pod hwězdami. J. Čišinski. — Kij Pětra Kaspara Swěteckeho. Powědańčko Swjatopołka Čecha. Z jeho noweje knihi „Několik povídek a různých črt" přełożił Adolf Černy. (Pokračowanje a skóncżenje.) — Dopomnjeńki na dundanki po Delnich Łužicach. (Pokračowanje.) — Bože sedleško III. (Swojemu „Łužanej" dźakowny Mrowjan.) — Wašnja hornjołużiskich Serbow wokoło l. 1800.

Po Merkel-Engelhardtowej topografiji Sakskeje (9. zwjazk) wobdźěłał J. Gólč, kand. theol. (Skónčenje.) — Serbske pismowstwo. — Druzy wo Serbach. — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Tŕiatŕicety zapis přinoškow ze Strony Serbow za serbski maćičny dom w Budyšinje. — Zapis přinoškow a darow. — Nawěsće. — Wozjewjenje.

Se Židowa. Schtwórtk tydźenja je jedyn murjeŕ w tak mjenowanym grotomym hamorje ſ roſchtow dele panuk a ßo tak cźežko ſranik, ſo dyrbjachu jeho do měſchczańſkeje hojeŕnje donjeſcź.

S pola. Kaž ßo ſ mnohich ſtron ßłyſchi, a kaž je też „Pſchedźenak“ wěſchcźik, budźe lětßa wjele ßadu, pſchede wſchěm kruſchwow. Duž chzu na nješchto dopomnicź, ſchtož je ßo dotal mało wobkedźbowało, ſchtož pak je hižo ſ pſchicźinu mnohich khoroſcźow było. Na kruſchwach a jabłukach cźaſto ſchkropawe, cźorne bleczki widźiſch, na kotreż nječhtóźkuli njekedźbuje, hdyž ßad jě. Wědomoſtne pſchepytowanja pak ßu ſ wěſtoſcźu dopokaſake, ſo ßu tele bleczki hromady hribikow, kotreż ßu ſa żołdk a cźrjewa jara ſchkódne. Duž ßad hinak njejěß, khiba běleny. Schtóż ma ßłaby żołdk, temu móže hižo jena bělina, kotruż ßobu ſjě, boloſcźe naczinicź.

S Kamjeńza. 2. ſeptembra na tudomnym dwórniſchczu 39 lět ſtary woſyſtorkaŕ Voigt na żadławe waſchnje żiwjenje ſhubi. Wón pſchi ranžěrowanju po ſdaczu ſe ſchkórnjowym pjeńkom w jenej wuhibzy wißajo woſta a ßo wot lokomotiwy pſchejěźe. Krótko po tym njeſbožowny ducha ſpuſchcźi. Dopuſchcźenje chzyſche, ſo ßo njeſboże na jeho narodnym dnju a na lětnym dnju jeho ſranjenja pola Sedana ſta.

S Wojerez. W zyrkwi Johannitſkeho rjadu w Sonnenburgu bu 23. auguſta wot najjaßniſcheho knjeſa-miſchtra tehole rjadu, prynza Albrechta Pruſkeho, też knjes krajny radźicźel a komornik hrabja v. Gersdorf ſa ryćerja poßwjećeny.

S Khołma. Wulku ſtaroſcź a ſrudobu ma ßwójba naſcheho knjeſa kantora. Kantor M. běſche ßo póndźelu 27. ſańdź. měß. rano ſ domu wotßalik, prajizy, ſo ſa pcźołami hladacź dźe. Sſrjedu 29. aug. pak ßo hiſchcźe wrócźik njeběſche. Też w wokolnoſcźi podarmo ſa nim ßlědźachu. W Niſkej ßu jeho, kaž ßo praji, widźeli. Domach ßebi wumyßlicź njemóża, pſche cźo je ßo wón wotßalik; ßnano je ßo jemu nękajke njeſboże ſtako.

Žnjowy ßwjedźeń 1888.

Dźenß' ßwjedźeń luby żnjowy
We Boſy ßwjeczimy;
Wſchak ſhromadźicź móhł ſtrowy
Sſy Boże wobrady;
Duž pójmy wſchitzy hromadźe
Nětk do Božeho doma
Na dźakne wjeßele!
Sſo wſchitko derje radźi
Wſchak Božej ßmilnoſcźi;
Schtož żohnowanju wadźi,
Bóh wot naß wobrocźi;
Sſo wócźko naſche paßeſche
Na Božich lubych darach
A Božej dobrocźe.
Ach, lětßa wulke wody
A ſtraſchne njewjedra
Sſu naczinile ſchkody
Pſches kraje do koła;
Naß Bóh Knjes pak je ſwarnował,
Nam ſdźerżał wſchitko naſche
A wſchědny khlěb nam dał.
Wy łuki a wy pola,
Sſo ſ nami dźakujcźe!
Sſwój płód je dała rola
Nam jara bohacźe;
Duž wſchitzy jara wjeßeli
Sſmy dźenß' pſched naſchim Bohom
A jemu dźakomni.
Hlaj, krjepjene wot roßy
Wſcho rjane ſtejeſche;
Sſo ſhibowachu kłoßy
Wot cźeże ßwojeje;
Ach, bjes naſcheje ſaßłużby
Nam krónował to lěto
Sſam, Knjeże Božo, ßy.
Wot tuka Boże ſtopy
Bjes nami kapachu;
Tak żohnowane ßnopy
Wſchak ſa dźiw byłe ßu.
Ty jara dobrocźiwy ßy,
My njejßmy teho hódni,
Schtož ſ Boha żnjeli ßmy.
Duž dźenß' ßo dźakujemy
Cźi ſ zyłej wutrobu;
Cźi k cźeſcźi ſpěwacź dźemy
Pſches zyłu woßadu.
Njech dźakuja tu hromadźe
Sſo wulzy a też maki
Cźi, Božo, wobſtajnje!
Ach ſpožcź, ſo njehrěſchimy
Pſchi tajkim bohaſtwje
A cźaß ßej njeſkomdźimy,
Sſycź ßyw ſa wěcźnoſcźe,
So junu żnjemy bohacźe
We twojim Božim raju,
Schtož hnada dała je!

D.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Lětßa w nałeczu ras wjeczor dźěłacźeŕ Jan Schimank, kotryż je ßo w lěcźe 1852 w Minakale narodźił a ßo hižo 9 ras jebanſtwa dla wot wſchelakich ßudniſtwow khoſtał, wudowu Kónzowu w Delnim Wujeſdźe ſe ßwojim wopytom wobſboži. Wón wudowu do njemałeho ſtracha ſtaji, jej prajizy: „Waſch ßyn Jan (domownik w hoſcźenzu k krónje w Budyſchinje) je jara cźežko khory; dyrbicźe hnydom k njemu pſchińcź.“ Wuſtróżena macź bjesßwědomitemu cźłowjekej w ßwojim wobydlenju nozowacź da. Naſajtra rano wón hiſchcźe pola njeje ßnědaſche a wot njeje 50 np. ſa pucź doſta. Kónzowa na to hnydom ſe Schimankom hromadźe ſ woſom do Budyſchina jědźeſche. Hdyž běſchtaj khwilu pojełoj, Schimank wudawawſchi, ſo ma druhdźe něſchto wobſtaracź, ſ woſa ſałeſe a ßo ſhubi. Kónzoweje ßyn njenujzy ſ zyła khory njebě, a Schimank bě jej jenož teho dla ſtraſchnu powjeſcź pſchinjeßł, ſo móhł ßo pola njeje najeſcź a jej něſchto pjenjes wuklukacź. — Druhi kuſt Schimank 22. junija wuwjedźe. Mjenowany dźeń gmejnſki pſchedſtejićeŕ Młynk ſ Cźemjerz do Budyſchina jědźeſche. Tuteho wuhladawſchi ßebi Schimank jebanſtwo wumyßli. Wón do Cźemjerz k Młynkowej mandźelſkej dźěſche a tej nałża: „Waſch muż je ßebi na Židowje, hdźež je ſ woſa ſtupił, kholowy róſdrěł a mje po druhe ſcźele.“ Młynkowa kholowy, do rubiſchka je ſwjaſawſchi, jebakej pſchepoda a jeho pódla teho hiſchcźe ſ palenzom wokſchewi. Kak pak ßo wona dźiwaſche, hdyž jejny muż wjeczor w pſchipóßłanych kholowach domoj njepſchińdźe. Bjes tym bě Schimank też na druhich měſtnach jebał, a ßo 27. auguſta wot Miſchnjanſkeho ßuda pſchekſchiwjenja dla k jaſtwu na dwě njedźeli ſaßudźił. Khoſtanſka komora tole khoſtanje ſaliczíwſchi wobſkorżeneho k khoſtaŕni na lěto 6 měßazow a k 300 mk. pjenjeżneho khoſtanja abo k khoſtaŕni na dalſchej dwaj měßazaj ſaßudźi. Pódla teho Schimankej cźeßne prawo na pjecź lět wotrjeknuchu.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Faraŕ em. Rychtaŕ w Budyſchinje	2 hr.	— np.
Kantor Ssmoła w Budeſtezach (na 1887 a 88)	4 „	— „
Towaŕſtwo Sorabikum w Lipſku	4 „	50 „
Hromadźe:	10 hr.	50 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Přilopk.

* W Seydźe je 30. ſeptembra pſchi cźežkim njewjedrje błyſk 3 kruwy ßrjedź wulkeho ſtadła ſaraſył. 12lětnu kruwaŕku błyſk k ſemi poraſy a tak cźežko ſrani, ſo dwěluja, hacź wona wotkhori.

* Hdyž wutoru tydźenja rano běrtlk na tſi parſchonſki cźah do Kohlfurta pſchijědźe, ßo dohladachu, ſo ßu duzy po pucźu paßażéra 4. klaßy ſhubili. Hnydom ßo powjeſcź wo tym po zyłej żeleſnizy Kohlfurt-Kaiſerswaldau póßła. Sſwoju ßmuhu pſchekhodźujo wokoło napoł tſjóch ſtražnik bliſko ſtražniſkeje khěżki cź. 265 zuſeho cźłowjeka morweho na kolijach leżo nadeńdźe. Zuſy běſche wjazy krócź pſchejědźeny. Po papjerach, kotreż mějeſche pſchi ßebi, je wón pſchekupſki pucźowaŕſki.

* Na knježich honach w Jakobsdorfje pola Neiſſe tſi 12 a 13 lět ſtare hólczata granaty pytachu, kotreż rosbuchnuke njeběchu. Bórſy jenu tajku nadeńdźechu, ſażehlak wotwjertnuchu, pólvr wußypachu a jón ſażehlichu. Pſchi tym pak granata rosbuchnu, jenemu hólzej lěwu ruku wyſche ſhibadła wottorże a druhemu wócźko ſrani. Kruch dale hiſchcźe dwě granacźe leżeſchtej, kotrejž pſchi tſělenju rosbuchnukej njeběſchtej.

* Sańdźenu njedźelu, hdyž wulki dźěl měſchczańſkich wobydlerjow w měſchczańſkej holi pſchebywaſche, hdźež ßo wopomnjecźe Sedanſkeje bitwy ßwjeczeſche, je ßo zyrkej ßwj. Mikławſcha w Spandawje wurubiła. Paduch je ßo pjecźa do zyrkwje ſamknucź dał; pſchetož nihdźe niczo rosbite njebě. Też ſ wopaczńymi kluczemi wón do zyrkwje pſchiſchoł njeje; pſchetož w nozy je ſ woknom won ſałeſł. Wón je ßebi ſawěſchk w hromadźe ſwjercźał a ßo po nim ſ woknom dele puſchcźił. Sawěſchk hiſchcźe póndźelu rano ſ woknom won wißaſche. Ludźo to ſwónkej prajicź dźěchu. Hdyž tutón zyrkej wotewri, ßo pokaſa, ſo je paduch něhdźe 80 mk. kranuł, kotreż běchu kemſcherjo ſa khudobu nawdali. Pjenjeſy ßu w kaſchcźiku leżake, kotryż je paduch roſpacził. Wjetſchi żeleſny kaſchcźik, w kotrymż ßo pjenjeſy ſ móſchniczki khowaju, běſche tak kruty, ſo jón paduch njeje roſpaczicź móhł. Też zyrkwinſke wino paduch pſchelutował njeje. Dotal bjesbóżnika wußlědźili njejßu; ale polizija ßwěru ſa nim ßlědźi.

* Sańdźenu njedźelu w nozy w 11 hodźinach na kupje Steinwärder, kotraż napſcheczo měſtu Hamburg leži, woheń wuńdźe, nad kotrymż buchu hakle póndźelu dopołdnja ſ knjeſom. Woheń je ßydom wulkich ſtarych kólnjow do zyła ſanicził, w kotrychż jara wjele bawmy, zokora, rajßa, ßele, ſalpetra a wſchelakich druhich pſchekupſtich tworow leżeſche. Schěſcź cźłowjekow je pſchi wóhnju wo żiwjenje pſchiſchło. Wot dweju ßu na wuhło ſpalene ſbytki namakali, jedyn duzy po pucźu wumrje, hdyž jeho do hojeŕnje njeßechu; tſjo pod roſpadankami pohrjebani leża; dotal jich namakacź njemóżachu. Dwaj cźeżcy ranjenaj w hojeŕni leżitaj. Naczinjena ſchkoda někotre milliony markow wucźini. Saweſcźeńſke towaŕſtwa ßu ſ wjetſcha

wschitke wobdźělene. Łódźetwarjerńja Blohma a Woßa, kotrejž wulki strach hrožeſche, je ßo mało wobschkodźiła.

* Wohidny njeſkutk je ßo we wßy Settenhofen pola Stuttgarta ſtał. S pomozu ßwojeje maćerje je jena wudowa ßwoju 3 lěta staru pschirodnu dźowku do kótła ſ kropom cźißnuła, ſo dyrbjeſche dźěćźo w žałoſtnych bolosćach wumrjećź.

* W Vorsfeldźe w Braunſchweigſkej wóndano 10lětnu holcźku, kotraž mějeſche 40 abo 50 wowzow paſcź, na paſtwiſchcźu morwu a wot wowzow rosteptanu namakachu. Kaž ma ßo ſa to, je holza wußnuła; wowzy ßu ßo wokoło ujeje cźiſchcźake a ju ſateptake.

* Tſi ßwójby khudych hewjerjow w Speldorfje w Pſchirheinſkej krajinje ßu njenadźizy bohate herbſtwo ſ Ameriki doſtake: 425,000 mk. Samoženje je bohaty wuj ſawoſtajił, kotryž je lěta 1817 do Ameriki ſacźahnuł, ale wot teho cźaßa žaneje powjeſće ßwojemu pſcheceźelſtwu póßłał njeje.

* W nozy na Bartromja je korbaŕ Trogiſch w Reinerzu ßwoje pjecź dźěćźi w ſtarobje wot 5 do 12 lět ſ dźěła ſadajił a ſ dźěła ſakłók. Na to je ßebi na lěwej ruzy žiłu pſcherěſnuł a ßo wukrwawił. Liſt, kotryž w jeho wobydlenju nadeńdźechu, na to pokaſuje, ſo je korbaŕ njeſkutk wobeſchoł ſ bojoſcźu pſched khoſtanjom, kotrež mějeſche paduchſtwa dla wocźakowacź.

* S Ulma ßo piſche: Hdyž wóndano generalny pólny marſchal hrabja Blumenthal wójſko wobhladowaſche, kotrež w naſchim měſcźe ſteji, ßo wobžarujomne njeſboże ſta. Hdyž grenaděrojo pſchińdźechu, leutnant, ſ teßakom w ruzy, na mjeswocźe padźe; jeho wótry teßak do ſady ſtejeſche. Prěni wojak, kotryž ſa leutnantom krocźeſche, ßo jemu do nohow ſakopnu a ſ zyłym wotmachom na jeho teßak padźe. Teßak njeſbožownemu wyſche wutroby płuza pſchekłó, ſo kónz teßaka ſ khribjeta won tcźeſche. Cźežźy ranjeneho do hojerńje donjeßechu, hdźež je ſemrjeł. Wojaka, kotryž je hewak rěſnik a jeniczka podpjera ßwojeju ſtarſcheju, budźechu lětßa naſymu po 3lětnej ßłužbje ſ wójſka puſchcźili. — Teź pola tudomneho dragunſkeho regimenta je ßo njeſboże ſtako: pſchi wuwuczowanju dragunaŕ ſ konjom padźe a ßebi ſchiju ſwinu.

* S wulkim ſpodobanjom ßebi w Dünkirchenje pſchitomni zuſi wóndano kraßnu łódź: „Tarapacca“ wobhladowachu, kotraž do tamniſcheho pſchiſtawa pſchijěźe. Tale wulkotnje rjana łódź wulkemu pſchekupzej a wobßeđžerjej mnohich łódźow Bordes w franzowſkim měſcźe Bordeaux ßłuſcha. Na rjany twar hladajo nichtó njeſhóda, kajki krwawny podawk je ßo na łódźi duzy do Dünkirchena ſtał. Łódź ſ Iquigue w kraju Chile w Ameriźy pſchijěźe. Duzy po pucźu běchu ßo morjazy ſ kapitanom ſwadźili, ſ cźehož woprawdźita bitwa naſta ßrjedź njebjeß a wody. Někotſi morjazy ſ łódźinym druhim roskaſowarjom na ſtronu kapitana ſtupichu. Njemdrej wobě ſtronje na ßo dźěſchtej, ſo ſkónczńje dwaj morjakaj ſ roſſchcźěpjenym nopom morwaj leźo woſtaſchtaj. Něſchto hodźin poſdźiſcho, hdyž na łódźi ſaßo porjad knjeźeſche, jeju cźěle do morja cźißnuchu. Hdyž běſche Bordes ſhonił, ſo je łódź do Dünkirchena pſchijěła, ßo kapitanej a druhemu roskaſowarjej hnydom kommando wſa. Wyſchnoſcź naležnoſcź krucźe pſchepytuje.

* Wucźeŕ Engelbrecht w Zerbenſchleuſe pola Delnjeho Barnima ſe ßwojimi dźěćźimi pſchi njewjedrje pod ſchtomom wucźek pytaſche. Boże njewjedro pak do ſchtoma dyri a wucźerja a jeho 5lětnu dźowcźiczku ſaraſy.

* W Hornjej Awſtriſkej, w Cźechach a w Schleſynſkej ßu ſańdźenu póndźelu ßylne ſliwki panuke. Rěcźki a rěki ßwoje brjohi pſcheſtupichu a daloko a ſchěroko krajiny pócźrjechu. Wulka woda je jara wulku ſchkodu naczińika. W Schleſynſkej ßu woßebje běrny pſches powodźenje najwjetſchu ſchkodu cźerpike. Niz jenož ſo běrnjaze ſelo cźorni, teź běrny ßame jara rucźe hnija. W powodźenych ſtronach ßo nimale žanych běrnow wjazy domkhowacź njebudźe.

* Jeneho kublerjowy ßyn we wßy Nachodſko pola Jicźina ßwoju natykanu tſělbu w komorje, do kotrejež teź cźeledź khodźi, ſady duri ſtaji, ßo dale wo nju njeſtarajo. Hoſpoſyny 13 lět ſtary ßyn ßo na tſělbu dohlada, ju do rukow wſa a ſ njej hrajeſche. Na jene dobo tſělba wrjeßnu, a hólcźezowa 9 lět ſtara ßotra na ßmjercź ranjena na měſcźe leźo woſta. Sa poł hodźiny holcźka ducha ſpuſchcźi.

* W hoſcźenzu w Dobriſchu w Cźechach ſańdźene dny bratraj Jan a Ferdinand Miſchka ſe ßwojim ßwakom ßedźo kharty hrajeſchtaj. Jan Miſchka je pjekaŕ a cźłowjek, kotryž rady pije a hraje. Tón krócź wón ſboža njemějeſche, ale ſtajnje pſchěhrawaſche. Poßleni krajzaŕ pſchěhrawſchi wón domoj po pjenjeſy póßła. Sſo bojo, ſo móhł ju muž hewak nabicź, jemu žona něſchto pjenjes póßła. Ale pjekaŕ dale pſchěhrawaſche. Hiſchcźe dwójzy wón domoj póßła, a kóždy krócź žona jeho póßłej něſchto ſchěßnakow da. Hdyž pak pjekaŕ ſaßo wſchitko pſchěhrawſchi ſchtwórty krócź po pjenjeſy domoj póßła, ßo jeho žona póßłej ſapowje. Hdyž ßo poßoł ſ próſnymaj rukomaj wrócźi, Jan Miſchka hněwny ſtaže a domoj cźěrjeſche. Jeho nahe waſchnje ſnajo a wjedźo, ſo pjekaŕ na žonje ßwój hněw wutſchaße, bratr a ßwak ſa nim dźěſchtaj, ſo byſchtaj jemu ſadźěwakoj. Mylikoj ßo njeběſchtaj. Lědma běſche pjekaŕ próh pſcheſtupił, ßo wón do žony da. Bratr a ßwak žonu pſched pukami wobrócź hladaſchtaj. Duž pjekaŕ nóž wucźeže, na cźož ßo teź jeho pſcheciźelnikaj brónje pſchimaſchtaj. Tak krwawna bitwa naſta. Pjekaŕ ſ nožom ranu mjeswocźi doſta; ſa to wón bratrej krk pſcherěſnu. Pjekarjowa žona chźyſche roshorjenych muži dźělicź; duž ſ dźěſcźom na rukomaj mjes nich ſkocźi. Tón ßamßny wokomik pak jedyn ſ muži dźěćźo tak ßylnje ſ nožom do ruki ſchtapi, ſo jemu pſchi ßamym do zyła rucźku wotcźa. Ferdinand Miſchka bórſy na to ducha ſpuſchcźi. Ranjene dźěćźo do Prahi do hojerńje dowjeſechu. Pjekarja a jeho ßwaka pak bórſy na to ſajachu a do jaſtwa ßadźichu. — Tajkele njeſboże móža picźzy a hracźzy naczińicź!

* W Cźechach mějachu ſańdźene dny ſaßo wulku wodu. Měſto Budějewizy běſche póndźelu powodźene. Potom pak woda pomału ſpadowacź poczа. Žadyn cźłowjek wo žiwjenje pſchiſchoł njeje. Schkoda, kotruž je wulka woda w Budějewizach a wokolnoſcźi naczińika, někotre milijony ſchěßnakow wucźini. Teź w Hornjej Rakuſkej je wulka woda wjele ſchkody naczińika. Dokelž bu wjele moſtow wobſchkodźenych, ßo na někotrych żeleſnizach jěſdźicź njemóžeſche. Teź rěka Dunaj pola Kremſa ſ brjohow ſtupi. Mjes tym pak je ßo wuwjedriło.

* Póndźelu tydźenja wjeczor je ßo pſched měſtom Neuburg ßydom cźłowjekow w Dunaju (Donau) tepiło. 13 wobydlerjow měſta běſche na wßach pobyło. Duzy domoj ßo zyłe towaŕſtwo na cźołm ſeßyda, ſo bychu domoj dojěli. Pſched měſtom jedyn namjetowaſche, ſo bychu wyſche młyna ſ cźołma wulěſli. Ale tam ßo jim njeradźi k brjohej dojěcź; žołmy cźežki cźołm ſwrócźichu, a zyłe towaŕſtwo do rěki padźe. Scheſcźoch ſ wody ſwucźahachu; ßedmjo pak ßo tepichu, mjes nimi tſjo doroſcźeni a 4 dźěćźi.

* Wo jendźelſkej kralowej ßo piſche, ſo je ßo poßleni cźaß jara ſeſtarika. Kralowa jenož ſ wulkej próżu pěſchi khodźi, k cźemuž tołſtu kij trjeba. Chże-li do woſa ſaléſcź, abo ſ woſa won, dyrbitaj ji dwaj ßylnaj ßłużobnikaj pomhacź. Bjes ßylneje podpjery ßo ſ zyła hibacź njemóže, tak je woßłabnuła.

* Hižo pſched dwěmaj njedźelomaj ſ krótka ſpomnichmy, ſo je ruſki bur njeßměrnje wulki pokład namakał. W ruſkej wßy Starogorodka w Oſterſkim wokrjeßu w Cźernigowſkej guberniji w ſtarodawnym cźaßu kraßny hród bohateho wjerńcha (knjaſa) Oſterſkeho ſtejeſche. Hród je dawno ſpadany. We wßy pak ßo hižo lěta dołho powjedaſche, ſo pod roſpadankami ſtareho hrodu njeßměrnje wulki pokład ſłota leži. Wobydlerjo Starogorodka ßebi wſchu mózu próżu dawachu, drohotny pokład wurycź; duž ßu hrodźiſchcźo a teź roſpadanki ſpadaneje ſtareje zyrkwje ſe wſchěch kónzow pſcheryli a roſryli. Ssobu najpilniſchi mjes nimi běſche bur Kuſma Lewocźko; runjeż běſche hižo 10 lět dołho bjeſe wſcheho wuſpěcha w roſpadankach ryk, jemu tola próży żel njebě: wón ßwěru dale ßlědźeſche ſa pokładom. Lewocźko běſche mjenujzy praſtare piſmo namrěł, kotrež ßo jenož ſ dźěła hiſchcźe cźitacź hodźeſche; telko pak ßo ſ piſma ſpóſnawa, ſo je ſkoty pokład w něhduſchich pinzach ſtareho hrodu ſahrjebany. Hdy ßu jón tam ſkhowali, to ſe ſtareho piſma wjazy widźecź njeje. Bur ſprózniwje dale kopaſche a ryjeſche, doniž bu ſkónczńje pſched krótkim jeho próża ſ wuſpěchom krónowana. Njedawno Lewocźko do Pětrohroda pſchińdźe a tam wěſtemu knjeſej Antonowej ſdźěli, ſo je w ßwojej domjazej wßy w ſaßypanej pinzy ſpadaneho hrodu, 20 łóhcźi hłuboko w ſemi, 12 ßudow namakał, połnych ſkotych pjenjes a druhich drohotnych wězow. Schtyri ſtare ſkote pjenjeſy wón ßobu pſchinjeße, Antonowa proſcho, ſo by pola knjeżerſtwa dowolnoſcź wuſkutkował, ſo ßměł ßo pokład ſběhnucź. Bur Antonowej teź to ſtare piſmo pokaſa, w kotrymž je měſtno wopiſane, hdźež pokład leži. Kaž bur dale powjedaſche, ßu jeho ßußodźo hižo prjedy wjele łóhcźi hłuboko pod roſpadankami do hrodźiſchcźa kopali; do pinzy pak dóſchli njeißu, dokelž je rěka Oſtra ßwoje rěcźniſchcźo pſcheměniła, a dokelž ſaſtup k pinzy nětko pod wodu ſteji. Wón pak je dwaj łóhcźej hłubſcho ryk, hacź jeho ßußodźa; duž je pinzu a pokłady ſbožownje nadeſchoł. So by ßo pſcheßwědcźił, hacź bur w wſchěm wěrnoſcź rěcźi, Antonow ßam ſ nim do Starogorodka dojědźe, hdźež wſchitko tak nadeńdźe, kaž běſche bur powjedał. Sańdźene dny je knjeżerſtwo burej ßlubiło, ſo ſe to, ſo je pokład namakał, tſecźi dźěł teho, ſchtož je pokład hódny, jako myto doſtanje. Dokelž ſpomnjena pinza na leżomnoſcźi ſteji, kotraž krajej ßłuſcha, je Cźerni-

gowski gubernator poručnosć dostał, so dyrbi pokład wukopacź dacź. Wěžywuſtojni ſu zyły pokład na 18 millionow rublow taksirowali; duž Lewoczko 6 mill. rublow (4 milliony toleŕ) myta dostanje. Ssudy, kotrež ſu polne starych słotych, ſu hromadźe 60 zentnarjow cźežke. Ssame stare słote pjenjesy ſu 16 abo 17 mill. rublow hódne; kelko ſu te druhe drohotne wězy hódne, hiſchcźe nichtó njewě. Lewoczko je cźichi a jara pobožny muźik a nježenjeny; też wulke pſcheceźelſtwo nima. Njech ſo hiſchcźe ſpomni, ſo je hród, w kotrymž je pokład leżał, něhdy twjerdźiſna byk; murje ſpadaneho hrodu a też ſpadaneje zyrkwje ſu ſ zyhelow twarjene.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalſkej zyrkwi ſměje jutſje njedźelu rano w 7 hodźinach faraŕ dr. Kalich němſku ſpowjednu rěcź a ½9 hodźin němſke žnjowe dźakne prědowanje.

Wěrowani:

W Michalſkej zyrkwi: Jan Pjekaŕ, kopornikaŕ, ſ Hanu ſwudowjenej Swodenkowej rodź. Kokerez tu. — Khorla Meltka, rěſnik pod hrodom, ſ Ernestinu Henriettu Schmidtez tam.

Křćeni:

W Michalſkej zyrkwi: Oskar Franz, Jaroměra Wylema Röthlinga, maſchinſkeho wjednika na Židowje, ſ. — Hana Thereſija, Khorle Ernſta Klugi, kublerja w Zyžezach, dź.

W katholſkej zyrkwi: Jurij Pawoł, Michała Kuſchka, dźěłacźerja w Khwacźizach, ſ.

Zemrjeći:

Dźeń 28. auguſta: Jan Schumann, dźěłacźeŕ w wokrejžnej dźěłacźeŕni na Židowje, 66 l. 7 m. 1 d. — 30. Marja Madlena Wicźaſez, njebo Jana Muźika, dźěłacźerja w Cźichońzach, wudowa, 73 l. 9 m. 1 d. — 31. Hermann Jan, Handrija Hermanna Rjencźa, ratarja na Židowje, ſ., 3 m. 14 d. — 1. ſeptembra: Jan Ernſt, njemandź. ſ. w Bobolzach, 4 m. 24 d. — 3. Hana Hedwiga rodź. Küblerez, Michała Kuſchka, dźěłacźerja w Khwacźizach, mandźelſka, 33 l. 5 m. 16 d.

Płacźiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 3311 měchow.	W Budyſchinje 1. ſeptembra 1888				W Lubiju 6. ſeptembra 1888			
	wot		hacź		wot		hacź	
	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pſchenża . . . . . běła	9	52	9	82	9	26	9	71
" . . . . . žołta	8	93	9	23	8	68	9	12
Rožka	7	28	7	59	7	6	7	38
Jeczmjeń	6	16	6	52	6	17	6	50
Wowſ	6	30	6	80	6	20	6	80
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka	6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduſchka	16	—	16	50	15	—	15	50
Běrny	1	80	2	10	1	80	2	30
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	40	2	—	2	30
Pſchenična muka 50 " . . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	7	50	11	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	30	2	50	2	10	2	60
Sslóma . . 600 " . . .	20	—	21	—	19	—	22	—
Proſata 884 ſchtuk, ſchtuka . .	5	—	15	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	4	25	4	50	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	—	6	—	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 9 hr. 58 np. hacź 9 hr. 82 np.; pſchenża (žołta) wot 8 hr. 93 np. hacź 9 hr. 23 np.; rožka wot 7 hr. 41 np. hacź 7 hr. 59 np.; jeczmjeń wot 6 hr. 30 np. hacź 6 hr. 52 np.; wowſ wot 6 hr. 60 np. hacź 6 hr. 70 np.

Dražbźanſke mjaſowe płacźiſny. Howjada 1. druźiny 56—60 mk., 2. druźiny 50—54, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ſwinje 46—50 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—50 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 7. ſeptembra: Deſchcź.

Njech ſo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzaŕſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ſu dostacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Na pſchenajecźe: Khěža na Židowje ſ brózńju a hródźu. Dalſche ſhonicź cźišło 121 tam.

Pſches ſudniſtwo ma ſo na pſcheżadźowanje pſchedawacź: 18. oktobra dopołdnja w 11 hodźinach ſwudow. Pjekaŕzyna khěžkaŕſka žiwnosć w Dobroſchezach pola Njeſwacźidła, na 6225 mk. takſérowana.

10,000 hriwnow k 1. oktobrej a 3200 hriwnow k 15. ſeptembrej mam na burſke kubła abo wjetſche žiwnosćze pſchi połnej weſtoſcźi wupožcźicź. Dalſche je ſhonicź na mojej expediziji na bohatej haſy 11, II w Dominikez khěži.

Rěcźnik **Mütterlein.**

W Małym Wjelkowje (wo wſy) je **khěža** cźišło 10 pſcheměnjenja dla hnydom na pſchedań.

W Kołwaſy je **khěža** cźo. 27/30 ſ polom na pſchedań.

Rjane proſata ſu na pſchedań na Dekujokinjanſkim knježim dworje.

W Jeńkezach cźišło 11 je **młoda kruwa** blisko k cźelecźu hnydom na pſchedań.

Rohowy rěs

wubjerne hnójniſchcźo, je ſaſo doſtacź pola H. Bertrama, cźeſakarja na mjaſowym torhoſchcźu 14.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž też **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ſylne, kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Awkzija.

Pónd'elu 10. ſeptembra dopołdnja w 9 hodźinach maja ſo na Porſchiſkim knježim dworje wſchelake wězy, kaž meble atd., ſa hotowe pjenjesy na pſcheżadźowanje pſchedawacź. H. Dietrich.

Trawowa awkzija.

Wotawa na pſchiſprejnych łukach Kołbicźanſkeho, Wyſokowſkeho a Schcźeńcźanſkeho knježeho dwora, k Rakecźanſkemu knježſtwu ſłuſchażeho, ma ſo ſcźěhowazej dnjej na pſcheżadźowanje pſchedawacź:

Pónd'elu 10. ſeptembra rano wot 8 hodź. w Kołbizach.
Sapoczatk na hrodowej łuzy.

Popołdnju wot 2 hodźin w Wyſokej.
Sapoczatk pſchi ſprejinym moſcze.

Wutoru 11. ſeptembra rano wot 8 hodź. w Scheźeńzy.
Sapoczatk na młynowej łuzy pola Kołbiz.

W Rakezach, 2. ſeptembra 1888.

R. Pelz, wyſchſchi hajnik.

Zeche Graf zur Lippe
w Subrniczźy

porucźa dobru brunizu po ſcźěhowazych tunich płacźiſnach:

kruchatu brunizu w łěcźe ſuſchenu hektoliter po 55 np.,
ſrěnju brunizu " " " 45 "
ſrěnju brunizu ſ podkopkow ſuchu " " 40 "
krymſtatu brunizu w łěcźe ſuſchenu " " 35 "
krymſtatu brunizu ſ podkopkow ſuchu " " 30 "
ſypnu brunizu " " 25 "

Wupſchedawanje.

Pſcheceźehnjenja dla ſwój wulki ſkład dobrych a trajnych **ſchkórnjow, ſchkórniczkow, cźrijow** ſa wukhadźowanje a ſa dom, **toſſow** ſa muźſkich, žónſke a dźěcźi po wjele poniżenych płacźiſnach wupſchedawam.

Handrij Barcź, ſchewſki miſchtr w mjaſowych jědkach cźišło 3.

Pſcheżmahnjena ſymſka draſta

kaž ſwjerſchniki, muźaze ſuknje, kholowy, lazy, mantle, deſchcźne mantle, žonjaze paletoty, rubiſchcźa na hłowu atd. ſo rjenje a trajnje **pſchebarbja**

w **W. Kellingez** parnej barbjerni.

Alfenidowe twory.

Wulki wubjerk nowoſcźow, ſo hodźaze k kwaſnym a ſkładnoſtnym daram, porucźa po ſolidnych płacźiſnach

Adolf Boëtius
na bohatej haſy 28.

Pſchiſpomnjenje. **Alfenid** ſo wot woprawdźiteho ſłěbra roſeſnacź njeda a też runje tak derje dźerźi.

Wschě
dobre palenzy a likěry, czisty palenz
porucza tunjo
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Khofej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacz 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpsche czisce a ßylnje ßkodzaze druziny porucza
Jan Wjenk
na swonkownej lawskej haßy 38
pódla Schraderez konditarnje.

Destillazija
Schischki a Rjeczki

porucza ßwoje snate dobre druzinu
jednorych a **dwójnych palenzow**
po najtunischich placzisnach.

Koprowy vitriol
(mjedzany serßawz)
zyky a tolczeny ß nacžinjenju pschenzy porucza tunjo
Otto Engert
en gros **drogowe khßamy** en détail.

Dürrenbergsku warnu ßól
Dürrenbergsku skótnu ßól

(kotraž je, kaž je snate, najlěpscha)
porucza najtunscho
Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Khofej

wot najtunischich hacz do najdrózschich druzinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre druziny kaž
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje druziny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich placzisnach.

W wudawarni „Serb. Now.“ ßu po 50 np. dostacz:

Wječorne pěsnje

wot **W. Hálka**
jako prěni zwjazk
Serbskeje knihownje.

Hotowe **loža** ſ **matrazami** a **kanapeje,** derje a trajnje dzěłane, w wulkim wubjerku po zyle tunich placzisnach, a teho runja k wuwjedzenju wschěch **polſtrowanſkich dzěłow** w domje a ſwonka njeho porucza ßo
T. Albert, ßedlarſki mischtr na hornczerſkej haßy.

Kolonialtworowe khlamy
Ad. Rämscha
pschi butrowych wikach

poruczeja ßwojim czeſczenym wotebjerarjam:
khofej, jara ßylny a czisce ßkodzazy, punt po 90, 100, 110, 120 hacz 150 np.,
khofej paleny punt po 120, 130, 140, 150 hacz 200 np.,
zokor dróbny punt po 30 a 32 np.,
zokor w klobukach punt po 32, 33, 34 hacz 38 np.,
lompenſki zokor punt po 34 np., pſchi 5 puntach po 32 np.,
rajß punt po 12, 13, 14, 15, 16, 18 hacz 30 np.,
ſyrop jara ßkódki punt po 12, 16, 18, 20 hacz 36 np.,
rjepikojty tobak krany punt po 35 np., jara dobry amerikanſki,
khßalowy ſprit po 15 a 18 np., w picželach wjele tuńſchi,
lamane nudle punt po 24 np., pſchi 5 puntach po 22 np.,
mydło jara tunjo w ryhelach něhdže 1 punt po 25, 30 a 40 np.,
mydło k maſanju I. punt po 25 np., II. punt po 22 np.,
jerje, rjane tuczne ryby, mandel po 40—75 np.

Dokelž ßu ßo khofejowe placzisny saßo ponižike, poruczam wot nětka saßo
paleny khofej
punt po 120 a 130 np.
w ſnatych dobrych a derjeßkodzazych kajkoſczach.
Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Woprawdzitu Seelandſku ßymjentnu rožku,
woprawdzitu Probſtajſku ßymjentnu rožku
(na runym puczu ſe Seelanda a ſ Probſtaje pſchiwjeſenu),
dale **Polenſku ßymjentnu rožku,**
Pirnaſku ßymjentnu rožku,
Frankenſtajnſku ßymjentnu rožku
poruczam a ſkaſanja pſchijimam.
H. M. Trepte,
zitna wikowarnja w **Warnoczizach** (Arnsdorf bei Kamenz).

Sswój wulki ſkład
britwjow a tóczných rjemjenjow
jenož w dobrych kajkoſczach pſchi potrjebje naležnje porucza
Hermann Karſch prjedy **A. Rockſch**
3 pſchi mjaßowych jědkach 3.
Pſchiſpomnjenje: Wſcho tocženje a porjedženje po najtuniſchej placzisnje wobſtaram.

Fotografiſki atelier
Alex. Matthaeya, dwórſkeho fotografa
naßlědnika
w Budyſchinje ſady měſchczanſkeje ſchule

ßo k najßwěrnischemu a najlěpſchemu ſhotowjenju fotografijow kóždeje druziny porucza.
Placzisny ßu niſke.

Mužaze ßukuje, ſwjerſchniki, kholowy a **lazy** ßo **njerospróte** rjenje a trajnje barbja
w Kellingez parnej barbjerni
w Budyſchinje.
Spěſchne dzěło. Tunje placzisny.

Jablukowe wino,

jara dobru druzinu, liter abo bleſchu po 25 a 30 np., **holanſko-jahodowe** abo **ſtrowotne wino,** wubjerny ßrědk pſche žołdkowu ßłaboſcz, běženje atd., teho runja wſchelake **jahodkowe wina, ßadowe ſchampanſke wino, ſchumjaze ßadowe limonady, ſodowu** a **ſelterſku wodu,** dale
ßadowe kißało,
najlěpſche k ßolotwi, k ſakkadzenju atd. porucza
Hornjołnjiſka ßadłóczerńja
dr. **Herrmanna** a dr. **Wetzki.**

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedžbne cžinimoj a je poruczamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khofej

paleny a njepaleny
jenož w dobrych druzinach poruczataj jara tunjo
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Rajß

wulkoſornaty punt po 14—30 np.
porucza tunjo
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Khofej

paleny punt po 120—200 np.,
njepaleny = = 90—160 =
w jenož wuběranych druzinach porucza jako něſchto wubjerne
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Jerje

wurjadnje wulke po 5 np. pſchedawa
Gustav Poser
na bohatej haßy 22.

Na 2 lěcze polne rukowanje.
Czaßniki
ßo **pſchedawajn** a **porjedzeja derje** a **tunjo.**
A. Mager,
czaßnikař
na ßerbſkej haßy 11.

FORMY,

wulka kniha basni **Jakuba Ćišinskeho,** je wušła a je w Smolerjec knihićišćerni dostać. Płaćizna brošurowaneho exemplara 2 hr. 50 np.

K domkhowankam a kermuschom

poruczam:

drobny zokor,
zyky zokor,
wulke rósynki,
male rósynki,
mandle błódke a hórke,
zymt, muskatowe kwěty,
safran a korzenjowy wolij,
khofej paleny a njepaleny,

wscho **jara rjane, dobre a tunje.**

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy,
na rózku Hoschiz haßy.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo
Schischka a Rjeczka.

Koßy,

kaž jěd rěsaze, porucza
Paul Walther
na žitnych wikach.

J. A. Henke

w Budyschinje
na seminarskej haßy 4
porucza ßwój
skład wschěch druzinow
czaßnikow.

Porjedzenje
khwatnje a tunjo.

Schtóž

chze nóž abo nožizy toczene abo wuporjedzene měcź, póscźel je do parneje toczerńje a porjedzerńje
Oskara Buttera w Budyschinje
pola theatra.

Hamburgsko-amerikanske

paketojesdne akzijowe towarstwo.

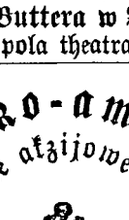

Direktna parolódzna jězba
ß Hamburga do **New-Yorka**
kózdu zrjedu a njedzelu,
ß Havra do **New-Yorka**
kózdu wutoru,
ße Stettina do **New-Yorka**
kózdej dwě njedzeli,
ß Hamburga do **Wjeczornej Indiskeje**
měßaczńje 3 krócź,
ß Hamburga do **Mexike**
měßaczńje 1 raz.

Towarstwowe póstske parne łódze podawaju wubjernu jězdź a pschihódnu pucźowanstu skladnoscź za kajutowych a bjeskubjowych pucźowarjow.

Dalsche wukazanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź za 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaschtaj **Wilhelm Bogußławski a Michał Hórnik.**

K dobroczinwemu wobkedzbowanju.

S tutym ßebi dowolam k wjedzenju dacź, so

pschedawanju płata a rukodźelnych tworow,

wot mojeho njebocźiczkeho muża pod firmu **C. G. Fiebiger** wobßedzenu a w lěcze 1824 załoženu, po njepscheměnjenym waschnju dale powjedu a so budu ßo ßwěru prózowacź, wotebjerarjam, kotziž mje poczesca, po tych ßamych krucze sprawnych saßadach kaž hacź dotal poßkužowacź.

Sa dowěrjenje, hacź dotal firmje w tak bohatej měrje spožczene, ßo rjenje dźakujo, lubju, so budu ßo prózowacź, mi jo dale sdźerżecź a poruczam ßo s poczesczowanjom

Martha swud. **Fiebigerowa**
s firmu: **C. G. Fiebiger** na ßerbskej haßy 5.

S tutym k wjedzenju dawam, so kózdu ßobotu ßwoju **mjaßowu a kolbaßowu tworu** w khěži knjesa pschekupza **Nowaka** na sadnej bohatej haßy pschedawam. Dobru tworu a tunje płaczisny lubjo poruczam ßo

Jan Scholta, rěsniski mischtr.

Chirurgiska wobalerńja w Budyschinje

na schulerskej haßy 3 po 2 skhodomaj, nutskhod na rěsniskej haßy.

Wuwinjene a wustorczene stawy runa, stawy wustrychuje, plestry kładze, piwalzy ßadźa a kunki staja, suby torha, wschě rany wot tšělenja, bicźa, kłócźa, rěsnjenja, torhnjenja, kußnjenja, stłóczenja, sahorjenja a smjeczenja hoji a wschu druhu do ßwojeho powołanja ßkuschazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

Lasowske ßerbske burske towarstwo

smeje **njedzelu 9. septembra t. l.** popołdnju w 4 hodźinach poßedzenje w **Wenzlez** hosczenzu.

Dnjowy porjad: Rosrěczenje wo ratarstwje.

Wo bohaty wopyt proßy **pschedßydstwo.**

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

a w **ßadarskej a sahrodniskej schuli,** s njej sjenoczenej, ßo **póndźelu 15. oktobra 1888** nowy wucźbny kurß sapocźnje.

Wscho dalsche je pola direktora **Bruggera** nasłonicź.

Czesczenym Serbam najpodwolnischo k wjedzenju dawam, so ßym

hosczenz „k selenemu schtomej“

w **Ketlizach** kupił a pschedewsak.

Lubjo, so budu ßo stajnje prózowacź, hosczom, kotziž mje se ßwojim wopytom poczesca, s dobrej jědźu a piczom rucze poßkużecź, proschu moje pschedewsacze s wjeleliczbnym pschistupom dobroczinwje podpjeracź.

Ernst Dorżan,
wobßedźeŕ hosczenza „k selenemu schtomej“ w Ketlizach.

Ssym ßo jako

praktiski lěkaŕ, hojeŕ a lasenik

w **Budyschinje** na **snutskownej lawskej haßy czo. 4** po 1 skhodze saßydlił.

K rěczam ßym wschědnje dopołdnja wot ½8—½9 hodź., pschipołdnju wot 12—1 hodźiny.

Dr. med. **A. Rohr.**

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbske kmótßaze listy.

E. Meier, pjezytwarz w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 21.

Hosczenz „k tśjómhwězdam“.

Njedzelu 9. a póndźelu 10. sept. kermuscha s dobrym tykanzom. **Wjeczor reje.** Pschecźelnje pschesproschuje **Schneider.**

Mloda holza pschecźelne bydło a jědź sa 5 mk. na tydzeń dostanje. Dalsche je shonicź na hospitalskej drózy 31 delka.

Dźěkacźerske ßwójby, wotroczkow, pohonczow, wolazych, mlokowe holzy a dźowki pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na garbarskej haßy cźiško 9.

Wucźobnik ßo pyta!

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy, sjenoczene s destillaziju, hnydom abo na Michała młodeho Sserba pod pschihódnymi wuměnjenjemi sa wucźobnika pytam.

J. T. Glien
na drjewowym torhoschczu
w Budyschinje.

Sa khěžkarja **Petrika** w Komorowje ßu darili: Kruschwiza w Budyschinje 50 np., Nowotnik w Budyschinje 1 mk., P. L. C. 60 np., N. w Sczijezach 1 mk., M. Brěsowski w Małych Debßezach 1 mk.

Dźak.

29. meje t. l. je ßo mój dom pśches Boże njewjedro sapalił a ßo do prócha a popjeła pschewobrocził. Ssmilni, dobroczelszy ludźo ßu mje pschi nowotwarje na wschě mózne waschnje podpjerali, tak so ßym, Bohu dźakowano, saßo pod tšechu. Duž mje nětko hnuje, wschitkim tym, kotziž ßu mi s pschiwożowanjom twarskeje potrjeby, s ruczným dźěłom a ßmilnymi darami k pomozy byli, ßwój najwutrobnischi dźak wuprajicź, pschede wschěm pak mojemu lubemu ßwakej, k. sahrodnisk. žiwnoscźerjej **Donatej** w Běczizach sa wschu mi wopokasanu wulku dobrotu, dale k. **Bieſoldej** w Sskonej Borschczi sa poskiczenu hospodu a sastaranje skotu. Teho runja ßo dźakuju wschěm Sskonoborschczańskim kublerjam sa pschiwożowanje twarskeje potrjeby, kaž tež k. ryczerkublerjej **Trautmannej** nad Hornim Hunjowom a k. ryczerkublerjej **Jeremiaßej** nad Ratarjezami, a skónczńje k. murjerskemu mischtrej **Röthigej** w Sskonej Borschczi sa kmane wuwjedzenje twara.

Bóh luby Knjes chzył wschitkim mojim dobroczelam jich wopórniwu luboscź, mi wopokasanu, bohacze sarunacź a jich psched podobnym njeßožom hnadnje wobarnowacź.

W Sskonej Borschczi, 7. sept. 1888.

August Pjetasch, žiwnoscźeŕ.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 37. **Sobotu 15. septembra 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem je jako kabinetny wukas nowy swuczowanski reglement sa pěschkow wudał. Nowy reglement dyrbi wojakow lěpje sa pschipady bitwy pschihotowacź. Sda pak so, so mnoſy wyschschi offizěrojo ſ nim dospołnje spokojom njejsu, dokelž so psches njón po sdaczu swonkowna pschesjenosć w hibanju wojakow czerpi. Hewak drje kněžor njeby hrosył, so budże wscho pscheměnjenje noweho reglementa ſ puschczenjom se skužby khostacź. Jenotliwi offizěrojo, kotsiž wscho sboże w mechanisim wuwuczenju wojakow widźa, budźa psches kněžorowe saſudźenje tajkeho sastarjeneho waschnja mało swjeſeleni. Tež sa artilleriju so nowy reglement wudźěła. Wulke wjeſele budźe pola artillerije sbudźicź, so je so kněžor ſ pschipósnaczom jeſneje hódnosće a ſ dowěrjenjom, so sebi w pschichodźe tu samu wustojnosć sakhowa, sa schefa 1. garde-artilleriſkeho regimenta pomjenował a 1. pólnu batteriju sa swoju czelnu batteriju postajił.

— Je so pschi wopycze němskeho kněžora w Ruskej někajke politiſke wuczinjenje wujednało? Tole praschenje su w swojim czasu nowiny wjele rospominałe. Sswět je pak, dołhe rospominanja pschecźitawschi, runje tak mudry w tej wězy był, kaž prjedy. Skónczenje su nětko pólske nowiny „Czaſ“ sajimawy, tola jara mało wěry hódny nastawk pschinjeſke, ſ kotrehoż shonimy, so so ani němski, ani ruski kněžor tehdy někajkeho politiſkeho praschenja dótknuł njeje. Kněžor Wylem je pjecza psched krótkim sam njewěstosć wo tym w kruhu swojich najbliższich pschecźelow wotstronił. Wón pschi sabawje něhdże scźěhowaze praji: „Ssym ſ jenicźkim wotmyſlenjom do Ruskeje pucźował, so bych zarej swoje pschecźelstwo wobkrucźił a jemu swoje dowěrjenje pokasał. S wopředka bě zar napschecźo mi trochu mjelczliwy a wobhladniwy, najſkerje so wón bojesche, so chzu jeho k někajkim powinosćam swjasacź, abo jemu někajke politiſke slubjenje wunusowacź. Widźiwschi pak, so so hladach, wo politizy rěcźecź, wón wjazy dowěrjenja pokasowasche a jeho symnosć so minu. Ssym pscheswědczeny, so je moje rosumne a sdźerzliwe sadźerżenje sylnje k temu pomhało, so je zar saso dowěrjenje k sprawnosći a njestronitosći němskeje politiki dobył, a tola mózu ja wobkrucźicź, so ani skowczka wo politizy rěczakoj njejsmoj. Sa dopokasmo zarowych měrniwych wotmyſlenjow dyrbju tež wobhladacź, so wón na Awstriſku a na njepschecźelske wotpohlady Winskeho knjeżerſtwa ani spomnił njeje, hacź runje Ruszy tu khwilu jenoż wo tym rěcza. Duż twjerdźe wěrju, so sebi zar sam pscheje, so by so měr sakhował, a mam wschu pschicźinu, spokojom bycź se swojim pucźowanjom do Ruskeje. Tola sa to njerukuju, so nětcziſche zarowe saczucza pschezo te same wostanu; móhło so ras stacź, so so zar saso wot panſkowjanow wodźicź da.“ — Hdy budźiſche pschedstajaza měnliwa rěcź kněžora Wylema bjes poſlednjeje sady była, móhła snadź sa wěrna płaczicź. So pak by kněžor Wylem tak bjes respekta wo wobstajnosći zaroweho smyſlenja psched swojimi snatymi sudźił, je zyle k wěrje njepodobne. Njeje njemózne, so je so jenoż teho dla tale rěcź wumyſlika, so by so w Peterburgu saso njedowěrjenje k politizy němskeho kněžorſtwa sbudźiło. Němske knjeżerſtwowe nowiny drje bórsy sekżanosć nastawka, w „Czaſu“ wotcziſchczaneho, dopokasaja.

— Powjeda so, so kněžorowy naměſtnik w Elsaſ-Lothringskej, wjerch Hohenlohe, wjazy twjerdźe na swojim měſtnje njesteji a so su sa jeho naſlědnika prjedawscheho pruskeho ministra snutskownych należnosćow, ſ Puttkamera, wubrali. Tale powjesć ſ wyſokokonſerwatiwnych nowin pschińdźe.

— Pschi rańschim afriſkim brjosy je so bjes němskimi morjakami a tamniſchim wobydlerſtwom maka bitwiczka měła. Sansibarski sultan je mjenujzy Němzam w někotrych stronach swojeho kraja samsne sarjadnistwo pschiſwolił. Hdyż chzychu nětko Němzy w Togje pschipowjedźicź, so je tam němske sarjadnistwo sawjedźene, wobydlerjo do nich tſělachu. Na to jena němska kódź mjenowane město bombarděrowasche a wotdźělenje morjakow nadpadnikow do lěsa sahna. Pschi tym buchu 20 Arabszy satſěleni. Tola tež na němskej stronje je bitwa krej žadała. Dwaj morjakaj buschtaj sranjenaj. Sansibarski sultan je hnydom wojakow wupóſłał, kotsiž su sběžkarjow khostali, a je so tak měr saso postajił.

Awſtriſka. Wot teho czasa, so su Czeſcha w czěſkim krajnym sejmje wjetschinu Němzam wotdobyli, so poſledniſchi krajnosejmſkich wuradźenjow sdaluja. Tež lětsa su woni wuwostali. Duż maja Czeſcha zyle sami wo krajnych należnosćach jednacź a wobsamkowacź.

— Sbożopschejazy telegram, kotryż je kroatiſki biskop pschi składnosći dźewjecźſtowlětneho jubileja wobrocźenja ruskeho luda k kschesćijanſtwu do Kijewa póſłał, je tola awſtriſkemu kněžorej ſ pohorschenjom był. Kněžor, kotryż je sańdźeny tydźeń w Belowarje pschi manevrach pschitomny był, pschi tejle składnosći deputaziju pschija. K biskopej Stroßmayerej, kotryż bě sobu ſ deputaziju pschischoł, kněžor pschi tym praji: „Knjes biskopo, njejsće po sdaczu wjedźeli, kak sće so ſ tamym sbożopschecźom pschecźiwo kněžorſtwu a zyrkwi pscheschli.“ Stroßmayer směrom wotmolwi: „Majestosć, moje swědomje je cziſte.“ Tutón podawk je w Awſtriſkej wulke dźiwanje sbudźił a budźe so wěsće wot Madźarow pschecźiwo Sskowjanam w Wuherſkej wuwużiwacź.

Franzowska. W franzowskich brónjerńjach maja so do spěcha, so by so hacź do pschichodneho nalěcza telko Lebelowych tſělbow shotowiło, so móhli ſ nimi niz jenoż aktiwne wójsko, ale tež reserwu wobrónicź. Hłowna hódnosć Lebeloweje tſělby njeleži w jejnym mechanismje, ale w jejnej muniziji. K patronam so pólwer nakoži, kotrehoż chemiſke sestajenje je wulke potajnstwo; jenoż stabowym offizěram a wyschschim sastojnikam w artilleriſkich dźěłarńjach je snate, kak so wón dźěła. Tutón pólwer na tajke waschnje skutkuje, so je pscherażaza móz kulki do dalokosće sylniſcha hacź w bliskosći a so kulka nimale runje lecźi. Rune lecźenje kulki je wosebje jara ważne; pschetoż tſělz móże so, njedźiwajo na dalokosć, runje na to měſtno měricź, kotrež chze trjechicź. Kulzyna móz je tajka, so wona na 2000 metrow dalokosće ſ lohkosću kóhcź tokstu dubowu hrjadu pscheraſy. Po tajkim móże kulka jeneho wojaka pschetſěliwschi tež hiſchcze druheho moricź abo ſ najmjeńscha cźežko franicź. Wěstosć trjechenja je so psches mnohe pospyty jako wubjerna wupokasała. Se 100 wutſělenych kulkow je na 2000 metrow dalokosće w pscheręſku 70—80 a — pola dobrych tſělzow — 90 trjechiło. Ssamo pschi magasin-

ſkim wóhnju ßo tele pomĕry mako pſchemĕnichu, dokelž ßo pólver pſchi ſpadanju njekuri a ßo tak tſĕlz pſchi mĕrjenju njemyli. Pſchi tym ma ßo tež na to dźiwacź, ſo je wróćźny ſtork pſchi wutſĕlenju jara ßkaby, ſchtož mĕrjenje jara wolóži. Magazin Lebeloweje tſĕlby dźeßacź patronow wopſchija, pódla teho kóždy wojak 30 patronow wjazy dóſtanje hacź prjedy; njedźiwajzy teho je ßo cźeźkoſcź munizije wo pół punta pomjeńſchika. W franzowſkim wójſku ßu wo wurjadnej hódnoſcźi Lebeloweje tſĕlby twjerdźe pſcheßwĕdcźeni. Nadźijmy ßo, ſo ßo wone tak bórſy pſchecźiwo Nĕmzam njeſpytaju.

Rußowſka. Prjedy hacź je zar k manevram do pokodniſcheje Ruſkeje wotpucźował, je wón dweju abeßynſkeju duchownoju w awdijenzy pſchijał. Wonaj bĕſchtaj k ßwjedźenju dźewjecźſtowlĕtneho jubileja wobroćźenja ruſkeho luda k kſcheſcźijanſtwu do Kijewa pſchiſchkoj, a abeßynſki kral bĕ jimaj poruczik, ſo byſchtaj zarej poſtrow wot njeho pſchinjeßkoj a ßo jeho praſchakoj, ſchto je ßo ſ wulkim ſkotym kſchižom ſtako, kotryž je abeßynſki kral pſched dźeßacź lĕtami njebocźiczkemu zarej Alexandrej II. póßłał. Zar, kotryž jimaj ſ woprĕdka awdijenzu pſchiſwolicź nochzyſche, je ßo ſkónczńje tola k temu naproßycź dał. Wón duchownymaj poruczi, ſo byſchtaj abeßynſkemu kralej pſchecźelny poſtrow prajikoj a dźak ſa tamón kſchiž, kotryž ßo nĕtko w zarſkej zyrkwi w Livadiji khowa.

— Wulkowjeŕchaj Ssergej a Pawoł a wulkowjeŕchowka Jeliſawjeta 23. ſeptembra pucźowanje do Jeruſalema naſtupja. W Jeruſalemje ßo woni wot cźrjódy abeßynſkich putnikow powitaju. Na dompucźu ßo dlĕſchi cźaß w Athenach pola kralowſkeje ßwójby ſadźerźa.

Bołharſka. Bołharſzy rubjeźnizy hiſchcźe pſchezo knjeźerſtwu ſtaroſcźe cźinja. Wóndano ßu pjecźa ßamo w wójſkowym lĕhwje pola Sofije pobyli. Chzychu nĕkajkeho majora wot tam wotwjeſcź. Dobuchu ßo do jeho ſtana, tola jeho tam njenadeńdźechu. Wojak, kotryž pola ſtana na ſtraži ſtejeſche, wutſĕli, tola rubjeźnizy bĕchu bjes tym hižo cźekli, hdyž ßo ſa nimi dachu. Tutón khróbły kuſk je ludźi khĕtro ſatraſchił, a nĕtk tež wĕrja, ſo bórſy Koburgſkeho prynza wotwjeſcź ſpytaju, a ſo jich ßrjedźiſchcźo njeje w bĕlowſkich horach, ale w hłownym mĕſcźe Sofiji. — Redaktora Riſowa, kotryž bĕ w ßwojich nowinach knjeźerſtwo pſchimał, ßu, kaž to pod nĕtcźiſchimi wobſtejnoſcźemi hinak wotcźakacź njebĕ, k jaſtwje na dwĕ lĕcźe ſaßudźili. Wußudźenje pſchecźiwo njemu ſaßo wucźi, kak je bołharſki lud napſchecźo knjeźerſtwu ſmyßleny. Hdyž Riſow, kotryž ßo ßam pſched ßudom ſakitowaſche, roſkładowaſche, ſo dyrbi Koburgſki prynz Ferdinand Bołharſku wopuſchcźicź, jemu pſchipoßkuchazy lud ſ rukomaj kleſkajo pſchihkoßowaſche. Polizija teho dla lud ſe ßudniſkeje ſale wuhna.

Sſerbija. Kral Milan ßebi po ſdacźu źiweje rady njewĕ, na kajke waſchnje by dozpił, ſo by ßo ſ kralowej Nataliju roswĕrował. Dokelž nĕtcźiſchi miniſtrojo do roswĕrowanja ſwolicź njechadźa, je ßo wón bywſcheho miniſtra Riſticźa praſchał, hacź wón njeby ſa dźĕlenje kraloweho mandźelſtwa ſkutkował, hdy by ßo do miniſterſtwa powołał. Riſticź je pak kralowe poſkicźenje wotpokaſał. Roswĕrowanje kralowſkeju mandźelſkeju budźe ſ cźeźka kralowej politizy wuſpĕſchne. Kralowa Natalija je nĕtko hižo pſchipowjedźiła, ſo konſiſtorſtwowy wußud njepſchipóſnaje, ale ſo budźe ßo kaž hacź dotal tež w pſchichodźe na ßwoje prawo ſepjeracź. Kralej je jara trĕbne, ſo ßebi wſchĕ ßwoje roßudy hiſchcźe ras rosmyßli. Kralowa Natalija ma wjele pſchiwißowarjow w Sſerbiji, a nichtó njemóże ſa to rukowacź, hacź by ludowa wjetſchina na Milanowu ſtronu ſtupiła. Kral Milan je ßebi wĕz lóhſcho pſchedſtajił a drje na to pomyßlił njeje, ſo budźe ßo jeho mandźelſka ſpjecźowacź, wußud pſchipóſnacź. Zonu wot ßo wottſchaſcź jemu njebudźe cźeźko, tola wona budźe potom jako pſchecźiwniza krala kóždu mĕſchenzu w Sſerbiji ſa ßwoje wotmyßlenja a pſchecźiwo kralej wuwużiwacź pytacź.

Scholcźiz Pĕtr pola Franzowſow.

(Pokracźowanje.)

Tu próſtwy niczo njepomhachu, haj, ſchtóž ſ wobydlerjow ſ cźaßom cźeknuł njebĕ, teho žałoßnje krjudowachu. Pſchi tychle ſłóſcźach dyrbjachu Sakſzy rubjeźnikow pſched nadpadami ſchkitowacź a rubjenſtwo pomhacź wotnoßycź a hacź runje wjedźachu, ſo franzowſkemu offizĕrej ſ zyła tajke hroſnoſcźe poruczili njebĕchu, dyrbjachu tola jeho wukaſnjam poßłuchacź.

Ras wjeczor, hdyž bĕchu Franzowſojo ſaßo ras tajki kuſk wuwjedli, Pĕtr a Lipak w ſapuſcźenej małej khĕžzy ßedźeſchtaj a ßo, wot hłodu nuſowanaj, ſ nakranjenej zyrobu ßycźeſchtaj. Na dobo Lipakowy offizĕr, ſprawny Sakſki, ſkradźu do khĕžki ſaſtupi.

„Lipako, mam Tebi nĕſchto prajicź“, wón ſarĕcźa.

„Pſchezo rĕcźcźe, knjes lieutenanto!“ wojak wotmolwi, kotryž derje wjedźeſche, ſo mĕjeſche lieutenant k njemu połne dowĕrjenje.

„Njeßłuſcha drje k ßłużbje“, lieutenant ſapocźa, „tola njemóżu ſnjeſcź, dale njewinowatych ludźi drĕcź, ßym pſcheßwĕdcźeny, ſo ßym ſe ßwojim wotmyßlenjom ßwojim pſchedſtajenym po woli. Jutſje dyrbimy k hrodej, nĕhdźe tſi hodźiny wot tudy ſdalenemu, marſchĕrowacź. Bych rad hrodowych wobydlerjow warnował, tola mam ßłużbu.“

„Dyrbju ßnadź ja hicź? woprawdźe ſ wutrobu rad!“ Lipak praji.

„Niz hicź“, jeho offizĕr pſchetorże, „woſmjeſch ßebi mojeho konja. Roſumiſch pak telko franzowſki, ſo móhł ßo ſ knjeźimi ſrĕcźecź; pſchetož ruſzy a pólſzy knjeża bjes ßobu franzowſki rĕcźa.“

„Nĕ“, Lipak ſrudny wotmolwi, „ani ßkowa!“

„Ale ja móżu franzowſki rĕcźecź!“ ßo Pĕtr źiwje do jeju rosrĕcźowanja mĕſcheſche, „a pódla teho dźe ßmój Sſerbaj a móżemoj ßebi tak trochu ſ Polakami a Ruſkimi dopowjedacź. Lipako, wſmi mje ßobu, chzu wſcho prajicź.“

„Tónle namjet njebĕ hubjeny a ßo pſchija. Bjes tym ſo Franzowſojo w pjanoſcźi nóż pſchejuſkachu, Lipak a Pĕtr konja ſkradźu na tym boku ſ lĕhwa dowjedźeſchtaj, hdźež Sakſzy ſtražowachu. Na dróhu pſchiſchedſchi, w runej mĕrje k hrodej wjedźazu, ßo na konja ßynuſchtaj a nĕtko rucźe do prĕdka dźĕſche. Mĕßacźk jaßnje ßwĕcźeſche, a małe khĕžki koło wokoło w najhłubſchim nóznym mĕrje leżachu. Tak ßo ſ najmjeńſcha ſdaſche; tola lĕdma bĕ Lipak wo wulke hrodowe durje ſakkapał, knjes, woßobnu draſtu ſwoblecźeny, woczini. Wón ſ nóznymaj hoſcźomaj franzowſki rĕcźeſche. Lipak drje tam němy ſtejeſche a niczo njeroſumjeſche, tola Pĕtr móżeſche wſcho najlĕpje pſchekożicź. Wĕz bĕ bórſy w koliji; Pĕtr knjeſej wſcho w najrjeńſchej franzowſcźinje k wjedźenju da. Wón jemu praji, ſo jemu ſakſki offizĕr radu dawa, ſo by ſe wſchĕm, ſchtož je jemu drohe a lube, cźeknuł, dokelž Franzowſojo k jeho hrodej pſchicźahnu, kotſiž ßu poßlednje dny ſlĕ ſ wobydlerjemi ſakhadźeli. Móżemy ßebi pſchedſtajicź, ſchto je ruſki knjes na to wotmolwił; wón bĕ hnuty pſches wyßokoſmyßlenoſcź ſakſkeho offizĕra a chzyſche jeho poßylnikomaj bohate myto dacź. Tola Lipak ßebi tajke wĕzy, kotrež ßu tola pſchißłuſchnoſcź kóždeho praweho kſcheſcźijana, ſ pjenjeſami płacźicź njeda, nĕ! wón pſches Pĕtra bohatemu ruſkemu knjeſej najprjedy hiſchcźe lĕpſchu radu da, hacź bĕ jeho knjes lieutenant cźinił.

„Saſtarajcźe ßo na doßahaze waſchnje ſ zyrobu a cźekńcźe ſe wſchitkimi ludźimi“, Lipak praji, „tola najprjedy nĕkotre durje a wokna rosrażcźe, tež nĕkotre ſtare błida, ſtoły, bleſche a talerje a rosmjetajcźe je tak, ſo ßo jich kóždy hnydom dohlada. Móżecźe tež nĕkotre ſtare khĕžki ſapalicź, tak ſo ßo ſda, kaž ſo ßu tu towarſchojo Franzowſow hižo pobyli. Wſchu zyrobu, kotraž w hrodźe hiſchcźe ſawoſtanje, dyrbicźe, ßo roſumi, derje ſkhowacź.

Ruſki knjes Lipakej pſchezo na ramjo klepajo praji: merci, merci!

To Lipak tež roſumjeſche. Pſched woczomaj ßerbſkeju wojakow na to hnydom ſapuſcźicź ſapocźachu. Wonaj pak dołho pſchihladowacź njeßmĕdźiſchtaj; pſchetož hdy bychu Franzowſojo ſhonili, ſchto ſtaj cźinikoj, by jimaj kulka wĕſta była. Ssebje a konja naßycźiwſchi, ßo do lĕhwa wrócźiſchtaj. Njedaloko njeho ſ konja ſkocźiſchtaj a ßo wokoło Franzowſow k Sakſkim ßlińſchtaj. Bĕſche woprawdźe najwyſchſchi cźaß; ranje poczinaſche bywacź, Franzowſojo bĕchu ßwoju pjanoſcź pſchepali a tu a tam hižo w ßwojich cźerwjenych kholowach wokoło łażachu. Pĕtr a Lipak ſbożownaj k knjeſej lieutenantej pſchińdźeſchtaj, kotryž bĕ jeju hižo ſ njemĕrnoſcźu wotcźakował a ßo wutrobnje wjeßeleſche, ſo bĕ ßo jimaj jeju nadawk tak derje poradźił. Bórſy po tym ßo na marſch naſtajichu. Bjesbóżne rĕcźe a nadźije Franzowſow jich dźenża do zyła njemjerſachu; wſchak wjedźachu, kak wĕz wupanje. S brĕſoweho lĕſka ſtupiwſchi hród pſched ßobu wuhladachu. Kak Franzowſojo juſkachu!

„Ale ſchto dha je to? tam dźe ßo prĕdku a ſady kuri!“ franzowſki offizĕr ſawoła.

„A ſda ßo, kaž ſo bychu tu waſchi towarſchojo hižo pobyli byli“, ſakſki lieutenant pſchiſtaji.

S njewĕſtym wotcźakanjom dale cźehnjechu a hrodowu wokolnoſcź pſchepytachu. Nĕkotre khĕžki ßo hiſchcźe kurjachu a ſ hrodowych durjow żałoßna ßmjerdźenza wot ſpalenych poßleſchcźow cźehnjeſche. W kuchni a w komorach ßo jim dźiwi napohlad poſkicźi: Rosbite talerje a bleſche rosmjetane na ſemi leżachu, zyroby nihdźe żaneje njebĕ. Seljo a klijo rubjeźnizy wotcźeżechu; chzychu nĕtko do małeho mĕſtacźka nĕkotre hodźiny dale a ßo nadźachu, ſo tam nuſne

namakaju. Sakski lieutenant pak proschesche, so bychu jemu wotpuschczili, tu ßebi wobjed pschihotowacz, dokelz mějachu, kaz praji, jeho ludźo hischcze nješchto zyroby wot wczerawscheho ßobu, a dokelz bě tam dobra woda sa konje. Franzowsojo pschecziwo temu niczo njemějachu: mózachu tak blizsche rubjenstwo sa ßebje wobkhowacz, a marschěrowachu rucze dale. Sakzy wojazy njeběchu s tym spokojom: „Hdyz ßo ras kranje, chzemy ßo tez do nadobytka dźělicz", woni morkotachu.

Lieutenant jich směrowasche, jim dobry wobjed lubjo, kajkiz sa dołhi czaß njeběchu wohladali a jědli. Na wulkim trawniku pod selenymi schtomami ßo biwak sczini; na to lieutenant s nětkotrymi se ßwojich ludźi do hrodu dźěsche, so by wez bliże pschepytał. Pětrej běchu pschikasali, so by skhowanych hrodowych wobydlerjow wußlědźił a ßem pschiwjedł. Lipak bě bjes tym pola lieutenanta w hrodze; wón ßo wutrobnje ßmějesche, wohladawschi, kak derje běchu Ruszy po jeho radze czinili. Prědku wo khěži běchu poßleschczo spalili a pjerje, wschudze na semi leżaze, ßo sa kóždeho powschachu, kotryz psches nje dźěsche. Wo jstwach bě wscho w najwjetschim njeporjedze: prósdne kschinje, kaschcze, dele storhane sawěschki a powrócżene stoły kaz kał a rěpa na ßo smjetane leżachu. Tola se żortom bě, wscho saßo do rjada stajicz, a to ßo sta, prjedy hacz ßo kubleŕ domoj wrócźi. Lieutenant ßo hižo wo Pětra strachowasche; tola Lipak a Pětr dźě běschtaj ßo s kublerjom sręczakoj, jemu powjesczpóßłacz, hdy by ßo wez schlachczika; wón pak dyrbjesche straznika w lěsku njedaloko hroda skhowacz. Lieutenantowa njeměrnosczteż dołho njetrajesche. Hodźina ßo hischcze minuła njebě, hdyz czaß pschiczeże. Bě teho dla tak dołho trało, dokelz běchu kublerjoweho ßyna, offiźera, kotrehoż běchu Franzowsojo w bitwiczży psched nětkotrymi dnjemi sranili, na noßydłach njesczdyrbjeli. Tón dźeń bě sa Pětra, Lipaka a sa wschitkich Sakskich woprawdze dźeń radosczże. Drusy wojazy żenje shonili njejßu, kak wez swißuje, tez ßo sa tym njepraschachu, ale ßebi dobru jědź derje ßkodźicz dachu. Lieutenant, Lipak a Pětr dyrbjachu horka na hrodze wostacz, hdźez běchu woßebnu hosczinu wuhotowali. Sakojo jenoż wobżarowachu, so dyrbjachu pschecziwo Ruskim wojowacz, tola ranjeny mkody knjes s wulkej sahorjenosczu wěschczesche, so hischcze ras hromadze hordeho Napoleona poraża. „Haj, haj, w Sakskej ßo saßo wohladamy!" wón praji a lieutenantej ruku tłoczesche, a tez Pětr dyrbjesche k njemu stupicz.

„Ssy pěkny hólz, jenoż Twoje czerwjene kholowy mje mjersaju", ßo wón ßmějesche.

Pětr s hkowu kiwnu; pschetoż wón bě mjelczżiwy hólz a njemózesche wjele powjedacz; tola kholowy budźische ßo najradscho hnydom suk. To bě jenicżki rjany dźeń w zyłej wójnje. Nětko żałoßnje hrósbne dny pschińdźechu. Maka czrjódka wotmarschěrowa, pod pschewodom dźakowneje kublerjoweje ßwójby a wobczeżena s wjazorymi plezami, połczom, khlěbom a piczakku palenza, schtoż wscho na bagażowy wós nakładźechu.

* * *

Wjeczor saßo Franzowsow doszczeżechu; czi běchu saßo pschi dobrym dźěle, bě pak to poßlednje tajkele wjeßele. Hdźez nětko pschińdźechu, běchu wobydlerjo s wjetscha czekli, ßwoje domy sapuszczżiwschi. Franzowske wotdźělenje ßo se Sakskimi saßo k wójsku wrócźi; pschezo puszczżische a srudnische buchu marsche. Město ßmjecza a wjeßełych pěßniczkow bě jenoż ßkyschecz, kak stonachu a selachu a wbohe, sprózne konje sakliwachu, kotrez s hkodom a se ßkaboszczu pod jěsdnym potknuwachu. Nusa pěschkow bě teho runja jara wulka. Dróhi běchu druhdy tak polne morwych a mrějazych, so mějesche napohlad, kaz so by ßo była krwawna bitwa biła; tola hłód a hubjenstwo bě jich k semi czißko, a prażate ßłonzo s nich na żahkohorzych pěskach poßlednje mozy se seßuschenych stawow zyzasche. Njeda ßo do zyła wopißacz hubjenstwo tuteho marscha, a tola ßo hischcze najwyschschi skhodźenk żałoszcze dostupił njebě. S wulkej spěschnosczu a nadźiju spuschczżiwschi, so budże jeho pucz dobyczerski czaß bjes wobczeżnosczow, ßo wójsko pschezo hłubscho do Ruskeje dobywasche. Franzowsojo Ssmolensk dobuchu, a Ruszy pomału zosachu; mordarska bitwa pola Moskwy bě ßo biła, wulke zarske město, wotthknjeny kónz, ßo pschezo bóle a bóle bliżesche, a wójsko, psches dołhe tradanje woßłabnuwschi, ßo nadżesche, so budże tam kónz wschěch czerpjenjow a so tam dobry wotpoczink nadeńdże.

14. septembra wójsko na hórku psched Moskwu pschicżeże a hoberske město ßo jemu k nohomaj wupscheszczerasche. Kraßny napohlad: w jaßnym pschipołdnischim ßkónzu ßo tschi a poskoczane kuple a wěże sybolachu. Wojazy ßo do radostneho juskanja dachu; wschitzy s rukomaj kleskajo wołachu: Moskwa! Moskwa!

Lipak mějesche ßwojeho pschecżela Pětra sa ruku a samyßleny do juskanja hladasche. Tużne, czężke saczucże jemu w wutrobje leżesche. Tehdy ßebi wón myßlesche, so bě srudoba nad tym, so bě hordy dobyczeŕ tola nětko wotthknjeny kónz dozpił; běsche pak to myßliczka, jemu powjedaza, kajke żałoßne horjo na zyke wójsko pschińdże. Pětr tez njebě s rukomaj kleskał, wbohi hólz bě ßo dźiwjeho wójnskeho żiwjenja do ßyteje wole nabył! Wón pak ßo troschtowasche: hdyż maja nětko Moskwu, budże bórsy měr, poczehnjemy domoj, a ja ßo w runej měrje do Rólnikez nastaju.

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. W domje s drjewjanym krywom w tudomnej mnischej zyrkwi je sańdźenu póndźelu pschi ßamym woheń wuschok. W hornim poskhodze běchu żehliwy popjek do kuchnje stajili. Popjek ßo stejo dale żehlesche, dno pschepali a skóncżnje dźěru do schpundowanja wupali. S tejle dźěru ßo schkrě do delnjeho poskhoda dele ßypachu, padajo do wosyczka, kotryż tam stejesche, a w kotrymż sahkwczki leżachu. Ssmjerdźenje wobßedźerzy, kotraż deleka bydli, pscheradźi, so ßo w domje nješchto ßmudźi. Durje wotewriwschi wona hižo płomjo w wosyczku wuhlada. Na sboże woheń hischcze czaßa doszcz sadußßychu.

— Jeho Majestosczkral Albert je schtwórtk druhi króczmanevram, pola Herrnhuta ßo mějazym, pschihladowak a ßo na to do Barlina k manevram podak.

— Nasche Gustav-Adolfske towarstwo, kiz chze 26. septembra ßwój lětuschi ßwjedźeń w Huszy na ßerbskim kemschenju s prědowanjom k. fararja Mateka s Budyschinka a na němskim kemschenju s prědowanjom k. sekundarija Wjazki s Budyschina wotdźerżecz, je psches skhorjenje poßleńscheho do praweje wuskosczepschischko. Druhi ßwjedźeński prědak njeje wschak hnydom namakacz.

— Hdyż sańdźenu ßrjedu pohonczJermiß, w Michelez měchowej fabriży w ßłużbje stejazy, na tworowe dwórnischczo po wuhlo jědźesche, ßo konjej psches sahwisdanje jeneje lokomotivy spłóschischtaj a dźiwje czerjo do wosa, se ßudami nakładźeneho, sapraßnuschtaj. Pschi tym ßo wós, na kotrymż Jermiß stejesche, powali. Jermiß ßo s tajkim wotmachom wo semju wrjeßnu, so ßebi nop rosrasy. Jeho hnydom do měschczańskeje hojeŕnje donjeßechu, hdźez bórsy po tym wumrje. Jermißej běschtaj ßo hižo lětßa ras w naléczu skoro na tym ßamym městnje a teho runja psches sahwisdanje lokomotivy konjej spłóschikoj. Tehdy ßo wón k semi potorże, tola ßo jenoż s lohka srani. Wón sawostaji żonu a dwě dźeszczi.

— Sańdźenu njedźelu zyganska ßwójba, s 9 woßobow wobstejaza, psches nasche město pod pschewodom polizije czehnjesche. Zyganjo dyrbjachu jara khudźi bycz; pschetoż woni njemějachu wós a konja, kaz ßmy wot zyganjow swuczeni, ale jenoż dźeczazy wós, w kotrymż schtyri mjensche dźeczi ßedźachu. Zyganjo běchu s Elsaskeje, hdźez najwjazy němskich zyganow bydli.

S Hodźija. Na ßwuczowanjach tudomneho „ßerbskeho prědarskeho seminara Lipsczanskeje universitty", kiz saßo pod wustojnym wodźenjom k. fararja ryczerja lic. theol. Jmischa 4 njedźele dołho wot 20. augusta hacz do 15. septembra trajachu, ßu ßo wschitzy tsjo studentojo bohawùczenosczże, kiz tón czaß w Lipsku na duchownstwo studuja, kk. Handrik s Jamneho, Domaschka s Nożaczizа Mrósak s Budestez, ßwěru wobdźělili. Jich pilna dźěławosczstupi tez do sjawnosczże, hdyż wschitzy tsjo po rjadu, s dźěla wjazy króczmi, njedźelske dny a kermuschu liturgiju na woktarju a dwaj tez prědowanje na klětzy psched woßadu na wobojim kemschenju dżerżachu. Bóh luby Knjes s nich wschitkich sczin pożohnowanych duchownych ßwojeje ßwjateje zykwje w naschich lubych Sserbach!

S Radworja. Tudy budże ßwjedźeń poßwjeczenja zyrkwje (kermuscha) njedźelu po Michale 30. septembra, a niz, kaz je w protyzy se smylkom sapißane 7. oktobra. (K. P.)

S Nowych Kopriz. Ssrjedu tydźenja je ßo tu Mlynkez kowarnja wotpalika.

S Wulkeho Dażina. Pjatk tydźenja wjeczor w bróżni Knoblochez kubła woheń wudyri. Brózeń, do kotrejeż bě wjele żnjow khowanych, je ßo do czista spalika.

Se Sakhowa. Pschi ßylnym njewjedrje sańdźeneje póndźele Boże njewjedro do bróżnje nascheho ryczerkubła dyri a sapali. Dokelz běchu s wjetscha zyke żně, Klukschanskemu knjejstwu ßłuschaze, do nich sawożene, je schkoda wulka. Kaz ßłyschimy, je ßo na 2000 kop pscheńzy spaliko.

ß Se Sserbskich Pasliz. Loni nasta pola naß njemały hołk makych ßwj. dnjow dla a kur walesche ßo wot tudy dale po zyłej

wożadźe. So běchu mnosy ſ tym njeſpokojni, ſo měle ßo małe ßwj. dny ſběhnucź, dźě niczo dźiwne njeje: bjes hary to nihdźe woteſchko njeje, pola Němzow niz a też evangelſzy Sserbjo ßo wobarachu, mnosy ſ wěrneje pobožnoſcźe, druſy ſ farijeſkej wulkoſcźu pohonjeni. Cžaßy ßo khětſje pſcheměnjeja a ſ nimi wobſtejenja a waſchnja, kotrež běchu ßo ſe ſtarodawna w ludu ſakorjenike, nětko pak ßo dale ſakhowacź njehodźa. Kaž induſtrija a rjemjeßko derje wobſtacź njemóżetej, hdyž do kóżdeho tydźenja jedyn abo dwaj ßwj. dnjej padnjetaj, tak dyrbi też burſtwo, kotrež ſ tutymaj ßo wuběhnje, na tym wobſtacź, ſo jemu ßo cźeżſchi pſchah njenapołoži, jako tamymaj: ſchtó móże wjaſany ßo ſ druhim wuběhacź? wón ßo w běhańzy pſchewinje. Njejedna pak ßo w naſchej wożadźe jenoż wo burow, mamy tudy zyku cźrjódu ſkałow a zyhelniczow, do kotrychż mnosy khodźa. Tucźi ßu na wſchědnu mſdu ſa ßo a ſa ßwójbu pokaſani a rěka něſchto zyle njemóżne wot nich żadacź, ſo małe ßwj. dny hiſchcźe ßwjeczo. Dźiwajo na tute wobſtejenja je dha tachantſtwo jako zyrkwinſka wyſchnoſcź małe ßwj. dny ſběhnuła a wſchěch wot winowatoſcźe kemſchenja wotwjaſała, tym pak, kiż maja khwile kemſchi hicź, dale ſkładnoſcź k temu ſ tym poſkiczika, ſo ßu na tychle małych ßwj. dnjach dwójzy mjelczaze boże mſchě we wſchelkim cźaßu. S tutym kaž ſprawnym tak roſumnym roſßudźenjom nětkoſi w wożadźe ſpokojni njeběchu: zyke lěczo toczachu pornjo knotam mjelczo, ſo bychu wożadni ßo pſchecźiwo duchownej wyſchnoſcźi ſpjecźili a prjedawſchi pſchah ßo wſchěm ſ nowa napokożił. Skónczńje praßnuchu ſe ßwojim wojeriſkim ſamyßkom na ſjawne: bu wulka hromada ſkaſana do Njebjelczańſkeje korczmy na njedźelu 9. ſeptbr. po nyſchporje — w tutej chzychu żida ſpalicź. Tola, o jerum, bě ßo w ßaku jenoż ßydom wopuſchkow popadnuło, 4 ſ Pěſkez, 3 ſ Paſliz: tute chzychu „konzil" wodźerżecź na ßwoju ruku. Wołachu Mójſaßa na pomoz a wſchěch profetow, tucźi pak na wołanje „ßydom wopuſchkow" njedźiwachu, dokelż ßo tam pſchidružecź a pomhacź njemóża, hdyż rebelijón ßo wari pſchecźiwo prawje poſtajenej wyſchnoſcźi. Po prózdnym żałoſcźenju na lóſych Njebjelczanow, wot kotrychż nichtó pſchiſchoł njebě, ſkónczi pſchedſyda ſpodźiwny „konzil" a ßydom wopuſchki wotykowachu pod ßměchami zykeje wożady kóżda do ßwojeho kucźika. Ssu drje mudroſcźe nabyke, hdyż ſ radnizy dźěchu a morkotachu duzy po Pěſkowſkim lěßu: Njejßmy=li hewak niczo wucźinili, ßmy ſ najmjeńſcha małe ßwj. dny cżeſtnje pohrjebali a tucźi Njebjelczenjo ſ twjerdej hkowu ani — pſchewodźeli njejßu! ..... a.

S Kotez. Jutſiſchu njedźelu ſměje ßo pola naß zyrkwina viſitazija pſches k. wyſchſcheho zyrkwineho radźicźela ryczerja Kellera ſ Budyſchina a k. fararja Kubizu ſ Bukez.

S Marijneje Hwěſdy. Sa noweho probſta do tudomneho klóſchtra pſchińdźe k. P. Vinzenz Vielkind, kotryż je prjedy hižo wjaz lět tam kapłan pobył.

† S Panczig. Njedźelu 2. ſeptembra bě ßo ſhromadźiſna burow ſ Khróſcźańſkeje, Njebjelczańſkeje a Wotrowſkeje wożady ßem powołała. Bě ßo w tudomnej korczmje pſches 100 hoſpodarjow ſeſchko: prawy rěs pak w ſhromadźiſnje njebě, dokelż bě poſtajeny pſchedßyda tak poſdźe wotpowjedźił, ſo druheho na jeho měſto poſtajicź ßo derje njehodźeſche. Tola njebě pſchi tutej njehodźe ſeńdźenje podarmo. Shromadźeni burja wuſwolichu wożebity wubjerk: kk. Koklu ſ Khróſcźiz, Jana Ssmoku ſ Kaſchez a hajnika Bulanka ſ Laſka, ſ tym ſamérom, ſo bychu pſchihotowaze dźěło a krocżele dla ſakoženja „Towarſtwa ßerbſkich burow" na ßo wſali. Sa krótki cżaß ßo ſ nowa wſchitzy burjo ſ katholſkich wożadow „do hromady" ſkaſaja, khmane wuſtawki (ſtatuty) ßo k wuradźenju pſchedpokoża a ſ tym ßo hoſpodarjam ſkładnoſcź poſkicźi k ſakoženju najważniſcheho a najwużitniſcheho towarſtwa kotrež ßo ſa ratarjow myßlicź hodźi. Pſchecźiwnikow drje pſchichodna ſhromadźiſna njeſměje; nětkotrym pak dyrbimy powſchitkowneho ſpomoženja dla prajicź: „Skludźcźe na ſhromadźiſnach lóſu hubu a wótſcźe radſcho moſhy!" Hdyż ßo burja mjes ßobu ſeńdu, kotſiż wożebity dar ſrěcźniwoſcźe nimaja, je to ßnadna wěz, tych, kotſiż rěcźa, ſ kakatymi ßkowami do ßměchow a wuſkoſcźow ſehnacź: cżeſtne pak tajke ſadżerżenje runje rěkacź njemóżemy. Měnimy, ſo maja tam, hdyż ßo nětkoſi wopruja ſa wużitk a intereßy wſchitkich burow, też wſchitzy pſchitomni winowatoſcź, ſo tutych podpjeraju. S zyleje wutroby pſchejemy pſchichodnej ſhromadźiſnje „wjele ſboża" a nadźijamy ßo, ſo na njej ſakładny kamjeń ßo połoži k wſajomnoſcźi (ſolidarnoſcźi) wſchěch ßerbſkich burow a hoſpodarjow.

S Mużakowa. Naſtupajzy mordarſtwo, kotrež je ßo ſ kónz ſańdźeneho měßaza bliſko Rychtarjez fabriki tudy ſtało, a wo kotrymż w cźißle 35 Serb. Nowin něchtó ſ Kobjelina pißaſche, móżu Wam dale ſdźělicź, ſo ßu poſdźiſcho ßameho dźěłacźerja Nowaka ſ Kobjelina ſajeli, dokelż ßo na njeho tukaſche, ſo je ßnano ßam ßwoju dżowku ſkónzował. Pjatk 7. ſept. wjecżor wokoło woßmich wſchelazy ludźo, kotſiż bliſko tudomneho jaſtwa bydla, ßłyſchachu, ſo ßo ſ jaſtwa wo pomoz woła. Barbjerſki pomoznik Höpfner, kotryż prěni na pomoz pſchiběża, w jaſtwje, w kotrymż Kobjelinſki Nowak ßedźeſche, jaſtwoweho wothladowarja Herrmanna nadeńdźe. Herrmann, runjeż ſ wjazorych ranow krwawjeſche, ßo krucźe ſ jatym běd̄jeſche. Nowak, kotrehoż běchu naſajtra do Shorjelza pſchewjeſcź chzyli, běſche někajku wěz wobſchkodźił; dokelż jeho wothladowař teho dla poßwari, jeho Nowak njenadźizy ſ karanom do hkowy praßnu, jemu teßak wutorże a jeho wjazy krócź ſrani, dokelż jemu Herrmann cżeknucź dacź nochzyſche. Nětko budźeſche Nowak ßnano cżeknuł; na ſboże pak ſpomnjeny Höpfner a druſy mużojo k temu pſchińdźechu, kotſiż jeho krucźe wuwjaſachu a do druheje jaſtwoweje komorki ſamknuchu. Nowak, kotrehoż hnydom pſcheßłyſchachu, ßo ſkónczńje wuſna, ſo je ßwoju ßamßnu dżowku, njeżenjenu Nowakez, ſkónzował. Kaž daloko ßo dotal ßudźicź hodźi, jaſtwowy wothladowař Herrmann na ſboże cżeżzy ranjeny njeje.

S Khocżebuſa. W nozy na ſańdźenu ßobotu nózny ſtrażnik żónſku wuhlada, kotraż w koſchli po dróſy khwataſche a něſchto w rukomaj njeßeſche. Strażnik ſa njej dźěſche a na nju ſawoła; ſkónczńje ju pſchimnu, dokelż wona njeſaſta. Nětko ßo wón dohlada, ſo mějeſche żónſka dwě poł nahej dźěſczi, 2 lěcże a 3 lěta ſtarej, w rukomaj. Wón jej rucże jene dźěczo wſa; druhe muż wſa, kotryż nimo pſchińdźe. Żónſka, kotruż bórſy ſpóſnachu, a kotraż běſche ßo bjes wědoma ßwojeho muża ſ domu wotßaliła, je najſkerje ſ dźěſczomaj do rěki ſkocźicź chzyła. Wona w hkowje prawa njeje.

S Draždżan. Na naſchim lětuſchim tſecźim ßerbſkim kemſchenju w kſchiżnej zyrkwi budże nam naſch ßerbſki ſpowjedny wótz k. farař lic. theol. Jmiſch ſ Hodźija ſpowjednu wucźbu a k. farař Ssykora ſe Ssmilneje prědowanje dźerżecź.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 33lětny dźěłacźeŕ J. F. Netzker ſ Craupe w Schleſynſkej bě 7. auguſta rano hoſcźenzarjej Brukej w Pßowjach por ſchkórnjow kranuł a ßo tón ßamy dźeń popołdnju do domſkeho żiwnoſcźerja Forgela wokno roſraſywſchi dobył. Paduch chzyſche ßo runje, ßo nakranjenu draſtu wobleſchi, watßalicź, hdyż Forgel domoj pſchińdźe a Netzkera pſchekhwata. Wobſkorżeneho k jaſtwu na ſchěſcź měßazow tſi njedźele ſaßudźichu.

Lawniſki ßud. Skałar Pakoſtnik w Běłych Noßlizach bě wjecżor 13. julija t. l. w Klingſtez korczmje tam w pſchitomnoſcźi wjazorych hoſcźi tamniſcheho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Klingſta na cżeſcźi ſranił. Na żadanje hamtſkeho hejtmanſtwa jako ßłużbneje wyſchnoſcźe gmejnſkeho pſchedſtejicźerja mějeſche lawniſki ßud wo Pakoſtniku dla kſchiwdu cźinjenja jednacź a wobſkorżeneho k 6 mk. pjenjeżneho khoſtanja a k khoſtam ſaßudźi. — 18lětny ſkałař Riedel ſ Hołbina, 16lětny cżeladnik Kalawch ſ Hornjeje Hórki, 22lětny A. Seifert ſ Budeſtez, 20lětny W. Helm ſ Bójßwjez a 17lětny A. Opitz ſ Rachlowa běchu wobſkorżeni, ſo ßu loni 2. dezembra wjecżor wokoło 11 hodźin do dwora kublerja Alberta bjes prawa ſaſtupili a ßo do komory ßłużobnych holzow dobyli a pſchi tym Riedel ſaprańku ſ durjow, do holczeje komory wjedźazych, wotpacźił. Ropot wußłyſchawſchi tamniſchi nózny ſtrażnik Kubjenz njemérnikow ſ Albertez dwora a ſe wßy wupokaſa. Měſto ſo pak bychu na ſtrażnika poßłuchali, ßo roſpuſchcźeni mkodźenzojo, k kotrymż bě ßo hiſchcźe 19lětny cżeladnik A. Schołta ſ Wyßokeje pſchidał, do njeho dachu a jeho njekraßnje pſchebichu. Lawniſki ßud njeduſchnikow, kaž běchu ßebi ſaßkużili, hódnje pokhoſta a pſchißudźi Riedelej jaſtwo na tſi njedźele a arreſt na jedyn dźeń, Seifertej jaſtwo na tſi njedźele a arreſt na tſi dny, Schołcźe jaſtwo na tſi njedźele a arreſt na jedyn dźeń, Kalawchej jaſtwo na 10 dnjow a arreſt na jedyn dźeń a Opitzej jaſtwo na jedyn tydźeń. — Mandźelſka murjerja Günthera w Hodźiju, wot tamniſcheho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Łobjedź kſchiwdu cźinjenja dla wobſkorżena, ma 20 mk. pjenjeżneho khoſtanja ſapłacźicź.

Přilopk.

* Na ſkótnych wikach w Wulkim Hajnje, 3. t. m., je cźełz, kotryż běſche ßo ſptóſchik, wſchelake ſapuſcźenje naczinił. Skocżo běſche ſeſpinane; ale cźi, kotſiż jo cźerjachu, běchu najſkerje hotežku ſhubili. Pſchede wſchěm cźełz blidko ßadoweje wikowarki powali a nětkotre korby roſtepta, wikowarzy pak żaneje ſchkody njeſcźini. Na to ßo do lataŕnje na dróſy ſaběża a lataŕnju potorże; dokelż pak ßo lataŕnina roła njeroſłama, ßo wjetſchemu njeſbożu ſadźěła; hewak

budźeſche njembre ſkoczo runy pucź na ßwinjaze wiki cźěriko, hdźež ßo ſ ludźimi mjerwjeſche. Tak pak ßo cźělz k lěwizy ſawróczi a ßo do jeneho domu ſaběża, hdźež kheżne durje roſkama; tudy jeho pſchimnuchu. Wulke ſboże je, ſo ßebi cźělz do tych dróhow ſaběžał njeje, kotrež běchu polne hermanſkich ludźi; tam budźeſche ßo wulke njeſboże ſtacź móhło.

* Hdyž ſańdźenu wutoru rano prěni parſchonſki cźah ſ Leisniga do Draždźan jědźeſche, w jenym polnje wobßadźenym woſu 4. klaßy mjes Miſchnom a Nowym Sörnewitzom žónſka ſaczu, ſo je jeje wotwjaſanje bliſko. So bychu ju ßobu do Coswiga wſali, hdźež móżeſche wona najruczišcho pomoz namakacź, ju ſe ſpomnjeneho woſa do próſneho woſa 3. klaßy ßadźichu. Hdyž do Coswiga pſchijědźechu, pak běſche žónſka hižo dźěczo porodźiła; duž niczo njeſwoſta, hacź ſo na tamniſchim dwórniſchczu wós ſtejo woſtajichu. Lědma pak běchu wós wot cźaha dźělili, žónſka hiſchcźe druhe dźěczo porodźi.

* Pſchi manevrach w Voigtlandźe je ßwobodnemu knjeſej ſ Imhoffej, lieutenantej 3. honjeŕſkeho bataillona cźißko 15, pukawa patrona jene rjebło roſraſyła a płuza tak ſtraſchnje wobſchkodźiła, ſo je ſranjeny 10. auguſta na to wumrjeł.

* W Niederolmje pola Mainza, hdźež w tu khwilu 117. a 118. regiment pěſchkow w kwartěrach leżitaj, pſched wczerawſchim tydźenja ßrjedź nozy w domje, hdźež mějeſche vizefeldwebel Hübner wot 118. regimenta ßwój kwartěr, něchtó do wokna kłapaſche, wudawajo, ſo je Hübnerowy towarſch a ſo chze do domu. Hdyž Hübner wokeńzu wotewri, jeho něchtó ſ tajkim wotmachom ſe ßekeru do hłowy praßnu, ſo ßo wón na měſcze morwy dó iſtwy wali.

* Wojak Marqua ſe wßy Merheim pola Kölna, kotryž je ſ 28. regimentom w poßlenjej franzowſkej wójnje był, bu 18. auguſta 1870 pola Gravelotte cźeżzy ranjeny: kulka ſ mitrailleuſy jemu do praweho wócźka ſlecźa. Lěkarjo nadźije njemějachu, ſo ßo cźeżzy ranjenemu žiwjenje ſdźerżi; na jene dobo pak ßo ſ nim polěpſchowacź pocźa. Sranjene wócźko je wyſchſchi lěkař profeßor dr. Bardenheuer w ßwojim cźaßu wotſtroniḱ. Ale wſcha próza, też kulku ſ hłowy wucźahnucź, běſche podarmo; lěkarjo ju njenamakachu. Dokelž běſche ſady na hłowje też nop ſranjeny, mějachu lěkarjo ſa to, ſo je tam kulka wulecźała. Wot wójny běſche ranjeny ſtajnje khorowaty; hacź dotal wón na prawym boku ſpacź njemóżeſche. S kónz ſańdźeneho měßaza wón na ſchiju ſkhori. Zyła ſchija běſche ßylnje ſacźekła; lěkař mějeſche ſa to, ſo je ßo khory naſymnił. 3. ſept. khoreho w ſchiji kakacź pocźa, a ſkónczńje ßo ſe ſacźekliſny w dźaßnach dołho pytana kulka wuwali. Hnydom bu khoremu lěpje. Sańdźeny tydźeń wón profeßora Bardenheuera wopyta a jemu kulku pokaſa, kotruž běſche 18 lět pſchi ßebi noßył.

* Jerje póczńu rědke bycź. Pſchetož ſ Wittowa ßo piſche: Pſched tſjómi abo ſchtyrjomi njedźelemi ßu naſchi rybazy w Narańſchim Morju jerje kojicź pocźeli, ale jich tak mało nakojili, ſo wjetſchi dźěl ſ nich poßlenje dny ſe ßwojimi cźołmami ſ zyła wjazy na morjo won jěſdźił njeje. S 5 abo 20 jerjemi w 24 ßyczach cźołmy na ranje ſ morja domoj pſchijědźechu.

* So móże kußnjenje pßa hiſchcźe ſa dołhe lěta najhórſche ſcźěhwki měcź, ſaßo ßlědowazy podawk dopokaſuje. Pſched 23 lětami běſche zigarnika Ranſta ſ Gallſchütza, kotryž běſche tehdy 16lětny ſtrowy pachoł, poß do nohi kußnuł. Rana rucźe ſaži, ale ßo bórſy na to ſaßo wotewri a ßo ſtajnje jědmjeſche. Pſched krótkim Ranſta, kotryž běſche wot teho cźaßa ſtajnje na nohu cźerpił, do hojerńje w Cöllnje pola Miſchna pſchijachu, hdźež dyrbjachu jemu lěkarjo nohu hacź do kolena wotrěſacź. Sańdźeny tydźeń pak je Ranſt ſemrjeł.

* Bliſko Palotty w Wuherſkej je ßo tamón tydźeń młoda žónſka, kotraž běſche ßo zyła běła ſdraſcźiła a mějeſche njewjeſcźinſki wěnz a ſchlewjeŕ na hłowje, na żeleſnizy pod koleßa Winſkeho parſchonſkeho cźaha cźißnuła. Cźah ji wobě noſy wotjědźe. Njeſbožowna běſche guvernantka ſ Morawſkeje. Wona ßebi żiwjenje wſa, dokelž běſche ji nawożenja ßwěru ſłamał.

* Njeßłyſchany mordarſki nadpad je ßo wutoru tydźenja w Peſchcźe ſtał, hdźež chzyſche krawz Gnädig ßwoju młodu żonu ſkónzowacź. Rano ſahe nětkoſi podružniziy ſ krawzoweho wobydlenja wo pomoz wołacź ßłyſchachu. Dokelž ßo wołacź njepſcheſta, ßo jena žónſka do krawzoweho wobydlenja dobu. Dó iſtwy ſtupiwſchi wona widźeſche, ſo krawzowa żona w koſchli ßrjedź iſtwy leži; Gnädig běſche ßo nad njej ſkhilił. Ssußodźinu wuhladawſchi wón kißało żadaſche, prajizy, ſo je żonje ſlě. Na jene dobo pak wón ſtaże a ſ durjemi won cźerjeſche, na ßußodow wołajo: „Moja żona mrěje! Du po lěkarja.“ Tak ßo ſta, ſo móżeſche wón bjes ſadźěwka dom wopuſchcźicź. Poſdźiſcho pak ßo wukopa, ſo je wón żonu ſkónzowacź chzył. Pſchetož, hdyž běſche ſaßo k ßebi pſchiſchła, wona powjedaſche, ſo je muż, hdyž wona w łożu leżeſche, ji ſ likom ſchkrjewy wokoj do praweho wucha linucź ſpytał. Żona pak ßo wobaraſche; duźju muż powali a ju dajeſche, ſpochi pſchi tym wołajo: „Ty hiſchcźe dyrbiſch dźenßa ſahinucź.“ Żona ma ſa to, ſo je ju muż ſkónzowacź chzył, ſo by 10,000 ſchěßnakow doſtał, ſa kotrež běſche jeje żiwjenje ſaweſcźene. Wyſchnoſcź pak ma ſ dobrej pſchicźinu ſa to, ſo je krawz wowrótnik. Njeſbożowna żónſka, pola kotrejež woprawdźe hiſchcźe cźopły wokoj w wuchu nadeńdźechu, je na ßmjercź khora.

* Zakoſtne njewjedra mějachu ſańdźeny tydźeń w lombardiſkej krajinje w Italſkej. W Milanje Boże njewjedro do zyrkwje ßwj. Alexandra dyri. W Vimercate błyſk 20 burow poraſy; ſchtyrjo morwi leżo woſtachu.

* Sańdźenu ßobotu mějachu po zyłych Krkonoſchach na ſlimk podobny deſchcź, kotryž ßo ßrjedź nozy lecź pocźa a ßo zyły dźeń lijeſche. W rěkach woda nahle pſchibywaſche a w něktorych pſches brjohi ſtupi. Dźěl měſta Hirſchberg hižo wot ßobotu poł metra pod wodu ſtejeſche. Rěka Bober wokolnu krajinu powodźi. Też w Schreibershawje mějachu wulku wodu. Podobnje běſche wokoło Friedlanda w Cźěſkej. Też rěka Nißa ſ wulkej wodu hrożeſche.

* Kaž wſchelake nowiny powjedacź wjedźa, ßo w južnej Ruſkej nětkle wſcho żeni. Tam běchu na jene dobo rěcźe naſtałe, ſo dyrbja wſchě burſke holzy w ſtarobje wot 20 do 30 lět, kotrež ßo hiſchcźe wudałe njejßu, w pſchichodnej wójnje do wójſka ſaſtupicź. Duž by ßo nětko kóżda radſcho ſkerje lěpje wudała, ſo jenož by ßwoju domowinu wopuſchcźicź njetrjebała. Żadyn njeżenjeńz ßebi tam dźenßa wěſty njeje, hacź ßebi jutſje jena abo druha po njeho nje=pſchińdźe.

* Na kupje Cuba je wutoru tydźenja wjercźaty wichor wulke ſapuſcźenje naczinił. Wjele ſtow domow bu ſpowalanych; też cźahi na żeleſnizy buchu ſpowalane; łódźow je ßo jara wjele rosbiło. Schpaniſka wójnſka łódź „Lealdad“ ßo njedaloko Batabana podnuri; kapitan a 8 muži ßo tepi. W pſchiſtawje Sagua, hdźež ßo wjele domow a łódźow wobſchkodźi, je 50 cźłowjekow wo żiwjenje pſchiſchło. Wjeß Pueblo=Nuewa bu zyła ſapuſcźena. Dokelž je wichor wjele telegrafowych grotow rostorhał, njeje ſ druhich měſtow hiſchcźe powjeſcźow dóſchło.

* S poßlenim póſtom ſ Narańſcheje Aſiſkeje ßu powjeſcźe pſchiſchłe wo ſběżku, kotryž je na Korejſkej polkupje wudyrił. Někotſi Chineſojo běchu lud narěczeli, ſo amerikanſzy miſſionarojo korejſke dźěcźi kupuja, je morja a ſ cźełow lěkarſtwo warja abo chemikalije ſ nich dźěłaju, kajkež fotografojo trjebaju. Też Japanjenjo, ßo powjedaſche, dźěcźi kupuja, je warja a jědźa. Duž ßo w měſcze Seulu lud ſběże; ale knjeżerſtwo běſche hižo miſſionarow w dobrej khowanzy ſkhowało. Do dźewjecźoch korejſkich ſaſtojnikow, kotrymž ßo wina dawaſche, ſo ßu dźěcźi zuſym pſchedawali, ßo lud da a jim na dróſy hłowu wotcźa. Zuſi póßłanzy do pſchiſtawa Chemulpo, ſchtož je 8 naſchich mil wot Seula, wo pomoz telegrafowachu. Wjecźor wokoło dźeßacźi ßo ſ wójnſkich łódźow Ruſkeje, Franzowſkeje a Amerikanſkich Sjenocźenych Statow, kotrež w mjenowanym pſchiſtawje leżachu, ſ kóżdeje łódźe 30 muži na pucź naſtaji do Seula. Naſajtra rano ßo tam hiſchcźe ßylne wotdźělenje japanſkich mórſkich wojakow póßła. Mjes tym běchu korejſzy wojazy zuſe póßłanſtwa a konſulaty ſchkitowali. S dobom też němſki póßłanz v. Möllendorf ſ Tientſiena do Chemulpa pſchińdźe, ſ wotkelž ßo do Seula poda. Hdyž póſt woteńdźe, ſběżk hiſchcźe porażeny njebě.

* Nadrobniſche powjeſcźe, kotrež nětko ſ Havany pſchikhadźeja, dopokaſuja, ſo je tam wjercźaty wichor, kotryž je 4. t. m. kupu Cuba domapytał, woprawdźe ſatraſchne ſapuſcźenje naczinił. Arſenał, dźiwadła a nimale wſchitke ſjawne twarjenja buchu wobſchkodźene; w měſchcźańſkich ſahrodach a na drohach buchu wulke ſchtomy ſ korjenjemi ſwuwalane, kotrež padajo někotrych ludźi ſaraſychu. Nimale wſchitke lampy na dróhach buchu ſpowalane, ſo běſche po zyłym měſcze cźma. Na łódźach w pſchiſtawje naczinjena ſchkoda je najwjetſcha, kajkaż je ßo tam hdy ſtała. Wjele cźołmow, polnych tobaka a zokora, ßo podnuri. Mnohe tworne ſkłady buchu do zyła ſaniczene. Schkoda w tworach, kotrež běchu tam nakopjene, je wulkotna. Dwaj ſchpaniſkaj morjakaj ßo tepiſchtaj, hdyž chzyſchtaj ſ cźołmom k ßwojej łódźi dojěcź. Półnózny dźěl měſta Havana je powodżeny; na dróhach po měſcze ßo ſ cźołmami jěſdźi. Wote wſchěch żeleſnizow ßu powjeſcźe pſchiſchłe, ſo je woda zyłe ßmuhi żeleſnizy wotpławiła; mnohe cźahi buchu na kolijach ſpowalane.

* W nowinach lěkarjo praſchenje pſchepytuja, hacź je ßmjercź bjes boloſcźe, hdyž něchtó ſmjerſnje. Kaž nětkoſi piſaju, kotrychž ßu hiſchcźe w prawym cźaßu wot ßmjercźe wumóhli, cźłowjek, kotryž ſmjerſnje, żaneje boloſcźe njeſacźuwa, ale pomału wußnje.

Cyrkwinske powjesće.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Richard Pawoł, Hendricha Adolfa Jakuba, khěžerja a fabrikarja na Židowje, ß. — Alwin Edmund, Ernsta Augusta Kokscha, fabrikarja na Židowje, ß. — Richard Max, Jurja Maxa Piwarza, dźěłaćerja w gasowym wustawje na Židowje, ß. — Frida Emma, Khorle Jaroměra Ernsta Jäckela, žiwnosćerja a kowarja w Libuchowje, dź. — Alma Hilžbjeta, Khorle Augusta Sodana, zyhelnika na Židowje, dź. — Klara Bertha, Khorle Augusta Brody, khěžerja a schewskeho mischtra na Židowje, dź. — Hana Hedwiga, Jana Bartka, fabrikarja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 7. septembra: Marja Gudźiž, Jana Bohuwěra Scholty, khěžkarja a fabrikarja w Dźěžnikezach, mandźelska, 37 l. 5 m. 28 d. — 9. Pawoł Hermann, Jana Bětnarja, dźěłaćerja na Židowje, ß., 2 m. 16 d. — 10. Hermann Gustav, njemandź. ß. w Delnjej Kinje, 4 m. 19 d. — 11. Pawoł Willy, Handrija Urbana, fabrikarja na Židowje, ß., 1 m. 28 d. — Jan Bohuwěr Rachlowz, bywschi wobßedźeŕ ležomnosćow a murjeŕ na Židowje, 72 l. mjenje jeneho dnja. — 12. Ota Richard, Jana Schustera, fabrikarja na Zidowje, ß., 3 m. 21 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2262 měchow.		W Budyschinje 8. septembra 1888				W Lubiju 13. septembra 1888			
		wot		hač		wot		hač	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenża	běła	9	52	10	12	9	41	9	85
=	žołta	8	93	9	29	8	68	9	12
Rožka	50 kilogr.	7	78	7	97	7	38	7	66
Jećmjeń		6	52	6	88	6	33	6	93
Wowß		6	50	7	—	6	40	6	80
Hroch		7	22	10	—	8	33	8	89
Woka		6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły		12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka		16	—	16	50	15	—	15	50
Běrny		1	80	2	20	1	80	2	40
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	2	—	2	30
Pschenćzna muka	50 =	8	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 =	7	50	12	—	—	—	—	—
Ssyno	50 =	2	30	2	50	2	10	2	60
Sstóma	600 =	20	—	21	—	19	—	22	—
Proßata 721 schtuk, schtuka		6	—	15	—	—	—	—	—
Pschenćzne wotruby		4	25	4	50	—	—	—	—
Rjane wotruby		5	—	6	—	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 67 np. hač 9 hr. 97 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 23 np. hač 9 hr. 38 np.; rožka wot 7 hr. 85 np. hač 7 hr. 97 np.; jećmjeń wot 6 hr. 30 np. hač 6 hr. 52 np.; wowß wot 6 hr. 65 np. hač 6 hr. 80 np.

Dražďańske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 58—62 mk., 2. družiny 52—56, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—53 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—50 np., 2. družiny 28—38 np. po puncże rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 14. septembra: Rjane.

Njech ßo w haptykach ſa polèpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzaŕſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostaćź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Skótna awkzija: 18. septembra w klóſchtrje Marijneje hwěſdy. — 25. sept. na knjeżim dworje w Delnjej Hórzy.

Na pschešadźowanje ma ßo pschedawaćź: 20. septembra dopołdnja w 10 hodź. khěžkaŕska žiwnosćź 7/28 w Kubschizach.

W Małym Wjelkowje (wo wßy) je **khěża** cźišło 10 pschemènjenja dla hnydom na pschedań.

2 ßuproſchnej ranzy dobreje raßy ma na pschedań **Krüger** w Schcźeńzy.

Wjetschu dźělbu prósdnych

měchow

mataj na pschedań

Ginzel & Ritſcher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Rjane howjaſe cźrjewa k dźěłanju kołbaßy porucza loſtru po 8 np., w wjetſchich dźělbach tuńſcho

B. Biesold pſchi taſchbarku.

Trawowa awkzija.

Ńjedźelu 16. septembra 1888 popołdnju wot 1/4 4 hodźin ma ßo **trawa** na **Hněwßecźanskej** gmejnskej łuzy na pschešadźowanje pschedawaćź. Shromadźišna na łuzy.

G. Hartmann, gm. pr.

Drjewowa awkzija.

W **Hucźinjanskim** hoſcźenzu ma ßo scźěhowaze drjewo na **Połpicźanskim ſtatnym revěrje**

pónd̀zelu 24. septembra 1888 dopołdnja wot 1/2 10 hodźin

2 mjehkaj klozaj 21 cm hornjeje tołſtoſcźe, 3,5 m dołhoſcźe,
6 mjehkich klozow 23—25 cm hornjeje toſtoſcźe, 3,5 a 4,5 m dołhoſcźe,
50 mjehkich žerdźow 8—9 cm delnjeje tołſtoſcźe,
20 mjehkich žerdźow 10—12 cm delnjeje tołſt.,
99 rm. mjehkich ſchcźěpow,
124 rm. palnych knyplow,
3 rm. hałosow,
54,0 ſtotnjow mjehkich walcźkow,
132 rm. mjehkich pjeńkow

} w 54. wotdźělenju lěßneho městna Barosche,

ſa **hnydom hotowe pjenjeſy** a pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschešadźowanje pschedawaćź.

Podpißane revěŕſke ſarjadniſtwo budźe drjewo, na wobhładanje ležaze, pschipokaſowaćź.

W Dražďańach a Połpizy, 12. septembra 1888.

Kral. hajniſki rentſki hamt: Garten. **Kral. hajniſke revěŕſke ſarjadniſtwo:** Grohmann.

Zeche Graf zur Lippe

w Subrniczźy

porucza dobru brunizu po scźěhowazych tunich płaćišnach:

kruchatu brunizu w lěcźe ßuſchenu hektoliter po 55 np.,
ßrěnju brunizu = = = = 45 =
ßrěnju brunizu ſ podkopkow ßuchu = = 40 =
krymſtatu brunizu w lěcźe ßuſchenu = = 35 =
krymſtatu brunizu ſ podkopkow ßuchu = = 30 =
ßypnu brunizu = = 25 =

Wupschedawanje.

Pschecźehnjenja dla ßwój wulki ſkład dobrych a trajnych **ſchkórnjow, ſchkórniczźkow, cźrijow** ſa wukhadźowanje a ſa dom, **toſſow** ſa mužſkich, žónſke a dźěcźi po wjele poniżenych płaćišnach wupschedawam.

Handrij Barcź, ſchewſki mischtr w mjaßowych jědkach cźišło 3.

Deſtilazija Adolfa Rämſcha

w Budyſchinje na butrowych wikach.

Dokelž ßu moje ßłódke dwójne likéry wubjernje dobre, ßo wone tak ßylnje kupuja, ſo je pſches to mózno, někotre družiny trochu tuniſcho hač dotal pſchedawaćź. Proſchu na to pſchi potrjebje, kaž pſchi kwaßach, kſchcźišnach atd., dźiwaćź. Płaćišny ßu na hotowe pjenjeſy wobliczene, pſchi poſdźiſchim ſapłaćenju ßo wone wo 5 np. po litrje powyſcha.

Bryle, tłóčniki

po najtuniſchich płaćišnach porucza

Joh. Gäth,

cźaßnikaŕ a optikus

1 na hoſpitalſkej haßy 1.

Hotowe **łoża** ſ **matrazami** a **kanapeje,** derje a trajnje dźěłane, w wulkim wubjerku po zyle tunich płaćišnach, a teho runja k wuwjedźenju wſchěch **polſtrowanſkich dźělow** w domje a ſwonka njeho porucza ßo

T. Albert, ßedłaŕſki mischtr na hornczeŕſkej haßy.

W. Kellingez parna barbjerńja

w Budyschinje.

Žonjaze ßuknje, ſchórzuchi a pjeſle ßo **njerospróte** w najnowſchich barbach rjenje a trajnje ſ nowa barbja.

Spěſchne wuwjedźenje.

Jablukowe wino,

jara dobru druźinu, liter abo bleschu po 25 a 30 np., **holanſko-jahodowe** abo **ſtrowotne wino,** wubjerny ſrědk pſche žołdkowu ſłabosć, běženje atd., teho runja wſchelake **jahodkowe wina, ſadowe ſchampanſke wino, ſchumjaze ſadowe limonady, ſodowu** a **ſelterſku wodu,** dale

ſadowe kißało,

najlěpſche k ſołotwi, k ſakładženju atd. porucža

Hornjoluźiſka ſadtłóčerńja
dr. Herrmanna a dr. Wetzki.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ſyłne, kupuje po najwyſchſchich płaćiſnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Koſcze, łapy, żeleſo kupuje po najwyſchſchich płaćiſnach

Auguſt Kerbach
na garbarſkej haſy 9 prjedy Poppe.

Wſchě

dobre palenzy a **likěry, čiſty palenz**

porucža tunjo

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haſy.

Deſtillazija
Schiſchki a Rjeczki

porucža ſwoje ſnate dobre druźiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuniſchich płaćiſnach.

Khoſej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hač 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpſche čiſcze a ſyłnje ſłodźaze druźiny porucža

Jan Wjenk
na ſwonkownej lawſkej haſy 38
pódla Schraderez konditarnje.

K domkhowankam a kermuſcham

poručam:

drobny zokor,
zyky zokor,
wulke rósynki,
małe rósynki,
mandle ſłódke a hórke,
zymt, muſkatowe kwěty,
ſafran a **korjenjowy wolij,**
khoſej paleny a **njepaleny,**
wſcho **jara rjane, dobre** a **tunje**

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haſy,
na rózku Hoſchiz haſy.

Hermann Darſchau,
ſchtrympańja w Budyſchinje
na ſchulerſkej haſy čiſło 1

ſwoje dawno jako jara dobre ſnate **ſchtrympowe twory** cźežkeje druźiny ſe ſwojeje ſchtrympańje po tunich płaćiſnach dobroćiwemu wobkedźbowanju porucža.

S dobom na ſwój wulki ſklad **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** najwubjerniſcheje kajkoſcze kedźbne cźinju.

en gros. **en détail.**

Dokelž ſu ſo khoſejowe płaćiſny ſaſo ponižiłe, poruczam wot nětka ſaſo

paleny khoſej

punt po 120 a 130 np.
w ſnatych dobrych a derjeſłodźazych kajkoſcźach.

Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haſy.

Mydlańja H. Lehmanna
w Budyſchinje

na hornjčerſkej haſy čiſło 3 a na žitnej haſy čiſło 3
porucža ſłědowaze wudźełki po poniženych płaćiſnach w ſnatych dobrych druźinach:

jadriwe mydło I (**kalijowe mydło**)	**punt po**	**40 np.,**
žiwizojte jadromydło	„ „	36 „
jadriwe mydło II. **druźina**	„ „	30 „
cźiſcźaze mydło	„ „	30 „
jendźelſke běłaze (błejchowaze) mydło	„ „	20 „
maſne mydło	**punt po**	**20** a **25** „
kryſt. ſoda	**punt po**	**5** „

pſchi wotewſaczu 5 puntow ſo płaćiſny ponižа,

rajſkowu a pſcheńcznu ſchterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtuniſchich płaćiſnach,
najlěpſchi kolmas wot Schindlera a Myſłka w Schcźecźinje punt po 25 np.

Sſwój wulki ſklad

britwjow a tóčznych rjemjenjow

jenož w dobrych kajkoſcźach pſchi potrjebje naležnje porucža

Hermann Karſch prjedy **A. Rockſch**
3 pſchi mjaſowych jědkach 3.

Pſchiſpomnjenje: Wſcho točenje a porjedźenje po najtuniſchej płaćiſnje wobſtaram.

Pſcheſmahnjena ſymſka draſta

kaž ſwjeŕſchuiki, mužaze ſuknje, kholowy, lazy, mantle, deſchcźne mantle, žonjaze paletoty, rubiſchcźa na hłowu atd. ſo rjenje a trajnje **pſchebarbja**

w **W. Kellingez** parnej barbjeŕni.

Fotografiſki atelier
Alex. Matthaeya, dwórſkeho fotografa
naſłědnika
w Budyſchinje ſady měſchczańſkeje ſchule

ſo k najſwěrniſchemu a najlěpſchemu ſhotowjenju fotografijow kóždeje druźiny porucža.

Płaćiſny ſu niſke.

Khoſej

wot najtuniſchich hač do najdrózſchich druźinow w wulkim wubjerku porucža

Hermann Klemm
na bohatej haſy.

Na ſwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haſy 6.

Turkowſke ſłowki

najlěpſcheje druźiny porucža

Moritz Mjerwa
pſchi mjaſowym torhoſchcźu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaćiſnach.

Khoſej

paleny a njepaleny
jenož w dobrych druźinach poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haſy 6.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo

Schiſchka a Rjeczka.

Cźiſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wſchě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucža jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haſy.

Koſhy,

kaž jěd rěſaze, porucža

Paul Walther
na žitnych wikach.

Dürrenbergſku warnu ſół
Dürrenbergſku ſkótnu ſół

(kotraž je, kaž je ſnate, najlěpſcha) porucža najtuńſcho

Emil Lebelt
na dwórniſchcźu w Budeſtezach.

Najlěpſchi mlokowy a wužitkowy pólver, ſawſowy a wobžerny pólver ſa ſwinje, reſtituzionſki fluid pſche khromjenje koni a howjadow w ſnatej derje ſkutkowazej kajkoſcźi porucža

Rakecźanſka haptyka.

Hamburgſko-amerikanſke
paketojězdne akzijowe towaršiwo.

Direktna parokłódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ſrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hambnrga** do **Wjeczorneje Indiſkeje**
měſacznje 3 krócź,
ſ **Hambnrga** do **Mexika**
měſacznje 1 raz.

Towaršſtwowe póſtſte parne kłóje podawaju wubjernu jědź a pſchihódnu puczowanſku ſkładnoſcź ſa kajutowych a bjeſtubjowych puczowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyſchinje.

„Zacherlin"

je jenož
w bleschkach dostacź,
duž

kedźbowacź pschi kupjenju!

pschetož wscho druhe je bjes dwěla: podražowanje a sabludnjenje!

Woprawdźity „zacherlin" je dostacź:
w Budyschinje pola kk. bratrow Měrschow,

w Budyschinje pola k. Otty Engerta,	w Bukezach pola k. Herm. Kschižana,
= = = k. Fiermanna a Rissy,	w Biskopizach = k. Alfreda Böhmera,
= = = k. Ernsta Mittascha,	= Kamjenzu = k. Hermanna Nächstera,

w Lubiju pola k. Heinr. Burkhardta.

Rakečanske towarstwo „Lipa"

změje jutře njedźelu 16. sept. w Eberweinec hosćencu swoju měsačnu zhromadźiznu. Dnjowy porjad: 1. Rozprawy wo minjenym lěće. 2. Přednošk knjeza předsydy.

Wo bohaty wopyt prosy
předsydstwo.

Zaréčanske serbske towarstwo

změje — da-li Bóh — njedźelu 23. septembra t. l. swoju měsačnu zhromadźiznu.

Zajimawy a powučacy přednošk wo „trichinach" je dobroćiwje přilubjeny. Započatk z dypkom **4 hodźin** dla hladanja přez mikroskop.

Tež njesobustawam je rad a lubje dowolene přistupić a prosy so wo bohaty wopyt.

Předsyda.

Budyska Bjesada

směje **njedźelu 23. septembra** popołdnju wulět psches **Sprejiny dol** do **Dźěžnikez.** Shromadźisna w 2 hodźinomaj w sahrodźe akzijoweje piwarnje. Wječor na **tśěrni bal.**

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

a w **šadarskej a sahrodniskej schuli,** s njej sjenoćenej, šo **pónjelu 15. oktobra 1888** nowy wučbny kurš sapoćnje.

Wscho dalsche je pola direktora **Bruggera** nasnonicź.

Ssym šo jako

praktiski lěkar, hojer a lasenk

w **Budyschinje** na **snutskownej lawskej hašy čo. 4** po 1 skhodźe sašydlił.

K rěčam šym wschědnje dopołdnja wot ½8—½9 hodź., pschipołdnju wot 12—1 hodźiny.

Dr. med. **A. Rohr.**

W wudawarni Serbskich Nowin šu dostacź:
Sserbske kmótsjaze listy.

Schtóž

chze nóž abo nožizy tocźene abo wuporjedźene měcź, pósćel je do parneje tocźernje a porjedźernje
Oskara Buttera w Budyschinje pola theatra.

E. Meier, pjezytwarz w Budyschinje na swonkownej lawskej hašy 21.

K 1. oktobrej róndne šlužobne holzy, k nowemu létu cźeladnikow a dźowki pyta **Nockowa** na mjašowym torhoschću čišćko 18.

Hejtmanow, pohonczow, šrěnkow, wolazych, jeneho wowczerja, dźowki, mlokowe a šlužobne holzy pyta pschistajaza žona **Heynoldowa.**

K 1. oktobrej róndne šlužobne a kuchinske holzy, k nowemu létu rólnych pohonczow, wolazych, dźowki sa dom a hródź pyta pschistajaza žona **Spanowa** na prědarskej hašy 3.

Pohonczow, wotrocźkow, dźowki, mlokowe holzy pschi wyšokej mzdźe na dobre městna pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na garbarskej hašy čo. 9.

Dweju **tyscherskeju** do trajneho dźěła pyta
J. E. Holan w Małym Wjelkowje.

Jeneho **krawskeho** hnydom do trajneho dźěła pyta **Jan Kranz,** krawski mischtr w Spytezach pola Hodźija.

Pjekarski wučobnik šo pyta na swonkownej lawskej hašy 10.

Sa khěžkarja **Petrika** w Komorowje je darił P. Kruschwiza w Wulkich Debšezach 1 mk.

Wróčenje čeršče.

Kschiwdučinjaze šłowa, 3. septembra pschi kichćišnach na šwójbu **Handrija Khěžnika** w Drěwzach srěčane, s tutym nasad bjeru a Khěžnikez šwójbje čerscź wróču.

W Drěwzach, 8. septembra 1888.

Sahrodnik **Hatusch.**

K dopomnjenju

na létni šmjertny dźeń mojeho lubeho bratra **Jana Helaša,** pens. kral. žandarma w Draždźanach, wumrje 7. septembra 1887, pohrjebany na pohrjebnischću šwj. Trojizy tam.

Kak ruče šo te léto minje,
Kak ruče nasch čaš wuběhnje,
Ta čłowska hěta bórzy shinje
A živjenje nam wuhašnje.
Tak léto je žno, luby bratśe,
So leźisch w šmjertnej komorzy,
Tam nimasch žane horjo wjaze
A trjeba čłowskej' pomozy.
We duchu Tebje pschewodźamy
Čše, luby bratśe, mandźelski,
A s nowa sašo wopkakamy
Čše w Twojim rowje w srudnosći.
Ty běsche pschezo strowy, čiły
Wot šašnej' šwojej' mlodosće,
A šwojim starschim k wješ'lu živy
Hacź do tych lět, hdźež dorosće.
Dha potom k wojakam Ty dźěsche,
Ssy šłužił we nich wjele lět,
A wjele lět też žandarm běsche,
Sso po tym k měrej podał nět.
Hdyž Boža ruczka saja Tebje
A šłužbu puschćicź dyrbjesche,
Kiž schěsćatsisećći lět Tebje
A žonu, šyna živjesche.
We semskim měrje pschebywasche
Ty hacź do léta sandźenoh',
Bóh sašo ruku pschestrěwasche,
Jandźela pósłka šmjertneho.
Sso runje ke mschi hotowasche
Tón njedźelski dźeń wot ranja;
Dokelž ty Boha lubowasche,
Sso modlił k njom' do skónčenja.
Duž sašo Boža ruczka běsche
Sajała a če čišnu snak,
So sa tsi dny žno morwy běsche, —
O wopomń, čłow'ko, tole wschak!
Joh' šłowo pošledńje tu běsche:
Ach ke mschi, ke mschi chzu ja hicź!
Dołho šo so mnu njekomdźicźe,
Ja chzu šo s Bohom sjednoćicź.
Nětk je wón s Bohom sjednoćeny,
Nětk je pschi šwojim Jesušu;
Wón do njebješ je pschešadźeny
A nošy pychu jandźelsku.
Sso junu wohladamy sašy
We tamnych kražnych njebješach,
Hdźež njejšu žane semske cźašy:
Tam šmy we wěčnych wjeselach.
Naš pak ty wucź, o Božo, s nowa,
So my też wumrjecź dyrbimy,
So my psches twoje šwjate šłowo
Też sbožnosćź dostacź mózemy.

Ernst Helaš w Njeswačidle.

Wyšokodostojneho knjesa fararja **Běrnicha** w Klukschu należnje prošymy, so by šwoje wubjernje kražne lětusche žnjowe předowanje, pjatnatu njedźelu po šwj. Trojizy wo Ezechielu 3, 22—24 w naschej šwjatnizy dźerżane, wotcźischcźecź dał.

Wjele šerbskich kemscherjow w Klukschanskej wošadźe.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 38. **Sobotu 22. septembra 1888.** **Lětnik 47.**

☛ Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedża sa nje na **4. schtwórtlěto 1888** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesćz dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłacźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płacza na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinježenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeho Majestosćz kral Albert je žo 18. septembra s prynzom Jurjom a Janom Jurjom do Plauena w Voigtlandže k požwjećenju noweho mosta, psches Halschtrowsku rěku wjedźazeho, podak. Móst je žo „krala Albertowy móst“ pomjenił.

— Awstriski minister swonkownych należnosćzow, hrabja Kalnoky, je tele dny s hosćzom pola wjerćha Bismarka w Friedrichsruhe był. Wožebity politiski saměr jeho k khěžorstwowemu kanzlerjej wjedł njeje. Skhadźowanka wodźerjow němskeje a awstriskeje swonkowneje politiki měwa žo kóžde lěto. Nasymu žo wonaj něhdźe seńdźetaj, so byschtaj žwoje nahlady wo politiskim pokoženju měnikoj a s nowa psches jenosćz žwojich politiskich prózowanjow wobkrućźikoj. Wurjadnu ważnosćz wopyt hrabje Kalnokya nima. Hdy by pak lětża wuwostał, bychu žo temu wěsćze dźiwali. By žo sdało, kaž so bychu powjesćze wěrne byle, so je žo Němska psches pućowanje khěžora Wylema do Ruskeje na schkodu němsko-awstriskeho pschećelstwa wužscho k Ruskej pschisamkła. Wopyt awstriskeho ministra Kalnokya w Friedrichsruhe knićžomnosćz tychle powjesćzow dokładnje dopokasuje.

— Pruska knježerstwowa komišija, kotraž ma pschenjemćenje pólskich wžow pschewjesćz, w poślednim schtwórćlěćze žanych dalschich pólskich kubłow kupowała njeje. Poślednje pólske rycźerkubło, kotrež je wona pschedewsała, bě Lednogora. Tale kup žo 7. julija sta. Bjes tym pak žu Polazy nětkotre kubła s němskich rukow na žo scźahnuli. Tak je hakle tele dny knjes Wladišław Dźiembowski 1300 jutrow wulke kubło Dolne Palendźie w Mogilnanskim wokrjeżu wot Schćećźinskeho banka sa 173,000 hriwnow kupił. Dolne Palendźie je sa poślednje 42 lět stajnje němskeho wobžedźerja mělo.

— Prěnje dny novembra žo němski khěžorstwowy žejm seńdźe. Pódła khěžorstwowych pjenježnych dokhodow a wudawkow smeje wón jenož wo mało pschedmjetach jednacź. K nim pschede wschěm sakonjowy naćźisk wo sastaranju wobstarnych a invalidnych dźěłaćerjow žłuscha. Sakoń budże wulka dobrota sa dźěławy lud. Wschě pschećza dźěłaćerjow wschak žo psches njón dopjelnicź njehodża. To žo cźežko dozpicź hodźi, hdyž wopomnimy, so sawěsćenje 12 milijonow dźełaćerjow wopschija a lětnje 150 milijonow hriwnow pschinoschkow žada. Najwjazy pschećźiwnikow ma sakoń bjes sozialdemokratami. Tućźi jón psched dźěłaćerjemi wušměchuja, prajizy, so sawěsćenje sa starobu a snjesboženje dale niczo njeje, hacź polěpschene gmejnske jałmożnistwo. Hdyž tež je wěrno, so žo psches sakoń sa pschichod gmejnam khudźinske cźežkoty wolóża, je tola wulki rosdźěl, hacź žmě wobstarny dźěłaćeć starobnu rentu jako žwoje dobre prawo žadacź, abo kaž hacź dotal wo nju jako dobrocźiwu podpjeru proščyć. Lětna renta, 120 hriwnow wucźinjaza, budże sa wulki dźěl dźěłaćerjow pscheżnadna. Najbóle pak žu s tym njespokojom, so ma žo wona hakle se 70. lětom žiwjenja wudźělicź. Kak wjele dha jich bjes dźěłaćerjemi je, kotsiž 70. lěto dozpija? To jich wjele na sto njepóńdże. Khěžorstwowy žejm žo wěsćze sa to wupraji, so žo sapoczatk s wudźělenjom renty trochu prjedy sćzini. Potom wschak bychu žo tež pschinoschki powyschicź dyrbjake, dokelž by žo licźba dostawarjow renty powjetschika.

Awstrija. W Prasy je žo 16. septembra sjěsd cźěskich gmejnskich sastupjerjow, wot wjednika starocźěskeje strony Riegera powołany, měł. Njedźiwajzy agitazije młodocźěskeje strony bě žo nahladna licźba wotpósłanzow, něhdźe 800, seschła. Jako rěcźnizy sapósłanzy Rieger, Kwicźala, Braf a Tonner wustupichu. Woni dopokasachu, so žu staroczěšzy sapósłanzy na khěžorstwowym žejmje w Winje pschezo sa derjeměcze cźěskeho luda skutkowali, tak wjele hacź je w jich mozach stało. Rieger s najwótrischimi žłowami Młodocźechow pschimasche, kotsiž chzedża jenoż na staroczěskich sapósłanzow žwaricź, tola žami niczo njedźěłaju. Shromadźisna stónczne staroczěskim sapósłanzam sa jich wuspěschnu dźěławosćz dźak a pschipósnacze wupraji. Bjes tym so žo w Prasy wubrani cźěskeho luda skhadźowachu, žo blisko Kraloweho Hradza wulka młodocźěska ludowa shromadźisna wotbywasche. Wona bě pjecza wot 10,000 wožobow wopytana. Kaž je na tajkich młodocźěskich ludowych shromadźisnach waschnje, žo staroczěszy sapósłanzy jako ludowi pscheradnizy tamachu a žo jim ludowe dowěrjenje wotrjeknu. Kotra strona, hacź staroczěska abo młodocźěska, budże w bliskim wólbnym wojowanju s dobycźerku, wo tym žo dźenża hischcze žudźicź njeda. Pschezo pak žo pschepósnacź njeżmě, so wuhlady sa staroczěsku stronu tak hubjene njejžu, kaž žo to po poślednich wudopjelnjazych wólbach do khěžorstwoweho žejma bycź sdasche. Rěcze, kotrež žu gmejnszy sastupjerjo na staroczěskim sjěsdże w Prasy žłyscheli, budża na cźěski lud mózny sacźischcź cźinicź. Wuswolerjo budża drje žebi dokładnje rosmyślowacź, prjedy hacź žo sa młodocźěsku stronu rossudża, kotraž awstriskemu knježerstwu njepschecźelszy napschecźiwo steji. Bychu-li žo Staroczescha wot Młodocźechow porasyli, njemóhło žo knježerstwo w khěžorstwowym žejmje dale na Cźechow sepjeracź a dyrbjało žo sažo k němsko-liberalnej stronje wobrocźicź. Potom pak bychu sa Cźechow sažo ske cźažby podtłocźenja pschischke, kotrež žu Cźescha hižo doscź a nadoscź pschewoptowali a sa kotrymiž žaneho požadanja nimaju.

— Biskop Stroßmayer je dla sbožopschecźa, wot njeho pschi składnosćzi dźewjećźstowlětneho jubileja wobrocźenja ruskeho luda k kschesćźijanstwu do Kijewa pósłaneho, pola khěžora do hłubokeje njehnady panuł. Kroatiski lud pak njedźiwajo teho twjerdże na Stroßmayeru wiže. Hdyž biskop s Belowara, hdźež bě jeho khěžor naßwarił, do Kschiżewza pschijědże, měschcźenjo s faklowym cźahom a hudźbu psched jeho bydło pschicźežechu. Na rěcź měschcźanosty Stroßmayer wotmolwi: „Sa Waschu luboscź, poczesćzowanje a dowěru žo Wam najwutrobnischo dźakuju. Wyšoko žo moja wutroba

hori pſchi tychle dopokaſmach Waſcheje luboſcże a cżeſcże; horde wědomje pſches mje dże pſchi ſaczuczu, ſo ßym ſ měſchczanom ſtaroßławneho, wótczinſkeho měſta Kſchiżewza. Sso tu ſadżerżujo wěm, ſo ßrjedź ßwojich pſchecżelow, ßrjedź roßßudżenych wótczinzow pſchebywam. Ssym pſchezo po ßwojim ßwjatym ſaſtojnſtwje luboſcź a wěru k wſchehomóznemu Bohu ſ luboſczu a ßwěrnoſczu k poßwjecżenej woßobje Jeho Majeſtoſcże, naſcheho najhnadniſcheho krala a k najjaßniſchej dynaſtiji a ſ najnutrniſchej njeſkónczнej luboſczu k ßwojemu ludej a k ßwojemu lubowanemu wótznemu krajej ſjenocżak. Bóh ſakhowaj a żohnuj naſch lud, ja pak ßo poruczam Waſchej luboſczi, Waſchemu pſchecżelſtwu a woßebje Waſchim modlitwam!“ Lud ſ hrimotazym, dołhotrajazym ßława-wokanjom biſkopej wotmolwi. Hdyż na to hudźba hracź pocża, ju ſpěw měſchczańſkich holzow pſchetorże, kotrež ſpěwachu: „Ljubimo te, naſche dika“ (Lubujemy cże, naſcha hordoſcź). Po wuſpěwanju ſpěwa ßo hiſchcże Stroßmayer k holzam ſ tymile ßkowami wobrocźi: „Ssym pſchesbożowny, ſo ſcże tajke wótczinki; wěſcże a wopomńcże, ſo temu, ſchtoż je w duſchi żony wobtwjerdżene a ſaryte, je njeßmjertnoſcź ſawěſczena, a ſo ma lud, kotrehoż żony ßu ſahorjene, żiwjenje a móz a ſo je jemu ßkawa, pſchichod a dobycże ſanuczene.“ Sda ßo, ſo demonſtrazije ſa biſkopa Stroßmayera knjeżerſtwo mjerſaju a ſo jemu woßebje ludowe wuſtupowanje ſa biſkopa w Belowarje do noßa biwa. S tejle pſchicżinu je tež pjecża Awſtriſke knjeżerſtwo bamża namołwiło, ſo by Stroßmayera pohnuł, ſo by biſkopſtwo ſkożił a ßo do Roma podał.

— Wobſtarny cżeſki wjerch Jan Adolf Schwarzenberg je 89 lět ſtary wumrjeł. Wón bě jedyn ſ najbohatſchich ſemjanow Europy, jeho leżomnoſcże w Schumawje w pokodniſchich Czechach ßame hiżo 40 kwadratnych mil wopſchijachu. Pódla teho mějeſche wón wulke kubła w połnóznych Czechach, hornjej a delnjej Awſtriſkej, Salzburgu, Schtyrſkej a Wuherſkej. Njebo wjerch ßebi po ſtarym prawje ßwoju ßamßnu cżelnu ſtrażu, ſ tſizeczi muži a ſe ſchtyrjoch kanonow wobſtejażu, dżerżeſche. Jeho naßlědnik je jeho 56lětny ßyn Adolf Joſef Schwarzenberg, kotryż ßo bóle k Czechom hacź k Němzam dżerżi. Samożenje, kotrež wjerch Schwarzenberg ßwojemu ßynej a ßwojej dżowzy, hrabinzy Marji Leopoldinje Waldſteinowej ſawoſtaji, ßo na 120 milijonow ſchěßnakow wobliczi. Knjeżerſtwo ſ tejele ſumy 1½ milijony ſchěßnakow herbſkeho dawka doſtanje.

Italſka. Poměry bjes italſkim knjeżerſtwom a bamżam ßu po ſdaczu jara ſle. Hewak bamż njeby kardinala Schiaffina do Belgiſkeje póßłał, ſo by ſa njeho tam ſtatok pſchihotował, do kotrehoż by ßo ſ Roma pſcheßydlił, hdy by tam dlěje woſtacź njemóhł. Bamż chże Rom wopuſchczicź, jeli ſo nowy italſki ſakoń, kotryż prózowanjam wo ſaßopoſtajenje bamżoweho ßwětneho knjeżerſtwa ſ najcżeżſchim khoſtanjom hroſy, krucże nakoži a ßo italſke jaſtwa ſ duchownymi a biſkopami napjelnja.

Franzowſka. W měſtaczkomaj Saint-Ouen a Saint-Denis bliſko Pariſa je wójna wo khlěbowe płaczińſny wudyriła. Dokelż běchu tam pjekarjo khlěbowu płaczińſnu powyſchili, wyſchnoſcź ſakońſku khlěbowu taxu ſawjedże. Pjekarjo pak ßebi nochżychu ſaßkużbu pſchikrótczicź dacź a ßo na tajke waſchnje bjes ſchkody dżerżachu, ſo mſdu pjekarſkich wo tſecżinu ponižichu. Na to pjekarſzy dżěłacź pſchеſtachu a pjekarjo běchu tak nuſowani, ßwoje khlamy ſaczinicź. Dżěłaczerſki lud, ſa khlěbom żadazy, ßo do pjekarnjow dobu a je wurubi. So by ßo lud ſměrował a hłodu tradacź njetrjebał, je wyſchnoſcź w woběmaj měſtomaj na torhoſchczu wojerſke pjekarnje naſtajecź dała, kotrež nětko lud na doßahaze waſchnje ſ tunim a dobrym khlěbom ſaſtaraju. Duż drje ßo pjekarjo, ßo pſcheßwědczіwſchi, ſo ßebi bjes nich pomhacź wjedża, dołho wjazy ſepjeracź njebudża, khlěb po niżſchej płaczińſnje pſchedawacź.

— Franzowſojo wſchudże w ßwojim kraju wobhonjerjow widża, woßebje na Němzow tukaja, ſo czi potajnſtwa franzowſkeho wójſka wußlědżicź pytaju, ſo bychu je němſkemu knjeżerſtwu pſcheradżili. Tele dny ßu jeneho Němza ſajeli, kotryż je w Pariſu wſchelakim pſchekupzam na 200,000 frankow wuklukał. Wón je, każ chzedża ſ jeho pißmow wußlědżicź, němſki wobhonjeŕ. Tež jedyn něhduſchi turkowſki offizěr, kotrehoż ßu paduchſtwa dla ſ turkowſkeho wójſka wuhnali a jedyn rěczniſki wucżeŕ Walter a jedyn wěſty Heurik ſ Belgiſkeje pjecża ſa němſke knjeżerſtwo ſpioněruja. Tajka bojoſcź Franzowſow pſched němſkimi wobhonjerjemi je woprawdże ßměſchna. Hacź dotal Franzowſojo tola hiſchcże żanemu Němzej wobhonjerſtwo dopokaſali njejßu.

— Njedaloko twjerdżiſny Belforta ßu pſchi mjeſach na franzowſkej ſtronje cżěło němſkeho żandarma, kotremuż bě ſchija pſchetſelena, namakali. Franzowſke nowiny měnja, ſo ßu němſzy ßmykarjo żandarma ſatſelili. Politiſkeje ważnoſcże tale naležnoſcź nima.

Jendżelſka. Kak je njeſbożowna Irſka pod jendżelſkim knjejſtwom cżerpika a wokhudnuła! W cżaßu ßwojeho kcżenja wona pſches 9 milijonow wobydlerjow liczeſche, dżenża jenoż něſchto pſches ſchtyri milijony. Pok irſkeho wobydlerſtwa je w Ameriży, ſańdżene lěto ßamo je 83,000 woßobow ſ Irſkeje wucżahnuło.

Grichiſka. Grichiſki kral ma pjecża wotmyßlenje ßo knjeżerſtwa ſdacź, tak bórſy hacź je jeho ßyn, kotryż je ßo ſ pruſkej prynzeßynu Sofiju ßlubił, ßwój kwaß ßwjecźił. Kral ßo najſkerje do ßwojeje domowiny, do Danſkeje, wróczi. Poßlednja powjeſcź ſda ßo zyle k wěrje podobna bycź, dokelż je kral kubło, njedaloko Fredensborga leżaże, kotrež ruſkemu khěżorej ßkuſcheſche, tutemu ſa 250,000 krónow wotkupił.

Rußowſka. Po ruſkim ſakonju, loni wudatym, żadyn wukrajan w nawjecżornych ruſkich provinzach leżomnoſcże wobßedżecź njeßmě. Pſches tónle ſakoń woßebje cżeżko němſki elſaß-lothringſki naměſtnik wjerch Hohenlohe ſchkoduje. Jeho mandżelſka je po ßwojim nanje leżomnoſcź w ruſkej Pólſkej namrjeła, kotraż je něhdże dwójzy tak wulka każ ſakſke kraleſtwo. Po nowym ruſkim ſakonju wona pak tole hoborſke herbſtwo naſtupicź njeßmě. Wona dyrbi hacź do wěſteho cżaßa ßwoje ruſke wobßedżenſtwo pſchedacź, a hdyż ßo to do poſtajeneho cżaßa njeſtanje, jo knjeżerſtwo ßame pſcheda. Kupna płaczińſna budże potom jara niſka. Wſchě prózowanja wjercha Hohenlohe pola ruſkeho knjeżerſtwa, ſo by ßo w tutym padże wuwſacże cżiniło, ßu podarmo byłe. Żar je pjecża ßam poſtajił, ſo ma ßo krucże po ſakonju ſkożowacź.

Bołharſka. Niż jenoż rubjeżnikow, kotſiż ßo we wſchěch ſtronach Bołharſkeje pokaſuja, tež ßwojich ßamßnych ſaſtojnikow dyrbi ßo bołharſke knjeżerſtwo hładacź. Něhduſchi ſaſtojnik bołharſkeje diplomatiſkeje agentury w Bukareſchcże, Kizelow, kotrehoż běchu dla pſchekſchiwjenja pjenjes wotehnali, je njedżelu na miniſtra finanzow, Nacżewicża, ſchěſcź kulkow ſ revolvra tſělił. Tſi kulki mißnuchu, tſi druhe miniſtra trjechichu, tola jeho jenoż jena ſtraſchniſcho frani. Wo miniſtrowe żiwjenje żaneho ſtracha njeje. W jaſtwje nadpadnik praji, ſo je na Nacżewicża tſělił, dokelż jeho hidżi.

Aſiſka. W Afghaniſtanje je hiżo ſaßo ſběżk pſchecżiwo tamniſchemu knjeżerjej, emirej Abdurahamanej, wudyrił. Na cżoło ſběżkarjow je ßo Iſhak khan ſtajił. W bliżſchim cżaßu roßßudżazu bitwu wotcżakuja. S napohladom na ſtajne njeměry w Afganiſtanje je pjecża ruſke knjeżerſtwo jendżelſkemu namjet ſcżiniło, ſo byſchtej ßo Ruſka a Jendżelſka do Afganiſtana dżěliłoj. Po tajkim waſchnju by afghaniſke praſchenje najlěpje wujednane było.

Scholcżiz Pětr pola Franzowſow.

(Pokracżowanje.)

Leon, mon chèr Leon! na dobo żonjazy hłóß ſawoła. Luba kubłarka-macź tu ſaßo bě a wboheho Pětra ſ luboſczu ſkoro morweho ſtłóczi; bě ßo bojała, ſo je hólz něhdże kónz wſak. Bubnarſki major bě ßo ſranił a něhdżeżkuli w ſchpitalu woſtał, wſchě myßle na żeńtwu běchu ſpuſchczene, a ſo mějeſche ßwoje dżěczo ſaßo, bě jeje wjeßele tak wulke, ſo jej ſ radoſczu wutroba juſkaſche. Wbohi Pětr njewjedżeſche, ſchto dyrbjeſche rjez. Pſchi ßebi ßo wón wutrobnje wjeßeleſche, ſo njebě pſchi pucżu hłodu wumrjeła, a potom ßebi wón myßleſche: Nětkole ßy daloko wot domowiny, Bóh pak Tebje do njeje powjedże a potom Tebi tež ſjewi, ſchto dyrbiſch ſe ßwojej kubłarku-macźerju cżinicź. Tola Lipak ßo ſ wěrnoſczu njetajeſche. Wón franzowſkej marketendarży praji, ſo je Pětrowy krajan a ſo jeho do Rólnikez domoj powjedże.

„Pětr!“ marketendarka wołaſche, „kajke je to ſpodżiwne mjeno! a Rólnikezy, runje tak ßměſchnje klinczi. Mon chèr Leon, ßkuſcheſch k wulkemu franzowſkemu ludej, měj jenoż ſcżerpnoſcź, nětko wſcha nuſa pſchеſtanje, a ſ nami ßo do ſboża a do ßkawy dżěliſch.“

Ale, luby Bożo! ſchtoż je ßo dale ſtako, je ſnate. Horde měſto, kotrež bě ßo paradis bycź ſdako, bě bórſy puſte wopalniſchczo, a powſchitkowne ſadwělowanje wójſko ſaja. Wone wokoło palazeje Moſkwy w bjesludnych puſczinach leżeſche. Wſchěhnje hłódni wojazy do měſta pſchicżahowachu, ſo bychu rubili, druſy ßo w wokolnoſczi roſpjerſchichu, ſo bychu ſa żyrobu pytali. W lěßach a bahniſchczach pak muzikojo, każ ßo ruſzy burjo mjenuja, na łakańzy leżachu a wſchěhnje wjele ſtow wojakow ſabiwachu. Pětr bě ras ſe ßwojej kubłarku-macźerju a někotrymi jěſdnymi do měſta khwatał. Pod ſapaujenej khěżku woprawdże ſkad bleſchow namakachu, tola Pětr pſchi tym ſkoro żiwjenje ſhubi. Wojazy ßo wopichu, poczachu ßo wadżicź, tež ſ marketendarku, a chzychu ßo do njeje a Pětra dacź. Wobaj rucże cżeknuwſchi ßo pukow ſminuchu. Pjeni wojazy ßo tam a ßem motachu a mózachu tež lěbma ſaßo na konja ſaleſcź.

Pětr a jeho kubłarka-macź, kotrejuž hłód a laczność żałoßnje cźwilowasche, dyrbjeschtaj pschihladowacź, kak jedyn ſ pjanych wojakow ſ poknym korbom bleschow wina ſ konja padźe. Jeho towarſchojo ßo woschcźerjejo dale jěchachu, a wón drje je ßwoju pjanosć na ßamotnej Moskowskej haßy pschespak a wozucźiwschi ßo na rosbite blesche hněwak. Bjes tym pak ßo Pětr a jeho macź k njemu wrócźischtaj a ßbytki wina wupischtaj, kotrež hischcźe w cźrjopach stejachu.

Skónczńje dyrbjesche ßo wójſko wrócźicź. Hordy Napoleon bě podarmo ruskich cźeknjeńzow se ßkłódkimi ßkowami namokwjak, ſo bychu ßo do wopuschcźeneje Moskwy wrócźili: dyrbjachu jenoż pschińcź a ßo pod schkit franzowskeho wójſka stajicź. Ruſzy pak tak hłupi njeběchu; woni wjedźachu, ſo ßo na tajke ludarſke ßkowa spuschcźecź njemózachu, a kak wulki Napoleon dobyte kraje wobſbožowasche. Hdyž na to lubosnje wo pschimerje a merje rěcźecź pocźa, Ruſzy prajachu, ſo ßo hakle nětko wójna prawje ſapoczńje. Nětko bě trěbne, ßebi lěpſche ſymſke kwartěry wobſtaracź. S tej ßamej ſpěſchnosću, ſ kotrejž ßo Franzowſojo ſ Moskwy puschcźichu, ßo Ruſzy ſa nimi dachu, jich pschezo wuźſcho a wuźſcho hromadźe honjo, tak ſo mózachu ßo ſkóncźnje hischcźe jenoż na wulkej dróſy dale hibacź. Zyłe wójſko ßo ſkoro ſ niczim dale njeźiwjesche, hacź ſ konjazym mjaßom. Tola njebě hischcźe doſcź hubjenſtwa! nětko hakle prěnja a wurjadnje ßurowa ſyma ſaſtupi, to bě żadławje. Żaneje zyroby, żaneje cźopkeje draſty, a pſchi tym na ßněſy a na lodźe biwakěrowacź! Wjele ſtow wſchědnje pſches ſymu a laczność wumrje. Wojazy ſ hromadami ßwoje flinty prjecź mjetachu, wſchón porjad bě pſchestał, wſcho w tołkańzy, jěſdni, pěſchzy a artilleriſtojo ſměſcheni, dale cźehnjesche, kóždy ßo jenicźzy ßam ſa ßebje staraſche. Lipak ßo k Pětrej a marketendarzy dźerżeſche, a po prawom bě marketendarka jimaj ſ wulkej pomozu. Pſches ßwoju ſchibałosć a pſcheklepanosć wona najnuſnische wobſtaracź wjedźeſche. Ras wona dwě ßyrej wowcźej koži pſchinjeße, a Lipak ſ njeju cźrije a rukajzy wudźěła. To ßurowej ſymje, ſ kóždym dnjom roſcźazej, trochu wobaraſche.

Někotre dnjowe marſche pſched Bjerjeſinu (Brěſynu) woni wjeß nańdźechu, to rěka, njewobydlene, puſte twarjenja, ßrjedź kotrychž zyrkej ſtejeſche. Pětr bě ßo poßledni kruch pucźa, dokelž wjazy hicź njemózeſche, na munizionſkej karje wjeſł. Nuſa bě nětko nanajwyſchſchi ſkhodźeńk doſtupika. Jeli ſo draſty a zyroby njenamakachu, dyrbjachu tu kaž jich njeliczeni druſy towarſchojo ßwój kónz wotcźakacź. Pětr woczi ſańdźeliwſchi ßo ſ hłowu k woſowej deſzy pſchiłěhowasche; Lipak ſadwělowanja polny pódła ſtejeſche, ßebi ßucheju konjow wobhladujo, kotrajž ßuchu ßłómu a móch ſ jeneje tſěchi rymſaſchtaj. Jenoż marketendarzynej cźornej woczi żiwje wokoło khodźeſchtej; wona pilnje wſchě domy pſchejěſdźowasche. Po khwilzy Lipak zyłe w bliſkosći ſrudnje ſtonacź ſaßłyſcha; na druhu ſtronu khěże ſtupiwſchi franzowskeho wyſchka wohlada, kotryž hischcźe ras ſe ßmjertneho ſpanja wozucźiwſchi po pomoz wołasche. Jemu běſchtej wobej noſy ſmjerſkej a nětko w poßlednich ſtorkach bliſkeje ßmjercźe leżeſche. Krażny zoblowy kożuch wotewriwſchi wón na wyßoke rjady, na jeho ßukni ßo ſybołaze, pokaſowasche, ſo by ßwojim próſtwam wjetſchu ważnosć dał. Tola Lipak ßam niczo njemějeſche a njemóżeſche niczo dacź. Na dobo běhańza po dworach naſta; někajki poß bě ßo něhdźe pokaſał, a na tſizeczi ludźi ſa nim hanjeſche. „Sbożowny tón, kotryž jeho lapnje!“ Lipak ſdychnu, a jeho hłódny żołdk ßo wſchón do njemëra, da ßebi na cźerſtwy kruch pßyczeho mjaßa pomyßliwſchi; pſchetoż ſa wjele dnjow njeběchu niczo druhe hacź ſmjerſke mjaßo wot ſpadanych konjow jědli.

„Lipako, na pomoz!“ marketendarka ſakſchicźa. Kaž błyſk wón do tołkańzy ſaleczi a kaž law wokoło ßebje bijeſche a marketendarzy a hischcźe tſjóm wojakam, kotſiž běchu pßa popanuli, pomhaſche, ſo rubjenſtwo wobkhowachu. Na ſboże ßo kedźbnosć ludźi k jenemu generalej pſchiwobrocźi, kotryž njedaloko nich ſkoty cźeßny mjecź w ruzy dźerżo ßwojeho konja pohonjeſche. Tola niczo njepomhaſche, kóń ßo ſ nim k ſemi wali, a ſměrom dyrbjeſche general pſchihladowacź, kak hłódni, kotſiž běchu ſe żadoſcźu na to cźakali, pſched jeho woczomaj konja ſarěſachu. Durje wuſběhnuwſchi a rosbiwſchi ßebi woheń ſapalichu; do někajkeho ſtareho kótka ßněh naßypachu a konjaze mjaßo w nim ſwarichu, a general bě wjeßeły, hdyž jemu dowolichu, ßobu jěſcź. Bjes tym móżeſche ßo poß pod hołym njebjom ſwaricź, a dokelž mějeſche marketendarka něſchto ßele k temu, bu to woprawdźe ßłódny wobjed. Pětr w klinje ßwojeje kubłarki-macźerje leżeſche; woheń a cźopka poliwka běſchtej jeho ſaßo woźiwiłej, a Lipak a marketendarka běſchtaj teho runja wokſchewjenaj. Jenoż cźopkeje draſty hiſchcźe trjebachu, ſo móhli ßo na pucź ſ nowej nadźiju naſtajicź. Marketendarka ſ Pětrom woteńdźe, ſo by ßnadź cźěło namakała, kotrež by hiſchcźe wurubjene njebyło, a Lipak bjes tym ſbytk cźopkeje poliwki a kuſk mjaßa w cźropje k żałoſcźazemu wyſchkej donjeßy. Tón ſe żadliwosću mjaßo pózrje na daricźela dźakownje ſhladujo, haj, wón Lipakowu ruku pſchimnu a na zoblowy kożuch pokaſa: wón drje cźujeſche, ſo budźe bórſy nimo ſ nim. Lědma też dźeßacź mjeńſchinow trajeſche, ſo poßledni ras ſadychnu. Lipak bě nětko jeho prawy herba; tola hodźinu hiſchcźe wón ßedźo woſta, doniž cźěło wuſtudło njebě; potom ßo zoblowy kożuch woblecźe. Druha wyſchkowa draſta bě wſcha ſamaſana, a Ruſzy drje ßu jeho pohrjebali. Lipak bě nětko ſaſtarany; ſ dźělbracźom ßebi wón na Pětra a marketendarku myßleſche, hdyž ta ßmějo a powjedajo ſ Pětrom pſchihna. Wona bě wurubjenu zyrkej hischcźe ras pſchekhramoſcźiła a woprawdźe w cźěmnej ſwonjeźni kaſchcź ſ měſchniſkej draſtu wucźuſchliwa. Ssama bě ßo poſłocźanu měſchniſku ßuknju woblekła a Pětra ſ cźornym płachcźom wodźeła. Tak wuhotowani woni w żałoßnej ſchmatańzy dale cźehnjechu. Kóżdy dźeń nowe hubjenſtwo pſchinjeße. Tola myßle běchu ßo tak potupiłe, ſo jich najwjazy lědma widźeſche a ßłyſcheſche, ſchtoż ßo ſtawasche. Kaž luby ſkót ßebi jenoż kóżdy myßleſche, ſo by ßebje ßameho wukhował.

Bjes tym ſo bě ßo hubjenſtwo tak powjetſchiło, khěżor Napoleon najwjeßelſche powjeſcźe do ßwěta ſcźeleſche. S 25 bulletinow, kaž ßo tele krótke powjeſcźe mjenowachu, wſchitzy pſcheczeljo Franzowſow ſ wulkim ſpodobanjom ſhonichu, ſo Napoleon ßwoje wójſko do derje ſaßkłużenych ſymſkich kwartěrow do Ssmolenſkeje gubernije wjedźe, ſo Ruſzy marſch Franzowſow, kotryž ßo w najlěpſchim rjedźe wjedźe, njeſadźerżuja, ſo je wójſko wjeßekeje myßle a ſo ma wſcheho doſcź do ßyteje wole, ſo wjedro wójſku dźiwnje howi a ſo je khěżor marſch do ſymſkich kwartěrow ſ tajkej pſchehladniwoſcźu a wuſtojnoſcźu naprawił, ſo móże ßo po prawym jako nadpad na Peterburg wobhladowacź, dokelž Ssmolenſk Peterburgej bliże leži, hacź Moſkwa. Tajke kžě Napoleon ſe ſaměrom do ßwěta ſcźeleſche, ſo bychu jeho pſchecźiwnizy w Němzach a Franzowſkej pſchecźiwo njemu njepoſtanuli a jeho knjeżerſtwo njepowrócźili. 13. novembra franzowſke wójſko, kotrež bě ßo pſches wjazore wjetſche bitwy, wobſtajne pſcheſcźěhanje wot Ruſkich a pſches wſchelake hubjenſtwo a nuſu żałoßnje pomjeńſchiło, k rězy Bjerjeſinje (Brěſynje) pſchicźeże. Wěz je doſcź ſnata a ßo tola na doßahaze waſchnje wopißacź njehodźi. 40,000 muži hiſchcźe pſches Bjerjeſinu pſchińdźe, a 600,000 bě do Ruſkeje ſacźahnuło! Lipak, Pětr a marketendarka běchu też pſches rěku pſchiſchli, woni pak ßami njewjedźachu, kak. Pſches żiwych a morwych, kotſiž kaž naßyp pſched moſtom leżachu, jich dale ßuwachu a na tamnu ſtronu pſchiſchedſchi, njebě hiſchcźe lěpje. Marketendarka bě ßo hnydom ſ wopréwka ſhubiła. Lipak ßwojeho młodeho pſcheczela twjerdźe ſa ruku dźerżeſche a wobaj ßo kaž w womorje dale cźumpaſchtaj.

Bě hižo cźma; dźěſchtaj w runej měrje na wjeß, kotraž na hórzy nad moſtom leżeſche a kotraž bě wot wjele biwakowych wóhnjow wobßwětlena. Tola lědma běſchtaj poł hodźiny ſchkoj, ßo hłuboko do bahniſchcźa pſchepanuſchtaj! wobrocźiſchtaj ßo na bok a móżeſchtaj ßo ſe ßwojimi ßłabymi mozami lědma pſches ßněh pſchedźěkacź. To bě woprawdźe helſka nóz; haj, hdyž běſche hubjenſtwo ſ tamneje ſtrony Bjerjeſiny ſke byłe, běſche nětko hiſchcźe hórſche.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Kralowſki krajny ſawěſcźeński hamt ſańdźenu wutoru w nowinach „Dresdner Journal“ woſjewjeſche „Regulativ, die Wahl der dem Arbeiterſtande angehörigen Beiſitzer zum Schiedsgericht der land- und forſtwirtſchaftlichen Berufsgenoſſenſchaft für das Königreich Sachſen betreffend, vom 13. Sept. 1888.“ Tale wólba ßo na 4 lěta ſtanje; wuſwolicź maju dźewjeczo wólbnizy, kotrychž ßu wólboprawni pſchedßydźa khorobnych pokładnizow pißnje na to wuſwolili. Prěni wólbny pocźaß ßo ſ 1. oktobrom 1888 ſapocźina.

— Sańdźenu ßobotu dopołdnja je ßo pſched zyhelniſkimi wrotami wobżaromne njeſboże ſtało. Hdyž wokoło jědnacźich hodźin 72lětny wumjenkař Liſcha ſ Delnjeje Hórki domoj jědźeſche, ßo kóń pſched meblowym woſom, pſched domom woſytwarza Cimbureka ſtejazym, naboja. Liſchka hoteſchku żónſkimaj, ſ nim na woſu ßedźazymaj, pſchepoda, ſo by ſ woſa ſtupił a konja kruch wjedł. W tym ßamym wokomiku pak ßo kóń ſpłóſchi, a pſches nahły ſtork Liſcha ſ woſa padźe. Na njeſboże jemu koleßa pſches wutrobu dźěchu a jeho tak cźeżko wobſchkodźichu, ſo dyrbjachu jeho do bliſkeje měſchczańſkeje hojerńje donjeſcź. Tam Liſcha 3 hodźiny poſdźiſcho ducha ſpuſchcźi.

S Hnaschez. Sańdźenu njedźelu ßu nowy ſwón na naſchim pohrjebniſchczu ßwjatoczńje poßwjeczili. Nĕhdźe dwaczeźo jĕſdni bĕchu dopołdnja po njón do Makeho Wjelkowa jĕli. Pſchi Hnaſchczańſkich mjeſach tutym Hnaſchczenjo, ſchula a młodoſcź w ßwjedźeńſkim cźahu napſchecźo pſchińdźechu a kraßnje wudebjeny ſwón na pohrjebniſchczo wjedźechu. Tu knjes farař Mĕto ſwón ſ Bożim ßłowom a modlitwu poßwjecźi, na cźoż knjes gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Schrybař Hnaſchczanam, kotſiż ßu dary ſkładowali a twarſku potrjebu ſa wĕzu pſchiwożowali, ßłowa dźaka praji. Po wuſpĕwanju kherluſcha ßo ſwón na wĕzu ſcźeże a ßo prĕni krócź ſaſwoni. Wón ma rjany, lubosny ſynk. Po ſkóncźenju ßwjatoczńoſcźe ßo ſchulſke dźĕcźi ſ darmotnym piwom wokſchewichu.

Se Schpikałow. Njedźelu tydźenja ßwjecźeſchtaj tudy kubleŕſki wumjeńkař Handrij Kudźela a jeho mandźelſka Hana rodź. Židez ſ Noweje Wßy pola Rakez ſ Boha ſtrowaj ßwój ſłoty kwaß a doſtaſchtaj w Noßacźanſkim Bożim domje pożohnowanje ßwojeho mandźelſtwa. Kwaßna hoſcźina, k kotrejź bĕ woßebje tójſchto wobſtarnych kwaßarjow pſcheproſchenych, bu w dobrej myßli wotdźeržana. Njewjeſta a ßłónzy bĕchu, ßo wĕ, ßerbſke ſwoblekane. Bóh ſdźerž tuteju mandźelſkeju hiſchcźe dołhe lĕta we wſchej ſtrowoſcźi a luboſcźi hromadźe!

Se Semiz. Tudomnemu wucźerjej k. Mucźinkej je ßo wot Jeho Majeſtoſcźe krala ſa jeho dołholĕtne, ßwĕrne a žohnowane ſkutkowanje w ſchulſkej ßłužbje ſaßłużbny kſchiž ſpożcźik.

S Ketliz. Tudomne kapłanſke mĕſtno hiſchcźe pſchezo wobßadźene njeje. Dokelž chze knjeźerſtwo nĕtko duchowne mĕſtna jenož duchownym, kotſiż ßu druhe pruhowanje wobſtali, dowĕricź, budźe drje Ketliczańſka woßada hiſchcźe khwilu bjes kapłana bycź dyrbjecź.

* S Jawory. Tudy je ßo na Sarjeńkez roli bliže Pancźiz w naléczu mlokarnja ſakożiła a kónz auguſta ßo dotwariła. Je rjane twarjenje po ſchwajzarſkim nacźiſku ſ pſchiſtojnym wuhenjom (24 metrow wyßokim), kotryž ßo w dole ſ boka dróhi poſbĕhuje: ſawdawk pokroka a pſchesjenoſcźe mjes tudomnymi burami. Dotal pſchedźĕła ßo wſchĕdnje 900 litrow do butry, nĕtko počzinaja też twarożk a twaroh plazacź. Butra, kotruž ßym ßebi ſkaſak — a ßym jenu ſchinczku zyły tydźeń jĕdk, ſo bych wjedźak, hacź je nĕſchto na žonjazym bledźenju, ſo ßo dołho njedźerži — je ßo wubjerna w ßkłodźenju khowała a ſteju ſa to, tak ßkłódku a luboſnu a cźiſtu ju naſche burowki pſchiprawjecź njemóža. Wudźĕłana butra dźe nĕtko, kóždy tſecźi dźeń dwaj zentnarjej, do Chemnizy. — Pſchejemy ßebi jenož, ſo bliższi burja, woßebje ſ Mikocźiz, ßwoje mloko do mlokarńje ſcźelu, njech ßo też ſ kontraktom dale njewjaſaja. Doſtanu ſa liter traſch pjenjezk mjenje, (kotryž na riſiko a na „khósty dźĕłaja“ pſchińdźe), wuwikuja pak tola wjazy ſ mloka, hacź hdyž ßami je pſchedźĕłaja, njehladajcy na prózu a dźĕło, kotrež ſalutuja. Sso njebojecź: hdyž je wſcho dotwarjene, rĕka twarjenje też podpjeracź!

S Rakez. Tudomne ßerbſke towarſtwo „Lipa“ mĕjeſche ſańdźenu njedźelu ßwoju lĕtnu hłownu ſhromadźiſnu. Na njej ſhonichmy, kak je ßo w towarſtwje ſańdźene lĕto ſkutkowało. Towarſtwowy pokładnik, k. Hajna, nam roſpowjeda, kak wulke ſamoženje towarſtwo wobßedźi, a k. knihownik Micźka roſprawu wo towarſtwowej knihowni poda. Pſchedßydſtwu ßo wot towarſtwa derje ſaßłużeny dźak wupraji. Na to knjes pſchedßyda wo Janje Hußu a Hußitach pſchednoſcheſche a ßebi ſe ßwojim wulzy ſajimawym pſchednoſchkom towarſtwowy dźak a pſchipóſnacźe dobu.

S Khocźebuſa. Wikowanſka komora ſa Delnju Luźizu je pißmo doſtała ſ próſtwu, ſo chzyła ſa to ſkutkowacź, ſo by ßo żeleſniza ſ Khocźebuſa runy pucź pſches Wojerezy hacź do pruſko-ſakſkich mjeſow natwariła, hdźež mĕła ßo żeleſniza ſ tamnej ſjenocźicź, kotraž ſ Budyſchina k ſakſko-pruſkim mjeſam powjedźe. Wikowanſka komora je, temule žadanju pſchihłoßujo, wobſamkła, pola pruſkeho miniſterſtwa ſa tule żeleſnizu ſkutkowacź.

S Delnich Luźiz ßo tole piſche. W Khocźebuſu na konjazych wikach wóndano Barlinſki žid ßerbſkim buram jich konje ſwotkupowa a jim po tolerju nawda, kažo, ſo bychu pſchedate konje ſa bliższi cźah na dwórniſchczo pſchiwjedli. Burjo tam cźaßa doſcź bĕchu, a hdyž też tam žida njewidźachu, nĕkotſi počzachu ſa Barlinſkim ſkótnym woſom hladacź, ſo bychu do njeho konje ſeſtajeli. Duž jedyn ſ nich ſawoła: „Hólzy, žid tu njeje, nawdawk je ſpadnuł, žid chze naß ſjebacź; ſchtóž ßwojeho konja njeſapłacźeneho do woſa ſtaji, tón žanych pjenjes njewohlada.“ Pſchi poßlednich ßłowach kóždy cźim krucźiſcho pſchimnu, a bórſy wſchitzy ßwoje konje ſaßo do mĕſta na wiki wjedźechu. Hdyž bĕchu na poł pucźa, žid na konju pſchijĕcha a na nich ſahawtowa: „Na dwórniſchczo ſ konimi! Schto chzecźe?“ Tamny bur rjeknu: „„Pjenjeſy chzemy““; a wſchitzy pſchipadźechu: „„Pjenjeſy chzemy!““ Žid ſawrjeſka: „Na dwórniſchczu budu płacźicź!“ Tamny bur ſawoła: „„Tu na mĕſcźe płacź, abo konje ßu naſche““; a nĕkotſi mĕſchcźenjo, kiž bĕchu ßo pſchi harje pſchidali, počzachu židej hroſycź. Tón ſ konja ſlĕſe a počza ſa pjenjeſami pſchimacź, chzyſche pak burej dźeßacź toleŕ wotcźahnucź. Ale tón rjeknu: „„Płacź; kaž je wotrĕcźane, abo konje ßu naſche.““ Žid da ßo do płacźenja, ale hdyž prĕnjeho konja hiſchcźe dopłacźiŕ njebĕ, počza hłuboko do móſchnje hrabacź, a móſcheń bĕ próſna, a pjenjeſy bĕchu wſchĕ. Bur ßo wußmja a ſawoła: „Ty drje njejßy Rothſchildowy wuj, a ſ Prawocźiz drje też njejßy“; mĕſchcźenjo pak židej ſ pukami hrožachu. Žid ſkoczi na konja a wupjerchnu, a nawdawki bĕchu fuk. Potom burjo ßwoje ßwĕtke koniki ſaßo na wiki dowjedźechu, hdźež je na ſprawnych płacźerjow wotbychu. S wjeßelom pak, ſo njebĕchu ſjebani, kóždy žonje a dźĕcźom nĕſchto hermanka ßobu dom pſchinjeße. A w jenym domje dźĕd prajeſche: „Njepſchedawaj bjes pjenjes; lĕpje je lĕpje.“

S Dźĕžow. Póndźelu 10. ſept. bĕchu pola naß ſkótne wiki. Na hermankach a na ſkótnych wikach ßo nĕſchtožkuli ſpodźiwne ſtanje. K nam bĕſche ſkótny pſchekupz ſ Wylemoj woła na wiki pſchihnał, kotryž bĕſche hewak zyle ſchwarny, jenož ſo wopuſche njemĕjeſche. Pſchekupz pak bĕſche ßebi pomhacź wjedźał: wón bĕſche wokej wot druheho ſkocźecźa, kotrež je dawno ſarĕſane, wopuſch pſchiſchik. Ratař ſe Sprjowjow woła kupi. Wo pſchiſchitej wopuſchi pak pſchekupz ani ßłowcźka njepiknu. Kupz ßebi ßwojeho woła do hródźe dowjedźe a ßebi jeho, kaž ßo to ſ kupjenym ſkocźecźom ſtawa, bliže wobhlada. Hdyž pak jeho majkaſche a ſkubaſche, ßo wokej na jene dobo wopuſch wottorže, a kupz mĕjeſche woła bjes wopuſche pſched ßobu. Nĕtko hołk a ſwada naſta mjes kupzom a pſchekupzom, kotrajž pak ßo ſkóncźnje tola ſ dobrym ſjednaſchtaj.

Přilopk.

* S Miſchna ßo piſche: Snamjo naſcheho cźaßa je — ſpĕſchnoſcź. Też rjemjeßkniſzy pucźowarjo, tak mjenowani „hantwjerſzy“, maju ßo do ſpĕcha. Woni ſpĕſchnje pucźuja, kaž to na rjemjeßkniſkim pucźowarju widźachmy, kotryž ſańdźene dny na dwojokole pſches Miſchno pſchijĕdźe. Sswój wacźok, na kotryž mĕjeſche ſchkórnjaze ſchcźĕtki pſchipaßane, a hamor — ſnamjo, ſo bĕſche kowař — bĕſche ßebi ſady na koło pſchicźiniłk. Takle wſchak ßo lĕpje pucźuje, hacź pĕſchi.

* W jenej wßy njedaloko Kinsbórka ßo njedźelu tydźenja ſta, ſo, hdyž duchowny popołdnju do zyrkwje pſchińdźe, žadyn cźłowjek k nyſchporu pſchiſchoł njebĕ.

* W Kindelsdorfje pola Landeshuta wóndano wjeßny ſchołta woła pſchahaſche. Na jene dobo ßo woł ſpłóſchi, ſchołtu powali a jeho tak ſbodźe, ſo jemu moſhy wuſtupichu. Njeſbożowny bórſy ducha ſpuſchcźi.

* Manevry, kotrež ßo w tu khwilu w wokolnoſcźi Jerichowa w Pruſkej wotbywaju, ßu hižo tſoji wopor žadałe. Sso kupajo ßo jedyn wojak pola Gerniſcha tepi. Jedyn ſerżant 2. ſchwadrona 16. regimenta hulanow w Biederitzu na ßynowej łubi, hdźež wón w nozy ſpaſche, tak njeſbożownje ſ dźĕru dele padźe, ſo ßebi dwójzy ruku ſłama a ßo tak cźeżzy do hłowy ſrani, ſo ßo jemu ſ cźeżka žiwjenje ſdźerži. W Möckernje je, ſchtož ßo ßłyſchi, pſched wczeraſchim tydźenja rĕſniſki jeneho hulana ſakłók.

* W Gommernje w Pruſkej je ſańdźeny tydźeń ßłużobna holza ßwoje noworodźene dźĕcźatko ſe ſchórzuchowej ſchnórku ſadajiła a cźĕło w kſchini ſkhowała. Lĕkař, wo kotrehož bĕchu pósłali, ßo podarmo prózowaſche dźĕcźo ſaßo woživicź.

* Wo krwawnym njeſkutku ßo ſe wßy Böhlen pola Erfurta piſche. 26 lĕt ſtary ſchkleńczeŕ bĕſche wobſamknuł ßwoju dotalnu lubku, 18lĕtnu holzu, kotraž niczo wjazy wo nim wjedźecź nochzyſche, moricź. Hdyž holza wóndano rano wokoło tſjóch, wot nĕkotrych towarſchkow pſchewodźana, ſ rejow domoj dźĕſche, ſchkleńczeŕ trójzy do njeje tſĕli. Na to ßo ßam ſatſĕli, ßebi jenu kulku do wutrobna, druhu do rta tſĕliwſchi. Holza je ſbożownje woteſchła: jena kulka ji draſtu rósdrĕ, druha ji lĕwu ruku wobodrĕ, a tſecźa ßo na moßaſu jeje laza roſplaznu.

* Spodźiwne njeſboże je ßo wóndano w Burghaunje w Heſſenſkej ſtako. W prĕnim poſkhodźe jeneho doma młoda holza na wóknowej deſzy wonkach ſtejo wóknowe ſchkleńzy rjedźeſche. Sso wobßunuwſchi holza dele padźe, a to na młodeho pſchekupſkeho, kotryž runje nimo dźĕſche. Holza ſ tajkim wotmachom do młodźenza praßnu, ſo ßo tutón hnydom podklaknu, a ſo jeho ſa morweho do jeho wobydlenja pſchinjeßechu. Wón ſaßo k ßebi pſchińdźe, ale je ßo ſnutſka cźeżzy ſranił. Holza je ßo jeno ßnadnje wobodrĕła.

* W nozy wot sandźeneje ßoboty na njedźelu je ßo w Darmstadcźe rubjeżne mordarſtwo ſtako: 22 lět ſtary ſchewſki Oppermann bu ſkónzowany a wurubjeny. Oppermann běſche pěkny cźlowjek a hižo dleſchi cźaß w fabriży dźěkaſche, hdźež ßo ſchewſka twora dźěka. W nozy wokoło dwanacźich běſche wón ſ wobßedźerjom doma, w kotrymž wón bydleſche, ſ korczmy domoj pſchiſchoł a ßo hnydom do ßwojeje iſtwicźki w małym pódlanſkim twarjenju podał, w kotrymž ßamlutki bydleſche. Wokoło dweju ßußodźa żałoſtne wołanje wußkyſchachu; duž hladacź dźěchu, ſchto je ßo ſtako. Hdyž do jeho iſtwicźki pſchińdźechu, ſchewſki ſ mnohich ranow krwawjo bjes pomjatka wó iſtwje leżeſche. Wón ſemrje, prjedy hacź lěkař dóńdźe, po kotrehož běchu hnydom běżeli. Do cźěła běſche na wſchě 20 ranow nakałanych; někotre běchu ßmjertne. Pſchi cźěle wulki runy nóż leżeſche, wot kotrehož běſche ßo brjeńk wotkamał; wotlemjeny kruch hiſchcźe w ranje ſady w ſchiji tcźeſche. Hdyž je jeho mordař nadpanuł, je ſchewſki najſkerje wotzucźił; pſchetož wſchitko na to pokaſowaſche, ſo je ßo wón krucźe ſ mordarjom běđźił. Něhdźe 18 mk., kotrež běſche ſchewſki jako tydźeńſku mſdu ßobotu doſtał, jeho cźaßnik a něhdźe 60 mk., kotrež běſche ßebi wón nalutował, je mordař kſchinju rosbiwſchi rubił. Jako na mordarja hnydom na ſchewza Wehnera tukachu. Wón ſe ſchewſkim w jenej fabriży dźěkaſche a hacź do ſchtwórtka tydźenja w jeho iſtwicźży ßobu bydleſche. Tónle dźeń ßo wonaj ſwadźiſchtaj, a jemu hrožo Wehner Oppermannowe bydło wopuſchcźi, Ssobotu wjecźor chżyſche Wehner do Frankfurta pucźowacź; ale hiſchcźe w nozy ßu jeho bliſko doma widźeli, w kotrymž je ßo mordarſtwo ſtako. Wobßedźeř fabriki wěricź nochżyſche, ſo je Wehner mordař, wobkrucźejo, ſo tež je Wehner pěkny a ródny dźěkacźeř był a ſo je ßo, kaž ßo ſdaſche, ſ Oppermannom ſaßo ſjednał był. Hižo njedźelu popołdnju ßu Wehnera w Bürgelu pola Offenbacha ſajeli. Wſchitko nimale ſ wěſtoſcźu na to pokaſuje, ſo je wón ſchewſkeho ſkónzował. Hiſchcźe druheho ſchewſkeho, kotryž je ſe ſkónzowanym dźěkał, ßu njedźelu ſajeli.

* Żałoſtne njeſboże je ßo ſańdźenu wutoru w nozy wokoło tſjóch na dwórniſchcźu w Dirſchawje ſtako. Dwórniſchcźowy ſaſtojnik T., kotryž mějeſche nózny ßłużbu, ſ twornym woſom po kolijach jědźeſche, ßo wobßunu a pod wós padźe. Koleßa jemu pſches wutrobno dźěchu a cźěło do dweju połojzow rosrěſnuchu. T. běſche na měſcźe morwy. Wón ſawoſtaji wudowu a wóßom njeſaſtaranych dźěcźi.

* Hdyž ſo ſańdźeny tydźeń Münſterſki artilleriſki regiment w holi pola Weſela w tſělenju wuwucźowaſche, bu młody wojak wopor ßwojeje ßamßneje lohkomyßlnoſcźe. Na tſělniſchcźu pjelnjenu granatu namakawſchi chżyſche ju wón wuprózniccź, ſo móhł ju někomu pſchedacź. Pſchi tymle jara ſtraſchnym dźěle ßo wón někak pſchehlada a ßo ſaźehlaka dótknu: granata rosbuchnu a wojakej lěwu ruku wottorże a jemu prawu nohu zyle rosbi; njeſbożowny je na ßwoje ſtraſchne rany mjes tym ſemrjeł. Po pſchicźinje tehole ſrudneho podawka wojeńſka wyſchnoſcź hnydom ſa tym błědźicź daſche, hacź ßnano ßu tež druſy wojazy pſchecźiwo ſakaſni kule a granaty sběrali a hacź ßebi tajke khowaju. Duž w kſchini jeneho kanonéra pjelnjenu granatu nadeńdźechu. Tajkile lohkomyßlny cźlowjek! Kſchinja ßo ſatchaßnucź trjebaſche, abo něchtó do njeje ſtorcźicź trjebaſche, a granata móżeſche wobßedźerja kſchinje a wſchitkich jeho towarſchow, kotſiž běchu bliſko, moricź. Druhi kanonér mějeſche někotre ſhrapnele pſchi ßebi, kotrež pak běſche prjedy wuprózdnił. Lohkomyßlneju wojakow k krutemu arreſtej na dwě njedźeli ſaßudźichu.

* W Nürnbergu běſche ſańdźeny tydźeń k cźeſcźi inſpektora bajeńſkeho wójſka, generalneho pólneho marſchala Blumenthala, tak mjenowany wulki „zapfenſtreich“, na kotryž ßo wjele ludu ſecźěri. Pſched Haninej haptyku tajka cźiſchcźeńża naſta, ſo tam někotre wóknowe ſchkleńży rostkóczichu. S krótka rosßudźeny proviſor tejele haptyki rucźe hamor a něſchto hoſdźi wſa a prěnich lěpſchich, kotſiž pſchi woknach ſtejachu, ſe ßuknju k wóknowej deſzy pſchiklepa, ſo móhł wot nich ſarunanje żadacź ſa naczinjenu ſchkodu. Jedyn ßo wottorże a woſtajiwſchi poł ßuknje cźeknu.

* Jara hłupy żort, kotryž ſměja droho ſapokucźicź, ßu ßebi ſańdźene dny ßłużobne dźowki jeneho bura we wßy Schweinau pola Nürnberga dowolike. Holzy na polu dźěkachu, hdyž cźah na żeleſnizy pſchijěđźe. So by cźah ſaſtacź dyrbjał, ßo holzy klubu prěki na kolije lehnuchu. Wjednik lokomotivy dyrbjeſche woprawdźe cźah ſaſtajicź.

* Na pohrjebniſchcźu w St. Guenje w Franzowſkej něſchto cźaßa ſcherjeſche. Ludźo, kotſiž nimo khodźachu, ßkyſchachu, kak ßo duchojo wótſje ßměja. Wo tym ſhoniwſchi polizija pohrjebniſchcźo khwilu wobkedźbowaſche a tam ſkónczńje 18 bundakow a paduchow nadeńdźe, kotſiž mějachu w jenym ßwójbnym pohrjebniſchcźu ßwoju hoſpodu a tam pijachu a ſakhadźachu. Duchojo nětko w dźerje ßedźa, a na pohrjebniſchcźu je ſaßo wſcho wocźichło.

* Korczmař w Beneſchawje pola Ratibora wóndano ßrjedź nozy ſtaże prajiży: „Hłóß je mi porucził, ſo ßwoje dźěcźi jandźele ſcźinju.“ Na to wulki kuchinſki nóż wſa, ßo do komory poda, hdźež dźěcźi ſpachu a wſchě tſi dźěcźi ſkała; ßwojej 7lětnej dźowcźicźży żiwot prěki rosrěſnu. Wona je najcźeżſcho ranjena, a ßo ji ſ cźeżka żiwjenje ſdźerži. W tu khwilu ßu wſchitke tſi dźěcźi hiſchcźe żiwe. Korczmař pije a je njeſkutk najſkerje w deliriju dokonjał.

* Na dwórniſchcźu w Preßburgu w Wuherſkej ßu paduſchi wulku hromadn dynamita kranuli. W kerkach bliſko ſtareho dwórniſchcźa dźěcźi kaſchcźik namakachu, w kotrymž bě zentnař dynamita. Polizija bórſy wußlědźi, ſo běſche ßo dynamit ſ jeneje fabriki na żeleſnizu dał, a ſo běchu jón w nozy ſe ſaſyglowaneho woſa kranuli. 6 puntow dynamita hiſchcźe w woſu namakachu. Hižo wjele njedźeł zyła cźrjóda paduchow wokolnoſcź njewěſtu cźini; tucźi ßu najſkerje dynamit trjebali a jón kranuli. Dotal jich wußlědźili njeßu.

* Na fararja Thoorżnizkeho w Galiziſkej běſche ßo pſched krótkim mordarſki nadpad ſtał. Nětko ßu w domje kublerja Strżelezkeho 60,000 ſchěßnakow nadeſchli, kotrež ſpomnjenemu fararjej ßkuſcheja. Pěkneho knjeża ßu hnydom ſajeli.

* Też w hornjej Italſkej mějachu ſandźene dny wulku wodu. W wokolnoſcźi měſtow Verona, Sondrio, Bergamo atd. je zyła krajina powodźena, ßu twarjenja ſpowalane, moſty ſwottorhane a łuki a role na dołhi cźaß ſapuſcźene. Też mnohe cźlowjeſke woporу ßu njembre żołmy żadałe. Najmjenje ſchkody je ßo w ßamej Veronje ſtako, dźak woßebje pilnej prózy wojakow, kotſiž wo dnjo a w nozy dźěkachu. W krajinje wokoło měſta Bergamo ßu někotre rěki daloko ſ brjohow wuſtupiłe, pſchi cźimž je ßo wjele cźlowjekow tepiło. Na mnohich żeleſnizach ßo jěđźicź njemóże. Najhórje běſche wokoło Sondrio, hdźež je woda ſa wjele millijonow ſchkody naczinika. Rěka Adda někotre moſty wottorże; zyły lud, kotryž běſche na moſtach pſched wulkej wodu wucźek pytał, ßo w rězy tepi.

* W měſtacźku a wokoło měſtacźka Bazailles w Franzowſkej ßo 1. ſeptembra 1870 horza bitwa bijeſche. Měſtacźko ßo paleſche. Jeneho wobydlerja, kotrehož dom ßo paleſche, němſki wojak ſ płomjenjow wumó. Franzowſa jemu to ſabył njeje. Tamón wojak, kotryž je nětko piwařſki w Frankfurcźe, pſched krótkim powjeſcź doſta, ſo je Franzowſa ſemrjeł, piwařſkemu 2000 mk. wotkaſawſchi a ßwojej dźowzy poruczíwſchi, ſo ma piwařſkemu hacź do ßmjercźe lětnje 120 mk. wupłacźicź.

* Pſched krótkim młoda żónſka ſ dźěſcźom na rukomaj do domu bohateho ratarja W'Carti w Kenſingtonje po proſcheń pſchińdźe. W wulkim ſalu pſchecźelſtwo 80 lět ſtareho ratarja ßedźo pijeſche a ſakhadźeſche a proſcheřku hanjeſche a ji hrożeſche. Proſcheřka chżyſche cźeknucź; w ßwojim ſtraſche pak wona durje ſmyli a ßebi do iſtwicźki ſaběża, hdźež wobßedźeř doma khory a ßłaby a wote wſcheho ßwěta wopuſchcźeny na ßwojim ßamotnym lěhwje leżeſche. Żónſka jemu tſchepjetajży wupowjeda, ſchto je ßo ſ njej ſtako. „Schtó je Twojemu dźěſcźu nan?“ ßo ju ſtarz wopraſcha. — „Njeduſchny cźlowjek, kotryž je mje pſched krótkim wopuſchcźił.“ — Ssebi wěz khwilku rosſpomniwſchi khory k proſcheřzy dźeſche: „Dóńdź mi po duchowneho!“ Duchowny mějeſche ſa to, ſo ſtarz poßlenje wolijowanje żada; ale tutón rjeknu: „Ja ßym khory; mój kónz ßo bliži; duž chżu tejle żónſkej ſ jeje dźěſcźom ßwoje ſamożenje wotkaſacź, kotrehož moje pſchecźelſtwo hódne njeje. Swěrujcźe naju!“ Hodźinu poſdźiſcho běſche młoda żona njewuſchne pſchecźelſtwo ſ domu wuhnała a ſtaremu knjeſej w najrjeńſchej iſtwě póßkała; płacźo jemu wona lubjeſche, ſo chże jeho ßwěru wothladowacź hacź do kónza.

* W Bołharſkej pſched krótkim ſcheſcźo rubjeżnizy póſt nadpadźechu, kotryž do Ruſchcźuka jědźeſche, a żandarma, kotryž póſt pſchewodźeſche, morichu. Druhi wós, w kotrymž běſche 40,000 mk. pjenjes, jim cźeknu.

* Cźrjóda rubjeżnikow pſched krótkim pſched wrotami Konſtantinopla młodu holcźku rubi, burſku dźowku. Jich nawjedowař chżyſche ßo ſ njej ſwěrowacź dacź. Duž rubjeżniży w ßwojich horach wjeßoły kwaß wuhotowachu; jedyn ſ nich jako pop ſkutkowaſche a młodymaj mandźelſkimaj pożohnowanje wudźěli. Po wěrowanju rubjeżnizy do wßy, ſ kotrejež běchu holcźku rubili, póßka póßkachu ſ poruczńoſcźu ſa tamniſchu wyſchnoſcź, ſo ma ßo dokonjane wěrowanje do ſaſtojnſkich knihi ſapißacź. Je-li ſo ßo to njeſtanje, rubjeżnizy hrożachu, ſo chżedźa ßo ßurowje wjecźicź.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budże jutsje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach farař dr. Kalich němski předowacź.

Wěrowanaj:

W Michalskej zyrkwi: Gustav Wylem Albin Hotaß, tyscheŕ w Draždźanach, ſ Marju Amaliju Schülerez na Židowje.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Hermann Kurt, Augusta Cźemjery, pißarja na Židowje, ß. — Hana Margaretha, Khorle Augusta Manjoka, kamjenjeczíschczerja na Židowje, dź. — Emma Augusta, njemandź. dź. w Wulkim Wjelkowje. — Jaroměr August, njemandź. ß. w Czichońzach.

W katholskej zyrkwi: Max Hermann, Jana Ernsta Lukascha, dźěłaczerja pod hrodom, ß. — Johanna Hilźbjeta, Konstantina Czornaka, klampnarja tudy, dź. — Marja Josefa, Jana Augusta Schmidta, dźěłaczerja tudy, dź. — Albert, Wójczěcha Knappa, krawskeho mischtra tudy, ß. — Jurij, Jana Augusta Robla, dźěłaczerja na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 16. septembra: Fritz Bekert, truhař tudy. 34 l. 4 m. — Jaroměr August, njemandź. ß. w Czichońzach, 11 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2841 měchow.	W Budyschinje 15. septembra 1888 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.	W Lubiju 20. septembra 1888 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.
Pschenża . . . . . běła	9	52	10	—	9	41	9	88
= . . . . . žołta	8	93	9	52	8	82	9	41
Rožka	7	59	8	4	7	38	7	94
Jeczmjeń	6	88	7	10	6	67	7	33
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	40	6	90	6	40	6	80
Hroch	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka	6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka	16	—	16	50	15	—	15	50
Běrny	1	80	2	20	1	80	2	40
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	40	2	—	2	30
Pschenična muka 50 = . . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 = . . .	7	80	12	80	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	2	30	2	50	2	10	2	60
Ssłóma . . 600 = . . .	21	—	22	—	19	—	22	—
Proßata 881 schtuk, schtuka . .	5	—	14	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	25	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 67 np. hacź 9 hr. 97 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 38 np. hacź 9 hr. 52 np.; rožka wot 7 hr. 97 np. hacź 8 hr. 16 np.; jeczmjeń wot 6 hr. 45 np. hacź 6 hr. 96 np.; wowß wot 6 hr. 65 np. hacź 6 hr. 75 np.

Draždźanske mjaßowe płaczišny. Howjada 1. družiny 58—62 mk., 2. družiny 52—56, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—53 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—50 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 21. septembra: Rjane.

Njech ßo w haptykach ſa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Khěža na pschedań.

Ssobotu 29. septembra popołdnju w 2 hodźinomaj budże ßo w Worklezach **khěža czišło 1** na městnje ßamym sjawnje pschedawacź. Dalsche ßo prjedy pschedawanja wosjewi.

Wobßedźeŕ.

Wjetschu dźělbu prósdnych

měchow

mataj na pschedań

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Nimale nowy rěsniski (cźelazy) **wós** je na pschedań pola rěsniskeho mischtra **Rjenčza** na ſwonkownej lawskej haßy 40.

Najlěpschi maschinski wolij

kopytny mas, kožowy mas a kołmas porucza tunjo

Arno Möckel

na ßerbskej haßy 13.

Khofej

paleny a njepaleny poručataj tunjo

Schischka a Rjeczka.

Drjewowa awkzija.

W **Kuczinjanskim** hoscźenzu ma ßo scźěhowaze drjewo na **Połpiczanskim statnym revěrje**

pónđelu 24. septembra 1888 dopołdnja wot ½10 hodźin

2 mjehkaj klozaj 21 cm hornjeje tołstoscźe, 3,5 m dołhoscźe,
6 mjehkich klozow 23—25 cm hornjeje tołstoscźe, 3,5 a 4,5 m dołhoscźe,
50 mjehkich žerdźow 8—9 cm delnjeje tołstoscźe,
20 mjehkich žerdźow 10—12 cm delnjeje tołst.,
99 rm. mjehkich schcźěpow,
124 rm. palnych knyplow,
3 rm. hakosow,
54,0 stotnjow mjehkich walcźkow,
132 rm. mjehkich pjeńkow

} w 54. wotdźělenju lěßneho městna Barosche,

ſa hnydom hotowe pjenjesy a pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschedawanje pschedawacź.

Podpißane revěrske ſarjadnistwo budże drjewo, na wobhladanje leżaze, pschipokasowacź.

W Draždźanach a Połpizy, 12. septembra 1888.

Kral. hajniski rentſki hamt: **Garten.**

Kral. hajniske revěrske ſarjadnistwo: **Grohmann.**

Awkzija.

Pjatk 28. septembra maja ßo w Komorowje pola Rakez w **Schimanez** hoscźenzu popołdnju wot 2 hodźin:

1 ßwinjo, 3 kosy, 1 schtyrikoleßaty ruczny wós, 1 kanapej, wschelake blida, ławy a stoły, korczmarſka a khlamarſka nadoba, 1 kožuch a wschelaka drasta, k ſawostajenstwu a konkurſtwu ſemrjeteho korczmarja **Khorle Woraschka** ßłuschaze, ſa hnydom hotowe pjenjesy na pschedawanje pschedawacź.

Konkurßowe ſarjadnistwo.

Awkzija.

Njedźelu 30. septembra popołdnju w 3 hodźinach maja ßo w **Kaßowje** czišło 23 wschelaki hospodarſki grat, jako 1 krumjazy wós, 1 płuh, 1 radło, 2 brónje, 1 juchowy ßud, 1 ßykanjowa maschina, 1 butrowa maschina a hischcźe wschelake druhe wězy ſa hotowe pjenjesy na pschedawanje pschedawacź. Tež stej tam 2 krumje na pschedań.

Wobßedźeŕ.

K domkhowankam a kermuſcham

poručam:

drobny zokor,
zyły zokor,
wulke rósynki,
małe rósynki,
mandle ßłódke a hórke,
zymt, muſkatowe kwěty,
ſafran a korjenjowy wolij,
khofej paleny a njepaleny,

wscho **jara rjane, dobre a tunje**

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawskej haßy, na rózku Hoschiz haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczišnach

mechaniſka pschadownja w Hajnizach.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbſke kmótſjaze listy.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, porucza

Paul Walther

na žitnych wikach.

Turkowſke ßłowki

najlěpscheje družiny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija ſnatych dobrych likěrow po starych tunich płaczišnach.

Khofej

paleny a njepaleny

jenož w dobrych družinach poručataj jara tunjo

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Czisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Destillazija Schischki a Rjeczki

porucza ßwoje ſnate dobre družiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuniſchich płaczišnach.

Carl Noack w Budyschinje

na zitnej haßy njedaloko hlowneho torhoschcza

porucza pschi sprawnym poßkuženju:

khofej ßyry punt po 96, 100, 110, 120, 130 a 140 np.,
khofej paleny wschědnje dwójzy czerstwy punt po 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
dróbny najlěpschi raffinadowy zokor punt po 30 np., pschi 10 puntach po 29 np.,
kompenowy zokor jara ßłódki punt po 34 np., pschi 10 puntach po 32 np.,
kóstkaty zokor punt po 36 np., pschi 10 puntach po 35 np.,
zokor w pokrutach punt po 34, 35 a 36 np.,
jerje po 3, 4, 5, 6 a 7 np., po kopach tuńscho, tunu po 36½ mk.,
rajß punt po 14, 15, 18, 20, 24, 30 a 36 np.,
syrup ßłódku tworu punt po 12, 15, 18, 20, 30 a 36 np.,
amerikanski petrolej punt po 14 np., pschi 10 puntach a wjazy po 13 np.,
khěžorski wolij, njerosbuchazy, punt po 20 np.,
czischczeny schlesynski ripikowy wolij punt po 40 np., pschi 10 puntach po 36 np.,
ßwěczki we wschěch tokstoschzach pakczik po 30, 35, 40, 50, 60 a 70 np.,
mydło we wschěch druzinach punt po 30, 36 a 40 np.,
masne mydło punt po 22 np.

Eduard Hartmann

w Budyschinje na ſnutskownej lawskej haßy 5

porucza

kapoty a rubischcza, lama a pollama, barchent k koschlam a pjeslam

w nowych rjanych mustrach po tunich płaczisnach.

Eduard Hartmann

w Budyschinje na ſnutskownej lawskej haßy 5

porucza

konjaze deki

po tunich, twjerdych płaczisnach.

Kolonialtworowe khlamy Ad. Rämscha

pschi butrowych wikach

porucżeja ßwojim cześcżenym wotebjerarjam:

khofej, jara ßylny a czischcze ßłodżazy, punt po 90, 100, 110, 120 hacz 150 np.,
khofej paleny punt po 120, 130, 140, 150 hacz 200 np.,
zokor dróbny punt po 30 a 32 np.,
zokor w kłobukach punt po 32, 33, 34 hacz 38 np.,
lompenski zokor punt po 34 np., pschi 5 puntach po 32 np.,
rajß punt po 12, 13, 14, 15, 16, 18 hacz 30 np.,
syrop jara ßłódki punt po 12, 16, 18, 20 hacz 36 np.,
rjepikosty tobak krany punt po 35 np., jara dobry amerikanski,
kißalowy sprit po 15 a 18 np., w piczelach wjele tuńschi,
lamane nudle punt po 24 np., pschi 5 puntach po 22 np.,
mydło jara tunjo w ryhelach něhdże 1 punt po 25, 30 a 40 np.,
mydło k masanju I. punt po 25 np., II. punt po 22 np.,
jerje, rjane tuczne ryby, mandel po 40—75 np.

Dokelž ßu ßo khofejowe płaczisny saßo ponizike, poruczam wot nětka saßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.

w ſnatych dobrych a derjeßłodżazych kajkoscżach.

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawskej haßy.

Hermann Darschau,

schtrympařnja w Budyschinje

na schulerskej haßy czißło 1

ßwoje dawno jako jara dobre ſnate **schtrympowe twory** czežkeje druzinu ſe ßwojeje schtrympařnje po tunich płaczisnach dobroczinwemu wobkedžbowanju porucza.

S dobom na ßwój wulki skład **schtrykowanskeho pschedżena** najwubjernischeje kajkoscże kedžbne czinju.

en gros.	en détail.
Koruschkowu lamanu schokoladu punt po 80 np.,	
vanillowu = = = punt po 100—140 np.,	
kakao, ſ kotrehož je wolij wuczehnjeny punt po 140—300 np.,	
kakaowowu maczisnu punt po 140—300 np.,	
kakaowowy thej punt po 40 np.,	
schokoladowu muku punt po 60—100 np.,	
póprjanz k rybam,	
biskwity a **thejowe wafle** porucza	
Ferd. Pfeiffer na hlownym torhoschczu 8, skład schokoladow a konfekturow fabriki **Hartwiga a Vogela** w Draždżanach.	

Pschi wotewsaczu 5 puntow ½ punta rabata.

Saßopschedawarjam ßo wschě twory po fabrikskich płaczisnach woblicza.

K pschedstejazym kermuscham

pschedawařnja mjaßowych a kolbaßowych tworow

Khorle Pawola Domschki na schulerskej haßy

jara rjane **tuczne mjaßo, kój** a wschelake druziny **kolbaßy** w wubjernej dobroscżi porucza.

W pschedawařni ßo ßerbski rěczi.

Khofej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacz 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpsche czischcze a ßylnje ßłodżaze druziny porucza

Jan Wjenk

na ſwonkownej lawskej haßy 38 pódla Schraderez konditařnje.

Khofej

wot najtunischich hacz do najdróżschich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedžbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Wschě

dobre palenzy a likěry, czisty palenz

porucza tunjo

Th. Grumbt

na ſwonkownej lawskej haßy.

Dürrenbergsku warnu ßól
Dürrenbergsku skótnu ßól

(kotraž je, kaž je ſnate, najlěpscha) porucza najtuńscho

Emil Lebelt

na dwórnischczu w Budeſtezach.

J. A. Henke

w Budyschinje

na ſeminarskej haßy 4

porucza ßwój

skład wschěch druzinow

czaßnikow.

Porjedżenje khwatnje a tunjo.

Spěwarske knihi

w najnowschich ſwjaskach,

kmótſjaze listy

po fabrikskich płaczisnach,

ſbožopschejaze khartki

a **kwětki** do wopomnjeńskich knihow w wulkim wubjerku a w najnowschich mustrach porucza

Gustav Rämsch

na bohatej haßy 21.

Najlěpschi mlokowy a wužitkowy pólver, ſawsowy a wobžerny pólver ſa ßwinje, reſtituzionski ſlnid pſche khromjenje ſkoni a howjadow w ſnatej derje skutkowazej kajkoscżi porucza

Nakeczanska haptyka.

FORMY,

wulka kniha basni **Jakuba Ćišinskeho,** je wušła a je w Smolerjec knihićišćerni dostać. Płaćizna brošurowaneho exemplara 2 hr. 50 np.

Koruschki wscheje družiny jako:

běły a czorny pópjer, nowu wyrzu a naliki, zymt a zymtowe kwěty, mazyßowe worjeschki a mazyßowe kwěty, safran,

wscho zyke a czisćze mlěte,

korjenjowy wolij, zitronowy wolij atd.

porucza tunjo

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail.

Maschinski wolij

w pschelakich kajkosćzach sa maschiny, kotrež cźežko abo lohko du,

wolij sa schijaze maschiny

bleschu po 30 np. a po wasy porucza tunjo

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail.

Lěkarski

dorschowy jatrowy wolij,

snaty najlěpschi ßrědk psche **czerpjenje wutrobnja** a **pluzow,** psche **skrosle, lischawu, ßlaboscź pola dźěcźi, kožinu wumpjeru** atd., dostach w czerstwej tworje a jón w bleschach po 50 np. a po wasy tunjo pschedawam.

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail.

Schwablowu kißalinu, ßlonu kißalinu

w balonach a po wasy k ratarskej potrjebje ma pschezo po wulkich dźělbach na składze po jara tunich płaczisnach

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail.

Hamburgsko-amerikanske paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parolódźna jězba

z Hamburga do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,

z Havra do **New-Yorka**
kóždu wutoru,

ze Stettina do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,

z Hamburga do **Wjecźornejeje Indiskeje**
měßacźnje 3 krócź,

z Hamburga do **Mexika**
měßacźnje 1 ras.

Towarstwowe pósitke parne łódże podawaju wubjernu jězdź a pschihódnu pucźowansku skladnosćź sa kajutowych a bjeskubjowych pucźowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797

Carl Meisel w Budyschinje.

Gustav-Adolfski ßwjedźeń w Huszy.

Pschichodnu **ßrjedu 26. septembra** popołdnju wot 2 hodźin budże Budyske pobocźne Gustav-Adolfske towarstwo ßwój lětuschi ßwjedźeń w naschim Bożim domje ßwjecźicź. Knjes farar **Matek** s Budyschinka budże popołdnju w 2 hodźinomaj ßerbski a k. farar **Jakub** s Njeßwacźidła na to w 4 hodźinach němski prědowacź.

Pschecźelow Gustav-Adolfskeho towarstwa a woßebje knjesow duchownych a wucźerjow wutrobnje pscheproschuje

W Huszy, 18. septembra 1888.

zyrkwinske prjódkstejeŕstwo.
Měto, farar.

Budyska Bjesada

směje **njedźelu 23. septembra** popołdnju wulět psches **Sprejiny dol** do **Dźěžnikez.** Shromadźisna w 2 hodźinomaj w sahrodźe akzijoweje piwarnje. Wjecźor na **tśelerni bal.**

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

a w **ßadarskej a sahrodniskej schuli,** s njej sjenocźenej, **ßo pónd źelu 15. oktobra 1888** nowy wucźbny kurß sapocźnje.

Wscho dalsche je pola direktora **Bruggera** nashonicź.

Dźiwje

kastanije

a

žołdźe

kupuje po kóždej dźělbje

Otto Engert.

E. Meier, pjezytwarz w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 21.

Zarěčanske serbske towarstwo

zmeje — da-li Bóh — njedźelu 23. septembra t. l. swoju měsacznu zhromadźiznu.

Zajimawy a powucacy přednošk wo „trichinach“ je dobroćiwje přilubjeny. Započatk z dypkom **4 hodźin** dla hladanja přez mikroskop.

Tež njesobustawam je rad a lubje dowolene přistupić a prosy so wo bohaty wopyt.

Předsyda.

Ss!

Podpisane towarstwo sebi z tutym dowola, swojich lubych st. k. a k. sobustawy a přećelow k nazymskej skhadźowancy, kotraž zmeje so **24. sept.** w **Lubiju,** podwolnje přeprosyć. Zhromadźizna: 11 h. c. t. w restawraciji „Funkenburg“.

Łužiske předarske towarstwo:
Richard Truöl, stud. theol.,
h. t. senior.

Schtóž

chze nóž abo nožizy toczene abo wuporjedźene měcź, pósczel je do parneje toczerńje a porjedźerńje

Oskara Buttera w Budyschinje pola theatra.

Wustojnych murjerjow

sa parnu zyhelniczu w Lejnje a na Łuschczanski knježi dwór pytam.

Ernst Eißler,
twarski mischtr w Přeczezach.

Běrnyšběrarjo

ßo wot póndźele 24. septembra pschi wyßokej akkordowej mzdźe pschijimaju na knježim dworje w **Brěsynje.**

Wotroczkow, dźowki, mlokowe holzy, pohonczow hnydom a k nowemu lětu pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na garbarskej haßy czißko 9.

K nowemu lětu pytaju ßo na knježi dwór w Brěsynje jedyn hejtman (woženjeny abo njewoženjeny) a dwaj rólnaj pohonczaj pschi wyßokej mzdźe.

K nowemu lětu ßo wustojna skótna hospoza a starscha spuschczomna kucharka, kotraž dyrbi s khwilemi tež w hospodarstwje ßobu pomhacź, a hnydom dźěkacźerska ßwójba na **Debischkowski knježi dwór** pyta.

Dweju **tyscherskeju** do trajneho dźěła pyta

J. E. Holan w Małym Wjelkowje.

Tyscherskeho

pyta **E. Měrczink** w Rabozach.

2 **tyscherskeju** do trajneho dźěła pyta **J. Zimmermann** w Nowych Koprizach pola Pomorez.

Pjekarski wucźobnik ßo pyta na swonkownej lawskej haßy 10.

Wucźobnika

pyta hnydom abo k Michalej

W. Greulich,

kowarski mischtr w Budyschinje pschi garbarskich wrotach.

Schtóž **žitoczischczazu maschinu** abo **kladrawu** potrjeba, temu wubjerne maschiny, pola **T. Rychtarja** w Hórkach pola Panczig na pschedań stejaze, poruczamy.

Někotsi wobßedźerjo tajkich žitoczischczazych maschinow.

Dwě shubjenej knižzy k sapißanju mjaßa Lipiczanskeho knježeho dwora njech ßo sa myto na Lipiczanskim knježim dworje abo w wudawarni Serb. Nowin wotedadźa.

Wóndano ßobotu je ßo na butrowych wikach **ruczny korbik** stejo wostajił. Saßodostacź w wudawarni Serb. Nowin.

Sswojemu **Mrowjanej** pschecźelski dźak praji **Łužan.**

Dźak.

Wutrobny dźak wschitkim tym prajimoj, kotsiž ßu namaj pschi wóhnju 18. meje k pomozy byli a kiž ßu naju s dobrowólnymi darami podpjerali. Najwutrobnischi dźak pak prajimoj **Njesdaschowskej gmejnje** sa wschu wopokasanu luboscź a **Handrijej Berganej** sa darmotnu hospodu. Bóh luby Knjes chzył jich wschitkich sa to žohnowacź.

Khorla Krebs a **mandźelska**
w Hnaschezach.

Wutrobny dźak.

Wschitkim tym, kotsiž ßu mje pschi nowotwarje mojeho domu, kotryž je ßo létßa 18. meje psches woheń sanicził, s pschiwožowanjom twarskeje potrjeby a s ruczným dźěkom podpjerali, najwutrobnischi dźak praju. Woßebje ßo dźakuju khěžkarjej **Wjeńkej** w Njesdaschezach sa pschewostajenu hospodu a **Njesdaschowskej gmejnje** sa podatu pomoz.

Bóh luby Knjes chzył wschitkim mojim dobroćelam jich luboscź, mi wopokasanu, bohacze sarunacź.

Khorla Bohuwěr Lehmann
w Njesdaschezach.

Schtyri njedźele w prjeczkach pobywschi je ßo wyßokodostojny k. farar **dr. Lawczek,** kotryž je w Minakalskej woßadze psches lěto se ßwěrnej a woporniwej luboscźu duchowne sastojnstwo sastawał, do naschej bliskosćze wrócził. Hłuboko saczuty dźak jemu do jeho noweho pschebytka pschiwoła

Minakalske zyrkwinske pschedstejicźerstwo.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 39. **Sobotu 29. septembra 1888.** **Lětnik 47.**

☞ Čejesčeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na **4. schtwórtlěto 1888** do prědka płacźicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čźi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesecź dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaczi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschiłohu **Serbski Hospodar** płacźa na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Druhe wulke pucźowanje, na kotrež je ßo khěžor Wylem sańdźeny tydźeń nastajił, ma ßo runje kaž jeho prěnje pucźowanje jako nastupny wopyt wobhladowacź. Bjes tym so khěžora prěni krócź pucź k połnozy wjedźesche, pucźowanje tón ras k połdnju k němskim wjerchom, do Awstriskeje a Italskeje dźe. 11. oktobra khěžor do Roma pschijědźe. W Romje ßo wulkotne pschihoty k jeho powitanju stawaju. Wyschnosćź a knjeżerstwo ßo na pschemo prózujetej, němskemu khěžorskemu hosćej najwjetschu cześcź wopokasacź.

— Prjedy hacź je khěžor Wylem ßwoje druhe wopytne pucźowanje k europskim dworam nastupił, je wjerch Bismark s khěžorom w Potsdamje dlěsche rosrěcźenje měł. Khěžor bě hakle někotre hodźiny do ßwojeho wotpucźowanja Bismarka k ßebi proßył. S cźeźka je wón s khěžorstwowym kanzlerjom wo praschenjach, jeho pucźowanje nastupazych, jednak. Wjele bóle ßo myßlicź da, so staj khěžor a Bismark ßwoje měnjenje wo dnjowych sapißach njebo khěžora Friedricha III. wuměnikoj, kotrež ßu ßo tele dny w nowinach „Deutsche Rundschau“ wosjewiłe. Sapißy ßu ßo po sdacźu se ßwobodnosmyßleneje strony s widomnym saměrom do sjawnosćze dałe, so by psches nje saßkužba a ßkawa, kotruž staj ßebi khěžor Wylem a wjerch Bismark wo saßopostajenje němskeho khěžorstwa dobyłoj, pomjeńschiła. Se sapißow krónprynza a posdźischeho khěžora Friedricha shonimy, so je wón prěni byk, kotryž je w lěcze 1870 postajenje němskeho khěžorstwa namjetował. Hižo po prěnich dobycźerskich bitwach je wón na to dźěkał, so bychu jeho nana sa němskeho khěžora krónowali. Schtóž je pschecźiwo jeho wotmyßlenjam abo je njepodpjera, sa teho ßo w sapißach wótre poroki namakaju. Krónprynz ßamo s njespokojnosću a s njesćerpnosću wo ßwojim nanje a Bismarku pische, dokelž ßo taj se saßopostajenjom němskeho khěžorstwa pschekhwatacź njechataj. Skónčnje je ßo khěžorstwo sakožiło, tola niz tak, kaž bě ßebi jo krónprynz pschał. Wón chzyschе, so by ßo khěžorstwo po ßwobodnosmyßlenym waschnju wutworiło, to rěka, so by ßo němskim wjerchom knjeżerska móz wsała, a so by jedyn wjerch a khěžor w Němzach knjeżił; druhim němskim wjerchom dyrbjesche ßo městno w statnym ßejmje pschipokasacź. Ssamostatnosćź jenotliwych němskich krajow wotstroniwschi chzyschе krónprynz samolwite khěžorstwowe ministerstwo sakožicź. Wón bě woblicził, so by sa 10 lět Němsku do noweje kolije sawjedł. Bismarkej wón radu da, so by pokodnischich němskich wjerchow s hroženjom a gwałtom nusował, so bychu ßo ßwojeho knjeżerstwa wsdali, a wot njeho żada, so by lud pschecźiwo wjerchom wokał. Bismark je wschě tele żadanja mudrje wotpokasał. Radscho chzyschе wón se ßłużby stupicź, hacź tróny němskich wjerchow, kotsiž běchu runje pomhali Franzowsow porasycź, powróćicź. Sswobodnosmyßlena strona ßo nadźesche, so krónprynz jako khěžor ßwoje wotpohlady pschewjedźe a so knjeżersku móz němskich wjerchow w ßwojej ruzy sjenocźi. W samolwitym khěžorstwowym ministerstwje bychu potom ßwobodnosmyßleni mużojo ßydali. Saźna ßmjercź khěžora Friedricha je hordu kraßnosćź, kotraż ßwobodnosmyßlenym s najwjetscheje bliskosćze kiwasche, nahle sniczika. To jich hłuboko hrjebje a s mjersatosćzu, so ßo knjejstwa mozowacź njejßu móhli, kotrež ßo jim tak wěste sdasche, ßu woni sapißy, kotrež dyrbjachu po postajenju khěžora Friedricha hakle 50 lět po jeho ßmjercźi do sjawnosćze pschińcź, hižo nětko wosjewili. Na cżoż ßu ßo pschi tym ßwobodnosmyßleni měrili, ßo jim do zyła schlachcźiko njeje. Nahladnosćź wjercha Bismarka psches tamne sapißy schkodowała njeje, wona je runje nawopak dobyła. Bismarkowe statniske woßebitosćze ßo ßnadź ženje tak jaßnje wobßwětliwe njejßu, kaž w krónprynzowych sapißach, kotrež nam wospjet rosmyßlenosćź pokasuja, s kotrejź ßo wón pschecźiwo krónprynzowemu nadběhanju a nusowanju sepjerasche. Dowěrjenje němskich wjerchow k Bismarkej a jeho politizy budźe nětko cźim wjetsche, a němske khěžorstwo budźe tak cźim twjerdscho stejecź. Wosjewjenje sapißow nikomu bóle spomożne njeje, hacź Bismarkej, kotryž żaneje pschicźiny nima, wo woprawdźitosćzi tamnych sapißow dwělowacź. Hacź ßu sapißy woprawdźite abo falschowane, wo tym hischcźe wěstosćze nimamy. Shonimy to, hdyž budźe woßoba wußlědźena, kotraż je je do „Deutsche Rundschau“ k wotcźischcźu podała. Na to ßnadź dołho cźakacź njebudźemy trjebacź; pschetoż justiziny minister je po khěžorowym żadanju wot wjercha Bismarka poruczność dostał, sa tamnej woßobu ßlědźicź a ju wobskorżicź. W „Khěžorstwowym nawěschniku“ Bismark wo sapißach praji, so je nima sa woprawdźite, dokelž je w nich wjele smylkow, schtoż cźaß a wěz nastupa. Mózno je, so je krónprynz dźěł s nich ßam napißał, wudospoknjenje sapißow pak je najskerje něchtó s krónprynzoweje wokolnosćze wobstarał.

— Wuswolenje wólbnikow k wólbam do pruskeho ßejma smeje ßo 30. oktobra a wuswolenje sapóßłanzow 6. novembra.

— Ssobotu cźeledź Bismarkowych schtyrjoch kubłow na Schunowskim kuble domkhowanku ßwjecźesche. Bismark, kotryž bě pschi ßwjedźenju pschitomny, mějesche pschi tejle składnosćzi psched ßwojimi cźeladnikami scźěhowazu rěcź: „S wjeßelom widźu, so ßo wschitzy wjeßelicźe a ßo wschitkim dźakuju sa Waschu dźěławosćź. Pschetoż bě nusne, žně, kotrež jara hubjenu nadźiju sbudźowachu, po mózności rucźe domkhowacź, a wscho je ßo hischcźe lěpje poradźiło, hacź ßmědźachmy po dołhej symje a mokrym lěcźu wotcźakowacź. Syma je nam wschitkim wjele srudneho pschinjeßła. Ssmy ßwojeho stareho khěžora pohrjebacź dyrbjeli a někotre měßazy posdźischo jeho ßyna, naschego khěžora Friedricha. Tu je też saßo po pokhmurjenych dnjach ßłóncźko saßwěcźiło; pschetoż s hordosću móża Němzy na ßwojeho

kněžora Wylema II. hladacź, kotryž je ſ wojakom wot wjerſchka hłowy hacź k pjacźe a kotryž by ßo weſćźe khróble ſ pomozu ßwojeho wójſka bił, hdy bychu Němſku pſchimali. Tola kněžor Wylem II. pſchejara ßwój lud lubuje a budźe ßo ſe wſchěmi mozami prózowacź, jim měr ſakhowacź. Cźi ſ Waß, kotſiž běchu pſched 18 lětami ſo mnu w Franzowſkej, wjedźa, ſchto to rěka, domkhowanku ßwjecźicź, hdyž je njepſcheczźel w kraju. Potom ſa ratarja wjele njewoſtanje, duž pomyßlmy ßebi dźenßa na naſcheho kněžora a pſchinjeßmy jemu hrimotazu ßkawu. „Sſkawa naſchemu kněžorej!“ Bismark na to ßwoju ſchkleńzu wupiwſchi praji: „Nětko dźicźe, ludźo, a wupicźe teź ſchkleńzu“, ſchtoź ßo ßwědomicźe dopjelni.

Awſtrija. W cźeſkim ßejmje je krajny wubjerk ſakoń pſched-położił, po kotrymž ma kóžda cźeſka wyſchnoſcź pißma w cźeſkej a němſkej rěcźi pſchijecź a w tej ßamej rěcźi teź wobſtaracź. Němzam tutón ſakoń njeby witany był, hdy bychu jón na ßejmje pſchijeli. Hacź dotal mjenujzy němſke wyſchnoſcźe njeběchu nuſowane, cźeſke pißma pſchijecź. Němzy to teź cźinili njeißu, dokelź ſ wjetſcha cźeſki njeroſumja. Hdy by tamón ſakoń płacźiwoſcź doſtał, bychu němſzy ſaſtojnizy dyrbjeli cźeſki wuknucź.

— Biſkop Stroßmayer je w kroatiſkich nowinach „Obſorje“ woſjewił, ſo je powjeſcź ſelharna, po kotrejź je jeho bamž do Roma powołał.

Franzowſka. Něhduſchi franzowſki marſchal Bazaine (wupraj Baſén) je w Madridźe 77 lět ſtary wumrjeł. S léta 1870 je wón derje ſnaty, hdźež twjerdźiſnu Metz ſ 173,000 muźemi prynzej Bjedrichej Khorli pſchepoda. Po wudyrjenju franzowſko-němſkeje wójny Bazaine wjedźerſtwo tſecźeho korpſa pſchedewſa. Hdyž ßo po bitwomaj pola Wörtha a Spichernſkich hórkow Mak Mahonowe wotdźělenje wot wójſka, pola Metza ſtejazeho, dźěli, Bazaina ſa wyſchſcheho roskaſowarja nad Rheinſkim wójſkom pomjenowachu. Wón 12. auguſta komando pſchedewſa a mějeſche wſcho hromadźe nad 225,000 muźemi roskaſowacź. Bazaine ſpóſnawſchi, ſo je njemóżne, ßo w krajinje nad rěku Moſelu dźerźecź, wobſamknu, ſa rěku Maas zoſacź a ßo w Chalonſu ſ wójſkom Mak Mahona, ßo ſaßo ſhromadźowazeho, ſjenocźicź. Němzy pak jeho wotmyßlenje pſchewidźachu a jo ſ bitwu pola Gravelote pſchekaſychu. Bazaina pobichu a jeho ſ wjetſchim dźělom wójſka do Metza cźißnuchu. Wón woſpjet ſpyta, ßo pſches wobléharjow pſchebicź, tola bu kóždy krócź wotraženy. Bjes tym bě ßo Sedanſka bitwa biła, kněžor ßo ſajak a kněžorſtwo ßo powrócźiło. Bazaine, kotryž pomoz wot wonka wotcźakowacź njemóżeſche, wupad ſ zyłym wójſkom ſcźinicź pak ßebi njeſwaži, 27. oktobra kapitulěrowaſche. Pſches kapitulaziju Metza Bazaine hněw zyłeje Franzowſkeje na ßo wobrocźi. Po wójnje jemu hnydom prozeß ſcźinichu a jeho dla pſcheradźenja Metza k ßmjercźi ſaßudźichu. Na próſtwu ßobuſtawow wójnſkeho ßuda jeho k jaſtwu na 20 lět wobhnadźichu, ſ kotrehoż Bazaine po krótkim cźaßu do wukraja cźeknu. Bazaine bě pod Napoleonom II. jako wojak rucźe najwyſchſche cźeßne ſaſtojnſtwo dozpił. Wón ßo 1811 jako ßyn jeneho ſaſtojnika narodźi a bě jako 20létny mkodźenz jako dobrowólnik do wójſka ſaſtupił. Na wójnach w Alźerje, w krymſkej a italſkej wójnje ßo wón woſpjet wuſnamjeni. W lěcźe 1863 Bazaine do Mexika póßłachu, hdźež, hdyž ßo awſtriſki arzywójwoda Maximilian mexikanſki kněžor ſcźini, pſchecźiwo tutemu Mexikanſkich naſchcźuwa a jich pſchi ſběžku podpjeraſche. Po němſko-franzowſkej wójnje bě Bazaine ſ jaſtwa cźeknuwſchi w Schpaniſkej żiwy. Loni jedyn wrótny Franzowſa na njeho mordarſki nadpad ſcźini a jeho wjazy krócź ſ łohka ſrani. Bazaine je wot żony a dźěcźi wopuſchcźeny w najwjetſchej khudobje wumrjeł. Je to najlépſche dopokaſmo, ſo wón Němzam Metz ſa pjenjeſy pſcheradźił njeje. Njedźiwajo teho njepſchestachu Franzowſojo jemu pſcheradniſtwo porokowacź a ßamo nětko po jeho ßmjercźi jeho hiſchcźe pſches row ſakliwaju a ſatamaju. Franzowſojo poraženje poßlednjeje wójny pſchewinucź njemóża a ßwoje njeſbože w wójnje Bazainej pſchipißujo ßu ßwoju zyłu njembroſcź na njeho wutſchaßli. So by ßo wuſprawnił, je Bazaine w lěcźe 1883 knihi wo němſko-franzowſkej wójnje wudał, kotrež pak ßo w Franzowſkej hnydom ſakaſa.

— Na měſtnje pſchi němſkich mjeſach, hdźež je loni němſki wojak Kaufmann franzowſkeho lěßneho běharja Brignona ſatſélił, ßu pomnik ſ napißmom ſtajili: „24. ſeptembra buſchtaj tu dwaj Franzowſaj, hrabja Wangen, dragunſki offizěr, a Brignon, prěńſchi cźežko ranjeny, druhi morjeny pſches němſkeho wojaka Kaufmanna.“ Rěcźnik, kotryž pomnik poßwjecźi, pſchi ſapocźatku ßwojeje rěcźe wobkrucźeſche, ſo nochze ßłowa wojowanja na żarowanſkim dnju rěcźecź. Skónczńje pak ßo tola njemóżeſche ſdźerźecź, Franzowſow na Němzow ſchcźuwacź, prajizy, ſo budźe kóżdy, ſaßkyſchawſchi, ſo wojak Kaufmann njeje jenoż w ßkużbje woſtał, ale ſo je ßo jemu ßamo myto doſtako, roſhněwany ſa wjecźenjom wokacź a tak pomhacź, wěcźnu prawdu dopjelnicź, kotraż njekmanikow poraſy, kotſiž ßwoje kněžorſtwo prawdu ſazpiwajo na móz ſakożuja. — Kaž je ſnate, němſke knjeżerſtwo Kaufmanna njeje khoſtacź móhło, dokelź je ßo wón pſchi tamnym podeńdźenju zyłe po ßkużbnych poſtajenjach ſadźerżał.

Afrika. Zanzibarſki ſultan je njedawno Němzam a Jendźelcźanam dowolił, ſo ßmědźa ßo w kraju narańſcho-afriſkeho brjoha, pod jeho knjejſtwom ſtejazym, ſaßydlicź a jón pod ßwoje ſarjadniſtwo ſtajicź. Hdyž na to Němzy na nětkotrych měſtnach němſku khorhoj poſtajichu a ſarjadniſtwo ſawjedźechu, ßo tamniſchi cźorni a Arabſzy pſchecźiwonim ſběżechu a jich wotehnachu. Dwaj němſkaj ſaſtojnikaj a jich tſjo ßkużobnizy buchu wot ſběżkarjow morjeni. Wojazy němſkeje wójnſkeje łódźe „Lipſka“ ßu ſe ſběżkarjemi bitwu wobſtali a pjecźa 150 Arabſkich ſatſélili. Hacź pak ßu ßo Němzy na pſchibrjózhnym kraju pſched ſběżkarjemi ſdźerżecź móhli, je jara dwělne. Runje kaž Němzam je ßo teź Jendźelcźanam ſeſchło. Wobydlerjo zykeho narańſcho-afriſkeho pſchibrjóżneho kraja ßu poſtanuli a jich heßło rěka: wſchitkich běłych ſ kraja wubicź. S dobom ßo teź Sudanſzy ſaßo hibaju. Na 10,000 Sudanſkich je k měſtu Suakimej nad Cźerwjenym Morjom, kotrež je wot jendźelſkich wojakow wobßadźene, pſchicźahnuło a jo na krajnym boku woblehnuło. Sudanſzy maja dwě kanonje ßobu, ſ kotrejuż ßu hižo wjele kulow do měſta wutſélili. Najhórſche je, ſo ßu woni wobydlerjam měſta pſchikhad k ſtudnjam, ſwonka měſta leżazym, wotrěſli. Pſches to ßu wobydlerjo a jendźelſke wójſko nuſowani, ßebi na to waſchnje pomhacź, ſo paru warjazeje mórſkeje wody koja; pſchetoż mórſku wodu cźłowjek picź njemóże, dokelź je pſcheßelena. Jendźelſke knjeżerſtwo je hnydom kóżdi ſ nětkotrymi tyßazami wojakami do Suakima wotběcź dało. Hacź dotal hiſchcźe ſtracha nimaja, ſo móhli ßo Sudanſzy měſta mozowacź.

Schołcźiz Pětr pola Franzowſow.

(Skónczenje.)

Prjedy běchu tola bjes ßobu nješchto ſwißa měli, tón mějeſche dobreho pſchecźela, knjes mějeſche ßwojeho ßkużobnika, jěſdny ßwojeho konja; nětko bě wſcho roſtorhnjene a roſpróſchene. Kſchiki njeſbożownych, bubot brónjow, hrimot kanonow, wrjeſkot woſow, ſkiwlenje dźěcźi, kotrež běchu macźerju ſhubili, a żałoſcźenje macźerjow, kotrež ßwoje dźěcźi pytachu — na to ßo doſcź hróſbnje poßłuchaſche. Sa tejle helſkej nozu nětkotre dny hłubokeho ſadwělowanja pſchińdźechu; pſches nowu ßurowu ſymu ßo wojakam ßmjertny ſtork da. Lipak mějeſche nětko wokoło jeneje nohi torniſter a wokoło druheje ſtary kłobuk ſwjaſany; zoblowy kożuch jeho hewak derje wohrjewaſche. Wbohemu Pětrej měſchniſki płachcź hižo w kruchach ſ cźěła wißaſche, a na ſboże wón runje wotdrjenu konjazu kożu nadeńdźe, ſ kotrejż móżeſche ßo wodźecź. Wo marketendarźy niczo wjazy ſaßłyſchałoj njeběſchtaj a měnjeſchtaj, ſo je něhdźe na pucźu kónz wſaka. We wſchěm hubjenſtwje pak Lipak a Pětr nadźiju njeſpuſchcźiſchtaj, ſo ßo ſkónczńje wukhowataj. Nuſa wucźi, ßo modlicź; Lipak je tehdy nawuknuł, ßo modlicź, a Pětr je hiſchcźe pilniſcho khěrluſche ſpěwał, hacź prjedy. Bóh, kotryż w hněwje cźłowjekow bijeſche, ſ hnadu cźrjódku wukhowa, ſo by rěcźała wo mozy jeho hněwa a wo dźiwach jeho hnady. A kajki bě kónz cźaha do Ruſkeje? Najwjazy wojakow flintu prjecź cźißnu; ſe ſababjenym woblicźom a ruzy do kholownych ſakow tyknuwſchi offizěrojo a wojazy ſměſcheni hromadźe cźehnjechu. Horda garda ßo pſches niczo wot druhich njeroſenawaſche, wona bě runje tak roſtorhana, hłódna a bjes brónje. Pſched ruſkim koſakom zyłe cźrjódy cźěkachu, a cźaſto ßo ſta, ſo nětkotſi koſakojo wjazore ſta Franzowſow ſajachu. Pucź, po kotrymž wójſko cźehnjeſche, ßo ſ morwymi pjelnjeſche, a kóżdy biwak mějeſche naſajtra rano napohlad bitwiſchcźa, a tak bórſy hacź jedyn ſ mucźnoſcźu k ſemi padźe, ßo druſy do njeho dachu, haj druhdy jeho hiſchcźe pſchi żiwym cźěle draſtu wußlěkachu, ſo bychu ßo ſ jeho łapami wodźeli. Wſchě domy a brózńje ßo ſpalichu a na kóżdym wopalniſchcźu hromady morwych leżachu, kotſiž běchu ßo wohrjewacź chżyli, tola poſdźiſcho njeběchu ſe ßłaboſcźu ſtanucź móhli. Druſy, wot kura a njerjada zyłe cźorni, kaž ſcherjenja po wóhniſchcźu bjes ßwojimi morwymi towarſchemi łażachu, hacź padźechu a teź wumrjechu. Druſy běchu rěcź ſhubili, a mnoſy běchu pſches hłód a ſymu kaž pohłuſcheni, tak ſo cźěła pſchi wóhnju praźachu a jědźachu abo teź wot ßwojeju ßamßneju rukow rymſachu. Haj, tajki bě kónz wulkeho wójſka. 400 pěſchkow a 600 jěſdnych bě hiſchcźe wobrónjenych, hdyż cźěkazy Napoleon pſches Wilnu jědźeſche. W hubjenych burſkich ßanjach wón do Warſchawy pſchijědźe, a hdyż jemu półſzy miniſtrojo, kotrychż bě ſe ßwojimi łžemi a liſchcźenjom ſaßlepił,

pschejachu, so by sbožownje a derje pucźowak, won wotmolwi: „Mi žo ženje lěpje wjedło njeje. Hdy bych s cźertom byk, by žo mi hischcźe lěpje wjedło!“ Haj, hdyž měješche cźłowjecźu wutrobu, dyrbješche jemu semja s helu bycź; tola jeho hłowa bě hischcźe połna cźeścźelakomnych wotmyślenjow. Wón njesbožowne wójsko jeho dóntej pschewostajiwschi do Parisa khwatasche, so by nowe wójska nasběrak.

Do Wilny pschischedschi Lipak žylny žlěborny kheluch a kruch skoteho rjecźasa, kotrež bě w zoblowym kožuchu namakak, pola jeneho žida pscheda. Wón žebi schkórnje a Pětrej žuknju a cźapku kupi, pódla teho też požylnjazu zyrobu, a Bóh luby Knjes jeju sbožownje s Ruskeje a Pólskeje do Němzow dowjedźe. Wobaj běschtaj wschak bóle na koscźowzaj hacź na cźłowjekow podobnaj, a běschtaj runje tak žkabaj po duchu kaž po cźele, wobaj njemějeschtaj wježelа a nadźije žiwjenja a žo jenož po cźuczu wot jeneje wšy k druhej cźumpaschtaj.

W Rólnikezach žo bjes tym niczo woželbite stako njebě. Jene lěto po druhim bě žo minuko, wo pschecźelstwu k Franzowsam bě bjes ludom mako cźucź, žamo kantor bě po sdaczu wuhojeny, wón s najmjeńscha žaneho žkowczka njepiknu. Lěto 1812 sdasche žo wschitkim žałožne bycź. Napoleonowa krwawa žkawa w Schpanilkej bě jara woblědnuka. Hordźi Schpaniszy žo tak lohko w pokornoscźi dźerżecź ujedachu kaž Němzy. Skónczńje pak žo też Němzy hibacź poczachu, shoniwschi, kak bě žo Napoleonowa kražnoscź w Ruskej sniczika. Němzy k brónje pschimachu a žo s Ruskimi sjenocźichu a poczachu franzowskeho podtkóczerja s kraja wubiwacź.

Hdyž do Rólnikez powjesćź wo sahubjenju Napoleonoweje armeje pschińdźe, Schokcźiz mandźelskaj poželednju nadźiju shubischtaj, so hdy sažo žwoje dźěczo wohladataj. Běschtaj žebi wulicźikoj, kak stary Pětr bě, a dyrbjeschtaj žebi myślicź, so bě też wón s marketendarku do Ruskeje cźahnuk a tam, kaž wjele tyžaz druhich, srudny kónz w žněhach a lodźischcźach namakak.

Ras žrjedź wulkeho rózka léta 1813 bě Handrij hnój na polo wosyk a žo s prósnym wosom domoj wrócźik. Ssmérkasche hižo a bě symny, cźěmny dźeń. Handrij žo twjerdźe do žwojeho schěreho mantla sawaliwschi konjow pohonjesche. Na dobo něschto stonacź a skiwlicź saželschа; wón sastawschi žo wohladnu a hlej, w pschěrowje zyle blisko dwaj cźłowjekaj leżeschtaj. Luby Božo, žebi wón pomyšli, wboheju na wós położisch a jeju k hospoty dowjesesch, žnadź móže žo jimaj hischcźe pomhacź. Hdyž bliže stupi, jedyn s zuseju staže. Jeho wobliczo měješche žałožny napohlad, tola prosčo wón na młodźenza pódla žebje pokasowasche, kaž chzyk rjez: Pomhajcźe najprjedy jemu. Handrijej bu tak dźiwnje w wutrobje, wón rucźe sa hólzom pschimnu, jeho na wós położi a žwój žamžny cźopły mantl žo wušlekschi jeho twjerdźe do njeho sawali; potom po wboheho žkabeho muža dźěsche, kotrehož dyrbješche też bóle njescź hacź wjesćź. Cźeknjenzaj běschtaj pśches symu a tradanje wschěch cźělnych mozow sbykaj. Nětko žo rucźe do wšy wjesechu. Schokcźina runje žama w žmérkojtej stwě stejeśche a ruzy styknuwschi k pomróczenemu njebju shladowasche, hdyž na dobo Handrij do dwora s wosom tak skoku pschiwrjeskota, so žo wscha nastróża. Tola dyrbješche też něschto woželbite bycź; pschetož jejny muž a druhi ludźo w dworje žo wokoło wosa sběžachu. Dźěsche se jstwy a chzyšche runje do dworowych wrotow stupicź. Tu jej jejny muž, nětkajku cźeżu w rukomaj dźerżo, napscheczo pschińdźe.

„Tu, macźe, Tebi wboheho Franzowsu njeżu“, wón žobuželniwje praji. „Je hischcźe zyle młody pachoł; žnadź pola naju sažo woživi.“

Schokcźinje žo pschi tychle žkowach wutroba sahori; rucźe žwězu sažwěcźiwschi, bě wona žwojemu mužej pomozna, hólzej na kawje pschi pjezaku lěhwo pschihotowacź, a wobaj hnydom pachoła se schcźěcźu rybujo žo prózowaschtaj, jemu žiwjenje wrócźicź.

„Wón je hischcźe žiwy, jeho wutroba klapa!“ Schokcźina wježelа sawoka, „nětko rucźe do koża!“ Bjes tym so Handrij druheho cźeknjenza do koża kładźesche, njechasche Schokcźina hólza se jstwy puschcźicź. Stajichu kožo na prósdne městno, hdyž bě Pětrk něhdy spak, a na to cźiste a cźopke schaty wobstarawschi hólza do koża położichu. Woczi hischcźe wón njebě woczinik, tola se žadliwoscźu wón thej žrěbasche, kotryž jemu Schokcźina po kžicźkach dawasche. Na to jeho měrny spař wobja. Schokta žo k žwojej žonje sa kožo žyže, a Schokcźina na dobo sapkaka. Wón jej srudny ruku sawda; haj městno drje bě wupjelnjene, tola zuse blédе dźěczo tam leżesche, a schtó wjedźesche, hacź njebě jeju žamžne dźěczo podobnje wokoło błudźiko a žiwjenje wobsamkko. Wón jejnym myšlam srosumi a njemóżesche ju hnydom troschtowacź. Hdyž chzyšche Schokcźina posdże wjeczor spacź hicź, hischcźe ras k pachołej stupi. Někotre hodźiny sparja běchu jeho hižo pscheměnike: jeho wobliczo měješche pěkny a měrny napohlad. Wona pschezo wótrischo na njo hladasche, haj, sdasche žo jej snate bycź; tola, žebi wona pschi žebi praji, žy spodźiwna žónska, a sažo prjecź stupi. Schokta budźische rad wjedźak, koho ma po prawym pod žwojej tšěchu, tola wojak w Handrijowym kožu w twjerdym sparju leżesche. Wón bě prjedy taleř poliwki sjědł a bě žo se žkabosczu lědma podźakowacź samóhk.

Nasajtra rano mandźelskaj stanuwschi sažo pschi kožu młodeho hosczа stejeschtaj. „Daj jemu spacź“, Schokta praji, „spař je jemu najlépsche lékarstwo“. So by wschón ropot wotdźerżaka, Schokcźina sa žebje a žwojeho muža žněđanje dó jstwy pschinjeży; cźeledź dyrbješche w kucheni wostacź. Ssebi scheptajzy powjedajo, na dobo w kožu žo hibacź saškyscheschtaj. Njemóżeschtaj makeho Franzowsu widźecź, dokelž bě kožo se sawěschkom sapowžnjene, duž s cźim wjetschej napjatoscźu poškuchaschtaj. Spanz žo hibasche a na dobo cźichi, tschepotazy hłóš w žerbskej rěcźi sapocźa: „Wótcźe nasch, kiž žy w njebjeżach! Sswjecźene budź Twoje mjeno. Pschińdź k nam Twoje kraleśtwo. Twoja wola žo stań kaž na njebju, tak też na semi. Nasch wschědny khlěb daj nam dźenża a wodaj nam nasche winy, jako my wodawamy nasčim winikam, a njewjedź naš do spytowanja, ale wumóž naš wot teho skeho; pschetož Twoje je to kraleśtwo a ta móz a ta cźeścź do wěcźnoscźe. Hamjeń.“ Schokta a jeho žona ruzy styknuwschi žo cźische žobu modleschtaj. Po hamjenju maka pschestawka pschińdźe; potom žkaby hłóš hischcźe ras sapocźa:

„Wjecźor, hdyž ja lehnucź du,
Jandźelio tu pschi mni žu,
Dwejo na prawizy,
Dwejo na lěwizy,
Dwejo k hłowam,
Dwejo k noham,
Dwejo mje wodźetaj,
Dwejo mje budźitaj,
Do njebjeskoh' raja mi dwaj
Pucź pokasataj.
A mojemu nankej a lubej macźeri też!“

Hdyž pachoł modlitwu sapocźa, Schokcźina žwojeho muža sa ruku pschimnu; wona na njeho w runej měrje hladajo žo pak sacźerwjeni pak woblědnu. Schokta žoninu ruku tkócźesche, žylsy žo jemu po lizomaj ronjachu a k njebju pokasujo: „Ach Božo! ach Božo!“ cźische praji, „tola“, wón wobhladniwje pschistaji, „móżemoj žo tola mylicź.“

„Haj, haj, móżemoj žo mylicź“, žebi też Schokcźina myšlesche, tajke sboże by dźiwne byko; bě móżno, so bě hólz modlitwu něhdźe druhdźe nawuknuk.“

Mandźelskaj khwilu ruzy styknuwschi směrom stejeschtaj a potom s cźicha bliže stupischtaj. Hólz w kožu žedźesche a samyšleny na pišany zyfernik wulkeho sczěnkeho cźažnika hladasche; potom wón sa kaschcźikatym kožowym sawěschkom pschimnu.

„Nó, žy žo wuspak?“ žo Schokta woprascha.

Hólczez s hłowu kiwnu.

„Njejšy dha maky Franzowsa?“ žo Schokta s tschepotazym hłošom prascheschе.

„Ach ně“, hólz směrom wotmolwi, „žym dźě Pětr Schokta s Rólnikez.“

Nan žebi woczi s ruku pokry a žonu do sad cźischcźeschе. Njemóżeschtaj hinak hacź s hłošom płakacź.

„S waha! s waha! so namaj pśches stróżele njewumrje!“ Schokta praji, tola žona žo džerżecź njedasche.

„Ně, wón njewumrje!“ wona praji. Hólzowu hłowu s waha k žebi k wutrobje położiwschi wona na njeho se starymaj woczomaj a se starej luboscźu hladasche.

„Wěm wschak, so žy Ty moja luba macź“, hólz praji; wón bě jara žkaby, tola też žwojeho nana móżeschе wón wokoschicź, a nahle wježelе jemu niczo seschkodźiko njebě.

Schtož žo nětko sta, žo lěpje myšlicź da, hacź wopišacź. Wježeloscź a spodźiwanje bě w zykym domje a w zykej wšy. Handrij pak bě skoro najsbożownischi; pschetož wón móżeschе žwoje žwědomje wolóżicź.

„Nětko, hdyž je tu hólz“, wón praji, „je wscho dobre. Móżecźe mje nětko s dwora cźišnucź, budu tola sbožowny.“

Tola jeho s dwora njecźišnuchu, hacź runje bě na dróbne žwoju winu spowjedak. Najprjódzy bě wón žwěrny wothladowak khoreho. Lipak hischcźe dołhi cźaž na hłowjazu khoroscź w Schokcźiz

domje leżeſche; ſo jeho derje wothladowachu, mózemy ßebi myßlicź. Jeho też nowu draſtu wobleczechu, prjedy hacź Rólnikezy wopuſchczi a ßwój zoblowy kožuch jenož k wopomnjeczu do ßwojeje domowiny ßobu wſa.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wyſchſchemu wucźerjej pſchi tudomnej tachantſkej ſchuli, knjeſej Joſefej Schmidekej, je Jeho Majeſtoſcź kral ſ pſchipóſnacźom ßwěrnoſcźe a ßwědomitoſcźe, ſ kotrejż je 46 lět dołho wucźerſtwo ſaſtawał, ſaßkłužbny kſchiż ſpožczik. Każ ßłyſchimy, k. Schmidek 1. dezembra ſchulſku ßłužbu wopuſchczi a ßo na derje ſaßłużeny wotpoczink poda.

— Hižo ſaßo ſtaj ßo konjej ſ tudomneje Michelez měchoweje fabriki ſpłóſchikoj. Tón krócź ßo pſchi tym na ſboże wjetſche njeſboże ſtako njeje. Hdyż konjej póndźelu wieczor ſ Nowoſalzſkeje dróhi na tworowe dwórniſchczo jědźeſchtej, ßo ſahwiſdanja jeneje lokomotivy naſtróźiſchtaj. K dwórniſchczu dele jědźo wonaj do konjow pjekarja Hardratha ſajědźeſchtaj, kotrajż wós, ſ dołhim drjewom nakładźeny, cźehnjeſchtaj. Jedyn Hardrathowy kóń ßo k ſemi ſtorhnu a druhemu ßo wojo k ſchiji ſtorczi, tola ßo wón pſches to jenož ſ łohka wobſchkodźi. Pohonca Kochta, kotryż Michelez konjej wjedźeſche, zyle njewobſchkodźeny woſta.

— Privatny parſchonſki póſt, kotryż wſchědnje ſ Kamjeńza do Budyſchina jěſdźi, wot 1. oktobra rano w 6 hodź. ſ Kamjeńza, 7 hodź. 15. min. ſ Pancźiz a 8 hodź. 21 min. ſ Pręczez wotjědźe a dopołdnja 9 hodź. 30 min. do Budyſchina pſchijědźe.

S Huſki. Ssrjedu 26. ſeptembra mějachmy tu kraßny, wulzy požohnowany Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń, wo kotrymż chzemy, da-li Bóh, ſa tydźeń dróbniſchu rosprawu podacź. Jenož to dźenßa hiſchcźe ſ khwatkom naſpomnimy, ſo je kolekta po ßerbſkim kemſchenju 104 hriwnow a po němſkim kemſchenju 101 hr. a 5 pjenjezkow była.

S pola. So by ßo žito na łubi derje wuwětriło, ßo drenaża porucźa. Do wſchelakich ſtron ßo wuſke rołki kładu, ſo móże powětr pſches nje. Rołki pak wſchitke runje leżecź njeßmědźa; někotre njech ßu bóle mjenje nakhilene, ſo cźopły powětr, kotryż je ßo trjebaj ßrjedźa nahromadźił, pſches nje woteńdźe. Hdźeż ßo njedreněruje, tam žito w hromadach lóhzy ſtuchnje, je-li ſo ßo cźaſto njewobrocźa.

S Mużakowa. Wólby do pruſkeho ßejma ßu bliſko. Duż maju ßo ſapiſki prěnjotnych wolerjow ſeſtajecź. Prawo jako prěnjotny woleŕ hłoßowacź ma kóždy Pruſki, kotryż je 24. lěto dokonjał, połne cźeſtne prawa wużiwa, w gmejnje abo w kubłowym wokrjeßu ſ najmjeńſcha poł lěta bydli abo pſchebywa a ſ khudoby podpjery njedoſtawa.

S hole. Wóndano ßo mje něchtó praſcheſche, kak ßo mrowje ſahanjeja. Wſmi wulki wulkodźěraty ſchwamp, naßypcź jón ſ cźopkej wodu a wutłócź jón, doniż ßuchi njeje; potom drobnje roſtołczeny zokor na njón naßypaj a jón tam położ, hdźeż cźi mrowje łaża. Mrowje ßo hnydom do njeho dadźa a do dźěrkow nuts poléſu. Potom ſchwamp do kropa tyk, ſo mrowje moriſch. Na to jón ſaßo wumyj a tak dale cźiń, doniż pſched mrowjemi měra njeſměješ.

— W cźaßu, hdyż konopej kcźeje, njech ßo na to njeſabudźe, ſa je konopjowe kcźenje dobry ßrědk pſchecźiwo molam. Hdyż je konopjowe ſtwjelzo ſakcźěło, jo wotłamaj a do pjerow matrazy, mjehkeho ſtólza atd. tyk, hdźeż ßu ßo mole ſaßydlike. Wón tehole kcźenja mole njeſnjeßu; duż je wotbudźeſch. To je najproſcźiſchi, najtuńſchi a najwuſpěſchniſchi ßrědk.

S Mochołza. W konjemzu tudomneho zyhelnizarja Tyſcherja ßobotu 22. ſept. wieczor napoł dźeßacźich woheń wuńdźe, kotryż zyłe twarjenje nutſkach ſapuſcźi. Konje ßo ßame ſwottorhachu; jedyn jeniczki, kotremuż ßo njeradźi ßo wottorhnucź, ßo ſadußy. Woheń je ßnano pſches pěz naſtał, kotruż jenož ſcźěna wot konjemza dźěli.

Se Zahanja. Dźěłacźer w tudomnej towarſtwowej fabrizy běſche ßebi wóndano dopołdnja ſamyßlił, ſo chze wumrjecź. Duż dźěſche a ßo wobwěßnu. Bórſy na to pak jeho wotrěſnuchu. Hodźinu we womorje poleżawſchi wón ſaßo k ßebi pſchińdźe a ßo wjeßoły ſaßo do dźěła da.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Dźěłacźerja Beyera w Hodźiju, kotryż bě hornczerja Häßlera tam na cźeſcźi ſranił, k 10 mk. pjenjezneho khoſtanja ſaßudźichu. — To ßame pjenjezne khoſtanje murjerjej Scholcźe na Zidowje pſchißudźichu, dokelż bě na mandźelſku zigarnika Stankreho kſchiwdu cźinjaze ßłowa rěcźał. — Ziwnoſcźer Měrſch w Wichowach ma 30 mk. pjenjezneho khoſtanja płacźicź, dokelż je żandarma Halgaſcha w Barcźe na cźeſcźi ſranił. — Pohoncźa Pětſchku w Cźichońzach, kotryż bě na tamniſchim knjezim dworje cźeladnikej Schmidtej ſe ſawrjeneje kſchinje 10 mk. kranuł, k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźichu.

Khoſtanſka komora. Na Hnaſchcźanſkich leżomnoſcźach ßo 20. meje w kerkach na kruchu, 40 krocźelow dołhim a 50 krocźelow ſchěrokim, ßkanje a ßuche drjewo ſapali a ßo pſchi tym pſchimjeſowaze kerki ſ dźěła wobßmudźichu. Woheń bě 18lětny cźeladnik J. E. Wawrjenczk ſakožił. Tutón bě ſ dźewjecźlětnym hólcźezom ßwojeho hoſpodarja mjenowany dźeń do lěßa ſchoł. Na ßwětlinje bě hólcźez ßuche liſcźe hromadźe ſnoßył a Wawrjenczka proßył, liſcźe ſapalicź. Tón ßo narěcźecź da a ſaźehlenu ſapałku do hromadki tyknu. Woheń ßo rucźe dale roſſchěri, a Wawrjenczk a hólcźez běſchtaj, widźiwſchi, ſo jón poddußycź njemóżetaj, cźekkoj. Woheń budźiſche wěſcźe wulku ſchkodu naczinił, njebudźichu-li jón druſy ludźo ſhaſcheli. Wawrjenczka, kotryż bě wjedźał, ſo ßo ſapalenje w lěßu khoſta a ſo je ſtraſchne, k jaſtwu na 4 njedźele ſaßudźichu. — Kowař Döring ſ Maleczicź, kotrehoż bě ławniſki ßud k jaſtwu na dwě njedźeli ſaßudźił, dokelż bě 15. haprleje ſe ſchtomownje korczmarja Domſcha w Skanezach 7 ßadowych ſchtomikow wotewſał, bě ßo pſchecźiwo tutemu wußudej powołał. Pſchi druhim pſchepytanju pak wón teho runja dopokaſacź njemóżeſche, ſo je njewinowaty a bu toho dla wotpokaſany.

Přilopk.

* Na horje Lilienſtein je ſańdźenu njedźelu popołdnju dźěłacźeŕ, woženjeny a nan dweju dźěſcźow, ſnjeſbožik. Wón ßwój 30. narodny dźeń ßwjecźeſche; duż běſche na horu ſchoł, ale po pucźach khodźił, hdźeż ßo hewak njekhodźi, a do khubiny panuł. Tam jeho jeho towarſchojo zyle rosbiteho a poł morweho namakachu.

* Srudne ſnamjo naſcheho cźaßa je, ſo ßamomordarſtwo mjes dźěcźimi dale bóle pſchibjera. Tule ſrudnu ſtatiſtiku ßu poßleni cźaß bohużel też někotre podawki w Sakſkej pſchiſporike. W Vogtlandźe běſche ßo pſched krótkim hólcźez pſche niczo a wo niczo na żeleſniży pſchejěcź dał. Wóndano je ßo ſaßo pola Hohenſteina 13lětna holczka tepika, a ſańdźene dny je w Freibergu 11lětna holczka ſe ſamyßłom do hnójniży ſkocźiła a w njej ßmjercź namakała. To ßu ſrudne wobſtejenja, kotrež maju ſkubłowaŕ a wucźeŕ, każ też lěkaŕ ßwědomicźe a nadrobnje roſpomnicź.

* W lěcźe 1877 bu bywſchi wucźeŕ Lampert w Haatſchu w Schleſyńſkej k jaſtwu na lěto ſaßudźeny, dokelż jeho winowateho ſpóſnachu, ſo je dźěcźo tak ßurowje khoſtał, ſo je na to ſemrjeło. Nětko, 11 lět poſdźiſcho, je ßo wukopało, ſo ßu tehdy pſchecźiwo wucźerjej tſjo ßwědzy ßwědcźili, wot kotrychż ßudnik pſchißahu żadał njebě, ſo ßu tucźi wopacźnje ßwědcźili, a ſo je Lampert zyle njewinowaty był. Duż je krajne ßudniſtwo w Ratiborje w tejle należnoſcźi nowe ßudniſke jednanje porucźiło.

* W Friedrichsbergu dyrbjeſche ßrjedu tydźenja kwaß bycź. Dźowka jeneho tamniſcheho wobßedźerja běſche ßo dopołdnja ſ nawożenju pola ſtawnika ſwěrowacź daka, a popołdnju mějeſche ßo wěrowanje w zyrkwi ſtacź. Kwaßni hoſcźo běchu proſcheni a ſ dźěła hižo pſchiſchli. Njewjeſtu runje hotowachu; hdyż chzychu ji njewjeſcźinſki wěnz do wkoßow pleſcź, njewjeſcźe lizo ſacźekacź pocźa a dale bóle ſacźekaſche. Podarmo druźki wobkrucźachu, ſo ſacźekke lizo njewjeſcźe „derje ſteji“, podarmo ßo macź rocźeſche, ſo to niczo njewadźi, a ſo je wona „też ſe ſacźekkym lizom k wěrowanju ſchła“. Njewjeſta pſchi tym woſta, ſo tajka do zyrkwje njepóńdźe. Duż dyrbjeſche ßo wěrowanje wotprajicź, kwaßna hoſcźina ßo wotſtorczicź. Druźki dyrbjachu ßwoju pyſchnu draſtu wotpołożicź, hoſcźo ſaßo domoj hicź. Wěrowanje ßo na tydźeń wotſtorczi.

* W Thalheimje je wobhladowaŕ mjaßa na trichiny, kotryż hakle tydźeń tole ſaſtojnſtwo ſaſtawaſche, trichiny w ßwinjecźu namakał. 36 kuſkow mjaßa běſche wón ſe wſchelakich dźělow ßwinjecźa wureſał, w zenym jeniczkim pak trichinu namaka. To ſaßo wucźi, ſo ma ßo prawje wjele kuſkow mjaßa ſe wſchelakich dźělow wureſacź; pſchetoż w haptyzy, hdźeż poſdźiſcho mjaßo wobhladowachu, ßo pokaſa, ſo běſche ßwinjo jara trichinojte.

* W Lindawje pola Pauſy ma tkalz prawje luboſcźiwu mandźelſku. W pinzy ßwojeho doma ma tkalz ſtudźeń. Wóndano jeho żona zyle njenadźizy do ſtudnje ſtorczi a pinzu ſamknu. Muż pak ſ wulkej prózu ſe ſtudnje ſaßo wulése a pola ßwojich podružnikow hoſpodu doſta. Dla ſpytaneho mordarſtwa ßu żonu ſajeli.

* Żakoſtne njeſboże je ßo ſańdźene dny w Waldźe pola Solingena ſtako. 11lětna holczka ſ druhimi dźěcźimi w ſahrodźe hrajeſche; dźěcźi ßo ſe ſpadanym ßadom mjetachu. Dokelż wjele do njeje mjetachu, chzyſche ßo holczka ſkhowacź a do khěże běżeſche, potom pak ſaßo ſ woknom pſchi ſemi do ſahrody won ſkocźi. Pſched woknom ßo płót cźehnje. Holczka na njeſboże trochu krótko ſkocźi a ſe żiwotom

na kónczojty płotowy kolik padźe, kotryż ßo ji hłuboko do żiwota fakkó. Dźěczźo sakschiczźa a ſ kolikom, kotryż ßo wotkama, do sahrody padźe. Wot ßuroweje boloſczźe cźwilowana holczźka, prjedy hacź něchtó na pomoz pschiběža, poßlenje mozy sebra a ßebi kolik ßama se straſchneje rany wutorźe. Lěkaŕ ranu jako ßmjertnu spósna. Sa něktore dny dźěczźo wumrje.

* We wßy Blotho w Weſtfalskej je kalkowa pěź. Wóndano tam kalk palachu. Pjezyny miſchtr Schwartze se żeleſnej żerdźu hromadu kalka, kotraź běſche ßo próſna wupaliła, w hromadu ſtorkaſche; pſchi tym pak wón runowahu ſhubi a do żahi dele padźe. Na jeho wo pomoz wołanje dźěkaczźerjo, kotſiź bliſko pjezy dźěkachu, pſchiběžachu; woni miſchtra hacź wyſche kolen w żaſy ſtejo nadeńdźechu a ſ pomozu rjeczźaſa żałoſtnje ſpalene cźěło njeſbožowneho ſ pjezy wucźežechu. Draſta běſche ßo do cźiſta ſpaliła; na rukomaj a na nohomaj ani kuſka mjaßa wjazy njebě, a zyłe cźěło běſche tak ſpalene, ſo jo nichtó wjazy njeſpósna.

* Na kublerju Durchholzu w Weſtfalskej běchu poßleni cźaß woſpjet pytnuli, ſo ſ cźaßami w hłowje prawy njeje. Duź ßußodni ratarjo kóźdu nóz ſtrażnika k njemu ſtajichu, ſo by ßo trjebaj njeſbożo njeſtało. Sańdźenu njedźelu w nozy běſche ſtrażnik krucźe wußnuł; na jene dobo pak wotzucźi, někajke ſpodźiwne praſkotanje wußkyſchawſchi. Zyły dom ßo paleſche, ſo ſtrażnik ſ nuſu żiwy ſ domu pſchińdźe. Khory, kotryż běſche na łubi woheń ſakożił, ßo tak wopali, ſo je na to wumrjeł.

* W Mnichowje běchu nowu khěżu natwarili, do kotrejež mějachu hiżo na Michała podrużnizy pſchicźahnucź; w nozy na 18. ſeptembra pak prědkowna murja twarjenja do hromady padźe. Schkody ßo nikomu ſtało njeje. Twarz, kotryż je khěżu twarił, je ßo pſched něſchto njedźelemi tepił. Murja je do hromady panuła, dokelž běſche twarz hubjeny material brał.

* W Währingu pola Wina je pſched krótkim samożity ſtary knjes ſemrjeł, ßwojemu dalokemu pſcheczźelſtwu ßwoje wobßedźenſtwo wotkaſawſchi. To wſchak niczźo ſpodźiwne było njeby; ale w wotkaſanju też ſtejeſche: „Sswojemu hłownemu herbje też 20,000 ſchěßnakow ſawoſtajam, kotrež ßym ſahrjebał; hdźe ßu ſahrjebane, jenoż ja a mój poß Bobaczźk wěmoj. Mój wuj ma jeno prajicź »Bobaczźko, cźuch!«, a Bobaczźk runy pucź tam poběhnje, hdźež ßu pjenjeſy ſkhowane.“ Herba wuj mějeſche nětko njemało ſtaroſcźe: Bobaczźk jeho mjenujzy njepoßłuchaſche; hdyż knjes praji „Bobaczźko, cźuch!“, pßyczźiſko jeho kóźdy krócź do briſtwje kußnu. Nó wſchak, ſa 20,000 ſchěßnakow ßebi cźłowjek něſchtożkuli lubicź da. Něktory ſakraßny krócź je Bobaczźk hiżo noweho knjeſa ſkußał, doniż tutemu ſkónczźnje w hembjerkach ßwitacź njepocźa, ſo je ßebi njebocźiczźki wuj ſe ßwojim herbu na ſtary dźeń hiſchcźe żort ſcźinił. Pſchetoż Bobaczźk nihdy cźuchacź nochze, ale dźenßniſchi dźeń hiſchcźe kuſa, a te 20,000 ſchěßnakow wuj hiſchcźe namakał njeje.

* W jenej němſkej wßy w Wuheŕſkej wóndano kłobukaŕ Revilak ſe ßwojej żonu a pjecźimi dźěcźimi ßedźo wjecźerjeſche. Na jene dobo petrolejowa lampa, kotraź na blidźe ſtejeſche, rosbuchnu, a hnydom ßo kłobukaŕ a wſchitzy jeho ßwójbni palachu. Wołajo a runja wóhnjowym ſtołpam njeſbożowni do dwora běžachu. Prjedy pak, hacź ßo ßußodam radźi jim draſtu ſ cźěła ſedrěcź, běchu ßo wſchitzy żałoſtnje wopalili. Żona je na ßmjercź; muż ma wobě ruzy zyle ſpalenej; jene dźěczźo je widźenje ſhubiło, druhe je ßebi wuſchi ſpaliło. Też te druhe dźěcźi ßu ßo bóle abo mjenje ſtraſchnje wopaliłe.

* Snate je, ſo wuhorje wyßokeje ſtaroby dozpěwaju. Franzowſki pſchirodoſpytnik Desmareſt w wědomoſtnych nowinach wo wuhorju piſche, kotrehoż je ſpißacźelowa ßwójba wot lěta 1828 hacź do lěta 1867, po tajkim nimale 40 lět dołho měła. A wobſtejnoſcźe běchu ſa rybu najnjeſpodobniſche. Wuhoŕ w ſchkli tcźeſche, w kotrejž ßo ani po dołhoſcźi roſcźahnucź njemóżeſche; duź dyrbjeſche ßo do koleſka ſwicź. Dwójzy ſa tydźeń cźerſtwu wodu doſtawaſche. Hakle lěta 1852 jeho w lěcźi do wjetſcheho ßudobja ßadźichu; w ſymje dyrbjeſche ſaßo do ßwojeje ſchklě, w kotrejž dwójzy, w ſymje 1851 hacź 1852 a potom 1864, doſpołnje ſamjerſnu, ſchtoż pak jemu niczźo ſchkodźako njeje. Jenoż w lěcźi wón zyrobu rodźeſche; dawachu jemu drobne kuſki mjaßa. Wuhoŕ, każ ßo ſdaſche, ßwojich wothladowarjow ſnajeſche. Běſche-li hłódny, wón hłowu trochu ſ wody won tykaſche. To ßamo ßo ſta, hdyż jeho wołachu. Lěta 1867 w lěcźu pſchi wulkej horzocźe wón ſe ßwojeho ßudobja won ſalěſe; ale ßłónzo jemu kożu tak ſeßmali, ſo wuhoŕ ßwitnu. Pſchi tajkej wyßokej ſtarobje wón tola jenoż mało pſches dwaj puntaj ważeſche.

* W franzowſkim měſcźe Tours budźeſche ßo ſańdźeny měßaz pſchi ßamym kekleŕ ſpalił. Tam ßo akrobat Caſtenet na żeleſnym grocźe pokaſowaſche, kotryż běſche 243 metrow dołhi a 24 metrow wyſche ſemje ſcźehnjeny. Kekleŕ běſche na grot horje ſaléſł. Na hłowje mějeſche nahłownizu; na kónczźku nahłowniznzy běſche raketa pſchiczźinjena, kotruż chzyſche wón po grocźe běhajo ſażehlicź a puſchczźicź. S wobeju kónzow cźeżkeje żerdźe, kotruż mějeſche w rukomaj, ßo bengalſke płómjenja palachu. Hdyż běſche hacź do ßrjedź grota doběżał, chzyſche Caſtenet raketu na ßwojej nahłowniznzy ſażehlicź, ſchtoż pak ßo jemu bórſy njeradźi, dokelž běſche ſażehlak w deſchczźu ſmoknuł. Kekleŕ ßwój ſtraſchny pucź dale běżeſche. Na jene dobo ßo pſchihladowarjo dohladachu, ſo ſ jeho praweho boka płómjo ßapnu. Zyły lud wołacź poczźa; pſchetoż Caſtenet ßo paleſche. Spósnawſchi, ſo hacź do kónza grota wjazy njedoběhnje, dokelž żałoſtnych boloſczźow ſ cźeżka dlěje ſnjeße, kekleŕ wurjadnu pſchitomnoſcź ducha wopokaſa. Sso ſ kolenomaj ſa grot powßnuwſchi ßebi wón ſ rukomaj draſtu, kotraź ßo na nim paleſche, ſ cźěła drějeſche; na wottorhanych łapach pak płómjo ſamjecźe, ſo by ßo trjebaj wot pſchihladowarjow delekach nichtó njeſranił. Mjes tym njeſbożownemu pomoz poſkicźichu; wón běſche nimale pomjatk ſhubił a ßo cźeżzy ſranił.

* S Fiume ßo piſche, ſo ßu ſańdźeny tydźeń rybazy ſ Łukovy wułku akułu (Haifiſch) w Adriatiſkim Morju popanuli a do Fiume pſchiwjeſli. Ludźo ſ jeneje łódźe też wobkrucźachu, ſo ßu tón ßamy dźeń pola Stareho Grada bliſko mórſkeho pobrjoha hiſchcźe wjetſchu akułu nimo łódźe płowacź widźeli.

* Wo njeßměrnym ſapuſcźenju, kajkež je njedawno woheń ßapaza hora Bandai-San w Japanſkej naczźiniła, ßu nětko nadrobniſche powjeſcźe pſchiſchkle. Hdźež je ßo njeſboże ſtako, je ßo zyła krajina pſcheměniła. Hory ßo poſběhuja, hdźež běſche dotal runina; daloke ßmuhi rajßowych polow ßu ßo do jěſorow pſcheměniłe. Hdźež běchu kcźějate wßy, popjeł a ſpalene wuhło 10 łóhcźi wyßoko leži. Pjecź wßow je zyłe ſaßypanych. Cźěła, kotrež ßu ßo namakałe, ßu podobne na wopory pſchi rosbuchnjenju hobrſteho parneho kótła. W hałoſach ſcźornjenych a na wuhło ſpalenych ſchtomow cźłowjecźe cźěła wißachu. Hdyż woheń ſ hobrſkej mozu ſ hory praßnu, ſemja tak móznje ſarża, ſo buchu njeſbożowni ludźo wyßoko do powětra ſchwyrnjeni; dele padajo mnoſy w ſchtomowych wjerſchkach wißajo woſtachu, hdźež ßo na njeſbożownych bjeſpſchestawazy deſchcź żehliweho wuhla a horzeho popjeła ßypaſche. Ssmjercź je jich bórſy wumóhła; ale tola ßu ſatraſchne cźwile wuſtacź měli. Druhdźe jenoż kruchi cźłowjecźich cźěłow w hałoſach wißachu.

* We wßy Haddatha w Małej Aſiſkej pſched krótkim, każ katholſki duchowny ſ Ruſha piſche, Turka ſemrje, kotryż běſche 132 lět ſtary. Turka je ßydom żonow pomět, kotrež ßu wſchě pſched nim ſemrjeke; ſ tymile 7 żonami mějeſche wón 60 ßynow a 9 dźowkow; ale też dźěcźi ßu wſchitke hiżo morwe. Ssedmu żonu ßebi wón wſa, hdyż běſche 98 lět ſtary, a ſ njej hiſchcźe tſjóch ßynow ſpłodźi. Lětßa chzyſche ßo hiſchcźe junu wożenicź, ale pjenjes k temu njemějeſche. Wón je cźaß żiwjenja ratarił, jenoż jecźny khléb a buny (faſolki) jědł a jenoż wodu pił; mjaßo je jenoż dwójzy ſa lěto jědł, na najwyſchſchimaj turkowſkimaj ßwjatymaj dnjomaj. S kożom běſche jemu pleczźena ſcźina; pod hłowu mějeſche wón hłowak, ſ wotrubami wutykany. Khory cźaß żiwjenja był njeje, ſchtoż jenoż poßlenje ſchtyri dny do ßmjercźe.

* Spodźiwny podawk je ßo pſched krótkim w Luneville ſtał, měſtaczźku pſchi rězy Miſſouri w Połnóznej Ameriży. Tam chzychu dweju konjazeju paduchow powſchecź, kotrajź běſchtaj nutnizarja a jeho ßyna ſkónzowakoj. Schibjeńzu běchu na brjoſy rěki Miſſouri ſtajili. Prěni, kotryż na ſchibjeńzu ſtupi, běſche Jendźelczźan. Kat jemu poſtromk wokoło ſchije ſadźernu, a bórſy ßo wobwěſchenz w powětſje bimbaſche. Poſtromk pak k niczźemu njebě a ßo roſtorźe; duź wobwěſchany do rěki padźe. Symna woda ßwoje doczźini. Pſchetoż prjedy hacź běchu ßo pſchihladowarjo dodźiwali, běſche wobwěſchenz ſaßo k ßebi pſchiſchoł; wón pſches rěku płowaſche, a hdyż běſche ju pſchepłował, ßo na druhim brjoſy ſtejo ßwojim njepſcheczźelam woſchczźerjeſche. Tucźi běchu połni ſłobow. Ssudnik na ßwojeho pomoznika ſeleſche; pomoznik na kata ſeleſche, a tutón ſaßo na teho, wot kotrehoż běſche poſtromk kupił. Jendźelczźan pak mjes tym do lěßa cźeknu. Druhi mordaŕ na ſchibjeńzu ſtupiwſchi ßo do prědka ſkhili a tſchepjetajo katej do wucha ſcheptaſche: „Budźcźe proſcheny, wſmicźe ſa mnje krucźiſchi poſtromk, pſchetoż — ja płowacź njemóżu.

— Budyſke měſchczźanſke dźiwadło ßo ſchtwórtk 4. oktobra ſ puſornej wjeßelohru „Dźiwny pſchipad“ wotewri, kotryż kruch je ßo w Barlinje 150 krócź a w Draždźanach 50 krócź hrał. Dźiwadłowe towaŕſtwo jenoż ſ dobrych, wubjernych ßobuſtawaw ſ najlěpſchich dźiwadłow wobſteji a pod wjedniſtwom direktora Henſchela ſteji, kotrehoż jako wuſtojneho, wobhladniweho režißéra a wubjerneho hrajerja powſchitkownje waża a lubuja.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Max Klimant Kuba, hosćenzaŕ tu, ſ Marju Marthu Jakobez na Židowje. — Khorla Julius Alwin Rychtaŕ, barbjeŕski mischtr na Židowje, ſ Pawlinu Emmu Zimplez tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Max Oskar, Ernsta Gustava Klawža, kublerja w Hornjej Kinje, ß. — Marja Martha, Ernsta Hantuscha, fabrikarja na Židowje, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 20. septembra: Jan Jurij, Khorle Gustava Wićasa, zigarnika na Židowje, ß., 6 m. 3 d. — 21. Martha Ida, Khorle Gustava Wićasa, zikarnika na Židowje, dź. — Hana Hedwiga, Jana Bartka, fabrikarja na Židowje, dź., 20 d. — 25. Jaroměr Rudolf, Jana Khorle Schmidta, pólvernikarja na Židowje, ß. 2 m. 2 d. — Marja Lejna, Handrija Kschižanka, khěžkarja w Delnjej Kinje, dź., 5 m.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2606 měchow.	W Budyschinje 22. septembra 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.	W Lubiju 27. septembra 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pšeńza . . . . . běła	9	70	10	—	9	41	9	77
" . . . . . žołta	8	93	9	61	8	82	9	26
Rožka	7	85	8	16	7	50	7	97
Jećmjeń	7	22	7	61	6	83	7	33
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	50	7	—	6	40	6	80
Hroch	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka	6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka	16	—	16	50	15	—	15	50
Běrny	1	80	2	20	1	80	2	40
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	40	2	10	2	30
Pšeńcžna muka 50 " . . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	7	80	12	80	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	30	2	50	2	20	2	60
Sklóma . . 600 " . . .	21	—	22	—	19	—	22	—
Prošata 851 schtuk, schtuka . .	3	—	13	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	25	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 67 np. hacž 9 hr. 97 np.; pšeńza (žołta) wot 9 hr. 38 np. hacž 9 hr. 64 np.; rožka wot 7 hr. 97 np. hacž 8 hr. 16 np.; jećmjeń wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 43 np.; wowß wot 6 hr. 60 np. hacž 6 hr. 75 np.

Dražďanske mjažowe płaćišny. Howjada 1. družiny 58—62 mk., 2. družiny 52—56, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—53 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cželata 1. družiny 40—50 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 28. septembra: Rjane.

Njech ßo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzaŕſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Na pſchedań: Žiwnosćz cžišło 3 w Roswodezach ſ 10 kórzami. — Hosćenz w Panjezach pola Hornjeho Wujesda ſ 8 kórzami pſches piwaŕza Kellera w Rakezach.

Na pſcheßadźowanje ma ßo pſchedawacź: 13. novembra dopołdnja w 10 hodźinach khěžkaŕſka žiwnosćz cžišło 10 w Nowych Bóſchizach, 2030 mk. takſěrowana.

Pſcheßadźowanje.

Po poručnoſći knjenje wobßedźerki matej ßo pſches mje

pjatk 5. oktobra 1888

burſke kubło ſ hosćenzaŕſkim a korčmaŕſkim prawom kat. cžišło 5 w **Koblizach** pola Hodźija, fol. 4 ležomnoſtnych a hypothekſkich knihow ſa Koblizy a pokleńſke kubło kat. cžišło 6 w tej ßamej wßy, fol. 5 tych ßamych ležomnoſtnych knihow ſ wumĕnjenjom wuſwolenja bjes ßadźerjemi a pod wumĕnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, kotrež móža ßo tež prjedy pola mje wobhladacź, na měſtnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Na kupjenje ſmyßleni chzyli ßo mjenowany dźeń dopołdnja w 11 hodźinach na kuble cžišło 5 w Koblizach ſeńcź.

W Budyſchinje, 20. septembra 1888.

Juſtizny radźicźel rěčźnik **Emil Martini.**

Awkzija.

Njedźelu 30. septembra t. l. popołdnju wot 3 hodźin maja ßo w Kſchiwej Borſchćźi čžo. 6 kſchinje, kamory, hoſpodaŕſki grat a dwě kosy pſchećźehnjenja dla ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Awkzija.

Njedźelu 30. septembra popołdnju w 3 hodźinach maja ßo w **Kaßowje** cžišło 23 wſchelaki hoſpodaŕſki grat, jako 1 krumjazy wós, 1 pług, 1 radło, 2 brónje, 1 juchowy ßud, 1 ßykanjowa maſchina, 1 butrowa maſchina a hiſchcźe wſchelake druhe wězy ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Tež ſtej tam 2 krumje na pſchedań. **Wobßedźeŕ.**

Nimale nowy rěſniſki (cźelazy) **wós** je na pſchedań pola rěſniſkeho miſchtra **Njenca** na ſwonkownej lawſkej haßy 40.

Połdra lětny rjany **kundroß** jendźelſkeje raßy je na pſchedań w kuble cžišło 9 w Komorowje pola Rakez.

Khoſej

wot najtuniſchich hacž do najdróžſchich družinow w wulkim wubjerku poruča

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje družiny poruča

Moritz Mjerwa

pſchi mjaßowym torhoſchću.

Deſtilazija ſnatych **dobrych likěrow** po ſtarych tunich płaćišnach.

Khoſej

paleny a njepaleny

jenož w dobrych družinach poručataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khofej

paleny a njepaleny poručataj tunjo

Schiſchka a Njeczka.

Koßy,

kaž jěd rěſaze, poruča

Paul Walther

na žitnych wikach.

Meblowy magazin

Auguſta Janaſcha, tyſcheŕſkeho miſchtra

16 na ſerbſkej haßy 16

poruča wſchě družiny **meblow, kanapeje** a **ſtoły,** dobroćźiwemu wobkedźbowanju.

K njewjeſćźinſkej draſcźe

poruča

kraßnu cžornu židu

kaž tež

wubjerny cžorny

kaſchemĕr

po tunich płaćišnach

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Dokelž ßu ßo khofejowe płaćišny saßo poniźiłe, poručam wot nětka saßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.

w ſnatych dobrych a derjeßłodźazych kajkoſćach.

Th. Grumbt

w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Eduard Hartmann

w Budyſchinje na ſnutskownej lawſkej haßy 5

poruča

kapoty a rubiſchcźa, lama a pollama, barchent k koſchlam a pjeſlam

w nowych rjanych muſtrach po tunich płaćišnach.

Spěwarske knihi

w najnowšich swjatkach,
kmótšjaze listy
po fabrikstich płaćišnach,
šbožopschejaze khartki
a **kwětki** do wopomnjeńskich knihow
w wulkim wubjerku a w najnowschich mustrach porucza
Gustav Rämsch
na bohatej haßy 21.

K domkhowankam a kermuschám

poruczam:
drobny zokor,
zyky zokor,
wulke rósynki,
male rósynki,
mandle šłódke a hórke,
zymt, muskatowe kwěty,
safran a **korjenjowy wolij,**
khofej paleny a **njepaleny,**
wscho **jara rjane, dobre** a **tunje**
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy,
na rózku Hoschiz haßy.

Wschě
dobre palenzy a **likěry,**
czisty palenz
porucza tunjo
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Khofej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacz 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpsche czisćze a šylnje šłodźaze druźiny porucza
Jan Wjenk
na swonkownej lawskej haßy 38
pódla Schraderez konditarnje.

Na šwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Destillazija Schischki a Njeczki

porucza šwoje snate dobre druźiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płaćišnach.

Koprowy vitriol

zyky a tolczeny
k naczinjenju pschenźy, czerstwy a derje skutkowazy, poruczataj
Strauch & Kolde
na kamjentnej haßy 3.

Durthoffske
šuche droždże

porucza
August Biesold
pjekarski mischtr na bohatej haßy.

Zeche Graf zur Lippe
w Subrniczźy

porucza dobru brunizu po scźěhowazych tunich płaćišnach:

kruchatu brunizu w lěcze šuschenu hektoliter	po	55	np.,
hrěnju brunizu = = =	=	45	=
hrěnju brunizu ſ podkopkow šuchu =	=	40	=
krymstatu brunizu w lěcze šuschenu =	=	35	=
krymstatu brunizu ſ podkopkow šuchu =	=	30	=
šypnu brunizu =	=	25	=

Carl Noack w Budyschinje
na žitnej haßy njedaloko hlowneho torhoschcza

porucza pschi sprawnym poßkuženju:
khofej šyry punt po 96, 100, 110, 120, 130 a 140 np.,
khofej paleny wschědnje dwójzy czerstwy punt po 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
dróbny najlěpschi raffinadowy zokor punt po 30 np., pschi 10 puntach po 29 np.,
kompenowy zokor jara šłódki punt po 34 np., pschi 10 puntach po 32 np.,
kóstkaty zokor punt po 36 np., pschi 10 puntach po 35 np.,
zokor w pokrutach punt po 34, 35 a 36 np.,
jerje po 3, 4, 5, 6 a 7 np., po kopach tuńscho, tunu po 36½ mk.,
rajß punt po 14, 15, 18, 20, 24, 30 a 36 np.,
syrup šłódku tworu punt po 12, 15, 18, 20, 30 a 36 np.,
amerikanski petrolej punt po 14 np., pschi 10 puntach a wjazy po 13 np.,
khěžorski wolij, njerosbuchazy, punt po 20 np.,
czischczeny schlesynski ripikowy wolij punt po 40 np., pschi 10 puntach po 36 np.,
šwěczki we wschěch tokstoscźach pakcźik po 30, 35, 40, 50, 60 a 70 np.,
mydło we wschěch druźinach punt po 30, 36 a 40 np.,
masne mydło punt po 22 np.

Destilazija Adolfa Rämscha
w Budyschinje na butrowych wikach.

Dokelž šu moje šłódke dwójne likěry wubjernje dobre, šo wone tak šylnje kupuja, so je psches to mózno, někotre druźiny trochu tunischo hacz dotal pschedawacź. Proschu na to pschi potrjebje, kaž pschi kwaßach, kschcźišnach atd., dźiwacź. Płaćišny šu na hotowe pjenjesy wobliczene, pschi posdźischim sapłaczenju šo wone wo 5 np. po litrje powyscha.

Bryle, tlóčniki

po najtunischich płaćišnach porucza
Joh. Gäth,
czaßnikař a optikus
1 na hospitalskej haßy 1.

Hotowe **loža** ſ **matrazami** a **kanapeje,** derje a trajnje dźěłane, w wulkim wubjerku po zyle tunich płaćišnach, a teho runja k wuwjedźenju wschěch **polstrowanskich dźěłow** w domje a swonka njeho porucza šo
T. Albert, šedłarski mischtr na horncźerskej haßy.

Adolf Boëtius, juwelěr, slótnik a šlěbornik
w Budyschinje na bohatej haßy 28
pódla hoscźenza k winowej kiczi

porucza šwój wulki skład nowoscźow **skotych, šlěbornych, granatowych** a **koralowych tworow,** wulki wubjerk **pjerschczenjow, naruczniow, czaßnikowych rjeczasow, medaillonow, kschižow, broschow, nawuschnikow a rjeczasow wokoło schije.** Wěrowanske pjerschczenje šo po měrje, kaž tež šerbska njewjescźinska pycha (tolerjowe rjeczasy) atd. šo derje a tunjo dźěłaju. Porjedźenje šo rucze a pěknje wobstara. Stare slote a šlěborne pjenjesy šo po najwyschschich płaćišnach kupuja.

Koruschki wscheje druźiny

jako:
běły a czorny pópjer,
nowu wyrzu a naliki,
zymt a zymtowe kwěty,
mazyßowe worjeschki a mazyßowe kwěty,
safran,
wscho zyke a czischcze mlěte,
korjenjowy wolij,
zitronowy wolij atd.
porucza tunjo
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.

Maschinski wolij

w wschelakich kajkoscźach sa maschiny, kotrež czežko abo lohko du,
wolij sa schijaze maschiny
bleschu po 30 np. a po wasy porucza tunjo
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.

Lěkarski
dorschowy jatrowy wolij,

snaty najlěpschi šrědk psche **czerpjenje wutrobnja** a **pluzow,** psche **skrosle, kischawu, šłaboscź pola dźěczi, kožinu wumpjeru** atd., dostach w czerstwej tworje a jón w bleschach po 50 np. a po wasy tunjo pschedawam.
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.

Schwablowu kißalinu, šlonu kißalinu

w balonach a po wasy k ratarskej potrjebje ma pschezo po wulkich dźělbach na składze po jara tunich płaćišnach
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.

Hamburgsko-amerikanske paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parokłódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu šrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wschcźorneje Indiskeje**
měßacźnje 3 krócź,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßacźnje 1 raz.

Towarstwowe póstske parne łódźe podawaju wubjernu jědź a pschihódnu puczowanisku składnoscź sa kajutowych a bjestubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

Symske mantle,

holcze mantle, žakety, plyschowe pjesle

rjane a tunje

pola

Richarda Gautzscha

na bohatej haßy.

W khlamach ßo ßerbski rěczi.

Dźiwje

kaßtanije

a

žołdźe

kupuje po kóždej dźělbje

Otto Engert.

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Czorne židźane tkaniny

k njewjesczinskej drascze

wobkleczenje po 28 mk.

ſ dobreje židy.

Hermann Beermann

w Budyschinje

na ſnutskownej lawskej haßy.

Sswój wulki ſkład

barchenta,

kaž tež hotowych

barchentowych koschlow

ſa mužſkich a žónske dobroczíwemu wobkedźbowanju poruczam.

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

K ſymje

porucza

nowe wobßadki

ſ plyscha, ßomota, aſtrachana a kruźiny

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Hermann Darschau,

ſchtrympaŕnja w Budyschinje

na ſchuleŕskej haßy cźißło 1

ßwoje dawno jako jara dobre ſnate **ſchtrympowe twory** cźežkeje druźiny ſe ßwojeje ſchtrympaŕnje po tunich płaczíſnach dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

S dobom na ßwój wulki ſkład **ſchtrykowanskeho pschedźena** najwubjerniſcheje kajkoſcze kedźbne cźinju.

en gros. **en détail.**

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7

porucza po jara tunich płaczíſnach **dwójzyſchěroki lama** ſtary łóhcź po 60 np., **kalmuk,** 6/4 ſchěroku tołſtu **wołmjanu tkaninu** ſtary łóhcź po 30 np., **wupjerki,** 6/4 ſchěroke **zychi** ſtary łóhcź po 20 np., rjane cźerwjene, **pjesle** a **poczehnjenje** na **kožuchi** ſtary łóhcź po 25 np., **barchent k koſchlam** w wulkim wubjerku ſtary łóhcź po 18 np., barbu njepuſchczaty, **rubjany běły** a **módry płat** po jara tunich płaczíſnach, **barchentowe rubiſchcza** po 30 np., židźane, połžidźane, wołmjane, bawmjane rubiſchcza w nowych muſtrach.

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyschinje

a w ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli, ſ njej ſjenoczenej, ßo **póndźelu 15. oktobra 1888** nowy wuczbny kurß ſapoczinje.

Wſcho dalſche je pola direktora **Bruggera** naſhonicź.

Němske měſchczanske dźiwadło

w Budyschinje

pod direkziju Joſefa Henſchela.

Schtwórtk 4. oktobra 1888:

wotewrjenske pschedſtajenje.

Nowoſcź! **Dźiwny pschipad.** **Nowoſcź!**

Wjeßelohra w 4 aktach wot Khorle Laufa.

W Wallnerowym dźiwadle w Barlinje a w Draždźanſkim dźiwadle ſ wulkim wuſpěchom pschedſtajene.

Pjatk 5. oktobra 1888:

Nowoſcź! **Zuſbniza.** **Nowoſcź!**

Cźinohra w 5 aktach wot Alexandra Dumas ßyna.

Němſki wot Pawoła Lindaua.

To ßame pſchiprawjenje kaž w reſidenznym dźiwadle w Barlinje.

Direkzija.

S puczowanja ßym ßo wrócził.

Dr. Rudloff,

wuſchny a woczny lěkaŕ.

Sbytki tunjo na kamjeńtnej haßy 12 po 2 ſchodomaj.

Zyle nowe doſchke:

ſymſke mantle a pjesle

ſ plyſcha, dubla a cżeßaneje tkaniny pola

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Schtóž

chze nóž abo nožizy toczene abo wuporjedźene měcź, póſczel je do parneje toczeŕnje a porjedźeŕnje

Oskara Buttera w Budyſchinje pola theatra.

E. Meier, pjezytwarz w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy 21.

Běrnyſběrarjo

ßo wot póndźele 24. ſeptembra pſchi wyßokej akkordowej mſdźe pſchijimaju na knježim dworje **w Brěſynje.**

K nowemu lětu pytaju ßo na knježi dwór w Brěſynje jedyn hejtman (woženjeny abo njewoženjeny) a dwaj rólnaj pohončaj pſchi wyßokej mſdźe.

Hródźne dźowki k nowemu lětu pſchi 50 tolerjach lětneje mſdy, tež rólnych pohončow, wotroczkow, ßrěnkow a wolazych, 1 domownika ſa jenu fabriku, 1 knježeho pohoncźa, dźěłaczeŕſke ßwójby, domſke a dźěczaze holzy pyta pſchiſtajaza žona **Kleinſtückowa** w Budyſchinje na ſnutskownej lawſkej haßy 12 po 1 ſchodźe.

Dójki, ßłužobne holzy, cźeladnikow, dźowki k nowemu lětu pyta

J. Spannowa

na předarſkej haßy 3.

Pohončow, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohončow, wolazych, dworowych ſtražnikow, domſke a hródźne dźowki pyta pſchiſtajaza žona **Heynoldowa.**

Pohončow, wotroczkow, dźowki, wolazych, dójki, holzy ſa dom a kuchinu pyta pſchiſtajaza žona **Schmidtowa** na garbaŕſkej haßy 9.

Rólnych pohončow a wolazych pſchi wyßokej mſdźe pyta na lěto 1889 ſa tudomne a Draždźanſke ſtrony **Auguſt Keru** w Porſchizach pola Budyſchina.

Tyſcheŕſkeho

pyta **E. Měrczink** w Rabozach.

Schtóž **žitocźiſczazu maſchinu** abo **kladrawu** potrjeba, temu wubjerne maſchiny, pola **T. Rychtarja** w Hórkach pola Panczíz na pſchedań ſtejaze, poručamy.

Někotſi wobßedźerjo tajkich žitocźiſczazych maſchinow.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 40. **Sobotu 6. oktobra 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžora Wylema ßu w połodniſchich Němzach, w Württembergſkej a Bajerſkej, wſchudźe ſ najwjetſchej ſahorjenoſcźu a wutrobnoſcźu witali. Runje kaž pſched krótkim w Draždźanach, tak je ßebi tež kněžor Wylem w Detmoldźe, Stuttgarcźe a w Mnichowje wutroby wſchitkich tych rucźe dobył, kotſiž mějachu ſboże, ſ nim wobkhadźecź. Kněžor je w mjenowanych měſtach wopomnjenja hódne rěcźe dźerżał, kotrež běchu na měſtno ſkłożene, hdźež wón runje pſchebywaſche. W Detmoldźe kněžor na to ſpominaſche, ſo ßu ßo w Teutoburgſkim lěßu romſke wójſka wot Němzow pobiłe. Schwabſkich, kotſiž Württemberg wobydla, wón w Stuttgarcźe na to dopomni, ſo ßu Hohenzollernſzy ſ Württemberga wuſchli. Tale rěcź je w Stuttgarcźe wulke ſahorjenje ſbudźiła; kněžor je ßo jako połodniſchi Němz, jako Schwabſki wuſnał, na to ßu Schwabſzy njemało hordźi. Politiſku ważnoſcź maja ßłowa, kotrež je kněžor w Mnichowje rěcźał. Njeluby ſacźiſchcź, kotryż ßu ſapißy kněžora Friedricha w Bajerſkej cźiniłe, je ſaßo doſpołnje wurunany. Po kněžorowej rěcźi je ßo njedowěrjenje, po woſjewjenju tamnych ſapißow ßnadź naſtate, do wutrobneho dowěrjenja pſcheměniło. Kněžor ßo bajerſkemu prynzej-knježerjej ſa to dźakowaſche, ſo je jemu, hdyž je na kněžorſki trón ſtupił, prěni radu a pſchecźelſtwo podał, druhim němſkim wjerćham pſchikład dawajo, runje kaž je w lěcźe 1870 bajerſki kral prěnju krocźel k ſaßopoſtajenju němſkeho kněžorſtwa cźinił. Wot Mnichowa je ßo kněžor Wylem w runej měrje do Wina podał. W awſtriſkim hłownym měſcźe běchu jemu wulkotne powitanje pſchihotowali. Na dróhach, po kotrychž kněžor jědźeſche, ani jeneho doma njebě, kotryż by ſ khorhojemi abo wěnzami wudebjeny njebył. Kněžor Franz Joſef ſ pſchewodom ßwojeho kněžorſkeho hoſcźa na wjecźornym dwórniſchcźu wotcźakowaſche. Kněžoraj ßo ſ woßebitej žiwoſcźu koſcheſchtaj a potom hakle ßebi ruku ſawdaſchtaj. Hdyž kněžoraj pſched dwórniſchcźo ſtupiſchtaj, jimaj lud ſe ſahorjenjom napſchecźo wyſkaſche. Po dróhach, k kněžorſkemu hrodej wjedźazych, bě wſchudźe jukanje njeßměrneho luda ßłyſchecź a ſ woknow a balkonow kněžorſkimaj pſchecźelomaj ſ běłymi rubiſchcźami poſtrow napſchecźo mahachu.

— Jeho Majeſtoſcź kral Albert je ſchtwórtk wjecźor do Wina k awſtriſkemu kněžorej na wopyt wotjěł. Kak dołho budźe ßo wón pſchi awſtriſkim dworje ſadźerżecź, ſnate njeje.

— Woßobu, kotraž je dźenik kněžora Friedricha w nowinach „Deutſche Rundſchau“ woſjewiła, ßu bórſy wußlědźili. Wudawar mjenowanych nowin je ßudniſtwu podawarja dźenika hnydom mjenował. Wón je něhduſchi politiſki ſaſtupnik Hamburgſkeje republiki, dr. Geffken. Po tym, ſo je woſjewjerjowa woßoba ſnata, wjazy njedwěluja, ſo je dźenik woprawdźity. Kněžor Friedrich je cźaſto ſ Geffkenom wobkhadźał. Wón bě jeho, hdyž jako krónprynz w Bonnje ſtudowaſche, ſeſnał a ßo ſ nim ſpſchecźelił. Geffken k jeho bliżſchim pſchecźelam ßłuſcheſche a tehdy wobſamknjeny ſwjaſk pſchecźelſtwa ßo hiſchcźe bóle wobtwjerdźi, hdyž jeho krónprynz poſdźiſcho w ßłužbje Hamburgſkeje republiki w Jendźelſkej nadeńdźe. Na krónprynzowe pohnucźe po němſko-franzowſkej wójnje Geffkena ſa profeßora nowoſałoženeje Straßburgſkeje univerſity powołachu, a tež, hdyž Geffken poſdźiſcho khoroſcźe dla profeßuru ſłoži, wón ſ krónprynzom w żiwym wobkhadźe woſta, kotryž hač do ßmjercźe kněžora Friedricha trajeſche. Duž ßo wěricź da, ſo je kněžor Friedrich Geffkenej pſchi někajkej ſkładnoſcźi wotpiß ßwojeho dźenika darił. S zyła je ßo pjecźa na 20 tajkich wotpißow wudźěliło, a knježerſtwo ma pjecźa wotmyßlenje, wſchě tele wotpißy jich woßedźerjam wotewſacź. Schto drje je Geffkena pohnuło, dźenik kněžora Friedricha woſjewicź? Praji ßo, ſo je wón ſ pſchecźiwnikom wjerćha Bismarka. So by Bismarkowe ſaßłużby wo ſaßopoſtajenje němſkeho kněžorſtwa pomjeńſchił, je wón kněžorowe ſapißy wo němſko-franzowſkej wójnje do ſjawnoſcźe dał. Teho dla je tež Bismark pjecźa pola kněžora pſchecźiſchcźał, ſo by ßo ſa woſjewjerjom ſapißow ßłědźiło a ßo wón do pſchepytanja a khoſtanja wſał. Kněžor pjecźa ſ woprědka wěž ſa tak ważnu měł njeje a je hakle potom do Bismarkoweho żadanja ſwolił, hdyž bě tutón prajił, ſo wot teho wotwißuje, hacź dłeje w kněžorowej ßłužbje ſawoſtanje. Spodźiwne je, ſo je ßo Geffken poliziji ßam ſtajił. Wón bě, hdyž powjeſcź doſta, ſo ßu jeho bydło pſchepytali, na Helgolandſkej kupi, po tajkim na jendźelſkej ſemi, hdźež jeho němſka polizija pſchimnucź njemóżeſche. Statnemu rěcźniſtwu w Hamburgu powjeſcź dawſchi, ſo bychu jeho w Hamburgu wotcźakali, ßo wón do Němzow na pucź naſtaji. W poſtajenym cźaßu tež wón do Hamburga pſchijědźe. Tu jeho polizija hnydom ſaja a do jaſtwa wotwjedźe.

— S naranſcheje Afriki ßu ſke powjeſcźe pſchiſchke. Němzow a Jendźelcźanow, kotſiž běchu ßo na naranſcho-afriſkim mórſkim brjoſy ſaßydlili, ßu tamniſchi cźorni, wot Arabſkich naſchcźuwani, wotehnali. Tych, kotſiž ſ cźaßom cźeknuli njejßu, ßu ſabili a jich cźěła żadławje rosrubali. W Kelwje ßu Němzy ßo dołho khróble wobarawſchi rjekowſku ßmjercź wumrjeli. Němſki kanonſki cźołm, kotryż bě bliſko pſchi brjoſy, němſkim krajanam pomhacź njemóżeſche, dokelž bě wjele tyßaz cźornych brjóh wobßadźiło. Němzy w Mikindani pſchi ßamym cźornym dźiwuchaм do ruki padźechu. Cźorni do jich łódźe, ſ wjele ſtow puntami tſělbneho półwra nakładźenej, wjele kulkow wutſělichu. Snajerjo afriſkich krajow ßu ſ jena w měnjenju, ſo ßu Arabſzy, po zykej Afriży rospróſcheni, cźornych na běłych naſchcźuwali. Arabſzy ßu njemdri na Němzow a Jendźelcźanow, dokelž jim tucźi ſe ſchklovami wikowacź njedadźa. Tychle Arabſkich je na afriſkim naranſchim mórſkim brjoſy a w wokolnych krajinach lědma 2500. Njedźiwajo ßwojeje ßnadneje liczby ßu woni ſ knjeſom w tamnych krajach. S leſcźu a gwaltom ßu ßebi cźornych podcźißnuli. Arabſki njedźěła, wón druhe ludy, jako jemu poddane, wobhladuje, kotrež dyrbi na ßwój wužitk wutrjebacź. Cźorni ſ woprědka pſchecźiwo Europjanam njepſchecźelſſzy ſmyßleni byli njejßu, wjele bóle je dopokaſane, ſo ßu jich jako wußwobodźerjow ſ arabſkeho podtłócźenja do Afriki witali. Arabſzy budźichu ßebi żenje njeſwažili, ßo do Europjanow dacź, budźichu-li cźi make wójſko měli. Wikowanſke towarſtwa pak, kotrež ßu kolonije w Afriży ſałożiłe, tak bohate njejßu, ſo bychu ßebi wójſko dźerżecź móhłe. Kolonije ſałożowacź a ſarjadowacź wſchak je nawdawk němſkeho

kněžorstwa. Tak dołho hač so kněžorstwo sepjera, kolonije pod swój schkit wsacz, wuhlady na spěchowanje němskich kolonijow jara hubjene wostanu, a je schkoda pjenjes, kotrež so wot wikowanskich towarstwow na nje waża.

Franzowska. S widomnym wotpohladom, so by so na němske naprawy, z kotrymiž so Franzowsam pschebytk w Elsaß-Lothringskej poczeži, z podobnym sakonjom wotmolwiło, je franzowske knježerstwo sakoń sa zusych wudało. Kaž knježerstwo wukożuje, je tónle sakoń nusny, dokelž liczba zusych w Franzowskej psches pschiczahowanje stajnje rosce. Woprawdże je pak knježerstwu wscho jene, kelko zusych w Franzowskej pschebywa; wone chze z jeho pomozu jenoż shonicz, kak wulka je liczba Němzow w Franzowskej, a wożebje, kelko jich w jenotliwych krajinach bydli.

— Pschi manevrach tsecżeho armeekorpsa su so bjes wukrajnymi wojerskimi sastupjerjemi njelube rospominanja měle. Korpsowy roskasowar a po nim president Carnot jenoż z ruskim generalom baronom Fredericksom wobkhadżeschtaj. Wschě wosjewjenja, kotrež mějeschtaj roskasowazy general a posdźischo president republiki wukrajnym wojerskim sastupjerjam sdżělicz, so jenoż baronej Frederickskej pschepodachu z prostwu, so by je druhim wukrajnym offizéram k wjedżenju dał, tak so so sdasche, kaž so by baron Fredericks pschedstajeny wukrajnych offizérow był. Druzy wojerszy sastupjerjo budźichu hischcże dźiwajo na nahladnosc, kotrejež so baron Fredericks swjeżela, k tutym njesaležnoscżam mjelczeli, hdy budźische president Carnot w Rouenje pschi wobhladanju armeekorpsa jenicżzy generala Frederickса njepowitał, na druhich pschitomnych wojerskich sastupjerjow ani njepohladnuwschi. Hdyż bě na to Carnot wschitkich druhich wojerskich sastupjerjow kedźbu njeměwschi jenicżzy Frederickса k hosczinje, w Rouenje wuhotowanej, pscheproßył, měnjachu druzy wojerszy sastupjerjo, so je nusne, generala Frederickса na to kedźbneho sczinicz, so so wón njemóże jako „sastupjer“ wschěch druhich krajow wobhladowacz. Fredericks pschida, so maja prawo, hdyż skorża, tola so jemu njepschisteji, so wobcżežowacz, dokelž samolwity njeje sa njesaležnoscże, kotrež so wot Franzowsow wobeńdu.

Rußowska. Dokhody, kotrež je ruske knježerstwo w poßlednim lěcże z dawkow, bjernjow a zkow dostałe, su pjecża tak wulke, so w statnej pokkadniży wjetschi sbytk wostanje. Pjenjeżnych pożczonkow pod tajkimi wobstejnoscżemi trjeba njebudże. Nadźija so, so so kurß rubla powyschi, hdyż so dobry staw ruskich finanzow w bliżschim czażu wosjewi.

— Ruski kněžor a kněžorka w tu khwilu w Kawkasu pucżujetaj. Wotpóßłanzy kawkaskich ludow jimaj k powitanju ßól a khleb poskiczichu a drohotne dary, z kawkaskich brónjow a drasty wobstejaze, pschepodachu.

Mozk je jemu czeknuł.

Bydlach w 2. poskhodże w kraßnej jstwi, kotraż mějesche wschě wokna won na haßu (běschtej jenoż dwě). Běch pola swójby, kotraż mje jara lubowasche a kotruż tež ja jara lubowach. Bě w kóżdym nastupanju dobry pschikład praweje, dobreje swójby. Nan bě pózcziwy, duschny a sdżěłany, kaž mało druhich nadeńdżesch. Macz bě dźěława, staroscżiwa żónska, a knježna dżowka bě dobra horliwa Sserbowka. A mały wóßomlětny hólczeż Jank bě lubosne dźěczo. Haj ßamo ßkużobna — bě sa tajku woßebitu swójbu kaž stworjena.

Sswójbne żiwjenje bě tu woprawdże każ raj a ja běch w tajkim żiwjenju jara spokojny. A każ to na swěcże bywa, so kóżdy człowjek pschezo jenu woßobu pschede wschěmi lubuje, tak wubrach sebi ja swojeho Janka. Jank njebě hólczeż każ mnohe druhich, bě to woßebite stworjenczko, skoro spodźiwne, njewschědne — wě so scżěhwk nežneho, staroscżiweho kubłanja. Na swoje lěta bě doscz żylny, jeho swětłe kudźerkate włoßy, kotrež jeho wobliczo rjenje bebjachu, běchu każ ßama żida, wóczzy módrej, każ módrina njebeß, a jeho wobliczo tak njewinowate, tak dobroczżiwe, tak nežne, so so hnydom do Janka salubowach, hdyż jeho prěni ras wuhladach. Buchmoj najlěpschej towarschej. Jank bě pěkny, wjeßoły hólczeż; lóseho jeho sa wschě 4 lěta, schtoż jeho znajach, żenje widżał njeißym. Jeho waschnje bě te, każ so sa pěkne, duschne dźěczo ßkuscha. A wutrobu mějesche, so bě radoscz, z nim wobkhadżecz. Jedyn jenicżki brach mějesche, so bě jara czuczżiwy. Ale to njebě brach tak jara sa njeho, każ skerje sa tych, kotsiž z nim wobkhadżachu. Człowjek by so ani njenadżał, a hižo bě Jankowa hłowiczka roshněwana a srudżena ....

Ssedżu w swojej jstwi a dźěłam. Je hischcże rano sahe. Tak pilnje wuknu, so so lědom dohladam, kak so durje sdobom wotewrja. Wobhladnu so, hlej, tu sastupuje mój luby Jank. Strózich so. Jankowe wobliczo blěde każ scżěna, wóczzy dwělujo na mnje skożenej. A prjedy hač sebi myßlach, bě mi Jank wokoło schije padnuł, a pokożiwschi swoju kudźerkatu hłowczku do mojeho klina pocza horzo płakacz. Tak sym Janka jenoż junu płakacz widżał; tehdom, hdyż bě jeho knjes wuczeŕ w schuli pokhostał, dokelž njebě swoju pěßeń z hłowy móhł, runjeż bě ju wjeczor prjedy móhł, każ by na schnórzy měł.

„Janko, schto dha czi je?“ Pschi tym posběżech jeho żidżanu hłowiczku. Ale Jank njewotmolwi niczo, hischcże bóle płakasche. Sa khwilku prajach z nowa: „Janko, njepłakaj, njepłacz a rjekń mi, schto je so czi stało?“ Nětk hakle Jank hłowiczku posběże a pschimnuwschi mje sa ruku, każ by pomozy pola mje hladał, rjeknu płaczo: „Ach knjeże Wur — Wu — ri — ri — riko!“ — „Nó Janko, schto dha czi je, jenoż praj!“ — „Ach knjeże Wu — Wu — ri — riko!“ — „Nó haj wschak, schto dha je so czi stało? hlej Janko, czinisch mi wulku staroscz.“ — „Ach knjeże Wu — Wu — riko! Mi — mi — je mozk czeknuł! Ach knjeże Wu — wuri —.“ — „Mozk je czi czeknuł, Janko?“ rjeknuch woprawdże pschekwapjeny. „Wěrno?“ — „Haj wschak, mój luby skoty mozk.“

Czasto sym jeho hižo směrował; ale dżeußa bě to njemózne. Skónczżnje tola telko dozpěch, so płakacz pschesta; pschezo pak bě hischcże najnjesbożownische stworjenczko na swěcże. To pak bě też woprawdże srudnje, so bě Jankej mozk czeknuł. Mozk bě Jankowy, jenoż Jankowy żołty kanark, kotrehoż Jank tak lubowasche, każ na swěcże jenoż hischcże swojeho nanka a swoju lubu macżerku. Mozk bě jeho żiwjenje, jeho njebjo, jeho swět, jeho raj, bě jemu wscho. Mozkej ßłuschesche kóżdżiczki prósdny wokomik. Mozka troschtowasche, hdyż bě wbohi ptaczk srudny, a z mozkom powjedasche, hdyż bě sam srudny; z mozkom bě srudny a wjeßely, a mozk bě z nim wjeßoły a srudny. A nětko — nětko jemu tón njedźakowny, lósyski ptaczk czeknje!

„Ale, praj jenoż mi, luby Janko, praj mi, schto sy czinił, so je czi mozk czeknuł?“ — „Ach, niczo njeßym czinił, luby knjeże, klětzyne durczka sym wotewrjene wostajił.“ — „Ale hdże dha sy klětku měł, Janko?“ — „Ach, na woknje, knjeże.“ — „A wokno bě wotewrjene, niz wěrno?“ — „Ach haj, wokno bě wotewrjene.“ — „Haj, Janko, to bě wopak, so sy klětku na wocżinjene wokno stajił?“ — „Ach, luby knjeże, hdyż wjedżał njeißym, so mi mozk czeknje!“ — „A njeißy dha sebi myßlił, so móhł mozk czeknucz?“ — „Ně wschak, luby knjeże.“ — „A hdże je mozk czeknuł?“ — „Ach, prjecz, daloko prjecz, knjeże.“ — „A schto je nan prajił, Janko?“ — „Ach, nank wo tym hischcże niczo njewě.“ — „A wě żno macz schto?“ — „Ach ně, luby wujo, jenoż wy a ja. Wschitzy běchu prědku w jstwje. Ach, hdy by jenoż nank niczo njeshonił!“ — „Kak njemóhł to nan shonicz, Janko, hdyż je klětka prósdna?“

Durje so wotewrja a nan sastupi: „Janko, hdże masch mozka?“ Wbohemu Jankej poczachu so saßo ßylzy ronicz a pschi mni stejo a wóczzy sebi trějo prajesche hikajo: „Ach, nan — nan — nanko.“ — „Ty sy klětku wotewrjenu wostajił, niz wěrno?“ — „Ach, nan — nan — nanko.“ — „Nó derje. Ty hižo saßo mozka dostanjesch!“ Na to nan woteńdże. — Hdyż běch Janka saßo trochu směrował, rjeknu wbohi hólczeż sobużelnje: „Niz wěrno, luby wujo, mozk mi njeje trjebał czeknucz, byrnjež bychu też duriczka khwilku wotewrjene byłe. Pola mje je so tola tak derje měł; żenje njeißym jemu klubu czinił; dwójzy wob dżeń sym jemu czerstwu wodu dawał k piczu a kumpanju; zokor sym husto mjelczo tykał, zaktu a tykanz jemu noßył; kraßnu klětku je měł a czumpacz mózesche so na kolesku każ a hdyż chzysche; wschitko, wschitko je měł, schtoż sebi jenoż pschejesche, a tola je mi mój mozk czeknuł.“ — „Na, Janko, jenoż so troschtuj, znadź jeho hischcże saßo dostanjesch.“ — „Wěrno, wujo, je to mózno?“ — „Myßlu sebi to jenoż, Janko, każ wěsch, kanarki daloko njelětaja, hdyż z klětki czeknu, dokelž bórzy lětacz sabudu.“ — „Ach, njesabudu, wujo, njesabudu. Mój mozk bě hnydom prjecz.“ — „Ale mózno, so njebudże daloko, Janko. Pohladaj won.“ — Sa minutu bě Jank wonka. Widżu wboheho hólczeza psched khežu stejo, bolostnje do wschěch stron hladajo, hacz nihdże njedźakneho ptaczka njewidżi. Kóżdy, kiž nimo dźěsche, sasta a kaž to hižo bywa, hladasche kol wokoło, ale nihdże niczo njewuhlada. Skónczżnje pschińdże wczipna żona, kotraż so Janka woprascha: „Schto dha je so stało?“ — Jank sdychnu: „Ach czeta, luba czeta, mozk je mi czeknuł, mój luby skoty mozk, a ja njewěm, hdże je.“ — „Kajki moz je czi czeknuł?“ — „Ach, mój luby mozk.“ — Pschipadnje pschistupi druha żona z czeżkim korbom na khribjecże, kotraż so prěnju żonu woprascha: „Schto dha je so po prawom

ſtako, kmótra?" — „Ale niczo dale, moz je jemu cźeknuł." — „Kajki moz?" — Jnu jeho moz, hehehe." — Druha žona pak rjeknu žobuželnje k Jankej: „Ssy ſchto ſhubił, žynko?" — „Ach, luba cźeta, mozk je mi cźeknuł, mój mozk, a ja njewěm, hdźe je." — „Schtó dha je to, tón twój mozk?" — „Ach, mój luby ſkoty mozk." — Prěnja žona pſchiſpomni: „Na, ty žy mi žam kaž moz", a dźěſche. — Druha pak wotmolwi pſcheczelnje: „Nó, jenož žo ſměruj, moje dźěczo, žnadź žwojeho mozka ſažo popadnjeſch."

S napſchecźa doma, w kotrymž bydlach, twarjachu nowy dom. Wbohi Jank podarmo do wſchěch rózkow hladaſche a pſchiſtupiwſchi k dźěłacźerjej praji ſrudnje: „Njejžy tu nihdźe mojeho mozka widźał? Mi je mozk cźeknuł a njewěm, hdźe je." — „Schtó je cźi cźeknuł?" — „Mój luby mozk, runje je mi cźeknuł." — „Schto wróbl?" — „O ně wſchak, niz wróbl. Kanark, tajki rjany, žołty ptaczk. Njejžy jeho widźał?" — „Ně, lube dźěczo, njejžym niczo widźał." — Tu pſchiſtupi druhi dźěłacźeŕ, kotryž bě poſlednje žłowczka wuſłyſchał: „Kajki mozk, hólczko? Na žwěcźe je wjele mozkow." — „Ach, mój kanark; tajki rjany, žołty ptaczk. Skoro dwě lěcźe žym jeho měł — a nětko je mi ſdobom cźeknuł." — „Ssnadź je na pola lecźał." — „By mozk tak daloko lecźał?" — „Wſchak to tak daloko njeje. Jow njejžmy žaneho mozka widźeli." — „Ach, to je ſchkoda. Ale to je wulka ſchkoda, ſo tu njejſcźe nihdźe mozka widźeli."

Dokelž widźach, ſo chze Jank won na pola běžecź, ſawołach ſ woknom dele: „Janko! pój khětſje horje!" — Jank ſběže hłowiczku a ſawoła wježelе: „Macźe hižo mozka, luby wujo?" — „Nimam, ale pój jenož horje." — „Luby wujo, ja jenož kuſk wokoło domu pohladam, hacž tam mozk nihdźe njebudźe." — Wjedžo, ſo by Jank ſpokojom njebył, njeby-li wokoło domu kuknuł, hacž kanark nihdźe njeje, wotmolwich: „Nó, tak ſkocž, Janko, ale dołho njewoſtań; budźe ſkoro cźaž do ſchule." — Jank dołho njewoſta. Sa khwilku wrócźi žo ſrudny — mozka njebě nihdźe widźał. — „Wěſch ty ſchto, Janko", rjeknuch, „ja potom žam ſa mozkom pohladam." — „Haj, luby wujo, haj; ja budu wam potom hiſchcźe bóle dobry!" — „Hdźe pak maſch klětku?" Jank dowjedźe mje k klětzy, kotraž hiſchcźe na woknje ſtejeſche. — „Nó haj, hdyž klětku ſ durczkami won ſtajiſch, a durczka ſchěroko wotewrjene woſtajiſch." — „O ně, luby wujo. Klětku žym hakle potom tak ſtajił, hdyž bě mozk cźeknuł." — „A cźeho dla?" — „Hdy by — hdy by žo mozk ſažo wrócźicź chžył."

Jank dźěſche do ſchule, nan na polo won, macź ſe žłužobnej na hermank; bórſy ſa nimi wuńdźe też knježna Lenka něhdźe a ſkónczńje też ja wuńdźech, ſo bych ſa mozkom pohladnuł. Dźěch runy pucź k ptaczńikej. Ssnadź Jank njepóſnaje, ſo to njeje jeho ſtary mozk, hdyž ſažo w klětzy małe, žołte ſtworjenczko wuhlada; wěſcźe pak nowy ptaczk Jankowu ſrudobu ſacźěri.

Lědom běch kupjeneho ptaczka do klětki puſchcził, wrócźi žo žłužobna, ſ korbom na ruzy, napjelnjenym ſ běrnami, morchwju, zyblu, krěnom atd. Jeje prěnje žłowo bě: „Nó, tak hižo mozka ſažo mamy. Hlejcźe! Runje žym jeho žama popadnuła." — Wě žo, hnydom póſnach, kak na cźažu bě. „Ty žy jeho žama popadnuła, a runje nětkle, a ſ tym korbom na ruzy? ale dźi. Nó, to budźe Jank wježely!" — „Lubuſchk budźe wježely, kaž by wulku titu doſtał." — „Ně, dźowka", rjeknu žmějo, „Jank budźe wježely, kaž by dwě tajkej ticźe doſtał, dokelž — hdźe pak maſch teho mozka?" — Sſłužobna pokaſa mi w korbje małe ſtworjenczko. — „Woprawdźe! hnydom do klětki ſ nim! Hdźe dha je knjeni woſtała?" — Runje ſaſtupi knjeni: „Shudajcźe, ſchto njeżu?" — „Tola niz mozka?" — „Woprawdźe mozka." — „Wěrno? Nó, to budźe Jank wježely, kaž by tſi wulke tity doſtał." — „Cźeho dla runje tſi wulke tity?" — „Dokelž mamy hižo tſi mozki." — Njeběchmy hiſchcźe doradźowali, ſchto ſ tymi tſiómi ptaczkami ſapocźecź, kotrež hromadźe w klětzy ſlětowachu, hdyž knježna Lenka ſchtwórteho kanarka pſchinjeże.

„Ale to je tola kražnje, njeſaluje niczo wjazy, hacž ſo nan pjateho ptaczka pſchinjeże." — A nan ſtejeſche hižo w durjach a rjeknu: „Mozka žym popadnuł", ale klětku wuhladawſchi, pſchiſtupi hnydom, „kupich Jankej noweho mozka, bě pak też poſledni." Nan njebě žo hiſchcźe dodźiwał, hdyž žo ſ dobom durje wotewrja a Jank zyle wujachleny ſaſtupi. A radoſtnje hladajo a žo žmějo ſpěwaſche žebi: „Mam hižo mozka, žwojeho lubeho mozka. Ach, nanko, ach, macźi! mam žwojeho lubowaneho, ſkoteho kanarka! O ja žym wjedźał, ſo mje mój žołty mozk tak njeſrudźi, ſo hy mi woprawdźe cźeknuł!"

Tu ſaſtupi murjeŕ ſe žužodneho twara, kotryž bě woprawdźe praweho mozka popadnuł...

Ze Serbow.

S Budyſchina. S 1. oktobrom žu žo ſakonjej ſawěſcźenja ſa pſchipad khoroſcźe też ratařſzy a hajniſzy dźěłacźerjo podſtajili. Gmejnſkim a kubłowym pſchedſtejicźerjam ſ tym njemało prózy a dźěła naſtanje. Hoſpodarjow a dźěłodawarjow na to kedźbnych cźinimy, ſo njebychu ſabyli, cźeledź abo dźěłacźerjow, kotſiž pola nich žłužbu wopuſchcźa abo do njeje ſaſtupja, w běhu tſjóch dnjow pola pokładnika (kaſěrarja) wotpowjedźicź abo pſchipowjedźicź. Schtóž to njecźini, ma žo khoſtanja hacž do 20 hriwnow hladacź. Sawěſcźenſke pſchinoſchki ma dźěłodawaŕ do prědka ſa žwojich dźěłacźerjow ſapłacźicź a žmě žebi dwě tſecźinje tutych pſchinoſchkow wot mſdy žwojich dźěłacźerjow wotcźahnucź. Dobrowólne žobuſtawy dyrbja žwoje połne pſchinoſchki w poſtajenym cźažu žami ſapłacźicź. Wožoby, kotrež žu ſkhorike, dyrbja žo pola pokładnika žwojeje pokładniży pſchipowjedźicź abo pſchipowjedźicź dacź a žebi wot tuteho wopiſmo ſa lékarja žadacź. Lékarja, lékarſtwo a potrjebu k hojenju pokładniza płacźi. Schtóž khoroſcźe dla dźěłacź njemóže a do hojeŕnje žo njewoſmje, doſtanje wot tſecźeho dnja ſkhorjenja na kóždy dźěławy dźeń pjenježnu podpjeru, kotraž žo po wyšokoſcźi pſchinoſchka ſkožuje. Žónſkim žobuſtawam žo po porodźenju prěnje tſi njedźele pjenježna podpjera dawa. Pſchi ſemrjecźu jeneho žobuſtawa žo ſawoſtajenym pohrjebny pjenjes wudźěli.

— Knjes wyſchſchi zyrkwinſki radźicźeł Keller 4. oktobra žwój 25lětny měſchniſki jubilej žwjecźeſche. Deputazija wſchěch łužiſkich prědařſkich konferenzow, bjes nimi też žerbſkeje, kotruž knjes faraŕ Jakub ſ Njeżwaczidła ſaſtupowaſche, knjeſej jubilarej pſches knjeſa past. prim. lic. Leżmüllera ſ Kamjenża ſbože pſchejeſche a jemu pſches knjeſa fararja dr. Kalicha dwě rjanej duchownej knihy jako wopomnjeńſki dar pſchepoda. Pſchi žwjedźeńſkej hoſcźinje knjes faraŕ Räda ſ Barta jako najſtarſchi pſchitomny duchowny žwjedźeńſku rěcź dźerżeſche.

— Knjes měſchcźanoſta Löhr njedźelu 30. ſeptembra žwój 30lětny ſaſtojnſki jubilej žwjecźeſche. Deputazija rady a měſchcźanſkich wukaſanzow ſ pſchicźinu teho wyšokocźeſcźenemu jubilarej najwutrobniſcho ſbože pſchejeſche.

— Pónd̄zelu 8. oktobra ſměje žo požwjecźenje naſcheje noweje měſchcźanſkeje ſchule na Hoſchiż haży. Do noweje ſchule pſchińdu jenož hólzy, a to 28 klažow. Požwjecźenje žame budźe dopołdnja w 10 hodźinach, k kotremuž žo měſchcźanſke wucźeŕſtwo, ſaſtupjerjo ſchulſkeje wožady, ſaſtupjerjo ſchulerjow a něſchto pſcheproſchenych hoſcźow ſhromadźi. Popołdnju w 2 hodź. ſhromadźa žo ſchulerjo pola ſtareju ſchulow a pocźahnu khěrluſch wuſpěwawſchi w žwjedźeńſkim cźahu pſches lawſku a bohatu haži, pſches hrebje, ſeminarſku a Hoſchiż haži k nowej ſchuli. Khěrluſch wuſpěwawſchi ſaſtupja dźěcźi do žwojich klažow a pſches wucźerja požwjecźi žo kóžda ſtwa woželje. S tym ſkónczi žo žwjedźeń.

— Do Huſki žebi žrjedu tydźenja naſcha wutroba žadaſche, tam žo žobu wobdźělicź na žwjedźenju Budyſkeho pſchiboczneho towaŕſtwa Guſtaw-Adolfſkeho ſjenocźenſtwa, — do Huſki, ſ kotrejež běchmy w poſłenich ſchtyrjoch lětach wſchelake ſwjeżelaże dopokaſma rjaneho ſakcźěwanja a pſchiſporjenja zyrkwineje myſłe a luboſcźe ſ rta pſchecźelow kaž też ſe Serbskich Nowin naſhonili, jako wſchelake kražne wobdarjenja Božeho doma, woltarja a klětki, wulzyſchne pſchiſporjenje w žobudźerżenju naſcheho žerbſkeho miżionſkeho póżka, bohate pokładowanja a pſchinoſchki ſa miżionſtwo a t. r., porjadne žwěrne wopytowanje Božich žłužbow atd. A ſchto tam wohladachmy? Kajki rosdźěł bjes naſchim poſłeńſchim 25. julija 1882 tam wobeńdźenym a bjes naſchim nětcźiſchim žwjedźenjom w lubej Húſzy. Kajke bě tehdy žnadne wobdźělenje! Prědar bu tehdy moleny pſches ſkałařſke hamory, kiž pod zyrkwinymi wóknami twarſke kamjenje wobdźěłowachu, a mějeſche pſchi pobrachowanju dźěławych ludźi ſ wulkeho dźěła próſne ławki pſched žobu! O kak bě to nětko wſcho hinak. Hižo pſchi ſaſtupjenju do wžy bě widźecź, kak běchu wſchitzy, k. faraŕ Měto a zyrkwini prjódkſtejerjo, wucźerjo a gmejnſzy ſaſtupjerjo wſcho žwjedźeńſzy pſchihotowali a naprawili, a kak zyła wožada, ſtari a młodźi, wobžedźerjo a dźěławy lud ſ luboſcźiwej zyrkwinej myſłu tón žwjedźeń jako rjany, witany žwjaty dźeń ſ radoſcźu wobeńdźechu. Nahladny cźah ſchulſkeje a doroſcźeneje młodźiny, wojeńſkeho a ſpěwanſkeho towaŕſtwa, gmejnſkich, ſchulſkich a zyrkwinych ſaſtojnikow a ſaſtupjerjow ſ dwěmaj hudźbnymaj khoromaj a ſe ſmahowažnymaj khorhojomaj popołdnju w dwěmaj pſched faru po tam ſhromadźenych duchownych, wyſchſcheho zyrkwineho radźicźela a towaŕſtwowych wubjerkownikow pſchicźeże, jich dowjeſcź do luboſnje rjenje wupyſcheneje Knjeſoweje žwjatniży. Kaž daloko mózach ſe žwojimaj wocžomaj dožahnucź, běchu wſchitke ławki bohacźe wob-

ßydnjene. S wjele stow jasykow ßo kherlusche 165, 776 a 611 k njebju zokmjachu. Wokarnu Bozu ßkuzbu ſ wuczitanjom Pſ. 80, 9—20 mejesche do predowanja k. farar Kubiza ſ Bukez a po predowanju ſ wudzelenjom pozohnowanja k. farar ryczer lic. Jmiſch ſ Hodzija. Nasch ßwjedzenſki predar pak be k. farar Matek ſ Budyſchinka, kotrehoz njebech wjazy po jeho Hrodziſchczanſkim krazßnym mißionſkim predowanju zenje wjazy predowacz ßkyſchak. Wulzy wozßebne beſche jeho tehdomniſche predowanje, ale hiſchcze wjele wozßebniſche a bohatſche jeho tudomne Huſczanſke predowanje wo Nehem. 2, 17. 18. Sakozk a dzele jeho predowanja bechu: „Nehemiazowy napominarſki hloß: Twarmy Zionſke murje, je napißmo Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa. I. Nusa je, kotraz naß woka; II. Luboſcz je, kotraz naß czeri; III. Nasch Knjes je, kotryz nam pomha.“ Jara dzakomni bychmy k. fararjej Matekej byli, hdy by ßo jemu ſpodobako, tole ßwoje predowanje do cziſchcza podacz, ſo mohli ßebi jeho rjane sacziſchcze we wutrobje wobnowicz, a ſo by ßo ſ tym tez druhim pſchiſtupne ſcziniko, kiz njemozachu ſ nami ßobu ßwjeczicz. — Po ßerbſkim kemſchenju chzych ßo po prawom na domojpucz nastajicz. Ale ja tam wostach, dokelz mejesche w saſtupjenju ſkhorjeneho nemſkeho predarja k. farar Jakub ſ Njeßwaczidka, nasch lubowany ßobuwudawar nascheho ßerbſkeho mißionſkeho pózka a wulzy saßkuzbny ſpißaczel „Bozeho sakonja“, „Knjesoweje modlitwy“, „Bozeje nozy“ a druhich rjanych, wozßebnych natwarjazych ßerbſkich knihow netko na druhim, na nemſkim kemſchenju predowacz, do kotrehoz beſche ßo na to ßame ßwjedzenſke waſchnje czahnuko. Sbudzenje k ßmilnej dzekawoſczi, wokſchewjenje na krazßnoſczi nascheje evangelſkeje wery zokmjeſche ßo nam do duſche, jako nam k. farar Jakub mozße a jadriwje po Luk. 12, 32 roſeſtaji: „Napominanje a troſcht na Guſtav-Adolfſkim ßwjedzenju: Njebój ßo, ty moliczke ſtadko; pſchetoz nascheho Wótza ſpodobanje je, wam to kraleſtwo dacz. I. Evangelſzy w rosprószchenju ßu drje molicżke ſtadko, kiz mohko ßo bojecz; II. kraleſtwo jich paſtyrja a knjeſa je ſa njo ßlubjenje, w kotrymz wjele bóle pſchewinje.“ Tez tu ßebi dowolamy wutrobnu próſtwu, ſo chzyko ßo k. fararjej Jakubej ſpodobacz, nam Sſerbam tole predowanje ßerbſki wudacz. My wemy, ſo ſ tym wjele zadamy. Ale pozohnowane pkody by to njeßko. — Wokarnu Bozu ßkuzbu na nemſkim kemſchenju mejeſchtaj k. archidiakon Schneider ſ Budyſchina a k. dr. Kalich, farar Michalſkeje wozady. — Hiſchcze mamy pſchiſpomnicz, ſo na ßerbſkim ßwjedzenſkim kemſchenju k. wuczer Wolf ſ Hnaſchez pod wuſtojnym pſchewodom k. kantora Ludwiga tſi ſchtuczki ſ wulzy luboſneho ſpewa, kotrehoz tekſt a hloß je k. farar Welan w Sslepom pſched letami ſeſtajal, jara rjenje a czuczimje ſpewaſche. Dokelz ßo njemozu wjazy ſ westoſczu dopomnicz, kotre tſi ſchtuczki te bechu, podam tu zyky rjany spew:

Po tebi mam zadanje, moj Jeſu,
A k tebi ja ſdychuju, mojemu rjeńſchemu
Duſche nawozenju
Pſchecelej luboſnemu,
Najßmilniſchemu.

Hlej minyke ßu mi ßo ßwetne te luboſcze,
Ha ſaſchke ßu wſchelke te nadzeje mlodoſcze:
Ty jenoz wostanjeſch mi
Towarſch czim ßwerniſchi,
Najwobſtajniſchi.

Hdyz ſtyſki du na mnje a horku mam ſrudobu,
Hdyz njedoſtatk czuju, ßam radzicz ßej njemozu;
K tebi ja wuczekuju,
K mojemu radzicelu
Najſprawniſchemu.

Hdyz wjeczor na hwezdzicżki ßleborne pohladam,
Na lubych tych njebohich duſche tez wopominam:
Dze myßl mi tez k ßydliſchczam
Neyd' ßerbſkich wótzow honam,
Netk (jich) pohrjebniſchczam.

Hdyz zel mi je lubeho ßerbſkeho naroda,
Hdyz widzu, kak zuſomſtwo dale ßo dobywa;
Dha ty mi jenicżka
Woſtanjeſch nadzeja
Najwokſchewniſcha.

Wſchak Sſerbja, lud nabozny, czicheje myßle ßu,
A tajzy kraj po twojim ßlubjenju wobßynu (Mat. 5, 5)
Duz w tutym ßlubjenju,
W tebi jich paſtyrju
Mam nadzeju.

Se Zidowa. Czeßla Jan Aug. Hokbjan w Budyſchinje a dzekacżer Khorla Aug. Wenk tudy, kotraz ſtaj hizo 25 let dokho ßwernaj ßobuſtawaj Zidowſkeje wohnjoweje wobory, ſtaj ſa to czeſtne ſnamjo doſtakoj.

S Makeho Wjelkowa. Sandzenu ßrjedu wjeczor tudomny hoſczenzar Kobanja ſ Njeßwaczidlſkeho hermanka domoj jedzeſche. Hdyz be ßrjedz drohi bjes Khelnom a Makym Wjelkowom pſchijek, ßo na dobo ſakußnu, a w tym ßamym wokomiku Kobanjowy kon wyßoko ſaſkoczi, a pſchi wosu neſchto ſapraſkota. Jedyn hontwjer ſ Wulkeho Wjelkowa be ßo na ßmerkach wosa njedohladawſchi do njeho drob ſe ßwojeje tſelby wupraßnuk. Na sboze be hoſczenzar Kobanja njeſranjeny woſtak, a konjej drje drobowe kulki, kotrez bechu jemu do ſadka ſleczike, tez wjele wadzike njejßu.

S Njeßwaczidka. Ssrjedu 3. oktobra beſche na tudomnych wikach tónle ſkót na ſchedań: 390 howjadow, 140 ßwini, 210 proßatow.

S Luha. Ssrjedu 3. oktobra popoldnju w 4 hodź. bu sakozny kamjeń noweje wuczernje w Kuſy ßwjatoczńje kladzeny. Na ßwjedzenju wobdzelachu ßo wozßebje Luhowſzy a Khaßowſzy, kotſiz wuczernju twarja. Shromadzene ſchulſke dzeczi pod wodzenjom knjeſa wuczerja Mihana ſanjeßechu ßerbſzy prenju ſchtuczku khérluſcha „Budź czeſcź a khwalba wjerſchnemu“. Na to dzerzeſche knjes farar Jakub ſ Njeßwaczidka ßerbſku poßwjeczowanſku recz po ßkowach ßwjateho Pawoka ſ prenjeho liſta na Korinthiſkich 3, 11: „Zadyn druhi grunt nichtó njemóze sakozicz, khiba tón, kiz je sakozeny, kotryz je Jeſuß Khryſtuß.“ Potom ßo prjedy ſpomnjena khérluſchowa ſchtuczka nemſzy wuſpéwa, a k. farar pſchitomnemu Lukowſkemu a Khaßowſkemu knjejſtwu a druhim Nemzam ßwoju wozßebnu ßwjedzenſku recz nemſzy woſpjetowaſche. Do sakozneho kamjenja beſche ßo blachowa buſchkwiza ſtajika; kiz mejesche ßo ßobu ſamurjowacz, a do kotrejez bechu tele pſchedmjety polozene: Knjeſa ſararjowe pißmo wo wobſtejnoſczach pſchi wuwjedzenju ſchulſkeje twarby, Ssmolerjowe ßerbſke a Monſowe nemſke nowiny, nekotre ßerbſke a nemſke knihi, kaz tez nekotre pjenjezy netcziſcheho czaßa. Pſchi tſikroczńym klepnjenju na kamjeń prajeſche k. farar w ßerbſkej reczi tſi zohnowaze hroncżka, kiz ßo na Bozu ßwjatu trojizu sakozowachu. Potom Luhowſka hnadna knjeni pſchi tſikroczńym klepnjenju ßkowa wutrobnych pſchecżow wurecża; jej pſchidachu ßo w tej ßamej myßli k. wuczer Mihan a nekotſi druſy wobdzeleni. Se ſhromadnym wuſpéwanjom ßerbſkeho khérluſcha „Njech Bohu dzakuje“ ßo ta luba a wazna ßwjatoczńoſcź wobſanknu. Kaz ßo ßkyſchi, moze ßo doczakowacz, ſo budze wuczernja, kotrejez ſakkady ßu hotowe, ſa neſchto njedzel pod tſechu. Tak je wulki a wozßebny ſkutk ſapoczaty, na kotryz chzyka Boza mikoſcź najbohatſche zohnowanje polozicz!

S Ketliz. W letuſchej protyzy je dzeń nascheje kermuſche wopak wosnamjenjeny. Wona njeje 28. ale njedzelu 21. oktobra. Schtóz chze naß kermuſchu wopytacz, njech ßwéru teho kedzbu ma, hewak pſchepoſdze pſchindze a tykanzy ßu ßnadź potom ſ wjetſcha hizo ſhamane. *P. M.*

S Kamjeńza. Pſchi njewjedrje, kotrez ſandzenu njedzelu pſchipoldnju mejachmy, je Boze njewjedro na paſtwiſchczach 17 let ſtareho wokmupſchedzerja Hantuſchku ſaraſyko, kotryz beſche pod ſchtomom khowanku pytak. Jeho mkodſchi bratr hiſchcze hacz do ſchtoma dobezak njebe, hdyz ßmjertny bkyſk dele ſjedze.

— Njedzelu wjeczor po 9 hodzinach ßo pſchi ßylnym wetſje na Kinsbórſkej dróſy tudy dwe kamjeńtnej brózni ſ dokhowanymi znjemi wotpaliſchtej. Jena wudowje Nowakowej, druha wószy Rychtarjej ßkuſcheſche.

S Wukranczig. 24. ſeptembra wjeczor wokoko dzeßaczich ßo khezka twarza Rychtarja tudy wotpali. Woheń beſche Rychtarjowa zona ſe ſamyßkom sakozika. Hiſchcze w nozy na wutoru ju zandarm Borsdorf ſ Delnjeje Wólſchiny saja a hamtſkemu pſchedſtejerjej w Delnjej Wólſchinje pſchepoda. Pſchi pſcheßkyſchowanju ßo Rychtarjowa njeſkutka wuſna prajizy, ſo je ßwojemu muzej, ſ totrymz beſche hizo dleſchi czaß w pſchekorje, klubu ſcziniczá ßo na nim wjeczicz chzyka.

S Czorneho Khokmza. Pjatk do Michała je ßo pokdra leta ſtary ßynk tudomneho khezkarja Auguſta Krögera w juchowej jamje tepik. Nan praji, ſo hakle je krótko prjedy jamu wotwodzek byk, ſo by ju wuczerpak. Srudny podawk ſ nowa wuczi, kak nuſnje trjeba je, ſo ßo wſchitke jamy, ſtudnje a wódne ßudobja na dworje a w blizſchej wokolnoſczi derje ſwodzewaju. Ale ſ wjetſcha ßo ſtudzeń wodzewa, hdyz je ßo dzeczo w njej tepiko. Tónßamßny dzeń, hdyz beſche ßo njeſboze ſtako, pola naß we wßy nekotrazkuli macz deſki a druhe noſcheſche, ſo by ſcziniła, ſchtoz beſche ßo dotal

ſakomdźiko, a ſo by ßo trjebaj ſ jeje lubuſchkami podobneho njeſboża njeſtako.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. 12lětneho hólza Wawrika w Jeńkezach winowachu, ſo je ſ bydła tamniſcheho kowarſkeho miſchtra Miczki wospjet pjenjesy kranuł a 7. auguſta ſ pola khěžerja Mitaſcha tam 14 kałowych roſtlinow ſwutorhał. Młodoſtneho njedoczinka k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźichu. — Krawz Kſchižank na poßled na Židowje ſ bydłom, bě draſtu, kotruž běchu jemu ludźo k wuporjedźenju pſchepodali, w Budyſkej ſaſtajerni ſaſtajił. Kſchižankej, kotryž je hižo trójzy pſchekſchiwjenja dla a raz paduchſtwa dla khoſtany, jaſtwo na 8 njedźel pſchißudźichu. — Ziwnoſczerja Wawera w Khróſczе, kotryž bě pjecza ſ halekowanjom měr kaſył, njedoßahazych dopokaſmow dla wuwinowachu. — Ratař Wiczas w Bónjezach ma 15 mk. khoſtanja płaczicz, dokelž je tamniſcheho gmejnſkeho pſchedſtejiczerja Khěžora na czeſczi ſranił. — Stórźba dla kſchiwdy kublerja Skapana w Radworju pſchecźiwo hoſczenzarjej-najeńkej Polakej tam ßo na to waſchnje wußudźi, ſo Polakej 20 mk. pjenjeżneho khoſtanja napokožichu.

Přilopk.

* Wulka ſrudoba je ßwójbu w Strehlenje domapytała, dokelž běſchtej dźeſczi ſe ſapałkami hrałej. Schěſczlětna dźowka jeneho ſkałarja a jeje 3lětna ßotſiczka běſchtej ßamej doma wó jſtwě. Starſcha holczka ſapałki ſażehli a je k ſchórzuchej mjeńſcheje ßotry tykaſche. Holczżyna draſta ßo hnydom ſapopadże. Na wokanje dźěſczow ßußod pſchiběża, ale dó jſtwy njemóżeſche, dokelž běchu jſtwine durje ſamknjene. Hdyż běchu ſkónczńje durje rosraſyli a dó jſtwy ſtupichu, maka holczka bjes myßlow wó jſtwje leżeſche. Wona běſche ßo na zyłym cźele tak ſtraſchnje wopaliła, ſo bórſy na to wumrje.

* W Rieſy je ßo njedźelu wjeczor khróbły rubjeżny nadpad ſtał. K żónſkej, kotraż wot muża dźelena ßama ſa ßo bydli, ßo wjeczor zuſy cźłowjek dó jſtwy dobu, pjenjesy żadajo. Hdyż jemu żona żanych njeda, ju wón ſwjaſa a ji do rta a na draſtu petroleja nała, ji hrożo, ſo ju ſapali, je-li ſo ßo hibnje. Wobydlenje pſchepytawſchi ßo wón bórſy wotßali. Dźěczi, kotreż w jſtwizy pódła ſpachu, wo zyłym podawku niczo njeſhonichu. Hakle wokoło dweju w nozy běſche ßo wuwjaſana żónſka ſ wulkej prózu hacz k durjam dowalała. S hłowu do duri buchajo wona druhich podružnikow wubudźi, kotſiż ju wumóchu. Wboha żona khora leži.

* Cźłowjeka, kotryż ßo hłucho-němy tajeſche, ßu pſched krótkim w Bohnitzſchu pola Miſchna lepili. S woprědka ßo wón derje tajicz wjedźeſche a ßwoje mjeno na podatu papjeru napiſa. Skónczńje pak ßo tola pſcheradźi; pſchetoż, hdyż ßo jeho pſcheklepany żandarm wopraſcha, ſ wotkel je, „hłuchi" mi a tebi niczo mjeno ßwojeje domiſny napiſa. Sso pſcheßwědczіwſchi, ſ kim ma cźinicz, jemu żandarm nětko krucze do ßwědomja rěczeſche, doniż „hłuchoněmy" ſkónczńje ßmějo rjeknu: „To ßo wě, ſo móżu rěczecz."

* W Wurzenje mějachu ſańdźenu njedźelu popołdnju wokoło jeneje jara cźežke njewjedro; deſchcz ßo lijeſche, krupy bijachu, wětr ſatraſchnje howrjeſche. Hórje hacz w měſcze běſche w wokolnoſczi. Na knježim dworje w Pauſitzu je wětr na dwojich hródźach tſěchi ſwotkrywał a też ſczěny ſpowalał; płoty ßu rosmjetane, a něhdże 500 ßadowych ſchtomow je ſkamanych, ſo ßo hroſnje na ſapuſczenje hlada. S pſchiczinu njeſboża njewjedro ßame njebě, ale pſchede wſchěm wjercźaty wichor, kotryż nadobo ſ njewjedrom wot wjeczora k ranju czehnjeſche.

* W Hornim Wieſenthalu ßo ſańdźenu ßobotu rano ßněh dźeſche. To budźe w Sakſkej prěni ßněh ſa ſymu 1888/89.

* 11lětny hólczez, kotremuż dyrbitaj ſtarſchej wjeczor draſtu ſebracz, ſo by w nozy kranucz njekhodźił, kotryż pak njedźiwajzy na to woſpjet w nozy koſchlaty a boßy cźeknje a ßo něhdże nutſkama, — to je njeßłyſchana wěz. W Mittweidźe mataj ſtarſchej tajkeho pěkneho ßynka. W jenej korczmje, hdyż běſche ßo nutſkamał a hižo ſto markow a druhe wězy pokranuł, hólczeza pſched krótkim w nozy lepichu. So by ßo to trjebaj ſaßo njeſtako, jemu ſtarſchej kózdy wjeczor draſtu ſebraſchtaj. Mjes tym pak je hólczez hižo ſaßo wjazy krócz w nozy kranucz pobył, a to boßy a koſchlaty.

* Wóndano wjeczor w Beuthenje żónſka 15lětnu holczku k ſahrodnikej po wonjeſchko póßła. Sahrodnikowa żona holczku dó jſtwy po nóż póßła. Wó jſtwě běſche ſahrodnikowy 13lětny hólczez. Hólczez nóż ſ blidoweho kaſchcźika wſa, pſchi cźimż ßo na revolwer dohlada, kotryż ſady w kaſchcźiku leżeſche. Na njeſboże běſche revolwer natykany. Hólczez jón wſa a k holzy dźeſche, ſo dyrbi ßwoje pucze hicz, hewak ju ſatſěli. Tónßamßny wokomik revolwer wrjeßnu, a kulka holzy do żiwota ſlecża. Hacz ßo njeſbożownej żiwjenje ſdźerži, ßo jara praſcha.

* Pſchi njewjedrje, kotreż ſańdźenu njedźelu pſches krajinu wokoło Grünberga w Schleſynſkej pſchicźeże, Boże njewjedro dweju cźłowjekow ſaraſy. Drjewowy wikowar pſchi njewjedrje ſe ßwojim woſom do wßy njedaloko Grünberga jědźeſche; wón mějeſche hiſchcze tſjóch druhich ßobu na woſu. Na jene dobo ßo ſabłyſknu, a drjewowy wikowar a druhi muż, kotryż ſ nim prědku na woſu ßedźeſche, morwaj ſnak padźeſchtaj; też konja Boże njewjedro ſaraſy. Taj druhaj, kotrajż ßobu na woſu ßedźeſchtaj, njeſranjenaj woſtaſchtaj.

* Jedyn piwarſki ſ Glogawa chzyſche wóndano wjeczor ſ cźahom ſ Quaritza do Glogawa jěcz. Wón pak cźaß ſkomdźi. Hdyż wón na dwórniſchczo w Quaritzu dóńdźe, cźah hižo jěcz pocza. Runjeż cźah hižo ſpěſchnje jědźeſche, a runjeż dwórniſchczowy pſchedſtejer ſa piwarſkim běżeſche, ſo by jeho ſadźerżał, piwarſki tola ſa cźahom cźěrjeſche a na pobocznu deſku woſa ſchtwórteje kłaßy ſkoczi. Pſchi tym pak wón runowahu ſhubi a dele padźe, a cźah jeho pſchejědźe. Hdyż cźah ſaſtajichu, běſche cźěko tak rosjědźene, ſo jo nichtó njeſpóſna.

* W Königsbergu ßo ſańdźeny tydźeń dźěczi ſwadźichu, pſchi cźimż 11lětny hólczez, kotryż je jako wſchehoſkehoſpocżatk ſnaty, 13lětneho towarſcha ſ wuſkim kónczojtym nożom ſakkó. Nóż njeſbożownemu, kotryż běſche pěkny hólczez a kotryż běſche pſchi ſwadźe jednacz chzył, wutrobu pſchekkó. Ranjeny mějeſche hiſchcze telko mozy, ſo hacz do bliſkeho ſtarſchiſkeho domu dóńdźe; na khěżnym proſy pak padźe a morwy leżo woſta. Mordař chzyſche ßo ſkhowacz; ale jeho bórſy ſajachu.

* W Barlinje běſche wóndano jedyn knjes ſ Potsdama 5000 mk. pjenjes doſtał. Hdyż wón wjeczor w Barlinje na piwo pſchińdźe, ßo jemu tſjo knjeża pſchitowarſchichu; bórſy ßo pokaſa, ſo běchu też woni ſ Potsdama. Pſchi piwje woni ſhonichu, ſo ma knjes telko pjenjes pſchi ßebi. Wſchitzy ſchtyrjo hromadźe pijachu a pijachu a ſkónczńje też hromadźe do Potsdoma jědźechu; haj jedyn ſ tych tſjóch ſ knjeſom w drożzy hacz domoj dojědźe. Naſajtra ßo knjes dohlada, ſo ßwojich pjenjes wjazy nima, a hnydom ſaßo do Barlina dojědźe, hdźeż w piwnej jſtwě ſhoni, ſo je tón, kotryż je jeho w drożzy domoj pſchewodźał, hižo na piwje ſpytował jemu pjenjesy ſe ſaka wucżahnucz. Korczmař pak běſche to ſa żort měł. Polizija wußlědźi, ſo je paduch khěżorowy ßłużobnik komornik. Tuteho tónßamy dźeń wjeczor ſajachu. Wón wudawa, ſo je pjenjesy, kotreż też w jeho domje namakachu, knjeſej wotewſał, ſo by je napity trjebaj njeſhubił. Hacz budźa to na ßudniſtwje wěricz?

* Jenemu burej w heſſenſkim kraju běſche poßlenje měßazy wſchelaki ſkót ſpadał, mjes druhim howjado, dwě ßwinjecźi a dr. Jeho ludźo ßebi wěz hinak wukożicz njemóżachu, hacz, ſo je ſkotej „naczinjene", a ſo jemu nichtó druhi „naczinił" njeje, hacz ßußod. Pſchede wßu je młynk, kotryż pſche naczinjene móże. Wo radu praſchany młynk wſchelake ßrědki poruczeſche a ſkónczńje też rjeknu, ſo ßo khodojta najlěpje popanje, hdyż ßo prěnjemu cźłowjekej, kotryż po nałożenju ßrědka do domu ſtupi, nóß tak ſ durjemi pſchitußnje, ſo nóß wotpanje. Hdyż běſche ßo poruczeny ßrědk nałożił, na njeſboże runje ßußodowa żona prěnja k burej pſchińdźe. Hdyż chzyſche wona próh pſcheſtupicz, wotroczk durje ſapraßnu. Wboha żona ma żałoſtne rany na hłowje.

* W „tunnelu" na żeleſniży pola Altenbekena je ßo ſańdźene dny żałoſtne njeſboże ſtało. 60 lět ſtary dźěłaczeŕ chzyſche ßo, hdyż ßo cźah bliżeſche, do ßwojeho kucźika ſtupicz; wón pak ßo pſchehlada a ſ nohu w kolijach wißajo woſta. Dokelž jemu nichtó pomozy poſkiczicz njemóżeſche, dyrbjeſche ßebi wón nohu wotjěcz dacz. Koleßa pak jeho też hewak ſranichu, a wón je w hojerni ſemrjeł.

* Sańdźeun njedźelu je w Merſeburgu ßedłaŕ Kurze ßwojeho 18 lět ſtareho wotroczka ſkónzował. Miſchtr wotroczka nadpanu, hdyż tutón leżo ſpaſche. Mordarja, kotrehoż maju ſa cźłowjeka ſ krótkim roſumom, ßu bórſy ſajeli.

* Wobydlerjo hłowneho jendźelſkeho měſta Londona ßu ßo pſches wjazykróczne mordarſtwo do wulkeho ſtracha a njeměra ſtajili. W běhu někotrych njedźel je něka jki njeſnaty żadkawz 6 żónſkich, kotreż ßo ſ njekaſanſtwom żiwjachu, na haßy morił a jim potom na hroſne waſchnje żiwot rosdrěł a rosrěſał. Pſched krótkim bě mordař jenym jendźelſkim nowinam piſał, ſo budża bórſy ſaßo wo nim ßłyſchecz, a ſo wuſchi ßwojich woporow poliziji póſcźele. A woprawdże buſchtej też 30. ſeptembra ſ nowa dwě njerodnej żónſkej na haßy ſkónzowanej. Mordař żenje żaneho ßłeda po ßebi woſtajił njeje. Jara ſpodźiwne je, ſo ßo mordarja, kotryż je tola ſ krwju wopanzany dyrbjał bycz, na haßy, hdźeż je mordarſtwo wobeſchoł, dohladali njejßu. Na wußlědźenje mordarja je ßo wyßoka ſuma pjenjes jako myto poſtajiła.

Cyrkwinske powjesće.

Sa tydźeń budźe w Michalskej zyrkwi němska spowjedź a předowanje

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Arthur Kurt, Jwana Weißbacha, pjekarskeho mischtra w Sajdowje, ß. — Emma Ernestina, njemandź. dź. w Dobruschi.

Katholska zyrkej: Pawol Max, Jana Scholtyy, pohonca tudy, ß. — Marja Hana, Khorle Augusta Rönischa, klampnarja tudy, dź. — Richard Jurij, Khorle Bittnera, póstskeho poßelnika tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 30. septembra: Marja Khěžnikez, Michała Pětschki, khěžerja a fabrikarja pod hrodom, mandźelska, 37 l. 2 m. — 2. oktobra: Marja Emma, Handrija Steglicha, dźěłaćerja w Čichońzach, dź., 6 m. 7 d. — Hana rodź. Żurez, Jana Pětschki, plumpytwarza tudy, sawostajena mandźelska, 69 l. 4 m. 19 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2616 měchow.	W Budyschinje 29. septembra 1888 wot mk.	wot np.	hač mk.	hač np.	W Lubiju 4. oktobra 1888 wot mk.	wot np.	hač mk.	hač np.
Pschenża . . . . . běła	9	52	9	82	9	41	9	71
= . . . . . žołta	9	05	9	23	8	82	9	12
Rožka	7	97	8	23	7	66	7	97
Jećmjeń	7	25	7	61	6	83	7	33
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	70	7	—	6	60	7	—
Hroch	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka	6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka	16	—	16	50	15	—	15	50
Běrny	1	80	2	20	1	70	2	40
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	50	1	80	2	20
Pschenična muka 50 = . . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 = . . .	7	80	12	80	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	2	30	2	50	2	40	2	80
Ssłóma . . 600 = . . .	22	—	24	—	20	—	23	—
Proßata 850 schtuk, schtuka . .	3	—	13	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	25	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 67 np. hač 9 hr. 97 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 38 np. hač 9 hr. 64 np.; rožka wot 7 hr. 97 np. hač 8 hr. 23 np.; jećmjeń wot 7 hr. 3 np. hač 7 hr. 43 np.; wowß wot 6 hr. 65 np. hač 6 hr. 85 np.

Dražđańske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 58—62 mk., 2. družiny 52—56, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 48—56 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—50 np., 2. družiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 5. oktobra: Rjane.

Njech ßo w haptykach ſa polěpschenymi, woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Pisches ßuduistwo ma ßo na pschezadźowanje pschedawacź: 12. oktobra dopołdnja w 11 hodźinach khěža cźišło 78B w Rakezach ſ polom, na 1600 mk. takſerowana.

W Nowej Jaßońzy je **khěža** cźišło 49 se sahrodu a ſ 6/4 dobreho pola na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

W Krakezach cźišło 30 je wyßoko ßuproschna **rauza** na pschedań.

Rjane **proßata** pschedawa **Delnjołkinjanski kniežI dwór.**

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaćišnach

mechaniſka pschadownja w Hajnizach.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo

Schiſchka a Rjeczka.

Koprowy vitriol

zyky a tołczeny

k nacźinjenju pschenży, cźerſtwy a derje ſkutkowazy, poruczataj

Strauch & Kolde

na kamjentnej haßy 3.

Najlěpschi mlokowy a wužitkowy pólver, ſawsowy a wobžerny pólver ſa ßwinje, reſtituzionſki ſluid pſche khromjenje koni a howjadow w ſnatej derje ſkutkowazej kajkoſcźi poruczа

Rakecźanska haptyka.

Carl Noack w Budyschinje

na žitnej haßy njedaloko hłowneho torhoschcźa

porucza pschi ſprawnym poßłuženju:

khofej ßyry punt po 96, 100, 110, 120, 130 a 140 np.,
khofej paleny wschědnje dwójzy cźerſtwy punt po 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
dróbny najlěpschi raffinadowy zokor punt po 30 np., pschi 10 puntach po 29 np.,
kompenowy zokor jara ßłódki punt po 34 np., pschi 10 puntach po 32 np.,
kóſtkaty zokor punt po 36 np., pschi 10 puntach po 35 np.,
zokor w pokrutach punt po 34, 35 a 36 np.,
jerje po 3, 4, 5, 6 a 7 np., po kopach tuńscho, tunu po 36½ mk.,
rajß punt po 14, 15, 18, 20, 24, 30 a 36 np.,
ſyrup ßłódku tworu punt po 12, 15, 18, 20, 30 a 36 np.,
amerikanſki petrolej punt po 14 np., pschi 10 puntach a wjazy po 13 np.,
khěžorſki wolij, njerosbuchazy, punt po 20 np.,
cźiſcźeny ſchleſynſki ripikowy wolij punt po 40 np., pschi 10 puntach po 36 np.,
ßwěcźki we wschěch tokſtoſcźach pakcźik po 30, 35, 40, 50, 60 a 70 np.,
mydło we wschěch družinach punt po 30, 36 a 40 np.,
maſne mydło punt po 22 np.

Snate najtuńſche płaćišny a najlěpſche tworY,

draſtne tkaniny dwójzyſchěroke po 45 np., 8/4 **lama** po 58 np., 7/4 ſchěroke **tkaniny k ßukњam** po 28 np., 7/4 ſchěroke **cźiſtowołmjane tkaniny k ßukњam,** cźerwjene, kaſchcźikate po 1 mk. 90 np., **barchent k koſchłam** dwojoboczny po 17 np., **tołſty kalmuk k pjeſłam, jutowe tkaniny** k krywej na ſofa a k gardinam po 16 np., **tkaniny do jſtwow,** po kotrychž ßo běha a **konjaze deki,** wuſke a ſchěroke **tołſte konjaze deki** po 3½ mk., **wołmjane** a **židźane rubiſchcźa, tkaniny k poßłeſchcźam** po 18 np., **wupjerki, płat** atd. pola

Hermann Beermann

w Budyschinje na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Hotowe **łoža** ſ **matrazami** a **kanapeje,** derje a trajnje dźěłane, w wulkim wubjerku po zyle tunich płaćišnach, a teho runja k wuwjedźenju wschěch **polſtrowanſkich dźěłow** w domje a ſwonka njeho porucza ßo

T. Albert, ßedłarſki mischtr na horncźerſkej haßy.

Hermann Darſchau,

ſchtrympańnja w Budyschinje

na ſchulerſkej haßy cźišło 1

ßwoje dawno jako jara dobre ſnate **ſchtrympowe tworY** cźežkeje družiny ſe ßwojeje ſchtrympańnje po tunich płaćišnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

S dobom na ßwój wulki ſkład **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** najwubjerniſcheje kajkoſcźe kedźbne cźinju.

en gros. **en détail.**

Pschi wotewsacźu 5 puntow ½ punta rabata.

Koruſchkowu łamanu ſchokoladu punt po 80 np.,
vanillowu = = punt po 100—140 np.,
kakao, ſ kotrehož je wolij wucźehnjeny punt po 140—300 np.,
kakaowowu macźiſnu punt po 140—300 np.,
kakaowowy thej punt po 40 np.,
ſchokoladowu muku punt po 60—100 np.,
pópṙjanz k rybam,
biskwity a **thejowe wafle** porucza

Ferd. Pfeiffer na hłownym torhoschcźu 8,
ſkład schokoladow a konfekturow
fabriki **Hartwiga a Vogela** w Dražđanach.

Saßopschedawarjam ßo wschě tworY po fabrikſkich płaćišnach wobliczа.

Pschedawarnja modowych tworow a zónskeje drasty

Richarda Gautzscha

na bohatej haßy.

Wschě nasymske a symske nowosćze tkaninow ßu nětko doschle, kotrež, dokelž ßym je **tunjo kupił**, po tunich płaćizinach poručam:

drastne tkaniny,

hkowne wotdźělenje w mojich khlamach, něhdźe 1000 kruchow na składźe,
jenobarbne połwołmjane łóhćź po 40, 50, 60 np.,
noppé = = = 40, 50, 60 =
cheviot = = = 60, 80, 100 =
jenobarbne czistowołmjane = = 70, 85, 100 =
ßmužkate = = = 85, 100, 120 =
pißanoßmužkate = = = 85, 100, 120 =
kaschemĕr czorny = = = 60, 70, 80, 100, 120 np. hacž do 3 mk.,
židźane tkaniny czorne łóhćź po 2 hacž do 4 mk.,

lama

czistowołmjany k wobleczenjam, ßuknjam, pjeslam łóhćź po 80, 100, 120, 150, 200 np.,

molton

czistowołmjany w nĕžnych měschanych barbach k spódnym ßuknjam a spódnym kholowam łóhćź po 125 np.,

plysch a kružinu (krimmer)

k pjeslam a wobßadźenju łóhćź po 120, 150, 200, 250, 300 np.,

mohairowy plysch

k poćehnjenju kožuchow, paletotow, pjeslow atd.,

barchent k koschlam,

něhdźe 1000 kruchow na składźe, tkane jaßne mustry łóhćź po 17, 20, 25, 30, 35, 40 np., czischćźany łóhćź po 20, 25, 30, 35 np.,

kalmuk

łóhćź po 30, 35, 40 np.,

pißany barchent

bruny, módry, czerwjeny łóhćź po 25, 30, 35, 40, 50 np.,

połlama, 6/4 schěroki

łóhćź po 25, 30, 35, 40 np.,

połlama, dwójzyschěroki

łóhćź po 50, 80, 100 np.,

hotowe **spódne ßuknje** wscheje druźiny

po 2, 2,50, 3, 3,50, 4 hacž do 10 mk.,

hotowe **mužaze koschle**

s czischćźaneho barchenta nanajlěpje seschite, jara dołhe a schěroke, po 1 mk. 50 np., 2 mk. a 2 mk. 25 np.,

hotowe **barchentowe blusy**

s czischćźaneho barchenta w nĕžnych mustrach po 3 mk.,

wulkotne nowosćze

w **wołmjanych rubischćźach** na hkowu a wokoło taille; **łamarubischćza** s fransami a bjes nich, **barchentowe rubischćza**, židźane a połžidźane **rubischćza wokoło schije**, židźane a połžidźane **žonjaze rubischćza**, wołmjane a bawmjane **rubischćza wokoło schije, krywy na kanapej, konjaze deki, khornarje na ramjo, scheniłowe rubischćza, trikotowe taille, gardiny, schórzuchi** kóždeje druźiny, **trikotowu drastu** po 3 mk.,

khapoty a khapy

wołebite nowosćze s wołmy a židy po 2, 2,50, 3, 3,50, 4, 5 a 6 mk.

W mojej pschedawarni ßo **ßerbski** rěči.

Symske mantle,

holcze mantle, žakety, plyschowe pjesle

rjane a **tunje**

pola

Richarda Gautzscha

na bohatej haßy.

W khlamach ßo ßerbski rěči.

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Dokelž ßu ßo khofejowe płaćizny saßo ponizike, poručam wot nětka saßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.

w snatych dobrych a derjeßkodźazych kajkosćźach.

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Khofej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacž 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpsche czisćze a ßylnje ßkodźaze druźiny poručza

Jan Wjenk

na swonkownej lawskej haßy 38 pódla Schraderez konditarnje.

Destillazija Schischki a Rjeczki

poručza ßwoje snate dobre druźiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płaćizinach.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne činimoj a je poručamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Wschě

dobre palenzy a likěry, czisty palenz

poručza tunjo

Th. Grumbt

na swonkownej lawskej haßy.

Czorne židźane tkaniny

k njewjesczinskej drascze

wobleczenje po 28 mk.

s dobreje židy.

Hermann Beermann

w Budyschinje

na snutskownej lawskej haßy.

Hamburgsko-amerikanske paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parolódźna jězba
s **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
s **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
se **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
s **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiskeje**
měßacznje 3 krócź,
s **Hamburga** do **Mexika**
měßacznje 1 raz.

Towarstwowe póstsle parne lódźe podawaju wubjernu jědź a pschihódnu pucźowanisku skladnosćź sa kajutowych a bjeskubjowych pucźowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797

Carl Meisel w Budyschinje.

Wotewrjenje khlamow.

Cžesćenym Sserbam w Budyschinje a w wokolnosći najpodwolnischo k wjedženju dawam, so ßym

kolonialtworowe, winowe, zigarowe a barbotworowe khlamy

na **mjaßowym torhoschcžu cžißko 5,** prjedy pod firmu Hermanna Lemki a posdžischo pod firmu Richarda Haufy wjedžene, kupił a pschedewsał.

Proschu, moje pschedewsacže dobrocžiwje podpjerać; budu ßo ßwěru prózowacź, ßo dowěrjenja, kotrež ßo mi spožći, psches spěschne a krucže sprawne poßłużenje hódny wopokasacź.

S počžesćowanjom najpodwolnischo

C. F. Dietrich.

Turkowske ßłowki

najlěpscheje druźiny porucża

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschcžu.

Destilazija snatych **dobrych likěrow** po starych tunich płacžisnach.

Khofej

wot najtunischich hacž do najdrózschich druźinow w wulkim wubjerku porucża

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

K domkhowankam a kermuschom

porucžam:

drobny zokor,
zyky zokor,
wulke rósynki,
małe rósynki,
mandle ßłóbke a hórke,
zymt, muskatowe kwěty,
safran a **korjenjowy wolij,**
khofej paleny a **njepaleny,**
wscho **jara rjane, dobre** a **tunje**

Th. Grumbt

na swonkownej lawskej haßy, na rózku Hoschiz haßy.

Khofej

paleny a njepaleny

jenož w dobrych druźinach porucžataj jara tunjo

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Nowe

hollandske jerje

wulke a tucžne

po 4 a 5 np.,

15 schtuk po 60 np.,

porucża

Gustav Poser.

Dursthoffske

ßuche droždże

porucża

August Biesold

pjekarski mischtr na bohatej haßy.

Alfenidowe twory.

Wulki wubjerk nowosćow, ßo hodźaze k kwaßnym a składnostnym daram, porucża po solidnych płacžisnach

Adolf Boëtius

na bohatej haßy 28.

Pschispomnjenje. **Alfenid** ßo wot woprawdžiteho ßlěbra rozesnacź njeda a tež runje tak derje džerži.

Eduard Hartmann

w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy 5

porucża

konjaze deki

po tunich, twjerdych płacžisnach.

Pschedawarnja wuhla

s wulka a s mała

Emila Pötschki a Comp.

porucża **cžesku brunizu** po zykych a džělenych lowrijach s najlěpschich podkopkow jenož w wubjernej kajkosći a po tunich płacžisnach.

Skład: na horncžerskej haßy 23.

Spěwanski konzert

w Ssmochcžizach

njedźelu 7. oktobra 1888,

wotdžerżany wot

Sarěcžanskeho spěwanskeho towarstwa.

Sapocžatk wjeczor ½8 hodź. **Sastup 30 np.**

Wo bohaty wopyt proßy

spěwanske towarstwo,
K. Winkler.

Syrup

punt po 12, 16, 18, 20 np. atd. porucża

Richard Neumann.

Schtóž

chze nóž abo nožizy tocžene abo wuporjedžene měcź, pósćel je do parneje tocžerńje a porjedžerńje

Oskara Buttera w Budyschinje pola theatra.

E. Meier, pjezytwarz w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 21.

Kedźbu.

Jutsje njedźelu **wukulenje kolbaßow** w Kubschizach.

Hosćenz w Drožđżiju.

Njedźelu 7. oktobra **reje.**

Pschecźelnje pscheproschuje

Tschieter.

Holzy móża schicź a pschirěsacź darmo nawuknucź na sadnej bohatej haßy 14 po 2 skhodomaj.

Młodu ródnu holzu pyta Schołcźina na Zidowje 254.

Pohonczow, wotroczkow, młokowe holzy pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na garbarskej haßy cžißko 9.

Někotsi ródni rólni pohonczojo hischcže ßłużbu dostanu na knježim dworje w Sarěcžu.

Kowarskeho wuczobnika

pyta **R. Bär** w Budyschinje na Hoschiz haßy.

Schtóž **žitocžiscžazu maschinu** abo **sładrawu** potrjeba, temu wubjerne maschiny, pola **T. Rychtarja** w Hórkach pola Panczig na pschedań stejaze, porucżamy.

Někotsi wobßedžerjo tajskich žitocžiscžazych maschinow.

Sa khěžkarja Petrika w Komorowje ßu darili: H. w Budyschinje 50 np., khěžnik W. w Dubrawje 1 mk., knjes farar Jakub w Njeßwacžidle 3 mk., H. W. 1 mk.

Sjawna khwalba

pěknej holcžzy, kotraž je na kermuschnych rejach w Hornjej Hórzy schwarne wopomnjecže sawostajiła.

Někotsi, kotsiž pěknu holcžku snaja.

Slub swojeje jeničkeje džowki **Heleny** z knjezom duchownym **Hermannom Wjacku** w Hornim Wujezdże wozjewitaj

W Palowje, 30. sept. 1888.

Kh. Jenč, farar a mandželska.

Džeńża pschipołdnju ½12 h. wußnu cžische nascha luba ßwěrna a staroscźiwa macź a wowka, swudowjena piwarzowa **Reinholdowa** w 95. lěcže žiwjenja.

Hłubokosrudźeni to k nawjedženju dawaju sawostajeni.

W Barcže, 4. oktobra 1888.

Pohrjeb budże njedźelu popołdnju w 2 hodźinomaj.

Temu knjesej nad žiwjenjom a ßmjercžu je ßo spodobało, nascheho horzolubowaneho mandželskeho, nana, bratra a dźeda, wjeßneho rychtarja

Michała Měscherja

sańdźenu ßrjedu pschipołdnju w 12 hodźinach s tuteje cžaßnosće do wěcžnosće wotwołacź.

Pohrjeb budże pschichodnu ßobotu popołdnju w 3 hodź.

W Rakezach, 3. okt. 1888.

Hłubokosrudźeni sawostajeni.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 41. **Sobotu 13. oktobra 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Jeho Majestosć kral Albert šo 15. oktobra do Draždžan wrócži.

— Hdyž khěžor Wylem w pokodnischich Němzach pucžowasche, šo powjesć rosschěri, so šu anarchistojo abo sozialdemokratojo wotpohlad měli, na khěžora mordarski nadpad sčinić a so je šo teho dla pucž, sa khěžorowe pucžowanje prjedy postajeny, njejabzy pscheměnił. Polizija bě shoniła, so šu šo schtyri dny do khěžorowego wotpucžowanja dźeßacžo snacži anarchistojo se Schwajzarskeje do Němskeje podali. Bórsy po tym Stuttgartskej wyschnosczi pschipowjedźichu, so šu mjenowani anarchistojo do Stuttgarta pschijěli. Duž šo hnydom naprawy poručichu, so by šo na kóžde waschnje strach wot khěžoroweje wošoby wotdžerżał. Dla jara ważnych powjesczow, kotrež bě Stuttgartska polizija dwě hodźinje do khěžoroweho wotjěsda dostała, šo pucž do Mainawy zyle pscheměni. W Villingenje 28. septembra straschneho anarchista Franza Tropfmanna, kotryž bě runje se Schwajzarskeje pschijěł, sajachu. Tež awstriske knježerstwo bě pokiw dostało, so němskemu khěžorej w Winje nadpad wot anarchistow hrosy.

— Wjazydnjowny wopyt němskeho khěžora w Winje je šo s wulkej hosczinu w khěžorowym hrodže wobsamknuł. Rěcže, kotrež šu šo pschi tejle hosczinje wot wobeju khěžorow rěczake, s nowa wobkrucža, so němsko-awstriski swjask twjerdscho hacž hdy prjedy steji, a so je pschecželstwo bjes němskim a awstriskim knježerstwom tak wnike, kaž je s rědka hdy bjes dwěmaj wulkomozomaj wobstało. Pschebytk khěžora Wylema pschi awstriskim dworje je powschitkownje sacžischcž sawostajił, so je samer, kotryž je jeho do Wina wjedł, na tym wobstał, so by pošlednje pschecža šwojeho dźěda dopjelnił a jeho politiku dale wjedł. Zykej Europje je wón pakasał, so je němsko-awstriski swjask na najtwjerdscho sakoženy a so šo psches jeho wopyt w Ruskej pošłabił nje je, kaž šnadź šo w wukraju nadžachu. Pjatk wječor je khěžor Wylem hostliwe awstriske khowne město saßo wopuschcził. Khěžor Franz Josef bě jeho na honitwu do Schtyrskeje pscheproßył, na kotruž šo wobaj khěžoraj s pschewodom sakskeho krala Alberta podaschtaj. Prěnje dny pak šo honitwa wotdžerżecž njedasche, dokelž běchu hory s mhłu sawalene a šněh a deschczik stajnje padasche. Hakle prěnje dny sańdženeho tydženja bě wjedro sa honitwu trochu kmańsche. Ssrjedu popołdnju šo khěžor Wylem, s awstriskim khěžorom a se sakskim kralom šo na najwutrobnischo roszohnowawschi, na pucž do Italskeje nastaji. We wschěch městach, nimo kotrychž jeho želesniski cžah wjedżesche, jeho Italszy s najwjetschej sahorjenosczu a wutrobnosczu witachu. Na kóždym městnje běchu wóhnje radosczе sapalili. Schtwórtk popołdnju khěžor do Roma pschijědże. Tak bórsy hacž šo cžah pschibliži, kral Humbert, uniformu šwojich pruskich gardehusarow wobleczeny, khěžorej napschecžo khwatasche a jeho wobjima a wokoscha. Runje tak wutrobnje kral prynza Hendricha postrowi. Po pucžu do Quirinala ludowe cžrjódy khěžorej a kralej s njewopißomnej radosczu wyskachu. W Quirinalu kralowa se šwojimi knjenjemi khěžora wotcžakowasche. Khěžor, kralowska šwójba a prynz Hendrich na ludowe wokanje na balkon stupichu, hdžež jim wjele tyßaz hłoßow napschecžo juskasche. Khěžor a druhi knježa šo wutrobnje dźakowachu.

— Němski khěžor je ruskemu ministrej swonkownych naležnosczow, Giersej, rjad cžorneho worła s brillantami spožczik. Giers budże w bližschim cžaßu šwój pjecžadwazecžilětny sastojnski jubilej šwjecžicž, a wyßoke wusnamjenjenje drje s tym swißuje. Na druhej stronje jo tež na wopyt němskeho khěžora w Winje pocžahuja. Ruske knježerstwo šo pjecža s wustupjenjom khěžora Wylema w Winje jara spokojom pokasuje. Sajimawe tež je, so je šo s dobom tež danskemu prynzej Waldemarej, kotrehož w pošlednim cžaßu cžasto jako Ruskej spodobneho kandidata sa bołharski trón mjenowachu, teho runja rjad cžorneho worła spožczik.

— Duschnu podawisnu wo pschecželnosczi němskeje khěžorki šebi w Primkenawje powjedaju. Hdyž šo psched někotrymi dnjemi khěžorka w wójwodskim parku wukhadžowasche, wona k někotrym žonam, w sahrodże dźěłazym, pschińdże. Pola tutych šo wona sa strowosczu starscheje žony, s prjedawschich cžaßow jej snateje, naprascho-wasche. Hnydom na to šo pošlednischa pokasa, a šo dźiwajo, so ma wyßoka knjeni tak cžerstwy a cziły napohlad, šwoje spodźiwanje se šłowami wupraji: „Ně, knjeni khěžorka, scže pak Wy tola wotołstnuli!“ Khěžorka šo wutrobnje tymle prostym šłowam šmějesche a šlubi, je šwojemu mandželskemu khěžorej k wjedženju dacž.

— Dra. Geffkena, kotrehož šu sajeli, dokelž je sapißy khěžora Friedricha wosjewił, šu sańdženy tydžeń s Hamburga do Barlina pschiwjesli a do Moabitskeho jastwa sawrjeli. Geffken šo jara měrnje sadżerżuje a pschecžiwo temu protestuje, so bychu jeho sa duchakhoreho spósnali; w jastwje šu jemu wschelake polóżnosczе pschiswolili, bjes druhim šmě šebi po šwojim žadanju jědž wuswolecž.

— Po zykym narańscho-afriskim mórskim brjosy, tak daloko hacž šu jón Němzy a Jendželczenjo pod šwoje sarjadnistwo wsali, je šo sběžk rosschěrił. Tón cžaß šnadź tam žadyn jenicžki Europjan wjazy nje je. Němske narańscho-afriske kolonije šu shubjene a dyrbja šo hakle saßo s nowa dobycž. Dokelž je němske khěžorstwo němskemu narańscho-afriskemu kolonialnemu towarstwu schkitowanski list wustajiło, je nětko khěžorstwo nusowane, wobšedženstwo kolonialneho towarstwa schkitowacž. Schtyri němske wulke wójnske łódże se 1600 mužemi a 60 kanonami šu też hižo na pucžu do narańscheje Afriki. Sběžkarjo, kotsiž šu němsku khorhoj wohanibili a němskich poddanow morili, dyrbja šo šurowje khostacž. Kak daloko pak budże khěžorstwo kolonialnemu towarstwu pschi wobšadženju krajinow, kotrež po prawym towarstwu šłuscheja, pomozne, je hischczе dwělne. Jeli so nadžije njeje, tamne krajiny němskim kolonistam trajnje sakhowacž, budże drje šebi khěžorstwo derje pschemyßlicž, prjedy hacž sa nje wopory pschinješe, jeli so pak je někajki wuhlad, so móhli Němzy twjerde stejnischczo w narańschej Afriży dozpicž, móžemy wěscži bycž, so šo tamnischim němskim kolonistam wot khěžorstwa pomoz dostanje.

Awstrija. Kroatiski biskop Stroßmayer je, kaž je snate, pola awstriskeho khěžora do hłubokeje njehnady panuł, dokelž bě šbožo-pschecže k dźewjecžstowlětnemu wopomnjeńskemu šwjedženjej wobro-

cźenja ruskeho luda k kscheścźijanstwu do Kijewa póßłał. Madźarske nowiny tehdy wudawachu, so je tamne sbožopschecże też bamźej s pohórschenjom bylo. To je ßo nětko jako tolsta łża wupokasało. Runje na wopak ßo wěz ma. Bamź njeje biskopa Stroßmayera poßwarił, wjele bóle je jeho dla jeho sadźerźenja s pschicźinu Kijewskeho ßwjedźenja pokhwalił; pschetoź bamź wschě prózowanja podpjera a spěchuje, k temu ßłużaze, so by ßo prawoßławna (grichisko-katholska) s katholskej zyrkwju saßo sjenocźiła.

— Powjescże, so ßu dny awstriskeho ministra snutskownych należnoscźow Taaffy liczene, ßu njewěrne. Ssu to jenoź pschecźa liberalnych, kotsiž cźaß docźakacź njemóża, so bychu ßo ministerstwa mozowali.

Rußowska. Zar, kotryž tón cźaß w Kawkasu pucźuje, je sańdźeny tydźeń do Michailowa pschijěł. Wobydlerjo krajiny, wokolo Karskeje twjerdźisny leżazeje, kotraž je ßo Ruskej po poßlednjej rusko-turkowskej wójnje wotstupiła, zara psches deputaziju powitacź dachu, kotraž jemu podtwjerdźi, so je wobydlerstwo ruskemu knjeżerstwu ßwěrne poddane a so ßo jemu pod nim derje wjedże.

— Ruszy a wobydlerjo Abeßynskeje w Afriźy maja nimale tu ßamu wěru. S tejle pschicźinu bě lětßa abeßynski kral k dźewjecźstowlětnemu wopomnjeńskemu ßwjedźenjej wobrocźenja ruskeho luda k kscheścźijanstwu deputaziju do Kijewa póßłał, kotruž je posdźischo też zar w awdijenzy pschijał. Na pschecże abeßynskeho krala, kotryž s pschecźelstwa s Ruskej sa ßwój kraj wulki wużitk wotcźakuje, je ßo też w Abeßynskej blisko brjoha Indiskeho morja kosakska kolonija Moskwa sałożiła. Tele dny je do tejele kolonije ruska duchowna mißija s pjatnacże duchownymi wotjěła. Ruske łódże, do Indiskeje jědźaze, budźa pjecźa po móżnoscźi w Moskowskim pschistawje sastawacź.

Sserbija. Kral Milan ßo sa tydźeń s Awstriskeje do Beograda wrócźi. Jeho prěni skutk budże, so budże roswěrowanje ßwojeho mandźelstwa s nowa żadacź. Wón chze ßo na kóždy pad roswěrowacź dacź a ßo sa tym njeprascha, hacź s tym zyrkwiny a ßwětny sakoń pschestupi. Psched někotrymi dnjemi je wón ministrej Christiczej dołhu depeschu telegrafował, w kotrejž jemu wosjewi, so je ßo rossudźił, konsistorstwo rospuschcźicź a bjes pschihłoßowanja konsistorstwa a sudnistwa ßo s kralowej roswěrowacź. Do ßwojeho wotjěsda pak je Christiczej porucził, so by hischcże ras spytał, sobustawy konsistorstwa s lubjenjom abo s hroženjom sa roswěrowanje dobycź. Christicz je konsistorstwu kralowu wolu wosjewił, tola wotmolwjenje dostał, so ßo konsistorstwo jenoź sakonja dźerźi a so kralej k woli njebudże. Christicz tole wotmolwjenje kralej telegrafowasche. Krala ßo wulka roshorjenoscź smozowa a wón Christiczej poruczi, ßobustawy konsistorstwa namołwicź, so bychu ßwoje sastojnstwo skożike. Wuspěch bě podobny jako prěni. Ssobustawy ßo s rossudźenoscźu tajkemu roskasej saprěchu a wotmolwichu: „Kral móże naß wotßadźicź, hdyż ßo jemu spodoba, tola ßo pschecźiwo winowatoscźam njepschehrěschimy, kotrež nam ßwědomje a sastojnstwo nakkaduje."

Amerika. Woprawdźita cźwila w sjenocźenych połnóznoamerikanskich statach ßu Chinesojo. Hdźež ßo woni saßydla, ßo wot nich běłemu dźěłacźerjej dźěło a saßłużba wosmje. Woni maju tak mało potrjebnoscźow sa żiwjenje, so móża sa jara niski pjenjes dźěłacź. Běły dźěłacźer dyrbi ßebi ßwoje dźěło lěpje płacźicź dacź, dokelž jeho żołdk se schpatnej, hubjenej a grawocźiwej zyrobu spokojom njeje, kajkuž Chinesojo lubuja. Na druhej stronje Chinesojo njehorne a njekasanske żiwjenje wjedu a dobre waschnja běłych każa a ßu psches to běłym s wulkim pohórschenjom. Pschese wschě sjenocźene staty njepscheczelske hibanje pschecźiwo Chinesam dże. W senacże w Washingtonje je ßo namjet stajił, so by president s jendźelskim a mexikanskim knjeżerstwom wucźinił, so ßo s zyła żani Chinesojo wjazy do połnózneje Ameriki pschipuschcźili njebychu. President Cleveland je tutón namjet sa dobry spósnał. Tola wón pschistawki porucża, kotrež Chinesam, tón cźaß s Chiny do sjenocźenych statow pucźowazym, dowola, ßo saßydlicź, a tym Chinesam, kotsiž ßu pschi poßlednich njemèrach schkodowali, połne sarunanje saruczi. Psches to je w Kalifornskej wulke roshorjenje nastało; pschetoź tu khwilu je na 2000 Chinesow na wschelakich łódźach po pucźu do Ameriki, a 2000 je jich hižo do kalifornskich pschistawow pschijěło, a na dowolnoscź cźaka, na kraj stupicź. Pschi pschichodnym wuswolenju presidenta budże Clevelandej jeho sakitanje Chinesow wjele schkodźicź; pschetoź to je wěste, so w Kalifornskej, hdźež je ßo najwjazy Chinesow sahnèsdźiło, a hdźež ßu teho dla najbóle pschecźiwo nim njepscheczelszy smyßleni, Clevelanda sa presidenta s nowa njewuswola.

Pschikowany.

Ssym po narodże Franzowsa a rěkam François Thierry. Se stawisnu mojeho żiwjenja nochzu wobcźeżny bycź, ale hnydom s tym sapoczecź, so ßu mje politiskeho pschestupjenja dla k khostarni saßudźili, a so ßym hischcże dźenßa w wukraju żiwy. Tehdy hischcże khostanzam snamjo na cźełko palachu a hacź do ßmjercże budu cźerwjene pißmo na ßwojim ramjenju noßycź.

Mje sajawschi mje pschesßłyschachu a do Parisa póßłachu. Ssudnistwo wopuschcźiwschi, mi hischcże pschezo w wuschomaj klinczesche, kak běchu mje k żałoßnemu khostanju saßudźili. Na jastwowej karje mje po dołhim pucźu s Parisa do Bicètra dowjesechu, a potom dale zyły dźeń a nóz, a tak dale a dale, doniż do Toulona njepschińdźechmy. Hdyż ßebi na tamne cźaßy pomyßlu, mi je, każ so ßym wschón pohłuscheny był psches njewotcźakanu cźeżkoscź ßwojeho khostanja; pschetoź njemóżu ßo ani dopomnicź na tamny pucź a na městna, psches kotrež ßym jěł . . . „khostarnja na cźaß żiwjenja". . . „khostarnja na cźaß żiwjenja". . . „khostarnja na cźaß żiwjenja . . ." dale niczo njeßłyschach, na dale niczo ßebi njemyßlach. Tsecźi dźeń posdże popołdnju wós sasta. Durje ßo wotewrichu a mje psches plestrowany dwór, psches plestrowany khód do wulkeho plestrowaneho twarjenja dowjedźechu, do kotrehoż jenoż wot wjerćha błuke ßwětło padasche.

Tu ßo mje jedyn sastojnik sa mjenom wopraścha, kotrež potom do wulkich, se żelesom wobbitych knihow sapiša.

„Cźißło 207!" sastojnik sawoła; „seleny".

Mje na to do ßußodneje stwy dowjedźechu, hdźež dyrbjach ßo w symnej wodże wokumpacź. S wody stupiwschi ßo uniformu khostanzow wobleczech; rubjanu koschlu, żołte wołmjane kholowy a cźerwjeny wołmjany pjesl, na hłowu ßebi selenu khapu stajich a skónczńje ßo cźeźke se żelesom wobbite cźrije wobuch. Na kóždej kholowowej nosy, a prědku a sady na pjeslu bě njelube pißmo saschite, s kotrehoż bě widźecź, so ßym s khostanzom. Do moßasneje tasliczki na cźapzy bě cźißło 207 saryte. Wot tuteho wokomika ßwoje mjeno shubich. Njerèkach wjazy François Thierry, ale běch cźißło 207. Sastojnik bě pschitomny, hdyż ßo woblekach.

„Pschezo do spěcha!" wón praji, ßebi dołhu brodu s palzom a pokasowarjom wjercźo; „je hižo posdże, a dyrbisch ßo hischcże do wjeczerje wożenicź!"

„Sso wożenicź?" ßo se spodźiwanjom praschach.

Sastojnik ßo wußmja, sapali ßebi zigaru a cźi druhy ßo sa nim woschcźerjachu.

A saßo dyrbjach psches khód, psches dołhi dwór do druheho stuchłeho twarjenja, hdźež hrosnje hładazy mużojo s cźicha se ßwojimi rjecźasami schcźerczachu a cźorne dźěry kanonskich rołow na naß dele hładachu.

„Pschiwjedźcże cźißło 206!" sastojnik pschikasa, „a potom sawołajcże měschnika!" Cźißło 206, cźeźki rjecźas sa ßobu wleczo, sastupi, a s nim saßadźity kowar pschińdże s wuhornjenymaj rukawomaj a wokolo żiwota kożany schórzuch.

„Sso lehnucź!" kowar na mnje sawoła, s nohu do mnje hrubje kopnuwschi.

Hdyż běch po pschikasni cźinił, mi rynku żelesneho rjecźasa s wóßomnacże wójmidłami wokolo lěweje kulki położichu a s jenym jeniczkim sapraßnjenjom hromadże sbichu. Druha rynka na to mój rjecźas s rjecźasom mojeho towarscha sjenocźi. Wothłóß kóždeho praßnjenja psches wjelby klinczesche każ woschcźeranje słych duchow.

„Derje", sastojnik praji, małe cźerwjene knižki se saka sczahnuwschi; „a nětko kedźbuj cźißło 207 a poßłuchaj na nasch sakoń sa khostanzow. Jeli so cźeknucź spytasch, tola bjes wuspěcha, dostanjesch puki na pjaty. Jeli so hacź na tamnu stronu pschistawa cźeknjesch a jeli so Tebje tam pschimnu, Tebje na tsi lěta s dwěmaj rjecźasomaj pschisamknu. Tak bórsy hacź ßo dohładaju, so tu wjazy njejßy, ßo tsi krócź s kanony wutsèli a allarmèrowaze khorhoje ßo na wschèch bastijonach horje sczahnu. Telegrafiske powjescże k wschèm pschistawskim strażam a k polizajstwam zyłeje Franzowskeje du. Myto ßo na Twoju hłowu wustaji a kóżdy ßmè na Tebje tsèlicź, jeli so ßo żiwy sajecź njedasch."

S hrosnym spodobanjom to pschecźitawschi, sastojnik s nowa ßwoju zigaru sażehli a twarjenje wopuschcźi.

Běch nětko khostanz k druhemu khostanzej pschikowany. Hdyż na njeho pohładach, widźach, so bě jeho wócźko na mnje skożene.

Bèsche sakhmurjeny cźłowjek s worakawym murasom a nèhdże schtyrzecźi lět stary; niz wjetschi hacź ja, tola se ßylnymi stawami.

„Ty ßy potajkim też na cźaß żiwjenja?" wón praji, „runje każ ja."

„S wotkel wèsch, so ßym na cźaß żiwjenja?" ßo mjersaty praschach.

„Widźu to na Twojej cźapzy . . . selene je na cźaß żiwjenja. — Cźeho dla ßy tu?"

„Běch ßo pschi spschißahanstwje wobdźělik, kotrež chzyschе nětczišche knježerstwo powróćicź."

Wón se sazpěwanjom ramjenja scźahowasche.

„Ty dźě ßy woßobny knjes", ßo wón wußmja; „my drusy khostanzy tajke woßebne towarstwo hidźimy".

Njewotmolwich jemu na to.

„To je hižo nětko schtwórty ras, so tu ßym", mój towarsch dale rěczješe; „ßy wo Gasparje ßłyschał? .. wo Gasparje, kotryž je pjenjesy podrażował, kotryž je psched tsjómi měßazami saßo cźeknuł a strażu psches bastijonine wobkłoženje cźißnuł, prjedy hacź mózješche wutšélicź? — Tón muž ßym ja."

Běch wschak wo khróbkym slóstniku ßłyschał a ßo jeho strózich. Worakawe mikotanje jeho wóczka mi pscheradźi, so je to pytnuł. Wot tuteho wokomika mje wón hidźeschе.

Swón ßo saswoni, a hnydom na to něhdźe dwazecźoch khostanzow, kotsiž s dźěła pschińdźechu, do sala k shromadnej wjeczeri, s bunow, khléba a khanki cźenkeho wina wobstejazej, pschiwjedźechu. Wupich wino, njemózach pak ani kuska pózrjecź. Gasparo wsa, schtoż běch sbytne wostajił. Po wjeczeri wótra pischcźel k nóznemu měrej wokasche, a hnydom ßebi kózdy wusku matrazu, pod blidom leżazu, wucźeże a ßo do stareho płachcźa sawaliwschi ßo pódla ßwojich towarschow lehnu. Sa pjecź mjeńschinow bě wscho wocźichko. Dyß a dyß kowarjowy cźeźki stup wonka na khodźe saßłyschach, kotryž pschepytowasche, hacź ßu samki w rjeźe, hischcźe s porjadnischimi khwilemi strażnik nimo khodźeschе. Tu a tam jedyn s khostanzow sastona abo s cźicha se ßwojimi rjeczasami schcźerczješche. Tak ßo hodźiny pomału minuchu. Mój towarsch směrom a twjerdźe spasche a na poßled też ja wußnuch. —

Gasparo a ja s něhdźe dwěmaj stomaj druhich khostanzow w skale s tameje strony pschistawa dźěłachmoj. Dźeń wote dnja, tydźeń wob tydźeń, wot skhadźenja hacź do sakhadźenja ßłónza ßo wothłóß bicza naschich hamorow wot skałow wotrażowasche. S kózdym dyrjenjom nasche rjeczasy na twjerdej semi saschcźerczachu. Tak ßo naléczo minu, tak ßo léczo minu a tak nasyma pschińdźe.

Mój mi pschikowany towarsch bě s połnózneje Italskeje. Wón bě kranuł, pjenjesy podrażował a woheń sakożował. Hdyž poßledni ras cźeknucź spyta, bě ßamo jeneho cźłowjeka skónzował. Bóh jenož wě, kak je ßo moje cźerpjenje psches tole żadławe towarstwo powjetschiło, kak ßo bojach, ßo jeho ruki dótknucź, kak mje grawowasche, hdyž jeho dych blisko mojeho wobliczа pschińdźe. Prózowach ßo, tule pschecźiwnosćź podtłóczicź, tola podarmo. Wón to runje tak derje wjedźeschе, kaž ja to wjedźach, a wón ßo sa to pschi kózdej składnosczi wjecźeschе, kotruž jeho słóstniska duscha cźasto doscź pschiwjesćź wjedźeschе. Hacź runje bě s hoberskej mozu wobdarjeny, kotraž jeho mi knjesa sczini, mi wón, kotryž na ruczne dźěło swucźeny njeběch, wjetschi dźěl naju dnjoweho dźěła pschinusowa. Kak husto wón na najhrubische waschnje moju cźuczźiwosćź srani, kak cźasto mje wón se sparja budźeschе a mi se samyßłom bolosćze cźinjeschе. Hdyž běch sprózny, mje nusowasche, s nim ßo wukhadźecź; běch pak poßylnjeny a chzych kusk na powětr, potom ßo lehnu, so by spał. Pschi dźěle wón njeduschne a njehorne pěßniczki spěwasche abo mi najhrosnische powjedanczka powjedasche, abo hdyž pódla ßebje dźěchmoj, mi cźeźki rjeczas na nohu panucź da, so dyrbjach druhdy s bolosczu wótsje sakschiczecź. Běch tehdy w dwajadwazetym lěcze a běch pschezo ßłabuschki byl. Sso psched nim wobaracź, mi po tajkim niczo pomhało njeby, a budźich-li ßo pola dohladowarja wobcźežował, by mój krjudowar hischcźe ßurowischo pschecźiwo mi byl.

Skónczńje ßo sdasche, kaž so by jeho hida pschecźiwo mi woteběraka. Wón mi w nozy spacź da, wostaji ßo selenja a spěwanja a skoro pschezo do myßlow ponurjeny na něschto myßlesche. Ras rano, hdyž běchmoj dźěłacź sapoczałoj, ßo wón ke mni pschitkóczi a mi do wucha scheptasche:

„Chze ßo Tebi cźeknucź, Franzo?"

Cźujach, so mi wscha krej do wobliczа stupasche a njemózach ani ßkowa rjeknucź.

„Mózješch potajnstwo sakhowacź?" ßo Gasparo dale prascheschе.

„Hacź do ßmjercźe."

„Dha po tajkim ßłysch. Jutsje budźe ßebi marschal de la Tour d'Auvergne pschistaw wobhladowacź, a ßo rosumi, też jastwa a skały. Jemu k cźeszczi budźa s naßypow a kódźow tak mózne s kanonami tšélecź, so budźe s cźeźka ßłyschecź, hdyž jedyn strażnik sa dwěmaj cźěkazymaj khostanzomaj tšéli. Ssy mi srosumik?"

„Ty měnisch, powschitkowna kedźbliwosćź ßo wot naju tak wotwobroczi?"

„Haj .. Schto je potom lózsche, hacź s kilopom rjecźas rosrasycź a twóchnucź, hdyž dohladowar naß kedźbu nima. Chzesch ßebi swažicź?"

„Se ßwojim žiwjenjom!"

„Ruku na to!"

Hacź dotal ßo ženje jeho s krwju womasaneje ruki dótknuł njeběch a njemózach zyle hrosu podtłóczicź, hdyž to nětko cźinich. Na worakawym sabłysknjenju jeho wocźow widźach, so bě wón to pytnuł; tola wón mjelcźeschе.

Spomnjene ranje dyrbjachmy hodźinu prjedy hacź hewak stanucź, so bychmy ßo w jastwowym dworje krucźe wobhladacź dali. Prjedy hacź k dźěku woteńdźechmoj, nam hischcźe ras telko wina podachu hacź hewak. W jenej hodźinje pschipołdnju prěnje powitanske wutšély se swonkowneho pschistawa namaj k wuschomaj łuskachu. Łusk mje kaž błysk pschejědźe. Hrimot kanonow bě se wschěch bastijonow ßłyschecź, ßamo s kanonskich czołkmow wrjeskachu. Powětr bu tolsty a njepschewidny psches pólwrowy kur.

„Hdyž ßo prěni krócź tamle s kasarmow wutšéli", mi Gasparo scheptasche; „potom s kilopom na prěnje wójmidko mojeho rjecźasa praßń, blisko pschi kulzy."

Njedowěriwa myßliczka mje na dobo pschetorże.

„A hdyž ßym to cźinił, kak mózu wěsty bycź, so mje wußwobodźisch? Ně, Gasparo, Ty dyrbisch prěni praßnucź."

„Kaž chzesch", wón mje wußměchujo wotmolwi.

Tón ßamy wokomik błysk a hrimot s kasarmow pschińdźe, kotryž ßo sto krócź wot skałow wotrażowasche. Hdyž wothłóß nad naschej hłowu bubotasche, wuhladach, kak ßo sahanjesche a cźujach, so mój rjecźas wotpadźe. Lědma bě dohrimot prěnjeho wutšéla womjelknuł, ßo druhi krócź wutšéli. Nětko dyrbjach Gaspara wußwobodźicź. Běch pak trochu njelepy, tak so dyrbjach wjazy krócź dyricź, prjedy hacź jeho puta padźechu. Kaž so bychmoj pschi dźěle byłoj, dźěchmoj hischcźe kruch dale a njeßechmoj rjecźas mjes ßobu. Nichtó ßo dohladał njebě, schto běchmoj cźinikoj. Pschi tsecźim wutšélenju widźachmoj, so někotsi offizěrojo po pucźu k naschej skale dele dźěchu. Kózda hłowa ßo na tamu stronu wobrocźi, kózdy khostanz ßwój kilop k semi staji, kózdy strażnik tšélbu presentěrowasche. W tutym wokomiku grat a cźapku prjecź cźißnuchmoj, salěsechmoj po skale horje, puschcźichmoj ßo do pschěrowa dele, a hladachmoj, so na pschekhód pschińdźechmoj, kotryž do doła wjedźe. Dokelž mějachmoj hischcźe żelesnu rynku wokoło kulki, spěschnje do prědka njepschińdźechmoj; pódla teho bě pucź połny kamjenjow, kotrychž dla ßo jara sadźerżowachmoj. Na dobo ßo dróha swinu. Wuhladachmoj psched ßobu strażnisku khěžku a pódla njeje dweju wojakow, kotrajž ßo s tšélbu do naju měrjeschtaj, naju namołwjejo, so bychmoj ßo poddałoj.

Gasparo ßo kaž dźiwi wjelk na mnje wali.

„Wohidny cźłowjecźe!" wón praji, do mnje se wschej mozu praßnuwschi, „wostań, a daj ßo sajecź, ßym ßo pschezo na Tebje hněwak."

Padźech, kaž so by mje kowarski hamor k semi porasył; prjedy hacź k semi dopadźech, widźach, so Gasparo jeneho wojaka pobi a ßo potom hnydom do druheho da ... potom ßo wutšéli, a wscho bu cźicho a cźěmno wokoło mje. (Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Nowa měschczańska schula na rózku Hoschiz a hospitalskeje haßy je ßo sańdźenu póndźelu ßwjatoczńje poßwjeczika. Hłowne schulske twarjenje 1230 □metrow a hischcźe njedotwarjena turnarnja 364 □metrow wobßaha. W schulskim twarjenju je 26 normalnych schulskich stwow, 2 sjenocźenej stwje, 1 ryßowarnja, 1 stwa sa pschirodźinu wuczbu, 1 reserwna stwa, 2 stwě sa wodźazeho wyschscheho wuczerja a 1 konferenzna stwa. Tepjenje schulskich stwow ßo psches horzu wodu stanje, kotraž ßo w tsjóch khachlach wohrjewa a potom w rołach psches zyke twarjenje běži.

— Měßaczńika „Łužica" je 10. cźišło (oktober 1888) wuschło. Wobßah: Rańša modlitwa basnikowa. J. Cišinski. — Kwětkow smjerć. J. Čišinski. — Dunaj w słowjanskich pěsnjach. Přirunaj časopis Lumír, létn. V. č. 16. Wobdźěłał J. Kral, stud. theol. — Dopomnjeńki na dundanki po Delnich Łužicach. (Skónčenje.) — Z češkeje poesije. XIII. Nazymska. Pěsnił Jan Neruda. (Z „Jednorych motivow".) Přełožił Adolf Černý. — Z „grona" wo lenje. Wot H. Jordana. — Kak so synk z maćerku jedna. Šyman. — Dwě gódani. (Delnjoserbscy.) Mato Kósyk. — Čorny a khudy. (Bajka z ludu.) Podał A. Žemr. — Budyšinski. — Drobnostki. — Druzy wo Serbach. — Należnosće towarstwow. — Serbski rozhlad. — Zejlerjowe spisy. — Nawěstk.

S Njeßwaczidła. W tutych dnjach dosta k. farar Jakub list wot němskeho duchowneho k. fararja dr. Pika s města Alegheny

w Ameriży, kiž, džiwajo na Jakubowe žerbſke knihi „dr. Marcźin Luther“, žebi najnowiſchi pſchekožk kherluſcha „jed'n twjerdy hród je naſch Bóh žam“ wuproßy, dokelž dr. Pik pſchekožki tuteho kherluſcha hromadźi, ſ wſchěch rěčžow, hdźež žo tajke namakaju. Faraŕ Jakub je jemu póßłak tutón kherluſch, kaž wón wot ſaſtarſka w naſchich lubych hornjokužiſkich ſpěwarſkich (cźißko 231) ſteji; ale tež pſchekožk ſ nowych delnjokužiſkich ſpěwarſkich (cźißko 283).

S hole. Schtož wjedro naſtupa, žo někotſi tychle prawidłow džerža: Hdyž je njebjo kaž ſ hwěſdami poßypane, a žo na nim małe kudźelkojte cźěmne žmužki pokaſuja, kaž dymojte mróczakki, dha žo wjedro k deſchcźej khila. Hdyž mamy polne, cźěmno cźerwjene wjecźorne ſerja, abo hdyž je njebjo pſchi žkónza khowanju žmalne žołte, žmě žo wěſcźe deſchcź wocźakowacź. Pſchi žylnych, cźěmno-cźerwjenych rańſchich ſerjach, woßebje hdyž hłuboko deleka njeſteja, ale wyßoko horjeka na njebju, wěſcźe deſchcźik pſchińdźe. Rańſche žmĕrki ſ rańſchej mhłu rjany dźeń pſchipowjeduja. Hdyž pak žo kurjawa ſběha, ſo kónczki wěžow, hórkow abo horow pokrywa, wjedro khmurne woſtanje. Hdyž žo pſchi jaßnym njebju ſchĕro-módry dym na njebju pokaſuje, rjane wjedro wobkhowamy. Hdyž žo pſchi jaßnym njebju dałoke hórki, hory abo twarjenja jara bliſko ſdadźa a hdyž žu jaßnje widźecź, žo wjedro bórſy pſcheměni.

Nadpad pola Bukez.

K dopomnjenju na ſrudne ranje 14. oktobra 1758 w Bukezach.

(Na wjeleſtronſke žadanje.)

Stuŕ dźenža w duchu žarowanja
Do ſańdźenoſcźe, woßada!
Dźenž' je dźeń ſrudnoh' ſpominanja,
Dźeń wulkeho krejroſlecźa.
Dźeń, na kotryž b'dźe ſpominane
Też we najdalſchim pſchichodu,
A dźěcźi-dźěcźom powjedane,
Wo krwawnym žerbſkim bitwiſchcźu.
Žně lube běchu domoj ſbrane,
(Je něłk lět ſto a tſizecźi)
Sſo nahle, kaž je wopißane,
Woßada ſ wójſkom pſchepjelni.
Tu namakachu pſchekkapjeni
Wſchak njepſcheczela pſched žobu;
Kaž ſ wěſtym ſtrachom napjelnjeni
Jom' napſcheczo žo ſtajichu.
Bě cźěmna nóz. Młha pokrywaſche
Dźě ſemju; deſchcźik miholi;
Pjecź bije. Ranje naſtawaſche,
W Bukezach wſcho cźiſche ſpi.
Drje ſ dałokoſcźe pſchikhadźuje
Łuſk tſělbow — ſtraže wołaja,
To ſprózne wójſko njeſbudźuje;
We měrje woni dale ſpja.
A na dobo, hłaj! ſarewichu
Kanony — kule lětaja —
Se wſchitkich ſtronow pſchibliżichu
Sſo wójſka, do wßy tſěleja.
O Bożo! kajke wozucźenje
Sa wbohu wjeß, ſa wojakow;
Poł naſy, ſpizy, — naſtróżenje
Jich cźěri žmjercźi do rukow.
Kanonſke kule ſ hrimotanjom
W Bukezach khěže pobichu,
Hdyž měrni ludźo ſ tſchepjetanjom
We ſtyſku wucźek pytachu.
Kaž wonkach wojowachu rubi,
Dźerżachu žmjertne bědźenje,
Tak žnadź tu w roſpadankach ſhubi
Něktory wjeßny žiwjenje.
Na jene dobo ſaczerwjeni
Sſo njebjo, woheń wudyri:
Na wokomik drje ſatorhnjeni
Wſchak widźachu pſchi žwětlini:
Kak cźěmnoſcźe dła ſamyleni,
Też žamo žwojich kónzuja;
Dła teho wulzy roſhorjeni,
Cźim žurowiſcho wuſtupja.

Najžurowiſcho wojowachu
Na kerchowje — we žwjatnizy; —
Krócź žydom kerchow ſchtórmowachu;
A hdyž bu ſkónczńje dobyty:
Tych, kiž žo dale wobarachu,
Na wſchitkich ſtronach wobdachu;
Duž — dokelž dale njemóžachu,
Do žwjatnizy nuts cźěkachu.
Tak žmjercź ſe wſchitkej žadławoſcźu
Něłk do žwjatnizy ſakrocźi —
Tu njepſcheczel ſe žurowoſcźu
Wſchak jenicźkeho njepuſchcźi. —
Sſo praji: ſo je namakany
Wſchak we zyrkwi tak něktory, —
Kiž był je zyle roſrubany; —
Haj ſ łubjow dele ſtorcźeny. —
O kajka žadoſcź! tudy doſta
Na žydomnacźe tawſyntow —
Pak žmjercź — pak rany — wjele woſta
Poł żiwych, ſpody towaŕſchow:
Kiž pſchi kerchowa ſchtórmowanju,
Morjeni naſad padachu;
Hdyž morwi na tej ſtronje k ranju
Hacź wyſche murjow leżachu.
Kaž wójſka, tak dźě žurowjachu
Też wohenjowe płomjenja;
Wot rjanych Bukez ſawoſtachu
Dźě jenož lutke twarjenja.
Bjes tutymi kaž ryczeŕ woſta
Też ſtejo naſcha žwjatniza;
We prěńſchej nuſy we njej doſta
Wſchak cźerpjazym žo hoſpoda.
Hdyž tſělenje bě wopſchestało,
Sſo wjetſche wójſko roſeſchło,
Je wſchitko, kaž bě roſcźěkało,
Saß' do Bukez žo podało.
Pod žyłſami a žarowajo
Ssu panjenych tu hrjebali,
Sſo łubom' Bohu džakowajo,
So běchu żiwi woteſchli.
O woßada! dha ſpominajo
Na tamne ſrudne, cźeżke dny,
Sſo Bohu Knjeſej džakowajo
Dźenž ſaſtupmy do žwjatnizy,
Stej próſtwu: ſo by Boża hnada
Tón luby měr nam ſdźerżała;
A junu, hdyž naß wotžał żada,
Měr njebjeſki nam podała.

B. V.

Wußudźenja.

Lawniſki žud. Fabrikſka dźěłacźerka Vogelez na Židowje bě w ſymje 1885/86 ſ Budyſkeje žukelnſkeje fabriki 10 ſchcźenkow pſchedźena kranuła a ma ſa to tſi dny w jaſtwje žedźecź. — Marji Strawßowej w Nowej Wßy nad Spr. jaſtwo na dwaj dnjej pſchiſtudźichu, dokelž bě 28. julija deſku, fabrikſkemu wobžedźerjej Reuterjej tam žłuſchazu, kranuła. — Dźěłacźerjej Jeńka a Hausdorf w Nowej Wßy nad Spr. běſchtaj ſ polow Rakojdźanſkeho knjeżeho dwora a to Jeńka na tſi raſy 15 žnopow wowža a Hausdorf 4 žnopy pſcheńzy kranukoj. Jeńku ſ jaſtwom na dwanacź dnjow a Hausdorfa na 3 dny pokhoſtachu.

Přilopk.

* W hornim dźěle Rudnych hór maju lětża ſrudne žně. S Hornjeho Wieſenthala žo piſche: „Schtož žně naſtupa, drje je ſ cźeżka żane lěto tak hubjene było, kaž lětuſche. Wot naſchich żitow móżemy jenož žłómu wužicź, jeli ſo ju ſ zyła hiſchcźe domoj dobjerjemy; nětkle hiſchcźe wjele wonkach leži. Ssněh žo wot 1. oktobra dźeń wote dnja dźe. Hdyž też žněh leżo njewoſtanje, wjedro tola tajke njeje, ſo by naß wabiło běrny ſběracź. Běrny też lědy dwoji, tſoji płód dawaju. W nozy na ſańdźenu póndźelu je žotelko žněha naſchło, ſo je też wodnjo leżo woſtał; też wodnjo žo žněh dźěſche.“

* W ſhromadźiſnje konſervatiwnych wolerjow ſ Rósbórſkeho a Wojerowſkeho wokrjeża, kotraž žo ſańdźenu njedźelu w Niſkej wotdźerża, žo jako kandidataj ſa pruſki žejm poſtajiſchtaj: dotalny ſapółłanz žwobodny knjes ſ Liliencron nad Sprjojzami a krajny radźicźel hrabja Gersdorff nad Lipžu.

* S Königshütte žo piſche, ſo žu ſańdźene dny wothładowarja tamniſcheje hojerńje hrjebali, kotryž je ſ lohkomyßlnoſcźu žiwjenje ſhubił. Sarjadowaŕ hojerńje ſańdźeny tydźeń pſchekupzej, kotryž ſ twarożkami wikuje, ſkorżeſche, ſo jemu myſche a wulke myſche wjele ſchkody cźinja. Pſchekupz jemu žłubi, ſo jemu do twarożka žrědk ſcźini, kotryž ſchkódne ſwěrjata mori, hdyž wot twarożka rymſaju. Hiſchcźe tón žamy dźeń ſarjadowaŕ jeneho wothładowarja k pſchekupzej po twarożk póßła, ale jemu njepraji, ſo je jěd w twarożku. Też pſchekupz, widźany a ſamożity muż, ſakomdźi póßłej prajicź, ſo jemu jěd do rukow dawa. Póßłej žo rjaneho twarożka tak chżyſche, ſo wón duzy domoj ſchwarny kruch ſjě. Ale ſtraſchne ſcźěhwki žo bórſy pokaſachu. Lěkaŕ w hojerni hnydom wſchě mózne žrědki ſpyta, ale podarmo. Wothładowaŕ, hewak žwěrny ſaſtojnik, ſa dwě hodźinje wumrje, žurowe boloſcźe pſchětrawſchi. Lěkaŕ bórſy wußłědźi, ſo je žebi wothładowaŕ ſ arſenikom ſawdał był. Pſchekupz a ſarjadowaŕ hojerńje mataj žwojeje lohkomyßlnoſcźe dła žudniſke khoſtanje wocźakowacź.

* Pſchißażny žud w Oppelnje je pſched wczerawſchim tydźenja khěžkarja Clemenſa ſ Zlönitza k žmjercźi wotžudźił. Khěžkaŕ je w nozy na 4. auguſta t. l. žwoju żonu ſaraſył, petroleja na nju nakluſkał a ju ſapalił. Zyły dom žo wotpali. Hłowny žwědk pſcheczińwo khěžkarjej běſche jeho 12lětny žyn.

* Żakoſtnu žmjercź je mały hólczeż na Friedrichsfeldſkich honach namakał. Dźěłacźeŕ Budach ſe žwojej żonu běrny ſběraſche a běſche žwojeho 5lětneho žynka žobu na polo wſał. Mjes tym ſo běſchtaj ſtarſchej pſchi žwojim dźěle, hólczeż žam ſa žo po polu wokoło khodźeſche a pſchi tym też na žußodne polo dóńdźe, hdźež žo běrnjaze ſelo paleſche. Na jene dobo ſtarſchej żakoſtne kſchicźenje žłyſcheſchtaj a žo wohładnuwſchi widźeſchtaj, ſo žo dźěcźo ſ płomjenjom pali. Hólczeż běſche wóhnjej pſcheblisko pſchiſchoł; duž běſche žo jemu draſta ſapopanuła. Starſchej rucźe pſchiběżeſchtaj a dźěſcźu draſtu ſ cźěła ſedrěſchtaj. Ale dźěcźo běſche žo tak ſtraſchnje wopaliło, ſo żakoſtne boloſcźe pſchětrawſchi ſa 24 hodźin wumrje.

* Wobżarujomne njeſbożе je žo ſańdźeny tydźeń w mjaßnych kawkach w Barlinje ſtało. Rěſnik ſe žwojej młodej żonu tam wjecźor mjaßo pſchedawaſchtaj. Mjes tym ſo rěſnik ſ pomozu žwojeho wotrocźka na pjeńku ſ wulkej rěſniſkej žekeru mjaßo rubaſche, rěſnikowa jenej żonje mjaßo dawaſche. Na jene dobo žo rěſnikowa ſ prawej ruku pſches pjeńk nacźeże; tón žamßny wokomik pak muż ſ cźeżkej žekeru rubnu a njeſbożownej prawu ruku nimale zyle wotrubnu; ruka jenož ſa cźeńku ſchlebjerdku mjaßa wißajo woſta. Rěſnikowu, kotruž hnydom womora wobja, ſ khwatkom ſawjaſach ua do hojerńje dowjeſechu.

* Charlottenburgſkim nowinam žo piſche: Cźrjódka dźěcźi Barlinſkich offizěrow wóndano w pěſku žedžo hrajeſche. Dźěcźi dźěru do pěſka ryjachu a na jene dobo walczk papjerkow wurychu, kotreż žo jim lubjachu, dokelž běchu pißane, a dokelž běchu wobraſki na nich.

Khwilku ſ nimi pohrawſchi dźěćźi dźěl papjerkow ſpalichu, druhe pak ßobu domoj wſachu a je ſtarſchim pokaſachu. Starſchi pak ßo njemało dźiwachu, w papjerkach pruſke pjenježne papjery (banknote) ſpóſnawſchi, kotrychž mějachu dźěćźi wulke ſummy w rukomaj. Wěz ßo poliziji woſſewi, kotraž na tamne pěſki hnydom ſaſtojnika póßka. Saſtojnik pak tam niczo wjazy njenamaka, hacž ſchtož běchu dźěćźi ſ pěſka wuryle. Ma ßo ſa to, ſo ßu to kranjene pjenjeſy, kotrež ßu paduſchi do pěſka ſahrjebali byli, mějo ſa to, ſo ßu tam lěpje ſkhowane, hacž pola nich doma. Polizija naležnoſcź dale pſchepytuje.

* Spodźiwny ſadźěwk ſańdźenu ßobotu cźah namaka, kotryž ſ Freienwalde do Angermünde jědźeſche: pjany cźlowjek prěki pſches kolije leżo ſpaſche. Na ſboże ßo radźi, cźah něktore krocźele pſched nim ſaſtajicź. Hdyž běchu pjaneho w ſtronu na trawu położili, cźah dale cźěrjeſche.

* Na żeleſniży njedaloko dwórniſchcźa Voorde w Schleswig-Holſchtynſkej ßo wóndano lokomotiviny wjednik ſpěſchneho cźaha dohlada, ſo muźſki ſměrom ßrjedź kolijow ſtejeſche, kotryž też ßo na lokomotivine hwiſdanje njewotßali. Lokomotiviny wjednik ßo próżowaſche cźah ſaſtajicź; ale cźah ßo muźſkemu dale bóle bliżeſche. Hdyž běſche cźah zyle bliſko, ßo zuſy lehnu, a to runje na koliju ſe ſchiju. Cźah cźaßa doſcź ſaſtajicź, mózno njebě; wón njeſbožowneho pſchejědże a jemu hłowu wot cźěła wotrěſnu.

* Pſched hoſcźenzom w Burgu w Schleswig-Holſchtynſkej ſańdźeny tydźeń rěſniſkeho Spießa ſ Badenſkeje morweho leżo namakachu; wón běſche wſchón krwawy a mějeſche żiwot, wutrobno a khribjet ſ nożom roskakane. S wopředka nichtó njewjedźeſche, ſchtó móhł mordaŕ bycź; ſkóncźnje dwaj dźěłacźerjej powjedaſchtaj, ſo je ſkónzowany ſ lědy 20 lět ſtarym rěſniſkim Plötzom ſe Sakſkeje puki poměł, a ſo je poßledniſchi, mějo wotcźinjeny nóż w ruzy, do Spießa prał. Tſecźi dźěłacźeŕ, kotrehoż běſche Plötz teho runja kłoł, wobkrucźeſche, ſo je tutón Spießa ſakkłoł. Nětko ſa mordarjom ßlědźicź poczachu a jeho też bórſy ſajachu.

* Wot nikoho njepytnjeny běſche w Mühlhauſenje tſilětny hólcźeż wóndano wjecźor pſchi cźmicźźy do płókaŕnje ſaléſt, hdźeż po ßudobju horje łażeſche, w kotrymž ßo woda warjeſche. Ssebi nětak pſchehladawſchi hólcźk do kropa padże. Na jeho wołanje macź pſchiběża, kotraž ſe ſtrachom nimale roſum ſhubi; wona ßwojeho lubuſchka morweho ſe ßudobja wucźeże.

* Měſto Kawionka Strumilowa w Galiziſkej je ßo wczera tydźenja hacž do poßlenjeho doma ſpaliło.

* Knihiwjednik Kirpal w Duxu wóndano wjecźor domoj pſchiječe, konja wupſcheże a jeho na trawnik wjedźeſche, hdźeż dyrbjeſche ßo kóń paſcź. Pſchi tym ßo wón měſtu bliżeſche, hdźeż běſche pod ſemju próſnjenza, dokelž běſche tam wuhlo dawno wotkopane. Dźěłacźeŕ na knihiwjednika ſawoła, ſo dyrbi ßo khwatajzy wrócźicź. Tónßamßny wokomik pak ßo ſemja ſaßypnu. Kirpal ſ konjom 20 metrow hłuboko padże; dele padaza pjerſchcź jeju zyle pohrjeba. Pomozy njeſbożownemu nichtó poſkicźicź njemóżeſche, dokelž ßo hiſchcże wjazy ſemje koło wokoło ſaßypuje. Duž ßu ſ boka rycź poczeli, ſo bychu ſ najmjeńſcha mkodźenzowe cźěło namakali.

* Sańdźenu ßobotu bu w Budapeſchcże pſchekupz južnych płodow Jan Szimits ſ Trieſta wobwěſchany. Wón běſche lětża wulkeho rózka pſchekupſkeho Grimme ſkónzował, cźěło w kſchini ſkhował a jo 6 njedźel wó jſtwě, hdźeż ſpaſche, ſpody koża ſtejo měł. Szimits je ßo nakaſał a ßmjercź na ſchibjeńzy ſmużicże ſnjeßł.

* W Toulonje ßu Franzowſojo pſched krótkim cźołm na morjo puſchcźili, kotryž pod wodu jědże. Cźołm móże ſpody njepſchecźelſkeje łódże pſchejěcź a k njej patronu pſchiklepacź, kotraž ſ worzłowym grotom ſ cźołmom ſjenocźena woſtanje a ſ pomozu elektriſkeje batterije rosbuchnje.

* Wobßedźeŕ powětroweho ballona Toulet je ſańdźeny měßaz w towaŕſtwje dweju belgiſkeju offizěrow ſtraſchne pucźowanje w powětſje wobſtał. So bychu wſchelake wědomoſtne wobkedźbowanja cźinicź móhli, pſchede wſchěm ſ wojeŕſkeho ſtejniſchcźa, ßo woni w Antwerpenje wjecźor ſ ballonom do powětra poſběhnuchu. S wopředka ßo ballon niſko nad khěżemi Antwerpena ſnoſchowaſche. Wokoło knapoł dweju w nozy pak ßo wětr nimale ſ ranja wobrocźi a ballon k morju cźěrjeſche; wſcha próża, jón nad ßuchim krajom ſdźerżecź, běſche podarmo. Wot teho cźaßa pokdra dnja wo ſmużitych pucźowarjach żaneje powjeſcże wjazy njepſchińdże. Staroſcź jich pſchiwuſnych a pſchecźelow ſ kóżdej hodźinu roſcźeſche; do wſchěch kónzow ßo telegrafiſzy ſa nimi wobhonjowachu. Naſajtra mějachu w Antwerpenje ſa to, ſo ßu wſchitzy tſjo ſhubjeni. Tónle dźeń popołdnju ſkóncźnje ſ Dünkirchena telegrafiſka powjeſcź do Antwerpena a Brüſſela pſchińdże, ſo je jendźelſka łódź „Warrior“ wſchěch tſjóch pucźowarjow na morju nadeſchła a jich ßobu do Dünkirchena pſchiwjeſła. Wokoło wjecźora woni do Brüſſela pſchijědźechu. Leutnant Croy jich ſtraſchne pucźowanje w powětſje a na morju wopißowaſche. Hdyž běſche w nozy wětr jich ballon k morju won hnał, woni to pó cźmje ſ wopředka pytli njeběchu. Woni ßo hižo nad hollandſkej kupu Walcheren ſnoſchowachu, a mějachu pſchezo hiſchcże ſa to, ſo ballon k ranju leczi. Na rynku majakow (Leuchtthürme) ßo ſkóncźnje dohladachu, kajki ſtrach jim hroſy. Ballon jara niſko leczeſche. Bórſy też rybazy ſ jeneho cźołma na nich wołachu, ſo ßu nad morjom. Nětko Toulet pěſkowe měchi dele mjetacź pocza, ſo bychu do morja njepanuli; pſchetož cźołmik, kotryž je ſa ballon pſchipowßnjeny, ßo hižo wody dótkaſche. Na to ßo ballon rucże wyßoko poſběhnu. Pucźowarjo ßo na to ſpuſchcźachu, ſo nękajku łódź wuhladaju; potom chżychu ßo dele puſchcźicź, ſo by jich łódź ßobu wſaka. Wulki rybaŕſki cźołm, kotryž wuhladachu a na kotryž ßo ſpuſchcźachu, ßo jim bórſy ſaßo ſ wocźow ſhubi. To běſche rano wokoło ſcheſcźich. Woni běchu 2000 metrow wyßoko nad morjom. Toulet ſbytkne pěſkowe měchi a też wſchitke inſtrumenty, kotrež mějachu ßobu, do morja ſmjeta. Dokelž naſdala parnu łódź wuhladachu, nowa nadźija w nich ſkhadźeſche. Běſche rano wokoło ßedmich. Toulet ventil wotewri, a ballon ſpěſchnje padacź pocza. Skóncźnje ßo jich cźołmik wody dótknu a měrnje na wodże płowaſche. Woni pak jón naprawjecź njemóżachu; pſchetož jedyn ſ nich běſche ſkhorik, a wſchitzy tſjo běchu zyle woßłabnuli. Leutnant Croy ßwoju draſtu do morja ſmjeta, ſo by płowajo ßmjercźi wucźeknuł a też towaŕſchow wumóhł, — je-li ſo ßo ſ parneje łódże na nich dohladaju. Na ſboże ßo to ſta. Kapitan pſchekupſkeje łódże, kotraž běſche ſ Peterburga do Dünkirchena po pucźu, cźołm ſ něktorymi ſe ßwojich ludźi do wody puſchcźi; tucźi njeſbożownych pucźowarjow, kotſiž na morju płowachu, doſcźežechu. Wſchitzy tſjo běchu ßmjercź mucźni. Na łódźi jich na najlěpje pſchijachu a ſa 36 hodźin jich do Dünkirchena pſchiwjeſechu, hdźeż ßebi leutnant Croy noweje draſty nakupi.

* Schwediſka kralowa, kotraž ma jara khore cźuwy (nervy), je ßebi po poruczność ßwojeho cźělneho lěkarja nětko ßama ſe ßłużobnizu. Wona rano ſahe ſtawa, ßebi ßama łożo ſcźele, jſtwu mjecże a rjedźi, potom do cźerſtweho powětra won dże a nimale pſchezo ſwonka jſtwy něſchto dźěła; pſchi tym je dale bóle cźiła, ſtrowa a wjeßeła.

* Ruſki zar, kotryž ma hobrſku cźělnu móz, pſched krótkim ſe ßwojej mandźelſkej do fabriki bliſko Peterhofa pſchińdże, hdźeż żeleſo lija. Wot inżeněra wodźenaj ßebi wonaj fabriku nadrobnje a kedźbliwje wobhładowaſchtaj. Pſched wrotami hobrſke kruchi lateho żeleſa leżachu, kotrež mějachu ßo ſwotwożowacź. Zar ſe ßwojej mandźelſkej pſched nimi ſtejo woſta, ßebi je ſpodźiwajzy wobhładwaſche a ſkóncźnje k inżeněrej dźeſche: „Budźcże tak dobry a poſběhńcże wſchak tónle kruch tróſchku a pokażcże jón mojej żonje.“ — „Majeſtoſcź“, inżeněr wotmolwi, „tón kruch tſi zentnarje cźehnje; chżu po żeleſnu żerdź doběżecź . . .“ — „Njeje trjeba“, zar rjeknu a hobrſki kruch wuſběże, ſo pſchitomni huby ſtejo rosdajachu.

* S kónz julija je ſtary vulkan Mayon na Philippinſkich kupach ſaßo woheń ßapacź poczał, pſchi cźimż je 300 ludźi żiwjenje ſhubiło; wjele ſtow domow bu ſ lavu a popjełom ſapuſcźenych. Też na Biſſayſkich kupach ßu ſaßo něktore vulkany ßapacź poczałe; pjecża je też tam jara wjele ludźi wo żiwjenje pſchiſchło.

* W měſcże Ottawa w kraju Kanada w Połnóznej Amerizy je w tu khwilu wuſtajeńża, na kotruż ßo wjele ludu ſkhadźuje. Sańdźenu ßobotu ßo tam wěſty Williams ſe ßwojim nowym wulkim powětrowym ballonom pokaſowaſche. Ballon ma pſchiprawu, ſ kotrejž móże ßo Williams ſ wyßokoſcże 500 łóhcźi a wyſche ſpěſchnje każ błyſk na ſemju dele puſchcźicź. W pſchitomnoſcźi 5000 ludźi ßo ballon ſ płunom (gaſom) pjelnjeſche. Mkodźi ludźo, kotſiž ballon na ßylnych ſchtrykach dźerżachu, na to cźakachu, ſo jim Williams poruczi ballon puſchcźicź. Pjelnjeny ballon rjepotaſche a ßo ſatorhowaſche, ſo jón ludźo ſ najwjetſchej próżu ſdźerżachu. Nětko Williams poruczi, ſo jón puſchcźa. Ballon ßo ſběhnu, a lud wjeßele ſa nim wyſkaſche. Wyſkanje pak ßo hnydom do hróſby pſchemèni, pſchetož żałoſtne njeſboże ßo ſta: Mkody cźlowjek ßwój ſchtryk rucże doſcź puſchcźił njebě; duž jeho ballon, kotryž ßo ſpěſchnje każ błyſk poſběhnu, ßobu do powětra ſtorhnu. W ßmjertnym ſtraſche ßo njeſbożowny próżowaſche po ſchtrykach horje ſaléſcź, ſo by ßnano hacž do korba doléſł, kotryž pod ballonom wißa. Ballon ßo dale wyſche ſběhaſche, mozy njeſbożowneho mkodźenza pak hladajzy woteběrachu. W wyßokoſcźi něhdże 500 łóhcźi jeho mozy wopuſchcźichu, a wón ßo w powětſje wjazy krócź pſchekuliwſchi na ſemju dele plaznu. Cźěło běſche żałoſtnje rosbite. Williams w ßwojim ballonje wo zyłym podawku niczo pytnuł njebě.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi śmeje jutśe njedźelu rano w 7 hodźinach profesor dr. Kanig němsku spowjednu rěcź a ½9 hodźin farar dr. Kalich němske predowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Handrij August Hurban, krawc tu, s Berthu Lejnu Kobaniz se Židowa. — Jaroměr August Wehnert, fabrikar w Großröhrsdorfje, s Hanu Marju Helaßez se Ssokolzy. — Jan August Cžornak, żiwnoscźeŕ w Delnjej Kinje, s Marju Amaliju Scholcźiz w Hrubocźizach.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Ota, Ernsta Augusta Jurscha, korcźmarja a rěsniskeho mischtra na Židowje, ß. — Eduard Walther, Khorle Pawoka Wilibalda Wiesenberga, sahrodnika w Dźěžnikezach, ß. — Ota Max, Franza Oty Weigelta, formarja pod hrodom, ß. — Klimant Ota, Ernsta Klimanta Naumanna, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Marja Augusta, Jana Pinkawa, dźěłacźerja w Ratarjezach, dź.

W katholskej zyrkwi: Marja Bertha, Lawrjenza Klampsla, maschinisty w Hajnizach, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 3. oktobra: Jan Gustav Adolf Lorenz, cźěßla na Židowje, 40 l. 7 m. 12 d. — 4. Lejna Altmannez, njebo Khorle Kocha, zigarnika na Židowje, wudowa, 37 l. 10 m. 24 d. — 6. Ernestina Schmißez, Khorle Ernsta Schumanna, cźěßle pod hrodom, mandźelska, 36 l. 8 m. 7 d. — 7. Marja Krawsez, Jana Augusta Neumanna, dźěłacźerja pod hrodom, mandźelska, 42 l. 3 m. 23 d. — 8. Jan Pětsch, kubleŕ w Bobolzach, 68 l. 1 m. 25 d. — Hańża Marja, Jana Augusta Petrika, tyscherja na Židowje, dźowka, 1 l. — Bruno Arthur, Gustava Adolfa Pjecha, khěžerja a pjekarskeho mischtra na Židowje, ß., 2 m. 16 d. — 9. Jan August Pjekaŕ, schewski na Židowje, 52 l. 8 m. — 10. Jan, Jana Dilgera, kommißara tudy, ß., 1 l. 9 m. — Michał, Jana Ernsta Ducźmana, kublerja w Hněwßezach, ß., 2 m.

Płacźisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2057 měchow.	W Budyschinje 6. oktobra 1888 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.	W Lubiju 11. oktobra 1888 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.
Pschenża . . . . . běła	9	82	9	97	9	59	9	82
" . . . . . żołta	9	05	9	23	8	82	9	26
Rožka	8	04	8	23	7	81	8	06
Jeczmjeń	7	25	7	61	6	83	7	50
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	70	6	90	6	70	7	—
Hroch	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka	6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduschka	16	—	16	50	15	—	15	50
Běrny	1	80	2	20	1	70	2	40
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	40	1	70	2	—
Pschenicźna muka 50 " . . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	7	80	12	80	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	30	2	50	2	40	3	—
Sklóma . . 600 " . . .	22	—	24	—	20	—	23	—
Proßata 738 schtuk, schtuka . .	5	—	15	—	—	—	—	—
Pschenicźne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	25	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 67 np. hacź 9 hr. 97 np.; pschenża (żołta) wot 9 hr. 38 np. hacź 9 hr. 52 np.; rožka wot 7 hr. 97 np. hacź 8 hr. 23 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 5 np. hacź 7 hr. 43 np.; wowß wot 6 hr. 60 np. hacź 6 hr. 80 np.

Drażdźanske mjaßowe płacźisny. Howjada 1. druźiny 58—62 mk., 2. druźiny 52—56, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—57 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—50 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 12. oktobra: Mile.

Njech ßo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzaŕskimi pilemi A. Brandta żada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Mała **khěża** s dworom a ßadowej sahrodku, derje ßo danjaza, w snutskownym měscze, je na pschedań. Dalsche je na rěsniskej haßy pola **Kalichoweje** shonicź.

Rjane howjase cźrjewa k dźěłanju kołbaßy porucza loftru po 8 np., w wjetschich dźělbach tuńscho

B. Biesold pschi taschbarku.

Priwatne pjenjesy wot 600 hacź do 30,000 mk. ßu po 4% twjerdźe wupożcźicź. Na żadanje pjenjesy na **pożcźonku** dawam, tež kupuju herbstwa a hypotheki a na nje pożcźuju, kotrež wobßedźerjo wupowjedźicź nochzedźa abo njemóża.

Emil Fröde
pschi rybowych wrótkach 10.

Sa sahrodnikow.

Wjele lět wobstejaze **selinaŕske sahrodnistwo s domom,** pschi Sprewi leżaze, je pod pschihódnymi wumjenjenjemi hnydom na pschedań **na rybowej haßy 12.**

Khojej
paleny a njepaleny
jenoż w dobrych druźinach poruczataj jara tunjo
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

K domkhowankam a kermuschom
poruczam:
drobny zokor,
zyky zokor,
wulke rósynki,
małe rósynki,
mandle ßkłódke a hórke,
zymt, muskatowe kwěty,
safran a **korjenjowy wolij,**
khojej paleny a **njepaleny,**
wscho **jara rjane, dobre** a **tunje**
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy,
na rózku Hoschiz haßy.

Durshoffske
ßuche drożdże
porucza
August Biesold
pjekarski mischtr na bohatej haßy.

Hěblowane schpundowanja
zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo
Tr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischcźu.

K njewjesćźinskej drascźe
porucza
kraßnu cźornu żidu
każ tež
wubjerny cźorny
kascheměr
po tunich płacźisnach
H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

Pschedawarnja mużazeje, hólcźazeje drasty a ßuknja
na bohatej haßy 14 **Maxa Wolffa** na bohatej haßy 14
porucza k symskemu cźaßej ßwój wulki skład **symskich nadwobleka-rjow, żupanow, pjeslow, dospołnych wobleczenjow se ßuknju abo pjeslom, khěżorskich mantlow, wobleczenjow sa pachołow a hólzow, paletotow** wot najprosćźischeho hacź k najwoßobnischemu.

Skład **němskeho** a **franzowskeho ßuknja.**

Wscha drasta a symske paletoty ßo po najtunischich płacźisnach sa krótki cźaß nanajlepje seschija.

Max Wolff
14 na bohatej haßy 14.
Proschu na **firmu** a **cźißko** kedźbowacź.

K pschedstejazemu **nasymskemu hermankej** poruczamoj naju skład **hotoweje mużazeje** a **żonjazeje drasty** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju.

Teho runja **barchent k koschlam** stary łóhcź po 17 np., dobry **lama,** dwójnu schěř, stary łóhcź po 60 np., **tkaniny k zycham** łóhcź po 25 np., dobry **běły płat,** schěroku schěř, łóhcź po 38 np., dobre **lamowe rubischcża** po 70 np., **dybsacźne rubischcża** po 20 np. a tak dale.

A. Grosa a mandźelska rodź. **Nowakez** s Khwacźiz
na ßerbskich hrjebjach cźißko 22, pódla Säuberlichez khojejownje.

W naju pschedawarni ßo **ßerbski** rěcźi.

Najwjetschi wubjerk w tudomnym měsćze

Shorjelski magazin

hotoweje

mužazeje, žonjazeje a dźěćźazeje drasty.

Po dóńdźenju wschěch symskich nowosćzow poruczam ßwój bohacźe wuhotowany magazin jako

najtuńsche a najlěpsche městno k kupowanju

w tudomnym měsćze.

Dokelž **direktnje** s fabrikow kupuju a **ßam krawstwo derje snaju,** je mi móžno, **kóždy dobytk** k lěpschemu ßwojich wotebjerarjow wuwužiwacź a

kóždu konkurenzu

kaž po wubjerku tak tež po płacźisnach

pscheßahnucź.

K shotowanju po měrje poruczam ßwój wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow a **rukuju sa wubjerne ßedźenje** a **pěkne dźěło.**

Moritz Wassermann,

krawski mischtr

19 na bohatej haßy 19.

Shorjelski magazin

hotoweje

mužazeje, žonjazeje a dźěćźazeje drstay.

pschi najtunischich płacźisnach.

Jabłukowe wino,

jara dobru družinu, liter abo bleschu po 25 a 30 np., **holansko-jahodowe** abo **strowotne wino,** wubjerny ßrědk psche žołdkowu ßłaboscź, běženje atd., teho runja wschelake **jahodkowe wina, ßadowe schampanske wino, schumjaze ßadowe limonady, sodowu** a **selterſku wodu,** dale

ßadowe kißało,

najlěpsche k ßolotwi, k sakładźenju atd. porucza

Hornjołužiska ßadtłóczeŕnja dr. Herrmanna a dr. Wetzki.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo

Schischka a Rjeczka.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje družiny porucza

Moritz Mjeŕwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płacźisnach.

Khofej

wot najtunischich hacž do najdróžschich družinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7

porucza po jara tunich płacźisnach **dwójzyschěroki lama** stary łóhcź po 60 np., **kalmuk,** 6/4 schěroku tołstu **wołmjanu tkaninu** stary łóhcź po 28 np., **wupjerki,** 6/4 schěroke **zychi** stary łóhcź po 20 np., rjane czeŕwjene, **pjesle** a **poczehnjenje** na **kožuchi** stary łóhcź po 25 np., **barchent k koschlam** w wulkim wubjerku stary łóhcź po 18 np., barbu njepuschczaty, **rubjany běły** a **módry płat** po jara tunich płacźisnach, **barchentowe rubischcza** po 30 np., židźane, połžidźane, wołmjane, bawmjane rubischcza w nowych mustrach.

Eduard Hartmann

w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy 5

porucza

kapoty a rubischcza, lama a pollama, barchent k koschlam a pjeslam

w nowych rjanych mustrach po tunich płacźisnach.

Powšitkowna assekuranca w Triestu.

(Assicurazioni Generali.)

Sałožena w lěcźe 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reservach w hotowych pjenjesach:

36 millijonow 120 tyßaz 176 schěßnakow 53 krajz.

Woheń-, krupobicźe-, schkleńzu-, transport- a žiwjenje-sawěsćenje.

Polizy ßo w **khěžorstwowych markach** wustajeja.

K wukasowanju a k wobstaranju sawěsćenjow poruczataj ßo jako agentaj:

hamtski skotolěkaŕ Ernst Walther w Budyschinje,
schewski mischtr Heinr. Jul. Näther w Kukowje p. Pancźiz.

Koruschki wscheje družiny

jako:

běły a czorny pópjer, nowu wyrzu a naliki, zymt a zymtowe kwěty, mazyßowe worjeschki a mazyßowe kwěty, safran,

wscho zyłe a cźisćze mlěte,

korjenjowy wolij, zitronowy wolij atd.

porucza tunjo

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail.

Maschinski wolij

w wschelakich kajkosćzach sa maschiny, kotrež cźežko abo lohko du,

wolij sa schijaze maschiny

bleschu po 30 np. a po wasy porucza tunjo

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail.

Lěkaŕski

dorschowy jatrowy wolij,

snaty najlěpschi ßrědk psche **czeŕpjenje wutrobnja** a **płuzow,** psche **skrosle, lischawu, ßłaboscź pola dźěczi, kožinu wumpjeru** atd., dostach w czerstwej tworje a jón w bleschach po 50 np. a po wasy tunjo pschedawam.

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail.

Schwablowu kißalinu, ßłonu kißalinu

w balonach a po wasy k rataŕskej potrjebje ma pschezo po wulkich dźělbach na składźe po jara tunich płacźisnach

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail.

Dr. E. Weberowy

alpenski selowy tej

krej cźisćzazy

woprawdźity jenož w snatych haptykach

w pakcźikach po 50 np.

Dress & Lawall w Draždźanach.

W Budyschinje w haptykomaj; hłowny skład w měschczanskej haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

Dźiwje kastanije a žołdźe

kupuje po kóždej dźělbje

Otto Engert.

Wotewrjenje khlamow.

Cżeſcżenym Sserbam w Budyſchinje a w wokolnoſcżi najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo ſym

kolonialtworowe, winowe, zigarowe a barbotworowe khlamy

na **mjaßowym torhoſchcżu cżißło 5,** prjedy pod firmu Hermanna Lemki a poſdżiſcho pod firmu Richarda Haufy wjedżene, kupił a pſchedewſał.

Proſchu, moje pſchedewſacże dobrocżiwje podpjeracż; budu ßo ßwěru prózowacż, ßo dowěrjenja, kotrež ßo mi ſpożcżi, pſches ſpěſchne a krucże ſprawne poßłużenje hódny wopokaſacż.

S poczeſcżowanjom najpodwolniſcho

C. F. Dietrich.

Zyle nowe doſchle:

ſymſke mantle a pjeſle

ſ **plyſcha, dubla** a **cżeßaneje tkaniny** pola

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

K ſymje

porucża

nowe wobßadki

ſ **plyſcha, ßomota, aſtrachana** a **krużiny**

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

Swój wulki ſkład

barchenta,

każ też hotowych

barchentowych koſchlow

ſa mużſkich a żónſke dobrocżiwemu **wobkedżbowanju** porucżam.

H. Kayser
10 na żitnej haßy 10.

Syrup

punt po 12, 16, 18, 20 np. atd. porucża

Richard Neumann.

Koprowy vitriol

zyky a tokcżeny

k naczinjenju pſcheńzy, cżerſtwy a derje ſkutkowazy, porucżataj

Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Spěwarſke knihi

w najnowſchich ſwjaſkach,

kmótſſaze liſty

po fabrikſkich płaczińnach,

ſbożopſchejaze khartki

a **kwětki** do wopomnjeńſkich knihow w wulkim wubjerku a w najnowſchich muſtrach porucża

Guſtav Rämſch
na bohatej haßy 21.

K pſchedſtejazym **kermuſcham** rjanu jadriwu **pſcheńcżnu muku** po tunjej płaczińſnje porucża

Handrij Schuba w Delnjej Hórzy.

Pſcheßmahnjena ſymſka draſta

każ ſwjerſchniki, mużaze ßuknje, kholowy, lazy, mantle, deſchcżne mantle, żonjaze paletoty, rubiſchcża na hłowu atd. ßo rjenje a trajnje **pſchebarbja**

w **W. Kellingez** parnej barbjerni.

Auguſt Schwach,

krawſki miſchtr na hoſpitalſkej haßy cżißło 1.

Pódla ßwojeje dżełarnje k ſchiczu draſty po měrje ſ dżenßniſchim dnjom w domje knjeſa kowarſkeho miſchtra **Beyera**

pſchedawarnju mużazeje a hólczazeje draſty

wotewrju. Pſchedawanje ßo po twjerdych, tola tunich płaczińſnach ſtanje. Wſchěm tkaninam ßo, prjedy hacż ßo ſeſchija, ſtupicż da a ßo wſcha draſta nanajlěpje w mojej dżełarni ſhotowi. Rukuju ſa dobre poßłużenje, duż podwolnje proſchu, moje pſchedewſacże dobrocżiwje podpjeracż. Każ prjedy też dale tkaniny k ſeſchiczu pſchijimam a też porjedżenja tunjo wobſtaram.

S poczeſcżowanjom

Auguſt Schwach,
krawſki miſchtr na hoſpitalſkej haßy cżißło 1.

Wobydlerjam Delnjokinjanſkeje wokolnoſcże k wjedżenju dawam, ſo ßym ßo w **Delnjej Kinje** jako **tyſcheŕ** a **cżeßła** ſaßydlił a ßo k wuwjedżenju wſcheho cżeßliſkeho a tyſcherſkeho dżeła poruczam. Jara tunje płaczińny lubjo poruczam ßo

J. A. Bobak.

Moje bydło je wot nětka na Hoſchiz haßy cżo. 32 po 2 ſkhodomaj.

F. Harttig, ſkótny lěkař.

Nowe

hollandſke jerje

wulke a tucżne
po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 60 np.,
porucża

Guſtav Poſer.

Woſſjewjenje.

Dżiwocżanſke ßerbſke ev.-luth. mißionſke towarſtwo ſmeje, da-li Bóh, jutſje, jako 20. njedżelu po ßwjatej Trojizy, w **Lehnertez domje w Zokowje mißionſku** hodżinu. Wo bohaty wopyt proßy

pſchedßydſtwo.

Jeneho krawſkeho hnydom do trajneho dżeła pyta **Jan Kranz,** krawſki miſchtr w **Spytezach** pola Hodżija.

Młodu ródnu holzu pyta Schołczina na Zidowje 254.

Wuczobnika

pyta **A. Stöbe,** pjekarſki miſchtr na Lubijſkej dróſy.

Mój żołtobruny hońtwinſki **poß,** ſ paßom wokoło ſchije a dawkſkim ſnamjenjom, je mi ſandżenu njedżelu cżeknuł. Saßopſchinjeßeŕ doſtanje myto. **Hajnik Dinter** w Dubrawzy.

Palma měra

na row
mojeje cżety a kmótry njebo **Lejny,**
kublerja Handrija Scholty
w Jeſchizach ſawoſtajeneje wudowy.
Narodżi ßo 27. ßmażnika 1807
w Delnjej Hórzy
a ſemrje 2. winowza 1888 w Jeſchizach.

Ty daſch jim prjecż hicż, jako rěka prjecż dże, a ßu jako ßón; runje jako trawa, kotraż wſchak bórſy ſwjadnje. (Pſalm 90, 6.)

Hłóß: Wjeßel ßo, o moja duſcha.

Każ po rězy żołmy cżahnu
K morju jena po druhej
Khwatnimje a njeſaſtanu
Na dróſy, tej wodowej,
Tak też cżłowſke dżěcżi tu
K morju wěcżnoſcże prjecż du,
Jedyn ſtał ſa druhim cżehnje
Pſches toh' cżaßa pſcheměnjenje.
A każ ßłěda njewoſtaju
Rěcżne żołmy po ßebi,
Tak też je we ßmjertnym kraju,
W ſachodnoſcżow dolini,
Hdyż tu cżłowjek nimo je,
Na njeho ßo ſabudże
Każ na ßón, kiż ßmy tu měli,
Pſches njón ſwjeßeleni byli.
Seńdżemy każ kwětki rjane
Sſo na kuzy cżłowjeſtwa,
Woßebicże ſhotowane
S ſpodobnoſcżu na Boha,
Krótki mamy kcżěwa cżaß,
Bórſy ſaßinjemy ſaß',
Wuběhnu nam naſche lěta,
Pſches ßmjercż wunđżemy ſe ßwěta.
Hdyż nětk' waſche cżěło w rowje
W ßwojej ſpańej komorzy
W Delnjej Hórzy na kerchowje
Leżi w měrje ſkhowane,
Dha wſchak ja waß njepytam
Wjazy pola morwych tam,
Ale w tamnym rjeńſchim ßwěcżi,
Hdżeż ßu żiwe Boże dżěcżi.
S kraja ßylſow ſcże wy wuſchła,
Powołana k njebjeßam,
Do duchownoh' Zoar dóſchła,
Wyſche jaßnych hwěſdow tam,
K wotpocżinkej ßabatnom'
Jako dróhaŕ ſ zuſby dom,
Se ſtraſchneho ßwěta holow
Do njebjeſkich jaßnych dworow.
Tam ja horzy dżak wam praju
Sa wſcho, ſchtoż wy cżinili
Na mni ſcże tu w ßmjertnym kraju,
Hdyż ſcże něhdy podali
Mje po' ßwjatej' kſchcżeniży
W Maleſchanſkej ßwjatnizy,
Sapißacż do Jeſußowoh'
Kralefſtwa, pſches narod nowy.
My, kiż khwilku hiſchcże dżemy
Dale w kraju cżaßnoſcże,
W nadżiji ßo wjeßelimy
Tamnej' wěcżnej' kraßnoſcże,
Kiż pſches Khryſta ſaßłużbu
Wot njoh' mamy ßlubjenu,
Hdżeż ſaß' ſechżemy ßo witacż,
Hdyż nam k wěcżnoſcżi b'dże ßwitacż.

Guſta Hataß.

(K temu cżißłu pſchiloha.)

Pschiloha k czišłu 41 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. oktobra 1888.

Hotowe **loža** ſ **matrazami** a **kanapeje,** derje a trajnje dźěłane, w wulkim wubjerku po zyle tunich płaćišnach, a teho runja k wuwjedźenju wſchěch **polſtrowanſkich dźěłow** w domje a ſwonka njeho porucza ßo

T. Albert, ßedłarſki miſchtr na hornczerſkej haßy.

Carl Noack w Budyſchinje

na žitnej haßy njedaloko hłowneho torhoſchcza

porucza pſchi ſprawnym poßłuženju:

khofej ßyry punt po 96, 100, 110, 120, 130 a 140 np.,
khofej paleny wſchědnje dwójzy cžerſtwy punt po 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
dróbny najlěpſchi raffinadowy zokor punt po 30 np., pſchi 10 puntach po 29 np.,
kompenowy zokor jara ßłódki punt po 34 np., pſchi 10 puntach po 32 np.,
kóſtkaty zokor punt po 36 np., pſchi 10 puntach po 35 np.,
zokor w pokrutach punt po 34, 35 a 36 np.,
jerje po 3, 4, 5, 6 a 7 np., po kopach tuńſcho, tunu po 36½ mk,
rajß punt po 14, 15, 18, 20, 24, 30 a 36 np.,
ſyrup ßłódku tworu punt po 12, 15, 18, 20, 30 a 36 np.,
amerikanſki petrolej punt po 14 np., pſchi 10 puntach a wjazy po 13 np.,
khěžorſki wolij, njerosbuchazy, punt po 20 np.,
cžiſcženy ſchleſynſki ripikowy wolij punt po 40 np., pſchi 10 puntach po 36 np.,
ßwěcžki we wſchěch tołſtoſcžach pakcžik po 30, 35, 40, 50, 60 a 70 np.,
mydło we wſchěch družinach punt po 30, 36 a 40 np.,
maſne mydło punt po 22 np.

Snate najtuńſche płacžišny a najlěpſche twory,

draſtne tkaniny dwójzyſchěroke po 45 np., ⅘ **lama** po 58 np., ⅞ ſchěroke **tkaniny k ßukњam** po 28 np., ⅞ ſchěroke **cžiſtowołmjane tkaniny k ßukњam,** cžerwjene, kaſchcžikate po 90 np., **barchent k koſchlam,** dwojobocžny, po 17 np., **tołſty kalmuk k pjeſſam, jutowe tkaniny** k krywej na ſofa a k gardinam po 16 np., **tkaniny do jſtwow,** po kotrychž ßo běha a **konjaze deki,** wuſke a ſchěroke **tołſte konjaze deki** po 3½ mk., **wołmjane** a **židžane rubiſchcža, tkaniny k poßleſchcžam** po 18 np., **wupjerki, płat** atd. pola

Hermann Beermann
w Budyſchinje na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Sswój wulki ſkład

britwjow a tócžnych rjemjenjow

jenož w dobrych kajkoſcžach pſchi potrjebje naležnje porucza

Hermann Karſch prjedy A. Rockſch
3 pſchi mjaßowych jědkach 3.

Pſchiſpomnjenje: Wſcho tocženje a porjedženje po najtuńſchej płacžišnje wobſtaram.

Hermann Darſchau,

ſchtrympańja w Budyſchinje

na ſchuleŕſkej haßy cžiſło 1

ßwoje dawno jako jara dobre ſnate **ſchtrympowe twory** cžežkeje družiny ſe ßwojeje ſchtrympańje po tunich płacžišnach dobrocžiwemu wobkedžbowanju porucža.

S dobom na ßwój wulki ſkład **ſchtrykowanſkeho pſchedžena** najwubjerniſcheje kajkoſcže kedžbne cžinju.

en gros. **en détail.**

Zeche Graf zur Lippe

w Subniczy

porucza dobru brunizu po ſcžěhowazych tunich płacžišnach:

kruchatu brunizu w lěcže ßuſchenu hektoliter	po	55	np.,
ßrěnju brunizu = = =	=	45	=
ßrěnju brunizu ſ podkopkow ßuchu =	=	40	=
krymſtatu brunizu w lěcže ßuſchenu =	=	35	=
krymſtatu brunizu ſ podkopkow ßuchu =	=	30	=
ßypnu brunizu =	=	25	=

Eduard Hartmann

w Budyſchinje na ſnutskownej lawſkej haßy 5

porucza

konjaze deki

po tunich, twjerdych płacžišnach.

Pſchi wotewſacžu 5 puntow ½ punta rabata.

Koruſchkowu łamanu ſchokoladu punt po 80 np.,
vanillowu = = punt po 100—140 np.,
kakao, ſ kotrehož je wolij wucžehnjeny punt po 140—300 np.,
kakaowowu macžišnu punt po 140—300 np.,
kakaowowy thej punt po 40 np.,
ſchokoladowu muku punt po 60—100 np.,
pópŕjanz k rybam,
biskwity a **thejowe wafle** porucza

Ferd. Pfeiffer na hłownym torhoſchcžu 8,
ſkład ſchokoladow a konfekturow
fabriki **Hartwiga a Vogela w Drażdžanach.**

Saßopſchedawarjam ßo wſchě twory po fabrikſkich płacžišnach woblicža.

Bryle, tłócžniki

po najtuńſchich płacžišnach porucza

Joh. Gäth,
cžaßnikaŕ a optikus
1 na hoſpitalſkej haßy 1.

Meblowy magazin

Auguſta Janaſcha, tyſcheŕſkeho miſchtra

16 na ſerbſkej haßy 16

porucza wſchě družiny **meblow, kanapeje** a **ſtoły,** dobrocžiwemu wobkedžbowanju.

Pſchedawarńja wuhla

ſ wulka a ſ mała

Emila Pötſchki a Comp.

porucza **cžešku brunizu** po zyłych a dźělenych lowrijach ſ najlěpſchich podkopkow jenož w wubjernej kajkoſcži a po tunich płacžišnach.

Skład: na hornczerſkej haßy 23.

Fotografiſki atelier

Alex. Matthaeya, dwórſkeho fotografa naßlědnika

w Budyſchinje ſady měſchczanſkeje ſchule

ßo k najßwěrniſchemu a najlěpſchemu ſhotowjenju fotografijow kóždeje družiny porucža.

Płacžišny ßu niſke.

Pschedawaŕnja modowych tworow a žónskeje drasty

Richarda Gautzscha

na bohatej haßy.

Wschě nasymske a symske nowoscźe tkaninow ßu nětko doschłe, kotrež, dokelž ßym je **tunjo kupił**, po tunich płaczisnach poruczam:

drastne tkaniny,
hłowne wotdźělenje w mojich khlamach, něhdźe 1000 kruchow na składźe,
jenobarbne połwołmjane łóhcź po 40, 50, 60 np.,
noppé = = = 40, 50, 60 =
cheviot = = = 60, 80, 100 =
jenobarbne cźistowołmjane = = 70, 85, 100 =
ßmužkate = = = 85, 100, 120 =
pißanoßmužkate = = = 85, 100, 120 =
kascheměr cźorny = = = 60, 70, 80, 100, 120 np. hacź do 3 mk.,
židźane tkaniny cźorne łóhcź po 2 hacź do 4 mk.,

lama
cźistowołmjany k wobleczenjam, ßuknjam, pjeslam łóhcź po 80, 100, 120, 150, 200 np.,

molton
cźistowołmjany w něžnych měschanych barbach k spódnym ßuknjam a spódnym kholowam łóhcź po 125 np.,

plysch a kružinu (krimmer)
k pjeslam a wobßadźenju łóhcź po 120, 150, 200, 250, 300 np.,

mohairowy plysch
k poczehnjenju kožuchow, paletotow, pjeslow atd.,

barchent k koschlam,
něhdźe 1000 kruchow na składźe, tkane jaßne mustry łóhcź po 17, 20, 25, 30, 35, 40 np., cźischcźany łóhcź po 20, 25, 30, 35 np.,

kalmuk
łóhcź po 30, 35, 40 np.,

pißany barchent
bruny, módry, cźeŕwjeny łóhcź po 25, 30, 35, 40, 50 np.,

pollama, 6/4 schěroki
łóhcź po 25, 30, 35, 40 np.,

pollama, dwójzyschěroki
łóhcź po 50, 80, 100 np.,

hotowe **spódne ßuknje** wscheje družiny po 2, 2,50, 3, 3,50, 4 hacź do 10 mk.,

hotowe **mužaze koschłe**
s cźischcźaneho barchenta nanajlěpje seschite, jara dołhe a schěroke, po 1 mk. 50 np., 2 mk. a 2 mk. 25 np.,

hotowe **barchentowe blusy**
s cźischcźaneho barchenta w něžnych mustrach po 3 mk.,

wulkotne nowoscźe
w **wołmjanych rubischcźach** na hłowu a wokoło taille; **lamarubischcźa** s fransami a bjes nich, **barchentowe rubischcźa,** židźane a połžidźane **rubischcźa wokoło schije,** židźane a połžidźane **žonjaze rubischcźa,** wołmjane a bawmjane **rubischcźa wokoło schije, krywy na kanapej, konjaze deki, khornarje na ramjo, schenillowe rubischcźa, trikotowe taille, gardiny, schórzuchi** kóždeje družiny, **trikotowu drastu** po 3 mk.,

khapoty a khapy
woßebite nowoscźe s wołmy a židy po 2, 2,50, 3, 3,50, 4, 5 a 6 mk.

W mojej pschedawaŕni ßo **ßerbski** rěcži.

Symske mantle,

holcže mantle, žakety, plyschowe pjesle

rjane a tunje

pola

Richarda Gautzscha

na bohatej haßy.

W khlamach ßo ßerbski rěcži.

Cźisty palenz
jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Dokelž ßu ßo khofejowe płaczisny saßo ponižiłe, poruczam wot nětka saßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.
w snatych dobrych a derjeßłodźazych kajkoscźach.

Th. Grumbt
w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

W wudawaŕni Serbskich Nowin ßu dostacź:
Sserbske kmótsjaze listy.

Wschě
dobre palenzy a likěry, cźisty palenz
porucza tunjo
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Destillazija
Schischki a Rjeczki
porucza ßwoje snate dobre družiny **jednorych a dwójnych palenzow** po najtunischich płaczisnach.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Khofej
paleny punt po 1 mk. 20 np. hacź 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpsche cźiscźe a ßylnje ßłodźaze družiny porucza
Jan Wjenk
na swonkownej lawskej haßy 38 pódla Schraderez konditaŕnje.

Schtóž
chze nóž abo nožizy toczene abo wuporjedźene měcź, pósczel je do parneje toczeŕnje a porjedźeŕnje
Oskara Buttera w Budyschinje pola theatra.

E. Meier, pjezytwarz w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 21.

Hamburgsko-amerikanske paketojěsdne akzijowe towaŕstwo.

Direktna parołódźna jěsba
s **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
s **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
se **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
s **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiskeje**
měßacźnje 3 krócź,
s **Hamburga** do **Mexika**
měßacźnje 1 ras.

Towaŕstwowe póstske parne łódźe podawaju wubjernu jědź a pschihódnu puczowansku składnoscź sa kajutowych a bjestubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 42. **Sobotu 20. oktobra 1888.** **Létnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Dny pschebywanja w Italskej su sa němskeho kněžora njepschestawaze dny czesćze a skawy. Hdyž so wón pokasuje, jemu italski lud s radosću napscheczo wyska. Wobydlerstwo nihdże porjad pschestupiło njeje, khiba so su někotsi na jenym schtomje sedźazy njekmanizy pschi kněžorowym pschikhadże w Romje do jeho wosa hromadu papjerkow cźišnuli s napišmom: „Prjecź s němsko-awstriſko-italskim swjaskom“ a psched němskej khorhoju na torhoschću Poli „skawa Franzowskej“ wokali. Tele njewuschnosće su cźim mjenje hódne, so so na nje dźiwa, dokelž wone njedwělnje s Franzowskeje wuńdu a so też wot wobydlerstwa powschitkownje sasudźachu. Roshorjeny lud budźische so pschi samym do kažerjow měra s pukami dał, njebudźische-li polizija jich prjedy sajała. Bjes podeńdźenjemi w Romje je wulzy sajimawy kněžorowy wopyt pola bamža. Rosrěczenje dwě hodźinje dołho trajesche. Kněžor skónczinje bamžej tobakowu tysu, s dejmantami wobsadźenu, jako dar poskicźi, nad cźimž so tutón jara swjeseli. Pschi rosrěczenju so pjecża zyrkwinsko-politiskich poměrow dótknuło njeje; bamž je pjecża jenož wo swojim samsnym położenju rěczał a so hórko na to wobczežował, so italske knježerstwo jeho a katholsku zyrkej podtłóczuje. Njedźelu je bamž pódla teho dołhe rosrěczenje s hrabju Herbertom Bismarkom měł, tola njeje snate, wo cźim je so pschi tym jednało. K wopytej pola bamža so swjedźenska hosćina w kralowskim hrodże pschisamknu. Wobaj knježerjej pschipitki w swojej macźernej rěcźi wunjeseschtaj, jenož skónczna sada so wot krala Humberta němski a wot kněžora Wylema italski praji. Pschipitki so wot pschitomnych se sahorjenjom pschijachu, wosebje skowa, na němsko-italski swjask so poczahowaze, wjesele hibanje sbudźichu. Krótko do hosćiny so italskemu ministerstwowemu pschedsydże Crispiej wot kněžora pscheproschenje k wopytej dosta. Na kónzu awdijenzy kněžor Crispiej rjad cźorneho worka s brillantami spožczi. Ssobotu rano so psched kněžorom a kralom njedaloko Roma pola Centocella wójskowa parada wotdźerża, pschi kotrejž so 28,000 muži wobdźěli. Wójsko mjesche błyschcźaty napohlad. Pěschzy w najlěpschim rjedże marschěrowachu a alpiszy wojazy a bersaglieri, kotsiž spěschnje stupajo nimo defilěrowachu, woprawdże dźiwanje sbudźichu. Jenož s kavalleriju połnje spokojom njeběchu. Hdyž němski kněžor a italski kral na paradźine polo pschijědźeschtaj, kaž też, hdyž wotjědźeschtaj, jeju pschihladowarjo, kotrychž bě so na 100,000 seschko, s njepscheſtawazym juskanjom witachu. Ssobotu wječor so kněžor, kral a wschě sobustawy kralowskeje swójby na kapitol, s elektriskim swětkom wobswětleny, podachu, hdźež jich měschczanosta a měschczanska wyschnosć powitachu. Wyšozy knježa sebi museje wobhladowachu a so potom w wulkej sali seńdźechu. Hdyž do njeje sastupichu, hudźba prusku narodnu hymnu piskasche. Na to so marmorowa tasla, do kotrejež su wopomnjenske skowa, na wopyt němskeho kněžora w Romje so poczahowaze, saryte, poswjecźi. Njedźelu rano kněžor s pschewodom prynza Hendricha do němskeho póskanstwa pschijědże, so by tam pschi Bożej skužbje pschitomny był. Popołdnju kněžor a prynz Hendrich Pantheon wopytaschtaj, hdźež na kaschcź Viktora Emanuela wěnz położischtaj. Hdyž so kněžor do kralowskeho hroda wrócźi, so ludowe radostne wyskanje wospjetowasche, kotrež bě pschi kóždym nowym pokasanju kněžora Wylema sylnische. W běhu popołdnja sylne njewjedro s deschcźom psches město czehnjesche. Hdyž bě so wjedro sasso stajiło, kněžor villu Borghese wopyta. Póndźelu bě sasso hubjene wjedro. Duž so też wulkotne wobswětlenje, sa wječor postajene, wuwjesćz njehodźesche. Wutoru kněžor do Neapela wotpucźowa. Powitanje, kotrež so w Neapelu kněžorej wot luda dosta, bě hischcże radostnische a sahorjenische, hacž w Romje. Wschě balkony schěsczschosnych kněžow a Toledoska dróha běchu s ludom pschepjelnjene. Njewopisomna radosćz bě lud sajała. Tajke powitanje so kněžorej Wylemej II. hischcże nihdże pschihotowało njeje. Kóždże w pschistawje s kanonow tšelachu, wschě dróhi běchu s khorhojemi wupyschene, dźěkacźerske towarstwa po hasach se spalěrom stejachu. Kněžor, kral Humbert, prynz Hendrich a italski krónprynz dyrbjachu so na balkonje kralowskeho hroda ludej pokasacź, kotryž jich se sahorjenjom witasche. Wječor so město krasnje wobswětli. Ssrjedu dopołdnja kněžor Wylem a italski kral s wulkim pschewodom s Neapela do njedalokeho mórskeho městacźka Castellamare wotjědżeschtaj, w kotrymž mějesche so nowa wulka italska wójnska łódź posswjecźicź. Nowa łódź so k cześći italskeho krala na mjeno „Umberto“ kcźijesche a so na to do morja puschcźi. Scźěhowaze dny sebi kněžor Wylem wokolnosć Neapela a staro-romske a s popjeła wuryte město Pompeji wobhladowasche. Sa wurywanje w Pompeji so kněžor jara sajimasche. W jeho pschitomnosći wjetschu liczbu schkleńzow, bronsowych a druhich wězow se semje wukopachu.

— Kněžora Wylema w Italskej ludźo, kotsiž bychu rad někajki němski rjad dostali, woprawdże s darami sasypaju. Wschědnje so jemu wosy połne rózow pschiwożuja. Jedyn sizilianski winizar je kněžorej wulki sud wina s pokiwom póskał, so je w knjeslowej dźěrzy jeho suknje hischcże rum sa někajki rjadowy banczik. S Kalabriskeje samo dwě prosacze dóńdźeschtej. Hacž je so tale skódna posykka pschijaka, wo tym so niczo njepraji. Pódla teho pósta wschědnje zyke hory prosscherskich pismow pschinoschuje a dwaj sekretaraj wot ranja hacž do wječora njepschestawajo tele listy wotewrjujetaj. S wjetscha prosscherjo wo pjenježny dar prosscha.

— Jendźelski lěkar Mackenzie, kotryž je kněžora Friedricha lěkował, je knihu wudał, w kotrejž so psched nadpadami, kotrež su na njeho němszy lěkarjo czinili, sakituje. Mackenziowe knihi su so też do němskeje rěcze pschełożike. Němske knježerstwo je němski wudawk hnydom konfiszěrowacź dało, dokelž so w nim pjecża sranjenje majestosće nadeńdże. W swojim spisu Mackenzie němskich lěkarjow winuje, so su kněžorowe žiwjenje wo dźesacź měsazow pschikrótczili. Profesorej Gerhardtej wón porokuje, so je mjasowy wurostk w kněžorowej schiji psches wospjetne wupalenje se zahłym grotom pohórschik, a profesor Bergmann je pjecża rołku, psches kotruž kněžor dychasche, wospjet tak njelepje kněžorej do schije storcził, so je so psches to nězne mjaso w schiji kaž s pkuwom rósdrěło. Hakle dr. Bramannej je so skónczinje poradźiło, rołku tak sasadźicź, so je kněžorej mózno było, psches nju dychacź. Wschě tele wob-

skórżby žu žo wot němskich lěkarjow sa njewěrne dopokasake. Profeßor Virchow, kotryž dyrbi jako zyle njestroniski w tejke lěkarskej swadże płaczicź, praji, so khěžor Friedrich njeje na raka, ale na sahorjenje płuzow wumrjeł, kotrež je psches sadychanje shniłeho mjaßa, s dychnizy wotpanjeneho, nastało. Na tymle sahorjenju njeje, kaž Mackenzie wudawa, operazija profeßora Bergmanna, kotraž bě žo hižo 12. haprl. wuwjedła, wina bycź móhło, dokelž bě bjes tym dołhi czaß sascholk. Sahorjenje je žo hakle lědma dwě njedżeli do khěžoroweje žmjercze sapoczało.

— Po najnowschich powjesczach dr. Geffkena, kotryž je dnjowe sapiży khěžora Friedricha wosjewił, khostacź njebudża. Khěžor je pjecza pschi žwojim wopycze w Mnichowje prajił, so pschepytanje pschecźiwo Geffkenej wjele njewunjeße. Wěz najskerje do pěska saběži a to s dźiwanjom na wyschsche interežy.

— S narańscheje Afriki njepschestawajo njesbožowne powjesce pschikhadżeja. Sběžk w krajinje, Sansibarskemu sultanej žłuschazej, žo pschezo dale rossche̊rja. Sběžkarjo žu staziju Madimole spalili. Sastojnizy němskeho kolonialneho towarstwa žu do Dareßalama czeknuli. Tsjóch matrosow němskeho khěžorskeho łódźstwa, kotsiž běchu žo na kraj swažili, žu czorni skónzowali a najskerje sezrali.

Awstrija. Nadźija liberalnych, so awstriski minister snutskownych należnosczow Taaffe sastojnstwo skoži, žo saßo dopjelnika njeje. Ssamosjebanje liberalnych tutych czim bóle boli, dokelž žo Taaffowe ministerstwo njeje poßkabiko, kaž běchu s wěstosczu wotczakali, ale móznje poßylniko. Khěžor je po Taaffowej radże ministra sa Galizisku, Polaka Semjalkowskeho, kotryž bě poßledni powostank s něhduscheho liberalneho ministerstwa, se sastojnstwa puschcził a jeho město s Polakom Saleskim wobßadźił. Najważnische pschemjenjenje w Taffowym ministerstwje pak je, so je žo sa justizneho ministra hrabja Schönborn pomjenował. Hrabja Schönborn, kotryž bě hacź dotal s khěžorowym naměstnikom na Morawje, žo żenje se žwojim konserwatiwnym zyrkwinskim smyßlenjom tajił njeje a žo pschezo jako pschecźel czěskeho luda wusnał. Wón je jako rossžudżeny konserwatiwny Taaffowemu ministerstwu konserwatiwnu barbu dał; nětko żanych myßlow wjazy njeje, so móhło nětczische ministerstwo s liberalnymi do swjaska stupicź. Bywschi justizny minister Prażak w ministerstwje sawostanje; jemu czěske należnosce pschipokasaju, tak so móhł žo wón minister sa Czechi mjenowacź. Bjes tym, so žu liberalni trochu roshorjeni psches njewotczakane pschemènjenje w ministerstwje, žu žo psches njo konserwatiwni a bjes nimi wožebje Czescha s Taaffu saßo wužscho spschecźelili.

Pschikowany.

(Skónczenje.)

Wocźi saßo wocźiniwschi, leżach na dnje makeje stwiczki, do kotrejež psches jeniczke make woknjeschko błuke žwětko padasche. Mi bě, kaž so budźichu žo moje njedźele wot teho czaża minuke, so běch myßle shubił. Jenož s wulkej prózu stażech a s nusu žo na nohomaj sdźerżach. Hdźež bě moja hłowa leżała, wulku krwawu łużu widżach. Sslaby a njewěsty na nohomaj žo na sczěnu sepjerach a spytach myßlicź. Dopomnich žo bórsy na poßledńje podawki. Najskerje běch w jenej hornjej stwiczży straźniskeje khěże. Tola hdże běschtaj wojakaj a hdże bésche Gaspard? Dźěch k durjam, wone běchu samknjene. Dych sadżerżujo poßłuchach; tola nihdże žo niczo njehibasche. Woknjeschko bě s najmjeńscha dwě łóhczi wysche mojeje hłowy. Wschě mozy napinajo žo k njemu horje sczežech a s nim won hladach. Něhdże dwazeczi abo tsizeczi łóhczi pschede mnu skała stejesche, pod kotrejež krywom běchu straźnisku khěżu natwarili, a k mojimaj nohomaj kuchinska jahroda leżesche, a bjes njej a skału masana rěczka běżesche. Hnydom žo rossžudźich. Tu wostacź, rěkasche tak wjele kaž wumrjecź, bjes tym so mózach žo žnadź wukhowacź, hdyž spytach s nowa twóchnucź. Poßłuchach saßo ... wscho bě směrom. Tłóczach žo psches wuske woknjeschko, puschczich žo na mokru semju a lěsych k rězy, na kotruž se straźniskeje khěże jenož wokno, s wokenzu sawrjene, hladasche. Woda w rěczży mi jenož hacź do bjedrow doßahasche; dokelž pak běschtaj brjohaj wyßokaj, moja hłowa psches njeju njedoßahasche, hacź runje runy w wodże dźěch. Wuswolich žebi stronu do Toulona, žebi myßlo, so budża mje tam najmjenje pytacź. Ssmérki pomaku padachu; žłyschach wjeczorne kanonowe wutsélenje s twjerdźisny a hnydom na to žo mi sdasche, so nasdala ludźo rěcża. Poskhaj! njeklinczeschе to, kaž so by něchto sawokał? Mi njebě mózno, dléje njewěstosc̊ snjesecź. Duż sběżech hłowu a wobhladniwje psches rěczżyny brjóh pohladach. Widżach žwětko w woknach straźniskeje khěże a ludźo žo psches sahrodu hibachu. Wot twjerdeho skalneho pucża běchu khwatniwe stupy psches cźichu nóż žłyschecź. Na dobo wotbłysk žwětka psches wodu furnu, zyle blisko pschi mojim skhowje. Rucże žo podnurich a dach grawocźiwej wodże psches mje běżecź. Sadżerżach dych, hacź kwapanje mojeje wutroby mje sadußycź a hłowine żiły rospuknucź hrożachu. Hdyž dléje wjazy wutracź njemójach, hłowu s wody tyknuch a dychach .... wohladowach žo ... a poßłuchach. Wscho bě směrom a cźěmno. Moji pschescźěharjo běchu nimo mje schli, žo mje njedohladawschi.

Cźakach zyku hodźinu, hacź žebi swažich, dale hicź. Bjes tym bě žo nóż pschibliżiła, a žylny deschcź s njebjeß padasche. Hakle potom na kamjentnu sczežku wulésych, a wětr a deschcź pschezo w wobliczu psches wuski khód khwatach, doniž žrjedź nozy do bóle runeje krajiny njepschińdżech. Se żanym druhim wjednikom hacź s wětrom, kotryž pschezo s dołheho wjeczora dujesche, žamo bjes hwězdźiczki, kotraž móhła mi žwěcźicź, žo k prawizy wobrocźich a po puczu dźěch, kotryž po sdaczu psches dolinu wjedżesche. Deschcź pomaku pschesta, a mózach cźěmne wobryßy hórkow rosesnacź, kotrež žo na lewizy pucża cźehnjechu. To dyrbjachu po mojim mènjenju italske hory bycź. Jenož khwilku wotdychnuwschi zyku nóż dale khwatach. Luboscź k žwobodże hłód, lacźnosc̊ a wschu druhu nusu pschemó. Rano w pjecźich hodźinach, hdyž dźeń skoro saßwita, sažłyschach swonicź, a wulke město pschede mnu wuhladach. So bych žo tuteho sminuł, dyrbjach saßo wulki kruch pucża wróczo hicź a s nowa w horach wucźek pytacź. Sskónzo bě nětko sesłkadżało, duż žebi dale njesważich. S někotrymi pólnymi rèpami žo trochu naßyczźiwschi, žo w hustych kerkach skhowach, kotrež sa zyły dźeń njewopuschczich. Hdyž žo saßo saczmi, žo saßo na pucź nastajich, žo pschezo w horach dźerżo, a jenož někotre krócź wot města wobßwětlene morjo a žamotnje leżaze wjeßne domy, w kaktußach a aloeach skhowane, wuhladach.

Bliżschi dźeń w spadanej kólni pschebywschi mje hłód, hdyž žo saßo cźmische, do hubjeneje rybaskeje wßy cźerjesche. Bjes bojoscże nimo khěžkow dźěch a žo wo duchowneho durje kłapach. Wón mi wocźini, a ja jemu s krótka žwoju podawisnu wupowjedach. Dobry muž mi wěrjesche a mje wobžarowasche. Wón mi jěscź a picź da a pódla teho rubischko, so móhł žebi wobraženu hłowu sawjasacź, staru žuknju sa khostanski pjesł a tsi franki pjenjes na pucźowanje. S dźakownoscźu žylsy pscheliwajo jeho wopuschczich.

Pjaty dźeń po czeknjenju s Toulona k brjohej rěki Vara pschińdżech, pschepkuwach wodu pok hodźiny niże mosta, sastupich do pinijoweho lěża a tu skónczńje na italskej semi sastach, so bych bjes stracha wodychnuł. Hacź runje běch nětko tak derje kaž wukhowany, tola na tajkich pucźach dale pucźowach, na kotrychž bě mało żiwjenja, kupich žebi filku, s kotrejž pscheradniski rynk wokoło nohi wotstronich a žo psches pok Italskeje wot jeneje wßy k druhej pscheproschach, doniž ras wjeczor do Roma njedóńdżech, hdżež žo nadżach, pschecźelow abo s najmjeńscha dźěło namakacź. Poknу nadżije žebi stwiczku wotnajach, wotpuschczich žebi někotre dny k wotpoczenju a k wobhladowanju města a potom pilnje sa porjadnym dźełom pytach. Wěz pak njebě tak lóhka, kaž běch žebi pschedstajał; kóżdy wjeczor žo niczo njenamakawschi domoj wróczich a pjenjesy, kotrež běch žebi po pucźu naproßył, żałoßnje rucże wotběrachu. Skónczńje dźeń saßwita, kotryž žo pscheßwědczach, so dyrbju hłodu wumrjecź. Hospodař, kotremuž dyrbjach wschědnje do prědka sapłaczicź, mje na haßu won czißnu a ja nětko wjazy njewjedżach, hdże bych žo naßycził a nozował. Zyliczki dźeń bjes nadżije po haßach khodżach. Běsche czichi pjatk; zyrkwje běchu czorne sawěschane; swony žo swonjachu a wschudże lud w żelnej drascze stejesche. Stupich do zyrkwiczki Sswjateho Marczina. Spěwachu runje żelny khěrlusch, kotryž sadwělowanje w mojej wutrobje hischcże żałoßnischo sbudźi.

Wustorczeny, kaž běch, žlisnuch žo pod czěmny wobluk blisko Marzelloweho dźiwadła, so bych tam pschenozował. Hdyž žłónzo sesłkadża, žwoje symne lěhwo wopuschczich, so bych žo pschi žłónczńych pruhach wohrjewał. Potom žebi pschemyßlowach, kak dołho budże hischcże mózno, hłód wutracź, a hacź budże bruna woda Tiberskeje rěki hłuboka dosczź, so móhł žo muž w njej tepicź. Sdasche žo mi krute, tak młody do žmjercze hicź dyrbjecź. Mój pschichod budźische móhł tak rjany a czesce połny bycź. Twjerde żiwjenje, kotrež běch poßledni czaß wjedł, bě mje duchownje a cźělnje twjerdscheho scziniko. Běch wjetschi narostł a moje stawy běchu woßylniże. Tola kajki wużitk mějach s teho? Dyrbjach wumrjecź, a moje mozy mózachu jenož temu pomhacź, so mi cźežscho wumrjecź dachu.

Khodżach saßo po haßach, kaž dźeń prjedy, Ras wo dar proschach, kotryž mi sarjeknuchu. Bjes dźak sa ekwipażemi a ludo-

wymi cŕŕjódami dźěch a běch skónczńje w ludowej mjerwjenzy, kajkaž ßo w jutrownym cżaßu wokoło Pětrowskeho doma (zyrkwje) hiba. Sprózny a mucżny ßo do khłódka jenych zyrkwinskich durjow ßynuch. Dwaj knjesaj cżischcżanu papjeru cżitaschtaj, kotruž běchu na jedyn stołp pschilěpili.

„Bożo pomhaj!“ jedyn k druhemu praji; „kak dha budźe cżłowjek sa někotre ßlěborny ßwoju schiju ważicź!“

„Woßebje, hdyž wě, so ſ wóßomdźeßacź dźěłacźerjow pschezo woßmjo abo dźeßacźo dele panu a ßebi hłowu rosraża“, jeho pschewodnik pschistaji.

„Zadkawe dźěło!“

„To drje je wěrno .. ale rjany wuhlad pschi tym.“

Potom woteńdźeschtaj a ßo bjes ludom ſhubischtaj.

Stanuwschi se żadoscźiwymaj wocżomaj wosjewjenje na papjerje cżitach. Mějesche napißmo: „Wobßwětlenje Sswj. Pětrowskeje zyrkwje“, a ſ njeho ſhonich, so wóßomdźeßacź dźěłacźerjow k saßwěcźenju lampow pschi kupli a tſi sta pschi stołpach a kolonadach atd. pytaju. Na kónzu ßo kóżdemu dźěłacźerjej pschi kupli dobry wobjed a dźeßacź lirow lubjesche, bjes tym so druſy jenoż tſecźinu tejele sumy dostachu.

Bě drje ſatraſchne dźěło, tola běch cżłowjek, kiž bě hižo wschón sadwělował. Hdyž ßebi wěż prawje rosmyßlich, mózach jenoż wumrjecź a to ßo sawěſcźe lěpje sta po dobrym wobjedźe, hacź po hłodowym cżwilowanju. Podach ßo hnydom k administratorej, hdźež mje do knihow sapißachu. Dostach pokojzu pjenjes na wotpłacźenje a dyrbjach ſ podpißmom ßo ſwjasacź, so nasajtra ſ dypkom jědnacźich hodźin saßo pschińdu. Tutón wjecźor sa někotre pjenjeżki powjecźerjach a potom hischcźe tuńscho w jenej hródźi pschenozowach.

Jutrowniczku rano ſ dypkom w jědnacźich hodźin wo ßrjedź hromady rostorhanych lumpakow pschi durjach administrazije cżakach. Na měſtnje psched zyrkwju ßo pißane żiwjenje hibasche; ßłóncźko ßwěcźesche, fonteny wody k njebjeßam mjetachu a khorhoje ßo nad zyrkwju smahowachu. Kraßny napohlad; mózach pak jón jenoż někotre mjeńſchiny wużiwacź; pschetoż durje administrazije ßo wotewrichu a my ßo do ſale cżiſchcżachmy, w kotrejż dwě dołhej krytej blidźe ſtejeſchtej. Dwaj ſtrażnikaj běſchtaj ßo pschi wukhodźe ſtajiłoj, a měſchnik modlitwu spěwasche. Hižo pschi jeho prěnich ßłowach mje spodźiwne sacżucźe saja a mojej wocżi ßo każ ſ magnetom do jeneho rózka ſale cżehnjeſchtej.

Hnydom na to mi bě, każ so by mi wutroba pscheſtała kłapacź ... njemyłach ßo .. běch Gaſparo ſpósnał.

Wón teho runja na mje hladasche; tola jeho wocżi ßo k ſemi słożiſchtej, hdyž ßo ſ mojimaj ſetkaſchtej, a wón bu běły każ scźěna. Dopomnjenje na wſcho ſke, ſchtoż bě mi cżinił, saßo żiwje psched moju wutrobu ſtupi a prěnjotny ſtrach do sacżucźa hidy pſcheměni. Zadach ßebi, ßo ſ nim hiſchcźe ras ſetkacź, pod hołym njebjom, hdźež ßo żadyn měſchnik njemodleſche.

Hdyž bě ßo modlitwa wuſpěwała, ßo ßynuchmy a ßo każ kłódne wjelki do jědźe dachmy. Wina njedoſtachmy ſ dźiwanjom na ſtraſchne dźěło, kotreż mějachmy wobſtaracź, tola tež bjes teho ßo wjeßle ſabawjachmy a nichtó ßebi na to njepomyßli, ſo móhł hižo ſa někotre hodźiny rosraženy na pleſtrje leżecź.

Po wobjedźe ßo mnoſy, a bjes nimi tež Gaſparo, na ławki, pschi ſcźěnach ſtejaze, lehnuchu, ſo bychu tam pospali. Nětko ßo dleże wjazy ſdźerżecź njemózach; ſtupich k njemu a do njeho njekahodnje ſ nohu ſtorcźich.

„Gaſparo! njeſnajeſch mje?“

Wón pomału ſtaże.

„Ah! François! ... Měnjach, ſo ßy w Toulonje.“

„Twoja saßłużba njeje, ſo temu tak njeje. Poßłuchaj nětko na mnje. Jeli ſo wobaj tule nóż żiwaj wostanjemoj, dyrbiſch ßo ſamolwicź ſa ßwoju pſcheradu.“

Jeho błukej wocżi na mnje pod ßwojimi tołſtymi mikawcżkami bjes dźak pohladnuſchtej, a na to ßo wón saßo lehnu. Ja teho runja cżinjach.

W ßedmich hodźinach naß ſtrażnikaj wołaſchtaj a kóżdemu karan ſ cżeńkim winom podaſchtaj. Potom naß do dweju rjadow dźělichu, dowjedźechu naß do zyrkwje a kóżdemu jeho měſtno pſchipokaſachu. Ja dźěło něhdźe wo ßrjedź wyßokoſcźe dostach, a widźach Gaſpara hiſchcźe wyſche lěſcź. Hdyž běchu ßo wſchitzy ſaměſtnili, nam naſche dźěło wukaſachu, a potom dyrbjeſche kóżdy na date ſnamjo pſches wokna a dźěry won na wusku deſku, ſa ßylnym powjaſom wißazu. Po druhim ſignalu kóżdemu ſapalenu fakłu dachu, bjes tym ſo dyrbjeſche ßo ſ lěwej ruku ſa powjas dźerżecź. Pschi tſecźim ſignalu ßo ſkónczńje powjaſy dele puſchcźichu a dźěłacźerjo mějachu nětko, bjes tym ſo ßo po kuplinym wjelbje pomału dele ßuwachu, ſe ßwojej fakłu wſchě lampy ſaßwěcźicź, kotreż běchu w jich wokrjeßu.

S woknom won ſtupiwſchi běch wuſku deſku ſ nohomaj wobpſchimnuł a ßo nětko hłubſcho a hłubſcho po kupli dele ßuwach.

Mějach kraßny napohlad, hdyž dele hladach. Bjes tym ſo bě njebjo doſpołnje cźemne, ßo torhoſchcźo pode mnu w morju ßwětliny ſyboleſche, a nětko ßo tež każ na pſchikaſnju kupła ſ pißanymi ßwětleſchkami pokry. S dypkom woßmich hodźin bě ßo zyła zyrkej ßwoju ßwětlinſku pychu woblekła. Mózne bórbotanje, każ ſchumjenje morja, ßo ſ ludoweje cŕŕjódy k nam horje ſnoſchowaſche.

Hdyž běch wſchě lampy saßwěcźił a mój powjas ßo po kuluchu wotwił, mózach ßo ſ dobrym měrom nad wulkotnym napohladom wjeßelicź. Na dobo saczuch, ſo ßo powjas hiba. Horje pohladnuwſchi, widźach nade mnu muża, kotryż mój powjas ſ fakłu ſapaleſche. Bożo pomhaj! to bě Gaſparo!

Tu dyrbjach rucże ſkutkowacź, jeli ſo chżych ßebi żiwjenje wukhowacź. Se ſpěſchnoſcźu kóczki po powjaſu horje ſaléſech, ſtorcźich njekraßnikej ßwoju fakłu do woblicża a ſ lěwej ruku powjas wyſche żehłazeho měſtna pschimnuch. Woßlepjeny a wot żałoßneje boloſcże ſapschimnjeny Gaſparo żałoßnje ſakſchiknu a ßo potom każ kamjeń po kupli dele kuli. Pſche wſcho ſchwórcźenje a ſchumjenje żiweho morja tam delka mózach tupe praßnjenje saßłyſchecź, ſ kotrymż mój njepſcheczel na pleſtr padże. Pſche wſchě łéta, kotreż ßym posdźiſcho żiwy był, ßym wothłóß tuteho żałoßneho pada ßłyſchał.

Lědma běch ßo saßo ſhrabał, naß horje wijachu. Běſche tež najwyſchſchi cżaß; pschetoż mje bě ſtrach tak ſajał, ſo do womory padźech, tak bórſy hacź twjerdu ſemju pod ßobu cżujach. Nasajtra rano w administraziji powjedach, ſchtoż bě ßo ſtało. Moje ßłowa ßo pſches na poł pſcheżehleny powjas wobtwjerdźichu, ſa kotrymż běchu mje horje cżahnuli. Duż mi niz jenoż wěrjachu, ale tež hiſchcźe pjenjeſy darichu. Sſym wot teho cżaßa hiſchcźe wſchelake podeńdźenja naſhonił, tola żenje njeißym w podobnje ſtraſchnym towarſtwje był, każ na zyrkwi Sswjateho Pětra tamu njeſapomnitu jutrowniczku.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Loni 5. novembra běſche tu w powſchitkownej ſhromadźiſnje Łużiſkeho „provinzialneho towarſtwa ſa ſnutskowne miſionſtwo“ knjes duchowny Klem ſ Draždźan dokładny pschednoſchk wo nuſnej ſtaroſcźi ſa żónſku młodźinu ſ woßebitym dźiwanjom na żónſku ßłużobnu młodźinu dźerżał. S teho pſchednoſchka a ſ jeho dalſcheho roſpominanja bě widźecź, ſo dyrbi ßo tu něſchto ſtacź tak derje k wudokonjenju tych młodych holzow, kotreż chżedźa rad ſa ßwój dom abo ſa ßwoje pſchichodne ßłużenje něſchto hódne nawuknucź, każ tež k wobarnowanju khudych wopuſchcźenych holzow w tym cżaßu, hdźež ßu, żaneje ßłużby njemějo, wſchelakim ſpytowanjam wuſtajane. Duż knjes farař lic. theol. Imiſch tón namjet ſtaji, ſo by powſchitkowna ſhromadźiſna towarſtwowemu pſchedßydſtwu poknomóz dała, tajki wudokonjerſki wuſtaw a tajku wobarnowazu hoſpodu ſa naſchu Łużizu ſałożicź. Tutón namjet bu wot ſhromadźiſny jenohłóßnje pschijaty. Potom je ßo pak tež wot towarſtwoweho pſchedßydſtwa, w kotrymż ßmy my Sſerbjo pſches dweju Sſerbow, mjenujży pſches k. fararja ryczerja Imiſcha Hodźijſkeho a pſches k. fararja Jakuba Njeßwacżilſkeho ſaſtupjeni, ſe wſchej ßwěrnoſcźu a ſ tajkim wuſpěchom na wuwjedźenju tamneje dostateje poknomozy dźěłako, ſo ßo tón wuſtaw ſ mjenom „Marcźiny wuſtaw“ ſ prěnim novembrom tu w naſchim měſcże wotewri. [Pſchirunaj ſady podate wosjewjenje pſchedßydſtwa provinzialneho towarſtwa ſa ſnutskowne miſionſtwo. Redakzija.] Hacź dotal dyrbjachu naſche Łużiſke holcźki, kiž chżychu ßo w żónſkich ruczných dźěłach a wuſtojnoſcźach ſa hoſpoſyſtwo derje wudokonjecź, ßo do Draždźan do diakonißynſkeho doma ßłacź. Nětko ſměja tu bliżſchu a runje tak dobru ſkładnoſcź w naſchim Budyſchinje, dokelż budźa w naſchim Marcźinym wuſtawje te ßame wuſtawki a wuměnjenja płacźicź, kotreż tam w Draždźanach płacźa, a dokelż budźe w naſchim Marcźinym wuſtawje tež wſcho roſpokaſanje a nawjedowanje tež jenej Draždźanſkej diakonißynzy pſchepodate. Do Draždźan ßo ſ kóżdym lětom pſchezo wjazy němſkich a ßerbſkich holzow ſamołwjeſche, tak ſo ßo tam njemózachu wſchitke ſamołwjenja wjazy pſchijecź. Tſecźi dźěł wſchěch Draždźanſkich ſamołwjenjow tam ſ naſcheje Łużizy pſchińdźe. Tež tute wobſtejenja na to pokaſuja, ſo naſcha Łużiza hižo ßama ſa ßo tajkeho wuſtawa trjeba, kajkiž ma naſch Marcźiny wuſtaw bycź. Na jeho ſałożenju ßo hižo wjele ſprawnych duſchow wjeßeli. Se wſchěch ſtronow ſa jeho wuhotowanje luboſcźiwe dary na pjenjeſach a domjazej nadobje pſchikhadźeja, blida, ſtółzy, koża, ruby, twjelki

a teho runja kaž ſ měſta, tak tež ſe wšow. Woßebje ſwjeßelaze pak je, ſo je tež Jejna majeſtoſcź naſcha najmilokſcźiwiſcha knjeni kralowa wulki pjenjeżny dar naſchemu Marcźinemu wuſtawej dariła. Kaž ßłyſchu, dyrbi ßo ſtajnje jenoż dwanacźe holcźkow do Marcźineho wuſtawa pſchijimacź. Wot 10. hacź do 15. oktobra, potajkim ſa prěnje pjecź dnjow, je ßo hižo ßydom holcźkow, bjes nimi ſchtyri Sserbowki, ſapißacź dało, kiž chzedźa ſ 1. novembrom do naſcheho Marcźineho wuſtawa ſaſtupicź. Bóh żohnuj tón wuſtaw a wſchitkich, kiž ſměja w nim wucźicź a wuknucź!

— 20. cźißko Serbskeho Hospodarja dla khorowatoſcźe knjeſa redaktora hakle ſa tydźeń wuńdźe.

— Naſtupajży ſakoń, po kotrymž ma ßo wot 1. ſeptembra lětßa kóżde ſarěſane ßwinjo na trichiny wobhladacź, je kral. miniſterſtwo ſnutskownych naležnoſcźow poſtajiło, ſo jedyn mjaßowobhladowaŕ ſa dźeń wjazy hacź 10 ßwini wobhladowacź njeßmě. Tole prawidło, kotremuż wězywuſtojni poknje pſchihłoßowachu, ßo pſchede wſchěm na to ſkožuje, ſo ßo wobhladowanje ßnano ßwědomicźe doſcź ſtako njeby, hdy by mjaßowobhladowaŕ ſa dźeń jara wjele ßwini wobhladował. S dobom pak je miniſterſtwo dowoliło, ſo ßmě rěſnik, kotryż je jako mjaßowobhladowaŕ poſtajeny, ßwinje, kotrež rěſa, ßam na trichiny wobhladowacź.

— Kaž ßo nowinam „Dr. N.“ piſche, je w Hrodźiſchcźu pola Wósporka holcźka, hakle 12 lět ſtara, kotraž 156 puntow waži. Holcźka je cźělnje tak roswita, ſo dyrbja ju hižo bliżſche jutry ſe ſchule puſchcźicź.

Se Ssokolzy. Sańdźenu njedźelu w nozy ßu ßo do tudomneho hoſcźenza paduſchi nutskłamali. Woni ßu wſcho, ſchtož je jim pod ruku pſchiſchko a ſchtož ßo wotnjeſcź daſche, woßebje wjele palenza a kołbaſki kranuli. Hacź dotal hiſchcźe ßo pakoſtniży wußlědźili njeißu.

S Lěſkeje pola Wujeſda. Ssobotu 6. oktobra dopołdnja wokoło dźeßacźich je ßo domſke khěžkarja Jana Pětſcha tuty wotpaliło. Twarjenje běſche ſawěſcźene, domjaza nadoba niz. Kak je woheń naſtał, nichtó njewě.

S Delnjeho Wujeſda. Žałoſtne njeſboże je ßo tu 11. okt. popołdnju ſtało. Hdyž tworowy cźah, ½3 hodźin tu wotjědźazy, ßo do hibanja ſtaji, chzyſche ſpinaŕ, woſowe wóſki namaſawſchi, na wós ſaleſcź. Tola pſchi tym ßo wobßunu a koleßa jemu lěwu nohu dwójzy pſchejědźechu. Wobžaromny ma žonu a dźěcźo ſeźiwicź.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Pohoncźa Jedana ſ Kumwałda, kotryż bě pſches ßwoju njewobhladniwoſcź 9. julija popołdnju ßmjercź mandźelſkeje tudomneho tyſcherja Lange ſawinowaŕ, ßu k jaſtwu na jene lěto ſaßudźili. Jedan bě mjenowany dźeń po pucźu, wot ſeminara k piwarni wjedźazym, ſ cźeźkim woſom jěł. Konjej na 5 metrow ſchěrokim pucźu ſ jeneho boka do druheho dźěſchtaj, tak ſo ſ boka woſa ſ zyła nichtó hicź njemóżeſche. Jedan drje na wokanje ludźi ſpyta, wós ſpinacź, tola to bě hižo pſchepoſdźe; wón njemóżeſche ſadźěłacź, ſo ßo Langowa, kotraž ſ dźěcźazym woſom runje jemu napſchecźo jědźeſche, k njeſbožu pſchińdźe. Langowej drje ßo hiſchcźe poradźi, ßwojeho hólza, kotrehož ſa ruku wjedźeſche, na ſtronu ſtorcźicź, ju ßamu pak koła ſhrabnuchu, a jej ſchiju a ramjo pſchejědźechu, tak ſo wona hnydom ducha ſpuſchcźi. Dźěcźazy wós ßo powrócźi, a dźěcźo, w nim ßedźaze, na ſboże tak wupadźe, ſo woſowe koleßa nimo njeho dźěchu.

Přilopk.

* Na polu pola Rieſy wóndano ßkužobny wotroczk ßwoju prjedawſchu lubku ſatěli, dokelž jeho wona wjazy ſańcź njemějeſche, a na to ßam do Łóbja ſkoczi. W Crimmitſchawje dźěłacźeŕ do ßwojeje njewjeſty tſěli, ale mißnu; jeho ſajachu. Wobaj podawkaj mataj ßlepu żarliwoſcź ſ pſchicźinu.

* Do jaſtwa we Strehlenje ſańdźeny tydźeń 16 lět ſtareho ßyna jeneho młynka pſchiwjedźechu; wón je ßwojeho nana tſělił a jeho tak cźeźży ranił, ſo ßo jemu ſ cźeźka žiwjenje ſdźerži. Jaty wudawa, ſo je njeſbožowny pſchipad, ſo je ßo ſ tſělby ßamo wot ßo wutſěliło. Schtož pak je ßłyſchecź, ſtaj ßo nan a ßyn krótko prjedy krucźe pſcherěcźakoj bykoj.

* Bliſko dwórniſchcźa w Kohlfurcźe, pod kerkami ſkhowane a ſ pjerſchcźu a liſcźom ſawodźete, cźěło nowonarodźeneho dźěſcźa namakachu, kotrež mějeſche rt ſ pjerſchcźu ſatykany. Dźěſcźowu macź dotal hiſchcźe wußlědźili njeißu.

* Na jenym kuble pola Löwenberga w Schleſynſkej wóndano dźowka cźělza do hródźe wjedźeſche. Skocźo pak ßo ſapjeracź a boſcź pocźa a dźowzy ſ rohomoj žiwot rósdrě, ſo wboha wjele krwě ſhubi a nětko cźeźży khora leži. Kublerjej ßo wina dawacź njemóże; pſchetož cźělz dotal ženje ſky był njeběſche.

* Młoda holcźka, kotraž na kuble pola Eislebena ßłuži, běſche na kwaß proſchena. Duż ßebi nowu draſtu ſeſchicź da, ale wokoło żiwota 8 zentimetrow wužiſchu, hacź hewak. Lědma pak běſche ßo nowu ßuknju woblekła, holza krej wrócźecź pocźa; nětko je cźeźko khora.

* Něhdźe pſched lětom w Inowrazlawje w Póſnańſkej trichinoſa wudyri; ſkhorili běchu — prawowěrni židźa, kotſiž tola ßwinjazeho njejědźa. Wina běſche tamniſchi židowſki rěſnik, kotryż kóżdu ßobotu ſ Thorna mjaßo doſtawaſche a pilnje kołbaſki ſe ßwinjazeho mjaßa dźěłaſche. Nětko je w Inowrazlawje ſ nowa trichinoſa wudyriła. W měſcźe a we wokolnoſcźi je dotal 15—20 ludźi ſkhoriło, kotſiž ßu kołbaßu a ßwinjaze mjaßo jědli. S wotkel je trichinojte mjaßo pſchiſchło, dotal hiſchcźe wußlědźili njejißu.

* Na njewſchědne waſchnje je ſańdźene dny pſchekupz w Barlinje wo žiwjenje pſchiſchoł. Mjes tym ſo wón pſched kſchinju kleczo a ſ hłowu do prědka ſkhileny w kſchini papjery rjadowaſche, jemu kſchinine wěko na hłowu padźe a jemu nop rosraſy. Wón běſche na měſcźe morwy.

* Saßo je njerosumne khrobolenje cźłowjeka ßmjercźi bliſko pſchinjeßło. W jenej korczmje w Barlinje blidaŕſki wotroczk pſchecźiwo někotrym ſnatym 5 mk. na to ſtaji, ſo ſa hodźinu dźeßacź wulkich ſchkleńzow palenza (tak mjenowaneho Nordhauſenſkeho) ſ punſchom wupije. Runjež korczmaŕ a hoſcźo wotradźowachu, blidaŕ na ßwojim wobſta. Hdyž pak běſche ſcheſtu ſchkleńzu dopik, jeho Boża ruczka ſaja, a wón pomjatk ſhubiwſchi ſe ſtólza padźe. Lěkaŕ ſpóſna, ſo je ßebi blidaŕ ſ alkoholom ſawdaŕ. Duż jeho do hojeŕnje donjeßechu, hdźež cźeźży khory leži. S cźeźka ßo jemu žiwjenje ſdźerži.

* Wulka ſrudoba je ßwójbu jeneho kowarja w Braunſchweigſkej podeſchła. Kowarjoweho tſilětneho ßynka je wětrnikowe wokſchidło ſaraſyło. Dźěſcźowy bratr, 12 lět ſtary, a jeho něſchto młódſcha ßotra, kotrajž mějeſchtaj, dokelž ſtarſchej doma njeběſchtaj, ſa młódſchim bratſikom hladacź, ſtaj cźełkoj, ßo khoſtanja bojo. Dołho ſa dźěſcźomaj ßlědźiwſchi ſtarſchej ſkónczńje holcźku w hromadźe ßłómy ſkhowanu nadeńdźeſchtaj. Hólczez pak je dale cźeknuł a ßo dotal hiſchcźe domoj wrócźiŕ njeje.

* W Seligenſtadcźe w Heſſenſkej měješche wěſty Burkard ſe ßwojim 75 lět ſtarym nanom, bywſchim cźołmarjom, a ßwojej njeżenjenej ßotru Hilżbjetu ſhromadne bydło. Hdyž wóndano popołdnju wokoło pjecźich ſtary Burkard, dobry a ſměrny muż, do khěże ſtupi, jemu ßyn napſchecźo pſchińdźe, ßo ſ nim wurěcźowacź pocźa, zyle njenadźiży ſchěſcźrokkaty revolwer wucźeże, kotryż běſche pod ßuknju ſkhowany měł, a rucźe ſa ßobu trójzy do nana tſěli. Do hłowy a do ſchije ßmjertnje ranjeny ßo ſtarz podklaknu a ſa něhdźe tſi běrtlki hodźiny ducha ſpuſchcźi. Hdyž ßotra na pomoz pſchiběża, Burkard tež do njeje tſěli; ale kulka ji jeno prawe lizo wobodrě. Hróſba ßußodow wobja, hdyž ßo ſtraſchna powjeſcź po měſcźe roſcheŕi. Wulka cźrjóda ludu bórſy dom wobſtupi. Mordaŕ do hornjeho poſkhoda cźeknu, hrožo, ſo kóżdeho ſatſěli, ſchtóż jemu bliſko pſchińdźe. Hdyž ßo żandarmoju prózowachu jſtwine durje rosbicź, mordaŕ trójzy do prěnjeho żandarma tſěli; jena kulka jemu hornju hubu ſrani a dwaj ſubaj wuraſy, druha jeho na prawym boku do wutrobna lohży rani, tſecźa nimo ſlecźa. Mjes tym běſche wóhnjowa wobora ſ dwěmaj ßykawomaj pſchijěła, ſ kotrymajž do krewjelacźneho cźłowjeka ßykachu, ſo by ßo jeho kedźbnoſcź wot ſtwinych duri wotwobrocźiła. Żandarmoju pak ßo mjes tym ſe ßylnym a ſmużitym dźěłacźerjom Linkom ſ nowa do duri dachu, je roskłamachu a nětko na mordarja dźěchu. Tutón ßo rucźe wobrocźi a ſaßo tſěli; kulka mjenowanemu dźěłacźerjej prawu ruku pſcheraſy. Nětko hakle njemdreho cźłowjeka, kotryż ßo krucźe wobaraſche, pſchemóchu, jemu revolwer wſachu a jeho do jaſtwa dowjedźechu. Burkard, kotryż je 37 lět ſtary, je njeſkutk we wrótnoſcźi dokonjał. Hižo pſched wjele lětami běchu pytli, ſo je wón na moſhy khory; ale ſo tajki njeſkutk dokonja, teho ßo bojeli njeběchu.

* Na knježim dworje njedaloko měſta Lyck běſche pſched krótkim muż pobył, kotryż běſche myſcham a wulkim myſcham ſawdawaŕ. Dokelž pak měješche ßo ßrědk woſpjet nakožowacź, běſche wón knjeſej horncźk ſ jědom pſchepodaŕ, ale woßebje żadaŕ, ſo by ßo horncźk do ſemje ſahrjebaŕ abo ßo tola na tajkim měſcźe khowaŕ, hdźež cźeledź abo ſchtożkuli druhi njepowołany k jědej njemóże. Jeho poruczńoſcź pak ßo njedopjelni, ale horncźk ſ jědom w khuchni do khamora ſtajichu. Bórſy na to na knježim dworje khlěb pjecźechu. Hoſpoſa żur ſ khamora wſa. Hdyž běſche khlěb napjecźeny, druhi ſchoßaŕ dwě ſchwarnej pomaſzy ſjě, ale bórſy na to ſkhori. Sa něſchto hodźin

běchu tež knjeza, prěni schoßar a dźěl cželedźe wot khlěba pojědli. Wschitzy skhorichu, a to tak, jako by ßo jim s jědom sawdako bylo. Nětko ßo na jěd w horncźku dopomnichu; a hdyž sa tym hladacź poczachu, ßo dohladachu, so je hospoza w město żura, kotryž w tymßamßnym khamorje stejesche, jěd psche wulke mysche do cźěsta braka. Hnydom ßo po dweju lěkarjow do města póßka. Běsche najwjetschi cźaß; pschetoż wjazy hacź dźeßacź ludźi běsche na ßmjercź. Lěkarjej bórsy pschijědźeschtaj, a jimaj ßo radźi wschěm khorym żiwjenje sdźerżecź.

* Wobżarujomne njesboże je ßo wczera psched dwěmaj njedźelomaj w makej wjesy Lundt njedaloko Tonderna w Połnóznym Schleswigu stało. Zyle njenadźizy njewjedro pschicźeże. Wucźeŕ w tamnischej wucźeŕni ßwoje dźećźatka roswucźowasche. Na jene dobo s cźorneho mróczna błysk ßapnu, hrimot sawrjeskota, so zyły dom sarża, a wucźeŕ, hižo wobstarny muż, ßo podklaknu a pohłuschcny leżo wosta. Dźećźi, kotrež buchu też nimale wschitke pohłuschene, jene po druhim saßo k ßebi pschińdźechu. Jich ßwěrny wucźeŕ pak běsche morwy. Wscha próza, jeho saßo woźiwicź, běsche podarmo.

* Weilbachske żónske w Nassauskim ßebi tak mjenowanu „turnüru" khwala. Tam ßo njedawno wjecźor młoda żónska blisko ßadoweje sahrody pschekhodźowasche. Strażnik, kotryž ßad strażowasche, s drobjom do njeje tšěli, ale runje do „turnüry" trjechi; duž ßo młodej żónskej żaneje schkody njesta.

* Wojak 17. regimenta pěschkow, kotryž sańdźenu njedźelu w nozy w kasarmach khěżora Wylema w Mühlhausenje w Elsaßu na straži stejesche, ßo krótko prjedy, hacź mějesche druhi na jeho město stupicź, satšěli. Wón běsche ßo schkórnje wusuk, tšělbinu rokku pod brodu sapreŕ a s nohu tšělbu puschcźik. Schto je jeho k ßamomordaŕstwu pohnuło, nichtó njewě.

* W Mühlhausenje je wot 1. oktobra pola wojakow jenolětny dobrowólnik, kotryž je woženjeny a ma wóßom dźećźi. To je korczmaŕ s Pfirta, kotryž je ßo jara młody żenik a ßebi wudowu s dźećźimi wsak; a jeju mandźelstwo je saßo s dźećźimi bohacze żohnowane. Do wójska sastupicź korczmaŕ lěto wot lěta wotstorkowasche, doniż skóncźnje cźaß pschińdźe, so k wojakam dyrbjesche. Nětko ßo na najwyschsche wyschnoscze wobrocźi s próstwu, so bychu jemu wojeŕstwo spuschcźili, so móhł ßo sa ßwoju ßwójbu dale staracź. Ale s teho niczo njebu, a korczmaŕ dyrbjesche do wojakow.

* W bajerskej wßy njedaloko sakkich mjesow psched krótkim ratař woła sa něhdźe 100 mk. kupi. Bórsy pak ßo kupzej sesda, so stare, sedrjene skocźo telko pjenjes hódne njeje; duž wón woła wsa a jeho k prjedawschemu wobßedźerjej dowjedźe. Tutón jeho, wě ßo, wróczo bracź nochzysche. S krótka rossßudźeny kupz woła k płotej pschiwjasa a ßwoje pucze dźěsch. Po prawom budźische dotalny wobßedźeŕ skocźo ßwojemu gmejnskemu pschedstejerjej pschepodacź a jo sa kupzowe pjenjesy do hródźe scźahnucź dyrbjak, doniż ßudnistwo wěż njewucźini. Ale ně: wón woła wotwjasa a jeho se wßy wucźeŕi. Ssam ßebi pschewostajeny wół sakske mjesy pschekrocźi, hdźež jeho bajerszy namjesni sastojnizy doßażechu; posdźischo jeho w pschitomnoscźi sakskeho namjesneho sastojnika saßo do Sakskeje pschiwjedźechu a w hoscźenzu do hródźe scźežechu, hdźež ßo sakske złonistwo wo njeho starasche. Pucźowanje pak wokej prawje tyło njeje, pschetoż wón skhori a kónz wsa. Mjaßo sahrjebachu. Kajkeho kónza težto směje prozeß, kotryž nětko nastanje? Pschetoż prjedawschi wobßedźeŕ woła je kupza wobskorżik, a sakske złonistwo saßo prjedawscheho wobßedźerja.

* Knjezi hajnik w Rěpischczach w Czechach wóndano rano sahe po lěßu khodźo dweju rubjeżneju hońtwjerjow setka, wěsteho Polaka a wěsteho Klimschu s Rěpischcź. Hajnika wuhladawschi Polak do njeho tšěli a jeho do nohi frani, na cźoż ßo s towaŕschom do cźěkanja da. Hajnik sa nimaj tšěli a Klimschu sady trjechi: 84 sornjatkow drobje jemu do cźěła slecza, s nich 8 do wutroby. Klimscha hischcże něktore krocźele bežesche, na cźoż padże a na měscze morwy leżo wosta. Hajnik pak wo tym nikomu niczo njepraji, doniż jeho skóncźnje na ßudnistwo żadachu, hdźež ßo wón wusna, so je Klimschu satšělik. Duž jeho sajachu, cźehoż budźesche ßo wón sminucź móhł, budźesche-li podawk hnydom wyschnoscźi wosjewik, każ ßo ßłuscha. Nětko może ßnano tši měßazy ßedźecź, doniż ßo ßudniske jednanje pschecźiwo njemu njeskóncźi. Hajnik je cźichi a ródny cźlowjek a je, ßo s rubjeżnymaj hońtwjerjomaj setkawschi, jenoż cźinik, schtoż by kóżdy druhi cźinik, ßo pschecźiwo nadpadnikam wobarajo. Klimscha běsche w zyłej wokolnoscźi snaty jako rubjeżny hońtwjeŕ.

* We Wuheŕskej je skażeny wjelk tsinacze cźlowjekow a dźeßacź pßow skußak.

* W jenej wuheŕskej wßy psched krótkim 21 burskich hólzow hischcże w dwanatej hodźinje w nozy w korczmje ßedźo pijesche. Dwaj żandarmaj jim kasaschtaj, so bychu domoj schli. Hólzy stażechu a s wopreďka smerom se żandarmomaj dźěchu. Duzy po pucźu pak żandarmow njenadźizy nadpadźechu, jimaj brónje sebrachu, jimaj bajonety do żiwota storcźichu a jenemu zyłu ruku wotrubnuchu; hólzy żandarmow hakle puschcźichu, hdyž wobaj s mnohich ranow krwawjo każ morwaj leżo wostaschtaj. Żandarmaj staj ßmjercźi blisko. Ssydomnacźoch tych njedoczinkow ßu dotal doßahnuli a ßadźili.

* Macźerna luboscź je najwjetscha a żanych mjesow njesnaje. W Seghetto w Italskej we wyßokim domje w nozy woheń wuńdźe, hdyž w domje wschitzy spachu. Wotzucźiwschi macź rucze dwě dźěsczi na ruzy wsa; dwě ßo ji sa ßuknju pschimnuschtej. Żona s dźěcźimi khwatajzy dołhi cźěmny khód pschekrocźi, kotryž ßo hižo saßypowasche. Hdyž pak běsche hižo s domu won, ßo dopomni, so jeje najmłódsche dźěczo w jstwiczźy na łubi horjeka leżi. Wona ßo sawrócźi a po skhodźe horje khwatasche, kotryž ßo hižo s płomjenjom palesche. Sswěrna macź pak ßo njewrócźi. Posdźischo jeje a jeje dźěsczowe cźěło na wuhło spalenej namakachu.

* W pucźowazym swěrjenzu w Beaune w Burgundźe je ßo sańdźeny tydźeń żakostny podawk stał. Direktor swěrjenza běsche runje do klětki saléšł, w kotrejż mějesche krokodile, a chżysche pschihladowarjam pokasowacź, kak derje je straschne swěrjata skludźik. S wopreďka wscho derje dźěsche. Skóncźnje pak běsche direktor tak njewobhladny, so ßo runje na najwjetschim krokodilu ßedźo wobrocźi, so by wobhladowarjej, kotryž sady stejesche, něschto prajił. Tónle wokomik dwě najdźiwischej swěriszy na njeho skocźischtej: jene jemu ruku wotkußnu, druhe jemu cźascź mjaßa se żiwota wutorże. Zyły podawk ßo tak spěschnje sta, so njesbożownemu nichtó na pomoz skocźicź njemóżesche. S klětki wulki krwawy kruch mjaßa pschinjeßechu: to bysche bywschi direktor swěrjenza,

* Velozipcd ßo dźeń a bóle wudospołnja. Nětko chzedźa móz wětra wużicź, so by tsojokoło hnał; na żerdzy ßo horjeka płachta pschicźini, do kotrejż dujo wětsik velozipcd runje tak cźěri, każ kódźe a cźołmy. W Franzowskej a w Jendźelskej ßu ßo tajke pospyty s dobrym wuspěchom stałe.

* Wo wulkotnym njesbożu, kotrež je ßo psched krótkim na amerikańskej żelesnizy stało, ßo s New-Yorka pische: Njesboże ßo wjecźor w dźewjatej hodźinje mjes městomaj Whitehaven a Pennhaven blisko makeho dwórnischcza Mud Run sta. W Hazletonje běsche létna shromadźisna katholskeho towaŕstwa była, na kotruż běsche ßo njeßměrnje wjele ludu seschło. Zyły rynk extracźahow běsche trjeba, so bychu ßo wschitzy wopytowarjo shromadźisny domoj wrócźicź móhli. Prěni a druhi extracźah popołdnju wokoło pjecźich wotjědźeschtaj; dalsche cźahi tak rucze hacź mózno sa nimaj jědźechu. Prěnje tši cźahi sbożownje hacź do postajeneho města dojědźechu. Pjaty cźah pak do schtwórteho sajědźe, hdyž tutón na kolijach blisko Mud Runa stejesche. Runje na tymle měscze kolije pschi rězy Mud po nahłym naßypje běża, kotryż je 30 hacź do 33 łóhcźi wyßoki. Hdyž pjaty cźah do schtwórteho praßnu, wosy, kotrež běchu polne natykane se żonami a dźećźimi, s kolijow skocźichu a ßo po nahłym naßypje do rěki dele kulichu, hdźež ßo na kruchi rosbichu. Na sboże běsche w rězy mało wody, hewak budźesche njesboże hischcże wjetsche było. Wschitzy lěkarjo s Whitehavena a wokolnoscze ßo bórsy na měscze njesboża seńdźechu a ranjenym pomoz poskicźowachu. Na druhim brjosy rěki ranjenych wokacź słyschachu. Njesbożowni pucźowarjo, kotsiż tam s rosbitymi stawami leżachu abo mjes rospadankami wosow tcźachu, ßo hischcże s horzej paru a s kropom sparichu, kotryż s rosbiteje lokomotivy czeczesche. Srudnje ßo młodej żonje seńdźe, kotrejż běschtej wobě nosy mjes rospadankami wosow pschiprětej. Jenu nohu ji bórsy wußwobodźichu; druha pak tak krucze tczesche, so dyrbjachu rospadanki wokoło njeje se ßekeru rosbicź. Tón, kotryż se ßekeru dźěkasche, pak ßebi pschehlada a młodej żonje zyłu nohu wotrubnu. Njesbożowna hnydom ducha spuschcźi. Po poßlenich powjesczach je morwych 55, ranjenych 40. Morjeni a ranjeni ßu nimale wschitzy katholszy Irojo. Schto je s pschicźinu njesboża było, hischcże doscź snate njeje. Něktosi sastojnikej winu dawaju, kotryż pjatemu cźahej snamjo dał njeje, so schtwórty hischcże na kolijach steji; też praja, so doßahazych pschiprawow było njeje, pjaty cźah rucze sastajicź.

* Dokelż pschi Sslonym jězorje wjazy sakhadźecź njeßmědźa, każ chzedźa, maju mormonojo myßle, ßo w kraju Mexiko saßydlicź. Něktorych ßwojich ßwjatych ßu tam hižo pósłali, so bychu kraja a leżomnoscźow nakupili. Mexikańske knjeżerstwo je ßlubiło, so jich na pokoj wostaji.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan August Kudźela, cźěßla w Cźichońzach, ſ Hanu Augustu Pawlinu Krawzez ſ Wownjowa. — Ernst Hermann Röthig, fabrikaŕ w Dobruſchi, ſ Marju Lejnu Laraßez ſ Dßěßnikez. — Louis Juliuß Melzer, dźěłacźeŕ na Židowje, ſ Hanu Seifriedez tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Pawoł Gerhard, Jana Augusta Pricźki, ſtraźnika na dworje w Hněwßezach, ß. — Handrij August, Handrija Augusta Sommera, dźěłacźerja w Delnjej Kinje, ß. — Elſa, Wylema Ernſta Schołty, murjerja na Židowje, dź. — Marja Martha, Jana Wojdy, pohoncźa na Židowje, dź. — Ota Kurt, Khorle Auguſta Ungera, dźěłacźerja na Židowje, ß.

W katholſkej zyrkwi: Hana Hańža, Khorle Huſchmana tudy dź.

Zemrjeźi:

Dźeń 13. oktobra: Pawoł Jurij, Michała Kuſchka, dźěłacźerja w Khwacźizach, ß., 1 m. 16 d.

Płacźiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2106 měchow.	W Budyſchinje 13. oktobra 1888 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.	W Lubiju 18. oktobra 1888 wot mk.	wot np.	hacź mk.	hacź np.
Pſcheńza . . . . běła	9	76	10	06	9	41	9	82
= . . . . žołta	9	05	9	58	8	82	9	26
Rožka	8	10	8	23	7	81	8	06
Jećźmjeń	7	25	7	68	7	—	7	50
Wowß	6	70	7	—	6	70	7	—
Hroch . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	8	33	8	89
Woka	6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły	12	—	15	—	12	50	14	—
Hejduſchka	16	—	16	50	15	—	15	50
Běrny	1	80	2	20	1	80	2	40
Butra . . . 1 kilogr. . .	1	90	2	20	1	70	1	90
Pſcheńcźna muka 50 = . . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 = . . .	7	80	12	80	—	—	—	—
Sſyno . . . 50 = . . .	3	—	3	30	2	70	3	30
Sſłóma . . 600 = . . .	22	—	24	—	21	—	24	—
Proßata 805 ſchtuk, ſchtuka . .	5	—	13	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	25	6	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſcheńza (běła) wot 9 hr. 67 np. hacź 9 hr. 97 np.; pſcheńza (žołta) wot 9 hr. 38 np. hacź 9 hr. 52 np.; rožka wot 8 hr. 4 np. hacź 8 hr. 23 np.; jećźmjeń wot 7 hr. 17 np. hacź 7 hr. 53 np.; wowß wot 6 hr. 70 np. hacź 6 hr. 85 np.

Dražđźanſke mjaßowe płacźiſny. Howjada 1. družiny 58—62 mk., 2. družiny 52—56, 3. družiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—57 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—50 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 19. oktobra: Rjane.

Njech ßo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzaŕſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu doſtacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Drjewowe awkzije: 23. oktobra rano w 9 hodźinach w Wujeźku. — 23. okt. dopoldnja w 1/2 11 hodź. pſchi Dažinſkej dróſy. — 26. oktobra w 11 hodź. w Pěſkezach.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 23. oktobra 1888 ma ßo na **Njeßwacźidliſkim** majoratnym revěrje ßłěbowaze palne drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

35 rm. ßuchich khójnowych ſchcźěpow,
160 = = = kuleczkow,
2,8 ſtotnjow khójnowych walcźkow,
100 ßuchich khójnowych dołhich hromadow,
32 wuležowanych dołhich hromadow

w wotdźělenjach 10, 11, 15, 17 a 18.

Shromadźiſna dopoldnja w 9 hodźinach pſchi Koßywomodźanſkim moſcźe w 11. wotdźělenju.

Hrabinſke ſ Rieſchſke hajniſke ſarjadniſtwo.
Nieprafchk.

Awkzija.

Dokelž konjaze rěſniſtwo w Budyſchinje ſady mechaniſkeje pſchadownje wotedam, chzu

wutoru 23. oktobra dopoldnja wot 10 hodźin

dweju cźorneju konjow, k kóždemu dźěłu ßo hodźazeju, 1 ßylniſcheho ryſykonja a 1 bruneho, wſchě walachi, 5 a 6 lět ſtare, 11 1/2 a 12/4 wyßoke, dale hoſpodaŕſki a kuczowy grat, bjes nim jedyn ſe ßłěbrom wobbity, jara mało trjebany, 1 krytý amerikanſki wós, elegantny, 1 pokſchesu, jeno- a dwojopſcheżnu, něktore hoſpodaŕſke woſy, bjes nimi jedyn jaßenjowy 70 zentnarjow wudźerźazy, wódne a juchowe ßudy, rólny a hoſpodaŕſki grat, jenu ſahrodu ſa ſrěbzow a lětnju hródź (k wotkamanju), 1 ſahrodnu khěžku k pſchenoſchenju, něktore ßanje, 3 rjeczaſniki abo też pßy k cźehnjenju, dwě cźeźkej konjazej dezy ſ howjaſeje koże a wjazore makotrjebane wołmjane konjaze deki, žnjowe rěble atd. ſa hnydom hotowe pjenjeſy pſchedacź. Wſchě wězy móža ßo hižo něłko wobhładowacź a ßo na nje ßadźecź.

Ernſt Starke, konjazy rěſnik.
A. Rötſchka, awkzionator.

Drjewowa awkzija
na Drobjanſkim revěrje.

Schtwórtk 25. oktobra t. l. ma ßo
130 ßuchich dołhich hromadow
ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk 1/2 10 hodźin w Sslinje pſchi Drobjanſko-Lupjanſkim pucźu.

W Minakale, 16. oktobra 1888.

Hrabinſka Einſiedelſka inſpekzija.

Ssuche drožđźe

najlěpſche Dražđźanſke wot A. G. Hufelanda porucza wſchědnje cźerſtwe

Ernst Glien na rózowej haßy.

Pißane barchentowe wobleczenje ſa dźěcźi
45 cm dołhe po 3 mk.,
55 " " " 3 " 50 np.
pißane wobleczenje ſa cźěſchne dźěcźi,
pißane flanellowe wobleczenje ſa cźěſchne dźěcźi,
pißane ſymſke trikotowe wobleczenje
porucza po tunich płacźiſnach

A. Tſchentſcher w kupnizy.

Sa ſahrodnikow.

Wjele lět wobſtejaze **ſelinaŕſke ſahrodniſtwo ſ domom**, pſchi Sprewi leżaze, je pod pſchihódnymi wumjenjenjemi hnydom na pſchedań **na rybowej haßy 12.**

Durſthoffſke
ßuche drožđźe
porucza
August Bieſold
pjekaŕſki miſchtr na bohatej haßy.

Koprowy vitriol
zyły a tołczeny
k naczinjenju pſcheńzy, cźerſtwy a derje ſtutkowazy, poruczataj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.

Syrup
punt po 12, 16, 18, 20 np. atd.
porucza
Richard Neumann.

Młodu ßylnu **ßuczelnu kruwu** chzedźa kupicź na kamjeńtnej haßy cźißło 16.

Zigary
po 2 np. porucza
C. F. Dietrich
na mjaßowym torhoſchcźu cźo. 8.

Konfekt,
ſontan,
kakaowowy pólver,
ſchokoladu punt po 80 np.,
tejowe waſle,
jendźelſki biſkwit,
atrapy, bonbonijery,
vaniliju, thej,
likěry po 1/1 1/2 1/4 bleſchach
porucza
konditarńja
Alwina Schradera
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Khofej

wot najtunischich hacž do najdróžschich družinow w wulkim wubjerku porucža

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Cžisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre družiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucža jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Turkowske ßlowki

najlěpscheje družiny porucža

Moritz Mjeŕwa

pschi mjaßowym torhoschcžu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płacžisnach.

Jabłukowe wino,

jara dobru družinu, liter abo bleschu po 25 a 30 np., **holansko-jahodowe** abo **strowotne wino,** wubjerny ßrědk psche žołdkowu ßłaboscž, běženje atd., teho runja wschelake **jahodkowe wina, ßadowe schampanske wino, schumjaze ßadowe limonady, sodowu** a **selterskn wodu,** dale

ßadowe kißało,

najlěpsche k ßolotwi, k sakładženju atd. porucža

Hornjołužiska ßadtłóčžeŕnja

dr. Herrmanna a dr. Wetzki.

Najwjetschi wubjerk w tudomnym měscže

Shorjelski magazin

hotoweje

mužazeje, žonjazeje a dźěcźazeje drasty.

Po dóńdźenju wschěch symskich nowoscžow poruczam ßwój bohacže wuhotowany magazin jako

najtuńsche a najlěpsche městno k kupowanju

w tudomnym měscže.

Dokelž **direktnje** s fabrikow kupuju a **ßam krawstwo derje snaju,** je mi móžno, **kóždy dobytk** k lěpschemu ßwojich wotebjerarjow wuwužiwacž a

kóždu konkurenzu

kaž po wubjerku tak tež po płacžisnach

pscheßahnucž.

K shotowanju po měrje poruczam ßwój wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow a **rukuju sa wubjerne ßedźenje** a **pěkne dźěło.**

Moritz Wassermann,

krawski mischtr

19 na bohatej haßy 19.

Shorjelski magazin

hotoweje

mužazeje, žonjazeje a dźěcźazeje drstay.

pschi najtunischich płacžisnach.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo

Schischka a Rjeczka.

Dokelž ßu ßo khofejowe płacžisny saßo ponižiłe, poruczam wot nětka saßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.

w snatych dobrych a derjeßłodźazych kajkoscžach.

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

K pschedstejazym **kermuscham** rjanu jadriwu **pscheńcžnu muku** po tunjej płacžisnje porucža

Handrij Schuba w Delnjej Hórzy.

Pschi wotewsacžu 5 puntow ½ punta rabata.

Koruschkowu łamanu schokoladu punt po 80 np.,
vanillowu " " punt po 100—140 np.,
kakao, s kotrehož je wolij wucžehnjeny punt po 140—300 np.,
kakaowowu macžisnu punt po 140—300 np.,
kakaowowy thej punt po 40 np.,
schokoladowu muku punt po 60—100 np.,
póprjanz k rybam,
biskwity a **thejowe wafle** porucža

Ferd. Pfeiffer na hłownym torhoschcžu 8,
skład schokoladow a konfekturow
fabriki **Hartwiga a Vogela** w Draždźanach.

Saßopschedawarjam ßo wschě twory po fabrikskich płacžisnach woblicža.

Fotografiski atelier

Alex. Matthaeya, dwórskeho fotografa

naßlědnika

w Budyschinje sady měschcžanskeje schule

ßo k najßwěrnischemu a najlěpschemu shotowjenju fotografijow kóždeje družiny porucža.

Płacžisny ßu niske.

Hermann Darschau,

schtrympaŕnja w Budyschinje

na schuleŕskej haßy cžißło 1

ßwoje dawno jako jara dobre snate **schtrympowe twory** cžežkeje družiny se ßwojeje schtrympaŕnje po tunich płacžisnach dobrocžiwemu wobkedźbowanju porucža.

S dobom na ßwój wulki skład **schtrykowanskeho pschedźena** najwubjernischeje kajkoscže kedźbne cžinju.

en gros. **en détail.**

August Schwach,

krawski mischtr na hospitalskej haßy cžißło 1.

Pódla ßwojeje dźěłaŕnje k schicžu drasty po měrje s dźenßnischim dnjom w domje knjesa kowaŕskeho mischtra Beyera

pschedawaŕnju mužazeje a hólcžazeje drasty

wotewrju. Pschedawanje ßo po twjerdych, tola tunich płacžisnach stanje. Wschěm tkaninam ßo, prjedy hacž ßo seschija, stupicž da a ßo wscha drasta nanajlěpje w mojej dźěłaŕni shotowi. Rukuju sa dobre poßłuženje, duž podwolnje proschu, moje pschedewsacže dobrocžiwje podpjeracž. Kaž prjedy tež dale tkaniny k seschicžu pschijimam a tež porjedźenja tunjo wobstaram.

S pocžesczowanjom

August Schwach,

krawski mischtr na hospitalskej haßy cžißło 1.

W mojej pschedawaŕni ßo ßerbski rěcži.

Marćiny wustaw w Budyschinje.

1. novembra tuteho lěta so w Budyschinje pod mjenom **„Marćiny wustaw“** woßebje sa Hornju Łužizu wudokonjeńki wustaw sa młode duschne holzy k jich rospokasanju a wuwucźenju we wschěch domjazych dźěłach wotewri. W nim dyrbja wucźomki pódla dokonjenja wschědnjazeho domjazeho dźěła nawjedowanje w warjenju, płókanju, błotowanju, schicźu, wuporjedźowanju a druhich žónskich rucźnych dźěłach, w cźisćenju a srjadowanju jstwow atd. dostawacź. Jim so tež k jich wobtwjerdźenju a dalewjedźenju kóždy tydźeń něschto roswucźenja w nabožinje, cźitanju, pißanju a sliczbowanju dostanje. Jich wuwucźeński cźaß **lěto** traje. Po wotwjedźenju **10 hriwnow** sastupnych pjenjes ma so sa bydło, jědź a roswucźowanje schtwórcźłětnje **50 hriwnow** do prědka sapłacźicź. Starschi a sarěcźnizy, kiž chzedźa swoje dźowki abo jim porucźene holzy do tuteho wustawa pschijecź dacź, maju so na knjesa primarija **Wjazku** w Budyschinje wobroczicź, kiž jim wscho dalsche wukasa.

S Marćinym wustawom so tež **wobjedowne błido** sa samostejaze knjenje a knjeźny naprawi, kaž tež po mózhnosći bórsy **hospiz** sa knjenje, kotrež chzedźa w nim na krótschi abo dłějschi cźaß bydlicź a so sastaracź dacź.

Teho runja so tež kaž w Draždźanach s Marćinym wustawom **hospoda sa skłužobne holzy** sjenocźi, w kotrejž móża cźeßne skłužobnizy bydlenje a jědź na tón cźaß dostacź, w kotrymž sebi skłužbu pytaju. Tajke holzy maju tam na dźeń **60 np.** sapłacźicź; hdyž pak jenoż jenu nóz tam wostanu, maju sa wjeczeŕ, kožo a snědanje **25 np.** dacź.

Provinzialne towarstwo sa snutskowne mißionstwo je Marćiny wustaw pod wodźenje Draždźanskeje diakonißynki stajiło, dokelž dyrbi so zyły Marćiny wustaw we wschěm na to same waschnje a w tym samym duchu sarjadowacź a wodźicź, kaž so pschi Draždźanskim diakonißynskim domje stanje.

Bóh luby Knjes požohnuj tónle nowy sa wobstaranje nascheje žónskeje młodźiny wotmyßleny wustaw, kotryž budź wschitkim pschecźelam snutskowneho mißionstwa w naschej Łužizy k luboscźiwemu podpjeranju nanajnaležnischo porucźeny.

W Budyschinje, 19. septembra 1888.

Pschedsydstwo provinzialneho towarstwa sa snutskowne mißionstwo.

Přeprošenje.

Štwórtk 1. novembra popołdnju w 3 hodź. so **Marćiny wustaw** w Budyšinje w domje knjeza překupca C. Pětŕki **při mjasnych jědkach čisło 7** w druhim poskhodźe swjedźenscy wotewri, za čož je k. wyšši cyrkwinski radźićel Keller poswjećensku rěč dobroćiwje na so wzał. K tej swjatočnosći so tam hnydom přizamknje **powšitkowna zhromadźizna provincialneho towarstwa za znutŕkowne missionstwo,** w kotrejž so towarstwowe rozprawy podadźa a so mózne wuprošene podpjeranja wobzamknu. Na woboje so z tym należnje přeprošuje.

W Budyšinje, 18. oktobra 1888.

Towarstwowe předsydstwo.

Hamtski hejtman **z Zetzschwitz,** předsyda.

Cźesćenym Sserbam k wjedźenju dawam, so swym swoju **schewzownju** na **swonkownu lawsku haßu cźo. 28** s napschecźa hoscźenza k běłemu konjej pschepołożił.

S dobom porucźam swój wulki skład dobrych a trajnych **schkórnjow, schkórniczkow, stupnjow** sa dom a wukhadźowanje, **filzowych stupnjow a toflow, cźopłych sakładnych póduschow** atd. po jara tunich płacźisnach.

Cźrije, po měrje sa cźerpjaze nohi skasane, so derje dźěłaju.

Handrij Barcź, schewski mischtr
na swonkownej lawskej haßy 28
s napschecźa hoscźenza k běłemu konjej.

Wotewrjenje khlamow.

Cźesćenym Sserbam na **Horje** a w wokolnosći k wjedźenju dawam, so swym w swojim nowym domje **khlamarnju** wotewrił. Proschu, moje pschedewsacźe dobroćiwje podpjeracź, a lubju, so budu so pschezo sa dobru tworu staracź a so budu po mózhnej tunjej płacźisnje pschedawacź. Też na najtuńscho **Durkhoffske huche drožđże** wobstaram a proschu, je pola mje w prěnich dnjach kermuschneho tydźenja skasacź. **Pětr Nowak** na Horje.

P. P.

Cźesćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosći najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so swym khěžnu leżomnosć s restawraziju tu na **kamjeńtnej haßy 5** kupił a so korczmarstwo s firmu

C. Donathez restawrazija

dale powjedu.

Dokelž swym wschě rumy s nowa natwarił a restawraziju duschny pschebytk sczinił, a dokelž budu so tež prózowacź, kóždy cźaß jenoż dobru jědź a picźe podawacź, nadźiju so, so hoscźi, kotsiž mje poczesćza, na kóžde waschnje spokoju a swoju restawraziju dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźam.

W Budyschinje, 20. oktobra 1888.

S poczesćowanjom

Ernst Donath.

Khofej

njepaleny punt po 95 np. a drózscho porucza

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoschczu cźo. 8.

Khofej

paleny, jenoż wubjernje skłodźazy, punt po 1 mk. 20 np.

porucza

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoschczu cźo. 8.

Syrup

punt po 12 hacź do 30 np.

porucza

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoschczu cźißko 8.

Rajß

punt po 13, 15, 18, 20, 24 a 30 np. pola

C. F. Dietricha

na mjaßowym torhoschczu cźißko 8.

Zokor

zyły a mlěty,

lompowy zokor

porucza jara tunjo

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoschczu cźißko 8.

Najlěpschi mlokowy a wužitkowy pólver, sawsowy a wobžerny pólver sa swinje, restituzionski fluid psche khromjenje koni a howjadow w snatej derje skutkowazej kajkosći porucza

Rakeczanska haptyka.

Hdźe scźe tónle rjany cźaßnik kupili?

Pola cźaßnikarja **Magera**
na serbskej haßy 11.

Někotrych rólnych pohonczow pschi 120 hacź 150 mk. létneje mszdy pyta k nowemu lětu 1889 **Jamnojwske ryczerkubło.**

Bukeczanske ratarske towarstwo.

Póndźelu 22. okt. t. l. wieczor w 6 hodźinach poßedźenje. W nim budźe k. profeßor dr. Heiden wo „futrowanju w symje“ pschednoschecź. Pódla teho budźe so wo wschelakich pschedmjetach jednacź a so wustawki wudźěła. — Hoscźo su witani.

Rakečanske towarstwo „Lipa“

njezměje tón króć kaž hewak třeću, ale štwórtu njedźelu měsaca, to je 28. winowca, swoje měsačne posedźenje, na kotrež najpodwolniso přeprošuje

předsydstwo.

Na knježim dworje w Delnjej Hórzy pola Budyschina so k nowemu lětu 1889 pschi wyßokej mszdze 3 rólni pohonczojo a 2 wolazaj pytaju.

Wuczobnika

pyta A. Stöbe, pjekarski mischtr na Lubijskej drósy.

Sjawny dźak.

S Božej pomozu a s luboscźu ludźi swój dom dotwarjwschi, mam sa swoju winowatosćź, wschitkim tym dobrocźerjam, kotsiž su mi pomozni byli, najwutrobnischi dźak wuprajicź, jim wutrobnje pschiwołajo: Sapłacź Bóh tón Knjes.

Na Horje 1888.

Pětr Nowak.

Dźak.

Sso wrócźiwschi wot rowa nascheho lubeho swyna a bratra **Ernsta Henczа** hnuje naß, Trjebjenczanskej młodźinje sa wudebjenje kaschcza a sa hudźbu, s kotrejž je so drohi semrjety k poßlednjemu statokej pschewodźał, najwutrobnischi dźak prajicź.

W Trjebjeńzy, 20. okt. 1888.

Srudźeni sawostajeni.

(K temu cźißku pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 42 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. oktobra 1888.

Jěsdny plan želesnizow wot 1. oktobra 1888.

4. wosowa klaša njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaša	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,58	10,50	1,56	2,30	4,21	6,55	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,55	4,44	7,19	—
Lubija	2,24	—	5,28	8,45	11,39	2,24	3,17	5,5	7,41	—
Budyschina	2,49	4,0	6,2	9,21	12,18	2,47	3,52	5,40	8,17	—
Biskopiz	—	4,30	6,38	9,58	12,56	—	4,27	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,1	10,22	1,21	—	4,51	6,35	9,20	—
Radeberga	—	5,2	7,11	10,32	1,31	—	5,1	6,44	9,31	10,25
Do Draždžan	3,52	5,29	7,40	11,3	2,0	3,49	5,31	7,12	10,4	10,48

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaša	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždžan	—	6,0	8,50	10,20	12,15	3,0	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga	—	6,39	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,26	12,17	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,15	6,19	10,5	12,55	—
Budyschina	—	7,59	10,44	11,29	2,3	4,51	6,53	10,40	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,43	5,31	7,32	11,22	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,1	11,43	—	3,1	5,49	7,50	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,22	12,4	12,21	3,20	6,10	8,11	12,1	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaša	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,20
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,55	2,14	5,0	8,29
Budestez	5,28	8,4	11,3	2,22	5,8	8,37
Roswodez	5,34	8,11	11,9	2,28	5,14	8,43
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,51

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaša	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,42	3,5	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,50	3,16	5,56	9,24
Budestez	6,21	8,59	11,56	3,24	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,32	9,7	12,4	3,35	6,17	9,38
Do Budyschina	6,43	9,15	12,12	3,46	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,45	8,20
Połčnizy	6,23	9,8	12,26	4,17	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,31	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,46	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaša	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połčnizy	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,27

K domkhowankam a kermuschamam

poručam:
drobny zokor,
zyky zokor,
wulke rósynki,
make rósynki,
mandle ßkódke a hórke,
zymt, muskatowe kwěty,
safran a **korjenjowy wolij,**
khofej paleny a **njepaleny,**
wscho **jara rjane, dobre** a **tunje**

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy,
na rózku Hoschiz haßy.

Nowe
hollandske jerje
wulke a tučne
po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucza
Gustav Poser.

Khofej

paleny a njepaleny
jenož w dobrych družinach poručataj jara tunjo
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Dr. E. Weberowy
alpenski selowy tej
krej čisčazy
woprawdźity jenož w snatych haptykach
w pakčikach po 50 np.
Dress & Lawall w Draždžanach.
W Budyschinje w haptykomaj; hłowny sklad w měschčanskej haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosč;** sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

Pschedawarnja mužazeje, hólczazeje drasty a ßuknja

na bohatej haßy 14 **Maxa Wolffa** na bohatej haßy 14

porucza k symskemu czaßej ßwój wulki sklad **symskich nadwobleka-rjow, županow, pjeslow, dospołnych wobleczenjow se ßuknju abo pjeslom, khěžorskich mantlow, wobleczenjow sa pachołow a hólzow, paletotow** wot najprosčišcheho hač k najwoßobnischemu.

Sklad **němskeho** a **franzowskeho ßuknja.**

Wscha drasta a symske paletoty ßo po najtunischich płaczišnach sa krótki czaß nanajlepje seschija.

Max Wolff
14 na bohatej haßy 14.
Proschu na **firmu** a **čišk** kedźbowacz.

Carl Noack w Budyschinje

na žitnej haßy njedaloko hłowneho torhoschča

porucza pschi sprawnym poßkuženju:
khofej ßyry punt po 96, 100, 110, 120, 130 a 140 np.,
khofej paleny wschědnje dwójzy czerstwy punt po 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
dróbny najlepschi raffinadowy zokor punt po 30 np., pschi 10 puntach po 29 np.,
kompenowy zokor jara ßłódki punt po 34 np., pschi 10 puntach po 32 np.,
kóstkaty zokor punt po 36 np., pschi 10 puntach po 35 np.,
zokor w pokrutach punt po 34, 35 a 36 np.,
jerje po 3, 4, 5, 6 a 7 np., po kopach tuńscho, tunu po 36½ mk.,
rajß punt po 14, 15, 18, 20, 24, 30 a 36 np.,
syrup ßłódku tworu punt po 12, 15, 18, 20, 30 a 36 np.,
amerikanski petrolej punt po 14 np., pschi 10 puntach a wjazy po 13 np.,
khěžorski wolij, njerosbuchazy, punt po 20 np.,
čišczeny schlesynski ripikowy wolij punt po 40 np., pschi 10 puntach po 36 np,
ßwěčzki we wschěch tokstoščzach pakčik po 30, 35, 40, 50, 60 a 70 np.,
mydło we wschěch družinach punt po 30, 36 a 40 np.,
masne mydło punt po 22 np.

Swój wulki sklad
britwjow a tóčznych rjemjenjow

jenož w dobrych kajkoščzach pschi potrjebje należnje porucza
Hermann Karsch prjedy **A. Rockisch**
3 pschi mjaßowych jědkach 3.

Pschispomnjenje: Wscho točenje a porjedźenje po najtunischej płaczišnje wobstaram.

Filzowe klobuki

ša mužow a hólzow we wschěch nowoščzach, jara dobre a **wurjadnje tunje,**

filzowe stupnje a tofle

njepschetrjecheny najlepschi wudźělk po snatych **jara niskich płaczišnach.**

Hugo Lehmann,
22 na bohatej haßy 22.

Pschedawarnja modowych tworow a zónskeje drasty

Richarda Gautzscha

na bohatej haßy.

Wschě nasymske a symske nowosćze tkaninow ßu nětko doschle, kotrež, dokelž ßym je **tunjo kupił**, po tunich płaćizinach poruczam:

drastne tkaniny,
hlowne wotdźelenje w mojich khlamach, něhdźe 1000 kruchow na składźe,
jenobarbne połwołmjane łóhćź po 40, 50, 60 np.,
noppé " " " 40, 50, 60 "
cheviot " " " 60, 80, 100 "
jenobarbne czistowołmjane " " 70, 85, 100 "
ßmužkate " " " 85, 100, 120 "
pißanoßmužkate " " " 85, 100, 120 "
kaschemér czorny " " " 60, 70, 80, 100, 120 np. hacž do 3 mk.,
židźane tkaniny czorne łóhćź po 2 hacž do 4 mk.,

lama
czistowołmjany k wobleczenjam, ßuknjam, pjeslam łóhćź po 80, 100, 120, 150, 200 np.,

molton
czistowołmjany w nježnych měschanych barbach k spódnym ßuknjam a spódnym kholowam łóhćź po 125 np.,

plysch a kružinu (krimmer)
k pjeslam a wobßadźenju łóhćź po 120, 150, 200, 250, 300 np.,

mohairowy plysch
k poczehnjenju kožuchow, paletotow, pjeslow atd.,

barchent k koschlam,
něhdźe 1000 kruchow na składźe, tkane jaßne mustry łóhćź po 17, 20, 25, 30, 35, 40 np., czischczany łóhćź po 20, 25, 30, 35 np.,

kalmuk
łóhćź po 30, 35, 40 np.,

pißany barchent
bruny, módry, czerwjeny łóhćź po 25, 30, 35, 40, 50 np.,

połlama, 6/4 schěroki
łóhćź po 25, 30, 35, 40 np.,

połlama, dwójzyschěroki
łóhćź po 50, 80, 100 np.,

hotowe **spódne ßuknje** wscheje družiny po 2, 2,50, 3, 3,50, 4 hacž do 10 mk.,

hotowe **mužaze koschle**
s czischczaneho barchenta nanajlěpje seschite, jara dołhe a schěroke, po 1 mk. 50 np., 2 mk. a 2 mk. 25 np.,

hotowe **barchentowe blusy**
s czischczaneho barchenta w nježnych mustrach po 3 mk.,

wulkotne nowosćze
w **wołmjanych rubischczach** na hłowu a wokoło taille; **kamarubischcza** s fransami a bjes nich, **barchentowe rubischcza,** židźane a połžidźane **rubischcza wokoło schije,** židźane a połžidźane **žonjaze rubischcza,** wołmjane a bawmjane **rubischcza wokoło schije, krywy na kanapej, konjaze deki, khornarje na ramjo, schenillowe rubischcza, trikotowe taille, gardiny, schórzuchi** kóždeje družiny, **trikotowu drastu** po 3 mk.,

khapoty a khapy
wołebite nowosćze s wołmy a židy po 2, 2,50, 3, 3,50, 4, 5 a 6 mk.

W mojej pschedawarni ßo **ßerbski** rěczi.

Symske mantle,

holcze mantle, žakety, plyschowe pjesle

rjane a **tunje**

pola

Richarda Gautzscha

na bohatej haßy.

W khlamach ßo ßerbski rěczi.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaćizinach

mechanika pschadownja w Hajnizach.

Fotografiski ateliej

Oskara Meistera

w Budyschinje na seminarskej dróhy 6.

Fotografije wot wulkosćze medaillona hacž do woprawdźiteje wulkosćze ßo na najlěpje dźěłaju, teho runja **krajiny, pomjenschenja** a **powjetschenja.** Fotografowanje ratarskich a industrialnych maschinow kaž tež gruppow, tež swonka doma.

Khofej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacž 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpsche czisće a ßylnje ßkodźaze družiny poruča

Jan Wjenk
na swonkownej lawskej haßy 38 pódla Schraderez konditarnje.

Destillazija

Schischki a Rjeczki

poruča ßwoje snate dobre družiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płaćizinach.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne činimoj a je poručamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Wschě
dobre palenzy a **likěry, czisty palenz**
poruča tunjo

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:
Sserbske kmótsjaze listy.

Schtóž

chce nóž abo nožizy toczene abo wuporjedźene měcź, póscel je do parneje toczerne a porjedźerne

Oskara Buttera w Budyschinje pola theatra.

E. Meier, pjezytwarz w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy 21.

Hamburgsko-amerikanske paketojédne akzijowe towarstwo.

Direktna parolódźna jězba
s **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
s **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
se **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
s **Hamburga** do **Wjecźorneje Indiskeje**
měßacźnje 3 krócź,
s **Hamburga** do **Mexika**
měßacźnje 1 raz.

Towarstwowe póstske parne łódźe podawaju wubjernu jědź a pschihódnu puczowansku skladnosćź sa kajutowych a bjeskubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 43. **Sobotu 27. oktobra 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem je so wot swojeho dołheho pucowanja njedźelu dopołdnja strowy a czerstwy do Potsdama wrócźił. Kněžor je jara spokojom s wuspěchom swojeho pucowanja, kotrež so psches žadyn njeluby podawk pschekasyło njeje. Pjatk popołdnju w 3 hodźinach je kněžor so wutrobnje rozžohnowawschi s kralom Humbertom a se sobustawami italskeje kralowskeje swójby Rom wopuschćił. Njepschetorhnjena jěsba psches Florenz, Bologna, Verbnu do Ale, prěnjeho awstriskeho sastawnischcza, wjedźesche, hdyž jemu depeschu krala Humberta pschepodachu, w kotrejž poslednischi hischcze ras swoje pschecelstwo a swój džak sa wopyt kněžorej wobkrucesche. Kněžor so s telegramom sa powitanje, kotrež běsche so jemu w Romje a Neapelu wospjet pschihotowało, s wutrobnymi słowami džakowasche. Psches Tirolsku, Brennersku horu, Innsbruck dźěsche pucowanje dale do Mnichowa, Regensburga, psches Lipsk a Güterglück k makemu sastawnischczu Drjewizam pola Potsdama, hdyž kněžor njedźelu dopołdnja pschijědže. Na swjedźeńszy wupyschenym dwórnischczu běchu so wyschnoscze zykeho wokrjeża k powitanju sešchke, teho runja schulske dźěcži a wojerske towarstwa. Kněžor, kotryž mějesche cziły a czerstwy napohlad, pschitomnych pschecelnje powitawschi smějo mějesche, so drje je jemu pucowanje wjele wjeselja cziniło, so pak so tola raduje, so je skónczńje sasso doma. K powitanju běchu tež prynzojo, w Potsdamje a w Barlinje pschebywazy, pschischli. Se sławawołanjom kněžor do Potsdama a do marmoroweho hroda wotjědže, hdyž won swoju swójbu postrowi. Dołhi czas k wotdychnjenju sebi kněžor w Potsdamje njewostaji. Hižo w bližschim czasu so won do lěsow Harzskich horow poda, so by so pschi honitwach, wot Braunschweigskeho regenta, pruskeho prynza Albrechta, so wotdźerzazych, wobdźělił. S wotpohladom pucowanja do Schpaniskeje a Portugalskeje so kněžor hischcze nakładował njeje. Tež je po sdacu s czežka tajke pucowanje tón czas wotczakacz, hacz runje su poměry němskeho kněžorstwa k Madridskemu a Lisabonskemu dworej tak pschecelne, so lěpsche bycz njemóža. To same so wo poměrach bjes němskim kněžorskim a jendželskim dworom prajicz njeda. Wosnamjaze sa to je, so kněžor Wylem hischcze pschezo žaneho požadanja nima, swoju wowku, kralowu Viktoriju, se swojim wopytom swjeselicz. Pschiczina k temu leži w politizy wobeju krajow, kotraž sebi w wjele wažnych dypkach napschecziwo steji.

— Na swojich pucowanjach je kněžor hoberske sumy wudacz dyrbjał. Wschě tele pucowanja je won s interesu němskeho kněžorstwa cziniť. Duž by nusne było, so by kněžorstwo, kotrež hacz dotal kněžorej žadyn sastupjerski pjenjes płaczilo njeje, so k temu rossudźiło. Najskerje so hižo w bližschim kněžorstwowym šejmje namjet, na to so počžahowazy, staji.

— Jendželske nowiny powjescz rosschěrjuja, so so pruska prynzeßyna Viktorija, starscha sotra kněžora Wylema, hischcze tola s prynzom Alexandrom Battenbergom woženi. Hižo wjazy ras měnjachu, so je kwaß bliski, tola kóždy krócz su sadźěwki sastupiłe, kotrychž dla dyrbjesche so wotstorczicz. Kněžor Wylem pjecza pschecziwo tejle žentwje wjazy njeje, dokelž politiskich pschiczinow, kotrež jeho pscheb pok lětom a prjedy pohnuchu, mandželski swjask prynza Battenberga s jeho sotru pschekasycz, tón czas wjazy njeje. Sa to pak so wuměnjenja, pod kotrymiž budże prynzeßyna Viktorija s mandželsku s tróna wuhnateho bołharskeho prynza, czežko wujednaja. Wjazy krócz wotmyßlene a pschezo sasso wotstorczene pucowanje kněžoroweje maczerje do Jendželskeje s tym swißuje; pschetoż so směje so kwaß w Jendželskej, sda so wěste bycz, runje kaž wutrobne pschecze swudowjeneje kněžorki, so by so tónle mandželski swjask bórsy dozwił.

— Pschi wobhladowanju wójnskeho łódźstwa, kotrež měješche so k czesczi němskeho kněžora w pschistawje pola Neapela, je so, kaž hakle nětko shonimy, kralowska łódź „Savoja“ pschi samym wulkeho njesboża sminuła. Wossobowa parna łódź „Volta“ je psches manever, s njewobhladniwosczu swaženy, nimale do „Savoje“ prassnuła; wona tak blisko nimo njeje pschijědže, so je khorhojinu tycz roskamała.

— W němskim kněžorstwje spodźiwnje wjele franzowskich offizěrow pschebyła. W wjetschich němskich městach pschezo něko rych franzowskich offizěrow nadeńdźesch, kotsiž wudawaju, so chzedża němsku rěcz nawuknucz, ale něschto njedźel w měscze pobywschi so do druheho města podadża, mjes tym so na jich město nowi towarschojo pschińdu. S wjetscha su to artilleriszy offizěrojo. Dokelž pak móža nimale wschitzy zyle derje němski, so jim wěricz njemóže, so su pschischli němski wuknucz. Bjes dwěla maju woni swoju wěstu poruczbnosez. Woni hladaju kraj a ludźi sesnacz a so sa rěkami, želesnizami a dr. należnje wobhonjuja. Hdyž so jim składnosez skicza, so s ludźimi sesnacz hladaju, kotrychž sebi někak wužicz myßla, a wojerske wězy swěru wobkedźbuja. W tymßamßnym měscze maju stajnje tołamßne bydło wotnajate; ženje dospoknu wuczbu w němskej rěczi njewuczakaju, dokelž dźě derje němski móža; kóžde 4 abo 6 njedźel, czasto tež husczischo, swój pschebytk w Němzach měnjeja. Wschitko tole na to pokasuje, so privatnych studijow dla k nam pschischli njejsu, ale so wyschscha ruka jich wodźi. By-li nasche knježerstwo tež takle czinicz a němskich offizěrow do Franzowskeje słacz chzyło, dha bychu bjes dwěla Franzowsojo s pschihłoßowanjom franzowskich sastojnikow tychle offizěrow kamjenjowali.

Italska. Bamž je 24. oktobra 1000 neapolitanskich putnikow pschijał a pschi tym rěcz měł, w kotrejž na to skorżesche, so njepschecželjo njepschestawaju bamžistwo hanicz. Ssamo pschi wopycze němskeho kněžora su sebi swažili, dotalne gwałtnosze a njeprawdu s nowej kschiwdu wobkrucżicz. Hacz runje chzedża njepschecželjo Rom proste hłowne město italskeho kralestwa sczinicz, wone tola hłowne město katholskeho swěta wostanje.

Franzowska. Hida pschecziwo Němzam, kotraž franzowski lud napjelnjuje, je sasso ras na njepěkne waschnje wupraßka, a to tón krócz w Havrje. Tam su w nozy desku s napißmom němskeho konsulata s doma storhnuli a na hasu czißnuli. Franzowske knježerstwo so tón krócz komdźiło njeje pola němskeho konsula w Havrje a pola němskeho pósłanza w Parisu tutón njeluby podawk wobžarowacz, tež je so hnydom pschepytanje pschecziwo njekhmanikam poruczilo.

Rußowska. Turkowske knježerſtwo ßo pjecza prózuje, ſ Rußowſkej ſwjaſk na woboru ſcžinicź. Turkowſka bjes podpjery w Europje bycź njemóże, wot Awſtriſkeje, Franzowſkeje, Jendželſkeje a Italſkeje pak ju wotczakacź nima, dokelž ßo tele kraje jenož na to mërja, kruchi ſ cžëła Turkowſkeje wottorhnucź. Runje tak pak ßo tež Turkowſka na Nëmſku ſepjeracź njeßmë, dokelž by ſa pomoz, kotruž by ta Turkowſkej wopokaſała, ſarunanje žadała. Duž Turkowſkej niczo druhe njewubudże, hacž ßo ſ Rußowſkej rosrunacź a ſjenocźicź. Tajke wujednanje by ßo lohko dozpicź dało, dokelž je Turkowſkej, hdyž chze dale wobſtacź, podpjera w Europje trèbna, na druhej ſtronje pak dyrbi Rußowſka na to ſmyßlena bycź, ſo by ßwoju ſhubjenu ſamožnoſcź na Balkanje ſaßo dobyła a mórſke wuſcžiny zuſym wójnſkim łódźam, kotrež bychu ßo do cžorneho morja dobycź chzyle, ſaracžiła. Tele wuſcžiny ßu w rukomaj Turkowſkeje, a hdy by wona w ſwjaſku ſ Rußowſkej była, ßo poßledniſcha njeby ſtrachowacź trjebała, ſo njepſchecźelſke wójnſke łódże jejne brjohi pſchi cžornym morju ſapuſcža. Duž je po tajkim kmany podłožk ſa dozpicże ſjenocźenja bjes wobëmaj móznarſtwomaj. Jenož wot wole Ruſkeje pjecza wotwißuje, ſo ruſko-turkowſki ſwjaſk do ſkutka ſtupi.

— Warſchawſka guberniſka polizija je wſchitkim wukrajnym najeńkam ruſkich majoratnych kubłow pſchipowjedźiła, ſo dyrbja w běhu ſchtyrjoch njedźel wotnajate kubła ruſkim poddanam pſchepodacź a potom hnydom Ruſku wopuſchcźicź. Runje tak je polizija tſinacże ſaſtojnikow, w podkopkach hrabje Henkela w ruſkej Pólſkej pſchiſtajenych, wupokaſała. Tež tutym je ßo ſakaſało, dale w Ruſkej pſchebywacź. Wupokaſani ßu ſ wjetſcha Nëmzy. Ruſke knježerſtwo je ßo rosßudźiło, žanych wukrajanow w ßwojich nawjecžornych provinzach cźerpicź, dokelž ßo boji, ſo móhli woni ſa Ruſku w pſchichodnej wójnje ſtraſchni bycź.

— Zar, jeho mandźelſka a zarewicź (krónprynz) ßu ßobotu na ßwojim pucžowanju po Kawkaſkich krajach do měſta Baku pſchiſchli, hdźež jich mnohe deputazije poſtrowichu. Bjes nimi ßu Turkmenojo ſ tamneje ſtrony Kawkaſkich horow, kotſiž ßu ßo w lècże 1884 dobrowólnje pod ruſke knježerſtwo ſtajili. Turkmenojo majeſtoſcźomaj ßół a chlëb na drohotnymaj ſchklomaj poſticźichu, pſchepodachu zarowej tepichi a druhe ruczne dźeła turkmenſkich žonow, a zarewicźej mjecź ſ drohotnymi kamjenjemi wobßadźeny darichu. 3. novembra ßo zar do Peterburga wrócźi a ßo potom hnydom do Kopenhagena k 25 lëtnemu knježerſkemu jubilejej ßwojeho pſchichodneho nana, danſkeho krala, poda. Na dompucžu ſ danſkeho hłownego měſta zar pjecza nëmſkeho khëžora w Barlinje wopyta.

Sserbija. Sserbſki kral Milan je nëtko tola dozpik, ſa cžimž je dołho doſcź žadał. Jeho mandźelſtwo ſ kralowej Nataliju je ßo wot ßerbſkeho metropolita roswjaſako. Kaž je ſnate, ſtej ßo ſynoda a konſiſtorſtwo ſarjekkej, krala a kralowu roswërowacź. So ßmë metropolit jako prëni doſtojnik ßamoſtatneje ßerbſkeje zyrkwje kralowſke mandźelſtwo ßam po ßwojej woßobje dźëlicź, wo tym hacž dotal niczo njerëcžachu, a jeli ſo by metropolitej woprawdźe tole prawo ſaležało, budźa ßo cźim bóle dźiwacź, ſo kral Milan hižo dawno tule należnoſcź na tak proſte waſchnje wurunał njeje. Tu khwilu ma dokonjane dźëlenje mandźelſtwa napohlad, kaž ſo je kral pſchecźiwo kralowej gwałtnoſcź wobeſchoł. Budźe ßo wotcžakacź dyrbjecź, kak budźa ßo jenotliwe ßerbſke politiſke strony nëtko ſadźerżecź. To je wëſte, ſo ſtejniſchcźo krala Milana najlëpſche njeje, a ſo bjes ludom žaneho pſchiwißa nima.

Hracžk.

Ems je rjane měſto a je w lëcże ſ hromadźiſchcźom woßebnych ludźi, kotſiž tu wuſtrowjenje a wjeßele pytaju. Tež wo pjenjeſy tam, hdyž hiſchcże to pſches ſakoń ſakaſane njebë, wyßoko hrajachu; ſ jenym ßłowom, wſcho je tam wjeßele, próſdne khodźenje, pycharſtwo a woßebnoſcź.

Do Emſa bë tež hrabja Hórſki pſchiſchoł, ſo by ſtrowotne wody pił a nëkotre njedźele lëtnjeho cžaßa w wjeßelym žiwjenju pſchebył. Bëſche ſróſtny, ryſywkoßaty, pëkny młodźenz, tajki prawy woßebny jëſdny offizër. Schtóž jeho widźeſche, tak ſ horda a ßo ſnoſchujo khodźicź, njewërjeſche, ſo je jeho khoroſcź do Emſa wjedła, a tola wón na dwë khoroſcźi cźerpjeſche, kotrejž ßo ani pſches ſtrowotne wody, ani pſches lëkarjow ſahnacź njedaſchtej. S prënja bë wón khudy a njemëjeſche niczo hacž ßwoju offizërſku mſdu a ſ druha jeho wutroba ſa bohatu hrabinku Marju Dolinſku bijeſche.

„Hdyž ßo moja dżowka wuda, jej 200,000 toler pomoży ßobu dam; ale pſchichodny mandźelſki dyrbi ſ najmjeńſcha runje tak wjele ßobu pſchinjeſcź", to bëchu ſymne ßłowa, kotrež bë hrabja Dolinſki hrabi Hórſkemu prajił, hdyž ßo tón ſtrachocźiwje wo nju prózowaſche, a ſo by hłuboku tyſchnoſcź wotbył, kotraž wot teho cžaßa na nim leżeſche, bë do Emſa pſchiſchoł, ſo by tu, hdyž tež niz ſabycże, dha tola rosprójſchenje ßwojich pokhmurjenych myßlow pytał. Tola podarmo. Blëdy a ſamyßleny wón bjes ludom po promenadże khodźeſche, abo wón ßo w khłódku bliſkich bukowych lëßow ſe ßwojim horjom khowaſche. Druhdy jeho tež widźachu pſchi ſtudni hórku wodu woptowacź abo wokoło blidow pola hracžkow khodźicź a wulke ſumy wobhladowacź, kotrež tak lohko wot jeneje ruki do druheje khodźachu. Jan Hórſki pak hracžk njebë. Wón bë žałoßne ſcžëhwki tuteho njepocžinka doſcź jaßnje na ßwojim nanje ſpóſnał, kotryž bë ßwoju ßwójbu do proſcheŕſtwa pſchinjeßł; duž bë jemu hracże ſ pohorſchenjom. Wón bë tak twjerdże rosßudźeny, ženje ßo žaneje kharty dótknucź, ſo po ßmjercźi ßwojeho nana ßlubi, ßo hracża zyle woſtajicź, a hdyž ßo wón nëtko woprawdże ras k hracžkam sabłudźi a krótki cžaß pſchihladowaſche, kak dobywachu a pſchëhrawachu, jeho tola bórſy wot ſelenych blidow woteńcź widźachu, a potom ßo wón ſaßo ſa wjele dnjow pola hracžkow njepokaſa. Nichtó njemóżeſche porjadniſcho a proſcźiſcho žiwy bycź hacž wón. Se ßłónżom ſtawajo, wón ßo ſ wjetſcha wſchëdnje daloko wukhadźeſche, a hdyž ßo nózne žiwjenje w ſali ſtrowotnych kupjel ſapocžinaſche, hdyž wjeßeła hudźba k rejam namołwjeſche, abo hdyž ßo khłóſchcźerjo k połnym ſchklam ßydachu a hracżży ſ blëdym wobliczom k hracżu khwatachu, potom hrabja Hórſki do ßwojeho małeho bydła dźëſche, ſo by ßo naſajtra rano ſ cžaßom nad rjanej pſchirodu wjeßelił.

Woſtudke žiwjenje ſa młodeho cžłowjeka a ſrudne pódła teho w wutrobje ſe ßłódkim wopominanjom na luboſnu Marju Dolinſku, kotruž żenje ßwoju mjenowacź njemóżeſche. — A to wſcho, dokelž bë khudy. — Kaž ſo by khudoba ſ hrëchom była, ſa kotryž dyrbjeſche cźerpicź.

Ras wjecžor jeho nahły deſchcź do jſtwy k hracżkam ſahna, kotraž bë jemu runje najbliżſcha. Blido bë koło wokoło wobßadźene, a ſybolaze ſkoło na hromadkach leżeſche.

„Dwë ſcźi tyßaz toler!" ßebi hrabja Hórſki myßleſche; „dwë ſcźi tyßaz toler bychu mje najſbożowniſcheho wſchitkich cžłowjekow ſcžinili; tola ſ wotkal je wſacź? O, kak njeſbożowny tola ßym!"

A wón kłobuk ßebi ſtajiwſchi pſches deſchcź k ßwojemu bydłu dźëſche, ſo ßebi ludźo, kotſiž ßo ſ nim ſetkachu, myßlachu: „Wón je w hrajerni był, hdźež je ßwoje pjenjeſy pſchëhrał".

Wbohi hrabja ßo do koża lehnuwſchi jara wobżarowaſche, ſo ßu daloke cžaßy nimo, hdźež bëchu dobri duchojo njeſbożownym cžłowjekam pomozni.

Naſajtra rano wón poſdźiſcho hacž hewak wozucźi. Ssebi wocźi rybujo wón ſdychnu a ſamjerſany na cžaßnik hladaſche, potom na blido pohladnu, ſkoži ßwojej wocźi ſaßo na ſcżënu, pohladnu ſ nowa na blido a potom rucże ſ koża ſkocźi.

Dźijeſche ßo jemu abo bë wozucźił a ſe ſtrowym roſumom? Ssmëdźiſche ßwojimaj wocźomaj wëricź, abo niz? — Ale në ... to dźë bë woprawdźitoſcź ... jaßna njedwëlna woprawdźitoſcź. — Tam pſched nim na blidże zyła hromada ſkotych leżeſche ... twjerde ... klinczaże ... dachu ßo w ruzy ważicź a ßo pſcheliczecź, tak dołho hacž ßo mkodemu hrabi ſpodobaſche.

Kak pak bëchu ßem pſchiſchłe? Wón k durjam ſtupiwſchi ßylnje ſaſwoni. Pinczník ſ dycha wuraženy pſchibëża.

„Je dżenża rano nëchtó tu był?"

„Në, knjes hrabja."

„Abo w mojej ſtwi, hdyž ſpach?"

„Në, knjes hrabja."

„Wëſcże to zyle wëſcże?"

„Zyle wëſcże, knjes hrabja."

Pinczníkowe wobliczo mëjeſche napohlad, ſo je ſprawny a wëryhódny. Po ſdaczu nichtó wó jſtwje był njebë.

„Dobre, Jano."

Pinczník ßo wotßali.

Hrabja Hórſki durje ſamknuwſchi pjenjeſy pſcheliczi.

„Dżeßacź tyßaz toler!"

Pjenjeſy pſched nim w njedwëlnej woprawdźitoſcźi leżachu; tola ſ wotkal bëchu pſchiſchłe, jemu potajne woſta.

„To hižo ßo ſ cžaßom wujaßni", ßebi młody cžłowjek myßleſche, pjenjeſy do khamora ſamknuwſchi; wobßedżeŕ ßo hižo ſa krótki cžaß pſchipowjedźi, a potom dyrbi ßwoje pjenjeſy połnje ſaßo dostacź."

Minu ßo tydźeń, tola nichtó ßo njepſchipowjedźi. Schto nëtko ſapocžecź ſ tymi pjenjeſami?

Runje rano ßedmy dżeń, hdyž po luboſnym ßonje wo Mari wozucźiwſchi ßo wohladowaſche, ſaßo hromada ſkotych na blidże leżeſche.

„Schtó dha je pjenjesy ſ mojeho khamora wſak?“ bě jeho prěnja myßl; potom wón ſ koża skoczíwschi khamor wotewri.

Ně! Tam prjedawscha ſuma leżeſche, każ běſche ju pokożił, skote w lutych małych stolpikach pódla ßebje ſestajene. — Pjenjesy na blidże běchu po tajkim druhe.

Blědy a tschepotajzy wón pjenjesy pscheliczi. Tón krócź bě jich ßamo dwanacże tyßaz toleŕ.

Bě njemóżne, ſo ßo to ſ prawym stawaſche. Hrabja Hórski prózowaſche ßo, ßo bohatſtwa wobaracź, każ ßo druſy paduchow wobaraju, to rěka, wón da ſ nutska k durjam ſamk pschibicź, kotryż kóżdy wjeczor ſamknu.

To pak niczo njepomhaſche. Hižo ſa dwaj dnjej bě tu njewidomy dobroczeł ſaßo pobył a tón krócź ßamo schtyrnacże tyßaz toleŕ ſawostajił.

To bě zyle njewujaßnjomna wěż. S durjemi nuts njebě nichtó móhł a ſ woknom nuts hiſchcże wjele mjenje; pschetoż bydło bě w ſchtwórtym poſkhodże. Po tajkim jenoż khachlowa rowa wosta, kotraż njebě tolſcha hacź ruka. Bě ßnadź to wotpohladanje, jemu ſchkodźicź, abo bě jemu djaboł koßydła polakł.

Jeli ſo by ßo hiſchcże ras stało, chzyſche na kóżdy pad poliziji wěż wosjewicź, ſo bychu khěżu w nozy wobſtupili a strażowali.

S tutym twjerdym wotmyßlenjom ßo wón do koża lehnu, hdyż pak naſajtra rano wozucźi, bě ſpodźiwny wopyt hižo ſaßo tu pobył.

Derje! Nětko ßo też ani wokomika dlěhe komdźicź njechaſche, ale pjenjesy pscheliczicź a poliziji dowěricź.

Wón ßo rucże ſwobleka. Hdyż bě hiſchcże pſchi tym, pjenjesy do rokkow ſawalicź, ßo khětro ßylnje do durjow ſakkapa.

Schtó mózeſche to bycź? Wón ani ſnatych, ani pſcheczelow w Emſu njemějeſche.

Swißowaſche ßnadź wopyt ſ pjenjesami? — Tukachu ßnadź na njeho? . . Jeho wutroba kłapaſche, każ ſo by woprawdże ſtóſtnik był.

Klepanje ßo wospjetowaſche. Wón rucże staże, cźißnu na pjenjesy ßwoju ßuknju, ſo by je ſkhował, a durje wocźini. Hrabja Dolinſki pſched nim stejeſche.

„Kak, knjes hrabja ... Wy w Emſu? Kajke wjeßele pſchekłapnjenje ... Tale czeſcź! . . Proſchu najpodwolniſcho, ßo poßynucź.“

Hrabja Dolinſki na njeho krucże pohladawſchi poſkicźeny stoł wróczo ßuże a ßamo ſkicźeneje ruki kedźbu njemějeſche.

„Haj, knjes hrabja“, wón ßucho wotmolwi; „ßym wczera pſchijěł. Njeběſchcże drje na to pſchihotowani, ßo tu ſo mnu ſetkacź?“

„Ně! . . woprawdże . . tola ßym tak ſwjeßeleny, tak pſcheßłapnjeny“ . . .

„Mějach hižo wczera wjeczor wjeßele, Waß widźecź, hdyż ſ towarſchneho doma pſchińdźeſchcże“, wopytaŕ khutnje wotmolwi.

„Mje? — to drje ßo mylicże, knjes hrabja; pſchetoż wczera ſa zyły dźeń w kupjelach był njejßym ... wobżaruju pak, ſo tam był njejßym, dokelż pſches to wjeßele měł njejßym, ßo ſ Wami ſetkacź.“

„Wodajcże, knjes hrabja, ja ßym Waß widźał!“ druhi krucże a ſ wěſtoſczu wotmolwi. „Zyle podarmo je, hdyż prějecże; pſchetoż ſtejach dlěhe hacź hodźinu ſa Waſchim stokom. Wěſcże nětko, czeho dla ßym k Wam pſchiſchoł?“

Młodźenz ßo ſaczerwjeni, tſchepotaſche a wobłědnu. Mózeſche dźe jenoż jena pſchiczina bycź, kotraż Marjineho nana k njemu wjedźeſche. Bě ßnadź ßo wón rosmyßlił a do jejnych próſtwow ſwolił? Dźowzyne ßylſy drje běchu jeho twjerdu wutrobu ſmjehczíke.

W tajkich myßlach bě też wón někotre wotkamane a wottorhnjene ßłowa prajił.

Hrabja Hórſki czoło morſchczo staże. Hdyż bě prjedy khutnje hladał, nětko hnėw ſ jeho wocźow ßapaſche.

„Tajku njehańbiczíwoſcź wſchak wotczakał njejßym“, wón praji; „ßym tu pſchiſchoł, ſo bych Waß warnował, Waß na Waſcheho njeſbożownego nana dopomnicź. Waß podobnemu dóńtej wutorhnucź ... tola njeſtupich pſches Waſch próh, ſo bych ßo ſabłaſnicź dał. (Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Jara ßo tu wjeßelimy na 1. nowembra, na ßwjedźeńſke wotewrjenje „Marczíneho wuſtawa“, abo każ jón hiſchcże radſcho mjenujemy, „Marczíneho doma“. My ßmy teje radoſczíweje nadźije, ſo budże ſ tuteho Marczíneho doma po Bożej mikoſczi wulke żohnowanje ſa naſchu Łużizu wukhadźecź.

— W tudomnym hoſczenzu „k tſjom lipam“ běchu ſańdźenu ßobotu konja kranuli, kotrehoż běſche tam něchtó do hródże ſczahnuł. Kóń běſche něhdże 200 mk. hódny. Tón ßamy dźeń wjeczor konja w druhej korczmje nadeńdźechu, hdźež běſche jeho hólczez wopaczne wězy wudawajo do hródże pſchiwjedł. Hižo naſajtra paducha wußlědźichu: to běſche wěſty Pjekaŕ, hólczez w 13. lěcże, kotryż je, ſchtoż ßłyſchimy, w ßwojim czaßu hižo ptaczka kranuł był.

— „Dźěłaczerſka kolonija“ ſa naſchu Sakſku, kotraż je ßo na ryczerſkuble „Schneckengrün“ w Vogtlandſkej tamne lěto ſakożiła, ſteji pod nawjedowanjom a ſarjadowanjom naſcheho ßerbſkeho krajana Jana Cźěßle ſ Bukojny pola Barta, kotryż je lóńko wjele lubym Sserbam ſ teho czaßa ſnaty, hdyż běſche hiſchcże poßelnik naſcheho ßerbſkeho lutherſkeho knihowneho towarſtwa abo poſdźiſcho hoſpodaŕ ſpomożerſkeho doma w Hodźiju. S tuteho Hodźijſkeho ſaſtojnſtwa, w kotrymż mějeſche czŕjódku hólczatkow pod ßobu, bu do hiſchcże wjele wobſchěrniſcheho a czeżſcheho ſaſtojnſtwa, do teje dźěłaczerſkeje kolonije, powołany, w kotrejż ma zyłe ſtadło dundakow pod ßobu, kotſiż ßu dźěłacź wotwukli a ßo tola hiſchcże ſa ródniſche żiwjenje ſaßo dobycź dacź chzedża. S wjetſcha ßo też ſ Bożej pomozu poradźi, jich ſaßo na dobry pucź dowjeſcź. Kak wulka pak liczba tych je, kotſiż ſa tutej pomozu ſnutskowneho miżionſtwa ſteja, móże ßo ſ teho ſpóſnacź, ſo je hacź do kónz ſeptembra tuteho lěta 1075 dundakow tam ſaſtupiło.

S Tſělan. Ssmjercź cźłowjeka rucże hrabnje. Mandźelſka tudomneho wicźeżneho kublerja Klahry bě karpa jědła a ßebi pſchi tym koſcźiczku do ſchije ſaſchtapiła. Hacź runje hnydom po lěkarſku pomoz póßłachu, wobżarujomna żona ſa krótki czaß na ſahorjenje ſchije wumrje.

S Bórka. Na tudomnym ßwobodnym kuble je 18. oktobra cźěłz 22lětnej dźowzy Polakez ſ rohomaj żiwot rósdrěł. Njeſbożownu holzu, kotraż je ßo ßmjertnje ſraniła, ßu do Budyſkeje hojeŕnje dowjeſli.

S Rakez. Wutoru 23. oktobra je 10lětny hólczez w kerkach naſcheho gmejnſkeho pſchedſtejerja Hübnarja ßłanje ſapalił. Njebudźechu-li ludźo woheń w prawym czaßu hiſchcże ſabili, budźeſche ßo wjetſcha ſchkoda ſtacź móhła.

S Mużakowa. Sańdźeneho 15. oktobra bu tudy prěnja generalna wucźerſka konferenza pod nowym wokrjeßnym ſchulſkim inſpektarjom k. ſararjom Kleinertom wotdźerżana. S jeho jara ſajimaweje rosprawy budź tu ſdźělene, ſo w wokrjeßu na 2000 zyle ßerbſkich dźěczi do ſchule ſaſtupuje, a ſo je ßo w Běłej Wodże, hdźež je wjele katholſkich fabricźnych dźěłaczerjow, ſa 50 katholſkich dźěczi, kiż běchu hacź dotal do wjeßneje evangelſkeje ſchule khodźiłe, woßebita nowa katholſka ſchula ſakożiła. To je dobytk na woběmaj ſtronomaj, tak derje ſa evangelſku ſchulu, każ też ſa katholſke dźěczi. Kóżdemu to ßwoje!

Reformazijſki khěrluſch.*

Hlaj, ßwětko nam je ſeſkhadźało
A duſcha hlada do njeho;
O, to je ßo wot Knjeſa ſtało,
Kiż nad nami je ßmilił ßo;
Duż hłoßy ßwoje ſanoſchujmy
A mjeno Boże poſběhujmy!
Budź harfa naſcha wjeßela
Cźi, knjeże Bożo, ßwjeczena.

Nětk ſaßo wucźbu cźiſtu mamy
A evangelij knjeſowy,
A ſ wjeßelokoſczu poßłuchamy
A ſ zyłej duſchu wěrimy:
Se ſkutkow ſbóżni njebudźemy,
Pſches hnadu ſbóżnoſcź doſtanjemy.
Budź harfa naſcha wjeßela
Cźi, knjeże Bożo, ßwjeczena.

Wy duſche, nětko manna jěſcże
A pijcże wodu żiwjenja
A ſpěwajcże na ßwjatym měſcże,
So klinczi dźak wot Ziona!
O, we Boſy ßo ſawjeßelcże
A khwalbu jemu k njebju ſczelcże!
Budź harfa naſcha wjeßela
Cźi, knjeże Bożo, ßwjeczena.

D.

* Tutón khěrluſch budże ßo reformazijſki ßwjedźeń w Bożim domje w Budeſtezach wot khora spěwacź.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Seminarſki direktaŕ Luſczańſki w Prazy (na 1888)	10	hr.	— np.
Profeßor dr. Pful w Njeßwaczidle	15	=	— =
Sbytk maczicźneho doma pſches k. Mütterleina	200	=	— =
Sserbſke towarſtwo w Bukezach	5	=	— =
Handrij Króna w Bukezach	1	=	— =
Faraŕ Mrósak w Hrodźiſchczu (na 1888)	20	=	— =
Hromadże:	251	hr.	— np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wuſudźenja.

Pſchiſſažny ſud. 30 lět stara ſkužobna dźowka Marja Madlena Rynczež ſ Wukranczicz bu ſ kónz sańdźeneho lěta saſsudźena, 10 mk. pjenježneho khostanja płaczicz abo 3 dny ſedźecz, a też khósty sapłaczicz, dokelž běsche kublerjej Nowakej w Małej Suberniczy, pola kotrehož běsche prjedy ſkužiła, kschiwdu cziniła. Pjenježne khostanje wona sapłaczi, niz pak ſudniſke khósty a, schtož mějesche Nowakowy rěczník dostacz, wscho w hromadźe 56 mk. 20 np. Hdyž ju czasacz pschińdźechu, holza niczo njemějesche, hacz najnusniſchu drastu; wscho druhe běsche skhowała. Duž ji Nowak lětſa małeho rózka pschiſſahacz dasche. Holza zyle ſnadny sapisk ſwojeho samoženja pschinjeſe a — pschiſſahasche, so dale niczo njewobſedźi. Bjes dwěla je holza słych radnikow měła, kotsiž ſu ju na jeje schkodu narěczeli byli, so dyrbi tak czinicz, a niz hinak. Hdyž Nowak w měſſazu auguſcze holzyne wobſedźenſtwo ſ wyschnoſczu wobhladowacz pschińdźe, pola njeje mnohe wězy nadeńdźechu, kotrez małeho rózka ſobu napiſała njebě a kotrez běsche mjes tym saſso ſe ſwojeje khowanki wsała. Duž pschiſſažne ſudniſtwo holzu sańdźene dny kschiweje pschiſſahi winowatu spósna. Dźiwajo na to, so je holza słych radnikow měła, ju k khostarni na połdra lěta a ſhubjenju czestnych prawow na 5 lět saſsudźichu; też ženje wjazy ſwědczicz njeſmě.

Přilopk.

* W klóschtrje Marijnym Dole ſu ſo sańdźenu póndźelu schtyri holczki jako nowizki klóschtrſku drastu woblekke. Dwě stej ſ Wostrowza, jena ſ Neuſchönfelda, schtwórta ſ Jawornika w Pruskej. Starschi a pschecźelſtwo holczkow běchu pschi ſwjatoczności pschitomni. Nowizki hischcze zyle na klóschtr swjasane njeſu; ſwoju bělu drastu dwě abo tſi lěta noscha. Hakle, hdyž ſu połnolětne, jako knježny w klóschtrje wostanu, — je-li so chcedźa.

* W Draždźanach chzyſche ſo wóndano wjeczor ſkužobna holza moricz, schwablowu kißalinu pijo. Jeje luby pak ji w prawym czaſu sadźěwa, ji bleschu wot rta ſtorhnuwschi. Duž holza jenož mało kißaliny do rta dosta, kotraž ji jasyk a póżeradko spali. Też běchu holzy schwablowu kißalinu, hdźež běsche ju kupowała, jara czeńku dali. W Carolinym domje ſo holzy lěkarſka pomoz dosta; ale wona móżeſche saſso domoj hicz.

* Na polu w Adorfje tamón tydźeń ludźo běrny ſběrachu. Pschi tym dźěłacźer ſlěborny pjenjes namaka, tak wulki kaž nasch dwajmarkowſki. Nasajtra wón dźěru wukopa, w kotrejž saſso něhdźe 20 kaž toler wulkich pjenjesow namaka, kotrez ſu w lětach wot 1560 hacz do 1622 bite. Dale sa pjenjesami ryjo na tſeczi dźeń hischcze nękotre kruchi wukopachu. Pjenjesy ſu najſkerje w 30lětnej wójnje na polo pschiſchłe; tehdy bu Adorf wospjet a woſſebnje ſe strony tychle polow woblehnjeny a uadběhowany. (Tſizeczilětna wójna wot lěta 1618 hacz do l. 1648 trajeſche.)

* Na poliziju w Spandawje dźenſa tydźenja kowarſki pschińdźe, powjedajo, so ſtaj jeho w tak mjenowanym Grunewaldźe pola Barlina dźeń prjedy dwaj młodaj cźlowjekaj nadpanukoj, wot kotrejuž běſche jedyn horbaty. Jemu ſ revolvrom hrożo ſtaj jemu 191 mk. rubikoj, kotrez mějeſche pſchi ſebi. Mjes tym ſo ſo horbacz ſ revolvrom do njeho měrjeſche, jemu druhi rubjeżnik ſaki wuprósnjowasche. Na to ſtaj ſo rubjeżnikaj w huſczinje ſhubikoj, jemu ſtajnje hrożo, ſo jeho ſatſělitaj, je-li ſo ſa nimoj pschińdźe. Schtož je ſłyſchecz, je polizija horbacza hižo wußlědźiła.

* W Braunſchweigu běſche kandidat bohoſłowſtwa, kotremuž ſo na žane waſchnje njeradźi duchownſke abo wucźerſke město dostacz. Duž wón hladasche ſo něka ſeżiwicz, privatne hodźiny dawajo; ale też ſ tym ſboża njemějeſche. Nuſa wo wſchědny khléb a drastu bu dźeń a hórscha. Wo jakmožnu proſſycz ſo wón hańbowasche. Hdyž ſo ſwójba, pola kotrejež mějeſche kandidat hoſpodu, sańdźene dny, něschto dnjow na pucźowanju pobywschi, domoj wrócźi, młodźenz morwy w łožu leżeſche. Lěkař praji, ſo je kandidat hłodu wumrjeł.

* Lětſa w juniju bu ryczérkubleŕ Lüdecke na knježim dworje Hilkenſchwenda w Manſfeldſkej krajinje wó jſtwje ſtejo pſches wókno ſatſěleny. S woprědka mějachu ſa to, ſo ſu jeho rubjeżni hońtwjerjo ſatſělili. Nětko pak je ſobuſtaw barlinſkeje kriminalneje polizije, kotryž běſche ſo na knježim dworje ſa wotroczka pſchiſtajił, wußlědźił, ſo je mordaŕ pjecza knjeſowy wuj był, jeho bratrowy abo ſotſiny ſyn, kotryž je hižo lěta dołho schoſſaŕ na knježim dworje. Schoſſarja ſu ſajeli.

* W Simmerhauſenje w Hannoverſkej je ſo sańdźeny tydźeń żałoſtne njeſboże ſtało. 17lětny hólz, kotryž tam na burſkim kuble rataŕſtwo wuknje, ſ tſělbu w rukomaj pó jſtwje khodźeſche. Hdyž chzyſche wón wotroczkej tſělbu bliże rospokasacz, tſělba wrjeżnu, a kulka 18 lět ſtarej ſkužobnej holzy, kotraž w heli ſedźeſche, do hłowy ſlecza. Zyła hłowa běſche na kruchi rostorhana; nopowa ſwjerſchna kósez do scźěny wotlecza. Żałoſtny je to napohlad był. Wboha holczka běſche na měſcze morwa. Młodźenz, kotryž běſche ju ſatſělił, ſ woprědka kaž wrótny wokoło běhasche; potom pak ſam na poliziju w Harpſtedcze dóńdźe, ſ wotkelž jeho do jaſtwa dowjedźechu.

* We wſſy Handewitt w Połnóżnym Schleswigu je ſo w nozy na njedźelu tydźenja 6 cźłowjekow ſpaliło. Tam dźěłacźeŕ, kotryž żeleſnizu ſ Flensburga do Lindholma twaricz pomhasche, ſe żonu a ſcheſcźimi dźěcźimi w ſtarobje wot jeneho hacz do 14 lět bydlesche. Sſrjedź nozy w domje woheń wuńdźe, kotryž ſo njewurjeknicze ſpěſchnje rosběża. Dźěłacźeŕ a jeho ſwójba krucze ſpasche; njeſbożownik niczo njepytnuchu, doniž jich duſchaty dym a żahła horzota njewubudźi. Jſtwa, hdźež běsche ſo wjerch hižo pschepalił, běsche jene płómjo. Sſmjercz bě, kaž ſo ſdasche, wſchěm wěſta. Dźěłacźeŕ a jeho najſtarſchi ſyn pak tola ſ wóknom won skocźiſchtaj, runjež ſe ſłómjaneje tſěchi ſtajnje woheń dele ſapasche. Hólczez ſbożownje dele skocźi; nan pak pschi ſamom wo żiwjenje pschińdźe a ſo ſtraſchnje wopali. Macź ſ 5 młódſchimi dźěcźimi wjazy ſ wóknom won njemóżeſche; wſchitzy ſcheſczo ſo żiwi ſpalichu. Rospadanki ſ wopalniſchcza wotwożujo ludźo jich na wuhło ſpalene cźěła nadeńdźechu. Sbytki macźerneho cźěła nad cźěłami jeje tſjóch najmjeńſchich dźěcźi rospſchěſtrěte leżachu; w ſmjertnym ſtraſche je njeſbożowna żónſka ſwoje dźěcźatka pſched płómjenjemi ſchkitowacz chzyła. Druhej dwě dźěſczi do kucźika cźapnjenej ſedźeſchtej. Schtož ſo ſłyſchi, je nan też na ſmjercz. Kak je woheń nastał, nichtó njewě.

* Stare ſchpundowanje w ſwojim bydle porjedźejo je sańdźene dny ratař w Tiefenorcze dwaj měſchkaj pjenjes namakał. Pjenjesy ſu ſ wjetſcha ſlěborne, tak wulke kaž toler a w 17. lětſtotku bite.

* Wobżarujomne njeſboże je ſo tydźenja w Mnichowje ſtało. Wěſty Gugel, 30lětny muż, běſche hacz do wulkeho rózka lětſa ſekonde-lieutnant w 3. regimencze pólneje artillerije był. Hdyž ſłużbu wopuſchczi, jeho premier-lieutnanta ſczinichu, jemu lubjo, ſo někajku zivilnu ſłużbu dostanje. Młody wyſchk běſche jeniczży teho dla ſ wójſka wuſtupił, ſo by ſebi ſwoju njewjeſtu, kotraž ſamoženja njemějeſche, ſwěrowacz dacz móhł. Gugelowa wyſchnoſcz wobżarowasche, ſo wójſko tajkeho ſchwarneho offizéra ſhubi. W běhu lěcza Gugel khwilu pola direkzije kralowſkeje polizije w Mnichowje poſłużi, tule ſłużbu pak bórſy wopuſchczi, dokelž ſo jemu njelubjeſche. Nětko běſche Gugel ſe żonu w wulkej nuſy. Dokelž běſche ſo w pjenježnych naležnoſczach někak ſaſchmatał, pſchińdźechu dźenſa tydźenja jeho ſajecz. Gugel ſaſtojnika proſchesche, ſo ſměł ſo ſe żonu roſżohnowacz, ſchtož ſo jemu dowoli. K żonje do druheje jſtwy ſtupiwſchi offizéŕ hnydom ſa ſobu durje ſamknu. Nimale tón ſamón wokomik ſo dwójzy tſěli. Hdyž durje roſkłamachu, Gugel a jeho żona ſo wobjimajo na kanapeju leżeſchtaj. Żona běſche do praweho ſpanja tſělena a morwa. Offizéra hiſchcze żiweho do hojerńje pſchinjeſechu, hdźež pak wón bórſy wumrje.

* Spodźiwne ſchczíſna běchu ſobotu tydźenja w Rackwitzu pola Bomſta. 21 lět ſtary füſilir Deuter wot 50. regimenta pěſchkow dotal hiſchcze ſchczeny njebě. Duž jeho wojerſka wyſchnoſcz k nanej domoj póſłała, ſo by ſo w evangelſkej zyrkwi w Rackwitzu wukſchczicz dał. Kſchczeńzu füſilir wot tamniſcheho fararja dosta. Na praſchenja, naſtupajzy wěru, kſchczijomny ſam wotmolwjeſche.

* S Wollſteina ſo piſche: Na knježim dworje Ruchocice pola Rakwitz ſańdźeny tydźeń wóſſom holzow w ſylnym deſchczu zyły dźeń zokorowu rěpu na polu wuſběhowasche. Holzy hacz na kožu ſmoknuchu. Wſchě pſchemrěte a pſchemoknjene wjecżor do ſwojeje jſtwy na knježim dworje pſchińdźechu, hdźež ſebi hnydom do wóhniſchcza ſatepichu a wjazy kamjeńtneho wuhla do njeho ſmjetachu, hacz hewak. Hdyž naſajtra rano żana wot tych woſſmich holzow na dźeło njepſchińdźe, wotroczzy durje do jich jſtwy rosbichu. Wſchě holzy tam bjes myſli leżachu; jich pſchemaczana drasta na wóhniſchczu leżeſche a wiſſaſche. Lěkarjej, po kotrehož běſche ſo hnydom do Grätza póſłało, ſo radźi, ſchtyri holzy ſaſſo woživicz; druhe ſchtyri bórſy wumrjechu. Sa nękotre dny pak wot tych ſchtyrjoch, kotrez běchu ſaſſo k ſebi pſchiſchłe, hiſchcze tſi ſemrjechu; jenož woſſmej ſo ſnano żiwjenje ſdźerżi.

* Spodźiwne kwaſſne waſchnje maju w franzowſkej krajinje, kotraž ſo Bretagne mjenuje. Hdyž ſtaj młodaj ſwěrowanaj, muż ſwojej nowej hoſpoſy najprjódzy pliſtu wotłoži prajizy: „Takle ſłodźi, hdyž mje roſhněwasch!“; na to ju wokoſchi prajizy: „A takle, hdyž ſebi mje dobreho ſdźerżiſch!“ Nětko pak ſo ſta, ſo ſebi Franzowſa ſ mjenowaneje krajiny němſku holczku ſa żonu wſa, kotraž tamniſche waſchnja njeſnajeſche. Po wěrowanju ju muż, kaž ſebi

waschnje žada, kleßnu. Njeczakajo, doniž ju wón wokoschi, pak ßo mkoda žona rucze wobroczi a mužej tajku plistu wotkoži, so ßo wón wobwjertnu. „Wěsch, to ßo mi na žane waschnje njelubi", wona s dobom k mužej rjeknu. Tutón pak ßebi lizo drapasche a nětko s najmjeńscha wjedźesche, so jeho žona se ßobu žortowacz njeda.

* Hdyž na želesnizy pola Potenzy njedaloko Tarenta w Italskej wóndano cžah nimo hory pschijědże, kotroż je jeno 30 metrow wot želesnizy sdalena, ßo na horje w schěrokosczi 50 metrow skała puschczi a na želesnizu dele ßypnu. Kamjenje dźewjecz ßrjedźanskich wosow cžaha pokrychu a schtyri wosy zyle rosmjeczechu. 90 puczowarjow je morwych a 70 ranjenych. Njesbožowni puczowarjo, wot kotrychž běchu mnosy s Messiny, běchu w Neaplu pobyli němskeho khěžora wohladacz.

* Po powodźenju, kotreż psched krótkim na brjohach adriatiskeho morja mějachu, je ßo na 60 domow ßunuło, s kotrychž ßu mnohe tak wobschkodźene, so nichtó wjazy w nich bydlicz njemóże. Něhdże tyßaz ßwójbow je ßwoje wobßedźeństwo a hospodu shubiło.

* W Ostrowje w ruskej Pólskej ßo psched dlěschim cžaßom potajne mordarstwo sta. W hacze mkodu židowku namakachu, zyle nahn; ale drasta wokoło hata nihdże njeležesche. Cžěło wobhladawschi lěkař spósna, so ßu žónsku najprjódzy sadajili a potom cžěło do hata cžißnuli. Mordarjow dźenßnischi dźeń hischcze wußlědźili njeßu. Mjes kscheszcžijanskimi wobydlerjemi města ßo powjeda, so je mkoda židowka kscheszcžijansku wěru pschijecz a ßo kschcžicz dacz chzyła, a ma ßo sa to, so ßu ju židźi teho dla skónzowali. — W tymßamßnym měsczе ßu, kaž ßo ruskim nowinam „Warschawski Dnjownik" s Ostrowa pische, židźi psched krótkim s nowa njeczłowski njeskutk wobeschli. Něhdże psched 15 létami běsche žid Płatkowski, prjedy hacz do wojakow dźěsche, kscheszcžijansku wěru pschijał a ßo kschcžicz dał, schtoż tehdy wulki hołk a hněw w jeho pscheczelstwje wubudźi. Płatkowski pak mějesche sa to, so ßu jeho bratsja a pschiwusni dawno na to sabyli, cžim bóle, dokelž je ßo wón s kscheszcžijanku woženił a ma pjecz dźeczi. Ale wón ßo mylesche. Jeho pschiwusni běchu wobsamkli jeho stónzowacz. Psched nješchto cžaßom jeho wuj k njemu pschińdże, prajizy, so dyrbi ßebi k nanej po pjenjesy pschińcz. Ssebi na niczo sse njemyßlo Płatkowski ßobu dźěsche. Hdyž pak do bliskeho lěßa pschińdże, jemu jeho bratraj a druhi wuj napscheczo pschińdżechu. Njedocžinzy jeho pschimnuchu a powalichu, ßo jemu na wutrobno klaknuchu, jemu, runjez ßo wón krucze wobarasche, s mozu cželeßnje rosdajichu a jemu schwablowu kißalinu do rta lijachu; tejeßameje židkosczе jemu mjeswoczi a na wuschi nalachu. Mjeswoczi žałostnje wohidźeny a wschón cžorny spaleny nadpanjeny we womorje leżo wosta. Mějo sa to, so je morwy, židźa wostajiwschi njeho woteńdżechu. Woprawdże dźiw móże ßo mjenowacz, so je tónle wopor židowskeho fanatisma žiwy wostał. Hdyž saßo k ßebi pschińdże, wón pschi łuži leżesche. So by žałostne bolosczе trochu stużił, wón ßwoju spalenu hłowu we łuži tunkasche; zyłu nóz w lěßu wosta. Bóh ßam jemu bolosczе wolóži, pschetoż deschcz ßo hacz do ranja lijesche. Nasajtra njesbožowneho ludźo nadeńdżechu, kotsiž jeho do města do hojernje dowjesechu. S wopředka běsche lěkarjam wo jeho žiwjenje strach; pschetoż wón ani jěscz, ani picz, ani ßłowczka rěczecz njemóżesche. Dżak staroscziwemu wothladowanju pak ßo s nim posdźischo tak daloko polěpschi, so jeho wobliczo dotalny straschny napohlad shubi a po něczim na cžłowjecze wobliczo podobne bycz pocza. Ale widźenje a zyłe prawe wucho běsche njesbožowny shubił. Sso nadźějo, so ßo ßnano radźi jemu widźenje saßo dacz, chzedźa lěkarjo woßlepjeneho nětko operěrowacz.

* Schtó by wěrił, so dejmanty s njebjes padaju! W meteorje (— meteory ßu cžorne kamjenje, kotreż w podobje płomjenjojtych kulow na semju padaju a ßo hłuboko do njeje sarywaju —), kotryž w Pensenskej guberniji w Ruskej dele padże, wulku liczbu ßwětłych, schěrych kuskow namakachu, kotreż ßo jako dejmanty wupokasachu. Njenadźizy tale powjescz wuczenym njepschińdże; pschetoż hižo psched něschto létami je ßo na to pokasało, so je wěsty kamjeń w južnej Afrizy, w kotrymž ßo dejmanty namakaja, zyle na meteority podobny.

* Towarstwa mamy wschěch druzinow. Jene, wo kajkimž naschi cžitarjo ßnano hischcze cžaß žiwjenja ßłyscheli njeßu, je akzijowe towarstwo želesniczných rubjeznikow. Bohaty pschekupz Erdmann psched krótkim s Minska (pólskeho města) na želesnizy do Moskwy jědźesche. Duzy po puczu jemu 22,000 rublow kranuchu, to je bjes makeho 50,000 mk. W jenym kupeju s pschekupzom schikowana mkoda žónska jědźesche. Schtó běsche jemu pjenjesy kranuł, Erdmann njewjedźesche, dokelž běsche krucze wußnuł był. Tukachu na jeho pschewodźerku, kotruž też sajachu, runjez běchu też ju w hłubokim spanju nadeschli, a runjez wona rubjeznych pjenjes pschi ßebi njemějesche. Minuchu ßo schtyri njedźele. Njedaloko Wilny w želesniczným cžahu žida Schmulowicza lepichu, kotryž runje bohatemu pschekupzej pjenjesy s kapßy cžahasche. Pola žida też Erdmannowy słoty rjeczask namakachu. Nětko ßo wukopa, so je žid tehdy też pschekupza duzy s Minska do Moskwy wurubił, a so Erdmannowa pschewodźerka njewinowata ßedźi. Žid ßo wusna, so jako ßobustaw akzijoweho towarstwa na želesnizach kranje, a so je s jenym towarschom do wosa, w kotrymž tehdy jědźesche, s rołku pohłuschaze płuny (gasy) puschcził, na cžoż staj pschekupz a jeho pschewodźerka pohłuschenaj wußkoj.

* Wczera tydźenja w nozy je ßo pschecźiwo ruskemu namjesnemu wojakej w ruskej namjesnej staziji Modrzew na mosczе pola Myslowiz attentat s dynamitom stał. Dynamitowe patrony, kotreż běsche něchtó na wokna spomnjeneho doma położił, w nozy wokoło dweju bubotajo rosbuchnuchu, so buchu wobydlerjo Myslowiz se spanja wubudźeni. Wojak a jeho ßwójbni s łožow spadachu; schkody pak ßo jim žaneje njesta. Wokna běchu rosbite a rostorhane, murje běchu ßo rospukałe.

* W ruskej wßy Dubskoje ßu njedawno tsi klóschtrske knjeżny rudny kónz namakała; pjenjesy, kotreż běchu namakałe, jim sahubjenje pschinjeßechu. Se wßy dó wßy khodźo a sa ßwój klóschtr jakmožnu sběrajo knjeżny pschede wßu Dubskoje kožany waczok namakachu, w kotrymž běsche 60,000 rublow (40,000 toler) papjerjanych pjenjes. We wßy knjeżny pschenozowachu a korczmarjej a też druhim ludźom wo namakanych pjenjesach powjedachu. Korczmar wjeczor nikoho wjazy do domu njepuschczi. Hdyž běchu njesbožowne knjeżny wußnułe, je korczmar s dołhim nožom sarěsa. Lědma běsche wón njeskutk dokonjał, ßo uralski kosak k njemu do domu dobu, kotryž běsche pjenjesy shubił a też shonił, so ßu je knjeżny namakałe. Kosak mordarja hnydom pschimnu a jeho ßudnistwu pschepoda.

* Burow w někotrych wßach Okonjezskeje gubernije w Ruskej ßu mjedwědźe kaž woblehnułe. W pjecźich wßach ßebi wobydlerjo ani sa płót won njewěrja. Tele wßy woßrjedź hustych lěßow leża, kotreż ßo sta wjerstow (kilometrow) daloko cžahnu. W tychle lěßach ßo móhł rjez s mjedwědźemi mjerwi, kotreż w cžrjódkach 7 abo 8 hromadźe wokoło cžahaju a wschón skót rostorhaju, kotryž ßo na lěßne pastwischcza pschicźěri. Burjo ßebi žiweje radźi njeßu. Wschitke konje a wschitke howjada ßu jim mjedwědźe rostorhałe a sežrałe; duž burjo role dźěłacz njemóża. Strach psched mjedwědźemi je tak wulki, so nichtó se wßy wjazy do lěßa jahodki schczipacz a hriby sběracz njekhodźi. Wobydlerjo woblehnjenych wßow ßu semstwo (wokrjeßnu wyschnoscz) wo pomoz proßyli a ßwoju zyłu nadźiju na hońtwjerske wotdźělenja stajeja, kotreż ßu ßo psched krótkim w wójsku wutworiłe a nětko porucznoscz dostałe, ßo do tamnischeje krajiny na hońtwu na mjedwědźe podacz.

* Jara hłupje mózesche ßo psched krótkim 25 holzam seńcz, kotreż běchu s łódžu „Hekla" do Ameriki pschijeże. Wobßedźer tak mjenowaneho „Heiratsbureau" běsche jim w Amerizy mužow wobstarał. Hdyž pak holzy na kraj stupichu, chzyschе wyschnoscz pscheczіwo nim sakoń nałożicz, kotryž tajkim do kraja njeda, kotsiž ßu ßo w wukraju s kontraktom swjasali. Wyschnoscz pak ßo skónczнje naproßyła da a holzy dale puschczi. Nadźějomnje ßu nětko wschitke sbožowne mandźelske.

* W kraju Peru w Amerizy je towarstwo sestupiło, kotreż chze sa rowami starych peruanskich knjeżerjow pytacz a pokłady dobycz, kotreż ßo w rowach namakaju. Towarstwo ma ßwoje ßydło w małym peruanskim mórskim pschistawje Mollendo; sakładny kapital 160,000 mk. wuczini. Stari Peruanszy mějachu wyßoku sdźěłanpscz. Ale hdyž knjeżeŕ abo někajki wulki kraja wumrje, wulku liczbu poddanow a s nimi wjele skota, ßlěbra a drohotnych kamjenjow ßobu sahrjebachu. Kaž ßo praji, je něchtó w tajkim rowje sa milijon toleŕ pokładow namakał.

* Hdyž ßo nutnizaŕ Beatie w Kansasu njedawno s pola domoj wrócźi, jemu jeho 5létna dźowczіczka płaczo powjedasche, so je tón ßamßny wokomik, hdyž je wona ßwojeho dwaj měßazaj stareho bratsika na dworje na trawnik ßadźiła, wulki ptak pschileczał, dźěczo shrabnuł a jo do powětra wotnjeßł. Nutnizaŕ ßo hnydom s někotrymi ßußodami sa rubjeznikom ßwojeho dźěsćza na hońtwu poda. Sa hodźinu wulkeho worjoła wußlědźichu a do njeho tšélichu. Kulka jemu kschidło srani, ale worjoł ßo hońtwjerjam tola saßo s wocžow shubi. Nutnizaŕ sbytki ßwojeho dźěsćza domoj pschinjeße.

* Wo spodźiwnych podawkach na morju ßo s Ameriki pische. Wobydleŕ města Brooklyn je 11. sańdźeneho měßaza s Ojee, kupy w Južnym Morju, list dostał, a to wot jeneho ßwojich pscheczelow, kapitana Greena, wo kotrymž mějachu wschitzy sa to, so je ßo léta 1858 tepił, hdyž ßo jeho łódź „Konfederation" na morju rosbi.

Tale łódź běšche maleho rózka 1858 ſ New-Yorka do Auſtraliſkeje wotjěła; dokelž pak wot teho czaßa niczo wjazy wo njej ßłyſchecź byko njeje, mějeſche ßo ſa to, ſo je ßo łódź podnurika, a ſo ßu ßo wſchitzy ſchěßnaczo, kotſiž na njej běchu, ßobu tepili. Liſt, kotryž do Brooklyna pſchińdże, běſche na ſamaſane kopjeno papjery pißany; poßleni datum běſche ſ julija 1887. Ssobu pſchiwjeſka běſche jón rybaſka łódź, kotraž běſche w tymle czaßu nimo ſpomnjeneje kupy pſchijěła. Kapitan Green piſche, ſo ßo ßamo roſumi, ſo ßu jeho ſnaczi wſchitkich, kotſiž ßu ſ łódźu „Konfederation" 1858 do Auſtraliſkeje jěli, ſa ſhubjenych měli. Green dale piſche: Hdyž běchmy hižo 9 njedźel na morju, ſatraſchny wětr naſchu łódź rosbi. Ja ſe ßwojimi ludźimi a dwěmaj žónſkimaj do czołmow ſeſkakachmy, ſo bychmy ßwoje žiwjenje wukhowali. 40 dnjow ßmy po morju wokoło błudźili, doniž ſkónczne k kupje Ojee dojědźechmy. Człowjekojo na njej njebyblachu; ale dźiwiny, rybow, płodow a wody běſche tam na doſcź. Junu wjeczor w lěcze 1862 naſdala prěnju łódź wuhladachmy; woßmjo naſchich ludźi ßo na czołm ßynuchu a chżychu hacź k łódźi dojěcź. Mějachmy ßylny wětr. Czołm pak ßo njewróczi; duž ßu czi woßmjo najſkerje ſhubjeni. Tej dwě žónſkej ſtej ßo ſ dwěmaj mojich ludźi woženiłej; runjeż ßmy wot teho czaßa na kupje někotrych pohrjebali, ßmy w tu khwilu tola dwanacze człowjekow na kupje. Ssmy zyle ſpokojom. Draſty wſchak mějachmy jara mało. W běhu 30 lět ßu jeno tſi łódże pſched naſchej kupu pobyłe. Sswój liſt je Green hižo pſched ſchtyrjomi lětami pißał a czakał, doniž łódź njepſchijědże, kotraž by jón ßobu wſaka. Green je, kaž piſche, 68 lět ſtary a cziły a ſtrowy.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalſkej zyrkwi budże jutſje njedźelu dopołdnja w 10 hodźinach farař dr. Kalich němſki předowacź.

Wěrowani:

W Michalſkej zyrkwi: Bohuwěr Wylem Ritter, krawz w Dobruſchi, ſ Khryſtianu Wyleminu Hempelez pod hrodom. — Matej Schewczik, pohonc w Nadźanezach, ſ Jdu Selmu Reichez tam.

Křćeni:

W Michalſkej zyrkwi: Hermann Max, Handrija Ducźmana, cźěßle w Jenkezach, ß. — Lina Emma, Jaroměra Auguſta Dórnika, najeńka ſkały w Hornjej Kinje, dź. — Hana Amalija, Khorle Auguſta Wobſta, khěžerja a fabrikarja w Małym Wjelkowje, dź. — Jda Selma, Hermanna Schirmeka, zyhelnika na Židowje, dź. — Martha, Matěja Barta, dźěłacźerja w Cźichońzach, dź. — Max Hermann, Matěja Schewczika, pohoncza w Nadźanezach, dź. — Khorla Auguſt, njemandź. ß. w Wulkim Wjelkowje.

Zemrjeći:

Dźeń 19. oktobra: Marja Frieda, Maxa Fietzy, fabrikarja na Židowje, dź., 1 l. 8 m. 28 d. — 20. Hana Schmidtez, bywſcha ſwudowjena Ramſchowa, Khorle Auguſta Klahry, wicźeżneho kublerja w Tſělanach, mandźelſka, 56 l. 4 m. 15 d. — 21. Auguſta Wylemina Apeltez ſ Wjelkowow, wobydlerka wokrjeßneje dźěłacźerńje na Židowje, 44 l. 1 m. 7 d. — Marja Wicźaſez, njebo Handrija Hetaſcha, khěžerja a powjaſaŕſkeho miſchtra w Hodźiju, wudowa pod hrodom, 78 l. 7 m. 15 d. — 22. Lejna Regmannez, njebo Handrija Hawſchtnika, khěžerja a krawza pod hrodom, wudowa, 70 l. 6 m. 5 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2092 měchow.		W Budyſchinje 20. oktobra 1888 wot mk.	np.	hacź mk.	np.	W Lubiju 25. oktobra 1888 wot mk.	np.	hacź mk.	np.
Pſcheńza	běła	9	76	10	06	9	59	9	85
"	žołta	9	05	9	35	8	82	9	26
Rožka	50 kilogr.	8	10	8	23	7	88	8	06
Jeczmjeń		7	25	7	68	7	—	7	50
Wowß		6	70	7	—	6	70	7	—
Hroch		7	22	10	—	8	33	8	89
Woka		6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły		13	—	16	—	12	50	14	—
Hejduſchka		16	—	16	50	15	—	15	50
Běrny		1	80	2	20	1	80	2	50
Butra	1 kilogr.	1	90	2	10	1	70	1	90
Pſcheńcźna muka	50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	7	80	12	80	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	—	3	30	2	70	3	30
Sslóma	600 "	24	—	26	—	22	—	25	—
Prožata 815 ſchtuk, ſchtuka		5	—	13	—	—	—	—	—
Pſcheńcźne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	25	6	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pſcheńza (běła) wot 9 hr. 67 np. hacź 9 hr. 97 np.; pſcheńza (žołta) wot 9 hr. 23 np. hacź 9 hr. 38 np.; rožka wot 8 hr. 14 np. hacź 8 hr. 23 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacź 7 hr. 61 np.; wowß wot 6 hr. 70 np. hacź 6 hr. 85 np.

Drażdźanſke mjaßowe płaczišny. Howjada 1. druźiny 58—62 mk., 2. druźiny 52—56, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—57 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 40—50 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 26. oktobra: Cźopłe.

Póſt ſa woßoby:

bjes Budyſchinom a Rakezami.

Wotjěſd ſ Budyſchina (pósta)	wjeczor	w	7 hodź.	35	min.
" Małeho Wjelkowa	"		8 "	20	"
" Njeßwaczidła	"		9 "	30	"
Pſchikhad do Rakez	"		10 "	10	"
Wotjěſd ſ Rakez	rano	w	6 hodź.	5	min.
" Njeßwaczidła	"		6 "	55	"
" Małeho Wjelkowa	"		8 "	5	"
Pſchikhad do Budyſchina	"		8 "	45	"

Njech ßo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzaŕſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Khěža na pſchedań.

W Porſchizach je khěža czo. 40, pſchi dróſy leżaza, ſa rjemjeßlnikow ßo hodźaza, ſ 1 kórzom pola a ſ 1 kórzom łuki na pſchedań.

Herbja.

Małziwna **khěža** ſ 1½ kórzom pola je ſ napłaczenjom 900 mk. na pſchedań pſches wobßedźerja **Pětſchku** w Nowej Wßy nad Sprewju pola Hucźiny.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo

Schiſchka a Rieczka.

Nowe

hollandſke jerje

wulke a tucźne

po 4 a 5 np.,

15 ſchtuk po 60 np.,

porucza

Gustav Poſer.

Syrup

punt po 12, 16, 18, 20 np. atd.

porucza

Richard Neumann.

W Ssmochczizach w kowarni je zyle nowy njetrjebany krumjazy **wós** tunjo na pſchedań.

Koſaze kózki,

teho runja ſajecze a karniklaze kózki kupuje a płaczi najwyſchſche płaczišny ſa nje

Guſtav Nawka

na garbaŕſkej haßy czišło 16.

Tež ßu tam wſchě druźiny kožow k pjelzam bjes molow po najtuńſchich płaczišnach dostacź.

Albert Poppe

4 na Mużakowſkej dróſy 4 po najwyſchſchich płaczišnach **łapy, koſcze, ſtare żeleſo, papjeru** atd. po mjeńſchich a wjetſchich dźělbach kupuje. S poczeſczowanjom

Albert Poppe.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaczišnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Louis Gadt, krawſki miſchtr

w kupnizy pſchi hłownym torhoſchczu.

Wupſchedawanje na ſkładze leżazych **dobrych czišťowołmjanych tkaninow** a **mużazych wobleczenjow, pikeſchow, nadwobleków** atd., po najnowſchej módze derje ſeſchitych atd.

Tunje kanapeje

k hermankej porucza

E. Pietſch, tapezěrař

na ßerbſkich hrjebjach czišło 28.

Khofej

njepaleny punt po 95 np. a drózšcho porucza

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoschczu czo. 8.

Khofej

paleny, jenoż wubjernje ßkodżazy, punt po 1 mk. 20 np.

porucza

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoschczu czo. 8.

Syrup

punt po 12 hacz do 30 np.

porucza

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoschczu czißko 8.

Dr. E. Weberowy

alpenski selowy tej

krej czischczazy

woprawdzity jenoż w snatych haptykach

w pakczikach po 50 np.

Dress & Lawall w Draždżanach.

W Budyschinje w haptykomaj; hłowny skład w měschczanskej haptyzy; w Schěrachowje pola haptykarja P. Petzolda.

W wudawarni Serb. Nowin je na pschedań: **Spěwna radosć**; sběrka schulskich spěwow. Do seleneje wobalki swjasana sa **50 np.**, do twjerdych deskow swjasana **70 np.**

FORMY,

wulka kniha basni **Jakuba Čišinskeho,** je wušła a je w Smolerjec knihićišćerni dostać. Płaćizna brošurowaneho exemplara 2 hr. 50 np.

Pschedawarnja modowych tworow a žónskeje drasty

Richarda Gautzscha

na bohatej haßy.

Wschě nasymske a symske nowosćze tkaninow ßu nětko doschłe, kotrež, dokelž ßym je **tunjo kupił**, po tunich płaćizinach poruczam:

drastne tkaniny,
hłowne wotdźělenje w mojich khlamach, něhdże 1000 kruchow na składże,
jenobarbne połwołmjane łóhcź po 40, 50, 60 np.,
noppé = = = 40, 50, 60 =
cheviot = = = 60, 80, 100 =
jenobarbne czistowołmjane = = 70, 85, 100 =
ßmužkate = = = 85, 100, 120 =
pißanoßmužkate = = = 85, 100, 120 =
kascheměr czorny = = = 60, 70, 80, 100, 120 np. hacz do 3 mk.,
židźane tkaniny czorne łóhcź po 2 hacz do 4 mk.,

lama
czistowołmjany k wobleczenjam, ßuknjam, pjeslam łóhcź po 80, 100, 120, 150, 200 np.,

molton
czistowołmjany w nježnych měschanych barbach k spódnym ßuknjam a spódnym kholowam łóhcź po 125 np.,

plysch a kružinu (krimmer)
k pjeslam a wobßadźenju łóhcź po 120, 150, 200, 250, 300 np.,

mohairowy plysch
k počehnjenju kožuchow, paletotow, pjeslow atd.,

barchent k koschlam,
něhdże 1000 kruchow na składże, tkane jaßne mustry łóhcź po 17, 20, 25, 30, 35, 40 np., czischczany łóhcź po 20, 25, 30, 35 np.,

kalmuk
łóhcź po 30, 35, 40 np.,

pißany barchent
bruny, módry, czerwjeny łóhcź po 25, 30, 35, 40, 50 np.,

pollama, 6/4 schěroki
łóhcź po 25, 30, 35, 40 np.,

pollama, dwójzyschěroki
łóhcź po 50, 80, 100 np.,

hotowe **spódne ßukuje** wscheje druźiny po 2, 2,50, 3, 3,50, 4 hacz do 10 mk.,

hotowe **mužaze koschle**
s czischczaneho barchenta nanajlepje seschite, jara dołhe a schěroke, po 1 mk. 50 np., 2 mk. a 2 mk. 25 np.,

hotowe **barchentowe blusy**
s czischczaneho barchenta w nježnych mustrach po 3 mk.,

wulkotne nowosćze
w **wołmjanych rubischczach** na hłowu a wokoło taille; **lamarubischcza** s fransami a bjes nich, **barchentowe rubischcza,** židźane a połžidźane **rubischcza wokoło schije,** židźane a połžidźane **žonjaze rubischcza,** wołmjane a bawmjane **rubischcza wokoło schije, krywy na kanapej, konjaze deki, khornarje na ramjo, schenillowe rubischcza, trikotowe taille, gardiny, schórzuchi** kóždeje druźiny, **trikotowu drastu** po 3 mk.,

khapoty a khapy
wołebite nowosćze s wołmy a židy po 2, 2,50, 3, 3,50, 4, 5 a 6 mk.

W mojej pschedawarni ßo **serbski** rěczi.

K kermuschi

zytronowy wolij, pjeczny ßól, wschě druźiny korjenjow, zylych a **tolczenych, běły** a **czorny pópjer, mazißowe kwěty, muskatowe worjechi, turkowski popjer, nowu wyrzu, majoran, thymian, zymt, zeylonski zymt, naliki, safran** atd. po tunich płaćizinach poruczataj

Strauch & Kolde

na kamjentnej haßy 3, na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu worłej.

K pschedstejazym **kermuschan** rjanu jadriwu **pschenicznu muku** hachtel prěnjeje druźiny po 1 mk., hachtel druheje druźiny po 80 np. porucza

Handrij Schuba w Delnjej Hórzy.

Kosaze, sajecze, karniklaze a wschě druhe **koże** kupuje a pschezo najwyschsche płaćizny płaći

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach czißko 9.

!Najtuńsche płaćizny w Budyschinje!

Tworowy skład najwjetscheje Draždżanskeje firmy Siegfried Schlesingera

pola

Hermanna Beermanna

w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy 6.

Symske drastne tkaniny dwójzyschěroke po 40 np., **czorne czistowołmjane kascheměry** po 60 np., dobre **czorne židźane tkaniny,** ßuknju po 27 mk., 7/4 schěroke dobre **tkaniny k ßuknjam** po 28 np., dobre **czistowołmjane tkaniny k ßuknjam** po 95 np., **lama** po 60 np., **barchent k koschlam** po 16 np., **tkaniny k mužazym a hólczazym wobleczenjam a k kožuchowym počehnjenjam, krymer, plysch** po 1 mk. 20 np., dobre **konjaze deki** hižo po 3½ mk., **krnwjaze deki, tkaniny k poßleschczam** po 20 np., wscho hacz k najlepschim druźinam, **rubischcza** wschěch druźinow a wjele druheho.

Hermann Beermann

w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy 6.

Hotowe **loža** s **matrazami** a **kanapeje,** derje a trajnje dźěłane, w wulkim wubjerku po zyle tunich płaćizinach, a teho runja k wuwjedźenju wschěch **polstrowanskich dźěłow** w domje a swonka njeho porucza ßo

T. Albert, ßedlarski mischtr na horncžerskej haßy.

Přeprošenje.

Hłowna zhromadźizna serbskeho duchownstwa ma so **póndźelu 12. novembra** wot 10 hač do 12 hodźin w **Budyskej złotej krónje** a po njej tam wot 12 hodźin **hłowna zhromadźizna serbskeho lutherskeho knihowneho towařstwa** k předpołoženju zličbowanja dźeržeć; na čoż woboje z tym należnje přeprošuje

předsydstwo.

Cześćenym Sserbam k wjedźenju dawam, so ßym ßwoju **schewzowniu** na **swonkownu lawsku haßu čo. 28** ſ napschećza hoscźenza k běłemu konjej pschepołożik.

S dobom poručam ßwój wulki skład dobrych a trajnych **schkórnjow, schkórniczkow, stupnjow** sa dom a wukhadźowanje, **ſilzowych stupnjow** a **tossow, czopkych sakkadnych póduschow** atd. po jara tunich płaczisnach.

Czrije, po měrje sa czerpjaze nohi skasane, ßo derje dźěłaju.

Handrij Barcz, schewski mischtr
na swonkownej lawskej haßy 28
ſ napschećza hoscźenza k běłemu konjej.

Max Klockau,

czaßnikař

w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy čo. 7.

Skład wschěch druźinow **czaßnikow** a **optiskich wězow,** jako **brillow, kłóčnikow, thermometrow** atd. Porjedźenja ßo derje a tunjo ſ rukowanjom wuwjedu.

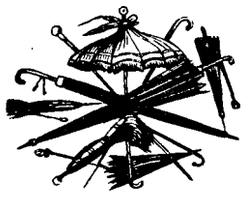

Pschedeschćźniki

khmanje dźěłane w najwjetschim wubjerku a po tunich płaczisnach poručza

Eduard Schulze's Sohn,
pschedeschćźnikař
na bohatej haßy 26 pschi wrotach.

Počzehnjenje a porjedźeńki tunjo.

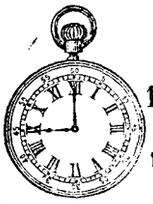

A. Mager

czaßnikař
11 na ßerbskej haßy 11.
Wulki skład
wschěch druźinow
czaßnikow
ſ dwěłětnym rukowanjom.

Porjedźenja ßo, kaž je snate, najlěpje a najtuńscho wobstaraju.

Zigary

po **2 np.,** 100 schtuk po 1 mk. 80 np. poručza

C. F. Dietrich
na mjaßowym torhoschću czo. 8.

Najlěpsche nowe ßuschene holandske

polnojerje

woßebiteje polnoscze po jenotliwym a po kopach jara płaczisny hódno poručam a czinju woßebje saßopschedawarjow na to kedźbnych.

Gustav Kittner
na ßerbskej haßy czo. 4.

Khofej

najtuńschi poručza

Pětr Nowak na Horje.

Hućzinjanska piwarnja.

Póndźelu popołdnju w 5 hodź. ßo **młode piwo** pjelni.

Zaréčanske serbske towařstwo

změje — da-li Bóh — njedźelu 28. oktobra t. l. swoju měsačnu zhromadźiznu. — Přednošk je dobroćiwje přilubjeny.

Předsyda.

Rakečanske towařstwo „Lipa“

njezměje tón króć kaž hewak třeću, ale štwórtu njedźelu měsaca, to je 28. winowca, swoje měsačne posedźenje, na kotrež najpodwolnišo přeprošuje

předsydstwo.

Do Drožďžija!

Njedźelu a póndźelu **kermuschne reje** ſ balskej hudźbu. Pschecźelnje pscheproschuje.

Tschieter.

Sastupjerjo

ßo pod pschihódnymi wuměnjenjemi sa Budyschin a wokolnosć wot jeneje wjetscheje piwarnje pytaju. Offerty njech ßo ſ napißmom **N. O. 183** do Draždźan na „Invalidendank“ póscźelu.

Sslužobna holza, 15—17 lětna, ßo 1. dezembra abo 1. januara pyta na **Jägerstraße 12 delka.**

Ssylna ßerbska khěžna holza ßo k 1. januarej do ßłužby pyta. — Dalsche je shonicź na **taschbarku** czißko 1.

Na knjeżim dworje w Delnjej Hórzy pola Budyschina ßo k nowemu lětu 1889 pschi wyßokej msdże 3 rólni pohonczojo a 2 wolazaj pytaju.

Dźěławaj młodaj mandźelskaj ßo hnydom abo posdźischo na Debischkowski knježi dwór pytataj. Wonaj dostanjetaj kóždy czaß dźěło a póbla darmotneho bydła běrny, kotrež trjebataj.

Wěnz wopomnjenja

na row
mojeje cźety, cźeßnje knjeżny
Marje Augusty Scholcźiz,
wobßedźerki khěže, pjekarnje a khlamarnje
w Delnjej Hórzy,
narodźi ßo 14. hodownika 1840,
w tym Knjesu wußnu 12. winowza 1888.

Hłóß: Božo, Knjeże teho ßwěta.

K sbóżnosczi ßu wuswoleni,
Kiž we Bosy żiwi ßu,
S człowjekow tu wukupjeni
Pisches Khrystuša ſ jeho krwju
K pyschnym knjeżnam prěniczkam
Sa kwaß jehnjeczowy tam.

Wopomń, człowjeże, so je dwoje,
Kschescź'an ſ pschihnucźenja bycź,
Abo ſ wutrobneje wole
Hižo to ßam wot ßo chzycź,
Kaž w tym Knjesu semrjeta
Běsche to wot dźeczatstwa.

Wona tudy wjazy njeje
Namakacź bjes żiwymi,
Kiž tu dobrotow tak wjele
Czinjesche nad khudymi,
Wuschła je nětk, wjedźena
Pisches ßmjercź na kwaß Jesußa.

Dopjelnjujo Božu wolu,
Dokelž wjele nusy je
Na człowjestwa wulkim polu,
Rada ßylsy trějesche,
Kaž na semi Knjesowej
Wjele jeje runja njej'.

Na dnju jeje pohrjebanja
Jeniczży niż pschecźelijo,
Ně, tež khudźi wot jej' rowa
Njerad dźěchu ßylsujo,
W duchu sa njej hladachu
K njebjeskemu wjeßelu.

Wjele dobroh' wußywała
Tudy ßy we czaßnosczi,
S tym ßy prawje wikowała
S teho Knjesa puntami,
Sa czoż żnějesch hnadnu msdu
Pschi Bosy tam we njebju.

Njech tež my na ßmjertnych stronach
Sslědźo dźimy sa tobu,
Hdyż twój duch na sbóżnych honach
Że we kraßnym wjeßelu
Tam, hdźež naschi prědnischi
Ssu we sbóżnym towarstwi.

Wopomnicź tež nam ßo ßłuscha
Semskej' njewěstosczje czaß,
Ssnadź ta khwilka budże kuscha,
So jow ßmjercź tež setka naß;
Nasch dźeń běži k wjeczoru
Kaž te ßłónzo po njebju.

Tehdy, Božo, chzył ty ßmilicź
Nad nami ßo Khrysta dla
A tež nam tu sbóżnosczź sdźělicź,
Kiž ma tracze bjes kónza
W wohydlenjach jandźelskich,
W jaßnych hrodach zionskich.

Luba, twoje wopomnjenje
Budże tracź bjes żiwymi,
Měj nětk dobru nóz, spi rjenje
W měrnym rowje po cźěli,
Hacź nam ranje saßwita
Sbóżnoh' saßowidźenja.

Gusta Hataß.

Pohonczow, wotroczkow, dźowki a dźěłaczerske ßwójby pyta pschi wyßokej msdże pschistajaza żona **Schmidtowa** na garbarskej haßy 9.

Dźowki, domske a hródźne dźowki, żony k dźěczom, rólnych pohonczow a wolazych pyta **Haynoldowa.**

Jeneho **tyscherskeho** pyta
Jan Urban w Porschizach.

Cześny wěnz na row

k lětnemu ßmjertnemu dnju
naschelio lubeho ßyna
Khorle Augusta Frühaufa
w Njeßwaczidle,
wumrje dźeń 31. oktobra 1887
ßwojeje starosby 16 lět a 9 měßazow.

Kak wschel'ke ßu te Boże pucze,
Kak dźiwne Boże wodźenja,
Ta człowska rjanosczź sańdże rucze,
Kaž rjana kwětka swotpada.

Tón młody człowjek je kaž kwětka
We kraßnej rjanej sahrodźi,
A husto stanje ßo, niz ſ rědka,
So ßmjercź ßo k njemu pschibliži.

Tak běsche też ßo pschibližiła
K nam ßmjercź bje wscheho ßmilenja,
Nam luboh' ßyna wokschakała
A dowjedła joh' do njebja.

My dźenß' joh' ſ nowa pschewodźamy
We duchu k ßmjertnej komorzy
A ſ nowa jeho wopkakamy
Na ßmjertnym dnju tej' srudosby.

Wón běsche pschezo strowy, czily
We ßwojej rjanej młodosczi,
Nam starschim k wjeßelosczi żiwy,
Hacź kschcźeński ßlub wón wobnowi.

Dha potom do wuczby wón dźěsche,
Hdźež rjemjenjerstwo wuknjesche,
A slóschtniwy do dźěła běsche,
Też wjeßely, so wuwuknje.

Bóh luby Knjes pak hinak chzysche
Hacź ßebi my to myßlachmy,
Sła khorosczź tyfuß na njoh' dźěsche
A jemu pomhacź njem'żachmy.

Hacź runjeż lěkař pschiwolany,
Też jemu pomhacź njem'żesche,
Dha praschesche ßo troschtowany,
Hacź bórsy khorosczź pschestanje.

A hdyż wón jara ßłaby běsche,
Dha hischcże prajicź mójesche,
Schto mamy na tym hrěschnym ßwěcze,
Tam w njebjeßach dom rjeńschi je.

Wón je ßej sahe k Bohu żadał
We ßwojej cźeżkej khorosczi;
Bóh Knjes je hnadnje na njoh' hladał
Dźeń poßledni w oktoberi.

Tej' ßmjercze jandźel k njemu dźesche:
„Pój, młodźenzo, nětk do njebja!“
Schtoż wón ßej tehdom żadał běsche,
Knjes Jesuß jeho wußłyscha.

Wón je tom' ślemu ßwětej wuschoł,
Hdźež luta slósez a horjo je.
Je do njebjeskoh' raja dóschoł,
Hdźež knježi wěczne wjeßele.

Nětk ſ jandźelemi spěwa rjeni
To halelnja ſ wyßoka.
My pak 'schcze ßmy na hrěschnej semi
A cźakamy na njebjeßa.

Da spi nětk w ßwojim khłódnym rowje,
Hacź Bóh Knjes wschitkich sawoła,
A pschi tym jehnjeczowym stole
Naß wschitkich saßo sjednocza.

Dźak budź tej młodosczi pak nětko,
Kiž jeho k rowu njeßechu,
A dale też tym dźak sa wschitko,
Kiž jeho kaschcź jom' pyschachu.

My pak ßo chzemy pschihotowacź
K tej ßmjercźi, kiž też pschindże k nam,
Naß starych, młodych wotßal wołacź,
Naß dowjesćź na pucź k njebjeßam.

Srudnej sawostajenej starschej
Jakub Frühauf a mandźelska
psches **Ernsta Helaßa.**

(K temu cźißku pschikoha.)

Konfekt, fontan, kakaowowy pólver, schokoladu punt po 80 np., **tejowe wafle, jendźelski biskwit, atrapy, bonbonijery, vaniliju, thej, likěry** po 1/1 1/2 1/4 bleschach porucža

konditarnja

Alwina Schradera

na swonkownej lawskej haßy.

Jabłukowe wino,

jara dobru druźinu, liter abo bleschu po 25 a 30 np., **holansko-jahodowe** abo **strowotne wino,** wubjerny źrědk psche zołdkowu źłaboscź, běźenje atd., teho runja wschelake **jahodkowe wina, źadowe schampanske wino, schumjaze źadowe limonady, sodowu** a **seltersku wodu,** dale

źadowe kißało,

najlěpsche k źołotwi, k sakładźenju atd. porucża

Hornjołużiska źadłóczerńja

dr. Herrmanna a dr. Wetzki.

Khosej

wot najtunischich hacź do najdrózschich druźinow w wulkim wubjerku porucża

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž tež wschě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucża jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Turkowske źłowki

najlěpscheje druźiny porucża

Moritz Mjerwa

pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczisnach.

Zokor

zyty a mlěty,

lompowy zokor

porucża jara tunjo

C. F. Dietrich

na mjaßowym torhoschczu czißło 8.

Najwjetschi wubjerk w tudomnym měsče

Shorjelski magazin

hotoweje

mužazeje, žonjazeje a dźěczazeje drasty.

pschi najtunischich płaczisnach.

Po dóńdźenju wschěch symskich nowoscźow poruczam swój bohacze wuhotowany magazin jako

najtuńsche a najlěpsche městno k kupowanju

w tudomnym měsce.

Dokelž **direktnje** s fabrikow kupuju a **sam krawstwo derje znaju,** je mi możno, **kóždy dobytk** k lěpschemu swojich wotebjerarjow wuwużiwacź a

kóždu konkurenzu

kaž po wubjerku tak tež po płaczisnach

pscheßahnucź.

K shotowanju po měrje poruczam swój wulki skład tukrajnych a wukrajnych tkaninow a **rukuju za wubjerne sedźenje** a **pěkne dźěło.**

Moritz Wassermann,

krawski mischtr

19 na bohatej haßy 19.

Shorjelski magazin

hotoweje

mužazeje, žonjazeje a dźěczazeje drasty.

Hermann Darschau,

schtrympańja w Budyschinje

na schulerskej haßy czißło 1

swoje dawno jako jara dobre znate **schtrympowe twory** cźežkeje druźiny se swojeje schtrympańje po tunich płaczisnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucża.

S dobom na swój wulki skład **schtrykowanskeho pschedźena** najwubjernischeje kajkoscze kedźbne czinju.

en gros. **en détail.**

Dokelž su so khosejowe płaczisny saso ponizike, poruczam wot nětka saso

paleny khosej

punt po 120 a 130 np.

w znatych dobrych a derjeßkodźazych kajkoscźach.

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

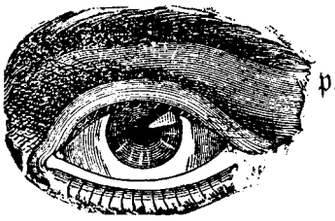

Bryle, tłóczniki

po najtunischich płaczisnach porucża

Joh. Gäth,

czaßnikar a optikus

1 na hospitalskej haßy 1.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź za 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaschtaj **Wilhelm Bogußławski** a **Michał Hórnik.**

Khosej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacź 1 mk. 40 np.,

njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,

najlěpsche czisćze a zylnje źkodźaze druźiny porucża

Jan Wjenk

na swonkownej lawskej haßy 38 pódla Schraderez konditarnje.

Dürrenbergsku warnu sól

Dürrenbergsku skótnu sól

(kotraž je, kaž je znate, najlěpscha) porucża najtuńscho

Emil Lebelt

na dwórnischczu w Budestezach.

Destillazija

Schischki a Rjeczki

porucża swoje znate dobre druźiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płaczisnach.

Rajß

punt po 13, 15, 18, 20, 24 a 30 np. pola

C. F. Dietricha

na mjaßowym torhoschczu czißło 8.

Meblowy magazin

Auguſta Janaſcha, tyſcherſkeho miſchtra

16 na ſzerbſkej haßy 16

porucza wſchě druzˇiny **meblow, kanapeje** a **ſtoły,** dobroczˇiwemu wobkedzˇbowanju.

Ssuche drozˇdze

najlěpſche Drazˇdzˇanſke wot A. G. Huſelanda porucza wſchědnje czˇerſtwe

Ernst Glien na rózˇowej haßy.

Pſchedawarńja mużazeje, hólczˇazeje draſty a ſzuknja

na bohatej haßy 14 **Maxa Wolffa** na bohatej haßy 14

porucza k ſymſkemu czˇaßej ſzwój wulki ſkład **ſymſkich nadwobleka-rjow, zˇupanow, pjeſlow, doſpolnych wobleczˇenjow ſe ſzuknju abo pjeſlom, khězˇorſkich mantlow, wobleczˇenjow ſa pachołow a hólzow, paletotow** wot najproſczˇiſcheho hacˇ k najwoßobniſchemu.

Skład **němſkeho** a **franzowſkeho ſzuknja.**

Wſcha draſta a ſymſke paletoty ſzo po najtuniſchich płaczˇiſnach ſa krótki czˇaß nanajlěpje ſeſchija.

Max Wolff

14 na bohatej haßy 14.

Proſchu na firmu a czˇißło kedzˇbowacˇ.

Pißane barchentowe wobleczˇenje ſa dźěczˇi

45 cm dołhe po 3 mk.,
55 „ „ „ 3 „ 50 np.

pißane wobleczˇenje ſa czˇěſchne dźěczˇi,
pißane flanellowe wobleczˇenje ſa czˇěſchne dźěczˇi,
pißane ſymſke trikotowe wobleczˇenje

porucza po tunich płaczˇiſnach

A. Tſchentſcher w kupnizy.

Swój wulki ſkład

britwjow a tóczˇnych rjemjenjow

jenoż w dobrych kajkoſczˇach pſchi potrjebje naležˇnje porucza

Hermann Karſch prjedy A. Rockſch
3 pſchi mjaßowych jědkach 3.

Pſchiſpomnjenje: Wſcho toczˇenje a porjedzˇenje po najtuniſchej płaczˇiſnje wobſtaram.

Fotografiſki atelier

Alex. Matthaeya, dwórſkeho fotografa

naßlědnika

w Budyſchinje ſady měſchczˇanſkeje ſchule

ſzo k najßwěrniſchemu a najlěpſchemu ſhotowjenju fotografijow kóždeje druzˇiny porucza.

Płaczˇiſny ſzu niſke.

Pſcheßmahnjena ſymſka draſta

kaž ſwjerſchniki, mużaze ſzuknje, kholowy, lazy, mantle, deſchczˇne mantle, zˇonjaze paletoty, rubiſchcza na hłowu atd. ſzo rjenje a trajnje **pſchebarbja**

w **W. Kellingez** parnej barbjerni.

Mydlarńja H. Lehmanna

w Budyſchinje

na hornczˇerſkej haßy czˇißło 3 a na zˇitnej haßy czˇißło 3

porucza ßlědowaze wudzˇełki po poniżenych płaczˇiſnach w ſnatych dobrych druzˇinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło) punt po 40 np.,
zˇiwizojte jadromydło . . . . . „ „ 36 „
jadriwe mydło II. druzˇina . . . „ „ 30 „
czˇiſczˇaze mydło . . . . . „ „ 30 „
jendzˇelſke bělaze (blejchowaze) mydło „ „ 20 „
maſne mydło . . . . . **punt po** 20 a 25 „
kryſt. ſoda . . . . . **punt po** 5 „

} pſchi wotewſaczˇu 5 puntow ſzo płaczˇiny poniża,

rajßowu a pſcheńczˇnu ſchterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtuniſchich płaczˇiſnach,
najlěpſchi kołmas wot Schindlera a Myßlia w Schczˇeczˇinje punt po 25 np.

Adolf Boëtius, juwelěr, ſłótnik a ßlěbornik

w Budyſchinje na bohatej haßy 28

pódla hoſczˇenza k winowej kiczˇi

porucza ßwój wulki ſkład nowoſczˇow **ſłotych, ßlěbornych, granatowych** a **koralowych tworow,** wulki wubjerk **pjerſchczˇenjow, narucˇznizow, czˇaßnikowych rjeczˇaſow, medaillonow, kſchizˇow, broſchow, nawuſchnikow a rjeczˇaſow wokoło ſchije.** Wěrowanſke pjerſchczˇenje ſzo po měrje, kaž tezˇ ſzerbſka njewjeſczˇinſka pycha (tolerjowe rjeczˇaſy) atd. ſzo derje a tunjo dźěłaju. Porjedzˇenje ſzo rucze a pěknje wobſtara. Stare ſłote a ßlěborne pjenjeſy ſzo po najwyſchſchich płaczˇiſnach kupuja.

Chirurgiſka wobalerńja w Budyſchinje

na ſchulerſkej haßy 3 po 2 ſkhodomaj, nutskhód na rěſniſkej haßy.

Wuwinjene a wuſtorczˇene ſtawy runa, ſtawy wuſtrychuje, pleſtry kładzˇe, piwalzy ßadźa a kunki ſtaja, ſuby torha, wſchě rany wot tſělenja, bicˇa, kłócˇa, rěſnjenja, torhnjenja, kußnjenja, ſtkóczˇenja, ſahorjenja a ſmjeczˇenja hoji a wſchu druhu do ßwojeho powołanja ßkuſchazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löſſler, pruhowany hojeŕ.

Khoſej

paleny a njepaleny

jenoż w dobrych druzˇinach poruczˇataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedzˇbne czˇinimoj a je poruczˇamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Wſchě

dobre palenzy a **likěry, czˇiſty palenz**

porucza tunjo

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Schtóż

chze nóż abo nożizy toczˇene abo wuporjedzˇene měcˇ, póſczˇel je do parneje toczˇernje a porjedzˇernje

Oskara Buttera w Budyſchinje pola theatra.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacˇ:

Sſerbſke kmótſſjaze liſty.

Hamburgſko-amerikanſke paketojſ̌dne akzijowe towarſtwo.

Direktna parokłódźna jěſba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka** kóždu ßrjedu a njedzˇelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka** kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka** kóždej dwě njedzˇeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczˇornejc Indiſkeje** měßacˇnje 3 króczˇ,
ſ **Hamburga** do **Mexika** měßacˇnje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke parne łódźe podawaju wubjernu jědź a pſchihódnu pucˇowanſku ſkladnoſcˇ ſa kajutowych a bjeſtubjowych pucˇowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa **No. 707**
Carl Meisel w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 44. **Sobotu 3. novembra 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. W Lipsku žu 31. oktobra sakładny kamjeń twarjenja kněžorstwoweho žudnistwa w pschitomnoscźi kněžora Wylema, krala Alberta, prynza Jurja a sastupjerjow swjaskoweje rady žwjatocźnje sakožili. Liscźina, do sakładneho kamjenja samknjena, je podpišana: „Wilhelm Imperator Rex“ a je w marmorowym hrodźe w Potsdamje 27. oktobra 1888 wustajena; w njej žo pschecźe wupraji, so by prawa myšl sa prawo a sakoń pschezo žiwa w wutrobje zyłeho luda była. Sskawny serbski prědar superintendent Pank mějesche požwjecźazu rěcź. W njej wón namołwjesche, so dyrbi žo němski lud sjenocźicź w trojakim žlubje: jene kněžorstwo, jene prawo, jedyn žudnik. Bóh budź khwaleny! Wulka je nascha radoscź! pschetoż widźimy kněžora a krala na tutym městnje, směscźenu jenoscź němskeho luda. Jenake prawo njech ras w tutym domje knježi. Wukhow podtłóczenym, wobora pschecźiwo tym, kotsiž kněžorstwu a jeho prawu hroža. Prawdoscź lud powyscha; duž njech, kaž liscźina praji, němski lud prawo a sakoń pschezo wyšoko waži.

— Kněžor Wylem je žo pjatk tydźenja wjeczor s hońtwow pola Blankenburga do Potsdama wrócźił. Ssobotu dopołdnja wón se žwojej wyšokej mandźelskej do Barlina pschijěžże, a bě pschitomny pschi požwjecźenju zyrkwje Sswjateho Kschiža. Wot tam kněžor žwoju mandźelsku na dwórnischcźo pschewodźa, s wotkel žo wona do Potsdama wrócźi, žam pak žo wón do kněžorskeho hroda poda, so by deputaziju Barlinskeje měschcźanskeje wyschnoscźe w awdijenzy pschijał, kotraž kněžora wot wulkeho pucźowanja domoj witasche a jemu jako hołdowanski dar monumentalnu studnju, kotraž žo pscheđ hrodom postaji, pschepoda. W běhu popołdnja kněžor do Potsdama wotpucźowa, hdźež też njedźelu sawosta. Na druhi dźeń žo kněžor do Hamburga poda, so by pschitomny był pschi žwjedźeńskim położenju sakładneho kamjenja zkoweho twarjenja. W žwjedźeńšzy wupyschenym měscźe jeho wschudźe s njewopišomnej radoscźu witachu. Po położenju sakładneho kamjenja kněžor do Friedrichsruhe wotjěžże, hdźež jeho na kražnje wobžwětlenym dwórnischcźu wjerch Bismark powita. Kněžor žo kněžorstwowemu kanzlerjej na najwutrobnischo sa postrow dźakowasche a s nim potom do hroda wotjěžże. Wutoru popołdnju žo kněžor saž̌o do Barlina wrócźi.

— Kněžor Wylem je hižo jako krónprynz skorźił, so je jemu s wulkim pohorschenjom, hdyž nowiny jeho žwójbne należnoscźe do sjawnoscźe cźahaju. Tele dny, hdyž kněžor powitansku deputaziju Barlinskeje měschcźanskeje wyschnoscźe w Barlinje pschija, je žo wón s nowa na to wobcźežował. Kněžor žo sa powitanje wutrobnje podźakowawschi praji: „Njemóžu žo smjaucź, też jara bolostne dopomnjenje se žwojeho pucźowanja k wjedźenju dacź. Bjes tym so žwoju strowoscź a mozy saždźowach, so bych swjaski pschecźelstwa wjasajo měr a derjeměcźe wótzneho kraja a s tym też žwojeho hłownego města swěscźił, žu Barlinske nowiny należnoscźe mojeje žwójby na tajke waschnje do sjawnoscźe cźahnuke, kaž žebi to žadyn privatny cźłowjek ženje lubicź dał njeby. To je mje niz jenož hłuboko bolało, ale też mój hněw sbudźiło. Pschede wschěm proschu, so bychu žo pschichodnje skónczńje wostajili, mi mojeho njebocźiczkeho nana wobstajnje napschecźiwo stajecź: To mje jako žyna nanajhłubscho rani a žo też njesaleži. Wotczakam, so žo, hdyž žebi Barlin sa žwoje hłowne žydko wuswolu — a jako Barlinjana mje pschezo žem cźehnje —, wostaja, snutskowne należnoscźe mojeje žwójby w nowinach rospominacź. Nadawki, kotreż wjerch a lud sjenocźa, so by žo wótzny kraj wulki a sbožowny cźinił, žu doscź ważne a wschelake, so bychmy žo s połnej sahorjenoscźu jim požwjecźili a žo s nimi nakładowali a wschě druhe wězy s boka wostajili. Sso žwěru poddawajo tutym wyšokim a nadobnym saměram, dyrbimy žo sjenocźicź a na to žwoje mozy nałożecź, a ja mam dowěrjenje, so budźa sastupjerjo města Barlina, kotrychž dźenža powitacź, je mi wulke wjeselo, po žwojim dźěle sa to skutkowacź.“ Hdyž pomyšlimy, so žu žobustawy Barlinskeje měschcźanskeje wyschnoscźe, k kotrymž je kněžor tele žkowa rěcźał, krucźi pschiwišowarjo němskeje žwobodnosmyšleneje strony, njeje dwělne, so kněžorowe žkowa žwobodnosmyšlenym Barlinskim nowinam płacźa.

— W Pruskej žu žo 30. oktobra wuswolenzojo sa wólby do pruskeho žejma wuswolili. 6. novembra maja tucźi wuswoleńzy sapóšłanzow wuswolicź.. Dotalny wunoschk wólby wuswolenzow da spósnacź, so poměry žylnoscźe jenotliwych stronw w nowym žejmje nimale te žame kaž w pošledním wostanu.

Italska. Bamž je nětko žam wo wopycźe kněžora Wylema w Vatikanje rěcźał. Romskemu dopišowarjej Londonskich nowin „Daily Telegraph“ je wón scźěhowaze prajił: „Njemóžu rjez, so žmy spokojom, tola też niz, so žmy njespokojom. Kněžor do Roma pschińdźe bjes nascheho žadanja, też bě saměr jeho pucźowanja nam mjenje spomožny, hacź naschim pschecźiwnikam, kotsiž žu mje nusowali, žo na tutón hród samjesowacź, kotryž njemóžu wopuschcźicź. Moja dostojnoscź mi to sakasuje. Tutón młody wjerch je na trón stupiwschi europiske dwory wopytał a je skónczńje do Roma pschischoł, hdźež žo jeho pschitomnoscź na to měrjesche, so by stejnischcźo naschich njepschecźelow wobtwjerdźił, niz pak, so by nam wužitny był. Wón je mje wopytał. Bě to wěz sdwórliwoscźe, a ja žo wjeselach, so mózach jeho powitacź. Mějach jemu wjele rjez, tola hdyž rěcźecź sapocźach, wón žwojeho bratra sawoła a mi jeho pschedstaji. Potom njemějach žaneje pschileżnoscźe wjazy, žo s nim žamym rosrěcźowacź. Njenamakach, so žo młody kněžor žwojemu nanej runa, kotrehož snajach a lubowach, a s kotrymž dlěhe hacź hodźinu rěcźach. Wón bě mudry a dobry wjerch, wubjernje nawjedźity, intelligentny a dalokowidźazy. Jeho wobkhad bě dospołny. Schtoż wón prajesche, bě pschezo rosumne a pschecźelne.“

— Runje pod stwami, kotreż je němski kněžor w kralowskim hrodźe w Romje wobydlił, je 30. oktotra žrjedź nozy woheń wudyrił, kotryž, dokelž žo jeho hakle po dlěschim cźažu dohladachu, hrodej s wulkim strachom hrožesche. Meblowe magasiny w hrodźe buchu saniczene.

Franzowska. Wožamotnjeni Franzowsojo žanu składnoscź njepschepuschcźa, so bychu žo Ruskej lischcźili a žo s njej towarscheli. Hdyž tele dny w Cherbourgskim pschistawje tsi ruske wójnske kóždže stejachu, Cherbourgska wyschnoscź ruskim offiźeram žwjedźeńsku hoscźinu

wuhotowa. Pschi njej měschczanosta sjenoczenje ruskeho a franzowskeho luda ßkawjesche, mórski prefekt ßkawu ruskemu kódźstwu, a general Zurlinden ßkawu ruskemu wójsku wunjeßeschtaj, na czoż roskasowaŕ ruskeje kódże „Naschinowa" se ßkawu na presidenta republiki, franzowske wójsko a kódźstwo wotmolwi.

Rußowska. Ssmjertny strach ruskemu zarjej hrożesche, hdyż ßo wón, ſ Kawkaskich krajow ßo wróczo, po Kursko-Charkowsko-Asowskej żelesniznj bjes Taranowku a sastawnischczom Borki wjesesche. Czah jara rucże jědźesche a ßo wot dweju lokomotiwow czehnjesche. Pucz mějesche nahły spad a do doliny dele wjedźesche. Pod tajkimi wobstejnosczemi ßo sta, so ßo czah psches spěschne jědźenje swróczi. Prěnja lokomotiwa ßo do żelesniznyneho naßypa sary. Druha ßo rosraſy. W sczěhowazych wosach ſ wjetscha dwórſzy sługobnizy ßedźachu; bliżschi bě kuchinski wós, na to wós zarowcho pschewoda a wós, w kotrymż jědźa. Hdyż ßo powróczenje sta, zar runje se ßwojej ßwójbu a zykym pschewodom w tutym wosu pschi wjeczeri ßedźesche. Hdyż prěni wós ſ kolije wuskoczi, ßo zyły czah kabłasche. Sczěhowaze wosy k woběmaj bokomaj slecźichu. Wós, w kotrymż jědźachu, drje stejo wosta, tola ßo do zyła roscźischcża. Wosowy podkożk ßo ſ koleßami wurasy a sczěny ßo hromadźe sczischczachu, tak so tšecha na wyßoke stejesche. Sdasche ßo njemóżne, so je pschi tajkim sapusczenju něchto w wosu njesranjeny wostał; tola zar a jeho ßwójbni ßo na dźiwne waschnje njesbożej wukhowachu a njewobschkodżeni wós wopuschczichu. Tež wschitzy drusy, kotsiż běchu w tym ßamym wosu, ßo wukhowachu; woni buchu jenoż troschku stołczeni a ſ lóhka sranjeni ſ wuwsaczom adjutanta Scheremjetjewa, kotryż bu bóle, hacz czi drusy, wobschkodżeny. W prěńschich wosach, kotrež ßo powróczichu, ßo bohużel wjele njesboża sta. Dźewjatnacże woßobow żiwjenje shubi, a 18 bu sranjenych. Zar a zarowa městno njesboża hnydom njewopuschczischtaj. Zarowa ßama wukasowasche, kak mějesche ßo sranjenym pomoz dostacź; njedźiwajo na jara hrosne wjedro, deschczik njepschestawajzy padasche, a semja bě pjelska, ßo zar k morwym a sranjenym wospjet po naßypje dele puschczi a do reserweneho czaha, kotryż běchu bjes tym pschiwjesli, hakle potom sastupi, hdyż běchu poßlednjeho sranjeneho do sanitetneho wosa donjeßli. Khěżor poruczi, morwych do Pětrohroda dowjesc a jich sawostajenych ßwójbnych sastaracź. Dokelż bě ßo kolija pschesswróczenje wosow rostorhała, ßo zarowy czah do Loßoweho wróczi. Na tymle sastawnischczu po khěżorowym wukasu wjeßni duchowni Bożu mschu sa woporu żelesniskeho njesboża czitachu a dźaknu Bożu ßkużbu ſ pschiczinu dźiwneho wukhowanja ſ wulkeho stracha wodźerżachu. Pschepytanje bórsy wujaßni, schto je wina było, so je ßo czah swróczik, tola ßo wo żanym słym wotpohladże rěczeć njehodźi. Zara je njesbożowny podawk hłuboko porasyk; wón pschi napohladże morwych a sranjenych ßwoju hnutosc podtłoczicź njemóżesche. Jeho struchłosc ßo hakle minu, hdyż widźesche, kak ßo k njemu ßwěrna lubosc ruskeho luda ſ pschiczinu jeho wukhowanja se ßmjertneho stracha wschudże móznje horjesche. Hdyż zar w Charkowje sasta, jeho lud ſ njewopißomnej sahorjenosczu witasche. Wón tam w hojernjach woßoby ßwojeho pschewoda, pschi njesbożu sranjene, wopyta. Hdyż lud zara a zarowu njesranjeneju wuhlada, ßo ludowa wjeßelosc nanajwutrobnischo pokasowasche. Zar bě widomnje hnuty a praji, so tole powitanje czaß żiwjenja njesabudże. S njepschestawazym hurawołanjom a se ßwjatocznym spěwom ludowych czrjódow ßo zar na dompucź do Pětrohroda poda.

— Bjes tym so je pschi żelesniskim njesbożu, kotrež je zara na jeho dompuczu podeschko, někajki nihilistiski nadpad po sdaczu wusamknjeny, ßu tola nihilistoju druhdże spytali, zara moricź. W Kutaisu, w małym městaczku na tamnej stronje Kawkasa, pjecź mjeńschinow do pschijěsda zarowcho żelesniskeho czaha jeneho kosakskeho offiżera sajachu. Pola njeho někotre dynamitowe bomby a jěd namakachu. Tutón człowjek, kotrehoż běchu wotpóßkali, so by zara skónzowaŕ, bě ſ Taganroga pschijěł, hdyż jeho polizija hižo dołhi czaß jako straschneho człowjeka wobkedźbowasche. Wón je student, kotrehoż ßu dla njerodneho żiwjenja ſ universitu wuhnali, a bě ßo wot nihilistow wotnajecź dał, na zara mordarski nadpad sczinicź. So by poliziju sabłudnił, bě ßo uniformu kosakskeho offiżera woblekł. S podawisny tuteho nadpada saßo widźimy, so ßo revoluzionarna nihilistiska strona po wjetschim dźěle ſ njerosumnych studentow twori, kotsiż ßwojeje njerodnosce a lěnjosce dla wottyknjeny kónz ßwojich studijow njejßu dozpicź móhli.

Sserbija. Kral Milan ßo se wschěmi mozami prózuje, ßwój lud, psches gwałtne dźělenje kraloweho mandżelstwa rosnjemdrjeny, saßo smérowacź. Wón je psches proklamaziju ludej ßlubił, jemu nowu, ßwobodnischu wustawu dacź a je k temu wulku skupschtinu (ßejm) powołał. Milan ßo nadźije, so ludowu roshorjenosczź stużi, hdyż psches nowu konstituziju ludej wjazy prawow pschiswoli a kóżdemu poddanej woßobowu ßwobodu saruczi.

Afrika. Jendźelske nowiny wobkrucźeja, so je sběżk w narańschej Afriży psches njepschistojne sadźerżenje sastojnikow němskeho towaŕstwa wudyrił. Němzy ßu pjecża ßo na arabskich żonach pschepschimali, pßy do moschejow ßobu brali a psches druhe njepschistojne sadźerżenje Arabskich roshorili atd. Narańscho-afriske towaŕstwo wudawa, so ßu tele wobskórżby njewěrne. Nětko pak też nowiny němskeho mißionstwa w narańschej Afriży, ßo na powjesczе mißionarow poczahujo, pißaju, so ßu němszy sastojniży ſ Arabskimi njepschistojnje wobkhadźeli a psches to sběżk sbudźili. S Zanzibara kónz sańdźeneho tydźenja powjesczź pschińdże, so je arabski wjednik sběżkarjow Buschiri skoro wschehomózny. Dweju němskeju pucźowarjow, Meyera a Baumanna, kotrejuż běchu sběżkarjo sajeli, ßu Jendźelczenjo se 24,000 hriwnami wukupili. W Bogomoyo ßo wschědnje make bitwy bjes Němzami a Mórami bija.

Hraczk.

(Skónczenje.)

„Sabłasnicź dał?" młody hrabja ßo spodźiwajo wospjetowasche. „Njejßym niczo prajił, so bych tajke słowo ſ Waschcho rta sawołał ... abo je-li ßnadź moja khudoba, kotraż Waß mjersa; khudoba tola njewonjeczeszczi."

„Dowolcze mi praschenje: Schto je Waß do Emsa pschiwjedło?"

Młody człowjek ßo komdźesche a jeho wobliczo ßo hórko poßměwasche.

„Pschińdżech do Emsa", Hórski skónczńje wotmolwi ... „so bych měr ... troscht ... a sabycze pytał."

Hrabja Dolinski ßo tak wótsje wußmja, so tamón roshorjeny hłowu posběhnu.

„Njejßym saßłużił, so so mnu tak wobkhadźecze!" wón praji, a horza krej jemu do czoła stupi.

„Hraczk pschezo saßłuži, so jeho wschitzy czeßni ludźo sazpiwaju", starschi hrabja wotmolwi.

„Hraczk?" Hórski wotmolwi; „wot ßmjercze ßwojeho nana ßo żaneje kharty dótknuł njejßym."

„To pschedaloko dże!" Hórski hněwny sawoła, „sabudźecze, so je w mojej mozy, Waß wunoschkej Waschcho njepoczinka napscheczo stajicź. — S wotkel macze tele pjenjesy?"

A ſ tym wón ßuknju se sybolazych słotych wottorże.

Hórski woblědnuwschi ani ßkowa rjez njesamóża.

„Jako khudy muż macze pak tola pjenjes doscź!" jeho tamón dale hanjesche ... „hahahaha! — Po tajkim żenje njehrajecze ... kak?"

„Żenje, knjes hrabja."

„A ſ wotkel pschińdu tele pjenjesy, jeli so niz ſ hraczkowskeho blida .. schto?"

„Njewěm. — Sda ßo, so mi wěricź nochzecze, tola pschißaham Wam, so ßym wěrnosczź rěczał. Njemóżu ßebi wumyßlicź, kak ßu tele pjenjesy do mojeje stwy pschischke. To je nětko hižo schtwórty ras, so je na blidże namakam. Se ßwojim czeßnym ßkowom jako semjan a offiżer .. se ßwojej nadźiju na sboże w tymle żiwjenju a sbóżnosczź w tamnym hischcze Wam junkrócź wobkrucźam, so do zyła njewěm, ſ wotkel ßu tele pjenjesy pschischke."

„To je pschewjele!" Dolinski ſ hněwom tschepotajzy sawoła; „macze mje ßnadź sa błasna, kotrehoż ßměcze sa nóß wodźicź? Poruczam ßo Wam, knjes hrabja, a nadźiju ßo, so ßo ſ Wami żenje wjazy njesetkam."

Wón durje sady ßebje sapraßnu a młodżenza psches tutón wopyt zyle nastróżaneho ßameho sawostaji.

Tu jemu pschipanu, so ma hrabja Dolinski ßotru w Langenschwalbachu, ta ßnadź by jemu wěrika a sa njeho sastupika.

Każ bě ßebi myßlik, czinjesche! Wón hnydom nowe pjenjesy do khamora samknuwschi, po skhodże dele khwatasche, ßo na dwórnischczo poda a se żelesnizu wotjědże. Sa tsi schtwórcź hodźin bě hižo w Langenschwalbachu. Zyły dźeń pytawschi skónczńje ſ mjersanjom shoni, so je ßo knjeni do Wina pschecźahnuła. Posdże wjeczor a srudnischi hacz prjedy ßo hrabja Hórski do ßwojeje stwiczki wrócźi.

Stary Dolinski bě bjes tym wo ßwojim rosrěczenju ßwojej dźowzy powjedał, tola ta jemu wěricź njechasche.

„Wón hraczk!" wona praji, „to dźě je zyle njemóżne."

„Ssym pak tola se ßwojimaj ßamßnymaj woczomaj pjenjesy na blidże leżaze widźał."

„Mi je wón prajił, so ženje njehraje, a ja njewěrju, so tři. Wěž ßo hischcże wujaßni."

„Ssym jeho ßam bjes hraczkami widźał ... dha dyrbju tola ßwojeje wězy wěsty bycź."

„Dha bésche to něchtó druhi, kotryž bě jemu podobny."

„Budźesch mi wěricź, hdyž budźesch jeho ßama widźecź?"

„Haj! — ale prjedy niz, a potom ßo jeho na pschezo wotrjeknu."

„Derje! Dyrbisch ßo dźenßa wjeczor pscheßwědczicź."

Wjeczor pschińdże, a stwy w kupjelnskim hoscźenzu ßo bóle hacź hewak pjelnjachu. W sali rejwachu, w pschedstwje wjeczerjachu a w hrajerni wo pjenjesy hrajachu.

Hrabja Dolinski, jeho dźowka a něktosi pschecźeljo běchu teho runja pschitomni. Běchu do hrajerne sastupili, tóla tón, kotrehoż pytachu, tam njebě. Hewak bě tam hrosnje ßo scźahowazych wobliczow se žadoscźiwje hladazymaj wocźomaj, stari knjesojo, kotsiž hižo s jenej nohu w rowje stejachu, nahrabne žónske s njezónskimi cźahami w wobliczu, młodźi ludźo, kotsiž běchu lědma schulsku kawku wopuschcźili, a njehibicźiwe symne wobliczа hraczkow po powołanju dosc widźecź. Hrósbne to blido, pschi kotrymż ßo młodosc a rjanosc, staroba a njepocźink skhadźowachu!

Na dobo na tamnym kónzu blida njeměrnosc nasta; pschihladowarjo na bok stupichu a hraczży ßo hromadźe seßuwachu, so bychu knjesej městno dali, kotryż nětko bliže stupi a ßo k nim pschida. Tale kedźbnosc ßo jenoż tym wopokasa, kotsiž tak mjenowanu helsku hru hraja. A schtó bě nowy pschikhadnik? — Albert Hórski.

S napschecźneje strony stwy je cźichi bolostny kschik žónskeho hłoßa ßłyschecź: „Tak je Bohu žel tola wěrno!"

Hraczk, kotryż je runje pschischoł, njeßłyschi a njewidźi, schto ßo wokoło njeho stawa. Wón ani hłowu posběhnuł njeje, hdyž ßo tamny strachotny kschik s wutroby lubeje wuwinu. Wón je s cźicha ßo ßynuwschi někotre rołki słotych a wjazore wulke papjerjane pjenjesy se saka wsał a nětko s měrnej khrobłosczu hracź poczina, kaž so by jeho sboże njekabłate było. S jenym ßłowom, wón mějesche napohlad a waschnje, kajkež jenoż pola swucźenych hraczkow widźimy. Jeho hrósbny napohlad woprawdźe dźiwanje sbudźowasche. Jeho cźary w wobliczu běchu symne a njehibicźiwe, kaž kamjeńtneje postawy; lodojta symnosc jeho wóczka mějesche něschto žadławe, a wschě jeho hibanja ßo njerunachu hibanjam ßmjertneho cźłowjeka, ale bóle wyschenaturskemu stworjenju, kotrež połnóznu hodźinu wužiwa, so by požadanja spokojiło, kotrež cźłowjeczu wutrobu jimaja. Wón dobywasche ... dobywasche wjele ... a hdyž blédu ruku wupschestrje, so by hromady pjenjes k ßebi scźahnuł, ßo jeho wobliczo ani njestornu; wobstajnje symna měrnosc na nim leżesche.

Hrabja Dolinski ßwoju roshorjenosc dlěhe wobknježicź njemóżesche. Sswoju dźowku pola pschecźelow wostajiwschi, wón wokoło blida dźésche, ßo sa Hórskeho stoł stupi a ruku wupschestrje, so by ju na hraczka położił, tola něchtó sady njeho jeho nasad storhnu. Sso wohladnuwschi wón psched snatym ßławnym lěkarjom stejesche.

„Boże dla! schto chcecźe cźinicź?" tutón scheptasche; „njeprajcźe jemu ani ßłowa, byschcźe jemu wulku schkodu cźinicź móhli."

Hrabja na lěkarja proscźe pohlada.

„Chzu ludaka a hłarja pschepokasacź", wón snapschecźiwi, „chzu jemu łudarsku masku s wobliczа torhnucź ... A jeho moricź?"

„Zortujecźe drje?"

„Rěcźu s połnej khutnosczu. — Wobhladajcźe ßebi jeho jenoż wótrischo ... wón dźě spi. — Nahłe stróżele móhłe jemu se ßmjercźu bycź. — Njemóżecźe to spósnacź; tola ja to mózu, dokelž runje ludźi, na tule khorosc cźerpjazych, lěkuju. — Njedopomnju ßo, so ßym hdy cźłowjeka wohladał, kotryż je tak ßylnje naměßacźny był. Wěscźe drje, so naměßacźni w nozy (hdyž měßacźk ßwěcźi) žaneho měra nimaju a so spizy wokoło khodźa, tola wo tym niczo njewjedźa, tak bórsy hacź wozucźa."

Rosrěcźowaschtaj ßo hischcźe khwilu s cźicha, doniż mějecźel banki snamjo k wobsamknjenju njeda a hraczży ßo njeposběhnuchu.

Hrabja Hórski, ßwój hobrski dobytk do sakow stykawschi, ßwój stoł do sady storcźi a blisko Dolinskeho a jeho dźowki, jeju njewidźiwschi, nimo dźésche.

Taj a lěkař sa nim po haßy hacź k hoscźenzej dźěschtaj. Wón saswoni, wrótnik wotewri a durje sa nim sapraßnu. Wscho w domje směrom wosta, a w jeho stwi ßo ßwěży njepokasa.

Nasajtra rano wozucźiwschi wjetschu sumu hacź hdy prjedy na blidźe wuhlada. Jeho hrosa saja ... běsche schtyriaschtyrzecźi tyßaz toleř.

Lědma bě dźěło dokonjał, hdyž ßo wo durje sakłapa. Tón krócź ßo wón njeprózowasche, pjenjesy skhowacź, a hdyž Dolinski a lěkař sastupischtaj, ßo wón pschenjesbożowny cźujesche, so by ßamo ßwoje spodźiwanje pscheradźił.

„Pschińdźecźe saßo, mi prajicź, so ßym hraczk!" wón bolostnje sawoła, s ruku na pjenjesy pokasujo.

„Praju wschak to hischcźe ras, knjes hrabja, dokelž ßym ßo wo tym pscheßwědcził; tola pschińdu też s dobom, so bych Waß wo wodacźe proßył dla kschiwdy, kotruž ßym Wam wczera cźinił. Scźe hrali, hacź runje hraczk njejscźe."

„Temu też ja pschihłoßuju", lěkař pschistaji, ßo Hórskemu ßam pschedstajiwschi; pschetoż je spodźiwna woßebitosc naměßacźnych, so w ßwojim ßo dźiwnym spanju runje to cźinja, schtoż wozucźiwschi sazpiwaju. Wascha khorosc ma ßwój korjeń w roshorjenych cźuwach (nervach) a ßo pschecźeżko hojicź njeda. Tola to ßebi ßnadź s zyła njepschejecźe", wón ßo ßmějo dale powjedasche, „so Waß wot khorosce wuhoja, kotraž Waß sa krótki cźaß milionara scźini."

„Ně, knjes lěkarjo!" młody hrabja sawoła, „położu ßwój dóńt dowěrnje do Wascheje ruki a proschu, mje wuhojicź!"

„A budźmoj pschichodnje pschecźelaj", Dolinski praji, jemu ruku skicźo, kotruž bě jemu wczera sapowjedźił.

„Hracźe je mi nětko bóle hacź prjedy s pohorschenjom", Hórski měnjesche; chzu ßwój zyły dobytk, stoatsizecźi tyßaz toleř wucźinjazy, bankej wrócźicź.

„To by ßwědomitosc pschehnata była", Dolinski snapschecźiwi, „wopomńcźe tola ras, so byschcźe tule sumu shubili. — Wěricźe, so by Wam bank pjenjesy sarunał, hdy byschcźe s cźeßnym ßłowom wobkrucźili, so scźe jako naměßacźny hrali? — Wasch nan je tři krócź wjazy hrajerskemu smijej do khlamy cźißnuł, a wón Wam jenoż dźěł ßwojeho wopora wrócźi. Wobkhowajcźe ßwoje pjenjesy a pójcźe so mnu ßobu do mojeho hoscźenza, hdźež Marja na Waß cźaka. Macźe nětko stoatsizecźi tyßaz toleř, sbytne ßydomdźeßacź, na kotrychž prjedy wobstejach, Wam spuschcźu .. pschidajcźe pobrachowazy dźěł s luboscźu. Scźe nětko spokojom, mój młody pscheczelo?" —

Někotre dny posdźischo ßo ßlub bjes hrabju Hórskim a hrabinku Marju Dolinskez ßwjecźesche.

Ze Serbow.

S Budyschina. Hižo dołhe cźaßy evangelska woßada naschcho města sa ßamßnym dostojnym Božim domom žada. Nětko je ßo skóncźnje dozpiło, so ßo tole požadanje bórsy dopjelni. Dźeń reformazijskeho ßwjedźenja popołdnju w 3 hodź. ßu na Albertowym torhoschcźu sakładny kamjeń k nowej zyrkwi Marje a Marty ßwjatocźnje sałożili. Knjes p. prim. desig. Wjazka pschi kamjenju, s pletwami wobwěnzowanym, do kotrehoż je na swonkownym boku licźba léta sarubana, ßwjedźeńsku rěcź dźerżesche, k kotrejž k. wyschschi zyrkwinski radźicźel Keller narěcź pschisamknu. Hdyž bě ßo wopomnjeńska lisczina do kamjenja samurjowała a ßo po swucźenym waschnju s hamorom na kamjeń biło, k. p. sec. Großmann ßwjatocźnosc s modlitwu a požohnowanjom wobsamknu.

— Dźeń 1. novembra je ßo tudomny „Marcźiny wustaw" na ßwjatocźne waschnje wotewrił. Sswjedźeńsku rěcź mějesche k. wyschschi zyrkwinski radźicźel Keller. Po nim dźerżeschtaj kk. wyschschi konsistorialny radźicźel D. Rüling a duchowny dr. Molwitz s Draždźan narěcź. Hdyž bě p. prim. desig. Wjazka diakonišu Martu, kotrejž je ßo wodźenje wustawa dowěriło, do pschišłuschnosczе wsał, k. farar lic. theol. rycźer Imisch rosprawu provinzialneho towarstwa sa snutskowne mišionstwo poda. Bóh daj, so by s Marcźineho wustawa wjele žohnowanja sa naschu Łužizu wukhadźało.

— „Lipscźanske Nowiny" podachu w cźišle 252 wot poßlednjeje njedźele s Barlinskich „Voßiskich Nowin" wotcźischcźanu wulzy jara sajimawu dleschu rosprawu wo Sserbach „s kraja Sserbow" s pjera nam njesnateho knjesa Dietricha Könemanna. So tónle knjes ßerbskeje rěcźe mózny njeje a drje s zyła ßłowjanskemu rěcźespytej daloko steji, to je wón ßam husto w ßwojim nastawku dopokasał. Spominamy tu jenoż na zyle njesbožowne wujaßnjenje mjena Budyschina, kiž je nasch krajan k. profesor Pful nam hižo dawno w ßwojej rěcźnizy nanajrjeńscho rosestajił, se staroněmskeho (!) „bod" abo „bud", to je hród, twjerdźizna, a s cźeskeho (!) ßłowa „niski"! Cźim bóle pak je naß wutrobnje swjeżeliło, kak pschecźelnje spißacźel wo naboźinskim, zyrkwinskim a domjazym žiwjenju nascheho luda piża. S tym je woprawdźe lubosne wobrasy nascheho ludoweho žiwjenja do praweho ßwětła stajicź spytał. Jeho ßłowa ßu bjes druhimi nimale tele: „Sserbja ßu hłuboke naboźinske smyßlenje a sacźuwanje hacź na dźenßnischi dźeń ßebi sdźerżeli. W kóždej ßwójbje ßo biblija, spěwarske a druhe natwarjaze knihi pilnje a nutrnje cźitaja, a dobre

pobožne waschnje modlitwy pschi blidže je žo žwěru wobkhowako, haj husto žamo spěwarske khěrlusche žo pola blida spěwaju. Husto ratarja po dokonjanym wušywje žwj. wótczenasch nutrnje spěwajo wohladach." Potom dale zyrkwinske žiwjenje wopiža: „Pobožni cžlowjekojo khodža hodžiny daloko pschi horzocže a symje k Božemu domej, hdžež žo kóždu njedželu němski a žerbski prěduje. Stare sprózne maczerki s kijom, mužojo, pokhileni wot cžežkeho džela a brěmjenja wyšokich lět wot daloka psches pola spěwarske w ruzy ke mschi pschikhadžeja. Schtóž by na snutskownej pobožnoscži dwělował, njech do połneho Božeho doma sastupi, njech wohlada a žkyschi, s kajkej nutrnoscžu wschitzy s jažnym khošom spěwaju a s kajkej kedžbliwoscžu a nutrnoscžu na prědowanje poślúchaju." Dale spiżaczel pilnoscž, dželawoscž a khmanoscž žerbskich ratarjow, mužow a žonow, khwali a žerbsku pschistojnoscž, žwěru a sprawnoscž pschipósnawa. Jenož tajzy, praji, druhdy wuwsacže cžinja, kiž žu dleschi cžaž daloko wot žwojeje žerbskeje wěže w wulkich městach žiwi byli. Skónczinje wopiža a to sažo s khwalobnymi žkowami, kak Serbja žwoju maczerinu rěcž, žwoje stare dobre waschnja lubuja a kak žerbske holzy a žony žwoju rjanu narodnu drastu žu wobkhowake. Dwě žkowczizy dyrbimy žebi tu dowolicž, sa prěnje prascheńczko: cžeho dla dha, mój lubowany žerbski ludo, masch hischcže pschecžiwnikow twojeje narodnoscže, hdyž žamo zuny tebi tajku khwalbu dawa? a sa druhe wutrobne napominanje: luby žerbski ludo, waž žebi wyšoko žwoju wot Boha žwjecženu maczerinu rěcž a žwoje pobožne waschnja, ty masch w nich bohatstwa, kajkež kražnische a wjetsche njejžu! — Spiżaczelej pak nasch wschěch wutrobny džak!

W Wóžlinku *Kh. J. W.*

S Njeżwaczidła. Dżeń 24. oktobra pschepoda naschemu fararjej kschescžijanka, kotraž njecha mjenowana bycž, 300 hr. sa mižionstwo bjes póhanami: s luboscžu k Jesužej. Tón Knjes žam žohnuj, schtož je žo jemu stako!

S Malescheż. Wutoru popołdnju, 23. okt., tudy jenu žwójbu prawe njesboże potrjechi. Zimnoscžer Michałk wjesesche wós s hnojom na polo. Hdyž chzyschе s dwora na pucž sajěcž, žo to pschе nahle sta. Wós sajedže do pschěrowa, a Michałk, kiž na woju žedžesche, dokelž je trochu khromy, padže s njeho k semi. Pschi tym jemu sprědkne koło psches wutrobno sjedže a jeho snutska srani. Na wobschkodżenja, kotrež běchu jara cžežke, je Michałk pjatk 26. okt. wumrjeł.

S Klukscha. Schulskeho hólza Milku tu žu wóndano do žudniskeho pschepytanja wsali. Wón je žo do jstwy tudomneho žiwnoscžerja Bojcža dobył a s njeje tšélbu a patrony kranuł. Kaž je snate, žu w nalěcžu bratra młodeho pakostnika k jastwu na dleschi cžaž saždżili, dokelž bě s tudomneje zyrkwje pjenjesy rubił.

S Kobliż Sdżarowskeje wožady. Wutoru 23. oktobra popołdnju w naschej wži Boži woheń wuńdże, kotryž domske a hospodarske twarjenja khežkarja Handrija Khežnika a małeho sahrodnika Handrija Matuscha do zyła saniczi. Tež domkhowane žně žo žobu spalichu. Twarjenja běchu sawěscžene, domjaza a hospodarska nadoba pak niz.

Přilopk.

* „Prösdorfski tocžer", straschny rubježny mordař, wo kotrymž žo w pjecždżeżatych lětach po zyłym kraju powjedasche, je žebi psched krótkim w khostarni w Waldheimje žiwjenje wsał. W lěcže 1852 wón s někotrymi towarschemi wósnika a jeho žyna sarasy, so by žo jeju konjow, wosa a pjenjes mozował. Tehdy bu wón k žmjercži wotžudżeny, ale k khostarni na cžaž žiwjenja wobhnadżeny. 36 lět w khostarni pschebywschi běsche stary štótnik proženy, so by žo jemu sbytk khostanja spuschcził. Dokelž žo jeho próstwa njewužłyscha, žo wón wobwježnu.

* W Jaschkowitzu pola Ratibora sańdżeny tydżeń muž a žona, kaž hewak, na dżeło dżeschtaj, žwojeho 4lětneho žynka s najmjeńschim dżeschcžom žameho doma wostajischi. Mjes tym, so hólczez na khwilku se jstwy dżesche, pok lěta stare žwinjo małemu dżeschcžu wuschi, nóž a s dżela tež lizy wotkuža. Dżecžo s cžežka žiwe wostanje.

* Widliczki, s kotrymiž khežor je, a kotrež žo w nóžnjach wschudżom sa njeho žobu bjeru, žu se žameho skota a jara wumělszy dżelane; móža žo na dobo jako nóž a jako widliczki wužiwacž. Dokelž žo khežorej s lěwej ruku cžežko dżela, ma wón tele widliczki tež na pucžowanjach a na honitwje pschi žebi. Widliczki žu s tsjómi kónczkami; schtwórty je schěrschi a se swonkownym bokom rěsa a kraje. Na czronach je W s krónu wudypane. Widliczki je khežorej khežorka Augusta Viktoria dariła.

* Sskužobna dżowka na jenym kuble pola Stargarda w Pomorskej běsche mjelczo dżecžo porodżika, jemu bernu do schije tykła a jo sahrjebała. Hdyž ji druhe holzy do žwědomja rěcžachu, žo wona njeskutka wusna a dżecžo saža wuhrjeba. Dżecžo pak běsche dawno morwe. Njeczlowjesku macž žu sajeli.

* Mordarske puki běchu sańdżeny tydżeń w Brunsbüttelu w Schleswig-Holschtynskej. Někotsi mužojo dżełacżerja nadpadżechu, kotryž runje s korczmy pschińdże. S cžežkimi schcžěpami njeżmilnje do njeho pjerjechu a jemu zyku hłowu rosbichu. Nadpanjeny je wumrjeł, žałostne bolosczе pschětrawschi. Polizija sa nawjedowarjom njedoczinkow žlědži, kotryž je cžeknuł.

* Sso khostanja bojo, kotrež mějesche wocžakowacž, je žo w Schloßvippachu pola Erfurta 13 lět stary schulski hólczez wobwjeżnuł.

* Ludžo, kotsiž žo w tak mjenowanym Popez lěžu (němski: Poppen-Wald) pola Hanawa pschekhodżowachu, rubjany měch namakachu, w kotrymž tsi cžlowjecže koscžowzy tczachu. Najwjetschi, na kotrymž žaneho mjaža wjazy njebě, běsche koscžowz doroscženeho mužskeho. Druhaj dwaj, na kotrymajž hischcže tu a tam něschto mjaža wižasche, běschtaj koscžowzaj dweju hólczezow, něhdže schtyri lěta a schěscž lět stareju. Jedyn wot njeju mějesche schnóru wokoło schije, s kotrejž žu najskerje dżecžo sadajili byli. Koscžowzy hischcže dołho w lěžu leżake njejžu, pschetož měch běsche hischcže zyle dobry. Koscžowzy na pohrjebnischczo dowjesechu, hdżež mějachu wostacž, doniž žo žudnisko-lěkarski protokoll njenapische. Bjes dwěla žo tudy wo hrósbny potajny njeskutk jedna.

* Psched pschižažnym žudom w Essenje žo sańdżene dny s nowa žudniske jednanje sta pschecžiwo hewjerjej Hadamej Lischewskemu, kotrehož běchu 22. haprleje 1884 mordarstwa dla k žmjercži wotžudżili. Lischewskeho, kotryž je mjes tym pokpjata lěta w khostarni poženy, tón krócž njewinowateho spósnachu. Pschižažni sa wboheho cžlowjeka pjenjesy składowachu.

* Sańdżenu póndżelu je žo hessenske městacžko Hünfeld, hdżež běsche hižo psched dwěmaj lětomaj wulki woheń, s wjetscheho dżela wotpaliko. Wjazy hacž tsi sta domow w rospadankach leži; něhdže sto twarjenjow je stejo wostako. Hubjenstwo wbohich wobydlerjow, kotsiž s wjetscha w zyrkwi wucžek psched płómjenjemi namakachu, je žałostne. Wjazy hacž 2000 cžlowjekow je w najwjetschej nuży. Se wschej domjazej nadobu je žo wjele skotu žobu spaliko. Tež w brózžnjach dokhowane žně žu saniczene. Schkoda je žo na dwaj millionaj markow wobliczika. Khudži ludžo niczo sawěscžene njemějachu. Woheń rano wokoło pjecžich w hoscženzu wuńdże a žo njewurjeknicže spěschnje rosschěrjesche. Hakle sa dwě hodžinje prěnja wóhnjowa wobora se žužodneho města dojědże. Posdżischo hischcže druhe pschijědżechu; tež dwě kompagniji wojakow s Fuldy pschińdżeschtej.

* Hrósbnu žmjercž je 27 lět stary žyn jeneho ratarja w Neuwedelu pytał a namakał, dokelž žónska, do kotrejež běsche žo salubował, wo njeho njerodżesche. Ssebi rjecžas wokoło žiwota sadżernuwschi žo wón w brózžni nad worschtu powžnu, do kotrejež běsche žkóma wyšoko saworschtowana. Potom žkómu sapali a žo pschi połnym rosumje w płómjenju wižajo spraži. Brózžeń a hródž žo wotpalischtej.

* Daloko wokoło Bochuma žo sańdżenu žobotu wjecžor zyle nahle njebjo sacžerwjeni, na cžož žo hrimotazy bubot sažkyscha. W podkopkach „Prinz Regent" běsche pólverowa khežka rosbuchnuka. Sapuscženje je wulkotne. Wot wjazy hacž 12 khežow buchu tšěchi swottorhane; domy buchu tak wobschkodżene, so na khwilu nichtó w nich bydlicž njemóže. Žana jeniczka wóknowa schklenża zyła njewosta. Ssylne schtomy s korjenjemi wuwalene a kaž scžina rosłemjene na semi leža. Wokoło pólveroweje khežki běsche płót s tolstych drjewnow, kotrež běchu s theerom namasane. Tónle płót žo hižo wot schtyrjoch hodžin popołdnju palesche; ale nichtó žebi njewěrjesche płómjo hascheczż, žo pólveroweje khežki bojo. Běrtlk na schěscž khežka rosbuchnu. Jedyn cžlowjek pschi tym wo žiwjenje pschińdże; schtyrjo žu bóle abo mjenje cžežzy ranjeni, mjes nimi žandarm. Kaž ma žo sa to, je dżełacżer, kotryž chzyschе žo wjecžicž, woheń sakožik.

* Podwyschk 41. regimenta pěschkow w Winje žebi papjerjanu tarczu na wutrobno pschikło a rekrucže, kotryž wustojnje tšélesche, a kotremuž běsche wón mjelczo kulku do tšélby tyknuł, porucži tšélicž. Kulka podwyschkej do wutroby slecža. Njeschožowna luboscž běsche s pschiczinu, so žo wón satšélicž da.

* Se Schöpfurtha pola Hornjeho Barnima žo pische: Jedyn tudomny krawz běsche žebi lětža w nalěcžu młodu žonu wsał. Ssobotu tydżenja rano krawz nahle se spanja wotzucži a cžujesche, so ma postromk wokoło schije sadżernjeny. K hłowam jeho łoża jeho luba mandżelska stejesche a sa postromk cžehnjesche, schtož mózesche. W žmjertnym strasche s rukomaj wokoło žo machajo krawz pschipadnje nožizy nahrabnu, kotrež na blidže pschi łožu leżachu. Žona s zyłej

mozu ſa poſtromk cžahaſche, krawz pak jón ſ nožizami rosrěſnu. Zoniſchcžo ßo ſ nowa do muža da; tutón pak ßo rucže ſhraba a luboſcžiwu mandželſku ſ durjemi won cžißnu. Zona je ßo k ßwojimaj ſtarſchimaj wrócžika; ale najſkerje ju bórſy ßudnik k ßebi pſcheproßy.

* W jenej wuheŕſkej wßy wczera tydženja na ranje pſchekupza a jeho žonu ſkónzowaneju namakachu. Cžěle žałoſtnje roskałanej w kožu leżeſchtej. Polizija ſa dwěmaj muzſkimaj ßlědži, kotrajž ſtaj ßo dżeń prjedy ſ pſchekupzom w jeho khlamach ſwadžiłoj byłoj.

* Pjekaŕ Michna w Kopſchiwnizy na Morawje ßobotu tydženja pjekaŕſkeho do dżěła wſa, ßo ani ſa jeho papjerami njepraſchejo. Póndżelu na to, hdyž Michna w pjekaŕni dżěłaſche, mjes tym ſo běſche jeho žona do ßußodſtwa po mloko ſchła, pjekaŕſki ſe ßekeru pſchińdże a pſched wocžomaj pjekarjowych dżěcži miſchtra ſe ßekeru do hłowy pracž pocža, ſo tutón ßo ſ krju wobliwajo padże. Na to mordaŕ dżěcži do pjekaŕnje ſawrje, miſchtra pak dó jſtwy dowlecže, hdżež jemu hiſchcže někotre rany ſaßadži. Potom kſchinine wěko wotpacži, ſ kſchinje 700 ſchěßnakow, jedyn ſłoty a jedyn ßlěborny cžaßnik rubi, jſtwu ſ nutſka ſamknu, wókno wuraſy a cžeknu. Sſo ſa poł hodžiny domoj wrócžiwſchi pjekarjowa, dokelž hinak dó jſtwy njemóżeſche, ſ wóknom nuts ſaléſe. Wó jſtwje muża poł morweho w krwi leżo nadeńdże; wón wjazy k ßebi njepſchińdże a ſa poł hodžiny ducha ſpuſchcži. Mordarja hiſchcže wußlědžili njeßu; w tamniſchej hórſkej lěßnej krajinje je jeho cžežko pytacž.

* Wóndano je ßo póſtowſki wós ſpalił, kotryž mjes Nowym Měſtom a Wulkim Mjeſiŕěczom na Morawje jěſdži. Na dróſy ßo wóſnik dohlada, ſo płómjo ſ woſa bije, a mějeſche telko pſchitomnoſcže ducha, ſo pſchede wſchěm konjow wupſchahnu, na cžož woſowy khamor ſady rosraſy a ſ najmjeńſcha dżěł liſtow a druhich poßykkow płómjenjam wutorhnu. Wós ſe ſbytknymi poßykkami ßo ſpali. Kak je woheń naſtał, nichtó njewě. Kaž ßo praji, je jedyn pſchekupz wóſnika narěczał był, ſo by jemu potajnje ßudžik petroleja ßobu wſak, a je ßnano petrolej ſ pſchicžinu wóhnja był.

* Wohidny njeſkutk je ßo w Loskawje na Morawje ſtał. W lěßnej huſcžinje, do kotrejež rědko ſchtó pſchińdże, dżowzy tamniſcheho hajnika ſkónzowanej namakachu. Wobě běſchtej ſchikowanej holzy, jena 17, druha 19 lět ſtara. Starſcha běſche do praweho ſpanja tſělena. Do njeje běſche ßo zyle ſ bliſka tſěliło; pſchetož jeje koža běſche wot pólvera ſeßmudżena. Młódſcha holza běſche do wutrobna a do ſchije tſělena. S wobeju cžełow běſche draſta ſedrjena. Młódſchej ßotſje běſche mordaŕ krótki drjewjany kolik do żiwota ſabił; ſtarſchej běſchtej nadrje wotrěſanej, kotrejž koło wokoło nihdże namakacž njemóżachu. S dobom je ßo ßyn pſchekupza Gertela ſhubił; na njeho ßo tuka, ſo je njecžłowjeſki njeſkutk ſe żarliwoſcžu dokonjał. Jeho bratra ßu ſajeli, dokelž ßo na njeho tuka, ſo je bratrej pomhał njeſkutk dokonjecž. Dwoje mordaŕſtwo je zyłu wokolnoſcž roshoriło. Pſchekupzej Gertelej, nanej teju bratrow, chżyſche lud dom pobicž. Wyſchnoſcž pak w prawym cžaßu ſakrocži.

* Jecžne wino je najnowſche, ſchtož ßo w Franzowſkej dżěła. Wěſtemu Jacqueminej w měſcže Nancy je ßo poradżiło ſ jecžmjenja na to ßamßne waſchnje wino pſchihotowacž, kaž ßo piwo ſ njeho wari. Jecžne wino ma 5 prozentow alkohola a je jara ſtrowe a ßytne.

* W Londonje 4lětna holcžka do młynſkeje hrjebje padże. To widžo jeje bratr, 7lětny hólcžeż, ſa njej ſkocži, ſo by ju ßmjercži wutorhnuł. Ale to ßo jemu njeradži. S wulkej prózu ludžo jeho żiweho ſ wody wucžeżechu; dołho trajeſche, prjedy hacž wón ſaßo k ßebi pſchińdże. W pſchitomnoſcži mnohich ludži je wyſchnoſcž ſmużiteho hólcžeża ſjawnje pokhwaliła.

* Trikupis, pſchedßyda grichiſkeho miniſterſtwa, pſched krótkim w miniſteriju finanzow w jenym khamorje něſchto pytaſche, pſchi cžimž ßo na tſt ſtare kaſchcžiki ſe ſerſawymi żeleſnymi ſamkami dohlada, kotrež nichtó kedżbu njemějeſche. Kaſchcžiki wotewriwſchi w nich 50 tołſtych walcžkow pjenježnych papjerow namaka, ſ zyła wjazy hacž 13 millijonow drachmow (— drachmo je 80 np. —). To je dżěł tych pjenjes, kotrež je ßebi Grichiſka 1833 pola Rothſchilda pożcžiła. Pożcžonka je ßo hižo lěta 1873 doſapłacžiła. Dale běſche w kaſchcžikach wjele ſłotych pjenjes a drohotny biſkopſki kſchiž. Nichtó njewě, kak je pokład do khamora pſchiſchoł a ßo w nim ſabycž móhł.

* Na pólzajſke ßudniſtwo w New-Yorku běſche pſched krótkim wěſta Marſcha Hartez ſkaſana, rjana a pyſchna żónſka, kotrejž je ßo radžiło jědnacžom mużikim tak hkowu ſawjercžecž, ſo ßo jedyn po druhim ſ njej woženi. Wona pak ſe żanym ſ nich luboſcže dła do mandżelſtwa ſtupiła njeje, ale jenicžży, ſo by jich wuklukała. Wot kóżdeho ßwojich mużow, kotſiž běchu wſchitzy hacž do wuſchow do njeje ſalubowani, ßebi wona někotre dny po kwaßu tyßaz a wjazy markow dacž da, wudawajo, ſo chże pjenjeſy ßwojej khorej macžeri póßłacž. Ale lědma pjenjeſy doſtawſchi mějeſche ßo wona ſ procha a ßo żenje wjazy njepokaſa. Tele ſkutki, ſ kotrymiž je ßebi mało khwalby ſaßłużiła, je wona w nawjecžornym dżěle kraja Pennſylwania w Połnóżnej Amerizy dokonjała. Jeje dżeßaty a jědnaty mandżelſki ſtaj nětko rjanu Marſchu wobſkorżiłoj, dokelž je jeju wona, jeju podpißmje falſchowawſchi, pódla teho wo wjele pjenjes ſjebała.

* Sswětoſnaty dr. Tanner, kotryž je ßo, kaž ßo naſchi cžitarjo wěſcže dopomnja, pſched něſchto lětami w New-Yorku 40 dnjow poſpochi poſcžił, je ßo pſched krótkim, 4 lěta w kraju Mexiko pobywſchi, do měſta Chicago w Połnóżnej Amerizy wrócžił. W mexikanſkej republizy je wón pſchepytował, ſ kajkich pſchicžinow ßo ſtanje, kak dołho móże tracž a t. d., ſo cžłowjek po ſdacžu morwy leži. Dr. Tanner ma ſa to, ſo móże cžłowjek, ßo derje na to pſchihotowawſchi, runje tak derje dlěſchi cžaß bjes żyroby a powětra w ſawrjenym měſcže pſchebywacž, kaž mjedwjedże a druhe ſwěrjata, kotrež w próſnjenzach a dżěrach w ſemi ſymu pſcheſpja. Dr. Tanner chże to ßam na ßebi ſpytacž a ßo w ſaſyglowanym kaſchcžu, do kotrehož żadyn powětr ſtupacž njemóże, na dlěſchi cžaß pohrjebacž dacž.

* W měſcže Chicago w Połnóżnej Amerizy je trochu dżiwnuſchki cžłowjeczk, kotryž je ßwoje ſchtyri dżěcži, w měſto teho, ſo by jim kſchcžene mjena dawał, ſ cžißkami wosnamjenił, narjeknuwſchi jim Jedyn, Dwaj, Tſi a Schtyri. Hdyž ßu dżěcži ſtarſche, wón praji, cžaſto ſe ßwojim mjenom ſpokojom njeßu; duž ßym ßwoje dżěcži cžißkował. Hdyž ßu dwanate lěto dokonjake, móża ßebi ßame mjena wuſwolecž.

* Wulke njeſboże je ßo njedawno w Readingu w Penſylwaniſkej w Amerizy ſtało, hdżež je ßebi pólſka woßada, 20 lět na nju pjenjeſy ſběrawſchi, katholſku zyrkej natwariła. Pſchi ßwjedżeńſkim prědowanju tribuna, kotruž běchu w zyrkwi ſa cžeſtnych hoſcži natwarili, do hromady padże. Sto ludži ßo cžežzy ſrani.

* Na mórſkim pucžu wot Ameriki do Europy ßu pjecža wóndano wohladali, kak walſka ryba, kiž bliſko jědżazeje parneje łódże wodowe pruhi ſ noßa ſtorkaſche, nahle ſpody łódże ſajė a na druhim boku ſaßo wujė, pſchi cžimž bě ßebi pjero ſ khribjeta wottorhnuła. Je-li to wěrno, je to khětry ſtork bycž dyrbjał. Tola ſchtož ßo ſ Ameriki powjeda, je huſto doſcž bajka, dokelž tam nichtó njepóńdże pohladacž, hacž je wěz wěrna. Tajku amerikanſku bajku abo łżu chżu nětko hiſchcže ſapißacž. W New-Yorku běſche něhdy jara wuſchikny moleŕ, kotryž by kóżdeho cžłowjeka wotmolował, kaž by żiwy na wobraſu był. Tak bě wón też jeneho ßławneho muża ßwojeho měſta jara derje trjechił, a to tak derje, ſo wobraſej też broda roſcžeſche, a ſo dyrbjeſche kóżdy dżeń truhaŕ pſchińcž, kiž by wobraſej brodu wottruhał!

* Jendżelcžan, kotryž ma jene woko ſchkleńcžane, do Narańſcheje Indiſkeje pſchińdże a ßebi, kaž je tam waſchnje, zyłu cžrjódu ßłużobnikow pſchiſtaji. Mjes nimi běſche jedyn, kotryž mějeſche zyłu nóż ſ wjechlawu wokoło knjeſa wjechlowacž; pſchetož tam je ſtajnje tużna horzota. Tule ßłużbu wſchak ßłużobnizy rědko ßwědomicže dopjelnjuja a wjechlowacž pſchestanu, pytnuwſchi, ſo je knjes wußnuł. Jendżelcžan to wjedżeſche. Duž chżyſche ßo jemu cžim bóle ßmjecž, hdyž pſchipadnje junu rano wußłyſcha, kak ßo někotſi ßłużobnizy rosmołwjachu, ßebi powjedajo, kak dołho je żadyn ſ nich ſpał. Jendżelcžanowy ßłużobnik pak ſ hłowu wijo k towaŕſcham dżeſche: „To ßo pola mje njehodži. Mój knjes je pſcheklepany muż. Hdyž lehnucž dże, ßebi jene woko wucžehnje a jo na blido położi, ſo by mje wobkedżbowało. Tole woko zyłu nóż njeſpi; a ja dyrbju njepſcheſtawajzy wjechlowacž, doniž rano też druhe woko njewotzucži."

* So je mrowja wulzy wużitne ſwěrjatko, wo tym ſłědowazy podawk ßwědczi: Snaty pucžowaŕ Rohlfs w Afrizy nimo někotrych Arabiſkich pſchińdże, kotſiž naſy na ſemi ßedżachu, mějo ßwoju draſtu na ſemi roſpſchěſtrjetu. Sſo praſchejo, ſchto ma to na ßebi, pucžowaŕ ſhoni, ſo ßu Arabiſzy ßwoju draſtu ſe ſamyßkom do mrowiſchcža położili, a ſo mrowje ſ draſty — wſchi wuſběraju.

* Dezembra rubany kolik 16 lět w ſemi traje, małeho rózka rubany pak jeno 8 lět.

* Auguſt II., kiž bě w ſańdżenym ſtoléczu ſakſki kurwjeŕch a pólſki kral, mějeſche w ßwojich wulkich ſtawach jara wulku móz, a teho dla ßo jemu Auguſt Sſylny narjeknu. Tak ßo powjeda, ſo je raz na kóżdej dłóni trompetarja dżeržał, kotryž tam ſtejo piſkaſche. Raz trjechi Auguſt Sſylny, hdyž daloko wot Draždżan w lěßu jěchaſche, na kowaŕnju, ſłeſe tam ſ konja a wobhladowaſche ßebi hotowe pódkowy. Poßledni dżerżo rjeknu: „Te k niczemu njeßu", a roskłama jón. Potom da kowarjej toleŕ. Kowaŕ prajeſche: „„Tón k niczemu njeje"", a roskłama jón. Kral rjeknu ßmějo: „Ty ßy nimale ßylniſchi hacž ja."

Cyrkwinske powjesće.

Sa tydźeń budźe w Michalskej zyrkwi němska spowjedź a předowanje.

Wěrowanaj:

Michalska zyrkej: Jan Bohuwěr Schmidt, murjeŕ pod hrodom, s Wylemu Čzechez s Jelzy.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Alfred Oswald, Louisa Juliuša Melzera, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Hana Theresija, Khorle Augusta Mulki, pohonćza na Židowje, dź. — Elsa Frida, Jana Bohuwěra Hencza, kamjenjećežařja pod hrodom, dź. — Khorla Alfred, Emila Hermanna Wićasa, fabrikskeho tyscherja pod hrodom, ß. — Jaroměr Ota, Jana Bohuwěra Kubizy, murjeŕskeho poléra pod hrodom, ß. — Max Oskar, Pětra Bohuwěra Pětschki, khěžerja a skakarja w Jenkezach, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 25. oktobra: Liddy Marja, Khorle Ernsta Schumanna, cźěšle pod hrodom, dź., 9 m. 7 d. — 27. Marja Alma, Augusta Mißnarja, dźěłaćerja na Židowje, dź., 3 m. 8 d. — 28. Khorla August, njemandź. ß. w Wulkim Wjelkowje, 14 d. — 29. Marja Lejna Leschawiz, njebo Handrija Mužika, maleho fahrodnika w Cźichońzach, wudowa, 77 l. 5 d. — 30. Pawoł Arthur, Khorle Augusta Kahly, fabrikarja pod hrodom, ß., 8 m. 19 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2577 měchow.	W Budyschinje 27. oktobra 1888 wot mk.	np.	hač mk.	np.	W Lubiju 1. novembra 1888 wot mk.	np.	hač mk.	np.
Pšeńca . . . . . běła	9	52	9	97	9	41	9	82
" . . . . . žołta	8	93	9	35	8	82	9	26
Rožka	8	04	8	23	7	88	8	06
Ječmjeń	7	39	7	61	7	07	7	50
Mowß	6	70	7	—	6	70	7	—
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	8	50	9	17
Woka	6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły	13	—	16	—	12	50	14	—
Hejduschka	16	—	16	50	15	—	15	50
Běrny	1	80	2	20	1	80	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	—	2	20	1	70	1	90
Pšeńcžna muka 50 " . . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	7	80	12	80	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	20	3	50	2	80	3	30
Sslóma . . 600 " . . .	28	—	30	—	24	—	26	—
Prožata 815 schtuk, schtuka . .	3	—	13	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	25	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńza (běła) wot 9 hr. 82 np. hač 9 hr. 97 np.; pšeńza (žołta) wot 9 hr. 23 np. hač 9 hr. 38 np.; rožka wot 8 hr. 16 np. hač 8 hr. 29 np.; ječmjeń wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 61 np.; wowß wot 6 hr. 75 np. hač 6 hr. 90 np.

Dražbjanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 58—62 mk., 2. družiny 52—56, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—57 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 40—50 np., 2. družiny 28—38 np. po puncže rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 2. novembra: Mike.

Bjes tym so je 2. novembra w Sakskej s wjetscha ßuche wjedro s njewobstajnym mróčnom, ßnadź so pschibližazy wětr sašo deschcź pschinjeßy.

Njech so w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Psches ßudnistwo ma so na pschešadźowanje pschedawacź: 13. nov. dopołdnja w 10 hodź. khěžkarska žiwnosćź cźišło 10 w Nowych Bóschizach, na 2030 mk. taksérowana. — 14. dez. mlyn w Lemischowje, na 9100 mk. taksér.

Na pschedań: W Dźěchorizach khěža cźišło 10. — Khěža cźišło 78B w Bukezach.

W Brěsynje pola Hucźiny je **khěža** cźišło 22 s zyhelom kryta bjes hospody a wumjeńka hnydom tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź pola wjeßneho rychtarja **Hanski** tam.

2 młodej ßucźelnej krowje so pytatej na kamjeńtnej haßy 16.

Maßiwna **khěža** s 1½ kórzom pola je s napłaćenjom 900 mk. na pschedań psches wobßedźerja **Pětschku** w Nowej Wßy nad Sprewju pola Hucźiny.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbske kmótsjaze listy.

Nowe
hollandske jerje
wulke a tucźne
po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucza
Gustav Poser.

Khofej
paleny punt po 1 mk. 20 np. hač 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpsche cźisćze a ßylnje ßłodźaze družiny porucza
Jan Wjenk
na swonkownej lawskej haßy 38
pódla Schraderez konditarnje.

Turkowske ßlowki
najlěpscheje družiny porucza
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaćišnach.

Wschě
dobre palenzy a likěry, cźisty palenz
porucza tunjo
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Najlěpsche nowe ßuschene holandske
polnojerje
woßebiteje polnosćze po jenotliwym a po kopach jara płaćišny hódno poručam a cźinju woßebje saßopschedawarjow na to kedźbnych.
Gustav Kittner
na ßerbskej haßy cźo. 4.

Rjane howjase cźrjewa
k dźěłanju kołbaßy porucza łoftru po 8 np., w wjetschich dźělbach tuńscho
B. Biesold pschi taschbarku.

Khofej
paleny a njepaleny
jenoź w dobrych družinach poručataj jara tunjo
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poručamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Destillazija
Schischki a Njeczki
porucza ßwoje snate dobre družiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuńschich płaćišnach.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaćišnach
mechanifka pschadownja w Hajnizach.

Albert Poppe
4 na Mužakowskej drósy 4
po najwyschschich płaćišnach **lapy, kosćze, stare żeleso, papjeru** atd. po mjeńschich a wjetschich dźělbach kupuje. S pocześcźowanjom
Albert Poppe.

Kosaze kóžki,
teho runja sajecźe a karniklaze kóžki kupuje a płaći najwyschsche płaćišny sa nje
Gustav Nawka
na garbarskej haßy cźišło 16.
Tež ßu tam wschě družiny kožow k pjelzam bjes molow po najtuńschich płaćišnach dostacź.

Alfenidowe twory.
Wulki wubjerk nowoscźow, ßo hodźaze k kwaßnym a składnostnym daram, porucza po solidnych płaćišnach
Adolf Boëtius
na bohatej haßy 28.
Pschispomnjenje. Alfenid ßo wot woprawdźiteho ßlěbra rozesnacź njeda a tež runje tak derje dźerži.

Pißane barchentowe wobleczenje sa dźěcźi
45 cm dołhe po 3 mk.,
55 " " " 3 " 50 np.
pißane wobleczenje sa cźěschne dźěcźi,
pißane flanellowe wobleczenje sa cźěschne dźěcźi,
pißane symske trikotowe wobleczenje
porucza po tunich płaćišnach
A. Tschentscher w kupnizy.

Kosaze, sajecze, karniklaze a wschě druhe **kože** kupuje a pschezo najwyschsche płaćišny płaći
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach cźišło 9.

Woprawdże jara wulki wubjerk

najnowschich drastnych tkaninow

po **jara** tunich płaczišnach namakamy pola

Juliuża Hartmanna žyna

na rózku mjaßoweho torhoschcża.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7

porucża po jara tunich płaczišnach **dwójzyschěroki lama** stary łóhcź po 60 np., **kalmuk,** 6/4 schěroku tolstu **wolmjanu tkaninu** stary łóhcź po 28 np., **wupjerki,** 6/4 schěroke **zychi** stary łóhcź po 20 np., rjane czerwjene, **pjesle** a **poczehnjenje** na **kožuchi** stary łóhcź po 25 np., **barchent k koschlam** w wulkim wubjerku stary łóhcź po 18 np., barbu njepuschczaty, **rubjany běły** a **módry płat** po jara tunich płaczišnach, **barchentowe rubischcża** po 30 np., **kalmuk** po 28 np., **barchent k koschlam** po 16 np., jenobarbny, czěmnobruny a schěry po 20 np., židżane, połžidżane, wolmjane, bawmjane rubischcża w nowych mustrach.

Max Klockau,

czaßnikař

w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy čo. 7.

Skład wschěch druzinow **czaßnikow** a **optiskich wězow,** jako **brillow, tłóčnikow, thermometrow** atd. Porjedźenja žo derje a tunjo s rukowanjom wuwjedu.

Zigary

po **2 np.,** 100 schtuk po 1 mk. 80 np. porucża

C. F. Dietrich

pschi mjaßowym torhoschczu.

Zylindrowe, filzowe a dźěczaze klobuki

jara derje dźerżaze we wschěch nowoscźach **jara tunjo,**

mězy

sa ratarjow a dźěczi, kraßne wězy a **jara tunjo,**

filzowe stupnje a tofle

njepschetrjecheny najlěpschi wudźěłk po snatych **jara tunich płaczišnach** porucża

Hugo Lehmann,

22 na bohatej haßy 22.

Pschedeschczniki

khmanje dźěłane w najwjetschim wubjerku a po tunich płaczišnach porucża

Eduard Schulze's Sohn,

pschedeschczńikař

na bohatej haßy 26 pschi wrotach.

Poczehnjenje a porjedźeńki tunjo.

Tunje kanapeje

k hermankej porucża

E. Pietsch, tapezěrař

na žerbskich hrjebjach czišło 28.

K kermuschi

zytronowy wolij, pjeczny žół, wschě druziny korjenjow, zylych a **tołczenych, běły** a **czorny pópjer, maziżowe kwěty, muskatowe worjechi, turkowski popjer, nowu wyrzu, majoran, thymian, zymt, zeylonski zymt, naliki, safran** atd. po tunich płaczišnach poručataj

Strauch & Kolde

na kamjentnej haßy 3, na kamjentnej haßy 3,

drogowe khlamy k słotemu worłej.

Hermann Darschau,

schtrympařnja w Budyschinje

na schulerskej haßy czišło 1

žwoje dawno jako jara dobre snate **schtrympowe twory** czežkeje druziny se žwojeje schtrympařnje po tunich płaczišnach dobroczinwemu wobkedźbowanju porucża.

S dobom na žwój wulki skład **schtrykowanskeho pschedźena** najwubjernischeje kajkoscze kedźbne czinju.

en gros. **en détail.**

Louis Gadt, krawski mischtr

w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

Wupschedawanje na składze leżazych **dobrych czistowołmjanych tkaninow** a **mužazych wobleczenjow, pikeschow, nadwoblekow** atd., po najnowschej módze derje seschitych atd.

Dokelž žu žo khofejowe płaczišny saßo ponizike, poruczam wot nětka saßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.

w snatych dobrych a derjeßłodżazych kajkoscżach.

Th. Grumbt

w kupnizy a na swonkownej lawskej haßy.

Hotowe **łoża** s **matrazami** a **kanapeje,** derje a trajnje dźěłane, w wulkim wubjerku po zyle tunich płaczišnach, a teho runja k wuwjedźenju wschěch **polstrowanskich dźěłow** w domje a swonka njeho porucża žo

T. Albert, žedłarski mischtr na hornczerskej haßy.

Wulke salutowanje.

Seßmahnjene

symske nadwoblecże, žuknje, khołowy, łazy atd., kaž tež **žonjaze mantle, rubischcża na hłowu, khapy, pjesle** atd. žo trajnje a derje **wobarbja**

w W. Kellingez parnej barbjerni.

Spěschne wobstaranje. — Tunje płaczišny.

Khofej

paleny a njepaleny poručataj tunjo

Schischka a Rjeežka.

Syrup

punt po 12, 16, 18, 20 np. atd. porucža

Richard Neumann.

Jerje

wulke, tučne ryby po 3, 4 a 5 np. porucža

C. F. Dietrich

pschi mjaßowym torhoschczu.

Khofej

wot najtuńischich hacz do najdrózschich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre druzinу kaž

jednore a dwójne likěry

porucža jara tunjo

destillazija **Hermann Klemm**

na bohatej haßy.

Myschaze pyle

pschezo czerstwu, ßylnje skutkowazu tworu poruczeja

drogowe khłamy

en gros **Oty Engerta** en détail

na snutskownej lawskej haßy.

Schtóž

chze nóž abo nožizy toczene abo wuporjedzene měcz, póschel je do parneje toczerńje a porjedzerńje

Oskara Buttera w Budyschinje pola theatra.

Hamburgsko-amerikanske paketojězdne akzijowe towarstwo.

Direktna parokłódźna jězba

ſ Hamburga do **New-Yorka**

kóždu ßrjedu a njedźelu,

ſ Havra do **New-Yorka**

kóždu wutoru,

ſe Stettina do **New-Yorka**

kóždej dwě njedźeli,

ſ Hamburga do **Wjeczorneje Indiskeje**

měßacznje 3 krócz,

ſ Hamburga do **Mexika**

měßacznje 1 raz.

Towarstwowe póstske parne łódże podawaju wubjernu jědź a pschihódnu pucžowanisku składnoscz ja kajutowych a bjeskubjowych pucžowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797

Carl Meisel w Budyschinje.

Přeprošenje.

Hłowna zhromadźizna serbskeho duchownstwa ma so **nic** póndźelu 12., ale **štwórtk 15. novembra** wot 10 hač do 12 hodźin w **Budyskej złotej krónje** a po njej tam wot 12 hodźin **hłowna zhromadźizna serbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa** k předpołożenju zličbowanja dźeržeć; na čoż woboje z tym należnje přeprošuje **předsydstwo.**

W wudawarni Serbskich Nowin je ſa **25 np.** dostacz:

Pschedźenak.

Protyka ſa Sserbow

na lěto

1889.

Hdyž chzedźa žónske **ſymſke mantle, holczaze mantle, żakety, plyschowe pjesle** kupicz, je ſa nich ſ wulkim wužitkom, hdyž ßebi najprjedy wulki skład žonjazeje drasty pola

Richarda Gautzscha

na bohatej haßy

wobhladaja. Tam namakaju bohaty wubjerk najrjeńschich a derjeßedźazych mantlow.

Płaczisny ßu najnižsche w Budyschinje.

Czorne a běle koże

k kožuchам, koże k pjelsczowemu wobßadźenju kóždeje druzinу, **mufy, khornarje, boaſy, pjelsczowe mězy,** kaž tež **ſymſke czapki** kóždeje druzinу porucža

C. E. Rinke na zitnej haßy.

Składnostna kup!

Něhdże 30 kruchow

dwójzyschěrokeho, czistowołmjaneho

lama

w kraßnych mustrach, metr po 1 mk. 40 np. — łóhcz po 80 np., prjedawscha płaczisna łóhcz po 1 mk. 25 np.,

žonjaze ßukno

najpschihodnischa tkanina k ſymſkim wobleczenjam, saruczena czista wołma,

$^9/_4$ schěroke, metr po 3 mk. — łóhcz po 1 mk. 70 np.,

$^8/_4$ schěroke, połwołmjane, metr po 1 mk. 40 np., łóhcz po 80 np.

Richard Gautzsch.

Wołmjane khapy, khapoty, rubischcza,

žonjaze mantle, pjesle, mantle pschе deschcz atd. ßo w modnych barbach **wobarbja** a ßo po mózhnosczi pschi tym jich faßona sdźerżi.

W. Kellingez parna barbjerńja.

Alwina Schradera

konditornja a khofejownja

porucža ßwój wulki wubjerk **khofejoweho** a **tejoweho pjeczwa, schokoladowych** a **zokorowych tworow, mjedowych** a **marzipanowych tykanzow.**

Wschelake druzinу pschezo na składże.

Wschědnje czerstwe **pampuchi.**

Hdże scże tónle rjany czaßnik kupili?

Pola czaßnikarja **Magera** na ßerbskej haßy 11.

Póndźelu 5. novembra popołdnju wot 5 hodźin budże ßo w **Rakeczanskej piwarni młode piwo** pjelnicz.

H. Keller, piwarski mischtr.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo smeje, da-li Bóh, jutsje ſa tydźeń, jako 24. njedźelu po ßwjatej Trojizy, popołdnju w 3 hodźinach w Zokowje w Lehnertez domje mißionsku hodźinu. Wo bohaty wopyt teje ßameje proßy wutrobnje

pschedßydstwo.

Sskužobna holza, 15—17 lětna, ßo 1. dezembra abo 1. januara pyta na **Jägerſtraße 12 delka.**

Ssylna ßerbska khěžna holza ßo k 1. januarej do ßłużby pyta. — Dalsche je shonicz na **taschbarku czihło 1.**

Pohonczow, wotroczkow, dźowki pyta pschistajaza žona **Schmidtowa** na garbarskej haßy 9.

Rólny pohoncz ßo na **Sarečzanski** knježi dwór k nowemu lětu 1889 pyta.

Schtwórtk 25. oktobra je ßo na puczu ſ Kubschiz do Rachlowa zigarowa hubniza (schpiza) shubika. Namakar, kotryž chzyk ju pola korczmarja **Dejki** w Rachlowje abo w wudawarni Serb. Nowin wotedacz, dostanje dobre myto.

Skoty žonjazy syglowanski pjerschczeń ſ módrym kamjenjom je ßo njedźelu 28. oktobra wjeczor wot Wjelkowa do Budyschina shubik. Hdyž jón namakar w wudawarni Serb. Now. woteda, dobre myto dostanje.

Wutrobny dźak

ſa wschn luboscz a czesez, kotraž je ßo naschemu nutrnje lubowanemu mandźelskemu, nanej, bratrej, pschichodnemu nanej a dźědej, twarzej a murjeńskemu mischtrej

Eduardej Handrikej

ſańdźenu ßrjedu pschi jeho pohrjebje wopokasała a ſa wschо dźělbracze, kotrež je ßo nam dostało.

Hłubokosrudźeni sawostajeni

w Lasu, Lipinach, Lubochowje a w Draždźanach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 45. **Sobotu 10. novembra 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Hdyž bě so psched krótkim khěžor Wylem psched deputaziju Barlinskeje wyschnoscźe na to wobcźežował, so někotre Barlinske nowiny naležnoscźe jeho swójby na njewuschne waschnje do sjawnoscźe cźahaju, běchu nowiny swobodnosmyslenje strony wudawake, so so khěžorowe słowa na konserwatiwne nowiny poczahuja. Tymle słowólnym pschewjercźenjam je khěžor sa nusne měł, w „Khěžorstwowym powěstniku“ napschecźiwo stupicź a wurasnje prajicź, so je wopschijecźe a waschnje pisanja swobodnosmyslenych Barlinskich nowin, kotrež je jeho w jeho saczuczach hłuboko sraniło. Dokelž su sobustawy Barlinskeje wyschnoscźe pschiwisowarjo swobodnosmyslenje strony, je so khěžor nadźał, so w jich mozy steji, njewuschnoscźe mjenowanym nowinam sakasacź. Njedźiwajcy tehole khěžoroweho wujasnjenja hischcźe pschezo swobodnosmyslene nowiny njepschidadźa, so su wo khěžorowych swójbnych naležnoscźach njedostojnje pisałe.

— Poměry swylnoscźe jenotliwych stron w pruskim krajnym sejmje su so psches nowowólby mało pscheměnike. Narodnoliberalni a swobodnokonserwatiwni su sebi někotre sydła k swojim dotalnym pschidobyli, sa cźož maja swobodnosmyslen worcźisnu sapłacźicź. Posledníschi běchu w prjedawschim sejmje 40 muži swylni a nětko jenoż hischcźe 29 muži licźa. Polazy, zentrum (katholska strona) a Danojo so se starej swylnoscźu wrócźa.

— W pschichodnym lěcźe so wósom stow lět dopjelni, so ród Wettinskich nad Sakskej knježi. Běsche w lěcźe 1089, hdyž němski khěžor Hendrich IV. Mischnjanski kraj hrabi Hendrichej I. s Eilenburga pschepoda. Dźeń, na kotrymž je so to stało, njeje snaty, dokelž je so w běhu cźasa spožcźerska liscźina shubiła. Hacź je ród Wettinskich němskeho abo słowjanskeho wotkhada, wo tym hischcźe cźemnoscź knježi. Hižo wokoło léta 1000 běchu Wettinscy daloko snacźi a widźani. Stawisnar tehdomneho cźasa, Merseburgski biskop Thietmar, hižo wo nich pische. Tehdy Wettinscy wulke ležomnoscźe wokoło Eilenburga a Hale, tam też hród Wettinskich leži, wobsedźachu. Najstarschi snaty prjedownik sakskeho kralowskeho doma je Dietrich; wón je léta 982 wumrjeł a ma hacź dotal njewujasnjene pschimjeno „de tribu Buzici“, to reka s rodu Buzici. Njeje snadź „Buzici“ někajke skepsane słowjanske mjeno? Nichtó njebudźe prěcź, so je „Buzici“ jara na słowjanske podobne, bjes tym so so s němskeho na žane waschnje wukožicź njeda. Dietrichowy syn je Dedo († 1009) a teho syn sasso Dietrich reka a bě kuzinski markhrabja, dźěd Konrada Wulkeho a Hendricha I. s Eilenburga. Posledníschi ma swoje mjeno po měscźe Eilenburgu, kotrež bě po swojim nanje namrjeł. W tehdomnischich cźasach hischcźe swojbnych mjenow njemějachu. Mužojo se semjanskeho rodu dla rosesnacźa k swojemu kschcźenskemu mjenu mjeno swojeho sydlischcźa pschistajichu. Tak dosta Hendrich I. pschimjeno s Eilenburga a Konrad pschimjeno s Wettina. Bjese wschěmi knježazymi wjerchowskimi rodami su Wettinscy najstarschi. Hižo nětkole so pschihoty k swjedźenju tysazlětneho knježerskeho jubileja nascheho kralowskeho doma stawaju. Dokelž drje léto, tola dźeń s wěstoscźu njesnaja, na kotrymž je so Mischnjanske markhrabinstwo Wettinskim pschepodało, su so rossudźili, jubilej tón samy dźeń swjecźicź, na kotrymž so pomnik krala Jana w Draždźanach wotkryje.

— Tak bórsy hacź so khěžorstwowy sejm sažo shromadźi, budźe khěžorstwowe knježerstwo wot njeho 100 milijonow hriwnow k twarej nowych wulkich wójnskich kódźow žadacź. Žadanka so niz na dobo ale po létach pschetrjeba, a to tak, so budźe licźba nusnych kódźow doscźehnjena, hdyž budźe kanal, baltiske a połnózne morjo sjenocźazy, hotowy.

— Dźěl wobydlerstwa Elsaša a Lothringskeje hischcźe pschezo wopschijecź njecha, so stej tejle krajej na pschezo s němskim khěžorstwom sjenocźenej. Wosebje nizschi njesdźěkany lud hischcźe pschezo nadźiju na Franzowsku staja a pschi kóždej składnoscźi swoje njepschecźelstwo pschecźiwo němskemu knježerstwu pokasuje. Tele dny su so w Altkirchu w Elsašu njelube podawki měle, hdyž so tam rekrucźa do wójska powołachu. Hdyž tucźi na dwórnischcźo cźehnjechu, so wulka ludowa cźrjóda wokajo a herjekajo do jich cźaha měschesche. Dokelž wojazy, rekrutow pschewodźazy, to njecźerpjachu, so lud s gwałtom do rekrutow cźischcźesche a do wojakow s kamjenjemi mjetasche. Wojazy skónczinje tsělby natykachu a so na ludowe cźrjódy puschcźichu. Hakle potom so porjad sažo postaji. Njesboże drje so stało njeje, wone pak njebudźische wuwostało, hdy budźische lud psched natykanymi tsělbami njetwóchnuł. Wjele hórsche hacź w Altkirchu běchu njeměry w Illfurcźe. Hdyž tam rekrucźa pschicźežechu, so lud kschicźo a horjekajo do nich cźischcźesche. Wschón porjad so wusměchowasche; wojakow a želesnischich sastojnikow, kotsiž k měrej namołwjachu a so prózowachu, roshorjeny lud na bok cźischcźecź, sa to hanjachu. S luda so wospjet „Vive la France“ wołasche. Roskasowazeho offizéra, kotryž chzysche porjad sažo postajicź, wusměschachu a do njeho storkachu. Offizér běsche skónczinje nusowany, mjecź wucźahnucź a so s nim sakitacź, pschi cźimž jeneho nadpadnika na hłowje srani. Lud dyrbjesche so na to s gwałtom rosehnacź. Byrnjež tele njelube wobžaromne podeńdźenja politiskeje wažnoscźe nimaju, wone tola dopokasuja, so je schcźuwanje Franzowsow płody nješko. Wjele wina na tym je też sadźerženje nowin w Elsašu a Lothringskej, kotrež niczo njecźinja, so bychu pschedsudki pschecźiwo słužbje w němskim wójsku wotstronike. Loni su so franzowske nowiny němske a franzowske wójsko pschirunujo wusnake, so němskeho wojaka lěpje drascźa, s nim lěpje wobkhadźeja a jemu lěpschu jědź a bydło dawaju, hacź franzowskemu wojakej. Žane jenicźke nowiny w Elsašu a Lothringskej pak na to ani se słowcźkom spomniłe njejsu.

Awstrija. K 25létnemu knježerskemu swjedźenjej danskeho krala so awstriski krónprynz Rudolf do Kopenhagena poda, so by kralej sboże pschał. Najdźiwnische je, so létsa też syn danskeho krala, grichiski kral, swój 25létny knježerski jubilej swjecźi. S cźežka hdy je drje so stało, so nan a syn w tym samym lěcźe knježerski jubilej swjecźitaj, a so je synowy hischcźe měsaz prjedy hacź nanowy.

— Awstriska khěžorka ma myslę, so na pucźowanje do wjecźorneje Indiskeje a do połnózno-amerikanskich sjenocźenych statow podacź. Wona na drjenje cźerpi, kotrež hrosy jeje cźuwowy (nerwowy) system

podrycź. Wschědnje jej dwě lěkarzy, wot doktra Metzgera w Amsterdamje na to wuwuczenej, stawy rybujetej a cźahatej, potom khěžorka wjele hodźin na konju a na hońtwje pschebywa.

Franzowska. Paris je žo do wulkeho njeměra a stracha stajił, pšches dynamitowaj nadpadaj, kotrajž staj žo žrjedu w nozy pschecźiwo dwěmaj pschistajerskimaj běrowomaj sa pinczńikow wuwjedkoj. Lětža w lěcźi běchu žo hižo ras pinczńizy do jeneho tajkeho běrowa dali a jón sapuscźili; hižo tehdy w sjawnych shromadźisnach s dynamitom hrožachu. Tole hroženje je žo nětko wuwjedko. Sa njekražnikami, kotsiž žu nadpad wobeschli, polizija pilnje žlědźi; w Parisu žu teho dla na dwazeczi wožobow sajeli. Bjes sajatymi žu tsi žobustawy komiteja pinczńikow. Polizajski prefekt w Parisu je dale wukas wudał, po kotrymž maja žo wschitzy měschcźenjo sajecź, kotsiž žu w poslednich sjawnych shromadźisnach s rěcźemi k mordarstwu a k rubjenju schcźuwali.

Rußowska. Wo želesniskim njesbožu, kotrež je zarowy cźah pola Borizkeho sastawnischcźa podeschko, nětko dróbnische powjescźe pschikhadźeja. Niz lokomotiwje stej žo swrócźiłej, ale wós komunikaziskeho ministra. Cźah sa hodźinu něhdže 40 wjerstow jědźeschce. Wotmach, s kotrymž žo wós swrócźi, bě tak žylny, so wós na kruchi roslecźa. Běhar Ssemenow bě krótko do swrócźenja w jědźerskim wosu a pschi žnědanju poßkužowasche. Na dobo satraschny stork wós satschaße, stork žo wospjetowasche a s wrjeskotom wós do tyßaz kruchow roslecźa. „Widźach a cźujach", Ssemenow powjeda, „kak se wschěch stron wosowe rospadanki na mnje padachu". Hakle hodźinu po njesbožownym podawku Ssemenowa pod rospadankami wucźežechu. Kuchar Iwanow bě, hdyž žo njesboże sta, runje w cźahowej kucharni. „Běchmy runje žnědanje pschihotowali", Iwanow powjeda, „a jědźe žo hižo na blida noschachu, hdyž žo na dobo wós pšches žylny stork satschaße; w tym samym wokomiku žo wón rosbi a hischcźe žo jenož dopominam, so žo po hórzy dele kulach. Schto žo na to sta, njewěm, pschetož nabych hakle saßo myßlow, hdyž hižo saßo w kožu ležach, a hojeŕ pschi mni stejesche." Kaž pšches Boži dźiw žu žo zar a jeho žwójbni žmjercźi wukhowali. Wós, w kotrymž runje pschebywachu, žo rosrasy, zar a jeho pschewod na želesniski naßyp wupanu a žo wot wosoweje tšechi pokry. Zar žebi nohu wobschkodźi a zarowej žo ruka srani. Wjerchej Scherjemjetjewej žo stawczk jeneho porsta wottorže a wutrobno scźischcźa. Drusy knježa s zaroweho pschewoda buchu bóle a mjenje straschnje sranjeni. Se žlužobnikow je žo 21 wožobow sarasyło a 37 sraniło. Hdyž bě žo wupokasało, so běchu zarowe dźěcźi wschě njesranjene wostałe, zar morwych a sranjenych na sapuscźenym městnje wuhladawschi, bolostnje sapłaka, potom pak žo pokschižowawschi, žo k nim wobrocźi, a bjes tym so zarowa sranjenych troschtowasche, zar wukasowasche, kak ma žo jim rucže pomoz dostacź. Njesboże je žo pjecza pšches to stało, so je zarowy cźah pscherucže jěł. Najwjazy wina pak je hubjeny staw Kursko-Charkowsko-Asowskeje želesnizy. Bohaty žid Poljakow, kotryž je tule želesnizu jara njerodnje twaril, je ju tež w jara hubjenym rjedźe dźerżał. Hdyž dyrbjesche žo psched dwěmaj létomaj želesniza saßo do rjada stajicź, Poljakow shniłe tramy pod schěnami ležo wostaji a, so by žo sdało, so žu ponowjene, na nje schtempel „1886" stłóczicź da. Nowiny „Nowoje Wremja" pißaju: „Sda žo, so je semrjety Poljakow 100,000 rublow jenož teho dla sa dobrocźelske samery woprował, so bychu jeho cźim mjenje mylili, hdyž kraj wo milijony jebasche." Njedźelu po želesniskim njesbožu zar a zarowa do Pětrohroda pschijědźeschtaj, so byschtaj w Kasanskej zyrkwi dźaknu modlitwu sa wukhowanje se žmjertneho stracha spěwałoj. Zarskaj mandźelskaj buschtaj na dwórnischczu wot měschcźanskeje a wojerskeje wyschnoscze powitanaj a potom w wotewrjenym wosu pšches město jědźeschtaj. Jeju pucź žo woprawdźe dobyczerskemu cźahej runasche. Domy běchu tak krażnje, kaž hischcźe ženje prjedy teho, wupyschene, wojazy a wucźomzy wyschschich schulow po bokomaj se spalérom stejachu, sa kotrymž ludowe hromady zarej a zarowej s njewopißomnej radoscźu napschecźo juskachu. Hdyž zarskaj mandźelskaj zyrkej wopuschcźischtaj, žo czrjóda studentow, wot sahorjenja sapschimnjenych, sa nimaj da a jeju hacź do Aniczkoweho hroda, sa nimaj pschezo juskajo, pschewodźesche. Zar je manifest wudał, w kotrymž praji, so žo hromadże s ludom Bohu sa dźiwne wukhowanje dźakuje. Manifest žo skónczi: „Boża wola je, kotraž je moje žiwjenje, derjemécźu wótzneho kraja poßwjecźene, schkitowała, njech mi wona móz spožczi, so bych wulke winowatoscze, mi napokožene, žwěrnje hacź k žwojej žmjercźi dopjelnjał." „Nowoje Wremja" dale wo želesniskim njesbožu blisko Borezkeho sastawnischcźa pische: Po snjesbožnenju žo cźah dźiwej měscheńzy runasche. Prěnja lokomotiwa žo se sadnimaj koleßomaj do želesniskeho naßypa sary, druha prěki na želesnizy stejesche, bjes tym so běchu bliżsche wosy sa lokomotiwomaj na kruchi rosbite. Wscho prěki a pódlu ležesche, žiwe stworjenja, instrumenty, drjewowe rospadanki, schěny, bagaża, žudobje, žlébro, cźlowjecże cźéła. S njebjeß žo njepschestawajo deschcź lijesche, želesniza bě woprawdźita žumpa. Sranjeni hischcźe dźenża njewopschijeja, kak je žo jim žiwjenje sdźerżało. Swrócźenje žo s tak žylnym storkom sta, so žo schěny kaž cźeńki grot skružichu. S tejele hromady rospadankow, s tejele plecźisny mózachu jenož cźi wulěscź, kotsiž mějachu doscź mozow, žo wudźěłacź; drusy žo stonajo wijachu a walachu, jim pak njebě mózno, žo s rospadankow, na nich ležazych, wudobycź. Bórsy na městno njesboża burjo s wokolnych wžow pschińdźechu Počzachu morwych a sranjenych s rospadankow cźahacź. Zar žam wukhowanske dźěło wodźesche, bjes tym so zarowa njedźiwajo hrosneho wjedra k ranjenym khodźo jich troschtowasche. Zar je, žo pscheßwědczíwschi, so žu na njesbožu shniłe tramy wina, na kotrychž schěny ležachu, pjecza sawołał: „Jebanstwo, paduchstwo a njeßwědomitoscź žu na njesbožu wina, tola to dyrbi žo bórsy pscheměnicź!"

— Ruski wyschk Pschewalski, kotryž je po poruczności khěžorskeho ruskeho geografiskeho towarstwa wospjet po Chinje pucźował, je pšched krótkim, hdyž bě žo na nowe pucźowanje do Tibeta nastajił, po pucźu wumrjeł. Wopißanja jeho pucźowanjow žu sa wědomoscź jara ważne. Tež ruskemu knježerstwu je wón wubjernu žłužbu wopokasował, dokelž je se žwojimi pucźowanjemi cźasto politiske nadawki sjenocźił. Jendźelcźenjo mějachu Pschewalskeho sa straschneho pionéra Ruskeje w Asiskej.

Sserbija. W Sserbiji pjecza pšched wudyrjenjom sběžka steja. S zyła žu wobstejnoscze na Balkanje tajke, so móże žo wschědnje wotcźakacź, so tam njeměry wupraßnu. Tu khwilu je Milan lud, pšches gwaltne njesakońske roswěrowanje kraloweho mandźelstwa roshorjeny, saßo trochu směrował, žlubiwschi, jemu nowu žwobodnischu wustawu dacź, w kotrejž žo kóždemu poddanej wožobowa žwoboda sarucźi. Wulka skupschtina, kotraž ma nowu wustawu wudźěłacź, je hižo powołana. Boja pak žo jara, hacź budże kral we wschěm se skupschtinu jeneho měnjenja. Móże žo stacź, so skupschtina na kralowe žadanja dźiwacź njebudże, a so wjednik radikalnych, Tawžanowicź, ras k kralej stupi a jemu praji: „Podcźiß̌ń žo abo dźi!" Tež móże žo stacź, so Sserbjo ras rjeknu: „Dokelž, wy Awstriszy, Milana tak jara lubujecże, dha jeho tu macże, wobkhowajcże žebi jeho!" Milan drje wulku skupschtinu wotewri, tola prascha žo jara, hacź ju tež wobsamknje.

Afrika. Wo sběžku w narańschej Afriży je skónczńje němski generalny konsul Michahellis rosprawu podał, kotruž je němski „Khěžorstwowy powěstnik" wotcźischcźał. S tejele rosprawy shonimy, so je sběžk wot Arabskich w snutskownej Afriży wuschoł. W Kilwje žu sběžkarjo němsku wyschnoscź skónzowali. Sastojnik Heßel žebi s kulku žam žiwjenje wsa, žo pscheßwědczíwschi, so žo pšches njepscheczelow pschedobycź njemóże. Wotpóßłanz Zanzibarskeho sultana, kotryž chzyłsche saßo porjad postajicź, dyrbjesche žo, niczo njewucźiniwschi, saßo wrócźicź. Sběžkarjo jemu prajichu, so Zanzibarski sultan w Kilwje niczo wjazy prajicź nima, dokelž je kraj, kotryž je žo jeho nanej dobrowólnje wotstupił, Němzam pschedał a so žo teho dla jako knježeŕ wjazy njepschipósnawa. Wjerchojo w snutskownym kraju, kotrymž je prjedy pschimórska krajina žłuschała, žu ju saßo pod žwoje knjejstwo wsali a tam žanych Europjanow cźerpicź nochzedźa. Němske knježerstwo sběžkarjow bórsy powucźi, so žo myła, hdyž měnja, so žu němskich sastojnikow wuhnawschi, nětko s knjesom w krajinje, kotraž je žo Němzam po wucźinjenju wotstupiła. Němske wójnske łódźstwo je poruczność dostało, wschě městna spalicź a sapuscźicź, kotrychž wobydlerjo žu pschecźiwo Němzam postanuli. Wójnska łódź „Sofija" je hižo sańdźeny tydźeń wjeß Whindi bombarděrowała. Na to je wotdźělenje mužstwa na kraj stupiło, wjeß sapaliło a saniczilo. Na to žame waschnje tež Jendźelcźenjo sběžkarjow khostaja. Němska a Jendźelska stej žo sjenocźiłej, so byschtej wikowanje se schklowami sadźěwałej a pschiwoženje brónje a pólvra do narańscheje Afriki pocźežiłej. Brjóh narańscheje Afriki žo tak rjez wot němskich a jendźelskich łódźow woblehnje. Tež Franzowska je tole woblehnjenstwo pschipósnała a je Jendźelskej prawo dała, kóždu łódź, s franzowskej khorhoju jědźazu, pschepytacź. Franzowska žama do tamnych stron łódź póscźele, kotraž smeje s jendźelskimi a němskimi łódźemi hromadże skutkowacź.

Amerika. Pschi wuswolenju noweho presidenta w sjenocźenych statach je republikanska strona dobyła. Dotalny president Cleveland je podležał. Na jeho město žu general Harrisona sa presidenta wuswolili. Republikanszy žu žo po krótkim pschetorhnjenju saßo knježerstwa mozowali, kotrež žu woni 25 lět dołho, wot 1861 hacź

1885, wobšedźeli. Cleveland je republikanskim dobycźe jara połóžił. Dokelž bě šwobodne wikowanje na šwoju khorhoj napisał, šo pschecźiwo jeho nowowólbje wschitzy rjemjeślnizy se wschěmi mozami sepjerachu, kotrymž by šo sašłužba pschikrótcźika, hdy by šo zło, na wukrajne twory położene, sběhnuło. Ludej šo sdasche, so je Cleveland wot wukraja pokupjeny, abo s najmjeńscha wot njeho wotwišuje a so ma wotpohlad, kcźěw amerikanskeje industrije, kotraž je šo pod sakitanskim złom sešylnika, podrycź a sniczicź. So by šo wot tuteho podhlada wucźiscźił, dyrbjesche Cleveland ludowe njepschecźelstwo pschecźiwo wukrajej pschetrjechicź, kaž na pschikład w chineskim praschenju a pschi wurunanju rybaskeje swady s Kanadu. Ludowe njedowerjenje pak wón s tym njewotstroni, mėnjachu, so je jenož na sdacźe ludej k woli, so by šo pschi nowowólbje sašo wuswolił. Němska nima žaneje pschicźiny šo nad dobycźom republikanskeje strony wješelicź. Hdyž też je pschehnate, hdyž šo praji, so je Cleveland złe wot wukrajnych tworow sběhnucź chcył, mózesche šo tola wotcźakacź, so by jo wón ponižił, schtož by němskej industriji s wulkim wužitkom było.

Samylene dary.

Žort, wobdźělał **.

Knjes Bohacź je wobšedźeŕ ryczeŕskeho kubła blisko města. Wón je mały kulowaty mužik; pilnje stara šo sa šwoju šwójbu a kubło. Jeno dwoju maku njepózcźiwosću ma, so šebi rady prisku tobaka wosmje k wulkemu mjersanju šwojeje žony, a potom na hońtwje, sa kotruž je wschón žiwy, jara husto nimo tšěła; schtó móže sa to, so je wokoło sajaza pschezo tak wjele ruma! Wóndano pak sta šo jemu schibałe njesboże; wóšlik, kiž šo w lěšu měrnje pašesche, sdasche šo jemu šorna; a kaž by bycź dyrbjało, Bohacź trjechi a satšěli wóšlika. Schto dyrbjesche pak teho dla wschitko wustacź! Hdźežkuli jeho trjechichu, schcźipachu jeho. Něchtó bě šebi skónczńje wumyšlik, jemu dothu pěšeń póšłacź, wobžarowazu wboheho wóšlika, kotraž šo po šłowje skónczesche; zyła wokolina je w wulkim strasche, dokelž šo wschitke wóšły boja, so móhłe šo někomu šorny sdacź.

„Hrr, hdy bych teho khadlu měł, teho njekniczomneho schkrabaka!" hněwasche šo Bohacź. „Dundyr, teho chcył wotschascź!"

Knjeni Bohaczowa bě nadobna, wošebna žónska, a dźeržesche wjele do šwojeje cześcze. Wona njebě hischcze stara, ale chcyšche pschezy młódscha bycź. Też wona cźerpjesche na dwoju maku khibu, a to cźinjesche ji husto wulku staroscź: wona khětro blisko widźesche, a potom pod jeje nošom roscźesche rjana cźorna brodźiczka. Ach, schto by knjeni Bohaczowa daka, hdy by šo tuteje brody wušwobodźicź móhła! Wjele šrědkow bě hižo spytała a wschě cźašopisy pschepytała — ale brodźiczka roscźesche cźim płódnischa. A to niczo njepomhasche, knjeni Bohaczowa dyrbjesche šo dwójzy sa tydźeń truhacź dacź.

Bohaczezom běschtej šo dwě dźěscźi narodźiłej: Lenka a Jurij. Jurij bě hischcze mały pachoł. Lenka bě hižo wóšomnacze lět; a też jeje wutroba njebě wjazy šwobodna. Wona bě młodemu schošarjej pschikhilena, kotrehož bě šebi nan pschistajił. Tola starschej njechaschtaj niczo wo tym swjasku rodźecź. Jimaj šbodobasche šo bóle knjesyk s města, hamtski sastojnik Lubinski, kotryž mózesche šo hischcze wyšokeho sastojnstwa nadźijecź. Nan bě šo w kupjelach s nim sesnał a jeho skónczńje na wopyt pscheprošył. Semjanski knjesyk, kotryž šo też wošebje knjeni Bohaczowej jeho wošebneho waschnja dla spodobasche, salubowa šo do Bohaczowych pjenjes a kubła, a tak šo powjedasche, so budze pola Bohaczez bórsy šlub.

Hody běchu šo pschiblížiłe: Bohacź bě Lubinskeho na hody pscheprošył. A Lubinski też patorźizu s cźašom pschijėdźe.

Lenka šedźesche we šwojej stwi wuschiwajo. Jej pak njebě šwjatocźnje k myšlam, šylsy šo jej po lizomaj kulachu. Schošar Mudroch stejesche pschi njej.

„Nětko je wscheho wješela kónz, Roberto", rjekny Lenka s bolosczu; „sa někotre hodźiny šym hižo Lubinskemu šlubjena."

Mudroch bě też k wjeczornej šwjatocźnosczi pscheprosceny, šnadź so by šo prawje mjersał, dokelž jeho Bohaczowa snjesez njemózesche. Samyšleny a srudny stejesche nětk psched Lenku; skónczńje rjeknu: „Njepłacź, luba, chzu hischcze junu s twojim nanom rěcźecź, šnadź to pomha."

„Njeczíń to, Roberto", wotradźesche Lenka. „Nan je dźenša wschón njembry; šu jeho s tym wóšlikom mjersali, a nětko je tajki, so by najradscho kóždeho pózrjeł — ty by namaj skerje schkodźał hacź pomhał."

Mudroch hłuboko sdychnu. „Nó, dobre", rjeknu, „tak póńdu k macźeri. Wona je rosumna žónska a chze tola, so by jeje jeniczka dźowka šbožowna była."

„Boże dla, to niz", proschesche Lenka s nowa. „Jeno niz k macźeri! Wona je dźenša lósa, kaž ju hischcze ženje widźała njejšym. Dopołdnja pschińdźeschtaj nan a macź do wurěczowanja, a macź swaži šebi lóhkomyšlnje na teho tšeleneho wóšlika spomnicź, kotryž je hižo tak wjele skeje krewje naczinił. A to bě žiwy woheń! Wschón njembry sawoła nan: Nó, hdyž na to runje spominasch, chzu cźi prajicź, kak je šo to stało: Mějach stajnje twoju cźornu brodu psched woczomaj, a to sacźěmni mi widźenje, so šwěrjo prawje spósnacź njemózach. Hłubscho njemózesche ju nan ranicź; je nětko hischcze ška."

Temu njemózesche šo Mudroch šměcha sdźeržecź, pódla pak wurasy: „Khort wsmi wschě wóšliki!"

W tym wokomiku klepasche šo do duri, a šłužobnik Jan sastupi, prosčho schošarja k knjesej, kotryž chze hospodarstwa dla s nim rěcźecź. Jan bě hižo stary šwěrny šłužownik wo domje a snajesche derje, kak je Lenka smyšlena; teho dla šo też njedźiwasche, so dyrbjesche Mudrocha pola njeje pytacź. Wón bě Lenzy wot makosce pschikhileny a pschejesche jej s wutrobu, so by šbožowna była. Husto bě hižo s hłowu wik nad sadźerźenjom starschich a Lenku wobžarował. Hdyž schošar woteńdze, wosta hischcze šłužobnik stejo a dźěsche k Lenzy: „Knjeźniczka je srudna, a šměł-li šo praschecź, cźeho dla?"

„Ach Jano, ty derje wěsch, so njemóžu dźenša wješeła bycź; a hdy bych šebi myšlicź móhła, so by mi ty pomhacź móhł, bych tebje wo to prošyła."

„Hahaha!" pošmja šo Jan. „Ssnadź bych dyrbjał na stary dźeń braschka bycź?"

„Njeźortuj, Jano, mi njeje k šměcham! Ach, hdy bych někoho měła, kiž by mi pomhał!"

„Jeli mi knjeźniczka šlubi, so chze też jako młoda knjeni mi hnadna knjeni bycź, bych chcył šwoju staru hłowu napinacź, šnadź šo mi radźi."

„Jano, ty by to chcył?" wurasy Lenka s wješekoscźu. „Cźaš žiwjenja cźi njebych to sabyła!"

„Nó, nó, knjeźniczka, hotowe hischcze to njeje, ale chzu šebi tu wěz roskłascź; šnadź šo mi trjechi, knjesej Lubinskemu poradźicź, so hischcze dźenša naš wopuschcźi."

„Jano, je to wěrno?" sawješeli šo Lenka, njemyšlo ani na to, kak by šo to hodźało; chcyšche šo jemu dźakowacź, tola Jan wuwiny šo špěschnje se jstwy, so by šebi, kaž praji, tu wěz roskładł. Ale wón měješche ju hižo roskładźenu. Ssam pschi šebi bě šebi hižo myšlik, dokelž Lenku wulzy cźeścźesche, hacž njeby mózno było, jej mjelczo pomhacź a ju wot pschinusowaneho nawoženje wušwobodźicź. Tu pschińdźe jemu Lubinski šam do ruki. Lědma bě hakle pschischoł, kiwasche jeho k šebi a rjeknu: „Sskyschcze, bych rady waschim knjezim dary pschepodał; byschcze trasch mi pokiwy dacź móhli, kak bych jim najlepje pošłużił. Dojědu potom do města a wobstaram to hischcze."

„Jeli mózu knjesej pošłużicź, rady", bě Jan wotmolwił; „ale chzu šebi tu wěz roskłascź."

„Ja šym swucźeny, kóždu šłužbu derje mytowacź", pschistaji Lubinski.

Spěschnje bě šebi Jan tu wěz roskładł; a nětko wot Lenki dźěsche hnydom k Lubinskemu, so by jemu žadane pokiwy dał.

„Ah, wješeli mje", powita jeho Lubinski; „šnadź je šo wam radźiło? Po tajkim schto měnicze, s cźim móhł knjesa Bohacza swješelicź?"

Jan rjekny s krótka: „Knjes Bohacź wosmje šebi rady prisku tobaka."

„Ah, to mje wješeli. Cźakajcze, napišam šebi to." A wsawschi šebi knižki rěcźesche pisajo: „Po tajkim knjesej Bohaczej šlěbornu tysku. — A kak dha knjeni Bohaczowa?"

„Nascha knjeni", rjeknu Jan, „skorźesche wóndanjo, so poczina blisko widźecź, so by šebi bryle —"

„Aj, wubjernje! Jano, wy scze kapitalny muž! Po tajkim skoty tłóczník. — A schto dha lubosnej knjeźniczźy Lenzy? šnadź skoty naporstnik?"

„To mózu prajicź, knježe, knjeźna Lenka rady wuschiwa", pschistaji Jan.

„Dobre. Skoty naporstnik. — A też makeho Jurja nješměmy sabycź."

„I nó, to njebych skoro wjedźał", rěcźesche šłužownik. „Hm,

chzu ßebi tu wěz roskkasćź — wón ma mjenujzy swěrjata rady — khiba wóßlika, kotryž ſ hkowu cźumpa a woka?"

„Ah, to je pěknje. Wóßlika, kiž ſ hkowu cźumpa a woka. — A nětko hischcźe knjesej Mudrochej, — nimam drje wjele pschikhilenja k temu mužej, ale chzu tola —"

„Temu? hm, knježe Lubinſki, jeli bych prajicź ßměł, wón skorži ſtajnje, ſo jemu žana britej khmana njeje, — bych měnił britej."

„Aha, Jano, hehehe! wy drje wjele njedźerżicźe do teho muža, njedźiwam ßo — prajmy po tajkim: wótru britej. — A nětko, Jano, dźakuju ßo wam ſa waſchu ßkužbu, dźakuju ßo, budu pschi pschileżnoſcźi na waß ſpominacź. Ale prajcźe mi, hdy dha je cźaß wjecźerje, ſo bych to wjedźał."

„W ſcheſcźich, knježe!"

„Dobre, ſa tón cźaß pobudu w měſcźe a wobſtaram ßebi. Dźakuju ßo, Jano."

„Waſch ponižny ßkužobnik", pokkoni ßo Jan a woteńdźe.

Lubinſki na to wotjědźe do měſta. (Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Hdyž ßym ſwucźeny, ſo dobreho ſtareho pſchecźela kóždе lěto junu do ßwojeho domu witam, bych ßo rudźił, hdy bych jeho junu saßo njewohladał. Tajki mój dobry ſtary pſchecźel — a ßwěrny pſchecźel zykeho ßerbſkeho luda — je „Pſchedźenak", naſcha ßerbſka protyka. Naſymny hermank je ſtajnje prěnje, ſa cźimž hladam, ßerbſka protyka. Tež ſańdźenu ßobotu ßym ßebi protyku na lěto 1889 kupił. „Pſchedźenak" je mi pſchezo najlubſcha protyka była. Lětßa pak ßym ßo cźim bóle na njej ſwjeßelił, dokelž je ßo w nowej protyzy něſchtožkuli pſcheměniło, — a to k lépſchemu pſcheměniło. Prjedy hižo bych ßłyſchał, ſo je něchtóžkuli, ſchtóž „Pſchedźenak" kóždе lěto kupuje, žadanje wuprajił, ſo by ßo to a druhe w ßerbſkej protyzy pſcheměniło. Prušzy Sserbjo žadachu, ſo bychu ßo hermanki a ſkótne wiki doſpołniſcho podawale, hacź dotal; druſy ßebi pſchejachu, ſo by ßo měßaczkowe ſkhadźenje a khowanje woßebje ſapißowało, kaž to dotal hižo ſe ßłónza ſkhadźenjom a khowanjom běſche; něchtó budźeſche saßo rady na kóždej ſtronje tych 12 měßazow něſchto próſneho měſta měł, ſo móhł ßebi tam waźne dny a podawki naſpomnicź. A wſchitke tele žadanja je, kaž w nowej protyzy widźu, redakzija protyki dopjelniła. Na kóždej ſtronje kalendarija maſch něſchto próſneho měſta ſa „naſpomnjenja". Měßaczkowe ſkhadźenje a khowanje ßo kóždе woßebje podawa. Sapiß hermankow a ſkótnych wikow je wudoſpołnjeny. Dokelž pak ſa tajki doſpołniſchi a po tajkim wobſchěrniſchi ſapiß hermankow a ſkótnych wikow na 12 ſtronach kalendarija měſto doßahało njeby, ßu ßo „hermanki a ſkótne wiki" w nowej protyzy na ſtronomaj 17 a 18 ſhromadnje podale. Na ſtronje 18 namakach też, ſchtož dotal w ßerbſkej protyzy njemějachmy, „wucźah ſe ſakſkeho ſakonja, dokhodny dawk naſtupazeho". Tónle wucźah budźe nětkomužkuli jara witany. S tehole „wucźaha" widźiſch, do kotreje klaßy cźe ſtaja, ſchtož „dokhodny dawk" naſtupa, hdyž maſch telko abo telko lětneho dokhoda; ſ njeho też widźiſch, kelko lětneho dawka žana klaßa płacźi. S zyka móju wobkrucźicź, ſo ßo mi žana druha protyka tak njeſpodoba, kaž naſch „Pſchedźenak". Chzu jenož jene naſpomnicź. Ja ſe ſtarymi wjele do ſtolětneje protyki dźerżu. Ale žana druha protyka ſtolětnu protyku tak doſpołnje njepodawa, kaž naſcha ßerbſka. A ſchtóž je na pſchikład loni a lětßa kedźbliwje naſchu protyku cźitał, dyrbi wobßwědcźicź, ſo je nimale wſchitko tak pſchiſchło, kaž Pſchedźenakowa ſtolětna protyka pokaſowaſche. Tež wjedro, kotreż „Pſchedźenak" pod napißmom „Měßaczkowe pſcheměnjenje a wjedro" wěſchcźi, je mi ſ wjetſcha trjechiło. Protykař wſchak je mudry doſcź, ſo runje na Jana — ßněh njewěſchcźi. Pſchedźenakowy ſabawny dźěł je jara ſajimawje ſpißany a wěſcźe kóždeho ſpokoji. Schtóž ßebi „Pſchedźenaka" kupi, njebudźe to wobžarowacź. W nim wſcho nadeńdźe, ſchtož ßmě ßebi wot dobreje praktiſkeje a ſajimaweje protyki žadacź.

— W nozy wot póndźele do wutory ßu ßo paduſchi w hoſcźenzu „k pok měßazej" do hoſcźenzoweje ſtwy dobyli a tam ſ khamora wjetſchu ſumu pjenjes kranuli. Wot tam ßu ßo do ßußodneho dwora dali a ſpytali, ßo do khlamow pſchekupza Schiſchki dobycź. Ssu tam wokno w dworje rosraſyli a jo wußadźili. Sda ßo, ſo ßu ßo pſchi tym pſches nětajki ropot ſatraſchicź dali a teho dla, jedyn kilop ſawoſtajiwſchi, cźekli. Tež w dworje konditora Schradera ßu woni pobyli; pſchetož tam dołhi nowy rěbl namakachu, po kotrymž ßu paduſchi najſkerje ſ ryboweje haßy do Schraderez ſahrody ſalěſli. Pſches ſahrody ßu też paduſchi, kaž ßlěd pokaſuje, twóchli.

S Bukez. Sańdźenu wutoru w nozy wokoło jědnacźich hodźin je ßo tu pohoncź Leſchka ſ Lubijſkeje piwarnje na ßmjercź ſajěł. Wón bě ſymy dla khwilu pſchi wosu ſchoł, a ßo ſhrěwſchi bě ßo wowßy saßo na wós ßynucź chzył. Pſchi tym je nětkaf mißnuł a pod koła pſchiſchoł, kotreż njeſbožownemu pſches wutrobno a pſches jenu nohu dźěchu. Jeho hnydom do Heimrichez hoſcźenza donjeßechu, a dokelž bě hiſchcźe žiwy, też ſ dobom po lékarja póßłachu. Tola lékařſka pomoz tu wjazy pomhacź njemóžeſche; runje, hdyž lékař saſtupi, Leſchka wudycha.

S Budeſtez. Njedźelu 18. novembra budźe ßo 200létny jubilej wołtarja naſcheje zyrkwje ßwjecźicź. Woßada ßo pſchihotuje, wołtař k ßwjatocźnoſcźi ßwjedźenſzy wupyſchicź.

S Laſa. 25. oktobra ſtej ßo tu khěža khěžkarja Aug. Bomsdorfa a gmejnſka khěža do zyka wotpalikej. Schtyri ßwójby ſe 14 dźěcźimi ßu pſches to bydko ſhubiłe. Hubjenſtwo bjes nimi je cźim wjetſche, dokelž ßo tak wjele kaž niczo draſty a domjazeje nadoby pkomjenjam wutorhnuło njeje, a nichtó ſawěſcźene nima.

— 1. novembra je naſch nowy duchowny, knjes farař Krügař, kotryž bě hacź dotal w Sprejzach, ſe ßwjedźeńſkim cźahom k nam pſchicźahnuł. Bě to ſa naſchu woßadu wulzy ßwjedźeńſki dźeń, kotryž je ßo wot młodych a ſtarych ſ wulkej radoſcźu wotcźakał. Bóh daj, ſo by ßo nam knjes farař Krügař prawje dołho ſdźerżał a ſo by jeho ſkutkowanje w naſchej woßadźe ſe žohnowanjom było.

S Mužakowa. Pſchi wólbach do pruſkeho krajneho ßejma ßu tu 6. novembra kandidatow konſerwatiwneje ſtrony hrabju ſ Gersdorffa a ßwobodneho knjeſa ſ Liliencrona wuſwolili.

— Pſchiſhażny ßud w Shorjelzu je horncźerja Nowaka ſ Kobjelina, kotryž je ßwoju dwazecźilětnu dźowku ſkónzował a w Mužakowſkim jaſtwje jaſtwoweho nahladarja Herrmanna nadpanuł, k ßmjercźi a k jaſtwu na dwě lěcźe wotßudźił.

Se Sslepeho. Póndźelu 5. novembra rano w 4 hodźinach ſ hródźe Matěja Schimka woheń wudyri, kotryž ßo też na domſke wupſchestrje. Skót a domjazu nadobu ßu płomjenjam wutorhnuli. Hródź ßo zyle, a domſke jenož ſ dźěła wotpali. Ssyno a wotawa, w hródźi leżaza, ßo ßobu ſpali. Woheń je po ſdacźu ſakoženy.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Cźeladnik Zwahr ſ Hornjeje Kiny, pſchekhowanja a lěßneho paduchſtwa dla hižo khoſtany, bě 3. ſeptembra ſ Wyrgacźez korcźmy w Raſchowje 1 mk. 35 np., jedyn ſchlips a laz kranuł. Zwahra k jaſtwu na dwě njedźele ſaßudźichu.

Přilopk.

* To je ſrudne ſaßowohladanje było, wo kajkimž ßo ſe Seifhennersdorfa piſche. Dźowka jeneje tamniſcheje ßwójby běſche pſched 5 lětami ſa mužom do Ameriki cźahnuła; wot teho cźaßa ſtarſchej žaneje powjeſcźe wot njeje doſtałoj njeběſchtaj. Wóndano popołdnju ßo w domje jeju ſtarſcheju durje wotewrichu, a něchtó 4létneho hólcźeza w roſtorhanej draſcźe ſ durjemi nuts ßunu. Mějo hólcźeza ſa proſcheńſke dźěcźo chzyſche macź pohladacź, ſchtó je ſ dźěſcźom po proſcheń pſchiſchoł; wona pak ßo hnydom saßo do jſtwy wrócźi, wuſtróżena wołajo: „To ßu zygani!" Wboha žona pak ßo hiſchcźe bóle ſaſtróżi, hdyž žónſka w ſedrjenej hubjenej draſcźe, kotraž pſched khěžu ſtejeſche, mějo po waſchnju zygankow něhdźe połdra lěta ſtare dźěcźo na khribjecźe, k njej rjeknu, ſo je jeje dźowka. Wot muža ſjebana a wopuſchcźena běſche ßo wboha žónſka zyle bjes pjenjes do wótzneho kraja a do ſtarſchiſkeho domu wrócźiła. Jeje dźěſcźi ſtej ſańdźenu njedźelu w Seifhennersdorfſkej zyrkwi ßwjatu kſchcźenizu doſtałej.

* W Meeranje je wóndano žona jeneho herza, kotrejž běſche krótko prjedy 3 lěta ſtare dźěcźo wumrjeło, w pſchipadźe duchowneje khoroſcźe ßwoje najmjeńſche dźěcźo morika a ßebi potom ßama žiwjenje wſacź ſpytała. Dotal je hiſchcźe žiwa; ale žiwjenje ßo ji ſ cźežka ſdźerži.

* Wuſtojni jěſdni ßu offizěrojo 6. regimenta huſarow w Nowym Měſcźe w Hornjej Schleſynſkej. K cźeſcźi połkownika, kotryž regiment wopuſchcźi, běſche tam wóndano ßwjedźeńſka hoſcźina. Na to chzyſche połkownik do Leobſchütza wotjěcź; někotſi offizěrojo jeho na dwórniſchcźo pſchewodźachu. Krótko prjedy hacź cźah wotjědźe, dwaj offizěraj, hrabja Matuſchka a v. d. Kneſebeck, na konjow ſalěſeſchtaj a pornjo cźahej ßobu cźěrjeſchtaj. A hdyž cźah w Raſſelwitzu ſaſta, offizěraj ßwojeho dotalneho połkownika hiſchcźe ras poſtrowiſchtaj. Sa 16 minutow běſchtaj konjej 13½ kilometra daloko běžakoj.

* Na měſchcźanſkim póſcźe w Barlinje běchu 27. oktobra zyły měch ſe ſapißanymi („eingeſchrieben") liſtami, w kotrychž běſche wjele

pjenjes, kranuli. Paduch běšche listy do rěki cźißnuł, pjenjesy ſ nich sebrawschi. Wyschnoscź temu, schtóż paducha wußlědźi, myto ßlubi; a polizija ßo ßwěru prózowasche paducha wußlědźicź. Pšched wczerawschim popołdnju ßo ſtónczńje kriminalnej poliziji w Hamburgu radźi paducha sajecź. Ssrjedu tydźenja muż, kotryż ßo ratař Bohlmann mjenowasche, pola tſjóch pjenjeżnikow w Hamburgu pobu a sa 650, 700 a 900 mk. kuponow wuměni; ſ dobom ßo napraschowasche, hacź jemu hischcźe kupony na wyschsche sumy wuměnili njebychu. Pjenjeżniży běchu na to swólniwi a jeho nasajtra skasachu. Mjes tym wón ßrjedu wjeczor k pjenjeżnikej Calmannej pschińdźe, hdźež chzyſche sa 6000 mk. kuponow wuměnjenych měcź. Calmannowemu ßynej, kotryż běſche ßam doma, ßo to po prawom njesdasche. Wón praji, so wschak by kupony wuměnił, so pak dyrbi ßo prjedy sa kursom a druhim wobhonjecź a teho dla kupony psches nóz wobkhowacź. Bohlmann, kotryż běſche ſ tym spokojom, wobßwědczenje dosta, so je telko kuponow pola pjenjeżnika sawostajił, a ßlubi, so ßebi schtwórtk pschipołdnju po pjenjesy pschińdźe. Calmann to hnydom polizíji wosjewi. Duż ſ polizije schtwórtk sastojnika pósłachu, kotryż pola pjenjeżnika w pódlanskej jſtwje cźakasche. Hdyż ßebi Bohlmann schtwórtk pschipołdnju po pjenjesy pschińdźe, pólzajski sastojnik ſ pódlanskeje jſtwy stupi a żadasche, so by ßo wón wupokasał, so kupony woprawdźe jemu ßłuscheja. Dokelż běſche ßo sastojnik zivilnu drastu woblekł, Bohlmann w nim pólzajskeho agenta njespósna a wotmolwi, so to nikoho niczo njestara, so kupony ſ zyła wuměnjene měcź nochze a so je wróczo żada. S dobom ßo wón durjam bliżesche a chzyſche wostajiwschi kuponow cźeknucź. Sastojnik pak jeho pschimnu a, dokelż ßo Bohlmann krucźe wobarasche, jeho ſ pomozu pjenjeżnikowych ßłużobnych na radnu khěżu dowjedźe, hdźež ßo jaty wusna, so ßo po prawom Schröder mjenuje a so je prjedy na spomnjenym Barlinſkim póscźe ſ assistentom był, so pak hižo měßazy dołho żaneho dźěła a saßłużby měł njeje. Hdźe bydli, wón pscheradźicź nochzyſche; też niż, so ma żaneho pomozníka. Polizija pak lóhzy wußlědźi, w kotrym hoscźenzu wón bydlesche. Tam jeho dowjedźechu. Ale do jeho jſtwy njemóżachu, dokelż běchu durje nutskach samknjene. A wot nutska ßo nihdy njewotewri. Hakle hdyż Schröder sawoła: „Wotewř wschak, pscheczelo!“, ßo durje wotewrichu, a wó jſtwje polizija mużſkeho nadeńdźe, kotryż kupony a pjenjeżny papjery do dweju waczokow tykasche. Tónle muż ßo Krause mjenowasche. Hacź je to prawe mjeno, dotal njewjedźa. Wón wo tym, so ßu pjenjesy kranjene, niczo wjedźecź nochzyſche, wudawajo, so je Schrödera pschewodźał, so by jemu pomhał pjenjeżne papjery rjadowacź a pschedawacź. Wobeju ßu do jastwa ßadźili a mjes tym najſkerje hižo do Barlina pósłali.

* To drje niczo rědke njeje, so knjejſtwo ßwěrnej czeledźi sa dźak nęschto pjenjes wotkasa. So pak móże ßo też nawopak stacź, wo tym wotkasanje 66 lět stareje kuchařki ßwědczi, kotraż je pšched krótkim semrjeła. Dwazeczi lět pospochi běſche wona pola pschekupza w Barlinje ßłużiła; pšched nękotrymi lětami ßo do ßwojeje domowiny w Pomorskej wróczi. Wot teho czaßa jeje prjedawschi knjes niczo wjazy wo njej njeſhoni. Pschekupzej pak ßo pośleni czaß prawje ſrudnje dźěſche. Sswoje zyłe samożenje pschißadźiwschi ßo wón ſe ßwojej wulkej ßwójbu jenoż ſ nusu żiwjesche; sa druheho pschekupza pucźujo mějesche jara ßnadnu saßłużbu. Nusa bu czim wjetscha, hdyż jemu żona, kotraż běſche ßo dotal ßwěru prózowała też nęschto saßłużicź, czeżzy ſkhori. Tydźenja pschekupz ſe ßudniſtwa powjeſcź dosta, so je jeho nęhduscha kuchařka pšched krótkim semrjeła, ßwójbje ßwojeho prjedawscheho knjesa ßwoje zyłe sawostajenſtwo wotkasawschi. S zyła 12,000 mk. samożenja sawostajiwschi běſche ßebi njebocźiczka w wotkasanju jenoż wucźiniła, so ji herba rowowy pomnik staji.

* Hróſbne mordarſtwo je ßo sańdźene dny we Wulkim Ehrichu pola Sondershausena stało. Żona dźěłacźerja H., kotryż je pšched krótkim ſkhorił, běſche ßo nęhdy ſ ratarjom E. sanoschowała a wot njeho do njedźel pschiſchła. Wóndano ßebi k ratarjej po alimenty sa dźěczo pschińdźe. Ratař pak ju ſe ßekeru sarasy, cźęło na wosu do lěßa dowjese a jo tam sakopa. Hdyż pak ßo wjeczor domoj wróczi, jeho sajachu. Pschetoż hajnikowe pßy běchu cźęło wurjebałe. Shonimschi, so ßu jemu żonu sarasyli, ßo khory dźěłacźeŕ tak rosshori, so wumrje. Ratař je ßo njeſkutka wusnał, kotryż smęje ſe ßmjerczu sapokucźicź.

* Srudny kónz mějesche sańdźeny tydźeń hońtwa na sajaza w skałach w Brunſtetcźe pola Mühlheima w Elſaßu. Skałař ßo na sajaza dohlada, kotryż w skale ßedżo spasche. Wón to wobßedźerjej skały sdźěli, kotryż ßebi hnydom w ßußodnej korczmje tſélbu pożczi, so by sajaza satſélił. Dokelż do tſélby pólvera njemějesche, wón pólver wſa, ſ kajkimż ßo kamjenje tſéleja, a tſélbu potom ſ kruchom wokoja satyka. Hacź běſche pschewjele pólvera do tſélby natykał, abo hacź běſche wokoj pschekrucźe nuts satykany, schtó to wě: hdyż tſélz tſéli, ßo tſélbina roka puknu a njesbożownemu lěwu ruku zyłu wottorże. Cźeżzy ranjeneho do Mühlheimſkeje hojeŕnje dowjesechu, hdźež dyrbjachu jemu lěkarjo hischcźe kruch ruki niże łohcźa wotrěsacź.

* W Oldenburgu ßo sańdźeny tydźeń dźěkacźeŕ Harms do noweho bydła pschecźahowasche. Hižo běſche stare wobydlenje prósne, a runje chzychu ſ poßlenim wosom wotjěcź. Tu Harmsej njesbożowna myßl pschińdźe, so ßebi żiwjenje wosmje. Rucźe wón do stareho wobydlenja doběża a natykanu pistolu na ßo skoży. To widżo jeho jeho 12lětny ßyn sa ruku pschimnu, so by jemu sadźěwał. Ale dźěſcźowe mozy běchu pscheßłabe. Nan hólczeza wottschaßnu, pistolu, kotraż běſche też ſ wodu napjelnjena, do rta sastaji, tſélba wrjeßnu, a Harms ßo pšched wocżomaj wustrózaneho dźěſcźa ſ rosbitej hłowu dó jſtwy wali. Żyła hłowa běſche na kruchi rostſélena; moshy pó jſtwě wokoło leżachu. Wo ſrudnym podawku shoniwschi ßo Harmsowa macź, 67 lět stara żónska, tak rosrudźi, so ßebi też żiwjenje wsa. Pschetoż nasajtra rano ju na łubi wobwéßnjenu nadeńdźechu.

* Na fórbarku Othal pola Sangerhausena je pšched krótkim ßwójbu jeneho młózka wobżarujomne njesbože podeschło. Mjes tym so běschtaj ſtarschej na polu, jeju 6lětny hólczeż, kotryż běſche ſe ßwojimaj małymaj ßotromaj ßam doma wostał, ſe sapałkami hrajesche. Sapałki ßo sażehlichu, hólzej ßo drasta sapopadźe, a wón ßo spali.

* Żona jeneho khěżkarja w Dobernje w Cźeſkej běſche pšched krótkim do ßußodneje wßy schła. Dokelż pak domoj njepschińdźe a njepschińdźe, ji muż napschecźiwo dźěſche. Wón ju na pucźu blisko kalnischcźa morwu w krwi leżo namaka. S korba běſche ji nęschto kakowych hłójczkow na semju spadało. Muż cźęło ſ karu domoj dowjese. So by potajił, so je żona kał kranucź była, wón po wßy powjedasche, so je żona po ſkhodźe dele panuła a ßo sarasyła. Duż ju pohrjebachu. Ale kuża krwě wschitko pscheradźi. Wyschnoscź ma sa to, so je żona w zusym kale była, so je ju wobßedźeŕ pschi tym lepił a ju ßnano sarasył; hacź se samyßłom, abo niż, ßo hischcźe njewě. Wobßedźerja kalnischcźa ßu sajeli. Wyschnoscź je cźęło wuhrjebacź daka, a lěkarjo ßu jo se ßudniſtwom wobhładali. Ssudniſke pschepytowanje nadźějomnje cźęmny podawk wußwětli.

* Blisko Wiggenbacha pola Kemptena je kruwa pokład wukopała. Sso na hórzy, ſ kotrejż nahle dele dźe, wobßunuwschi kruwa se sadnjej nohu kruch dorna wotkopnu. W dźérje, kotraż ſ tym nasta, ßo nęschto syboleſche; a hdyż bliże pohladachu, tam 300 romſkich ßlébornych pjenjesow a pychu se staro-romſkeho czaßa nadeńdźechu.

* Pšched ßudnikom w Londonje wóndano 11lětna holczka ſtejesche, khudobnje ſdrasczena, ale czista. Holczka nana saſtupowasche. Nana běchu mjenuzy na ßudniſtwo żadali, dokelż běſche ßo ſ tym pschecźiwo sakonjej pscheschoł, so ßwoju dźowku porjadnje do schule ßłał njebě. Holza dźesche: „Ja wschědnje do schule khodźicź njemóżu, dokelż mam ßwojeho khoreho nana wothładowacź, kotryż leży; macź je wo dnjo a czasto też w nozy pola zusych ludźi na dźěle. Ja ßym mjes schtyrjomi doma najſtarscha. Nasch nan běſche nęhdy samożity muż a mějesche dwě haptyzy; dokelż pak je wjele pjenjes pschißadźił a ſkhorił, je nětko khudy muż. Ja doma wscho rjedźu, nana a najmjeńſche dźěczo wothładuju a te druhe woblekam a do schule ſczelu. Wjazy dokonjecź njemóżu. Cźitacź a pißacź ßym nawukła.“ Ssudnik wschón hnuty holczży praji, so ma po sakonju hischcźe schulu wopytowacź. Dale ßo ju praſchesche, hacź móże jej nan poltſecźa marka pjenjeżneho khostanja sapłacźicź. Płaczo dźěczo wotmolwi: „To k jędźi trjebamy. Dżenża hischcźe niczo jędła njejßym, dokelż macź hischcźe ſ pjenjesami domoj njeje.“ Duż ßudnik rjekny, so chze ſ pjenjesami woczakacź. — Tajke ſrudne wobſtejnoscźe ßo w Londonje jara czasto nadeńdu.

* Żałostny podawk je ßo sańdźenu ßobotu popołdnju w ſwěrinskej sahrodźe w Warschawje stał. Hdyż wothładowaŕ Kucźerſki do mjedwědźoweje klětki pschińdźe a jemu żracź pschinjeße, ßo mjedwěd na njeho wali. Hdyż nadpanjeny wo pomoz wołasche, jemu nękotſi towarſchojo ſ hnójnymi widłami na pomoz pschiběżachu. Cźim bóle pak wothładowarjo ſ widłami do mjedwěda schtapachu, cźim bóle ßo wón rosnjemdri a cźim bóle wot ßwojeho wopora torhasche. Pschi ßamym budźiſche hischcźe druheho wothładowarja do klětki ſczahnuł. Hdyż běchu ſkóncźnje tak daloko, so mózachu Kucźerſkeho ſ klětki wsacź, běſche wot njeho jenoż rostorhany kruch mjaßa ßbytne. S hłowy běſche jemu koża sedrjena; wocźi běschtej daloko won ſtupikej; wutrobno mějesche rosmjecźene, a rjebła słamane; wot rukow a nohow běſche jemu mjedwěd zyłe kruchi wotežrał a wottorhał. Kucźerſki bórsy ducha ſpuſchczi.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smėje jutsje njedźelu rano w 7 hodźinach profesor Kanig němsku spowjednu rěcź a ½9 hodźin farar dr. Kalich němske prědowanje.

Wěrowani:

Michalska zyrkej: Jan Ernst Helaß, dźěłaćeŕ na Židowje, ſ Minu Amaliju Mikelez w Dobruschi. — Ernst Hendrich Kern, dźěłaćeŕ tu, ſ Lejnu Pawlinu Michalkez w Bobolzach.

Katholska zyrkej: Pětr Brankaczk, pohonćź w Hrubjelczizach, ſ Hańžu Cžunkez ſ Kelna.

Křćeni:

Michalska zyrkej: Max Moritz, Jana Bohaboja Bjenady, žiwnoſćerja w Jeńkezach, ß. — August Hermann, Jana Augusta Hohlfelda, ſkakarja w Delnjej Kinje, ß. — Augusta Emma, Jaroměra Augusta Pägerera, fabrikarja na Židowje, dź. — Marja Martha, Jaroměra Khorle Schrötera, fabrikarja na Židowje, dź. Hana Marja, njemandź. dź. pod hrodom. — Hana Amalija, njemandź. dź. w Brěſowje.

Katholska zyrkej: Martha Hana, Jana Měrćźinka, bětnarja tudy, dź. — Filip Jurij, Jurja Bandy, konſiſtorialneho regiſtratora, ß. — Pawol, Miklawſcha Hizki, wósnika tudy, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 3. novembra: Augusta Wylemina, Michała Juranza, korćźmarja w Wulkim Wjelkowje, dź., 26 l. 3 d. — 6. Franz Pawol, Franza Michała Hoheiſela, fabrikarja na Židowje, ß., 4 m. 6 d. — Pětr Voigt, murjeŕ na Židowje, 59 l. 2 m. 8 d.

Płaćiſna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2347 měchow.		W Budyſchinje 3. novembra 1888				W Lubiju 8. novembra 1888			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńca	běła	9	81	9	97	9	53	9	88
=	žołta	9	29	9	52	8	97	9	30
Rožka	50 kilogr.	8	10	8	23	7	94	8	06
Jećmjeń	50 kilogr.	7	53	7	68	7	07	7	50
Wowß	50 kilogr.	6	90	7	10	6	70	6	90
Hroch	50 kilogr.	7	22	10	—	8	50	9	17
Woka	50 kilogr.	6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły	50 kilogr.	13	50	16	50	12	50	15	—
Hejduſchka	50 kilogr.	17	—	17	50	16	—	17	50
Běrny	50 kilogr.	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20	1	70	1	90
Pšeńcžna muka	50 =	8	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 =	8	30	12	80	—	—	—	—
Ssyno	50 =	3	40	3	70	3	—	3	50
Sslóma	600 =	28	—	30	—	26	—	28	—
Proßata	786 ſchtuk, ſchtuka	4	—	14	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby		5	25	6	50	—	—	—	—

Na burſy w Budyſchinje pšeńca (běła) wot 9 hr. 82 np. hacž 9 hr. 94 np.; pšeńca (žołta) wot 9 hr. 23 np. hacž 9 hr. 46 np.; rožka wot 8 hr. 16 np. hacž 8 hr. 29 np.; jećmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 61 np.; wowß wot 6 hr. 80 np. hacž 6 hr. 95 np.

Draždźanske mjaßowe płaćiſny. Howjada 1. druźiny 58—62 mk., 2. druźiny 52—56, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěſneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—57 mk. po 100 puntach ſ 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 50—58 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncze rěſneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 9. novembra: Symne.

Njech ßo w haptykach ſa polěpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzarſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Ržane woklepy ſ zypami wumłóczene a ßłómu, ſ maſchinu wumłóczenu, po najwyſchſchich płaćiſnach kupuje **Mießgang** na Hoſchiz haßy 30.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo

Schiſchka a Rjeczka.

Kosaze kózki,

teho runja ſajecze a karniklaze kózki kupuje a płaći najwyſchſche płaćiſny ſa nje

Gustav Nawka

na garbarſkej haßy cźißło 16.

Też ßu tam wſchě druźiny kožow k pjelzam bjes molow po najtuńſchich płaćiſnach dostacź.

Wutoru 13. novembra t. l. ma ßo

a) **pſchi Lichanſkim warje, pſchi puczu bjes Klukſchom a Lichanjom dopołdnja wot 9 hodźin**

108 khójnowych deſkow,
9 hromadow dubowych a khójnowych kruchow,
1 dubowy žłob, hiſchcze kmany, 7,8 metrow dołhi,
1 blido, 1 durje, 3 korby, 3 juchowe cźerpaki atd. a

b) **pſchi Kupjanſkim rěſaku dopołdnja wot 11 hodźin**

33 dubowych deſkow wſchelakeje tokſtoſcze a dołhoſcze,
4 dubowe hranite kruchi,
60 khójnowych ßylnych ſkorowych deſkow,
11 hromadow dubowych „ „
8 „ khójnowych ßłabych ſkorowych deſkow,
3 hromady dubowych wotrěſkow,
2 „ khójnowych „
4 „ „ tſchěſkow,
2 drjewjanej ruczny tokkarjej, 1 drjewjany kaſchcź ſ wěkom, 1 powjas ſa ßynowy wós, 2 pſchedkładnej ſamkaj atd.

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Kupoj, 7. novembra 1888.

E. Zettwitz, hajnik.

Hotowe **łoża** ſ **matrazami** a **kanapeje,** derje a trajnje dźěłane, w wulkim wubjerku po zyle tunich płaćiſnach, a teho runja k wuwjedźenju wſchěch **polſtrowanſkich dźěłow** w domje a ſwonka njeho poruczа ßo

T. Albert, ßedłaŕſki miſchtr na hornczeŕſkej haßy.

Składnoſtna kup!

Nětdźe 30 kruchow

dwójzyſchěrokeho, cźiſtowołmjaneho

lama

w kraßnych muſtrach, metr po 1 mk. 40 np. — łóhcź po 80 np., prjedawſcha płaćiſna łóhcź po 1 mk. 25 np.,

žonjaze ßukno

najpſchihodniſcha tkanina k ſymſkim wobleczenjam, ſaruczena cźiſta wołma,

9/4 ſchěroke, metr po 3 mk. — łóhcź po 1 mk. 70 np.,
8/4 ſchěroke, połwołmjane, metr po 1 mk. 40 np., łóhcź po 80 np.

Richard Gautzsch.

Koſaze, ſajecze, karniklaze a wſchě druhe **kože** kupuje a pſchezo najwyſchſche płaćiſny płaći

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach cźißło 9.

Nowe

hollandſke jerje

wulke a tucžne
po 4 a 5 np.,
15 ſchtuk po 60 np.,
poruczа

Gustav Poser.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Albert Poppe

4 na Mužakowſkej dróſy 4

po najwyſchſchich płaćiſnach **łapy, koſcze, ſtare żeleſo, papjeru** atd. po mjeńſchich a wjetſchich dźělbach kupuje. S poczeſćowanjom

Albert Poppe.

Khofej

wot najtuńiſchich hacž do najdrózſchich druźinow w wulkim wubjerku poruczа

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny

jenoż w dobrych druźinach poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zołow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zołow ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaćiſnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Woprawdże jara wulki wubjerk

najnowschich draſtnych tkaninow

po **jara** tunich płaczíſnach namakamy pola

Juliuża Hartmanna ſyna

na rózku mjaßoweho torhoſchcza.

Konjaze deki,
czíſtowolmjane po 3 mk. a dróżſcho,
kruwjaze deki
po 2 mk. a dróżſcho,
wodżewy na puczowanje
po 4½ mk.,
tkaniny, do jſtwy ſzo kładżaze,
ſtary łóhcź po 17 np.,
kanapejowe wodżewy, meblowy katun, gardiny a rulowy,
wſcho w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach pola

Ludwiga Kuhlmanna

w Budyſchinje w kupnizy pſchi hłownym torhoſchczu.

Khoſej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacź 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpſche czíſcze a ſyłnje ſkłodżaze druźiny porucza

Jan Wjenk
na ſwonkownej lawſkej haßy 38
pódla Schraderez konditarnje.

Czíſty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaź też wſchě dobre druźiny kaź

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Najlěpſche nowe ſuſchene holandſke

połnojerje

woßebiteje połnoſcze po jenotliwym a po kopach jara płaczíſny hódno poruczam a czinju woßebje ſaßopſchedawarjow na to kedźbnych.

Gustav Kittner
na ſerbſkej haßy czo. 4.

Dokelž ſu ſzo khoſejowe płaczíſny ſaßo ponizíle, poruczam wot nětka ſaßo

paleny khoſej

punt po 120 a 130 np.
w ſnatych dobrych a derjeßkodźazych kajkoſczach.

Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

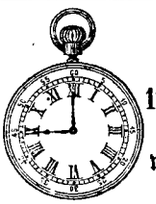

A. Mager

czaßnikař
11 na ßerbſkej haßy 11.
Wulki ſkład
wſchěch druźinow
czaßnikow
ſ dwělětnym rukowanjom.
Porjedźenja ſzo, kaź je ſnate, najlěpje a najtuńſcho wobſtaraju.

Myſchaze pyle

pſchezo czerſtwu, ſyłnje ſkutkowazu tworu poruczeja

drogowe khłamy

en gros **Oty Engerta** en détail
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Njefalſchowane

czorne źidźane tkaniny,

wubjernje ſzo noſchaze,
meter po 3 mk. 50 np. = łóhcź po 2 mk.,

ſkład źidźanych tworow

porucza

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

Louis Gadt, krawſki miſchtr
w kupnizy pſchi hłownym torhoſchczu.
Wupſchedawanje na ſkładże leżazych **dobrych czíſtowolmjanych tkaninow** a **mużazych wobleczenjow, pikeſchow, nadwoblekow** atd.,
po najnowſchej módże derje feſchitych atd.

Turkowſke ſzłowki

najlěpſcheje druźiny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Wſchě
dobre palenzy a likěry, czíſty palenz
porucza tunjo
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Hermann Darſchau,

ſchtrympaŕnja w Budyſchinje
na ſchulerſkej haßy czíßko 1

ſzwoje dawno jako jara dobre ſnate **ſchtrympowe tworY** cźežkeje druźiny ſe ſzwojeje ſchtrympaŕnje po tunich płaczíſnach dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

S dobom na ſzwój wulki ſkład **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** najwubjerniſcheje kajkoſcze kedźbne czinju.

en gros. **en détail.**

Pschedeschczniki

ſ barbunjepuſchczatych,
glorije, polzidy,
ſ modnymi rjanymi
ſw wulkim wubjerku
pſchedeſchczńikarnja

dżeržazych tkaninow,
cziſteje zidy,
kijemi
jara tunjo
H. M. Schmidta
na hłownym torhoſchczu.

Czerſtwe ſuche drożdże

k kermuſchi proſchu ſwojich wotebjerarjow po możnoſczi hacz do **pondżele 12. novembra** ſkaſacz, ſo móhł je czerſtwe a ſpěſchnje wobſtaracz.

S dobom wſchě twory k pjeczenju, kaz tez jednore a dobre **palenzy** w ſnatej dobroſczi po pomërnje tunich płaczisnach najnaležniſcho poruczam.

S poczeſczowanjom
Ota Säuberlich w Łaſu.

Piſzane barchentowe wobleczenje ſa dżeczi
45 cm dołhe po 3 mk.,
55 „ „ „ 3 „ 50 np.
piſzane wobleczenje ſa czeſchne dżeczi,
piſzane flanellowe wobleczenje ſa czeſchne dżeczi,
piſzane ſymſke trikotowe wobleczenje
porucza po tunich płaczisnach
A. Tſchentſcher w kupnizy.

Dawam najpodwolniſcho k wjedżenju, ſo ſym ſo w **Minakale** jako **lekař** ſaſydlił a ſo mam ſa ſwojich khorych **domjazu haptyku.**
Heinrich Schwarz, praktiſki lekař
w hrabinſkim lekarſkim domje w Minakale.

Deſtillazija
Schiſchki a Rjeczki

porucza ſwoje ſnate dobre druzhiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuniſchich płaczisnach.

Rjane jerje

po 3, 4, 5 np. atd.,
po kopach tuniſcho porucza
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haſzy.

Składnoſtna kup.

Wulku dżelbu
zigarow
dobre druzhiny
pſchedawam **50** % pod fabrikſkej płaczisnu.
Richard Nenmann
na ſnutskownej lawſkej haſzy,
filiala na bohatej haſzy czisło 28.

Spódne pjeſlki,
normalne pjeſlki,
ſpódne kholowy,
normalne kholowy,
barchentowe koſchle,
flanelowe koſchle,
reformſke koſchle,
normalne koſchle,
wobwjaſy wokoło zivota,
ſpódnu draſtu,
normalne noſajzy,
norm. ſchtrykowanſku wolmu,
normalnu trikotowu tkaninu,
ſpanſke wodżewy,
barchentowe pjeſſe,
barchentowe bluſy,
barchentowe ſuknje,
moltonowe ſuknje,
filzowe ſuknje,
velourowe ſuknje
po tunich twjerdych płaczisnach a w wulkim wubjerku porucza
A. Tschentscher
w kupnizy
pſchi hłownym torhoſchczu.

Khoſej

paleny a njepaleny
porucza po najtuniſchich płaczisnach
Richard Neumann.
Pſchi wotewſaczu wjetſchich dżelbow pomërnje tuńſcho.

Hamburgſko-amerikanſke paketojedne akzijowe towarſtwo.

Direktna parokłodżna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kózdu ſrjedu a njedżelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kózdu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kózdej dwě njedżeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczornej Indiſkeje**
měſaczńje 3 krócz,
ſ **Hamburga** do **Mexike**
měſaczńje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke parne kłodże podawaju wubjernu jědz a pſchihódnu ſpuczowanſku ſkładnoſcz za kajutowych a djeſtubjowych puczowarjow.

Dalſche wukazanje dawa No. 72
Carl Meisel w Budyſchinje

Bukečanske serbske towarſtwo

změje njedżelu 18. nov. popołdnju z dypkom 4 hodżin swoje posedżenje. Přednošk knjeza wučerja Hołbjana.
Hosćo su witani.
Předsydstwo.

Wolij

budże ſo ſrjedu **21. novembra** a ſcżehowaze dny w **Slyczinſkim** młynje bicz. **Wawrik.**

Schtóż

chze nóż abo nożizy toczene abo wuporjedżene měcz, pósczel je do parneje toczerńje a porjedżerńje
Oskara Buttera w Budyſchinje
pola theatra.

Jan Urban,

ſchewz w Delnjej Kinje czo. 27 blisko hoſczenza ſo czeſczenym wobydlerjam w Delnjej Kinje a wokolnoſczi porucza.

Holza, kotraz chze ſchicz nawuknucz, doſtanje darmotnu wuczbu na ſadnej bohatej haſzy czisło 14 po 2 ſkhodomaj.

Hnydom abo k nowemu lětu ſtužobnu holzu do wjeſneje fary pyta pſchiſtajaza żona **Heynoldowa.**

Wotroczkow a dżowki ſa tudomnu a Drażdżanſku wokolnoſcz pyta pſchi wyſokej mſdże pſchiſtajaza żona **Schmidtowa** na garbarſkej haſzy czisło 9 delka.

Hólczez ſprawneju ſtarſcheju, kiz chze **mkynſtwo** nawuknucz, może hnydom do wuczby ſtupicz pola **Jana Schołty** w Holeſchowje.

Sjawny dżak

ſo wyſokodoſtojnemu k. fararjej **Mrósakej** w Hrodżiſchczu ſa jeho rjane natwarjaze předowanje, lětuſchi kermuſchny ſwjedżeń w Bartſkim Bożim domje dżerżane, ſ prósstwu praji, ſo by jo dobroczźiwje wotczźiſchczecz dał.
Wjele kemſcherjow.

Wutrobny dżak.

Sſo wróczźiwſchi wot rowa naju lubeje dżowki **Wyleminy Auguſty,** kotraz je 3. novembra 26 lět a 3 dny ſtara czicho wumrjeła, hnuje naju, wyſokodoſtojnemu knjeſej fararjej dr. **Kalichej** ſa wutrobu troſchtowaze ſłowa pſchi rowje, czeſnym młodżenzam, kotſiz ſu njeboczźiczku k rowu njeſli, czeſnym młodym holzam a pſcheczelam ſa pſchewodżenje, kaz ſa wupyſchenje kaſchcża najwutrobniſchi dżak prajicz.

W Wulkim Wjelkowje, 6. novembra 1888.

Hłubokoſrudżenaj ſtarſchej
Michał Juranz a mandżelſka.

Z hłuboko zrudżenej wutrobu lubym přećelam a znatym jeno z tutym wozjewjam, zo je moja horco lubowana mandżelska **Rosa** dżensa rano 3/4 4 hodź. w twjerdej wěrje do swojeho zbóżnika ćiše wusnuła.

W Budyšinje, 9. nov. 1888.

K. A. Fiedler,
wyšši seminarski wučer.

Přichodnu pondżelu popołdnju w 3 hodź. změje so zbóżnje dokonjana wot żarowanskeho domu, Hauptstrasse 18, k poslenjemu wotpočinkej dowjesć.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 46. **Sobotu 17. novembra 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Němski kněžorstwowy zejm 22. novembra zaso zwoje wuradźowanja zapoczńje. Mjenowany dźeń pschipołdnju zo wón w kněžorskim hrodźe w Barlinje shromadźi, pschi czimž budźe kněžor zam trónsku rěcz czitacz. Najwažnischi pschedmjet, wo kotrymž směje kněžorstwowy zejm wobsamknucz, je zakoń, nastupazy zawěsczenje wobstarnych a invalidnych dźěłaczerjow. Tu khwilu swjaskowa rada wo tutym ważnym zakonju wuradźuje.

— Jeho Majestoscz kral Albert, kotryž bě zo tydźenja s prynzom Jurjom do Barlina podał, so by s kněžorom hromadźe pola Königswusterhausena honił, je zo póndźelu zaso do Draždźan wrócził. Sakski kral bě na honćwje 3 jelenje, 3 jelenizy a 9 ranzow, prynz Jurij 5 jelenjow, 6 jelenizow a 8 ranzow potšelał.

— Kněžor Wylem je ruskeho zarjewicza (krónprynza) Mikławscha Alexandrewicza za mějeczela 8. husarskeho regimenta pomjenował. Zarjewicz, kotryž je zo k knježerskemu jubilejej swojeho dźěda, danskeho krala, do Kopenhagena podał, na dompuczu 20. novembra do Barlina pschijědźe, so by kněžora wopytał a zo jemu za pomjenowanje dźakował.

— Němske a jendźelske knježerstwo stej zo k pobiczu shromadneho njepschecźela, Arabskich w narańschej Afriziy, sjenocźikej. Wucźinjenja tuteho swjaska zu zo w němskim „Kněžorstwowym powjesnniku“ wosjewiłe. Dźiwajo na pschibjeraze njepschecźelnosce, s kotrymiž Arabszy, kotsiž se schklovami wikuja, podtłóczenju tajkeho wikowanja, kaž tež wikowanju kschescźijanskich ludow w narańschej Afriziy napschecźiwo stupaju, je němske knježerstwo jendźelskemu namjetowało, shromadnje brjóh narańscheje Afriki woblehnucz, so by zo wuwoženje schklovow a pschiwoženje bróńje a wójnskeje munizije podtłóczilo. Jendźelske a němske łódże budźa kóždu łódź w tamnych stronach pschepytacz, njedźiwajzy na khorhoj, pod kotrejž wona jědże. Portugalske, italske a franzowske knježerstwo je zlubiło, zo pschi woblehnjenju wobdźělicz a je kóžde s nich jenu łódź teho dla k narańschemu afriskemu brjohej wotpósłało.

Italska. W italskim wójsku ma zo wjele pscheměnicz a porjedźicz, prjedy hacz budże tajke, so budże zo s němskim trochu runacz móz. Italszy wschak to zam derje wjedźa. Duž je zo italski generalny stab pjecza w Barlinje praschał, kotre zu najhórsche brachi italskeho wójska. Měnjenje němskeho generalneho staba je hižo dósłko. W nim zo praji, so je mobilisazija najzłabschi bok italskeho wójska. Po nětczischich postajenjach zo mobilisazija tak pomałku do skutka staji, so móża ju Franzowsojo zyle lóhko pschekasycz, hdyž po pschipowjedźenju wójny rucze po łódźach s wjetschim wójskom k italskemu brjohej pschijědu. Mobilisazija ma zo tak naprawicz, so zo spěschnje 300,000 muži w połnóznej Italskej pschi franzowskich mjesach shromadźi.

— Po nowschich powjesczach je winowzowa wosch w mnohich stronach Italskeje njeßměrnje wulku schkodu nacźiniła. Na kupje Elbje zu wschě winizy do zyła wot njeje sapuscźene. W Toskanskej krajinje zu jenoż psches to sapuscźenju wobaracz samóhli, so zu winizy w schěrokim wokrjeżu saniczili. W Kalabriskej zu zo s nowa winowzy nadeschli, na kotrychž je zo winowzowa wosch sahnědźiła. W Liguriskej je jenoż wjeß Cervo wot czwile domapytana, bjes tym so zo wokoło San Rema winowzowa wosch rucze rosschěrja; tež w Lombardiskej zo wona na wjazorych městnach pokasuje. Psches sapuscźenja, wot winowzowzych wschow zo nacźinjaze, mnosy winizarjo wokhudnu.

Danska. Danski kral je tele dny zwój pjecźadwazycźilětny knježerski jubilej zwjecźił. Kral je bjes ludom jara lubowany; duž zu tež jubilejski dźeń s mnohimi pyschnymi zwjedźenjemi po zyłej Danskej wobeschli. Tola jedyn scźin je tola jaßnosc tuteho dnja zacźěmnił: roskora danskich politiskich stronow. President danskeho zejma w poßedźenju pschipowjedźi, so zejm kralej dla roskory bjes stronami zboże pschecz njemóże. Ssejmowa lěwiza presidentej pschihłoßowasche, bjes tym so prawiza krótko do wobsamknjenja poßedźenja salu wopuschcźi a shromadnje s prawizu prěnjeje komory kralej zboże pschejesche.

Hollandska. W Hollandskej nichtó nusowany njeje, w wójsku złużicz, hdyž móże zo s pjenjesami wukupicz. Duž dyrbi zebi hollandske knježerstwo wojakow za pjenjesy wotnajecz. Tele rjane czaßy budźa nětko najskerje bórzy nimo. Komißija krajneho zakitanja je s wulkej wjetschinu wobsamkła, parschonsku wojerску złużbu zawjescz. Najimanje wojakow wschak je tež pschezo s pschiczinu skórźbow było. Hacz pak budże zo parschonska złużba wobydlerstwu spodobacz, je drje tež jara dwělne.

Franzowska. Statny dołh Franzowskeje njeßměrnje roscze. Njedźiwajzy teho Franzowsojo njepschestanu, s kóždym létom wjetsche sumy za poßylnjenje wójskoweje brónitoscze wudawacz. Tón czaß wudawki za wójsko hižo pjecz stow milijonow frankow létnje wuczinja. Pódla teho zebi wójnski minister létża druhe pjecz stow milijonow frankow k twarej nowych twjerdźisnow żada. W deputěrtskej komorje je zo tele dny skónczńje jedyn zapóßłanz skhróbłik, zo na njeßměrne wopory, wot wójska zo żadaze, wobczežowacz. Pschecźiwo tutemu, Martimprey wón rěka, pak zo teho dla skoro zyła komora zběhnu. Jedyn konservatiwny zapóßłanz zamo na knježerstwo zwarjesche, so je w zwojich żadanjach za wójsko tak strachocźiwe; jemu dotalne hoborske sumy hischcze doscz njeběchu. Wójnski minister hnydom pschisipomni, so dyrbi zo Franzowska zamo na za wurjadne wulke wudawki za wójsko pschihotowacz, so móhła zo na doßahaze waschnje pschecźiwo njepschecźelam zakitacz. „Nichtó zo dźiwacz njebudże, hdyž chze zebi Franzowska zwoju njewotwißnosc pscheđ Europu zakhowacz“, minister zwoju rěcz skónczi. Schtó dha njewotwißnosczi Franzowskeje hrosy? Nichtó, a najmjenje Němska, pschi czejich mjesach Franzowsojo runje nowe twjerdźisny twarja. Rěcz franzowskeho wójnskeho ministra wěrnosc do zyła pschewjercźi. Franzowsojo zo se žaneje strony žaneho nadpada bojecz njetrjebaju, za to pak je na wopak wěste, so Franzowska na stajnosczi na wokomik łaka, so by zo na Němsku walika a jej Elsaß-Lothringsku zaso wutorhnuła.

— Brónjerńja w Chetelleraulcze je zo wotpalika. Psches to zu nusowani, nowe tšelby za wójsko dźěłacz pschestacz. Wschě maschiny zu saniczene; schkoda na 2 milionje frankow wuczini

400 dźěłacźerjow je dźěło ſhubiło. Kak je woheń naſtał, hiſchcźe wußlědźene nje-je.

Jendźelſka. Běchu ras cźaßy, w kotrychž mějachu Londonſku poliziju ſ prawom ſa najlěpſchu ßwěta. W nowſchim cźaßu temu wjazy tak nje-je, kaž ßu Jendźelſke nowiny poßlednje lěta ßame woſpjet pſchidałe. Wſchu khwalbu, kotraž je ßo hacź dotal Londonſkej poliziji dawała, je pak wona lětßa ſhubiła. Sa krótki cźaß je nękajki žadławz w Londonje na dźeßacź žónſkich ſkónzował a jich cźěła na grawocźiwe waſchnje rosrěſał; Londonſkej poliziji pak ßo hacź dotal nje-je poradźiło, njekraßnika wußlědźicź, hacź runje bě tón woſpjet ßam poliziji k wjedźenju dał, ſo bórſy ſaßo jenu žónſku ſkónzuje. Woſpjetne mordarſtwa ßu, wě ßo, lud do wulkeho njeměra ſtajiłe. Sańdźeny tydźeń ßamo w ßejmje wo tychle hróſbnych njeſkutkach rěcźachu. Miniſtra ſnutſkownych naležnoſcźow ßo praſchachu, cźeho dła polizija hacź dotal žadławeho mordarja nje-je wußlědźicź ſamohła. Miniſter wotmolwi, ſo ßo podarmoſcź polizajſkich prózowanjow njeßmě žanemu pſcheměnjenju organiſazije polizije, ale wurjadnej pſcheklepanoſcźi a wobhładniwoſcźi ſkóſtnika pſchipißacź. Potom wón pſchicźiny wukładowaſche, kotrež ßu knjeźerſtwo pohnuło, žane myto na wußlědźenje mordarja niz wuſtajicź. Waſchnje, tajke myta wuſtajicź, je ßo w lěcźe 1884 wot tehdomniſcheho miniſtra Harcourta ſacźißko, dokelž je ßo w najwjazy padach niz jenoż bjes wuſpěcha, ale też jako ſtraſchne a ſchkódne wupokaſało. Tak je ßo w lěcźe 1884 ſtało, ſo běchu ßebi wumyßlili, dom němſkeho póßłanza rosbuchnucź a potom njewinowatu woßobu teho winowachu, ſo bychu myto na wußlědźenje pſcheſtupnika poſtajene, doſtali. S zyła ßu hižo Londonſzy wobydlerjo wußlědźerjej mordarja 1200 puntow ſterlingow pſchilubili, tak ſo hakle to knjeźerſtwo cźinicź njetrjeba. Dr. Forbes, kotryž je jako wězywuſtojny cźěła ſkónzowanych pſchepytował, pſchi tym woſtanje, ſo je mordarſtwa cźłowjek wobeſchoł, kotrehož ſ cźaßami mordarſka žadliwoſcź ſajmje. Bjes ludom ma měnjenje wjele pſchiwißowarjow, ſo je mordar jedyn Malajſki. Malajſzy ßo jako dobri morjazy cźaſto na jendźelſkich łódźach nadeńdu a ßu ſnacźi, jako wjecźiwi ludźo. Runje tak je wěrno, ſo teho abo tamneho ſ nich druhdy mordarſka žadliwoſcź pſchewoſmje. Na łódźach, kotrež kóždy tydźeń mjaßo ſ Hollandſkeje do Londona woža, ßu Malajſzy woßebje ſa ſpěſchnych rěſnikow pſchiſtajeni. S tym ſcźěhowaze wudawanje morjaka, kotryž je ßo ſ dalokich pucźowanjow do Londona wrócźił, hromadźe pletu: Pſched něhdźe lětom je tutemu w Londonje jedyn Malajſki ſ wulkim roshorjenjom powjedał, ſo je jemu njerodna žónſka jeho nalutowane pjenjeſy kranuła, a pſchiſtajił, ſo ßebi przedy měr njepopſcheje, doniž tutón prak wutupił njeje. — Njedźiwajo teho hiſchcźe žadławe potajnſtwo wotkryte njeje.

Schpaniſka. W Schpaniſkej ßu wólby do krajneho ßejma ſjawne, to rěka, wuſwoleŕ dyrbi mjeno teje woßoby, kotruž chze do ßejma wuſwolicź, pſched wólbnej komißiju ſjawnje mjenowacź. Po tajkim wuſwoleńſkim waſchnju ßo wólbna ßwoboda lóhko ſamjeſowacź da; pſchetož kóždy ßebi njeſwaži, ßo ßwojeho politiſkeho měnjenja ſjawnje wuſnacź, dokelž móhł ßebi ſ tym pola pſchiwißowarjow teje abo tamneje politiſkeje ſtrony njepſcheźelow ſcźinicź. Duž hižo w Schpaniſkej dawno ſa tym ſteja, ſo by wuſwolenje potajne było, kajkež mamy je na pſchikład w Saſkej, hdźež ßo wuſwolenje ſ wotedacźom papjerki ſtanje. Pſcheźiwo tymle prózowanjam je prjedawſchi ſchpaniſki miniſter Canovas del Caſtillo pſched krótkim ſjawnje w ludowych ſhromadźiſnach wuſtupował. Canovas del Caſtillo je ſ tym lud pſcheźiwo ßebi hłuboko roshorił. Hdyž wón do Seville pſchińdźe, jeho tam ſtudencźa hanichu a wußmeſchowachu. Duž ßo wón rucźe do Madrida wrócźi. Tam móżeſche wón lědma pſches hromadu ſtudentow a luda, kotraž na njeho wokaſche: „Prjecź ſ Canovaſom!“ k ßwojemu bydłu doječź. Polizija dyrbjeſche Canovaſowy wós ſchkitowacź, ſo by ßo Canovaſej kſchiwda njeſtała. Tón ßamy dźeń ßo njeměry woſpjetowachu; do twarjenja konſerwatiwneho towaŕſtwa a do domu, hdźež ßo Canovaſowe nowiny „Epoca“ cźiſchcźa, ſ kamjenjemi mjetachu. Ludowe cźrjódy njeroſeńdźechu, hacź runje ßo polizija prózowaſche, je roſehnacź. Canovas dopołdnja ſwonka ßwojeho bydła woſta a ßo hakle popołdnju ſ woſom do njeho poda, pſchi cźimž do njeho ſ kamjenjemi mjetachu. Cźrjóda ſtudentow a dźěłacźerjow pſches haßy cźehnjeſche wokajo: „Prjecź ſ Canovaſom!“ Też kſchiki: „Sſkława republiky!“ běchu ßłyſchecź. Dweju ſtudentow ſajachu, tola jeju poſdźiſcho ſaßo puſchcźichu. Dokelž njeměr njepſcheſta, prefekt woſjewi, ſo njeměrnikow, je-li trjeba, ſ gwaltom roshoni. Wojazy w kaſarmach hotowi ſtejachu, a žandarmojo a wojerſke patrouille hłowne torhoſchcźo a dróhi wobßadźichu. Pſches to ßo njeměrnizy ſatraſchichu a ßo rosběžachu, tak ſo ßo gwałt pſcheźiwo nim nakožicź njetrjebaſche.

Rußowſka. Ruſki miniſter finanzow, Wyſchnegradſki, je zyle potajnje pola franzowſkich pjenjeżnikow pjecź ſtow milijonow frankow ſa Ruſku požcźił. W Němzach je tale powjeſcź na njelube waſchnje pſcheklapika. Boja ßo, ſo budźe Ruſka požcźonku k wójnſkim pſchihotam trjebacź. Duž też němſke nowiny němſkim pjenjeżnikam wotradźuja, ßebi ruſke ſtatne papjery kupowacź.

— Sda ßo nětko wěſte bycź, ſo ßu na żeleſniſkim njeſbożu pola Borezkeho ſaſtawniſchcźa ſhnike żeleſniſke tramy wina byłe. Tele tramy je žid Poljakow, kotryž je tamnu żeleſnizu twarił, ſa tuni pjenjes jenemu ruſkemu kublerjej wotkupił. Wone běchu teho dła tak tunje, dokelž běchu ſ drjewa wurubane, kotrež bě ſ wulkeho łéßoweho wóhnja ſbytne woſtako. Na měſto żeleſniſkeho inżeněra, kotryž bě 30,000 tychle tramow jako njehódne wotpokaſał, běchu hnydom jeneho ſwólniwiſcheho ſtajili. Też k twarej w Mariapolſkim pſchiſtawje ßu tole drjewo nakožili. Miniſter Poßjet, kotryž je ſa tutón njeporjad ſamolwity, je zara proßył, ſo by jeho ſe ßłużby puſchcźił, ſchtož je ßo też hižo ſtako. Nowy miniſter hiſchcźe pomjenowany nje-je. Nadróbniſche powjeſcźe wo ſadźerżenju zara a zaroweje na měſtnje njeſboża podtwjerdźa, ſo ſtaj wobaj pſchi tym poknje ßwoju winowatoſcź dopjelnikoj. Zar bě prěni, kotryž ßo ſmuži a na to myßleſche, kak by ßo ſnjeſbożenym pomoż doſtała. Po jeho pſchikaſni wojazy, żeleſnizu ſtražowazy, wutſélichu, ſo by pomoż ſ wokolnoſcźe pſchiſchła. Deſchcźik dźěſche, powětr bě jěry a ſemja roſmokana. Zarowa w cźeńkej draſcźe, kotraž bě ßo pſchi powrócźenju cźaha roſtorhnuła, pod hokym njebjom ſtejeſche, doniž offizěrſki płachcź njenamakachu, do kotrehoż ßo wona ſawali. Zar wjedźenje wukhowanſkeho dźěła ßam do ruki wſa, ßo dohładawſchi, ſo w nim pſchesjenoſcźe njebě. Se žadnej měrnoſcźu a wěſtoſcźu wón pſchikaſowaſche. Zarowa troſchtujo wot jeneho ſranjeneho k druhemu khwataſche. Pjecź hodźin dołho zarſkaj mandźelſkaj w deſchcźu, ſymje, błócźe, wobdatej wot něhdźe dwaceźoch morwych a tſizecźoch ſtonazych ſranjenych, cźakaſchtaj. Zarowa je pjecźa ßamodruha, potajkim móże hižo ßamón ſtrach ſa nju ſke ſcźěhwki měcź. Na Loßowajſkim ſaſtawniſchcźu, k kotremuż ßo zar ſ Borkow wrócźi, wón a teho runja zarowa wjeßnemu duchownemu, kotryž jeju pſchi ſaſtawniſchcźowym ſaſtupje ponižnje powita, ruku koſcheſche, a potom ßo wſchitzy do cźakarnje tſecźeje klaßy podachu, hdźež mějeſche ßo w pſchitomnoſcźi něhdźe ſta woßobow dźakna Bożu ßłużba a ßo ſa ſnjeſbożenych mſcha cźitaſche. Wjeßny duchowny, kotryž hiſchcźe cźaß ßwojeho žiwjenja zara wohładał njebě, bě tak roshorjeny, ſo móżeſche lědma ßwoju ßłużbu ſaſtacź. Po pokdrahodźinſkej modlitwje — zar a zarowa pſchi njej pſchezo płakaſchtaj — ßo wſchitzy do jědźernje podachu. Po zarowej pſchikaſni ßo pſchitomni bjeſe wſcheho roſdźěła ranga a towaŕſchneho ſtejniſchcźa — wyßozy knjeża a ßłużobni hromadźe — ſa blido ſeßydachu a ſhromadnje jědźachu.

— Sańdźeny ſchtwórtk je franzowſka kolonija w Peterburgu dźaknu Bożu ßłużbu ſa wukhowanje zarſkeje ßwójby ſe ßmjertneho ſtracha dźerżecź daka. Pſchi njej bě też franzowſki póßłanz Laboulaye pſchitomny. Duchowny franzowſkeje kolonije w prědowanju, w kotrymž na luboſcź a ßwěrnoſcź ruſkeho luda k zarej pokaſa, praji, ſo zyła Franzowſka zara niz mjenje lubuje a cźeſcźi, widźo w nim podpjeru europiſkeho měra. Duchowny na to pokaſa, ſo je zar, kotryž je wěrnje bohabojaſny, ſ pſchikładom wſchitkim cźłowjekam, a ſkónczńje wón na to ſpomni, ſo je wós, w kotrymž je zarſka ßwójba pſchi powrócźenju cźaha pſchebywaka, przedy khěžorzy Eugeniji ßkuſchał.

— Ruſke knjeżerſtwo je zuſokrajnym židam ſakaſako, w ruſkej Pólſkej pſchebywacź. W Warſchawje je ßo wſchitkim židam, kotſiž ruſzy poddanjo njeißu, poruczíło, w běhu 28 dnjow niz jenoż Warſchawu, ale ſ zyła ruſke khěžorſtwo wopuſchcźicź.

Bołharſka. Koburgſki prynz je ßo do njemakeho ſtracha ſtajił pſches powjeſcź, ſo ſa jeho žiwjenjom ſteja. Tele dny je něhduſchi awſtriſki wyſchk Hertzberg, tón cźaß ßobuſtaw turkowſkeje tajneje polizije, do bołharſkeho hłowneho měſta Sofije pſchiječ a prynza pſched nadpadom warnował, kotryž maja bołharſzy cźeknjeńzy na njeho w myßlach. Cźeknjeńzy ßo w Konſtantinoplu ſadźerżuja; duž je prynz dweju ſaſtojnikow ſ Hertzbergom do turkowſkeho hłowneho měſta póßłał, ſo byſchtaj ſa nimi ßłędźikoj.

Sſerbija. Pſchi turkowſko-ßerbſkich mjeſach je ßo krwawna bitwicźka bjes Sſerbami a Turkami měła. Něhdźe tſizecźo Turkojo běchu měſto Raſchku nadpanuli, pſchi cźimž ßo na woběmaj ſtronomaj někotre woßoby ſaraſychu a ſranichu.

— Po kralowym wukaſu ßu ßo wólby ſa wulku ſkupſchtinu wupißake, kotraž ma nowu wuſtawu (konſtituziju) wudźěłacź. Wſchě dotalne powjeſcźe wo wólbnym hibanju ſa to ßwědcźa, ſo ßo wulka

liczba radikalnych sapóßkanzow wuswoli. S dobom ßu też skórżby ßkyschecź, so knjeżerßzy sastojnizy radikalnym wuswolerjam wólbne prawo samjesowacź a pschikrótczicź pytaju. Beogradßzy radikalni ßu k kralej deputaziju póßkali, kotraż je żadała, so by ßo ßamopaschnoscźi knjeżerßkich sastojnikow wobarało.

Amerika. General Harrison je ßo lědma sa presidenta sjenocźenych poknózno-amerikanskich statow wuswolił, a hižo ßo nowiny s jeho pschichodnej politiku nakkaduja, hacź runje dotalny president hischcźe schtyri měßazy w sastojnstwje sawostanje. Wěste je, so ßo pod Harrisonom pak zło na twory, s wukraja ßo pschiwożaze, powyschi, pak s najmjeńscha tak wyßoke wostanje, kajkeż tón cźaß je. Po wólbnym wunoschku ßu republikanßzy demokratam woßebje w pokodnischich statach wjele hłoßow wotdobyli.

Samylene dary.

Żort, wobdźěłał **.

(Skónczenje.)

Cźaß ßo minu a Jan pocźa zyle njeměrny bycź; njemóżesche doczakacź, so by Lubinski skerje se ßwojimi darami pschijěł. Husto hladasche s woknom na dróhu, hacź skoro njepschijědże. Skónczinje Lubinski pschijědże. Jan khwatasche jemu napschecźo. „Jeli móżu poßłużicź, proschu, knjeże, mi poruczecź."

„A, wjeßeli mje", rjeknu Lubinski; „pójcźe so mnu." Potom pschepoda jemu dary, derje sawalene, so by je w jědźerni kóżdy na prawe město składł. „Tole knjesej Bohaczej — tole knjenje Bohaczowej — a tole lubosnej knjeżniczźy Lenzy — Jurjej — schoßarjej. Běch sbożowny, wschitko namakach, każ ßebi pschejach. Proschu, wotedajcźe to, Jano, njecham na waß sabycź!"

„Knjes Lubinski móże wo měrje bycź, wobstaram wschitko", wotmolwi Jan. W durjach sabórcza do ßo: „Wěrju, so na mnje njesabudźecźe."

Lubinski ßo mjes tym k wjeczeri pschehotowasche. „Pónđu trochu posdźischo", rjeknu; „njech moje dary najprjedy skutkuja. Potom pokasam ßo, so bych jich dźak ßkyschał. Ssym wcźipny, schto praja."

A Lubinski dyrbjesche ßo woprawdźe dźiwacź, kak jeho dary skutkuja.

Psched jědźernju trjechi Lenku; wona bě cźerwjena do wocźi, a mějesche wupłakanej wocźi.

„Ach, moja najlubscha knjeżniczka", sarěcza Lubinski; „ßym zyle sbożowny, so waß tu trjechju, woprawdźe!"

„Knjeże Lubinski!" wotmolwi Lenka, kotraż bě na ßwojim měscźe ßlěbornu schnuptobakowu tysku namakała, „wy njejscźe ßebi sa ßwój żort a ßměch ani prawu woßobu, ani prawy wokomik wuswolili. Też bjes tuteho dara bych wjedźała waß snacź a waschu hódnosczź pschewažicź."

Lubinski bě woblědnuł a wschón samyleny rjeknu: „Wodajcźe, knjeżna, ßym-li tak njesbożowny był, so zyle po waschej żadosczźi njetrjechich. Tón dar dyrbjesche jeno snamjo mojeje lubosczźe bycź."

„Schto, snamjo lubosczźe?" wotmolwi Lenka wscha tschepotajo. „Dźakuju ßo sa tajku lubosczź! Praju wam, wasch dar leži na tymßamym měscźe, hdźež scźe jón pokożili." A se sazpěcźom na njeho pohladnuwschi woteńdże do ßwojeho bydlenja.

Lubinski njewjedźesche, schto ßebi myßlicź. „Tomu njerosumju, woprawdźe. Ssnadź ßo hischcźe wujaßni." Na to sastupi do jědźernje. Wulke ßwěży rossßwětlachu zyku jstwu; tola żana ßwjatocznosczź tu njeknjeżesche.

Bohacź běhasche wschón dźiwi pó jstwje s rukomaj wokoło ßo mjetajo a wokajo: „Tole mi, cźestnemu mużej, bohatemu rycźerkublerjej wo mojim ßamßnym domje? Mi k hodam wóßlika daricź! To je hańba, to je njeknicznosczź! Se ßamßnymaj rukomaj chżył jeho s khěże cźißnucź a s pßami s dwora wuschcźuwacź. Ha, ja ßo s hněwom wjazy njesnaju." Knjes Bohacź bě na ßwojim měscźe jako dar wóßlika namakał, kiż s hkowu cźumpa a »ia« woła.

Na stólczku ßedźesche knjeni Bohaczowa żalosczźejo a s rubischkom do wonjatych balsamow tunkajo maczesche ßebi cźoko. „Ach, tale njeknicznosczź, mi woßebnej knjeni — ně, to njemóżu snjesczź, ja lědma hischcźe dycham!" Knjeni bě wótru britej dostała.

Sady pschi woknje stejesche Mudroch s naporstnikom, a Jurij spytowasche ßebi tłócznik stajicź; ale tón bě na jeho nóß pschewulki a padasche stajnje dele.

Wschitke dary běchu pscheměnjene. Lubinski hnydom spósna, so je ßo tu nješchto njelubosne stało, tola njemóżesche hischcźe prawu winu snacź. Prjedy hacź móżesche ßo dodźiwacź, pschihna Bohacź na njeho a sawoła: „Wy tu scźe? haj to dyrbju wusnacź, wy scźe wurjadnje mudry knjes!"

Lubinski poßmja ßo a rjeknu: „Woprawdźe wjeßelu ßo, so je mój dar wasche pschipósnacźe namakał."

Bohacź wußmja ßo s zykej schiju. „Pschipósnacźe?" sahrima potom s hněwom. „To je psche wschu měru, to je ßama skóscź!"

Lubinski pak pschezo njewjedźo, schto samokwjesche ßo: „Njecham drje ßebi myßlicź, so byschcźe chżył mój dar sjawnje psched ludźimi trjebacź, tola pak nadźijam ßo, so ßo doma, hdyż scźe ßam sa ßo, nad nim swjeßelicźe a wokschewicźe."

„Dundyr wsmi waß ßobu!" sawoła Bohacź na njeho. „To ßebi wuproschu, so hischcźe so mnu żort a ßměchi njehrajecźe, hewak sabudu ßo a njewěm, schto ßo wam stanje! Wěrno je, ßym na hońtwje małe njesboże měł, ale wot wucźeneho muża, a woßebje wot teho muża, kiż chze ßo s mojej dźowku ßlubicź, wot teho ßměm tola żadacź, so tu wěz, je-li ju ßkyschał, saßo sabudźe. Tajkeje slóscźe, s kajkejż scźe ßo wy pschecźiwo mi swažili, njebych ßo wot ßwojeho njepschecźela nadźał. Chżu wam prajicź, psched nekotrym cźaßom ßym s pschekhwatanjom wóßlika satřělił — ale dźenża bych wulki lóscht měł, jeneho druheho woßoka porasycź." S tymi ßłowami stupi k blidu a hrabnywschi wóßlika cźißny jeho Lubinskemu k nohomaj, so kruchi lětachu; potom wuraßy hołkotajo se jstwy.

Zyle sadźiwany hladasche Lubinski sa Bohacźom a potom saßo na rosbiteho wóßlika — tu njewjedźesche, schto ma wschitko rěkacź.

Mjes tym bě knjeni Bohaczowa k njemu pschistupiła; wot hkowy hacź do pjaty jeho s wocźomaj měrjo rjekny jěrje: „Knjeże Lubinski, wy dźěsce mi pschelubosny dar pschepodali, wy scźe woprawdźe dobrocźiwy muż."

Lubinski wodychnu; hdyż też Bohacź se ßwojim darom spokojom njeběsche, tu tola widźesche, so je pola knjenje wobhnadźeny, tak ßebi myßlesche a rjeknu: „Hnadna knjeni, to mje s wutrobu wjeßeli, zyle sbożowny ßym, so ßo wam dar spodoba; nadźijam ßo, so budźe wótra doscź?"

Lubinski měnjesche s tym brylu; knjeni pak rosumi to wo britwje, kotruż bě dostała.

„Wy chżecźe semjan bycź, knjeże?" wotmolwi Bohaczowa hórzy; „hdy byschcźe jeno schkriczku cźesćze a schika pschi ßebi měli, njebyschcźe ßo swažili, mój ßnadny pobrach tak slě podótknucź."

„Ale proschu, hnadna knjeni", samokwjesche ßo Lubinski; „to dźě je jeno scźěhwk staroby."

„Scźěhwk staroby?" sawoła Bohaczowa na płaczki. „Ssym dha ja hižo stara żona? tak wobstarna ßo hischcźe njemyßlu, so bych wascheho ßrědka trjebała."

„Hnadna knjeni, ja njemóżu srosumicź, cźeho dla ßo tak roshorjecźe; tutón ßrědk dźě w naschim cźaßu skoro kóżdy wużiwa."

„To je hanjenje, to je slóscź! A wo ßwojim domje dyrbju ßebi tole lubicź dacź? Knjeże, proschu was, hnydom wopuschcźcźe mój dom, a njeswažcźe ßo wjazy pokasacź?" A s jědowatym wócźkom na njeho pohladnuwschi woteńdże.

Lubinski hrabnu ßo sa hkowu; kak dyrbjesche to srosumicź? Njedaloko widźesche ßmějate wobliczo schoßarja, pódla ßłyschesche kichot ßłużobnych. Ssebjewědomnje hkowu posběhujo wuńdże też wón se jstwy.

Spěschnje hrabasche ßwoje smachi, so by tutón njesbożowny dom wopuschcził. Mjes tym pschińdże jena ßłużobna a pschinjeße jemu dary saßo prajizy: „Knjeże, scźelu wam tule wasche dary: Knjeni britej, knjeżna Leńka tobakowu tysku, a tule też naporstnik a zwikał. Knjes wobżaruje, so njemóże wam wóßlika wrócźo dacź, dokelż je rosbity."

Lubinski pocza ßo stróżecź; nětko bě jemu wschitko jaßno. „To dźě je dospołne smylenje!" rjeknu; „to dyrbju tola hischcźe junu ßo wrócźicź; rospowjedam jim a wschitko budźe saßo dobre."

„S cźeźka", wotmolwi ßłużobna. „Knjes je tu khwilu runje do ßluba knjesa Mudrocha s Lenku swolił; wonaj staj ßo hižo dołho lubowałoj. Khibali chże knjes Lubinski jimaj sboże pschecź?"

Lubinski sakschipi se subami. „Wostudła kopschiwa!" sabórcza a khwatasche spěschnje s domu.

Sskużobnik Jan sawoła sa nim: „Porucźam ßo k dobremu wopomnjecźu!"

Ze Serbow.

S Budyschina. Dokelż běch w poßlenim cźißle Serb. Now. cźitał, so je Pschedźenak wuschoł, ßebi po njón dźěch, każ ßym to pschezo cźinił. Wjeßelu ßo, so je ßo każ prjedawsche lěta, też lětßa saßo derje poradźił. Pscheměnjenja, kiż ßu ßo lětßa prěni krócź

ſtake, ßo mi wulzy ſpodobaju. Ja ßym ßebi je pſchi ßebi dołho hižo pſchak. S wulkej ſajimawoſczu ßym też protyzy pſchidate powjedańczko kaž też wſchě powuczowaze naſtawki czitak. Myßlu ßebi, ſo bychu wſchelake napominanja a wuczby, kiž ßym tam nadeſchoł, wobkedźbowanja hódne byłe. So ßu na poßledku kermuſche wſchěch ßerbſkich woßadow we ſakſkej a pruſkej Hornjej Łužizy woſjewjene, budże kaž mi, tak wſchěm druhim witane, a by hižo teho dla ßebi Pſchedźenaka kóždy kupicz dyrbjał. To wſchak bě hacz dotal luba nuſa. Woßadni njebychu ženje prawje wjedźeli, hdy jich kermuſcha padnje a duż by pſcheproſchenje hoſczi woſtacz dyrbjało hacz do teje njedźele, hdźež by ßo ſ klětki kermuſchny dźeń woſjewił, a pſchecźeljo ſaßo hacz do poßlenjeho tydźenja niczo wjedźeli njebychu, na kotru njedźelu maju ßo na kermuſchu hotowacz. To budże nětko lěpje. — Duż, chżeſchli nješchto rjane a wużitne ſa czitanje měcz, dha njekombdź ßo, ßebi po Pſchedźenaka hicz, prjedy hacz je, kaž to loni běſche, pokupjeny.

— Tudomne literariſke towarſtwo Macica Serbska wupißuje w Łužizy cżeſtne myto 60 hriwnow ſpißacżelej najlěpſcheho ßerbſkeho originalneho powjedańczka ſ cżaßa bitwy pola Budyſchina l. 1813. Powjedańczko dyrbi wobſtejenja tehdyſcheho cżaßa w naſchej krajinje a nadrobne wopißanje tuteje bitwy a jeje ſchkody ſ měſtopißnej ſnatoſczu na 6—7 cżiſchczowych liſtnach wopſchijecz, w cżiſtej a dobrej ßerbſkej rěczi ſpißane bycz, a to w tajkim rukopißu, ſo może pißmoſtajeŕ derje czitacz. Termin wotedacża je jutry 1889. Tajke wupißanje cżeſczi naſchu Macicu a też dobroczerja, kotryż je ßrědki k temu dał — k. fararja Wjelana.

— Sańdźenu ßrjedu popołdnju ßo w dwajpſchežnej kuczi Drożdźiſkeho ryczeŕkublerja Tölki dwě knjeni po ſchulſkej drósy wjeſeſchtej. Pſches njeſbożowny pſchipad ßo ſta, ſo ßo woſowa waha wotłama a dokelž wona konjomaj do ſadneju nohom pjerjeſche, ßo konjej ſpłóſchiſchtaj a w runej měrje k lawſkej wěże cżerjeſchtaj. Tu ßo pohonczej poradźi, jeju hiſchcże ſawróczicz, tola kucża bě njedźiwajcy teho tak bliſko k domej cżaßnikarja Schneidera, pſchiſchła ſo wona ſ lěwym rózkom do Schneiderez ßrjedźneho wukładneho wokna ſajědże. Stork bě tak ßylny, ſo pohoncz ſe ßwojeho ßydła padże a ßebi ſ woknowej ſchkleńzu wobliczo rosraſy. Koleßo pſchi lěwym rózku ßo rossłama a kucża ßama ßo do zyła rostſchaßy, woßebje ßo lěwy rózk wſchón ſmjecże a rostorczi. Schkoda, wot woſa w woknje naczinjena, bě jara wulka. Tam mějeſche cżaßnikaŕ Schneider runje najdróżſche cżaßniki wupołożene, kotrež ßu ſkoro wſchě rosbite. Dźěl ſ nich bě ſ wokna na haßu wupanuł. Do zyła ßo ſchkoda, w wukładnym woknje naczinjena, na 2000 hriwnow wobliczi.

— Měßaczńika „Łužica“ je 11. cżißło (nowember 1888) wuſchło. Wobßah: Hwězdam. J. Ćišinski. — Mój spěw. J. Ćišinski. — Dunaj w słowjanskich pěsnjach. Wobdźěłał J. Kral, stud. theol. (Skónčenje.) — Ze Serbow a wo Serbach. Dr. Pful. — Wólšan. Goethowy „Erlkönig“ do serbskeje rěcy přestawjony přez Pawoła Broniša, serbskego fararja w Chóśebuzu. — Něšto wo swójbnych mjenach. M. Hórnik. — Wobrazy z přirody. Po Brehmje wobdźěłał J. Nowak-Horjanski. VI. Kohlica (lastwička, łysyca). — Gódani. (Delnjoserbscy.) Mato Kósyk. — Syrota a njesyrota. (Ludowa bajka z W. Wosyka.) E. M. — Pjerjadrjenje. — Serbske pismowstwo. — Druzy wo Serbach. — Słowjanske nowinki. — Należnosće towarſtwow. — Serbski rozhlad.— Zejlerjowe spisy.

S Njeßwaczidła. Sſrjedu 7. novembra běſche na tudomnych wikach tónle ſkót na pſchedań: 440 howjadow, 140 ßwini a 208 proßatow.

S Ralbiz. Najſtarſchi ſe ßerbſkich duchownych, knjes Jakub Bjeńſch, kanonikus kapitula ßwjateho Pětra w Budyſchinje a farař w Ralbizach, jubilarny měſchnik a ryczeŕ I. klaßy kralowſkeho ſakſkeho Albrechtoweho rjada, je ßo póndźelu 12. novembra w ſtarobje nimale 81 lět ſe ßwěta minuł. Jakub Bjeńſch ßo 31. januara 1808 w Nowoßlizach narodźi. W Praſy ſtudije dokonjawſchi pſchiníže najprjedy jako měſchnik k dwórſkej zyrkwi do Draždźan, hdźež někotre měßazy ſkutkowaſche. W lěcże 1834 ßo jako kapłan do Radworja pſcheßadźi, dyrbjeſche po ßmjercźi fararja Somera 1837 někotry cżaß Wotrowſku woßadu ſaſtarowacz a pſchiníže potom 1838 do Khróſcżiz, hdźež je 24 lět, najprjedy jako druhi a potom jako prěni kapłan ſe wſchej ßwěru ſkutkował. W lěcże 1862 pſchija duſchowpaſtyrſtwo w ßwojej narodnej woßadże Ralbizach jako farař a je tole ſaſtojnſtwo pſches 26 lět ſaſtawał.

S Wojerez ßo ßłyſchi, ſo chzedźa tam dom ſa běbnych twaricz, a ſo někotſi na to myßla hacz móhło ßo nješchto wot Budarjowach pjenjes na to nałożicz. My njemóżemy roſſßudźicz, hacz w Wojerezach, hdźež maja hižo dobru hojernju (krankenhaus), też hiſchcże běbarnju (ſiechenhaus) trjebaja. Tak wjele pak ſda ßo nam zyle wěſte bycz, ſo wot Budarjowych pjenjes ßo niczo na běbarnju nałożicz njemóże, dokelž po naſchim wjedźenju Budarjowe wotkaſanje praji, ßo dyrbi naſtawaza dań tych pjenjes ßo kóżde lěto potrjebnym rosdawacz. Tajke rosdawanje pak by ſchkodowało, hdy by dźělba tych pjenjes ßo ſa hinaſche wotmyßlenje poſtajiła.

— Pola knjeſa archidiakona Dobruckeho tu ſtaj ſaßo dwaj němſkaj duchownaj, knjeſaj Preugſt a Nowak ßerbſku rěcz tak doſpołnje nawukkoj, ſo je ßo jimaj móhło ßerbſke duchownſke měſto pſchipokaſacz. Knjeſa Preugſta ßu ſa duchowneho w Sprejzach a knjeſa Nowaka ſa diakona w Wojerezach poſtajili.

S Łaſa. Burſka żona ſ naſcheje wßy chżyſche wóndano na żeleſnizy do Wojerez dojecz a tam to a druhe nakupowacz. Dokelž mějeſche cżah bórſy wotjecz, żona wjazy khwile njemějeſche, doma pojeſcz. Duż ßebi krjeńzu khlěba do horſchcże wſa a khwatajcy na dwórniſchczo bežeſche, pſchezo wot khlěba kußajo. Na dwórniſchczo pak njedoběża; pſchetoż poſdźiſcho ju ludźo morwu na pucźu leżo nadeńdźechu: żona běſche ßo ſadajiła. Najſkerje je ßo ji, dokelž pſchi ßylnym wětſje khětſje bežeſche, wjetſchi kruch khlěba do ſchije ßunuł a ji w krku tcżazy woſtał; duż je ßo ſadajiła.

S Kobjelina pola Mużakowa. Pſched pſchiſßażnymi w Shorjelzu ſtejeſche 5. t. m. hornczeŕſki Jan Bohuwěr Nowak ſ naſcheje wßy, wobſkorżeny dla mordaŕſtwa, wo kotrymż ßym Wam w ßwojim cżaßu hižo piſał. Nowak běſche lětża 27. auguſta na pucżu ſ Kobjelina do Mużakowa ßwoju dżowku morwu namakał. Cżěło w łuži krwě na wocżomaj leżeſche. Hłowa běſche nimale zyle wot cżěła wotcżata. Hamtſki ßudnik Schcżěpan, kotryż ßo hnydom do Kobjelina poda, mjes ſhromadżenym ludom też Nowaka wuhlada. Dokelž běſche jemu wědome, ſo je ſkónżowana junu pſchecżiwo nanej ßwědcżika, a ſo je tutón hiſchcże w ßudniſkej ſtwje ßwojej dżowży hroſył, ßudnik hnydom na Nowaka tukaſche. Hdyż hnydom na to Nowakowe wobydlenje wobhladowacz pſchińdźechu, jeho ſchkórnje ſ krwju ſamaſane a krwawy nóż namakachu; duż jeho hnydom ſajachu. Skónżowana běſche pſched nanom w ſtajnej hroſy była, ßo bojo, ſo ju wón ſkała abo ſakole. Nowak hakle ßo mordaŕſtwa wuſna, hdyż běſche ßo ſ nowa pſcheſchoł. Dźeń prjedy, hacz chżychu jateho do Shorjelza do jaſtwa dowjeſcz, jaſtwowy dohladowaŕ Herrmann k njemu pſchińdże. Jaty dohladowarjej pokaſa, ſo je pěż w jaſtwje wobſchkodżena. Hdyż dohladowaŕ na ſtólczk pſchi pjezy ſaléſe, jeho jaty ſ hlinjanym karanom do hłowy praßnu, ſo Herrmann pſchi ßamom myßle ſhubi; ale wo pomoz wokajo wón jateho pſchimnu. Tutón chżyſche jemu teßak wutorhnucz; hdyż ſa teßak czahaſchtaj, Nowak Herrmannej hiſchcże wulku ranu do nohi wukło. Mjes tym pak hamtſki ßudnik Schcżěpan ſ revolverom na pomoz pſchiběża; někto ßo jemu Nowak mordaŕſtwa wuſna. Pſchiſßażni Nowaka we wſchěm winowateho ſpósnachu. Duż jeho mordaŕſtwa dla k ßmjercźi a ſhubjenju cżeſtnych prawow, a ſpjecżowanja a cżělneho ranjenja dla k jaſtwu na dwě lěcże ſaßudźichu.

S Rukowa. Żałoſtne njeſboże je ßo pjatk 9. t. m. w naſchim cżichim měſtaczku ſtało. Na ranje bórſy pó ſchtyrjoch k wóhnju ſwonicz poczachu. Nózne njebjo ßo ſ płómjenjom ſaczerwjeni. Schkrě ßo pornjo deſchcżej ßypachu: běſche wulki woheń. Kamjentne hrodowe twarjenje ßo paleſche, kotrež wěſtemu Kunertej ßłuſcha, wobßedźerjej hrodoweho młyna. Mnoſy ſa rěblami wokachu, dokelž wobydlerjo hrodu ſ domu njemóża, a jim ſtrach hroſy, ſo ßo ſpala. Hdyż pak ſ rěblami pſchiběżachu, běſche poſdże. Na drósy pſched hrodom hižo naſch wokrjeßny fyſikus dr. Meyer ſ rosbitym nopom leżeſche; jeho 5 lětna dżowczicżka njeſranjena pódła njeho ſtejeſche. Dr. Meyer běſche w koſchli ſ tſecżeho poſkhoda wyßokeho twarjenja dele ſkocżił a ßo ſaraſył. Płómjo běſche jeho wubudźiło. Prajizy „My dyrbimy wſchitzy wumrjecz!“ běſche nan dźěczo pod pażu wſak a dele ſkocżił, ſo byſchtaj ßmjercźi wucżekkoj. Wón jej njewucżeknu; ale dźěczo ſa dźiw njeſranjene woſta. Wo jeho druhich ßwójbnych pak niczo widźecz ani ßłyſchecz njebě. Někotſi ludźo mějachu ſa to, ſo nichtó wjazy w hrodże njeje; druſy pak, pokaſujo na ſkhody, kotrež ßo dawno hižo palachu, wobkrucżachu, ſo nichtó ſ domu móhł njeje. Wóhnjowi woborniży bórſy hacz do tſecżeho poſkhoda ſaléſechu, ale tam nikoho njenamakachu. Bórſy ßo pokaſa, ſo ßu ßo fyſikußowa żona, jeje 4 lětna dżowczicżka, a jeje ßłużobnej holzy, ßotſje ſ Wojerez, ſpalike. Pſchetoż cżěło njeſbożowneje żónſkeje, na wuhlo ſpalene, runje ſ roſpadankow cżahachu. Hamtſki ßudnik Starke, kotryż w druhim poſkhodże bydleſche, mějeſche na ſboże ſe ſchtrykow pleczeny rěbl; po tymle rěblu běſche ſe ßwojej ßwójbu ßmjercźi wucżeknuł. Dr. Meyer, kotryż běſche prjedy w Wojerezach ſ lěkarjom, hakle je ſańdźene jutry k nam pſchicżahnuł. Kak a w kotrym poſkhodże je woheń wuſchoł, a kak je ßo ſtacz móhło, ſo je ßo tak roſchěrił, nichtó njewě.

Přilopk.

* Pſchiſßażne ßudniſtwo w Draždźanach ſańdźene dny rubjenſtwa a ſpytaneho mordaŕſtwa dla pſchecżiwo ziſelěrej Kunze ſ Lauch-

hammera jednasche, kotryż je, każ ßmy też pißali, w ßwojim cżaßu mandżelsku rěcżnika Ostena w Draždżanach skónzowacż spytak. Jeho k khostańi na 13 lět a shubjenju cżestnych prawow na 10 lět saßudżichu; też ßo pod pólzajski dohlad staji. Tehdy wot Kunzy nadpanjena żona je saßo strowa.

* Hdyż běsche cżah duzy s Draždżan do Chemnitz wóndano s dwórnischcża Hainsberg pola Draždżan wotjěk, jedyn, kotryż w nim ßedżesche, na jene dobo ßwój waczok s woknom won cżißnu a na to ßam won skocżi, ale s khowu wo kolije praßnu, so bjes myßli leżo wosta. W Dippoldiswaldże běsche pschepaßk s wosa salěscż; duż chżysche to nětko saßo nakhwatacż. W Hainscergu prěnju lěkarsku pomoż dosta; posdżischo jeho do Dipppoldiswaldy dowjesechu. Wón je ßebi straschnje khowu sranik.

* Dwě cżornej holzy s Kameruna, kotrejż ßo lětßa w juniju na tšělenju w Oschatzu pokasowaschtej, ßebi tehdy lóß sakskeje lotterije kupischtej. Lóß je wóndano 15,000 mk. dobyk; duż cżornej ßwój dżeßaty dżěl tehole dobytka dostanjetej.

* Hdyż sańdżeny tydżeń stadko howjadow w Paulsdorfje s pola domoj pschińdże, ßo hoborski byk na kublerja, na dworje stejazeho, wali a jeho na rohi wsawschi jeho psches tši krumy cżißnu. Dźiwi byk na to hischcże ras na njesbożowneho pschihna a jemu s rohomaj nosy tak srani, so budże s cżeżka saßo khodżicż móz. Jenoż psches to, so do byka se żerdżemi pjerjechu, mózachu jeho wot jeho wopora wotehnacż. Na kublerjowe kschicżenje teho żona pschiběża. Wona psches żadkawy napohlad myßle shubiwschi pod konjej, do mkócżazeje maschiny sapschehnjenaj, padże a ßo pschi tym cżeżko srani.

* W Eisenachu je ßo wóndano 14 lět stary wucżomz tamnischeje realneje wucżerńje, kotryż běsche ßo ßnadnje pscheschoł a sa to małe khostanje dostak, satšělik.

* W poßlenim poßedżenju pschißażneho ßuda w Bambergu mózachu paduschi a drusy, kotsiż maju myßle, s jastwa cżeknucż, něschtożkuli nawuknucż; ale też direktorojo a sastojniży khostańjow. S khostańje w Ebrachu běschtaj ßo jaty Holzinger, mechanikus, a jeho towarsch Ritter, samkař, s jastwa wudobykoj. Psched pschißażnymi a pschipoßlucharjemi wonaj nadrobnje powjedaschtaj, kak staj ßebi wschitko wumyßlikoj, kak staj schto sapocżałoj, kak staj sastojnikow a wojakaj sjebałoj, hischcże s khownеje pokładniży 16,000 mk. kranułoj a sbożownje cżekkoj. Ale jeju běchu bórsy saßo doßahnuli; wot spomnjenych pjenjes běschtaj 2400 mk. pschecżinikoj. Jeju k khostańi na połßedma lěta saßudżichu.

* S khostańje Vechta w Oldenburgskej ßu wóndano tšjo jecżi cżekli, schtoż je cżim spodżiwnischo, dokelż na tychle tšjóch woßebje kedżbowachu; haj jedyn s nich běsche na rjecżasu. Prjedy hacż cżeknuchu, běschtej jcho towarschej wot rjecżasa wußwobodżikoj. Mjes nimi je bywschi żandarm, kotryż běsche k 4 létnej khostańi wotßudżeny, dokelż běsche ßo w tamnischim krajnym ßudnistwje nutskamak. Hdyż w pschepytowanskim jastwje ßedżesche, běsche hižo cżeknucż spytak. Pjecżo żandarmojo ßu ßo hnydom na pucż nastajili, so bychu w wokolnej krajinje sa cżěkanzami ßlědżili.

* W Bielefeldże tele dny wjecżor jeneho samkarja, kotryż khory w kożu leżesche, s dróhi s flintu satšělichu. Mordař, kotrehoż je polizija sajała, ßo wusna, so je krwawny njeskutk wobeschoł, so by ßo wjecżił.

* Hdyż wóndano w Landsbergu na żelesniży cżah wotjědże, w jenym wosu żónska ßedżesche, kotraż běsche, każ ßo sdasche, se wßy. Lědma běsche cżah jěcż poczał, żónska bjese wscheje pschicżiny s wosa dele skocżi a tak njesbożownje padże, so ji cżah khowu wotjědże. S wotkel a schtó je byka, dotal hischcże njewjedża.

* W Neuhaldenslebenje w Braunschweigskej dżěkacżeŕ ßwojej dżěsczi na polo kulki sběracż półła. Na polu dżěsczi srake, cżorne jahodki cżornika (Solanum nigrum) nadeńdżeschtej, kotryż jako pjanka wschudżom roscże, a ßebi je ßłodżecż daschtej. Bórsy pak dżěsczi khowa bolecż pocża, jimaj bu sle, khowa ßo jimaj wjercżesche, a skónczńje bjes myßli leżo wostaschtej. Runjeż lěkař hnydom wschě ßrědki spyta, dżěsczi wumrjeschtej. Dokelż ßu srake jahodki cżornika jara wabjaze a też derje ßłodża, dyrbjeli ßo starschi a wucżerjo na wsche możne waschnje prózowacż, so ßo dżěcżi tejele jědojteje pjanki hladaju.

* Po lěßu khodżo knježi hajnik s Kattowitza wóndano popołdnju wußkyscha, so ßo tšěli. Hdyż bliże pschińdże, na kromje lěßa dweju jemu njesnateju mużskeju wuhlada, kotrajż mějeschtaj sajaza pódla ßebje leżo. Hdyż wón jeneho sa khormař wsa, jeho druhi s tajkej mozu do khowy praßnu, ßo jeho powali. W bědżenju, kotreż nětko mjes nimi nasta, mużskaj hajnika żałostnje pschebischtaj. Jeho tšělbu, s kotrejež běsche ßo ßamo wot ßo wutšěliko, jemu na khowje rosbischtaj. Sso s krwju wobliwajo hajnik bjes myßli leżo wosta. Hdyż saßo k ßebi pschińdże, wón ßwojeju pschecżiwnikow bježecż widżesche; jimaj běsche ßo tšěcżi pschitowarschik. Hajnik, kotrehoż ßu do hojerńje donjeßli, je na ßmjercż.

* W Hünfeldże je ßo wóndano żandarm satšělik, hdyż jeho sajecż pschińdżechu. Hdyż ßo powjescż wo tymle podawku po měscże rosschěri, mějachu wobydlerjo města, w kotrymż je pšched krótkim wulki woheń byk, sa to, so je żandarm woheń sałożik byk. Woprawdże pak běchu żandarma sajecż chżyli, dokelż běsche wón, w pjenjeżnej nusy, liscżiny falschował.

* S Londona ßo telegrafiruje, so je ßo němska łódż, kotraż běsche s jendżelskej hromadu praßka, na morju rosbika a podnurika. Schěscżnacże muži na cżołmach ßmjercżi wucżeknu; schto je ßo s druhimi stako, nichtó njewě.

* W Jendżelskej ßu wuliczili, so je mjes 66 stolětnymi 43 żónskich a 23 mużskich. Mjes tymile 23 mużskimi běsche jedyn jeniczki njeżenjenz, kotryż běsche też hischcże piczk; mjes tymi 43 żónskimi pak běsche 12 starych holzow. Mjes 100 stolětnymi běsche 74 khudych, 22 mjenje khudych, a jenoż schtyrjo běchu samożicżi. Mjes 127,000 cżłowjekami hakle je jedyn stolětny. — Tele liczby pschede wschěm wo Jendżelskej płacża. W Ruskej na pschikład, hdżeż ludżo wjetscheje staroby doscżahnu, je zyle hinak.

* W Borresu w Irskej ßo wóndano konje wuběhowachu. Mjes 5 konimi prěnje myto kóń dosta, kotremuż běchu pšched dwěmaj njedżelomaj dychniżu pscherešnuli, a kotryż ma rokku do krka sastajenu.

* Blisko kupy Wight sańdżenu njedżelu jendżelska parna łódż a norwegiska mjeńscha łódż w hromadu praßnuschtej. Poßleńscha petrolej do Schcżecżina wjesesche. Wobě łódźi ßo podnurischtej. Ludżo s norwegiskeje łódże do cżołmow sesskakachu a ßmjercżi wucżeknuchu. S parneje łódże ßo 22 muži tepi; jenoż kapitan a ßedmjo morjazy żiwi wostachu.

* Bjes burami w połodnischej Ruskej je waschnje subobolenje psches to stajicż, so ßebi hubu s wodu, w kotrejż je pßowodżisnowa skora wotwarjena, wupluskaja. Dr. Greczinski je wospjet tutón ßrědk wuspytował; wón cżerpjazym wospjet hubu wupluskacż da, na cżoż sa pół hodżiny jenoż tupa ból sawosta. So by ßrědk bóle skutkowacż móhł, dr. Greczinski kusk bawmy w wotwarje namaczany, do próschdneho suba tyknycż da. Wuspěch bě pschekwapjazy; ból hnydom pscheschta. Duż wón pßowodżisnowy wotwar wschitkim tym porucża, kotrychż wukażene próschdne suby bola. Wotwarej móże ßo hischcże dżeßaty dżěl winoweho ducha pschidacż.

* Wo njeczłowjeskim njeskutku ßo s Rumunskeje pische: We wßy Balsch běsche pjekař, kotryż běsche ßebi něschto tyßaz markow nalutował. Pšched něschto cżaßom běsche jemu do nohow sajěko, so wjazy khodżicż njemóżesche. Duż ßebi żona na to myßlesche, kak móhła jeho wotbycż. Sso s jenym ßwojich wotroczkow sanoschujo jemu wona lubjesche, so ßebi jeho sa muża wosmje, je-li so ji pomha jeje khoreho muża wotstronicż. Wotroczk do teho swoli. Duż nasajtra wjecżor ßwój djabolski samyßł dokonjeschtaj. Sapórischtaj do pjezy. Hdyż ßo doscż palesche, żonischczo ßwojemu mużej, kotryż běsche wußnuł, rt sawjasa; potom jeho s wotroczkom k pjezy donjeßeschtaj a rucże do wóhnja ßunuschtaj. Wysche teho hischcże petroleja na njeho naleschtaj, so ßo cżěko bórsy do cżista spali. Ssußodam żona powjedasche, so je jeje muż do Bolharskeje jěł, so by ßo tam wustrowił. Ludżo we wßy pak ji njewěrjachu a wjeßneho schoktu samóchu, so s lěkarjom pjekarjowy dom pschepytowacż dżěsche. Tam niczo njeprawe njepytnuschtaj, ani ßlědow krwě, ani kraweje brónje. Duzy s pjekarńje lěkař k pjezy stupi a na popjeł pohlada. Dokelż w popjele sbytki kalka namaka, wón wschón popjeł s pjezy wuhrabacż da. W nim też sbytki koscżow nadeńdże: kruch nopa, kruch cżeleßna a druhe. Nětko ßo żonischczo njeskutka wusna, wobkrucżejo, so je muża najprjódży sadajika a potom cżěko w pjezy spalika. Ale lěkař ßo narěcżecż njeda, widżo, so ßu koscże schěro-módre. Tule barbu běchu koscże dostake, dokelż běsche ßo w wulkej horzocże krej sawarika a ßo do koscżi sczahnuka. Mordarjow ßu sajeli.

* W Roerburnskej krajinje w wjecżornej Awstralskej ßu dwě kuli kloteho, 160 a 103 unzow cżeżkej, namakali. Poßlednischa naha na semi leżesche.

* Satraschny wjercżaty wichor je město Madras w Narańschej Indiskej domapytak. Na żelesniży cżah s kolijow skocżi; mnosy pucżowarjo buchu morjeni a ranjeni. Też na morju je wjele ludźi wo żiwjenje pschischko. Wschitke telegrafowe groty ßu rostorhane.

* W podkopkach pola Pittsburga w Połnóznej Ameriży ßu ske płuny rosbuchke. 160 hewjerjow bu saßypanych; boja ßo, so ßu wschitży shubjeni.

* Tołsty korczmař na dwórnischczu w B . . . . . ßo na to hněwa, so burja, hdyž też hodźiny dołho na cźah cźakaju, pola njeho ženje wjazy hacž schkleńczku palenza njepija. So by temule njedostatkej wotpomhał, ßo wón, hdyž ßo někak hodźi, sady duri stupi a sahwisda, kaž lokomotiwa. Burja rucze ßwoju schkleńczku doßrěbnu a won cźerja; bórsy pak ßo saßo wrócza. „Cźah hischcze njejedźe", jedyn k druhemu praji; duž so saßo sa blido seßydaju: „to hischcze mózemy jedyn sa laz linucź — korczmarjo, hischcze schkleńczku!"

* Cźorne scherjenje. Něhdy dźěch w nozy po Budyskej schoßeji psches Draždźansku holu, hdźež je w prjedawschich cźaßach pjecza scheriło; měßaczk bě sa mróczelemi. Schto ßebi runje myßlach, to njewěm; tola so ßo njebojach, to wěm. Ale, njedaj nichtó, hdyž tak do prědka stupach, ßo wot schoßejneje kromy nahle někajka cźorna schlapa na mnje wali. Ja njewjedźach, schto ßo mi sta. Tola niczo mje njekußasche a njedrapasche a ja bórsy pósnach, so ta dołha cźorna schlapa bě schtomowy sczěń, kotryž wot boka schoßeja na mnje padźe, hdyž měßaczk runje s mróczelow wustupi. Potom měßaczk dale ßwěcźesche, a nadpadowazych scherjenjow bě kónz.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan Bohuwěr Wjela, wulkosahrodniski zimnoscźeŕ w Wadezach, s Hanu Helenu Židez s Bórka. — Ernst Bohuwěr Měto, kubleŕ w Bobolzach, s Hanu Augustu Bjarez s Hornjeje Kiny.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Marja Hilžbjeta, Michała Augusta Hale, makeho sahrodnika w Sajdowje, dź. — Lejna Hana, Khorle Augusta Pilza, hoscźenzarja na Ssokolzy, dź. — Pawoł Max, Handrija Wudowjenza, dźěłacźerja na Židowje, ß. — Ernst Pawoł, Khorle Augusta Woschika, khěžerja a dźěłacźerja w Kelnje, ß.

W Katholskej zyrkwi: Jakub Jurij, Jurja Bandy, registratora, ß. — Pawoł, Mikławscha Hizki, wósnika, ß. — Max Otto, Pawoła Luza, tyscherja tudy, ß. — Hana, Franza Fiale, krawskeho mischtra, dź.

Zemrjeźi:

Dźeń 8. novembra: Jaroměr Wylem Mittag, dźěłacźeŕ s Ramnjowa, 39 l. 6 m. 9 d. — 9. Max Božidar, Handrija Radoma, kowaŕskeho mischtra w Sskonej Borschczi, ß., 1 l. 7 m. 20 d. — 12. Jaroměr Rudolf Bernhard, Jaroměra Rudolfa Lohsy, samkarja na Židowje, ß., 18 l. 7 m. 15 d.

Płaczisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2236 měchow.	W Budyschinje 10. novembra 1888 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.	W Lubiju 15. novembra 1888 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.
Pschenża . . . . . běła	9	82	9	94	9	41	9	82
" . . . . . žołta	9	23	9	40	8	82	9	12
Rožka	8	10	8	23	7	75	8	—
Jeczmjeń	7	46	7	75	7	—	7	50
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	90	7	20	6	60	6	80
Hroch	7	22	10	—	8	50	9	17
Woka	6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	—	17	50
Běrny	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . . .	2	10	2	30	1	90	2	20
Pschenczna muka 50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka . 50 " . . .	8	80	12	80	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	50	4	—	3	—	3	50
Sskóma . . 600 " . . .	30	—	31	—	28	—	30	—
Proßata 766 schtuk, schtuka . .	3	—	15	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	25	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 82 np. hacž 9 hr. 94 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 23 np. hacž 9 hr. 46 np.; rožka wot 8 hr. 16 np. hacž 8 hr. 29 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 61 np. hacž 7 hr. 97 np.; wowß wot 6 hr. 85 np. hacž 7 hr. — np.

Draždźanske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. druzina 56—60 mk., 2. druzina 51—55, 3. druzina 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 53—57 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druzina 50—58 np., 2. druzina 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 16. novembra: Deschcź.

Póst sa wožoby:

bjes Budyschinom a Rakezami.

Wotjěsd s Budyschina (pósta)	wjecźor	w 7	hodź.	35 min.
" Makeho Wjelkowa	"	8	"	20 "
" Njeßwacźidła	"	9	"	30 "
Pschikhad do Rakez	"	10	"	10 "
Wotjěsd s Rakez	rano	w 6	hodź.	5 min.
" Njeßwacźidła	"	6	"	55 "
" Makeho Wjelkowa	"	8	"	5 "
Pschikhad do Budyschina	"	8	"	45 "

Jěsdny plan żelesnizow wot 1. oktobra 1888.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza . . .	1,55	—	4,43	7,58	10,50	1,56	2,30	4,21	6,55	—
Rychbacha . . .	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,55	4,44	7,19	—
Lubija . . .	2,24	—	5,28	8,45	11,39	2,24	3,17	5,5	7,41	—
Budyschina . . .	2,49	4,0	6,2	9,21	12,18	2,47	3,52	5,40	8,17	—
Biskopiz . . .	—	4,30	6,38	9,58	12,56	—	4,27	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa . . .	—	4,51	7,1	10,22	1,21	—	4,51	6,35	9,20	—
Radeberga . . .	—	5,2	7,11	10,32	1,31	—	5,1	6,44	9,31	10,25
Do Draždźan . . .	3,52	5,29	7,40	11,3	2,0	3,49	5,31	7,12	10,4	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan . . .	—	6,0	8,50	10,20	12,15	3,0	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga . . .	—	6,39	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,26	12,17	—
Arnsdorfa . . .	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biskopiz . . .	—	7,21	10,6	—	1,29	4,15	6,19	10,5	12,55	—
Budyschina . . .	—	7,59	10,44	11,29	2,3	4,51	6,53	10,40	1,24	2,1
Lubija . . .	6,32	8,43	11,27	11,55	2,43	5,31	7,32	11,22	—	2,27
Rychbacha . . .	7,7	9,1	11,43	—	3,1	5,49	7,50	11,40	—	—
Do Shorjelza . . .	7,48	9,22	12,4	12,21	3,20	6,10	8,11	12,1	—	2,54

Njech ßo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzaŕskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Moja **khěža** w Rakezach cźo. 128 se 4 wobydlomnymi stwami, nowej brózńju a hródźu, 5 kórzami pola, kuki a lěßa je khoroscze dla na pschedań abo na pschenajecze.

Wětnaŕ, wobßedźeŕ.

Derje natwarjeny **mlyn** se ßylnej wodowej mozu a dobrym spadom je hnydom tunjo na pschenajecze. Na wotnajecze smyßleni dalsche w wudawaŕni Serb. Now. shonja.

2 ßuproschnej ranzy stej na pschedań pola Ernsta Kobanje na Židowje 148.

Rżane wokłepy s zypami wumłóczene a ßłómu, s maschinu wumłóczenu, po najwyschschich płaczisnach kupuje **Mießgang** na Hoschiz haßy 30.

Kosaze kózki,
teho runja sajecze a karniklaze kózki kupuje a płaczi najwyschsche płaczisny sa nje
Gustav Nawka
na garbaŕskej haßy czißko 16.
Tež ßu tam wschě druziny kožow k pjelzam bjes molow po najtuńschich płaczisnach dostacź.

Na ßwoje
jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Ssuscheny połcź punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **ßyry połcź** punt po 60 np., **ßadleschczo** = = 65 = porucza
Otto Pětschka
na ßerbskej haßy.

Khosej
paleny a njepaleny
jenož w dobrych druzinach poruczataj jara tunjo
Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Wschě
dobre palenzy a likěry, czisty palenz
porucza tunjo
Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž też **strowe wólschowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyschschich płaczisnach
mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Albert Poppe
4 na Mužakowskej drósy 4
po najwyschschich płaczisnach **lapy, koscze, stare żeleso, papjeru** atd. po mjenschich a wjetschich dźělbach kupuje. S pocześcźowanjom
Albert Poppe.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow semrjeteho kublerja Handrija **Zyža** w Bělčežach ma ßo kubło, k jeho sawostajenstwu ßłuschaze, cźißło 22 wopalneho katastra a fol. 22 Bělcźeczanskich leżomnostnych a hypothekskich knihow, wobstejaze se sahonow cźißło: 43a, 43b, 44, 64, 65, 66, 136, 137, 138, 175, 184, 185, 224, 225, 226, 250, 256, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 315, 316, 317, 318, 363, 364, 365, 366 a 367 sahonskich knihow, po sahonskich knihach 26 hektarow 09,94 arow = 47 akrow 48 □prutow wopschijazych a ſ 612,45 dawkskimi jenoscźemi wobcźeżenych, kotraž leżomnoscź je ßo njedźiwajo na cźeżkoty, na njej leżaze, na 31,992 mk. — np. takšerowała, herbskeho dźelenja dla

21. dezembra 1888 dopołdnja w 11 hodźinach

w **Bělcźezach na městnje ßamym** se żiwym a morwym inventarom, na sjawnym wuwěschku wosjewjenym a na 4723 mk. 45 np. takšerowanym, na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschk, na tudomnej ßudniskej tafli kaž też w Schusterez hoscźenzu w Bělcźezach wupowěßnjeny, wopschijazy pscheßadźowanske wumĕnjenja a wucźah ſ leżomnostnych a sahonskich knihow, kaž też sapiß morweho a żiweho inventara, kotryž budźe ßo, hdyž ßo hodźi, teho runja na pscheßadźowanje pschedawacź, ßo na kupjenje smyßleni proscha, ßo mjenowany dźeń w postajenej hodźinje w Zyżez kuble w Bělcźezach seńcź, ßo k ßadźenju samołwicź, ßwoju płacźenja-khmanoscź dopokasacź a dalsche wotcźakacź.

W Budyschinje, 15. novembra 1888.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Meusel.
3bl.

Konfekt,
fontan,
kakaowowy pólver,
schokoladu punt po 80 np.,
tejowe wafle,
jendźelski biskwit,
atrapy, bonbonijery,
vaniliju, thej,
likěry po 1/1 1/2 1/4 **bleschach**
porucża

konditarnja
Alwina Schradera
na swonkownej lawskej haßy.

Naschu wukhwalenu snatu
4 np. zigaru cźißło 3
wschitkim kurjerjam k prusy naležnje poruczamoj.
Strauch & Kolde
3 na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu workej.

K poßłnjenju a porjeńschenju włoßoweho roscźenja, k wotstronjenju schupisnow a hłowoweje lischawy
woprawdźity
franzski palenz
w bleschach po 50, 60, 100 np. a 1 mk. 80 np., w mjeńschich dźělbach po kóždej płacźisnje poruczataj
Strauch & Kolde
3 na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu workej
en gros. en détail.

Cźisty palenz
jenotliwje a w picźelach, kaž też wschě dobre drużiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucża jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Destillazija
Schischki a Rjecźki
porucża ßwoje snate dobre drużiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtunischich płacźisnach.

Drjewowej awkziji.

W lĕßach Minakalskeho knjeństwa ma ßo scźĕhowaze dny sjawnje sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź:

wutoru 20. novembra t. l. na Łupjanskim revĕrje
160 ßuchich dołhich hromadow.

Sapocźatk dopołdnja 1/2 10 hodźin na Schcźeńczanskim pucźu pschi pucźniku sady Łupjanskeje Dubrawki.

Schtwórtk 22. novembra t. l. na Drobjanskim revĕrje
150 ßuchich dołhich hromadow.

Sapocźatk 1/2 10 hodźin pschi wulkej huscźinje na Łomschcźansko-Pßowjanskej schcźeżży.

W Minakale, 13. novembra 1888.

Hrabinska Einsidelska inspekzija.

Hĕblowane schpundowanja
zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßylne, pschedawa tunjo
Dr. Holbjan w Budyschinje pschi dwórnischcźu.

Pißane barchentowe wobleczenje sa dźĕcźi
45 cm dołhe po 3 mk.,
55 „ „ „ 3 „ 50 np.
pißane wobleczenje sa cźĕschne dźĕcźi,
pißane flanellowe wobleczenje sa cźĕschne dźĕcźi,
pißane symske trikotowe wobleczenje
porucża po tunich płacźisnach

A. Tschentscher w kupnizy.

Carl Noack w Budyschinje
na żitnej haßy njedaloko hłowneho torhoschcźa
porucża pschi sprawnym poßłużenju:
khofej ßyry punt po 96, 100, 110, 120, 130 a 140 np.,
khofej paleny wschĕdnje dwójzy cźerstwy punt po 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
dróbny najlĕpschi raffinadowy zokor punt po 30 np., pschi 10 puntach po 29 np.,
kompenowy zokor jara ßłódki punt po 34 np., pschi 10 puntach po 32 np.,
kóstkaty zokor punt po 36 np., pschi 10 puntach po 35 np.,
zokor w pokrutach punt po 34, 35 a 36 np.,
jerje po 3, 4, 5, 6 a 7 np., po kopach tuńscho, tunu po 36 1/2 mk.,
rajß punt po 14, 15, 18, 20, 24, 30 a 36 np.,
syrup ßłódku tworu punt po 12, 15, 18, 20, 30 a 36 np.,
amerikanski petrolej punt po 14 np., pschi 10 puntach a wjazy po 13 np.,
khĕżorski wołij, njerosbuchazy, punt po 20 np.,
cźiscźeny schlesynski ripikowy wołij punt po 40 np., pschi 10 puntach po 36 np.,
ßwĕcźki we wschĕch tołstoscźach pakcźik po 30, 35, 40, 50, 60 a 70 np.,
mydło we wschĕch drużinach punt po 30, 36 a 40 np.,
maßne mydło punt po 22 np.

Khofej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacź 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlĕpsche cźiscźe a ßylnje ßłodźaze drużiny porucża
Jan Wjenk
ma swonkownej lawskej haßy 38
pódla Schraderez konditarnje.

Nowe
hollandske jerje
wulke a tucźne
po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucża
Gustav Poser.

Khofej

wot najtunischich hacź do najdróżschich drużinow w wulkim wubjerku porucża
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Turkowske ßłowki
najlĕpscheje drużiny porucża
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschcźu.
Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płacźisnach.

Wubjerny
mas na kožu,
so by ßo koża mjehka a wodunjepschepuschcźata scźiniła,
w tysach po 50, 30, 20 a 10 np.,
najlĕpschi vaselinowy tuk
w bleschowych tysach po 5 puntach, 2 punt., 1 punt. a 1/2 punt., kaž też w wjetschich a mjeńschich dźělbach poruczeja tunjo
drogowe khlamy
en gros **Otty Engerta** en détail
na snutskownej lawskej haßy.

Destilazija
C. E. Dietricha
na mjaßowym torhoschcźu cźißło 8
ff. likěry, dwójne a jednore palenzy
a cźisty palenz tunjo porucża.

Budyska Bjesada.

Swjedźeń **wulkeje kołbasy** změje so **wutoru 20. novembra** w Budyskej **třěleŕni.** Kouvert płaći po wosobje 75 np. Započatk wječor ½8 hodźin. **Předsydstwo.**

Dawam najpodwolniſcho k wjedźenju, ſo ßym ßo w **Minakale** jako **lěkař** ſaßydlił a ſo mam ſa ßwojich khorych **domjazu haptyku.**

Heinrich Schwarz, praktiſki lěkař
w hrabinſkim lěkařſkim domje w Minakale.

Alwina Schradera
konditornja a khofejownja

porucza ßwój wulki wubjerk **khofejoweho a tejoweho pjeczwa, ſchokoladowych a zokorowych tworow, mjedowych a marzipanowych tykanzow.**

Wſchelake druźiny pſchezo na ſkładze.
Wſchědnje czerſtwe **pampuchi.**

W wudawarni Serbskich Nowin je ſa 25 **np.** dostacź:

Pſchedźenak.
Protyka ſa Serbow
na lěto
1889.

Dokelž ßu ßo khofejowe płaczíſny ſaßo ponižiłe, poruczam wot nětka ſaßo

paleny khofej

punt po 120 a 130 np.
w ſnatych dobrych a derjeßkodźazych kajkoſczach.

Th. Grumbt
w kupnizy a na ſwonkownej lawſkej haßy.

Fotograſiſki ateliej
Oskara Meistera
w Budyſchinje na ſeminarſkej dróſy 6.

Fotograſije wot wulkoſcze medaillona hacź do woprawdźiteje wulkoſcze ßo na najlěpje dźěłaju, teho runja **krajiny, pomjeńſchenja** a **powjetſchenja.** Fotografowanje rataŕſkich a industrialnych maſchinow kaž tež gruppow, tež ſwonka doma.

Chirurgiſka wobalerńja w Budyſchinje

na ſchulerſkej haßy 3 po 2 ſkhodomaj, untskhód na rěſniſkej haßy.

Wuwinjene a wuſtorczene ſtawy runa, ſtawy wuſtrychuje, pleſtry kładźe, piwalzy ßadźa a kunki ſtaja, ſuby torha, wſchě rany wot tſělenja, bicza, kłócza, rěſnjenja, torhnjenja, kußnjenja, ſtkóczenja, ſahorjenja a ſmjeczenja hoji a wſchu druhu do ßwojeho powołanja ßłuſchazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

Lupiny

po najwyſchſchej płaczíſnje kupujetaj
Wollmann & Co.

Ssmykacže
(ſchlittſchuhe)

porucza tunjo
Paul Seidler
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Hdźe ſcze tónle rjany cžaßnik kupili?
Pola cžaßnikarja **Magera**
na ßerbſkej haßy 11.

K ßwěczenju
porucza
benzin, ligroin, khěžorſki wolij, gaſowu maczíſnu,
Iª khěžorſki petrolej

po wjetſchich a mjeńſchich dźělbach tunjo

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.
na ſnutskownej lawſkej haßy 10.

Neſtlejowu muku ſa dźěczi, Weibezahnowu pſchihot. wowßnu muku, arrow-root, majzenu, mlokowy zokor, ſhuſczene ſchwajzarſke mloko, Timpowy ßykujazy griß, Liebigowy mjaßowy extrakt, Gehowy ßkodowy extrakt, Liebowy ßkodowy extrakt, pepſinowe wino, Tokajſke, Meneſchſke, Malagaſke a Sherriſke wino atd. atd.

pſchezo w czerſtwej tworje porucza po tunich płaczíſnach

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.

Lěkařſki
dorſchowy jatrowy wolij,

ſnaty najlěpſchi ßrědk pſche **czerpjenje wutrobnja** a **pluzow,** pſche **ſkroſle, kiſchawu, ßkaboſcz pola dźěczi, kožinu wumpjeru** atd., dostach w czerſtwej tworje a jón w bleſchach po 50 a 75 np. kaž tež po waſy tunjo pſchedawam.

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.

S tutym k nawjedźenju dawam, ſo wot nětka ſaßo kóždu ßobotu lany wolij pod radnej khěžu w Budyſchinje pſchedawam a lane ßymjo k biczu pſchijimam.

E. Müllerowa ſ Kobriz.

Wolij

budże ßo ßrjedu 21. novembra a ſcźěhowaze dny w **Skyczinſkim** młynje bicź. **Wawrik.**

Drožďźijſki hoſczenz.

Njedźelu 18. novembra reje.
Pſchecźelnje pſcheproſchuje
Tſchieter.

Rakečanske towarſtwo „Lipa“

změje, da-li Bóh, njedźelu 18. nazymnika popołdnju w 4 hodź. w Eberweinec hoścencu swoju měſačnu zhromadźiznu, k kotrejž je k. předsyda přednošk dobroćiwje přilubił. Po tym ma so wo hodownym swjedźenju rěčeć. Duž prosy wo prawje bohaty wopyt **předsydstwo.**

Bukečanſke rataŕſke towarſtwo.

Póndźelu 19. novembra wječor w 6 hodź. ſměje ßo towarſtwowe poßedźenje. W nim budże knjes kubler Cžemjera ſ Kołwaſy pſchednoſchk wo **„ßwojim puczowanju w badiſkim hórſkim kraju“** džerżecź. Po tym ßo nowe wuſtawki wudźěła, ßo nowowólby ſtanu atd.

Schtóž

chze nóž abo nožizy toczene abo wuporjedźene měcź, póſczel je do parneje toczerńje a porjedźerńje

Oskara Buttera w Budyſchinje
pola theatra.

Sſkužobnu holzu bórſy do ßkužby pyta pſchiſtajaza žona **Heynoldowa** w Budyſchinje.

Sſkužobna holza, 16—17lětna, ßo hnydom do lohkeje ßkužby pyta na ſadnej bohatej haßy cžiſło 9.

Wolazych, wotroczkow a dźowki ſa tudomne a Draždźanſke ſtrony pſchi wyßokej mſdźe pyta pſchiſtajaza žona **Schmidtowa** na garbarſkej haßy 9.

Jeneho **tyſcherſkeho** do trajazeho dźěła pyta

J. Patoka w Njeßwaczidle.

Jeneho **wuczobnika** pyta **Guſta Rachlowz,** rěſniſki miſchtr w Wulkich Debßezach.

Za wſitke wopokazma troſtowaceho a pozběhowaceho dźělbraća, mi a mojim dźěćom při ſmjerći a khowanju našeje droheje, horcolubowaneje mandźelskeje a maćerje w tak bohatej měrje lubosćiwje date, wuprajam, też w mjenje swojich dźěći a wšěch druhich zawostajenych, tudy swój najnutrniši, najwutrobniši dźak.

W Budyšinje, dźeń 13. nov. 1888.

K. A. Fiedleŕ,
wyšši seminarſki wučeŕ.

(K temu cžißku pſchiloha.)

Meblowy magazin

Auguſta Janaſcha, tyſcheŕſkeho miſchtra

16 na ßerbſkej haßy 16

porucza wſchě druzíny **meblow, kanapeje** a **ſtoły,** dobroczíwemu wobkedźbowanju.

Pſche- deſchczniki

ſ barbunjepuſchczatych, **glorije, polźidy,** ſ modnymi rjanymi w wulkim wubjerku pſchedeſchczníkarnja

dźeržazych tkaninow, **czíſteje źidy,** kijemi jara tunjo porucza **H. A. Schmidta** na hłownym torhoſchczu.

Hdyž chzedza žónſke **ſymſke mantle, holczaze mantle, żakety, plyſchowe pjeſle** kupicz, je ſa nich ſ wulkim wužitkom, hdyž ßebi najprjedy wulki ſkład žonjazeje draſty pola

Richarda Gautzſcha

na bohatej haßy

wobhladaja. Tam namakaju bohaty wubjerk najrjeńſchich a derjeßedźazych mantlow.

Płaczíſny ßu najnižſche w Budyſchinje.

Sswój wulki ſkład

britwjow a tóczných rjemjenjow

jenož w dobrych kajkoſczach pſchi potrjebje naležnje porucza

Hermann Karſch prjedy A. Rockſch

3 pſchi mjaßowych jědkach 3.

Pſchiſpomnjenje: Wſcho toczenje a porjedźenje po najtuniſchej płaczíſnje wobſtaram.

Bryle, tłóczniki

po najtuniſchich płaczíſnach porucza

Joh. Gäth,

czaßnikař a optikus

1 na hoſpitalſkej haßy 1.

Wołmjane khapy, khapoty, rubiſchcza,

żonjaze mantle, pjeſle, mantle pſche deſchcz atd. ßo w modnych barbach **wobarbja** a ßo po móżnoſczi pſchi tym jich faßona ſdźerži.

W. Kellingez parna barbjerńja.

Składnoſtna kup!

Nĕhdże 30 kruchow

dwójzyſchĕrokeho, czíſtowołmjaneho

lama

w kraßnych muſtrach, metr po 1 mk. 40 np. — łóhcz po 80 np., prjedawſcha płaczíſna łóhcz po 1 mk. 25 np.,

żonjaze ßukno

najpſchihodniſcha tkanina k ſymſkim wobleczenjam, ſaruczena czíſta wołma,

9/4 ſchĕroke, metr po 3 mk. — łóhcz po 1 mk. 70 np.,

8/4 ſchĕroke, połwołmjane, metr po 1 mk. 40 np., łóhcz po 80 np.

Richard Gautzſch.

Hotowe **łoża** ſ **matrazami** a **kanapeje,** derje a trajnje dźĕłane, w wulkim wubjerku po zyle tunich płaczíſnach, a teho runja k wuwjedźenju wſchĕch **polſtrowanſkich dźĕłow** w domje a ſwonka njeho porucza ßo

T. Albert, ßedłařſki miſchtr na hornczerſkej haßy.

Louis Gadt, krawſki miſchtr

w kupnizy pſchi hłownym torhoſchczu.

Wupſchedawanje na ſkładze leżazych **dobrych czíſtowołmjanych tkaninow** a **mużazych wobleczenjow, pikeſchow, nadwoblekow** atd., po najnowſchej módze derje ſeſchitych atd.

Czorne a bĕle koże

k kožucham, koże k pjelſczowemu wobßadźenju kóždeje druzíny, **mufy, khornarje, boaſy, pjelſczowe mĕzy,** kaž tež **ſymſke czapki** kóždeje druzíny porucza

C. E. Rinke na žitnej haßy.

Ssuche drožđże

najlĕpſche Draždźanſke wot A. G. Hufelanda porucza wſchĕdnje czerſtwe

Ernst Glien na rózowej haßy.

Wulke ſalutowanje.

Seßmahnjene

ſymſke nadwoblecze, ßuknje, khołowy, łazy atd., kaž tež **żonjaze mantle, rubiſchcza na hłowu, khapy, pjeſle** atd. ßo trajnje a derje **wobarbja**

w W. Kellingez parnej barbjerni.

Spĕſchne wobſtaranje. — Tunje płaczíſny.

Fotografiſki atelier

Alex. Matthaeya, dwórſkeho fotografa

naßlĕdnika

w Budyſchinje ſady mĕſchczanſkeje ſchule

ßo k najßwĕrniſchemu a najlĕpſchemu ſhotowjenju fotografijow kóždeje druzíny porucza.

Płaczíſny ßu niſke.

Woprawdźe jara wulki wubjerk

najnowschich drastnych tkaninow

po **jara** tunich płaczisnach namakamy pola

Juliußa Hartmanna ßyna

na różku mjaßoweho torhoschcźa.

Składnostna kuṕ.
Wulku dźělbu

zigarow

dobre družiny
pschedawam **50 %** pod fabrikskej płaczisnu.
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy,
filiala na bohatej haßy cźißło 28.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo
Schischka a Rjeczka.

Njefalschowane

cźorne židźane tkaniny,

wubjernje ßo noschaze,
meter po 3 mk. 50 np. = łóhcź po 2 mk.,

skład židźanych tworow

porucza
Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

Spódne pjeslki,
normalne pjeslki,
spódne kholowy,
normalne kholowy,
barchentowe koschle,
flanelowe koschle,
reformske koschle,
normalne koschle,
wobwjasy wokolo žiwota,
spódnu drastu,
normalne nohajzy,
norm. schtrykowanskn wolmu,
normalnu trikotowu tkaninu,
spanske wodźewy,
barchentowe pjesle,
barchentowe blusy,
barchentowe ßuknje,
moltonowe ßuknje,
filzowe ßuknje,
velourowe ßuknje
po tunich twjerdych płaczisnach a w wulkim wubjerku porucza
A. Tschentscher
w kupnizy
pschi hłownym torhoschcźu.

Konjaze deki,

cźistowolmjane po 3 mk. a dróžscho,

kruwjaze deki

po 2 mk. a dróžscho,

wodźewy na pucźowanje

po $4^1/_2$ mk.,

běhanske tkaniny,

stary łóhcź po 17 np.,

kanapejowe wodźewy, meblowy katun, gardiny a rulowy,

wscho w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach pola

Ludwiga Kuhlmanna

w Budyschinje w kupnizy pschi hłownym torhoschcźu.

Myschaze pyle

pschezo cźerstwu, ßylnje skutkowazu tworu poruczeja
drogowe khlamy
en gros **Oty Engerta** en détail
na snutskownej lawskej haßy.

Hamburgsko-amerikanske
paketojěsdne akzijowe towaŕstwo.

Direktna parołódźna jěsba
s **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
s **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
se **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
s **Hamburga** do **Wjecźorneje Indiskeje**
měßacźnje 3 krócź,
s **Hamburga** do **Mexika**
měßacźnje 1 ras.

Towaŕstwowe póstske parne łódźe podawaju wubjernu jědź a pschihódnu pucźowansku składnoscź sa kajutowych a bjeskubjowych pucźowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

Khofej

paleny a njepaleny
porucza po najtunischich płaczisnach
Richard Neumann.
Pschi wotewsacźu wjetschich dźělbow poměrnje tuńscho.

Rjane jerje

po 3, 4, 5 np. atd.,
po kopach tuńscho porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Hermann Darschau,

schtrympaŕnja w Budyschinje
na schuleŕskej haßy cźißło 1

ßwoje dawno jako jara dobre snate **schtrympowe twory** cźežkeje družiny se ßwojeje schtrympaŕnje po tunich płaczisnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

S dobom na ßwój wulki skład **schtrykowanskeho pschedźena** najwubjernischeje kajkoscźe kedźbne cźinju.

en gros. en détail.

Kosaze, sajecźe, karniklaze a wschě druhe **kože** kupuje a pschezo najwyschsche płaczisny płaczi
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach cźißło 9.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 47. **Sobotu 24. novembra 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem je so schtwórtk tydženja s pschewodam do Wrótzkawja podał. Schlesynske klowne město bě so k powitanju wyšokeho wopyta zwjedženšzy wupyschiło a dróhi běchu s zusymi pschepjelnjene. Na dwórnischczu kněžora braunschweigski prynz-knježe Albrecht, wjerch Leopold s Hohenzollern, wyschschi president se Seydewitz a sastupjerjo měschczanskeje wyschnosczе powitachu. Kněžor bě hakle wjeczor w 6 hodžinach pschijěł. Duž běchu jemu k czeščzi dróhi, po kotrychž wón k hrodej jědžesche, krazznje wobzwětlili. Lud na dróhach kněžorej se sahorjenjom napschecžo wyskasche, sa czož so wón mikosczinje dźakowasche. K hosczinje, kotraž měješe so w hrodze, běchu sastupjerjo wschěch wyschnosczow pscheprosceni, a po njej nimo hroda wulkotny faklowy czah czehnjesche, pschi kotrymž so 10,000 dźěłaczerjow wobdźěli. Kněžor bě wyšoko swježeleny nad tutym hołdowanjom, kotrež jemu niz jenož evangelšzy, ale tež katholšzy dźěłaczerjo wopokasachu. Wón Wrótzkawskich dźěłaczerjow khwalesche, so so prěni, kotsiž so spósnali, so jemu derjeměcze dźěłaczerjow na wutrobje leži. Tajke kněžorowe zkowa wschitkich dźěłaczerjow, kotsiž sozialdemokratiji njepschiškuscheja, s wulkim wježelom napjelnja. Mjenje spokojazy saczischcz pak drje rosrěczenje sawostaji, kotrež je kněžor se sastupjerjomaj Wrótzkawskeje měschczanskeje wyschnosczе měł. Tutymaj knjesomaj je kněžor prajił, so jeho jara wježeli, so město Wrótzkaw njeje sazzo zwobodnosmyzlenych sapózkanzow do pruskeho krajneho zejma póslało. Je to prěni krócz, so so w Wrótzkawju zwobodnosmyzleni pschi wólbach podleželi. Horzyscho hacz druhdze je so runje w Wrótzkawju pschi poslednich wólbach do krajneho zejma wojowało. Jednasche so wo praschenje: židowske knjejstwo abo niz? Runje kaz w Barlinje so tež w Wrótzkawju, w druhim wjetschim měsczе němskeho kněžorstwa, židza knjejstwo na so storhnuli. Kschescžijanszy dźěłaczerjo a zamostatni rjemjeźlnizy w Wrótzkawju so hórkoscz židowskeho podtkóczenja woptowali; duž so pschi poslednich wólbach konservativnemu kandidatej zwój hłós dali, hacz runje znadz so w wutrobje bóle zwobodnje hacz konservativnje smyzleni.

— Wudowa kněžora Friedricha je so njedželu se zwojimi tsjomi dźowkami do Jendželskeje k zwojej maczeri, jendželskej kralowej, na wopyt podała a so hakle hody do Němzow sazzo wrócži. — Londonske nowiny pschi tym wostanu, so směje so kwaz pruskeje prynzezyny Viktorije s prynzom Alexandrom Battenbergom hischcze lětza do hód. Młodaj mandželskaj budżetaj w villi Hüttenlehnen pola Kronberga bydlicz blisko ville Reiz, kotruž je prynzezynina macz njedawno kupiła.

— Němski kněžorstwowy zejm je so schtwórtk zwjatoczne wotewrił. Trónska rěcz spomina na kněžorowe pucžowanje po Němzach, kotrež je kněžora pschezwědczilo, so je so myzl kněžorstwoweje jenosczе hłuboko bjes ludom sakorjenika, spomni na Hamburgske a Bremenske zkowe pschisamknjenje, na schwajzarske wikowanske wuczinjenje a na spokojaze finanzne wobstejnosczе. Hdyž tež so położenje ratarstwa hischcze pschezo polěpschiło njeje, dha so tola wotczakacz da, so sa ratarstwo psches powyschenje žitnych płaczisnow lěpsche czazy pschinidu. Trónska rěcz dale pschipowjeda sakonjowe naczisiki wo pscheměnjenju sawěsczenja psche khorosczi a wo sawěsczenju wobstarnych a invalidnych dźěłaczerjow. K jednanjam, kotrež su so s Jendželskej dla narańscheje Afriki měle, so dalsche jednanje s druhimi krajemi pschisamknu. Poměry k wschěm krajam su měrniwe, a kněžor so pschezo prózuje, měr sakhowacz a wobtwjerdźicz. S kněžorowej kschescžijanskej wěru a winowatosczu so njeby sznjeźko, hdy chzyk czerpjenje wójny, zamo dobyczerskeje, bjes nusy Němskej napokožicz. Kněžorowe wopyty pola spschecželenych knježeljow su zaměr měle, měr sakhowacz, a je nadžija, so je so tutón zaměr tež połnje dozpił.

— Swjatkowa rada je sakonje, wot kněžorstwoweho zejma wobsamknjene, psches kotrež dyrbjesche so dźěczaze dźěło w fabrikach sakasacz, žonjaze dźěło so samjesowacz a so njedželski měr krucze pschewjescz, saczišźka. Runje tak je wona tež namjety rjemjeźlniskich jednotow wotpokasała, po kotrychž dyrbjesche so rjemjeźlnikam, kotsiž zobustawy jednotow njejsu, wuwuczenje wuczobnikow sakasacz.

— Wažny wusud sa wschě garnisonske města je Barlinske komorne zudnistwo wusudźiło. Město Gotha dawk wot mjaza bjerje, kotrež wot wonka do města pschińdze. Sa wojakow, tam w garnisonjeležazych, so mjaso wot wonka pschiwožuje, tola sa tole mjaso so žadyn dawk njedawasche. Město Gotha skónczinje na tym wobsta, so ma so tež wot tehole mjaza dawk wotedacz, a dokelz so wojerski fiskuz sepjerasche, wone fiskuz wobskorži. Barlinske krajne zudnistwo skórzbu wotpokasa, na czož so měschczanska gmejna pola komorneho zudnistwa powoła, kotrež je nětko wojerski fiskuz sazudźiło.

— Woblehnjenje narańscheho afriskeho brjoha so hischcze sapoczało njeje. Bjes tym so sběžk pschecziwo Němzam pschezo bóle rosschěrja. Němszy kódźstwowi wojazy su s Bagamoyo sazzo wotczahnuli, dokelz tam bjes wobydlerjemi sła symiza sakhadźa. Franzowszy mizionarojo w Bagamoyo wschědnje 800 czeknjenzow s jěžu sastaraju, kotsiž so boja město wopuschczicz. Pschekupzy so pschi brjosy sazzo sazzydlicz nochzedźa. Kilwa, Linda a połodnische mórske pschistawy su wot sběžkarskoho luda wobzadzene.

Franzowska. Powschitkowne pohorschenje sbudżazy prozez je so runje w Franzowskej měł. Sapózkanz Numa Gilly, sastupjer města Nimes, je sapózkanzow, k komizziji zkuschazych, kotraž ma wo krajnych pjenjezznych nalezznosczach radu składowacz, winował, so su so wot pjenjezznikow pokupicz dali a so kraj jebaju. Sapózkanz Andrieux teho dla Gillya wobskorži. Liczba sapózkanzow, kotrychž bě Numa Gilly jebakow mjenował, wot komory dowolnosczz dosta, pschi zudnistkim jednanju jako zwědzy pschecziwo njemu wustupicz. Woprawdze pak běchu woni zami wobskorzeni. Wotczakowachu, so Gilly wulke pschekschiwjenja wotkryje. To pak so njesta, dokelz zudnistwo Gillyej prawo sakitanja samjesowa. Duž so tutón wscheho sakitanja wsda. Na to Andrieux zwoju skórzbu wróczo wsa, a wobskorzeny Gilly so wuwinowa. Wukhód prozeza je wschitkich pschezkapił. Do hubjeneho zwětka je so psches njón zudnistwo stajiło; wone je spytało, jebanstwa, kotrež so mnohim sapózkanzam porokuja, pokrycz. Jenož teho dla je wone Gillyej prawo sakitanja

pschikrótczíko. Knježerſtwo měješche njemały ſtrach pſched maſanymi wězami, kotrež mózeſche Gilly pſched ßudom wupowjedacź. Pſchekſchiwjenja, do kotrychž ßu mnohe nahladne woßoby ſapleczene, njedźiwajźy teho na ßwětko pſchińdu. Gilly mjenujźy knihi cźiſchczecź da, w kotrychž wěrnoſcź ßwojich wobſtórźbow dopokaže. Shnike wobſtejnoſcze republiki ßu ßo pſches Gillyowy prozeß ſaßo ras wſchitkim pſched woczi ſtajike. Knježerſtwo je njemdre, ſo je ßo ſ zyła wěz, kotraž móże ſa nje hiſchcze jara njelube ſczěhwki měcź, pſched ßud ſczahnuła. Sapóßłanza Andrieuxa winuja, ſo njeje Gillya teho dla wobſkorźił, dokelž ßo pſches njeho na czeſczi ſranjeny cźujeſche, ale ſo je to jenož generalej Boulangerej k woli cźinił. Boulanger pſchezo na ſkładnoſcź łaka, ſo by republiku pſched ludom wohanił; teho dla je wón Gillya pohnuł, ſo by mnohich ſapóßłanzow jebakow mjenował, Andrieux pak je Gillya na ſdacze wobſkorźił. Dokelž je ßo Gilly wot ßuda wuwinował, nětko wſchón ßwět praji, ſo je wón wěrnoſcź rěczał. Guyot, redaktor nowin „Lanterne", je Andrieuxej ſjawnje porokował, ſo je wón ſe ßwojej ſkórźbu njepſchecźelam republiki ßłużił. Andrieux je na to Guyota na duel żadał, pſchi kotrymż bu Andrieux ſ lóhka ſranjeny. Tak republikanſzy republiku ßami podrywaju.

Rußowſka. Nimale zyłe ruſke wójſko je ßo pomału do nawjeczornych krajinow bliſko k němſkim, awſtriſkim a rumunſkim mjeſam pſchepokożiło. Ruſka je pſches to njedwělnje ßwoju wójnſku hotowoſcź polěpſchiła, ſo je w Wilnaſkej, Warſchawſkej a Kijewſkej guberniji ßylne wójſko ſjenocźiła. Njedźiwajźy teho ßo niczo ſa ſpěſchnu mobiliſaziju dobyło njeje, dokelž w Ruſkej politiſkich pſchicźinow dla wojak w tej krajinje njeßłuži, w kotrejž je ſ bydłom. Pſchi mobiliſaziji dyrbja ßo hakle reſerviſtojo k wſchelakim regimentam ſe wſchěch ſtron dalokeje Ruſkeje hromadu honicź, a pſches to ßo jara wjele cżaßa ſhubi.

Bołharſka. So nětczíſche bołharſke knježerſtwo ruſkoſmyßlenych Bołharow ſ najwjetſchimi ßurowoſczemi podtłóczuje, je hižo dawno ſnate. So pak ßo w Bołharſkej żadławoſcze ſtawaju, wo kajkichž Ruſchczúſke nowiny „Kurěr" piſaju, hacź dotal ſa mózne dźerżeli njejßmy. Něhduſchi Ruſchczúſki prefekt Mantow je pjecża 8 woßobow ſe Stareje Sagory potajnje w rězy Dunaju tepicź dał. Tirnowſki ſapóßłanz Gradinarow je ßo ſańdźeny tydźeń teho dla pola knježerſtwa napraſchował, tola hacź dotal żaneho wotmolwjenja doſtał njeje. Ruſchczúſki „Kurěr" wo żadławym njeſkutku takle powjeda: „Lětßa januara ras ßrjedź w nozy někotſi żandarmojo woßmjoch jatych Staroſagorjanow ſ jaſtwa wuwjedźechu, wudawajo, ſo chze jich prefekt pſcheßłyſchecź. Woprawdźe pak jatych do stareje twjerdźiſny dowjedźechu, hdźež jich Mantow ſ někotrymi żandarmami wotczakowaſche. Hižo dźeń prjedy bě prefekt Mantow tołſte powjaſy nakupił. Jeczi dyrbjachu ßo do twjerdźiſny pſchiſchedſchi hacź na koſchlu wußlěkacź, na czoż jim ruzy a noſy wuwjaſachu. Hdyż ßo tak wjazy wobaracź njemózachu, jich po dwěmaj do czołmow ßadźichu, do kotrychž běchu ßo hižo Mantowowi dowěrnizy ſeßydali. Něhdże dwazecźi metrow wot brjoha żandarmojo ßwoje wopory do wody ſmjetachu, w kotrejž ßo wone hnydom ſhubichu. Rano w jenej hodźinje bě żadławe dźěło dokonjane, a niczo njepſcheradźi hroſny njeſkutk, kotryż běchu Mantow a jeho poddani wobeſchli. Ssedmjo tepjeni běchu Staroſagorjanſzy měſchczenjo, woßmy bě wuczeŕ." Redakzija „Kurěra" chze wěrnoſcź tejele roſprawy dopokaſacź, kotruż je jej jedyn żandarm podał, kotryż je ßo po Mantowej pſchikaſni pſchi njeſkutku wobdźělił. Wěz wěſcze wjele hary ſbudźi. Mantow je lětßa w nalěczu ßwoje ſaſtojnſtwo jako prefekt ſkożicź dyrbjał, dokelž bě ßo ſ němſkim konſulom w Ruſchczúku ſwadźił.

Na hajńkowni.

Hodowne powjedańczko.

Trjebam jeno woczi ſańdźelicź, a widźu jaßnje hajńkownju ßwojeho wuja Lěßnika, hdźež ßym tak huſto jako wudowz ßwoje próſdniny pſcheżiwił. Tu leži pſchede mnu na ſelenej lěßnej łuzy ßrjedź ſchěrokeho lěża. Wokoło łuki do koleża ſteja ßylne ſchtomy ßwoje hałoſy w wětſiku każ kſchidła hibajo. Se ſelenych wjerſchkow ßłyſchu kurkolenje dźiwich hołbjow a wſchelaki ſpěw a piſchcź a ſchkrěk ſe wſchelakich ſchijow. Łuka je woßyta ſ kczenjom a po nim honja mjetele a bruczki. A ßrjedźa tuteho żiwjenja ſteji hajńkownja, ſtare ale ßylne ſe ßłómu kryte twarjenje, wobdate ſe ſelenym winom. Cźiche a měrne bě tu żiwjenje a huſto pſcheju ßebi ſaßo do tuteho pokoja, a woßebje tón lěß — łak rady na njón ſpominam, kiż je mje wokſchewjał a ſtrowił. Do wſchěch kónzow ßwěta ßym jón pſchekhodźił pak ßam, pak ſ wujowej jeniczkej ſchtyrnaczelětnej dźowku Marju. Woprawdźe womkodźeny wróczach ßo ſ próſdninow ſaßo na ßwoje ſtudije. Ale tónle cźichi měr na hajńkowni bu też kaźeny a wo tym chzu tule powjedacź.

Druhdy pſchewodźach w nozy wuja do lěża, hdyż chzyſche ſa paduchami drjewa ßlědźicź. Saczuwam dźenßa hiſchcze hroſu, kotraż mje tehdom woběhowaſche. Mjelczizy kroczachmoj po lěßu; ſ naſdała ßutachu ßowy. Keŕki pſchemėnjachu ßo mi do wſchelakich dźiwich poſtawow, ſo mi wutroba pukotaſche. Tu piknu ßucha hałoſa pod mojej nohu, tu hrabny ſelenu wotnożk ſa mój kłobuk, a ja mjelczo ſadyrknuch. Běchmy dźě paduchom na ßlědze — a ßnadź mje jedyn hižo ſa khornaŕ hraba! Nětko kroczachmoj pſches „ſtary lěß", hdźež běchu pſched lětami wulki pjatk paduſchi jeneho hajniſkeho ſatſělili; hakle jutrowniczku jeho w krwi leżazeho namakachu, mjes tym ſo ſwony ſe wßy powjeſcź wo horjeſtanjenym ſbóźniku hacź do lěßa ſnoſchowachu. To wſcho pſchińdze mi na myßle a hladach, ſo bych ßo po cźmje wujoweje ruki popadnuł.

Tu na dobo rjeknu wuj mjelczo: „Pſt!" Saſtawſchi poſkhachmoj do nozy. S daloka bě někajke ſchudrowanje ßłyſchecź, drje podduſchene, ale wuj ſe ſwuczenym wuchom je hnydom jako rěs piły ſpóſna. „Wy duchi!" ſabórcza wuj, a potom kroczachmoj roshladniwje dale, ſo njebychmoj ßo ſe żanej haru pſcheradźiłoj. „To je w nowym lěßu", ſaſchuknu wuj. Mi pukotaſche wutroba ſe ſtrachocźiwej njedoczakliwoſczu. Sa prěni wokomik drje pſchejach ßebi domoj do cźicheje komorki, ale dowěra, kotruż do mudroſcze a mozy ßwojeho wuja mějach, mje ſaßo ſměrowa, a ſkónczńje ſ lóſchtom do prědka ſtupach.

Dyß a dyß ſaſtachmoj. Bliże a jaßniſcho ßłyſchachmoj rěs piły. Hižo ßłyſchachmoj muża ſakaſchlowacź — běchmoj po tajkim zyle bliſko, traſch jeno ſto kroczel wot njeſkutka ſdalenaj — tu ſaſchczowknu poß — — a na dobo luty pikot hałoſow pſcheradźeſche namaj, ſo paduſchi do cźmoweho lěża cźekaju. Sa nimi ßo dacź, by w tej huſcźinje podarmo było, a wuj ſ mjerſanjom ſaßwari, ſo je pſchekwapnjenje paduchow ſkażene. Bołoſtna ſkórźba pak wudrě ßo jemu ſ horta, hdyż widźeſche, kak je jedyn tych najrjeńſchich ſchtomow traſch kłóchcź nad korjenjom narěſany. Tobakowu dymku a móſcheń, kotrejž w moſche leżazej widżach, ſběhnuch a podach jej wujej. Wuj tyknu jej k ßebi. „Ssnadź nam to na ßlěd ſpomha", rjeknu; potom ßo wróczichmoj a dóńdźechmoj pſchi ßwitanju domoj, hdźež naju hižo ſtaroſczíwje woczakowachu.

Haj, paduſchi drjewa a ſwěriny każachu huſto cźichi pokoj hajńkownje. W druhich nozach bě hajnik ſbożowniſchi hacź ſo mnu. Junu bě ſe ßwojim hajniſkim ſchtyrjoch paduchom pſchekwapił a dweju popadnuł; druhi krócź trjechi paducha na běłym dnju, kak runje tſěleneho ßornika kutleſche. Njeduchi, wě ßo, buchu ßudniſtwu pſchepodaczi a doſtachu krute khoſtanje. Ale cźi a też jich ſli towaŕſchojo hroſchachu hajnikej ſe ſtym wjeczenjom. S kóżdym njedoczinkom, kiż ſ jaſtwa puſchczeny ßo domoj wróczi, naſta wujej nowy ſtraſchny njepſchecźel.

Ras rano ßrjedź ſymy — wo tym ſhonich ſ liſtom — bě ßo wuj dźiwał, ſo ßu wſchitke pßy na dworje — měješche pjecź — zyle ſměrom. Njemėrny nad tym ſtupi ſe jſtwy na khěżny próh a tu ßo bórſy ſtróżi: ſkiwło pſchiléſe Muro, jeho najlubſchi poß, k jeho nohomaj, a hdyż dale pohlada, leżachu druhe ſchtyri pßy po dworje ſa morwe. Tónle napohlad wunuſowa krutemu mużej ßylſu; potom pokhili ßo k Murowej a rjeknu: „Muro, mój Muro, wbohe ſwěrjo." A poß pohlada ſe ſłamanymaj woczomaj na knjeſa, poliſa jemu nohu a woſta morwy leżo. To bě wujej wulke roshorjenje; lědma móżeſche to nutſka żonje a dźowzy wupowjedacź. Każ poſdźiſcho ſkótny lěkaŕ wupraji, bě wſchěm pßam ſ jědom ſawdate. Sslěd w ßněży pſcheradźeſche, ſo je njedoczink ſ lěża pſchiſchoł a po tym ßamym puczu ßo ſaßo wrócził. Hłubje do lěża ſhubi ßo cźěŕ a winik woſta potajeny. Hajnikowa mandźelſka pak a dźowka pytaſchtaj ßebi wo tym winu bojoſcze, ſo móhli ßo też wujej ſa żiwjenjom ſważicź.

Druhi podawk, kotryż woßebje dźowku Marju wulzy roshori a jeje ſtrowoſczi ſeſchkodźi, bě tónle: Bě ßrjedź ßynowych żnjow. Wſchitzy ludźo ſ hajńkownje běchu na łukach. Hajnik dźěſche do lěża, jeho mandźelſka pak njeßeſche ludźom ßwaczinu, Marja woſta ßama doma. Wona ßedźeſche pſchi woknje nad ſchicźom pokhilena, tu ſaßłyſcha khěżne durje ſaſchczeŕknucź. Hnydom ſtanuwſchi wotewrí ſtwine durje, ſo by hladała, ſchtó tu je. Ale te ſtróżele, hdyż w khěżi cźmoweho muża ſtejo widźeſche, ſ kakatymaj woczomaj, ſe ſcheſcheratymi włoßami a brodu, w roſtorhanej draſczel „Tón njeńdże ſ dobrymi myßlemi!" pomyßli ßebi Marja, a hnydom bě ji też wědomo, ſo je ßama lutka bjes żaneje pomozy. Se ſtróżelemi cźujeſche nahku ßłaboſcź w kolenomaj, chzyſche ßo do jſtwy wróczicź

a durje ſa ßobu ſamknucź, ale njemóżeſche ßo ſ blaka hibnucź. Tola w dalſchim wokomiku ßo ſaßo ſhraba a pomyßli: „Jeno niz bojoſcź pokaſacź!“ a ſ mozu ßo ſměrujo rjeknu: „Schto żadacźe?“

Muż poſběże cźmowej wocźi k njej a wopraſcha ßo: „Je hajnik doma?“

„Prajiſchli ně“, myßli Marja, „dha podaſch ßo zyle do jeho mozy; pſchetoż wón je wěſcźe naſchich ludźi na łuzy widźał, jeno wo nanje ſ wěſtoſcźu njewě.“ Sa wokomik ßebi to rosmyßli a ſ krutym hłoßom wotmolwi: „Haj, nan je doma, wón je horjeka, chzu jeho ſawołacź.“ A ſtupiwſchi do khěże k ſkhodej ſawoła: „Nano, proſchu, pój wſchak dele, tu je muż a chze ſ tobu k ěcźecź.“

Woprawdźe běbny to wokomik, pſchetoż Marja wě, ſo nan njemóże wot horjeka wotmolwicź. Hnydom pak pſchińdźe ji na myßle: „Pójdźeſch horje, każ by po nana hicź chzyła; tam hrabnjeſch nabitu tſělbu a pohroſyſch jemu, jeli chze po ſkhodźe ſa tobu.“

Ale Bohu dźak! teho njebě trjeba; muż njeroſumliwje pſchi ßebi ſabórbotawſchi wotmolwi: „Wostajcźe hajnika jeno horjeka; hdźe wjedźe pucź do blížſcheje wßy?“ S tym ſtupi ſaßo do duri. Marja pak hižo wulzy wołóżena rjeknu: „Dźicźe jeno tule prěki pſches łuku a tamle, hdźež ta běła brěſa ſteji, do lěßa, tam budźecźe pucź widźecź, kotryż waß ſa pok hodźiny do wßy dowjedźe.“

Bjes dźaka a poſtrowjenja wopuſchcźi muż khěżu. Ale lědma po dźeßacź krocźelach ſaſtawſchi wucźeże dołhi ßwětły nóż a ſ nim machajo hrożeſche Marji pódla dźiwje wobliczo pokaſujo.

Marja ſapraßny ſpěſchnje durje, wobwjertny klucź, potom ſkocźi k ſadnym durjam a ſaßuhny je, na to cźekny do komorki, kotraż mějeſche ſe ſeleſnymi kijemi ſatykane wokno, a ſamkny ßo do njeje; poßydnuwſchi ßo na kſchinju pocźa płakacź. Po dołhim żałoſcźenju a ſtyſkanju ſaßkyſcha wrjeſkot koleßow a praſkanje kſchuda na dworje, pſches wokno widźeſche wotrocźka, kiž bě ſ łuki domoj pſchijěł. Nětko wotewri Marja komorku, běżeſche na dwór a winy ßo macźeri płakajo do rukow. Macź, wě ßo, bě na tym ſaſtróżena a praſcheſche ßo: „Schto dha tola je? ſchto dha je?“ A ſ tym ßo ſkónczńje Marja ſměrowa a powjedaſche. Druſy domjazy pſchiſtupichu a dźakowachu ßo Bohu, ſo je ßo ſtrach tak ſbożownje minuł.

„Směruj ßo jeno, moje dźěcźo“, rěcźeſche macź ji wkoßy hładźo; „wot nětka njedyrbiſch żenje wjazy ßama doma woſtacź, to tebi lubju; chzu ßo ſtaracź, ſo budźe ſtajnje jedyn ſ muži ßobu doma.“

Schkoda, ſo ßo hajnik hakle poſdźe wjecźor domoj wrócźi, hewak by hiſchcźe teho njedoczinka ſcźěhowacź móhł, nětko bě to podarmo. Wuj wobja hnuty ßwoju dźowku a rjeknu: „Tón njekhmanik ßo ſawěſcźe nadźijeſche, ſo mje ßameho doma trjechi, hdyż je tych druhich wonka na łuzy widźał, wón by ßo mi traſch ſ někajkej naležnoſcźu ludajo blížił a mje potom ſakłół. Ale miłoſcźiwy Bóh je tutón njeſkutk wotwobrocźił. Dźakujmy ßo jemu!“

Wboha Marja bu po tym podawku wjazy njedźel khorowata, nad kóżdym ropotom khěżnych duri, abo hdyżkuli ßo ſcźin nimo woknow miknu, ſtróżeſche ßo, a w nozy ſcherjachu ju cźeżke ßony.

Tola, hdyż ja ſaßo w auguſcźe na próſdniny pſchińdźech, bě ßo moja cźetka Marja ſaßo ſhrabała a mój pſchekhodźowachmoj ßo ſaßo huſto po lěßu a wokolnoſcźi. Bórſy pak po mojim pſchikhadźe ſta ßo nowy podawk, kotryż jeje ſtrowotu ſ nowa woßłabi. Chzu to ßame, każ też, ſchtoż dale ſcźěhowaſche, powjedacź, każ ßym ßam ſ wocźomaj widźał, abo poſdźiſcho ſ liſtom ſhonił, pſchetoż zyła podawiſna wobjima wjazy lět. (Pokračźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Schtoż ßłyſchimy, ßo njerědko ſtanje, ſo wuſłużeni wojazy, hdyż ßo na kontrolne ſhromadźiſny ſkhadźuja, ſakomdźa ßebi ßwójbne pſcheměnjenja do ßwojich wojeńſkich papjerow ſapißacź dacź. Jedyn ßebi ſapißacź njeda, ſo je ßo woženił, druhi, ſo je ßo jemu dźěcźo narodźiło atd. Hdyż też ßo tajke ſanjechanje hnydom njekhoſta, ma je tola někotryżkuli druhdy cźeżko ſapokucźicź, każ ßlědowazy podawk wucźi, kotryż je ßo ſańdźene lěcźe ſtał. Krajny wobornik, kotrehoż běchu na něſchto cźaßa na wuwucźowanje do wojakow powołali, proſcheſche, ſo by ßo jemu wuwucźowanje ſpuſchcźiło, ßo na to powołajo, ſo ma ßylnu ßwójbu ſaſtaracź. Próſtwa ßo wotpokaſa, dokelž wón w ſapiſkach jako nježenjeny ſapißany ſtejeſche. Wón běſche ſakomdźił ſapißacź dacź, ſo je ßo woženił, a poſdźiſcho, ſo ßu ßo jemu dźěcźi narodźiłe.

— Schtwórtk 15. t. m. pſchipołdnju mějeſche „Sſerbſke lutherſke knihowne towaŕſtwo“ w hoſcźenzu „k ſłotej krónje“ tudy ßwoju hłownu ſhromadźiſnu. S kajkim wulkim żohnowanjom tole wužitne towaŕſtwo ſkutkuje, ßo ſ teho ſpóſnawa, ſo je towaŕſtwo ſańdźene lěto ſa nimale ßydom ſtow markow dobrych ßerbſkich knihow pſchedało. A tyßazy knihow ßobuſtawy kóżde lěto darmo doſtawaju. Tejkole dobreho ßymjenja, nadobne płody lubjazeho! Naſchi evangelſkoluthersźy Sſerbja pak też prózowanje towaŕſtwa ßwěrnje podpjeraju: Sſerbſke luth. knih. towaŕſtwo ma nětkle do tſecźeho tyßaza ßobuſtawow, kotreż ßu ſańdźene lěto wjazy hacź pjecźadwazecźi ſtów markow pſchinoſchkow a dobrowólnych darow nawdali. W ßwojim knižnym ſkładźe ma towaŕſtwo ſa wjazy hacź 20,000 mk. najrjeńſchich knihow leżo. Bóh daj, ſo by Sſerbſke lutherſke knihowne towaŕſtwo dale takle kcźěło a ſe żohnowanjom ſkutkowało. — Bohu k cźeſcźi a ßerbſkemu ludej na wužitk!

— Nowy wuſwoleny kapłan pſchi Ssw. Michałſkej zyrkwi, knjes cand. theol. Pawoł Räda, kotryż je ſapoczatk oktobra ßwoje druhe duchownſke pruhowanje w Draždźanach wobſtał, ßo pjecźa druhu adventſku njedźelu ßwjatocźnje do ſaſtojnſtwa ſapokaſa.

— Sańdźeny ſchtwórtk wjecźor ßo konjej Ssmochcźanſkeho ryczeŕkublerja, hdyż pſched hoſcźenzom „k winowej kicźi“ do woſa ſapſchehnjenaj ſtejeſchtaj, ſpłóſchiſchtaj. Wonaj pſches wuſku haſku, ſ bohateje haßy na butrowe wiki wjedźazu, na ßerbſku haßu a wot tam nimo tachantſtwa po hrodowej haßy do hrodoweho dwora cźěrjeſchtaj. Dokelž běchu wrota, na bórklin wjedźaze, ſawrjene, konjej tam ſaſtaſchtaj. Ani konjej ani wós ßo pſchi dźiwim honjenju wobſchkodźiłe njeběchu. To je cźim wjetſchi dźiw, hdyż pomyßlimy, ſo je haſka ſ bohateje haßy na butrowe wiki tak wuſka, ſo ßebi hewak njeſważa, pſches nju ſ konjemi jěſdźicź.

— S jědojtymi ſapałkami, kotreż ßo pſchezo hiſchcźe wjele wužiwaju, ßo cźaſto ſtanje, ſo cźi, hdyż je ſażehliſch, kuſk foſfora wotleczi a cźi ßnano na ruku ſlecźi, hdźež ßy ßo drapnuł był abo hdźež maſch hewak někajku ranku. Stało ßo hižo je, ſo je něchtó na to wumrjeł; druhemu ßu ſ najmjeńſcha ruku wotrěſacź dyrbjeli. So by ßo tajkich ſrudnych ſcźěhwkow hładał, je zyle proſty ßrědk. Daj ßebi rucźe ßylnu ſodowu wodu dacź a tykń ruku nuts. Se ſodu ßo mjenujży foſfor lóhży chemiſzy ſwjeże, ſ cźehoż foſforokiſłaty natron naſtanje, ſchtoż je zyle njeſchkódne.

— **Burja, pójcze do towaŕſtwa!** Sa bura je nětkle ſrudny cźaß; kóżdy ſkorži: cźaßy ßu hubjene, a najhórſche je, ſo njeje hiſchcźe nadźija, ſo móhło ßo polěpſchicź. Njepſchecźelow bura je dźeń a wjazy. Tajzy ßu: pſchezo wjazy dawkow, wjele dołha, wulki wumjeńk, pſchewjele „wondawanja“ ſ kubła, wulka mſda, mjenje cźaßa ſa dźěło, wojeŕſtwo, fabriki, wſchelake khóſty na hamtach, woßebniſche żiwjenje, rjeńſcha draſta, lěpſcha kuchań a k temu ſchpatne płacźiſny żitow a ſkotu atd. S jenym ßkowom: wudawkow je dale a wjazy, dokhodow pak mjenje. Tole wſcho dyrbi bura ſniczicź, njech je mały abo wulki. A póńdźeli tole hiſchcźe nětkotry cźaß tak dale, budźe ſa nětkotre lětdźeßatki ſ naſchim burſtwom, ſ tutym podłożkom wſcheho cźaßneho ſboża, kónz a na jeho měſto ſtupja wulke wobßedźenſtwa abo knjeże dwory a proſcheŕſtwo ſe wſchěm ßwojim hubjeńſtwom, każ to hižo w nětkotrych krajach ſ dźěła w Franzowſkej, Jendźelſkej a Irſkej je, hdźež ſtaj jenoż hiſchcźe bohacźi a proſcheŕ, jeno ſemjan a cźeladnik. — Tu je pomoz nuſna! Ale kak pomhacź? Schtó móże pomhacź? Naſchi ßobucźlowjekojo, měſchcźenjo, ſaſtojniży njebudźa nam pomhacź, a drje też njemóża, hewak bychu to hižo dawno cźinili. Bóh tón Knjes móże pomhacź, ale pſchißkowo praji: „Pomhaj ßebi ßam a Bóh budźe cźi pomhacź“, t. r. ſchtoż móżeſch ßam dokonjecź, ſo by ßebi pomhał, to cźin najprjedy ßam, a potom ſcźini Bóh to, ſchtoż ty njeſamóżeſch. Kak pak mózemy ßebi ßami pomhacź, burja? — To chzemy ßebi hromadźe wuradźicź. Pójcźe teho dla, burja, do towaŕſtwa, tam chzemy radu ſkładowacź! — Nětdy roſżohnowaſche ßo mrějazy nan na wěcźne ſe ßwojimi ßynami; pſchi tym da ßebi walcźk kijeſchkow pſchinjeſcź, a poda jón jenemu ßynej po druhim, ſo bychu jón ſkamali, ale żadyn njemějeſche k temu mozy doſcź. Napoßledk roswjaſa walcźk a nětk njebě niczo lóżſche, hacź jednotliwe kijeſchki łamacź. Na to dźeſche nan: Hlajcźe, moji ßynojo, takle budźe ſ wami: Woſtanjecźe-li pſchesjene, njeſamóże nichtó niczo pſchecźiwo wam; budźecźe-li pak njepſchesjene, budźe waſchim njepſchecźelam lóhko, waß pſchewinucź. — Stare naſhonjenje je też, ſo wojazy pſchezo prjedy abo poſdźiſcho ſběžkarjow pſchedobudu; a to jenoż teho dla, dokelž woni ſ jeneho a w dobrym porjedźe wojuja, mjes tym ſo ßo tamni kóżdy po ßwojej myßli a woli wobaraja. — S tajkich a podobnych pſchikładow wuknuchu naſchi rjemjeßlniży w hubjenych cźaßach a ſakożichu ſjenocźeńſtwa a towaŕſtwa, ſo bychu ßwoje lěpſche hladali a ſpěchowali, jako na pſchikład: pſchekupzy, rěſniży, pjekarjo, ßukelniży, kłobukarjo a każkuli wſchitzy rěkaja; a woni namakaju ßo nětko derje! — Wot tutych wuknuchu napoßledk też burja w wſchelakich krajach mudri bycź; n. pſch. w Weſtfalſkej, w Trieru,

nad Rheinom a hischcze druhdze. Tuczi sakožichu ßebi podobne towarstwa, dzerza hischcze pschezo krucze hromadu a — hlaj, wjedze ßo jim derje. Pójcze, burja, czińmy tež tak, **budźmy pschesjene!** Njepraj nichtó: „Ach, schto je mi to trjeba, mi dźakowano Bohu žana nusa njeje, drusy njech ßo ßami staraja!“ So tute poßlednje ßkowo jara kschescźijanske njeje, to nichtó njemóże prěcź. Ale tež prěnje je smylk: Wopomń, so pod nětczischimi wobstejenjemi burske kubła s zyła wjazy derje wobstacź njemóża, po tajkim tež twoje niz. Tu płaczi ßkowo: „Dźenßa mi, jutsje tebi, a ja pschistaju: jeli niz tebi, dha twojemu ßynej, twojemu herbej“. **Burja, pójcze dha do towarstwa!** — Snate je, so bě ßo njedźelu 2. septembra w Panczizach wjele burow na skhadźowanku seschło, na kotrejž ßo s wjele stronow pschecze wupraji, burske towarstwo sakožicź. Teho dla tam tež wubjerk wusholichu a proschachu, so by pschihotowaze dźěła k temu wobstarał. Tón wuradźi wustawki sa spomnjene towarstwo a dokonja ßwoje dźěło na ßwojej skhadźowanzy 14. oktobra, tak daloko, so njeje žaneho sadźewka wjazy, towarstwo sakožicź, schtož ma ßo nětk na dnju 30. novembra t. l., to je na dnju ßwjateho Handrija, stacź. — Po tutych spomnjenych wustawkach abo statuttach chze towarstwo ßwojim ßobustawam pomozne bycź we wschěm, 1. schtož nastupa kschescźijanske žiwjenje, 2. we wschěm, schtož je sa bura k wjedźenju a k hospodarjenju nusne a trěbne a s tutym pyta 3. jich cżaßny wužitk. — K kschescźijanskemu žiwjenju dyrbi towarstwo nawjedowacź, dokelž je tute kruty podłožk tež wscheho cżaßneho sboża. Bjes kschescźijanskeho žiwjenja njebudźesch sbožowny a byrnje millijony wobßedźak. — Towarstwo chze ßwoje ßobustawy roswuczowacź dale we wschěm, schtož je burej wjedźecź trěbne, so by ßo burstwo saßo k cżesczi pschinjeßko a wot wschitkich cżesczene było. Husto stanje ßo, so, hdyž bur něhdże pschińdże, dyrbi ßebi někajke wudmo lubicź dacź, a njepraja-li jemu do wocžow, dha husto sawěsczje sa khribjetom. Wina teho je cżasto, so mnosy s nich dosczź sdźěłanosczje nimaju a nawědźitosczje. Duž chze towarstwo jich roswuczowacź we wschěm, schtož je sa bura wjedźecź nusne abo trěbne, so bychu burja sa měschczanami njestali, a wschudźom a we wschěch padach k cżesczi pschischli; dokelž je jenož tón cżesczeny, kiž něschto wě a rosumi. Tón pak ßo myli, kiž ßebi myßli, so nahladnosczź nadobudźe jenož s bohatstwom, s rjeńschej drastu, se sabyczom maczerneje rěcże atd. Se wschěm tym cżini ßo bur hakle prawje ßměschny. — Napoßledk chze ßo towarstwo woßebje tež sa cżaßny wužitk ßwojich ßobustawow staracź s tym, so woßebje wschelaku schkodu, kotraž burstwu hrosy, schkódne nawuczenja, waschnja a njetrjebawsche wudawki wotwobroczi, so mjes ßobu jedna w nastupanju cżeledźe, so swady a skórźby jenotliwych wujedna, so wscho, schtož je burstwu spomožne, podpjera, so pschedołżenju, rosschczěpjenju a pschedawanju burskich kubłow sadźěwa s wuskutkowanjom testamentow a wotkasanjow, se shromadnym skasanjom a kupowanjom pschikupnych hnojow a nowych ßymjenjow atd. — Tole je s krótka wotpohlad burskeho towarstwa, kotrež chzemy sakožicź. — **Burja s bližscheje a dalscheje wokolnosczje, pschińdźcze teho dla na prěnju powschitkownu shromadźisnu,** kotraž ma ßo **30. novembra,** t. j. na ßwj. Handrija, **popołdnju w 3 hodź.** wotdźeržecź, a to **w Panczizach** w korczmje. Směje ßo tam najprjedy pschedßydstwo a wubjerk wusholicź; cźi pschedpołoża potom shromadźisnje hižo wudźěłany statut sa towarstwo, te njech jón potom pschiwosmje, kajkiž je, abo je-li trěbne, tež pscheměnjeny. Na to maju ßo cźi, kotsiž chzedźa do towarstwa sastupicź, hnydom pschiwsacź. — Najwažnischе pschi zyłej wězy budze, so ßo do pschedßydstwa a wubjerka prawi mužojo wusholа, kotsiž maja cźopku wutrobu sa burske powołanje a sa powschitkowne jeho sboże a derjeměcze, kotsiž maju trochu nawědźitosczje a sdźěłanosczje a krutu wolu, tajku wěz tež derje wuwjesczź, kotsiž pschi tym pak tež dowěru a lubosczź ßwojich towarschow wobßedźa! — Wobßedźerjo burskich wobßedźeństwow se wschitkich wokolnych woßadow, pschińdźcze teho dla wschitzy s dobrym wotpohladanjom na postajenym dnju, 30. novembra popołdnju w 3 hodź. do Panczиz, so bychmy ßebi tak nusnje trěbne a wužitne towarstwo sakožili, k cżemuž naležnje pscheproschuja podpisani: **Zyž,** bur w Kanezach, **Cżemjera,** bur w Wotrowje, **Delank,** bur w Baczonju, **Jěsorka,** klóschtrski schoßar, **Kokla,** bur w Sswinarni, **Kummer,** bur a młyńk w Łasku, **Libsch,** bur w Kanezach, **Pjech,** bur w Sswinarni, **Ryncž,** bur w Cżornezach, **Ryncž,** bur w Cżaßezach, **Ssmoka,** bur w Kaschezach, **Ssmoka,** bur w Nuknizy, **Ssymank,** bur w Wotrowje, **Wawrik,** bur a młyńk w Kanezach, **Zurik,** bur w Wudworju, **Zur-Kokla,** bur w Njebjelczizach, **Bulank,** hajnik w Łasku, **Kokla,** bur w Khrósczizach.

S Budestez. Rjany a ważny ßwjedźeń mózachmy sańdźenu njedźelu 18. nov. w naschim lubym ßwjatym Bożim domje ßwjeczicź. Běsche to 200létny jubilej wołtarja nascheje zyrkwje. Tutón je ßo léta 1688, hdyž běsche Michał Frenzel tudy s fararjom, postajił a ßo léta 1755 ponowił a poskocził. Na wołtarju wohladasch wschelake rjane wobrasy, jako Boże wotkasanje, ßo modlazeho sbóžnika w Gethsemanej, Khrysta na kschižu atd. Ssedmjo duchowni ßu na nim ßwoje ßwjate sastojnstwo sastali a žohnowanje sa wjele tyßaz duschow wudźělili. Wot spomnjeneho léta ßo w naschej ßwjatnizy niczo psches twarjenje pscheměniko njeje; psched 30 létami dosta wona nowe byrgle, psched 6 létami nowe swony. Wołtař běsche ßo k ßwjatocznosczi wot sahrodnika k. Pětschki se Sahorja s rostlinami, s dźěła kczejatymi, a s pletwami wubjernje rjenje wudebił. Wulko-Debßeczanska młodźina bě k dopomnjenju 200létneho wołtarjoweho jubileja drohaj ßwěcznikaj darika. Hłubokohnujaze předowanje knjesa fararja Mrósaka ßo na 111. pßalm sałożujo nasch 200 lět stary wołtař wopomnjenje Božich dźiwow mjenowasche. Knjes farař Mrósak shromadźenych na to pokasowasche, 1. kak wysche réki prjecz khwatazych cżaßow Boża ßmilnosczź a hnada steji, duž dźakujemy ßo Bohu; 2. kak Bóh hischcze dźenßa hłódnych a laczných naßyczi, duž dowěrmy ßo jemu. S chora saklinczachu zunje synki 121. pßalma „Ja ßwojej woczi posběham“, wutrobu a myßle nutrneje woßady mózhnje snoschujo k honam, wot kotrych nam pomoz pschińdźe. Hnadny a mikosczźiwy Bóh chzył dale ßwoju žohnowazu ruku nad naschej lubej ßwjatnizu dźeržecź a wótzowszy swarnowacź wschitkich, kiž město jeho cżesczе lubuja a k jeho pschitwarkam pschikhadźeja.

S Huski. Wóndano je ßo 5létny hólczez tudomneho žiwnosczerja Klugi na lodze zyrkwineho hata pschekamał a budźische ßo tepił, njebudźischeli cżeladnik Wiczas, pola hosczenzarja Gucze ßłużazy, kotryž njedaloko runje lód rubasche, do wody skocził a hólza, se ßmjercźu ßo hižo bědźazeho, wucżahnuł.

S pola. Psches něschto njedźel hižo němski cżłowjek s Kamjenza nasche ßerbske woßady pschekhodźuje s němskimi knihami wo „Lutherowym žiwjenju“, wot Köstlina spißanym, s pschidatymi wobrasami. Nichtó pak tute hižo hotowe knihi psched woczi njedostanje, so by wohladał, kak rjane, abo kak wulke, abo kak ważne móhłe bycź, a hacź ßu s rjanymi wobrasami wudebjene! Ně, nanajwjazy ßo prěni seschiwk tych ßamych pokasuje, a potom ßo žadaju 3 hriwny jako sawdawk, a hnydom tež ßo žada podpißanje jeneje papjerki, psches kotruž podpißowar ßlubi, so chze tamne Lutherowe knihi, hdyž budźeja „hotowe“, kupicź a s dźeßacź hriwnami, to je: s 3 tolerjemi a 10 ßlěbornymi sapkaczicź! To je ßamo sa Němza psches měru wulki pjenjes sa jene němske knihi; a to je hižo sa Němza wjele ważene, ßo na telko pjenjes zusomnikej podpißacź, hdyž to, schtož kupi, ani widźicź njeßmě. Hdyž budźeja tamne knihi „hotowe“, budźeja wěscze na runym puczu tuńscho dostacź, hacź psches tajkeho zusehc rosnoscherja, kiž ßo měßazy dołho wot teho žiwicź, a tak ßwojim knjesam wjetschi wužitk wuwikowacź dyrbi. — Schto pak ma ßo k temu rjez, hdyž ßłyschimy, so ßu ßo ßamo někotsi Sserbjo na tute knihi sapißali? 10 hriwnow sa jene němske knihi! Lutherowy žiwjenjoběh pak, kotryž tute knihi němszy wopißaju, bu naschim Sserbam pschi wulkim Lutherowym ßwjedźenju hižo ßerbszy poskicżeny, w najrjeńschim wuhotowanju a s rjanymi wobrasami wudebjeny. Knihi: „Dr. Marczin Luther, jeho žiwjenje a jeho skutki“, wot knjesa fararja Jakuba spißane, a wot nascheho knihowneho towarstwa wudate, ßu, dokelž bě prěni 3000 eksemplarow ßylny nakład bórsy pokupjeny, s nowa wuschłe a ßu stajnje dostacź sa 1 hr. 50 np.! A pschi tym podawaju wone runje Köstlinowe wobrasy a tež hewak wscho ważne s tutych knihow. To mózesche ßo stacź, dokelž wulke ßerbske lutherske knihowne towarstwo, wot nascheho cżesczeneho knjesa fararja Lic. Imischa sałożene, ßo wulkotnje sa wschěch evangelskich Sserbow stara, schtož dobre knihi nastupa. Proschu cże, luby cżitarjo, kiž ßy tola wěscze ßobustaw tuteho ßerbskeho knihowneho towarstwa, położ ßebi ras na hromadu wschě knihi, kiž ßy wot léta 1878 hacź do léta 1888 dostał, po tajkim: 10 puczníkow, Boži sakoń; Knjesowa modlitwa; Nascha nanajßwjeczisicha wěra, prěni a druhi dźěl; Bartrom Zigenbalk; Dr. Marczin Luther; Lěkarstwo sa duschu; Spowjedny stoł; Domjazy wołtař; Boże dźěczo; Sswětke pruhi a t. d., a tutu zyłu hromadu najrjeńschich knihow masch tež sa 10 hr. a wschak w twojej lubej maczernej rěczi, tebi a twojim dźěczom k wutrobnemu, trajazemu wužitkej. A ty chzył nětk te ßame pjenjesy na jene jeniczke zuse němske knihi wudacź? Schtož my wo Lutheru wjedźicź dyrbimy, to my s naschich naspomnjenych ßerbskich knihow nadróbnje shonimy. Duž njech s tymi němskimi Köstlinowymi knihami do Němzow du! Hdy by ßo jich wjele bjes Němzami sa

tutu drohu płaćišnu pschedako, dha ßo njebychu tak wo Sserbow pjenjesy prózowali. Tón němski póßelnik ßamo ſ njewěrnoſcžu ludźi ßlepicź pyta, schtož mózemy jemu dopokasacź. Njewěrcźe jemu, ſo je wot waſcheho fararja póßłany abo poruczeny, hdyž wam to cžorne na běłym njepokaże. S cźeźka budźe wjazy żadyn ßerbſki farař ßwoje mjeno k temu dacź, hdyž ſhoni, ſo je ßo tamny póßelnik runje pola ßerbſkich woßadnych na to powołał. A hdyž wam tón ßamy póßelnik rěcźi, ſo ſměju ßo tute Köſtlinowe knihi do ßerbſkeho pschełożicź, dha jemu rjekńcźe: „Dha chzu tak dołho cžakacź, hacž je ßo to ſtako; prjedy pak żaneho pjenjeźka!“ — *Jb.*

S Lubija. Tudy ßu paßmo młodoſtnych paduchow ſajeli. Schtyrjo hólzy, w ſtarobje wot 10 hacž do 12 lět, ßu tudy ſ leſcźu a druhdy ſ namozu w wſchelakich khlamach pjenjesy kranuli a ßebi tak ſchwarny pjenjes nakranuli. Kaž ßu je hromadźe kranuli, tak tež ßu je hromadźe pſcheczinjeli. Kaž je dopokasane, ßu cźile ſchtyrjo hromadźe na żeleſnizy w Budyſchinje, Zitawje a Shorjelzu pobyli.

Se Sslepeho. Druhi wucžeŕ naſcheje ſchule, knjes Cźecź, je ßo do Wuſkidźa pſcheßadźił. Wuprózdnjene měſto je ßo hižo 12. novembra ſaßo ſ knjeſom wucžerjom Bertkom, rodźenym Sserbom ſ Brěſowki, wobßadźiło, kotryż je wot 1. oktobra hacž do 12. novembra pola wójſka ßwoju woješku powinnoſcź dopjelnił.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Dźěłacźeŕ Teich a jeho dźowka, woženjena Kapplerowa w Huſzy, běſchtaj w auguſcźe a w ſeptembrje po dwěmaj raſomaj ſkoru a tſchěłki ſ drjewiſchcźa tamniſcheho hornczerja Fiſchera wotewſakoj. Jimaj jaſtwo po jenym dnju pſchißudźichu. — 24. aug. bě rěſniſki miſchtr Pjetaſch ſ Měrkowa ſe ßwojim woſom pſchi běrkowni pſchi garbarſkich wrotach njeſaſtawſchi dale jěł a ßo wot běrki Schöbla ſ praſchenjom ſadźeržał, hacž mjaßa w woſu nima. Pſches to ßo Pjetaſch roſhněwawſchi Schöbela na cźeſcźi ſrani: Wobſkorżeny ma ſa to 30 mk. pjenjeżneho khoſtanja płacźicź. — 13lětnu Hanu Fiſcherez, hižo ras paduchſtwa dla khoſtanu, kotraż je tón cžaß w Maleſchezach ſ bydłom, k jaſtwu na tſi dny ſaßudźichu, dokelż bě lětßa jutry ſ bydła molerja Schmidta w Budyſchinje draſtu kranuła. — Wobßedźerja parneho młyna w Wudworju, Haſchu, k 100 mk. pjenjeżneho khoſtanja a k ßudniſkim khóſtam ſaßudźichu, dokelż bě liſtynoſcherjow Pancźiſkeje póſtſkeje agentury na cźeſcźi ſranił. — Zyhelekryjerja Mjela w Wokrancźizach winowachu, ſo je 17. auguſta wjecźor w Bartſkim knjeźim lěßu pola Dubrawki jenu khójnu ſ piłu wotrěſał, ſo by ju kranuł. Mjela k jaſtwu na 9 dnjow ſaßudźichu, pódla teho ma wón naczinjenu ſchkodu ſarunacź a ßwoju piłu ßudniſtwu pſchewoſtajicź.

Přilopk.

* Spodźiwna hońtwa běſche ſańdźene dny na dróſy, kotraż ſ Zehrena do Miſchna wjedźe. Rěſnik běſche krumu kupił, kotraż pak jemu, hdyž ju po dróſy cźěrjeſche, cźeknu. Hdyž ſa njej běžachu, ßo krumwa ſawrócźi, k Łóbju cźěrjeſche, do rěki ſkocźi a dale płowaſche. Dołho trajeſche, prjedy hacž ju w rězy ſaßo doßażechu.

* W Parchwitzu w Schleſynſkej wóndano ſtara żónka ſpody koża woheń ſadźěła a ßo potom do koża lehnu, ſo by ßo ſpaliła. Prjedy pak hacž woheń wjetſcheje ſchkody naczini, jón druſy podrużnizy pytnuchu a płomjo ſalachu. Stara żónka pak běſche dozpěła, ſchtož běſche ßebi ſamyßliła; w kożu leżo běſche ßo ſadußyła. Cźeźke myßle na nju khodźachu; duż běſche ßmjercź pytała.

* Saźna ſyma, kruta a trajaza, je ratarjam wjele ſchkody naczinika. Nimale ſe wſchěch ſtron Schleſynſkeje powjeſcźe pſchikhadźeja, ſo ßu běrny, rěpa a morchej ſmjerſke. Je-li ſo ßo bórſy ſaßo ſcźopli, drje móże ßo dźěł ſmjerſnjenych płodow hiſchcźe wuzicź. Wſchitko, ſchtož ßo w fabrikach hnydom pſchedźěłacź njemóże, dyrbi ßo do jamow ſworſchtowacź a ſakißacź, dokelż tajke ſmjerſnjene płody — a ſ wjetſcha ßu ſmjerſke a niż jeno pomjerſke — pſchi cźopliſchim wjedrje hnydom hnicź póczu. — Pſchi tejle ſkładnoſcźi njech ßo hiſchcźe junu na to dopomni, ſo ßo ſmjerſka rěpa a ſmjerſke kopjena ßuczelnym krumwam a też wowzam dawacź njeßmědźa.

* Lětßa w juliju běchu ſ Barlinſkeje draczownje ßydom trichinojtych ßwini kranuli. Nětko ßu paducha wußlědźili: to je rěſnik ſ wokolnoſcźe Barlina. Jene tychle trichinojtych ßwini je wón w ßwojim cžaßu rěſnikej w Barlinje pſchedał; rěſnik je mjaßo pſchedawał; duż ßo kóżdy wulzyſchnje dźiwa, ſo tehdy nichtó na trichinoſu ſkhorjeł njeje. Schto je ßo ſ druhimi ſcheſcźimi ßwinjemi ſtako, ßudniſke pſchepytowanje pokaże.

* W zyrkwi w Wirſitzu pola Póſnanja ſańdźene dny nawożenja ſ njewjeſtu pſched woltarjom ſteješchtaj. Dźeń prjedy běſche jeju ſtawnik ſwěrował; nětko měješche duchowny jeju mandźelſtwo požohnowacź. Hdyž chzyſche duchowny to runje dokonjecź, do zyrkwje jachło muż pſchiběża, kotryż duchownemu woſjewi, ſo ma nawożenja hižo jenu żonu ſwěrowanu a też dźěcźo wot njeje. Duchownemu niczo njeſwoſta, hacž ſo nawożenju ſ njewjeſtu na poliziju dowjeſcź da. Wuſtrózana njewjeſta płaczo ßwoju njewjeſcźinſku pychu wotpokoži, a kwaßarjo pſched radnu khěżu cźehnjechu. Tam ßo nawożenja wuſna, ſo ma żonu ſ dźeſcźom; duż jeho ſajachu. Kwaßarjo pak ßo do njewjeſcźinſkeho domu podachu a ßo w kwaßnej hoſcźinje molicź njedachu.

* Żona jeneho dźěłacźerja w Małym Glienicku pola Potsdama běſche pſched wcźerawſchim tydźenja mużej wobjed njeßła, małe dźěcźo, kotreż hiſchcźe cźěſcheſche, ßamolutke doma woſtajiwſchi. Dźěcźo w dźěcźazym woſyczku leżeſche, kotryż běſche macź, dokelż bě jara ſyma, zyle bliſko k żeleſnym khachlam ßunuła. Wyſche woſa ßo pjelchi pſchi khachlach ßuſchachu. Khachle ßo bórſy żehlachu, pjelchi ßo ſapalichu, a bórſy ßo też poßleſchka w woſyczku palachu. Hdyž żona domoj pſchińdźe, ßo woſyczk hiſchcźe paleſche, dźěſcźowe cźěło nimale na wuhlo ſpalene w nim leżeſche. Macź ßebi żałoſtnu ßmjercź ßwojeho lubuſchka tak k wutrobje wſa, ſo ſ domu cźeknu. Dokelż ju dotal hiſchcźe namakali njeßu, ma ßo ſa to, ſo je ßebi ſodwělowawſchi żiwjenje wſała.

* W Tondorfje w Schleswig-Holſchtynſkej ſańdźeny tydźeń ſ parnej młócźazej maſchinu młócźachu. Pſchi tym ßłużobna holza maſchinje pſcheblisko pſchińdźe. Maſchina ju ſhrabnu, wuſběže a wjazy krócź wobwjertnu, ſo njeſbożowna ſ rosbitymi ſtawami na měſcźe leżo woſta. Żałoſtne boloſcźe pſchětrawſchi holza bórſy ducha ſpuſchcźi.

* Starſchi ßyn żeleſniczneho ſaſtojnika w Mühlhauſenje w Elſaßu wóndano pſchipołdnju drjewo rubaſche. Wokoło pjeńka khodźo jeho ßotſiczka, kotraż je něhdźe lěto ſtara, ruczku na pjeńk połoži. Bratr to pak pytnuł njebě, pak ßekeru wjazy ſdźeržecź njemóżeſche: ßekera na pjeńk wußnu a dźěſcźu dwaj porſtaj wotrubnu. Lěkaŕ bórſy pſchińdźe a ruku ſawjaſa. Hacž pak małe ſtworjeńczko żiwe woſtanje, ßo jara praſcha.

* W Glatzu ßu ſ kónz tamneho tydźenja w Nißy ſchcźuku popanuli, kotraż běſche 16 puntow cźeźka a dlěſcha hacž meter. Wěżywuſtojni maju ſa to, ſo je ſchcźuka něhdźe 30 lět ſtara. Kelko ſchkody tajke rybiſko mjes mjeńſchimi rybami naczini, ßo ſ teho ſpóſnawa, ſo mějeſche ſchcźuka, hdyž ju doßażechu, pjerſka w tlamje, kotryż běſche ßam dwaj puntaj cźeźki.

* W jenych wuheŕſkich podkopkach běſche ßo pſched krótkim zyle njenadźizy woda do podkopkow nawaliła, pſchi cźimż buchu dwazecźo hórnizy żiwi pohrjebani. Wſchitkich pak ßu ſbożownje ßmjercźi wutorhnuli, runjeż ßu 52 hodźin w ßwojim rowje tcźeli. Jich towarſchojo a pſchede wſchěm ſaſtojniży też żaneje prózy lutowali njeßu, jich wumożicź. Wyſchſchi ſaſtojnik Gerber pſchede wſchěm nadrobnje wulicźi, hdźe hórniży tcźa, na cźoż dźěru, kotraż tam bliſko do ſemje dźěſche, rosſchěricź da, ſo bychu ſaßypani cžerſtweho powětra měli. Poſdźiſcho je ßo pokaſało, ſo je ßo na tole waſchnje njeſbożownym, kotſiż běchu hižo bliſko ßo ſadußycź, żiwjenje ſdźeržało. Spomnjeny ſaſtojnik ſaßypanym woſpjet hacž na ſto metrow bliſko pobu, ale kóżdy krócź dyrbjeſche ßo ſaßo wrócźicź. Duż pſchede wſchěm nětko na to dźěłaſche, na tamne měſtno ſchtož móżno cžerſtweho powětra pſchiwjeſcź. To ßo jemu tak daloko radźi, ſo móżeſche ßo wón na druhi dźeń popołdnju njeſbożownym bliże dobywacź. Wjecźor w 7 hodź. jim wón tak bliſko pſchińdźe, ſo dyrbjachu lampu pytnucź, kotruż běſche na dołhi kolik tyknuł. Lědma běchu ſaßypani ßwěżu jako ſnamjo bliſkeho wumożenja wuhladali, jich radoſtne wołanje ſarża. „Bórſy ßmy pola Waß!“ ſaſtojnik ſawoła; a runjeż běſche powětr ſaßo bóle ſkażeny, ßo wón ſ 15 towarſchemi ſmużicźe do prědka dobywaſche a ſa poł hodźiny pſched ſaßypanymi hórnikami ſtejeſche, kotſiż běchu wſchitzy ßmjercź woßłabnuli, ale tola hiſchcźe żiwi.

* W wokolnoſcźi Brna je 100,000 metriſkich zentnarjow zokoroweje rěpy ſmjerſko. Wobßedźerjo maju wulku ſchkodu.

* Na Naranſchim Morju ſańdźenu njedźelu ſatraſchny wětr ſakhadźeſche, kotryż je wjele ſchkody naczinił. Wulki cźołm ßo ſwrócźi a podnuri; hollandſka parna łódź „Aſtea“ ßo wo brjóh rosbi. 16 muži, kotſiż na njej běchu, ßmjercźi wutorhnuchu. Pſchiſtawy ßu pokne lodu. Nětkotre łódźe ßu ſamjerſke.

* W jenej fabrizy w Rocheſtrje w Połnóżnej Amerizy ßobotu tydźenja woheń wuńdźe. Dźěłacźerjo ſ dźěła ſ woknami won ſeſkakachu. Mjes tym pak hižo twarjenje do hromady padźe a 12 cźłowjekow ſaraſy; dwazyczo ßu cźeźzy ranjeni. Ma ßo ſa to, ſo hiſchcźe 21 druhich pod roſpodankami pohrjebanych leži.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budże jutsje, njedźelu semrjetych, dopołdnja w 10 hodźinach cand. theol. Sickert s Hrodźišćeća němski předowacź.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Handrij Ernst Domschka, maly sahrodnik a pjekarski mischtr w Kelnje, s Hanu Schmocźkez tam. — Khorla Ernst Hanik, fabrikski dźełaćeŕ pod hrodom, s Khrystianu Wyleminu Vogelez tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Hermann Max, Handrija Augusta Hoby, khěžkarja a ſkalarja w Delnjej Kinje, ſ. — Hana Marja, Jana Khorle Janaka, fabrikſkeho dźełaćerja na Židowje, dź. — Marja Theresija, Ernsta Bohuwěra Kozora, cźěßle na Židowje, dź. — Ernst Hermann, njemandź. ſ. w Ratarjezach.

W Kathołskej zyrkwi: Amalija, hrabje Karla Borr. Schall-Riancour, majoratskeho knjeza w Huszy, dź. — Khorla Hermann, Jana Augusta Piskora, murjerja tudy, ſ. — Hańża, Jurja Sucheho, cźěßle tudy, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 15. novembra: Jan Angust, Miklawscha Młynka, kublerja w Sslonej Worschcźi, ſ., 5 m. 9 d. — 18. Hańża Herbergez, Bohuwěra Eduarda Frenzela, dźełaćerja pod hrodom, mandźelska, 62 l. 5 m. 22 d. — 19. Khorla Heudrich Ducźmann, khěžkaŕ a krawz w Małym Wjelkowje, 60 l. 7 m. 9 d. — Handrij Glätha, wumjeńkaŕ w Brěſowje, 77 l. 13 d.

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2674 měchow.		W Budyschinje 17. novembra 1888 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.	W Lubiju 22. novembra 1888 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.
Pschenża	běła	9	52	9	82	9	30	9	71
=	žołta	9	17	9	23	8	71	9	—
Rožka	50 kilogr.	8	10	8	23	7	75	7	94
Jećmjeń		7	53	7	75	7	07	7	50
Wowß		6	70	7	10	6	50	6	60
Hroch		7	22	10	—	8	50	9	17
Woka		6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	—	17	50
Běrny		1	80	2	20	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	30	2	40	2	—	2	30
Pschenczna muka	50 =	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 =	8	80	12	80	—	—	—	—
Sshno	50 =	3	50	4	—	3	10	3	60
Sslóma	600 =	30	—	31	—	28	—	31	—
Proßata 935 schtuk, schtuka		4	—	15	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	25	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 67 np. hacž 9 hr. 82 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 23 np. hacž 9 hr. 38 np.; rožka wot 8 hr. 10 np. hacž 8 hr. 29 np.; jećmjeń wot 7 hr. 61 np. hacž 7 hr. 90 np.; wowß wot 6 hr. 85 np. hacž 7 hr. — np.

Draždźanske mjaßowe płaćišny. Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 51—55, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 52—55 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—58 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 22. novembra: Symnischo.

Jěſdny plan želeſnizow wot 1. oktobra 1888.

4. wosowa klaßa njedźelu a na ſakſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,58	10,50	1,56	2,30	4,21	6,55	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,55	4,44	7,19	—
Lubija	2,24	—	5,28	8,45	11,39	2,24	3,17	5,5	7,41	—
Budyschina	2,49	4,0	6,2	9,21	12,18	2,47	3,52	5,40	8,17	—
Biskopiz	—	4,30	6,38	9,58	12,56	—	4,27	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,1	10,22	1,21	—	4,51	6,35	9,20	—
Radeberga	—	5,2	7,11	10,32	1,31	—	5,1	6,44	9,31	10,25
Do Draždźan	3,52	5,29	7,40	11,3	2,0	3,49	5,31	7,12	10,4	10,48

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždźan	—	6,0	8,50	10,20	12,15	3,0	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga	—	6,39	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,26	12,17	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,15	6,19	10,5	12,55	—
Budyschina	—	7,59	10,44	11,29	2,3	4,51	6,53	10,40	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,43	5,31	7,32	11,22	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,1	11,43	—	3,1	5,49	7,50	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,22	12,4	12,21	3,20	6,10	8,11	12,1	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,20
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,55	2,14	5,0	8,29
Budestez	5,28	8,4	11,3	2,22	5,8	8,37
Roswodez	5,34	8,11	11,9	2,28	5,14	8,43
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,51

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,42	3,5	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,50	3,16	5,56	9,24
Budestez	6,21	8,59	11,56	3,24	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,32	9,7	12,4	3,35	6,17	9,38
Do Budyschina	6,43	9,15	12,12	3,46	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,45	8,20
Połcźnizy	6,23	9,8	12,26	4,17	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,31	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,46	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połcźnizy	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,27

Njech ßo w haptykach ſa polèpſchenymi, woprawdźitymi ſchwajzaŕſkimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyſkach po 60 np. a 1 mk.

Samoženje młynka Zuschki w Hrubjelcźizach je do konkurßa pschischko.

Na pscheßadźowanje ma ßo pschedawacź: ßrjedu 28. novembra dopołdnja w 9 hodź na hrodźe w Budyschinje 3 kucźe.

Drjewowa awkzija.

na **Drobjanskim** revěrje, Khróſcźanskich honach.

Schwórtk, 29. novembra t. l. ma ßo
148 ßuchich dołkich hromadow,
24,5 rm. khójnowych kuleczkow,
15 rm. khójnowych pjeńkow a
68 ſtotnjow khójnowych walcźkow
ſa huydom hotowe pjenjeſy ſjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pschi Łasowſkim hacźe na Khróſcźańſko-Kamjenjanſkim pucźu.

W Minakale, 20. novembra 1888.

Hrabinska Einſidelska inſpekzija.

W Radworju je khěža cźo. 27 ſe ſahrodu na pschedań. Dalſche je pola **Jana Rjeczki** w Radworju w młynſkich khěžach ſhonicź.

Khoſej

paleny punt po 1 mk. 20 np. hacž 1 mk. 40 np.,
njepaleny punt po 95 np., 110 np. a 120 np.,
najlěpſche cźiſcźe a ßylnje ßkodźaze druźiny porucza

Jan Wjenk
na ſwonkownej lawſkej haßy 38
pódla Schraderez konditarnje.

Khoſej

wot najtuniſchich hacž do najdróſchich družinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Wubjerny
mas na kožu,
ſo by ßo koža mjehka a wodunjepſchepuſchcźata ſcźiniła,
w tyſach po 50, 30, 20 a 10 np.,
najlèpſchi vaſelinowy tuk
w bleſchowych tyſach po 5 puntach, 2 punt., 1 punt. a 1/2 punt., kaž tež w wjetſchich a mjenſchich dźělbach porucźeja tunjo
drogowe khlamy
en gros **Otty Engerta** en détail na ſnutskownej lawſkej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** niz mjenje 12 zolow ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaćišnach
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Dobrowólne pschesadżowanje.

Po žadanju herbow semrjeteho kublerja Handrija **Zyža** w Bělczežach ma šo kubło, k jeho sawostajenstwu šłuschaze, cźišło 22 wopalneho katastra a fol. 22 Bělczeczanskich leżomnostnych a hypothekskich knihow, wobstejaze se sahonow cźišło: 43a, 43b, 44, 64, 65, 66, 136, 137, 138, 175, 184, 185, 224, 225, 226, 250, 256, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 315, 316, 317, 318, 363, 364, 365, 366 a 367 sahonskich knihow, po sahonskich knihach 26 hektarow 09,94 arow = 47 akrow 48 □prutow wopschijazych a ſ 612,45 dawkskimi jenoscźemi wobcźeżenych, kotraž leżomnoscź je šo njedźiwajo na cźežkoty, na njej leżaze, na 31,992 mk. — np. takšerowała, herbskeho dźelenja dla

21. dezembra 1888 dopołdnja w 11 hodźinach

w **Bělczežach na městnje šamym** se žiwym a morwym inventarom, na sjawnym wuwěschku wosjewjenym a na 4723 mk. 45 np. takšerowanym, na dobrowólne waschnje na pschešadźowanje pschedawacź.

S pokasanjom na wuwěschk, na tudomnej šudniskej tafli kaž też w Schusterez hoscźenzu w Bělczežach wupowěšnjeny, wopschijazy pschešadźowanske wumĕnjenja a wucźah ſ leżomnostnych a sahonskich knihow, kaž też sapiš morweho a žiweho inventara, kotryž budže šo, hdyž šo hodźi, teho runja na pschešadźowanje pschedawacź, šo na kupjenje smyšleni proscha, šo mjenowany dźeń w postajenej hodźinje w Zyžez kuble w Bělczežach seńcź, šo k šadźenju samołwicź, šwoju płacźenja-khmanoscź dopokasacź a dalsche wotcźakacź.

W Budyschinje, 15. novembra 1888.

Kralowske hamtske šudnistwo.

Meusel. 351.

Dokelž šym šo rosšudźił,

hotowu žónsku drastu

pschichodnje niz dale pschedawacź, dźenšnischi dźeń

wupschedawanje

symskich mantlow, žaketow, deschcźnych mantlow atd. po **wurjadnje niskich płacźišnach** wotewrju.

Richard Gautzsch

na bohatej haši.

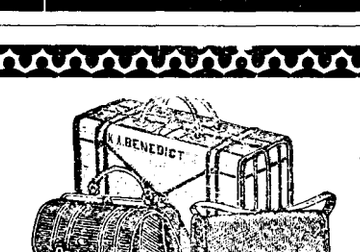

K hodownym daram šo hodźaze.

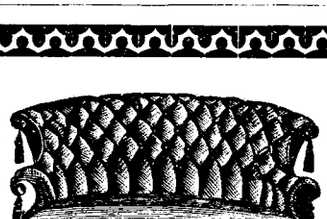

Potrjebu ša pucźowanje,
portemoneje,
zigarowe etwije,
listnizy,
schulske tornistry,
schulske tosche atd. lěpscheje družiny
m mojej dźełarni dźełane,

pólstrowane meble,
schešlongi,
stoły k kolebanju,
stoły k wjercźenju,
pólstrowane stoły,
kanapeje a matrazy
po wschěch płacźišnach.

Wot wschěch wězow **wulki sklad.**

Tykane šlě a **puzaki** šo rjenje wudźělaju.

Konje k kolebanju a k hraczu

w wulkim wubjerku tunjo poručzam

K. A. Benedict

na šuutskownej lawskej haši 8.

Fotografijowe albumy,
pěšnjerske albumy,
pišne albumy,
portemoneje,
zigarowe etwije,
ručzne tosche,
listnizy,
notowe mapy,
pišne mapy,
machadła,
fotografijowe wobłuki,
pišadła,
schwadliske kaschcziki,
naprawu k kurjenju,
sceźenske mapy,
domjaze žohnowanje (też tykane),
kwětki ša wopomnjeńske knihe,
protyki wschěch družinow,
wobrasowe knihi
porucza po jara tunich płacźišnach w najwjetschim wubjerku

Gustav Rämsch

na bohatej haši 21.

Konjaze wodźewy

tunjo pola

Richarda Gautzscha

na bohatej haši.

Nowe

hollandske jerje

wulke a tucźne
po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucza

Gustav Poser.

Ratarjam w Budyschinje a wokolnoscźi ßo ſ tutym k wjedźenju dawa, ſo ßu w poßedźenju, kotrež je ßo 19. novembra měło,

knjeſa **Hermanna Maya**, burſoweho ſenſala

ſa dowěrnika k pſchedawanju rožki, wowßa, ßyna a ßłómy na tudomnym kralowſkim proviantſkim hamcźe wuſwolili.

Pſchedſyhdſtwo Budyſkeho ratarſk. towarſtwa.

Sswój ſklad

porzelanowych, kamjeninowych a ſchkleńczanych tworow, poſkloczanych lejſtow, gardinowych žerdźow, pupow, pupowych hłowow, cźełow, rukow, cźrijow, ſchtrympow, klobukow po jara tunich płacźiſnach, dale **talerje** hižo po 10 np., **rune** a **hłuboke talerje** po 10 np., kaž tež wjele druhich tworow po jara tunjej płacźiſnje porucźa

Ernst Ullrich
na ſchuleriſkej haßy.

Bajerſkich tóčznikow

ßym ſaßo dwójny želeſniſki wós dostał a je pſchi potrjebje k točenju maſchinſkich nožow a wſcheho grata porucźam. Saßopſchedawarjam ßo poniżene płacźiſny wobliczа.

J. G. Müller
w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy 12,
powjaſarnja a pſchedawarnja tóčznikow.

Ssrěni **cźorny poſ**, dobry ſtražnik, je na pſchedań w Barcźe cźo. 50.

Ssuſcheny polcź punt po 70 np.,
pſchi 5 puntach po 65 np.,
ßyry polcź punt po 60 np.,
ßadleſchcźo = = 65 =
porucźa

Otto Pětſchka
na ßerbſkej haßy.

Dürrenbergſku warnu ßól
Dürrenbergſku ſkótnu ßól
(kotraž je, kaž je ſnate, najlěpſcha)
porucźa najtuńſcho

Emil Lebelt
na dwórniſchcźu w Budeſtezach.

Ssmykacźe

(ſchlittſchuhe)

porucźa tunjo

Paul Seidler
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druźiny porucźa

Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchcźu.

Deſtilazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płacźiſnach.

Deſtillazija
Schiſchki a Rjeczki

porucźa ßwoje ſnate dobre druźiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuniſchich płacźiſnach.

Cźiſty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wſchě dobre druźiny kaž

jednore a dwójne likěry

porucźa jara tunjo

deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny

jenož w dobrych druźinach porucźataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Rjane jerje

po 3, 4, 5 np. atd.,
po kopach tuńſcho porucźa

Richard Neumann
na ſnutſkownej lawſkej haßy.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

K ßwěcźenju
porucźa

benzin,
ligroin,
khěžorſki wolij,
gaſowu maczíſnu,
Ia khěžorſki petrolej

po wjetſchich a mjeńſchich dźělbach tunjo

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.
na ſnutſkownej lawſkej haßy 10.

Skladnoſtna kup.

Wulku dźělbu

zigarow

dobre druźiny

pſchedawam **50 %** pod fabrikſkej płacźiſnu.

Richard Neumann
na ſnutſkownej lawſkej haßy,
filiala na bohatej haßy cźiżko 28.

Khofej

paleny a njepaleny porucźataj tunjo

Schiſchka a Rjeczka.

K poßylnjenju a porjeńſchenju włoßoweho roſcźenja, k wotſtronjenju ſchupiſnow a hłowoweje liſchawy

woprawdźity

franzſki palenz

w bleſchach po 50, 60, 100 np. a 1 mk. 80 np., w mjeńſchich dźělbach po kóždej płacźiſnje porucźataj

Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſkotemu worłej
en gros. en détail.

≡ Plat ≡

ßo ſwoprawdźitej **indigowej barbu módry** barbi po najtuniſchich płacźiſnach

w Kellingez parnej barbjerni
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Schtóž

chze nóž abo nožizy točene abo wuporjedźene měcź, póſcźel je do parneje točerńje a porjedźerńje

Oskara Buttera w Budyſchinje pola theatra.

Wſchelake cźaßy.

Hłóß: Wot tebje, Božo, wſchitko mamy.

Nětk hižo tola ſaßo ſ nowa
To lěcźo je ßo minuło,
Sſo ßłónczko pſchezo ſažo khowa
A ſkhadźa wſchědnje poſdźiſcho,
Dźeń pſchezo bywa kuſchiſchi
A ſyma hižo ſaſtupi.
Kak rjenje je w tym cźaßu w lěcźi,
Hdyž ptaczki wjeſ'le ſpěwaja,
Hdyž ßłónczko pſchezo cźople ßwěcźi
A wſchel'ke płody roſcźeja,
Kiž Bóh tón Wótz nam wobradźi
A ßłuža cźłowkam k žiwnoſcźi.
Kak rjenje wſchak to tehdy běſche,
Hdyž róże kčěchu w ſahrodźe
A jena pſchezo druhu chzyſche
Wſchak pſchetrjechicź na rjanoſcźi;
Też jich cźaß nětko nimo je,
Na ßwěcźe je wſcho ſachodne.
A hdyž ßnadź ſyma wulka jara,
Też mnohim lohka njebudźe,
Naſch Bóh wſchak ſa wſchitko ßo ſtara
A wſchitko tudy ſdźeržecź chze,
Wón najſtarſchi je hoſpodař,
Duž kóždy pſchezo na njoh' twař.
A jeli ſyma dołha budźe,
Dha wjele b'dźe też trjebane,
Hdyž lětßa tola tu a druhdźe
Je płodow mjenje narоſtło;
Tón hoſpodař pak horkach wě,
Kak wjele nam tu dobre je.
Tak je cźaß naſchoh' tudybycźa
Wſchak ſ wjetſcha lute ſtaranje,
Kak rucźe pſchi tym naſche lěta
Nam mineja ßo khwatajźy
A nikomu njej' wědomne,
Hdy budźe lěto poßlednje.
Schto pomha tehdy cźłow'kej tudy,
Hacź žyły ßwět by dobywał,
Hdyž hiſchcźe pſchi tym pſchezo thudy
By na duſchi wſchak ſchkodu wſał,
Schto by wón móhł tam junu ßnadź
Sa wumoženje duſche dacź?
Duž chzemy wſchak ßo pſchihotowacź
Na cźaß, kiž mjeno wěcźnoſcź ma,
Ssej tajke kubła ſhromadźowacź,
Kiž mole, ſerſawz njeſkaža,
To chzył tón Knjes nam tola dacź
A junu naß tam k hnadźe wjacź.

H. Falka, g. p.

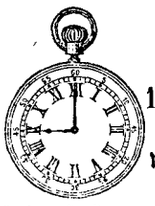

A. Mager

cźaßnikař
11 na ßerbſkej haßy 11.
Wulki ſkład wſchěch druźinow
cźaßnikow
ſ dwělětnym rukowanjom.
Porjedźenja ßo, kaž je ſnate, najlěpje a najtuńſcho wobſtaraju.

Zaręčanske serbske towarſtwo

zmėje — da-li Bóh — njedźelu 25. novembra t. l. swoju měsačnu zhromadźiznu. — Přednošk je k. wučeŕ Grülling dobroćiwje přilubił. Wobohaty wopyt prosy

předsyda.

Cźiſta ródna młoda **hołza** ßo do ßtužby pyta k nowemu lětu na hoſpitalſkej dróſy cźo. 7 delka w khlamach.

Wutrobny dźak.

Wyßokodoſtojnemu knjeſej fararjej lic. theol. ryczerjej **Imiſchej** ſa kraßne jadriwe prědowanje, wot njeho 25. njedźelu po ßwj. Trojizy w Michałſkej zyrkwi dźerżane, najwutrobniſchi dźak praja

mnoſy kemſcherjo.

Dźak.

Wutrobny dźak wſchitkim, kiž ßu ßo mi pſchi twarjenju mojeje khěže pſches ßmilne dary, rucźne dźěło a pſchiwožowanje twarſkeho materiala pomozni wopokaſali. Dźak žiwnoſcźerjej Jawſchej ſa darmotne bydlenje, dźak wokolnym wßam, woßebje pak Sarěcźanſkej a Lahowſkej gmejnje. Bóh luby knjes žohnuj jim wſchitku, mi wopokaſanu luboſcź na cźaßnych a wěcźnych kublach.

W Sarěcźu, 10. nov. 1888.

W. Steinborn.

---

†

Wutrobny dźak.

Naſcheho lubowaneho mandźelſkeho a nana do khłódneje ſemje khowawſchi, prajimy wſchitkim, kiž ßu drohemu wußnjenemu w jeho khoroſcźi a pſchi pohrjebanju luboſcź wopokaſali, ßwój najwutrobniſchi dźak. Woßebje dźakujemy ßo k. fararjej Golcźej ſa jeho woprawdźe hnujaze a troſchtowaze ßkowa pſchi pohrjebje, ſwonſkemu komitejej ſa wopokaſanu cźeſcź, kaž tež wſchitkim noſcherjam a pſchewodźerjam.

W Rakezach, w Wojerezach, w Barlinje.

Srudźena ßwójba Lukaſchez.

(K temu cźißku pſchiłoha.)

Woprawdže jara wulki wubjerk

najnowschich drastnych tkaninow

po **jara** tunich płaczišnach namakamy pola

Juliuża Hartmanna ßyna

na rózku mjaßoweho torhoschcža.

Konfekt,
fontan,
kakaowowy pólver,
schokoladu punt po 80 np.,
tejowe wafle,
jendželski biskwit,
atrapy, bonbonijery,
vaniliju, thej,
likěry po 1/1 1/2 1/4 bleschach
porucža
konditarnja
Alwina Schradera
na swonkownej lawskej haßy.

Lěkarski
dorschowy jatrowy wolij,
snaty najlěpschi ßrědk psche **czerpjenje wutrobnja a płuzow,** psche **skrosle, lischawu, ßłaboscź pola džěczi, kožinu wumpjeru** atd., dostach w czerstwej tworje a jón w bleschach po 50 a 75 np. kaž tež po wasy tunjo pschedawam.
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.

Spódne pjeslki,
normalne pjeslki,
spódne khołowy,
normalne khołowy,
barchentowe koschle,
flanelowe koschle,
reformske koschle,
normalne koschle,
wobwjasy wokoło žiwota,
spódnu drastu,
normalne nošajzy,
norm. schtrykowanšku wołmu,
normalnu trikotowu tkaninu,
spanske wodžewy,
barchentowe pjesle,
barchentowe błusy,
barchentowe ßuknje,
mołtonowe ßuknje,
filzowe ßuknje,
velourowe ßuknje
po tunich twjerdych płaczišnach a w wulkim wubjerku porucža
A. Tschentscher
w kupnizy
pschi khownym torhoschczu.

Konjaze deki,

czistowołmjane po 3 mk. a dróžscho,

kruwjaze deki

po 2 mk. a dróžscho,

wodžewy na puczowanje

po 4 1/2 mk.,

běhanske tkaniny,

stary łóhcź po 17 np.,

kanapejowe wodžewy, meblowy katun, gardiny a rulowy,

wscho w wulkim wubjerku po najtunischich płaczišnach pola

Ludwiga Kuhlmanna

w Budyschinje w kupnizy pschi khownym torhoschczu.

Pschedeschczniki

s barbunjepuschczatych, džeržazych tkaninow,
glorije, polžidy,
czisteje židy,
s modnymi rjanymi
kijemi
w wulkim wubjerku
jara tunjo porucža
pschedeschcznikarnja
H. M. Schmidta
na khownym torhoschczu.

Hotowe **loža** s **matrazami** a **kanapeje,** derje a trajnje džěłane, w wulkim wubjerku po zyle tunich płaczišnach, a teho runja k wuwjedženju wschěch **polstrowanskich dźěłow** w domje a swonka njeho porucža ßo
T. Albert, ßedlarski mischtr na hornczerskej haßy.

Nestlejowu muku sa džěczi,
Weißezahnowu
pschihot. wowßnu muku,
arrow-root, majzenu,
mlokowy zokor,
shuszene schwajzarske mloko,
Timpowy ßylnjazy griß,
Liebigowy mjaßowy extrakt,
Gehowy ßkodowy extrakt,
Liebowy ßkodowy extrakt,
pepsinowe wino,
Tokajske, Meneschske,
Malagaske a Sherriske wino
atd. atd.
pschezo w czerstwej tworje porucža po tunich płaczišnach
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.

Kosaze kózki,

teho runja sajecže a karniklaze kózki kupuje a płaczi najwyschsche płaczišny sa nje
Gustav Nawka
na garbarskej haßy czišłko 16.
Tež ßu tam wschě druzhiny kožow k pjelzam bjes molow po najtunschich płaczišnach dostacź.

W wudawarni Serbskich Nowin je ſa 25 np. dostacź:

Pſchedźenak.

Protyka ſa Sserbow

na lěto

1889.

Carl Noack w Budyſchinje

na žitnej haßy njedaloko hłowneho torhoſchcźa

porucźa pſchi ſprawnym poßłużenju:

khofej ßyry punt po 96, 100, 110, 120, 130 a 140 np.,
khofej paleny wſchědnje dwójzy cźerſtwy punt po 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
dróbny najlěpſchi raffinadowy zokor punt po 30 np., pſchi 10 puntach po 29 np.,
kompenowy zokor jara ßłódki punt po 34 np., pſchi 10 puntach po 32 np.,
kóſtkaty zokor punt po 36 np., pſchi 10 puntach po 35 np.,
zokor w pokrutach punt po 34, 35 a 36 np.,
jerje po 3, 4, 5, 6 a 7 np., po kopach tuńſcho, tunu po 36½ mk.,
rajß punt po 14, 15, 18, 20, 24, 30 a 36 np.,
ſyrup ßłódku tworu punt po 12, 15, 18, 20, 30 a 36 np.,
amerikanſki petrolej punt po 14 np., pſchi 10 puntach a wjazy po 13 np.,
khěžorſki wolij, njerosbuchazy, punt po 20 np.,
cźiſcźeny ſchleſynſki ripikowy wolij punt po 40 np., pſchi 10 puntach po 36 np.,
ßwěcźki we wſchěch tokſtoſcźach pakcźik po 30, 35, 40, 50, 60 a 70 np.,
mydko we wſchěch druźinach punt po 30, 36 a 40 np.,
maſne mydko punt po 22 np.

Louis Gadt, krawſki miſchtr

w kupnizy pſchi hłownym torhoſchcźu.

Wupſchedawanje na ſkładźe leżazych **dobrych cźiſtowołmjanych tkaninow** a **mużazych wobleeźenjow, pikeſchow, nadwoblekow** atd., po najnowſchej módźe derje ſeſchitych atd.

Hermann Darſchau,

ſchtrympaŕnja w Budyſchinje

na ſchulerſkej haßy cźißło 1

ßwoje dawno jako jara dobre ſnate **ſchtrympowe twory** cźeźkeje druźiny ſe ßwojeje ſchtrympaŕnje po tunich płacźiſnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

S dobom na ßwój wulki ſkład **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** najwubjerniſcheje kajkoſcźe kedźbne cźinju.

en gros. **en détail.**

Sswój wulki ſkład

britwjow a tócźnych rjemjenjow

jenož w dobrych kajkoſcźach pſchi potrjebje należnje porucźa

Hermann Karſch prjedy **A. Rockſch**
3 pſchi mjaßowych jědkach 3.

Pſchiſpomnjenje: Wſcho tocźenje a porjedźenje po najtuniſchej płacźiſnje wobſtaram.

Wołmjane khapy, khapoty, rubiſchcźa,

żonjaze mantle, pjeſle, mantle pſche deſchcź atd. ßo w modnych barbach **wobarbja** a ßo po móżnoſcźi pſchi tym jich faßona ſdźerži.

W. Kellingez parna barbjerńja.

Koſaze, ſajecźe, karniklaze a wſchě druhe **koże** kupuje a pſchezo najwyſchſche płacźiſny płacźi

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach cźißko 9.

Hdyž chzedźa żónſke **ſymſke mantle, holežaze mantle, żakety, plyſchowe pjeſle** kupicź, je ſa nich ſ wulkim wužitkom, hdyž ßebi najprjedy wulki ſkład żonjazeje draſty pola

Richarda Gautzscha

na bohatej haßy

wobhladaja. Tam namakaju bohaty wubjerk najrjeńſchich a derjeźedźazych mantlow.

Płacźiſny ßu najniżſche w Budyſchinje.

Alwina Schradera

kouditorunja a khofejowunja

porucźa ßwój wulki wubjerk **khofejoweho** a **tejoweho pjecźiwa, ſchokoladowych** a **zokorowych tworow, mjedowych** a **marzipanowych tykanzow.**

Wſchelake druźiny pſchezo na ſkładźe.

Wſchědnje cźerſtwe **pampuchi.**

Chirurgiſka wobaleŕnja w Budyſchinje

na ſchulerſkej haßy 3 po 2 ſkhodomaj, nutskhód na rěſniſkej haßy.

Wuwinjene a wuſtorcźene ſtawy runa, ſtawy wuſtrychuje, pleſtry kładźe, piwalzy ßadźa a kunki ſtaja, ſuby torha, wſchě rany wot tſělenja, bicźa, kłócźa, rěſnjenja, torhnjenja, kußnjenja, ſtłócźenja, ſahorjenja a ſmjecźenja hoji a wſchu druhu do ßwojeho powołanja ßłuſchazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

Dawam najpodwolniſcho k wjedźenju, ſo ßym ßo w **Minakale** jako **lěkaŕ** ſaßydlił a ſo mam ſa ßwojich khorych **domjazu haptyßu.**

Heinrich Schwarz, praktiſki lěkaŕ
w hrabinſkim lěkaŕſkim domje w Minakale.

Myſchaze pyle

pſchezo cźerſtwu, ßylnje ſkutkowazu tworu porucźeja

drogowe khłamy

en gros Oty Engerta en détail

na ſnutskownej lawſkej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny

porucźa po najtuniſchich płacźiſnach

Richard Neumann.

Pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow poměrnje tuńſcho.

Naſchu wukhwalenu ſnatu

4 np. zigaru cźißło 3

wſchitkim kurjerjam k pruſy należnje porucźamoj.

Strauch & Kolde

3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khłamy k ſkotemu worłej.

Hamburgſko-amerikanſke

paketojězdne akzijowe towaŕſtwo.

Direktna parołódźna jězba

- **Hamburga** do **New-Yorka** kóždu ßrjedu a njedźelu,
- **Havra** do **New-Yorka** kóždu wutoru,
- **Stettina** do **New-Yorka** kóždej dwě njedźeli,
- **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiſkeje** měßacźnje 3 krócź,
- **Hamburga** do **Mexika** měßacźnje 1 raz.

Towaŕſtwowe póſtſke parne łódźe podawaju wubjernu jězdź a pſchihódnu pucźowanſku ſkładnoſcź ſa kajutowych a ßeſkubjowych pucźowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797

Carl Meisel w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 48. **Sobotu 1. decembra 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Němske kódźstwo piecza sa nětčźisćhe požadanja wjazy njedoßaha. Nowy admiral němskeho kódźstwa, hrabja Mont, ma sa nusne, so by ßo wjetscha liczba wójnskich kódźow natwariła. Jeho prjedownik, general Caprivi, drje lětßa w januarje w kněžorstwowym ßejmje hižo sa to rěcześesche, so by ßo kódźstwo powjetschiło. Tola bjes tym so tón namjetowasche, so by ßo rosmnoženje kódźstwa pomału stało, cźěri hrabja Mont na to, so by ßo s tym po móżnoscźi do spěcha měło. Bjes 48 němskimi wójnskimi kódźemi je jich pjecza jenoż 6—7 sa nětcźisćhe wojowanje na morju kmanych. Hrabja Mont drje je tu psche cźorne widźał. Němske kódstwo je hischcźe zyle młode; duż drje ßo njepschecźela na morju bojecź njetrjeba. Wscho hromadźe měko ßo 28 nowych kódźow natwaricź, kotreż bychu 117 milijonow hriwnow płacźiłe, do teho pak wobrónjenje s artileriju a s torpedami saliczene njeje. Każ móże ßo s wukoženjom hrabje Monta srosumicź, dyrbja tele 28 nowych kódźow jadro pschichodneho němskeho kódźstwa pschedstajicź. Po tajkim kódźstwo bórsy hischcźe dalsche milijony pózrje. Suma 117 milijonow, kotraż ßo tón krócź k powjetschenju kódźstwa żada, ma ßo pożczjicź a ßo kněžorstwowemu dołhej pschipißacź. W tu khwilu kněžorstwowy dołh hižo 1,148,000,000 wucźini, a ma ßo lětnje se 36 milijonami sadanicź. Tale hobrska suma je ßo w běhu 10 lět napraskała; pschetoż hacź do léta 1875 kněžorstwo nimale żaneho dołha njemějesche; hacź do teho cźaßa ßo wscho s franzowskimi milijardami płacźesche. Nowe wudawki s pożczonkami sarunacź, je jara lóhko, tola dyrbi ßo też pomyßlicź, so na tajke waschnje kněžorstwowy dołh njeßměrnje roscźe a so wón skónczńje tajkeje wyßokoscźe nabudźe, so budźe jeho sadanjenje wulka staroscź sa kraj. Duż njech ßo kněžorstwowy ßejm po radźe pokładowego sekretara s Maltzahna složuje, kotryż jako přeni rěczńik w poßedźenju kněžorstwoweho ßejma namjetowasche, so bychu ßo trěbne pjenjesy s dawkami narunałe. W poßlednich lětach, hdźež kněžorstwowe dawki wulke sbytki dawachu, ßu njedźiwajcy teho kněžorstwowy dołh s pożczonkami powyschili, so bychu sbytkne milijony jenotliwym krajam daricź móhli. Na tajke waschnje kraj pschezo bóle pod knjejstwo wulkich pjenjeżnikow pschińdźe. Lětßa sbytk s dawkow 71 milijonow wucźini, njech ßo tale suma na wotpłacźenje kněžorstwoweho dołha nałoži.

— Wot kněžorstwoweho ßejma budźe ßo najskerje milijona hriwnow k wudawkam, k woblehnjenju narańscho-afriskeho brjoha nusnym, żadacź. Tale suma drje po sdaczu zyle njedoßahnje. Dokelż dyrbja kódźe, hdyż dyrbi ßo woblehnjenje krucźe pschewjesćź, stajnje s paru bycź, hižo wuhlowa potrjeba sa kóždu jenotliwu kódź 2—3000 hriwnow wucźini. Wuhlo je runje nětkole sa němske kódźstwo droha wěz, dokelż je ßo wuhlowy skład němskeho kódźstwa na Zanzibarskej kupje spalił. Kak je woheń nastał, njeje hischcźe wußlědźene, tola hódaja, so ßu jón Arabscy se samyßłom sakożili.

— Sajimawe ßu powjesćze Barlinskich nowin „Kreuzztg.“ wo wobkhadźe, kotryż staj ruskaj wulkowjerchaj Alexej a Wladimir w Parisu s tamnischimi ważnischimi politiskimi woßobami měkoj. Mjenowane nowiny ßebi s Parisa pißacź dadźa: W prjedawschich cźaßach ßo tajcy hoscźo tudomnych politiskich woßobow sdalowachu, a njeje snate, so bychu ßo s pschedßydu republiki wohladali. Tón krócź je wulkowjerch Wladimir presidentej Carnotej drje přeni krócź cźesćź ßwojeho wopyta wopokasał. Powschitkownje ßo praji — a móżno, so je to wěrno — so je wulkowjerch pschi tej składnoscźi zarowy dźak Carnotej chcył wuprajicź, kotryż je po Borezkim żelesniskim njesbożu zarej telegrafiscy k sbożownemu wukhowanju sboże pschał. Tola wulkowjerchaj mataj tu też cźiły wobkhad s politiskimi a diplomatiskimi woßobami. K přeńschim ßkuscheja pschede wschěm orleaniste woßoby. To drje ßo da wußwětlicź s pschecźelstwoweho wobkhada, tola orleanistiske towarstwo to wuwużiwa a hlada wobkhad s ruskimaj wulkowjerchomaj po móżnoscźi sjawny cźinicź, derje wjedźo, so je pschi tym s jena se smyßlenjom, tón cźaß bjes ludom knjeżazym.

Franzowska. Wschědne nowe politiske podawki w Franzowskej Franzowsow w stajnym njemerje dźerża. Boulangerowi pschiwißowarjo knjeżerstwo winuja, so chże Boulangera s gwaltom wotstronicź. 2. dezembra pjecza ministerstwowy pschedßyda Floquet w deputertskej komorje na tribunu stupi a budże roskładowacź, kajki strach republizy hrosy, so ßu ßo pschiwißowarjo Boulangeroweje a monarchistiskeje strony sjenocźili, a so dyrbi teho dla dowolnoscź żadacź, so ßmě wjednikow tuteju stronow hnydom sajecź, nowinarsku ßwobodnoscź podtłóczicź a nowe wólby wupißacź. W jastwomaj w Clairvauxu a Melunje je hižo pok sta klětkow sa generala Boulangera, hrabju Dillona a druhich pschihotowane. Nowiny „La Presse“ k temu pschistaja, so chzedźa też Wilsona sajecź, so bychu składnoscź měli, jemu pißma wotewsacź, s kotrymiż móże wón dopokasacź, so ßu ßo mnosy sapóßłanzy a něhduschi ministrojo na schkodu kraja pokupicź dali. Druhe nowiny ßamo wobkrucźeja, so chże Floquet generala Boulangera na měscźe satželicź dacź, abo jeho k ßamomordarstwu nusowacź. Knjeżerstwo wschě tele powjescźe bajki mjenuje a je wußměchuje. Napschecźiwo temu nowiny „Paris“ pißaju, so wone njeßu tak s hoka a bjes pschicźiny. Boulangistiskomonarchistiske spschißahanstwo piecza woprawdźe wobsteji, a Floquet je ßwoje krute wotmyßlenje sjewił, so budźe se wschej wótroscźu wobstejaze sakonje pschecźiwo boulangistam nakożecź a so budźe, je-li nusne, nowe sakonje k sakitanju prawa a republiki żadacź. Wo tymle wotmyßlenju ßu boulangistojo shonili a, so bychu lud pschecźiwo knjeżerstwu naschcźuwali, ßu ßebi pjecza bajku wo statnym pschewrócźe wumyßlili. Sapóßłanz města Nimes, Numa Gilly, je bjes tym ßwoje pißma cźischcźecź dał, w kotrychż mnohich sapóßłanzow paduchow a jebakow mjenuje. Prjedawscheho ministra finanzow, żida Raynala, wón winuje, so je ßo wot żida Rothschilda pokupicź dał. Raynal je pjecza bjes ßobustawami komoroweje komißije, kotraż ma wo krajnych pjenjeżnych należnoscźach radu składowacź, někotre milijony frankow rosdźelił, so bychu ßo wulke statne żelesnizy na schkodu kraja towarstwu někotrych żidowskich pjenjeżnikow pschewostajiłe. Tele wobskórżby wobskorżeni wot ßo wotwalicź njemóża, woni drje ßo se wschěmi mozami wobaraju, tola lud jim njewěri. Pschezo bóle spósnawaju, so ßu wodźerjo republiki schelmojo a jebazy,

kotsiž žo wschitzy na schkodu kraja wobohaczicz pytaju. Republikanske knjezerstwo je psches zyko pschekažene a pschehnite, dny jeho wobstacza žu liczene, khiba so žebi s gwaltnoszemi žwoje byczе hischczе khwilu podleschi. Kóždy dzeń może žo wotczakacz, so žo shnika republika powrócźi a so žo monarchija město jeje postaji.

Jendželska. Londonske nowiny „Pall Mall Gazette", kotrez rad potajne należnoszе wotkrywaju, žwojim czitarjam wuhlady na nowe sajimawe wotkrywanja czinja. Wone chzedza kryw wot pokupnistwa wotczahnucz, kotrez je žo do wschech dzelow jendželskich lifrowanskich sarjadnistwow sazrako. W Jendželskej žo po tajkim w tymle nastupanju wjele lepje bycz njesda, hacz w Franzowskej. Mjenowane nowiny chzedza wjedzecz, so je tutón system w Jendželskej tak pschewjedzeny, so sprawny muž, kiž sastojnikow s pjenjesami njepokupi, zanych lifronkow njedostanje.

Ružowska. Ruske wójsko žo najskerje, runje kaž němske, franzowske a italske wójsko, s repetérowanskej tšélbu wobróni. Inženeraj Grubinski a Taube w Warschawje staj pjecza tšélbu wudzékakoj, kotraž wschě dotal snate repetérowanske tšélby pschetrjechi. Wójnski minister je mjenowaneju knjesow do Peterburga powokał. Jeli so by žo jeju tšélba pschijaka, bychu žo s najmjenscha tsi léta minuke, prjedy hacz by žo dožahaza liczba nowych tšélbow sa ruske wójsko nadzékała. Do teho czaža njemóhka potom Ruska žanu wójnu wjesczz.

— Hacz dotal hischczе pschezo wěste njeje, hdy zar němskeho khéžora wopyta. Pschi dworje drje žo powjeda, so zar najskerje kónz junija do Barlina pschijédze a so žo wot tam do Danskeje poda; wěste je pjecza, so budze zar po wodze pucźowacz a so budze w jeho pschewodze zarjewicz (krónprynz). — Zar je žo studentam Peterburgskeje universitу se žamoruczným pišmom sa sahorjene powitanje podzakował, kotrez je žo jemu po Borezkim želesniskim njesbožu wot studentow pschihotowało.

Bolharska. W bolharskim žejmje je knjezerstwo Tirnowskemu sapóžłanzej Gradinarowej na jeho praschenje wo polizajskim mordarstwje w Ruschczuku wotmolwiło, kaž je žo to woczakało, mjenujzy, so je powjesczz wo tym sežana. Tak dže žo njeluba wěz najlepje na bok žunje. „Ruschczukski Kurěr" wo tymle dale powjeda, so je žo pschepytanje teho, kak žu žo wožmjo Sahorczenjo s Ruschczukskeho jastwa shubili a byli-li woprawdze do Dunaja czišnjeni, Ruschczukskemu žudnikej Trifunowej dowěriło a žo jemu s dobom pokiw dał, so by tu należnoszz po możnoszi podtłóczik. Ssudnik je tež pożłuschny byk; wón je žwědkow sawołał, tola prjedy hacz je jich pschežłyschał, je jim prajił, so nocze wěrnoszz žłyschecz. Sswědka Matejewa, kiž je wupowjedał, so może wobžwědczicz, kak je něhduschi Ruschczukski prefekt Mantow jatych do měchow stykacz a do Dunaja smjetacz dał, žu žameho sajeli a do jastwa samkli. Tajka je tón czaž prawda w Bolharskej.

Sserbija. Pschi wólbach do wulkeje skupschtiny žu žo s wulkeho dzéla mužojo radikalneje strony wuswolili. To je kralej Milanej jara njelubo; pschetoz radikalni jeho pschecželjo njejžu. Milan pak žebi pomhacz wě. Wón je wosjewik, so dotalne wólby niczo njepłacza, dokelž žu pjecza radikalni pschi wólbach druhe strony podtłóczeli. Woprawdze pak ma žo wěz runje na wopak. Knjezerstwo je wschudze spytowało, wuswolenje radikalnych sapóžłanzow sadžewacz a je wólbnu žwobodu, hdzež je žo hodziło, samjesowało a pschikrótczało, hacz runje bě kral Milan do wólbow wyschnoszczam poruczik, so maja žo wscheho podtłóczenja a nusowanja wuswolerjow wostajicz.

— Sserbska kralowa Natalija wobstajnje w hłownym rumunskim mésczе Bukareschczе pschebywa, a wschelake powjesczе, kaž so je žebi w ruskej Pólskej kubła kupiła abo so žo do Ruskeje pscheżydli, žu žo jako njewěrne wupokasake. Wěrno jenoz je, so je žebi w Bukareschczе rjany dom kupiła, w kotrymž chze bydlicz, doniž jejna swada s kralom Milanom skónczena njebudze. Njeje hischczе nadziju spuschczika, so žo do Sserbije wrócźi, a myžli žebi, so pódla žerbskeje žana prawožławna synoda (Bukareschtska, Pětrohródska a Konstantinopelska) płaczіwoszz gwaltneho roswěrowanja njepschipósnaje a njedopuschczi, so bychu žo sakonje prawožławneje (grichisko-katholskeje) zyrkwje pschestupike. Kralowa njewobwinuje tak jara žwojeho mandželskeho, kaž zuse schczuwanje, a pschecźiwo njemu chze wona hacz do kónza wojowacz.

Afrika. Wot awstriskeho poddana Oskara Baumanna, kotryž bě žo s němskim poddanom Hansom Meyerom do snutskowneje Afriki nastajił, a kotrehož běchu Afrizy sajeli, je list k jeho starschimaj do Wina doschoł, w kotrymž žu tež dróbnische powjesczе wo sbéžku. W nim žo powjeda, so w Pangani w narańschej Afrizy dziwi sbéžk knježi, so je tam zyke wobydlerstwo wobrónjene, a so arabšzy a czorni wojazy dziwje sakhadzejo wokoło czahaja. Němszy sastojniży žu, wostajiwschi žwojeho wscheho žwójstwa, czeknuli. Na wopuschczenych němskich plantažach tobakowe rostliny krażne steja, a tola žo pod nětczišchimi wobstejnoszczemi žnjecz njebudza.

Na hajńkowni.

Hodowne powjedańczko.

(Pokraczowanje.)

My žedžachmy — hajnikowa, Marja a ja — ras wjeczor w septembru pschi czichej lampje w hajńkowni. Wuj běsche, kaž žo to druhdy stawasche, na bliski knježi dwór schoł, hdzež czi knježa potom khwilu s khartami plazachu, s dołhich dymkow kurjachu a wjeżele se schkleńzu wina wobsamknuchu. Tole, kaž praju, stawasche žo huszczischo, kak mózesche žebi Marja runje dzenža wo nanu tajku staroszz czinicz? Wona skorżesche namaj pschezo s nowa, kak je njeměrna w wutrobje a strachoczіwa, so žo nanej trasch něschto stanje. Czeta a ja pytachmoj ji tule staroszz wurěczecz, dawachmoj winu teho njeměra jeje khorowatoszzi, so dže tola nan w žanym wjetschim strasche njeje, kaž wschědnje, so dže hajnik tola stajnje jeneho pschewodnika pschi žebi měcz njemóże, a so dyrbimy žo na dobroczіweho Knjesa spuschczecz, bjes jeho wole ani włóska nam s hłowy njepadnje — ale wschitko bě podarmo; Marja wosta njeměrna a skónczнje proschesche: „Luba maczi, dowol mi jeno, so bychmoj s Pawołom nanej napschecžo schkoj, latarnju wosmjemoj žobu."

„Nó haj", wotmolwi macz, „hdyž chze tebje Pawoł pschewodzecz, njewobaram tebi."

Ja běch hnydom hotowy, stajich žebi stary kłobuk, doskoczich do kuchinje po latarnju a saßwěczich ju. Mjes tym bě žo Marja do czopkeho płaschcza woblekła. Prajichmoj maczeri w božemje; wonka sahwisdach tyraža a dzěchmoj. Njebjo bě czmowe, a žana hwězda njeßwěczesche. Wětr schumjesche w schtomowych wjerschkach. Nózny ptak napłóschany wulecza s kerkow a shubi žo s kschidkami plazajo do léža. Marja tłóczesche žo bojasnje k mojemu ramjenju, ja podbjerach ju s ruku.

Pucz wjedzesche naju psches lésnu łuku, potom po schěrschim lésnym puczu saßo na łuku. Wjele powjedacz naju njelóschtowasche, jeno s nowa dyrbjach Marju napominacz, so njeby tak khwataka. Hdyž s léža wustupichmoj, płuwasche namaj žylna wóń wotawy napscheczo, kotraž tu na łuzy skhopjena leżesche. S nasdala kiwachu namaj hižo žwětke wokna knježeho dwora.

Bórzy stupachmoj po drjewjanym mosczе a po kamjenjatym dworje. Sskužobnik dowjedže naju dó jstwy, hdzež knježa s khartami sa blidom žedžachu. Marja, hdyž nana czikeho wuhlada, wupschestrěwschi ruzy k njemu poskoczi a potuli žo płaczo na jeho wutrobu. So njeby nichtó trasch na žane njesboże myßlik, wujaßnich hnydom s krótka, kak žmój tu pschischkoj. Wuj žo poßmja a rjeknu: „A ty chzesch hajnikowa dzowka bycz, Marja?" Knjes hospodar dasche namaj schkleńczku wina nalecz, a mój podachmoj žo do jeneho kuczika, so bychmoj czakakoj. S wjeżekoszczu pak bórzy žłyschachmoj, so chze wuj tola radscho hnydom domoj, so njeby mandželska žaneje staroszczе měła.

Wuj praji w božemje, a nětko wustupichmy hromadze saßo s latarnju na dwór. Psches móst winychmy žo na wusku sczežku po łuzy. Ssylna wóń wotawy naž wobduwasche. Njesnate swérjo, trasch spizy wot nékajkeho rubježnika nadpadnjene, nasdala wótrje saschkrěcza, potom bě saßo wschitko czicho. Sczіny po latarni žo pak tu pak tam mikachu.

Na dobo wuraży Marja pół wótsje: „Stejczе!" Sastachmy. A czežko dychajo powjedasche Marja: „Tamle, w tym kopjenje, žym něschto běke widzaka, to žo hibasche. Boże dla, nano, wrócźmy žo!"

„Dzěczo", wotmolwi hajnik, „směruj žo, ty žy žo myliła."

„Ně, nano, ně! Ja njejžym žo myliła, jaßnje žym to widzała."

„Kopjeno papjery, s wětsikom je žo hibało."

„Ně, to bě ruka — w běłym rukawje."

Nětko samórcza tyraž a hnydom też saschczowka.

„Sso wrócźecz", dzesche wuj, „to njepschisteji žo mužej, wjele mjenje hajnikej, to wěsch, Marja. Tu jedna žo, khróble strachej napscheczo hicz, je-li tu žadyn strach. Ale směruj žo, mam nabitu pistolu. Dzerztaj žo sa mnu a potom w Bozim mjenje do prědka."

Sskyschachmoj pikњenje honacza a potom dzěchmoj sa wujom k temu khopjenej. Wuj sarecza s krutym hłosom: „Ja tšélu! Jeli schtó w tym khopjenje skhowany, pschińdz won! Jedyn, dwaj —"

Schtó wopiža nasche strózele! Khopjeń, na kotryž s latarnju žwěczach, pocza žo hibacz, widzachmy běły rukaw, potom druhu a

sastojniży žu, wostajiwschi žwojeho wscheho žwójstwa, czeknuli. Na wopuschczenych němskich plantažach tobakowe rostliny krażne steja, a tola žo pod nětczišchimi wobstejnoszczemi žnjecz njebudza.

ſkónczńnje wuroſcże cźmowa poſtawa bórczo a ſe ſubami kſchipjo ſe ſemje!

W blizſchim wokomiku bě ßo tyraß pſched muża ſtupik, a wuj pſchimnu jeho ſ lěwizu ſa wutrobno, ſ prawizu dźerżeſche piſtolu. „Cźlowjecże", ſawoła, „podaj ßo, abo ja tſělu! Schto cźiniſch ßrjedź nozy w tym khopjenje?"

„Schto bych cźinik — ſpacź!" ſabórcża njeſnaty.

„W ſeptembrje njeſda ßo mi wotawa tola khmane lěhwo."

„Sa knjeſa hajnika drje niz, ale ſa naß khudych ludźi je to hinak."

„Ha, ty mje ſnajeſch! — Pawlo, pój, poßwěcź temu mużej do wocżow."

Ja poſběżech lataŕnju, a nětko wuhladachmy cźmowe wobliczo ſ kakatymaj cźornymaj wocżomaj, ſe ſcheſcheratej brodu a włoßami.

„Ha, mamy tebje, cźorny Boſcźijo?! Skónczńje!" ſawoła wuj, kotryż bě, każ poſdźiſcho ſhonich, jeneho ſ najhórſchich lěßnych paduchow ſpósnak.

Ja dohladach ßo, kak ßo tón muż prózuje, ſ prawej nohu něſchto na ſemi leżaze do trawy ſtorcźicź. Pokhilich ßo a ſběhnuch dokhi nóż ſe ßwětkym wótrym brinkom.

„Tak?" ſawoła wuj, hdyż jón wuhlada, „ſ tym drje ßebi, prjedy hacź lehnucź dźeſch, do ſubow kakaſch?"

Nětko ßłyſchachmy naſdala rěcźecź; ludźo ßo khwatajźy bliżachu a bórſy běchu wokoło naß; běchu to ludźo ſ knjeżeho dwora. Marja bě po nich bżaka, bjes teho ſo běchmoj mój ſ wujom to pytkoj. Marja, prajich ßebi, je żyle roſomnje cźiniła; pſchetoż kak bychmy mój ſ wujom muża w cźmowej nozy dale wjeſcź móhkoj?

Wuj pſchikaſa tym ludźom, muża krucże ſwjaſacź. Mjes nimi bě ßylny wotroczk, tón jeho ſe ſady wupſchima, druſy jeho wuwjaſachu. Cźorny Boſcźij, nětko pſchemożowany, daſche ßebi wſchitko lubicź.

„Nětko wjedźcże jeho do kruteho jaſtwa!" poruczeſche hajnik. „Samkcże jeho na dworje do pinzy, doniż jeho pólzajojo jutſje njewotwjedu. Ty, wotroczko, maſch ſa njeho ſtacź, ſo nam tón ptaczk njeczeknje."

„Haj, knjeſ hajniko, budźcże w měrje, ja ſa to rukuju", wotmolwi wotroczk.

Ludźo woteńdźechu ſe ßwojim jatym a my podachmy ßo dale na dompucź. S kajkimi ſacżuczemi! To njemóżu wopißacź. Marja njebě ßo bjes winy ſtrachowaka. Kak ſpodźiwnje! To bě pohnuwanje ſ njebjeß. Kak potom, hdyż mój ſ Marju njeběchmoj ſchkoj? Schto bě ßebi tón njekhmany muż wotmyßlik? Wón bě wuja wot ſady ſe ßwojim nożom nadpadnuk! Marji ſdaſche ßo, ſo je tónßamy muż, kotryż je ji tehdom hroſyk, hdyż je ßama doma bya. „Cźim hórje ſa njeho pſchi ßudźenju", wotmolwi wuj. Doma cżecże wupowjedawſchi, ſchto je ßo ſtako, wjeßelachmy ßo wſchitzy hromadże dźakujźy ßo ſa ſbożowne wumóżenje.

Rano jěchaſche wuj do měſta, ſo by na ßudniſtwje woſſjewik. Pſchipoldnju pſchinjeße nam powjeſcź, ſo ßu pólzajojo cźorneho Boſcźija wotwjedli a ſo budże wón drje bórſy ßudźeny. „Naſch wcżerawſchi podawk", rěcżeſche potom dale, „je ßo każ ſ wětſikom po żyłej wokolnoſcźi rosnjeßk. A hižo je ßo jedyn ſ naſchich drjewowych dźełacżerjow, ſprawny a wěryhódny muż, na hamcże ſamokwjak ſ tym, ſchtoż je ſe ßwojimaj wuſchomaj ßłyſchak: cźorny Boſcźij je ſańdźenu njedźelu w korczmje k nětkotrym ßwojim ſtym towaŕſcham prajik, ſo chże hajnika junu ſ pſchileżnoſcźu mjes hrjebka powoŕſkotacź, ſo budże na wěcżne ßyty. Tute ßwědczenje, wě ßo, budże wulzy ważne — a tez tebi, Marja, njebudże ſalutowane, teho muża hiſchcże junu wohladacź, hacź jeho jako teho ſpósnajeſch, kotryż je tebi ſ nożom hroſyk. Tu jedna ßo, żyku wokolnoſcź wot ſchkódneho cźlowjeka wußwobodźicź, a jeho do wěſtych ſamkow podacź. S żyka ma wón hiſchcże wjazore paduchſtwa na ßebi, jeno ſo jeho hacź dotal nichtó lepicź njemóżeſche. Jeho ſtareje macżerje je mi żel, wona je duſchna żónſka a je ßebi hižo ſkoro wocźi nad njeporadźenym ßynom wupłakała." —

Poßlednjej njedźeli mojich próſdninow minjeſchtaj ßo měrnje na hajnkowni. Marja cżujeſche drje ßo hiſchcże ſ tymi ſtróżelemi woßłabjena, tola khodżeſche ſo mnu huſto po lěßu. Ja chżych ßo hiſchcże doſcź ſtroweho powětra naßrěbacź, teho dla běch ſtajnje wonka. Poßlednjej dnaj ſta ßo wußudźenje pſchecźiwo cźornemu Boſcźijej. Tež Marja a ja dyrbjachmoj ßobu ßwědczicź. Marja ſpósna k temu ſe wſchej wěſtoſcźu teho prjedawſcheho muża, kotryż bě ju tak wuſtróżak. Tón dźełacżeŕ pak pſchißahaſche na ßwoje ßwědczenje. Nóż, kotryż běch tehdom ſběhnuk, leżeſche na ßudniſkim blidże. Tež běchu rěcże wo wjazorym paduchſtwje — a ſ żyka rosmnożichu ßo ßwědczenja pſchecźiwo cźornemu Boſcźijej tak, ſo bu na wjazy lět do khoſtaŕnje ſaßudźeny. Se ſymnej krwju poßłuchaſche Boſcźij na ßwoje ſaßudźenje, haj, ßmějeſche ßo hiſchcże temu. —

Ja wrócźich ßo ſaßo na ſchulu, ale porjadne liſty pſchinoſchachu mi powjeſcź wo wſchěm, ſchtoż ßo na hajńkowni ſtawaſche. Ja powjedam tule jeno to, ſchtoż wo cźornym Boſcźiju jedna, pſchetoż ta wěz mějeſche hiſchcże ważne ſcźěhwki.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Jutſje ſa tydźeń, 9. dźeń dezembra, budże ważny jubilej ſa naſch ßerbſki kraj. Druhu njedźelu adventa 1848 mjenujźy bě w Draždźanach prěni ras ßerbſke kemſchenje, kotreż běſche po pſchepodatej łużiſkej próſtwje tehdyſchi Budyſki k. farar Jakub ſ Draždźanſkimi wyſchnoſcźemi wujednak a potom ſ wulkej a wobſchěrnej prózu naprawik. Wulka kſchižna ßwjatniza ſ wjele łubjemi běſche druhu njedźelu adventa 1848 wot kemſcherjow pſchepjelnjena. Knjes farar Jakub běſche jako ßerbſki duchowny ßam jeniczki pſchitomny, dokelż ßo njebě nadźak, ſo je tajka wulka liczba Sserbow w Draždźanſkej ſtronje. Kemſchenja ßo potom porjadnje kóżde ſchtwórcź lěta dźerżachu, a kóżdy ras běſchtaj dwaj ßerbſkaj duchownaj ſ Łużiż pſchitomnaj, każ tež ßerbſki kantor. Jutſje ſa tydźeń dha budże 40lětny jubilej Draždźanſkich ßerbſkich kemſchenjow. Ssyn ſakożerja tych Bożich ßkużbow, Njeßwaczilſki k. farar Jakub, budże tehdy w Draždźanach prědowacź, a k. lic. theol. farar Jmiſch budże ſpowjednych ludźi roswuczowacź. Nětkotſi, kiż ßu tamne ſakożenje ßerbſkich Bożich ßkużbow ßobu ßwjeczili, budża, da-li Bóh, tež tón ras ßobu na tym ßerbſkim kemſchenju w kſchižnej zyrkwi; druſy budża ßo w duchu ſ modlitwami na tym ßwjedźenju wobdźělicź. Starſchi, kiż maja ßyna abo dźowku w Draždźanſkej ſtronje, móhli ßwojich ßnadź ſ liſcźikom na to kedźbliwych ſcźinicź, ſo budże jutſje ſa tydźeń 40lětny jubilej jich ßerbſkeho kemſchenja w kſchižnej zyrkwi.

— Pſchi ßylnym wětrje, kiż ſańdźenu ßobotu howrjeſche, ßo pſchi lawſkej wěži jenemu wósnikej měża ſ hkowy ſtorże. Bjes tym ſo wósnik ſa njej bżeſche, ßo jeho kóń pſches to ſpłóſchi, ſo jemu waha, pſches wětr ßo tam a ßem bimbaza, do ſadneju nohow pjerjeſche. Na ſboże kóń daloko njebżeſche, dokelż wós ſa lataŕnju na rózku lawſkich hrjebjow wißajo woſta. Wós drje je ßo pſchi tym trochu wobſtorkak, tola ſchkoda je jenoż ßnadna.

Se Stachowa. Wutoru 20. novembra w naſchej wßy khlamaŕ Rychtaŕ a jeho mandźelſka (narodźika ßo w Wjeleczinje) ſkoty kwaß ßwjeczeſchtaj, na kotryż běſchtaj ßwojich ſnatych a pſcheczelow pſcheproßtkoj. Knjes farar Jencź jeju pſchi tym ſe ßwjedźeńſkej rěczu poſtrowi a jimaj żyrkwinſke pożohnowanje na dalſchi pſchichod wudźěli.

r. S Wjeleczina. Běſche ßobotu do njedźele ſemrjetych, żałoſtny wichor knjeżeſche każ hižo żyły tydźeń, tak tež ſ wulkej mozu tón dźeń, hdyż popołdnju 1/4 5 fabrikſka parna piſchczel ſawu, ſwony ſaſwonichu, wóhnjowa wobora trubjeſche a bubnowaſche: běſche wulki woheń na delnim kónzu wßy. Na hórzy pſchi pucżu, do Bójßwjez wjedźazym, ßo khěża ſwudowjeneje Wolfoweje paleſche a ſa nětkotre wokomiki ſtejeſche hiſchcże 5 druhich khěżow w płómjenjach, mjenujźy domſke ſwudowjeneje Schołczineje, Khorle Grólmußa, Michała Budarja, Jana Brody a Schmidtez brożeń. Wichor, ſ wjeczora pſchikhadźazy, mjetaſche płómjo daloko a ſcheroko a běſche pſchi wſchěm njeſbożu hiſchcże ſboże, ſo dale k ranju żanych khěżow njeſtejeſche. Wě ßo, ſo běſche tež doſcź ßußodnych twarjenjow w wulkim ſtraſche, ale Boża hnadna pomoz a żykawy, kotrychż bě 14 k pomozy pſchijěło, wóhnjej wobarachu. Wolfowa a jejny podružnik, khudy tkalz, kotryż ma khětru cźrjódu dźěcźi, mějeſchtaj jenoż cźinicź, ſo ſ khěże wucżeknuſchtaj ſe ßwojimi ßwójbnymi, tež Schołczina njeje nimale niczo wohenjej wutorhnuła. Tež nětkotre koſy a hußy ßu ßo ßobu ſpalike. Pſches cźo je njeſboże naſtako, njeje wujaßnjene. Měnja, ſo ßu dźěcźi woheń ſamiſchkrike, druſy ſaßo, ſo je ßo pſches njekedźbliwoſcź abo njerodnoſcź we abo pſchi hlinjanym wuhnju ſapoczako palicź, ale każ ſ wjetſcha ßo tež tu prawa pſchicżina ſ wěſtoſcźu njewußlédźi.

S Khróſcźiż. Poltſecźałětny hólczeż tudomneho żiwnoſcźerja Pětra Mróſa ſańdźeny tydźeń ſe ſchifrowymi platami hraſkaſche. Pſchi tym ßo wón k ſemi wali a tak njeſbożownje na hranu ſchifroweje platy padże, ſo ßebi hornju hubu hacź do dźaßnow rosrěſnu. Rana bě tak ſtraſchna, ſo dyrbjeſche ßo hnydom lěkarſka pomoz pytacź.

S Ketliż. Naſcha zyrkwina ſchula budże ßo w naléczu nowa natwaricź a je ſchulſke prjódkſtejeŕſtwo nowotwarbu w tutych dnjach wupißako. Blankety móża ßo pola knjeſa pſchedßydy ſchulſkeho prjódkſtejeŕſtwa hnydom doſtacź.

Nasch njebjeski pschecžel.

Kak derje mi, hdyž wobkhadžowacź
Se sprawnym možu pschecželom;
Hdyž možu s nim žo rosrěčžowacź
Bjes bojosćże psched ludastwom.
A hdyž ja se shonjenja snaju,
So skiczi wón, hdžež potrjebaju,
Rad žwojej ruzy k pomozy;
Tehd' rosćże dowěrjenje we mni,
Ja wěm, wón b'dže też khwatacź ke mni,
Hdyž pomoz trjebam we nusy.
Wschěch pschecželow pak we žwěrnosczi
Pschetrjechi pschecžel njebjeski,
Wón bohaty je we luboszczi,
O, sbóžnosćź, s nim bycź w towarstwi;
Drje cželnym wocžam njewidomny
A wjele ludžom njesnajomny,
Je wón wschak stajnje pola naž.
To je tón pschecžel wschehomózny,
Kiž wschěhnje wudžela, njej' sprózny,
Je wěcžny, nima žadyn cžaž.
O kajki pschecžel, nichtó jeho
S'schcże nihdy njeje wohladał;
My kražne sjewjenje wot njeho
Mamy we žlowje, kiž je dał
Nam k žwězy; we nim wohladamy
My jeho; we nim dostawamy
Wschu jeho wolu sjewjenu;
Psches tuto žlowo pósnajemy,
So wschitko, schtož my žmy a mamy,
Je Boža luboszcź s dobrotu.

Wot Božej' luboszcże k nam rěczi
Wscho stworjenje a pschiroda;
Wón je wscho stworił, snaje, žyczi,
Wschěm žiwjenje a wodych da.
Je pak bje wschěmi stworjenjemi,
Bjes ptakami a swěrjatami
Tu jene cžlow'kam podobne
Na duchu, darach, woželebnosczi,
Na knjejstwje a na žwobodnosczi?
Wscho cžlowjekam je podate.
Kak wjele hakle je wón cžinił
Psches žwojoh' žyna nad nami;
Bě hrěch naž satamanych sczinił,
So wschitzy běchmy shubjeni,
A wschitke mozy, napinanje,
We dobrych stutkach prózowanje
Wschak njepomhasche k žiwjenju.
Ssyn Boži k naschom' wumoženju
A naschich winow saplacźenju
Ssmjercź krwawnu wumrje na kschižu.
Sa tajku luboszcź Boże dźěczi
Jom' džak, cžeszcź, khwalbu podadža.
Lud njewěrny pak tu we žwěcże
Sso jemu mózne pschecźiwja.
Joh' wěcžne bójstwo saprěwaju,
Wschě wězy, kaž žo podawaju,
Tu pschipižaju pschirodże.
To njeschkodži pak bójstwu jeho,
Wón knježi dale wysche wscheho,
Jich napožledku postorczi. H. P.

Wužudženja.

Khostanska komora. Džěłacźeŕ Pětr Schneider, na požled w Sswinarni s bydłom, hižo tsi krócź kranjenja a rubjenja dla khostany, bě 1. oktobra pschi składnosczi hermanka w Rakezach s jeneho dwora džěcźazy wós, khežkarjej Handrikej w Koßlowje žłuschazy, kranuł. Wobskorženemu khostarnju na lěto schěscź měžazow pschižudžichu, pódla teho jemu cžežne prawa na džežacź lět wotrjeknuchu a jeho pod dowolomny dohlad polizije stajichu. — 39 létneho cžěžlu Jurja Hokera s Njeżwaczidła, hižo 13 krócź khostaneho, kiž bě s nowa zyku rjadu jebanstwow a pschekschiwjenjow wobeschoł a jeneho pólzajskeho sastojnika w Budyschinje na cžesczi sranił, k khostarni na schtyri lěta a k shubjenju cžežnych prawow na džežacź lět sażudžichu. — Džěłacźeŕ Handrij Tradler s Budyschinka bě s pinzy kowarskeho mischtra Petzolda w Brěsezach 2 puntaj mjedu a sahrodnikej Naumannej w Hrodžischczu ryby, kotrež bě jemu najprjedy pschedał, kranuł. Jeho wospjetneho paduchstwa dla k jastwu na jene lěto sażudžichu a jemu cžežne prawa na pjecź lět wotrjeknuchu.

Lawniski žud. Bratraj žiwnosczeŕ Jan Rostok a wojnaŕ Jakub Rostok, wobaj w Radworju, běschtaj žo po žmjercźi žwojeho nana dla džělenja herbstwa roskorikoj. Hdyž 7. septembra t. l. Jakub Rostok s prjedawscheho wobydlenja žwojeho nana někotre wězy, kotrež bě pschi pscheżadžowanju nanoweho sawostajenstwa kupił, prjecź njeżesche, žo jeho bratr Jan Rostok na drósy wonka do njeho s pukami da. Jakub Rostok žo wobarasche, a tak žo sta, so běschtaj wobaj bórsy w kuli. Dokelž pschi tym s hłožom wokaschtaj, žo bórsy cźrjóda ludu sběża. Njepschecželiskaj bratraj buschtaj na to dla kaženja měra psched žud žadanaj, kotryż jeju straschneho cžělneho sranjenja winowateju spósnawschi Jakuba Rostoka k 20 mk. a Jana Rostoka k 10 mk. pjenježneho khostanja a pódla teho wobeju wobskorženeju dla kaženja měra po 5 mk. pjenježneho khostanja sażudźi.

Přilopk.

* Na drósy psched Zitawu póndželu tydženja wjecžor wokoło žedmich mkodeho cžlowjeka pok morweho nadeńdžechu; wón mějesche 7 ranow, s nožom wukłótych, a wobě spani rosbitej. W nim mkodeho Polaka spósnachu, kotryż na knjeżim dworje w Drausendorfje džěłasche. Cžeżzy ranjeneho na wosu do Zitawy do měschczanskeje hojeŕnje dowjesechu, hdžež wón semrje, mjes tym so jemu lěkaŕ rany sawjasowasche. Skónzowany běsche s druhim pólskim džěłacźerjom, kotryż też na spomnjenym knjeżim dworje džěłasche, w Zitawje na hermanku pobył. Doniż běschtaj strósbaj, běschtaj dobraj pschecźelej, hdyž pak běschtaj žo palenza napiłoj, žo stajnje wadżeschtaj. Duž staj žo pjecża też duzy s hermanka pjanaj swadźiłoj. Pólskeho džěłacźerja, na kotrehož tukaju, so je žwojeho towarscha skónzował, hischcże w nozy sajachu.

* S Plauena wóndano muż do Draždżan džěsche, kotryż wschelake wězy w měsche na khribjecże njeżesche. Dokelž běsche žo na jene ramjo nanjeżł, chzysche měch na druhe ramjo wsacź. So by to dokonjecź móhł, žwój pschedeschczńik do semje saschtapi, měch na druhe ramjo wsa a wostajiwschi pschedeschczńika dale džěsche. Hdyž skónczńje sa tym pschińdże, so je na pschedeschczńik sabył, měch s ramjenja wsa, jón do hrjebje pschi drósy pokoži a khwatajzy po pschedeschczńik wróczo běżesche. Mjes tym pak běsche pschedeschczńik precź. A hdyž žo muż k městu wróczi, hdžež běsche měch do hrjebje pokożił, žo dohlada, so běsche też měch něchtó kranuł.

* We wžy blisko Rochlitza žo psched něschto cžažom herbja swadźichu. Jena strona sa wěste wobkruczesche, so žu w sawostajenstwje na schwarny pjenjes pjenježne papjery byke. Druha strona to prěješe; haj woni na to pschižahachu, so pjenježnych papjerow w sawostajenstwje nadeschli njeżżu a so jim wo tajkich s zyła niczo wědomo njeje. Papjery shubjene wostachu, a wo nich, kaž žo sdasche, wjazy rěcże bycź njemóżesche. Tamna strona herbow, kotsiž mějachu sa to, so žu sjebani, pak mjelczo dale sa shubjenymi papjerami žlědźesche; skónczńje žo wukopa, so žu woprawdże pjenježne papjery w sawostajenstwje byke, a so je je jedyn wot tych, kotsiž běchu pschižahali, so wo papjerach niczo njewjedża, žam w Rochlitzu pschedak byk. To je jara samożity muż. Statne rěcznistwo je jeho sajecź dało; nětko w Chemnitzu w jastwje žedži.

* Kaž žo s Golpy pola Gräfenhainichena pische, je tam skałaŕ s pjecźimi žynami wo žiwjenje pschischoł, dokelž jemu dynamit w rukomaj rosbuchnu. Skałaŕ chzysche njedźelu tydženja w žwojim domje skhód porjedźecź, kotryż na hornju kubju wjedże, a pod skhodom žudobje namaka s wolijom, s kajkimž žo kamjenje tšeleju. Wolij běsche tam pjecża prjedawschi wobžedźeŕ doma ležo wostajił, kotryż běsche też skałaŕ. So by žo trjebaj njesboża njestało, skałaŕ se scheścźimi žwojich žynow, w starobje wot 17 do 6 lět, do dwora džěsche, hdžež chzysche wolij sahrjebacź. Jeho žona, najstarschi žyn a 16létna džowka wó jstwje wostachu. Na dworje chzysche skałaŕ žudobje hischcże wotewricź, pschi cžimž wolij rosbuchnu a žałostne sapuscźenje naczini. Wot jeneho žyna ani sbytka wostało njeje; druheho do žužodoweje hnójnizy wrjeżnu; stawy tych druhich po wžy rospjerschene ležachu. Jenicžzy 10létny žyn, kotryż běsche žobu na dworje byk, żiwy wosta; wón je cżeżzy ranjeny a je jene wóczko shubił. Jeho hnydom do města Halle do klinika dowjesechu. Skałarjowa žona wó jstwje s najstarschim žynom a s džowku buchu jenož lóhzy ranjeni, runjeż je zyła khěża sapuscźena. Pola žužodow, kaž też w zyrkwi a wucžerni žo wschitke wokna rospukachu; twarjenja žu s džela jara wobschkodżene.

* Sańdżene dny wjetscha cźrjódka żandarmow a pólzajskich sastojnikow lěž blisko Schneeberga pschepytowasche. Woprawdże tam sa něhdże 800 mk. wurěsnych tworow namakachu, kotrež běchu psched krótkim na hermanku w Lichtensteinje pschekupzej s Glauchawa kranuli. Paduchow, kotsiž běchu kranjene twory do měchow stykali a w lěžu skhowali, žu wužłědźili a hnydom sajeli.

* Cžlowjek by rjekł, so mózno njeje, so hischcże w wokolnosczi Barlina, kotryż tola „na cžole ziwilisazije" krocźi, do scherjenjow wěrja. We wžy Schwina pola klóschtra Lehnina, potajkim něhdże žydom mil wot Barlina, nětkle kóždy wjecžor scheri; wobydlerjo niz jeno spomnjeneje wžy, ale też zyłeje wokoliny žu na nohomaj a rosžudźeja, schto žo to njecźini. W korczmje w Schwinje, hdžež scherjenje sakhadża, je kóždy wjecžor pokna jstwa hosczi, kotrymž móże korczmaŕ lědma doporjedźecź; njedźelu tydženja tam žaneho piwa wjazy njemějachu. W jenej jstwě w korczmje scheri: njewidomna ruka stólzy wó jstwě wokoło žuwa. Scherjenje jenož hacź do pokonozy sakhadża. Dó jstwy žebi nichtó njewěri; ale s durjemi a s woknom nuts ludżo pschihladuja. Někotsi njebojasni mužojo žebi dó jstwy sważichu a žo na stólzy seżydachu; ale stólzy žo njedźiwajzy na to wokoło žuwachu. Hajnika, kotryż chzysche scherjenju s natykanej tšélbu na kożu hicź, njewidomna ruka mjeswocźi kleżnu. Wschitko tole žo w wokolnosczi powjeda, a ludżo s cźrjódami do Schwiny běhaju.

* Pschekupza Bauma s Bozena na pucźu s Neunkirchena do Bozena wóndano dundak nadpadże, wokajo: „Pjenjesy abo žiwjenje!" Hdyž wón dundakej jenož někotre žlěborne pjenjesy poskicźi, jeho tutón tak pschebi, so je wón na žwoje rany wumrjek. Mordarja hischcże wužłědźili njeżżu.

* Blisko jeneho dwórnischcża w Hamburgu sańdżenu žobotu rano wěsty Staudt s Gießena džěłacźerjej porucźi, so by do jeho

wobydlenja po kschinju schoł, kotraž je 200 puntow cžeżka, a ju do pschistawa dowjesł, ſ wotkelž mějesche ju parna łódź ßobu do Ameriki wsacź. Dźełacźeŕ kschinju do pschistawa dowjese, sa cžoż toleŕ dosta. Dokelž pak ßo w pschistawje dohladachu, so ſ kschinje krej kapa, ju polizija wotewri a w njej cžełko spediterа Hülseberga ſ rosbitej hłowu namaka. Polizija bórsy wußlědźi, so běsche Staudt Hülseberga ſ listom do ßwojeho wobydlenja skasał, hdźež chzyschce amerikanske pjenjesy wot njeho wuměnjene měcź. Hülseberg też je tam schoł. Duž hinak njeje, hacž so je jeho Staudt sarasył, jemu něhdźe 11,000 mk. pjenjes, cžaßnik, rjecźask a pjerschcźeń wotewsał a cžełko hnydom do kschinje sawrěł. W spomnjenym wobydlenju je mordaŕ tydźeń bydlił. So je ßo njeskutk tam stał, na to krej pokasuje, kotraž je pó jstwě rosplaskana. W jenym hoscźenzu w Hamburgu ma Staudt njewjestu, kotraž mějesche jeho fotografiju. S pomozu tejele fotografije wußlědźichu, so je mordaŕ 10 hodź. 14 min. dopołdnja na żelesnizy do Amsterdama jěł. Wón běsche jeniczki, kotryž běsche ßebi k temule cžahej bilet do Amsterdama kupił. Ssobustawy kriminalneje polizije hižo popołdnju w dwěmaj ſ Hamburga do Londona, Harwicha, Vliessingena, Bremena a Amsterdama wotjědźechu. Też telegrafiska powjesćź wo mordarstwje ßo hnydom do wschěch kónzow póßka. Hacž ßu mordarja mjes tym wußlědźili a sajeli, hischcźe shonili njejßmy.

* Do Mühlhausena w Elsaßu psched krótkim dwaj młodaj cžłowjekaj ſ Elsaßa pschińdźeschtaj, kotrajž běschtaj, so byschtaj ßo wojerskeje ßkużby w Němskej sminukoj, do franzowskeho wójska sastupiłoj. Tam jeju do tak mjenowaneje zuseje legije tyknuchu. W Tonkinje staj sa Franzowsku wojowałoj. Dokelž skhorischtaj, jeju łódź do franzowskeho pschimórskeho města Marseille pschiwjese. Njemějo ani kroschka w móschni mózeschtaj nětko ßwoje pucźe hicź. Khoraj, so jeju symiza tschaßesche, dyrbjeschtaj daloki pucź hacž do Elsaßa pěschi hicź a duzy po pucźu po proscheń khodźicź, njechaschtaj-li sawutlicź.

* W starych pißmach cžitamy: Wot 1288 do 1289, po tajkim psched 600 lětami, běsche w Bajerskej tajka cžopka syma, so ani kuſta ßněha njepoměchu. Wokoło hód ßo schtomy selenjachu a małeho rózka běchu srake truskalzy. Wokoło jutrow pak ßo wjele ßněha nańdźe, a běsche tak syma, so wschitko smjersnu. Ludźo żałoscźachu: schto to budźe? Ale wschitko ßo saßo k lěpschemu wobrocźi, a tajki tuni cžaß pschińdźe, so w Mnichowje kórz rożki 15 pjenjezkow płacźesche, a kórz wowßa 8 pj.; kokosch běsche sa pjenjezk, teho runja 12 jeji. Dźeławy muż na dźeń bjes jědźe 5 pj. dostawasche, ſ jědźu pak kroschik. Karancźk piwa pjenjezk płacźesche.

* W Bielefeldźe ßo sańdźeny tydźeń dwaj dźełacźerjej swadźischtaj, pschi cžimž jedyn ßwojemu pschecźiwnikej tajkich a hinakich nadawa. Tutón k směrzej dźěsche a pschecźiwnika wobskorži. Směrz jeju sjedna, dźełacźerjej, kotryž běsche pschecźiwnika na cžeścźi franił, 5 mk. pokuty napokłoziwschi. Dźełacźeŕ pokutu sapłacźi; ale te 5 markow jemu w hłowje khodźachu, a jemu djabołska myßl pschińdźe, ßwojeho towarscha skónzowacź. Wón ßebi tšélbu a něktore patrony kupi a wjecźor psched komornym woknom na ßwojeho pschecźiwnika łakasche. Hdyž ßo tutón do łoża lehnu, mordaŕ tšéli. Bórsy na to njeſbożowneho w krwi leżo morweho w łożu namakachu. Mordarja, kotryž njeskutk njeprějesche, hnydom sajachu a do jastwa ßadźichu. Nasajtra rano ßo wón w jastwje wobwěßnu.

* Wěsty Schumann, kotryž někajke sastojnstwo na radnej khěži w Stolpje sastawa, běsche ßebi psched krótkim samyßlił tamnischej radnej khěži rosbuchnucź dacź. Njedźelu tydźenja wjecźor wón do schkleńzy, do kotrejež běsche wody nałał, nózku lampku tyknu a lampku sażwěcźiwschi schkleńzu w salu, hdźež hewak radni knjeżo ßydaju, na blido staji, na cžoż wschitke gasowe roły swotwjertowa. Na sboże pak njedocźink sabu ventilaziju w salu satykacź. Hewak budźesche ßo gas sapalił a rosbuchnuł, a budźesche ßo wulke njesboże stacź móhło, cžim wjetsche, dokelž w radnej khěži wrótnik se ßwojej ßwójbu bydli. Nasajtra Schumann do Stolpmünde jědźesche, hdźež jeho sajachu. Schto je jeho na njeskutk pohnuło, hischcźe prawje njewjedźa. Kaž ßo sda, je ßo to w pschipadźe duchowneho sacźemnjenja stało, na cžoż też nješchtożkuli pokasuje, schtož je Schumann prjedy hižo skucźił był.

* W Zörbigu pola Bitterfelda pónđźelu tydźenja cžrjódka dźěcźi na dworje hrajesche. Dwanacźelětny hólcźeż, kotryž běsche pschipadnje nanowu natykanu tšélbu do rukow dostał, ſ njej na dwór pschiběża a ßo ſ njej sa żort do hólcźeza saměri, kotryž ßo na cžumjeli cžumpasche. Tšélba wrjeßnu, a kulka hólzej hłowu pschetšéli; wón bórsy na to wumrje.

* Amerikanski kekleŕ Caicedo, kotryž po grocźe běha, je ßebi psched wcźerawschim tydźenja w Winje żiwjenje wsacź spytał. Na kekliju běsche ßo jara wjele pschihładowarjow seschło. Po grocźe běhajo kekleŕ ſ wyßokoscźe dele skocźi a cžeżzy sranjeny deleka leżo wosta. S pschicžinu njeſbożowneho podawka běsche pjecża mandźelska pschekora.

* Se Sahrjeba (Agram) ßo pische: Na dwórnischcźu Gradiska-Brod 18. nov. wěsteho Steinera a jeho 20lětneho ßyna skónzowaneju namakachu. Cžele běschtej żałostnje wohidźenej. Woběmaj běsche hłowa hłuboko do hlinjaneje semje smjecźena; krk běsche jimaj pscherěsnjeny a hrudź ſ nożom wscha roskakana; też wocźi běschtej woběmaj wukłótej. Wschitko na to pokasuje, so staj ßo woporaj pschecźiwo mordarjam krucźe wobarałoj. Dweju cžłowjekow, na kotrejuż ßo mordarstwa dla tuka, ßu sajeli.

* Hórske městacźko Artena w Italskej ma ſrudnu ßkawu: tam ßu jeneho měschcźanostu po druhim skónzowali. Psched něschto cžaßom je ßo tam saßo mordarstwo stało, kotreż dołho potajne wosta. Wěsty Lampi ſ Roma běsche ßebi tam leżomnoscź kupił, hdźež kalk palesche. Hdyž wón junu rano se ßwojim sastojnikom ſ dwórnischcźa do městacźka dźěsche, wobeju skónzowachu. Psched krótkim hakle ßu mordarjow wußlědźili a sajeli. Njedźiwajcy na to, so je do Roma zyle blisko, w Artenje, kaž w mnohich druhich městach ßrjedźneje a južneje Italskeje, straschne potajne towarstwo „Cammora" knjeżi, pschecźiwo kotremuż sakoń żaneje mozy nima. Schtóż poliziji najmjeńscheje ßkużby wopokaże, ma to se żiwjenjom sapokucźicź. Tole potajne towarstwo pschede wschěm żaneho zuseho w kraju njecźerpi, kotryž tam nějakeho dobytka pyta. A hdyž Campi ßwój kalk palicź pocźa, wón hnydom pschikasnju dosta, so ma, je-li jemu żiwjenje lube, na měscźe krajinu wopuschcźicź. Campi ßo tajkemu hroženju ßmějesche. Duž jeho „Cammora" — tole potajne towarstwo, kotreż běsche bórsy sa ßobu něktorych kralowskich sastojnikow a tsjóch měschcźanostow w Artenje skónzowało — k ßmjercźi wotßudźi. S tšélbami a dołhimi nożemi wobrónjeni a mjeswoczi sababjeni schescźo mużojo na hidźeneho zusbnika łakachu a jeho a jeho sastojnika satšélichu.

* W połnóznej Schwedskej hižo wjele njedźel kruta syma ſ wulkim ßněhom a wětrom knjeżi. Thermometer wschědnje 13 hacž 19 gradow symy pokasuje. K temu pschińdźe, so ßu lětusche żně jara hubjene byłe. Khlěb, kotryž dyrbi tradazy lud jěscź, ſ pluwow a mocha wobsteji.

* Njedawno dwaj pucźowarjej ſ Peterburga do Parisu jědźeschtaj. S nimaj w jenym wosu běschtej dwě woßobnje sdrascźenej a schikowanej młodej żónskej, kotrejž ßo luboscźiwje ſ nimaj sabawjeschtej a ßo też ſ nimaj wina napischtej, sa cžoż jimaj „woprawdźite Hamburgske zigary" poskicźischtej. Zigary kurjo pucźowarjej bórsy wußnuschtaj. Hdyž pak saßo wotzucźischtaj, běschtej ßo młodej żónskej shubikej, ale ſ nimaj też knjizki, w kotrychž běschtaj pucźowarjej papjerane pjenjesy měkoj; a tych běsche tójschto było.

* W fabriży „Vulkan" w Warschawje, hdźež mjedźowe wěży dźěkaju, ßobotu tydźenja parny kotoł rosbuchnu. Tšécha a murje twarjenja, w kotrymž kotoł stejesche, ßo móhł rjez na drjebjeńczki rosßypachu. Kotoł ßam ßo na wjetsche kuski rospuka, kotreż ſ kamjenjemi a zyhelemi w mróczeli pary a próch kaž ſ woprawdźiteho kratera vulkana do wschelakich stron roslětachu. Na sboże na fabriczny dwór niczo njeslecźa, hewak budźesche wjele ludźi do schkody pschischko. Morwaj staj jedyn dźełacźeŕ a żónska, kotrejž je kruch żelesa nop rosrasył; ranjenych je wóßom.

* Hdyž běsche ßo w Nadźanezach młyn wotpalił, ßmy widźeli, kajku móz mucźny próch ma, hdyž rosbuchnje. Hakle psched krótkim bu rjany wulki młyn w Hamelnje do zyła sanicźeny, dokelž mucźny próch rosbuchnu. Wóndano je ßo toßamo w Clevelandźe w kraju Ohio w Połnóznej Amerizy stało; też tam bu młyn do zyła sanicźeny. Dwaj cžłowjekaj staj pschi tym wo żiwjenje pschischkoj, schtyrjo ßu cźeżzy, dźewjecźo lóhzy srjanjeni. Schkoda je ßo na 520,000 mk. wobliczika. Wo njeſbożownym podawku ßo takle powjeda: Dźełacźeŕ pschi latarni wotruby ſ łopacźu do wulkeho lika ßypasche a pschi tym latarńju powali. Drobny mucźny próch wotrubow ßo sapali a bubotajo rosbuchnu, a blizschi wokomik zyły wulki młyn w rospadankach leżesche.

* Parna łódź „Vaitarna" je ßo duzy do Bombaja w Narańschej Indiskej na morju podnurika. Wot 900 ludźi, kotsiž běchu na łódźi, żadyn jeniczki ßmjercźi wucźeknuł njeje.

* Wjele pschětrało je mużstwo jendźelskeje łódże „Glenmore", kotraž ßo lětża 8. haprleje pschi mórskim pobrjosy w Južnej Amerizy rosbi. Hdyž běchu 40 hodźin na cžołmje na morju wokoło błudźili, łódźnizy do nějakeho pusteho pschistawa dojědźechu, hdźež na sboże kaschcźik namakachu, w kotrymž běchu na próch rostołczene łopjena nějakeje rostliny. Tołczene łopjena a něschto jahodkow běsche jich

jeniczka zyroba. Wot tam do St. Johnsa dojědžechu, hdžež je argentinska republika majak natwarika. (Majak je wyšoko wěža, na kotrejž stajny woheń kódžam na morju žwěczi.) Strażnizy na majaku njeshožownych hospodlíwje pschijachu a jich se wschěm nusnym sastarachu, so hkodu stradani kódźnizy bórsy sažo k mozam pschinědžechu. Strażnizy jim prajachu, so parna kódź, kotraž jim kóžde běrtlěta s pschistawa Buenos Ayres zyrobu wosy, sa něschto dnjow pschijědže. Tale kódź pak běsche žo duzy po pucžu podnurika; duž wbosy ludžo na kupje skónczinje žaneje druheje zyroby wjazy njemějachu, hacž mórsku trawu, ryby a mórske ptaki. Kódźnizy dwaj měšazaj na kupje wostachu. Hdyž žo hižo syma sapocža, kotraž tam 9 měšazow traje, kódź wuhladachu, kotraž nimo jědžesche. Džeżaczo morjazy kódźi napschecžo jědžechu; jich czołm pak žo wjazy njewróczi; duž žu žo najskerje wschitzy džeżaczo tepili. Skónczinje žrjedž septembra parna kódź s Buenos Ayresa pschijědže a njeshožownych kódźnikow s kupy žobu wsa. Hdyž běchu do Liverpoola pschijeli, jedyn s nich powjedasche: „Hdyž běchmy na kupje, nam strażnizy na majaku powjedachu, so stej žo psched poldra létami blisko žužodneje kupy dwě kódźi rosbitej. Kódźnizy, kotrychž běsche 32, shožownje na kupu Staten-Island pschijědžechu. Něschto njedžel posdźischo schěžnaczo wot nich k strażnikam ua majak pschijědžechu, wo kotrymž dotal niczo wjedželi njeběchu. Woni powjedachu, so žu jich schěžnaczo drusy towarschojo wumrjeli. Tež jich tehdy parna kódź s Buenos Ayresa žobu wsa. Hdyž pak strażnizy s majaka posdźischo na žužodnu kupu dojědžechu, hdžež běchu tehdy czi dwajatsizczo kódźnizy pobyli, tam tsi žudy namakachu, w kotrychž běsche, kaž žo sdasche, howjase mjažo. Ssebi jo bliže wobhladawschi pak spósnachu, so běsche to czlowjecže mjažo."

Cyrkwinske powjesće.

Druhu adventsku njedželu (sa tydžeń) žo w Michalskej zyrkwi knjes kandidat Räda s Barta požwjeczi a žo jako kaplan sapokasa. (Duž powschitkowna spowjedź wupanje.)

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Alban Guido Fleischer, zigarnik na Židowje, s Marju Hedwigu Urbanez tam.

W Katholskej zyrkwi: Josef Kögler, pjekarski mischtr tudy, s Marju Hanu Pjetawiz tudy.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Pawol, Ernsta Emila Heyera, kublerja-najeńka w Hrubjelczizach, ž.

W Katholskej zyrkwi: Franz Josef, Josefa Anżura, wjedžerja fabriki w Dźěžnikezach, ž.

Zemrjeći:

Dżeń 23. novembra: Marja rodź. Rochez, Michała Hejduschki, khěžnika na Židowje, mandželska, 29 l. 11 m. — Pawol Konrad, Mikławscha Lubka, kowarja w Draždžanach, ž., 7 l. 11 m. — 24. Marja Hantuschez, Matěja Barta, dźěłaczerja w Czichońzach, mandželska, 42 l. 9 m. 20 d. — 25. Josef Bernard Posselt, prjedy podwyschk, 45 l. — 28. Katharina, njebo Franza Měrczinka, žiwnoscerja w Bělczezach, sawostajena mandželska, 69 l. 4 m.

Płaczisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2549 měchow.		W Budyschinje 24. novembra 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.	W Lubiju 29. novembra 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pschenża	běła	9	23	9	94	9	30	9	56
"	žołta	8	63	9	05	8	68	8	97
Rožka		7	97	8	16	7	69	7	81
Jeczmjeń		7	25	7	68	7	07	7	50
Wowž	50 kilogr.	6	60	6	90	6	40	6	60
Hroch		7	22	10	—	8	50	9	17
Woka		6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	—	17	50
Běrny		1	80	2	20	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	2	—	2	30
Pschenczna muka	50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	8	80	12	80	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	50	4	20	3	20	3	80
Ssłóma	600 "	30	—	33	—	30	—	33	—
Prožata 835 schtuk, schtuka		4	—	15	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	25	6	50	—	—	—	—

Na burzy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 52 np. hacž 9 hr. 67 np.; pschenża (žołta) wot 9 hr. 23 np. hacž 9 hr. 38 np.; rožka wot 8 hr. 07 np. hacž 8 hr. 23 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 46 np. hacž 7 hr. 75 np.; wowž wot 6 hr. 75 np. hacž 6 hr. 85 np.

Draždžanske mjažowe placzisny. Howjada 1. druzina 56—60 mk., 2. druzina 51—55, 3. druzina 25 po 100 puntach resneje wahi. Dobre krajne žwinje 52—55 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. druzina 50—58 np., 2. druzina 28—38 np. po puncze resneje wahi.

Wjedro w Londonje 30. novembra: Symnischo.

Njech žo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdzitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež žu dostacz w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Na pschežadźowanje ma žo pschedawacz: Pondželu 3. dezembra dopoldnja w 10 hodzinach w Hrubjelczanskim mlynje: 7/4 létny byk, 4 kruwy, 1 czelo oldenburgskeje rasy, runkliza, žlóma, klozy a palne drjewo.

Na pschedań abo na pschenajecze: Pjekarnja s khlamarnju w Dobroschezach pola Pancziz psches J. Heinu w Kukowje.

K pjeczenju **kolaczow** porucza rjanu jadriwu

pschenczinu muku

měrzu po 1 mk.

Handrij Schuba w Delnjej Hórzy.

Jako pschihódne **božodžěsczowe dary** porucza

pucžowanske kofry,
pucžowanske tosche,
žonjaze tosche,
hontwjerske tosche,
schulske tornistry,
schulske tosche,
mapy,
portemoneje,
zigarowe etwije,
žlé,
podwjaski,
kucžowy grat,
swony sa konje,
swonate banty,
swonidła,
woblukate pajcze,
kanapeje,
matrazy a
koža,
kožane schórzuchi,
dźéczaze schórzuchi,
žmykacze (schlittschuhe)

w wulkim wubjerku po tunich placzisnach. **Wuschiwanja** a **tykanja** wscheje druziny žo pěknje wobschiwaju.

T. Albert, na hornczerskej haży 13.

Hermann Darschau,

schtrymparnja w Budyschinje

na schulerskej haży czišlo 1

žwoje dawno jako jara dobre znate **schtrympowe tworby** czežkeje druziny se žwojeje schtrympárnje po tunich placzisnach dobrocziwemu wobkedźbowanju porucza.

S dobom na žwój wulki sklad **schtrykowanskeho pschedźena** najwubjernischeje kajkosczе kedźbne czinju.

en gros. **en détail.**

Kosaze, sajecze, karniklaze a wschě druhe **koże** kupuje a pschezo najwyschsche placzisny placzi

Heinrich Lange

pschi žerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach czišlo 9.

W Jeńschezach pola Rakez je **žiwnosć** czišlo 5 se 40 kórzami pola, luki a léža a s wulkej sahrodu pschemenjenja dla tunjo na pschedań. Dalsche je pola wobžedźerja shonicz.

W Makej Dubrawzy je **žiwnosć** czišlo 5 se 14 kórzami pola, luki a kerkow na pschedań. Dalsche je tam shonicz.

W Radworju je **khěža** czo. 27 se sahrodu na pschedań. Dalsche je pola **Jana Rjeczki** w Radworju w mlynskich khežach shonicz.

Rjane polnojerje

po 3, 4, 5 a 6 np.,

pschi wotewsaczu wjetschich džělbow tunscho porucza

C. F. Dietrich

pschi mjažowym torhoschczu.

Khofej

wot najtunischich hacz do najdrózszich druzinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Turkowske ßlowki

najlépscheje druziny porucza

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likérow po starych tunich płaczisnach.

Naschu wukhwalenu snatu

4 np. zigaru czißło 3

wschitkim kurjerjam k prusy należnje poruczamoj.

Strauch & Kolde
3 na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu worłej.

Khofej

paleny a njepaleny

porucza po najtunischich płaczisnach

Richard Neumann.

Pschi wotewsaczu wjetschich dżélbow pomérnje tuńscho.

Wubjerny

mas na kožu,

so by ßo koża mjehka a wodunjepschepuschczata sczinika,
w tysach po 50, 30, 20 a 10 np.,

najlépschi vaselinowy tuk

w bleschowych tysach po 5 puntach, 2 punt., 1 punt. a ½ punt., każ tez w wjetschich a mjenschich dżélbach poruczeja tunjo

drogowe khlamy

en gros **Otty Engerta** en détail
na snutskownej lawskej haßy.

Dürrenbergsku warnu ßól
Dürrenbergsku skótnu ßól
(kotraż je, każ je snate, najlépscha)
porucza najtuńscho

Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

Konfekt,
fontan,
kakaowowy pólver,
schokoladu punt po 80 np.,
tejowe wafle,
jendżelski biskwit,
atrapy, bonbonijery,
vaniliju, thej,
likéry po 1/1 1/2 1/4 bleschach
porucza

konditarnja
Alwina Schradera
na swonkownej lawskej haßy.

W wudawarni Serbskich Nowin je sa **25 np.** dostacz:

Pschedzenak.

Protyka sa Serbow

na léto

1889.

Swój skład

porzelanowych, kamjeninowych a **schkleńczanych tworow, poskoczanych leistow, gardinowych żerdżow, pupow, pupowych hłowow, czélow, rukow, czrijow, schtrympow, klobukow** po jara tunich płaczisnach, dale **talerje** hizo po 10 np., **rune** a **hłuboke talerje** po 10 np., każ tez wjele druhich tworow po jara tunjej płaczisnje porucza

Ernst Ullrich
na schuleńskej haßy.

Carl Noack w Budyschinje

na zitnej haßy njedaloko hłowneho torhoschcza

porucza pschi sprawnym poßłużenju:

Khofej ßyry punt po 96, 100, 110, 120, 130 a 140 np.,
Khofej paleny wschédnje dwójzy czerstwy punt po 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
dróbny najlépschi raffinadowy zokor punt po 30 np., pschi 10 puntach po 29 np.,
kompenowy zokor jara ßłódki punt po 34 np., pschi 10 puntach po 32 np.,
kóstkaty zokor punt po 36 np., pschi 10 puntach po 35 np.,
zokor w pokrutach punt po 34, 35 a 36 np.,
jerje po 3, 4, 5, 6 a 7 np., po kopach tuńscho, tunu po 36½ mk.,
rajß punt po 14, 15, 18, 20, 24, 30 a 36 np.,
syrup ßłódku tworu punt po 12, 15, 18, 20, 30 a 36 np.,
amerikanski petrolej punt po 14 np., pschi 10 puntach a wjazy po 13 np.,
khéżorski wolij, njerosbuchazy, punt po 20 np.,
czisczeny schlesynski ripikowy wolij punt po 40 np., pschi 10 puntach po 36 np.,
ßwéczki we wschéch tolstoscżach pakczik po 30, 35, 40, 50, 60 a 70 np.,
mydło we wschéch druzinach punt po 30, 36 a 40 np.,
masne mydło punt po 22 np.

Louis Gadt, krawski mischtr

w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

Wupschedawanje na składze leżazych **dobrych czistowolmjanych tkaninow** a **mużazych wobleczenjow, pikeschow, nadwoblekow** atd., po najnowschej módze derje seschitych atd.

Bajerskich tóczníkow

ßym saßo dwójny żelesniski wós dostał a je pschi potrjebje k toczenju maschinskich nożow a wscheho grata poruczam. Saßopschedawarjam ßo poniżene płaczisny woblicza.

J. G. Müller
w Budyschinje na kamjentnej haßy 12,
powjasarnja a pschedawarnja tóczníkow.

Meblowy magazin

Auguśta Janascha, tyscherskeho mischtra

16 na ßerbskej haßy 16

porucza wschě druziny **meblow, kanapeje** a **stoły,** dobroczíwemu wobkedżbowanju.

Ssuscheny połcz punt po 70 np.,
pschi 5 puntach po 65 np.,
ßyry połcz punt po 60 np.,
ßadleschczo = = 65 =
porucza **Otto Pétschka**
na ßerbskej haßy.

K poßylnjenju a porjenschenju wkłoßoweho roscżenja, k wotstronjenju schupisnow a hłowoweje lischawy

woprawdżity

franzski palenz

w bleschach po 50, 60, 100 np. a 1 mk. 80 np., w mjenschich dżélbach po kóżdej płaczisnje poruczataj

Strauch & Kolde
3 na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu worłej
en gros. en détail.

Khofej

paleny a njepaleny

jenoż w dobrych druzinach poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likéry** kedżbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Spódne pjeschki,
normalne pjeschki,
spódne khołowy,
normalne khołowy,
barchentowe koschle,
flanelowe koschle,
reformske koschle,
normalne koschle,
wobwjasy wokolo żiwota,
spódny drastu,
normalne nohajzy,
norm. schtrykowansku wołmu,
normalnu trikotowu tkaninu,
spanske wodżewy,
barchentowe pjesle,
barchentowe błusy,
barchentowe ßuknje,
moltonowe ßuknje,
filzowe ßuknje,
velourowe ßuknje
po tunich twjerdych płaczisnach a w wulkim wubjerku porucza

A. Tschentscher
w kupnizy
pschi hłownym torhoschczu.

≡ Plat ≡

ßo swoprawdżitej **indigowej barbu módry** barbi po najtunischich płaczisnach

w Kellingez parnej barbjerni
w Budyschinje pschi żitnych wikach.

Schtóż

chze nóż abo nożizy toczene abo wuporjedżene měcz, pósczel je do parneje toczerńje a porjedżerńje

Oskara Buttera w Budyschinje
pola theatra.

W wudawarni „Serb. Now.“ ßu po 50 np. dostacź:

Wječorne pěsnje

wot **W. Hálka**

jako prěni zwjazk

Serbskeje knihownje.

Dźělbu

rjanych rósynkow

porucza punt po 22 np., pschi 5 puntach po 20 np.

Adolf Rämsch.

Czisty palenz,

teho runja wschě likéry a jednore palenzy jara tunjo porucza

C. F. Dietrich

pschi mjaßowym torhoschczu.

Gruby	punt	po	15	np.,
jahły	„	„	14	„
hejduschku	„	„	16	„
rajß	„	„	15	„
ßoki	„	„	15	„
hróch	„	„	12	„
buny	„	„	16	„

porucza

C. Kahrowej

pódla póstskeje kowarnje.

ff. pschenczny muku,
ff. rjanu muku,
rjany griß k pizy,
rjane wotruby,
pschenczne wotruby a
maißowy schrót

pschi potrjebje porucza

hamorski mlyn pschi Sprejnym żelesnym mosczę, prjedy grotowy hamor w Budyschinje.

Kožowy mas,
kopytny mas,
vaseline,
kokmas,
drjewowy ther,
ßmoku

pschi potrjebje porucza

J. G. Müller,
powjasarski mischtr.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, każ tez **strowe wólschowe drjewo,** po możnosczi bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pschi czeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyschschich płaczisnach

mechanisko pschadownja w Hajnizach.

Kosaze kózki,

teho runja sajeczę a karniklaze kózki kupuje a płaczi najwyschsche płaczisny ża nje

Gustav Nawka

na garbarskej haßy czißło 16.

Tez ßu tam wschě druzhny kožow k pjelzam bjes molow po najtuńschich płaczisnach dostacź.

Zdźełanym Serbam a serbskim swójbam poručamy najnależnišo jako **hodowny dar** J. Ćišinskeho

1. **Knihu sonettow,** njewjaz. 1 mk., eleg. wjaz. 2 mk., ze złotym rězkom 2,20 mk.
2. **Formy,** njewjaz. 2,50 mk., eleg. wjaz. 3,50 mk., ze złotym rězkom 3,80 mk.

Móża so dostać w Smolerjec knihićišćerni w Budyšinje.

Wolijobarbne wobraſy (bildy)

w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach, teho runja **wolijobarbne wobraſy ſ wobłukom** hižo po 1 mk. 80 np., tez **domjaze żohnowanje** w **wobłuku** porucza

Rudolph Wilhelm na ßerbskej haßy 16.

Sswój wulki skład **barchenta k koschlam** poruczam po jara tunich płaczisnach, **tokstowokmjanu tkaninu** staru kóhcź po 28 np., **barchenty** po wschěch płaczisnach, **lama** dwójzy schěroki po 60 np. hacź 2 mk., **poczeßnjenje** na **kožuchi** a **pjesle** po 25 np., **wokmjane, zidżane** a **bawmjane rubischcża** po 25 np., **kalmuk** po 28 np., dźělbu pißanych sbytkow drastnych tkaninow, hižo po $^1/_2$ kóhczu hacź do 10 kóhczow, ża dźećazu drastu a k pópam ßo hodźazych, dźělbu czistopłatowych hotowoseschitych $^6/_4$ czischczanych **schórzuchow** bjes smylkow po 10 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

W wudawarni Serb. Nowin ßu dostacź tak mjenowane:

1. Trauungsregister, 2. Taufregister a 3. Todtenregister,

kajkeż ßo k sapißam trjebaja, kiż ßo létnje pola wyschnoscże wotedadża abo hewak k zyrkwinym knihan nakożuja.

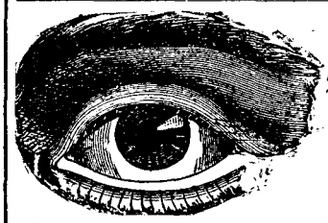

Bryle, tłóczniki

po najtunischich płaczisnach porucza

Joh. Gäth,
czaßnikar a optikus
1 na hospitalskej haßy 1.

Mydlarnja H. Lehmanna

w Budyschinje

na hornczerskej haßy czißło 3 a na żitnej haßy czißło 3

porucza ßlědowaze wudźełki po poniżenych płaczisnach w snatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt**	**po**	**40**	**np.,**
żiwizojte jadromydło	„	„	36	„
jadriwe mydło II. družina . . .	„	„	30	„
czischczaze mydło	„	„	30	„
jendżelske bělaze (blejchowaze) mydło	„	„	20	„
masne mydło	**punt**	**po**	20 **a** 25	„
kryst. soda	**punt**	**po**	5	„

pschi wotewjacźu 5 puntow ßo płaczisny poniża,

rajßowu a pschenczną schterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtunischich płaczisnach,
najlepschi kokmas wot Schindlera a Myßkla w Schczeczinje
punt po 25 np.

Alwina Schradera

konditornja a khofejownja

porucza ßwój wulki wubjerk **khofejoweho** a **tejoweho pjeczwa, schokoladowych** a **zokorowych tworow, mjedowych** a **marzipanowych tykanzow.**

■ Wschelake druzhny pschezo na składze. ■

Wschědnje czerstwe **pampuchi.**

Ratarjam w Budyschinje a wokolnosczi ßo s tutym k wjedźenju dawa, so ßu w poßedźenju, kotrez je ßo 19. novembra měło,

knjesa Hermanna Maya, bursoweho sensala

sa dowěrnika k pschedawanju rożki, wowßa, ßyna a ßłomy na tudomnym kralowskim proviantskim hamcze wuswolili.

Pschedßydstwo Budyskeho ratarsk. towarstwa.

Khofej

paleny punt po 1 mk. 20 np., njepaleny punt po 95, 100, 110, 120, a 140 np.

porucza jako jara derje a czistoßłodżazy

C. F. Dietrich

na mjaßnym torhoschczu.

Czrije ſ drjewjanymi póduschemi, drjewjanzy, ßukńjane toſle

porucza pschi potrjebje

J. G. Müller,
powjasarski mischtr.

Woprawdzite Henkelſowe krawſke nożizy, britwje, rěznike noże, ſchewſke noże, kuchinſke noże porucza tunjo

Emil Schwabe,
nożer na jerjowej haßy.

Nożizy a **britwje** ßo derje **tocza,** teho runja ßo wschě porjedźenja rucze a tunjo wobstaraju.

Hdże scże tónle rjany czaßnik kupili?

Pola czaßnikarja **Magera**
na ßerbskej haßy 11.

Wosjewjenje.

Dźiwoczanske ßerbske ev.-luth. mißionske towarstwo śmeje, da-li Bóh, jutsje sa tydźeń, jako druhu njedźelu adventa, popołdnju w 2 hodźinomaj w Zokowje w Lehnertez domje mißionsku hodźinu. Wo bohaty wopyt proßy wutrobnje

pschedßydstwo.

Bukečanske serbske towarstwo

zmeje njedźelu 9. decembra popołdnju w 4 hodź. swoje posedźenje. Přednošk je knjez wučeŕ Šütca w Rachlowje dobroćiwje přilubił.

Sobustawy so należnje přeprošuja; hosćo su witani.

Předsydstwo.

Holzy, kotrez chzedża schicź a pschirésowacź nawuknucź, darmo wuczbu dostanu na sadnej bohatej haßy 14 po 2 schodomaj.

Holzy do domu a do kuchinje, pohonczow, dżowki, wotroczkow a wolazych sa tudomne a dalsche strony pyta pschistajaza żona **Schmidtowa** na garbarskej haßy 9.

Ssylna holza, kotraż je hižo służiła, ßo k nowemu létu do měschczanskeho hospodarstwa pyta. Dalsche je shonicź pola **Marje Koplanskez** w mlokarni na jerjowej haßy 3.

(K temu czißłu pschiloha.)

Woprawdże jara wulki wubjerk

najnowschich drastnych tkaninow

po **jara** tunich płaczišnach namakamy pola

Juliuża Hartmanna ßyna

na rózku mjaßoweho torhoschża.

Fotografijowe albumy,
pěßnjerske albumy,
pißne albumy,
portemoneje,
zigarowe etwije,
ruczne tosche,
listnizy,
notowe mapy,
pißne mapy,
machadła,
fotografijowe wobłuki,
pißadła,
schwadliske kaschcziki,
naprawu k kurjenju,
scžěnske mapy,
domjaze žohnowanje (tež tykane),
kwětki sa wopomnjeńske knihe,
protyki wschěch druzinow,
wobrasowe knihi
porucza po jara tunich płaczišnach w najwjetschim wubjerku

Gustav Rämsch
na bohatej haßy 21.

Konjaze wodżewy

tunjo pola

Richarda Gautzscha
na bohatej haßy.

Nowe
hollandske jerje
wulke a tucžne
po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucza
Gustav Poser.

Dokelž ßym ßo rossudźił,

hotowu žónsku drastu

pschichodnje niz dale pschedawacz, dżenßnischi dżeń

wupschedawanje

symskich mantlow, żaketow, deschčznych mantlow atd. po **wurjadnje niskich płaczišnach** wotewrju.

Richard Gautzsch
na bohatej haßy.

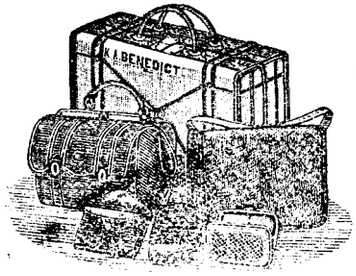

K hodownym daram ßo hodżaze.

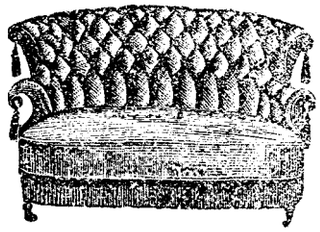

Potrjebu sa pucżowanje,
portemoneje,
zigarowe etwije,
listnizy,
schulske tornistry,
schulske tosche atd. lěpscheje druziny m mojej dźěłarni dźěłane,

pólstrowane meble,
scheslongi,
stoły k kolebanju,
stoły k wjerczenju,
pólstrowane stoły,
kanapeje a matrazy
po wschěch płaczišnach.

Wot wschěch wězow **wulki sklad.**

Tykane ßlě a **puzaki** ßo rjenje wudźělaju.

Konje k kolebanju a k hraczu

w wulkim wubjerku tunjo poručzam

K. A. Benedict

na snutskownej lawschej haßy 8.

Rjane jerje

po 3, 4, 5 np. atd.,
po kopach tuńscho porucza
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Składnostna kuṕ.

Wulku dźělbu

zigarow

dobre družiny
pschedawam **50 %** pod fabrikskej płacźisnu.
Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy,
filjala na bohatej haßy cźißło 28.

Nestlejowu muku sa dźěcźi,
Weibezahnowu
pschihot. wowßnu muku,
arrow-root, majzenu,
mlokowy zokor,
shusczene schwajzaŕske mloko,
Timpowy ßylnjazy griß,
Liebigowy mjaßowy extrakt,
Gehowy ßłodowy extrakt,
Liebowy ßłodowy extrakt,
pepsinowe wino,
Tokajske, Meneschske,
Malagaske a Sherriske wino
atd. atd.
pschezo w cźerstwej tworje porucza po tunich płacźisnach
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.

Myschaze pyle

pschezo cźerstwu, ßylnje skutkowazu tworu porucźeja
drogowe khlamy
en gros **Oty Engerta** en détail
na snutskownej lawskej haßy.

Lěkaŕski
dorschowy jatrowy wolij,
snaty najlěpschi ßrědk psche **cźeŕpjenje wutrobnja a płuzow,** psche **skrofle, lischawu, ßłabosćz pola dźěcźi, kožinu wumpjeru** atd., dostach w cźerstwej tworje a jón w bleschach po 50 a 75 np. kaž tež po wasy tunjo pschedawam.
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.

K ßwěcźenju
porucza
benzin,
ligroin,
khěžorski wolij,
gasowu macźisnu,
Iª khěžorski petrolej
po wjetschich a mjeńschich dźělbach tunjo
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.
na snutskownej lawskej haßy 10.

Konjaze deki,

cźistowołmjane po 3 mk. a dróžscho,

kruwjaze deki

po 2 mk. a dróžscho,

wodźewy na pucźowanje

po $4^1/_2$ mk.,

běhanske tkaniny,

stary łóhcź po 17 np.,

kanapejowe wodźewy, meblowy katun, gardiny a rulowy,

wscho w wulkim wubjerku po najtunischich płacźisnach pola

Ludwiga Kuhlmanna

w Budyschinje w kupnizy pschi hłownym torhoschcźu.

W wudawaŕni Serb. Nowin je dostacź sa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaschtaj **Wilhelm Bogußławski** a **Michał Hórnik.**

Sswój wulki skład

britwjow a tócźnych rjemjenjow

jenož w dobrych kajkosćzach pschi potrjebje naležnje porucza
Hermann Karsch prjedy **A. Rocksch**
3 pschi mjaßowych jědkach 3.

Pschispomnjenje: Wscho tocźenje a porjedźenje po najtunischej płacźisnje wobstaram.

Psche- deschcźniki

s barbunjepuschcźatych,
glorije, połžidy,
s modnymi rjanymi
w wulkim wubjerku
pschedeschcźnikaŕnja

dźeržazych tkaninow,
cźisteje židy,
kijemi
jara tunjo porucza
H. M. Schmidta
na hłownym torhoschcźu.

Fotografiski atelier

Alex. Matthaeya, dwórskeho fotografa
naßlědnika
w Budyschinje sady měschcźanskeje schule
ßo k najßwěrnischemu a najlěpschemu shotowjenju fotografijow kóždeje družiny porucza.
☛ Płacźisny ßu niske.

Khofej

paleny a njepaleny porucźataj tunjo
Schischka a Rjecźka.

Destillazija

Schischki a Rjecźki
porucza ßwoje snate dobre družiny **jednorych a dwójnych palenzow** po najtunischich płacźisnach.

Cźisty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tež wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Hamburgsko-amerikanske
paketojěsdne akzijowe towaŕstwo.

Direktna parokódźna jěsba
s **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
s **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
se **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
s **Hamburga** do **Wjecźorneje Indiskeje**
měßacźnje 3 krócź,
s **Hamburga** do **Mexika**
měßacźnje 1 ras.

Towaŕstwowe póstske parne łódźe podawaju wubjernu jědź a pschihódnu pucźowansku składnosćź sa kajutowych a bjesłubjowych pucźowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 49. **Sobotu 8. decembra 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Pschi poslednich wólbach do němskeho kněžorstwoweho sejma su mnohe wojerske towarstwa sa to skutkowake, so bychu so tajzy sapósłanzy wuswolili, kotsiž pjenježne srědki k nusnemu powyschenju brónitoscze Němskeje knjeżerstwu sapowjedźicź nochzychu. Hacź runje wojerskim towarstwam dowolene njeje, so s politiskimi należnoscźemi nadawać, so wone tehdy teho zyle sdźerżecź njemóżachu. Jich wodźaze heśko je: S Bohom sa kněžora a kněžorstwo, sa krala a wótzny kraj! Kněžor bě psches swojich ministrow wurasnje k wjedźenju dał, so je posylnjenje wójska k sakitanju wótzneho kraja nusne, dokelž jemu hewak wulki strach s wukraja hrosy. Duž sobustawy wojerskich towarstwow jako wótczinszy smysleni mužojo so wostajicź njemóżachu, kněžorej swoju pomoz skiczicź. Po prawom wschak so wojerske towarstwa s zyła do wólbow měscheli njejsu, wone su jenoż w swojich nowinach sobustawy napominali, jako swerni poddanjo swoju wólbnu winowatoscź dopjelnicź. Sozialdemokratam a swobodnosmysłenym bě, wě so, tajke wobdźělenje pschi wólbach se strony wojerskich towarstwow njelube a s pohórschenjom. Pschi wuradźenju wo pjenježnych wudawkach sa wójsko sapósłanz Rickert składnoscź namaka, so na politisku agitaziju wojerskich towarstwow pschi wólbach do kněžorstwoweho sejma wobcźežowacź. Wójnski minister Rickertej wotmolwi, so wojerskim towarstwam, kotrymž pscheje, so bychu pschezo kčéte, jako wyschnoscź roskasowacź nima. Jenoż hdyž wojerske towarstwa wo khorhoj proscha, ma so wón s nimi nakładowacź. Wójnski minister jenoż tajkim towarstwam khorhoj spožczi, kotrychž sadada rěka: Sswěrnoscź kněžorej a kněžorstwu, kralej a wótznemu krajej a wusamknjenje wschěch politiskich a nabožnych praschenjow. Wójnski minister potajkim wojerske towarstwa teho dla sakitał njeje, so su so do wólbow měschake, kaž jemu to swobodnosmysłeny sapósłanz Rickert porokowasche. Pschi tej samej debacze dr. Böckel knjeżerstwowu kedźbnoscź na to wobrocźi, so by po możnosczi direktnje wot burow żiwnoscź sa wójsko kupowało. Wosebje bychu so ratarske towarstwa k temu hodźake, sa wójsko lifronki wobstaracź. Kak wojerske sarjadnistwo psches pschekupnistwo, wosebje psches židowskich wikowarjow schkoduje, su wschelake sudniske jednanja wupokasake, tak wosebje prozeß pschecźiwo wójskowemu lifrantej Maxej Salomonej a jeho synej Adolfej Salomonej. Wěrno wschak tež je, so wójskowe sarjadnistwo druhdy jara niske płacźisny staja, a so sebi wikowarjo potom s jebanjom pomhaju. Tole wěrne roskładowanje sapósłanza Böckla wjednikej swobodnosmysłeneje strony Eugenej Richterej sylnje do noša dyri. Dokelž židža swobodnosmysłenu stronu możnje s pjenjesami podpjeraju, ma Richter sa swoju winowatoscź, židow pschi kóždej składnosczi sakitowacź. Duž wón knjeżerstwu, napschecźiwo Böckelej, radźesche, so by dale wot židow kupowało, dokelž dyrbi so tola tunjo kupowacź. To je wuwołana pschecźelnoscź swobodnosmysłenych napscheczo ratarstwu! — Ssrjedu je kněžorstwowy sejm wo sakonju k sastaranju wobstarnych a běbnych dźěłacźerjow wuradźowacź sapocźał.

— Woblehnjenje narańscheho afriskeho brjoha je so skónczńje sapocźało. Němske łódże su strony, němskemu kolonialnemu towarstwu skuschaze, woblehnuke, bjes tym so jendźelske łódże psched jendźelskim dźělom mórskeho brjoha steja. Kaž je so nětko nashonilo, je so sapocźatk woblehnjenja teho dla tak dołho wotstorkał, dokelž stej so Schpanska a Portugalska sepjerakej, so pschi nim wobdźělicź. Po powjescźach jendźelskich nowin „Times“ je so k stronje k narańscheho afriskeho brjoha, kotraž Portugalskej skuscha, wjele brónje a munizije sa sběžkarjow pschiwjesło. Ssamo tsi kanony su so psches Quiliman a do snutskowneje Afriki wotwjeske. Sda so, so Portugalska sa tym steji, sběžkarjow potajnje s brónju sastaracź a tak Němzam a Jendźelczanam po możnosczi poczežicź, so s nowa narańscheho afriskeho brjoha mozowacź. Němska łódź, kotraž je prěnja bitwu s Arabskimi wobstała, je „Sofija“. Wona pola Saadani tsi arabske płachtate łódże, kotrež chzychu sběžkarjam muniziju a bróń pschiwjesćź, rostsěla. Psches kulki s arabskich łódźow bu na „Sofiji“ podwyschk Zimmermann satsělany a dwaj mužej buschtaj sranjenej. Tež Jendźelczjenjo su so hižo se sběžkarjemi bili. Lieutenant Cooper s łódże „Griffon“ so pola Sansibara w czołmje sa płachtatej łódźu, w kotrejž so schklovojo wjesechu, puschczi. Hdyž bě so pak k njej pschibliżił, Arabszy do jendźelskeho czołma tsělichu. a jena kulka lieutenanta Coopera na smjercź srani. „Njestarajcze so wo mnje, wsmicze łódź, tak derje hacź mózecze“, wón swojim towarscham pschiwoła. Hacź runje buschtaj hischcze dwaj s jeho towarschow sranjenaj, so arabska łódź saja a 98 schklovow, mužojo, žony a dźěczi, so wuswobodźichu. Khrobły offizěr měješe wjeżele widźecź, so so jeho ludźo arabskeje łódże mozowachu, tola prjedy wumrje, hacź jeho k łódźi „Griffon“ dowjesechu. Němska łódź „Karola“ je teho runja arabsku łódź, se schklovami napjelnjenu, popanuła. Sběžk pschi mórskim brjosy so bjes tym s nowa rosschěrja. Pola so wjazy dźěłacź njemóża, dokelž ludźo s bojoscźu, so jich sběžkarjo popanu a jako schklovow pschedadźa, sebi njesważa, swoje khowanki wopuschczicź.

Awstrija. Awstriski kněžor je 2. decembra swój 40lětny knjeżerstwowy jubilej swjecźił. Sswjedźeń sam bě cźichi. Kněžor tutón dźeń na kupje Miramare pola Triesta pschebywasche. Wón bě so sapowjedźił, dary a hołdowanja k mjenowanemu dnjej pschijecź a bě postajił, so bychu so pjenjesy, k temu składowane, k dobrocźelskim skutkam nałożowake.

— Wjerch Lichtenstein je bamżej, jeli so by tón Rom wopuschczicź chzył, Lichtensteinske wjerchowstwo jako sydko poskicźił. Pschiwosmje-li bamż tole poskicźenje, chze wjerch Lichtenstein w Vaduzu krasny hród a zyrkej sa bamża twaricź dacź. Pódla teho je wjerch Lichtenstein bamżej swoje zyke wjerchowstwo a dźesacź milijonow schěsnakow wotkasał. Wjerch Lichtenstein je najbohatschi muż w Awstriskej, jeho wobsedźeństwo 104 kwadratnych mil wopschija. Małe Lichtensteinske wjerchowstwo ma 2 městaczzy, 9 wsow a 5 hrodow. Do léta 1866, tak dołho hacź němski swjask wobstejesche, dyrbjesche wjerchowstwo 55 muži, kotrež k jědnatemu armeekorpsej skuschachu, stajicź. W wójnje 1866 lichtensteinszy wojazy pschecźiwo Pruskej sobu wojowachu. Hdyž so měr bjes Awstriskej a Pruskej wobsamknu, zyle na mały Lichtenstein sabuchu. Duž so

praji, so je wjerch Lichtenstein hischcże dżenßnischi dżeń ſ Pruskej w wójnje.

Jendżelska. Hižo psched dlěschim cżaßom ßu sběżkarſzy Sudanſzy město Suakim, na pokodnischich mjesach Egiptowskeje pschi brjosy Czerwjeneho morja leżaze, woblehnuli. W poßlednich njedżelach ßu ßo sběżkarjo pschezo bóle w pschirowach k městu pschibližili a Hadubske ſtudnje wobßadżili. Duż je w měſcże wulki njedoſtatk w wodże a jeli ſo ßo Hadubske ſtudnje sběżkarjam njewotdobudża, dyrbi ßo město ſkónczńje poddacź. Dżiwajo na ſtrach, kotryż městu hrosy, je jendżelske knjeżerſtwo 700 wojakow do Suakima po morju na pomoz póßłako. Tele 700 muži dyrbi 8000 ſudanſkich sběżkarjow pobicź! Knjeżerſtwo drje praji, ſo dyrbja jendżelſzy wojazy jenoż egiptowſkich nawjedowacź. Tola ſchtóż egiptowſke wójſko ſnaje, wě, ſo ßo wone tež potom pschecźiwo khróbłym Sudanſkim wjeſcź njemóże, hdyż jo Jendżelcżenjo nawjeduja. A tón cżaß maju Sudanſzy dobrych wjednikow. Jeju artilerija pod roskaſowarſtwom dweju franzowſkeju, jeneho awſtriſkeho a jeneho iriſkeho offizéra ſteji. W Suakimje ßo hižo dawno dżiwachu, ſo Sudanſzy tak derje tſělecź wjedża. Nětk je wußlědżene, ſchtó ßu jich wucżerjo, ßu to europiſzy offizérojo.

Rußowska. Njedżak je ßwěta mſda. Wěrnoſcź tuteho pſchiſzłowa je Ruska w Perſiſkej ſpósnacź dyrbjała. Ruska je dołhe lěta Perſiſku pſched jejnymi njepſchecźelemi ſchkitowała, a ſa dżak je ßo Perſiſka nětko wot Ruſkeje wotwobrocźiła a ßo Jendżelcżanam pſchiſamkła. Jendżelſka je perſiſkeho knjeżerja ſ pjenjeſami pohnuła, ſo je wikowanje na hłownej perſiſkej rěży jendżelſkim pſchekupzam pſchiſwolił a pódla teho bliſko pſchi ruſkich mjeſach w Meſchedżi jendżelſkim offizéram ßo ſaßydlicź dał. Hdyż chżyſche w tymle měſcże Ruſka konſulat ſałożicź, ßo perſiſke knjeżerſtwo temu ſarjeknu. Pſchecźiwnoſcź Perſiſkeje pſchecźiwo ruſkim żadanjam je w Ruſkej wulke roshorjenje ſbudźiła. Hroża hižo Perſiſkej ſ wójnu.

Serbija. Pſchi wólbach do wulkeje ſkupſchtiny je ßo ſ nowa pſches położu radikalnych wotpóßłanzow wuſwoliło. Dwě tſecźinje ßydłow ſtej pjecża radikalnym wěſtej, jena tſecźina liberalnym pſchiſpanje. Awſtriſko ſmyßlena doprědkarſka ſtrona zyle próſdna wuńdże.

Na hajńkownı.

Hodowne powjedańcżko.

(Skónczenje.)

Cżorny Boſcźij pſchebywaſche w khoſtarni w W. Jeho ſtara macź, kotraż mějeſche w bliſkej wßy khěżku, płakaſche nad hańbu ßwojeho ßyna tak, ſo jej hewak ßłabej wocźi ſkoro zyle wuhaßnuſchtej. Dokelž ßo też druhe cźělne ßłaboſcże pſchinamakachu, njebě ji wjazy mózno, ßwoje małe połko wobſtaracź, koſu na brjohach paſcź a ßuche drjewo w lěßu sběracź. Kołwrót jenicżży ju hiſchcże żiwjeſche — ale to bě ßłaby kużoł, a huſto też zyle ſaprahnu, hdyż dyrbjeſche ßo wona khorowatoſcże dla lehnucź. Ssußodża pſchinjeßechu drje ji druhdy hornczk, ale to bě też jenicżke, ſchtoż mózachu ji ßami khudźi poſkicżicź.

Hdyż hajnik wo tym ßłyſcheſche, dżeſche k njej a namołwjeſche ju, ſo by ßobu do hajńkownje cżahnuła: jena komorka je tam próſdna, a hajńkowa pſcheje ßebi hižo dawno tajku ſtaru macźerku, kotraż by ji leń ſepſchadła.

Macźerka ſtyknu ruzy a ſe ßylſojtymaj wocżomaj rjekny: „A to chżecże wy nade mnu cżinicź, knjes hajniko, nade mnu macźerju bjesbóżneho hólcżiſka, kotryż je wam ſa żiwjenjom ſchoł?“

„Wy njeſſcże wina, dobra żona“, wotmolwi wuj. „Wěm, ſo ſcże ßo ſtajnje prózowała, ßwojeho ßyna w bojoſcźi teho Knjeſa wotcżahnucź. Sli towarſchojo ßu jeho na ſłe pucże dowjedli. Ja wosmu waß rady do ßwojeho domu, to budże mi żohnowanje; prajcże haj.“

„Ja ßym ſ wjeßełoſcźu ſwólniwa“, wotmolwi żónka; „pſchetož tu pokaſuja ludżo ſ porſtom ſa mnu, a nuſa chże mje póżrjecź.“

„Nó dobre, tak póſcźelu wam popołdnju ßwojeho wotroczka ſ woſom, mjes tym ſpytajcże ßwoje ſmachi.“

„Sarunaj wam Bóh, ſchtož nade mnu cżinicże“, rjeknu macź ſe ſchórzuchom ßebi ßylſy trżejo.

Popołdnju ſwjeſe ju pohoncź na hajńkownju, hdżeż bu ſ wulkej pſchecźelniwoſcźu pſchiwſata. Pokaſachu ji rjanu ßwětku ſtwicżku, tam ſtejeſche blidko, dwaj ſtólcżkaj, łożo, mały khamor a na ſcżenje wißaſche Boża martra, w kucźiku ſtejeſche kołwrót ſ kudżelu. Stara żónka bě wulzy hnuta, a hdyż kołwrót ſpytujo widżeſche, kak lóhzy ßo wjercźi, poßmėwaſche ßo a też ßylſa kuli ßo po lizu. Bórſy cżujeſche ßo tu doma, a dokelž bě ji kóżdy wo domje pſchecźelny, njemějeſche żaneho hórkeho cżucża, kaž by khlěb ſ luteje hnady jědła. Pilnje ßwoje koleſko wjerćżo mějeſche hiſchcże na wjecżor ßwojeho żiwjenja dobrotu; pſchetož wjecżor bě ßo hižo pſchibližił, a też nóz njebě wjazy daloko.

Po ſchtyrjoch lětach ſkhori ſtara macźerka ſe ſymu, a dyrbjeſche leżecź. Wuj wobſtara ji lěkarja, ale jeho lěkarſtwa njechachu pomhacź. Khoroſcź dżeń a bóle pſchiběraſche, a nichtó njemějeſche wjazy nadżije. To cżujeſche też khora ßama, a hdyż bu wobcźeżnoſcź na wutrobje patorżizu na wjecżor pſchezo wjetſcha, proſcheſche ßwojeho dobrocźela, ſo bychu po duchowneho póßłali.

„Ja ßam póńdu“, rjeknu wuj, „a pſchiwjedu jeho.“

Macźerżyne wócżko kiwaſche dżak.

Wuj ſawali ßo do ßwojeho płaſchcża, ſcżeże liſchczu cżapku pſches wuſchi a dżeſche.

Wonka bě woprawdżity Boži wjecżor. Semja bě daloko a ſchěroko ſ běłym płaſchcżom wodżeta, ßněh pod nohu ſchcźercżeſche. Na njebju płuwaſche blědy měßacźk a milijony mikych hwěżkow każ ßwětleſchka, kotreż je ßebi tón Knjes ßam k ßwojej cżeſcźi ſaßwěcźił. Sswjatocżna cźiſchina wſchudżom, każ by ſemja ßo ſ nowa naſdała ßłyſchecź khěrluſch jandżelow: „Pokoj cżłowjekam na ſemi, kiż dobreje wole ßu!“

Wuj ſpominaſche ſe żelnoſcźu ſtareje macźerki, kotraż budże traſch Boži dżeń hižo w njebjeßach ßwjecźicź; wón dopomni ßo, kak je też wón hižo wjerſchk żiwjenja doſcżahnuł, kak też ſ nim nětko pſchezo bliże k wjecżoru dże; wón ſpominaſche na wſchitkich, kotſiž jemu na ſemi lubi běchu, a też, kiž běchu ßo do druheho ßwěta minuli — tu na dobo wuſtupi ſe ſady kerka cżmowa poſtawa a ſaſtupi jemu pucź.

Wuj hrabnu ſ ruku do kapßy — piſtolu bě ſabył! „Cżeho dla ſaſtupujecże mi ſchcźeżku?“ praſcheſche ßo njeſnateho ſ krutym hłoßom.

„Cżeho dla?“ wotmolwi ßo. „To ſcże wy, knjes hajniko — myßlach ßebi to — a ja ßym wam ſtary ſnaty, cżorny Boſcźij, ßym dżenßa rano ſ khoſtarnje puſchcźeny. Schtó druhi je wina, ſo ßym tam pſchiſchoł, hacż hajnik? A to ßo hiſchcże praſchecże, cżeho dla wam pucź ſaſtupuju? Chżu ßo ſ wami wurunacź, knjes hajniko, wurunacź ßo chżu!“ S tym wali ßo ſ mozu na hajnika, a tón padże ſnak k ſemi. Na dobre ſboże pak padże mjehzy do ßněha, ani ſo by ſ hłowu do někajkeho korjenja abo ſchtoma praßnuł; a też Boſcźij padże ſa nim. Boſcźij hrabaſche hajnikej ſa ſchiju; tola temu radźi ßo, ſ zykej mozu ßo wobwjertnucź, a Boſcźij leżeſche ſpody. Hnydom pſchimnu jeho hajnik krucże ſa ſchiju. „Cżłowjecże“, ſawoła potom; „jeli ßo jeno trochu hibnjeſch, ſadżernu cźi ſchiju! Niż ja ßym wina, ſo ßy do khoſtarnje pſchiſchoł, ale twoje ſłe ſkutki. Ty chżyſche tehdom mordarſtwo wobeńcź a dżenßa maſch druhe w myßlach — dżenßa, Bożu nóz, hdyż je ßo Khryſtuſ narodźił, ſo by hrěſchnemu cżłowjeſtwu ſpomożenje pſchinjeßł — dżenßa, hdyż twoja wboha khora macź pod mojej tſěchu leži a ßo na ßwoju poßlednju hodżinu pſchihotuje — hdyż ßym runje na pucźu po duchowneho, ſo by ji pſches duchownu pomoz poßlednje bědżenje wołóżił — ty bjesbóżniko!“

Cżorny Boſcźij cżeżko ſaſtona; potom bu na někotre wokomiki cżicho. Se ſchtomow ßypotaſche ßo ßněh na teju njepſchecźelow. Potom ſajachli cżorny Boſcźij: „Knjes hajniko, puſchcźcże mje! Wam ßo niczo njeſtanje, pſchißaham wam na knjeſa Jeſom Khryſtuſa! — Moja macź, moja wboha macź! — — Wona je w waſchim domje, prajicże, a mrěje?“

„Hižo ſchtyri lěta je w mojim domje; my ßmy ßo po mózноſcźi derje ſa nju ſtarali, dokelž bě ßłepa a khuda. A nětko mrěje, wutrobna khoroſcź ju dußy. Ale wjetſcha je hiſchcże boloſcź, kotruż pſche ßwojeho ſhubjeneho ßyna w wutrobje noßy!“

„Bożeje mikoſcże dla, puſchcźcże mje, knjes hajniko, ja dyrbju k njej, dyrbju hiſchcże junu ßwoju macź widźecź!“

„W Bożim mjenje dha!“ wotmolwi hajnik. „Ale jeno ſ tym wuměnjenjom, ſo prjedy mje ßobu k fararjej dżeſch.“

„Wſchitko, każ ßebi pſchejecże, njetrjebacże ßo wjazy pſchede mnu bojecź, knjes hajniko! Tak ſky njejßym, ſo bych dobrocźelej ßwojeje macźerje kſchiwdu cżinicź chżył.“

Wuj puſchcźi jeho a Boſcźij ſtanuwſchi dżeſche mjelcżiży prjedy hajnika. Sa poł hodżiny dóńdżeſchtaj na faru. Hajnik wupowjeda ßwoju prózтwu a farař bě hnydom ſwólniwy ßobu hicź. Potom krocżachu ſaßo po ßněhojtym pucźu mjelcżiży do hajńkownje. Dyß a dyß jeno cżorny Boſcźij cżeżko ſaſtona; to bě ſnamjo, ſo w wutrobje cżeżko bědźi.

Pſchińdżechu do hajńkownje; khora bě hiſchcże żiwa, każ jim hajńkowa w khěżi mjelcżo ſjewi, ale wobcźeżnoſcź wutroby pſchezo

špěschnischo pschibjerasche, tak so khora lědom dychasche; poßledni wokomik ßo bližesche.

Duchowny wobstara khoru najprjedy ſ njebjeskim troschtom. Hdyž bě ßwjaty skutk dokonjany, kiwnu hajnik Boscźijej, a wobaj stupischtaj do cźicheje komorki. S pokojnym wobliczom leżesche khora w kožu, seskhnjenej blědej ruzy nad poßleschczom stykujo, jeje tyschny dych pak bě snamjo, so žiwjenje haßnje. Hdyž khora hajnika, ßwojeho dobrocźela, na stupje spósna, sawjeßeli ßo po wobliczu. Hajnik ßuže ßo na stólczk pschi kožu, pschimnu khoru ſa ruku a rjeknu: „Cesć budź Bohu w wyßokosćach a pokoj cźlowjekam na semi, kiž dobreje wole ßu!“ — Luba žona, tu je hischće něchtó w komorzy, kotryž je dobreje wole, kotryž by ßebi pokoj na semi pschał, a chze nětko Bohu w wyßokosćach cźesć dawacź, — kotryž chzył ſ rta ßwojeje mrějazeje macźerje ßłowo wodacźa ßłyschecź — wasch ßyn!“

„Mój ßyn!“ wudychnu khora ſ wutroby a wobej ruzy pytaschtej wokoło ßo.

Wótsje saskorżejo poklaknu ßo Boscźij pschi kožu a położi ßylsojte wobliczo do poßleschcźa. „Macźi, moja macźi! luba, dobra, wboha macźi, wodaj mi! Lubju psched Bohom a psched cźlowjekami, so chzu ßo nakasacź — — A tež wy, knjes hajniko, wodajcźe mi moje ſke skutki — o wodataj mi wobaj Božeje mikosćze dla, do kotrejež chzu wot nětka wschě dny ßwojeho žiwjenja wěricź. O macźi, moja macźi!“

Macź pytasche ſ ruku hłowu ßyna a hdyž bě ßo jeje dótkła, położi jemu wobej ruzy na hłowu a ſdychowasche: „Wodawam tebi, Boscźijo. Ty pak dżerż ßwoje ßłowo, kotrež ßy ßwojej mrějazej macźeri w Božej nozy dał.“

„Tež ja tebi ſ wutrobu wodawam, Boscźijo“, rjeknu hajnik.

Boscźij postanu a wokoschi ßwoju macź, hajnikej poda ruku, so by ßo dźakował.

Mrějazeje dych bu pschezo cźežschi a krótschi; ßyn podpokoži ji ßwoju ruku — a tak wudycha macź w rukomaj ßwojeho želnosćiweho ßyna. Po wßach ſwonjachu ſwony a rosnoschachu powjesć: „Cźesć budź Bohu we wyßokosćach a pokoj cźlowjekam na semi, kiž dobreje wole ßu.“

Boscźij pak dopjelni ßwoje ßlubjenje a polěpschi ßo, nětko bě kaž zyle druhi cźlowjek. Hacź do nalécźa wosta po hajnikowej radże ny hajńkowni a dźěłasche jako wotroczk. Hdyž ßněh a lód tajesche, cźahnjesche do noweho ßwěta.

„Ja njetrjebam tebje na poßlednje hody dopominacź, Boscźijo. Ty ßy ſe skutkom hižo pokasał, so ßy krucźe wotmyßleny. Ale pißaj mi, kak ßo tebi w nowym ßwěcźe wjedże.“

„Moje ßłowo, knjes hajniko!“

S tym wopuschcźi Boscźij domisnu, so by ßebi w dalokej Amerizy nowu domisnu pytał. Listy ſ zusby pschinjeßechu skóncźnje też powjesć do hajńkownje, so je Boscźij nětko strósby dźěłacźeŕ a so je pokoj a wjeßele w pilnym prózowanju namakał.

Ze Serbow.

S Budyschina. Tudomny měschcźan a něhduschi wobßedźeŕ pschadownje w Hajnizach, Karl Emil Grützner, kotryž je Lubijski wólbny wokrjeß khwilu w khežorſtwowym ßejmje sastupował, je w Draždźanach semrjeł. Njebocźiczkemu wulki dom w rózk lawskeje a jerjoweje haßy tudy ßłuschesche, w kotrymž je w ßwojim cźaßu Napoleum I. bydlił. Na balkonje tehole doma staj ßebi dwaj sakskaj knjeżerjej wot hornjołużiskeho markhrabinstwa hołdowacź dałoj. Tole twarjenje ma 365 woknow, 52 jstwow a 12 wuhnjow, kaž ma lěto 365 dnjow, 52 tydźenjow a 12 měßazaw.

— Tónle tydźeń te tak mjenowany pißany tydźeń. Mjeno „pißany tydźeń“ je w starym cźaßu nastało, hdyž hischće ßo w protyzy, kotraž ma hewak cźorne pißmo, njedźele a ßwjate dny, pschikasane a małe, cźerwjene cźischcźachu. A tónle tydźeń mamy zyły rynk ßwjatych dnjow: njedźelu mějachmy prěnju njedźelu adventa, wutoru běsche Borbory, schtwórtk Mikkawscha, a dźenßa (ßobotu) je Marje podjecźa, schtož je pola naschich katholskich krajanow pschikasany ßwjaty dźeń. Sswjaty Mikkawsch něhdy w Sserbach wjele płacźesche: na Mikkawscha ßo dźěcźom wobradźesche, a to spody ławy. Tež ßwjata Borbora ßo pschi tym wobdźělesche; pschetož „Borborka měschki schije, a Mikkawschk do nich wobradźa.“

S Bukez. Hižo dlěschi cźaß je ßo wot naſcheho zyrkwinskeho pschedstejicźerſtwa ſ mnohimi byrgletwarzami dla nowych byrglow ſa naschu wožadu jednało, hacź ßu skóncźnje ſ byrgletwarzom Eilu w Budyschinje kontrakt scźinili. Tutón kontrakt je ßo wóndano gmejnskim pschedstejicźerjam a ryczeŕkublerjam pschedpokožił a jenohłóßnje pschijał. Nowe byrgle maja ßo w juniju 1890 wožadźe pschepodacź a budźa něschto psches 14,000 hriwnow płacźicź. Naſche dotalne byrgle, kotrež maja hischće rjane mózne cźiste hłoßy, ßu na 18 klinczate hłoßy složene a ßo na dwójnym manualu hraja. Duž budźa ßo pschedacź móz a bychu ßo ſa mjeńschu wožadu wubjernje derje trjebacź hodźiłe. S hłownej pschicźinu teho, so ßo nowe byrgle twarja, je to, so je ßo k temu wot něhduscheho Nĕcźanskeho ryczeŕkublerja Wjele naschej wožadźe wjetschi pjenjes wotkasał, kaž też so ſwonkowny twar naschich byrglow ſa naschu zyrkej doscź nahladny njeje.

S Barta. Póndźelu 3. dezembra mějesche ßo na Bartskim revĕrje hońtwa na bažanty, kotraž bě jara wuspĕschna; pschetož na njej ßo 79 bažantow potsĕła. Dźeń posdźischo ßo na Bartskich a wokolnych honach wulka wobstajena hońtwa wotdźerża. Jenož pjatnacźo tsĕlzy tutón dźeń 400 sajazow potsĕlachu. Tsĕlzy ßo na hońtwinskich wosach a honjerjo, kotrychž bě jich na 150, na rĕblowanych wosach rucźe ſ jeneho mĕstna na druhe wožachu. Tón ßamy dźeń wjecźor ßo potsĕlana ſwĕrina w hrodowym dworje wupokoži a ßo pschi tym 449 sajazow, 79 bažantow, 1 ßornik a 26 dźiwich karniklow naliczi.

S Khróscźiz. Na pscheproschenje psches „Katholski Posoł“ a Serbske Nowiny bě ßo na dnju ßwj. Handrija wulka mnohosćź wulkich a małych burskich wobßedźerjow do Pancźiz na shromadźisnu seschło, so bychu ßerbske burske towarſtwo sakožili. Knjes Michał Kokla ſ Khróscźiz wotewri shromadźisnu, ju ſ krótkimi ßłowami powitawschi a wuprajiwschi ßwoju wjeßelosćź nad tak bohatym wopytom. Na to mějesche k. kapłan Kubasch ſ Njebjelcźiz dlěschu rĕcź, pokasujo na to, schto ßu burske towarſtwa hižo dozpĕli a kajki nadawk směje sakožomne towarſtwo a napominasche k pschesjednosćźi bjes burami, wjetschimi a mjeńschimi wobßedźerjemi a skóncźnje ſa sjednosćźenje bjes ßerbskimi burami wokoło Budyschina tak derje ſ evangelskimi kaž katholskimi rĕcźesche. Na to wuswoli ßo wubjerk, wobstejazy ſ dźewjecź wožobow ſ kózdeje sastupjeneje wožady po jenej a ſ Khróscźanskeje, dokelž je najwjetscha, dwě. Do pschedßydstwa wuswolichu ßo: k. Michał Kokla ſ Khróscźiz jako 1. pschedßyda, k. Jakub Ryncź ſ Cźornez jako městopschedßyda a k. Jurij Wicźas ſ Rózanta jako druhi městopschedßyda. Potom cźitachu ßo wustawki (statuty), kajkež maja ßo na kralowske hamtske hejtmanstwo póßłacź. Dale ßo wucźini, so směje towarſtwo ßerbskich burow ßwoje ßydło hacź na dalsche w Khróscźizach. Wscho hromadźe ßo 90 burow a žiwnosćerjow do towarſtwa pschiwsacź dachu. Wubjerkowniży ßu ſa Khróscźansku wožadu: k. Michał Kokla jako 1. pschedßyda a k. Jakub Ryncź ſ Cźornez jako městopschedßyda, ſa Ralbicźansku wožadu k. Jurij Wicźas ſ Rózanta jako 2. městopschedßyda, ſa Wotrowsku wožadu k. Jan Ssmoła ſ Kaschez, ſa Njebjelcźansku wožadu k. Jakub Krawcźik ſe Sserbskich Pasliz, ſa Radworſku wožadu k. Jan Zyž ſ Radworja, ſa Budysku wožadu k. Jan Młynk ſ Cźemeriz, ſa Njeßwacźidliſku wožadu k. Jan Falant ſ Kożłowa a ſa Kulowsku wožadu k. Mikkawsch Bala ſe Ssulschez.

S Pasliz. Dołho doscź hižo morkotachu, so tkhór do kurjenzow khodźi: nětko su jeho lepili, skakarja Haufu ſ Krjepjez. W spocźatku oktobra pokranu na Njebjelcźanskej farje 5 kokoschow a pscheda je w Brĕsni, posdźischo nĕkotre pola Bjeńscha a saßo pola Glawscha. Hdyž ßo wóndano druhi krócź pola Bjeńschez w Njebjelcźizach do kurjenza dobywasche, sehna nad tajkej khroblosczu jich honacź tajki krakel, so nad tym hospodaŕ se spara wotucźi. Niczo dobre njetukajo slecźa honacźej na pomoz a trjechi tu na pakosćeŕskeho skakarja, kiž runje honacźez žony do měcha tykasche. Wobarasche drje ßo a chzysche cźeknucź, tola Bjeńschez mkody je też ßwoje kórzy ßele pojĕdł a wuwjasa skóncźnje paducha, kiž dyrbjesche nětko sa blido pschiwjasany a wot pohoncźa hladany wocźakacź, hacź rano honacź saspĕwa, kurom ßwobodu a wumoženje wot ßmjercźe pschisjewjo, paduchej pak hańbu a jastwo. Tež druhe wĕzy ßu ßo hischće njedawno w wokolnosćźi kradnuke a budźe drje ßo nĕschtožkuli hischće wukopacź, dokelž je druhi skakaŕ, wěsty H. ſ Brĕsnje, prajił: „Ja njewĕm, so jim hischće tak dołho dźe.“ Hospodarjo njech hladaja, so zusych, kiž ßo tudy bóle a bóle do skałow tłócza, ßo wobrója: ßu schwarne sela pódła, kotrež ßo žaneje słósćze njestróża. — W Kamjenzu powita bĕrz w khłódźe Haufu jako „stareho snateho“. Hm, hm!

S Wojerez. So by ßo statistika postajiła, je tudyschi knjes krajny radźicźel gmejnskim sastejerjam žadanje wuprajił, so bychu jemu ſa nĕkotre dny wosjewili, kak wjele wot tych ludźi, kiž buchu pschi poßlednim ludliczenju sapißani, „ßerbszy rĕcźi“. (H. Kr.) Poßlednje ludliczenje bě w kónzu lěta 1885. Cźeho dla ßo nĕtkole ſa liczbu Sserbow dowĕduja, njeje nam snajomne. (W Sakskej

ßebi wyſchnoſcź żada, ſo kóždy ras pſchi ludliczenju ßamym ßo Sserbja jako Sserbja poſnamjenja; na ſapißowanſkej papjerje je teho dla woßebliwa rubrika Wenden pſchidata, kotrejež prawe a wérnoſcźiwe wupjelnjenje maju gmejnſzy ſaſtejerjo wobkedźbowacź. Tak wyſchnoſcź po kóždym ludliczenju bjes woßebneje prózy wé, kak wjele je w Sakſkej ßerbſkich wobydlerjow.

— Wulkemu njeſboźu je póndźelu 26. novembra żeleſniſki ſtrażnik Kokrik tudy ſadźełał. Tworny cźah, kotryż wjeczor knapoł ßedmich k nam pſchijędże, běſche hižo zyle bliſko dwórniſchcźa. Tam, hdźež Wojerowſko-Drażdźanſka dróha żeleſnizu kſchižuje, běſche żeleſniza, kaž ßo ßłuſcha, ſe żeleſnej żerdźu ſaraczena. Na jene dobo ſ měſta po dróſy kóń pſchicźěri, kotryż běſche do jenopſcheżneho rěblowaneho woſa ſapſchehnjeny. Kóń běſche ßo ſpłóſchił. Wón ſaraczenje pſcheraſy a roſkama; ale poßleni wokomik hiſchcźe jeho Kokrik ſhrabnu a ſ móżnej ruku do pſchidróżneje hrjebje ſtorże. Hewak budżeſche ßo wjetſche njeſboże ſtacź móhło.

S Brěſy. Wóndano je ßo na naſchim revěrje hońtwa měła. Wſcho hromadźe je ßo na njej potſélało 75 ſajazow, 5 kurwotow, 3 ßorny a 3 bażanty.

S Drożdźija. Kaž ßo powjeda, je naſch knjeżi dwór pſchedaty. Kupił je jón pjecźa pjenjeżnik Bleichröder młódſchi ſ Barlina, kotryż woprawdźe ſańdźeny tydźeń w Drażdźanach pſchebywaſche. Dotalny wobßedźeŕ, k. Dölke, je, ſchtož ßłyſchimy, wjazy hacź milijon markow ſa ßwój knjeżi dwór doſtał.

S Khocźebuſa. Na honach jeneje ßußodneje wßy ßu pſched krótkim wulzy rědki pjenjes nadeſchli. Pjenjes je koprowy, tak wulki ale něſchto tokſchi hacź naſch ßléborny pódumarkowſki a ma njeſtajnu khromu, po cźimż ßo ſhódacź hodźi, ſo je pjenjes ſ woprědka bóle podołhojty hacź zyle kulojty był. Na jenej ſtronje pjenjeſa lawa widźiſch a nad nim ſ hrjekſkimi pißmikami ßłowo „Baſileus“ (kral) a pod nim mjeno „Antiochos“. Druha ſtrona pokaſuje poſtawu knjeżerja hacź do pół żiwota; na hłowje ma krónu ſtejo. Pißmo a wobraſy ßu ßo jara derje ſdźerżake; wſchitko je hiſchcźe zyle jaßnje widźecź. Ale kotry wot 13 kralow tehole mjena ma to hycź, ßo ſ pjenjeſa njeſpóſnaje. — Němſke nowiny ßo praſcheja: Kak też to je tónle pjenjes, kotryż je w prěnim abo druhim lětſtotku po Khryſtuſowym narodźe bity, do pěſkow naſcheje Delnjeje Łużizy pſchiſchoł? Haj, ſchtó to wě? Ssnano je jón něchtó ſ naſchich prawótzow w rukomaj poměł! Schtóż ßo hypotheſy dźerżi, ſo ßu Sſkowjenjo hakle w pjatym abo ſcheſtym lětſtotku do naſcheho kraja a do „Germanije“ pſchicźahnuli, temu ßo to wěricź njeſechze. Nowiſchi wucźeni pak wobkrucźeja a dopokaſuja, ſo ßu Sſkowjenjo tudy autochthonojo, ſ najmjeńſcha, ſo ßu tu hižo do Khryſtuſoweho naroda byli. A ſo ßu ſtari Sſkowjenjo ſe ſtarymi Hrjekſkimi wſchelake wikowanje měli, je też wěſte.

— W kralowſkej holi Schönhöhe pola Piznja pjatk 30 nov. cźéło mużſkeho nadeńdźechu, kotryż běſche do wutrobna tšéleny. Pſchi cźéle waczok leżeſche, a ßudobjo ſa patrony; ale tſélby pſchi nim njenamakachu. Schtož ßo ßłyſchi, běſche ſatšéleny ſtraſchny rubjeżny hońtwjeŕ. K cźéłu ſtrażnika ſtajichu. Hdyż pak ßudniſtwo cźéło wobhladowacź pſchińdże, běſche ßo cźéło ſhubiło; też ſtrażnik tam wjazy njebě.

Wußudźenja.

Lawniſki ßud. Cźeladnika Hörenza w Njeßwaczidle winowateho ſpósnachu, ſo je ſapoczatk ſeptembra ſ liſta, wot pjekarſkeho Hausdorfa jemu ſ poruczność̌u pſchepodateho, ſo by jón na póſt donjeßł, ſa 1 mk. liſtnych markow wuwſał a je pſchedał. Hörenza pſchekſchiwjenja dla k 5 mk. pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźichu. — Stórżba dla kſchiwdy hoſpodarſkeho pomoznika Greſcha w Bukojnje pſcheczźiwo liſtonoſcherjej Petawej w Hucźinje ßo na to waſchnje ſtónczi, ſo Petawej 30 mk. pjenjeżneho khoſtanja a ßudniſke khóſty pſchißudźichu. — Ziwnoſcźeŕ Nowak w Kißliży, kotryż bě wumjeńkarja Garbarja tam cźeſcźeranjenja dla wobſkorżił, ßwoju ſkórżbu wróczo wſa, dokelż bě wobſkorżeny hotowy, ßudniſke khóſty ſapłaczicź a ſtórżbnikej ſjawjnje cźeſcź wróczicź. — Teho runja cźeſcźeranjenja dla bě gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Hrabowſki w Sſtónkezach tamniſcheho reſtawratéra Mehnerta wobſkorżił. Poßledniſchi bě Hrabowſkeho, hdyż tutón jemu porokowaſche, ſo je kruch wot Sſtónczańſko-Warnołczańſkeho pucźa wotworał, winował, ſo je na mjenowanym měſtnje měſniki pſchеſtajał. Hamtſke hejtmanſtwo, jako Hrabowſkowa ßłużbna wyſchnoſcź, Mehnerta dla tuteho cźeſcźeranjenja wobſkorżi, a ławniſki ßud jeho k 15 mk. pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźi. — Dźełaczeŕ Bethig ſ Běłych Noßliz bě 16. junija wjeczor pjany w Kmochez korczmje na Zidowje halekował a hdyż běchu jeho ſkóncźnje na haßu wuſtorcźili, też tam měr kaſył. Jemu 3 mk. pjenjeżneho khoſtanja napokożichu.

Přilopk.

* W Gersdorfje pola Leisniga ßo dwaj wucźobnaj hólzaj ſwadźiſchtaj, a to wo jenicźke liſtno papjery, pſchi cźimż ßo jedyn tak roſſkobi, ſo bózkow ſhrabnu, kotryż běſche runje hakle wótry nawótſjeny, a jón ſ zykej mozu do ßwojeho pſchecźiwnika cźißnu. Tutón bu ſtraſchnje ſranjeny. Bózkow jemu do żiwota ſlecźa, ſo jemu cźrjewa wuſtupichu. Boja ßo, ſo ranjeny na to ſemrje.

* Kak někotſi ſtarſchi ßwoje dźěcźi wopacźnje ſkubkuja, a ſtrowocźe dźěcźi na ſchkodu, wo tym wucźeŕ ſ wokolnoſcźe Löwenberga piſche. Mjes dźěcźimi, kotrež w jenej wßy 6 lět ſtare jutry do ſchule ſaſtupja, ßu ſtajnje někotre duchownje jara ßłabe abo poł kłupikojte. Sa pſchicźinu teho ßłědźo wucźeŕ ſhoni, ſo mnoſy ſtarſchi, hdyż chzedźa na polo hicź, ßwojim małym dźěcźom, a to ſ wjetſcha tajkim, kotrež hiſchcźe w kolebzy leża, wotwarjene makowe kłojcźki picź dawaju, ſo bychu dźěcźi ſpake, mjes tym ſo ßu ſtarſchi na polu. Nakożeny ßrědk wſchak pomha, a dźěcźi na to ſpja. Ale ſ cźaßom kłupikojte bycź pocźinaju, ſchtož jěd cźini, kotryż maju makowe kłojcźki w ßebi. — Nam wědomo njeje, ſo by ßo w Sſerbach hdźe tónle hrěſchny ßrědk nakożował. Ale w Zitawſkej ſtronje też dźěcźom mak dawaju, ſo bychu lěpje ſpake. To dźě je mordarſtwo: abo njerěka to, dźěcźi duchownje a cźělnje pomaku moricź?

* W Gleiwitzu je ßo privatny wucźeŕ Ring, kotryż ſ cźrijemi a ſchkórnjemi wikowaſche, w ßwojich khlamach ſa żeleſny rjecźas wobwěßył. Schulſke dźěcźi pſched wulkim woknom khlamow ſtejo pſchihladowachu, kak ßebi Ring rjecźas wokoło ſchije ſadźernu, a kak ßo jeho ſtawy w ßmjertnym bědźenju ſatorhowachu. Hakle hdyż běſche wón morwy a hdyż ßo cźěło wjazy njehibaſche, dźěcźi, kotrež běchu zyły podawk dotal ſa żort měłe, ſtrach wobja. Duż druhim wobydlerjam doma dopowjechu, ſchtož běchu widźake. Hdyż ßußodźa do khlamow pſchińdźechu, běſche Ring morwy, ſchtož też lěkaŕ wobkrucźi, wo kotrehož běchu hnydom póßłali. Każ ma ßo ſa to, hinak móżno njeje, hacź ſo je ßebi Ring w pſchipadźe duchowneho ſacźěmnjenja żiwjenje wſał.

* Na ſpodźiwne waſchnje je ßebi njedźelu tydźenja poſtillon na jenym póſcźe w Barlinje żiwjenje wſał. Cźaß ßo bliżeſche, ſo mějeſche wón ſ woſom wotjěcź. Konjej ſapſchahnuwſchi poſtillon poſtrank wſa, kotryż mějeſche ſtajnje ßobu na woſu, ßeklu do njeho ſcźini, druhi kónz poſtromka na ſcźěnje bliſko woſa krucźe pſchiwjaſa, na wós ſalèſe, ßebi ßeklu wokoło ſchije ſadźernu a ſkóncźnje ſ woſa dele ſkocźi. Pſchi tym ßo poſtromk ſ tajkej mozu ſatorhnu, ſo ßekla poſtillonej ſchiju ſwinu. A to je wón pjecźa cźżyk. Hdyż ludźo pſchiběżachu a jeho wotrěſnuchu, běſche hižo morwy.

* Póndźelu tydźenja dopołdnja w jenym domje w Edewechcźe bliſko Oldenburga woheń wuńdże. Ssußodowa, tamniſcheho pſchekupzowa żona, bórſy pſchiběża a chzyſche wſchelake wězy ſ woknom won wucźahacź. Na tej ſtronje, hdźež wona pſched woknom ſtejeſche, tſécha, kotraż běſche ſe ſcźiny, tak daloko dele doßahaſche, ſo ßo jeje doroſcźeny cźłowjek nimale ſ hłowu dótkaſche. Tſécha ßo zyle njenadźiży dele ßypnu a ßußodowu pod płómjenjom pohrjeba. Pſchipadnje to nichtó pytnuł njebě. Hdyż pak pſchekupzowa żona nihdźe widźecź njebě, a ju pytacź pocźachu, jeje cźéło pod ſcźinu, kotraż ßo hiſchcźe paleſche, nimale na wuhło ſpalene nadeńdźechu.

* W hojerni w Schcźecźinje je pſchekupz ſe ßußodneho Grabowa, kotryż je 5 kulkow ſ revolwerom do ßo tſélik, dokelż chzyſche ßebi żiwjenje wſacź. Prěnja kulka w cźole tcźazy woſta, ale jeho ani njepohłuſchi; duż ßebi wón hiſchcźe dwě kulzy do cźoła tſéli, ale wobě wotlecźiſchtej. Nětko pſchekupz revolwr na wulku żiłu lěweje ruki ſkoži a ßebi dwě kulzy do njeje tſéli. Ruka trochu krwawjeſche, — ale ſ tym ßo ſtaji. Many ßu tak lóhke, ſo ſa dobry tydźeń wſchitke ſażija.

* Gmejnſki cźélz w měſtaczku Pachino też żadyn dobry był njeje. Duzy po pucźu w ſaſtojniſkich należnoſcźach ßo wón wóndano ßwojemu pſchewodźerjej wutorże a rohaj wutykujo wjeßele a hordźe po dróhach měſtaczka wokoło hanjecź pocźa. Wobydlerjo do ßwojich domow cźékachu, wojazy pak do kaſermow po ßwoje tſélby. Duż běſche gmejnſki cźélz ſ knjeſom nad měſtom, wjele bóle hacź knjes měſchcźanoſta, kotryż ſ měſchcźańſkej radu, kotraż běſche runje ſhromadźena, wuradźowaſche, ſchto měło ßo ſtacź k wotwobrocźenju ſtracha, kotryż ſe ſtrowk cźélza zykemu měſtaczku hrożeſche. Dwaj ſmużitaj měſchcźanaj pak ſ woknom won do njebolaka cźélza tſélecź pocźeſchtaj, doniż ßo tutón njewali. Na měſcźe měſchcźańſka rada wobſamknu, ſo ma ßo każeŕ měra a dobreho porjadka, morwy cźélz

na torhoſchczu wopjez, a wjeßokym wobydlerjam měſtaczka, kotrymž ßo nětko ſaßo lózo dychaſche, pjeczeń derje ſeßkodźi.

* Joſef Gärtner ſ Pirkſchteina pola Czěſkeje Lipy lětßa w awſtriſkim 94. regimencze pěſchkow w Turnowje jako wojak ſaſtupi. Ale pola wojakow ßo jemu dołho njelubjeſche; hižo po někotrych dnjach wón czeknu. Czekanza bórſy doßażechu, a wojerſki ßud jeho pokhoſta. Sa krótki czaß wón ſ nowa czeknu. Sańdżene dny ßo żandarmej radźi, jeho ſaßo ſajecź. Duzy do Turnowa ßo Gärtner żandarmej wuſna, ſo je jako 14lětny hólczeż ſ druhim towarſchom ßwojimaj ſtarſchimaj dom nad hkowu ſapalił a jako 16lětny hólz ßwojeho ßamßneho nana ſkónzował. So pak bychu mordarſtwa dla na njeho njetukali, je nanowe czěko w komorje ſa hóſdź powßnuł; duż mějachu wſchitzy ſa to, ſo je ßebi ſtary Gärtner ßam żiwjenje wſał. Żandarm njedoczinka na ßudniſtwo w Turnowje dowjedże, hdżeż jeho do jaſtwa ßadźichu.

* W Wuherſkej burowka ßwoje 10 měßazow ſtare dźeczo krótki czaß ßamolutke wó jſtwě woſtaji; mjes tym ßebi ßwinjo dó jſtwy ſaběża a dźeczo nimale zyke ſeżra.

* Khěżkař Ssuchi w Boßonohach na Morawje běſche pſched krótkim ßwinjo ſarěſał a zyku czrjódu pſcheczelow a dobrych ſnatych na wulku kołbaßu pſcheproßył. Na wulkej kołbaßy ßebi khěżkař ſe ßwojimi hoſczemi pilnje pſchipiwaſche. Hdyż jeho żona napominaſche, ſo by telko palenza njepił, ßo Ssuchi tak roshněwa, ſo nóż ſhrabnu a jón żonje runje do wutroby ſakkó. Mordarja, kotryż je 42 lět ſtary, ßu do jaſtwa ßadźili.

* W jenej wuherſkej korczmje njedawno tſjo puczowazy pſchekupzy wjeßeli pſchi winje ßedźachu. Kóżdy ſkutki, kotrež běſche dokonjał, ſchtoż móżno wuſběhowaſche. Skónczinje też ßo mjes ßobu praſchachu, ſchto żadyn ſ nich kupuje abo ſchto ma na pſchedań. K wulkemu ſpodźiwanju ßwojeju ßußodow tſeczi rjeknu, ſo człowjecze noßy kupuje, a ßo k ßußodej wobrocźiwſchi, kotryż mějeſche prawy wulki nóß, djeſche: „Też Wam bych rady nóß wotkupił. Nóß hakle po Waſchej ßmjercźi żadam, ſapłaczu pak jón hnydom.“ — „Kelko dha ſa njón dacże?“ — „Chzu ſa tym pohladacź“, praſchany wotmolwi a ßwoje knižki wucżeże. Potom nóß wumëri a ſaßo do knižkow pohladawſchi rjeknu, ſo móże ſto ſchëßnakow ſa njón dacź. Skónczinje hiſchcże pſchiſtaji, ſo dyrbi kupz każ pſchekupz ßlubicź, ſo djeßacź bleſchow ſchampańſkeho k lěpſchemu da, ſchtóż ßkowo njedżerżi. Wobßedżeŕ wulkeho noßa do teho ſwoli, jenoż ſo ßmě hacż do ßmjercże ßwój nóß wobkhowacź. „Dobre“, kupz djeſche, „jutſje rano pjenjeſy doſtanjecże.“ Na to pinczńika ſawoła, kotremuż nëſchto do wucha poſchepta. Někotre minuty poſdźiſcho pinczńik ſe żehliwym żeleſom pſchińdże. Zuſy jemu żeleſo wotewſa a ßo ważnje wuſtupujo ßußodej bliżeſche. „Schto dha ſo mnu chzecże?“ ßo tutón wopraſcha. — „Do kóżdeho noßa, kotryż kupju, ſchtempl ßwojeje firmy ſaßmudźu, ſo bych tworu ſpósnał, hdyż ju poſdźiſcho doſtanu. Duż dyrbju też Wam nóß ßmudźicź!“ Zyke towarſtwo ßo woſchczerjeſche, a wobßedżeŕ wulkeho noßa dyrbjeſche te 10 bleſchow ſchampańſkeho dacź, dokelż ßkowo wjazy djerżecź nochzyſche.

* Mandżelſka millionara Villeroy w Pariſu, dżowka pjenjeżnika Goldſchmidta a czeta barona Hirſcha, jeneho ſ najbohatſchich żidow, je ßebi pſched krótkim żiwjenje wſaka. Pſched wczerawſchim tydżenja popołdnju wona ſ Pariſa na żeleſnizy do Beauregarda dojędże; tam ma wona wobßedżenſtwo, hdżeż w lěczi rady pſchebywaſche. Naſajtra dopołdnja wona pohonczej poruczi, ſo by ju hacż do moſta w Bougivalu dowjeſł. Tam ſ woſa wuléſy, na móſt dóńdże a pſches moſtowe wobkożenje do rěki dele ſkoczi. Rěka Seina je tam jara torhata. Njeſbożowna żónſka ſakſchicża a ßo potom w żołmach ſhubi, prjedy hacż móżeſche ji ſchtó na pomoz pſchińcź. Zyky djeń ßu w rězy pytali, ale czěko namakali njejßu. Wo tym, pſche czo je ßebi millionarowa żona żiwjenje wſaka, ßo wſchelako rěczi. Wona hakle běſche 30 lět ſtara a druhdy na moſhy czerpjeſche. Schtoż je ßłyſchecź, je ßebi hižo junu żiwjenje wſacź ſpytała.

* W Londonje, hdżeż je dotal njewußlédżeny mordař zyky rynk żónſkich jenu po druhej ſkónzował, je ßo ſ nowa wohidne mordarſtwo ſtało. Wopor je 51lětna żónſka. Hkowa běſche nimale zyle wot czěka wotrěſnjena; ſ wobliczа běſche mjaßo ſedrjene; nadrje, nóß a wuſchi běchu wotrěſane, a żiwot běſche wohidżeny, każ pola druhich ſkónzowanych żónſkich. Mordarja pſchezo hiſchcże wußlédżicź njemóża.

* Tamón tydżeń jendżelſka parna łódź blisko Dünkirchena na pěſk ſjędże a ßedżo woſta. Runjeż někotre druhe łódże do njeje ſapſchahnuchu, ßo njeradźi, ju wußwobodżicź. Mějo ſa to, ſo je łódź ſhubjena, ju łódźnizy wjeczor wopuſchczichu, woßebje też, dokelż běſche hroſne wjedro ſaſtupiło. Naſajtra rano pak łódź daloko na morju jěcź widżachu. S wopréďka mějachu ſa to, ſo ßu ßo jeje mórſzy rubjeżnizy ſmozowali; duż někotre łódże ſa njej póßłachu, kotrymž pak ßo njeradźi, ju doſczahnucź. Mjes tym telegraf powjeſcź pſchinjeße, ſo ßu belgiſzy rybazy ſ łódżu ſbożownje do Vliſſingena pſchijěli. W nozy běſche mjenujzy łódź ßama ſ pěſka dele ſjéła a potom po morju wokoło błudżika. Belgiſzy rybazy ſ dweju czołmow běchu ßo na łódź dohladali, ju wobßadźili a do pſchiſtawa dowjeſli. Rybakam ßo ſboże ßměje. Se wſchém, ſchtoż je w njej a na njej, je łódź něhdże milijon markow hódna. Wot tehole pjenjeſa rybazy tſeczinu jako myto doſtanu, dokelż ßu łódź na morju tak rjez namakali a ju ſprawnje wotedali.

* Njedaloko mórſkeho pobrjoha pola Donegala w Jendżelſkej kupa Tory leži. Póda na kupje jara płódna njeje; wobydlerjo ßu jara khudźi. Ale ſtrowi ludźo tam ßu, ſo ßebi hiſchcże żadyn lěkař ſważił njeje ßo na kupje ſaßydlicź. Druhdy pak tola bjes lěkarja njeńdże, ſchtoż żónſki ſplah naſtupa. Też pſched krótkim wobydleŕ kupy ßwojej żonje na kraj po lěkarja póßła. Derje wjedżo, kak ſkupi ludźo na kupje ßu, ßebi lěkař do prědka wucżini, ſo tuńſcho hacż ſa 20 mk. ßobu njepojędże. Poßoł, kotryż běſche ſ czołmom po njeho pſchijeł, ßo dołho ſapjeraſche; hdyż pak widżeſche, ſo hinak njebudże, do lěkarjoweho żadanja ſwoli. Lěkař ßo na czołm ßynu, na kupu dojędże, khorej żadanu pomoz poſkicźi a chzyſche ſkónczinje ſaßo domoj dowjeſeny bycź. Nětko pak ßo jemu czołmař ſapowje jeho na kraj dowjeſcź, khiba ſo 40 mk. ſa to doſtanje. Wſchě rěcże lěkarja běchu podarmo; czołmař jeho na czołm njepuſchczi, doniż żadane 40 mk. hacż na poßleni pjenjezk doſtał njebě.

* W Warſchawje je ßo, każ tamniſche ruſke nowiny „Warſchawſki Dnjownik“ piſaju, njedżelu tydżenja wjeczor hróſbne rubjeżne mordarſtwo ſtało. Hdyż tamniſchi twarz Lembke ſpomnjeny wjeczor ſ dźiwadła domoj pſchińdże, wón w ßwojim wobydlenju wulki njeporjad namaka. Wó jſtwje běſche wſchitko roscźahane a rosmjetane; ſe wſcheho běſche widżecź, ſo běchu tam paduſchi pobyli. Woprawdże hróſbny napohlad pak ßo twarzej w kuchni poſkicźi: tam jeho kucharka ſ pſcherěſnjenym krkom morwa w łużi krwě leżeſche. Pokranuli běchu jemu ſa něhdże 2000 mk., ſ djéła hotowe pjenjeſy, ſ djéła wſchelake druhe wěży. Hižo někotre hodźiny poſdźiſcho mějeſche polizija rubjeżnikow w rukomaj. To běſchtaj dwaj njedoczinkaj, wěſty Kalużny a wěſty Krupinſki, kotrajż běſchtaj prósnaj khodźo dawno hižo hladałoj, kak móhłoj ßo ſ lóhkej prózu wobohacźicź. Każ ſ mnohimi druhimi ßłużobnymi holzami, běſche ßo Kalużny też ſ Lembkowej kucharku ſeſnał. Wot njej wón ſhoni, ſo ma jeje knjes wjele pjenjes. Pola njeho ſłote a ßléborne pjenjeſy widżo běſche kucharka ßwojemu knjeſej wjetſche ſamożenje pſchizpiwała, hacż wón woprawdże mějeſche. So byſchtaj wot tehole ſamożenja ſchtoż móżno do rukow doſtałoj, mjenowanaj njedoczinkaj wobſamknuſchtaj twarza wobkranucź a — kucharku ſkónzowacź, ſo by jeju trjebaj njepſcheradźika. Wot njeje ſhoniwſchi, ſo knjes ſpomnjeny wjeczor doma njebudże, ßo tam podaſchtaj a w kuchni wokoło kucharki khodźeſchtaj, kotraż ßedżo liſt domoj piſaſche. Kalużny běſche ßebi kamjeń ßobu pſchinjeßł, ſ kotrymž kucharku zyle njenadźizy ſ zykej mozu do hkowy praßnu. Holza ſakſchicża. Kalużny kamjeń precź czißnu; jeho towarſch pak jón ſaßo ſběhnu a kucharku hiſchcże dwójzy ſ nim do hkowy ßmoknu, ſo wona pohkuſchena ſe ſtólza padże. Khwilu pſchi durjach popoßłuchawſchi, hacż nichtó njeńdże, a ßo pſcheßwědczinſchi, ſo je w domje wſcho czicho, Krupinſki na towarſcha ſawoła: „Daj mi nóż!“ Kalużni w kuchni pytaſche a ſkónczinje dwaj nożej pſchinjeße, jedyn blidny, druhi kuchinſki. S woprědka Krupinſki ßwojemu woporej ſ blidnym nożom krk pſcherěſnucź ſpyta; ale Kalużny ſ kuchinſkim nożom krwawny njeſkutk dokonja: ſ jenym rěſnjenjom wón njeſbożownej krk a zyku ſchiju pſcherěſnu, ſo ßo hkowa lědma hiſchcże czěła djerżeſche. Widżo, ſo je holza morwa, mordarjej ßebi ſe ſapałkami ßwěczo durje do twarzoweje jſtwy roſkamaſchtaj a narubiſchtaj, ſchtoż móżeſchtaj. Mi a tebi niczo ßo ſ narubjenym kubkom ſ doma wotßaliſchtaj.

* Sajimawe nowotarſtwo, kotrež bjes dwěła bórſy też pucź k nam namaka, je ßo poßlenje dny na ruſkich żeleſnizach ſtało. W kóżdym woſu tafla wißa, pod kotrejż je hromadka deſczicźkow, na kotrychż ßu mjena wſchitkich ſtazijow abo ſaſtawniſchczow napiſane, kotrež pſchi wěſtej żeleſnizy leża, a hdżeż czahi ſaſtawaju. Elektriſki grot wſchitke tafle ſ lokomotivu ſjenocża. Krótko prjedy hacż czah na żane ſaſtawniſchczo dojędże, ßo lokomotiviny wjednik elektriſkeje pſchiprawy dótknje, a w kóżdym woſu mjeno bliżſcheho taſtawniſchcża do tafle ſkoczi. W nozy je pſchi taflach ßwęża; kóżda taſla ma elektriſki ſwónczk, kotryż pſched kóżdym ſaſtawniſchczom ſaſwoni.

* (Hudańczko ſ luda.) Schtyri rózki — żane nózki — polěs na mnje: ſchto to je?

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi so jutsje njedźelu rano w 8 hodźinach kandidat duchownstwa, knjes Pawoł Räda s Barta, psches knjesa wyschscheho zyrkwinskeho radźićela Kellera poswjećzi a jako diakonus do sastojnstwa sapokasa. Na to směje knjes diakonus Räda swoju němsku nastupnu rěcź. 1/2 11 hodźin so won psches knjesa fararja dr. Kalicha w serbskej Bożej służbje pschedstaji a směje na to swoju serbsku nastupnu rěcź.

Pschi zyrkwinych durjach budźe so kollekta sa wosadnych khudych hromadźecź.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Ida Elsa Martha, Ernsta Eduarda Kreschera, póstskeho póselnika w Malym Wjelkowje, dź. — Reinhold Max, Reinholda Roberta Friedmanna, młynka pod hrodom, s. — Emma Marja, Jana Ernsta Ewalda Kuttnera, khěžerja a fabrikarja w Dobruschi, dź. — Hana Marja, Gustava Richarda Protzy, żelesniskeho dźěłaćerja na Židowje, dź. — Božidar Ota, Moritza Antona Geißlera, hosćenzarja w Hornjej Kinje, s. — Jan Jurij Max, njemandź. s. na Židowje. — Jan, njemandź. s. w Jaßońzy.

W Katholskej zyrkwi: Pawoł Kurt, Pětra Nowaka, dźěłaćerja tudy, s. — Pawoł Franz, Franza Smarskeho, tyscherskeho mischtra tudy, s. — Marja, Jurja Korczmarja, dźěłaćerja tudy, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 29. novembra: Jan Hidias, khěžeŕ a poleŕ na Židowje, 72 l. 10 m. — Franz Edmund, Adolfa Juliusa Bjara, formarja na Židowje, s., 8 m. 19 d. — Jan Bohumił Müller, dźěłaćeŕ na Židowje, 60 l. 7 m. 10 d. — 2. dezembra: Marja rodź. Kralez, Jakuba Bräuera, khěžerja pod hrodom, sawostajena mandź., 57 l. 11 m. — 3. Handrij Ota, Khorle Adolfa Röhly, kopornikarja w Malym Wjelkowje, s., 2 l. 8 m. 1 d. — 4. Lejna, Jana Poppiga, murjerja na Židowje, dź., 4 m. 1 d.

Płaćizna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2671 měchow.		W Budyschinje 1. dezembra 1888				W Lubiju 6. dezembra 1888			
		wot		hač		wot		hač	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pschenza	běła	9	52	9	76	9	06	9	30
"	žołta	8	93	9	08	8	65	8	82
Rožka	50 kilogr.	7	85	7	97	7	62	7	81
Jećzmjeń	50 kilogr.	7	25	7	43	7	—	7	33
Wowß	50 kilogr.	6	50	6	70	6	40	6	60
Hroch	50 kilogr.	7	22	10	—	8	50	9	17
Woka	50 kilogr.	6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły	50 kilogr.	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	50 kilogr.	17	—	17	50	16	25	17	50
Běrny	50 kilogr.	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	20	2	40	2	10	2	30
Pschenična muka	50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	8	80	12	80	—	—	—	—
Szyno	50 "	3	50	4	—	3	20	3	80
Sklóma	600 "	32	—	34	—	30	—	33	—
Proßata	817 schtuk, schtuka	3	—	14	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby		5	25	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. 52 np. hač 9 hr. 67 np.; pschenza (žołta) wot 8 hr. 93 np. hač 9 hr. 23 np.; rožka wot 7 hr. 97 np. hač 8 hr. 07 np.; jećzmjeń wot 7 hr. 46 np. hač 7 hr. 75 np.; wowß wot 6 hr. 50 np. hač 6 hr. 75 np.

Dražďanske mjaßowe płaćizny. Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 51—55, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne swinje 52—55 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—58 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 7. dezembra: Deschćikojte.

Póst sa wosoby:

bjes Budyschinom a Rakezami.

Wotjěsd s	Budyschina (pósta)	wjećzor	w 7 hodź.	35 min.
"	Maleho Wjelkowa	"	8 "	20 "
"	Njeßwaćidła	"	9 "	30 "
Pschikhad do	Rakez	"	10 "	10 "
Wotjěsd s	Rakez	rano	w 6 hodź.	5 min.
"	Njeßwaćidła	"	6 "	55 "
"	Maleho Wjelkowa	"	8 "	5 "
Pschikhad do	Budyschina	"	8 "	45 "

Njech so w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi

A. Brandta žada, kotrež su dostaćz w tyskach po 60 np. a 1 mk.

Na pschedań: Młyn w Hrubjelczizach psches Cl. Nieckscha w Budyschinje. Na pscheßadźowanje ma so pschedawaćz: 10. dezembra dwajschoßna khěža w Tucźizach.

Kowarńja w Stróži pola Hucźiny je se wschěm gratom na pschenajecźe psches **Gustava Purschu** tam.

Ssuscheny polcź punt po 70 np., pschi 5 puntach po 65 np., **żyry polcź** punt po 60 np., **žadleschczo** = = 65 = porucza **Otto Pětschka** na serbskej haßy.

Awkzija.

Pschichodnu **wutoru 11. dezembra** 1888 dopołdnja wot 10 h. ma so na kuble czo. 2 w **Brěsezach** pola Barta 5 kruwow, 2 wokaj, 4 swinje, 1 kosa, 2 hospodarskaj wosaj, słóma a wschelaki inventar sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawaćz.

Wobšedźeŕ.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 14. dezembra t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma so w **Brěmjenjanskim lěsu** něhdźe

50 loßow stejazych khójnow

(twarske a wužitkowe drjewo)

pod wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawaćz. Tsećzina płaćizny ma so napłaćicź. — Shromadźizna w Pawlikej korczmje tam.

W Brěmjenju, 5. dezembra 1888. **A. Liebscher.**

Nowe kolonialtworowe khlamy

Pawoła Giebnera w Budyschinje

na hłownym torhoschczu pódla měschczanskeje haptyki

porucza:

w wulkim wubjerku **rósynki,** lońschu woprawdźe rjanu tworu po zyle tunjej płaćizny, woßebje saßopschedawarjow na to kedźbnych czinju, **make** a **wulke rósynki,** lětusche a lońsche we wschelakich družinach, **zyły** a **drobny zokor** we wschelakich družinach, **mandle, zitronat, koruschkowy wolij,** kaž tež wschě druhe kolonialne twory w jenož najlěpschich kajkoscźach po tunich płaćizny. Woßebje su **sadowe wudźělki,** jako **pjecźenki, słowki bjes póczki** (jara słódke), **wischnje, mirabelly, prymelly** swojeje wubjernoscze dla wobkedźbowanja hódne.

Pschedeschczniki

pschihódny božodźeschczowy dar

w wulkim wubjerku po tunich płaćizny porucza

Ed. Schulze's Sohn

pschedeschcźnikaŕ

na bohatej haßy 26 pschi wrotach.

Ssuche droždże

najlěpsche **Draždźanske** wot **A. G. Hufelanda** porucza wschědnje cźerstwe

Ernst Glien na rózowej haßy.

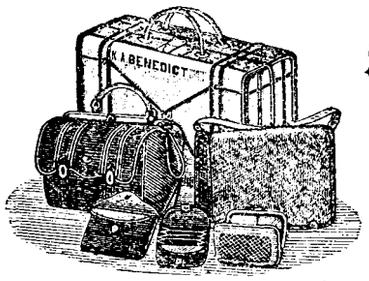

K hodownym daram

ßo hodźaze.

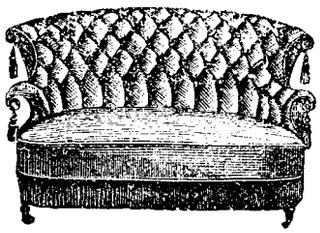

Potrjebu ſa puczowanje,
portemoneje,
zigarowe etwije,
liſtnizy,
ſchulſke tornijtry,
ſchulſke toſche atd. lěpſcheje druźiny
w mojej dźěłarni dźěłane,

pólſtrowane meble,
ſcheſlongi,
ſtoły k kolebanju,
ſtoły k wjerczenju,
pólſtrowane ſtoły,
kanapeje a matrazy
po wſchěch płaczijſnach.

Wot wſchěch wězow **wulki ſklad.**

Tykane ßlě a **puzaki** ßo rjenje wudźělaju.

Konje k kolebanju a k hraczu

w wulkim wubjerku tunjo poruczam

K. A. Benedict

na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Spódne pjeſlki,
normalne pjeſlki,
ſpódne kholowy,
normalne kholowy,
barchentowe koſchle,
flanelowe koſchle,
reformſke koſchle,
normalne koſchle,
wobwjaſy wokoło żiwota,
ſpódnu draſtu,
normalne noßajzy,
norm. ſchtrykowanſku wołmu,
normalnu trikotowu tkaninu,
ſpanſke wodźewy,
barchentowe pjeſle,
barchentowe bluſy,
barchentowe ßuknje,
wołtonowe ßuknje,
ſlzowe ßuknje,
velourowe ßuknje
po tunich twjerdych płaczijſnach a w wulkim wubjerku poruczа

A. Tschentscher
w kupnizy
pſchi hłownym torhoſchczu.

Kornſchki wſcheje druźiny,
běły a czorny pópjeř,
nowu wyrzu a naliki,
zymt a zymtowe kwěty,
mazißowe wohrjechi a mazißowe kwěty,
ſaffran,
wſcho zyle a cziſte tołczene,
kornſchkowy wołij, zitronowy wołij atd.
poruczа tunjo

Otto Engert
en gros **drogowy khlamy** en détail.

Krajnoſtawſki bank.

Daňſke kupony naſchich **ſaſtawnych liſtow** ßo
wot 15. tuteho měßaza
na ßlědowazych płaczeŕnjach **bjes wſcheho wotczehnjenja** ſa hotowe pjenjeſy kupuja:

w **Budyſchinje** w **krajnoſtawſkim banku,**
w **Draždźanach** w **jeho filiali,** Güntzplatz 2,
w **Chemnitzu** pſchi **Chemnitzſkim měſchczanſkim banku,**
w **Freibergu** pola knjeſow **Ludwig & Co.,**
w **Herrnhuczе** pola knjeſa **C. F. Görlitz,**
w **Lipſku** pola knjeſow **Becker & Co.,**
w " " " **Schirmer & Schlick,**
w **Lubiju** pola knjeſa **G. E. Heydemann,**
w **Plawnje w V.** pola knjeſa **G. Steinhäuſer.**
w **Žitawje** pola knjeſow **Bormann & Co.,**
w **Zwickawje** pſchi **Zwickawſkim banku.**

W Budyſchinje, 4. dezembra 1888.

Krajnoſtawſki bank Kralowſkeho Sakſkeho Hornjoluziſkeho markhrabinſtwa.

Fotografiſki ateliej
Oskara Meistera

w Budyſchinje na ſeminarſkej dróſy 6.

Fotografije wot wulkoſcze medaillona hacz do woprawdźiteje wulkoſcze ßo na najlěpje dźěłaju, teho runja **krajiny, pomjenſchenja** a **powjetſchenja.** Fotografowanje ratarſkich a induſtrialnych maſchinow kaz tez gruppow, tez ſwonka doma.

Khofej

paleny a njepaleny poruczataj tunjo

Schiſchka a Rjeczka.

W wudawarni Serb. Nowin je **na pſchedań: Spěwna radoſcz;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.,** do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

K hodam

poruczа po najtuniſchich płaczijſnach
wſchelake druźiny rózynkow,
mandle,
zitronat,
zitrony,
wſchě koruſchki,
najlěpſchu butru k pjeczenju,
khěžorſki mukowy wucżah,
dróbny zokor,
kompowy zokor,
kaz tez wſchědnje czerſtwe
ßuche droźdźe.

Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Britwje

woprawdźite Solingſke, w etwiju ſe ſchtrychowanſkim rjemjenjom a pinſlom hižo po 3 mk.,

jědźne a khofejowe lžizy

w najnowſchich muſtrach, kaz tez němſke a franzowſke

khofejowe mlyny

pola **C. Rockscha**
w mjaßnych jědkach 22.

Wolijobarbne wobraſy

a

ſchkleńczerſke diamanty

w wulkim wubjerku poruczа
Hugo Mertej w Budyſchinje
na wulkej bratrowſkej haßy 24.

Spěwarſke knihi,
wobraſowe knihi,
hrajki, pópy,
gumijowe twory wſcheje druźiny,
ſbožopſchejaze khartki
w wulkim wubjerku pola
M. Weisera na żitnej haßy 5.
Tunje dobre dyßacżne noże.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sſerbſke kmótſſjaze liſty.

Deſtillazija
Schiſchki a Rjeczki

poruczа ßwoje ſnate dobre druźiny **jednorych** a **dwójnych palenzow** po najtuniſchich płaczijſnach.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Durſthoffſke

ßuche droźdźe

poruczа

Auguſt Bieſold
pjekarſki miſchtr na bohatej haßy.

Na hodowne blido

porucza

ſwój wubjernje wuhotowany ſkład

ſlotych a ſzlěbornych wězow

a

ſlotych žonjazych cžaſznikow

dobroczinwemu wobkedžbowanju.

Najlěpſche dźěło — tunje płaczišny.

Guido Reiche, ſlótnik

w Budyſchinje na hlownym torhoſchczu czišło 2.

K hodam

ſwoju woprawdźe dobru tworu po najnižſchich konkurrenznych płaczišnach porucža:

drobny zokor } wſchelake
zokor w pokrutach } wudźěłki,
pudrowy zokor,
kompowy zokor,
Ia nowe ſultaniny,
Ia nowe elemé-róſynki,
kraſzne koňſche karaſznuſke róſynki,
Ia nowe korinthy,
Ia nowy zitronat,
Ia ſzłódke a hórke mandle,
Ia wurjadnje wulke ſzłódke avolaſke mandle,
Ia margarinown butru k pjeczenju,
Ia khěžorowy mukowy wuczah,
Ia nowe zitrony,
teho runja wſchě koruſchki jenož w czišſtych kajkoſczach.

Hermann Lemke
na jerjowej haſzy.

K pjeczenju kolaczow

wſchědnje czerſtwe **ſzuche droždże** po zykym a jenotliwym porucža

August Säuberlich,
pjekarſki miſchtr na hornczerſkej haſzy.

Wulke róſynki,
make teho runja,
mandle ſzłódke a hórke,
ſultanſke róſynki,
drobny zokor,
zyky teho runja,
zitronat a zitrony,
zymt a muſkatowe kwěty,
ſafran,
koruſchki a zitronowy wolij,
butru,
pſcheńczny muku,
wſcho w najlěpſchej tworje po jara tunich płaczišnach porucža

Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haſzy.

Zdźěłanym Serbam a serbskim swójbam poručamy najnaležnišo jako **hodowny dar** J. Čišinskeho

1. **Knihu sonettow,** njewjaz. 1 mk., eleg. wjaz. 2 mk., ze złotym rězkom 2,20 mk.
2. **Formy,** njewjaz. 2,50 mk., eleg. wjaz. 3,50 mk., ze złotym rězkom 3,80 mk.

Móža so dostać w Smolerjec knihičišćerni w Budyšinje.

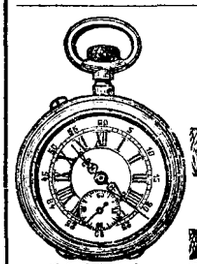

Najwjetſchi ſkład nowych cžaſznikow a rjeczaſow

po najtuniſchich płaczišnach.

Wupſchedawanje wězow, 14. nov. wobſchkodženych a teho dla **naſad** ſtajenych, po 1 ſkhodźe pſches mojeho dołholětneho ſzobudźěłacžerja knjeſa **Herknera.**

S počeſczowanjom

J. G. Schneider, cžaſznikař.

Dowolam ſzebi k wjedženju dacž, ſo ſzym **Schmißez pjekarnju** w **Kelnje** pſchedewſał, a ſo niz jenož khlěb, ale tež zakty a wſcho druhe běłe pjeczwo pjeku.

Budu ſzo ſtajnje ſzwěru prózowacž, běku tworu a khlěb, kotryž w 1. a 2. družinje wjedu, nanajlěpje pjez. Tež mam pſchezo ſkład **cžiſteho rżaneho pizoweho griſza** a **rżanych wotrubow.** K bliſkim hodam a k pjeczenju kolaczow poruczam ſtaru dobru **pſcheńczny muku** a **ſzuche droždże,** kaž tež **zokrowe kuſki** na bożodźěſczowy ſchtom.

S počeſczowanjom

Jan Schneider, khlěbowy a běły pjekař w Kelnje.

≡ Płat ≡

ſzo ſwoprawdźitej **indigowej barbu módry** barbi po najtuniſchich płaczišnach

w Kellingez parnej barbjerni
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Schtóž

chze nóž abo **nožizy** toczene abo wuporjedźene měcž, póſczel je do parneje toczerńje a porjedźerńje

Oskara Buttera w Budyſchinje pola theatra.

2 dźěłaczerſkej ſwójbje

a 1 rólny pohoncž doſtanu ſłužbu na **Lutobczanſkim** knježim dworje.

Ssylna holza, kotraž je hižo ſłužiła, ſzo k nowemu lětu do měſchczanſkeho hoſpodarſtwa pyta. Dalſche je ſhonicž pola **Marje Koplanſkez** w mlokarni na jerjowej haſzy 3.

Wuczobnika

hnydom abo k jutram pyta

August Stöbe,
pjekarſki miſchtr na hornczerſkej haſzy.

Czeßny wěnz na row

k lětnemu ſzmjertnemu dnju
naſcheho lubeho ſzynka

Khorle Auguſta Helaßa

w Njeſzwacžidle,

wumrje 7. dezembra 1887

ſzwojeje ſtaroſcze 3 lěta 5 měßazow 29 d.

Hłóß: Wozuc, tón hłóß tebje woła.

Hdyž tu dźěczi pſches ſzmjercž wundu
Se ſzwěta a tam k njebju dóńdu,
Hdźež Jeſuß wſchitke ſhromadža.
Wón je dźerži w ſzwojej ruzy,
Je paße na ſelenej luzy
A w žórle wěcznoh' žiwjenja.
Zich duſchu pſchekraßni, hdyž cžěło w ro-
Bóh tón Wótcžez, [wje ſpi,
Pſches Jeſußa, ſo ſpěwaja
To haleluja ſ wyßoka.
Jeſuß je tež k ſzebi wołał
Pſches ſzmjercž, nam luboh' ſzynka ſkhował,
Haj dźenża hižo lěto je.
K jeho rowu pokhwatamy,
Tam jeho ſrudni wopłakamy,
Na ſzmjertnym dnju, we ſrudobje.
Joh' ſabycž njem'žemy, joh' lubowali ſzmy
We žiwjenju.
Haj po ſzmjerczi, we ſbóžnoſczi
Joh' dźeržimy we luboſczi.
Nam ſzo po nim jara ſtyſchcze,
Ach pomhaj nam, o Jeſom Khryſchcze,
So junu ſbóžni ſa nim ſchli.
Wón je ſzwětnej harje wuſchoł,
Do kraßnoh' paradiſa dóſchoł,
Hdźež ſzmjercž jom' wjazy njeſchkodži.
Tam njeje wumrjecze, ale to žiwjenje
Pſchi Jeſußu.
Schtož ſzwět prjecž wſa, jom' naruna
Ta wěczna kraßnoſcž njebjeſka.
W khcžeńſkej hnadze hiſchcze běſche,
Hdyž wón tu ſ teho ſzwěta dźeſche
Do ſzwojoh' wótza domiſny
Jandźeljo joh' pſchewodžachu,
Do rukow Jeſuſza joh' dachu:
Hlaj, to je dźěczo njewiny,
Kiž ſzwět njej' ſpóſnało, je ſahe k tebi
K twojom' trónej, [ſchło,
Hdźež doſtanje do wěcznoſcze
Tu krónu teje kraßnoſcze.
Luby ſzynko, ſpi nětk rjenje
We khłódnym klinje teje ſemje,
Hacž Jeſuß cze ſaß' wubudži.
Pſchekraßnjeny póńdżeſch w cžaßu
S toh' rowa k jehnjecžowom' kwaßu,
Hdyž wyſchſchi jandźel ſatrubi.
Dha my tež póńdźemy, hdyž ſ rowa
K jeho trónej, [wundźemy,
Hdźež ſjednoczi we luboſczi
Knjes Jeſuß naß wſchěch hromadzi.
Wotucžmy, tón hłóß naß woła,
My dyrbimy tež hicž do rowa,
Tež k nam ſzmjercž pſchińdże ſawěſczi.
Pſchihotujmy dha ſzo ſzwěru,
So pſchińdźemy tež k Božom' měru,
Pſches Božu hnadu k ſbóžnoſczi.
Jow chzemy ſtražowacž, hdyž budże ſa-
Bóh naß k ſzudu. [wołacž
So możemy, hdyž prawi ſzmy,
Tež pſchińcž do Božej' domiſny.

Srudnaj ſtarſchej
Ernſt Helaß a mandźelſka.

Džak.

S Božej pomozu ſzwój ſtatok, kotryž bě mi woheń ſanicził, ſaßo natwariwſchi, praju wſchitkim tym najwutrobniſchi džak, kotſiž ſzu mje ſ darami, ſ pſchiwożowanjom twarneho materiala, ſ ruczným dźěkom a wſchelakej druhej pomozu podpjerali. Bóh luby Knjes chzył mojim dobroczelam luboſcž, mi wopokaſanu, bohacze ſarunacž.

Jan Branzk w Kelnje.

(K temu cžišłu pſchiloha.)

K hodam

poručamoj naschu snatu dobru

5 np. zigaru,

šylnu cźišku 6, miku cźišku 4, pschi wotewsaczu 50 scht. w rjanej hodownej wobalzy.

Strauch & Kolde

3 na kamjeńtnej haßy 3, drogowe khlamy k skotemu workej.

Dźělbu

rjanych rósynkow

porucza punt po 22 np., pschi 5 puntach po 20 np.

Adolf Rämsch.

Grupy	punt po	15	np.,
jahły	„ „	14	„
hesduschku	„ „	16	„
rajß	„ „	15	„
ßoki	„ „	15	„
hróch	„ „	12	„
buny	„ „	16	„

porucza

C. Kahrowej

pódla póstskeje kowarnje.

---

ff. pscheńczny muku,
ff. rzanu muku,
rzany griß k pizy,
rzane wotruby,
pscheńczne wotruby a majßowy schrót

pschi potrjebje porucza

hamorski młyn pschi Sprejnym želesnym mosce, prjedy grotowy hamor w Budyschinje.

Kožowy mas,
kopytny mas,
vaseline,
kokmas,
drjewowy ther,
ßmoku

pschi potrjebje porucza

J. G. Müller,

powjasarski mischtr.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** po móžnosći bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pschi cźeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyschschich płaćišnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Kosaze kózki,

teho runja sajecze a karniklaze kózki kupuje a płaći najwyschsche płaćišny sa nje

Gustav Nawka

na garbarskej haßy cźišku 16.

Tež ßu tam wschě druziny kožow k pjelzam bjes molow po najtuńschich płaćišnach dostacź.

Konjaze deki,

cźistowolmjane po 3 mk. a drózscho,

kruwjaze deki

po 2 mk. a drózscho,

wodźewy na puczowanje

po 4½ mk.,

běhanske tkaniny,

stary łóhcź po 17 np.,

kanapejowe wodźewy, meblowy katun, gardiny a rulowy,

wscho w wulkim wubjerku po najtunischich płaćišnach pola

Ludwiga Kuhlmanna

w Budyschinje w kupnizy pschi hłownym torhoschcźu.

Jako pschihódne **božodźěšcźowe dary** porucza

puczowanske kofry,	**kuczowy grat,**
puczowanske tosche,	**swonate banty,**
žonjaze tosche,	**swonidła,**
houtwjerske tosche,	**konjaze deki,**
schulske tornistry,	**woblukate pajcze,**
schulske tosche,	**kanapeje,**
mapy,	**matrazy** a
portemoneje,	**loža,**
zigarowe etwije,	**kožane schórzuchi,**
ßlě,	**dźěcźaze schórzuchi,**
podwjaski,	**ßmykacze** (schlittschuhe)

w wulkim wubjerku po tunich płaćišnach. **Wuschiwanja** a **tykanja** wscheje druziny ßo pěknje wobschiwaju.

T. Albert, na horncžerskej haßy 13.

Louis Gadt, krawski mischtr

w kupnizy pschi hłownym torhoschcźu.

Wupschedawanje na składze ležazych **dobrych cźistowolmjanych tkaninow** a **mužazych wobleczenjow, pikeschow, nadweblekow** atd., po najnowschej módze derje seschitych atd.

Bajerskich tóčznikow

ßym saßo dwójny želesniski wós dostał a je pschi potrjebje k točenju maschinskich nožow a wscheho grata poručam. Saßopschedawarjam ßo poniżene płaćišny wobliča.

J. G. Müller

w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 12, powjasarnja a pschedawarnja tóčznikow.

W wudawarni Serb. Nowin je dostacź sa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spisaschtaj **Wilhelm Bogußławski** a **Michał Hórnik.**

Khofej

paleny a njepaleny

porucza po najtunischich płaćišnach

Richard Neumann.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow pomérnje tuńscho.

Rjane jerje

po 3, 4, 5 np. atd.,

po kopach tuńscho porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Wubjerny mas na kožu,

so by ßo koža mjehka a wodunjepschepuschczata sčiniła, w tyšach po 50, 30, 20 a 10 np.,

najlěpschi vaselinowy tuk

w bleschowych tyšach po 5 puntach, 2 punt., 1 punt. a ½ punt., kaž tež w wjetschich a mjenschich dźělbach poručeja tunjo

drogowe khlamy

en gros **Otty Engerta** en détail na snutskownej lawskej haßy.

Woprawdźite Henkelsowe krawske nožizy, britwje, rěsniske noże, schewske noże, kuchinske noże porucza tunjo

Emil Schwabe,

nožer na jerjowej haßy.

Nožizy a **britwje** ßo derje **tocza,** teho runja ßo wschě porjedźenja rucze a tunjo wobstaraju.

Woprawdźe jara wulki wubjerk

najnowschich draſtnych tkaninow

po **jara** tunich płaćiſnach namakamy pola

Juliuſza Hartmanna ſyna

na rózku mjaßoweho torhoſchća.

Hermann Darſchau,

ſchtrympaŕnja w Budyſchinje

na ſchulerſkej haßy ćiſßło 1

ßwoje dawno jako jara dobre ſnate **ſchtrympowe twory** ćeźkeje druźiny ſe ßwojeje ſchtrympaŕnje po tunich płaćiſnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

S dobom na ßwój wulki ſkład **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** najwubjerniſcheje kajkoſcźe kedźbne ćinju.

en gros. **en détail.**

Pſche- deſchcźniki

ſ barbunjepuſchcźatych, **glorije, polźidy,** ſ modnymi rjanymi w wulkim wubjerku pſchedeſchcźnikaŕnja

dźeržazych tkaninow, **cźiſteje źidy,** kijemi jara tunjo porucźa **H. M. Schmidta** na hłownym torhoſchcźu.

Sswój wulki ſkład

britwjow a tócźnych rjemjenjow

jenoź w dobrych kajkoſcźach pſchi potrjebje naleźnje porucźa

Hermann Karſch prjedy A. Rockſch

3 pſchi mjaßowych jědkach 3.

Pſchiſpomnjenje: Wſcho tocźenje a porjedźenje po najtuniſchej płaćiſnje wobſtaram.

Wolijobarbne wobraſy (bildy)

w wulkim wubjerku po tunich płaćiſnach, teho runja **wolijobarbne wobraſy** ſ **woblukom** hiźo po 1 mk. 80 np., teź **domjaze źohnowanje** w **wobluku** porucźa

Rudolph Wilhelm na ßerbſkej haßy 16.

Sswój wulki ſkład **barchenta k koſchlam** porucźam po jara tunich płaćiſnach, **tolſtowolmjanu tkaninu** ſtary łóhćź po 28 np., **barchenty** po wſchěch płaćiſnach, **lama** dwójzy ſchěroki po 60 np. hacź 2 mk., **poćeźnjenje** na **kožuchi** a **pjeſle** po 25 np., **wolmjane, źidźane** a **bawmjane rubiſchća** po 25 np., **kalmuk** po 28 np., dźělbu pißanych ſbytkow draſtnych tkaninow, hiźo po ½ łóhćźu hacź do 10 łóhćźow, ſa dźěćźazu draſtu a k pópam ßo hodźazych, dźělbu cźiſtopłatowych hotowoſeſchitych ⁶/₄ cźiſchćanych **ſchórzuchow** bjes ſmylkow po 75 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

K hodownym daram

ßwój ſkład **běłych płatowych a bawmjanych tworow, wolmjanych tworow, barchentowych koſchlow, kholowow, ſchórzuchow we wſchěch wulkoſcźach, ſchtaltow, źidźanych rubiſchkow, ſchlipßow ſa muźſkich, dybſaeźnych rubiſchkow, wolmjaneho a bawmjaneho pſchedźena k ſchtrykowanju a heklowanju atd.** k dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźam.

Auguſt Reiß na ßerbſkej haßy.

Konditaŕnja a khofejownja

Alwina Schradera

porucźa ßwój wulki wubjerk **konfekta na božodźeſeźowy ſchtom,** teho runja hodowne dary, **bonbonnièry, atrappy, marzipan, ſchokoladu,** wubjerne dobre **bonbony** ſ fabriki Moſera a Co., kral. würtembergſkich dwórnych liferantow w Stuttgarcźe; wulki wubjerk **poprjanzow** a dobrych **marzipanowych tykanzow.** Skaſane **kolaeźe a makowe kolacźe** ßo rucźe napjeku.

Filzowe klobuki

ſa mužow a hólzow we wſchěch nowoſcźach, jara hódne, **wurjadnje tunje.**

Měźy

ſa mužow a hólzow w kraßnych nowoſcźach.

Filzowe ſtupnje a toſle,

najlěpſchi wudźěłk, jara trajne

po ſnatych jara niſkich płaćiſnach.

Najwjetſchi ſkład w Budyſchinje. Sprawne poßłuźenje.

Hugo Lehmann,

22 na bohatej haßy 22.

Khorla Barthel

ſ napſchećza měſchćanſkeho theatra

porucźa **ſwoblekane pópy, pópowe cźěła, popowe hłowy, pópowe ſtupnje a ſchtrympy,** teho runja ßwój ſkład **porzelana, kamjeniny, ſchkleneźanych tworow, ſchpihelow, gardinowych žerdźow, roſetow atd.** po jara tunjej płaćiſnje. **Talerje** bjes ſmylka po 10 np., **ſchalki** po 10 np.

Swoju

hodownu wustajenzu
bożodźěsćzowych kuskow

w wulkim wubjerku a **najlěpscheje** dobrosćze, teho runja **marzipan, schokolady, Stuttgartske deßertne bonbony, mjedowe tykanzy, praskate bonbony, schibale attrapy, pjelnjene bonbonnièry** po najtunischich płaćizinach poruczam dobrocziwemu wobkedźbowanju.

W. Müller, konditor
na mjaßowym torhoschczu 7.

Pschispomnjenje: **Hodowne kołacze** snateje dobrosćze we wschěch wulkosćzach.

Khosej

wot najtunischich hacz do najdróżschich družinow w wulkim wubjerku poruca

Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Fotografijowe albumy,
pěßnjerske albumy,
pißne albumy,
portemoneje,
zigarowe etwije,
ruczne tosche,
listnizy,
notowe mapy,
pißne mapy,
machadła,
fotografijowe wobłuki,
pißadła,
schwadliske kaschcziki,
naprawu k kurjenju,
sczěnske mapy,
domjaze žohnowanje (tež tykane),
kwětki sa wopomnjeńske knihe,
protyki wschěch družinow,
wobrasowe knihi
poruca po jara tunich płaćizinach w najwjetschim wubjerku

Gustav Rämsch
na bohatej haßy 21.

K ßwěczenju
poruca
benzin,
ligroin,
khěžorski wolij,
gasowu maczisnu,
Ia khěžorski petrolej
po wjetschich a mjeńschich dźělbach tunjo

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.
na snutskownej lawskej haßy 10.

A. Schöncke

knihiwjasarnja a papjerjowa pschedawarnja
1 na hauensteinskej haßy 1

ßwój bohaty skład po tunich płaćizinach poruca.

Spěwarske knihi,
modlerske knihi,
wobrasowe knihi,
pjenjezne tosche,
schulske tosche a mapy,
schifrowe tasle,
pjerowe kaschcziki,
ryßowadła,
protyki a almanachi,
domjaze žohnowanje,
fotografijowe albumy,
fotografijowe wobłuki,
pißne albumy,
wobrasowe listna,
modelérowanske listna,
kaschcziki k schiezu,
pißanu papjeru,
worjechowe sloto a ßlěbro,

pychu na božodźěsczowy schtom.

K pjeczenju **kołaczow** poruca rjanu jadriwu

pschenczinu muku

měrzu po 1 mk.

Handrij Schuba w Delnjej Hórzy.

Wupschedawanje.

Dla pschetwarjenja ßwojich khlamow pschedawam, so bych ruce rumował, ßwój wulki skład

žonjazych paletotow, plyschowych a tkaninowych pjeslow, | **mužazych a hólczazych ßwjerschnikow a wobleczenjow**

po jara poniženych płaczisnach.

Friedrich Kloss na žitnej haßy 4
najwjetsche drastowe khlamy w Budyschinje.

Fotografiski atelier

Alex. Matthaeya, dwórskeho fotografa
nasłědnika
w Budyschinje sady měschczanskeje schule

ßo k najßwěrnischemu a najlěpschemu shotowjenju fotografijow kóždeje družiny poruca.

☛ Płaczisny ßu niske.

Nowe
hollandske jerje
wulke a tuczne
po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
poruca

Gustav Poser.

Turkowske ßłowki

najlěpscheje družiny poruca

Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczisnach.

Nesklejowu muku sa dźěczi,
Weibezahnowu
pschihot. wowßnu muku,
arrow-root, majzenu,
mlokowy zokor,
shuszene schwajzarske mloko,
Timpowy ßylnjazy griß,
Liebigowy mjaßowy extrakt,
Gehowy ßkodowy extrakt,
Liebowy ßkodowy extrakt,
pepsinowe wino,
Tokajske, Meneschske,
Malagaske a Sherriske wino
atd. atd.
pschezo w czerstwej tworje poruca po tunich płaczisnach

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.

Lěkarski
dorschowy jatrowy wolij,
snaty najlěpschi ßrědk psche **czerpjenje wutrobnja a pluzow,** psche **skrosle, kischawu, ßłaboscz pola dźěczi, kožinu wumpjeru** atd., dostach w czerstwej tworje a jón w bleschach po 50 a 75 np. kaž tež po wasy tunjo pschedawam.

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.

Myschaze pyle

pschezo czerstwu, žylnje skutkowazu tworu poruczeja
drogowe khlamy
en gros Oty Engerta en détail
na snutskownej lawskej haßy.

Dürrenbergsku warnu ßól
Dürrenbergsku skótnu ßól
(kotraž je, kaž je snate, najlěpscha) poruca najtunscho

Emil Lebelt
na dwórnischczu w Budestezach.

A. Mager
czaßnikar
11 na ßerbskej haßy 11.
Wulki skład
wschěch družinow
czaßnikow
s dwělětnym rukowanjom.
Porjedzenja ßo, kaž je snate, najlěpje a najtunscho wobstaraju.

W wudawarni Serbskich Nowin je ſa 25 np. dostacz:

Pschedzenak.

Protyka ſa Serbow

na lěto

1889.

Wſchě druzinу korjenjow, zyłe a tołczene,
běły a czornу pópjeŕ,
mazißowe kwěty, tórkowſki pópjeŕ,
nowe koruſchki, majoran, thymian,
zymt, zeylonſki zymt, naliki,
tykanzowe koruſchki, ſafran, zitronowy wolij,
koruſchkowy wolij,
mandle, zitronat, orangeat
poruczataj najtuńſcho

Strauch & Kolde,

na kamjeńtnej haßy 3, na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſłotemu worłej.

Ssukno a bukſkin

ſtary łóhcź hižo po 2 mk.

porucza **k praktiſkim hodownym daram**

Bruno Grohmann

pſchedawarnja ßukna pſchi hłownym torhoſchczu 9.

Koſaze, ſajecze, karniklaze a wſchě druhe **koże** kupuje a pſchezo najwyſchſche płaczisny płaczi

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi zitnych wikach czißko 9.

W wudawarni Serb. Nowin ßu dostacz tak mjenowane:

1. Traunngsregiſter, 2. Taufregiſter a 3. Todtenregiſter,

kajkeż ßo k ſapißam trjebaja, kiž ßo létnje pola wyſchnoſcze wotedadza abo hewak k zyrkwinym kniham nałożuja.

Powšitkowna aſſekuranca w Triestu.

(Aſſicurazioni Generali.)

Założena w lěcze 1831.

Rukowazy fond w kapitalu a reſervach w hotowych pjenjeſach:

36 millijonow 120 tyßaz 176 ſchěßnakow 53 krajz.

Wohenj=, krupobicze=, ſchkleńzu=, transport= a zywjenje=ſawěſczenje.

Polizy ßo w **khěžorſtwowych markach** wuſtajeja.

K wukaſowanju a k wobſtaranju ſawěſczenjow poruczataj ßo jako agentaj:

hamtſki ſkotołekaŕ **Ernſt Walther** w Budyſchinje,
ſchewſki miſchtr **Heinr. Jul. Näther** w Kukowje p. Pancźiz.

Czißty palenz

jenotliwje a w picźelach, kaž tez wſchě dobre druzinу kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khoſej

paleny a njepaleny

jenoż w dobrych druzinach poruczataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Ssuche drozdze punt po 70 np.

Sswojich wotebjerarjow proſchu, ßebi ßuche drozdze pola mje hacz do 16. dezembra ſkasacz, ſo móhł pſchi wulkej potrjebje hody kóždemu derje a ſpěſchnje poßkužicz.

Wſchě twory k pjeczenju w ſnatej dobroſczi a po niſkich płaczisnach poruczam.

Dale ßu dóſchłe k daram ßo hodżaze **kraßne nowe hrajki, ſymſke twory** atd., wſchelake druzinу **rubiſchczow,** teho runja **wołmjane tkaniny** atd. poruczam jara tunjo a proſchu wo dobrocziwy pſchiſtup.

S poczeſczowanjom

Otto Säuberlich w Laſu.

Woſſjewjenje.

K pſchedſtejazym hodam poruczamy ßwoju jara běłu a wubjernje ßo pjeczazu

pſcheńeżnu muku

po ßlědowazych płaczisnach:

khěžorowy wucźah zentnaŕ po 17 mk., hachtl po 1 mk. 8 np.,
pſcheńeżnu muku czißko 00 zentnaŕ po 16 mk., hachtl po 1 mk.,
pſcheńeżnu muku czißko 0 zentnaŕ po 14 mk., hachtl po 90 np.

W Delnim Wujeſdże, 1. dezembra 1888.

F. v. Rabenawowy walzowy młyn
w Delnim Wujeſdże.

Chirurgiſka wobaleŕnja w Budyſchinje

na ſchuleŕſkej haßy 3 po 2 ſkhodomaj, nutskhód na rěſniſkej haßy.

Wuwinjene a wuſtorczene ſtawy runa, ſtawy wuſtrychuje, pleſtry kładże, piwalzy ßadża a kunki ſtaja, ſuby torha, wſchě rany wot tſělenja, bicza, kłócza, rěſnjenja, torhnjenja, kußnjenja, ſtkóczenja, ſahorjenja a ſmjeczenja hoji a wſchu druhu do ßwojeho powołanja ßłuſchazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

Konjaze wodżewy

tunjo pola

Richarda Gautzscha
na bohatej haßy.

Czrije ſdrjewjanymi póduſchemi, drjewjanzy, ßuknjane toſle
porucza pſchi potrjebje
J. G. Müller,
powjaſaŕſki miſchtr.

W wudawarni „Serb. Now.“ ßu po 50 np. dostacz:

Wjeczorne pěsnje

wot **W. Hálka**

jako prěni zwjazk

Serbskeje knihownje.

Worjechi

wulke a małe, kopu po 15 a 16 np., pſchedawa

knježi dwór w Plußnikezach.

Hamburgſko-amerikanſke

paketojězdne akzijowe towarſtwo.

Direktna parokłódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczornеje Indiſkeje**
měßacznje 3 krócz,
ſ **Hamburga** do **Mexika**
měßacznje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke parne kódże podawaju wubjernu jědź a pſchihódnu puczowanſku ſkładnoſcz ſa kajutowych a bjeſtubjowych puczowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 50. **Sobotu 15. decembra 1888.** **Lětnik 47.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Němski kněžorstwowy zejm je pschedkohu wo sawěsćenju běbnych a wobstarnych dźěłacerjow 28 stawowemu wubjerkej k podrobnischemu rospominanju pschepodał. S dotalnych jednanjow je wošebje wobkedźbowanja hódne, so je knjes Böttticher pschipowjedźił, so zo knjezerstwo tež s wotpohladom nakładuje, wudowy a zyroty dźěłacerjow sastaracź. Pjatk smeje zejm wo Windhorstowym namjecze pschecźiwo schklowinstwu jednacź. — Ssrjedu zo kněžorstwowy zejm hižo pjaty ras se sakońskim namjetom, wot konservatiwnych a zentra wukhadźazym, nakładowasche, po kotrymž maja zo rjemjeślnizy na to pruhowacź, hacž zo na powołanje, s kotrymž zo žiwja, wusteja. Kněžorstwowy zejm je hižo ras tutón sakoń se znadnej wjetschinu pschijał, tola swjaskowa rada je jón wotpokasała. Nětkole ma sakoń jara mało wuhladow, so w kněžorstwowym zejmje hischcze ras wjetschinu namaka.

— Kněžorstwowemu zejmej je zo kniha — po jejnej wobalzy běła kniha mjenowana — pschedpołożiła, kotraž nadróbnische powjesće wo podawkach w němskich narańscho-afriskich kolonijach wobjima. Hacž dotal knjezerstwo hischcze njeje wosjewiło, hacž ma wotmyslenje, město narańscheho afriskeho towarstwa tamnische kolonije sarjadowacź. Jeli so by zo kněžorstwowy zejm sa to wuprajił, by znadź zo knjezerstwo roszudźiło, kolonije sa němske wobzedźenstwo pschipowjedźicź. To zo tež najskerje stanje. Wjetschina kněžorstwoweho zejma njebudźe, to je hižo wěste, sa to kłoßowacź, so bychu zo němske kolonije w narańschej Afriży pschi prěnich zo pokasowazych wobcźežnoscźach hanibnje wopuschcźiše. Němskemu narańscho-afriskemu towarstwu je zo w zwojim cźasu wot kněžora sakitanje jeho wobzedźenstwa zlubiło. Duž dyrbi nětko kněžorstwo zwoje zkowo dopjelnicź a cźesćź a wobzedźenstwo zwojich poddanow psched dźiwimi cźrjódami cźornych a Arabskich wobaracź. Druhe kraje, na pschikład Jendźelska, Holandska a Franzowska, skoro kóžde lěto w zusych krajach dla zwojich kolonijow wójnu wjedu. Knjezerstwo wotcźakuje, so kněžorstwowy zejm jemu porucźi, sběžkarjow khostacź a porjad w narańscho-afriskich kolonijach sazo postajicź. Bjes tym zo sběžk w narańscho-afriskim kraju pschezo dale rosschěrja. Jendźelske nowiny „Times“ se Zanzibara zlědowazu telegrafisku powjesć wot 7. dezembra wotcźischcźa: „Sběžkarjo wschě pschibrjózne wzy sapaluja. Wo Bogomayo w jenicźkim pschistawnym měscźe,, kotryž Němzy hischcze wobzadźene dźerża, zo wschědnje wojuje. Sběžkarjo zu zo, 2500 muži zylni, s kotrychž je wjetschi dźěl derje wobrónjeny, na Bogomayo puschcźili a zo psched němskim wobtwjerdźenym lěhwom postajili. Na to zu němske lěhwo wobstupili, tak so je Němzam pucź k morju salehnjeny. Cźołmy němskeje wójnskeje łódźe woni wot brjoha wotrasychu. Němska łódź skónczje s kanonskimi kulemi do města tšelesche, psches cźož buchu někotre domy, jendźelskim Indiskim zkuschaze, sapuscźene Dokelž tale powjesć s jendźelskeje strony pschińdźe, dyrbimy ju trochu s wobhladniwoscźu pschijecź. Snate je, so bychu Jendźelcźenjo rad widźeli, hdy bychu zo Němzy s Narańscheje Afriki wucźischcźeli. Jendźelska zo němskeje konkurrenzy w Afriży boji; duž Jendźelcźenjo rad powjesće rosschěrjuja, kotrež němsku wěz w Afriży po możnoscźi w cźěmnym zwětle pokasuja. Po nowschich powjescźach tež pokoženje Němzow w Bogomayo tak zle njeje, kaž Jendźelcźenjo wudawaju. Sběžkarjo zu wo schiju a wo hłowu s Bogomayo cźeknuli. Běchu jim narěcźeli, so zu Němzy Bogomayo podminěrowali. Hrosa sběžkarjow, kotziž zo bojachu, so móża kóždy wokomik do powětra slecźicź, bě tak wulka, so zamo w zmjertnym strasche na dwě kanonje sabuchu, kotrejž běchu do Bogomayo zobu pschiwjesli, a jej Němzam pschewostajichu.

Awstrija. Politiski wjednik cźěskeho luda, dr. Rieger, je sańdźeny tydźeń zwój 70lětny narodny dźeń zwjecźił. Cźěski lud je, pschipósnawajo njesachodne sasłužby, kotrež je zebi Rieger wo cźěski wótzny kraj dobył, jeho 70. narodniny zobu wobeschoł. Riegera s poknym prawom dźenża wótza cźěskeho luda mjenuja. Wot najmłódschich lět hacž do wyšokeje staroby je wón s horliwoscźu a woporniwoscźu sa prawa zwojeho luda wojował. Sa zwój lud je Rieger dokonjał, tak wjele hacž jenotliwz dokonjecź samóże. Njewustawajzy a žaneje prózy njelutujo, je wón na sbudźenju zwojeho luda dźěłał. Hdyž tež wottyknjeny kónz hischcze dozpił njeje, dha je tola politiske stejnischcźo cźěskeho luda tak twjerdźe sałożił, kaž je zo to s rědka druhdźe sa tak krótki cźaz stało. Cźěski lud, psched pol sta lětami sazpity a wot knjezerstwa pschescźěhany, w snutskownych należnoscźach awstriskeje politiki nětkole rosrizowaze złowo rěcźi. Hacž runje je Rieger pospochi sapósłanz na cźěskim krajnym a kněžorstwowym zejmje był, wón jako tajki zwoju somóžnoscź ženje k temu wužiwał njeje, so by zo wobohacźił. Wón je wjele bóle w službje zwojeho luda zwoje samóženje pschisadźił a wokhudnuł. Jeho wobzedźenstwo je tak pschedołżene, so jemu zamo dnjowe pjenježne sarunanje, kotrež jemu knjezerstwo jako sapósłanzej płacźi, njepschikróczene njewosta. So by zo Rieger jako schědźiwz s nusu a staroscźemi běduicź njetrjebał, zu wótczinsky smyšleni Cźesca sa njeho pjenjesy składowali a wscho hromadźe 113,000 schězznakow nasběrali. Dźeń jeho narodninow je jemu deputazija staroczěskich sapósłanzow tule sumu swjatocznje pschepodała. W Prazskej radnej khěži jemu sastupjerjo knjezerstwa a měschcźanstwa zboże pschejachu, a wjecźor měješe zo w narodnym dźiwadle k cźesći Riegerowych narodninow zwjedźeńske pschedstajenje. S Cźech a se wschěch druhich złowjanskich krajow zu Riegerej jeho cźesćerjo s pschicźinu jeho 70. narodneho dnja wjele stow sbožepschejazych telegramow pósłali. Riegerowe mjeno a jeho wuspěschne skutkowanje sa złowjanstwo je wschak zławnje znate, tak daloko hacž złowjanski jazyk dozaha.

— W Krakowje w Galiziskej bě tele dny wulki sběžk schewzow. Jena fabrika schewskich tworow bě tam magazin sałożiła. Schewzy zo bojo, so psches to wschědny khleb zhubja, wot měschcźanosty žadachu, so by zo fabrizny magazin samknuł. Dokelž zo měschcźanosta temule žadanju sarjeknu, zo 500 schewzow do składa da a jón sapuscźi. Poliziji zo skónczje poradźi, njeměrnikow rosehnacź. Mnohi s nich buchu sajecźi.

Italska. Němski konsulat w Neaplu zu anarchistojo sańdźeny tydźeń s dynamitom rosbuchnucź spytali. Na zboże je zo Neapelska polizija njekniczomneho wotmyslenja anarchistiskich złóstnikow cźasa

doscź dohladaka a jo pschekasyka. Polizistojo studentow Alfania a Rossija runje w tym wokomiku lepichu, hdyž chzyschtaj wulku bombu do dwora němskeho konsulata cźišnucź. Njekražnikaj, kotrejuž žu sajeli, žo se saßakkoscźu spjecźuja, žo wusnacź.

— Pschelcźe w měscźe Lecco drje židu pschadu, tola žo jim drje pschi tym derje njewjedźe. Dokelž je jich msda jara niska, žu dźěłacź pschestake. 1600 dźěłacźerkow s pschewodom wjeßnych dźěłacźerjow do města pschicźeże, měschcźanam wokna rosbi a horstku wojakow, w měscźe stejazych, pobi. S Majlanda na to schtyri kompagnije pěschkow do Lecco póßłachu, kotsiž njeměr stużichu.

Franzowska. Němske nowiny „Kreuzzeitung" žebi wóndano s Parisa pißacź dachu, so staj ruskaj wulkowjerchaj Wladimir a Alexej, hdyž w Parisu pschebywaschtaj, s tamnischimi wyßokimi sastojnikami a wojerskimi woßobami wobkhadźakoj, a so staj woßebje dołhe rosrěcźenje s wójnskim ministrom Freycinetom měkoj. Lědma so staj mjenowanaj wulkowjerchaj Paris wopuschcźikoj, je hižo saßo do franzowskeho hłowneho města jedyn druhi staw zarskeje žwójby, wulkowjerch Pětr, pschijěł a pódla njeho snaty wójwoda Alexander Oldenburgski, kotryž je s roskasowarjom ruskeje gardy. Tež Alexander Oldenburgski nadpadnje wjele s woßobami franzowskeho knjeżerstwa wobkhadźuje. Nowiny „Kreuzzeitung" na tutón wobkhad ruskich wulkowjerchow a generalow s franzowskimi politiskimi woßobami wulku ważnosću kładu. Wone s nowa scźěhowazu powjesćź wo tym pschinjeßu: Bjes tym so wulkowjerch Pětr, kaž žo sda, jenož sabawy hlada, prózuje žo pod jeho schkitom cźim horliwischo jeho pschewodnik, oldenburgski wójwoda, cźim bóle, žo s franzowskim knjeżerstwom sesnacź a spschecźelicź. Lědma so bě do Parisa pschijěł, je wopyt parižskeho gouvernéra, generala Saussiera, a wójnskeho ministra pschijał. Wěz je wulke dźiwanje sbudźiła, dokelž maja generala Saussiera sa wójskoweho wjednika w pschichodnej němsko-franzowskej wójnje, a dokelž tež wójwoda Alexander Oldenburgski wyschsche městno w ruskim wójsku sastawa. — Na kóždy pad maja žo tele wopyty ruskich hosći w Parisu sa wospjetne wobtwjerdźenje ruskofranzowskeho swjaska wobhladacź. — K pschebywanju wulkowjercha Wladimira w Parisu žo hischcźe scźěhowaze sajimawe podróbnoscźe sdźěluja: Franzowski wójnski minister Freycinet wulkowjerchej Wladimirej kompagniju, wobrónjenu s Lebelowymi tšelbami, pschedstaji, kotraž po bitwowym waschnju tšelesche; wulkowjerch bě woprawdźe pschekwapjeny psches spěschnoscź tšelenja, kaž tež psches wulku liczbu trjecherjow na wulku dalokoscź. Praskot tšelby bě jara žkaby, kura skoro do zyła widzecź njebě. Tšelenje s Lebelowych tšelbow je na wulkowjercha pjecza mózny sacźischcź cźiniko.

Rußowska. Ruske nowiny wo podawkach w Persiskej s najwjetschej roshorjenoscźu pißaju. Kaž žmy hižo tydźenja sdźěłili, je jendźelske knjeżerstwo persiskeho schaha (krala) pohnuko, Karunsku rěku, do persiskeho morja žo wuliwazu, jendźelskemu wikowanju wotewricź. Jendźelske parne łódże budźa nětko do snutskowneje Persiskeje jěchdźicź a jendźelska samožnoscź bórsy rusku, hacź dotal w Persiskej knjeżazu, do zyła wucźischcźi. K temu hischcźe pschinźe, so žo persiske knjeżerstwo tež najprawischim żadanjam Ruskeje, kaž na pschikład sałożenju konsulata w Meschedże, sapowjeduje. Jeli so Ruska nochze, so by wschu nahladnoscź pola asiskich ludow shubiła, dyrbi hnydom pschecźiwo Persiskej sakrocźicź. Tón cźaß hischcźe s wěstoscźu wotcźakuja, so budże persiski schah ruskim żadanjam k woli, hdyž jemu Ruska poßlednje wumènjenje staji. Spjecźuje-li žo pak schah, budże Ruska hnydom žwojemu wójsku do Persiskeje marschěrowacź dacź a najprjódzy Chorosansku provinzu wobßadźicź. To jara rucze póndże; pschetož Ruska móże po sakaspiskej żelesnizy spěschnje wulke cźrjody wojakow bliško k persiskim mjesam dowjescź.

Boże dźěcźo w khěżzy.

W městacźku Dransfeldże pola Göttingena ras popołdnju do hód bratsik a žotsicźka w niskej khudej khěżzy hromadźe žedźeschtaj. Dźeń bě jara symny a cźěmny. Běły žněh pschezo huscźischo k semi padasche. Schtóž móżesche, rad doma w cźopłej stwicźzy sa khachlemi wosta. Ludźo pak, kotsiž dyrbjachu nękajkeje wobstaranki dla dom wopuschcźicź, tak rucze hacź mózno psches haßu khwatachu, so bychu s mjecźela a mokrosymneho powětra skerje a lěpje pod schkitowazy a wohrjewazy kryw pschischli. Dźěicźi běschtej žamej. Jeju wowka bě hižo rano wuschła, so by w žußodnym domje płókacź pomhała a žebi s tym někotre kroschki saßłużiła.

Stara žona dyrbjesche žo wot ranja hacź do wjecźora dręcź. Psched tsjómi létami bèsche hischcze hinak, zyle hinak było. Tehdy bě hischcze jejny žwěrny žyn, Bohumił Wènzak, nan teju dźěicźi, živy. Wón bě cźěßła był a bě žo na žwoje rjemjeßko derje wustak. Ludźo w městacźku a wokolnoscźi mějachu sprawneho muża rad a jeho wustojne dźěło khwalachu. Hdźeżkuli twarjachu, sa nim żadachu a po njeho scźelechu. Tak mějesche pilny a wustojny cźěßła pschezo doscź dźěła a sa žebje, žwoju mandźelsku a dźěicźi doßahazu saßłużbu. Ras bě wón pschi dźěle mißnuł a bě s tšěchi doma, na kotrymž kósła porjedźesche, k semi dele panuk. Njesbožowny pad bě jeho strowoscź podtorhnuł a jeho móz słamak. Towarschojo běchu jeho sa morweho sběhnuli a domoj donjeßli. Tu wón žydom měßazow dołho na cźeżkim a bolostnym khorokożu leżesche. Wscha lěkarjowa wědomoscź, wscho žwěrne wothladanje jeho mandźelskeje njemóżesche symje, kotraž jeho mozy żerjesche, wobaracź. Wón pomału woßłabnu a sa poltsecźa lěta jeho na pohrjebnischcźo njeżechu. Praji žo, so njesbože s rědka žame pschiúdże. Tak bèsche też tu. Bórsy po cźěßłowej žmjercźi też jeho žwěrna mandźelska skhori. Najskerje bě žwěrne wothladanje, kotreż bě khoremu mużej wopokasała, jeju strowoscź podryko. Ssnadź běchu staroscźe a srudźba, kotreż ju hižo dołhi cźaß tyschachu, jejne mozy žkabike. Wona bu dźeń wote dnja žkabscha a bědnischa. A pok léta posdźischo wona na pohrjebnischcźu psched městacźkom k boku žwojeho lubowaneho muża pod selenej hórku a drjewjanym kschižom leżesche.

To běschtaj rasaj bykoj, kotrajž domjaze sboże a derjeměcźe saniczischtaj. Dźěscźi, schěscźlětna holcźka a schtyrilětny hólczk, běschtej woßyrocźenej sawostałej. Wowka teju dźěscźi, stara Kata, drje bě hischcźe żiwa, a wona žwěru wscho cźinjesche, schtož mózesche, so by žebje a žwojeju wnucźkow s Bohom a cźescźu psches żiwjenje pschinjeßła. Ale jara cźeżko wschak to sa nju běsche. Dołha khoroscź nana a macźerje bě niz jenož wschě nalutowanki s prjedawschich cźaßow pózrjeła, ale wbohej žwójbje też wulki dołh nacźiniła. Stara żona móżesche žo wot ranja hacź posdźe do nozy prózowacź: schtož wona saßłuži, njemóżesche a nochzesche żenje doßahacź. Nusa pschezo bóle roscźesche, a staroscźe pschezo bóle w małej khěżzy cźischcźachu.

Tak žyrotzy hromadźe žedźeschtej. Holcźka spěschnje a pilnje schtrykowasche, a hólczk motasche, schtož bě wowka wcźera napschadła. Běsche khětro syma a cźěmno w stwicźzy. A też dźěscźomaj posdacźu wjeßele a radostnje w wutrobje njebě, pschetož běschtaj cźichej a khutnej.

„Schto měnisch, Janko?" holcźka skóncźnje sapocźa. „Pschinjeße žnadź lube Boże dźěcźo namaj lětża też něschto?"

„Njewěm, Marka", bratr wotmolwi, „mi žo njesda tak bycź. Wowka je pschezo tak srudna, a praji, so pjenjes nima, ale sa to wjele dołha."

„Haj, to je wěrno", Marka praji a na khwilku schtrykowacź pschesta. Potom dale powjedasche: „Pomyßl žebi jenož, Janko, hdyž dźenža w nozy wozucźich, žkyschach, kak wboha wowka płakasche a żałoscźesche. Ach, to tak srudnje klinczesche. Potom pak je ruzy styknuła — žym to widźała, pschetož měßaczk jaßnje žwěcźesche — a je žo k Bohu modliła, so by jej tola s nusy pomhał. Njejßym drje wscho srosumicź móhła, tola to žym žkyschała, so prajesche: »Luby Bože a Knjeże, njepschipuschcź, so mje a wbohej dźěscźi s doma wucźerja!« A potom njeje wjazy płakała, ale zyle směrom była a wostała."

Jank se strachom a hrosu poßłuchasche, schtož jemu starscha žotra powjedasche. „Haj", wón praji, „wóndano dźě bě tu bohaty mkynk, a bě jara sły a njembry. Myßlu žebi, so je wot wowki pjenjesy żadał, so pak jemu ta żanych njeje dacź móhła."

Tu žo khěżne durje wocźinichu. Wowka sastupiwschi pschecźelnje žwojeju wnucźkow postrowi, kotrajž jej wjeßekaj napscheczo běżeschtaj. Pschede wschěm w khachlach satepi, so by khudu wjecźeř sa dźěscźi pschihotowała. Nětko bu bórsy cźoplischo a duschnischo w małej stwicźzy. Stara żona žebi dźěło makeju wobhlada a bě s nim spokojom. Wona kóždemu jabłuko dari, kotrejž bě jej dobrocźiwa żona, pola kotrejež dźěkasche, žobu daka. Wjecźeř wubjernje derje žkodźesche, dokelž dźěscźi wot pschipołdnja niczo jědkej njeběschtej. Tak běschtaj bratsik a žotsicźka wjeßekaj a dobreje myßle. Se spokojenej wutrobu na to bórsy lehnucź dźěschtej. A ani Marka ani Jank wo tym niczo njeßłyscheschtaj, kak wboha wowka w nozy saßo stonasche a sdychowasche a kak s horzej modlitwu Boha w wulkej cźěßnoscźi wo pomoz proschesche.

Jedyn pak bě tola jeje žylsy widźak a sdychowanje wboheje żony žłyschał. Bě to žwěrny Bóh.

Na druhi dźeń, běsche 22. dezembra, schtyrjo wjeßeli studencźa w jenej Göttingskej korczmje žedźachu. Jedyn s nich bě žyn bohateho jendźelskeho pschekupza a Richard Huntigton rěkasche. Wón runje žwojim pschecźelam powjedasche, schto bě žo jemu tutón dźeń stało.

„Duž pomyßlcże ßebi", wón praji, „moji pscheczeljo." „Liſtynoſcheŕ mi liſt wot mojeho nana pſchinjeße ſ napißmom: S pſchipokoženjom ſchĕſczdžeßacž puntow ſterlingow (dwanacże ſtow hriwnow). Wocžinju liſt; woprawdže, pjenjeſy tam w dobrych połnopkacžazych papjerach leżachu. A mój nan pißaſche: S tym dyrbiſch ßebi rjane hodowne wjeßele ſczinicž, ſo by ßo tebi njewoſtudžiło a ſo by ſrudny njebył lube wjeßele hody. Nětko ßym ßebi hižo pſchemyßlował, ſchto bych ſ pjenjeſami ſapocžał a ßo tola hiſchcże rosßudžił njeißym. Chžu wſchak prawe a hódne hodowne wjeßele měcž."

„Nó, ja bych ßebi dołho njerosmyßlował", jedyn ſ pſcheczelow praji, kotryž bĕſche khudy rawß. „Bychu=li pjenjeſy moje byke, bych ßebi wulku hromadu rjanych knihow nakupił, ſa kotrymiž hižo dawno žadam. K temu hiſchcże rjanu draſtu a ſchtož by mi hiſchcże hewak trjeba było. Potom bych ßebi bożodžĕſczowy ſchtom wupyſchicž a ſaßwĕczicž dał a ßebi wſchĕ tele rjanoſcże hromadże ſeſtajał. To by wĕſcże duſchny wjeczor a prawe hodowne wjeßele było!"

„Ach ſchto!" jemu ßußod ſnapſchecżiwi, kotryž bĕ jemu ßo ßmĕjo poßłuchał. „Myßliſch ßebi pſchezo na ſtare knihi, kaž ſo by bjes tych wjeßela na ßwĕcże njebyło. Bych hłupak był, bych=li ßebi jich wjazy, hacž je mi jich runje k nuſy trjeba, nakupił a ßo ſ nimi dreł. Nĕ, ja bych nĕſchto wjedžał, ſchtož by wjele rjeńſche a lĕpſche było. Bych ßwoje pjenjeſy wſak a ſ nimi do Pariſa pucżował. Wĕſch tola, ſchtož je nam Franzowſa, kotryž dženża bjes nami njeje, wſcho wo tymle mĕſcże powjedał. Njemóžu ßebi niczo rjeńſche pſchedſtajicž, hacž Parižſke žiwjenje ras wohladacž a jo wužiwacž. A ſchtóž ma ſaki połne pjenjes, tón móže ßebi tam bóle hacž hdże druhdże wjeßeły dżeń a rjanu ſabawu ſczinicž.

„Temu ja nochżu napſchecżo rĕcżecž", tſeczi pſchi blidże praji. „Tola mi ßo njeby ſpodobało, tak ßamlutki w zuſym mĕſcże, hdżeż nikoho njeſnaju, ßwoje hody ßwjecżicž. Namjetuju Tebi nĕſchto khmanſche, luby Richardo. Niczo njeńdże pſches blido ſ dobrej jĕdżu a picżom. Jĕmy a pijmy, cżehoż ßo nam ſechże a potom ßo hiſchcże na rejwanſkej kubi wuwjercżmy. Praju Tebi, hiſchcże ſa wjele njedżel dyrbja ßebi w Göttingenje powjedacž, kak ßmy ſ Tobu hromadże hody ßwjecżili a wužiwali. Jeli ſo po mojej radże cżiniſch, potom ſmĕjemy kraßny wjeczor."

Richard Huntigton bĕ mjelczižy na wſchĕ tele namjety poßłuchał. Wón bĕ pſchi tym ſ hłowu wił a ſ tym k wjedżenju dał, ſo ſ jich radu ſpokojom njebĕ. Potom bĕ rosrĕczenje pſchetorhnuł a jo na druhu wĕz ſłożił. Tak bĕchu ſchtyrjo ſtudencża hiſchcże hodżinku hromadże ßedżeli a potom domoj ſchli. Do ßwojeho bydła pſchiſchedſchi Richard hiſchcże ras nanowy liſt wucżeże a jón kedżbnje pſcheczita. Tam ßłowa ſtejachu, kotreż jemu pſchezo a pſchezo ſaßo pſches myßle khodżachu: „Pſcheju ßebi wutrobnje, luby ßyno, ſo by ßebi ſ tutymi pjenjeſami prawe a hódne hodowne wjeßele pſchihotował. Njepſchikażu Tebi niczo, ale ßo pſchi tym na Twoju nadobnu a ßwĕrnu wutrobu ſpuſchcżam. Pomyßl ßebi, kak je Božji jandżel w ßwjatej nozy paſtyrjam na polu rĕcżał: »Hlaj, pſchipowjedam wam wulke ſboże, kotreż ßo wſchemu ludu dostanje.« A njeſabudž, ſo japoſchtoł, k hodownemu wjeßelu wokajo, naß napomina ſe ßłowami: »Wjeßelcże ßo we tym Knjeſu kóżdy cżaß; a ſaßo praju, wjeßelcże ßo!« a potom hnydom pſchiſtaji: »Waſcha mĕrnoſcż budž ſnajomna wſchemu ludu.« Potom hižo Tebi Twoja wutroba rjeknje a pokaże, kajke wjeßele dyrbiſch ßebi po pſcheczu ßwojeho nana a w ſmyßle hodowneho ßwjedżenja ſczinicž." Młodżenz ßebi tele ßłowa rosmyßleſche. Jemu doſtojna woßoba jeho pobożneho nana pſched wocži ſtupi, a wón wjedżeſche, ſo rada, kotruž bĕchu jemu jeho pſcheczeljo dali, wĕſcże po jeho žadanju a ſpodobanju njebĕ. Tola jemu hiſchcże pſchezo jaßne njebĕ, kak dyrbjeſche wulki pjenjes, kotryž bĕ ßo jemu póßłał, nětko k prawemu a hódnemu hodownemu wjeßelu wužiwacž a nałożicž.

Tola jedyn to wjedżeſche a bĕ hižo wo tym wobſamknuł. Bĕſche to Bóh luby Knjes, kotryž wutrobu cżłowjekow wodži, kaž rĕcżki. Bĕſche to Bóh wſcheho troſchta a hnady, kiž bĕ ßyſły wboheje Katy widżał a jejnu modlitwu wußłyſchał.

23. dezembra bĕ kraßny ſymſki dżeń. Sſněh, kotryž bĕ hacž dotal napadał, bĕ w nozy ſmjerſnuł.

(Stónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Sandżenu wutoru popołdnju je w Büſchelez wołmowni pſches rybowanje grata woheń wudyrił. Fabrikſkim dźĕłaczerjam ßo poradži, płomjenja poddußycž. Naczinjena ſchkoda njeje pſchewulka; jenož nĕkotre kruchi flanella ßu ßo wopaliłe.

— **Pſcheproſchenje.** Na ſtr. 28 „Pſchedżenaka ſa l. 1889" je nam naſch luby protykař naſtawk wocżiſchczał, kotryž wo ſakoženju wulkeho burſkeho towařſtwa ſa zyku ßerbſku Łużizu jedna. Na ßwj. Handrija je ßo w Pancżizach ſhromadżiſna hoſpodarjow mĕła a ßu ßo tam w „Pſchedżenaku" wocżiſchczane wuſtawy towařſtwa weſtfalſkich burow jako podłožk pſchijałe, na kotryž ma ßo nowe „Towařſtwo Sſerbſkich Burow" twaricž. Dokelž ßu ßo tajke towařſtwa w Weſtfalſkej, nad Rheinom, w Trierſkom a Naßawje jara ſpomožne pokaſałe a tamni ratarjo ßebi tajke ſarjadowanje dokhwalicž njemóža, njeßmĕmy ßo też w Łużizy dlĕje ſe ſakoženjom komdżicž. Cżim wjazy regimentow ma żane wojſko, cżim bóle reſpektĕruja jo njepſchecżeljo a też knježeŕſtwo dżiwa na burow jenož, hdyž wobſtajnje a ſjednocżeni w petizijach wo nĕſchto proſcha. Kóżde nowe towařſtwo burow, kotreż hdże ßo ſakoži, pak je kaž nowy regiment a ßylna batterija, kotraž ßo ſtatnemu wójſku druhich burſkich towařſtwow pſchiſamkuje. Sſmy w Němzach 19 mil. wobydlerjow, kotſiž ßo ſ ratařſtwom žiwja, a tola je dotal tutón najßylniſchi ſtaw khĕžorſtwa najbóle na bok ſtorcżeny pornjo popjelniży, kotraž dyrbi wſchitko žiwicž, ſa nju pak ßo nichtó njeſtara. To dyrbi hinak bycž: ratařſtwo dyrbi jako ſtaw a powołanje w kraju k cżeſczam pſchińcž, knježeŕſtwo dyrbi w ßwojich ſarjadowanjach a ſakonjach na njo bóle dżiwacž. To mózemy jenož dozpĕcž, hdyž ßo burja wſchudże ſjednocżeja a ſe ſhromadnej mozu to docżiſchcża, ſchtož jedyn ßam żenje dozpĕcž njemóże. Pſcheproſchenje na naß evangelſkich Sſerbow, ſo ßo „Towařſtwu Sſerbſkich Burow", kotreż je ßo w Pancżizach ſakożiło a kotreż ma ßwoje ßydło hacž na dalſche w Khróſcżizach, pſchiſamkujemy, pſchińdże w běhu tuteho lĕta: w tutym towařſtwje, kotreż ſ politiku niczo cżinicž nima, mózemy ßebi wſchitży Sſerbja bliże ſtupicž a radu ſkładowacž wo to, kak ratarjam w Łużizy w tutych ſchpatnych cżaßach na brjóh dopomhamy. Proßymy dha naležnje wſchĕch evangelſkich hoſpodarjow, ſo ſa lĕto 1889 hnydom na naſch ratařſki cżaßopiß „Serbski Hospodař" pſchedpłacża. Tutón cżaßopiß pſchinjeße w nowym lĕcże roswucżowaze naſtawki ſa naß evangelſkich Sſerbow, ſ kotrychž ſpóſnajemy, kak trĕbne a wužitne „Towařſtwo Sſerbſkich Burow" ſa wſchĕch budże: ſchtóž tute naſtawki cżita, budże ſ dowĕru hladacž na nowe towařſtwo a jemu kżĕw a ſboże pſchecž, ßam pak, kaž khĕtſje ßo hodži, jako ßobuſtaw pſchiſtupi. Wyſche teho je „Serbski Hospodař" nětko hižo pſches ßwoje 8lĕtne ſkutkowanje tak ſnaty, ſo ßo žadyn kacž njetrjeba, kiž je ßo na njón pſchepłacżił. Na póſcże płacži na zyke lĕto 95 np., ſchtóž pak jón w redakziji „Serb. Nowin" wotebjera, doſtanje jón ſa 76 np. Tak tuni cżaßopiß, kiž ſa 76 np. kóżdy mĕßaz dwójzy, wob lĕto 24 krócż wukhadżuje, ani Němzy nimaju. Podpjerajcże dha „Serbſkeho Hospodarja": wón ſteji w rĕcżi a w proſtym a ſajimawym waſchnju roswucżenja evangelſkim Sſerbam bliże, jako żadyn druhi ratařſki cżaßopiß w ßwĕcże. Mĕjcże domjaze cżaßopiß ſańcż a njehrabajcże ſa zuſymi, kotreż ſ rjanymi ßłowami wokoło ßo mjetaju a ßwój wužitk hladaja, niż pak waſch!

— Prĕni dżeń lĕta 1889 ſmĕjemy ſacżmicże ßłónża. My wſchak mało wo tym pytnjemy. Ale w Amerizy, pſchede wſchĕm blisko Cżicheho Morja, ßo wobſchĕrnje na to hotuja, ßłóncżne ſacżmicże ſchtož mózno nadrobnje wobkedżbowacž. — Dokelž ſacżmicże ßłónża runje na Nowe lĕto panje, nĕchtóżkuli ſa lĕto 1889 to a druhe wĕſchcżi, ale niczo dobre. So ſacżmicże ßłónża na Nowe lĕto panje, ßo jara rĕdko ſtanje. Poßleni krócż je ßo to ſtało w lĕcże 1612, ſaßo ßo to ſtanje w lĕcże — 2161!

S Njeßwacżidła. Njedżelu 9. dezembra wjecżor je w bróżni tudomneho kublerja Skopa woheń wuſchoł, ßo na domſke a bróżnju ßußodneho Handrija Faltinka wupſcheſtrĕł a mjenowane twarjenje do prócha a popjeła pſchewobrocżił. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S Bukez. Tudomne ßerbſke towařſtwo je w lĕtuſchej naſymje dwĕ poßedżeni mĕło. W prĕńſchim Bukecżanſki wucżeŕ, k. Hołbjan, wo ſamożitoſczi mĕßacżka na naſchu ſemju pſchednoſcheſche. W druhim poßedżenju, kotreż ßo 9. dezembra wotbywaſche, mĕjeſche k. wucżeŕ Schütza ſ Rachlowa pſchednoſchk wo pſchekaßanzach (inſektach). Wón nam jich wſchelake drużiny, jich wobydlenja, żiwjenje atd. nadróbnje wopißa. Sajimawe bĕ ßłyſchecż, kak mudrje tele ſwĕrjatka ßwój khód żiwjenja wuſwola, a kak ßo ſa ßwojich potomnikow ſtaraju, ſo bychu prĕnju zyrobu k żiwjenju mĕłe.

S Draždżan. Sandżenu njedżelu druheho adventa ßmy tu w ßwojej lubej kſchiżnej zyrkwi, kotraž bĕ kaž ſ nalĕtnej ßwĕtłoſczu pſchecżelniwje poßwĕtlena, ßwjedżeń ßwjecżili, kotryž niz jenož wutrobu wſchitkim pſchitomnym najhłubje hnujeſche, ale też wĕſcże wſchitke ßwĕrne ſtawy naſcheho ßerbſkeho luda k dżakownemu hnuczu pohnuje,

hdyž saßłyscha, so ßo na tym dnju sto a schěsćdźeßate ßerbske kemschenje, schtyrzyćilětny jubilej tutych wulzy ważnych kemschenjow ßwjećeśesche. Hdyž bychu w prjedawschich cžaßach ßerbšzy starschi ßwoje dźěćzi k temu se starschiskeho doma puschćźili, so bychu w Draždźanach abo sa Draždźanami na ßkužbu cžahnyke, by jim pschi jich boženje-prajenju to tak cžežko a srudnje na ßwědomnje panuko, so njebudźa jich ßynojo a dźowki w zušbje lube ßwjate ßkowo Boże w ßwojej maćernej rěcži ßkyschećź móz, a so ßo jim tam pola Božeho blida hkóß pokuty a troscha se synkami ßerbskeho jasyka njepschibliži. Tole duchowne parowanje a tradanje po Božim wodźenju jaßnje a želniwje pósnawschi njebo duchowny Ernst Bohuwěr Jakub, farař Michalskeje woßady w Budyschinje, wschu móz ßwojeje wutroby a ßwojeho ducha na to sakoži, so by Draždźanskim a wokolnym Sserbam sa lěto s najmjeńscha nětotre ßerbske kemschenja wudobył. Po wjele prózach na ßwoje naležne prósstwy njebo farař Jakub wot zyrkwineje wyschnoscze tu dowolnoscź dosta, so by schtyri krócź sa lěto w Draždźanskej kschižnej zyrkwi ßerbske kemschenja dźerżał. Druhu adventišku njedźelu léta 1848 ßo tutón požohnowany skutk sapocža a je jako skutk, psches Božu miłoscź krónowany a ßwjeczeny, nětko schtyrzyczi lět wobstał. Tak dołho ßu s Boha nětko hižo Sserbjo, na krótschi abo dlěschi cžaß w Draždźanach pschebywazy, tam witanu składnoscź měli, kóždołětnje na schtyrjoch njedźelskich dnjach ßerbske prědowanje ßkyschećź, ßerbske kherlusche spěwacź a ßebi psched Božim wobliczom w jeho ßwjatnizy teho wědomni wostacź, so ta luboscź, kotraž naß na naschu domisnu wjeże, żenje s nascheje wutroby njetwóchnje. Spowjednu wuczbu też na tutym jubjelskim kemschenju dźerżesche nětczišchi wjelelětny wodźeŕ Draždźanskich ßerbskich kemschenjow farař lic. theol. rycžeŕ Jmisch s Hodźija po dźeńskim ßkowje Biblišeho pucznika (Jes. 40, 4), a sa ßwjedźeńskeho prědarja tuteho schtyrzyczilětneho jubileja bě starscheho ßyna nascheho njesapomniteho sakožerja ßerbskich Draždźanskich kemschenjow, Njeßwaczilskeho fararja Jurja Jakuba powołał. Jeho ßwjedźeńske prědowanje po 25. a 26. schtuczży 118. psalma měješche tón sałożk: „Boži lud w zušbje, a tola domach pschi Jesußu, spěwa temu Knjesej dźenża 1. prósstwu, 2. khwalbu a 3. dźak“. Dokelž ßo wjeßele a krucże nadźijamy, so knjes ßwjedźeński prědaŕ po wschěch horzych prósstwach, kiž buchu se wschelakich stronow hnydom po kemschach jemu wuprajane, tole ßwoje ßwjedźeńske prědowanje do cžišchcża poda, ßo sdźerżimy s jeho kraßneho wopschijecża to a druhe tu sdźělicź. Woprawdźe hnujaze běsche, so wonkach psched Božim domom też cžrjóda tych Sserbow na ßwjedźeńskeho prědarja cžakasche, kiž běchu tu psched schtyrzyczi lětami jeho lubeho njebo nana prěnje ßerbske prědowanje dźerżecź ßłyscheli. Też cži kaž s jenym hłoßom wo wudacże teho ßwjedźeńskeho prědowanja proschachu. — Spowjednych ludźi bě poltsecża sta a pjecź a kemscherjow wěsće psches tyßaz. — Boża miłoscź pak pomhaj, so bychu nam nasche Draždźanske ßerbske kemschenja też pschichodnje wostałe wotewrjena studźeń Božeho žohnowanja sa ßynow a dźowki naschego bohabojasneho ßerbskeho naroda.

S Lahowa. Sarěczanske ßerbske towarstwo ma wotmyßlenje, też lětßa saßo hodowny ßwjedźeń ßwjeczicź a to njedźelu do hód, 23. dezembra, kaž je jón hižo wjazy lět prjedy mělo. Duž dowolamy ßebi, do prědka na njón kedźbne cžinicź a też pschistajicź, so wěsće kóždy na tym ßamym też spodobanje namaka. Pschistup je kóždemu dowoleny.

S Rukniz. W tudomnej skale ßebi sańdźeny tydźeń skałaŕ Mikławsch Kreczmaŕ s Khróscžiz tak straschnje wócžko srani, so dyrbjesche hnydom pomoz w Budyskej měschcżanskej hojeŕni pytacź, s wotkal ßo hischcże domoj wrócźił njeje. — Te ßame popołdnje pschi tym ßamym dźěle młodemu skałaŕskemu mischtrej Jakubej Lebsy kamjeń do hłowy sleczi a jeho khětro cžežko w wobliczu srani.

— Pjeczeń ßebi kupicź a wopjez drje niczo nowe njeje, tola hdyž jenemu pjeczeń ßama do khachli saběhnje, to husto njeje. Tak běsche mjenujzy sańdźeny tydźeń jenej podružnizy w naschej wßy wjewjercźka, hdyž běsche ßo hońtwarjam prjedy wukhowała, do wuhenja, wot tam do khachloweje roły a napoßledk do nětsce sleczika, hdźež ju nětk nastróżana żónska, ale wopjeczenu, won wucżeże.

S Wojerez. W naschim kraju ßu pjecża ludźo, kotsiž wopaczne pjenjesy bija. So by nikomu schkoda s teho njenastała, a so by cžémne skutkowanje njedoczinkow skerje lěpje na ßwětko pschischko, knjeżeŕstwowy präsident prynz Handjery w Lěhnizach tole wosjewja: „Hižo dlěschi cžaß ßo spodźiwnje wjele wopaczných tukrajnych bitych pjenjes w naschej krajinje pokasuje, pschede wschěm w stronach, kotrež s krajinomaj Bramborskej a Pósnańskej mjesuja; duž je nimale wěste, so ßo tam wopaczne pjenjesy dźěkaju a ßo wot tam dale rosschěrjeja. Bija ßo wopaczne tolerje, pódwumarki, marki a pjecźnowarje; też ßo pjenjezki s dźiwim žlěbrom do pjecźnowarjow pscheměnjeja.“ Schtóž ludźi wußlědźi, kotsiž wopaczne pjenjesy bija, temu knjeżeŕstwowy präsident 200 mk. myta lubi.

S Mužakowa. Sańdźenu prěnju njedźelu adventa ßmy stołětne wopomnjecże poßwjeczenja nascheje saßo natwarjeneje ßerbskeje ßwjateho Handrijoweje zyrkwje pschi dopołdnischich Božich ßkužbach ßwjatocžnje wobeschli. K wopomnjeczu na tónle dźeń je nasch hnadny patron, knjes hrabja Arnim, zyrkwi drohotnu cžeŕwjenu ßuknjanu, bohacże se słotom wuschitu wołtaŕnu płachtu a podobne wodźewanje na klětku dobrocźiwje darił.

Dary sa natwarjenje ßerbskeho domu.

H. W. w Njeswaczidle (na 1888)	150 hr.	— np.
Faraŕ Wjazk w Horny Wujesdźe (1888)	6 „	— „
Augustin Fischer w Pilsenje	8 „	55 „
Proveßor Josef Peschánek	3 „	20 „
Hromadźe:	18 hr.	75 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Dźěłacźerja J. Dießnera, hižo 8 krócź khostaneho, winowachu, so je 1. julija t. l. s bydła swudowjeneje Schkodźiny cžaßnik kranuł a jón sa 5 mk. sastajił. Dießnera k khostaŕni na schěsćź měßazow saßudźichu a jemu cžeßne prawa na dwě lěcże wotrjeknuchu. — Dźěłacźerku Marju Kschižankez s Hrubjelcžiz k khostaŕni na schěsćź měßazow saßudźichu, dokelž bě 3. novembra w khěži hoscźenza „k słotemu worłej“ pjenjezne móscheń, kotruž bě tam kubleŕ Skop s Wětrowa na blido położił, kranuła. — Něhduschej babje Hajnkowej w Lemischowje 9 mk. pjenjezneho khostanja napołożichu, dokelž bě sakoń na to waschnje pschestupiła, so bě ßo naproßyczź daka, tsjóm njedźelniczam prěnju nusnu pomoz poskicźicź.

Přilopk.

* W Seifersdorfje pola Gießmannsdorfa wóndano popołdnju pěstońcża 3 lětneho ßynka tamnischeho korczmarja do komory donjeße, dokelž běsche hólczez saspamy. Hdyž posdźischo jeho starscha ßotra, kotraž chzysche jeho sawołacź, do komory pschińdźe, ßo ji straschny napohlad poskicźi: dźěcźo žałostnje wopalene na blidze leżesche, kotrež pschi jeho kožu stejesche. Hólczez pjecża wußnuł njebě; duž je ßebi k blidu stólz pschistajiwschi na blido salěśł a se sapałkami hrał, kotrež na blidze leżachu. Sapałki ßu ßo sażehliwe, a dźěcźo je ßo sadußyło a ßo straschnje wopaliło.

* S cžahom, kotryž wutoru tydźenja rano w 5 hodźinach s Greiffenberga wotjědźe, jateho do Hirschberga wjesechu. Blisko Ottendorfa jaty s wosa skocźi, runjez cžah zyle spěschnje cžérjesche. Strażnik, kotryž mějesche jateho do Hirschberga dowjesćź, snamjo poda, so cžah sasta. Wón s wosa skocźi, sa cžékanzom běžesche, jeho też bórsy doßaże a wrócźo do Greiffenberga dowjedźe. S wosa skocźiwschi běsche ßebi jaty ruku słamał.

* Srudnu ßmjercź mějachu wóndano tsjo młodźi ludźo s Zülsa. Psched wczerawschim tydźenja ßedmjo młodźenzy na dwěmaj wosomaj do Scheliza w Nowoměstskim wokrjeżu jědźechu. Knapok dźeßacź wjeczor ßo na dompucź nastajichu. Duzy domoj psches wjeß Radstein pschijědźechu. Wo wßy je pschi drósy dźeßacź metrow dołha a dwaj metraj schěroka hrjebja, s błócżanej wodu napjelnjena. Runjez hrjebja něhdże dwaj metraj niże dróhi leži, dróha na tymle straschnym měsće tola żaneho wobkożenja nima. Prěni wós, w kotrymż tsjo ßedźachu, spěschnischo jědźesche; druhi, kryty wós, w kotrymż spediter Geier, dwaj pschekupzaj a pißaŕ ßedźachu, bóle pomału jědźesche. Tónle wós Geierej ßkuschesche, kotryž bě też ßam s pohonczom. Dokelž běsche cźma, a wós lataŕnje njemějesche, druhi wós na spomnjenym straschnym měsće na kromu dróhi sjědźe, ßo dwójzy pschekuli a do hrjebje padźe. Mjes tym, so ßo jedyn teju pschekupzow, kotryž w kucże ßedźesche, w wosu sdźerża, jeho tsjo towaŕschojo do wody padźechu; wós ßo na nich wali a jich do błóta nuts sczischcża. Runjez pschekupz hnydom sa towaŕschemi do wody skocźi, s zykej schiju wo pomoz wołasche a ßo ßam prózowasche wós sběhnucź, ßo jeho njesbožowni towaŕschojo w błócże sadußychu, prjedy hacž schtó na pomoz pschiběża. Pschekupza ßameho s na poł sprostnjenymi stawami domoj pschiwjesechu, mjes tym so jeho njesbožownych towaŕschow, kotsiž běchu taiku srudnu ßmjercź namakali, s błóta swucżahachu.

* W jenym hoscźenzu w Jaworje sańdźeny tydźeń tsjo pucźowaŕšzy rjemjeßlnišzy wotroczży pschenozowachu. Nasajtra ßo dwaj

na dalschi pucź nastajischtaj, prajizy, so je tsećzi hischćze wó jstwě horjeka a so hischćze spi. Hdyž posdźischo ßkužobna holza dó jstwy horje pschińdźe, zusy sa blidom ßedźesche, ßo s hkowu na ruzy slehnuwschi, jako by spał. Bliže stupiwschi pak ßo holza dohlada, so je zusy morwy a so ma tolstu schnóru wokoło schije sadźernjenu. Jeho towarschej běschtaj mjes tym hižo schtó wě dźe. W zusym harwarskeho wotroczka s Bjarnaczig spósnachu. Podawk ßo hnydom wyschnoszći wosjewi; nadźějomnje ßudniske pschepytowanje ßwětko do potajneho podawka pschinjeße.

* Hižo někotryžkuli je ßwojemu ßobuczłowjekej statok sapalił, so by ßo na nim wjeczik. Psched pschißażnymi w Ratiborje pak sańdźene dny człowjek stejesche, kotryž je s dźakownoszću woheń sakożił. Schewz Meinda se wßy Ludgierzowitz, kotryž je tak hubjeny, so s dwěmaj kijomaj khodźi, běsche wobskorżeny, so je w mjenowanej wßy, hdźež ßo létßa 2. augusta khěża wotpali, woheń sakożił. Někotre dny po wóhnju ßebi schewz żiwu na ruzy pscherěsnu a ßo posdźischo ßudnikej wusna, so je ßebi ruzy wotrěsacź chzył, dokelž je s nimaj woheń sakożił. Hdyž ßo jeho ßudnik woprascha schto je jeho pohnuło ßußodej dom sapalicź, wón wotmolwi, so je wobßedźerjej wotpaleneho domu, kotryž je jemu mnohe dobroty wopokasał był, też dobrotu wopokasacź chzył, dokelž je khěża jara wjetkha, a so by ßebi ßußod rady nowu natwarił, so pak na to trěbnych pjenjes nima. Schewz dale dźesche, so je ßußodej pschipowjedźił, so budźe jemu spomożny a so jemu khěżu sapali, so by tutón pjenjes dostał, na kotryž mějesche dom sawěscźeny. Hdyž pak jeho ßußod napominasche, so njeby sapalał, dokelž móhli lohzy też drusy psches to do schkody pschińcź, schewz napschecziwi, so hakle chze sapalicź, hdyž je ßo deschczika naschło. Psched pschißażnymi pak Meinda wschitko, czehoż běsche ßo prjedy ßudnikej wusnał, prějesche, wudawajo, so je ßo jemu wschitko tole jenoż dźało. Njedźiwajzy na to jeho pschißażni winowateho spósnachu, a schewza k khostarni na 3 léta saßudźichu.

* W zokorowej fabrizy w Briegu wutoru tydźenja rano jedyn dźěłacźeŕ na ßwojim měsće njebě. Hdyž běchu jeho dołho doscź pytali, jeho w kótle sparjeneho nadeńdźechu, do kotrehoż běsche dźěłacźeŕ salěšł, so by njemyleny póspacź móhł. Horza para běsche jeho morika. Kotoł ßo dołhi czaß hižo trjebał njeje; duż ßebi wumyßlicź njemóża, kak je horza para do kótka pschischła. Njesbożowny, kotryž hakle běsche 38 lět stary, je wudowu s dźěsczom sawostajił.

* Psched krótkim wschelake nowiny pißachu, so je khěżor Wilhelm II. wschitkim ßłużobnikam ßwojeho dwora, kotsiž běchu dotal brodaczi, pschikasał, so maju ßebi brodu wottsihacź a wottruhacź dacź a wot nětka stajnje hładzy truhani khodźicź. Woprawdźe maju ßebi jenoż czi mjes nimi brodu wottruhacź, kotsiž mějachu, schtoż Němz „schnurrbart“ mjenuje. Tajku pschikasnju je hižo njebocźiczki stary khěżor Wilhelm I. dał był; sa czaß khěżora Friedricha pak pschikasnja njepłacźesche.

* Wójwodski gothaski lěßny straźnik s Rotterode sańdźenu njedźelu wjeczor do korczmy ßuhodneje wßy pschińdźe, hdźež ßo s dwěmaj mużomaj swadźi. Duż sahe saßo domoj dźěsche. Ale bórsy na to, wokoło 6 hodźin, jeho na drósy do Rotterode morweho namakachu. Mordaŕ běsche jemu s nječzim tupym nop rosrasył; nadpanjeny je hnydom morwy był. Każ ßo sda, je ßo mordaŕ, kotrehoż hischćze wußlědźili njejßu, na nim wjeczicź chzył.

* Psched wczerawschim tydźenja w Lindenje we Westfalskej pjekarjowu żonu w pjekarni skónzowanu namakachu. Wona běsche do schije kłóta. Mordarja, kotryž je pjecźa też něschto pjenjes ßobu wsał, dotal hischćze nimaju.

* Prěnje wotprawjenjo pod khěżorom Wylemom II. je ßo 26. nowembra w Schczecźinje stało. Tam je Barlinski kat Krawz kowarskeho wotprawił, kotrehoż běchu k ßmjerczi wotßudźili, dokelž je młodu holzu skónzował.

* W Erfurcźe psched wczerawschim tydźenja 81 lět stary muż satepjesche. So by ßo skerje tepiło, wón petrolej do wóhnja kluskasche. Petrolejowe ßudobje pak rosbuchnu, a hnydom ßo starz wot hkowy hacź do nohow palesche. Runjeż jemu rucźe na pomoz pschiběżachu, ßo wón satraschnje wopali; mjaßo jemu s kruchami wot cźěła padasche. Żałostne bolosćze pschětrawschi njesbożowny sa někotre hodźiny wumrje.

* Na żelesnizy pola Sondershausena je psched wczerawschim tydźenja wjeczor czah wojaka pschejěł, kotryž běsche na měsćze morwy. Cźěło běsche zyle rosjědźene. Stawy zyle blisko dwórnischcźa rosbrojene leżachu. Każ ma ßo sa to, je ßo wojak se samyßkom pschejěcź dał.

* We wßy Leiferde blisko braunschweigskich krajnych mjesow psched wczerawschim tydźenja jeneho wósku s rosbitym uopom morweho w kóżu leżo nadeńdźechu. Jeho dom ßamlutki pschede wßu steji; wóska w ßwojej komorje też ßamlutki lěhasche. Mordaŕ je 600 mk. rubił.

* Pola Kehla nad Rheinom ßu ßo wóndano ßedmjo mużojo tepili: wjeßny pschedstejeŕ a schtyrjo starschi mużojo se wßy Altenheim a dwaj lěßnaj straźnikaj. Woßmy mjes nimi, kotryž je ßmjerczi wucźeknuł, teho runja starschi muż se spomnjeneje wßy, wo njesbożownym podawku tole powjeda: „Hdyž běchmy ßo wschitzy woßmjo do wulkeho cźołma seßydali, wokoło knapoł pjecźich popołdnju wot brjoha wotjědźechmy. Nad Rheinom tajka husta mhła leżesche, so mózachmy lědma ruku psched wocźomaj widźecź. Kraj bórsy s wocźow sgubichmy. Nasch cźołm wodu cźerpacź pocźa. Lědma běchmy ßo na to dohladali, ßo cźołm na jene dobo wobwjertnu, so prěki pschecźiwo rězy stejesche; hnydom ßo żołmy do njeho linuchu. Bliżschi wokomik ßo dohladach, kak schtyrjo wot naß do wody padźechu a ßo w żołmach sgubichu. My drusy ßo sestupachmy a nětko w cźołmje stejachmy, kotryž běsche połny wody a prěki stejo po rězy dele cźěrjesche. Ja na towarschow sawołach: „Njestrachujmy ßo! Sechze-li Bóh, dha naß wumoże.“ Mjes tym pak hižo ßo cźołm swrócźi; ja běch w wodźe. Hischćze w prawym cźaßu ßo swrócźeneho cźołma doßażech, s wulkej prózu na njón horje salěšech a ßo na njón lehnuch. Na swrócźenym cźołmje leżo po rězy dele jědźech. Hibnucź ßo njeßmědźach; hewak běsche mi, dokelž ßo cźołm cźumpasche, ßmjercź wěsta. Stawy mi w symje sprostnuchu, so wschu nadźěju spuschcźich. Kak dołho ßym ßo po rězy wjesł, njewěm: ßnano 4 abo 5 minutotow, sa mnje pak wěcźnoszć. Na jene dobo cźołm pode mnu sarża a ßo wobwjertnu; běsche do něcźeho kruteho storcźił. Ja do wody slecźach a ßebi myßlach, nětko je kónz so mnu. Spytach płókacź, a Bóh běsche mi hnadny. Cźujach kamjenje pod nohomaj. Żołmy běchu cźołm na brjóh cźißke. Poßlenje mozy napinajo na brjóh horje dolěšech, hdźež ßo wótsje wo pomoz sawoławschi podklaknuch a bjes pomjatka leżo wostach.“ Posdźischo jeho tam rěcźnik straźnik nadeńdźe. W Altenheimje wjeczor podarmo cźakachu, so ßo pschedstejeŕ se starschimi mużemi a lěßnymaj straźnikomaj domoj wrócźi; jich ßwójbni mějachu sa to, so wschitzy hromadźe na druhim brjosy, na elsaßkej stronje pschenozuja. Hakle nasajtra rano srudna powjesćź do wßy pschińdźe. Tam běsche wulka żałoscź; pschetoż mnohe ßwójby njesboże potrjechi. Wschitzy ßedmjo, kotsiž ßu ßo tepili, běchu woženjeni. Lěßnaj straźnikaj staj ßwojej ßwójbje w khudobje sawostajikoj.

* Po měschczańskich dróhach w Mnichowje sajimawy wós jěsdźi. Konje ßo do njeho njepschahaju: wós bjes konja jěsdźi, pomału a spěschnje, każ chzesch měcź. Tónle „Patent-Motor-Wagen“, każ jón mjenuja, ma w sadnim dźěle malu pschiprawu, „motor“, w kotrejž gas stutkuje, a kotraż wós cźěri. W tejle pschiprawje je ßudobje s benzinom, s kotrehoż motor, hdyž wós běži, ßam gas dźěła. Liter benzina doßaha, so wós zyłu hodźinu běži. Duż je na hodźinu něhdźe 30 pjenjezżkow trjeba, hdyž chzesch s wosom jěsdźicź. Wós ßo lohzy wobrocźa a sawrócźa, mérnje a stajnje běži; pschiprawa abo motor ßo lohzy naprawja; najwjetscha spěschnoszć, s kotrejž możesch jěcź, je 16 kilometrow sa hodźinu. Tónle patentěrowany wós ma tsi koleßa: sady dwě a prědku jene. S prěnim kołom ßo wós wobrocźa a sawrócźa; tole koło ßo lohzy wobrocźa. S boka ma wós pschiprawu, kotruż na jenu abo druhu stronu wobwjertnjesch, hdyž chzesch spěschnischo abo bóle pomału jěcź. Wós ßo kóżdy wokomik sastajicź hodźi. Też na horu a s hory dele możesch s nim jěsdźicź.

* W ruskej Pólskej wukhadźaze pólske nowiny Gazeta Lubelska pißaju: We wokolnoszći Khołma hajnik Krajzar bydlesche, samożity muż, kotryž mějesche, każ ßebi ludźo powjedachu, někotre tyßaz toler pjenjes doma. S kónz nowembra ßo cźrjóda rubjeżnikow do jeho domu dobu a jemu wschitko sebra, schtoż běsche ßebi sa dołhe léta próżniwje nalutował. Każ je jeho ßłużobna ßłyschała, hajnik k jenemu rubjeżnikej dźesche: „Tebje snaju, njedocźinko! Wschitko tole na ßwětko pschińdźe!“ Rubjeżnizy hajnika ßobu wsachu. Nasajtra pak jeho ßußodźa njedaloko doma pschebiteho a cźeżzy ranjeneho a bjes myßli leżazeho nadeńdźechu.

* W Boßnje a Herzegowinje je wjele wjelkow, kotrež wobydleŕstwu woßebje w symje wulku staroscź cźinja. Lětßa ßo wjelki w Boßnje wurjadnje sahe pokasuja; pschetoż syma hischćze ßo prawje sapocźała njeje, a ßněha tam też hischćze wjele nimaju. W wokolnoszći Vyschehrada ßo wjelki poßleni cźaß w zyłych cźrjódach pokasuja a ßu mjes skotom hižo wjele schkody nacźiniłe. Też cźłowjeka ßo pschimacź njeboja. Do bura, kotryž sańdźene dny po drósy s Vyschehrada do Rohatizy jěchasche, ßo zyła cźrjóda wjelkow da; s wulkej prózu ßo burej radźi cźeknucź. Wjelk jeho do lěweje ruki kußnu; druhi jeho konjej cźasć mjaßa se sadnjeje nohi wutorże.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Frieda Gertrud Hilžbjeta, dr. Khorle Kalicha, fararja pschi Ssw. Michawskej zyrkwi, dź. — Marja Martha, Jana Scholty, kněžkarja a dźěłaćerja w Delnjej Kinje, dź. — Pawoł Alfred, Khorle Bohuwěra Schwiebsa, póstskeho poslelnika na Židowje, ž. — Frida Lisbetha, Khorle Jaroměra Wylema Maczka, tkalza pod hrodom, dź. — Jaroměr August, Jaroměra Augusta Hale, dźěłaćerja na Ssokolzy, ž. — Augusta Martha, Ernsta Bohuwěra Wawrika, fabrikskeho dźěłaćerja na Židowje, dź.

Katholska zyrkej: Khorla Otto, Antona Eliaža, krawskeho mischtra tudy, ž. — Hana Antonija, Scholty, horncžerskeho na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 6. dezembra: Pawoł Hermann, Jaroměra Luisa Hermanna Weitzmanna, expedienta na statnym rěčnistwje na Židowje, ž., 4 l. 19 d. — Christiana, Khorle Schmidta, tyscherskeho mischtra na Židowje, mandźelska, 65 l. 3 m. 14 d. — 10. Hana rodź. Nowakez, Jurja Scholty, wulkeho sahrodnika w Wownjowje, mandźelska, 53 l. 9 m. 24 d. — Hermann August Pawoł, Adolfa Völkerta, maschinskeho pomoznika na Židowje, ž., 4 l. 2 m. 27 d. — Margaretha Hana, Khorle Adolfa Rjely, koprnikarja w Malym Wjelkowje, dź., 8 m. 13 d.

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2594 měchow.	W Budyschinje 8. dezembra 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.	W Lubiju 13. dezembra 1888 wot mk.	np.	hacž mk.	np.
Pschenża . . . . . běła	9	40	9	64	9	12	9	41
= . . . . . žołta	8	93	9	05	8	65	8	94
Rožka	7	85	7	91	7	69	7	81
Jeczmjeń	7	25	7	53	6	83	7	33
Wowß	6	50	6	85	6	40	6	60
Hroch . . . . . 50 kilogr.	7	22	10	—	8	50	9	17
Woka	6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka	17	—	17	50	16	25	17	50
Běrny	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	50	2	10	2	40
Pschenczna muka 50 = . . .	8	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 = . . .	8	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 = . . .	3	90	4	10	3	40	3	80
Ssłóma . . 600 = . . .	32	—	34	—	30	—	33	—
Prožata 796 schtuk, schtuka . .	3	—	14	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	5	25	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 52 np. hacž 9 hr. 67 np.; pschenża (žołta) wot 8 hr. 93 np. hacž 9 hr. 23 np.; rožka wot 7 hr. 91 np. hacž 8 hr. 07 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 32 np. hacž 7 hr. 68 np.; wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 6 hr. 80 np.

Drażdźanske mjažowe płaczišny. Howjada 1. družiny 56—60 mk., 2. družiny 51—55, 3. družiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 52—55 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. družiny 50—58 np., 2. družiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 14. dezembra: Mjersnjenje.

Njech ßo w haptykach sa polěpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta žada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

6000 mk., 1500 mk., 600 mk. ßu tež dźělene po 4 % na hypotheki wupožcźicź abo tež jako požcźonka. **Emil Fröde**
pschi rybowych wrótkach.

Kožowy mas,
kopytny mas,
vaseline,
kokmas,
drjewowy ther,
ßmoku
pschi potrjebje porucza
J. G. Müller,
powjasarski mischtr.

Sahrodniska žiwnosćź na pschedań.

Sbytne kubło prjedawscheje **Kudźelkiž** žiwnosćze w Ssmochcźizach, 10 kórzow 55 prutow wopschijaze, ma ßo s domkhowanymi žnjemi póndźelu 11. februara 1889 dopołdnja w 10 hodźinach dobrowólnje na pschešadźowanje pschedawacź. Dalsche je pola korczmarja **Winklera** tam shonicź.

Ssmykacze
porucza tunjo
Paul Seidler.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu a wutoru 17. a 18. dezembra ma ßo na **Njeßwacźidliskim majoratnym hajniskim revěrje** ßlědowaze wužitkowe a palne drjewo a to:

póndźelu 17. dezembra dopołdnja wot 10 hodźin

w drjewnischcźu 27. wotdźělenja pola ruczizy;

27 khójnowych schtomow, 15—24 cm ßrjedźneje tołst., 8—13 m dołhich,
40 khójnowych klozow, 19—33 cm hornjeje tołstoscze, 3,5—5 m dołhich,
80 schmrěkowych žerdźow, 7—14 cm delnjeje tołstoscze, 6—9 m dołhich,
45 rm. khójnowych palnych schcźěpow,
15 = = kuleczkow,
52 = = pjenkow,
9 liscźodrjewowych dołhich hromadow, na czole 2 □m wulkich,
32 schmrěkowych wulěßowanych dołhich hromadow, na czole 2 □m wulkich,
88 hromadow khójnoweje a schmrěkoweje sbytneje walczizny,
5,5 stotnjow khójnowych walczkow,

wutoru 18. dezembra dopołdnja wot 9 hodźin

w drjewnischcźu 9. wotdźělenja,

25 rm. khójnowych palnych schcźěpow,
40 = = kuleczkow,
95 = = pjenkow,
47 hromadow khójnoweje biteje walczizny,
8 stotnjow khójnoweje walczizny,

50 khójnowych wulěßowanych dołhich hromadow w 8. wotdźělenju pod wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pschešadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna 17. dezembra w drjewnischcźu 27. wotdźělenja w ruczizy pola Rakez a 18. dezembra w drjewnischcźu 9. wotdźělenja.

Hrabinske hajniske sarjadnistwo.
Nieprašk.

Drjewowa awkzija
na Łupjanskim revěrje.

Póndźelu 17. dezembra t. l. ma ßo
160 ßuchich dołhich hromadow
sa hotowe pjenjesy hnydom na pschešadźowanje pschedawacź.
Sapoczatk ½10 hodźin pschi pucźniku na Pßowjanskej drósy.

W Minakale, 11. dezembra 1888.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanskim** hajniskim revěrje ma ßo **schtwórtk 20. dezembra t. l.**
110 ßuchich khójnowych dołhich hromadow a
24 rm. dubowych kuleczkow, repuchow a hakosow
pod wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschešadźowanje pschedawacź. Sapoczatk awkzije dopołdnja w 9 hodź. pola Cźelchowa.

Tachantske revěrske sarjadnistwo w Sderi, 11. dezembra 1888.
Kubasch.

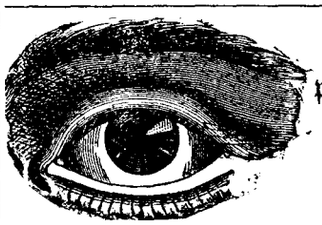

Bryle, tlóczniki
po najtunischich płaczišnach porucza
Joh. Gäth,
cźaßnikat a optikus
1 na hospitalskej haßy 1.

Pschezo cźerstwe
ßuche droždże,
najlěpschu tworu, porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Moja lětuſcha

hodowna wuſtajenza

je wotewrjena.

H. Kayser

10 na žitnej haßy 10.

Wſchě druźiny korjenjow, zyłe a tołčene,
běły a čorny pópjeŕ,
mazißowe kwěty, tórkowſki pópjeŕ,
nowe koruſchki, majoran, thymian,
zymt, zeylonſki zymt, naliki,
tykanzowe koruſchki, ſafran, zitronowy wolij,
koruſchkowy wolij,
mandle, zitronat, orangeat
poručataj najtuńſcho

Strauch & Kolde,

na kamjeńtnej haßy 3, na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſłotemu worłej.

Ssukno a bukſkin

ſtary łóhcź hižo po 2 mk.
porucza **k praktiſkim hodownym daram**

Bruno Grohmann

pſchedawaŕnja ßukna pſchi hłownym torhoſchču 9.

Handrij Barcž

28 na ſwonkownej lawſkej haßy 28,
ſ napſchecza hoſćenza k běłemu konjej,
porucza ßwój wulki ſkład **wodunjepſchepuſchćatych ſchkórnjow, pjelſchćowych ſchkórnjow, pjelſchćowych ſtupnjow, ſilzowych ſchkórniczkow a ſilzowych ſtupnjow ſ ſilzowymi a kožanymi póduſchemi, mužaze, žonjaze a holčaze ſchkórniczki, hólčaze ſchkórnje, ſtupnje ſa dźěći, ſtupnje k wukhadźowanju, k rejam a turnowanju, njewjeſćinſke ſtupnje, mas na ſchkórnje, wikßu** atd. w ſnatej dobroſći po tunich płaćiſnach.

Wuměnjenje je po hodźoch dowolene. Po měrje ſkasane, teho runja porjedźenje ßo derje a tunjo wuwjedźe.

Wulku dźělbu

žonjazych khołowow a rubiſchćow na hłowu, kalmuk a **hotowe pjeſle, honťwjeŕſke łazy** najlěpſcheje druźiny ſa muźſkich, **barchent k koſchlam** a **hotowe koſchle** ßu pod kupnej płaćiſnu dostacź w tunich khlamach **Ernſta Starcki.**

Koſaze, ſajecze, karniklaze a wſchě druhe **kože** kupuje a pſchezo najwyſchſche płaćiſny płaći

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach čißko 9.

E. Rafeld

knihiwjaſaŕnja a pſchedawaŕnja papjery
w Budyſchinje na kotołſkej haßy 30
porucza po tunich płaćiſnach w wulkim wubjerku:
bajkowe a **wobraſowe knihi, liſtna** k **modelěrowanju, notizne knižki, piſanſke** a **hudźbne mapy, ſſ. tyſy** ſ liſtnej papjeru a kuvertami, **fotografijowe** a **pěßniſke albumy, ßerbſke** a **němſke ſpěwaŕſke knihi,** derje do kože, ßomota atd. ſwjaſane, **portemoneje, zigarowe etwije, viſitne toſche, lampowe krywy, wobluki,**

ſbožopſchejaze khartki,

kaž je ſnate, kóžde lěto w wulkim wubjerku, teho runja **wězy** ſ **kanevaſa, piſadła** a **piſanu papjeru** wſcheje druźiny, wſchelake **protyki,** też tajke k **wottorhanju na lěto 1889, hry, wězy po 50 np.** Proſchu ke mni dobroćiwje pſchiſtupicź.

Knihiwjaſaŕſke dźěła ßo rucze a tunjo wobſtaraju.

Běły $^{8}/_{4}$ płat ſa čeledź,

w lěčzi běleny,
porucza tunjo

H. Kayser
10 na žitnej haßy 10.

Nowolětne kartki

w wulkim wubjerku
porucza **E. Rafeld**
na kotołſkej haßy.

ſſ. pſchenično muku,
ſſ. ržanu muku,
ržany griß k pizy,
ržane wotruby,
pſchenične wotruby a
majßowy ſchrót
pſchi potrjebje porucza
hamorſki młyn pſchi Sprejnym želeſnym moſcze, prjedy grotowy hamor w Budyſchinje.

K pſchihódnym **božodźěſćowym daram** ßwój ſkład **čaßnikow** a **optiſkich wězow** dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza **Max Klockau,** čaßnikaŕ na ſwonkownej lawſkej haßy 7.

Koſaze kóžki,

teho runja ſajecze a karniklaze kóžki kupuje a płaći najwyſchſche płaćiſny ſa nje
Guſtav Nawka
na garbaŕſkej haßy čißko 16.
Też ßu tam wſchě druźiny kožow k pjelzam bjes molow po najtuńſchich płaćiſnach dostacź.

Myſchaze pyle

pſchezo čerſtwu, ßyluje ſkutkowazu tworu poručeja
drogowe khlamy
en gros **Oty Engerta** en détail
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Hodowna wustajenza
Fr. Stäckeloweje konditornje
na rózku Hoschiz a seminarskeje haßy.

K hodam porucza ßo wulki wubjerk

bożodźěšczowych kuskow,

małe deßertne bonbony, schokolada, biskwit, wulki wubjerk **póprjanzowych tykanzow, Lübeckski marzipan w tortach atd., póprjanzowych mużow, bonbonnièrow a attrapow.**

Najlěpscha twora — najtuńsche płaczisny.

K pschedstejazym hodam

porucza

khěžorski wuczah hachtl po 1 mk. 15 np., kaž tež **pschenična muka** hachtl po 1 mk. 5 np., a wschědnje czerstwe **Dursthoffske drożdże**

pjekarnja Augusta Dernoschecka na swonkownej lawskej haßy 6.

K pjeczenju kołaczow

poruczam

rósynki	punt po 24 np.,
korinthy	„ „ 30 „
sułtanske rósuki	„ „ 40 „

mandle ßłódke a hórke

czerstwu **butru** k pjeczenju kaž tež wschě **koruschki.**

C. F. Dietrich
na mjaßowym torhoschczu.

Khofej

njepalony punt po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np., 1 mk. 30 np., a 1 mk. 40 np.,

palony punt po 1 mk. 20 np., 1 mk 40 np. a 1 mk. 60 np. czisćze a derje ßkodźazy porucza

C. F. Dietrich
na mjaßowym torhoschczu 8.

Wschě
kolonialne twory,
rhofej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńscho dostacz pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Rjane jerje

po 3, 4, 5 np. atd.,
po kopach tuńscho porucza

Richard Neumann
na snutskownej lawskej haßy.

Lutherskim starschim, kiž chzedźa ßwojim wjetschim dźěczom rjany hódny dar k Bożemu dźěsczu wobradźicź, mózeja ßo naležnje poruczicź woßebne s rjanymi wobrasami wuhotowane knihi: **„Dr. Marczin Luther.** Jeho žiwjenje a jeho skutki wot J. Jakuba, fararja w Njeßwaczidle", kiž ßu sa połdra hriwny pola k. Marka Ssmolerja w Budyschinje dostacz.

W Ssmolerjez knihiczišchczerni je sa 10 np. dostacz nowy **„Biblisti pucznik"** sa wschitke dny lěta 1889. Teho runja **„Boża nóz"** sa 3 np.

Dwě łóhczi schěroki płat sa czeledź,

rjany tołstoniczaty, stary łóhcz po 40 np. porucza

Emil Wehrle w Budyschinje
na jerjowej haßy.

Krajnostawski bank w Budyschinje.

Kaž hacz dotal, wupożczujemy **pjenjesy na hypotheki ratarskich ležomnosczow** w mjesach wustawkowych postajenjow po **tši a tši bèrtlki prozentach.**

Wupłaczuja ßo **hotowe pjenjesy bjes wobliczenja provisije.** — S wjetscha ßo pożczonki na hypotheki bjes amortisazije dawaju; wona pak móże ßo wujednacz.

Kóždemu žadanju ma ßo pschipołożicz: wotpißmo folija, sapiß wobßedźeństwa a wobßwědczenje wopalneho sawěsczenja.

W Budyschinje, 12. dezembra 1888.

Krajnostawski bank Kralowskeho Sakskeho Hornjołužiskeho markhrabinstwa.

Wotewrjenje khlamow.

Dawam najpodwolnischo k wjedźenju, so ßym w **Klukschu** khlamy wotewrił a poruczam sczěhowazu tworu po jara tunich płaczisnach: **płat, połkłat, poßleschczowe tkaniny, wupjerki, błkdowe ruby, trjenja, dybsaczne rubischka, barchent k koschkam, rubischcza wokoło schije a na hłowu, khołowowe tkaniny, hotowe łazy, khołowy a spódne khołowy** atd.

Wo pilny wopyt proßy

A. Sensenschmidt.

K hodam

poruczamoj naschu snatu dobru

5 np. zigaru,

ßylnu czißko 6, miku czißko 4, pschi wotewsaczu 50 scht. w rjanej hodownej wobalzy.

Strauch & Kolde
3 na kamjentnej haßy 3,
drogowe khlamy k słotemu workej.

Hdże scze tónle rjany cżaßnik kupili?
Pola cżaßnikarja **Magera**
na ßerbskej haßy 11.

Drożdże,

czerstwu a derje hibazu tworu, tež pjekarjam a saßopschedawarjam jara tunjo poruczam; dale **zokor** żyły a drobny po 29 a 30 np., **rósynki,** rjane wulke, hódnu tworu, **zitrony, zitronat, mandle, butru k pjeczenju, wohrjechi** atd. pschi jenož sprawnym poßłużenju po najtuńschich płaczisnach poruczam.

Carl Noack
na žitnej haßy w Budyschinje.

Zaréčanske serbske towarstwo

změje jutře njedźelu 16. decembra swoju zhromadźiznu dla wuradźowanja wo hodownym swjedźenju. **Předsyda.**

„Lipa"

změje jutře njedźelu 16. hodownika w 4 hodź. swoje měsačne posedźenje na znatej towarstwowej městnosći. — Přednošk je jedyn sobustaw přilubił. — Po tym slěduje dowujednanje wo hodownym swjedźenju; duž prosy wo bohaty wopyt

předsydstwo.

Bukeczanske ratarske towarstwo.

Póndźelu 17. dezembra wieczor w 6 hodź. směje ßo towarstwowe poßedźenje. Knjes krajnoßejmski wotpóßłanz, kubleŕ **Handrij Kerk** w Rodezach, budźe pschednoschecź wo **„ßwobodnym wikowanju a sakitanskim zku".** Hoscźo ßu witani. **Pschedßyda.**

2 dźěłaczerskej ßwójbje

a 1 rólny pohoncz dostanu ßłużbu na **Lutobczanskim** knježim dworje.

Młódscha dźěłaczerska ßwójba na Debischkowskim dworje pola Hodźija nětko abo posdźischo bydło dostanje.

Wotroczży, dźowki, holzy sa dom a kuchinju dostanu dobru ßłużbu pschi wyßokej mšdże psches pschistajazu żonu **Schmidtowu** na garbarskej haßy.

Wutrobny dźak.

Sa wschě wopokasma luboscze a dźělbracza, woßebje sa wjele kwětkoweje pychi pschi pohrjebje mojeje lubeje mandželskeje **Hany** rodź. **Nowakez** najwutrobnischi dźak wupraji

W Wownjowje, 13. dezembra 1888.

Jurij Scholta
w mjenje hłuboko srudźenych sawostajenych.

(K temu cżißłu pschiloha.)

K hodam

porucza po najtuniſchich płaczišnach
wſchelake druziny rósynkow,
mandle,
zitronat,
zitrony,
wſchě korunſchki,
najlěpſchu butru k pjeczenju,
khěžorſki mukowy wucjah,
dróbny zokor,
kompowy zokor,
kaž tež wſchědnje czerſtwe
ßuche droždże.
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Britwje

woprawdźite Solingſke, w etwiju ſe ſchtrychowanſkim rjemjenjom a pinſlom hižo po 3 mk.,

jědźne a khofejowe lžizy

w najnowšſchich muſtrach, kaž tež němſke a franzowſke

khofejowe mlyny

pola **C. Rockscha**
w mjaßnych jědkach 22.

Grupy	punt	po	15	np.,
jahły	„	„	14	„
hejduſchku	„	„	16	„
rajß	„	„	15	„
ßoki	„	„	15	„
hróch	„	„	12	„
buny	„	„	16	„

porucza
C. Kahrowej
pódla póſtſkeje kowarnje.

K hodam

ßwoju woprawdźe dobru tworu po najnižſchich konkurrenznych płaczišnach porucza:
drobny zokor } wſchelake
zokor w pokrutach } wudźełki,
pudrowy zokor,
kompowy zokor,
Ia nowe ſultaniny,
Ia nowe elemé-rósynki,
kraßne koúſche karaburnſke rósynki,
Ia nowe korinthy,
Ia nowy zitronat,
Ia ßłódke a hórke mandle,
Ia wurjadnje wulke ßłódke avolaſke mandle,
Ia margarinowu butru k pjeczenju,
Ia khěžorowy mukowy wucjah,
Ia nowe zitrony,
teho runja wſchě **koruſchki** jenož **w** czišłych kajkoſczach.
Hermann Lemke
na jerjowej haßy.

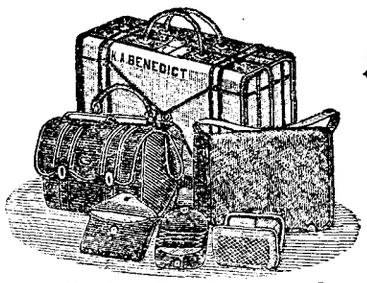

K hodownym daram ßo hodźaze.

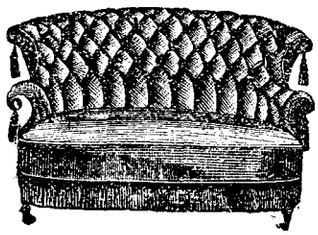

Potrjebu ſa puczowanje,
portemoneje,
zigarowe etwije,
liſtnizy,
ſchulſke tornistry,
ſchulſke toſche atd. lěpſcheje druziny
m mojej dźěłarni dźěłane,

pólſtrowane meble,
ſcheſlongi,
ſtoły k kolebanju,
ſtoły k wjerczenju,
pólſtrowane ſtoły,
kanapeje a matrazy
po wſchěch płaczišnach.

Wot wſchěch wězow **wulki ſklad.**

Tykane ßłě a **puzaki** ßo rjenje wudźěłaju.

Konje k kolebanju a k hraczu

w wulkim wubjerku tunjo poruczam.

K. A. Benedict

na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Na hodowne blido

porucza
ßwój wubjernje wuhotowany ſklad

ſłotych a ßlěbornych wězow
a
ſłotych žonjazych czaßnikow

dobroczinwemu wobkedźbowanju.

Najlěpſche dźěło — tunje płaczišny.

Guido Reiche, ſłótnik

w Budyſchinje na hlownym torhoſchczu czišło 2.

Meblowy magazin

Auguſta Janaſcha, tyſcherſkeho miſchtra

16 na ſerbſkej haßy 16

porucza wſchě druziny **meblow, kanapeje** a **ſtoły,** dobroczinwemu wobkedźbowanju.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **ſtrowe wólſchowe drjewo,** po możnoſczi bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pſchi czeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyſchſchich płaczišnach
mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Wupschedawanje.

Dla pschetwarjenja swojich khlamow pschedawam, so bych rucże rumował, swój wulki skład

žonjazych paletotow, plyschowych a tkaninowych pjeslow, | **mužazych a hólczazych swjerschnikow a wobleczenjow**

po jara poniženych płaczišnach.

Friedrich Kloss na žitnej haßy 4
najwjetsche drastowe khlamy w Budyschinje.

Jako pschihódne **božodźešczowe dary** porucza

puczowanske kofry,
puczowanske tosche,
žonjaze tosche,
houtwjerske tosche,
schulske tornistry,
schulske tosche,
mapy,
portemoneje,
zigarowe etwije,
ßlé,
podwjafki,
kuczowy grat,
swonate banty,
swonidła,
konjaze deki,
woblukate pajcże,
kanapeje,
matrazy a
loža,
kožane schórzuchi,
dźěczaze schórzuchi,
ßmykacże (schlittschuhe)

w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach. **Wuschiwanja** a **tykanja** wscheje druziny ßo pěknje wobschiwaju.

T. Albert, na hornječerskej haßy 13.

Tworowy skład najwjetscheho pschekupskeho doma w Draždźanach Siegfried Schlesingera na krala Janowej drósy
pola

Hermanna Beermanna

w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy 6,
runje s napschecza radneje pinzy.

Płaczišny ßu **najtuńsche** w Budyschinje.

Poruczam **drastne tkaniny, wolmjane** a **židźane, czorny kascheměr,** wobleczenje po 6 mk., czorne židźane wobleczenje po 28 mk., **lama, plysch, wolmjane koschle** po 1 mk. 30 np., **rubischcża** wscheje druziny, **dybsaczne rubischka** duzent po 1 mk. 50 np., **pożleschczowe tkaniny, plat** atd.

Hermann Beermann
w Budyschinje na snutskownej lawskej haßy 6.

Wolijobarbne wobrasy (bildy)

w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach, teho runja **wolijobarbne wobrasy** s **woblukom** hižo po 1 mk. 80 np., tež **domjaze žohnowanje** w **wobluku** porucza

Rudolph Wilhelm na ßerbskej haßy 16.

Wosjewjenje.

K pschedstejazym hodam poruczamy swoju jara běku a wubjernje ßo pjeczazu

pscheńeżnu muku

po ßlědowazych płaczišnach:

khežorowy wuczah zentnar po 17 mk., hachtl po 1 mk. 8 np.,
pscheńeżnu muku cziłło 00 zentnar po 16 mk., hachtl po 1 mk.,
pscheńeżnu muku cziłło 0 zentnar po 14 mk., hachtl po 90 np.

W Delnim Wujesdże, 1. dezembra 1888.

F. v. Rabenawowy walzowy mlyn
w Delnim Wujesdże.

Zdźěłanym Serbam a serbskim swójbam poručamy najnaležnišo jako **hodowny dar** J. Čišinskeho

1. **Knihu sonettow,** njewjaz. 1 mk., eleg. wjaz. 2 mk., ze złotym rězkom 2,20 mk.
2. **Formy,** njewjaz. 2,50 mk., eleg. wjaz. 3,50 mk., ze złotym rězkom 3,80 mk.

Móža so dostać w Smolerjec knihićišćerni w Budyšinje.

Pschedeschczniki

pschihódny božodźešczowy dar
w wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucza

Ed. Schulze's Sohn
pschedeschczńikař
na bohatej haßy 26 pschi wrotach.

Ssuche drožđże

najlěpsche Draždźanske wot A. G. Hufelanda porucza wschědnje czerstwe

Ernst Glien na rózowej haßy.

K pjeczenju **kolaczow** porucza rjanu jadriwu

pscheńeżnu muku

měrzu po 1 mk.

Handrij Schuba w Delnjej Hórzy.

Louis Gadt, krawski mischtr
w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

Wupschedawanje na składże leżazych **dobrych czistowolmjanych tkaninow** a **mužazych wobleczenjow, pikeschow, nadwoblekow** atd., po najnowschej módże derje seschitych atd.

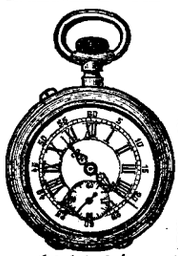

Najwjetschi skład
nowych czaßnikow a
rjeczasow
po najtunischich płaczišnach.

Wupschedawanje wežow, 14. nov. wobschkodženych a teho dla **nasad** stajenych, po 1 skhodže psches mojeho dołholětneho ßobudźěłaczerja knjesa **Herknera.**

S poczeschczowanjom

J. G. Schneider, czaßnikař.

Nowe
hollandske jerje
wulke a tuczne
po 4 a 5 np.,
15 schtuk po 60 np.,
porucza
Gustav Poser.

Khofej

paleny a njepaleny
porucza po najtunischich płaczišnach
Richard Neumann.
Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow pomérnje tuńscho.

Woprawdźe jara wulki wubjerk

najnowschich drastnych tkaninow

po **jara** tunich płaćišnach namakamy pola

Juliuša Hartmanna ſyna

na rózku mjaßoweho torhoſchća.

K hodownym daram

ßwój ſkład **bělych platowych a bawmjanych tworow, wolmjanych tworow, barchentowych koſchlow, kholowow, ſchórzuchow we wſchěch wulkoſćach, ſchtaltow, židźanych rubiſchkow, ſchlipßow ſa muźſkich, dybſaćnych rubiſchkow, wolmjaneho a bawmjaneho pſchedźena k ſchtrykowanju a heklowanju atd.** k dobroćiwemu wobkedźbowanju poruća.

Auguſt Reiß na ßerbſkej haßy.

Filzowe ſtupnje a toſle,

najlěpſchi wudźěłk, jara trajne

po ſnatych jara niſkich płaćišnach.

Mězy

ſa mužow a hólzow w kraßnych nowoſćach.

Filzowe klobuki

ſa mužow a hólzow we wſchěch nowoſćach, jara hódne,

wurjadnje tunje.

Najwjetſchi ſkład w Budyſchinje. Sprawne poßłuženje.

Hugo Lehmann,

22 na bohatej haßy 22.

Konditarńja a khofejownja

Alwina Schradera

poruća ßwój wulki wubjerk **konfekta na božodźěććowy ſchtom,** teho runja hodowne dary, **bonbonnièry, atrappy, marzipan, ſchokoladu,** wubjerne dobre **bonbony** ſ fabriki Moſera a Co., kral. würtembergſkich dwórnych liferantow w Stuttgarće; wulki wubjerk **poprjanzow** a dobrych **marzipanowych tykanzow.** Skaſane **kolacze a makowe kolacze** ßo ruce napjeku.

Hermann Darſchau,

ſchtrympaŕnja w Budyſchinje

na ſchulerſkej haßy čišło 1

ßwoje dawno jako jara dobre ſnate **ſchtrympowe twory** cźežkeje druźiny ſe ßwojeje ſchtrympaŕnje po tunich płaćišnach dobroćiwemu wobkedźbowanju poruća.

S dobom na ßwój wulki ſkład **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** najwubjerniſcheje kajkoſće kedźbne cźinju.

en gros. **en détail.**

Sswój wulki ſkład **barchenta** k **koſchlam** porućam po jara tunich płaćišnach, **tolſtowolmjanu tkaninu** ſtary łóhć po 28 np., **barchenty** po wſchěch płaćišnach, **lama** dwójzy ſchěroki po 60 np. hač 2 mk., **poćehnjenje** na **kožuchi** a **pjeſle** po 25 np., **wolmjane, židźane** a **bawmjane rubiſchća** po 25 np., **kalmuk** po 28 np., dźělbu pißanych ſbytkow draſtnych tkaninow, hižo po ½ łóhću hač do 10 łóhćow, ſa dźěćźazu draſtu a k pópam ßo hodźazych, dźělbu cźiſtopłatowych hotowoſeſchitych ⁶/₄ cźiſchćanych **ſchórzuchow** bjes ſmylkow po 75 np.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Sswój wulki ſkład

britwjow a tóčnych rjemjenjow

jenož w dobrych kajkoſćach pſchi potrjebje naležnje poruća

Hermann Karſch prjedy **A. Rockſch**

3 pſchi mjaßowych jědkach 3.

Pſchiſpomnjenje: Wſcho točenje a porjedźenje po najtuniſchej płaćišnje wobſtaram.

Pſche- deſchćžniki

ſ barbunjepuſchćžatych, dźeržazych tkaninow,

glorije, połžidy, **cźiſteje židy,**

ſ modnymi rjanymi **kijemi**

w wulkim wubjerku jara tunjo poruća

pſchedeſchćžnikaŕnja **H. M. Schmidta**

na hłownym torhoſchću.

A. Schöncke

knihiwjaſaŕnja a papjerjowa pſchedawaŕnja

1 na hauenſteinſkej haßy 1

ßwój bohaty ſkład po tunich płaćišnach poruća.

Spěwaŕſke knihi,
modleŕſke knihi,
wobraſowe knihi,
pjenježne toſche,
ſchulſke toſche a mapy,
ſchifrowe taſle,
pjerowe kaſchćiki,
ryßowadła,
protyki a almanachi,
domjaze žohnowanje,
fotografijowe albumy,
fotografijowe wobluki,
pißne albumy,
wobraſowe liſtna,
modelěrowanſke liſtna,
kaſchćiki k ſchiću,
pißanu papjeru,
worjechowe ſloto a ßlěbro,

pychu na božodźěććowy ſchtom.

K pjeczenju kolaczow
wschědnje czerstwe **ſuche droždże**
po zylym a jenotliwym porucza
August Säuberlich,
pjekarſki mischtr na hornczerſkej haßy.

Wulke rósynki,
make teho runja,
mandle ßkódke a hórke,
ſultanſke rósynki,
drobny zokor,
zyły teho runja,
zitronat a zitrony,
zymt a muſkatowe kwěty,
ſafran,
koruſchki a zitronowy wolij,
butru,
pſcheńczny muku,
wſcho w najlěpſchej tworje po jara tunich płaczíſnach porucza
Th. Grumbt
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Koruſchki wſcheje druzíny,
běły a czorny pópjeř,
nown wyrzu a nalíki,
zymt a zymtowe kwěty,
mazißowe wohrjechi a mazißowe kwěty,
ſaffran,
wſcho zyle a czíſte tołczene,
koruſchkowy wolij, zitronowy wolij atd.
porucza tunjo
Otto Engert
en gros drogowy khlamy en détail.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je porucźamoj.
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Khoſej

paleny a njepaleny
jenoż w dobrych druzinach porucźataj jara tunjo
Ginzel a Ritſcher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Czíſty palenz

jenotliwje a w piczelach, kaž tež wſchě dobre druzíny kaž
jednore a dwójne likěry
porucza jara tunjo
deſtillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Khoſej

wot najtuniſchich hacź do najdrózſchich druzinow w wulkim wubjerku porucza
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Turkowſke ßłowki

najlěpſcheje druzíny porucza
Moritz Mjerwa
pſchi mjaßowym torhoſchczu.
Deſtillazija ſnatych dobrych likěrow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Konjaze deki,

czíſtowołmjane po 3 mk. a drózſcho,

kruwjaze deki

po 2 mk. a drózſcho,

wodźewy na puczowanje

po 4½ mk.,

běhanſke tkaniny,

ſtary łóhcź po 17 np.,

kanapejowe wodźewy, meblowy katun, gardiny a rulowy,

wſcho w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach pola

Ludwiga Kuhlmanna

w Budyſchinje w kupnizy pſchi hłownym torhoſchczu.

Khorla Barthel

ſ napſchecza měſchczanſkeho theatra

porucza **ſwoblekane pópy, pópowe czěła, pópowe hłowy, pópowe ſtupnje a ſchtrympy,** teho runja ßwój ſkład **porzelana, kamjeniny, ſchkleńczanych worow, ſchpihelow, gardinowych žerdźow, roſetow atd.** po jara tunjej płaczíſnje. **Talerje** bjes ſmylka po 10 np., **ſchalki** po 10 np.

Nowe kolonialtworowe khlamy

Pawoła Giebnera w Budyſchinje

na hłownym torhoſchczu pódla měſchczanſkeje haptyki

porucza:

w wulkim wubjerku **rósynki,** łońſchu woprawdźe rjanu tworu po zyle tunjej płaczíſnje, woßebje ſaßopſchedawarjow na to kedźbnych czinju, **make** a **wulke rósynki,** lětuſche a łońſche we wſchelakich druzinach, **zyły** a **drobny zokor** we wſchelakich druzinach, **mandle, zitronat, koruſchkowy wolij,** kaž tež wſchě druhe kolonialne twory w jenoż najlěpſchich kajkoſczach po tunich płaczíſnach. Woßebje ßu **ßadowe wudźełki,** jako **pjeczenki, ßłowki bjes póczki** (jara ßłódke), **wiſchnje, mirabelly, prymelly** ßwojeje wubjernoſcze dla wobkedźbowanja hódne.

W wudawarni Serb. Nowin ßu dostacź tak mjenowane:

1. Trauungsregiſter, 2. Taufregiſter a 3. Todtenregiſter,

kajkež ßo k ſapißam trjebaja, kiž ßo létnje pola wyſchnoſcze wotedadźa abo hewak k zyrkwinym kniham nałożuja.

Fotografiſki atelier

Alex. Matthaeya, dwórſkeho fotografa
naßlědnika
w Budyſchinje ſady měſchczanſkeje ſchule

ßo k najßwěrniſchemu a najlěpſchemu ſhotowjenju fotografijow kóždeje druzíny porucza.

☛ Płaczíſny ßu niſke.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sſerbſke kmótſſjaze liſty.

≡ Plat ≡

ßo ſwoprawdźitej **indigowej barbu módry** barbi po najtuniſchich płaczíſnach
w Kellingez parnej barbjerni
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Schtóž

chce nóž abo nożizy toczene abo wuporjedźene měcź, póſczel je do parneje toczerńje a porjedźerńje
Oskara Buttera w Budyſchinje pola theatra.

Hamburgſko-amerikanſke
paketojezdne akzijowe towarſtwo.

Direkina parołódźna jězba
ſ **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
ſ **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
ſe **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
ſ **Hamburga** do **Wjeczorneje Indiſkeje**
měßacznje 3 krócź,
ſ **Hamburga** do **Mexike**
měßacznje 1 raz.

Towarſtwowe póſtſke parne łódźe powozmaju wubjernu jědź a pſchihódnu puczowanſku ſkładnoſcź ſa kajutowych a bjeſkubjowych puczowarjow.

Dalſche wukaſanje dawa **No. 727**
Carl Meisel w Budyſchinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Stwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 51. **Sobotu 22. decembra 1888.** **Lětnik 47.**

Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na **1. schtwórtlěto 1889** do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čji, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesecź dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłacźi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płacźa na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjeßenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. W khěžorstwowym ßejmje ßu namjetej sapóßłanza Windhorsta, kotryž knjeżerstwo namołwjesche, schklovinstwo w Afriźy podtłóczicź, se wschěch stron, s wuwsaczom sozialdemokratow a ßwobodnosmyßlenych, pschihłoßowali. Windthorst namjetowasche, so by němske knjeżerstwo shromadnje s druhimi europiskimi mozami pschedawarjam schklovow wikowanje pschekasyło. Sapóßłanz Wörmann na Jendźelsku pokasa, kotraž je we wschěch ßwojich afriskich kolonijach schklovinstwo sběhnuła. S tym je wona ßwoju móz w tamnych krajach wobtwjerdźiła a wikowanje spěchowała. Praja, so sběhnjenje schklovinstwa wužitka njepschinjeße, tola to njeje wěrno. Wschudźe, hdźež ßu cźornych wußwobodźili, ßu teź cźi dźěkali. Móžno wschak je, so ßu něhduschi schklovojo k ßwobodnemu dźěku mjenje kmani, ale pschezo ßo wot tychle cźornych wjele europiskich tworow trjeba. W mnohich kolonijach je ßo pokasało, so ßu cźorni ważna dźěłanska móz. Afrika je kulturje runje tak pschistupna, kaž dźenßa Brasilska, hdy by jenoż schklovinstwo podtłóczene było. Dokelž maja Němzy kolonije w Afriźy, je teź jich winowatosćz, pschecźiwo schklovinstwu sakroczicź. Wörmann psched krótkowidnosczu warnowasche, kotraž hnydom widomny wužitk s kolonijow żada. Kolonialne prózowanja hakle w pschichodźe Němskej płody pschinjeßu. Statny sekretar Bismark k wjedźenju da, so ßo khěžorstwowemu ßejmej pschedmjet pschedpołoži, po kotrymž ma ßo sa němske kolonije małe wójsko stworicź. Na schtyrjoch abo pjeczich městach ßo ßnadź po 100 mużach ßylna wobßada postaji. Dokelž Europjenjo mordarski klima afriskich horzych krajow cźeżko snjeßu, by kolonialne wójsko s cźornych wobstacź dyrbjało, a jenoż offizérojo w nim bychu Europjenjo byli. Knjeżerstwo w kolonialnym praschenju niczo njesakomdźi, schtoż winowatosćz, nahladnosćz a cźesćz němskeho khěžorstwa żada. Duż teź wo tym rěcź njemóże bycź, so ßo narańscho-afriske kolonije sběžkarjam pschewostaja. Wěste je, so smeje knjeżerstwo w ßwojich kolonialnych prózowanjach wjetschinu němskeho luda sady ßebje. W zykej Europje, woßebje pak w Němzach, hibanje pschecźiwo schklovinstwu dźeń a bóle rosćze. Pschede wschěm katholske duchownstwo sa to skutkuje. Po wschěch Němzach ßo katholske towarstwa k podtłóczenju schklovinstwa w narańschej Afriźy sakożuja. A dobrowólnikow sa afriske němske wójska smeje knjeżerstwo doscź a na doscź. Hižo nětkole je ßo pola afriskeho kolonialneho towarstwa wulka cźrjóda młodych ludźi k wojerskej ßłużbje samolwiła. — Wulka pschecźiwoschklovinstwowa shromadźizna, pschi kotrejž běchu teź někotre stawy bajerskeho kralowskeho doma pschitomne, je ßo njedźelu w Mnichowje měła. Hłowny pschednoschk prjedawschi generalny konsul dr. Rohlfs dźerżesche. Wón pschi tym praji, so ßo w Tripolisu hischcźe tón cźaß na 30,000 schklovow lětnje pokupi; na hońtwje sa schklovami ßo lětnje na dwě milijoni schklovow skónzuje.

Awstrija. Awstriski khěžorstwowy ßejm je s wulkej wjetschinu nowy woborny sakoń pschijał. Psches njón awstriske wójsko tu ßamu ßylnosćz kaž němske wójsko nabudże.

— W Boßniskej je 18. dezembra na mnohich městnach ßylne semjerżenje było.

Franzowska, Psched něhdźe dwaczi lětami je Franzowsa Lesseps psches twar Suezskeho kanala ßrjedźnosemske morjo s cźerwjenym morjom sjenoczik. Twar bě tehdy akzijowe towarstwo pschedewsało. Dokelž běchu dźěłanske mozy tunje a ßo pódla teho kanal skoro psches ßame pěski wjedźesche, jeho twar pomérnje wjele pjenjes żadał njeje. Duż wobßedźerjo akzijow wulki dobytk sczinichu; akzije, na kotrež bě ßo 500 frankow sapłaczikło, běchu bórsy 2000 frankow hódne. Nětko je ßebi Lesseps psched někotrymi lětami sważił, ßrjedźnu Ameriku pola Panamy s kanalom pscherěsnucź. Teź tónle kanal ßo na akzije twari. W Franzowskej je ßo sa 2 milijardźe akzijow kupiło. Ludźo ßo nadźachu, so Panamski kanal runje tajki dobytk kaž Suezski kanal wobßedźerjam akzijow wunjeße. Nětko se strachom shonja, so ßu ßo sjebali. Pjenjesy, na akzije sapłaczene, ßu pschetrjebane, tola kanal je hakle hacź do połojzy natwarjeny. Duż je Panamske akzijowe towarstwo bankerot, jeli so ßebi rucze pjenjesy k dalschemu twarej wobstaracź njewě. So by ßo skerje pożczonka sczinicź móhła, chzedźa wobßedźerjo akzijow hacź do wotewrjenja kanala na dań ßwojich akzijow czakacź. Móżno teź je, so knjeżerstwo akzijowemu towarstwu pjenjeżnu pomoz poda. Wuwjesćz ßo Panamaski kanal da. Dotalne dźěła ßu dopokasałe, so sjenoczenje Atlantiskeho s Czichim Morjom kowrotna myßl njeje, a hdyż Franzowsojo sapoczane dźěło puschcźa, jo druhe ludy dokonjeja. Potom ßu Franzowsojo se ßwojimi pjenjesami pucź Jendźelczanam a Amerikanskim wurunali, kotsiž hižo dawno na to czakaju, so Panamaske towarstwo bankerot sczini.

Rußowska. W poßlednim czaßu bě ßo měnjenje wobtwjerdźiło, so je Ruska nadźiju spuschczika, ßebi hdy saßo w Bołharskej ßwoju prjedawschu samożnosćz dobycź. Temule měnjenju Peterburgski dopiß awstriskich knjeżerstwowych nowin „Polit. Correspondenz“ napscheczo stupi. Ruskej drje je móżno, wuwjedźenje ßwojich wotpohladow na Balkanje na njewěsty czaß wotstorczicź; wona móże ßo na dołhi czaß wscheho měschenja do balkanskich należnosczow wostajicź a ßo s tym spokojicź, so nětczischi staw w Bołharskej njepschipósnaje. To pak wona njesamóże, so by ßwoje żadanja w nastupanju Balkana na pschezo spuschczika a woßebje, so by kraje, wot njeje wot turkowskeho knjejstwa wußwobodźene, Awstriskej pschewostajika. Na druhej stronje Awstriska sa tym steji, so by ßwoju móz na Balkanje wobtwjerdźiła a powjetschika. Duż żanych wuměnjenjow njeje, s kotrymiż móhło ßo wujednanje bjes Ruskej a Awstriskej dozpicź. Ruske knjeżerstwo teź teho dla njewěri, so ßo rospanjenje němsko-awstrisko-

italſkeho ſwjaſka w bliſchim cžaßu wotcžakacź da. Wona drje ßebi praji, ſo bjes ſwjaſkarjemi druhdy wo mjenje waßnych wěžach pſcheßjenoſcź njeknježi, ſo pak trojoſwjaſk ſ tym wokomikom ſaßo ßwoju polnu móz nabudže, hdyž ſwjaſkarjam ſe ſtrony Ruſkeje abo Franzowſkeje něſajki ſtrach hroſy.

— Perſiſki ſchah je ßo hroženja Ruſkeje naſtróžiwſchi do wſchěch žadanjow ruſkeho knježerſtwa ſwolił. Duž k wójnje bjes Ruſkej a Perſiſkej njedóńdže.

Sserbija. Pſchi wólbach do wulkeje ſkupſchtiny (ßejma) je ßo wulka wjetſchina radikalnych ſapóßłanzow wuſwoliła. So ſměja radikalni pſchewahu na ſkupſchtinje, njebě dwělne, ſo pak pſchi wólbach wſchě druhe ſtrony do zyła poraža, to ßo tola wotcžakało njebě. Po dotalnych powjeſcźach budźa radikalni w ſkupſchtinje na 500 muži a liberalni na 81 muži ßylni. Awſtriſzy ſmyßleni doprědkarjo ßu jenož w tſjóch wokrjeßach dobyli, hacž runje bě knježerſtwo ſ mozu ſa nich agitěrowało. Radoſcź dla wólbneho dobycža je, wě ßo, bjes radikalnymi njewopißomna. W zyłym kraju kuježi porjad a měr. W miniſterſtwje ßo dla wólbneho wunoſchka tón cžaß hiſchcže žaneho pſcheměnjenja njeſměje.

— Stabowi a wyſchſchi offizěrojo Beogradſkeje garniſony ßu wobſamkli, ruſku rěcź nawuknucź. Rěcźniſka wucźba je ßo hižo ſapocžała. Ruſkopſcheczelne nowiny „Serbska Nezawisnosć“ tutón roßßud ßerbſkich offizěrow ſe ſympathiſkim naſtawkom powitaja prajizy, ſhromadne intereßy Sserbije a Rußowſkeje, ſa kotrež je ßo hižo bratrowſka krej pſchelała, žadaja, ſo byſchtaj wobaj ludaj dale hromadźe ſchkoj a pſchi roßßudźenju wo wulkich ſhromadnych intereßach ßo Ruſzy a Sserbjo ſaßo na bitwiſchcźu hromadu ſeńdu.

Egiptowſka. Wjednik Sudanſkich, Osman Digma, kotryž je egiptowſke pſchimórſke měſto Sauakim woblehnuł, je jendźelſkemu generalej Grenfeldej w Sauakimje k wjedźenju dał, ſo ßu Sudanſzy dweju Europjanow ſajeli. Jedyn ſ njeju je pjecža jendźelſki afriſki pucźowar Stanley, druhi pak Emin Paſcha. Osman Digma chże wobeju jateju Jendźelcźanam pſchewoſtajicź, jeli ſo ßo Sauakim Sudanſkim pſchepoda. By ßo tole poſkicźenje wotpokaſało, hroſy Osman Digma, wobeju jateju moricź. Hacž dotal ßo Jendźelcźenjo hiſchcže roßßudźili njeißu, Sauakimſke wrota Sudanſkim wotewricź. Powjeſcź Osmana Digmana ſda ßo mało k wěrje podobna bycź. Hižo ras je wón kžu roſſchěrił, ſo ßu Sudanſzy Emina Paſchu ſajeli. Poßledniſchi ßo hižo 12 lět dołho pſchi hornim Nilu w Wadelaiu ſ egiptowſkim wójſkom pſchecźiwo Sudanſkim ſběžkarjam džerži. W nowſchim cžaßu chzychu jemu ſ wjetſchim wójſkom na pomoz pſchińcź. To by wſchak nětko ſbytne było, hdy by wón woprawdźe w wojowanju pſchecźiwo Sudanſkim podležał był. Móžno pak tež je, ſo je ßebi Osman Digma powjeſcź wo padźe Emina Paſche wumyßlił a ju roſſchěricź dawa, ſo bychu Eminej Paſchi na pomoz njepſchicźahnuli. Jendźelcźenjo wěricź nochzedźa, ſo je Emin Paſcha jaty Sudanſkich, a wjele mjenje hiſchcže Stanley, kotryž ßnadź je hižo pſched lětom w ſnutſkownej Afriży wumrjeł. Duž tež Osmanej Digmje Sauakim njepſchepodadźa. — Po najnowſchej powjeſcźi je woblehnjenſke wójſko Osmana Digmana ſbite. General Grenfell je ſe 4000 mužemi jendźelſkich a egiptowſkich wojakow njepſcheczelſke naßypy ſe ſchtórmom dobył. Sudanſzy ßu na 1000 muži ſhubili. Dobycže bě doſpołne a ſa poł hodźiny dokonjane. Nadběh jendźelſkeje kavallerije njepſcheczela do zyła poraſy.

Boże dźěcźo w khěžzy.

(Skónczenje.)

Jaßne, módre njebjo ßo nad ſemju wupinaſche, kotraž ßo w ßwojim běłym ſchacže błyſkotaſche a ſyboleſche w jaßnym ßłónczným ßwětle. Richard wobſamknu, kraßny dźeń w poßylnjazym a wokſchewjazym ſymſkim powětrje wužicź. Wón konja ßebi wotnajawſchi ſ wrotami won pſches polo jěchaſche. Jeho wocźi ſ měrnej wjeßełoſcźu na krajinu, w ſymſkej kraßnoſcźi ßo pſched nim wupſcheſtrjazu, ſhładowaſchtej. Cžerſtwy powětr bě jemu pſchijomny, jeho wutroba bě wjeßeła. Tak wón, ßebi wottyknjeneho kónza njepoſtajiwſchi, po pucźu jěchaſche a ſkónczńje do měſtaczka Dransfelda pſchijěcha. Tu chzyſche ſaſtacź a do korczmy ſaſtupicź, ſo by ßebi a ßwojemu konjej wotpoczink a wokſchewjenje popſchał. Po pucźu pſches měſto ßo wón dohlada, ſo wjele ludźi do radneje khěže dźěſche a ſo wcźipni ſ wotewrjenymi woknami nuts hladachu. „Pohlej wſchak, ſchto tam je!“ ßebi mkodźenz pomyßli a tam jěchaſche. Pſchi radnej khěži ſ konja ſkocži a ſkocžo hólcžezej, kotryž pſched durjemi próſdny ſtejeſche, pſchepoda, ſo by jo ſa dobre myto khwilu džerżał a ſtražował. Wón ßam pak do jſtwy, ſ ludźimi pſchepjelneje, ſaſtupi.

„Dwě ſcźi toleŕ!“ runje jedyn muž wótſje wołaſche a ßo woprascha: „Njeßadźi nichtó wjazy?“

„Poltſecźa ſta!“ něchtó ſe ſhromadźiſny ſawoła.

„Sto dyrbi polne bycź“, myßleſche ßebi naſch mkody pſchecźel a ſawoła: „Tſi ſta toleŕ!“ Ludźo wó jſtwje ßo wohladowachu a ſe ſpodźiwanjom mkodźenza pſched ßobu widźachu, kotryž bě jim wſchón zuſy a njeſnaty. Muž w běle ſaprószchenej draſcźe, po napohladže mkynk, bě pak po ſdacźu na to njemdry a ſ hłoßom ſawoła: „Tſi ſta a pjecź dźeßacź toleŕ!“

„Tſi ſta a pjecź dźeßacź toleŕ!“ muž pſchi blidźe woſpjetowaſche a potom praji: „Tſi ſta a pjecź dźeßacź toleŕ je ßo ßadźiło! Njeßadźi nichtó wjazy?“ Wó jſtwje bě wſcho cźicho a wón dale rěcźeſche: Prěni — druhi — a“ — — —

Richard Huntigton hiſchcže pſchezo njewjedźeſche, wo cžo ßo jednaſche. Tola, muž tam w mucźnatej ßuknje, kotryž tak rosnjemdrjeny na njeho wocži wuwaleſche, njeßměďźiſche ßwoju wolu pſcheczíſchcźecź. „Sto dyrbi polne bycź!“ wón pſchi ßebi pomyßli a ſawoła: „Schtyri ſta toleŕ!“ A hiſchcže ſ wjetſchim ſpodźiwanjom ßo lud ſa mkodźenzom wohladowaſche, kotryž móżeſche taiku ſumu ßadźicź a ſapkacźicź. Mkynk pak roſſkobjeny hkowu tſchaßeſche, tola ßkowa njepraji.

„Schtyri ſta toleŕ!“ ſawoła ſaßo muž, kiž pſchi blidźe ßedźeſche a pſcheßadźowanje wjedźeſche. Wón drjewjany hamor, kiž w ruzy džerżeſche, poſběhnu a praji: „Prěni — druhi — tſecźi a — poßledni ras!“ Nichtó wyſche njeßadźi, a tak hamor na blido wrjeſkotajzy padźe. Pſchiraženje bě ßo ſtako.

„Schto dha ßym po prawom kupił?“ tak ßo Richard ludźi, bliſko njeho ſtejazych, praſcheſche.

„Khěžu, zyku khěžu!“ na njeho ſe wſchěch bokow wołachu. Mnoſy drje ßo mkodźenzej ßmějachu, kotryž bě taiku ſpodźiwnu kup ſcźinił. Muž pak w ſaprószchenej, mucźnatej draſcźe na njeho ſ potajnym hněwom hladaſche.

Mkodeho Jendźelcźana do prědka k blidu ſawołachu, ſo by tu ßwoje mjeno mjenował a kupnu płacźiſnu ſapkacźił. Sswoju liſtnizu wucźahnuwſchi žadany pjenjes w połnopłacźazych papjerach na blido położi. Hdyž bě ßwoje mjeno prajił a ßo podpißał, bě wſcho w rjedźe.

„Byſchcže mi nětko moje wobßedźenſtwo pokaſali?“ Richard pſcheßadźowarjej praji.

Tutón pſcheczelnje kiwnuwſchi wotmolwi: „Jara rad, mój knježe.“

Džěſchtaj hromadźe po haßach małeho měſtaczka. Skónczńje do wuſkeje, wotležaneje haſki pſchińdźeſchtaj. Tu pſcheßadźowar pſched małej, khudej khěžku ſtejo woſta a praji: „To je Waſcha khěža, mój knježe. Mi je jara žel, ſo wjetſcha a rjeńſcha njeje. Ale wjele lubſcho by mi hiſchcže było, hdy budźiſche ju ſtara Kata wobkhowała.“

Richard njeſroſumi, ſchto jeho pſchewodnik ſ tymile ßkowami měnjeſche. Wón ani ſa tym njemyßleſche, ale niſke khěžne durje wotewri, ſo by ſaſtupił a ßebi ßwoje wobßedźenſtwo wobhladał. Tu w niſkej ſtwicźzy khuda, ſtara žona pſchi blidźe ßedźeſche. Modleŕſke knihi pſched njej wocźinjene ležachu, tola wona w knihach njeczitaſche, ale mějeſche wocži ſe ſchórzuchom wodźetej a hórko płakaſche. Pódla njeje Marka a Jank, lubośnej dźěſcźi, ßedźeſchtej. Běſchtej ßo twjerdźe k wowzy pſchicźiſchcźakej, kaž ſo byſchtej ju chzykej ſmérowacź a troſchtowacź.

„Cžeho dla dha płakacże, macźerka?“ tak ßo mkody ſtudent ſtaru žonu lubośnje praſcheſche.

„Ach, ſchto dyrbju a ſchto mózu hewak cžinicź?“ wowka praji, pſchi cžimž ßo jej ßylſy ſ nowa a ßylniſcho ſ lizow ronjachu. „Sſym khuda, jara khuda žona“, wona dale powjedaſche, „a mam ßuroweho wěricźela. Wón je mje na ßudniſtwje wobſkorżił, dokelž jemu pjenjeſy, kotrež ßym jemu dołžna, ſ najlěpſchej wolu ſapkacźicź njeſamózu. Dženßa moju khěžku pſchedadźa, w kotrejž ßym wjele lět ſbožowna a ſpokojna žiwa była. Njewěm nětko, hdže dyrbju ſ wbohimaj dźěſcźomaj bydlicź a wostacź.“ Na wokomik wboha žona ſaſta, kaž ſo by ju boloſcź pſchemóhła. Potom pak ßo ſaßo ſ duchom ſebra a ſ twjerdym hłoßom praji: „Ale naſch Bóh w njebjeßach je hiſchcže žiwy, a wón mje a mojeju wnucźkow njewopuſchcźi.“

„To wón wěſcže njebudže“, ſtary ßudniſki pſcheßadźowar pſchiſtaji, kotryž bě ſ cźichej hnutoſcźu pſchihladował a poßłuchał. „A mkody knjes tu“, wón pſchi tym na ſtudenta, pódla njeho ſtejazeho, pokaſowaſche, „ßo mi też tajki njeſda bycź, kaž ſo chzył waß cźiſchcźecź a wobcźežowacź.“

A nětko schědźiwz žwojemu mkodemu pschewodnikej wscho horjo wopiža, kotrež bě wbohu wowku podeschko a ju skónczńje do wulkeje stysknoscze a staroscze pschinjeżko. Pschi tym czíche, hłuboke hnucze, žobużelniwa žmilnoscź psches wutrobu mkodeho studenta dźěsche. Bě jemu, kaž so by jandźelowe žłowa žłyschał: „Hlaj, pschipowjedam wam wulke žoże, kotrež žo wschemu ludu dostanje.“ W duchu wón dostojne wobliczo žwojeho schědźiweho nana widźesche, kak s lubosnym a dowěrniwym wóczkom na žwojeho žyna hladasche a žo jeho praschesche: „Mój luby Richardo, njewěsch hischcze pschezo, kak możesch prawe a hódne hodowne wješele pschihotowacź?“ K starej Kacze bliže stupiwschi, student s kaha jejnej ruzy pschimnu a jej praji: „Jeli so dale niczo njeje, macźerka, budźcze směrom a bjes staroscze, ja mózu a chzu wam pomhacź. Ssym runje waschu khěžku kupił a ju wam jako wasche wobžędźenstwo darju. Dołh je sapkaczeny a waž pschichodnje wjazy czíschczecź njebudże. Dźakujcze žo Bohu, kiž je wasche žylsy widźał a wasche próstwy s hnadu wuślyschał! Ja pak wam pscheju, so byschcze s lubymaj dźěsczomaj hischcze prawje dołho strowi a sbožowni w žwojim domje bydlili.“

Stara Kata chzyschе žwojemu dobroczelej k nohomaj panucź a jemu žo se žylsami sa jeho dobrotu dźakowacź. Tola Richard to njepschida, ale praji: „Wostajcze to, luba žona, a dźakujcze žo radscho Bohu lubemu Knjesej, kotryž je mje k wam dowjedł a mi pjenjesy do ruki dał, so bych wam pomhał.“ Nětko jemu wowka a dźěsczi s dźakownoscźu ruku tłóczachu a s radostnymi žylsami žwój najwutrobnischi dźak wobkruczachu. Wón pak žo jich dźakej wutorže a žo rucze wotžali. Bórsy po tym wón saž̌o na žwojim koniku žędźesche a wjele wješelschi, hacź prjedy, do Göttingena jěchasche.

Tón žamy dźeń wjeczor Richard Huntigton saž̌o se žwojimi tsjomi pschecźelemi w snatej korczmje žędźesche. Wón jim powjedasche, hdźe bě dźenža był, a kak bě pjenjesy, wot nana dostate, nakoźił. Pschecźeljo chzychu jeho najprjedy teho dla wužměschecź, dokelž bě rjany pjenjes, s kotrymž budźische žebi někotry wješeły dźeń sczinicź móhł, tak s woknom won czíżnuł. Tola w pohladze jeho woczow a w swuku jeho hłoža něschto leżesche, schtož jim žměch sahna a jich k wutrobnemu dźělbraczu hnujesche. A hdyž žo schtyrjo studencza tutón wjeczor dźělichu, běchu bjes žobu wotrěczeli, kak chzychu žebi shromadne hodowne wješele pschihotowacź.

Sswjata Boża nóz bě pschischła. Stara Kata bě w žwojej wutrobinej radoscźi maku jědlenku kupiła a s jabłukami a žwěczkami wupyschiła. Jank psched schtomikom stejo s wješełej wutrobu spěwasche: „Tak je Bóh žwět lubował, so je žwojeho jenicźkeho narodźeneho žyna dał, so bychu wschitzy, kiž do njeho wěrja, shubjeni njebyli, ale wěczne žiwjenje měli.“ Potom Marka staru, derje snatu, ženje doscź błyschanu a doscź lubowanu hodownu stawisnu powjedasche. Wowka na to sanješe a dźěsczi s njej spěwaschtej:

Czícha nóz, žwjata nam nóz!
Wschitko spi, pschi žłobi
Marja s Josefom njesdrěmuje;
Ssynk jej' lubosny swjeżeluje.
Czíschinko, žynko, ty spi!

Na dobo žo durje wotewrichu a schtyrjo schtudencza sastupichu. Stara žona žo skoro njewotczakaneho wopyta nastróži a dźěsczi žo strachocźiwje k njej czíschczeschtej. Tola wona hnydom pschecźelneho młodźenza spósna, kotryž bě ju s nusy wumohł a jej wupomhał. Richard k njej stupiwschi praji: „Dobry wjeczor, macźerka, k lubemu hodownemu žwjedźenjej! Dyrbicze mi a mojim pschecźelam dowolicź, s wami žo do wješela Bożeje nozy dźělicź a s nascheje strony k temu něschto pschidacź.“ Prjedy hacź móżesche stara žona na to něschto wotmolwicź, studencza žwoje tosche woczinichu, kotrež mějachu psches ramjo wižaze, a žwoje dary pod hodowny schtom składźichu. To běsche kražnoscź! Sa czímž móżesche wutroba żadacź, běsche tam widźecź: czopka drasta sa staru żonu a sa dźěsczi, žłóbko wonjaze kołacze, zyke brěmjo rajža, khojeja, rjane knihi a pižane wobrasy, wojazy a pópy atd. Dźěsczomaj žo sdasche, kaž so byschtaj do wotewrjenych njebjeż hladałej. Tola wowka s nowa někotre radostne žylsy wuroni a sawoła: „Ow, mój Bożo, to je pschewjele. Njejžym hódna tejko žmilnoscze a žwěrnoscze, kotruž mi wopokasujesch.“ Potom studentam ruku poda a jim wutrobny a hnuty dźak praji. Czi pak zyły wjeczor w małej stwiczźy wostachu a žo se sbožownej žwójbu s połnej wutrobu wješelachu a wješełe hody žwjeczachu.

Na druhi dźeń naschi młodźi pschecźeljo saž̌o w duschnym towarstwje hromadze žedźachu a wo rjanej Bożej nozy powjedachu, kotruž běchu měli a žwjeczili. „Ssy prawje měł, luby Richardo“, jedyn s nich praji, „a my dyrbimy žo tebi sa to dźakowacź, so žy nam to pokasał. Zane puczowanje do Parisa, žana wulkotna hoscźina a žane bohacze wobdarjene hodowne blido njebudźichu nam tajke wješele pschihotowacź móhłe, kajkež žmy pola stareje Katy w khudej khěžzy widźeli. Dawacź je tola rjeńscho, hacź bracź, a najrjeńsche hody tola žmilna luboscź žwjeczi.“ Towarschojo wješeli pschihłožowachu, a tak czasto hacź žo tutón wjeczor a posdźischo wo tym rěczesche, pschezo prajichu: „To běsche prawe, hódne hodowne wješele!“

Hodowny khěrlusch 1888.

Sswět je dźenža s tobu młody,
Jesu, hwězda człowjestwa.
Ponjeż wješele nam hody,
Daro kražny wot Boha!

Swony Boże, klinczcze rjenje,
Narodźił žo sbóżnik je!
Wulke kražne wješelenje
Psches człowjestwo dźenža dże.

Kwětki scźelu na pucź tebi —
Moje dźakne modlitwy;
Jesu, daj je lubicź žebi,
Dokelž dźeja s wutroby!

S harfu też chzu tebi sahracź,
Poźł'chaj jenož, dźěczatko!
Wo niczo žo njecham staracź,
Hacź so bych czi lubił žo.

Khěrlusch hodowny žo sběhaj
K cześcźi twojej, Jesušo!
Srudoba žo wschitka lěhaj,
Dokelž mam najlubscheho!

Rad bych koschił ruczku twoju,
Sbóżniko najmilischi;
Wsmi žej jenož duschu moju,
Kotruž njeżu nětko czi!

Ach daj mi we wěrje hladacź
Do twojeho wobliczа!
Schtó to nochzył žebi żadacź,
Hdyž cże, Jesu, nětko ma?

Ach daj mi žo poklakowacź
Dźenž psched twojim žłobikom
A cże we nim wobhladowacź
S radoscźu a s wješelom!

Hela dyrbi žrjecź a želicź,
So žy, Jesu, nětko nasch;
Nam pak daj žo sawješelicź,
So ty naž tak lubo masch!

D.

Ze Serbow.

S Budyschina. Na leżne waschnje je wóndano njesnaty jebak na tudomnym dwórnischczu pakostnistwo wuwjescź spytał, tola pschi tym žam žebje żakostnje sjebał. Pscheklepanz, młody srósny człowjek s czornej brodu pod nožom, bě žebi wothladał, so wschědnje popołdnju poželnik Hornjo-Hórczańskeho papjerńika se żelesnischim czahom domoj jědźi. Ssobotu — tak žebi paduch myžlesche — poželnik wěscze tydźeńsku msdu sa papjerńischich dźěłaczerjow s Budyschina do Hornjeje Hórki nožy. Duž wón sańdźenu žobotu poželnika, jeho na dwórnischczu wohladawschi, sadźerża, jemu prajiży, so dyrbi žo hnydom do měschczańskeho kontora sjenoczenych Budyskich papjerńikow wrócźicź, dokelž ma jemu tam knjes direktor Rommeney něschto poruczicź. Poželnikej žo wěz spodźiwna bycź sdasche; duž žo trochu komdźesche. Njesnaty pak na njeho sahawtowa: „Schto žo hischcze dołho rosmyžlujesch? Rucze! rucze! So móhł spěschnischo běżecź, daj mi toschu, chzu ju tak dołho dźerżecź.“ Poželnik žo też woprawdże psches zuseho wěste wustupowanje a psches jeho s pschežwědczażym hložom rěczane žłowa pscheleścicź da a jemu toschu pschepoda. Kak pak žo wón dźiwasche, hdyž do kontora pschischedschi, shoni, so nichtó wo tym niczo njewjedźesche, so ma žo jemu hischcze něschto poruczicź. Też direktor Rommeney, kotrehož žo, dokelž runje w Židowskim papjerniku pschebywasche, psches telefon wopraschachu, k wjedźenju da, so sa poželnikom żadał njeje. Na dwórnischczo žo saž̌o wróczźiwschi poželnik nihdże zuseho njewidźesche. Tón bě hižo dawno psche wschě hory, a toscha bě žo s nim žobu shubiła. Tola jeli so je žo pakostnik nadżał, so žnadź w toschi wjetschu sumu pjenjes nadeńdże, je žo žam lepił. W njej mjenujzy jenož někotre papjery leżachu, kotrež sa zuseho żaneje hódnoscze nimaju.

— Njedźelu 23. dezembra budże pósta w Budyschinje dopołdnja wot 8—9 hodźin, wot ½11—1 popołdnju a wot 2—8 hodź. wjeczor wotewrjena. Paket̄y žo w měsczе 25. dezembra kaž wschědny dźeń wunoschuja, tola na wžach žo prěni žwjaty dźeń s zyła njewunoschuje. 26. dezembra ma žo póstska žłužba kaž hewak njedźelski dźeń.

— Njewostajcze na měschczańskich dróhach niczo bjes wobkedźbowanja stejo; pschetož paduch czasto daloko njeje. To je wóndano žona, kotraž se Zicźeńskeho knježeho dwora mloko do Budyschina na pschedań wosy, na žwoju schkodu shoniła. Na rybowej haž̌y bě wona žwój wosyczk wonka stejo wostajiwschi do jeneje khěże sastupiła, so by tam žwojich wotebjerarjow spokojiła. Na haž̌u žo saž̌o wróczźiwschi, žaneho wosyczka wjazy njewidźesche, tak wjele hacź też žo sa nim wohladowasche. Hacź dotal njewužlědźeny

paduch bě ſ wosyczkom a ſ mlokowymi kanami, na nim ſtejazymi, na ženjeſaßowidźenje wotjěł.

— Měßaczníka „Łužica“ je 11. cźißko (dezember 1888) wuſchło. Wobßah: Kuzło dopomnjenjow. J. Cišinski. — Nazymska myslička. J. Cišinski. — Wjedro. Za Łužicy spisał Jenč-Drježdźanski. Přełožił E. M. — Z čěskeje poesije. XIV. Zymska. Pěsnił Jan Neruda. (Z „Jednorych motivow“.) Přełožił Adolf Černý. — Ludki w Šešowskim pólnym młynje. (Bajka z ludu.) Ernst Helas. — Boži štom. Syman. — Boża nóc. Syman. — Wobrazy z přirody. Po Brehmje wobdźěłał J. Nowak-Horjanski. VII. Domjaca kuna. VIII. Wudra. — Należnosće towarſtwow. — Serbski rozhlad. — Zapis přinoškow a darow. — Zejlerjowe spisy. — Dosłowo. Tole cźißko „Łužicy“, poßlenje lětuſche, ma jako pſchikohu titlowe łopjeno lětnika 1888, wobßah zyłeho lětnika, a ſapiß ſpißaczelow, kotrychž wudźełki a pſchinoſchki ßedmy lětnik „Łužicy“ podawa.

— Prynz Friedrich Auguſt je tydźenja w Draždźanſkej holi, hdźež ßo jěſdni wuwuczuja, pſches ſaraczenje ſkakajo ſ konja panuł a ßebi na lěwej noſy žilku hnuł, ſo 8 abo 10 dnjow ſe jſtwy njemóże. Khodźi ßo jemu cźeżko; pſchi tym dyrbi ßo na kij ſepjeracź. Wyſchſchi ſtabny lěkař dr. Jacobi nohu runa. Kóń, kotryž ßo wobßuże, hdyž pſches ſaraczenje ſkoczi, ma wulku ranu do żiwota.

S Hornjeje Hórki. Ssobotu 15. dezembra pſched wjeczorom běchu ſchtyrjo něhdźe 9lětni hólzy na lód rěki Sprewje njedaloko Hornjeje Hórki ſchli, ſo bychu ßo tam ßmykali. Prěni pſchi ßmykanju běſche Hermann Budař ſ Małych Bobolz. Hdyž tón kuſk dale na lodźi ſjědźe, ßo wón pſchepanu a hnydom ſa nim dwaj druhaj. Budař ßo hnydom w wodźe ſhubi — taj druhaj pak ßo lodu dźerżeſchtaj. Tón ſchtwórty ſpyta jeju wuczahnucź, ale tež wón ßo pſchełama. Na jich żałoſtne wołanje żiwnoſczeŕ Khěżor ſ Cźornych Noßliz na pomoz pſchińdźe, ale tež wón ßo pſchełama a mějeſche nuſy doſcź, ſo ßo ßam někak ßmjertnemu ſtrachej wukhowa. Na wulke ſboże w najwjetſchej nuſy referendar Müller ſ Budyſchina nimo pſchińdźe, kiž běſche ſ cźahom do Dźěžnikez pſchijeł, ſo by na Mniſchonſku hora doſchoł. Sa wokomik běſche něſchto ßwojeje draſty wotcźißnuł, do rěki ſkocził a tych tſjóch hólzow pſchimnuł. Ale woda bě hłuboka a jemu hacź do ſchije dźěſche; cźi tſjo hólzy jeho dźerżachu, ſo ßo hibnucź njemóżeſche — wón ſ rěki won njemóżeſche, dokelž běſche pſchi brjoſy lód, tak ſo mějeſche ßo ßam wo ßwoje żiwjenje bědźicź, hacź druſy jemu rěbl pſchinjeßechu a jeho ſ tymi tſjómi hólzami wuczeżechu. Jedyn ſ nich żiwjenje wjazy njepokaſowaſche, tola do bliżſcheho domu donjeßeny po dlěſchim ſchudrowanju ſaßo wożiwi. Hnujaze bě, ſo bě prěnje ßłowczko, kotreż wupraji, praſchenje: Hdźe je mój bratr? (kiž bě ßo ßobu pſchepadnył, ale ßo też wukhował). Jedyn ſ hólzow, Hermann Budař, kotryž bě ßo pſchełamawſchi hnydom w wodźe podnurił, je ßo Bohu żel tepił. Jeho cźeło ßu hakle po dołhim a ſprózniwym pytanju njedźelu popołdnju namakali; wutoru ßu jeho cźeło ſ wulkim dźělbraczom na evang. luth. pohrjebniſchczu w Mniſchonzu khowali.

S Brěſy. Sańdźenu póndźelu popołdnju je Brěſynſki knježi pohoncź, hdyž bě do Lutijeczańſkeho mlokarſtwa mloko dowjeſł, na dompuczu w tak mjenowanym mordgrundźe zuſu holczku namakał. Wona je, każ praji, ſe ßwojimaj ſtarſchimaj pola Lehmanna w Spytezach hoſpodowała a ſtarſchej ſtaj ju potom wopuſchczíłoj. Holczka ſroſumliwje němſki powjeda, je ßo, każ wudawa, 19. julija 1879 w Radebeulu pola Draždźan narodźiła a rěka Hana Alma Schmidt Najprjedy je w Radebeulu a potom něhdźe pola Barlina do ſchule khodźiła. Jejna macź je pſched ſchtyrjomi lětami wumrjeła a jejna pſchirodna macź je pinczniza w Barlinje była. Holczka móże Boże dźeßacź kaſnjow ſ hłowy prajicź a też derje liczicź wě. Tu khwilu ßu jej hoſpodu w Brěſowſkim hoſcźenzu dali.

S Hodźija. Sańdźeny měßaz ßu w naſchej ſchuli pſchi wuczbje khachłowe roły, pod wjeſchom ſchulſkeje ſtwy wißaze, dele panułe a jenemu hólzej hłowu tak ſtraſchnje ſraniłe, ſo je lěkař ranu hromadu ſchicź dyrbjał. Stwa, w kotrejž je ßo to ſtało, je ßo hakle loni pſchetwariła a powyſchiła.

S pomjeſow. Skoro ſmějemy ßwjate dny; potom budźe kuſk khwile k cźitanju. Wujo, kajke dha ſ protyku je? Macźe hižo nowu protyku? abo póńdźe hiſchcźe něchtó do hód do měſta? Pſchedźenakez wujowa protyka na jenej ſtronje powjeda, kak ßu něhdźe burja wot pſchedołżeneho ßußoda kórz dobreje role po połdra ſta tolerjach kupicź móhli, kak pak jemu te pjenjeſy popſcheli njeßu, a kak ßu napoßledku zuſemu wikowarjej ſa kórz teje ßameje role po dwě ſczi tolerjach ſapłacźili. To ßo w Pſchedźenakowej protyzy jara duſchnje cźita, a jedyn abo druhi je ßebi pſchi tym hižo na to a tamne myßlił, ſchtoż wón ßam wě a ſnaje. Ale wjele ważniſcha je tam dobra rada, kotruż Pſchedźenak burſkim ludźom dawa; wón powjeda, ſo a kak dyrbja burſzy ludźo pſchi nětczíſchich hubjenych cźaßach ßebi ßami pomhacź: pſchetoż ſchtóż ßebi ßam pomha, temu je najlěpje pomhane. Sſława Pſchedźenakej ſa tu dobru radu! W Pancźizach ßu wóndano hižo po njej cźinili. Schtó budźe dale po njej cźinicź?

S Wojerez. Pruſki hornjołużiſki komunalny ßejm w Shorjelzu je na namjet Mużakowſkeho ſtawſkeho knjeſa, hrabje Arnima, pſched dlěſchim cźaßom wobſamknuł, ſo dyrbi tym kandidatam duchownſtwa, kiž chzedźa ßerbſku rěcź nawuknucź, ßo pjenjeżna podpjera doſtacź. Sańdźene lěto ſtaj dwaj wo tajku podpjeru proßyłoj. Sa bliżſche lěto móża ßo 750 hriwnow tajkeje podpjery wudźělicź. Każ Wojerowſki „Kreisblatt“ cź. 100 praji, je ßo nadźecź, ſo budźe jedyn abo druhi wo pjenjeżnu pomoz żadacź, dokelž pſchezo hiſchcźe doſcź tajkich młodych theologow njeje, kiž bychu ßerbſkeje rěcźe mózni byli.

S Delnjeho Wujeſda. Pola naſcheho knjeſa duchowneho je dlěſchi cźaß żadny hóſcź, jedyn duchowny ſ Galizíſkeje, k. Ssliwka, hoſpodował. Wón je ſ evangelſkim duchownym a wuczerjom w Jaroßławje, hdźež je bjes 12,000 ſ wjetſcha żidowſkimi wobydlerjemi horſtka evangelſkich. Zyrkwiczka ſa evangelſkich je mólczka, tola, dokelž je woßada tak jara maka a khuda, ßebi hiſchcźe ſwony a piſchcźele njeßu wobſtaracź móhli. Sa farara ßu khěżu kupili, kotruż bychu rad ſapłacźili, tola dla wulkeje khudoby woßadnych to móżno njeje. Hdy by něchtó ſa jara potrjebnu woßadu pjenjeżny dar woprowacź chzył, bychu jón wěſcźe knjeża duchowni rad pſchijeli a jón do Jaroßława póßkali.

Dary ſa natwarjenje ßerbſkeho domu.

Handrij Eichler w Nowej Wßy	— hr. 50 np.
Jurij Hauſch w Nowej Wßy	1 „ — „
Jan Brankat w Nowej Wßy	— „ 20 „
Hromadźe:	1 hr. 70 np.

S dźakom kwituje **M. Mjerwa**, pokładnik M. S.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 19lětneho, hižo ras jebanſtwa, proſcheŕſtwa a dundanja dla khoſtaneho dźełacźerja W. T. Kalicha ſ Bělczez winowachu, ſo je do bydła tamniſcheho kublerja Bjenady ſaléſł a tam khléb, butru a jedyn nóż wotewſał a ſo je dale ſ bydła tamniſcheho kublerja Kalicha ſchěry pjeſł, rukajzy a ſtupnje kranuł. Wobſkorżenemu jaſtwo na tſi měßazy a arreſt na ſchtyri njedźele pſchißudźichu. — Cźeladnik Rěſak ſ Kobliz pola Wojerez bě 2. novembra ſ bydła kublerja Cźibki pjenjeżnu móſcheń ſ 12 mk. kranuł. Hižo tſi krócź paduchſtwa dla khoſtaneho wobſkorżeneho k jaſtwu na jene lěto ſaßudźichu.

Kawniſki ßud. Skórżba dla kſchiwdy wjeßneho rychtarja Dejki w Hornjej Hórzy pſchecźiwo dźełacźerjej Pjetaſchej w Mniſchonzu ßo na to waſchnje ſkónczi, ſo Pjetaſch do teho ſwoli, ſo ßudniſke khóſty ſapłacźi a ſkórżbnikej ſjawnje cźeſcź wrócźi.

Přilopk.

* Njenaturſke mandźelſtwo bu pſched krótkim w Žitawje ſ wußudom zyrkwinſkeje a ßwětneje wyſchnoſcźe roswjaſane. Tamniſchimaj mandźelſkimaj M. ßo pſched něſchto měßazami tſecźe dźěcźo narodźi. Ssebi pſchi tejle ſkładnoſcźi kſchcźeńſkej wopißmje dźěſcźoweju ſtarſcheju wobhładujo ßo ſtawnik dohlada, ſo ſtaj mandźelſkaj — bratr a ßotra. Tutaj ßo mało njeſtróżiſchtaj. Wobaj běſchtaj ßo w jenej wßy w ßußodnej Cźěſkej narodźiłoj; běſchtaj njemandźelſkej dźěſcźi wot jeneho nana, ale wot dweju macźerjow; duż ßo kóżdy po macźeri mjenowaſche. Cźaß żiwjenja ßo hiſchcźe widźałoj njeběſchtaj, hdyž ßo pſched něſchto lětami na rejwanſkej łubi w Žitawje jeſnaſchtaj; w tymle měſcźe też ßo ſwěrowaſchtaj. Do naroda tſecźeho dźěſcźa njewjedźeſchtaj, ſo ſtaj bratr a ßotra.

* Schtwórtk tydźenja ßu ſ Łóbja njedaloko Draždźan żónſke cźeło wuczahnuli. Rany na hłowje na to pokaſowachu, ſo běchu żónſku ſkónzowali. Pilnemu ßlědźenju polizije je ßo bórſy poradźiło, mjeno ſkónzowaneje żónſkeje każ też mordarjow wußlědźicź. Skónzowana je woženjena Caroliowa a jejnej mordarjej ſtaj Schachez mandźelſkaj w Draždźanach. Poßledniſchej ſtaj ßo hižo mordarſtwa doſpołnje wuſnałoj. Schachowa żona bě Caroliowej, ſ kotrejž ßo hižo dlěſchi cźaß ſnajeſche, nalutowarſke knižki kranuła a bě jej pódła teho někotre ſta hriwnow dołżna. Dokelž Caroliowa Schachowu teho dla wobſkorżicź hrożeſche, Schachez mandźelſkaj wobſamknuſchtaj, Caroliowu ſkónzowacź. Wonaj Caroliowu do ßwojeho bydła pſcheproßyſchtaj a ju, jej narěcźowſchi, ſo mataj pjenjeſy w pinzy ſkhowane, nawabiſchtaj, ßobu do pinzy dele hicź. Tu ju ſe ßekeru ſabiſchtaj. Na druhi dźeń ſahe rano cźeło do kſchinje położichu, kotruż ſ cźełom ſ Albertoweho moſta do Łóbja cźißnuſchtaj.

* Njedaloko Hainsberga wóndano tworny cžah, kotryž ſ Chemnitza pſchiježdże, ſ kolijow sježdże. Lokomotiwa a prěni wós na kolijach stejo wostaſchtaj; někotre ſa nimaj ßlědowaze wosy buchu spowalane. Dwaj saſtojnikaj cžaha ßo lóhzy ſranischtaj. Něschto hodžin tam cžahi wjazy jěſdžicź njemóžachu; paßažěrojo dyrbjachu na měſcże njesboża ſ cžaha ſlěſcź, to město pěschi wobeńcź a na druhej stronje do cžaha saléſcź.

* W papjerniku w Plagwitzu pola Lipska běſche ßo sańdženu póndželu dopołdnja roła satykała, kotraž ſ parneho kótka wjedże. Tepjer roku rjedžicź poczа. Zyle njenadžizy pak ßo njerjad, kotryž běſche ßo naßadžał, puſchcźi, a pſches roku ſ kótka krop praßnu, kotryž tepjerja zyle wopari. Njesbožowny je na ßmjercź. Wón je 35 lět stary a ma žonu ſ tjómi dźěcźimi.

* W Sprottawje je ßo wóndano podwyſchk delnjoſchleſynſkeho regimenta pólneje artillerije pſched wocžomaj ßwojeje njewjesty satſělik. Hižo dźeń prjedy běſche njewjesćże rěcžał, so ßebi žiwjenje wosmje, a ßo podarmo prózował też ju narěcžecź, so by ſ nim wumrjeła. Posdźiſcho ßo pokasa, so je podwyſchk hiſchcże ſ druhimi holzami ßo sanoſchował był, a so je ßo nětko ſcžěhwkow bojał.

* S Bremerhavena ßo pische: Na parnej łódźi „Möwe“ je wóndano łódźnik ſchkleńcžku karboloweje kißaliny w město palenza wupił a ßurowe cžwile pſchětrawſchi bórſy na to wumrjeł, sawostajiwſchi žonu a cžrjódku dźěcźi. Łódźnik běſche hólzej porucził, so by jemu ſ bleſche, kotraž na jeho blidku ſteji, ſchkleńcžku palenza pſchinjeßł. Hdyž hólz žadane pſchinjeße, łódźnik zyku ſchkleńcžku na dobo wupi. Nětko hakle pytnu, so je něſchto druhe wupił, hacž palenz. Ale běſche hižo posdże: palazy jěd ſatraſchnje ſpěſchnje ſkutkowaſche, a pomozy žaneje njebě. Hdyž posdźiſcho na łódźnikowe blidko hladacź dźěchu, tam dwě bleſchi pornjo ßebi ſtejeſchtej; w jenej běſche palenz, w druhej ſtraſchny jěd. Njesbožowny poßoł to rozumił njebě abo běſche ßo pſchehrabnuł: duž łódźnikej ſchkleńcžku jěda porjedźi.

* Kaž hižo tydženja ſ krótka pißachmy, we wßy Linden tamniſcheho pjekarjowu žonu *njedawno w nozy wokoło* tſjóch w pjekarni morwu w łužu krwě leżo nadeńdźechu. Hdyž bórſy na to muž, kotryž běſche ßo wjecžor ſ domu wotßalił, domoj pſchińdże, wón wobkruczeſche, so je ßo tudy rubjeżne mordarſtwo ſtało, wudawajo, so je ßo też 400 toleř pjenjes ſhubiło. Ssudnik, kotryž hnydom naſajtra rano wěz pſchepytowacź poczа, na pjekarja ßameho tukaſche, so je žonu ſkónzował. Duž muža hnydom ſajachu a ßadźichu. Wón ſ wopředka prějeſche; ſkónczńje pak ßo wuſna, so je žonu ſe ßekeru ſaraſył a ju potom hiſchcże ſ nožom kłół; ſ pſchiczinu mordarſtwa wón domjazu pſchekoru mjenowaſche. Pjekař mějeſche hižo druhu žonu. Dokelž je prěnja pſched dwěmaj lětomaj nahle ſemrjeła, nětko na pjekarja tukaju, so je ßwojej prěnjej žonje ſ jědom ſawdał; duž je ßudniſtwo poruczіło, so ma ßo jeje cžěło wuhrjebacź. Pjekař je ßo, ſchtož ßo błyſchi, mjes tym w jaſtwje wobwěßył.

* W cžißle 48 naſchich nowin wo hróſbnym rubjeżnym mordarſtwje pißachmy, kotrež běſche ßo w Hamburgu ſtało. Mordarja, kotryž je ſpeditěra Hülſeberga ſkónzował a wurubił, ßu mjes tym wußlědźili a ſajeli. Wobydlerjo Hamburga ßu ßo tehole njeſkutka dla lědy směrowali; a hižo ſaßo je ßo tam krwawny podawk ſtał. Do jeneho tamniſcheho hoſcźenza ſańdženu póndželu wjecžor něhdże 30 lět stary muſki ſe žónſkej pſchińdże, wudawajo, so je to jeho žona, ſo ſtaj ſ Frankfurta nad Mainom a ſo chzetaj khwilu w Hamburgu pſchebywacź. Wó jſtwje, kotruž jimaj hoſcźenzar pſchipokaſa, powjecžerjeſchtaj, na cžoż muž pincžnikej hiſchcże poruczi, ſo by jeho rano bórſy po woßmich ſawołał. Hdyž pincžnik naſajtra rano wołacź pſchińdże, ßo na jeho klepanje wó jſtwje nichtó njewotwoła, na cžoż ßo wón ſaßo wotßali. Hodźinu posdźiſcho wón ſaßo wołacź pſchińdże; ale ſaßo ßo nichtó njewotwoła. Tónkrócź pak pincžnik wußkyſcha, ſo wó jſtwje něchtó ſtona; duž wón hoſcźenzarja ſawoła, kotryž durje wuraſycź da. Hdyž pak wón dó jſtwy ſaſtupi, ßo jemu hróſbny napohlad poſkicźi. Ssrjedź jſtwy muſki w łužu krwě morwy leżeſche, w rukomaj ſchěſcźrokkaty revolver dźerżo, ſ kotrehoż běſchtej dwě kulzy wutſělenej. Pſched kožom žónſka leżeſche, kotraž běſche do wutrobna tſělena, ale hiſchcże dychaſche. Jenoż ßkużobna holza, kotraž w tym ßamßnym dźěle twarjenja ſpaſche, běſche w nozy něſajki hołk ſaßkyſchała, ale ſa to měła, ſo woda tak ſchumi a howri. Hdyž běſche cžežzy ranjena žónſka trochu k ßebi pſchiſchła, wot njeje ſhonichu, ſo je 22 lět stara a ſo je ßo w Frankfurcże nad Mainom, hdyž jeje macź bydli, jako ſpěwarka žiwiła. Wona powjedaſche, ſo ßamomordarjowa žona njeje, ale jeho lubka. Wjecžor běſche ßo ju wón wopraſchał, hacž chze ſ nim wumrjecź, na cžoż běſche wona, to ſa žort mějo, haj prajiła. Na to je wón revolver wucźahnuł, do njeje tſělił a ßebi ßam kulku do ſpanja tſělił. Cžežzy ranjenu do hojerńje donjeßechu; lěkarjo pak nadźije nimaju, ſo ßo jim radźi ji žiwjenje ſdźerżecź. Ssamomordař je ſ Frankfurta, 25 lět stary, woženjeny a ſ cžaßnikami wikowaſche. Schto je jeho na krwawny njeſkutk pohnuło, dotal nichtó njewě.

* Žałoſtnu ßmjercź mějeſche ſańdženy tydźeń wotrocžk, kotryž w mlokarni w Flensburgu w Połnóznym Schleswigu ßkużeſche. Wotrocžk do kowarnje pſchińdże, hdyž kowarſki runje ſe žałkej żeleſnej żerdźu dźěry ßmudżeſche. Kowarſki běſche żerdź na wóhniſchcźo położił; hdyž běſche doſcź žałka, ju rucże ſ wóhnja wucźeże a ßo ſ njej wobrocźi. Tón ßamßny wokomik też wotrocžk na tamnu stronu pſcheſtupi, a žałka żeleſna żerdź ßo jemu ßyczo hłuboko do žiwota nuts ſaſchtapi. Žaneho ſynka wot ßo njedawſchi ßo njesbožowny na semju wali a bórſy na to ducha ſpuſchcźi. Kowarſki na njesbožu wina njeje.

* Wobžarujomne njesboże je ßo ſańdženy tydźeń we wßy Raahede w Schleswig-Holſchtynſkej ſtako. Pola jeneho tamniſcheho bura pękny, dźěkawy ßyn jeneje wudowy ßkużeſche. Wóndano hólcžej do hródże pſchińdże, ßebi „ſa żort“ poſtromk wokoło ſchije ſadźernu a chzyſche „ßo wobwěßycź ſpytacź“, kaž ßmějo ſa někim ſ cželedże ſawoła. Ssam w hródźi wostawſchi pak je ßo najſkerje wobßunuł, poſtromk je ßo wokoło ſchije w hromadu ſcžahnuł, a hólcžej w ßekli wißaſche. Hdyž ſa něſchto cžaßa bur do hródże pſchińdże, běſche hólz morwy. Jeho ſe ßekle wußwobodźiwſchi ßo na wſche móżne waſchnje prózowachu jeho saßo woživicź, ale podarmo.

* Pola Dobrubki w Cžechach 9. t. m. zyku zyganſku ßwójbu, ſchtyrjoch mużſkich a dwě żónſkej, ſmjerſnjenu nadeúdźechu. Wſcha próza, ſmjerſnjenych zyganow woživicź, běſche podarmo.

* W jenym dźiwadle w Neaplu wóndano kruch hrajachu, w kotrymž je ſkónczńje też bitwa. W město tſělby, kajkež hewak w dźiwadle maju, běſche jedyn ſpěwar ſ wopraſdźitej a natykanej tſělbu pſchiſchoł a ſ njej towarſcha ſatſěli, ſ kotrymž běſche ßo dźeń prjedy ſwadźił. Njesbožowny na měſcże morwy leżo wosta. Wſchitzy, kotſiž ßobu hrajachu, ſe ſtrachom roscźékachu. Też pſchihladowarjo ßo naſtróżachu; duž cžiſchcźeńza a měſcheńza w dźiwadle naſta. W ßwojej keklerſkej draſcże mordař ſ dźiwadła cžeknu; lud ßo po měſchcźanſkich dróhach ſa nim cžerjeſche. Skónczńje jeho ſajachu.

* W domje jendźelſkeho ſemjana w Londonje wóndano poßleſchcźa pſchewětrowachu. Na jene dobo młoda żónſka pſchiběża, dwě poßleſchcźi ſhrabnu a ſ nimaj cžeknu. Na dworje dwanacžo ßkużobnizy ſtejachu; ale khróbkoſcź, ſ kajkejž ßo paduſchſtwo ſta, jich tak pſchekwapi, ſo ßo nichtó njedomaßa, ſo by ſa żónſkej běžał. Wo kranjenymaj poßleſchcźomaj ſhoniwſchi polizija żónſku bórſy wußlědźi. Poßleſchcźi běſche wona mjes tym hižo ſaſtajiła. Pſched ßudnikom ßo płaczo wuſna, ſo je poßleſchcźi kranuła, ßo ſ tym ſamolwjejo, ſo budźechu jeje dźěcźi hłodu wumrjeće, njebudźeſche-li poßleſchcźi kranuła a ſaſtajiła. Jeje ßußodża 27 lět starej żónſkej najlěpſche ßwědcźenje dawachu; ßudnik pak woſjewi, ſo je nuſowany, ju paduſchſtwa dla ſaßudźicź. Žałoſcźizy a płakajzy wobſkorżena dźeſche: „Ssamo najmjeńſche khoſtanje by ſa mnje ſ najwjetſchim njesbožom było. Ssym wudowa po wojaku, kotryž je na wójnje w Afriży žiwjenje ſhubił. Hdyž mje ſaßudźicźe, ßwoju dotalnu ßnadnu ſaßkużbu ſhubju, a moje dźěcźatka hłodu wumru.“ Duž ſemjan, kotrehoż běchu ſa ßwědka powołali, ſtaże a praji: „Knjes ßudniko! Zyła wěz je hnydom wot ſpocžatka ſ njedoroſumjenja naſtała, kotrež ßu moji ßkużobnizy ſawinowali, mi wo niczim niczo njeprajiwſchi. Poßleſchcźi ßym ja wobſkorżenej darił. So by mojim ßkużobnikam prózu ſalutowała, je ßebi darjenej poßleſchcźi ßama wſała. Sa tule prózu ji 200 toleř darju.“ A ſemjan ji na měſcże dwě ſcźi toleř naßadża. Wboha żónſka ſ wjeßełoſcźu ani ßkowa prajicź njemóżeſche a płacžb ßwojemu dobrocźerjej k nohomaj padże. Ssudnik pak k ſemjanej dźeſche: „Knjeże, Wy ſcże dobry ſkutk dokonjał, kotryž Wam Bóh ſapłacź!“

* Najwjetſche město na ßwěcże je London, jendźelſke hłowne město, kotrež ma něhdże 4 milijony wobydlerjow. W Londonje je wjazy židow, hacž w Paläſtinje, wjazy katholſkich, hacž w Romje. W Londonſkim pſchiſtawje wſchědnje 1000 łódźow ſteji. Wob lěto ßo w Londonje 40,000 cžłowjekow narodźi, a 9000 nowych domow natwari. Na póſt ßo tam w pſcherěſku wſchědnje 238 milijonow liſtow dawa.

* W měſcże Birmingham w Połnóznej Amerizy njedawno cžrjóda ludu jaſtwo nadběhowaſche; chzychu mordarja, kotryž je ßwoju žonu a dwě dźowzy ſkónzował, ſ jaſtwa měcź a hnydom wobwěſchecź. Jaſtwowa ſtraża tſělesche, dźewjecźoch ſatſěli a ſchtyrnacźoch rani. Potom hakle ßo cžrjóda roſeńdże. Mordarja pak do ßußodneho města do jaſtwa dowjedźechu.

* Ssobu najwjetschi bohaczk na ßwěcźe je J. W. Makey w Poknózno-Amerikanskich Sjenocźenych Krajach. Psched 20 lětami hischcźe Makey jako khudy pschekupski po ßwěcźe puczowasche; psched 6 lětami hischcźe samoženja njemějesche, so by rěcźe hódne byko; dźenßa jemu jeho samoženje 55 milijonow markow lětneho dokhoda njeße. Duž ma 1100 milijonow mk. samoženja, hdyž 5% danje liczimy. Na měßaz by po tajkim wot ßwojeho kapitala wjazy hacž połpjata milijona mk. dokhodow měł, na dźeń 150,000 mk., na hodźinu wjazy hacž 6000 mk. Hacž tež to je tón muž sbožowny?

* S Kischinjewa ßo nowinam Moskowskija Wědomosći pische: W Bessarabiji hischcźe żenje tajkeho wulkeho wóhnja byko njeje, kajkiž je sańdźene dny městaczko Foleschty sapuscźił. Městaczko ßo dwaj dnjej palesche; něhdźe 400 domow ßo wotpali; něhdźe 70 jich stejo wosta. Schkoda ßo dotal hischcźe wobliczicź njehodźi, dokelž je ßo jara wjele tworow a wschelakeje nadoby ßobu spaliło. Hižo sańdźene lěcźe běsche w Foleschtach woheń, kotryž je 70 domow sanicził. Njesbožowni wobydlerjo městaczka wulku nusu cźerpja. Něhdźe 4000 ludźi je hospodu a ßwoje zyłe samoženje shubiło.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi budźe 2. ßwjaty dźeń hodow dopołdnja w 10 hodź. kapłan Räda němski předowacź.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Jurij Hermann, Gustava Pawoła Kschižana, fórbarkarja w Ssmolizach, ß. — Marja Martha, Hendricha Gustava Libschera, murjerja na Židowje, dź. — Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 13. dezembra: Hana Khrystiana, njebo Handrija Hajnika, fabrikskeho dźełaczerja na Židowje, wudowa, 41 l. 5 m. 3 d. — 14. Jan Bohuwěr Wagner, dźełaczeŕ w wokrjeßnej dźełacźerni na Židowje, 78 l. 6 m. 26 d. — 16. Oskar Franz, Jaroměra Wylema Röthlinga, maschinskeho wjednika na Židowje, ß., 4 m. 1 d. — Marja, Jurja Nowaka, wumjeńkarja w Nowych Cźichońzach, mandźelska, 79 l. 9 m. 18 d. — 17. Friderika Khrystiana, njebo Jana Pětschki, maleho sahrodnika w Cźichońzach, wudowa, 67 l. 1 m. 6 d. — 18. Marja Martha, Hendricha Gustava Libschera, murjerja na Židowje, dź., 2 d.

Płaczisna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 2185 měchow.	W Budyschinje 15. dezembra 1888 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.	W Lubiju 20. dezembra 1888 wot mk.	wot np.	hacž mk.	hacž np.
Pschenża běła	9	23	9	52	9	12	9	41
" żołta	8	93	8	99	8	68	8	97
Rožka	7	85	8	10	7	69	7	81
Jeczmjeń	7	25	7	32	6	87	7	33
Wowß } 50 kilogr.	6	50	6	90	6	40	6	60
Hroch } 50 kilogr.	7	22	10	—	8	50	9	17
Woka } 50 kilogr.	6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły } 50 kilogr.	13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka } 50 kilogr.	17	—	17	50	16	25	17	50
Běrny } 50 kilogr.	1	80	2	20	2	—	2	50
Butra 1 kilogr.	2	40	2	70	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	8	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	90	4	10	3	50	3	80
Sstóma 600 "	32	—	34	—	30	—	33	—
Prožata 670 schtuk, schtuka	5	—	15	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby	5	25	6	50	—	—	—	—

Na hursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. 52 np. hacž 9 hr. 67 np.; pschenża (żołta) wot 8 hr. 93 np. hacž 9 hr. 23 np.; rožka wot 7 hr. 91 np. hacž 8 hr. 16 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 61 np.; wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 6 hr. 90 np.

Dražďźanske mjaßowe płaczisny. Howjada 1. druźiny 56—60 mk., 2. druźiny 51—55, 3. druźiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne ßwinje 52—55 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Cźelata 1. druźiny 50—58 np., 2. druźiny 28—38 np. po puncźe rěsneje wahi.

Wjedro w **Londonje** 21. dezembra: Mjerśnjenje a mhła.

Póst sa wožoby:

bjes Budyschinom a Rakezami.

Wotjěźd s Budyschina (pósta)	wjecźor	w	7 hodź.	35 min.
" Makeho Wjelkowa	"		8 "	20 "
" Njeßwacźidła	"		9 "	30 "
Pschikhad do Rakez	"		10 "	10 "
Wotjěźd s Rakez	rano	w	6 hodź.	5 min.
" Njeßwacźidła	"		6 "	55 "
" Makeho Wjelkowa	"		8 "	5 "
Pschikhad do Budyschina	"		8 "	45 "

Jěźdny plan żeleźnizow wot 1. oktobra 1888.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Dražďźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
Se Shorjelza	1,55	—	4,43	7,58	10,50	1,56	2,30	4,21	6,55	—
Rychbacha	—	—	5,7	8,22	11,14	—	2,55	4,44	7,19	—
Lubija	2,24	—	5,28	8,45	11,39	2,24	3,17	5,5	7,41	—
Budyschina	2,49	4,0	6,2	9,21	12,18	2,47	3,52	5,40	8,17	—
Biskopiz	—	4,30	6,38	9,58	12,56	—	4,27	6,14	8,53	9,58
			1-4.		1-4.				1-4.	
Arnsdorfa	—	4,51	7,1	10,22	1,21	—	4,51	6,35	9,20	—
Radeberga	—	5,2	7,11	10,32	1,31	—	5,1	6,44	9,31	10,25
Do Dražďźan	3,52	5,29	7,40	11,3	2,0	3,49	5,31	7,12	10,4	10,48

S Dražďźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.
S Dražďźan	—	6,0	8,50	10,20	12,15	3,0	5,0	8,50	11,40	12,52
Radeberga	—	6,39	9,25	—	12,52	3,38	5,37	9,26	12,17	—
Arnsdorfa	—	6,51	9,37	—	1,3	3,48	5,49	9,37	12,28	—
					1-3.					
Biskopiz	—	7,21	10,6	—	1,29	4,15	6,19	10,5	12,55	—
Budyschina	—	7,59	10,44	11,29	2,3	4,51	6,53	10,40	1,24	2,1
Lubija	6,32	8,43	11,27	11,55	2,43	5,31	7,32	11,22	—	2,27
Rychbacha	7,7	9,1	11,43	—	3,1	5,49	7,50	11,40	—	—
Do Shorjelza	7,48	9,22	12,4	12,21	3,20	6,10	8,11	12,1	—	2,54

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.
S Budyschina	5,10	7,36	10,45	2,4	4,50	8,20
Dźěžnikez	5,20	7,51	10,55	2,14	5,0	8,29
Budestez	5,28	8,4	11,3	2,22	5,8	8,37
Roswodez	5,34	8,11	11,9	2,28	5,14	8,43
Do Wjeleczina	5,43	8,22	11,18	2,37	5,23	8,51

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.
S Wjeleczina	6,0	8,45	11,42	3,5	5,45	9,15
Roswodez	6,11	8,53	11,50	3,16	5,56	9,24
Budestez	6,21	8,59	11,56	3,24	6,6	9,30
Dźěžnikez	6,32	9,7	12,4	3,35	6,17	9,38
Do Budyschina	6,43	9,15	12,12	3,46	6,28	9,46

S Kamjeńza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-4.
S Kamjeńza	6,0	8,45	11,55	3,45	8,20
Połcźnizy	6,23	9,8	12,26	4,17	8,45
Großröhrsdorfa	6,33	9,18	12,39	4,31	8,56
Do Arnsdorfa	6,45	9,30	12,54	4,46	9,7

S Arnsdorfa do Kamjeńza.

Wosowa klaßa	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,10	10,27	1,25	5,50	9,45
Großröhrsdorfa	7,29	10,41	1,45	6,5	9,59
Połcźniz	7,42	10,50	1,58	6,14	10,8
Do Kamjeńza	8,8	11,9	2,24	6,34	10,27

Njech ßo w haptykach sa polèpschenymi, woprawdźitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta żada, kotrež ßu dostacź w tyskach po 60 np. a 1 mk.

6000 mk., 1500 mk., 600 mk. ßu tež dźělene po 4 % na hypotheki wupożczicź abo tež jako pożczonka. **Emil Fröde** pschi rybowych wrótkach.

Blisko Budestez je **żiwnosćź** se 4 kórzami pola na pschedań. Napłaczicź ma ßo 600 toler. Dalsche je shonicź w Budestezach czißko 47.

Dwě ßylnej czornopißanej ßuczelnej czehnitej **kruwje** ßo kupitej na kamjeńtnej haßy cź. 16.

Sahrodniska żiwnosćź na pschedań.

Sbytne kubło prjedawscheje **Kudźelicź** żiwnosćze w Ssmochczizach, 10 kórzow 55 prutow wopschijaze, ma ßo s domkhowanymi żnjemi póndźelu 11. februara 1889 dopołdnja w 10 hodźinach dobrowólnje na pschedawacź pschedawacź. Dalsche je pola korczmarja **Winklera** tam shonicź.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:

Sserbske kmótsjaze listy.

Sawostajenstwowa awkzija.

Schtwórtk 28. dezembra, tsetzi zwjaty dzeń hodow wot 9 hodź., maja zo w Mako-Wjelkowskej koloniji cziško 41 wschelake sawostajene wězy, kaž **drastne, hospodarske a kuchinske khamory, stoły, blida, dobre poszleschcza, schaty, domjaza** a **kuchinska nadoba** sa hnydom hotowe pjenjesy na pschesadźowanje pschedawacź.

Wjesne grychty.

Khorla Barthel

s napschecza měschczanskeho theatra

porucza **swoblekane pópy, pópowe czěła, pópowe hlowy, pópowe stupnje a schtrympy,** teho runja swój skład **porzelana, kamjeniny, schkleńczanych tworow, schpihelow, gardinowych žerdźow, rosetow atd.** po jara tunjej płaczisnje. **Talerje** bjes smylka po 10 np., **schalki** po 10 np.

Mydlarnja H. Lehmanna

w Budyschinje

na hornczerskej haźy czišło 3 a na žitnej haźy czišło 3

porucza slědowaze wudźelki po poniżenych płaczisnach w snatych dobrych družinach:

jadriwe mydło I (kalijowe mydło)	**punt po**	**40 np.,**
žiwizojte jadromydło	„ „	36 „
jadriwe mydło II. družina . . .	„ „	30 „
czisczaze mydło	„ „	30 „
jendželske bělaze (blejchowaze) mydło	„ „	20 „
masne mydło	**punt po**	20 a 25 „
kryst. soda	**punt po**	5 „

pschi wotewjaczu 5 puntow sho płaczisny poniża,

rajźowu a pschencznu schterku,
petrolej a ripikojty wolij po najtunischich płaczisnach,
najlěpschi kołmas wot Schindlera a Myßlia w Schczeczinje
punt po 25 np.

Louis Gadt, krawski mischtr

w kupnizy pschi hłownym torhoschczu.

Wupschedawanje na składźe leżazych **dobrych czistowołmjanych tkaninow** a **mużazych wobleczenjow, pikeschow, nadwoblekow** atd., po najnowschej módźe derje seschitych atd.

Nowolětne khartki

w kraßnych najnowschich mustrach, změschne a khutne w wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach porucza

Gustav Rämsch

na bohatej haźy 22.

Zdźěłanym Serbam a serbskim swójbam poručamy najnaležnišo jako **hodowny dar** J. Ćišinskeho

1. **Knihu sonettow,** njewjaz. 1 mk., eleg. wjaz. 2 mk., ze złotym rězkom 2,20 mk.
2. **Formy,** njewjaz. 2,50 mk., eleg. wjaz. 3,50 mk., ze złotym rězkom 3,80 mk.

Móża so dostać w Smolerjec knihićišćerni w Budyšinje.

Lutherskim starschim, kiž chzedźa swojim wjetschim dźěczom rjany hódny dar k Božemu dźěsczu wobradźicź, mózeja zo należnje poruczicź wosebne s rjanymi wobrasami wuhotowane knihi: **„Dr. Marczin Luther.** Jeho žiwjenje a jeho skutki wot **J. Jakuba,** fararja w Njeßwaczidle", kiž zu sa połdra hriwny pola k. **Marka Ssmolerja** w Budyschinje dostacź.

W Ssmolerjez knihićišchćerni je sa 10 np. dostacź nowy **„Bibliski pucznik"** sa wschitke dny lěta 1889. Teho runja **„Boża nóz"** sa 3 np.

W wudawarni Serbskich Nowin je sa **25 np.** dostacź:

Pschedźenak.

Protyka sa Serbow

na lěto

1889.

Fotografiski ateliej

Oskara Meistera

w Budyschinje na seminarskej drósy 6.

Fotografije wot wulkosće medaillona hacź do woprawdźiteje wulkosće zo na najlěpje dźěkaju, teho runja **krajiny, pomjenschenja** a **powjetschenja.** Fotografowanje ratarskich a industrialnych maschinow kaž tez gruppow, tez swonka doma.

Chirurgiska wobalerna w Budyschinje

na schulerskej haźy 3 po 2 skhodomaj, nutskhód na rěsniskej haźy.

Wuwinjene a wustorczene stawy runa, stawy wustrychuje, plestry kładźe, piwalzy zadźa a kunki staja, suby torha, wschě rany wot tšělenja, bicza, kłócza, rěsnjenja, torhnjenja, kußnjenja, stłóczenja, sahorjenja a smjeczenja hoji a wschu druhu do zwojeho powołanja złuschazu pomoz derje a tunjo podawa

Jan Löffler, pruhowany hojeŕ.

Khosej

wot najtunischich hacź do najdrózschich družinow w wulkim wubjerku porucza

Hermann Klemm

na bohatej a kamjentnej haźy.

Nowe

hollandske jerje

wulke a tucźne

po 4 a 5 np.,

15 schtuk po 60 np.,

porucza

Gustav Poser.

Turkowske złowki

najlěpscheje družiny porucza

Moritz Mjerwa

pschi mjazowym torhoschczu.

Destilazija snatych dobrych likěrow po starych tunich płaczisnach.

Na zwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne czinimoj a je poruczamoj.

Ginzel a Ritscher

na wulkej bratrowskej haźy 6.

Dürrenbergsku warnu zół
Dürrenbergsku skótnu zół

(kotraž je, kaž je snate, najlěpscha) porucza najtunscho

Emil Lebelt

na dwórnischczu w Budestezach.

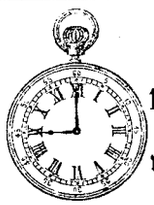

A. Mager

czaźnikaŕ

11 na serbskej haźy 11.

Wulki skład wschěch družinow

czaźnikow

s dwělětnym rukowanjom.

Porjedźenja zo, kaž je snate, najlěpje a najtunscho wobstaraju.

Kožowy mas,
kopytny mas,
vaseline,
kołmas,
drjewowy ther,
zmoku

pschi potrjebje porucza

J. G. Müller,

powjasarski mischtr.

Kosaze kózki,

teho runja sajecze a karniklaze kózki kupuje a płaczi najwyschsche płaczisny sa nje

Gustav Nawka

na garbarskej haźy cziško 16.

Tez zu tam wschě družiny kožow k pjelzam bjes molow po najtunschich płaczisnach dostacź.

W wudawarni „Serb. Now." zu po 50 np. dostacź:

Wječorne pěsnje

wot **W. Hálka**

jako prěni zwjazk

Serbskeje knihownje.

K hodam

porucza po najtuniſchich płaczíſnach
wſchelake druziny rósynkow,
mandle,
zitronat,
zitrony,
wſchě koruſchki,
najlěpſchu butru k pjeczenju,
khěžorſki mukowy wucjah,
dróbny zokor,
lompowy zokor,
kaž tež wſchědnje czerſtwe
ſuche drozdże.
Richard Neumann
na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

K hodam

poruczamoj naſchu ſnatu dobru
5 np. zigaru,
ßylnu czißko 6, miłu czißko 4,
pſchi wotewſaczu 50 ſcht. w rjanej hodownej wobalzy.
Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3,
drogowe khlamy k ſłotemu worłej.

Düſſeldorfſke
eſſenzy ſa punez
po zyłych a poł bleſchach
kaž tež po waſy,
eſſenzy ſa horze wino
tunjo poruczataj
Strauch & Kolde
3 na kamjeńtnej haßy 3.

Britwje

woprawdźite Solingſke, w etwiju ſe ſchtrychowanſkim rjemjenjom a pinſlom hižo po 3 mk.,
jědźne a khofejowe tžizy
w najnowſchich muſtrach, kaž tež němſke a franzowſke
khofejowe mlyny
pola **C. Rockſcha**
w mjaßnych jědkach 22.

K pſchihódnym **bożodźeſczowym daram** ßwój ſkład **czaßnikow** a **optiſkich wězow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza
Max Klockau, czaßnikar
na ſwonkownej lawſkej haßy 7.

W wudawarni „Serb. Now.“ je ſa 10 np. dostacz:
Boži lud w zuſbje a tola domach pſchi Jeſußu.
Prědowanje
w kſchižnej zyrkwi w Drazdźanach druhu njedźelu adventa 1888 jako na dnju ſchtyrzyczílětneho wobſtacza Drazdźanſkich ßerbſkich kemſchenjow
dźerżane wot **Jurja Jakuba,**
fararja w Njeßwaczidle.

Krajnoſtawſki bank w Budyſchinje.

Kaž hacz dotal, wupożczujemy **pjenjesy na hypotheki ratarſkich leżomnoſczow** w mjeſach wuſtawkowych poſtajenjow po **tſi a tſi běrtlki prozentach.**

Wupłaczuja ßo **hotowe pjenjesy bjes wobliežanja proviſije.** — S wjetſcha ßo pożczonki na hypotheki bjes amortiſazije dawaju; wona pak móże ßo wujednacz.

Kóždemu žadanju ma ßo pſchipołożicz: wotpißmo folija, ſapiß wobßedźeńſtwa a wobßwědczenje wopalneho ſawěſczenja.

W Budyſchinje, 12. dezembra 1888.

Krajnoſtawſki bank Kralowſkeho Sakſkeho Hornjołużiſkeho markhrabinſtwa.

Wotewrjenje khlamow.

Dawam najpodwolniſcho k wjedźenju, ſo ßym w **Klukſchu** khlamy wotewrił a poruczam ſczěhowazu tworu po jara tunich płaczíſnach: **płat, pokpłat, poßleſchczowe tkaniny, wupjerſki, błidowe ruby, trjenja, dybſaczne rubiſchka, barchent k koſchlam, rubiſchcza wokoło ſchije a na hłowu, khołowowe tkaniny, hotowe łazy, khołowy a ſpódne khołowy** atd.

Wo pilny wopyt proßy

A. Sensenſchmidt.

W wudawarni Serb. Nowin je na pſchedań: **Spěwna radoſcz;** ſběrka ſchulſkich ſpěwow. Do ſeleneje wobalki ſwjaſana ſa **50 np.,** do twjerdych deſkow ſwjaſana **70 np.**

Schtóž

chze nóż abo nożizy toczene abo wuporjedźene měcz, póſczel je do parneje toczerńje a porjedźerńje
Oskara Buttera w Budyſchinje pola theatra.

Pſchi ſchulſkich hrjebjach pódla hoſczenza k ſłotemu ßłónzu ſ napſchecża ſtarych kaſarmow je hacz do 6. januara 1889
Bethlehem
żiwjenje Jeſuża wot narodźenja hacz do kſchižowanja, khumſchtnje wurěſane, wuſtajene. Njedźelu a ßwjate dny popołdnju wot 3 hacz do 9 hodźin wieczor, wſchědne dny wot 4 hodźin wotewrjene. Wo dobroczíwy wopyt proßy
Moritz Kaiſer.

Woſjewjenje.

Prěni dźeń hodow, wutorn, wieczor wot 6 hacz do 8 hodźin budże ßo, chze-li Bóh, w ſkhadźowanſkich rumach khorych podpjerazeho towarſtwa w Wulkej Dubrawje pſches ßerbſke ſpěwy a pſchednoſchki ßo wotměnjazy wjeßely dźěczazy hodowny ßwjedźeń ßwjeczicz, na kotrymż budże k. wucżer Grülling ſe Sarěcza ßwjedźeńſki pſchednoſchk dżerżecz. Wot 8 hacz do 10 hodź. budże na 200 dźěczom Boże dźěczo wobradźecz.

Wſchitzy lubowarjo nabożneho dźěczazeho wjeßela ßo na tutón ßwjedźeń luboſczíwje pſcheproſchuja wot **naprawjerjow.**

Droždźiſki hoſczenz.

Druhi ßwjaty dźeń hodow **reje.**
Pſchecżelnje pſcheproſchuje
Tſchieter.

Sſłużobnu holzu k 1. januarej pyta rěſniſki miſchtr **Lehmann** pſchi mjaßowym torhoſchczu czißko 6.

Dla ſkhorjenja dotalneje ßłużobneje holzy ßo něhdże ſchěßnaczelětna ßerbſka holza k wothladanju dźěczi pyta. Hdże? je ſhonicz w wudawarni Serb. Nowin.

W papowej fabrizy w Nowej Wßy móża hiſchcże někotſi mużojo, żony, hólzy a holzy pſchi dobrej mſdże trajne dźěło dostacz. Jenoż dźěławi, ſtróſbi ludźo chzyli ßo pſchipowiedźicz.

Pytam wuſtojneho **tyſcherſkeho** k polſtrowanym meblam. Móju jenoż tajkeho trjebacz, kotryż je hižo tajke dźěło czinił.
Auguſt Bjar,
tyſcheŕ ſa polſtrowane meble
na ſnutskownej lawſkej haßy 6.

Tyſcherſkeho wucżobnika pyta hnydom abo k jutram
G. Hoffmann,
tyſcherſki miſchtr w Sołóſku.

Wucżobnik ßo pyta.

K jutram pytam ßyna ſprawneju ſtarſcheju ſa wucżobnika.
Otto Engert w Budyſchinje.

Na pucżu ſe Scheſchowa do Niżeje Wßy je ßo **wokmjana deka** namakała. Saßo dostacz w Komorowje czißko 25 pola Rakez.

Ssobuſtawy ßerbſkeho lutherſkeho knihowneho towarſtwa w Budyſkej **Pětrowſkej** woßadże chzyli ßebi ßwój nowy **bibliſki pucznik** w Ssmolerjez knihiczíſchczerni wotewſacz.

Warnowanje.

Kóždeho, kotryż njewěrne, pſchißkodźerſke ßłowa wo mni roſſchěrja abo je roſſchěrił, wobſkorżu.

W Komſku pola Njeßwaczidła, 20. dezembra 1888.

Jan Żur, żiwnoſczer.

Palma měra

na row
Jana Auguſta Domſcha,
bura a gmejnſkeho prjódkſtejerja
w Rakojdach,
wot podwißaneho położena.
Wumrje 30. novembra 1888.

Hłóß: Ty ſnajeſch, Knjeże, moje lěta.

Kak ſachodne je wſcho na ßwěcże,
Haj tež to cżłowſke żiwjenje.
To ſhonimy tu w kóżdym lěcże,
A tola tehdy najbóle,
Hdyż jedyn ſ naſchich lubych tu
Nam woteſchoł je ſe ßmjercżu.
To ſhoniwa wſchak tež je ſ nowa
Ta Domſchez ßwójba w Rakojdach;
Jim mandźelſki, nan, bratr ßo ſkhowa
A njeżeny bu na marach
Wſchak hižo tamnu póndźelu
Na pohrjebniſchczo w Hrodźiſchczu.
To żiwjenje wón pſchinjeßł běſche
Tu na ſchěſcz a pjeczdźeßacz lět
A lubjeradу wotßal dźěſche,
Hdyż bě tón Knjes joh' wołał nět,
We wěrje do toh' ſbóżnika
Sso wón tu czíſche wudycha.
Wón ſczerpliwje je tudy noßył
Cżeżkotu dlěſchej' khoroſcże,
Je pſchi tym ſtajnje Boha proßył
A wuprajił to żadanje,
So by tón Knjes jom' hnadny był,
Dha cżahnucz rad ſ toh' ßwěta chzył.
We ſtrowych dnjach rad pſchebywaſche,
Hdżeż bydlenje czeſcz Boża ma,
Sſko ſtajnje ßobu ſkhadźowaſche
Do Knjeſowego pſchitwarka,
Tam bě jom' město najlubſche
Wot wſchitkich, kotrez ſnajeſche.
Tam je też huſto ßobu proßył:
Budź, Bożo, hnadny hrěſchnikej
Dla Khryſta, kiż je ſa naß noßył
Tón kſchiż a pſchelał ſa naß krej;
Ta prawdoſcz naſchoh' ſbóżnika
Je nětk joh' draſta pſchiſtojna.
Haj wěſcze tajka Boża hnada,
Kiż pyta kóżdoh' hrěſchnika,
Hdyż wón ju jeno ßebi żada,
Je ßo też jemu doſtała;
Wón je ßej horzo żadał to
A njeje proßył podarmo.
Dha ſpi nětk derje w ßwojim rowje
Wſchak ty, mój luby ßwako, tam,
Hacz junu też po Bożim ßłowje,
Każ twjerdże to ßy wěrił ßam,
Ta truba teho jandźela
Naß wſchitkich ſ rowa ſawoła.
Wy pak, kiż ſcże tu ſawoſtali
A żarujecże wo njeho,
Każ njeradу ſcże jeho dali,
Tak wopomńcże wſchak ßwěru to,
So wěrno tola woſtanje,
Schtoż czini Bóh, wſcho dobre je.
My wſchitzy pak, to wěſcże wěmy,
Tón pucz też junu mamy hicz,
Duż hnadny czaß też tola chzemy
Ssej ſtajnje prawje wukupicz,
So, hdyż tón Knjes też woła naß,
S nim móhli hicz na wěczny kwaß.

W Bukojnje, 12. hodownika 1888.

H. Falka, g. p.

Dźak.

Knjeſej kublerjej **Hajnje** w Khanezach pola Hodźija ſa nahladny pjenjes, kotryż je mi, dokelż ßym pola njeho 16 lět dołho ßłużiła, jako myto darik, najwutrobniſchi dźak praju. **Marja Holanez.**

(K temu czißku pſchiłoha.)

Pschiłoha k czißłu 51 Serbskich Nowin.
Ssobotu 22. dezembra 1888.

Woprawdże jara wulki wubjerk

najnowschich drastnych tkaninow

po **jara** tunich płaczišnach namakamy pola

Juliußa Hartmanna ßyna

na rózku mjaßoweho torhoschcza.

Na hodowne blido

porucza

ßwój wubjernje wuhotowany skład

słotych a ßlěbornych wězow

a

słotych žonjazych cžaßnikow

dobroczinwemu wobkedžbowanju.

Najlěpsche dźěło — tunje płaczišny.

Guido Reiche, słótnik

w Budyschinje na hłownym torhoschczu czißło 2.

Wulke rósynki,
male teho runja,
mandle ßłódke a hórke,
sultanske rósynki,
drobny zokor,
zyky teho runja,
zitronat a zitrony,
zymt a muskatowe kwěty,
safran,
koruschki a zitronowy wolij,
butru,
pscheničnu muku,
wscho w najlěpschej tworje po jara tunich płaczišnach porucza

Th. Grumbt
na swonkownej lawskej haßy.

Drožđże,

czerstwu a derje hibazu tworu, tež pjekarjam a saßopschedawarjam jara tunjo poručam; dale **zokor** zyky a drobny po 29 a 30 np., **rósynki,** rjane wulke, hódnu tworu, **zitrony, zitronat, mandle, butru k pjeczenju, wohrjechi** atd. pschi jenoz sprawnym poßłuženju po najtunischich płaczišnach poručam.

Carl Noack
na žitnej haßy w Budyschinje.

Ssukno a bukskin

stary łóhcz hižo po 2 mk.

porucza **k praktiskim hodownym daram**

Bruno Grohmann

pschedawarnja ßukna pschi hłownym torhoschczu 9.

Handrij Barcz

28 na swonkownej lawskej haßy 28,
s napschecza hosczenza k běłemu konjej,

porucza ßwój wulki skład **wodunjepschepuschczatych schkórnjow, pjelschczowych schkórnjow, pjelschczowych stupnjow, filzowych schkórniczkow a filzowych stupnjow s filzowymi a kožanymi póduschemi, mužaze, žonjaze a holczaze schkórniczki, hólczaze schkórnje, stupnje sa dźěczi, stupnje k wukhadžowanju, k rejam a turnowanju, njewjeschczinske stupnje, mas na schkórnje, wikßu** atd. w snatej dobroschczi po tunich płaczišnach.

Wuměnjenje je po hodžoch dowolene. Po měrje skasane, teho runja porjedženje ßo derje a tunjo wuwjedže.

Koruschki wscheje druziny,
běły a czorny pópjer,
nown wyrzu a naliki,
zymt a zymtowe kwěty,
mazißowe wohrjechi a mazißowe kwěty,
safran,
wscho zyle a cziste tokczene,
koruschkowy wolij, zitronowy wolij atd.
porucza tunjo

Otto Engert
en gros drogowy khlamy en détail.

Lěkarski
dorschowy jatrowy wolij,
snaty najlěpschi ßrědk psche **czerpjenje wutrobnja** a **pluzow,** psche **skrosle, kischawu, ßłaboscz pola dźěczi, kožinu wumpjeru** atd., dostach w czerstwej tworje a jón w bleschach po 50 a 75 np. kaž tež po wasy tunjo pschedawam.

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail.

Wschě
kolonialne twory,
khosej, zokor, rajß
atd. ßu najtuńscho dostacz pola
Schischki a Rjeczki
w Budyschinje.

Khosej

paleny a njepaleny

jenoz w dobrych druzinach poručataj jara tunjo

Ginzel a Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Czisty palenz

jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre druziny kaž

jednore a dwójne likěry

porucza jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

A. Schöncke

knihiwjasaŕnja a papjerjowa pschedawaŕnja

1 na hauensteinskej haßy 1

ßwój bohaty skład po tunich płaczisnach porucza.

Spěwaŕske knihi,
modleŕske knihi,
wobrasowe knihi,
pjenježne tosche,
schulske tosche a mapy,
schifrowe tafle,
pjerowe kaschcziki,
ryßowadła,
protyki a almanachi,
domjaze žohnowanje,
fotografijowe albumy,
fotografijowe wobłuki,
pißne albumy,
wobrasowe listna,
modelěrowanske listna,
kaschcziki k schiczu,
pißanu papjeru,
worjechowe słoto a ßlěbro,

pychu na božodźěsczowy schtom.

Filzowe stupnje a tofle,

najlěpschi wudźěłk, jara trajne

po snatych jara niskich płaczisnach.

Mězy

sa mužow a hólzow w kraßnych nowosczach.

Filzowe kłobuki

sa mužow a hólzow we wschěch nowosczach, jara hódne,

wurjadnje tunje.

Najwjetschi skład w Budyschinje. Sprawne poßłuženje.

Hugo Lehmann,

22 na bohatej haßy 22.

Nowolětne kartki

w wulkim wubjerku

porucza **E. Rafeld**

na kotołskej haßy.

Sswój wulki skład

britwjow a tóczných rjemjenjow

jenož w dobrych kajkosczach pschi potrjebje naležnje porucza

Hermann Karsch prjedy A. Rocksch

3 pschi mjaßowych jědkach 3.

Pschispomnjenje: Wscho toczenje a porjedźenje po najtunischej płaczisnje wobstaram.

Ssuche drožďźe

najlěpsche Draždźanske wot **A. G. Hufelanda**

porucza wschědnje czerstwe

Ernst Glien na róžowej haßy.

Kosaze, sajecze, karniklaze a wschě druhe **kože** kupuje a pschezo najwyschsche płaczisny płaczi

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach czißło 9.

Hermann Darschau,

schtrympaŕnja w Budyschinje

na schuleŕskej haßy czißło 1

ßwoje dawno jako jara dobre snate **schtrympowe twory** czežkeje družiny se ßwojeje schtrympaŕnje po tunich płaczisnach dobrocziwemu wobkedźbowanju porucza.

S dobom na ßwój wulki skład **schtrykowanskeho pschedźena** najwubjernischeje kajkoscze kedźbne czinju.

en gros. en détail.

Pschedeschczniki

pschihódny božodźěsczowy dar

w wulkim wubjerku po tunich płaczisnach porucza

Ed. Schulze's Sohn

pschedeschcznikaŕ

na bohatej haßy 26 pschi wrotach.

Dwě łóhczi schěroki płat sa czeledź,

rjany tołstoniczaty, stary łóhcz po 40 np. porucza

Emil Wehrle w Budyschinje

na jerjowej haßy.

Wosjewjenje.

K pschedstejazym hodam poruczamy ßwoju jara běłu a wubjernje ßo pjeczazu

pscheńcznu muku

po ßlědowazych płaczisnach:

khěžorowy wuczah zentnaŕ po 17 mk., hachtl po 1 mk. 8 np.,
pscheńcznu muku czißło 00 zentnaŕ po 16 mk., hachtl po 1 mk.,
pscheńcznu muku czißło 0 zentnaŕ po 14 mk., hachtl po 90 np.

W Delnim Wujesdźe, 1. dezembra 1888.

F. v. Rabenawowy walzowy młyn

w Delnim Wujesdźe.

Rjane jerje

po 3, 4, 5 np. atd.,

po kopach tuńscho porucza

Richard Neumann

na snutskownej lawskej haßy.

Khofej

paleny a njepaleny

porucza po najtunischich płaczisnach

Richard Neumann.

Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow poměrnje tuńscho.

Strowe kruschwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž tež **strowe wólschowe drjewo,** po móžnosczi bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pschi czeńkim kónzu ßylne, kupuje po najwyschschich płaczisnach

mechaniska pschadownja w Hajnizach.

Hamburgsko-amerikanske paketojěsdne akzijowe towaŕstwo.

Direktna parołódźna jěsba

s **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,

s **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,

je **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,

s **Hamburga** do **Wjeczornej Indiskeje**
měßacznje 3 krócz,

s **Hamburga** do **Mexika**
měßacznje 1 ras.

Towaŕstwowe póstske parne łódźe podawaju wubjernu jědź a pschihódnu puczowansku składnoscz sa kajutowych a bjeskubjowych puczowarjow.

Dalsche wukasanje dawa No. 797

Carl Heisel w Budyschinje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni „Serb. Now.“ (na rózku zwonkneje lawskeje hasy čo. 2) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 h. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 52. **Sobotu 29. decembra 1888.** **Lětnik 47.**

Nowe lěto 1889.

Budź postrowjene, lěto nowe,
Běž pucź swój wottyknjeny wot Boha!
Hdyž wostanje mi cźěło strowe,
Chzu dale khwalicź srjedźa ziona
Wschě dźiwy Boże nowe nad nami,
Kiž wóczko dźenża hischcźe njewidźi.

Naš nowa dźenża wita hnada,
Kiž Jesuš Khrystuš sašłužił je nam;
Duž wóczko s dowěrjenjom hlada,
Schto ty nam napschecźiwo njeješesch sam.
O dźěcźi Boże, pójcźe hnadu bracź,
Kiž Bóh nam w lěcźe nowym lubi słacź!

Ty, Božo, wostanjesch tón samy,
Nam bycźe twoje njesestari so;
Sa sylnosćź swoju wobkhowamy
Cźe dale też do lěta noweho.
Hacź słabi smy, schto chzyli bojecź so,
Hdyž wostanjesch ty nasche hrodźischcźo?

Ssej dźenża chzemy s nowa slubicź,
Kaž bratsja lubowacź so bjes sobu!
O njedajmy sej wěru rubicź,
Nam słowo Boże sdźerž a posylń ju!
We swjasku bratskim běžmy s nowa pucź
A njedajmy so psches strach s njeho hnucź!

Tak, lěto, běž pod khwalbu Božej
Wot sapoczatka sem hacź do kónza!
Schtoż khwali swět, naš njewosbožej!
Dźěl lěpschi ruka Boża sa naš ma.
Haj, lěto, pój, budź lěto khwalenja
Nam wschitkim hacź do posledjeho dnja!

D.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžyr Wylem 22. dezembra w Schczecźinje (Stettin) pschebywasche, so by tamnischemu grenaděrskemu regimentej „Kral Friedrich Wylem“ khorhojine banty darił. S pschiczinu khěžoroweho pschijěsda běchu so měschczańske domy s khorhojemi wupyschiše. W kasinje kraloweho regimenta khěžor rěcź dźerżesche, w kotrejž praji, so je tutón regiment posledni był, kotryž je wón s mjeczom w ruzy psched swojeho dźěda, khěžora Wylema I., wjedł. Tež armeekorps, k kotremuž regiment słuscha, je posledni był, kotryž je jeho dźěd w khěžorskich manevrach pruhował a kotremuž je so tehdy wot njeho polna khwalba a pschipósnacźe dostało.

— Němska wójnska parna łódź „Lipsk“ je hižo sasso pschi narańscho-afriskim brjosy jenu arabsku łódź, se schklovami napjelnjenu, popanuła. Arabsźy sebi njedźiwajo woblehnjenja tamnischeho mórskeho brjoha pschezo sasso sważa, schklovow se snutskowneje Afriki wuwosycź, na druhej stronje pak też europiske wójnske łódźe krucźe strażuja. Pschi tym maja, kaž so sda, němske łódźe najwjetschi wuspěch. Mjenje sbožowni su Jendźelcźenjo. Jendźelska łódź „Garnet“ je sebi lědma dźěru sapłatawschi, kotruž je sebi pschi sraženju s jendźelskej łódźu „Boadicea“ wurasyła, pschi zanzibarskej kupje na mjel sajěła. Teho runja je też jendźelska łódź „Griffon“ na mjeli wisajo wostała.

Awstrija. Dźěłacźerjo w wuhlowych składach połnózneje żelesnizy w Winje su dźěłacź pschestali. Woni sebi hody žadachu, so bychu prěni swjaty dźeń swjecźicź směli. Na žadanje Rotschildowych sastojnikow połnózneje żelesnizy polizija sakrocźi, na cźoż so dźěłacźerjo sjenocźichu a pschipowjedźichu, so prěni swjaty dźeń dźěłacź njebudźa.

— Nowinam „Dresdner Nachrichten“ je knjeżerstwo póstski debit wsało. „Dresdner Nachrichten“ so pschichodnje na awstriskich póstach wjazy skasacź njemóża. S tym je jim pucź do Awstriskeje móhł rjez saracźeny. Mjenowane nowiny su pjecża awstriskemu knjeżerstwu s pohorschenjom, dokelž su kleski wo sobustawach khěžorskeje swójby rossčěrike.

Italska. Bamž je s nowa hórke skórżby dla podtkóczowanja, s kotrymž italske knjeżerstwo bamzistwo pschescźěha, sykschecź dał. Hdyž běchu hody koleg kardinalow a prelatojo bamžej sboże spscheli, wón wotmolwi: „Bjes tym so je so Bohu spodobało, mi polstałetny měschniski jubilej swjecźicź dacź, so cźežke pokoženje bamzistwa polóżiło njeje. Wone je so wjele bóle psches systematisku wójnu knjeżerstwa pschecźiwo wschemu katholskemu shórschiko. Dowoluja sebi, bamža hanicź a jemu hrosycź; trjebaju kóždu bróń, so bychu jemu schkodźili, a kaž by s tym hischcźe dosch njebyko, dźěłaju nowe, bamzistwu njepschecźelske sakonje. Ssamo pobožne wustawy so njepschelutuja a najhódnischim pschedewsacźam, kaž tamnym pschecźiwo schklovinstwu, so prěkusche dźěłaju, dokelž je zyrkej nastork k temu dała.“ Na kónzu swojeje rěcźe bamž pschitomnym wyšokim duchownym sastojnikam žohnowanje wudźěli.

— Statny dołh Italskeje s kóždym lětom dale a bóle hoborszy roscźe. Knjeżerstwu so se wschěch stron wschelaka rada dawa, kak móhko so krajej s pjenjeżneje nusy wupomhacź. Bjes druhim chze jene jendźelske towarstwo lětnje schtyri sta milijonow lirow knjeżerstwu płacźicź, jeli so jemu wikowanje s tobakom pschewostaja. Komora (sejm) ma w bliżschim cźasu wo tym jednacź. Njedźiwajo satraschneho dołha, na kraj cźežko cźischcźazeho, knjeżerstwo s nowa wjele sakrasnjenych milijonow sa wojerstwo žada. Italska wschak njemóże sady wostacź, hdyž so wschón swět bróni. Ministerstwowy pschedsyda Crispi w komorje rosestaji, so je směschnje, w pjenjesach, sa wojerstwo so žadazych, dopokasmo sa to widźecź, so so boja, so pschichodne nalěcźo wójna wudyri.

Jendźelska. W Jendźelskej lětsa s wjeselej myslu nowe lěto nastupja. Powjesćź wo wuspěschnej bitwje psched Sauakimom je na khwilu wschě staroscźe snutskowneje politiki do sad scźischcźaka a na-

rodnu ßebjewědomoſcź poſběhnuła. Nětko ßu podrobniſche powjeſće wo bitwje, pſched Sauakimom bitej, doſchłe. S nich ſhonimy, ſo ſudanſzy ſběžkarjo ſ zyła tak ßylni byli njejßu, łaž je ßo to pſchezo wudawało. Jendźelſko-egiptowſke wójſko bě wjazy hacž ras ßylniſche hacž 2000 muži wucźinjaze woblehnjenſke ſudanſke wójſko. Hkowne dźěło kanony jendźelſkich wójnſkich łódźow dokonjachu; kóžda kula trjechi, dokelž bě jendźelſki general Grenfell pokoženje pſchirowow, do kotrychž běchu ßo Sudanſzy ſaryli, ßwěru wobhonił. Nadběh ßo ſahe rano, hdyž ßłónzo ſkhadźeſche, ſta. Prědku dyrbjeſche regiment huſarow marſch pěſchkow krycź. Huſarojo ßo na ſudanſkich jěſdnych puſchćźichu a jich do wſchěch ſtron roſehnachu. Nadběh na njepſcheczelſke lěhwo ßo ſ wulkej khróbkoſcźu ſta a bě ſ najlěpſchim wuſpěchom krónowany. Sa poł hodźiny běchu Sudanſzy ſ pſchirowow wucźiſchcźeni a do zyła pobicźi. Jich dwě wulkej kanonje ſ wulkej hromadu munizije dobyczerjam do ruki panuſchtej. Egiptowſzy offizěrojo a cźorni wojazy ßu ßo pſchi nadběhu ſ wulkej khróbkoſcźu bili. Sudanſzy, ßo dohladawſchi, ſo ßo ſe ßwojimaj kanonomaj wjazy měricź njemóžachu, do cźornych nadběharjow ſ kamjenjemi a granatami mjetachu. Druſy ßo ſe ßwojimi tſělbami wobarachu, tola bórſy běchu wſchudźe Sudanſzy pſchemócźi. Wudawanje wjednika Sudanſkich, Osmana Digmy, ſo ßu Sudanſzy jendźelſkeho pucźowarja Stanleya a Emina paſchu, kotryž poßledniſchi ſ egiptowſkim wójſkom pſchi hornim Nilu Sudanſkim napſchecźiwo ſteji, ſajeli, je ßo jako tołſta kža wupokaſała. Jecźi Sudanſzy niczo wo Stanleyu a Eminje paſchu njewjedźa. Bjes tym je też jendźelſke knjeżerſtwo ſpuſchcźomnu powjeſcź doſtało, ſo Stanley a Emin paſcha ſtrowaj a cźiłaj w Wadelaiu pſchi hornim Nilu pſchebywataj a ſo żaneje nuſy njecżerpitaj. So bychu nowe woblehnjenje wot Sauakima wotdźerżeli, budźa ßo Jendźelcźenjo bliſcheho ſudanſkeho měſta Handuba mozowacź dyrbjecź. Pobity Osman Digma je tam ßwoje roſpjerſchene wójſko ſaßo ſhromadźował a ßnadź ßo bórſy ſaßo ſ wjetſchim wójſkom pſched Sauakim wrócźi, jeli ſo Jendźelcźenjo ßwoje dobycze njewuwużiwaju.

Rußowſka. Po pſchikładze Němſkeje ßo też Ruſka hotuje, ßwoje wójnſke łódźſtwo pomału powjetſchicź. Pſched nětkotrymi njedźelemi je ßo twar tſjóch nowych wulkich łódźow ſapocżał. Panzerowana bitwiſka łódź „Nikolaj I.“ ßo w nałěcźu do morja puſchcźi. Też tſi ßo twarjaze podmórſke cźołmy ßo bórſy dotwarja.

Sſerbija. Hdyž bě ſnate, ſo je radikalna ſtrona pſchi wólbach do wulkeje ſkupſchtiny pſchemóżazu wjetſchinu dobyła, bojachu ßo, ſo Sſerbija politiſkim njeměram napſchecźo póńdźe. Napſchecźo wſchemu wotcźakanju pak ßu ßo radikalni ſ kralom Milanom, kotryž je jich hacž dotal podtłóczował, wujednali. Wjetſchina radikalnych je ſ nowej wuſtawu ſpokojom a ju najſkerje bjes wſcheho pſcheměnjenja pſchiwoſmje. Deputazija 120 ßobuſtawow radikalneho kluba je kralej Milanej w mjenje radikalneje ſtrony dźak ſa to wuprajiła, ſo je ßerbſkemu ludej ßwobodniſku konſtituziju darił. Deputazija kralej wobkrucźeſche, ſo radikalna ſtrona krucźe k trónej a k wótznemu krajej ſteji. Duž drje ßo dla noweje ſkupſchtiny bjes kralom a ſkupſchtinu połna pſchesjenoſcź dozpije. Hacž pak tale pſchesjenoſcź dołho wutraje, je hiſchcźe jara njewěſte. Pſchede wſchěm ßebi radikalni żadaju, ſo by kral do miniſterſtwa mužow ſ jich ſtrony powołał. Radikalni maja połne prawo, to żadacź; pſchetož pjecź dźělow wulkeje ſkupſchtiny ſ radikalnych wobſteji. Hacž dotal pak je ßo kral ſpjecżował, knjeżerſtwo radikalnym dowěricź. Druhe praſchenje, kotrehož dla móże jara łóhko pſchesjenoſcź bjes kralom a ſkupſchtinu na kruchi hicź, je roſwěrowanje kraloweho mandźelſtwa. Sſerbſkemu ludej je ſ wulkim pohórſchenjom gwałtnoſcź a njeſakonoſcź, ſ kotrejż je ßo Milan wot ßwojeje mandźelſkeje Natalije dźělicź dał. Wulka ſkupſchtina ßo ſ cźeżka ſa to dobycź da, ſo by roſwěrowanje kraloweho mandźelſtwa ſa płacźaze pſchipóſnała.

Turkowſka. Poßledni cźaß ßu ßo jendźelſki, awſtriſki a italſki ſapóßłanz pjecża woſpjet prózowali, ſultana pohnucź, ſo by k němſko-awſtriſko-italſkemu ſwjaſkej pſchiſtupił, jemu pſchi tym wſchón móżny wużitk lubjo. Sultan pak po ſwucżenym waſchnju żaneho wěſteho wotmolwjenja dał njeje, tola je wobkedźbowanja hódne, ſo na cźole knjeżerſtwa Kiamil paſcha, njepſcheczel Ruſkeje, ſteji. Duž ßu w Konſtantinoplu wſchitzy pſcheßwědcżeni, ſo je ſultan hotowy, ßo w roſßudnym wokomiku njepſcheczelam Ruſkeje pſchiſamknucź. W tajkich cźaßach, hdyż ßo turkowſke knjeżerſtwo pſcheczíwja, Ruſka, łaž je ſnate, na njo ſ napominanjom dla płacźenja wójnſkeho dołha cźiſchcźi. Nětko ßo jej hiſchcźe k temu druha ſkładnoſcź poſticźa. Kónz teho lěta ma Turkowſka ruſkim kupzam, kotſiž ßu pſches ruſko-turkowſku wójnu ſchkodowali, 190,000 frankow wupłacźicź. Tón cźaß pak je Turkowſka, łaž pſchezo, w pjenjeżnych wuſkoſcźach a ßebi na to njemyßli, Ruſkej něſchto wot ßwojeho dołha wotpłacźicź.

— S nowej magaziniſkej tſělbu je nětko też turkowſke wójſko wobrónjene. Wona je w Němzach dźěłana a ßo ſkoro do zyła němſkej tſělbje runa ſ tym pſcheměnjenjom, ſo kaliber jenoż 9 milimetrow měri. Wutſělene kulki wurjadnje runje lecźa a ßo na 400 metrow dalokoſcźe lědma połdra metra poſběhnu. Na 1500 metrow dalokoſcźe 18 gramow cźeżka kulka, ſ wołoja a zyna wobſtejaza, 15 zentimetrow tołſte drjewo pſcheraſy a ßo na 2600 metrow dalokoſcźe 5 zentimetrow hłuboko do ßucheho drjewa ſaryje.

Hójdź.

Pſched połdra ſta lětami ßo pſched Draždźanſkim nowym měſtom hacž k wulkej Draždźanſkej holi ſchěroka, daloka, njepłódna krajina wupſcheſcźeraſche, kotruż po kajkoſcźi jeje ſemje „pěſki“ mjenowachu. Cźechojo, wěry dla ſ wótzneho kraja wuhnacźi, ßo tam prěni ſaßydlichu a cźěſku woßadu ſakożichu, kotrejż ßobuſtawy běchu ſ wjetſcha ſahrodniży a njepłódne pěſki do płódnych ſahrodow pſchetworichu. Dźenßa tamna ſtrona Antonowe měſto rěka, a ſtare mjeno „pěſki“ je ßo hižo dawno ſhubiło.

Běſche ſymne popołdnje januara lěta 1727, hdyż młodźenz karu, ſ hakoſami nakładźenu, w „pěſkach“ k ſahrodniſkemu domikej pſchiwjeſy. Tehdy drjewo hiſchcźe tak żadne a drohe njebě, łaž w naſchim cźaßu, a khudym bě wotpuſchcźene, ßebi ßwoju palnu potrjebu ſ bliſkeho lěßa wotewſacź, pſchi cźimż njeběchu jenoż na ßuche hakożki pokaſani. Teho dla też na hakoſowej hromadźe ßwětka ßekera leżeſche, kotraż bě nětkotru rjanu hakoſu wot jejneho ſdomka wotrubnuła.

Bjes tym ſo młodźenz karu na ſemju puſchcźi, ſo by wrota wotewrił, ßo wokno w najſtwje wotewri, a hkowa wobſtarneje żony ßo w nim pokaſa.

„Derje, ſo pſchińdźeſch, Matejo!“ żónſka młodźenzej pſchiwoła, „ßym hižo łaž na jehłach ßedźała. Wjerchowka Petrikowſka je k dźenßniſchemu wjecźorej hromadu wonjeſchkow ſkaſała, a w ſtraſche chżych hižo ſe ßwojimaj ſacźeklymaj nohomaj ſpytacź, ßo do roſtlinownje motacź.“

Matej mějeſche nuſne, ſo ßwoje drjewo do dwora dowjeſe, na cźoż ßo do roſtlinownje poda, kotrejż cźopły powětr jemu nětkle derje cźinjeſche; pſchetož wón běſche ßo ſ drjewom duzy domoj ſahrěł a ſapocźił.

Roſtlinownja, do kotrejż mějeſche Matej nětkotre ſkhodźenki dele ſtupicź, ani wulka njebě, ani woßobnje twarjena. Njedźiwajzy na to móżachu ßo roſtliny, kotrež w njej ſtejachu, pornjo tym w kajkejżkuli druhej roſtlinowni pokaſacź; pſchetož Matej běſche naſhonjeny ſahrodnik, runjeż kralowſzy dwórſzy ſahrodniży jemu a jeho runjecźa wudmo „kalne ſajazy“ dawachu.

Woßebite kuſko, ſpodźiwna rjanoſcź na wſchitkich prěnicźkach wotpocźuje, njech je je pſchiroda ſpłodźiła, njech wumělſtwo. Schtó ßo njeby ſwjeżelił, wohladawſchi pißanu pychu wſchelakorych kwětkow, hdyż wonkach kruty mrós ſemju ſpina a jeje dźěcźi w njej jate dźerżi? Woßrjedź kwětkow młodeho ſahrodnika pak nětkle jena ſtejeſche, kotruż wón ſplahował njebě, kotruż pak budźeſche tola radu ßwoju mjenował, runjeż ßo bojeſche ßebi ßamemu to wótſje wuſnacź. Tale kwětka Hańźka Mudrez rěkaſche a ßo pod jednorej draſtu ſ bruneho płatu khowaſche, runja lubosnemu ſpěwarjej ßokobikej, kotryż ma najwſchědniſchu draſcźicźku.

Hdyż Matej do roſtlinownje ſtupi, jemu wutroba ßylniſcho kłapaſche, ale niz jenoż, dokelž běſche ſ drjewom tak wuſtał. Wón pak ßo prózowaſche, ßwoje roshorjenje potajicź; duž holczku proſcźe poſtrowi, na cźoż, runja jej, kwětki wotrěſowacź pocża.

„Nětko drje mózu hicź?“ ßo Hańża ſ druheho kónza roſtlinownje wopraſcha. „Boju ßo, ſo wjazy ſkażu, hacž pomham.“.

„Na żane waſchnje!“ Matej ßo ſacźerwjeniwſchi ſnapſchecźiwi a ßebi wulke krjepjele potu ſ woblicża trějeſche; „je-li ſo macźe hewak tróſchku khwile —“

„Ale hdyż rěſajo a kamajo ſchkody nacźinju?“ Hańża ſtaroſcźiwje dźeſche.

Matej dyrbjeſche ßam pſchi ßebi holzy prawo bycź dacź; pſchetož wón widźeſche, ſo tam wona jemu do ſchkody rěſaſche a kamaſche; ale woboje jeho do zyła njebolesche. Duž też wón wotmolwi: „Nó wſchak nó! Moja pjaſcź je tola twjerdſcha hacž Waſcha ruka, Hańźka; a hižo teho dla kwětki tak bolicź njebudźe, hdyż je Wy wotrěſujecźe abo kamacźe.“

Wokoło wjecźora běchu wonjeſchka nawjaſane, a Matej ſ nimi

wjeßoky do stareho města krocžesche, do hrodu na kschižnej haßy, hdźež wjerchowka Petrikowska bydlesche.

Hród ßo w ßwětle wjele tyßazow wósłkowych ßwěžow błyschczesche, so ßo naschemu sahrodnikej psched woczomaj wscho sybolesche, hdyž ßo hrodej bliżesche. Zyły lěž nježnje wonjazeje oranžerije a druhich wukrajnych rostlinow, kotryž ßo wot hrodowych duri po schěrokich skhodach horje cžehnjesche a ßo w kuskatym ßwětle pißanych lampow syboleschе, Mateja powita, kotryž nětko spósna, so drje je jeho rostlinownja poßlenja była, kotrejež wupkody běchu ßo k dženßnischej ßwjedženskej hoscžinje žadake. Dokelž dyrbjesche na pjenjesy sa pschinjeßene kwětki khwilku cžakacž, měješe składnoscž, wulku cžrjódu a wschu kraßnoscž pscheproschenych hoscži wohladacž, kotsiž běchu ßo na pschemo s drohotnymi kamjenjemi, skotom, ßlěbrom a lutej židu wupyschili. Jenož pschi ßamym ßo Matej koleßow bjeskónczneje liczby kuczow sminu, kotrež jena po druhej pschijědžechu, a kotrychž s jaßnym płómjenjom ßo palaze ßmolane fakle jeho wocži ßlepjachu. Skónczńje běsche wón pohkuschazemu hołkej wulkeho města cžeknuł a po ßamotnym puczu k ßwojemu bydłu krocžesche, kotrež cžémne kaž nóz pschi brjosy Łóbja leżesche. Zaneje ßwěży w zykym domje widžecž njebě, pschetož dżeßacz běsche hižo wotbiło. Schtož jěsdnemu kóń, to je sahrodnikej jeho rostlinownja, wo kotruž dyrbi ßo wón najprjedy a pschede wschém staracž. Duž też Matej, prjedy hacž do ßwojeho bydła horje dżěsche, ßwoje krocžele do rostlinownje nastaji, so by hischcże jónu w pjezy pschipokożik. Wón durje wotewri a sastupi. „Nó, nó! hm! hm!“ wón pschekwapjeny ßam sa ßo bórbotasche, „takle cžopko! Schtyrnacże, pjatnacże gradow s najmjeńscha. Schtó też to je tudy pobył? Macž niz; pschetož ja ßym ji ßwěru rěczał, so dele khodžicž njedyrbi. Hacž je ßnano Hańża —?

Saßwěcžiwschi lampu, kotraž pschihotowana stejesche, wón na thermometer poßwěcži. „Nimale 16 gradow! jo! dha też je nimale zyke drjewo spalene! Je to pschecžel abo njepschecžel był? Woprawdże, by trjeba było, so bych rostlinownju hischcże woßebje samkał.“

Do myßli ponurjeny tam Matej stejesche. Wokna rostlinownje běchu s deskami krucże sastajane. Běsche tak cžicho, tak cžopko ßrjedž nježnje wonjazych rostlinow. Kwětki sasparne kłojczki powschachu; někotre běchu ßwoje kheluschki krucże samkle, kaž cžłowjek spizy ßwojej wocži sandżela. Selene kopjena ßo pschi lampinym ßlabym ßwětle włóżne błyschczachu, ale ßo njehibachu, jako bychu sakuskane byke. Niczo njepytnuwschi Matej lampu haßnu a horje do koża dżěsche.

Wokacž jeho njetrjebachu, Matej w ßwojim cžaßu stanu. To bě dżenßa w tsjóch rano. Młody sahrodnik ßo ßwój wowczi kożuch woblecże, komorne wokno wotewri a, so by ßo zyle wocžerstwik, hłowu won tyknu do cžerstweho symneho rańscheho powětra.

Wonka běsche hischcże zyle cžémno. Jenož schěroka, schěra ßmuha nasdala pokasowasche, hdże je Łóbjo, nad kotrymž ßo dych Boži — khłódny rańschi powětr — snoschowasche. Matej ßwoju komoru wopuschczi a s pódpachom drjewa do rostlinownje dele dżěsche, kotraž běsche, kaž měješe wón sa to, mjes tym saßo wustudka. Hakle dołho sa thermometrom njehladajo młody sahrodnik do pjezy pschikkadowacž pocža. Na jene dobo Matej měrne dychanje cžłowjeka, kotryž něhdże spasche, jaßnje saßkyscha; duž rucże lampu saßwěcži a s njej spanza pytacž dżěsche. Skónczńje spody kawy, na kotrejž kwětki w hornczkach stejachu, cžłowjeka wupschěstrjeneho nadeńdże, kotryž, jako by na moschku leżał, na zyblach, ßłómjanych wěchczach a papjerjanych měchach krucżischo a ßłódscho hacž kral spasche. Njeproscheny hóscž ßo muż ßnano 30 lět bycž sdasche, běsche w rubjanej drascże a měješe porno ßebi waczok leżo, w kotrymž najskerje jeho zyke samoženje tczesche. Matej měješe sa ßwoje dobre prawo, so ßebi tónle waczok bliże wobhlada; duž lampu staji a waczok pscheběracž pocža. K jeho smérowanju w nim ani pistolow, ani teßakow, ani druheje rubjeżniskeje brónje abo paduschneho gratu njebě; sa to wón wódnu bleschu, brodutruhaŕsku schkliczku se ßwětkeho žołtkeho blacha, britwje, kunki, noże, nožizy a kleschcże wschelakich družinow a hischcże schtó wě schto w waczoku nadeńdże.

„Paduch to njeje.“ Matej ßam sa ßo dżesche, namakane wězy saßo do waczoka ßuwajo; „ale wěste też je, so nichtó druhi moje drjewo wczera wjeczor spalił njeje. Nó, wjedžecž tola dyrbju, schtó tón cžłowjek je a cžeho dla je ßebi runje moju rostlinownju sa hospodu wuswolił. Hejda! pschecżelo!“ sahrodnik zuseho sa ramjo cżahacž pocža, „schto dha ßmy a schto jow chzemy?“

Zusy schibałej, kałatej wocži wotewri, na ßwojeho examinatora hladasche a do zyła niz sastróżeny, ale kaž hněwny wotmolwi: „Schto jow chzemy? To dżě widżicże, pschecżelo, — spacž! Schto ßmy? Wucżobnik wulkeho Aeskulapa! Diogenes w ßudże!“ To prajiwschi ßo hóscž saßo pschecżahnu a wocži saczini. Tajka khróbkoscž sahrodnika samjersa.

„Někajki Lapa ßnano scże“; wón mjersazy snapschecżiwi, „a moju rostlinownju scże ßnano sa ßwój ßud měł. Po tym, schtož w tymle waczoku tczi, budżech Waß skerje sa dundazeho brodutruhaŕskeho wotroczka měł.“

„Wotroczka?“ zusy hněwny s rukomaj samacha. „Ja ßym mischtr a niz wotroczk, ßměm snutskownje a swonkownje hojicž po ßwojim spodobanju.“

„Dha Wam radżu, so byschcże ßam se ßobu sapoczał, a pschede wschěm ßwoju móscheń wuhojił. Abo niz? Wy chzyschcże ßebi pjenjes sa nóznu hospodu wulutowacž a scże ßebi teho dla na mojich zyblach jowle póßkał?“

„Zyblach?“ ßo zusy sadżiwany praschesche. „Na zyblach ßym leżał? Haha! teho dla też je ßo mi zyku nóz pospochi jenož wo zyblach dżało.“

„Dżicże mi se ßwojimi njelepymi žortami“, Matej khutnje dżesche, „a wotmolwcże na moje praschenje, schtó scże a pschе cżo tudy scże?“

Zusy postaże a lóhkeje myßle wotmolwi: „Ja ßym žid, chzecże-li to wjedžecž a wěricž; ale niz wěczny žid; pschetož tón njewě, s wotkel dże a hdże chze. Ja pak s Herzberga du, ßym kaseńśki mischtr a chzu jako kaseńk w Draždżanach ßwoje sboże spytacž. Pschetož wobydlerjow Herzberga ßym wschěch w hromadże na wěczne cżaßy wustrowik; cżi pak ßu nětko tak njedżakowni, so ßo wjazy wo mnje njestaraju, ale mi nusu tradacž dadża. A dokelž běchu mi kroschki wulětake, mje žadyn korczmar do domu njepuschczi; duž, kaž żurk, někajkeje dżěry hladach, hdżež móhł ßo nuts ßunuczž, a hlej — tudy ßym ju namakał, a prawje sbożownje. Ale hospody darmo njeżadam: dyrbju Wam ßnano kunki stajecž, abo žiłu rubacž, Waß narunacž, Wam něschto dacž psche satykany żiwot, abo něschto, schtož na blenje cżěri? Se wschěm mózu Wam poßkużicž.“

Matej ßo na ßwoju khoru macž dopomni, ale do wustojnoscże ßwojeho nózneho hoscża hischcże tak prawje njewěrjesche. Dokelž běsche wysche teho hischcże w nozy, a jeho macž hischcże spasche, Matej hacž na dalsche jenož do teho swoli, so ßmědżesche tam zusbnik hischcże khwilu wostacž. (Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. Akzijowe towaŕstwo, kotrež něhdusche Mörbitzej wulke mkyny a ßuknjownju wobßedži, ßo najskerje roswjasa. Město njeho ßo nowe akzijowe towaŕstwo sakoži. Mkyn by ßo potom pschenajał.

— So ßo s mnohimi zyrobnymi ßrědkami wschelake jebanstwo cżini, je wschitkim naschich cżitarjow derje wědomo. Ale schtó by wěrił, so ßo ßame khofejowe buny khumschtnje dżěkaju? W nowinach „Pharmazeutische Centralhalle“ psched krótkim nastawk cżitachmy, w kotrymž dr. Stutzer s Bonna pische, so ßo w nowischim cżaßu khumschtne khofejowe buny pschedawaju, kotrež ßo s praženeje žitneje muki dżěkaju, kotrejž ßo dextrin abo něschto podobne pschidawa. W Kölnje stej dwě fabrizy, kotrejž k temule dżěku trěbne maschiny a pschiprawy dżěkatej. Wschitke maschiny a pschiprawy a też rezepty k dżěkanju khumschtneho khofeja sa 3600 mk. dostanjesch. Dr. Stutzer ma list wot jeneje tejule fabrikow, w kotrymž steji, so maschina sa dżeń 10—12 zentnarjow khumschtnych khofejowych bunow nadżěła. Se wschěmi wudawkami ßo zentnar tajkich bunow sa 20 mk. nadżěła. W liscże dale steji, so tole dżěło „skoty pschichod“ lubi; też ßo dobra rada dawa, so by ßo khumschtny khofej s woprawdżitym palenym khofejom měschał, a so ßo to najlěpje w tajkich krajach stanje, hdżež nastupajzy zyrobne ßrědki tajke krute sakonje njejßu, kaž pola naß w němskim khěžorstwje. W tajkich krajach khumschtny khofej pschedawajo mózesch, kaž list praji, sa někotre lěta najbohatschi muż bycž. To by potajkim něschto sa jebakow było! „Khumschtne khofejowe buny, kotrež ßym ßebi wobstarał, běchu wustojnje dżěkane“, dr. Stutzer pische, „a dyrbisch jara kedżbowacž, hdyž chzesch s měscheńzy woprawdżitych a khumschnych bunow poßleńsche rucże spósnacž. Rosdżěl je jeniczży tón, so je žłobik na snutskownej stronje bunow pola khumschtnych zyle stajny a jenajki, a so sbytkow pergamentoweje kóżki nimaju.“

S Brěsy. Wo woßobje holczki, wo kotrejž tydżenja pißachmy, ßmy bórsy wěstu powjesc dostali. Wona je ßo woprawdże, kaž je prajiła, 19. junija 1879 w Radebeulu narodżiła. To pak je też jenicżke wěrne wot jejnych wudawanjow było. S Radebeula, hdżež bě tudomny gmejnski pschedstejicżeŕ pißał, bórsy na to poßelnik po holczku pschińdże. Wot njeho shonichu, so holczka njereka Alma Anna Schmidt, ale Anna Schubert. Wona je 8. dezembra ßwojimaj

ſtarſchimaj ſ domu cźekka a wot teho cźaßa po kraju błudźika. Kaž holczka wudawaſche, je wona ßwoju wowku w Koßwigu wopytacź chźyła, tola pucź ſmylika a potom ſ jenym mužom do Draždźan ſchła. Je hižo to druhi krócź, ſo je wona ſtarſchiſki dom wopuſchcźika. Dokelž ßo wona wuſteji ižecź, jejne rěcźe wěry hódne njejßu. Starſchimaj najſkerje niczo druhe njewubudźe, hacž ſelźane, njepoßkuſchne dźěcźo do někajkeho wukhowanſkeho wuſtawa podacź.

S Komſka pola Njeßwacźidła. Sajimawu ſtarožitninu je wóndano tudomny žiwnoſcźeŕ k. Schiber w ßwojej holi namakał. Sdomki wukopajo wón na pjecźich měſtnach ſ kamjenjom ſawodźete cźropy popjelnizow (urnow) nadeńdźe. Na jenym měſtnje maku, derje ſdźerżanu popjelnizu a pódla njeje 19 pacźerjow namaka. Hacž dotal nam ſnate njeje, ſo ßu hdźe druhdźe w Lużizy pódla popjelnizow też pacźerje nadeſchli. Duž je tale namakanka jara ſajimawa. Pacźerje ßu ſ dźěła módre, ſ dźěła ſelene, jena cźorna a jena běłocźorna. Pſches wjele ſtowlětne leżenje w ſemi je ſchkleńza ßwoju hładkoſcź ſhubika a khětro wjele dźěrkow pokaſuje. Knjes Schiber je ßwoju namakanku Macicy Serbſkej darił.

S hornjeho kucźika. W naſchim lěßu my jenu a druhu wěz pſchepaßemy. Tak też njewěmy, ſchto je wóndano w Pancźizach było. Schto ßu tam wuſtojneho a wužitneho wuradźili a wobſankli? — Redaktor tole wotmolwja: W Pancźizach ßu ſhromadźeni wokolni burjo ßebi wotmyßlili, ſo a kak budża pſchi nětcźiſchich hubjenych cźaßach ßebi ßami pomhacź. Němſzy burjo w Weſtfalſkej ßu to hižo dawno cźinili, a pomjenowani ßerbſzy burjo budża nětko też tak cźinicź. Wulke burſke towarſtwa dyrbja ßo we wſchěch ſtronach pola naß ſakožicź, a te móża ßo też hnydom abo poſdźiſcho Pancźanſkemu pſchidacź. Pſchedźenakowa protyka 1889 je tu zyku wěz nadróbnje a jaßnje roſpowjedała. Cźińcźe po tej radźe. W kóždej wßy je jedyn a druhi, kiž móże tu naležnoſcź wodźicź. Daj Bóh ſboże!

⊙ Se Sſerbſkich Paſliż. Tudy ßu wóndano ſchwarnu ſchtucźku ſehrali. Gmejna njewoli pola naß, kaž najbóle druhdźe, ßwojich wubjernikow do rady po wobßedźenſtwje, tak ſo maja burja ßwoje wěſte prawo na ſaſtupnikow w wubjerku, runjež tak ſahrodniży a khěžkarjo, ale wſchitzy wola — na dobre ſboże! Tajka měſchenża pſchi gmejnſkich wólbach dozyła knjeżecź njemęła: je dźě wocźiwidomo, ſo je w kóždej wßy wjazy małych wobßedźerjow a podružnikow a ſo tucźi ßo wotrěcźiwſchi, ßnano khumſcht wuwjedu, ſo wjetſchich wobßedźerjow ſ gmejnſkeje rady wukußaju. Tak je ßo tudy 21. dezembra w ſkutku ſtało. Dotalnej wubjerkownikaj ſ rjadowny burow, korczmaŕ Kral a kubleŕ Krawcźik, kotrajž běſchtaj ſe wſchej wuſtojnoſcźu a ßwědomitoſcźu ßwoje měſto ſaſtałoj, buſchtaj ſ rady wuſtorczenaj, a dokelž je burow jenož ſchěſcź (pódla ſchtyrjoch wukutlenych kubłow), mjeńſchich wobßedźerjow a podružnikow pak wokoło 30, bě buram zyle njemóżno, ſo jeneho abo druheho ßwojich towarſchow pſcheczíſchcźa. Maki, kotſiž nad tajkim dobycźom wyſkaja, njech tola njeſabudu, ſo druhdy kłok ßo ſlemi abo truna ßo roſtorhnje, hdyž ßo wěz pſchepina. Sprawnoſcź żada, ſo maja cźi, kotſiž maja we wßy najwjetſche roboty a wobożnoſcźe njeſcź, — to ßu burja — też pſchihodne ſaſtupjenje w gmejnſkej radźe. To by tola dźiwne było, by-li hejtmanſtwo temu pſchihladało, ſo ßu w gmejnſkej radźe podružniży ſaſtupjeni, kotſiž ßo wſchěch dawanjow a robotow ſminu, burja pak, kotſiž maja cźeżſche brěmjo noßycź, jako druſy hromadźe, dozyła niż. A hdyž chźedża małi na burow tak hroſnje cźinicź, njeje ſ dźiwom, ſo tucźi, hdyž cźaß k dźěłu na roli pſchińdźe, praja: „Pſchahajcźe ßebi nětko jenož ßwoje koſy abo też naſche dla ßwoje — żony, kaž wokoło Kalawy!“ Kejko njepſcheczełſtwa a pſchekory płodźi tola tajka njeſprawnoſcź, wumyßlena wot tamneje mozy, kotraž chże pſchezo ſko, ſkónczńje tak tola něſchto dobre ſ teho naſtanje!

S hole. Sso praſchejo, kak ßo brodawki ſ rukow ſacźěrja, ßym ſhonił, ſo je to monochlorowa kißałowa kißalina dobra. Mały „pinſel“ w kißalinje wotunkaſch a ßo ſ nim potom brodawkow dótkaſch. Sſrědk bórſy ſkutkuje. Wotemrjeta rohożta koża ßo ſa krótki cźaß ßama puſchcźi; je-li ſo niż, ßo lóhży wutrěcź hodźi. Runjež dale żadyn ſtrach njeje, ßo tola hladaj, ſo ßo kißalina druhich dźělow kože njedótknje; hewak ßo też tam koża ßłěka. — Něchtó druhi porucża, ſo ßebi wjecźor, prjedy hacž do loża dźeſch, ruży ſ tokcźenej krydu narybujeſch a ßebi potom rukajży tyknjeſch, ſo by ßebi trjebaj ſpizy krydu ſ brodawkow njeſetrěł. Tole kóżdy wjecźor woſpjetujeſch, doniž ßo brodawki zyle njeſhubja. Druhdy ßo to hižo ſa tſi, ſchtyri dny ſtanje.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 27lětny dźěłacźeŕ Ernſt Pilak ſ Mjeſchiz, hižo 7 krócź khoſtany, bě ſ nowa zyłeje rjady pſchekſchiwjenjow a pſcheſtupjenjow wobſkorżeny. Jemu khoſtańnju na tſi lěta pſchißudźichu, cźeßne prawa na dźeßacź lět wotrjeknuchu a jeho pod dowolomny dohlad polizije ſtajichu.

Lawniſki ßud. Cźeladnik Selz w Rakezach bě w naſymje t. l. 7 karpow, Rakecźanſkemu knjeſtwu ßłuſchazych, kranuł. Wón ma teho dla dwaj dnjej w jaſtwje ßedźecź. — Dźěłacźerja Schäfriga w Budeſtezach, kotryž bě pjecźa korczmarku Ledźborowu w Hajnizach a korczmarja Rachlowza w Wulkich Debßezach wo worcźiſnu ſjebał, wuwinowachu. — Dźěłacźerku Rychtarjowu na Zidowje ſ jaſtwom na jedyn dźeń khoſtachu, dokelž bě ſ Budyſkeho papjernika něſchto lapow wotewſała. — Młynk-najeńk Preibiſch w Małßezach bě 22. oktobra t. l. na tudomnym dwórniſchcźu měſchcźanſkeho běrza Höfera na cźeſcźi ſranił. Preibiſchej dla kſchiwdźenja 30 mk. pjenježneho khoſtanja abo dźeßacź dnjow jaſtwa pſchißudźichu. — Teho runja dla kſchiwducźinſtwa tyſcheŕſkeho Petzolda na Zidowje k 10 mk. pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na tſi dny ſaßudźichu, dokelž bě lěkarja dr. Heſſu w Budyſchinje na cźeſcźi pſchimał.

Přilopk.

* Hdyž wóndano namjeſny ſaſtojnik w Seidorfje pola Schmiedeberga ſe ßłużby domoj dźěſche, jeho ßrjedź běłeho dnja njedaloko jeho wobydlenja rěſniſki poß nadpadże, po nim horje ſkocźi, jemu zyku hornju hubu wotkußnu a ju ſežra. Wbohi cźłowjek je nětko w Arnsdorfje w hojerni.

* Na jenym kuble w Leubnitzu pola Zwickawa njedźelu tydźenja rano na ßynowej łubi dźowku nadeńdźechu, kotraž běſche prjedy na kuble ßłużiła, kotruž pak běſche kubleŕ pſched 6 njedźelemi ſe ßłużby puſchcźił. Holza praji, ſo je wot teho cźaßa na łubi pſchebywała, a ſo je jejna jenicźka zyroba pokruta khléba była, kotruž je ßebi w domje mjelcźo wſała. Głodu ſtradanu a ſe ſmjerſnjenymaj nohomaj ju do Zwickawa do hojerńje dowjeſechu, hdźež lěkarjo ſpóſnachu, ſo dyrbitej ßo njeſbożownej dźowzy wobě noſy wotrěſacź.

* W Andiślebenje pola Erfurta ßu ſańdźeny tydźeń wucźerja ſajeli, dokelž ßo na njeho tuka, ſo je pſched něſchto njedźelemi wulki woheń w tamniſchej konditorni ſakožił a też pjenjeſy ſ zyrkwinſkeje pokładniży pſchekſchiwił. Żandarm wucźerja do jaſtwa w Erfurcźe pſchiwjedźe.

* W Ratiborſkim jaſtwje je wóndano rubježny mordaŕ Horzan mordaŕſki nadpad na prěnjeho ſtatneho rěcźnika Maiziera cźinicź ſpytał. Jeho njekniczomne wotmyßlenje je pak ßo na ſboże pſchekaſyło. Wot teho cźaßa Horzan żaneje jědźe k ßebi njebjerje, dokelž chże głodu wumrjecź. Duž jemu ſ gwałtom jědź podawaju. Wſchědnje dwójży kralowſki wokrjeßny fyſikus do mordarjoweje klětki pſchikhadźa a jemu ſ pomozu jeneho ßudniſkeho ßłużobnika ſe ſchrubom cźeleßna, ſ njembrej mozu ſakſchipjene wotewri a bjes ſuby najprjódży małe drjewowe kliny pokoži. Do żołdka ßo potom rołka puſchcźi a pſches tutu ßo ſe ßykawu kóżdy krócź liter mloka, do kotrehoż je pſcheńcźna muka ſawarjena, ſaßyka. Pſchi tejle operaziji dyrbja mordarja kóżdy krócź wumjaſacź.

* Muž, kotryž jako herz po ßwěcźe wokoło cźaha, běſche ßo wóndano ſe ßwojej żonu ſwadźił. Hdyž w jenej wßy njedaloko Obernkirchena do korczmy pſchińdźeſchtaj, ßo ſaßo wurěcźowacź poczeſchtaj. Na jene dobo żona kaž njembra poſkocźi a ſawoła: „Sapalerjo ty! mordarjo ty! Twoje dla ßu cźi tſjo njewinowacźe ßedźeli; nětko njech wěrnoſcź na ßwětko pſchińdźe. Ty ßy teho muża w Reinsdorfje pola Rintelna ſkónzował!“ W Reinsdorfje bě ßo mjenujży pſched něſchto njedźelemi mordaŕſtwo ſtało; ale mordarja wußlědźicź njemóżachu. Nětko je jeho, kaž ßo ſda, jeho ßamßna żona pſcheradźika. Herza na měſcźe ſajachu a do Obernkirchena do jaſtwa dowjedźechu.

* Hróſbne mordaŕſtwo je ßo ßrjedu tydźenja wjecźor we wßy Leske njedaloko Neuteicha w wokolnoſcźi Marienburga ſtało. Domſke we wßy roſpjerſchene a trochu daloko róſno leża. Bur Hermann wó jſtwě, kotraž ma wokna do wßy, ſe ßwojej hoſpoſu ßedźo wjecźerjeſche. Na jene dobo buchu wokna wot wonka rosbite, kruch woſoweje wahi ſ woknom nuts ſa blido pſchilecźa, a zyhele do bura a jeho hoſpoſy lětachu. Wonaj ſe ſtrachom dó jſtwiży cźeknuſchtaj a durje ſa ßobu ſamknuſchtaj. Nětko ßłyſcheſchtaj, kak nětkotſi mužojo ſ woknom nuts dó jſtwy pſchilěſechu. Pſched jſtwinymi durjemi w khěži ßłużobna dźowka ſe ßwojim nawoženju, wotroczkom ſe ßußodſtwa, ſtejo powjedaſche. Mordarjo ßo hnydom do njeju dachu a nje-

ßmilnje ſ nożemi do njeju kałachu. Hdyž tajle woporaj żaneho ſynka wjazy wot ßo njedaſchtaj, mordarjo durje dó jſtwizy wuraſychu. Hoſpoſa běſche mjes tym ſ woknom won ſkoczíła a ßo w brózni ſkhowała, ſ kotrejež hakle ßebi ſa ſchtyriadwazeczi hodźin ſaßo won ſwěri. Hdyž bur runje ſ woknom won lěſeſche, jeho jedyn ſ tych muži do hłowy morßnu, ſo ßo wón ſ woknom won wali. Wón pak ßo bórſy ſaßo na noſy ſhraba a k ßußodej běżeſche, jeho pſcheſczěharjo ſa nim. Bur na wulke ſboże hacž k ßußodej doběża. Hnydom ßo czrjódka smużitych muži do Hermannoweho dwora naſtaji. Tam dźowku na ſemi leżo nadeńdżechu; wboha holza ſe 14 ranow krwawjeſche. Něſchto ſtow kroczel wot Hermannez dwora jeje nawożenja leżeſche; tak daloko běſche ßo wotroczk dowlekł; tam pak běſche leżo woſtał a mjes tym na ßwoje ſtraſchne rany ſemrjeł. Polizija ßebi hnydom wſchu prózu dawaſche, mordarſke paßmo wußlědźicź. Hižo naſajtra wotroczka ſ teje ßamßneje wßy ſajachu, na kotrehoż polizija tukaſche. Każ wſchitko na to pokaſuje, je ßo na buru něchtó wjeczicź chzył; pſchetoż rubili ſ jeho bydła niczo njejßu. Krwawneho njeſkutka dla też na człowjeka tukaju, kotryż je ſ Pólſkeje, hdźež je hižo mordarſtwo wobeſchoł, dla kotrehoż jeho hižo dawno pytaju. Něſchto dnjow prjedy wón w korczmje w Lichtenawje pobu. Hdyž ßudniſki poßoł, kotremuż běſche to korczmar hnydom prajicź dał, do korczmy dóńdże, běſche ßo pytany hižo wotßalił. Někotre hodźiny poſdźiſcho jeho ßudniſki poßoł na drósy ſetka a jeho ſaja. Jaty ſ dobrym ßobu dźeſche. Hdyž pak ßo jaſtwu bliżeſchtaj, wón ſaſtojnika njenadźizy poraſy a mějeſche ßo ſ procha. Hacž dotal jeho hiſchcże nimaju. Lěkarjo ßo nadźeja, ſo ranjenej ßłużobnej dźowzy żiwjenje ſdźerża; też ſ burom Hermannom ßo polěpſchuje.

* Pſchißażny ßud w Metzu je ſańdżeny tydźeń bratrow Hérion kóżdeho k 10lětnej khoſtarni a ſhubjenju czeſtnych prawow na 5 lět ſaßudźił, dokelž ſtaj ſ pſchiczinu poßlenich wólbow do khěżorſtwoweho ßejma ßwojeho nana ſkónzowałoj. Stary Hérion běſche ſe żonu a ßynomaj w ſtajnej pſchekorje żiwy. Dokelž k wólbje do khěżorſtwoweho ßejma ßwoju woleŕſku khartu doſtał njebě, mějeſche wón ſa to, ſo jemu ßynaj khartu dacź nochzetaj. Sso ſe żeleſnej żerdźu wobroniwſchi ßo wón dó jſtwy ßwojeho 25lětneho ßyna poda, hdźež mjes nanom a ßynom krwawna bitwa naſta. Dokelž pak ſtarſchi bratr młódſchemu na pomoz pſchiběża, běſche ſtary muż bórſy pſchewinjeny. S wjazorych ranow krwawjo wón pomjatk ſhubi. Młódſchi ßyn nana po ſkhodźe dele cźißnu, hdźež ſtarz leżo woſta. Delekach ßynaj nana ſ rubjeſchkom ſadajiſchtaj.

* W Rathenowje je pſched wczerawſchim tydźenja w nozy 28 lět ſtary dźěłaczeŕ ßwoju 25 lět ſtaru mandźelſku ſe żarliwoſczu ſadajił a ßo na to ßam wobwěßycź ſpytał. Dokelž ßo jemu to njeradźi, chzyſche ßebi krk pſcherěſnucź. Duž ßo ſ nożom do ſchije kałacź pocza, ale ßylnje krwawjo bórſy pomjatk ſhubi. Hdyž rano cźeta mandźelſkeju wopytacź pſchińdże, wobaj w łożu leżeſchtaj: żona morwa, muż wſchón w krwi. Mjes nimaj jeju dźěczo, kotrež hiſchcże lěto ſtare njeje, cźiłe a ſtrowe leżeſche. Ranjeneho do hojeŕnje donjeßechu. Lěkarjo měnja, ſo budże ſa dwě njedźeli ſaßo ſtrowy.

* K wjeßnemu pſchedſtejerjej w Buchholzu w Pomorſkej ſańdżeny tydźeń korbaŕ Scholz pſchińdże, prajizy: „Sſym ßwoju żonu ſaraſył; żoniſchczo dyrbjeſche ſe ßwěta. Cźińcże ſo mnu, ſchtoż chzecże!“ Pſchedſtejeŕ ßo do korbarjoweho wobydlenja poda, hdźež jeho żonu ſ rosbitej hłowu morwu wó jſtwje leżo nadeńdże. Scholz je żonu ſ kruchom żeleſneho gratu ſaraſył, kajkiż korbarjo pſchi ßwojim dźěle trjebaju. Najſkerje je wón njeſkutk w pſchipadże wrótnoſcze wobeſchoł; wón běſche picźk. Palenzowa wrótnoſcź je ßo hižo prjedy druhdy pola njeho pokaſowała. Mordarja do Schczecźina do jaſtwa dowjedźechu. Tam wón ſ wopŕědka zyle njehnuty woſta. Hdyž pak jeho k żoninemu cźěłu pſchiwjedźechu, hdyž jo lěkarjo wotewrjachu, jeho womora wobja. Żoniny nop je zyle rosbity; lěkarjo praja, ſo je ju mordaŕ ſ najmjeńſcha 12 krócź ſe żeleſom do hłowy praßnuł. Njeſbożowna żónſka běſche 43 lět ſtara; korbaŕ běſche jeje druhi muż. S prěnjeho mandźelſtwa mějeſche wona někotre doroſczene dźěczi, kotrež jara żałoſczachu a płakachu, macźerne cźěło wuhladawſchi.

* Njekniczomny njeſkutk je wóndano 12lětna holczka w Altonje dokonjała. Wot małoſcze hacž dotal běſche ju jena cźeta na wßach ſkubłowała. Něhdże pſched 6 měßazami pak ju nan, kotryż je na żeleſniczy ſaſtojnik, domoj wſa, dokelž běſche jemu żona ſemrjeła. Hižo w novembrje ſaſtojnik na ßmjercź ſkhori, dokelž mějeſche do khoſeja petrolej nalaty. So běſche ßo to ſtało, wón njeſbożownemu pſchipadej pſchipißowaſche. Póndźelu tydźenja rano pak ſaſtojnik poßnědawſchi ſaßo tak cźeżky ſkhori, ſo dyrbjeſche po lěkarja póßłacź. Lěkaŕ hnydom ſpóſna, ſo je ßo khoremu ſ jědom ſawdało. Sso na khoſejowy nopaſchk dohladawſchi, kotryż běſche khory jenoż poł wupił, ßo lěkaŕ bórſy pſcheßwědczi, ſo je kißałeho dźeczelowa ßół w khoſeju. Dokelž běſche holczka khoſej warika, ji lěkaŕ do ßwědomja rěczeſche, a holza też ßo jemu wuſna, ſo je ſe ſamyßkom jěda do khoſeja naßypała. Lěkaŕ to poliziji woſjewi; duž holzu ſajachu. Hdyž ju prěni krócź pſcheßkyſchowachu, ßo wona wuſna, ſo je ßo ji po cźecże ſtyſkało; duž je ßo rosßudźiła nana wotſtronicź. Każ tón krócź ſpomnjenu jědojtu ßół, tak je holza też w novembrje nanej petroleja do khoſeja nałała była. Saſtojnik je jara cźeżky khory.

* W Winje je ſtara żona żiwa, kotraż je lětßa hody ſtoatſinate lěto dozpiła. Wona Madlena Ponza rěka, a jejna wyßoka ſtaroba je pſches hamtſke wopißmo wobkrucźena. Jejne domowinſke wopißmo, wot Wittingawſkeje gmejny w Cźechach wuſtajene, wupokaſuje, ſo je ßo Madlena Ponza 24. dezembra 1775 narodźiła. Wona drje je jeniczka woßoba, pod knjeżerſtwom khěżorki Marje Thereſije narodźena, kotraż je lětßa wotkrycże pomnika wulkeje khěżorki doczakała. Madlena Ponza je ſe ßwojej nětko 70 lět ſtarej dźowku w khudobnych wobſtejnoſcźach wot dobrotow ßmilnych ludźi żiwa, kotſiż khudej żónſkej druhdy podpjeraja.

* S Hohenmautha w Cźěſkej ßo piſche: W ſwěrjenzu Kludſkeho ßo 8. t. m. popołdnju 26 lět ſtara holczka jako ſkludźerka lawow pokaſowaſche. Saſtupiwſchi do klětki, w kotrejž běſche tiger, ßo wona wobßuże a padże. Swěriſko ju hnydom ſhrabnu a do kuta wleczeſche. Pſchihladowarjow hróſba wobja; wſchitko ßo k durjam cźiſchczeſche; někotre żónſke w womorje leżachu. Kludſki ſe ßwojimi ludźimi wbohej holzy hnydom na pomoz pſchiběża a ßo prózowaſche ſwěriſko ſe żehliwymi żeleſnymi żerdźemi wot jeho wopora wotehnacź; ale wſchitko běſche podarmo. Tiger holzu ſaßo ſa ſchiju hrabnu a ju do druheho kuta ßwojeje klětki dowlecże. Skónczńje ßo Kludſkemu radźi njeſbożownu, ſ kotrejež ßo krej lijeſche, ſ klětki wucźahnucź; ale wona ſa dwě minucze ducha ſpuſchczi. Wboha holza je hižo tſecźa, kotruż je tole krewjelaczne ſwěriſko ſadajiło. Ssudniſtwo należnoſcź pſchepytuje.

* Khěżkaŕ Ssuchi ſ Boßonohow, kotryż je, każ w cźißle 49 piſachmy, na wulkej kołbaßy ſ hněwom ßwoju żonu ſakół, bu ſańdżene dny tehole mordarſtwa dla wot khoſtanſkeho ßuda w Brnje k 5lětnej khoſtarni ſaßudżeny.

* Wulke horjo je ßwójbu widźaneho a wote wſchěch cześczeneho měſchcźana w Pſcherowje domapytało. Jeho ßyn Jan, kotryż je pſchekupſku wucźerńju wukhodźił a w ſtarſchiſkim domje bydleſche, wóndano wjeczor nana ſkónzowacź ſpyta, na cźoż ßebi ßam żiwjenje wſa. Wſchitko na to pokaſuje, ſo je młodźenz poßleni cźaß na duchu khory był. Pſchetoż żaneje pſchicźiny widźecź njeje, kotraż by młodźenza, hewak jara pěkneho a cźicheho cźłowjeka, k tajkemu njeſkutkej pohnuła była. Też je wěſte, ſo je ßo młodźenz hižo něſchto dnjow ſ cźornymi myßlemi noßył był; wón běſche bratrej do Wina a ßotſje do Brna telegrafował, ſo byſchtaj ſkerje lěpje domoj pſchijěłoj. Wobaj też ßo hnydom na pucź podaſchtaj. Prěni ſtarſchi bratr ſ Wina pſchijědże, kotryż ſ dwórniſchcza hnydom do ſtarſchiſkeho domu khwataſche. Pſched khěżu młódſchi bratr na njeho cźakaſche, kotryż jeho narěcża, ſo by hnydom do domu njeſaſtupił a ſe ßwojim njewocźakowanym wopytom nana trjebaj njenaſtrózał. Duž ſtarſchi bratr pſched khěżu wocźaka, mjes tym ſo młódſchi do domu ſaſtupi, wudawajo, ſo chze nana na wopyt pſchihotowacź. Nan běſche hižo do łoża, hdyž jeho ßyn Jan ſaſtupi; też macź a najmłódſchi bratr ßo lehnucź hotowaſchtaj. Macź Jan narěcża, ſo chze żona, kotraż na dworje bydli, něſchto nuſne ſ njej porěcźecź; duž ßo macź woprawdże wotßali. Lědma běſche macź ſe jſtwy, młodźenz revolwer wucźeże a dwójzy do nana tſěli. To widźo najmłódſchi bratr kſchiczo do dwora po macź běżeſche. Wulkanje revolwera wußłyſchawſchi ßußodźa ſ macźerju na dobo dó jſtwy pſchiběżachu, hdźež Jan ſ revolverom w ruzy ſtejeſche, hrożo, ſo kóżdeho ſatſěli, ſchtóż ßo jemu pſchibliżi. Na to njeſbożowny młodźenz tſi kulki do ßo wutſěli a ßo ſ krwju wobliwajo dó jſtwy padże. Mjes tym běſche ßotra ſ Brna pſchijěła, kotraż ßo njemało dźiwaſche, hdyž bratra ſ Wina pſched khěżu ſtejo nadeńdże. Tſělenje ßłyſcho wobaj do domu khwataſchtaj, hdźež nana ranjeneho a bratra mrějo nadeńdżeſchtaj. Nanowej ranje lěkaŕ jako lóhkej ſpóſna; njeſbożowny młodźenz pak ſa dwě hodźinje do poſtajeneho cźaßa pſchipowjedźichu, hdy ßo wußud wukoni. To ſhoniwſchi mordaŕ do womory padże. Wón bóle morwy hacž żiwy pſched guillotinu ſtupi, tak ſo dyrbjachu jeho na nju donjeſcź. Duchowneho mordarjowe ſadźerżenje tak ſapſchimnu, ſo jeho ßameho pſched guillotinu womora ſaja.

* W Worcesterje žu 71lětneho starza wobwěscheli, kotryž běsche mordarstwa dla k žmjercži wotžudženy. Wón běsche po žwojim powołanju schewz a cźělnje tak hubjeny, so žo s dwěmaj kijomaj na schibjenzu horje schtynkasche.

* Pšched krótkim w pinzy jeneho doma pschi torhoschczu w Warschawje woheń wunđże, kotryž pak wóhnjowa wobora bórsy s lóhkej prózu poduży. Wschón strach běsche žo, kaž žo sdasche, minuł. Nikomu, też poliziji niz, wědomo njebě, so ma haptykar, kotryž ma w tym žamym domje žwoju haptyku, w sadnjej pinzy wschelake straschne twory leżo, kotrež žo lóhzy pala. So by žo prawje pscheżwědcził, hacz žo w pinzy niczo wjazy njeżehli, žo roskasowar wóhnjoweje wobory se scheszczimi towarschemi a wuhnjomjeczerjom do pinzy poda. Lědma pak běchu woni do pinzy sastupili, haptykarjowe twory hrimotajo rosbuchnuchu, so zyke torhoschczo sarża. S pinczhnymi durjemi a s dżéru won, kotruż běsche do murje wurasyło, mózne płómjo žapasche. Jenoż pschi žamom czi woždmjo mużojo žmjercži wucżeknuchu. Wschitzy žo straschnje wopalichu; na žmjercż pak žadyn njeje. Najhórje je žo roskasowarjej wóhnjoweje wobory seschło: wón žebi zyły prawy bok, ramjeni, mjesmocże a ruzy straschnje wopali; też broda a mikałczki žo jemu spalichu.

* Městaczko Popjelany, kotrež pschi żelesnizy s Libawy do Romnow w Ruskej leži, je žo do czista wotpaliło. Płómjo je 125 twarjenjow saniczіło, mjes nimi hobrske składy lenu a żita. Schkody je na pok milliona rublow. Wobydlerjo městaczka žu hotowi proscherjo.

* W Moskwje běchu pšched krótkim rekrucża do měry pschischli. Wot tych, kotrychž běsche komižija sa wójsko khmanych spósnała, strowy sażadżity pachoł wustupi a na pokasowar žwojeje praweje ruki pokasujo, kotryž běsche sekschiwjeny, žo pschecżiwo temu wobarasche, so jeho do wojakow wosmu. Ssobustawy komižije žo wschelako prózowachu jeho porst srunacz, ale podarmo; rekruta czeżku pruhu wobsta. Na jene dobo žo jeho wojerski lěkar woprascha, kak dołho ma porst hižo takle kschiwy. „Hižo 7 abo 8 lět", praschany wotmolwi. „Ale kajki dha porst prjedy běsche?" žo lěkar dale prascheschе. „Tajkile", rekruta wotmolwi, pokasowar bjese wscheje prózy srunawschi. Ssobustawy komižije žo s zykej schiju žmějachu a pscheklepaneho pachoła, kotrehoż běchu tola lepili, do wojerskeje žuknje tyknuchu.

* W južnej Ruskej je jara jědojty pawk, kotrehoż Tatarojo „kara kurt", to rěka „czorny wjelk" mjenuja. Straschny pawk howjasy a druhi skót na pastwje do tlamy abo do jasyka kała; skót, kotremuż je žo na tole waschnje s jědom sawdako, bórsy na to spada. Duż straschne pawki kóżde lěto wulkeje schkody naczinja. Jědojteho pawka pschepytujo je profesor dr. Brieger w Barlinje w wschitkich dżélach pawka jěd nadeschoł; žame pawkowe njewulehnjene jejka žu hižo jara jědojte. Schtwórty dżél teho, schtoż waži, ma pawk jěda. Na 60 gradow Celsija (48 gr. Reaumura) shrěty jěd wjazy njeskutkuje; też alkohol jón njeschkódny czini. W żołdku jěd njeskutkuje; hdyż do kreje pschinđże, pak je jara straschny: ($^1/_{1000}$ gramma) na 30 kilogrammow czělnеje wahi doža, człowjeka abo czopkokrejne žwěrjo moricz. Żadyn jěd žo temule jědej njeruna; jenoż jěd, kotryž hady maju, je runje tak straschny. Dr. Brieger je mnohe drużiny pawkow, kotrež w Němzach mamy, pschepytował; jenoż wulki pawk s kschižom na khribjeczе je trochu jědojty, a to też jenoż mkody pawk.

* Łódź „John Hanna" je žo na rězy Mississippi w połnóznej Amerizy spaliła. Se 100 wožobow, kotrež běchu na łódźi, je žo jich jenoż 12 wukhowało. Tsizeczo puczowarjo žo spalichu, druży žo w żołmach tepichu. — Pola Skattle w Washingtonskim territoriju je žo parna łódź „Lief Erikson" spaliła; schěsczе wožobow w płomjenjach žmjercż namaka.

* W měsczе Columbus w kraju Ohio w Połnóznej Amerizy běsche wustajenza, na kotruż też wěsty Vandegrift se žwojim powětrowym ballonom pschinđże. Wón běsche pschipowjedźił, so žo s ballonom wyžoko do powětra posběhnje a žo potom s pomozu pschiprawy, kotraż je na pschedeschczнik podobna, s wyžokosczе dele puschczi. Duż žo na wustajenzy pjatnaczе tyżaż pschihladowarjow seńdże. Vandegrift žo s ballonom, kotryž běsche s horzym powětrom pjelnjeny, do powětra posběże, w wěstej wyžokosczi pak žo ballon puknu a padacz pocża. Pschitomnosczь ducha njeshubiwschi Vandegrift spomnjenu žwoju pschiprawu wot padazeho ballona wotwjasa a s njej s wopředka něhdże sto łóhczi spěschnje każ błysk dele tłeli; potom pak žo pschiprawa — runja pschedeschczнikej — wotewri a dale bóle pomału padasche. Na njesboże pak ju wětr nad rěku sehna, a Vandegrift do rěki padże a žo tepi. Wón hakle běsche 25 lět stary. Pospyty se žwojej padazej pschiprawu běsche lětża měżaza augusta czinicz poczał a tónle straschny kusk dotal 46 krócz sbożownje dokonjał.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

W Michawskej zyrkwi: Jan Bohuwěr Krawz, kubleŕ w Hnaschezach, s Hanu Khrystiannu swud. Radzowu rodż. Ducżmanez w Nowych Czichońzach. — Bjedrich August Hensel, skałaŕ w Ssmilnej, s Marju Augustu Domaschkez na Židowje. — Gustav Maximilian Rychtaŕ, pohonczь w Czichońzach, s Wyleminu Klaru Ziegenbalgez w Wulkim Wjelkowje. — Jan Ernst Schmidt, wojnarski w Dżéżnikezach, s Hanu Theresiju Feisterez w Dobruschi.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Hana Lina, Jana Bohuwěra Mozka, zyhelnika na Židowje, dż. — Guido Alban, Albana Guida Fleischera, zigarnika na Židowje, ž. — Ernst Alwin Walther, Jana Alwina Scholty, pjekarskeho mischtra na Židowje, ž.

W Katholskej zyrkwi: Marja Cäcilija, Alberta Antona Simona, schewskeho mischtra tudy, dż. — Franziska, Josefa Zezule, krawskeho mischtra tudy, dż. — Max, Jana Lorenza, dżełaczerja tudy, ž. — Jurij, Pětra Brankaczka, dżełaczerja w Hrubjelczizach, ž.

Zemrjeći:

Dżeń 19. dezembra: Hana swud. Keuschowa rodż. Buschiz tudy, 75 l. 11 m. 25 d. — 20. Lejna Schneiderez, njebo Handrija Pětschki, dżełaczerja na Židowje, wudowa, 79 l. — 21. Pětr Scholta, kan. kap. kantor tudy, 69 l. 2 m. (bu w Wotrowje pohrjebany). — 22. Hana rodż. Herzez, Michala Krawza tudy, mandżelska, 59 l. 3 m. — 26. Frieda Lisbetha, Khorle Bedricha Wyléma Marczki, tkalskeho mischtra pod hrodom, dż., 1 m. 9 d.

Płaczisna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2357 měchow.		W Budyschinje 22. dezembra 1888				W Lubiju 27. dezembra 1888			
		wot		hacž		wot		hacž	
		mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.	mk.	np.
Pšeńża	běła	9	52	9	70	9	12	9	41
"	žołta	8	93	8	99	8	65	8	97
Rożka	50 kilogr.	7	78	7	95	7	69	7	81
Jeczmjeń		7	25	7	32	6	80	7	33
Wowż		6	50	7	—	6	40	6	60
Hroch		7	22	10	—	8	50	9	17
Woka		6	67	6	94	6	25	6	67
Jahły		13	50	16	50	12	50	15	50
Hejduschka		17	—	17	50	16	25	17	50
Běrny		1	80	2	20	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	—	2	30	1	80	2	10
Pšeńczna muka	50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	8	50	12	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	80	4	—	3	50	3	80
Ssłóma	600 "	32	—	34	—	30	—	33	—
Prożata 735 schtuk, schtuka		5	—	14	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby		4	50	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby		5	25	6	50	—	—	—	—

Na bursy w Budyschinje pšeńża (běła) wot 9 hr. 52 np. hacž 9 hr. 67 np.; pšeńża (žołta) wot 8 hr. 93 np. hacž 9 hr. 23 np.; rożka wot 7 hr. 91 np. hacž 8 hr. 10 np.; jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 61 np.; wowż wot 6 hr. 60 np. hacž 6 hr. 95 np.

Dražđżanske mjažowe płaczisny. Howjada 1. drużiny 56—60 mk., 2. drużiny 51—55, 3. drużiny 25 po 100 puntach rěsneje wahi. Dobre krajne žwinje 52—55 mk. po 100 puntach s 20 prozentami tary. Czelata 1. drużiny 50—58 np., 2. drużiny 28—38 np. po puncze rěsneje wahi.

Wjedro w Londonje 28. dezembra: Mile.

Njech žo w haptykach sa polèpschenymi, woprawdżitymi schwajzarskimi pilemi A. Brandta żada, kotrež žu dostacz w tyskach po 60 np. a 1 mk.

☛ Czeszczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotsiž chzedża sa nje na **1. schtwórtlěto 1889** do prědka płaczicz, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Czi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches póst pschinjesczь dawaja, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacz. Na schtwórtlěto sapłaczi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, każ też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 mk.**, s pschinjeżenjom do domu **1 mk. 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikohu **Serbski Hospodaŕ** płacża na póstach **1 mk. 25 np.**, s pschinjeżenjom do domu **1 mk. 40 np.**

Žiwnosćz na pschedań.

Ziwnosćz cźišło 5 w Němšćich Paślizach pola Kamjenza se 14 kórzami dobreho pola a łuki a ſ maśiwnymi twarjenjemi je płaćźišny hódno na pschedań. Napłaćźenje je ßnadne. Dalsche je ſhonićz w kowarni w Němšćich Paślizach a w Rakeźanſkej piwarni.

Koſaze kózki,

teho runja ſajeźe a karniklaze kózki kupuje a płaćźi najwyſchſche płaćźišny ſa nje

Guſtav Nawka

na garbarſkej haßy cźišło 16.

Tež ßu tam wſchě druźiny kožow k pjelzam bjes molow po najtuńſchich płaćźišnach dostaćz.

Nowolětne kartki

w wulkim wubjerku

porucźa **E. Rafeld**

na kotolſkej haßy.

Nowolětne khartki

w kraßnych najnowſchich muſtrach, ßměſchne a khutne w wulkim wubjerku po najtuniſchich płaćźiſnach porucźa

Guſtav Rämſch

na bohatej haßy 22.

Dwě łóhći ſchěroki płat ſa cźeledź,

rjany tolſtonićaty, ſtary łóhćź po 40 np. porucźa

Emil Wehrle w Budyſchinje

na jerjowej haßy.

Zigary

po wſchěch płaćźiſnach, derje wotleźany wubjerk, porucźa tunjo

Th. Grumbt

w kupnizy na ſnutskownej lawſkej haßy.

Khoſej

paleny a njepaleny po hiſchcźe ſtarych tunich płaćźiſnach w jenož derje a cźiſćze ßłodźazych druźinach porucźa w wulkim wubjerku

Th. Grumbt.

Swój wulki ſkład

britwjow a tócźnych rjemjenjow

jenož w dobrych kajkoſcźach pſchi potrjebje naleźnje porucźa

Hermann Karſch prjedy A. Rockſch

3 pſchi mjaßowych jědkach 3.

Pſchiſpomnjenje: Wſcho tocźenje a porjedźenje po najtuniſchej płaćźiſnje wobſtaram.

Koſaze, ſajecźe, karniklaze a wſchě druhe **kože** kupuje a pſchezo najwyſchſche płaćźiſny płaćźi

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach cźišło 9.

W wudawarni Serbskich Nowin je ſa 25 np. dostaćz:

Pſchedźenak.

Protyka ſa Serbow

na lěto

1889.

W Ssmolerjez knihicźiſchcźerni je ſa 10 np. dostaćz nowy **„Bibliſki pućnik“** ſa wſchitke dny lěta 1889. Teho runja **„Boża nóz“** ſa 3 np.

W wudawarni Serb. Nowin ßu dostaćz tak mjenowane:

1. Traunngsregiſter, 2. Taufregiſter a 3. Todtenregiſter,

kajkež ßo k ſapißam trjebaja, kiž ßo létnje pola wyſchnoſcźe wotedadźa abo hewak k zyrkwinym knihàm nałožuja.

W wudawarni Serb. Nowin je dostaćz ſa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaſchtaj **Wilhelm Bogußławſki** a **Michał Hórnik.**

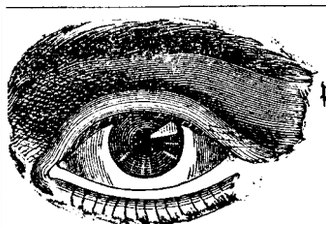

Bryle, tlóćzniki

po najtuniſchich płaćźiſnach porucźa

Joh. Gäth,

cźaßnikař a optikus

1 na hoſpitalſkej haßy 1.

Hěblowane ſchpundowanja

zyle ßuche, 24 a 30 mm. ßyłne, pſchedawa tunjo

Tr. Holbjan w Budyſchinje pſchi dwórniſchcźu.

Nowe

hollandſke jerje

wulke a tucźne

po 4 a 5 np.,

15 ſchtuk po 60 np.,

porucźa

Guſtav Poser.

Khoſej

paleny a njepaleny

porucźa po najtuniſchich płaćźiſnach

Richard Neumann.

Pſchi wotewſacźu wjetſchich dźělbow pomérnje tuńſcho.

Wſchě **kolonialne twory, khoſej, zokor, rajſk** atd. ßu najtuńſcho dostaćz pola **Schiſchki a Rjeczki** w Budyſchinje.

Rjane jerje

po 3, 4, 5 np. atd.,

po kopach tuńſcho porucźa

Richard Neumann

na ſnutskownej lawſkej haßy.

Khoſej

paleny a njepaleny

jenož w dobrych druźinach porucźataj jara tunjo

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Na ßwoje

jednore a dwójne **palenzy** a **likěry** kedźbne cźinimoj a je porucźamoj.

Ginzel a Ritſcher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Dürrenbergſku warnu ßól Dürrenbergſku ſkótnu ßól

(kotraž je, kaž je ſnate, najlěpſcha) porucźa najtuńſcho

Emil Lebelt

na dwórniſchcźu w Budeſtezach.

Lěkarſki

dorſchowy jatrowy wolij,

ſnaty najlěpſchi ßrědk pſche **cźerpjenje wutrobnja** a **pluzow,** pſche **ſkroſle, liſchawu, ßłaboſcź pola dźěcźi, kožinu wumpjern** atd., dostach w cźerſtwej tworje a jón w bleſchach po 50 a 75 np. kaž też po waſy tunjo pſchedawam.

Otto Engert,

en gros drogowe khlamy en détail.

Myſchaze pyle

pſchezo cźerſtwe, ßyłnje ſkutkowazu tworu porucźeja

drogowe khlamy

en gros Oty Engerta en détail.

na ſnutskownej lawſkej haßy.

Strowe kruſchwinowe drjewo, niz mjenje 6 zolow, kaž też **ſtrowe wólſchowe drjewo,** po móžnoſcźi bjes ßukow, niz mjenje 12 zolow pſchi cźeńkim kónzu ßyłne, kupuje po najwyſchſchich płaćźiſnach

mechaniſka pſchadownja w Hajnizach.

Düsseldorfske
essenzy sa punež
po zykych a pok bleschach
kaž tež po wasy,
essenzy sa horze wino
tunjo poručataj
Strauch & Kolde
3 na kamjentnej haßy 3.

Turkowske ßlowki
najlěpscheje družiny poruča
Moritz Mjerwa
pschi mjaßowym torhoschču.
Destilazija snatych dobrych likěrow
po starych tunich płaćišnach.

Khosej
wot najtunischich hač do najdrózschich družinow w wulkim wubjerku poruča
Hermann Klemm
na bohatej a kamjentnej haßy.

Čisty palenz
jenotliwje a w picželach, kaž tež wschě dobre družiny kaž
jednore a dwójne likěry
poruča jara tunjo
destillazija **Hermann Klemm**
na bohatej haßy.

Hdže scže tónle rjany čaßnik kupili?
Pola čaßnikarja **Magera**
na ßerbskej haßy 11.

W wudawarni Serbskich Nowin ßu dostacź:
Sserbske kmótšjaze listy.

W wudawarni „Serb. Now.“ je sa 10 np. dostacź:
Boži lud w zusbje a tola domach pschi Jesußu.
Prědowanje
w kschižnej zyrkwi w Draždžanach druhu njedželu adventa 1888
jako na dnju schtyrzyčilětneho wobstaća Draždžanskich ßerbskich kemschenjow
dżeržane wot **Jurja Jakuba,**
fararja w Njeßwaćidle.

S nakładom Maćicy Serbskeje je runje wuschło a je w wudawarni Serb. Nowin sa 40 np. dostacź:
Jan Manja
abo
Hdže statok mój?
Powědančko
se ßerbskich stawisnow nowischeho čaßa.
Spißał
Jan Radyßerb.

Budyska Bjesada

směje **wutoru** 8. **januara** wječor se sapočatkom 7 hodźin **wobradźeński wječor.** Schtóž ma wotmyßlenje ßo na wobradźenju wobdźělicź, chzył dar, niž mjenje 75 np. płaćazy, dobroćiwje ßobu pschinjesćź.

Ratarske towarstwo sa Scheschow a wokolnosćź

směje **ßrjedu 2. januara** w 5 hodźinach poßedźenje, k čemuž ßobustawy a hosći pscheproschuje

pschedßydstwo.

W wudawarni „Serb. Now.“ ßu po 50 np. dostacź:
Wječorne pěsnje
wot **W. Hálka**
jako prěni zwjazk
Serbskeje knihownje.

Pschi schulskich hrjebjach pódla hosćenza k skotemu ßkónzu s napschecża starych kasarmow je hač do 6. januara 1889
Bethlehem
žiwjenje Jesuža wot narodźenja hač do kschižowanja, khumschtnje wurěsane, wustajene. Njedźelu a ßwjate dny popołdnju wot 3 hač do 9 hodźin wječor, wschědne dny wot 4 hodźin wotewrjene. Wo dobroćiwy wopyt proßy
Moritz Kaiser.

Hamburgsko-amerikanske
paketojězdne akzijowe towarstwo.
H. A. P. A. G.
Direktna parokódźna jěsba
s **Hamburga** do **New-Yorka**
kóždu ßrjedu a njedźelu,
s **Havra** do **New-Yorka**
kóždu wutoru,
se **Stettina** do **New-Yorka**
kóždej dwě njedźeli,
s **Hamburga** do **Wjeczornej Indiskeje**
měßačnje 3 krócź,
s **Hamburga** do **Mexiko**
měßačnje 1 raz.
Towarstwowe póstske parne kódże podawaju wubjernu jědź a pschihódny puczowanstu składnosćź ja kajutowych a bjeskubjowych puczowarjow.
Dalsche wukasanje dawa No. 797
Carl Meisel w Budyschinje

¡2 dźěłaczerskej ßwójbje
a 1 rólny pohoncź dostanu ßłužbu na **Lutobčanskim** knježim dworje.

Wuczobnik ßo pyta.
K jutram pytam ßyna sprawneju starscheju sa wuczobnika.
Otto Engert w Budyschinje.

Ródnu ßłužobnu holzu pyta **Jan Hajnza,** pjekarski mischtr pschi mjaßowym torhoschču.

Ssobustawy ßerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa w Budyskej **Pětrowskej** woßadze chzyli ßebi ßwój nowy **bibliski pucznik** w Ssmolerjez knihiczischczerni wotewsacź.

Sbožopschecże
k nowemu lětu.

Hdyž nětk dozpili ßmy s nowoh'
Mjesu lěta sańdźenoh'
A hdyž s nadźiju do nowoh'
Stupamy a pschichodnoh',
Dha mój wschitkim naju snatym
We měscźi kaž na kraju,
K namaj ßwěru pschikhadźazym,
Pschejemoj nětk sboże tu.
Schtož po duschi a po cźěli
Kóždom' wot waß trěbne je,
So byschcże to wschitko měli,
Date s ruki Božeje.
Njech waß Boža hnada wjedźe
Psches tón pschichod potajny,
Tež Bóh ßam njech s wami pschenđźe
Psches toh' lěta wschitke dny.
Zohnuj Bóh wscho wasche dźěło
Tu na honach kuzischich,
So by płód njesćź stwjelzo mělo
K Božom' darej sa wschitkich.
Je-li ßyrota hdźe žana
Potrjebliwa bjes wami,
Kotraž nima macźer, nana,
Božo pomhaj psches ßwět ji.
Psche wschitkimi strachotami
Swarnuj Bóh waß kóždy cźaß,
So rjez móhli, Bóh je s nami
A psches cźaßnosćź wjedźe naß.
Hač my sěnskej' zusby dźěcźi,
Wot wschoh' steho ßwobodne,
Pónđźemy we tamnym ßwěcźi
Nuts do wěcznej' domisny.

Emil Säuberlich a mandźelska
w hosćenzu a khofejowni
na ßerbskich hrjebjach w Budyschinje
psches G. Hataßa.

Wutoru, hodownicźku, je ßo **kluczž** na pucźu mjes Bolborzami a Janezami namakał. Saßo dostacź w schuli w Bolborzach.

K wobsamknjenju
lěta 1888.

Jene lěto Božej' hnady
Je nětk saßo nimo schło,
Kóždy móže hladacź sady,
Schto je sa njoh' pschinjeßło.
Wschelake drje podeńdźenja
Trjechi cźlow'ka na ßwěcźi,
Jenoh' wjazy, druhoh' mjenje
Wone husto wobcźeži.
Dobrotow wschak tola wjele
Bóh tón Knjes nam cźinił je,
A hdyž runje kschiž nam scźele,
Wón jón pomhacź njesćź tež chze.
Wulku krocźel bliže k rowu
Wschitcy nětko pschischli ßmy,
Wědomne je jenož Bohu,
Wjele jich h'schcże smějemy.
Ssmjercź wschak tež we tutym lěcże
Wokolo je khodźiła,
W hrodach kaž we niskej hěcże
Wo durje je klapała.
Wjele, kotsiž nastupichu
Tuto lěto bjes nami,
Wschak se ßwěta wotendźechu,
Wotpocźuja we rowi.
Wjele jich, kiž ßmy tež snali,
Woni wjazy njejßu tu,
Njerad ßu jich tamni dali,
Kiž ßo dźělicź mějachu.
Duž dha we tym nowym lěcże
Chzemy ßwěru strażowacź,
Wěcźnje wschak tež my na ßwěcże
Njebudźemy pschebywacź.
Wschitko tola na tym leži,
Wschitko wot toh' wotwiży,
Kak tu na tej sěnskej rejži
Hnadny cźaß bjez wažimy.
Nimo dźeja nasche lěta,
Sadźerżecź ßo njedadźa.
Hnadny cźaß nam s nimi cźěka,
Njech ßo ßwěru nałoża.
So móhli my junu wschitcy,
Sbóżnosćź njebjeß herbowacź,
Pschi Bohu stacź na prawizy,
K temu chzył nam dopomhacź.

H. Falka, g. p.

Swojemu wyßokodostojnemu a lubowanemu duschowpastyrjej knjesej **H. Mrósakej** w Budestezach sa jeho hnujaze a natwarjaze prědowanja wutrobnje ßo dźakujo, pschejemy jemu wjele sboża k nowemu lětu. Bóh wobdar jeho dale se ßwojim ßwjatym Duchom, sdźerż jeho pschi dobrej strowosćźi a daj jemu w jeho cźežkim sastojnstwje wjele wjeßela a płoda w jeho woßadze widźecź.

Někotsi ßerbscy woßadni.

Wschitkim tym wyßokocźesćźenym knjesam, kotsiž ßu redakziju Serbskich Nowin s dopißami w sańdźenym lěcże dobroćiwje podjerali, praju sa to najwutrobnischi dźak a pscheju jim, kaž tež wschitkim cźitarjam a cźitarkam Serbskich Nowin:

Daj Wam Bóh sboże na lube nowe lěto!

W Budyschinje.

Marko Smoleŕ.